TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de doue ori pe septemana : joi'a si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pe anu 7. fl. v. a. ear pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalteparti ale Transilvaniei si pen..

Nru 1. ANULU XIX.

ru provinciele din Monarchia pe anu sunu 8 fl. éra pe o jumatate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl v. a.

Inseratele se platescu pentru intdia óra cu 7. cr. sirulu, pentru a dou'a óra cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiiu, in 3/15 Ianuarie 1871.

BIBLIOTECA CENTRALA SIBIU

in Nr. 1 ex. 1871.

Anontiu.

Protocolulu Congresului nationalu românu bisericescu de releg. res. tienutu in lun'a lui Octobre 1870. au esitu de sub tipariu, sî se póte capetá totu cu pretiulu de prenumeratiune de 1 fl. pâna la finitulu lunei lui Martiu a. c. spre inlesnirea tuturoru, carii poftescu alu avea. In protocolulu acest'a congresualu se afla unele pertractâri de mare importantia, precum: regularea Parochieloru, representatiunea câtra Maiestate asupr'a schimbâriloru unilaterale din partea Ministeriului regescu de cultu, sî a Resbelului, organisarea provisoria a invetiamentului in intrég'a Metropolia a Romaniloru greco-orientali din Ungari'a sî Transilvani'a, precum sî instructiune provisoria pentru procedur'a judecatorieloru bisericesci in caus'a disciplinaria, — sî pentru aceea merita acestu protocolu congresualu, cá nu numai oficialii consistoriali sî preotîmea, ci sî inteligintii, membrii sinódeloru eparchiali sî ai Congresului, sî in fine invetiatorimea sa lu poseada.

Colectantii de 20. esemplare voru capetá unu esemplariu gratuitu.

Sabiiu 2 Ianuariu 1871.

Directiunea Tipografiei archidiecesane greco-resarit.

Sibiiu. In siedinti'a dietei din 10 Ianuariu a. c. dupa calend. nou s'au presentatu acelu recursu alu congresului nostru bisericescu, care din dregatoria l'au asternutu Par. nostru Metropolitu Andreiu, si tractédia despre aceea, ca diet'a tierei legea XXV. din a. 1868, sa o modifice intr'acolo, ca pamenturile bisericesci sa se elibereze de platirea contributiunei, pentru ca preotii nu suntu proprietarii acestor'a, ci numai usufructuari, sî asiá preotii sa platésca dupa aceste pamenturi—portiuni canonice — numai contributiune de venitu.

Anulu 1871.

L'amu salutatu cu totii dejá pre acestu anu, cârui in dîu'a cea dintâiu i dicemu anu nou. Cu densulu inse amu salutatu viitoriulu, pentru ca noi salutâmu o bucata de tempu ce face parte din tempulu ce in termeni generali i dicemu aniii viitori séu si mai pre scurtu venitoriulu.

Presentulu ne spune ca suntemu in o lupta carea aspira la o stabilitate a lucruriloru, dara sî la o buna aflare in acésta stabilitate.

Aspiratiunea acést'a pre câtu e de justa, pre atâtu sa nu o presupunemu asiá de usioru de ajunsu. De cându amu ajunsu in pusetiune nu numai de a cugetá asupr'a sórtei nóstre, dara a ne si esprimá, vedemu ca lupt'a cresce si se amplifica. Anii trecuti dela inceperea dîsului periodu constitutiunale ni adeveresce asertiunea acést'a. Participarea si neparticiparea la diet'a din Pest'a a fostu óre câtu unu objectu destulu de momentuosu, carele a provocatu, pareri si contr'a pareri.

De alta parte esperinti'a ne arata ca legislatiunea redeschisa a intaritu sî redeschiderea vietiei bisericesci a românilorau gr-or. din Transilvani'a, Ungari'a si Banatu.

O placuta sî interesanta lupta, s'a desvoltatu inse in sinulu acestei bisericei gr. or. române, lupta, carea e ramificata pâna in comunele bisericesci.

Suntu ce e dreptu in tóte feliurile de representantie momente câudu luptele membriloru loru paru a luá directiuni neplacute. Inse, care va fi organismulu acelu atâtu de curatu sî de limpede, incâtu sa nu aiba sî stadiuri de durere? Dara aceste trebuiescu privite totudeun'a de trecatórie sî totudéun'a trebue avutu in vedere scopulu, precare l'amu amintitu in aspiratiunea indigitata mai susu.

Stabilitatea aceea insa sa nu cumva sa indentificamu cu stagnatiunea; lupta va urmá sî mai departe; intielegemu insa cându dicemu stabilitate acelu rostu constitutiunalu, in care sa se misce viati'a in fia care societate regulatu sî cu folóse pentru singuraticu sî pentru totu.

Acestu rostu, e viati'a cea organica, in carea sa-si eserceze fia-care parte dreptulu seu, e postulatulu e dorinti'a in genere sî in particulariu, pentru viitoriu.

Sî pentru ce numai atâtu? pentru ce unu lucru asiá dicendu mai multu abstrasu? Pentru ce nu alte dorintie sî alte postulate?

Ori ce registru de bunetâti dorite amu face sî le amu pofti publicului nostru sî in genere confratiloru nostri nu companesce cu ceea ce amu dîsu Pentru ca nu e bunatate mai mare decâtu aceea, cându e pusu cineva in pusetiune de a face ceva sî pentru sine sî pentru deaprópele seu.

Noi recunoscendu-ne acésta considerabile pusetiune in cerculu nostru bisericescu putemu face scoli, cele mai utile institute pentru omenire; putemu sa ne insocimu sî spre ajungerea la alte cunoscintie pre cari le putemu castigá in viéti'a matura, sî asiá mai departe. Deprinsi inse in viéti'a acést'a vomu fi mai indemanatecî chiaru sî in viéti'a politica, vomu scí concurge cu totii acolo unde e de a concurge, pentru ca nu va cugetá numai unulu séu doi pentru toti, ci toti pentru fia-care sî fia-care pentru toti.

FOISIÓRA.

Prelegere publica

tienuta de dlu I. Maximu la 31 Decembre st. v. 1870 despre tem'a: „Industri'a de tiesutu la femeile române in genere sî in specia'u ; folósele ei din punctu de vedere nationalu economicu sî o paralela intre femeile române de o parte, sî de alta parte intre cele sasesci sî magiare in privinti'a asta.

Fómea sî lips'a d'a o mulcomí, deliciulu sî dorinti'a d'a traí sî esistá nasce in individulu animalicu vrendu, nevrendu absolut'a necessitate, d'a se smulge din trândavi'a sî nepasarea, in carea l'aru impinge celelalte legi firesci netienendu socotéla de conditiile dejá precisate, sî d'a sî cautá limanu sî scutu dupa sî prin care sa'i fia possibile, a se iubí sî resiubí pre sine. — Dupa asta lege perpetua sî fundamentale se invertesce intrég'a lume animalica, incependu dela polipulu, carele se nasce sî pere intr'acel'a-si minutu, pâna la omulu, carele isi aróga dreptulu d'a se numí corón'a plâsmuiriloru insufletite. Astufeliu vedemu pre omu in slab'a etate a copilariei sele repedindu-se cu cutesantia periculósa pentru estimea sea sî intrându in lupte sângeróse cu ferele silbatice pentru un'a muscatura de vegetab[illegible] séu carne priinciósa d'a potolí fómea sea sî acést'a d'a sî acuirá possibilitatea spre a in- in viatia-si o dî un'a de alt'a.

Pre cându inse si simte golulu seu intregitu demnulu d'a se hranî domolitu, p'atunci lu rga sî lu amenintia alte grigi, totu atâtu de iane esistintiei sele, cá sî cele mai dinainte. sî arsitia de sóre, venturi sî crivetie, zapada, sî geru, tóte un'a dupa alt'a si vêra ghimaspru in inim'a omului nudu si repedii fiori, cari i se strecóra din tâlpi pâna in crescetu i presagiaza d'a dóu'a óra miserai perire. Unu altu stimulu, o alta necessitate, o alta lipsa totu atâtu de simtita cá sî fómea, fâra a judecá multu, lu vedemu pre omu alergându dela unu cornu de padure pâna la celalaltu sî caufându-si subtu scorburi de arbori séu subtu umed'a pescera a unui jghiabu scutinti'a dinpreuna cu celelalte fére, sî luptându-su pentru acésta locuintia iéra-si cu bestiile.

Sî acestu feliu de viatia a trebuitu sa dure multu multu timpu, pâna cându nenumeratele séle esperientie trase din continuele lupte, invingeri sî sucumberi l'au invetiatu sa traga depre lupu, ursu panteru leopardu sî celelalte animali, pelea, a se invelui singuru intr'ins'a si a resistá estu modu asprimei insolente, causate de ploe frigu si geru.

In garderob'a sî toilet'a ast'a ni'lu infatisiédia istori'a sea pre omulu inainte cu mii de ani, déca premitemu, ca conditiile de temperatura, frigu sî caldura, sî de locuintia au fostu sî atunci supuse acelor'a-si legi, precum suntu cele de astadi. In asta toileta se ivesce cu ciomagu de lemnu sî de pétra prin sî jurulu paduriloru cá venatoriu, in estu portu apare pre tiermurii riuriloru si pre malurile mariloru cá pescariu sî pâna cându s'a resolvatu d'a strabate cá invingatoriu prin aste dóue fase sî a'sî asiediá locuinti'a sea de zestâmu in padinile rezlosite din paduri prin munc'a securei séle si d'a implântá sepoiulu in aceste padine, cá sa semene sî sa amagésca pamentului productî'a insutita si conditiunata prin combinatiunea s'a sî prin ajutoriulu naturei, nu altcumu, ci astfeliu a trebuitu sa si scutésca pélea de ploe, ne'a sî frigu.

D'aici inainte naturelulu omului incepe de a se imblându in ferocitatea sea; munc'a pamentului i presentéza ceriu liberu chindisitu prin miliarde de diamanti scânteindi sî câmpii semanate cu suave flori cari îi indulcescu asprimea sî i imbucura inim'a. D'aici inainte berbecele sî tiapulu selbaticu, taurulu sî armasariulu, ói'a, vac'a sî mânzulu, paresecu crângurile sî pustiile de padini a le paduriloru, urmarescu urm'a omului, vinu dupa mân'a lui, se asiédia lânga colib'a, si pléca capulu porunciloru lui, cá sa fia mai sicure sî sa póta mâncá din mân'a muncitóre a lui, precumu dîce Ruffon in tratatulu seu despre crescerea omului prin natura. D'aici inainte grijile lui se inmultiescu, pentru ca a luatu asupr'asi sî grij'a dá scutí alte vietâti in esistinti'a loru; elu se simte pré debilu d'a supurtá cu succesu sarcinile luate asupra'si sî de óre ce a paresitu dejá viéti'a sea nestatornica de mai nainte sî voiesce acù definitivu a se legá de pamentulu schimbatu in fructiferu prin sudorile sale, elu îsi alege siesi consórta, cu carea sa'si imparta sarcinele sale, carea sa i eterniséze numele prin copii, sa lu sprijinésca cu fapt'a sî cu cuventulu in intreprinderile sî lucrurile sale, sa lu mangae sî sa lu ajute in nevoile vietiei sale. Omulu intra cu muierea sea in legator'a famialiara, elu devine tata, muierea i devine mama sî grijitórea fiiloru sî a barbatului ei, cu mancare sî imbracaminte sî totu de odatu mediulu prin care asprimea barbatésca incepe a se muiá sî imblându.

Aici famili'a incepe pre'ncetu pre'ncetu a lepadá hainele de ursu sî lupu; óea sî da omului lân'a sî pelea sea, d'a se imbracá cu ele. Muerea se uita la pajanginu cum îsi tiese firele sele, se uita la brósca, cum incarliga verigele srainlui ei, la cuibulu de paseri cum suntu ingradite dtn paiu in paiu in forme maestrite invetiate numaí de instinctu. Lân'a sî perulu dela óie sî capra îi suntu in mâna,

Se nu despretiuimu dara aceea ce ni-a datu Ddieu spre binele si spre folosulu nostru. Din contra problem'a fia-cârui sa fia indreptata intr'acolo cá viéti'a organica sa se desvólte totu mai multu intre noi si sa ne deprindemu cu maturitate a cugetá, a voí si a lucrá in tóte afacerile nóstre.

Acte insemnate.

„Corespundinti'a pestana“ publica urmatórele acte :

Epistol'a Marelui Veziru câtra Patriarchulu Constantinopolei.

Amu primitu Tarkirulu celu din urma alu Sântiei Vóstre in privinti'a cestiunei bulgare si Mazbata prin carea sinodulu metropolitiloru intaresce acestu tarkiru, si l'amu cetitu cu cea mai mare atentiune.

Sânti'a Vóstra in ecuitabilitatea si intieleptiunea Vóstra, precum si domnii metropoliti in moderatiunea si cugetarea loru fatia cu dechiaratiunile comunicate mai inainte voru recunósce fâra dificultate, ca Pórt'a in cestiunea acést'a, ce de diece ani incóce devení causa perpetua de certe intre dóue partide, ce suntu din supusi de ai imperiului, si carea a causatu mari dificultâti regimului, s'a purtatu cu multa stima in privinti'a fia-cârei din partidele cestiunate si in privinti'a dogmeloru generali ale religiunei si ca Pórt'a a facutu totu, cá nu cum-va la deciderea ultima sa se departeze câtu de putienu de principiele credintiei, fia acest'a in forma, fia in lucru insusi. Totu asiá a luatu Pórt'a asupra-si obligamentulu de a evitá ori-ce abusu carele aru vatemá numitele principie. Intr'aceea, esprimandu patriarchatulu si a dóu'a óra lips'a neincungiurabile de a convocá conciliulu ecumenicu a cârui convocare nu o considerâmu de necesaria, regimulu imperialu e gat'a a dá o nóua dovéda de respectulu seu câtra drepturile si privilegiele vechi ale unui corpu oficiale, carele e dejá demultu de cându se afla sub dominatiunea sea si pre care regimulu imperiale totu-déun'a si la fia-care ocasiune l'a intempinatu cu multa reverintia. Pentru cá inse in privinti'a acést'a sa se póta decide odata e de lipsa, sa se scie programulu si marginile aceloru svatuiri ce au a fi eruite in conciliulu ecumenicu ; de aceea Sânti'a Vóstra sunteti recercati a substerne spre cunoscinti'a inaltei Porti unu astfeliu de programu. In 22 Saban 87. (3/15 Novembre 1870.)

Ruspunsulu Patriarcului la epistol'a Marelui Viziru :

Avuramu onórea a primi Tekser'a, ce Inaltimea Vóstra va-ti induratu a tramite cá respunsu la tarkirulu nostru si la Mazbata sinodului metropolitiloru, dupa cari noi erá sa primimu imputernicirea de a convocá conciliulu ecumenicu, carele cestiunea bulgara se o decida difenitivu. Inaltimea Vóstra esprima in Teskere dorinti'a de a scí inainte principiele si marginile consultatiuniloru conciliului si ne propune sa asternemu programulu. Noi inse cu Tarkirulu nostru avemu onórea de a ve face cunoscutu, ca conciliulu ecumenicu, pentru a cârui convocare amu recercatu concessiunea regimului imperatescu va avé sa cerceteze si sa oblésca diferinti'a in cele ale credintiei, escata intre patriarchatu si bulgari.

Inaltimea Vóstra scie, ca cért'a s'a escatu parte prin aceea, ca concessiunile ce le amu facutu la cererea bulgariloru cu privire la guvernamentulu bisericescu, s'a consideratu de neindestulitórie, parte si prin aceea ca bulgarii ceru ceva, ce contradice spiritului credintiei, prescrieriloru ss. canóne de si ei afirma, ca propunerile loru nu se afla in contradicere cu legile cele sânte. Si asiá ocupatiunea conciliului, carele nu se va ocupá cu nici o cestiune lumésca, va remané strinsu intre marginile consultâriloru asupr'a cestiunei bulgare; conciliulu va cercetá cu acuratetia cererea bulgariloru si concessiunile facute din partea patriarchatului si in spiritulu canóneloru bisericesci va decide, contr'a cârei decissiuni apoi nu mai este apelatiune.

Scrisus'au in resiedinti'a nóstra patriarcale in diu'a de 4 Novembre, anulu mântuirei 1870.

Sabiiu 2 Ianuariu.

(Universitatea din fundulu regescu) s'a deschisu in septemân'a trecuta. Intr'ens'a avemu de natiunalitatea nóstra doi deputati din scaunulu Mercurei, doi din scaunulu Sabesiului si pâna acum unulu din scaunulu Orestiei. Asiá dara pre lânga numerulu obligatu de doi de mai nainte. cu multu necasu s'a sporitu numerulu la cinci deputati si póte in fine la siese deputati români.

Considerându locuitorimea de pre acestu teritoriu, carele dupa unii pórta unu nume natiunalu (sasescu) esclusivu nu putemu a trece cu vederea preste impregiurarea numerulu dep. români. Locuitorimea si dupa numerulu ei si dupa insemnatatea averei sele este impartita cu totulu altfeliu de cum sa ne dea o astfeliu de proportiane, câci abiá voru fi dóue séu trei scaune unde românii sa formése o minoritate de a nu puté isbutí cu unu deputatu.

Dara românii suntu generosi. „Kol. Közl.“ insusi s'a miratu de generositatea acést'a, cându a amintitu de alegerile din Scaunulu Sebesiului, de unde intre parentesi trebuie sa dicemu, ca se emitu atâtea hule asupr'a româniloru in publicitate si asupr'a unui sasu, carele a cuprinsu inaintea connationaliloru sei spiritulu tempului si se vede ca nu mai voiesce a consimti la lucrârile cele egoistice si esclusive ale unor'a din connationalii sei.

Activitatea universitâtiei acestei'a se restringe pâna acumu la verificarile deputatiloru, dara ea adi mane se va estinde si mai departe. Activitatea acést'a ne tememu ca ne va dovedi intocma cá si nespalatele injuraturi facute in publicistica asupr'a romaniloru cum se apretiuesce generositatea româna si ne va invetiá sa fimu si noi mai crutiatori cu locurile de deputati acolo unde sa discuta de interesele nostre.

Va vení intre alte vorb'a despre o scóla de agricultura sustienuta pre spesele averei acestui fundu, si dupa cum amu vediutu in desbaterile adunârei scaunali din scaunulu Sabiiului se va face propunerea a se luá in considoratiune si limb'a româna la acelu institutu. Suntemu curiosi sa vedemu ce va decide majoritatea univeritâitiei in privinti'a acést'a; dreptu inse aru fi ca precum face statulu la institutele sele popularie, si institue catedre cu limb'a româna de propunere, sa se institue si la noulu institutu asemenea catedre. Acést'a nu numai pentru ca suntemu, dupa averea de unde are a se erige institutulu comproprietari, dara si din acelu motivu, pentru ca scopulu fiitoriului institutu are sa fia unu bine comunu pentru locuitorii tienutului intregu si asiá binele ce are se lu traga de acolo si o parte si cecalalla sa lu póta trage cu usiuratate si cu greutate egale.

Totu asiá dorimu cá sa se deslege si alte cestiuni, nu cá privilegie dupa cum a fostu in trecutu, ci in intielesulu ideiloru moderne, din causa ca suntemu toti cetatiéni egali ai statului.

Dela resbelu.

Atentiunea erá indreptata in dilele din urma asupr'a bombardarei Parisului. Depesiele prussiane spunu fórte putienu despre resultatele bombardarei. El ese multiamescu a spune ca din caus'a negurei dupa ninsóre bombardarea a trebuitu moderata. Mai multa atentiune a atrasu asupra-si inse Bourbaki, carele, dupa cum spune „Journal de Geneve“ sta cu statulu seu majoru dejá in Dijonu. Scopulu lui este a eliberá Belfortulu de asediu si a ocupá partea resariténa a Franciei si prin acést'a a taiá calea nemtiloru câtra casa. Cumca in Versailles nu se ia lucrulu de gluma se vede din impregiurarea ca Mannteuffel, carele se luptà pâna acum contr'a lui Faidherbe este tramisu contr'a lui Bourbaki si Werder e chiamatu dela comanda; in loculu lui Mannteuffel merge Geoben Dupa diuariulu citatu mai susu, Bourbaki st- la Dijonu cu o armata de 60,000 si 80 tunuri afara de franctireuri ; o alta armata de 30,000 merga

---

o mica umblare cu densele o aducu la esperinti'a ca ele se potu trage si sucí in firu. Primai incercare cu acatiarea si legarea unui fulgu de lâna de unu cui séu cârligu si tragerea potrivita si insocita de resucire o imbucura cu succesu. Firulu e gat'a. Acum urméza ingraditur'a lui. Aici pajanginulu, si acoburile de paseri, ingradirea garduriloru de barbatulu seu cu nuele li servescu de instructori.

Dintâiu ingradirea fireloru si legatur'a loru unulu de altulu e rara, devine insa din ce in ce mai désa, devine masa regulata structiva, devine tiolu, devine acoperementu de frigu, devine haina de inveluitu si camésia de imbracatu.

Cându a ajunsu inse feme'a cu barbatulu seu d'a inveli o suma de fire dupa unu sulu, a trage fuscei printrensele, a le inavadi in itie, a le dá prin spata, a asiediá spat'a in brégle, a legá firele impartite dupa deosebite numeraturi prin spata de sululu pândii, a acatiá iépele schimbatóre de spinarea itieloru, cum si cându a inceputu ai sbârnaí fusulu din degete si ai siuerá drug'a din mâna, cum si cându s'a ivitu si aflatu rischitoriulu, sucal'a si resboiulu si suveic'a despre ast'a tace istori'a. Combinatiunea si judecat'a trasa din aparinti'a acestoru unelte de tiesutu pronuntia insa resultatulu, ca pâna a ajunsu omulu dela sâmpl'a ingradire de fire pâna la artificiósa fabricare si compunere de unelte in asiá numit'a masina de resboiu a trebuitu sa devalve unu immensu tempu in noénulu si proprietatea trecutului.

Dara si pân'a ajunge la alt'a, d'a tiese pânz'a in dóue itie cu linii óble, apoi in patru itie cu linii paralele si brazde pezisie, in cuadrulaturi séu ochiuri, in romboide, in drumulu sierpelui, pân'a ajunge d'a transmutá din campii si gradini chipulu crinului, alu tulipanului, alu rusiulitiei de munte, a brebeneiloru, alu rosei, a frundieloru de struguru si de stejariu, alu fruptéloru din imensulu tesauru alu botanicei, alu deosebiteloru clese de animale incependu dela debil'a molusca pâna la giganticulu tapiru si elefantu; pân'a ajunge d'a oglindá in pânza bolt'a nemârginitului câmpu de stele cu lucéfarii sei scânteindi, pâna a ajunge la vestitele sialuri de casimiru, la incantandele covóra ale Assiriei si Babiloniei de sub Ninus si Semiramis, la purpurulu vechiului Sidonu si a Tirului, la maestri'a d'a tiese in panza panoramele diverseloru lupte de eroi pre campuri de batalia, fatulu a trebuitu sa decida despre stingerea a nenumerate renduri de ómeni.- Scanté'a superióra a omului, facultatea sea intelectuale, cooperatiunea simtîriloru sale, cari jaraticau mai nainte subtu spusa, si orbecau in amortire, ele au devenitu superiori materiei si acést'a a cadiutu jertfa servitiiloru loru. Omulu a devenitu a formá din mic'a sea familia, semintii, din acestea, neamuri, din némuri populi, si din cei din urma natiuni sub diferite nume. Cum a fostu de mârginitu in cerculu seu de locuintia micu si angustu mai antâiu, asiá si l'a largitu pre acest'a preste intrég'a surfatia a pamentului; cum a fostu de simptu mai intâiu in cugetare si judecata, asiá de complicatu si ageru a fostu mai intr'unu târdiu in combinatiunile si asiá de finu in passiunile sele. Si pre cându acestea tóte s'au formatu dupa cum ne dice istori'a, in Asi'a, leganulu genului omenescu si alu culturei sele, intielegemu ca d'aici 'si a intinsu artele si sciintiele aripile si asupr'a Europei. D'aici prin Sidonu si Tyru s'au transportatu haine, tióle, covóre, purpura si stiela, pre lânga malurile deosebiteloru tieri pâna la mavea scandinavica si aici fura schimbate cu chichlibaru si cu alte producte cautate in Fenicí'a. D'aici si au adusu póte Egiptulu resbóiele sele de giolgiuri si siliutie, d'aici Atic'a si C thulu, d'aici Itac'a insul'a lui Ulise si Pen muérea sea ; din Troi'a Frigiei Itali'a cu earea lui Aeneas a betrânului Anchises s multimi de troiani si troiane emigrati din ni cetate.

Astufeliu vedemu cum se introduce indu de tiesutu in Itali'a; ea devine proprietatea lat loru, a rutuliloru si a boriginiloru si in urma a românîloru succesorii acestoru popóre.

La ce culme a ajunsu tiesutulu la femeile române istori'a in tratate speciale despre acést dustria nu ne da ajutoriu. Cumca pre lânga tur'a esemplara de pamentu la români si pre crescerea de vite a trebuitu sa tiena pasu dustri'a de tiesutu este afara de tóta indoél'a. gele albe, largi si late in grelele cretie, tunic lâna, impistritiate prin deosebite flori. hainele si grele a le românîloru si matróneloru lor dovada despre sîrguinti'a desteritatea, si di femeiloru române in asta industria. Resboiul demu ca 'si-a facutu locu intr'o odaia deosebi despartiamentulu domului românu; aici aparea gura feme'a româna cu celedulu si servitórele aici se torcea, se depaná, se faceau gheme, se ceau tievi de tiesutu, se urdiau firele, se inveliau, se inavadiau si dau prin spate si aici se creá blan'a de tog'a virile si de tunic'a de lucratórea si serbatórea.

La lâna scarmanându intre argatele sele o gasimu pre nobil'a si virtuós'a Lucretia, la resboiu pre mumele si nevéstele Cocliloru, a Deciiloru Musi la resbeiu pre mum'a Clocliei si pre betrân'a si nevast'a lui Coriolanu.

Del'a singuratec'a coliba a plebeului românu,

dela Lyon totu în directiunea, unde se afla Bourbaki, asiá incâtu acest'a preste curendu are sa dispuna de o armata de vre-o 120,000. In scurtu tempu vomu audí despre operatiunile acestoru trupe.

Dela nordu se scrie ca Faidherbe erá sa ocupe cetatea Bapaume sî o sî puté osioru déca nu renunciá de a bombardá cetatea. Mai reu se aude de armat'a de sub comand'a lui Chanzy. Acest'a dupa scire oficiale prussiana a trebuitu sa parasésca Le Mans alalta-ieri.

„Gironde“ spune ca regimulu francesu a datu tierei de siese septemâni in cóce 430,000 bucati de arme sî 70 milióne de patrone sî mai are sa dea inainte de finea lunei lui Ianuariu 270,000 bucati sî 600 de tunuri sî mitrailese cu cai si cele lalte trebuincióse cu totu.

Intariturile de pre frontaria despre Belgi'a cadu una dupa alta. Belgiulu trage unu cordonu nou de trupe din part-si pre frontarie.

Relative la resbelu mai reproducemu dupa „Romanulu“ inca urmatóriele.

„Independinti'a belgica“ sî mai multe diarie francese constata ca Romanii inca au datu contingentele loru in rendurile luptatoriloru pentru Franci'a. Intre alte foi, „le Progrès“ din Lyon dice urmatórele cuvinte, pre cari le citâmu cu fericire.

„Românii dela Dunare n'au remasu inapoi de celelalte natiuni, amice ale Franciei sî ale Repucei. Poporu de ginte latina, ei manifesta simpatiele loru de ginte si de recunoscintia câtra Franci'a, cârei'a datorescu in mare parte esistinti'a loru politica sî nationale de astadi. Cu totu terorismulu regimului, ce apésa Romani'a, amici'a Româniloru ne-a remasu fidele. Unu óre care numeru de voluntari civili sî militari au sositu. Ei au luatu parte la aperarea patriei nóstre sî a republicei. Unii au cadiutu victime suptu murii Parisului sî la Loire.“

Diariulu francese citésa câte-va nume din acei fii ai Romaniei ce lupta sub drapelulu Franciei; Bistritianu (mortu). Dunka, Chitioiu (vechiu pompiariu), Valentinianu, Diamandi, suntu mentionati de fói'a lionese. Altii multu mai numerosi lupta in Parisu. D. Maioru Pilatu, dupa ce a luatu parte la mai multe lupte la Orleans sî impregiuru, se afla acum cu generariulu Bourbaki, la Bourges unde se concentra a dóu'a armata a Loirei. O depesia pre care o primimu in acestu momentu no anuntia ca d. Pilatu, pentru servitiele séle a primitu multiamirile generariului Bourbaki sî a fostu ridicata la gradulu de Locoteninte-colonelu.

Precum dîce diuariulu lionese, acestea suntu nesce bune incepaturi pre cari inc'o data, suntemu ferici d'a le consemná aici. Insa precum dice d. Bratianu intr'o scrisóre ce o publicâmu mai la vale, spre a platí detori'a Romaniei câtra Franci'a trebuiescu silintiele mai multoru generatiuni. Sci-va óre generatiunea nóstra sa platésca tóta partea sea prin sânge séu prin alte sacrificie?

Iéca intrebarea.

Sa sperâmu ca respunsulu Româniloru va fi afirmativu.

Scirile sosite atatu la redactiunea „Romanului“ câtu si la guvernu in timpulu serbatoriloru Crâciunului suntu cu totulu contradicatórie.

Astu-feliu cele francese din Parisu sî Belfort ne spunu ca bombardarea continua déru ca nu causéza nici o stricaciune seriósa. Cele prussianesci din contra pretindu ca bombardarea are bunu succesu.

Scirile francese de la Nordu ne au spusu ca Faidherbe a batutu pre Manteuffel la Bapaume sî l'a respinsu din tóte positiunile séle, la 3 Ianuariu. Scirile prussienesci afirma contrariulu, pentru aceeasi batalia.

Scirile francese de la Lille asicura la 8 Ianuariu ca retragerea Prussianiloru de la Nordu se confirma. Scirile prussianesci,—de la 5 Ianuariu, esto adeveratu,—afirmau contrariulu. D'atunci insa ele tacu.

Pre cari déru sa credemu?

Lasamu cá publiculu insusi sa judece.

Cu tóte acestea suntemu detori ai aduce aminte numerósele sî stralucitóriele victorie anuntiate d'atâtea ori de Prussiani, si apoi demintite cu totulu de chiaru diariele nemtiesci: Sa aducemu inca aminte ca, acumu câte-va dile, ei ne spuneau ca au batutu din nou pre francesi pre la Loire, luându-le sute de prisoniari sî respingendu-i fórte departe, sî asta di totu Prussiani suntu nevoiti a recunósce ca faptele nu erau astu-feliu, de óre ce vedemu pre francesii la Vendome, de unde prustiani ne spunu ca i au gonitu la 6 Ianuariu. Prin urmare francesii nu numai nu fusesera respinsi, dara inca inaintasera mai multe diecimi de kilometre sî reluasera Vendome.

S'atragemu inca atentiunea cetitoriloru nostri asupr'a scirei dela Lille care ne spune ca Bourbaki negresitu insocitu de Garibaldi sî Cremer, adeca cu preste 100,000 ómeni, inaintéza spre Belfortu sî Nancy, adeca manoperéza spre a taiá lini'a de comunicare a Nemtiloru cu Germani'a sî póte chiaru pentru a se uní pre la Chalons cu parte séu totalele puteriloru de Nordu.

Sa observâmu ca spre a impedecá miscarea lui Bourbaki, va trebuí sa se detas... ostirile germane dela Parisu séu dela L... urmare sa se slabésca acele vuncturi.

Sa relevamu inca faptulu ca dupa o b... dare de 10 dile contr'a forturiloru Parisului, sianii nu gasescu nimicu nou de spusu de ... totu ce a disu din diu'a dintâiu, ca, adeca, bombardarea are bunu succesu. In ce consta insa acelu succesu, de óre ce Nemtii n'au facutu unu pasu inainte?

De câte-va dile tóte scirile telegrafice ce ne sosescu din câmpulu de resbelu suntu de sorginte prussiana, sî prin urmare, dupa obiceiu, favorabili armateloru germane. De sî luptele, de cari ele vorbescu dându-le proportiuni de batalii insemnate, nu suntu de câtu nisce ingagiâri fâra insemnetate cá resultatu, totusi suntemu datori a prevení pre cetitori contr'a loru.

In adeveru scimu ca la 21 Decembre Prussianii anunutiau c'au respinsu pre tóta lini'a esirea facuta la Parisu; la 25 Decembre ei asicurau ca la 24 Decembre au batutu cu totulu pre Faidherbe luându-i mare numeru de prisoniari; cu câte-va dile inainte ei asicurau ca armat'a lui Chanzy este desorganisata sî redusa pre jumetate.

Cu tóte acestea diarele straine cari an venitu d'atunci inca au dovéditu câtu de neadeverate erau scirile prussianesci.

In esirea dela 21 Parisianii nu numai n'au fostu respinsi, daru inca au ocupatu sî mantienutu positiunile inaintate dela Evrad, Neuillysur-Marne si Groslay-Drancy.

In 24 Decembre, Faidherbe n'a avutu nici o lupta cu Prussianii; prin urmare n'a pututu fi batutu. Dupa victori'a sea dela 23, elu s'a retrasu la Arras, spre a evitá d'a fi luatu pre la spate d'o colóna prussiana a cârei apropiare îi fusese denuntiata.

Generariulu Chanzy, dupa cum constata chiaru corespondintii englesi, a operatu miscarea sea spre le Mans intr'unu modu admirabile. Elu a sustienutu necontenitu lupt'a vitezesce; in 23 de dile, elu s'a batutu 19, avendu fórte mici perderi, sî si-a deschisu calea spre tabar'a dela Coulie, unde acumu isi repauséza trupele, spre a reinc... ofensiva.

Compare-se aceste fapte positive cu ... prussiane sî se va vedé deca acestea nu treb... fia celu putienu banuite.

Idei a politiciloru serbi in cestiunea Orientului.

Belgradu 1 Decemvre.

In momentulu cându cestiunea orientala se

---

pâna la palaturîle cari se leganau pre stelpi de marmora ale puterniciloru Patricii, dela cea mai obscura familia româna, pâna la betrân'a imperatésa, Livi'a muérea puternicului cesaru Octavianu Augustu, atriula unde se afla rasboiulu, erá unu templu la care sî in care Minerva lucrá prin degetele femeiloru române la pânz'a, din care sa se imbrace intrég'a familia româna.

Sî déca e adeveratu ca românii Daciei superiori sî inferiori au adusu cu sine trasuri de caractere anticu române, naravuri sî datine, limba sî portu românu ex toto orbe romano, atunci cu perfecta siguritate potemu sa dicemu ca muerile, cari au urmaritu colonile române in imperiulu audacelui Dacu, nu 'si au uitatu resboiulu, nu 'si au uitatu de pânz'a sî de itiele sele din Itali'a.

Sî'ntradeveru, déca arunci numai o repede privire asupr'a siesuriloru, vâiloru sî muntiloru Daciei, a iubitei nóstre patrie, nici o coliba, nici o casciora, nici unu satuletiu, nici unu orasiu incependu dela isvórale sî tiermurii Tissei pâna la malurile Nistrului sî din margineá Marmatiei pâna pre peptulu Aemului sî Balcanului nu le vedi, d'o fi femei de românu intrensele, nu le vedi fâra lâna, cânepa, inu, fuioru, stupa sî câlti, furca sî fusu, rischitoriu, sucala, resboiu, itie, spata, suveica, tortu sî pânza.

Cându pléca in câmpu sa duca la lucratori séu la barbatu de prândiu si de amédi o vedi cu furc'a in brâu, cându se duce la munte sa'i duca bârbatului malaiu sî la oi sare, fusulu 'i sbernae in mâna sî furc'a'i e in brâu; bârbatulu ei vine insotitu de ea dela munc'a dilei, ea e neobosita gatesce de cina, bârbatulu i se culca, ea ia furc'a iéra-si sî tórce mereu cantându doine sî balade tradate de bun'a sea mama mósia si stramósia. Sî cându pamentulu incepe a adormí subtu asprimea frigului sî alb'a haina de zapada, cându îsi incuie sinulu sî nu mai póte dá sperantiele in imbelsiugarea de primavéra sî véra, cându românului i se pare, ca are sî densulu a se odihní dimpreuna cu ogorulu seu, românc'a se opintesce din puteri, a'si periá cânep'a sî inulu, a'si tórce fuiórele, stup'a sî câltii, pre intunerecu, la taciuni, sî in siedietori pâna mai de câtra diua. Apoi vine acasa, atipesce dóue trei óre, îsi grijesce copilasii, face de prândiu bârbatului, ia rischitoriulu sî 'si dépena fusele, îsi face jurebii, le cóce in tortu, le spala, le usca, le dépana pre mosora, le urdiesce sî le duce la invalitóre, le pune in resboiu sî le tiese in pândia.

Ea sirman'a, seraca fiindu, ajutoriu nu are, ea lucra sî cu barbatulu, sî lucra sî singura, precându barbatulu îsi fuma luléo'a la caminu sî trândavesce iérn'a intréga. Ea repaosu n'are sî sarcinile ei nu sî le póte impartesí cu barbatulu ei. Dar ce e mai multu, observârile mele facute in vojagiurile de prin Romani'a sî Transilvani'a in privinti'a acést'a 'mi au datu se intielegu urmatórele. Pre cându incepe diu'a a se marí, sórele a'si trimite radiele sele mai dreptu pre pamentu, pre cându se ivescu barzele pre câmpii sî se urca ciocarli'a in cercuri potrivile cu cântarea sea armoniósa de diminétia, pre cându sinulu pamentului se descuie sî invita pre plugariu la brezdatu sî semenatu, p'atunci femé'a româna incepe a'i dá curte barbatului ei sî cu o fatia in care se oglindá o rugare sî o dorintia ferbinte se lipesce de densulu sî cu reverintia îlu face atentu, sa'i aléga unu locu de canepiste, cá sa-si semene sementi'a de cânepa séu inu, spre a'si putea imbracá copilasi, pre bârbatu pre dens'a sî pre geletu, sî spre a'si putea incarcá cas'a de hainimuri.

Amu trebuitu sa regretu recél'a intimpinata in privinti'a ast'a din partea barbatului ei guleratu sî facendu'lu atentu despre insemnetatea cerintiei femeei sele, 'mi a respunsu cu tonu nepasatoriu ca elu pré putienu e chiamatu a avé grigia sî de trebile sî lucrurile muerei sele.

Sî pre lânga tóte astea pre feme'a româna o vedemu ca lucra cu succesulu celu mai possibilu spre a-si imbracá cas'a sî famili'a sea, o vedemu ca dens'a nu numai ca'si face haine pentru sine, dar sî pentru seraci la pomeni, sî pentru piatia, o vedemu ca'si tiene singura cas'a sî cu imbracamintea sî cu pânea de tóte dilele.

Câtu despre cualitatea séu insusirea pânzeloru ei de fuioru, inu séu bumbacu, firesce trebue sa ne marturisimu, ca nu i poti pune tiesatur'a ei sî pânz'a ei cu fabricatele, cari esu din masini lucrate de architecti. Muierea românului n'a avutu pâna acum de scopu a si meliorá fabricatulu seu de pânza, latîmea pânzei ei e preste totu loculu pre unde d'ai de români mai un'a sî aceea-si, asiá precumu o a sciutu Romanc'a sa o invatie dela strabunele séle. Ea n'a avutu de gându nici de cugetu a o meliorá pentru ca nu erá in stare nebucurându-se de o divisiune de lucru, sa se infacisiéze cu ea la piatia. Câtu insa pentru nalbél'a sî batatur'a, netediel'a sî aparinti'a pandiei ei, pânz'a de fuioru sî de inu batuta in bumbacu sî lucrata sî nalbita de mân'a romancei, fabricatele Boemiei, Holandiei, Belgiei sî ale Franciei póte ca nu intrecu; iéra in ceea ce atinge soliditatea pânz'a româna póte sa le intrécá pre tóte cele de susu.

(Va urmá.)

deslegarea ei prin arme, Serbi'a presinta unu interesu de prim'a ordine, sî nu numai ru Orientu, dara sî pentru Europ'a intréga; eru ca póte se trimeata pre câmpulu de baostire numerósa sî unu gestu alu Serbiei că sa inarmeze bracele tutoru celoru de o nta cu ca de preste Drin'a. Serbi'a că putere sî că poporu, este fâra contradictiune celu mai puternicu elementu in peninsul'a Balcaniloru. In momentulu de fatia, in care Europ'a abiá a scapatu de pericolulu unui mare resbelu in Orientu nu este fâra de utilitate publicarea unei conversatiuni a unui din corespondentii nostri (a jurnalului de Augsburg) cu unulu din cei mai insemnati sî mai distinsi barbati politici a Serbiei.

Ce rolu l'amu intrebatu eu (corespondentulu) aveti de scopu a jucá in cestiunea orientala, a cărei crisa, pre câtu se vede se apropie. Rolulu nostru este indicatu prea claru prin natur'a ins'a-si a lucruriloru. Noi serbii sî bulgarii voimu a consolidá libertatea nóstra nationala sî politica in sinulu independentului orientu. Dicu eu, noi serbii sî bulgarii câci in realitate cestiunea nóstra este mai intrég'a cestiune a orientului. Românii suntu că sî liberi, Grecii au numai câte-va fragmente in Turci'a, numai Bulgaro-Serbii se afla in o situatiune anormala. Sî că tóte aceste prin limba tradítiune istorie sî politica, Bulgarii sî Serbii constituescu unu singuru poporu, sî sórtea acestui poporu depinde de cestiunea orientala, cestiunea acésta trebuie resolvita inse nu prin influenti'a streina, nu pre base false. Europ'a trebuie sa cedeze orientulu popóreloru din orientu. Atunci se va stabili nóue ordine de lucruri care va salvá, sî ecuilibrulu europénu sî tóte interesele legitime ale Europei. Sa luâmu in consideratione invetiamintele istoriei; tóte popórele situate intre Sav'a, Dunarea, Eusinulu sî Adriatic'a, 'si au unu locu predestinatu in sinulu Orientului liberu. Credinti'a séu nationalitatea nu va produce nici o esclussiune, nici o impedecare. Politic'a nóstra are de scopu libertatea Orientului, noi suntemu gat'a că sa versâmu sângele nostru pentru libertatea tuturoru popóreloru din Orientu.

Inse sunteti acusati (dice corespondintele) ca aveti simpathii pentru o putere, care póte ca nu doresce independenti'a orientelui. — O sciu acést'a; inse nimicu nu este mai absurdu decâtu acusatiunea acést'a, care pornita dela rele intentiuni, este admisa prin lips'a de critica. Serbii sî bulgarii iubescu libertatea loru proprie cu aprindere, sî nu au intentiune că sa o sacrifice lacomiei altor'a. Noi avemu simpathii pentru tóte puterile care cându-va ne au protegiatu amicalmente; inse dela simpathie pâna la sacrificiulu individualitâtiei este unu abisu proste care noi nu vomu trece nici odata, scopulu finalu alu politicei nóstre, o repetezu, este libertatea intregului orientu, pre bas'a celei mai depline independintie sî integritate. Pentru a ajunge la acestu scopu noi vomu intrebuintiá tóte mijlócele.

— Dar in ce modu inchipuiti viitorulu Portiei, — Viitorulu Portiei este asiguratu. Ómenii politici din orientu sî-au formatu astadi convictiunea, ca cea mai buna garantia a integritâtiei Turciei va fi esecutarea dorintieloru popóreloru bulgare sî serbe. Independenti'a acestui poporu, nu va feramá legaturile sele cu Pórt'a, din contra prin acést'a Pórta se va regenerá in interiorulu seu sî va fi asecurate sî in afara. Pórt'a nu va fi mai multu unu guvernamentu despoticu, luptându-se neincetatu in contr'a elementeloru sele constitutive, inse unu guvernamentu de pace, la a cărui sistema serbii sî Bulgarii voru tiene totu atâtu precâtu la propri'a loru independentia.

Prin renascerea celui mai numerosu popolu care locuesce in Turci'a se va renasce Turci'a insa-si, adeca intregulu orientu. Atunci nu va mai esistá nimicu anormalu in Turci'a sî cestiunea orientala nu va mai esistá.

Sunteti otariti a pune in aplicatiune aceste pré sanetóse opiniuni?

Negresîtu, sî din tóte puterile. Avemu nestramutata vointia de a asigurá, nóue o esistintia libera, sî orientului o pré legitima indepentia. Noi credemu ca Europ'a, intielegându interesulu seu necontestadilu, ne va sustiené in lupt'a nóstra, in interesulu civilisationei sî alu libertâtiei. Astfeliu Orientulu va devení liberu, sî Occidentulu va scapá de incalculabile pericole. Interesele nóstre suntu in armonie cu interesele Europei, trebuie deci că ea (Europ'a) se admita politic'a nóstra.

„Secol.“

Cetimu in „Impartialulu“:

Ne implinimu o sânta datoria dându publicitâtiei urmatoriulu articlu estrasu din diarulu elenu „Viitorulu“ fâra a alu comentá pentru adi sî numai spre a dice acelor'a, care ne acusá ca apâramu independinti'a Tierei, iéca ce asceptá popórele Orientului dela noi sî iéca atitudinea barbatésca ce datoramu a luá in faci'a eventualitâtiloru. Inca o data repetâmu, veghiati veghiati câci ór'a s'apropie.

„Batelulu de Sâmbata ne a adusu o veste fórte importanta: presiedintele Stateloru Unite din Americ'a a felicitatu pre Tiarulu, printr'o epistola autografa pentru ultimele sale demarsie in privinti'a tractatului de Parisu, adaogându, ca Republic'a, déca Russi'a o va dorí, este gat'a a tramite flot'a sea in Marea Mediteranea sî a o pune la despositiunea ei.

Antipathi'a traditionala câtra antic'a capitala sî idea de a protege crestinatate din Orientu contr'e unoru pretinse persecutiuni, suntu, se vede, causa care indémna pre generós'a Republica de a legá, cu celu mai odiosu din despotismuri Europei, relatiuni de amicitia, relatiuni, care mai târdiu se voru traduce, déca nu s'a tradusu pâna acum, in unu feliu de aliantia.

Aceste circonstantie ne constrângu a intrebá pre guvernu sî a lu rugá sa respundia ca ce feliu de instructiuni a datu representantiloru sei din Vashington sî din celelalte orasie mari ale Republicei asupr'a cestiunei de fatia, care contiene in sine cele mai inalte interese ale Orientului sî insusi viitoriulu Elenismului.

A sositu tempulu, credemu sa si trasedie o politica mai energica sî mai barbatésca.

A sositu timpulu că densa se 'si spuna ultimulu cuventu inaintea guverneloru din Europ'a sî Americ'a. Vocea sea nu va fi nabusita sî nu se va perde in vanu, câci va fi vocea Elenismului, va fi vocea intregului Orientu. Greci'a trebuie sa céra intrare in viitoriulu cogresu Europeanu. Este fórte probabilu ca puterile sa aprobese asemine cereri din partea unei natiuni, a cărei esistintia, viitoriulu sî interesele cele mai vitale stau in legatura fórte strensa cu cestiunile cari se voru desbate in acelu cogresu. O data primita acolo, Greci'a sa ié dens'a cea intâi'a pâna spre a iscali imadiatu tractatulu sî alu declará sacru sî inviolabilu, proclamându in audiulu tutor'a ca lu considera că garantia pentru salvarea orientului, ca nimenui nu recunósce dreptulu de a sdrobi unu tractatu castigatu prin versarea sângelui a 200,000 fii ai civilisatiunei, sî a aruncá popórele ce se mântuiescu prin elu, din nisce suferintie sângeróse de patru secoli, intr'o tiranie multu mai intunecósa sî mai tare de catu cea actuala. A sositu timpulu, dîcemu, că Greci'a sa 'si manifesteze acést'a a ei cugetare . . . .

. . . . . .

Iéta fratii nostri Romani mai aprópe fiindu de câtu ori si cine de pericolulu radica deja vocea loru sonora si declara ca in casu de rupere ei se voru uní cu salvatorii Orientului.

Sa i imitamu dar sî noi, sa spunemu Europei, o data pentru totu déuna, ca cosideramu tractatulu in litigiu că proprietate a intregului Orientu sî declaramu de opresori acestui'a pre acei'a, cari voru sa sdrobésca acelu tractatu. . . . . .

. . . . . .

Varietâti.

*** Demnu de imitatu. Ni se scrie ca Iuonutiu a lui Iacobu Sturz'a din Buninginea (Abrudu) a testatu pentru casulu de mórte tóta averea sea miscatória sî nemiscatória spre folosinti'a usufructuaria sociei sele, iera dupa mórtea acestei'a tóta averea are sa devina proprietate natiunale bisericésca cu scopulu specialu de a se intrebuintiá spre sustienerea scólei gr-or. din Buninginea. Pentru că sa se póta ajunge acestu scopu a dispusu testatorulu mai departe, că dupa mórtea sea sî a muierei sele, epitropi'a pentru averile natiunali bisericesci gr. or. române se administredie prin organele sele averea acést'a rogându pentru acést'a la tempulu seu pre Escel, Sea P. Archiepiscopu sî Metropolitu Andreiu Baronu de Siagun'a, acum presiedintele acestei epitropie. In fine dispune ca ori ce harthia sunatória despre averea lui afla de acésta ultima dispusetiune sa nu se ia in consideratiune, fiindu nule sî invalide. — Cugetâmu ca din parte-ne nu avemu sa mai adaugemunici o lauda testatorului, pentru ca fapt'a sea vorbesce destulu de tare sî de puternicu. Suntemu mândri câudu vedemu ca poporulu nostru cuprinde asemenea inimi nobile, cari nu cugeta numai la momentele acestei vieti pamentene, ci sî la venitoriu.

*** Statisticu. Conscriptiunea din anulu trecutu ne da ormatórele date: In Ungari'a suntu: barbati: 5.499,462, femei: 5.618,161, sum'a: 11 117,623; in Transilvani'a barbati: 1.051,145, femei: 1.050,582, sum'a: 2.101727. La olalta: barbati: 6.550,607 femei, 6.668,743, sum'a: 13,219,360. — Dupa confessiuni: (vedi Feder.) La care adaugendu-se sî poporatiunea Croatiei, Slavoniei sî confinieloru militari ese caluculu rotundu: 15.310.000.

*** La proviantarea Parisului Se scrie din Parisu ca pânea cea alba este pre sfersîtu; este insa pâne mai ordinaria destula. Administratiunea Parisului a cladítu morí, in cari se macina provisiunea cea enorma de bucate dî sî nópte. Din acést'a se voru cerne 90 de percente sî nu 70 că pâna acum. In privinti'a pretiului nu se face nice o schimbare. — La initiativ'a unui domnu Soineaux sî altii, Cartelier se cultivéza legumi in mesura mare sî adeca: cépa, aiuri de mai multe feliuri. Pentru ca sa avemu o intipuire despre marimea intreprinderei acestei'a spunemu aci ca numai pentru salate suntu 300,000 de straturi calde (melegarie). Pentru craciuni se asteptau productele acestei culturi in piatia, producte, cari de alte ori se vedeau in piatia numai in finea luí Martiu.

*** Anuntiu. Subsemnatulu facu cunoscutu tuturoru amiciloru sî cunoscutiloru mei ca numele meu de botediu, Irachmielu, fiindu dificile de a se pronunciá sî multi 'lu confunda sî 'lu astropiadia, de astadi inainte me voiu semná Raliauu.

Raliauu Samitc'a.

Craiov'a, in Decembre 1870.

Concursu.

Pentru ocuparea unui postu de capelanu la biseric'a gr. or. din Sebesielu, Protopr. Sebesiului, pre lânga neputinciosulu parochu Ilie Hinti'a, se escrie prin acést'a concursu cu terminulu pâna la 20 Fevruariu anulu 1871.

Doritorii de a concurá la acestu Postu au de a-si tramite suplicele loru provediute cu documente:

a) ca suntu clerici absoluti, sî ca au depusu esamenulu de cualificatiune conformu Statutului organicu.

b.) ca au purtari morali potrivite chiamarei preotiesci — la Scaunulu Protopopescu alu Sebesiului cu alu carui-a consensu s'a escrisu concursulu. —

Sebisielu in 20 Decemvre 1870.

Comitetulu Parochialu gr. or.

108—2

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei parochii a Chichisiului in protopopiatulu alu II-lea alu Brasiovului, se escrie concursu pâna la 10 Ianuariu 1871.

Emolumintele suntu:

a) Venitulu stolariu dela 125 familii.

b) dela 60 familii câte un'a ferdela de grâu, sî un'a ferdela ovesu, apoi 30 xr. pentru lemne.

c) dela 65 familii câte un'a ferdela sacara, séu cucuruzu sî 15 xr. v. a. pentru lemne,

d) dela veduve câte 25 xr. v. a. simbria anuala.

e) Cartiru liberu.

Doritorii de a ocupá acésta parochia suntu avisati de a-si tramite recursele loru, la scaunulu protopopescu in Brasiovu, pâna la terminulu aretatu.

Brasiovu in 10 Decembre 1870.
Cu intielegerea Comitetului parochialu.
Ioanu Petricu.
Protopopu.

(106—3)

Edictu.

Victori'a Angelu muerea lui Zacharia Sav'a din Cuiesdin, parasindu cu nelegiure pre barbatulu seu, far' a se sci ubicatiunea ei, se citéza pan' in timpu unu anu sî un'a dî, la subscrisulu foru matrimoniale; caci la din contra procesulu divortialu incaminatu de barbatu se va decide sî in absenti'a ei.

Forulu matrimonialu gr. or. alu Turdei superióre.
Idicelu in 1 Noemvrie 1870.
Iosifu Brancovanu
protopopu.

(107—3)

Burs'a de Vien'a.

Din 1/13 Ianuarie 1870.

Metalicele 5%	57	65	Act. de creditu	249	20
Imprumut. nat. 5%	66	75	Argintulu	121	75
Actiile de banca	740		Galbinulu	5	87

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea**

Editur'a sî tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMA

Telegrafulu ese de doue ori pe septemana : joi'a si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pe anu 7. fl. v. a. ear pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalteparti ale Transilvaniei si pen..

Nru 2. ANULU XIX.

Sabiiu, in 7/19 Ianuarie 1871.

ru provinciele din A 8 fl. éra pe o jumat Pentru princ. si tie pe ¼ anu. 6 fl v.

Inseratele intr'ia óra cu 7. a doua óra cu 5 trei'a repetire cu 3

Anontiu.

Protocolulu Congresului nationalu românu bisericescu de releg. res. tienutu in lun'a lui Octobre 1870. au esitu de sub tipariu, sî se póte capetá totu cu pretiulu de prenumeratiune de 1 fl. pâna la finitulu lunei lui Martiu a. c. spre inlesnirea tuturoru, carii poftescu alu avea. In protocolulu acest'a congresualu se afla unele pertractâri de mare importantia, precum: regularea Parochieloru, representatiunea câtra Maiestate asupr'a schimbâriloru unilaterale din partea Ministeriului regescu de cultu, sî a Resbelului, organisarea provisoria a invetiamentului in intrég'a Metropolia a Romaniloru greco-orientali din Ungari'a sî Transilvani'a, precum sî instructiune provisoria pentru procedur'a judecatorieloru bisericesci in caus'a disciplinaria, — sî pentru aceea merita acestu protocolu congresualu, cá nu numai oficialii consistoriali sî preotîmea, ci sî inteligintii, membrii sinódeloru eparchiali sî ai Congresului, sî in fine invetiatorimea sa lu poseada.

Colectantii de 20. esemplare voru capetá unu esemplariu gratuitu.

Sabiiu 2 Ianuariu 1871.

Directiunea Tipografiei archidiecesáne greco-resarit.

La situatiune

Suntu mai multi ani, amu puté d'ce, unu-spradiece, de cându aparu carte nóue pentru Europ'a. Unu-spra-diece ani, nu aru fi togm'a asiá multi, cá sa putemu luá in risu acele carte, pentru ca viati'a popóreloru se misca mai incetu decâtu a individiloru, lucru pré firescu. De alta parte noi suntemu marturii multoru sî mari eveneminte succese de vre-o dóuedieci de ani incóce sî asiá faptele inse-si ni au doveditu lucruri, pre cari nici cartele nu cutezau a ni le infatiosiá asiá de precipitatu. Cu tóte aceste cartele inca nu facu nimic'a. Ele suntu parerile unoru ómeni, cari sî punu unele dorintie pre hârthía in tipulu acest'a, iéra Europ'a se formézа sî reformézа cum nici nu au visatu multi din cei ce facu carte, ba multi sî din acei ce diplomatiséza destulu de seriosu despre Europ'a. Cine aru fi crediutu numai cu unu anu inainte ca Franci'a, in fruntea cârei stá unu Napoleonu III, oracululu europénu, la a cârui voce tragea cu urechi'a lumea intrégа : sa auda ce dîce la inceputulu fia cârui anu, ce dîce la ori ce ocasiune mai insemnata, va ajunge, cá altii sa i dicteze conditiunile cele mai umilitóre de pace, sî oracululu celu mare sa siada prinsu la Wilhelmshöhe in mânile prussianiloru ? Cine aru fi pututu crede ca ambitiosii si vanii potentati mici din Germani'a sî cu deosebire, cari fura tratati câtu de aspru cu patru ani inainte, astadi voru merge mâna in mâna cu acelu ce au siuvaitu varg'a asupr'a capeteloru loru, sî pre deasupr'a inca i voru oferí corón'a imperiale germana, cum au facutu regii sî principisiorii nemtiesci cu regele Prussiei ? Sî tóte aceste astadi suntu fapte implinite. Franci'a adeca trântita la pamentu, in agonia, trebuie sa auda ca are se pérda Elsasulu sî Lotaringi'a, sa vadia tóte fortaretiele dealungulu nóueloru confinii, sa platésca 1000 milióne de taleri sî sa tiena pre spesele ei trupe nemtiesci pâna se voru ratificá tóte conditiunile aceste sî pâna voru introduce prussianii „ordinea“ in tiéra Principii germâni se intrecu cu lingusîrile fatia cu noulu loru suveranu, care le va palí glori'a loru de totu.

A risu lumea de bietulu rege alu Prussiei, carele firesce ca e nevinovatu mai la tóte lucrurile, câte se petrecu cu elu-sî in giurulu seu, ca a amintitu de mai multe ori in depesiele sele de „dispusetiunea lui Ddiu“. Elu inse sî de n'a sciutu ce dîce, a simtitu celu putienu ceva. Evenemintele l'a surprinsu sî au storsu din elu mârturisirea, ca nu a fostu in planurile sele atâtu câtu se vede ca este in planurile providentiali. Acest'a nu e unu ce nou in trecutulu evenemînteloru omenimei. Nici Odoacru, nici Mohametu II nu si-au intipuitu insemnatatea opereloru loru. Celu dintâiu nu a cugetatu ca intrarea lui cá invingatoriu in Rom'a vechia pune capetu erei celei vechi pagâne spre a nasce sî idei sî popóre nóue; celu de alu doilea nu putù crede ca luarea Constantinopolei este inceputulu unei fermentatiuni, in carea sa se purifice popórele orientali de infectiunea corupţiunei domnitoriloru bizantini.

Alte suntu intemplârile sî alte efectele loru, séu mai dreptu, noi in momentu nu suntemu in stare sa judecâmu urmârile fapteloru nóstre inse-si nici a intemplâriloru ce se intempla uneori cu noi.

Deci considerâmu specialu evenemintele din Europ'a dela 1789 incoce, aflâmu ca ideile de libertate sî egalitate atunci s'au ivitu sî ací. Acest'a e inse numai unu inceputu, unu inceputu care a trebuitu sa se repetiasca mai de unu seculu mai de multe ori sî totusi betrân'a Europa se aterne iéra-si câtra privilegii, câtra lucruri feudali. Republic'a francesa a devenitu pre urma imperiu cu imperatu cu curte su regi, principi marquisi etc. mai tardiu se reintórce la regele seu ; dupa óre câtu-va tempu prin republica iéra vine la imperiu. Celelalte staturi, pre rendu pre rendu vinu la o respectare mai corespundietória a omului prin principiulu egalei indreptatîri inaintea legei, de sî remânu inca in tóte pârti o suma de titluri, cari radica pre multi dintre cei egali preste acesti'a, incâtu unii dintre cei radicati credu ca cei mai de josu nici ca suntu ómeni. Va sa dîca egal'a indreptatîre inca nu s'a facutu domenu comunu alu tuturoru europeniloru.

Evenemintele din anulu trecutu sî din acest'a, incâtu ne suntu pâna acum cunoscute, insufla multor'a temerea ca voru aduce unu despotismu generalu preste Europ'a intrégа. Sa ne fia insa bine aminte ca republicanismulu pâna acum inca nu a fostu o garantia deplina de egale indreptatire a ómeniloru, sî de aceea nici despotismulu inca nu póte garantá nimenui, ca ómenii nu voru vení la ide'a dreptâtiei sî competintiei loru cá ómeni. Istori'a ne spune ca togmá despotismele au acceleratu sosirea libertâtiei.

Provedinti'a altufelu dispune de cum voru unii dintre ómeni. Acesti'a numai sa fia demni de libertate si atunci tendintiele omenesci nisuitórie de a domîná preste semenii sei cadu de sinele.

Reformarea Europei spre bine póte dara sa devina tocmá acum o realitate cându e temere mai mare de reactiune sî de despotismu. Luptele cele crâncene intre cele dóue natiuni mari potu sa destepte ideile dupa cari s'a nisuitu Europ'a mai de unu seculu. Ajungendule, fâra de a cautá la form'a in care, sî devenindu ele unu bunu comunu, nu scimu déca s'aru implini dorinti'a vre unui cartografu de cei amintiti mai susu, dara s'aru incepe o epoca nóua, carea ne aru desface de câtra ceea ce apartine dupa unele pârti inca de evulu mediu.

Atunci, dóra amu vení in specialu sî noi românii la cugetarea, ca invetiatorii nostri poporali, fiindu alesi de poporu nu mai trebuie emancipati (!!) sa se formézе o casta deosebita de ceilalti ómeni, sî ce e sî mai multu pentru cá suntemu români nu amu fi tratati de toti ca nisce naimiti pre pamentu strainu.

Dieta Unga

Presiedintele Somssich deschide siedinti'a din 10 Ianuariu (prim'a sied. dupa ferie) a casei deputatiloru la 11 óre. Dintre ministri au fostu de facia: Andrássy, Festetics, Gorove, Horvath sî Szlavy.

Presiedintele saluta cas'a prin câte-va cuvinte afabile ; doresce deputatiloru unu anu nou fericitu, potere sî patiintia pentru implinirea datoriiloru celoru grele spre binele patriei. (eljenuri viue.)

Presiedintele ascerne list'a interpelatiuniloru, propuneriloru sî proiecteloru de legi remase din lun'a trecuta neresolvite. Se va tiparí sî distribuí.

Ministrulu de instructiune a tramisu raportulu despre starea instructiunei publice in scólele populariе sî medie in 440 esemplare. Se va distribuí.

Deputatii I. Farkas, Max Falk, conte I. Szapáry sî br. A. Bánffy suntu definitivu verificati.

Representantele Iosifu Hossu si-a depusu mandatulu din caus'a denumirei sele de amploiatu la curtea suprema de comptabilitate. Se ordina alegere nóua in cerculu respectivu.

Presiedintele anuncia petitiuni numeróse dela jurisdictiuni sî municipie, care au incursu in tempulu feriiloru, deputatii L. Deáky, I. Vidats, V. Brogyányi, A. Erkövy sî Paulu Terey predau petitiuni, care tóte se transpunu comissionei de petitiuni.

I. Kiss indrépta câtra mi rarea tierei urmatórea interpela in Pest'a sî alte ju tru o recrutare, fâra cá recrutar legalminte, intrebu pre ministrul tierei: Are ministrulu cunosciint mesure ale jurisdictiuniloru, care conchiama pre tineri la recrutare ? Póte se referescu — mesurele aceste la recrutarea din anulu 1871 inca ne votata ?

Interpelatiunea se va tramite ministrului respectivu.

I. Scwarz: De óre ce Art. de l. III: 1848 ordina infiintiarea unui consiliu de statu ; de óre ce art. acest'a de lege are inca valóre, presintu urmetoriulu proiectu de conclusu : Cas'a sa insarcineze pre presiedintele ministriloru, a presintá conformu dispositiunei art. de l. III: 1848 unu proiectu de lege despre infiintiarea unui consiliu de statu in Ungari'a. Se va tiparí sî distribuí.

Referentulu comitetului financialu Kol. Szél ascerne raportulu generalu alu acestui comitetu despre bugetulu anului 1871, apoi rapórtele despre urmatórele bugete de resortu : bugetulu ministeriului pentru aperarea tierei, ministeriului de justitia, de instrutiune, de finencie, ministeriului de lânga persón'a M. Sele, ministeriului croato-slavonicu, presidiului ministriloru. Rapórtele se voru tiparí sî distribuí.

Ministrulu de justitia ascerne proiectele de lege despre contractele de statu, care s'au incheiatu cu Franci'a, Itali'a sî Swedi'a=Norwegi'a in privinti'a tradarei reciproce a criminalistiloru. Densulu róga cas'a, a le transpune cá urginte ingraba sectiuniloru.

Proiectele aceste se voru tiparí sî transpune sectiuniloru.

Presiedintele : In siedinti'a de astadi nu mai este altu objectu la ordinea dilei. Facu inse cas'a atenta, ca proiectulu de lege relativu la recrutarea din 1871, care s'a ascernulu dejá in 17 Decembre, ascépta urginte resolvirea. Rogu deci cas'a a transpune proiectulu acest'a sectiuniloru.

Se decide.

Incheierea siedintiei la ¾ 2 óre.

...egatiunea reichsratului.

...'a din 10 Ian. o deschide presiedintele ... la ¼ 12 óre. Pre fotoliele ministriloru: ..., L ó n y a y si B e u s t. Presiedintele ...a unele insurse, care se transpunu de pre...intele la comitetulu bugetariu, de óre ce tóte ...tienu objecte, care se referescu la agendele ...cestui comitetu.

Referintele B a n h a u s cetesce raportulu comitetului bugetariu despre preliminariele ministrului comunu de resbelu, relative la recerintiele armatei in anulu 1871. Referintele se mârginesce a ceti numai partea generala a raportului si recomenda delegatiunei a suscepe desbaterea generala.

Propunerile singuratice le va ceti la ocasiunea desbaterei speciali. Trage totu odata atentiunea delegatiunei la acele dóue propuneri ale comitetului, care suntu contienute in partea generale a raportului seu; cea dintâiu suna:

„Inalt'a delegatiune sa-si esprime dorinti'a, cá ministeriulu comunu de resbelu sa esmita dupa incheierea siedintieloru delegatiunale o comissiune si la acést'a sa se invite câte siese membri din fia care delegatiune, pentru de a se consuatui despre prefigerea unui bugetu normalu pentru armat'a tierei si pentru de a esaminá posturile singuratice ale bugetului si resultatulu desbateriloru acestei comissiuni sa se ascérna delegatiunei prossime.“

Cealalta propunere suna:

„Inalt'a delegatiune sa respinga meliorarea lefeloru coloneliloru si subcoloneliloru, câtu si a auditoriloru si mediciloru de aceea-si clasa.“

Referintele róga delegatiunea, a votá indata, dupa finirea desbaterei generale, despre propunerea relativa la meliorarea lefeloru, de óre ce dela resultatulu acestei votâri depindu acele propuneri, care are ale face comitetulu la titulele singuratice.

Presiedintele ordina, ca votarea asupr'a acestui objectu sa se faca indata dupa finirea desbaterei lui, votarea asupr'a propunerei relativa la esmiterea comissiunei susu amintita dupa incheierea desbaterei asupr'a bugetului intregu, inse numai atunci, cându delegatiunea a desbatutu detaiatu propunerea acést'a.

Presiedintele da mai intaiu cuventu referintelui votului ascernutu de minoritate, Dnului R e c h b a u e r. Acest'a se pronuntia contr'a meliorarei lefeloru si in genere contr'a militarismului, pre care ... l'a impusu tendintiele cele mai particularistice, ce se manifesta pretudindenea, si incheia cu cuvintele: Sa se melioreze mai intaiu starea bietiloru oldati si apoi lefele coloneliloru si subcol. G. de c. de G a b l e n z tiene possibila meliorarea armatei prin institutiuni organice necesarie si nu prin bani La noi dice, densulu, e diferinti'a limbeloru de cea mai mare influentia asupr'a progresului incetu a soldatiloru si oficieri nu cunoscu partea cea mai mare limb'a trupei loru. Spre radicarea armatei suntu necesarie scóle si dupa aceea dislocatiunea stabila de pace, va sa dica, trebuie sa se cladésca caserme, cá soldatii sa nu locuiesca la tiereni a caroru limba ei nu o pricepu si altele. Densulu va ascerne la desbaterea speciale unele amandamente.

G i s c r a: Desi disonanti'a intre parlamentu si administratienea armatei a domnitu dela incepulu celui dintâiu, totusi pâna la anulu 1865 erá vorb'a numai de bugetu órdinariu, de atunci insa venira la ordinea dilei creditele suplementarie. Acestea se provóca prin nefericit'a administrare a cercuriloru inalte militarie:

Austri'a trebuie sa tiena totu un'a dóue armate gata, pantru cá la casu necesariu sa póta derige un'a spre nordu-ostu si cea-lalta spre nordu-vestu. Ide'a acésta conduce si astadi pre ministeriulu de resbelu, de si in dilele prossime s'a schimbatu direptiunea compasului.

Toti ministri de resbelu suntu condusi numai de executarea pareriloru si scopuriloru loru individuali, fara de a considerá alte recentie ale statului. Acést'a jace deja in ocupatiunea caracterului, asia incatu ante vorbitoriulu, unu barbatu escelinte in tóta privinti'a, nu póte acelei'a abdice. Inse poterea de contributiune a Austriei e deja fórte incordata, deci delegatiunea trebuie sa-si dea silinti'a a micsiora bugetulu enormu. Dela anulu 1848 s'a triplicatu detori'a Austriei prin spesele enorme ale administratiunei militarie si ce s'a ajunsu cu tóte aceste prelânga tóta bravur'e soldatiloru, pre lânga totu patriotismulu? Mai numai totu perderi.

In modulu acest'a continua vorbitoriulu si fi nesce cu cuvintele: Amu studiatu precisu tóte posturile bugetului si sumu convinsu ca se potu face stergeri, fara cá poterea armata sa patimésca.

D é c a a r m a t ' a n u s e p ó t e s u s t i e n e a c u b u g e t u l u m i c s i o r a t u a p o i m a i b i n e s a d e m i t e m u c u t o t u l u a r m a t ' a s i s a i n t r e b u i n t i a m u b a n i i p e n t r u s c o p u r i m o r a l i.

Multi suntu in îndoiala despre patriotismulu minoritâtiei; acést'a e o acusare misera ca patriotismulu nu jace in aruncurea baniloru, ci in crutiare. Candu se va cere necesarie, totu deaun'a va fi gat'a a votá. In fine cere vorbitoriulu esmiterea unei comissiuni pentru ...figerea unui bugetu normalu. (bravo.)

In intielesulu acest'a mai vorbescu F... alz Dr. S c h n a u p p si R e c h b a u e r.

Contele B e u s t si ministrulu de resbelu K u h n conbatu prin vorbiri scurte opositiunea si apoi se incheie siedinti'a.

Dela resbelu.

Dâmu aici pre scurtu ca dilele 10, 11 si 12 Ian n. au fostu fatale pentru francesi. Armat'a lui Chansy a fostu batuta, scósa din pusetiunile ei si a perdutu la 16,000 ómeni sanatosi in mânile prussianiloru. Prussianii cu trei corpuri de armata mergu asupr'a lui Bourbaki. Déca le va succede alu bate si pre acest'a, Parisulu, carele sufere greu de bombardare va capitulá séu va fi luatu in curendu. Aest'a e situatiunea pre cându scriemu. Facemu cá sa urméze datele de mai la vale dupa alte diuarie, cá pre câtu voru ajunge sa intregeasca istoriculu eveneminteloru.

Scirile din Versailles relatéza, de si intr'unu modu fórte incurcatu, fórte sucitu, batali'a dela Villersexel. Depesi'a este astufeliu facuta, incâtu cu greutate póte cine-va intielege ce voiesce a spune. Cu tóte acestea, din chiaru acésta incurcatura, se vede ca nemtii au trebuitu sa manânce o bataia fórte seriósa, de óre ce nu mai cutéza a afisiá o stralucita victoria.

Apoi concentrarea de nóue trupe spre Belfort, afara d'acele ale lui Werder si Treskow, chiamarea lui Manteuffel la comand'a loru, arata ca germânii se temu fórte din acea parte. Sperâmu ca temerile loru voru fi fórte bine justificate si energiculu debutu alu generalului Bourbaki ne da dreptu a asteptá dela densulu resultate mari.

La Nordu, diuariele, cari ne sosescu astadi si cari aducu óre cari amenunte despre batali'a dela Bapaume, nu mai lasa nici o indoiéla asupr'a victoriei francesiloru. Mobilii si marinarii lui Faidherbe s'au batutu c'unu curagiu si o vitegia admirabile. Ei au luatu cu baioneti'a positiunile intarite si orasiulu Bapaume, ce erau ocupate de prussiani. Acesti'a au fostu goniti cu mari perderi pre tóta lini'a.

In schimbulu acestoru bune sciri astadi pre deplinu confirmate, trebuie sa punemu la passivulu francesiloru o miscare de retragere a unoru colóne din armat'a lui Chanzy. Aceste colóne cari se aflau inaintate spre Vendome si Tours, la sudu si sud-estu, au fostu atacate de puteri germâne

---

FOISIÓRA.

Prelegere publica

tienuta de dlu I. M a x i m u la 31 Decembre st. v. 1870 despre tem'a: „Industri'a de tiesutu la femeile române in genere si in speciali'u; folósele ei din punctu de vedere nationalu economicu si o paralela intre femeile române de o parte, si de alta parte intre cele sasesci si magiare in privinti'a asta.

(Capetu.)

In privinti'a dibaciei si a desteritâtiei de a lucrá si tiese pânza si pânuri, in diverse câmpuri si deosebita soliditate si frumsetie, amu d'a observá, dupa câtu mi putui face notitie in asta privintia — ca pre la satele si locuintiele româniloru, cari suntu situate lânga ape curgatóre de munte, si pânz'a si pânur'a e mai alba, mai neteda si mai fina la pipaitu. Ast'a nu e inse o regula generale, pentru, ca vediui locuri asiediate lânga parautie de isvorasia de câmpu, si pânz'a erá totu astufeliu de nalbita si frumósa, cá ceealalta nalbita in vâi de munte.

In genere inse trebuie sa mârturisescu, ca prin satele in care aflai ómeni mai avuti, si in Transilvani'a si in Romani'a, si dupa cum m'amu insciintiatu anume, si in Banatu si in Bucovin'a, si productia in pânza si pánura e mai amplifica, mai frumósa si mai neteda. Esplicati'a e usióra, din caus'a impartîrei deosebiteloru pârti ale lucrului de resboiu prin deosebite mâni ale lucratóreloru de di tomnite de gazdóea avuta.

Intr'aceste case, vedi covóra tiesute in flori si mozaicu, vedi pânura alba cá zapad'a, si lucia cá fabricatele de lâna din Reichenberg, vedi cerga in difeliurite colori trase pre paturi, vedi cratintie in nenumerate variatiuni de flori, frundie si sierputuri, vedi fétie de mésa tiesute in ochiuri, in metasa si arniciu, in mozaicu de o multime de colori diverse, vedi manesterguri in ciucuri grei, vedi fetie de pre culme incarcate de matasa si arniciu, greu cu o maestria lucrate pâna la uimitu. Domnii si dómnele si oru aduce póte aminte de lucrurile de tiesutu ale espositiunei nationalu române din Brasiovu dela anulu 1862.

In specie amintescu in lucrâri d'alu d'astea asiá dicându artificióse, tienutulu Naseudului, alu muntiloru Abrudului, alu Lugosiului, alu Timisiórei, alu Sebesiului si Orestiei, alu Mercurei cu Ludosiulu vestitu de nevétse frumóse, alu mârginimei dela Poian'a si pâna la Vestemu, Boiti'a si Racoviti'a, alu tierei Oltului in saricele sele albe cá zapad'a, alu vestiteloru Sacele de lânga Brasiovu, alu Campinei din Romani'a, alu Câmpulungului totu d'acolo, alu Tîrgovistei, alu judetiului Ilfovului si alu Craiovei Romani'a mica.

Câtu pentru satele, cari se afla mestecate parte cu unguri si români, parte cu sasi si români, a-siu avé numai scurtu d'a observá, ca muerile române si p'aici gustulu loru in tiesutu si desteritatea loru in cusutu si l'au pestratu cá si celelalte femei din sate si orasie curatu române.

Mi voru objectá inteligintii nostrii români, cu tendintie si aspiratiuni moderne realistice, ca femeile române si perdu pré multu timpu cu fabricarea haineloru, si pretiuindu tempulu in bani, ajungu la resultatulu, ca déca femeile nóstre aru abdice acestei industrie migalóse si fâra folosu realu si aru imbratiosiá alte lucruri in acel'a-si tempu, li aru succedá d'a se bucurá de o stare mai bunitica materiale. Asiá este. Daru acesti realisti nu ne da altu programu, prin care n'aru demonstrá, ca femeile române, parasindu acésta industria le aru ajunge cu succesu folósele subversate, deci; ei voru se stérga ceea ce s'a indatinatu de mii de ani, fâra de a ne pune altu ceva in lacuna, si fâra d'a ne promite ca ne voru dá concursulu loru in aflarea mediulóceloru pentru alte lucruri. Dicu mai departe ca lucrându feme'a la pamentu dimpreuna cu barbatulu ei intinsu si in continuu, productele departate la piatia, li-aru scóte atât'a, incâtu cu unu eftinu pretiu si aru puté cumperá hainele recerute, mai fine, mai potrivite cu gustu mai esteticu. Le dau dreptu; inse, stergariulu arsu in lesia si varu, giolgiulu inscrobitu pâna la argasitura, fetiele de mese, stergarele, cergele de pre patu, pânur'a si si sechile loru, nu li aru dará la munc'a loru gré de pamentu si la lucrulu loru de lemne, cum umbla românii imbracati, nici unu anu si jumetate si aru fi siliti se plece iéra-si la tergu. Daru apoi ce aru face muerile iérn'a la sate? sa pipe si ele cu barbatii loru in cuptoriu? sa mérga si ele la cârciuma cu densii? Si apoi déca tragi in balantiu emporiulu si avantagiulu haineloru de casa cumperate din piatia cu pânz'a, pânur'a si hainele facute de casa, ori si care femea si chiaru si ori si care barbatu ti va spune din esperiintia, ca camesi'a, fetiele de mese, stergarele, lepedéole, pânur'a, cergele de pre patu si alte lucruri de casa, duréza de câte cinci siese si diece ani mai multu cá cele din piatia? O persóna dintre cele mai insemnate ale inteligintiei nóstre d'aici din Sabiiu, a asiguratu, ca dens'a, trecuta preste 60 de ani, inca mai tiene serviete si stergare lucrate de vrednic'a sea muma, cându erá densulu inca junisianu la scoli. Unu capitanu românu din partea de câtra Naseudu mi a amintitu nu de multu, ca dómn'a capitanés'a tórce si acum aici si tiese, si ca posede haine si lucruri de casa mai vechi decâtu de 15 ani si suntu totu bune si frumóse.

numeróse si nevoíte a se retrage spre le Mans in positiunile definitive, ce le erau dinainte pregatite si designate.

Totu la passivulu francesiloru trebuie sa inregistrâmu ocuparea cetatiuei Péronne.

Aceste succese inse nu suntu de natura a compensá pentru prussiani sângerósele si importantile reversuri suferite la Nordu si la Estu.

O persóna care cunósce bine Parisulu, scrie „Gasetei din Colonia:“

Este sicuru ca guvernulu parisianu posede midilóce de a spedui depesie afara si a le primi in Parisu, si póte ca acést'a se face prin midilócele secrete, ce guvernulu delegetiunei a oferitu de a le intrebuintiá spre a face se pervie scrisori in Parisu In anii din urma s'au facutu cercari, cari au reesitu pre deplinu, cu imbarcari submarime, contienendu mai multe persóne cari, gratia unei provisiuni de au compresu, puteau stá sub apa óre intregi si dirige imparcatiunea cu inlesnire; póte ca sa utiliséza asta-di acésta inventiune. Apoi unu lantiu este asediatu in fundulu Seinei, elu se intinde dela Parisu pâna la Hâvre si batelele remorcare se servescu de densulu spre a-si mari puterea tragetóre. Póte ca s'a asediatu in lungulu acestui lantiu unu aparatu pentru transmisiunea pacheteloru. In fine cufundetori imbracati in scafandru, cari se potu liberu miscá in albia riului, precumu s'a vediutu la espositiunea din 1867, potu prea bine transportá depesiele.

Ce putemu deduce din lupt'a de sése dile a generalelui Chanzy in padurea Marchenoir? Ca trupele nóstre cele june suntu ajutate si de locuri.

Lasati déru fara parere de reu campiele din Beauce. Pre câta vreme inamiculu percuge acésta vasta circumferintia: Blois. Tours, Le Mans, sunteti condusi la Nevers, pre radi'a ce sa marginesce la Parisu prin regiunile in care totulu se va luptá pentru noi. Plimbe-se Friedrich Carl departe in Perche: elu e ocupatu de Chanzy si sunteti deja la estu pre urmele lui.

Armat'a lui Bourbaki se afla, ni se spune, in Nivernais. Fia acést'a vointi'a cugetata a siefiloru séu necesitatea care cere astfeliu, acésta positiune din urma e mai buna pentru noi. Muntii Morvan si padurile Puisaye suntu unu primu bulevardu pre acésta basa; intrati in aceste regiuni unde arbore, cu arbore, veti fi aparati si adapostiti pâna la forturile nóstre. Putinu numai sa inclinati la drépt'a si tóta armat'a germana este luata pre din apoi: sunteti mai aprópe de catu dens'a de linia 'i de retragere.

Déru nu uitati ca la Parisu trebuie sa mergeti p'acésta nóua cale; totu ce ve departéza de densulu este reu; totu ce ve apropia, chiaru pre o cale cotita, este unu bine.

Aveti dela Gien pâna la Montargis, Troyes, Fontainebleau, noua-ve pâdure Argonne, si ea nu s'opresce in Champagne: merge pâna la noi. Transportative déru ací câmpulu de bataia, ascundeti-ve miscârile dupa aceste nepetrunse labirinte, unde va fi impossibile inamicului a ve surprinde, câci veti face in ele zagasuri, siéntiuri si garduri pentru care veti gasi in padure destulu materialu. Veti trai comodu, pentru ca acésta parte de teritoriu e acea, care comunica cu provinciele de unde noi ne aprovisionâmu alimentele si carne de animale din Nivernais, Charolais, Beaujolais. E imposibile cá sa fiti impresurati in ea, nici intrerupti, pentru ca pretutindeni se deschidu câi si directiuni inerucisiate care tóte ve conducu pre urmele inamicului.

In acestu mersu, in care aripile armatei suntu asecurate, o singura dî fericita si veti ajunge la Parisu, luându un'a dupa alt'a positiunile prussiane pre cari armat'a Parisului le va sdrobí din facia.

Amu semnalatu de dóue luni atentiunei judecatoriloru competinti acésta nóua directiune.

Nu mai póte fi misteru acésta cale pentru ca e acumu desveluita de evenemintele care ne ducu la punctulu de salvare. Acestu planu ne e d'o data impusu de conditiunile de aparare a Parisului si de chiaru natur'a regiunei padoróse a Franciei centrale. Incolo acestu tienutu movilosu este atâtu de intinsu, ofere atâtea ascundieturi, in câtu a o spune nu e altu de câtu a dá pre facia cea-a ce trebuie sc remâna secretu.

Sa resumâmu cea ce precede in putiene cuvinte: ceea ce s'a numitu invingere a servitu a pune din nou armatele francese in adeveratele loru linie de operatiune: ele au in facia-le calea ce le-amu desemnatu totudéun'a.

Succesulu prussianiloru li departéza din ce in ce de bas'a loru. Inca unu succesu de feliulu acest'a si voru fi incurcati printre stencele si ghisuinele din Bretagne.

Iéta i condemnati a invinge totudéun'a séu la cea dintâiu perdere, sa fia prisoniari.

Armatele nóstre, din contr'a, nu mai au sa faca de câtu unu pasu pentru a fi mai aprópe de Germani'a, decâtu insii germanii. Face-lu déru si acestu pasu!. Intre pre calea deschisa dinaintea loru: pre acésta cale voru vení indata sa asieze pre asediatori sub zidurile Parisului.

E. Quinetu.

(Siecle)

Unu convoiu cu obiecte de imbracaminte a fostu luatu ieri dela Prussiani intre [illegible] Loupe.

Dijonu, evacuatu de câtra prussiani, ocupatu in diminéti'a de 29 de trupele lui ribaldi.

„Monitoriulu armatei“ anuntia ca archiepiscopulu din Parisu au autorisatu transformarea celor mai mari pârti din biserice in ambulantie pentru raniti.

Acésta indeia este escelinte din tóte punctele de vedere.

Incaldite diu'a ti nóptea, lesne aerate, bisericele voru oferí unu asilu igienicu si comodu.

Armat'a Parisului.

Numerulu totale de ómeni armati este evaluatu la cifr'a de preste 520,000, impârtiti in trei armate. Cea dintâiu e comandata de generalele Clementu Thomas, a dóu'a de generalele Ducrot, a trei'a de generalele Vinoy.

1. Armat'a generalului Thomas, cea mai numerósa, numera cá la 300,000 ómeni si e compusa in mare parte de gardi natiunali si de gardi stationari. Nesce eliminâri au schimbatu treptatu acésta trupa civica intr'o armata gat'a á tiené campania. Nóuele-i regimente suntu comandate de colonelii de curendu inaintati. Gardii stationari servescu pre zidurile cetâtiei Parisu si câte-va posturi ale orasiului.

Gard'a nationale n'are de câtu cinci baterii d'artileria, déru se pune multa silintia la adaugirea acestui efectivu. N'are cavaleria, inse gardii de orasiu facu servitiulu politiei, uniform'a loru oblio. galória consta inti'unu pantalonu albastru cu band-rosia, unu kepi cu cocarda totu rosia: incolo costumulu e dupa vointia.

2) A dóu'a armata, comandata de generalele Ducrot, consta din 150,000 regulati si gardi mobili, cu 80 baterii artileria de campania, mitraileuse si dóue regimente de cavaleria.

Ea e impartîta in trei corpuri, dintre care dóue suntu sub ordinile generaliloru Blanchard si Bellemare.

Acésta armata, in urm'a intaririloru ce trebuie sa mai primésca inca, va ajunge in putiene dile la unu efectivu a cârui cifra se va suí la 200,000 soldati. Ea nu intra in Parisu: campéza séu e cantonata impregiurulu orasiului, inre forturi si pre câte-va punte din naintea acestoru aperari.

3· A trei'a armata, sub ordinile generalelui Vinoy, fostu adjutate mai nainte alu generalelui Ducrot, acum insârcinatu printr'o naintare meritata cu

---

léra provediendu-se o femea cu astufeliu de hainimuri, câtu nu póte se câstige in piatia cu altele, pâna cându se rumpu cele deja facute, si óre banii intrati din cele vendute nu potu sa precumpanésca, avantagiurile câstigate d ntr'alte lucruri, care le aru incepe românele in loculu tiesutului?

Daru lasându ast'a la o parte, ambiti'a si pasiunea nevinovata si laudabile a femeiloru române d'a-si vedé bârbatulu si copiii imbracati de mân'a ei si prin silinti'a ei, d'a-si vedé cas'a impodobita cu covóra si hainimuri tórse si tiesute din resboiulu ei s'aru nadusi, pretiulu mueriloru române aru scadé si voiniculu românu aru fi lipsitu d'o sperantia, candu merge la votrita se intrebe pre votrii, scia tiese, scia cóse.

Pre lânga ast'a, câti banisiori nu remânu in pung'a românului, cându elu nu e silitu, a-si cumperá si camesia, si chindéole, si buboulu si sechea si pânur'a din tergu! Ast'a e o avere nationale, de si mica, dar sigura.

Altu ceva 'mi a disu unu némtiu in asta privintia. Femeile D-vóstra, a disu elu, aru putea sa scóta cânepa si inu fórte multu, sa o topésca, sa o melitie si frânga si sa o espuna pietii in fuióre periate gat'a. Acestu lucru nu li aru costá atâtu tempu cá tiesutulu si aru face atâtu cesului câtu si ungurului o astufeliu de concurintia, in câtu l'aru goní din piatia cu totulu, pentru ca fuiórele romanesci nu le afli nici in Ollandi'a si pre lânga tóte acestea romancele 'si aru putea face si lucru de casa. Are mare dreptate némtiulu; insa cându o aru putea face acést'a românce le? Cându barbatii loru li aru stá intr'ajutoriu, cându ii aru gunoí cânepisti d'ajunsu, cându aru introduce hran'a de staulu si grajdu, cându romanasii si romancele aru merge intr'o scóla de agricultura, cându l'ai putea pre românu sa lu faci sa intielega ca ast'a aru fi mai folositoriu pentru elu cá lemnele cu care se chinuesce si pre sine si vitele sale, fâra sa se alega cu vre-o dobânda pâna mai in urma.

Daru si pâna atunci, pâna cându românii voru ajunge la infiintiarea acestoru sfersituri, aru trebui sa li se atitie intentiunile intr'a colo, cá industri'a femeiloru loru, buna, rea cum e, sa se perfectioédie pre 'ncetu pre'ncetu. Scopulu acest'a lu voru ajunge, cându prin satele loru s'aru infiintiá mici reuniuni cu resbóie mai perfectionate, cu suluri, itie si spete mai late asiá precumu suntu la pânzari si pânurarii de némtiu si alte ginti. Aceste mici reuniuni sa si aiba centrulu loru cu mustrele cele mai perfecte ale industriei din cestiune. La acéstea aru fi consultu cá inteliginti'a femeiloru române sa dée d'a dreptulu impulsu si amu fi afara de tóte indoiél'a ca scopulu loru aru fi incununatu de succesulu celu mai favoritoriu si mai practicu. Apoi câtu atinge de asotiatiunile pentru cultur'a si literatur'a poporului românu de prin deosebitele provincii ale Dunârei, Prutului si Carpatiloru, acestor'a li s'aru recomendá celu putienu din cinci in cinci ani a o renduí si ficsá espositiuni, a cercetá cu deameruntulu prin ómeni de specialitate si feliulu acest'a de industria, a premiá cu satisfactia tstetimea si si desteritatea, a aduná notitie despre defectele si nesajunsurile in acésta plésa, a le compune in brosiuri si ale impartí pre la sub comitetele loru, câroru sa li se impuna detorinti'a d'asi desemná câte unu membru séu doi, care sa cetésca acestea brosiuri in aduârile ómeniloru de pre la sate.

Si cá sa sfersiescu, o paralela scurta voiu sa presintu despre asta industria intre romance, sasoice si unguróice. Spre a anticipá esplicati'a si observârile facute de ori si care din noi, comunicu numai atâtu, ca nici sasoicile, nici unguroicile afara de numirea resboiu si vertelnitia, nu sciu cum sa í d.ca nemtiesce séu ungurésce, nici la sucala, nici la sulu, nici la zavoru nici la fuscei, nici la itie, la spéta, la brâgla, la zimti, nici nu sciu ce e crâmpiti'a, lutunóea si fusceii. Cându o ginte séu unu populu suferea de terminii technici intr'o industria séu mestesiugu séu la unu lucru, e semnu, inveteratu ca din acésta industria si mestesiugu posede prea putine cunoscintie. D'aceea panz'a la femeele sasesci si magiare din patria anevoia o afli netede, subtire, nalbita si in form'a unei adeverate panze romanesci. Camesi'a sasului si a ungurului muncitoriu de pamentu, sciti bine d. s. d. ca e cá unu sacu d'ei romanesci séu cá unu strejacu plinu de pusdarii, rara si nebatuta, cá cându o aru fi facutu din scaeti si polomida. Apoi incâtu e vorb'a de fabricate de lâna afara de secui, si sasulu si magiarulu si cumpera atâtu sechi'a si boboulu, câtu si ciórecii dela femeile române; amu vediutu pre multi cumparendu-si chiaru si pânza de fuioru si de bumbacu dela densele.

Unu poporu inse, care a suptu cá românce le nóstre, asiá dicându, dela mamele loru indemnulu câtra industri'a de tiesutu, care o cunósce mai bine de jumetate, trebuie impintenatu si insufletitu, sfatuitu si invetiatu din tóte puterile cá sa o cunósca perfectu si sa póta trage cele mai possibile folóse dintr'ens'a spre binele intregei averi nationali. Si cine e menitu mai intâiu la acést'a decâtu inteliginti'a nóstra?

Deci incheindu permiteti-mi a esclamá: La lucru români si române, plugariu si domnu, neinvetiatu si invetiatu, betrânu si tineru; lucrulu ori si in ce parte sa ne fia devis'a si sa ne fia rusîne de lume a ne culcá trendavi pre lauri de gloria, cari au incinsu pleopele stramosiloru nostrii.

…independinte si importante, numera …ompusi din bataliuni de depositu …ale, adi lipsita de galónele sele si …rmat'a de linia, de gardi-marini bataliuni de linia, compuse din …orasiu, de gendarmi si de câti-va …ie.

Vinoy procura din sinu'i garni- si artileristi, si, in casu de trebu- …ele 90 de bastóne, care constitu- …aferintiei aperata cu ziduri a Pa-

---

Diuariulu englese Standard comunica urmatórele sciri asupr'a impressiunei produse de miscârile generalului Faidherbe, anteriorii luptei dela 3 Ianuariu :

„Miscarea generalului Faidherbe, parasindu Amiens, dupa succesulu seu dela Pont-Noyelles, a causatu cea cai mare satisfacere. Pretutindine se esprime lumea cu o rara incredere in judecat'a sea, ceea ce promite ca va fi bine ajutatu de trupele sele. Elu erá ieri la Douai, si a plecatu nóptea câtra Vitry, unde si-a stabilitu cartiarulu generale. Ratiuni invederate maoprescu d'a descrie lini'a de bataia proiectata, de si posedu informârile cele mai detaiate. Déru nu esitu a declará ca Faidherbe a probatu ca este unu mare strategistu si ca a sciutu se aléga positiunile cele mai fericite.“

„La progresu du Nordu“ se esprima astu-feliu asupr'a bataliei de la 3 Ianuariu :

„Operatiunile incepute la 2 de generariulu Faidherbe n'adusera unu succesu decisivu stapani pre Achiei-le Grand, Bincourt si d'Ervillers, soldatii nostrii, dupa ce ocupasera si Behagnies, nu putusera sa se mantia si cercasera perderi insemnate. O nóua silintia erá deci necesaria spre a alungá pre inamicu dupa terimu si din positiunile ce partea cea mare a armatei loru ocupá lânga Bapaume si in Bapaume chiaru. Acestui-a erá scopulu manoperiloru generariului nostru in diu'a de ieri, si acestu scopu a fostu pre deplinu ajunsu.

„Dupn o lupta ce a duratu din diori pana la 6 óre sér'a, colónele nóstre au respinsu definitivu colónele inamice pre tóta linia si au ocupatu Bapaume, de unde inamicii fugiau in desordine, dupa ce avusesera perderi enorme. Victori'a a fostu scumpu cumparata, déru avemu consolatiunea succesului si armat'a de Nordu a probatu pentru a trcia óra ca póte a se mesura cu inamiculu si a-lu bate.

„Tóta lumea si-a facutu barbatesce detori'a, soldati, marinari, mobili si mobilisati : liniscea si sângele rece ce au aretatu toti, suptu o plóie de glóntie si de obusuri ce veneau de la Némtii, cutedarea loru in atacurile cu baionet'a, ardórea loru inderatnica in gónea inamicului, cu tóte ostenelile unoru mesuri necontenite de mai multe dile, aréte ce potu soldatii nostrii, cu abilitate condusi d'unu generariu, atâtu de odaciosu câudu vine momentali si atâte de pendinte câudu impregiurarile o ceru.„

Precum prevediuseramu toti, cei cari au urmatu cu atentiune operatiunile resbelului, armat'a francesa de ostu, suptu ordinile lui Bourbaki, a atacatu positiunile prussiane din vecinatatea cetâtiei Belfortu. Depesi'a, care ne anuntia acestu faptu de arme, constata ca ostirile francese au ocupatu tóte positiunile cari din nainte fusesera dasemnate spre a fi luate,orasiulu Villers-sexel, positiunea cea mai insemnata din cele ocupate de prussiani, a fostu luata cu asaltu de soldatii republicei.

Depesi'a adresata din Bougemont, orasiu fórte apropiatu de câmpulu de lupta, considera acésta batalia cá o victoria, a cârei importantia nóptea singura a opritu d'a se putea evaluá.

Asiá dara putemu de pre acum considerá Belfortu cá degagiatu, afara numai daca vr'unu reservu neasteptatu n'aru veni se schimbe resultatele luptei, ceea ce nu ne pare probabile.

In ori ce casu inse, putemu asemenea fi dinainte sicuri ca depesiele prussienesci, ce voru sosí astadi séu mâne, voru negá victori'a repurtata de armat'a francesa si ne voru spune ca Bourbaki este batutu si gonitu spre Dijonu, daca nu chiaru spre Lyon. Depesiele prussianiloru despre luptele cu Chanzy si Faidherbe ne dau dreptulu a predice din nainte ca ne voru spune ei despre luptele cu Bourbaki. Publiculu românu este insa acum destulu de instruitu despre modulu d'a face si d'a spune alu prussianiloru, cá sa scia ce trebuie sa créda.

Afara d'acésta batalia, pre care ne-o comunica servitiulu nostru telegraficu, depesiele afisiate astadi la directiunea posteloru si telegrafeloru ne aducu urmatórele sciri :

Franci'a a chiamatu suptu arme si contingintele anului 1871, cuprindiendu toti junii buni de servitiu, fâra distinctiune.

Nuvel'a, despre ocuparea de câtra prussiani a positiuniloru intarite dela Clamart se reduce la ocuparea unei singure redute, aceea numita Notre-Dame.

Bombardarea forturiloru Parisului care, de 14 dile, urméza cu mare succesu, dicu prussianii, nu pare a fi avutu, — dupa chiaru mârturirea loru,— altu resultatu de câtu aprinderea a dóue casarme. Ultimele sciri din Versailles spunu ca foculu asediatoriloru a slabitu, din causa cetiei, dicu ele. Urîta cétia, déru póte venita la timpu pentru prussiani.

Pre Loire de si anuntia victorii preste victorii ale principelui Friderieu Carolu si inaintarea lui spre le Mans, prussianii se invertescu in locu intre Vendome, Savigny, Nogent-le Rotrou, Chartres si Saint-Calais, adeca in locurile ce le ocupa de mai bine de 3 septemane. In acésta din urma localitate, — cea mai inaintata spre le Mans, — ei au comisu inainte de 26 Decembre atrocitâtile cari au provocatu protestarea lui Chanzy, pre care amu reprodusu-o alalta ieri. Si cu tóte acestea, prussianii anuntia acum ocuparea aceloru localitâti cá nesce nóue victorie. Asiá déru, oti ca ei le perdusera acumu câte-vá dile, câudu pretindeau ca au nimicitu pre Francesi, si prin urmare neadeveruri spunéu in depesiele loru ; ori ca ei nu le-au parasitu de locu si prin urmare, câudu dau astadi ocuparea loru cá o victoria nóua, spunu iérasi neadeveru.

Ori cum aru fi, este evidente ca depesiele prussiane trebuiescu bine controlate inainte d'a fi crediute.

De la Nordu nimicu importante. Prussianii nu anuntia nici o victoria câstigata, déru nici nu recunoscu retragerea loru. Este adeveratu ca nici nu o tagaduescu.

Fiindu ca vorbirâmu de resbelu, sa consemnâmu o scire frumósa. Junele Moruzi, care a cadiutu acoperitu de rani la Orleans, dupa ce a scapatu din mânile prussianiloru, s'a intorsu la Tours. Gambett'a cá ministru de resbelu, a datu o ordine de dí prin care, dupa ce aduce multiamirile séle junelui Românu si da bravura lui cá esemplu, lu inaltia la gradulu de sublocotenínte. D. Moruzí erá soldatu séu caporale, déca nu ne insielâmu.

Acésta scire va produce intre Români o mare bucuria, suntemu fericiti d'a o inregistrá. D. „R.“

„Informatiunile“ dela 24 Dec, a. t. scriu.

In fine dupa lungi sbuciumari, dupa o clocotire cumplita de intrigi, de acusatiuni reciproce, de calomnie oribile, dar si dupa esplosiuni de bune intentiuni, de amóre de tiéra, de interesele ei reali, Iasi nu mai suntu departe de Bucuresci cá Parisulu, cá Londr'a !

Marti primulu trenu regulatu plecà din capital'a Românei spre capital'a a dóua a M. Sale Carol, spre acei Iasi multu uitati, putinu cunoscuti si care merita nu numai plângeri poietice, dar si ajutarea reala !

Marturisimu ca, in anima nóstra mâhnita de evenemintele dilei, care cu precipitantia ne invaluescu, amu simtitu caldura bucuriei, câudu vediuramu mai ieri afisiulu anunciandu organisarea trenuriloru regulate ale socitâtiei Strusberg intre Bucuresci-Roman.

Sub impresiunea acelei bucurie, nealterate de influentiele curenteloru nóstre politice, noi ne-amu purtatu recunoscintia nóstra la piciórele M. Sale Domnitoriului, initiativei si fermitâtiei de vointi'a a cârui'a suntemu datori, cu câile ferate in sine insele, si cu ele medi asiguratóre, proptele miscatóre ale sântului edificiu alu Unirei !

Dâmu la vale planulu curseloru atâtu de multu dorite, pre calea natiunala ferata dela Bucuresci Brail'a-Romanu. Negresitu ca acestu planu va primí nu târdiu schimbari mari, cari voru urmá dupa terminarea in totulu a lucrâriloru pre linia Brail'a-Barbosii, voru imputiená órele de calatoriu.

De o camu data aprobâmu cu recunoscintia planului, mai alesu câci, pâna ce calea ié o faza mai definitiva, trenurile ei au a circulá numai diu'a. Acést'a face caletori'a mai incéta, déru deplinu asigurata.

Sa tinemu séma de dificultâti, déca chiaru totulu n'aru fi pre calea cea nóua in cea mai buna stare ; sa nu uitâmu ca in 40 de ani nu amu isbutitu noi singuri sa ne terminâmu rezourile principali de siosele, — pre câudu in doi numai (s'aru paré fabula !) avemu dela Sucéva la Galati si Bucuresci o artera ferata, care va aduce sânge abundantu, viétia nóua tierei !

Amu platit'o scumpu, fia; dar amu facutu rapede, si societatea Strusberg ne a inapoiatu in timpu ceea ce ne-a luatu in bani gat'a : Times is Money.

Acest'a e unu reulu serviciu alu ei.

Si la noi timpulu mai multu de câtu moned'a este cestiunea de esistintia a unirei, in dilele de furtune care dejá se arata aprópe ! T. M.

Sabiiu 5 Ianuariu. Universitatea fundului regescu.) In siedinti'a de alalta eri a desbatutu despre regulamentulu afaceoru.

Varietâti.

*** Esamenele in Institutulu nostru archidiecesanu se voru incepe in 25 Ianuariu a. c.

*** (Ministeriulu ung de culte si instructiune publica) a acordatu gimnasiului romanu de 8. classe din Naseudu dreptulu de publicitate provisoriu, Isi cu aplicarea regulamenteloru relative la gimnasiele publice, sa póta tienea esamene de maturitate si sa póta dá atestate scolastice cu valóre publica legale.

*** (Junimea academica romana din Vien'a a serbatu si in ecestu anu ajunulu anului nou. Acést'a serbare a avutu locu in 31. Decemvre 1870. st. v, la 7 óre sér'a, in „Otelulu Victori'a“, Wieden, strad'a favoritiloru.

*** Din unele pârti a le tierei ni se scrie despre esundâri de ape.

*** Din Petersburg se aude ca a erumptu colera.

*** Honvedii din Transílvaui'a voru capatá in curendu mitraileuse.

*** Caragеorgevich e condamnatu la inchisóre grea pre 8 ani ; Trifkovich si Stankovich pre câte 4 ani. Acesti'a sunta dechiarati de tabl'a regésca vinovati de omoru (contr'a principelui Michailu din Serbi'a).

*** Conferinti'a din London va tiené cea dintâiu siedinti'a numai in 17 Ianuariu.

*** Tergulu Sabiiului de iérna a fostu mediocru in tóte. Tempulu celu umedu si prin urmare tinosu, iéra incâtu a fostu mai frigu caile cele coltiróse a fostu causa de tergulu nu a pututu esí mai bine.

*** (Amicului progresului.) Sub acestu titlu aparù in Iasi o fóia nóua, carea, precum cetimu in nr. 1, dela 13 Decembre, si-a propusu a tratá, si cu osebire a reproduce din limb'a francesa ori ce materie scientifice si literarie. — Salutându aparitiu'a acestui nou organu si scopulu seu salutariu, i dorimu câtu mai multi amici spriginitori.

Concursu.

Devenindu vacantu postulu de notariu in comun'a Vale lânga Seliste se deschide cocursu pâna la 15/27, Fevruariu 1871 pre langa urmatórele emoluminte :

1) Salariu anualu de 300. fl. val. austr.
2) cuartiru liberu corespundiatoriu.
3) 3 stângini de lemne.

Concurentii sa indrepteze petitiunile loru instruite cu documente la Inspectoratulu scaunalu in Sabiiu.

Vale 16 Ianuariu. 1871.

Oficiulu comunale.

1—1

Burs'a de Vien'a.

Din 6/18 Ianuarie 1870.

Metalicele 5%	57 90	Act. de creditu	250
Imprumut. nat. 5%	67 20	Argintulu	121 90
Actiile de banca	739	Galbinulu	5 85

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea**

Editur'a si tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMAN

Telegrafulu ese de doue ori pe septemana : joi'a si Dumineca. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pe anu 7. fl. v. a. éar pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalteparti ale Transilvaniei si pen.. ru provinciele din Monarchia pe unu anu 8 fl. éra pe o jumatate de anu 4 fl. v.a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe ½ anu. 6 fl. v. a.

Nru 3. ANULU XIX.

Sabiiu, in 10/22 Ianuarie 1871.

Inseratele se platescu pentru intaia óra cu 7. cr. sirulu, pentru a doua óra cu 5½ cr. si pentru a treia repetire cu 3½ cr. v. a.

Anontiu.

Protocolulu Congresului nationalu românu bisericescu de releg. res. tienutu in lun'a lui Octobre 1870. au esitu de sub tipariu, si se póte capetá totu cu pretiulu de prenumeratiune de 1 fl. pâna la finitulu lunei lui Martiu a. c. spre inlesnirea tuturoru, carii poftescu alu avea. In protocolulu acest'a congresualu se afla unele pertractâri de mare importantia, precum: regularea Parochieloru, representatiunea câtra Maiestate asupr'a schimbâriloru unilaterale din partea Ministeriului regescu de cultu, si a Resbelului, organisarea provisoria a invetiamentului in intrég'a Metropolia a Romaniloru greco-orientali din Ungari'a si Transilvani'a, precum si instructiune provisoria pentru procedur'a judecatorieloru bisericesci in caus'a disciplinaria, — si pentru aceea merita acestu protocolu congresualu, cá nu numai oficialii consistoriali si preotîmea, ci si inteligintii, membrii sinódeloru eparchiali si ai Congresului, si in fine invetiatorimea sa lu poseada.

Colectantii de 20. esemplare voru capetá unu esemplariu gratuitu.

Sabiiu 2 Ianuariu 1871.

Directiunea Tipografiei archidiecesane greco-resarit.

Scólele de adulti.

Nu este de multu de cându amu publicatu o corespondintia din Rosi'a de lânga Sabiiu, in carea se espune ce efectu a avutu cercularialu consistoriale (si celu prot) in privinti'a instructiunei cu adultii, adeca cu cei inaintati in versta. Corespundintie de feliulu acest'a anume nu amu mai primitu, amu primitu insa sciri ca si in alte pârti, unde se afla barbati de spiritu si de inima, se aduna cei inaintati in versta, preoti, spre a suplini invetiatur'a cu cărea si au remasu lorusi detori in tineretie, din vin'a loru séu a parintiloru loru, séu cei ce au invetiatu ceva in tinerétie, dara acum voru sa continue, spre a mai adauge la putienele loru cunoscintie altele mai multe. Din apropiarea nóstra, amu observatu ca in Rasinari inca s'a facutu unu inceputu de cursuri de instructiune cu adultii si tocma in modulu indicatu. Invetiatorii de aci, carii au luatu acea frumosa missiune asuprasi de a instruí densii pre adulti suntu demni de lauda.

Ne pare reu ca din departare nu avemu sciri mai detaiate despre cele ce se intempla cu scól'a de adulti, afara din pârti unde acest'a s'a inceputu cu ani înainte, precumu e la Brasiovu. Ne pare inse bine pentru ca vedemu ca inceputulu s'a facutu in genere si a luatu o estindere insemnata.

Sa fia in scire si aceloru ce au inceputu si au se incépa, ca natiunea româna va avé mari folóse dela acestu institutu. Elu feresce pre cei buni de multe ispite rele si pre cei ce au cadiutu dejá in ispite i indrépta si i retiene pre venitoriu dela ele. Aceste suntu folóse indirecte; folósele cele adeverate insa suntu ca tempulu celu de iérna lu intrebuintiéza ómenii necârturari spre a invetiá a ceti si a scrie, va se dica, a unei pârti mari, carea remasese cu ochii legati inaintea ori cârei cârti si cu mânile legate inaitea ori cârei harthii séu tablitie séu table de scrisu, i se desléga ochii, cá sa intieléga ceea ce e scrisu in cârtile nóstre natiunali, i se desléga mânile spre a pnté scrie ceea ce va avé de lipsa, fie pre harthia, fia pre o tabla, fia pre altu objectu. Dupa aceste urméza insa folóse si mai mari, folóse, ca prin cetire si scriere se deschide omului drumulu la o multime de cunoscintie, pre cari si le câstiga in modu mai usioru prin ajutoriulu cetirei si prin ajutoriulu notârei pre harthia la observârile ce le face in economia séu in alta intreprindere a sea. Dar unde se potu numerá tóte folósele ? spre scopulu acest'a aru trebuí scrisu anume nu unu articlu, dara o carte intréga.

Nu e mai putienu folositória scól'a cu adultii si acolo, unde se presupune scirea cetirei si a scrierei. Ea aru devení o scóla de repetitiune pâna la óre care gradu si de aci incolo aru putea devení o scóla de viatia, unde sa se propuna si asculte tóte intemplârile cele mai insemnate pre terenulu economicu, comerciale, industriale, incâtu ascultatorii séu déca voimu sa le dîcemu, scolarii adulti sa fia totudeun'a in curentu cu lumea si sa nu se mire cá de alteeva cându audu de vre-o inventiune nóua.

Celoru ce au inceputu aceste cursuri le esprimâmu bucuri'a nóstra si le dorimu la inceputu putiena rabdare, pâna se voru petrunde cu totii de bunetatea acestui feliu de instructiune ; celoru ce inca nu an inceputu le recomandâmu cá câtu mai curendu sa incépa si sa nu neglige si acésta ocasiune de a invetiá si de a se eliberá de intunéreculu mintiei.

Preotimea nóstra, punendu in tóte pârtile in lucrare ide'a cea maréta de scóle de adulti si câstiga unu meritu nou pentru biserica, natiunea si patri'a ei. Pentru natiune ca i luminédia pre membrii ei, iéra pentru patria, ca i da cetatieni bravi si inteligenti.

Aru fi la loculu seu sa ne indreptâmu câtra totu insulu, carele e in stare sa pricépa bunatatea acestoru scoli de adulti sa dea mâna de ajutoriu preotimei la punerea loru in lucrare, indemnându si spriginindu si cu mijlóce materiali, unde se va cere, celu putienu inceputulu séu deschiderea instructiunei acestei'a.

Diet'a Ungariei.

In 12 Ianuariu tienù cas'a ablegatiloru o scurta siedintia, pre care o deschise presiedintele Somssich la ¼ 1 óra. Dintre ministri au fostu de fatia Horváth, Festetics si Szlavy.

Dupa cetirea si autenticarea protocolului se transpunu petitiunile incurse comissiunei de petitiuni.

Presiedintele anuncia dupa aceea, ca raportulu comissiunei centrale despre proiectulu de lege de recrutare prefiptu spre cetire pre siedinti'a de astadi, inca nu e gat'a si asiá va veni pre mâne la cetire. Acel'a-si proiectu se va desbate apoi mâne dupa siedintia dimpreuna cu cele 6 proiecte de lege despre completarea armatei honvediloru presintate de ministrulu pentru aperarea tierei. Pre siedinti'a de luni se voru pune la ordinea dilei. Dupa aceste prefige presiedintele ordinea objecteloru, ce urméza la ordinea dilei. Cas'a se dechiara multiamita cu ordinea propusa de presiedintele, cu care se in heie siedinti'a la ¾ 2 óre.

In siedinti'a din 13 Ianuariu a casei deputatiloru se ascerne numai raportulu comissiunei centrale despre legea de recrutare. Ambé rapórtele, atâtu a majoritâtiei câtu si a minoritâtiei recomânda primirea : Numai câtu majoritatea comitetului doresce cá titul'a sa se modifice in locu de „trupe unguresci“ in armat'a ungurésca“.

Siedinti'a din 14 Ianuariu a casei ablegatiloru o deschide presied. Somssich la 10 óre. Dintre ministri. Gorove si Andrassy. Mai intâiu se autentica protocolulu Singuriu objectu alu siedintiei de astadi e raportulu comissiunei centrale despre proiectulu de lege de recrutare.

Referentele comit. centralu I. Györffy recomenda primirea proiectului pre lânga modificatiunea atinsa mai susu.

Contele I. Andrassy respunde dupa aceea la interpelatiunea lui Ioh. Kiss si dechiara intre altele ca s'a esmisu unu circulariu prin care a provocatu regimulu jurisdictiunile a suspendá deocamdata comissiunile esmise pentru recrutare.

Kiss e multiumitu cu respunsulu, ceea ce se iá spre sciintia.

Incheiarea siedintiei la ¾ 11 óre.

Din Delegatiunea reichsratului

Siedinti'a din 11 Ian. o deschide presiedintele Hopfen la 11 óre. Pre fotoliele ministriloru: Kuhn, Lonyay si Beust.

Presiedintele anuncia mai intâiu unele incurse si da dupa aceea, trecendu la ordinea dilei, cuventulu referintelui comitetului bugetariu Dr. Banhaus. Acest'a amintesce mai intâiu impregiurarea, ca opiniunea publica e contr'a cifrei inalte a pretensiuniloru regimului. Chiaru si foile, care stau aprópe de regimu, au datu sa se cunósca ca considera acele cifre de prea mari. Cu tóte aceste comitetulu a propusu a se accordá mai multu, decâtu s'a accordatu in anii trecuti. Referintele citeza singuratecele posturi parale din bugetele celoru 3 ani trecuti; din citatele sele se vede, ca comitetulu a accordatu pre fia-care din cei 3 ani cu 2 milióne mai multu. Imputârile ce se facu in privinti'a acést'a comitetului, suntu injuste. Ministrulu de resbelu a accentuatu, ca comitetulu a facutu numai stergeri de pausiale. Referintele va documentá in decurgerea desbaterei speciali, ca pretotindeni unde a fostu vorb'a de persóne la stergeri, s'au precisatu acuratu afacerea in privinti'a persónei.

Afara de acéstea reflectase ministrulu de resbelu la observarea, ca intr'unu statu vecinu se incuviintiaza spre sustienerea armatei numai 66 milióne si ca organisatiunea militaria a acestui state e escelinte, urmatóriele: Prussiei i este usioru cu 66 milióne, câci posede unu erariu din care la casu se scóte fâra crutiare, La objectarea acést'a a ministrului de resbelu are referintele a face observarea, ca noi damu atât'a câtu ne e cu potintia. Comitetulu are numai tendinti'a a pastrá celu pucinu creditulu nostru, cá la casu de lipsa sa putemu luá refugiu la elu.

Ministrulu de resbelu face unele observatiuni la afirmarile referintelui si dupa aceea dechiara presiedintele, de óre ce nu mai este nici unu vorbitoriu nisinuatu, desbaterea generla de incheiata.

Urméza desbaterea propunerei comitetului ralativa la respingerea meliorarei lefeloru coloneliloru si subcoloneliloru. Propunerea acést'a se primesce.

Urméza desbaterea speciala, pre care o deschide Banhaus cu titula 1. a preliminarelui ordinariu ; Centralisarea, oficiolate si deosebite ramuri de administrare. Comitetulu recomânda stergerea a 125,044 fl. din titul'a acést'a si accordarea a 2,609,350. fl,

Dr. Rechbauer anuncia unu votu alu minoritâtiei, conformu carui'a sa se faca si mai mari stergeri si sa se acórde numai 2,466,257 fl. Falkenhayn din contra propune stergerea numai a 58,000 fl. si accordarea a 2,660,000 fl.

Figuly spriginesce propunerea minoritatiei.

Demel se pronuncia pentru propunerea minoritatiei. Grocholsky pentru stergerea lui Falkenhayn, asemenea si Gr. Wickenburg.

Kuhn face comparatiuni intre Austri'a si Prussi'a. In Austri'a, dice elu, se efepturesce in administratiunea armatei cu celu mai putinu personalu, cu cele mai pucine spese, câtu se póte do

z. (lui Kuhn) s'au facutu imputari, ca la ...istratiunea armatei suntu persóne ocupate, care ...u superflue, elu va fi multiamitoriu acelui'a, care i va putea documentá acést'a, pâna se va dovedi inse afirmarea acést'a trebe se créda, ca stergerile suntu numai stergeri de pausiale. In archivulu de resbelu suntu oficieri ocupati, cari au a tienea in evidentia unu numeru enormu de carte. S'au disu, ca personalulu administratiunei armatei s'au immultitu cu 314: vorbitoriulu nu scie nimic'a despre acést'a. In modulu acest'a continua ministrulu de resbelu a combate pre opositiunisti.

Siefulu de sectiune F r ü h face comperatiuni intre personalulu ministeriului de resbelu si personalulu altoru ministerie, care reesu in favórea ministeriului de resbelu.

Presiedintele pune dupa aceste diferitele propuneri la votu, la care ocasiune propunerea lui Fallenhayn se respinge si se primesce propunerea comitetului.

La 2 1/2 óre se incheie siedinti'a.

Dela resbelu.

Dintre tóte armatele Franciei cea a lui Bourbaki pare a fi mai norocósa. Unele telegrame afirma ca la Altkirchen a trecutu pre pamentu nemtiescu. — Bombardarea Parisului se urméza.

Reproducemu mai departe urmatórele din „Rom." si alte diuarie:

Cetitorii nostri si-aducu aminte ca prussianii au anuntiatu capitularea cetâtiei Phalsbourg, unde pretindeau c'au gasitu numeróse munitiuni si arme. Eaca adeverulu asupr'a acelei afaceri, care constata câtu de putienu veridice suntu scirile nemtiesci.

Comandantele acelei cetâti scrie diuariului „la Liberté". din l'Hérault, urmatórea relatiune:

„Diuariele francese au repetitu, dupa cele straine, ca Phalsbourg a capitulatu. Phalsbourg n'a capitulatu.

„Dupa ce a respinsu dóue asalturi, dupa ce a suferitu patru bombardâri, si cându amu vediutu ca mâncerea o se ne lipsésca cu totulu, amu innecatu férb'a de pusca ce avému, amu sfaramatu cele 11,000 de pusce ce erau in mânele soldatiloru nostri si la arsenalu, amu tintuitu cele 65 de tunuri ale nóstre si amu taiatu lafeturile.

„In diu'a cându n'amu mai avutu pâne, amu deschisu portile, insciintiându pre prussiani ca amu nimicitu totu materialulu nostru de resbelu si nu cedemu nimicu.

„Acést'a nu credu ca póle fi o capitulare.

Totu asemene mai alaltaieri prussianii anunciau ocuparea cetâtiei Rocroy printr'o suprindere. Acést'a iéra-si nu este adeveratu. Eaca faptele petrecute:

Cetatea Rocroy, aflându capitularea celei dela Meziéres, nu s'a aperatu. Dóue séu trei companie de mobili, cari s'eflau in Rocroy, s'au retrasu spre cetatea Givet.

Astfeliu prussianii n'au avutu nici a face o surprindere, nici a i n t i m p i n á o resistintia.

D. Jules Favre afisiându espunerea situatiunei militarie in Parisu, adauge urmatóriele consideratiuni, cari traducu abiá patrioticulu spiritu de care este animata poporatiunea intréga:

„Ataculu inamicului nu va face de câtu a mari curagiulu poporatiunei Parisului. Ea a probatu prin constanti'a sea ca este otarîtu la o resistintia inflesibile, ca se va asociá la nobilele silintie ale aparatoriloru sei c'o indoita liniste si disciplina. Gat'a la tóte sacrificiele spre a se scapá patri'a, ea nu póte fi suprinsa séu struncinata de nici o incercare.

„Daily Telgeraph" publica o corespundintia din Bordeaux, care aduce nóue informâri asupr'a aprovisionârei Parisului.

„Suntu fericitu de-ati poté dá informâri asupr'a stârei Parisului, dupa o autoritate din cele mai respectabili. In acestu orasiu, care posede atâti ómeni notabili, nu suntu multi mai bine cunoscuti de catu d. Ducoux. Sa scie ca elu a indeplinitu functiunile de prefectu de politia la 1848. Este unu omu care privesce situatiunea in facia si ale cârui asertiuni se potu primí cá unu tabelu adeveratu si credinciosu alu stârei reale a lucruriloru.

„Ducoux a sositu aici adi diminétia. Elu a paresitu Parisulu la 29 Decembre. Nici o clasa a poporatiunei nu aréta cea mai mica simptoma a unei dorintie d'a cedá. Juni si betrâni, avuti si soraci, femeile nu mai puçinu de câtu barbatii, suntu otariti a resiste pâna la ultim'a estremitate.

„Despre aprovisionari, D. Ducoux mi-a spusu ca este ânca multu vinu la Parisu. Vinulu ordivariu incepe a deveni raru, déru vinulu de calitâti superióre este abundante. In totalu aprovisionarea cu vinu este evaluata îndestulatóre pentru patru séu cinci luni inca.

„Câtu despre pâne, acumu dóue septemani se terminase fain'a macinata gata. Déru erá ânca cu indestolare grâu, atunci s'au pusu pre lucru, cu mori ordinare si altele d'o sistema nóua, si faina s'a procuratu astu-felu cu abundanti'a. Se crede in genere ca aprovisionarea pânei este indestulatóre pentru mai multe luni. Carne próspata nu mai este de câtu de calu, Se manânca, fara desgustu, carnea de câne si de pisica.

„Desi supusi la asemeni privatiuni, nici unu murmuru nu s'aude din partea poporatiunei. Tóta lumea este resemnata! Ba ânca, mare parte din poporatiune este multiamita de cursulu evenemînteloru.

„S'a formatu ânca 39 batalióne de gardi nationali (mobilisati), Acesti soldati nu aréta nici o dispositiune d'a lipsi la detoria loru. Toti suntu gata a se bate pentru tiéra. Entusiasmulu s'a intinsu de la barbati la femeie, pre care abia le opresci d'a merge cu regimentele."

Lille 6 Ianuariu. Cartiarulu generale francese din Boileux: Perderile suntu evaluate la 9,000 ómeni pentru Prussiani si 4.000 pentru Francesi. Prussianii au evacuatu Baqaume.

Cetimu in „Echo du Nordu", 4 Ianuariu:

„Diu'a de ieri a fostu consacrarea avantagieloru reportate de armat'a de la Achiet si de la Behagnies, De si n'avemu amanunte, putemu totusi afirmá ca victori'a a remasu armeloru nóstre, fâra contestarea posibile. Din nefericire suntu lacrame in bucuria nóstra, caci nu fara crude perderi amu datu inamicului o bataie care va fi considerata cá unu adeveratu desastru (penrru ei). Daunele materiali suntu mari, orasiulu Baqaume si satulu Behagnies au fostu incendiate."

O corespondintia a „Independintiei belgice" din orasiulu Lille, 4 Ianuariu, da urmatórele amenunte asupr'a bataliei dela Bapaume:

„Generalele Faidherbe, dupa ce a asceptatu in desiertu in positiunile sêle de dela Scaupe cá inamiculu se lu urmarésca, precumu anuntiasera depesiele din Versailles, s'a decisu sa mérga sa caute elu pre adversariulu care parea asiá de putienu dispusu de a vení sa lu gasésca. Vineri la 30 Decembre, elu a tramisu cá sa recunósca calea divisiunea Leconte, din alu 23-lea corpu, apoi a pornitu si densulu radiemându arip'a sea stânga pre satulu Roecus, si a indreptatu arip'a drépta astfeliu cá sa acopere Arras.

Inamiculu avea Bapaume cá centru de actiune si ocupá Achiet, Esvillers, Behagnies, Sapignies si alte sate la Ost de calea ferata.

Lupt'a se incaierà Luni diminéti'a, pre aceste diferite punte, si tienù pâna la 4 óre sér'a, in conditiunile cari se cunoscu si fâra altu resultatu de câtu luarea sateloru Achiet, Behagines si Sapignies. Germanii avéu indoita artileria de câtu Francesii: 40 de tunuri contr'a 18, ceea ce esplica perderile relaivmente considerabile ale Francesiloru Ataculu cu bajonet'a este insa caus'a perderiloru celoru mai insemnate, incercate de armat'a prussiana. Onórea acestei dîle revine, cá totu deun'a, marinariloru cari de buna séma devinu personagie de legende, viteziloru loru oficiâri, cari au platitu cu acésta ocasiune unu mare tributu mortiei. Ambele armate au patrunsu nóptea pre positiunile pre cari se intemplase sa le ocupe cându inoptase. O reincepere a ostilitâtiloru erá deci remininte pentru a dóu'a dî. Acést'a se si intemplà.

Chiaru de pre la trei óre diminéti'a, fâra alta lumina de câtu palidele radie ale lunei, demnu sóre alu unoru asemeni scene, canonad'a se incepù dintr'o parte si dintr'alt'a si lupt'a se generalisà in curendu pre tóta lini'a dela Favreuil la Bapaume. Pre la mediulu dîlei, dupa o lupta de artileria, care inflacarà orasiulu Bapaume, se suna siarj'a si-unu teribile atacu la baioneta, furiosu, nemilosu, scóse pre rendu pre prussiani din tóte punctele pre cari le mai ocupau inca. La sése óre totulu erá sfersitu, munti de cadavre acoperiau acésta câmpia a provinciei Artois, atâtu de pacinica, atâtu de industriósa, atâtu de bogata, suntu abiá siese luni, si generariulu Faidherbe, cu stilulu seu laconicu, telegrafi'a comisariului aperarei nationale:

„Astadi, 3 Ianuariu, batalia suptu Bapaume, dela 3 óre diminéti'a pâna 6 óre óre sér'a. Am isgonitu pre prussiani din tóte positiunile si din tóte satele: Ei au avutu perderi enorme si noi serióse."

Urmarirea pare a fi urmatu. Astadi Mercuri tunulu s'audiá in aceea-si directiune, déru mai spre sudu.

„Daily-News" publica urmatóriele, cu dat'a din Boulogne, 4 Ianuariu:

„S'a reinceputu ieri lupt'a lânga Bapaume. Se raportéza oficiale ca o bateria luata de prussiani a fostu reluata (de francesi) la baioneta. Bapaume a fostu ocupatu de francesi, cari au urmaritu pre prussiani pâna dincolo de orasiu.

„Prefectulu departamentului telegraféza din Arras ca s'a intorsu de eri la cartiarulu generale alu armatei de nordu. A fostu o di gloriósa pentru armatele francese."

Eaca si ordinea de di, adresata de generariulu Faidberbe, la 5 Ianuariu:

La batali'a dela Pont-Noyelles, a-ti pestratu in modu victoriosu positiunile vóstre.

„La batali'a dela Baupaume ati luatu tóte positiunile cu asaltu.

Inamiculu nu va contestá d'asta data victori'a.

„Prin valórea vóstra pre câmpulu de bataia, prin constanti'a vóstra a suferí ostenelele resbelului pre acestu timpu rigurosu, v'ati bine meritatu dela patria.

„Capii voru semnalá p'acei ce merita recompense.

„Veti completá aprovisionârile vóstre si muntiunile de resbelu, spre a continuá operatiunile."

Corespodintia din Lille 4 Ianuariu: Scirile pre cari ti le dâmu in epistol'a mea de ieri s'au confirmatu mai multu de câtu pre deplinu; ele au fostu intrecute de resultate, si in acésta óra Faidherbe este fâra indoiéla atâtu de deplinu invingetoru alu prussianiloru pre cari îi avea inainte'i, in câtu va trece câtu-va timpu pâna cându voru puté primí o nóua lupta, afara numai déca li se voru tramite intariri dela armat'a de dinaintea Parisului.

Dupa batali'a dela 2 Ianuariu, sustienuta d'o singura divisiune din armat'a nordului, lânga satele Achiet si Behagnies, Faidherbe si completa miscarea sea ofensica si in 3 Ianuariu, cu multu mai naainte d'a se face diua, batali'a incepù pre tóta lini'a d'asupr'a orasiului Bapaume. Mai nainte de apusulu sórelui, tóte liniele prussiane erau respinse, tóte positiunile inamicului luate cu asaltu, si francesii urmarira pre inamicu pâna in suburbele orasiului Bapaume, cari fura luate lesne. Sermanulu micu orasiu suferí dela acésta mica lupta, câci multe din locuintiele lui fura aprinse de câtra obusele francese si prussiane, si la urma orasiulu fu desiertatu de invinsi cari fura inlocuiti de invingatori.

O telegrama a lui Faidherbe anuntia acestu stralucitu faptu de arme comisariului generalu alu aperarei, vorbesce despre perderile enorme incercate de prussiani si de perderile serióse incercate de densulu. Este evidinte ca o lupta de acésta insemnatate, care a pusu in linie vr'o siese-dieci de mii de ómeni de ambele parti, nu s'a pututu da fâra a causá perderi simtitóre de ambele pârti.

Insemnatatea pentru noi este ca armat'a nordului a invinsu, siacésta victoria nu este fara 'ndoiéla de câtu preludiulu unoru lupte totu atâtu de violinte, mai violinte póte, caci soldatii nostri, electrisati de succesulu care de atâta timpu fugise de drapelulu loru, nu voiescu se remâna la jumetate cale, si din parte-le Prussianii, cari nu suntu deprinsi a fi invinsi, voru face silintie serióse pentru a opri mersulu victoriosu alu fericitului capu alu armatei francese de nordu.

De la Busigni (orasiu de la nordulu Franciei) se da o scire fericita. Inamiculu, care ocupa acésta localitate si care'i taiase calea ferata, a parasitu orasiulu, retragându-se spre Bohain si Saint-Quentin. Miscarea de retragere in acea parte aru fi fostu, se crede, causata de catra lupt'a de la Baqaume si 'nvigerea incercata de Manteuffel.

Depesiele din Bordeaux confirma retragerea lui Chanzy din Le Mans. Elu si cocentra trupele spre Laval, p'o linia de bataie unde astépta nóue intariri, dupa cumu ne spune o corespondiia a

nóstre particulara, anterióre luptei ?si pre care o vomu publicá mâne.

Depesiele prussiane se cérca, dupa obiceiu, a dá acestei retrageri importantia unei victorie strivitória; dupa densele armat'a lui Chanzy aru fi cu totulu nimicita; diecimi de mii de prisonieri, tunuri si mitraileuse, cu gramada, aru fi in mânile Prussianiloru. Fara se negamu esecutu sufesitu de Francesi, trebuie sa scademu multe din câte spunu Némtii. In adevaru, suntemu deprinsi cu esagerarea depesieloru loru, destinate numai a face efectu mare, scimu ca, dupa densele, de cinci, siése ori pân'aci armata lui Chanzi fusese nimicita, si cu tóte acestea preste putine dile amu vediutu-o dându si primindu lupte insemnate. Se speramu ca si d'asta data va fi totu ast-feliu.

Cetitorii 'si aducu aminte ca acum patru dile Prussiani anuntiau o mare victoria a lui Werder asupr'a lui Bourbaki, pre cându scirile din Bordeaux afirmau, din contra, ca Francesii au batutu pre Némti, ocupându mai multe positiuni, intre cari Willers-Sexel. Depesiele prussienesci de la 12 Ianuariu au mai lasatu din antâile loru pretensiuni; victoria cea mare s'a prefacutu intr'unu simplu succesu, ce aru fi fostu repurtatu lânga Villers-Sexel.

Apoi ele ne spunu ca prussianii inaintéza spre Vesoul. Scimu ca Vesoul erá centrulu armatei nemtiesci dela Est, prin urmare prussianii s'au retrasu, iéru nu au inaintatu spre Vesoul. Apoi scirile de astadi ne spunu ca si acestu orasiu a fostu parasitu si ocupatu de antegard'a trupeloru lui Bourbaki care, venindu dela Dijon, prin Montbéliard dupa ce a ocupatu Villersexel, inaintéza acum spre nordu prin Vesoul si Lure. Positiunile ocupate de cele dóue armate ne dovedescu deci ca neadeveru au graitu nemtii, cându au spusu c'au batutu pre Bourbaki.

O depesia din Versailles ne anuntia o mare esîre din Parisu, spre nordu si sudu, care aru fi fostu respinsa.

Ne aducemu aminte ca, si cu ocasiunea esîriloru dela 30 Noemvre, depesiele prussianesci ne spunéu asemene ca ele au fostu respinse. Apoi amu vediutu, prin scirile ulteriori si prin diuarie, ca nu erá astufeliu, ci tocmai din contra. Francesii nu numai nu fusesera respinsi, déru inca ocu- [illegible] mare numeru de positiuni din cari alungasera pre prussiani.

Prin urmare, inainte d'a crede depesi'a dela Versailles, trebuie s'asteptâmu alte sciri mai positive.

Sciinti'a si averea.

Sub titlulu acest'a cetimu in „P. Rom.“ urmatórele:

(P) Lustrulu tuturoru natiuniloru adi lu da industri'a, acést'a este pârgiea care le face puternice, avute, morale si prin urmare — independente. Industri'a este pentru popóre cá si o adeverata provedintia, câci le asigura presentulu si viitoriulu, iéra cele cari n'au industria si arta traescu numai din gratia. Prin astufeliu de esistintia, care nu este cu nimicu mai pre susu de câtu o vegetare, târi'a loru dispare, fiindu supusa intereseloru egoiste ale strainiloru mai ageri, cari in lips'a indigeniloru imbratisióza si ocupa tóte ramurile de acésta natura.

In Orientu mai suntu popóre cá noi, cari dupa ce au fostu in tempii evului mediu custodii si aparatorii intregei Europe, adi depunendu spad'a invîrtita cu atât'a gloria, ele dormitéza, din causa ca nu potu tiené concurentia cu popórele industriale. Adeverulu dîsu, trecutulu loru este eroicu, dara viitoriulu le este câtu se póte de tristu. Aceste santinele nesdormite ale Europei contr'a barbariloru cari o amenintiau cu stârpire, si-au facutu atunci intr'unu modu destulu de demnu datori'a, nu numai câtra ele ci câtra umanitatea intréga; ele se luptau atunci pre cându monastirile Occidentului, aceste temple ale museloru din tempii de atunci, cultivau sciintiele si artele in linisce.

Actualitatea a luatu unu altu caracteru, devis'a ei este „tempulu e banu,“ acest'a intrebuintiatu bine aduce capitalu, conditiunea esentiala a esistintiei nationale. De aici inainte natiunea cea mai glorificata va fi aceea care va scí esploatá mai bine acést'a mina neesacabila, atâtu pentru tierile productive câtu si pentru cele sterile. Tempii trecuti au disparutu cu castitâtile loru, adi populii suntu, iéra alti tindu a fi liberi. Libertatea este róu'a natiuniloru, este lumin'a la care se fortifica, progreséza si se desvólta prin sciintia si industria. Gratia luminiloru secolului in care traimu, industri'a si prin ea munc'a nu mai e cá in trecutu cându muncéu numai clasele inferióre, ci ea adi este inaltiata la gradulu ce merita, numindu-se natiunei: industria nationala.

Adi omulu c'o meseria are unghii aurite. Este asiguratu de unu capitalu intregu prin munc'a sea. La noi inse suntu fórte rari individii cu capitale de acésta natura.

Toti ne lamentâmu de invasiunea strainiloru, care vine intr'unu siru infinitu, si ia in mâni ceea ce este provedinti'a unei natiuni: industria, inca nu cugeta séu póte ca cugeta dar nu face nici unu guvernu stabila acestei invasiuni de streini, care a coplesitu tóta Romani'a.

Guvernele tindu prin ori ce modu a se mantiene la putere contr'a partideloru cari in setea-le de acést'a nu crutia nici unu mijlocu de alu doborí, iéra despre viitoriulu tierei si uita mai cu desaversîre tóte. In acestu tempu streinii se inbogatiescu in tacere. Tiér'a intréga este plina de acesti'a, câror'a luptele nóstre le santu asiá de avantagióse!

Nimenui nu-i trece prin minte de a se gândí se puna o stavila acestei prapastii in care suntemu. Lucsulu este la unu gradu inspaimântatoru pre cându tóte cele ce cere elu suntu importate din streinâtate séu dela streinii din tiéra. A cârui anima nu se imple de durere cându trece pre stradele si podurile Bucurescilor vediendu fumele cele multe ale comersantiloru si industriasiloru streini, prin cari abiá dai cá de lécu si de câte un'a româna?

Tinerimea de acum trece câte-va clase, si inca si acestea nu cu bunu succesu, si alérga la posturi. La unu concursu de simplu copistu se presinta dieci de cesti tineri c'o invetiatura numai primitiva, si fórte pucini de acei obsolviti. Unii au voîtu cá se puna o bariera asestei dróe de pretendenti de functiuni prin votarea unei legi de câtra corpurile legiuitóre, prin care se fia opriti cei fâra bacalaureatu a ocupá functiuni publice, inse projectulu acestei legi jace in cartóne. Tempulu prin corpurile nóstre legiuitóre se consuma de câtra fraseologi si resturnatorii de cabinete.

Toti se vaera ca cucuveile asupr'a tristei stâri, fâra de a face ceva cu sinceritate de a cugetá intr'unu modu . . . mai consciintiosu la gréu'a responsabilitate ce le jace pre umeri cá representanti ai poporului.

Nu prin frase si vorbe late se cultiva o natiune, ci prin fapte, instructiune si prin ridicarea institutiuniloru salvatrice.

Dati'i invetiatura poporului, dati'i avere câci sciinti'a si averea da viéti'a si puterea.

Beéliu 13/1 Ianuarie 1871.

Pré onorate Domnule Redactoru! Amu avutu onóre a cetí in multu pretiuit'a nóstra fóie „Albin'a“ Nr. 111. cu datulu Pest'a Joi 17/29 Dec. a. 1870 „Protocolulu primei conferintie invetiatoresci tienuta in opidulu Beeliu in 16 si 17 Septemvre st. v. 1870 sum convinsu cum ca, — ori si cine cu simtiu bunu indiestratu despre educatiunea poporului cu bucurie cetesce despre astfeliu de miscaminte a invetiatoriloru poporali. — Tóte pertractârile facute din partea invetiatoriloru in conf. fórte eminente fusera publicate de dlu Redactoru a susmentionatei fóie, numai inca un'a causa a remasu, carea a fostu mai interesanta pentru confer. nóstra, — si adeca, dîce D-Sea cum ca „D u p a c e i n v e t i a t o r i i f i i n d u t o t i a d u n a t i l a l o c u l u o t a r î t u, n e p u t e n d u - s e s e r v í c u l t u l u d i v i n u c u i n v o c a r e a s â n t u l u i s p i r i t u, p e n t r u d e s t u l a c a u s a i n b i s e r i c a“.

Nu me potu retienea a nu face cunoscuta si onoratului nostru publicu carea a fostu caus'a cea indestulitória. — Dupa ce la cas'a scólei adunându-se toti invetiatorii, in sensulu §-fului 7 din „Instructiune“ pentru confer. plecarâmu cu totii insociti de rvss. D. protop. concernintu si decativa preoti câtra s. biserica pentru a ne rogá lui Ddieu, numai decâtu ajungându-ne deputatiunea carea erá trimisa pentru a rogá pre dlu Ioane Capitanu, preotulu locului sa binevoiésca a ostení lu s. biserica pentru celebrarea s. liturgii; au chiamarea s. spiritu, si spunendu-ne ca sânti'a sea nu e acasa (macaru prin mine ante cu 8 dîle a fostu oficiosu rogatu in privinti'a aceea) apoi chieile inca nu le a fostu aflatu care intemplare fù fórte durerósa, cându tóta adunarea debuie sa se reintórne dela mediocu de drumu iérasi câtra scóla. Dupa aceea veni tréb'a la lumina adeca: cum ca sânti'a sea par. I. C. mai bucurosu avù voia a recercetá câmpulu, de câtu sa fie participatu la corfer. st'a, si mai retosu la inceputulu ei. — Ma bi chieile sa ni fie estradatu, pentru ca acést'a a unu lucru necesariu pentru invetiatori. Totu cá aceste se intempla in Beeliulu nostru, a-si sa vedu odata finitulu la ele.

Paulu Gavrilete
invet. gr-or. si comis. co

Sáscbizu 2 Ianuariu 18?

Stimate Domnule Redactoru! In nrulu „varietâti“ alu „Telegrafului Romanu“ intrebasem: ca silesce óre comun'a la rendulu seu si pre sasi a face servitii pentru biseric'a româniloru de aicea? si ca ati dorí se sciti de rendulu acest'a, la acestea amu asteptatu ocasiunea spre a poté respunde. Inca in anulu 1860 amu cerutu sa ne dé bisericei nóstre unu pamentu (nu canonica porita), de unde urmá ca sasii au datu pre sém'a ambeloru biserici 11 jugeri din pamentulu de pascutu togmai vecinu cu românii dara pentru biseric'a nóstra numai cam a trei'a parte.

In anulu 1862 in urm'a deciderei universitâtiei, ne dede 17 ¼ jugeri canonica portia pamentu bunu, pentru care l'au costatu pre Parochulu nostru multe sacrificiuri. In anulu acest'a amu cerutu unu documentu in privinti'a acést'a, care inse numai asiá voru a nilu dá: 1. ca sa nu potemu schimbá, vinde acelu pamentu séu face cladiri pre elu 2 ca sa nu mai potemu pretinde in venitoriu pre sém'a bisericei nimicu de natur'a acést'a.

Scól'a néstra nu are curte nici câtu sa punu piciorulu. In anulu 1866 cerusemu dela comuna unu pamentu nefolositu de nime in mijloculu românilor, insa fâra succesu. Totu atuncea amu cerutu si dela magistratulu Sighisiorénu. Inse pâna adi inca fâra nici unu resultatu, macaru facuramu câte ursorii in scrisu; dara cu gur'a numai noi le scimu de câte ori.

Ce au facutu sasii pentru biseric'a si scól'a loru? In tómn'a anului 1868 au datu pre sém'a bisericei evangelice mai multe sute jugeri de padure si fanatie si aratura, pamentu alodialu, subtu nume ca s'eru fi imprumutatu alodiulu mai nainte cu vre-o 1300 fl. v. a. din lad'a bisericei evanghelice pentru care iau datu acelu pamentu, care aduce venitu pre anu mai multe sute. Au schimbatu scól'a si cas'a capelanului ce nu aveau curti cu c r i j m'a alodiala ce are dóue case, grajdiuri, siura, curte si gradina, cá in venitoriu se fia de locuinti'a capelanului evangelicu.

Rogâmu acum pre domnii deputati români dela universitate cá sa se servésca de ocasiune si se nu remânemu ne representati in astfeliu de cause momentóse.

Maresialulu Prim.

Fiindu-ca amu vorbitu despre acestu barbatu in unulu din articlii nostri va fi bine cá sa reproducemu urmatórea descriere a acestei persóne:

Don Juan Prim, conte de Reus si Marquis, de Los-Castillejos, maresialu si ministru-presiedinte, s'a nascutu in 6 Decembre 1814 in Reus, in Catoloni'a, unde tata-seu sa aflá cá oficieru in garnisóna. Elu studià drepturile; dupa ce a erumptu insa resbelulu civilu, in urm'a mórtei lui Ferdinandu VII, trecù in partea cristina-istiloru (numiti astufeliu dela numele reginei Cristin'a, mam'a Isabelei), intrà in armata, se luptà cu mare bravura si norocu contr'a carlistiloru, si se ridicà inca in anulu 1837 pâna la gradulu de colonelu. Elu se tienea de partit'a progresistiloru, dupa ce insa Espartero facù, in 10 Octomvre 1840, pre regent'a Cristin'a sa abdica si, dupa ce cortesii lu alesera, pre densulu âe reginte, in 8 Maiu 1841, Prim trecù in partea opusetiunei, de óre ce Espartero, in contr'a vointiei progresistiloru, tienea strinsu la constitutiunea din 1834. In urm'a rescólei din Barcelon'a din Decemvre 1842, Prim fugi in Franci'a, si de aici pregatì un'a revolutiune nóua in favorulu Cristinei. Nu multu dupa acést'a fu alesu deputatu in Barcelon'a, si astfelu intorcânduse in patria, se folosí de acésta pusetiune pentru a mediulocí o unire intre progresisti si moderati.

In urm'a rescólei din provinciele Cataloni'a, Aragoni'a si Andalusi'a, se formà unu guvernu provisoriu (in care se aflá si Serrano), si Espartero fugí, in 22 Iuliu 1843, in Angli'a, iér' Prim fu numitu generalu si conte de Reus, dreptu resplata pentru succesele activitâtiei sale. Intr'aco'a,

ascigându-sĕ partit'a moderatiloru preponderantia in guvernu, stâng'a estrema, carea inca se tieneá de partit'a progresistiloru, facù o rescóla in Cataloni'a in contr'a guvernului. Prim fù tramisu de guvernu sa sugrume acésta rescóla; dupa o lupta de unu anu insa, Prim recunoscù calea gresita pre care a apucatu, sĕ si-depuse comand'a. — In anulu 1844 fù prinsu sĕ judecatu la inchisóre de siése ani din caus'a unoru comploturi. Dupa o diumetate de unu anu fu insa agratiatu, sĕ apoi mai târdiu fu numitu locutienetoriu pre insul'a Puerto-Rico De la 1848 desvólta in cortesu activitate mere cá capu alu progresistiloru In Aprile 1853 fu esilatu in Franci'a, de aici trecù, in tómn'a acelui-asi anu, in Turci'a sĕ luá parte la resbelulu contr'a Russiei' In anulu urmatoriu, findu alesu deputatu, s'a reintorsu in Ispani'a, sĕ in a. 1858 fu chiamatu de guvernu in senatu. In resbelulu contr'a Marocei, dela 1859—60, i se incredintià comand'a asupr'a unei pârti de armata sĕ, in urm'a succeseloru obtienute, fu remuneratu cu titlulu unui marquisu de Los-Castillejos. Dupa ce sĕ reintórse din espeditiunea facuta, dimpreuna cu francesii sĕ englesii, contr'a Mexicului, sĕ dupa ce sĕ rectificá procedur'a observata in aceea espeditiune, prin o vorbire tienuta in senatu in cursu de trei dîle, Prim intrà iéra-si in opusetiune contr'a cabinetului Odonnel sĕ contr'a uniunei liberale, cu ajutoriulu cárei'a Odonnel ajunsese la potere. In 13 Aug. 1864 fu esilatu in cetatea Oviedo. De aici merse apoi in strainatate sĕ, dupa vre-o câte-va lune, se reintórse sĕ se puse in fruntea rescólei dela 3 Ian. 1866 contr'a lui Odonnel; trupele sale fura insa batute pre stradele Madridului, rescól'a fu sugrumata in 22 Iuniu 1868, sĕ astu-feliu Prim trebui sa fuga in Angli'a.

Putiene dîle dupa invingerea reportata asupr'a lui Prim, Odonnel cadiù de la potere sĕ in loculu seu venira la guvernu Narvaez sĕ Gonzalez Bravo, barbati ai reactiunei, cari prin portarea loru provocara o rescóla nóua. Inca in 1867 se resculara provinciele Aragoni'a sĕ Cataloni'a: acest'a rescóla fu insa sugrumata mai nainte de ce Prim ajunsese a se pune in fruntea ei. Primu trebui deci se mai astepte inca unu anu, pentru a ajunge la tînta. In vér'a anului 1868, pre cându Isabel'a petrecea la baiele dela San-Sebastian, personalulu flotei din portulu Cadiz sa rescóla sub conducerea admiralului Topete: maresialulu Serrano, care se aflá in esilu pre insulele canarice, fu rechiamatu; acestu-a se puse apoi in fruntea regimenteloru din Andalusi'a sĕ batù trupele, cari mai remasera inca fidele reginei, la podulu dela Alcolea. Prim inca vení intr'ajutoriu, sĕ asta-data nu fâra succesu, câci resculatii intrara in Madridu, strigându: Josu cu Burbonii. Isabell'a sĕ cauta refugiulu preste Pirenei, in Franci'a.

Guvernulu provisoriu, in frunte cu Prim sĕ Serrano, conchiama apoi cortesii, sĕ Serrano fù numitu reginte iér' Prim ministru de resbelu sĕ ministru-presiedinte, sĕ votulu seu erá votu decidiatoriu in tóte afacerile interne sĕ esterne. Elu efeptuí, cá cortesii sa se dechiare pentru sustienerea monarchiei sĕ sa dé tierei o constitutiune mai liberale. Ocupatiunea din timpulu din urma a maresialului Prim fù a cautá ispaniolilloru unu rege, dar' pre acésta cale intimpiná mai multe dificultâti Pre feciorulu lui Ludovicu Filipu, ducele de Montpensier, idolulu uniunei liberale sĕ alu capului ei. Topete, pre acelu-a, care ar' fi primitu corón'a ori sĕ candu i s'ar' fi oferitu, Prim nu l'a voitu; elu a oferitu corón'a ispaniola pre ainrea, a oferitu-o tinerului duce de Genua in Florenti'a, a oferitu-o principelui Friedricu Carolu sĕ principelui Leopoldu de Hohenzollern in Berlinu, apoi iéra-si in Florenti'a ducelui de Aosta.

Acestu d'in urma primí, in fine, corón'a, Prim se vedù la tînt'a planuriloru sale. Inse cu atât'a mai tare se infierbentá lupt'a verbale intre partite. In siedinti'a cortesiloru de la 28. Decemvre 1870, Prim dede locu espressiunei, ca pentru salvarea libertàtiei elu va calcá, in casu de lipsa, sĕ constitutiunea; dar' pentru a indulci incâtu-va acésta espressiune neprecugetata, adause inca cuvintele ca, indata dupa sosirea noului rege, elu se va retrage la o viéti'a mai liniscita. Cu tóte acestea insa, in sér'a dilei urmatórie, cându Prim esĕ din palatulu cortesiloru, fu lovitu de mai multe pusecature sĕ, dóue dile dupa ace'a, sĕ dede ultim'a respirare. Elu morí in etate de 56 ani. Dorinti'a de a se retrage la o viétia mai liniscita i se implini in scurtu tempu, insa cu totulu in altu modu.

Varietâti.

*** In comitatulu Hunedórei a disparutu cu totulu epidemi'a de vite.

*** Tergurile din dîlele de Sambata au cerutu jidovii din Turd'a sĕ giuru sa se stramute pre alte dîle din septemâna (pre Dumineca?), dara li s'a refusatu.

*** Numerulu optu alu foiei „Societatiei pentru ivetiatur'a popornlui romanu“ contiene urmatóriele materie: Partea I. Actele Societatiei: 1) Program'a solemnitatiei deschiderei scóleloru dominicale (gratuite) de adulti sĕ meseriasi pre anulu 1870—1871; 2) Darea de séma despre deschiderea cursuriloru de adulti sĕ meseriasi pentru anulu 1870—1871; 3) Deschiderea cursuriloru publice gratuite de instructiune generale sĕ professiunale pre anulu 1868—70. Partea II. Scól'a: 1) Invetiamentulu intuitivu, de Badilescu; 2) Higien'a scóleloru, de Dr. Felix; 3) Desbaterile congresului XIX alu invetiatoriloru germani, de B. Constantinescu. Partea III. Enciclopedia porale: 1) Conferintia publica. — Despre apa, de Dr. Davilla; 2) Fragmente istorice — Daci'a romána sub jugulu Gotiloru, de Bonif. Florescu; 3) Astronomi'a. — Ecclips'a de sóre de la 10 Dec. 1870, de St. C. Michailescu: 4) Patri'a sĕ Libertate (sonetu) de G. C. Partea IV. Diverse: 1) Chiparosulu, de A,; 2) Statistic'a locuitoriloru din imperiulu ostrungurescu, budgetulu Parisului pentru instructiunea publica, etc. Pretiulu abonamentului pre anu 10 lei noi. Inst. primari din orasie 5 l. n., din sate 3 l. n. pre anu. Acestu pretiu de abonamentu este pentru totu intinsulu Daciei, adaugendu-se numai porto. A se adresá pentru cereri de abonamente la dlu I. Emilianu, secret. societ. (Strad'a Pensionatului Nr. 10.)

(Unu corespundinte d'in Cassel) alu diariului „Indépendace Belge“ scrie, ca intre prisonierii francesi de acolo s'aru fi descoperitu urmele unei conjuratiuni contr'a vietiei lui Napoleonu. Unu individu, cu numele Arnstein, diumetate germanu, diumetate rusu, ar' fi ascultatu sioptirile unoru prisonieri francesi, cari vorbiau despre esistinti'a unui complotu contr'a vietiei lui Napoleonu, in casu cându Parisulu s'ar' bombardá.

*** (Cum se róga soldatii francesi.) In Montigny-le Roi devenira prinsi mai multi gardisti mobili francesi si la cei mai multi d'intre densi se aflara scrise urmatóriele rogaciuni, cari suntu fórte latite in armat'a francesa. — Cea d'antâiu, rugaciunea Domnului, suna astu-feliu: „Tatalu nostru, care nu esti in ceriuri ci esti prisonieru in Germani'a, péra numele teu, finésca-se imperatia ta pentru totu-dé-un'a. Fia vointi'a ta esilata de pre pamentu sĕ codamnata in ceriuri. Dà-ne nóue ce ne-ai rapitu in cursulu celoru 18 ani ai imparatiei tale, cea ce, calculandu-se cu câte 40 millióne franci pre anu, face o modesta suma totala de 720 millióne. Iértane nóue diu'a a patr'a a lunei lui Septemvre, precumu sĕ noi ti-amu iertatu decimarea braviloru nostri soldati. Nu ne mci duce in ispita, cá se succumbemu subu povar'a imprumuturiloru fabulóse, ci ne scapa pre noi de persón'a ta miserabila si las'a fara cá sati uiti de suit'a ta, asemenea desgustatória, ca sĕ tine. Aminu.“ A dóua rugaciune, simbolulu credintiei, suna asia: „Credu in republica, mam'a a totu ce poporulu francesu póte face, in fiic'a sea, egalitatea carea, fiindu conceputa prin spiritulu poporului sĕ nascuta prin civilisatiune sĕ dreptulu popóreloru, este pre nedreptu rapita de câtra despoti, cari au asasinatu libertatea poporului si o au imormentatu in urn'a plebiscitaria, inse ea a reinviatu in o dî sĕ s'a pusu de-a drépta guvernului provisoriu, de unde va judecá pre satelitii imperiului condamnatu. Credu in justiti'a republicana, in infami'a aristocratiloru, fâra a li ertá vre un'a din crimele loru, in reinviérea gloriei francese, carea nu va mai fi niceodata desonorata. Aminu.“

*** (Iassi dau semne de viétia.) Cu bucuria audîmu de unu timpu incóce ca acésta vechia capitala a Moldavei, ce parea a fi molepsita de eleminte streine, de o indolentia condemnabile facia cu interesele nóstre nationale sĕ intrigile unoru malcontenti ruginiti, din ce in ce totu mai multe semne de viétia arata aridicându-se din cenusi'a perirei cá unu fenice renascutu pentru o viétia nóua. Asiá vediuramu ca consiliulu municipale de acolo, pre lânga alte ameliorâri publice, s'a ingrigitu de esistinti'a teatrului nationale de acolo votându sum'a cuvenita spre acestu scopu sĕ denumindu unu comitetu competinte pentru supravegherea teatului sĕ publiculu Iasiloru se interesédia fórte multu de productiunile societâtiei teatrale de acolo statatóre sub conducere dlui Luchian, care a cautatu se angagedie pre mai multi artisti escelinti, cari aici in capitat'a Romaniei, respective in teatrulu condusu de presentu prin laudabilulu comitetu ce va face epoca in istori'a teatrului prin ilustrele sele fapte — necaracterisabile. La Iasi tóte representatiunile teatrale atragu o multime de publicu, la Bucuresci — teatrulu e inchisu. — Fericiti Ialiani!

*** (Totu dela Iassi.) Reuniunea femeiloru de acolo arangindu unu balu in folosulu reuniunei, venitulu curatu a fostu de 1344 lei. In 21 lunei curinte se va arangiá alu doile balu impreunatu sĕ cu o loteria de objecte — Comitetulu reuniunei a inceputu sa discute budgetulu scólei profesionale de fete, care se va deschide negresitu in lun'a lui Ianuariu. — Asemine fapte facu toalet'a cea mai frumósa a dameloru.

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei parochii Galatiu, in protopresbiteratulu gr. or. Zlatn'a de josu se deschide Concursu, pâna la 25 Ianuariu 1871.

Emolumentele suntu:

a) Venitulu stolariu, dela 130 familii,

b) câte una ferdela de cucurudiu cu tuleu dela fiecare famili'a.

Doritorii de a ocupá acésta statiune suntu indrumati, concursele instruite conformu statului organicu ale trimite la sc. protopopescu gr. or. a'lu Zlatnei de josu in Abrudu, pâna la terminulu prefiptu.

Abrudu in 25 Decembre 1870.

Comitetulu parochialu din Galatiu.

Cu contielegerea mea. Ioanne Gallu

1—2 Protopopu.

Citatiune edictala.

Mari'a lui Radu Hermeanu, care mai de multu timpu paresindu cu. necreditia pre legiuitulu seu barbatu Georgiu Bucuru Rusmeniea, ambi din Sohodolu, a priho[illegible] lume, far' a se sci[illegible]ade petreco s[illegible] ca in terminu de [illegible] anu, sĕ o [illegible] inainte Subscrisului Seaunu protopopescu, câci din contra, dupa espirarea acestui terminu procesulu matrimonialu asupra-i urditu se va decide, sĕ in absenti'a ei, intru intielesulu canóneloru S. nóstre Biserici.

Zernesti in 14 Decembre 1870.

I. Metianu.

3—1 Protopopu.

Citatiune edictala.

Fostulu parochu in Saeadate, Simeonu Barbu, carele de 6 ani a parasitu pre sotî'a sea Mari'a, nascuta Filipu, lasându-o cu trei orfani, sĕ despre care, dupa cum se arata in actiunea presentata in contra-i la 16 decembre a. c. nu se scie nimicu unde se afla, se citéza prin acést'a, ca in terminu de unu anu sĕ o dî sa se infatisieze inaintea subsemnatului foru matrimonialu, câci din contra, dupa espirarea acestui terminu, se va procede cu actiunea astufeliu intimata intru intielesulu canóneloru s. nóstre biserici.

Sabiiu 19 decembre 1870.

Scaunulu protopresb, alu tract. II alu Sabiiului.

110—3

Concursu.

Pentru ocuparea unui postu de capelanu la biseric'a gr. or. din Sebesielu, Protopr. Sebesiului, pre lânga neputinciosulu parochu Ilie Hinti'a, se escrie prin acést'a concursu cu terminulu pâna la 20 Fevruariu anulu 1871.

Doritorii de a concurá la acestu Postu au de a-si tramite suplicele loru provediute cu documente:

a) ca suntu clerici absoluti, sĕ ca au depusu esamenulu de cualificatiune conformu Statutului organicu.

b.) ca au purtari morali potrivite chiamarei preotiesci — la Scaunulu Protopopescu alu Sebesiului cu alu carui-a consensu s'a escrisu concursulu. —

Sebisielu in 20 Decemvre 1870.

Comitetulu Parochialu gr. or.

108—2

Burs'a de Vien'a.

Din 9/21 Ianuarie 1870.

Metalicele 5%	58	30	Act. de creditu	250	40
Imprumut. nat. 5%	67	40	Argintulu	122	10
Actiile de banca	725		Galbinulu	5	86½

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a sĕ tiparitulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU

Telegrefulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 4. ANULU XLX.

Sabiiu, in 14/26 Ianuarie 1871.

Anontiu.

Protocolulu Congresului nationalu românu bisericescu de releg. res. tienutu in lun'a lui Octobre 1870. au esitu de sub tipariu, si se póte capetá totu cu pretiulu de prenumeratiune de 1 fl. pâna la finitulu lunei lui Martiu a. c. spre inlesnirea tuturoru, carii poftescu alu avea. In protocolulu acest'a congresualu se afla unele pertractâri de mare importantia, precum: regularea Parochieloru, representatiunea câtra Maiestate asupr'a schimbâriloru unilaterale din partea Ministeriului regescu de cultu, si a Resbelului, organisarea provisoria a invetiamentului in intrég'a Metropolia a Romaniloru greco-orientali din Ungari'a si Transilvani'a, precum si instructiune provisoria pentru procedur'a judecatorieloru bisericesci in caus'a disciplinaria, — si pentru aceea merita acestu protocolu congresualu, cá nu numai oficialii consistoriali si preotîmea, ci si inteligintii, membrii sinódeloru eparchiali si ai Congresului, si in fine invetiatorimea sa lu posedo.

C[illegible] de 20. esemplare voru capetá unu esemplariu gratuitu.

Sabiiu 2 Ianuariu 1871.

pasera unu i[illegible]nea **Tipografiei archi**-[illegible] **greco-resarit.**

Zernesti in Ianuariu 1871.

Observatiuni despre modulu cum s'aru puté introduce darea regulata la scóla, care esecutanduse, credu ca aru contribui la inaintarea si prosperarea invetiamentului poporalu.

Onorate Domnule Redactoru!

Dupa ce este recunoscutu si constatatu pâna la evidentia cumca numai scól'a este in stare a redicá pre omu la demnitatea ce i se cuvine cá fiintia ratiunale, dupa ce numai scól'a este calea, carea duce la limanulu fericirei popóreloru si ânca scól'a poporale, câci acolo este mai mare lipsa de lumina, unde e intunerecu, si in fine dupa ce cu durere s'a observatu ca o parte din poporulu nostru. carele are mare trebuintia de cultura, este cam indiferinte facia cu scól'a, prin urmare cea mai principale detorintia a conducatoriloru poporului este de a starui din resputeri, lucrându intr'acolo, cá in venitoriu neci unu pruncu harnicu de scóla sa nu mai remâna neadapatu de nectariulu sciintiei necesarie fiecârui omu, ci incâtu se póte toti sa se indulcésca de salutariele frupte, care le produce o scóla buna cercetata regulatu.

Spre ajungerea acestui scopu, me voiu incerca a predá in scurtu modulu cum s'aru puté introduce darea regulata la scóla, — me voiu incercá, dîcu, nu pentru ca me incredîu in debil'a mea putere spirituale, ci condusu de acea sperantia ca déca ideile mele in privinti'a acést'a nu voru fi destulu de lamurite, voru dá celu pucinu ansa la chiarificarea obiectului din cestiune unei mâne mai destre cá a mea.

Negligentiele dela scóla dupa parerea mea potu avé dóue cause:

I. Séu parintii nu concedu amblarea prunciloru la scóla séu

II Pruncii nu voiescu sa amble la scóla.

I.

Déca parintii nu concedu prunciloru loru sa amble la scóla, densii o facu acést'a séu din renitentia séu din nesciintia, din motivulu grigeloru lumesci si din alu stringerei in modu reu, intielegu mesura mare in bunurile materiali, la ce silescu si pre pruncii loru, in fine o facu din caus'a seraciei lipite de glia, in urmarea cârei'a densii nu suntu in stare a câstigá prunciloru loru cele de lipsa precum nutrementulu, imbracamentulu, instrumintele scolari si nu potu solví didactrulu.

Iéra déca pruncii nu voiescu sa amble la scóla, atunci acést'a e caus'a nepriceperei de lucrulu celu mare alu educatiunei si tratârei rele cu invetiaceii din partea invetiatoriului.

Acestea potu se fia causele neamblârei la scóla, sa incercâmu dara delaturarea loru.

a) Déca parintii din renitentia nu si dau pruncii la scóla si i retienu cu sila dela acést'a, atunci oficiulu parochiale sa faca atenti pre astfeliu de parinti la implinirea detorintieloru loru, déca insa acésta atentiunare aru remané fâra efectu sa aplice sila si resp. pedepsi pr'in autoritatea civile.

b) Déca nesciinti'a si lips'a luminârei intielesuale este caus'a ca parintii 'si retienu pruncii dela scóla, atunci preotulu cá invetiatoriulu si conducatoriulu poporului cu facli'a adeverului in mâna, traindu conformu maretiei sale chiamâri, vestesce si latiesce adeverulu, sparge indoiél'a, alunga intunerecului si in loculu acestor'a infiintiéza domnirea adeverului, iubirei si a fericirei, cu unu cuventu densulu eliberéza sufletulu omenescu de catenele nesciintiei, pr'in urmare pre toti acei parinti, cari cugeta ca basca fericirei viitória a fiiloru loru este in bunuri materiale, avutia, iéra nu in educatiunea morale si in câstigarea sciintieloru, pre acesti'a, dîcu, numai vocea efectuósa si invetiaturile religióse a le preotului i potu convinge ca omulu nu traiesce numai pentru sine si ca elu are detorintie si câtra Dumnedieu si câtra aprópele si ca numai pr'in implinirea consciintiósa a acestor'a 'si póte aflá fericirea adeverata.

Delaturarea pedeceloru de sub punctulu acest'a este asiá dara conditiunata mai cu séma dela implinirea zelósa si conscientiósa a chiamârei celei maretie din partea pastoriului sufletescu, asiá déca acest'a la inceputulu anului scolasticu, ca ocasiunea esameneloru publice precum si la ori ce conveniri ocasiunali, tiena cuventâri imbarbatatórie si admonitórie câtra parinti despre folosulu si lips'a darei regulate la scóla, si pre acei parinti, carii si pre mai departe, aru neglege purtarea la scóla a prunciloru loru i aru svatuí si imbarbatá séu chiamându la sine i aru admoná si convinge atâtu despre folosulu ce resulta din regulat'a frecuentare a scólei, câtu si despre urmârile cele triste ale neamblârei la scóla, facendu-li-se totu odata cunoscute si pedepsele cele aspre, care le prescrie §-lu alu 4 lea alu articlului de lege XXXVIII din anulu 1868.

c) Multi parinti aducu seraci'a de causa, ca nu si dau pruncii la scóla; recunóscemu ca acést'a e pedec'a cea mai mare, pentru ca déca privimu la viati'a poporului din clas'a inferióra indata ne vomu convinge cu durere despre seraci'a si starea lui cea grea

La punctulu acest'a dupa parerea mea pâna nu se va face vre-o dispusetiune in privinti'a acést'a, adeca pâna nu se va infiintiá in totu loculu astfelu de fundatiuni, care sa inainteze instruarea prunciloru seraci si orfani, pâna atunci darea regulata la scóla in genere este cu neputintia. Prin acést'a insa nu voiu se dîcu, sa primimu scusele de soiulu acest'a dintr'odata, pentru ca se póte intemplá, dara se si intempla adeseori, cá si acei parinti, cari suntu in stare bunisióra si retienu pruncii dela scóla sub pretestulu seraciei. Oficiulu respectivu trebuie sa aiba deosebita grigia de acesti'a si se judece ca óre parintele acest'a séu acel'a intr'adeveru asiá de seracu e câtu sa nu si póta dá pruncului la scóla? In casuri de acestea déca dorimu cá educatiunea si darea regulata la scóla a prunciloru seraci — sa devina unu interesu comunu, oficiulu parochialu in contielegere cu celu comunalu se initieze infiintiarea unoru fondatiuni, a câroru scopu sa fia acoperirea lipseloru si trebuintieloru scolari a prunciloru de o sórte sermana, ma si provederea cu imbracaminte dupa esemplulu altoru comune demne de lauda — subintielegendu-se cá si invetiatoriulu sa instrueze pre acesti prunci fâra de nici o remuneratiune, cá parintele afara de nutrementu sa nu póta face nici o esceptiune, iéra cu nutrimentu credu ca si dileriulu celu din urma si póte provedé pruncului. In modulu acest'a amu puté delaturá si acésta pedeca mare.

II.

a) Unde pruncii nu voiescu sa umble la scóla, acolo efeptuirea acestui obiectu depinde mai cu séma dela invetiatoriu. — Invetiatoriulu sa se nisuiésca intru aplicarea unei astfeliu de modalitati, prin carea atâtu pruncului câtu si parintele sa tiena scól'a in dragu, — spre scopulu acest'a sa nu tractéze cu invetiaceii sei cá cu nesce servitori, asupr'a câror'a densulu si póte esercé autoritatea sea dupa placu, pentru ca prin acést'a nu si póte câstigá increderea si alipirea acestor'a ce e prim'a recerintia a instructiunei, dar sa nu se pórte cu densii nece prea indulginte si móle, — asiá dar precum invetiatoriuln nu trebuie sa fia prea indulginte tocm'a asiá nu trebuie se fia nici pré strictu. Elu prin acomodarea sa intrunésca in sine mai multe persóne, densulu **fia intre invetiaceii sei tata, de alta data judectoriu séu amicu a lu copiiloru**, câci ei totu deun'a judeca pre invetiatoriu si combinéza ca densulu cându si in câtu a fostu dreptu séu impartiale facia cu ei. Invetiatoriulu fia dar dreptu intre tóte impregiurârile, iubésca-si invetiaceii sei cá si unu tata fâra deosebire, nu despicieze pre celu seracu, nu intinda favórea celui avutu câci densulu cade atunci in pecatulu partialitâtiei — cu deosebire sa nu si verse manî'a cu cuventulu, séu cu pedéps'a, asupr'a aceloru invetiacei, a câroru parinti l'au vatematu séu i a facutu vre-o nedreptate cându-va, mai bine resplatésca reulu cu bine si resbune si prin aceea, ca din prunculu unui parinte asiá de fragilu se nisuiesce sa faca unu omu mai recunoscatoriu.

b) O recerintia principale si ne aperata pentru introducerea frecuentarei regulate la scóla este, ca invetiatoriulu sa aiba unu venitu anuale cuviinciosu, cá pentru sustienerea sea si a familiei sale sa nu fie silitu spre scaderea si daun'a scolei a se ingrigí pre alta cale de cele necesarie pentru subsistintia, câci din unu salariu atâtu de ne insemnatu nu se póte ajunge si unu astfeliu de invetiatoriu nu e de condemnatu nici se póte pretinde multe de la elu, cu atâtu mai pucinu introducerea darei regulate la scóla; fiindu ca pentru unu atare e destula greutate si aceea, ca se ingrijesce ce sa mânce si cu ce sa se imbrace.

c) In fine e fâra indoiéla de lipsa ca invetiatoriulu pentru ajungerea scopului mentionatu sa aiba si autoritate, carea o va avé cându densulu se va devotá cu totuln missiunei sele celei ponderóse, câci e cunoscutu ca precumu nici unu oficiu nu da nimenui autoritate, cí persón'a carea si implinesce fidelu oficiulu seu i-o impromuta acestui'a asiá si oficiului invetiatorescu numai invetiatorii i potu câstigá independinti'a morale, influintia si autoritate implinindu-si cu energia detorintiele chiamârei loru invetiatoresci.

Asiá putemu sperá ca va sosí, cu buna séma aa sosí — timpulu acel'a cându parintii, cunoscendu necesitatea educatiunei, pretiulu si valórea sciintieloru se voru nisuí sa corespunda pretensiuniloru maretie a le spiritului, tempului, purtându in inim'a loru grigea pentru fericirea prunciloru loru si cultivându-i conformu legiloru chiare a educatiunei bune, voru depune fundamentulu venitoriului.

Vartolomeiu B u d e.
invetiatoriu in Zernesci.

S a b i i u in 12/24 Ianuariu 1871.

„Sa nu imitâmu, fâra numai pre cei ce'i vedemu facendu bine.“ Pann in pov. vorbii.

Domnule Redactore!

Uimitu de iutiél'a, cu care vediui saversindu-se unu lucru de mare importantia pentru coman'a Boiti'a si satele de prin pregiuru, me resolvai a impartesí si publicitâtiei acestu lucru, pentru ca e vrednicu de atentiunea ei.

Bravii boitieni de vr'o trei patru ani si batura capulu, ce sa faca si cum sa faca cá sa intemeiédie nisce scóle centrali, la cari sa alerge toti copiii de prin satele din giuru la tempulu seu si cari se usiuredie pre parinti in cheltuelile, ce le au cu copii loru la scólele de prin orasie. — La infiintiarea astoru feliu de scóle trebuescu parale; parale pentru lefile profesoriloru, trebuescu fonduri de dieci de mii. Problema grea de deslegatu, grea pentrn ai'a, ca biat'a comuna Boiti'a n'are nici dreptulu cârcimaritului, nici alu morarítului si si o parte din averea fundnara, carea o posede, i se decontestéza de corporatiunea aceea vechia a VII judetie, carea per fas et nefas de sute de ani n'a cunoscutu pre nimenea pâna acum'a in satulu seu decâtu numai pre sine.

Si totusi câtu-si de grea, boitienii incepura a o resolvá. Mai inteiu s'a otaritu, cá sa se faca unu fondu. Spre acestu scopu, toti ómenii din comuna, carii dobandisera dela erariu, nisce relaxatii de dare la 1866 si 1868. in sum'a intréga de 2300 fl. v. a. jertfira cu entusiasmu acesti bani pentru infiintiarea fondului scolariu. Crescendu acesti bani, astadi sum'a e de 2600 fl.

Ast'a nu li a fostu destulu la boitieni; ei voiau si voescu sa crésca capitalulu iute. Si ce e de facutu? s'au intrebatu densii in biserica in presenti'a noului, dar energicului protopresbiteru dlu Ioanu Popescu.

„Prin colecte séu intr'altu modu sa se inmarésca?“ intrebá Popesculu. Dintr'o inima strigara cu totii „prin colelte!“

Si sa vedi! n'a trecutu ¾ de óra si care de care se intrecea, negustoriu si plugariu, avutu si seracu, a subscrie cól'a de colecta.

Cându vediui sum'a totale de 2050 fl. subscrisi in mai putienu d'o óra, incremenii. Cu sutele si cu diecile se oferiau omenii, asiá incâtu socotiai ca numai cunoscu alte interese de câtu cele comune si publice.

Si asta suma, s'au deobligatu toti contribuentii a o solví pre deplinu pâna la pascile viitóre.

Pre lânga ast'a facura conclusu, cá in vér'a anului 1871 sa se adune intregulu materialu de cladítu, iéra in vér'a anului 1872 sa-si ridice cladirea nóueloru scoli.

Câtu despre inmarirea fondului s'au decisu a taiá in modu rationalu o parte din padure si capitalulu scosu din lemne alu adauge la capitalulu fundualu, la 4650 fl. dejá crescutu.

Afara de acestea onorabilulu curatoru alu bisericei, Alemanu Clóje, apromise in onórea sea si in fati'a intregului sinodu parochiale, ca densulu preste putienu va ajutá fundatiunea de scola in chipu insemnatu.

Si acum dupa ce amu istorisitu aceste fapte, asiá cum s'au petrecutu, e posibile ca va intrebá multisiori nu numai dintr'ai nostrii, dar si de alte némuri, ca in ce chipu si pentru ce au pututu boitienii de odata sa se resolvédie a si goli singuri buzunarele, a fundá insisi scoli si ale dotá, pentru ca ast'a e o jertfa, si o vertute, carea la nici un'a din natiunile colacuitóre nu o poti nici presimti.

Amu sa le respundiu: 1, pentru ca inaintea Boitieniloru bunulu comunu si institutele comune cându e la adeca si i ai sciutu numai putientelu sa i inflacaredi, trece de bunulu celu mai pre susu de tóte interésele loru private.

2. pentru ca in Boitia, intrig'a mârsiava, malitiósa si resbunatóre nu si a aflatu cuibu si nici nu-si va aflá;

3. pentru ca boitienulu consta dintr'o inima a cârei pareti spunendui de lucruri mari iute tresalta séu de bucuria séu de intristare in vibratiuni si

4. pentru ca lucra diu'a si nóptea, ia viscolii si crivetii preste fatia; pentru ca e pastratoriu; se multiamesce cu putienu si pr'in urmare, ca e avutu, umbla in lume si'si primenesce mereu ideile s'ale cu idei de morale si virtute sublima si in fine pentru cá deregatori'a satului dinpreuna cu notariulu consta din mustre de barbati, incâtu e vorb'a de moralitate, ca preotii loru suntu la inaltimea chiamârei loru.

Acéstea conditiuni credu ca suntu d'ajunsu a.li esplicá indemnulu acel'a jertfibile pentru binele comunu, cumu lu vedi la boitieni.

Pre lânga acestea tóte i a mai daruitu noroculu si cu unu protopresbiteriu, carele se lipésce de bietii Români c'a unu salvatoriu, cu inima iubinda si carele scie cu rara istetime, afabilitate si finetie a le atinge córdele inimiloru loru.

Si pentru cá sa le cunósca publiculu numele aceloru barbati, carii si câtu au contribuitu la infiindiând'a scóla din Boitia si caror'a tóta inteliginti'a româna le va urá lunga viiétia,

suntu de a se excerpe tóte numele dimpreuna cu sum'a contribuita. (Urméza.)

Diet'a Ungariei.

Siedinti'a din 16 Ianuariu a casei ablegatiloru o deschide presiedintele S o m s s i c h la 10 óre. Pre fotoliele ministriloru: A n d r a s s y, B e d e k o v i c s, S z l a v y, K e r k a p o l y i si F e s t e t i c s.

Protocolulu siedintiei precendinte se autentica. Presiedintele anuncia mai multe petitiuni dela jurisdictiuni, care se transpunu comissiunei de petitiuni. Deputatulu Ioh. V á l l y i cere concediu pre trei luni de dile; i se incuviintiaza. Comitetulu economicu ascerne bugetulu casei pre lun'a Ianuariu. Se va tiparí si pune la ordinea dilei.

Multe petitiuni ascernute de unii deputati se transpunu comissiunei de petitiuni.

Presiedintele: Dupa finirea desbaterei asupr'a proiectului de lege relativa la recrutare se va pune la ordinea dilei, conformu decisiunei deunadi a casei raportulu comitetului financialu despre socotelile finali din 1869, si dupa aceea bugetulu.

Cu aceste trece cas'a la ordinea dilei la care sta „proiectulu de lege despre votarea contingentului de recruti pentru armat'a ungurésca si marin'a“.

Referintele comitetului centralu. Jul, G y ö r f f y cetesce raportulu comitetului centralu.

Presiedintele: Primesce cas'a in genere proiectulu de lege cá basa pentru desbaterea speciala séu nu?

E. I v a n c a: unde remâne desbaterea generale? Mai multi vorbitori s'au insinuatu si presiedintele nici nu intréba, ca vorbimu, ci pretinde cá sa votamu indata.

Presiedintele: Cine voiesce a vorbi, sa vorbésca.

E. I v a n c a sculându-se ia cuventulu si combate din diferite puncte de vedere defectele legei de aperare.

Contele I. A n d r á s s y recunósce ca legea de aperare contiene defecte si promite a ascerne unu proiectu de lege care le va delaturá.

Contr'a proiectului din cestiune vorbescu Ales. M a d n y a n s z k y, K. B o b o r y I. K i s s si E. S i m o n y i.

(Va urmá.)

Din Delegatiunea reichsratului.

Presiedintele v. H o p f e n deschide siedinti'a din 12 Ianuariu dupa 11 óre. Dintre ministri au fostu de facia: K u h n L o n j a y si mai târdiu si B e u s t.

La ordinea dilei sta continuarea desbaterei speciali despre preliminariulu ministeriului comunu, relativu la recerinti'a armatei pentru anulu 1871. Se incinge o desbatere pucinu insemnata la deosebitele titule.

Deleg. B r e s t l caracteriséza situatiune. politica, dupa cumu a fostu in anulu 1866 si dupa cumu e acumu. Atunci n'a fostu pericolulu mai micu pentru statulu nostru, de a cadea in cursa, de cumu este acumu si atunci totusi amu accordu unu bugetu cu multu mai micu. Ce se tiene de situatiunea interna, e cunoscutu, ca trebuie sa ne dâmu cea mai mare sirguintia, pentru de a tienea ecilibriulu in economia statului. In a anulu 1866 deja au trebuitu a se mari contributinile, pentru de a potea procurá sumele recerute. De data ast'a cere regimulu o suma mai mare decumu a fostu sum'a cu care s'a maritu contributiunile in 1866, si asia ne vomu vedé necesitati la casu de accordare, a marí contributiunile ierasi.

Regimulu dice ca trebuie sa desvoltâmu o potere imposanta, nu pentru a portá resbelu ci pentru a intimidá pre contrari. Déca inse ne vomu ruiná financialmente, facemu inamicului numai mai multu curagiu, a procede contr'a nóstra. La inceputulu resbelului de facia tóta lumea credea, ca in scurtu tempu se va fini si vedemu, ca ince si astadi duréza. Deci déca cineva voiesce a portá resbelu, trebuie sa se póta tienea pre mai multu tempu.

Dr. S t u r m combate pretesiunea regimului.

Deleg. D a m e l se provóca la aceea, ca prussiani dau pentru armata mai pucinu si totusi au câstigatu resultate mari.

Deleg. C u r a n d a (represent. Vienei) votéza pentru propunerea comitetului si admoniaza câtra finea vorbirei lui de optimismu in privinti'a prospecteloru in viitoriu. Pacea va durá, dupa cum se presupune, numai atât'a, pâna unele popóra si-au revindecatu ranele. Orizontulu pretotindeni e negru, nuori de si se aduna, noi inca trebe sa ne adunâmu poterile.

Deleg. Dr. H e r b s t combate pretensiunea ministrului de resbelu din punctu de vedere natiunalu — economicu; unu avantagiu economicu nu este posibilu déca capitalele adunate nu se intrebuintiaza spre scopuri fruptifere.

Dr. R e c h b a u e r recomanda sistemulu militiei; se dice ca numai o armata de professiune póte câstigá resultate. Inse pentru armat'a nóstra s'au datu dela anulu 1849—1860 2000 milióne fl. dela anulu 1860—1866 alta 1000 milióne si totusi dupa o scurta lupta armat'a nóstre fù aruncata la pamentu, tiér'a paresita si numai interventiune streina ni-a scapatu. Intr'unu asemenea modu fu armat'a francesa aruncata in resbelulu de facia, inse cetatienii au apucatu armele si tienu pre prussii cei invetiati a invinge in siacu si a.

Afara de acesti'a mai vorbescu Horst, Früh si Aauhaus.

Se pune la votu si majoritatea primesce la titulele 19, 20, si 21, propunerile comitetului.

Scólele poporale in Ungari'a si Transilvani'a.

Legea scolara din an. 1868 indatorédia pre ministru de culte a reportá in fia-care anu la dieta despre starea scóleloru poporale din tiéra. Ministrulu Eötvös abiá in acestu anu a pregatitu unu asemenea reportu, scusându-se, ca pâna acum'a n'a potutu aduná datele necesarie, din causa ca diregatoriele subordinate suntu fórte nepasatórie, adaugendu ca inca si in reportulu de fatia lipsescu datele necesarie dela 83 de comune.

Reportulu vorbesce despre starea scóleloru a 11 903 comune din Ungari'a si Transilvani'a, si dice ca in acestea se afla com. (feciori si fete) in versl'a receruta pentru scóla 2,284,741 si adeca 1,615,181 dela 6—12 ani: 669,560 dela 12—15 ani. Proportiunea tinerimei indatorate a merge la scóla fatia cu poporatiunea intréga a tierei (13,227,681 suflete) este in Ungari'a 17,27%, in Transilvani'a 16,94%. — Dintre copiii indatorati a merge la scóla nu frecuentédia scól'a 1,132,626, asiá dara aprópe jumetate remânu fâra instructiune. Nici jumetatea frecuemtatória insa nu se instruédía dupa cum e de doritu, câci aprópe jumetate de milionu nu merge la scóla decâtu iérn'a, si preste 200,000 de scolari n'au cârtile trebuincióse.

Dintre cele 11,903 comune amintite, 1712 n'au scóla de feliu. In cele-lalte 10,187 de comune, se afla 13,798 de scóle, dar si acestea suntu parte mare cá vai de ele. Numerulu scóleloru nu corespunde numerului copiiloru, ce aru avé sa amble la scóla; incaperile si poterile de instructiune abiá ajungu pentru jumetatea copiiloru de scóla. Aducendu esemple speciali. aréta ca, mai cu séma in orasiele cele mari, numai o parte dintr'unu numeru d. e. de 10,000 de copii ambla la

scóle féra 2 pârti nu. Edificiele scolarie suntu partea cea mai mare in stare de totu miserabila. Ministrulu dice insu-si, ca o parte mare a incaperiloru scolastice suntu asiá de rele, incâtu scolariulu, petrecendu in acelea numai jumetate de diua, va semtí cu multu mai multa dauna in desvoltarea corporala, decâtu déca aru remané fâra instructiune.

Incâtu despre invetiatori dice raportulu, ca lips'a de ei devine din ce in ce totu mai mare. Numerulu totalu alu invetiatoriloru in Ungari'a sî Transilvani'a este 17,792, (intre cari 245 invetitorese.) Asemanându numerulu loru cu alu copiiloru ce frecuentédia scól'a, se vinu unui invetiatoriu spre instructiune in Ungari'a 70, in Transilvani'a 44 de scolari. Asemenându insa numerulu invetiatoriloru cu numerulu copiiloru, cari aru trebuí sa umble la scóla atunci vinu pre unu invetiatoriu in Ungari'a 135, in Trausilvani'a 104 copii. Cá sa corespunda legei, care prescrie masimulu de 80 de copii la unu invetiatoriu, aru trebuí sa se urce numerulu invetiatoriloru in Ungari'a sî Transilvani'a la 28,559, adeca câtra cei ce suntu aru mai fi de lipsa inca 10,764 de invetiatori.

Incâtu despre cultur'a sî capacitatea invetiatoriloru esistenti, raportulu e — firesce — nemultiamitu cu poterile esistenti. Spune ca suntu sî invetiatori fórte culti sî apti, daru la numeru nu intrecu pre cei cari n'au nici o cultura generala, nici speciala, si cari prin urmare nici nu se mai potu calificá. Dreptu esemplu amintesce intr'altele, ca in comitatulu Zemplinu (slovacu,) suntu 17 invetiatori cari nu sciu scrie. Ca caus'a a acestei scaderi aduce intr'altele sî salariele, cari unulu cu altulu dau salariu anualu mediloeiu in Ungaria de 208 fl. 87 cr. in Transilvani'a de 120 fl. 47 cr. Salariele miserabili aducu cu sine, ca se imputienédia, barbatii de scóla. Ministrulu dice „prea putienu se resolvescu carierei invetiatoresci, carea materialminte nu se platesce sî n'are nici unu avangementu.“

In 41 de preparadii confesiunale sî 14 de statu nu se afla mai multu de 1212 candidati, asiá dara pre fia care preparandia 39 de individi. Cu candidatii ce absolvu in fie care anu, abiá se potu implini locurile vacante prin mórte. Câtre acést'a mai vinu sî acele vacantie, cari se nascu prin parasirea cârierei invetiatoresci din partea multoru individi, sî acestea vacantie din ce in ce totu mai multu se inmultiescu.

Ministrulu atribuie acestu resultatu miserabilu alu scóleloru in mare parte indiferentismului din partea publicului. Parintii nu si tramitu copiii la scóla, nu li cumpera cârtile trebuincióse ; comunele suntu indolente, comitatele fâra energia sî ascultare in spriginirea inspectoriloru scolastici sî in esecutarea ordinatiuniloru regimului. Acusa in fine confesiunile, dicendu ca ele agitéza in contr'a legei de statu, intielege pocit'a lege pentru instructiunea magiarisatória.

In fine ministrulu face urmatóri'a propunere la diata :

1. Scóle câte lipsescu sa se ridice.

2. Poterile necesarie la instructiune trebuie crescute ; medilócele spre acestu scopu ; a) o dotare mai buna ; b) garanti'a legale pentru pensionare ; c) ridicarea de internate ; d) aplicare in gradu mai mare a sesului femeescu in calitate de invetiatorese.

3. urcarea procenteloru de contributiune pentru scóle. —

Noi sî — pâna un'a alt'a am dice : parasirea ideil sî tendentiei de magiarisare ! — „Alb.“

Anulu nou 1871 in Franci'a.

La Bordeaux in 1-a Ianuariu 1871 se adunase poporatiunea din giuru intr'o masa mare cá la 50 mii, voindu sa manifesteze devotamentulu seu câtra guberniulu nóuei republice, care adunata la prefectura unde erá min. Leone Gambetta si min. de resbelu, prin conducatorii sei presentara dóue adrese de aderintia sî recunoscintia incuragitória membriloru regimului.

Gambetta de pre balconu la anulu nou vorbí:

„Facia cu pompós'a manifestatiune, facia cu toti cetatiénii, cari se afla adunati aici spre a salutá inceputulu resultateloru nóstre, care avemu a le multiami perseverantiei sî vendiósiei incordariloru nóstre, dechiaru :

„Resultatulu nostru e bine meritatu din dóue motive : 1. Pentruca Franci'a si au sustienutu increderea in sine insasi sî a 2. pentruca Franci'a representa astadi singura in tóta lumea dreptatea sî dreptulu (aplause prelungite.) Asiá, déca e posibilu, sa stergemu pentru totudéun'a, sa stingemu din memori'a nóstra cu totulu anulu acestu spurcatu 1870, care, ce e dreptu, a vediutu caderea regimului celui mai insielatoriu sî coruptu din tóte regimele, inse care ne au sî tradatu in mân'a arogantiei sî a insolentiei strainului. Sa nu uitamu cetatieniloru, ca acésta calamitate in contr'a careia luptamu astadi e in adeveru opulu intrigeloru din afara bonapartistice. Sa ié fiecare inaintea istoriei partea sea din responsabilitate. Cetatea acést'a fù, in care omulu din Decembre, omulu dela Sedan, barbatulu acel'a, care se incercá a cangrená Franci'a pronuncià memorabilea minciuna : „imperiulu e pacea“.

Sa marturisimu, ca spre pedeps'a nóstra trebuirâmu sa i suferimu dominatiunea, pentru ca pre noi ne atinge ocar'a, ca ne amu inchinatu inaintei atâtu de indelungatu. Nu se intempla dreptu séu nedreptu in istoria, ce nu si are resultatele sale. Fiindu-ca amu suferitu regimulu acest'a 20 de ani, trebuimu sa suferimu astadi invasiunea strainului pâna la murii gloriósei nóstre capitale. Sî pentru ca tóte fantânile de putere sî marire in tiér'a acést'a fura sleite sistematicesce — pentru ca perduserâmu puterea acea creatice, fâra de care in lumea acést'a nu póte nimicu nici durá nici triumfá, adeca ide'a oblegamintei sî a virtutei, de acea pre unu momentu cugeta omulu, ca Franci'a póte disparea (aplause prelungite). In momentulu acest'a pasi in vietia republic'a, a trei'a óra in istori'a nóstra, sî luá asupra-si obligamintea, onórea sî periculu a salvá Franci'a (strigâri entusiastice : indelungu „sa traiésca republic'a!“). Erá in 4 Septemvre ; dusmanulu inaintá in mersu fortiatu la Parisu ; arsenalele nóstre erau góle, diumetate armat'a nóstra prinsa, mid'locele nóstre ajutatórie rospandite in tóte 4 venturile.

Dóue regime — unulu prinsu, celalaltu in fuga — un'a camera, alu cârei trecutu servilu i facea imposibilu a luá cârm'a regimului.

O ! In diu'a aceea nimene nu se mai indoiá despre legitimitatea republicei. Mai târdiu, cându republic'a sî capetà caracterulu sântei neviolabilitâti (bravo !), cându erá publicu cunoscutu, ca ea sî a resolvatu dat'a apromissiune din 4 Decembre : a salvá onórea patriei, a organisá aperarea ei, a sustiené ordinea ; cându erá doveditu, ca, grati'a republicei, Franci'a nu va apune, ca ce ea va trebuí se triumfeze, ca dreptulu va triumfá preste crud'a sila : atunci incepura contrarii republicei ai disputá legitimitarea sî ai decertá originea (strigâri indelungate de : se traiésca indelungatu republic'a !). Republic'a consacrata aperârei sî prosperitatei tierei sî strinsu legata cu acést'a e intemeiata nerevocabilu. Ea e nemuritória. Totusi voi nu trebuie sa cufundati republic'a cu membrii regimului republicanu, cari prin puterea evenimenteloru au venitu pre unu timpu la putere. Cându acesti'a sî voru fi implinitu missiunea, care o a alungá pre dusimanu din tiéra, ei sî voru depune puterea sî voru asteptá judecat'a civiloru sei. Ast'a problema, asta missiune, care e a se duce pâna in fine — trebuie sa se esseeuteze cu ori ce pretiu sî cu eschiderea ori cârui interesu propriu. Ceea ce trebuie se ajungemu chiaru sî cu amenintiarea de grave pedepse, este 1. securitatea sî respectarea libertâtiei tuturoru — a deplinei libertâti — chiaru in despretuire, defaimare sî abusu. 2. Respectulu din partea tuturoru amiciloru sî a contrariloru pentru dreptulu sî autoritatea regimelui. Vorb'a trebuie se fia asiá de libera cá si cugetarea, sî trebuie sa se respecteze in tóte escentrârile ei pâna la aceea margine, cându s'aru preface in decisiune sî si-aru aflá espressiunea in fapta. Déca se va pasî preste marginea acést'a : atunci — eu dechiaru aici parerea tuturoru membriloru regimelui — puteti dvóstra conté la mesuri energice (vivate prelungite).

Gratia atâtu patrioticei poporatiuni din Bordeaux câtu sî locuitoriloru din orasiele sî tienuturile invecinate, cari au acursu astadi aici pentru spriginulu celu valorosu, care lu dau regimelui republicanu prin manifestatiunea acést'a impunatória in prim'a dî a anului 1871. Ve multiumescu cu deosebire in numele scumpiloru nostri frati incungiuratu, in numele eroicului nostru Parisu, alu cârui esemplu ne sustiene, ne conduce sî ne impintena la emulatiune.

Ah ! Cându scumpii acesti incungiurati aru puté fi martori la tóta simpathi'a sî resemnatiunea, care se destépta in noi prin eroismulu loru ; ca credinti'a loru in resultatu s'aru marí prin aceea, cându unu adausu alu acestei credintie aru fi in genere possibilu se mai crésca din ce este.

Cetatiani'! Noi vomu mijlocí a li se face cunoscute dorintiele nóstre; in scurtu tempu ne vomu deschide prin liniele dusmane unu drumu sî li se voru duce cu voce, viua, deodate cu espressiunile admiratiunei lumei sî cu adunc'a sî nestingibilea gratia a Franciei. Se traiésca Franci'a indelungatu ! Indelungatu, „se traiésca republic'a !“

Dupa finirea cuventârei acestei'a se manifestà intre multimea adunata o miscare nedescriptibile sî se audieá lungu timpu strigâri de : „Sa traiasca Franci'a se vina Parisulu ! sa traiésca Gambetta ! sa traiésca republic'a !“ —

Viitoriulu Romaniloru.

din

Macedoni'a.

Credemu ca toti lectorii nostri voru ceti cu placere urmatórea adresa ce a primitu betrânulu directoru alu scólei macedono-romane dela primariulu din Iassy, sî respunsulu pren cuviósiei sale la acésta adresa.

Bucuri'a nóstra este mare ori-de-câte-ori ni se presenta ocasiunea sa vedemu acte in care se exprima simtiementulu adeveratu nationale, sî remânemu cu tóta recunoscinti'a pentru autorii unoru asemenea acte.

Venerabile parinte. !

Onor. consiliu comunale, in siedinti'a de la 12 Octobre trecutu, regulându a vi se tramite in primirea dvóstre sum'a de lei noi 650, adeca o pâtrime din subu ratiunea de 2,600 lei noi, accordate pentru infiintiarea unei scóle române in Macedoni'a : prevediute sî prin budgetulu anului curentu alu acestei comune, subsemnatulu de accordu cu acésta decisiune, are onóre a ve tramite odata cu acésta suma mentionata de 650 lei spre realisarea scopului acestui asidiemântu. Facu rugaminte cuviósiei vóstre, sa bine-voiti a respunde d'a loru primire.

Primiti, ve rogu, venerabile parinte, increditiarea osebitei mele consideratiuni.

Primariu N. Papadapolu.
Secretariu Antonescu.
Siefu Mihailescu.

Bucuresci, 28 Decembre 1870.

Domnule primariu !

Amu onóre a ve incunosciintiá ca amu primitu adres'a d-vóstra din 12 ale curentei lune, impreuna cu unu gropu de bani, contienendu sum'a de 650 lei, din acei 2600 lei, prevediuti in bugetulu anului curentu alu urbei Jassyloru, sî destinati la infiintiarea nóuei scóle române in Macedoni'a.

Domnule primariu, cá românu din Macedoni'a, nu gasescu in destulu cuvinte spre a ve multiami, atâtu d-vóstre câtu sî onor. consiliu ce presiedeti, pentru romanésc'a inspiratiuni, ce ati avutu de a infiintiá o treia scóla.

Românii din Macedoni'a, voru tresaltá de bucuri'a, vediendu ca fratii loru de sânge din Români'a libera, mai naintati de câtu densi in civilisatiune, — le vinu in ajutoriu, spre a-si recâstigá limb'a loru strabuna scrisa, pre care de mai multi seculi o perdusera din biserica sî din relatiunile loru publice. Ei ve voru fi eterni recunoscatori pentru acestu actu de inaltu patriotismu.

Banii acesti'a, domnule primariu, s'au tramisu conformu decisiunei onor. consiliu de Iassy, — alu cârui'a votu se va executá cu sântienia in Macedoni'a spre a se infiintiá acolo o scóla, sî anume in orasiulu Veri'a, unde se simtiea mare lipsa de o scóla româna, despre ale cârei resultate voiu avea onóre a ve incunosciintiá la timpu ; pâna atunci, ve rogu d-le primariu, sa bine voiti a primi incredintiarea prea inaltei stime ce ve pastrediu.

Directorele scólei macedoniene.

Averchie Archimandritu.

„Tr. Carp.“

Ceva de mare gravitate.

Gasimu in jurnalulu „Le Nord“, dela 8 Ianuarie, unu articolu de mare gravitate, de mare importantia pentru noi, atâtu in privinti'a continutului lui,

câtu si ca unu astfeliu de articulu lu gasimu publicatu intr'unu asiá organu.

Suntu une-ori articuli de fondu in unele jurnanale, cari nu suntu mai pucinu de câtu manifesturi, proclamatiuni, séu celu mai pucinu de câtu manifesturi, proclamatiuni, séu celu mai pucinu, avertismente.

Lucrulu devine si mai gravu, cându cetesce cine-va in jurnalulu „Le Nordu“ unu astfeliu de articulu, dupa ce si rechiamà not'a principele Gorceacoff, cele puse nóue de noi in Cartea rosia a Austriei, si scirile din urma ca adeca conferintiele dela Londr'a s'aru fi curmatu la inceputulu loru din caus'a ivirei unui conflictu austro-russu in privinti'a gureleru Dunarei.

Multe comentarie din partene aru causá prea multa machnire cetitoriloru nostri ; dâmu articululu in totu intregulu lui, lasându inteligintiei fie cârui'a sa si lu comenteze :

Cu tóte ca diarele din Vien'a si din Berlin continue a schimbá asigurâri despre amici'a cea mai cordiala, cu ocasiunea celoru din urma depesie ale domniloru de Beust si de Bismarck, se vede iscânduse de pre acum o nóua polemica care contrasta intr'unu modu singularu cu caldur'a aceloru protestatiuni. La Vien'a se acusa Prussi'a ca a impinsu pre principele Carolu din Romani'a la demersulu despre care a fostu asiá de desu cestiune in acesti timpi din urma si la Berlin se respinge cu energia asésta acusatiune. In fundu, acésta controversa n'are ratiune de a fi, pentru ca nu mai este indoiéla astadi ca memoriulu principelui Carolu se raportá numai la afacerile interiori ale Principateloru si nu visá de locu la rumperea legatureloru cari unescu acésta tiéru cu Tarci'a. Adi diminétia chiaru primimu din Constantinopole o telegrama care da asigurârile cele mai positive in acésta privintia.

Demersulu principelui Carolu avea-va vre-unu resultatu practicu imediatu ? I voru dá óre puterile spriginulu ce se pare ca le a cerutu cá sa modifice constitutiunea româna, si s'o faca mai conforma cu trebuintiele, cu traditiunile, cu caracterulu tierei pre care o guverna ? Este dificile a presupune ca, in midiloculu graveloru preocupatiuni ale epocei actuale si a cestiuniloru de importantia capitala cari suntu la ordinea dilei a diplomatiei europene, a-sa gasésca ea vre-o placere si libertatea de spiritu necesaria spre a discutá o afacere care, cu totu interesulu ce presenta, cade ne aperatu pentru momentu in alu doilea planu.

Ori-cum ceea ce este incontestabile este ca situatiunea Principateloru dunârene devine din dî in dî mai rea ; desorganisarea si anarchi'a politica facu intrensele progrese neincetate ; acelu principe, pre care acum trei ani populatiunile române lu aclamau cá pre unu mântuitoriu (salvatoru), este astadi nepedepsitu ofensatu si insultatu in presa si in camera ; cea din urma adresa votata de câtra adunarea legislativa este unu blamu directu la adres'a principelui, si autorii sei n'au hesitatu a face in publicu unu feliu de apologia complotului urzitu acum câteva septemâne contr'a guvernului si capului seu.

Este óre de miratu ca, in aceste conditiuni principele Carolu incérca o descuragiare si o lassitudine, care l'aru face chiaru, de vomu crede scrisorile venite din Berlinu, sa si dorésca a fi degagiatu de sarcin'a ce si a luatu primindu corón'a româna ? In totu casulu, afacerile Principateloru se voru impune, curendu séu mai târdiu, atentiunei diplomatiei europene, si nu va fi pentru dens'a o mititicutia tréba sa repare gresielele cari s'au gramaditu dela 1856 in acésta cestiune, si ale câroru consecuentie apésa atâtu de greu asupr'a populatiuniloru acestei tiere. „Tromp.“

Varietâti.

*** (Amiculu Progresului.) Sub acestu nume s'a ivitu la lassi unu diuariu nou, a cârui programu este a tratá si cu deosebire a reproduce din limb'a francesa ori ce materii scientifice si literarie. In numerulu primu tractéza intr'altele despre „dreptulu naturale alu ginteloru“, „soietatea conjugala.“ —

*** (Jordache Beldimanu.) Reproducemu dupa „Inf. de lassi“ despre acestu boieriu românu vechiu si curatu la inima urmatóriele : „Iordache Beldimanu erá inca pre la 2 óre la Senatu unde mersese sa asculte ultemele desbateri a le adresei. Glumetiu, facendu placute sage de spiritu, elu esi din Senatu dupa vr'o óra si merse cu birj'a la D. Romalo. Sa spune, ca intrându la acestu onor.. Presiedinte alu curtei de Compturi, sa fia disu : „Amu venitu sa-ti facu o mare superare; nu me simtu tocmai bine; am venitu sa moriu la Dt'a.“ Aceste dise le confirma durerósu inda apoi, câci asiediându-se pre o sofa, sa afesà asupr'a-si si dupa câte-va minute Jordache Beldimanu nu mai erá!

Tóte ajutorurile medicale fura târdii !

Unu nume scumpu tierei, unu nume cunoscutu Romaniei : Beldimanu!

Insémna acestu nume : lupt'a românului contra fanariotului, ur'a fanariotiloru cari si adi, de faptu déca nu de dreptu, ne inunda, abiá diferindu de acei fanarioti pre carii i-a esecratu Beldimanu poetulu jalnicei tragedii !

Avendu dela vechiulu satiricu si dela vechiulu urgisitoriu a boerimei fanariotice, sânge clironomitu, reposatulu Iordache Beldimanu fu unulu din ultimii boeri cu simtiri române.

De siguru opiniunile lui politice, economice sociari, nu fura ale progresului, ale sciintiei moderne, ale Romanismului; dar nime nu va negá lui Iordache Beldimanu, iubirea tierei sele de si asiá cum o intielegea, restrinsa in Moldov'a !

Din sorgintea acestei iubiri a esauritu zelulu cu care colectiunà interesant'a sea galeria de portrete de domni, galeri'a, câreí'a se póte cu inlesnire gasí scaderi numeróse dar care e testimoniu laudabilu alu sentimenteloru, ce implea inim'a venerabilului betrânu.

*** (Oresplata pentru neumanitate.) Se dice, ca pre batelulu companiei Lloyd, numitu „Thibisco“, mergendu spre Constantinopole, a muritu unu matrosu de natiune grecu ; colegii sei au rugatu pre capitanu, cá sa nu arunce cadavrulu in mare, fiindu departarea de Constantinopole numai de 6 óre si avendu mortulu familia acolo. Capitanulu Vaslui n'a tienutu contu de rugamintea matrosiloru ci pre ascunsu a aruncatu cadavrulu in mare. Fratele mortului, ce se aflá pre acelasi batelu a asasinatu pre capitanu cu unu cutitu. Astfeliu capitanulu fu dusu mortu la Constantinopole, unde culpabilulu fu datu in judecata.

*** Cum facu prussianii resbelulu. Dóue dile dupa lupt'a data la Bourgonce, in Vosges, la 6 Octombre, comandantele legiunei bretone, care facuse unu prisoniaru, primí urmatórele ordine :

„Domnule comandante alu liberiloru-tragetori.

„Bine-voiti a ne 'napoiá prussianulu ce a-ti facutu prisoniaru, câci altufeliu remasulu din satulu Bourgoncei va fi arsu de prussiani mâne, la 8 óre de diminétia; sperâmu a avé satisfactiune dela bunatatea dvóstre.

„Primiti, domnule, asicurarea etc.

„P. S. ordine a generariului prussianu: Déca dragonulu prussianu nu ne va fi inapoiatu la ór'a aretata, prisoniarulu si ómenii prinsi cu elu voru fi impuscati si satulu cu totulu distrusu.“

Comandantele francese a respunsu :

Domnule generaru,

„Suntu adâncu mâhnitu, vediendu p'unu oficiaru generaru cutediându a-mi tramite unu asemenea ultimatum.

„Suntu eu insu-mi oficiaru, dle generaru, si oficiaru alu marinei francese.

„Amu adunatu in patri'a mea Bretani'a anime voinice, cari au venitu la trei sute de leghe din caminulu loru neameniutiatu, spre a aperá integritatea Franciei.

„Sciamu ca faceti unu resbelu de Vandali, déru nu voiamu a crede ca mergeti cu crudîmea pâna acolo.

„Suntemu bretoni d-le, purtamu pre drapelulu nostru devis'a: Potius mori quam fœdari—mai bine a muri decâtu a ne desonorá. — Slabiciunea nu ne va coprinde.

„Déca veti impuscá pre prisonierii nostri, noi vomu resbuná pre fratii nostrii.

„Mi-ati tramisu unu ultimatu pre care ori-ce omu cu anima nu'lu va puté ceti, fâra a se simti cuprinsu de mânie si de desgustu.

„Iéca acumu si p'alu meu :

„Déca veti arde o singura casa din Bourgonce, déca veti maltratá pre prisonieri, pre cari i ati luatu in contr'a dreptului gintiloru, prisonieriulu vostru va fi spândiuratu.

„Regretu acésta din punctulu de vedere alu umanitâtiei, o regretu pentru d-ta, câci numele d-tale va fi obiectulu esecratiunei lumei intregi. Câtu despre noi, amu facutu sacrificiulu viatiei nóstre si n'amu voi a primi nimicu nici de la generositatea nici de la gratia d-vóstre.

„Ne vomu luptá pre câtu timpu unu strainu va calcá ca invingatoriu pamântulu Franciei si pre câtu timpu va voi a insultá nenorocirea ei.

„Fiti sicuri ca, dupa ce ne veti fi abatutu prin tradare, nu ne veti face a fi aretati cu onóre de cele-lalte natiuni desonorându-ne.

A. Domalain.

Locoteninte de marina si comandante alu legiunei bretone.

Prussianulu s'a invetiatu minte si n'a mai starnitu in cererile lui.

(Corespondintia Slava).

Concursu.

Devenindu vacantu postulu de notariu in comun'a Vale langa Seliste se deschide cocursu pâna la 15/27, Fevruariu 1871 pre langa urmatórele emoluminte :

1) Salariu anualu de 300. fl. val. austr.
2) cuartiru liberu corespundiatoriu.
3) 3 stângini de lemne.

Concurentii sa indrepteze petitiunile loru instruite cu documente la Inspectoratulu scaunalu in Sabiiu.

Vale 16 Ianuariu. 1871.

Oficiulu comunale.

1—2

Edictu.

Ioanu Duca din Vingard cottu Albei de josu, care de trei ani de dîle a parasitu cu necredintia pre legiuit'a sea nevasta Rachil'a Coterea din Springu, fâra a se sci ubicatiunea lui, se citéza in terminu de unu anu si o dî a se infatiosia inaintea subscrisului foru matrimonialu in persóna séu prin procuratoru, spre asi dá sém'a pribegirii sale, câci la din contra si in absenti'a lui se voru face pasi dupa legea cuvenita.

Forulu matrumonialu gr. or, alu Scaonului Mercurei.

Sabiiu 11 ianurriu 1871.

Petru Badila

4—1 Prot. Mercurei.

Citatiune edictala.

Ioanu Curechianu din Topercia Scaulului Mercurei care cu necredintia de doi ani de dîle au parasitu pre legiuit'a sea sotie An'a Branu totu de acolo, se sorocesce a se infatiosia in unu anu si o dî inaintea forului Matrimonialu alu Mercurii in persóna, séu prin Procuratoru spre asi dá seam'a pribegirii sale, câci la dincontra si in absenti'a densului se voru face cele ce legea dicteaza in caus'a loru aceasta.

Forulu matrimonialu alu Scaonului Mercurii.

Sibiiu 11 Ianuariu 1871.

Petru Badila.

5—1 Protopopu.

Edictu

Dimitrie Ciorogariu din Tilisc'a, carele de siepte ani a parasitu patri'a si pre legiuit'a sea socia

Neaga Oprea Rosc'a din Salisce, fâra de a se mai sci loculu afiârei si modulu petrecerei lui, nici déca se mai afla intre cei vii, se provóca prin acést'a, ea in terminu de unu anu sa se presentéze inaintea scaunu ui protopopescu subscrisu, pentru ca la din prctiva, procesulu divortialu intentatu asupr'a lui si in absenti'a lui se va otari dupa prescrisele canonice ale s. nóstre biserici gr resaritene.

Sabiiu in 12 Ianuariu 1871.

Scaunulu prot. gr. res. alu tractului Sabiiului I. câ foru matrimouialu.

(6—1)

Citatiune edictala.

Mari'a lui Radu Hermeanu, care mai de multu timpu paresindu cu necreditia pre legiuitulu seu barbatu Georgiu Bucuru Rusmeniea, ambi din Sohodolu, a pribegitu in lume, fer' a se sci unde petrece se citéza prin acésta, ca in terminu de unu anu, si o dî, sa se infatiesiedie inaintea Subscrisului Scaunu protopopescu, câci din contra, dupa espirarea acestui terminu procesulu matrimonialu asupra-i urditu se va decide, si in absenti'a ei, intru intielesulu canóneloru S. nóstre Biserici.

Zernesti in 14 Decembre 1870.

J. Metianu.

3—2 Protopopu.

Burs'a de Vien'a.

Din 12/24 Ianuarie 1870.

Metalicele 5%	59	35	Act. de creditu	252	20
Imprumut. nat. 5%	67	60	Argintulu	122	
Actiile de banca	724		Galbinulu	5	85

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a si tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 5. ANULU XLX.

Sabiiu, in 17/29 Ianuarie 1871.

Anonciu.

Protocolulu Congresului nationalu românu bisericescu de releg. res. tienutu in lun'a lui Octobre 1870. au esitu de sub tipariu, sî se póte capetá totu cu pretiulu de prenumeratiune de 1 fl. pâna la finitulu lunei lui Martiu a. c. spre inlesnirea tuturoru, carii poftescu alu avea. In protocolulu acest'a congresualu se afla unele pertractâri de mare importantia, precum: regularea Parochieloru, representatiunea câtra Maiestate asupr'a schimbâriloru unilaterale din partea Ministeriului regescu de cultu, sî a Resbelului, organisarea provisoria a invetiamentului in intrég'a Metropolia a Romaniloru greco-orientali din Ungari'a sî Transilvani'a, precum sî instructiune provisoria pentru procedur'a judecatorieloru bisericesci in caus'a disciplinaria, — sî pentru aceea merita acestu protocolu congresualu, cá nu numai oficialii consistoriali sî preotîmea, ci sî inteligintii, membrii sinódeloru eparchiali sî ai Congresului, sî in fine invetiatorimea sa lu poseada.

Colectantii de 20. esemplare voru capetá unu esemplariu gratuitu.

Sabiiu 2 Ianuariu 1871.

Directiunea Tipografiei archidiecesane greco-resarit.

Eveneminte politice.

Desbaterile delegatiuniloru asupr'a bugetului comunu a datu ansa oratoriloru de a atinge mereu situatiunea politica interna sî esterna Totu asiá sî desbaterile dietali din Pest'a. In nici unele din aceste desbateri nu se vede o cuprindere adevarata a situatiunei. Oratorii nu se potu departá de ideile loru politice, cari se restringu in cerculu celu strimtu alu dominatiunei particularie in laintru sî la o siuvaire câtra puterile cu resultatele in mâna.

Prussienii suntu aprópe de a remané domnitorii victorieloru raportate; cu tóte aceste ei striga in foile loru oficióse, ca in contr'a unui vecinu cá Franci'a trebuie sa se ingradésca bine cu confinie fórte tari. In altu modu pacea Europei nu va fi nici cum asigurata.

Gazet'a de Colonia inse e in contr'a acestei teorie, pentru ca intrens'a se vedu ascunse conflicte nóue pre viitoriu, asiá dupa cum au statu ascunse in teori'a liniei de aparare dela Mincio sî dupa cum fu lini'a dela Renu a francesiloru.

Diet'a bavareza a votatu tratatulu celu nou, prin care se incorporéza Bavari'a imperiului celui nou. Vre-o patrudieci sî optu de deputati au votatu contr'a immormentârei Bavariei dupa cum dicea unu deputatu sî au parasitu in corpore sal'a dietale.

Conferinti'a din Londonu se amanà in fine pâna pre 31 Ianuariu n. Caus'a amanârei a fostu ca delegatulu francesu Jules Favre nu a capatatu salvu conductu din partea cancelariului nemtiescu Bismarck spre a puté esî din Parisu. Intemplarea acést'a a provocatu mare sgomotu in diuaristica, cualificându pre Bismarck pentru acést'a de unu barbaru. Acum aflâmu ca Jules Favre a capetatu dela comandantele anteposturiloru unu passu cu care a trecutu printre liniile prussiane, ce incungiura Parisulu. Bismarck nu a datu conductulu salvu numai pentru ca sa nu prejudece recunóscerea regimului provisoriu francesu.

Din Lotaringi'a se scrie ca locuitorii de aci suntu departe de a se entusiasmá de „fratii loru nemtiesci“. Câmpiile cele pustiite, satele cele arse sî orasiele cele pradate ii umple pre lotaringiani de ura contr'a nemtiloru. Afara de acestea mai contribuiescu sî emisarii cei multi, cari atitia pre locuitori contr'a nemtiloru sî i câstiga pentru republicanismu. Cei mai buni agitatori suntu numerosii cersitori, cari aducu aminte fiesce cui de sorgintea miseriei in care fura impinsi deodata atâti locuitori nevinovati.

Romani'a este sî astadi inca unu obiectu interesantu pentru diuaristic'a straina. Césta din urma ne spune continuu, ca principele Carolu a capatatu infruntâri dela Versailles sî mai cine sci de unde pentru dorinti'a sea de a devení rege independinte sî se bucura cându vede ca partidele din tiéra suntu contr'a ideei, bá sî adaugu ca déca lui Carolu nu i se implinesce dorinti'a acést'a, elu e gat'a a parasí tronulu romanescu. Românii voru fi cu destula atentiune la astfeliu de insinuâri sî se voru ferí de a cadé in cursele diplomatiei europene.

Din Ungari'a.

Evenemintele politice ce se urmédia cu atât'a rapediune cu deosebire din a dóu'a jumetate a anului espiratu in orientulu sî occidentulu Europei au umplutu de temeri sî ingrijiri pre guverne sî popóra. Europ'a este in ajunulu unei radicale straformâri a relatiuniloru politice, sociale, internatiunile sî teritoriale.

Procesulu de decomponere prin care va trebuí sa tréca Europ'a sguduita in form'a de astadi pâna in temelii, nu va poté fi impedecata in cursulu seu nici prin conferinti'a puteriloru mari europene intrunite dejá in Londr'a, nici prin alte conferintie. Istori'a ne demustra cu date neinfrangibile ca in anumite epoce domnescu anumite idei, sî ca directiunea spiritului tempului nu s'a pututu sugrumá nice odata pentru totudeun'a. Ide'a ce domnesce in seclulu nostru este cea a asociatiuniloru sî a unitatii popóreloru de o rasa de unu sânge. Periodulu nou ce se ascépta in istori'a Europei o pune in atternativa séu continuarea macelâriiloru, defraudâriloru sî prin acestea impingendu-o la celu mai crasu absolutismu séu pre ruinele stateloru disolate i va deschide o nóua arena prin respectarea libertatiei sî a unirei popóreloru de unu sânge. Straformarea pre aceste baze numai va potea dá presintelui o formatiune independinta pentru realisarea ideiloru liberale sî civilisatóre. —

Dupa acestu scurtu resumatu a stârei actuale europene sa trecemu la cele din luntru a le nostre sî sa vedemu ce mesuri, ce atitudine ia gevernulu nostru in fati'a periculului indegetatu? Respunsulu nimeritu ni lu da nemuritoriulu poetu: La noi totu e putredu, nu e modu de vindecare.“ Dela incheierea pactului conventu intre unguri sî nemti pre cont'a independintiei nationalitâtiloru tóta sbuciumarea acestoru de a se scapá de rusînós'a tutela este zadarnica, tóta silinti'a sî incordarea de a-si recâstigá drepturile neprescriptibile de natiuni politice libere, de a se inaltiá la nivelulu civilisatiunei moderne este paralisata in modulu celu mai funestu. In scóla, biserica nu afli de câtu urmarirea scopuriloru egoistice de domnire. Poporulu e in intunerecu sî in nesciintia. In legislatiunea Ungariei e aprópe de unu chaosu inspaimantatoriu. Aici s'au nu se face nimic'a séu pucinulu ce se face e câtu se póte de mancu. Dovada procedura civila din 1868 care pentru nepractibilitatea ei se va inlocuí in celu mai scurtu tempu cu alt'a. Se decretéza legi cu total'a amenintiare a natiunalitâtiloru precum legea de natiunalitate, legea pentru instructiunea publica.

Necasurile in tóta greutatea sî asprimea loru ne lovescu pre noi Românii din Ungari'a sî Transilvani'a mai multu, a câroru trecutu nu este de câtu unu suspinu in decursu de seculi. Românii sî au reclamatu latóta ocasiunea dreptnrile loru (bine aru fi cându aru fi asiá Red.) de natiune libera, au protestatu solenu contr'a tuturoru nedreptâtiloru, dara tóte inzadaru.

In asta stare destramata in launtru astépta regimulu nostru apropierea orcanului. Se crede destulu de puternicu pentru de a face frontu eficace ori cârui inimicu, câci votânduse sî in estu anu miliónele de pre spatele sermanului poporu pentru sustienerea armatei sî asigurându-si simpathi'a puternicului Bismarck nu mai are nimic'a de doritu, sî in draga voia, neturbatu sî póte continuá opulu. Herbst in delegatiunea austriaca intrunita cu cea ungurésca a datu espresiune vie de indestulire cu situatiunea, in care se afla guvernele monarchiei. Pre cându vine inse Herbst a face acésta declaratiune iéta cum se esprima Tisza aprigulu contrariu alu natiunalitâtiloru in unu articulu aparutu in „Ellenčr“ despre situatiunea interna a Ungariei. Din carele estragemu urmatórele:

„De asta véra incóce evenemintele politice din afara intre tóte ne au cuprinsu tóta atentiunea, incâtu de abiá ne mai ocupâmu de a le nóstre treburi din launtru. Cumca mârile intemplâri in politic'a lumei sî simptomele ce aparu pre câmpulu acelei'a ne au atrasu atentiunea in mesura atâtu de mare, e naturalu sî la locu. Câci multa invetiatura, multa amonare jace intre acele sî mai multu séu mai pucinu atingu sî interesele patriei nóstre. De n'aru fi asiá, dara tóte intr'acolo tientescu, ca cu pasiu gigantecu se apropie ór'a luptei furióse, cându póte vomu avea a ne luptá pentru esistinti'a patriei. In astfeliu de timpuri a cautá, a consultá simptomele, a pretiuí valórea loru pentru viitoriu intru interesele patriei, este datorinti'a patriotului. Cu tóte aceste afacerile nóstre interne nu trebuie neglese. Intogmirea loru priincióasa pre langa aceea ca de aci depinde in tempu de pace libertatea, bunastarea sî prosperarea nóstra este totu deodata un'a din acele conditiuni principale, ca in ór'a de lupta sa stamu locului sî sa ne aparâmu asistinti'a. E tristu, dar' adeveratu ca in privinti'a acést'a situatiunea in genere nu numai nu s'a imbunatatitu dara din contra de ani doi incóce ni s'a ingreunatu. Nu o se vorbescu acum'a de acele cestiuni, prin cari in urm'a impacaciunei ni s'au legatu mânile.

Nu despre trista-ne stare financiare in parte numai urmare a impacaciunei. Chiaru sa prevenimu acestor'a mai remânu inca intrebâri, spre care trebuie sa ne atintimu privirea. E adeveratu ca ani doi inainte uniunea Transilvaniei, cestiunea Fiumei precumu afacerile granitiei nu se aflá in stare mai buna decâtu in presentu, bá in privinti'a acestoru dóue din urma la parere vedemu óre care progresu dar' atunci amicu sî inimicu eramu patrunsi de aceea firma convingere, ca cu multu mai nainte se va face, ceea ce trebuiá sa se faca in totu ce privesce integritatea sî interesele patriei, pre cându iéta ca doi ani treccura, fâra de a fi urmatu cevasiu. — Doi ani trecura; astadi increderea care ne au datu nóua putere, este sguduita, iéra staruinti'a contrariloru tampita.“ In tonulu acest'a continua Tisz'a, aruncându fâra crutiare in guvernu pentru reformele luate sî pentru cele ce trebuiá sa le ia. Intradeveru, firesce Tisza ierimiada-ta, „rara procedura,“ a merge. a merge in straformâri atât'a, câtu e destulu spre aceea cá se faca mai reu cea ce esista, sî a stá in locu acolo unde aru trebuí sa incépa indreptarea. Dara tempulu e ací cá sa purcéda pre alta cale, iér' la din contra natiunea sa-i strige; redâmi tempulu celu scumpu regimule pre care mi l'ai perdutu.“ —

Regimulu ungurescu de cându esista, punctulu de gravitatiune alu politicei sale l'au cautatu totudeaun'a in tieri streine, la aceea cari, precum fórte urmaritu dîse unu deputatu dietalu, de câte ori au potutu au insielatu, — in locu se lu caute in launtru patriei. Neactivitatea politica de care se tângue Tisza nu este de câtu aceea urmare firésca a acelei rataciri. — Deci porunc'a dîlei este cá sa abdîca de aceea politica gresita câci viitoriulu patriei nu se pôte asigurá numai prin realisarea principiului de dreptate, umanitate, libertate perfecta in scóla, biserica sî limba pentru tóte natiunalitâtile de o potriva. —

Diet'a Ungariei.

(suplimentu la siedinti'a din 16 Ian.)

K. T i s z a aru fi ascernutu insusi o propunere separata, care aru fi fostu identica cu cea ascernuta de comitetulu centralu, cându cestu din urma aru fi acceptatu propunerea regimului sî o aru fi recomandatu spre primire. Deci nu-i remâne alt'a de doritu, de câtu ca cas'a sa primésca de data ast'a propunere a comitetului centralu cu aceea intempinatiune, cu care obicinuesce a primí proiectele acelui comitetu. Ce se tiene de abusele accentuate de ante vorbitori, care obicinuescu a se aretá cu ocasiunea recrutarei, crede vorbitoriulu ca caus'a acestui reu jace in compunerea comissiunei de assentare. Intre altele densulu votéza pentru propunerea comitetului contralu.

Contele Iul. A n d á s s y tiene de necesariu a observá in privinti'a abuseloru, ce se areta la recrutâri, ca nu regimulu e de vina la acele obuse. Cei mai multi individi respectivi se libereza prin aceea, ca nu se presenta la comissiunea assentatóre, nu insa prin aceea, ca mediculu i dechiara de neapti. Asiá dara antistii comunali suntu acusabili nu medicii.

De óre ce alti vorbitori nu mai suntu anotati dechiara presiedintele desbaterea generale de incheiata sî intréba cas'a ca primesce proiectu de lege in genere de basa pentru desbaterea speciale?

La cererea a 22 deputati (dela stâng'a estrema) se face votare nominale, din care resulta:

Dintre 432 deputati verificati votéza 237 cu „d'a", 31 cu „nu", absenti suntu 163, presiedintele nu voteza. Proiectulu de lege e asiá dara acceptatu cu o majoritate de 206 voturi; urmédia desbaterea speciale.

Se cetesce titlulu proiectului de lege, care suna:

„Proiectu de lege despre votarea contingentului de recruti sî reservisti pentru trupele ungaresci de linia, sî pentru marin'a de resbelu pre anulu 1871".

Majoritatea comitetului centralu modifica titlulu acest'a asiá:

„Proiectu de lege despre votarea recrutiloru sî reservistiloru pentru armat'a ungurésca sî marin'a de resbelu etc."

Minoritatea comitetului centralu, constatatóre din sectiunea VII, VI, III sî IV ascerne unu votu separatu, in urm'a cârui'a titlulu acest'a sa se primésca nemodificatu in editiunea regimului.

Referintele comitetului centralu Iul. G y ö r f f y recomânda prin o vorbire detaiata modificatiunea comitetului centralu spre primire.

Referintele minoritatiei comitetului P. K i r á l y i pledéza pentru editiunea regimului.

Pentru propunerea comitetului mai vorbesce astadi Kol. Tisza, contr'a W. T ó t h.

Incheierea siedintiei la ¼3 óre. Dela stâng'a mai suntu inca multi vorbitori anotati.

Din Delegatiunea reichsratului.

Siedinti'a din 13 Ianuariu o deschide presiedintele H o p f e n dupa 11 óre. Pre fotoliele ministriloru: B e u s t, K u h n sî L o n y a y.

La ordinea dilei sta continuarea desbaterei speciali despre bugetulu ministrului de resbelu.

Comitetulu propune a se accordá la titlulu 4: T r a s u r a s i a, in locu de 269,995 fl. numai 250,000 fl., ceea ce se sî primesce.

La titlulu 5: I n s t i t u t e m i l i t a r i e d e c r e s c e r e, la care comitetulu a propusu o stergere de 12,955 fl. sî accordarea numai a 1,063,442 fl. se incinge o desbatere mai lunga, la care ian parte B a n h a u s, R e c h b a u e r, F i g u l y K u h n, siefulu de sectiune F r ü h sî iéra-si B a n h a u s.

Se pune la votu sî se primesce propunerea comitetului.

Fâra desbatere se primescu urmatóriele propuneri ale comitetului:

La titlulu 6: „Magazine de proviatu" stergerea a 70,008 fl. sî accordarea a 475,000 fl.

La titlulu 7: „Magazine de páturi" spre arondare stergerea a 997 fl. sî accordarea a 38,000 fl.

La titlulu 8: Institute administrative pentru monture" accordarea a 133,904 fl.

Titlulu 9: „Recuisite pentru artileria" 2.668,713 fl;

Titlulu 10: „Depotu de materialu pentru trasuraria" 91,239 fl.

Asemenea se primescu sî cele-lalte propuneri ale comitetului la deosebitele titule in parte mare fâra nice o desbatere.

Incheierea siedintiei la ¼3 óre.

In siedinti'a din 14 Ian. a senatului imperialu se resolvira intrég'a recerintia a armatei in estraordinariu sî ordinariu. Tóte propunerile comitetului se primira mai fâra de tóta desbaterea. Unu momentu insemnatu oferí vorbirea lui G i s c r a, prin care 'si motivà propunerea sea facuta in comitetu pentru esmiterea unei comissiuni spre prefigerea unui bugetu normalu de pace.

Dela resbelu.

Depesiele din urma vestescu ca francesii s'au luptatu cu bravura, inse cu putienu norocu. Bourbaki, carele avea siansele cele mai bune contr'a lui Werder a fostu silitu de tempuriu a se retrage, cá sa nu fia silitu a trece in Elveti'a.

Despre Parisu aflâmu diferite raporturi. Imprumutâmu sî noi unulu reprodusu de „Romanulu" in urmatórele:

Eata câte-va amenunte, luate dupa diuariulu francese „Journal des Debats" asupr'a efecteloru produse de câte-va obusuri in interiorulu Parisului:

Cu totu periclulu, la care s'aru espune cine-va mergendu pre ulitiele vecine cu Val-de-Grâce, multimea se indrépta in acea parte, ori de câte ori audiá c'a isbucnitu intr'acolo vr'unu proiectilu. Sî cu tóte acestea ocasiunea erá buna d'a primí vr'o sfaramatura de obusu, ocupatiune cu care parisianii se dedau cu ardere in acestu momentu; ca câtu despre noi, adi dup'amiadi amu vadiutu isbucnindu cá vre 15 bombe.

In faci'a unei case din uliti'a Gay-Lussac, ocupata d'o ambulantia municipale din alu 5-lea arondismentu, se observa, la alu 3-lea etagiu, in anghiulu unei faciade, nesce stricaciuni causate de trecerea unei proiectile. Unu schiabu, incovoiatu p'o lungime cá de 2 metre, e ruptu sî atârna d'alungulu zidului. In facia o bomba a intratu asiá d'adâncu in pamentu, incâtu, cu tóte ca s'a scapatu pâna la 2 metre, totu nu s'a pututu gasí. In uliti'a Feuillantines unu obusu a lasatu urme despre trecerea sea, sfarimându cosiurile sî cadiendu intr'o gradina.

Adi p'unu asemenea puntu, lânga Val-de-Grâce, cinci séu siese proiectile au isbucnitu; câte-va pavage au fostu stricate, mai multe geamuri sparte, sî atât'a totu.

Locuitorii nu mai au frica.

Din nenorocire n'a fostu totu asiá sî in uliti'a Enfer, in aceia-si diminétia. Cá vr'o 15 consumatori erau intruniti la d. Guillaume Cahan, negutiatoru de vinu, cându sfarimaturile unui obusu cadiutu dinaintea casei atinsera sî ranira, mai multu séu mai putienu greu, pre mai multi dintre densii. Unulu dintr'acesti consumatori, d. A. Pilloy, gradinaru la Chatillon, refugiatu la Parisu cu famili'a sea, fu isbitu de mórte, acestu bietu omu, in versta de 33 ani lasa dupa densulu o tenera femeia care n'are nici 19 ani, sî doi copilasi.

In strad'a Enfer unu obusu trecù prin zidu, la naltimea celui d'enteiu etagiu sî 'si facù cale prin pechetulu caseloru primului etagiu. Scuduitur'a fu atâtu de violinte, incâtu mobilele, orologiele, candelambrele, totulu se facù bucâti prin case. O biata dómna, bolnava de putienu timpu sî care s'afiá culcata la alu doilea etagiu, fu scósa pe jumetate mórta de frica. Dilele i suntu in periclu.

La Luxemburgu, in partea ocupata de ambulantie, cá vr'o 6 proiectile intrara in pamentu; pre calea observatoriului unu obusu cadiù in contr'a le din drépt'a, gâurì pamentulu, sarì la 20 metri la stâng'a, strigà, 3 pavagie sî apoi sè sparse. Dóue dómne, mam'a sî fia-sea, fura randestulu de greu de sfêrematurile lui.

O proictila patrunse prin invelisiulu unei case, pre bulevardulu Port-Royal, se introduse pâna la alu 5-lea etagiu intr'o camera ocupata de d. Brissay, croitoru, trecù printre dóue légane in care dormiau doi copii, sî se sparse in acésta camera. Mam'a, care erá intr'o camera vecina alérga sî s'ascépta se nu mai gasésca de câtu dóue cadevre. O fericire! Unu singuru copilu primise la capu o fórte neinsemnata sgârietura Alu doilea copilu deschide ochii sî vede ingrozitoriulu periclu din care a scapatu, intinde braciele sî cere se lu duca la plimbare. D. sî dn'a Brissay n'au de câtu aceea-si ideia amendoi; se grabescu a gasí o trasura sî se sî mutà din casa.

In uliti'a Seint-Jacques o proiectila intrà printr'unu zidu dela alu 4-lea etagiu. Cadiù pre pavagiu, isbucní sî sfarimà totu ce erá pre dinaintea pravalieloru; sfarimaturile sparsera tóte geamurele sî sticlariele dela câte 6 case din fia-care etagiu.

In uliti'a Vanves, o bomba trecù pre lânga o casa dela alu doilea etagiu, petrunse prin camera, intrà in casa vecina, resturnà nesce obiecte sî isucní intr'o odaia in care o femeia sî cele dóue fete ale séle stau la mésa. Dintr'o fericire ne mai pomenita, nu fu nici unu accidentu gravu. Un'a din fete fu atinsa fórte usioru la facia.

Intorcendu-ne, zarimu o multime curiósa, stându in respântea observatoriului sî esaminându stricaciunile causate d'e proiectila. Bomb'a cadiuse in alea. Sfarimaturele ei rupsesera o parte din trunchiulu unui mare arbore, altele incovoiasera grilele care incongióra o ghereta sî taiasera mai multe crâci destulu de gróse dela mai multi arbori.

Dup'amédi, in alu 14-lea arondismentu sî intr'o parte din alu 5-lea, nu vedeai de câtu chiriasi, cari se mutau cu mare graba.

Obusurile prussiane — dîce „Daily Telegraph" intr'o corespondintia a sea dela 8 Ianuariu din Parisu suntu considerate cá obiecte de curiositate sî suntu fórte cautate.

Se vendu la ferari cu câte 3 franci unulu.

„Paris-Journal" publica, la 8 Ianuariu, urmatórele deslusîri despre nóuele baterii prussiane;

„La Garches se afla o bateria, care e inarmata cu 16 mortiere sî 2 tunuri Krupp cu bataie mare.

„Bateri'a Montretout, situata la 500 metre de reduta, e armata cu 6 mortiere sî 2 tunuri de 25, modelu nou.

„In facia de Garches, o alta bateria, armata cu 6 tunuri de 24, amenintia zidurile Parisului.

„Bateri'a Bergerie e armata cu 2 tunuri Krupp sî 10 mortiere.

„La Jonchière, o bateria de 16 tunuri de 24 sî 2 gróse tunuri amenintia Mont-Valerien.

„Dupa Chaton, o bateria se construiesce acum.

In nrulu 3 alu fóiei nóstre publicasemu o corespondintia din opidulu Beeliu, carea ne impartesîse despre unele afaceri relative la prim'a conferintia invetiatorésca tienuta acolo, mai pucine inse despre conferinti'a insa-si. Adi publicâmu protocolulu acelei, conferiatie, cá asiá mai bine sa se pôta convinge publiculu despre zelulu invetiatoriloru nostri, din acelu tractu, pre câmpulu scolasticu.

Protocolulu

Conferintiei invetiatoriloru poporali din tractulu Beeliului, tienuta in opid. Beeliu in 16 sî 17 Sept. st. v. 1870, sub presiedinti'a rss. d. protopr. tractualu Iosifu Marchisiu, sî prin conducerea st. d. Paulu Gavrilete, invetiatoriu sî comisariu constorialu.

Presinti au fostu dnii invetiatorii: Iosifu Muntenu, Pavelu Batico, Constantinu Zopota, Alessandru Matcau, Mihailu Popu, Ioanu Vladu, Vasiliu Juleni, Nicolau Mateocu, Teodoru Colda, Georgiu Cociuba, Georgiu Popoviciu, Petru Leucutia, Constantinu Novancu, sî cá óspeti dnii Nicolau Halmajanu jude, Ioanu Vass invet. or. sî Georgiu Bodé vigiliu financialu; afara de acesti'a au mai participatu sî dnii preoti Zenobiu Munténu sî Nicolau Stanu.

Dupa ce invetiatorii fiindu toti adunati la locului otaritu, nepotendu-se servì cultului divinu cu invocarea sântului spiritu pentru destula causa in biserica, rvss. domnu prot. cá presiedinte provóca pre membrii sa faca inceputulu cu intonarea de „Imperate cerescu"; dupa aceea mentiunatulu domnu pres. prin o cuventare corespundiatória scopului

desfasiu- cu accente fórte vii sî insufletitórie sublimitatea astui-feliu de conveniri, sî apoi deschidendu conferinti'a, recomenda pre st. domnu Paulu Gavrilete, invetiatoriulu Beeliului, de comissariu cons. introducatoriu.

Acum luà cuventulu numitulu dnu comisariu sî aretà problem'a scóleloru poporali, detorintiele invetiatoriloru cá atari, sî in fine amintindu sî aceea, cumca sórtea natiuniloru neculte, nice cându póte se fia altu-ceva, decâtu subordinare, câci nesciinti'a desarma pre natiuni sî le da préda celoru mai invetiate. Apoi numitulu comisariu provóca pre membrii conferintiei la alegerea unui notariu din sinulu loru recomendându pre dlu Josifu Munténu, invetiatoriu in M. Ta[illegible] carele cu unanimitate fù alesu. —

Pasîndu mai departe, [illegible]riulu cetì si esplicà urmatóriele acte ce le a emisu veneratulu consistoriu sî anume: „Instructiunnea pentru conferintia", „Regulele provisorie pentru administrarea invetiamantului" sî „Regulamentulu" ce aréta modulu cum sa se acomode invetiatorii in scóla sî cum sa se propuna obiectele de invetiamentu. — Sî cu acestea fiindu tempulu inaintatu siedinti'a la $1^1/_3$ óra se intrerupse dispunendu-se a se continuá de locu la 3 óre dupa prându.

Continuarea siedintiei.

La 3 óre coadunati fiindu de nou toti invetiatorii se propune din partea domnului presiedinte continuarea desbaterei studieloru deobligate pentru scólele nóstre poporali, totu deodata provocându pre invetiatorii presenti sa cerce, cum are de a pusí la primirea elevului incepatoriu in scola sî la inducerea acelui'a prin metodulu foneticu la cetire? La care provocare domnulu Mihailu Popu invet. in Mocirla luându unu elevu prin nesce cuvinte acomodate metodei nóue aretà modulu cestiunatu Cu acést'a siedinti'a din caus'a tempului inaintatu se redica otarindu-se ca mâne in 17 se va continuá.

Continuare in alta dî.

Coadunându-se in 17 deminéti'a membrii conferintiei, se luà la pertractare dupa recerinti'a metódei nóue obiectele urmatórie: 1. Religiunnea, 2. Cetirea, 3. Aritmetic'a, cu cifre sî din capu, cunóscerea numeriloru intregi, fractiile, proportiunile sî regul'a de trei, care tóte prin comisariulu amintitu, cu esercitiu gramaticale precum in pracsa asiá sî pre tabla fórte spre usiorarea intreprinderiloru cu elevii in scóla se splicara. Cu acestea siedinti'a la 1 óra se intrerupse dispunendu-se a se aduná toti membrii de locu la 3 óre d. médiadi.

Continuarea dupa médiadî.

La 3 óre coadunati fiindu de nou toti invetiatorii, amintitulu comisariu iérasi luà la pertractare urmatórele obiecte: 1. Gramatic'a româna cu analisarea loru 10 clase de cuvinte; 2 Fisic'a sî Istori'a naturala; 3, Geografi'a sî Istori'a Patriei, splicânduse tóte in pracsa sî prin cetire; totu odata amintitulu d. comisariu provocându pre unulu sî pre altulu dintre membrii presenti, pentru a-si cercá poterile din sciintiele pedagogice, dintre cei provocati dlu Teodoru Colda invet. in Crajov'a, tienù unu discursu de o $^1/_2$ óra despre poterea aerului sî despre sintacs'a gramaticala. Dupa ce tóte aceste se finira, membrii presenti facura urmatórîele propositiuni spre scopulu inaitârei invetiamentului natiunalu:

1. Salariulu invetiatorescu sa se imbunetatiésca, câci numai prin astfeliu de midilocu va fi corpulu invetiatorescu in stare a-si implini oficiulu seu dupa cum pretinde legea din 1868 §. 38. 2. Pentru de a poté implini detorintiele invetiatoresci precum legea pretinde, se sente mare greutate din causele urmatórie: 1. Edificiale scóleloru nóstre sunte fórte slabe, pretotindenea deslipite, descoperite, pre lânga scólele nóstre nici câtu grasdu ma nici o cocina nu se afla, necum vr'unu altu ajutoriu pre sém'a invetiatoriloru. 2. Instrumente necesarie in scólele nóstre pentru educatiunea teneriloru de feliu nu se afla; ba in cele mai multe comune din tractulu nostru nici scóle nu sunt precum in M. Tagadó, Archisiu, Grosu, Comanesti, Agrisiu sî in Bochia; 4. Pentru servitiulu cantoralu precum la inmormentâri, la ungerea cu sântulu miru, invetiatorii nu suntu provediuti cu nimic'a; 5. Multi dintre preoti din tractulu acest'a fórte putienu suntu indiestrati cu simtiu pentru educatiunea poporului precum se vede mai la vale, fiindu convinsi sî diu aceea, câci multi in locu sa ajutore pre invetiatori, intregu anulu nu se aréta in scóle, dupa cum le aru fi detorinti'a; prin conversârile loru cu poporenii dediosescu onórea invetiatoriloru etc. etc.

In privinti'a amintiteloru puncte e rogatu venerabilulu consistoriu a fi cu privire sî a midilocí ajutoriu.

Propunendu-se mai departe din partea comissariului consistorialu cá conferinti'a presenta sa decida loculu sî tempulu pentru tienerea conferintiei în vittoriu, s'a decisu, ca la anulu conferinti'a sa se tiena in 1 Sept· totu in opid. Beeliu de óre ce e in centru. — Cu dorere simte conferinti'a nóstra presenta cum ca sî dintre invotiatori câti-va, dara dintre preoti, afara de cei mai susu amintiti, toti ceilalti nu avúra voia a participá la acésta adunare — ce este lucru durerosu pentru biat'a natiunea nóstra româna; — cum se va luminá ea? câci dice sânt'a scriptura la Mateiu c. 6. v. 22 sî 23: „Luminatoriulu trupului este ochiulu, deci de va fi ochiulu teu curatu totu trupulu teu va fi luminatu, iéra de va fi ochiulu teu reu totu trupulu teu va fi intunecatu; deci déca lumin'a care este întru tine, este intunerecu, dara intunereculu cu câtu mai multu?!" — Dupa ce tóte acéste se finira, conferinti'a incrediù presiedintelui protopopu, comisariului consistorialu sî notariului autenticarea protocolului, sî ne mai fiindu pentru asta-data alte obiecte de pertractatu pentru estu timpu se incheia. Apoi membrii presenti laudându pre Atotupotintele pentru ajutoriulu care dintru inaltime l'a tramisu adunârei — rostira urmatórîele intonatiuni: docsologi'a, irmosulu „cuvinese cu adeveratu", condaculu bunei vestiri sî in fine câtevá versúri natiunale precum: „Descépta te romane" etc. etc. sî prin strengeri de mâna salutându-se intre sine membrii, se despartira.

Beeliu in 17 Sept. st. v. 1870.

Paulu Gavrilete
invet. sî comisariu consistorialu.

Iosifu Munteanu
inv. sî notariulu conferintiei

Sabiiu 4 Ianuariu

(Urmare)

Aici urméza protocolulu sî list'a contribuitoriloru pentru scól'a din Boiti'a.

Protocolu

luatu in 3 Ianuariu 1871. in biseric'a gr. or. din Boitia, objeclulu:

Este consfatuirea despre aceea ca sa se cladésca scóla nóua in Boitia? sî candu sa se incépa lucrulu? Apoi ce aru fi de facutu sa crésca fundatiunea scolara sî in fine, ca cum s'aru puté introduce instruirea adultiloru?

1. Dlu protopopu, cu privire la cladirea scóiei face propunere cá in primavar'a viitóre sa se adune materialulu câtu mai trebuie lânga celu adunatu sî inca in var'a viitóre sa se cladésca scól'a.

Acésta propunere o au spriginitu dlu notariu comunalu B. Niamtiu.

Insa cei mai multi din membrii sinodului parochiale, sî cu deosebire Alamanu Clója, Ioanu Clója, Tom'a Costea, judele Stanciu Coca, Stoi'a Bobesiu, sî altii, dechiara ca ei recunoscu cu totii necessitatea cladirei de scóla, insa nu e cu putintia a se face tóte in anulu acest'a, ci numai materialulu necesariu sa se adune in var'a viitóre, si numaì cu inceputulu anului 1872. sa se incépa cladirea.

Asiá s'au hotaritu cá in var'a anului 1871. sa se procureze totu materialulu necesariu, sî in 1872. sa se cladésca scól'a dupa planulu ce este dejá facutu.

2. S'au luatu la consultare, ce aru fi de facutu, a se creste fundatiunea scolara dejá croita?

Provocându dlu protopopu pre sinodu, cá fiacare membru sa-si arate liberu pre fatia ideile in acésta causa, cum cugeta a fi mai bine; prin colecta, séu prin altu modu. S'au hotaritu ca acum deodata sa se cerce cresterea fundatiunei prin o colecta.

Alamanu Clója dechiara ca densulu are gându se ajute fundetiunea scolara intr'unu modu insemnatu, insa intru ascunsu, acum nu póte spune pre fatia. I se respunde din partea Sinodului cu: sa traiasca.

Parintele Ioanu Bobesiu dechiara ca dînsulu in tempu de 10 ani, contribuie pre fia-care anu cu câte 10 fl. v. a. asemenea i se respunde: sa traiasca.

Ioanu Todosanu depune 50 fl. v. a. la fundatiun. 50 fl. Marcu Constandinescu iéra 50 fl. Stanu Badila 100 fi. Ioanu Clója sen. 300 fl. Ioanu Bobesiu 20 fl. Oprea Halmaciu 50 fl. Ioanu Aritonu 50 fl. Parintele Rotariu 50 fl. Radu Istrate 50 fl. fl. Ioanu Boidocanu sen. 50 fl. Marcu Popoviciu preotu 25 fl. Ioanu Clósia jun. o oblig. de statu de 100 fl. Nicolau Patarsu 60 fl. Ioanu Bratilescu sen. 60 fl. Dela reposatulu Ilie Aritonu suntu 50 fl. Basiu Bratilesiu 50 fl. Voicu Clója 50 fl. Iordanu Clója 50 fl. Stoi'a Patarcu 75 fl. Ioanu Constandinescu 50 fl. Constandinu Todosanu 50 fl. Ioanu Bratilescu jun. 40 fl. Mihaiu Vasiiu 30 fl. Tom'a Bocsia 10 fl. Nicolau Óncea 10 fl. Nicolau Bratilescu 30 fl. Tom'a Coca 20 fl. Marcu Todosanu 25 fl. Ioanu Siantea 20 fl. Ioan Halmaciu 25 fl. Stefanua Badila 15 fl. Ioanu Boidovanu jun. 25 fl. Stoi'e Bobesiu 25 fl. Ioanu Istrate 10 fl. Ioanu Bob siu 10 fl. Ioanu Sioldea 10 fl. Nicolau Constandinescu 5 fl. Dragom. Dragomiru 5 fl. Constand. Patareu 6 fl. Danila Bobesiu 2 fl. Ioanu V. Patareu 1 fl. Stanciu Coca 25 fl. Ioanu Albu Vulcanu 15 fl. Petru Russu 2 fl. Ioanu Patareu Schiopanu 5 fl. Nicol. Bobesiu invetiat. 3 fl. Tom'a Cocoiu sen. 5 fl. Gligore Molduru 5 fl. Ioanu Dragomiru 5 fl. Stanciu Alboiu 2 fl. Isacu Mihailu 2 fl. Serbanu Mohoru 3 fl. Ioanu Costea Lisaftu 1 fl. Toderu Albescu 3 fl. Marcu Todosanu sen. 1 fl. Oprea Lupescu 10 fl. Ioanu Maniu Gociu 10 fl. Ilie Bobeic'a 1 fl. Tóderu Albu Boianu 1 fl. Ioanu Moldoru drumariu 2 fl. Albu Busiu 1 fl. Ioanu Cocosiu 1 fl. Ioanu Alboiu 3 fl. Voicu Campénu jun. 10 fl. Spirid. Popoviciu sen. 1 fl. Nicolau Lupescu 5 fl. Ioanu Danescu 2. fl. Nicolau Moldoru 2 fl. Ioanu Baltiatu Bance 3 fl. Savu Masimu 5 fl. Ioan Curtean Cocosiu 2 fl. Dumitru Lupu 1 fl. Ioanu Badila nr. 119 40 fl. Vulcu Savu 2 fl. Tom'a Iordfertione 5 fl. Ioanu Badila 228 fl. 50 cr. Serbanu Ionescu 1 fl. 50 xr. Nicol. Zaharie 5 fl. Stanciu Broté 2 fl. Nicol. Leu 2 fl. Stoi'a Sigenua 1 fl. Nicol. Stoi Bobesiu 4 fl. Nicolau Bucsia 2 fl. Nicol. Dragolescu 2 fl. Ioanu Brote Lapu jun. 2 fl. Marcu Coca 1 fl. Ioanu Istrate Chivau 1 fl. Spiridonu Popoviciu jun. 1 fl. Vilu Stoica 1 fl. Nicol. Gavrila 1 fl. Ioanu Siantea 39, 5 fl. Ioanu Gavrila 2 fl. Nicol. A. Busiu 2 fl. Nicol. Fil. Lupescu 5 fl. Ioanu Iug'a 2 fl. Tom'a Albescu 5 fl. Tom'a Costea 66 fl. 40 xr. Tom'a Albu Toderanu 1 fl. Nicol. Fertióne 2 fl. Ioanu Tomi Broté 2. fl. Onea Lupescu 1 fl. Maniu Patareu 50 cr. Tóderu Bobesiu 1 fl. Stanciu Costea Lisafti 2 fl. Georgiu Vasiiu 2 fl. Davidu Russu 2 Nicolau Vasiiu 2 fl. Davidu Russu 2 fl. Nicolau Vasiiu 1. Ioanu Olariu 5 fl. Ioanu Flórei Carpatoré 1 fl. Nicol. Maerénu 5 fl. Bance Iug'a 1 fl. Tom'a Bobeica 1 fl. Stoi'a Hinsea 1 fl. Bosniamtiu 5 fl.

2049 fl. 90 xr.

Prin subscrierea de fatia s'au adunatu 2050 fl. sî colect'a séu continuarea colectei va remané deschisa pentru ori cine carele au voí se ajute la cresterea acestei fundatiuni.

Totodata s'au invoitu membrii sinodului a se consultá despre aceea, ca care parte de padure sa se tae in favórea acestei fundatiuni.

Se hotaresce cá pâna la pastile viitóre bani oferiti ací, sa se incaseze prin titori.

3. In privinti'a instruirei adultiloru, aducându dlu protopopu caus'a inainte sî punându-o sinodului la inima, sinodulu s'au dechiaratu invoitu sî ca va face totu spre ducerea indeplinire, sî ca pre cei necasatoriti i va restringe chiaru sî prin o hotarire, cá sa nu capete carte de cununie pâna nu voru sci ceti sî scrie. Cu acést'a s'au incheiatu protocolulu sî subscrisu. D. U. S.

I. Popescu
Prot.

B. Niamtiu.

Din Bucovin'a.

In Bucovin'a sa imparte urmatórea imbucuratóre epistola in privinti'a congresului bisericescu, pentru care dupa atâtea cereri sî umblete zadarnice, in fine numai ce li s'a datu permisiune.

Prea onorate domnule,

Avemu onóre de a ve insciintiá, cum ca staruintiele neobosite de multi ani, ale fiiloru biserícei dreptu credincióse din Bucovin'a in caus'a autonomiei bisericesci, s'a incununatu in fine, laud'a domnului! cu doritulu succesu. Generositatea, intielepciunea sî buna-vointi'a M. S. Imperatulu pentru tiér'a nóstra, sî implinirea drépta sî luminata a prea inalteloru intentiuni de câtra actuali ministri, a indestulatu dorintiele compatriotiloru nostri coreligionari, devotati bisericei parintiloru loru, sî anume

rugamintea speciala a deputatiunei trimise la Vien'a in urm'a adunârei poporale din lun'a lui Iuniu: Congresulu bisericescu ni s'a incuviintiatu!

D. Presiedinte alu tierei a primitu in conscintia dela locurile inalte insarcinarea de a intruní in Cernauti câtu mai curendu o adunare pregatitóre — „Vorversammlung“ care va deliberá spre a face propunerile sale despre modalitâtile necesare (legea de alegere) pentru conchiamarea Congresului; care lucrare are a se supune fâra intârdiere prea inaltei sanctiuni.

Dorimu cu caldura sî speramu cu deplina incredintiare, cum ca Congresulu incuviintiatu va servî pentru inflorirea bisericei ortodocse, va strenge legaturile de fratie intre toti fii ei din Bucovin'a fâra osebire sî va intarí concordi'a sî fericirea iubitei nóstre patrie.

Primiti prea onorate domnule etc.

Membrii deputatiunei: Georgiu Hurmuzachi, pres. alu comit. p. autonomi'a biser., Alesandru Hurmuzachi, dep. la Senat. imp.; Eugeniu Stircea dep. la Senat. imp. „Inform.“

Varietâti.

(†) An'a Marcu, nascuta Mihailoviciu, sî fii ei Elen'a Pocrénu, nascuta Marcu, Stefanu sî Ioanu, impreuna cu ginerile Mihaiu Pocrénu, cu inima infrânta de dureri face cunoscutu tuturoru rudeniiloru sî amiciloru cumca **Mari'a Marcu** fic'a respective sor'a sî cumnat'a loru dupa unu morbu mai indelungatu impartasîndu-se de sântele sacramente a repausatu in etate de 19 ani in Lugosiu la 8./20. Ianuariu 1871 la 4 óre d. a.

Immormentarea se va intemplá in 10/22 l. c. dupa amédi la 2½ óre.

Lugosiu, 8/20 Ianuariu 1871.

Fiai tierîn'a usióra sî memori'a eterna!

*** „Daily telegraph“, publica urmatórele apreciâri ale corespondintelui seu din Versailles, 8 Ianuarie. Déca suntu bine informatu, ieta ce voru face germanii dupa caderea Parisului. Regele Prussiei nu va face intrarea sea in Parisu, precumu avea intenti'a acum dóue luni. Elu se va intórce indata la Berlinu, lâsându armatele aliate sub comand'a celoru doi printi feld-maresiali. Orasiulu Parisu, propriu dîsu nu va avea garnisóna straina. Gard'a nationala va face servîciulu de singurantia, câci nu va fi desarmata. Naturalmente trupele regulate sî mobilisate se voru tramite in Germani'a. Forturile voru primí garnisóna germana. Corpulu principalu, precum celelalte armate germane, se voru retrage in Siampania, pre care o va ocupá cá gagiu pâna la plat'a indemnitatiloru etc.

Câtu despre Alsas sî Loren'a, germânii li considera cá apartiindu-le de acum sî pentru totdeun'a in viitoriu. Germanii avendu posesiunea porturiloru din giurulu Parisului sî a provinciei Sampani'a, voru tratá despre conditiunile pâcei sî voru lasá complecta libertate Franciei de a si reconstituí guvernulu sî de a continuá s'au nu resboiulu, dupa placulu seu. Eu credu ca puteti sa fiti siguri de esactitatea acestui programu.

*** In un'a din dilele trecute principes'a de Meternich si-a propusu sa faca colecta in Wien'a in beneficiulu ranitiloru francesi. Intr'o diminétia sî trimite secretariulu la bancheriulu B. Acest'a dupa o scurta conversare i declarà ca nu crede ca principés'a se faca colecta in beneficiulu francesiloru, de altmintrea déca e asiá se poftésca chiaru principés'a la elu sî atunci va dá sî 5000 de franci. Secretariulu spune cele intemplate principesei, care in alta di pre la órele 8 de diminétia se presinta la bancheriu, da biletulu de visita, principés'a Paulino de Meternich, feciorului care lu presinta bancheriului. Acest'a dintr'unu tâiu nu putea se créda ca se fie principésa asiá de diminetia, apoi ordonà servitorului s'o duca in sa'onulu de primire, sî elu se imbracá curendu. La intalnire principés'a dîce: secretariulu meu mi-a dîsu ca d-vóstra, déca oiu vení eu, veti dá sî 5000 de franci in beneficiulu ranitiloru francesi. Amu venitu dle in persóna cá se incasezu acésta suma. Bancheriulu cu fati'a incretîta scóte sî i da sum'a promisa.

*** Confidentialulu este titlulu unei fói care a aparutu de curendu in Vien'a. Si in adeveru, nóua fóe sî tratéza ómeni intr'unu modu fórte confidentialu. Ea publica numele, domiciliulu sî sum'a ce datoréza fia-care debitoru. Prin cafenele sî alte locuri publice nu se imparte, ci numai pre la case private. Scopulu pâna acum sî l'a ajunsu binisioru, achitându-se dupa apartiunea ei din 300,000 de floreni ce a publicatu, aprópe 80,000. Ea promite, vediendu acestu resultatu fericitu pentru creditori, ca pre viitoriu va continuá a publicá sî datoriele mai neinsemnate.

*** Unu Arpagonu modernu a muritu la Dec. in Eperjes, Ungari'a, care avé unu capitalu de dóue milióne, de aceea lu sî numéu Croesulu acestui orasiu sî comitatu. A traitu 86 ani, sî pre lânga tóta avariti'a ce lu caracterisá, n'a fostu bolnavu nici odata, altminterea probabilu, aru fi umblatu cá sî fratele seu, care cu câti-va ani inainte mai bine a muritu de câtu sa speseza ceva cu doctoru. Intre ambi frati nu erá in alta concurintia de câtu in avaritie. Intr'unu tempu mâncau asiá de putienu, incâtu erá aprópe miracolu. Servitori nu tienéu, câci acesti'a strica vestmintele sî mobilele cari au remasu inca dela stramosi. Imbracamintea le erá fórte vechia, colórea stérsa in câtu nici ca se putea spune cam care aru fi fostu. Celu mai mare a fostu gradatu pâna la atât'a avaritia, in câtu acasa siedea desbracatu, cá sa nu se strice hainele, saraciloru nu dadéu nici odata. Banii cei multi ce avéu,i pastrau in plapoma. Ambi au remasu flacâi cá se nu-si miesioreze averea. Avéu o teróre: mórtea. Odata au decisu ea se lase cui-va averea, insa cu anatema, cá se nu speseza din ea nimicu. Pentru scopuri umanitare n'au datu o par'a. In viéti'a loru n'au visitatu pre nimene. sî nici ca doréu pre cine-va; sî sustienéu ca déca n'aru fi urmatu aeésta viétia aru fi muritu de multu. „Déca a-siu ajunge 100 de ani, dîcea celu mai tenaru, a-siu dá multu pentru seraci, inse acum'a abea potu economisí ceva pentru mine.“ Pre acesti doi avari in orasiu i cunoscé celu din urma baietu, sî spunu ca asiá de cu crutiare mergeau pre strade, cá sî cându aru fi voitu se eviteze róderea tâlpei dela incaltiaminte. Nici unu câltiunariu nu-si aducea aminte se fi facutu vre-odata cisme acestoru doi frati. La inmormentare lumea vorbea cu zimbetu, ca probalminte se voru sculá, daca voru afiá câtu a costatu preotulu, sarcofagulu sî tîlcovniculu.

*** (Imperatulu) sosi in 23 Dec. la Pest'a, unde D. Beust cancelariulu sosise inca eri, 22 l. c.

*** (Comissiunea militare) a delegatiunei unguresci a accordatu indemnitatea pentru spesele rescólei bochesiloru. Creditulu supiementariu pentru confiniulu militaru l'a refusatu, de óre ce acest'a nu se tiene de afacerile comune. Pentru tunuri de fortaretie s'au accordatu 3.000,000 fl.; pentru procurarea a 150,000 de pusce, sistem'a Werndl, s'au votatu 6,802,000 fl. pentru procurarea a 400 tunuri 3,835,000 fl., pentru munitiune sî cara de munitiune pentru „Landwehr“ 2.000,000 fl. S'au votatu, mai departe, 12,000 fl. pentru tescuri de patróne, 18,000 fl. pentru corpulu de geniu sî 4,310,000 fl. pentru fortificatiuni in Eperies, Jaroslav, in Cracovi'a pre dealulu Lissa, in Comoru sî Olmutiu.

Concursu.

Pentru ocuparea unui postu de capelanu la biseric'a gr. or. din Sebesielu, Protopr. Sebesiului, pre lânga neputinciosulu parochu Ilie Hinti'a, se escrie prin acést'a concursu cu terminulu pâna la 20 Fevruariu anulu 1871.

Doritorii de a concurá la acestu Postu au de a-si tramite suplicele loru provediute cu documente:

a) ca suntu clerici absoluti, sî ca au depusu esamenulu de cualificatiune conformu Statutului organicu.

b.) ca au purtari morali potrivite chiamarei preotiesci — la Scaunulu Protopopescu alu Sebesiului cu alu carui-a consensu s'a escrisu concursulu. —

Sebisielu in 20 Decemvre 1870.

Comitetulu Parochialu gr. or.

108—3

Concursu.

Devenindu vacantu postulu de notariu in comun'a Vale langa Seliste se deschide cocursu pâna la 15/27, Fevruariu 1871 pre langa urmatórele emoluminte:

1) Salariu anualu de 300. fl. val. austr.

2) cuartiru liberu corespundiatoriu.

3) 3 stângini de lemne.

Concurentii sa indrepteze petitiunile loru instruite cu documente la Inspectoratulu scaunalu in Sabiiu.

Vale 16 Ianuariu. 1871.

Oficiuiu comunale.

1—3

Edictu.

Ioanu Duca din Vingard cottu Albei de josu, care de trei ani de dîle a parasitu cu necredintia pre legiuit'a sea nevasta Rachil'a Coterea din Springu, fâra a se sci ubicatiunea lui, se citéza in terminu de unu anu sî o dî a se infatiosia inaintea subscrisului foru matrimonialu in persóna séu prin procuratoru, spre asi dá sém'a pribegirii sale, câci la din contra sî in absenti'a lui se voru face pasi dupa legea cuvenita.

Forulu matrumon[illegible]gr. or, alu Scaonului Mercurei.

Sabiiu 11 ianuariu 1871.

Petru Badila

4—2 Prot. Mercurei.

Fenu de vendutu.

In comitatulu Hunadórei in comun'a Hondolu dóue óre departate de statiunea calei ferate Dev'a, se afla unu Quantum mare de fenu, din care sî cu clai'a se vinde.— Speculanti de fenu, séu proprietari de oi au a se adresá câtra d. Lazaru Piposiu in Zalathn'a.

109—2

Anuntiu.

Din partea representantei comunei Avrigu, se face prin acést'a cunoscutu, cumca muntele comunale „Surulu“ cu o pasiune de 1600—2000 de oi, se va esarendá pre unu tempu de 3 ani, incependu cu anulu presente, — in calea licitatiunei.

Licitatiunea se va tienea in 19|7 Februariu a. c. la cas'a comunale in Avrigu, unde se potu aflá sî mai inainte conditiunile esarendârei.

Avrigu in 26|14 Ianuariu 1871,

Oficiulu comunale.

Georgiu Bratu

7—1 prin Pred'a Adv.

Citatiune edictala.

Ioanu Curechianu din Topercia Scaulu Mercurei care cu necredintia de doi ani de dîle au parasitu pre legiuit'a sea sotie An'a Branu totu de acolo, se sorocesce a se infatiosia in unu anu sî o dî inaintea forului Matrimonialu alu Mercurii in persóna, séu prin Procuratoru spre asi dá seam'a pribegirii sale, câci la dincontra si in absenti'a densului se voru face cele ce legea dicteaza in caus'a loru aceasta.

Forulu matrimonialu alu Scaonului Mercurii.

Sibiiu 11 Ianuariu 1871.

Petru Badila.

5—2 Protopopu.

Edictu.

Dimitrie Ciorogariu din Tilisc'a, carele de siepte ani a parasitu patri'a sî pre legiuit'a sea socia

Neaga Oprea Rosc'a din Salisce, fâra de a se mai sci loculu afiârei sî modulu petrecerei lui, nici déca se mai afla intre cei vii, se provóca prin acést'a, ca in terminu de unu anu sa se presentéze inaintea scaunului protopopescu subscrisu, pentru ca la din prctiva, procesulu divortialu intentatu asupr'a lui sî in absenti'a lui se va otari dupa prescrisele canonice ale s. nóstre biserici gr resaritene.

Sabiiu in 12 Ianuariu 1871.

Scaunulu prot. gr. res. alu tractului Sabiiului I. câ foru matrimouialu.

(6—2)

Citatiune edictala.

Mari'a lui Radu Hermeanu, care mai de multu timpu paresindu cu necreditia pre legiuitulu seu barbatu Georgiu Bucuru Rusmèniea, ambi din Sohodolu, a pribegitu in lume, far' a se sci unde petrece se citéza prin acésta, ca in terminu de unu anu, sî o dî, sa se infatiesiedie inaintea Subscrisului Scaunu protopopescu, câci din contra, dupa espirarea acestui terminu procesulu matrimonialu asupra-i urditu se va decide, sî in absenti'a ei, intru intielesulu canóneloru S. nóstre Biserici.

Zernesti in 14 Decembre 1870.

I. Metianu.

3—3 Protopopu.

Burs'a de Vien'a.

Din 16/28 Ianuarie 1871.

Metalicele 5%	59	15	Act. de creditu	256	50
Imprumut. nat. 5%	68	30	Argintulu	122	
Actiile de banca	724		Galbinulu	5	86

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a sî tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELÉGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu éste pre anu 7 fl. v. a. éar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti alé Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 3/4 cr. v. a.

Nru 6. ANULU XLX.

Sabiiu, in 21 Ianuarie (2 Febr.) 1871.

Anontiu.

Protocolulu Congresului nationalu românu bisericescu de releg. res. tienutu in lun'a lui Octobre 1870. au esitu de sub tipariu, sî se póte capetá totu cu pretiulu de prenumeratiune de 1 fl. pâna la finitulu lunei lui Martiu a. c. spre inlesnirea tuturoru, carii poftescu alu avea. In protocolulu acest'a congresualu se afla unele pertractâri de mare importantia, precum: regularea Parochieloru, representatiunea câtra Maiestate asupr'a schimbâriloru unilaterale din partea Ministeriului regescu de cultu, sî a Resbelului, organisarea provisoria a invetiamentului in intrég'a Metropolia a Romaniloru greco-orientali din Ungari'a sî Transilvani'a, precum sî instructiune provisoria pentru procedur'a judecatorieloru bisericesci in caus'a disciplinaria, — sî pentru aceea merita acestu protocolu congresualu, cá nu numai oficialii consistoriali sî preotîmea, ci sî inteligintii, membrii sinódeloru eparchiali sî ai Congresului, sî in fine invetiatorimea sa lu poseada.

Colectantii de 20. esemplare voru capetá unu esemplariu gratuitu.

Sabiiu 2 Ianuariu 1871.

Directiunea Tipografiei archidiecesane greco-resarit.

In afaceri bisericesci.

Cricau 20 Ianuarie st. n. 1871.

E unu adevaru nedisputabilu, ca un'a dintre cerintiele cele principali in biseric'a nóstra greco-res., e imbunatatirea stârei materiali a preotiloru, pentru ca preotii nostrii, cu putiena esceptiune, amesuratu chiamarei nalte — déca sî-o implinescu dupa canóne (vedi comp: de Dreptu Canonicu §-186) intru atât'a-su de reu dotati, câtu in asta privintia suntu postpusi chiaru sî pastoriloru comunali, de unde nu e mirare déca avemu o suma de preoti, intru atâtu de putienu cualificati, câtu de statutulu organicu (charta magna) celu multu déca din sudiu sciu ceva, alu intrebuintiá nici decâtu. Acésta calamitate, — abstragendu dela alte impregiurâri — e mare parte consecuinti'a dotârei celei rele a preotimei nóstre, pentru ca de dóue decenii in cóce deschidienduse la români calea la posturi sî de alta natura; care s'au cualificatu intru atât'a, câtu cá parochu aru puté face servitiulu bunu poporului credinciosu, nu e aplecatu a-si jertfi invetiatur'a câstigata cu multe ostenele sî chieltueli unui postu de parochu mai reu dotatu chiaru sî cá unu servitoriu de cancelarie comunala. Ajutoriulu capatatu pre sém'a clerului nostru dela statu ce e dreptu face o sumulitia considerabila, insa aceea facia cu lips'a cea mare a clerului nostru se póte socotí numai eá o picatura de apa omului tare insetatu. Nu se póte negá ca 50—100 fl. unui parochu incarcatu cu familia, dela care lumea astépta sa si-o crésca dupa spiritulu tempului, lipsitu de tóte midilócele afara dóra de putienulu sî ne sigurulu venitu care lu aduce epatrafirulu — pre unu momentu lu póte scóte din necasu, insa luându in consideratiune, ca acestu ajutoriu se impartiesce pre rondu, va sa dica intr'unu anu unui'a, inaltu anu altui'a, — unu bietu de parochu cu familia grea pre câtu timpu trebuie sa oftoze dupa elu pâna are norocire de a se aflá inscrisu in consemnatiunea celoru impartasiti, ba, mai póte vení de multe ori sî aceea impregiurare ne asteptata ca de multe ori ajutoriulu sa impartiesce mai adese ori, mai de graba, sî in cuantitate mai mare celoru mai putienu lipsiti sî sî mai putienu meritati de câtu celoru mai multu lipsiti sî mai multu sî meritati mai cu séma déca cei dintâiu suntu persóne grate inaintea dlui protopopu respetivu dela care aterna multu, ba dóra totu, o imprejurare ce aduce multa indignatiune, ba chiaru sî invidia personala intre preoti.

Déca pre lânga totu simtiulu de dreptate a prévéneratului consist. in impartirea ajutoriului se intempla ceva gresiala, aceea (gresiala) dupa parerea mea in mare parte vine dela recomandarea cea gresita a dlui protopupu respectivu, pentru-ca fiindu ajutoriulu impartitu intre preoti la recomendarea DD. protopopi domni'a loru pre lânga tóta cautiunea sî bun'a vointia potu gresí in recomendare, dara cá ómeni potu avé sî slabiciuni ominesci, recomandându fâra privire la gradulu lipsei séu meritu pre acei'a câtra cari au ceva predilectiune, ba unii potu avé chiaru sî interese egoistico-materiale recomandându pre acei'a cari din recunoscintia ca fura recomendati suntu aplecati — seracii de ei! in conto speseloru calatoru protopopului respectivu pâna la Sabiiu dupa bani, a lasá déca nu jumetate celu putienu un'a parte din ajutoriulu capatatu Dlui recomandatoriu — firesce: „Volenti non fit injuria.“*)

Cá dnii protopopi sa fie sî de umbr'a unoru presupuneri cá acestea crutiati astu fi de parere ca desemnarea parochiloru de a fi ajutati, pré veneratului consistoriu sa se faca prin óre care corporatiune, s. e. prin comitetele protopresbiterale! Prin modalitatea acést'a sî dnii protopopi aru fi scutiti de suspitiunile ómeniloru ca dóra recomendarea s'a facutu din cev'a interesu egoisticu — materialu, sî sî preotii cari aspirédia la ajutoriu sî s'au deleturatu oru fi mai linisciti. De altmintrelea de sî se intempla ca ajutoriulu sa nu fie totudeun'a nimeritu sî dupa gustulu tuturoru impartitu, totusi trebue sa recunoscemu ca pâna seva puté ajutá preotimea din alte isvóre, sî prin acestu ajutoriu e câtu de câtu ajutata, sî nu avemu alt'a de câtu sa fimu cu cea mai mare multiamita câtra Escel. sea Pré sântulu Parinte Metropolitu, pentru neobosit'a=I. staruintia in câstigarea acestui ajutoriu, — Dumnedieu sai dée multi ani senini!!

Diseiu mai insusu, pâna se va puté ajutá preotimea din alte isvóra! Omenii de capacitate de multu 'si framenta capetele cum sî pre ce cale s'aru puté imbunatátí starea preotiloru nostri, fâra cá poporulu — care sî de altmintrelea e destulu de ingreunatu — sa se mai ingreunedie, daru pâna acum cu putienu resultatu. Proiectulu comissiunei sî celu separatu a dlui protopopu H a n i 'a relativu la regularea parochiloru, din congresulu trecutu inca nu-si aflá resultatulu seu, — celu putienu — eu asiá sciu ca s'au mai amenatu pâna la alta ocasiune. Afl'avoru ómenii de capacitate pâna la conchiemarea Congresului viitoriu alte câli sî isvóre mai acomodate sî practicabile relativu la imbunatatirea sortiei preotiloru cá cele projectate de comissiunea congresului sî de Dnulu protopopu Hani'a? nu sciu, totu ce sciu sî scimu cu totii, pre carii ne intereséza, e ca sinodulu archidiecesanu in siedinti'a a X-a din 28 Aprile a. tr. sî pâna la adncerea unui conclusu de câtra congresu, obligatoriu pentru tóta provinci'a Metropolitana, cu privire la imbunatatirea stârei preotiloru, — au decisu ca comitetele parochiali sa se ingrigiasca pentru isvórele trebuincióse pentru dotarea preotiloru respectivi, amasuratu cerintieloru timpului. V. Consistoiu Archidiecesanu cá esecutoriulu acestui conclusu facendu-si destulu detorintiei sale din siedinti'a sea de dto 7 Decembre 1870 au esmisu unu cercularíu comunicându conclusulu sinodului Archidiecesanu relativu la imbunatâtirea stârei preotiloru, sî deodata insarcinându sî indemnându comitetelele parochiali a intreprinde tóte medilócele cuviinciósa spre imbunatatirea stârei preotiloru loru.

Sum unulu dintre crestinii, care totudé-un'a amu compatimitu starea cea misorabila a preotimei nóstre sî amu doritu inbunatatirea sortiei, sî cá atare me bucuru ca sinodulu archidiecesanu petrunsu de insemnetatea lucrului a prevenitu congresului, aducendu conclusulu de mai susu. In câtu voru fi comitetele parochiale petrunse de insemnetatea causei, cuprinde-voru ómenii ca datori'a unui preotu nu se intinde numai a seversî servitiurile rituali — bisericesci — la care li suntu spre ajutoru indestulu cârtile bisericesci, ci chiamarea lui, e a catechizá, invetiá, sî luminá poporulu despre chiamarea sea cá omu, cá crestinu, cá cetatianu sî cá românu, cuprinde-voru óre ómenii sî respective comitetele parochiali, ca unu preotu cá se póta dá invetiaturi sanatóse sî folositóre, e de lipsa sa fie bine cualificatu? iéra ca a se cualificá nu se póte cu sap'a sî cu córnele plugului in mâna, ci cetindu sî invatiându continuu, câstigându-si cârti corespundietórie chiemârei sele, pentru care se poftescu spese si tempu insciitu si usiuratu de greutâtile subsistintiei sele. Acest'a inse numai prin dotare cuviintiósa se póte ajunge. Convinge-se-voru óre ómenii sî respective comitetele parochiali ca unu preotu bunu sî invetiatu, de câtu ajutoriu le póte fi in tempu de lipsa de sfaturi bune in nacasurile loru, ce li ajungu in tóte, precum sî despre aceea ca la unu parochu bunu sî invetiatu sî plat'a trebuie se-i fia dupa meritu. Avé-voru óre ómenii nostri sî respective comiteteie parochiali ambitiunea de a-si vedé preotii loru mai cuviintiosu imbracati, rusinându-se cându din caus'a saraciei loru 'su siliti a merge chiaru sî in terguri cu vesiminte cârpite, prin urmare ingrigi-se-voru óre pentru a-si provedé parochii loru cu o plata corespundietória impregiurâriloru? cá sa nu fia silitu a umblá atragându despretiulu strainiloru asupr'a loru? Tóte aceste 'su nisce intrebâri cari le vomu vedé resolvate bine, reu, mai tardiu. A-siu vré sa me insielu, dara eu despre unu resultatu bunu multa sperantia nu amu, pentru ca modalitatea nu o vedu destulu de practicabila. Comitetele parochiale constatatórie in cea mai mare parte din ómeni necsperti, temendu-se de gurile ómeniloru, carii au mai mare atragere a imbunatatí starea J i d a n i l o r u de câtu a parochiloru loru, voru fi fórte sfiitiosi a mai proiectá plata preotiloru loru. — Prin urmare séu voru denegá categoricu, séu déca voru sî proiectá ceva, aceea va fi numai cu putienu mai multu decâtu nimic'a.

Dupa modest'a-mi parere la asta modalitate erá fórte bine déca mai naiute se clasificáu parochiele in fiesce care protopopiatu, insemnându ca parochulu din parochi'a de cutare clasa câtu venitu trebuie se aiba cá se póta traí dupa cerintile timpului, insarcinându-se apoi comitetele parochiale, séu — ce erá mai corespundietoriu — sinódele parochiale, a se ingrigí de isvórele trebuintióse pentru suplinirea sumei recerute.

Dupa mosdesta-mi parere cu multu mai corespundietoriu scopului aru fi fostu déca sa aplicá modalitatea proiectata mai tardiu de comissiunea congresului pentru regularea parochiiloru punctulu d. — Sa se fi compusu in fiesce care protopopiatu câte o comissiune din 2 mireni cu d. protopopu in frunte, care mergendu din comuna in comuna in contielegere cu sinodulu parochialu sa afle isvórele

*) Numai cá sa nu ni se faca imputare de ómeni partinitori nu suprimaremu sirurile din urma, pentru ca de altmintrea credemu ca nu numai ecuitabilitatea, dara simtiulu de dreptu cere, cá asemanea casuri sa fia aratate organeloru respective spre indreptarea reului, déca ele esista in realitate, dara nu a scrie in publicitate lucruri de natura asiá delicata in abstracto sciindu ori sî cine, ca dela „se póte“ nu are locu conclusiunea la „este“. R.

trebuinciõse, facendu la olalta proiectu sî statorindu sum'a venitului trebuinciosu spre a fi prevediutu parochulu respectivu cu o dotatiune cuviinciósa dupa cerintiele timpului.

Eu 'su de firm'a credintia ca pre acést'a cale scopulu s'aru fi ajunsu cu multu mai bine de câtu déca in comune lucrulu e incredintiatu numai comiteteloru par: pentru-ca — presupunendu ca comissiunea sta din barbati invetiati, practici, sî cu popularitate, acesti'a lesne aru fi convinsu poporulu despre insemnetatea causei, luminându-lu ca parochulu nu e o sarcina greá pre umerile poporului — unu malum necesarium —, cí e o persóna cu chiamare inalta, de care se póte folosí nu numai in cele sufletesci cí cu sfaturi bune sî in cele trupesci, mai incolo: ca unu preotu numai asiá póte respunde chiemârei sele cu acuratetie déca e dotatu cuviinciosu — sî altele, cu care petrundiendu la inim'a ómeniloru de siguru nu aru fi fostu streini de a se ingrigí despre isvóre, din care sa se põta dotá parochulu loru conformu categoriei in care va fi parochi'a socotita. Comitetele paroch. de sine insa anevoe credu sa cuprinda meritulu lucrului*)

A-siu mai avé de insemnatu ceva sî la principiulu acel'a, ca dotarea preotiloru sa se faca din locurile comunali, dara relativu la ast'a mi voiu dá parerea cu alta ocasiune, ne mai voindu de astadata a abusá sî mai incolo cu indulgenti'a dlui Redactoru sî cu pacienti'a onoratiloru cetitori.

Grigoriu Mezei Munténu.

*) Eu a-siu sfatuí comitetele par. ca patrundiendu-se de importanti'a causei, sî delaturându tóte passiunile sa se silésca cu tóte mediulócele carei stau in putere a veni in ájutoriulu sinodului arch., in resolvarea acestei cause importante.

Diet'a Ungariei.

Siedinti'a din 17 Ian. a casei oblegatiloru o deschide presiedintele Somssich la 10 óre. Dintre ministri au fostu de fatia: Andrássy, Festetics, Kerkapolyi, Szlavy, sî Gorove.

Protocolulu siedintiei precedinte se autentica. Presiedintele anuncia mai multe potitiuni dela jurisdictiuní, care se transpunu comissiunei de petitiuni.

La ordinea dilei sta continuarea desbaterei despre proiectulu de lege de recrutare, in specialu despre titlulu proiectului de lege.

Ed. Horn vorbesce pentru modificatiunea stângei sî combate in deosebi armat'a de linia care, dupa parerea lui, trebuie neaperatu sa se micsioreze, câci tiér'a nu mai póte portá spesele, ce i causéza. Vorbitoriulu se incérca a documentá afirmarea acést'a prin unele date statistice sî paralele, dintre care vomu reproduce sî noi câte-va, pre scurtu, din caus'a spatiului ingustu. Ministrulu comunu de resbelu cere pentru armata pre anulu 1871, 98 milióne fl., mai vinu diferite credite suplementarie 5 milióne=103 mil., 6 milióne s'au cerutu pentru dislocatiuni; pre lânga aceste au mai cerutu ministrulu o pretensiune estraordinaria de 60 mil. fl., asiá incâtu sum'a totale pretinsa se suie la 166 milióne. De-si regimulu dîce ca estraordinariulu acest'a e odata pentru totud'aun'a, noi totu-si scimu, ca in parte se va repetí dupa consecinti'a propositiunei, ca cine dîce A, trebuie sa dîca sî B; dintr'acést'a suma vomu avé a suportá noi 48 milióne. Sa mai socotimu 5 milióne, care avemu a le dá pentru armat'a nóstra de honvedi, cu totulu trebe sa damu pentru puterea inarmata in anulu 1871, 53 mil. Acést'a face 36% din venitulu nostru bruto. O proportiune teribile! Nu esista o tiéra in Europ'a care sa fia asiá ingreuiata. Chiaru nici Russi'a, acea potere, cara-si are punctulu de gravitatiune in armata, nu speséza câtu noi cu armat'a ect.

Ministrulu presiedinte Andrássy combate prin o vorbire mai lunga pre antevorbitorii opositionali, fiindu de repetite ori intreruptu in vorbirea sea prin aplause din partea dreptei. La desbatere mai iau parte Ioh. Várady, Th. Vécsey br. L. Simonyi, Ivanca, Gb. Várady, Kol. Ghyczy. Fr. Deák, Tisza sî Iul. Györffy, parte pentru propunerea comissiunei, parte pentru modificatiune. Votisarea se va face in siedinti'a prosima.

Incheierea la 3 óre.

Siedinti'a din 18 Ianuariu. Dupa autenticarea protocolului anuncia presiedintele mai multe petitiuni, care de odata cu ale deputatiloru A. Bogyó, L. Kovacs sî Lud. Pilisi se transpunu comissiunei de petitiuni.

Referintele comissiunei verificatóre, P. Ordódy, reportéza ca deputatulu M. Brennerberg e verificatu pra lânga terminulu reservatu de 30 pentru ascernerea aventuale de proteste contr'a alegerei lui.

P. Terey, referintele comissiunei economice, reportéza despre bugetulu casei pentru lun'a Ianuariu. Cas'a ia spre sciintia raportulu sî imputernicesce pre presiedintele a fluida sum'a de 80,050 fl. 8 xr.

La ordinea dilei sta votisarea despre titlulu proiectului de lege de recrutare. Presiedintele intréba cas'a, ca primesce propunerea comitetului centralu séu nu? sî ordina votarea nominale, a cârei resultatu e: Dintre 433 deputati verificati votara 112 cu „d'a“, 175 cu „nu“ absenti 145. Propunerea comitetului centralu e prin urmare respinsu. Majoritatea primesce titlulu in editiunea propusa de regimu.

Dupa aceste resolvira cas'a unele afaceri de interesu secondariu. Incheierea la ½ 12 óre.

Din Delegatiunea reichsratului.

In siedinti'a din 17 Ianuariu se suscepù desbaterea despre preliminariulu ministeriului de esterne. In desbaterea generale luà mai intâiu delegatulu D. Plener cuventulu. Vorbitoriulu recunósce, ca la cercetarea politicei esterne cu deosebire in unu tempu, cându se desbatu cestiuni momentóse esterne, e necasaria o reserva mare; cu tóte aceste convictiunile, recerintiele sî dorintiele poporului sa-si capete o espressiune decisiva la loculu competinte in o direptiune sî conducere fruptifera a politicei esterne. Convenirea intârdiata a delegatiunei a ingreunatu enormu situatiunea, creându-se prin spese mari fâra consemtiementulu constituantei o positiune silnica, pre cându in alte state se convóca camerele indata la inceputulu incurcâriloru sî se cere contielegerea loru la decisiuni. Causele jacu in incercârile nefericite a unei politice neotarite sî neconsecinte. Cu privire la politic'a esterna vorbitoriulu nu impârtesiesce parerea, ca periclitéza pacea, accentuându-o pré multu; din contra trebuie se pronuncie, ca poporulu se increde in conducerea afaceriloru esterne numai atunci, cându au 'si face de problema sustienerea pacei cu mana firma sî seriositate. Positiunea politica facia cu convenirea conferintiei din Londr'a nu o tiene vorbitoriulu de periculósa.

Kuranda dice intre altele: desbaterile despre bugetulu ministeriului de esterne se facu intr'unu momentu, cându se indeplinesce unu evenementu dintre cele mai mari sî momentóse ale lumei. Unu imperiu maretiu sî poternicu, care pân'acum a jocatu in cerculu popóreloru prim'a rola, scade din ce in ce din inaltîmea sea marétia sî o potere nóua se radica din valurile vuetóre ale tempului. Cându vorbitoriulu aru cuventá numai cá germânu, s'aru putea ametí de splendóre armeloru, de virtutea fisica sî spirituale a poporului germânu.

In adunanti'a acést'a inse trebuie se dispara ponctulu de vedere alu natiunalitâtiei facia cu binele sî cugetulu patriei austriace. Decursulu evenemînteloru resbelice dela Sedan e profundu de compatimitu din punctu de vedere alu umanitâtiei, libertâtiei sî politicei europene in genere. Din punctulu de vedere primu, câci nu numai ecatombele sacrificate resbelului, ci selbaticirea mai târdîa nu facu onóre secolului presinte; din punctulu de vedere alu libertâtiei sî liberalismului, câci nu potemu uitá, ca aceea, ce s'a intemplatu in Franci'a in anulu 1789, insemnéza mântuirea politica a continentului nostru, din punctulu de vedere europénu in fine, câci resbelulu acest'a a daramatu pentarchi'a, ce a esistatu in Europ'a 30—40 ani. Din consiliulu acest'a a esîtu Angli'a prin politic'a sea egoistica sî Franci'a prin resbelulu de facia sî asiá mai remanu numai Prussi'a in frontea Germaniei, Russi'a sî Austri'a. Fruptele prime ale acestei dispareri le vedemu dejá in cestiunea Marei Negre. Acestu triumviratu e unu punctu negru pre orizontulu politicu sî nu numai Austri'a dara sî alte state suntu ingrigite de viitoriu. Vorbitoriulu continua in modulu acest'a a schitiá situatiunea politica sî suantuesce in fine regimulu austriacu a se padí de vreunu amestecu cu Prussi'a respective alipire de ea.

Herbst amintesce, ca situatiunea politica nu mai e asiá periculósa, dupa cum a fostu inainte de acést'a cu 2 luni. Cestiuni, cá cea româna, au disparutu. Cum-ca cestiunea Pontului nu mai e ardienda, se vede de acolo, ca convenirea conferintiei s'au amanatu din cause care nu se referescu la cestiunea respectiva. Sî resbelulu se apropia de sfersitu. Prussi'a sî Austri'a au interese comune cu deosebire dela pacea din Prag'a incóe. Vorbitoriulu imputa mai departe cancelariului de statu modulu cum a tratatu suspendarea Concordatului in carte rosia; Concordatulu nu s'a suspendatu din caus'a dechiarârei in falibilitâtiei. In fine critiséza vorbitoriulu prin o espunere lunga amestecului cancelariului de statu in afacerile cislaitane.

Beust combate cu deosebire pre Herbst sî Giscra, cu care se incheia siedinti'a.

Dela resbelu.

Inca din 28 Ianuarie n. se sciá la burs'a din Vien'a ca Parisulu capituléza. Telegramele, ce ni leau adusu diuariele de atunci incóce, spunu detaiuri, despre mergerea lui Jules Favre la Versailles sî despre negotiarea de pace. Ce au induplicatu anume Parisulu sa capituleze se da numai cu socotel'a. Se vorbesce multu despre desordini escate in laintrulu cetâtiei, cari desordini aru fi degeneratu pâna la escesuri, cari fu de lipsa a fi suprimate cu bratiu militariu.

Despre conditiunile capitulârei cetimu, ca forturile le voru tiené ocupate prussianii. Trupele franc. voru fi desarmate sî tienute prinse in Parisu. Gardistii francesi, inarmati voru sustiené ordinea in laintrulu Parisului.

Totu mai tare se repetiescu scirile despre pace. Despre Bismarek se scrie ca e aplecatu la conditiuni de pace pre basea urmatória: Cederea Elsasului sî Lotaringiei. Déca Favre se invoiesce la conditiunile aceste, Bismarck este gat'a a recunósce sî republic'a. Despre imperialisti se dice, ca Bismarck e siguru ca se multiamescu cu conditiunile aceste.

Din Bordeaux se telegraféza ca Jules Favre a incheiatu unu armistitiu de 21 de dile. La Bordeaux e convocata o adunare pre 15 Februariu. Scirea acést'a a facutu sânge reu in francesi. Mai multi deputati suntu decisi a vorbí contr'a pâcei. Ba se spune ca mai multe bataliuni de garda natiunale se au dechiaratu contr'a pâcei.

Bordeaux, 18 Ianuariu. — O depesia a lui Bourbaki din 17 Ianuariu cuprinde: Amu facutu sa se esecute unu atacu generale dela Montbeliard la Montvandois, cu scopu d'a trece preste lini'a dela Lysaire la Bethoncourt, Busseret, Ilericourt sî de a luá St. Vialvant. S'a facutu o miscare ocolitóre din partea aripei stânge, spre a inlesní trupeloru operatiunile loru.

Insa aceste trupe, amenintiate sî atacate la flanculu loru, n'au potutu conservá positiunea. Avemu inaintea nóstra unu inamicu numerosu cu o artileria formidabile sî care primesce ajutóre din tóte pârtile. Din caus'a acestoru conditiuni favorabili pentru inamicu sî buneloru positiuni ce elu ocupa, precum sî din caus'a obstaculeloru ce esistau la sosirea nóstra séu cari ni s'au creatu in urma, inamiculu a pututu resiste hârtiuiriloru nóstre, déru a suferitu perderi serióse. Ataculu nostru din 15 Ianuariu, renoitu la 16 sî 17 Ianuariu, de sî n'a produsu tóte efectele dorite, cu tóta vigórea, ce amu desfasiuratu, a inspiratu inse respectu inamicului, care a crediutu prudinte de a se mantiené in o defensiva constanta. Timpulu este fórte urîtu, mergerea inainte fórte gré. M'amu decisu a me inapoiá mâne in positiunile ce osupamu inainte de bataia.

Bordeaux; 22 Ianuariu. — In urm'a unei bombardâri, orasiulu Dole a fostu ocupatu de prussiani.

La 22 Ianuariu, 8 óre diminéti'a, orasiulu Dijon a fostu atacatu de numeróse trupe de artileria sî cavaleria.

Menotti, Ricciotti sî Bossak au avutu diferite combateri impregiurulu orasiului Fontaine. Lupt'a a fostu crâncena, a duratu tóta din'a. Ricciotti, impresuratu unu momentu, s'a degagiatu cu vigóre. Menotti a conservatu positiunea sea. Intr'unu cuventu francesii s'au mantienutu in positiunile loru sî au facutu prisoniari. Perderile francesiloru suntu serióse, cele ale inamicului mai considerabili. Anteposturile francese sî prussiane suntu alâturea unele de altele. Se crede ca batali'a va reincepe mâne.

Bruxelles, 22 Ianuariu. — „Corespondinti'a Havas“ din Parisu, cu data de 20 Ianuariu, spune ca Parisulu nu s'a abatutu din stoicismulu seu la nuvel'a esiecului de Ostu sî in contr'a fortului Mont-Valerien. Statulu majoru informà ca Chanzy,

in cât-aterite sele de retragere, a voitu probabilmente sâ evite o versare de sânge inutile. O depesia anuntia ca nici departamentele nu suntu descuragiate. Diuarulu oficiale publica sciri dela Bourdeaux in 14 Ianuariu, anunciându ca Chanzy a perdutu 12 tunuri sî 10,000 de prisoniari sî ca Bourbaki se afla aprópe de Belfort.

Versailles, 21 Ianuariu. — Comitele Herison, care se pretindea a fi insârcinatu de Trochu de a cere dela principele regale unu armistitiu de 24 óre spre a inmormentá mortii, a primitu respunsulu ca comandantii ante-posturiloru, cá sî in ingagiârile anteriore, voru avé a se ocupá de fia-care ranitu, in spatiulu coprinsu intre ambele linii, sî alu pune in locu sicuru, sub o asistentia mutuale; propunerile pentru armistitiu cerendu mai multu de câtu acést'a, nu se potu primí de câtu déca s'aru face prin scrisu.

Munich, 20 Ianuariu. — Camer'a deputatiloru a primitu tractatele federali, cu 192 voturi, contr'a 48.

Londr'a, 21 Ianuariu. — In prim'a siedintia a conferintiei, representantii Turciei, Russiei, Germaniei, Austriei sî Italiei au declaratu, prin protocóle, ca dorescu viu cá pacea sa fia conservata in Oriinte.

Versailles, 21 Ianuariu. — Imperatorele câtra imperatrice : — Inamiculu s'a retrasu cu totulu eri diminétia in Parisu. Inainte de Saint-Cloud amu mai facutu inca 15 oficiâri sî 250 de ómeni prisoniari.

Lânga Saint-Quentin numerulu prisoniariloru neraniti a fostu de 9000 ómeni, sî numerulu ranitiloru in orasiu sî prin alte locuri impregiuru este mai mare de câtu 2000 ómeni tienendu comptu sî de morti, perderile francesiloru se suie negresitu la mai multu de câtu 15,000 de ómeni. Inamiculu s'a retrasu pâna la Valenciennes sî Douai sî a reocupatu Cambrai.

Versailles, 21 Ianuariu. — Bombardarea Parisului a fostu continuata eri fâra intreruptiune. Artileri'a asediatóre a inceputu focurile sele spre St. Denis. In nóptea spre 21 Ianuariu, efortulu inamicului pentru a surprinde 2 companii de landwer n'a reesitu.

Treskov anuntia din Bourgogne ca, in nóptea de 20 spre 21 Ianuariu, satele fortificate sî ocupate de inamicu au fostu numeróse. La Fainly sî Raillo spre west, 5 oficiari sî 80 ómeni au fostu facuti prisoniari. Perderile nóstre nu suntu mici. Patru baterii tragu de adi diminétia Danjoutin mai alesu cotr'a castelului.

Bruxelles, 23 Ianuariu. — O depesia din Lille, adresata diuariului „Indopendinti'a belgica“, in 22 Ianuariu, anuncia : O proclamatiune a lui Faidherbe, felicitându trupele, dice : „Inca câte-va dile de repausu sî acei cari conspira ruin'a Franciei se voru intalní iéra-si cu noi.“

Unu balonu a cadiutu la Rheims.

Landrecy este investitu.

Diuariulu oficiale parisianu din 21 Ianuariu contiene unu decretu, care fixéza pretiulu zaharului.

Versailles, 22 Ianuariu. — Inaintea Parisului, bombardarea in contr'a fortului St. Denis a avutu bune resultate. Focurile inamice au incetatu aprópe cu desaversîre. Atâtu in St. Denis câtu sî in Parisu s'a observatu ca mai multe case au fostu incendiate.

Locotenentulu-colonelu Dobschif a imprâstiatu pre guardii mobili in regiunea orasiului Bourmout lânga Meusa; inamiculu a perdutu 180 ómeni, noi avemu 4 ómeni raniti.

Trescow vestesce ca in nóptea de 21 spre 22 Ianuariu meterezurile pre lini'a dela Danjoutin la Pérouse s'au facutu fâra perderi.

Bruxelles, 24 Ianuariu. — „Independinti'a belgica“, in numerulu seu dela 21 Ianuariu, spune ca opositiunea contr'a lui Trochu, a devenitu atâtu de mare, in urm'a ultimeloru nesuccese, in câtu elu a fostu silitu se-si dé demissiunea. Majoritatea consiliului de ministri a decisu a se primí demissiunea ; inlocuitorulu nu este iuca gasitu.

Demisiunea lui Trochu va atrage inlocuirea sî a ministrului de resbelu (din Parisu); nici unu generale nu voiesce sa ié responsabilitatea situatiunei.

Versailles, 23 Ianuariu. — (oficiale) — Pârti din armat'a Germaniei de sud au ocupatu in 21 Ianuariu orasiulu Dole; dupa o usióra lupta au luatu 230 de vagóne de provisiuni de nutrimentu.

Remiremont, 22 Ianuariu. Podulu drumului de feru dela sud pre Mosell'a intre Nancy sî Toul a fostu aruncatu in aeru de franc tireuri.

La nord intâi'a armata prussiana a maturatu teremulu pâna la fortaretie.

Nóu'a lege de inarmarea in Russi'a.

Estragemu din unu diuariu streinu urmatórele renduri.

Din tóte statele europene Russi'a avea cele mai pucine ratiuni pentru a sporí armatele sele. Armat'a presenta a Russiei absórbe o mare parte din venitulu seu anualu, tiér'a este detóre sî emissiunea baniloru de hârtie au sporitu in modu insemnatoru. De alta parte positiunea sea geografica o face a fi mai neatacabila. Se vede inse ca victoriile Prussiei a inspiratu cabinetului russescu admiratiunea pentru mijlócele prin care Prussi'a a ajunsu la victoriile sele. Dupa legea vechie totu barbatulu in Russi'a este supusu recrutârei inse nu toti erau de fatia chiamati sub stéguri. Unu ucasu anualu determinà numerulu de câti la suta voru fi supusi inrolârei, avendu fia-care libertate a fi remplasatu. Populatiunea e destulu de mare pentru cá conscriptiunea pre basea de 4 la 1,000 sa dee unu numeru de 90,000 de ómeni. Armat'a regulata cuprindiendu reservele este de 812,000 sî in timpu de resbelu de 1,112,000.

Acést'a inse nu e de ajunsu. Russi'a trebuie sa imiteze pre Prussi'a, vecin'a sea. Ori ce june rusu, de astadi inainte, care a implinitu 20 de ani, este obligatu a serví trei ani in guard'a nationala, sî alti inca trei ani in armat'a de linia. In Prussi'a junii de aceea etate suntu indata inrolati in armat'a regulata, inse dupa legea rusésca ací care servescu in armata de linia se alegu prin sorti din acei care au servitu in guard'a nationale. In modulu acest'a junele ce au cadiutu la sorti servesce 6 ani, trei in guarda sî trei in armata.

Ne figurâmu ca nóu'a organisatiune se va aplicá graduatu sî ca s'au facutu dejá unu inceputu prin chiamarea la óste pre basea de 6 la 1,000 dela Februariu viitoru pentru intarirea armatei de reserva. Se credea ca nóu'a lege prin generalitatea sea aru puté sa apese mai multu in nobili, inse Russi'a n'au imitatu pre Prussi'a si n'au desfiintiatu legea remplasârei (inlocuirei). Astfeliu totu rusulu póte se fia inlocuitu pentru sum'a de 570 ruble.

Armat'a rusasca chiaru tienându comtu de numerósele exceptiuni ce se voru aduce in aplicatiunea legei nóue, se va aflá de odata destulu de numerósa pentru a inspirá temeri, déca numerulu unei armate este aceea ce face puterea ei. Déca recrutarea pre basea de 4 la 1,000 produce 90,000 de ómeni, numerulu recrutiloru se va compune dupa noulu sistemu din 20,000,000 de suflete . . .

„Secul.“

Proclamatiunea guvernului francese contr'a bombardarei Parisului.

Denuntiamu cabineteloru europene, opiunei, publice a lumei, tratamentulu pre care armat'a prussiana nu se teme d'alu inflige orasiului Parisu.

Eca aprópe patru luni de cându impresóra acésta mare capetale sî tiene captivi dóue milióne patru sute de mii de locuitori.

Ea s'a magulitu c'are se i supuie in câte-va dile.

Ea sperá in rescóla sî slabire. Aceste ajutóre lipsindu, a chiamatu fómetea in ajutoru-i.

Surprindiendu pre asediatii lipsiti de arme, de ajutóre sî chiaru de garde nationale organisate, a pututu sa-i inconjóre in voia i de lucrâri formidabile acoperite de baterii, cari arunca mórtea la optu chilometre.

Intariti in dosulu acestoru lucrâri, armat'a prussiana a respinsu ofensivele ganisónei, apoi a inceputu a bombardá câte-va dintre forturi. Parisulu remase inchisu.

Atunci fâra avertismentu prealabile, armat'a prussiana a indreptatu contr'a orasiului projectile enorme prin cari cu ajutoriulu formidabileloru loru unelte, parvinu a lu bate la dóue leghe de departare.

De patru dile, acésta violintia este in cursu de esecutiune.

Nóptea trecuta, mai multu de câtu 2000 de bómbe au cadiutu asupr'a suburbeloru Montrouge, Grenelle, Auteuil, Passy, Saint-Jaques sî Saint-Germain. Pare c'au fostu indreptate intr'adinsu asupr'a spitaluriloru, asupr'a ambulantieloru, asupr'a temnitieloru, asupr'a scóleloru si a bisericiloru.

Copii sî femei au fostu sdrobiti in patulu loru.

La Val-de-Grace, unu bolnavu a fostu ucisu. Mai multi au fostu raniti.

Aceste victime suntu numeróse sî nici unu midilocu nu le a fostu datu de a se garantá contr'a acestei agresiuni neasceptate.

Legile moralei o condamna susu sî tare ; ele califica de crima mórtea comisa afara de necesitâtile crude ale resbelului. Sî aceste necesitâti n'au scusatu nici o data bombardarea edificieloru private. Macelulu cetatieniloru pacinici, distrugerea retrageriloru ospitaliere, suferinti'a sî slabiciunea au gasitu totudeun'a gratia iaintea fortiei, sî cându nu au desarmatu-o ele au desonoratu-o.

Regulele militarie suntu conforme acestoru mari principie de umanitate. Este obiceiu, dîce autorele celu mai acreditatu in asemene materia, ca incongiuratoriulu sa anuntie, cându póte, intentiunea sea d'a bombardá unu orasiu, pentru cá cei ce nu suntu luptatori sî mai alesu femeile sî copii sa se póta departá sî ingriji de sicuranti'a loru.

Se póte insa se fia trebuintia d'a suprinde inamiculu spre a luá rapede positiunea, sî, in asiá casu, nedenuntiarea bombardârei nu va constitui o violare a legiloru resbelului.

Comentatóre acestui testu adauge : „Acestu obiceiu este legatu de legile resbelului, care este o lupta intre dóue State, iéru intre particulari. A usá de câtu se póte mai multe menagiari câtra acesti din urma, asiá este caracteriulu resbelului civilisatu. De acea spre a protege centrurile cele mari de poporatiune contr'a pericleloru resbelului le declara mai totu deun'a orasie deschise. Umanitatea cere cá locuitorii sa fia preveniti in momentulu dea incepe focului, ori de câte ori operatiunile militare permitu.“

Aici indouintia nu mai este cu putintia.

Bombardarea Parisului nu este preliminariulu unei actiuni militarie, este o devastare cu recéla meditata, sistematice indeplinita sî neavendu altu scopu de câtu de a aruncá spaima in poporatiunea civile prin incendiu sî omoru.

Prussiei cerá reservata acésta necalificabile intreprindere contr'a capitalei care de atâtea ori i-a deschisu zidurile sale ospitalicre.

Guvernulu aperarei natiunale protesta tare in faci'a lumei civilisate contr'a acestui actu de inutile barbaria sî sa asociéza din inima cu simtiementele poporatiunei indignate care, departe de a se lasá a bate prin acésta violintia, gasesce intrens'a o nóua putere spre a combate sî respinge rusinea invasiunei straine.

Subsemnatii : Generaru Trochu, Jules Favre, Emanuilu Arago, Ernest Picard, Jules Ferry, Farnier Pages. Jules Simonu, Eugene Pelletan.

Membrii delegatiunei natiunale stabiliti la Bordaux declara ca s'asociéza cu protestarea solemne semnata de colegii loru contr'a bombardarei Parisului.

Al. Crémieux Glais Bizoin, I. Fourichon, L Gambetta.

O alta protestare a fostu facuta contr'a bombardarei, fâra avis prealabile, de câtra membrii corpului diplomaticu resiediendu in Parisu.

O victoria francimaconica evreiasca.

In nrulu din nrii „Secol.“ cetimu sub acésta titula urmatórele :

Franci-masonii n'a reusitu pâna acum cá sa organiseze o armata pentru salvarea Franciei, insa prin influinti'a lui Crémieux au reusitu a repurtá o invingere stralucita, care va remané nestérsa din memori'a Jidoviloru din Târgulu-Cucului sî de alocurea, jidovii din Algeri'a au capetatu drepturi civile sî politice.

Mare bucurie prin tóte logele francmaeione : Templulu lui Solomonu este iluminatu séu dupa espresiunea Rabiniloru aliantici israelite israilu : se inaltia. Jidovulu au mai gasitu ocasiunea a pâscui unu pesce grasu in apele tulburi ale republicei; se mai vie o republica sî alt'a, sî israilu se va inaltiá de-asupr'a capeteloru crestine . . . Asiá spera ei insa noi le prevestimu o cadere ultima inca mai mare decâtu aceea sub care au gemutu atâte vécuri, de lacrimi amare sî de suspinuri.

Noi facemu o reflecsiune. Daca republic'a s'aru fi stabilitu la noi, marele Rosetti, representantulu

Romaniei la Tours, cu ce obradiu aru fi pututu refusá prietenului seu Crémieux, care li strânge mâna; drepturi civile sî politice jidoviloru din Romani'a ? este o logica imperativa in conduit'a a ori-cărui omu de statu ; se fiu sî prietenu cu rabinulu sî neamicu alu jidoviloru este cu neputintia.

Óre sa fia dlu Rosetti omu cu-minte ca se alerge atât'a cale fâra de nici o necessitate, numai pentru placerea de a sarutá mân'a rabinului Cremieux ! rabinulu negresîtu i va dá o blagoslovenie, de n'a putea-o duce in Romuni'a.

Tot capita, tot sensus, câte bordee atatea obiceie, dlui Rosetti i place unu dublu rolu, acel'a de a fi amiculu republicei sî de a fi sî dinasticu câte odata. Ce se faci ? asiá cere politic'a. Politica, órba dupa opiniunea nóstra, câci este mai bine a tiené unu stégu susu, bunu séu reu precum este, decâtu a fi cându cu unulu cându cu altulu pâna a pierde increderea tuturoru.

Politic'a nóstra este politic'a sinceritâtiei; albi séu negri, asiá suntemu cum ne vedemu. Pentru noi prudenti'a este singurulu mijlocu, Romanismulu singur'a tînta, Patri'a sî Religiunea singur'a barca de mântuire.

Varietâti.

*** Prelegere publica va tiené de séra la 7 óre dlu prof. N. Cristea despre simtieminte.

*** („Speranti'a“) Dupa o intrerumpere mai indelungata, jun'a „Sperantia“ intrà cu inceputulu anului curinte iéra-si in viétia. Acést'a fói'a literaria bisericésca, precum ni spune in nr. 1 dela 10/22 Ian., va continuá, cu poteri reinnoite, totu pre calea de pâna acum, desbatendu sî recomandandu celoru interesati de biserica implinirea sî esecutarea consciintiósa a decissiuniloru din congregatiunile sî sinódele bisericei, dupa prescrisele statutului organicu. Ea va aparé sub redactiunea colegiale a teologiloru români din Aradu, sî sub auspiciele superioritâtiei scolastice, in 1 sî 15 a fia-cârei lune. Pretiulu de prenumeratiune pentru Ostrungari'a este pre unu anu 4 fl., pre 5 lune 2 fl.; pentru strainetate 5 fl. pre anu. Abonamentele, precum sî corespundintiele suntu a se adresá la redactiunea „Sperantiei“, strad'a Capelei, nr. 26., in Aradu. — Salutâmu cu bucuria reaparinti'a acestui organu sî, dorindu-i câtu mai multi spriginitori, i urâmu viétia indelungata.

*** (Alu nóuelea cursu telegraficu). In 22 Februariu st. n. a. c. se va deschide la ministeriulu de comerciu in Pest'a alu nóuelea cursu telegraficu. La acestu cursu de trei lune se voru primí numai individi de o constitutiune corporale sanetósa, cari nu suntu mai tineri de 18 sî nu mai betrâni de 30 de ani, sî cari au absolvitu celu putienu siese clase gimnasiale séu siese clase reale, séu vre-o scóla militaria mai inalta. Doritorii de a intrá in acestu cursu au sa-si adreseze suplicele la ministeriulu de comerciu, sectiunea III (telegrafica) in Pest'a, celu multu pâna in 8 Febr. a. c. Pre lânga suplic'a sî testimoniulu scolariu, se recere atestatu dela medicu sî de botezu, precum sî unu atestatu autenticu, ca intru câtu cine-va a corespunsu obligamentului seu militariu. Sî daca cine-va aru fi casatoritu, sa faca mentiune in suplic'a sea sî despre acésta impregiurare. Cei ce se voru primí, au sa se presinte la susu-numit'a sectiune pâna in 18 Februariu.

*** (Georgiu Dogariu), asessoru cons. sî cetatianu alu Aradului a oferitu fóiei literarie-bisericesci „Speranti'a“ din Aradu, 10 actiuni dela banc'a „Transilvaniei“, fia-care in valóre nominale de 100 fl.

*** (Instruirea adultiloru sî scól'a repetitóre.) Ni se scrie din Sant-Nicolaulu-mare, ca ide'a salutaria d'a instruí adultii, adeca pre cei in versta, in cetire scriere sî socóta, a produsu celu mai bunu efectu in locuitorii români de acolo, câci afara de cei mai tineri s'a mai inscrisu o multime de ómeni de la 30—40 de ani, sî asculta cu cea mai mare placere instructivele prelegeri ale dlui invetiatoriu S. Gombosiu, carele s'a apucatu a realisá ideea acést'a pré frumósa cu convenitulu zelu sî cu o perseverantia, ce promite resultatu imbucuratoriu. In 22 Ian. st. n. s'a inceputu scól'a repetitória cu elevii de 12—15 ani, sî se tienù 5 óre pre septemana, iér' pentru adulti in tóta dîu'a dela 7—9 óre sér'a in edificiciulu scólei gr.-orientale. Sperâmu, ca sî alte comune voru urmá esemplulu acest'a.

*** (Corón'a imperiale germa-n a.) Unu diurnalu din Berlinu scrie, ca acolo se ascépta cu mare incordare, déca Austri'a va dá spre dispusetiunea regelui-imperatu vechi'a coróna imperiale germana, carea se afla in posessiunea ei, séu déca regele imperatu Vilhelm I. se va incoroná cu o coróna nóua. — In totu casulu, calea din urma va fi cea mai buna, de óre ce Prussi'a nu va avé sa faca alt-ce, de câtu sa topésca corón'a regale prussiana dimpreuna cu coronele Hanoverei, Sassoniei, Bavariei sî a Vürtembergei, spre a câstigá astfeliu materialulu pentru o coróna nóua. Sî afara de aceea aru fi numai o anomalia, ca Prussi'a sa sufere locutienatori incoronati. Corón'a lui Carolu celu mare se nimeresce numai pre capulu unui imperatu alesu, iér nu facutu de pretoriani.

*** (Politic'a iesuitica.) In capital'a noului imperiu germânu aparù sî o fóia nóua catolica ultramontana, intitulata „Germani'a“ Acestu organu iesuiticu enerà lectoriloru sei, in unulu din numeri mai recenti ca atâtu Itali'a câtu sî Franci'a trebuie se devina staturi feudale ale imperiului germânu sî ca imperatulu germânu este destinatu de provedintia cá aperatoriulu sî patronulu supremu alu bisericei singura mântuitória. — Magna petis Phaeton !

*** (Minunata cercetare criminala.) Unu judetiu din Ardélu, istorisesce „Hon“, avea sa judece nu de multu unu israelitu M. S. pentru ca erá acusatu, ca aru fi datu o beutura de adormitu lui G. S. sî dupa aceea l'aru fi furatu. Presiedintele judetiului presentându acusatului corpus delicti adeca micstur'a suspicionata lu provóca sa marturisésca sinceru. Delicuentulu respunse: Maritu judetiu, negu pre mórte sî viétia, ca in pacharulu acest'a s'aru aflá rachiu otravitu sî me miru ca nu dati crediementu acestei marturisiri din parte-mi, câci déca aru fi o ingredientia ametietória in acésta beutura, ar fi trebuitu sa adormu sî eu de dens'a de óre ce domnulu jude cercetatoriu la cercetarea tienuta asupra-mi m'a silitu sa béu sî eu unu paharu dintr'ens'a. De ce nu s'a luatu sî acést'a la protocolu. Judele sî publiculu incepura a ride de intielepciunea solomonica a judelui cercetatoriu. Iéra in cercetarea finala intrebà unu advocatu pre procuroru, ca ce s'ar fi intemplatu cu intieleptulu inquisitoru, déca beutur'a ce a beut'o acusatulu, aru fi fostu in adeveru o otrava periculósa ?

*** (Cum sciu germanii se pretuiésca pre poetii loru!) Dîu'a de 15 Ianuarie a fostu dîu'a onomastica a poetului germanu Grillparzer, sî totu-odata o dî de serbatóre pentru germani. Imperatulu onorà pre poetulu betrânu, in alu 80-le anu alu vietiei sale, cu crucea mare alu ordului Franciscu-Iosefinu, sî din cas'a sea privata i asemnà o recompensa anuala de 3000 fl. La festivitatea, arangiata in onórea lui de societatea „Concordia“, au participatu principele de coróna Rudolfu, mai multi archiduci, primariulu, sî alti demnitari. Laube tienù unu toastu fórte insufletitu. Multiamí ceriului, ca, pâna cându glori'a Germaniei e udata de o mare de lacrime, Austri'a traiesce in pace sî si póte incununá, in festivitatea acést'a splendida, pre poetulu ei mare. „Acestu fiu nobilu alu Austriei — dise elu — e totu-odata sî celu mai nobilu poetu alu intregei Germanie. Soilu germanu austriacu nascuse pre Grillparzer, care e mai aprópe de Schiller sî Göthe, sî soiulu care nasce unu atare poetu, acel'a e de viétia, sî Grillparzer insusi e dovéda viua la aceea, ca in Austri'a mai esiste isvorulu fapteloru mari!“ Dupa vorbirea acést'a, ficare produse impressiunea cea mai profunda, se incununà bustulu poetului onoratu care va orná foyerulu teatrului din „Burg.“ Acestu teatru asemene sî pronuntià stim'a sea profundu pentru betranulu poetu, representându in onórea lui pies'a „Sappho“ la care participà o multime de ascultatori. O comissiune din feme a fondului „Grillparzer“ pregatise, prin profesorulu Radnitzky, o suma mare de medaile de suvenire. Din tóte pârtile Austriei, locuite de germâni, i se tramisera adrese de gratulatiune. In Linz, Gratz sî Prag'a se represintara piesele lui teatrale. Orasiele Iglau, Znaim, Innsbruck sî Botzen lu-alesera de cetatianu onorariu, sî facultatea filosofica din Gratz lu-denumí membru onorariu. Archiducele Fr. Carolu fu primulu care lu-gratulà prin contele Wurmbrand. Unu adjutantu imperatescu i predede manuscrisulu Majostâtiei Sele, sî colonelulu Latour i presintà gratularea principelui de coróna. Archidu-ces'a Sofi'a, i tramise o cununa de lauri. Telegrame sî din strainetate, cununi de flori din partea femeiloru din cercurile aristocratice, sî de totu feliulu de suprinderi lu-inundara. Cas'a in care siedea Grillparzer, erá înfrumsetiata cu tricolóre, treptele acoperite cu covóre sî preserate cu flori. Ovatiunea acést'a i se facù de câtra proprietariulu—casei.

*** (Cându se amesteca limbele.) Unui oficieru prussescu ranitu trebuiá se i se puna lipitori, pentru cá sa-i suga sângele celu reu; spre scopulu acest'a mediculu prusu merse intr'o farmaceria (apoteca) cá sa le cumpere, dara nesciindu cum se chiama lipitórea in limb'a francesa, vrù se o descrie sî dise: „Monsieur, n'avez vous pas — je ne sais pas coment dire — des-des petites bêtes noires noires, qui tirent le sange ?“ — (Dle, nu cum-va ai Dta — nu sciu cum se dice — nisce animale mice, negre, cari sugu sângele ?) — „Ah, monsier, vous demendez des puies ?“ (Ah, dle, D-ta intrebi dupa pureci ?) fù respunsulu farmacierului care, séu se facea a nu-lu intielege, séu némtiulu a patît'o cu francesulu precum a patît'o sî cu birjariulu românu intr'o iérna aspra, pre o cale lunga.

Concursu.

Devenindu vacanta statiunea invetiatorésca din comun'a Sârâzaniu protopresbiteratului gr. or. a Fagetului se escrie concursu pâna la 8 Februarie a. c. Emolumentele suntu: 73 fl 50 xr. v. a. 10 metiu de grâu; 20 metiu de cucuruzu; 100 pf. lardu, 100 pf. sare; 15 pf. lumini, 8 orgii lemne, cartiru cu unu jugeru de gradina. —

Doritorii de a ocupá acestu postu, suntu avisati, recursele bine instruate sî adresate comitetului parochialu se le subscérna dlui prot. Atanasiu Ioanoviciu in Fagetu.

Sârâzaniu 16 Ianuariu 1871.

In contielegere cu dlu protopresbiteru

(8—1) Comitetulu parochialu

Anuntiu.

Din partea representantei comunei Avrigu, se face prin acést'a cunoscutu, cumca muntele comunale „Surulu“ cu o pasiune de 1600—2000 de oi, se va esarendá pre unu tempu de 3 ani, incependu cu anulu presente, — in calea licitatiunei.

Licitatiunea se va tienea in 19|7 Februariu a. c. la cas'a comunale in Avrigu, unde se potu aflá sî mai inainte conditiunile esarendârei.

Avrigu in 26|14 Ianuariu 1871,

Ofi iulu comunale.

Georgiu Bratu

7—2 prin Pred'a

Adv.

Edictu.

Ioanu Duca din Vingard cottu Albei de josu, care de trei ani de dîle a parasitu cu necredintia pre legiuit'a sea nevasta Rachil'a Coterea din Springu, fâra a se sci ubicatiunea lui, se citéza in terminu de unu anu sî o dî a se infatiosia inaintea subscrisului foru matrimonialu in persóna séu prin procuratoru, spre asi dá sém'a pribegirii sale, câci la din contra sî in absenti'a lui se voru face pasi dupa legea cuvenita.

Forulu matrumonialu gr. or, alu Şcaonului Mercurei.

Sabiiu 11 ianurriu 1871.

Petru Badila

4—3 Prot. Mercurei.

Fenu de vendutu.

In comitatulu Hunadórei in comun'a Hondolu dóue óre departate de statiunea calei ferate Dev'a, se afla unu Quantum mare de fenu, din care sî cu clai'a se vinde. — Speculanti de fenu, séu proprietari de oi au a se adresá câtra d. Lazaru Piposiu in Zalathn'a.

109—3

Citatiune edictala.

Ioanu Curechianu din Topercia Scaulului Mercurei care cu necredintia de doi ani de dîle au parasitu pre legiuit'a sea sotie An'a Branu totu de acolo, se sorocesce a se infatiosia in unu anu sî o dî inaintea forului Matrimonialu alu Mercurii in persóna, séu prin Procuratoru spre asi dá seam'a pribegirii sale, câci la dincontra si in absenti'a densului se voru face cele ce legea dicteaza in caus'a loru aceasta.

Forulu matrimonialu alu Scaonului Mercurii.

Sibiiu 11 Ianuariu 1871.

Petru Badila.

5—3 Protopopu.

Burs'a de Vien'a.

Din 20 Ianuarie (1 Febr.) 1871.

Metalicele 5%	58 70	Act. de creditu	249 50
Imprumut. nat. 5%	67 70	Argintulu	121
Actiile de banca	714	Galbinulu	5 83

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a sî tiparîulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prennmeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori franuate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. car pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 7. ANULU XLX.

Sabiiu, in 24 Ianuarie (5 Febr.) 1871.

PROGRAM'A.

esamenelorn pentru semestru I. alu anului scolariu $18^{70}/_{71}$ in institutulu archidiecesanu pedagogico-teologicu.

	Inainte de amédi dela 8 óre.	Dupa amédi dela 3 óre.
Luni in 25 Ianuarie	Pastoral'a clericii a. III. si Computulu pedagogii anului I. si II.	Introducerea in sf. scriptura clericii a. I.
Marti in 26 Ianuarie	Moral'a cler. a. II. si Geografi'a pepedagogii a. I. si II.	Esegetic'a clericii a. II.
Miercuri in 27 Ianuarie	Dreptulu canonicu cler. a. II. Catichismulu mare si Istori'a bis. ped. I. si II.	Retoric'a bisericésca cler. a. III. si ped. an. II.
Joi, 28 Ian.	Dogmatic'a cler. anului I.	Pedagogi'a cler. a. III. si pedag. a. II.
Vineri, 29.	Istori'a bisericésca cler. anului I.	Gramatic'a pedagogii anului I si II.

Eveneminte politice.

Eri a fostu dîu'a cându avea sa se incheie sessiunea delegatiuniloru. Preste vre-o diece dile se va deschide iérasi senatulu imperiale,

Unu evenementu de mare insemnatate se petrece acum in Franci'a. Evenementulu acest'a este: negotiarea intre francesi pentru capitularea Parisului, pentru unu armistitiu si in fine déca se póte ajunge pârtile voru incheiá si pace.

Conditiunile care s'au luatu de base la negotiare le amu amintitu si in numerulu trecutu. Pentru cá sa mai intregimu unele date preste cari vomu fi trecutu cu vederea in numerulu trecutu, facemu sa urméze aici conditiunile dupa cum se presupune ca suntu depuse in unu documentu subscrisu de Bismark si Favre si adeca:

Armistitiu de trei septemâni pre basea preliminarieloru de pace;

cederea Elsasului si Lotaringiei cu Metiulu;

cederea a 20 nâi de resbelu;

esolvirea a 4 miliarde spese de resbelu;

recunóscerea reciproca a straformâriloru politice interne;

convocarea constituantei in 14 dile.

Despre cursulu negotiâriloru scimu dupa scirile câte le amu pututu aflá din diferite pârti urmatórele:

La 25 Ianuariu n. a scrisu din Versailles cor. dela „Nat. Ztg. din Berlinu:

C'ést la paix 'si diceau locuitorii de aici (din Versailles) dupa ce au aflatu ca Jules Favre se afla in cortelulu generale. Interesulu principalu este indreptatu asupr'a acestoru negotiâri. Jules Favre a venitu in 23 sér'a la 7 óre acompaniatu de ginere seu din Parisu si a trecutu printre antepostури la Sevres, si fâra de a merge in otelu a trasu la contele Bismarck, cu care a conferitu cinci óre intregi pâna câtra medianópte. Dupa aceea s'a dusu Favre in locuinti'a reservata pentru densulu Boulevard du Roi nr. 1, unde impreuna cu ginere seu lucrara pâna la 3 óre diminéti'a. Intr'aceea in nóptea dela 23 spre 24 s'a tienutu unu consiliu de resbelu sub presiedinti'a regelui; propunerile lui Favre, dupa cum amu auditu a fostu objectulu unei discussiuni mai indelungate.

Eri pre la 11 1/2 óre inainte de amédi a reintorsu Bismark visit'a dlui Favre si a petrecutu o óra la ministrulu francesu. Contele Bismarck fu insinuatu ca „chancellier allemand imperial"; dlu Favre l'a primitu cu tóta cuviinti'a cu cuvintele „Vous me rendez beuncoup d'honneur". Câtra 1 óra intr'amédi iéru se coadunа consiliulu de resbelu. Conferinti'a a duratu dóue óre, dupa carea Favre a plecatu la Parisu petrecutu de unu gendarmu prussianu calaretiu ... Eu l'amu fostu vediutu la Ferdiers asta tómna in Septembre pre Favre si l'amu aflatu ca a imbetranitu fórte tare de atunci incóce. In sér'a cându a sositu aici erá fórte pre gânduri si fórte deprimatu, eri inse cându a plecatu de aici erá cu fati'a serina. Contele Bismark s'a despartitu de Favre in modulu celu mai afabile si l'au strinsu de mâna de mai multe ori. Déca se póte incheiá ceva dupa semne asupr'a situatiunei, putemu sa asteptâmu in scurtu tempu pacea cea mai durabile ..."

In 27 Ianuarie se telegrafà din Londonu: Din Versailles se telegrafà astadi: negotiatiunile in privinti'a capitulatiunei Parisului au progresatu asiá de departe, in câtu se astépta incheierea loru.

„Correspundintia Havas" aduce din aceeasi dî unu comunicatu alu regimului francesu din Bordeaux care deminte scirile despre negotiările de capitulatiune.

In 28 Ianuarie se telegrafeza la „Times" ca Favre cu generalulu Beaufort a incheiatu unu armistitiu pentru tóta Franci'a.

Conditiunile suntu cele de mai susu cu adausulu ca cetatea Parisului trebuie sa platésca si o contributiune de 200 milióne de franci, internarea prinsiloru francesi dela trupele de linia si gard'a mobile desarmati in Parisu; ocuparea forturiloru de câtra prussiani; in cetate se fia iertatu a se transportá nutreminte de totu feliulu; pentru sustienerea ordinei gard'a nationale remâne inarmata, armele militiei de linie si si a gardei mobile se predau prussianiloru.

Scirea acést'a care acum este dejá fapta a implutu de durere pre cele mai multe cetâti ale Franciei. Regimulu din Bordeaux inse, dupa cum se vede din depesiele telegrafice, se face cá si cum nu aru voi sa se demita la negotiâri Abiá o depesia din 2 Fauru n. spune de o prochiamatiune a lui Gambetta, prin carea provóca pre francesi sa se folosésca de armistitiu si sa armeze pentru resbelu, in fine provóca la participarea adunârei celei dintâiu republicane, carea voiesce pacea, déca va fi in stare pacea se asicure intregitatea Franciei. — Unu decretu prin carele se escriu alegerile pre 8 Fauru, eschide dela alegeri pre toti membrii familiei imperiali si de regenti pre ministri imperiali, senatori, prefecti si candidatii oficiali.

Diet'a Ungariei.

Siedinti'a din 19 Ian. a casei ablegatiloru o deschide presiodintele Somssich la 10 óre. Pre fotoliele min.: Gorove, Bedekovics, Kerkapoly si Andrassy.

Dupa cetirea si autenticarea protocolului siedintiei precedinte anuncia presiedintele mai multe peditiuni dela jurisdictiuni, care de odata cu ale deputatiloru Mor. Ioka'y si N. Csanády se transpunu comissiunei de petitiuni.

Dupa ce I. Stratimirovics face o interpelatiune, câtra presiedintele ministriloru, relativa la simtomele, care arata o apropiere a Austriei de Prussi'a trece cas'a la la ordinea dîlei, la care sta unu singuru objectu, a trei'a cetire a proiectului de lege pentru recrutare. Se cetesce, primesce definitivu si tramite casei magnatiloru.

In 20 erá sa tiena cas'a ablegatiloru o siedintia, din causa inse ca aparura pucini deputati se amanâ siedinti'a pre dîu'a de 21.

In siedinti'a din 20 Ian. a casei magnatiloru, care dură numai câte-va minute se primi legea pentru recrutare fâra modificatiuni.

In siedinti'a din 21 Ian. a casei ablegatiloru ascerne notariulu casei mag. br. Iul. Nyáry nuntiulu despre primirea nemodificata a legei de recrutare. Se va ascerne corónei spre sanctiunare.

K. P. Szathmáry interpeléza pre ministrulu pentru aperarea tierei cu privire la siguranti'a publica a civiloru si opiniunea loru despre positiunea soldatului in statu, ca nu are de cugetu a face pasii necesari, cá portarea armeloru afara de serviciu sa se suspenda?

Referintele comitetului centralu P. Királyi ascerne raportulu acestui comitetu despre proiectele ministrului pentru aperarea tierei. I. Györffy ascerne in aceea-si afacere unu votu separatu alu mai multoru sectiuni. Raportu si votu separatu se voru tiparí.

La ordinea dilei sta desbaterea generale despre bugetulu anului 1871.

K, Szél cetesce raportulu comissiunei, insociându-lu cu unele observatiuni deslusitóre. Densulu face mai intâiu comparatiuni intre bugetele din 1870 si 1871. In anulu 1870 a fostu sum'a totale a recerintiei ordinarie dimpreuna cu creditele suplementarie 133,216,000 fl., in anulu 1871, 141,800,000 fl; in anulu 1870 au fostu veniturile preliminate 147,000.000 fl., in anulu presinte suntu 159,960.000 fl. Asiá dara au crescutu si veniturile prel. si spesele prel., impregiurarea imbucuratóre e inse, ca crescerea veniturioru intrece crescerea speseloru. Déca comparâmu veniturile preliminate cu spesele preliminate resulta unu prisosu de 18.000 000 fl. pentru spesele comune ordinarie. Spesele estraordinarie au fostu in anulu 1870 preliminate cu 42,270.000 fl., in anulu de facia cu 42,226.000 fl.; veniturile estraordinarie in anulu trecutu 36,540.000 fl., in anulu de facia 39.380.000 fl.; deficitulu in estraordinariu, s'a suitu asiá dara in anulu trecutu la 5,700.000 fl, in anulu pr. se suie numai la 2,800.000 fl. si asiá au scadiutu si aici deficitulu cu 3 milióne. Déca presupunemu ca cuotele Ungariei la afacerile comune voru avea in anulu acest'a aceea=si marime cá in anulu trecutu, va scadé deficitu de 15 milióne, care l'amu avutu in an. 1870, cu 6 milióne. Dorinti'a comissiunei, cá de securu si a intregei legislative e cá se sosésca câtu de ingraba tempulu, cându nu numai in fapta dara nici in preliminariu sa nu esiste deficitu. La dejudecarea bugetului ascernutu se fia cas'a condusa de acel'a-si principiu, de care a fostu si comissiunea financiale adeca a nu refusá nimic'a, ce e absolutu necesariu, pre lânga aceea a reduce inse fia-care problema pâna la celu neaperatu necesariu. Vorbitoriulu recomânda acceptarea proiectului despre bugetu cá basa pentru desbaterea speciala. (Aplause viue la drépt'a).

Cá primu vorbitoriu pasiesce E. Simonyi, care imputa regimului, ca a ascernutu bugetulu pré tardîu. Kol. Tisza si Fr. Deák au presintatu proiecte de conclusu, a câroru scopu erá a deoblegá legalminte regimulu, cá se ascérna bugetulu la tempulu cuviintiosu; de unu anu dejá le are cas'a inainte-si si inca nu le-a desbatutu. Dara si alte erori a comisu regimulu in decursulu anului trecutu, care silescu pre vorbitoriu a nu primí bugetulu de basa pentru desbaterea speciale, ci a

recomendá urmatoriulu proiectu de conclusu spre primire :

Considerându, ca sî acele drepturi, care ni mai lasa art de l. 12:1867, necontenitu se mârginescu sî micsioréza ;

Considerându, ca, trecându cu vederea situatiunea dejositóre a tierei pre teritoriulu afaceriloru interne, nu simtímu progresu, nu se facu reforme;

Considerându, ca sî in privinti'a financiale mergemu indereptu, ca spesele sî veniturile nu-si tienu ecilibriulu, ca contributiunile devinu din ce in ce totu mai apasatóre, decide cas'a : De óre ce tiér'a tiene neconveniveru cu interesele sele, a mai lasá administratiunea averiloru sî afaceriloru statului in mânile regimului de facia, nu primesce bugetulu ascernutu. (Aplause la steng'a estrema). Dupa aceste continua vorbitoriu a atacá regimulu in modu sî mai aspru sî f nesce : Din tóte aceste cause sî din causa ca nu e aplicatu a se increde nici in facultatea nici in buna-vointi'a regimului, nu votéza acestui regimu nici bateru unu cruceriu ; densulu recomânda primirea propunerei sele.

Ministrulu de financie K e r k a p o l y combate pre antevorbitoriu, B. M a r i a s s y vorbesce pentru propunerea lui S i m o n y i ; cu ce la 3 óre se incheia siedinti'a.

In siedinti'a din 23 Ianuariu se autentica mai intâiu protocolulu; presiedintele anuncia unele petitiuni care se transpunu comissiunei respective.

La ordinea dilei sta continuarea dsbaterei gegerali despre bugetulu 1871.

Br. L. S i m o n y i asemene imputa regimului, ca a ascernutu bugetulu pre tardiu sî defectuosu; de óre ce inse, cându n'aru votá, s'aru impedecá administratiunea, densulu primesce bugetulu de basa pentru desb. speciale.

S. B o r l e a imputa regimului in modu resolutu procederea de pân'acum, cu deosebi facia cu nationalitâtile. Densulu nu votéza bugetulu ci acceptéza proiectulu de conclusu alui S i m o n y i.

La desbaterea acést'a mai iau parte, parte pentru primirea bugetului parte pentru propunerea lui S i m o n y i sî alte Secret. I. S z a p á r y, Kol. T i s z a, Iul. S c h w a r z, E. H r a b a r, D. I r á n y i, B e r z e n c z e y sî in fine ministrulu de financia, care intre altele reiapta imputârile facute, ca aru fi ascernutu bugetulu pré târdiu.

Presiedintele : 20 deputati (dela steng'a estrema) ceru voterea nominale sî amenarea pre siedinti'a de mâne. Deci eu incheiu siedinti'a.

Incheierea la 2 óre.

Din Delegatiunea reichsratului.

In 18 Ianuarie tienù delegatiunea senatului imperialu o siedintia scurta in care se finí desbaterea speciale despre bugetulu ministeriului de esterne sî in care se primira tóte propunerile comitetului.

La fondulu de dispositiune vorbesce C a r n e r i, care dice ca ministeriulu are alte midilóce de a influintiá pres'a ; bani accordati de majoritatea celoru credinciosi constitutiunei, servira nu de multu tempu, pentru de a batjocorí preste mesura pre acei'a, cari suntu fideli constitutiunei. O e l t z afla fondulu de dispositiune de absolutu necesariu, pâna cându starea Europei nu va capetá o forma ferma. Vorbitoriulu imputa regimului positiunea ce a pastratu facia cu cestiunea romana sî doresce impacatiune cu puterea papale, care e mai mare decâtu a regelui Italiei.

Votându-se se respinge proiectulu regimului sî se primesce propunerea comitetului cu mica modificatiune.

La titlulu 2 vorbesce G r e u t e r. Densulu compatimesce ca actele relative la cestiunea romana suntu fórte necomplete, câci se incepu numai cu invasiunea in statulu papalu.

Mai vorbesce inca B e u s t, respundiendu intre altele antevorbitoriului in tonu sarcastitu sî dupa aceea se incheie siedinti'a.

Proiectu de lege pentru regularea relatiuniloru urbariali de posessiune sî a celor'a de asemene natura, cari sustara in fapta pre fundulu regescu pâna in 1848.

§ 1. Fiindu ca pre basea dateloru istorice, pre a legiloru din pârtile transilvane sî pre a judecâtiloru cu potere de dreptu, dupa natur'a fondului regescu nu se póte admite ca acolo au fostu oblegaminte sî relatiuni feudali nainte de 1848 : comunitâtile din scaunele filiali Talmaciu sî Salisce, precum sî comunele ce se tienu de cetatea Branului (Törcs,) prin acésta lege suntu dechiarate de egale in drepturi cu ceilalti cetatieni liberi ai patriei de pre fundulu regescu:

§ 2. Se stergu tóte remasitiele legatureloru urbariali, cari au sustatu in fapta pre fundulu regescu pâna in 1848; dreptu aceea comunitâtiloru cari au statu in asemene relatiune urbariala câtra cei VII judi, sî câtra orasiulu Brasiovu, prin acést'a li se dau iéra-si in deplina proprietate fundurile loru intravilane, câmpurile loru, rîurile loru, padurile loru sî intregi terietóriele hotaraloru loru, iéra regalele mai mice se dau in posessiunea comuneloru inse-si, cu eschiderea drepturiloru domniei de pamentu.

§ 3. Patent'a urbariala din 21 Iuniu 1854, precum nici ordinatiunile ministeriali emise pre basea acelei'a, nu se estindu asupr'a locuitoriloru de pre fundulu regescu.

§ 4. Incâtu cei VII jndi sasesci sî orasiulu Brasiovului, prin introducerea potestatei de domni'a de pamentu in comunitâtile administrate, aru fi infiintiatu pre hotarale acestor'a paduri, pamenturi sî fenatie alodiali, acestea de asisderea sa se dee iéra-si comunitâtiloru.

§ 5. Ministeriululu de interne sî celu de justitia suntu insârcinate a despune ca pre calea administrativa sa se intemple impartirea sî socótele reciproce in privinti'a muntiloru revindicati, in privinti'a folosirei loru ce intr'aceea o desdaunase erariulu regescu, precum sî in privinti'a fulóseloru ce le-au luatu cei VII judi sî orasiulu Brasiovu sub durat'a legaturei urbariali ; acestea sa se intemple cu ascultarea pârtiloru sî dupa o cercetare strabatatórie in datele ce se referescu la aste cause. —

Datu in Clusiu, din adunanti'a generata ordinaria a Reuniunei advocatiloru, ce s'a tienutu la 3 Decembre 1870.

Alessiu S i m o n u
Presiedinte.

Mihailu K ö v á r i
Secretariu.

Anulu nou la Wilhelmshöhe.

Diu'a de 1 Ianuarie a fostu totu deun'a considerata de câtra Curtea Imperiala din Franci'a cá unu evenimentu de o mare importantia, trecutulu ni-lu a doveditu de ajunsu. Asta—di insa acést'a ceremonia, cu tóte ca serbata dupa datinele Imperiale, ea a fostu trista sî plina de o retienere demna.

Imperatulu se sculase putienu mai de diminétia dupa obiceiulu seu sî priimí filicitatiunile persóneloru suitei sele admise in intimitatea sea. Dupa acést'a prim'a receptiune, Imperatorele trecù in salonulu Castelului, care fusese transformatu in capela sî a asistatu la S-t'a Liturgia cu o mare devotiune.

Deosebitu de suit'a sea, se vedea sî alte persóne venite spre a lu felicitá, Princés'a de Moscowa cu fii ei, Comitele de Labedoyère, generalele de divisiune ; Marquisulu de Forton, comitele de Tu-

FOISIÓRA.

Despre simtieminte.

(Prelegere publica tienuta in 21 Ianuariu a. c. de prof. Nicolau C r i s t e a).

Unu prof. de filosofia, in unu tratatu despre s i m t i e m i n t e, scrisu la 1861 sî tiparitu in anulu urmatoriu in Lipsi'a, incepe prefaci'a sea in urmatoriulu modu :

„Déca opulu acest'a sî a facutu de problema de a duce (pre cetitoriu) mai aduncu in lumea cea tacuta sî misteriósa a simtieminteloru : nu a primitu cu aést'a sî missiunea celui ce striga in pustia ?

„Nici odata nu a fostu póte mai nepotrivitu tempulu pentru o retragere câtra cele interióre, cum este celu de fatia. In tempulu de fatia domnesce o viatia mai miscata; nu inse un'a, a cârei privire sa fia intórsa spre cele i n t e r n e, ci mai multu spre cele e s t e r n e. — Drumuri de feru sî de apa asternu privirei fermecate tesaurii (vistieriile) tuturoru zoneloru; frémetulu masineloru ; sgomotulu piatieloru; luptele de partite, pre tribune sî in foile periodice, siuiera, necontenitu in urechile nóstre.

„Spiritulu“ ce tiese la „resboiulu celu sgomotosu alu tempului“ nu e favoritoriu unei speculatiuni de cuprinsu scientificu. — Generatiunea presenta, intre multele distractiuni, invitatóriele placeri, intre sgomotulu ce cresce mereu alu viscoliloru sociali, cum sa póta aflá tempu sî linisce pentru cá sa-si adune mintile pentru o intuitiune interna ?“

Lumea dela 1861 pâna astadi nu s'a schimbatu, cá so nu potu folosí cuvintele profesorelui dreptu introducere, cându me presentezu inaintea unui respectabile auditoriu cu o tema de natur'a celei tratate de acest'a.

Inse este óre de prisosu a intrá odata sî in lumea cea misteriósa a acestei pârti a vietiei spirituali, ce o numimu simplu simtieminte ? Ele cuprindu in sine acelu farmecu alu „fericirei, dara sî alu patimiloru din esistinti'a nóstra terestra (pamenténa)“, dice autorulu citatu. Bucuri'a sî intristarea au nu suntu ele nisce vibratiuni, cari ne arata in fine acordele unei vieti intregi a individului sî a individualitâtiloru ? Simtiemintele ne arata gradulu de inaltimea vietiei spirituali a individiloru singurateci. In ele este oglindata starea culturei unui omu singuratecu sî a unui poporu.

Sa ne incercâmu dara a ne pune inaintea celui mai admirabilu caleidoscopu, inaintea spiritului omenescu. Sa ne incercâmu a urmarí dupa putintia acea miscare sî schimbare perpetua a formatiuniloru aceloru ce cuprindu in sine fericirea sî patimile esistintiei nóstre din asta lume.

Simtiemintele nu suntu ceva ce sa se póta isolá de aceea-lalta activitate a spiritului, de aceea va trebui inainte de tóte sa facemu o scurta privire asupr'a referintiei loru intre cele-lalte insusîri ale vietiei spiritului.

Din cele mai vechi tempuri s'au incercatu ómenii a descrie viati'a spirituale sî a o impartí pentru evidentia in grupe deosebite unele de altele. Platone filosofulu celu vestitu alu Greciloru antici imparte activitatea spirituale in unu modu, pentru noi fórte drasticu. Elu imparte spiritulu insu-si in λόγος (ratiune), in θυμός (inima) sî in επιθυμία (posta), va se dica : in partea intielegatória, simtitória sî doritória séu postitória. Ba Platone face din spiritu trei suflete, pre cari le sî asiéza in locuri deosebite ale corpului, precum intielegerea séu cugetarea, séu sufletulu acel'a carele cugeta sî intielege, in capu, sufletulu celu simtitoriu in peptu, iéra celu postitoriu in pântece. Este adeveratu ca omulu cându cugeta mai indelungatu sî mai aduncu simte óre care influintia fisica asupr'a capului, respective a creeriloru, cându simte o bucuria séu o intristare mare se vede o influintia asupr'a organeloru respiratória, a plumâniloru sî animei mai cu séma, iéra in fine, cându e vorb'a de dorintie, de a stemperá fóme séu sete etc., atunci se simte a fi influintiata partea inferióra a trupului, pântecele.

Tóte aceste firesce nu suntu suflete deosebite, nici locuiescu in aceste pârti numite ale corpului, ci ele adeverescu, ca activitatea spiritului se manifestéza in diferite forme sî ca formele aceste sî afla reflecsiunile loru sî in corpu, in tocm'a cá sî vibratiunile aerului in paretii de resunantia ai unui instrumentu musicalu. Formele aceste de manifestare se potu reduce la trei principali, pre cari psichologii mai noi le numescu : r e p r e s e n t a r e séu idea, s i m t i e m e n t u sî n i s u i n t i a séu dorintia.

Mai nainte aceste se numeau, puteri séu putintie séu facultâti ale spiritului, sî asiá la psichologii cei mai vechi gasimu ca se vorbesce de facultatea representârei, de facultatea simtiementului sî de a dorintiei; ba la unii aflâmu o suma de alte facultâti. Cá sa vedemu de o parte ratacirea de mai nainte, de alta parte, pentru cá sa ne facemu mai familiari cu insusîrea vietiei spirituali, trebuie sa ne punemu unu momentu noi pre noi insine in pusetiunea, din carea sa privimu, cum se urméza fenomenele séu aratârile vietiei in spiritulu nostru. Noi d. e. privimu o icóna, unde este depinsa o regiune frumósa cu campii cu flori, cu turme ce pascu, cu holde manóse sî asiá mai departe. Ochii suntu aici partea aceea a trupului nostru, carii representa sufletului nostru prin nervii vederei ceea ce infatisiéza tabloulu séu icón'a. Dara fiindu ca representarea acést'a cuprinde frumseti, séu suveniri, fia acele de patri'a nóstra mai restrinsa séu de acelea ce amu vediutu noi in copilari'a nóstra,

rene, baronulu Lambert, fiulu seu etc. etc. sî marele Siambelan, ducele de Basano, carele sosise nóptea trecuta.

Dupa ascultarea sântei Liturgii, Imperatorele se reintórse in salonurile de receptiune sî din instinctu, D. de Bassono indeplini datoriele sele, cá odinióra la Tuillerie. Siambellanulu presintà mai intâiu Imperatului o multime de scrisori de felicitatiuni, pre urma introduse pre princés'a dela Moscov'a, care pórta doliulu, sî fii ei mersera a saruta mânile Imperatului. Dupa acést'a venise adiutantii condusi de principele de la Moscov'a, sî fura recondusi de ducele Siambellan. Comitele de Reille presintà Maiestâtiei Sele o adresa de felicitare semnatu de mai multu de 10,000 oficiâri prisonieri.

Imperatorele miscatu sî cu unu surisu melancolicu strinsa mân'a tuturoru asistentiloru.

Veni pre urma presentarea oficieriloru prisonieri de la Cassel, generalii Forton sî Duplessis i conduceau urmati fiindu de persónele civile ale casei, Doctorii Conneau sî Corvissart, D. Pietri sî altii. Toti fura invitati la dejunu.

Dupa mésa, maresialulu Bazaine cu statulu seu maioru se presintà sî remase cam o jumatate de óra. Restulu dilei, Imperatorele lu petrecù inchisu singuru in cabinetulu seu de lucru.

Unu mare numeru de telegrame sosira in acésta dî din Bruxelles, Londr'a, Sant-Petersburgu, Vien'a, Berlinu, Rom'a, Florenti'a, La Haye, Stockholm, Genev'a, Carthagen'a, Lisbon'a sî Constantinopole, precum si din numeróse orasie ale Franciei (?) Angliei sî Belgiei.

La 12 óre comandantulu Casselului, comitele de Monts veni spre a presentá urârile sî felicitârile de usu. Imperatés'a Germaniei trimise-se trei sanie de o lucrare admirabilo. Diu'a tóta, atâtu orasiulu câtu sî castelulu au fostu in mare tienuta, ducele de Bassano portá uniform'a sea oficiala.

O nóua dovada a simpathiei prussiane pentru caus'a imperiala, este ordinile date administratiunei posteloru a nu ingadui nici o abonare la diarulu „Independinti'a Belgiei“, in tóte orasiele unde suntu internati francesi.

Acésta fóia, din caus'a atacuriloru sele violente contr'a dinastiei imperiale nu va puté de adi inainte a circulá in orasiele Germaniei care contienu prisonieri. Esclusiune acestui diariu din listele de abonamente postale sî interdictiunea sea in tóte cafeurile suntu considerate cá o dovada de o mare curtenie la adres'a imperatorelui.

Circulá in dilele din urma la Casselu sgomotulu de o descoperire a unei conspiratiuni in contr'a vietiei Imperatorelui. Nimicu insa n'a fostu intemeiatu, cu tót'a luare in consideratiune a complotui de câtra Comandantulu Kassellului. Iéca faptulu. Unu individu, jumatate muscalu sî jumetate germanu, sî cu nume de Arnstein a venitu din Berlinu la Casselu spre a informá pre Comitele de Monts despre acestu complotu, pre care dice ca l'aru fi auditu urdiendu-se de câtra prisonieri francesi la casu de bombardarea Parisului. Nimicu insa n'a pututu constatá esistinti'a acestui complotu, Imperatés'a este asceptata aici, multi pretindu, ca M. S. sa fia pre drumu.

Imperatorele Napoleone se ocupa cu o brosiura relativa organisatiunei militare a Prussiei in comparatie cu cea francesa. Printre opiniunile emise de Augustulu autore se afla sî cea urmatóre: „Ori ce resbelu contribue la demoralisarea soldatului, acestu reu nu atinge pre societatea cându, cá in Franci'a, armat'a este permanenta. Pacea odata incheiata soldatii remânu la regimentele loru sî suntu supusi unei discipline atâtu de severe in câtu, câte va dile in urma, superiorii loru parvinu a i readuce la respectulu legiloru. Nu póte fi totu asiá si in Prussi'a. Soldatulu perdiendu onestitatea sea, scóte uniform'a lui sî redevine cetatianu, fâra sa aiba timpu a perde sî a renunciá la influintiele cele rele ce resbelulu a esercitatu asupr'a caracterului seu. Acolo se afla pericolulu sî totu de o data slabiciunea sistemului Prussianu.“

Tunelulu de sub Muntele-Cenisio.

Cetimu in „l'Italie“:

„Oper'a strapungerei Alpiloru este terminata: ea este din acele intreprinderi, care onora o epoca care insémna unu mare progresu in sciintiele esacte sî positive, cá sî in sciintiele morele sî politice. Itali'a, Franci'a, Europ'a intréga au se beneficieze din acésta intreprindere.

„Puterea aerului comprimatu a permisu sa se strepunga unu suteranu gigantiou, chiaru in inim'a Alpiloru, in directiunea de la Sud la Nord, sî pre o intindere de 12,220 metre. Suteranulu acest'a incepe la Bardonche, despre Itali'a, sî se termina, 20 chilometre de Saint-Michel, pre cóstele care apartinu Franciei dela 1860.

„Inca dela 1832, d. Medail a presintatu camerei de comerciu la Chambéry, unu proiectu de strapungere, câre a atrasu atentiunea regelui Carol-Albert. La 1845, celebrulu ingineru belgianu Mans a espusu unu nóu proiectu de strapungere prin midiloculu unei machini inventate de densulu; unu alu treilea proiectu fu datu la lumina de d. Bartlett, ingineru anglesu, fórte cunoscutu. Cu tóte acestea, unu fisicu fórte invetiatu, Daniil Coladonu, din Genev'a se ocupa cu compresiunea aerului; esperiintie au fostu facute, sî s'a obtinutu succese mari; acésteа au servitu dreptu basa incercâriloru facute de inginerii Grandis, Grattoni sî Sommeiler. Acestu din urma, provediendu totu avantagiulu ce s'aru puté trage din sistemulu de putere motrice, gasitu de dnu Goladon, a presintatu machin'a sea strapungetore, cu cara s'a terminatu deschiderea acestui tunelu giganticu.

„In 15 Augustu 1857 Camer'a deputatiloru a votatu strepungerea. Comitele de Cavour erá atunci in capulu afaceriloru publice; detori'a piemontesa se urcá la 680,000,000, sî se dicea ca o nóua intrepretare a vé se coste alte 100,000,000 de franci. Cavour a pusu sa se faca numeróse esperintie; a alesu o comissiune de invetiati, intre care dnii Sella Desambrais, Menabrea sî sî Sismond'a, sî a insarcinat'o sa faca unu raportu asupr'a acestei cestiuni.

„Proiectulu fiindu aprobatu de Camera, esecutiunea lucrâtoriloru a fostu incredintiata ingineriloru italiani Grandis, Grattoni sî Sommeiler, cari au mai luatu pre lânga densii pre domnii Borolle, Copello sî Massa.

„Lucrârile preparatorie au tienutu patru ani. In intervalulu acest'a conditiunea Piemontului s'a schimbatu: regatulu Italiei fu constituitu, Savoi'a devení francesa, sî prin urmare sî teritoriulu pr'a asupr'a câroi'a erá sa se afle partea despre Nordu a tunelului; lucrarea insa s'a urmatu de câtra guvernulu Italiei, in conformitate cu art. 4 din tractulu de cesiune a Savoiei, incheiatu la 24 Maiu 1860.

La 25 Ianuariu 1862, regele Victor-Emanuelu sî principele Napoleonu au inauguratu oficialu tunlulu la Madane, sî regelo dete focu intâieloru mine pregatite de machinele strapungetóre. Din diu'a aceea lucrârile s'au urmatu necontenitu suptu directiunea dlui Borelli, despre Itali'a si dlni Copello, despre Franci'a.

La 26 Decembre 1870, lucrarea a triumfatu: cea din urma mina a isbucnitu sî tunelulu a fostu

---

se sternesce in noi o bucuria séu o doiosîa ce ne invita lacrimi in ochi sî in fine unu doru dupa locuri departate, cá cele din icóna séu dupa tempuri trecute, cari ni le aduce aminte, regiuni cá cele in cari umblámu sî noi odata.

In esemplulu acest'a avemu tóte trei formele principali ale vietiei spirituali. In partea dintâiu ni se **representa** locuri din patria séu din copilari'a nóstra, va se dica, ni se oglindéza ceva in spiritu, sî pâna ací suntemu passivi; in partea a dóu'a suntemu cuprinsi de **simtiementulu** bucuriei pentru revedere séu alu duiosiei pentru aducerea aminte de unu trecutu pre care nulu mai putemu redobandí, va se dica, noi incepemu a patimí; in partea a trei'a **dorulu** de a mai fi in locurile patriei mai restrinse séu in etatea cea fericita a copilariei pare ca impinge spiritulu la o actiune spre reajungerea acelor'a, va sa dica pare ca din sufletulu nostru aru se procéda o activitate. Fórte nimeritu caracteriséza **Drobisch** in psichologi'a sea empirica (pag. 36) aceste trei forme principali in cari se manifestéza viati'a spirituale. Elu dice: „Unele pare ca se intempla in **noi**, fâra de a observá ca noi perdemu óre care putere considerabile, activa séu passiva, acést'a este **representarea**, ide'a. Alte iéra ni se pare ca se intempla **cu noi** asiá incâtu noi patimimu; acest'a e **simtiementulu**. Alte iera in fine pare ca purcedu **din noi**, cá o activitate a nóstra; in genere acest'a se póte numi **nisuintia**.“

Acest'a e dara impartîrea intregei vieti spirituali. Dara cum sa desfacemu noi aceste in facultâti deosebite, de óre ce, precum vedemu, tóte se intempla in o legatura strinsa un'a cu alt'a, cá unu intregu, cá o armoni'a, sî de óre ce viati'a spirituala nu ese din acestu cursu, ci numai odata precumpanesce mai tare un'a, alt'a-data alt'a din aceste aratâri.

Indata ce trecemu asiá dara la partea esentiale a temei nóstre, constatâmu ca in tóta viati'a spirituale totude-un'a stau in legatura cu representârile séu ideile ce le câstiga omulu prin cele cinci simtiri séu sensuri. Esperinti'a nóstra ce o facemu cu noi insîne sî esperinti'a ce o facemu sî la altii ne invatia ca cu sosirea unoru idei ni se presentéza in sufletu sî unele simtieminte sî cu disparitiunea acelor'a disparu sî unele simtieminte din sufletulu nostru.

Necsulu séu legatur'a acést'a a simtieminteloru cu productulu impressiuniloru din simtiri, ne spune psichologi'a ca se arata in dóue forme principali sî adeca, odata in urm'a impedecârei reciproce séu in urm'a impreunârei reciproce a ideiloru. Déca aru fi asiá atunci omulu aru fi neincetatu in unu noianu de valuri neodihnite, pentru ca impressiunile din afara suvenirile dinlaintru impedeca mereu séu impreuna mereu idei. Omulu atunci nu aru puté ajunge la o cugetare obiectiva despre nimica cu atâtu mai putienu la o activitate cu planu, cí s'aru cufundá mereu câudu in cugetâri neplacute, câudu in placute, precum i le aru aduce impedecarea séu impreunarea ideiloru.

Pentru cá sa se nasca unu simtiementu in sufletulu cuiva esperinti'a ne-invatia, ca mai e lipsa sî de altu-ceva. Noi siedemu cu séu fâra de lucru. Impressiunile din afara, suvenirile din laintru punu in miscare nenumerate icóne ce trecu pre dinaintea ochiloru nostri spirituali. Tóte acestea insa trecu cá nesce figuri din vitleemurile cu cari se colindá odinióra la craciunu, ba cu multu mai iute, fâra de a produce ceva de osebitu in noi. Impregiurarea acést'a inca lasa urme in spiritu, dara acele suntu contopite unele intraltele de facu unu conglomeratu nechiaru, pre carii unii lu numescu **simtiementu generalu**. Câudu acésta cerculatiune este in cursulu seu mai bine sî vine ceva ce **oopresce**, ce **oimpedeca** séu o accelereza, va se dica **conturba** ordinea ideiloru din calea pre care pornisera odata, atunci devine spiritulu in o stare abnorma, si anormitatea acést'a este carea **timbréza** starea aceea a sufletului nostru, ce o numimu **simtiementu**.

Ajunsi la acestu stadiu aru fi cá sa facemu o classificatiune din simtieminte, dupa cum o aflâmu la diferiti autori de psichologii. Inse fiindu ca ne aru trebuí spre scopulu acest'a a ne estinde mai departe de câtu la o unica prelegere, me margineseu acum pre lânga impartirea cea mai generale sî cea mai firésca, in simtieminte de **bucuriu** sî de **intristare**.

Bucuri'a sî intristarea suntu doi poli ai complecsului simtieminteloru. Afara de acesti doi poli putemu dice ca nici nu esista o lume simtiementala, pentru ca asiá numitele simtieminte mestecate dupa cum vomu vedé mai târdiu nu suntu altu ceva de câtu o schimbare rapede a acestoru dóue feliuri de simtieminte.

Simtiementu de bucuria se nasce atunci in spiritulu nostru, câudu ideile se ajuta unele pre altele in unu modu marcatu sî cu deosebire in momentulu acel'a, câudu ideile ce se impreunau cá sa se ajute reciprocu unele pre altele, aveau o pedeca óre care. Câudu o idea mai puternica de câtu pedec'a, carea asemenea se impreuna cu cele dintâiu, invinge pedec'a si se contopescu tóte la o lalta, simtiementulu de bucuria e nascutu. Asiá d. e. câudu avemu pre o mama, tata, socia, fim etc. in departare, care departare noi nu o putemu delaturá usioru pentru cá sa fimu impreuna, dara pre neasteptate totusi ne vedemu in pusetiune de a ajunge lânga mama etc.; câudu avemu o obligamente de implinitu sî pedec'a ce ni se paré ca va se ne oprésca de a o implini o vedemu delaturata; câudu cineva are sa rostésca o cuventare, sî se teme ca va gresî in vre-unu locu sî nu va puté sa o dica pâna in sfersîtu, dara trece preste loculu de care s'a temutu sî i succede sa o finésca bine etc. etc intra numai decâtu in o stare a inimei placuta, e cuprinsu de unu simtiementu de bucuria.

(Va urmá.)

deschisu. Municipalitatea de la Turinu a anuntiatu noutatea acést'a estraordinara printr'o proclamatiune: o serbatóre s'a improvisatu la Bardonneche la care a luatu parte mai multi invitati, in fine municipiulu tramise ingineriloru Grattoni sî Sommeiler câte unu pergamentu purtându inscriptiuni de circumstantia.

Generalulu Manabrea, care erá unulu din membrii comissiunei insarcinata de a studiá proiectulu, estimase cheltuil'a totala la 65,000,000 de franci. Se crede ca ea nu va trece preste 60,000,000; resulta din relatiunile oficiale ale anului 1868 ca pre atunci cheltuielile nu se suisera la mai multu de 35—36,000,000 de franci.

Cheltuiél'a acést'a se face de guvernulu francesu, guvernulu italienu sî societatea drumului de feru Victor Emanuel, déru pân'acum numai Itali'a a facutu tóte cheltuelile. Iéta in ce conditiune intrà Franci'a:

In bas'a art. 4 din conventiunea internatiunale incheiata la 7 Maiu 1862 intre Itali'a sî Franci'a, cheltuiél'a ce trebuie sa faca guvernulu francesu, pentru strepungerea portiei de tunlu, situata pre teritoriulu francesu, este fisata la sum'a de 19,000,000 pentru casulu cându durat'a lucrariloru va fi de 25 ani, numerati de la 1 Ianuariu 1862; in casulu cându lucrarea aru fi cu totulu terminata inainte de 15 ani, capitalulu de 19.000,000 va fi maritu cu o prima de 500,000 franci, pentru fie care anu. Capitalulu stipulatu la art. 4 nu va fi platitu, de câtu dupa terminarea lucrâriloru, sî guvernulu francese este datoriu sa platésca guvernului italianu, in timpulu esecutiunei, unu interesu de 5 la %, pentru cheltuelile corespundietóre cu pârtile terminate.

Pre de alta parte compani'a drumuriloru de feru Victor-Emanuel este angajata a platí o suma de 20,000,000 de franci, dupa inaugurarea tunelului.

Personalulu intrebuintiatu la strapungerea tunelului a fostu de 3,000 ómeni, impartiti in didari minori, cioplitori de petre s. c. l afara de personalulu technicu, acel'a alu administratiunei sî alu secretariului.

Varietâti.

*** Ministrulu de culte sî instructiune publica Bar. Ios. Eötvös a muritu alalta ieri séra. Fiai tierin'a usióra!

*** D. Ales. Romanu, redactorulu „Federatiunei" din Pest'a a esitu din inchisórea din Vatiu la 18 Ian. Diui a fostu intempinatu la gar'a din Pest'a de unu mare numeru de români, intre cari sî redactorulu interimariu alu „Federatiunei" d. Iosifu Hodosiu sî mai multi tierani din comitatulu Bihariei alu câroru alesu este pentru dieta.

*** Hermannstädter Ztg. aduce scirea despre mórtea prof. Dr. Eckardt, carele tienù prelegeri publice sî pre aici prin Ardealu sî care, ddieu sa lu ierte pre unde va fi, fanfaronadase multu sî la adunarea generale a invetiatoriloru germâni in Vien'a tienuta in primavér'a trecuta.

*** (Principele Karageorgevics,) carele in prim'a instantia — la judecatori'a comunei Pest'a — a fostu eliberatu din causa, ca dovedile nu erau destulu de evidente despre participarea lui la omorulu principelui Obrenoviciu sî asupr'a cârei sentintie atunci opiniunea publica in Serbi'a se aretá iritata contr'a Ungariei, la ce foile unguresci respundeau ca — nu este sentinti'a finala, fiindu ca mai au se judece sî forurile superióre, cari potu se condamne pre esprincipele cu pre complicii lui, de unadi intr'adevera in a dóu'a instantia, prin Tabl'a regésca fu judecatu la 8 ani de inchisóre gré, iéra companionii sei Trifcoviciu sî Stancoviciu fia-care la 4 ani inchisóre gré, sî toti in solidum la refuirea speseloru procesului sî speseloru de intretienere in decursulu inchisorii.

*** (Diurnalulu „Drapeau.") Sunt multi, cari inca sî acum mai credu, ca Napoleonu iéra va devení imperatulu francesiloru, sî mai alesu o partida bonapartista in Brusela, lucra cu multu zelu pentru restaurarea imperatiei cadiute. Intre midilócele loru e sî o fói'a cu titlulu „Drapeau", care se tiparesce in mii de esemplare, sî se espedéza deosebitu prisonieriloru francesi, gratis, firesce pre spesele lui Napoleonu. Cei mai multi dintre oficierii francesi, retramisera diurnalulu cu dispretiu, neconsimtiendu cu principiele politice, ce le cuprinde; unii inse la-primira, dar la acést'a i indemnà singuru numai o rubrica interesanta, ce esiste in acestu diurnalu. Anume rubric'a acést'a e deschisa numai pentru diferite impartesîri sî anunciâri din partea prinsonieriloru francesi sî a familieloru acestor'a. Asiá spre es. impartasiesce unu prinsonieriu june parintiloru sei, ca densulu se afla bine, numai ca se uresce; in altu locu unu parinte de familia consoléza pre iubitii lui de a casa; in alte locuri se insciintiéza oficieri, internati in locuri indepartate, câci suntu inca in viétia, ca ducu lipsa seu traiescu bine etc, cu unu cuventu, rubric'a acést'a ni relatéza fidelu viéti'a prinsonieriloru francesi din Germani'a.

*** Titlurile noului Imperatu alu Germaniei. „Noi Guillaume I, din grati'a lui Dumnedieu, Imperatorele Alemaniei, Regele Prussiei, duce suveranu sî supremu alu Silesiei sî comitatului de Glatz, marele duce alu Rhinului de josu sî de Posen, duce de Saxe, d'Engern sî de Westfalia, de Gueldre, Magdebourg, Cleves, Juliers, Berg, Stettin Pomerani'a, alu Caituobeloru sî Wender, alu Mecklenburgului sî Grossen burgravu, de Nurenberg, landgravu de Thuringen, margravu celui de susu sî de jousu Lusesu, principe de Orange de Neufchâtel sî de Valenginu, principe de Rugenu, Paderborn, Halberstadt Monster, Minden, Cammin, Wender, Schwerin, Ratzburg, Moers, Etschfeld sî Enfurtu, Comite de Hohenzollern, comite principe de Honneberg comite de Rupin, dela Marsiu, de Ravenbourg, Hohenstein, Tecklenburg, Schwerin, Lingen Sigmaringen sî Wehringen, Pyrmont, domnulu tieriloru de Rostock, de Stargardt, Lauenburg, Ruttow Haigertoch sî Werstein".

*** Totud'a-un'a estremele suntu egalminte pernicióse. Nici cosmopolotismulu, dara ne e ageratu steinofobismu nu suntu de recomandatu românîloru. Prussi'a datoresce cea mai mare parte din ceea ce este emigratiunei francesiloru protestanti.

Se scie ca Moltke a fostu vr'o 16 ani organisatoriulu armateloru turcesci sî resultatulu missiunei acestui astadi celebru generalu, l'amu vediutu in resbelele ultime ale Turciei cu Russi'a.

Nóue ni se dadu-se colonelulu Crenski, unu militaru de cea mai mare destinatiune spre a ne povetiuí la organisarea puteriloru nóstre armate. Noi ne-amu grabitu ai trimite indaratu. Astadi Crenski, impresuratoriulu dela Longwi este o celebritate militara sî a fostu recompensatu cu marele cordonu alu crucei de feru, pre care abiá vre-o 16 bârbati din Euro'a 'l au.

— Cându vomu intielege mai bine interesele nóstre?

*** (Crucea de feru.) Scimu cu totii ca de când suride armeloru germene atât'a norocu, se vorbesce prin tóta lumea despre „cultur'a acestui poporu", cu care, germânii sî germanofilii, totu se lauda. Ca inse, dieu, nu-i chiaru asiá, vomu demonstrá numai decâtu prin unu esemplu fórte convingatoriu. Unu militaru germânu, escelându in luptele din giurulu Parisului, fu decoratu cu „crucea de feru"; elu, in bucuri'a lui, s'apucà delocu, sî incunosciintià sî pre parintii lui despre distingerea acést'a rara, de care fu impartesîtu. Nu preste multu apoi, capetà de a casa o epistola in care tatalu seu i scrie urmatóriele: „Iubite Fritz! amu cetitu cu anim'a doiósa, ca tu acum vei avea sa suporti nu numai greutâtile resbelului, ci sî o cruce de feru. Óre ce sminta ai comisu, serace Fritz? Ce de ómeni Dómne, suntu acolo, sî totu-si chiaru tu trebuie se porti crucea aceea de feru". Eac'a, omulu nostru din poporulu cultu germânu", a intielesu sub ordulu „crucea de feru", atare cruce comuna de feru, de cine scie ce greutate.

*** (Inspitalulu din Clusiu) fu primitu mai de unadi unu bolnavu, carele dupa imbracaminte erá barbatu. In diu'a urmatória patientulu muri. Mediculu spre suprinderea sa se convinse curendu, ca patientulu primitu nu a fostu bârbatu. Cercetârile tienute au constatatu, ca respectiva a portatu de multu timpu haine barbatesci sî ca s'a tienutu cu lucru menitu numai pentru bârbati. Asiá avea dens'a atestate fórte bune cá zidariu; in timpulu din urma a fostu panduru de orasiu. Ea erá nascuta din Aiudu, n'avea insa parinti nici rudenii, sî asiá a crediutu, ca cá bârbatu mai usioru póte trai sî mai bine se póte ferí de periculele câror'a este espusa o femee singuratica.

*** Invitare la prenumeratiune la fói'a politica septemanaria „Der Osten", care cu 1 Ian. sî-incepe anulu alù patrulea sî, precum in trecutu, asiá sî in viitoriu se va luptá pentru egal'a indreptatire a tuturoru natiuniloru sî pentru cointielegerea popóreloru monarchiei austriace. Abonatii la diuariulu „Osten" primescu regulatu in fia-care septemâna unu suplementu gratuitu, intitulatu „Das Wiener Sonntagsblatt," in care se voru publicá novele, descrieri, anecdote, poesia, gaciture sî charade cu cele mai pretióse premiuri pentru deslegârile succese.

Pretiulu de prenumeratiune pre unu patrariu de anu face, dimpreuna cu costulu postale, numai 1 fr. 50 xr. v. a. Noii abonati pre o jumetate de anu primescu gratuitu romanulu: „Die Spione des Grafen Bismarck."

Prenumeratiunile suntu a se face la administratiunna lui „Osten" in Vien'a, Praterstrasse nr. 50.

Insciintiare.

Deschidiendu-se in 1 Martiu a. c. in institutulu reg. de mositu din Sabiiu cursulu de instructiune pentru mósie, candidatele de mositu de natiunalitatea româna sî nemtiésca suntu provocate a se insinuá pâna la terminulu indicatu la subscrisulu spre a fi primite in cursu.

Sabiiu 1 Februariu 1871.

Dr. Lukas Mikulics
profesoru ord. de mositu.

(9—1)

Anuntiu.

Din partea representantei comunei Avrigu, se face prin acést'a cunoscutu, cumca muntele comunale „Surulu" cu o pasiune de 1600—2000 de oi, se va esarendá pre unu tempu de 3 ani, incependu cu anulu presente, — in calea licitatiunei.

Licitatiunea se va tienea in 19|7 Februariu a. c. la cas'a comunale in Avrigu, unde se potu aflá sî mai inainte conditiunile esarendârei.

Avrigu in 26|14 Ianuariu 1871,

Ofi.iulu comunale.
Georgiu Bratu
prin Pred'a
Adv.

7—3

Edictu.

Neorusticulu Thom'a Dodu din Brasiovu, carele dupa ce s'au incheiatu la subscrisulu scaunu protopopescu actele procesului divortiale incaminatu de soci'a sea in contr'a lui, tocmai pre cându erá chiamatu la ascultarea deliberatului s'au facutu nevediutu, sî acum de nóue septamâni sî mai bine nu se scie unde se afla, — este prin acést'a citatu, cá in terminu de trei luni de dîle sa se infacisiedie inaintea scaunului protopopescu, pentru ca la din contra dupa espirarea acestui terminu, deliberatulu se va cetí actorei, sî impreuna cu actele procesului se va asterne spre revisiune sî intarire Maritului Consistoriu.

Brasiovu 20 Ianuarie 1871.

Scaunulu protopopescu gr. res. alu tratului
(10—1) Brasiovului I-iu cá foru matrimoniale.

Edictu

Dimitrie Ciorogariu din Tilisc'a, carele de siepte ani a parasitu patri'a sî pre legiuit'a sea socia

Neaga Oprea Rosc'a din Salisce, fâra de a se mai sci loculu afiârei sî modulu petrecerei lui, nici déca se mai afla intre cei vii, se provóca prin acést'a, ea in terminu de unu anu sa se presentéze inaintea scaunului protopopescu subscrisu, pentru ca la din pretiva, procesulu divortialu intentatu asupr'a lui sî in absenti'a lui se va otari dupa prescrisele canonice ale s. nóstre biserici gr resaritene.

Sabiiu in 12 Ianuariu 1871.

Scaunulu prot. gr. res. alu tractului
Sabiiului I. câ foru matrimouialu.

(6—3)

Concursu.

Devenindu vacanta statiunea invetiatorésca din comun'a Sârâzaniu protopresbiteratulu gr. or. a Fagetului se escrie concursu pâna la 8 Februarie a. c. Emolumentele suntu: 73 fl 50 xr. v. a. 10 metiu de grâu; 20 metiu de cucuruzu; 100 pf. lardu, 100 pf. sare; 15 pf. lumini, 8 orgii lemne, cartiru cu unu jugeru de gradina. —

Doritorii de a ocupá acestu postu, suntu avisati, recursele bine instruate sî adresate comitetului parochialu se le subscérna dlui prot Atanasiu Ioanoviciu in Fagetu.

Sârâzaniu 16 Ianuariu 1871.

In contielegere cu dlu protopresbiteru
(8—2) Comitetulu parochialu

Burs'a de Vien'a.

Din 23 Ianuarie (4 Febr.) 1871.

Metalicele 5%	58 80	Act. de creditu	249 80
Imprumut. nat. 5%	67 65	Argintulu	121 50
Actiile de banca	721	Galbinulu	5 84

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a sî tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori franc-ate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. car pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri stréine pre anu 12 1/3 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/4 cr. v. a.

Nru 8. ANULU XLX.

Sabiiu, in 28 Ianuarie (9 Febr.) 1871.

Eveneminte politice.

Tóta lumea este preocupata astadi de armistitiulu incheiatu intre nemti si francesi si preste totu de cele ce se intempla in Franci'a. In rendulu trecutu amu aratatu conditiunile puse de nemti si acceptate de Favre si de partea regimului din Parisu si amu amintitu si de impregiurarea, ca partea regimului, ce resiede in Bordeaux, nu pré voiesce sa scie de ce a facutu Favre cu Bismarck. De aici se aru puté incinge unu altu evenementu nu mai putienu insemnatu si plinu de urmâri grele, se aru puté nasce unu dualismu in conducere tierei si o sfesiare, carea aru fi cu atâtu mai funesta cu câtu inimiculu se afla inca in Franci'a si aru trage folóse'e cele mai mari din cért'a francesiloru intre sine, cu ocasiunea facerei pâcei.

Mai la vale urméza unele date mai in detaiu in afacerea acést'a, pre care le reproducemu din alte diuarie. Cu tóte aceste e de crediutu ca francesii, in numeru precumpanitoriu, inclina spre pace pentru-ca vedu ca obosél'a de acum nu le permite a continuá unu resbelu, care sa pretinda numai sacrificii si sa nu póta aduce ecuivalente.

Diuaristic'a straina ne indrépta atentiunea nóstra asupr'a altui coltiu alu continentului europeanu, si adeca asupr'a Romaniei. Din câte amu pututu ceti si in unele diuarie ale nóstre si amu combinatu si noi, amu ajunsu la convingerea ca unu intunerecu nepatrunsu jace asupr'e viitoriului Romaniei. Ce va fi dincolo de acestu intunerecu nu voru unii si nu sciu altii sa ne spuna.

De ocamdata ne tienemu de fapte implinite si pentru de a ne pune in stare spre a avé o idea despre situatiune in Romani'a dâmu in cele urmatórie o pretinsa epistola a principelui Carolu câtra o pretinsa personalitate de pusetiune inalta, publicata (epistol'a) in A. A. Ztg. Epistol'a e de cuprinsulu urmatoriu:

Multu stimate amice! Este de multu de cându amu pregetatu a dá unu semnu de viatia. Asiu dorí inse sa fii numai o óra in loculu meu, sa te convingi, câtu e de impartitu si câtu e de coprinsu tempulu meu de lucru, de grigi si de desamagiri. Nu mai e multu si suntu cinci ani cându m'amu decisu in unu modu cutediatoriu, a me pune in fruntea unei tieri atâtu de bine cuventata de mam'a natura si de alta parte totusi atâtu seraca. Cautu eu inapoi asupr'a acestei bucâti de tempu, scurte pentru viati'a unui poporu si lungi, fatia cu unu omu doritoriu de inaintare, trebuie sa mi dicu, ca pré putienu amu putu folosí acestei tieri. Me intrebu de multe ori cine pórta vin'a, o portu eu, carele nu amu cunoscutu caracterulu acestui poporu, ori o pórta elu, carele nu voiesce a fi condusu, nici pricipe cum sa conduca. Din calatoriele mele cele multe in tóte tienuturile principateloru si din contactulu cu tóte clasele societâtiei, credu ca voiu fi ajunsu la convingerea, ca imputarea nu me privesce nici pre mine nici pre poporu preste totu, ci pre acei'a, cari s'au impusu de conducatori ai tierei, ce i'a nascutu. Acesti ómeni adeca, carii cultur'a loru intréga politica si sociale si o au castigatu mai cu séma in strainatate, uitându impregiurârile de acasa cu ocasiunea aceea mai de totu, se nisuiescu a transplantá in patri'a loru ideile supte de densii acolo, indesate in forme utopice, fâra a esaminá déca se potrivescu. Asiá acésta tiéra nenorocita, ce erá pururea apasata fórte, fâra de transitiune dela unu regimu despoticu a sositu dintr'odata la constitutiunea cea mai liberale, cum nu mai are altu poporu in Europ'a. Dupa esperinti'a facuta tienu acésta impregiurare de o nenorocire mare, pentru ca românii nu se potu laudá cu virtuti catatienesci, ce se ceru la form'a de statu quasi republicana. Déca acésta tiéra binecuventata, câtra intre alte impregiurâri i s'aru puté proroci viitoriulu celu mai abundantu, nu mi-aru fi intratu asiá de tare la inima, rabdarea mea erá demultu terminata. Acum inse amu facutu cea depre urma incercare, carea me va face sa aparu in ochii partiteloru de aici, precum si in cei ai conducatoriloru politici de frunte ai româniloru, cá unu omu fâra de iubire câtra tiéra, postpunendu tóte respectele personali si póte sacrificându popularitea mea. Aru fi fostu inse o negligere nerespunsabile a detorintiei déca a-si fi tacutu de acestu reu si mai departe si déca asiu fi lasatu cá tiér'a se fia si mai incolo o victima a partiteloru. Aici pre pamentu ce e dreptu o patiesce cineva to'unde-un'a, de câte ori are curagiulu sa spuna adeverulu si sa numésca lucrurile pre numele loru si asiá póte mi va umblá si mie; cu acea deosebire, cu multiamire recunoscuta din parte-mi, ca mi sta cale deschisa a me reintórce la o viatia fâra de grigi, independinte, impreunata cu fericirea cea mai mare familiaria, o scumpa patria, a cârei magnetu nici in órele cele grele n'a incetatu a me atrege la dens'a. Regretezu numai ca vointi'a mea cea buna a fostu asiá de nerecunoscuta si resplatita cu ingratitudine. De óre ce acésta sórte ni comuna cu a multoru muritori, me voiu scí mângaiá cu umbletulu celu spirituale, mai cu séma in cerculu celu vivificatoriu alu D-tale si asiá cu incetulu voiu uitá la ce amu nisuitu odata.

Carolu.

Statutulu organicu biser. in frontaria militara.

Pentru de a se pune odata capetu daunóseloru ingerintie si amestecuri ale autoritâtiloru politice din fronteri'a militara in autonomi'a bisericei nóstre dreptucredincióse române resariténe, Consistoriulu diecesei Caransebesiului s'a vediutu constrinsu a recurge in mai multe ronduri la In. Ministeriu imperialu de resbelu din Vien'a. Dispusetiunea Inaltu aceluia-si luata asupr'a preatinseloru recurse este urmatoriolu:

Rescriptu alu Inaltului Ministeriu imperialu si regescu de resbelu ddto 20 Ianuariu 1871 despart. 10 Nr. 138 indreptatu câtra Prefectur'a militara c. r. in Petrovaradinu. —

Inca cu rescriptulu indorsatalu din 7 Decembre 1870 Nr. 7756 s'a impartasitu spre eruare si relationare Prefecturei militare o respresentatiune gravaminale a Oficiului diecesanu gr. or. din Caransebesiu, privitóre la ingerintiele si amesteculu autoritatiloru militare in autonomi'a, ce s'a garantatu dela pré inaltulu locu cu statutulu org. din 28 Maiu 1869 comunitatiloru bisericesci gr. or. in afacerile loru bisericesci, scolare si fundationale.

Acelu consistoriu a mai inaitatu incóce si in 2 ale lunei curinte o asemenea plangere, ce se alatura ací, reinoindu-si rugarea, cá sa se puna odata capetu la aceste ingerintie.

Ordinatiunea prefecturei militare din 21 Nov. 1870 Nr. 7720. alaturata in copia autentica la ultim'a plângere a oficiului diecesanu mentionatu, din care ordinatiune se vede, cum cuprinde si intielége prefectur'a militara determinatiunile Statutului pré inaltu, — indémna pre ministeriulu imperialu de resbelu a intimá prefecturei militare, ca Ministeriulu imperialu de resbelu preste totu vorbindu, nu afla intemeiate parerile prefecturei militare, ce se pare a si le fi facutu atâtu in privinti'a esecutârei determinatiuniloru cuprinse in acelu statutu pré inaltu sanctiunatu câtu si in privinti'a marginiloru, pâna unde are a se estinde influiti'a competenta autoritâtiloru militare.

Dar' totu de odata nu póte consentì Ministesteriulu imperialu de resbelu nici cu opiniunile Oficiului diecesanu din Caransebesiu in privinti'a aceloru pasagie ale representatiuniloru sale, dupa care aru avé a se definí si normá influiinti'a organeloru militare.

Dreptulu supremei inspectiuni, reservatu Maiestâtei Sale in afacerile bisericesci si scolare gr. or., in lini'a dintâiu, de buna séma, are a se esercitá numai prin autoritâtile tierei si acel'asi dreptu alu supremei inspectiuni nu vatema de locu autonomi'a comunitâtiloru bisericesci si scolare gr. or. indata ce la respectivele determinatiuni ale statutului ambele pârti aru dá unulu si acelasi intielesu.

Luându-se in consideratiune ordinatiunile, ce s'au aflatu in vigóre in fruntari'a militara inainte de emanacipatiunea pre atinsului statutu pré-inaltu resulta de sine modalitatea, dupa care au de a se aduce aceste ordinatiuni in consunantia cu determinatiunile statutului organicu.

Autoritâtile fruntarie militare nu au avutu nici inainte de acést'a in afaceri bisericesci si scolare o sfera de activitate imperativu independinta. Ele au avutu de a procede in cause bisericesci si scolare totudeun'a in cointielégere si consentire cu preotimea, representantii bisericesci si cu antistiile comunali.

Déca in loculu acestoru organe ací amintite s'a pusu astâdi sinodulu, comitetulu si epitropi'a parochiala, asiá sfer'a de activitate garantata de pré inaltulu locu acestoru corporatiuni nóue trebuie respectata tocmá asiá, precum s'a intemplatu in privinti'a organeloru, ce au custatu inaintea statutului.

De alta parte aceste corporatiuni nu se voru simtí marginite in autonomi'a loru, déca unu organu alu autoritâtiloru politice va asistá in afaceri bisericesci la pertractâri despre ratiotiniu, apoi despre starea averei bisericesci, de óre ce acestu organu fâra de aceea se infaciosiéza ca datatoriu da socoteli fatia cu comitetulu parochialu si nu cá membru indreptatitu la consultatiune; asemenea nu se vatema autonomi'a, déca mai departe in privinti'a colectiiunei si compunerei de date statistice, necesarii guvernului statului, intre cari vinu a se adnumerá si conspectele periodice despre averea bisericésca, precum si in tóte afacerile cladiriloru bisericesci se revérsa o atare influintia si pentru autoritâtile politice, de óre ce numai ele suntu chiamate in numele supremei autoritâti a statutului, de a dá in afaceri de cladiri bisericesci pre temeiulu Condicei de legi civ. com. consensulu politienescu si politicu de edificare si de a revidé si esaminá planurile de cladire. Totu acésta se intielege si despre posesiunile de pamentu ale bisericiloru, de óre ce tienerea in evidintia e acestoru proprietâti in cârtile publice funduare asemenea este o agenda a autoritâtiloru politice.

Ce se atinge de afacerile scolare si fundationale, nu se póte detrage autoritâtiloru militare influinti'a in tóte directiunile mai susu aretatate, acésta influintia li se compete mai departe la inscolare si aplicarea de invetiatori pre câtu privesce referintiele loru personale si a le averei, ale câror'a dejudecare cade in competinti'a autoritâtii politice, apoi la tienerea in evidintia a copiiloru insoolati, precum si la permisibiliatea aplicâriloru de invetiatori spre a se implini tóte acele ordinatiuni politice si politienesci, dela care aterna preste totu primirea de invetiatoriu si sustienerea unui individu in óre-si care comuna, in fine la conscriptiunea si supr'aveghierea scóleloru de câtra statu si visitarea loru timporale.

Ce se tiene in fine preste totu de intrevenirea organului politicu la adunârile comiteteloru parochiale, in privinti'a acést'a prin rescriptulu din 11 Augustu 1870 despart. 10 Nr. 2017 si de altmintrelea s'a defiptu, ca atari interventiuni sa se marginésca numai la casurile cele mai necesarie,

si ca respectivele organe, de sine se intielege, numai atunci au dreptulu de a indicá v e t o, déca in adunare se iau sub deliberatiune obiecte, care nu cadu in sfer'a de activitate a adunârei, totusi prin o atare iterventiune nu se póte privi de vatemata autonomi'a comunitatiloru bisericesci.

Din premisele acestea va intielége Comand'a militara, ca in afacerile bisericesci si scolare ale românilor greco-orientali, ordinatiunile politice de pâna acum numai au n e c o n d i t i o n a t a v a l ó r e si ca activitatea corporatiuniloru create prin statutulu sanctiunatu dela pré inaltulu locu in 28 Maiu 1869 nu se póte repinge cá o ingerintia in susu atinsele ordinatiuni.

In acestu intielesu se recuira totu de o data si Consistoriulu diecesanu din Caransebesiu spre a se intielége si invoi mai de aprópe cu prefectur'a militara despre acele mesuri, cari aru fi a se luá pentru de a pune in lucrare in modu corespundietoriu statutulu din 28 Maiu 1869 si de a face, cá institutiunile acelui-asiu sa se desvoltéza si prosperéze in modu salutariu, cari masuri apoi, in casulu invoirei ambeloru pârti aru fi de a se publicá atâtu preotimei parochiale, câtu si autoritâtiloru confiniare.

Deci conformu indigitatiuniloru date, prefectur'a militara va avé din indemnulu ambeloru representatiuni gravaminale presente consistoriale a se pune in intielegere cu amintitulu Ordinariatu si a relationá despre resultatu eventualminte despre dispusetiunile luate.

Déca se voru ivi cum-va asemenea conflicte si cu comunitâtile serbesci greco-orientale, in atare casu este de a se efeptui o asemenea invoire intre ambele pârti.

Diet'a Ungariei.

Presiedintele S o m s s i c h deschide siedinti'a din 24 Ian. la 10 óre. Dintre ministri au fostu de facia: K e r k a p o l y, H o r v a t h, G o r o v e F e s t e t i c s, S z l a v y, A n d r á s s y si B e d e k o v i c s.

Protocolulu siedintiei precedinte se autentica. Presiedintele si conte A. B e t h l e n anuncia câte o petitiune.

La ordinea dilei sta incheierea desbaterei generali despre bugetulu anului 1871.

E. S i m o n y i are cuventulu de incheiere si combate pre unii ante vorbitori; Thád. P r i l e s z k y face unele observatiuni personale, cu care se si incheie desbaterea generale.

Urméza votarea nominale despre intrebarea: „Primesce cas'a ablegatiloru raportulu generalu alu comitetului financiale despre bugetulu an. 1871 in genere cá basa pentru desbaterea speciale séu nu?“

Resultatulu votarei e:

Dintre a 432 deputati verificati votara 263 cu „d'a“ cu „nu“ 41, absenti 128, bugetulu e asiá dara acceptatu cu o maioritate de 222 voturi.

Dupa acestea trece cas'a indata la desbaterea speciale.

Kol. S z e l l referéza in numele comitetului financialu despre propunerea regimului relativu la meliorarea lefeloru amploiatiloru.

Br. L. S i m o n y i ia cá primu vorbitoriu cuventulu, pentru de a se pronuntiá asupr'a obiectului acestui'a. Elu enaréza, cum demoraliséza borocrati'a pre poporu si suctuesce regimulu a reduce numerulu amploiatiloru. Si densulu voiesce, cá amploiatii sa se platésca bine, insa numai acei'a, carii suntu necesari.

In intielesulu lui S i m o n y i, dorindu totu odata ca lefele amploiatiloru sa se melioreze vorbescu H o r n, K e m é n y, D e á k si B u d a y, contr'a E. S i m o n y i si H u s z a r.

Ministrulu de financie K e r k a p o l y apera prin cuvinte pucine propunerea relativa la meliorarea lefeloru si o recomânda spre primire.

Incheierea siedintie la ¼ 3 óre.

Din Delegatiunea reichsratului.

Siedinti'a comitetului bugetariu din 19 Ian. a delegatiunei senatului imperialu.

La ordinea dilei e continuarea desbaterei asupr'a estraordinariulu bugetului de resbelu.

S t u r m referéza despre pretensiunea lunaria de 489,000 fl. pentru sustienerea provisória a armatei in starea de facia si recomânda reieptarea propunerei.

G r o c h o l s k i dice ca reieptarea acést'a aru fi, facia cu referintiele politice ale Europei, o paralisare a politicei regimului. R e c h b a u e r disputa antevorbitoriului ca reieptarea aru fi o paralisare a politicei austriace. Sporirea poterei inarmate póte ca la inceputulu lui Septemve aru fi fostu rectificata, de-si densulu si acést'a o dubitéza, acum inse nu mai este. Iritarea in Europ'a mai esista inse, spre potolirea ei suntu alte midilóce necesarie nu inse cavaleria. Contr'a Russiei si cestiunei Marei Negre ne suntu referintiele nóstre amicabile cu Germani'a cea mai buna ezitura. Cestiunea româna nu e démna de consideratu. Spese mari militari sporescu resbelulu permaninte. O desarmare a Austriei nu aru fi daunaciósa ci favorabile. Baronului P a s c o n t i n i i se pare situatiunea Europei inca fórte amenintiatóre si nu póte luá responsabilitatea asupr'a sea, a votá, ca Austri'a sa faca inceputulu cu desarmarea. G r o c h o l s k i pledéza de repetite ori pentru propunerea regimului. B r e s t l propune sum'a rotunda de 900,000 cu conditiunea, ca pâna la med ulu lunei lui Februariu sa se indeplinésca desarmarea.

Ministrulu K u h n arata in modu evidentu imposibilitatea pretens unei lui B r e s t l, in deosebi cu privintia la durat'a delegatiuniloru, care pâna la 8 Februariu d'abiá se voru incheiá. Desbaterea capetá din ce in ce o facia totu mai viua, la care luara parte mai toti membrii comitetului, dintre cari merita cu deosebire a fi amintiti pentru vorbirile loru cele de totu serióse principele S c h w a r z e n b e r g, G i s c r a si K u h n; se intielege pentru propunerea regimului.

Cá referinte pentru siedintiele delegatiunei se alesá cu unanimitate B a u h a u s.

Revista diuaristica.

Cetimu in „Albin'a.

Gambeta cu datulu din 31 Ian. dede din Bordeaux o proclamatiune, form'a de manifestu, câtra poporulu Franciei, prin care in tonu ageru si doiosu se plânge pentru pactârile guverniului din Parisu si anume contr'a armistitiului incheiatu — fâra scirea partei guverniului din Bordeaux, si âtinge daunósele consecintie; adauge apoi cele mai intetitórie admonitiuni câtra poporu si câtra armate, cá

FOISIÓRA.

Despre simtieminte.

(Prelegere publica tienuta in 21 Ianuariu a. c. de prof. Nicolau C r i s t e a).

(Urmare)

Bine este desemnatu acestu feliu de simtiementu de poetulu A l e s s a n d r i si a nume in poesi'a intitulata „Intórcerea in tiéra“.

Eata indata la inceputu ideile cari se ajuta imprumutatu unele pre altele:

„Pre muchi de prapastii lunecându usioru
„Cu corbii de iérna me intreceamu in sboru
„Saniami cea mica, murgulu meu celu dalbu
„Albe lasá urme pre umetulu albu.
„Sburamu noi cá gandulu ce me impresurá
„Gândulu meu cá mine in ceriuri sbura“.

Pâna aci avemu idei de acele cari se ajuta unele pre altele. Urméza insa mai departe idei amestecate cu pedecile indreptate contra acestor'a:

„Eu resbateamu iute t r o i e n i d e n i n s o r i“ dice poetulu mai departe.

„Elu (gândulu) lasa in urma troieni lungi de nori“
„Câci mergeamu departe: elu câtra o stea,
„Eu, instrainatulu, câtra tiér'a mea“.

Poetulu continua in a face si mai marcabila pedec'a prin urmatórele:

„In zadaru copacii crengile si plecá
„Si zapad'a 'n calemi pre rendu scutură
„In zadaru si ceriulu viscole stirnea
„Si cu fulgi prin neguri câmpii asternea.
„In zadaru si lupii codrii resbatendu
„Cu crivetiulu iernei m'alungá urlându.

Aici e culminatiunea pedecei. De aci inainte sa incepe momentutu simtiementului de bucuria, care poetulu lu esprima astfeliu:

„Si lupii ce urla si arborii muti
„In negura désa remanea perduti
„Câci mergeamu in graba: gândumi câtr'o stea
„„Eu, instrainatulu, câtra tiér'a mea“; etc.

In fine apoi termina asiá;

„Periti neguri dese: eata dulcea stea
„Piei strâinatate; eata tiér'a mea.

Simtiementulu de intristare e conditionatu de pedec'a ce se presentéza ideiloru, fâra de a fi devinsa prin alta idea, din contra, de multe ori venita cá unu óspe neplacutu intre celelalte idei, asiá incâtu nu se póte omulu curati de ea. Asiá d. e. e cineva in ideile ce i representa sufletului seu lucruri bune, dara deodata vine ide'a, ca a perdutu o persóna iubita, fia parinte, fiiu etc. cá sa nu o mai póta avé nici odata; séu vine ide'a ca este cuiva cu ceva datoriu; séu ca a fostu vatematu in ceea ce privesce onórea sea in unu modu ireparabilu; séu in averea sea; séu cându a avutu o idea buna si o perde asiá incâtu nu si o mai póte aduce aminte; séu trece dela o stare la alta cu sciinti'a, ca la cea dintaiu nu se mai póte intórce. Casulu cestu din urma ne esplica póte pentru ce plângu tóte miresele, celu putienu asiá se dice, cându esu din starea cea fâra de grigi din cas'a parintésca, spre a trece in cea cu grigile casniciei.

Durerea carea o causéza aducerea aminte de vre-o astfeliu de impregiurare trista ce se arunca in sirulu altoru idei ni o infacisiéza poetulu Virgiliu in mai multe locuri a le Eneidei, cu deosebire insa avemu loculu: „infandum iubes regina renovare dolorem“, va se dica loculu unde se espune ca intra cele ce se petrecea intre Ene'a si Dido dupa descalecarea celui dintâiu in Afric'a, acum Enea erá silitu sa mai reiá odata tóte suvenirile cele triste dela caderea Troiei si sa le tréca in revista; — — acést'a erá pré tristu, pré durerosu pentru bietulu Enea. Dintre poetii nostri gasimu la B o l i a c u poesi'a „Ocn'a“, carea ne descrie feliulu acest'a de simtiementu, unde barbatulu, carele si-a ucisu visându muierea, pre carea o iubea, erá cá afara de simtiri, cându si aducea aminte de perderea fericirei sele si de modulu cum a perdutu acésta fericire. Mi pare reu ca colectiunile de poesiile lui Boliacu au devenitu asiá de rari pre la noi, incâtu nu amu fostu in stare sa citezu anume, bateru unele strofe din poesi'a cea amintita.

Shakspeare acelu maestru neajunsu in copiarea de caractere psichice, a sciutu sa depinga fórte bine simtiemintele in dramele sele. La densulu aflâmu complicatiuni de simtieminte depuse in unu tablou séu o icóna deodata. Asiá in Hamlet pune unu feliu de adiare de bucuria in momentulu acel'a cându acestu nefericitu are deplin'a convingere, ca unchiulu seu in intielegere cu mam'a sea au omoritu pre tatalu seu. Hamlet mai nainte erá pururea tristu, pentru ca nu sciea cine a fostu ucigasii tatâneseu. Cugetarea de a eruí cine au fostu ucigasii atât'a lu posomoriea, incâtu cadiuse in melancholia aprópe de desperatu. Departarea séu delaturarea acestei nesciintie lu face, cá pre unu momentu sa fia veselu, pentru ca de ací incolo e in pusetiune de a se decide pentru ceva positivu.

„Motivulu celu mai tare pentru ce aventarea ideiloru produce b u c u r i a si impedecarea acestor'a i n t r i s t a r e“ dicu psichologii, „e de a se cautá in natur'a sufletului insusi. Esistinti'a cea adeverata a sufletului este sciinti'a lui de sine... Ideile lui suntu viati'a si garanti'a vietii lui. Viati'a e mai intensiva, mai plina, pulséza mai iute, déca are idei tari, multe si mai nobile; viati'a pare a se ruiná, déca pre orizontulu spiritualu se misca idei debile, putiene si cari abiá se tirescu.“

O episoda frumósa din Iliad'a vechiului poetu Homer (cant. VI) sa ne servésca aici spre a tréce mai departe in privirea ce o facemu asupr'a simtieminteloru. Hector unu fiiu alu regelui Troiei, Priamu, erou de frunte si barbatu alu Andromachei, si iea diu'a buna dela acest'a, pentru ca elu pléca sa se lupte cu Achilu, inimicu neimpacatu alu Troieniloru. Andromache s u r i d e c u o c h i i p l i n i d e l a c r i m i. In sufletulu femeei Andromache ideile: ca ce barbatu are dens'a, câtu de superba este dens'a ea se póte numí consort'a lui, producu s u r i s u l u, ea e fericita si mai tare cându cugeta la atentiunea barbatului ei, câci a parasitu câmpulu de batalia anume pentru cá sa vina a casa sa o véda; in fine binecuventarea ce o da fiiului seu i cade si densei, cá mama fórte

in timpulu de trei septemâni alu armistitiului sa nu sa dee lenevirei, ci sa se prepare din tóte poterile pentru continuarea resbelului! — De aci se póte splicá, ca caderea Parisului, la burse nu face efectulu asteptatu, nu schimba cursurile mai de feliu.

Cu tóte acestea, delegatiunea din Bordeaux a guverniului francesu — nu a impedecatu punerea la cale a mesureloru emanate din Parisu, ci cu tóta promptéti'a a facutu dispusetiunile necesarie pentru intrunirea constituantei pre diu'a din 15 Febr.

O norma electorale, publicata de intrég'a delegatiune a guvernului, prescrie modalitatea pasîrei la alegeri si de precautiune contr'a tradatoriloru nationali, dispune, ca toti membrii familieloru ce au domnitu in Franci'a dela 1789 incóce, mai departe toti câti dela 1851 incóci au servitu lui Napoleone cá faptori publici, cá senatori, prefecti, sî cari au primitu candidatiuni oficiali, suntu lipsiti de dreptulu d'a poté fi alesi in constituante.

Durere insa, ca si in privinti'a acestei mesure este sa se intemple unu conflictu cu partea regimului provisoriu din Parisu, fiindu ca de aceea parte inca s'au facutu dispusetiuni speciali in acést'a causa, dispusetiuni, ce diferu.

Preste totu, asiá se pare, ca — din Parisu, cu voia séu fâra de voia, totu mereu se incurca lucrurile. Delegatiunea din Bordeaux nu se informédia chiaru si regulatu nici despre cele mai momentóse si intetitórie afaceri, si astfeliu prin neintielegeri, conlucrarea armonica este periclitata si daunele publice dejá suntu necomensurabili!

Asiá ni spune o depesia a lui Gambetta, ca notificarea defeptuósa, ce a facut'o Jules Favre despre armistitiulu incheiatu, a fostu caus'a de armat'a lui Bourbaki trebui sa tréca in Helveti'a si sa depuna armele, iéra Garibaldi trebui sa parasésca Dijonulu, celu aperatu mai de unadi cu atât'a bravura si sânge, in care apoi intrara prussii! Favre adeca n'a notificatu ca câmpulu de resbelu din resaritu nu este cuprinsu in tractatulu de armistitiu, si asiá din Bordeaux, bona fide, s'a facutu dispusetiuni cá armateie republicane de acolo se-si sistedie operatiunile, pre cându armatele nemtiesci continuau ale loru si astfeliu frumosu incongiurara si strimtorira pre francesi!

Intr'aceea Parisulu urma a se aprovisiuná din tóte pârtile; iéra cele ce se petrecu intre Birmark si Favre urma a remané secrete. Atât'a totusi se vede ca stipulatiunile cuprindu lucruri mari si concesiuni la cari nu se asceptá lumea. Nu numai ca toti oficiarii garnisónei parisiene si-au pastratu armele, ci si o divisiune intréga de linia a remasu inarmata, ma dupa cele mai nóue sciri, si o fortarétia din pregiurulu Parisului va remané in stapanirea francesiloru; iéra despre preliminariele de pace ce s'au combinatu in Versailles se respandescu chiaru faime fabulóse, si — totu mai multe se afirma ca pacea are sa se incheia numai intre beligeranti, fâra vr'o intrevenire a diplomatiei europene.

Dupa liniele demarcatiunali, stipulate pentru armistitiu, au sa remâna cuprinse de nemti 25 de departamente intregi si cinci in parte, cu o poporatiune francesa de 12½ mil. de suflete. Adeca cam tocmai a trei'a parte din intregu teritoriulu Franciei.

Atât'a este ce pentru asta-data potemu aduce spre caracterisarea situatiunei in Franci'a. Celelalte eveneminte din Europ'a abiá merita a fi amintite la acestu locu. —

Iéra „Romanulu“ in acel'a-si objectu dice urmatórele:

Proclamatiunea lui Gambetta, pre care o resuma telegram'a din Bordeaux ce publicâmu mai susu, a venitu a relevá óre cum moralele struncinatu prin ultimele sciri. Acésta proclamatiune are in adeveru o mare insemnetate. Otarirea cu care ea vorbesca despre continuarea resbelului, séu despre o pace garantata prin integritatea Franciei, ne dovedesce ca, suptu conventiunea dela Versailles, se ascunde ce-va pre cari scirile primite pân'acum nu ni l'au pututu spune. Limbagiulu ce tiene ministeriulu francese in diu'a de 2 Februariu, atunci cându cunoscea si conditiunile armistitiului si retragerea lui Bourbaki in Elveti'a, ne face a sperá multu. Elu ne da dreptulu a crede séu ca Franci'a s'a asicuratu de concursulu, de alianti'a unor'a din puterile cele mari, pentru casulu cându Prussi'a aru incepe condítiuni neaceptabili, séu ca, din contra, pacea, o pace onorabile, este dejá asicurata. In ori ce casu, chiaru fâra nici un'a din aceste conditiuni, proclamatiunea lui Gambetta ne dovedesce ca, déca Franci'a a pututu cadé victim'a unor'a din guvernanti sei, ea-si reserva, si pregatesce, putemu dice, pentru unu viitoriu care nu póte fi pré departatu, resbunarea sea, resbunarea umanitâtiei ultragiata, a civilisatiunei intinata.

Salutâmu dara acésta proclamatiune cá unu bunu auguru, cá unu presemnu fericitu pentru causa cea mare a libertâtiei, a nationalitâtiloru, a justitiei.

Cetimu urmatórea cor. in „Albin'a“:

Nu de multu, in lun'a trecuta, dlu Szeremley, inspectorele regiu ung. de scóle din comitatulu Huniadórei-Zarandu — a tramisu o epistola oficiósa in limb'a magiara dlui protopopu inspectore scolariu alu scóleloru confessionali g. or. române, si directore alu gimnasiului românu din Bradu, Moise Lazaru, prin care lu provóca a-i relationá sosu numitului inspectore de scóle feliu de feliu de lucruri despre scólele si invetiatorii nostri confesionali; — insa dlu protopopu si directore gimnasiale, precum sciu din fonte siguru, nu multu s'a cugetatu, ci a tramisu transcrierea magiara inspectorelui magiaru indereptu, cu aceea recercare romanésca, cá dlu inspectore magiaru, déca are ceva cu densulu se-i scrie in limb'a româna, si nu de a dreptulu, ci prin consistoriulu respectivu, câci Domni'a sea cá protopopu si inspectore scolariu alu scóleloru confessionale gr. or. române cu dlu iuspectore reg. mag. numai pre acésta cale póte stá in coatingere oficiósa! —

Dupa mine dlu protopopu Moise Lazaru a procesu pré corectu, si aru fi fórte de doritu cá toti protopopii si inspectorii nostri de scóle confessionali sa procéda asemenea; câci asiá, si numai asiá ni vomu poté scutí si mântui scólele nóstre de pereciulu ce le amenintia prin inspectorii de scóle ai regimului magiaru, — prin influintiarea scóleloru comunali, — si prin . . . . . sapienti pauca! —

Ilie.

Romani'a.

Situatiunea din tiér'a acést'a o descriu „Inform.“ in urmatoriele:

Ministeriulu Epurénu s'a resturnatu prin intrunirea grupuriloru liberale, devenite asiá majoritate in adunarea deputatiloru.

Daca acésta intrunire aru fi fostu intrunita numai spre resturnarea unui ministeriu, importanti'a ei aru fi fostu minima. Insa nóue ne place a crede ca aceste intruniri a avutu de scopu mai presusu

---

bine; — inse intr'aceea ide'a ca esista unu Achilu, care lu póte astadi iuca omori pre Hector si dens'a, un'a dintre cele de frunte femei a le Troiei va puté devení sclav'a vre unei grece! i provóca lacrimile in ochi. — Ce este aci? Bucuria si intristare le vedemu contopite intr'un'a. Limbagiulu a facutu pentru casuri de feliulu acest'a procesu scurtu cu numinrea, a disu ca astfeliu de simtieminte suntu simtieminte mestecate.

Sa luâmu inse numai bine sém'a cum s'a desvoltatu simtiementulu, asiá disu mestecatu, in casulu citatu mai susu si aflâmu ca bucuri'a si intristarea se urméza in acel'a-si modu cum amu vediutu la cele nemestecate. Contrastele vinu numai pré cu iutiéla unulu dupa altulu, asiá incâtu nu putemu trage margini intre ele, si ni se pare ca cadu in unulu si acel'a-si tempu. Firesce ca si ideile curgu in casurile cându se producu simtiemintele mestecate cu multu mai iute, si nu numai iute, dara in o legatura incâtu trecerile dela un'a la alt'a numai e nimenea in stare a le urmarí. Göthe in Faustulu seu cariteriséza urmarea acést'a in modulu urmatoriu:

Cu fabric'a de idei e cá si cu o tiesetura, unde, cându apesi odata cu piciorulu se misca numai de câtu o miia de fire, suveic'a sbóra incóce si incolo, firele curgu nevediute si o lovitura face mii de insociri.*)

Nicairi in viatia nu suntu representate feliulu acest'a de simtieminte cá in amoru, cându acest'a inca e unu secretu alu inimei, cându buzele inca nu l'a pronunciatu inaintea vre-unui omu strainu, cându face cá se spereze si sa se indoiésca omulu intrensulu. De aceea cu dreptu cuventu se póte dice ca declarârile cele multe si cu ostentatiune de amoru nici odata nu suntu adeverate.

*) 's ist mit dem Gedankenfabrik
Wie mit einem Webermeisterstück,
Wo ein Tritt tausend Fäden regt,
Die Schifflein herüber hinüber schiessen,
Die Fäden ungesehen fliessen —
Und ein Schlag tausend Verbindungen schlägt.“ —

Pâna aici amu vediutu simtiemintele numai de sine si pentru sine si incâtu ele stau in legatura naturala cu ideile. Viati'a inse ne oferesce fórte multe alte impregiurâri, cari influintiéza asupr'a vietiei spirituali preste totu si totu asiá si asupr'a simtieminteloru. Dintre cele multe sa cugetâmu aici la sanetate, séu betegire, la etate, la secsu, la temperamentu, la influintiele chimatice, la anu tempuri, ba chiaru si la diferitele tempuri ce se succedu in 24 óre ale unei dile si nopti, in fine chiaru si la situatiunea corpului.

Omulu sanatosu va fi totude-un'a mai multu veselu, pre cându celu beteagu mai multu morosu, posomoritu si dispusu la intristare Si feliulu morburiloru are influinti'a sea deosebita asupr'a simtieminteloru. Cei ce patimescu de ficati si de splina suntu dispusi la simtieminte deprimatórie. Lotze in psicologia medicinala a sea spune ca morburi cataralice, gastrice si urmârile din racéla stau in legatura cu dispusetiuni apatice, din cari nici distractiunile cele mai placute si mai de petrecere nu potu alungá uritulu. Din contra dice acel'a-si Lotze, suntu unele morburi si mai cu séma in stadiele precursorie, in care iritarea atât'a e de mare incâtu si lucrulu celu mai neinsemnatu lu privesce cu interesu si indata incopcie de densulu o multime de suveniri, de sperantie, de temeri si trece iute dela lacrimi la rîsu.

Câtu se atinge de etate, esperinti'a ne arata naivitatea copilului; inclinarea spre lucruri ideale, melancholia plina de visuri si spre schimbarea simtieminteloru la ómenii juni, stabilitatea in simtieminte la barbati, precându bétrânii suntu in genere cam apatici câtra lucrurile din presentu; inim'a loru i trage câtra timpurile trecute, dara câte odata cându se afla mai cu séma aprópe de eternitate se afunda in viitoriu si prorocescu.

Secsulu se vede ca are mare influintia asupr'a simtieminteloru. Femeile, precum suntu si in privintia nerviloru mai simtitóre cá barbatii, suntu si in privinti'a semtieminteloru. Femeea preste totu si cea culta cu deosebire e in stare a simtí mai iute si mai siguru referintiele vietiei sufletesci (psichice) prin intimitatea loru, decâtu barbatii prin priceperea loru. De aceea viati'a unei femei e mai multu simtiementu decâtu a barbatului. De aci se esplica ca ea pune pretiu asiá de mare in amoru séu iubire incâtu acést'a umple viati'a ei spirituale intréga. Aci trebuie sa fiu bine intielesu. Amorulu ce imple viati'a intréga a femeei nu e acelu ce produce epistole de amoru, poesii tramise pre furisiu, pre bilete aromate, si asiá mai departe, ci amorulu care este motivatorulu intregei vieti casnice, amorulu, carele indémna la activitate, la pastrare, la crescerea copiiloru si cu unu cuventu la sustienerea védiei unei case, unei familie. De aci urméza mai departe ca unu amoru gresitu e in stare sa pustiiasca viati'a intréga a unei femei, pre cându unu barbatu in casuri de aceste gasesce destula despagubire in viatia sociale, politica, in arte, sciintie si asiá mai departe. Barbatulu si face planu, pentru de a vietuí dupa densulu; femeea este domnita mai multu de dispusetiuni, pre cari le simte mai multu si abiá si le póte motivá si póte din caus'a acést'a in unele limbi se numesce secsulu celu debile. De insemnatu este ca simtiementulu la femeia anevoia degeneréza in afectu cá la barbati, róde inse cu atâtu mai tare la inim'a ei. Acést'a e partea cea nobila a femeei prin carea este chiamata a imblândí afectele barbatiloru si ai abate dela sgomotulu celu rudu, spre care este inclinatu barbatulu si alu aduce la viati'a familiara. Solomonu, de si a traitu cu atati seculi inainte de civilisatiunea moderna, a descrisu in pildele sele destulu de frumosu chiamarea ce o are femeea din insusirea atinsa mai susu.

Aru fi se intercidemu aici ceva despre influinti'a temperamenteloru. Ele au in sine descrisa influintia, pentru ca sangviniculu e mai multu dispusu la bucuria, melancoliculu la intristare, flegmaticulu e indiferentu si colericulu si in bucuria si in intristare e mai duratoriu decâtu tóte temperamentele afara de melancolicu in intristare.

(Va urmá)

de tóte, impacarea tuturoru grupuriloru liberale, contopirea loru intr'unu singuru mare partitu nationalu-liberalu, menitu de a nu mai permite cá tiér'a sa cada in mânile reactiunei vechi séu nóue, menitu de a face in viitoriu din regimulu constitutionalu unu adeveru !

La realisarea acestui mare scopu a lucratu „Informatiunile“ din dîu'a fundârei loru, sî defiâmu pre ori-cine din confratii sî din lectorii nostri, sa ne probeze ca intr'unu singuru numeru, ca prin o singura linie, a dîuarieloru nóstre din Bucuresci, Iasi sî Galati, noi amu calcatu acestu mântuitoriu programu. Atitudinea ce amu tienut'o in presa, amicii nostri au tienut'o sî in Camere sî in intrunirile sî in tóte actele loru politice: impacarea tuturoru grupuriloru, prin unitarea trecutului, prin renunciarea la câile ratacite, urmate câudu de unii câudu de altii, sî prin urmarirea in viitoriu a unui singuru scopu: desvoltarea romanismului sî alu constitutionalismului.

Cu parere de reu insa vedemu ca unii din membri ai grupuriloru impacate se paru a se departá de programulu unanimu adoptatu. Acestu simptomu ingrigitoriu pentru viitoriulu marelui partitu liberalu din nou constituatu sî reintaritu lu gasimu in ultimele numere ale „Romanului,“ in cuvintele dîse in intrunirile electorale dela Ateneu sî mai alesu in epistol'a dlui Stefanu Golescu adresata câtra alegatorii din colegiulu 1 de senatori ai judetiului Muscel.

Epitol'a dlui Golescu este o adeverata filipica in contr'a unor'a din amicii nosri. Acésta filipica este scósa din articolele militante alu „Românului“ din anii 1869 sî 1870.

D. Stefanu Golescu revine asupr'a reprimirei generalului Macedonski, in armata, asupr'a schimbârei functionariloru administrativi sî comunali din 1869, asupr'a disolutiunei Adunârei de sub ministeriulu Ghica-Kogalnicénu, asupr'a pressiunei sî violentiei din alegerile de atunci, asupr'a nerusinârei circulârei (!) prin care s'a spusu prefectiloru celu mai cinicu neadeveru, acel'a ca dnii Ioanu Ghica, generalulu N. Golescu sî Stefanu Golescu n'aru fi fosu alesi senatori decâtu pentru ca a bine-voitu puterea esecutiva (!).

Totu onorabilulu d. Stefanu Golescu mai reamintesce in epistol'a sea de calcarea drepturiloru Romaniei in afara (!) de insult'a facuta aquilei române la Galati (!!) la Oitis (!!!) Sî apoi totu dlui vorbesce sî de disolutiunea senatului pre nisce materie insultatóre (! (istori'a tapeteloru onor. dni cestori senatoriali N. Rosetti sî colonelu Calinescu)

Lesne ne-aru fi sa refutâmu pre d. Stefanu Golescu puntu dupa puntu ! Dara care aru fi finalulu acestei polemice triste ? O nóua sfasiare intre grupurile impacate ale partitului liberalu, sî bucuri'a sî intarirea reactiunei d'abiá isgonita dela putere.

De aceea cá sî totu-d'aun'a noi sî asta-data ne mantienemu in calea moderatiunei. Sî asiá fiindu, deplângemu epistol'a dlui Stefanu Golescu, ne mârginimu intr'o singura intrebare : Óre impacarea saversîta intre grupurile liberale, in camer'a de conferintie dela Adunare sî apoi reintarita in salónele dlui P. Iatropulo este cá destinata a se observá acel'a-si putienu tempu sî cu aceea-si lealitate cum s'a padîtu impacarea dela Concordi'a din anulu 1868 ? A. M.

Varietâti.

†

Ioanu Brote, proprietariu sî membru alu comunitâtii Sabiiane, au reposatu dupa grele sî lungi suferintie Marti in 26 Ianuarie a. c. in etate de 52 de ani, despre ce face pré intristat'a familia scire.

Osamintele repausatului se voru ingropá Joi, 27 Ianuariu la 1 óra dupa amiadi in cinterimulu gr. or. de aici.

Resinari in 26 Ianuarie 1871.

*** In anulu trecutu a produsu monetari'a din Alb'a Juli'a cu 5,678,471 mai multe bucâti decâtu in anulu 1869. Bucâti de 20 franci s'a batutu 125,308 in pretiu de 1,014,994 fl. 80 xr., bucâti de 10 franci 48,672 in pretiu de 197,121 fl. 60 xr., ducati simpli reg. ung. bucâti 51,794 in pretiu de 248,611 fl. 20 xr., florini de argintu 567,922 fl. de acel'a-si pretiu ; bucâti de 20 xr. 7,212,703 in pretiu de 1442,640 fl. 60 xr., bucâti de 10 xr. 3,031,604 in pretiu de 303,160 fl. 40 xr. Sum'a 11,038,003 in pretiu de 3,774,350 fl. 60 xr.

*** (Cutremuru de pamentu.) Din Slatin'a in conf. militariu romano-banaticu ni se scrie ca in 20 Ian. c. n. a. c. s'a intemplatu unu cutremuru de pamentu secundariu la 5½ óre de diminéti'a. Cutremurului ce a duratu 2—3 secunde, i a premersu unu bubuitu nadusîtu. Corespundintele dice : „Aflându-me in patu, fui leganatu de 4—5 ori in ambele pârti. Ferestrele sî usiele zdruncaniau; icónele de pre pareti tóte s'au cârnitu. Termometrulu aretá 4 graduri caldura, timpulu nuorosu.

Slatin'a se afla intre munti. Ap'a Temisiului curge aprópe de comuna. In apusu codrii suntu de totu aprópe de satu, iéra in resaritu incepu la ½ de mila.“

*** (Esundare.) Din Pancota ni scrie unu corespondinte, ca topindu-se néu'a ce erá de 3 urme de grósa, asiá de pre neasteptate mare sî repede s'a slobosîtu ap'a de pre délulu Moderatului, incâtu 15 case sî mai multe grajduri dimpreuna cu nutretiulu viteloru devenira préd'a apei, iéra bietii locuitori siedu pre unde potu, sî in acestu anu nici ca voru mai poté siedé pre acelea-si locuri. Semenaturile de tómna tóte s'au nimicitu, câmpulu e o mare intréga; sereci'a graséza in gradulu celu mai mare. Locuintiele preotiloru suntu tóte derimate, scól'a sta sa cada. Atâtu ni-a mai trebuitu câtra pamentele cele slabe, ce le avemu pre aici. Din intemplare in partea, de unde a venitu nenorocirea, locuiau totu români. Toti au devenitu cersitori.—

*** (Pedagogia sî Didactica.) Cursu liberu la universitatea din Bucuresci de Grigorie Grandea. Fia-care prelegere se va tiparí in brosiura. Acei, cari voru voí se aiba cursulu completu, unu volumu cá de 800 pagine in 8, voru scrie prin posta tramitiendu sî pretiulu de 15 lei noi adeca 7½ fl. Abonatiloru „Albinei Pindului“, cari sî voru platí abonamentulu pre unu anu, se va dá gratis. Cererile se voru adresá in Bucuresci, str'ad'a Stelea nr. 4 la dlu Gr. H. Grandea.

In lips'a cea mare de opuri speciale pedagogice sî didactice in limb'a româna, credemu, ca acestu opu va fi cautatu sî de invetiatorimea nóstra de dincóci.

*** (Cetimu in „Romanulu“), ca in 11|23 Ianuarie a. c. se tienù in Bucuresci o intrunire publica, spre a se otarí asupr'a candidatiloru colegiului III. La acésta intrunire, tienuta in sal'a Ateneului, asistara aprópe la 1500 alegatori. — Dlu G. Vulturescu, luându cuventulu, a demunstratu vitiele sistemei preventive in vigóre in Romani'a, periclele ce ea infacisiéza pentru societate sî individi, cari potu fi arestati, in ori ce minutu dupa placulu unui jude de instructiune, tienuti lune intrege la inchisóre, sî apoi dovediti inocinti, liberati fâra nici o respundere pentru agintele care a comisu acésta nedreptate. D-s'a a aretatu apoi avantagiele ce presinta descentralisarea din punctu de vedere economicu, financiariu, administrativu sî politicu. Trecându apoi la cestiunea responsabilitâtiei agintiloru puterei esecutive pentru actele comise de densii, dlu Vulturescu a aratatu, ca ori ce responsabilitate este ilusoria daca nu se va face legea cea mare, legea prin care se voru determiná pedepsele cari trebuie sa lovésca pre ministrii cari calca legile sî constitutiunea. — Dnii Candiano sî Petrescu au aratatu importanti'a dreptului electorale, au adusu aminte rusînósele fapte petrecute de doi ani incóce, trist'a portare a Bucurescilor, cari s'au lasatu a se intimidá de o mana de bataus platiti pe puternicii dîlei, spre desonorea Romaniei. — Dlu Seruriu, aducendu aminte cele petrecute la alegerile trecute, câudu de nóptea inca se ocupáu localitâtile de alegere de ómeni, cari, fâra sa aiba dreptu de alegere, goniau la deschiderea siedintiei pre adeveratii alegâtorii, spre a puté apoi ei singuri pune in lucrare fraudele cari aveáu sa falsifice resultatulu alegeriloru capitalei. Spre a inlaturá asemene misielie in venitoriu, d-s'a propune ca adunarea sa numésca o comissiune de alegatori, care sa róge pre auctoritatea comunala : 1) a nu deschide salele de alegere de câtu la ór'a 10 fipsata de lege pentru inceperea operatiuniloru electorali, sî 2) inaite de constituirea biroului provisoriu a face apelu nominale spre a nu asiste, conformu art. 58 din lege, de cátu alegatori. — Intrunirea a acceptatu cu unanimitate propunerile dlui Seruriu sî, spre a le presentá, cu dorintia a alegatoriloru, comissiunei interimale comunale sî la trebuinti'a dlui ministru de interne, a numitu pre dnii: G. Petrescu, Pantazi Ghic'a, I. Radoviciu, Tanasie Toncovicianu sî G. Chiritiescu. Dupa aceea a luatu cuventulu marele patriotu românu, dlu Ioanu Brateanu.

Indreptare. In numerulu trecutu s'au stracuratu unele erori fórte mari sî adeca in programulu esameneloru la Retoric'a bisericésca s'a adausu pré multu „sî ped. an. II“; iéra in Foisióra cuvintele grecesci *θυμὸς* sî *επιθυμια* in unele esemplare s'a tiparit *υμὸς* sî *επιυμία*.

Nr. n. 185. ex 1871.

Publicare de licitatiune.

In $\frac{\text{24 si 25 Februariu 1871 st. nou.}}{\text{12 si 13 Februariu 1871 stii. v.}}$ se va esarendá pre calea licitatiunei in cancelari'a oficiului universitâtiei natiunali sasesci in Sabiiu piati'a mare nr. 183, la órele obicinuite de oficiu pasiunea de pre muntii urmatori pre tempulu de pasiunatu din an. 1871 sî adeca :

Nr. cur.	Situatiunea muntelui	Numirea	Suprafati'a jugheri	Suprafati'a stângini.	Pretiulu de licit. fl.	Pretiulu de licit. xr.
1	Sin'a	Grópele de susu	794	600	106	—
2		„ „ josu	452	890	153	—
3		Stéz'a de susu	189	1000	120	—
4		„ „ josu	600	.	140	—
5		Hanesiulu de susu	1676	1400	145	—
6		„ „ josu	1686	1400	170	—
7		Góz'a de susu	1419	600	701	—
8		„ „ josu	1387	800	175	—
9	Orlatu	Sericinulu-mare	1253	100	821	—
10		„ de mijlocu	1413	900	1101	—
11		„ de latura	1141	700	231	—
12		Balintu-mare	1101	900	151	—
13		„ micu	650	1000	250	25
14		Balu	929	1300	205	—
15		Furnic'a	1546	—	122	—
16		Oltiavu	1425	—	325	—
17		Stricatu	1750	—	223	—
18	Talmaciu	Farcas	—	—	318	—
19		Cornu-Pleschi	—	—	270	—

Fia-care doritoriu de a luá in arenda, are sa depuna inainte de inceperea licitatiunei 10 procente dela pretiulu licitârei in bani gat'a cá gerantia in mânile comissiunei de licitatiune, pre carea o primescu acei ce nu au dobenditu arend'a inapoi; celui ce a luatu asupra-si arend'a i se reintórce séu i se socotesce in pretiulu arendei, dupa ce a depusu cautiune a conforma contractului.

Conditiunile mai detaiate ale arendei se potu vedé sî mai inainte de terminulu de licitatiune in cancelari'a indicata mai susu la órele obicinuite.

Se potu asterne sî oferte facute dupa formele prescrise sî provediute cu o marca de timbru de 50 xr. lânga care e a se alaturá o garantia de 10 procente dela pretiulu licitârei. Acést'a se póte face celu multu pâna la 24 Februariu a. c.

Oferte defectuóse sî de esele, cari se voru asterne dupa inceperea verbale a licitatiunei; séu voru remané neconsiderate séu se voru respinge indata.

Sabiiu, 3 Februariu 1871.

Din siedinti'a universitâtiei natiunei sasesci.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei vacante de invetiatoriu in comun'a Magerusiu se deschide concursu pâna la 22 Februariu 1871.

Emolumentele suntu :

a) Salariu 150 fl. v. a. jumetate din cas'a alociala, sî jumetate dela poporu.

b) Cuartiru liberu cu lemne de incaldîtu.

Doritorii de a ocupá acésta statiune, suntu indrumati a tramite consursele instruite conformu statutului organicu la scaunulu protopopescu gr-or. alu II-lea alu Brasiovului, pâna la terminulu prefiptu.

Brasiovu 22 Ianuariu 1871.

Cu cointielegerea comitetului parochialu.

Ioanu Petricu
Protopopu.

11—1

Edictu.

Neorusticulu Thom'a Dodu din Brasiovu, carele dupa ce s'au incheiatu la subscrisulu scaunu protopopescu actele procesului divortiale incaminatu de soci'a sea in contr'a lui, tocmai pre câudu erá chiamatu la ascultarea deliberatului s'au facutu nevediutu, sî acum de nóue septamâni sî mai bine nu se scie unde se afla, — este prin acést'a citatu, cá in terminu de trei luni de dîle sa se infacisiedie inaintea scaunului protopopescu, pentru ca la din contra dupa espirarea acestui terminu, deliberatulu se va cetí actorei, sî impreuna cu actele procesului se va asterne spre revisiune sî intarire Maritului Consistoriu.

Brasiovu 20 Ianuarie 1871.

Scaunuln protopopescu gr. res. alu tratului Brasiovului I-iu cá foru matrimoniale.

(10—2)

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea**

Editur'a sî tiparinlu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/4 cr. v. a.

Nru 9. ANULU XLX.

Sabiiu, in 31 Ianuarie (12 Febr.) 1871.

Eveneminte politice.

Partea de dincolo de Leit'a a capatatu in fine unu ministeriu nou compusu mai cu séma din profesori. Presiedinte e Hohenwart, ceilalti membrii: Habietinek de justitia, Holzgethan de finantie, Schaefle de comerciu si inter. de agricultura Iericek de cultu si instructiune, Scholl de operarea tierei.

Unele diuarie afirma ca denumirea acestui ministeriu s'a facutu fâra scirea lui Beust si Andrassy. Némtii de alta parte se vaiera pre tóte tonurile asupr'a noului ministeriu. Cugetamu ca slavii voru fi multiamiti cu elu. Dara „Cor. Sl.“ ce nea venitu astadi dice, ca sub pretestu de a consolidá constitutiunea Cislaitaniei si acestu ministeriu va duce imperiulu spre prapastia.

O alta scire insemnata aflâmu in diuarie unguresci. Se scrie ca retragerea lui Beust e sigura.

Lui Bismarck i a succesu a verí intre francesi neintielegerea si sfasierea in partide. Franci'a are pâna acuma dóue guverne si pâna la constituirea adunârei natiunale cine scie câte partide tari.

Despre retragerea lui Carolu din Romani'a se vorbesce inca. Unele diuarie aducu scirea ca tronulu Romaniei lu va ocupá unu principe rusescu (de Leuchtenberg).

(Din sudostulu Transilvaniei.)

Cestiunea româna se pune pre tapetu; cestiunea româna nu se pune pre tapetu; cestiunea româna nu e admisa la conferinti'a din Londonu; cestiunea româna e dejá deslegata; cestiunen româna mai dicu altii ca se va deslegá prin revisiunea constitutiunei române etc. etc. Pentru ce atât'a vorba? Pentru interesarea puteriloru protectórie de fericirea tieriloru romanesci? Acest'a pré putienu. Franci'a, carea incepuse a prevedé nisuinti'a europeniloru si incepuse a arangiá Europ'a conformu acestoru nisuintie, a scosu pre cele dóue tieri dela Dunarea de josu din confusiunea in care le aduse iesuitismulu si fanariotismulu, le a scosu, pentru ca Franci'a sciea si nu voiá sa ignoreze servitiele ce le a facutu aceste tieri in evulu mediu crestinatâtiei si civilisatiunei si scieá ca ele au cadiutu numai victim'a intrigeloru iesuitice, spriginite de cele fanariote. Franci'a le-a scosu din confusiune, le a pusu in picióre si le a dîsu sa mérga. O parte dintre puteri se pare ca nu póte vedé cu ochi buni acésta nobila fapta si doresce a turburá iéra-si ap'a, spre a imbatá pescii si ai prinde si ai inghití. In impregiurârile de fatia, cându mântuitórrea Romaniei jace pre patulu de mórte, acest'a este possibile, si cu atâtu mai possibile, cu câtu de 13—14 ani de cându li s'au deslegatu mânile si piciórele aceloru tieri, intrensele s'a lucratu pré putienu pentru intarirea loru. Ómenii cari au fostu chiamati a conduce tiér'a spre destinulu ei s'au certatu si s'au inimicitu pentru putere. Activitatea loru s'a restrinsu pre lânga surpare, suire si cadere prin alte surpâri va se dica, pre lânga unu procesu de schimbâri de ministri si de domnitori.

Póte ca voru fi fostu cei ce le au seversîtu tóte aceste de credinti'a ca pentru ce sa nu póta ei lucrá astfeliu, câci interesele puteriloru garanti suntu de natura de a nu lasá sa cada Romani'a victima nici unei'a din trensele.

Acest'a aru insemná atâtu câtu a se incelá pre sine insusi, asi legá ochii spre a nu observá nici unu periclu de nici o parte.

Viati'a popóreloru, nici cându nu s'a coditiunatu dela intrigele altor'a intre sine. O fiintia carea si multiameste esistinti'a cea numai diferintieloru, de certa intre alte fiintie, va avé o esistintia efemera si termina mai totu deun'a cu unu finitu reu. Esistintia unnei fiintie rediemata pre labore, va fi incalecata de unii altii pâna la unu tempu, inse mai curendu séu mai tardiu silinti'a si munc'a o scóte din puseliunea obscura si o pune la loculu ce i se cuvine.

In Europ'a inca trebuie se vina tréb'a acolo, in câtu natiunile sa fia stimate dupa trud'a loru dara nu numai dupa privilegiele loru.

Pâna sa ajunga la atât'a moralitate se cere tempu si pâna atunci omenimea dintrens'a póte mai are a suferí brutalitâti, cine mai sci a cârei puteri.

Ce erá dara mai firescu lucru decâtu cá conducâtorii tierei din cestiune sa cugete la tóte impregiurârile câte potu veni in venitoriu, dara mai cu séma la impregiurarea cându constelatiunea europeana aru puté sa devina de asiá, incâtu un'a din puteri sa aiba mâna libera si sa nu mai aiba lipsa de a tiné comptu de asiá numitulu ecuilibru europeanu. Sî cá urmare din acést'a ce erá mai firescu decâtu sa fia cugetatu la desvoltarea unei vieti natiunale cu privire la toti ramii sociali, pentru-ca prin acésta aru fi pusu temeiu la cea mai buna siguranta contr'a tuturoru invasiuniloru possibile.

Acest'a este terenulu ce trebuie cautatu de ori ce poporu ce voiesce astadi sa traiasca. Acest'a e terenulu pre care avemu nu numai sa lu recomandamu fratiloru nostri dara si nóue insine, celoru din imperiulu austro-ungurescu, déca voimu sa avemu unu rolu demnu intre ceilalti concetatieni ai imperiului nostru.

Tempu de a ne socotí multu nu mai avemu. Multu sa filosofâmu in ventu asupr'a acestei impregiurâri e o paguba invederata.

Sa incepemu dara intru a imbratiosiá totu ce e folositoriu pentru corpu si pentru spiritu, sa imbratisiâmu industri'a de ori ce ramu, pentru-ca dens'a este carea ia loculu celu mai insemnatu in viati'a popóreloru de astadi, dens'a este care distinge pre popórele cu venitoriu de cel ce se pregatescu a fi trecute in registrulu popóreloru disparande.

Fiindu-ca acést'a nu este cea dintâiu voce, ce o ridicâmu in privinti'a acést'a, ne indreptâmu cu seriositate câtra tóte lumea nóstra inteliginta, ori unde se aru aflá dens'a si o provocâmu sa misce tóte petrile spre a vedé odata realisându-se acésta dorintia espresa de atâtea ori in diuaristic'a nóstra, espresu de interesulu celu mai vitalu alu nostru.

Sa nu ne créda cine-va de nesce pessimisti si de nisce ómeni, carii aru ignorá impregiurârile nóstre politice de mai nainte, nici de nisce ómeni, carii trecu cu vederea ceea ce s'a facutu in totu cuprinsulu Romanimei preste totu si in specie in privinti'a industriale. Reformele sociali aduse de drumulu de feru pre unde a pututu ajunge si de alta parte invectivele cele multe de poporulu nemtiescu, cu deosebire spre a ne discreditá vitalitatea nóstra, ne constringu a fi cu indiecita atentiune asupr'a nóstra. In fine crescerea din dî in dî a speculatiunei evreesci in tóte pârtile ne ingrigesce sa nu ne tredîmu in o bnna diminétia ca suntemu privati de tóte midiulócele de subsistintia si atunci apoi amu gatat'o si cu cele ce suntu inferióre, precum e agricultur'a, si cu cele ce suntu superióre industriei precum suntu sciintiele si artele.

Atunci nici Franci'a nici nimenea dintre puteri nu ne garantéza nóua aici si fratiloru nostri in patriale unu venitoriu, cí vomu fi cu tempulu spulberati cá plév'a din aria, de ventulu care va suflá mai ingraba.

Dieta Ungariei.

Siedinti'a din 25 Ian. a casei ablegatiloru o deschide vicepresiedintele Perczel la 10 óre. Pre fotoliele ministriloru: Andrássy, Bedekovics, Gorove, Festetics, Horváth, Kerkapoly si Szlavy.

Mai intâiu se cetesce si aprobéza protocolulu; dupa aceea se ascernu petitiuni numeróse.

La ordinea dilei sta continuarea desbaterei speciall despre bugetulu anului 1871.

L. Berzenczey cá primu vorbitoriu se pronuntia contr'a meliorarei lefeloru, pre cându M. Wahrann se intrepune pentru ea. Densulu imputa ca cas'a in locu sa tréca la desbaterea speciale a diferiteloru bugete pentru ministerie, a suscitatu iéra-si, fâr' sa se fi ascernutu vre-o propunere speciale din partea comissiunei financiali, desbaterea generale despre cestiunea lefeloru. Ce se tiene de parerile bar. Simonyi si Deák, densulu nu consemte nici cu un'a nici cu ceea-lalta, ci se alâtura pre lânga parerea comissiunei financiali.

A. Csiky si da votulu pentru propunerea baronului Simonyi. Cu aceste se incheie desbaterea. Mai intâiu se pune la votu propunerea lui Deák, pre care majoritatea o si primesce. Asiá dara s'a aprobatu meliorarea lefeloru in intielesu propunerei ministeriali, inse cu estinderea si asupr'a concipistiloru dela curi'a regésca si dela tribunalele supreme.

In raportulu generalu alu comissiunei financiali e mai departe contienuta propunerea, ca tóte institutele din tiéra sa se subordineze ministeriulu de instructiune.

G. Várady consemte cu acést'a, doresce inse ca regimulu sa se insârcineze, a ascerne unu proiectu specialisatu.

Korismics consemte cu propunerea comissiunei financiali intr'atâtu, incâtu ea se referesce la instructiunea teoretica, institutele menite pentru desvoltarea practica inse, sp. e. scólele agronomice, academi'a montana din Siemnitiu ect. sa nu fiia subordinate acestui principiu.

Deák intréba ca subintielegu-se in propunerea comissiunei si scólele militari? câci in casulu acest'a nu aru potea primí propunerea comissiunei; intr'altele asupr'a cestiunei acesiei'a sa se decida numai dupa precumpaniri mature si de o camdata sa se amâne.

Dupa ce mai multi deputati vorbescu se votéza si se primesce propunerea comissiunei financiali.

Se cetesce si primesce dupa aceea propunerea comitetului financialu ca in viitoriu sa stea tóte fondurile sub administratiunea ministrului de financie.

Urméza desbaterea generale despre bugetulu presied ministriloru.

D. Irányi arunca prin o vorbire mai lunga acuse contr'a regimului si in deosebi contr'a presiedintelui ministriloru.

Presiedintele ministriloru Andrassy se apara prin o vorbire lunga si primita cu aplause detunatóre din partea dreptei contr'a acuseloru lui Irányi

Incheierea siedintiei la 3 óre.

Revista diuaristica.

Cetimu in „Rom.“: Atitudinea ce au pastratu Românii in tempulu resbelului dintre Franci'a si Prussi'a, simpathiele loru profunde si constanti pentru caus'a natiunei celei mari, care va remânea totu-de-un'a mare, ori care aru fi impregiurârile, a facutu obiectulu mai multoru article bine voitórie pentru noi, atâtu in presa francesa câtu si in cea

anciesa. In schimbu diariele germane nu ne-au scutitu nici de amenintiâri, nici de injurie, pentru ca iubimu pre Franci'a, pentru c'o manifestâmu, pre câtu circumstantiele ne-au permis'o o, simtiemintele inimiloru nóstre, recunoscinti'a sî devotamentulu nostru câtra acea nobile si generósa natiune care totu-de-un'a sî a versatu cu profusiune sângele pentru libertatea sî emanciparea popereloru, pentru triumfulu causei justitiei.

Diariulu „The Standard“, venindu a vorbí sî elu acum câte-va dîle d'acele simtieminte adeveratu nationali, cari dictéza conduit'a Românîloru, declara ca atitudinea loru a avutu sî unu altu mare efectu politicu.

Dupa ce citéza adres'a Camerei române spre raspunsu la discursulu Tronului sî da acelui actu alu Adunârei cea mai completa aprobare, diarulu anglese constata cu fericire ca Românii suntu cei mai entusiastici Francesi, ca subscrieri numeróse s'au facutu in Romani'a pentru prisonierii sî ranitii francesi sî ca unu mare numeru de voluntari, intre, cari citéza in modu distinctivu pre D. Locotenînte Colonelu Pilatu, Dunc'a, Ghic'a, etc. servescu subtu drapelele Franciei sî o multime de medici români in ambulantiele ei.

Dupa acést'a „The Standard“ dice ca prin acésta atitudine s'a doveditu ca, ori-care aru fi dorintiele Prussianiloru, „natiunea româna nu va suferí nici odata sa fie târâta la vre unu actu ostile intereseloru francese in Oriente, sî ca Adres'a Parlamentului Românu este inca unu avertismentu lamuritu in acésta privintia.

Ceea ce deducemu cu satisfacere, adauge fói'a anglesa, din tóte acestea, este ca un'a din nenumeratele complicâri, cari amenintia pacea Europei, este inlaturata prin atitudinea natiunei române.

Declaratiunea diarului anglesa are astadi o mare insemnatate. Ea ne vine intr'unu momentu cându sgomotele cele mai stravaganti sî mai grave circula in orasiulu nostru, denotându in óre care sfere nesce apretiatiuni cu totulu opuse asupr'a stârei lucruriloru la noi. De sî nu damu mare credintia aceloru scomote, aceloru spaime, fia-ne permisu a dice, ce se arunca nu scimu pentru care scopu in publicu, suntemu detori a aduce aminte ómeniloru cari dirigu astadi afacerile statului românu sî cari trebuie se cunósca adeverulu, ca ei au o mare respundere in faci'a tierei sî ca nu potu, nu trebuie se sufere cá destinele Romaniei sa fia jucate dupa capritiu séu buna placere. Sa cugete bine ómenii nostri de statu, sa se uite in giuru-le, sa asculte sióptele sî preocupârile generale sî ne voru intielége sî-si voru intielege detori'a loru.

Oprindu-ne asupr'a acestei cestiuni, continua „Romanulu“ sa spunemu ací ca comissiunea bugetaria se ocupa fórte seriosu cu studiarea bugeteloru. In faci'a deplorabilei situatiunei financiarie, ce a lasatu guvernulu dlui Iepurénu, comissiunea cauta a realisá cele mai mari economie, facendu tóte reducerile posibili, atâtu in chaltuelile de materiale câtu sî personale.

Acést'a nu trebuie sa cuprinda nici se ingrijésca: de câti-va ani in cóci, natiunea româna n'a facutu de câtu a mârí, a adauge bugetulu statului si cu tóte acestea resultatele au fostu aprópe nule.

In urm'a acestei sperintie, o reactiune erá inevitabile. Nu cunósceamu lucrarea comissiunei: déca insa ea aru merge pâna la escesu in acestu sensu, defectele ei se voru indreptá negresîtu la discussiunea publica séu, dup'o nóua esperintia, la facerea budgetului pre 1872 Prin urmare nu putemu de câtu a laudá spiritulu care conduce pre comissiunea bugetaria, securi ca ea respunde la dorintiele intime ale tierei.

Totu acést'a vomu dice sî in ce privesce proiectele relative la reorganisarea armatei. Atâtu Adunarea câtu sî actualele d. ministru de resbelu se ocupa d'acésta seriósa cestiune, in scopu d'a marí midilócele de aperare ale tierei, fâra a adauge cheltuiele bugetarie. Invetiamintele ce a datu ultimulu resbelu din Franci'a voru fi utilisate, spre a informá organisatiunea militaria a Romaniei. Unii se cérea a respandí vorbe ca prin acésta reforma s'aru atinge positiunea oficiâriloru. Credemu ca este cea mai mare eróre. Acea positiune nu numai nu va fi atinsa, daru va devení mai stralucitória, câci cea mai mare ambitiune a unui adeveratu militariu este d'a puté serví cu folosu patriei sele, sî credemu ca, prin reform'a ce se pregatesce, acestu mare resultatu va puté fi ajunsu sî dorinti'a oficiâriloru români satisfacuta.

Atentatu asupr'a Metropolitului din Iasi.

Diuariele din Romani'a ne adusera scirea acést'a fâra a descrie lucrulu in detaiu. „Curierulu de Iasi“ aduce in privinti'a acést'a urmatórele:

„Directunea St. Metropolii a Moldoveisî Sucevei. Motivatu de cele publicate prin diuariulu „Curierulu de Iasi“ din 20 Ianuarie curentu Nr. 7, relativu la atentatulu comisu asupr'a Inaltu Prea Sântitului Metropolitu de câtra Archimandritulu Clemente Nicolau, superiorulu monast. Goli'a, spre cunoscinti'a fapteloru asiá cum s'au petrecutu, Directiunea da in conoscinti'a on publicu cele ce procedu:

„Pre la 7½ óre sér'a Inaltu Prea Sfintitulu. Metropolitu aflându-se in convorbire cu unu dnu profesoru, a venitu sî numitulu Archimandritu. Prea Sfinti'a S'a cu amabilitatea sea cunoscuta, a angajatu in discutiune sî pre numitulu, care se diârî prin unu modu silitu diembindu din cându in cându, sî deodata intrerumpendu vorbirea cu o violentia, adresà Eminentiei Sale cuvintele: „amu venitu pentru alte afaceri,“ cându in acelu momentu a intratu sî o alta persóna; numitulu Archimandritu luându o lumina de pre biurou au scosu din sinu o adresa ce o avea din partea Metropoliei, si aratând'o Eminentiei Sale i-a disu: „acésta harthie este cu totulu afara de marginile bunei cuviintie, câci lu tractéza cá pre unu sclavu: 1) ca nu i s'aru fi facându harthiile oficiale cá câtra unu frate dupa cum s'aru fi padiendu acésta eticheta in Franci'a, ca 2) cuvintele din vorbit'a harthie suntu necuviincióse sî nedemne de persón'a sî demnitatea sea.“

Eminenti'a Sea vediendu-lu infuriatu sî voindu alu linisci, i-a respunsu cu blandetie: „ca de frate tratéza numai pre Archierei, iéra ceialalti clerici si au numirile loru dupa ierarchie, dara cu tóte acestea pentru elu, scie singuru, câta dragoste sî imbratiosiare i-au aratatu in tóte ocasiunile, sî chiaru acum'a va regulá cá cancelariulu sa-i schimbe aceea harthie deca o crede ofensatóre.“ Numitulu cu indoita furia au adaogatu cuvinte insultatóre la adres'a Eminentiei Sale.

Eminenti'a Sea i-a disu: „asculta, obsérva ce graesci ca voi fi silitu sa te d'au din casa“. Sî in acestu intervalu esîndu numitulu, dupa câteva momente s'a reintorsu indereptu sî apropiandu-se de Eminenti'a Sea cá semnu de sarutarea mânei, apucându-lu de mâna a si inceputu a esecutá odiosulu seu planu, tragendu asupr'a Eminentiei Sale 4 focuri din 6 ce avea revolverulu, fiindu scapatu de acestu grozavu pericolu prin ajutoriulu celoru 2 persóne aflate in casa.

De siguru lumea se va intrebá care a fostu motivulu acelei harthii, sî ce espresiuni atâtu de puternice contienea ea, care sa fi pututu determiná pre numitulu la comiterea unui asiá de odiosu actu ?

Spre a se apreciá sî cunósce de onorabilulu publicu (care in adeveru sî cu acésta nenorocita ocasiune au aratatu Eminentiei Sale o adeverata fiiésca dragoste sî afectiune) se da ací publicitatiei acele harthii.

Eata-le:

FOISIÓRA.

Despre simtieminte.

(Prelegere publica tienuta in 21 Ianuariu a. c. de prof. Nicolau Cristea).

(Capetu.)

Inca vre-o câte-va cuvinte despre influinti'a mancârei sî a beuturei asupr'a simtieminteloru. „Plenus venter non studet libenter“ afla o buna aplicatiune. Shakspeare dice: cu câtu su mai grase cóstele cu atâtu e mai bancrotu spiritulu. Despre Caesar se dice ca erá neliniscitu de Cassius celu slabu pre cându laudá neincetatu pre . . . cei grasi. Inse tóte aceste au intielesu numai in casulu cându cine-va pune la osu, dupa cum se dîce, nu pentru ca e natur'a lui de asiá, ci pentru ca e unu gurmandu, care nu cauta altu ceva decâtu, dupa cum se dîce iéra, o bucatura buna. Din cele de mai susu e de a se deduce, ca la ómenii, câroru mâncarea sî bentur'a li este principiu de viatia, ideile sunu debile sî prin urmare si simtiemintele de putiene ori nobile sî inalte, prea de multe ori putiene, ordinarie sî reduse la sensualismu.

Tempulu sî anutempurile influintiéza asupr'a spiritului fórte tare. Tempulu serinu ori in in care anutempu, dara cu deosebire primavér'a provóca sperantiie, iéra lun'a lui Maiu e botezata cu dreptu séu nedreptu lun'a amorezatiloru. Altfeliu este tómn'a cându vinu venturile sî dobóra frundi'a din arbori. Poesi'a: „Sirmana frundia nenorocita“ ne caracteriséza simtiemintele produse de acestu anutempu binisioru. Tempurile dilei sî noptiei inca au influinti'a loru deosebita fia-care. Asiá diminéti'a omulu e bine disposu mai bine decâtu sér'a cându lumin'a dilei dispare. Nóptea, cu deosebire mediulu noptiei, dispune pre omu la simtieminte fantastice.

Influinti'a din situatiunea corpului o descrie Lotze in modulu urmatoriu: Noi avemu alte idei sî alte nisuintie (prin urmare sî simtieminte) cându jacemu sî alte cându stâmu; o situatiune silita si gramadita moderéza curagiulu nostru; cându jacemu comodu sî usioru anevoia vomu fi cu evlavia, sî ori ce mania a nóstra se stempara odihnindu corpulu nostru; mân'a carea oblesce cretiele fruntei, calméza sî necasulu nostru ce se esprimá pre ea (frunte).

Dara déca corpulu sî functiunile lui potu influintiá asupra spiritului, nu mai putienu se póte presupune o influintia asupr'a simtieminteloru causata din partea functiuniloru celoru-lalte ale spiritului.

Sa intrâmu numai decâtu in partea practica a cestiunei sî sa ne punemu intrebarea, ça ce e cu ipochondrulu carele cum lu dóre ceva sî face cele mai cutezate intipuiri despre periculii cei amenintla esistinti'a. Legatura intre trupu sî sufletu ni este cunoscuta. Noi scimu ca cea mai mica intemplare ce se intempla in giurulu nostru se telegrafeza prin nervii respanditi pre tóta periferi'a corpului nostru internului nostru, sufletului. Durerea este carea ne spune ca óre unde in organismulu nostru se intempla séu unu procesu de compressiune séu de inflamatiune. Sî un'a sî alt'a suntu simtite durerosu dicemu noi, dara apoi tocm'a simtirea acést'a sternesce grigi'a aceea ce devine neliniscitóre, causata din temerea de periclitarea esistintiei nóste.

Unu omu care e cu pré multa atentiune la influintiele asupr'a organismului seu, da ideiloru si conclusiuniloru sele pré multa libertate. Ceste din urma, firescu lucru, in marimea in care se presentéza spiritului producu ingrigiri ca d. e. cutare simtire degeneréza in cutare bóla si asiá mai departe sî de ací intristarea perpetua sî grigi'a de mórte a multoru, pre cari o preumblare buna cu o conversatiune de distractiune aru fi in stare sa i cureze de totu. Fiindu-ne vorb'a de simtiri sa ne insemnâmu ca si ele potu fi câte odata influintiate de simtieminte, va se dîca, lucru intorsu dela ceea ce amu vediutu pâna acum. Cu ocasiunea acest'a trebuie sa spunemu ca tóte simtiemintele suntu in stare, mai multu séu mai putienu a aface centrele nerviloru. Déca unu simtiementu castiga o putere fórte mare in sufletu, atunci elu e in stare a reconduce procesulu prin care s'a produsu pâna la simtiri. Simtirile atunci producu icóne parute, pentru ca simtirile suntu numai insielate. Asiá se esplica halucirile, in stare tréza. De aceea unu ucigasiu de multe ori e in pusetiunea do ochii lui pare ca vedu pre jertf'a cea crunta, carea a cadiutu sub cutitulu seu alta arma a lui, sî de sî jertf'a aceea póte a putreditu de multu, elu se cutremura sî racnesce de spaim'a ei.

Influinti'a reciproca sî continua a acestoru dóue activitâti spirituali produce in omulu naturalu dara chiaru sî in celu leitu de cultura influintie asupr'a musculaturei omenesci. Bucuri'a viia cându apasa in unu modu puternicu asupr'a simtiriloru lu punu pre omu in miscare; ochii i suntu vii, fati'a este dispusa la rîsu; bate in pâlmi, sare sî asiá mai departe. De e unu simtiementu neplacutu, va se dîca, de intristare séu rusîne capulu se pléca,

„La 25 Noemvrie trecutulu anu 1870, Dnulu Ministru culteloru prin adres'a Nr. 11,470 face Eminentiei Sale urmatórea mijlocire :

„In urmarea raportului ce amu primitu dela domnulu Prefectu alu judetiului Iasi sub. Nr. 10,637 prin care arata, ca Archimandritulu Climente Neculau, actualele ingrijitoru alu bisericei Goli'a din Iasi, refusà sub feliurite preteste a primí cu inventariu dot'a acei biserici, sub-semnatulu cu onóre ve róga Eminentia, sa binevoiti a da ordinu numitului ingrijitoriu, pentru a nu se mai opune sî a priimí dot'a bisericei in modulu cum i se cere de Prefectura, spre a nu fi silitu Ministrulu a luá alte mesuri contr'a unei asiá abatute urmâri din partea numitului.

„De-si adres'a Minesteriului precum se vede erá amenintiatóre pentru numitulu Archimandritu, Eminenti'a Sea insa sî in acésta ocasiune a tienutu mai multu la numitulu sî s'a marginitu numai ai face urmatórea harthie :

„Prea - cuviosiei Sale Superioriului Monast. Go'i'a.

„Domnulu Ministru alu Culteloru sî alu Instructiunei publice prin adres'a Nr. 11,470 ne arata : ca Prea cuviósi'a Ta ai refusá sub feliurite preteste a priimí cu inventariu dot'a acei Monastiri, ti scriemu a ne dá sciintia de impregiurâri, punendu-ve in vedere a nu face impedecâri nerationabile“.

Nr. 2220, 1870, Decembre 10.

Vediendu trecerea unui tempu de 34 dile, fâra cá numitulu sa fi datu vre unu respunsu Metropoliei, cá sî ea sa lu póta comunicá Ministeriului, in 14 Ianuarie curentu sub Nr. 84 i s'au repetatu in urmatórea cuprindere :

„Nepriimindu pâna acum dela Preacuviósi'a T'a resultatulu ordinului nostru Nr. 2220 din 10 Decemvre trecutulu anu 1870, scriemu a Ne trimete urgentu asemenea resultatu.“

Iéta istoriculu acestui odiosu actu! Acéstea suntu harthiile ce au pretestatu comiterea atentatului.

Confusiunea limbistica.

Cine póte cetí astadi vre-unu diuariu séu vre-o carte romanésca, fâra sa-si aduca aminte de faimós'a amestecare a limbeloru de cându cu turnulu babilonicu ? Acestu turnu erá sa strabata pâna la nori, déca cei celu ridicau n'aru fi ajunsu a nu se mai intielege unii pre altii. Asiá sî noi; vremu sa ni formâmu o limba, care sa remâna pentru totudeun'a, celu pucinu cá fundamentu. Dara ce facemu ? In locu de a cautá unitatea sî stabilirea limbistica, ne silimu din tóte poterile a respandí caosulu constatoriu din elemente opuse, ce nu se voru poté nici odata. Fia-care dintre cei cu coudeiulu in mâna introduce câte ceva nou sî strainu firesce, in limbagiulu seu, cá sa arete ca sî densulu ia parte la reform'a sî inovatiunea limbei române.

Femeile nóstre imitéza mod'a ori de unde aru vení; inteligenti'a nóstra adoptéza in viati'a sociale tóte datinele altor'a. Ce feliu, numai scriitorii se remâna inapoi ? Trebuie sa-si aiba sî ei mod'a loru. Sî iéta-i ca-mi alérga, cá barbatele albine, preste nóue hotare, sî mi se intorcu incarcati de miere germâna, francesa sî italiana, cá sa indulcésca limb'a românului cu dins'a. Dara stai, domniloru, nu fiti asiá zelosi, ca nu cumv'a sa ne otraviti cu mierea d-vóstre, cum se otravescu albinele cu mierea falsa, ce li se da cându nu mai au de a loru !

Sa nu se supere nime, cându dicu acestea, câci nu esu din marginile adeverului sî nu esagerezu câtu e negru sub unghia ! Ce voru sa dica, spuneti-mi, aceste gramede de barbarismi aruncate in sinulu limbei romanesci ? Mi-veti respunde, ca barbarismii ni suntu de lipsa neaperata din dóue puncte de vedere, adeca : 1) cá sa astupâmu lacunele, sî 2) cá sa infrumsetiâmu limb'a nóstra prin espressiuni mai lucie sî mai dulci ; cu unu cuventu, sa reformâmu limb'a sî s'o innoimu. Intielegu ; reform'a, dupa cei mai multi trebuie sa fia inlocuirea cuvinteloru romanesci prin cuvinte straine, latinesci, francese sî italiene. Apoi cei ce propaga o atare idea monstruósa, cutéza a citá, cá copii ni scólei loru de confusiune, pre unu Cipariu, pre unu Pumnulu, pre unu Eliade etc. Ce amagire !

Marii filologi români nu voru se desnatureze limb'a ci s'o reformeze, incâtu va permite natur'a sî geniulu acestei limbe. Iéta care este scopulu de frunte : unde ni lipsescu termini romanesci pentru esprimarea unei idei, se cautâmu terminii in limb'a latina, sî déca nu'i vomu gasí nici intr'ins'a, sai cautâmu in cea ispanica ; terminii slavi, unguresci séu germâni, introdusi de eri de-alalta eri in dialectele române, sî i inlocuimu prin ecuivalenti romanesci, latini séu neo-latini. Astu-feliu limb'a romanésca pre de o parte se va poté fipsá, iéra pre de alt'a se va curatí, Sa nu uitâmu inse, ca acesti luminati filologi nu si-au propusu nici de cum a atacá sintacsea limbei sî fraselogi'a ei. Déca aru fi facutu un'a cá acést'a, atunci i amu poté acusá de ucigasi ai geniului limbei nóstre. Dara n'au facut'o; cetiti, cá sa ve convingeti, scrierile lui Cipariu, ale lui Pumnulu sî cele mai vechi ale lui Eliade. Fras'a loru este fras'a românului, observata cu destula scrupulositate.

Cei mai próspeti aru fi trebuitu sai imiteze studiându-i. Imitatiunea inse are unu periclu; acest'a este de a imitá partee cea slaba sî gresita. Astu-feliu noi imitaramu pre inainte mergatorii nostri numai in împrumutarea espressiuniloru ne—romanesci. Ne mai multiamindu-ne de a astupá lacunele sî de a persecutá slovenismulu, ne amu apucatu catu se inadusîmu sî ce mai remase bunu in lecsiconulu natiunale, prin contingente barbare aduse cu saculu de prin tóta lumea.

De ne amu fi opritu la atât'a, reulu se potea vindecá ; câci precum scótemu astadi slavismulu asiá potemu scóte mane sî altu elementu din lecsicónele nóstre. Crim'a celoru tineri fu mai mare ei otravira sufletulu limbei nóstre.

Iéta cum : cei ce si facura studiele in Franci'a s'au dedatu a intórce fras'a romanésca dupa cea francesa ; cei veniti din Germani'a, scriu nemtiesce cu vorbe românesci ; esîtii de prin facultâti italiane inca si-facura la rendulu loru defori'a. Astfeliu dicemu astadi : „so dau ómeni, cari“ etc. in locu de „suntu ómeni ce“ . . . (suntu qui, lat.); totu asié : „facemu trebuintia, in locu de : „avem trebuintia“, apoi : „aceste lucruri finirea acestoru lucruri“, séu : „acestea lucruri fiindu finite.“ Esemplele suntu nenumerate sî se potu gasí la totu pasulu prin scrierile mai próspete. Apoi asiá se graesce romanesce ? Asiá se purcedemu noi la ridicarea monumentului limbei nationali ?

Bagati de séma sa n'o patîmu cá cei dala turnulu Babilonului !

Reulu e seriosu sî trebuie sa cugetâmu alu vindecá pâna mai este tempu ; câci indata ce publiculu se va infectá de densulu, nu va mai fi cu putintia alu smulge cu radacin'a. Trebuie s'alegemu un'a din dóue : séu imprumutarea terminiloru ce ni lipsescu, pentru ai altui pre trunchiulu limbei romanesci ; séu topirea remasitieloru limbei nóstre natiunali in adunatur'a barbarismiloru, fia din ce limba voru fi. Cine nu vede, ca cea din urma procedura aru fi uciderea limbei nóstre, de carea nu pré suntemu departe ?

Dar, suntemu aprópe de a ne ucide geniulu limbei, sî reactiunea e de neaperata trebuintia.

Cându vorbimu despre reactiune, n'o intielegemu pre deplinu in sensulu unei scóle, din carea au esitu dejá condeie destulu de celebre. Acésta scó'a, alu cârei capu este unulu din cei mai eruditi români, incepe a se intórce la limb'a românésca, precum erá vorbita inaintea reformeloru filologice ; ea se nutresce din batrânii cronicari sî din cârtile bisericesci. Dara a adoptá limb'a cronicariloru fâra nici o reserva, insemnéza a reinviá slavismulu sî alte elemente barbare in tóta uriciunea loru. Apoi ce folosu, ca ne ferimu de escesulu latinisârei, cá sa cademu intr'alu slavisârei ? Midiloculu in tóte ! Nici pré multu latinismu, nici pré multu slavismu ; sa imprumutâmu din limb'a latina numai ceea ce aru trebuí sa imprumutâmu dela alte limbe sa tienemu din elementulu slavu totu ce a luatu fidel'a fisonomia a limbei nóstre. Asiá dara o mica modificatiune in scól'a de reactiune amintita mai susu sî venitoriulu va fi alu ei.

Noi mai adaugemu pentru a finí, ca fâra studie profunde nu vomu ajunge a scrie românesce cum se cade. Sa intrâmu in inim'a limbei poporali mai vertosu cum se afla in poesi'a poporului ; sa ne intórcemu apoi cu seriositate la bunii nostrii cronicari sî la cârtile bisericesci, sa scótemu de pretutindenea lamur'a romanismului. Punendu astfeliu unu fundamentu néosiu romanescu, vomu poté introduce sî câte putienu materialu latinu séu neolatinu in zidirea edificiului, alu cârui cimentu va fi sintasea romanésca.

Asia, sî numai asia vomu esî in caosulu sî din cofusiunea in care ne aflâmu astadi.

Nu ne indoimu cá Academi'a romana s'aru poté basa pre alte principie. Dara pâna cându acésta institutiune va ajunge sa'si impuna autoritatea, pâna atunci aru fi mai bine sa ne supunemu usului, decâtu capriceloru de reforme individuali (F. n. 52.) „Semenatorulu.“

---

cautatur'a e nesigura sî esprima unu feliu de desperatiune.

Dintre tóte functiunile spirituali inse e fantasi'a cea mai influintiatória asupr'a simtieminteloru. O cruce câtu de simpla in mijloculu unui câmpu, trece numai decâtu fasele cele mai insemnate ale istoriei omenimei pre dunaintea spiritului nostru. Ori câtu de frivole aru fi cugetârile nóstre, fasele istoriei omenimei escitate de simpl'a cruce, le respingu; pasulu nostru devine mai serbatorescu, pentru ca simtiemintele nóstre suntu pline de marimea acelui ce conduce sórtea omenimei sî de micimea nóstra fatia cu densulu. Fantasi'a dispune pre ostasiu la entusiasmu cându erumpe unu resbelu. Apararea patriei, o viatia mai varia, prospecte la gloria, la inaintare, póte sî la câstigu materialu, producu bucuria in soldatu; precându bietulu tieranu, care dela inceputu sî teme holdele, cugeta la cuartirâri, la vorspanuri, la contributiuni sî la pradâri nu se entusiasméza asiá lesne, din contra temerea lu face sa fia posomoritu intristatu. Sî cugetarea sî nisuinti'a inca influintiéza multu asupr'a simtieminteloru dara sî simtiemintele asupr'a loru. Cea dintâiu in multe casuri le reguléza séu le infrenéza sî omulu atunci remâne in o stare cam egale a inimei séu dupa cum dicemu : omulu e cu t a c t u; cea de a dóu'a lucra astfeliu impreunata cu simtieminte incâtu ne face sa dorimu totu ce e bunu sî sa ne departâmu de ce e reu. Aci vine da a se pomení d o r u l u, cându ne lipsesce ceva placutu sî u r î t u l u cându avemu ceva neplacutu in apropierea nóstra. Cu acestea sta in legatura in fine simpathia sî antipathi'a

Aceste dóue din urma aru meritá a petrece mai multu la densele, din causa ca ele au o influintia mare in viati'a familiaria sî sociale. Cu ele suntu impreunate sî iubirea sî neiubirea deaprópelui nostru sî asiá dela proportiunea loru eterna in mare parte sî starea morala a individiloru sî a societâtiei.

Sî partea cea buna sî cea rea, déca i putemu dice asiá, din viati'a simtieminteloru, ne arata sî din câtu amu pututu cunósce din acésta mica privire asupr'a activitâtiei acestei'a spirituali, ca este o trebuintia pentru omulu ce pretinde a fi, a se familiarisá cu miscârirle interne ale sufletului, cari ne inaltia inim'a in unele, sî ne apasa in josu in alte impregiurâri. Schimbarea acést'a, carea lu scóte pre omu din o viétia ordinaria sî de tóte dîlele e de alta parte sî unu probariu despre nobleti'a si taria inimei sele. O inima carea nu remâne indiferenta la abnormitâtile cursului ideiloru i n d é m n a pre erou sî pre martiru la sacrificii, pre poetu lu invatia a cunósce partea ce seriósa a vietiei, a sortiei omenesci in deplin'a ei insemnatate.

Fâra de o asifeliu de inima românii nu aru fi avutu unu Horea, Crisianu sî Closca, nu aru fi avutu Vladimiresci sî Romani'a de astadi nu aru fi avutu unu Lazaru, carele se regenereze romanismulu intrins'a, romanismulu ce atâtu a fostu de cadiutu in câte erá unu nume de despretiu in patri'a sea propria, sî fâra de astfeliu de anima Andreiu M. resîpnu nu aru fi pututu cantá :

Desteaptate române din somnulu celu de mórte
In care te-aduncira barbarii de tirani.
Acum ori nici odata croiesceti alta sórte
La carea sa se inchine sî crudii tei dusimani !

M e r c u r e a in 25 Ianuariu 1871.

Domnule Redactoru! Sciu ca amu intardiatu ce-va cu acésta scurta corespundintia, pentru carea Ve rogu de câte-va linii in stimatulu nostru „Tel. Rom.“; insa vediendu, ca despre faptulu, ce voiescu a lu amintí, alte pene mai competinti nu au scrisu, iéra de alta parte fiindu convinsu, ca lucrulu este

demnu de amintire, mi iau voia a aduce la cunoscinti'a on. publicu românu, ca locuitorimea nóstra româna de aici a fostu cercetata in 14/26 Ianuariu de o lovitura fórte dorerósa, reposandu in diu'a acést'a Dn'a J u s t i n 'a, démn'a sotia a bravului nostru proprietariu sî natiunalistu Georgiu M a c e l a r i u. Reposat'a, carea in decursulu vietiei sele de 53 ani a fostu unu modelu de económa buna, de sotia credinciósa, de mama intielépta sî de crestina evlaviósa, asiá incâtu la dens'a in adeveru se poteau aplicá dîlele lui Solomonu despre femea económa sî intielépta, la ór'a mortiei sele a lasatu din pestrarea sea privata o summa de 1000 fl., adeca o mila florini v. a. pe sém'a bisericei nóstre române resaritene de aici; sî astfelu precum in viétia a sciutu castigá prin modestia, blandetia sî binefacere tacuta inimele tuturoru, ce o cunosceau, asiá si la mórtea sea si-a pusu unu monumentu neperitoriu in memori'a connatiunaliloru sî coreligiunariloru nostri.

Immormentarea bravei femei urmà in 16/28 Ianuariu cu solenitate frumósa, asistandu cá publicu condolente—potu dîce — mai totu opidulu nostru fâra diferintia de natiunalitate sî confessiune, precum si unu numeru insemnatu de ómeni din vecinatate.

Fia-i tierân'a usióra sî amintirea eterna sî binecuventata! Sî dea-ne cerulu multe asemenea femei in sinulu poporului nostru!

R o m a n i 'a.

Camer'a n'a lucratu in siedintia publica intrég'a septemâna trecuta.

In adeveru, Mercuri s'a amanatu pre Sâmbeta, sî Sâmbata, dupa ce votà dóue trei indigenate, se amânà pre astadi, Luni.

In comissiuni se lucréza insa cu mare activitate. Afacerea câiloru ferate pare avansata, sî comissiunea budgetara e la ultimele budgete de cheltueli, remându-i a se ocupá inca sî de venituri.

Senatulu se aduna si elu printre picaturi cá se asculte câte-va nostime interpelâri ale unoru oratori cá d. Bâticovénu etc... E! a tienutu matarulu corpu se probeze ca traiesce! Vai! insa si de asiá traiu!

„Presa“ ne arunca in trecutele dîle o gentileția; noi nu desaprobâmu alegerile din Bucuresci câci ne lingusimu in modu servilu pre langa puternicii dîlei...

Nu e rolulu nostru, vecina necajita; ce cade, orî câtu de mâhnita, ca catranit'a fóia se nu faca confussiune.

Jurnalele straine ne aducu sciri cari ne privescu de aprópe. Ele publica unu documentu, care de este autenticu, e menitu a avea unu mare semnetu intre români sî e de natura mai alesu a intunecá sî mai multu, de se póte, orizontulu nostru dejá atâtu de posomoritu. Vomu revení asupr'a acestui documentu in nr. venitoriu cu unu studiu specialu sî totu atunci lu vomu si publicá, de nu cumv'a, pâna Joi, „Monitoriulu“ l'aru declará apocrif, ceea ce o dorimu din anima in interesulu stabilitâtiei, a liniscei sî securitâtiei posibile inca o a acestei sermane sî bântuite tieri!

„Inform.“

V a r i e t â t i.

*** (O c u p a r e a P a r i s u l u i p r i n f ó m e) nu este nici decâtu unu fenomenu nou in istoria, Regele Enricu alu IV. inca a avutu sa sté in anulu 1590 inaintea Parisulu pâna ce teribil'a fómete i a deschisu in fine portile sî a facutu posibile intrarea. Iéta ce dice de T h o u in istori'a sea, tom. 11, pag. 175, despre starea Parisului de atunci intr'adevaru desperarea acestei cetati ajunsese la estremitate. Lips'a midiulóceloru de traiu slabisa nu numai pre locuitori, cí sî pre trupele de aperare, in câtu acestea nu mai erau in stare a se aperá. In Parisu nu se mai sciá, ce este carnea, sî armat'a se nutriá numai cu frundie sî radacinile ce le aflá sub petrí. In locurile publice sî in coltiurile strateloru se aflau cazane, in cari se fierbeá ovesu pisatu, singur'a bucata ce se mai aflá. — Morburile cele mai teribile erupsera, sî in cursu de trei lune morira 12,000 ómeni. Stratele resunau de gemetele morindiloru, de strigatele desperate sî suspinele celoru ce se luptau cu fómea. Pâne nu se mai capetá nici de leacu. Toti câinii fura prinsi sî mancati; acést'a o faceau cu osebire germanii, acésta ginte feroce dela natura (gens naturaliment f roces). — Parintii si mâncau copiii, sî in fine, la sfatulu consulului spaniolu, se coceá pâne din ósele sdrobite sî din capatinile mortiloru.

— D i u a r i s t i c 'a u n g u r é s c a si-a luatu inceputulu cu revolutiunea francesa. In acésta epoca, sî pre timpulu resbeleloru lui Napoleonu I. emigrau redactori in Vien'a, capital'a imperiului sî centrulu guvernamentului de pre atunci, unde-si scriea foile. La inceputulu secolului presentu ungurii aveau numai dóue diuarie: „Curierulu ungurescu“ sî „Informatoriulu ungurescu“, umbele esiéu in Vien'a. In Pest'a a aparutu prim'a fóia ungurésca „Insciintiâri din patria“, la 1806 in 2 Iuliu. La 1830 aveau numai trei foi politice sî siépte scrieri periodice. Pre la 1840 erau 26 diuarie in Unguri'a, intre cari cinci politice; iér' la 1847 33, intre cari siése politice; la 1848—49 in Ungari'a sî Transilvania esieau 80 diuarie unguresci, jumetate cu materii politice. Inainte de 1850 esieau in limb'a ungurésca 3 foi politice sî 6 periodice; inaiute de 1861 6 foi politice quotidiane, 5 septemanaria sî 41 periodice sî inca 42 in Bud'a-Pest'a, 10 in provincia; inainte de 1870 foi politice quotidiane erau 10, septemanarie 28, sî diferite scrieri periodice 108, totalu 146; dintre cari 96 in Bud'a-Pest'a sî 50 in provincia. Inainte de 1871 in Ungari'a aperau 167 foi in limb'a ungurésca, dintre cari 14 politice quotidiane, 37 septemanarie sî 116 nepolitice, dintre acestea 105 apareau in Bud'a-Pest'a sî 62 in provincia. —

— A p 'a D u n a r e i, dupa cum aflâmu din diuariele din Brail'a-Galati, a inceputu a cresce intr'unu modu ingrozitoriu, incâtu amenintia cu deosebire partea din josu a orasiului Galati, numita Valea. Se dice, ca primariulu urbei a luatu mesurile necesarie pentru evitarea a ori ce periculu.—

*** (L a v i n a d e n i u é i n „B e r i r i 'a e r n a t i c a“.) Sâmbat'a trec. in 28 Ian. (chiaru in diu'a capitulatiunei Parisului) la 9 ¾ óre sér'a óspetii din bierari'a numita mai susu, cinându sî conversându cu tignela deodata fusera suprinsi prin un'a fragore ce semená cu un'a salva de tunuri. Toti sarira cá fulgerati sî alergara spre loculu periclului. — Un'a lavina de niué topita de pre acoperementulu casei cu 2 construiture cadù pre plafonulu salonului de sticla ziditu in curtea berariei, plafonulu se rupse sî niuea spumegá in pocale, franture de sticla cá garnitura acoperise mancârile. A fostu un'a norocire, cá in salonulu de sticla erá pucini óspeti sî acesti'a inca asiediati pre lânga parietele casei. Din intemplare dd. Ios. Hodosiu, cu soci'a sa, Ios. Vulcanu sî Andreiu Cosm'a din Selagiu se aflase in acelu salonu. Providinti'a divina carea vighiaza asupr'a celoru buni, i a feritu de nenorocire. D. Iosifu Hodosiu fu ranitu de o frantura de sticla in partea drépta a fruntii, iéra dn'a soci'a sea sgariata la mâna, asemene sî d. Cosm'a, iéra d. Vulcanu fu ranitu cevasiu mai greu la mâna, inse nici chiarn vatamarea cea mai insemnata a dlui Hodosiu nu a fostu periculósa. Alta dî amicii sei mersera alu vedé spre a i esprime condolenti'a din caus'a acestui accidentu, care potea devení funestu sî totu odata a i descoperí sentiemintele de bucria pentru nenorocós'a scapare. —

*** (F e r i r e a a r b o r i l o r u d e r o s u r 'a i e p u r i l o r u.) Cu ocasiunea visitârei unei pomarii, gradinariulu mi comunica o receta de o alifie cu care se unge arborulu tómn'a sî asiá nu numai se delatureza poft'a epuriloru de ai róde, dara are sî unu efectu favorabilu asupr'a cójei. Iéta recet'a: Trei pârti lutu, 3 pârti gunoiu de vite cornute, 2 pârti sânge, o parte smóla si o parte funingina, tote subtiate cu urinu.

*** (P a p 'a P i u a l u IX) comandase architectului seu, se-i faca unu planu pentru decorarea bisericei st. Petru cu ocasiunea marelui sinodu din Rom'a. Fiulu architectului presenta papei desemnurile pregatite de taica-seu; pap'a fu atâtu de satisfacutu, incâtu trase saltariulu biuroului seu, care erá plinu cu monede de auru sî dise baiatului: iéta, fetulu meu, ia câtu poti cu mân'a ta, sî du pentru parin'ele teu!“ „Ah sfinte parinte“, intimpina baiatulu, „ie tu pentru mine; de óre ce mânile tale suntu mai mari sî incape mai multa moneda in ele.“ Pap'a implini zimbindu cererea baiatului.

(U n u m a r e f u r t u) de bijuterii s'a comisu dilele trecute in Londr'a. La invelierii Londonu sî Byder in Bord Street s'a presintatu unu domnu care „eredindu“ o avere sî aflându-se in positiune de a cheltuí 6000 pond lire sterlingi pre bijuterii, elu alesa mai multe bucâti juvericale; nu se potu insa decide a le cumpará mai nainte de a le vedé sî sóti'a sea, deci ceru a i se duce acasa dóue colliere de brilantu, in valóre de 2500 pundi, sterlingi pentru cá sa le vada sî cocón'a. Sosindu insa acasa la o locuintia, de abiá „inchiriata“ sî desiarta, aducatorulu bujuteriiloru fu adormitu prin cloroformu si legatu la mâni si picióre, iéru domnulu disparù dimpreuna cu dam'a, ce se afla cu densulu. Politi'a engleza, dupa cercetârile facute, a sî gasitu pre cea dama in Leamington si a arestat'o; ea este de 28 ani sî se numescu Mart'a Tarpey. Fiindu aduse inaintea judelui de instructiune, ea a mârturisitu, ca insa-si a fostu proiectarea fortului. Barbatulu! a fugitu in Belgi'a. E prinsu si

---

Nr. n. 185. ex 1871.

Publicare de licitatiune.

In $\frac{\text{24 si 25 Februariu 1871 st. nou.}}{\text{12 si 13 Februariu 1871 stii. v.}}$ se va esarendá pre calea licitatiunei in cancelari'a oficiului universitâtici natiunali sasesci in Sabiiu piati'a mare nr. 183, la órele obicinuite de oficiu pasiunea de pre muntii urmatori pre tempulu de pasiunatu din an. 1871 sî adeca:

Nr. cur.	Situatiunea muntelui	Numirea	Suprafati'a juguri	Suprafati'a stângini.	Pretiulu de licit. fl.	Pretiulu de licit. xr.
1	Sin'a	Grópele de susu	794	600	106	—
2		„ „ josu	452	890	153	—
3		Stéz'a de susu	189	1000	120	—
4		„ „ josu	600	.	140	—
5		Hanesiulu de susu	1676	1400	145	—
6		„ „ josu	1686	1400	170	—
7		Góz'a de susu	1419	600	701	—
8		„ „ josu	1387	800	175	—
9	Orlatu	Sericinulu-mare	1253	100	821	—
10		„ de mijlocu	1413	900	1101	—
11		„ de latura	1141	700	231	—
12		Balintu-mare	1101	900	151	—
13		„ micu	650	1000	250	25
14		Balu	929	1300	205	—
15		Furnic'a	1546	—	122	—
16		Oltiavu	1425	—	325	—
17		Stricatu	1750	—	223	—
18	Talmaciu	Farcas	—	—	318	—
19		Cornu-Pleschi	—	—	270	—

Fia-care doritoriu de a luá in arenda, are sa depuna inainte de inceperea licitatiunei 10 procente dele pretiulu licitârei in bani gat'a cá gerantia in mânile comissiunei de licitatiune, pre carea o primescu acei ce nu au dobenditu arend'a inapoi; celui ce a luatu asupra-si arend'a i se reintórce séu i se socotesce in pretiulu arendei, dupa ce a depusu c a u t i u n e a conforma contractului.

Conditiunile mai detaiate ale arendei se potu vedé sî mai inainte de terminulu de licitatiune in cancelari'a indicata mai susu la órele obicinuite.

Se potu asterne sî oferte facute dupa formele prescrise sî provediute cu o marca de timbru de 50 xr. lânga care e a se alaturá o garantia de 10 procente dela pretiulu licitârei. Acést'a se póte face celu multu pâna la 24 Februariu a. c.

Oferte defectuóse sî de esele, cari se voru asterne dupa inceperea verbale a licitatiunei; séu voru remané neconsiderate séu se voru respinge indata.

S a b i i u, 3 Februariu 1871.

Din siedinti'a universitâtiei natiunei sasesci.

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei parochii Galatiu, in protopresbiteratulu gr. or. Zlatn'a de josu se deschide Concursu, pâna la 25 Ianuariu 1871.

Emolumentele suntu:

a) Venitulu stolariu, dela 130 familii,

b) câte una ferdela de cucurudiu cu tuleu dela fiecare famili'a.

Doritorii de a ocupá acésta statiune suntu indrumate concursele instruite conformu statului organicu ale trimiti, la sc. protopopescu gr. or. a'lu Zlatnei de josu in Abrudu, pâna la terminulu prefiptu.

Abrudu in 25 Decembre 1870.

Comitetulu parochialu din Galatiu.

Cu contielegerea mea. Ioanne Gallu

2—1 P r o t o p o p u.

Concursu.

Devenindu vacanta statiunea invetiatorésca din comun'a Sârâzaniu protopresbiteratulu gr. or. a Fagetului se escrie concursu pâna la 8 Februarie a. c. Emolumentele suntu: 73 fl 50 xr. v. a. 10 metiu de grâu; 20 metiu de cucuruzu; 100 pf. lardu, 100 pf. sare; 15 pf. lumini, 8 orgii lemne, cartiru cu unu jugeru de gradina. —

Doritorii de a ocupá acestu postu, suntu avisati, recursele bine instruate sî adresate comitetului parochialu se le subscérna dlui prot. Atanasiu Ioanoviciu in Fagetu.

Sârâzaniu 16 Ianuariu 1871.

In contielegere cu dlu protopresbiteru

(8—3) Comitetulu parochialu

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a si tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte părti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri strein pre anu 12 1/3 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 10. ANULU XIX.

Sabiiu, in 4/16 Februaria 1871.

Nr. cons. 63. 1871.

Preacinstitiloru parinti protopopi! cinstitiloru par. administratori protopopesci si cinstita preotime din archidieces'a româna greco-orientale a Ardealului!

Congresulu nostru nationalu bisericescu românu in siedinti'a sea a IX. tienuta in 10. Octobre 1870. din consideratiune la meritele marelui si nemuritoriului fundatoru Emanuilu Gojdu, fostu jude la tribunalulu supremu din Pest'a, a decisu sub nrulu protocolaru 93. intre altele urmatórele:

„Sa se tiena parastasu pentru sufletulu marelui mecenatu in toti anii la diu'a nascerei acelui'a (9 Februariu) in tóte bisericele parochiale din Metropoli'a nóstra, mutându-se celebrarea parastasului pre Duminec'a séu serbatórea urmatóre dupa 9 Februariu, déca acést'a nu cade Duminec'a séu serepobatórea.“

„Sa se tiena parastasu la ocasiunea tuturoru sinódeloru eparchiale si protopresbiterale, precum si la ocasiunea sinódelorn parochiale, cându preotîmea parochiseleva fi insârcinata a tiené cuventare panegirica, cetindu totudeo-data biografi'a si testamentulu reposatului.“

„Fia-care biserica parochiale este indatorata a cumperá pentru parochia si scóla portretulu acestui fundatoru.“

„Banii super-plus, ce aru incurge din aceste portrete, se voru adauge câtra fondulu de ajutoriu, ce se eriga la Metropoli'a nóstra, spre ajutorarea scóleloru si bisericiloru mai serace din intrég'a Metropolia.“

Acésta otarîre congresuale se aduce prin acést'a la cunoscinti'a Preacinstiiloru Vóstre cu aceea indatorire, cá strinsu sa ingrigiti. cá in tóte bisericile nóstre parochiali sa se celebreze pre totu anulu in diu'a amintita, séu fiindu diu'a aceea di de lucru, cându crestinii nostrii din caus'a ocupatiuniloru loru private nu potu participá la servitiulu dumnedieescu, in Duminec'a urmatóre parastasu pentru odichn'a sufletului acestui mare si nemuritoriu barbatu alu bisericei si natiunei nóstre.

Asemenea veti ingriji, cá conformu acestei otarîri congresuale cu ocasiunea fia-cârui sinodu protopresbiteralu si parochialu sa se slujésca parastasu pentru odichn'a acestui mare binefacatoriu alu bisericei nóstre, cu care ocasiune preotimea parochialo va tienea câtra poporulu adunatu o cuventare potrivita faptei celei mari a acestui fundatoriu si va cetí biografi'a si testamentulu reposatului, — care si pâna cându se va tipari si edá intro brosiura separata, se afla tiparitu in jurnalulu nostru „Telegrafulu Romanu“ Nrii 9, 10 si 11 din a. 1870 de unde se póte cetí.

In fine incâtu pentru portretulu reposatului s'au si facutu pasii necesari pentru procurarea lui, si mai târdiu se va putea capetá la tipografi'a nóstra archidiecesana.

Sabiiu, din siedinti'a Consistoriului archidiecesanu tienuta in 23 Ianuariu 1871.

Pentru Escelenti'a Sea Par. Archiepiscopu.

Nicolau Pope'a,
Vicariu archiepiscopescu.

Diet'a Ungariei.

Siedinti'a din 26 Ianuarie a casei oblegatioru o deschide vicepresiedintele Perczel la 10 óre. Dintre ministrii au fostu de facia. Andrassy, Bedekovics, Gorove si Kerkapoly.

Protocululu se cetesce si aprobéza.

Presiedintele minist. conte I. Andrassy respunde la o intrebare a deputatului G. Stratimirovits relativa la depesiele, ce s'au schimbatu in dilele mai din urma intre Prussi'a si ministeriulu comunu in afacerea formârei celei nóue a confederatiunei germane.

La ordinea dilei sta continuarea desbaterei generali despre bugetulu presidiului ministriloru.

Cá primu vorbitoriu pasiesce E. Simonyi. Densulu apera pre Iranyi contr'a atacuriloru presiedintelui ministriloru din siedinti'a trecuta si nu votéza bugetulu. Afara de Simonyi mai vorbesce in siedinti'a de astadi contele Theod. Csáky, care le combate pre Iranyi si primesce bugetulu.

De óre ce nu mai este altu vorbitoriu anotatu se trece la desbaterea speciale.

Se cetesce titul'a 1. „Presidiu“, titul'a 2. Guvernamentulu Fiumei si se votéza fâra de stergere sum'a totale 280,000 fl.

Urméza deci desbaterea despre bugetulu ministrului da lânga persón'a M. Sale. Dupa o scurta si neinsemnata controversa intre Horn si conte G. Festetich se votéza fâra stergere titul'a 1. „Ministeriu“ si titul'a 2. „Archivulu tierei“, o suma totale de 71,820 fl.

La desbatere urméza bugetulu ministeriului croaticu, carea asemenea se votéza fâra de tóta stergerea.

Urméza la desbatere bugetulu ministeriului de interne.

Presiedintele face cunoscutu ca ministrulu a denumitu, de óre ce e impedecatu prin bóla a aperea, pre secretarii de statu Toth si Zeyk de representantii sei in decursulu desbaterei acesti'a.

Titul'a 1. „Administratiunea centrale“ se votéza 389,341 fl.

Titul'a 2: Spese administrative si judiciale a comitateloru, districteloru si scauneloru.

Rubric'a 1. comitate si districte in Ungari'a la olalta 6,580,311 fl. Ruburic'a 2. scaunele si districtele din Transilvani'a la olalalta 421,142 fl. Rubric'a 4. Adjuntum salariale, pausiale de cancelaria, spese de caletoria si pausiale de cortelu pentru oficiolatele fundului regescu 197,264 fl. Rubric'a 4. Comitii supremi, capitani supr. judi regesci supr. comitele sasescu si personalulu lui 264,025 fl Rubric'a 5. Lefele comitiloru supremi orasienesci 69,000 fl.

Sum'a titulei 2: 7,531,732 fl.

Stefanu Majoros si P. Nyáry vorbescu contr'a propunerei de a se marí lefele comitiloru supr. din Tranni'a cu 500 fl., de óre ce inse ór'a e dejá inaintata se amâna deciderea asupr'a acestui objectu pre siedinti'a de mane.

In siedinti'a din 27 Ian. a casei ablegatiloru se cetesce si autentica protocolulu. Trecânduse la ordinea dilei se continua desbaterea despre titul'a 2 rubric'a 4 (lefele comitiloru supr.) in bugetulu ministeriului de interne.

Borlea imbinându de impregiurarea, ca intre cei mai bine dotandi se afla si 2 capitani supr. români, dechiara, ca natiunea româna nu se va muitiamí cu meliorarea lefeloru din cestiune, câci ea si pretinde drepturile sele politice.

Votându-se se accordéza, conformu propunerei comissiunei financiali, sub rubric'a 4 cu totulu 263,025 fl.

Sub rubric'a 5 se votéza dupa o scurta desbatere sum'a propusa de comitetulu financialu.

Su titul'a 3. se ceru urmatórele sume: Titul'a 3. Spese judiciali a orasieloru libere regesci si orasieloru provediute cu magistrate regulate. Sum'a titulei 3, 915,000 fl., dupa scaderea de 10 % 823,500. Dupa o scurta si neinsemnata desbatere se votésa dupa propunea comitetului financialu.

Sub titul'a 4, Spese comune de administratiune, se votéza sum'a de 1,334,941 fl.

Incheierea siedintiei la 3 óre.

Siedinti'a din 28 Ian. a casei deputatiloru. Presiedinte Perczel.

Pre fotoliele ministriloru: Szlávy, si Gorove.

Presiedintele deschide siedinti'a la 10 óre.

Dupa cetirea si autenticarea protocolutui anuncia presiedintele ca presiedintele ministriloru a inconosciintatu cas'a prin o hârthia ca ministrulu croatu Kol. Bedekovics e denumitu de Banulu Croatiei in loculu lui Rauch.

Br. Gabr. Kemény ascerne in numele mai multoru deputati transilvaneni o propunera, in urm'a câreia sa se marésca lefele judiloru transilv. la ocasiunea determinarei numerului si regularei curtiloru judecatoresci de prim'a instantia.

Dupa ce D. Irányi face o interpelatiune de cuprinsulu ca nu are regimulu magiaru de cugetu a induplecá, pre calea pacinica diplomatica dimpreuna cu cele-lalte poteri neutrale, pre Germani'a cá sa asigure Franciei o pace onorifica, trece cas'a la ordinea dilei si continua desbaterea generale despre bugetulu ministeriului de interne la titul'a 4, a cârei rubrice singuratice se si votéza.

Cu aceste trece cas'a la desbaterea bugetului estraordinariu.

Sub titul'a 1 cere regimulu spre sustienerea comisariateloru reg. 114,324 fl. Comitetulu financialu se pronuncia pentru sustienerea comisariateloru cá institutiuni provisoria La desbaterea ce se incinge asupr'a objectului acestui'a iau parte Ad. Lazar, conte I. Bethlen, Bela Máriássy, I. Benedek, Tisza, Teleki, Pappu si L. Berzenczey.

Votarea se amâna pre siedinti'a prossima. Incheierea siedintiei la 1/2 3 óre.

Siedinti'a din 30 Ian. o deschide presiedintele Somssich la 10 óre. Dintre ministrii: Kerkapoly, Szlávy si Horváth.

Dupa cetirea si autenticarea protocolului trece cas'a la ordinea dilei la care sta desbaterea speciale despre bugetulu estraordinariu alu ministeriului de interne.

Votarea despre sum'a ceruta pentru comisariatulu reg. in Tranni'a se face; majoritatea votéza pentru.

Urméza titul'a 2. „Comitateloru“. Sum'a ceruta de 200,000 fl. se votéza.

Titul'a 3. „Politi'a transilvanéna,“ 400,000 fl.

L. Pappu ascerne o propunere, cá institutiunea gendarmeriei transilvanene sa se mai sustiena numai pâna la 1 Iuliu si prin urmare sa se votéze numai jumetate din sum'a preliminata. Densulu 'si motivéza propunerea prin aceea ca gendarmeria in Tranni'a e, cá remasitie din periodulu lui Bach, fórte nepopulara si ca prin organisatiunea ei devine autonomi'a municipieloru ilusoria.

La desbaterea acestui objectu mai iau parte secretariulu de statu Zeyk, Ed. Szedenyi, I. Szabo, Ad. Lazar, si Iul. Benedek. Se votéza si majoritatea accordà sum'a ceruta.

Eveneminte politice.

In ministeriulu ungurescu s'a facutu urmatórele schimbâri respective intregiri: in loculu demissionatului ministru de interne P. Rajner s'a denumitu Wilh. Toth; in loculu defunctului ministru de culte si instructiune publica bar. Ios. Eötvös, s'a denumitu Dr. Pauler si in loculu ministrului croatu Bedekovich carele deveni Banu alu Croatiei, s'a denumitu contele Pejacevich.

Despre ministeriulu cislaitanu curséza multe versiuni; cechii incepu a fi multiamiti cu densulu.

Adunarea natiunale a Franciei e deja adunata. Dupa „Kreuzzeitung“ dintre 750 deputati $^2/_3$ suntu monarchisti $^1/_3$ republicani; partit'a imperiala a cadiutu cu totulu. Adunarea a primitu regulamentulu de afaceri dela 1848 si 1851.

S a b i i u 2/14 Februarie 1871.

Sciu, mai toti juristii români din Transilvani'a, ca academi'a regésca juridica din Sabiiu sî a perdutu in profesorele Dr. Josef Krainz, prin chiamarea lui la profesur'a dela facultatea juridica din Innsbruck, radimulu celu mai puternicu, in ceea ce atinge, atâtu probitatea sî conscienti'a stricta sî morale de dreptate, câtu sî desteritatea sî maestri'a, de a imparte si auditoriloru sei sciinti'a juridica, carea curgeá din graiulu lui, cá dintr'unu isvoru nesecabile.

Aducându-si aminte juristii români, carii au fostu fericiti a ascultá pre acestu parinte alu dialecticei juridice, fine sî inflacarate de feculu spiritului, aducându-si aminte de prelegerile acestui barbata sî voindu a constatá, ca spiritulu legiloru, cu cari suntu insuflati astadi, l'a suflatu acestu barbatu in ei, sum siguru, ca i voru pastrá in adânca suvenire estimea lui, asiediendu-si in inima-si unu monumentu nedestructibile in veci sî i voru urá pre lânga ast'a viatia lunga multiumindu-i din inima pentru darurile reversate asupr'a loru.

Totu ce amu dorí — dupa ce chiamarea acestui eminente barbatu numai e revocabile — totu ce amu dorí noi românii aru fi, cá Inaltulu ministeriu reg. alu culteloru sî instructiunei publice sa chiame in loculu D-rului Krainz iérasi unu barbatu asemenea lui; sî déca tienemu contu de acceea imprejurare faptica, ca academi'a regésca din Sabiiu a fostu sî e cercetata mai totudeun'a de studinti cu majoritatea româna, socotimu ca pretensiunea nóstra nu aru fi nici intr'unu chipu esagerata, cându ceremu cá catedr'a D-rului Krainz sa se ocupe de unu românu Doctore in legi. Acésta cerere prea justa sî ecitabile, s'aru puté cu atâtu mai usioru implini, cu câtu suntemu fericiti a avé o suma marisióra de d-ri in dreptu, cari sî au câstigatu scriintiele juridice cu totii la universitâtile germane cele mai renumite ale Austriei.

De aceea, déca cum-va va aflá cu cuviintia Inaltulu ministeriu reg. de cultu sî instructiune a supliní loculu de profesore alu Drlui Krainz cu unu altu profesore — ceea ce va trebuí sa se intemple — atunci dorinti'a tuturoru studintiloru academici de românu sî si a tuturoru româniloru e cá acestu locu sa se suplinésca cu Drulu românu, carele va fi petitionatu, cá sa ocupe acestu locu.

Motivulu, care sternesce in români acésta dorinti'a, e, cá tinerii românii sa nu se disguste d'a cercetá prelegerile juridice d'aci inainte ci din contra sa si recâstige aceea-si placere, la aceste studii, carea o au avutu subtu Dr. Krainz; sî apoi iéra-si socotimu, ca déca va ocupá sî unu românu unu postu de profesura la institute publice sî inalte, cu acést'a patri'a sî statulu nostru nu se va periclitá intru nimic'a, ci din contra suntemu convinsi ca se va intarí intemeliele sale naturali, pentru ca legea fundamentale a statului de a considerá pre fia-care cetatiénu de egalu inaintea ei, sî de ai inlesní midilócele, spre a se puté inaltiá prin vrednici'a sî capacitatea eminente la dignitâtile cele mai vediute, devine in scopulu seu reale, faptica sî corespundietóre chiamârei unui modernu; sî ast'a trebuie sa fia devis'a fia-cârui statu, déca nu va, cá institiunile sale sâ devina ilusorice.

Vomu vedé deci, déca Inaltulu Ministeriu regescu alu culteloru sî instructiunei publice, va tiené socotéla de dorintiele nóstre in asta privintia.

Unu juristu.

Protocolulu siedintiei a II-a

(estraordinaria,)

tienute in Aradu, in 27 Novembre 1870, din partea directiunei a asociatiunei nationale pentru cultur'a poporului românu,

sub presiedinti'a

Directorelui prim. Antoniu Mocioni, asistându,

Membrii: Vic. Babesiu, Dr. Aless. Mocioni, Dr. At. Siandoru, Demetriu Boneiu, Ioanu Rosiu, Vas. Paguba, Ios. Popoviciu, Teod. Serbu, Georg. Graciunescu, Ios. Goldisiu sî Georg. Dogariu.

Notariu: Iosifu Codreanu.

17. Presiedintele dechiarandu siedinti'a de deschisa, aduce la cunoscintia, cumca notariulu asociatiunei dlu Petru Petroviciu — pre lânga motive in scrisu si-a datu resignatiunea; face deci intrebare, ca: adunarea primesce resignatiunea, séu nu?

Decisu: Resignatiunea se primesce necondicionatu, sî notariulu Petru Petroviciu unanimu se absólve de oficiulu notariale, nu insa sî de responsabilitatea mai departe pentru functiunile sale oficióse de pâna ací.

18. Se poftesce cetirea sî pertractarea motiveloru de resignare a notariului, cá astfeliu sa se póta incungiurá ori ce feliu de suspitiuni; insa presiedintele observa, ca acést'a nu se póte intemplá, asta data de óre ce resignarea nu o are la sine, dar la alta siedintia o va susterne spre pertractare.

Decisu: Actulu de resignare are a se produce sî pertractá la cea mai de aprópe siedintia. —

19. Devenindu astfeliu postulu notariale vacantu presidiulu propune a se substituí prin unu altu individu. — La propunerea dlui Vas. Paguba.

Se alege de notariu substitutu esactorele asociatiunei, Iosifu Codreanu, care la invitarea presidiului ocupa indata loculu notariale.

20. Mai departe se face propunerea din partea presidiului, ca pentru alegerea unui notariu definitivu sa se publice concursu.

Decisu: Directiunea va ingrigí pentru publicarea unui concursu câtu mai curendu; iéra pâna la alegerea definitiva a notariului, esactorele Iosifu Codreanu — pre lânga salariulu ordinariu va portá tóte agendele notariali. —

21. Se ia la pertractare necesitatea de a se alege o comissiune, care sa fia insarcinata cu luarea acteloru directiunali dela fostulu notariu Petru Petroviciu, sî predarea loru la actualulu notariu substitutu.

Decisu: Comissiunea se primesce sî se alegu membrii: Vas. Paguba sî Ioane Rosiu, cari fâra amanare voru luá tóte actele directiunali de la fostulu notariu, sî le voru predá actualului notariu substitutu, raportându despre efeptuit'a predare.

22. Esactorele Ios. Codreanu cetesce raportulu seu asupr'a socoteliloru despre câscigulu din representatiunea teatrale prin diletantii temisioreni din sortitur'a cea mica, sî din venitulu dela balu; tóte intemplate cu ocasiunea adunârei generali a a. c.

Decisu: Raportulu sa ia la cunoscintia, sî pre lânga unu estrasu din acestu decisu, se va dá o copia dupre relatiunea esactorale fostului notariu Petru Petroviciu, carele in terminu de 8 dile va avé a se dechiará in scrisu naintea directiunei in privinti'a dificultatiloru cuprinsa in acestu raportu.

23. Presidiulu referéza despre resignarea de colectante a dlui protop. Ioanu Tieranu pentru cerculu Lipovei, reimanuandu tóte actele referitórie la acésta colectura, sî in fine propune alegerea altui colectante.

Decisu: Resignatiunea acést'a se ia spre cunosciintia, sî de colectante in cerculu Lipovei se alege dlu Sim. Davidu, comerciante in Lipov'a; despre ce acést'a este a se incunosciinti'a in modulu indatinatu, tramitiendui-se tóte actele sî tiparaturile referitórie la colectura. —

24. Notariulu substitutu ce esce raportulu fostului notariu Petroviciu despre acele agende, cu a câroru efeptuire s'a insarcinatu Directiunea Asociatiunei de câtra adunarea generale.

Decisu: Servesce spre cunosciintia sî acomodare. Incâtu inse privesce punctulu alu 4. lit.) pentru tienerea adunarei generale pre anulu 1871 in Lugosiu, — facerea pasîloru necesari la inalt. Ministeriu de interne, se increde dlui Directore primariu. Ce tiene mai departe de punctulu alu 10. din raportu, in privinti'a esaminârei socotiloru despre resultatulu din sortitur'a anului trecutu, este a se provocá comissiunea alésa, (dnii Ios. Belesiu, Ioane Bercianu, Stefanu Antonoviciu, Alesiu Popoviciu sî Ioane Moldovanu,) ca se grabésca cu efeptuirea celoru incredintiate. —

FOISIÓRA.

Damaschinu Tom'a Bojinc'a.

Acestu barbatu onorabilu s'a nascutu in Banatulu romanescu alu Temisiórei, districtulu Crasiovului, comun'a Gîrlistea, din parinti români ortodocsi, sî cei mai de frunte in numit'a comuna, sî cunoscuti nu numai in numitele locuri de prin pregiuru, dara renumitu mai intre toti românii din Banatu, la anulu 1803.

Din fraged'a copilaria parintii onorabilului domnu vediendu-i talentele sele cele escelinte, s'au straduitu in totu tempulu a-lu face partasiu museloru, necrutiându nici spese, nici ori-ce oferte, numai sî numai cá sa-lu escultive de a fi cându-va intre românii cei mai procopsiti.

Asiá, din fraped'a colilarie l'au tramisu la scólele elementarie in urbea Versietiu, cea mai aprópe de loculu natalu, acolo ispravindu scólele normale, indata s'a dusu sî trimisu de parintii sei la gimnasiulu regalu din Temisiór'a, unde totu in cualitate de primu eminentu terminându clasele gimnasiale, s'a promovatu la facultatea filosofica in liceulu dela Segedinu in Ungari'a, unde totu cá primulu eminentu terminându clasele facultâtiei filosofice, a continuatu studiele juridice in Academi'a dela Urbea-Mare (Oradi'a-Mare) in districtulu romanescu Biharu, séu Bihoru. Terminându studiele academice s'a dusu la Universitatea din Pest'a in Ungari'a, unde pre lânga Tabul'a Regala a fostu furasoru (?), unde depunându rigurósele, a dobanditu dreptulu inauguralu cu diplom'a de advocatu alu causeloru in totu regatulu Ungariei, sî asiá in flórea tinerelieloru sele la anulu 1824 a fostu inzestratu cu tóte drepturile unui cetatianu nobilu, fiindu-i deschise tóte carierile la ori-ce tribunalu juridicu.

Chiamarea inse cea dintâiu a fostu la administrati'a fonduriloru scolastice, romanesci, unde cu barbatia a aperatu, sî intaritu dreptulu scóleloru romanesci sî din Ungari'a sî Banatu. Totu in tempulu acest'a a aperatu cu caldura sî succesu dreptulu eparchieloru romanesci, inghitite sî cotropite de metropolitii sî episcopii Serbi, câci vediendu esclusi românii dela rangurile clerului inaltu, cá se póta numai ei, adica Serbii se fia sî metropoliti, sî episcopi ba sî archimandriti, ba pâna sî protoerei, lasându-le româniloru numai parochiele cele slabe, sî de alta parte i ponegrea la mórte ca românii n'au ómeni invetiati pentru de a putea ocupá functiunile clerului inaltu; vediendu-le aceste zelosulu nationalistu d. D. T. Bojinc'a, s'a oferitu pre sine de a intrá in cét'a calugarésca, insa metropolitulu de Carlovitiu Stefanu Stratimiroviciu i-a pusu tóte pedicile per fas et nefas, cá sa nu póta nationalisatulu nostru a fi cându-va in capulu clerului românu.

Totu in aceste tempuri de critica, unu sîrbu avutu, sî intre densii literatu, care tóta averea sea a condonat'o in folosulu culturei sîrbesci, individulu acest'a Sav'a Tekeli, a datu la 1824 in limb'a germâna o brosiura in contr'a românilorn, panegrindu-i cu cele mai infernale colori, intitulându-se consilierulu de 3 stele. Atunci numai neobositulu nostru nationalistu, d. D. Bojinc'a a avutu curagiulu a i se opune, refutându-lu in limb'a latina la 1825, tiparindu-si cârticic'a d-niei sele in Pest'a, cu care ocasiune d. D. Bojinc'a si-a capetatu intre români atât'a vaza, atât'a iubire, atât'a stima, sî atât'a fama in câtu toti românii din Ungari'a sî Banatu lu aveau pre numitulu loru nationalistu cá unu ce mai pre susu, lu avéu de unu Moise alu româniloru, lu aveau de aparatoriulu sî conducatoriulu loru. Dreptu care pentru cererea sî asteptarea româniloru la 1827 a respunsu numitului consilieru de 3 stele, care brosiur'a sea o tiparise la Hale in Saxoni'a prussiana, dara a publicatu renumitulu nationalistu cârticic'a sea in limb'a romanésca, aperându caus'a nationala a româniloru, s, refutându cu o logica pre odiosulu Sav'a Tekeli i aceste opuri servéu româniloru cá nisce documente in causele nationale, (Aceste 2 opure le-amu hârazitu bibliotecei scóleloru din Iasi, cându mi-amu daruitu tóta bibliotec'a mea la 1868.)

Nu s'au opritu zelosulu nostru nationalistu numai aici; ci a publicatu o carte fórte utila pentru Români, itiulata Diregatoriulu bunei cresceri, la 1830 tiparita totu in Bud'a; o carte cautata, citita sî recitita de toti Români. Indata dupa aceea s'a pusu la o carte sî mai natiunala, adeca Anticile Romaniloru, tiparite in Bud'a, unde s'a pusu cu tóte puterile a dovedi, sî aratá datinile Româniloru pastrate asiá de bine, in totulu sî la Românii presenti, sî mai cu séma la Românii din Banatu, cá unulu ce pre atunci pre densii i cunoscea mai bine cá unulu ce erá acolo nascutu, sî crescutu. Opulu acest'a s'a publicatu in 2 tomuri, primulu tomu la 1832, alu 2-lea tom. n'a pututu alu publicá in patria, câci chiamatu de Guvernulu Moldo-Românu

25. Perceptorele Ios. Goldisiu referéza despre resignarea dlui Stef. Antonescu de colectante in cercului Fagetului sî alu Muresiului, recomandandu totu-odata in locnlu seu de colectanti: pentru cerc. Muresiului pre dlu Dem. Zsucu, notariu in Zabaltiu; iéra pentru cerculu Fagetului pre dlu protop. At. Ioanoviciu; mai departe dlu perceptore depunendu tóte hârthiile referitórie la acea colectura, raportéza, ca dela colectantele respectivu a primitu 153 fl. 50 xr. sî anume: 132 fl. tacs'a dela membri, iéra 21 fl. 50 xr. pentru 43 de diplome; face insa observarea, ca in list'a tramisa, tacsele le a aflatu gresîtu sumisate, fiindu-ca banii tramisi se afla in suma mai putieni cu 2 fl. 50 cr. de câtu sum'a possitiuniloru din lista. In fine substerne dóue dechiaratiuni de membri nuoi; a preotului din Capalnasiu Parteniu Gruescu sî a docintelui Nic. Rachitianu totu de acolo, ambi câte cu 2 fl. anuali, pe anii 1869/70 sî 1870/71.

Decisu: Resignatiunea pre lânga votare de recunosciintia protocolaria, se ia spre notit'a.

De colectanti, conformu propunerei, se alegu; pentru cerculu Muresiului dlu Demetriu Zsucu, iéra pentru cerculu Fagetului dlu protop. At. Ioanoviciu, care alegere li se face cunoscuta in modulu usuatu, tramitienduli-se harthiile referitórie la colectura. Incâtu pentru diferinti'a de 2 fl. 50 xr. este a se incunosciintiá respectivulu dnu fostu colectente spre suplinire. — In fine dnii Parteniu Gruescu sî Nic. Rachitianu se dechiara de membri ai asociatiunei, sî se decide a li se tramite diplomele usuate, pre lânga solvirea tacseloru.

26. Membrulu Vinc. Babesiu aréta, ca dlu Cogalnicénu, fostu ministru in Romani'a, celoru trei membri din Ungari'a sî Banatu ai academiei române, li-a tramisu unu numeru insemnatu de cârti spre impartire la societâti, sî institute literarie, din cari d-sea pentru pârtile banatice a primitu câte cinci esemplarie, asemenea dnii Iosifu Hodosiu sî Alesandru Romanu pentru Ungari'a câte cinci; propune deci, ca acesti Domni sa fia rugati, incâtu acele cârti nu le-aru fi impartitu dejá tóte la alte institute, a doná câte unu esemplariu sî acestei asociatiuni. La casulu déca numitii domni nu aru mai dispune de nici unu esemplariu din cârtile amintite, d-sea insu-si va reservá unu esemplariu din cele 5, ce le-a primitu pentru pârtile banatiene.

Decisu: Propunerea se primesce, sî dnii deputati dietali Iosifu Hodosiu sî Alesandru Romanu se voru recercá pentru donarea de câte unu esemplariu din cârtile cestiunate. —

27. Pentru autenticarea protocolului acestei siedintie presidiulu va defige o diu pre carea se va conchiamá o siedintia autenticatória. —

Cu acést'a protocolulu s'a subrisu sî autenticatu in presenti'a membriloru infocisiati la siedinti'a estraordinaria, tienuta in 11 Decembre 1870.

Ioane Popoviciu Desseanu m. p. directoriu secundariu. Iosifu Codrénu m. p. notariu subst.

---

sî venindu aici in calitate de jurisconsultu alu Moldaviei, de sî a fostu ocupatu aici in grele missiuni sî ocupatiuni, cu tóte aceste a publicatu sî alu 2-lea tomu din Anticele Românilor. De acum incepe sfer'a nationalistului nostru in o nóua parte, dar totu Daco-Romani'a adeca in Moldavi'a.

Domnulu D. T. Bojinc'a in Moldavi'a câudu a venitu atunci se lucrá sî se compunea Codulu Civilu, fiindu logofetu mare d. Constantinu Sturz'a, (renumitulu logofetu Costache Sturz'a; dupa acea a compusu sî scrisu in usulu d niei sale dreptulu Românilor, care, manuscrisu l'a paradositu sî juristiloru academici, câci la anulu 1843,) complectânduse clasele juridice, renumitulu dnu a fostu alesu sî pusu la catedr'a juridica de profesoru publicordinariu, unde cu lauda a paradosatu de la 1843—1847, scotiendu mai multi tineri juristi buni, sî in functiunile loru firmi, pâna câudu la memoratulu anu, Domnulu din ce motive straine se scie ca au desfiintiatu Academi'a româna de atunci.

Cu tóte imprejurârile d-sale sî cá jurisconsultu sî cá profesoru, a mai avutu sî directiunea seminariului Centralu, care functiune cu lauda sî intielepciune a condus'o dela reorganisarea Seminariului 1834 pâna la 1841 sub care a esitu atâti'a multi sî demni seminaristi.

In tóte aceste grele ocupatiuni a mai fostu renduitu in deosebite comissiuni; cea mai faimósa sî daca s'aru fi pututu complectá aru fi fostu un'a din cele mai perfecte, adeca redigiarea Codului civilu, unde erá sî Bezede Nicolae Suzzu; acést'a o facea renumitulu domnu Bojinc'a chiaru in anii maturitâtiei sale, câudu cá unu barbatu practicu a lucratu cu unu condeiu maturu sî eruditu. Pedec'a insa a fostu membrii comissiunei, câci cá sî câudu intr'adinsu nu grabea lucrarea precum dorea sî Domnitorîulu sî insusi primulu lucratoriu d. Bojinc'a; acésta comissiune s'a injghiabatu la 1846 sî la 1848 cu zgomotele de atunci, sî cu abolitiunea fostului Domnu la 1849 a incetatu sî a remasu neterminata, dara nici mai multu continuata, sî cu atât'a mai putienu se se fi pututu publicá. — La 1860, sî 1861. D. Bojinc'a a ocupatu postulu de ministru alu Justitiei, câudu dupa unu intervalu de 30 si mai bine de ani s'a retrasu in viati'a privata, unde a petrecutu cu o viétia esemplara cá omu, sî cá crestinu bunu, sî cá tata de familia zelosu, sî cá cetatianu adeveratu in viati'a sociala. Deci vediendulu ca eruditu, talentulu seu nu la ascunsu ci la datu de atâtea ori in publicu; cá functionariu cas'a d-sale erá deschisa pentru ori sî care, ajutândulu cu cuventulu sî cu fapt'a, cá parente de familie s'a crescutu fii domniei sale fórte bine, avendu de ajutoriu sî o consorta modelu in felulu seu, cá cetatianu a fostu cu totii in relatii fórte amicale, sî pra multi ajutându pre nimini napastuindu; aceste sî asemenea virtuti incununendu pre nimeni napastuindu, aceste sî asemenea virtuti incununendu pre demnulu de aducere aminte D. D. Bojinc'a, o bóla necurabila i-a curmatu dilele vietiei sale in 17 Augustu 1869 sî s'a imormentatu la biseric'a Barnoski in Iasi, cu hramulu adormirea Maicei Domnului. Fiei tierin'a usióra sî eterna a lui memoria! „Inf.“ D. Ş.

Romani'a.

Cetimu in „Inf:“

Otarîrea nóstra d'a nu publicá dupa foile streine epistol'a atribuita M. S. Domnitoriului, devení inutila, de óre-ce acea epistola este reprodusa de mai multe diuarie din tiéra. O reproducemu dara sî noi, cu atâtu mai multu ca unu onor. deputatu crediù bine sa ridice cestiunea sî in Camera, pre calea interpelatiunei.

Apreciârile nóstre asupr'a acelei epistole, autentice ori apocrife, le vomu face dupa ce vomu asculta sentimentele representatiunei tierei. Totusi nu ne putemu oprí d'a nu declará ca, in mijloculu evenemînteloru grave esterne ce ne amenintia sî a greutâtiloru nóstre interne, renunciarea M. S. la Tronu e propria a neliniscí, a ingrigí fórte pre oricare românu bine cugetatoriu, a fi o calamitate. Apoi sî aceea sa adaogemu ca cei ce cunósce anim'a Domnitoriului nu potu admite ca anim'a lui nobila va voí vreo-data sa remunereze cu reulu chiamarea ce tiér'a i facù la Tronulu ei, complicându prin abdicare sî periclitându-i esistinti'a, in impregiurârile de fatia esterne.

Daca fostulu guvernu a fostu o eróre, care de mai durá putea in adeveru compromite Tronulu lui Carolu I, pre lânga ca acelu ministeriu amarí anim'a lui, sî cautá a lu persvade ca nu este possibilu binele pre calea Constitutiunei actuale. M. Sea, dela intrarea in regimulu parlamentaru, cu noulu cabinetu, a pututu negresîtu sa se convinga cum ca póte tronulu merge impacatu cu tiér'a, incungiuratu cu devotamentu de representantii tierei, sî ca nu constitutiunea actuala pórta culp'a atâtoru scaderi in trebile interne, ci acele guverne, cari au calcat'o, despretiuit'o numai in contr'a ei sî a tierei au cercatu a se tiene la putere.

Cetimu in „Romanulu“:

Reproducendu acestu actu, fia apocrifu, fia autenticu, vomu pestrá, cum amu dîsu mai susu, cea mai mare reserva asupr'a lui, vomu renuntiá chiaru la apretiârile pre cari ni le impune datori'a nóstra de dîuaristu, pentru ca o interpelare a fostu anuntiata in acésta privintia la camer'a deputatiloru sî credemu ca e bine a lasá cuventulu representantiloru tierei sî ai puterei executive, cá sa cérna sî sa esplice lucrulu.

Noi ne vomu mârginí a aduce aminte ca, pâna la 1869, cuvintele Domnitoriului nu respirau, in ori ce ocasiune, de câtu sperantia, incredere in viitoriu iubire pentru acestu poporu, care l'a radicatu prin votulu seu la positiunea de principe suveranu sî i-a incredintiatu marea sî frumós'a missiune, — ce nu semená prea mica pentru ambitiunea unui Napoleone, — d'a conduce Romani'a, pre câile libertâtiei sî autonomiei, la marirea sî tari'a nationale. Ce s'a intemplatu d'atunci inca? Ce suflare a trecutu óre preste palatulu domnescu, preste tiér'a incéga, d'a transformatu astufeliu cugetârile sî simtiemintele? Pentru ce óre increderea s'a prefacutu in temere, iubirea in ura sî desgustu, simtimintele simpatice ce respirau actele din acea epoca, in espressiuni ofensatórie, insulte pentru natinne? Sî a cui se fia óre culp'a acestoru grave transformâri?

Dupa aceea imputa unele intemplâri ministriloru de doi ani din urma sî apoi continua:

Pre câudu nu erau la putere, ei nu sciau de câtu s'arunce tin'a sî infami'a asupr'a nâtiunei române prin organele nemtiesci, unguresci, evreiesci, etc., platite de dînsii. Ajunsi la putere, ei n'au sciutu decâtu a justificá acele infamie sî a dá pentru viitoriu nóue alimente, nóue subiecte de invective contr'a tierei sî a poporului nostru. Sî iéca fructele ce producu, iéca press'a germâna austriaca sî ungurésca reincepe campani'a ei. Articlele cele mai misielóse contr'a Romaniei implu din nou do câtu-va timpu colónele sele sî idei'a anesârei la Ungari'a a tierei nóstre se produce iéra-si cá mijlocu d'a ne pune la regula. Resumâmu mai la vale intr'unu articlu speciale veleitâtile d'asiá natura sî injuriile nedemne cuprinse in unulu din numerile diuariului Vienese „Neue freie Presse“. Consecintia, comentariu inevitabile alu unoru acte cá proclamatiunile guvernului la 8 Augustu, cá memorandulu câtra puteri, cá insa-si scrisórea de mai susu, fia ea autentica séu apocrita, articlulu diuariului vienese se dedica de sine ómeniloru cari l'au provocatu partitei cari de doi ani a guvernatu tiér'a, a consiliatu sî inspiratu Tronulu.

Tramitiându-lu la adres'a sea, intrebâmu pre dîsii boiari déca le place operea dloru, déca suntu multiamiti cu resultatele ce da?

Câtu despre noi, acum cá totude-un'a, protestâmu cu energia contr'a ori cârui actu prin care se lovesce drepturile sî demnitatea Romaniei. Sî — sicuri ca esprimemu cugetarea intregei natiuni, declarâmu ca ea va resiste ori câroru veleitâti uciditórie libertâtiloru sî suveranitâtiei sele, viia ele din intru, viia ele din afara. Ea nu voiesce nici struncinâri, nici schimbâri de guverne. Voiesce insa respectulu drepturiloru sele constitutionali, asigurarea esistintiei sele nationale. Ori cine le va aperá, ori cine se va pune pre acestu terimu, sinceru sî fâra precugetâri, va gasí intrîns'a sî radimu, sî putere, sî iubire.

Varietâti.

*** Prelegere publica. Adi la 7 óre sér'a prelege dlu Dr. H. Puscariu despre jocurile publice la grecii cei vechi.

*** Inmormetarea lui Eötvös) s'a inceputu la 5 Februarie dupa médio-di, asistându la acésta festivitate funebrala unu publicu numerosu sî fiindu representate la ea tóte corporatiunile din capital'a Ungariei. Insu-si regele fu representatu prin unu tramisu alu seu. Cadavrulu se sânti sî in diu'a urmatória o deputatiune a camerei deputatiloru lu petrecù la Ercsi, unde se inmormentà in cript'a familiara.

† (Necrologu.) Intr'unu timpu de abiá trei ani de dile, neimpacat'a mórte secerà siese suflete din un'a dintre cele mai nobile sî mai pretiuite familie române din Bucovin'a, adeca din famili'a Costinesciloru; atâtu de respectata in tiér'a nóstra, pre câtu de venerata e sî memori'a acestui neamu sî nume, descindietoriu cu faima istorica de pre timpurile lui Stefanu celu mare sî pre câtu de adeverati, zelosi sî devotati au fostu Costinescii pururea patriei, natiunei sî bisericei nóstre. Petrecurâmu mai anu-tiertiu la eternulu repausu pre Iancu cav. de Costinu, proprietariulu mosîei Sipeniti; pucinu dupa aceea pre fratele seu, cetatianu sî proprietariu din Suciav'a Ionica Costinu, sî in scurtu intervalu dupa mórtea acestui veteranu sî veneratu barbatu, pre alu treilea frate alu loru, pre maiorulu de cavaleria Georg. Costinu. Nu multu dupa aceste triste despartîri, duserâmu la grópa pre jun'a dómna Victoria Petrino, soci'a renumitului nostru poetu Dumitru Petrino sî fiica a sororei celoru trei Costinesci; sî iéra-si in scurtu timpu dupa acést'a insocirâmu apoi la mormentulu rece pre dómn'a Agnes Popovici, soci'a lui Iancu cav. de Popovici, membru alu familiei Popoviceniloru, carea e la noi respectata sî renumita atâtu prin patriotismulu sî nationalismulu ei adeveratu sî activu, câtu sî prin multele sî marinimósele ei fapte umane sî filantropice. Dar sî acésta dómna, Agnes Popovici fu fiic'a mai susu mentionatei surori a Costinesci-

loru, a dnei Pulcheri'a Costinu, casatorita Buchentalu. In 14/2 Ianuarie a. c. repausà sî insa-si acésta dómna Pulcheri'a, soci'a boeriului Teodoru cav. de Buchentalu, proprietariulu mosiei Mihalcea de lânga Cernauti, in etate de 60 de ani. Inmormentarea ei se facù in Mihalcea prin SS. Archimandritulu diecesanu, dlu Teofilu Bendell'a, mai multi preoti, diaconi sî clerici seminariali sî in fiinti'a de facia a unei multîmi mari de rediesi sî poporu; precum sî a mai tuturoru boeriloru nostri nationali din Bucovin'a. — Repausat'a a fostu in cursulu intregei sale vietie, o româna din tóta inim'a, cu cuventulu si cu fapt'a; precum este sî adáncu intristatulu ei soci'u, sî cum diserâmu, ca erau sî repausatii ei frati Costinescii sî repausatele sale fiice, Agnes si Victori'a. Sî acésta amóre câtra natiunea sea a doveditu o repausat'a dómna Pulcheri'a inca sî cu limba de mórte, testandu din averea sea propria 150 fl. pre anu pentru scól'a româna din comun'a Michalcea, unde ea acum repauséza intr'o cripta cu unicele sale fiice, numitele dómne Agnes sî Victori'a. Fiei tierin'a usióra sî memori'a eterna! — Bucovin'a, 20/8 Ian. 1871.

*** Comerciulu statisticu. Câta lâna produce Europ'a pre anu sî câta se imparte? Dupa catetîmea oiloru din tierile singulare se socotesce productiunea Europei in lâna la 560—570,000,000 de funti; pe fia-care locuitoru vine deci cam 2 fundi. Ce trebue mai multu, pentru productiunea de postavuri sî mârfuri de lâna se aduce din tierile de preste mare. Terile europene mai insemnate in productiunea de lâna suntu: Angli'a cu Irland'a, cari la o lalta dau 860,000 de mâji; Prussi'a cu cele lalte state germâne 750,000; Russi'a 1,120,000; Franci'a 760,000; Austri'a 720,000; Spani'a 551,000; Itali'a 276,000: Romani'a 125,000; Svedi'a sî Norvegi'a 83,000; Portugali'a 64,800; Danimarc'a 46,800; Greci'a 44,400. — Catatîmea lânei, care se prelucréza in Europ'a pre fia-care anu, se urca — in numeru rotundu — la 950 milióne de fundi, asiá incâtu spre acoperirea lipsei se tragu din tierile de preste mare 380 milióne de fundi. Intre tierile transmarine stau in frunte Australi'a statele La Plata sî coloni'a Cap. Catatîmea ce se aduce de acolo in Europ'a, in anii din urma au totu crescutu. Dupa insciintiârile firmei „Fr. Huth und Comp.“ din Londr'a s'au adusu in Europ'a in anulu 1868 din Australi'a 491,000; din La Plata 234,000; din Cap. 141,000 de baluri, la o alta 686,000 de baluri. De siese ani de dile incóce catatîmea de lâna, ce o trage Europ'a din aceste tienuturi, s'a urcatu multu preste duplu, ba catatîmea de lâna adusa din La Plata s'a intreitu chiaru.

*** (Declaratiune.) Sub-semnatulu, primindu redactiunea noului organu de publicitate, „Post'a româna“, credeamu ca prin acést'a voiu poté suplini o lacuna ori câtu de mica in diuaristic'a româna, avendu tendinti'a de a mai slabí celu putienu suparatismulu condamnabile ce dominá de presinte in tóte pârtile locuite de români, sî care impedeca adeverat'a nóstra consolidare natiunale, — credeamu ca se va poté infiintiá in capital'a Romaniei unu organu de publicitate, care se represinte cu fidelitate sî consciintia interesele totuturoru româniloru; in curendu inse a trebuitu sa me convingu, cu cea mai mare dorere, ca publiculu românu inca nu sente necessitatea, séu celu putienu nu e inca resolutu de a-si sacrificá ceva pentru sustienerea unui aseminea organu; de aceea aducemu la cunoscinti'a onorabilului publicu românu, cum ca „Post'a româna“ cu nr. 8 si-a finitu cursulu vietiei sele. — Dnii abonati, pentru primirea inderetru a abonamenteloru suntu rogati a se adresá la editur'a foiei: Iuga et Comp., strad'a Lipscani, nr. 18., unde se voru intórce sumele respective fára nici o scadere, de óre ce pentru numerii ce au aparutu nimicu nu este de a se platí. — In fine, multiumindu diuarieloru cari au salutatu aparinti'a „Postei române“, totudeo-data le rogâmu sa iée notitia sî despre acésta declaratiune funebrale Iuliana Grozescu, fostu redactore la „Post'a româna“.

*** (Statistic'a poterei actuale a armateloru nemtiesci de pre teritoriulu francesu.) Armat'a prima, sub generalulu de Goeben, consiste din 56 batalióne, 56 escadróne sî din 34 baterie. Armat'a a dóu'a, comandata de principele Fridericu Carolu, contiene 98 batalióne, 136 escadróne sî 61 baterie. Armat'a a trei'a, sub comand'a principelui de coróna, numera 129 batalióne, 56 escadróne sî 58 baterie. Armat'a a patr'a, numita armat'a dela Mens'a, sub principele de coróna sassonu, e formata din 93 batalióne, din 60 eseadróne sî din 58 baterie. Armat'a a cincea séu armat'a de sudu, s'b comand'a generalului Manteuffel, consiste din 118 batalióne, 54 escadróne sî din 51 baterie. Comandele locale consistu din 27 batalióne sî din 16 escadróne; garnisónele din fortaretie numera 89 batalióne de Landwehr, 24 escadróne sî 33 baterie. Cu totulu 615 batalióne, 401 escadróne sî 209 baterie, ceea ce face o potere aprópe la 780.000 feciori. — Artileri'a mentiunata cuprinde numai baterie campestre, nu inse sî tunuri de asediare.

*** (Inscriptiune de pre insemnulu lui Moltke.) Regele, acum imperatulu Wilhelm, sî-petrecù timpulu seu in Versailles sî cu aflarea unei inscriptiuni nimerite pentru unu insemnu cu carea cugetá a lu onorá pre generalulu Moltke. In urma aflá urmatóri'a: „a precugetá, apoi a cutezá.“ — O fóia francesa observà la acést'a ca mai bine aru fi fostu déca betrânulu rege aru fi cugatatu la adeveru sî aru fi aflatu urmatóri'a inscriptiune: „Insielare, apoi furtu“.

*** (Istori'a unei bombe.) Prim'a bómba, aruncata de germani pre Mont-Avron, are urmatóri'a istoria trista: Heinzler, comandantele legiunei a siese de gardisti mobili, siedea la mésa in localitatea sea, dimpreuna cu femei'a sea sî inca optu amici ai sei, sî intre glume de totu feliulu, gustau din bucatele pucine ce erau puse inaintea loru. — „Déca ni-aru aruncá prussienii o bómba, — observà glumindu unu oficieru dela mésa, — in locu de untu, ni-amu unge cu ea panea.“ Sî abiá gatà cuvintele, in minutulu acel'a sî cadiù o bomba in midiloculu mesei. Siese dintre densii de locu sî cadiura morti; comandantele fu greu ranitu; numai femei'a lui sî mediculu legiunei nu fura raniti.

*** (Umanitatea Parisieniloru) precumu scrie corespondintele lui „Daily News“, e nemarginita. Nici idea n'amu avutu pâna acum'a, scrie elu, despre umanitatea poporului francesu. In Angli'a mi-inchipuiamu, ca e unu poporu frivolu sî fâra inima. Acuma suntu convinsu de abnegatiunea, umanitatea sî darnici'a lui cea mai admirabila. Seracii din Parisu suntu intr'o lipsa necredinta, dar acesti seraci supórta sórtea loru desperata cu unu eroismu inuimitoriu; iéra avutii, impartu totu ce li-e superfluu cu acesti seraci, cá cu nesce frati.

*** (O arma periculósa arabica.) Francesii, in lupt'a loru desperata, asiediau multa sperantia in 300 de calareti arabi, sositi din Algiri'a. Acesti'a ti-paru, la prim'a vedere, cá nesce militari din evulu mediu. Suntu inarmati cu iatagane; pumnare, revolvere sî chiassepoturi; dar afara de acestea fia-care mai are câte-o arma periculósa numita: „matraque“ sî care e asemene armei mecsicane: „lasso“. E in form'a unei verige, avendu mai multe unghitie, sî calaretiulu o arunca pâna la indepartare de 10—15 stângeni, acatiendu cu siguritate in unghitiele infricosiate pre inimiculu seu. Arabulu calaretiu tiraia apoi victim'a sea dupa sine, care in câte-va minute devine bucâti, sî apoi iéra sî si-runca arm'a s'a dupa o nóua victima.

La varietatea din urma din nrulu trecutu amu vrutu sa adaugemu: (E sî prinsu), ce s'a pusu acolo a pututu vedé cetitorii.

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei parochie din Carcedea (Kercsed) protopresbiteratulu „Turdei, in Scaunulu Aricsiului“ se escrie prin acést'a concursu.

Emolumentele suntu: Dela 50 numeri de case câte o miertia sî jumetete grâu, séu in loculu grâului dóue metre de cucurudiu cu grauntii, dela veduve pe jumetate; — dela fia-care numeru are câte dóue dîle de lucru, cei saraci cu palm'a, iéra cei ce au dobitóce, cu carulu sî cu plugulu le facu; — Cas'a parochiala sî alte edificii, cemeteriulu cu pometu, — 5 jugere de pamentu aratoriu; — fenatiu de dóue cara de fenu, — Stol'a Epatrafirului.

Recursele instruite in sensulu statutului organicu eclesiasticu gr. or. sa se astérna acestui scaunu protopopescu in Agarbitiu pâna la 1-a Martiu 1871.

Cu intielegerea comitetului parochialu

Agarbitiu 23 Decembre 1870.

In numele comitetului parochiale.

13—1 Simeonu Popu Moldovanu
Protopopu.

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei parochie a Miko-ujfalului sî fili'a Bikszád, in protopopiatulu Heghgului, statatóre din 1011 suflete, se escrie concursu pâna la 27 Februarie 1871.

Emolumentele suntu:

1. Pre lânga venitulu stolare, de tóta famili'a câte dóue ferdele bucate, un'a de tómna, sî alta de primavéra, veduvele pre jumetate, care se sue la 120 galete bucate.
2. Din ambele comune 149 cara de lemne, care computate la olalta dau 33 orgii.
3. Cartiru liberu.

Doritorii de a ocupa acésta statiune suntu avisati; ca prelânga limb'a romana se cere sa cunósca sî cea maghiara, iér recursele bine instruate sa le astérna Domnului Protopopu Ioane Petricu la Brasiovu, sî anume de voru fi concurentii preoti, au sa-si ceia mai intâiu voia deta venerabilulu consistoriu archidiecesanu prin petitiuni motivate, si insocite de opinarea respectivului protopresbiteriu, iéra cei mireni sa aiba in vedere statutulu organicu, sî anume § 13 sî 121 ai acelui'a.

Miko-uifalu in 29 Ianuariu 1871,

In contielegere cu dlu protopopu.
Comitetulu parochiale.

Nr. n. 185. ex 1871.

Publicare de licitatiune.

In $\frac{24 \text{ si } 25 \text{ Februariu } 1871 \text{ st. nou.}}{12 \text{ si } 13 \text{ Februariu } 1871 \text{ stii. v.}}$ se va esarendá pre calea licitatiunei in cancelari'a oficiului universitâtiei natiunali sasesci in Sabiiu piati'a mare nr. 183, la órele obicinuite de oficiu pasiunea de pre muntii urmatori pre tempnlu de pasiunatu din an. 1871 sî adeca:

Nr. cur.	Situatiunea muntelui	Numirea	Suprafati'a		Pretiulu de licit.	
			ju-guri	stân-gini.	fl.	xr.
1	Sin'a	Grópele de susu	794	600	106	—
2		„ „ josu	452	890	153	—
3		Stéz'a de susu	189	1000	120	—
4		„ „ josu	600	.	140	—
5		Hanesiulu de susu	1676	1400	145	—
6		„ „ josu	1686	1400	170	—
7		Góz'a de susu	1419	600	701	—
8		„ „ josu	1387	800	175	—
9	Orlatu	Sericinulu-mare	1253	100	821	—
10		„ de mijlocu	1413	900	1101	—
11		„ de latura	1141	700	231	—
12		Balintu-mare	1101	900	151	—
13		„ micu	650	1000	250	25
14		Balu	929	1300	205	—
15		Furnic'a	1546	—	122	—
16		Oltiavu	1425	—	325	—
17		Stricatu	1750	—	223	—
18	Talmaciu	Farcas	—	—	318	—
19		Cornu-Pleschi	—	—	270	—

Fia-care doritoriu de a luá in arenda, are sa depuna inainte de incèperea licitatiunei 10 procente dele pretiulu licitârei in bani gat'a cá gerantia in mânile comissiunei de licitatiune, pre carea o primescu acei ce nu au dobenditu arend'a inapoi; celui ce a luatu asupra-si arend'a i se reintórce séu i se socotesce in pretiulu arendei, dupa ce a depusu cautiune a conforma contractului.

Conditiunile mai detaiate ale arendei se potu vedé sî mai inainte de terminulu de licitatiune in cancelari'a indicata mai susu la órele obicinuite.

Se potu asterne sî oferte facute dupa formele prescrise sî provediute cu o marca de timbru de 50 xr. lânga care e a se alaturá o garantia de 10 procente dela pretiulu licitârei. Acést'a se póte face celu multu pâna la 24 Februariu a. c.

Oferte defectuóse sî de esele, cari se voru asterne dupa inceperea verbale a licitatiunei; séu voru remané neconsiderate séu se voru respinge indata.

Sabiiu, 3 Februariu 1871.

Din siedinti'a universitâtiei natiunei sasesci.

Insciintiare.

Deschidiendu-se in 1 Martiu a. c. in institutulu reg. de mositu din Sabiiu cursulu de instructiune pentru mósie, candidatele de mositu de natiunalitatea româna sî nemtiésca suntu provocate a se insinuá pâna la terminulu indicatu la subscrisulu spre a fi primite in cursu.

Sabiiu 1 Februariu 1871.

Dr. Lukas Mikulics
profesoru ord. de mositu.

(9—2)

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei parochii Galatiu, in protopresbiteratulu gr. or. Zlatn'a de josu se deschide Concursu, pâna la 25 Ianuariu 1871.

Emolumentele suntu:

a) Venitulu stolariu, dela 130 familii,

b) câte una ferdela de cucurudiu cu tuleu dela fiecare famili'a.

Doritorii de a ocupá acésta statiune suntu indrumati concursele instruite conformu statului organicu ale trimite, la sc. protopopescu gr. or. a'lu Zlatnei de josu in Abrudu, pâna la terminulu prefiptu.

Abrudu in 25 Decembre 1870.

Comitetulu parochialu din Galatiu.

Cu contielegerea mea. Ioanne Gallu
2—3 Protopopu.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a sî tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 11. ANULU XIX.

Sabiiu, in 7/19 Februaria 1871.

Eveneminte politice.

Denumirea ministeriului de dincolo de Lait'a sî acelui de culte din Ungari'a a provocatu o interpelatiune in diet'a Ungariei, alu cârei respunsu suntemu curiosi alu cunósce. Ce e mai de insemnatu pâna acum cu privire la cele intemplate dincolo de Lait'a e, ca partid'a opusetiunale sî dupa cum cetimu deputatii natiunalitâtiloru suntu carii se temu de memoratulu ministeriu. „Reactiunea clericale feudale“ suntu cuvinte de cari dâmu mai in tóte colónele foiloru mari din Austro-Ungari'a. Respunsulu ministrului Andrássy la interpelatiune va contribuí multu la cunóscerea situatiunei in carea ne aflâmu.

Despre curgerea lucruriloru in Franci'a scimu pâna acum, ca adunarea natiunale s'a constituitu inca de Duminec'a trecuta sub presiedinti'a seniorale a lui d. Azy. Proportiunea partideloru amu aretat'o in nrulu trecutu. Cam aceea-si a remasu pâna acum. Dupa constituire s'a alesu presiedinte Grevy. La propunerea unui deputatu, Thiers e insârcinatu cu conducerea republicei sî desemnarea ministriloru. Ce se atinge de resbelu, armistitiulu e prelungitu pâna la 24 Fauru sî e estinsu sî asupr'a pârtiloru din sudostulu Franciei. Belfortulu a capitulatu. Garnisón'a a esitu din fortarétia cu armele sî bagagiulu seu.

Afacerea rescolita prin epistol'a Domnitoriului Carolu s'a mai domolitu. Camer'a a trecutu preste objectulu acest'a. Domnitoriulu remane in tiéra.

Diet'a Ungariei.

Presiedintele Somssich deschide siedinti'a din 1 Februariu a casei ablegatiloru la 10 óre. Pre fotoliele ministriloru: Gorove, Szlávy, sî Festetics.

Dupa cetirea sî autenticarea protocolului siedintiei precedinte, anuncia presiedintele mai multe petitiuni, care indata se sî transpunu comissiunei de petitiuni.

G. Stratimirovics face de nou o interpelatiune câtra presiedintele ministriloru, relativa la politic'a Ostrungariei facia cu Orientulu, dupa carea cas'a trece la ordinea dîlei, la care sta continuarea desbaterei speciali despre bugetulu ministeriului de comerciu, agricultura sî industria.

Titulele 1, 2, 3, se votéza mai fâra desbatere. La titul'a 4. „Institute agronomice“ se incinge o descatere mai lunga. Deputatulu L. Korizmics propune: Regimulu sa ascérna unu proiectu pentru infiintiarea de institute agronomice in asiá numeru, incâtu sa cada pre câte 30—40 miluri cadrate o scóla agronomica. Conte Ferd. Zichy se pronuncia contr'a propunerei acestei'a.

E. Simonyi obsérva, ca propunerea acéss't'a e de asiá mare insemnetate, inca nu se póte deadreptulu votá despre ea; mai intâiu sa se tiparésca sî dupa aceea sa se puna la ordinea dîlei.

Acestei parerei se alatura sî cas'a, cu care se incheie siedinti'a de astadi la 2 óre.

In 3 Februariu tienù cas'a deputatiloru o scurta siedintia, in care presiedintele impartasî mórtea ministrului Eötvös sî in care se decise conformu propunerei lui E. Simonyi a se suspende siedintiele, cá semnu de reverintia, pâna dupa inmormentarea remasîtieloru trupesci ale mortului.

In siedinti'a din 7 Februariu se autentica mai intâiu protocolulu. Presiedintele anuncia ca ministrulu pentru aperarea tierei a ascernutu unu bugetu suplementariu. Se transpune comitetului financialu.

Deputatulu And. Kaldrovics cere din caus'a sanetâtiei concediu pre tempu neotaritu ceea ce i se incuviintiéza.

La ordinea dîlei sta continuarea desbaterei despre bugetulu ministeriului de comerciu, agricultura sî industria; in specie desbaterea despre titul'a 4 „institute“.

L. Tisza revóca in minte ca cas'a a decisu inca in anulu trecutu a se face in Ungari'a de Susu, Transilvani'a sî Banatu institute agronomice. Decisiunea casei nu s'a esecutatu, deci ministrulu sa se grabésca a o esecutá.

Cu aceste se incepe desbaterea deosebiteloru rubrice, sî se accordéza sumele cerute. Asemenea sî la titulele 5, 6, 7, 8, 9, 10 sî 11. La titul'a 12. „Venite postale“ se incinge o desbatere mai lunga. Th. Pécsy, Fr. Domahidy sî Benj. Guthy se plângu contr'a impreunarei celei rele a oficiolateloru postale. Aristid Mattyus imputa serviciulu reu sî defectuosu alu postei drumului feratu, la care e de vina lips'a de amploiati.

Cu aceste se incheie siedinti'a la 2 óre.

Importanti'a reflessiuniloru ce urméza, pentru locuitorii fundului reg. in specie, sî pentru noi românii in genere ne face sa le publicamu in tóta estinderea loru.

Reflessiunile

reuniunei advocatiloru din Clusiu, in privinti'a proiectului de lege, ce ministeriulu reg. ung. de justitia l'a asternutu dietei pentru regularea relatiuniloru din posessiuni urbariali, sî din celea ce-su de natura asemene urbarialeloru.

Atentiunea publica din tiéra privesce cu bucuria spre nisuintiele conscie, liberali sî consecinti, ce ministeriulu ung. de justitia le desvólta spre acelu scopu sublimu de statu, ma — pre terenulu administrârei justitiei vede reforme salutarie dejá introduse in viétia, a câroru tienta finala e, cá in patri'a nóstra, in marile cestiuni de dreptu privatu, de procedura sî in celea de administrarea justitiei sa devina realitate acele principie constitutionali de libertate, cari in 1848 se prochiamara intre aplausele natiunei sî dens'a le sigilà cu sângele seu nobilu. Unulu, dintre cele mai sublime principie, „pamentulu liberu“, adeca libertatea de a posiede, incetarea servitieloru (prestatiuniloru) iobagiali, prin ce natiunea intielegea — de-si nu cu precissiune destula — desfacerea totala a legatureloru feudali, incetarea loru, eliberarea persónei, a pamentului sî a lucrului, acest'a lu asceptá dorinti'a comuna a natiunei sî lauda lui Dumnedieu! ca l'a ajunsu.

Soliditatea crescinte a crediutului nostru, desvoltarea industriei, vivificarea comerciului prin tóte ramurile straduintiei omenesci, renascerea visibila a vietiei nóstre de dreptu, — acestea duplicá importanti'a politica sî pretiulu libertatei individului, a libertatei pamentului sî a lucrului, intielegemu pretiulu acestoru câsciguri mari ce caus'a nóstra de justitia ni le produse prin reforme liberali. Creatiunile naltului ministeriu de justitia conducu patri'a sî poporulu nostru cu pasi securi câtra culmea culturei europene, câtra prosperitatea ce de comunu e impreunata cu cultur'a. Aceste aparitiuni, inaltiatórie de spiritu, reuniunea nóstra le mârturesce cu bucaria intima sî le saluta.

Mica patri'a nóstra de preste Délulu-Mare, cu sentieminte patriotice de multiamita recunósce cum ca au fostu corespundietórie despusetiunile ce de curendu, incependu dela restituirea constitutiunei, le-a facutu ministeriulu in privinti'a Transilvaniei pentru regularea relatiuniloru de posessiuni urbariali sî a cârtiei funduale.

Intre acestea, unu locu de frunte cuprindu ordinatiunile ce naltulu ministeriu de justitia sî celu de interne, dupa impoterirea dela amendóue casele dietei; le-au emisu la 11 Martiu 1868, (Archivulu legiloru sî alu ordinatiuniloru nr. 85,) pentru a intregí despusetiunile defectuóse din ordinatiunea unilaterala a guvernului imperatescu de datulu 24 Iuniu 1854 in caus'a statorirei urbarialitâtiloru pre pamentulu secuescu; mai departe ordinatiunea emisa la 12 Aug. alu aceluia-si anu, (Arch. leg. sî ord. nr. 92.) pentru desdaunarea din partea tierei a urbarialitâtiloru de pre pamentulu secuescu sî pentru principiele de dupa cari este a se procede in acésta causa; in fine ordinatiunea emisa la 12 Octombre 1868 (nr. 114) in caus'a procedurei in procesele pentru regularea posessiuniloru la tribunalele urbariali, infiintiate separatu in Transilvani'a. Acestea, asta-parte de tiéra le-a primitu cu bucuria generala, pentru ca prin denselo o cestiune pendinte de 20 de ani s'a deslegatu in consonantia cu datinile natiunei, cu institutiunile ei stravechie sî cu pretensiunile ei traditiunali de dreptu, o cestiune din carea frecârile sî rivalitâtile intre clase isbuteau neprecurmatu cá sî dintr'unu isvoru ce nu mai séca, prin care deslegare se vindecara ranele numerosiloru cetatieni vatemati, in senulu poporului secuescu, se netediesce cu eficacitate calea contopírei sî a consolidârei, prin urmare are o influintia straordinaria spre viéti'a interna politica sî sociala a Transilvaniei, dar preste acést'a ni mai da sî speranti'a cum ca inaltulu ministeriu de justitia, mergendu sî mai departe pre calea apucata, va se deslege respective se vindece sî alt'a cestiune urbariala din pârtile transilvanene — carea asisderea e vechia sî fórma obiectu de discussiuni amare sî lungi, — s'o deslege cu privire la natur'a pamentului, sî la relatiunile locali, intrebuintiându aceea-si energia, dreptate sî satisfacere opiniunei publice.

Naiute de trei ani, la ocasiunea esecutârei faptice a uniunei, audiramu cá unu adeveru durerosu acea dechiaratinne dela unu barbatu de statu magiaru, cum ca Transilvani'a duce Ungariei dreptu zestre câte-va cestiuni ce abiá se potu deslegá. Un'a dintre acestea erá cestiunea urbarialitatei secuesci. Sî totu-si ast'a se deslegà spre multiamirea comuna, pentru ca pre toti conlucratorii — pre clasea posessoriloru secuí, precum sî pre a fostiloru urbarialisti — i-a condusu deplin'a bunavointia câtra olalta sî câtra statulu ungurescu, sentiulu de omagiu sinceru naintea constitutiunei, sî increderea in legelatiune, sî pentru ca legelatiunea asisderea a luatu in consideratiune relatiunile speciali de posessiune, de cari erá vorb'a, natur'a pamentului secuescu sî stravechiele datine ale secuiloru dimpruuna cu stârile faptice sî cu opiniunea publica ce domnesce.

Unic'a cale drépta ce duce securu la scopulu de a deslegá cestiunile transilvane incurcate sî cari tocmai de aceea paru grele, este — studiarea speciala sî din temeiu a relatiuniloru proprie transilvanene, o studiare care sa petronda adâncu intru institutiunile politice sî juridice. Fâra de acést'a, se póte decide cutare obiectu, se póte face o lege, dara déca nu se delatura causele reului, déca gravaminele seculari nu dobandescu vindecare: ran'a nadusîta, cá sî foculu astupatu, resbesce la o suflare de ventu, câtu de slaba, isbutesce de locu ce ajunge ocasiunea; va sângerá sî va doré, sî spiritulu celu nemultiamitu alu cetatieniloru nu va permite statului o consolidare adeverata, câci acést'a se baséza pre liniscea interna.

In momentulu acest'a, legelatiunea ungurésca e in fati'a inca a unei asemene cestiuni, avendu a regulá radicalminte sî definitivu remasitiele relatiuniloru de posessiuni urbariali sî ale acelor'a cari sémena naturei urbarialeloru. Naltulu ministeriu de justitia, precum vede reuniunea nóstra in proiectulu de lege ce a asternutu elu, a dedicatu pârtiloru transilvanene articlii de alu 60. din capulu alu VIII. pâna la alu 79; dar despusetiunile dintr'acesti'a, socotindu-le de dupa principiele fundamentali si conducatórie, sustienu in tóta intregitatea ordinatiunile

si legile urbariali actuale ce le-a adusu guvernulu absolutu unilateralminte si cu abatere de pre calea constitutiunei, dându-le acestor'a numai splicatiune, si suplimendu lipsele esperiate, si despusetiunile smintite ce le-au facutu judetiele prin splicatiuni smintite, pare ca acumu se incuviintiédia, se statorescu cu precisiuni. Si acésta procedura se motivédia, cu aceea ca trebuiescu luate in consideratiune relatiunile proprie ale Transilvaniei, in tocm'a casi la desdaunarea urbarialitâtiei de pre pamentulu secuiescu.

Reuniunea nóstra se inchina cu onóre acestui principiu salutariu si acestei procedure intielepte a guvernului; a si accentuatu mai nainte cumca mai vertosu acesteia este de a se atribuí ca caus'a desdaunarii urbariali la secui s'a decisu spre multiamirea respectiveloru pârti, intr'unu modu cu adeveratu norocosu. Tocm'a pentru acést'a, intim'a dorintia patriotica a ei e, ca si deciderea finala de acum a tuturoru urbarialitâtiloru din Transilvani'a sa se esecute intr'unu modu carele in tóte privintiele sa corespunda dreptului de proprietate si sentiului de dreptate, pre interesati se-i molcomésca, rancle esistinti sa le vindece si se produca liniscire.

Nepomenindu despre acele dispusetiuni referitórie la Transilvani'a din numitulu proiectu de lege cari nu contienu principie ce s'aru abate esentialminte dela bas'a acceptata, ci numai statorescu regulele mai precise, asiá credemu, ca dovedimu reverintia câtra naltulu ministeriu de justitia si câtra afacerile publice ale patriei, cându descoperimu o scadere ce, dupa convingerea nóstra, esiste in proiectu, si spunemu nepretensiv'a nóstra parere in privinti'a vindecârei acelei'a. Acésta scadere e aceea ca la urbarialitatea de pre fundu'u regescu nu este despusetiune meritória si speciala, precum o receru nesmintitu relatiunile proprie acestui teritoriu.

Caus'a acestei'a ni se pare a fi in puntulu de manecare alu despusetiuniloru naltului ministeriu de justitia, ca adeca dispositiunile guverniali ce s'au adusu in acésta causa pre cale constitutionale nainte de 1848 si apoi unilateralminte prin delaturarea constitutiunei, le-a socotitu de fapte complinite. — N'a cercetatu naltulu Ministeriu legalitatea loru interna si déca óre suntu corespundietórie scopului; de alta parte n'a fostu cu privire necesaria câtra relatiunile proprie politice din fundulu regescu.

Relatiunile proprie de urbarialitate ale Transilvaniei ni le aréta destulu de chiaru si pre intielesu — tacendu despre alte celea — câte-va fapte preste totu cunoscute. Veri cine scie, ca aici regularea prima urbariala s'a intemplatu la 1769 unilateralminte prin guvernu in asiá disele „Punte regulatórie;“ imperatulu Iosifu alu II. de asisderea a conscrisu unilateralminte in tiér'a intréga posessiunile iobagiali si a facutu despusetiuni eficaci pentru regulare; in articlulu de lege XXIV. alu dietei transilvane din 1791, li se da iobagiloru dreptulu mutârei libere, in alu XXX. se reguléza caus'a paduritului; 1819—1820 din partea guvernului prin contele Cziraky s'au conscrisu tóte posessiunile iobagiali din Transilvani'a, dar si acum a trei'a óra totu cu incunjurarea legelatiunei. In tóte acestea suntu date scrise si verbali, cari chiarifica mai multu séu mai putienu relatiunile urbariali ale Transilvaniei; dar la tóte in cetitoriulu atentu, se nasce acea observatiune, ca aci urbarialitatile de pre fundulu regescu chiaru se pitula [se ascundu] de naintea atentiunei: in meritu suntu tratate numai relatiunile urbariali din comitate séu de pre asiá numitulu pamentu unguresc. La 1846—1847 o partita guverniala din aristocratia, preocupata, jalusa de a-si conservá tóte, cu voturile ei respinse proiectele salutarie ale opositiunei: deslegarea cestiunei urbariali in Transilvani'a, in mani'a necesitatei ce ardea la degete, s'a intemplatu in astfeliu de modu, in câtu fie care patriotu intieleptu a socotit'o si a privit'o cu dreptulu, de o deslegare ce s'a nascutu mórta.

De altmintre dispusetiunile ei suntu meritórie numai pentru comitatele ungaresci; sa trasera in cadrulu acestoru legi si urbarialitâtile secuiesci precum spune §. 4 din articlulu alu III. „cu acea dechiaratiune apriata, ca pamenturile industriarie si ereditâtile sieulice, de si acum aru fi la mân'a ómeniloru servitori, nu potu fi obiectu de regulare urbariala“; iéra despre pamentulu regescu numai atât'a atinge, cumca articlulu de lege alu IV. in clasificarea sessiuniloru si a comuneloru urbariali a luatu averile celoru VII judi si posessiunile comunei orasiene Brasiovu: cum-ca inse sub aceste posessiuni se intielegu „bunurile ce natiunea sasésca le a posiediutu cu dreptu nobilitariu,“ deci nu se intielegu si cele posiediute pre teritoriulu fundului regescu, precum demustra apriatu dechiaratiunile ce le-au facutu deputatii natiunei sasesci la statorirea acestoru articole de lege, replicele loru, si asta sentintia din articlu de lege alu XIV. „in acele bunuri ale natiunei sasesci, posiediute cu dreptu nobilitariu, in cari s'aru nasce indoiéla ca la care municipiu apartienu, pâna la decidirea finala sa se sustiena pracs'a de pâna acum in privinti'a personalitatei tabulei urbariali.“ Deci si aici regularea, cá si cea privitória la pamentulu secuiescu a fostu numai inceputa, insa principiele n'au fostu desvoltate si incheiate.

Fâra indoiéla e ca diet'a a sciutu cumca relatiunile esistinti in fapta pre teritoriulu fundului regescu lovescu totu-odata merile interese ale organismului de statu, ale dreptului publicu si privatu, a sciutu cum-ca in dietele de la 1837, 1841—1843 episcopii romani au cerutu sa incete supunerea si legaturele iobagiali ce cu nedreptulu apesau pro fii natiunei loru, si cumca la organele mai nalte administratiunei publice curgeau desbateri in acésta causa pre cale politica; prin tacere pare ca si-a sustienutu dreptulu cá mai târdiu sa desbata aceste cestiuni in detaiu, si sa decida pre calea legelatiunei; dar pentru acést'a n'a remasu timpu nici ocasiune din caus'a evenemînteloru ce urmara nu preste multu.

(Va urmá.)

De tóte din Franci'a.

Parisulu a scapatu de bombardare, umilitu, maltratatu, sfasiatu, jafuitu in cele din urma; dara a scapatu cu viétia; si credemu ca se voru fi gasitu si nemti chiaru câror'a sa le para bine de acést'a.

Parisulu a scapatu, si Imperatulu Germaniei, in superbi'a si munificenti'a sea, a facutu pomana cu trei milióne ratiuni de soldatu germanu locuitoriloru din Parisu, dupa ce i a jafuitu cu 200 milióne franci nahtu, adeca cu câte 100 franci de capu, barbati, femee, batrâni si copii.

Este probabile ca francesii, asigurati despre Ierusalimulu loru, sa multiamésca din inima lui Jules Favre si Trochu, osendindu-i cu gur'a pentru asigurarea Parisului, si sa urméza resbelulu intindiendu teatrulu resbelului preste totu teritoriulu Franciei.

Aceste 15 dîle de armistare nu este numai unu repausu, o resuflare pentru Franci'a, dara inca si unu pasu de jumetate de luna câtra primavéra.

Prima-vér'a iutiesce sângele in tóte tierile, cu câtu mai vertosu in Franci'a; coltiulu ierbei si ghiocelulu dau voce paseriloru, si pofta de miscare si de alergatu flacâiloru. Iérn'a numai soldatulu invertosiatu si disciplinatu in casarma si in lagaru, se póte bate; iéra primavér'a se bate ori cine. Franci'a soldati betrâni nu mai are: ei suntu toti prisonieri in Germani'a, déra are flacâi tineri si ageri cá nici o alta tiéra. Vomu vedea.

Betrânulu diplomatu Thiers scrie junelui francesu Gambett'a sa plece cerbicea Franciei intrege jugului construitu la Parisu.

Noi credemu ca va bate multa vreme d. Thiers cu resteiulu in jugu, chiamându Franci'a sa-si supuna grumazii.

Regin'a Engliterei scrie Imperatului Germaniei o scrisóre, numita astfeliu de câtiva descendenti ai vechiloru electori, indemnându-lu la conditiuni mai dulci impuse Franciei. Tardiu s'a desceptatu Albion'a! tocmai atunci cându a vediutu limpede ca Engliter'a, fâra Franci'a alâturi, este o nula, o câtu de mare nula fâra o alta cifra alaturi. Ea a vediutu claru tocmai cându d. de Bismarck, dicta-

FOISIÓRA.

Serbatorile natiunale la Elini.

(Prelegere publica tienuta de dlu prof. Dr. Il. Puscariu in 4 Februariu.)

Cá o fantâna nesecavera, din care culegu indivdii singurateci, familiile, poporale si omenimea intréga indreptârile cele mai sigure pentru viati'a practica se privesce cu totu dreptulu istori'a lumei. Este o bunatate pentru omenime, ca in mesur'a aceea, in care individii si popórele s'au ridicatu mai multu la o insemnatate, totu in mesur'a aceea s'au si datu posteritâtiei faptele loru. Precum in natura, asiá si in viati'a morale acele-asi cause producu acele-asi efecte. In urm'a acestui adeveru este indigetata omenimea a cautá desu in cartea cea mare, care este istori'a universale, a-si trage din ea invetiaturi practice, a-si adaptá aceea, ce s'a constatatu in trecutu de priinciosu, a se ferí de aceea, ce s'a adeveritu cá daunosu, cá nu in altu chipu sa fie nevoita a orbecá, a repetí in infinitu unulu si acela-si procesu si a se degradá pre sine dela aceea, spre ce a fostu destinata dela creatoriulu, adeca a se isolá dela aceea, ce in deobsce se numesce progresu si perfectiune. S'a facutu multe asemenâri nimerite cu acésta carte. Dintre tóte 'mi mai place a o numí oglind'a omenimei.

Déca in genere este constatata insemnatatea istoriei, apoi cutediu a afirmá, ca noi românii mai multu cá ori care altu poporu avemu necesitate de a ne folosí de acestu tesauru comunu. Acésta impregiurare m'a îndemnatu si pre mine a splotá unu micu pasagiu din acésta mare carte si anumitu a atinge unu factoru principalu, ce au concontribuitu cându-va mai multu la ridicarea unui poporu spre inaltimea aceea de cultura universale, la care alte popóra nici cându séu abea dupa mii de ani s'au inaltiatu. In privire amu pre poporulu elinu anticu. Déca este admisibile asemenarea intre unu individu si poporu, atunci a-si poté asemená pre poporulu elinu cu unu individu, care intrunesce facultâti spirituale in mesur'a cea mai mare si care aceste facultâti si le manifestéza intr'unu modu perfectu, armonicu si simetricu si care astfeliu devine a fi dupa chipulu si asemenarea creatoriului seu.

La o mica privire preste ruinele numeróse ale gloriei si marimei trecute si preste mormintele si monumentele cadiute ale aceloru ómeni, cari cu curagiu de feru au seversîtu fapte mari: ni se presinta eroi laureati, cari 'si pusera avere si sânge pentru patri'a si natiunea loru, artisti, cari formara din arama statue pline de frumsétie, filosofi, cari meditau despre ceea ce este dreptu, nobilu, ce ridica staturi si decorédia pre cetatianu, poeti, cari cu lir'a loru nobilitau si inveseleau inimile.

Poporului elinu i s'a recunoscutu si i se va recunósce in tóte timpurile meritulu, de a fi desceptatu ideea, la aceea, ce numimu frumosu si sublimu. In viati'a lui nu se observa nici o lacuna, in tóte directiunile, in care se manifestéza spiritulu, escelédia inaintea tuturoru popóreloru antice. Poporulu elinu este religiosu intratât'a, incâtu la elu s'aru puté aplicá cuvintele Apostolului Pavelu câtra Romani cap. II versu 14 si 15. unde se dice; „ca némurile, cele ce n'au lege, din fire facu ale legei, aceea lege neavendu, ei singuri 'si suntu lege; care arata fapt'a legii scrisa intru inimile sale impreuna marturi fiindule loru, cunoscinti'a loru, si cugetele loru intre sine parinduse, séu si dandusi respunsu de indreptare.“

Tóte lucrurile sale le incepe elinulu cu jertfire la diei. La mancare si beutura inchiná dieiloru. Inainte de lupta si in lupta se invocá ajutoriulu loru. Dieii loru luau parte in resbelu ajutorandu pre cei favoriti ai loru. Templele eliniloru erau pompóse si decorate sumptuosu. Statu'a preotesei Pythia la Delfi siediendu pre scaunu lucratu din auru si elefosu, a lui Joe in Olimpi'a, a Athenei in Acropolea, lucrate de artisti cá Fidias erau maretie. Religiunea stá sub ingrijirea statului. Socrate, marele filosofu, fu condemnatu la mórte acusatu fiindu ca nu se inchina dieiloru, la care statulu se inchiná.

Elinulu erá intreprindiatoriu, laboriosu si plinu de activitate. Positi'a topografica a Greciei cá mijlocitórea intre Asi'a si Europ'a, in situatiunea ei incungiurata de multe mâri prin care se deschide drumurile in tóte directiunile lumei, sinurile cele numeróse acomodate spre porturi contribuira de elinii treierá tóte mârile. De istori'a eliniloru suntu legate cele mai aventurióse intreprinderi si asiedierea de colonii in tóte pârtile lumei cunoscute pre atunci. Espeditiunea celoru siepte eroi contr'a Thebei, espeditiunea pre nai'a Argo, resbelulu troianicu suntu pline de mituri poetice, din care cu o frumsetia rara unu Homeru si ia materi'a la eposulu seu. Iliad'a si Odise'a lui erá o carte de educatiune pentru elini, pentru ca in ea erá depusu cu

torulu Europei, a umilit'o atâtu, in câtu chiaru a casa la dens'a a obligat'o sa primésca desbateri, revisuiri sî sfasiere a tractatului din Parisu, resultatu alu triumfului versârei sângelui anglo-francesu; sî preste acést'a, sa o obligo sa nu permita in cas'a ei nici o vorba, nici o simptoma de simpathia câtra Franci'a, asociata ei la Sevastopole sî in Pekin.

Dupa atât'a umilintia, dupa umilintia sî mai mare a fi impilata de câtra Bismarck, ea vechi'a sî marea Bretania, sa nu priimésca in cas'a ei pre invitatulu de câtra dens'a chiaru pre Jules Favre; dupa atâtea sî atâtea umiliri sî afronturi, ce-i mai remanea altu Engliterei de câtu sa vina rugatóre cu jalba in protiapu câtra marele Imperatu alu Germaniei.

Sî a se mai vedemu! a se mai védia Engliter'a déca aceste sfaramature ale balaurului nu se voru poté atrage sî alcatuí unu corpu la caldur'a sórelui daca sfaramaturile Franciei, cu primavér'a nu voru potea impune dlui de Bismarck sa respecte pre betrân'a Englitera.

Ne pare reu sa vedemu nedreptatea, ori unde sî ori in ce sensu s'aru comite ea; cu convocarea Constituantei, care a inceputu de eri, d. Gambetta a manifestatu unu esclusivismu, sementi'a pronunciata a resboiului civile in Franci'a. Atâtu mai lipsea Franciei!

D. Gambett'a esclude dela eligibilitate pre toti functionarii imperiului, cá sî cându Francesi n'aru fi de câtu numai aceia cari au servitu ceea ce n'a fostu in Franci'a, Republic'a.

Nici unu reu insa nu póte fi atâtu de reu, in câtu sa nu contiena ce-va bunu intr'ensulu. Bunulu ce contiene acestu reu este acel'a ca acésta nedreptate a provocatu amesteculu lui Bismarck in afacerile cele mai interiori ale Franciei, in afacerile alegeriloru; ceea ce a adaogatu, déca a mai pututu fi de adaogatu, la indignarea francesiloru; sî aru fi si mai frumosu déca d de Bismark n'aru voí sa recunósca autoritatea unei constituante adusa prin asiá esclusivismu, o constituanta numai a unui partitu din Franci'a, iéra nu a Franciei.

Sa aruncâmu o privire din altu punctu asupr'a vertejului triumfului care ametiesce sî chiaru capetele celoru mai tari ómeni politici. Sa venimu la pretentiunile dlui de Bismarck. Dumnealui cere ne gresitu dóue provincie din Franci'a, spre a le incorporá Prussiei.

Lasându dificultâtile prefacerei teritoriale in privinti'a echilibrului puteriloru Europei, dara óre prevadiatoriu se póte dice d. de Bismarck, cându voesce, pre lânga Prussi'a polona, pre lânga Prussi'a danemarcesa, sa mai aiba sî o Prussia francesa? Intâi'a cestiune, dupa care vine alta cestiune:

Crede d. de Bismarck ca a fostu destulu o isbire miracolósa in Franci'a, cá sa destruga, sa desfiintiéza, tóte ideile de nationalitate sî de libertate in cari sî a facutu educatiunea secolulu XIX pâna in vers'a lui septagenara? Crede dumnealui ca se mai potu transmite popórele in Europ'a fâra consimtiementulu loru; cá ciredele séu cá turmele?

Alsaci'a sî Loren'a, atâtu de franceso prin educatiune sî prin vointia, sî chiaru prin sânge acum, voru puté ele consimtí sa devina germane cu trupulu sî cu sufletulu? Sî smulgerea acestoru dóue provincie Franciei aru puté sa asigure intru ceva pacea Germaniei?

Aceste dóue cestiuni negresîtu ca d. de Bismarck, in ametial'a triumfului, nu le aduncéza destulu; déra totu credemu ca Europ'a, déca nu pâna in sfârsîtu Franci'a singura, lu va obligá sa se gândésca asupr'a loru.

Sa dice ca Bourbaki aru fi incercatu sa se sinucida dupa desarmarea lui voluntara in Elveti'a. Ar fi fostu paguba un'a cá acést'a pentru Franci'a, pentru ca Bourbaki este unu bunu capitanu. Elu a luptatu cu multu succesu pentru altiarea onorei francese, sî armat'a retrasa in Elveti'a nu va sa dica prisonieru in Germani'a. Cine intra de bunavoie pre unu teritoriu amicu ese iérasi de bunavoia sî armele si le gasesce acolo unde le a depusu.

Elveti'a trebuie sa tremure la succesele monarchului Germaniei sî speranti'a ei nu póte fi nicairea altu, decâtu numai in succesulu armeloru francese, cari nu sciu sa se bata pentru alt-ceva de câtu numai pentru nationalitate, independentia sî libertate. Avea trebuintia de repausu acestu corpu de 80,000; sî bine a facutu capitanulu de l'a dusu la acestu repausu intr'o tiéra amica, simpatica, omogena chiaru, unde are sa se resfecie in ospitalitatea cea mai fâra umilintia. Acést'a trebuiá sa o faca Burbaki sî chiaru déca aru fi sciutu ca a dóu'a dina sa se proclame armistarea.

Imperatés'a Eugeni'a a venitu, se dice, in Bruxelu, sî a trasu la vér'a imperatului, princes'a Matild'a.

Este de prisosu sa spunemu ceea ce nu credemu, déra datorimu lectoriloru nostri sa le spunemu, ca suntu vorbe despre chiamarea lui Leopoldu, regele Belgiei sî veru alu Reginei Victori'a, la tronulu Franciei, cu diestre Belgi'a intrégа.

Candidature de Orleanisti s'au pusu in mai multe pârti pentru Constituanta.

Legitimistulu i contele de Chambord, nu se scie inca de s'a facutu acésta onóre. „Tr. Carp.“

Scrisórea Domnitorului.

Comunicatulu ce amu cerutu noi ministrului asupr'a evenimentului scrisorei M. Sele principelui, publicata de tóta press'a straina, nu s'a datu, sî, prin urmare, nu mai putemu banuí autenticitatea ei.

Ne putemu tradá ací ca aveamu óre care base sa credemu ca primulu ministru nu va consimtí sa reproduca sî in „Monitorulu Officiale“ alu Statului, sub ministerulu seu, unu actu a cârui esentia este eminamente contr'a dumnealui, sub tóte punctele de vedere.

(Aici urméza scrisórea publicata de noi.)

Amu rescetitu cu multa atentiune acestu actu de mare importantia, — de mare importantia pentru ca emana dela unu principe cu mari traditiuni, pre care Romani'a l'a adusu cu sperantia, sî cârei Romanie, principele a asiguratu pre credinti'a sea propria realisarea sperantieloru ei.

Este de mare importantia acestu actu; sî tocmai pentru cá sa i se védia tóta importanti'a, amu cautatu cu barometrulu, cu termometrulu, cu dinamometrulu, sa aflâmu in fia-care vorba, in fia-care expressiune, in fia-care frasa dat'a acestei scrisori, pre care data negresitu ca nu amicii Romaniei, séu amicii dinastiei Hohenzollern in Romani'a, au cautatu s'o ascundia. Este ascunsa dat'a acestei scrisori a Mariei Sele principele Carolu, sî este ascunsa cu intentiune: pentru cá sa nu se vadia, ca indignatiunea nobililoru simtiemente a exclamatu acésta strigare in dilele cându principele Carolu, robu constitutiunei pre care a juratu, a fostu silitu de formalitâti sa dea frenele guvernului Romaniei dlui Ioanu Ghica, capulu improvisatu alu Rosiloru, in robi'a câror'a s'a datu, pentru acésta onóre materialmente profitabile, sclavulu passiuniloru ignobili.

Din norocire insa dat'a acestei scrisori este in passagiulu, in care se facù socotél'a timpului, de cându Domnitorulu s'a decisu sa ia in mâne destinele tierei, sî epoc'a candu s'a scrisu acésta scrisóre se vede ca este fórte recenta.

Nimicu nu gasimu noi din punctulu de vedere in care ne punemu, si care credemu ca e punctulu celu mai dreptu de tintire; nimicu nu gasimu in acésta scrisóre care sa nu fia naturale in momente de deceptiuni a unei anime nobile.

Apretiarea acestui documentu este de cea mai mare importantia in analele Romanie; pentru ca in acestu documentu se surprindu cele ce se petrecu in inim'a sî in cugetulu acelui'a, cârui'a Romani'a a incredintiatu sórtea sea.

Coincidenti'a de multe ori sî face jocuri diabolice, din cari perfidi'a creaza chimere pentru amagirea credululoru. Coincidenti'a insa remâne simplu jocu alu intemplârei, indata ce rationamentulu demonstra ca combinare nu póte fi.

Esta din ce se produce coincidenti'a: expansiunea indignatiunei suveranului româniloru, scrusanctu sî câtu durau aceste jocuri pausau armele in intrég'a Elada.

Ele se serbau totu la patru ani, de unde se sî numerá ani dupa periode de 4 ani, numite olimpiade.

Indata ce sosea tempulu acestoru jocuri mergeau eroldi, pre carii unu poetu i numesce nuntii pâcei prin tóte tienuturile sî orasiele spre a anuntiá serbatórea. In urm'a acestei vestiri tóte popórele invrasbite, cá la o porunca a dieiloru, depuneau armele sî se pregateau, alegendu-si representanti la acésta serbatóre nationale. Deputatiunile porneau in pomp'a cea mai copiósa spre loculu serbârei, care erá campi'a olimpica, ce se estinde dela cetatea Elis. Dupa ce se spendá sî aici dieului celui mare nationalu Joe din bucatielele cele mai grasutie se incepeau intrecerile atâtu pre terenulu fisicu câtu sî pre celu moralu, in asverlirea cu disculu sî sageti, in fuga sî sarire, in alergarea cu carele, in lupta infricosiata cu pumnulu s. a. Pre terenulu moralu se infaciosiau aici poeti, artisti, oratori sî filosofi, cari emulau in productele loru de arte, litere sî sciintia, prin care deveneau cunoscuti la intréga Elada. Pentru fiacare specialitate erau arene deosebite intocmite corespundiatoriu cu feliurite inscriptiuni. Asiá la inceputulu câlei pentru alergarea cu curatie cu cai numitu ippodronicon stá scrisu: „fii bravu“, la midiloculu calei: „grabesce“, la finea câlei: „intórcete“.

(Va urmá)

---

o maiestria admiravera totu ce erá propriu caracterului nationalu elinu. Alesandru celu mare o purtá cu sine sî cându cercetá mormentulu eroului Achilu eschiamá dîcându: „O ferice eroule, câci ti-ai aflatu pre unu Homeru.“ Tragedicii elini, precum unu Acsilu Euripide, Sofocle sî aflá in aceste mituri substratulu celu mai nimeritu alu operiloru loru. Filosofi'a eliniloru au coversitu pre a tuturoru popóreloru antice sî numai pre creatiunile spiritului elinu au cladit sî popórele nóue mai departe la acestu edificiu alu sciintiei. A mai insîrá inca legislatori cá Licurgu, Solonu, spre a aratá universalitatea spiritului elinu, me temu a nu ostení pré multu atentiunea d-vóstra; de aceea fia-mi iertatu, dupa ce amu constatatu acést'a, a reflectá asupr'a unui factoru, care a contribuitu mai multu la desvoltarea cea completa, universale sî armonica a vietiei elinului precum mai raru séu chiaru de feliu inca nu s'a mai aflatu la altu poporu.

Precum scimu elenii vechi nu formau numai unu statu, ci o multime de staturi cu feliurite constitutiuni sî totu atâtea legi. Se nasce intrebarea, cum de ei in lips'a unei unitati de statu si-au conservatu aceea-si limba, acelea-si obiceiuri, aceea-si religiune. Cu deslegarea intrebârei acestea se desléga sî alta intrebare totu atâtu de enigmatica sî paradocsa, adeca cum de ei dismembrati in atâtea staturi au tienutu pieptu cu unu poporu, ce cá unu roiu de albine pornise asupr'a loru cu miliónele spre ai cutropí, au fugaritu luptându-se cu unu eroismu fabulosu, pre Xerxe, care cu o suflare crediuse ai sterge de pre fati'a pamentului?

Erau legaturi nationale, in cere natiunea elina sî aflá unitatea sea. Marimea sî tari'a acestoru legaturi se aratá numai cându patri'a loru erá in pericolu.

Astufeliu de legaturi erau serbatorile loru nationale, numite sî jocuri publice, despre care mi iau voia a vorbí mai in specie.

Serbatorile nationale sî jocurile publice la elini aveau unu substratu religiosu. Prin ele insa se promová cele mai vitale interese comune ale loru; prin ele se inaintau artele sî sciintiele; prin ele se sustienù o limba comuna elina; ele au crescutu pre soldatulu elinu, care preferea a muri, decâtu a-si perde scutulu seu in lupta, sî pre cetatianulu elinu a cârui individualitate se perdea sî se identificá cu cea a statului.

Intre atari jocuri serbatoresci se insémna:

a) Cele mai vechi, ce se tieneau pre insul'a Delos in onórea lui Apollo sî a Dianei, la care luau parte mai cu séma popórele ionice din Elad'a sî Asi'a. Barbati, femei sî copii aveau intrare la ele, unde pre lânga jertfe sî processiuni religióse se faceau intreceri pre remasiagu atâtu in lupte corporale câtu sî in productiuni spirituale sî cantâri pre diverse instrumente.

b) Cele olimpice in Elis, unde se aflá templulu lui Joe. Aceste jocuri serbatoresci erau la inceputu unu punctu de unitate numai pentru popórele invecinate. Cu tempu insa incepura a se aduná aici tóte popórele eline pâna sî coloniile cele mai indepartate. Teritoriulu Elis se privea cá sacro-

pulosu constitutionale, vine tocmai in momentele formârei imperiului germanicu, dupa triumfulu absolutu alu nemtiloru subjugatori ai francesiloru; vine atunci cându combinâri diferite ale celoru ce nu credu in divinitatea inviolabile a Danubiului, plâsmuescu alipiri ale Romaniei de Austri'a, impartiri ale Romaniei intre Russi'a sî Austri'a, sî câte alte inventiuni de publicisti pripelnici, de devinatori de conversatiuni intre suverani.

Eata coincidenti'a care impovoréza sensulu acestei scrisori preste gravitatea ce aru purtá ea in sine-si in ori-ce alta epoca de evenimente din afara, in neamesticu cu evenimentele din intrulu Romaniei.

Sî eata ce face ca turbulentii fâra saliu de perturbare, umflându simulacrulu unui patriotismu, dicu câtra acei'a pre cari voescu sa-i amagésca, cá prin amagire sa-i napustésca in peirea loru chiaru: „Inchipuitulu ângeru a fostu demonu! in alta tradare descoperita!“ sî tóta fraseologi'a demagogica sforaita de egoismulu ignobile care a facutu sa vedemu adorarea cu defaim'a alâturi, inaltiare sî sdrobire a acelui'a-si fetisiu, de aceea-si fanatici, iluminati numai din interesu personale sî cupidu.

Sfersîmu déra demonstrându lectoriloru nostri ca scrisórea acést'a a scris'o principele Domnitoru câudu a fostu silitu de exigentiele unui constitutionalismu utratu sa mai dea inca o data tiér'a pre mân'a Rosiloru; sî totudeo-data din distanti'a nóstra respectiva de simpli publicisti, sa amintimu respectuosu suveranului constitutionale ca, dupa intempestiv'a divulgare a acestei expansiuni a animei sele in cercare de constitutionalismu, nu mai póte de câtu constitutionalicesce, in temeiulu prerogativei ce-i conserva constitutiunea jurata, sa elimineze dela cârm'a Statului pre acel'a, asupr'a cârui'a s'a descoperitu reprobarea suveranului.

Insu-si ministrulu, ori-care aru fi dorinti'a sea pentru bine séu pentru reu sa stea unde l'a chiamatu suveranulu, nu mai póte stá dupa acésta scrisóre a suveranului, publicata in press'a européna sî in press'a tierei.

Ne mirâmu cum d. Ioanu Ghica a pututu sa mai stea ministru alu principelui Carolu de Hohenzollern, suveranulu româniloru, dóuedieci sî patru de óre macaru, dupa ce a luatu cunoscintia sî s'a incredintiatu despre autenticitatea acestei scrisori.

In acésta scrisóre se dice ca sciá principele ca devine impopularu cu chiamarea dlui Ioanu Ghica la guvernu sî ca perde in opiniunea ómeniloru de omenia. Póte déra primí dumnealui sa fia caus'a impopularitâtiei Domnitorului sî a scaderei sele in opiniunea ómeniloru de omenia?

Lasâmu la apretiarea sea propria acésta cestiune de delicatetie. (d. „Tr. Carp.“)

Adunarea deputatiloru

Romaniei, siedinti'a de Vineri, 29 Ianuariu 1871.

D. G. Chitiu luându cuventulu, aréta, ca in timpulu câudu dóue mari natiuni se sfesieau printrunu resbelu crudu, neomenosu, atuncea unu statu din Europ'a realisá o dorintia mare: Itali'a si-a recapetatu Rom'a cá resiedintia, asecurându astfeliu unitatea nationale. Nu suntu decâtu câte-va dîle de câudu camer'a sî senatulu Italiei votá transferarea capitalei la Rom'a (Aplause in stâng'a). In aceste momente déra, standartulu Italiei falfaie pre Capitoliu sî elu va spune, ca de aici incolo Rom'a va fi centrulu puterei sî alu gloriei gintei latine.

Faptulu e dar de cea mai mare importantia, pre terenulu parlamentariu.

Sî câte lupte n'au trebuitu, câte sacrificie, pentru a se implé abisulu teribile, deschisu intre natiune, de ignorantia si intrige, de unu sistemu de despotismu orbitu, incâtu adi sa se póta repetá versulu lui Virgiliu:

„Tantae molis erat romanam condere gentem!“

Coloni'a divului Traianu dela Dunare nu póte déra sa se bucure pucinu de acést'a, sî d-sea opina a se votá o invitare câtra guvernu, cá elu sa felicite camerile sî guvernulu italianu pentru acestu faptu maretiu! (aplause).

Sî nu numai o bucuria, ci sî o consulatiune pentru noi este acést'a, astadi, câudu sor'a nóstra Franci'a este sfasiata.

Se strigâmu déra, de pre malulu Dunarei, ca suntemu români, de ginte latina, ca români vremu sa fimu, sî, cá români imbratisiâmu cu caldura pre fratii nostrii italiani, pre sor'a nóstra Itali'a (aplause).

D. N. Ionescu constata, ca suntu rare momentele câudu adunârile se afla intr'o comunitate de idei.

Fii perduti ai marei Rome, bântuiti 17 secule de veleitâti, redobendirea Romei cá capitale este pentru noi unu auguru ferice, este unu lucéferu de redobendirea civilisatiunei antice (aplause).

Nu ve para déra straina propunerea colegului nostru dela Craiov'a.

A ne inchiná in faci'a Romei sî columnei lui Traianu, este de detori'a nóstra, coloni'a Traiana.

Transferarea capitalei, votata de senatulu italianu cu 94 voturi contr'a 36, este unu nou sacrificiu.

Florenti'a se sacrifica, sî acestu sacrificiu se face pentru interesulu sî unitatea nationale, sî ne aduce aminte unirea Moldovei cu tiér'a romanésca, pentru cá unitatea româna din valea Dunarei sa se realiseze. Suntu 6 secle de câudu unu principe românu fu incoronatu de pap'a Inocentiu, pentru ca erá de gintea româna. De atunci trairamu modesti, rustici, in valea Dunarei.

Sî câudu un'a din cele mai mari surori din gintea latina e amenintiata de desorganisare, cum, putea vomu noi sa nu aducemu omagiale nóstre regelui galantomu alu Italiei? (aplause.)

Noi vomu capetá protectiunea sea, sî prudenti'a parlamentului Italiei va fi cu noi in acesti timpi de incercare pentru latinitate.

Nu suntemu straini de ce se petrece in Europ'a. Vomu dá sa intieléga lumea, ca ne putemu guverná noi insîne (aplause), ca avemu virtutile domestice mostenite dela strabuni, ca avemu in fine o viétia propria de care traimu! (aplause vii).

Nu vomu dá a se intielege, ca amu uitatu marele idei: mantienerea ordinei, respectulu proprietatei sî drepturiloru. Nici Itali'a n'a uitatu acést'a, sî ea adi se redica marétia. Itali'a la 1856 ne-a datu sprijinulu seu, sî adi, aducendu i salutulu nostru, ii aratâmu, ca suntemu in comunitate de idei cu regele seu, care i a redatu cá capitale eterna urbe, iniciatórea in civilisatiune a tuturoru popóreloru (aplause).

Cine a visitatu Rom'a a vediutu petrele tumulare, cari constata originea coloniei dela Dunare. Adi dér' cine se va puté mirá, ca noi sburâmu cu inim'a acolo, unde Itali'a se duce: la piciórele Capitolului.

Câudu colonii de aici sî aveau rude in Rom'a dorulu erá mare; câudu inse remaserâmu singuri totulu se schimbà, sî numai cu Ionitia Asanu incepù o viétia nóua.

Este sî natiunale, sî patriotico, sî oportunu a esprime, ca inim'a ne bate, câudu vedemu standardulu Romei falfaindu pre Quirinal: atunci o comunitate de idei sî viétia se va stabili, sî vomu avé protectiunea Italiei in consiliele europene, unde ea siéde adi, pentru ca sî a versatu unu sânge nobile (aplause).

Me asociezu dér' cu propunerea dlui Chitiu, sî opinu a se numí sî o comissiune, care sa elaboreze felicitârile camerei câtra senatulu Italiei pentru votulu seu. Apoi a-si mai dorí, cá in diu'a intrunirei camerei italiane la Rom'a, sa se tramita o deputatiune din sinulu acestei camere, cá sa salute column'a lui Traianu la piciórele Capitoliului.

D. N. Blaremberg consimte cu tóta inim'a la cele propuse pentru salutarea natiunei italiane, cu ocasiunea acestui mare faptu.

D. presiedinte declara, ca e gat'a a luá parte la tóte lucrârile pendinti sî ca sa se asociéze cu dorinti'a camerei. Prin acésta manifestare vomu aratá, ca voimu a trai multu cá natiune, sî ca scimu salutá in véculu veciloru tronulu, pre care la glorificatu jurisconsultulu lumei, imperatulu Justinianu....

D. N. Blaremberg. Nascutu in Daci'a.

D. presiedinte. . . . Sî pre care adi siéde ilustrulu Victore Emanuelu.

Camer'a decide apoi imediatu ca comissiunea sa fia de cinci membrii sî ca ea sa redige proiectulu de felicitare.

Publicatiune

prin carea se aduce la cunoscintia O. Publicu urmatoriulu

Estrasu

alu socoteliloru anului civilu 1870. despre cele patru fonduri, carele s'a testatu de repausatulu D. Ioanu Jug'a de Baci din Brasiovu spre scopuri filantropice sî scolastice.

Sum'a totala a aceloru fonduri este 25,200 fl. v. a. asiediata primo loco in pretiulu casei, carea s'a cumperatu in piati'a Brasiovului subtu Nr. 82.

Dupa estrasulu socoteliloru din a. 1869, a fostu remasu din venitulu prediseloru fonduri cu finea lui Decemvre a acelui anu unu restu in bani de	2764	fl. 25½	v.a.
la carele s'a adaogatu interesulu aceloru fonduri pre a. 1870 cu	1260	„ —	„ „
sî competinti'a interesului la formandulu alu doilea fondu de 6300 fl. alu legatului IV pre anulu 1870 cu	315	„ —	„ „
apoi interesulu a 5% totu pre a. 1870 la sum'a de 2108 fl. 64 xr. carea s'a adunatu pâna la ultim'a Decemvre 1869 la formândulu alu 2-lea fondu de la atinsulu legatu cu	105	„ 43	„ „
Sum'a primirei in a. 1870	4444	„ 68½	„ „

din carea s'a datu

1.	La	destinatiunea	Legatului I.	105 fl. xr.
2.	„	„	„ II.	165 „ „
3.	„	„	„ III	630 „ „
4.	„	„	„ IV.	315 „ „
			Cu totulu	1215 fl. xr. v.a.

Dupa detragerea darei dela primire remâne unu restu de 3229 „ 68½ v. a.

Carele se tiene:

a) de fondulu legatului II. cu 700 fl. 58½ xr.
b) de formandulu alu 2-lea fondu a legatului IV. cu 2529 „ 10 „

Cu totulu 3229 fl. 68½ xr. v.a.

Comitetulu administrativu alu fonduriloru juganiane.

Brasiovu 31 Decembre 1870.

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei parochie din Carcedea (Kercsed) protopresbiteratulu „Turdei, in Scaunulu Aricsiului“ se escrie prin acést'a concursu.

Emolumentele suntu: Dela 50 numeri de case câte o miertia sî jumetete grâu, séu in loculu grâului dóue metre de cucurudiu cu grauntii, dela veduve pe jumetate; — dela fia-care numeru are câte dóue dîle de lucru, cei saraci cu palm'a, iéra cei ce au dobitóce, cu carulu sî cu plugulu le facu; — Cas'a parochiala sî alte edificii, cemeteriului cu pometu, — 5 jugere de pamentu aratoriu; — fenatiu de dóue cara de fenu, — Stol'a Epatrafirului.

Recursele instruite in sensulu statutului organicu eclesiasticu gr. or. sa se astérna acestui scaunu protopopescu in Agarbitiu pâna la 1-a Martiu 1871.

Cu intielegerea comitetului parochialu

Agarbitiu 23 Decembre 1870.

In numele comitetului parochiale.

13—2 Simeonu Popu Moldovanu
Protopopu.

Edictu.

Neorusticulu Thom'a Dodu din Brasiovu, carele dupa ce s'au incheiatu la subscrisulu scaunu protopopescu actele procesului divortiale incaminatu de soci'a sea in contr'a lui, tocmai pre câudu erá chiamatu la ascultarea deliberatului s'au facutu nevediutu, sî acum de nóue septamâni sî mai bine nu se scie unde se afla, — este prin acést'a citatu, cá in terminu de trei luni de dîle sa se infacisiedie inaintea scaunului protopopescu, pentru ca la din contra dupa espirarea acestui terminu, deliberatulu se va ceti actorei, sî impreuna cu actele procesului se va asterne spre revisiune sî intarire Maritului Consistoriu.

Brasiovu 20 Ianuarie 1871.

Scaunuln protopopescu gr. res. alu tratului
(10—3) Brasiovului I-iu cá foru matrimoniale.

Burs'a de Vien'a.

Din 6/18 Februarie. 1871.

Metalicele 5%	58 90	Act. de creditu	251 80
Imprumut. nat. 5%	68 10	Argintulu	121 30
Actiile de banca	721	Galbinulu	5 83

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a si tiparitulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a fóiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. car pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvânie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pre anu 12 1/3 anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dói'a óre cu 5 1/4 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/4 cr. v. a.

Nru 12. ANULU XIX.

Sabiiu, in 11/23 Februaria 1871.

Eveneminte politice.

Ministrulu celu nou din Cislaitani'a sî are sî aparatorii sei. Pâna acum amu vediutu in „Osten“ si „Reform“ a lui Schuselka articuli in favórea lui. Intre impregiurâri cum suntu cele in cari se afla monarchi'a nóstra este greu de a aflá adeverulu. Faptele ministeriului ne voru dovedí in curendu déca este reactiunariu séu salutariu. „Amicii constitutiunei“ de dincolo de Lait'a continca a miscá tóte petrile pentru cá sa aduca partil'a loru la putere.

Din Franci'a nu vinu alte sciri de câtu ca adunarea natiunale doresce sa vada restabilita pacea sî Franci'a curatita de nemti. Favre a depusu puterea faptica, ce o avuse pâna ací, in mânile adunarei. Acést'a inse l'a insârcinatu a o purtá sî mai departe, dându intr'ajutoriu o comissiune de cinci sprediece; comissiunea are sa fia cu Favre in Parisu câtu voru durá desbaterile pentru facerea pâcei cu nemtii.

Nemtii staruiescu cá sa intre in Parisu sî sa lu tiena ocupatu pâna la incheierea pâcei.

De alta parte se scrie ca in decursulu armistitiului se facu in castrele nemtiloru pregatiri, cá la inceperea unui resbelu nou. Cu deosebire este indreptata atentiunea nemtiloru asupr'a pârtiloru sudice a le Franciei, pre cari voiescu, ca prin o lovire neasteptata sa le ocupe sî sa tiena apoi ocupata tiér'a intréga pâna le va vení bine.

Diet'a Ungariei.

Presiedintele Somssich deschide siedinti'a din 8 Februariu a casei ablegatiloru la 10 óre. Pre fotoliele ministriloru: Szlávy, Gorove sî Horváth.

Dupa cetirea sî autenticarea protocolului siedintiei trecute, anuncia presiedintele mai multe petitiuni dela jurisdictiuni, cari deodata cu cele dela deputatii P. Modocsányi, Em. Szabo, Al. Gubody, P. Királyi sî Stef. Majlath se transpunu comissiunei de petitiuni.

Maz. Uerményi, referintele comissiunei de petitiuni, face cas'a atenta, ca unu numeru insemnatu de petitiuni e dejá desbatutu de comissiunea respectiva; cas'a sa otarésca o dî pentru pertractarea acestoru petitiuni.

D. Irányi doresce cá sa se prefiga odata pentru totude-un'a o dî in septemâna pentru pertrectarea petitiuniloru. Iul. Györffy amintesce ca unu atare proiectu de conclusu s'a ascernutu de multu tempu dejá prin deput. Csiky; sî róga cas'a cá sa puna proiectulu acest'a spre pertractare la ordinea dilei. Cas'a decide a pune proiectulu lui Csiky, dupa resolvirea bugetului, la ordinea dilei.

La ordinea dilei sta bugetulu ministeriului de agricultura, comerciu sî industria, in specie titul'a XII: „Venituri postale“.

K. Tisza nu póte aprobá, ca veniturile postale aréta unu prisosu. Elu asterne unu proiectu de conclusu, in urm'a câruí'a cas'a sa insârcineze pre ministrulu de comerciu a presintá unu proiectu, conformu câruí'a prisosulu preliminatu alu veniturilor postale sa se intrebuintieze spre completarea posteloru.

E. Mukics se plânge asupr'a impregiurârei ca amploiatii postali corespundu inca nemtiesce sî sî resolvescu afacerile oficiale in limb'a germâna.

Ministrulu Szlávy face cas'a atenta, ca la tóta intemplarea jace in interesulu seu, déca i votéza câtu de multu, inse sa nu se lase din vedere situatiunea financiale a statului. De óre ce in urm'a starei de asigurantia neindestulitóre, a trebuitu sa se platésca din partea postei cá despagubire o suma cu multu mai mare decâtu cea preliminata; de óre ce si telegrafulu de statu are in anulu acest'a unu deficitu de 300,000 fl. aru fi bine a folosí prisosulu veniturilor postale pentru acoperirea acestoru deficite. De aceea nu póte recomendá proiectulu de conclusu a lui Tisza spre primire. Ce se tiene de imputarea, ca amploiatii postali lucra inca in limb'a germâna, acést'a nu e fundata.

Dupa ce mai reflectéza inca câti-va deputati la un'a sî alt'a de feliulu acestor'a se votéza titul'a „venitori postale“ cu 4,017.790 fl.

Titul'a XIII „Telegrafe“. Preliminati suntu: Spese: 1,411.000 fl., venituri proprii 1,112.000 fl.

G. Várady presinta unu proiectu de conclusu: Cas'a insârcinéza pre ministrulu de comerciu a ascerne unu conspectu detaiatu despre telegrafele din Ungari'a sî despre starea in care se afla sî unu proiectu despre dispusetiunile necesarie spre eventuali imbunatatîri sî completâri asiá incâtu acelu proiectu sa se póta desbate deodata cu bugetulu viitoriu.

B. Guthy vorbesce despre negligenti'a sî iregularitatea inmanuarei telegrameloru sî pretinde delaturarea lcru.

Ministrulu Szlávy descrie greutâtile cu care are a se luptá o parte din amploiatii necesercéti in urm'a comunicatiunei crescute. Densulu dovedesce, ca numerulu statiuniloru telegrafice, amploiatii sî lungimea linieloru telegrafului s'a inmultitu dela 1867 in duplu, ceea ce pre deplinu arata activitatea ministeriului. Ceea ce se tiene de propunerea lui Várady, promite a ascerne câtu de curendu conspectulu cerutu sî déca nu l'aru fi deoblegatu conclusualmente.

Titul'a XIII se votéza dupa preliminariu.

Titul'a XIV „Politi'a de malu sî tiermure“ 59,800 fl. spese sî 12,700 venituri; XII „Cas'a pestana de imprumutare pre amanetu 137,000 fl. spese, 137,000 fl. venituri; XVI „Tacse de munte“ 41,000 fl. venituri; XVII „Fonduri, fondatiuni sî venituri diferite“ 27,000 fl. XVIII „Pensiuni“ 86,246 fl. se votéza fâra observatiuni. Cu aceste e resolvitu ordinariu'u.

Urméza estraordinariulu, a câruí rubrice singuratice se sî votéza un'a dupa alt'a dupa o scurta desbatere.

Incheierea siedintiei la 3/4 3 óre.

Importanti'a reflessiuniloru ce urméza, pentru locuitorii fundului reg. in specie, sî pentru noi românii in genere ne face sa le publicamu in tóta estinderea loru.

Reflessiunile

reuniunei advocatiloru din Clusiu, in privinti'a proiectului de lege, ce ministeriulu reg. ung. de justitia l'a asternutu dietei pentru regularea relatiuniloru din posessiuni urbariali, sî din celea ce-su de natura asemene urbarialeloru.

(Urmare)

Articlii IV. sî V. din proiectulu dietei din Clusiu de la 1848, purcediendu pre urm'a articleloru IX. X. sî XI. ale dietei unguresci din acel'a-si anu pre scurtu sî generalminte a opritu in tóta Transilvani'a servitiele dominali, ce se basau pre urbarialitate, prestatiunile in decima sî in bani; lasându pre iobagii sî pre dilerii de pâna acum in folosinti'a aceloru fonduri sî pamenturi, ce erau la man'a loru pre acestu timpu, de veri ce natura aru fi fostu acestea; pentru ca diet'a a sciutu, cumca in Transilvani'a n'a fostu regulare urbariala meritória sî speciala, adusa constitutionalminte sî esecutata, a otaritu: sa se numésca unu judetiu superioru sî unulu inferioru, cá acestea in casurile de neintielegere ce s'aru escá intre domnii de pamentu sî intre fostii iobagi despre natur'a pamentului, sa judece conformu principieloru legiloru transilvane sî ale dreptului privatu.

Déca diet'a constitutionala ungurésca aru fi potutu face o deslegare speciala pre basea principieloru esprese ací, a buna séma ca aru fi facut'o, studiându din temeiu sî cercetându adencu trecutulu Transilvaniei, teritoriele separate ale celoru trei pârti constitutive, sî feliuritele modalitâti de dupa cari s'au desvoltatu relatiunile urbariali pre aceste teritórie, incetarea relatiunei intre posesoru sî urbarialistu aru fi efeptuit'o astufeliu, incâtu sa nu lovésca dreptulu de proprietate sî sentiulu de dreptate alu nici unei pârti, nici justiti'a distributiva sa nu sufere, cí sa se sustiena sî sa se onoréza principiului: „fie-cui ce-e a lui“, latinesce: „Suum cuique“; intielepciunea legelatiunei constitutionali aru fi gasitu calea, pre carea gravaminele seculari sî aru fi dobenditu vindecare, locuitorii sî cetatienii acum imposessionati ai Transilvaniei sî aru fi dobenditu liniscire stabila sî durabila. Insa dupa loviturile unei sorti grele in 1849, patri'a nóstra sî cu dens'a deciderea meritória a tuturoru causeloru nóstre publice pendinti, le luà a mana — in locului unei legelatiuni constitutionali patriotice sî bine voitórie, guvernulu absolutu, ce ni apesà patri'a sî diregatorii acestuia cu sentieminte inimice, necunoscatori de relatiunile nóstre, nisuindu spre ruinarea nóstra.

In 1850, guvernulu ce trintiá constitutiunea la o parte sî urmariá in tóte propriulu arbitriu sî vointi'a sea silnica, pentru regularea relatiuniloru urbariali din Transilvani'a a chiamatu barbati de incredere la Vien'a, dintre unguri sî secui pre: baronulu Franciscu Kemény, Ioane Gall sî Nicolae Cseh, dintre sasi pre: Mihai Kräger sî Iosifu Zimmermann, dintre români pre: Ioane Branu de Lemeni, Paulu Dunc'a sî Alesandru Bohatielu. Parerea sî operatulu acestei comissiuni nu aveau caracteru decisivu, ci numai consultativu, fiindu ca se luase in cosideratiune numai aceea, ca sa fie representate sî interesele dloru de pamentu sî ale locuitoriloru eliberati. Chiamarea acestoru a fostu asisderea numai o formalitate, de óre-ce guvernulu sî-avea planulu seu dejá gat'a, lu gatisera de mai nainte consangenii sasi, cari steteau mai aprópe de vétra; acésta consultare dură timpu scurtu sî se nascù patent'a urbariala pentru Transilvani'a din 21 Iuniu 1854, carea la prim'a privire e atâtu de unilaterala sî de angusta la cadru, incâtu in dens'a — cu esceptiunea §-lui 28 nu se amintesce nemic'a despre urbarialitâtile secuiesci; despre propriele relatiuni urbariali, ce esista in fapta pre fundulu reg. nu s'a facutu nici o pomenire, sî astufeliu sî acésta lege octroata despunea despre regularea fósteloru relatiuni urbariali numai in privinti'a comitateloru.

Pre temeiulu celoru premise, reuniunea nóstra sî tiene de detorintia, ca cu sinceritate respectuósa sa spuna acea convingere a sea, cumca in Transilvani'a regularea definitiva a relatiuniloru urbariali sî de natura asemene, pre teritoriele separate ale celoru trei natiuni partasie la constitutiune, conformu feliuriteloru nature ale acestoru teritórie, nici prin legile constitutionali de nainte de 1848, nici prin legile octroate unilateralminte in 1854, nici prin ordinatiunile guverniali emise dupa 1848, in fine nici prin proiectulu de lege, ce s'a asternutu acum pentru regularea definitiva, nu o póte considerá de o regulare esauriata, incheiata, sî carea prin urmare sa decida cestiunea urbariala spre multiamirea comuna; — nu o póte considerá de atare pentru ca, precum se spuse sî mai nainte, regularea relatiuniloru

urbariali de pre fondulu regescu nu s'a esecutatu conformu recerintieloru stârei politice si diplomatice de aici, pentru ca aci nu s'au luatu in socotintie gravaminele si tanguirile seculari ale românilorn din scaunulu Talmaciului si a Selisciei; acésta stare este o rana deschisa a Transilvaniei, carea tocm'a asiá ascépta vindecare, precum s'a vindecatu a secuiloru, fâra de care vindecare nici se póte organisarea politica a fundului regescu ce se ascépta, — celu putienu aru promite o durata pré scurta. Dreptu aceea, caus'a acést'a merita ma-si pretinde o atentiune in specialu si o ingrigire desclinita din partea naltului ministeriu de justitia si din a legelatiunei.

Starile urbariali de pre fundulu regescu, desclinitu cele din scaunulu Talmaciului si alu Salisciei, aréta unu casu eclatantu alu relatiuniloru proprie transilvanene.

Românii ce locuiescu aici, de unu seclu si diumetate se plângu pre la autoritâtile politice si pre la legelatiune ca fâra de lege au fostu aruncati in starea de iobagi, in mani'a principieloru din dreptulu sasescu. Aceste cestiuni gravaminali apareau din cându in cându in forme schimbate si iérasi despareau, une ori pausau, dar pururia traiau si reclamau cu intetire vindecarea; totusi nici guvernulu nici legelatiunea nu li-a gasitu léculu.

Acum in ajunulu organisârei politice, la deciderea definitiva a causeloru urbariali, acum legelatiunea are ocasiunea bine venita, dóra ultim'a de care déca aru profitá, aru poté linisci spiritele turburate aloru mii de cetatieni, aru poté face sa incete pentru totudeun'a causele esistinti ale neindestulirei. Déca nici de astadata nu va vení vindecarea, séu celu putienu cercarea ei prin desbateri serióse si meritórie si demustrarea impossibilitatei pre acésta cale: suvenirea amara despre acést'a va apesá lungu timpu inimele cetatieniloru vatemati in sentiementele loru de dreptu, va fi neprecurmatu o materia esplodatória data agitatiuniloru politice, si póte sa devina caus'a, ca viéti'a ungurésca de statu in acelu tienutu sa nu ajunga nici odata la unu stadiu de reformare secura si de desvoltare liniscita. Din partea natiunei nóstre celei unei atari regulâri nu se va pune pedeca. Despre natiunea sasésca credemu cumca ei nu i aru fi la placere ca, in senulu seu propriu, se-i véda si mai departe nemultiamiti pre concetatienii sei români. Pentru ca nu sufere indoiéla cumca pretensiunile românilorn au temeiu, precum se va vedé mai la vale. In contr'a acestor'a s'aru poté replicá cu faptele complinite prin legi constitutionali si prin ordinatiuni unilateralminte guverniali ce esistu. Insa o legelatiune — dupa pârerea nóstra — nu póte urmá principiulu de guvernare alu lui Machiavelli: „Malum semel positum stet suo loco, ne inde majus malum eveniat“ nici celuia-laltu principiu, contrariu binelui publicu care dice „uti possidetis,“ — nu-i póte sacrificá liniscea si sentiulu de dreptu alu privatiloru, precum nici conditiunile cele mai vitali ale consolidârei interne de statu, ci fatia cu o cestiune fia câtu de delicata cauta sa remána la nivelulu missiunei sale; altmintre aru infacisiá unu sintonu de astfeliu de slabiciune, a câreia dauna morala aru fi ne precalculabila. Nu trebue sa considere: cum e starea actuala, ci acea: cum s'a nascutu acésta stare? si: óre contic[illegible]ea o dreptate interna? Reuniunea nóstra recunósce de demandativu deobligatórie numai acele fapte, ce le-au infiintiatu factorii constitutionali ai legelatiunei intru intielesulu constitutiunei, séu acele fapte ale guvernului cari nu-su contrarie constitutiunei si au produsu indestulirea respectiviloru. Representantii concetatieniloru români de pre fundulu regescu, interesati de a dreptulu la ocasiunea numiteloru regulâri urbarili n'au luatu parte la més'a verde de consultatiune, unde se decideau causele loru, de câtu numai in 1848 si de la 1850 in cóci. Representantii unguresci intrebuinti-au atentiune deosebita spre causele loru proprie, si dóra ca nestudiandu mai in adinsu relatiunile de pre fundulu regescu, n'au intielesu matia importantia a dispusetiunei, ce s'a facutu. Din contra natiunea sasésca, ea si cunósce interesele din temeiu, pre tóte terenele, si le aperá prin o rara concentrare de poteri; ea la tóte ocasiunile a esercitatu pururia influintia mare, dar mai vertosu pre tempulu cându, erá guvernatoru baronulu Bruckenthal: incependu de la oficiolatele centrali de adminisiratiune pâna susu la cabinetulu secretu alu principelui; sasiloru prin istetia succedea a-si validitá intentiunea chiaru si in legelatiune.

Ordinatiunile emise si legile aduse demunstra apriatu, cumca interesele sasesci pretotindeni'a au fostu aperate cu multa grige. Acést'a si fapt'a ca românii au tânguiri seculari, este de ajunsu pentru cá sa precumpanésca facia de dechiaratiunea simpla si resoluta a natiunei sasesci, carea dice, cumca cestiunea de care ni e vorb'a nu se póte apelá mai multu pentru ca e decisa prin ordinatiuni, judecâti si legi de mai nainte.

Caus'a urbarialitatei secuiesci inca a fostu decisa, insa intielepciunea legelatiunei a vediutu scaderi in acésta decisiune si a desbatut'o de nou, a otarit'o de nou si inca spre multiamirea celoru interesati.

Desbaterea de nou a causei urbarialitâtiloru de pre fundulu regescu o pretinde indestulirea a loru mii de cetatieni români, ce locuiescu acolo, si o pretinde asisderea din mii de cause. Reuniunea nóstra crede ca-si implinesce o detorintia cetatienésca desvoltându acestea naintea naltului ministeriu de justitia pre basea dateloru cu deplina autenticitate, date de ale administratiunei publice, date istorice, diplomatice si legali.

Pamentulu Transilvaniei fórma trei teritorie proprie, avendu desclinite origini istorice: pamentulu comitateloru unguresci, pamentulu secuescu si fondulu regescu, ale câror'a poporatiuni se desclinescu de totu prin drepturi, legi, administratiune interna si prin institutiuni cetatienesci, adese si prin datine si moravuri. Acést'a e astu-feliu de fapta, incâtu trebuie s'o scia din capulu locului si s'o primésca de atare veri cine, carele voiesce sa vorbésca la regularea relatiuniloru din acésta mica parte de tiéra. Urmârile acesteia se vedu la fie-care pasu, si viéti'a publica si privata a respectiveloru popóre se observa aparitiunile cele mai batatórie la ochi, une ori anomalii; deci este naturalu ca si originea si introducerea relatiuniloru urbariali in fie-care locu e alt'a si alt'a, alt'a trebuie sa fia necesariaminte si modalitatea incetârei loru.

Pre pamentulu ungurescu séu alu comitateloru, iobagi'a s'a escatu din dóue isvóre mai principali, intâiu: acelu cetatiénu alu patriei din popórele de o potriva libere de veri ce nationalitate in regatulu ungurescu, carele n'a plecatu in batalia la strigarea ca natiunea e in periclu, i s'au taiatu spatele in dóue, séu a fostu aruncatu in sevitute; alu doilea In 1514, cea mai mare parte a poporului agricolu cu posessiuni mici, s'a rescolatu in contr'a domniloru, dar au fostu devinsu, elu si urmatorii lui fusera prin lege osenditi la starea iobagiei perpetue. Asiá s'a nascutu clas'a nobililoru si a servitoriloru séu a iobagiloru. Acesti nefericiti, osenditi inca remasera pre pamentulu loru, séu déca a fostu alungati, retornára mai tardiu. Cea mai mare parte a iobagimei din Transilvani'a o compunu urmatorii acestor'a: eliberarea loru e naturala, simpla si usióra. Cei'a, ai câror'a stramosi desmoscenira acésta parte a poporului nostru, tocm'a densii cá descendinti au eliberat'o. Ací n'au fostu diferintie mari.

FOISIÓRA.

Serbatorile natiunale la Elini.

(Prelegere publica tienuta de dlu prof. Dr. Il. Puscariu in 4 Februariu.)

(Capetu.)

Pre invingatori, afara de aplausele multimei numeróse, ce curiósa alergá la aceste jocuri, i asceptá premii care constau in cununi impletite din stelpari de olive.

Ori câtu de simple erau aceste premii, totusi a câscigá o atare cununa, se socotea de fericirea cea mai inalta; pentru ca acel'a, a cârui frunte se decorá cu atare cununa, erá onoratu in tóte tienuturile in mesur'a cea mai mare, si cetatea de unde erá nascutu 'si socotea si de a sea onóre a fi invinsu unu membru din sinulu ei. Pre invingatoriu lu primea cá pre unu rege, i ridicá statue, i se scriá numele seu intr'unu album, se eternisá prin ode din partea poetiloru, li se cedá presiederea in adunâri, ba in Aten'a se primea in pritaneu cu victulu. Betrânului Diagoras din Rodu, care esise de mai multe ori invingatoriu si avuse fericirea a vedea si pre doi fii ai sei de odata invingatorii in aceste jocuri, fiindu purtatu pre umeri, i se strigá din o parte si alt'a:

„Ai traitu destulu séu dóra voesci a te ridicá inca pâna in Olimpu, care este locuinti'a dieiloru.“

De insemnatate suntu inca jocurile:

c) pytice la Delfi;
d) jocurile istmice
e) si cele nemeice.

Popórele ce luau parte la aceste serbatori nationale stau si intr'o legatura politica.

Atari reuniuni politice se numiau si amfictionii, ce insemnédia alianti'a popóreloru dimpregiuru. Problem'a acestoru amfictionii erá de a aplaná certele, ce se escau in sinulu staturiloru eline. Amfictioni'a cea mai insemnata erá aceea, ce luá parte la jocurile pytice. Amfictioni'a acést'a convenea in totu anulu de dóue ori, primavér'a la Delfi si tómn'a la Termopile si a ajunsu la o mare vadia, incâtu si esercié influinti'a sea preste intrég'a Elada. Ea priveghiá mai cu séma asupr'a religiunei, pedepsea crimele si lesiunile de dreptulu ginteloru si internationalu.

In Athen'a mai multu cá in alte cetâti ale Greciei erá pre tóta vremea feliurite obiecte ale delectarei. Aici potea cine-va audî cuventârile bârbatiloru de statu, cantârile corale la processiuni religióse, prelegerile invetiatiloru in salele decorate frumosu; productiunile poetice-dramatice ale lui Aesilu, Sofocle si Euripide, potea vedea opuri maretie de architectura, sculptura, si pictura, cu unu cuventu totu, ce ridica spiritulu, ce nobilitédia si inveselesce inim'a. Athenienii mai aveau pre lânga serbatorile mai susu amintite inca si altele, precum f) Eleusinele si g) Panateneile; cele dintâiu nisce jocuri si processiuni misterióse in onórea dieului Dionisiu, cele din urma in onórea dieitiei Athene, patronei cetâtiei loru. Aici se intrecea in productiuni gimnastice, se procetea cu inspiratiune poesiele lui Omeru, se cantá pre lira ode nationale, spre care scopu Pericle ridicá unu anumitu edificiu, numitu Odeion.

Intre serbatorile mai localisate se numera inca si h) Tesmoforile, totu la Athenieni. Acestea se serbau in lun'a lui Octombre in fiesce care anu si se referau la ordinea in viati'a sociale cetatianésca si conjugale. Femei purtau corfitie cu deosebite embleme si semne simbolisatóre.

Spartanii aveau de asemenea serbatorile i) carneiloru, k) hyacinteiloru si a l) gimnopediiloru cu deosebitele loru semnificatiuni.

Aceste jocuri serbatoresci erau totu atâtea institutiuni ale crescerei. Tenerulu si betrânulu si tienea de cea mai inalta fericire a-si fi meritatu o cununa de olivi pre capulu loru. A fi eternisatu prin unica strofa de unu poetu cá Pindaru se socotea de o recuisitiune din cele mai mari. Acestu poetu cântá ode celoru ce iesiau invingatori in aceste jocuri. Pentru creatiunile sele cele maretie i s'a datu dreptulu de óspe in Athena si lânga templulu lui Apollo in Delfi i s'a preparatu unu scaunu de arama in onórea sea. Aesilu, carele se si numesce parintele artei tragedice, de treisprediece ori si a eluptatu laura de oliva. Sofocle i disputá intaietatea si i succese ai luá din mâna o laura. Herodotu cetindu la jocurile olimpice fracmente din istori'a scrisa de elu, in care espune lupt'a si victori'a libertâtiei in contr'a superbiei barbare a Persiloru, a seceratu complacere entusiasmata si a miscatu pâna la lacrimi pre Tucidide, care erá pre atunci unu teneru numai de 15 ani, incâtu observându-lu Herodotu au profetitu, ca acestu teneru va devení unu mare istoricu. Proroci'a acést'a s'au si implinitu, câci Tucidide jalusu pre renumele celu mare alui Herodotu si-au si consacratu tóta viati'a scrieriloru istorice, incâtu istori'a scrisa de elu despre resbelulu civilu peloponesiacu au intrecutu tóte opurile anticitâtiei in feliulu acest'a.

Amu numitu aceste jocuri si conveniri serbatoresci unu institutu alu crescerei. Fia-mi permisu a aretá ací si aceea, ca acésta crescere nu erá o crescere de tóta diu'a, ci erá inspirata de o cultura multilaterale, care astadi mai anevoe se ajunge in prafulu scóleloru nóstre. Atunci mergea omulu intr'o scóla, in carea strabatea radie luminóse preste tóte clasele poporului: mergea in scól'a vietiei publice. In acésta scóla invetiá elinulu patriotismu si totu ceea ce face onóre si gloria. In acésta scóla la audîrea creatiuniloru poetice si artistice de totu feliulu se desvoltá gustulu frumosu. Pentru a cu-

Poporulu secuiescu, cá rasa huno-scitica, dintru inceputu erá asisderea de o potriva liberu si posessiunatu, pamentulu si-lu posiede din epoc'a de dupa domnirea huniloru, lu posiede nu prin donatiunea regésca, ci cu dreptulu armeloru, in posessiuni si in oficie s'au impartitu dupa familii si ramuri, n'au cunoscutu contributiune, decima, nona, indetorirea la sarcinile publice i erá sa faca servitiu cu arm'a si preste acést'a in anumite casuri sa dee unu numeru anumitu de boi; pre posessiunile lui nu erá dreptu regescu, nici dreptulu corónei de moscenire in casu cându s'a stinsu semintí'a, ci in acestu casu posessiunea trecea la consangeni, iéra nefiindu de acesti'a, trecea la vecini. Acésta stare a posessiunei si a dreptului privatu si a pastrat'o dela Atil'a pâna la Ioanu Sigismundu. Conformu facultatei si poterei in servitiulu cu arm'a, inca pre timpulu lui Sigismundu si a regelui Matein, erá intre densii clas'a de primor, primipilus si pixidarius, ceea ce esprime detorinti'a de a militá si anume pentru celu dintâiu cu mai multi cai si feciori armati, alu doile cu unu calu, alu treilea pedestru, dar acest'a n'a schimbatu intru nimic'a egalitatea libertatei loru cu privire la persóne si la posiederi. In 1562 mare parte a secuiloru, mai vertosu dintre cei cu posessiuni mici, s'a rescolatu in contr'a principelui, dar au fostu devinsi, sórtea li-a fostu ca in vertutea legei se despoiara de posessiunile loru si fusera siliti la starea de iobagi, din carea cu timpulu unii scapara séu prin lege séu prin privilegiulu dobanditu de la unu principe séu altulu; dar nici odata numai scapà clasea intréga, degradata la starea de servitoriu, ci inca i s'a maritu numerulu neincetatu prin vinderea mosiei, prin retragerea de la detorinti'a de a militá; prin rescumperarea din captivitatea turcésca, prin deoblegare voluntare in timpu de fómete; dupa acést'a s'a veritu si acolo dreptulu regescu, in casuri de lesa maestate judii incepura se aduca pedepse capitali si de perderea averiloru, principii nationali imitându pre regi, scriau litere nobilitari, donationale si armale inca si pentru posessiunile stravechie secuiesci. Asiá s'a escatu intre secui clas'a nobila si libera, precum si cea servitória si iobagia.

In 1841/43, cându regularea urbariala veni mai intâiu inaintea legelatiunei, parerea secuimei erá, ca ceea ce este ereditate secuiésca nu póte fi obiectu de regulare. Mai nainte spuseramu cum s'au straformatu apoi cestiunea si parerile: resultatulu finale fù patent'a din a. 1854, recunóscerea urbarialitâtiei secuiesci, regularea relatiuniloru loru, recunóscerea libertâtiei si a posiederei poporului liberu de origine; posessoriloru vechi desdaunarea pretiului servitutiloru si liniscirea spiriteloru.

Fundulu regescu, intru întielesulu privilegiloru, alu constitutiunei, alu istoriei si alu unei pracse de jumetate de miia de ani, este pamentu cetatienescu, carele pre toti cei ce locuiescu pre densulu ii impartasiesce la libertate egala, carele eschide nobilimea; aici nu póte avea locu relatiune de domnu pre pamântu si iobagiu, de domnu si servu. Pre cându ungurulu si secuiulu, pamântulu de ocupatiunea stravechie lu posede cu dreptulu sângelui, cá proprietate perpetua: fundulu regescu, regele Geiza II. la mediulu seclului alu XII, sub anumite oblegamente l'a datu la poporulu teutonu si flamezu, adeca la stramosii sasiloru de astadi; aceste oblegamente erau, ca coloni'a intréga si la olalta in diu'a de Sân-Martinu sa platésca contributiune o suma anumita, sub titlulu de dare dupa pamentu si de biru ordinariu regescu, a mai datu unu numeru anumitu de ostasi, a ospetatu pre regele si pre voevodulu cându treceau printre densii; preste acést'a servitorii regelui si ai principiloru aveau dreptu sa pescuiésca pre acestu pamentu, sa veneze, sa-si mâne porci la ghinde scl. La aceste sarcine, precum luau parte locuitorii cu toti, fâra esceptiune, asiá se impartiau si in bonuri. Nici unulu n'avea dreptu mai multu de câtu altu. Erá in libertatea loru a eserce industria, a negutiatorí scutiti de vama si de tredieciuéla, si din baile de sare a-si duce pentru sine de dóue ori pre anu sare manunta. Judele si oficialulu supremu alu loru erá unulu si acel'a-si individu, la mân'a lui erá sigilulu natiunei. Insîsi si alegeau pre oficialii loru. Numele pamentului loru: „Terra Regis," „fundus Regius," „Bonum Coronae," „Peculium Fisci," scl. s'a inceputu la Orescia si s'a finitu la Barot intre secui; de elu s'a tienutu padurea blachiloru si a beseniloru; din acést'a nici nu potea nemene dintre nobili sa céra ceva de donatiune, nici regele nu potea doné. Diplom'a dela Andreiu II. ce contiene privilegiulu originalu, dechiara de unitariu si egalu indreptatitu ori ce poporu ce locuiesce pre acestu teritoriu, accentuându cu resolutiune, cumca unu cetatiénu nu are si nu póte avé dreptu mai multu de câtu altulu: „a Varus usque in Boralt unus sit populus et sub uno Judice censeatur."

(Va urmá.)

Romani'a.

Interpelarea dlui N. Blaremberg din 30 Ian. 1871.

La scrisórea Domnitoriului.

D. N. Blaremberg. Ceea ce me aduce la acésta tribuna, nu este increderea in fortiele mele, ci numai importanti'a esceptionale a cestiunei ce-mi propui a tratá si solemnitatea ocasiunei.

Radicu vocea cá sa indeplinescu o datoria grava, o datoria austera si ingrata, acést'a fâra a-mi face cea mai mica ilusiune asupr'a respunderei, neajunsuriloru si periculiloru ce o insotiescu fatalmente, si pre cari de pre acum declaru ca le primescu fâra a cere de ale impartí cu nimeni.

Voi se intrebu pre d. primu ministru si presiedinte alu consiliului, cum n'a desmintitu inca pâna acum prin vocea „Monitoriului" o scrisóre subscrisa Carolu, si care face in acestu momentu jurulu presei in tiéra si strainatate, scrisóre care nu este de câtu pre de o parte unu requisitoriu in contr'a natiunei si a pactului fundamentalu, iéra pre de alta unu programu din cele mai ingrigitóre, carea cá acést'a dupa mine nu póte sa fia de câtu apocrifa.

Ea e apocrifa, pentru ca contr'a asertiuniloru ce contiene faptele protestu cu energie.

Ea e apocrifa, pentru ca nu acel'a care a declaratu atingendu pentru prim'a óra pamentulu nostru ca din acelu momentu a devenitu românu, nu acel'a aru potea dupa cinci ani de conducere a destincloru acestei tieri, dupa ce a impartitu cinci ani bun'a si réu'a ei fortuna, nu acel'a póte sa ne dîca ca unu puternicu magnetu n'a incetatu unu singuru minutu de a-si esercitá influinti'a sea.

Ea este apocrifa, pentru ca nu acel'a cârui'a i-amu oferitu splendórea unui tronu, ilustratu de nenumerati principi eroi, de atâti'a principi virtuosi, si animele a cinci milióne de români, aru putea sa ne taxeze de ingrati, si acést'a atunci pre cându póte n'a avutu inca ocasiunea a ne dá nimicu in schimbu. . . .

D. presiedinte alu cabinetului: A-siu rugá pre onor. oratore sa se tiena in termenii constitutiunei. Domnitoriulu a datu tierei multe, a data persón'a sea, a datu viitoriulu seu. Ce-i póte dá mai multu?

Voci in drépt'a. Respectati cuventulu oratoriului.

Presiedintele Adunârei: Amu tóta speranti'a in sentimentele de iubire si de patria ale dlui Blaremberg; speru dara ca d-sea se va tiené in limitele constitutionale.

---

lege o laura se invepaiá inim'a Elinului spre fapte maretie. O mândria interna a fi Elinu, a vietiui cá Elinu, a vorbí limb'a elina dedea poporului acestui'a o putere morale, ce lu avantá totu mai multu la o inaltîme, i dedea curagiu bârbatescu incontr'a barbariloru, câci de atari treceau popórele streine in fati'a loru.

Pentru a aretá ca aceste serbatori publice erá o adeverata scóla de educatiune si ca acei'a, cari remaneau escepti din acésta scóla, nu tienea pasu cu cultur'a generale, voiu aretá deosebirea intre o femeia ateniana si un'a spartana.

Tóta activitatea femeei ateniene stá in economi'a casei, grigirea de copii cei mici si priveghierea preste sclavele loru.

Conveneau si elo unele cu altele in cercuri amicabile, de unde erau eschisi de totu bârbatii, locuiau pârtile cele mai retrase ale casei, umblau si in odai'a bârbatului, déra se departau indata ce venea unu streinu. Afara mergeau numai pentru procurarea celoru de lipsa spre economi'a casei. Fetele de casa se cresceau in cea mai mare retragere. Cându esiau afara trebuiau a-si pune totude-un'a unu velu pre fatia, de aceea si remaneau in genere rusinóse, sfiicióse si fâra cultur'a spiritului. Ele n'avea votu la alegerea bârbatului ei. Petitoriulu intrá in tomnéla cu tat'a fetei, se luá in privire averea unui'a si acelui'a-laltu, se ficsá zestrea si cu acést'a se privea de incheiata logodn'a, fâra cá ginerile sa-si fi cunoscutu mirés'a mai de aprópe, cu atâtu mai putienu ai fi cerutu consensulu ei. In diu'a nuntei se aducea jertfa lui Joe si Dianei si câtra séra ducea mirele pre mirésa la cas'a sea pre unu caru trasu de asini séu boi. Parintii si amicii insotiau carulu intr'unu conductu cu faclii; mirele respundea gratulatiunile ce i se faceau, dar' mirés'a siedea lânga elu cá o mirésa. Acasa sosindu se puneau la mésa, unde, a-

mesuratu caracterului veselu alu elinului, nu lipsea chefu si voe buna. Lânga crescerea cea retrasa si isolata de societate si serbatorile nationale mai venea si aceea impregiurare, ca atenian'a se maritá cu alu 15 anu si de aceea remanea, dupa cum se dice, simpla sfiiciósa, neajutorita, natânga si stângace in miscârile ei. Cu tóte acestea se audiá si la atenieni jeluiri in contr'a regimului femeei in casa.

Din contra femei'a spartana erá, (pentru cá sa me servescu si eu de unu cuventu cam odiosu) cu multu mai emancipata, pentru ca se intorcea intr'o lume mai larga, nu erá eschisa dela jocurile publice. Unu aplausu alu ei inflacará pre unu june elinu spre fapte mari. Ea nu erá silita a petrece numai retrasa in pârtile interne ale casei, ci petrecea atâtu in societatea femeiloru, câtu si a bârbatiloru.

Maritarea ei se facea intr'unu modu mai cavalerescu si si déca mirele inca n'avea verst'a de 30 ani se aromá si cu putienica poesia, câci elu trebuiá sa o rapésca dela parinti, se intielege totude-un'a cu consensulu ei si alu parintiloru ei. — Tóte acestea contribuiau ca femei'a spartana dupa casatoria se aratá cá o adeverata matrona, care purtá grije pentru economi'a si onórea casei.

De cumv'a mi-a succesu a aratá insemnatatea intruniriloru si serbatoriloru publice la elini pentru cultur'a loru multilaterale, de cumva elucie din cele espuse, câtu de multu au contribuitu aceste jocuri la aceea, ce ni place a numí astadi elinismulu clasicu in plenitudinea si universalitatea sea de cultura, credu a fi oportunu a trage si unile consecintie pentru fiesce care poporu si in specie pentru noi românii: ca adeca numai unu simtiu comunu intre individii singurateci, ce facu o natiune, este salutea publica si devis'a progresului. Pre natiunea elina nu multimea numerica o a ridicat'o la culmea aceea de cultura, la care nici cându unu altu poporu n'au ajunsu, ci numai simtiulu comunu, ce s'a branitu si desvoltatu prin atarí institutiuni nationale. Pâna cându ea a tienutu strinsu la ele, si pâna cându prin ele s'a sustienutu patriotismulu, eroismulu personalu, o limba, o religiune, cu unu cuventu unu caracteru nationalu elinu, pâna atuncí s'a sustienutu la inaltîmea sea. Cu incetarea loru au fostu legata si caderea eliniloru.

Poporulu nostru mai tare cá alte popóre are astadi lipsa de institutiuni, ce sa i desvólte conscinti'a de sine si sa hranésca in elu unu simtiu comunu. Mi-aducu aminte din anulu 1862, ce simtiementu si impressiune a produsu in mine si credu in fia-care romanu, Adunarea generale a asociatiunei Transilvaniei pentru cultur'a poporului românu, tienuta in Brasiovu. In sal'a mare a gimnasiului nostru de acolo se tieneau lupte nobile pre terenulu moralu. In salele laterale erau espuse manufacturile si productele artistice de feliurite soiuri. Lânga ele vedeai pre privitoriulu plinu de multiumire si cu óre care satisfactiune propria, laudându si admirându istetimea naturale a romanului.

Afara inaintea gimnasiului jocau romanii de pre Ternava salturile conservate, precum alte pie relicuii dela strabunii nostri romani. Multîmea romaniloru din tóte pârtile dedea adunârei unu caracteru solemnelu. Anim'a romanului palpitá mai vivace, pieptulu lui se ridicá si resuflá mai usioru. Cine a vediutu aceea adunare nu se mai póte indoí, ca romanii inca si potu avea jocuri olimpice si eu incheiu cu aceea dorintia ferbinte cá institutele nóstre nationale, care esista, nu numai sa se sustiena la inalt'a loru missiune, dar' numerulu loru totu mai multu si mai multu sa se inmultiasca spre a devení totu atâtea institute adeverate ale invetiaturei si culturei poporului si prin ele a se promová ce este bunu si frumosu si a se hrani si promová unirea si infratirea intre romani.

D. N. Blaremberg: Primescu, dle presiedinte, sa fiu censuratu, déca s'aru dovedí pâna in sfersitu c'am esitu din marginile cuviintieloru parlamentarie, pâna atunci insa ceru sa nu fiu intreruptu. Discutiunea dîcu unii nu e constitutionala, dara óre faptulu, elu insu-si, ce discutâmu, nu este elu anormalu? este elu constitutionalu? Nu vedu iéra-si ca este ceva criminalu in afirmatiunea mea cum ca ocasiunea de a ne dá ceva in schimbulu corónei ce i-amu oferitu nu s'a presentatu inca principelui Carolu. A-siu fi pututu dice acést'a fâra a lipsí de respectu insu-si unui Napoleonu I séu unui Fridericu celu mare; câci sî geniulu are nevoe de ocasiuni spre a se produce. Nu potu dara presupune acestoru intreruptiuni altu scopu de câtu acel'a de a me deconcentrá.

Dara in vanu, câci suntu obicinuitu cu ele, sî nu me voru face a perde sîrulu ideiloru, ce-mi propunu a desvoltá.

Cându amu luatu asupr'a mea sarcin'a de a desfasiurá acésta cestiune, sciamu, o mai repetu, ca indeplinescu o datorie ingrata sî ca asumu asupr'a mea o respundere pre care nu mi va fi datu a impartí cu altii. Nu ceru dara nici simpathii, nici adesiuni, totu ce ceru este sa se respecte in persón'a mea libertatea tribunei, pre care eu o voiu aperá-o totude-un'a in persón'a chiaru a adversariloru mei cei mai declarati.

Dîcému ca acésta scrisóre e apocrifa. Dá, e apocrifa; câci intra in domenulu impossibilitâtiloru morale; câci a-i dá crediementu este a pune in indoiéla inse-si tagaduelile, inse-si juramintele cele mai solemne.

Ea este apocrifa, pentru ca déca nu este semnalulu séu preludiulu unei abdicatiuni apropiate, ea este culmea nedibaciei; câci nu face de câtu a sguduí credinti'a in durabilitatea situatiunei actuale de lucruri si-a presintá cá unu ce cu totulu precariu aceea ce noi amu voitu sa fia stabilu.

Parasirea iéra-si a tierei in impregiurârile grave de astadi, in faci'a evenemînteloru critice, ce se desfasiura iu afara, aru fi, sî potu dîce acést'a fâra sfiala, — câci faptulu, suntu incredintiatu, nu se va produce nici odata — aru fi, dîcu, unu actu de inalta tradare.

In Engliter'a, in acea tiéra, ce aru trebuí sa ne servésca de modelu in materie de constitutionalismu, este o aesioma in dreptulu publicu, ca regele nu póta abdicá unilateralu, adica fâra consimtiementulu parlamentului. Dejá reu-voitorii insenuescu ca in cugatarea sî in consiliele unoru puteri, tiér'a nóstra aru fi destinata sa faca obiectulu unui tergu sî ca numai pentru cá acestu tergu sa nu se faca sub firm'a Hohenzollern, s'aru fi otaritu acésta abdicatiune; pre cându noi amu fi fostu din contra in dreptu a sperá ca acelu nume va fi pentru Romani'a in tempii posomorîti de adi ceea ce este in tempu de resbelu pavilionulu care acopera marf'a sî o pune la adapostulu atacuriloru, ce aru lacomí la dens'a.

Acésta scrisóre este apocrifa, pentru ca nu acel'a care sî botéza pâna sî copii in legea nóstra sî carele consimte deci la celu mai mare sacrificiu ce unu parinte póte face interesului publicu, aru putea nutrí asemenea cugetâri, sî nu in vertegiulu dantiâriloru sî la sunetele musicei, unu domnu sî iá diu'a buna dela unu poporu.

A intreprinde fundarea unei dinastii sî regenerarea unei natiuní, marirea sî fericirea ei, acést'a presupune cugetare sî o vointia mai pre susu de comunu.

A luá asupr'a sea o asemene sarcina sî a se descuragiá dela inceputu, a se descuragiá facia cu cea d'anteiu contrarietate, este a se pune in rendulu unoru ambitiosi vulgari, sî acést'a suntemu bine incredintiati, nu va fi casulu Domnitoriului nostru.

Unu principe, care posede conciinti'a missiunei sele, o cugetare sî o anima mai inalta, chiaru cându vede tóte silintiele sele tradate, chiaru cându a ajunsu a pierde sî ilusiuni sî sperantie, chiaru cându a desiertatu cup'a de amaraciuni pâna la drójdii, — ceea ce nu póte fi nici odata casulu cu unu poporu blându cá românii, — totu-si mai bine de câtu a desertá rusinosu, prefera se móra cá Macsimilianu la postulu seu, sî atunci in lipsa de altu ceva leghéza pagina gloriósa istoriei. (Aplause, ilaritate).

Observu cu intristare ca déca pentru unii acésta cestiune este o ocasiune de a-sî face datori'a câtra tiéra, pentru altii ea este o ocasiune de a face reclame la adres'a palatului (aplause).

D. Al. Sturz'a: la mine v'a-ti adresatu?

D. N. Blaremberg: me adresezu la cei ce me intrerupu cu murmure sî rîsuri, sî déca sunteti dintre acesti'a, lucrulu ve privesce.

D. Al. Sturz'a: afara din camera ve voiu respunde (sgomotu).

Voci. Ací sa se respundia, in faci'a natiunei, iéra nu la dosu.

D. N. Blaremberg: ori unde ve-ti poftí dle Sturz'a.

D. presiedinte: dloru, ve rogu sa fiti pacienti sî sa faceti tacere.

D. N. Blaremberg: a domní, a guverná este pentru unu spiritu mai inaltu, pentru o anima bine pusa, a imolá propri'a sea fericire fericirei generale, este a nu mai trai de câtu pentru poporulu seu, este a face abnegatiune complecta de sine, intr'unu cuventu a nu 'sî mai apartiene.

Regalitatea, a disu unu oratoru cunoscutu, nu este unu cortu intinsu pentru somnu; sî unu altu cugetatoriu a adaugatu, ca a domní este a avé respundere de suflete.

Déra déca o sarcina este lesne, sî mai alesu scutita de grigi sî de primejdii, este aceea de Domnu constitutionalu. Ací insa-si inactiunea este in tesa generala singurulu pretiu alu responsabilitâtiei sî inviolabilitâtiei celei mai absolute pâna sî a afectiunei numerului celui mai mare. Câtu pentru pretins'a nóstra saracie morala, câtu pentru lips'a de virtuti civice, in raportu cu alte popóre, modulu cu care ne-amu strecuratu in cursu de secole, din dificultâti ce au amportatu alte popóre, probéza sperú ca nu in Romani'a au fostu vre-o data secéta de animi sî de inteligentia. (Aplause).

Vomu avea preste putienu ocasiunea de a dovedí sî acést'a intr'unu modu stralucitoru, déca sî din punctulu de vedere alu moralitâtiei, tierele ce ni se oferu de modelu suntu multu mai inaintate de câtu noi.

Câtu pentru inguvernabilitatea nóstra, numai inversulu, celu putienu pâna ieri, este adeveratu. Sî care este in cele din urma progresulu la care tiér'a s'a refusatu in acesti cinci ani la care se face alusiune? Asiá dar, chiaru déca mi s'aru dovedí, — ceea ce nu potu admite — ca acea scrisóre aru fi autentica eu chiaru atunci voi persiste a dîce ca ea a fostu smulsa Domnitoriului, ca Domnitoriulu in acelu momentu a fostu indusu in eróre sî oprimatu, ca ea nu esprima nici cugetârile nici simtiemintele acestui'a.

Câci nu trebuie sa se uite ca, déca suntemu atasiati la Domnitoriu sî dinasti'a sea, este numai in conditiunile din adresa; ca, déca tienemu la Domnitoriu sî la dinasti'a sea, este insa ceva la care tienemu mai presusu de tóte, este nationalitatea, demnitatea sî libertatea nóstra (aplause) sî n'aru putea fi mai mare nedibacie, o mai mare crima de câtu a ne pune, in impregiurârile de facia, in durerós'a alternativa de a alege intre aceste lucruri, de a ne dovedí ca ele au devenitu incompatibile (aplause).

Déca ceva este nou sî déca ceva este vechiu, apoi nóua este dinasti'a sî vechia Romani'a sî aspiratiunile ei, vechi de 15 séu 17 secole . . . (aplause) Nu este iérasi libertatea care este o importatiune straina sî unu bunu octroiatu.

In sfersitu me resumu sî dîcu:

Déca, ceea ce e impossibilu, acésta scrisóre aru fi adeverata; déca ea aru tradá cugetâri ascunse in contr'a libertâtiloru jurate, atunci declaru susu sî tare ca me inscriu, inca dupa cum, in falsiu in contr'a ori cârei atingeri ce li s'aru aduce! Mai multu: juru a nu me supune nici o data! aceloru legi! . . (aplause).

Domniloru, mai nainte de a parasí acésta tribuna, sî spre a mi indeplini pâna in capetu datori'a, sa mi permiteti a ve dá cetire unei motiuni in care amu formulatu conclusiunile mele, marturescu cu franchetia ca motiunea mea risca a nu intrunî nici cele cinci sub-semnaturi reglementare:

„Propunu ca Camer'a sa declare ca nu póte cousiderá aceea scrisóre de câtu cá apocrifa sî ca, protestându de nou de atasiamentulu seu inalteribilu la Constitutiunea, ce ne-amu datu, in deplin'a nóstra autonomia, trece la ordinea dilei.

A. Arionu, T. Dobrescu, Sihleanu, Caramalîu, Eug. Ghic'a.

D. primu-ministru sî ministru de interne, declara ca déca camer'a s'aru sui la diapasonulu dlui Blaremberg, d-loru n'aru avea de câtu sa párasésca sal'a de siedintie.

Amu cetitu sî noi acea epistola publicata de mai multe diare.

Ea pare serisa intr'unu momentu de aduncа mâhnire, precumu se intempla fia-cârui'a cându, cugetându la tiér'a lui, atâtu de bine inzestrata de Dumnedieu, crede ca lucrâmu prea incetu spre a i dá tóta splendórea, la care doresce sa o vada câtu mai curendu ajunsa.

Incunjurându cu toti cu iubirea sî respectulu nostru, intarindune pre calea constitutionala in patriotismulu nostru, prin concordia sî infratire, vomu face sa renasca in tóte inimile credinti'a sî viitoriulu celu mare sî fericitu alu Romaniei.

Avemu convictiunea ca astu-feliu vomu vedea ori ce descuragiare sî mahnire schimbându-se in incredere sî sperantia.

Astadi avemu tóte cuvintele a crede, ca idei, cari aru poté sa ne puie in nelinisce, nu mai esista.

D. Cogalniceanu cetesce dela tribuna propunerea urmatóre:

„Aduncа miscata, camer'a in urm'a esplicatiuniloru date de ministrii, esprima devotamentulu seu câtra Tronu sî dinastia, cari suntu garantate de Constitutia, sî plina de incredere in viitoriulu tierei, otarita a remanea neclintita in Constitutiune, trece la ordinea dilei.

„Lascaru Catargiu, Cogalniceanu, Dr. A. Fatu, Dimitrie Ghic'a, G. Costaforu, G. Chitiu, N. R. Locusténu.

Varietâti.

*** (Parastasu.) Duminec'a viitória se vâ tiené in biseric'a nóstra din cetate parastasu pentru marele fundatoru Emanuilu Gojdu, reposatu in anulu trecutu.

*** Universitatea fundului regescu a tienutu in dilele aceste siedintie. Unele incidente mai interesante a produsu discussiunea recunóscerei regulativei sî a averei.

*** Vien'a e bantuita de o esundare a Dunarei sî a canalului Dunarei. Lovitii de nenorocirea acést'a se dice ca ajungu la d i e c e m i i.

Insciintiare.

Deschidiendu-se in 1 Martiu a. c. in institutulu reg. de mositu din Sabiiu cursulu de instructiune pentru mósie, candidatele de mositu de natiunalitatea româna sî nemtiésca suntu provocate a se insinuá pâna la terminulu indicatu la subscrisulu spre a fi primite in cursu.

Dr. Lukas Mikulics
profesoru ord. de mositu

(9—3)

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei vacante de invetiatoriu in comun'a Magerusiu se deschide concursu pâna la 22 Februariu 1871.

Emolumentele suntu:

a) Salariu 150 fl. v. a. jumetate din cas'a alociala, sî jumetate dela poporu.
b) Cuartiru liberu cu lemne de incaldîtu.

Doritorii de a ocupá acésta statiune, suntu indrumati a tramite consursele instruite conformu statutului organicu la scaunulu protopopescu gr-or. alu II-lea alu Brasiovului, pâna la terminulu prefiptu.

Brasiovu 22 Ianuariu 1871.

Cu cointielegerea comitetului parochialu.
Ioanu Petricu
11—2 Protopopu.

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei parochie din Carcedea (Kercsed) protopresbiteratulu „Turdei, in Scaunulu Aricsiului“ se escrie prin acést'a concursu.

Emolumentele suntu: Dela 50 numeri de case câte o miertia sî jumetete grâu, séu in loculu grâului dóue metre de cucurudiu cu grauntii, dela veduve pe jumetate; — dela fia-care numeru are câte dóue dîle de lucru, cei saraci cu palm'a, iéra cei ce au dobitóce, cu carulu sî cu plugulu le facu; — Cas'a parochiala sî alte edificii, cemeteriulu cu pometu, — 5 jugere de pamentu aratoriu; — fenatiu de dóue cara de fenu, — Stol'a Epatrafirului.

Recursele instruite in sensulu statutului organicu eclesiasticu gr. or. sa se astérna acestui scaunu protopopescu in Agarbitiu pâna la 1-a Martiu 1871.

Cu intielegerea comitetului parochialu

Agarbitiu 23 Decembre 1870.

In numele comitetului parochiale.
13—3 Simeonu Popu Moldovanu
Protopopu.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a sî tiparitulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dôue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori franc'ate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pre anu 12 1/2 anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetiré cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 13. ANULU XIX.

Sabiiu, in 14/26 Februaria 1871.

Nr. Cons. 103. 1871.

Preacinstitiloru Parinti Protopopi si Administratori protopopesci, cinstitei Preotimi si intregului nostru poporu credinciosu din archidieces'a Transilvaniei de relegea ortodoxa resariteana, pace Vóue si daru dela Dumnedieu Tatalu si dela Domnulu nostru Iisusu Christosu!

Dupa-ce Biseric'a nóstra din provinci'a mitropolitana a Transilvaniei si Ungariei cu ajutoriulu lui Domnedieu a devenitu la starea aceea favoritóre, cá in conformitate cu Canónele bisericesci se póta tiené regulatu in totu anulu odata Sinóde eparchiali, unde representantii clerului si poporului credinciosu sa se adune, spre a consultá asupr'a trebiloru bisericesci, scolastice si fundationali ale eparchieloru sale, vinu, Iubitiloru, a convocá prin acést'a pre deputatii Vostri, alesi dintre Preoti si dintre Mireni, la Sinodu archidiecesanu anuale, ce in intielesulu §. 89 alu Statutului organicu se va tiné la Dominec'a Tomei, carea in anulu acest'a este diu'a de 4 Aprile c. v, aici in Sibiiu la Archiepiscopia.

Acest'a aducendu-Vi-o la cunoscintia, Iubitiloru, vinu totdeodata a Ve provocá, cá in cercurile acelea electorali, unde deputatii alesi séu au reposatu, séu au depusu mandatele loru, séu din vre-o causa alegerea loru nu s'a verificatu din partea Sinodului archidiecesanu din urma, acolo prin Comissarii respectivi eclesiastici séu mirenesci, denumiti spre acést'a prin circulariulu meu dto 22 Ianuariu 1870, Nr. Cons. 18., sa se iá mesurile de lipsa, spre a se face alegeri nóue, urmandu-se la acést'a intru tóte conformu §§. 87—91. ai Statutului organicu. Mai departe, fundca archidieces'a pre lânga tóta economi'a sî consciintiós'a administrare a averei sale inca nu se afla in starea aceea fericita, cá sa póta dispune de unu fondu anumitu pentru acoperirea speseloru sinodali, Ve poftescu, Iubitiloru, cá si acum sa faceti colecte in parochiele singuratice pentru intempinarea cheltuieleloru Sinodului. si sumele adunate sa se administreze prin Preotii si Epitropii bisericesci la PP. Protopopi tractuali, iér prin acesti-a pe lânga consemnarea acurata si relatiune din parte-le la Consistoriulu archidiecesanu celu multu pâna la Dominec'a Floriiloru, asigurandu-Ve, ca precumu pâna acum, asiá si de asta data Vi se va dá din partea Consistoriului socotéla publica pâna la unu cruceriu despre acesti bani.

In fine provocu Comissiunile esmise in Sinodulu anului 1870, cá sa pregatésca lucrârile, ce li s'au incredintiatu, astfeliu, incâtu inainte de deschiderea Sinodului sa le póta presentá Presidiului.

Din siedinti'a consistoriale tienuta la Sibiiu in 4. Februariu 1871.

Alu Vostru alu tuturoru

de totu binele voitoriu

(L. S.) Archiepiscopu si Mitropolitu

ANDREIU m. p.

Eveneminte politice.

Senatulu imperialu a infatisiatu la redeschiderea lui in 8/20 Fauru unu spectacolu deosebitu. Dupa descrierile ce ni le dau diuariele de Vien'a, edificiulu senatului a fostu formalu asaltatu de publicu. Curiositatea acestui'a erá mare sa véda persónele ce compunu ministeriulu celu nou si sa auda programulu, cu carele pasiesce inaintea parlamentului senatu. Acestu programu la inceputu vorbesce despre restabilarea doritei pâci interne, si ca acest'a este scopulu ce voiesce sa'lu ajunga ministeriulu, pre calea constitutiunei, jurate de ministeriu. Ministeriulu promite, ca in privinti'a autonomiei tieriloru singuratice mai este inca multu de facutu si ca restringerea autonomiei nu e de lipsa pentru interesele intregitâtiei. Dieteloru provinciale trebuie sa li se dea dreptulu de a desbate si afaceri de acele, ce pâna acum erau reservate numai senatului imperiale; dara legile aduse de diete sa se asterna apoi senatului imperiale, acest'a sa caute intru câtu legile aduse de diete suntu in armonia cu interesele intregului si sa le decida definitivu.

Cam aceste suntu pârtile esentiali ale programei ministeriului, carele si astadi, cu putiene escéptiuni, este denunciatu de diuaristica de premergatoriulu unui cabinetu reactiunariu.

Neincetatu se aduce cu schimbarea acést'a de dincolo de Lait'a si pusetiunea cea nóua a cancelariului imperialu, contelui de Beust. Cu acést'a impreuna unele diuarie unguresci si interesele politice ale Ungariei. Asiá dice „Reform“, ca contele Beust va fi suferitu in postulu seu de ministeriulu cislaitanu, numai, pentru cá sa se póta delaturá printr'ensulu interesele unguresci. Cá nu cumva Andrassy sa devina urmatoriulu lui Beust e tienutu in postulu seu si acest'a fiindu ca nu mai gasesce nicairi amici se face instrumentulu feudaliloru s. a. m. d. „Lloydulu ung.“ inca se esprima in intielesulu acest'a. Din ambe diuariele se aru pare ca contele Beust si se intielege ca impreuna cu densulu politic'a esterna a imperiului se afla in o fase nóua si adeca in o instrainare de câtra Prussi'a, cu carea se paré a se incepe relatiuni bune.

Post'a care ne sosi cându scrieamu cele de mai susu ne face a ne reintórce inca odata asupr'a ministeriului celui nou si a spune ce mai dicu diuariele cele mari despre densulu. „N. Fr. Pr“ dice ca pentru Austri'a enigma e desleg'ta. Ministeriulu Hohenwarth are o missiune federalistica, pentruca pasiesce catra surparea senatului imperiale. Si tactic'a e transparenta. Inainte de tote vine bugetulu, pentruca celelalte proiecte nu suntu gat'a. Dupa ce se va votá bugetulu vinu proiectele. Déca se voru respinge aceste, ministeriulu disólve pre senatulu imperiale si ministeriulu alege in diele altulu nou. Cu dietele aliatu, ministeriulu intr'o buna diminétia abdice senatului. Tóte aceste voru merge asiá de frumosu si de constitutionalu, incâtu ministeriulu Hohenwarth póte face pretensiunea in fine ca este celu mai constitutionalu.

Stimulatiunea acest'a a diuaristicei nemtiesci si impregiurarea ca némtii austriaci serbézá festivitâti de victori'a prussieniloru si chiaru si clatinarea in politic'a esterna suntu nisce semne cari nu suntu de a se trece numai asiá de usioru cu vederea.

Telegramele ce vinu din Franci'a anuncia ca pacea se póte considerá cá incheiata. Despre negotiârile de pace se telegrafézá din Berlinu „Pr.“ in 11 Fauru, ca Thiers si Favre au recunoscutu in principiu cederea unui teritoriu si desdaunarea in bani. Va sa dica propunerea lui Keller ce a miscatu adunarea atâtu de adâncu: cá sa nu se deslipésca Elsasulu si Lotaringia de Franci'a a remasu unu pium desiderium. Din Bordeaux se telegrafézá in 21 Fauru ca pre joi'a trecuta avea sa se adune representanti'a natiunale cá sa desbata descoperirile facute decâtra negotiatorii de pace din Parisu. Dupa cum se vede si din depesi'a acésta cederea de teritoriu e facuta si e imbracata in terminii: ca e decisa intr'unu intielesu mai favorabilu intereseloru Franciei si ca onórea natiunale e decisivu conservata. Cu acést'a, contrastéza inse chiaru si impregiurarea ca prussianii nu se abatu nici decumu dela intrarea loru in Parisu, pre carea parisianii, nepudându-o incungiurá voru sa o despretuésca prin o abtienere generale de a se aretá pre strade, cându se va efectuá.

Republic'a francesa e recunoscuta de Angli'a, de Itali'a, de Spani'a, de Turci'a si de celelalte staturi; pâna si Russi'a inca a notificatu recunócerea. Ministrii republicei suntu: Jules Favre (esterne), Picard (interne), Simon (instr. publ.), Lefló (resbelu) Dufaure (justitia), Lambrecht (comerciu) si Pathovan (marina).

Diet'a Ungariei.

Siedinti'a din 9 Februariu a casei deputatiloru o deschide vicepresiedintele Perzel la 11 óre.

Dupa cetirea si verificarea protocolului se ascernu petitiuni numeróse.

P. Ordódy referéza despre alegerea deputatului A. Pulszki, care pre lânga reserv'a terminului de 30 dile se si verifica.

La ordinea dilei sta desbaterea generale despre bugetulu ministeriului de justitia.

Cá primu vorbitoriu in siedinti'a de astadi e E. Hodossy insinuatu, care dupa o vorbire lunga dechiara, ca primesce bucurosu bugetulu cá basa pentru desbaterea speciale.

Contr'a vorbescu: I. Vajda si K. Tisza. Eugeniu Stanescu asemenea nu póte primí bugetulu presintatu. Densulu impota regimului, ca la denumiri considera mai numai punctulu de vedere politicu alu candidatiloru; românii mai nu suntu representati in ministerie. Acést'a impregiurare nu póte fi apta, a usiorá natiunalitâtiloru sarcinele ce le pórta pentru tiéra.

Ministrulu de justitia Horváth respunde prin o vorbire lunga la acusele facute de opositionisti si róga in fine cas'a a primí bugetulu cá basa pentru desbaterea speciale, cu ce siedinti'a se incheia la 3 óre.

Presiedintele Somssich deschide siedinti'a din 10 Februariu la 10 óre.

Dupa resolvirea formalieloru obicinuite impartiesesce presiedintele casei ca M. Sea regele a incredintiatu pre ministrulu de comerciu Szlávy cu conducerea provisoria a ministeriului de culte.

La ordinea dilei sta desbaterea speciale despre bugetulu ministeriului de justitia.

Sub titul'a 1. „Administratiunea centrale“ suntu preliminati 218,100 fl. Comitetulu financialu propune votarea a 213,100 fl. Cas'a votéza sub titul'a acést'a numai 210,800 fl.

Titul'a 2. „Administrarea justitiei de tiéra“ Pentru deosebitele tribunale suntu preliminati: curtea de casatiune 182.300 fl., comitetulu financialu propune votarea a 169,600 fl.

Benj Guthy nu e multiamitu cu activitatea curtiei de casatiune. Dela judi nu se cere altu ceva, decâtu cunoscinti'a si aplicarea caloru-va paragrafi, inse judi nu potu corespunde nici bateru acelei cerintie. Vorbitoriulu cetesce mai multe sentintie de ale curtei de casatiune, critiséza motivarea loru si se incérca a documentá ca sentintiele suntu injuste si contradicatóre cu deosebire in casuri analoge. Densulu cere delaturarea acestui reu.

Afirmârile lui Guthy dau ansa la o desbatere mai lunga, la care iau parte P. Hoffmann, K. Ghyczy, Arist. Mattyus si ministrulu de justitia Horváth.

Dupa aceste primesce cas'a propunerea comissiunei financiali si se votéza pentru curtea de casatiune 169,600 fl

Pentru curtea supr. judec. suntu 386,900 preliminati, comitetulu financialu propune o reductiune de 9000 fl, ceea ce si primesce fâra desbatere.

Rubricele urmatóre „Laboratoriulu tierei“ preliminatu cu 5000 fl., „judecatorii miste cercuale“ preliminatu cu 53,300 fl, „judecatorii de politia de prim'a instantia“ preliminata cu 172,400 fl. „jude-

catorii montane“ cu 29,600 fl. se celescu sî primescu.

Aru fi sa urmeze rubric'a „judecatorii comitatense transilvanene“ preliminata cu 571,400 fl.“ a carei desbatere inse se amâna pre tempu neotaritu.

Incheierea siedintiei la ½ 3 óre.

Siedinti'a din 11 Februariu a casei deputatiloru o deschide presiedintele Somssich la 10 óre.

Dintre ministri au fostu presinti: Gorove, Horváth sî Kerkápolyi.

Ministrulu de financie presinta unu proiectu de lege relativu la creditulu supl. pentru spesele guverniului sî provisoriului judicialu in Fiume.

Dupa finirea formalieloru obicinuite trece cas'a la continuarea desbaterei despre bugetulu ministeriului de justitia.

De óre ce deciderea despre rubric'a 11 „Curti judecatoresci comitatense in Trarsilvani'a“ s'a sunspensatu pâna la raportarea comitetului financialu asupr'a propunerei baronului Kemény referitória la aceea rubrica, urméza rubric'a 12 „Subventiunea curtiloru judecatoresci a orasieloru transilvanene.“

Sub acésta rubrica se votéza preliminariului de 69,500 fl.

Rubric'a 13 „Curti jud. urbariale de prim'a instantia in Transilvani'a“; preliminati suntu 98,100 fl, comitetulu financialu propune votarea a 94,400 fl. Propunerea comit. financialu se votéza fâra vre-o observatiune.

Titul'a 3 „Carcere“. Preliminati suntu 812.300 fl. La titul'a acést'a se incinge o desbatere la care iau mai multi deputati parte; in fine se votéza postulu acest'a fâra stergere.

Incheierea siedintiei la 3 óre.

Siedinti'a din 13 Febr. Presiedinte: Somssich. Pre fotoliele ministriloru: Andrássy, Kerkapolyi, Horváth sî Gorove.

Dupa cetirea sî autenticarea protocolului siedintiei trecute anuncia presiedintele o scrisóre a presiedintelui ministriloru, prin care se face cunoscutu ca M. Sea a bine-voitu a denumí pre contele Petru Pejacsevics de ministru croato-slavonu. (Eljenuri la drépt'a.)

Presiedintele anuncia unele petiuni care se transpunu comissiunei respective.

Referintele comitetului financialu P. Ordódy reportéza despre socotelile finali din 1869 a fonduriloru publice administrate de ministrulu culteloru, despre proiectulu presiedintelui minist. relativu la sporirea supl. a fondului de dispositiune sî despre propunerea privitóre la meliorarea lefeloru judiloru dela jurisdictiunile tranne.

Cas'a decide a tiparí rapórtele aceste sî apoi a le distribui.

La ordinea dîlei sta titul'a 3 din bugetulu minist. de justitia; sî in specie deosebitele rubrice ale acestei titule, care pre rendu indata se sî votésa.

Titul'a 4. „Catastru“. Preliminati suntu 430,800 fl., cari se votéza fâra vre-o observatiune.

Titul'a 5. „Pensiuni“. Preliminati suntu 455,000 fl., se votéza.

Cu aceste se finesce bugetulu ordinariu alu minist. de justitia, urméza estraordinariulu.

Aici figuréza unu singuru postu sî adeca 50,000 fl. pentru condificatiuni.

Comitetulu financialu propune votarea numai a 35,000 fl.

Mai multi deputati vorbescu la acést'a cestiune parte pentru sum'a preliminata parte pentru propunerea comitetului financialu.

Presiedintele anuncia impartesirea presiedintelui minist. despre denumirea lui W. Toth de ministru de interne sî prof. Th. Pauler de ministru de cultu sî instructiune.

Incheierea siedintiei la 2 óre.

Reflessiunile

reuniunei advocatiloru din Clusiu, in privinti'a proiectului de lege, ce ministeriulu reg. ung. de justitia l'a asternutu dietei pentru regularea relatiuniloru din posessiuni urbariali, sî din celea ce-su de natura asemene urbarialeloru.

(Capetu).

Prin acestea s'a descrisu egalitatea de dreptu natiunale, politica sî sociala a locuitoriloru de pre fundulu regescu, s'a descrisu organismulu curatu democraticu alu administratiunei loru, sî totu odata s'a spusu, cum ca acolo nu este nobilu sî nenobilu, nu esista relatiuni de domnu de pamentu sî de iobagiu, dreptulu de proprietate asupr'a pamentului este alu fiscului séu alu corónei, poporulu ce-lu locuiesce ia numai folosulu. In dóue renduri poporulu sasescu a fostu admoniatu espresu, sa nu-si atribuiésca siesi dreptulu de proprietate, fundulu regescu sa nu-lu numésca pamentu sasescu, adeca: in 1770, o ordinatiune guverniale, sî totu in acelu anu o judecata de la „Forum Productionale“ in cau-s'a decimeloru mai mici datata din 15 Decembre sî confirmata inca sî de curte. „Cu neplacere amu intielesu — dice regin'a in cea d'antâiu — cumca natiunea sasésca formula dreptu de proprietate perpetua la pamentulu nostru ce-lu locuiesce dens'a. Fatia de acestu atentatu sumetiu, tu credincióse guverne alu nostru in Transilvani'a, in numele nostru sa-i esprimi desaprobarea nóstra.“ — „Prin acea donatiune privilegiala — dice numit'a judecata oficiala — ce regele Andreiu II. a dat'o óspetiloru teutoni in privinti'a acelui pamentu, dreptulu de proprietate asupr'a lui n'a trecutu defeliu la natiunea sasésca, prin urmare se statoresce prin acésta judecata cumca nu póte luá decima, dóuedecima sî cincidecima dela locuitorii români de acolo séu de la locuitori de alta natiunalitate.“ De o parte sarcine egali sî libertate deopotriva pre acestu pamentu de natura cetatienésca, apoi de alt'a desvoltarea relatiunei feudali pre cale ordinara permisa de lege séu de pracs'a legala, — intr'adeveru acestea nu incapu la olalta nici in fapta nici in inceputu; „absurditas in re simul et conceptu“.

Regele Ladislau alu V. anessà la teritoriulu acestui pamentu cetatile Talmaciu sî Lothor, precum sî castelulu Turnu-Rosiu dela fruntari'a tierei, dimpreuna cu cele 9 comunitâti sî diumetate ce s'au tienutu de densele, rupte fiindu din comitatulu Albei, pre cari le-a datu celoru VII. judi sub conditiunea, cá cetatea Talmaciului s'o derime, celelalte dóue sa le intarésca, fruntariele tierei sa le pazésca sî malulu riului Oltu sa-lu intarésca astufeliu, câtu inimiculu sa nu póta strabate pre acolo; in fine, sa le posiéda cu acelu dreptu sî in acelu modu, casí pre cele-lalte posessiuni sî sate, orasie sî cetâti din cele siepte scaune sasesci, sî locuitorii acestoru comunitâti sî cetâti sa posiéda sî sa se bucure de acelesi drepturi, privilegie sî favoruri, de cari s'au bucuratu dintru inceputu sî pâna acum locuitorii celoru-lalte sate sî orasie din fundulu regescu.

Poporulu din Talmaciu sî din cele-late sate, sî-a implinitu detorinti'a, ce li-a impusu diplom'a de anessiune, servindu cá ostasi in cetâti sî la fruntârii — „Castrensis miles,“ mai tardiu plaiesi, — in conscrierea regnicolara din 1722 se pomenesce care satu, câti pâzitori de granitie sî unde e datoriu sa-i dée; sî o vestigatiune din 1726 îi amintesce cá pazitori de cetâti sî de fruntârii; inca in 1770, in contr'a atacuriloru comandei supreme respective a fiscului, cei VII judi se apera cu implinirea deoblegamentului pentru sustienerea cetâtiloru dela fruntarii. Sî astufeliu pre locuitorii acestoru cetâti cá sî pre ostasii de cetâti — „Servientes Castri.“ — i-a inlocuitu militi'a granitiara, infiintiata la 1765. In aceste cetâti, sî in satele deoblegate la servitiu in cetâti, relatiunea urbariala nu s'a potutu desvoltá pâna acum'a. Ostasiulu de cetate, care totuodata e nobilu — miles — nu póte fi inca sluga sî iobagiu in un'a sî aceea-si persóna.

Originea acesteia este de mai tardîu. S'a spusu mai susu cumca prim'a regulare urbariala s'a intemplatu in 1769 prin indroducerea in vietia a asiá-diseloru „Punte regulatórie.“ Cu unu anu inainte de introducere, inspectorii sasesci, intre altele pre locuitorii sateloru ce se tienu de Talmaciu — in mani'a protestului in scrisu alu acestor'a — i-au indusu in conscriptiunea incheiata, cá sî pre unii ce platescu biru de pamentu, dar nu corónei, ci celoru VII judi sasesci. Aci se incépe urbarialitatea locuitoriloru din aceste sate, starea loru de iobagi. Esistinti'a acestei conscrieri unilaterali este secura, amenuntele sî detaiurile ei suntu cunoscute, dar oficiolatele sasesci nici odata n'au asternut'o la loculu mai inaltu, ci in casuri obvenienti numai provocau la dens'a, cá sî la o regulare urbariala dejá esecutata.

Ce feliu de potere de dreptu are unu asemenea operatu, cetitoriulu cunoscatoriu de lucru va poté lesne sa judece din acést'a.

Locuitorii simpli de prin satele tienetórie de numitele cetâti, pare ca n'au bagatu de séma urmârile de mare importantia ale acestei conscrieri sî prin acést'a deplin'a straformare a stârei loru cetatienesci; de altmintre abiá se póte ca sa nu fia datu pondu sî mai mare protestului loru.

Intr'aceea, casulu acest'a sosindu la cunoscinti'a comandei supreme militari: acést'a a ridicatu acusa, cumca cei VII judi sasesci nu implinescu conditiunile anumite in literile regesci de anecsare dela regele Ladislau, fortaretîele nu le sustienu in stare buna, totusi dela locuitorii comuneloru aduna biru de pamentu in folosulu loru, sî in fine cere cá comunele sa se dée iérasi fiscului regescu. Curtea a demandatu cá directorulu causeloru regesci sa incépa procesu. In 1770 natiunea sasésca a fostu citata sa arete — produca — dreptatea sea. Obiectulu procesului erá acest'a: „Natiunea sasésca, de dupa comunele anecsate sa platésca fiscului regescu birulu pamentului, doband'a camerei, = lucrum camerae, sî feliuri de contributiuni pentru acelu motivu legalu, câci diplom'a regelui Ladislau disponendu cá comunele anecsate sa fia egale cu locuitorii fundului regescu: folósele ce provinu dela acestea, competiescu asisderi'a fiscului regescu“. Acestu procesu productionale s'a decisu in 1822., judecat'a adusa a confirmat'o sî curtea. Acést'a dice apriatu: „Incuviintiedu-se actoratulu fiscului regescu: se statoresce prin judecata, cumca censulu*) ce se vine de pre fundulu regescu, dobend'a camerei sî dieciuél'a intru intielesulu legiloru competu fiscului, sî se hotaresce ca acésta judecata sa se esecute.“

Óre mai póte incapea indoiéla cumca ací, teritóriele comunitâtiloru ce se tienu de orasiulu Talmaciu, s'au judecatu de teritorie ale fundului regescu, sî locuitorii de locuitori ai fundului regescu; carea judecata déca dobandiá esecutare, atunci anulu epocalu 1848 nu lu gasiá pre scaunulu filialu alu Talmaciului in stare iobagésca.

In archivulu guvernului de Transilvani'a suntu date numeróse, ce dovedescu din diferite timpuri sî dela ocasiuni feliurite, cumca comunele scaunului filiale de Talmaciu, nici la inceputulu procesului productionale sub decurgerea lui, nici dupa aceea nici odata nu sî-au recunoscutu iobagi'a loru prin nici unu feliu de lucru personalu cu palm'a, cu atât'a mai putienu prin robota, deci n'au recunoscutu nici aceea, cumca cei VII judi sasesci aru fi potutu sa eserce asupr'a loru pre lânga poterea jurisdictionala, dreptu feudala séu veri ce alta potere; non'a n'o cunosceau nici de nume, decim'a se platiá escepliunalminte unde sî unde, — birulu de posessiune, tacsa, s'a introdusu numai in diumetatea ultima a seclului alu XVIII. dupa comissariulu regescu a baronului Seeberg sî in timpulu gubernatoriei baronului Bruckenthal, l'au adusu in datina cu sil'a, din acea causa, câci poporulu nu voiá defeliu sa implinésca lucru cu palm'a; presto tacsa, ducea lemne, pestravi in curtea din Talmaciu sî la oficialii din Sabiiu, ajutau la sapatu sî la fenu dar obligamentulu loru principalu erá, ca dupa incetarea infacisiarei personale la apararea fortaretieloru fie care satu sustiencea sî platea la fruntaria câte 1, 2, 3, 4 pazitori armati, asiá numiti plaiesi scl. — Dar inca sî atunci cându le faceau acestea, ei pre sine se numiau cetatieni posessiunati, ómeni liberi, intru intielesulu libertâtiloru loru capetate de la regele Ladislau, asiá îi numescu sî actele publice, ei nu erau legati de pamentu, dispuneau despre posessiunile loru, le poteau dá prin traditiune copiiloru loru, le poteau vinde sî schimbá, in numele loru incepeau procese, portau oficie, cu unu cuventu: sintómele supreme de pre cari sa se cunósca iobagi'a nu se putura aplicá la densii nici odata; tocm'a pentru acést'a pâna la 1848 neincetatu au cerutu intrebuintiarea libera a paduriloru, campuriloru sî a apeloru loru, au cerutu sa nu fia insarcinati cu aratulu, cositulu sî cu plutirea tacsei ce cu sil'a li s'a impusu cá biru de pamentu sub pretestu de tutelare; in aceste cereri ale loru staruiau intr'alât'a, in câtu acésta cestiune dedea neincetatu de lucru organeloru mai inalte ale guvernului, fâra cá dietele, ce se tieneau fórte a rare ori, séu guvernulu tierei, sa fia vindecatu caus'a acestei tânguiri.

Cá-si unu momentu decisivu pentru cestiunea de proprietate; de carea ni e vorb'a ací, cauta sa mai amintimu sî acea, cum-ca in 1777 cei VII. judi au cerutu concessiune sa cladésca unu podu (punte)

---

*) Sub acést'a se intielege pretiulu rescumperârei pestraviloru, lemneloru, a birului de pamentu sî a dilei de lucru, ce satele pre rondu detoriau la oficialii din scaunulu Sabiiului.

cu vama preste riulu Lothor (Lotru,) ce trece pre lânga cetatea de acel'a-si nume, dar fiindu ca acést'a erá in opositiune cu privilegiulu dela regele Ladislau, de aceea a denegat'o atâtu guvernulu regescu, câtu si curtea.

Si aceea merita atentiune ca, in 1765, cându s'au infiintiatu militiele de granitia, dintre comunele ce se tienu de cetatea Talmaciului, comun'a Racovitia s'a asiediatu spre scopulu acest'a in oblegamentulu granitiarescu: natiunea sasésca a cerutu desdaunare dela fisculu regescu, ma si procesu a inceputu, dar pretutindenea a capetatu decisiune respingatória, din motivulu, ca pamentulu fiindu proprietatea corónei regesci unguresci si nu a natiunei sasesci, desdaunarea nu póte compete natiunei neimproprietatite. Pentru satele ce apartieneau la cetâtile Talmaciu, Lotrióra si Turnu-Rosiu, pre cari — précum se spuse mai nainte, regele Ladislau alu V. le-a anecsatu la fundulu regescu, va sa dica le a fostu asiediatu in libertate egala cu a fundului, insa cei VII judi si atribuira siesi cu sil'a potestate de domni de pamentu si fecera poporulu de iobagiu lorusi. fisculu regescu a inceputu procesu in 1776, in 1822 l'a dobanditu, in 1825 l'a incuviintiatu si curtea, insa judecat'a — cine scie la a cui influintia, dar la tóta intemplarea spre mare dauna a corónei regesci unguresci — inca in acelu anu a fostu retrasa, pre cându diregatoratulu cause oru regesci a intetitu edarea ei in 1838, 1842 si 1846; va sa dica a intetit'o de trei ori, dar pururea fâra de resultatu.

Sa privimu puseliunea celoru siese sate din scaunulu filialu alu Saliscei. Acestea tóte suntu comune din fundulu regescu. In 1554 natiunea sasésca dechiarându naintea regelui Ferdinandu, cumca cetatea Omlasiului cu Salisce si cu celelalte sate apartienatórie suntu anecsate la fundulu regescu, regele a demandatu, ca locuitorii scaunului Salisce sa nu se socotésca in sirulu iobagiloru; articlulu de lege din 7 Decembre 1556 demanda, ca cei din scaunulu Saliscei sa nu fia supusi la contributiuni de o potriva iobagiloru, intr'unu documentu din 1486 despre regularea hotaraloru, scaunulu Saliscei e scrisu de apartienatoriu la cetatea Omlasiului pre fundulu regescu.

Edictulu alu 80 din Aprob. Const. de asisderea numesce scaunulu Saliscei de pamentu regescu = „regius fundus;“ articlulu de lege I. din Sighisiór'a dela 5 Iuniu 1689, insira scaunulu Saliscei si in privinti'a contributiunei la municipiele sasesci.

Acestea demustra la evidintia, cum ca scaunulu Saliscei apartiene la fundulu regescu, si cum ca locuitorii acelui scaunu au aceea-si egalitate cetatienésca cu cei din fundulu regescu.

Si aici camer'a regésca a fostu lipsita de dreptulu ei de proprietate si a fostu pagubita fórte in decursulu seclului trecutu, cându cei VII judi introdusera potestatea de domnu de pamentu, si pre locuitorii i fecera loru-si iobagi. Pentru acést'a fisculu regescu la 1771 a inceputu procesu naintea forului productionalu; negându-se competinti'a tribunalului, in urmarea apelârei dobandite pre calea recursului, curtea in 1826 fece de esceptiunea in contr'a tribunalului se puse la meritulu procesului. Continuându-se procesulu, la cestiunea producerei documenteloru, in 1829, tribunalulu demându sa se produca documintele. Aci procesulu se opri, si de atunci n'a fostu foru productionale la care sa se fia potutu continuá cu competintia.

Cei VII. judi sasesci, nesocotindu cursulu procesului, in 1774 pre calea guvernului din Transilvani'a, alu cârui'a presiedinte erá baronnulu Mihaiu Bruckenthal, cu potere armata constrinsera pre Salisceni sa primésca o conventiune urbariala; pentru acést'a s'a facutu investigatiune, in a cârei'a urmare prin resolutiunea de curte din 1837, cei VII judi sasesci cu arendatorii si cu oficialii loru curteni au fostu judecati sa platésca giafurile comise, iéra Saliscenii, pentru cá sa-si redobandésca libertatea loru stravechia, au fostu avisati la calea legei cu ajutoriulu directoratului causeloru regesci, care ajutoriu li s'a ordinatu de Majestate. Acestu procesu s'a si inceputu la tabul'a regésca in 1841, dara pâna a nu se fini, sosi anulu 1848, carele si pre Salisceni i-a gasitu asisderea in stare de iobagi. Desdaunarea urbariala, atâtu pentru comunele din scaunulu Talmaciului, câtu si pentru celea din scaunulu Saliscei, au primit'o cei VII judi sasesci.

Ce s'au disu despre comunele din scaunulu Sabiiului, cari odiniora s'au trenutu de cetâtile Talmaciu si Lotrióra (Lothor,) aceea sta cu modificatiuni neesentiali, si despre cetatea Branului (Törcs), carea e in posessiunea orasiului Brasiovu, si despre satele ce se tienu de dens'a. Si acestea, comunitatea numitului orasiu le-a posiesu secle intregi cu deoblegamentu de a aperá graniti'a, de a sustiené cetâtile si altele asemenea, le-a posiesu cu paduri, câmpuri, ape, regale scl. Dupa infiintiarea militiei de granitia in 1765 au incetatu oblegamintele numitului orasiu, dara bunurile le folosesce si pâna in diu'a de astadi. Cetatienii liberi din satele anesate la fundulu regescu, cu timpulu devenira si ací iobagi, desdaunarea urbariala pentru fundurile si posessiunile loru au primit'o numitulu orasiu. Dupa infiintiarea militiei de granitia, incetându tóte sarcinele pentru aperarea granitiei: locuitorii loru trebuiau restituiti iéra-si in acea stare, in carea suntu cei'a-lalti cetatieni liberi din fundulu regescu, deci nu poteau fi siliti la servitie iobagiali, nu se potea luá desdaunare urbariala si de decima, satele dupa dreptulu din fundulu regescu, nu poteau fi restrinse in folosirea paduriloru loru, a câmpuriloru, apeloru, plaiuriloru.

Acestea suntu astufeliu de anomalii, cari preste vatemarea dreptului ce se comite asupr'a cetatieniloru, totuodata tragu dupa sine o scirbare mare a veniteloru statului si ale corónei, ceea ce prin urmare trebuesce vindecatu. Aru trebuí complanate mai intâiu platirile necompetinti ce s'au facutu din partea statului, apoi legelatiunea aru trebuí sa se ingrigésca despre aceea, cá locuitorii, constrinsi cu nedreptulu la starea de iobagi, sa se restituésca in deplin'a loru libertate si in tóte drepturile civili, pentru folosintiele ce li s'a detrasu sa fia desdaunati, sa li se redee padurile, câmpurile, apele si plaiurile loru, si sa fia curatiti de veri ce remasitie urbariali.

Acést'a se póte ajunge numai prin asternerea unui proiectu nou de lege, astufeliu, precum s'a intemplatu in cestiunea eriditatei secuiesci.

Patent'a din 24 Iuniu 1854 nu se póte aplicá la chiarificarea acestoru relatiuni, pentru ca acést'a reguléza numai acele casuri, cându obiectulu de cérta este intre fostulu domnu de pamentu si fostulu iobagiu despre natur'a pamenturiloru singuratice, si terminulu e anulu 1829, preste care nu se póte merge inderetru.

Natur'a relatiuniloru urbariale ce s'a desvoltatu pre fundulu regescu, este o cestiune nu numai de dreptu privatu, ci in mare mesura o cestiune de statu si de dreptu publicu, carea contiene nu numai cele mai sânte interese aloru mii de locuitori, ci totodata interesulu de linisce alu statului si interesulu principalu de avere alu corónei, despre ce legelatiunea cauta sa despuna.

Comunele din scaunele filiale Salisce si Talmaciu cari se tienu de scaunulu Sabiiului, prin deputatulu Ioane Puscariu au datu unu memorandu la camer'a representativa pentru regularea relatiuniloru publice. La acestu memorandu a scrisu desluciri advocatulu Vilelmu Bruckner din Sabiiu. Camer'a representativa inca n'a otaritu. Acum'a se apropia ocasiunea spre acést'a.

Articlulu de lege XLIII din 1868, cându a regulatu in detaiu uniunea intre Ungari'a si Transilvani'a, in §. 16, impoterindu guvernulu cá sa faca provisoriu despusetiunile de regulare: i-a impusu de datorintia „ca--dupa ascultarea respectiviloru, sa astérna dietei astufeliu de proiectu de lege, carele sa iee in consideratiune si sa aduca in consonantia atâtu drepturile ce se basézа pre legi si contracte, câtu si egal'a indreptatire a tuturoru cetatieniloru patriei de pre teritoriulu fundului regescu de veri ce natiunalitate aru fi“

Acésta despusetiune a legei este atâtu de elastica, in câtu pre basea ei se pare ca deodata si la olalta se potu imbracisiá atâtu regularea relatiuniloru de dreptu publicu, câtu si a acelor'a de dreptu privatu; dara acésta neregulabilitate aru incurcá caus'a. Reuniunei nóstre i se pare ca e problema grea — de o parte: „ascultarea respectivileru, legile si contractele si dóra privilegiele splicate in feliurite moduri, — de alta parte: sa se iee in consideratiunea nesesaria si sa se aduca in consonantia egal'a indreptatire a tuturoru cetatieniloru patriei de veri ce natiunalitate.“ Dupa a nóstra parere nepretensiva, aru trebuí sa se desparta ceea ce nu se tiene de olalta. Autonomi'a fundului regescu, organismulu seu municipalu, inpartirea libertatei politice pre basea egalitatei de dreptu intre toti cetatienii patriei de pre teritoriulu fundului regescu de veri ce natiunalitate aru fi densii, — acést'a e astufeliu de cestiune de dreptu publicu, cu carea privilegiulu nu incape, nici nu sufere cá organisarea venitória sa creeze statu nou in statu.

Deci acésta cestiune de dreptu publicu aru trebuí sa se deslege separatu, pre basea principieloru cari in 1848 s'au prefacutu legi. Dara aru trebuí sa prmérga otarirea relatiuniloru de natur'a dreptului privatu, va sa dica, cum ca cetatienii patriei ce locuescu pre fundulu regescu sa se restituésca mai intâiu in posessiunea drepturiloru ce li s'au luatu, sa se incete tóte sarcinele remasitieloru urbariali si sa se dechiare prin articlu de lege cum ca: comunele din scaunulu Talmaciului, din alu Saliscei si celea ale Branului, numai in privinti'a municipiala au fostu si suntu sub jurisdictiunea fundului regescu, starea loru cetatienésca, regularea relatiuniloru loru de posessiune, nu se potu decide nici dupa regulele pentru regularea posessiuniloru ce-su statorite in patent'a din 21 Iuniu 1854, nici dupa ordinatiunile urbariali emise mai tardiu, ci acele comune sa póta posiede intregu teritoriulu hotareloru loru, padurile loru, apele loru, câmpurile loru, ca-si cei'a-lalti mai multi cetatieni liberi de pre fundulu regescu, dimpreuna cu dreptulu loru de regale, asisderea cá cetatieni liberi; sa se dechiare ca le voru posiede, si sa se otarésca restituirea loru intrensele.

Ministeriulu se va ingrigí despre aceea, cá pre calea administrativa sa se intemple impartirea si socótele reciproce in privinti'a muntiloru revindicati si in privinti'a folóseloru ce cei VII judi si orasiulu Brasiovu le au luatu dela comune in decursulu timpului; acést'a sa se intemple dupa ascultarea pârtiloru si pre basea cercetârei detaiate a dateloru referitórie la lucru, luându-se in consideratiune dreptatea si ecitatea.

Pentru ajungerea acestui scopu, asta Reuniune si recunósce de o detorintia cetatienésca a sea, cá sa astérna inaltului Ministeriu unguresc de justitia urmatóriele puncte pentru unu proiectu de lege: (L'amu publicatu in nr. 7. a. c.)

Dela resbelu.

Cetimu in „Romanulu“:

O scrisóre particulara, sosita in Bucuresci si scrisa din Friburgu, in Elveti'a, contiene, despre sosirea francesiloru in acestu orasiu, amenuntele de mai la vale. Le reproducemu pentru cá sa se védia la ce gradu de abnegatiune, nobletie si marime de sufletu ajunge unu poporu, care se bucura multu timpu d'unu regime de libertate si moralitate: de regimele republicanu.

Aspectulu trupeloru de linia si de mobili erá atâtu de infioratoriu, in câtu nu-mi potui oprí lacrimile vediendu-i. Unii nici nu se mai puteau teri, altii mai ca nu mai aveau incaltiaminte; acesti'a erau pre jumetate imbracati, acei'a slabi, noroiati, nespalati si strentiarosi; intr'unu cuventu i ai fi potutu luá dreptu unu lungu cortegiu de cersitori, afara de câte-va esceptiuni.

A trebuitu sa se golésca tóte scólele, chiaru si colegiulu, pentru a primí pre toti acesti soldati; scólele primare si secundare de fete, casarm'a, Augustinii, Ligorienii, tóte aceste cladiri s'au implutu cu densii. Ieri séra numerulu soldatiloru erá asiá de considerabile, in câtu mai multu d'o suta dintre densii au fostu pusi in biseric'a Cordelieloru, unde caritatea publica a mersu se i primésca.

Politi'a locale invità pre toti locuitorii din orasiu sa faca supa pentru prisonieri: in timpu de trei dile sér'a si diminéti'a, ulitiele furnicau de ómeni si femei, ducendu supa in localurile ocupate de nenorocitii nostrii óspeti.

Nimicu nu egaléza aventulu caritâtiei ce Friburgesii au aretatu cu acésta ocasiune: tóta lumea rivalisá in zelu pentru a ajutá pre sermanii soldati; nutrimentu, vestminte, incaltiaminte, rufaria, ingrigiri medicale, totu ce cerea, totu ce reclamá miseri'a ingrozitóre a acestoru ómeni li s'a datu cu imbelsiugare. Unu comitetu compusu din cele mai de capetenia dómne din orasiu s'a formatu pentru a ingrigí si legá ranele acestoru nenorociti: amu vediutu cu ochii mei pre d-nele Reynald de Peyrolles, Mayllardez si Diesbach de Courgevaux punându-se in genunchi inaintea soldatiloru, luându-le, legându-le cu ingrijire, cu precautiune si c'o admirabile solicitudine.

Unor'a piciórele le erau inghetiate, altor'a degetele gangrenate; piciórele acestor'a erau asiá de imflate, in câtu nu se mai puteau incaltiá cu nici

unu felin de incaltiaminte ; la acel'a nesce râni adânci le lasá sângele sa cura.

Notéza bine ca eu insu-mi amu vediutu acestea, ca eu insu-mi amu tienutu cu mânile acele sermane picióre, ca insu-mi le amu curatiatu de oribilele trentie putredite, cari pentrunsesera in carne si pre cari le amu inlocuitu cu nesce buni ciorapi.

In fine acesti nenorociti suntu gasduiti, nutriti, ingrigiti in familia, si fia-ce burgesu a primitu câte 30—40; amu vediutu lucratóre cari traiau cu multa strimtorare din lucrulu loru de fiacare di, strangendu doi-trei soldati de pre ulitia si cedându-si paturile spre a culcá intr'ensele pre óspetii loru. O ambulantia stabilita la Ligorieni primiá pre bolnavii ordinari ; cei ce erau isbiti de bóle contagióse erau transportati intr'unu lazaretu particularu.

Satele nu s'au destinsu mai putienu de câtu orasiulu : mai tóte fermele si au in ele óspeti si unu mare numeru din nenorociti au scapatu d'o mórte sicura, gratia ingrigiriloru tieraniloru, cari s'au dusu sa-i caute prin zapada in care cadiusera de slabiciune séu de nevoia, neputendu merge mai departe.

Câti-va prisonieri prussiani suntu in cantonulu Bern'a, si de buna séma c'acésta mesura e o vicleniа a lui Bismarck, care vrea se véda cum tratâmu pre compatriotii sei.

Mai multe diuarie germâne declara in gur'a mare ca prussienii au silitu armat'a lui Bourbaki sa se refugieze in Elveti'a pentru cá sa se pedepsésca acésta tiéra de simpathiele ce a aretatu pentru Franci'a.

Afara d'acést'a credu ca nu suntu suparati ca acesti 80,000 ómeni din Elveti'a suntu o sarcina mai putienu pentru densii.

B r a d u (C. Zarandului) in 4 Febr. st. v. 1871.

Onorata Redactiune ! Este cunoscutu o. p. cetitoriu ca inca din a. 1863 Escelenti'a Sea Pré Sântitulu nostru M tropolitu, cá Supremu Inspectore a scóleloru române gr. or., din zelulu, celu are câtra inaintarea poporului in cultura, a introdusu o institutiune fórte folositória, conferintiele invetiatoresci. Nu voi a aratá resultatulu imbucuratoriu a acestei institutiuni, acést'a o scie fia-cine, care se intereséza câtu de pucinu de starea invetiamentului, o cunoscu mai bine invetiatorii, cari imbracisiéza din ce in ce mai cu caldura aceste confe rintie.

Se scia, ca conferintiele se tienu in totu anulu in feriele de véra pre totu loculu. Invetiatorii din tractulu Zarandului inse, in feriile anului trecutu, patrunsi de folosulu ce lu tragu din acésta institutiune, otarîra cá in fia-care anu sa se tiena trei conferintie, si adeca dóue semestrale si un'a in feriile de véra. Deci I-m'a conferintia semestrale fu convocata pre 29 si 30 Ian. st v. Eramu fórte curiosu sa vedu câti invetiatori se voru presentá la aceste conferintie, câci timpulu de iérna schimbaciosu nu pré dá sperantie de unu numeru mare.

Daru ce bucuria ! cându amu vediutu ca dintre 31 invetiatori tractuali 24 se presentara si numai 7 absentara din cari insa 3—4 morbosi.

Adunându-se deci toti cei presenti in localitatea scóleloru normali, conducatoriulu, unu invetiatoriu dela scólele norm. de ací, deschide conferintiele prin o vorbire „despre scóla si missiunea ei, apoi se luara inainte obiectele, ce erau de pertractatu si adeca : cârtile scolastice.

„Elemente de istori'a naturei si fisic'a, istori'a patriotica si geografi'a.“

Dóue dile, câtu tienura aceste conferintie, a duratu discussiunea numai despre instori'a naturei, cele-lalte se voru pertractá in conferinti'a prossima, ce se va tienea in lun'a lui Maiu. Cine a petrecutu cu atentiune aceste conferintie a potutu observá unu zelu caldurosu a invetiatoriloru câtra chiamarea loru cea atâtu de grea. Cu acésta ocasiune reverendissimulu domnu protopopu Moise L a z a r u in o siedintia intréga tienù invetiatoriloru prelegere pedagogica despre aceea cum are invetiatorulu sa tracteze cu scolarii sei in si afara de scóla, aratându pre largu care tractare e atragatóre si care respingatóre. In fine se promisera fia-care invetiatoru ca cele pertractate in conferintie le va aplicá in scóla fatia cu elevii sei. Dee ceriulu cá discussiunile acestoru conferintie sa fia incoronate de celu mai bunu resultatu ! ! !*) B.

D e p r e m a l u l u O l t u l u i 19/2 1871.

Onorata Redactiune ! Cu permissiunea on. publicu voiu atrage atentiunea rev. d. protopopu administratoru a Treiscaunilor si Hedhigu si in specie a Maritului Consistoriu archidiecesanu in respectulu parochiei vacante din Micoujfalu si fili'a Bichsadu, dóue comune tienetóre de comitatulu Albei-superióre, dara intre Treiscaune secuiesci si Ciucu secuiescu inclestate si asiá dicându absorbite de elementu secuiescu, comune de 1011 suflete române de religiunea gr. or., insa intr'atâtu magiarizate, de d'abiá suntu 2—3 intre ei, cari sciu romanesce. — In comunele acestea devedindu parochi'a prin repausarea preotului N. B. vacante, carele au servitu acelei parochii 41 de ani, lasându-si un'a veduva órba dupa sine fâra de adaposlu, — s'au escrisu concursu din partea comitetului parochialu concernentu si s'au publicatu in Nr. 10 a „Tel. Rom.“ Deca concurentii la acea parochia voru ceti cu deamerunlulu acelu concursu, se voru convinge, ca asiá parochia bine dotata cam raru se afla, si déca voru computá pretiulu celoru 120 galete a 4 fl. =480 fl, mai departe pretiulu a 149 cara de lemne a 2 fl. =298 fl., ce aru dá o suma intréga de 778 fl. v. a. venitu siguru, nesocotindu alte venituri, cele are unu preotu inca, credu ca numerulu concurentiloru va fi mare si inca de cei mai bine cualificati, cá si Maritulu Consistoriu se-si póta alege unu preotu cultu si devotatu causei natiunale, care va avé missiune mare in aceea parochia a recâstigá 1011 suflete române magiarizate in sinulu natiunei române.

Numai un'a mi téma, ca din caus'a nesciintiei limbei magiare, cei deplinu cualificati si zelosi nationalisti nu voru concurá, ci numai cei necualificati, cari sciindu limb'a magiara, voru avea preferintia la ocuparea acestui postu bunu si misslonariu, de cari Dumnedieu sa-i ferésca pre crestinii si pre natiunea nóstra. Cá acést'a sa nu se intemple, aru trebuí 2—3 candidati de preotia cualificati anume sa studiese cu deadinsulu limb'a magiara, cá se póta ocupá câte unu postu bunu si in secuime si in marginea ei si sa-si implinésca o missione frumosa si mare de ale redá româniloru magiarizati limb'a stramosiésca prin tempuri vitrege rapita. Decumv'a nu s'aru eflá candidati de parochia deplinu cualificati, cari sciu si limb'a magiara, dupa parerea mea n'aru trebui grabitu cu implerea acestui postu, ci aru trebuí unu candidatu sa invetie in restempu de 3—6 luni limb'a magiara, apoi sa ocupe postulu seu, de si totu minutulu perdutu cu neocuparea postului aduce periclu acelei parochii, neavendu ea preotu si administrarea ei fiindu cu multe pedeci impreunata, alte confessiuni incepu cam a vená dupa sufletele nóstre.

Amu fostu detoriu ale aduce aceste la publicitate, cá parochi'a aceea sa fia inzestrata cu unu preotu sdravânu !

Cu permissiunea dlui Redactoru mai amu inca un'a sa amintescu in respectulu impartirei baniloru imperatesci pentru preotîmea mai saraca si mai deligenta, si chiaru reflecsiunea dlui redactoru la unu articlu datatu din Cricau in nr. 6 a „Telegrafului“ mi da ansa la o observare nevinovata inse pre adeveru basata, in care reflecsiune redactiunale se amintesce aceea, ca unii protopopi, déca facu abtrageri dela ajutoriulu donatu respectiviloru parochi, „se fia aratati organeloru respective spre indreptarea reului, d é c a e l e e c s i s t a i n r e a l i t a t e, dara nu a scrie in publicitate lucruri de natura asiá delicata in abstractu sciindu ori si cine, ca déca se póte nu are locu conclusiunea la aste.“ A mea observare sta dintru aceea, ca d. Redactoru sa nu se indoiasca nici decum despre subtragerile susatinse, pentru ca in realitate esista subtrageri nu numai de buna-voia, ci si fortiate, despre care i-asiu potea dá date sigure, dara nu voiu se vatemu persóne si nu voiu se facu neplaceri respectiviloru preoti, carii aru fi numai persecutiunei protopopului respectivu esposi ; prin urmare casuri de acestea nu potu fi aratate organeloru respective, ci altu mediocu la incongiurarea reului acest'a trebuie cautatu si pre alta cale banii respectivi impartiti.

Sapienti satis ! ☐.

*) Ne ai obligá fórte câudu ni ai impartasî ceva sî despre meritulu discussiunei asupr'a „Elementeloru de istori'a naturei sî fisica.“ R.

Varietâti.

*** (U n u t o a s t u). Cetimu in diarulu francesu „Messager du Nordu“, dela 15 Ianuariu, urmatoriulu incidinte care a produsu o vie impressiune la tóte curtile din Europ'a : „Duminec, 7 Ianuarie, la St. Petersburg, erá prându de gala la curte. Principii din famili'a imperiala, ambasadorii curtiloru streine si marii ofcieri ai corónei erau presinti. La desertu, Czarulu primesce o depesia. Rupe pliculu, si fati'a i deobicinuitu nepasatóre, se luminéza de unu surisu : „Domniloru, dise imperatulu cu o vóce resunatóre, amu se propunu unu toastu...“ Toti óspetii se ridica in picióre. Apoi Czarulu urméza in acesti termini : „Primescu o telegrama de la unchiulu meu, regele Prussiei, care mi anuntia, ca armatele sele au luatu cu asaltu Mont-Avron, de unde potu se bombardeze forturile Parisului. . . Domniloru, beau pentru Prussi'a si pentru Imperatulu Germaniei. . .“ Toti ospetii si ridica pacharulu. Singuru principele mostenitoriu alu corónei si pléca pacharulu, lu sfarama cu receaia de mésa, se inchina respectuosu inaintea Czarului apoi oferindu bratiulu marei princese, femei'a lui, care imparte tóte simtiemintele lui francese, parasesce sal'a óspetiului. A dóu'a di primia ordinea de a stá optu dile la arestu de rigore. Politi'a russésca a cautatu a nabusî acésta afacere : insa toti francesii distinsi, cari locuescu la St. Petersburg, au mersu sa se inscrie la marele principe mostenitoriu.“

*** (O ingrozitóre reprivire asupr'a cumplitului resbelu franco-nemtiescu) aruncara unele foi din, Germani'a, acum de câudu cu armistitiulu, constatându urmatórele : S'au batutu 23 de batalii mari anume la — Weissenburg, Wörth, Spichern, Pange, Mars-la-Tour, Gravelotte, Beaumont, Sedan, Noisterville; — la Orleans, Amiens, Champigny, si Brien câte trei ; la Beaugency, Bapaume, Vendome, Le Mans, Belfort, St. Quentinu si in urma inca odata la Parisu. Dintre aceste batalii in cea dela Gravelotte au luptatu de ambele pârti aprópe 500,000 de armati, adeca 280,0000 de nemti contr'a 210,000 de francesi. La Sedan 250,000 de nemti au luptatu contr'a 150,0000 de francesi. Cele mai sângeróse lupte au fostu lânga Metz, la Pange, Mars-la-Tours si Gravelotte ; in césta din urma perderile ambeloru pârti s'au urcatu preste 35,000 ómeni. — Afara de amintitele 23 de batalii mari, s'au mai intemplatu, cu cele mai nóue dela Belfort, preste 50 de loviri partiale, mai mici, si — 20 de cetâti s'au combatutu. Tóte acestea intr'unu scurtu timpu de abiá siese luni ! In astfeliu de scurtu timpu, atâtea si atâtu de cumplite loviri, atât'a sânge si astufeliu de perderi infricosiate nu s'au mai intemplatu de câudu e lumea.

Insciintiare.

Deschidiendu-se in 1 Martiu a. c. in institutulu reg. de mositu din Sabiiu cu sulu de instructiune pentru mósie, candidatele de mositu de natiunalitatea româna si nemtiésca suntu provocate a se insinuá pâna la terminulu indicatu la subscrisulu spre a fi primite in cursu.

Dr. Lukas Mikulics
profesoru ord. de mositu

(9—3)

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei parochia a Miko-ujfalului si fili'a Bikszád, in protopopiatulu Heghigului, statatóre din 1011 suflete, se escrie concursu pâna la 27 Februarie 1871.

Emolumentele suntu :

1. Pre lânga venitulu stolare, de tóta famili'a câte dóue ferdele bucate, un'a de tómna, si alta de primavéra, veduvele pre jumetate, care se sue la 120 galete bucate.
2. Din ambele comune 149 cara de lemne, care computate la olalta dau 33 orgii.
3. Cartiru liberu.

Doritorii de a ocupa acésta statiune suntu avisati; ca prelânga limb'a romana se cere sa cunósca si cea maghiara, iér recursele bine instruate sa le astérna Domnului Protopopu Ioane Petricu la Brasiovu, si anume de voru fi concurentii preoti, au sa-si ceia mai întâiu voia deta venerabilulu consistoriu archidiecesanu prin petitiuni motivate, si insocite de opinarea respectivului protopresbiteriu, iéra cei mireni sa aiba in vedere statutulu organicu, si anume § 13 si 121 ai acelui'a.

Miko-uifalu in 29 Ianuariu 1871,

In contielegere cu dlu protopopu.
Comitetulu parochiale.

14—2

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a si tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 14. ANULU XIX.

Sabiiu, in 18 Februarie (2 Martie) 1871.

Nr. cons. 101. 1871.

Preacinstitiloru Parinti Protopopi ! Cinstitiloru Par. Administratori protopopesci si Cinstita Preotime din Archidieces'a româna greco-orientale a Ardealului !

Congresulu nostru natiunalu bisericescu românu din anulu 1870. in siedinti'a sea a XIII. tienuta in 15 Octobre an. tr. luându la desbatere operatulu comissiunei scolastice, intitulatu: „Organisarea provisoria a invetiamentului nationalu confessionalu in Mitropoli'a gr. or. a Româniloru din Transilvani'a si Ungari'a“ sub Nr. protocolaru 156. l'au primitu in modu provisoricu cu urmatoriulu conclusu:

„Congresulu primesce provisoriu proiectulu comissionalu despre unu regulamentu in privinti'a regularei invetiamentului, si lu recomânda sinódeloru eparchiali a lu pune in lucrare si a referá apoi Congresului despre vitalitatea acestui proiectu.“

Asemenea au primitu acelu Congresu si operatulu comissiunei, esmise pentru elaborarea unei proceduri disciplinarie, aducendu-si in privinti'a acestui operatu in siedinti'a a XIV. din 16. Octobre a. tr. Nr. prot. 171. urmatoriulu conclusu:

„Pentru scurtimea tempului Congresulu de fatia neslobodinduse in desbaterea acestui obiectu 'lu predà sinódelru eparchiali, cá sa si dee parerea despre elu la urmatoriulu Congresu.“

Si in fine s'au primitu de câtra numitulu Congresu in siedinti'a a VII. din 8. Octobre a. tr. Nr. 77 operatulu comissiunei, esmise pentru regularea parochieloru sub titul'a: „Dispositiuni generali privitóre la regularea parochieloru.“

Tóte aceste trei operate se afla cuprinse in protocolulu congresualu din. 1870. edatu si tiparitu in Tipografi'a nóstra archidiecesana, care costa 1. fl. v. a.

Acestu Consistoriu petrunsu fiindu de insemnatatea cea mare, ce o au tóte aceste trei operate ale desunumitului Congresu pentru inaintarea si inflorirea causei nóstre bisericesci si scolare, au aflatu de bine in siedinti'a sea de astadi, ale aduce si pe calea acést'a la cunoscinti'a preotimei si prin dens'a la cunoscinti'a poporului nostru credinciosu si cu deosebire intelegintiei nóstre, cá acést'a sa aiba ocasiune a se ocupá cu ele, ale studiá bine si seriosu, si a'si face observarile sale asupr'a vitalitatiei loru fatia cu impregiurarile nóstre de astadi, pentruca de comunu e cunoscutu, ca ori ce lege, ori ce institutiune, déca e cá sa 'si ajunga scopulu, pentru care e adusa ea, trebue mai intâiu luata la unu studiu seriosu si omnilaterale.

De aceea Consistoriulu nostru archidiecesanu nu póte a nu recomândá cu tóta caldur'a aceste operate congresuali preotimei si intelegintiei nóstre mirene spre studiare cu aceea, ca ori cine aru voí a'si face observarile sale asupr'a acestoru operate, le póte face séu deadreptulu la acestu Consistoriu, séu in publicu in organulu de publicitate alu Mitropoliei nóstre, care este „Telegrafulu Romanu.“

Sabiiu, din siedinti'a Consistoriului archidiecesanu tienuta in 4. Fauru 1871.

Pentru Escelenti'a Sea Par. Archiepiscopu.

Nicolau Pope'a

Vicariu archiepiscopescu.

Parastasulu pentru Emanuilu Gojdu.

Sabiiu 18 Fevruariu 1871.

In Biseric'a nóstra din cetate s'a serbatu in duminec'a trecuta, conformu conclusului congresuale si circulariului consistoriale publicatu si in acésta fóia la tempulu seu, o serbatóre de jele, dara totu odata si o serbatóre de consolatiune. O serbatóre de jele pentruca ea ne a reamintitu perderea unui barbatu românu, carele a avutu o inima fórte ferbinte câtra natiunea si biseric'a sea, care inima s'a vediutu in marimea ei numai dupa mórtea sea; o serbatóre de mangaiere, câci ocasiunea acést'a ne-a improspetatu memoriei nóstre, ca si pentru noi a resaritu acele tempuri, cari ne dau mecenati adeverati, la a câroru lumina caldurósa se voru regenerá campiile cele ce fura parasite mai nainte, ale culturei nóstre natiunali, si voru disparea mecenatii cei falsi si ambitiosi de a trece de atari, cari suntu unu periculu pentru esistinti'a nóstra generale natiunale si bisericésca.

Rugaciunile inaltiate pentru sufletulu marelui testatoru, Emanuilu G o j d u, au fostu dara unulu din acele prinóse, care au emanatu din cea mai profunda inima. Si putemu fi incredintiati, ca sufletulu acestui ageru petrundietoriu in viitoriulu natiunei nóstre se va odihni cu spiritele dreptiloru celoru ce s'au seversitu, asiá dupa cum se vede ca tinde si spiritulu lui cá sa ajunga românii sa se odihnésca in unitatea credintiei si in cunoscinti'a marirei cei neapropiate, in staululu celu inseparabilu si mantuitoriu alu lui Chsu, chiaru si aici in acésta vale a plângerei, dupa cum o numesco proroculu.

Servitiulu Ddieescu renduitu de sta maica biserica pentru atari impregiurâri a fostu celebratu de Escelenti'a sea Preasântitulu Archiepiscopu si Metropolitu A n d r e i u, asistându-i P. Vicariu archiepiscopescu Protosincelulu Nicolau P o p e a, si alti Asesori consistoriali si profesorii Institutului nostru Archidiecesanu.

Cu ocasiunea acést'a P. Vicariu a rostitu o cuventare panegirica, carea a electrisatu pre ascultatori. Penelulu seu oratoricu nu a lasatu nimic'a ne infatiesiatu ascultâtoriloru din cea ce are a infatisiá, din ceea ce are sa dica biserica, natiune si a fi alipitu de densele. Nu o descriemu mai departe, ci insistemu, precum pre cale privata asia si in publicu, cá P. Vicariu sa nu tiena acésta maretia cuventare sub obrocu, ci sa o dea publicitâtiei, pentru ca o credemu folositóre nunumai pentru cerculu celu strimtu alu celoru ce a fostu de fati'a in biseric'a, ci intregei românimi, cu deosebire româniloru din provinci'a nóstra metropolitana.

Servitiulu Ddieescu s'a terminatu dupa 12 óre. Deci fia rugaciunea bine primita si sufletulu reposatului odichnésca-se cu dreptii cei ce s'au seversitu, in veci.

Eveneminte politice.

Unu telegramu alu imperatului germanu incunosciintiéza conditiunile de pace intre Franci'a si némti. Cederea Elsasului fâra de Belfort, Lotaringi'a nemtiasca cu forteréti'a Metiului si cinci miliarde de franci desdaunare in bani. Pâna la platirea sumei némtii tienu ocupate unele pârti ale Franciei si a le Parisului.

O scire telegrafica de alalta ieri spune ca Parisulu fu alarmatu. Gard'a nationala francesa s'a pornitu, armata, spre Avenue de Ternes, cá sa se opuna prussianiloru, sa nu intre in Parisu. Evenementulu acest'a póte avé triste urmâri. Prussianii aveau sa intre ieri in Parisu.

Diet'a Ungariei.

Presiedintele S o m s s i c h deschide siedinti'a din 14. Februariu a casei deputatiloru la 10 óre. Pre fotoliele ministriloru: H o r v a t h, S z l á v y, K e r k á p o l y i si G o r o v e.

Dupa finirea formalieloru obicinuite face Ign. Helfy urmatórea interpelatiunea: De vre-o câte-va dile aparu in viati'a publica simtóme, care suntu pré momentóse, pentru de ale potea ignorá. In Cislaitani'a s'a denumitu unu ministeriu pre asiá numit'a „cale estraparlamentaria“, care a surprinsu pre fies-cine, care a venitu pre ne-asteptate.

Iritatiunea asupr'a acestui pasiu inca nu s'a potolitu, si regimulu nostru a si adoptatu acésta procedere, ocupandu unu ministeriu (de cultu si instructiune) in modu estrapalamentariu. Aceste suntu simtóme, care anuncia apropierea unei epoce, ce trabuie sa ne umple de ingrigiri. Mai departe s'a ocupatu si alu doilea ministeriu devenitu vacantu (de interne) pre cale inormale.

Altu cum obicinuesce unu ministru, nainte de denumire, a espune partitei sele programulu seu; dnulu T ó t h a espusu in cerculu seu numai dupa denumire principiele sele si aceste suntu acele contr'a câror'a fia care liberalu in Ungari'a se lupta de decenii. Se arata formalu reintroducerea economiei de administratori, se vorbesce numai de comitii supremi, la autonomia nu se cugeta niminea. In fine contiene „Közlöny“ de astadi scrisórea regésca prin care se incheie delegatiunea deschisa in Pest'a in Vien'a. Aceste tóte suntu inregularitâti care la olalta dau situatiunei o fisiógnomia seriósa. De aceea rogu pre domnulu presiedinte alu minist. cá sa ne dee o deslusire despre situatiunea presinta. Déca ne amenintia pericoli asiá demari, sa i conóscemu celu pucinu! (Aplause la steng'a estrema.)

Interpelatiunea se va transpune presiedintelui ministriloru.

Trecendu-se la ordinea dîlei se continua desbaterea despre spesele pentru comissiunea de codificatiuni.

Pentru votarea sumei preliminate vorbescu. Andr. H â l m ó s s y, Dom H o r v a t h ministr. de justitia Horvath si I. S c h w a r z, contr'a Ign. D i e t r i c h si B. S i m o n y i cu ce siedinti'a se si incheie la 3 óre.

Siedinti'a din 15 Febr. Presiedinte: S o m s s i c h. Pre fotoliele ministriloru: A n d r a s s y, G o r o v e, H o r v a t h, K e r k a p o l y i, P a u l e r, S z l a v y si Toth.

Dupa cetirea si autenticarea protocolului se trece la ordinea dîlei, la care sta continuarea desbaterei despre spesele comissiunei de condificatiuni.

Ad. L a z a r vorbesce contr'a.

Tr. D e á k pledéza pentru votarea sumei si ascerne in fine o modificatiune: „Cas'a votéza 50,000 fl. pentru despartiementulu de condificatiuni si pune sum'a acést'a ministeriului intregu la dispositiune, inse cu conditiunea, cá din despartiementulu acest'a sa nu se faca o corporatiune de amploiati de statu cu léfa stabile si ordinario pre anu.“

K. T i s z a polemiséza mai intâiu contr'a mai multoru ante vorbitori si recomenda in fine primirea propunerei lui G h y c z y:

Mai vorbescu in afacerea acést'a inca minist. de financie K e r k á p o l y i, B. P e r c z e l si in fine K. G h y c z y; dupa aceea se pune la votu si maioritatea camerei primesce propunerea lui Fr. D e á k.

Propunerea lui G. K e m é n y i, relativa la sporirea lefeloru judiloru dela jurisdictiunile tranne se cetesce si primesce.

Postulu cestiunatu e asiá dara votatu cu 571,400 fl.

Cu aceste e incheiata si desbaterea despre bugetulu minist. de justitia.

Spesele pentru provisoriulu Fiumanu preliminate cu 50,760 fl. se votéze fâra desbatere.

Propunerea lui Al. C s i k y, cá cas'a sa ota-

résca o dî in septemana, in care sa se perfracteze petitiunile incurse, se primesce si se prefige spre scopulu amintitu Sambat'a.

Spesele sustienerei casei regesci preliminate cu 3.650,000 fl.; spesele de cancelaria a cabinetului regescu cu 60,829 fl.; cuotele datoriei de statu cu 32,723,200 fl.; spesele senatului cu 800,000 fl. se votéza.

Urméza la desbatere spesele pentru pensiunile comune, preliminate cu 278,000 fl., a câroru votare se amâna.

Incheierea la ½3 óre.

Siedinti'a din 16 Febr. Presiedinte: Somssich. Pre fotoliele ministriloru: Gorove, Horvath si nou denumitulu ministru croatu conte Pejacsevich.

Dupa resolvirea formalieloru obicinuite trece cas'a la ordinea dilei, la care se pune mai intâiu preliminariulu curtiei supr. de comtabilitate; recerinti'a ordinaria e preliminata cu 199,885 fl., cea estra ordinaria cu 10,000 fl. cá suma rotunda inse se cere 200 000 fl. Comisiunea financiale e de parere, ca de órece esperinti'a sa prefiga recerinti'a adeverata a acestui oficiolatu, si de óre ce in alte state ajungu pentru curtea supr. de comtabilitate 120,000 fl., sa se accordeze cá suma pausiale 150,000 fl.

Propunerea comissiunei financiali se si primesce.

Urméza deci desbaterea asup'a bugetului ministeriului de cultu si instructiune.

Cá primu vorbitoriu pasiesce I. Schwarz. Densulu arata prin o vorbire mai lunga defectele cele numeróse, de care patimescu atâtu scólele medie câtu si superióre si primesce in fine bugetulu de basa pentru desbaterea speciale. Asemenea P. Hoffmann, E Iványca si Dr. Pulszky.

Incheierea la ½ 3 óre.

Siedinti'a din 17. Februariu. Presiedinte: Somssich. Dintre ministri au fostu de facia: Andrássy, Horvath Toth si Kerkápolyi.

Dupa cetirea si autenticarea protocolului siedintiei trecute se continua desbaterea despre bugetulu minist. de cultu si instructiune.

A. Körmendy (preotu protestantu) accentua însemnatatea instructiunei poporale si desémna starea ei in Ungari'a cu cele mai negre colori. Densula voiesce a eliberá scól'a de biserica. Elu voiesce o lege religiunaria nu pentru confessiuni, ci pentru individu. Elu voiesce a reparâ aceea, ce a stricatu domnirea preotiloru si cu bonurile ce serviau pana acum pentru ingrasiarea loru a ridicá instructiunea poporale. Votéza contr'a bugetului.

K. Tisza vorbesce pre largu asemenea despre insemnatatea instructiunei poporale.

La desbateremai iau parte Em. Henselmann M. Tancsics, S. Borlea E. Simonyi si secretariulu de statu Tanarky, toti pentru bugetu.

Cu aceste e incheiata desbaterea generale.

Incheierea siedintiei la 3. óre.

Discursulu deputatului S. Borlea,

tienutu in siedinti'a casei repr. a Ungariei, in 17 Februariu, la desbaterea bugetului ministeriului de culte si instructiune publ.

On. Casa! Facendu-se la ocasiunea desbaterei de facia de mai multe pârti vorb'a despre inspectorii scolari ai guvernului, si manifestându-se mai multe pâreri despre chiamarea si scopulu loru, precum in anulu trecutu, intru asemenea si asta-data s'a disu, ca ei, acei inspectori scolari, nu corespundu scopului si chiamarei loru: eu din partemi — marturisescu ca in acésta privintia nu potu fi de acordu cu dnii antevorbitori; pentru ca eu credu, ca déca si nu-si voru fi implinitu acei inspectori preste totu chiamarea, in parte insa totusi au corespunsu; — (s'audimu!) câci eu suntu de convictiunea ca guvernulu n'a numitu pre inspectorii scolari pentru scopulu culturei poporului, ci cu totulu pentru alta causa, din altu motivu. Trebuie sa tienu acést'a cu atâtu mai vertosu, câci cându erá sub desbatere legea pentru instructiunea publica, eu in privinti'a inspectoriloru scolari facusemu propunerea, cá prin lege sa se dispuna, cumca inspectorii scolari prin diferitele pârti sa se puna din maioritatea natiunalitâtiloru, cum se numescu ele aici, cari locuescu acele pârti, pentru cá astfeliu ei sa scie cum se cade limb'a maioritatei, la a cârei cultura au sa conlucre; — dar din partea guvernului s'a adusu ca — propunerea nu este de lipsa, fiindu ca ceea-ce pretinde ea, se intielege de sine. De sine — adeveratu ca s'a intielesu ceva, nu insa ceea ce propusesemu eu, ci tocmai contrariulu (Sgomotu). Celu putienu urmarile acést'a au doveditu; câci in acele districte, unde romanii suntu in maioritate absoluta, nu numai ca n'a pusu inspectori romani, ci a pusu de acei'a, cari sciu unguresce, nemtiesce, dóra si franciosesce, dóra chiaru si slovacesce, dar tocma romanesce nu; si din contra, intre slovaci a numitu inspectori cari sciu unguresce, nemtiesce, dóra si romanesce, dara slovacesce nu; astfeliu este, de cându unu atare inspectore scol. merge sa visite vr'o scóla si sa incérca a pronunciá câte-va cuvinte in limb'a scólei pre care n'o scie, atâtu copii, câtu si dascalulu trebuie sa prorumpa in risete, si M. sea dlu inspectoru devine obiectu de batjocura — pre spesele guvernului. (Ilaritate.)

Dupa a mea parere, pre cum amu disu, guvernulu n'a pusu pre inspectorii scol. pentru scopulu crescerei poporului, ci pre d'o parte cá sa aiba agenti, cari caletorindu prin tiéra sa faca servitie politiale, pre de alta parte, — si acest'a este scopulu principalu alu numirei loru, — cá sa magiariseze tiér'a (larma,) ba chiaru temeiulu principalu alu insasi legei de instructiune este magiarisare; (larma.) dupa a mea parere este acest'a.

A dóu'a causa a numirei aceloru inspectori a fostu, câci inmultindu-se preste mesura credinciosii guvernului, venatori de oficie, dupa ce ei nu putura incapé toti la curia si prin ministerie, ei napadira pre guvernu, ca — ce-o sa fia de ei, cum o sa fia ei remunerati pentru servitiele loru? (ilaritate;) la acést'a guvernulu molcomindu-i li-a disu: Nu ve temeti copii, (— mare ilaritate;) m'amu ingrigitu eu de voi, (ilaritate;) — vedeti voi n'ati fostu buni nici pentru curia, nici pentru alte oficie de statu; deci vomu creá pre sém'a vóstra posturi speciale, cu titlu de Maria Vóstra, cu lefe bune si fâra nici unu lucru; (ilaritate generale,) acele posturi voru fi bune pentru voi; vomu face din voi crescatori ai poporului; (ilaritate sgomotósa!) — li-a datu deci titlu de „mariti" si de consiliari regii, li-a datu lefe mari, li-a datu si — personalu, (ilaritate; intrebari: ce li-a datu?) personalu; (ce?) — mi se impare ca nu pricepeti ce voiu sa dicu, vi spunu deci pre latinía: li-a datu unu personalu, custatoriu dintr'unu adjunctu si unu scriitoriu, va sa dica, cu principalulu impreuna tocmai o compania de preferance, (ilaritate generale,) si pentru cá companiei domnesci sa nui lipsésca nici servitiolu necesariu, pentru cá sa fia cine sa li aduca sugari si alte trebuincióse, li-a datu inca si unu servitoriu oficialu. (Mare ilaritate.)

Acestea suntu, on. casa, dupa mine, causele si scopurile pentru cari s'au numitu inspectorii scol. De unde eu credu, ca aru fi multu mai bine, mai respundietoriu scopului, déca acele 265,000 de fl. preliminate pentru inspectorii scolari, pre lânga stergerea aceloru oficie, s'aru impârti intre confesiunile mai serace pre sém'a scóleloru loru; câci prin acést'a crescerea poporului, intr'adeveru s'ar naintá multu mai bine de câtu prin inspectorii scol; d'alta parte acésta on. casa ar dovedi ca-si aduce aminte si de saracime. Eu din parte-mi suntu convinsu ca déca acea suma s'ar impartí pre sém'a scóleloru confessionale si sub control'a guvernului, de care eu nu me temu, s'aru folosi numai spre scopulu crescerei poporului, cultur'a poporului aru dobândi unu aventu mai mare. Si credu mai departe, ca si insusi guvernulu trebuie sa aiba acésta prevedere, dupa ce a potutu sa se convinga, ca prin inspectorii scolari nu se póte face magiarisarea pre cum nu s'a potutu face la anulu 1859 germanisarea; câci sciutu este, ca in acelu anu Ministrulu im. de culte, contele Thun prin o asemenea lege a incercatu germanisarea, dar — firesce nici elu n'a reusatu, precumu toti bine scimu; — dupa mine deci, ce n'a succesu contelui Thun Leo la 1859, de siguru nu va succede nici guvernului de astadi, nici la 1871, si nici mai târdiu. Guvernulu n'are sa se téma ca prin stergerea institutului de inspectori scol. credinciosii i voru remané fâra pâne si-lu voru nepadi iérasi pentru aplicare, câci votându-se in bugetulu ministeriului de interne lefe pentru prefectii urbiloru libere, guvernulu sa binevoiésca, ai pune intr'acele posturi, cari fiindu mai bine dotate si avendu titlu mai inaltu, de Ilustrate, firesce ca si loru o sa le placa mai bine; apoi si la acele postori se voru pricepe pre atât'a, pre câtu s'au priceputu la inspectoratele scolari; in fine si activitatea li va fi totu aceea, adeca a scrie in tóta lun'a cuitantia si a incasá angari'a grasa. (Mare ilaritate.)

Asiu mai avé unele observatiuni in privinti'a egalitâtiei confessionale, ce se aminti de mai multe ori; dar dupa ce de câti-va ani amu invetiatu, ca egalitatea de dreptu, aici in casa, precum si afara si in diaristica, se intrebuintiéza numai cá o frasa frumósa, iéra cându este vorb'a ca ea, egalitatea, sa se puna in aplicare, nime nu vrea sa scie de ea, si prin urmare ca a vorbi aici si despre egalitate confessionale — aru fi o resipire de timpu, — pentru aceea nici nu mai facu amintire de ea, ci-mi incheiu vorbirea.— „Albin'a."

Cum vorbesce unu circulariu a dlui Beust despre Romani'a vedemu dupa „Rom." din Gazet'a de Colonia in urmatórele:

„N'amu incetatu nici o data d'a urmarí cu interesu si d'a favorisá progresele realisate de Români'a, in desvoltarea sea materiele séu politica, si simpatiele nóstre n'au fâcutu de câtu a cresce, de cându unu principe esitu dintrun'a din cele dantâiu case regale ale Europei a incercatu a se pune in capulu unei missiuni regeneratrice, atâtu de demne de incoragiare. Câtu despre agitarea care n'a incetatu d'a domní in Principate, cabinetulu nu vede intrâns'a de câtu nesce turburâri amagitóre fâra germene de unu viitoriu facundu pentru densele. Pe câtu timpu Românii voru resolve intre densii certele partiteloru loru, si efectulu disensiuniloru loru intestine, locale, nu voru trece preste óre cari limite, nu va puté fi temere ca ele sa afecteze seriosu destinatele tierei séu se compromita pacea generale. Admitiendu chiaru ca, in aceste conditiuni, se voru produce disordine, acestea nu voru fi de câtu trecatóre, si, cu tóte ca voru impedecá pentru câtu-va timpu mersulu afaceriloru Principateloru, nu voru avé nici o influintia dincolo de fruntaria.

„Cu totulu altu feliu se voru schimbá lucrurile, déca o intervenire streina aru vení sa dea putere agitatiuniloru interióre prin elemente capabile d'a le inveniná si de a le face mai suspecte inca. Acestea agitatiuni aru devení atunci asicurarea unui mare pericliu. Ceea ce no liniscesce insa, este c'acésta eventualitate, singura in adeveru neliniscitóre din puntulu de vedere alu liniscei publice, a fostu inlâturata, gratia intielepteloru mesuri luate de câtra puterile europene. Stipulatiunile din 1856 au opusu bariere, preste cari nu se póte trece, ori cârei interventiuni streine; pre câtu timpu aceste stipulatiuni voru avé putere de lege, vomu puté asiste fâra emotiune la evenemintele cari se voru produce in Principate, si a nu le considerá de câtu cá nesce crise momentane, cari se ivescu in tóte tierile ce cauta a se constituí definitivamente. Asiá dara aceste stipulatiuni suntu, dupa parererea nóstra, cea mai buna garantia pentru integritatea teritoriale a Principateloru.

„Petrunsi de acestu adeveru, simtimu vii'a necessitate d'a observá cu scrupulositate clausele tratatului de Parisu, si suntemu convinsi ca tóte celelalte cabinete impartasiescu modulu nostru de a vedé asupr'a acestei cestiuni, si suntu decise a se pronuntiá cá si noi. Déca puterile voru remânea credincióse acestoru principie si voru lasá Principateloru libertatea de a se ocupá ele insele, in marginile tratateloru, de detoriele esistintiei loru politice, avemu ferm'a convingere ca acésta tiéra va ajunge a invinge anevointiele momentului si ca nu se va aretá nedémna de simpatiele pre cari Europ'a le-a marturitu necontenitu.

„Iéca in ce modu a fostu primita de câtra cabinetele européne depesi'a circularia a dlui de Beust: Comitele de Wimpffen, ambasadorele Austriei la Berlin, s'a aflatu mai intâiu in positiune d'a afirmá ca de Thiele, ministrulu de esterne alu Prussiei „impartasá acestu modu d'a vedé, din tóte punctele de vedere, si este cu totulu de acésta parere." Comitele Apponyi, ambasadorele Austriei la London, a disu ca lordu Clarendon lu autorisase a declará comitelui de Beust „ca se uni pre deplinu cu ideile séle si ca terminii in cari ele erau esprese fi conveniau in tóte privintiele." Principele Gortschakoff respunse comitelui de Chotek, dupa cetirea prealabile a circulariei;

„Va rogu sa spuneti comitelui de Beust ca, in ceea ce privesce principiele politice si consecintiele deduse in circularia, nu stau unu momentu la indoiéla a declará, in numele imperatului, ca ne

unimu pre deplinu si intregralminte cu argumentatiunea cancelariului imperiului austriacu. Iau cu satisfacere actu de acésta declaratiune, care respinge, in numele guvernului austriacu, ori-ce cugetare de intervenire isolata in afacerile moldovalace.“

In unulu din nrii trecuti ai fóiei róstre publicasemu discussiunea din camer'a Romaniei, provocata prin propunerea dlui D. Chitiu, de a salutá camer'a Italiei pentru decisulu ei de a dechiará „urbea eterna“ de capitala a regatului Italiei. Lasamu sa urmeze aici proiectulu respectivu de adresa insasi, elaboratu de comissiunea esmisa spre acelasi scopu si ascernutu camerei in siedinti'a din 5 Februariu a. c. prin dnulu Chitiu cá referinte alu acelei comissiuni:

Proiectu de adresa:

Adunarea deputatiloru României saluta cu entusiasmu votulu parlamentului italianu, care a consacratu mutarea definitiva a scaunului poterei Italiei unite in „cetatea eterna.“

„Românii daciani, rupti din cóst'a „poporului rege“, transplantati de divulu Traianu cá custodia neadormita la marginile departate ale lumei romane, in cursu de optuspredece secole aprópe, strabatendu prin intunereculu timpiloru si vicisitudiniloru adverse, si au conservatu intacte traditiunile, moravurile, limb'a si numele, si n'au incetatu ni-i odata de a si indreptá ochii si anim'a câtra Rom'a, focariulu civilisatiunei antice.

„Filii Italiei moderne, regenerati prin libertate si condusi de geniulu politicu alu marelui Cavour, suptu augus'ulu si eroiculu rege si-au versatu sangele loru generosu, alaturea cu marele popóre ale occidentelui, pentru caus'a independintiei orientelui.

„Acestu sacrificiu a facundatu spiritulu emancipatiunei politice si sociale in anim'a „Coloniei lui Traianu“ dela Dunare, si facù a se renasce la nóua viétia, din dóue state române aparinte, „o Romania unita si libera“, sub scutulu mariloru puteri, intre cari Itali'a, alaturea cu Franci'a a fostu cá o provedintia tutelari'a pentru mic'a loru sorora din oriente.

„De atunci anim'a româniloru a batutu intru un'a cá aceea a fratiloru loru din occidente: Unitatea Italiei, Rom'a capitale — au fostu si pentru români dorulu loru celu mai ardinte.

„Acésta tienta a dorintieloru italiene ajunsa, speranti'a nóstra este, ca principiulu „solidaritatiei de ginte va fi de aici inainte simbolulu de credintia alu tuturoru natiuniloru române.“

„Descendintii legiuniloru lui Traianu din Daci'a cu ochii tientiti neincetatu pe column'a neperitória, care a bravatu atatea secule d'ntele timpului si furi'a barbara, cá sa ateste autentic'a loru origine, spera, ca acestu monumentu secul riu ve va vorbi de noi mai elocinte decâtu totu ce debilea nóstra voce ar' pute rosti.

„Traiésca Itali'a si regele ei!

„Traiésca Rom'a capitale! Rom'a, léganulu nationalitatei nóstre!“ —

Onorata Redactiune! Au trecutu dej'a o luna de cându Maritulu Consistoriu Archidiecesanu patrunsu de missiunea sea inalta de a cautá medilóce pentru redicarea de biserici si de scóle confessionale au emisu unu Circulariu câtra ven. protopopi gr. or. din Transilvani'a pentru facerea unei colecte in folosulu unei bisericei gr. or. aicia edificânda in loculu celei vechi cutropinde si in folosulu unei scoli confessionali aicia infiintiânde si ambele acestea pentru 640 Români gr. or., cari nu sciu limb'a româna, inse se lipescu cu trupu si cu sufletu de biseric'a si de natiunea nóstra, si cari nu suntu in stare din propri'a loru putere a-si edificá biserica si scóla. — Amu asteptatu si asteptu cu incordare resultatulu susatinsului Circulariu si nu me indoiescu neci decumu in simtiulu religiosu alu crestiniloru nostrii, ca voru concurge cu toti din tóte pârtile, cu denariulu loru alu depune pre altariulu bisericei si a scólei nóstre de aici.

Asteptarea mea neci nu m'au insielatu, câci iéta! list'a cea dintâia a contribuintieloru mi-au sositu dela Brasiovu, acestu orasiu, care in Transilvani'a cuprinde cea mai multa burgerima româna, si in sinulu seu atâti'a nobili la sufletu si atâti'a crestini evlaviosi, incâtu o potemu privi de antemurulu nostru nationalu, incâtu, déca cetescu vro fapta buna facuta de acesti bravi cetatieni Români, me umple cu bucuri'a nemarginita, câci totudéun'a ei mergu inainte cu f pte bune. Le multiamescu in numele crestiniloru de aicia fratiloru Brasioveni pentru darulu loru marinimosu si Dumnedieu sa le resplatésca in sutitu binefacerea loru. Mai departe multiamescu si parintelui Baiulescu pentru concursulu seu datu la facerea acestei colecte. In specie inse multiamescu reverend. d. protopopu Iosifu Baracu, care mi-au promisu in specie facerea unei colecte in tractulu seu, pentru neobosit'a sea staruinti'a in cause natiunale, si speru, ca precum Brasiovulu au inceputu cu ersemplu bunu, asiá si celelalte comune tienetóre de Brasiovu de sub tractulu dlui protopopu nu voru intardiá cu asemenea fapte nobile a se aratá inaintea lumei. Asemenea rev. domnu protopopu Metieanu — dupa promisiunea facuta — inca ne va ferici cu o colecta considerabila. Credu ca nici ceilalti domni protopopi nu voru pregetá a-si pune tóta silinti'a, cá colectele sa aiba unu resultatu bunu.

Faptele bune nu astépta lauda, ci ele se lauda pre sine; cá inse totusiu on. publicu sa cunósca pe contribuentii marinimosi, grabescu aici numele loru a le publicá:

D. Bartolomeiu Baiulescu; 1. fl. D. Iordachie Davidu 50 fl. D. Dimitrie Iocioviciu 50. fl. D. Dimitrie Stanescu 50. fl. D. Radu Radoviciu 10. fl. D. Nicolae T. Ciurcu 5. fl. D. Diamandi Manole 5. fl. D Petru Acochimandreiu 5. fl. D. Nicolae Dimitriu 5. fl. D. Daniilu Demetenu 5. fl. D. Ioanu Sotiru 5. fl. D. Radu Pascu 5. fl. D Constandinu Steriu 5. fl. D. Constandinu I. Iuga 5 fl. D. Stefanu Sotiru 5. fl. D. George Ioanu Bombeu 5. fl. D. Ioanu G. Manu 5 fl. D. Iosifu Vasiadi 5. fl. D. Mihailu G. Stenescu 3. fl. D Stefanu Poenariu 2. fl. D. George Brateanu 2. fl. D. Ioanu T. Popoviciu 2. fl. D. George B. Popu 2. fl. D. Fratii Popu 2 fl. D. Christea N. Orgidanu 2. fl. D. Dimitrie Ieremi'a 2. fl. D. Nicolae Manu 2. fl. D. Siafranu et Trandafilides 2. fl. 50. xr. D. Oprea Sfetea 1. fl. D. Ioanu Urzica 1. fl. D. Nicolae Baboianu 1. fl. D. George Orgidanu 1. fl. D. I. Oprisiu 1. fl. D. Dimitrie I. Iug'a 2 fl. D. Ioanu Dusioiu 1. fl. D. George Nicolau 1. fl. D. George Georgiu 1. fl. D. Nicolae Ganescu 1. fl. D. Teodoru Gache 1. fl. D. Avidiru Aritonoviciu 1. fl. D. Ludovicu Romanu, Capitanu in pensiune 1. fl. D. George Craus 2. fl. 50. xr. Sum'a totala 264 fl: v. a.

Me rogu de toti colectantii a publicá tóte colectele facute si ale comunicá totunadata cu comitetulu parochiale gr. or. de aici. —

S psisantg-orgiu in 23/10 Februariu 1871.

Alecsiu Onitiu.
asesoru la Judecatori'a urbar. si notariu comitetului parochiale.

P. S. — Si maritele Consistorie dela Aradu, Caransebesiu si Oradi'a Mare fura recercate pentru esoperarea unui ajutoriu in caus'a susatinsa, déca inca nu cetii prin jurnale nimicu depre pasiunile facute pre acolo! Credu, ca recercarea nu va fi fâra resultatu si se voru emite si peracolo cercularie pre la respectivii D. protopopi si crestinii de pre acolo nu ne voru lasa fara ajutoriu, la a caror'a simtiu crestinescu apelezu! A. O.

Romani'a.

Lascrisórea Domnitoriului Romaniei mai reproducemu si urmatórele:

Urmarea desbateriloru asupr'a interpelatiunei dlui N. Blarembergu, relativa la epistol'a subscrisa „Carolu“ si publicata in tóte foile streine.

D. N. Ionescu. Dle presiedinte, déca onor. domnu representante alu colegiului intâiu dela Bacau nu aru fi venitu sa-si apropieze ideele din scrisórea anonima, care a facutu obiectulu interpelatiunei onorabilului nostru colegu, representantele de Brail'a, eu a siu fi pazitu o tacere religiósa si m'asi fi unitu cu acele mesuri, cari aru fi fostu mai consecinti si mai conforme cu ceea ce amu disu dela inceputulu acestei sessiuni, in privinti'a respectului ce fie-care dorimu constitutiunei. Dara fiindu ca vedu ca chiaru in sinulu acestei adunâri, acei cari se dicu mai amici ai tronului, acei'a tocmai profeséza celu mai mare despretiu pentru constitutiune..... (sgomotu; protestatiuni in drépt'a).

Voci. A vorbitu pre sém'a sea.

D. D. Ghic'a Comanescianu. Amu vorbitu in numele meu personale: nu amu vorbitu de felu numele vre-unui partitu. (Scomotu).

D. N. Ionescu. Domniloru, diceamu ca acei'a cari profeséza de a fi cei mai sinceri amici ai tronului, acei'a tocmai vinu astadi si arunca celu mai mare dispretiu asupr'a constitutiunei. (Scomotu). Acum vedu ca chiaru din partea aceea a Adunârei care se dice jun'a drépta, si din care face parte onorabilulu d. Dimitrie Ghic'a Comanescianu, se ridica protestâri unanime in contr'a cuvinteloru onorabilului d. Dimitrie Ghic'a Comanescianu, si acést'a nu póte de câtu sa ne aduca o si mai perfecta multiamire, fiindu ca, déca chiaru din partea aceea a adunârei a remasu isolata si reprobata vocea aceluia, care a atacatu constitutiunea, ce trebuie sa dicemu noi de o scrisóre, care dice ca acésta este o constitutiune quasi-republicana, pre care o declara ca nu este de tali'a nóstra? Negresitu noi nu putemu de câtu sa dîcemu ca aceea este o voce isolata; o voce singuratica, care nu este inspirata de simtiemintele natiunei.

Daru, domniloru, cestiunea nu este ací = de a scrutá unu scriptu intimu, o espansiune particulara a inimei unui omu, si de aceea amu regretatu din fundulu inimei mele vehementi'a retorica a onorabilelui interpelatóre, precum si teori'a arficiale a amicului seu, care mai totudeun'a merge alaturi cu domni'a sea.

Dloru, in ocasiune asiá de grava, in care se pune in cestiune Constitutiunea nóstra, sa vedemu doi ómeni, cari lucréza alaturi in publicitate, cari stau alaturi pre bancele acestei adunari, sa i vedemu ca nu suntu uniti nici macaru in punctulu acest'a, déca acésta scrisóre este autentica séu apocrifa! Ei, d-loru! Apoi ce trebuie sa dicemu noi, cestilalti membrii liberi si independinti in acésta adunare, cari trebuie sa ne inspirâmu totu-déun'a de simtiemintele opiniunei publice. Sa ne ducemu totudeun'a la sorgintea fapteloru pentru a cauta autenticitatea loru. Ve marturisescu, d-loru, ca, déca intr'adevaru acesti doi onor. membri nu s'au pusu de acordu cá sa dica ca acésta scrisóre este séu nu autentica séu apogrifa, apoi cum voiti sa ne unimu noi cu propunerile dumneloru? Câci acesti doi onor. membri au presintatu in conclusiunile loru dóue motiuni diametralmentale opuse un'a altei'a. Sa aiba paciintia onor. d. Pascalu, care me intrerupe: i voiu spune totu fundulu cugetâriloru melo. Dvóstra veniti si tieneti parlamentului unu limbagiu asiá de opusu unulu de celu-altu, pre cându asceptamu dela d-vóstra, care sunteti doi amici politici atâtu de intimi, sa va puneti de acordu cá sa faceti acésta discussiune sincera si limpede. Déra d-vóstra ati vediutu ca situatiunea este grava, déca d-vóstra ati vadiutu ca interesele cele mai mari ale tierei suntu in jocu, cum ati pretinde d-vóstra cá noi, represintatiunea natiunale, sa fimu de acordu ane uni toti cu d-vóstra, cându insi-si d-vóstra nu v'ati pututu uni aici asupr'a faptului, nici asupr'a conclusiuniloru pre cari ni le ati propusu.

Iéta d-loru, cum se presinta cestiunea din puntulu de vedere parlamentariu; erá vorb'a ací sa facemu o diatriba violenta la adres'a tronului, séu erá vorb'a ací sa facemu unu engomionu la adres'a principelui? Nici un'a nici alt'a, d-loru; noi ne amu preocupatu si ne preocupamu de unu singuru lucru, de casulu in care mecanismulu nostru constitutionale aru incetá de o data, cându acel'a care trebuie sa sufle mai de susu in acestu mecanismu constitutionale ne aru parasí. Iéta de ce ne-amu preocupatu: si o dicu acést'a eu, care n'amu cerutu si n'mu crediutuin eficacitatea unei dinastie streine; si sa-mi permita si on. d. Blarembergu si on. d. Pascalu, cari erau atunci contr'a mea, sa-mi permita a-mi esprime opiniunea mea, care este ca ne-amu ratecitu cu totu. (Aplause).

In adeveru, d-loru, nu este unu principe constitutionale? Este pusu elu acolo pentru cá sa lu tragemu noi in judecata, lasându de o parte pre toti consiliarii sei trecuti si presinti? Dara atunci se schimba constitutiunea, si déca intr'adeveru, precum dice onor. d. Mitica Ghic'a Comanescianu, noi trebuie sa respectamu legile si institutiunile tierei, atacându-le neincetatu, precum le ataca d-sea, apoi pentru ce duceti atacurile d-vóstra pâna acolo unde constitutiunea ne va permite a ajunge? Si nu vedeti d-vóstra ca tronulu acest'a, fiindu strensu legatu cu constitutiunea, cându dîceti ca constitutiunea nu este de tali'a nóstra, nici tronulu acest'a nu este de tali'a nóstra? Apoi d-vóstra, din acea parte, ati pusu unu principiu ca trebuie sa facemu constitu-

...nea dupa tali'a nóstra, dupa starea nóstra morala, déra póte ca atunci acestu principe vertosu nu este pentru sarac'a Romania!.. Asiá dara sî din partea acelor'a cari atâta, si din partea acelor'a, cari se pretindu defensori, sa se puna mai multa sinceritate pentru institutiunile nóstre constitutionali.

Acum pentru ca ne ati tiritu in acésta discusiune ardiente, la ce conclusiune voiti d-vóstra sa venimu, cá sa semnificâmu principelui de a intrá in constitutiune? Dara sciti d-vóstra ca unu principe nu póte sa intre in constitutiune de câtu prin acele onorabile persóne, cari stau pre acele banci ministeriale, fie de dreptu fie prin lingusîri: a atacá pre principe, si mai cu séma in actele séle private nu este constitutionale. A! este comodu a dice ca unulu singuru este culpabile sî toti ceilalti suntu inocenti! Ei d-loru! dara eu, cându a si veni la credintî'a acést'a, ca numai unulu singuru póte sa fie culpabile séu inocentu sî ceilalti nu, atunci me intrebu: pentru ce esista popóre? Câci vedeti, d-loru, popórele nu credu ca suntu facute pentru principi, ci principii pentru popóre. Déca unu omu póte sa faca unu reu mare, apoi asceptati sa faca sî binele celu mare sî nu vedeti d-vóstra, cari cumulati tóte criticile asupr'a fapteloru sî nefapteloru Principelui insusi, nu vedeti ca cu acést'a voiti cá principele sa fia absolutu? (aplause). Apoi d-vóstra, in neconsecinti'a in care ati cadiutu, ati ajunsu sa ve atribuiti la adres'a d-vóstra cuvintele marelui Mirabeau, care a disu: „tout peut se soutenir, excepté l'inconséquence," (totulu póte sa se sustiena, afara de inconsecintia).

Ati lovitu totu, ati spusu ce ati voitu, ati socotitu ca dinaintea acestui sermanu parlamentu, dinaintea acestei representatiuni nationale, care a datu probe de devotamentulu seu câtra tronu sî constitutiune, sî mai cu séma de independintia pentru controlarea tuturoru fapteloru guvernului, ati crediutu ca puteti veni cu doctrinele d-vóstra sa ne puneti la proba, sî sub pretestu ca principele a facutu totu reulu, de sî noi amu lasatu sa se faca acestu reu, veniti d-vóstra astadi sa puneti unu ultimatum principelui? Apoi, déca aru fi cine-va in dreptu a pune acestu ultimatum, amu fi noi, cari n'amu doritu cá principele streinu sa fie totulu in constitutiune; sî mi aducu aminte ca in comitatulu constitutiunei tocmai d. Pascalu este acel'a care cerea mai multe prerogative pentru principe, sî nu sciu cum s'a modificatu acum principiele d-séle constitutionali de atunci.

D. Ar. Pascalu. N'amu modificatu nimicu.

D. N. Ionescu. D-loru, ce avemu noi a discutá astadi? Nu avemu a discutá interpelatiunea dlui Blarembergu: o asemenea interpelatiune nu se discuta. In adeveru, fia-care din noi are dreptulu pre care la reclamatu pentru d-sea D. Ghic'a Comanesceanu, dreptulu de a-si esprime aci, in tóta libertatea, ideile sî convictiunile séle, chiaru déca acele idei aru fi atâtu de anti-constitutionali sî reactionari cá acelea ce profeséza d. D. Ghic'a Comanesceanu.

Apoi, déca fia-care din noi are dreptulu sa sî spuna opiniunile séle din inaltimea acestei tribune, cum veniti d-vóstra a discutá faptulu acelei scrisori private, cum veniti sa puneti cestiunea ca Domnitorulu nu putea sa se adreseza câtra o persóna intima, póte câtra profesorele, seu câtra dascalulu care l'a invetiatu carte, cá sa sî arete sî elu opiniunea sea, sî i faceti procesulu pentru acésta? Apoi ce ne este nóua iertatu sa facemu in totu d'auna, sa nu admitemu pentru principele sa o faca sî elu macaru o data in viéti'a sea câtra unu confidentu alu seu? Eu multiemescu Mâriei Sale pentru acésta scrisóre, câci scimu ca, déca noi nu vomu fi mai bine convinsi de drepturile sî datoriele nóstre constitutionace, déca noi nu vomu avea unu simtiementu de drepturile sî datoriele nóstre totu atâtu câtu 'lu are sî Maria Sea, déca noi nu ne simtiemu atrasi câtra magnetulu nostru cá Mari'a Sea câtra alu seu, apoi atunci, d-loru nici professiunile de devotamentu, nici criticele nóstre nu potu sa aduca unu remediu.

(Va urmá.)

Varietâti.

Prelegere publica. Astadi de séra la 7 óre va prelege dlu secretariu consistorialu Nicolau **Fratesiu**, unu tratatu beletristicu, intitulatu: „Imperatés'a Eudoxi'a" (tablou carasteristicu din secolulu alu cincilea).

† In 25 Ianuarie 1871 s'a imormentatu cu o festivitate sor'a da'a Mari'a Muresianu nascuta Stoianoviciu in Aradu, fost'a preutésa in Baic'a. — Ceremoniile religióse se incepura la 9½ óre diminéti'a din partea a loru 8 preoti cu reverendisimulu protopresviteru Petru Rosc'a in frunte, carele rostí cu ocasiunea acést'a o cuventare fórte patrundietóre; reposat'a fù dusa din partea a loru 4 preoti la loculu celu de odichna, in cimiteriulu dela Baic'a, de unde ne intórserâmu toti plini de doliu — daru cu deosebire parintele Nicolau Muresianu cu fati'a inundata in lacrimi. —

Fie reposatei tierin'a usióra.

*** (**Column'a lui Traianu.**) Asta columna istorica radicata de câtra senatu in anulu alu 14. alu erei crestine in onórea lui Traianu sî pentru a eternisá gloriós'a suvenire a victorieloru ce reportà a supr'a daciloru, este celu mai frumosu dintre tóte monumentele ce fura ridicate pentru acestu imperatore Românu. Nu te obosesci nici cum a admirá basrelifurile ce o acopere sî care se inaltia in linia spirala; de la basa pâna la colon'a superióra. Dar' ceea ce etonédia mai multu in acestu minunatu lucru este art'a cu care sculptorele a sciutu se faca sculpturile de la inaltimea colónei atâtu de sensibile cá sî acele de josu, sî sa permita vederei a patrunde tóte frumsetiele. Inaltimea sa e de 120 pitióre, sî te sui pâna la culmea se prin 200 scâri sepate in marmura alba din care ea este intréga construita. Ea portá odinióra pre partea superióra o bomba de auru care contieneá cenusi'a lui Traianu; dar' Sixte alu V. regulà a se pune in loculu ei statu'a colosala a St. Petru. „Cur. Romaniei."

*** **Opropunere in favórea monumînteloru vechi din Românî'a.** Documentele cele mai precióse sî cele mai élocuenti ale istoriei nóstre, suntu, nu remâne indointia bisericele, templurile radicate de domnii nostri, mai adesa intru amintirea unei glorióse aperâri a patriei de invasiuni streine. Temeliele multor'a din aceste temple jacu pe cenusi'a celoru câdiuti pentru defens'a dreptului, a patriei, a Românitâtiei.

Adese aceste temple suntu pentru noi sî unicele documente pergamene de nobletia, ale culturei, ale desvoltârei arteloru in timpii remotii ai tierei.

Aceste sânte altare deci reclama de la noi nu numai respectulu crestinului, déra iubirea sî ingrijirea ce se cuvine unoru testimonii ale glorieloru sî ale culturei nationale.

Cu regretu cauta se marturisimu ca acésta nu se practica de câtu-va timpu, sî ne tememu ca din ce in ce o sa se agraveze incuri'a acestoru monumente natiunali.

Sî nu e atâtu incuri'a, care ne inspâimenta, câtu mân'a sacrilega a ignorantiei, care, sub pretestu de reparâri, imbunatâtiri, restauratiuni, a profanatu dejá mai multe din monumentele nóstre remarcabile.

Dorimu, d-loru deputatii, sa punemu o stavila unoru asemenea profanatiuni, cari, in loculu admirabileloru manifestatiuni originale ale gustului arhitectonicu, sculpturale sî picturale alu strabuniloru, ne-a datu composite de stilu baroce, multiamindu-se numai cá murii sa fia tencuiti prospetu, mai recentu mânjiti cu vapsele imposibile, cá in loculu usieloru sî portiloru plini de minunate sculpturi sa se asiedie usi de bradu batâtóre la ochi prin vapseli tipâtóre, cá in loculu coperemînteloru, cari impresionau prin form'a loru pururea originale sî totu déuna in armonia cu stilulu edificiului, sa se ridice copereminte stupide de tinichea, cacofânicu convorbindu cu ilustrii muri. . .

E timpu sa se puna capetu unoru asemenea pretinse restauratiuni, cari suntu mai pernicióse monumînteloru sî mai insultâtóre generatiunei care le permite, de câtu déca s'aru fi lasatu acele monumente sa cada in ruine.

Cu acestu scopu sub-semnatii sî permitu a presintá anesatulu poiectu de lege relativu la conservarea monumînteloru nóstre nationale sî impedicându pre viitoriu insultarea loru sî a generatiunei nóstre prin restaurâri, care numai câtu ruinéza, prin restaurâri cari in loculu ruineloru, cari ne sciu vorbi de glorii, ne dau oribili atestate ale ignorantiei, ale lipsei de simtiu esteticu, cându nu suntu sî ocasiuni numai de delapidare a baniloru Statului.

V. Alesandrescu Urechia, N. Cretiulescu, I. V. Adrianu, G. P. Mantu, I. Florescu, C. Boliac, Vucinicu, N. Negre, A. Sturza, V. A. Holban.

*** Foreign-Office (ministrulu de esterne) de la Londonu a impartitu membriloru parlamentului anglese faimosulu Bluebooch. Elu contiene acestu anu 270 de pagine in folio. O parte larga este consacrata origineloru resbelului actuale sî pasiloru facuti de diplomati'a anglesa nainte sî dupa resbelu. „Times" dice ca in acésta espunere se desosebescu patru epoce: intâi'a cuprinde declararea resbelului de câtra Napoleon pâna la capitularea de la Sedan, a dóu'a merge dela Sedan pâna la intrevederea dela Ferrières; a trei'a datéza dela plecarea balonului dlui Gambett'a dela Parisu la Tours sî a patr'a merge pâna la capitularea Parisului, pâna la armistitiu sî la convocarea adunârei nationale.

Chei'a politicei cabinetului Granville se afla in respunsolu facutu de densulu primeloru silintie ale dlui Jules Favres pentru a face pre Engliter'a mijlocitóre. La 6 Septembre d. Jules Favres dîcea lordului Lyons ca Franci'a aru primí bucurosu unu armistitiu propusu de puterile neutre sî ca va fi fericitu de a vedé facendu o asemenea propunere pre bas'a integritâtiei teritoriale a Franciei, chiaru déca acésta propunere aru fi respinsa de Prussi'a.

Lord Granville refusá de a dá ascultare unoru proiecte, cari, dupa densulu, poteau face mai multu reu de câtu bine; cu tóte ca se oferiá de a se face mijlocitoriu, déca Jules Favres crede ca se va ajunge la pace. Respunsuri identice fura date avanseloru sî propuneriloru ulterióre de aceea-si natura din partea guverneloru dela Tours. Lord Granville repetí acelasi lucru dlui Thiers, cându acest'a merse in Angli'a, sî lu espuse sî in depesiele séle la Vien'a sî la St. Petresburg, otarându fiindu a remânea credinciosu ingagiamentului ce luasa in lun'a Augustu naintea parlamentului, d'a nu face nimicu ce n'aru putea fi eficace.

Numai lun'a trecuta, cându ambasadorele prusianu de la Londr'a lu intrebá déca credea ca resbelulu se va terminá cu caderea Parisului, Lord Granvile si esprimà temerile pentru prelungirea resbelului, si la 20 Ianuariu trâmise o depesia la Berlin, prin care espunea utilitatea ce aru fi pentru Germani'a d'a face cunoscutu conditiunile séle de pace. (L. Etoile belge.)

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei parochia a Miko-ujfalului sî fili'a Bikszád, in protopopiatulu Heghigului, statatóre din 1011 suflete, se escrie concursu pâna la 27 Februarie 1871.

Emolumentele suntu:

1. Pre lânga venitulu stolare, de tóta famili'a câte dóue ferdele bucate, un'a de tómna, sî alta de primavéra, veduvele pre jumetate, care se sue la 120 galete bucate

2. Din ambele comune 149 cara de lemne, care computate la olalta dau 33 orgii.

3. Cartiru liberu.

Doritorii de a ocupá acésta statiune suntu avisati; ca prelânga limb'a romana se cere sa cunósca sî cea maghiara, iér recursele bine instruate sa le astérna Domnului Protopopu Ioane Petricu la Brasiovu, sî anume de voru fi concurentii preoti, au sa-si ceia mai intâiu voia deta venerabilulu consistoriu archidiecesanu prin petitiuni motivate, si insocite de opinarea respectivului protopresbiteriu, iéra cei mireni sa aiba in vedere statutulu organicu, sî anume § 13 sî 121 ai acelui'a.

Miko-uifalu in 29 Ianuariu 1871,

In contielegere cu dlu protopopu.

14—3 Comitetulu parochiale.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei vacante de invetiatoriu in comun'a Magerusiu se deschide concursu pâna la 22 Februariu 1871.

Emolumentele suntu:

a) Salariu 150 fl. v. a. jumetate din cas'a alociala, sî jumetate dela poporu.

b) Cuartiru liberu cu lemne de incaldîtu.

Doritorii de a ocupá acésta statiune, suntu indrumati a tramite consursele instruite conformu statutului organicu la scaunulu protopopescu gr-or. alu II-lea alu Brasiovului, pâna la terminulu prefiptu.

Brasiovu 22 Ianuariu 1871.

Cu cointielegerea comitetului parochialu.

Ioanu Petricu

11—3 Protopopu.

Burs'a de Vien'a.

Din 18 Februarie. (2 Mart.) 1871.

Metalicele 5%	59	20	Act. de creditu	252	80
Imprumut. nat. 5%	68	40	Argintulu	122	25
Actiile de banca	725		Galbinulu	5	83

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a sî tiparîulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Dumine'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori franc-ate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se pla'escu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 ½ cr. si pentru a treila repetire cu 3 ¼ cr. v. a.

Nru 15. ANULU XIX.

Sabiiu, in 21 Februarie (5 Martie) 1871.

Cuventarea

rostita de P. Vicariu archiepiscopescu protosincelu N. Pope'a, cu ocasiunea serbarei parastasului pentru fundatorulu Em. Gojdu.

„Sî facendu binele sa nu slabimu: ca la tempulu seu vomu secerá neostenindu. Deci dara pâna cându avemu tempu, sa facemu bine câtra toti, sî mai vertosu câtra ai nostri cei de-o credintia.“ Apost. Pavelu câtra Galat. c. 6. v. 9, 10;

Avemu inaintea nóstra, evl. crestini, unu actu raru de binefacere, alu cârui faptuitoriu sî castigà merite mari, titluri indiecite de recunoscintia sî multiumire din partea bisericei sî natiunei nóstre.

Sî cu totu dreptulu; câci cine nutresce pre cei flamându? cine adápa pre cei insetati? cine imbraca pre cei goli? cine cercetédia pre cei inchisi in temnitie? cine ajuta pre veduve sî pre seraci in lipsele sî neputintiele loru? cine mangaie pre cei intristati sî necajiti? Au nu facerea de bine, milostivirea sî milosteni'a? — Invetiatur'a crestinésca ne invatia: ca fundamentutu tuturoru datorintieloru este iubirea; iéra apost. Pavelu dîce; „ca sferaitulu çelu mai de pre urma alu evangeliului lui Cristosu este: iubirea din inima curata, din consciintia buna, sî din credintia nefatiarita.“ I. Timot. 1. 5. Inse cum póte fi óre iubirea curata sî nefatiarita, déca nuse aráta prin fapte câtra deaprópele? S. Ioanu evang. dîce: „De are cine-va avuti'a lumei acesteia, sî vede pre fratele seu avendu lipsa, sî 'si inchide inim'a sea decâtra densulu, cum remâne dragostea lui Ddieu intre densulu? Fiii mei — adauge mai departe — sa nu iubimu cu cuventulu, ci cu fapt'a sî cu adeverulu.“ I. carte sobor. 3—17. 18.— Este deci invederatu, ca facerea de bine este unulu din cele mai alese moduri, prin cari iubirea nóstra câtra aprópele se descopere sî se aduce la ivire, este un'a dintre cele mai alese virtuti crestinesci.

Dara sa privimu lucrulu, evl. crest., sî din alte puncte de vedere, sî sa vedemu, ca binefacerea este fórte de lipsa sî folositóre nu numai pentru celu ce se impartesiesce de ea, ci sî peutru celu ce o seversiesce insusi, sî ca ea in adeveru e o conditiune esentiale a societâtei omenesci. Eanu sa ne esaminâmu numai pre noi insini. Cine suntemu noi? Afla-se óre omulu intr'o stare de asiá, incâtu sa póta dice, ca elu nu aru avé nici o lipsa de ajutoriulu streinu? Nici decum! Din contra, noi lu vedemu pre omu, ca elu, decându se nasce sî pâna cându móre, e avisatu neintreruptu la ajatoriulu altui'a, aterna dela altulu, incâtu de sine singuru, adeca siesi lasatu, nu póte sa esiste. Elu intra in lume, sî de i aru lipsí ajutoriulu streinu, nici o dî nu aru dorá viati'a lui; cresce dupa aceea sî ajunge la verst'a de barbatu, sî sî atunci lipsele sî neputintiele i suntu milióne; devine mai pre urma la batranetie, neputintiele i se insutescu sî inmiiescu. Vedi dara o omule! ca nici o stare a vietiei tale nu este, in carea sa poti dice, ca tu nu ai fi avendu nici o trebuintia de binefacerea altui'a? — Dara déca altulu pre tine te spriginesce in lipsele sî neputintiele tale, tu óre sa nu ai inca datorintia, ai face lui aseminea? Au dóra ti se pare, ca tu ai avuti'a lumei acestei'a, sî pentru aceea te ingamfezi? Au dóra ti se pare, ca tu esti invetiatulu lumei, sî pentru aceea te mandresci? O, desiertatiune omenésca! Dara cum de nu-ti aduci aminte, ca nici bogati'a, nici sciinti'a, nici unu daru altulu, din câte le ai, nu le ai dela tine ci dela altulu? „Ce ai, ce nu ai luatu?,“ dice apost. Pavelu „sî déca ai luatu, ce te falesci, cá cându nu ai fi luatu?“ I. Corint. 4 7. — Ore cum de nu cugeti, câtu de lesne le poti perde, ti se potu luá iérasi indereptu, cá dela unu nevrednicu, tóte câte le ai avutu? Au nu scii ca totu acelasi apostolu mai dice; „celui ce i se pare ca sta, sa ia sém'a, sa nu cada?“ Totu acolo 10. 12. Sî apoi ce vei face atunci, bine 'ti va cadé vediendu ca si altulu este rece câtra tine, precum ai fostu tu câtra elu? Câci scii bine, ca Cristosu a disu: „Ce vreti sa ve faca voue ómenii, faceti sî voi lor[illegible] asemenea“ [illegible] 7. 12.

Sî ce sa mai dicu, pentru cà sa aratu folosulu celu mare alu binefacerei, pentru celu-ce o seversiesce? Sa ne aducemu numai aminte de mangaierea cea mare, ce o lasa dupa sine binefacerea in sufletulu nostru. Au nu avuramu ocasiune a ne convinge despre acést'a, de nenumerate ori? Ore-cine da numai unu pacharu de apa calatoriului — sî câta bucuria nu simte sufletulu nefatiaritu, ca a potutu face bine celui ostenitu! Séu sa socotimu numai, cá sa tacu de resplatirea sî binecuventarea parintelui celui cerescu — sa socotimu dîcu, resplatirile insiloru confratiloru nostri celoru lipsiti, caror'a le amu facutu vre unu bine; câci binele acest'a mai pre urma sub deosebite forme de recunoscintia se intórce sî se revarsa insusi asupr'a nóstra.

Se intempla, ce e dreptu, sî inca pré adeseori, sî din contra,— ca adeca tocm'a acel'a cârui'a i amu facutu mai multu bine: pre carele lu amu nutritu, l'amu imbracatu, l'amu ingrigitu sî l'amu crescutu — tocm'a acel'a, dîcu, mai pre urma, dupa cea trecutu deasupr'a necasulu, ne resplatesce binele cu reu, dupa cunoscutulu proverbiu: „Fa bine, si-ti astépta reu“! Sî acést'a pre cine sa nu amarasca, pâna la sufletu? Dara in privinti'a astoru feliu de nesocotiti n'avemu decâtu sa dicemu sî noi cu alti multi: Nici unu grâu fâra neghina! — sî sa ne multiamimu cu cugetulu celu bunu, ce l'amu avutu facendui binele. —

Inse sa me oprescu ací, sî sa nu me ducu mai departe evl., crest., câci sî asiá me voiu fi abatutu póte pré multu dela scopulu, ce mi l'amu fostu, propusu. Scopulu meu principalu este adeca, cá de astadata, de sî vorbindu despre binefacere sa nu me lasu mai afundu, sa nu me estindu la tóte partile sî particelele virtutei acestei'a, ci sa me marginescu numai pre lânga o singura fapta de binefacere, o fapta próspeta a unui fostu confratę alu nostru sî fiiu adeveratu sî credintiosu alu bisericei sî natiunei române, — sî sa lasu, cá prin espunerea acelei'a cá printr'o oglinda sa se oglindeze apoi insasi virtutea sî meritele faptuitoriului in intregitatea sî puritatea loru.

Ati cetitu séu auditu evl. crest., ca reposatulu in Domnulu Emanuilu Gojdu, fostu jude la tribunalulu supremu din Pest'a, carele 'si sfersi cursulu vietiei in anulu trecutu, prin testamentulu seu, din 4. Noemvre 1869. 'sî lasá tóta averea sea miscatóre sî nemiscatóre acelei pârti a natiunei române din Ungari'a sî Transilvani'a, care se tiene de religiunea ortodocsa, cá o fundatiune perpetua sub numirea de: „Fundatiunea lui Gojdu“; — sî ca congresulu nostru nationalu bisericescu din a 1870, din privintia la meritele marelui sî nemuritoriului acestui fundatoru, prin conclusulu seu din siedinti'a IX. Nr. prot. 93. dispuse, cá intru memori'a reposatului fundatoru in totu anulu la diu'a nascerei sale, adeca in 9 Februariu, sa se tiena parastasu pentru sufletulu densului, si sa i se cetésca testamentulu sî biografi'a, in tóte bisericile din provinci'a nóstra metopolitana. Deci, acest'a este scopulu s. servitiu ddieescu sî alu rugatiuniloru nóstre celoru ferbinti de ostadi.

Sî pentru cá sa cunóscemu mai de aprópe insemnatatea fundatiunei reposatului Gojdu, dati-mi voia evl. crest., cá mai intaiu sa cetescu punctele referitórie la acést'a fundatiune din insusi testamentulu reposatului. (Aci urméza cetirea testamentului.)

Ati auditu evl. crest. cuprinsulu fundatiunei lui Gojdu din propriele cuvinte ale fundatorului? Acum mai indoise-va cineva despre insemnetatea cea mare a fundatiunei lui? Mai dice-va cine-va, ca fapt'a acést'a nu este o fapta marétia, rara, unica in feliulu seu la romanii din Transilvania [illegible] de siguru lu va straportá din generatiune in generatiune pana la cea mai adênca posteritate?

Dara anumitu valórea cea adevera'a a fundatiunei lui Gojdu, o putemu cunósce mai apriatu din urmatórele impregiurâri, sî adeca:

I. Din sum'a cea mare fundationala, care trece preste 300,000 fl. in susu.

O suma acést'a fundationala evl. crest., ce nu s'a mai auditu in tempurile nóstre, ba nici inainte de ast'a nici odata, la noi, sî tocm'a pentru aceea putemu dice fora nici unu scrupulu: ca fundatiunea lui Gojdu nu mai are parechia la românii din tierile amintite.

E pré adeveratu, evl. crestini, ca binefacerea, cá ori ce alta virtute, nu se judeca dupa mesur'a multimei, ci dupa mesur'a cugetului celui curatu, a vointiei celei bune. Acést'a o cunóscemu din evangeli'a despre veduv'a cea seraca, carea numai doi fileri avendu, sî pre acei'a inca i a aruncatu in vistieri'a bisericei; precându cei bogati cu resunetu aruncau multi bani intrens'a. Sî totusi Cristosu a disu: acést'a veduva seraca, mai multu a datu decâtu ceilalti toti. Ore Gojdu nu a facutu totu asiá, evl. crest.? Elu inca 'sî aruncà tóta averea sea in vistieri'a bisericei sî natiunei, prin fundatiunea sea acést'a; deci sî la elu totu acelasi cugetu curatu, totu aceeasi vointia buna le aflâmu, cá sî la veduv'a din evangelia. Astfeliu fiindu lucrulu putemu fi convinsi, ca fundatiunea lui cea mare e menita a aduce cá unu pomu roditoriu fructele celé mai salutarie in venitoriu; ba inca mai multu decâtu cá unu pomu roditoriu, câci acest'a mai preurma se usca sî incéta de a mai rodí, — iéra fundatiunea lui Gojdu va remanea pururea verde, sî 'si va impartasi cu imbelsiugare fructele sale cele manóse fiiloru celoru lipsiti ai bisericei sî natiunei nóstre.

II. Ca reposatulu in Domnulu Emanuilu Gojdu, fundatiunea sea cea mare sî o lasà anumitu pentru provinci'a nóstra metropolitana.

Scimu sî aici, evl. crestini, ca dupa invetiatur'a crestinésca facetoriulu de bine nu trebuie sa caute la fatia, cându vré sa faca binele,— sî ca precum iubirea deaprópelui trebuie sa fia generala sî neinteresata, asiá sî facerea de bine. Sî totusi unu Gojdu nu aru fi pututu lucrá mai bine sî mai in consunantia cu moral'a evangelica, de câtu cum a lucratu. N'audiramu mai susu ce dîce apostolulu Pavelu: „sa facemu bine câtra toti, sî mai vertosu câtra ai nostri cei de o credintia?“ Tocm'a asiá facù sî Gojdu, evl. crestini; elu cá unu românu ortodosu din Ungari'a, sî lasà fundatiunea sea pentru confratii sei de unu sânge sî de o credintia din provinci'a metropolitana, alu cârei'a fiiu credinciosu erá sî elu insusi. Pre lânga acést'a mai scimu inca, totu din cuventulu lui Dumnedieu, ca cei ce se afla in mai mare lipsa, trebuiescu ajutoriti mai intâiu. Apoi au nu e biseric'a nóstra cea mai seraca sî lipsita, despoiata fiindu de tóte averile sale cele numeróse de mai nainte, prin nedreptâtirile tempuriloru de trista memoria? Unde e norocirea, cá sî altii dintre ai nostri daruiti cu averi mai rare sî duravere sa fi facutu cá Gojdu, séu sa imitedie celu pucinu in venitoriu pre unu Gojdu, in privinti'a acést'a.

III. Ca fundatiunea lui Gojdu e menita in lini'a prima pentru studintii ceilipsiti sî cu purtâri bune.

Nu amu lipsa, evl. crest., sa laudu in multe

cuvinte si intentiunea acést'a a fundatorului. Se dice, si cu totu dreptulu, ca venitoriulu unei natiuni este junimea si cu preferintia cea studiósa. Acést'a este chiamata a promová cultur'a nationala in toti ramii, si a respandí radiele ei binefacatórie in tóte pârtile locuite de români. Dara scopulu acest'a cum s'aru puté ajunge fâra de midilóce? Natiunea cá si biseric'a nóstra, nu au inca norocirea de a se aflá intr'o pusetiune, incâtu sa póta dispune preste midilóce mai consideravere materiali; câci ele fiindu subjugate si impilate pâna mai ieri alalt'a ieri, perdura si ce avura. E necesariu deci, e imperativu, dicu, cá cei privati, daruiti cu averi dela Dumnedieu, sa le vina intr'ajutoriu si sa le usiurédie oper'a cea grea.

IV. Ca fundatiunea lui Gojdu emenita in linii'a a dóu'a si pentru prêotii si invetiatorii nostri i cei lipsiti.

invetiatoriloru nostri, precum si subsistinti'a loru cea de totu misera, credu ca suntu cu multu mai bine cunoscute, de câtu cá sa mai faca trebuintia de a vorbí ací mai pre largu de-pre ele. Obiectulu acest'a de altmintrea se desbatù destule ori si se desbate sî adi in congresulu nostru nationalu bisericescu, si sinódele nóstre, in foile periodice nationale si pretutindeni, in câtu nu credu sa se mai aflo vre unulu, carele sa nu recunósca necessitatea cea mai urgenta pentru imbunatatirea sórtei acestoru doi factori insemnati ai bisericei si natiunei.

V. Ca fundatiunea lui Gojdu emenita in linii'a a trei'a si pentru acoperirea speseloru oricâroru cause bisericesci nationali.

Câtu de mari si multe sunte greutâtile, ce le intimpinâmu la deosebitele nóstre afaceri bisericesci nationali, din lips'a midilóceloru spre acoperirea speseloru necesarie, inca ne este indeobsce cunoscutu. Cá sa tacu despre altele amintescu aici numai despre spesele congresului si ale sinódeloru nóstre eparchiali. Cuprinde deci o mare binefacere prentru noi, si despusetiunea acést'a intielépta a fundatorului.

Iéta deci momentele cele mai insemnate, din cari cá dintr'unu tablou putemu cunósce valórea cea adeverata a fundatiunei lui Gojdu, binele celu mare si nepretiuiveru, ce ni-lu facù elu nóue prin fundatiunea acést'a, carea nu se póte mai bine compará, de câtu cu o comóra fâra de fundu, cu unu isvoru nedesecaveru! — precum si iubirea cea infocata, cugetulu celu curatu, inim'a cea buna si meritele cele mari ale acelui'a pentru biseric'a si natiunea sea.

Nu amu inca la mâna biografi'a reposatului in Domnulu Emanuilu Gojdu, evl. crest.; dara incâte mi este mie cunoscutu, acestu mare fundatoru s'a nascutu in Oradi'a-Mare, din parinti negutiatori. Dupa absolvirea scóleloru mai nalte in loculu nascerei, si continuà studiele la universitatea din Pest'a, mai cu seama sub patrociniulu fericitului negutiatoriu de acolo, Atanasiu Grabowsky, unulu dintre a cei confrati ai nostri macedo-români, cari multe bunatati ne facura, decându sórtea cea vitrega ii aruncà in partile nóstre. Gojdu 'si adunà averea sea cea mare prin propriele sudori si ostenéli, si prin o crutiare intielépta, din tineretie pana la mórte. E de insemnatu, ca Gojdu, de si crescù si 'si petrecù mai tóta viéti'a sea in Pest'a, intre elementele streine, departe de români, — totusi nu alunecà, ci 'si lasà averea cea mare pentru biseric'a si natiunea s'a. Impregiurarea acést'a, evl. crest., precum si aceea, ca elu inca nu multi ani inainte de mórte-i, 'si descoperì cugetulu despre acésta fundatiune catra amici sei, dovedescu destulu de chiaru, ca Gojdu totu deun'a a simtitu si cugetatu romanesce. Cas'a lui, in midiloculu elementeloru streine, a fostu in adeveru crestinésca si româna.

Evlaviosiloru crestini! Faptele suntu, dupa cari se judeca omulu; si faptele lui Gojdu, de si nu le scimu pre tóte, dara judecându dupa acést'a unica, fundatiunea sea, carea le precumpanesce pre tóte — ne impunu cea mai strinsa daru si placuta datorintia de pietate, veneratiune, recunoscintia si multiemire câtra acestu mare facetoriu de bine alu nostru, — cari se voru si pastrá in inimele nóstre acum si pururea, si in vecii veciloru! Aminu.

Eveneminte politice.

Cestiunea artileriei honvediloru a provocatu o discussiune infocata in diet'a Ungariei, carea s'a terminatu deocamdata cu negarea artileriei acestui feliu de trupe.

Abia trecutu preste discussiunea acést'a si „Reform“ din Pest'a recomânda fortificarea cetatiloru sorori Buda Pest'a, intocma dupa cum e fortificatu Parisulu. Intemplarea acést'a provóca in ori care omu cugete, cari lu ducu la o presupunere, ca motivele diuariului „Reform“ suntu nisce presimtiri de eveneminte mari, produse de schimbarile cele mari din occidentele Europei, urmâri, cari nu voru remané fâra de asi aratá preste multu seu preste putienu timpu efectele si in orientulu europeanu.

Precându se intempla aceste dincóci de Lait'a, dincolo, diuariele nemtiesci cu tendintie germanistice se silescu a aratá pericului ascunsi in program'a ministeriului celui nou de acolo; diuariele slavice, in mare parte se arata din ce in ce mai impacabile cu regimulu celu nou si cu intentiunile lui; dincontra si pâna la unu gradu, diuariele unguresci in consonantia cu cele germanistice nu vedu decâtu periculi.

Scirile din Vien'a ni spunu despre tienerea unei adunâri a partidei germano-austriace. Decisiunile acestei partide pare ca voiescu sa aduca o schimbare in sistemulu domnitoriu in imperiu. Partid'a a luatu asuprasi sarcin'a de a lucrá pre cale constitutionale la delaturarea delegatiuniloru si o apropiare intima a imperiului (austriacu) de Germani'a.

Parisulu se aflá in dilele trecute in agitatiune mare. Agitatiunea fu provocata de scirea ca prussiani voru intrá in cetate spre a o ocupá cu put re armata. Ori câtu de energice a fostu incercârile plenipotentiatiloru francesi la negotiarea pâcei intre beligeranti, de a impedecá intrarea, nemtii au remasu neclintiti prelânga acésta pretensiune umilitória pen ru francesi. Nemtii o au pusu in cumpana cu fortaréti'a Belfortu. Ori intrarea in Parisu, ori cederea Belfortului lânga Elsaszulu anecsatu la Germani'a. Francesii au preferitu a desiertá si acestu pacharu de umilintia si a remânó cu fortaréti'a numita. Mai multe diuarie europene si intre aceste englesesci predicu, ca acésta ambitiune vana a nemtiloru va condamná pre Europ'a la nóue inarmâri si pacea carea se face acum nu va fi decâtu o pausa pentru pregatiri si mai infricosiate pentru unu resbelu nou si crâncenu intre francesi si némti, cari din urma nu voru avé totu de un'a unu Bismark si unu Moltke in frunte.

Dupa diuariulu oficiale din Parisu nemtii se vede ca au intratu Mercuri in Parisu in numeru de 30,000 si avura de a remané in trensulu pâna la ratificarea pâcei. Unu telegramu de alaltaieri anuncia, ca Vineri au si inceputu nemtii a desiertá Parisulu. Pacea este dara incheiata si ratificata.

Pacea acést'a este facuta pre basele unoru conditiuni câtu se póte de aspre pentru francesi: a cincea parte din Lotaringi'a cu fortaretiele Metiu si Thionville si Elsasutu fara Belfort au sa tréca la Germani'a; Franci'a platesce cinci miliarde de franci, un'a in anulu 1871, celelalte in restimpu de trei ani; desiertarea de trupe nemtiesci se incepe pentru Parisu si tienuturile apusene dupa ratificarea pâcei: celelalte tienuturi se voru desiertá dupa platirea miliardeloru succesive; trupele ce remânu in Franci'a traiescu pre socotél'a acestei tieri; populatiunea tieriloru anecsate va capetá unu terminu spre a se decide unde voiesce sa remâna anecsata; prinssii se elibereza numai decâtu; administratiunea tienuturiloru ocupate de nemti se face decâtra functiunari francesi sub comandantii trupeloru nemtiesci. Acestea suntu conditiunile esentiali sub carl trebuie sa se plece cerbicia Franciei.

FOISIÓRA.

„Form'a si fondu.“

Sub acestu titlu gasimu in „Curierulu Romaniei“ unu articulu pre care lu reproducemu in tóta estinderea lui:

Dumineca in 7 Februarie amu asistatu la intâi'a prelegere populara in salonulu universitâtiei. (din Iasi Red.) Subiectulu acestei prelegeri a fostu „forma si fondu“ de Dlu T. L. Maiorescu.

Dnu Maiorescu — dupa ce au definitu form'a si fondu, incepe a enumerá o multime de esemple; si pentru cá ele sa aiba mai multu interesu-ele suntu mai totu relative la tiér'a nóstra, — Nu vomu intrá in o critica minutiósa a intregului discursu, fiindu ca acést'a nu valoréza ostenél'a, ci ne vomu margini sereproducemu mai intâiu câte-va idei a dlui Maiorescu mai principale, aplicate de D-ni'a sea la „forma“ si pre urma ne vomu face si noi micile nóstre observatiuni.

Iéta ce ne dice D-nia sea relativu la tiér'a nóstra: Este falsia calea literara ce amu luatu, fiindu ca imitâmu literatur'a francesa séu a unei alte natiuni câri'a i au trebuitu seculi de ferbere pâna au potutu sa si consolidedie acea literatura. Pre lânga acést'a, mai este o causa pentru care nu avemu ómeni literati: fiindu ca finantiele suntu in rea stare, functionarii si pensionarii nu se platescu regulatu, si fiindu ca in ori ce momentu ne tememu de invasiune streina. Singur'a epoca literara au fostu epoch'a Domniei lui Mihailu Șterza, fiindu ca ómenii erau siguri pre averile si viati'a loru. !! si nu se teméu ca voru fi incalcati de o invasiune streina!!!.. Este unu actu falsu adoptarea unei constitutiuni pentru care englesii si au versatu trei seculi sânge si pentru care noi nu amu versatu nici o sudóre...,,

Sa respundemu mai intâiu relativu la literatur'a nóstra nationale: Trebuie sa fimu justi, sa observâmu cu scrupulositate déca mersulu literaturei nostre este unu faptu anormalu in viati'a literara a popóreloru; déca celelalte popóre civilisate au debutatu in carier'a literiloru alminterea de cum debutamu, si numai dupa ce vomu constatá in modu siguru acestu faptu, atunci vomu puté dice cum-ca este falsia calea ce amu luatu. Pentru acestu scopu sa luâmu esemplulu datu de d. Maiorescu.. D-sea au disu: francesii au literatur'a loru natfonala, ce ne folosesce nóua cá sa o imitâmu? vomu avé totdéun'a o forma daru nu unu fondu literaru. „Pentru a intielege câtu e de ne esacta acésta asertiune sa observâmu fasele prin care trece literatur'a francesa. Pre cându Franci'a esiá din intunereculu evului mediu cu superstitiile religióse, cu poemile epice ale trubaduriloru fâra nici o legatura, Itali'a stralucea de unu fórte mare lustru literaru, Boccacio, Dante, Petrarc'a dejá incantase lumea prin pros'a si poesiile loru nemuritóre. Ce se intemplà? Se intemplà ceea ce e naturalu sa se intemplà cându suntu puse in contactu dóue popóre ce nu au acelasi gradu de cultura; ca Franci'a incepe a imitá, a copiá cu o aviditate de poporu tineru pre stralucit'a Italie atâtu in frumsetiele câtu si in defectele ei literare; sonetile lui Petrarc'a suntu córdele cele mai dulci pre care cauta fie ce poetu dorerile sale amoróse; Il Decamerone este compilatu fâra reserva de Margaret'a de Burbon etc. etc. Imitatiunea nu se opresce numai la Itali'a pre cându Rousardu si Pleiad'a voesce sa latinisezo limb'a francesa, alti scriitori imitédia literatur'a spaniola, si acésta epoca cá sa dicu asiá de vasta imitatiune, este epoc'a de efervescentia si de consolidare a spiritului francesu, este piedestalulu pre care se construesce monumentulu clasicu-literaru alu natiunei francese. Cea intâiu capo-d'opera alu clasicului Corneiile (Le Cid) este unu subiectu si o imitatiune spaniola, dar unde se vedu dejá trasaturi originale de primulu genu a poetului francesu. Racine, Boileau si otielescu ideile loru la foculu literaturei Latine si Grece. Ce resulta din acésta imitatiune asiá de gresita dupa D. Maiorescu? resulta ca Franci'a nu si capetà numai o forma literara cum sa dicu, ci o literatura clasica originala a sea, si 'si stabilesce limb'a in unu modu permanentu. Din acésta espunere pre scurtu, conchidemu in unu sensu contrariu cu D. Maiorescu, ca imitatiunea este unu faptu normalu la o natiune ce are a se desvoltá de acum inainte, ca este imposibilu de a se puté oprí influinti'a unei natiuni civilisate asupr'a altei'a care este m i putienu, si ca succesulu nu este compromisu prin aceea imitatiune de care bunulu simtiu nationalu si unu gustu mai perfectionatu se desbraca cu incetulu, precum déca ne este permisa comparatiunea: fluturulu 'si arunca cójá sea de larva ajunsu in stare de maturitate.

D. Maiorescu ne mai spune cá de acea nu avemu ómeni literati fiindu ca ne tememu de invasiune, finantiele suntu in rea stare etc., cá dovada aduce domni'a lui Mihailu Sturz'a.

Regretâmu ca suntemu nevoiti a marturisi, ca din puntulu de vedere literariu, acést'a numai are

De insemnetate politica suntu complimentele telegrafice intre imperatulu Germaniei si alu Russiei, pentru ajungerea la acésta pace.

Diet'a Ungariei.

Siedinti'a din 18 Februariu. Presiedintele Somssich deschide siedinti'a de astadi a casei ablegatiloru la 10 óre. Protocolulu se cetesce si aprobéza.

G. Stratimirovics urgéza respunsulu la interpelatiunile sele privitóre la referintiele turcesci din partea presiedintelui ministriloru.

Trecendu-se la ordinea dilei, referéza Ign. Haydu din partea comissiunei de petitiuni despre unu siru lungu de petitiuni, cari se referescu la dislocarea judecatorieloru de nou infiintiande.

Conformu propunerei comissiunei decide cas'a, ca aceste petitiuni sa se asiedie in cancelari'a casei, cá deputatii sa le póta vedea la desbaterea proiectului de lege respectivu.

Dupa aceste trece cas'a la desbaterea speciale despre bugetulu ministeriului de cultu si instructiune.

Titul'a I. „Administratiunea centrale“ preliminata cu 261,800 fl. se cetesce si votéza.

Titul'a 2 „Administrarea afaceriloru de studii“ Sub acést'a titula se votara pre 1870 — 234,000 fl. de facia suntu preliminati 265,240 fl, asiadara cu 31,240 fl. mai multu Comitetulu financialu recomânda cu privire la dovedile contienute in motivarea ministeriala urmâtórele sume spre votare: Inspectori superiori districtuali de scóla 28,200 fl.

K. P. Szathmary propune stergerea acéstei sume, câci inspectorii din cestiune prestau numai gimnasieloru catolice de statu si in fapta n'au nimicu de lucru.

Secretariulu de statu Tanárky doresce sustienerea inspectoriloru sup. cari au a priveghiá asupr'a tuturoru gimnasieloru; pentru vorbesce inca I. Schwarz contr'a S. Borlea si P. Hoffmann.

Votandu-se majoritatea aprobéza rubric'a.

Pentru inspectorii scoleloru populare, propune comitetulu financialu a se votá numai 226,940 fl. in loculu celoru 228,940 fl. preliminati.

K Tisza se plange contr'a activitatiei unoru inspectori, cari se paru ca nu au altu scopu decâtu a iritá si atitiá confessiunile.

G. Varady accentua necesitatea introducerei de cârti mai bune in scóle.

Ed. Zsedény se alatura prelânga parerea lui Tisza. Inspectorii scolari sa infiinteize acolo scóla comunale, unde de feliu nu esista séu numai neindestulitóre, inse sa nu suprime scóle bune confessiunale, dupa cum adese se intempla.

Dupa aceste se votéza sum'a ceruta.

Sub rubric'a „Comissiuni de esamenu“ suntu 8100 fl preliminati.

T. Vécsey propune: Cas'a sa aviseze pre ministrulu de instructiune, a ascerne câtu mai ingraba unu proiectu de lege despre regularea esameneloru de statu la universitate si a cademii.

Dupa o seurta desbatere se primesce propunerea acést'a.

Titul'a 5. „Institute de invetiamentu“ preliminata cu 231,285 fl. se cetesce, cu ce siedinti'a se si incheie la 2 óre.

Cuventarea

Deputatului românu S. Borlea, tienuta in siedinti'a din 18 fauru a casei representantive ung. la desbaterea bugetului ministeriului de cultu si instructiune publica.

On. Casa! Mi-amu supusu ieri opiniunea despre inspectorii scolari si scopurile pentru cari sunt ei; deci m'am sculatu acuma numai pentru ca dlu secretariu de statu Gedeonu Tanárky, in discursulu seu de ieri avendu amabilitatea de asi aduce aminte si de vorbirea mea, face unele observatiuni si afirma unele, pre cari nu-mi este iertatu ale trece cu vederea, cu atâtu mai vertosu, câci cele aduse de domnia sea stau chiar in contradicere cu datele positive.

A dîsu onorabilulu dnu secretariu de statu, ca intre români nici cu lamp'a nu s'a potutu gasí ómeni de inspectori scolari. Concedu ca déca cineva va cautá cu lamp'a unu obiectu, dar' totu atunci si va inchide ochii, si déca astfeliu cu ochii inchisi din intemplare dandu preste acelu obiectu, frumosu lu va incunjurá, — concedu ca nu va gasí acelu caulatu obiectu; (ilaritate;) firesce, pentru ca insusi vrea sa nu-lu gasésca. Nu este de lipsa, onorabile dle secretariu de statu, sa se caute intre romani cu lamp'a ómenii calificati de inspectori scolari; se potu gasí atari pré usioru si fara de lamp'a; atât'a numai se recere, ca sa se caute cu bunu cugetu si cu voia curata! Atunci lamp'a va fi cu totulu de prisosu. Adeveratu ca astfeliu de inspectori scolari si spre astfeliu de scopuri, precum amu aretatu in discursulu meu de ieri, intre romani nu pré se afla, — esista insa o intréga legiune de barbati de specialitate pentru adeverat'a educatiune a poporului, incâtu s'ar poté implini cu ei nu numai tóte districtele intre români, ci preste totu tóte din intéga Ungari'a si Transilvani'a; si fiindu ca precumu vedu eu, dlu secretariu de statu si ministeriulu nu voiesce a-i gasí pre aceia nici cu lamp'a, mi premitu dintre cei multi, si fara lampa a presentá ací vre o câti-va, pre cum sunt: Dem. Ionescu, Dr. Vasiciu, Dr. Maioru, Dr. Sándoru, cari din teneretiele loru s'au ocupatu totu in sfer'a educatiunei si au imbatrenitu in aceea; — astfeliu suntu mai departe: G. Popa, G. Craciunescu, cari suntu senatori consistoriali pentru scólele gr. orientale, si afara de acestia inca o multime, totu ómeni de specialitate; n'aveti deci decâtu sa vreti, si lips'a de individi apti a incetatu.

A mai dîsu dnulu secretariu de statu si aceea, ca la comitatulu Zarandolni nici pana astadi nu este constituitu senatulu scolariu. Sa me pardoneze dlu secretariu de statu; afirmatiunea dsale nu este intemeiata, câci in comitatulu Zarandului senatulu scolariu inca de multu este infiintiatu, si a fostu acolo de câteva ori si inspectorulu scolariu; dar' inca este adeveru ca intre senatulu scolariu si intre inspectoru, din caus'a lipsei de bunulu tactu la acest'a, s'au nascutu unele frecâri; asiá intraltele s'a intemplatu ca dlu inspectore scolariu dup'o instructiune — nu sciu de la cine si de unde primita, a pretinsu cá senatulu scolariu sa depuna juramentu — (Tanarky striga: Nu este asiá!) — sa faceti bine a crede ca este asiá; cându s'a intemplatu acést'a si insumi amu fostu de facia; — (Tanárky si mai multi striga intrerumpendu: Nu este asiá!) — eu nu potu se sciu ca inspectorele scol. de la cine au primitu acést'a instructiune; in insasi lege astfeliu de dispusetiune nu este; dar' de altmintrelea — pré slaba, fórte seraca si preste mesura antipatica trebue se fia o atare lege, la a cârei observare vré cineva sa constringa pre cetatieni prin juramentu.

Mi se 'mpare asiá dara ca dlu secretariu de statu Tanarky cându a pretinsu cumca in Zarandu senatulu scol. nici pâna astadi nu s'a formatu, n'a sciutu cum sta lucrulu, macar ca este secretariulu de statu alu Ministeriului de instructiune publica; câci la din contra ar' trebuí sa presupunu, cumca cunoscendu adeverat'a stare a lucrului, a vrutu sa seduca opiniunea publica prin afirmarea contrariului. —

Mai departe a afirmatu dlu secretariu de statu, ca preparandi'a de statu din Deva este institutu romanescu. Acést'a pretensiune pe mine intr'adeveru m'a frapatu, câci me miru cum potù se afirme dlu secretariu de statu unu astfeliu de ne-adeveru, pre cându densulu trebue sa scie bine cá — abiá câteva luni mai nainte — tandem aliquando — numí Ministeriulu unu romanu de suplinte substitutu la acea preparandia. Dlu secretariu de statu Tanárky si prin acést'a afirmatiune, tocmai contraria positivului, n'a potutu atientí decâtu sa se duca opiniunea publica. (Sgomotu.)

A mai disu in fine dlu secretariu de statu si aceea, ca guvernului pentru ca a redicatu in Dev'a preparandia de statu si inca dóua airea — nu sciu unde, intre ruteni, din partea natiunei magiare se

---

sensu in gur'a D. Maiorescu. Este tristu cându cineva inimatu de o complesentia, de o lingusire prea evidenta ce nu se póte calificá, voesce a mistificá pre auditori, falsificându istori'a; intervertindu ordinea lucruriloru!! Este adeveratu ca scriitorii facu parte integrante din societate ce se reflectéza in scrierile loru, dar nu este mai pucinu adeveratu ca inspiratiunea, impulsulu unui scriitoriu nu tiene comptu de positiunea sea materiala. Déca studiamu istori'a scriitoriloru eminenti vedemu ca cea mai mare parte au vetiutu in mediocritate, bá de multe ori chiaru in miserie; si cu tóte aceste scrierile loru nu au fostu mai putienu perfecte si numele loru nu au fostu mai putienu ilustru. Mai multu de câtu acést'a scriitorii absorbiti in subiectulu de care suntu inspirati suntu nisce fiintie parte care nu se ocupa de câtu de lumea in care locuescu eroii loru, séu in care planéza conceptiunile loru scientifice. Pre cându Itali'a se aflá incalcata, degradata, cufundata in nenorociri, Ariosto scrie nemuritórea poema l'Orlando Furioso plina de veseli'a cea mai nebuna si de glumile cele mai scânteetóre... Archimede din Siracus'a aprofundatu in calcule matematice, nu simtiesce pre soldatii navalitori ce se introducu in camer'a sea spre alu ucide. Multi poeti francesi condemnati la guilotina in timpulu revolutiunei francese se rogá la câlâi loru se le mai dea câte-va momente cá sa finésca ultim'a loru cantare.

Care este inse dupa D. Maiorescu secololu de inflorire literara la noi? Putienu au lipsitu cá sa nu dîca ca ceea ce la Greci este secululu lui Pericles la Romani secululu lui Augustu, la Francesi secolulu lui Ludovig alu XIV la noi este — secolulu lui Mihaiu Sturz'a!! .. Si pentru ce? Pentru ca ómenii erau siguri pre averile si viati'a loru, fiindu ca nu se temeu ca voru fi incalcati de vre o invasiune streina!!!. Câte odata se emitu nisce idei asiá de stranii, care frapeaza in unu modu asiá de semnificativu pre fie cine, incâtu comentarea loru ar' face se pérda din burlesculu loru naturalu.....

Finindu apoteos'a Domniei lui Mihailu Sturz'a, D. Maiorescu urmârindu necontenitu subjectulu „form'a si fondu“ se intórce a vorbi de constitutiunea, care naturalminte nu póte se placa D-sale: „Englesii dice D-nia sea, au varsatu sânge seculi intregi pâna ce au capatatu acést'a constitutiune, si noi fâra nici o sudóre ne o arogamu.“ Strania argumentatiune! Va se dica natiunile nu suntu solidare un'a de alt'a in privinti'a progresului. Ceea ce au inventatu Englesii pre cale sciintifica, Germanii nu trebuie sa le admita. Pentru ce? Pentru ca pre inventatorii Englesi iau constatu ani de labóre, pre cându pre Germani nu'i costa decâtu timpulu necesaru spre a intielege teori'a aceloru inventiuni. Natiunea francesa si varsà sângele cu abondantia in timpulu revolutiunei celei mari; din aceea esperinti'a sângerósa se nasce urmâtórea teorie: toti ómenii suntu egali inaintea legei. Celelalte popóre nu trebuescu se admita si se aplice aceea teorie in guvernamentulu loru, trebuie ca fie care poporu se repeteze sangerósele scene ale revolutiunei francese, cá se ajunga la acelasiu resultatu. Omenirea aru trebui sa se invartésca in acelasi cercu, generatiunile sa se succedeze un'a altei'a, fâra a alegá generatiunei succesive tesaurulu de cunoscientie capatate; si déca 'mi este permisu a face deductiuni mai departate, fie care calatoriu la statele Unite trebuie ne contenitu sa descopere calea spre Americ'a.

Tóte natiunile au imprumutatu un'a de la alt'a, mai multu s'au mai putînu legislatiunea loru. Romanii, acesti maiestri in jurisprudenti'a, pre bas'a câroru legi este stabilitu mai totu dreptulu modernu, suntu ómeni esperti de imprumuta de la cetâtile grecesti, civilisate materialulu din care se compune cele 12 table, fundamentulu loru juridicu.

Aru fi in adeveru curiosu cá numai noi sa ne abatemu dela acésta lege a progresului. . . . Noi unu micu atomu din marele corpu Europianu de la care depinde totu fiitorulu, totu progresulu nostru nationalu, se ne incingemu biata nóstra tiara cu unu muru chinediescu pentru, cá scriitorii nostrii sa fia originali si institutiunile nóstre sa fie indigene.

Este dreptu ca constitutiunea nu este o haina tocmai potrivita pre tali'a nóstra, daru acésta ne potrivire tinde a disparea din ce in ce; numai ómenii conservatori paru a nu se putea deprinde cu acést'a haina ce cade pre umerii loru cá mantalele de plumbu din infernu lui Dante. Si apoi avemu noi legi indigene pre care sa le preferimu constitutiunei Englese? Codulu Calimahu, este elu destulu de perfectu séu destulu de românescu? póte regulamentulu organicu de trista memoria, sub care viati'a si averea cetâtieniloru erá garantata contr'a invasiunei straine ....! Finindu nu potu a nu regretá ca D. Maiorescu vorbindu despre form'a si fondu, au negligatu prea multu fondulu, fiind acum si totu deauna amagirea fidela a credintieloru politice a tuturoru acelor'a ce regretà Domni'a lui M. Sturz'a, cu pretiulu chiaru de a falsificá lucruri deja constate pre cale literara si scientifica. . .

facu imputatiuni caci impartasiesce pe natiunalitati de astfeliu de favoruri, Nemic'a mai usioru decâtu a scapá de atari imputatiuni ; dupa ce noi pré bine conóscemu scopulu preparandiei din Deva, poftimu — duceti-o de acolo, fie la Dobritienu séu macar unde airea, sî sa fiti siguri ca nici o data nu o vomu reclamá! — Amu auditu, ba amu sî cetitu ca guvernulu are de cugetu a infiintiá sî o Teología comuna de statu ; nóue nici aceea nu ni trebue, n'avemu lipsa de ea: noi avemu teologiele nóstre sî ne multiamimu cu ele.

Intr'adeveru este lucru ciudatu, ca guvernulu ori ce ceremu de la elu ni denéga ; ce nu ceremu de ce n'avemu trebuinti'a, ce respingemu, aceea ni impune cu sil'a. Astfeliu suntemu sî cu asiá-numit'a foia scolaria séu invetiatorésca ; n'a cerut'o nimenea, nu trebue nimeui, n'o citesce nime, sî regimulu redigendu-o sî tiparindu-o pe spesele tierei, o tramite la frundia sî la iérba, — macar ca nine nu-i are folosulu!

Fii buni sî indurati a nu ni aruncá in capu, cu sil'a, ceea ce nu ni trebue sî nu ceremu, ba respingemu, ci aveti amabilitatea d'a ni acordá aceea ce noi rogâmu, de ce avemu trebuintia sî de ce vremu sa ne folosimu ; acést'a apoi = nu numai ca vom primí bucurosu. ci vomu resplatí cu recunoscintia !

Atât'a este ce amu avutu a obsarvá dlui secretariu de statu Gedeon Tanárky la discursulu seu de ieri. —

Romani'a.

La scrisórea Domnitoriului Romaniei mai reproducemu sî urmatórele :

(Capetu.)

Prin urmare, déca a-si avé de datu vre-unu consiliu onor. interpelatore, acelu consiliu aru fi cá d-sea sa preciseze cugetarea sea : voiesce sî d-sea sa puna in numele parlamentului, in numele representatiunei tierei, unu ultimatum principelui, precum principele intr'unu actu cu totulu intimu a pusu unu ultimatum opiniunei publice ? Voiti d-vóstra se va ridicati mai pre susu de opiniunea publica ? Lasati cá opiniunea publica sa se pronuntie singura, paziti-ve d-vóstra, datori'a ací in parlamentu de a stá in constitutiune, faceti trebile tierei aratati-ve ca intr'adevaru sunteti insuflati numai, de binele publicu ; lasati artificiele retoricei de care ve serviti pentru a aduce criticêle d-vóstre mai susu de câtu ministeriulu, precum asemenea feriti-ve de a adresá reclame dela tribuna de unu devotamentu suspectu, puneti-ve in contactu cu opiniunea publica, sî vedeti ca ceea ce voiesce tiér'a mai presusu de tóte este legalitatea, dela principe sî pâna la celu mai de pre urma aginte, pâna la celu mai de pre urma cetatianu. Ei bine, suntemu noi astadi in legalitate, câudu discutâmu o scrisóre privata a principelui ? Eu nu credu, sî, déca voiti se ve convingeti sî d-vóstra de ati facutu b ne séu reu, ridicându ací acésta cestiune, ve voiu spune in putiene cuvinte ce aveti sa faceti. D-vóstra ati scrisu mai adese ori alegatoriloru d-vóstra, sî ati scrisu multe, chiaru in contr'a principelui sî prin urmare ati mai putea scrie multe insa, déca le veti scrie sî despre faptulu de astadi, nu credu ca alegatorii d-vóstre voru probá acésta surprinsa parlamentara. Eu unulu, declaru câtu pentru mine, ca, déca v'asi fi urmatu pre acésta cale, nu speramu se amu aprobarea alegatoriloru mei, sî de aceea de la inceputu nu amu primitu se iau respunderea asupr'a mea de a prejudecá o asemenea mare cestiune sî aru fi unu mare periclu câudu noi astadi amu pune ultimatumulu nostru parlamentariu, legislativu, in faci'a unui ultimu in aeru, aeronatecu, cá sa dîcu asiá sî ne amu pune in afara de responsabilitatea ministeriale. Cum sa venimu noi, cu tóta gravitatea nóstra de legiuitori sî sa respundemu la o espansiune de inima ? Cum sa venimu sa respundemu la unu documentu din cele mai intime ale principelui ? Voiti, in adeveru, sa puneti unu capetu ingrigiriloru tierei in privinti'a guvernului personale ? Atunci nu aveti de câtu sa ve apropiati pre tota dîu'a pre teremulu principieloru constitutionali ; nu aveti de câtu sa faceti sa dispara acele deprinderi cari léga câte 2, 12, 24 pentru resturnare continue de guverne, (aplause). Déca ne vomu pune câte 2, 12 sî 24, si, dupa capriciulu nostru vomu pretinde sa se resólve cestiunile constitutionali apoi vedeti ca tocmai noi cari suntemu chiamati ací pentru mantienerea constitutiunei, tocmai noi vomu fi acei cari nu o vomu respectá.

Dloru amu declaratu dela inceputu sî o repetu, ca eu voi fi pentru acea motiune, care sî cu acésta ocasiune va restí Mariei Séle Domnului aceleasi declaratiuni sincere, ce amu facutu prin respunsulu la discursulu tronului, ca represintatiunea nationale, pre teremulu constitutiunei : totudeaun'a va fi sincera sî devotata : atâtu sî nimicu mai multu.

Nu suntemu solicitati nici de guvernulu M Séle, nici de altu nimeni cá sa esprimamu alte dorintie de câtu acelea ce amu espresu atunci. Déru numai la acést'u voiu rugá sa se marginésca tóte espressiunile cugetârei nostre de astadi, câci la acésta cugetare Mari'a Sea a respunsu ca va tiené totudéun'a séma de cerintiele legitime ale poporului. Sa asteptâmu déru pre Mari'a Sea sa studie diferitele cerintie ale poporului, sî atunci va vedé capoporulu nu se ocupa de metafisica politica, nici de abstractiuni parlamentarie, ci ca poporulu cere [illegible], dreptatea sî egalitatea. Pre acestu teremu, domniloru, o apropiare este naturale intre representatiunea natiunale sî pricipele. Nu ceremu dela Mari'a Sea alt'a de câtu cá, in impregiurârile in cari se afla patri'a nóstra, sa nu ne lase asiá, in câtu sa credemu ca a fostu numaí unu aventurieru pre tronulu Romaniei. Nu potu se admitu acést'a unu singuru momentu pentru unu principe, care are o educatiune distinsa, care a apartienutu alta data acelei mari nationalitâti europene, care astadi a câstigatu o positiune asiá de eminenta pre teremulu lupteloru materiali. In asiá impregiurâri, eu credu ca, déca acestu parlamentu aru esprime Mariei Séle convictiunea sea profunda ca constitutiunea in tóte pârtile ei, este legalitatea cea mai stricta, de care poporulu sî representatiunea sea voru sa se tiena, atunci credu ca Mari'a Sea va esprime intr'unu modu solemnu, — nu dicu ca scrisórea este autentica séu apografa, — déru va respúnde ceea ce credu ca trebuie sa respunda in fati'a representatiunei nationale, inimatu de unu spiritu de nationalitate sî libertate — de acelu spiritu, care este inimata intrég'a camera, — Mari'a Sea va simtí inim'a sea inarmata sî incuragiata, cá sa pasiésca pre calea care astadi o doresce natiunea.

Dloru terminu spunendu-ve o dupa urma opiniune : ca, déca d-vóstra astadi imputati principelui ca sî a espresu cugetarea sea, me temu cá mâne pricipele sa nu impute ca d-vóstra nu ati espresu opiniunea tierei ; tiér'a voiesce pacea legale, constitutiunea ; tiér'a s'a deprinsu de a nu intrebá nationalitatea principelui; acést'a este unu progresu constitutionale de care eu me felicitu. Putienu pésa tierei de a scí in ce comerciu de idei se afla principele, destulu numai cá principele sa fia in legalitate sî sa tiena séma de cerintiele poporului ! Déca amu face altufeliu, amu lucrá in contr'a simtieminteloru tierei.

Sa facemu abstractiune de metafisic'a politica, de abstractiuni constitutionali ; sa ne punemu in litera, in cadrulu esactu alu constitutiunei, sî atunci d-loru, vomu ajunge sî noi a puté dîce consiliariloru Mariei Séle ca in adevaru, câudu ei au profesatu unu viu sintimentu de respectu pentru constitutiune, câudu au crediutu in eficacitatea constitutiunei, câudu au abandonatu sentimentele, traditiunile anticonstitutionali ale amiciloru dlui Dimitrie Ghic'a Comanescianu, atunci constitutiunea nóstra a incetatu de a fi pentru ori cine o utopia. Dloru, utopia va fi din partea acelor'a, cari aru voí sa substitue alte institutiuni constitutiunei, sî alte combinatiuni politice de câtu cele de astadi.

Sa lasamu cá utopie sa nu fie amicii libertatiloru sî ai constitutionalismului, ci utopici sa fie cei ce voru se surpe constitutiunea sî se piérdia tronulu sub pretestu de alu aperá. (aplause).

Se cere inchiderea discussiunei.

D. P. Gradisténu o combate.

D. Al. Lahovarí o sustiene.

D. Ioanu Bratianu reclama sa nu se inchida discussiunea, câci suntu mai multi, intre cari sî d-sea, cari au cuventulu sî voru sa vorbésca.

Discussiunea, puindu-se la votu, se inchide.

Sé pune la votu cu apelu nominale motiunea dlui Cogalnicianu sî se primesce cu 92 voturi, contr'a 8— dd. Anton Arion, Const. Caramaliu, N. R. Balanescu, Teodoru Dobrescu, Eugeniu Ghic'a, Al. Sichleanu, Radu Michaiu, N. R. Locusténu — sî 6 abtieneri.

Siedinti'a se suspinde pre 10 minute.

La deschidere urméza cestiune personale intre d. N. Ionescu sî N. Blarembergu.

D. Blarembergu relevà atacurile ce i s'a adusu cu cuvintele de artificiuri oratorice, si aréta ca tocmai d. Ionescu a facutu artificiulu d'a nu vorbí in cestiune sî a votá inchiderea discussiunei spre a nu lu lasá sa mai vorbesca sî sa respunda dlui ministru. Apoi demonstra ca d. Ionescu, care a votatu contr'a dlui streinu, s'a asociatu cu actele mai multoru guverne, tasate de camera de iliberale, ca d. Ionescu nu scapa nici o ocasiune in care se sî manifeste omagie câtra tronu, câtra piciórele tronuriloru sî ale principiloru, amintindu ca d. Ionescu in siedietiele secrete erá cu totulu de alte idei de cele manifestate adi, cá o colomba.

D. N. Ionescu declara ca n'a votatu inchiderea discussiunei, câtu pentru constitutiune, a votat-o in sinceritate sî pâna adi n'a esitu din ea.

D. Aristide Pascalu indica ca d. N. Ionescu are rancune cu d-sea din constituanta sî ca tocmai d. Ionescu, liberu si independinte, se mira ca sî d-sea e liberu sî independite de d. Blarembergu. D. Ionescu a fostu insarcinatu a redactá propunerea ce s'a votatu. D-sea a vorbitu spre a preparâ spiritele pentru primirea ei. Ei bine, d. Ionescu vine sî lu combate. Cine e mai sinceru.

D. N. Ionescu respunde ca n'a fostu siedintia secreta, ci o cunsultatiune intre deputatii camerei, sî ca in aceea siedintia d-sea n'a disu unu cuventu macaru.

D. Pascalu. Ati primitu a fi in comissiune sî ati adoptatu propunerea.

D. Ionescu termina spuindu ca in siedintia a dîsu ca déca Domnulu nu vrea se mai stea, noi nu putemu se lu mai tienemu.

Incidintele se inchide.

D. ministru de financie róga pre camera a luá de urgintia in desbatere proiectele de lege presintate in siedinti'a precedinte.

Siedinti'a se ridica.

Varietâti.

*** **List'a civile.** Se petrece in acestu momentu in Angleter'a unu evenimentu neauditu, câudu se gândesce cine-va la respectulu Anglesului pentru suveranii sei sî la adoratiunea cu care i inconjóra. Principés'a Luis'a, un'a din fiicele reginei, se marita. Parlamentulu va avea a i votá o donatiune. Insa contribuabilii se improtivescu sî discuta. Sântienia brahmanica a corónei este incoltita ! In centrurile cele mari electorali se facu meetinguri, cetâtienii intréba pre candidatii loru asupr'a purtârei ce voiescu a tinea. D. Forter la Bradford, d. Stansfeld la Halifase trebuie sa emita declaratiuni sî sa se silésca a gasi respunsuri, dându totu deodata satisfacere cerintieloru comitentiloru loru sî rigorismului monarchicu alu lomei oficiale.

Principés'a nóstra, dicu alegatorii, se câsâtoresce cu unu mârchisu bogatu intre toti bogati. Pentru ce déru o dotatiune ?

Apoi pre nesimtite cugetârile se intorcu spre Regin'a ea insesia. Londr'a se plânge. Veduvei principelui Albert fi place o retragere funesta pentru interesele capitalei : comerciantii de la Londr'a suntu obicinuiti cu splendórele traditionale ale unei curti lusóse ; ei vedu doliulu prelungindu-se sî se intréba: pentru ce o lista civile de 9 milióne ?

Cestiunea este dar pusa.

List'a civile este pusa in discussiune in vechia Angleter'a. Ce semnu alu timpului !

Concursu.

Devenindu vacantu postulu de parochu in Comun'a gr. or. Leschi'a Districtulu Cetâtiei de pétra (Kövár vidék :) se deschide prin acést'a concursu. —

Emolumentele cu acestu postu suntu.

1.) Dela 95 capi de familie dela fie-care o ferdela cucurudiu nesfarmatu sî 20 cr.

2.) Venitulu dela Epatrafiru.

Doritorii de a ocupá acestu postu voru avé asi asterne concursele loru provediute cu atestatele necesarie in intielesulu statutului Organicu § 121 a Scaunulu Protopresbiteratu celu multu pâna la 7 Martiu a. c. in Leschi'a.

Leschi'a in 7. Februariu 1871.

Comitetulu Parochialu din locu.

Cu scirea sî invoirea mea.

Ioanu Greblea.
Protopresbiter.

(15—1)

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a sî tiparitulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori franc-ate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 16. ANULU XIX.

Sabiiu, in 25 Februarie (9 Martie) 1871.

Evenemінte politice.

Din Pest'a si din Vien'a nu aflâmu acum alte sciri mai insemnate decâtu nemultiumire cu guvernulu si cu guvernatii. Vin'a este fórte usioru aruncata in spatele partideloru, cându e aruncata de unu regimu si in spatele cutârei partide, cându nemultiumirea se esprima de guvernati.

Unu fenomenu nou politicu a aparutu in diuaristic'a din monarchi'a nóstra, celu putienu in o parte a diuaristicei. Se vorbesce in mai multe diuarie de aliantie intre natiuni si partide, si de federalisme etc.

Purtarea ministeriului de dincolo de Leit'a inse ne atrage mai tare atentiunea decâtu ceea ce se petrece in vre-o câteva diuarie, cari astadi scriu si mane se lepada de ce au scrisu mai nainte. Lucrurile mirósa de acolo a absolutismu.

Dupa cum amu fostu spusu inca in nrulu trecutu, nemtii au paresitu Parisulu inca in 3 Fauru dupa ce l'au ocupatu (nu intregu) 48 de óre. In septamân'a acést'a se voru fi inceputu, séu se incepe in Brusel'a elaborarea tratatului de pace, dupa preliminariele statorite. Mai multe sciri consuna, ca francesii se voru sili a solvi contributiunea de resbelu câtu mai curendu si adeca inainte de terminulu celu de pre urma, pentru cá câtu mai in graba sa scape tiér'a de nemti si sa póta lucrá neimpedecata la regeneratiunea sea.

In un'a din siedintiele adunârei natiunali, unu deputatu bonapartistu a voitu sa apere pre Napoleonu. Procederea acést'a a provocatu unu conclusu alu adunârei, prin carele Napoleonu fu depusu de pre tronu. Scirea despre intemplarea acést'a dicu unele foi, ca a miscatu pre Napoleonu pâna la lacrimi. Alte sciri spunu ca Napoleonu a paresitu castelulu Wilhelmshöhe in tacerea cea mai mare. Alte adaugu ca se astepta sa sosésca in Chislehurst in Angli'a.

Diet'a Ungariei.

Siedinti'a din 20 Februariu. Presiedintele Somssich deschide siedinti'a de astadi a casei deputatiloru la 10 óre.

Dupa finirea formalieloru obicinuite ascernu mai multi deputati petitiuni, care se transpunu comissiunei petitiunarie.

Presiedintele ministriloru respunde dupa aceea la interpelatiunile lui Irányi si Stratimirovics.

Comitetulu financialu ascerne raportulu seu despre bugetulu supl. pentru ministeriulu de aperarea tierei.

La ordinea dilei sta continuarea desbaterei despre preliminariulu pentru universitate.

E. Hodossy: Universitatea nóstra e intr'o stare de totu misera; acést'a provine de acolo ca profesorii suntu fórte reu dotati, caci precându a. e. in Vien'a profesorii tragu o léfa de 4000,5000 fl. cei dela universitatea din Pest'a capeta d'abia 2000 fl. Déca voiesce sa radice si melioreze universitatea din Pest'a apoi sa se melioreze positiunea materiale a profesoriloru.

De aceeasi parere e si E. Henszlmann.

I. Schwarz voiesce sa se ficseze minimulu lefeloru profesoriloru cu 3000 fl.

Sum'a preliminata sub acést'a rubrica se votéza dupa aceea fara stergere.

Pentru „Preparandi'a invetiatoriloru gimnasiali“ se ceru si votéza 20,950 fl.

Pentru „Politecnicu“ se cere 124,888 fl., care sum'a dupa o scurta desbate se si votéza.

Sub titul'a „Preparandia pentru invetiatori de scóle reali“ se ceru si votéza 11,000 fl.

Pentru preparandi'a de invetiatori de desemnu se votéza fâra desbatere 14,020 fl.

Dupa acést'a se votéza pentru:

Academi'a de drepturi din Sabiiu 17,755 fl.; pentru academi'a de drepturi din Clusiu 15,445 fl.; pentru institutulu chirurgicu din Clusiu 31,765 fl.; pentru gimnasiulu de statu din Sabiiu 20,883 fl., câtu si pentru alte multe institute de invetiamentu; care din lips'a spaciului nu-le potemu insirá aici.

Incheierea siedintiei la 1/2 3 óre.

Siedinti'a din 21 Februariu.

Protocolulu se cetesce si aprobéza.

E. Simonyi si Lud. Csernatonyi ascernu petitiuni in afacerea unei interpelatiuni in favórea Franciei.

Ministrulu de financie Kerkápolyi ascerne unu proiectu de lege relativu la indemnitate pre lun'a Martiu 1871, care proiectu se transpune comitetului financialu.

Trecendu-se la ordinea dilei se continua desbaterea despre bugetulu ministeriului de instructiune.

Sub rubric'a 35 „Recerintie pentru instructiunea poporale“ suntu 650,000 fl. preliminati, care indata se si votéza.

Spesele pentru fói'a invetiatoriloru scóleloru poporali se votéza cu 30,000 fl.

Pentru instructiunea adultiloru suntu 50,000 fl. preliminati.

D. Irányi nu are a reflectá nimicu contr'a votarei sumei cerute, din contra densulu e gat'a a votá o suma si mai mare spre acelu scopu, recomanda inse regimului a desvoltá in direptiunea acést'a o energia si sirguintia mai mare si sa lucre cu deosebire intr'acolo cá publiculu insasi sa se intereseze.

Dupa aceea se votéza sum'a ceruta.

Urméza desbaterea despre acoperirea preliminata, la care iau parte D. Irányi, St. Molnar, Fr. Harkányi, E. Simonyi, E. Hodossy si Ghiczy, cu ce siedinti'a se incheie la 1/2 3. óre.

Siedinti'a din 22 Februariu a casei deputatiloru.

Protocolulu se cetesce si aprobéza.

Petitiuni numeróse se ascernu, dintre cari multe pentru o interventiune in favórea Franciei.

Generalulu Stratimirovics face unele observatiuni la respunsulu presiedintelui ministriloru si ascerne dupa aceea unu proiectu de resolutiune relativu la drumurile de comunicatiune din tiér'a.

Se trece la ordinea dilei si se continua desbaterea despre bugetulu ministeriului de cultu; rubricele singuratice ale acoperirei se cetescu si votéza mai fara desbatere.

Incheierea siedintiei la 2 óre.

Siedinti'a din 23 Februariu a casei ablegatiloru o deschide presiedintele Somssich la 10 óre.

Pre fotoliele ministriloru: Andrássy, Gorove, Horváth, Kerkápolyi si Szlávy.

Protocolulu se cetesce si aprobéza. Petitiuni numeróse — dintre care mai multe pentru o interventiune in favórea Franciei — se ascernu si transpunu comissiunei petitionarie.

L. Berzenczei indrépta câtra presiedintele minist. interpelatiunea: Fondate suntu scirile, ca conferinti'a convenita in Londonu pentru cestiunea Pontului a concesu intemeierea unei flote russesci pre Marea-négra, cassandu pactulu parisianu din 1856 si intemplatu-s'a acést'a cu consensulu Austro-Ungariei?

M. Uerményi ascerne din partea comissiunei centrale raportulu despre proiectulu de lege relativu la indemnitate pre lun'a Martiu. Comissiunea centrale recomanda primirea proiectului in editiunea propusa de comissiunea financiale. Se va pune la ordinea dilei cá primu objectu in siedinti'a de mane.

Trecendu-se la ordinea dilei se continua desbaterea speciale despre bugetulu minist. de cultu si instructiune; urméza titul'a referitória la pensiuni preliminata cu 27,780 fl. care se si votéza.

Cu aceste s'au finitu ordinariulu si urméza estraordinariulu. In titul'a prima erau pentru scopuri bisericesci 300,000 fl. preliminati, cari sa se repartiésca intre biseric'a gr. cat. 99,000 fl. biseric'a evangelica 36,000 fl, reformata 65,000 fl., biseric'a gr. or. 100,000 fl., biseric'a unitaria 5000 fl., biseric'a israelita 5000 fl. Comissiunea financiale recomanda a se votá sub titul'a acést'a numai 290,000 fl. si dotare bisericei gr. or. sa se aprobeze numai cu 80,000 fl.

La desbaterea ce se incinge asupr'a acestui objectu iau parte: Ed. Horn, Iul. Kautz, Gr. Simay, L Gonda si G. Ioanovics; punendu-se la votisare se votéza pentru biseric'a gr. or. 100,000 fl. Asemenea se primescu si cele-lalte rubrice ale titulei I.

Cu aceste se finesce desbaterea despre bugetulu ministeriului de cultu.

Urméza la pertractare cele 3 proiecte de lege ascernute de ministrulu pentru aperarea tierei, despre prelungirea tempului de serviciu a ofcieriloru din armat'a honvediloru, despre impartirea nóua a cercuriloru de honvedi si despre inmultirea escadróneloru de cavaleria la honvedi. Cele dóue proecte de lege dintâiu se primescu fâra desbatere. La alu treilea se incinge o desbatere mai lunga si viua, de óre ce opositiunea s'a folositu de ocasiune si a suscitatu iérasi cestiunea de a provedea honvedîmea cu trupe de geniu si artileria. Propunerea respectiva a minoritâtiei, (opositiunei) ceea ce póte va fi deja cunoscutu cetitoriloru, s'a respinsu.

Incheierea siedintiei la 2 óre.

Revista diuaristica.

Diuariele straine se ocupa de mai multu tempu cu cestiunea Dunarei de josu si in specie cu regularea ei la pórt'a de feru. Romani'a cá statu ripeanu e interesata in cestiune; sa vedemu deci ce dîce „Romanulu“ fatia cu cestiunea acést'a.

Pretensiunile Austriei relative la Portile de feru si la Dunarea de josu.

Credemu ca cu ocasiunea desbateriloru, ce neaperatu se voru face in sinulu corpuriloru nóstre legiuitóre asupr'a cestiunei Dunarei, si anume asupr'a cataracteloru ei, asiá disa, Portile de feru si Dunarea de josu, provocate de mai multe article speciale publicate in diariulu d-vóstre, nu va fi de unu mai micu interesu sa se scia de mai dinainte si óre cari particularitâti ce incongióra actulu de navigatiune alu Dunarei, elaboratu la Vien'a la anulu 1857 de statele riverane.

Iéca ce contiene elu:

Protocolu Nr. 31. „Comisariulu Valachiei presinta unu memoriu, ce s'a anesatu la protocolu si propune lucrârile trebuincióse pentru desfiintiarea obstacleloru asiá numite Pórt'a de feru pre Dunarea, carea in cea mai mare parte incumba Valachiei

precum sî cele ce mai suntu de aci inainte, mai pâna la gurele Dunarei, sa se declare chiaru de pre acum, obligatórie in sensulu art. 17, §. 3 alu tratatului de Parisu".

Acésta propunere a ingagiatu comissiunea sa introduca in art. 37 alu actului de navigatiune urmatoriulu aliniatu:

„Este bine intielesu ca partea cunoscuta sub denumirea de Portile de feru, va formá un'a din principalele obiecte de esaminare ale espertiloru numiti de comissiune cá sa studie natur'a obiecteloru fisice ce actualuminte presinta acestu fluviu."

Art. 36 alu actului de navigatiune otaresce ca: „guvernele riverane se ingagéza, fie-care in celu privesce, sa execute lucrârile pre cari comissiunea riverana, intr'unu comunu acordu, le va judecá trebuincióse a se face in sensulu art. 17, §. 3. din tratatulu de Parisu."

Astu-feliu guvernulu Romaniei, departe de a fi declinatu indatoririle ce i impune dreptulu naturale resultându din positiunea ei geografica, precum sî obligatiunile ce i incumbu, s'a declaratu gat'a a le indeplini. Sî apoi insesi Turci'a, Austri'a, Bavari'a sî Würtembergulu, apretiându memoriulu ce li s'a presintatu, n'au crediutu atunci ca potu stipulá alte mesure esceptionale pentru lucrârile trebuincióse a se face la Portile de feru sî pre Dunarea de josu, sî conformu cu drepturile internationali sî in modulu prevediutu la art. 36 alu actului de navigatiune elaboratu in comunu de ele singure, au lasatu acelo lucrâri in sarcin'a fiecârui statu riveranu respectivu.

Prin urmare indatoririle ridicârei pre teritoriulu loru, a obstacleloru fisice ce infacisiéza parcursulu Dunarei dela Orsiov'a pâna la Marea-Négra, privindu numai pre guvernele românu, serbu sî turcu, ele singure remânu sî in dreptu, conformu citatului art. 36 din actulu de navigatiune, sa participe la acésta lucrare, fâra amestecului nimenui, remâindu cá cheltuieliele trebuincióse la acésta operatiune, cá sî cele de intretienere, sa se acopere prin tase puse in sarcin'a navigârei, conformu art. 16 sî 17 din tratatulu de Parisu. X.

Diplomati'a in resboiulu franco-nemtiescu.

Cu tóte ca politic'a lordului Granville in cestiunea franco-nemtiésca a fostu formale ratificata de camer'a comuneloru, ceea ce sémena a esclude posibilitatea vre-unei schimbâri óre care in atitudinea guvernului englesu, nu este fâra interesu a aruncá o privire retrospectiva asup'ra actiunei diplomatice a Foring-Office de la inceputulu resbelului.

Printre rebrosirile ce s'au adresatu cabinetului britanicu, celu mai gravu, fâra contestarea este acest'a, ca indiferenti'a sî nehotarirea sea au impedecatu pre celelalte puteri neutre a sî manifestá intr'unu chipu mai activu simpathiele loru pentru Franci'a sî au paralisatu sfortiele loru spre a obligá pre Prussi'a sa se multiamésca cu unu succesu moderatu.

Aceste incriminâri, negresitu ca n'aru putea sa modifice situatiunea actuale, insa cauta sa recunóscemu ca, dupre documentele lui Blue Book englesescu, nu se paru cu totulu lipsite de adeveru. Resulta intr'adeveru din corespondenti'a schimbata intre lordu Granville sî ambasadorii englesi de la Vien'a sî Florenti'a, ca Austri'a sî Itali'a de la inceputulu resboiului s'au incercatu sa indemne pre Engliter'a a luá initiativ'a unei midlociri mai energice in favórea pâcei sî ca refusulu lordului Granville d'a obtemperá la acést'a cerere, a contribuitu pâna la óre-care punctu sa dea triumfului Prussiei caracterulu decisivu care nelinisce'sce astadi atâtu de viu pre toti partisanii ecuilibrului europeanu.

Nu vremu sa judecâmu déca acést'a abtienere a fostu séu n'a fostu justificata din punctulu de vedere specialminte englesescu; este destulu a constatá ca Marea-Britania a evitatu totu-d'a-un'a sa iea asupr'ai respunderea morale, inaintea cârei'a Austri'a sî Itali'a pareau ca nu reculéza, d'a declará ca opiniunea publica a Europei erá favorabile integritâtiei teritoriale a Franciei, sî o privea cá prim'a contidiune a unei pâci durabile.

Acestea erau fâra contestare dispositiunile Europei la inceputulu resbelului sî Blue Book aduce in acésta privintia unu esemplu uimitoru intr'o depesia din 17. Octobre, sir Andrew Buhanan, ambasadorulu Marei-Britanie la Sânt-Petersburg, informa pre lordulu Granville „ca Rusi'a lucrase ea singura, sî ca se inaintase mai departe de câtu celelalte poteri, pentru ca imperatulu Alesandru a scrisu regelui Prusiei o scrisóre in care esprima speranti'a ca resbelulu nu va ajunge la capetu prin anesarea unui teritoriu francesu." Faptulu acest'a, care se raporta fâra indoiéla la prim'a fasa a resbelului, pâna a nu se fi impinsu lucrurile la estremitate, probéza ca guvernulu francesu n'aru avea dreptate sa se planga ca i a lipsitu bunele ingrigiri din partea neutriloru, fiindu ca midlocirea morale cea mai grabita s'a produsu de partea acelei poteri care erá cea mai pucinu ingagiata câtra Franci'a.

Câtu pentru Austri'a sî Itali'a, resulta din revelatiunile din Blue-Book ca amendóue, sî mai cu séma cea din urma au staruitu neincetatu prelanga cabinetulu britanicu asupr'a necessitâtiei de o actiune comuna spre a formulá nisce conditiuni de pace acceptabili pentru Franci'a. Intr'o conversatiune cu lordulu Granville, ministrulu Italiei de la Londr'a declara ca cabinetulu din Florentia a fostu totud'a-un'a de parere, ca condiunile de pace trebuiau sa apese esclusivu numai asupr'a forteretieloru sî inarmâriloru Franciei, sî ca Prussi'a aru face bine sa renuncie la ori ce cessiune teritoriale. Asemenea o depesia a ministrului Marei-Britanie de la Florenti'a informéza pre lordulu Granville ca de Visconti-Venosta (ministrulu de esterne alu Italiei) sî a esprimatu de mai multe ori inaintea lui opiniunea, ca o invoéla, basata pre derimarea a câtoruva forteretie cu o despagubire banésca aru presentá mai mare garantia de durata de câtu o pace care aru implicá o nóua cestiune de nationalitate.

Austri'a nu s'a aratatu mai pucinu nefavorabile pretensiuniloru teritoriali ale Prussiei, mâcaru ca fric'a ce i inspirá invingatoriulu de la 1866, i a cam stimperatu anthipati'a. Astfeliu cabinetulu din Vien'a profita de fie-ce ocasiune spre a ingagiá pre Engliter'a sa iea o atitudine mai resoluta, promitendu „a o urmá pretutindeni totu-d'a-un'a." La 12 Decembre, cabinetulu din Vien'a propune o actiune comuna spre a obtiene o armistare, sî la 21 Decembre revine iérasi asupr'a necesitâtiei unei intielegeri cu Engliter'a sî cu Itali'a spre a scapá Franci'a de ultimele consecuente ale invingerei sele. In cestiunea proviantârei Parinsului, Austri'a sî Itali'a au spriginitu cu vioiciune cererile d-lui Thiers.

La tóte aceste demersuri cabinetulu britanicu opuse neprimirea sea declarându ca „nu putea primi nici-o propunere cá sa localiseze resboiulu, séu relativa la eventualitatea unei midlociri combinata." In adeveru ca la 16 Octobre se decise deodata a sondá terenulu in sensulu acest'a la Sântu-Petersburg, insa acumu erá prea tardiu pentru o intervetiune curatu diplomatica, sî acésta veleitate nu avù urmare.

Este cu totulu naturale, cându mai cu séma mersulu repede alu evenimenteloru rapise ori-ce siansa de eficacitate la o actiune care n'aru fi fostu redimata pre arme, — este fórte naturale, dicemu, ca cabinetulu Gladstone sa fi hesitatu a se ingagiá pre calea indicata de Austri'a sî Itali'a, fâra alta garantia de câtu aceea a adhesiunei morale a acestoru dóue state, insa nu e mai pucinu sigaru ca acésta atitudine pasiva intr'o cestiune internationale asiá de grava a fostu fórte prejudiciabile Franciei. La inceputulu resboiului, initiativ'a ce ingagiea Austri'a sî Itali'a pre Engliter'a sa ia, séu chiaru sî o intercesiune simpla de feliulu acelei'a pre care sir Andrew Buchanan o atribuie imperatului Russiei, aru fi produsu fara indoéla o impresiune órecare asupr'a ambiloru beligerenti, sî prin urmare aru

FOISIÓRA.

Originea romana a casei Hohenzollern séu a casei Brandenburgului.

Actualminte, cându cas'a de Hohenzollern se sue pre tronulu imperialu, nu e fâra de interesu cá sa ne intórcemu la prim'a sea origine.

Unu jurnalu catolicu care a aparutu in Rom'a intitulatu „Buon Senso," ne da in Nr. 25 asupr'a acestei intrebâri urmatórele date, cari merita atentiune. Originea casei Hohenzollern séu a Brandenburgiloru este româna. Elias Ruscher naréza in operele lui genealogice aparute in anulu 1592 in Francfort, ca numit'a casa are de origine pre famili'a Peter Colon'a.

Elu erá unulu din cei din urma descendinti ai celebrului Graf de Tusculum, din care se trage famili'a Colon'a. In a. 1100 paresí Rom'a din cause politice, sî se duse in Suabi'a, puindose sub protectiunea lui Enricu alu IV. Unulu din fiii sei Burkhart, luà numele de Zollern, care mai pre urma se transformà in acel'a de Hohenzollern, provenindu acestu nume dela o cetate pre care o zidise elu acolo.

Pap'a Martinu V. din famili'a româna a Coloniloru, mentionédia intr'o scrisóre cu dat'a dela 28 Maiu 1424 câtra Ladislav rege alu Poloniei la ocasiunea maritagiului fiicei lui Hedwiga cu Fredericu Hohenzollern Sirgraf din Nuremberg, acésta origine româna a Hohenzollerniloru sî a inrudirei cu famili'a Colon'a, asiá daru chiaru sî cu Pap'a.

In unu codex dela Vicelli cu titlu: „Suvenire de ómeni celebri sî familie," se mai gasesce alaturata cu scrisorile de mai susu ale lui Martinu V, sî o copia a unei alte scrisori, pre care Ioachimu Markgraf de Brandenburg o scrie din Rom'a lui Marco Antonio Colon'a in a. 1553 sî in care amintesce vechile anale sî teritoriale dela Pap'a cari vorbescu despre originea sî inrudirea casei sale cu numitulu Colon'a. Sî Fridericu II rege alu Prussiei, vorbesce in memorandele sale de acést'a, insa adaoge urmatórele cuvinte: „Putienu schimba lucrulu ca câto-va genealogii a casei nóstre ne facu sa descindemu dela Colon'a... Mie mi pare ca toti ómenii suntu de o origine vechia."

Frederik Burgraf in Nuremberg, de care amintesce Martin alu V, este din aceeasi linia, din care descinde Ioachimu Markgraf de Brandeburg, Frederík alu II sî presintele rege Wilhelm. Elu erá primulu din cas'a sea, care prin midilocirea acestui Papa sî in urm'a inrudirei reciproce, devení vasalulu Imperatului Sigismundu, pre timpulu conciliului din Costanz'a dela a. 1417 impreuna cu Mark-Grafulu de Brandeburg. Famili'a româna Colona este un'a din cele mai renumite familie române care facuse mari servicii bisericei sî din care se facura mai multi papi sî cardinali. Asemenea Marco Antonio Colon'a erá in adeveru unu stilpu a cristianismului sî spaim'a sî flagelulu Turciloru.

Observâmu in fine, ca mai multi genealogi d'au originea româna Hohenzolerniloru din Würtemberg sî Sigmaringen-Heshingen, insa Hohenzollernii din Prussi'a suntu de origine franca.

Este interesanta apropierea evenemînteloru actuale din Franci'a sub invasiunea Prussiloru, cu evenemintele analoge petrecute in Germani'a sub invasiunea lui Napoleonu I.

Cu acestu titlu dâmu dupa unu scriitoriu germanu H. Eiwerbeck naratiunea invasiunei in Germani'a dela 1806.

Dupa ce nimici de mai multe ori cas'a habsburgica Napoleonu facù asemenea sî cu cas'a Hohenzollern. Fridericu Wilhelm numitu Silentiosulu erá cu totulu sub mân'a camerilei compusa de generalii vanitosi sî de sophisti din cea mai rea specie, cum e de pilda faimosulu Iohannes Müller. Acestu scriitoriu, omu coruptu in tóte privintiele, jucase unu rolu cá agentu francesu fiindu ca se retrasese in Austri'a spre a vorbí in contr'a Franciei cu multa violintia. De acolo se duse la Berlinu, sî publicà o scrisóre intitulata: (La tempête de la guere sainte) contr'a lui Napoleonu. Si dupa putienu tempu vomu vedé pre acestu Iohannes Müller iéru devenitu functionarin francesu.

In locu de a combate la Austerlitz, lânga imperatii Alesandru, Franciscu, sî Fridericu Wilhelm, trase singuru spad'a, sî acést'a cu o armata demoralisata. La Schlauge nutrimentulu reu, inbracamintea din cele mai incomode, desfrenarea oficiriloru, abrutismentulu soldatului, tóte acestea la unu locu facuse din armat'a lui Fridericu celu mare caricatur'a cea mai oribila din lume. In acestu chipu betrânulu duce Ferdinandu de Brunsvik, in etate de 70 ani fù batutu la Iena in lun'a lui Octobre 1806. Insusi ducele perdù vederea, sî Napoleonu sa grabea a dice: Iéta pedéps'a lui Ddieu: Ducele nu au voitu sa vada cu ochii sei: a sub-semnatu faimosulu manifestu din Champania: Tradarea a fostu de mijlocu." Printiulu de Hohenlohe, generalu de Kalckreuth sî Mollendorfu, sî altii inca, nu sciau ce sa faca cu trupele loru. Aprópe la patru-dieci de mii de prussaci remasese departe de câmpulu de resbelu. Generalulu de Kleist redadù marea fortarétia de Magdeburgu reputata de inexpugnia-

fi facilitatu pacea pre nisce base diferite de acelea ce paru acum inevitabili. Insa fie-ce nóua fase a conflictului, adaogendu unu capitolu la costisitórele succese ale Prussieniloru si la desastrele Franciei, imposibilitatea s'a manifestatu iute de a se reincepe negotiatiuniunile in vederea unei midilociri colective, si ambii adversari, dupa ce s'au aflatu singuri unulu in fati'a altui'a pre campulu de bataia singuri au astadi a determiná conditiunile solutiunei definitive a cestiunei. „Le Nord“

A trecutu o luna de cându a intreruptu si Napoleonu tacerea si se adreséza câtra francesi; cá unu actu istoricu reproducemu si noi proclamatiunea in estensu, cá sa véda cetitorii, in ce dispusetiuni se afla acumu fostulu imperatu.

P r o c l a m a t i u n e. Francesi! Paresitu de norocu, amu pastratu din momentulu in care m'amu facutu prisonieriu aceea tacere aduncа, care este jalea nefericirei. Pre câtu timpu armatele si au statu fatia in fatia, m'amu abtienutu de ori ce pasu, de ori ce vorba, care aru fi fostu de natura a provocá discordia. Astadi, fatia cu adunc'a nefericire a tierei, nu mai potu remânea in tacere, fâra a me aretá nesimtibilu pentru suferintiele sele. In acelu momentu, cându amu fostu silitu, a me da prisonieriu, nu putému sa intru in nici unu feliu de negociari asupr'a pacei. De óre ce nu eramu liberu, s'aru fi pututu parea, ca decisiunile mele suntu dictate de nisce considerante personale. Lasaiu guvernului Regentiei, care 'si avea resiedinti'a in Parisu, in mijloculu camereloru, detori'a de a decide, déca interesulu natiunei cere continuarea re-belului. Cu tóte desastrele neaudite, Franci'a nu erá invinsa, fortaretiele nóstre erau inca neatinse. Parisulu erá in stare de aperare, la intinderea din ce in ce mai multu a desastreloru nóstre se mai puteau opune stavile; insa pe cându privirile tuturoru erau indreptate asupr'a neamicului, isbucní in Parisu o insurectiune; representatiunea nationale fu violentata, Imperatés'a amenintiata. Unu guvernu se insielà prin surprindere, la ospelulu orasiului, si imperiulu câruí'a natiunea intrega i dedose de curendu pentru a treia óra sanctiunea sea câdiù prin tradarea acelor'a, cari aveau sa-lu apere. Suprimându just'a mea indignatiune mi strigaiu: „Ce impórta dinasti'a, patri'a numai sa scape!“ si in loco de a protestá in contr'a calcarei dreptului, dorintiele mele cele mai viue erau de a vedé succesulu aperârei nationale, si devotamentulu patrioticu; doveditu de populatiune, de tóte clasele si partitele, me umplu de admiratiune.

„Daru acum, ca lupt'a este intrerupta, ca Parisulu a câdiutu dupa o resistintia eroica, acum, ca ori ce sperantia rationale de victoria a peritu, acum a sositu timpulu, a cere comptu dela acei ce au usurpatu poterea, pentru sângele versatu in zadaru, pentru sacrificiile facute fâra motivu, pentru recursele tierei, imprasciate fâra controlu. Sórtea Franciei nu se póte lasá in manile unui guvernu fâra mandatu, care desorganisându administratiunea, n'a lasatu nici un'a din acele autoritâti, cari datorédia esistinti'a loru dreptului generalu de votare. O natiune nu póte dá ascultare multu timpu unui guvernu ce nu are dreptu de a ordiná. Ordinea, increderea, o pace sigura nu se voru ajunge, de câtu atunci, cându poporulu va fi intrebatu despre acelu guvernu, care este mai capabilu a scapá patri'a de suferintiele sale.

In impregiurârile solemne, in cari ne aflâmu, fatia cu invasiunea si cu Europ'a atenta, este de necesitate, cá Franci'a sa fie unita in aspiratiunile ei, dorintiele ei si decisiunile ei. Acést'a e tient'a, pre care trebuie sa caute a o ajunge toti cetatienii cei buni. Câtu pentru mine, „nu voiu pretinde acele drepturi, pe cari mi le ati incredintiatu spontaneu de patru ori in cursu de dóua-dieci de ani.“ Fatia cu desastrulu, ce ne incongiura, nu póte fi vorba de ambitiuni personale, insa pre câtu timpu poporulu nu va fi manifestatu vointi'a intr'unu modu regulatu, adunatu in comitiile sale, „datori'a mea va fi a me adresá câtra densulu cá adeveratu Representantu alu natiunei si ai dice: totu ce se face fâra participarea vóstra directa este ilegalu.“ Numai unu guvernu esitu din suveranitatea poporului, care se póte ridicá mai presusu de egoismulu partiteloru, va fi in stare, a cicatrisá ranele vóstre, a redeschide inimeloru vóstre sperantie, bisericile profanate rugaciuniloru vóstre, si a reduce labórea, unirea si pacea in sinulu patriei.

Wilhelmshöhe, 4 Februariu 1871.

N a p o l e o n.

Iéta in ce modu o fóia serba „Jedinstvo“ apreciaza interpelatiunea facuta in camer'a nóstra in privinti'a epistolei principelui Carolu:

Resulta din interpelatiunea fâcuta la camer'a româna, in privinti'a epistolei Principelui Carolu si din respunsulu ministriloru, ca epistol'a a fostu in adeveru astfeliu precumu a aparutu in diare, si este atribuita descuragerei momentane a Principelui, carele perduse speranti'a de a realisá bunele sale intentiuni, cu cari se suise pe tronu si ca prin urmare erá decisu se parasésca tiér'a. Acumu principele Carolu remase la tronu cá sa continue nobilele sale incercâri. Prin urmare pericolulu complicatiuniloru noui, mai grave cu multu de câtu s'aru fi pututu crede dintâiu, a trecutu.

„Ne bucuramu din tóta inim'a de noulu mersu alu lucruriloru, daru continuamu de a regretá causele cari l'au precedatu. Regretâmu, câci esemplulu României, pre câtu daunéza in opiniunea europeana, României insasi, pre atât'a daunéza si viitoriului tuturoru celorulalte popóre din Orientu.

„Este pré usioru de intielesu descuragiarea principelui, de care ministrulu a facutu mentiune, câci spiritele cele mai forte aru fi fostu descuragiate in mijloculu agitatiuniloru continue si in vederea unui evenimentu asiá fâra de precedentu cá judecat'a juriului carele absolvì ómenii proclamandu revolutiunea in tiéra. Ceea ce este mai neplacutu, e ca nimeni nu-e in stare sa intieléga caus'a reala a opositiunei pasionate care se agita in tiéra, nici scopulu cu care se face. O causa justificabila n'o putému aflá in constitutiune nici in persón'a principelui, câci precumu constitutiunea este un'a din cele mai liberali din lume, totu asemenea si principele Carolu este unulu din domnitorii cei mai sinceri constitutionali. Ast-feliu o opositiune care restórna guvernulu, unulu dupa altulu, fara a putea ea insasi dá tierei unu ministeriu stabilu, nu póte avea unu scopu, opositiunea in asemenea conditiuni, impinsa la estreme, este o adeverata plaga pentru tiéra. Cându Romàni'a, neputendu gasi in tiéra unu succesoru principelui Cuza, alesu in dinasti'a la care apartiene principele Carolu, ea nu putea, in adeveru se 'lu aléga in alta dinastia mai convenabila conditiuniloru si nevoiloru ei. Din acést'a dinastia s'au nascutu principi intielepti si seriosi, cari, lucrându cu pacientia si cu prudentia preparandu mijlócele in mare si desvelindu relativu spiritulu natiunei, au sciutu sa faca unu mare si putinte statu dintr'unu micu principatu. Acésta politica traditionala nu póte se lipsésca principelui Carolu, nu póte se i lipsésca dorinti'a de a merge pe acésta cale sigura pentru a amelióra venitoriulu României. Aru trebui dar ca acést'a politica sa nu afle opositiune ci sa fie caldu sustînuta de fie care românu inteligentu si inspiratu de iubire pentru patria.

Dupa cum cetimu, tóta pres'a européna este unanima a condemná opositiunea româna si ea regreta situatiunea ce acésta opositiune creadia tierei. Acésta idee generala e cu atât'a mai fundata ca opositiunea, dupa cumu nu intielege nevoile interióre cele mai inportante ale tierei, totu asiá nu intielege mai multu interesele esterióre cele mai naturale.

„Acést'a s'a constatatu cu interpelatiunea póte fara precedentu in lumea politica, facuta asta-érna de d. Blaremberg, ignorându reciprocitatea intereseloru intre Serbi'a si Romàni'a. Daca n'aru fi intre aceste dóua tieri alte interese comune de câtu

---

bila. Nenorocitulu duce de Bransvik rugà pre Napoleonu se i acordeze protectiunea lui pre venitoriu, insa acest'a i respunde ridiendu: „Eu nu cunoscu pre ducele de Bransvik, eu nu cunoscu de câtu unu generalu prussacu Brunsviek, cutropitoriulu Champaniei:“ Batrânulu murí de ranele sale in Holstein. Tinerii oficiri prussaci, toti gentilomi, erau, dupa cum pare, prea multiamiti sa capituleze, a dice sa fie pusi in retragere de câtra generalii francesi pre parol'a loru de onóre; asiá puteau sa abandoneze la tóte placerile loru obicinuite, in orasiele de garnisóna.

In 27 Octombre, Napoleonu ocupà Berlinulu, orasiu perfectamente deschisu si a câruí'a populatiune primise pre invingatoriulu cu strigatele de: sa traiasca imperatulu! Caosulu ideiloru erá la culme. Napoleonu ia spad'a lui Frederik celu mare a câruí'a mormentu lu salutà cu palari'a in mana. „Acésta spada, dice elu, face mai multu inaintea ochiloru mei decâtu 20 milióne de franci.“ Insa in aceea-si di inca, elu nu uita a scóte 20 de milióne de franci din ladile publice ale Prussiei. Intr'unu buletinu, adresatu armatei francese, Napoleonu si permite alusiuni la spiritulu francesu a lui Friderik celu mare. Chiamandu pre miserabilulu de Ioannes Müller lu intrebà: Nu e asiá ca nemtii suntu stupidi?“ Profesorulu plecându-se profundamente suride, si facù unu discursu pomposu la academia asupr'a lui Friderik celu mare, declamându-lu s b tóte privintiele inferioru lui Napoleonu celu mare.

In tómn'a si iérn'a dela 1806, tóte fortaretiele prusace afara de trei, deschisera portile loru Francesiloru. Incetu incetu Frederik Wilhelm III silentiosulu se incongiura de consiliarii inteligenti s magnanimi. Doi generali de primulu ordinu, Scharnhvistu si Gneisenau, reorganisara armat'a, si baronulu Stein de Altenstein (nascutu la Massanu) se insarcinà cu administratiunea generala a regatului. Acestu baronu erá inamicu, prin urmare progresistu pâna la unu punctu óre care. La Schlagne se impedeca de a mai fi: Tóte functiunile militare erau d'acum'a deschise séu date ori câruí'a. In adeveru, oficierii corabieri, Neumann si Hermann, comandanti a trei fortarétie cari nu se predase lui Napoleonu, erau trei oficieri burgezi de nascere.

In 1807, Napoleonu câstigându bataliele dela Eylau si dela Fridland, face pacea dela Tilsitt, care i aduce 140 milióne de franci: Prussi'a perde pre jumetate din teritoriulu ei, si nu póte sa aiba o armata mai mare de câtu 42,000 de ómeni. Napoleonu fidelu rolului seu meschinu de imitatoru a lui Carlomagno, fabricà regatulu de Vestfali'a pentru fratele seu Jeronom, a câruí'a administratiune a lasatu-o in nóu'a sea capitala de Hesse-Caselu, unu suveniru din cele mai desvantagióse.

Vestfali'a, Badenulu, Bavari'a si alte staturi ale Confederatiunei renane se bucurau, in adeveru, de o ordine materiala comparativa chaosului precedentu, insa Napoleonu nu avù de locu, in vedere bun'a stare a poporului. Spre dovada este serman'a Polonia din care elu nu facù de câtu unu miserabilu si micu ducatu in locu de a o restabilí de totu.

In 1808, Napoleonu si Alesandru se sarutau fratiesce la Erfurtu. Imperatorulu Rusiei, sub influinti'a morala a adversariului seu, crede in adeveru ca Europ'a va putea fi impartita intre Franci'a si Rusi'a. Austri'a si Prussi'a singure mantienura o atitudine amenintiatóre. Si dupa ce desiertara cup'a rusinei pana la fundu Germani'a va vedea ca renasce sentimentulu nationalu.

Johanes Müller erá atât'a de entusiasmatu de Napoleonu, in câtu cându a intratu in serviciulu regelui de Vestfali'a, elu dice, intre altele, intr'unu discursu pomposu:

„Imperatulu francesiloru pórta in inim'a sea lumea intréga si Germani'a nu mai are altu de doritu de câtu sa traésca linistita la umbr'a acestui omu providentialu. Napoleonu a reorgonisatu constituti'a germana si a facutu sa reinvie spiritulu nationalu. Strenepotii nostri voru putea dice odata de acestu nou Cesaru Galo-Românu, ceea ce vechi'a Galia dise de celu intâiu Cesaru, etc.“

Unu altu servitoru germanu, Cristofu de Aretinu, facù asemenea laude guvernamentului napoleonicu in Bavari'a, si denuntià in 1810, in jurnalulu de la haute Alemagne, pre toti patriotii germani ca „atâti'a tradatori si criminali nu facu altu de câtu desonóra, pamentulu confederatiunei renane“ La Giasenu, scriitoriulu Cronu, si in Suizera, Zschokke nu lipseau a face laude lui Napoleonu; si analele europene de Poseltu, de la anulu 1807, contienu si ele unu articolu, sub-semnatu W. in care se dice: „Sa redicamu compatriotiloru germani, acestui omu providentialu unu monumentu nationalu! Imortalulu Napoleonu este primulu binefacatoriu natiunei germane. Sa punemu numele lui sfântu in litere de auru de o mârime gigantica pre muntele celu mai inaltu alu patriei Germâne, pentru cá acestu nume sa lucésca in fiecare diminétia in radiele astrului dilei, care póte totu inca nu egaléza bine-facerile lui Napoleonu câtra serman'a natiune germana. Carlomagnu erá unu barbaru; Napoleonu este mentuitoriulu lumei. Napoleonu este primulu care a decisu teribil'a enigma de a impreuná libertatea cu egalitatea.“ „Inform.“

cestiunea atingendu libertatea de navigatiune pre Dunare, acést'a aru fi de ajunsu cá sa lumineze pre d. Blaremburg sî noi 'lu admiramu cându nu mai vede sî altele cu multu mai importante. Nimeni nu póte aprobá o politica care desbina poporulu in intru si cauta alu isolá in afara.

„Aceste scurte reflessiuni, dictate fara pasiune suntu espressiunea sincera a dorintieloru nóstre ardinte pentru unu mai bunu ventoriu alu vecinei nóstre tieri. Dupa cumu noi amu simtitu trebuintia de a ne strânge de apópe pre langa dinasti'a nóstr'a nationala, de asemenea ne vomu bucurá cându Români'a va fi pusu capetu epocei revolutiuniloru sî agitatiuniloru periculóse sî cându aderandu pre deplinu la dinasti'a ei, va fi probatu Europei ca principatele de la Dunarea de josu suntu consolidate sî in stare de a merge singure cu propriele loru fortie la indeplinirea missiunei loru.

Onorata Redactiune! In legatura cu epistol'a mea din urma in caus'a colectei a dloru comercianti din Brasiovu grabescu a ve incunoscintiá, ca sî d. Ioanu G. Ioanu cu 5 fl. sî Dim. I. Jug'a cu 2 fl. contribuire s'au distinsu in caus'a bisericei sî scólei nóstre edificande. Din care causa sî dloru sele se aduce cea mai adunca multiamita din partea comitetului parochiale de aici. —

Adaugenduse cesti 7 fl. la sum'a colectei trecute de 262 fl. v. a., sum'a intréga se urca la 269 fl. v. a., o suma considerabila, cu care s'au distinsu comerciantii din Brasiovu! Sa traiti la multi ani sî sa ve ferésca Dumnedieu de tóte rele bravi Brasioveni comercianti! Lacrimele de bucuria ce le vérsa crestinii nostrii pentru susatins'a jertfa sa ve aduca totu darulu, cerescu sî pamentescu! Remaneti sanatosi! —

Sepsisântgeorgiu in 18 Februarie 1870.

A. O.

Ni se tramite spre publicare urmatórele:

Pré stimatului sî pré onoratului d. Georgiu Christureanu, capitanu in pensiune din armat'a inaltului statu alu Românie.

Pré stimate si pré on. dle capitanu.

Cu viua recunosciintia pentru bunavointi'a sî patrioticulu spriginu, cu care cá credincios fiu alu natiunei sî adeveratu mecenate alu culturei sî prosperârei natiunale, totudeun'a ati consideratu, — pre lânga altele crestinesci sî umanitare institutiuni natiunale, — sî gimnasiulu sî scólele nóstre centrale de ací, Ve aducemu in urm'a pré stimatei charthii a d-vóstre din 16 Ianuarie a. c. Nr. 15 la cunosciintia; precum ca, pusic'a antica engleséca, sabi'a sî braulu ei, sî epauletii de argintu, carele tóte le ati daruitu Museului nostru, s'au asiediatu, dupa dorintia, in cóstenulu (dulapulu) cu usile de sticla, ce ati binevoitu alu oferá spre acestu scopu sî se voru pastrá in predisulu museu cu seriositate spre etern'a aducere aminte de buna vointi'a sî binefacerile pré on. d-vóstre.

Priimiti pre lânga cordial'a multiumire de tóte câte ati facutu cu mari sacrificii pentru institutulu de invetiamentu, sî cu acésta ocasiune firm'a nóstra asecurare de deosebita stima sî consideratiune, ce Vi le pastrédia, fori'a gimnasiului sî scóleloru centrale române de relegea ort. resariténa.

Brasiovu 11/23 Februarie 1871.

Damianu Datco
Presiedinte.

Varietâti.

*** (P. Sea Mitropolitulu) din Iasi din di in di incepe a se bucurá de o sanatate mai buna, astfeliu ca ieri medicii n'au mai datu buletinu.

*** „Famili'a“ incepe a glumí. Sub o rubrica „cam glumétia“ spune acésta fóia neglumétia, ca noutâtile aduse de dens'a se potu ceti cu o septamâna mai târdiu in „T. R.“ Nu scimu sa dicemu ca e gluméti'a naiva, séu naiv'a e glumétia. Ori cumu va fi sburdalnic'a, ea sia uitatu ca nici dens'a nu face altu feliu, decum face ceea lalta lume (diuaristica), carea impartasiesce meruntisiulu numitu „varietâti“ dupa alte diuarie, (fâra a se provocá la isvoru,) asiá cum face sî „Famili'a“ cu rubric'a ei intréga din „strainatate“. Sor'a nóstra s'a spariatu de gusi'a ei sî a cugetatu sa nu taca totu dens'a. Ori apoi: altius est petenda ratio.

*** (Ticalós'a stare invetiatorésca!) De sub codrii Fagetului, (cottulu Carasiu,) se latiesce pre aici urmatórea istoria curiósa: Invetiatoriulu V. B. din comun'a P. voindu a face din scolarii sei ómeni, daru vediendu ca la unii numai cu bun'a nu merge, a cutesatu a atinge câte o data pre unulu sî altulu sî cu câte o palma, in casuri estreme dóra sî cu mai multe. De curendu insa unulu din scolarii palmuiti plangendu-se a casa muma-ne-sea, acést'a spre a resbuná copilulu, alerga la scóla sî insulta pre invetiatoriu in celu mai uritu modu. Invetiatoriulu de locu facù aretare la judele de cercu, in urmarea careia desfrenat'a mama si-a primitu pedéps'a cuvenita. Acuma insa ea se infuriá sî mai multu jorá resbunare sî mai grea; ea ambla in susu sî in josu prin comuna, puse tóte in miscare sî aduse treb'a pâna acolo, de invetiatoriulu se pomenì intr'o buna diminéti'a datu afara din scola prin antisti'a comunala, lipsitu de oficiu prin crud'a violintia! Impacatu-s'a dejá comun'a cu invetiatoriulu, séu ca ce se va fi alesu de acést'a? nu scimu inca, sperâmu insa ca vomu aflá câtu mai curendu. Pana atunci intrebâmu: Au cei competinti cunoscintia despre casulu acest'a? sî déca au, ce dispusetiuni au facutu pentru liniscirea ambeloru pârti sî a nume pentru scutirea atactului invetiatoriu de crud'a violintia? — Incâtu pentru noi, nu potemu a nu ni esprimá parerea de reu ca chiar cu dlu invetiatoriu V. B. a trebuitu sa se intemple acést'a istoria; de óre ce-lu cunóscemu de unu barbatu zelosu sî nationalistu bunu. Nu suntemu pentru bataia in scóla, nu vomu aprobá metodulu d'a cresce sî cultivá prin palme sî smulgerea de urechi; totusi — scimu ca putieni ómeni dintre cei mai ilustri ai lumei voru fi scapatu fara vr'o palma in tineretiele loru; sî de aceea nu tienemu de vr'unu pacatu sî vr'o mare dauna fapt'a invetiatoriului atâtu de reu sî nedreptu tractatu de antísti'a comunala din atinsulu locu. Sî-apoi in fine — o muiere capriciósa sa pórte de nasu o comunitate intréga! —

— (Insiedinti'a lunaria, tienuta in Dumineca trecuta din partea comitetului societatei pentru unu fondu de teatru natiunale) s'a reportatu prin membrulu Mihályi cumca in privinti'a statuteloru societatei din partea regimului nu se facu dificultâti meritali. Babesiu a aretatu ca dlu Em. C. Sovoiu a subscrisu pentru fondulu teatralu 2000 lei nuoi, (aprópe 1000 fl. v. a.) pre cari s'a ingagiatu ai respunde in 5. ani, cu câte 400 lei la anu, iéra pentru anulu presinte a sî depusu rat'a de 400 lei. Mai de parte totu Babesiu a aretatu, substernendu hartiele concerninti cumca dnulu Ant. de Mocioni a subscrisu pentru acelasi fondu o suma de 3000 fl. iér' dnii dr. Alesandru sî dr. Eugeniu de Mocioni câte 1500 fl. impreuna 6000 fl. v. a; asemenea si-a insinuatu voi'a de subscriere sî dlu Georgiu de Mocioni. — „Alb.“

*** Apelu la subscrieri pentru inundatii din capitale. Iubiti cetatieni, Angin'a, care secera tener'a nóstra generatiune, erá unu flagelu durerosu pentru capital'a României. Astadi o a dóua calamitate se intinde asupr'a Bucurescioloru: undele Dambovitiei au inundatu suburbiele ce o invecinescu. Acést'a inundatiunea lovesce tocmai poporatiunea cea mai putienu avuta a orasiului, câci ea mai cu osebire locuesce in pârtile espuse inecâciunei sî cari, prin acést'a chiaru, suntu despretiuite de cei avuti cari potu alege localitâtile ce le convinu mai bine.

Nóue déru, cari nu suntemu bantuiti d'acestu reu, ni se cade sa venimu in ajutoriulu celoru ce suferu. Acestu simtiementu de compatimire sî de détori'a este impartasitu de tóta suflarea Romaniei, insa, pentru cá elu sa produca efectele séle, trebuie sa ne organisamu in comitate, cari sa concentreze tóte bunele vointie sî se le puie in activitate.

La lucru déru, iubiti cetatieni; câci valórea unei societati nu se mesura dupa marele numeru alu individiloru ce o compunu, nici dupa bogatiele ce individii posedu, ci dupa actele loru in comune. Faptele mari nationali, faptele repetite sî dilnice sociali, éca pulsulu vitalitâtiei unei societâti.

A formá comitate pentru ajutorulu celoru inundati, sî in urma a veni in ajutoriulu servitiului publicu de igiena, pentru stingerea epidemiei anginei,— care dupa retragerea apeloru, are de sicuru se bantuie cu mai multa inversiunare, — este o détoria ce ni se impune, este o ocasiune d'a desvoltá simtimentulu de infratire intre osebitele clase, infrâtire care este singurulu cimentu ce léga o societate si-i da puterea d'a se apará contr'a lovieturei loru din afara.

Inca o data déru, la lucru.

I. C. Bratianu.

(Ruinarea castelului Mendon) e un'a din cele mai triste urmâri ale bombardarei Parisului. Dupa St. Cloudu, cadiù sî castelulu acest'a in ruine, sî inca bombardatu de tunurile francese, câci erá opositiune pré favoritóre pentru avantgardele inimice. Jurnalistulu, care e curiosu a vedea, incâtu s'a ruinatu acestu edificiu mâretiu, se inspaimenta de ce vede. Germanii, cá sa se apere de vre-o erumpere séu sî de granatele francese, radicara baricade mari in giorulu castelului, sî din ce se compunu baricadele aceste? din obiecte, a câroru pretiu se urca la milióne, din pianuri scumpe, mobile pretióse de catifea sî gobelinu, mese de marmura, din oclinde a câroru marime e uriesia etc. S'au intemplatu odata, ca unu studentu din care deveni acumu unu erou belicosu, se puse la unu asemene forte-piano din baricade, jóca o piesa vesela, pana ce o bómba sfarâma pianulu, dinpreuna cu eroulu Germanu.

*** (Pedéps'a reginei.) Victori'a, regin'a Angliei, nascuse pre fiiulu seu Albertu la 1844 in palatulu de Virdsor. Ea insa a uitatu se-lu inscrie conformu legiloru in matricul'a comunei. Pentru negligenti'a acést'a, regin'a fu pedepsita cu 7 shilingi, prescrisi de lege.

*** Antonie Lemaitre celbrulu advocatu, gasindu-se la tiéra, hoteri de a se amusá la auditoriulu unui judecatoriu de pace, care erá unu tieranu siretu. Lemaître se insarcinà de a pledá caus'a unui locuitoriu, sî se puse a pledá latinesce. Judecatoriulu lu lasà sa vorbésca câtu i-a placutu; dupa aceea sculându-se pronuncia cu gravitate aceste cuvinte:

„Condamnâmu pre advocatulu lui... de a plati pre data amend'a de unu luis-d'or, pentru ca a vorbitu inaintea nóstra o limba pre care nu o intielegemu.

Advocatulu fu obligatu de a plati ast-feliu glum'a sea, sî nici se mai gândi de a aratá acésta hotarire, sciindu ca in apelu risetele nu voru fi din partea sea.

O Anectoda. Romantierulu francesu, Tacsile Delord nará mai acum cati-va ani unu episodu din viéti'a lui Louis-Napoleonu, care merita astadi cá sa ne aducemu aminte de elu. Erá in anulu 1848, cându Louis-Napoleonu, ca principe, se reintórse din missiunea sea din Engliter'a, sî trase la Hotelulu de Rhin, pre piaci'a Vendome sub numele de Dourand. Unu kelner ce erá acolo, ilu servea cu fidelitate, sî sciindu totu odata incognitulu seu, sî pre lânga tóte acestea, sciù sa tiena multu timpu acestu secretu. Cându Bonaparte devine presiedintele Republicei francese, vrù sa resplatésca pre kelneru, sî-lu chiama la Elysée, sî i dise: Jean, voiesci sa fii Maresialulu curtiei mele, séu sa-ti cumperu hotelulu unde tu pâna acum ai fostu in conditiune, sî dupa cum amu auditu este tocmai de vendiare?

Cumperati-mi mai bine hotelulu, respunse elu in consciintia, câci totu este unu ce mai siguru!

Edictu.

Mari'a Cocosiu, legiuit'a socia a lui Petru Mircea din Zabala, filia la parochi'a Covasn'a, carea de trei ani parasi cu necredintia pre barbatulu ei cu 4 copii, sî pribegesce in lume, fâra a se sci unde se afla, se citéza, cá in terminu de unu anu sî o dî, sa se presenteze inaintea subscrisului foru matrimoniale; pentru ca la dincontra, sî in absenti'a ei, se va da otarîre pârei ridicate asupr'a susuatinsei, din partea barbatului ei.

Brasiovu in 20 Februarie 1871.

Forulu matrimonialu gr. res. alu protopopiatului Treiscauneloru

Ioanu Petricu
(16—1) Protopopu.

Edictu.

Nicolae Achimu Tom'a din Hermanu, in districtulu Brasiovului, care de cinci ani parasí cu necredintia pre legiuit'a sea socia Mari'a Mihai Dragusiu din Sanpetru, fâra a se sci ubicatiunea lui, sa citéza, cá in terminu de unu anu sî o dî, sa se infaciosiédie inaintea subscrisului foru matrimonialu, câci la din contra sî in absenti'a lui, se voru face cele ce dictéza legea.

Brasiovu in 18 Februarie 1871.

Forulu matrimonialu gr. or. in alu II-lea tractu alu Brasiovului

Ioanu Petricu
(17—1) Protopopu.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a sî tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori franc'ate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri strêine pre anu 12 1/3 anu 6 fl.

Nru 17. ANULU XIX.

Sabiiu, in 28 Februarie (12 Martie) 1871.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/4 cr. v. a.

In cestiunea bisericei „Stei Treimi“ din Brasiovu,

ni se scrie din Ungari'a urmatórele:

Diuariulu unguresc „Ellenör“ in numerulu seu 169 din 3 Martie a. c. a adusu unu articlu subcrisu de Csávolszky in caus'a bisericei dela S. Treime in Brasiovu. Ignoranti'a si malitiositatea, cu care tractéza Csávolszky acésta causa momentósa, cu scopu de a seduce opiniunea publica, este preste tóte marginile revoltatóre.

La atât'a nu s'au inaltiatu inca nici jidanulu dela „Pester-Lloyd“, nice fratele seu dela „N. F. Lloyd.“ Csávolszky intr'unu modu insultatoriu, fâra cea mai mica cunoscintia de causa, fâra de a incercá celu pucinu cu unu singuru documentu validu adeverirea opintirei sele rusinóse, timbréza nesuintiele româniloru pentru de a-si recastigá drépt'a ereditare parintiésca, ce contr'a tuturoru legiloru Ddiesci si omenesci li se rapira de ingerintia nedrépta in afacerile bisericei grecesci.

Odata cu publicarea acestei sentintie si-au datu Csávolszky si testimoniulu tristu, ca nu posede nici anima nici minte. Si un'a si alt'a este conditiune esentiala pentru a potea aduce o judecata drépta si sanatósa in vre-o afacere. Déca românii n'au fostu adeveratii infiintiatori a bisericei din cestiune, ceea ce afirma Csávolszky, ci esclusivu asiá numitii greci, cum de aceea s'a intabulatu pre numele româniloru in acele timpuri de trista memoria, cându volnici'a órba impinse poporulu românu, jefuindulu de tóte drepturile, la starea de plebs ad glebam adstricta ?! Cum de pâna la a. 1800 românii manipulau averea bisericei, si preoti români servéu, in aceea?— N'amu de cugetu a defasiurá aci caus'a bisericei amintite in tóte fasele ei, câci acést'a s'au facutu dejá in mai multe ronduri prin barbati apti si competinti, cari au doveditu cu date neinfrangibile pâna la evidintia in diuaristica precum si in brosiur'a aparuta la a. 1868, ca românii suntu de jure adeveratii proprietari a acelei biserici. Me marginescu numai a aminti ca déca Csávolszky 'si cunóscea missiunea de jurnalistu, avé de a studiá acele date mai nainte de ce pasi in publicu cu atare pamfletu.—

Insa atunci nu-si potea implini datorinti'a de simbriesiu.

Nu me miru deci de Csávolszky, care prin gur'a sea nespalata tinde a molipsi si pre altii — denaturandu starea adeverata a procesului, acusandu in modu brutalu pre Es. Sea. Par. Archiepiscopu si Mitropolitu Andreiu, carele, in deplin'a cunosciintia a causei din cestiune, cu parintiésca bunavointia deopotriva pentru toti crestinii de religiunea gr. or., a incercatu mai intâiu a delaturá in modu pacinicu acésta divergintia intre românii si grecii din Brasiovu.

Si déca nu i a succesu din motivulu ca adunaturile de greci si bulgari se leganau in speranti'a, ca mituindu din averea româniloru ce o manipulau, in stâng'a si drépt'a, voru putea isbuti de a-si asigurá pentru totu d'a-un'a averea bisericei române — au trebuitu se impedece in puterea ce o mantiené pre bas'a institutiunei loru si canóneloru bisericesci, pre bas'a autonomiei bisericei inarticutate cá capu alu ei; instreinarea averei bisericei amintite.— Me miru numai de drosdiele de greci si bulgari, cari dupa atatea incercâri zedarnice pentru de a usurpá avere steina n'au venitu inca la convingere ca românii, adevaratii proprietari a acelei averi bisericesci nu voru concede nimerui si nici odata dreptulu si bunulu loru stramosiescu. Cá onoratulu publicu sa cunósca atitudinea marsaviiloru bulgaro-grecesci, midilócele pecatóse, prin cari voru a combate dreptulu credintiosiloru români dela biseric'a S. Treime din Brasiovu lasu se urmedie aci in estrasu mune'a simbriesiului loru, provocându pre barbatii, in a caroru mâna este pusa acésta sârta causa, a priveghiá neincetatu pasii contrariloru Csávolszky dice: „In articlulu de fatia recomandamu o causa momentósa atentiunei casei legislative, dara cu deosebire acestoru deputati, cari suntu totu odata membri comissiunei petitiunarie. Caus'a e aceea a bisericei grecesci din Brasiovu.

Inainte cu vre-o câte-va septemâni amu amintitu in scurtu despre petitiunea comunitâtiei bisericesci, prin care se dovedesce ministeriului de culte o anomalia atâtu de eclatanta, cá care ararear-ori póte esperá unu parlamentu. Grecii din Brasiovu din timpurile cele mai vechi si-au tractatu liberi afacerile loru bisericesci, liberi si-au manipulatu totudéun'a avérea bisericésca. Fost'au inse casuri in seclele trecute precum si de presentu ca românii, prin rivn'a episcopiloru loru de a promová interesele acelor'a, atacau averile si drepturile bisericesci grecesci, déra ingestiunea nedrépta totudéun'a fu respinsa si decretele, multiumea ordinationiloru regesci, dovedescu ca averea bisericei grecesci din Brasiovu a fostu totu-déun'a proprietate esclusiva a greciloru si ca românilor nu s'a concesu nici odata nici unu feliu de dreptu la aceea. —

Si ce se intempla in presentu, in viati'a nóstra constitutionale. Auditi si ve uimiti. In a. 1868 episcopulu ordinéza prin consistoriulu bisericescu in contr'a dreptul .i si adeverului, abstrahându dela totu usulu si pracs'a de pâna acum'a, ca biseric'a grecésca sa fie de o potriva si românésca, fundatiunile sa le manipuléze si intrebuintieze din preuna cu românii spre scopuri comune, sa fie pre bas'a paritatei doi preoti, unulu românescu iéra celalaltu grecescu, sa se faca prin acest'a servitiulu Ddieescu pre rondu intr'o septemâna românesce iér' in cealalta grecesce, ir scól'a grecésca sa fie invetiatoriu de românu si asiá mai departe. Ce-va sa dica acést'a cu alte cuvinte. Averea ce este proprietate esclusiva a greciloru sa o imparta cu românii. In contr'a acestui comunismu a suplicatu comunitatea bisericei grecesci la guvernulu ce esistá atunci inca in Transilvani'a. Acest'a a desfasiuratu cu scrupulositate afacerea, claru si luminatu a doveditu — ceea ce altucum n'are multa lipsa de documentare — ca amintita ordinatiunea episcopésca e in contr'a usului si dreptului, ca prin aceea se calca in picióre tóte legile, si pretinde grabnica indreptare. Acést'a inaintânda guvernulu ministeriului de culte ungurescu a asteptatu de ací nimicirea ordinatiuniloru nedrepte. Intre aceea Siagun'a a pusu comunitatea bisericei grecesci sub interdictu din motivu ca aceea a cutezatu a petitioná in contr'a ordinatiuniloru sele, iér' averea sub secuestru — insa fâra resultatu — din pretestulu ca aceea nu se póte manipulá prin individi cari au cadiutu in eterodocsia. Pre cându se petrecu acestea in Transilvani'a diet'a ungarésca primesce in 1868 art. 9 de lege, care ronduiesce ca: credinciosii de relig. gr. or. cei de nationalitate ne serba séu ne româna se lasa si de aci inainte in acele drepturi, pre cari le au folositu pâna acum'a si adeca se lasa intru liber'a eserciare a limbei in biserica, intru intocmirea independinta a afaceriloru comunei bisericesci si scolare, intru manipularea fondatiuniloru si averei bisericesci. Deci fine cu persecutârile nedrepte. Cine aru fi pututu dubitá ca ministeriulu nu se va grabí in urm'a acestei legi clare si precise a pune capetu nedreptatiloru lui (garázdálkodásainak) Siagun'a? — Nime. Si totusi nu s'a intemplatu, ba s'au intemplatu inca lucruri mai ciudate cá pâna acum. Ministeriulu a intaritu si aprobatu cu vatemarea legei citate — de-si numai provisorice — tóte orenduelile ilegale a Siagunei. Comunitatea bisericei grecesci de nou a suplicatu la ministeriu. Urmarea tuturoru petitiuniloru a fostu esmiterea unei comissiuni sub Beldi spre studiarea si opinarea causei. Comissiunea terminandusi elaboratulu seu n'au pututu aduce alta parere de câtu ca greciloru le compete esclusivu aceea biserica dimpreuna cu averea si românii pre bas'a documenteloru n'au nice unu dreptu la aceea, cu tóte acestea ministrulu ung. de culte, in scurtu timpu dupa terminarea elaboratului comissiunei a intaritu formalminte provisoriulu Siagunei si cu acel'a tóte ordinatiunile lui ilegale. —

Premitendu corespondinti'a acést'a sa tienemu acum o revista, cá sa vedemu cum se esprime in cestiunea acést'a si alte diuarie.

Unu corespodinte din Pest'a a lui „S. Bl.“ in acésta cestiune dice asiá:

„In Ellenörulu“ de alalta ieri se discuta in favórea unoru greci petiunari de Ludovicu Csávolszky, in unu modu fórte impetuosu cért'a ce a ajunsu pre calea petitiunaria inaintea dietei, carea, din caus'a averei bisericei S. Treimi din Brasiovu, s'au aprinsu inca din secululu trecutu si carea si astadi se afla in cursu intre vre-o câtiva greci din Brasiovu si consistoriulu archidiecesanu gr. or. din Sabiiu. Ministeriului i se imputa ca a procesu in modu violentu si provóca pre cas'a deputatilonu sa protéga pre clientii sei (ai lui Ellönör R. T. R.). — Fia care siru din articlulu amintitu documentéza pre deplinu ca autorulu articlului, cestiunea intréga, la a cârei resolvere ministeriulu de culte a procesu corectu de totu, o discuta numai pre basea unei informatiuni unilaterali, comunicata din partea advocatului greciloru, carele — firesce pentru diete grase ce curgu din averea bisericésca din cestiune — se ocupa cu asiediarea buroului redactionale si a deputatiloru dietei. Abstragendu dela strictulu punctu de vedere de dreptu, carele este in favórea competintiei oficiale bisericesci a consistoriului gr. or. archidiecesanu din Sabiiu, diet'a aru trebui compatimita cá si cum aru fi orbitu politicesce, cându ea se aru decide pentru vreo câteva familii grecesci, fiinduca aceste au placerea sa administredie dupa placulu loru averea bisericésca, contr'a vocei celei chiare a legei, fâra de supraveghiare—, a sili pre regimu sa dea ansa romaniloru din imperiu, ce numera cu miliónele, la o causa ponderósa de a fi nemultiamiti in unu modu impacabilu.

Totu in cestiunea acést'a vorbesce „Fed.“ in modulu urmatoriu:

Beseric'a „S. Treimi“ din Brasiovu.

De multe ori se intempla, ca si dreptatea ambla ratecindu, mai cu séma, déca cei ce suntu chiamati a o sustiené, ei insi-si dau mâna de ajutoriu a i impedecá calea.

Tocmai acestu casu este la acésta beserica. Tóte actele fundationale, incependu de la an. 1785 pâna la 1788, cându s'a deschisu beseric'a, dovedescu limpede, ca de si fundatorii suntu de diverse nationalitâti, intre cari inse majoritatea este româna, totu-si intentiunea fundatoriloru, cá ómeni plini de pietate, n'a fostu a zidí beserica natiunala, ci o beserica ort. orientala pentru toti crestinii, cari se aflau atunci in cetatea Brasiovului.

Impregiurârile politice inse in lini'a prima, si spurcatulu sentiu alu unoru ómeni de a esploatá in interesulu loru si chiaru sântele taine, au adusu cu sine, ca intentiunea acést'a curata a ómeniloru plini de spiritulu crestinescu sa fia totalu eludata.

Sasii, cei mai mari dusimani ai româniloru, s'au folositu si se folosescu pâna in diu'a de astadi de putienii greci, cari mai suntu dreptu masina in contr'a românilor. Grecii de o parte sp[illegible] giniti de sasi, de alta parte condusi de sen

loru negoțiatorescu, nesatiosu și fără mila, rapescu la anulu 1796 biseric'a, respective dreptulu de administrare din mânele româniloru, firesce, numai prin insielatiunile sasului Kronenthal, carele a datu curtiei de Vien'a informatiuni false in contr'a opiniunei guvernului tierei.

Acésta nedreptate curendu s'a observatu și la locurile mai inalte, și de aceea cuprinsulu decretului de susu din ce in ce a inceputu a fi redusu in favórea româniloru.

E de insemnatu, ca grecii totu-de-un'a au protestatu de câte ori s'a datu românilor dreptu la aceea biserica; insolenti'a loru in acésta privintia a mersu asiá de departe, in câtu din partea curtei de Vien'a a fostu amenintiati odata cu fiscalis actio, alta-data chiaru cu disgrati'a monarchului.

Contr'a tuturoru sbuciumâriloru grecesci și sasesci in anulu 1848 a urmatu unu decretu, in care se poruncesce capului bisericei a cercetá și a restituí statulu quo d'inainte de 1796.

Acésta esecutare se intemplá la 1868. Grecii cari erau dedati a mulge biseric'a — tocmai precum faceau calugarii grecesci in Români'a — se opusera cu tóta energi'a, cu atâtu mai tare, cu câtu sciau, ca dispusetiunile bisericesci aplicate odata și la biseric'a de acolo, i va supune controlei metropolitului și a comunitâtiei bisericesci intregi, ceea ce este de totu contrariu intereseloru loru scarnave.

Ministrulu vine in ajutoriu esecutiunei, insenici elu n'a fostu mai fericitu, câci grecii i s'au opusu doi ani de dile, fâra cá sa-i póta face a urmá ordinatiuniloru

Ei bine! cine nu aru face asiá spre a potea folosi singuru mai multe sute de mii! Cine nu va dice, cumca respectivii suntu indemnati la acésta resistintia chiaru de cei ce stau la carma! Se póte ca unu ministru sa sufere intr'o tiéra, unde dispune de potere straordinaria, ca o mana de ómeni sa-i calce in picióre patru ordinatiuni in aceea si causa?

Alta data mai multu.

Eveneminte politice.

Repetimu și astadi, ca diuariele unguresci esprima o ingrigire fórte mare de cele ce se petrecu dincolo de Lait'a. Și cele doakiste și cele a le stengei suntu indignate pre ministeriulu cislaitanu și recomânda din puteri Ungariei sa fia gat'a pentru ori ce eventualitate. Totu din diuariele unguresci mai aflamu grigi'a insuflata de societatea din Pojonu și Pest'a numita „Wacht an der Donau.“ Amenintiârile ce stau la spatele acestoru fapte atâtu de tare impressionéza, incâtu unii politici pare ca simtu de acum ghiarele duoru puteri infipte in carnea și ósele imperiului Ausrto-ungurescu, spre a rumpe din trensulu și asi anectá siesi partile rupte. (Ce fericiti suntu unii politici ai Romaniei, ca intre impreginrâri de aceeasi natura voru sa faca republica.)

Criciu 4 Martie st. n. 1871.

Constitutiunea e acelu odoru in viati'a popóreloru, pentru care s'au chieltuitu multe milióne și s'au versatu siróie de sange. Biseric'a nóstra gr. or. dela inceputulu ei fiindu intemeiata pre institutiuni constitutionali multi barbati 'și sacrificara viati'a, murindu cu mórte de martiru pentru aperarea independintiei și drepturiloru ei constitutionale, carii (drepturi) de și li-au succesu contrariloru bisericei nóstre pre unu timpu ale oprimá dáru de totu ale nimici nici odata. Abstragendu dela multele persecutiuni depre timpurile Imperatoriloru pagini sa ne intórcemu reprivirea numa la timpurile principiloru calvini, — la câte góne, batujocuri și dejosiri fù espusa biseric'a nóstra prè timpulu domnirei acestoru principi in Transilvan'a, și la câte incercâri de ai nimici constitutiunea și independinti'a aceea cu scopu de a o calviní, déru nu cu multu ii fuse mai favoritóre sórtea ei, și nu suptu mai bunu scutu drepturile ei, sub domnitorii catolici, cu scopu de a o catolisá. De unde trebuie sa ne prinda mirarea cum de ea in Transilvani'a și Ungari'a mai esiste in realitate și nu e numai unu actu a istoriei.

Acést'a trebuie sa se atribuie in generalu caracterului celui tare romanescu de a se lipí de totu ce e strabunu, mai gat'a fiindu a suferi tóte decâtu sa se clatine in credinti'a sea, iéra in specialu unoru barbati ai bisercei nóstre, iéra tari in caracterulu și statornici in credinti'a sea, cari pre lânga multele suferintie și batujocuri, și au sciutu aperá turm'a de lupii rapitori, tienendu-o in credinti'a sea ne stramutata.

Unu deceniu, dóre decenii in viati'a unui omu e unu timpu lungu, déra in viéti'a unui poporu e cá nimic'a. Déca comparâmu starea bisericei nóstre de acum, cu privire la drepturile și independinti'a ei, cu cea de inainte de ast'a cu 20 de ani, apoi trebuie sa ne cuprinda o mirare imbucuratóre, ce putere magica au pututu lucrá de intr'unu timpu atât'a de scurtu, dupa o apasare atât'a de mare suptu care ea gemé, 'și putù recâștigá drepturile și indepen dinti'a sea, care in invelesulu canóneloru i compete.

S'aru insielá fóre déca cineva aru crede ca aceea au venitu dela ceva impregiurâri politice, séu au adusu-o cu sine vr'o norocire órba, séu chiaru simplu cutremurulu dea anulu 1848, pentruca de si fâra indoiala schimbârile anului 48 au influintiatu ceva in recâștigarea drepturiloru și independintiei bisericei nóstre, totusi acelea și astadi totu asiá aru fi de apasate cá și mai nainte déca providinti'a divina nu ne trimité unu barbatu in fruntea bisecei nóstre care cu o voia resoluta, cu ostenele neobosite, cu sacrificii mari, și cu o intieleptiune ne marginita sciù aflá caile, de și destulu de ghimpóse, pre care i succese a recastigá drepturile și independinti'a bisericei sele și a poporului seu credinciosu.

Ostenelele nu i fù zadarnice, daru din fructele acelor'a astadi se nutrescu toti fii bisericei nóstre române.

De nu aru fi amareela nu s'aru sci pretiuí dulcéti'a, de nu aru fi sclavia nu saru scí pretiuí libertatea, cu câtu ne fusera drepturile bisericei nóstre mai apasate cu atât'a ne este recunoscinti'a mai mare pentru eliberarea acelor'a. Déra pâna câudu de o parte ne recunóscenmu indatorirea multiumirei nóstre câtra mecenatele nostru, pentru atât'a staruintie, devotamentu, și sacrificii puse pre altariulu bisericei, — pâna câudu ne esprimâmu intru atât'a bucuri'a pentru recastigarea drepturiloru și independintiei bisericei nóstre, nu trebuie sa ne tainuimu și durerea ca poporului credinciosu nu i sa da ocasiune, — e inpedecatu — a-si folosí dreptulu seu in afacerile bisericei, scólei și fonduriloru, asiá dupa cum lu indreptatiesce legea, canónele, și constituti'a bisericei nóstre.

Unu omu care-si scie pretiuí drepturile sele cá crestinu, cetindu statutulu organicu, aceea charta magna a bisericei nóstre vediendu din acel'a in institutiunile bisericei nóstre atât'a constitutionalismu, atât'a liberalismu, cu mandrie va dice cum dicea românii antici cu privire la nationalitate: Romanus sum civis „sum romanu greco-orientalu“, dara de odata lu va cuprinde și o machnire observandu ca preotii prin parochie, statutulu organicu numai intru atât'a lu iéu in consideratiune in câtu acel'a contiene datorintiele crestiniloru câtra biserica déra mai cu séma câtra DDloru cá parochi, iéra incâtu contiene acelu drepturile crestiniloru in afacerile bis. și scolare, acel'a (statutulu organicu) e de câtra ddloru de totu neglesu — ne bagatu in séma.

O lege fie aceea câtu de buna numai atuncea vine a fi salutara câudu e aplicata in pracsa, pâna atuncea e numai litera mórta.

Statutulu organicu in art. I. §-fulu 12 contiene: ca in parochii in totu anulu sa se tiena regulatu odata in lun'a lui Ian. sinodu parochialu.

O institutiune prin care li se da crestiniloru dreptulu convenirei pentru a-si regulá ei insusi trebile loru bisericesci, scolare și fundationale. A revedé ratiotiniurile epitropiloru bis. și scolare va sa dica a-si trage sém'a cu veniturile și cheltuelile bisericesci și scolare. A se ingrigí ei insu-si des-

---

FOISIÓRA.

Famili'a de Orlean.

Cas'a de Orleans, ramura mai mica din intâi'a linia a Burboniloru s'a urcatu pre tronulu Franciei, la 7 Augustu anulu 1830, și a cadiutu la 24 Februariu 1848.

Cine scie déca evenemintele de astadi nu o voru aduce mâne sa preside iérasi la destinatele acestei multu incercate tieri.

In acésta provisiune e bine sa o facemu cunoscuta cetitoriloru nostri, dându-le pentru astadi notitie asupr'a ducelui de Nemours și principelui de Joinville.

Din casatori'a lui Louis-Philippe cu regina Mari'a-Ameli'a, s'au nascutu: Principelo Ferdinand, duce de Orleans, nascutu la 3 Septemvre 1810 și mortu la 13 Iuliu 1842.

Acestu principe a lasatu doi baieti. Louis-Philipp-Albert de Orleans, comite de Parisu, care dupa usulu stabilitu urmédia a fi mosceniteriuln directu și Robert-Philippe-Louis-Eugéne-Ferdinand duce de Chartres.

Alu doilea fiu alu lui Louis-Philippe este Louis-Charles-Philippe-Raphael d'Orleans, duce de Nemours, fostu locotenent-generalu, nascutu la Parisu, la 25 Octobre 1814. Cá și fratii sei, acestu principe a urmatu clasele colegiului Henri IV, a obtienutu chiaru óre-care succese la concursu și s'a ocupatu mai in specialu cu studiulu sciintieloru; erá inca copilu câudu Carolu X, dupa unu usu alu vechiului regimu 'lu numi in 1826 colonelu alu 1-lui de vânatori calari, regimentu in capulu carui-a i-si facù, la 3 Augustu 1830, intrarea in Parisu. Câte-va luni mai târdiu, fu alesu rege alu Belgiloru (3 Februariu 1831), dar' Louis-Philippe care nu se vediù in mesura de a face sa se primésca acésta alegere de câtra puterile europene, refusà oferirea congresului nationalu asemenea facù și cu tronulu Greciei ce i se propunea pentru fiulu seu.

Dupa ce a luatu parte la cele dóue campanii ale Belgiei și s'a formatu la comandamentu in taberile dela Compiègne, Lunéville și Saint-Omer fu inaltiatu, la 1 Iuliu 1834, in gradulu de maresialu de câmpu, (generalu de brigada). In cea d'antaiu espeditiune dela Constantina (1836) a debutatu pre pamentulu Africei; in timpu de dóue luni, impartasí ostenelele și pericolele ataculni și retragerei, si reintorsu la Algeru, refusà serbatorile ce 'i fura oferite. In cea de a dóua espediune (1837) a comandatu intâi'a brigada de infanteria, apoi trupele de assediu, și priimi, la 11 Novembre urmâtoriu gradulu de locotenent-generalu.

La 27 Aprilin 1840, duce de Nemours luà in casatorie pre Vietori'a-Augusta-Antonetta, ducésa de Saxe-Cobourg-Gotha, nascuta la 14 Februariu 1822, și moscenitóre, prin mama sea, a unei pârti din marea avere a principiloru de Kohary. Cu dóue luni mai nainte, camer'a deputatiloru respinsese cererea unei dotatiuni de 500,000 franci in favórea sea și causase, prin acestu votu, retragerea cabinetului Soultu și Fassy (20 Februariu). Anulu urmâtoriu, se intórse pentru ultim'a óra in Afric'a si luà parte la o campania decisiva contr'a lui Abd-el-Kader, pre tiermii riului Chélif.

Mórtea prematura a fratelui seu celui mare dete o data ducelui de Nemours o mare importantia. In contr'a traditiuniloru vechei monarchii care erau in favórea mamei moscenitoriului presomtifu, unu proiectu de lege fu presintatu cameriloru, care i atribui regenti'a; opiniunea nu parù c'a ratifice acést'a lege și sentimentulu pericolului facù ca in 1848 sa fia abandonata. De mai multe ori duc'a se gassi in capulu trupeloru reunite in taberile de instructiune, elu asistà cu regularitate la lucrârile camerei Pairiloru, calatori prin departamente și nu avù cu populatiunile séu autoritâtile municipali de câtra porturi cu totulu oficiali.

Câudu isbucní revolutiunea din Februarie, duc'a de Nemours comandá unu corpu de trupe strinsu in glóta pre piaci'a Carrousele, fâra a incercá sa-si puna inainte drepturile sele, elu se dete la o parte atâtu de multu pre câtu permitea esigentiele situatiunei și insolí pre cumnata-sea, ducés'a d'Orléns la camer'a deputatiloru. La acestu ultimu actu alu vietiei sele politice se léga suveranulu unei datorii implinita cu demnitate. De câudu s'a dusu sa-si inotiésca famili'a in esilu, elu resiedà la Claremontu. Sgomotulu a alergatu mai de multe ori despre adhessiunea sea la recunóscerea drepturiloru la tronu a comitelui de Chambordu, cârui'a celu dintâiu a mersu sa-i faca visita.

Duc'a de Nemours, care este vaduvu din lun'a lui Noemvre 1855, are patru copii, din care doi baeti, Louis-Philipe-Marie-Ferdinandu-Gastonu d'Orleans, comite d'Eu, nascutu la 28 Aprilin 1842 și Ferdinandu-Philipe-Marie d'Orleans, duca d'Alencion, nascutu la 12 Iuliu 1844.

Franciois-Ferdinand-Philippe-Marie d'Orleans, principe de Joinville, fostu vice-amiralu, nascutu la Neuily la 14 Octobre 1818, este alu treilea fiu alu reposatului rege Louis-Philippe și alu reginei

pre lipsele bisericei si scólei si a cautá isvóre spre suplinirea acelor'a, a luá raportulu comitetului parochialu si scolariu despre activitatea lui sub cursulu unui anu, — a-si alege personalulu de lipsa bis. si scol. si multe altele, cari cadu in dreptulu crestiniloru adunati in sinodu parochialu. Drepturi intru adeveru frumóse si câtu se póte de constitutionale; — déra in pracsa cum se observa? destulu de reu! pentru ca preotii cari in intielesulu §-fului 10 din statutulu organicu, suntu presiedinti ordinari ai sinódeloru parochiali si cá atari nu numai indreptati déru in intielesulu legei si obligati cu conchiamarea regulata a sinódeloru parochiali, cu ignorarea legei si nebagarea in séma a drepturiloru si dorintieloru crestiniloru de a-si vedé de treburile bisericesci si scolare, nu conchiama sinóde ordinare parochiale séu absolutu nici odata, séu numai a rare-ori in 3—4 ani odata, déra si atunci nu in timpulu otaritu prin lege, ci cându le vine bine la socotéla, de unde urméza aceea nelegiuirea ca poporulu crestinu cá factoru principalu in organismulu bisericei nóstre e inpedecatu a luá parte inmediatu in afacerile bis. si scol. la care lu indreptatiesce legea si constituti'a bis. nóstre, ci e silitu a se indestuli cu aceea ce facè parochulu cu 5—6 crestini sub numire de comitetu, de si vede ca prin manipularea cea rea a aceluia cu averea bis. si scólei, averea bisericei merge regresivu iéra nu progresivu, care reu lesne s'aru puté evitá déca s'aru conchiamá in intielesulu legei in totu anulu regulatu, sinodu parochialu in care poporulu crestinu adunatu fiindu si aru trage sém'a cu averea bisericei si scólei si in casu de o manipulatie rea si aru alege manipulatori mai credinciosi, delaturandu pre cei necredinciosi.

Eu intru adeveru me miru ce ii instrainéza pre unii par. preoti dela tienerea sinódeloru paroch. déca nu dóra ca nu le vine bine la socotéla atât'a amestecu si influentia a mireniloru in treburile bisericesci, carii mai nainte de organisarea bisericiloru mergeau tóte dupa voi'a DD-loru, de si de multe ori cu interesu privatu.

Nu se póte negá ca in multe parochii netienerea sinódeloru p., vine de acolo ca parochii respectivi nu sciu intrebuintiá statutulu organicu, de sine se intielege ca si poporenii acelor'a stau in acelu gradu alu culturei, de mai multu 'si framânta mintea cu causele bisericesci si cu dreptulu loru la acelea, se indestulescu déca dupa usulu vechiu tóte ce se tienu de biserica le seversiesce pop'a, identificându-lu cu biseric'a. Dara suntu preoti destui, luminati si bine cualificati, cu poporeni destepti carii nu numai au voia, dara 'si si pretindu dreptulu la afacerile bisericesci, carii preoti nu potu fi escusati cu necunoscinti'a statutului organicu, (de altminire aceea nu pote fi escusa pentru nici unu preotu:) si totusi in parochiele in care fuctionédia sinódele parochiali ordinare tienute dupa prescrisele legii suntu — potu dice — de totu necunoscute.

Sciu o parochia in care functionédia unu parochu, care se considera intre cei de frunte, cu privire la cualificatiune, in protopopiatu, si cá atare e fórte bine cunoscutu cu cuprinsulu statutului organicu, la ce me indreptatiesce a crede aceea ca l'amu auditu mai de multe ori provocându-se la statutulu organicu in casuri cându au avutu lipsa a face atenti pre poporenii sei la datorintiele loru facia cu densulu, cá parochulu loru, de unde conchidu ca déca Dlui scie din statutulu organicu ce datorintie au parochienii câtra parochulu loru, trebue ca scie si aceea ce drepturi au parochienii in afacerile bisericesci scolare si fundationale si totu din acelu statutu organicu trebue sa scie si datoriti'a Dniei sale ai conchiamá in sinodu parochiale, cá acele drepturi sa si le póta ecserciá, si totu-si acelu parochu cu ignorarea legei, cu nebagarea in sém'a a datorintiei sale preotiesci (vedi compend. de drept. cano. §. fulu 186 punct. 10.) cu neconsiderare dreptului si dorintiei poporeniloru sei, ba chiaru nici la espres'a rugare a acelora in tinpu de 3 ani de dile nu putù fi aplecatu a conchiamá sinodu parochialu ordinariu, spre a se revedea socotelele epitropiloru si asi vedé comunitatea bis. de alte treburi bis. si scolare din care causa au urmatu bisericei si scólei o paguba considerabila — déci nu me insielu de sute de fiorini.

Déca parochulu respectivu conchiamá sinodu parochialu in totu anulu regulatu dupa cum prescrie legea, atunci comunitatea bisericésca vediendu manipularea cea rea cu avere bisericei numai decâtu in anulu din tâiu si schimbá personalulu manipulantu, incredintiandu averea bisericei pre mâni mai fidele, si asiá pagub'a ni se urcá in mesur'a, in care s'a urcatu in 3 ani. Eata urmarea si pecatulu calcârei legei si a drepului poporului, si cine va fi respundietoriu pentru aât'a paguba,? obvenite mediatu din causa ca nu s'atienutu sinóde parochiali regulatu, dupa cumu prescie legea, care déca se tienea, pagub'a se putea vitá. Si fiindu ca curatorii acelei parochii de 3 ani de dile nu-si dedura socotelele, dupa unu tirpu atât'a de indelungatu cine va stá bunu ca comunitatea bisericésca a acelei parochii cu revisiunea socoteleloru nu va veni intr'o confusiune din care anevoia se va puté desfasiurá, ba póte veni chiru si in conflictu cu parochulu locului, care e leodata si epitropulu scólei, mai cu séma, déca nuva fi de facia si Dnulu protopopu.

Si óre in astufeliu de impregiurâri sa nu se mai afle comunitati besericeci? cari inpregiurâri obvinu din cause ca parochii respectivi nu conchiama sinóde parochiali dupa cum ii indatoresce legea regulatu in totu anulu.

Óre marituiu consistoriu, a cârui'a datorintie aru fi in intielesulu §-fului 121 punct. 5 a statutului organicu a priveghiá cá statutulu organicu sa se tiena in vigore, sa nu scie nimic'a de aceea, ca in parochii statutulu organicu cu privire la sinódele parochiale nu se baga de câtra parintii parochi in nici o séma, care iregularitate causéza bisericiloru si scóleloru pagube, iéra crest. iloru neplaceri.

Déca legile aduse de corporatiunile nóstre legislative bisericesci (congresu si sinodu archidiecesanu) nu se respectéza si nu e ingrigire, cá sa se respecteze, apoi adunârile aceloru corporatiuni eu le consideru numai de nisce formalitâti seci.

Tóte edificiile se incepu dela fundamentu si pre acele se ridica caturile. Déca fundamentulu nu e solidu si evitatu de ceea co lu slabesce, totu edificiulu e espusu ruinârei.

Bas'a pre care-su ridicate celelalte pârti constitutive ale bisericei nóstre suntu parochiile, si fundamentulu in organismulu bisericei nóstre cá factoru principalu e poporulu credinciosu. Biseric'a nóstra numai pâna atunci va fi tare, pâna cându va evitá totu ce-i slabesce fundamentulu.

Eu 'su de firma credintia ca Veneratulu consistoriu archidiecesanu informandu-se despre starea lucrului prin parochie cu privire la sinódele parochiali pre viitoriu va fi cu mai mare priveghiare cá decisiunile congresului nostru bisericescu românu sa se duca mai cu acuratetia in deplinire, — va ingrigí cá totu ce póte fi spre slabirea fundamentului bisericei nóstre pre viitoriu sa se evite.

In câtu se tiene de sinódele protopresbiterale mai totu aceea a-si avé de dîsu ce amu dîsu cu privire la cele parochiale, insa despre acele de alta data, cu acésta ocasiune cu permissiunea dlui Redactoru imi iau libertate a-mi dá o modesta parere relativu la ratiotiniurile bisericesci, scolare si fundationale.

Poporulu nostru pre alocurea e cam ne pasatoriu, de totu, ce e comunalu, cu mai multe ocasiuni amu observatu ca cu ocasiunea revisiunei socoteleloru bisericesci si scolare nu multu scrutéza veniturile si lesne primesce erogatiunile, si cele mai ne legale, mai cu séma déca epitropii respectivi 'su nisce persóne cari au rudenii multe in comuna si 'su ómeni ageri de gura.

Cá bisericile si scólele sa fie scutite de pagubele ce aru puté obveni din acésta impregiurare, a-si fi de aceea parere ca onor. sinodu archidiecesanu conchiamatu pre Duminec'a Tomii an. c. sa constitue unu Esactoratu archidiecesanu in Sabiiu, obligându parochiile cá in totu anulu celu multu pana in lun'a lui Faurù pre calea protopresbiteratului sa-si astérna ratiotiniurile biser., scolare si fundationale, revediute odata prin sinodulu parochiale, la esactoratulu Archidiecesanu spre supra revisiune. *)

Prin aceste amu dobindi pro 1, ca epitropii nu aru poté amaná din anu in anu cu predarea socoteloru, pro 2, preotii, volens, nolens, aru fi siliti a conchiemá sinóde parochiale cu sfirsitulu anului scolariu spre a se revedé socotelele epitropiloru fiindu respundietori pentru inpedecare. pro 3, epitropii si aru duce ratiotiniurile mai cu mare grigia, iéra parochienii aru fi mai cu mare bagare de séma la veniturile si spesele bisericei si scólei cu ocasiunea revisiunei ratiotiniuriloru acelor'a.

Esactoratulu sa aiba dreptu, spesele nelegiuite a le dificultá, iéra veniturile care le-aru putea scóte la cale ale inserá, facêndu pentru tóte respundietori pre epitropii respectivi.

A-si fi dîsu ca in fiesce care protopopiatu sa se formèze unu esactoratu, constatatoriu celu multu din 3 membrii cu chiemarea de a supr'a revedé tóte secotelele bisericesci, scolare si fundationale din protopopiatulu respectivu, déru fiindu ca protopopiatele nóstre nu au funduri din care sa se póta remunerá ostenelele persóneloru din care aru stá esactoratulu, iéra gratis nu credu sa se afle cineva cá sa primésca aceea sarcina, asiá remanu pre langa parerea-mi da mai nainte.

Grigoriu Mezei — Munteanu.

*) Sa asternu consistoriului, carele le revede insusi. Red.

Mari'a-Ameli'a. Asemenea fratiloru sei, elu fu chiamatu sa-si primésca educatiunea in colegie sub directiunea unui perceptoru particulariu. Destinatu la marina, elu facù, in compani'a capitanului Hernoux, care deveni adjutantulu seu, câte-va caletorii pre cóstele Franciei si ale Italiei, si se presintà la scól'a navale din Brest intr'unu esamenu publicu. Primitu elevenseigne, fu supusu la tóte esigentiele serviciului, deveni, in 1836, locotenentu de nava, insoti in apele Levantului escadr'a amiralului Hugon si debarcà in 1837 la Bone, pentru a merge sa intâlnésca inaintea Constantiei pre fratele seu duca de Nemours; dar sosi pré târdiu, câci orasiulu erá luatu.

Ocasiunea de a se distinge i fu data in 1838, la epoc'a declararei resbelului guvernului mexicanu. Pe bordulu corvetei Créole, elu aratà multa audacia in modulu cum atacà bateriile fortului Saint-Jean d'Ullo'a (27 Noembre); câte-va dile in urma in capulu unui detasiamentu de mateloti, sfortia portile lui Ver'a-Cruz si prinse cu mân'a sea in mijloculu unei vii impuscaturi, pre generalulu Artista. Acést'a stralucita purtare adusa principelui crucea legiunei de onóre si insemnele de capitanu de nava.

In 1840, primi missiunea de a readuce dela sânt'a Helen'a remasitiele mortale ale imperatului Napoleonu, si aflându ca resbelulu erá iminentu anuntiara resolutiunea sea, ca de va fi atacatu, se va apará pâna la cea din urma estermitate de câtu se predea acestu sacru depositu. Dupa mai multe cruciari in apele Stateloru Unite, in Mediteranea si in Sengalu, se duse in 1843 la Rio-Janeiro, unde luà de socia, la 1-iu Maiu, pre principés'a Francesca de Braganza, sor'a lui don Pedro alu II.

Inaltiatu in acelasiu anu la gradulu de contr'amiralu si autorisatu sa asise cu glasu delibertivu in consiliulu amiralitâtiei, lua o parte activa la lucrârile comissiunei superióre pentru esamenulu cestiuniloru relative la organisarea marinei cu aburu si siedea câte odata in camer Pairiloru. In lun'a lui Augustu 1845, luà comandamentulu escadrei de evolutiune ce crucea pre cóste Marcului bombardà Tangeru si puse mân'a pre Mogodoru. In urm'a acestoru operatiuni militare fùnumitu vice-amiralu.

Aflându-se necontenitu pe mare, principele de Joinville se gasea la Algeru cându d'Aumale cându sosí noutatea despre evenemintele din Februariu 1848. Pre data elu remise mandamentulu, autoritatile republicane, se ambarà pentru Angli'a si insotí la Claremontu famili'a dlata. Cându adunarea constituanta se ocupá de proiectulu de decretu asupr'a isgonirei ramurei Oeaniloru, elu adresà presidentului o protestare plin de demnitate. Dela acésta epoca, a traitu séu caletoritu in scopu de a studiá, si numele seu, multu timpu atâtu de popularu in Franci'a, nu s'au gitu nici odata amestecatu in intrigile, in care famile regale cadiute au fostu ocasiunea in ultimii anii republicei. Principele de Joinvile are duoi fii: Franciois-Marie Amelie, nascuta in 1844, si Pière-Philippe, duca de Penthièrre, nascuta in 185.

Elu a publicatu in Reve des deux-Mondes, studiele asupr'a marinei franse (1844—1853) si asupr'a resbelului din China 1857.) Cea d'intâiu e titulata: Nota asupr'a stârei fortieloru navale ale Franciei, a produsu o viua insatiune; ea a fostu retiparita la Francfort, 184(in — 16.

(Revista Milit.)

Apretiuimu sî adeverulu celoru depuse in articlulu de mai susu sî stimamu sî zelulu celu vedemu la autorulu seu pentru inaintarea bisericei; sî ne pare bine, ca densulu dovedesce, ca avemu barbati cari se intereséza de biserica. Scimu sî noi ca aru fi multu de doritu pre terenulu acest'a, inse sa nu uitâmu ca abia suntu vre-o cativa ani sî dupa cum a aretatu autorulu indata la inceputulu articlului, unu deceniu sî dóue suntu pucini in viati'a unui poporu; sa speramu ca românii gr. or. voru intrá din anu in anu mai bine pre calea constitutiunale bisericésca sî defectele ce-le vedemu, atunci voru fi totu mai rari.

Diet'a Ungariei.

Siedinti'a din 24 Februarie a casei deputatiloru o deschide presiedintele Somssich la 10 óre.

Dupa cetirea sî aprobarea protocolului se ascernu petitiuni numeróse.

La ordinea dilei sta proiectulu regimului relativu la prelungirea indemnitatei pâna la finea lui Martie.

A. Csanády descarca la ocasiunea acést'a iérasi ieremiadele obicinuite a stângei estreme contr'a legei de complanare sî contr'a delegatiunei. Densulu votéza contr'a. Dupa aceea se primesce proiectulu in desbaterea generale câtu sî in cea speciale.

Urméza continuarea desbaterei din siedinti'a trecuta despre inmultirea cavaleriei honvediloru.

Pentru primirea proiectului vorbescu in siedinti'a de astadi: A. Pulszky, contele F. Zichy, presiedintele minist. Andrássy sî br. Fr. Podméniczky, contr'a: Th. Vécsey, K. Tisza sî Ed Horn.

Incheierea siedintiei la 3 óre.

In 25 Februariu tienura ambe casele siedintie scurte. Siedinti'a casei magnatiloru, in care se votà proiectulu regimului privitoriu la indemnitate fâra desbatere, durà numai câteva minute. In siedinti'a casei deputatiloru se continuara desbaterea asupr'a obiectului, ce se pertractase sî in siedinti'a trecuta.

Asemenea se continuara desbaterea despre proiectulu regimului relativu la inmultirea cavaleriei honvediloru sî in siedinti'a din 27 Februariu. In acésta siedintia vorbira M. Tancsics, K. Bobory, E. Simonyi, L. Macray, E. Péchy, G. Clementis, conte B. Keglevich sî altii, toti opositionisti.

In siedinti'a din 28 Februariu a casei ablegetiloru se ascernura la inceputu petitiuni numeróse, privitóre la o intervetiune in favorulu Franciei.

Presiedintele minist. Andrássy presinta dupa aceea legea, despre indemnitate, sactionata, care indata se va sî promulgá.

Trecenduse la ordinea dilei se continua desbaterea despre legile honvediloru care in siedinti'a de astadi se incheie.

In siedinti'a din 1 Martie se pune legea susatinsa la votu sî se primesce cu 192 voturi contr'a 124.

Alte proiecte privitóre la honvedîme de asemenea se primira. Dupa aceste se incepura desbaterea despre bugetulu ministeriului de comunicatiune.

Siedinti'a din 1 Martie. Punendu-se la votu proiectulu, desbatutu in cele trei siedintie precedinti, despre inmultirea cavaleriei honvedîloru, se priimì, dupa cum impartesisemu sî mai susu sî adusulu opositionalu se respinse.

Pentru proiectulu regimului votara maioritatea intréga si dedù prin aceea celu mai fermu sî elocinte dementi, ca tóte faimele, impraściate despre o desbinare a majoritatei in afacerea acést'a, suntu neadeverate. Proiectulu de lege despre sistemisarea câtoru-va posturi pentru medici de honvedî, care ajunse la pertractare, se primì fâra desbatere.

Proiectulu de lege despre schimbarea stabului bataliuniloru de landwehru se priimì d'asemenea dupa o scurta desbatere.

Urméza proiectulu de lege despre convocarea honvedîloru spre cultivarea de oficieri. Comitetulu centralu recomanda priimirea acestui proiectu.

K. Tisza: Acestu proiectu de lege a trebuitu sa se ascérna, de óre ce ne lipsescu oficieri. Déca regimulu aru fi primitu in anulu 1868 propunerea opositiunei, in urm'a carei-a voluntirii pre unu anu, dupa decurgerea anului de serviciu sa nu tréca la reserva ci la honvedî, acum nu aru lipsí oficierii. Vorbitoriulu ascerne o modificatiune, in urm'a câreia oficierii sî suboficierii convocati la serviciu estraordinariu sa se ia la avansementu cu deosebire in cosideratiune. Mai departe ascerne unu proiectu de conclusu ca mintsirulu sa presinte o propunere ca ce feliu de favoruri se oferescu acelor'a, cari spontanei se insinua la serviciu mai lungu.

Mai departe sa ascérna ministrulu unu proiectu de lege, ca cine sa se convóce la serviciu estraordinariu, câtu sa dureze acest'a, sî cum sa urmeze cultivarea suboficieriloru.

Presieditele ministriloru conte Iul. Andrássy objectéza câte-va la vorbirea lui Tisza sî dupa aceea sa primesce proiectulu nemodificatu.

Urméza deci desbaterea despre bugetulu ministrului de comunicatiune sî proiectulu de resolutiune a lui Wahrmann.

Dupa cetirea acestui proiectu de resolutiune ia ministrulu de comuntcatiune, Gorove, cuventulu sî dechiara intre altele ca regimulu bucurosu acceptéza proiectulu de resolutiune ascernutu (Aplause).

Dr. M. Falk ia cu placere cunosciintia despre dechiaratiunea ministrului de comunicatiune sî recomanda din parte-si de asemenea primirea lui.

Contele Ant. Forgách accentua necessitatiei regularei tarifei pentru drumurile de feru. Cu aceste se incheie siedinti'a de astadi.

Romani'a in conferinti'a dela Londonu

Unu corespondinte din Vien'a alu diarului „Pester Lloyd“ scrie cu privire la Romani'a urmatórele:

„Vien'a in 28 Februariu. Este cunoscutu ca guvernulu românu sî a manifestatu inca de multu timpu dorinti'a cá titlulu de „Principatele-unite, Moldov'a sî Valachi'a“, stabilitu in articlulu I, alu conventiunei dela 19 Augustu 1858, sa se schimbe sî primésca sî pentru comunicatiunea internationale titlu de „Principatele Romaniei“, care titlu este dejá de multu acceptatu in actele administratiunei interne. Resolverea favorabile a acestei cestiuni séu dorintie, spriginite speciulu de câtra Austri'a, fù impedecata numai prin incidentulu ca guvernulu românu a imprimatu di atunci monete cari, contr'a dechiaratiuniloru schimbate cu Pórt'a in acésta privintia, nu purtau nici unu semnu alu suzeranitâtiei Portiei. Precum am intielesu, afacerea acést'a este acum complanata, sî representantii dela conferinti'a din Londonu si puteriloru semnatari dela Parisu voru subsemnáunu protocolu contr'a repetirei numirei ambelort principate obligatiune. cuprinsa in dechiaratiunile relative la esercitarea dreptului monetariu, care (protocolu), schimbându conventiunea dela 158, va introduce oficialminte in dreptulu europénupre Principatele dunarene sub numirea de „Principalu Romani'a“.

Fagaasiu in 8 Martie 1871.

Dle Redactoru! Bine voiti a dá publicitatei prin multu pretiuit'a -vóstra fóia colectele, ce s'au facutu pentru tineriulnostru institutu gr-orientalu, scól'a „Radu-Negru“ din Fagarasiu,

sî adeca:

I. Prin dlu diréore alu gimnasiului din Ploesci I. I. Romanescu

Dela d. sea: lei vechi 128, d. profesoru C. Ionescu 36. Dela d. of. N. I. Micescu 48. Dea d. I. Stinghie 32. Dela. comerc. Vas. Mehedintianu 128. Dela d. Ghitia tefanescu 54. Dela d. instit. Iosifu Ioanescu 27. Ila d. comerc. Dumitru Panaiotu 27. Dela d. comc. G. Radoviciu 160. Dela d. prof. M. I. Georgcu 62. Dela d. comerc. Teodoru Isanu 64. Del d. comerc. S. Irimescu 27. Dela d. comer. Harambie Stanescu 27. Dela d. comerc. Const. B. Po 82. Sum'a 852.

II. Prin dlu pfesore Alecsiu Ghinea din Valenii de munte:

Dela d-sea: lei chi 24. Dela d. primariu alu comunei Valenii de munte 25. Dela d. comerciante Ioane Ioanoviciu 10 l32 p. Dela d. Bratu Ionescu 10 32 p. Dela d. D.Pitisu 11. Dela d. Georgiu Boteditu 10 32 p. Ila d. Stanu Ioanu 10 32 p. Dela d. Staicu Anghelescu 6 30. Dela d. Ioanu Irimescu 5 20 p. Dela d. George I. Pitisu 6 30 p. Dela d. Dragomirescu 9. Sum'a 131 lei 8. p.

Pentru acestu ajutoriu spriginimu aduncu multumire atâtu onor. d. colectanti, câtu sî tuturoru dloru, ce s'au interesatu pentru scól'a nóstra sî au cotribuitu spre a ei sustienere. —

Dela efori'a scólei capitali „Radu-Negru.“

Petru Popescu
Protopopu.
Ioanu Dim'a Petrascu
Directoru scólei.

Varietâti.

*** Gambett'a svabulu. In o fóia din Stuttgart, gasimu noutatea, ca mosiulu lui Gambett'a a fostu wurtembergesiu, nascutu in Munterkingen, sî se numea „Konrad Gemperle.„ — Pre timpulu restaurârei imperiului lui Napoleonu venì in Franci'a unde invârtì cu unu cafegiu „Surogat“ unu mare comerciu. Elu luà in casatoria o jidóvca-italiana care i dáse numele ei. Iéta dice fói'a din Stuttgart, originea marelui sî ilustrului patriotu-republicanu alu Franciei, d. Gambett'a.

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei parochie din opidulu Feldiór'a in protopopiatulu gr. or. alu II-lea alu Brasiovului, statatóre din 204 familie sî 1034 suflete, se escrie concursu pâna la 16 Martie 1871.

Emolumentele suntu:
Pre lânga venitulu stolare suntu;

a) portiunea canonica, si fondu parochialu 24½ holde de semanatura si fenatiu,

b) in bucate 200 ferdele cucuruzu,

c) cartiru liberu.

Doritorii de a ocupá acésta statiune, se ceru cá sa fie cu gimnasiulu mare, si clerici absoluti, — au sa astérna recursele loru instruite in sensulu statutului organicu, dlui protopopu Ioanu Petricu la Brasiovu.

Feldiór'a in 16 Februarie 1871.

Cu contielegerea dlui Protopopu.
(19—1) Comitetulu parochialu.

Concursu.

Devenindu vacantu postulu de parochu in comun'a gr. or. Leschi'a Districtulu Cetâtiei de pétra (Kövár vidék:) se deschide prin acést'a concursu. —

Emolumentele cu acestu postu suntu.

1.) Dela 95 capi de familie dela fie-care o ferdela cucurudiu nesfarmatu sî 20 cr.

2.) Venitulu dela Epatrafiru.

Doritorii de a ocupá acestu postuvoru avé asi asterene concursele loru provedinte cu atestatele necesarie in intielesulu statutului Organicu § 121 a Scaunulu Protopresbiteratu celu multu pâna la 7 Martiu a. c. in Leschi'a.

Leschi'a in 7. Februariu 1871.

Comitetulu Parochialu din locu.
Cu scirea sî invoirea mea.

Ioanu Greblea.
(15—2) Protopresbiter.

Edictu

Ioanu Voicu din Gusu comitatulu Albei de josu, care de mai multi ani au paresitu cu necredintia pre legiuit'a sea muiere Mari'a Ilie Fara din Ludosiu, scaunulu Mercurei, fâra a se sci ubicatiunea lui, se citéza, cá in terminu de unn anu sî o di, sa se infatisiedie inaintea subscrisului foru matrimonialu, câci la din contra sî in absenti'a lui se voru face cele ce dictéza legea.

Sibiiu 25 Februariu 1871.

Forulu matrimonialu gr. or. alu Mercure.
Petru Badila
(1—18) Protopopu.

Edictu.

Mari'a Cocosiu, legiuit'a socia a lui Petru Mircea din Zabala, filia la parochi'a Covasn'a, carea de trei ani parasi cu necredintia pre barbatulu ei cu 4 copii, sî pribegesce in lume, fâra a se sci unde se afla, se citéza, cá in terminu de unu anu sî o dî, sa se presenteze inaintea subscrisului foru matrimoniale; pentru ca la dincontra, sî in absenti'a ei, se va da otarîre pârei ridicate asupr'a susuatinsei, din partea barbatului ei.

Brasiovu in 20 Februarie 1871.

Forulu matrimonialu gr. res. alu protopopiatului Treiscauneloru
Ioanu Petricu
(16—1) Protopopu.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a si tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foici pre afara la c. r. poste cu bani gât'a prin scrisori franc ate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. car pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/4 cr. v. a.

Nru 18. ANULU XIX.

Sabiiu, in 4/16 Martie 1871.

Nr. cons. 190—1871.

Circulariu episcopescu catra toti protopresbiterii diecesei Caransebesiului privitoriu la convocarea sinodului eparchialu.

Conformu dispusetiuniloru §§-loru 89 si 90 ai statutului organicu bisericescu, convocu prin acést'a sinodulu anualu alu diecesei Caransebesiului la resiedinti'a mea episcopésca in Caransebesiu pre Duminec'a Tomei adeca pre 4 Aprile c. v. a. c.

Ceea-ce Pré on. d-t'a vei avea a aduce la cunosciinti'a atâtu a clerului si poporului credinciosu, câtu si a dloru deputati eparchiali alesi in tractulu Pré O. D-tale, poftindu pre acesti din urma a se infatiosiá de timpuriu la sinodu, pregatiti de a remanea vr'o câte-va dile la pretractârile acelui-asi.

In fine ce se atinge de diurnele si spesele de caletoria ale dloru deputati eparchiali, Ti aducu aminte decisiunea sinodului eparchialu din anulu trecutu de sub Nr. prot. 76, prin care se dispune ca pentru suportárea preatinseloru spese protopresbiterii sa faca aruncatura asupr'a sufleteloru crestiniloru din protopresbiteratulu seu.

Pre lânga care impartesindu-Ti binecuventarea archierésca sumu

Alu Pré Onoratu D-Tale
Caransebesiu in 25 Fauru 1871.

de bine voitoriu
Ioanu Popasu
Episcopu m. p.

Cetimu in „Speranti'a“:

Nr. 59. pres. 1871.

Ordinatiune episcopésca adresata câtra toti protopresviterii.

Cu privire la §§. 89. si 90. din statutulu organicu cu acést'a convocamu sinodulu anualu alu eparchiei nóstre aradane, la resiedinti'a nóstra episcopésca din Aradu, pe Duminec'a Tomei a. c. care cade pre 4. Aprilie vechiu.

Domnii deputati din tóte cercurile electorale sinodale suntu poftiti a veni timpuriu la acestu sinodu, provediuti pentru o remanere de mai multe dile in agendele sinodale.

Pentru diurnele si spesele de caletoria ale deputatiloru se voru dispune cele necesarie in sinodu

Précinsti'a Ta esti insarcinatu, a aduce acést'a la cunosciintia publica in tractulu submanuatu, mai alesu pentru scirea si acomodarea deputatiloru sinodali.

Aradu, 16. Februariu 1871.

Procopiu Ivacicoviciu, m. p.
Episcopulu Aradului.

Evenemінte politice.

Unu evenementu, la parere neinsemnatu, facù rotund'a prin o parte din diuaristic'a pârtei de dincóce de Lait'a. Acestu evenementu este afacerea cunoscuta de multu dintre românii si grecii dela Biseric'a Stei Treimi din cetatea Brasiovului. Nu voimu a cercetá ca cu dreptu séu nedreptu, spre bine séu spre reu, destulu este ca afacerea are sa vina inaintea dietei ungaresci. Dreptatea a fostu de multe ori ignorata in lume. Ea póte fi si cu ocasiunea acést'a. Grecii, cari in mare parte nu suntu nici greci, nici supusi ai statului, nici comproprietari adeverati séu de origine ai bisericei cestiunate din Brasiovu, voru fi póte favoriti, precum au mai fostu. Nu face nimic'a. Avemu actele, avemu prin ele consciinti'a de dreptatea causei române de acolo. Fiindu aceste nebagate in séma, scimu cui sa multiumimu si impregiurarea acést'a, si vomu sci sa o apretuimu cá pre unu evenementu ce trece preste marginile unui procesu intre dóue partide.

Sperâmu cu tóte aceste ca dupa desfasiurârile, ce le amu vediutu cu atât'a cunoscinti'a de causa facute in „Pesti Naplo“ de dlu G. Ioanoviciu secretariu de statu in ministeriulu de culte, nu va mai puté nimenea sa folosésca afacerea de vre unu mijlocu politicu si o va resólve dreptu.

Mai la vale mai reproducemu o daro de séma despre cele ce s'au petrecutu in diuristic'a magiara in afacerea acést'a dupa „Albina“.

Dupa cele ce se petrecu in partea de dincolo de Lait'a se pare ca Beust numai pre lânga sacrificarea si celoru din urma principie a le sele mai póte remané in postulu seu. Altfeliu póte ca Potocky i va luá loculu si va inaugurá politic'a cea nóua dupa carea sa se mai reformeze inca odata suprafati'a Cislaitaniei.

Din afara aflâmu ca adunarea natiunala francesa s'a stramutatu dela Bordeaux la Versailles. Unele disordini din Parisu si cu deosebire din Montmatre, unu fortu din giurulu Parisului, unde se forticase nisce republicani rosii, s'au liniscitu.

Conferinti'a din Londonu si-a terminatu siedintiele. In marea négra s'a restatoritu lucrurile dupa cum a fostu inainte de 1856.

O depesia din 13 a acestei luni (c. n.) spune ca Granville si Enfield au facutu cunoscutu ambeloru case parlamentarie ca conferinti'a in cestiunea mârei negre a subscrisu tratatulu. Dupa acestu tratatu s'a cassatu clausele ce privescu neutralisarea Mârei Negre; incâtu privesce trecerea nâiloru straine prin Dardanele si Bosforu s'au facutu modificarea cá Pórt'a sa lase sa-si tréca nâile puterile amice, déca crede ca acést'a i va fi de lipsa la punerea in lucrare a stipulatiuniloru parisiane. Comissiunea dunaréna va mai durá inca 12 ani, neutralisatiunea lucrariloru acestei inca se continua; numai Pórt'a inse, cá putere teritoriale, are dreptu sa tramita nâi maritime pre Dunare.

Romanii si Pseudo-Grecii din Brasiovu

In diurnalulu stengei magiare selbatice, „Ellenör“ din 3 Martie si in „Freier Lloyd“ din 4 Martie, (le pomenescu d'a o data, caci in celu din urma lipsescu numai invectivele personali din „Ellenör,“ incolo e totu acelu articulu,) — a aparutu cele mai cu ióse aperari pentru dreptulu ce-lu au Grecii la biseric'a „Santei Treimi“ din cetatea Brasiovului.

In adeveru nu se póte omulu destulu mirá, ca organe, cari de si nu representa partide insemnate, totusi au pretensiunea d'a fi fórte, daru fórte liberale, cá asemenea diurnale vorbescu de o causa atâtu de insemnata, de si locala, fara se ni arete starea lucrului cu dovedi, ci marginindu-se numai la suspitiunarea aceloru persóne, cari stau intr'o legatura óresi-care cu dens'a numai in urm'a officiului loru, si istorisindu-ni-o numai din combinatiuni pline de fantasia si partinitóre pana la estremitate a unei parti, incungiurandu si retacendu totudeodata tóte acele momente in causa, cari i dau intielesulu celu adeveratu si facu marturia pentru dreptulu celeialalte parti.

Spre intempinare si informatiune vomu insirá fórte pre scurtu istori'a acestei biserici, citându tóte actele referitóre, mai cu séma cele ce privescu fundarea bisericei, câci numai acestea potu vêdi intentiunea fundatoriloru, iéra nu actele, care au urmatu dupa fundare in poterea unoru intrige particularie si influintiei politice din diversele timpuri.

Totdeodata vomu reflectá si la falsele asertiuni alo acestoru diurnale.

Biseric'a s'a ziditu la anulu 1787; — asiá dara dreptulu Greciloru nu s'a potutu dotá nici „seit unvordenklichen Zeiten“, dupa cum dice „N. Fr. Lloyd“, nici „emberemlékezet óta“ dupa cum afirma „Ellenör.“ Concessiunea spre a zidí acéstu biserica s'a datu de guverniulu tierei prin magistratulu din Brasiovu, in urm'a petitiuniloru negutiatoriloru „români si greci“ din Brasiovu, datate un'a din 28 Ian. alt'a din 17 Aprilie si a trei'a din 5 Maiu 1785.

In cea d'antaia sta: „noi negutiatorii români si greci“, a adóu'a dice: „noi macelarii români“, a trei'a e subscrisa colectivu de aceleasi persóne. Cele dóue d'antaiu suntu scrise in limb'a româna, a trei'a in cea latina. Magistratulu din Brasiovu face o consemnatiune si constata aceleasi persóne, plus o femee veduva cu numele Aposlóe. Acestor'a cá cetatieni „cives“, séu „cives greci ritus disuniti“, séu „cives greci“ in opusetiune cu compagnistii, li se da concessiunea, pentru ei se zidesce biseric'a, ei formeza cea d'antaia comunitate bisericésca.

Acesti fundatori, transcriindu acum tóta averea ce o adunasera pre sub ascunsu pentru biserica, pre numele aceleiasi, dicu in documentulu loru de transcriere din 8 Sept. 1789, ca veniturile caseloru sa servésca in vecii veciloru spre acoperirea trebuintieloru bisericei „fara ca ei séu urmatorii loru sa aiba vre-odata dreptulu de a face vre o pretensiune la acelea.“

Asiá dara din aceste acte fundatiunali se vede chiaru, ca biseric'a e zidita de romani si greci; banii au fostu adunati cá mila, dupa cum se vede din specificatiunea, ce se afla sub nr. 5046 din a. 1789; asia dara biseric'a este comuna pentru toti cetatieni gr. or. dupa cum se si dice in petiunea cea d'antaiu a patru cetatieni „pro hujatibus coronensibus civibus graeci ritus mercatoribus.“

Dupa starea de facia a bisericei, in care Grecii pretindu a fi senguri proprietari si posessori, trebuie dedusu ca — deórece actele fundatiunale ni aréta si Români si Greci de fundatori, starea de facia trebuie se fia o urmare a imprejurarei straordinare. Asiá si este. Si acum se vedemu de unde si cum provine acésta pretensiune nedrépta si chiaru necrestinésca a Greciloru?

Nainte de ce s'a fundatu biseric'a a esistatu in Brasiovu o corporatiune negutiatorésca, care avé fórte multe privilegie si intr'altele si dreptulu de a avé o capela in cetate, unu dreptu, ce cetatienii nu-lu aveau pâna pre timpulu lui Iosifu alu II. Acésta corporatiune, care se numiá „compagni'a grecésca“ dupa confessiune, si care constá din Români (maioritatea), Greci, Bulgari, Serbi, veniti din Turci'a, si-a crediutu drepturile periclitate prin nóu'a biserica a cetatieniloru si puneau deci mari pedeci la deschiderea bisericei. Cetatienii vediendu acést'a si fiindu capel'a compagnistiloru aprópe de ruinare, i-a primitu si pre densii in biseric'a loru, insa pre basa egala, dupa cum aréta invoiél'a facuta intre densii la a. 1788, 10 Iuniu, 31 Maiu, si cea din 13 Iuniu.

Acesti compagnisti nu s'au multiumitu cu atât'a ci au pretinsu pre basa privilegieloru loru, ca biseric'a trebuie sa fie proprietate a loru si ca Români n'au dreptu sa aiba si ei preotu. In intielesulu acest'a a inaintatu o cerere la guvernu si acest'a au ordinatu o comissiune pentru investigare. Referatulu acesteia din a. 1789, spune chiaru, ca compagnistii nu au dreptu. S'au incercatu cesti din urma mai adese ori a scóte pre români din drepturile, ce li-se cuviniau la biserica, totudeun'a insa au fostu respinsi, ba in a. 1792 au fostu amenintiati cu disgrati'a Monarchului. In a. 1796

li-a succesu prin ajutoriulu magistratului sasescu din Brasiovu si a unui secretariu dela curtea din Vien'a, (carele inca erá sasu din Brasiovu) a scóte pre romani de la administratiune si a-i lasá fára preotu, dicendu sasii, ca grecii au ziditu biseric'a si ca suntu destui preoti români in suburbii. Cine nu vede nedreptatea; si totusi acestu faimosu decretu de curte din 30 Sept., 1796 nr. 3069 servesce astadi de basa la nedreptele pretensiuni ale greciloru. Compagnistii si-au perdutu cu timpulu lóte privilegiele, daru si compagni'a s'a stinsu si totusi grecii de astadi, cari potu fi ori ce vrei, numai greci nu, voru a fi mostenitorii acelei compagnie, voru si astadi a mai traí privilegiati, voru si astadi a mai speculá biseric'a cum speculau calugarii din Romani'a mosiile manastiresci, — si ei gasescu spriginitori, chiaru si ómeni liberali, in barbati din principiu contr'a tuturoru privilegieloru!

Óre temerariulu si absurdulu si rusînea — a loru séu a dloru dela „Ellenör“ si „N. Fr. Ll.“ este mai mare?!! —

In urm'a amintitului decretu din 1796, grecii din Compagnia a datu spate cu grecii cetatieni, dupa sfatulu sasului din Vien'a Kronenthal.

Astfeliu procesulu dela 1796 a devenitu procesu nationalu.

Romanii, pré firesce ne'ntreruptu si au pretinsu dreptulu rapitu prin decretulu pomenitu.

Locurile mai inalte, insesi, observandu marea nedreptate, cuprinsa in pomenitulu decretu, au inceputu a redá româniloru drepturile ce li compete, insa bucatica câte bucatica. Grecii totudeun'a au protestatu, fiindu ca biseric'a a devenitu avuta si control'a româna erá superatiósa pentru speculanti, pâna in fine a urmatu decretulu de curte din 1848 nr. 6232, in care se ordinéza o nóua cercetare a statutului cá dinainte de 1796.

Cu esecutiunea lui a fostu insarcinatu eppulu de atunci, metropolitulu de astadi, Esc. Sea Andreiu b. de Siagun'a. Impregiurârile din 1848 si multele greutati, care le-a avutu episcopi'a Ardélului, n'au concesu esecutarea pâna in a. 1868. Dera grecii — de si nu mai multi de 8 familii, nu s'au supusu, si asiá intrevenirea guvernului a fostu neincungiurabila.

Guvernulu a facutu dispusetiune in nefavórea româniloru — intr'atâtu, incâtu i-a lasatu eschisi dela administratiune, si de ocamdata li-a acordatu numai paritate in practic'a servitiului ddiescu. Grecii nici cu atâtu nu s'au multiumitu; ei ceru dela dieta sa i dea pre românii cu totulu afara din biserica.

Asiá dara românii n'au conturbatu pre greci, dupa cum afirma „N. fr. Lloyd“, ci si-a cautatu dreptulu ce li l'au rapitu grecii, ajutati de sasi, in 1876, cari erau condusi de prejudetiele loru de atunci. Nu esista nici unu decretu afara de celu din 1876, carele sa fia datu greciloru dreptu eschisivu la acea biserica, si si acestu decretu este in contr'a opiniunei guberniului tierei, storsu cu insielatiune si prin intrigele sasului din Brasiovu Kronenthal. Metropolitulu Siagun'a asiá dara n'a lucratu altuceva decâtu s'a silitu a restabili dreptulu, si inca tienendu séma si chiar esecutandu ordinatiunile mai nalte, adeca decretulu din 1848. Invetiatorii români n'au pusu nici odata la scól'a grecésca. Asertiunea mincinósa in acésta privinti'a, este démna de autoriulu ei, carele trage dieci de mii din averea bisericei sub pretestu, ca-i apera drepturile. — Grecii, ajutorati de sasi, de-la 1796 pana in diu'a de astadi au trebuitu sa sustiena acést'a cérta ori câtu de mare li-aru fi fostu nedreptatea. Numai ajutoriulu asiá dicendu oficiosu din partea sasiloru, d'a, numai acest'a i-a sedusu, i-a incuragiatu si-i incuragiéza si astadi, a staruí, ca ei au avutu dreptu la a. 1796 si au dreptu si astadi, a dá jafu asupr'a averei bisericesci. Eca de unde vinu deci invinuirile asupr'a capului bisericescu, si apoi asupr'a Ministrului de culte si in celu mai infamu modu asupr'a secretariului de statu G. Ioanoviciu!

Argumentulu principalu alu greciloru este astadi, cum a fostu din capulu locului pururiá: minciun'a, denaturarea lucruriloru, calumniele si sofismele, recomendate si inaintate prin bani si coruptiune. Poftimu dloru de la „Ellenör“ si N. Fr. Lloyd.“ „Albin'a.“

Dieta Ungariei.

Siedinti'a din 2 Martie a casei ablegatiloru. La inceputulu siedintiei decide cas'a, la propunerea lui I. Iustha tiené in viitoriu siedintie dela 9—3 óre. Petitiuni numeróse se ascernu, pentru o interventiune in favórea Franciei, dupa aceea trecù cas'a indata la continuarea desbaterei, despre proiectulu de resolutiune a lui Vahrmann relativu la drumuri. Mai multi deputati vorbescu in afacerea acést'a, intre cari cu deosebire E. Simonyi, I. Kautz, M. Iókay si ministrulu Gorove. In fine se primesce proiectulu lui Wahrmann.

Urméza deci desbaterea despre bugetulu ministeriului de comunicatiune.

E. Simonyi critica prin o vorbire lunga activitatea intréga a minist. de comanicatiune. I imputa cu deosebire atentiunea cea pucina ce o aplica regimulu la cladirea drumuriloru.

Precandu regimulu absolutisticu a pretinsu pentru 606 miluri numai 2,061,000 fl, va sa dica, pre o mila 3402 fl, cere regimulu de facia pentru acela-si spatiu 5. milióne fl., per mila 7000. fl. Prelanga aceste se mai afla drumurile intr'o stare ticalósa: vorbitoriulu nu póte intielege, ce se face cu sumele mari votate. Se cladescu drumuri de feru, fára planu si fara scopu, speculantii se inbogatiescu si acést'a este totulu. Vorbitoriulu nu voesce a dá regimului votu de ne incredere, ci doresce cá sa se intieléga odata ceea, de ce avemu lipsa si ce voimu.

Densulu propune esmiterea unei comisiuni parlamentarie, care sa constea din 14. membri dintre cari cas'a magnatiloru sa aléga 6, cas'a deputatiloru 8. Problem'a acestei comisiuni sa fia elaborarea unui planu despre cladirea drumuriloru nóstre.

Incheierea siedintiei la 2 óre.

In 3. Martie tienura ambe casele siedintie. Siedinti'a casei deput. durá 6 óre, cea a casei magnatiloru cu pucinu mai multu decâtu totu atâtea minute.

In siedinti'a casei magnatiloru se cetise numai proiectele de lege primite de curendu in cas'a deput. relative la honvedime si se tramisera la comitetulu centralu. In siedinti'a c. dep. se continuara desbaterea despre bugetulu minist. de comunicatiune.

In siedinti'a de astadi vorbescu: A. Török E. Huszár M. Tancsics, br. G. Kemény si A. Fodróczy, Tuturoru li se pare ca regimulu nu procede cu energi'a si atentiunea necesaria la cladirea drumuriloru.

Contele I. Bethlen sen. intréba pre minist. de comunicatiune ca construitu va fi drumulu de feru transilvanu de ostu pana la 1 Oct. 1872, in intielesulu art. de l. 45: 1868 si ca resolvise-va cestiunea imbinarei drumuriloru romane, care are o insemnatate comerciale si strategica asiá de inalta, in favórea Ungariei si ingraba?

Dupa ce vorbescu Szapary, minist. Gorove si Csiky priimesce cas'a bugetulu cá basa pertru desbaterea speciale.

Se decide a se pertractá proiectulu de resolutiune alui Simonyi dupa desbaterea bugetului si trecendu-se la desbaterea speciale a bugetului se priimescu primele 3 titule fara desbatere mai insemnata si fara stergere.— Incheierea la 3 óre.

In 4 Martie tienura iérasi ambe casele siedintie. In cas'a magnetiloru se priimira fora desbatere cele 5 proiecte despre honvedime.

In cas'a deputatiloru referéza mai intâiu comitetulu petitiunariu despre petitiuni numeróse care se transmitu regimului.

Urméza continuarea desbaterei speciali despre bugetulu minist. de com. Titulele singuratice se votara ingraba un'a dupa alt'a; preste totu se acordara sumele cerute de regimu. Numai cá ajutoriu pentru comitate cu scopu de a sustienea drumurile se votara la propunerea lui Mocsáry 400,000 fl. in loculu celoru 200,000 fl. preliminati. Pentru regularea Tiszei se votara pre anu 200,000 fl. in locu de 355,480 fl. pre doi ani.

In siedinti'a din 6 Martie se votara ultemile rubrice ale bugetului pentru ministeriulu de com. In genere oferì desbaterea acestui bugetu pucine momente insemnate, punctele singuratice ale bugetului se cetira si votara dupa pucine observatiuni.

Urméza desbaterea fondului de dispositiune alu presiedintelui ministriloru. Regimulu a cerutu la inceputu cá fondu de dispositiune sum'a de 120,000 fl. mai târdiu insa cerù 200,000 fl. De óre ce comitetulu financialu inca nu ascernù referatulu seu despre pretensiunea supl. a presiedintelui ministr., cându se pertractá bugetulu respectivu, se amanà votarea acestei sume. Comissiunea recomanda votarea si majoritatea camerei o si incuviintiéza.

Incheierea la 2 óre.

Urziri la Constantinopole.

Diarulu „Press'a“ a publicatu urmatoriulu articlu pre care noi credemu ca trebuie sa lu reproducemu:

Déca acum dela cele din afara ale Franciei vomu trece la cele din afara ale Romaniei, este de datori'a nóstra a, comunicá cetitoriloru nostri si a face cunoscutu si chiaru dlui I. Ghic'a, óre-cari fórte curióse informatiuni ce ni se comunica dela Constantinopole, dela o persóna, care este forte in positiune de a cunósce totu ce se petrece in inaltele sfere diplomatice din acea capitala.

Cu totii cunóscemu scrisórea, ce se atribuie domnitoriului, si prin care se esprima mahnirea si disgustulu ce incérca capulu statului de a vedea ca nu póte face binele ce doresce, precum si o hotarire eventuale de a parasí guvernulu tierei. Toti amu vediutu la câte discutiuni a datu locu in strainatate, in presa asta epistola; si toti amu cetitu apoi, totu in organele publice din strainatate, cumu diversele guverne, si chiaru acel'a alu Austriei si alu Turciei, aru fi intervenitu spre a sustienea si a incuragiá pre domnitoriu a staruí in missiunea sea.

Déra déca cele petrecute in afara, cu asta ocasiune, le scimu intr'unu modu mai multu séu mai pucinu complectu ori veridicu, apoi cele petrecute la noi toti le scimu cu certitudine. Toti scimu ca, afara de câte-va organe de publicitate ale Rosiiloru si ale fractiunei, tóte celelalte diuarie au fostu unanime spre a incuragiá pre domnitoriu cá sa staruiésca in missiunea ce-i a datu natiunea; toti scimu ca natiunea intréga vede in Domnitoriu singur'a garantia contr'a ori câroru pericule eventuali, si ca, ca strinsu legata cu dinasti'a, s'a impressionatu fórte tristu cându a vediutu asta siovaire esprimata prin acea epistola, si atâtu de multu s'a simtitu voinți'a ei de a stá neclintita in devotamentulu seu câtra suveranu, in câtu chiaru maioritatea camerei a trebuitu sa faca o adresa prin care sa esprime domnitoriului devotamentulu seu. Ne aducemu aminte cum senatulu a esprimatu acela-si devotamentu, intr'unu modu mai claru, mai patriticu mai conditionale.

De atunci a trecutu câtu-va timpu. Increderea a inceputu sa revina si in afara si in intru. Si diplomati'a straina, cá si noi toti din tiéra amu inceputu incetulu cu incetulu, si in urm'a toloru asioru manifestâri facute in favórea domnitoriului, sa dobendimu convictiunea ca domnitoriulu va staruí a indeplini missiunea ce natiunea i-a incredintiatu, cu acela-si patriotismu si cu aceea-si abnegare cá si in trecutu. Iéta ce scimu noi la noi.

Insa dopa informatiunile ce avemu dela Constantinopole, se pare ca spirituosulu si agerulu nostru agentu de acolo, d. I. Balacénu, nu scie totu acelea-si lucruri, dlui se pare ca scie, ca positiunea domnitoriului nostru este fórte precaria, ca domnitoriulu nu a renunciatu de locu la idea de a parasi tiér'a, ca are sa si plece, ca gololu trebuie sa fia consideratu cá si esistându, si aceea ce preocupà mai alesu pre impacientulu nostru agentu, este de a regulá cum si cine sa umple acestu golu!...

Fi-voru tóte acestea adeverate? Se afirma ca acest'a este limbagiulu ce tiene d. Balacénu prin cercurile diplomatice la Constantinopole, ceea ce causéza o mare mirare in aste cercuri, obicinuiti ce suntu diplomatii a vedé pre agentii unei tieri interesându-se altu-feliu de suveranii loru. D. Iónu Ghic'a, mai bine de câtu ori cine, trebuie sa scie adeverulu; câci, sa lasamu la o parte intimitatea cunoscuta dintre d. I. Ghic'a si d. I. Balacénu, apoi totu dupa informatiunile nóstre dela Constantinopole, ni se spune ca d. I. Balacénu are aerulu de a fi mai multu representatulu personale alu d. I. Ghic'a, decâtu representatulureale alu domnitoriului. Prin urmare este preste putintia cá d-nu I. Balecénu sa nu comunice, intimu, si cu amenuntulu tóte mersurile si actele sale dela Constantinopole; este preste putintia ca d. Ioanu Ghic'a sa nu cunósca totu ce face d. Balacénu la Constantinopole.

Apoi atunci de ce d-nu I. Ghic'a, cá nu franeconstitutionale ministru ce este, nu mai moderéza zelulu d-lui Balacénu si nu lu consilie sa fia si

dlui unu franc-agentu alu suveranului nostru? De ce nulu invétia a scapá barem dorintiele sî a tienea sî dumnélui câtra diplomati macaru limbagiulu ce dnu I. Ghic'a tiene câtra camer'a? Amicii zelosi perdu adesea causele cele mai bune; cu atât'a mai multu ei potu perde pre cele rele.

Noi nu ceremu cá dnu I. Ghic'a sa ne dea vre-unu comunicatu in asta cestiune; câci cum putemu pretinde noi cá dlui sa spuna in publicu cele mai secrete intimitâti? Nu putemu fi indiscreti pana intr'atât'a. Si déca va voi sa tagaduésca, ca cele dise de noi nu suntu fondate, si acést'a o priimiimu, macaru ca sorgintea informatiuniloru nóstre este din cele mai sigure, sî macaru ca cele espuse de noi suntu de notorietate publica in cercurile diplomatice din Constantinopole.

Tagaduésca déra dnu I. Ghic'a câtu va voi; noi i ceremu unu singuru lucru: sa scrie dlui I. Balacénu a fi mai pucinu zelosu, mai pucinu impacientu, sî mai cu tactu: câci se compromite in desiertu sî pre sine, sî pre dnu I. Ghic'a . . ., câci despre ceilalti ministri nici vorba nu este, acés i'a nesciindu nimicu din cele ce se lucréza impregiurulu loru! . . . „Tromp. Carp.“

Onorata Redactiune! Sum in placut'a posetiune de a continuá list'a contribuitoriloru in folosulu bisericei sî scólei gr. or. de aicí. Tocm'a adi primiiu dela Rever. d. Ioanu Petricu protopopu, urmatórea colecta:

I. Tractulu protop. II. alu Brasiovului.

Rvds. d. Ioanu Petricu, protopopu 10 fl. Comun'a bisericésca din Bodu 1 fl. 30. Comun'a bisericésca din Feldiór'a 6 fl. Comun'a biser. din Hermanu 3 fl. Comun'a biser. din Crisbavu 1 fl. Comun'a biser. din Nou 1 fl 25 xr. Comun'a bis. din Presmiru 4 fl. 8 xr. Comun'a biser. din Sanpetru 2 fl. 2 xr. Sum'a 28 fl. 65. cr.

II. Tractulu Treiscauneloru.

Kisborosnyo 5 fl. Breticu 13 fl. 40 xr. Cernatulu de josu 1 fl. 10. Covasn'a 2 fl. 74 xr. Kézdi-Martonosiu 3 fl. Poian'a sarata 8. fl.

Sum'a 33 fl. 24. cr.

III. Tractulu protop. alu Hidvegului.

Dela Arpatacu 4 fl. Dela Agostinu 50 xr Dela Budil'a 5 fl. 9 xr. Dela Hedhigu 5 fl. Dela Marcosiu 1 fl. Dela Teliu 3 fl.

Sum'a 18 fl. 59 xr.

Adaugendu-se susuatinsele dóue sume la acést'a, da o suma totala din 3 tracturi protopopesci 80 fl. 84 xr., adeca optudieci florini sî patru-dieci sî optu de cruceri in valuta austriaca. —

Comunele Intorsur'a Buzeului, Santionu cá filia a Ozunului sî Basteliónu, ca filia a Dobârlâului de asta data — dupa relatiunea susu atinsului d. protopopu n'au contribuitu nimicu din causa ca in 1868 la staruinti'a dlui protopopu sî prin ostenél'a preotului locale — care in persóna au umblatu prin comunele respective — s'au adunatu bucate circa 32 galete, care in bani computandule per 4 fl., aru face 128 fl. v. a. asemenea sî bani gat'a circ'a 40 fl. v. a. Sum'a 168 fl. v. a., la care suma adaugenduse 80 fl. 48 xr. aru dá sum'a totala de 248 fl. 48 xr. v. a., adeca dóue sute patrudieci sî optu de florini sî 48 cruceri val. astr.

Prin acést'a se aduce multiumita publica tuturoru binefacatoriloru in specie marinimosului d. protopopu, carele cu o suma frumusica au deschisu sirulu contribuitoriloru sî prin trei cercularie neobositu au indemnatu pre comunele respective la contribuire, dara durere! unele comune nu pré esceléza in contribuire, de abiá 1 fl., de abea 50 xr. au contribuitu; déca tóta comun'a bisericésca celu putienu 5 fl. v. a. nu contribue spre scopulu susatinsu, apoi de abea se va poté edificá biseric'a, sî scól'a nóstra nationala, carea safia totu-odata centru pentru Treiscaune, nu se va poteá in estu-anu edificá, sî atunci suntemu perduti, câci scól'a comunala ne absórba copii nostrii sî reformatismulu sub masc'a comunala prin profesorii ei, cu siguritate 'si implinescu proselitismulu celu lipiciosu, carele l'au inceputu in decursulu anului scolariu prin aceea imprejurare, ca facendu inaintea copiiloru nevinovati asemenare intre confessiunea nóstra sî cea reformata, espresu au hulitu confessiunea nóstra pentru formalitâtile sale, sî pentru vinderea lumuniloru etc. in biserica, cu atât'a mai tare inse laudându pre cea reformata; nici cea catolica n'au potutu inconjurá hul'a loru!

Deci me rogu de tóte acelea comune, care n'au contribuitu 5 fl. v. a. se adauge inca atât'a câtu lipsesce pána la 5 fl., cá crestinii nostrii se-si védia dorinti'a implinita! —

In respectulu colectei facute pre la bravii Brasioveni comercianti, amu sa amintescu. — Dupa informatiune mai próspeta — ca d. Archimandrescu comerciantu, inca au fostu unulu intre cei, carii au staruitu la facerea colectei celei frumóse, din care causa pentru zelulu seu neobositu i se aduce multiumita publica. —

Mai in urma in respectulu parochiei vacante din Micoujfalu me rogu de ven. consistoriu archidiecesanu a nu intârdiá cu ocuparea acestui postu, caci arcanele proselitismului s'au intinsu sî pre acolo din lips'a preotului! sapienti satis! De altadata mai multu!

Sepsi-Sant-Georgiu in 24 Februariu 1871.

A. O.

Agnit'a in 21 Fauru 1871.

Diu'a de astadi póte se fia serisa cu litere nesterse in cronic'a tractului nostru, déca ród'a, ce o amu semenatu noi cá antâiulu (?) sinodu alu acestui tractu va prinde radacini in inimile tuturoru acelor'a, care ne au datu nóue increderea alegandune de a semená acést'a róda. —

In urm'a circulariului protopresbiterale fu conchiamatu sinodulu nostru tractualu pre 21 Fauru 1871 in opidulu Agnit'a, unde adunanduse membrii se seversi in biseric'a nóstra gr. or. servitiulu Dumnedieescu. Dupa servitiulu acest'a divinu, care s'au celebratu prin domnulu administ: protop: Gregoriu Maieru, insotitu de parochulu locale Ioane Moldovanu, sî de Ioachimu Pareu, parochulu Verdului, sevarsindu-se cu mare solenitate parastasu pentru marele sî neuitaverulni mecenatu Emanuilu Gojdu, rosti parintele d. adm. Gregoriu Maieru, o cuventare bine nimerita ascultata cu cea mai mare atentiune din partea membrilcru sinodali sî a numerosului poporu adunatu, — priu care vesti poporului, ca 3 suntu causele de mare insemnatate, pentru care s'au adunatu cu acelu prilegiu poporulu atâtu de numerosu in cas'a dlui,— cea dintâiu pentru ascultarea cuventului lui Ddieu, despre care intrebuintiandu tes'a din sânt'a scriptur'a „câtu-su de iubite locasiurile tale dómne“ etc. trase atentiunea ascultatoriloru cu placere la intielesulu st. evangelie a dilei, sî prin mai multe esemple din s. scriptura, facù pre multime se intieléga, ca precum alergau popórele odinióra cá sa vadia pre Christosu D-lu sî se audia invetiatur'a lui, tocmai asiá suntu sî acum datori ómenii cá se o faca fiindu Christosu sî acuma in cas'a lui Ddieu impreuna cu invetiatur'a s. evangelie.

A dóu'a causaeste vocea prea luminatului Consistoriu archidiecesanu, carea au resunatu tuturoru prin circulariulu seu din 23/1 Nr. cons. 63. a. c. pentru cá sa se tiena parastasu pentru sufletulu nemuritoriulni mare barbatu Emanuilu Gojdu, alu cârui testamentu cetinduse cu voce inalta, spuse parintele adm. cumca o asemenea fapta maréti'a, iubitóre de Cristosu sî de seracii lui afla in s. scriptura esemple cari se dovedésca ca lu iubescu, si dându din avuti'a loru seraciloru, intru care intielesu, citându esemple anume a incheiatu cu cuvintele s. evangelie: „ca unde este comór'a vóstra, acolo e sî inim'a vóstra.“ Spuse mai departe ca nemuritoriulu Emanuilu Gojdu, carele materialulu comorei l'au adonatu pre pamentu, comór'a inse sî o au ziditu in ceriu, unde inaltindusi inim'a astadi cu sufletulu se afla acolo.

A trei'a causa pentru carea ne adunasemu o au vestitu prin aceea, ca si noi cá crestini adeverati, sî medulari ai unei natiuni mari suntemu detori a urmá esempleloru bune, facendu asemenea, — pentru aceea care potemu multu, multu se jertfimu natiunei, iéra carii mai putinu iérasi dupa inprejurâri mai pucinu, precum si Christosu au disu:“ dela celu ce póte multu, multu se cere, sî dela celu cu pucinu mai pucinu, — la care citându sî esemplu veduvei cu cei doi fileri — recapitulà vorbirea sî o fini cu acea „ca unde este comór'a vóstra, acolo este sî inim'a vóstra.“ —

In urm'a acestor'a sî a unei pause de una óra, membri, sinodului protopresbiterale se adunara in scól'a nóstra gr. or. de aicea, intre carii d. adm. Gregoriu Maieru de timpuriu aflanduse, a deschisu siedinti'a sinodului, cá presiedinte, cu una alta vorbire potrivita cu tes'a din s. scriptura „vediutu-amu lumin'a coa adeverata, luatamu duchulu celu cerescu“ etc. — sî dreptu aceea enumerandu lucrarile sobóreloru nóstre eparchiale dela 1850 incóce, sî a congreseloru nationale, vesti insemnatatea primului nostru sinodu sî dandu totu deodata deslucirile necesarii la propunerile cinstiei sale, facute cu ocasiunea din 5 Fauru a. c. Nr. 59. sî in intielesulu § 50. din statutulu organicu, pre lânga descoperirea infaciosierei membriloru sinodali in numeru de 20, proclama siedinti'a de deschisa. —

Desbaterile propositiuniloru reverentiei sale, par. adm. protop. cá presidinte, fusera incordate sî in partea cea mai mare petrunse de spiritulu timpului privitóre la multu asuprit'a nóstra biserica.—Dorere inse ca la aceste desbateri fundamentali ale primului nostru sinodu nu au luatu 2 membri din cerculu alegetoriu Cincu-Mare d. M. B. sî parintele I. M. parte. Cugetu inse ca nu din nepesare câtra afacerile nóstre atâtu de necesarii. —

Dintre membrii sinodali de facia luase, partea cea mai insemnata la tóte punctele d. l. Z. din cerculu de alegere Fofeldea — Glimbóca; d. I. T. din cerculu de alegere Nocrichiu — Ghisasa; d. I. P. din Verdu, I. C. din Siomartinu; R. din Ighisdorfu; I. C. din Agnit'a si T. din Bruiu cu atâta infocare sî precautiune incâtu aceea durase pâna dupa 11 óre nóptea.—

Desbaterea privitóre la scólele nóstre atâtu de asuprite sî nemangaiate fu cea mai esemplaria la care fiasce care membru avù de a motivá cate ceva. — Tóte acestea statoriri ale sinodului se voru vedea la timpulu seu din protocolulu sinodale, sî faptele voru vorbi insusi.—

De aceea satis sapienti.—Ceva inse 'mi uitamu, ca cantarile din biseric'a nóstra Agnit'a, esercitate de copilasi sî fetitie in coru, sub conducerea Invetiatoriului loru, facura impressiunea cea mai buna, de aceea multiumita bravului invetiatoriu Corfariu.

Dea D-dieu, ca ceea ce acestu sinodu cu atât'a zelu sî precumpanire au pusu pre hartia sa se aduca sî in pracsa la totala indeplinire, câci numai atuncea vomu potea vedea fructele semenate de noi rodindu sî infiorindu spre mangaierea nóstra a tuturoru de totu reulu ce ne inpresóra, sa ne fia asiá dara devis'a: „sà ne ajutàmu mai intâiu noi insine, sî apoi ne va ajutá sî Dumnedieu — „Asiá se fia.

Unulu din membrii.

M. On. Dle Redactoru! Cá unulu ce me interesediu de scóla mai multu cá de ori care altu lucru, nu potu a trece cu vederea unele evenemente de mare insemnatate pentru noi românii. Deci vo rogu aveti bunatate a dá locu unei scurte descrieri ale acestoru evenimente in multu pretiuitele colóne ale „Telegrafului Romanu,“ spre a-mi aretá sî eu bucuri'a mea cea mare, ce semtiescu, vediendu atât'a dragoste câtra scóla.

Amu intielesu sî m'amu convinsu ca scól'a din comun'a braneana Moieciulu inferióre, acum 3—4 ani, nu avé nici unu cruceriu, ba ce e mai multu inca aru fi fostu detóre; acum inse nu numai ca s'a eliberatu de detori'a avuta, déra inca prin staruintiele cele mari sî multe ale barbatiloru inteligenti de acolo: Georgiu Gerbacea parochu, Ioanu Persioiu parochu, Moise Nedelu invetiatoriu, Nicolau Fóta invetiatoriu, Ioanu Gerbacea jude primariu, Ioanu Bangala jude secundariu, *) Bucuru Gerbacea fostu colectoru, póte mai suntu sî altii carii mie nu mi suntu bine cunoscuti, sa puse scólei unu fondu, care astadi posiede 300 fl. v. a. cetesce trei sute floreni, v. a. Acesti barbati staruescu din tóte puterile prin feliurite midilóce, potrivite scopului a imulti fondulu scólei. Bravo on. parinti, frati invetiatori sî on. oficiu comunale bravo!!! staruiti sî sperandu fiti siguri ca plat'a ve va fi mare.

Unu altu evenementu. Nu potu inse trece cu vederea sî unu alu doilea evenementu de mare importantia sî adeca; scola din Tohanulu nou nu au avutu pâna astadi nici unu fondu nici idee — pentruca poporulu cá si pre alte multe locuri — de sî bunu sî blandu, totusi inca sî astadi sustiene, ca scól'a e totu aceea numai, care au fostu cu ceva mai inainte sî nu o sci pretiui. Acum incepe acestu poporu a avé alta ideea, incepe a se luminá, cu pasi rapedi.

Eu crediu, ca preotulu Leontinu Puscariu, care acum numai de vre-o 6—7 luni administreadia acést'a comuna, nu voru trece 2—3 ani celu multu 4, sî va face reforme insemnate, crediu, ca acestu preotu va ridicá scól'a — la deplin'a sea insemnatate; acést'a

*) Acest'a au umblatu cu list'a dupa contribuiri in multe comune vecine, au steruitu in mai multe privintie fórte multu.

o crediu cu atatu mai vertosu, câci pâna au fostu in Sohodolu au staruitu fórte multu pentru inmultirea fondului scólei de acolo; firesce ca fondulu au fostu pusu mai inainte in anulu 1862 prin bravi barbati inteligenti de acolo si cu deosebire prin staruinti'a neobosita a prea demnului de onóre parochu Ioanu Puscariu, s'au inmultitu sî sa multiesce pre di ce merge asiá incâtu astadi posede scól'a din Sohodolu unu fondu de 900 fl. v. a. sî acést'a prin staruinti'a preotului Georgiu Babesiu, a inv. sî parentelui seu Renghea, sî a altoru câtorva barbati, carii din nenorocire nu mi suntu mai de aprópe cunoscuti, iéra de cându se afla in Tohanulu nou au inceputu cu instructiunea adultiloru sî cu catehisati'a tinerimei, Joi in 7 Ianuariu stârui dinpreuna cu invetiatoriulu Demetriu Comsia a se tiené unu balu pentru infiintiarea unui fondu alu scólei din aceea comuna.

De aci sî remase pentru acelu scopu o sumulitia — deocamdata fatia cu imprejurârile — fromusica; asiá déra in Tohanulu nou inca e pusu fondu scólei, prin deosebit'a staruintia a acestui preotu.

Dee-ne Ddieu multi asemenea barbati cá sa vedemu natiunea nóstra crescendu in cultura sî inflorindu in educatiune.

Permitetimi on. dle Redactoru, in patiene cuvinte a multiumi atâtu celoru dintâiu, câtu sî cestoru de alu doilea barbati, dicendule, in numele micutiloru prunci: se traiti buniloru parinti sa traiti! Ve binecuventa presintele, cu multu mai multu inse ve va binecuventá venitoriulu.

Inainte! inainte cu scól'a, ca ea sî numai ea póte face din copii, adeverati ómeni ai tempului.

Onóre! onóre unoru astfeliu de pastori, carii atâtu de multu se ingrigescu de sórtea turmei loru incredintiate.

Aici rogu pre on. Domnii lectori sa nu crédia ca aceste suntu numai nesce laude vane! nu! nici decum! ci acestea suntu fapte implinite. Eu n'am facutu altu ceva prin acést'a descoperire decâtu mi amu aratatu bucuri'a mea cea mare in asta privintia.

Mai curendu ori mai tardiu inse voiu aratá sî alte observatiuni fara partinire sî fara patima fatia cu ori cine.

Alu braneniloru invetiatoriu primariu.

Branu in 18 Fauru v. 1871.

Theodoru Popu.

Varietâti.

*** Universitatea natiunale a fundului regiu a datu de unu nodu delicatu, de celu alu proprietatiei averei acestui teritoriu. Sasii cá atari sî atribuia siesi dreptulu de proprietate esclusivu, dara nu locuitoriloru cari contribuie la averea comuna. Acést'a e egalitatea nemtiasca pre carea ni o imputa sasii ca o amu avutu prin ei sî in tempulu cându pre aiurea erá iobagime — Pre aiurea iobagimea a incetatu, densii aru voi a o susu-tiene inca, firesce in alta forma.

*** Din mai multe parti ne vinu insciintiari interesante despre serbarea parastasului pentru reposatulu Em. Gojdu. Deosebita atentiune merita cea din Brasiovu, carea ajutata de impregiurâri, ce lipsescu in multe alte locuri, pentru ca (ne spune o insciintiare) festivitatea acést'a funebrale a invitatu o multime numerósa la st. biserica sî cuvintârile rostite cu acea ocasiune au avutu mare influintia asupra ascultatoriloru. „Mare românu a fostu Gojdu“ ni se scrie, cá refrenulu ce l'au avutu panegiricele rostite. Admiratiunea acést'a credemu ca va imbarbatá pre multi la imitatiunea faptei de eterna memoria.

*** Concursu sî premii pentru cârti didactice). In „Monitoriulu“ oficiale din Romani'a cetimu cu placere o escriere de concursu sî premii pentru cârti didactice. Atragemu atentiunea celoru competenti asupraí. Iéta escrierea in totu cuprinsulu ei:

Avendu in vedere ca cârtile didactice esistinte adoptate in scólele primare, nu intrunescu cu rigóre conditiunile cerute dela asemenea cârti;

Considerându ca, cârtile didactice elementare constitue un'a din cele mai esentiale conditiuni pentru bunulu succesu alu scóleloru primare;

Considerându asemenea, ca metodulu celu mai eficace de a capetá cele mai bune cârti pentru scólele elementare, este ca pre de o parte sa se lase concurentiloru s'au autoriloru tóta latitudinea de libertate intru esecutarea planului ce singuri isi voru face dupa principiele pedagogice moderne, iéra pre de alt'a sa se asigure celoru ce voru reesi la concursu bucurarea de unu certu sî cuvenitu folosu din tabórea loru.

Ministrulu, audiendu pre consiliulu permaninte de instructiune, publica concursu pentru lucrarea celoru mai bune cârti didactice destinate scóleloru primare sî anume:

Pentru clas'a I-iu primara, carte de invetiatura séu abecedaru;

Pentru clasele II, III sî IV: 1. Carte de lectura. 2. Gramatic'a. Geografi'a sî in specialu geografi'a Romaniei. 4. Istori'a româniloru. 5. Istori'a sacra sî catechismulu. 6 Aritmetic'a sî geografi'a sî 7, cunoscinti naturali.

Conditiunile concursului suntu:

1. Abecedarulu formeza o singura carte pentru o singura clasa, clas'a I a scólei primare, sî are se cuprinda, afara de elementele artei de a cití sî scrie, sî notiuni de celelalte cunoscintie ce esista sa se comunice scolariului in etate de 7, 8 séu 9 ani, in cursulu unui anu de dile.

Din contra, materi'a celoru-lalte trei cârti notate mai susu, se imparte in trei, dupa celelalte trei clase ale scólei primare: clasele II, III sî IV.

Alegerea sî definirea materiei ce are sa intre in fie-care carte preste totu sî in fia-care sectiune a unei cârti in parte, se lasa concurentiloru a si-o determiná fia-care cum va crede mai bine dupa principiele pedagogice, amesuratu cu timpulu ce cauta sa se dea in scóla fia-cârui obiectu de studiu in vedere cu importanti'a ce are acelu obiectu pentru cultura. Concurentii inse voru aratá cuvintele i au determinatu la alegerea sî estensiunea materiei in conductoriulu de care este vorb'a la urmatoriulu art. Nr. 2.

2. Fia-care carte va fi insotita de unu conductoru, adeca de unu tractatu indreptatu câtra invetiatoriu, in care sa se esplice cu detaliu cele mai bune metode de aplicarea cetirei;

3. Limb'a acestoru cârti va fi pre câtu se póte de alésa, corecta, curata sî totu-de-odata simpla sî poporala;

4. Timpulu ficsatu pentru lucrarea sî presentarea abecedariului este 1 Iuniu 1871 iéra pentru cele-alte operate 1 Maiu 1872.

Nici o lucrare care nu va ajunge la ministeriu pâna in agiunulu dileloru susu citate, nu este admisa.

5. Manuscrisele voru fi prescrise câtu se póte de bine sî ligibile; ele nu voru fi subscrise de autorii loru, ci voru purtá in frunte o devisa care se va pune sî intr'unu plicu sigilatu impreuna cu semnatur'a autoriului.

Numai pliculu manuscriptului ce se va alege de bunu sa desigiléza, iéra celelalte remânu sigilate sî se voru inapoiá dupa cerere impreuna cu manuscriptele;

6. Manuscriptele se voru cercetá, conformu legei, de câtra consiliulu permaninte alu instructiunei;

7. Premiulu platitu odata pentru totudéun'a, va fi pentru abecedariu lei 1,000, pentru gramatica lei 2,000, pentru geografia lei 1,500, pentru istoria lei 2,500, pentru aritmetica sî geografia lei 1,200, pentru cunoscintie naturali lei 1,200, pentru carte de lectura lei 1,500, pentru istori'a sacra sî catechismulu lei 1,200.

Nr. 925.

*** Invitare de prenumeratiune la „Lectiunile lui Villiam Ellery Channing despre inaintarea clasei lucratoriloru“. —

Ideile suplime ce se desfasiura cu o oratoria destinsa, la fia-care pasiu a acestoru lectiuni ale invetiatului preotu, filosofu sî oratoru a stateloru unite americane — m'a indemnatu ca traducendu-le in o limba câtu se póte mai corecta, — in unu stilu câtu se póte mai usioru sa le dau in man'a confratiloru mei. —

Sperú ca prin acésta publicatiune voiu impulpá sî mai multu pre fia-care inteliginte alu natiunei române cá sa lucre pentru inaintarea clasei poporului, — pentru ridicarea din pulbere a acelor'a cari 'su conditiunea sine qua non a esistintiei nóstre, câci e timpulu cá sa ne ocupamu mai seriosu de inaintarea acelei clase, care ne sustiene cu lucrulu obositoriu alu mâneloru séle. —

Acést'a e datori'a fia-cârui barbatu alu natiunei — incependu chiaru dela celu mai de frunte oficialu alu tierei pâna la celu mai din urma jude din satu, — dela celu mai de frunte parinte alu bisericei pâna la celu mai din urma docente comunalu, — dela celu mai de intâiu literatu, filosofu sî invetiatu pâna la celu mai din urma omu, care scie numai celí sî scrie.

Ceru déra sprijinulu marinimosu alu publicului nostru cetitoriu in acésta intreprindere modesta a mea.

Banii de prenumeratiune in suma de 50 xr. v. a. 'su de a se tramite — franco — la subscrisulu.

Gherl'a la inceputulu lunei Martiu 1871.

Nicolae F. C. Negrutiu
teologu.

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei parochie din opidulu Feldiór'a in protopopiatulu gr. or. alu II-lea alu Brasiovului, statatóre din 204 familie sî 1034 suflete, se escrie concursu pâna la 16 Martie 1871.

Emolumentele suntu:

Pre lânga venitulu stolare suntu;

a) portiunea canonica, si fondu parochialu 24½ holde de semanatura si fenatiu,

b) in bucate 200 ferdele cucuruzu,

c) cartiru liberu.

Doritorii de a ocupá acésta statiune, se ceru cá sa fie cu gimnasiulu mare, si clerici absoluti, — au sa astérna recursele loru instruite in sensulu statutului organicu, dlui protopopu Ioanu Petricu la Brasiovu.

Feldiór'a in 16 Februarie 1871.

Cu contielegerea dlui Protopopu.

(19—2) Comitetulu parochialu.

Concursu.

Devenindu vacantu postulu de parochu in comun'a gr. or. Leschi'a Districtulu Cetâtiei de pétra (Kövár vidék :) se deschide prin acést'a concursu. —

Emolumentele cu acestu postu suntu.

1.) Dela 95 capi de familie dela fie-care o ferdela cucurudiu nesfarmatu sî 20 cr.

2.) Venitulu dela Epatrafiru.

Doritorii de a ocupá acestu postu voru avé asi asterene concursele loru provediute cu atestatele necesarie in intielesulu statutului Organicu § 121 la scaunulu protopresbiteralu celu multu pâna la 7 Martiu a. c. in Leschi'a.

Leschi'a in 7. Februariu 1871.

Comitetulu Parochialu din locu.

Cu scirea sî invoirea mea.

Ioanu Greblea.
Protopresbiter.

(15—3)

Edictu

Ioanu Voicu din Gusu comitatulu Albei de josu, care de mai multi ani au paresitu cu necredintia pre legiuit'a sea muiere Mari'a Ilie Fara din Ludosiu, scaunulu Mercurei, fâra a se sci ubicatiunea lui, se citéza, cá in terminu de unu anu sî o di, sa se infatisiedie inaintea subscrisului foru matrimonialu, câci la din contra sî in absenti'a lui se voru face cele ce dictéza legea.

Sibiiu 25 Februariu 1871.

Forulu matrimonialu gr. or. alu Mercure.

Petru Badila
Protopopu.

(18—2)

Edictu.

Mari'a Cocosiu, legiuit'a socia a lui Petru Mircea din Zabala, filia la parochi'a Covasn'a, carea de trei ani parasi cu necredintia pre barbatulu ei cu 4 copii, sî pribegesce in lume, fâra a se sci unde se afla, se citéza, cá in terminu de unu anu sî o dî, sa se presenteze inaintea subscrisului foru matrimoniale; pentru ca la dincontra, sî in absenti'a ei, se va da otarîre pârei ridicate asupr'a susu atinsei, din partea barbatului ei.

Brasiovu in 20 Februarie 1871.

Forulu matrimonialu gr. res. alu protopopiatului Treiscauneloru

Ioanu Petricu
Protopopu.

(16—3)

Burs'a de Vien'a.

Din 3/15 Martie 1871.

Metalicele 5%	58 38	Act. de creditu	262 60
Imprumut. nat. 5%	68 05	Argintulu	122 50
Actiile de banca	724	Galbinulu	5 87

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea**

Editur'a sî tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori franc'ate, adresate către espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte părti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 19. ANULU XIX.

Sabiiu, in 7/19 Martie 1871.

Eveneminte politice.

Andrássy, ministrulu presiedinte alu Ungariei a fostu dilele acestea la Vien'a. Dupe cele ce se scriu in mai multe diuarie, pentru cá sa mijlocésca tienerea de siedintie din partea delegatiuniloru inca in decursulu lunei lui Iuniu. De astadata se voru tiené in Vien'a, indata dupa terminarea siedintieloru reichsratului.

Unu conflictu intre reichsratu si ministeriulu Hohenwart, escatu din diferinti'a pareriloru despre contingentulu de recruti, amenintiá, in dilele din urma, esistinti'a reichsratului presentu. Conflictulu e provocatu de senatulu imperiale, carele nu voiesce sa voteze sum'a de recruti de 56.041, ci numai 54,660, va se dica cu 1381 feciori mai putieni; o fractiune denéga regimului contingentulu intregu cu scopu de a constringe pre regimu sa modifice insusi cifrele contingentului de recruti. Astadi póte vomu poté sci déca conflictulu acest'a a adusu vre-o crisa dincolo de Lait'a. Déca se va intemplá cá senatulu imperiale sa se disólve, atunci suntemu in ajunulu unoru prefaceri.

De pre acum se vorbesce de denumirea duoru ministri fâra portfoliu, si adeca unulu pentru Galiti'a si altulu pentru Boemi'a. Care va fi mai departe prefacerea? Aci multi factori au a ne respunde. —

Imperiulu germanu si vede in scurtu timpu parlamentulu seu. Némtii insii cauta cu ingrigire asuprai. Din resultatulu alegeriloru de pâna aci se vede ca liberalii voru fi in o minoritate neinsemnata.. Germani'a nici nu pré cugeta acum la libertate, ci mai vertosu la festivitâtile triumfali, cari se inscenéza nu numai in Berlinu si Germani'a, ci si afara, pre unde se afla nemti. In Elveti'a au datu ansa la nisce frecâri sângeróse intre poporulu elvetianu si nemti, cari frecâri au trebuitu suprimate cu bratiu inarmatu.

In Franci'a s'a formatu oliga, carea eschide pre toti nemtii dela ori ce afaceri, si toti articulii nemtiesci din toti ramii comerciali si industriali.

Napoleonu a protestatu contr'a depunerei sele de pre tronu. Elu dice ca numai prin plebiscitu póte fi depusu. Se vorbesce ca elu in Angli'a va petrece putienu si dupa aceea se va intórce in Boemi'a.

Romani'a este agitata de o afacere uriciósa, de cea a drumuriloru de feru, numita si Strussberg. Acestu intreprindietoriu, folosindusede neesperinti'a celoru ce i a datu concessiunea, face pretensiunile cele mai asorbitante; elu pretinde bani pre lucru neterminatu, si dupa cum ne amuinformatu si pre câtu este terminatu, e lucru de cualitatea cea mai miserabile. Cetitorii voru puté judecá din o depesia a lui Strussberg publicata mai la vale, in acésta afacere, câtu de de parte mergu cu insolenti'a „cultivatorii“ cei ce se impunu lumei, nemtii.

Sinodulu protopopescu alu tractului I. alu Brasiovului si o cestiune insemnata.

Brasiovu in 26 Fauru 1871.

Onoratii cetitori ai acestei pretiute foi si voru aduce aminte, ca in anulu trecutu au cetitu despre unele hotariri salutari ce au facutu acestu sinodu. Dintre dnii cetitori voru fi cugetatu póte, ca membrii acestui sinodu au sciutu pretiui si folosi viéti'a constitutionala a bisericei nóstre si ca acesti'a au documentatu, ca nu tienu adunârile sinodale numai de o forma prescrisa de statutulu organicu, cá sa o implinésca, ci de mediulocu pentru consultare, hotarire, si esecutarea celoru de lipsa pentru progresarea si desvoltarea fiiloru bisericesci din tractulu protopopescu.

Eu nu vinu inca a constatá esecutarea celoru hotarite si publicate acum anu, fiindu ca asceptu raportu si aretare oficiósa, ce se va face in sinodulu protopopescu, care se va tiené in 16/28 Martie a. c. dupa care vomu referá despre acelea si alte ce se voru desbate.

Scopulu acestoru sîre este altulu. In sinodulu protopopescu din a. tr. dupa ce s'au referatu ca scólele acestui protopopiatu suntu corespundietóre legei si suntu bine cercetate de prunci si prunce si de alte s'au vorbitu, despre o cestiune insemnata, s'au desbatutu adeca, despre cea mai aprópe necesitatece are cerculu Brasiovului, de celu dintâiu pasiu câtra desvoltare ce au brasiovenii si secelenii, cá sa lu faca fâra amenare, adeca despre scól'a de meserii. M'amu bucuratu, ca s'a desbatutu in câtu-va acésta cestiune; m'amu bucaratu, ca atâtu la comissiunea alésa, câtu si in sinodu au vorbitu despre acést'a deputatii clericali ai Satului lungu cu argumente indestulatóre, si totusi nu s'au hotaritu in meritulu acestei cestiuni.

Au hotarîtu, precum se póte ceti protocolulu sinodului in Nr. 28 alu „Tel. Rom.“ din a. tr. acestea: „Infiintiarea unei scóle de meserii in Brasiovu pentru care presidiulu sa se puna in contielegere cu cei competinti (cu Asociatiunea meseriasiloru) si sa se si silésca a efeptui realisarea institutiuneiacesteidemare insemnatate pentru brasioveni.“

Acum déra viu a dá de timpuriu ansa pentru cugetare la acésta cestiune insemnata; viu adeca a amintí iérasi despre insemnatatea scólei de meserii si necessitatea ei, de aceea ca este sinodulu protopopescu chiamatu a desbate si hotârî despre acést'a, si ca are tractulu mediulóce a infiintiá o atare scóla de meserii?

Despre insemnatatea si necessitatea acestei scóle de meserii credu, ca suntu petrunsi toti cei ce vedu in giuru cum inaintéza alti fii ai natiuniloru conlocuitóre, cum se invétia unii pre altii la meserii, fiindu-ca suntu cari sa-ii primésca, sa-ii invetie iéra la noi lipsescu si cei ce cunoscu necessitatea acést'a cá sa-ii indemne a invetiá. Suntu petrunsi toti cei ce cunoscu, ca isvórele de traiu ale româniloru se imputienéza, ca cu economi'a de pamentu nu ne putemu ocupá toti, ca n'avemu pamentu de ajunsu si pentru economi'a de vite s'a schimbatu impregiurârile, nu mai merge cá mai nainte, caci in Romani'a nu mai mergemu fâra biruri grele si aici altele, iéra in Turci'a e opritu de totu. Apoi cei ce traiescu din mâna in gura si cei ce ascépta sa i chiame la lucru se inmultiescu incâtu multi ascépta de géba. — Meseriasii nostrii dela 1848 incóce, de cându totu vorbimu nu se vedu, iéra ai streiniloru adeveratu streini aici i vedemu dupa firmele loru câtu ne mirâmu, ca numele diferescu de aceloru ce erau inainte de 1848. Acesti'a au resaritu si s'au inmultitu pre nesimtite, câtu la a dóu'a alegere de vr'unu deputatu in dieta ne vomu mirá cine va esí din Brasiovu.

Necessitatea acelei scóle déra o reclama lipsele pentru isvórele de traiu si inaintarea nóstra si pentru insemnatatea ei se cere unu pasu cu seriositate. Nu sa ne platimu, ca românii nu voru sa se aplice la meserii; necessitatea acelei scóle o reclama centrulu celu avemu aici, cá nicairi in Ardélu, fiindu-ca negutiatorii români petrecu manufacturele meseriasiloru de aici si aducu pentru ele parale din pamentulu lui Hanaanu, din Romani'a, incâtu asiá ajutati, altfeliu tienu capulu si nasulu meseriasii de aici si altfeliu — adeca mai plecatu — cei din launtrulu Transilvaniei. Proprietatile din cetatea Brasiovului mai tóte suntu ale meseriasiloru.

Asiá déra noi atâtu din punctu de vedere alu isvorului de traiu si alu progresului, câtu si alu inlesnirei de petrecerea manufactureloru suntemu mai aprópe chiamati a ingriji, cá sa ne facemu meseriasi si asiá a infiinti'a o scóla de meserii, câci de agricultura vomu indemná a cercetá fii nostrii pre cea ce o infiintiéza si aci universitatea sasésca.

Cumca sinodulu protopopescu e chiamatu a desbate si hotârî despre scól'a de meserii se vede dupa § 50. p. 3 câci si acést'a e cultura. Astfeliu nu mai e lipsa de argumentu. Si se nu fi provediutu statutulu organicu, societatea bisericésca e chiamata a ingriji de lips'a ei cea mai d'aprópe.

In fine ne mai lipsesce deslusirea, ca avemu midilóce pentru o scóla de miserii séu nu? Déca vomu avé in vedere o scóla de meserii, cá aceea ce se afla in Bucuresci si cá aceea ce erá in Iasi, atunci dicemu a priori, ca n'avemu midilóce. Deru déca vomu judecá ca acele scóle cuprindu tóte meseriile si suntu pentru o tiéra, pre cându noi voimu a ne ajutá pentru unu cercu micu si voimu acum a infiintiá mai intâiu unu fondu pentru ajutorare atunci eu credu ca aflâmu midilóce de infiintiare. Si iéta cum:

Cele 16 biserici ale tractului (la cari póte ca se voru adauge si din tractulu alu doilea si alu Branului) facendule de trei clase dupa avere, voru contribuí la fondulu protopopescu, cele din clas'a I-ia câte dóue sute (S. Nicolae, care are cea mai intetita lipsa si putere, aru puté contribuí cinci sute pre anu) cele din a dóu'a câte o suta si cele din a trei'a clasa câte 50 fl. v. a. pre cari intr'unu anu i aru scóte si cu disculu si aru esi dela 16 biserici, déca aru priimí sinódele loru parochiale atare contribuire — o suma de trei mii fl. v. a. pre anu. — Din acesti'a s'aru poté platí siese meseriasi iscusiti, de deosebite meserii, cá sa invetie fie-care câte 10—16 prunci. —

Aci va cugetá cine-va: déru materialulu de lucru de unde lu are? Eu credu ca dnii negutiatorii români precum d'au acést'a inainte streiniloru voru dá si acestor'a. — Si astfeliu hotarindu, incetu incetu vomu infiintiá o adevarata scóla de meseriasi, fiindu-ca inaintându acést'a inaintéza si societatea loru cu scopulu pentru care s'au formatu.

Astfeliu credu eu, ca amu incepe ceva de insemnatate pentru acestu protopopiatu. Si asiá rogu pre on. membri ai sinodului protopopescu a cugetá si a se hotari pentru acésta cestiune insemnata.

Estrasu din siedinti'a dietale ung.

(din 10 Martiu dupa „Albina“)

Dupa-ce unele propuneri de ajutoriu pentru episcopi'a armeniloru si pentru museulu din Clusiu se respinsera, viní la ordine propunerea lui Sig. Borlea pentru subventiunarea gimnasiului din Bradu cu 4000 fl.

C. Széll raportorele comissiunei spune, cá comissiunea nu afla de corectu cá statulu sa sprijinésca unu institutu confessiunalu; déru pâna câudu institutele mediocre nu se voru regulá si pâna câudu guvernulu n'a ridicatu in tóte pârtile tierei gimnasie neconfessiunale, de statu, aru fi in interesulu culturei, anume a natiunalitâtiloru, a primí proiectulu, si a votá cele 4000 fl. sub acea conditiune insa, ca statulu sa-si reserve statorirea planului de instructiune si a denumí professorii in acea proportiune, in care sta subventiunea de statu câtra bugetulu intregu alu gimnasiului.

C. Tisza nu póte se afle cu cale aceste conditiuni, pentru ca este vorb'a numai d'o subventiune provisoria, si apoi câudu va incetá ea, ce o se faca cu profesorii denumiti si planulu staveritu de guvernu? densulu face nóue propunere de a votá cele 4000 fl. astfeliu, ca ele sa se puna in estraordinariu si statulu sa n'aiba nici o influintia

asupr'a administratiunei autonome a gimnasiului, — acést'a insa numai pâna cându statulu va ajunge a organisá elu scólele medie. —

E. Zsedényi observa contr'a proiectului lui Tisza ca acel'a e in contradicere cu proiectulu de resolutiune adusu de camera in privinti'a gimnasiului romanescu din Brasiovu, conformu cârui'a ministeriulu denumesce numerulu corespundietoriu de profesori. Gimnasiulu din Bradu din midilócele sale proprie n'are de câtu 2600 fl., statulu se dee unu ajutoriu anualu de 4000 fl. si totusi se n'aiba nici o influintia asupr'a spiritului de care se conduce acestu institutu? Acést'a n'aru corespunde scopului ce statulu prin acestu sacrificiu e indreptatitu alu ajunge si pentru aceea Zsedényi sustiene opiniunea comissiunei financ.

G. Várady primesce proiectulu lui Tisza, provóca regimulu insa cá sa se folosésca de dreptulu seu de suprema inspectiune si sa nu sufere in scólele confessiuniloru si natiunalitâtiloru cârti, precum se afla astadi, cari suntu in contr'a legiloru si chiaru constitutiunei; se adresedia si deputatiloru natiunali, si asemenea i provóca si pre ei, sa conlucre pentru a scóte din usu atari cârti.

V. Babesiu dice: (dupa protocolulu stenograficu:) Onorabila Casa representativa! Me sentu indatoratu mai intâiu de a-mi face observatiunea asupr'a plansoriloru, nu pentru prim'a data astadi rostite, ale stimabilului dnu colegu alu nostru G. Várady in privinti'a unoru cârti scolastice. Eu vreu sa credu, macaru ca nu-mi este cunoscutu, cumca in scólele unoru confessiuni suntu in usu astfeliu de cârti, cari stau in contrastu cu legile si dóra chiaru cu interesele statului; doru credu ca insusi dlu Várady va concede, cumca acele cârti la noi nu suntu de pre timpulu de cându biseric'a nóstra s'a organisatu si a luatu ea in mana scólele nóstre dimpreuna cu guvernarea afaceriloru bisericesci. De altmintrelea inca nici acésta organisare nu este completata, ci se afla totu in stadiulu inceputului, din acea simpla causa, câci lipsescu midilócele, lipsescu banii necesari. Indata ce biseric'a va fi in posessiunea medilóceloru, ea va fi si responsabila pentru cârtile din scóle; iér pân' atuncia, — asia credu, ca nime altulu nu póte fi responsabilu de câtu guvernulu, carele se bucura in tóta privinti'a de dreptulu de suprema inspectiune.

Abatendu-me acuma la obiectulu de pre tapetu, voiu mai nainte de tóte se spunu, ca nu me lasu aci in discussiunea acelui principiu, carele — pare mi-se nici nu e la ordinea dilei, cumca óre in ce modu si mesura este datoriu statulu sa inaintedie cultur'a comuna, cultur'a poporului prin scóle — fâra tóta privinti'a ca scólele suntu confessiunale séu neconfessiunali. La acésta intrebare, cându ea va fi pusa pre tapetu, mi voiu spune opiniunea. In casulu de facia credu ca cestiunea e alt'a, pré simpla. Insasi on. Comissiune financiaria a recunoscutu trebuinti'a, lips'a de ajutoriu pentru gimnasiulu din Bradu, a recunoscutu ca este vorb'a de unu institutu cu scopuri de cultura, pre cari nu le póte ajunge fâra unu micu ajutoriu din partea statului. Atât'a iérasi eu credu ca nimenea nu va trage la indoiéla cumca statulu intru interesulu culturei poporului este indatoratu a intinde ajutoriu acolo, unde lips'a de ajutoriu este evidinte. Si pentru acést'a, multiamindu eu Comis. pentru recunóscerea necesitatei de ajutoriu, nu voiu mai dice in acésta privintia nimicu.

Daru onorabil'a comissiune a legatu o conditiune de recunóscerea si votarea ajutoriului si despre acést'a amu se-mi facu reflessiunile. Eu, On. Casa, nu odata amu spusu si recunoscutu, cumca statulu, resp. regimulu are celu mai deplinu dreptu de supraveghiare preste scólele confessionali, si asiá dara are dreptulu d'a invigilá cá la acele scóle sa nu se aplice poteri periculóse pentru statu; apoi asiá eu tienu ca acelu dreptu este destula garantia guvernului, cumca cu mic'a suma de ajutoriu ce se ofere din cas'a comuna a tierei, nu se va face abusu.

Dara mai esiste si inca unu altu momentu. Eu credu, nu gresiescu déca dicu, ca nu póte sa fia bine si folositoriu, a pune o conditiune carea odata sa fia nepracticabile, si a dóua se vateme unu dreptu recunoscutu, votatu si santiunatu. Conditiunea propusa de comissiune nu este practicabile pentru ca ajutoriulu de 4000 nu se cere si votédia espresu pentru de a se creá si dotá din elu un'a séu mai multe profesure, ci se cere si este sa se votedie de ajutoriu in generalu. Se póte ca de ocamdata acea suma se va folosí spre refuirea unoru detorii ce apésa fondulu gimnasiului. Si mergu mai departe si dicu: se póte ca punerea de noi profesori se va intemplá numai in 2 séu 3 ani; déca deci conditiunea s'aru adoptá, fiindu ca profesori nu suntu de alesu, ajutoriulu nici nu s'aru potea realisá, macaru ca acel'a chiaru in acestu anu este de lipsa si pentru acestu anu se ofere, iéra pentru viitoriu póte se fia si de prisosu.

Dara mergu mai departe. Avemu autonomia bisericésca votata de legelatiunea tierei si incuviintiata de Maiestatea Sea; pre temeiulu acelei autonomii, prin statutulu organicu este regulata administrarea scóleloru confessionali si alegerea de docinti la acelea. Deci déca s'aru primi aceea conditiune, urmarea aru trebui sa fia ca s'aru vatemá statutulu organicu si chiaru legea garantatória de autonomia, fiindu ca s'aru face abatere dela dispusetiunile loru.

Eu, on. Cas'a, asiá credu, ca legelatiunea, cându vrea sa votedie sum'a din cestiune, are intentiune buna, intentiunea d'o binefacere; deci fiindu ca este invederatu cumca conditiunea propusa nu se póte implini fara vatemarea autonomiei, cutesu a sperá ca on. Cas'a dupa intielépt'a-i prevedere va delaturá aceea conditiune, in care casu va promeritá multiamit'a si recunóscerea bisericei nóstre intrege.

Ce se atinge de respicarile de reserve pentru viitoriu, eu nu potu sprigini in acésta privintia motiunea Dlui C. Tisza, pentru ca nu potu aflá cu cale, a prejudecá acum la acestu incidinte — viitoriului. Cându va fi se vina pre tapetu planulu organicu de regulare a scóleloru medie, atunci se va poté decide aceea cestiune; iéra astadi cându se lucra numai d'o mica suma de ajutoriu pentru o anumita scóla, de o suma ce dóra numai vr'o doi ani va figurá in bugetu, — dupa a mea parere mai bine aru conrespunde scopului, déca on. Casa aru votá ajutoriulu de 4000 fl. simplu fara nici o conditiune. Deci incheiu recomendandu primirea ajutoriului fara conditiune.

L. Simonyi inca e pentru propunerea lui Tisza.

La votare propunerea comis. fin. — nu se primesce; propunerea lui Tisza inca cade, cu 86, contr'a 82 voturi, intrandu intr'aceea Deák cu vr'o 20 partisani ai sei, cari toti votara contr'a ei, (macarca dlu Deák promisese privatu, ca va fi pentru ajutorarea neconditiunata. Red.) in fine si proiectulu originalu alu lui Borlea remase in minoritate, cadiendu astfeliu ajutoriulu preste totu, unu ajutoriu, pentru carele afara de siedintia mai tóte partidele se ingagiasera.

Urmà proiectulu de modificatiune alu lui St. Pavloviciu, conformu caruia cele 8000 fl. ce ministeriulu de cultu, destinase gimnasiului serbu din Neoplanta cá subventiunea de statu, se cerea sa se urce la 9744 fl., — comis. fin. propuse votarea de 1800 fl. caci este mai mare decâtu subventiunea votata anulu trecutu: dara adaugendu si aci conditiunea ce s'a fostu pusu gimnasiului românescu din Bradu.

Pavlovits facendu istoriculu fundatiunei gimnasiului serbescu din Neoplant'a si aratandu necesitatea mare de ajutoriu, 'si recomenda proiectulu spre primire fâra tóta conditiunea.

Ios. Hodosiu (dupa protocolulu stenograficu) dice: On. Casa. Desi sciu ca motiunea colegului meu Pavlovits va pati totu aceia sórte, ce o avù proiectulu presentatu de colegulu meu Borlea, totusi sa-mi fia permisu a sprigini cu câteva cuvinte motiunea lui Pavlovits pentru unu ajutoriu de statu in favórea gimnasiului serbescu din Neoplante, fâra nici o conditiune. On. casa! Credu ca fiacare dintre noi, fia acel'a unguru, românu, serbu; fia de ori ce religiune, care locuiesce in acésta patria, nu póte cautá aiurea ajutoriu pentru a se cultivá, decâtu numai aici in patri'a nóstra. Eu inca suntu membru alu comitetului gimnasiului diu Bradu si acestu comitetu au cercatu ajutoriu atâtu la regimu, câtu si la cas'a representativa a tierei, si-mi tienu de detorintia a dechiará la acestu locu si cu acésta ocasiune, ca acelu comitetu, care m'au incredintiatu pre mine si pre colegulu meu Borlea, ne-au avisatu ca déca regimulu si camer'a ungurésca nu va incuviintiá acésta subventiune, atunci sa ne adresamu la regimulu romanu din Bucuresci. (Sgomotu).

Acést'a mi-amu tienutu de detorintia a dechiará, cá nu cumva, cându ne vomu adresá la acel'a, sa dica cineva, ca nu ne amu rugatu de regimulu si legislativ'a ungurésca. (Aprobare in steng'a estrema.)

D. Irányi primesce proiectulu lui Pavlovits cu acea modificatiune, ce Tisza a facut'o la proiectulu lui Borlea pentru gimnasiulu din Bradu; dice ca si elu este din principiu pentru scólele comune; insa vede ca natiunalitâtile si confessiunile suntu straine de câtra ele, se pórta chiar cu antipatia.

Deci — mai voiesce scóle confesiunali, decâtu fâra scóle —

Vinc. Babesiu inca spriginesce cu energia cererea lui Pavloviciu si face dietei si regimului aspre imputatiuni.

Ministrulu Kerkápoly vorbesce molcomindu, si spune ca proprie intrebarea ací e numai, cumca votase-voru 6000 séu 8000 fl.? cu, séu fâra conditiune, róga a nu pré ageri duscussiunea.

E. Stanescu variadia (?! R „T. R.“) cele ce au disu Hodosiu si Babesiu si mai adauge ca cându s'au cerutu ajutoriu pentru unu teatru românu, ni s'a disu ca — ni se va dá ajutoriu la scóle; acum este vorb'a de scóle, cas'a sa-si implinésca parol'a, ce cu atâtu mai usioru póte face, fiindu ca póte votá plusulu ce cere Pavlovits din cele 4000 fl. denegate Bradului. —

Facendu-se votare, cas'a respinge proiectulu lui Pavlovits si primesce alu comis. fin. atâtu in privinti'a sumei de 8000 fl. subventiune câtu si in privinti'a conditiuniloru, sub cari sa se dee subventiunea. —

(Ambii deputati serbi, Pavlovits si Maximovits se arata fórte superati!)

Vine propunerea dlui Ioanescu, — conformu carei'a se cere ca gimnasiului gr. cat. din Beiusiu sa se incuviintiedie o subventiune de statu in suma de 4000 fl. Acésta propunere se respinge dupa votulu comissiunei fâra desbatere, pentru ca, dice com. fin., aru fi contr'a regulei generali, déca s'aru incuviintiá subventiune unei scoli confessiunale, fâra necessitate absoluta. —

Unu proiectu a lui Fr. Pulszky, care cere incuviintiarea a 5000 fl. „pentru cumperarea unei colectiuni de minerale pre sém'a museului natiunalu“ la propunerea comis. financiere se votédia sub titlulu: „Spre imultirea colectiuniloru museului nationalu.“

Dupa ce se votédia mai multe alte proiecte, pentru noi de putienu interesu, presiedintele incheia siedinti'a la 2 óre. —

Diet'a Ungariei.

Siedinti'a din 7 Martie a casei deputatiloru.

Cas'a deputatiloru tienù astadi o siedintia care durà 5 óre. Objectulu desbaterei a fostu bugetulu supl. alu ministrului honvediloru.

Sumele principale cerute suntu urmatórele: Ordinariulu 5.548,678 fl., pensiuni 10,000 fl. estraordinariulu 2,373,287 fl., afara de acestea mai suntu 2 milióne din acele 5, cari s'au votatu pre anulu 1870 si inca nu s'au spesatu si asia dara sa iau pre etatulu 1871.

Desbaterea, la care a luatu parte Benedek, G. Várady, A. Csanady si K. Tisza, a devenitu, prin atacurile cestui din urma contr'a partisaniloru, lui interesanta. Steng'a moderata votara intre altele cu majoritatea pentru votarea bugetului.

Bugetulu se priimesce in generalu câtu si in specialu fâra nici o stergere.

Siedinti'a din 8 Martie a casei ablegatiloru o deschide presiedintele Somssich. Dupa cetirea si verificarea protocolului siedintiei precedinte trece cas'a la ordinea dilei la care sta bugetulu ministrului de financie.

Desbaterea generale, la care iau parte P. Móricz, A. Bujanovics, E. Simonyi si minist. Kerkápolyi e pucinu interesanta.

In desbaterea speciale se votéza titul'a „Administratiunea centrale“ cu 881,600 fl.

Titul'a: „Directiuni financiali“ se votéza cu 1,351,292 fl. Pentru „inspectoratele financiali“ se votéza 64,951 fl, pentru amploiatii dela „Cass'a tierei“ 14,700 fl.

La titul'a „Oficiolate de contributiune (perceptorate) vorbesce B. Máriássy contr'a sporirei de 405,000 fl.

Tisza doresce cá sum'a 1,543,900 acordanda sub titul'a acést'a sa se puna in estraordinariu de óre ce oficiolatele aceste se reorganiséza.

Propunerea lui Tisza se priimesce, de óre ce si minist. de financie e contielesu cu ea.

Sub titul'a „Vigile financiali“ se accordéza 1,904,600 fl.

Dupa o scurta desbatere se votéza pentru catastru 440,000 fl., pentru academia montana sî silvana in Siemnitiu 79,800 fl.

Incheierea siedintiei la 3 óre.

Romani'a.

Dupa ce suntemu in pusetiune astadi a reproduce mai la vale o depesia plina de despretiu din partea unui „cultivatoriu“ alu lumei ex professo, cum pretîndu nemtii a fi, aretatu in unu modu atâtu de bruscu României, fia-ne permisu a aduce la cunoscinti'a publicului nostru sî ceva imbucatoriu pentru Romani'a sî pentru cultur'a românimei in genere.

In Bucuresci esista o societate pentru invetiatur'a poporului românu. Societatea acést'a sî are f ó i ' a sea, ce apare in brosiuri.

Din cele ce vomu reproduce nr. 10. 1871 voru vedé cetitorii nostri ce este societatea acést'a, câtu este ea de salutaria, mai salutaria de câtu ori ce aliantia, decâtu venirea la putere a ori cârei partide cu nume pompóse. Brosiur'a cestiunata cuprinde:

Darea de séma a comitetului sectiunei centrale a societâtiei pentru invetiatur'a poporului romanu, rostita in siedinti'a din Decembre 1870.

Invetiamentulu intuitivu, de Badilescu.

Reflecsiuni asupr'a legei instructiunei publice din Romani'a, de Eraclide.

Cateva cuvinte asupr'a proiectului de organisare a scóleloru pedagogice din Bucuresci si Iasi, de B. Constantinescu.

Fragm. istorice. — Daci'a româna sub jugulu gotiloru (incheiere), de Bonif. Florescu.

Astronomia. — Cum se mesura timpulu, de St. C. Mihailescu.

Marele tunelu prin Alpi s'a terminatu, de P. S. Aurelianu.

Instructiunea adultiloru in Ungari'a.

Program'a, suferintieloru publice pre an. 1871 a ateneului romanu etc. —

Din o dare de séma a d-lui Esarcu scótemu urmatórele.

. . . „Paralelu cu scopulu de a inmulti numerulu membriloru sî a marí fondurile societâtiei, comitetulu a urmaritu cu o deosebita solicitudine infiintiarea de scoli atâtu de instructiune generale, cu scopu de a dá midiulóce fiacarui românu, ce nu scie carte a invetiá, a scrie, sî a citi sî in acelasi timpu a dobandi cunosciintiele cele mai indispensabile pentru a deveni unu bunu cetatianu, câtu sî de instructiunea speciale cu scopu de a dá meseriasiloru sî comerciantiloru români celu mai mare numeru de cunosciintie technice, necesari meseriei séu comerciului loru.

Pentru ceea ce privesce instructiunea generala, comitetulu a deschisu anulu acest'a câte o scóla de adulti in fiacare colóre sî prefesori eminenti s'au grabitu a oferî generosulu sî desinteresatulu domniloru loru concursu.

Scól'a de adulti deschisa la Rosiu in salele academiei este impartita in trei divisiuni séu clase.

In divisiunea antaiu, condusa de d. profesoru Rasianu, se preda citirea, scrierea, numeratiunea vorbita sî scrisa; cele patru lucrari fundamentale cu numere intregi, etc.

In divisiunea a dóua se preda limb'a romana de d. profesoru Badilescu; elemente de aritmetica, geometria sî desemnu liniaru de d. profesoru Boranescu sî notiuni de geografi'a sî istori'a patriei de d. prof. Minescu. In divisiunea a trei'a acei'asi domni profesori predau aceleasi materii, dandule o intindere si o desvoltare mai mare.

Pe lânga aceleasi obiecte de studiu, comitetulu, plecându dela ide'a, ca music'a are o mare influintia asupr'a partiei morale sî estetice a naturei umane, sî prin urmare asupr'a educatiunei propriu dise, a introdusu music'a vocala in scól'a de Rosiu predandu-o d. profesoru Cartiu la adultii din tóte divisiunile.

Aceste cursuri se tienu diu'a in tóte Dumincele sî serbatorile.

Pe lânga aceste cursuri de dî, comitetulu anului acest'a a introdusu sî cursuri de séra predate de d. Dr. Grecescu: Sciintiele fisico-naturale cu aplicatiuni la hygiena sî de d. Misiru: Instructiunea civica.

Acestu cursu n'a figuratu pana acum in program'a scóleloru nóstre. Este o inovatiune ce s'a introdusu anulu acest'a. Intr'o tiéra cá a nóstra, unde constitutiunea da drepturi politice atâtu de intinse cetatianiloru, intr'o tiéra, care aspira a se regenerá prin libertate sî unde fiacare cetatianu trebuie sa-si cunósca drepturile sale cá sa le apere sî datoriele sale cá sa le implinésca, ni se pare, ca este necesariu, ca este indispensabilu, ca este urgentu de a respandi in poporu ideele drepte sî sanetóse despre tóte acele cestiuni, de care in tóte dîlele este chiamatu a se isbi in viéti'a sociala sî politica a natiunei.

Aceste cursuri suntu frecuentate de unu numeru insemnatu de elevi. Este o placere sî o bunuria de a vedé, mai cu séma in cursurile de séra, imbulzinduse numerosii auditori impregiurulu catedrei profesorului, avidi de lumina sî plini de o justa mandria, simtiendu, desteptanduse in pepturile loru inculte scantei'a divina ce stá adormita, scantei'a ce i tranfigura sî i inaltia facându dintre'nsi cetatiani demni de libertate sî de democratie sî gloriosi de nationalitatea sî de patri'a loru româna!

Pe langa scól'a din colórea de Rosiu cu divisiunile sale s'au deschisu inca patru scole cu câte o singura divisiune in celelalte colori.

O scóla in colórea de Galbenu condusa de dnii prof. Manolescu sî Emilianu.

O a dóu'a scóla in colórea de Albastru pusa sub directiunea d-loru profesori N. Drok sî Serbescu.

O alta scóla din colórea de Verde dirigiata de d. profesoru Drok.

Sî in fine o a patr'a scóla, in care preda d. profesoru Costescu.

Domniloru, avui onóre a ará, ca tóte cursurile ce se predau in scól'a din colórea de Rosiu mergu fórte bine sî suntu frecuentate de unu numeru insemnatu de elevi, celelalte patru scoli inse cu tóta bun'a vointia sî zelulu dloru profesori, cu tóte mesurile luate de comitetu de a indemná pre orasieni a merge sa urmeze invetiaturile ce se predau intr'ensele, ele inse nu potu functioná din caus'a lipsei de auditori.

Acést'a inse nu ne descuragia. Cându barbatii patrunsi de o veritate sî convinsi de marele scopu ce urmarescu, intalnescu, in cale obstacole, aceste obstacole devinu o sorginte puternica de o nóua energia, de o indaradnica tenacitate, care stimula vointi'a sî activitatea si maresce mai tardiu succesulu facendu mai stralucitu triumfulu definitivu alu ideei ce urmarescu.

Perseverantia, perseverantia obstinata, vomu repetá continuu, éta secretulu tuturoru isbandeloru!

Pre lânga cursurile de instructiune generala, comitetulu a mai deschisu anulu acest'a cursuri de instructiune speciala séu cursuri profesionale. Sî mai antaiu a deschisu o scóla de sciintie comerciale in care se preda:

1. Comptabilitatea: Tienerea registreloru in partita simpla sî dupla. Tehnologi'a sî cursulu marfuriloru, de dnulu C. Trotianu directoriulu sc. comerciale a guvernului.

2. Geografi'a comerciala de d. profesoru Gr. Lascu.

3. Limb'a francesa de d. prof. Herescu.

4. Caligrafi'a de d. prof. Leidesdorf.

Aceste cursuri, ce se predau in salele academiei, suntu frecuentate de unu numeru destulu de insemnatu de elevi ce suntu in mare parte baieti de pre la pravalii sî juni ce se destina a intrá in comerciu.

Pre lânga cursurile de sciintia comerciale, comitetulu va deschide dilele acestea o scóle, in care are sa se invetie sciintiele privitóre la constructii. Dulgherii, dîdarii, sobarii, templarii etc. voru putea dobendi in acést'a scóla cunosciintiele necesari pentru imbunetatirea sî perfectionarea meseriei loru.

In urm'a invitârei comitetului, d. architectu Orascu, a binevoitu a se insarcinâ cu deregerea acestei scoli, care se afla deschisa in tóte dîlele dela 8—12 sî dela 2—4, putendu elevii a se ecsercitá in presenti'a a doi maiestri in tocmai cá intr'unu atelieru.

Impreuna cu d. Orascu, care preda unu cursu elementariu de geometri'a descriptiva, dnii Benisch sî Duc'a s'au oferitu cá profesori la acést'a scóla, facându celu d'antaiu unu cursu asupr'a distributiunei si dispositiunei planuriloru architectonice; celu de alu doilea ocupanduse cu construcliele, atâtu de lemnu câtu si de dîdarie, pecum sî de materialuri, necesari in constructiuni.

In acést'a scóla mai predau: D. Stefanu C. Michailescu, unu cursu asupr'a aritmeticei practice sî d. C. Esarcu, ocupanduse cu instructiunea generala.

Comitetulu s'a adresatu inca câtra persóne competinte, in obiecte de studiu, ce privescu meseri'a tabacariei; sî indata ce studiele necesarii pentru deschiderea unei scoli, in care tabacii nostri sa póta invetiá procederile cele mai nemerite pentru perfectionarea professiunei loru, comitetulu se va grabi a deschide o asemea scóla.

Depesi'a lui Strussberg.

„De sî amu suferitu o paguba imensa prin necontenite impedicâri din partea guvernului românu, cari nu suntu de justificatu, prin neaprobarea studieloru preliminarie, precum sî prin alte eveneminte cari cadu totu in sarcin'a guvernului, incâtu nu me simtu datoriu de a plati cuponulu pre Ianuariu, ba inca amu dreptu de a pretinde mari despagubiri, cu tóte aceste asiu consimti de a plati cuponulu pre Ianuariu, cu scopu de a aretá guvernului românu buna vointi'a mea sî cá sa se dea unu sfersitu la acést'a afacere, insa cu conditiunile urmatóre:

„1. Guvernulu sa tramita indata pre unu delegatu aici, care va iscali patru milióne taleri de obligatiuni române in nominalu, care suntu gat'a tiparite de multu sî se detoréza cu prisosu fondului de constitutiune, dupa sensulu concessionei.

„Aceste patru milióne de taleri le va depune guvernulu la o casa de banca, care va gasi de cuviintia. Totu acolo voiu depune si eu, pentru fia care suta de taleri, valórea nominala câte 66 $^{2}/_{3}$ taleri, sî acesti bani voru fi intrebuintiati de câtra mentionatulu bancheru, pentru plat'a cuponului de Ianuariu. Se intielege de sine ca aceste patru milióne taleri voru cadea in debitulu fondului de constructiune.

„II. Liniele Romanu-Tecuciu-Bârladu sî Galati Bucuresci voru fi socotite cá primite in garanti'a statului, eu insa nu voiu lipsi de a ispravi lucrari de cele mai mici, cari lipsescu: prin urmare sa nu me mai privésca cuponulu pentru liniele susu mentionate.

„III. De sî planurile studieloru preliminarie pre lini'a Pitesti-Craiova pâna astadi nu suntu inca aprobate, intârdiare care me impedeca fórte multu, eu insa, in justa criticare a bursei sî spre a evitá mai mari perderi, care aru fi inevitabili — fiindu causate prin ostila purtare a guvernului sî a camerei in contr'a mea — amu fostu silitu a realisá cu mare dobânda; ceru déru o neintârdiata aprobare a planuriloru mele sî o impartire a acelei linie in patru sectiuni, adeca: Bucuresci-Pitesci, Pitesci Craiova, Craiova-Piatra Rosia, sî piatra Rosia-Vercerova, astfeliu ca, fia care din aceste sectiuni o data gat'a pentru esploatare si prin urmare cu cuponulu ei, sa cadia in sarcin'a guvernului.

„IV Considerându ca me gasescu in privinti'a espropiatiunei nedreptatitu intr'unu modu neaudîtu in ori care tiéra cultivata, guvernulu trebuie sa primésca indatorirea espropriatiloru pentru tóte liniele, adica: se va fisá statu-quo pentru cele deja facute, sî pentru restu voiu otari cu guvernulu unu pretiu de chilometru, pre basea concessiunei sî unei tacsari stricte.

„Aceste cereri ale mele drepte bine voiti a le presintá indata ministeriului sî veti cere unu respunsu categoricu: d'a séu ba.

„In casu de afirmatiune, eu suntu gat'a a veni indata spre a regulá lucrârile in acestu intielesu sî a incepe constructiunea cu fortia nóua. Guvernulu românu se póte incredintiá ca valorile ce au mai remasu in tesaurulu românu, dau o deplina garantia pentru esecutarea linieloru inca neseversite, déru consecentiele resbelului face realisarea acestoru valori, pentru momentu inca fórte anevoióse, sî mai imposibile.

„In catu pentru reinceperea constructiunei, mi voiu procurá valóre pentru acestu scopu, déru in casu de refusu guvernulu are sa respunda singuru pentru consecientie.

„Me sprijinu pre dreptulu meu sî prin urmare refusu ori care plata a cupóneloru sî voiu sci a realisá, prin ajutorulu guvernului meu, pretensiunile mele asupr'a mariloru despagubiri. Fiindu ca ur-

gentia e mare, asceptu indata unu respusu, spre a sci care din aceste punturi le primesce guvernulu.

„Ve imputernicescu a comunicá acésta depesia guvernulu si la trebuintia sî camerei.

Dr. Strusberg.

Varietâti.

*** Daruri pentru ranitii din resbelu. Amu vediutu liste publicate prin diuariele nóstre pentru ranitii francesi; nicairi nu amu cetitu ca s'aru fi facutu vre-o colecta sî pentru nemti. Se póte inse ca dela unii altii sî din tre români s'au culesu daruri sî pentru nemti. „Sieb. deut. Wochenblatt“ vede intr'acest'a o pocaintia a româniloru, cari se intorcu acum, dupa ce vedu ca au invinsu prussianii. Acést'a spre sciinti'a celoru ce au cadiutu in erórea de a face bine pururea nemultiamitoriloru.

*** (Esamenu.) Dumineca, la 21 Febr. a avutu locu esamenulu de iérna la Conservatoriulu românu din Iasi, care a duratu dela 11 óre pana la 7 sér'a. Atâtu elevii, câtu sî elevele au doveditu unu progresu laudabilu sî au probatu ca acestu institutu este de cea mai mare necesitate pentru urb'a nóstra. Partile mai insemnate ale esamenului au fostu: productiunea eleviloru de piano a d-lui Gros, sî apoi productiunea eleviloru celorlalti d-ni profesori de musica vocala si instrumentala. Elevele de piano suntu impartite in patru clase, dintre cari cele mai frumóse progrese au aratatu elevele de clas'a II. si III; iéra decâtu tóte mai multu a escelatu d-ra R. Stern, unic'a eleva de clas'a a patra sî prin urmare cea mai apropiata de perfectiune. — Elevii s'au produsu prin cantece solo sî in coru, apoi prin cuartete, unu cointetu sî solouri de violina, vióra, violoncelu sî flautu. — Profitamu de acést'a ocasiune atragendu atentiunea corpului legiuitoriu asupr'a acestui utilu institutu, pentru cá sa-i votedie o parte competenta din bugetulu ce va ajunge curendu suptu discutiunea camerei!

„Cur. d. Iasi.“

*** (Imperatés'a Eugenia) participà dilele trecute incognito la o representatiune in teatru „Drurydane“ din Londonu, fiindca venitulu curatu erá destinatu pentru ranitii francesi. Precum scriu foile, diumetate din venitu incurse dela densa.

*** (Mórtea generalului Renaultu.) La o erumpere din urma din Parisu, generalulu Renaultu fu ranitu fórte greu, incâtu indata trebui sa i se amputeze unu pecioru. Cându se desceptà din ametirea, care i produsa durerile aceste, amputarei, tunurile sî sgomotulu bataliei sunau inca cumplitu. Amiculu concrediutu sî totu-odata mediculu seu, Cusco, care se aflá lânga elu, lu intrebà „Suferi?“ — „Oh! fórte!“ — respunse elu. — „Paciintia, amice, preste putienu ti ve fi mai bine.“ —„Eu numai in D-dieu mai sperediu“,—dise ranitulu, apoi se scóla rapede in patulu seu, sî privindu infioratoriu, intréba: „Cumu curge batalia? Invingemu? Unde-su trupele mele?“—„Tóte decurgu bine“, — lu consola mediculu sî lu róga sa fia liniscitu.—„Nu! nu potu fi liniscitu! Simtiu, ca moriu. Ah! de ce trebuie sa moru eu acum!“— Sî dicându elu aceste, cadiu obositu pre patu. Apoi cu nisce friguri de nebunie se mai redica odata, strigându cu o voce stinsa: „Traiasca... Franci'a!“ — sî apoi recadiù mortu. —

*** (Episcopu denumitu de unu evreu) Casulu primu, ca unu jidanu sa denumésca unu episcopu, se intemplà in dîlele mai de aprópe in Franci'a. Anume ministrulu francesu Cremieux, capulu jidaniloru, denumì in 24 a lunei trecute de episcopu in scaunulu vacantu din Agen pre canoniculu din Tours Claulet d'Outremont.

*** Afara de declararea alsacianiloru, pre care generariulu Keller, in adunarea natiunale, a cetitu-o in demonstratiunile de entusiasmu ale deputatiloru, alsacianii sî loranii ce resiedu la Parisu au facutu urmatórea declarare:

„Noi alsacianii sî loranii, resiedinti la Parisu, interpreti credinciosi ai simtieminteloru celoru dintre compatriotii nostri cari se afla in imposibilitate d'a sî esprime in libertate vointi'a.

„Declaramu solemnu in faci'a Franciei sî a lumei civilisate:

„1. Ca sântemu sî voimu sa remanemu francesi:

„2. Ca nu recunóscemu nici unei puteri dreptulu d'a dispune de noi fâra consimtiementulu nostru.

3. „Ca déca o adunare francesa, necunoscendu detoriile séle câtra Franci'a sî câtra noi, aru consimtì a alienà in totale séu in parte Alsaci'a sî Lorain'a chiaru de astadi i denegamu acestu dreptu.

„Traiasca Franci'a! traiasca republic'a, un'a sî nedespartita!

„Punemu acésta declarare subtu egid'a aceloru cari in lume voiescu din inima sa faca a triumfá justiti'a sî libertatea.

„Facutu la Parisu 15 Februarie 1871“.

*** (Parerea unui artistu germanu despre francesi). „D-t'a ai fi chiamatu — dise mai in dilele trecute unu diuaristu câtra artistulu germânu Kaulbach — sa eternisezi invingerea germanismului asupr'a latinismului“ — „Si eu me bucuru de invingerile nóstre stralucite“ — respunse Kaulbach, — „insa me cutremuru, cându privescu la sórtea Parisului, care sémana cu devastarea Ierusalimului. Noi de sî n'amu legatu pre comandantii inamicului de trasurile nóstre triumfatóre — continuà densulu miscatu — insa câti generali bravi francesi, ne mai putendu fi marturi la caderea teribila a patriei loru, se sinucisera. Sî nu sémana generalii Franciei cu ducii jidani, câror'a in pericolu sî desperarea cea mai mare, le remasese mintea, inim'a, le remasese curagiulu de a se luptá nu numai cu puterea nóstra intreitu mai mare, ci sî cu unu inamicu multu mai cumplitu: cu revolutiunea, cu lips'a sî fómea? Acestu seriosu Jules Favre, care incarunti in devotamentulu seu pentru iubit'a sea natiune, sî ale cârui fapte din cele siese luni din urma suntu fapte uriesie, sî acestu betranu Thiers care alergà in intrég'a Europa, implorandu ajutoriu pentru nefericit'a sea tiara, — óre nu suntu acesti'a demni de simpatiele sî admirarea nóstra?... Sî in urma sî Gambet'a, pre care unii lu considera de unu fantastu, care afundà patri'a sea in abisu sî mai mare, totu-si, óre nu e sî elu omu mare? B'a d'a, câci eu mi plecu capulu inaintea unui atare omu, care mai bine vrea sa móra pre ruinile patriei sale de câtu sa se dea cu lasitate contrariului seu!“ Jurnalistulu i observà dupa acéstea lui Kaulbach, ca e unu franco-filu. „Nu suntu! — respunse Kaublach cu demnitate. — Simtiemintele mele suntu germane, cá ale ori cârui germanu, sî suntu mandru ca traiescu in timpurile aceste mari. Insa pentru acést'a sa nu recunoscu marimea inamicului nostru? Sî óre nu suntemu noi cu totii ómeni, ómeni cu inima, pre care trebuie sa ne dóra, vediendu caderea teribila a unui poporu atâtu de cultu cá celu francesu? Sî óre nu suntemu indatorati a si plange caderea acestei natiuni, a cârei cultura ne-a folositu mai multu de câtu vremu noi sa recunóscemu adi?“

*** (Inundatiune.) Pre la 17 curentu a inceputu a cresce ap'a Dambovitiei sî a innundatu mai multe parti, ale Bucurescilor. Guvernulu sî municipalitatea au luatu mesuri potrivite pentru adapostirea inundatiloru.

*** Unu testamentu demnu de imitatu se publica in „Monit. of.“ românescu pre care lu reproducemu sî noi:

„Acést'a este cea din urma a mea vointia, care se va pastrá intocmai, fiindu-ca este conformu cu legea.

Amu doi copii, cari au acelasiu dreptu la mostenire, sî anume George sî Alesandriu'a.

Lasu fiiului meu George partea mea, de care dispunu dupa lege, care se va lamuri in diu'a mórtei mele fâra a fi numitulu silitu a dá cuventu sî socotéla la nimeni indatorendu-se la obligatiunile urmatóre:

Lasu sa se dea mumei mele Calin'a, câtu va trai, câte patru sute galbini austriaci (Nr. 400 galbeni), pre fia care anu in dóue casturi regulatu pre fie-care anu.

Lasu dóue mii galbeni (Nr. 2000 galb.) spre a se cladi unu pensionatu de fete la Vlazisu din Macedoni'a, sî afara din aratat'a suma le insestresu cu alti siése mii galbeni austriaci (Nr. 6000 galb.) din venitolu câror'a sa se intretiena acestu pensionatu si din diu'a mortiei mele in cursulu de patru ani sa se faca acestu pensionatu sî sa lu insestreze.

Lasu cinci mii galbeni austriaci spre a se cladi o scóla de baeti la Bitoli'a in Macedoni'a, pre care scóla o insestrezu cu cinsprediece mii galbeni austriaci (Nr. 15,000 galb.), din alu câror'a venitu sa se intretiena acesta scóla; iéra acésta scóla se va cladi sî insestrá dupa patrusprediece ani din diu'a mortiei mele.

Lasu la universitatea din Bucuresci patru mii galbeni austriaci (Nr. 4000), cari se voru depune pentru totudeun'a la visteria cu procentu, din cari se voru intretiené doi tineri pentru trei ani de dile in universitâtile din Europ'a, tramisi spre a studiá sî a se perfectioná la o sciintia; iéra acesti tineri se voru alege din cei mai seraci copii, cari au terminatu cursulu de o sciintia la universitatea din Bucuresci sî care se voru aratá mai capabili la cursulu ce se va face pentru acestu sfersitu, si acést'a sa se puna in lucrare dupa siése ani dela incetarea din viétia.

Sumele de mai susu, prin care se insestréza pentru a loru sustienere scolele din Macedoni'a, se voru intrebuintiá pentru cumperarea unei mosii, séu sa se dea cu dobanda pre bunurile guvernului spre mai bun'a sigurantia; pâna se va gasí o mosie de cumperatu alu cârui venitu se va tramite cá sa se impartia cu analogia la fie-care scóla din Macedoni'a, dupa cum arata mai susu.

Semnatu D. Musicu.

Pentru intocmai traductia din limb'a gréca. (Semnatu siefulu interpretatului, Const. G. Canelopulu.) (L. S.)

Ministru afaceriloru straine.

Se certifica autenticitatea semnaturei de mai susu a dlui translatore Const. G. Canelopulu.

*** (Statistic'a betiviloru). In institutulu de cura a betiviloru din Binghampton suntu dejá preste o mie de insi. Intre acesti'a suntu 30 de preoti, 8 judi, 197 de advocati, 226 de medici, 240 de gentlemani, sî 340 de negutiatori.

*** (Mancatorii de ómeni) din Seladia nóua, dupa cum scrie unu literatu germanu, au fâcutu esperinti'a aceea, ca carnea fumâtoriloru are unu gustu atâtu de reu, incâtu nu o potu consumá. Fumatulu dara e scutulu celu mai bunu in contr'a apetitului acestoru canibali.

*** (Signor Vailati) celebrulu artistu pre Mandolina cu o singura córda, dupa cum anuntia o depesia, va sosi dilele aceste dela Petersburg in Iasi pentru a dá o serata musicala.

*** (Gemenii Siamezi), despre care este cunoscutu, ca corpurile loru suntu crescute la olalta, au fostu anulu trecutu in Parisu, pentu ca sa i despartiasca printr'o operatiune. Acést'a nu s'a pututu face, obiectandu Dr. Nelatonu ca suntu prea batrani; suntu trecuti dejá de 50 ani sî suntu casatoriti sî au copii. Intorcendu-se la Americ'a, s'a bolnavitu unulu din ei (Chang), paralisandu-i-se partea cea drépta. Acuma s'a restauratu intr'atât'a, ca póte umblá cu cârjá. Fratele seu cu tóte ca a rebuitu sa zaca sî elu impreuna, a remasu si este sanatosu.

Citatiune edictala.

Flórea Tomutia din Mesindorf, carea in modu clandestinu — de mai multu timpu au paresitu pre legiuitulu barbatu Ioanu Avramu din Zvetanu, tractulu Palosiului, seu fâra de a se sci acum pre unde vietiuesce, — se provóca prin acést'a: ca in terminu de unu anu sî o dî, sa se presentédie inaintea scaonului protopopescu subscrisu, cá sa-si dée respunsulu de aperare la actiunea barbatului seu, câci nepresentându-se in acelu restempu, procesulu divortialu intentatu in contra-i se va pertractá sî decide conformu canóneloru s. nóstre biserici.

Cati'a 8 Februariu 1871.

Scaonulu protopopescu gr. orient. alu tractulu Cohalmului.

Nic. D. Mircea
Adm. Prot.

Edictu

Ioanu Voicu din Gusu comitatulu Albei de josu, care de mai multi ani au paresitu cu necredintia pre legiuit'a sea muiere Mari'a Ilie Fara din Ludosiu, scaunulu Mercurei, fâra a se sci ubicatiunea lui, se citéza, cá in terminu de unu anu sî o di, sa se infatisiedie inaintea subscrisului foru matrimonialu, câci la din contra sî in absenti'a lui se voru face cele ce dictéza legea.

Sibiiu 25 Februariu 1871.

Forulu matrimonialu gr. or. alu Mercure.

Petru Badila
Protopopu.

(18—2)

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a si tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte părti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/4 cr. v. a.

Nru 20. ANULU XIX.

Sabiiu, in 11/23 Martiu 1871.

Eveneminte politice.

Cu ocasiunea desbaterei speciale a bugetului, la partea ce privesce „sarcinile comune," face Iranyi propunerea: „Cas'a sa-si esprime desaprobarea sea, pentruca regimulu nu a intervenitu la incheierea pacei in favórea Franciei." Iokay, Tisza si Ivanka suntu contr'a propunerei si vorbescu in intielesulu: ca interesele Ungariei ceru impreunarea cu Germani'a. Acést'a se intemplà in 18. Mart.; in 19 s'a continuatu desbaterea asupr'a acestei propuneri. Ministrulu presiedinte Andrássy apara politic'a neutralitatiei observate de monarchi'a austro-ungurésca, respinge si cea mai mica presupunere ca neutralitatea a urmatu de tém'a amenintiariloru de câtra Russi'a. Acésta putere, dupa ministrulu presiedinte, la crumperea resbelului erá mai putienu pregatita si decâtu monarchi'a nóstra. Neutralitatea dara a urmatu numai pentru ca erá comandata de interessele nóstre de esistintia. Monarchi'a numai pentru acestea se va luptá in viitoriu si inca cu o putere ce o va desvoltá in unu astfeliu de casu, cum nici nu s'a cugetatu cineva vre-odata.

Se vorbesce de nou de unu congresu alu federalistiloru.

Intemplârile din Parisu, despre cari avemu sciri pâna la 20 Martiu n. suntu triste. Confusiunea acolo inca nu e delaturata. Regimulu din Versailles este silitu a anuntiá, ca elu e regimulu celu adeveratu.

Unu telegramu de alalta-eri spunea ca insurgentii in Parisu au ocupatu Hotel de ville (cas'a municapalitatiei) si au prochiamatu comun'a. Regimulu (celu legalu) este adunatu in Versailles. Totu acolo se dice ca a concentratu generalulu Vinoy 40,000 soldati. Comitetulu centralu alu celoru ce au ocupatu cas'a municipalitâtiei replica pre regimulu din Versailles, ca elu (comitetulu) nu e rebelu, defige tempulu cându sa se faca alegerile comunali pentru Parisu si dechiara ca e decisu a castigá respectulu cuviinciosu preliminarieloru tractatului de pace, provóca departementele a se alipi langa Parisu, amnestiaza crime politice si caséza tribunalele militarie permanente.

Se vorbesce de o intielegere intre comitetulu centralu si intre regimulu din Versailles.

Ur'a francesiloru contr'a nemtiloru e atâtu de mare, câtu nici in afaceri de industria nu i mai sufere. Diuariele prussiane si a luatu ansa din acésta impregiurare a recomendá regimului represalie si a nu departá de o-camdata multe trupe nemtiesci din Franci'a.

Nemtii scriu cu entusiasmu de reintórcerea imperatului loru.

Alalta-eri s'a deschisu parlamentulu germanu. Imperatulu accentuéza: ca spiritulu nemtiescu, cultur'a nemtiasca, moralitatea, constitutiunea imperiului si organisatiunile militarie apara pre Germani'a unita de abusâri de puterea sea. Germani'a respectéza independinti'a tuturoru popóreloru si staturiloru, tari si debile. Germani'a va fi o garantia sigura pentru pacea Europei.

In Russi'a inse, pare, ca pre lânga tóte complimentele, regimulu nu perde pre nemti din vedere, ci veghiaza, ca nu cumva arunca nesatiós'a loru privire asupr'a provincieloru dela marea baltica.

Români'a a cadiutu in disgrati'a celoru ce o au usiuratu de vre-o câtev'a milióne. „Nrd. Allztg" vorbesce despre Walachenvolkulu Romaniei in tonulu celu mai ordinariu.

Diet'a Ungariei.

Siedinti'a din 9. Martie. Desbaterea bugetului merge repede nainte. In siedinti'a de astadi a casei deputatiloru s'a votatu ordinariulu intregu si cea mai mare parte a estraordinariului. O desbatere mai seriósa s'a incinsu mai numai despre monopolulu tutunului. Deputatii se marginira pre langa unele observatiuni si intrebari, la care ministrulu de financie respunse in modu multiemitoriu.

Desbaterea de astadi se incepù la titul'a 3. „accise" preliminata cu 12,938,750. Se votà.

Sub titul'a 10. „contributiune de tutunu" venitulu brutu e preliminatu cu 25.578,206 fl. Recerinti'a 13,953000 fl., asiá déra venitulu curatu 12,425,100 fl.

Pentru sustienerea monopolului de tutunu vorbesce numai ministrulu de financie; contr'a P. Moricz, K. Tisza si L. Korizmics.

Dupa aceea se votéza titul'a acést'a, câtu si cele urmatóre, afara de cele dóue din urma din estraordinariu, fara stergere

Incheierea siedintiei la 3 óre.

In 10 Martie tienù cas'a deputatiloru o siedintia scurta in proportiune cu cele din dilele trecute. Mai intain se primira punctele restante a bugetului financialu fara desbatere mai insemnata. Urmà deci desbaterea desaro diferite propuneri mai mici, care in decursulu desbaterei se tramisera comitetului financialu spre aprobare. Altu cum s'a publicatu in nrulu trecutu alu foiei nóstre decursulu siedintiei acestei'a.

Siedinti'a din 11 Martie se ocupa iérasi cu resolvirea unoru formalie si cu primirea, catoru-va proiecte de resolutiune privitóre la provincia.

Cu privintia la socotelile finali ascernute de ministrulu de cultu si intructiune despre fundurile religiunarie si scolare administrate de densulu pre anulu 1869 propune comissiunea financiale ca sa se tramita curtei supreme de comptabilitate spre esaminare.

Cas'a e da aceea-si parere si asia dara propunneraa comissiunei se acceptéza.

Urméza la ordine o propunere alui Szentpály si partisani, relativa la politecnicu care contiene patru pucte: 1. Se cere o organisatiune interna mai buna a acestui institutu; 2 transferarea lui la Pest'a; 3. infiintiarea unei sectiuni tecnice proprie in ministeriulu de instructiune si 4. léf'a profesoriloru dela politecnicu sa fia egale cu cea a profesoriloru dela universitate. Acést'a propunere se primí dupa o scurta desbatere parte in editiunea de susu parte in câtu-va modificata.

Dupa ce se primira mai multe propuneri ale comitetului financialu, ajunse la pertractare raportulu comitetului de imunitate si dupa o desbatere scurta se incuviintiá petitiunea preotului protestanticu Scher a intentá procesu de presa contr'a deputatului P. Tóth si petitiunea jedecatoriei criminale pestane a intentá propusu contr'a ablegatului Gathy.

Revista diuaristica.

Sub titlulu „politic'a jidovésca" cetimu in „Secolulu" din Iasi urmatoriulu articulu:

Déca românii voru se intieléga bine, care este politic'a de care trebuie sa se ferésca, nu au decâtu, sa observeze politic'a pre care o urmézà jidovii. Mai intâiu au invocatu influinti'a francesa, fiindu ca numai Franci'a in tóta Europ'a cu fanfanronadele sale egoiste se laudá odinióra ca este protectricea nationalitâtiloru, cându in realitate ea nu voiá decâtu sa le oprime pre tóte impreuna si asi jucá rolulu sub nume de civilisatiune, codice Napoleonu, si alta secaturi, precum au fâcutu in Mexico. Jidovii, au speratu, au totu speratu, pana la cele din urma, ca bolnavulu condemnatu la mórte, Franci'a, va scapá. Asta-di cându ori ce sperantia din acea parte este perduta, jidovii si-au intorsu privirile câtra Austri'a, si mai cu séma câtra Ungari'a, protectricea loru naturala. Jidovii cunoscendu mârulu de discordia care este aruncatu intre ambele popóre Ungurii si Românii, se incércа de a aprinde inca ur'a Unguriloru in contr'a Românilóru, si se prepara a servi pre dusmanii nostri in acestu resbelu de mórte care esista intre noi si ei; asceptându acestu momentu ferice pentru densii, organele jidovesci de publicitate din Vien'a si Pest'a, arunca in fati'a poporului romanu tóte ocârile, tóte batjocurile, cautându a ne discreditá in ochii lumei; cându organele jidovesci din Români'a, „Echo Danubién," Bucarester Loyd, etc inaltia pre Austri'a si mai alesu pre Ungari'a, din causa frumósa ca protegéza pre jidovi.

In ceea ce ne privesce pre noi, jidovii sa o scie, ca acolo unde se voru gasi ei, noi nu ne vomu aflá nici o data, ca vomu urí totu déun'a pre toti acei care ei protegéza, si din contra vomu iubi pre acei care ei persecuta, pâna in momentulu ferice in care Români'a se va vedé scapata de densii.

Noi nu ne asceptamu a remané lungu timpu in pace cu jidovii. Campani'a diareloru jidovesci din Austri'a inceputa in contr'a nóstra precedá pre acea a bancheriloru, care cá odinióra spera in cestiunea Strusberg ca ne voru ucide cu poterea baniloru pana in momentulu cându le va veni la indemâna si vr'o ocupatiune ungurésca séu turcésca, cându si voru jucá rolulu in tiér'a nóstra dupa tóta placerea loru.

Sa fimu cu priveghiare asupra jidoviloru, acei care mai conservâmu sentiemente române si sa ne punemu mai alesu bine in minte, acestu principiu, ca acei de la cariijidovii ascépta protectiunea loru sigura, noi nu potemu cá sa-i numeramu intre aliatii nostri.

Sabiiu 8 Martiu.

Consistoriulu nostru archidiecesanu a esmisu câtra intrég'a archidiecesa a mitropoliei nóstre urmatoriulu cercularin (Nr. cons. 140, 1871) pentru biseric'a ce se zidesce pre sém'a crestiniloru nostri in Dev'a:

Comun'a nóstra bisericésca din opidulu Dev'a au inceputu a edificá inca la anulu 1861. o biserica nóua in loculu celei vechi, mici si ruinavere. In cei patru ani dintâiu lucrulu au mersu progresându in proportiune cu micele loru poteri si cu grandiosulu edificiu; inse prelânga tóte putintiósele sacrificii aduse de câtra credintiosii nostrii din numit'a comuna pentru ridicarea casei lui Ddieu, si prelânga multe alte ajutóre primite din mai multe pârti, totusi nu le succese a aduce acelu maretiu edificiu nici pâna la acoperementu, pentruca la anulu 1866. bietii crestini obositi de lucrulu celu greu si storsi de multe contribuiri fura constrinsi a amaná continuarea zidirei pre unu anu, cá apoi cu re'noite poteri se re'ncépa edificarea. Dara inzedaru, câci deoparte urmara totu ani neroditori, de alta parte cu inceperea cladirei calei ferate intre Aradu si Alb'a-Iuli'a, Pischi si Petrosieni atâtu de tare se suí pretiulu materialului si alu lucratoriloru, incâtu erá de totu cu nepotintia continuarea zidirei; prelânga aceea biseric'a cea vechia fiindu fórte ruinata si amenintiandu cu periclitarea chiar' a vietiei poporului adunatu intre'ns'a, se vediura constrinsi a transportá tóte lucrurile sânte si a inprovisá o capela intr'o casa privata, in care nici a diecea parte

dintre crestinii nostrii de acolo nu se póte aduná la servitiulu ddieescu.

Acum ne putându suferí starea acést'a trista sî deprimatóre, in care se afla ei cu servitiulu ddieescu, s'au decisu cu tóta seriositatea sî prelânga aducerea de cele mai mari sacrificii a continuá la primavéra zidirea s. biserici; sî spre a li se inlesni bateru câtu de câtu greutatile, ce le voru avea cu acestu lucru, s'au indreptatu cu o suplica câtra acestu Consistoriu archidiecesanu rogându-se, cá sa se mijlocésca dela crestinii din Archidiecesa o colecta de bunavoia de bani spre scopulu aratatu.

Consistoriulu nostru cunoscêndu de o parte zelulu celu invapaiatu alu crestiniloru din memorat'a comuna, de alta parte mijlócele cele mici de cari dispunu ei, de asemenea aflandu motivele aduse inainte in suplic'a loru de drepte, au decisu in siedinti'a sea de astadi a se face o colecta de bani in tóta Archidieces'a in favórea bisericei loru.

Deci Iubitiloru! Desi cunósce acestu Consistoriu greutatile cele mari sî de multe feliuri ale nóstre a tuturor'a, sî desi scie, cu câte lipse avemu sa ne luptamu, totusi avendu in vedere pagubele cele mari, ce aru urmá din necontinuarea cladirei susatinsei biserici, ruinanduse cu totulu zidirea de pâna acum'a, déca nici in anulu acest'a nu o aru ispravi, sî atunci tóta munc'a sî tóte sacrificiele loru de pâna acum aru fi zadarnice, nu póte a nu se adresá sî de asta data câtra simtiulu celu crestinescu alu poporului nostru, rugându-Ve cá cu câtu ve va lasá inim'a sa contribuiti cu totii la completarea casei lui Ddieu din Dev'a, carea va servi spre marirea-lui Ddieu sî onórea credintiosului nostru poporu din Archidiecesa.

Parintii Protopopi sî Administratori protopopesci suntu insarcinati cu facerea de colecte in tractele loru, sî banii adunati dela poporu sa i astérna prelânga o consemnare acurata la acestu Consistoriu celu multu pâna in 1 Maiu a. c., de unde se voru transpune comitetului parochiale din Dev'a spre intrebuintiare. Etc. etc.

De pre malulu Oltului in 7/19 Martiu 1871.

Onorata Redactiune! Cu mare intristare cetiiu prin foile publice, ca caus'a bisericei romano-grecesci din Brasiovu au devenitu iérasi acuta; me dóre cându vedu ca unii ómeni egoisti intrebuintiéza tóte medilócele spre a conturbá pacea sî linistea intre crestinii de aceeasi confessiune, cari aru avea chiamarea de a se impreuná cá se póta contrastá inimiciloru nostrii seculari; de óre ce insa grecii au aruncatu tetiunele discordiei intre ei sî noi, de óre ce inse ei vreau se cuprinda eschisivu sî bunulu altor'a, adeca fundatiunea comuna sî a românilor sî a greciloru, sumu silitu a rumpe tacerea, sî a spune francu inantea publicului, afara de egoismulu unoru greci nerusinati de a sfârnari cu banii bisericesci, mai este sî alta causa, carea voiu insirá-o mai la vale, aflându-o din fonte sigura.

Grecii din Brasiovu au fostu capetatu inca sub absolutismu desdaunare dela statu, inse nu sciu cu ajutoriulu cui, din partea statului s'au datu desdaunare cu 400,000 fl. mai multu, cá câtu aru fi fostu intr'adeveru sa li se dea loru, va se dica, cu multu mai multu teritoriu de desdaunare s'au fostu consemnatu, de câtu intru adeveru aru fi fostu de desdaunatu. Prin cercetare ulterióra insa s'au descoperitu acestu G e s c h ä f t, adeca s'au aflatu minimulu teritorialu din care causa s'au intentatu procesu in contr'a geschäftului pentru replatirea celoru 400,000 fl. sî acestu procesu sta la ministeriu spre deciderea ultima. Advocatulu loru póte ca inca sî va fi incarcatu bine buzunarile, dreptu remuneratiune pentru ca au capetatu atât'a desdaunare sî acum'a in ruptulu capului lucra, cá acelu procesu sa se finésca bine la ministeriu.

Cá procesulu acest'a insa sa aiba resultatu bunu, trebuie intâiu sa castige publiculu in favórea greciloru pentru procesulu celu cu fondulu bisericei, in care causa au sî câte unu privilegiu in mana. Ca chiaru „Ellenör“ sî „Hon“ etc. le apera aprigu caus'a loru, acést'a nu e mirare câci advocatulu greciloru e prenumerante'e aceloru dóue foi sî déca mai ungi si rót'a, apoi merge tréb'a!

Cá mai departe ambele procese sa se castige cu efectu, s'au pusu grecii cu advocatulu loru in frunte sî au promisu, ca déca voru câstigá acelea procese, apoi voru face o scóla comerciale de statu in Brasiovu sî se póte, ca cu acést'a sî voru ajunge scopulu!

Vedeti, ca fanariotii nu-si néga firea ori unde voru fi, pentru ca ei suntu gat'a a impartí averea loru, starea dela romani, cu ori cine numai cu românii nu.

Iéta caus'a adeverata, pentru care se lupta „Ellenör“ sî „Hon“ et Companie! Românii cei dela — ministeriu sî cei din dieta sa aiba grigia de caus'a ast'a! — *A.* —

T e l i u.

Onorata Redactiune! Intielegendu dorinti'a sî atragerea poporului românu din comunele Telinu Markosiu, v. Buzeului sî Budil'a, mi iau voia a impartasî onoratei Redactiuni urmatórele: Din caus'a departârei de jurisdictiunea politica sî crim. trebe sa calatorésca cineva pâna la Alb'a-superióra câte 6 dile, din care causa bietulu poporu seracu este silitu sa se lipsésca de dreptulu seu; intielegendu mai departe ca s'aru face schimbare intre jurisdictiunile politice, vorbescu ómenii intre sine cu dorintia mare, de s'aru puté impârti la Satulungu ori Brasiovu, avendule in apropiere sî fiindu sî drumurile mai bune; precum sî in caus'a pasapórteloru, in 2—4 dile pótu sa sî le primésca sî atunci aru fi cu multu mai folositi in tóte; nu aru mai duce lipsele ce au dusu pâna acuma; caci ei pasapórtele nu si le au pututu castigá din nici o parte. De au cerutu unu pasaportu au trebuitu sa trimitia prin deregatorie, asteptendu câte unu anu sî inca totu nu le mai veniá. Pre lânga acéea mai facu pâna la 4 fl. spese fâra ostenéla sî strapatiulu celu facea.

Afara de acéste tóte remaneau de munc'a dela proprietari, neputendu trece preste granitia fâra dreptate, sî avendu dela acesti'a câte 10—20 fl. v. a. arvuna li se cerea iérasi arvun'a inapoi sî ne putendu a o inapoiá, i incurcá in procesu, a cârui spese suntu siliti a le platí adese cu hainele din spate. E. D.

Cuventarea

deput. E. B. S t a n e s c u, rostita in sied. diet. ung. tienuta in 10 Martiu n. (dupa „Federatiunea“.)

M i r c e a B. S t a n e s c u: Onorab. camera! Românii cerura in anulu espiratu unu ajutoriu pentru infiintiarea unui teaturu nationalu; acésta rogare a loru insa se respinse din motivu ca e ecuitabilu a votá ceva ajutoriu pentru scopuri de cultivare, dar' pentru teatru, care nu é unu institutu esclusivu de cultivare, ci, precum au sustienutu unii deputati, e mai multu unu institutu de petrecere, nu se póte votá nici unu ajutoriu. Ei bine, Românii nu mai reinoira amendamentulu din anulu trecutu, ci condeputatii Borlea sî Pavlovics pusera pre biuroulu camerei dóue amendamente, prin cari cerura o suma neinsemnata pentru sustienerea scóleloru mediocre ale natiunalitâtiloru.

Onor. camera! E lucru cunoscutu, ca românii sî serbii nu suntu caus'a cum-ca au remasu inderetru materialminte. Ei au remasu inderetru atâtu materialuminte câtu sî spiritualminte. Aru fi interesulu imediatu alu tierei, alu guvernului sî alu acestei camere, cá toti locuitorii tierei sa inflorésca atâtu in privinti'a materiala câtu sî spirituala. Iéta acî vi se da ocasiunea cá sa votati o suma neinsemnata pentru scopuri de cultivare. Acésta rogare nu o priviti de o rogare particularia, ci comuna, care se póte resólve numai pre bas'a ecuitâtiei, dreptatiei sî egalitâtiei.

Onorab. camera! Inflorirea materiala e conditiunata dela cea spirituala. Aici se cere ajutoriu pre sém'a unei scóle, carea nu se póte sustienea din propriele sale poteri, prin urmare cererea este intemeiata; sî acestu ajutoriu se cere pre sém'a unui poporu care, lipsitu de mediulóce, nu-si póte tramite copii la o scóla mediocra mai indepartata

---

FOISIÓRA.

Serbatorile Floriloru.

Câte flori pre déluri sî in paduri, pre campii sî gradine, câte flori, ierburi sî buruene, — mai tóte au serbatorile loru.

Inca nu s'a topitu néu'a, sî dîn'a Flor'a a pornitu din palatiele ei cá sa infrumsetieze sî binecuvinte pamentulu.

Sórele incalditoriu imbratîsiéza natur'a, desvoltata de atâtea poteri divine, sî preface pamentulu intr'o gradina mare, cu flori frumóse, mirositóre sî folositóre.

Aceste motive indemnara pre strabunii nostri ca se serbeze dîu'a, serbatórea floriloru sub numele „Floralia“ in IV-a calenda a lui Maiu (28 Aprile) sî in semnatatea serbatórei a strabatutu sî in crestinismu, de serbamu adi Floriele.

Dara Romanii de adi in originalitatea loru, deosebi femeile române, serbéza adi multe serbatori a multoru flori frumóse sî folositóre.

Ce idea marétia, — serbatorile floriloru! Rosele au serbatóre la Rusali, simzienele (santionele) la nascerea santului Ionu etc. Sî tóte mai tóte florile au serbatorile loru la Romani, incependu timpuriu de primavéra pana tardîu in tómna.

Femeile romane le serbéza, pentru ca ele sciu limb'a floriloru, ele cunoscu tainele sî minunile loru, pentru ca suntu dintr'unu poporu clasicu, sî li-a remasu sciinti'a magiloru sî asclepiadeloru.

Tóta flórea, iérb'a sî buruén'a are dîu'a sea anumita, candu e mai frumósa, sî mai cu potere de a folosí. In dîu'a acést'a e serbatórea floriloru sî femeile romane le rupu sî le culegu atunci, apoi le pastréza pentru vindecare sî farmecare.

Mai in totu satulu suntu câte dóue trei femei romane, cari cunoscu tóte florile dimpregiuru, li sciu numele sî folosulu, ele suntu botaniste, adeseori mari.

Flor'a, o dîna a Daciei, petrece in societatea floriloru, cutriera tierile romane, sî barbatii Daciei inca nu o cunoscu pentru ca ei nu vréu sa cunósca pamentulu dela stramosi sî pre care locuiescu, nu vréu sa invetie tainele femeiloru romane la serbatorile floriloru.

Eu am auditu glasulu Florei, trecendu preste campiele sî délurile Daciei, sî strigandu, ca totu Romanulu sa ese la lucrulu sî la lucrarea sea, sî vi spunu dorinti'a ei!

Flor'a Daciei, doresce ca sa o cunóscemu!

Dara nu o potemu cunósce pana nu vomu sci serbatorile fiiceloru ei, ale floriloru, sî pana nu vomu audî secretele femeiloru romane cu florile.

Vinu dara in numele Flórei a vi propune ca barbatii romani cu femeile romane sa infiintieze câtu mai curendu:

„Reuniunea Florei Daciei.“

Din barbati sa fia membri toti doctorii de medicina, profesorii de gimnasie romane, absolutii sî studintii de sciintiele de economia, padurarii sî toti cari au cunoscintia de botanica, adeca cunoscu florile sî erburile; din femei sa fia membri, câte vreu se ajute acestui interesu nationalu, câte au cunoscintie proprie despre flori sî erburi, séu potu avé legatura cu femeile cari cunoscu florile sî erburile.

Unii sa culéga, altii sa organiseze, sistemiseze Flor'a Daciei dupa clasele botanice.

Organisarea mai de aprópe aru face-o insasi reuniunea.

Sî pana atunci mi e parerea, ca Dd. profesori de la gimnasiele române aru poté luá initiativ'a. Reuniunea aru imparti teritoriulu românu pentru mai multe subreuniuni. Aceste aru avé membri culegatori in tóte satele.

Culegerea s'aru face in urmatoriulu modu.

1. Numele flórei ori burienei, cu unu esemplariu de flóre ori buriena bagata in hartía neindoita. Cine scie numele sî in alta limba.

2. Insemnârile despre acea planta, sî a nume: cându se culege, spre ce morbu séu ce scopu se intrebuintiéza, sî in ce modu?

Veti intrebá acuma ca spre ce folosu? sî aveti dreptu, pentru ca tóte intreprinderile trebuie sa aiba sî folosulu loru.

Folósele suntu:

1. Din punctulu de vedere limbisticu, pentru ca amu sci numele floriloru in limb'a romana, cum le numesce poporulu, ce pana acuma nu scimu, sî amu inavuti dictiunariulu romanu, in 3—4 ani, ce altu-cumu in asta privintia ar' remané nedeplinu sî fiindu-ca in unele parti suntu cuvinte straine sî in altele cuvinte române pentru Flor'a Daciei, amu poté stabili cele bune, si lasá cele rele.

2. Din punctulu de vedere de sciintia, amu culege Flor'a Daciei din tóte provinciele române, amu face mai multe esemplare de florarie sî herbarie, le amu dá gimnasieloru române pentru invetiarea studintiloru români.

Amu poté schimbá esemplarie cu fratii de preste Carpati.

ci, in urm'a seraciei, e constrinsu a-i tramite la o scóla mai aprópe; sî asiá nu intielegu observatiunile deputatiloru din partea drépta, ca, déca poporulu nu e in stare a sustiené scóle in acestu tienutu, pentru ce nu-si tramite copiii la alte scóle. Dá i-aru poté tramite la alte scóle, déca starea ...eriala a lui n'aru fi atâtu de rea sî inapoiata, ...ru in casulu presinte acestu motivu decide.

Justh a disu, ca nu a fostu la loculu seu afir...atiunea condeputatului Hodosiu, ca adeca, dupa ce a cadiutu amendamentulu deputatului Borlea, sî prin urmare romanii trebuie sa se ingrigésca in altu modu pentru sustienerea scóleloru loru mediocre, vomu fi constrinsi a cere ajutoriu dela guvernulu din Bucuresci. Eu nu vedu neci o surprindere in acésta afirmatiune a condeputatului meu Hodosiu, caci, déca patri'a nóstra ni este mastera, iéra lipsele trebuie sa ni le acoperimu chiaru sî dupa legile naturei, atunci primescu binefacerea dela o natiune sora, sî asiá nu e mirare déca, necapetandu ajutoriu aici in patria, vomu cere sî primí dela popórele invecinate, séu chiaru din Moscovi'a. (Miscare.)*)

Dlu ministru de financie a reflectatu, ca aci a fostu vorb'a despre o cestiune de principiu. Eu, onor. camera, nu vedu nici o cestiune de principiu in acést'a afacere, sî neci chiaru comissiunea financiaria n'a vediutu in ea vreo cestiune de principiu, cându a recomendatu acceptarea projectului de resolutiune alu deputatului Borlea, fiindu ca s'a esprimatu ca, nefiindu scólele mediocre organisate prin lege, pana la organisarea loru opiniuneza votarea ajutoriului cerutu de condeputatulu Borlea. Dreptu aceea, déca, comissiunea financiaria n'a vediutu in acésta afacere vre-o cestiune de principiu contraria legiloru, dechiaru ca nu póte esiste nici unu omu care se véda intr'ins'a cestiune de principiu, ci, nu incape nici o indoiala, esiste unu momentu, care nu este nici formalu nici principialu, ci fapticu, positivu, sî acest'a este, ca comissiunea financiaria, cându a recomendatu votarea sumei conformu propunerei ministrului, a voitu sa castige guvernului dispunerea asupr'a acestui gimnasiu. Acestu-a este daru unu momentu positivu sî nu numai principialu, pentru ca voiesce se schimbe bas'a acestui gimnasiu. Conformu documentului fundatiunalu alu acestui gimnasiu numai singuru patronatulu are dreptulu d'a statori planulu de intructiune sî a numi professori; inse comissiunea finananciaria voiesce a rapi acestu dreptu de la patronatu din simpl'a causa, ca ceremu ajutoriu din propriele nóstre contribuiri sî neci decâtu de la o alta persóna privata, sî a lu dá guvernului, ceea ce aru insemná, ca sa damu guvernului pentru unu ajutoriu neinsemnatu dreptulu d'a numi profesori sî d'a statori planulu de instructiune, sî prin acést'a amu introduce unu sistemu octroatu in numitulu gimnasiu, prin ce s'aru schimbá bas'a lui, séu ca guvernulu, sciindu bine ca sub acésta conditiune nime nu póte primi propunerea comissiunei financiarie, neci chiaru respectivii petitiunari, sî asiá, cadiendu amendamentulu, prin acést'a voiesce sa sî spele manile, iéru gimnasiulu serbescu din Neoplant'a sa remâna fara ajutoriu din cass'a statului.

Câtu despre propunerea condeputatului Pavlovics, o primescu puru sî fara neci o conditiune, sî me rogu a se statori sum'a la 9700 fl., sî acést'a o facu cu atâtu mai vertosu, cu câtu onorab. camera a promisu, ca va votá ajutorie pentru scopuri de cultivare; deci acum'a are ocasiune a-si tiené cuventulu. Nu ve opintiti in diferinti'a de 1700 fl., câci nu e mare, fiindu-ca ministrulu a proprsu 8000 fl., iéra Pavlovics a cerutu 9700 fl., sî acuma, dupace amendamentulu deputatului Borlea a cadiutu, — pentru ce daru ve multiemescu frumosu, — sî, prin urmare, românii nu capetara sum'a ceruta de 4000 fl., dati celu putienu serbiloru din acésta suma, diferinti'a de 1700 fl., câci din sum'a economisata de 4000 fl. ajunge sî ve sî mai remane. Dati-le, o dicu, se am baremu atât'a mângaiere, ca déca românii nu capetara nemica, sa capete celu putienu serbii, confratii sî coreligiunarii mei; sî asiá din cea ce s'a negatu româniloru sa se dee serbiloru, caci acést'a o pretinde ecuitatea, dreptatea sî legalitatea, sî o ceremu numai din alu nostru. Nu faceti capitalu politicu din acést'a (contradîcere in drept'a), caci nu va produce indestulire ci numai nemultiemire, ceea ce póte fi spre daun'a intregei tieri. Recomandu primirea enbloc a amendamentului facutu de condeputatulu Pavlovics.

*) Acésta e o esageratiune nelogica fatia cu lipsele sî traditiunile nóstre natiunali. Cându dau r u s i i bani r o m â n i l o r u? E nepolitica, pentru ca póte fi intórsa cá arma asupr'a nóstra. Red. „T. R.“

Cetimu in fói'a bisericésca a mitropoliei Moldovei urmatórea enciclica. Anim'a bunului prelatu iérta; déra óre justi'a póte sa nu pedepsésca crim'a?

CALINICU,

Cu mil'a lui Dumnedieu Archiepiscopu sî Mitropolitu Moldovei sî Sucevei, sî ecsarchu plaiuriloru.

Iubitiloru nostri fii duhovnicesci!

Atentatulu comisu asupr'a vietii nóstre in sér'a de 19 ale trecutei, déca pre de o parte ne-a produsu grele suferintie trupesci sî sufletesci, pre de alt'a ne a aretatu inca o data marirea vointiei Dumnedieesci, care a ordonatu ca plumbii ucigatori sa nu fia pentru noi decâtu o ispita, ne-a umplutu inim'a de recunoscintia catra divin'a providentia, de nóua, nemarginita iubire câtre voi iubitii nostri fii duhovnicesci, n'a potutu fi balsamu mai bunu pentru noi, de câtu interesulu sî iubirea ce ne ati aretatu cu totii, o fii nostri, mari sî mici, bogati sî seraci! Câci, nu rânile ce ne-au facutu plumbii asupr'a trupului au fostu acele cari ne au aruncatu mai multu pre patulu de dorere, ran'a care mai tare decâtu ori ce rana trupésca, cugetulu ca s'a gasitu unu omu in dieces'a nóstra, in tiér'a nóstra, care a potutu radicá arma de ucigasiu asupra unui altu omu, care nu-i a facutu nici unu reu, unu preotu asupr'a unui altu preotu, unu Archimandritu asupr'a Mitropolitului tierei, a fostu lovitura grea, care nea petrunsu! O asemenea adânca durere sufletésca credeti, o iubitiloru nostri fii, numai indignarea vóstra a tutoru contr'a faptei fâra de lege, sî iubirea fiiésca ce ne ati aretatu, ne a potut'o aliná.

Nu potemu déra, prin acést'a a nóstra carte decâtu inaltiandu vocea nóstra câtra Mantuitoriulu, sa i multiemimu cu anima plina, pentru indurarea sea câtra noi, rogându-lu sa mantuésca cu midlócele séle sî pre acelu nenorocitu care nu s'a sfiitu a calcá in pitióre sântele legei, simtirea de omu, sî darulu de preotu, sî vóue tuturoru iubitiloru nostri fii duhovnicesci sa ve resplatésca pentru binele ce ati facutu sufletului nostru, prin iubirea sî interesulu ce ne-ati aretatu.

Darulu Domnului fia preste voi, casele sî familiile vóstre in veci aminu.

1871, Februariu 19.

---

3. Din punctulu de vedere alu medicinei, adeca vindecârei, amu cunósce insusîrile loru rele sî bune, — sî póte ca va fi datu Româniloru ca prin acestu modu sa arete ceva nou in sciinti'a medicinei, ce ni-aru servî spre onóre inaintea lumei.

4. Florariele sî herbariele studiate dupa insemnârile de folosinti'a loru la femeile române, deosebi cá medicina de casa, póte ca aru constatá legatur'a cunoscintiei romaneloru, cu sciinti'a de medicina a timpului vechiu din Itali'a sî dóra sî cu cunoscintiele magiloru.

Pentru unu poporu, carele vre sa propasiésca pre tóte terenele, aceste suntu folóse mari.

Noi românii, cari amu traitu seculi intregi, cá furnicele iérn'a, intrandu in primavér'a esistintiei nóstre, sa fimu lucratori cá furnicele!

Suntemu cá pruncii, caror'a li-a remasu o mosia nelucrata, parasite, — trebuie sa ne apucâmu cu insufletire de a cultivá mosi'a nóstra, câci altcum nu vomu avé folosu de ea, sî lumea va dice ca suntemu netrebnici.

Iéta aci terenulu celu mai frumosu sî pentru femeile române, ocupatiunea cea mai placuta cu florile, sî speranti'a cea mai buna pentru unu resultatu, de care aru poté fi falóse tóte acele femei române, cari au conlucratu la limb'a, sciinti'a, medicin'a poporului românu.

Oraviti'a 1 Martiu 1871.

At. M. Marienescu.

Romani'a.

La cestiunea drumuriloru de feru, discutata in camera aflamu in „Tr. Carp.“ urmatórea dare de séma:

Printre toti oratorii cari s'au insemnatu mai multu in acestea trei dîle, citâmu pre dnii Boerescu, Agarici, Petre Gradisteanu, George Costaforu, Manolaki Kosaki, N. Ionescu sî in urma d. Costantinu Bosianu.

D. Boerescu, intr'unu lungu sî bine desvoltatu discursu, a aretatu ca respunderea, déca va cautá cine-va sa o dea dupa dreptate pentru pagubele ce ne amenintia, nu o póte dá de câtu autoriloru legei de concessiune, sî a conchisu facendu apelu a se lasá la o parte rancunele personali in asemene grave cestiuni, sî, cu totii in unire, sa silimu pre strainu a si indeplini ingagementulu ce a luatu, a platí elu dobendele pâna la primirea de guvernu a drumului de feru.

D. Agarici, recunósce ca cestiunea cum a fostu pusa nu s'a pusu pre adeveratulu ei terenu, ci pre acel'a alu passiuniloru; sî spre a fi dreptu, dice ca Albii sî Rosii, autori sî esecutatori ai concessiunei, urméza sa fie pusi toti intr'unu cazanu, voindu a intielege prin vorb'a cazanu curtea de casatiune inaintea cârei'a sa fie de o potriva trasi la respundere. In privinti'a concessionariloru se pronuncie pentru o conclusiune curatu financiara cu care se va uní sî dumnealui.

D. Petre Gradisteanu, condemnandu asemenea modulu de a se acusá unii pre altii prin declararea concessiunei de rea, propune cá guvernulu sa recurga la arbitri, a câroru hotarire va fi obligatória pentru concessionari, sî sa nu se scormonésca acum respunderea fia-câruia ministru, ceea ce aru dá midilóce de aperare strainiloru. In fine cere sa se urmarésca d. Ambronu sî mai in urma sî dnii Strussberg sî Jaques pre calea administrativa sî judecatorésca spre inapoierea depositului.

La acestea observa d. ministru alu financieloru ca singurulu oratoru care a pusu cestiunea pre terenulu practicu, adeca pre terenulu curatu financiaru, a fostu d. Petre Gradisteanu, sî declara ca guvernulu a sî luatu mesura atâtu pentru a obtienea inapoiarea depositului dela Jacques câtu sî pentru constituirea arbitragiului.

D. Costaforu, in urm'a criticei, ce a facutu in cestiune, aretându reulu principale in legea de concessiune chiaru, a carei respundere vine curatu numai fostului ministru d. Ioanu Bratianu, a conchisu ca guvernulu trebuie sa urmarésca implinirea baniloru dati in depositu de câtra d-nii Ambron sî Strussberg banchierului Jaques din Berlinu, sî in casu de a se opune banchierulu, sa se intente procesu la tribunalele din Berlinu atâtu acestui banchieru câtu sî d-loru Ambron sî Strussberg, cari i au incredintiatu in depositu obligatiunile ce mai remasese in cas'a de la Berlinu in suma de 54 milióne; iéra in privinti'a platiei cuponului sa se lase respunderea companiei representata de d. Strussberg, care neplatindu-lu guvernulu iérasi sa urmarésca pre calea legale resiliarea concessiune ce i s'a accordatu, insa sa platésca in asemenea casu guvernulu românu cuponulu, lucru de care nu se va puté aperá sub nici unu pretestu.

D. Manolaki Kostaki Iepureanu, criticându lucrarea comissiunei, intra in cercetarea drepturiloru ce, are statulu românu in faci'a concessionariloru in temeiulu actului de concessiune, precum a datoriei ce are câtra detentorii de obligatiuni, sî sustiene ca Strussberg nu se póte aperá de plat'a cuponului d'odata ce elu s'a declaratu respundietoriu sî a promisu sa efectuiedie plata cuponului la 31 Martiu; iéra in casu de a dispare dr. Strussberg de pre scen'a lumii financiare, nesupunendu-se la ingagementele sale de concessionariu, atunci este de parere ca guvernulu românu sa faca o proclamatiune câtra detentorii de oblegatiuni, prin care sa-i invite a se constitui in societate de actionari sî sa continue ei lucrarea drumului de feru. In ceea ce privesce depositulu, d. Iepureanu este de parere sa se trimita la Berlinu dóue persóne cu cunosciintie speciali ca sa se consulte cu juristii eminenti de acolo sî sa urmarésca pre Strussberg pre calea justitiei; sî déca nici justiti'a din Germani'a nu ne va dá dreptate, atunci sa facemu din acésta cestiune o cestiune internationala sî sa apelamu la Europ'a intréga.

D. Nicolau Ioanescu 'si propune mai alesu a combate pretentiunile insolente ale representantului concessionariloru nemti, cuprinse in depesi'a ce amu publicatu in numerulu trecutu, sî citéza testuri din legea concessiunei in sustienerea ideei sale ca nu suntemu obligati directu câtra detentorii de obligatiuni, sî prin urmare ca nici nu potemu fi noi datori nimica câtra densii.

In privinti'a persóneloru ce au fostu la guvernu pre timpulu aplicarei concessiunei se aréta fórte impaciuitoriu, dicendu ca crede in consciintia ca nimene nu este culpabilu de rea-credintia in aplicarea concessiunei.

D. Constantinu Bosianu, discutându cu mare calmu cestiunea sub tóte punctele de privire, probéza cu logic'a sea strensa ca acusârile ce se aducu dintr'o parte sî din ceealalta suntu absurde, câci ambele partite antagoniste, adeca sî Rosii cá sî Albii au comisu gresiele neiertate; recomenda urmârirea pre calea justitiei, sî esplica ca intentiunea comissiunei n'a fostu cá sa provóce o solutiune de la camera in acésta cestiune, nefiindu competenta a decide ea mai inainte de a fi decisu justiti'a, ci de a cumperá faptele urmate cu dispositiunile concessiunei, spre a le dá o interpretare justa sî a produce lumin'a in privinti'a situatiunei in care ne aflâmu.

In urm'a discursului fórte aplaudatu alu dlui Bosianu, s'a cetitu o propunere la biurou care resuma mai tóte ideile emise de diferitii oratori in privinti'a modului de a sili la implinirea ingagiamenteloru séle pre Strussberg, sî in privinti'a inapoiarei depositului dela Jacques, iéra pre d'asupr'a cere a se secuestrá averile tuturoru ministriloru cari au aplicatu concessiunea, spre asigurarea Statului de paguba.

D. Voinovu vorbesce in sensulu acestei propuneri, intr'unu limbagiu insa cam prea violentu.

Discusiunea urméza mâne, Joi. — NB.

Varietâti.

*** Invitare de prenumeratiune, la opulu ce va esí de sub tiparin pâna in midilocclu lunei lui Iuniu a. c. sub titlulu „Procedur'a cârtiloru funduarie“ urmata de mai multe ordinatiuni ministeriali, sî de patentele urbariali din 29 Maiu 1853 sî 21 Iuniu 1854 in estrasu, cu deslusîri, sî formulare de documente, suplici etc. etc. referitóre la introducerea cârtiloru funduarie in Transilvani'a.

Scrise pentru partide sî agenti.

Traducere lucrata de Grigoriu Tamás Miculescu comisariu reg. la corpulu localisatoriu a cârtiloru funduari din Transilvani'a.

Autorulu s'a silitu prin acestu opu a serví la mân'a onoratului publicu românu cu unu indreptariu completu, care va serví de base la tóte afacerile cârtiloru publice. —

Credemu ca nu avemu lipsa de a recomendá acésta carte proprietariloru, administratoriloru de bunuri, oficiantiloru comunali sî mai alesu oficiantiloru judecatoresci, advocatiloru sî agentiloru români priveti, câci cine nu scie insemnatatea institutului de cârti funduari, care servesce la intemeierea creditului publicu, pre cari e basata intrég'a viétia privata sî publica a cetatienului, reflectâmu numai la aceea impregiurare, ca chiaru acuma se intemeiadia necessitatea de unu astfeliu de opu, care sa manuduca pre proprietariulu românu a sî asigurá stabilitatea referintieloru sale de posessiune sî prin acésta a si validitá drepturile sale de cive atâtu in legatur'a sea cu statulu câtu sî in afacerile séle cu concetatienii sei. —

Altu-cum nu potemu lasá ne observatu ca o carte cá cea de facia nu esista in literatur'a româna, care inca póte fi destula recomandare la onoratulu publicu românu, iubitoriu de literatur'a materna.

Opulu va esi de sub tiparin pâna in midilocclu lunei lui Iuniu 1871 sî va constá cam din 20 cóle tiparite garmondu, cu pretiulu de 1 fl. 50 xr. v. a. iéra mai tardiu prin librarii se va vinde cu 2 fl. v. a.

Pretiulu de prenumeratiune suntu rogati Dnii abonanti sî colectanti alu tramite deadreptulu la autorulu in Rebrisióra post'a ultima Naseudu, séu ca trimetiendu de timpuriu cólele de prenumeratiune opulu se va potea aredica dela posta pre langa depunerea pretiului. — (Postnachnahme).

Consemnatiunile prenumerantiloru ne rogamu sa ni se trimita celu multu pâna in 30 Aprilie a. c. sub adres'a autoriului, ca astu feliu sa ne potemu acomodá cu tiparirea esemplareloru. —

Onoratii domni colectanti dela nóue prenumeranti li se asigura unu esemplariu in semnu de recunoscintia. Autoriulu.

*** (Teatru natiunalu.) Comitetulu Societâtiei pentru fondu de teatru natiunalu va tiené siedinti'a sa lunaria in 7/19 Martiu, dupa miédiadi la patru ore si diumetate, la dlu vicepresiedinte dr. Alesandru Mocioni. „Fam.“

*** Publicatiune. Comitetulu „Reuniunei invetiatoriloru din tractulu protopopescu alu Lipovei,“ in siedinti'a sea din 20 Fauru a. c. conformu decisiunei adunarei generale tienute in 3/15 si 4/16 Septemvre 1870 in opidulu Capolnasiu, sî in poterea §-lui 9 din Statute, a incuviintiatu conchiamarea primei adunari generale pentru anulu 1871 pre diu'a de 1/13 Aprile, Joi dupa Pasci adeca, in comun'a Aliosiu, sî a statoritu urmatoriulu programu:

Siedint'a I.

1/13 Aprile, deminéti'a.

1. Invocarea spiritului sântu;
2. Deschiderea adunarei prin primulu vice presiedinte;
3. Legerea disertatiuniloru, dupa ordinea presentarei;
4. Reportu despre starea cassei;
5. Alegerea presiedintelui;
6. Alegerea de colectori cercuali;
7. Redicarea siedintiei.

Siedinti'a II.

1/13 Aprile, dupa médiadi.

1. Deprinderi in metodulu lego-graficu;
2. Defigerea locului pentru prossim'a adunare generale;
3. Alte propuneri;
4. Inchiderea adunarei generale. —

Aducendu acést'a la cunoscinti'a publica, dd. membri de ori ce categoria suntu invitati cu tóta onórea, a partecipá la adunare, precumu sî toti câti dorescu promovarea culturei sî naintarea invetiamentului poporalu.

Lipova in 1/13 Martiu 1871.

Dem. Tomescu, m. p. alu 2. vice-presied. — Ionu Tuducescu, m. p. notariu.

*** Cele mai frumóse anticitati din Pompeii si Erculanum ce se gasescu in museulu nationalu din Neapole:

O interesanta opera s'a publicatu la Neapole de d. Com. Rafaelu Gargiulo, controloru generalu alu museului nationalu, ea va fi reprodusa aici de cav. G. Gargiulo, cu urmatórele conditiuni.

Oper'a va contiene 400 de gravuri, formandu 4 volume separate cu corespondintele esplicatiuni in limb'a româna, tiparite in „Tipografi'a C. Petrescu C. et I. G. Costescu“, un'a din cele mai bune din Bucurasci in stare a efectuá asemenea lucrari.

Ea va fi impartita in diece fascicule separate cu cate 40 de gravuri, pre pretiulu de 10 franci respundiendi la primirea fiacarui fasciculu.

Cine platesce anticipatu pentru oper'a intréga sî acel'a care se subscrie pentru 10 copie, va avé unu scadiementu de 20 la suta.

Subscriitorii potu se primésca acést'a opera, intréga séu in detaliu, indata ce ne va sosi din Itali'a sî dupa cum se voru respunde banii.

Suntemu siguri, ca acésta opera va interesá multu pre români, cari voru vedé intr'ens'a cele mai pretióse monumente, cu cari este inavutitu primulu museu alu lumei, museulu din Neapole. Romani'a legata de Itali'a prin atatea legaturi va fi mandra de a cunósce aceea ce se repórta la gloriele strabuniloru ei sî de cari atatea suveniri se gasescu in aceste bogate monumente ale anticitatiei, cari interesa atâtu de multu pre anticariu, pre omulu de sciintia sî pre ori ce persóna setósa de sciintia.

Se póte adresá la tipografi'a C. Petrescu C. et I. G. Costescu, strat'a teatrului Nr. 8.— „Inf.“

Nr. $\frac{8954}{civ.}$ 1870.

Edictu.

Subscrisulu comissariu face prin ast'a cunoscutu: ca cerendu Ionu sî Dobr'a Borci'a din Saliste sub midilocirea advocatului Dr. Ioanu Borci'a, prin harthi'a loru de praes. 24 Novemcre 1870. Nr. 8954-civ. vendiarea realitâtiloru lui Michaiu Rosic'a de pre hotarulu Salistiei spre incassarea pretensiei restante de 140 fl. v. a. c. s. c. dela cestu din urma, magistratulu Sibiianu cá tribunalu sî oficiu de cause funduari prin conclusulu seu dela 8 Decembre 1870 st. n. a incuvintiatu acésta vendiare.

Subtu vendiarea acést'a s'au trasu urmatórele pamenturi ale lui Mihaiu Rosic'a, spre scopulu susu atinsu dejá zalogite sî pretiuite, sî anume:

1. loculu de aratu „in Barbosi“ Nr. top. 7973 de 996 □° in pretiu de 100 fl. v. a.
2. loculu de aratu „din drumulu Amnasiului“ Nr. top. 7193 de 1162 □° in pretiu de . . . . . 130 „ „ „
3. livadi'a „din Mogoróde“ Nr. top. 6099 de 170 □° in pretiu de . . 16 „ „ „
4. gradin'a din Saliste Nr. top. 3009 de 209 □° in pretiu de . . . 140 „ „ „

Licitati'a acestoru realitâti s'a statoritu la 8 Maiu st. cá la 1-mulu terminu; iéru cá terminu II. s'a defiptu 3-lea Iuniu st. n. 1871. la 10 óre inainte d. a. in cancelari'a comunala din Saliste.

Conditiile subtu cari se dau susú semnatele pamenturi suntu urmatórele:

1. Musiterii de aste realitâti voru depune pre més'a comissariului ca vadiu 10% din pretiu.

2. Aste pamenturi se voru vinde sî unulu câte unulu sî si de a valom'a; la terminulu 1-mu numai preste, la alu 2-lea sî subtu pretiu.

Cumperatoriulu va respunde diumetate din pretiulu de mezatu in terminu de 8, diumetate inse in terminu de 14 dîle dupa licitatia la man'a comissariului subscrisu.

4. Faptic'a posessiune sî folosire a pamenturiloru cumperate, sî o va acuirá cumperatoriulu numai dupa ce va fi respunsu intrég'a suma de cumperatu.

Creditorii hypotecari, cari nu siedu cu locuinti'a in Sabiiu séu aprópe de estu orasiu se provóca totu odata cu estu edictu, cá sa si puna la loculu deregatoriei vichili, spre a i representá la impartirea baniloru scosi din vendiare sî cá sa le indice pâna la terminulu de vendiare numele sî locuinti'a, câci la din contra li se va pune exoffo unu curatore, cá representante. Mai in urma se aviséza toti acei'a, carii socotescu ca aru poté sa aréte vre-unu dreptu de proprietate — de prioritate séu alte pretensiuni la realitâtile zalogite, — se aviséza a si substerne actiunile loru pretensive oficiului funduariu susu amintitu negresitu in terminu de 15 dîle dela diu'a, in carea s'au publicatu mai in urma edictulu — de sî nu li se va fi intimatu anume incunosciintiarea despre licitatia — câci la din contra astufeliu de actiuni nu voru impedecá procederea esecutiei; iéra pretendentii se voru avisá singuru numai la sum'a de vendiare, carea va prisosí, dupa ce se voru fi acoperitu alte pretensiuni liquide.

Sabiiu 19 Martie 1871,

I. Maximu
(21—1) cá comissariu de licitatia.

Citatiune edictala.

Flórea Tomutia din Mesindorf, carea in modu clandestinu — de mai multu timpu au paresitu pre legiuitulu barbatu Ioanu Avramu din Zvetanu, tractulu Palosiului, seu fâra de a se sci acum pre unde vietiuesce, — se provóca prin acést'a: ca in terminu de unu anu sî o dî, sa se presentédie inaintea scaonului protopopescu subscrisu, cá sa-si dée respunsulu de operare la actiunea barbatului seu, câci nepresentându-se in acelu restempu, procesulu divortialu intentatu in contra-i se va pertractá sî decide conformu canóneloru s. nóstre biserici.

Cati'a 8 Februariu 1871.

Scaonulu protopopescu gr. orient. alu tractulu Cohalmului.

Nic. D. Mircea
(20—2) Adm. Prot.

Edictu.

Nicolae Achimu Tom'a din Hermanu, in districtulu Brasiovului, care de cinci ani parasí cu necredintia pre legiuit'a sea socia Mari'a Mihai Dragusiu din Sanpetru, fâra a se sci ubicatiunea lui, sa citéza, cá in terminu de unu anu sî o dî, sa se infaciosiédie inaintea subscrisului oru matrimonialu, câci la din contra sî in absenti'a lui, se voru face cele ce dictéza legea.

Brasiovu in 18 Februarie 1871.

Forulu matrimonialu gr. or. in alu II-lea tractu alu Brasiovului

(17—2) Ioanu Petricu
Protopopu.

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei parochie din opidulu Feldiór'a in protopopiatulu gr. or. alu II-lea alu Brasiovului, statatóre din 204 familie sî 1034 suflete, se escrie concursu pâna la 16 Martie 1871.

Emolumentele suntu.

Pre lânga venitulu stolare suntu;

a) portiunea canonica, si fondu parochialu 24½ holde de semanatura si fenatiu,

b) in bucate 200 ferdele cucuruzu,

c) cartiru liberu.

Doritorii de a ocupá acésta statiune, se ceru cá sa fie cu gimnasiulu mare, si clerici absoluti, — au sa astérna recursele loru instruite in sensulu statutului organicu, dlui protopopu Ioanu Petricu la Brasiovu.

Feldiór'a in 16 Februarie 1871.

Cu contielegerea dlui Protopopu.

(19—3) Comitetulu parochialu.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** — Editur'a sî tiparîulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. éar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl.-v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetiré cu 3 1/4 cr. v. a.

Nru 21. ANULU XIX.

Sabiiu, in 14/26 Martiu 1871.

Sa vorbimu ceva si despre Universitate!

Cându magiariloru prin diplom'a octobriana li s'au facutu concessiuni politice, — ei cu o apretiare nimerita a situatiunei au inceputu a se ingrigi, cá plant'a constitutiunei seculare, carea pâna atunci a jacutu unu deceniu amortita in cript'a absolutismului, — de sî lovita de bruma autocratica, — câci absolutismulu numai avé putere de a produce sloii de ghiatia, — sa o scóta in primevéra. De si diplom'a acést'a nu li-a restituitu tóte drepturile constitutionali, precum se cadea, — ei totu-si, condusi de o intielepciune salutare, din motivulu utilitâtiei sî a vechei practice, au ocupatu sî acestu angustu terenu constitutionale, cá din unghiulu acestu sermanu cu tempu sa recucerésca intrég'a fortarétia a constitutiunei.

Acésta idea, o oftare in directionnea acést'a m'a cuprinsu cându s'a conchiamatu Universitatea fundului regiu pre Ianuariu anului curinte.

Universitatea este restulu celu din urma din autonomi'a Transilvaniei, — din fortaréti'a acést'a susta numai unghiulu — fortulu „Universitatea."

Déca amu fi presupusu, ca deputatii universitatiei voru luá de esemplu intru tóte purtarea magiariloru in deceniulu trecutu: atunci aru fi trebuitu sa asteptâmu, ca garnisón'a acést'a mista, compusa parte din adoratorii lui Pétrascumpa (Reichenstein) parte din nesce fiintie tinere, care cugeta, ca de aci incolo voru puté trai sî fâra laptele muma-sea, — sî va dá tóta sil'a sî trud'a, de a recastigá autonomi'a tierei, punendu piciorulu in pragulu universitâtiei, sî folosindu-se de dreptulu de resolutiune, de propunere, de representatiune, de petitiune sî cine sci inca de ce drepturi!

Insa eu nu amu cutezatu a conditioná restituirea autonomiei tierei dela activitatea acestei universitâti, ca totu partizanii ei de ambe categorii o-au maritatu succesive unii la Vien'a altii la Pest'a.

Pentru ce se nu fi fostu sî ardelénii nostri Iliaci. Iliacos intra muros ect.

Asiá déra nice amu asteptatu pentru asiá ceva vre-o lupta dela patresconscripti ai nostri. Ceea ce amu asteptatu sî asceptâmu cu totii este, cá universitatea, provocata fiindu din partea regimului, sa sî deo in privinti'a unei legi municipali sî comunali unu astufeliu de votu, sa propuna regimului o asemenea lege, care corresponde cerintieloru poporului din fundulu regiu, — principiului libertâtiei sî a egalitâtiei in drepturi sî datorintie, cá legea municipale si comunale sa fia liberale, drépte. Ori ce alta lege aru fi neindestulitóre si regimulu nostru constitutionalu trebuie sa tiena ceva la aceea, ca poporulu sa fie indestulitu sî in stare buna.

Universitatea a si pasitu la deslegarea acestei cestiuni. Insa ce sa vedî? Farin'a orbului! Trei proiecte de lege s'au presentatu, unulu mai draconicu de câtu altulu, — pre intrecute vréu sa scurte drepturile poporului, insa la datorintie, din care poporului i-a aruncatu in grumazi partea leonina (sit venia verbo) — nici unulu nu ia privire.

Deputatii români — se intielege, — in minoritate, — nu voru poté scóte la desbateri nimic'a la cale, — se voru alipí ori langa Alt — ori lenga Jung — saxeni, ori lânga d. Zaminer.

O, Zaminer, Zaminer! Pentru ce nu au românii unu Zaminer? Diogenes mai de trei luni cauta cu lumin'a diu'a mare dupa unu Zaminer romanescu! carele sa fi trentitu pre més'a verde in alu doilea catu alu universitâtiei unu proiectu adeveratu liberalu sî dreptu, cá celu putienu dela elu sa invetie insii românii, streinii sî regimulu, ce vréu românii. Sî asiá altu campu nu avemu, de a ne esprimá voinli'a!

Censorius.

Eveneminte politice.

Aici in locu decurgu desbaterile universitâtiei fundului regiu. Vre o câtevu notitie scurte amu adusu sî noi despre densele. De unu tempu in cóce acele au inceputu a avé o insemnatate mai mare, din causa ca ele se ocupa cu cestiunea privitória la organisarea municipale a acestui teritoriu. Valurile desbateriloru au ajunsu la o inaltime mare. Diferite proiecte se presentara la desbaterea generale afara de alu comissiunei emise anume spre acestu scopu. Cei siese deputati români, ce se afla astadi in universitate au pledatu prelânga proiectele cele mai aprópe de a fi numite liberale.

Cu privire la cele din afara aflâmu ca se vorbesce, ca sî statulu nostru va avé unu representante la serbarea triumfale in Berlinu.

Din Parisu vinu sciri triste. Cetatea acést'a se afla in potestatea comissiunei centrale. Dupa sciri mai nóue au cursu deja sânge in Parisu. Anarchi'a si dupa acest'a prussianii amenintia de nou pre francesi. Se vorbesce ca Napoleonu prin agenti platiti inca aru fi amestecatu in turburârile ce se desfasiura pâna acum in Parisu, cari inse sî potu aruncá taciunii loru aprinsi sî in alte pârti, spre a aprinde resbelulu civile.

Diet'a Ungariei.

Siedinti'a din 13 Martie. Presiedinte: Somssich.

Protocolulu siedintiei trecute se autentica. Presidiulu anuncia mai multe petitiuni, cari se tramitu comissiunei petitiunarie.

Ministrulu Szlávy ascerne spre desbatere unu contractu de amicitia sî comerciu cu republic'a Guatemala, unu contractu de comerciu sî navigatiune cu Spani'a sî proiectulu de lege pentru unu contractu cu Sacsoni'a privitoriu la imbinarea drumului de feru. Se voru tipari.

Dupa aceste respunde ministrulu Szlávy la unele interpelatiuni, pertru noi de putienu interesn. A. Csiky presinta unu proiectu de conclusu, prin care sa se oblige ministrii, a respunde in restempu de 15 dile la ori sî care interpelatiune. Se va tipari.

Referintele comitetului petitiunariu, In. Hajdu, presinta programulu 39 a petitiuniloru resolvite de comitetu. Se va tipari sî distribui.

La ordinea dilei sta a trei'a cetire a proiectului de lege despre cumperarea galeriei eszterhaziane. Se cetesce sî primesce definitivu.

Urméza raportulu comitetului petitiunariu despre petitiunile care se contienu in programele n. 28, 30, 33, 34, 35, 36, 37, sî 38; petitiunile aceste parte se iau spre sciintia, parte se transmitu ministriloru respectivi.

Siedinti'a din 14 Martie. Presiedinte B. Perczel. Protocolulu siedintiei precedinte se cetesce sî autentica. Deputatulu Dr. Gr. Patruban ascerne o petitiune, care se tramite comissiunei petitiunarie.

A. Lazar presinta unu proiectu de conclusu, prin care cas'a sa aviseze pre minist. de comunicatiune, a veghiá cu tóta energi'a cá drumulu transilvanénu de ostu sa se cladésca in intielesulu art. de lege 45: 1868. Se va tipari.

Se mai resolvescu unele afaceri neinsemnate sî apoi se incheia siedinti'a.

Siedinti'a din 15 Martie a casei deputatiloru o deschide vicepresiedintele St. Bittó la 12 óre. Protocolulu siedintiei precedinte se autentica, presiedintele anuncia mai multe petitiuni incurse, care se transmitu comissiunei petitiunarie.

I. Schvarz interpeléza pre ministrulu de cultu si instructiune in privinti'a publicarei dogmei de infalibilitate in mai multe diecese.

Referintele K. Széll presinta proiectulu de lege compusu de comitetulu financialu despre bugetulu a. 1871. Se va imprime sî tramite sectiuniloru spre pertractare.

La ordinea dilei sta raportulu comitetului financialu despre titul'a neresolvita a acoperirei estraordinarie, care se referesce la vinderea unoru particele din bunurile statului. Comitetulu propune a nu se vinde cea ce se sî primesce.

Incheierea siedintiei la 1/2 2 óre.

Presiedintele Somssich deschide siedinti'a din 17 Martie a casei deputatiloru la 10 óre. Protocolulu siedintiei precedinte se autentica. Presiedintele anuncia mai multe petitiuni, care de odata cu cele ascernute de deputatii I. Hodosiu sî Irányi se transmitu comissiune petitiunarie.

Referintele comitetului centralu, K. Széll, presinta raportulu despre legea bugetului. Raportulu se va imprime sî pune in siedinti'a de mâne la ordinea dilei.

Referintele comitetului centralu, Lad. Sségyényi, presinta rapórtele despre proiectele de lege privitóre, la contractele de tradare cu regatele Sivedi'a-Norvegi'a, Itali'a sî republic'a Francia, la creditulu suplementariu pentru provisoriulu administrativu in Fiume sî inmultirea judiloru la tabl'a regia. Rapórtele acestea se voru tiparí sî pune dupa resolvirea bugetului la ordinea dilei.

Referintele com. centralu, A. Pulszky presinta raportulu despre proiectulu de lege relativu la instructiunea elementaria a adultiloru. Se va imprime sî pune la ordinea dilei.

La ordinea dilei sta bugetulu casei pentru lun'a Martie. Se votéza cu 81,050 fl 8 xr

Incheierea la 3/4 1 óra.

Siedinti'a din 18 Martie. Dupa finirea formalieloru interpeléza Pavlovics pre presiedintele ministriloru, are cunoscintia ca unu caletoriu francesu, cu numele Victor Jean s'a tienutu in Agram o luna de dile in carceru sî ca voiesce ai dá satisfactiune?

Emericu Stanescu indrépta câtra ministrulu de interne trei interpelatiuni. Elu intréba adeca, din ce causa e postulu unui vice-notariu intr'unu satu românescu de lânga Versietiu din Augustu neocupatu; ca voiesce in fapta a denumi de comite supremu pentru comitatulu Aradului pre unulu care nu e nici românu nici nu cunósce limb'a românésca; sî in fine din ce causa se citéza pre pasapórte principatele dunarene deosebitu cá Moldavi'a sî Valachi'a.

Interpelatiunile se tramitu ministriloru respectivi.

St. Eder presinta unu proiectu de resolutiune, prin care sa se aviseze ministrulu de justitia a ascerne câtu mai ingraba proiectulu de lege despre abrogarea beneficieloru regalie, cá sa se póta resolví, inca in sessiune curgatóre. Se va tipari.

Presiedintele ministriloru, conte Andrássy, presinta cele cinci legi despre honvedime sanctionate de M. Sea, câtu sî legile despre responsabilitatea sî pensiunarea judiloru. — Aceste legi se promulgara indata.

Dupa aceste se deschide desbaterea generale despre proiectulu de lege relativu la bugetulu pentru 1871. Cá referinte alu comissiunei centrale fungéza K. Széll, care prin o vorbira scurta recomânda proiectulu spre primire.

Horn face objectari contr'a tocmitatiei compunerei bugetului; 'lu combate inse K. Széll sî

ministrulu Kerkapolyi cu ce legea se priimesce cá basa pentru desbaterea speciale. In desbaterea speciale face Irányi la titul'a: „Participarea Ungariei la spesele comune“, propunerea:

„Cas'a sa-si esprime reprobarea, ca regimulu n'a intervenitu la negotiarile de pace in favórea Franciei“. Iokay, Tisza si Ivanca vorbescu contr'a si accentuéza interesulu Ungariei la unirea Germaniei. E. Simonyi vorbesce pentru propunere; densulu afirma ca regimulu a fostu terorisatu din partea Russiei.

Cetimu in „Tr. Carp.“ dela 7 ale curentei:

„Gazet'a Bursei din Berlinu“ publica urmatórea declaratiune a doctorului Strusberg:

Câtra redactiunea „Gazetei Bursei din Berlinu“.

Domnule Redactoru! In editiunea de séra a gazetei d-vóstre, din 7 Martie, se gasesce urmatórea depesie din Bucuresci:

Bucuresci, in 6 Martie sér'a. „Raportulu comissiunei insarcinata de camera cu afacerea cuponului de platitu a cailoru ferate române, s'a publicatu astadi in limb'a româna. Elu imple 31 de colóne ale „Monitoriulu Oficialu“. Desbaterile in camera asupr'a acestei afaceri voru incepe mâne. Comissiunea a declaratu ca numirea dlui Ambronu cá comisariu alu statului aru fi fostu ilegala; testulu pre obligatiuni n'aru fi conformu cu actulu de concessiune; guvernulu n'are nici o directa obligatiune câtra posesorii de obligatiuni pâna nu va fi primitu liniele terminate ale cailoru ferate, si prin urmare n'aru fi obligatu de a platí cuponulu lunei lui Ianuarie.“

Crediendu ca acésta depesie reproduce cu esactitate cuprinderea esentiala a raportului, prin acést'a mi se da ocasiunea a esplicá claru printr'o declaratiune in gazet'a d-vóstre, positiunea mea in privinti'a acestei afaceri.

Cestiunea de care o vorb'a, se despartiesce in dóue positiuni cu totulu deosebite un'a de alt'a, si este in interesulu posesoriloru de obligatiuni de a o despartí cu strictetia.

Eu sum pre de e parte intreprindiatoriu alu cailoru ferate române, si sum in acésta calitate in relatiune si in socoteli cu guvernulu românu. Credu ca amu lucratu ceva si ca amu implinitu óre-cari datorii; dara dupa parerea mea, guvernulu românu in deosebite importantie n'a indeplinitu obligatiunile sele câtra mine. Guvernulu românu este de o alta parere si din acést'a s'au ivitu diferintie, a câror'a solutiune este numai unu lucru intimu intre mine si guvernu, care pre de o parte aru trebuí sa adauge la fondulu de construtiune alu platiei ulterióre séu pre de alta parte aru puté sa lu oblige, de a pune la dispositiunea guvernului banii necesari pentru plat'a dobedîloru.

Tóte acestea nu atingu intru nimicu interesele posesoriloru de obligatiuni, fiindu ca pre fia-care obligatiune s'a garantatu oficiale prin delegatulu ministeriului de financie alu României, directorulu ministeriului, domnulu Winterhalder, cu subscrierea sea propria si cu punerea de sigiliu alu statului urmatórele:

„Guvernulu românu garantéza posesorului acestui titlu alu drumului de feru, o dobânda anuala de $7\frac{1}{2}\%$. Acést'a garantia incepe dela emiterea obligatiuniloru, si continua nepreschimbatu totu timpulu duratei concessiunei de 90 de ani, calculati cu ncepere din diu'a deschiderei liniei Galati-Roman.“

In conformitate cu actulu de concessiune cu dat'a Bucuresci, 21 Septembre 3 Octomvre 1868.

Declaratiunea comissiunei de ancheta, care precum speru nu va fi aprobata de camera, nu corespunde cu circumstantiele, câci imprumutulu s'a facutu pre bas'a unei legi a tierei, si d. Ambronu a functionatu numai cá comisariu, adeca spre a intretine relatiunile intre guvernu si mine, si de aceea este cu totulu indiferentu pentru cestiunea de fatia. Datori'a guvernului este recunoscuta de câtra autoritatea competenta româna prin iscalitura.

Testulu obligatiuniloru este conformu cu acelu alu concessiunei si recunóscerea inscrisa pre fiacare obligatiune, nu mai lasa nici o indoiéla asupra cuprinderei. Me abtienu de ori-ce critica asupr'a votului ce a datu comissiunea camerei, fiinduca camer'a nu se mai póte ocupá cu acésta afacere; câci dupa ce odata o lege votata cu participarea ei a devenitu perfecta, este numai o cestiune executiva, spre a se aplicá. Schimbarile dese a ministeriloru in Români'a au fostu, cu parere de reu, caus'a de nu s'a pututu terminá nici o cestiune cu autoritâtile competente. Abia se reesi a se prepará veri-o lucrare pentru a fi tractata, ca altu ministeru se presentá alu cari'a probleme principali cá reflusu alu fluctuatiuniloru politice din Camera, erá de a pune in indoéla si de a desaprobá ceea ce au facutu séu a voitu sa faca predecesorii sei. Din nenorocire si cestiunea cailoru ferate, destinata a face fericirea tierei, si care prin terminarea a unui resou de aprópe 70 de mile, produce deja efecte folositóre, a devenitu o cestiune de partida, in care s'au pusu la o parte cu totulu atâtu interesele calei ferate, precum si acele ale intreprindietoriului. Speru, ca ministeriulu actualu, va adoptá unu punctu de vedere mai independintu! celu putinu speru acést'a! Pana atunci, adeca pana la implinirea acestei sperantie, si pana candu guvernulu românu si va implini in totalu tóte obligatiunile sele câtra mine, si fiindca in momentulu de fatia cestiunea se afla intr'unu studiu variatu, pentru ca guvernulu românu a desavuatu pre comisariulu seu care a subscrisu declaratiunea dela 31 Decembre, nu potu face altu de câtu a declará, ca numai guvernului românu imcomba datoria de a plati dobândile pentru obligationile guvernului, cari se afla in circulatione, si nici de cum mie; si ca pentru mine numai atuncea esista unu motivu d'a me ocupá cu cestiunea de fatia, déca proprietarii obligatiuniloru m'aru autorisá de a starui cá guvernulu românu sa si implinésca datori'a sea mentionata catra detentorii de obligatiuni; care detentoru resulta pentru guvernu, fâra alta conditiune, din garanti'a dobândiloru cari incepu din diu'a emissiunei obligatiuniloru pana la terminulu prevediutu in textulu obligatiuniloru.

Déca guvernulu românu crede ca are pretentiuni in contr'a mea, — este liberu sa le radice; insa nu esista nici-o indetorire a concessiunariloru câtra detentorii de obligatiuni, si prin urmare este chiaru in interesulu loru de a luá guvernului românu possibilitatea de a se pune la adapostulu pretentiuloru cari crede ca le are vis-a-vis de mine, séu de a gasi unu pretestu in acele prentiuni; in casu cându guvernulu aru avea acestu scopu; (unu lucru ce nu-mi vine a crede in interesulu onórei guvernului.)

In ori ce casu, aceste cestiuni numai atunci potu deveni existante, dupa ce guvernulu va recunósce obligatiunea sea de a plati dobendile.

Obligatiunile câiloru ferate române cu $7\frac{1}{2}$ la suta, suntu emise cá efete de statu, si la acésta emissiune au contribuitu concessionarii numai cá nisce agenti ai satului. Ei n'au nici unu interesu la resultatulu câiloru ferate, afara de o provisiune asupr'a produsului esploatarei. Atâtu folosulu câtu si amortisarea suntu numai si numai in favórea

---

FOISIÓRA.

In vagonu.

Umorésca.

Liberu dupa I. Rosen.

„De acum me numeru intre cei morti, iubitiloru!“, striga posessorulu Valeriu Vulturescu cându intrá in societatea nóstra, „plangeti si ve tânguiti, imbracati-ve in sacu si cenusia, daru nu me compatimiti, câci am moritu fericitu.“

„Vai nóue,“ am strigatu cu totii imbraciosindu mortulu celu voiosu, carele dupa o absentare de 14 dile numai atunci se presentà in societatea nóstra. „Dar spune-ne“ striga capitanulu nostru Crâmpitia, unu doctoru de filosofia care erá celu mai perfectu in betîa, „cum ti s'a intemplatu nenorocirea, grabesce, si nu lasá sa ne torturamu atât'a.“

„Ei bine, ascultati cu totii, si faceti si voi cá mine,“ dise Vulturescu, si toti ne-amu asiediatu in giurulu mesei bine provediute, avendu fiacare d'a drépt'a cate o luminare aprinsa, adeca cate unu pocalu de tocaiu, sa ne mai tréca de necasu, si ascultamu la vorbele mortului fericitu.

Inainte inse de a reproduce naratiunea lui, me simtiu detoriu a dá lectoriloru unele desluciri necesarie in obiectulu acest'a. Societatea, in midiloculu carei'a se presentà Vulturescu, custá din 15 membri, cari au fostu odinióra conscolari, si cari pre lânga tóta diversitatea conditiuniloru, in cari se aflau, nu poteau se-si uite de colegialitatea si de amiciti'a loru de candu au fostu studenti. Acestia, amesuratu unei invoieli, se adunau in tóta septeman'a de trei-patru ori la unu otelu insemnatu — de si nu chiaru cum e „Grand Hotel de Kikiriki“ de aici din Sabiiu — 'si petreceau cu mancari si beuturi, vorbindu despre tóte, numai despre afacerile si ocupatiunile, ce atingu pre fiacare in parte nu le erá permisu a amentí nemicu. Unulu cá acest'a se pedepsea cu o mulcta de bani anamita, cu care apoi in fiacare anu se arangiá unu prandiu pomposu, la onomastic'a cutarui membru dupa etate. Societatea acést'a constá din morti si vii. Vii erau cei oltei, adeca neinsurati, iéra morti se considerau cei co au luatu asupra-si jugulu casatoriei, cari dupa opiniunea loru, suntu numai umbrele loru proprii, numai nisce creaturi fara corpu.

Dupa ce lectorulu scie acum pentru ce se numerá Vulturescu intre cei defuncti, ne potemu intórce la naratiunea lui, reproducendu-o precum urméza; elu incepù:

„Cu 14 dile inainte de ast'a me aflám, dupa cum sciti, pre carulu de focu catra Vien'a. Aveamu acolo se-mi implenescu o afacere fórte placuta. Mi morise o matusia, care me facù erede preste 50 mii fl.; spre fericirea mea nu o cunosceamu, si asiá n'amu avutu a versá lacremi dupa dins'a. Me duceam dara la Vien'a se-mi primescu ereditatea acést'a. Erá mai se remanu de caru, sunase dejá 3 óre candu amu intratu in porticu. Conductorulu me indesà intr'unu cupeu, locomotiv'a sufla si noi plecàmu. Erá cám rece. Io me invelescu cu mantau'a, me razemu intr'unu anghiu si esaminezu persónele, ce erau cu mine. Insa fiendu vagonulu fórte pucinu iluminatu n'amu potutu observá decâtu trei figuri cá nisce mumie, dintre cari cu dóue eramu fati'a in fati'a iéra a treia 'si luase o positia tare comóda langa mine. Toti taceau, eu inca nu prea avému apetitu de conversàri. Inchisei deci ochii si me incercai se adormu. Abiá caletorisemu cateva minute, cându un'a dintre figurile ce erá vis-a-vis de vecinulu meu, dedù deodata unu tîpetu, si esclamandu „impertinentule“ 'si parasesce loculu si se pune chiaru vis-a-vis de mine Vecinulu murmurà unu „pardonu,“ eu stamu uimitu vediendu ca toti se uitau la mine. Vocea prima cu tóte ca erá iritata, totusi erá fórte frumósa, si a proportione, amu conchisu ca trebuie se vina dela o persóna femeiasca incantatoria. Si nu m'am insielatu: Preste pucinu me agraesce visaviulu. Te rogu d-le, dise cu voce tremuranda, ia-me sub scutulu DTale. „Domnulu acest'a,“ aretandu spre vecinulu meu, me urmaresce cu o impudentia ne mai audita, de cându m'a vediutu in sal'a unde amu asceptatu pana la suirea in vagonu. Si asiá e de nedelicatu, incâtu . . . .“

Io mesuru pre vecinu din crescetu pâna in talpi, si respundu: „n'ai nice o téma te aperu“.

„O! nu me temu de locu“, respunse ea, „in casu de lipsa me sciu folosí de manile estea, cari de multu dorescu se vina in conflictu cu fisonomi'a acestui impertinentu, déra me temu de unu scandalu, ce n'aru fi corespundietoriu portarei unei dame.“

„Dómn'a mea“, gangavi strainulu, „te asiguru ca eu“ —

„Tacere“ apostrofà dam'a, déca vrei sa te scusezi, atunci poftesce a te adresá câtra domnulu acest'a“.

„Dómna, me tractezi cá pre unu copilu“, respunse iritatu vecinulu meu, „poftimu maniera.“

„Domnulu meu, su silitu a te provcá se dai pace domnei“, dîsei eu, „câci ori ce atacare me atinge pre mine, cá pre aperatoriulu ei“.

„Pucinu mi pasa“, murmurà elu, altfeliu de aperatori casuali suntu fórte suspecti“.

„Erá sa nebunescu de mania, esti unu nerusinatu domnule, i dîsei, trebuie sa te indereptu..“

„Ast'a e prea multu, ceru satisfacere“, dîse elu furiandu-se, si l'amu vediutu ca i scanteiau ochii prin intunerecu.

„Ti voiu dá satisfacere, dîsei totu in acelasi tonu, ori câudu si unde vrei“.

„Bine, atunci la statiunea prossima murmurà elu, si si intórse faci'a de câtra mine.

„Nu vei face acést'a, dlu meu“, dîse cu unu tonu dulce visaviulu meu, „mi-aru parea fórte reu, déca pentru mine ti s'aru intemplá vre-o nenorocire“.

ernului românu, sî obligatiunile aveau numai rea ce li se dedese si li se puté dá prin garanti'a rnului românu.

Comunicatiunea despre votulu emisu de coiunea camerei, me indémna, pentru a me feri de rpretatiuni gresite sî cereri nefundate, — de declará in modulu celu mai positivu ca, cu tóte amu avutu intentiunea a face sacrificii personali ru inlaturarea dificultâtiloru momentane la plat'a bândiloru, insa incercarea din partea camerei române sî a unoru personage politice din Români'a de a se sustrage indatoririloru câtra posesorii de obligatiuni, me silescu a declará spre aperarea onórei mele, cum ca eu, vis-a-vis de pubilcu n'amu nici o obligatiune la plat'a dobândiloru, sî nu o recunoscu in nici unu modu, din contra trebuie sa indreptediu pre detentorii de obligatiuni cu cererile loru numai câtra guvernulu românu, câci elu este singuru celu obligatu. Déca déra nu se va urmá cu plat'a din partea guvernului nici acum'a la terminulu celu hotaritu, atunci se voru uní posesorii acestoru obligatiuni spre sustienerea drepturiloru loru, sî voru fi siliti a constitui o autoritate, care in acordu cu representatii diferiteloru tieri, alu caror'a supusi suntu interesatii, va negotiá cu guvernulu românu, sî in casu de trebuintia va putea face demarsiele necesarie.

Câtu despre creditulu tierei, este adeveratu ca administratiunea financiara in Români'a, lasa multe de doritu, sî se póte intemplá casulu cá guvernulu românu sa se gasésca in nisce dificultâti financiare trecatóre; dar nu trebuie sa scapamu din vedere ca proprietatea statului românu valoréza pentru 1 $^1/_2$ miliarde de franci, pre cându detoriele statului, insusi cu obligatiunile câiloru ferate — nu facu nici jumetate de miliardu, câci tier'a este fórte roditóre, isvórele ei voru fi inca mai productive prin câile ferate, sî proprietatea statului cresce din ce in ce in valóre.

Opiniunea mea este dara, ca déca posesorii obligatiuniloru voru stá nemiscati sî hotarâti pre acestu singuru punctu de vedere justu, adeca ca obligatiunile suntu garantate de guvernulu românu, cu care intielesu ele au fostu sî primite de publicu, atunci lumin'a se va face sî afacerile voru deveni mai simple, fiindca atunci cererile detentoriloru de obligatiuni se voru indreptá câtra acea autoritate, care singura este obligata la plat'a dobândiloru, sî care este totu d'odata in deplina stare de a indeplini detori'a sea. Câtu despre mine, nu voiu lipsí de a contribui cu cea mai mare buna vointia spre a ajunge la acestu scopu. Dr. Strussberg.

Romani'a.

Au vorbitu in fine sî cei doi fosti ministri pre cari i asceptá cu nerabdare publiculu sa se esplice, unulu a fostu ministru amicu alu constitutiunei sî cel'a-laltu fostu ministru alu statului din 2 Maiu; celu dintaiu d. Ioanu Bratianu, autorulu concessiunei sî alu actului aditionale secretu, sî celu de alu doilea d. Michailu Kogalniceanu acusatu de câtra raportulu comissiunei camerei ca aru fi primitu sa se faca advocatu alu companiei nemtiesci.

Dumnélui a abordatu cestiunea intr'unu modu abile, declarandu mai intaiu ca de si i s'a propusu sa se insârcineze cá advocatu cu procesele companiei representata prin doctorulu Strusberg, n'a potutu primi acésta insarcinare, din causa ca nu voiá sa-si intrerupa de locu actinnea sea politica, la care aru fi trebuitu sa renuncia, sî ca in loculu seu a recomandatu pre reposatulu Al. Cociu: apoi a luatu in critica acusatiunile ce s'au adusu de comissiune contr'a ministerului din care a facutu sî dumnélui parte, sî dupa ce a observatu in trécatu ca raportulu in locu d'a servi interesele statului, serva interesele lui Strusberg, pre câtu timpu se acusa prin trensulu ministri ca ei au incuviintiatu tóte calcârile de concessiune in favorulu concessionariloru, a spusu ceea ce scie invocându circumstante atenuante.

A spusu d. Cogalnicénu cum numirea lui Ambron nu se póte imputá ministerului din care a facutu dumnélui parte, pentru ca acestu Ambron erá destinatu, inca de pre cându se votá concessiunea, sa aibe missiunea de comisariu alu guvernului românu la Berlinu, sî ca dumnélui a sciutu despre acést'a, intrebându chiaru pre Strusberg, care i a respunsu la obiectiunea sea ca comisariulu strainu va fi o garantia pentru capitalurile nemtiesci.

A probatu apoi d. Cogalnicénu ca din numirea lui Ambron nu a resultatu nici o calcare de constitutiune, pentru ca comisariatulu de la Berlin nu se póte numi functiune, care, spre a fi ocupata de unu strainu, urmá sa se faca o lege speciale, ci trebuie sa se numésca missiune simpla intr'o afacere cá durata scurta; comisariulu dela Berlin a fostu ceea ce se numesce in englesesce agentu financiaru, sî nici a priimitu veri-odata léfa din budgetu; comisariatulu lui Ambron spre pastrarea sî emiterea obligatiuniloru Strusberg este asemenea comisariatului d-lui Grant, care sî dumnélui streinu nu s'a numitu in urm'a unei legi speciale agentu controlatoru alu Românie la Londonu pentru batarea monetei de arama.

A mai aretatu apoi, in ceea ce privesce acusatiunea ca s'aru fi schimbatu textulu concessiunei pre obligatiunile confectionate pentru a dóu'a óra cu emissiunea din Bucuresci, ca obligatiunile nu indatoréza pre statu, ci pre concessionali la plat'a dobândiei, sî cetesce sî textulu obligatiunei pre contr'a-pagin'a obligatiunei; iéra pre pagin'a I. a obligatiunei nu se reproduce nici unu articulu din legea concessiunei pentru cá sa se póta sustiene precum face raportatorulu ca s'a alteratu textulu cutâroru articuli din concessiune.

Dupa acést'a d. Cogalnicénu a venitu la propunerea urmatóre care se depusese la biurou, sî a aretatu ca nu este constitutionale a se votá prin simpla majoritate darea in judecata a ministriloru, séu sequestrarea averei loru, sî a facutu apelu la respectulu acestei constitutiuni din partea acelor'a cari se dau dreptu aperatori ai ei, pentru cá nu prin acést'a sa se dea dreptu sî altor'a sa o violeze.

Camer'a, luându in consideratiune raportulu comissiunei insarcinata cu cercetarea cestiunei Strussberg sî expunerile facute de guvernu in acésta privintia;

in urm'a discutiuniloru urmate;

Declara:

I. Ca obligatiunile drumului de feru fiindu esmise de concessionarii Strussberg et compania in numele loru propriu, statulu românu nu este obligatu in nici unu pasiu sî câtra nimeni la altu-ceva de câtu a asigurá concessionariloru neajunsulu venitului neto pâna la 7 $^1/_2$ la suta la capitalulu nominale din diu'a priimirei drumului de feru, conformu concessiunei;

II. Ca acésta concessiune fiindu o lege, guvernulu este invitatu a pâdi cu sântienia strict'a ei aplicatiune;

III. Ca din capitalu in numerariu, ce concesionarii si-au procuratu prin obligatiuni emise de densi, restulu preste cele eliberate conformu art. 9. din concessiune, fiindu destinatu numai pentru construirea cailoru ferate sî cá garantia pentru terminarea intregului reseu, acestu resu in numerariu, produsu din vendiarea obligatiuniloru sa se

---

„Astfeliu eramu incurcatu intr'unu duelu pentru o dama, pre care nice nu o cunósceamu, ce e dreptu presupuneamu ca e frumósa, insa nu eramu siguru fiindu-ca, de o parte, erá intunerecu iéra de alt'a, ea erá bine invelita. Cu tóte estea simtiamu o simpathia, o inclinare spre dens'a, resolutiunea ei mi placù tare sî me bucuramu de aventur'a mea, fâra a sci pentru ce".

„Intr'aceea amu ajunsu la statiune".

„Pausa de 5 minute", striga conductorulu.

„Poftiti! Domnule", disei câtra vecinulu meu, sî m'amu datu diosu din vagonu. Elu sî iá t a s c'a d e c a l e t o r i e, (geamantulu) si mi urméza numai de câtu. Fâra se i pese de mine ceva, se duce la vagonulu mai de aprópe sî face semnu sa se sue in elu. Eu dupa densulu. Lu apucu de mâna, sî dicu: Ce faci domnule? poftesce . . .".

„Ce vrei dle", me intréba elu, sî se incércea se scape".

„N'ai dîsu ca la statiunea mai de aprópe —

„Me voiu sui in altu cupeu, firesce asiá am dîsu", me intrerupe elu numai de câtu. De altmintrea mai convenimu, aici e biletulu.

Mi puse o harthia in mâna, se sue in vagonu iéra eu me intorsei la alu meu, câci conductorii erau gat'a. Visaviulu meu vediuse, deschidiendu usi'a tóta intemplarea mea sî ridea asiá de frumosu sî placutu, incâtu trebuiá se-mi propunu a fi constantu, sa nu cadu in erórea vecinului meu pre care-lu spedasemu. Me trantîi in anghiulu meu sî me incercaiu a descifrá biletulu croului necunoscutu. Mi succese. Amu cetitu: Ionu Sioimescu, recomenda vinu de tóta speci'a. Rideamu in pumni, de stá sa-mi sara crerii, pentru aventur'a ce erá se incurce in lupta sangerósa pre un'a dintre cele mai inocente creaturi, pre unu vendietoriu de vinuri. Mi s'a parutu ca vecin'a mea se mira vediendu-me ca ridu asiá dintr'odata, deci ie tinsei biletulu, sperandu ca dóra si va dá indereptu velulu se-i potu vedé faci'a ce me facea sa fiu asia curiosu. Dar' m'amu insielatu, ea nu-si ia velulu de pre facia, cí pune biletulu frumusiel in tasca, mi tinde man'a sî 'mi dîce: „Ti multiumescu, dle, ca mai scapatu de acestu individu molestu". — Ddieulu meu, ce manutia . . . micutia sî mólo cá de matasa . . . ai fi potutu-o stringe — pâna la inviarea mortiloru, sî n'ai fi datu de vre-unu osutiu. „Sî asiu fi strensu-o bucurosu, dar' ce-si potea inchipuí dam'a de mine, mi-asiu fi perdutu totu creditulu cá aperatoriu sî ast'a nu o voiamu, pentru câtu bunu e in lume. Asiá m'amu multiumitu stringendu-o fórte pucinu sî i-amu lasatu mânuti'a, de sî me dorea fórte tare. —

„O de asiu fi potutu vedé, óre suride, sî eramu asiá de siguru ca suride, catu erá de siguru ca eu eram confusu, eu V u l t u r e s c u eroulu invingatoriu dintr'atatea amoruri. Amu tacutu fiindca nu scieamu ce se dîcu. — Ea inse vrea sa-i mai tréca de uritu caci incepù acusi: Unde caletoresci Dnule. —

„Catra Vien'a."

„E bine, asiá caletorimu de impreuna."

„Dauna" murmurai eu.

„Asiá dar' ve pare reu," me intrerupse ea. Ast'a nu e prea galantu."

„Dauna ca nu caletorimu dîu'a continuai eu," sî me incercai a strabate cu ochii prin velulu ei.—

„Pentru ce," intrebá ea, „chiaru nóptea se póte bucurá omulu de o societate placuta, déca nu poti dormi, précum mi se intempla mie."

„E adeveratu" disei eu, „déca inse nu vedi nimicu precum se intempla aci, de unde se-ti iai unu sugetu frumosu de conversare. Arom'a unei conversari este schimbarea fecei, trasurile fecei suntu adese unic'a norma a mintiei.—

„Ah! Dta vrei se-mi vedi faci'a," dîse ea ridiendu, „d'a, vedeti, acést'a a voitu-o sî acelu impudentu de care ne-amu scapatu acumu."

Sî elu a voitu acést'a?" o intrebai confusu o! eu nu voiescu. Ce me interesèza pre mine faci'a Dtale!"

„Risulu ei indata me facù atentu de nebuni'a ce amu esprimatu. Trebuiamu sa me coregu, asiá amu inceputu din nou: nu rideti domnisiora."

„Suntu veduva," respunse ea.

„Asiá dara nu rideti stimata dómna," continuai eu, „din contr'a trebuie se ve-asiguru ca faci'a D-vóstre me intereséza fórte multu, sî ca m'ati deoblegá multu, déca mi-ati concede, déca mi-ati permite, se vi-o potu vedé catova momente. Celu pucinu barem câtu caletorimu impreuna."

„Acést'a nu-ti potiu permite, Dlu meu," dîse ea cu viosia, „sî pentru ce?" Ce va folosí déca 'ti place séu nuti place faci'a mea, déca ti place, me vei lingusi sî mi vei fi molestu, de nu-ti place vei adormí sî ierasi nu-mi cade bine, mai bine se fiu necunoscuta sî la tóta intemplarea vei profitá".

„Déca inse te-asiu lingusí, cu tóte ca esci acoperita cu velu?" intrebai eu.

„Nu poti se o faci", me parodieza ea, ti lipsesce sujetulu".

„Se probamu", respunsei eu cam iritatu, „o! m'asiu poté sî inamorá in Dvóstra, ba, v'asiu puté luá sî in caseto ia".

„Numai pre 'ncetu, incetu, Domnule", respunse suridiendu angerasiulu meu, „dóra nu vei face vr'unu romanu in vagonu".

„Cum nu? ast'a e nou, unu ce interesantu, mie mi place ce e interesantu. Sa probamu"

„Cum voiesci se 'ncepi?" intréba ea.

„Sa punemu ca amendoi suntemu intro societate. Dai cu ochii de mine, si'ti cam placu".

„Sa te vedu odata", dîse ea glumindu, „Bine", continuà dupa ce s'a uitatu la mine „nu esci uritu".

„Dt'a mergi la o amica, sî apoi intrebi, cine este acelu barbatu interesantu?"

„Ascépta, ascépta", me intrerumpe ea. Nu vorbimu de interesantu. Io intrebu, cine e acelu teneru, cam frumusielu?

„Amic'a acést'a, continuai mai departe, „o suplinescu eu". (Finea va urmá)

stranfereze la unu institutu mai mare de banca sî cu mai mari garantii conformu concessiunei.

IV. Ca déca acésta transferare aru deveni de faptu impossibile, guvernulu sa urmarésca pre d-nii Jaques, Ambron sî Strussberg et consortium, pentru restituirea numerariului, sî totu de o-data sa ia mesura de asigurare asupr'a averei tuturoru ministriloru insarcinati cu executarea legei, sî cari prin negligentia sî prin lipsa de controlu, au facutu impossibile restituirea acestui numerariu, s'au pusu in periculu asigurantiele ce avea statulu pentru terminarea resoiului concedatu.

V. Ca pentrn ori ce alte daune aru resultá pentru plata, din calcârile constatate de comissiune a legei de concessiune, ministri ce au fostu insarcinati cu aplicatiunea ei suntu civilimente responsabili.

(Semnati): N. Fleva, Eug. Statescu, N. Voinov, R. S. Campiniu Al. D. Holban, Candiano Popescu, B. Radian, I. V. Andrianu, I. G, Gâlca, V. A. Holban, C. F. Robescu, C. Braescu, D. Tacu. C. Caramaliu, Sacalof, Dimancea C. Racovitia. Ch. Magheru, C. T. Grigorescu, R. Mihaiu, P. Gheorghiade, A. Lazarescu S. Beloescu, C. Mihaescu, N. R. Locusteanu, C. Fleva, G. Leca, Eug. Ghica, Teodoru Dobrescu, D. C. Lupascu, N. Serbanescu, C. Th. Ghitescu, I. Radovici.

Discursulu d-lui Cogalnicénu a fostu aplaudatu in unele pârti cu multa caldura de câtra adunare, mai cu osebire in partea aceea unde d. Cogalnicénu se declara respundiatoriu cá ministru pentru numirea lui Ambron despre care a sciutu, voindu a imputá prin acést'a d-lui Bratianu negarea ce a facutu actului seu propriu, prin declaratiunea sea ca n'a sciutu nimic'a despre numirea lui Ambron.

Noi nu vomu dice nimic'a altu in acestu punctu, de câtu numai ca tristu lucru este ca unu ministru constitutionale sa dica „nu sciu, n'amu vediutu," cându e vorb'a despre o numire pentru care elu insusi este respundiatoriu, sî gloriosu lucru este ca unu ministru care a inclinatu o-data spre guvernamentulu personale sub care respunderea nu póte fi sea directu, sa dica: sciu sî iau respunderea cutârui actu!

In urm'a d-lui Cogalnicénu n'a mai vorbitu nimene, pentru ca s'a inchisu discutiunea, insa s'a iscatu o alta discutiune fórte aprinsa, cându s'a comunicatu camerei ca majoritatea comissiunei compusa din d-nii Fleva, Holban, Robescu sî Sihleanu s'u pronunciatu pentru propunerea de urmârirea ministriloru, cari au aplicatu concessiunea, contr'a opiniunei minoritâtiei compusa din d-nii Const. Bosianu, N. Ionescu sî Blaranberg, care a fostu: a se dosparti cestiunea financiara de cestiunea politica d'o camdata, resolvându-se mai intâiu cea financiara, sî apoi separatu cea politica.

De aci au nascutu desbateri cari nu mai semanau decâtu a dispute inversiunate, apostrofâri ale unoru membri ai majoritâtiei asupr'a altoru membri majoritâtiei cari reculau inaintea unei calcâri flagrante ce se facea constitutiunei prin partea politica a acestei propuneri, din cari a resultatu rumperea d-lui Nicolae Ionescu de vechii sei amici dîsi liberi sî independinti, sî cari inaintea d-sele acum nu mai erau de câtu partisani pasionati, cari voiau tragerea la respundere a ministriloru intr'unu modu partiale, scutindu pre cei mai vinovati, pre autorii premeditatori ai desastrului financiaru cu care ne amenintiá Strusberg, pre d-nii Roseto-Bratianu, sî tragendu la respundere numai pre acei'a cari au fostu siliti sa aplice o asemenea concessiune.

Aceste desbateri au fostu caus'a ca nu s'a potutu votá Vineri nici un'a din propunerile ce erau depuse la biurou de câtra diferiti deputati, sî s'a mai discutatu sî astadi tóta siedinti'a, dupa ce se inchisese discutiunea.

Astadi a fostu sî mai gravu lucru: tumultulu, furtun'a a facutu mai impossibilu desbaterile, a facutu sa se suspende chiaru siedinti'a, sî iritatiunea a impinsu pre unulu din deputati ce sustienéu propunerea de urmarirea numai a ministriloru cari au aplicatu concessiunea pâna a face chiaru apelu la vendeta publica contr'a acestoru bieti ministri insultati in modulu celu mai nedemn pre câtu erá sî de eslusivu.

Nu putemu spune lucrulu mai in amenuntu in numerulu acest'a, pentru ca faptulu dîlei de astadi ne a lasatu intr'o confusiune adânca; in numerulu viitoriu insa vomu dá amenuntele.

Acum iéta numai resultatulu votului: s'a pusu mai intâiu la votu propunerea de urmarirea ministriloru ce au aplicatu concessiunea sî s'a respinsu cu majoritate de 69 voturi contr'a a 52 voturi pentru; s'a pusu apoi la votu o propunere de trecere la ordinea dilei motivata pre increderea ce se esprima ca guvernulu se va adresá la arbitri in cestiunea concessiunei, iéra camer'a nu va prejudecá cestiunea respunderei ministeriale prin trecerea la ordinea dilei, sî s'o adoptatu acést'a cu 56 voturi contr'a a 8 voturi sî a 4 abtineri.

Iéta resultatulu a treisprediece dîle de lunge sî fortunóse desbateri!!! „Tr. Car."

Varietâti.

*** Siepte individi ucisi prin unu revolveru cu 6 focuri. Rochefortu aduce in noulu seu diuariu „Le mot d'ordre" o seria de anecdote picante. Un'a dintre acelea e urmatórea: Unu capitanu de franctireuri probabile unu urmatoriu a d. de Crac (care e unu Minchhausen francesu) narà de curendu intr'o societate un'a din aventorile ce a avutu la inceputulu resbelului. „Inchipuiti-ve; erá nópte, stamu singuru la panda intr'o tufa, n'avému alta arma de câtu unu revolveru cu siese focuri. Asceptamu unu detasiementu de inimici, fâra a sci din câti fetiori constá acest'a. De odata audu numai cum se misca nainte, atunci descarcu tóte siese focurile odata . . . Urmà o tacere adenca. Lun'a se ridica incetu pre orisonu; io esu din panda a fara sî vedu siepte cadavre intinse pre pamentu". — „Lasa-te, lasa-te", striga unu ascultatoriu, ce nu voiá se credia, „siepte cadavre cu unu revolveru cu siese focuri!" — „Pre onóre erau din gard'a natiunale, toti siepte insurati. Unulu din ei morise de bucuria, vedindu ca cade socru-seu".

*** Copii belicosi. Din Americ'a se istorisesce: La fortulu Dodge, Jowa, se delectau mai multi copilandri in jocuri de resbelu, sî cá „prussi" nevalescu asupr'a unui sîru de siopruri cu fenu, cari representau o fortarétia francesa. Prussii cucerescu fortaréti'a, sî cá sa-si resbune cameradii cadiuti o sî aprindu. Totu fenulu se prefacù in cenusia, precum sî o siura cu tóta provisiunea, de fenu, paie etc. Dóue case inca numai cu mare necasu se scapara de focului mistuitoriu. „Beligerantii" insa fâra deosebire de „francesu" séu „prussu" au fostu aspru pedepsiti de câtra parintii loru.

*** Unu scandalu mare bisericescu s'a intemplatu in 10 Martie in Rom'a dupa cum se scrie fóiei germane „N. Fr. Bl." acestu scandalu a fostu in biseric'a numita a lui „Isusu"; in susu numit'a dî predicà in acést'a famosulu patern iesuitieu Carei, carele 'sî permise nisce astufeliu de espressiuni atacatórie, ordinarie, contr'a Italiei, guvernului italianu sî chiaru contr'a persónei regelui incâtu publiculu iritatu 'sî manifestà pre facia nemultiumirea sea. Iesuitulu infuriatu, aprindiendu-se sî mai tare prin acést'a, merse mai departe — numí pre contrarii sei berbanti — sî de odata sarira mai multi auditori sî lu provocara a parasí amvonulu numai de câtu; de óre ce acest'a debacà sî mai tare contr'a loru, nevalira asupr'a amvonului, altii s'au cercatu sa lu apere, asiá s'a escatu unu conflictu formalu in biserica, incâtu in cea mai mare graba au trebuitu sa se aduca unu despartiementu de „bersaglieri" din casarm'a cea mai de aprópe, câroru le succese abiá a restabili ordinea, arestându cati-va turburatori. Toti cei bine simtitori s'au iritatu pentru scandalulu acest'a contr'a urzitoriului lui, contr'a fanaticului jesuitu, iéra guvernulu e decisu a lu pedepsi cu cea mai mare rigóre conformu legiloru.

*** (Ordinatiuni in Russi'a pentru portulu evreescu). In Varsiovi'a s'a publicatu in 6 c. unu rescriptu alu Tiarului, care contiene ordinatiuni in privinti'a portului israeliti'oru sî israeliteneloru din Polonia. De curiositate vomu reproduce aci cateva puncte: „Evreiloru nu li este permisu portulu polonico-evreescu, esceptiunandu-se rabinii."—„De vesmentele interdicte se tienu: rocurile lungi de metasa sî brinelu, cingatori, caciule de piele sî chipie mici de metasa, pantaloni scurti, etc. etc."—„Perciunii suntu stríctu opriti, barba e permisu se pórte numai cei ce primescu portulu rusescu. Celoru ce au imbracaminte germana nu li iertatu a portá barba.

„Jidaneloru nu li e permisu a portá turi, invelitóre, pantofi colorati etc. raderea cresc, sî altele."—„Contralucratoriele se voru vis, politi'a in presenti'a barbatului séu a vreunui tagenu."— De altmentrea acestu decretu, est dinariu numai s'a renoitu, fiindu ca se trage din tempulu Tiarului Nicolae; la tóta intempla — rusescu. *)

*) Asiá aru trebui sa urmeze sî regimulu din B. resci, vrendu sa curetie partea moldava de murdaría R.

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei parochie Uroiu sî fili' Carpinisiu, in protopresbiteratulu gr. or. alu Ioagiului statatóre din 153 familie, se escria concursu pâna la [illegible] Aprilie 1871.

Emolumentele suntu:

1, Casa parochiala cu gradina de legumi,

2, Venitulu stolare, sî 102 ferdele (a 22 cupe) cu cucuruzu sfarmatu,

3, Portiunea canonica: a, dóua locuri araturi de 4 cara cucuruzu, b, trei locuri araturi la olalta de 4 ferdele semanatura de grau, c, un'a curechiste de 1000 fire de curechiu, d, dóua cimiteriuri cu pomi sî de unu caru de fanu

Doritorii de a ocupá acést'a statiune au sa astérna concursele loru instruite in sensulu statutului organicu, la scaunulu protopopescu in Hondolu, pâna la terminulu prefiptu.

Hondolu in 10-lea Martie 1871.

Cu contielegerea comitetului parochialu.

Basiliu Piposiu.

(22—1) Protopr.

Nr. 8954 civ. 1870.

Edictu.

Subscrisulu comissariu face prin ast'a cunoscutu: ca cerendu Ionu sî Dobr'a Borci'a din Saliste sub midilocirea advocatului Dr. Ioanu Borci'a, prin harthi'a loru de praes. 24 Novemcre 1870. Nr. 8954-civ. vendiarea realitâtiloru lui Michaiu Rosic'a de pre hotarulu Salistiei spre incassarea pretensiei restante de 140 fl. v. a. c. s. c. dela cestu din urma, magistratulu Sibiianu cá tribunalu sî oficiu de cause funduari prin conclusulu seu dela 8 Decembre 1870 st. n. a incuvintiatu acésta vendiare.

Subtu vendiarea acést'a s'au trasu urmatórele pamenturi ale lui Mihaiu Rosic'a, spre scopulu susu atinsu dejá zalogite sî pretiuite, sî anume:

1. loculu de aratu „in Barbosi" Nr. top. 7973 de 996 □° in pretiu de 100 fl. v. a.
2. loculu de aratu „din drumulu Amnasiului" Nr. top. 7193 de 1162 □° in pretiu de . . . . . 130 „ „ „
3. livadi'a „din Mogoróde" Nr. top. 6099 de 170 □° in pretiu de . . 16 „ „ „
4. gradin'a din Saliste Nr. top. 3009 de 209 □° in pretiu de . . . 140 „ „ „

Licitati'a acestoru realitâti s'a statoritu la 8 Maiu st. n. cá la 1-mulu terminu; iéru cá terminu II. s'a defiptu alu 3-lea Iuniu st. n. 1871. la 10 óre inainte d. a. in cancelari'a comunala din Saliste.

Conditiile subtu cari se dau susù semnatele pamenturi suntu urmatórele:

1. Musiterii de aste realitâti voru depune pre més'a comissariului ca vadiu 10% din pretiu.

2. Aste pamenturi se voru vinde sî unulu câte unulu sî si de a valom'a; la terminulu 1-mu numai preste, la alu 2-lea sî subtu pretiu.

Cumperatoriulu va respunde diumetate din pretiulu de mezatu in terminu de 8, diumetate inse in terminu de 14 dîle dupa licitatia la man'a comissariului subscrisu.

4. Faptic'a posessiune sî folosire a pamenturiloru cumperate, sî o va acuirá cumperatoriulu numai dupa ce va fi respunsu intrég'a suma de cumperatu.

Creditorii hypotecari, cari nu siedu cu locuinti'a in Sabiiu séu aprópe de estu orasiu se provóca totu odata cu estu edictu, cá sa si puna la loculu deregatoriei vichili, spre a i representá la impartirea baniloru scosi din vendiare sî cá sa le indice pâna la terminulu de vendiare numele sî locuinti'a, câci la din contra li se va pune exoffo unu curatore, cá representante. Mai in urma se aviséza toti acei'a, carii socotescu ca aru poté sa aréte vre-unu dreptu de proprietate — de prioritate séu alte pretensiuni la realitâtile zalogite, — se aviséza a si substerne actiunile loru pretensive oficiului funduariu susu amintitu negresitu in terminu de 15 dîle dela diu'a, in carea s'au publicatu mai in urma edictulu — de sî nu li se va fi intimatu anume incunosciintiarea despre licitatia — câci la din contra astufeliu de actiuni nu voru impedecá procederea esecutiei; iéra pretendentii se voru avisá singuru numai la sum'a de vendiare, carea va prisosí, dupa ce se voru fi acoperitu alte pretensiuni liquide.

Sabiiu 19 Martie 1871,

I. Maximu

(21—1) cá comissariu de licitatia.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a sî tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a tóiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/4 cr. v. a.

Nru 22. ANULU XIX.

Sabiiu, in 18/30 Martiu 1871.

Unele observatiuni privitóre la organismulu scóleloru nóstre confessionale.

De-óre ce educatiunea e factorele celu mai poternicu, prin care se nobléza insusirile omului ce lu facu intru adeveru aceea, ce trebuie sa fie, pentru d'a fi chipulu sî asemenarea idealului de perfectiune, dupa a cârui chipu e ziditu, pentru aceea e datorinti'a fie-cârui poporu, ce voiesce inaintarea sea in cultura sî prin trens'a asigurarea esistintiei sele nationale, ca sa se ingrigésca cu deosebire pentru educatiunea sea.

Noi românii traindu in impregiurârile aceste vitrige, aruncându-ne fortun'a sub unu regimu, a cârui tendintie cu privire la noi suntu mastere, déca voimu sa ne tienemu de spiritulu tempului presentu sî sa progresamu in cultura dimpreuna cu elu, trebuie sa ne cautâmu unu scutu, unu radîmu care sa aiba destula basa morale sî garantia legale, cá sub aripele sele aparatóre sa ne potemu ingrigi pentru educatiunea nóstra nationale. Statulu care e sub ocârmuire straina, amu potea dice mai opusa natiunei nóstre, nu ne garantéza nici decâtu cultur'a câtra care nedîuimu, sî asiá nu ne remane in privinti'a acést'a altu scutu sî altu radiemu de câtu biseric'a, care fiindu natiunala a fostu totodéun'a fidela natiunei sî o a portat'o cá intr'unu vehiculu printre stencele cutropitorie ale seculiloru de trist'a aducere aminte.

Constitutiunea bisericei nóstre gr. or. sî cu deosebire organismulu ei presentu au aflatu midilóce, garantate prin legile tierei, cu care sa-si conduca singura trebile séle scolare, ce singure numai suntu apte de a inaintá cultur'a poporului.

Petrunsu d'acésta inalta missiune, congresulu nationalu bisericescu tienutu in a. trecutu in Sabiiu a sî facutu dispositiunile necesare ca scólele nóstre pre basea statutului organicu sa fie ferite de cursele ce se punu din partea organeloru regimului spre a se desnationalisá.

Senatele scolastice-eparchiale ale deosebiteloru diecese prin operatulu congresului: „organisarea provisoria a invetiamentului nationalu confessionalu in metropoli'a gr. or. a românîloru din Ungari'a sî Transilvani'a“ au primitu insarcinarea a pune in lucrare dispositiunile acestei legi bisericesci scolare.

Cum voru fi dispositiunile deosebiteloru consistorie spre a pune in lucrare acésta lege confessionale — scolastica sî spre ai garantá resultatulu doritu, tempulu ne va aretá.

Pana atunci insa e datorinti'a deosebiteloru consistorie diecesane, cá sa nu intârdieze a aduce in viétia legea provisoria adusa de congresulu nationalu bisericescu sî a veghiá pentru practisarea acelei.

Consistoriulu aradanu, dupa cum ne spune „Albin'a“ Nr. 15 cam tardioru (!?) a facutu dispositiunile necesare pentru practisarea acelei legi, a impartitu dieces'a in deosebite inspectorate sî a denumitu inspectorii scolari, a facutu o instructiune pentru inspectori la cercetarea scóleloru sî promite in § ultimu din aceea instructiune cum ca la celu mai de aprópe sinodu eparchialu se voru face propuneri pentru rebonificarea viaticului sî a diurneloru inspectoriloru scolastici, cari pâna atunci insa voru implini functiunile loru impuse gratuite, fâra onorariu,

Fiindu-ca ori ce lucru, care e cá sa fie bunu, se aiba durata sî se fie folositoriu scopului pentru care se face, trebuie sa se faca cu privire seriósa la tóte impregiurârile, ce obvinu sî ce potu sa obvina la practisarea lucrului cestionatu; asiá credu ca nu va fi de prisosu a face in scurtu óre-si cari observatiuni individuale la dispositiunile aduse de consistoriulu aradanu in privire la organisarea sî sustienerea scóleloru nóstre confessiunale, cu atâtu mai multu, cá celelalte consistore ale metropolici nóstre, câudu se voru apucá de astfeliu de dispositiuni privitóre la scólele nóstre, sa nu le tréca cu vederea circumstârile, dupa care trebuie sa ne acomodâmu.

Consistoriulu nostru aradanu dupa ce imparte tóta dieces'a in 32 de inspectorate, denumesce inspectori scolari prin deosebitele districte scolare, parte dintre mireni parte dintre preoti, sî i provóca pre acesti'a prin § 18 din instructiunea B) Nr. scol. 44 1871 cá de o cam data sa si implinésca functiunile gratuitu câci sinodulu celu mai d'aprópe, va face dispositiuni pentru d'a li se rebonificá viaticulu sî diurnele.

Frumóse sî folositóre dispositiuni aceste a maritului consistoriu aradanu, déra déca suntu ele sî totu atâtu de practicabile e alta intrebare.

Nu s'a luatu in bagare de séma la formarea aceloru dispusetiuni fostii inspectori scolari de pâna acum, cari au fostu protopopii respectiveloru tracturi; ba ce e mai multu, loru prin unu circulariu deosebitu multiaminduli-se pentru ostenelele de pâna acum'a din causa, ca suntu prea tare ocupati cu oficiulu loru protopopescu, li se da chiaru demisiunea. Sî pre cine au denumitu de inspectori in loculu loru? s'au denumitu mireni cari toti suntu in oficiu sî s'au denumitu preoti, cari iérasi 'si au oficiulu loru preotiescu. Nu negu cumca acesti noi denumiti inspectori nu aru fi mai zelosi sî mai ingrijitori pentru scólele confessiunale, cá multi dintre protopopi; insa negu aceea cumca le voru iertá loru impregiurârile, le va iertá loru oficiulu celu pórta, care oficiu e alu regimului, ce e contrariu scóleloru confessiunale, se petréca de mai multe ori septemâni intregi in inspectoratulu loru. Se voru duce dnii amploiati sî preoti sa calatorésca din comuna in comuna pre la scólele confessiunale pre spesele loru, cari sî fâra de aceea suntu mari prelânga venituri mici? Dara consistoriulu le promite diurne sî viatice, care li se voru votá cu ocasiunea sinodului celui mai procsimu.

Insa sinodulu de unde sa voteze astfeliu de diurne sî de viatice? au dispune elu de fonduri anumite pentru scopulu acest'a séu a preliminatu regimulu spre scopulu acest'a vr'o suma? Eu de-si nu sciu cu siguritate, déra nu credu nici un'a nici alt'a, ci suntu convinsu, ca va potea numai aceea dispositiune sa o faca, ca diurnele sî viaticile inspectoriloru scolari séu sa se adune prin colecte de buna voia dela poporu, séu prin repartitii pre sufletele crestiniloru séu sa se solvésca din lad'a bisericei, unde scól'a nu are astfeliu de lada séu fondu.

Cumca nici un'a din aceste dispositiuni, ce aru poté face, sinodulu diecesanu, nu servesce spre inaintarea poporului in cultura, in starea sea materiale sî spre consolidarea in credintia, ne aréta esperinti'a in tóte dîlele.

Poporulu nostru pre lânga cultur'a lui de astadi sî pre lânga starea lui materiale atâtu este de ingreuiatu cu contributiuni de buna voia, cu repartitii sî inca apoi ce e mai multu cu darile statului ce crescu din anu in anu sî cu alte greutâti comunale, incâtu déca constitutiunea bisericésca celu putienu nu lu va mai crutiá cu contributiuni, atunci nu lu va multiami nici de câtu traiulu in biseric'a constitutionale, câci va incepe a dice, cum audiu a se esprimá in dîlele aceste unu omu, cu ocasiunea unui sinodu parochialu: „De ce sa ne mai adunamu la sinóde, sa ne mai ingreunamu sarcinile, anu cu sinodulu se inmulti plat'a crisnicului, acum a dascalului, pre anulu viitoriu cine scie acui léfa se va propune iérasi a-o inmulti.“ Pre lânga aceea se facu colecte pentru ajutorirea bisericiloru sî scóleloru serace de prin deosebitele pârti ale tierei, se facu colecte pentru asociatiuni sî pentru teatrulu nationalu, repartitii dupa sufletele sî avere se punu pentru diurnele sî viaticele membriloru ce mergu in totu anulu pre la sinódele diecesane sî pre la congresulu nationalu, pre la sinódele protopopesci si scie Ddieu câte sî mai câte dari de buna voia sî de sila, sî apoi unde e sustienerea familiei sî de unde sa se mai puna sî câte unu fileriu in cas'a de pastrare cá reserva pentru dilele negre. Sî apoi presté tóte aceste sa mai vina sinodulu diecesanu sî sa mai impuna bietului poporu, cá sa mai plateasca deosebitu si diurnele inspectoriloru scolari, de câte ori au acéstia placere séu — le impune datorinti'a a esi in inspectoratele loru; au nu se va inderetnici poporulu atunci sî mai tare, au nu va dori in nesciinti'a sea, cá amaginduse de a scapá de atâtea contributinni sa-si abandoneze scólele confessionale si sa le lase preda regimului, care apoi siguru va fortiá pre poporu la contributiunile la care acum este indemnatu d'a se supune de buna voia? ba ce e mai multu in fati'a rîvnei de proselitismu din partea altoru confessiuni in desperatiunea sea sî va abandoná sî credinti'a stramosiésca, a cârei constitutiune 'lu silesce la atâtea sarcini.

Mi va imputá póte cineva ca suntu pessimistu de presupunu acést'a despre poporulu nóstru; insa de-si fatia cu impregiurarea acést'a asiu vrea sa fiu; totusi, dorere, dupa viati'a poporului ce ni se arata in tóte dilele, nu suntu, ci cele espuse suntu triste adeveruri. Pentru ce inse au datu maritulu consistoriu aradanu demissiunea fostiloru de pâna acum'a inspectori scolari, adeca protopopiloru? au nu si-au implinitu ei dupa cuviintia datorintiele loru fatia cu scólele confessionale, au n'au debututu ei dimpreuna cu inspectoratele supreme scolare bisericesci pentru de a remané scólele impreunate cu biseric'a atunci câudu inteleginti'a româna mirenésca sî cu deosebire amploiatii mari de statu sub tempulu regimului provisoriu sî incordau tóte poterile, ca — sa scota scólele din mânile popiloru sî sa le puna sub ingrijirea regimului de atunci. Câudu autaritâtile bisericesci atunci n'ar fi avutu destula energia intru aperarea scóleloru confessionale, acum scie Ddieu unde amu stá cu scól'a; amu vedea prin scolutiele nóstre satesci póte nemesiuti scapatati sî idioti, cari cu salarie bune s'ar îngrasiá din spinarea poporului pentru servitiulu de alu corupe celu putienu, déca nu lu póte magiarisá.

Concedu ca póte unii din domnii protopopi, parte din caus'a multeloru agende ale oficiului, parte din alte cause, nu sî voru fi implinitu totu d'aun'a fatia cu scól'a datorinti'a asiá pre cumu s'aru fi cuvenitu, insa inspectorii nou denumiti, au nu suntu sî ei amploiati, óre n'au sî ei oficiuri, dupa care 'si castiga panea de tóte dilele, sî care cu deosebire trebuie sa le jaca la inima? Cine ne garantéza ca ei voru fi mai buni inspectori scolari, cá protopopii sî preotii cari pre langa conservarea bisericei sî a nationalitatei primo gradu suntu chiamati a conservá sî independinti'a scóleloru nóstre confessionali sî suntu chiamati sî potu lucrá mai multu pentru ele cu atat'a mai tare, deórece oficiulu loru e independentu, si suntu ómeni liberi, ómenii poporului, pre câudu amploiatii suntu sî trebuie sa fia, ómenii regimului care la ocasiune póte sa le faca sî pressiune, déca din politica celu putienu nu se voru nasuî a cochetá cu regimulu.

Apoi sa lasu esperinti'a cea mai mare a protopopiloru d'a umblá cu poporulu sî d'alu induplecá la scopuri folositóre, acesti'a esu prin tractulu sî prin inspectoratulu loru fara diurne sî fara viatice speciale scolare, deórece ei si altmintrea suntu indetorati asi cercetá bisericele, a revidiá socotélele bi-

sericei etc. cu care ocasiune totu d'aun'a cercetarea scólei au fostu prim'a ocupatiune. Eata pre langa celelalte fofóse d'a lasá pre fostii pan'acum inspectori scolari pre protopopii, in implinirea agendeloru scolare, aici este sî folosu materialu, caci se crutia celu putienu poporulu d'a nu mai plati viaticu sî diurnu deosebitu scolariu in vr'o cateva renduri pre anu; câci fia inspectori scolari ori sî cine, protopopii ex oficio totusi voru esí prin districtulu loru la visitatiunea canonica sî sî voru incasá putienulu ce—li se cuvine in locu de spese de calatoria.

Dara abstragendu dela aceste, unde e increderea poporului nostru tieranu in amploiatulu, carelu mustra cu rigórea legei, candu se infatiosiadia inaintea lui, séu in protopopulu carele neavendu alta putere e chiaru silitu sa 'lu intempine cu cuvinte dulci sî mangaiatóre parintesci.

Din aceste considerante deci, eu, cá persóna privata, nu aprobezu dispositiunile marit. consistoriu aradanu fatia cu demissiunarea protopopiloru dela ispecti'a scolara sî denumirea altoru inspectori noi sî sum convinsu ca impregiurârile memorate nu suntu de desconsideratu la sustienerea scóleloru nóstre in caracterulu loru confessionalu sî la intarirea poporului in credintia si moralitate. N. Pr.

Sabiiu 18/30 Martie 1871.

Barbatulu românu, care competase la inaltulu ministeriu ung. alu culteloru sî instructiunei publice pentru loculu vacante la facultatea juridica din Sabiiu, s'a respinsu cu cererea sea sî s'a inlocuitu acestu locu cu unu sasu, dupa cum ne anuntia „Buda-Pesti Közlöny“.

De posede acestu sasu insusirile recerute, spre ai fi possibile, de a propune unu studiu atâtu de insemnatu, precumu e dreptulu civile austriacu, séu nu, ast'a impregiurare pare ca n'a prea batutu la cumpen'a vointiei inaltului ministeriu, pentru ca déca purcedea cu ocasiunea ocupârei acestui locu de la punctulu acel'a de vedere, cá sa inlocuiesca pre D-rulu Krainz cu unu barbatu, care si-a facutu studiile juridice la unuiversitâti renumite germane cu succese escelente, atunci sasulu trebuiá neconditionatu sa recéda suplicantelui Dr. românu.

Acésta respingere putemu sa o dicemu cu parere de reu — semnifica invederatu, ca brazd'a de diferintia nationale a sfereloru mai inalte, nu numai ca n'a inceputu a se angustá, dar amenintia a cascá din dî in dî totu mai pustia.

Acestu refusu depriméza argintulu viu din termometrulu liniscitu alu simtiriloru nationale de pre partea romanésca — spre regretarea acestei'a — adencu suptu punctulu de geru, fatia cu sferoidele invescute de colori esclusivu magiare si se simte gróz'a, cá nu cumva mai multele casuri de feliulu acest'a astufeliu repetite sa i aduca pre acesti ciclopi magiari politici pré târdiu la brazd'a, unde sa dica sî ei numai in sine, cum dice sasulu: „Mintea românului cea de pre urma.“ Firesce e possibile ca póte sa arunce mintea sanatósa a ocârmuirei statului ungurescu vin'a la astf liu de succese nefavorabile pentru petentii români asupr'a neghióbei passivitâti a unei fractiuni de români, inaugurata la 7 sî 8 Martie 1869 in Mercurea.*)

Sî objectivu sî subjectivu privitu lucrulu mintea politico — morale a ori sî carui cetatianu de statu, carea nu s'a innecatu pâna acumu in pessimismu sî n'a sicnitu pâna acum de locu despre vr'o desperare in puterea nepreocupata, drépta, aequa sî morale a ocârmuitoriloru statului ungurescu, va sci sa'si iee astu feliu de incidentii regretabili **ad notam**, nu pentru cá sa amenintie cu astufeliu de notitie, ci cá sa le pastredie de suvenire, spre a infruntá printr'insulu pre acei chauvenisti, cari nu inrosiescu a vorbi la lumea larga mereu de egal'a indreptatire iéra in midiloculu casei loru a se uitá preste umeri la acei'a, cari se incaldiescu la acelu sóre alu patriei, de care suntu incalditi sî ei netrebnicii. Cato.

Evenemінte politice.

Fluctuatiunile politice dincóci de Lait'a s'au retrasu iéra in marginile ordinarie de cându s'a incheiatu desbaterea asupr'a propunerei lui Iranyi. Acésta propunere indreptata in contr'a politicei observate de guvernu in decursulu resbelului franco-prussianu, a produsu discursuri infocate dara sî interesante in diet'a ungurésca. Dintre deputatii unguri, nascuti jidovi sî crescuti nemtiesce, s'au pututu audí laude asupr'a nemtiloru incâtu se paré ca mâne voru porni acesti'a pre Dunare in josu câtra Constantinopole. O cuventare au resunatu intre paretii dietei ungaresci, carea contiene unu adeveru politicu in sine. Adeverulu acestu politicu e „mergerea nationei magiare mâna in mâna cu cea româna“ pronunciatu de deputatulu românu Babesiu. Paguba ca discursulu ce contiene adeverulu e o aparitiune in privinti'a cronologica nu la loculu seu; acum a aflatu dlu respectivu acestu adevaru? Mai departe, tem'a acést'a dictata de situatiunea geografico-etnica sî de alte interese civilisatórie nu se deplini in modu mai esauriabile cu date statistice, istorice politice etc. spre a avé mai puterica influintia asupr'a dietei sî asupr'a opiniunei publice. . —; este insâ sî o morala politica, intre a cârei pârti se afla sî consecuenti'a.

Afara de dieta sa lucra la desfiintiarea confinieloru militari sî la provincialisarea loru. Esecutarea desfiintiârei, respective provincialisâreise va intemplá prin organele militarie esistente; prin acést'a se voru incungiurá neplacerile ce se aru puté nasce din trecerea militariloru confiniari la starea civile.

Influinti'a eveneminteloru celoru sangeróse petrecute intre natiunile cele mai mari din Europ'a, a trebuitu sa se respandésca mai departe de câtu se intinde teritoriulu tieriloru natiuniloru ce purtara resbelu intre sine. Asiá in Elveti'a indata dupa incheierea preliminarieloru de pace nemtii s raini, in mani'a loru de a tiené festivitâti impreunate cu mancare sî beutara, fâra de a luá in consideratiune ca convine elvetianiloru neutrali séu bá astfeliu de demustratiune, se punu sî provóca unu scandalu, ce a constatu mai multe vieti de ómeni.

Totu asiá cetimu ca se incercara sa faca in Bucuresci in 10 Martiu, in loculu celu mai principale alu capitalei. Din câte cetimu, aci li s'a spusu in mai multe renduri, ca déca ei voru sa faca serbatóre nationale, sa o faca in unu locu mai retrasu, pentruca românii aru luá fest vitatea nemtiasca dreptu de o insulta provocatoria, pentruca nemtii scin ca ei nutrescu simpathia naturale pentru francesi cá pentru fratii loru de un'a sî aceeasi familia. Tóte in desiertu, se vede ca insolenti'a a mersu asiá de departe, incâtu a cautatu provocarea in adinsu. Sî asiá s'a intemplatu de indata dupa ce s'a adunatu óspetii nemti in sal'a Slatineanu, s'au adunatu multime de ómeni, carea au bombardatu cu pietri ferestrile salei sî a impedecatu serbarea. Nici politi'a, nici militi'a n'a potutu scuti de multime sal'a de bombardâri, cari au duratu pâna dupa mediulu noptiei. Vieti de ómeni nu s'a periclitatu; vre-o câte-va contusiuni de patu de pusca sî de alte objecte sî vre-o câti-va individi arestati a fostu sfersitulu ospetiului intreruptu sî demonstratiunei provocate.

Ministrulu insa a trebuitu sa-si dea demissiunea sî a dóu'a di Romani'a avea unu ministeriu. L. Catargiu-Mavrogeni Costaforu-N. Cretiulescu. Eri aflaramu ca sî camer'a e disolvata si Domnitoriulu numai cu dictatur'a voiesce a mai guverná.

---

*) Noi vorbeamu pre atunci mai cu crutiare de passivitate sî totusi ce ni se respunde? R.

FOISIÓRA.

In vagonu.

Umorésca.

Liberu dupa I. Rose n.

(Capetu.)

„Ea e un'a dintre acele amice bune, cari caluniéza bucurosu sî au numai acelu interesu, ca vorbescu mai multu cu intentiune rea cá buna.

Ve este o amica buna si cá atare ve spune: tinerulu celu interesantu e V. Vulturescu, proprietariu, cu stare bunisióra, i placu petrecerile sî e cam risipitoriu, sî de cum-va nu-'si capeta o muiere, carea sa lu iá de scurtu, 'si va pradá tóta averea. D-ta, firesce, ti inchipuesce ca a i fi o astfeliu de socia“.

„Pardonéza-me, ast'a nu mi intipuiescu“, respunse dam'a, „la asiá ceva nu cugetu de locu, ci intrebu mai departe, co inima are tinerulu? Amic'a medisanta de siguru mi va spune adeverulu.“

„Se intielege“, respunsei. „O Ddieule“, esclama ea, inima, inima are mai multa cá câtu e de lipsa. E tare simpaticu, i fugu ochii in tóte partile, sî de si nu se scie nemicu pana acumu despre elu, totusi se vorbesce fórte multu. Se dice ca aru fi tare intimu cu actricele, sî o Ddieule, se scie, ca aceste nu suntu vestale“.

„Amic'a cea buna, ce e dreptu, are intentiune rea, déca nu vorbesce adeverulu, respunse ea cu picu, ce ati respunde la vorbele ei Dle Vulturescu?“

„Cam asiá e, stimata dómna,“ i-amu respunsu crucisiandu-mi manile. Amu statu in multe relatiuni de amoru dara n'amu iubitu nice odata, acum sciu mai antâiu ce este amorulu sî déca nu v'amu cunoscutu mai de multu, me rogu sa me scusati“.

„Inca totu nu me cunósceti,“ respunse surindiendu dam'a mea.

„Ba ve cunoscu“, stringai aprinsu, sî me 'ncercai ai apucá mân'a. Ve cunoscu inim'a, ve cunoscu spiritulu. Natur'a aru fi gresîtu fórte, déca nu v-aru fi inzestratu sî cu o facia placuta. Tóte celelalte le voiu aflá. Eu amu adeca in societatea numita unu amicu, care ve cunósce fórte bine. Pre acest'a lu representati Dvóstra. Speru acum, ca unu amicu va fi sinceru catra amiculu seu“.

„Parola! de siguru“, respunse dam'a, sî 'mi intinse mân'a, pre care acum o strinsei cu mai multa amicabilitate cá prim'a data. Apoi o intrebu fâra a o lasá de mâna: Cine e dam'a cea atâtu de frumósa, care vorbesce cu domnisiór'a betrânitiósa de colo? O cautatura atâtu de geniale n'amu vediutu de multu.“

„Visaviulu meu se incercá mai nainte de tóte a sî eliberá mân'a sî dise: „Bunulu amicu nainte de ati respunde ceva, trebuie se-si aiba manele libere“.

„Nu se póte“, respunsei eu seriosu, m'amu dedatu, de comunu, a tiené multu de mana pre amici sî amice“.

„Déca voiesci sa remanemu amici, trebuie sa te desveti de acést'a“ replica ea cu seriositate comica:

„Déca poftiti . . . respunsei eu, sî ea incepe. „Dam'a acést'a, la care de altumintrea nu potu observá nice o frumsetia particularia straordinaria, cu atatu mai pucinu spiritu, este o veduva tinera remasa dupa unu consiliariu guvernialu, care a fostu fórte betranu sî uritu, sî care din fericire morise in anulu d'antaiu alu casatoriei sale, cu acest'a se casetorise, numai cá sa nu remana féta mare“.

„Ah! vorbesci fórte reu de aceea dama frumósa“, — o intrerupsei eu.

„Sî pentru ce“? replica ea. Póte pentru ca a incheiatu o casatori'a din interesu? Cá copila seraca, pre lânga aceea frumusica, potea fi usioru sedusa de tinerii cei galanti, sî asiá sa se nefericésca cu atâtu mai vertosu cu câtu avea parinti seraci sî o inima recunoscatóre, De aceea se casetorí cu consiliariulu celu betranu, carele prin averea sea asecurase venitoriulu parintiloru ei.“

„Dar ea nu lu iubea?“

„Nu, nu lu iubea, avea insa destula taria morale ai fi fidela, a-si implení detorintiele sale, sî a nu dorí mórtea lui, n'a fostu bine?“

„Fórte bine“ respunsei sarutandu-i man'a.

„Te-ai indatinatu a sarutá man'a amiciloru D-tale?“ intreba ea suridiendu.

„Totu de un'a déca suntu de sessulu femeninu, — dara mai departe, e frumosu?“

„Chiaru frumósa nu o potu numi, respunse amiculu imaginatu, „insa nu face nice o impressiune neplacuta, — e frumósa.“

„Cam de ce etate va fi?“

„Fui! cine va intrebá o dama despre etate?“

„Daru eu intrebu pre vechiulu sî bunulu meu amicu . .“

„A, pardonu! atunci se póte intrebá. E de 20 de ani.“

„E avuta?“

„Domnule, cumu poteti . . ?

„Bine, eu-mi intrebu amiculu.“

„Iéra-mi uitasemu. Are o casa frumósa in cetate.“

„Cu atatu mai bine,“ esclamai eu.

„Negalantu . .“ replica ea.

„Nu prea, amice, asiu fi negalantu, déca asiu intrebá insa-si dam'a, mai negalantu candu te-asiu asigurá ca averea ei e bagatela, o avere pentru care 'si sacrificase tóta viati'a.“

Cu acést'a se parea a fi multiemita. „E buna?“ intrebai mai departe.

„Nu chiaru respunse ea. Iubesce aventurile, de sî de altmintrea o camu practica, sî are numai calitate neconditionatu buna. Nu vrea sa se casetorésca a dóu'a óra.“

„Ei, ce caracteru detestabilu,“ amu esclamatu numai decâtu, „trebuie sa lapedati calitatea acést'a.“

Cuventarea

deputatului Iacobu *Bologa* tienuta in universitatea din Sabiiu in 10/22 Martiu 1871 asupr'a proiecteloru pentru regularea municipieloru din fondulu regiu.

Onorata Universitate!

Eu sunt'u omulu pâcei. Pretiuescu preste mesura pacea, carea mi-o dau altii, sî me ferescu cá de focu de nepaciuirea altor'a.

Pentru aceea m'amu luptatu — vi-o marturisescu, dloru mei! — m'amu luptatu multu cu mine insumi, meditandu asupr'a intrebarei: sa vorbescu, au sa tacu la obiectulu de sub pertractare?

Eramu p'aci, mai decisu a tacea, pentru ca avuiu placuta ocasiune, de a audi escelentele vorbiri ale prea stimatiloru dni condeputati de Bausnern, Dr. Lindner, Dr. Kein, Wenrich, sî a remanea indestulitu, aflându intr'acelea o mare parte a convingeriloru mele despre obiectulu de sub cestiune espresa astfeliu, câtu dieu putienu, fórte putienu mi-a mai remasu mie de vorbitu.

Au doveditu adeca acesti domni condeputati in modulu celu mai eclatantu, au doveditu asiá, câtu nu trebuie sa demustru sî eu, ca — déca se va sustienea acelu dreptu istoricu pre care lu pretindu contrarii nostri de opiniuni, adeca partid'a sasiloru vechi, dupa planulu fauritu de câtra densii — dieu acelu poporu alu cârui fiu suntu sî eu, poporulu românu, poporulu celu numerosu — déca nu celu mai mare — din teritoriulu representatu in acésta casa, va devení din nou sclavu politicu alu unei natiuni, alu unei natiuni din fundulu regiu, din acel'a fundu, domniloru mei! care nu rabda diversitate de drepturi „non patitur diversitatem jurium".

Vreamu se tacu, cá sa nu facu — precum putui prevedea sî precum vedu — neplacere numitei partide.

Eramu sa tacu dloru mei, pentru ca nu vrému sa tulburu pacea mai tuturoru membriloru acestei onorate universitati, spunendu-ve, ca cu durere trebuie sa ve descoperu, ca pre mine nu me indestulesce n i c i u n u l u dintre cele trei proiecte aflatóre inaintea nóstra sî trase sub discussiune.

Inadusiamu in mine, oprimamu sî acésta durerósa marturisire, pentru ca nu me indoiamu nici pre unu minutu despre aceea, ca tare putieni se voru aflá intre noi, bá in intrég'a nóstra tiéra, cari dóru aru crede, sî aru cutediá se sustiena, ca acuma pre temeiulu unui'a séu altui'a din acestea trei proiecte aru p o t e a, séu chiaru aru t r e b u í sa fie sî românii din fundulu regiu mangaiati, indestuliti in privinti'a pretensiuniloru loru de dreptu.

Tacému dloru mei! sî pentru aceea, pentru ca sciu, ca ultimulu cuventu la lucrulu acest'a nu se vorbesce aici, ci ajurea, sî speru ca acel'a se va vorbí acolo cu mai putiena patima sî cu mai multa iubire de dreptate.

Taceamu dieu eu, déca nu me boldea vecinulu meu, dlu condeputatu Dr. Theil, provocându-se in vorbirea sea de eri sî la putientic'a mea activitate de deputatu alu scaunului Nocrichiului din universitatea anului 1861/2, sî déca nu me silea p r i n a c e e a la vorbire, ca d-sea s'a servitu numai de aceea parte a activitâtiei mele amintite, carea i-a placutu densului sî i-a venitu la socotéla cá apta spre ajungerea vre unui scopu; iéra de aceea parte a ei, — carea mi convine sî mie; fâra de care nu are nici unu intielesu sî nici o insemnetate ceea ce a disu dumnélui, sî carea singura esplica, lamuresce, dilucida ideile conducatóre, ideile domnitóre pre tempulu acel'a, s'a feritu cá de par'a focului.

S'a feritu dloru mei! dlu Dr. Theil, de a ve presentá intreg'a mea activitate din universitatea anului 1861/2 pentru ca facendu'o si combatea insusi prin ea asertele séle.

Se intentioná in universitatea citatului anu togma asiá precum se intentionéza acum prin dlu Dr. Theil sî consoti stricta sustienere a dreptului istoricu pre sém'a sasiloru din fundulu regiu; bá mai multu, ve spunu dloru! se lucrá pre atunci din tóte poterile maioritatei din universitate, ca tóte acelea comune sasesci din comitate care mai inainte n u s ' a u t i e n u t u n i c i o d a t a d e f u n d u l u r e g i u, sa se ia sub scutulu dreptului istoricu sasescu, sî sa se incorporédie fondului regiu.

Déra eu cá deputatu ce faceamu pre atuncea domniloru?!

Iéta ce!

Damu de o parte prea bucurosu consensulu meu la nisuinti'a condeputatiloru mei sasi, de a-si aduná tóte comunele sasesci sub o jurisdictiune nationala sasésca sî de a-si asecurá celu mai perfectu dreptu politicu pentru toti sasii din Ardealu; iéra de alta parte lucramu dupa debilele-mi poteri spre eliberarea natiunei mele de sub supremati'a straina: cereamu pentru natiunea mea cá atare acela-si dreptu, de care vreamu sa se bucure natiunea sasésca pentru sine.

Nedisputaverulu adeveru alu acestoru asertiuni ale mele iésa la lumina din votulu separatu, ca dadui eu universitatei din a. 1861/2 sî care se afla in protocolulu respectivu.

Me indatorá multu prea on. Domnulu Dr. Theil, déca ve cetea — pre cumu v'a cetitu c a t e t ó t e a l t e l e — sî acestu votu separatu atatu de aprópe de citatele dumnélui.

Elu inse nu o facù sî asiá lasa o lacuna, pre carea trebuie sa o umplu eu.

Precum deci ati permisu acelui domnu a ve ceti c a t e s i m a i c a t e, permiteti-mi, — Ve rogu! — sî mie, a ve ceti unele pasage din acelu votu separatu din 13. Martiu 1862 presentatu universitatei sî cetitu in siedinti'a ei din 29 Martiu 1862.

Cu permissiunea domniiloru vóstre cetetescu:

(Din testulu nemtiescu, traducere romanésca).

„Subscrisulu, cá membru alu comissiunei de siepte, s'a dechiaratu apriatu in contr'a conclusului obvenitoriu in proiectulu ei sub punctulu I. ad. II., care statoresce modalitatea infiintiarei tienuturiloru nationale de administratiune, sî a proiectatu alta modalitate, de a compune teritorii nationale."

„Proiectele lui nu afla consideratiune la comissiunea de siepte."

„Fiindu insa subscrisulu de firma convingere, ca proiectele lui facute in amintit'a comissiune de siepte contribuie esentialmínte la solvirea cestiunei cum s'aru potea realisá in Ardélu principiulu egalei indreptatiri nationale? se afla indemnatu a repeti aceste proiecte sî inaintea onoratei universitâti, sî in consideratiune:

„ca propunerea comissiunei de siepte, obvenitoria sub punctulu II. alu operatului ei, dupa caroa tóte comunele sasesci, care nu stau sub federatiunea municipala a natiunei sasesci, suntu de a se incorporá federatiunei acestei'a „s'a primitu sî s'a rad catu la conclusu, sî ca prin urmare t ó t e comunele sasesci aflatóre in tier'a intréga au de a se tienea de conclusule aceste de federatiunea municipala sasésca;

„ca conclusulu acest'a, care promovédia interesele natiunei sasesci, spriginesce prea poternicu aceea propunere a subscrisului:" ca tóte comunele romanesci, séu locuite in preponderata maioritate de români, sa se primésca in federatiunea romana municipala, carea are de a se face, sî se póte pretinde de catra celelalte natiuni principale ale tierei, prin urmare sî de câtra natiunea romana spre promovarea proprieloru ei interese, cu acelasi dreptu, cu care l'a adusu universitatea sasésca;

„Catra cine vorbesci, Dle,? Eu sum amiculu d-tale."

„A, pardonati-me! câci uitasemu. Ei bine, daru acum se despartu amicii . . . "

„Pentru totdeuna?" intréba ea ingrigiata.

„V'aru paré reu?"

„De siguru, mi-amu petrecutu fórte bine."

„Regretu, insa trebuie sa-ti marturisescu, ca amicii acesti'a nu se voru mai intelní nice odata. Pentru aceea insa dam'a casei, la care ne aflamu amendoi in societate, vine sî me recomenda Dvóstra: Dlu V a l e r i u V u l t u r e s c u — dómn'a —.

„Sabin'a N. . . ." continuà ea.

Me bucuru din inima, stimata dómna, ca amu avutu onóre a fi recomendatu dtale, pentru ca sémeni de minune cu fost'a mea sora defuncta, pre care o iubeamu mai presusu de tóte."

„Dara, pentru ce mintiesei?" intréba ea.

„Numai cá sa-ti potu spune la inceputulu cunoscintiei nóstre ca — te iubescu."

„Ast'a vrei se mi-o spuni?"

„Pe onóre, stimata dómna," respunsei schimbandu-mi vocea. Inca nu ti-amu vediutu faci'a, cu tóte acestea te iubescu mai multu de catu viéti'a. Inchipuiesce-ti cumu te voiu iubí, déca te voiu vedé naintea mea asiá precum mi esti acum in fantasia." Cu acestea i apucu man'a sî o gramadescu cu sarutari de sarutari."

„Ce faceti," dîse ea nu in tonulu in care vorbise pana acumu, sî si trase man'a. Mi s'a parutu ca e seriósa. Eu inca lasai la o parte glumele sî me adresai catra ea cu seriositate: „Dómna, nu'mi vei dice ca su nebunu déca ti voiu cere man'a?"

„Pentru ce? respunse ea glumindu, cugetu cà nici Dta nu'mi vei dice nebuna déca 'ti voi acordá rogare . . . "

„Dómna, me faci omulu celu mai fericitu . . .", esclamai eu, sî eramu se cadu la peciórele ei.

„Nu te grabi domnule, asculta mai intâiu conditiunile" — dîse ea dup'aceea.

„Conditiuni"? gângavii cu uimire.„

„Firesce, domni'a ta te-ai inamoratu in mine, fâra a me cunósce".

„Ba d'a, ve cunoscu prea bine. ."

„Despre ast'a vréu sa me convingu. Asculta cum. Mi vei da cuventu de onóre, ca indata ce vomu ajunge in Vien'a, nu te vei incercá sa te incunosciintiezi de mine."

„Me promitu. ."

„Dupa amédi punctu 4 óre voimu merge in Prateru séu singura, séu in societate cu mai multi. Sî déca intre tóte celelalte dame me vei aflá, sî fâra nici-o dubietate te vei adresá câtra mine, cá câtra consort'a dtale, primescu sa fiu a dtale, deórece atunci voiu fi convinsa cà te atrage inim'a cá unu magnetu câtra mine. Te invoiesci?

„Ce eramu sa facu? In sine erá intr'adeveru o intreprindere audace, cu risicu mare acést'a sî de sî avému o atragere neinvingibile câtra frumós'a mea cunoscuta necunsocuta, nu poteamu contá multu pre simpathi'a ochiloru mei, — totu a trebuitu sa me unescu cu planulu ei, de la care s'a sprimatu cà nu renuncia sub nici o conditiune. Asiá amu jocatu pre celu siguru de succesulu seu sî me nevoiamu pre câtu mi erá cu potintia a profitá din stringere de mâni, pre cari le incarcamu cu sarutari din grosulu. Stringerile acestea au sî fostu o fericire pentru mine. Cum? veti vedé mai târdiu. Cându se crépa de diua suntemu mai lânga resiedintia. Ea 'si trase frumosu mân'a de la mine, si strinse velulu bine in giurulu capului, se sgulí in anghiulu ei, asiá câtu nici idea nu'mi poteamu face despre form'a sî statur'a frumósei mele mirese. Intr'aceea ajungemu in Vien'a, Ea remane in vagonu pâna me departu de calea ferata. Tragu la otelulu E . . . Eramu tare neliniscitu pentru aventur'a ce mi se templase. N'amu mâncatu mai nimicu, de unde amu conchisu la marimea compassiunei, a suferintiei mele, câci pâna atunci, amorulu, nu-mi stricase nici odata apetitulu. Dupa prându, gatitu bine sî ciuciulitu, cá unu puiu, me grabescu la gradina. Me punu la intrata cá unu stêlpu, cu orologiulu a mâna. M'amu decisu a observá mânile tuturoru dameloru celoru frumóse, fiindu ca cu ocasiunea stringerei de mâua amu simtitu la mirés'a mea o bracieta in form'a unui catene, dupa cumu se indatinéza a portá damele de comunu, de pre care speramu a o poté recunósce' Me temému numai ca siré't'a va fi observatu atunci emotiunea mea cea placuta. Dar' m'amu superatu sî debelatu indata, câci intre 200 dame ce trecura pre lânga mine celu pucinu 199 avóu braslete in forma de catena. Batu 4 óre. O grupa mare se apropia de intrata, voru fi fostu vreo 20 dame sî domni. Le esaminamu mânile. Dar' fatalitate! tóte porta braslete, numai un'a singura nu avé nimicu. O privii odata in facia. Asiá erá de frumósa, precum mi-intipuisemu io necunoscut'a mea mirésa. De odata mo sagéta prin inima, sî mergendu spre dens'a amu prinsu-o de mâna sî me adresai câtra societatea ce stá inmarmurita: Aici amu onóre a ve recomendá in persón'a dnei S a b i n a N. . . . pré multu stimat'a mea mirésa."

„Bravo!" strigara deodata domnii, cari probalminte au fostu incunoscientiati despre totu cursulu lucrului, sî S a b i n ' a, caci ea erá, in adeveru pleca, rosindu, ochii spre pamentu, sî suferi cá coram publico se o inbracisiezu."

„Preste 8 dile amu serbatu cununi'a, sî la reintórcere revenindu in vorbire la aventur'a nóstra, me roga iubit'a mea consorta se-i spunu dreptu ca cum amu cunoscutu-o. — Eu firesce i-amu spusu ca m'amu rezimatu mai multu pre simpatia, dara mai multu amu contatu pre braslet'a pre care siré't'a nu o luase, de órece observase ca acesa o pipaescu cu intentiune."

Aici e tóta istori'a.

„Mai pórta sî acum caten'a?" intrébă prof. de filosofia.

„Acum o portu eu, respunse V u l t u r e s c u daru nu-o simtu.

Toti iau sticlele a mâna sî desiertandule pâna in fundu, canta impreuna pentru V u l t u r e c u:

„Inveci pomenirea lui." — N. P. P.

i au procuratu propriile rela-
..oru transilvane firma convingere,
..gal'a indreptatire a natiuniloru principale
.. acést'a tiara se va adeveri realisandose, sî neincrederea, invidi'a sî ur'a dintracestea natiuni se va nimici numai atunci, sî se va putea preveni ori carei anse la frecari nationale, déca se va delatură cu succesu bunu temerea de supremati'a unei natiuni asupr'a aceleialalte.

„ca acést'a din urma se va potea realisá dupa opiniunea subscrisului numai atunci, déca se va concede fiacarei natiuni singuratice din Transilvania, asiá dara sî celei române, ca sa se coadune — precum s'a coadunatu natiunea sasésca spre folosulu seu celu mai evidentu pre langa universitatea sea, sî precum se silesce ea a atrage in uniunea acést'a sî pre acelea comune sasesci, care pana acum inca nu stau sub administratiunea ei — pre langa unu centru propriu sî fatia cu celelalte natiuni de sine statatóre, sî se primésca incâtu voru permite interesele administratiunei publice — tóte comunele romanesci, sî pre cele locuite in numeru prevalentu de romani in acésta uniune, prin ce se va formá acelu teritoriu separatu nationalu pentru natiunea româna din Transilvani'a, in care aru avea de a se ingrigi de administrarea autonoma a causeloru ei proprie o deregatoria suprema a natiunei acesteia de multu ceruta, dupa esemplulu universitatii natiunei sasesci; —

„a propune:

„ca puntulu I. ad. II. sa se compuna asiá:

„La formarea teritorieloru nationale aru avea mai intaiu de a se considerá recerinti'a administratiunei, daru totu deodata a se ingrigi sî de aceea, ca dupa potintia sa se incorporedie tóte comunele Transilvaniei, locuite esclusivuminte séu in multime preponderanta de români, intr'o confederatiune municipala româna, sî sa se supuna administratiunei unei deregatorii supreme a natiunei române.“

Astfeliu de aspiratiuni avemu la a. 1861/2 dloru mei!

Astfeliu de arangiare a rolatiuniloru nóstre nationale dorému sî intentionamu eu pre atuncea, sî ve asiguru fâra de nici unu cugetu reservatu, ca o asemenea arangiare o a-si pretinde sî acum déca nu a-si prevedea, ca in lini'a prima sî cu deosebire togma dlu Dr. Theil sî consolii sei de opiniune mi s'aru opune, precum mi s'au opusu maioritatea universitatei din a. 1861/2, dicendu-mi ca „a Várós usque Boralt“ nu da nici celu mai micu petecu de locu, fie acel'a macaru câtu de romanescu;

o asiu pretinde sî acuma déca faptele domnului Dr. Theil sî consolii mi-aru fi mai lasatu vreo mica schintee de sperantia, ca me voru sprigini in nisuinti'a mea, lucrându cu mine, cu noi de impreuna, in bine intielesulu interesu alu ambeloru nóstre natiuni, spre realisarea adeveratei egali indreptatiri, spre stergerea supremației, sub care atâtu de lungu sî atâtu de amaru tempu a gemutu natiunea mea;

o asiu pretinde, domniloru mei! déca asiu avé vre-unu prospectu de reusire, sî déca legea publica, de carea amu totu respectulu, de carea voiu, sî suntu datoriu, sa ascultu, nu ne aru fi straformatu totalminte terenulu anului 1861/2.

Dar v'amu ocupatu multu, dóra chiaru prea multu, cu domnulu Dr. Theil. —

Ve ceru deci escusa, sî ve rogu, sa 'mi concedeti cá sa ve mai spunu inca cu vr'o câtev'a cuvinte, pentru ce amu dîsu cu ceva mai nainte: ca pre mine nu me multiamesce nici unulu din proiectele cele trei de sub pertractare?

Iéta pentru ce domniloru mei!

Pentru ca nici unulu nu corespunde pre deplinu legei publice, carea pretinde regularea municipieloru din fondulu regiu, adeca §-lui 10. din art. dietalu XLIII, alu anului 1868.

Dupa legea acést'a aru fi *a c e l u* proiectu corespundietoriu ei, care la regularea amintita aru considerá sî aru aduce in consonantia atâtu *d r e p t u r i l e* basate pre legi sî contracte, câtu sî *e g a l 'a i n d r e p t a t i r e a n a t i u n a l i t â t i l o r u a f l a t ó r e i n f u n d u l u r e g i u*.

Dar proiectele nóstre si au uitatu ca pamentulu de acésta egala indreptatire, o ignorédia de totu.

Ba sî mai multu dicu: proiectulu minoritâtiei din comissiunea ad hoc o face chiaru ilusoria, cu nepotintia, de óre ce elu pretinde aprialu numai sî singuru pentru natiunea sasésca dreptulu istoricu, prin care vrea sa tiena si de aci inainte pre celelalte popóre din fundulu regiu, sub tutelatulu, sub egemoni'a numitei natiuni.

Cu unu asemenea proiectu nu me voiu inprietini nici odata sî pentru aceea nici ca 'lu voiu primi vre'o data de basa a desbaterei, speciale.

Celelalte dóue proiecte ce e adeveratu, nu pretindu deadreptulu sî opriatu acestu dreptu istoricu; dau insa totusi o preferintia natiunei sasesci, vorbindu numai de acést'a, sî tacendu de celelalte cá cându nici n'aru mai esistá in fundulu regiu.

Cu tóte acestea sperându ca 'mi va succede in desbaterea speciala, a schimbá unii paragrafi ai proiectului maioritâtii comissiunei in favórea tuturoru locuitoriloru din fundulu regiu sî ai acomodá impregiurâriloru sî relatiuniloru nóstre de aici, prin caro amu potea deveni cu totii egali, me dechiaru pentru acestu proiectu alu maioritâtii, sî'lu primescu de basa alu desbaterei speciale.

In fine sa 'mi concedeti, ca sa incheiu sî eu cum a incheiatu ieri prea stimatulu condeputatu Wittstock cu privintia la natiunea sea, sî adaogându numai cuventielulu „sî“ se dicu: Sî „noi credemu a avea dreptu la esistinti'a-ne propria!“ —

Multu onorate domnule Redactoru! Nu potu trece cu vederea unu evenementu de insemnatate pentru noi românii. —

Deci ve rogu, sa binevoiti a dá locu unei scurte descrieri alu acestui evenementu, in colónele multu pretiuitulu, diuariu „Telegrafulu Romanu,“ spre a-mi esprimá bucuri'a, carea o amu simtitu sî o simtiescu, vediendu inflorirea scóleloru nóstre gr. or. sî prin ele a tinerimei române. —

Inainte de a trece la esprimarea acestei bucurii, 'mí ceru escusare, pentru ca nu amu facutu mai de timpuriu, — cugetându, ca voru esprime acésta bucuria alti dni, cari inca au participatu la acestu evenementu de mare insemnatate, — vediendu inse, ca nu — 'mi iau eu libertate a o esprime. — In comun'a Galesiu s'au edificatu o scóla gr. or. in anulu 1870. cu dreptu cuventu potu sa dicu, ca fatia cu comun'a, e un'a dintre cele de frunte scóle. —

In 30 Ianuariu 1871 s'au sântitu acésta scóla luându de patronu alu scólei pre cei trei „Ierarchi“ cari se serbéza in numit'a dî. —

Dupa ce s'au finitu servitiulu divinu in st. biserica, preotii insociti de poporulu intregu s'au dusu in scóla, unde s'au seversîtu sântirea apei. —

In finea servitiului acestui'a Ddieescu, dlu par. N. Rachitianu ocupà presidiulu,*) — sî intr'o cuventare potrivita desfasiurà pre largu insemnatatea acestei serbari, — bucuri'a care o simte densulu ca s'au potutu edificá o asemenea scóla, multiamit'a, rogarea sea câtra poporu sî mai alesu câtra acei barbati dintre poporu, cari nu au crutiatu ostenelele la edificare, rogarea dicu, ca sî de aci inainte, se nu crutia veri ce ostenéla, — ci dupa potintia, sa dea mâna de ajutoriu, la tóta ocasiunea binevenita pentru de a se poté educá sî desvoltá, câtu mai bine sî mai usioru, tinerimea nóstra româna.

In fine arata lips'a unui „a d j u n c t u“ zelosului invetiatoriu — sî sperédia ca in intielegere buna cu comun'a, sî acésta lipsa se va poté reparâ (delaturá) —

Dupa acestea urmà unu prândiu splendidu la care au luatu parte mai multi dintre inteligenti din comunele invecinate, precumu sî ambele comitete din locu. —

Intre alte vorbiri (toaste), unulu propuse cá sa se faca colecta, pentru de a se immulti fondulu scólei; cu care ocasiune s'au sî adunatu o suma de 23 fl. v. a. — fondulu scólei din comun'a Galesiu s'au infiintiatu in 25 Octobre 1870., sî atât'a s'au inmultitu, incâtu astadi posede la 200 fl. v. a. bani gat'a. — Dee Ddieu cá tóte comunele sa urmedie esemplului din comun'a Galesiu. Sî eu credu ca voru potea urmá, numai sa aiba conducatori harnici, cari prin cuventari sî esplicari, despre insemnatatea sî folosulu fonduriloru scolari, sa scie indemná pre poporu, la infiintiarea sî inmultirea loru.**) —

*) La care au fostu invitatu on. dnu. protopresbiteru I. Hanea, care insa au absentatu fiindu morbosu. —

**) Precum au facut'o in Galesiu Parintele N. Rachitianu sî invetiatorlulu Avramu Acilenescu.

„Sa traiti!“ onorati Parinti, frate invetiatoriu sî onoratu oficiu comunale, „sa traiti“ — staruiti numai sî in venitoriu, — dupa cumu ati inceputu sî fiti siguri, ca plat'a ve va fi mare. —

Ioanu N e c s i 'a.
invetiatoriu primariu
in Tilisc'a. —

V a r i e t â t i.

Bibliograficu. Dlu Sava Popoviciu Barcianu, parochu gr. or. in Resinari, asessoru alu consistoriului archiepiscopescu scolasticu etc, etc. a immultitu literatur'a cu unu opu intitulatu „Theoretisch-practische Gramatik der romanischen Sprache. Zum Schul-und Selbstgebrauche“. Numele si renumele autoriului ne dispenséza de a vorbí mai pre largu recensandu opulu.

— Unu atare opu, va se dica pentru de a poté strainii invetiá limb'a nóstra materna a edatu in anulu acest'a, dupa cum audimu, sî dlu Ioanu M a x i m u.

Bibliograficu. Dlu Ioanu D o r c a directoru alu scóleloru capitale din Satulungu a datu la lumina „Manualulu de limb'a germana pentru scólele populare sî capitale gr. or.“ . . . . pre care opu lu recomandâmu atentiunei publice si cu deosebire invetiatoriloru nostri. La tempulu seu amu primi bucurosu sî recensiuni asuprai.

Bibliograficu. Amu primitu in dîlele aceste opulu intitulatu „Românii sî Constitutiunile Transilvaniei de Dr. Ios. Hodosiu,“ o carte interesanta pentru toti cei ce se intereséza de referintiele nóstre politice sî nationali.

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei parochie Uroiu sî fili'a Carpinisiu, in protopresbiteratulu gr. or. alu Ioagiului I, statatóre din 153 familie, se escria concursu pâna la 23 Aprilie 1871.

Emolumentele suntu:

1, Casa parochiala cu gradina de legumi,

2, Venitulu stolare, sî 102 ferdele (a 22 cupe) cu cucuruzu sfarmatu,

3, Portiunea canonica: a, dóua locuri araturi de 4 cara cucuruzu, b, trei locuri araturi la olalta de 4 ferdele semanatura de grau, c, un'a curechiste de 1000 fire de curechiu, d, dóua cimiteriuri cu pomi sî de unu caru de fanu

Doritorii de a ocupá acést'a statiune au sa astérna concursele loru instruite in sensulu statutului organicu, la scaunulu protopopescu in Hondolu, pâna la terminuln prefiptu.

Hondolu in 10-lea Martie 1871.

Cu contielegerea comitetului parochialu.
Basiliu Piposiu.
(22—2) Protopr.

Edictu.

Nicolae Achimu Tom'a din Hermanu, in districtulu Brasiovului, care de cinci ani parasí cu necredintia pre legiuit'a sea socia Mari'a Mihai Dragusiu din Sanpetru, fâra a se sci ubicatiunea lui, sa citéza, cá in terminu de unu anu sî o dî, sa se infaciosiédie inaintea subscrisului oru matrimonialu, câci la din contra sî in absenti'a lui, se voru face cele ce dictéza legea.

Brasiovu in 18 Februarie 1871.

Forulu matrimonialu gr. or. in alu II-lea tractu alu Brasiovului
(17—2) Ioanu Petricu
Protopopu.

Citatiune edictala.

Flórea Tomutia din Mesindorf, carea in modu clandestinu — de mai multu timpu au paresitu pre legiuitulu barbatu Ioanu Avramu din Zvetanu, tractulu Palosiului, seu fâra de a se sci acum pre unde vietiuesce, — se provóca prin acést'a: ca in terminu de unu anu sî o dî, sa se presentédie inaintea scaonului protopopescu subscrisu, cá sa-si dée respunsulu de aperare la actiunea barbatului seu, câci nepresentându-se in acelu restempu, procesulu divortialu intentatu in contra-i se va pertractá sî decide conformu canóneloru s. nóstre biserici.

Cati'a 8 Februariu 1871.

Scaonulu protopopescu gr. orient. alu tractulu Cohalmului.

Nic. D. Mircea
(20—2) Adm. Prot.

Burs'a de Vien'a.

Din 17/29 Martie 1871.

Metalicele 5%	58 05	Act. de creditu	266 20
Imprumut. nat. 5%	68	Argintulu	122 75
Actiile de banca	726	Galbinulu	5 85

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a sî tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte părti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inserafele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 23. ANULU XIX.

Sabiiu, in 21 Martiu (2 Aprilie) 1871.

Meditatiuni.

Unui diurnalistu i se póte intemplá adese-ori cá variele cestiuni, descrieri, intemplari, ce i trecu pre dinaintea imaginatiunei sele cu ocasiunea cetirei foiloru, corespundintieloru etc. cei vinu, sa lu faca a se crede: candu intr'o pusetiune din carea sa veda permutatiunea lucruriloru intre individualitâtile numite popóre, natiuni, confessiuni; cându intr'o adunare numita dieta, meeting, sinodu, conferintia sî cum se mai numescu diferitele adunari; cându pre campurile de bataia, unde sa vada masse mari de ómeni aruncându-se cu veementia, dandu focu sî schintei asupr'a unei altei'a si versându riuri de sânge s. a. s. a. asemenea. Tóte aceste se potu intemplá si altoru cetitori, precându ei cá sî diurnalistulu se afla in realitate intre cei patru pareti linisciti ai locuintiei. Sî cându omulu se reculege sî se regasesce iéra in liniscea sea, din carea cu corpulu nu s'a departatu nici unu pasu, óre nu va fi naturalu cá sa si puna intrebarea: asupr'a cârei din tóte aceste sa-mi indreptu atentiunea?

Ce are unulu din noi in diu'a de astadi dinaintea sea? Are afaceri bisericesci-scolare, pentruca se apropia sinódele archi-respective diecesane; are afaceri politice, cari se subimpartu mai intâiu in interne sî esterne. Celea se subimpartu in atâtea pârti in câtu mai nu le mai afli capetulu; noroculu, ca unele se localiséza sî prin urmare se vinu in partea cea mai insemnata individiloru ce se tienu de cutare parte de locu, séu caroru primescu anume in fiine sarcin'a cá la loculu respectivu sa conlucre la deslegarea loru. Cele esterne, fiindu ca nu ne atingu deadreptulu, sî fiindu-ca ele ne storcu mai de multe ori numai simtieminte, celu multu dorintie, ne ocupa numai intr'atât'a incâtu dupa ce meditâmu sî discutâmu asupra le, le lasamu intr'atat'a; multu déca ne intindemu pâna la scriere unui articlu in vre-o fóia — ceealalta treba apoi o incredintiâmu diplomatiei.

Cu cele esterne suntemu dara totu de un'a mai curendu gat'a. Cele interne au inse sa ne ocupe mai seriosu, intr'atât'a, intru câtu suntemu pré adese-ori insine chiamati a ne dá parerea decisiva intre'nsele.

I. Amu vediutu vre-o câti-va articuli privitori la afaceri bisericesci sî scolare, amu vediutu sî mai multe hotarîri luate de câtra organele esecutive bisericesci, cunoscute publicului nostru sî din fói'a nóstra. Cá cei ce de astadata numai meditéza asupr'a loru, ne punemu ierasi alta intrebare sî dicemu: ce sa tienemu de tóte câte vedemu ca se desfasiura pre terenulu afaceriloru bisericesci sî scolare?

Inainte de tóte cugetâmu asupr'a cartei mari, a „Statutului organicu“, carele, cá o basa, pre carea are sa se ridice edificiulu vietiei bisericesci-scolarie a metropoliei nóstre, din anu in anu, prinde radacini in poporu, sî, pre lânga invingere de greutâti, are sa ne ajute sa ajungemu a grigí noi de noi insine resp. de moralitatea nóstra; cugetâmu ca déca acest'a se va consolidá asiá de tare incâtu se aduca tóte fruptele ce au si ce trebuie sa emaneze din trens'a, poporulu nostru sî cá individi singuratici sî cá individualitâti sî individualitate mai mare, va castigá puteri, prin cari sa se póta aventá la crearea de institute binefacatórie sî immultitóre de puteri intelectuale, cu aceste sî va realisá o stare mai buna, mai corespundiatória trebuintieloru, si in fine societatea preste totu va dobandí in individii, individualitâtile sî individualitatea acestei metropolie membri folositori, a câroru influintia sa fia dorita in tóte afacerile de interesu comunu: dara nu sa fia trecuta cu vederea, ba dóra chiaru ignorata in adinsu.

Scirile ce ne vinu din multe pârti despre réu'a intrebuintiare a constitutionalismului de câtra poporu nu le trecemu cu vederea nici de cum, nu le trecemu nici pre acele, cari nu se spunu asiá de adese-ori, pre câtu de adese ori se vedu, adeca ca sî inteligínti'a, carea aru trebuí sa conduca pre poporu la drépt'a apretiuire a folóseloru — sî la drépta aplicare a constitutiunei bisericesci, conduce de multe ori la satisfacerea intereseloru ei provenite din ambitiune reu intielésa, din animositate sî resbunare. Seimu casuri, unde poporului i s'a infacisiatu de câtra ómeni inteligínti preotimea dreptu de o casta rapitóre sî sugatóre de averea poporului, de asupritórea invetiamentului, de respanditórea intunereculu tocmai atunci, cându erá sa se imbunatatiésca starea preotimei; suntu casuri, unde pecatele politiei locali s'au aruncatu iéra de inteligintia in spinarea preotimei, numai cá sa o faca nevrednica inaintea poporului; suntu casuri, unde interesele private au respinsu la alegeri de protopresviteri pre cei mai demni, din causa ca tocmai inteligínti'a, avendu-si „ómenii“ au condusu pre poporu de asiá, cá sa lucre incontra adeverateloru interese poporali etc, etc.

Se intielege ca déca acei ce potu cuprinde mai curendu folósele constitutionalismului bisericescu abuseza, atunci sa nu ne miramu de poporu, ca nu uséza (intrebuintiaza) bine constitutiunea sî trebuie sa adaugemu, in t o t u l o c u l u. Pentruca spre bucuri'a sî mangaierea nóstra suntu sî casuri de acele, unde vedemu ca pre langa constitutionalismu merge de o suta de ori mai bine, decâtu fâra de densulu.

Caus'a esto ca preotimea sî inteligínti'a arata poporului, sî poporulu precepe, ca ceea ce face, face spre binele seu, sî ca e mai bine, cá, déca face elu ceva, sa faca de voi'a sea, decâtu silitu de altii; cându elu nu are voia apoi sa judece, sa-si dea parerea asupr'a celoru ce are se dea sî celoru de la carii are sa primésca.

Cându s'aru urmá in tóte pârtile asiá aru disparé curendu plângerile asupr'a nepriceperei poporului, aru incetá denegarea insusirei lui de a puté trai decidiendu elu insusi asupr'a sortiei sele.

Sa punemu inse ca este asiá, ca adeca, poporulu nu este capace de viati'a constitutionale, trebuie pusa silinti'a de a lu deprinde sî alu aduce in starea de a cugetá liberu de sórtea sea sî de a sî o regulá in tóta independinti'a intelectuale. Acést'a inse trebuie inteleginti'a sa o faca cá adeverata representanta a acestei notiuni, departându dela sine sî ceea ce aru puté paré ca este interesu partialu sî cu deosebire ferindu-se de a inlocuí „inteligínti'a“ prin i g n o r a n t i a, de a crede ca numai hulindu, numai batându-si jocu cine-va de altii va puté sa stralucésca,

Amu statu cam multisioru la partea generale, ce privesce biseric'a sî viati'a ei sî noi dicemu, ca se apropia sinódele diecesane resp. archidiecesanu.

Sinódele? Meditându sî asupr'a acestor'a nu ne putemu demite asupr'a activitâtiei loru speciali. Atunci aru trebuí sa luâmu totu ce s'a lucratu intrensele, incependu de cându s'au tienutu in metropoli'a nóstra, de pre atunci de cându inca nu erá recunoscuta de statu formalu cá atare, ba póte de atunci, de cându s'au intreruptu, parasindu unu prelatu, cu o parte din clerul sî din poporu, legatur'a bisericei nóstre sî aducendu prin acést'a stagnatiunea seculara in biserica. Repriviréa asupr'a acestui spatiu de tempu umbrosu alu trecutului, apoi actele cele multe dela inceperea reinviârei metropoliei sî reflessiunile asupr'a loru, aru recere cá sa scriemu multu, multu, mai multu de câtu póte cuprinde unu diurnalu in eclónele sele. Pentru ca aru trebuí sa apretiuimu stricarea cea mare prin perderea unui terenu cum e alu bisericei, pre mai bine de o suta de ani, perderea bunuriloru (mosieloru) ce le possiedea metropoli'a sî episcopiele ei, incâtu abiá le mai potemu dá de urma, perderea morale prin frecârile cele multe sî netrebnice in urm'a nisuintiei de a trage pre ómeni de sub scutulu unei biserici stramosiesci sub aripile altei'a, sî alte multele, cari ne aru intristá sî amari, dara apoi ne aru sî luminá asupr'a acestei bucâti séu periode tr'iste a istoriei nóstre natiunali. Dara unde aru fi apoi tempulu sî spatiulu pentru inregistrarea tuturoru acteloru dela sinodulu din 1850 in archidiecesa, dela celu din 1860, 1864, dela sinodulu archiereiloru in 1865 sî in fine dela celu dintâiu congresu din 1868 sî dela congresulu din tómn'a trecuta sî sinódele ce avura locu in provinti'a metropolitana in timpulu din urma? Unde reflectarea asupr'a loru, pentru cá sa putemu meditá asupr'a celoru ce au sa urmeze?

Sî cu tóte aceste nu se póte dispensá omulu de a cugetá, de sî numai in trecatu, despre tóte aceste si a reasumá celu putienu resultatele acestor'a sî a trage consecuintiele din trensele.

Reasumarea cea mai scurta sî cea mai adeverata este aceea, ce ne arata desvoltarea vietiei bisericesci in unu modu vivificatoriu, versatu asupr'a bisericei prin organisarea institueloru ce ne dau panea aceea, carea sa ne dea nutrementulu celu nesecatu pentru tóte veacurile.

Cá institutele aceste sî prin trensele biseric'a sa fia ferite de stricaciune se cere inainte de tóte, cá acei parinti sî frati, cari se aduna in numele nostru, la crearea sî organisarea loru, sa se desbrace de totu, ce numimu interesu partialu, sa nu caute la castigarea unoru renume trecatóre, de cari inse sa fia aternatu urmâri neroditórie pentru biserica, respective pentru credinciosii sei.

Dintre tóte, institutele de crescere au o chiamare insemnata sî ca atare ele voru ocupá totu-de-un'a unu locu de frunte intre afaecrile sinódeloru nóstre.

Avemu pâna acum unele indigitatinni, in urm'a caroru amu crede ca viitoriulu ne va eliberá de temerea, ca institutele de crescere voru fi instrainate de sinulu poporului, pentru care ele au a se institui. Nu scimu ce voru face sinódele cu densele pâna in cele din urma. Cugetâmu inse, ca directiunea indigitata va fi sustienuta, cugetâmu ca ide'a, ca aceste trebuie sa mérga mâna in mâna cu cealalta parte a invetiaturei crestinesci, pre carea o preda s. maic'a biserica, va fi sustienuta sî in viitoriu sî prin urmare nu se va mai nisui nimenea a trage o bariera despartitória intre scóla sî biserica.

Scurta reflessiune asupr'a universitâtiei.

Roma locuta est, séu universitatea fondului regescu dîsa sî sasésca natiunala a vorbitu. Ce? Cetésca publicului votulu separatu de mai josu sî va puté judecá. Nóue ni se obtrude adese-ori intrebarea, ca pentru ce va mai fi de lipsa acestu conflucsu, déca esistu adunâri seounale sî déca de alta parte conclusele conflucsului trebuie asternute ministeriului, sî dietei, sî déca dealta parte diet'a face legi de acelasi feliu pentru regatulu intregu? ori ca acést'a e o recompensa óre carea pentru diet'a de odinióra! séu cá sa fia cu un'a ocasiune mai multa, unde sa póta fi majorisate interesele multoru cetatieni ai statului, cari se chiama români, sî sa aiba o ocasiune de a fi majorisati sî aceia ce se numescu magiari, in interesulu „civilisârei“ orientului? Orientulu bietulu, lu „civiliseza“ ei altii destulu. Noi suntemu „civilisati“ de multu, incâtu, nici mori, nici careiume, nici alte de feliulu acest'a nu ne mai remasese in multe comune, afara de ce amu pututu mantuí dupa processe indeluugate; in câtu tóta pârg'a românului trebuia sa calatorésca in pung'a, siur'a sî cosiulu popoi strainu sî calato-

resce inca sî astadi sub nume de desdaunare, in locu de a se dá preotului sî dascalului românu. Ce „civilisatiune“ mai frumosu poti sa ascepti sî se mai vedi undeva, decâtu a dispune liberu de unu cornu de tiéra intréga, de a votá cate 50,000 fl m. c. pre totu anulu din averea comuna a acestui cornu de tiéra scóleloru proprie sasesci sî a strínge cu ambe manile de gur'a pungei, cá sa nu pice sî altoru conlocuitori vre-unu cruceriu pentru „civilisare“ din acea avere.

Nóue ne vine a ride amaru de abusarea cuvinteloru „civilisare“ sî „antepostu de cultura“ in orientu, de câte ori le audimu din gur'a acestoru ómeni, cari nu au fâcutu nimic'a alt'a in trecutu, decâtu au vexatu totu ce a fostu in apropierea loru pentru comoditatea vietiei loru; séu ca apoi e de a se intielege cuventulu cultur'a in intielesulu celu mai propriu adeca: c i o p l i t u r 'a cu c u t i t u l u.

Datori'a româniloru, este, in intielesulu c u l t u r e i celei a d e v e r a t e, a pasî mai e n e r g i c u contr'a procederei celei vechi, a aduce la calea egalitâtiei sî la obiceiulu celu ecuitabile de a o respectá. Cu complimente sî magutituri nu se vindeca reulu ci inveninéza . . . —

Votu separatu.

Onorabila Universitate! In siedinti'a onorabilei Universitati din 24. Martie 1871. s'a facutu din partea deputatului scaunului Sebesiului Iacobu B o l o g 'a la § 1. sî 2. precum sî la toti ceilalti aseminea sunatori paragrafi din proiectulu maioritatiei comissiunei pentru regularea municipieloru din fundulu regiu, unu amandamentu, prin care s'a cerutu stramutarea numitiloru paragrafi intra-colo, cá in locu de „universitatea natiunei sasesci“ — „sächsische Nationsuniversität“ — sa se dica: „universitatea fundului regiu“ — „Universität des Königsbodens“ sî in locu de averea nationale sasésca — sächsische Nationalvermögen“ — sa se dica: „averea celoru 11 tienuturi istorice numite in § 1.“ — „Vermögen der im § 1. bezeichneten eilf historischen Kreise“.

Amandamentulu acest'a insa s'a respinsu sî s'au ridicatu la conclusu pargrafii mentionati cu cuprinsulu loru opumnatu, ce dedù subscrisiloru ansa, de a insinuá la loculu sî tempulu seu votu separatu, pre care-lu motivédia acum'a cum urmédia:

1. Considerandu, ca in fundulu regiu locuiescu trei popóre principale, adeca poporulu romanu, sasescu sî ungurescu, intre care dupa natur'a acestui fondu regescu, care nu a suferitu nici odata vre-o disparitate de drepturi intre locuitorii sei — nu a esistatu dupa lege nici o deosebire de dreptu; considerându ca in acestu fondu regiu a domnitu inca din cele mai vechi tempuri sistem'a representativa, pre temeiulu carei'a togma asiá au esercitatu românii sî ungurii dreptulu de asi tramite representantii sei la acést'a universitate, precum l'au intrebuintiatu sî sasii; considerandu deci, ca in universitatea acést'a nu a fostu sî nu este representatu numai poporulu sasescu, ci su representate tóte popórele din fundulu regiu: trebuie sa marturisimu, ca numirea acestei universitati de „Universitatea natiunei sasesci,“ a fostu sî pana acum de totu nepotrivita sî vatamatóre pentru celelalte popóre d n fundulu regiu; ca usuarea ei sî mai departe, sî mai cu sama dupa ce s'a stersu de totu vechi'a sistema a staturiloru transilvane dimpreuna cu starea loru esceptionala, privilegiata, sî asiá a trebuitu se incete sî natiunea sasesca de a se mai infatisiá cá natiune stativa, nunumai aru da ansa la necurmate frecari nationale, ci prea lesne aru putea se devina chiaru sî prejuditiósa egalei indreptatiri, pretinsa de tóte popórele din fundulu regiu, sî ca prin urmare universitatea acést'a numai atunci va esprimá prin numire caracteristic'a sea cea adeverata sî corespundiatóre compunerei sele, candu se va numi „Universitate a fundului regiu.“

2. Considerându, ca documentele sunatóre despre asiá dis'a „avere nationale sasésca,“ nu lasa nici o indoiala despre aceea, ca acésta avere e proprietatea publica a tuturoru locuitoriloru din acelea unsprediece tienuturi istorice ale fundului regiu, care su amintite in §. 1. alu mentionatului proiectu, sî ca aceste tienuturi nu suntu locuite numai de sasi, ci si de români unguri sî altii: trebuie sa marturisimu, ca numirea acestei averi de „avere nationale sasésca“ nunumai e de totu nepotrivita, ci prea usioru póte sa dee ansa la interpretari daunósa dreptului de proprietate, sî ca prin urmare aru fi trebuitu sa se primésca numirea ei cea adeverata sî drépta, adeca; „averea celoru unsprediece tienuturi istorice amintite in §. 1. alu proiectului.“

Durerea, ca nu s'a primitu acestu amandamentu prea motivatu, ni o alina in câtuva speranti'a, ca la locurile competente se va luá acel'a in consideratiunea, de carea e demnu.

S a b i i u in 29. Martie 1871.

Iacobu B o l o g a m. p. deputatulu scaunului Sebesiului. Elia M a c e l a r i u m. p. dept. scaunului Mercurea. Ioanu M a c e l a r i u m. p. dept. scaunului Mercurea. Michaile D o b o de Ruszka m. p. dept. scaunului Orastia. Dr. Avramu T i n c u m. p. dept. scaunului Orestia. Ioanu P a r a s c h i v u m. p. dept. Sebesiului. Dr. L é s z a y m. p. Szászvárosi képviselö.

Revista diuaristica.

„Tr. Carp.“ se pronuncia asupr'a noului ministeriu in tipulu urmatoriu:

Este de prisosu, credemu, sa mai spunemu publicului ce ne cetesce, ca „Trompet'a Carpatiloru“ vede in ministeriulu acest'a salvarea patriei de pre priponulu abisului, unde au adus'o onarchistii ambitiosi, mai cu séma prin ministeriulu loru din urmâ, prin sintes'a tuturoru releloru: ministeriulu Ioanu Ghic'a.

Nici o data pre ceriulu României, intunecatu, aburosu sî blocatu, nu s'a ivitu de-o data unu curcubeu mai claru, luminosu sî diafanu, cu care sa se anuncie, sî prin care sa se intrevédia, curatirea ceriului sî stabilirea timpului bunu.

Acést'a credemu, acést'a maturisimu.

Nimerit'a inspiratiune, norocit'a alegere a Domnitoriului, a fostu credemu providentiale, venita la timpu, venita a stabili reulu in momentele deborddârei, a asigurá statulu românu, constitutiunea sî tronulu contr'a incendiului anarchiei, contr'a inundatiunei invasiuniloru, contr'a grindinei de tóte relele.

Este de prisosu sa mai spunemu ce este acestu ministeriu; principiele sî program'a sea suntu in numele proprie, cari lu compunu. In acestu ministeriu este ceea ce a mai remasu puru sî probu pâna astadi in 1848: este generalulu Tell, sî comisariulu generale alu guvernului din 48, acelu amicu alu opinciei sî alu libertâtiloru, ministrulu in 1864, care a cerutu indata sî fâra prelungire legea rurale, aplicarea legei rurale, este Nicolau Kretiulescu.

D. Mihailu Cogalniceanu, acésta mare figura pre care este scrisu 2 Maiu, Mihailu Cogalniceanu scria cu condeiulu de plumbu transportatu prin intusiasmu, scria d-lui Boliac: „cauta-ii“ sî g sesce pre Kretiulescu, sî sarutalu! Au fostu sublimu in consiliulu de ministri ce tienuramu acum; aplecarea legei rurale, gratia lui, nu va mai teragai inca acele siese luni, in care nu scimu ce se mai intempla, va incepe aplecarea ei indata.“

Iéta ce feliu de barbati compunu ministeriulu actuale, unu ministeriu compusu, cá sa dicemu asiá, numai de capi de cabinetu, numai de individualitâti, fie-care cu aureol'a sea in parte, cu valórea sea propria, cu prestigiulu seu propriu.

Salutâmu acestu ministeriu cu profundu respectu, plini de incredere, sî-i amintimu pre lânga cele mai urgente ordinea sociale, stabilitatea in statu, sî ordinea in financie; i amintimu ca legea rurale sta inca in mari pârti ale ei neaplecata, sî ca jidovimea inéca, din ce in ce mai largi unde, Români'a!

Totu in afacerea acést'a se pronuncia „Rom“:

Acestu ministeriu, in care intra persóne ilustrate prin sângele dela Craiov'a sî dela 3 Augustu prin unu cinicu sprijinu datu jefuitoriloru Strussberg sî C-i'a, s'a presintatu astadi cameriloru.

Presiedintele, fostulu Caimacanu, Luscaru Catargiu, care in ajunu anuntiase camerei abdicarea Domnitoriului, déca nu i se voru acordá nesce conditiuni, cari constituescu puterea discretionara, adeca violarea constitutiunei, a venitu astadi sî a cetitu o programa in care declara ca guvernulu se va mantiené in constitutiune.

Aceste cuvinte, acésta derisiune, au provocatu o fortuna in adunare. Din momentulu diutâiu, in adeveru faptele, desmintieau declarárile ministriloru.

Tóta lumea sciea ca acestu ministeriu este esîtu din bun'a placere, ca elu este resultatulu bataiei din picioru a acelui prussacu din sal'a Slatinianu, care cerea sa se impusce poporulu pentru ca nu iubesce pre nemti, sî care strigá ca va face sa se destituiésca fostulu ministeriu fiindu ca nu ia datu spectaclulu unei versâri de sange pre stratele Bucurescilor.

Noulu ministeriu a debutatu pre placu. Pre cându facea dela tribuna declararea ca va respectá constitutiunea, adunarea erá incongiurata de puterea armata: infanteri'a, cavaleri'a sî tóta politi'a erau asiediate in vederea deputatiloru, subtu ferestrele camerei, sî artileri'a din alta parte indreptá tunurisêle spre Dealulu-Mitroliei.

In faci'a acestoru demonstrâri amenintiatórie sî anti-constitutionali din partea puterei esecutive, mai multi deputati au ridicatu vocea c'o energia care le face onóre.

Nu ne tememu, au disu ei, a ne spune opiniunea, chiaru subtu baionete; daru pentru demnitatea adunarei, pentru respectulu ce datorimu constitutiunei, nu primimu a deliberá pre câtu tempu vomu fi incongiurati de puterea armata.

Ministrulu de resbelu, dinasticulu d. Tell, a declaratu atunci ca nu a datu ministrulu ordine a veni ostirea, ca nu scie cum s'a luatu acésta mesura.

Aceste cuvinte au facutu sî mai mare agitatiunea adunarei.

In fine ministeriulu s'a schimbatu. Despre ómenii cari-lu compunu ne oprimu a dice ceva, fiindu ca ei suntu pré cunoscuti poporului românu. Ceea ce avemu sa dicemu, este asupr'a modului prin care noii ministri s'au chematu la putere. E-te cunoscutu de toti ca acestu cabinetu l'a compusu capulu statului dupa voinți'a sea sî dupa dreptulu pre care i'lu da constitutiunea.

Dara cu tóte acestea, actualele ministeriu n'a esîtu din adeveral'a maioritate a camerei, sî prin urmare, cá consecintia constitutionale, acestu ministeriu trebuie sa disólve representatiunea nationale.

Sa vedemu cum se esprima in cestiunea acést'a „Felinariulu“:

Dupa cum amu disu in buletinulu nostru de eri, in dosulu perdelei acestui ministeriu se petrecu lucruri de cea mai inalta importantia; câci capulu statului spuindu francu, ca, déca nu i se va dá unu ministeriu convenabilu, o se abdica, a aruncatu printr'acésta in spiritulu publicu, o justa ingrijire. Ori care aru fi insa resultatulu acestoru inainte evolutiuni politice, noi ne facemu sî acum datori'a de a inregistrá ce se petrece sî a asteptá cu nerabdare, cá lucrurile sa se transedie in buna pace, astfeliu, cá nici interesele tierei, nici interesele dinastiei sa nu fia jignite.

Déca incidentele din 10 Martie sér'a, a fostu de natura de a produce asemenea turburâri, sî de a opri in locu mecanismulu atâtu alu puterei legislative, câtu sî alu puterei esecutive, in momentele in care aceste puteri se ocupa de interesele publice cele mai vitale, noi deplângemu actual'a politica conducatóre a României, sî o declarâmu de copilarósa sî despoiata de ori ce seriositate.

Pâna acum nu suntem in stare de a apriciá mai multu sî cu destula positivitate consecuintiele celoru ce se petrecu, sî de acea ne marginimu de o cam data in aceste putiene rânduri.

Cu tóte acestea nu intârdiamu de a atrage seriós'a atentiune a ministeriului actualu, asupr'a situatiunei triste sî delebrate, in care inimícii tierei, atâtu din launtru câtu sî din afara, au aruncatu totu edificiulu nationalu. Sa nu gândésca d-loru ca lucrurile suntu de natura de a se mai amená dintr'o di intr'alt'a.

Acésta detoria implinita ne resumâmu in aceste cuvinte, pre care le adresâmu ministriloru actuali: Luati aminte la sarcin'a pro care a-ti primit'o asupra-ve câci odata respunderea va fi mai mare de câtu 'sî aru puté-o cine-va inchipui.

Diet'a Ungariei.

Siedinti'a din 19 Martie a casei deputatiloru o deschide presiedintele S o m s s i c h la 11 óre. Pre fotoliele ministriloru: A n d r á s s y sî K e r k á p o l y i.

Protocolulu se cetesce sî aprobéza. Se trece dupa aceea la continuarea desbaterei, intrerupte in siedinti'a trecuta, despre legea bugetului respective propunerea lui I r á n y i.

V. B a b e s i u 'si tiene de datoria a dechiará mai intaiu, ca nu vorbesce cá românu, ci cá patriotu, cá unguru, de óre ce densulu e de convingere ca romanii numai atunci voru avea unu viitoriu, câudu voru procede mâna in mâna cu ungurii. (Aplause viue) Densulu tiene politic'a urmata de regimu in decursulu resbelului de incorecta, de

nepatriotica sî votésa din acésta causa pentru propunerea lui Irányi.

Conte Theod Csáky dechiara mai nainte, ca va votá contr'a propunerei lui Irányi de óre ce elu aprobéza politic'a regimului pre deplinu in tóte partile ei; nu póte dice inse aceeasi despre tienut'a ministeriului de esterne in alte afaceri. Diplomati'a nóstra mai crede sî astadi ca va potea reusi prin intrige sî de aci apoi provine ca avemu a inregistrá totu numai perderi, ect. Recomandandu vorbitoriulu regimului o politica mai sincera, mai deschisa, votéza pentru votarea bugetului.

Dupa aceste vorbesce Edm. Kallay, din steng'a estrema, contr'a propunerei lui Irányi, M. Uermenyi, I. Schwarz sî presiedintele ministriloru Andrássy; pentru propunerea lui Irányi mai vorbesce in siedinti'a de astadi numai Berzenczey, care intre altele dice: Cu victori'a Prussiei a invinsu rectiunea. bómbele berlinese din 1543 au bombardatu Parisulu sî prussii au strigatu naintea Parisului: Banii séu viati'a! Vorbitoriulu a fostu mai de unedi in Sabiiu in universitatea sasésca. Acolo e bucuri'a mare despre invingerea nemtiloru sî dnii sassi dîcu câtra românî in afacerea unei impârturi de avere cu Fagarasiulu: Asceptati, vomu procede cu voi, cá cu indrasnetii de francesi! Densulu a crediutu a fi in universitatea sasésca cându a auditu vorbirile in diet'a Ungariei!

Orastia in 24 Martie st. n. 1871.

Viéti'a si fericirea unui poporu depinde dela cultur'a lui. Acést'a e unu adeveru atâtu de chiaru, atâtu de constatatu prin esperintia, câtu numai celu orbu la sufletu se mai póte indoí. Adi a sositu tempulu, ce cu unu versu tainicu profetiesce mórte neasteptata tuturoru popóreloru, care se nevoescu, precâtu numai le iérta puterile a se cultivá in corpore, a pasí pre aren'a vietiei cu arm'a lui Apoline in mâna.

Parol'a tempului, santuariulu vietiei sî a fericirei popóreloru, suntu astadi sciintiele, pre care fârn de scóle nu le potemu dobandí sî cascigá. Déra pre acestea cum le potemu cascigá, sî cele cascigate cum sa le sustienemu cá sa nu dispara, dupa cum se amerintia togmá in presentu. —

Acestea le potemu sustiené in proprietatea loru cuvenita prin infiintiarea de fonduri, asociatiuni sî altele. Eu voi inse sa vorbescu aici numai despre immultirea sî sustienerea scóleloru confesionale din tractulu acest'a.

Pre la anulu 1850 in tractulu acest'a mai nu erau scóle, sî unde erau, erau numai umbre de scóle, unde se propuneau numai az-buche etc. — prin casele invetiatoriloru, cari erau cu tóte acestea unii dotati cu câte 10 fl. alti cu 20 fl. fiindu siliti a-si incaldi sî odai'a unde instruá baetii — din lemnele proprii. — Déru iéta adi se afla in tractulu acest'a sî mai cu séma in 7 comune scoli frumosu zidite sî din materialu solidu, invetiatorii cu plati bunisióre, iéra in celelalte comune mai de midilocu, dupa potinti'a poporului, insa totusi se tiene prelegere sî mai cu séma in lunile de iérna.

Mi aducu aminte ca amu cetitu in unele foi jurnalistice, prin care se imputá preotimei ca nu se interesédia de cultur'a poporului, adeca de scóle etc. sî totusi ele propasiescu. Prin staruinti'a preotiloru sî mai cu séma a dloru protopopi, se immultiescu scólele, se facu plati bunisióre invetiatoriloru, se infiintiéza prin crestini pii fonduri sî asiá cu incetulu speramu ca ne vomu vedea incâtu-va scopulu ajunsu la culmea dorita. — Insa totu indemnulu acest'a, pre care lu posiede preotimea sî intelig nti'a nóstra, cui avemu a multiumí? credu ca e cunoscutu de ajunsu. Acelui'a adeca, care nu incetédia in totu minutulu a lucrá pentru cultur'a sî luminarea poporului sie-si incredintiatu.

Sa me intorcu la scól'a nóstra din Orastia. — Aici pre la anulu 1850 erau nesce casutie mici, in câtu abia se poteau instruá 20 baetii sî erá silitu si invetiatoriulu sa locuésca acolo. —

Astadi insa prin staruinti'a rev. dd. protop. Nicolau Popoviciu sî a preotului George Popoviciu se afla nesce zîdiri fórte frumóse, suntu 2 odai pentru instructiune, provediute cu tóte mobilele necesarie, asiá câtu potu incapea 80 elevi in o odaia. Cartiru acomodatu pentru invetiatoriu; salarisatu cu 200 fl. v. a. din cas'a bisericei sî 8 orgi de lemne din padurea comunei. Sa nu zauitu ca la cladirea acestor'a pre lânga unii — dlu Ilie Popu a contribuitu mai multu, pentru ce i s'a sî adusu in diuarie multiumita publica. Acésta scóla erá in 1869 cu vre-o câte-va sute detorie, insa astadi e libera de detoria — ba ce e sî mai frumosu, ca togmá par. G. Popoviciu, parochulu locului, care functionéza ca atare de 42 ani, a donatu cas'a densulu (libera de ori ce alte detorii) de sub Nr. 472 din Orastia pre sém'a scólei gr. or. carea pré usioru pretiuita sue la 2000 fl. v. a. Are 3 incaperi, culina, celariu boltuitu, siura mare, gradina de legume, sî o curte fórte larga, unde se póte cladi si alte case de locuitu; pre lânga pretiulu celu insemnatu, numai cu unele conditiuni ne insemnate. — Voia se intrebu pre onoratulu publicu, óre nu e acestu donu unu esemplu nobilu dela unu preotu? Cu adeveratu fórte nobilu — pre lânga ce ca scól'a nóstra nu avé nici unu fondu, ci tóte spesele ei, precum sî salariulu invetiatorescu de 200—300 se face totu numai din cas'a s. biserici, a cârei venitu sta numai din contribuirea crestiniloru la cele 3 discuri cu care ambla 3 titori in Domineci sî prasnice pre la fie-care crestinu, sî din nescari realitâti cascigate iéra prin piatatea preotiloru dela crestini. —

Eu credu ca parintele Georgiu Popoviciu prin acést'a a datu unu esemplu laudabilu, pentru care i urediu ani fericiti sî darulu sa i fia primitu pre altariulu scólei. Cu ocasiunea cetirei documentului de daruire in presenti'a sinodului conchiamatu de reverend. d. protop. Nicolau Popoviciu, i s'a strigatu din tóte pârtile multiumita, pâna sî micutii scolari i striga astadi se traiésca inca fericitu, bunulu parinte, ca in adencile séle batrenetie nu sî-a uitatu sî de ei, elevii scólei fondate.

Binecuventarea lui Ddieu va umbri sufletulu fundatoriului, petrecendulu in sinulu lui Avraamu iéra numele i va remanea nestersu in inimele acelea tenere cari va avé norocirea a se laptá de sciintiele necesarie in acésta scolutia.

Ce mai doresc eu? Fiindu ca opidulu Orastia se afla togmá in centrulu tractului protopopescu aru fi fórte cu scopu a se infiintiá aici o scóla centrala confessionale, acést'a se póte fórte usioru dupa statutele proiectate de spectabilulu dnu Dr. Tincu, ce credu ca nu va trece multu sî sî acést'a se va efeptuí — numai cu timpu. Acést'a e concrediuta reverendissimului D. protopopu tractuale cârui danduse ocasiune cu ajutorinlu preotimei sî a intelegintiei tractuale de siguru o va implini. —

Unu poporénu.

Eata cum descrie „Românulu“

MANIFESTAREA

din sér'a de 10|22 Martie.

Nainte de 7 óre sér'a prussianii, — nemtii cum le dicea multimea, — se pusera la mésa; insa cu primele linguri de supa aduse la gura, le pervenira la urechia sî primele viduiri ale junimei ce se gramadea in grupe mari in jurulu salei Slatinénu. Aceste uiduiri i indignara, sî toti se scularа printr'o miscare spontanea, esclamându O,o,o!.. Mai stati putienu.

Iéca vr'o trei-dieci patru-dieci de studinti din gimnasie, cari se presinta la intrarea salei, pazita de gendarmi in mare tienuta, oferiti gratiosamente de politie. Gendarmii se opunu, acést'a irita pre ardientea junetie. Prussianii se scóla dela mésa cu cutite, furculitie sî scaune sî se rapedu la intrare; unu butoiu cu bere, venindu-le la indamâna, lu iéu sî lu arunca asupr'a studintiloru, butoiulu sare de pre trépta pre trépta, lovindu pre unu studinte la picioru, sî apoi merge de crapa la capulu scârei, esalându unu mirosu caracteristicu, care denuncia nationalitatea óspetiloru.

Acésta procedere cutezatóre sî provocatóre irita la culme pre junii sî curagiosii studinti; nimeni, nici gendarmii, nici bere, nici scaune nu i mai potu oprí d'a patrunde in sal'a ospetiului, unde se incaiera o lupta violenta, intre vre 30 de studenti, mare parte din clasele a dóu'a sî a trei'a, juni de totu, sî intre vre-o suta dóue-dieci de prussiani. Câte-va scaune rupte, câte-va fecie sdrelite, contusiuni, etc. fura consecinti'a acestei lupte, curmata curendu de o campania de gendarmi pedestrii veniti in fug'a mare. Se facù mai multe arestari; de buna séma nu printre prussiani.

In intru politi'a a remasu déru singura cu óspetii prussiani, neaparatu nu pentru a se bate — câci prussianulu traiesce bine cu politi'a, — déru nici pentru a ospetá, câci studintii avusesera de grija a strenge mesele intr'unu modu espeditivu, tragendu fetiele josu cu totu ce contieneau deasupr'a. Sî apoi d. Rasic'a, insarcinatu cu bufetulu, nici in ruptulu capului n'aru mai fi vrutu se espuna buteliile séle de bunu vinu de Rinu, cu care prussianii aveau de gându se serbéza triumfulu loru asupr'a Franciei, posessiunea deplina a Rinului. D'apoi pietrile cari ploau pre ferestre?....

Sî afara erá politie destula, insa multime sî mai multa, sî tóta multime sî junime inteliginte sî studiósa; facultâtile, facultatea de medecina mai cu séma, juni d'unu curagiu neauditu in faci'a baioneteloru, ce alergau din tóte pârtile; tóte liceele sî gimnasiele, clasele superióre mai cu séma; apoi o multime mare din clasele cele mai bune a'e societâtiei.

Curendu nu mai remase nici unu giamu intregu la sal'a ospetiului. Nu numai atât'a: jalusiele gróse de lemnu sî perdele de damascu cari fusesera lasate cá preservativu, fura sfarimate, pisate de pietrile cari sburau cu o putere, cu o dibacia straordinaria, tóte aceste insocite de mii de fluieraturi teribile, de lungi sî imense uiduri, cari se urcau, nu tocmai cá tamâia, pâna la prussiani.

Insa lucru de necrediutu, probe nedubitabili e inteligintiei celoru ce 'nsociau cu asemenea musica — nu tocmai dupa program'a germana publicata — banchetarea prussianiloru! cele trei ferestri spre cas'a Lahovary, ale constructiunei in care este sal'a banchetului, apartienu locuintiei unui particularu, d. Marinovici. Acest'a avù ingeniós'a ideie de a radiá unu stindariu albu, parlamentariu, in balconu, sî aresta semnalu este de ajunsu pentru cá nici o singura pétra, un'a singura macaru, sa nu atinga nici din gresiala gémurile séu paretii d-lui Marinovici.

Déru in fine sosescu trupe numeróse: oficierii voiescu a impacá sî departá prin persuatiune séu fâra mare violintia multimea, care staruiesce in fluieraturile, uiduirile sî aruncarile de petri; cu tóte aceste printre soldati se gasescu unii cari intrebuintiédia paturile de pusca, causându contusiuni sî iritare mare; se intempla sî câte-va mici raniri cu baionat'a, din gresiéla se dice. D'aci conflicte intre multime sî soldati, conflicte care nu iéu inse nici unu caracteru gravu, gratia intelegintiei acelei multime, sî intielepciunei sî simtieminteloru mai tuturoru oficiariloru. Suntu inse vre o doi cari facu zelu, pentru a se recomandá . . . se scie cui. Incetu, incetu junimea este respinsa sî se retrage, jumetate satisfacuta de ovatiunea ce a facutu prussianiloru, in curtea bisericei Sarindariu, dinaintea casei Lahovary sî pre bulevardu. Déca ea insa totu staruiesce a aruncá cu o putere si o dibacie neobosita petre, fluieraturi, uiduiri si strigate de totu feliulu, caus'a este ca prussianii, — fia de frica, fia cá desfidere, sciindu ca suntu paziti de dóue mii de baionete, — nu voru sa plece din sala.

In curtea bisericei sarindariu se stabilesce redut'a principale, de acolo plóua mereu pietrile, sfarimându din ce in ce mai multu ferestrile sî paretii. Mai multi juni se urca pre dóue gherete ce suntu in facia acelei curti, sî pre zidulu lateralu, sî de acolo vorbescu séu arunca petri.

In sgomotulu celu mai grozavu s'aude: Sa plece nemtii sî sa se stinga luminarile; acést'a este vointi'a poporului adunatu aci de trei óre.“ Insa nemtii nu voru sa iésa, politi'a nui poté scóte, sî multimea 'si urméza manifestatiunea.

In totu momentulu strigatele de: „traiasca republic'a frarcesa! traiasca Români'a! Péra prussianii! despica imense aierulu sî unescu tóte vocele. Este dejá aprópe unu-spre- diece óre.

Chiaru de la inceputulu manifestatiunei, de câte ori sosesce unu plutonu de ostire, este intempinatu cu strigatulu de: „Traiasca armat'a româna!“

Mai multi oratori improvisati se urca pre gherete sî areta din tóta puterea plamâniloru loru ca prussianii au pustiitu, arsu, ucisu femei sî copii, au redusu prin fóme capitalea latinitâtiei, a civilisatiunei, sî acum vinu sa serbeze triumfulu acestoru orori in midiloculu nostru, in faci'a nóstra, cari plângemu nenorocirea fratiloru nostrii. Dupa fia-care discursu, bombardarea de la redut'a sarindariu reluá o nóua vigóre, sî fluierile sî uiduirile faceau unu sgomotu asurditoriu. Este ór'a unu-spre--diece trecute.

Sosescu nóue ordine de susu, ordine de a imprastiá cu puterea, cu glóntiele chiaru multimea. Consululu prussianu furiosu, bate din picioru la procurorele sî functionarii români in sal'a ospetiului. apostrofându-i intr'unu modu insolinte, sî cerându-le sa imprastie chiaru cu glóntiele multimea. Aceleiasi ordine.

Se face o invalmasiala mare: soldatii largescu

cercului sî se rapedu in curtea bisericei Sarindariu, cautându a face arestari, inse indata ce punu mân'a pre unulu, se rapedu dóue-dieci si-lu scapa.

Se face o tacere relativa sî d'o data s'aude clopotulu bisericei Sarindaru sunându torsinulu. Mare emotiune. La alta biserica s'aude asemene clopotu. Unu june se urca pre acoperementulu bisericei Sarindaru, unde gasesce o tabla mare de tinichia pre care lovindu-o cu potere, produce unu sgomotu de desceptatu morti. Uiduirile, vuierile, strigatele redeflinu grozave. Petrele plóua; insa de la inceputu pana la sfersitu nici un'a nu este aruncata asupr'a armatei, sî déca câte unu militaru este usioru atinsu, este numai prin petrele cari recadu de pre zidulu salei Slatinénu. Singuru capitanulu Teodorescu primesce o lovitura de bastonu carei este directu adresata.

Suntu aprópe dónesprediece óre.

Mai toti prussiani, insociti de oficiari se strecóra unulu câte unulu, bine paziti. Inse luminarile nu se stengu, sî manifestarea urméza, preserata la totu momentulu cu glumele cele mai spirituale cari te facu sa ridi in momentele cele mai critice.

In fine ordinile superióre se esecuta. Se procede acum cu somatiuni in forma. Imbrânceli, paturi de pusca, goniri, caderi etc. Se facu mai multe arestâri, in faci'a casei Popovici. Oficiarii nu potu totu déun'a reprime, procederea camu violinte a unoru dintre soldati.

Luminârile s'au stensu in sal'a abortatului ospetiu. Manifestarea se linistesce. Ostirea inaintéza in totu largulu stradeloru, sî procurorii in capu soméza „in numele legei,“ multîmea a se retrage „caci, dice unulu, rebeliunea (?) a luatu „unu caracteru gravu.“ Printre multimea care se departéza s'audu voci dicendu: „ce felu de lege romanésca o mai fi „s'aceia, ce da protectiune nemtiloru, cari ne insulta, si nóua paturi de pusca sî baionete!“

Totulu e in pace.

In sal'a Slatinénu fluiera ventulu. Tóte acele drapele multicolore ale stateloru germane, cari impodobescu cá pre unu imensu arlechinu sala, palidu luminata de câteva luminari ale otelierului, care-sî aduna cumu póte paharele sî servetele, tóte acele placarde pompóse cari pórta numele lui Graf von Bismark, Moltke, Fridrich Carl etc, disparu in intunerecu sî tacere, far'a fi primitu alta tamâia de câtu aceea care resulta din faptele descrise pan'aci.

Varietâti.

*** (Siedinti'a lunarie a comitetului.) Comitetulu Societâtei pentru fondu de teatru natiunalu tienù siedinti'a sea lunaria Domineca la 7/19 Martie, participandu urmatorii domni membrii: presiedintele dr. Iosifu Hodosiu, vice-presiedintele dr. Alesandru Mocioni, casariulu Vicentiu Babesiu, secretariulu Iosifu Vulcanu sî membrulu Petru Mihali.

Secretariulu Iosifu Vulcanu reportà despre contributiunile incurse indecursulu lunei trecute:

1. 60 fl. tramisi din Pest'a in o epistola anonima;

2. Dlu jude procesualu din Dobr'a, Alesandru Crainicu, a tramisu o colecta de 12 fl., la care contribuira urmatorii domni: Alesandru Crainicu jude procesualu in Dobr'a 2 fl., Elen'a soci'a sea 1 fl., Ludovicu Lazaru 1 fl., Petru Trifu jude in Mihaesci 1 fl., Tom'a Anucutia notariu in Dobr'a 2 fl., Demetriu Lacatusiu in G. Dobr'a 1 fl., Tom'a Nandr'a in Dobr'a 1 fl., Iosifu Crainicu in Dobr'a 1 fl, Ioane Morariu in Roseani 1 fl.

Dupa aceste dlu presiedinte Hodosiu reportà, ca dlu ministru poftesce a se face unele modificatiuni in statute, totu-odata comunica acele modificatiuni.

De óre-ce acele schimbâri suntu numai stilistice, sî nici decâtu esentiale, comitetulu se tienù in dreptu a le primí, reportandu mai apoi despre ele in adunarea generala, care se va tiené in orasiulu Satu-mare la 1 juniu 1871.

Astu-feliu se spera, ca statutele in scurtu timpu voru fi aprobata de câtra guvernu, sî atunci comitetulu va poté incepe activitatea sea.

„Famili'a.“

*** (In folosulu teatrului nostru nationalu) — precum mai amintiramu — in teatrulu celu mare din Bucuresci se va dá o mare representatiune teatrala. Acum'a avemu sa adangemu, ca piesele numite voru fi jocate de diletanti. Intr'aceea iate sî scrisórea dlui directoru teatralu Teodorini, adresata catra redactiunea diuariului „Informatiunile“ din Bucuresci: „Domnule Redactoru! Cetindu stimabilulu dvóstre diuariu dela 25 Fauru, amu avutu dóua simtieminte diametralminte opuse: o via satisfactiune sî o deceptiune. Satisfastiune nu numai pentru magulitóriele espressiuni ce contiene articolulu intitulatu „Teatrulu Natiunalu,“ ci mai alesu pentru caldurós'a sustienere ce faceti unei institutiuni românesci, pentru limbagiulu demnu cu care cautati a face se prospere natiunalitatea. Deceptiunea veni, cá totu de-un'a pentru mine, cu câteva renduri mai josu in anunciulu representatiunei data in favorulu teatrului românu din Ardélu. Dicu deceptiune, câci sum in dreptu a privi astu-felin impresiunea ce mi-a produsu vediendu-me pre mine membru fondatoru alu acelei Societâti, inlaturatu de la unu faptu la a cârei nasceri amu conlucratu Sum prea convinsu de simtiemintele dvóstre de echitate spre a me indoi unu singuru minutu, ca veti face astufeliu ca eu sî trup'a mea sa aîba marea onóre de a jocá o serata celu pucinu „Piétr'a din casa“; sî pana la probe contrarie mi place a crede ca acea omitere nu a fostu dictata de câtu de delicatéti'a dvóstre recunoscuta. In adastarea placerei ca veti face de ami permite sa concurediu dupa slabele mele midilóce la acea opera romanésca, ve rogu domnule Redactoru, a primi deosebit'a stima sî consideratiune ce ve portu. Teodorini.“

*** (O adeverata matróna romana.) In ultimii doi numeri ai foiei nóstre inregistraramu dóue testamente de mare importantia pentru cultur'a nóstra natiunala. De asta-data suntemu in placut'a positiune d'a mai adauge la ele unu faptu frumosu „Monitoriulu Oficialu alu Romaniei“ publica unu actu de donatiune, din care noi estragemu urmatóriele sîre: „Actu de donatiune. Prin care noi, Elisabeta Stirbey Dómna, din liber'a nóstru vointia sî neinfluintiata de nimeni, dâmu immediatu in deplin'a proprietate institutului de fete infiintiatu de noi in Bucuresci, sî care pórta denumirea de „Institutulu Elisabethan,“ casele nóstre cu loculu loru din orasiulu Bucuresci, strad'a Caliti, in cari se gasesce astadi acelu institutu, precum sî jumetate din mosi'a nóstra Elisabeta din judetiulu Teleorman. Acestu institutu de fete va portá in viitoriu denumirea de: „Institutulu Elisabeta Dómna.“

*** (Congresulu autonomicei catolice) s'a deschisu in Pest'a la 9 Martiu sî in siedintiele sele de pana acuma a desbatutu sî primitu in generalu statutulu seu organicu. Dintre români n'a intratu nimene in acestu congresu, afara de episcopii Szilágyi si Olteanu. Acestu din urma a sî tienutu unu discursu, prin care s'a nisuitu a justificá presinti'a sea in acelu congresu, déca adeca acést'a s'aru poté justificá. Actiunea episcopului din Oradea-mare pan'acuma s'a marginitu in a acompaniá cu grimasuri vorbirile oratoriloru mai liberali.

*** (Unu s. parinte in furia predicându.) In biseric'a Dominicaniloru din Vien'a, parintele Brener vorbiá intraltele astfeliu: „iubiti ascultatori! Indoiél'a nu este fetulu vietiei rele, ci viéti'a rea nasce indoiéle. Acesti necredinciosi, ce se indoiescu, sî intipuescu, a fi spirite mari, dar ei suntu servii passiuniloru daunósa, ei suntu ómeni ignoranti, cu totulu ignoranti, ómeni nebuni. Ce, ce cetescu ei, ce sciu ei? Ei cetescu pre unu Davidu Strauss, Ernestu Renanu, romane sî alte prostii. Opurile adeveratiloru mari scriptori, caroru este de multiemitu triumfulu nostru asupr'a filosofiei elene sî române, asupr'a filosofiei paganesci, caroru este de multiamitu, ca Christosu, care a fostu jidoviloru necasu, nebunia paganiloru, ca invetiatur'a despre cruce a invinsu, — aceste scripte nu le cetescu densii. Acesti mocani, aceste creature mirmidonice, de ce, de ce nu pasiescu ei cu motive d'ale ratiunei contr'a bisericei? Pentru ce?! Paupertatea loru de spiritu sî inima e notaria. (Sberandu sî cu gesticulatiuni infuriate:) Acesti monstri afurisiti, impertinenti, aceste creature condemnabile ce merita a fi masacrate, sa ni póta dovedi ca catolicismulu nu este infalibilu?! Scumpii mei ascultatori! Pre acesti ómeni capiati, ómeni indiavoliti, nici nui numiti „necredinciosi“ „indoctori“ Oh! aceste rupture trebuie duse in cas'a nebuniloru. A fi dubitante — este cea mai mare rusine; cine se pronuncia ca elu nu crede ce invátia catolicismulu, acel'a este „diavolu periculosu.“ Voltaire — ve rogu, iubitiloru ascultatori, a avé putientica atentiune — Voltaire a disu ca elu cá principe nu aru suferí lânga elu curteni necredinciosi sî nu li aru crede. Voltaire proprie nici n'a fostu dubitante, Voltaire in launtrulu seu a fostu credinciosu; Voltaire, acestu flacau impertinente, elu cunoscea ómeni de felulu seu, de natur'a sî spiritulu seu, Voltaire a cunoscutu inimele ómeniloru de felulu seu, a ómeniloru indraciti. (Predicatorele da cu pumnii in cancela, sî recnesce de infuriatu.) P diesce-te dara, imperate de aceste fiintie satanice, feresce-te imperatescule ministeriu, stai pururea vigilandu, persecuta pre acesti ómeni spurcati, pedepsesce-i, chinue-i, maltratédia-i, nimicesce-i, ster-sterpesce-i cu totulu de pre fati'a pamentului! (In tonu amenintiatoriu:) Fabricantii presei jidovesci au indumnedieitu pre profetulu maimuceloru, pre maimuti'a Vogt, ce se rostogolesce in lume, care atâtu de uritu s'a blamatu in Germania, a facutu fiasco. Ura sî blestemu meritu Vogt, blestemu jidovii, ce-si batu jocu de cultulu catolicilooru; acesti jidovi nici nu suntu jidovi; cu atâtu mai mare osenda, osenda, trei ori osenda merita acei crestini, cari in adunari publice, unde beti cá porcii se taveleseu, 'si mascarescu credinti'a loru sî a parintiloru loru. Pfui, pfui! — Acestea suntu . . . nici nu aflu spressiune pentru aceste creature ale édului. Pfui!“—

*** (Unu scheletonu istoricu alu resbelului franco-nemtiescu) vré sa faca fói'a prussésca oficiala prin unele repriviri interesante asupr'a nefastului resbelu. Resbelulu s'a dechiaratu in 20 Iuliu 1870 sî s'a finitu in 16 Fauru 1871; a duratu deci 210 dîle, timpu destulu pentru a devastá sî ruiná o tiera frumósa sî in tóta privinti'a binecuventata sî pentru a neferici unu poporu bine meritatu de libertatea sî salutea popóreloru, celu mai alesu sî umanu pre faci'a pamentului. — In 26 Iuliu tóta armat'a nemtiésca a fostu mobilisata; in 13 dîle ea a statu pre lini'a Trier-Landau. Locomotivele transportau pre fiecare di câte 42,000 de ómeni. Timpulu resbelului propriaminte a duratu 190 de dîle. Armatele nemtiesci au avutu sub acestu timpu 156 de loviri mai mari séu mai mici, intre acestea 17 batalii mari; ele au ocupatu — 26 locuri intarite, au prinsu 11,650 oficieri sî 363,000 soldati de rondu, au luatu 6700 tunuri, 120 d'acuile sî stindarde. In diametru deci pre fiacare luna cadu 26 de loviri, 3 batalii, 4 cetati, 1950 oficieri, 60,500 gregari, 1110 tunuri sî 20 de acuile séu stindarde. — In fapta s'au intemplatu: in Augustu 13 loviri, 8 batalii sî au cadiutu 4 cetâti; in Septemvre s'au intemplatu 13 loviri, sî au cadiutu 4 cetâti; in Oct. 37 loviri, 3 cetâti; in Nov. 15 loviri, 2 batalii, 7 cetâti; in Dec. 30 loviri, mai multe batalii, 2 cetâti; in Ian. 48 loviri, 3 batalii, 5 cetati; in fine in luna lui Fauru cadiù o cetate: Parisulu. Asediulu Parisului a duratu 130 de dîle, sub care timpu s'au intemplatu 22 de erumperi. S'a mai intemplatu si 3 loviri pre mare.—

Déca fói'a prusésca spunea sî aceea, ca câte loviri si batalii au perdutu nemtii, apoi câti din ai loru au devenitu prisoneri sî mai vertosu câti nemti au cadiutu in fiacare lovire sî batalia, — reprivirile ei asupr'a sangerósei drame aru fi in adeveru o istoria in cój'a unei nuci a celui mai cumplitu resbelu; enumerandu insa acea fóia numai singuru lovirile, bataliele ce le au sustienutu nemtii sî cetatile ce le au ocupatu ei sî materialulu giganticu de préda ce-lu dusera cu ei in Germania, — asiá se vede ca reprivirile ei tientescu numai spre a glorificá eroismulu armatei germane sî a gramadí laurii pre fruntea imperatului temetoriu de Dumnedieu. Istori'a trebuie sa fia drépt'a, fidela, casi de altmintrelea intuncea sî nu luminédia posteritatea, nu póte fi „magistra vitae“; iéra lumea d'acuma scie ca numerulu nemtiloru cadiuti in acestu resbelu e multu mai mare decâtu alu franciloru.

„Albin'a.“

Indreptare. In nr. 22 s'a strecuratu in not'a Redactiunei la articululu din Sabiiu o eróre, ce smintesce intielesulu notei; cuventulu din finea notei e de a se ceti: respundea.

Burs'a de Vien'a.

Din 20 Martie (1 Aprilie) 1871.

Metalicele 5%	58 10	Act. de creditu	266 40
Imprumut. nat. 5%	68	Argintulu	122 65
Actiile de banca	725	Galbinulu	5 85

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a sî tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Dum'nec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori fran ate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti : le Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri *s*treine pre anu 12 1/3 anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru întâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/4 cr. v. a.

Nru 24. ANULU XIX.

Sabiiu, in 25 Martiu (6 Aprilie) 1871.

Cu 1 Aprile se deschide prenumeratiune nóua la „Telegrafulu Romanu“ pre langa conditiunile espuse in fruntea fóiei. Editur'a.

Evenemінte politice.

Sa incepemu astadi a insîrá evenemintele mai insemnate prin aceea, ca referintiele intre Germani'a, imperiulu celu nou, sî Austri'a, imperiulu celu vechiu, devinu totu mai cordiali. Primirea adjutantelui imp. austr. de Bellegarde, carele a fostu specialu tramisu de curtea din Vien'a sa gratuleze pre imperatulu Wilhelm la diu'a nascerei sele sî sa-i duca ordinulu Mari'a Theresi'a, se facù in unu modu fórte distinctivu. Adjutantele tramisu a fostu incantatu de tóte cate a vediutu sî a auditu. Prussi'a nu mai este rival'a Austriei de aci incolo. Cordialitatea cea mai intima are sa se desvólte pre venitoriu intre aceste dóue imperatie, carea sa domnesca in — veci (Asiá se incheia tratatele de pace ; câtu de scurte suntu veciele aceste, avemu ocasiune-sa le vedemu de atâtea ori.)

Prussi'a, cârei Austri'a i a ajutatu sa gonésca pre danezi din Slesvig-Holstein sî, dreptu resplata, ea a gonitu apoi pre Austri'a din Germani'a, nu are causa cá sa fia suparata pre imperiulu nostru. Nemtii, carii dîcu despre sine ca suntu elementulu celu mai vitalu din imperiu facu serbatori preste serbatori pentru invingerea armeloru prussiene, pentru ca Germani'a si-a recâstigatu iérasi imperiulu sî imperatulu seu. Credulitatea pare ca nu are margini in diplomati'a austro-ungurésca.

In Romani'a amu vediutu si din numerii nostri trecuti ce s'a petrecutu; sî amu amintitu ca cele petrecute cu ocasiunea festivitâtiei (nemtiesci) au produsu caderea ministeriului de mai nainte Ioanu Ghic'a sî inlocuirea lui prin celu a lui Lascaru Catargiu. Nu amu amintitu inse pâna acum de disolverea camerei, carea inca a urmatu, din causa ca camer'a nu voiá sa primésca pre unu ministeriu, ce nu este din majoritatea camerei. (Sî constitutionalismulu sî are capriciele sele). Guvernulu promite acum a face unu apelu nou câtra tiéra sî a alege alta camera.

Cum s'a urmatu schimbarea acést'a aflâmu din diferite pârti urmâtórele :

In nóptea cându se spargeau ferestrile dela, sî se resturnau blide sî sticle in, sî fugiau nemtii din sal'a „Slatineanu“, Domnitoriulu a chiamatu pre capulu cabinetului Ioanu Ghic'a sî iau cerutu sa-si dea demissiunea. Ministrulu presiedinte fu gat'a numai de câtu sî demissiunà sî anuncià camerei demissiunea data sî primita.

Lascaru Catargiu spune a dóu'a di camerei, ca Domnitoriulu l'a chiamatu pre densulu, pre N. Golescu sî pre Haralambia, adeca pre fostii locutiitori domnesci sî pre Demetriu Sturz'a sî i-a insarcinatu a descoperi camerei, ca densulu e gat'a a abdice de tronu sî de domnia sî a le pune pre aceste in mânile acelor'a, dela carii le-a primitu, déca camer'a, nu i va dá dreptulu de a denumi ministri pre acei'a, in cari sa aiba deplina incredere. Prelânga acést'a camer'a sa voteze bugetulu sî legile financiale pre doi ani inainte. Siedinti'a publica se preface in siedintia secreta. Lascaru Catargiu repetiesce cuvintele Domnitoriulu de cuprinsulu de mai susu. Iepureanu sprigînesce pretensiunea Domnitoriului sî arata ca in impregiurarile in care se afla tiér'a nici nu potu guberná altfeliu ; acést'a s'a potutu vedé sî din epistol'a ce a publicat'o principele in strainatate, carea a fostu cá unu echo la cuventulu de tronu. Campineanu dice ca Domnitoriulu póte abdice, pentru ca constitutiunea a prevediutu casulu vacantiei tronului sî astá sî mijlócele la cari sa tinda tiér'a inca stau la dispusetiune, dara nu va votá nici odata a se dá frenele guvernului in mâni absolutistice.

Astfeliu de pareri se mai audu sî dela alti deputati. Deputatulu N. Blaremberg i face inse imputâri aspre Domnitoriului, pentruca nu a incetatu inca de a fi némtiu sî ca se aflà sub influintia prussiana, carea i sioptesce abdicerea. „Sa nu ne lasâmu sa ne sparie ; sa-i spunemu francu Domnitoriului ca i primimu abdicerea sî sa se dechiare camer'a permanenta.

N. Ionescu critica epistol'a cea cunoscuta a Domnitoriului, carea s'a creatu pre atunci, precându Iepureanu erá presiedinte alu consiliului de ministri. Si din tiesatur'a acestei cuvântari se audu civinte grele, sî adeca, ca „plant'a cea straina nu va prinde radacini aici in tiéra.“ Cu tóte aceste face propunerea a se spune Domnitoriului, ca camer'a nu primesce conditiuni, ci se tiene strictu de constitutiune; faca sî Dtoriulu asemenea séu sa se — duca.

Urmarea o cunóscemu, sî foile straine inca spunu ca principele Carolu ramâne in tiéra.

„Kelet“ in corespondintiele sele intaresce cele ce aducu diuariele de dincolo despre tóte aceste. Disólverea camerei a fostu comitata de unele incidente, cari puteau dá ansa la versari de sânge. Cându se presenta ministeriulu celu nou, camer'a, cetimu ca erá incungiurata de militia. La intrebarea ce se facù decâtra deputati, ministrulu de resbelu, Tellu respunde, ca nu scia nimic'a despre armata sî ca densulu nu, a datu nici unu ordinu.

Iritarea spiriteloru din siedinti'a aceea nu se póte descrie.

Ministeriulu dupa constitutiunea sea cea mai nóua consta din urmatorii: Lascaru Catargiu presiedinte sî ministru de interne, G. Costaforu de esterne, P. Mavrogeni de financia, gener. E Florescu de resbelu, N. Cretiulescu de justitia sî interimalu de afacerile publice sî Christianu Tellu de culte sî instructiunea publica.

Lupt'a intre francesia inceputu. Telegrame din 2 Aprile n. spunu ca insurgentii (comitetulu din Parisu) au ocupatu Courbevoie, Puteaux sî podulu dela Neuilly; fura inse batuti de trupele din Versailes. O depesia pin Londonu spune ca trupele au prinsu 200 de insurgenti. Scirile din Versailles lauda tienut'a trupeloru sî esprima speranti'a ca in scurtu timpu voru suprimá revolutiunea ; dara revolutiunea operéza cu patru corpuri de 110,000 ómeni sî 200 tunuri.

Diet'a Ungariei.

Siedinti'a din 20 Martie a casei deputatiloru. Presiedinte Somssich. Dintre ministrii au fostu de facia: Gorove sî Pauler.

Dupa anunciarea petitiuniloru incurse se continua desbaterea despre propunerea lui Irányi.

F. Eber vorbesce contr'a propunerei ; Ign. Hetfy pentru. Densulu polemiséza contr'a lui H. Schvarz, care a vorbitu in siedinti'a trecuta rele despre Franci'a. Elu combate possibilitatea, ca s'aru potea in genere otari catu contribuie vre-o natiune la desvoltarea civilisatorica, sî chiaru din punctulu ast'a de vedere nu póte admite a se discutá natiunei francese influinti'a ei asupr'a desvoltarei liberali. Sa nu se uite ca natiunea francesa a spartu feudalismulu in Europ'a. Altu cum nu e adeveratu ca interventiunea diplomatica ne aru fi incurcatu neaperatu in vre-unu resbelu (Aplau se la steng'a estrema).

Ed. Horn (contr'a propunerei) aprobéza pre deplinu politic'a neutralitâtiei, sî e convinsu ca unirea Germaniei jace in interesulu Ungariei, nu póte inse admite a se vorbi cu atatu despretiu despre republic'a francesa, ba chiaru despre natiunea francesa. Republic'a francesa a doveditu pana la evidentia facultatea ei de viatia, aici jacu garantiele esistintiei ei.

Dupa ce mai vorbescu Hennszlmann sî Patay pentru propunere, ia Irányi cá propunetoriu cuventulu finale. Densulu combate mai intaiu afirmarea, ca desbaterea acést'a n'aru avé nici unu scopu; scopulu acestei desbateri e, a aretá regimului calea, pre care are a urmá pre viitoriu. Vorbitoriulu sî motivéza deci propunerea pre largu sî in modu inaltu patheticu, polemiséza apoi contr'a afirmariloru mai multoru deputati dela steng'a.

M. Iokay respinge presupunerea, ca s'aru fi opusu vre-o-data regimului nationalu. Politic'a lui a fostu sî e: Ungari'a trebuie sa sî castige, cu tóte midlócele ce i stau la dispositiune, libertatea sea. Acestei politice a remasu fidelu sî cine lu acusa a fi vorbitu bateru unu cuventu contr'a ei comite o simpla calumniare.

20 membri dela steng'a moderata ceru votarea nominale. Resultatulu: Pentru propunere votara 33, contr'a 225, absenti 175 deputati.

Deosebitele puncte ale bugetului se cetescu dupa aceste sî acordéza fara vre-o desbatere.

Incheierea la 2 óre.

Siedinti'a din 21 Martie. Presiedintele Somssich. Regimulu lu representa Horvát h.

Dupa finirea formalieloru se primesce bugetulu in a trei'a cetire. Dupa aceea vine la pertractare contractele de estradare incheiate cu Itali'a, Sivedi'a sî Norvegi'a. La desbaterea care se incinge sî carea pentru noi e de pucinu interesu sî din asta, causa nici n'o publicamu, iau parte: Várady, D. Irányi, K. P. Szathmáry, S. Vucovich sî minist. de justitia Horvát h. Cas'a intréga primesce susu amintitele proiecte in genere câtu sî in specie nemodificate.

Proiectulu de lege alu ministrului de justitia despre inmultirea numerului judiloru la curtea de cassatiune se primesce dupa o scurta desbatere.

Bugetulu pentru provisoriulu fiumanu se cetesce sî votéza.

A. Pulszky cetesce referatulu sectiunei centrale despre propunerea lui Irányi, privitóre la instructiunea adultiloru. Sectiunea recomanda respingerea propunerei.

Irányi, Kiss, Simonyi sî Gonda vorbescu contr'a parerei sectiunei centrale. Aug. Pulszky apara raportulu sectiunei centrali, care la votare se sî primesce.

Dupa aceste se incepe desbaterea generale despre proiectulu de lege relativu la organisatiunea municipieloru.

P. Királyi, cá referinte alu sectiunei centrale, esplica mai intâiu, incâtu proiectulu acest'a diferesce, de celu mai nainte ascernutu de regimu. Atâtea modificatiune s'au facutu la elu, incâtu nu mai póte fi vorb'a de celu dintâiu. Inse de sî proiectulu regimului s'a modificatu asiá de tare, totu-si nu s'a potutu aflá o contielegere intre sectiuni, sî asiá s'a ascernutu sî unu votu alu minoritâtiei.

Vorbitoriulu recomânda primirea proiectului modificatu de sectiunea centrale.

Br. Lad. Simonyi representa votulu minoritâtiei in numele sectiunei 5, 8, sî 9. Sectiunile susu atinse afla dóua mominte daunacióse, care sî suntu bas'a proiectului regimului, sî cu carii nu se potu invoi. Aceste mominte suntu : justiti'a admi-

nistrativa sî voturile virile. Sectiunile suntu contr'a acestoru dóue principie.

G. S ü l l ö (pentru propunerea sectiunei centrale) accentua mai intâiu necessitatea controlei regimului vis-a-vis de municipie sî comune. Regimulu e efusulu potestatiei statului, sî are prin urmare chiamare a esercià supraveghiarea preste afaceri comunale etc.

Contr'a elaboratului sectiunei centrali mai vorbesce Il. S c h v a r z, sî apoi se incheie siedinti'a.

In siedinti'a din 22 Martie se continua desbaterea generale despre proiectulu de lege relativu la comune.

L. G o n d a e de parere ca proiectulu acest'a de lege, déca se va executá, va produce unu statu de politie, in care nu esista nici libertate individuale nici autonomia.

La desbaterea acestui proiectu, care ample siedinti'a intréga mai iau parte, parte pentru, parte contr'a: I. l a t i n o v i c s, A. G u b o d y, conte Frd. Z i c h y, K. T i s z a, M. B r e n n e r b e r g, Al. C s a n a d y sî H o r n.

Punendu-se la votu cas'a primesce proiectulu aprópe unanimu de basa pentru desbaterea speciale.

Incheierea siedintiei la 2 óre.

In siedinti'a din 23 Martie a casei ablegatiloru se trece indata dupa finirea formalieloru obicinuite la desbaterea speciala despre legea municipale.

§. 1. suna: De comune se privescu:

a) Orasiele, care, in intielesulu § 65 alu acestei legi, au unu magistratu regulatu.

b) Comune mari care n'an magistratu regulatu, nse suntu in stare a implini independinte functiunea impusa prin lege.

c) Comune mici, care in urm'a relatiuniloru materiali marginite nu suntu in stare a satisface agendeloru impuse prin lege sî sa impreuna spre acestu scopu cu alte comune.

I. G y ö r f f y doresce a se pronuntiá ca orasiele libere regesci nu se tienu de categori'a acestor'a.

Ministrulu de interne W. T o t h tiene acést'a observatiune de superflua, de óre ce legea municipale contiene in privinti'a acést'a otariri chiare.

Propunerea lui G y ö r f f y se respinge.

§. 2. suna: Comun'a si administréza afacerile ei interne independinte, incâtu e convenibilu cu legile; ea executa ordinatiunile legei sî jurisdictiuniloru respective, relative la administratiunea statului sî jurisdictiunei.

K. T i s z a propune pentru § 3. sî 4. editiunea urmatóre:

§. 3. Comunele stau sub supraveghiarea directa a jurisdictiuniloru sî prin aceste sub supraveghiarea indirecta a ministeriului.

§. 4. In casuri, cându

a) se face injuria (nedreptate) séu vre-o dauna singuraticiloru prin comune, séu comuneloru prin jurisdictiuni séu prin ordinatiunile regimului,

b) e vorb'a da esplicarea legei séu vre unei ordinatiuni a regimului séu jurisdictiuniloru,

c) decidu judecatoriele regulate.

Asupr'a acestei cestiuni se incinge o desbatere mai lunga, la care iau parte P. H o f f m a n n, P. M o r i t z, E. I v a n k a sî A. C s e n g e r y.

Propunerea lui Tisza se respinge cu 119 contr'a 116 voturi.

§. §. urmatori pana la alu 21 se primescu mai fara vre-o desbatere.

La partea III, care tratéza despre drepturile comuneloru, ascerne P o p o v i c i u amandamentulu ca: sustienerea scóleloru confessionale sî administrarea baniloru orfaniloru sa se tiena de competinti'a comuneloru. Dupa o desbatere scurta se reiapta.

Incheierea la 2 óre.

Dóue interpelatiuni in Diet'a Ungariei,

in interesulu popóreloru crestine din Oriinte.

Ieri, Mercuri in 29 Martiu, in camer'a deputatiloru a dietei unguresci iéra se venturà politic'a austro-magiara din Oriente. In impregiurârile de facia acestu incidinte merita cea mai incordata atentiune in intregu Oriintele Europei sî specialu in Serbi'a sî Romani'a.

Caus'a s'a sulevatu printr'o interpelatiune a deputatului serbu natiunale din Neoplanta Dr. Stef. Pavloviciu, de a cârui pasire sî descoperiri profitandu deputatulu românu natiunalu V. Babesiu, estinse cestiunile mai departe sî puse — cum este dical'a — punctulu pre i.

Dr. Pavloviciu manecându din tenórea cunoscutei note a dlui c. Beust, cu datulu de 23 Nov. 1870, sî din informatiunile ce are de a dreptulu din Belgradu despre respicatiunile dlui c. Andrássy, asupr'a sî in consecinti'a aceleiasi note, aréta ca intre ambele procederi sî directiuni esiste cea mai apriga contradicere, carea neaperatu sî ne amenatu trebuie lamurita, intru interesulu statului nostru sî alu popóreloru vecine din Oriinte.

Nota dlui c. Beust din 23 Novembre a. tr. indreptata câtra agentii nostri diplomatici din Belgradu sî Bucuresci, amenintia pre Serbi'a sî Romani'a cu tóta poterea intregei Monarchie austro-nemtiesci, déca acolo s'aru incercá miscari sî straformâri de statulu croitu prin tractatele de la 1856/8 sî prin statoriri de atunci urmate prin diplomatia. Acésta amenintiare a causatu mare neliniscire in spirite sî a facutu multu sânge reu in Oriinte, anume in Romani'a sî Serbi'a, in césta din urma mai vertosu, câci regimulu Serbiei, dela instalarea ministeriului magiaru a nutritu o incredere, amu poté dice, copilarésca in bunele intentiuni ale ungariloru facia de sine.

Dlu c. Andrássy dejá odata, asupr'a unei interpelatiuni a deputatului Stratimiroviciu, s'a opintitu a dá acelei note o alta interpretatiune, de cátu ce suna testulu ei vorbalu; a splicatu amintit'a amenintiare astfeliu, ca la casu de veri-ce miscare in Oriintele vecinu, Austro-Ungari'a — pre câtu timpu nu s'aru amestecá vr'o alta potere straina, respectandu tractatele — n'aru intervení. Daru cu acést'a elastica frasa nime nu s'a potutu multiamí; nu s'a multiamitu nici dlu interpelante Stratimirovics ci a pusu pre més'a casei unu proiectu de resolutiune pentru mai departea desbatere sî dilucidare a causei.

Acum vine dlu Pavlovits sî ni spune, ca dlu c. Andrássy, paralelu cu aceea cindata nota a contelui Beust, prin agintele diplomaticu din Belgradu (dlu Kállay,) a datu cele mai chiare lamuriri — chiaru in contr'a testului acelei note, dechiarandu ca — nu se va intemplá amestecu sî intrevenire in Oriente nici la casulu d'o rescóla formale contr'a Pórtei.

Acést'a este unu contrastu nesplicabilu, este

FOISIÓRA.

Petroleulu si untulu de rapitia.

Este in adeveru o aparitiune particulara pre teremulu economicu, cá unulu din articolele cele mai principale ale consumatiunei generale sa capete mai de o data o concurentia insemnata, fâra cá pretiulu seu sa scada marcabilu, care casu lu amu vediutu in ultimii ani la articolele petroleulu sî untulu de rapitia.

Esploatarea isvóreloru de petroleu din Americ'a de Nordu, care a intratu in activitate pre la inceputulu deceniului trecutu, a capatatu dejá in anulu 1867 o intindere asiá de mare, incâtu se asceptá ca acestu nou materialu de arsu sa faca o impressiune deprimânda asupr'a tuturoru celoru-lalte materialuri de arsu din Europ'a.

Esportulu Americei de Nordu a fostu:

in anulu	1867:	67,052,037	Galóne
„	1868:	99,281,750	„
„	1869:	102,748,604	„
„	1870:	140,602,215	„

Din acésta cuantitate 90% s'a transportatu la porturile europene. De atunci insa precum se vede din citatele cifre statistice esportulu a trecutu preste indoitu, fâra cá valórea sa cadia. Productiunea a crescutu asemenea mai rapidu decâtu esportulu, fiindu ca se acoperea cu densulu imensulu consumu indigenu alu Americei. Pre cându in anulu 1868 terminulu mediu alu fabricatiunei jurnaliere in districtulu Pensilvaniei erá de 10,000 butóie, in anulu 1870 acésta productiune a crescutu la 15,400. Productiunea a crescutu dara cu 54%, in faci'a cârei cresceri se afla in esportu unu plus de numai 41%, la care cata a se mai adaogá ca in ultimii ani s'au mai descoperitu isvóre de petroleu in Canad'a la Océnulu pacificu, etc.

Spre a nu obosi pre lectorii nostri cu multe cifre, vomu mai spune numai, ca valórea petroleului care s'a esportatu in anulu espiratu din Americ'a de Nordu este de 35 milióne dolari.

Acésta suma se potrivesce aprópe cu valórea totale a productiunei untului de rapitia din tóta Europ'a; de-sî n'avemo tocmai statistice positive, insa dupa datele pre care le avemu inaintea ochiloru nostri, se póte constatá cu óre care sigurantia ca cunatitatea de untu de rapitia consumata in Europ'a, este inca mai pre josu decâtu consumatiunea petroleului. In Engliter'a spre esemplu s'a importatu in anulu espiratu circa 400,000 quarte rapitia sî 240,000 maji uleu de diferite semântie de uleu, ceea-ce in totalu da mai multu decâtu 800,000 maji uleu, in valóre de aprópe 40 milióne franci. Insa Engliter'a espórta iérasi din acestu articolu cá la 170,000 maji, care suma póte fi cam analoga cu productiunea indigena. Engliter'a este totu-d'aun'a consumatórea cea mai mare a acestui articolu, fiindu-ca ei i trebuie fórte multu materialu de unsu pentru imensele masine, fabrice, vapóre sî mai cu séma pentru acele 3200 mile germane de drumu feratu. Fiindu ca caus'a pentru care acestu articolu 'sî a sustienutu valórea sea, chiaru in faci'a colosalei concurenti a petroleului, este ca din intrebuintiarea cá materialu de arsu, a trecutu la intrebuintiarea cá materialu de unsu, intr'unu gradu asiá de intinsu.

Inca pre la inceputulu anului 1869, cându rapid'a crescere a importârei de petroleu, care s'a intelnitu cu fórte mari quantitâti de untu de rapitia, scadiuse pretiurile untului de rapitia la târgurile Germaniei de Nordu la circa 9 taleri, se credea in generalu ca acestu articolu si a terminatu rolulu seu, sî ca numai o desfacere fórte mare aru mai putea face rentabila acésta productiune. Societatea parisiana Hause (precum se dice cu sprijinulu fonduriloru unui corpu clericalu) care de câti-va ani inmultiá mereu imensulu ei depou, fâra a se decide sa vendia chiaru in faci'a celei mai favorabile conjuncture, parea a se apropiá de ultim'a ei óra. Insa lumea se intielese in privinti'a midilóceloru acestei societâti. Cumperârile se continuau fâra nici o intrerupere, sî in primavér'a anului trecutu, ea posedá o quantitate de 400,000 maji untu de rapitia, in valórea de aprópe 18 milióne franci. Acésta quantitate intrecea cu multu termenulu mediu alu productiunei anuale din intrég'a Francia, care se calculéza cá la 250,000 maji. Acésta cuantita póte fi inmagasinata numai in Paris, astufeliu ca o parte a trebuitu sa se transpórte la Rouen sî la alte provincie. Din rapid'a crescere a pretiuriloru untului de rapitia, mai cu séma in a dóua jumetate a anului espiratu, posesorii acestui colosalu depou, nu au potutu trage veri-unu folosu directu, din caus'a cernarei Parisului.

O episoda interesanta in istori'a Hausei de uleiu in Paris, a fostu timpulu cernarei a capitalei Franciei. La inchiderea Parisului se aflá acolo unu depou de 360,000 maji; asiá dara in facia lipsei de gasu si altoru grasimi pentru unsu sî pentru gatitu, posesorii acelui depou s'au vediutu pusi in positiune de a incepe vendiarea, ceea ce pana acum, — de-si pretiurile de 101 fr. pro maja dubla, au pastratu fermitatea numai pana ce s'a ivitu in piatia o insemnata fractiune din colosalulu depou. Insa sî acum conducatorii Hausei au remasu fideli principiului loru. Asîfelu ca acei'a cari erau mai multu decâtu siguri ca la deschiderea Parisului, depoulu de uleiuri va fi cu totulu consumatu, au mai gasitu inca 220,000 maji.

Acést'a este cu atâtu mai curiosu, cându se scie ca din tóte cele-lalte articole n'a remasu mai nimicu. Asiá dara multu influintiatórea partida a Hausei a isbutitu a asigurá depoulu ei in contr'a sequestrarei din partea guvernului.

Déca dara, cu totu capitalulu de care dispune societatea Hause din Paris, tergulu europénu n'a fostu pana acum simtibile atacatu, sî déca posesorii de diferinte masine n'au fostu fortiati pana acum a plati pentru materialulu loru de unsu mai multu decâtu li s'aru rentá, acést'a este a se multiami concurentiei petroleului, sî cu atâtu mai multu cu sî petroleulu s'a inceputu a se rafiná in cele din urma, astfeliu ca se intrebuintiédia deja la multe locuri sî cá materialu de unsu.

(Trad.) „Mercant.“

unu dualismu diplomaticu, — atâtu de periculosu facia de popórele Orientelui si chiaru de imperiulu otomanu, câtu de nesuferibilu, este dualismulu politicu internu facia de natiunile nemagiare si negermane ale Monarchiei. Aci lumin'a trebuiá aduse cu veri ce pretiu si inca tocmai in acestu momentu, cându in Oriente popórele in celu mai mare gradu suntu cuprinse de dorulu si petrunse de necessitatea d'a se emancipá.

Spre scopulu d'a provocá acea lumina, dlu Pavloviciu formulâurmâtóri'a

INTERPELATIUNE

Câtra dlu ministru-presiedinte contele Anrassy:

1. Avut'a onorab d ministru presiedinte cunosciintia despre not'a ministrului de esterne din 23 Novembre 1870, anume despre tenórea ei, atunci cându ea s'a scrisu, séu cându s'a spedatu agintiloru diplomatici la Belgradu si Bucuresci?

2. Déca dlu min. presiedinte a avutu acésta cunosciintia, fostu a si este de acordu cu cuprinsulu acelei note?

3. Déca este de acordu — cum va splicá si pune in consonantia aceea nota cu garantiele ce a datu densulu in Belgradu despre amiti'a facia de Serbi'a chiaru si pentru unu casu de rescóla in contr'a Pórtei otomanice?

Pest'a, 29 Martie 1871.

Stef. Pavlovits.

Pâna ce dlu Pavlovits si-motivà de pre tribuna interpelatiunea cu o lunga insirare de totu felulu de arguminte, deputatulu V. Babesiu apucà a formulá din parte-si in aceeasi cestiune câte-va alte intrebari, cu tendintia de a face lumina si intr'o parte, asupr'a cârei interpelatiunea lui Pavlovits nu se estindea, anume in privinti'a României.

Insinuandu-se Babesiu la cuventu, spuse pre scurtu, ca — déca candu-va alta data, astadi pusetiunea Monarchiei, si desclinitu politic'a regimului ungurescu facia de Oriente, trebuie sa fia chiaru si desbracata de ori-ce ambiguitate: contradicerea in portarea si lucrarea de pana acum, trebuie sa dispara; — spre acestu scopu elu presenta urmatórea

INTERPELATIUNE

Onorabilului d. ministru-presiedinte ungurescu regiu.

Cu provocare si reducere la interpelatiunea facuta de dlu Stef. Pavlovits in privinti'a politicei orientale a regimului, aflu de lipsa a cere dlui ministru-presiedinte lamurirea urmatórieloru punturi:

1. Este adeveratu, ca dlu min. presiedinte in privinti'a unei eventuale incercâri de emancipare a popóreloru crestine din Oriente si preste totu in privinti'a aspiratiuniloru loru pentru libertate — aru fi datu in Belgradu dechiaratiuni cu totulu diferitórie de cuprinsulu notei ministrului comunu de esterne din 23 Novembre 1870?

2 Déca aru fi asiá, — datu-a asemeni dechiaratiuni si in Bucuresci? — Si care este apoi cea adeverata, propri'a politica a regimului, facia de nisuintiele de emanciparea a popóreloru din Oriinte?

3. Déca in Bucuresci nu s'aru fi datu asemenea dechiarare, — ce este caus'a, ca nu s'a datu? — dupa ce not'a din cestiune si acolo a provocatu asemene iritatiune si neliniscire.

Pest'a, in 29 Martie 1871.

Vinc. Babesiu.

Inchaiamu cu speranti'a ca dlu c. Andrássy nu va intârdiá a dá lumin'a ce i se cere, a o dá in cea mai deplina mesura si fâra tóta reserv'a. Densulu cá barbatu de statu va scí ponderá suspiciunile si daunele ce potu, ce trebuie sa se nasca din amenarea respunsului, séu dintr'unu respunsu machiavelisticu. Ambele eventualitâti, interpelantii nu le voru perde din vedere. „Albin'a“

De lânga Tarnave in Martie 1871.

Sa aruncâmu o privire in trecutu, si sa ne aducemu aminte de bucuri'a ce ni o aduse o plóia plina de daru in unele veri, dupa o seceta de luni intregi, care se parea a infectá séu a ciumá aerulu, a incremení pamentulu si a uscá vegetatiunea, si care impluse economii de ingrigire pentru semanaturile si fructele loru. Sa mergemu apoi mai departe si sa dicemu: dupa o seceta ce domnise mai multe luni in unu tienutu, care se parea a infectá séu ciumá aerulu, ¡a nadusi vegetatiunea si implé pre economi de ingrijire pentru semanaturile si rodurile loru, vediuramu odata formarea nouriloru, o plóia lina incepù a udá pamentulu si implù inimile ómeniloru de bucuria; care insa nu tienù multu, câci urmà curendu tempestate ici cu rumpere de nouri, colo cu caderea de giatia, causandu pretutindenea nenorocire si stricatiune, si prefacù bucuri'a in intristare.

Asemenea sórte avura si fostii jobagi in Transilvani'a, dupa cum se póte vedea din schitiarea ce urméza:

In anulu 1848 se nascù spiritulu tempului, vestindu libertatea natiuniloru subjugate si se latí cu o repediune mai preste tóta Europ'a.

Natiunea româna in decursu de seculi de suferintie, dupa ce se despoá in anulu 1437 prin conjuratiunea unguriloru, secuiloru si sasiloru, de drepturile politice si publice, in anulu 1848 se leganá in dulcea-i sperantia, ca acelu spiritu alu tempului a adusu si pentru ea libertatea, dar' s'a insielatu amaru, câci ea este o parte insemnata astadi inca despoiata de acele drepturi.

Spiritulu tempului din acelu anu totusi nu a fostu pentru natiunea româna fâra efectu, câci elu a adusu stergerea iobagiei si in Transilvani'a, care impregiurare a implutu de bucuria inimile fostiloru iobagi. Numai cá dupa unu intervalu abia de unu anu putura aplicá la sórtele, cu totu dreptulu, esemplulu germanu: „Nie kommt was Besseres nach“ (neci cându nu vine ceva mai bunu) câci curendu dupa ce se invinse armele unguresci in a. 1849 incepura aristocratii, resp. fostii domni de pamentu a se miscá, intocma cá cându aru fi facutu unu complotu, si pasîra cu jalbi la oficiurile politice de atunci in contr'a fostiloru loru iobagi, se facura conturbâri in posessiuni si se scósera altii din posessiunile urbariale sub feliu de preteste, pre multi silindui a le dá astufeliu de contracte, in care trebuira sa recunósca, ca posiedu sessiunile urbariale cá pastori de padure, pastori de câmpu, cá arendatori etc.

Dupa crearea si infiintiarea judecatoriiloru incepure a incusá multi pre fostii loru jobagi prin advocatii loru la acelea—judecatorii—botezandu sessiuni curatu urbariale, in alodiale, si jobagi in dileri.

Numerulu preponderantu alu amploiatiloru streini dela sfer'a politica si judiciaria in Transilvani'a dela anulu 1850 pâna la anulu 1861 au fostu pentru multi fosti jobagi, asiá dicendu unu daru, câci in acelu timpu s'au decisu multe procese urbariale definitivu si dupa conscientia, cu esceptiunea judecatoriei urbariale a Muresiu Osorheiului, unde au fostu unu indigenu cá presiedinte, si ale aceloru casuri, unde câte unu amploiatu si dintre estranei dela sfer'a politica si judiciaria lipsitu de consciintia si de constantia, au devenitu sclavu corruptiunei, de care inca se mai servéu unii din fostii domni possesori spre a ruiná totaliter pre betii jobagi.

De aru fi fostu fratii unguri si atunci in capulu trebiloru, si de aru fi ocupatu si atunci tóte posturile cardinale si cele mai de josu cu tare putina esceptiune in Comitate si in scaunele secuiesci, precum le ocupa dela anu 1861 si anumitu dela 1867, óre aru fi remasu multi dintre fostii jobagi in posessiunea sessiuniloru loru urbariali?

Unu esemplu singuru aru fi in stare sa ilustreze referinti'a acést'a, carea la noi este o intrebare de cele mai vitale.

Revista diuaristica.

Celimu in „Românulu“:

Abia camer'a s'a disolvatu, abia poterea executiva a remasu facia in facia cu tiér'a, uitându-se un'a la alt'a, nu cu aceea confiintia, pre care nu o da de câtu o buna si leale guvernare, ci cu o completa neincredere reciproca.

Guvernulu simte ca n'are pentru densulu de câtu voinți'a, ce l'a adusu la potere si care, din nefericire pentru densulu, este in contradictiune cu simtiementulu generale alu tierei. Elu provede ca reusit'a in alegeri n'o póte avé de câtu intrebuintiandu acele midlóce condamnate in lumea intrega si cari au coperitu de infamia pre cei ce s'au servitu de densele.

Inse este óre de asteptatu ca ómenii din actualele guvernu voru esitá in faci'a unoru asemenea midlóce.

Lumea se indoiesce fórte.

Ea vede ca deja bandele reorganisate au inceputu campani'a loru prin suburbile capitalei, precum se va vedé din o adresa catra primulu procurore de Ilfovu, ce o publicamu mai la vale. Ea a vediutu insasi Adunarea deputatiloru, depositaria prin escelintia a suveranitatiei nationale, incongiurata de bâte, de baionete si de tunuri, amenintiata de ministri si de bande. Este adeveratu ca adunarea chiaru suptu cele mai grave amenintiari, n'a plecatu capulu seu, nu a lipsitu la detoria sea. In faci'a baionetei si a tunului, represintantii natiunei au datu tierei esemplulu unui curagiu politicu, care le face cea mai mare onóre.

De si acést'a atitudine a Adunarei este de natura a intarí caracteriele si a trage fia carui românu calea sea, cu tóte astea trebuie sa recunóscemu ca multe si serióse temeri esistu. Toti se uita cu ingrijire spre viitoriu, spre momentulu candu alegatorii se voru intrunf spre a dá verdictulu loru asupr'a guvernului actuale alu tierei.

Lumea nu uita, in adeveru, asia lesne cum credu unii ómeni. Ea 'si aduce aminte ca ministrii actuali n'au nimicu de menagiatu. Ea si aduce aminte ca reputatiunea loru politica si au facutu-o prin violintiele din Sala Bossel, urmate de vestit'a ordinantia contr'a libertatiei presei si intruniriloru, si de faimosulu procesu dela 28 Septembre 1859: prin asasinaturile din Craiova dela 7 si 8 Noembre 1860, din Bucuresci dela 3 Augustu 1865 si prin tóta acea insiruire de acte politice, administrative si financiare, cari au dusu pre fostulu Domnitoriu Cuz'a la 11 Februariu 1866.

Lumea se intréba déru déca acei ce au asemenea antecedenti in viéti'a loru politica potu si trebuie sa mai inspire vre-o incredere.

Deja scomotele cele mai ciudate circula. Se vorbesce de decretarea unei ordinantie asupr'a presei si intruniriloru, de arestâri cu gramad'a, motivate nu scimu pre ce inchipuite si ticluite conspiratiuni, se vorbesce in fine de multe si felurite preparative.

Suntemu datori insa a preveni opiniunea publica contr'a unoru asemeni scomote, cari potu fi inventate cu scopu d'a intimidá si descuragiá. Suntemu datori a aduce fia cârui aminte ca avemu o constitutiune, votata de Adunarea Constituante „si primita suptu juramentu de capulu statului si de toti ministrii si agintii chiamati la functiunile statului, ca nu se póte inlaturá acést'a constitutiune, fara cá autorii unui asemene actu sa se puie prin faptulu loru chiaru afara din lege, si prin urmare sa dea ori cui dreptulu de ai tractá cá pre nesce criminali. Prin urmare, in o data, sa nu ne speriamu pré multu d'aceste scomote si, ori-cari aru fi antecedinti actualiloru ministri, sa mergemu cu otarire si fara temere, tari de dreptulu nostru, a ne implini datoriele, si triumfulu va fi alu binelui contr'a reului, alu legalitâtiei contr'a celoru ce voru voí a esi din trensa.

„Felinarulu“ fóia de séra din Bucuresce, se esprima asupr'a situatiunei in modulu urmatoriu:

Potemu sa dicemu acum cu dreptu cuventu ca ne aflâmu intr'o completa decadentia politica si sociala. Ur'a si intrig'a lucrédia cu inversiunare intre românii de acceasi origine. Unii se manânca pre altii fâra a sci ce facu. O suma de factiuni, instrumente platite ale streiniloru si orbite de pasiuni vile, au hotaritu in fine sa piérdia statulu românu prin culpabil'a loru imprudentia. Poporulu românu si adeveratii patrioti stau ingrijiti de cele ce se petrecu pre contulu loru, fâra a cutediá sa casce gur'a. Si pre langa tóte acestea, tóte puterile statului suntu desmadulate si putrede astufeliu in câtu greu le-aru putea restabili. Acést'a este trist'a realitate.

Déca acum alegerile care voru urmá, nu se voru face in plina libertate, atunci ultim'a sperantia de ori ce indreptare este perduta pentru totu d'aun'a. Singur'a scapare a situatiunei presente, este numai in mân'a noului parlamentu care va veni, si déca si acest'a nu va fi compusu din representanti sinceri si adeverati ai natiunei, lucrurile se voru complicá si mai multu, fâra de a mai poté fi vre o data descurcate.

Pâna la 1866 sentiementulu nationalu, prestigiulu anticu si averea publica inca nu erau cu totulu cadiute. De atunci incóce, situatiunea a devenitu din dí in dí mai trista, in urm'a tradariloru, jafuriloru si corruptiunei ómeniloru trecutului.

Nu Interdiamu de a repetá mereu la audiulu poporului românu, ca Franci'a, natiunea cea mai mare din Europ'a, nu peritu numai si numai in

urm'a intrigiloru sî sfisieriloru loru interióre. Francesii s'au treditu de odata cu tóte aceste pacate in midilocului loru, fâra a luá aminte intr'unu lungu sîru de ani, ca acestu flagelu se semaná pre nesimtiete intre ei, sî prindea din ce in ce mai multa radacina. Acest'a este sistemulu prigonitoriu sî destructivu care a servitu de basa fundamentala scopului urmaritu de germani asupr'a Franciei.

Sa bagâmu de séma sî la cele ce se petrecu la noi; sa le damu mai multa atentiune, sî indata ne vomu convinge ca acelasi sistemu ne persecuta sî pre noi. Amu avutu ocasiune sa vedemu ca acelu sistemu ne a lovitu mai inteiu de tóte acolo unde eramu mai slabi, in averea nostra publica sî privata. Acést'a s'a facutu prin celebr'a sî nerusinat'a cestiune a lui Strusberg, in urm'a carei'a noi remanemu tributari cu 400 millióne lei noi, o cifra, la care, déca ne-amu gândi mai seriosu, amu incepe sa ne ingrijimu sî sa ne cutremurâmu de viitorulu nostru. Indata dupa acést'a, acelasi sistemu ne au lovitu acolo, unde ne dóre mai multu, in sentimentulu nostru nationalu. Tóte aceste planuri le executa sistemulu, nu cu bratie straine, ci insusi cu bratiele nóstre proprii, de care, cu durere vedemu, ca elu are abundentia mare in tiér'a romanésca.

Ce sa mai dicemu óre de viitoriulu tierei, cându vedemu ca unu sistemu asiá de perniciosu, au gasitu in serviciulu seu platitu, chiaru ómenii, cari pana acumu vorbiau in numele natiunei, precum diaristi conducatori ai opiniunei publice; ómeni cari au jucatu rolu, precum ministri, deputati, cu unu cuventu cea mai mare parte din ceea ce se numesce crem'a natiunei?

Sa ne oprimu insa aici sî sa nu mai ne facemu veninu de geaba. Sa terminamu acést'a revista cu singur'a consolatiune, ca póte providenti'a, care a scapatu Romanismulu din atâtea atacuri barbare, va ingriji sî de asta data de elu, sî nu 'lu va lasà in cele din urma sa cada prada presecutiuniloru streine.

Cu privire la serbarile nemtiesci mai culegemu dupa „Romanulu“ din diuarie nemtiesci urmatórele:

In Elveti'a s'a numitu o comissiune de ancheta cá sa cerceteze causele manifestârei, — sângerósa chiaru, — dela Zurich. Acea comissiune constata in raportulu seu cele ce dicemu sî noi.

„Déca vomu cautá, a disu dnu Sulzer, motivele cari au adusu aceste scene deplorabile, amu poté s'o gasimu póte in ur'a contr'a germaniloru, acest'a este unu faptu gravu. Acestu faptu, sa lu marturisimu, ori câtu de straniu aru paré. Suntemu d'aceeasi rasa, vorbimu acee-asi limba, avemu acee-asi cultura intelectuale, sî cu tóte acestea, o mare parte din poporulu nostru este plinu de o antipatie adânca contr'a starei politice a imperiului vecinu. Acést'a este necontestabile. Putemu sa consultâmu tóta pres'a, pretutindeni aceste manifestari se producu limpede cá diu'a: dispositiunea spiriteloru dincolo de Rhin nu este mai amicale câtra noi, de câtu dispositiunea spiriteloru nóstre contr'a loru. Alaturându aceste observâri cu evenemintele din Joi'a trecuta, esplicarea este gasita gat'a. Déca positiunea germaniloru aru fi adi inca acee-asi cá sî acum diece ani, o asemenea incordare nu s'aru fi escatu, insa de atunci esigintiele si vederile natiunei germane au devenitu cu totulu altele. Ea erá plina de convingere ca nu i se acorda stim'a pre care crede ca póte sa o pretinda. Aceea stima ea a dobândit-o astadi prin stralucitele-i victorie.

„Déru ce insemnéza acést'a positiune d'a fi prim'a putere in Europa? Acést'a insemnéza óre ca indata ce voiesce, póte respandi spaima in juru-i? Ori cine aru luá o asemene positiune, nu trebuia sa se mire déca nimeni nu va veni inaintei cu iubire. De la frica pana la ura pasulu este micu. Asiá déru, déca in poporati'a nóstra s'au manifestatu óre cari temeri, acést'a nu este de locu neesplicabile. Adaugati pre lânga acést'a inca unu altu simtiementu, care nu ne face desonóre: comiseratiunea ce ne inspira o natiune calcata in picióre!.. O mare parte din istori'a nóstra ne aréta ca poporulu elvetianu este prinsu prin legaturi de amicia mai puterice cu aceea natiune, care nu vorbesce limb'a nóstra sî care apartiene unei alte rase . . . . . .

„Cu ocasiunea imputâriloru ce s'aru putea face autoritâtiloru dela Zurich ca n'au sciutu sa opriasca desordinile, vomu pune cestiunea urmatóre: Pentru ce orasiulu Berlin, care are atâtea regimente, n'a potutu se opriascu strani'a insurectiune care a isbucnitu in Octobre 1862, sî óre in cele din urma nu putéu se parvina de câtu a respinge multimea tumultuósa intr'unu locu deschisu? Pentru ce n'a fostu possibile d'a comprime acelu tumultu enigmaticu, care s'a intemplatu la inmormentarea lui Alesandru Unboldt? Ce-a ce n'a reesitu autoritatiloru berlinese, pentru ce sa na fia scusatu autotitâtiloru dela Zurich ca nu le a reesitu?“

Cuventulu tronului

alu imperatului Germaniei, cu care deschise prim'a sessiune a parlamentului imperiului germanu.

Onorati domni,

Cându dupa unu gloriosu, déru greu resbelu, pre care Germani'a pentru aperarea nedependintiei séle, l'a purtatu sî la incheiatu victoriosu, — pentru prim'a óra vedu inaintea mea adunarea imperiului germanu, mai nainte de tóte me simtu indemnatu a esprime cea mai supusa multiumita lui Dumnedieu pentru acele resultate epocali, ce din grati'a sea ni le a daruitu, de binecuventarea fidelitâtiei sî concordiei germane, eroismului sî disciplinei armatei nóstre, sacrificârei de sine a natiunei germane. Amu ajunsu aceea ce parintii nostri de multu timpu au doritu intru interesulu Germaniei: uniunea sî constituirea organica, asecurarea limiteloru, nedependinti'a desvoltârei nóstre nationale.

Consciinti'a de unitate, de sî invelita, pururea a pastrat'o natiunea nemtiasca: intru insufletirea sea, cu care intrég'a natiune a pasitu la campu pentru aperarea patriei periclitate, ea a rupta velulu sî cu litere nestergibile a insemnatu pre campiele Franciei voinți'a sea d'a fi sî de a remané unu poporu unulu sî unitu. Spiritulu ce traiesce in natiunea germana sî petrunde cultur'a sî moravurile cu institutiunile ei resbelice, precum sî constitutiunea imperiului, feresc Germani'a in midilocului victorieloru cá sa nu abusedie din puterea cascigata prin unire. Respectulu ce pretinde Germani'a fatia de autonomi'a ei propria bucurosu sî din inima a o va dovedí, sî facia de nedependintia tuturoru celoru-lalte state, fia acelea tari séu slabe. Germani'a nóua, ce mai ieri scapà de marele resbelu, va fi garanti'a sicura pentru pacea Europei, pentru ca ea se simte destulu de tare cá regularea afaceriloru ei sa considere de problem'a ei speciale totu-d'o-data indestulatóre.

Spre deosebita satisfacere mi-a servitu, ca in acestu spiritu alu pâcei amu potutu realisá vocea Germaniei la negociatiunele care in conferinti'a din Londr'a, intrunita prin staruintiele midilocitóre ale ministeriului meu de esterne, au aflatu spressiune indestulitóre.

Sublim'a proplema a acestui prim-parlamentu alu imperiului germanu va fi deci a vindecá, pre câtu se póte, ranele ce le-a causatu resbelulu, si a pronunciá recunoscintia acelor'a cari au raportatu triumfulu cu sângele sî viéti'a loru.

Totu-de-odata, onorabli domni, veti incepe acele lucrâri, prin care organele imperiului germanu sa póta cooperá solidarminte la implinirea problemei ce vi o propune constitutiunea, sî care nu este alt'a decâtu aperarea drepturiloru Germaniei sî naintarea salutei natiunei germane.

Prelucrârile legislatiunei ordinarie, din caus'a resbelului, durere! . . . au suferitu intrerumpere sî amânare: proiectele deci ce vi se voru presentá curgu d'adreptulu din transformarea nóua a Germaniei. Normele constitutionale cuprinse in tratatele din Noembre alu anului trecutu voru aflá in nóu'a constructiune a constitutiunei imperiale asiediarea sî spressiunea loru corespundiatórie.

Participarea singuraticeloru state federative la spesele imperiului ascépta a fi regulata regalminte. Introducerea legiloru Germaniei nordice in Bavari'a, precum se doresce ea de regimulu regescu alu Bavariei, va pretinde conlucrarea domnieloru vóstre.

Dispunerea despre sum'a de desdaunare din partea Franciei pentru resbelu se va midiloci, cu incuviintiarea vóstra, dupa mesur'a lipseloru sî pretensiuniloru drepte alu pârtiloru imperiului: de asemenea vi se va substerne ratiotiniulu despre midilócele intrebuintiate pentru purtarea resbelului, indata ce voru concede impregiurârile. Situatiunea teritorieloru reocupate pre sém'a Germaniei pretinde unele dispositiuni, alu câroru fundamentu are sa se puna prin legislatiunea imperiului.

Despre pensionarea amploiatiloru, a militariloru, nu alt-cum despre ajutorarea celoru remasi dupa cei cadiuti, va avé sa fia creata o lege pentru intrég'a armata nemtiésca, care are egalu dreptu la multiamit'a natiunei.

Onorabili domni: Restaurarea imperiului germanu sa fia pentru natiunea germâna presemnulu de nóue legi sî pentru cele interne; resbelului imperiului nemtiescu, pre care-lu incheiaramu atâtu de gloriosu, sa urmedie pacea imperiului nemtiescu nu mai putienu gloriósa, sî problem'a natiunei germane sa se restringa in a triumfá sî in concertulu pentru binecuvântarile pâcei. Ajute Dumnedieu.

Onorate Dle Redactoru! Bine voesce a dá locu in pretiuitulu diuariu „Tel. Rom.“ urmatórei mele declaratiuni:

Pâna cându stimabilulu d. corespondinte anonimu va documentá in modu legalu, ca alegerea mea la sinodu sî congresu s'au facutu „in urm'a premerseloru mele dispositiuni,“ — pâna atunci tóte cele scrise sî dise in Nr. 102—1870. asupra-si in contr'a mea, le declaru: de netemeinice, minciuni grosolane a calumniei cu tendintia malitiósa de a-mi inegrí numele sî vatamá onórea. —

Despre deosebit'a mea stima asigurandu-ve — sî sarbatorí fericite poftindu-ve, sum,

alu o. dnu Redactoru.

Clusiu 19 Martie 1871.

stimatoriu
V. Rosiescu
prot. românu greco-orient.

Conspectu

despre sum'a baniloru contribuiti din protopresbiteratulu românu gr. or. alu Clusiului prin colect'a intreprinsa in sensulu prégratiósei ordinaciuni din 23 Nov. nr. cons. 944, 1870. pentru ajutoriulu edificârei de nou a bisericei sî scólei române gr. orientale din Sepsi San-Georgiu in secuime.

Clusiu 15 fl. 25 xr. Somesiufaleu 2 fl. Car'a 6 fl. 15 xr. Cosiocn'a 4 fl. Barei 2 fl. Banabicu 1 fl. 80 xr. Lon'a sasésca nu au contribuitu. Fili'a Stoln'a nu au contribuitu. Fenesielu nu au contribuitu. Muntele rece 2 fl. Somesiu rece 3 fl. Somesiu caldu 50 xr. dela parochu, — poporulu nu au voitu a darui. Fili'a lapustesti nu au contribuitu. Marisielu 2 fl. 50 xr. Maguri 1 fl 20 xr. Giurcuti'a nu au contribuitu. Agribiciu 3 fl. Gerofi-Dangau 1 fl. Fili'a Banfi-Dangau nu au contribuitu. Gero-Osiorheiu 1 fl Fili'a Gestrade nu au contribuitu. Panicu 2 fl. Bedeciu 3 fl. 50 xr. Manasturu ungurescu 6 fl. Manasturu românescu 5 fl. Finciu 1 fl. Calatiele 1 fl. 40 xr. Bic'a româna 3 fl. Valcau ungurescu 2 fl 20 xr. Calat'a mare 7 fl. Fili'a Domosiu 2 fl. Butene nu au contribuitu. Rogosielu 2 fl Siebesiu mare 5 fl. 30 xr. Nadisiu românescu 3 fl. 60 xr. Daneu 2 fl. Tamasi'a 2 fl. Cublesiu românescu nu au contribuitu. Simburulu-mare nu au contribuitu. Sum'a totala 93 fl. 40. xr.

Clusiu 12 Martiu 1871

prin
Vasiliu Rosiescu m. p.
prot. românu gr. or.

Corespundinti'a Espediturei. On. Societ. rom. de lect. din Gherl'a. Amu primitu 5 fl.; pre trei patrare de anu insa face abonamentulu 6 fl., asiá dara mai avemu sa primimu 1 fl.

Anunciu.

Mari'a Graeff veduva, carea pórta meseri'a versatoriei de clopote sî a altoru objecte de cióie, are onóre a incunosciintiá pre on. publicu, ca prin associarea densei cu unu barbatu versatu in tóte detaiurile acestei meserie sî prin acuirarea unei **bance de strunaria egalisatória** dupa sistemulu celu mai nou, e in pusetiune de a continuá meseri'a sî asiá de a primí asupra-si a face clopote de ori ce marime, prósce de apa, pumpe sorbitórie sî apasatórie, lucruri pentru fabrici, vinarsarii, sî bererii, strunaria in feru pentru masine, pre lânga pretiurile cele ma moderate. Se primescu sî reparaturi de totu feliulu sî se efectuiescu cu promptitudine.

Sabiiu, sub spinarea cânelui (unterer Iohannisreg) nr. 1097.

Burs'a de Vien'a.

Din 25 Martie (6 Aprilie) 1871.

Metalicele 5%	58	45	Act. de creditu	274	
Imprumut. nat. 5%	68	25	Argintulu	122	75
Actiile de banca	726		Galbinulu	5	89

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a sî tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Trausilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 25. ANULU XIX.

Sabiiu, in 27 Martiu (8 Aprilie) 1871.

Cu 1 Aprile se deschide prenumeratiune nóua la „Telegrafulu Romanu“ pre langa conditiunile espuse in fruntea fóiei. Editur'a.

Sabiiu 27 Martiu.

Déca aruncamu privirea nóstra asupr'a situatiunei, avemu dreptulu de a ne increti fruntea si a cautá seriosi in viitoriu. Ce vedemu, nu este ca sa ne invite la o bucuria; nedreptâti, desconsideratiuni pâna la persecutiune, versâri de sânge, rapire de avere si de alte bunuri s. a. çá aceste au scrisu in timpulu din urma istori'a secului alu nóue-spra-diecelea in paginile, in cari aru fi trebuitu sa stea scrisu inaintare in sciintia, dreptate câtra toti ómenii din partea tuturoru, luminare spirituale si altele cá acestea. Si avemu sperantia ca aceste rele ce bântuiescu societatea omenésca se voru sfersi? Speranti'a o avemu, inse cându vedemu unu papismu declaratu infalibile si cadiutu indata dupa aceea din potestatea sea lumésca; punendu tóte in miscare spre a-si recastigá ce a perdutu, cându vedemu ca acei ce se dicu din gratiá lui Ddieu si suntu totu cu fric'a lui Dumnedieu in gura sfasia tieri si punu voinți'a loru mai pre susu de ori ce vointia, cându vedemu pre acei ce se dicu binevoitori ai poporului, ca nu facu alt'a decâtu agitéza neincetatu popórele spre a le puté avé neincetatu la dispusetiunea spre a le „salvá“, atunci ti mai perdi si speranti'a ca relele ce bântuiescu societatea se voru terminá.

Dara au mai fostu ómenii in pusetiuni de aceste. Dreptatea si adeverulu s'au incercatu impilatorii a le sterge de pre pamentu, inse ele tocma atunci au stralucitu mai puternicu.

Sa sperâmu ca toti acei ce voru sa se folosésca de aprópele seu cá de nisce mijlóce órbe spre comoditatea loru, voru fi calcati de greutatea fapteloru si dreptatea si adeverulu voru triumfá cum a triumfatu si alte dâti. Dee cerulu cá si incâtu ne privesce pre noi românii se fimu ajunsu a cunósce unde ne este salvarea nóstra cea adevarata si sa nu mai orbecâmu dupa vocile aceloru ce ducu câtra intunereculu poporului nostru. Atunci apoi cu bucuria sa serbamu invierea Domnului si viitoriului nostru si cu indoita bucuria 'sa ne imbratisiamu cu crestinésc'a salutare de Christosu a inviatu!

Eveneminte politice.

In 30 si 31 Martiu ajunse in fine si afacerea Bisericei St. Treimi din Cetatea Brasiovului inaintea dietei

Dupa o desbatere in dóue siedintie s'a decisu, cá caus'a sa se dea ministrului de cultu si instructiune publica, prelânga inviatiunea, cá sa mijlocésca câtu mai curendu deciderea legale si finale a acestei cause. Caus'a acést'a dara a intratu si in „divanu“ si acum se tramite inapoi ministrului.

Politic'a se pregatesce de ferie pentru vre-o câteva dile. In partea pentru noi dincóci de Lait'a a fostu mai de insemnatu in dilele aceste incheiarea congresului catolicu, a cârui conclusiuni avura si acelu efectu, de pre diu'a „a cincea dupa pasci“ se va tiené si o conferintia de câtra inteligenti'a gr. cat. romana in Alba Iulia.

Din Romani'a se scrie la diuarie straine, ca agitatiunea spiriteloru s'a mai domolitu dupa disolverea camerei. Aceleasi diuarie inse se dementiescu pre sinesi, pentruca „Presse“ din Vien'a scrie ca Port'a are imputerire din partea puteriloru ca la casu de lipsa sa ocupe Bucurescii. In fine ca Port'a a concentratu trupe la Siuml'a. Diuariele ce ne vinu din Romani'a, dupa cum e colórea partideloru ce representa, scriu in unu modu fórte iritatu asupr'a guvernului de acum; altele iéra tindu a respirá unu aieru de pace, de ordine si de stabilitate, singurulu mijlocu, ce mai póte garantá esistinti'a junelui statu. Scirile private, ce vinu de acolo, suntu mai multu pentru césta din urma si dorescu numai unu guvernu nationalu, carele cu energia sa infranga passiunile de partide, si sa puna tiera in starea de asi vedé de lipsele ei, de a imbunatati sórtea poporului, carele este indiferentu la tóte sbuciumârile, ba e satulu de ele si e periculu ca indiferentismulu se va estinde si asup'a esistintiei tierei, déca nu va avé (poporulu) curendu ocasiune a simti bunetatile vietiei politice si sociali, cá in alte staturi.

Franci'a e si adi in prim'a linia la ordinea dilei in tóta diuaristic'a. Noi amu impartesitu cetitoriloru unele fragmente din cele ce s'a petrecutu in acea tiéra nenorocita, si pre carea inimicii nu au fostu in stare a o umili, precum o umilescu acum neintielegerile intre fiii ei.

Se intielege de sine ca erumpendu ostilitâtile intre cei ce se tienu de „comun'a“ din Parisu, langa carea s'au alipitu o suma de gardisti nationali si comunicatinnea a trebuitu sa fia intrerupta. Situatiunea Parisului fatia cu Versailles e acum aceea carea erá pre tempulu asediei nemtiesci, cu deosebire, ca cei ce au sa atace Parisulu nu suntu nemti, ci francesi.

Telegramele din urma despre lupt'a intre Parisu si Versailles, séu intre insurgentii din Parisu si trupele tierei din Versailles, spunu, ca redutulu Chatillon fu luatu in 4 Aprile n. diminéti'a de câtra trupele regimului, cu care ocasiune acéstea au prinsu 2000 de insurgenti intre cari si unu generalu (Henry). Din redutu s'a continuatu lupt'a de artileria asupr'a forturiloru ocupate de insurgenti.

In acelasi tempu vinu sciri din Parisu despre nóue incercâri de impacare. „Opinione nationale“ spune ca deputati din Parisu si primarii reorganiséza unu comitetu de impacare. Din câte se scriu despre insurgentii din Parisu se aru vedé ca impacarea va cu fi anevoia. Ei suntu ingrigiti de revenirea orleanistiloru séu napoleonidiloru pre tronu si déca suntu adeverate tóte câte se scriu despre densii, voru a reformá referintiele sociali.

„Tagespresse“ scrie despre acésta nenorocire a Franciei urmatórele: Lupt'a pre strada câtra Versailles e din ce in ce mai veementa. Dupa ataculu antepostu riloru a urmatu lupt'a dela 2 Aprile, in care fura respinsi rosii. Insurgentii, cari ocupara drumulu spre Courbevoie, fura alungati inapoi in cetate. Inse decâtu tóte aceste, trebuie sa fia lupt'a a trei'a cu multu mai sângerósa. Nu lupta mai multu, ci batalia a fostu, ceea ce a asternutu pamentulu din giurulu Parisului cu morti. Pâna in momentulu de fatia nu suntu sciri sigure asupr'a celoru intemplate in diu'a acést'a nefericita. Versailles se ascunde in tacere. Depesiele din Parisu, mai cu séma cele din 4 Aprile suntu asiá de confuse, incâtu abia se póte alege ceva positivu dintrensele. Telegramulu celu mai nou din Parisu, celu avemu inaintea ochiloru, scie mai departe numai de o lupta cu artileria intre Mendon si Clamart, de óre ce inse alta depesia vorbesce de o tunada spre Rueil, trebuie ca insurgentii s'au aratatu si aci. Preste totu — combinându dupa scirile englezesci — insurgentii au esitu din Parisu in trei colóne. Voiau sa ajunga la Versailles pre trei câli diferite. Arip'a drépta voiá sa mérga la Versailles preste Neuilly si Rueil, centrulu avea de cugetu a o luá pre drumulu celu mai scurtu pre la Sevres, arip'a stânga voiá sa sosésca preste Chatilon si Plessis-piquet tocm'a la resiedinti'a regimului. Dóue pârti din armat'a insurgentiloru aveau pusetiuni scutite. Cést'a (flanculu) erá scutita de forturile Vanves si Montrouge, centrulu se radimá de fortulu Issy, câtu pentru arip'a drépta credeau insurgentii ca Mont-Valerienii va crutiá

Inca in 20 Martie cautau insurgentii sa ocupe Mont-Valerienulu. Vre-o 3000 se concentrara dinaintea fortului si cerura predarea lui. Comandantele inse a respunsu negativu. Trupele promisera ca la casu de vre-o operatiune de resbelu nu voru puscá.

Impregiurarea acést'a a insielatu pre comitetulu din Parisu, incâtu a crediutu ca rosii voru puté trece negreniti pre dinaintea fortului si insielatiunea acést'a a fostu acestor'a fórte desastrósa. Pentru-ca fortulu Mont-Valerien, carele intr'aceea póte a primitu o garnisóna mai de incredere a deschisu unu focu ucidietoriu asupr'a rosiiloru si se parea ca pre unu corpu l'a facutu sa fuga. Nu se scie ce influintia va fi avutu nesuccesulu in partea acést'a asupr'a celorulalte trupe. Probabilu este ca tóta puterea insurgentiloru s'a retrasu dincolo de siantiuri si ca in urm'a acestei catastrofe a rosiiloru, va urmá unu atacu de câtra trupele parlamentului (versaillistiloru), care va mai dá lovituri órdiene revolutiunei; tacerea cea perfecta a celoru din Versailles nu face pre nimenea a nu avé vre-o indoiéla ca togm'a asiá aru stá lucrurile. De-altmintre puterea armata a rosiiloru nu póte la nici unu casu sa invinga, déca trupele versailistiloru voru fi statornice si nu voru fraternisá cu parisianii. In fine numitulu diariu, chiaru si la casu cându ai lui Thiers aru intrá cu fortia in Parisu, nu crede in deslegarea cestiunei escate. Acést'a se póte face numai pre calea impacaciunei.

Pre lânga acestea sa mai adaugemu unele sciri ce se aducu de birourile telegrafice cá sciri positive. Eata ce dicu acelea:

Parisu 3 Aprile 6 óre diminéti'a. Mac-Mahon e denumitu comandante supremu alu armatei din Versailles. — O prochiamatiune a comunei dice: „Regimulu din Versailles ne a atacatu, ne putendu comptá cu armat'a, a tramisu contr'a nóstra zuavi, bretoni sub Charette, gendarmi sub Trochu si ne a bombardatu de pre Montele-valerienu Neuilly. Problem'a nóstra este sa aparâmu cetatea si avemu incredere in ajutoriulu vostru“. Preste nópte a fostu miscare neintrerupta. Bataliuni de ale comunei campiara aprópe de incinsetura (cetatiei). Adi deminétia plecara bataliuni nóue. In tóte cuarterile s'a batutu marsiulu generalu; Baricadele se ridica din nou. Dela 5 óre deminéti'a se audu detunaturi de tunu. Se vorbesce ca eri au cadiutu multi morti si vulnerati. Parisulu e liniscitu.

—11 óre inainte de média dî. Din Muntele Valerianu se d'au dóue detunaturi pre minuta in directiunea spre Ruell; spre Meudon se audiea adi dementi'a focu de pusci. Gardele nationali se pare ca nu facu vre-o miscare inaintatóre; se vorbesce tare ca aceste au suferitu adi deminétia fórte tare. Se vede ca comitetulu a fostu de parere, ca de pre Muntele valerianu nu voru puscá asupr'a gardeloru natiunali. Gardele natiunali tienu ocupate cu putere insemnata forturile Vanves, Issy si Montrouge. Din partea acést'a se audu bubuituri de tunuri. Cele mai contradicetorie sciri cerculéza; unii dicu, gardele natiunali au sositu in Versailles, altii spunu ca gardele natiunali se afla in derepanare de plina. Tóte portile Parisului suntu inchise si esirea afara este oprita.

— 11 óre 20 minute inainte de médiadi. Bergeret si Flourens stau iérasi in legatura si mergu spre Versailles; succesulu e siguru.

— 1. óra dupa médiadi. Diurnalulu oficiale anuncia denumirea lui Cluseret de deligatu pentru despartiamentulu de resbelu cu Eudes. O depesia datata Parisu 2 a 5 1/2 óre sér'a dice: Lui

Bergeret in Neuilly! spiritolu trupeloru e distinsu. Soldati de linia spunu, ca numai oficierii de rangu mai inaltu voiescu sa se bata. Unu colonelu de gendarmi, carele a deschisu ataculu fu omoritu. Comun'a adoptéza pre familiele aceloru cetatieni, ce voru cadé in lupt'a contr'a versaillistiloru.“ Diurnalele cari sprijinescu comun'a, dîcu, poporulu trebuie sa mérga la Versailles. Le cri du peuple sî Le Vengeur demintiescu scirea lui Mot d'Ordre ca esistu diferintie intre comitetu (lu centralu) sî comuna.

— 2 óre dupa média di. Pre la 4 óre diminéti'a s'au intrunitu colonele lui Duval cu cele ale lui Flourens la punctulu centralu dela Courbevoie. Indata ce au sositu aci avura sa sufere de unu focu bine intretienutu de pre Montele valerianu. Trupele eran scutite dupa muri sî asiá putura sa-sî organiseze miscarea, ceea ce a sî succesu Ele au trecutu liniele sî mergu spre Versailles Bergeret in fruntea loru le duce strigendu „sa traiasca republic'a !“ Bergeret a perdutu doi cai. Focului Versaillistriloru nu ne a facutu vre-o paguba insemneta. (Aici urméza nisce detauri partiali) Gard'a natiunale federata opera cu trei corpuri; tóte au Versailles de tienta sî suntu acompaniate de 200 de tunuri.

Dupa tóte aceste mai adaugemu ca revolutiunea se pare, langa tóte demintirile din Versailles, ca se latiesce sî asupr'a altoru parti ale Franciei.

In fine sî ceva mai bunu din Franci'a. S'au platitu 500 millióne din contributiunea de resbelu sî asiá prussianii au sa predea forturile ocupate francesiloru.

Impregiurarile insirate mai susu face cá o masa de ómeni sa nu se mai simta siguri in Parisu sî de aceea emigréza mereu, asiá in câtu numerulu locuitoriloru cetâtiei Versailles in scurtu tempu au crescutu dela 40,000 la 80,000.

Scirile din urma din Germani'a suntu pline de sperantie ca constitutiunalismulu va remané neatacatu. Dóue impregiurâri de insemnatu trebuie sa inregistrâmu pentru cá sa aiba scirile aceste ilustratiunea cea adeverata. Unu diuariu democraticu „Zukunft“ din Berlin are sa dispara din list'a diuaristica; alta Virchov dice in o adresa câtra alegatorii sei ca pentru aceea nu voiesce sa fia deputatu in parlamentu pentru ca nu póte face alt'a decâtu sa fia o sentinela neproductiva contr'a reactiunei sî densulu s'a saturatu de servitiulu de sentinela.

Diet'a Ungariei.

Siedinti'a din 24 Martie. Ambe casele tienura astadi siedintie. In siedinti'a casei magnatiloru se cetira proiectele de lege, primite de-unadi in cas'a deputatiloru, relative la contractele de estradare incheiate cu Svedi'a, Itali'a, Franci'a, sî a. câtu sî nuntiele respetive. Cas'a deputatiloru inse'si continuà desbaterea despre legea municipale. Paragrafii 22–23 se primira mai fâra desbatere sî fâra vre-o modificatiune.

§. 34 suna: „Comun'a eserce dreptulu administratiunei proprie prin corpulu representativu care consta pre jumetate din alesii comunei, pre cea-lalta jumetate inse din civii majoreni, carii platescu cea mai multa contributiune directa.“

Br. L. Simonyi vorbesce contr'a voturiloru virile sî recomânda modificatiunea minoritâtiei, in urm'a carei'a sa constee corporatiunea representativa numai din alesii comunei: Introducerea voturiloru virile insemnéza unu regresu, dupa cum nu se mai afla in istori'a desvoltarei constitutionali a Ungariei. Voturile virile insemnéza unu regresu in comparatiune chiaru sî cu epoc'a antemartiala. Atunci au esistatu numai o clasa privilegiata, care eserciá tóte drepturile, poporulu au fostu eschisu, asiá dicendu, din constitutiune sî nu potea prin urmare eserciá nici unu dreptu; astadi sa formézе inse egal'a indretatire a staturiloru bas'a constitutiunei sî totusi se creadia privilegie nóue. E o eróre a identificá inteligint'a cu buna starea materiale.

A. Pulszky pledéza pentru primirea nemodificata a paragrafului.

P. Moritz vorbesce (contr'a) in intielesulu vorbirei lui Simonyi.

P. Hoffmann intréba intre altele pre ministrulu de interne, ca are de cugetu a introduce voturile virile sî in capitala.

In acelasi intielesu se pronuntia sî A. Körmendy, Em. Simony sî Gabr. Lónyay (deakistu).

Incheierea siedintiei la 2 óre.

In siedinti'a din 27 se continuara desbaterea despre voturile virile.

I. Vidliczkay considera voturile virile de o absurditate juridica sî votéza, se intielege, pentru votulu minoritatiei.

M. Brennerberg tiene voturile virile de sî nu de liberale totusi de corespundietóre; votéza pentru votulu majoritâtiei.

A. Török: Voturile virile nu suntu unu dreptu, ci o functiune pre care e chiamatu sî aptu a o eserciá mai intâiu posessiunea; trebe sa creamu unu remediu contr'a utopieloru comunistice, care din ce in ce totu mai tare 'si ridica capulu; acestu remediu suntu voturile virile.

La desbatare mai iau parte Almássy, Vucovich, I. Ranicher, E. Hrabar, minist. Tóth sî P. Király i. Resultatulu votarei e: Pentru votulu minoritatiei votara 150, contr'a 137 absenti 116 deputati.

Paragrafulu 34 e asiá dara primitu.

Punctele urmatóre pâna la § 45 se cetescu sî primescu. Incheierea siedintiei la 2 óre.

In siedinti'a din 28 Martie se continuara desbaterea speciale despre legea comunale.

§§ 50—57 otarescu detaiurile modului de alegere urmandu in comune. Dupa pucine observatiuni se primesce nemodificatu.

§§ 58—64 prefigu detaiurile regulamentului in comitetele comunale. Se cetesce sî primesce.

Partea V tratéza despre remuneratiunea deosebitiloru functionari comunali.

Minimulu lefei pentru notari sî judi comunali se prefige aici cu 300 fl.

V. Bogdan doresce a se ficsá minimulu lefei notariali cu 500 fl. Fr. Deák spriginesce propunerea acést'a. K. Tisza doresce a se ficsá cu 400 fl. Se primesce.

§§ urmatori pâna la § 75 se primescu mai fâra desbatere. Incheierea la 2 óre.

Unu credeu tristu politicu!

C. A. Rossetti, pretinsulu diplomatu românu, dupa o opusetiune sistematica, mai bine de diece ani, cu putiena intrerupere, acompaniata de resturnarea unui Domnitoriu, vine acum sî prin unu credeu politicu alu seu deschide româniloru urmatoriulu prospectu pre venitoriu:

„In starea in care se afla astadi Franci'a, Itali'a Spani'a, Engliter'a sî Austri'a, nu credu ca este unu omu care nu vede ca Prussi'a si Russia aliate voru se profite d'acésta situatiune pentru a ucide pretutindene nationalitatea sî libertatea. Spani'a, sdrobita prin luptele egoiste ale unoru individi, cari n'au cautatu de câtu interesele parsonali, se svercolesce in cea mai deplina desmadulare.

Itali'a, inecata in detorii sî lipsita in mare parte de adeverati ómeni de statu, n'a 'ntielesu inca missiunea, ce gintea sî traditiunea i impune suptu osinda d'a peri.

Natiunea francesa a platitu sî platesce cu amaru abdicarea ei in timpu de 20 de ani. Engliter'a, orbita de gelosie sî de spiritulu egoistu alu unui comerciante cu idei strimte, este pre deplinu paralisata prin uriasiele gresieli ce a facutu, mai cu séma dela Septembre, dupa caderea imperiului. Austri'a, intinsa in felurite parti, de câtra maghiari, garmani si slavi, de câtra dualisti, de câtra autoritari, de câtra calolici, este in ajunu póte de a fi pentru a trei'a óra jertfa inamiciloru ei de mórte: Prussi'a sî Russi'a.

Acést'a fiindu starea Europei, situatiunea Românei este pre deplinu lamurita prin memorandele de acum câte-va luni si mai cu séma prin epistol'a Principelui Carolu, scrisa sî publicata cu precugetare in diuarele straine.

In adeveru, care omu nu scie ca aceea epistola nu se potea dá publicitatiei fara voi'a principelui Carolu?

Cine nu intielege ca unu omu cá principele Carolu nu insulta o natiune, fara cá inim'a lui se nu se sdrobésca de durere, déca n'aru fi domnita de alte simtieminte, ce le crede mai superiori?

Cine nu intielege in sfarsitu ca unu principe domnitoriu, cându insulta si josoresce o natiune de care voiesce, trebuie se voiasca, a fi iubitu si publica mai cu séma acele insulte, cari nu potu de câtu se sdrobésca inim'a acelei natiuni, face acestu actu de cea mai mare gravitate cu cugetare sî precugetare?

Situatiunea nóstre déru fiindu atâtu de clara, pre câtu este si grava, calea ce avemu a urmá este sî dens'a limpede si simpla.

Sa nu se mai vorbésoa de loviri de statu, si alte asemene, câci nimicu nu se mai póte, totulu fiindu facutu sî sfârsitu.

Dóue cai suntu acum inaintea româniloru sî n'au de câtu s'aléga:

Un'a: sa se puia pre traiu, cá mórtea sei gasésca salui.

Alt'a: sa se unésca toti, déru toti, fara osebire de partite sî de opiniuni politice, sî sa dechiare in facia natiunei si-a lumei ca suntu români sî voiescu a fi români

Nu este trebuintia nici de revolutiuni, nici de manifestari scomotóse.

Voiescu românii se scape de a fi dati Austriei séu Russiei? Eata cestiunea. Déca voiescu, n'au decatu a se uni p'a cestu terenu toti legistii, toti magistratii, toti profesorii, toti proprietarii sî comerciantii. sî prin delegati ad-hoc sa spuia natiunei sî Europei ce au fostu, ce suntu, sî ce voru a fi, sî se o puia astui feliu intrigei lealitatea sî fortiei brutale puterea morale. P'acestu terenu nu póte fi nici o putere, care sei póta invinge! . .

Afara de acestu terenu nu este, nu póte fi de câtu o peire sicura, in care insa se fia bine constatatu ca ne amu afundatu de buna voie.

Acést'a celu putinu credinti'a mea, sî 'mi implinescu detoria spuindu-o, in tóta simplicitatea ei, amiciloru sî inamiciloru natiunei române.“

Asiá déra ómenii, cari au vediutu cum a resturnatu atâtea ministerii sî unu domnitoriu sî câroru acum le spune „Rom.“ ca celu de acum are sai parasésca, au ajunsu la acelu stadiu, ca sa se puna pre mâncare sî beutura, spre a muri satui, câci numai atât'a putemu intielege din totu credeulu profesatu. La atât'a nici fantasi'a lui Göthe in Robertulu seu nu s'a aventatu. Sa sperâmu ca românii voru vede odata, ca cine le voiesce binele sî nu voru mai fi amagiti de a cei ce nu sciu face alt'a decâtu opusetiune. Cá adausu la profetiele aceste dupa lucruri intemplate, mai adaugemu dóue pasagie din diuarie straine, care constatéza seriositatea situatiunei din vecinatatea nóstra.

„Cu ocasiunea scrisórei, in care principele Carol de Români'a 'si esprimá intentiunea de a caletorí „ad patres“ dupa ce a suferitu diece semestre de guvernare sî a deveni filistru, amu desemnatu intr'unu articulu de fondu miseri'a situatiunei din Români'a, ce se apropia de o catastrofa. Consecintiele ce are incercarea plebei bucurescene de a imitá esemplulu studintiloru din Prag'a sî Baden, suntu o nóua proba a coruptiunei totale a lucruriloru in Români'a, ce nu permite nici o indoiéla despre incapabilitatea poporului sî a statului d'a avea o esistintia independinte. Impregiurarea ca prefectulu politiei, in urm'a unui scandalu ce nu'lu putù séu nu voi alu evitá, fu depusu din postulu seu, aru fi unu ce de intielesu sî chiaru de recomandatu spre imitare, pentru unu statu mare europénu, care se marginesce in sud-ostu cu Romani'a: déru cá din acei-asi causa sa fie demissionatu unu ministeriu parlamentariu, esitu din majoritatea camerei, este unu ce unicu in istorie. Acésta fapta indica ca Ionu Ghic'a sî consortii, déca nu sî in persóna, déru cá provocatori si protectori suntu partasii aceloru escese ale plebei.

Ur'a turbata in contr'a némtiloru este o caracteristica principale a acelei-asi partite rosie, care chiamà mai de-unedi pre Hohenzolern pre tronu sî avea cele mai mari simpatii câtra germani. Acésta schimbare a frontului amu observat-o sî la atâti franceso-fili austriaci, cari insa aplaudau perderile Austriei sî cari acum'a deplângu caderea Franciei. Inse cá unu ministeriu sa se retraga, pentru ca a aruncatu dimpreuna cu gamenii de pre strade pietre de pavatu asupr'a unoru cetatieni pacinici, séu cari nu voiescu sa sufere intervenirea politiei, acést'a probéza totusi total'a coruptiune morale a partitei rosîe, care dominédia Romani'a prin numerulu seu considerabile. Cum sî cine va reusî a formá unu ministeriu nou, sî cum se va impacá principele sî ministeriulu cu camer'a, acést'a nu o potemu sci. In totu casulu principele este fórte aprópe de dilema: lovitura de stata séu abdicere.

A oferí tiérei din nou placerile esceseloru electorale, aru insemná patronarea desorganisatiunei, accelerarea catastrofei financiare sî póte a-si legá de gâtu o opositiune intarita. Pentru a pune in scena o lovitura de statu, principele cu greu va poté comptá pre armata. Astfeliu daru nu i remâne alt'a de câtu a luá câtu mai curendu in mâna carj'a de peregrinu".

Unu altu diariu vienesu „Tages-Presse" scrie urmatórele :

„In urm'a eveneminteloru din 22 curinte, petrecute in Bucuresci, situatiunea a ajunsu a fi acolo fórte critica. Principele este decisu a parasí tiér'a. Dupa scen'a penibile intre elu sî ministeriu, acest'a demissionà. Dupa o telegrama a „Gazetei de Augsburg" generalulu consulu germânu, in urm'a evenimenteloru din 22, a pretinsu demissionarea momentala a ministeriului, a ministrului presiedinte I. Ghica sî a prefectului de politie, care sî urmá deja in nóptea de 23 curinte. Positiunea nemtiloru este inca totu periculósa.

„Relativu la pasii necesari in casulu eventuale alu aperarei nemtiloru, consululu generalu alu Austriei Potenburg se atasiéza pasului generalului consulu germânu de Radovitz."

Mórtea Generaliloru Clement Thomas si Leconte.

„Generalulu Clement Thomas afla ca unulu din adjutantii sei a fostu arestatu sî se hotarí a merge in persóna cá sa 'lu scape. Cu acestu scopu se duse pre la siese óre pre piatia Pigal. Unulu din insurgenti 'lu recunoscù dupa barb'a sea cea alba, se apropià de densulu sî 'lu intrebà. „Nu e-ci dta generalulu Clement Thomas?" „Nu respunse elu intein — „Mi se pare ca nu me insielu," dise insurgentulu, „te cunoscu lesne dupa barba." — „Ei bine, s'admintemu ca eu sum," respunse generalulu, „ce aru fi atunci? Nu mi amu implinitu eu datori'a?" = Esci unu misielu sî unu tradatoriu, dise insurgentulu sî 'lu apucà de guleru. Alti i venira in ajutoriu sî tarâra pre betrânulu generalu spre uliti'a des Rosiers unde residá comitetulu centralu dela Montmartre. Sórtea nefericitului Clement Thomas se hotarì intr'unu momentu. Peste putinu lu conduse o trupa de gardi nationali insarcinati cu esecutiunea in gradina despre care s'a mai vorbitu.

Generalulu asteptà mórtea cu unu curagiu demnu de admiratiune. Elu remase in picióre, se uitá la calaii sei 'si tienea palari'a in mâna. In locu de a dá o singura descarcatura, precum este obicinuitu la esecutiuni militare, gardii nationali dau unulu dupa altulu. Fia care glóntie ce lovì corpulu nefericitei victime, 'lu facù sa se cutremure: déra cu tóte astea generalulu remase in picióre inca dupa a patru-spre-diecea lovitura, cu ochii indreptâti asupr'a neamiciloru sei, cu palari'a totu in mâna.

In fine 'lu lovì unu alu cinci spre-diecelea glontiu in apropiere de ochiulu dreptu sî 'lu facù sa cadia.

Generalulu Leconte fu condusu preste putinu in aceeasi grdina. Acest'a erá fórte palidu, se tienea cu o mâna de peptu, sî murmurà câte-va cuvinte de protestu. Trup'a insarcinata cu esecutione se compunea de astadi din soldati ai regimentului 88. de linie. „Acum ti-a venitu rendulu tie," strigau ei, „tu ai datu ordine de a dá focu asupr'a poporului." Peste unu momentu erá sî generalulu Leconte unu cadavru. Unu locotenentu alu batalionului 229 de garda nationala care asistá la asta scena, nu se potù opri de a strigá :

I-ati impuscatu fara a-i ascultá macaru."

Diuarele „Siecle" spune despre Clement Thomas :

June sî bogatu, cu sperantiele cele mai frumóse Clement Thomas intrase cá voluntaru in armata, spre a face propaganda pentru ideele republicane. Dupa dilele din Aprilie, junele oficeriu fu condemnatu de camer'a pairiloru la inchisóre pre unu timpu indelungatu. Cu revolutiunea din Februariu se ivi iérasi, deveni representantu alu poporului, colonelu, si in fine comandantu superioru alu gardei nationale. Regimulu lui 2 Decembre 'lu goni in esilu. Elu se intórse la 4 Septembre 1870, spre a servi din nou patriei séle sî a muri acum sub glóntiele unoru criminali turbati.

Tratatulu din Londonu relativu la Marea Négra.

Reproducemu dupa diuarele straine testulu conventiunei incheiata la 13 Martie in conferinti'a din Londonu in privinti'a Pontului Euxinu :

Art. 1, art. 11, 13 sî 14 ale tratatului din Parisu de la 30 Martie 1856 precum sî conventiunea incheiata intre Inalt'a Pórta sî Russia sî anesata pre langa citatulu articolu 14, suntu desfiintiate sî inlocuite prin urmâtoriulu articolu.

Art. 2. Principiulu inchiderei Dardaneleloru sî a Bosforului, este mantienutu asiá cum s'a stipulatu prin tratatulu separatu de la 30 Martie 1854, asemene facultatea Majestatiei Sele imperiale Sultanulu de a deschide numitele stremtori in timpu de pace floteloru poteriloru amice sî aliate, déca esecutarea stipulatiuniloru tratatului din Parisu de la 30 Martie 1856 aru reclamá acést'a.

Art. 3. Marea-Négra remâne deschisa cá sî pana acum la marinele ale tutoloru natiuniloru.

Art. 4. Comissiunea instalata prin articolulu din Parisu, in care au a fi representate fia care din poterile ce au semnatu acestu tratatu prin câte unu delegatu specialu, sî care este insarcinata cu projectarea sî esecutarea lucrariloru necesare in josu de Isaktscha, spre a curatí gurile Dunarei sî partile invecinate ale Marei-Negre de stanci si alte obstacole, pentru cá acést'a parte a riului sî acele parti ale Marei sa fia puse in starea cea mai buna pentru navigatiune, remâne asiá cum este compusa acum'a. Durat'a acestei comissiuni este fisata pentru unu terminu de 12 ani, sî anume dela 24 Aprilie 1871 sî pâna la 14 Aprilie 1883, — terminulu acuitârei imprumutului contractatu de acést'a comissiune sub garanti'a Germaniei, Austro-Ungariei, Franciei, Marei Britanei, Italiei sî Turciei.

Art. 5. Conditiunile reintrunirei comissiunei dunarene formata conformu art. 17 alu tratatului dela 28 Martiu 1856 se voru fisá printr'o intielegere prealabila intre poterile riverane fâra prejuditiu asupr'a clausei relative la cele trei principate dunarene, sî déca s'aru cere vre o modificatiune a articolului 17 din mentionatulu tratatu, acést'a modificatiune va formá obiectulu unei conventiuni speciale intre poterile semnatóre.

Art. 6. poterile ce posedu tiermurile acestei parti a Dunarei, unde cataractele sî pórt'a de feru formédia obstacole pentru navigatiune, reservandusi a veni la intielegere asupr'a inlaturarei acestoru obstacole, recunoscu dreptulu inalteloru parti contractante a percepe, pâna la amortisarea datoriei contractate pentru esecutarea acestoru lucrâri, o dare dela fia ce nava de comerciu, care se va folosi in viitoru de acést'a sî declara pre articolulu 15 alu tratatului din Parisu dela 1856 ca nu se aplicá asupr'a acestei parti a riului pentru epoc'a necesara spre amortisarea datoriei.

Art. 7. Tóte constructiunile sî stabilimentele infiintiate de comissiunea européna in conformitate cu tratatulu din Parisu dela 1856 séu cu tratatulu de fatia, voru continuá a se bucurá de aceeasi neutralitate, care le a protegiatu pâna acum'a, sî care va respectá in viitoriu de inaltele parti contractante in acelasiu modu sî in tóte impregiurarile. Avantagiele ce resulta de aci se intindu asupr'a intregului personalu tehnicu sî administrativu. Se intielege ca dispositiunile acestui articolu nu atingu nici de cum dreptulu inaltei Porti in calitatea ei de putere teritoriala, de a trimite bastimentele ei de resbelu cá sî pâna acum pre Dunare.

Art. 8. Inaltele parti contractante renoiescu sî intâresce tóte stimpulatiunile tratatului din 30 Martie 1855 precum sî anecsele loru, cari nu se anuléza sî nu se modifica prin tratatulu de fatia.

Art. 9. Tratatulu de fatia se va ratificá sî ratificatiunile se voru schimbá in terminu de siése septemâni séu sî mai inainte déca se va potea.

Urméza semnaturile plenipotentiloru Angliei, Prussiei, Austriei, Franciei, Russiei, Italiei sî Elvetiei.

(„Pressa.")

O opera a lui Napoleonu.

O importanta brosiura a aparutu la Bruxeles : Note sur l' organisation militaire dela Confederation dela Alemagne du nordu — Wilhelmshöhe. — Janvier 1871.

Acésta brosiura este cu atâtu mai importanta, câci dupa cum se intielege sî se asigura este opera a imperatului Napoleonu, expunendu reflectiunile sele asupr'a organisarei militarie a Germaniei, pre care s'a ocupatu a o studiá in timpulu robirei sele la némti.

Regretâmu ca nu putemu dá in intregulu ei acésta brosiura, déra iéta-i introductiunea.

„Fatalitatea ceu mare e plina de invetiamântu : printr'ins'a se aducu la lumina adeveruri serióse, care in timpuri fericite, prin obiceiurile de tóte dilele, prin scurt'a vedere remânu neobservate.

Pâna ce nu se deschidu ochii prin experintie fatali, vócea ratiunei remâne a fi despretiuita, sî progresulu pre care l'au facutu popórele vecine, nimene nu'lu iá in consideratiune.

Inainte de catastrof'a resbelului din anulu 1870 in Franci'a nu s'a pusu nici o greutate pre opiniunea acelor'a, cari spuneau ca organisatiunea militaria a tierei nóstre nu corespunde nici intr'o privintia situatiunei sele politice; se negá preponderenti'a organisatiunei prussiane, a carei'a basa este obligamentulu militariu in generale, sistemulu reserveloru numeróse sî bine exersate, sî impartirea teritoriale a tierei, conformu numerului corpuriloru de armata.

Inainte de resbelulu din 1870, comitetulu artileriei n'a voitu sa recunósca ca materialulu artileriei prussiane e mai perfectu decâtu alu nostru, sî aru fi in stare sa opereze mai cu efectu.

Inainte de resbelulu din 1870, comitetulu de geniu, afirmá ca forteretiele nóstre nu suntu prea numeróse, sî ca suntu in stare sa resiste artileriei nóue; nu s'a invoitu la aceea, cá o jumetate din aceste forteretie sa se darime, iéra cea-lalta jumetate sa o fi prefacutu dupa sistemuln acel'a, prin care Antwerpen s'a facutu un'a dintre cele d'intâiu fortificatiuni ale lumei. — Au trebuitu tristele eveneminte, ale caror'a martoru amu fostu, pentru cá unu generalu alu corpulni de geniu, cá generalulu Coffinieres, sa marturisésca inaintea tribunalului militariu, cum ca fortificatiunea Metiului nici 14 dile n'ar fi potutu sa resiste unui asediu, déca i-ar fi lipsitu ajutoriulu armatei lui Bazaine.

Inainte de resbelulu din 1870, administratiunea militaria combatea acea opiniune, ca tiér'a sa se imparte in mai multe cercuri de corpuri de armata, cari ar fi fostu prevediute cu totu materialulu necesariu pentru sustienerea unui resbelu.

Este déra de celu mai mare interesu, cá astadi sa esaminâmu lacunele organisatiunei nóstre cu o profunda judecata, pentru cá, fiindu ele constatate, sa se inlature, sî viitórea nóstra fortia militaria sa se póta perfectioná.

Modulu celu mai siguru spre a potea constatá cari au fostu neajunsurile nóstre, este studiulu sistemului militariu alu Prussiei, care mai multu cá de vre-o 60 de ani neintreruptu, s'a perfectionatu mereu.

Silinti'a unei administratiuni rationabile, trebuie sa fie mai alesu, cá in timpu de pace numai unu minimunu de soldati sa stea inarmati, iéra in timpu de resbelu sa se inarmedie unu maximum de soldati bine exersati.

Spre a potea corespunde acestoru dóue conditiuni, e de trebuintia ca in fie-care anu, sa se inroleze unu numeru câtu se póte mai mare de tineri, cari insa au sa fie retienuti numaí timpulu câtu este necesariu la exersarea loru, pentru cá statulu armatei sa nu impovareze preste mesura starea bugetului.

Spre a potea conchiamá cea mai mare parte a tinerimei la exersare cu armele, este naturalminte neaperata nevoie sa se introduca oblegamentulu militariu in genere, pentru cá, déca statulu din motive economice inroléza la militie numai tinerii de 20 de ani, toti sa corespundia acestui obligamentu, sî cá in timpulu de resbelu fie care cetatiénu sa participe la aperarea patriei sele.

Prussi'a a luatu de principiu fundamentale, obligamentulu militariu in generale. Prin acést'a s'a datu satisfactiune principelui de egalitate care este inascutu in inim'a fie-carui omu.

Celu sermanu se supune legei cu deplina resignatiune, cându vede ca cei avuti asemenea trebuie sa fia supusi acelei legi. Prin acést'a se imbunatatiesce organisarea armatei, nivelulu ei morale se inaltia, de óre ce e compusa din tóte clasele populatiunei. Din acésta procedura, generatiunile urmatóre se inspira pentru patriotismu, disciplina sî onóre, ast-feliu ca cea mai mare parte a natiunei primesce o educatiune barbatésca, care exerséza o mare influentia asupr'a destineloru tierei.

Armt'a Prussiei adese-ori s'a disu ca e o scóla in care totu omulu póte sa invetie artea militaria, sî descépta simtiulu de a-si implini fie-care detori'a sea cu cea mai mare punctualitate.

Tenerulu inrolatu la militia, nu numai că invétia exercitiulu militariu, ci totu-d'o-data este instruitu a fi cu credintia regelui, si cu devotamentu pentru patri'a sea. — „Voi'a regelui este legea cea mai mare. — Soldatulu n'are nici o datorintia alta mai mare de câtu respectarea juramentului ce l'a datu regelui.“

O armata care nu se compune numai din nisce fiintie cu solda, ci din elit'a natiunei intregi, sî e basata pre principiulu de autoritate, care insa nu e in contradictiune cu drepturile cetatieniloru, o astfeliu de armata e celu mai puternicu scutu sî garantia pentru stabilitatea unui statu. — Ea e balastulu marinariloru, prin care potu sa resiste cu taria tuturoru tempesteloru.

Dela acést'a pâna la maximele periculóse, cari suntu indatinate la noi, de cându s'a inceputu scuduirea tierei nóstre prin nenumerate revolutiuni, este o distantia fórte mare. Ce audimu la tóta ocasiunea? „eu nu servescu unui singuru omu, eu servescu patriei!“

Sî aceste frase steriotipe, prin care credu unii ca se inaltia demnitatea loru personale, e numai unu pretestu prin care voiescu sa faca a trece neobservata necredinti'a, scepticismulu, sî calcarea juramântului loru.

In fia care monarchia, suveranulu este capulu armatei, fie-care soldatu i detoresce lui supunere sî credintia, de óre ce suveranulu representa intrég'a natiune.

Fâra acestu principiu, nu póte fi disciplina, nici ordine, nici siguritate pentru societate.

Montesquieu déra au potutu dice cu dreptu cuventu, ca ómenii mai intâiu au creatu institutiunile, sî numai dupa aceea s'au acomodatu institutiuniloru.

Intr'adeveru nimic'a nu póte fi mai interesantu, de câtu studierea influintiei salutarie a unei legi rationabile, asupr'a destineloru a unei natinni, déca este respectata cu devotamentu, — sî celu mai siguru midilocu pentru a dobândi acést'a, este stabilirea acelui spiritu pentru lege, prin care s'a facutu mare unu poporu prea micu.

Romani'a.

Camer'a disolvata

sî

Ministeriulu actuale.

Foile din judetie ce ne au sositu in urma se ocupa un'a de camera sî alt'a de noulu ministeriu.

„Comun'a“, organu alu partitei liberale din Bacâu, care se lépada de membrii asiá disei fractiuni libere sî independinte, a câroru fapte s'au doveditu contrarie acestui titlu pomposu, ce-si au alesu, spre amagirea negresîtu a acelor'a cari credu vorbele fâra sa judece faptele; „Comun'a“, fói'a din Bacâu, constata cu durere in actiunea camerei disolvate, petrecerea majoritatiei ei in interpelatiuni, sî incheiarea a patru lune dela convocarea ei prin nimic'a.

Suntemu fericiti vediendu ca acelu spiritu de destructiune a statului, care se suflá, se sufla inca cu atât'a potere prin organele perturbatoriloru de meseria, nu s'a intinsu sî preste judetiele tierei, ci s'a opritu numai intr'o singura particica a Capitalei subjugata inca acestui elementu funestu tierei. Suntemu fericiti ca vorbele amagitóre ale oratoriloru majoritâtiei camerei disolvate, repetate in foile rossiloru, vorbele patria, libertate, independentia, constitutionalismu, ce se sforaiá mereu de câtra fractiunile perturbatóre din camera, coalisate spre mari rele, n'au potutu aflá echou in mintile sanatóse, cari comparându realitatea fapteloru cu acele vorbe s'au convinsu, credemu, de réu'a credintia a celoru ce le totu sforoiá.

Patriotismulu majoritâtiei fostei camere a fostu nevotarea bugeteloru sî nevotarea legiloru financiare cari erau menite sa scape Visteri'a de sub povar'a unei datorie flotante crescendu din ce in ce, sî constitutionalismulu ei nu consistá in altu de câtu in injurie asupr'a persóneloru cari au facutu câte ceva bunu pentru tiéra, sî sustienerea ministrului Ionu Ghic'a, a carui administrare a priimitu blamulu generale sî chiaru blamulu celoru coalisati, alu sustiené acum, cari inferase sî ei acelu imprumutu inferatu de tiér'a intréga prin votulu loru de a se urmâri ministrulu Ionu Ghic'a pentru intorsatur'a din condeiu de 600 mii de franci, cód'a imprumutului Oppenheim.

Sa lasamu sa vobésca insasi fói'a judetiana „Comun'a“ din Bacâu:

O sistema detestabile predominà de câtu-va timpu in tóte interesele acestui statu alu Romaniei: „vorba multa sî tréba pucina“.

In camere, in consiliele judetiene, in consiliele comunali. cá sî in guvernu se vorbesce multu, se discuta afaceri importante sî se executa nimicu.

Camer'a deputatiloru tierei, in patru luni de dile a vorbitu atâtu de multu, in câtu in alta tiéra s'aru fi resolvatu in acestu timpu, dela cele mai mari necessitâti pâna la cele mai neinsemnate bagatele. Cu tóte acestea, la noi in patru lune, s'au votatu de trei ori bugetulu statului câte pre o luna; s'au trecutu tempulu in interpelâri, sî s'au finitu cu cestiunea drumului de feru Strussberg facendu-se totu atâtu câtu erá sî mai inainte, nimicu.

Consiliulu judetieanu dela noi, d. ex. intr'o intréga sessiune, n'a facutu de câtu unu bugetu, prevediendu ici colea, ore cari imbunatâtiri locali; dara sî acestea vedemu c'au remasu numai vorbe; fiindu ca pâna acum trei luni dela inceputulu anului, nici o mesura nu s'a luatu pentru executare, sî credemu ca nici mai tardiu nu vomu vedea nimicu, lipsindu comitetulu permanentu.

Consiliulu comunale apoi, intr'o inactiune sî mai teribile. Acest'a iérasi in locu sa execute mesurile luate in diferite interese incepute in anulu trecutu, o neinsemnata fractiune din elu cauta a lu tiené in locu, facendu a se perde timpulu cu vorbe de a se destruge totu ce s'a creatu in anulu trecutu, precum nenorocitele regulamente de indestulare publica, aplicate anulu trecutu. Diferitele comparature de localuri pentru scóle sî altele, budgetulu comunei etc.

Ambitiosi sî in consiliulu comunale, cá sî in consililu tierei, cá sî in tóte corpurile.

De susu pâna josu, confusiune, personalitâti sî nimicu in interesele publice.

Semnalâmu acestea, pentru cunoscinti'a celoru dela cari emana aceste diferite corpuri representative, cá sa mediteze mai multu la unu viitoriu ce ne aru puté asigurá, sa vedemu mai multa tréba sî mai pucina vorba.

O alta fóia „Impartialulu“ din Galati, iéta cum priimesce noulu ministeriu:

Triufulu ordinei sî stabilitâtiei este complectu, venirea generalului Florescu la ministeriulu de resbelu ne a incantatu, armat'a a recapetatu pre vechiulu seu organisatoriu, pre siefulu seu celu iubitu, Sperâmu ca tactulu generalului majoru dela 64 va fi la inaltimea missiunei delicate ce i s'a incredintiatu. Armat'a dela 66 pâna la 71 a fostu lipsita de o comanda atâtu de inteligenta. Nobilea sabia a generalului Tel a cedatu loculu seu indrasnetiului comandantu; 48 a recunoscutu pre 64. Generalulu Tel representa miscarea nationale, genera lulu Floresen este representantulu votului universale. De adi inainte trebuie sa ne asteptâmu la fapte mari sî nationali; fie-care ministru representa o somitate politica a tierei sî o epoca de marire.

D. Lascaru Catargiu, ministru de mai multe ori, caimacamu la 66, a intemeiatu dinasti'a româna.

Generalulu Tel, membrulu guvernului nationale dela 48, representa inviarea poporului sî liberarea bisericei de sub jugulu patriarchului.

D. Nicolae Cretiulescu, ministru presiedinte de mai multe ori, este emblem'a marirei nationale sî representantulu unificârei legislatiunei nóstre civilopenale.

D. Costaforu, ministru sî aperatoriu alu ordinei sî stabilitâtiei, representa totu-de-o-data pre adenculu diplomatu care a sciutu a pledá caus'a recunóscerei junei nóstre dinastie pre lenga curtile protectóre sî garante.

D. P. Mavrogheni, ministru, omu speciale in financie, representa ordinea sî speranti'a unei alcatuire bugeto-financiale bine asiediate sî bine ecuilibrate.

D. Generalu Florescu, copilulu armatei, representa marirea militara sî organisarea seriósa a aperârei nationale.

Nici odata suveranulu n'a avutu unu asemenea ministeriu sub presiedinti'a sea. Tóta societatea româna este representata, sî datinile tierei suntu bine precisate: 48, 57, 59, 64, sî 66, 10 Maiu. Noi unii ne inchinâmu inaintea acestoru representanti si epoceloru nóstre nationali, vomu fi totu de un'a alaturea cu ei, dara totu de odata, fiindu-ca ei representa principiele nóstre, nu vomu crutiá pre nici unulu cându vomu descoperí ca siovaescu. Amu disu sî dicemu: libertatea este viéti'a nóstra, licenti'a este assassin'a libertâtiei. Noi voimu sî dorimu marirea, progresulu, ordinea, stabilitatea sî o independentia garantata, fâra de ele românulu nu póte trai, sî tronulu nu se póte consolidá. Urâmu ministriloru cugetâri sincere sî românesci, sî comptâmu pre a loru devotamente pentru tiéra sî tronu, pentru fericirea sî marirea nóstra, numai astfeliu ei voru fi demni de inalt'a missiune ce li s'a incredintiatu de câtra suveranu in nisce momente fórte critice, sî cari nu erau departe a scuduí, darimându edificiulu nostru politico-sociale. „Tr. Carp.“

Varietâti.

† **Alecsandru Hurmusachi**, senatoru imperiale sî membru alu dietei din Bucovin'a, etc. etc. a repausatu in 20 Martie a. c. la Neapolea, unde se aflá spre a-si restaurá senatatea. Intréga famili'a Hurmusachi a fostu zelósa pentru inaintarea natiunei sele, sî asiá cându unu membru alu ei a cadiutu lovitu de mân'a cea rece a mortiei, trebuie sa simtimu cu toti durere, ca perdemu unu luptatoriu, de care ne suntu noua de lipsa cu deosebire inse unulu de care avea lipsa patri'a sea in intielesu mai strinsu, adeca Bucovin'a.

*** Regimentulu de husari, Nicolau marele principie de Russi'a nr. 2. vine in districtulu Brasiovului cu statulu majoru in B r a s i o v u sî regimentulu conte Folliot de Crenneville vine la M e d i a s i u.

Licitatiune.

In 29 Aprile c. n. 1871, se va esarendá prin licitatiune publica la cas'a parochiale gr. or. din Turd'a fenatiulu numitu L o b o d a s i u asiediatu pre hotarulu Turdei sub Nr. topogr. 5546 *a. b.* in marime de 106 jugare 212 st. □, pre trei ani de dile la celu ce va dá mai multu. Oferte in scrisu sî sigilate se primescu numai pâna la deschiderea licitatiunei.

Conditiunile esarandarei mai de aprópe se voru putea vedea la cas'a parochiale din Turd'a, séu la cancelari'a archidiecesana din Sabiiu.

Sabiiu, 27 Martie (8 Aprile) 1871.

Epitropi'a archidiecesana gr. or.

Anunciu.

Mari'a Graeff veduva, carea pórta meseri'a v e r s a t o r i e i de clopote sî a altoru objecte de cióie, are onóre a incunosciintiá pre on. publicu, ca prin associarea densei cu unu barbatu versatu in tóte detaiurile acestei meserie sî prin acuirarea unei **bance de strunaria egalisatória** dupa sistemulu celu mai nou, e in pusetiune de a continuá meseri'a sî asiá de a primí asupra-si a face c l o p o t e de ori ce marime, p r ó s c e de apa, p u m p e sorbitórie sî apasatórie, l u c r u r i pentru f a b r i c i, v i n a r s a r i i, sî b e r e r i i, s t r u n a r i a in f e r u pentru masine, pre lânga pretiurile cele ma moderate. Se primescu sî reparaturi de totu feliulu sî se efectuiescu cu promptitudine.

S a b i i u, sub spinarea cânelui (unterer Iohannisreg) nr. 1097.

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei parochie Uroiu sî fili'a Carpinisiu, in protopresbiteratulu gr. or. alu Ioagiului I, statatóre din 153 familie, se escria concursu pâna la 23 Aprilie 1871.

Emolumentele suntu:

1, Casa parochiala cu gradina de legumi,

2, Venitulu stolare, sî 102 ferdele (a 22 cupe) cu cucuruzu sfarmatu,

3, Portiunea canonica: a, dóua locuri araturi de 4 cara cucuruzu, b, trei locuri araturi la olalta de 4 ferdele semanatura de grau, c, un'a curechiste de 1000 fire de curechiu, d, dóua cimiteriuri cu pomi sî de unu caru de fanu

Doritorii de a ocupá acést'a statiune au sa astérna concursele loru instruite in sensulu statutului organicu, la scaunulu protopopescu in Hondolu, pâna la terminulu prefiptu.

Hondolu in 10-lea Martie 1871.

Cu contielegerea comitetului parochialu.

Basiliu P i p o s i u.

(22—3) Protopr.

Burs'a de Vien'a.

Din 25 Martie (6 Aprilie) 1871.

Metalicele 5%	58 70	Act. de creditu	275 80
Imprumut. nat. 5%	68 35	Argintulu	122 75
Actiile de banca	728	Galbinulu	5 90

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a sî tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Dumineca si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 26. ANULU NIX.

Sabiiu, in 1/13 Aprile 1871.

Eveneminte politice.

Francesii au mare nenorocire, lupt'a dintre densii se prelungesce, si e pre-aprópe ca numai intrevenirea straina sa restatorésca ordinea intre densii.

Se dice ca Bavari'a va luá initiativ'a la intrevenirea pentru Pap'a sî de aceea regimulu din Florenti'a cauta cá cei ce voiescu sa intrevina sa gasésca Rom'a cá capitala sî resiedintia a regatului italianu in tóta form'a.

Din Bucuresci aducu diuariele nemtiesci dóue sciri grele. Un'a ca Ioanu Ghica e paritu de conjuratu asupr'a principelui; alt'a, ca ministrulu de resbelu aru fi datu ordine ca militi'a sa nu sufere concentrari mai multu de doi ómeni pre strade sî ca stradele ce ducu spre palatulu domnescu potu fi calcate numai de ómeni cu documente ori acompaniati de militia. De altmintrea despre Romani'a avemu ocasiune a vedé mai la vale voci respectabile din press'a nemtiésca austro-ungurésca.

Afaceri bisericesci.

Suntemu in ajunulu sinodeloru archi-sî diecesane. In prim'a linia trebuie dara sa intereséze pre publicu lucruri ce privescu biseric'a. Dupa ce amu adusu mai nainte unii articuli sî corespundintie despre afaceri speciali si generali, astadi punemu la acestu locu unu actu ce privesce dieces'a aradana. Sî acest'a este o contribuire, ce destépta cugetări asupr'a stârei nóstre actuale bisericesci.

Nr. 165 / Epitrop. 41. 1871.

Cerculariu.

Câtra tóte comitetele protopresviterali sî parochiali, submanuate (?Red.) consistoriului eparchialu gr. or. alu Aradului.

(In privinti'a asicurarei averei nemiscatórie a bisericei, — respective a titlului de proprietate alu acelei'a in cârtile funduarie).

Dupa Inventariele intrate dela comitetele parochiale despre starea averiloru miscatóre sî nemiscatóre ale bisericiloru nóstre de prin comune; sî dupa alte informatiuni positive, din partea acestui consistoriu s'a esperiatu: ca averile nemiscatóre ale bisericei nóstre române greco-orientale cum suntu, cele intravilane sî estravilane bisericesci, parochiale sî scolarie, nu suntu destulu de bine, sî precisu inscrise in registrele cârtiloru funduarie, mai vertosu cu privire la titlulu de proprietate nealienabilu alu loru.

Asemenea defectuós'a sî dubi'a inscriere a titlului de proprietate in cartea funduaria, nu numai ca nu da sufiicienta garantia pentru nealienabilitatea averei nemiscatóre a bisericei nóstre, — ci o póte chiaru espune la nesce pretensiuni nejustificabile sî daunóse, m'a sî la procese eventuali; dreptu aceea — avendu consistoriulu eparchialu in vedere dispusetiunile statutului organicu cuprinse in Art. II. §. 23. alinea 2, cu scopu de a prevení sî evitá ori ce consecientie daunóse pentru averea nemiscatóre a bisericei nóstre greco-orientale, — in siedinti'a plenaria din 15 Ianuariu a. c. au aflatu de neincungiurabila lipsa a dispune in acésta privintia urmatórele:

1. Afara de biserica sî scóla, tóte pamenturile intravilane, sî estravilane cum suntu fundurile pre cari se afla edificiele parochiale sî scolarie; pamenturile bisericiloru estravilane sî ale scóleloru — apoi ale sessieloru parochiale asisderea estravilane, — destinate preotimei numai in chipu de dotatiune spre usufruptu pâna ce suntu in functiune, cadu sub categori'a averei nemiscatóre a bisericei nóstre.

2. Tóte acelea cârti funduarie trebuie rectificate — pre calea reclamatiuniloru prescrise de lege, — unde titlulu de proprietate alu amintiteloru averi este defectuósu ingregistratu, adeca, unde averile de categori'a celeru atinse in punctulu precedinte nu se voru aflá apriatu inscrise pre numele respective, sub titlulu celu adeveratu sî legalu alu bisericei române greco-orientale.

3. Cu luarea mesuriloru corespundietórie sî necesarie pentru scopulu esoperârei de rectificare a registreloru cartei funduarie, — acolo unde se va aratá neevitabila trebuintia, senatulu epitropescu este insarcinatu din partea consistoriului plenariu cu acea autorisare: cá sa si procure datele necesarie prin midilocirea concernintiloru protopresbiteri, pre — bas'a câror'a voru fi de a se face reclamatiunile câtra autoritatea cartei funduarie — prin fiscului consistorialu.

4. Pentru procurarea dateloru autentice sî necesarie despre inregistrârile amintiteloru averi nemiscatóre ale bisericei nóstre in protocolulu cartei funduarie, prin midilocirea concernintiloru protopresbiteri districtuali respective a comiteteloru protopresbiterali se receru urmatórele informatiuni prealabili:

a). Cum sî sub ce nume, titlu de proprietate, se afla de presinte inregistrata averea nemiscatória a bisericei nóstre aflatória in fiesce care comuna?

b). Ce numire au averile nemiscatórie sî anume:

c). Sessiele parochiale estravilane, — ce suntu destinate preotului functionariu spre usufruptuire in chipu de dotatiune.

d). Estravilanele, ce sub nume de „pamentulu bisericei“ se esarendéza pentru semanaturi de bucate, — crestiniloru;

e). Estravilanele, ce se numescu „pamentulu scólei“ sî suntu impreunate cu dotatiunea respective emolumintele invetiatoriloru concernînti in functiune;

f). Intravilanele ce se numescu „fundulu parochialu“, — pre care se afla zidita cas'a preotului functionariu; séu macaru sî alte edificie publice ale confessiunei nóstre.

g). Intravilanele numite „fundulu scólei“ pre care se afla edificiulu ziditu pentru scóla sî locuinti'a invetiatoriului functionariu.

Aceste suntu de a se eruá sî constatá cu tóta esactitatea, precisiunea din protocolulu cartei funduarie: apoi câtra aceste este de lipsa a se sei:

h). Ce feliu, sî câte realitati — adeca edificie bisericesci sî scolarie suntu, care cadu asemenea in categori'a averei nemiscatórie — nealienabila a bisericei nóstre sî cum suntu inregistrate in protocolulu cartei funduarie a respectivei comune?

Spre scopulu acest'a se tramitu concernintiloru domni protopresbiteri in alaturare sub ·/. tabelele impartite in rubrice, — care pre lânga datele mai susu espuse contiene mai departe intrebârile despre:

i). Numerulu conscriptionalu alu casei, sub care s'au inscrisu edificiele — sî la care apartiene intregulu complesu alu pamenturiloru intravilane sî estravilane aretate mai susu;

k). Numerii parcelari, conscriptiunali séu catastrali ai cartei funduarie, — dupa care suntu inregistrate realitâtile pamenturiloru intravilane sî estravilane.

Afara de acést'a e de lipsa a se mai sci cu positivitate;

l). Câta e catimea pamenturiloru intravilane sî estravilane — in mesura catastrala?

m). Ocure in protocolulu cartei funduarie, — cu privire la realitâtile sî pamenturile bisericei séu a le scólei — vre-o prenotatinue; — sî de ce natura este acea?

5. Tabelele alaturate, ce cuprindu tóte aceste rubrice in detaiu, — suntu de a se intrebuintiá la procurarea dateloru necesarie mai susu indicate.

6. Protopresbiterii districtuali suntu insarcinati: a comunicá acestu cerculariu cu tóte comitetele parochiali din tractulu submanuatu, — tramitindu-le câte o copia spre scire sî acomodare la casu, déca in privinti'a acestei afaceri — nu cumva sar' recere sî succursulu din partea loru.

7). Pentru efeptuirea procurârei espuse, protopresviterii concernînti suntu indrumati, a conchiamá comitetulu, — sî dupa impregiurâri — sinodulu protopresbiteralu, — carui'a comunicându-se cerculariulu de facia este de a i se recomendá cu totu de adinsulu acést'a cestiune importanta sî intetitória pentru asecurarea averei nemiscatória a bisericei nóstre.

8). Procedur'a cea mai corespundiatória pentru realisarea acestei afaceri aru fi aceea: ca comitetulu parochiale singuru sa-si procure datele recerute; inse fiindu caus'a cu multu mai urginte sî delicata de câtu se fia in stare comitetulu parochiale a o efeptui cu acurateti'a sî punctualitatea receruta; dreptu aceea comitetulu protopresbiteralu va combiná dupa cea mai buna chipsuiéla mesurile corespundiatórie; — sî va incredintiá acést'a afacere barbatiloru interesati de caus'a averei bisericei nóstre.

9. Comitetulu protopresbiteralu, — va denumi unu mandatariu, carele va procurá dela oficiolatulu cartei funduarie datele recerute pentru tóte comunele tractuale; sî amplificându rubricele tabelei, acést'a o va transpune concernintelui protopresbitero, — carele apoi o va inaintá acestui consistoriu spre dispusetiuni ulteriori.

Fiindu-ca la acést'a afacere se voru recere sî spese de timbru si scripturistice mai vertosu pentru estradarea „Estraseloru din protocolulu cartei funduarie“ cari, — despre casurile dubie sî inscrierile defectuóse ale averei bisericesci — neaperatu suntu de lipsa a se procurá, — prin respectivii emisi ai comitetului protopresbiteralu, — se ordina: ca spesele recerute spre acestu scopu sa se anticipe din partea comiteteloru respective epitropieloru parochiale.

11. Estrasele procurende dela auctoritatea cartei funduarie, voru fi de a se alaturá lânga tabelele atinse sub punctulu 5.) sî la timpulu seu a se subscerne aicea prin concernentulu protopresbiteru districtualu.

12. Pentru economisarea sî crutiarea de spese, dar' mai cu séma pentru inlesnirea procurarei dateloru sî a estraseloru mentionate, — comitetele protopresbiterale potu reflectá cu deosebire la inteligintii nostri cari locuiescu in centrulu comitatului respectivu, de a carui'a jurisdictiune a cartei funduarie se tienu comunele — sî pre carii sa-i recerce a implini acésta micsiune in interesulu bisericei nóstre.

Dispusetiunea acést'a fiindu fâra tóta amânarea de a se pune in lucrare; Préon. DTa nu vei intrelasá a dispune cele de lipsa, — pentru convocarea comitetului protopresbiteralu, — sî despre resultatu a relationá la timpulu seu.

Datu din siedinti'a senatului epitropescu alu consistoriului eparchialu greco-orientalu, — tienuta in Aradu 4. Februariu vechiu 1871.

Procopiu Ivacicoviciu, m. p.
Episcopulu Aradului.

Diet'a Ungariei.

Siedinti'a din 29 Martie o deschide presiedintele Somssich la 9 óre. Pre fotoliele ministriloru Andrássy, Horváth, Kerkápolyi sî Tóth.

Presiedintele anuncia mai multe petitiuni incurse; mai multi deputati dela steng'a estrema ascernu petitiuni, prin care se cere o interventiune in favórea Franciei.

Urméza dupa aceste cetirea memorandului lui Paulovis, catu sî interpelatiunea lui dimpreuna cu a lui Babesiu, pre care le publicasemu deja sî in fói'a nóstra.

La ordinea dilei sta continuarea desbaterei despre legea comunale. §. §. 70—87 se primescu fâra vre-o desbatere. Partea VII §. 88—102, tratéza despre responsabilitatea persóneloru magistratului sî representantiloru. Deosebitele puncte se cetescu sî primescu fara desbatere mai insemnata.

Partea VIII, §. 103—134, otaresce detaiurile economiei comunali; se primescu de asemenea fâra desbatere.

Incheierea siedintiei la 2 óre.

In siedinti'a din 30 Martie se primira ultimii paragrafi a legei comunali fâra desbatere mai momentósa sî fara alte modificatiuni decâtu stilistice.

Comissiunea petitiunaria referéza despre diferite petitiuni tramise ei, care se sî tramitu ministerieloru respective.

La inceputulu siedintiei de astadi interpelà Ernst Simonyi pre ministrulu de comerciu, ca sî cându are de cugetu a incaminá cercetare disciplinaria contr'a aceloru amploiati postali, cari se paru compromitati prin ultimulu procesu de pressa a lui „Pester Iournal“?

Interpelatiunea se va transmite ministrului.

Siedinti'a din 31 Martie. Ambe casele tienura astadi siedintie. In cas'a magnatiloru se promulgà legea bugetului sanctionata de rege; in cas'a deputatiloru se luara la pertractare mai multe proiecte de resolutiune, câtu sî celu urbarialu.

La inceputulu siedintiei se cetira punctulu ultimu neresolvitu alu refaratului comitetului petitiunariu sî dupa o desbatere mai lunga se primira. Dupa aceste ajunse la pertractare proiectulu de conclusu alui E. Simonyi: Cas'a sa esmite o acuenta parlamentaria spre prefigerea aceloru drumuri de feru, de-tiéra etc., a caroru cladire e neaperatu necesaria. Simonyi 'si motivéza propunerea sea prin o vorbire mai lunga; cetesce unu articolu din unulu din nrii cei mai prospeti a lui „Times,“ in care intre altele se dice: Ce e caus'a de Indi'a pre lânga tóta rodirea ei fabulósa, totusi e un'a dintre cele mai serace tieri ale lumei? Caus'a o simpla; i lipsescu midilócele necesarie de comunicatiune, fâra de care o tiéra nu póte nici cându deveni bogata, nici cându poternica. Cele mai bune comori pieru sî intr'aceea tiér'a insesi.

Ministrulu de comunicatiune Gorove nu primesce propunerea de óre ce nu i póte aflá partea utile.'

Propunerea lui Simonyi se respinge.

O propunere alui Irányi, ca ori sî care amploiatu sa se supuna unui esamenu corespundiatoriu nainte denumirei sele, se va desbate dupa feriele pasciloru.

Proiectulu de lege despre abrogarea remasitieloru urbariale, care ajunge la pertractare se primesce de basa pentru desbaterea speciale.

Punctele prime 14 se cetescu sî primescu cu pucine modificatiuni stilistice.

Incheierea la 2 óre.

In siedinti'a din 1 Aprilie se trece dupa finirea formulieloru obicinuite la ordinea dîlei sî se continua desbaterea speciale despre proiectulu de lege urbariale, a cârui §§ deosebite pâna la 45 se primescu cu pucine modificatiuni sî mai fâra desbatere.

Siedinti'a din 3 Aprilie. Presiedinte Somssich.

Pre fotoliele ministriloru: Horváth, Kerkápolyi sî Szlávy.

Protocolulu se cetesce sî aprobéza. Se asternu diferite petitiuni sî se transmitu comitetului respectivu.

K. Ghyczy interepeléza pre ministrulu de cultu sî instructiune in privinti'a congresului catholiciloru, respective in privinti'a statutului elaboratu de congresu. Dupa parerea lui acestu statutu se bate in mai multe puncte contr'a legiloru, contr'a constitutiunei, contr'a drepturiloru regelui, parlamentului sî regimului. Punctulu 3 dejá alu elaboratului amintitu contiene otariri ilegale. Acelea ordina adeca, ca déca regele Ungariei voiesce a fi representatu la capulu bisericei catolice, elu acést'a o póte face numai in contielegere cu organele respective ale bisericei catolice. Acést'a este unu atacu contr'a drepturiloru regelui sî statului sî precându pre de o parte i dejosesce pre ambi, póte cu tempu deveni ambiloru periculosu. § 4 alu elaboratului otaresce, ca tóte fondurile scolastice catolice sî alte sa se predee in graba organeloru autonome ale bisericei catolice. Acestu conclusu e unu despretiu alu parlamentului, care de curendu numai a esmisu o comissiune insarcinata cu cercetarea naturei juridice a aceloru bunuri sî de care congresulu dispune asiá arbitrariu; in modulu acest'a critica vorbitoriulu deosebitele puncte ale statutului congresului sî interpeléza in fine: Considerându ca congresulu catoliciloru tienutu de curendu nu organiséza autonomi'a in modulu, care 'lu prescrie legea pentru casuri analoge; considerându ca statutulu vine ast-feliu in conflictu cu legile patriei, intrebu: Are regimulu de cugetu a concede esecutarea statutului catoliciloru mai nainte de ce se va ascerne dietei spre aprobare.

Dupa aceste se mai resolvescu unele afaceri neinsemnate sî se trece la continuarea desbaterei despre proiectulu de lege urbarialu; §§. 59—71 primescu mai fâra desbatere.

Incheierea siedintiei la 2 óre.

Romani'a.

„Abia se inmormentà cestiunea Marei-Negre sî se asiedià in cript'a protocóleloru conferintiei din Londonu, sî din nou se misca o parte a cestiunei orientale pre tiermulu periculosu alu Românièi. Este cunoscutu ca mai nainte de acést'a cu vre-o câte-va septemâni, principele suferindu de o melancolie politica, declarà starea lucruriloru de nesuportabile sî nedurabile. Dupa o petrecere de mai bine de patru ani de dile in tiéra, se simti de o data solitaru sî abandonatu, cá sî noulu rege alu Spaniei care, intre multe dificultâti afla drumulu ce conduce in acést'a tiéra romantica sî care deja acuma cauta cu doru a esi din ea.

„Principele Carolu descoperi reulu situatiunei in contrastulu ce esista intre clas'a privilegiata cu libertati estraordinare sî intre sclavi'a sî salbetaci'a tieranului agricultoru. Boiari semicultivati sî tieranii pre jumetate ómeni, dupa densulu, forméza fâra indoiéla o amestecatura ciudata, sî burgesi'a primitiva a cetâtiloru mai mari nu este in stare a oferi unu cimentu durabile pentru nisce elemente atâtu de disparate.

Cu tóte acestea, in fondu, inconvenientele constitutiunei române sunto numai pretestulu sî nici decum momentulu principalu in cestiune. Déca aru fi vorb'a numai de imbunatatirea constitutiunei, unu principe ce aru nutri si-aru fi entusiasmatu de cele mai bine voitóre tendintie, si-aru putea procurá o sfera mai larga, sî fara indoiéla ca nu laru costá multe dificultati de a formá o partida puternica pentru realisarea acestui scopu sî a inlaturá astu-feliu caus'a ingrijiriloru séle, fâra a le aternà de clopotulu celu mare. Dificultatea proprie, ce agita necotenitu Principatele dunarene, jace in incrucisiarea influintieloru esterne. Asemenea regiloru poloni, au fostu sî ospodarii Moldovei sî ai Românièi: creature ce se redimau aci pre un'a, aci pre alt'a curte européna sî, dupa impregiurari, prevalându o alta influintia, erau resturnati.

„Acestu jocu de alegere a coruptu opiniunea publica a Principateloru, sî influintiele esterne, cu tóte ca familiei principelui Carolu de Hohenzollern i se garantà principiulu de ereditate, se manifestara in modulu celu mai sensibile.

„Este o fapta ce apartiene istoriei ca alegerea principelui Carolu in anulu 1866 a fostu favorisata de câtra Francia, Prussi'a sî Itali'a. Russi'a luà fatia cu dens'a o positiune aprópe ostile: Austri'a erá surprinsa intr'unu gradu supremu sî Pórt'a fu atâtu de putinu liniscita, in câtu in siedinti'a din 17 Maiu 1866 a conferintiei din Paris protestà categoricu in contr'a ei sî pretinse ca areopagulu, ce se constitui in urm'a revolutiunei române, se numésca elu insusi unu ospodaru pentru Principate. Este memorabile sî fórte instructiva pentru valórea totororu

FOISIÓRA.

Representatiunea teatrala la Bucuresci

in beneficiulu teatrului nostru dincóce de Carpati.

Anunciarâmu publicului nostru cetitoriu, ca mai multi juni români din capital'a Romaniei, sub conducerea neobositului nostru barbatu de litere sî partinitoriulu totororu ideiloru frumóse, ce tindu la innaltiarea românismului, dlu V. A. Urechia, au arangiatu o representatiune in teatrulu celu mare din Bucuresci in beneficiulu fondului teatralu alu nostru.

Aflamu cu o viua multiamita, ca publicului celu mare sî românescu din Bucuresci a intimpinatu acést'a idee cu multa caldura, sî astu-feliu serat'a a reesitu câtu s'a potutu de bine.

Eata ce scrie diuariulu „Informatiunile“ despre acést'a represintatiune:

Sambeta la 13 a. c. avù locu represintatiunea data in beneficiulu teatrului trans-carpatinu de mai multi juni români, in parte studenti din diferite facultati ale universitâtiei nóstre.

Fói'a nóstra cu multu mai nainte anunciá acestu spectacolu, iéra dintre celelalte foi „Românulu“ inca atrase atentiunea capitalei spre acestu faptu patrioticu sî nationalu. Cu o satisfactiune plina de mandria dicemu, ca apelulu n'a remasu fâra echou. Sî potea se fia altu-feliu, cându acést'a erá in favórea unei fapte românesci? Publiculu capitalei, sî junii dilectanti mai cu séma si au facutu detori'a; ei au facutu atât'a, la câtu suntemu siguri, ca nici se asceptau cei venitî la spectacolu. Ei au incantatu, sî mai multu, au pusu in admiratiune lumea din teatru.

Ce nu face unu nobilu devotamentu, pentru unu scopu asiá de utilu, cum erá sî acest'a?

Nobilii juni de inima, aduncu miscati de impregiurârile in cari se afla acum românismulu preste Carpati, sî-au dîsu ca voru se contribuie sî ei la intarirea lui, sî cu acést'a propunere demna de tóta laud'a s'au devotatu a dá o represintatiune in beneficiulu fondului teatrului de preste Carpati.

Prim'a piesa a spectacolului a fostu „Andrea del Sarto“, drama in dóue acte de A. de Musset. O piesa cu caractere sî variatiuni a acestor'a cari ceru unu studiu lungu, o cunoscintia mai larga a scenei sî unu esercitiu indelungatu. Cu tóte acestea junimea improvisata artista potemu dîce ca n'a fostu mai pre josu de asceptarea dela ea.

Déca junii artisti n'au deprinderea vechia a scenei, este inse ceva mai pre susu de studiu, este inim'a care petrunsa de inspiratiunea aceea ce posedau acesti juni, face pre omu a se apropiá de artistu. Astu-feliu sî acesti domni, a caroru cariera de sî nu e scen'a, prin debutulu loru au doveditu odata mai multu acést'a.

Câti artisti n'avemu, cari dupa ce au petrecutu ani intregi in scena sî totu-si causéza publicului desgustu.

Junii diletanti, cá studenti ce suntu petrunsi de nobilulu simtiementu, au sciutu sa amoze si sa faca chiaru se-i admire publicu. S'au distinsu in acésta piesa mai toti fara deosebire.

Pies'a a dóua: „Balulu Mortului“, farsa intr'unu actu a dlui V. A. Urechia a facutu furóre. Amu mai vediut'o represintata in beneficiulu societâtiei de arme, sî atunci aplaudata, fâra esagerare potemu dîce, cu frenesia, acum inse prin adaugerea unui rolu Boruch telalulu (d. Serianu) sî prin aceea ca erá mai bine studiata de câtu totu-de-un'a, succesulu ei a fostu stralucitu. A remasu in inim'a fia caruia din cei presenti o satisfactiune in gradulu supremu. Intregulu publicu spectatoru alu acestei piese, pre langa placerea fara margini ce a simtitu, vediend'o, n'a avutu altu regretu decâtu acel'a ca este asiá de scurta.

Lumea alésa ce asistá la acést'a represintatiune a ruptu manusie in imense aplause, asiá in câtu multe farse, cari aru fi sporitu entusiasmulu, n'au fostu nici audite din caus'a aplauseloru. Amu vediutu betrani albiti de greutatea aniloru sub cari erau, aplaudandu din respoteri, si insemnindulise fruntea incretîta la jovial'a actiune a juniloru artistî.

conferintieloru de acést'a natura ca resultatele militare ale Prussiei in Boemi'a nimicira atâtu propunerea câtu sî tóte consecientiele ei sî ca prin ele Pórt'a fu induplecata a cedá in tóte

„Demonstratiunea anti-germana, ce fu pusa de curendu in scena in Bucuresci, trebuie a se atribui simpatiei celei mari a româniloru pentru fratii loru de aceeasi ginte din Franci'a. In tóte acestea este amestecatu, de sî numai instinctivu, sî legitimulu sentimentu ca Romani'a este o anesa a concinsteloru prussiane, sî ca ea representa figura pre tabl'a de siahu a politicei lui Bismark. Mass'a poporului românu aspira la eliberarea de suptu acésta positiune umilitóre: aru fi de doritu insa ca in acést'a incercare sa nu ajunga din ploie suptu strasina.

„Stiri autentice din cercuri bineinformate ale Berlinului nu permitu nici o indoiéla ca suveranitatea principelui Carolu este considerata din partea cabinetului prussianu cu indiferintia sî nu este privita nici decum cá unu bunu, pentru care, in casu de necessitate, Germâni'a aru avea a intrepune forti'a sea. Cine cunósce tenacitatea sî perseverantia obstinata a cabinetului prussianu in tóte, chiaru si in cele mai neinsemnate cestiuni de fortia, cine scie ca Prussi'a nu lasa a i se stórce nemicu din mâna, fia in posessiunea sea jutsa séu luata in modu injustu, acel'a nu va intardiá a recunósce ca desinteresarea cabinetului prussianu nu este câtu numai o masca, ce ascunde tendintie mai profunde. Unu ce este sicuru — sî asupr'a acestei imprejurari dorimu a dirige atentinnea cetitoriloru nostri inca de pre acum: — ca Prussi'a numai pentru acei'a renuntia la positiunile séle orientale, pentru ca nu voiesce a contrariá acolo o alta putere. Acésta putere este Russi'a, care, cá sî conspiratiunea prusorusésca, este unic'a cheia adeverata pentru intielegerea actualei situatiuni europene.

„Déca sinceritatea Prussiei pentru Austri'a aru fi totu asiá de caldurósa, precum nu rosiescu d'a ni-o asicurá prussianii pressei, atunci cabinetulu din Berlin n'aru afisiá indiferintia in cestiunea Romaniei ci s'aru intrepune cu energia pentru sustienerea statului, cá, paralisandu astufeliu influinti'a Russiei, sa suprime nóu'a agitatiune in Oriinte. Insa fiindu ca principele Bismarck este condusu de o tendintia opusa, este in interesulu seu cá sa nu permita vindecarea ranei orientale sî sa se imbrace intr'o indiferintia precalculata pentru a tiené pre Austri'a in incordare sî nesigurantia.

„Dupa cum se aude, Pórt'a a indrumatu o schimbare de idei intre puterile europene relativu la situatiunea din Romani'a. Purtarea acestui statu in cestiunea Marei-Négre a fostu astufeliu de nedecisa sî de echivoca, in câtu nu se mai póte comptá in casuri viitóre pre energi'a, nici claritatea sî determinatiunea lui. Interesulu Austriei in acésta cestiune este desemnatu asiá de claru sî nestramutatu, cá sî directiunea acului magneticu. Austri'a mai intâiu de tóte are a priveghiá cá din statu quo sa nu se stramute nimic'a. Conceptiunea ei trebuie sa tientésca a face cá sî celelalte puteri, inclusive Pórt'a sa fia de aceeasi opiniune conservativa. In casu insa déca in Romani'a aru isbucni o revolutia de o fortia naturale iresistabile, atunci Austri'a trebuie sa insiste mai resolutu de câtu la 1866 sî la tóte celelalte ocasiuni de mai nainte, cá spiritulu sî liter'a tratatului dela Parisu din anulu 1856 sa fia pazitu cu scrupulositate, elu care intrediece ori cârei puteri contractante o procedere unilaterale. Austri'a trebuie sa pledeze fâra consideratiune ca, in casu eventuale numai o decissiune bine meditata sî comuna sa decida asupr'a sórtei Românici sî ca ea sa nu prejudece in nici unu modu interesele monarchiei austriace. Unu candidatu pre facia prusianu impusu cá principele Carolu apare in totu casulu mai pucinu periculosu, decâtu cum aru fi unulu prussianu, séu rusescu, ascunsu. Sî in adeveru de nimic'a nu avemu a ne teme mai multu de câtu cá prin unu din acele escamotagie, in care degetele lui Bismark se aretara atâtu de abile, sa se inaugureze la Dunarea de josu o stare de lucruri la inceputu nebulósa sî nepriceputa, care inse mai tardiu si-aru intórce verfurile sî spinii sei amenintiatori in contr'a imperiului nostru. Din nefericire inca totu se pare ca suferimu de unu morbu ce sémana cu pestilenti'a prussiana fâra de a ne putea vindecá de acea incredere ce o avemu in lealitatea punica a Borussiei. Fia cá esperintiele amare din sud-est sa ne invetie ca, intre Austri'a sî coalitiunea prussiana, esista unu contrastu elementaru sî neesterminabile, ce nu se póte sterge nici prin note simpatice, nici prin schimbarea celoru mai cordiale curteniri.“ „Tages-Presse.“

„Pester Lloyd“ publica cu dat'a din 28 Martie urmatoriulu articlu:

In momentulu cându conferinti'a Marei-Negre censuréza creatiunea sea terminata in 7 siedintie sî s'a proclamatu: „Sî ca tóte au fostu bine facute“, sî din acelasi momentu in care valurile iritate ale cestiunei orientale pareau a fi liniscite, celu putienu diplomatice, se turbura din nou orisontele orientale alu Europei, se concentréza norii negri ce anuntia sosirea orcanului. Nu mai incape nici o intrebare ca situatiunea Romaniei s'a desvoltatu pâna la cris'a decisiva. Principele Carolu a provocatu ultim'a fortuna, sî se simte inca tare destulu, pentru a formá unu cabinetu din elementu conservatoriu sî onestu. Tóte posturile subordinate ale politiei, militiei sî administratiunei civile se afla in man'a rosiloru. Ordinile puterei centrale mai inalte voru intimpiná opusetiune activa séu pasiva, in casulu celu mai bunu, voru remanea nerealisate. In camere s'a formatu o partida puternica a cârei unicu sî decisivu punctu de programa este: detronarea lui Carolu. Acest'a parasitu de multu dejá de Prussi'a, deabi'a ajutatu de celelalte puteri dupa cum ne o spuse scrisórea sea din „Gazet'a de Augsburg“, este obositu de a mai resiste lasandu-se numai pre curagiulu sî tentintiele sele. Septemânile cele mai de aprópe, póte chiaru órele viitóre, asiá se pare, ne voru aduce scirea despre inlaturarea lui, lasându inapoi'a sea chaosulu sî descompunerea anarchica a tuturoru lucruriloru.

Aceea ce face atâtu de dificile o situatiune sanatósa in Principate, este positiunea loru dubia in sistem'a politicei europene. Pre d'o parte unu statu suzeranu sî teoreticu independinte dela decisiunile Pórtei, iéra pre de alta parte unu obiectu alu diplomatiei européne, investitu cu o positiune fórte libera. In nici unu altu punctu nu se aréta mai bine gresitele directiuni ale politicei puteriloru européne in Oriinte de câtu tocmai aicea.

In fapta politic'a acést'a voiesce a satisface unei contradictiuni neimpacata sî in acelasi timpu a sustiene inaintea Portei, iér' pre de alta parte a face din decadinti'a ei unu obiectu de speculatiune sî a-si asecurá pentru acésta eventualitate simpati'a popóreloru dunarene. Russi'a sciea ce voiesce cându luà in consideratiune sians'a din urma; politic'a lui Louis Napoleone fu póte intrecuta numai prin aceea a unui Boul-Schauenstein, déca acést'a se póte numi poltica. Politicei francese dela anulu 1850, avemu a multiami acea desvoltare morbósa a principiului de nationalitate, care ignorédia suveranu desvoltarea istorica sî juridica, acordându dogmei nationalitâtiei fisice o infabilitate de statu. Pre atuncea inflori ametiél'a de statu dacoromanisticu care 'si deriva pretensiunile séle de drepta de pre timpulu lui Traianu sî cele politice pre desvoltarea gloriósa a boierimei sî a culturei bogate ce 'si asediase locuinti'a in giurulu Bucurescilor sî a Iasiloru. Inse atuncea erá vorb'a de slabirea positiunei puternice a Austro-ungariei sî strigatului: „Unirea principateloru,“ urmá fatalulu: „Liberu pâna la Adriatica.“

Daru astadi ne aflamu fatia cu o fapta implinita sî noi dorimu cá ea sa fia judecata dupa cerintiele unei politice reale riguróse. Opiniunea ca obstacolulu principalu alu unei desvoltari fericite a Principateloru este de cautatu in ostilitatea Austro-Ungariei erá fórte latita in Romani'a. Cu deosebire erau acusati barbatii de statu ai Ungariei ca posedu placerea de anecsiuni sî planuri intinse asupr'a Românici. Acést'a erá productulu unei politice care se aretá tare pre cându erá slaba, carei'a lipsea ide'a, din care causa se aréta passionata. Aceea ce a remasu dela politic'a austriaca de pre timpulu absolutismului, d'abia se póte enumerá. Nu este unulu din cele mai de pre urma merite ale comitelui Andrássy, ca influinti'a russésca asupr'a poporatiunei de sî incetu, déru totusi incepe a face locu celei austro-ungare sî relatiunile cu Serbi'a sî Românî'a suntu mai bune. Presupunerea de anesiuni in presinte turbura numai putine capete inca Ce valóre amu putea pune in Ungari'a, pre o immultire de nationalitati, pre cresceerea unoru elemente, pre care ne costa atâtea dificultâti, d'a le putea tienea in pace? Déca esiste ceva care nu póte sa fia in interesulu Austro-Ungariei, suntu marirea teritoriale in directiunea acést'a; déca esiste ceva, ce este necessitate a o considerá cá cea mai inalta norma a politicei Ungariei in cestiunile acestea, fara indoiala ca este conservarea integritâtiei imperiului otomanu.

Caderea principelui din Românî'a, va trebui considerata cá o complicatiune fórte seriósa. Interesulu nostru n'aru fi fostu micu déca in Românî'a s'aru fi desvoltatu o situatiune stabile sî continuatiunea unui raportu amicale. Ori catu de putinu aru fi fostu simpathia cuiva, pentru siarlatanismulu cu care inteligintî'a din Principate se jóca copilaresce, totu-si n'aru fi potutu cugetá, de a interveni nici destrugendu nici aperându. Este evidente ca, tóte acele incercari tumultuóse d'a crea unu dreptu constitutionalu firmu sî o situatiune stabile, au remasu fâra nici unu resultatu. Ce este mai multu esiste o partida cosiderabile care voiesce a supune din nou esaminârei cestiunea unirei Moldovei sî a Valachiei. Din tóte acestea se nasce intrebarea: va voi sî va putea Europ'a se privésca liniscita la desvoltarea celoru ce se petrecu? Nu are ea dreptulu sî nu este détoria ei, d'a lua lucrurile in mâna?

In ce se atinge de Austro-Ungari'a, apoi nu potemu fi la indoiéla despre respunsulu acestei intrebari. Politic'a monarchiei nu póte avea alta basa de câtu aceea a tratateloru. Nimic'a din ce se intempla in afara sî nu in launtrulu fruntarieloru nóstre nu póte sa ne determineze a face altu-ceva, de câtu aceea ce ne prescrie in termini clari tratatulu din 1856, adica: desvoltarea intregului procesu cade in lini'a prima esclusivu in relatiunea statului suzeranu fatia cu celu suveranu. Ori ce alta inter-

---

Dupa acést'a descriere a intusiasmului, care este inferióra multu realitatiei, sî nu se póte descrie, decâtu numai simtí, precum o sciu cei ce au asistatu, nu ne incercamu a dá rusumatu alu piesei care a descretitu fruntea betranului, a pusu in uimire pre june sî a facutu se aplaude cu entusiasmu ambele aceste estreme ale vietiei umane.

Este indestulu comica acést'a farsa, sî admirabila prin rolulu jidanului, pre care d. Serianu l'a jocatu cu asiá de bunu succesu, incâtu mai fia-care frasa pronunciata dupa caracterulu ce avea, scotea aplause, risete sî vioitiune intre asistenti,

Ni-au placutu cu deosebire miscârile libere, nesfortiatu si fâra gena, ale juniloru diletanti, asiá vediendu-i, i vinea omului necunoscatoriu de positiunea loru, se crédia ca suntu nisce artisti séu discipoli ai nu scimu carei celebritâti, pre candu ei erau sî in vietia studenti.

Facendu distinctiune intre ei, nu facemu de câtu injustitia, câci fiacare a fostu in rolulu seu de minune. Astufeliu d. Serianu, intunecá chiaru artisti prin rolulu de natur'a celui jucatu. Ds'a face de minune de bine pre jidanulu. Iéra dnii C. Romniceanu, V. Radulescu, T. Myller, Popoviciu Catalina sî E. Constantinescu, sî E. Constantinescu, s'a pronunciatu publicului despre meritulu dloru prin aplausele dese.

Sa spunemu, ca nici drele T. Petrascu sî Elena Stanescu n'au contribuitu pucinu la stralucitulu reusitu alu represintatiuni. Sî cá sa fia completu numerulu juniloru cari au contribuitu la edificarea templului Taliei române preste Carpati, mai adaugemu numele dloru N. Tincu sî Ramniceanu. Celu d'antâiu cu distingere avù rolulu intaiu in drama sî debutu stralucitu.

Acésta represenlatiune, potemu anunciá de pre acum, de sî socotelile nu suntu incheiate, ca a adusu pentru fondulu teatrului de preste Carpati aprópe o mia de franci.

Terminandu, aducemu omagiele nóstre acelui'a care a conceputu ide'a sî care se scia fâra de a-lu numí, cine este. Este, Romani'a de preste Carpati, ti-o spunemu tie, barbatulu care in Romani'a libera, a facutu mai multu de câtu toti pentru fiii tei cari au trecutu Carpatii din caus'a vitregimiloru sî persecutâriloru ce le intindu asupritorii tei; este acel'a alu cârui nume este pronunciatu cu respectu in tóte provinciele locuite de români. Acestu barbatu n'a potutu remâné se nu puna o pétra insemnata sî in edificiulu Taliei tale, sî a arangiatu acésta representatiune. Acestu barbatu, precum spuserâmu sî mai susu, e dlu V. A. Urechia.

Iéra tu junime, care ai avutu nobilulu devotamentu pentru acestu patrioticu actu, primesce felicitârile sî urârile unui fiu alu acestei patrie in favorulu câreia te-ai devotatu sî cu ale lui ale a loru trei milióne de preste Carpati.

„Famili'a“ M. N. P.

ventiune unilaterale este esclusa. Avemu firm'a sperantia ca, acést'a va fi luata in prim'a linia in consideratiune de câtra ministeriulu nostru de esterne si aducemu aminte cancelariului, ceea ce a scrisu elu inca in 11 Maiu anulu trecutu, in privinti'a acést'a :

„Astadi mai multu de câtu ori cându, dîce depesi'a circulara tramisa atuncea la Paris, Londonu, Berlin, St. Petersburg si Florenti'a, „consideramu noi acele stipulatiuni, ce opresc pre fia-care potere de a interveni isolata in cestiunile interne ale Principateloru, cá cea mai utile stavila de apasare, atâtu pentru tierile acele, câtu si pacea veciniloru loru. Avendu acést'a convingere, simtimu necesitatea imperativa, in câtu ne atinge pre noi a pazi consscientiosu clausele tratatului dela Parisu, care, apara pre Principatele si suntemu convinsi ca, tóte cele-lalte cabinete asemenea nóue, cunoscendu marele interese ce suntu legate de acést'a cestiune, voru fi d'acordu cu simtiementele nóstre si voru fi gata a lucrá in acelasi modu. Déca puterile voru remânea fidele acestoru principie si voru permite Principatelcru a si regulá liberu conditiunile esistintiei loru politice in marginile trata-teloru, atuncea avemu firm'a sperantia ca acésta tiéra va esi victoriosu din incurcaturile actuale si ca nu se va face nedémna de statornicile simpatie ce le intempinâmu in Europ'a".

Noi credemu ca, in aceste cuvinte sta busol'a pentru positiunea Austro-Ungariei. Neintervenirea pentru noi, ne vine cu atâtu mai possibile de óre ce Russia in dilele acestea, a subscrisu solemnu consimtimentulu seu din nou pentru tratatulu din Parisu, din care causa presupunerea unei interventioni rusesci remâne cu totulu esclose. Ne reservamu a justificá acést'a politica pentru care pledamu, nu numai cá o politica a possibilitatiei, ci si cá politic'a prudentiei, a dreptului, si a necessitâtiei.

Resinari 29 Martie.

Iéra amu avutu un'a din ocasiunile cele mai frumóse si adeca o serbatóre scolastica. Serbatórea patronela a scóleloru normale de aci e Bunavestire. Fiindu ca acésta serbatóre s'a intemplatu in anulu acest'a in Joi'a patimiloru, festivitatea scolastica, s'a amânatu pentru diu'a a dóu'a a serbatoriloru stei Invieri. Dupa st'a liturgia merse poporu u cu preotimea investita in vestminte bisericesci, precedati de scolari cu stindardele loru si cu alti prapori bisericesci si condusi de invetiatorii loru, pâna in curtea scólei. Aci se facù Sântirea apei; dara ceea ce ne a atrasu atentiunea mai tare si in unu modu placutu a fostu cuventarea festiva a dlui directoru I. Romanu. Semburele acestei cuventâri a fostu o idea pre câtu de practica, pre atâtu si de corespundiatória impregiurâriloru in care traimu. Densulu aretà ca timpulu roboteloru a trecutu pentru omu; vit'a si vaporulu are sa împlinéasca lucrurile cele grele astadi, si mintea omului are numai sa reguleze, sa imparta afacerile aceste grele. Omulu inse trebuie sa-si lumineze mintea pentru cá sa fie in stare sa corespundia chiemârei acestei'a a timpului de fatia; acelu ce se lasa neluminatu se degradéza elu insusi la starea cea nefavorabile a viteloru si a instrumenteloru in mânile altor'a.

Ide'a acést'a de aru dá cerulu sa fia cadiutu pre pamântu roditoriu si sa o vedemu rodindu. Scólele de aci suntu unu mijlocu fórte bunu pentru luminarea mintiei si in asemenare cu alte comune, avemu sa constatâmu, ca aci si suntu mai multi individi, cari sciu carte, de cum suntu in alte pârti. Condusi de ide'a propusa de dlu directoru Romanu amu dorí, cá comun'a acést'a, ce relativu are mai multe mijlóce cá altele, sa se ingrigeasca, cá din multimea cea mare de copii sa invetie a conduce si a regulá labórea prin minte, invetiându unii unele, altii altele pârti ale industriei. Loculu de o cam data nu aru oferi prestigiuri mari, dara mijlócelo ce le posede comun'a aru puté fi intrebuintiate, spre a cresce ómeni cari, déca nu acolo, in apropiare, in Sabiiu d. e. sa-si practiseze cunoscintiele castigate prin invetiatura. Vedemu ca la Orlatu vinu straini si se folosescu de favorile oferite de apele ce curgu din munti pre aci si radica fabrici, vedemu ca in Dumbrav'a Sabiiului pre riulu ce vine despre Resinari resaru totu mai multe fabrici. Óre totu pre ap'a acést'a in susu nu aru puté resari si altele cari sa fia intemeiate, conduse si folosite de români. Si asiá se repetiesce intrebarea adese-ori, ca acum dupa ce economiele de vite nu mai suntu de asiá, incâtu sa aducu folóse mari cá mai nainte ce sa incépa ómenii?

Firesce sa nu ne cautâmu la intreprinderi de acele gresite si sa desperâmu, ci trebuie sa cercetâmu si dupa causele nesucceseloru ce le esperimentâmu la altii si aceste sa le ocolimu.

Desub pól'a Muntiloru 25/3 st. v. 1871.

Onorate dle Redactore! Ve rogu sa binevoiti a dá locu in fói'a multu pretiuitului nostru „Tel. Rom." urmatóreloru mele sîruri.

„Omulu bunu, dîce Christosu la Mateiu capu 12., scóte din comór'a sea cele bune, iéra omulu reu scóte din comór'a sea cele rele."

Amu cetitu in nrulu 6 alu „Telegrafului Romanu" din anulu curinte unu articlu datu din Cricâu in 20 Ianuarie st. n., subscrisu de autorele seu In acelasi, dupa ce autorele se incérca a atacá onórea si caracterulu préstimatiloru dd. protop. cu privire la recomandatiunile care le d'au preotiloru, ce voru sa se impartesiasca din ajutoriulu datu dela statu; — se apuca apoi in nrulu 17 totu a „Telegrafului Romanu" si de sermana si multu cercat'a nóstra preotime, inculpandu-o cá cum aceia nu numai ca numai din audiu sciu ceva despre statutulu organicu, dara si ca nu conchiama sinóde parochiale regulatu, fâra numai, séu absolute nici odata, séu la 3—4 ani odata; Saraca preotime, abia scapá-si din gurile leiloru, si din córnele inorogiloru, abia zarisi si tu zorile unui viitoriu mai ferice, si iéta ca si acuma nu lipsescu mai mari de ai Sinagogului, care pismuiescu viitoriulu mai nainte de alu cunósce si tu, si ei, cari in locu de a suge din flori miere, sugu veninu.

Eu care me tienu norocitu cu aceea ca sum numeratu intre preotimea din archidieces'a nóstra si prin urmare suntu madulariulu unei societâti infiintiate de insusi mantuitoriulu lumei Christosu, me simtiu indatoratu a mi apera onórea, atâtu a mea, câtu si a intregei preotimi alu câreia membru sum, in contr'a tuturoru barfitoriloru, a tuturoru calumniatoriloru, cari s'aru incercá a o atacá pre nedreptu, — si fiindu-ca d. autore in articlulu din nrulu 17 se incérca a atacá onórea si caracterulu preotimei nóstre in genere fâra nici o esceptiune, *) — din punctulu acest'a de vedere dara, dupa cum dice profetulu Isai'a la Capu 62 v. 1. „pentru Scoriu nu voi tacea, si pentru Erusalimu nu voiu incetá a grai" si asiá asiu intrebá pre d. autore ca óre umblatau dlui crucisiu, si curmedisiu archidieces'a nóstra, precum si celelalte diecese pentru de a se poté informá pre deplinu, si cu tóta certitudinea cum si implinesce preotimea nóstra in genere datorintiele séle fatia cu statutulu organicu? aceea nu o credu pentru ca dlui e cu multu mai practicu, de câtu cá sa-si sferime capulu cu asiá ceva. — Eu cunoscu mai multi barbati cari la vedere s'aru parea, cá cum s'aru interesá fórte pucinu pentru inaintarea bisericei si a natiunei sale, cunoscu dicu mai multi barbati de ai nostri cari presupunu despre sine mai totu, cari striga in gur'a mare, „biserica, natiune" in adeveru inse se potu asemaná cu o arama sunatóre, séu mai bine dîcendu cu mormentele cele vapsite, pentru ca totu pomulu se cunóste din rodu. —

Nu e de negatu ca dóra ici colea nu s'aru aflá si câte unu preotu de ai nostri, care nepartinitu de sórte, séu alte impregiurâri ne favorabile nu si-aru puté implini datorintiele sele facia cu statutulu organicu, insa socotindu cum si implinescu si preotii de alte confessiuni precum si cari suntu in alte posturi politicesci; de si favoriti de sórte, ajutati de impregiurâri: atunci punendu mân'a pre cugetu si judecându fâra patima, mai ca amu poté dîce cu Apostolii lui Christosu „Dómne cine se va mantuí"? —

Avemu inse o clasa, o suma, si de acei preoti; bá inca insemnata: care prelanga tóta apasarile, pre lenga tóte lipsele si saraci'a, cu care au avutu a se luptá, si se lupta, si prelânga tóte nedreptâtile din partea strainiloru suferite, totusi cu inima barbata, lucra asuda si astadi necurmatu pentru biserica. Eu nu me potu pricepe cum dlu autore privesce pre preotimea nóstra intratatu de despretiuita si dejosita, cá cându preotii aru fi pentru aceea pusi cá sa suga maduha poporului dupa cum i place dlui a se esprimá in amintitulu articlu. —

*) Cetiti mai bine si veti vedé ca suntu si esceptiuni. R.

Nu voiu in objectulu acest'a a vorbi mai departe, atâtu numai asiu atrage atentiunea dlui intracolo: Ca: iau ajunsu preotimei nóstre de ajunsu nedreptâtile si nedreptele apasari, ce au avutu a suferi de mai multe secle din partea crudiloru neamici straini; si ca dupa ce acuma dara i s'au golitu paharulu suferintieloru sa nu'lu mai umpla iéra, ci dupa dis'a s. apost: câtra Filipseni, capu 4: numai „Câte suntu drepte, câte suntu bune, câte suntu de lauda: acést'a se faceti si acést'a se graiti — pentru cá cu totu dupa dis'a s. apostolu Pavelu la corinteni capu 11. „Intru ce indresnesce cineva indresnescu si eu" nu la 3-4. ani amu conchiamatu sinodu parochialu, ci chiaru si in 1869. si in 1870. si déca in anulu curinte 1871 pâna acum nu s'au conchiamatu, caus'a e comitetulu — prin urmare imputarea ce o face d. autore intregei nóstre preotimi facia cu mene nu are locu — si asiá asiu dice totu cu Pavelu apostolulu câtra dlui, ca „lepadându minciun'a sa graiescu adeverulu" — tragându i atentiunea mai incolo si la acei'a impregiurare, ca: dupa o logica sanatósa, óre déca se vatama unele pârti mai mici ale unui trupu, óre deci nu are a suferi durere totu trupulu? —

Numai cu atât'a dara eramu asta-data datoriu d. autore — cu catu e apoi pentru complementele facute preotimei nóstre preste totu, si tocm'a acum'a cându sinodulu nostru archidiecesanu are de a luá la desbatere cestiunea pentru imbunatatirea sortiei preotimei, din parte-mi asiu dice ca „sai fia pomana" pentru ca tocmá la tempulu seu au ajutatu preotimea cu o „vorba buna." Unu preotu gr. res.

Nr. $\frac{8954}{\text{civ.}}$ 1870.

Edictu.

Subscrisulu comisariu face prin ast'a cunoscutu: ca cerendu Ionu si Dobr'a Borci'a din Saliste sub midilocirea advocatului Dr. Ioanu Borci'a, prin harthi'a loru de praes. 24 Novembre 1870. Nr. 8954-civ. vendiarea realitâtiloru lui Michaiu Rosic'a de pre hotarulu Salistei spre incassarea pretensici restante de 140 fl. v. a. c. s. c. dela cestu din urma, magistratulu Sibiianu cá tribunalu si oficiu de cause funduari prin conclusulu seu dela 8 Decembre 1870 st. n. a incuvintiatu acésta vendiare.

Subtu vendiarea acést'a s'au trasu urmatórele pamenturi ale lui Mihaiu Rosic'a, spre scopulu susu atinsu dejá zalogite si pretiuite, si anume:

1. loculu de aratu „in Barbosi" Nr. top. 7973 de 996 □° in pretiu de 100 fl. v. a.
2. loculu de aratu „din drumulu Amnasiului" Nr. top. 7193 de 1162 □° in pretiu de . . . . . 130 „ „ „
3. livadi'a „din Mogoróde" Nr. top. 6099 de 170 □° in pretiu de . . 16 „ „ „
4. gradin'a din Saliste Nr. top. 3009 de 209 □° in pretiu de . . . 140 „ „ „

Licitati'a acestoru realitâti s'a statoritu la 8 Maiu st. n. cá la 1-mulu terminu; iéru cá terminu II. s'a defiptu alu 3-lea Iuniu st. n. 1871. la 10 óre inainte d. a. in cancelari'a comunala din Saliste.

Conditiile subtu cari se dau susu semnatele pamenturi suntu urmatórele:

1. Musiterii de aste realitâti voru depune pre més'a comisariului cá vadiu 10% din pretiu.
2. Aste pamenturi se voru vinde si unulu câte unulu si si de a valom'a; la terminulu 1-mu numai preste, la alu 2-lea si subtu pretiu.
3. Cumperatoriulu va respunde diumetate din pretiulu de mezatu in terminu de 8, diumetate inse in terminu de 14 dîle dupa licitatia la man'a comisariului subscrisu.
4. Faptic'a posessiune si folosire a pamenturiloru cumperate si o va acuirá cumperatoriulu numai dupa ce va fi respunsu intrég'a suma de cumperatu.

Creditorii hypotecari, cari nu siedu cu locuinti'a in Sabiiu séu aprópe de astu orasiu se provóca totu odata cu astu edictu, cá sa si puna la loculu deregatoriei vichili, spre a i representá la impartirea baniloru scosi din vendiare si cá sa le indice pâna la terminulu de vendiare numele si locuinti'a, câci la din contra li se va pune exoffo unu curatore, cá representante. Mai in urma se aviséza toti acei'a, carii socotescu ca aru poté sa aréte vre-unu dreptu de proprietate — de prioritate séu alte pretensiuni la realitâtile zalogite, — se aviséza a si substerne actiunile loru pretensive oficiului funduariu susu amintitu negresitu in terminu de 15 dîle dela diu'a, in carea s'au publicatu mai in urma edictulu — de si nu li se va fi intimatu anume incunosciintiarea despre licitatia — câci la din contra astufeliu de actiuni nu voru impedecá procederea esecutiei; iéra pretendentii se voru avisá singuru numai la sum'a de vendiare, carea va prisosí, dupa ce se voru fi acoperitu alte pretensiuni liquide.

Sabiiu 19 Martie 1871,

I. Maximu
(21—3) cá comisariu de licitatia.

Burs'a de Vien'a.

Din 25 Martie (6 Aprilie) 1871.

Metalicele 5%	58 65	Act. de creditu	275 80
Imprumut. nat. 5%	68 50	Argintulu	122 50
Actiile de banca	729	Galbinulu	5 89

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a si tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri stréine pre anu 12 1/3 anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 27. ANULU XIX.

Sabiiu, in 4/16 Aprile 1871.

Cu 1 Aprile se deschide prenumeratiune nóua la „Telegrafulu Romanu“ pre langa conditiunile espuse in fruntea fóiei.

☞ Ne rogamu a grabi cu a b o n a m e n t u l u, câci mai tardiu nu vomu puté satisface cu numerii dela inceputu. **Pretiulu abonamentului** sa se tramita prin **asemnâri** (Post-Anweisung, Postautalvány), pentru ca suntu mai cu inlesnire sî pentru tramitiatoriu sî pentru primitoriu.

Editur'a.

Din partea Presidiului sinodalu nu se publica nici o programa pentru sinodulu archidiecesanu, ce se va tiené in anulu acest'a in Duminec'a Tomei, câci avemu Statutulu organicu, care prescrie sfer'a activitâtiei unui sinodu archidiecesanu, sî posedemu Regulamentulu afaceriloru interne pentru acelasi sinodu, sî tóte acestea este indatoratu a le tiené presidiulu, sî fie-care membru sinodalu. Adaogemu numai atât'a, ca Dumineca la 9 óre se va incepe S. Liturgia cu chiamarea Santului Duchu sî la 1/2 12 va fi deschiderea sinodului.

Sabiiu 3. Apriliu 1871.

Meditatiuni.

II. Suntu lucruri, asupr'a câroru nu póte omulu cugetá destulu. Cându amu incheiatu articululu celu d'inteiu de sub titlulu acest'a eramu de parerea, cá de asta-data atât'a sa fiu de ajunsu despre lucrurile bisericesci, sî in alu doilea articlu sa trecemu la alte. In secet'a cea mare, ba nu, in lips'a acést'a mare de lucratori ai v i e i, va sa dica, lucratori de acei ce aru trebui sa pasiasca cu parerile loru in publicu, formulate nu numai cá meditatiuni, ci cá proiecte, cari sa se puna mâne, poimâne in lucrare, trebuie sa mai revenimu celu putienu in form'a acést'a asupr'a loru.

Lumea a inceputu a devení din di in di totu mai materialistica si pre lânga acést'a totu mai opusa lucruriloru abstracte, adeca pre care nu le mai poti nici pipaí, nici vedé nici, audi, nici gustá nici mirosí, ci numai simti cá unu balsamu ce usióra inim'a de greutâti, ce deschide mintiei unu aventu spre idealuri maretie, cum e virtutea. Ómeni multi suntu astadi, cari te intréba cu acel'asi despretiu: ce este v i r t u t e a? cu care a intrebatu Pilatu pre Christosu: ce este a d e v e r u l u? Sî de aceea a inceputu lumea a fi comoda sî a se radimá nu mai de aceea ce pipaie etc. sî merge asiá de departe, incâtu si in educatiune nui place sa amestece aceea ce trece preste marginea „mintiei“ omenesci. Impregiurarea acést'a a facutu de unii din „inteligint'a“ nóstra a crediutu, ca nimicu mai bine decâtu sa imiteze sî ei pre acei ce se feresc cu ori ce pretiu de amestecului preotimei in educatiune. Pentru ce? Ei bine, fia-care lucru, fia-care cestiune sa-si aiba sî alu seu „pentru ce“? Pentru ca acest'a e „spiritulu tempului“ dicu acei ce numai imitéza fâra de a-si poté dá séma de ceea ce facu. Nu vedeti ce facu némtii, francesii etc., continua aci'a-si mai departe; toti gonescu biseric'a de lânga scóla sî numai noi sa o lasamu impreuna? Ce are biseric'a, dicu altii cu aritmetic'a, geografi'a sî alte de feliulu acest'a?

Ce e dreptu ca déca resfoiesci o aritmetica, ori o geografia, nu gasesci in trensele nici baremu unu „Dómne miluiesce-ne!“ si totusi noi sa pretindemu cá biseric'a sa-si aiba scólele sele sî ingrigiasca de invetiamentu? Aici inse pare ca ne amu engagiá sa deslegamu nisce principie mari, cari ocupa lumea pedagogiloru de multu fâra de a ajunge la o solutiune definitiva de principie, cari fusera tratate si in organulu pedagogicu si deslegate acolo contrariu ideiloru moderne. Noi inse sa nu scrutamu asiá multu ci sa luâmu numai partea cea practica a lucrului.

Cine invétia pre omu-sa créda, sa spereze in unu Ddieu sî sa-lu iubésca din totu sufletulu sî din tóta virtutea sea; cine invétia pre omu sa iubésca pre deaprópele seu cá pre sine insusi, va aduce vre-o paguba déca va invetiá sî cum sa sî cunósca cineva patri'a, cum sa socotésca, cum sa scrie etc? Eschido firea invetiaturei iubirei lui Ddieu sî a deapropelui firea invetiaturiloru celoru lalte folositóre nóue, folositórie deaprópelui nostru? Déca ei! atunci venimu in un'a din dilemele cele mai grele cu noi insine, pentruca venimu la o alegere intre consciinti'a sî ratiune, intre anima sî minte sî pre un'a vomu luá sî pre alta vomu lasá. Intrebamu, mai remânu atunci ómenii, ómeni intregi? séu devinu numai jumetâti de ómeni?

Alta. Erá unu tempu cându unii barbati de ai bisericei nóstre sî mai toti ai bisericei unite staruieau pre lânga scóle comune, fâra de deosebire confessionale, numite nationali: Acelea deslipite de biserica trebueau alipite de guvernu. Astadi acelea-si aru fi instrainate de poporulu pentru cari se instituescu.

(Va urmá.)

Diet'a Ungariei.

Siedinti'a din 4 Aprilie a casei deputatiloru o deschide presiedintele S o m s s i c h la 9 óre. Pro fotobiele ministriloru: H o r v á t h, K e r k á p o l y i sî T ó t h.

Dupa autenticarea protocolului siedintiei precedinte anuncia presiedintele mai multe petitiuni incurse, cari de odata cu cele dela deputatulu br. Alb. W o d i a n e r se transmitu comissiunei petitionarie.

Dupa ce mai multi deputati facu interpelatiuni de interesu particulariu referéza Ioh. G e c z ö din partea comitetului, centralu despre comassatiunea sî segregatiunea in Transilvani'a. Se va tipari sî pune la ordinea dilei.

Dupa aceste trece cas'a la ordinea dilei sî continua desbaterea speciale despre proiectulu de lege urbarialu. §. 81 se primesce fâra vre-o observatiune; dupa §. 81 se viresce la propunerea ministrului de justitia unu §. nou 82, in urm'a carui'a se dispune de ordinea afaceriloru urbariale a comuneloru, Talmaciu sî Branu, tienetóre de fundulu regiu prin o lege deosebita.

Ministrulu de justitia H o r v á t h: Mi iau libertate a propune cá dupa §. 81 sa se primésca unu capitolu nou cu titlulu: „Despre fundulu regiu“ sî ca sa se vireasca cá §. 82: „Cu privire la teritoriulu dominieloru Talmaciu sî Branu tienatóre de fundulu r. va ascerne ministrulu de justitia unu proiectu de lege deosebitu despre regularea posessiunei comune.“ Ministrulu impartasiesce camerei ca numai dupa ce cas'a incepuse in sectiuni desbaterea acestui proiectu capetá unu memorandu a reuniunei juristiloru din Clusiu despre asiá numitele urbarialitâti a fundului regiu, in care se combate afirmarea ca pre fundulu r. aru fi esistatu óre cându referintie urbariale. Numai dupa ce se facù atentu la acésta impregiurare 'si tienù ministrulu de datoria a sî procurá dupa potintia datele relative la acésta cestiune.

Spre resolvirea unei pârti a acestei cestiuni aru fi astadî deja in stare a asterne unu proiectu de lege, adeca cu privire la unulu dintre dominie, despre cele-lalte i lipsescu datele; sî asiá a insarcinatu pre comisariulu r. in Transilvani'a a-i tramite aceste date, cá pre bas'a acelor'a sa póta ascerne casei unu proiectu de lege. Ministrulu spune intre altele mai departe ca a câstigatu convingerea, ca dominiele aceste au fostu imcorporat pamentului sasescu numai in privintie administrative sî róga cas'a a decide cá pâna nu va ascerne ministrulu proiectulu promisu acésta lege sa nu se estinda si asupr'a fundului regiu.

Deputatulu E l e k e s face mai intâiu imputari ministrulu ca voiesce a esemte, in privinti'a afaceriloru urbariale, fundului r. sî lu intréba din ce causa n'a potutu cooprinde sî fundulu r. in acestu proiectu? póte din causa câci acolo esista referintie proprie? Sî densulu recunósce ca referintiele urbariale ale fund. r. se deosebescu de ale pamântului ung. sî secuiescu; inse'lu intréba ca, numai acum a venitu la cunosciinti'a acést'a? Déca d'a, apoi compatimesce pre dlu ministru ca nu s'a straduitu mai dinainte a aflá acést'a: câci este datorinti'a fia-carui deputatu a studiá proiectele ascernute, cu câtu mai multu inse a ministrului, cu deosebire in cestiuni asiá momentóse. Dlu ministru dîce ca n'a avutu tempu a studiá cestiunea. Acést'a e o scusa curiósa — din ce causa n'a cerutu deslu-ciri dela deputatii tramisi de fundulu regiu? Séu dóra acei domni suntu tramisi aici cá sa servésca regimului numai cá masine de votare? Eu credu ca poporulu i-a alesu ca sa le represente interesele sî sa dee la tempu deslucirile necesarie, inse dupa cum se vede regimulu nici nu i-a intrebatu sî deputatii fundului r. suntu destulu de prudenti a tacea. Amendamentulu ministrului lu primesce E l e k e s, insa nu din causa, ca acceptéza argumentatiunile ministrului, ci din causa ca recunósce, ca referintiele urbariali ale fond. r. se deosebescu de altele sî câci e convinsu ca aplecarea acestui proiectu de lege va produce in fondulu r. nemultiamire.

In afacerea acést'a mai vorbescu H u s z a r sî K. G h y c z y; si la propunerea cestui din urma 'si formuléza ministrulu propunerea: „§. 82. Despre regularea posessiunei comune pre teritoriulu domnieloru Talmaciu sî Branu va ascerne minist. de justitia unu proiectu de lege deosebitu“, ceea ce se si primesce.

Ce-le-lalte §§ —96 se primescu mai fâra desbatere. Dupa aceste se mai resolvescu unele cestiuni pentru noi de putinu interesu sî apoi se incheie siedinti'a la 3/4 12 óre.

In siedinti'a din 5 Aprilie anuncia presidin'ele, dupa finirea formalieloru obicinuite, unele petitiuni incurse. La ordinea dilei sta unu singuru objectu: a trei'a cetiri a proiectului de lege urbarialu. Se cetesce sî primesce definitivu. Presiedintele, incheiendu siedinti'a la 11 óre, poftesce deputatiloru de repetite ori serbatori fericite. Siedinti'a prossima in 17 Aprilie.

Publicarea protocóleloru funduarie in Transilvani'a.

Edictu

despre publicarea cârtiloru funduarie pregatite, respective suscepute in comunitâtile orasienesci, Desiu, Sicu, Alb'a-Carolin'a (Belgradu), Vizocna sî in prediulu Mandr'a tienatoriu de acestu orasiu, mai departe in comunitâtile orasienesci: Fogarasiu, Chezdi Osiorheiu, Iliefalva, Ciucu Szereda, Odorheiu sî in prediulu Homorodu, ce se tiene de acestu orasiu.

In urm'a ordinatiunei inaltului ministeriu reg. ung. de justitia ddto. 21 Ianuariu 1871 Nr. 22969, in privinti'a mentionateloru operate de carti funduarie se facu cunoscutu urmatóriele:

I.

Localisarea pentru introducerea cârtiloru funduarie fiindu pre deplinu terminata in comunitatile orasienesci Desiu, Sicu, Alb'a-Carolin'a, Vizocn'a, Fagarasiu, Chezdi-Osiorheiu, Iliefalva, Ciucu-Szereda sî Odorheiu precum sî in prediele Mandr'a, tienetoriu de Vizocna, si in Homorodu, tienatoriu

de Odorheiu, cârtile funduarie suscepute, dimpreuna cu registrele parcelarie de posessiune sî desémnulu lineaminteloru de acelea tienetóre, se voru traspune, incependu dela I-m'a Aprile 1871 la oficiale de cârti funduarie ordinate langa judecatoriele mentiunate sub II. unde a le vede ori cui e permisu in órale oficióse.

II.

Afacerile oficiului de cârti funduarie le provede:

a) Pentru orasiulu Desiu: judecatori'a comitatului Solnocu interna din Desiu.

b) Pentru orasiulu Sicu: judecatori'a comitatului Doboc'a in Gherl'a.

c) Pentru cetatea lib. reg. Alb'a-Carolin'a, orasiulu Vizocna sî prediulu Mandr'a: judecatoria comitatului Albei-inferióre din Aiudu.

d) Pentru orasiulu Fagarasiu: judecatoria districtuala din Fagarasiu.

e) Pentru orasiele din Chezdi-Osiorheiu sî Iliefalva: judecatori'a Treiscauneloru din Sepsi Sz. Georgiu.

f) Pentru orasiulu Ciucu Szered'a, judecatori'a scaunale Ciucu din Ciucu-Somleu.

g) Pentru orasiulu Odorheiu sî prediulu Homorodu, judecatori'a scaunala Odorheiu. —

III.

Cu privire la trebile sî afacerile oficióse, cari se voru incepe cu 1-m'a Aprilie 1871, la fiacare din judecatoriele susuinsemnate se emitu urmatóriele provocatiuni sî dispositiuni:

1) Se provóca tóte persónele, cari in urm'a vre-unui dreptu de proprietate, de pemnu ori de arenda, avutu inca pre tempulu autenticarei protocóleloru cartiloru funduarie, séu celu putienu castigatu inca inainte de 1-m'a Aprilie 1871, credu ca potu sa pretinda vre-o indreptare, intregire, descriere, adaugere, séu stramutare in protocólele cârtiloru funduarie, fia in privinti'a numirei bunuloru nemiscatórie, fia in privinti'a compunerei corpului funduariu séu a relatiuniloru de posesiune intabulate; ca acestea pretensiuni pâna inclusive la 30 Novembre 1871 cu atâtu mai vertosu se le insinuedie, cu câtu la din contra acele spre daun'a unui alu treilea, care pre temeiulu inscrieriloru cuprinse in protocólele funduarie, incependu dela 1-a Iuniu 1870 va câstigá cu credintia buna alte drepturi tabularie, nu se voru luá mai multu in consideratiune.

Acésta insinuare are a se intinde pre tóte drepturile de posessiune inca necuprinse in protocólele funduarie, fâra osebire ca óre acele in cârtile vechi esîte s'au ne esite din usu, ori in fasiuni funduarie séu alte cârti, fóie sî registre, suntu cuprinse ori bá, sî ori a intinsu o partida in privinti'a transcrierei de posessiune a vre-unui bunu castigatu rogare la vre o judecatoria sî judecatori'a a decisu asupr'a acestei instantie ori bá.

Deci indatorirea spre insinuare cade mai alesu pre tóte acele persóne, ale câroru drepturi de posessiune la comissiunea localisarei nici prin sine, nici prin representantii denumiti de comissiune s'au adusu in valóre; séu cari nu a fostu in stare dupa regulele localisarei a-si legitimá afirmatulu dreptu mai tare de posessiune ori de composessiune in contr'a posesorului fapticu aflatu prin comissiune sî inscrisu in protocólele funduare; pretensiunea loru adusa inainte fia insemnata in protocólele funduare séu in protocolulu generalu de pertractare, ori bá.

2. Mai departe tóte persónele cari:

a) pre realitâtile inscrise in protocólele funduarie dupa detiermurirea prea inaltei patente de aviticitate din 29 Maiu 1853, sî-au adusu in valóre dreptu de avicitate séu de rescumperare pemnorale, au sub altu titlu legitimu sî au insusîtu dreptu de proprietate, — séu câroru;

b) dupa otarirea aceleiasi patente de aviticitate li se cuvine terminu mai lungu spre realisarea dreptului de rescumperarea pemnorale prin ast'a se provóca aceste pretensiuni pâna celu multu la 30 Noiemvre 1871 inclusive, spre incunjurarea urmâriloru de dreptu amintite mai insusu sub punctulu 1-mu, ale insinuá, sî in casulu amintitu sub a.) procesulu de dreptu pendente, spre adnotare in protocolulu funduariu, séu dreptulu recâstigatu prin calea legale spre strapunere in aceleasi; iéra in casulu b.) dreptulu de rescumperare pemnoralu, ce li se cuvine inca, spre insemnare in protocolulu funduariu a lu legitimá cu documinte autentice.

3. Asemene tóte persónele cari pre bunurile nemiscatóre improtocolate, séu sî — au câstigatu drepturi prin intabulari, insemnari adnotatiuni, ori conscrieri pemnorale judiciari, séu pâna la 1 Aprilie 1871 inca póte-si voru castigá — se provóca, aceste drepturi din scopulu inscrierei loru in fói'a sarcineloru corpuriloru funduarie pâna celu multu 31 Martie 1872 inclusive cu atâtu mai siguru a le insinuá, cu câtu din contra dreptulu prioritatei câstigate mai inainte sî — lu voru perde; pre cându din contra facendu insinuare la timpu cuvenitu, dreptulu de antaietate câstigatu pâna la 1 Aprile 1871, i voru remané in valóre facia sî cu acei câstigatori sî creditori ipotecari noi cari au câstigatu dreptu de proprietate séu de pemnu dupa diu'a acum mentiunata.

4. Terminii edictali prescrisi in aliniele precedinti, nu admitu nici prorogare, neci iustificare ori innoire de procesu.

5. Publicatele protocóle funduarie se voru considerá sî conduce dela 1-ma Aprilie 1871 incependu, cá carti funduarie conforme §. 321 din condicea civile generale; deci incependu dela diu'a mentionata, drepturi nóue de proprietate, ipoteca ori alte drepturi reali asupr'a bunuriloru nemiscatóre introduse in ele, se voru poté castigá sî transferi asup'a altor'a, pecum sî a se sterge numai prin intabulare legale in acele carti, fara de a derogá inse pretensiuniloru asupr'a acestoru bunuri nemiscatóre mai nainte castigate, insinuate sî legitimate in terminulu edictale.

6. Prescriptele, dupa cari voru avé de a se indreptá partile sî judecatoriele la implenirea sî esecutarea trebiloru sî afaceriloru oficióse, insemnate in acestu edictu, suntu cuprinse in procesur'a translivana pentru cartile funduaria, emise cu ordinatiunea ministeriului de justitia ddto. 5 febr. 1870 (Archivulu Ordinatiuniloru, anulu 1870 fascior'a I. sî II.)

7. Acei creditori, cari prin ore carea transscrieré aru suferi stricatiune cu privire la prioritatea pretensiuniloru loru transcrise séu transcriende, eseptiunile sî facia cu un'a a trei'a persóna sî le potu realisá inca in siese luni dupa terminulu defiptu in punctulu, 3 — astfeliu pana la finitulu lunei Septembre 1872, referésca-se acele eseptiuni la validitatea pretensiuniloru, la incetarea, ori prioritatea loru. — Dupa decurgerea acestui terminu, facia cu o a trei'a persóna nu se voru mai poté realisé asemene eseptiuni.

8. Judecatoriele indicate sub II. in afacerile loru voru intrabuintiá unu sigilu propriu, provediutu cu marc'a municipalitatiei respective. —

Directiunea r. u. de carti funduarie pentru Transilvani'a

Clusiu 12 Martie 1871.

Revista diuaristica.

Diariulu vienesu „Tages-Presse“ mai publica unu articolu suptu titlulu: Lovitur'a de statu in Români'a, care, inca merita atentiunea nóstra, cu atât'a mai multu cu câtu elu pune cele petrecute in Bucuresci in legatura cu dr. Strusberg. Iéca analis'a acelui articolu:

Ce este dreptu, nu se póte negá ca Hohenzolerniloru le stral cesce o stea propice. Mai nainte de acést'a cu câte-va luni, cându principele Carolu scóse acelu strigatu de durere, fara cá sa fi fostu ajutatu in aspiratiunile sele pentru o lovitura de statu, nici macaru dela Berlinu, intr'unu modu visibilu, lumea credea ca elu séu vá trebui sa se intieléga cu camer'a sea, séu a intreprinde acea caletoria de vacantia, despre cure vorbise, sî iéta ca astadi i se oferí dintr'o parte neasceptata unu ajutoriu atâtu de eficace, in câtu lovitur'a de statu, fâra care declarase ca nu póte guverná mai departe, i este pusa in mâna. Acestu ajutoriu in necasu nu fù altulu de câtu onestulu dr. Strusberg. Déru precum este datin'a la astu-felu de inprovisatiuni ale istoriei, se ajutara sî aici un'a pre alt'a sî serbarea victoriei a fostu numai pretestu. Cá sî alte tieri pretinde legea sî in Români'a cá, astu feliu de serbatori sa fia anunciate politiei, pentru cá ea sa póta lua mesurele necesarie in casuri eventuali. Lips'a acestei formalitati fù caus'a sceneloru provocate prin masa a carei simpati suntu pentru Franci'a. Consululu generalu pretinse o satisfactiune eclatanta. Cá sî in alte casuri de asemenea, inocentulu câdiù victim'a, adeca, prefectulu politiei fù destituitu, de sî densulu aru fi avutu dreptulu a interdice serbatórea, fiindu ca nu fusese anunciata. Acést'a a fostu prim'a victoria a dr. Strusberg, cârei'a i urmà a dóu'a. Este cunoscutu ca regele drumuriloru de feru, nu si-a implinitu nici un'a din obligatiunile sele facia cu guvernulu românu, din care causa camer'a se opuse platirei cuponului, cu atâtu mai multu de óre ce dr. Srusberg sciù a aduce partea cea mai mare a obligatiuniloru drumului de feru in posessiunea sea, astu-felu in câtu la casu de platire a cuponului, elu aru fi bagatu banii iéru in busunarulu seu.

Atacurile in camera, facute asupr'a persónei principelui, aduse cu sine demissionarea cabinetului I, Ghic'a, ce erá asceptata cu doru sî primita la momentu. Prob'a pentru acést'a este nonlu cabinetu, care fâra sfiala se póte numi: ministeriulu loviturei de statu. In fruntea lui este pusu Lascaru Catargiu, care, sî pre timpulu detronari lui Cuz'a ocupá acelasi postu. Elu este unu birocratu centranstu, cu tóte acestea celu mai demnu intre colegii sei. De-a drépt'a lui sta bulgarulu generalu Tell, unu omu periculosu, cupidu a-si resbuná sî a versá sange, mai presusu de ori ce considératiuni. La inceputu designatu pentru ministeriulu de resbelu, anuntià in favórea lui Florescu, omu de acelasi spiritu, sî se retrase in spatiulu sacru alu ministeriului de culte. Unu generalu ministru de culte!?!

Acestor'a se insira grecii Costaforu sî Mavrogheni, cari promisera a administrá justiti'a sî financiele dupa gustulu sî ordinulu d-loru Strusberg sî Olfenheim, a câroru servi devotati sî simbriasi au fostu deja sî pâna acum'a. Acesti barbati nu posedu vr'o partita nici in tiéra nici in camera sî de aceea nu au a luá nici o consideratione. Primirea, ce o avù noulu cabinetu in camera esclude ori ce intielegere sî astu-feliu deja se si fasù primulu pasu pentru lovitur'a de statu, disolvendu-se camer'a prin decretu domnescu.

Reclamatiunea publicata a pricipelui se póte considerá cá program'a noului ministeriu alu loviturei de statu: ea pretinde in flagrantia contradicere cu constitutiunea, votarea bugetului pre doi ani inainte alegerea libera a ministriloru. Asiá 'lu vedemu pre principe ajunsu la tint'a dorintieloru sele adeca la lovitur'a de statu fâra care declarase ca nu póte guverná. Déra ce va urmá mai departe? Loviturile de statu se potu asemená cu o póma care, la inceputu are gustu dulce, déra mai târdiu se preface in veninu.

In fapta principele este instrumentulu lui Strusberg, care, dupa ce cu ajutoriulu lui Mavrogheni va fi pusu mân'a pre bani, lu va parasí pentru cá apoi, departe de Bucuresci, principele sa faca centemplatiuni instructive asupr'a desiertatiunei fericirei pamântesci, de óre ce pre ajutoriu nu póte comptá nici dela Berlin nici dela Petersburg, sî mai putienu inca dela enormu bogatulu seu tata care, nu va avea placere de a-si deschide pung'a pentru nesicur'a ipoteca a tronului românu!“

In ori ce timpu dice „Românulu“ missiunea diuaristicei este d'a se ocupá numai de situatiunea presinte, de interesele dilei. Acést'a datoria i se impune sî mai imperiosu in momentele cele critice, atunci mai cu séma cându o situatiune incurcata ametiesce sî incurca spiritele cele mai agere. Românulu, liberu chiaru de micele pedice ale politicei active, sî póte implini cu mai multa inlesnirea missiunea sî póte spune cu mai multa libertate, tuturoru partiteloru cea-ce vede ceea ce crede ca este reu séu bunu pentru interesele comune.

Diuariulu din Praga, „Corespondintia Slave“, vorbindu despre situatiunea presinte a Europei, dice, ca sî noi, cá Prussi'a are acum celu mai mare interesu a-si pastrá alianti'a Russiei. Acósta aliantia, adauge „Corespundintia Slave“, i este atâtu de indispensabile, in câtu trebuie se o mantiena cu ori ce pretiu, chiaru cu acelu de a lasá pre Russi'a pre deplinu libera in Oriente.

In ceea ce privesce pre Austri'a, „Corespondintia Slave“, dice asemene ca politic'a dilei a guvernului germânu este de a curteni, d'a-i face totu felulu de promissiuni, pâna ce va isbuti se o ia in bratie sî se-i dea serutarea de mórte.

Situatiunea generale a Europei amintita, sa aducemu aminte pre scurtu faptele cari ne privescu dea dreptulu sî cari luminéza pre deplinu situatiunea nóstra.

Pre cându Germáni'a erá in ajunulu d'a luá Parisulu prin fómete, Russia arunca in facia Engliterei, a Italiei, si-a Austriei tratatulu dela Parisu

sfesiatu. Sa luamu inse aminte ca guvernulu russescu nu rupe din acelu tratatu de câtu aceea ce se atingea de Marea-Négra; despre aceea ce ne privesce pre noi se mârginesce in a spune, cá in trecatu, ca tratatulu dela Parisu a fostu ruptu de noi insine la 1859 si la 1866.

In momentele cându Engliter'a umilita, se silea a-si ascunde umilitórea scadere la care a adusu-o gresialele politicei sele in privinti'a Franciei, si departá pentru putinu resbelulu Orientelui, acordându Russiei aceea ce voiá pentru momentu, apare de o data unu memorandu alu guvernului României prin care se cere sfersiarea pactului nostru fundamentale; putinu inca si iaca epistol'a principelui Carolu care anuntia abdicarea sea, séu desfiintiarea constitutiunei din 1866.

Amendóue aceste acte anuntiau prin ele insele, si in modulu celu mai evidinte, redeschiderea cestiunei Orientelui in partea aceea a tratatului dela Parisu ce fusese óre-cum lasata in latere de câtra guvernulu din Sant-Petersburg. Toti ómenii politici, tóte putcrile si tóte popórele intielesara si incremenira; românii numai nu vediura nimicu, nu intielesera nimicu, ci urmara unii a mantiené si-a alimentá divisiunile, alti a stá in cea mai absoluta indiferintia si-a nu se ocupá de câtu de micele loru interese séu de petreceri, fâra a lua in seriosu nici natiunea loru nici persón'a loru; unci a pregati si chiaru a grabi catastrof'a amagindu prin lingusiri ucigatóre puterea esecutiva, altii inlesnindu-i calea perirei prin discediscursuri si voturi, ce le credeau negresitu culmea dibaciei si-a diplomatiei.

In urma fapteloru mai susu amintite, póte vedé ori cine câtu de logica erá caderea ministeriului parlamentariu si disolvarea camerei. Ori cine asemene, avendu in vedere puntulu de plecare, va intielege cu inlesnire urmatórea scire transmisa prin telegrama si reprodusa de tóte foile straine.

„Vien'a 31 Martie.

„Puterile s'au intrunitu pentru a sustine pre principele Carolu alu României, care prin staruintiele Prussiei, a luatu otarirea de a si apará tronulu.

„Déca s'aru intemplá sa fia detronatu, puterile voru luá mesure in comunu.

Sa ne amintimu, sa tinemu sirulu si legamentulu fapteloru, se cugetamu putinu, si numai celu care nu voiesce se védiu nu va vedé.

Principele Carolu alu Romaniei erá cu inversiunare combatutu de Russi'a, si mai cu séma de Austri'a, la inceputulu Domniei-Séle.

Pre candu guvernulu principelui Carolu alu României sustinea contitutiunea si arm'a natiunea, erá combatutu pre mórte de Austri'a. Cine a uitatu comedi'a bandeloru bulgare si rescól'a Orientelui intregu? Cine a uitatu mârturirea Austriei ca nu póte stá intre doi Piamonti, intre doi Hohenzollerni?

In urma guvernele principelui Carolu incetéza de a mai armá si incepù a inventá comploturi contr'a principelui Carolu si contr'a constitutiunei. Precum subtu principele Cuz'a fostii servitori ai regulamentului se decherau aperatori ai unirei si ai conventiunei, si inventau comploturi prin cari ne acusau pre noi ca „voimu sa resturnamu starea presinte", totu astufeliu subtu principele Carolu, servitorii regulamentului si ai statului incepura a ne acusá ca totu noi voimu sa spulberamu fructele revolutiunei dela 11 Februariu si sa sfasiamu constitutiunea dela 30 Iuniu:

Subtu principele Carolu, cá si subtu principele Cuz'a, comploturile incepura a fi inventate si create pre fia care tremestru. Destulu, pentru intielegerea celoru cari voru voi se intieléga, sa amintimu comploturile cu bande de Maltezi, rescólele si uciderile in alegerile si apoi revolutiunile dela Ploesci si dela Jilav'a,

Dupa acéstea sa amintimu denuntiarea tratatului dela Parisu, pre de o parte de câtra Russi'a, si pre de alt'a de câtra guvernulu principelui Carolu prin memorandele cunoscute si prin august'a si renumit'a epistola câtra d. Auerbach.

Sa amintimu apoi manoperele cu Strusberg-Ambronu-Jaques, banchetulu dela Slatinénu, cererea bugeteloru pre doi ani — ce a fostu subtu alta forma ceea ce sustinea subtu Cuz'a d. Costa-Foru si Boierescu, — amenintiarea de abdicere déca natiunea nu va voi sa abdica dens'a, numirea cabinetului actuale, disolverea camerei si apoi reorganisarea bandeloru puse deja in relieFu prin disolverea consiliului comunale din Bucuresci, si mai cu séma a motiveloru prin care se face acésta disolvere, si pre care le reproducemu mai la vale, si apoi ne va fi lesne sa scimu toti ce ne spune telegram'a din Vien'a

„Principele Carolu, dupa staruintiele Prussiei, s'a otaritu a-si apará tronulu."

Déru de ce dupa staruintiele Prussiei, iér nu ale camerei, séu celu putienu ale intelegintieloru, sinceriloru si norocosiloru dinastici, d-nii generari Florescu si Tell, ale d-loru Nicolau Creziulescu si Costa-Foru?

„S'a otaritu a-si apera tronulu?" Asiá déru tronulu este atacatu? Déru de cine? De neprasnic'a revolutiune dela Jilov'a!!!

A! Domni dinastici si patrioti consiliari ai Tronului! Cum facurati ca, déca nu mai multu, sa fi cetitu celu putienu consiliele ce d. Iepurénu a spusu camerei ca le a scrisu principelui Carolu alu României augustulu seu parinte? Cum ati uitatu ca principele Antonie a disu fiului seu:

„Déca Franci'a invingea erai detronatu.

„Acum ca Prussi'a a triumfatu sa nu credi ca esti multu mai asicuratu: singur'a putere adeverata n'o poti gasí de câtu in iubirea poporului românu"

A! Domni aparatori ai lui Carolu asta-di, precum ati fostu eri ai lui Cuz'a: Amaru ve veti cai intr'o di de ametiala care va face sa perdeti si tronulu si natiunea româna, pentru cá sa serviti nisce interese momentane, de cari nu veti profitá, ori care aru fi sórtea ce va fi reservata României. Amaru ve veti cai, câci toti, toti fâra osebire, déca sa reservescu de tradari, despretuiescu pre tradatori.

Si voi, români din tóte treptele societâtiei: amaru si scumpu ve-ti plati a vóstra nepasare, câci in sclavi'a strainului nu este inima, fia câtu de lenesia, care sa nu sângere de rusine si de durere.

Suntemu in diu'a invierei. Spunemu adeverulu tuturoru: sa bage de séma inse toti, câci de nu voru intielege, mormentulu celu mai mocirlosu este dejá deschisu: unu pasiu inca . . . . . si totulu s'a sfersitu.

Romani'a.

O trista novela.

Astadi este, dupa stilulu nou, 31 Martie, adeca terminulu celu din urma pusu de d. Strussberg si C-ni'a pentru plat'a cuponului de Ianuariu; esecutava séu nu indatori'a ce si-a luatu? Nu o credemu; câci s'aru fi aflatu de mai nainte, s'aru fi sciutu, s'aru fi publicatu, ca astadi in cutare si cutare localitate, se platescu dobâudile obligatiuniloru.

Prin urmare trebuie, din nefericire, sa consideramu cá positivu ca nici la acestu din urma terminu d-nii concessionari nu-si au indeplinitu indatorirea impusa loru prin concessiune de a plati cuponulu dobândiloru. Guvernulu este déra acum liberu de ori ce feliu de reserva. Elu trebuie sa urmarésca, fâra crutiare, si cu cea mai mare energia, pre d-nii concessionari cari 'si-au calcatu astu-feliu obligatiunile, ce ei luase.

Nu scimu ce a facutu guvernulu d-lui I. Gbic'a; nu scimu ce mesuri conservatorie va fi luatu d-lui pentru cá d. Strussberg si ceia-lalti asociati sa nu-si instreinedie starile, si sa se urmarésca pre calea justitiei, mai alesu in cea ce privesce constatarea depositului. Acelu guvernu si va dá séma de faptele séle, si bine aru fi cá guvernulu actualu sa aréte de cându incepe respunderea sea, adeca in ce stare a aflatu lucrurile dela guvernulu precedentu.

Ceea ce trebuie sa ne preocupe acum este cá guvernulu actualu sa ia mesurile cele mai energice cá sa se asigure drepturile statului, si cum sa se asigure drepturile statului si cum sa se traga la respundere domnii concessionari cari au abusatu astu-feliu de increderea statului nostru, de creditulu statului nostru. Dica clefetitorii ce voru voi: vina autorii concessiunei, d-nii rosii, si faca-se astadi puritani, acuse pre altii de reulu ce numai ei au causatu tierei: tóte aceste suntu nisce miserabile manopere de partida, si lumea scie adeverulu. Guvernulu actualu cauta sa aiba in vedere numai detori'a sea, numai interesele tierei: si acésta datorie, aceste interese ceru cá elu sa micsioreze, câtu va putea mai multu, relele ce au causatu tierei o concessiune data cu atât'a usiurintia si nepricepere, cum a fostu concessiunea acést'a votata de rosii.

Mai repetámu déra inca odata, acum ca este positivu ca concessionarii nu platescu cuponulu, guvernulu nostru nu mai are nimicu de managiatu: sa fie energie si inesorabili: sa traga inaintea justitiei pre concessionari, sa se asigure de averile loru, sa faca a se declará, la timpu, anularea, concessiunei si substituirea unei alte companii, (póte totu dintre detentorii de obligatiuni) care se continue lucrarea; in fine sa fá tóte mesurile cari voru fi possibile, juste, legale si conservatóre intereseloru statului nostru. „Pres'a".

Dniei sele dlui Petru Mavrogheni, ministru de finatie.

Permiteti-ne a ve distrage unu momentu din numerósele vóstre operatiuni financiale spre a ve reaminte ceva, care ve póte servi in echilibrarea bugeteloru, ce pregatiti.

Este unu anu, dle ministre, o societate româna se presinta inaintea unui fostu colegiu alu dvóstra picendui: ca este gat'a a se insarcinâ cu plat'a datoriei flotante. Nu scimu pâna la ce punctu predecesorele d-v. de atuncea s'aru fi ocupatu de acésta cestiune; ceea ce putemu afirmá este ca societatea esista si nu credemu ca ea va refusá a reintrá iérasi in tratare cu dvóstra. Suntemu autorisati a ve reaminti acésta cestiune, asceptâmu a ne vedea interpelati si ne vomu grabí a ve trimite pre capitalistii români, carii dorescu a vedé financele tierei purificate si bugetele echilibrate. Credemu ca ne implinimu o datoria placuta reamintendu-ve propunerile acestei societâti. „Imp."

Inca o multiumire.

Se simte venirea generalului Florescu la ministeriulu de resbelu. Flotil'a a atrasu atentiunea sea, si locotenentulu Murgescu, comandantulu Romaniei, a fostu inaltiatu in rangulu de capitanu.

Bine ai facutu, generale, ridica prestigiulu flotilei atâtu de multu negligeata incâtu marinarii ei ajunsera quasi desbracati.

Onórea ministrului, care scie ceea ce se cuvine marinei române spre a contre-balanciá influinti'a magiara pre Dunare. Inca odata noi ti suntemu recunoscatori de acésta nóua dovada a prosperitâtei militara si nationale. „Imp."

APELU

la simtiulu de umanitate si caritate, alu tuturoru cetatieniloru din Romani'a libera, si celelalte state invecinate, fâra distinctiune de nationalitate séu religiune.

Fapt'a cea mai virtuósa, si care lasa totuodata cele mai dulci suveniri in inim'a fie-cârui omu binesimtietoriu, este ajutoriulu, ce se aduce confratiloru nenorocili; consciinti'a de a fi usiuratu prin midilócele sele, ori câtu de minime, durerile si suferintiele deaprópelui seu, este adese singur'a raza de lumina, ce penetréza intunereculu unei vietie pline de vicitudini.

O nefericire spontanea si teribila a cadiutu asupr'a capului celoru mai laborosi, dara odata si celoru mai seraci locuitori ai orasiului nostru; in nóptea 15 spre 16 Februariu apele Dunarei si ale Bratesiului, umflate de formidabilele scurgeri ale omatului topitu, rupendu tóte barierile ce le tieneau pâna aci in matcele loru, au inundatu cu o furia indiscriptibila locuintiele miiloru de locuitori din Vale, nimicindu-le astu-feliu fructulu unei munci continue de dieci ani, care le constituea singur'a garantie a esistintiei loru presinte si viitóre.

Mii de familii despoiate de ori ce midilóce de traiu, flamânde si tremurânde de frigu si de umediala, stau sub ceriulu liberu, implorându cu durere ajutoriulu provedintiei si alu ómeniloru.

Sariti déru cu unu minutu mai nainte inimi nobile si simtitóre, si depuneti obolulu vostru pre altariulu carietatiei, spre a infrená fómea confratiloru nostri si a le indulci suferintiele nenorocirei, Dumnedieu ve va binecuventá, si mii de mii de inimi recunoscatóre voru indreptá rugile loru spre ceriu, cerendu fericirea si prosperitatea vóstra!

Unu comitetu s'a constituitu cu scopu de a initiá mijlocele de ajutoriu, d'a percepe ofertele de caritate, si d'a efectuá impartirea loru la cei loviti de inundatiune.

Unulu din cei mai onorabili comercianti ai urbei nóstre, d. M. Dumitriade a bine-voitu sa primésca sub totu decursulu colectiunei, sarcin'a de casieru.

Oper'a caritâtei nu este faptu esclusivismu, acestu comitetu nu tintesce la ascriere siesi a nici unui meritu, scopulu seu principalu a fostu numai d'a dá impulsiunea, prin urmare cu câtu se voru institui mai multe comitete, sî astufelu cu câtu se voru strânge mai multe midilóce de ajutorintia, cu atâtu efectulu va fi mai salutariu sî tendinti'a sea mai satisfacuta.

Comitetulu instituitu pentru ajutoriulu Valeniloru inundati:

P. S. Sgrumala, M. Dimitriade, G. Mihailescu, D. Anagnosti, I. Cetatianu, Th. Cercheziu, P. Popescu. Galati, 16/28 Febr. 1871.

Apelu catra romanii din tóte partile si catra autorii romani.

Gintea latina, care se afla in Orientulu Europei, destulu de numerósa, daru lipsita mare parte de ceea ce da viétia in secolulu presentu natiuniloru: de lumin'a invetiaturei, datori'a fie-cârui adevaratu romanu este de a contribuí dupa mediele possibile la respandirea acestei'a intre descendintii lui Traianu. Unu proverbiu alu nostru inca confirma impotenti'a individiloru precum sî a natiuniloru lipsite de cultur'a intelectuala, dîcendu:

N'ai carte ?
N'ai parte.
Ai carte ?
Ai parte.

Acésta pârgia puternica care inaltia sî da viatia tuturoru natiuniloru acum ne a condusu sî pre noi de a fondá o „Societate de lectura sî limba“ in Silistri'a (Bulgari'a).

Vitregimea tempiloru trecuti a avutu o influintia desastrósa asupr'a popóreloru din Orientu sî prin urmare sî asupr'a nóstra. Acést'a ne a pusu intr'o stare de ignorantia: ne a pusu la intunerecu. Acumu amu prinsu facli'a, noi inse nu dispunemu de medie spre a face sa lumineze sî sa continue a arde cu flacara lucitóre, dupa cum dorimu: amu fondatu „Societatea de cultura si limba din Silistr'a“, ne lipsescu inse cartile. Pentru acestea facemu apelu la autorii români de a inavutí bibliotec'a trimitiendu-ne câte unu esemplariu din operele dloru.

Ne nutrimu cu o via sperantia, ca românii in care circula sânge de alu lui Mihaiu sî Stefanu, voru contribui sî cu ofrande banesti la fundar'a nóstra societate, sî voru alergá a se face membrii, platindu anticipendo cotisatiunea lunara.

Noi suntemu condusi in acestu patrioticu actu, numai sî numai de a respandí radiele luminei intre poporulu românu de preste Dunare sî de a scapá românismulu din acésta parte; depinde insa multu succesulu intreprinderei nóstre dela caldur'a cu care va fi imbratiosiatu. Daru speramu ca fiindu vorb'a despre o societate curatu literara, nu va fi românu care sa nu alerge in ajutoriulu ei.

In curendu se va formá o delegatiune in Bucuresti care va avé corespondintia directa cu societatea.

Ofrandele sî alte inscrieri precum sî cârti se primescu la redactiunea „Informatiuniloru“ din Bucuresti.

Presiedintele societâtiei C. Petrescu.

Varietâti.

*** Delegatiunile se voru aduná póte in 23 Maiu in Vien'a.

*** Invitare. Adunarea generala a Reuniunei politico-nationale a tururoru româniloru din comitatulu Aradului fiindu convocata pre 2 Octombre st. n. a. tr. pentru scopulu d'a organisá Reuniunea pre deplinu, din ceus'a timpului reu sî nefavoritoriu — dorere — nu s'a potutu intruni in numeru destulu de insemnatu, iér a face convocare nóua totu din acelu motivu, pana acuma nu erá possibilu: astfeiu organisarea deplina a Reuniunei nici in presinte nu este efeptuita. —

Necessitatea organisarei definitive sî actiunea nóstra solidaria insa, facia cu evenimintele politice cari ni stau nainte, sî facia cu pusetiunea nóstra locale, carea imperativu pretinde sa fimu pregatiti la ocasiunea organisârei municipalitâtiloru, judetieloru — sî a comuneloru, din dî in dî este mai neamenavera. —

Deci servindu-me de ocasiunea binevenita a sessiunei sinodului eparchialu sî a balului tenerimei române din Aradu, in conformitate cu dorinti'a esprimata d'o conferintia prealabile, ce avù locu dîlele trecute, — vinu a face invitare la adunarea generale a Reuniunei politico-nationale a tuturoru românilor din comitatulu Aradului, care adunare se va tiené in 20/8 Aprilie a. c. dupa médiadi la 4 óre in localitatea institutului clericalu din locu.

Speru sî tienu siguru contu la consentiulu natiunalu sî la concursulu câtu mai numerosu alu iubitiloru confrati si membri ai Reuniunei, convinsu fiindu ca asemenea suntu petrunsi de importanti'a evenimenteloru ajunse dejá la pragulu usiei!

Programulu sî respective obiectele discurssiunei au se fia:

1. Proiectulu de organisare a comitetului de 15, pentru completarea comitetului de 100.

2. Propunerea comitetului de 15 referitóre la infiintiarea de comitete particularie in diferitele parti ale comitatului, ce se voru face din sinulu comitetului de 100.

3. Reportulu comissiunei ad hoc despre regulamentulu afaceriloru ce cadu, in sfer'a de activitate a siedintieloru adunârei generali a Reuniunei, sî pentru cele ale comitetului, — respective normarea corelatiuniloru intre comitetele particularie si intre comitetutu centrale, facia de Reuniune.

4. — Motiunea facuta din partea conferintiei prealabile din dilele trecute, cu referintia la interpelatiunea deputatului M. B. Stanescu, adresata ministrulu de interne, in privinti'a denumirei de comite supremu pentru comitatulu Aradului;

5. Desbaterea sî mai altoru motiuni sî propuneri de sine statatóre, ce se voru face din partea membriloru Reuniunei, sî cari voru cadea in rasortulu adunarei generale.

Aradu, in 1 Aprilie 1871.

Demetriu Bonciu, m. p.
vice presiedintele Reuniunei.

*** Publicatiune. Luni, in 24/12 Aprilie 1871, se va intruní in siedintia ordinaria comissiunea esmisa din sinulu senatului scolasticu alu consistoriului Caransebesiului pentru esaminarea aspiratiuniloru la statiuni invetiatoresci confessiunale resaritene române.

Ce prin acést'a se da in cunoscinti'a respectiviloru invetiatori sî preparandi absoluti spre acomodare.

Caransebesiu, 23 Martie 1871.

Consistoriulu scolasticu eparch'alu.

*** Focurile din primavér'a acést'a suntu cele din: Rasinariu, Selimberu, Siur'a mare, Vesendu, Satu-lungu, Poiana, Orcheiu, Fenesiu, Verzaru Campuli'a, Ivanfalva, Feketemartonu, Siomfaleu, Aitaseca, S. Palu, Bationu-micu, Szépviz, Szaldobos sî in fine altele mai mari precum in: Sedisiór'a (de dóue ori), Boiu, Silea, Almkrogu, Berecseu, Ait'a, Barcea, Vadu, Agrisi, Bichisiu, S. Mihai, S. András, Almasiu sî Szarvad.

*** Bóla de muci au eruptu in vre-o câteva grajduri de cai din Clusiu.

*** Unu cronicu nou. O intemplare fericita ne a adusu in posesiunea unui manuscriptu necunoscutu, carele de sî se refera la o epoca cu totulu recenta, revolutiunea lui Todoru Vladimirescu, — este inse fórte importantu, câci aduce precióse detalii asupr'a acestei revolutiuni sî asupr'a barbatiloru cari au lucratu pentru séu contr'a ei.

Acestu cronicu e scrisu in frontea sî la finea unui manuscrisu grecescu de o natura cu totulu diversa. Din sterseturile sî adaosele preste linii ce coprinde la tóta pagin'a manuscriptulu, e chiaru originalulu, din primulu condeiu alu autorului.

Déru cine este acelu autoru.

Cându scrisà croniculu acest'a?

Iéta intrebari care ne reservâmu a cercá sa le deslegamu la finea reproductiunei in fói'a nóstra a acestui'a.

Neindoiosu nu speramu sa reusimu déra celu putienu lectorele, din testulu odata publicatu va suplini fortieloru nóstre nesuficiente.

Chiaru in anulu sî lunile aceste se implinescu 50 de ani dela evenemintele memorabili de care se ocupa autorele cronicului in cestiune. Pie reproducerea acést'a, déra sî cá unu respectuosu omagiu pentru Todoru Vladimirescu, pentru acestu mare apostolu alu libertâtiloru, alu democratiei române, alu luptei, mai alesu, contr'a streinizmului ucidiatoriu natiunei romane!

Sa mai observamu inainte d'a terminá aceste siruri ca scrisórea manuscrisului de-si de cea arunc-ata este fórte citata sî ca e neindoiosu a anilor 1820-1840.

Dupa ce vomu fi reprodusu intréga cronic'a acést'a o vomu darui bibliotecei societâtiei academice spre mai buna conservare decâtu in o biblioteca privata supusa la atâte vecisitudini sî perderi.

„Informatiunile.“

*** Conferintia populara a dlui I. P. Florentin, tienuta Duminec'a trecuta, in presenti'a unui publicu alesu si destulu de numerosu, — a reusitu câtu se póte mai bine. Sujetulu a fostu: „remedinlu contr'a suferintieloru societâtiei“, iér esenti'a desvoltata intre dese sî vii aplause a fostu cam urmatórea:

„Societatea moderna se critica pre sine insa-si, ca pré putienu simtiementu sî consciintia morala esista. Legile nu potu impedecá totu reulu, nimicu nu póte face cá cei maturi sî nesimtitori sa devie binesimtitori. Totu nu trebuie sa desperamu de — viitoriu. Candu amu voi, sa departamu apele unui riusioru, aru trebui sa mergemu la isvoru sî sa-i dâmu de acolo directie nóue pentru viitoriu. Trebuie completata educati'a morala a copiiloru. Trebuie sa-i conducemu cá densii din intâi'a loru copilaria sî pâna la maturitate, sa faca singuri esercitiu practicu in conduit'a morala. Mijlócele principale pentru acést'a conducere suntu: 1) Famili'a 2) Scól'a, 3) Biseric'a, 4) Societâtile restranse 5) Conversatiile publice, 6) Lectur'a sî 7) Literatur'a representata in teatru. Unu riu, carele primesce ap'a sea din 7 isvóre, se va inveniná intregu, déca va fi inveninatu sî numai unulu din isvórele, ce-lu compunu. Asia tóte ocasiile din viatia trebuie sa inaintedie educati'a; câci numai o ocasie déca o vá turburá, tóta va fi periclitata“. — Dupa aceste a tratatu liniile fondamentale ale Nationalitâtiei sî Cosmopolitismului . . .

Pre câtu scimu inse, acésta conferintia in totu cuprinsulu ei se afla sub pressa sî dîleie aceste vá sî apare. Negresitu va fi bine-primita.

Avisu importantu pentru macelari intreprindietori. Comand'a militaria publica in Hr. Zg. Nr. 89 unu concursu pentru intreprindietori macelari, carii se voru obligá a taiá carne de vita pentru militi'a din Sabiiu, Turnisioru, Gusteritia sî Sielimberu, ca militi'a va fi tienuta cá sa cumpere celu putienu 5 maji de carne pre di. Comand'a militara se obliga a comandá intreprindietoriului dintre concedinti ómeni de ajutoriu, pre cari intreprindietoriulu i va plati dupa cuviinti'a; intreprindietoriulu, capata prelanga garantia bani in sume mai mici sen mai mari anticipando sî fara camete, indetorinduse ale plati in rate mici si in terminuri scurte; intreprindietoriulu are voia a taiá aci in locu carnea, séu unde locuiesce densulu; pentru casulu dintaiu are voia a se folosi, deponendu tax'a respectiva, de localulu cetatiei de taiatu de ghetiariu si de camer'a de carne. Pretiulu carnei sa fia totu deuna mai scadiutu cá la macelarii cetatiei; póte inse macelariulu militariu taiá si alta carne precum porci vitiei, mei etc. Terminulu concursului e pusu **sfersitulu** lunei lui **Maiu 1871.**

Licitatiune.

In 29 Aprile c. n. 1871, se va esarendá prin licitatiune publica la cas'a parochiale gr. or. din Turd'a fenatiulu numitu Lobodasiu asiediatu pre hotarulu Turdei sub Nr. topogr. 5546 *a. b.* in marime de 106 jugare 212 st. □, pre trei ani de dile la celu ce va dá mai multu. Oferte in scrisu sî sigilate se primescu numai pâna la deschiderea licitatiunei.

Conditiunile esarandarei mai de aprópe se voru putea vedea la cas'a parochiale din Turd'a, séu la cancelari'a archidiecesana din Sabiiu.

Sabiiu, 27 Martie (8 Aprile) 1871.

Epitropi'a archidiecesana gr. or.

Burs'a de Vien'a.

Din 15 Aprilie 1871.

Metalicele 5%	58 90	Act. de creditu	278 30
Imprumut. nat. 5%	68 70	Argintulu	122 60
Actiile de banca	734	Galbinulu	5 89

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea**

Editur'a sî tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori franc'ate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 28. ANULU XIX.

Sabiiu, in 8/20 Aprile 1871.

Cu 1 Aprile se deschide prenumeratiune nóua la „Telegrafulu Romanu“ pre langa conditiunile espuse in fruntea fóiei.

☞ Ne rogamu a grabi cu abonamentulu, câci mai tardiu nu vomu puté satisface cu numerii dela inceputu. **Pretiulu abonamentului** sa se tramita prin **asemnâri** (Post-Anweisung, Postautalvány), pentru ca suntu mai cu inlesnire sî pentru tramitiatoriu sî pentru primitoriu.

Editur'a.

Sinodulu de acum.

A sî dá cinev'a parerea asupr'a unei corporatiuni sî asupr'a activitâtiei ei e o problema grea. Objectele, ce se desbatu intrens'a facu de multe ori asiá de prejuditiósa pre corporatiune sî privitorime incâtu numai esperinti'a celoru decise e in stare a dá adeveratulu criteriu. Avemu deja trei siedintie putemu dice mai patru dinaintea nóstra. Resultatele inse suntu de asiá natura pana acum, incâtu numai viitoriulu are sa decida, déca aceste siedintie au fostu de importantia séu nu. Afara de cuvintele de deschidere, simple in aparintia, dara simburóse in esenti'a loru, avemu, pâna acum, numai dóue impregiurâri mai momentóse, cari atragu atentiunea nóstra sî credemu sî aceloru ce i intereséza sî adeca unu incidentu sî cele desbatute in comissiune, conferintia sî pâna acum sî in siedintia plenaria: cestiunea imbunetâtirei clerului.

Incidentulu are intr'atât'a insemnetatea sea, incâtu a fostu primulu objectu mai picantu, dupa cum se dice, mai sternitoriu din monotoni'a curenteloru, amu mai dice noi. Ans'a la acést'a a dat'o petitiunea comitetului protopresbiteralu alu tractului Mercurei. Starea lucrului o voru aflá cetitorii in raportulu asupr'a afaceriloru sinodali insesi. Aici, la acestu locu amintimu numai, ca tóte propunerile câte s'au fâcutu in privinti'a acestei afaceri, au perdutu din vedere o impregiurare, a perdutu partea culpabile séu celu multu pre cea mai culpabile sî natur'a factoriloru partasi la tóta afacerea. Vin'a se aruncá de tóte partile asupr'a consistoriului. La prim'a vedere asiá sî apare lucrulu. Deslucirile presiedintelui (vicariu) aratara inse, ca consistoriulu a facutu ce erá datoriu, sî a intaritu acést'a nu numai cu acte administrative, déra sî cu fapte implinite in alte dóue casuri analoge acestui'a.

Afacerea cea mai interesanta remâne la tóta intemplarea pentru sessiunea de fatia ingrigirea sinodului pentru imbunatatirea sortiei preotimei nóstre. De base s'au luatu conclusele, atâtu ale sinodului, câtu sî ale congresului premergatoriu. Procederea e cam greóia, déra e dictata de impregiurârile in cari ne aflâmu, de impregiurârile ca suntemu straini in patri'a nóstra, carea se interséza prea putienu de trebuintiele nóstre sî mai multu cá sa nu remânemu pre din afara cu detorintiele nóstre câtra dens'a.

Dupa parerea nóstra insa sinodulu se apuca pré iute de solutiunea ei, fâra de a o fi studiatu de ajunsu.

Sinodulu archidiecesanu
din anulu 1871.

Dumineca in 4 Aprile a. c., dupa seversîrea St. Liturghie in Biseric'a nóstra din cetate, impreunata cu chiamarea sântului Duchu, la 11 1/2 óre inaintea de média dî, membrii sinodului se adunara in sal'a seminariului archidiecesanu. De aci se duse o deputatiune sa invite pre Escelenti'a Sea Archiepiscopulu Andreiu Bar. de Siagun'a la sinodu. Aci venindu Escelenti'a Sea fù primitu cu vii si insufletite aclamatiuni de „sa traiasca“, ocupa presidiulu sî deschide sessiunea de fatia cu urmatórele cuvinte:

„Fiindu-ca D-vóstra in cualitate de deputati ai clerului sî poporului credinciosu din Archidieces'a nóstra ardeleana v'ati infacisiatu in puterea mandateloru, ce le posedeti, la acestu sinodu archidiecesanu, ce are a se celebrá in totu anulu dupa sunetulu statutului organicu alu Metropoliei nóstre sî a se incepe in Duminec'a Tomei; pentru aceea cu bucuria ve vedu aci adunati, dicându-ve: bine ati venitu, poftindu-ve succesulu celu mai manosu in afacerile sinodului presentu, ceea ce se va ajunge, déca veti corespunde celoru prescrise in statutulu organicu cu consecientiositate corecta, sî consecintia buna sî naturale.

De prisosu este a espune problemele acestui sinodu, de óre ce acum este anulu, cându despre acele amu peroratu mai prelargu sî cutediu a dice, ca cele in midilocu aduse acolo de mine in privinti'a problemeloru unui sinodu anualu archidiecesanu. Vi suntu in próspeta memoria, de aceea prelânga acestea putiene cuvinte dechiaru eu sinodulu archidiecesanu prescrisu pre Duminec'a Tomei in anulu 1871 de deschisu.“

Dupà acést'a se alegu notarii prov. din aceiasi membri, carii fura anulu trecutu sî adeca: Prot. I. Popescu, Prot. I. Galu, I. Mesiota, M. Branisce, I. Tecóntia sî I. Pop'a; constatandu-se ca membrii nu facu majoritatea absoluta ceruta de regulamentu se statoresce siedinti'a urmatóre pre Luni 5 Aprile la 10 óre.

Siedinti'a a II-'a, luni 5 Aprile.

Se face apelu nominalu sî se afla ca suntu membri pe ajunsu pentru de a aduce concluse valide.

Se decide ca notarii din anulu trecutu sa fia sî acum definitivi.

Se presentara unele escusâri pentru absentarea unoru deputati dela sessiunea presenta. Apoi se decide ca comissiunile din anulu trecutu sa remâna sî pentru sessiunea presenta. In fine P. Vicariu archiepiscopescu N. Pope'a asterne sinodului rapórtele consistoriului, cu cari acest'a fu insarcinatu parte de sinodulu din anulu trecutu, parte de congresu. Mai anteiu vine rap. averei archidiecesei sî bugetulu, cari dupa unele deslusiri se predau comissiunei bugetarie respective. Vine raportulu despre imbunatatirea starei clerului, carele iéra se preda comissiunei respective. Venindu rendulu la cele ce privesce arondarea cercuriloru electorali, dep. Bolog'a propune cá langa objectulu acest'a sa se ia in pertractare de comissiunea respectiva sî arondarea protopresbiterateloru; pentru o mai buna tratare a objectului insa sa se completeze comissiunea pâna la 40 membri. Dep. Macelariu vrea sa indeplinésca completarea comissiunei prin aceea, ca sa ia parte sî ceilalti membri la desbaterile comissiunei. Dep. Pope'a spune ca propunerea acést'a a facut'o anulu trecutu Rosiescu, dara atunci nu s'a primitu; densulu inca e pentru acést'a, dara membri suntu de ajunsu.

Escel. Sea Presiedintele trage atentiunea sinodului asupr'a impregiurârei, ca arondarea cercuriloru electorali sî arondarea protopresbiterateloru suntu de naturi diferite. Din map'a, carea a fostu dat'o presied. comissiunei, membrii s'au potutu convinge, ca impregiurârile topografice suntu varie; unu punctu de manecare trebuie sa aiba comissiunea sî sinodulu la tiér'a Bârsei, altulu in Secuime sî altulu in pârtile M. Osiorheiului sî asiá mai departe pâna in Chioriu. Pre unele locuri locuitorimea crestiniloru nostri e mai compacta, pre alte locuri mai rara sî asiá fiindu-ca pentru cercurile electorali avemu norme in statutu, dela care nu se póte face a abatere, sî fiindu ca pentru administratiune iérasi trebuie sa ne orientâmu dupa trebuintiele nóstre, din punctulu de vedere practicu resultéza, ca altfeliu trebuie considerata arondarea cercuriloru electorali sî altfeliu arondarea protopresbiterateloru.

In urm'a acestei deslusiri sî chiamâri a atentiunei sinodului asupr'a obiectului dep. Bolog'a sî retrage partea a dóu'a a propunerei sele.

Se continua aducerea rapórteloru din partea dep. Popea, Vicariului archiepiscopescu. La rendu vine celu pentru procedur'a disciplinaria.

Dep. Bolog'a propune o comissiune, carea se primesce in principiu, la alta propunere a dlui Macelariu presentara sî apoi se continua cu raportulu regulârei parochieloru, care dimpreuna cu unulu ce privesce conventiunea episcopésca sî tacsea sidocsiale se tramitu la comissiunea respectiva. Mai vine conspectulu facutu de câtra fiscalulu consistoriale Dr. Ioanu Borcea despre processele pendinti, privitorie la averea Archiepiscopiei sî in fine o suplica asternuta de câtra comitetulu protopresbiteralu alu Mercurei câtra Ven. consistoriu achidiecesanu, cá p. fostu protopresbiteru alu acelui'asi tractu sî de presentu asessoru consistoriale, Petru Bodila, sa mai póta administrá tractulu protopresbiteralu amintitu pâna la sinodulu (de fatia) archidiecesanu. Dupa unele desbateri din partea mai multoru membri, cari suntu contr'a partiei formali a procederei comitetului protopresbiteralu se cetesce suplic'a sî se decide a se predá comissiunei petitionarie.

Siedinti'a se suspende pre 1/4 óra pentru intielegerea asupr'a celoru ce au sa se aléga in comissiunea privitória la procedur'a disciplinaria.

La redeschidere, presidiulu se concrede dlui vicariu archiepiscopescu Popea sî se alegu membrii urmatori:

Nicolau Popea, Zachari'a Boiu, Iacobu Bolog'a, Elia Macelariu, Petru Nemesiu, Ioanu Pop'a.

Se mai intregescu unele comissiuni sî apoi se decide siedinti'a urmatóre pre Marti 6 Aprile la 11 óre inainte de media di.

Afara de siedintia. Pe astadi (luni) la 4 óre dupa amédi suntu convocate tóte comissiunile, Din deputati lipsiau pâna adi la inceputulu siedintiei cu cei escusati cu totu la vre o 20.

Siedinti'a III tienuta Marti in 6 Aprile. inceputulu la 11 óre a. m. Presiedinte P. vicariu archieppescu N. Popea. Dupa cetirea sî autenticarea protocolului se presentéza de câtra presidiu: raportulu senatului scolasticu, carele se transpune comissiunei scolastice; harthi'a P. Basiliu Piposiu, prin carea resignéza de postulu de asessoru consistoriale, la care fu alesu in sessiunea anului trecutu; — petitiunile P. P. Asesori consist. Petru Badila sî Zachari'a Boiu pentru a fi lasati sî mai departe in parochiele respective, in cari functiunara mai nainte, — se transpunu la comis. petitiunaria; nisce propuneri cu referintia la imbunatatirea starei materiali a clerului din partile Abrudului sî Chiorului, — se transpunu la comissiunea respectiva; cererea dep. Cosmutia pentru concediu pre sessiunea presenta, — se ia spre sciintia; unu protestu dela nisce comune din partile Cricâului, — se dau la comis. petitionaria; credentiunalele dep. Demetriu Moldovanu, se transpunu comissiunei verificatóre. Dupa tóte aceste dep. I. Popescu presentéza unu memorandu dela Idicelu pentru imbunatatirea sortiei clerului.

Comussiunea verifica pre deputatii: I. Paraschivu, I. Bodila sî Gerasimu Candrea. Comissiunea respectiva a aflatu unele formalitâti neimplinite in protocólele de alegere in, esentia alegerile inse se au aflatu valide.

Vine la rendu comis. petitiunaria. Referinte dep. Dr. Petco.

Mai inteiu vine la rendu petitiunea sinodului parochialu din C a m p e n i, in privinti'a organisarei parochiei de acolo sî a aplicârei capelanului protopresbiterale dreptu capelanu in acea parochia. Comissiunea insa arata ca pentru o decidere meritória definitiva trebuie cautate anteactele privitórie la cestiunea acést'a, ceea ce se sî primesce din partea sinodului. Totu asiá se primesce la recomandarea comissiunei transpunerea petitiuniloru din Mateiasiu sî Bogata de a se incorporá la protopresbiteratulu Cohalmului la comissiunea pentru arondarea protopresbiterateloru.

Acum vine petitiunea comitetului protopresbiterale alu tractului Mercurei de a se lasá fostulu protopresbiteru, actualele asessoru consistoriale Petru Bodila in administratiunea tractului pâna la acestu sinodu. Comissiunea face urmatórea propunere:

„Sinodulu archidiecesanu sa si esprime parerea sea de reu cumca conclusulu sinodului din 1870 p. 47 lit. a. din siedinti'a a VI nu s'a satisfacutu, si considerandu-se cumca cererea comitetului protopresbiteralu, de a remané administratiunea protopresbiteratului Mercurei pâna la sinodulu fiitoriu, care este acest'a, in manile fostului protopresbiteru sî acum as. consist. Petru Bodila de facto s'a implinitu, asiá sa se indrumeze venerabilulu consistoriu bisericescu, cá in tempulu celu mai scurtu sa ia mesurile necesarie pentru ocuparea postului de protopr. alu Mercurei. Contr'a acestei propuneri se scóla

dep. I. Pop'a sî dupa o introducere scurta face urmatórea contrapunere:

I. Sa se votiseze espressia de nemultiamire intregului consistoriu archidiecesanu, câci s'a dechiaratu acest'a de necompetinte a decide despre petitiunea comitetului protopresbiteralu alu Mercurei.

II. Sa se provóce d. protopopu Bodila prin maritulu consistoriu archidiecesanu, cá tóte venitele trase din administratur'a protopresbiteratului Mercurei din tempulu, in care s'a demandatu de maritulu consistoriu escrierea de concursu pentru alegerea de protopresbiteru in acelu tractu, la nóu'a escriere de concursu sa le jertfésca pentru infiintiarea unui fondu protopresbiteralu alu tractului Mercurea, sî in casu cându n'aru face-o de voia buna sa se restringa la acést'a

Presiedintele (Popea) deslusiesce, carea a fostu procederea consistoriului fatia cu conclusulu de mai susu. Arata ca a provocatu pre cei alesi in consistoriu, déca se invoiescu a primí posturile ce li le a incredintiatu sinodulu sî déca voiescu a renunciá de deregatoriele ce le au sî cari nu suntu in urm'a conclusului sinodale compatibile cu postulu de asesoru consistoriale. Dechiaranduse ca primescu postulu de asessoru pre lânga conditiunile puse, s'a sî dispusu cele de lipsa pentru intregirea vacanteloru locuri in tracturile Sabiiului II, Nocrichiului sî Mercurei; inse numai cele dóue dintâiu au c o r e s p u n s u dispusetiuniloru acestor'a. Comitetulu protopresbiteralu din motivele aduse inainte se adreséza la sinodu pentru administrarea sî mai departe a tractului de fostulu protopresbiteru. — Dr. G l o d a r i u afla ca lucrulu, fiindu-ca tratéza de persóne, e delicatu, cu tóte aceste nu umbla multu cá pisic'a in giurulu pasatului, ci si va bagá numai de câtu ghiarale in elu sî asiá spune, ca consistoriulu nu trebuiá sa lase ne pusu in lucrare conclusulu sinodale. Partinesce propunerea dep. Pop'a.

Dep. M e t i a n u face o nóua propunere: „Consistoriulu archidiecesanu sa se indrumeze a esecutá conclusulu sinodului archidiecesanu din 1870 sub p. 47 relativu la alegerea sî implinirea statiunei protopresbiterali din protopresbiteratulu Mercurei câtu mai curendu, indrumandu-se totu odata a dá resolutiune negativa la cererea comitetului protopresbiterale alu Mercurei“.

Acest'a fu spriginita de dep. Servianu P o p o v i c i u.

Dep. N e m e s i u e pentru propunerea comissiunei inse pretinde ca cuvintele: „de facto s'a implinitu“ sa remana afara sî sa se inlocuiasca cu: „nu se afla conformu conclusului susu mentionatu“.

Dep. M a c e l a r i u spriginesce propunerea acést'a; asemenea G a e t a n u face o propunere ce sémâna cu a lui M e t i a n u; iera dep. C a n d r e a spriginesce propunerea comissiunei.

P o p 'a 'si mai recomânda odata propunerile sele sî apoi se punu tóte la votare. Mai inteiu se cetescu tóte, apoi vine sa se voteze asupr'a celei a lui P o p 'a sî nu se primesce; asemenea se intempla cu a lui M e t i a n u sî N e m e s i u sî se primesce dupa contra proba a comissiunei cá conclusu.

Siedinti'a urmatórie se anuncia pre mâne Mercuri (7 Aprilie) la 9 óre. Objectulu de pertratatu va fi imbunatâtirea sortiei preotimei.

Siedinti'a IV tienuta Mercuri in 7. Aprilie a. c. sub presiedinti'a P. Vicariu Pope'a.

Din partea presidiului sa presintéza: o remonstratiune a unei fractiuni de alegatori din cercl'u XIII contra dep. G. Candrea, care remonstratiune inse se va pune ad acta de óre ce numitulu e verificatu; insciintiarea dep. Iovu Popu ca este bolnavu — care se iá spre sciintia; asemenea insciintiare din partea dep. V. Rosiescu care iera-si se ia spre sciintia; o petitiune a unoru comune din pârtile Lapusiului ungurescu, prin care ceru esoperarea recastigârei obligatiuniloru loru de statu dela partea unita — sa se predea comissiunei petitiunarie.

Dep. I. Pop'a propune, pentru cá sa nu se vatame proportiunea deputatiloru mireni sî preotiesci, in loculu chirotonitului intru preotu dep. alu cercului, alu XIV, N. Cristea sa se insarcineze consisitoriulu a ordiná alta alegere. Propunerea se spriginesce sî la tempu se va pune la ordinea dilei. Dr. M e t i a n u cá referinte alu comissiunei pentru imbunatatirea stârei materiale a clerului cetesce referatulu. La desbaterea generala observa P o p e s c u ca aru mai avé ceváde adausu sî asiá sî reserva dreptulu alu face la loculu seu in desbaterea speciale.

La desbaterea speciale se incinge multa sî lunga disputa despre specificarea oficieloru bisericesci, pâna in fine, la propunerea lui Macelariu se decide sa se dica v e n i t e s t o l a r i s i g u r e. I. B r a n u de L e m e n i pledéza pentru operatulu comissiunei, pasindu contr'a espressiuniloru de superstitiunedise de G l o d a r i u sî M a c e l a r i u de unele functiuni bisericesci, cari suntu efusulu religiositâtiei

I. P o p 'a propune inchiderea desbaterei sî nu se primesce.

Se continua desbaterea speciale punctu de punctu, despre care mai pre largu in nrulu viitoriu.

La finea siedintiei se verifica dep. Dimitriu M o l d o v a n u sî se statoresce siedinti'a urmatórie pre mâne la 9 óre a. l.

Meditatiuni.

II. (Urmare) Alt'a inca. Statulu sî societatea preste totu, iéra dupa impregiurârile nóstre locali sî nationali, poporulu nostru, trebuie sa aiba in privire sî alta parte, pre carea sa sî o boteze fia-care cum i va placea. Sa dicemu, ca se pune in lucrare „emancipatiunea“ invetiatoriloru de sub preoti, carea inse dupa firea lucrului la românii ortodocsi din Transilvani'a, Banatu sî Ungari'a nu are intielesu, de óre ce invetiatorii dela introducerea statutului organicu, incóce nu mai potu s t á sub preoti, séu sub p o p i, dupa cum binevoiescu unii a dice. Sa dicemu dara, ca sa se emancipeze invetiatorii, déra de sub ce. . ? de sub statutulu organicu, va se dica, sei scótemu din organismulu bisericei democratice, bine sa fimu intielesi nu demagogice, sî sa facemu o casta deosebita, intrebâmu mai intâiu, cine sa pórte administratiunea acestei caste esemte de alegerea poporului sî de intarirea consistoriului, ca sa tacemu de alte, unde 'si vâra nasulu presto totu loculu sî preotii? Dara lucru lesne. Le facemu sî loru unu foru superioru sî unulu supremu. Acest'a insa cui sa fia subordinatu, séu pre cine sa aiba in frunte? de óre ce sî Mitropolitulu sî Episcopii toti suntu preoti. Dar sî alt'a, administratiunea cere o ierarchia pâna josu, pentru inspectiune sî pentru alte trebuintie, pentru ce sa tienemu personaluri duple sî de unde sa le platimu, cându amu puté sa ne ajungemu cu unu personalu simplu? Sî pre lânga tóte aceste intrebamu, ca este de a se asemená preotimea nóstra cu cea a catolicismului latinu, carea nu are nimic'a comunu cu credinciosii sei, carea traiesce afara de densii sî cu ideile, chiaru sî cu modulu vietiei esterióre, incâtu o parte din credinciosii loru o a aruncatu cu totulu afara sî s'au facutu protestanti, ceealalta i da pace, déra nu o crésta sî voiesce sa o paraliseze. Se póte ca se voru face gresieli sî din partea preotimei, dara apoi nu suntu atâtea ocasiuni, prin cari sa se póta gasí cura pentru gresieli, prin sinóde sî prin congrese?

Ni se pare ca la noi se tratéza multe lucruri numai asiá pre désupr'a. Cutare nu are somnu intr'o nópte sî diminéti'a ne tredimu cu unu proiectu; cutârui i e pré fierbinte caféu'a sî pâna sa se stâmpere cetesce vre-unu articulu din „Freiheit“ sî simte chiamarea in sine de a mântui o natiune de „bigotismu.“

Sinódele nóstre dara sa caute a impacá ceea ce de firea lucrului are sa fia impacatu: biseric'a sî institutele poporului de crescere, sî adeca in mesur'a aceea, incâtu ambe sa fia unu institutu, carele sa conduca pre omu in tóta viati'a acést'a pamateana sî sa lu conduca pâna la pórt'a fericirei eterne, pre carea prin virtute sa intre apoi in aceea fericire eterna. Sa nu cugete vre unu „filosofu“ modernu de ai nostri, ca despartiendu educatiunea de religiune a salvatu omenimea, pentru ca atunci aru cadé in cea mai grea gresiéla câtra omenime, despre carea e sciutu ca crestinismulu a salvat'o. Sa nu cugete cineva, ca din impreunarea acestoru dóue aru trebuí sa se eschida liber'a cugetare, dupa cum se obicinuiescu multi a dice. Vreo-câteva esemple si ne voru arată cá aceste dóue se suferu, ba se postuleza unele pre altele. C l e m e n t u alu A l e s a n d r i e i a fostu unu parinte bisericescu sî a disu ca „sî filosofi'a (libera, drépta cugetare) a venitu dela Dumnedieu intre ómeni. Sî pentru cá sa vorbimu cu cuvintele lui Christosu, numai u n u l u este carele semana ogorulu seu omenimea; adeca acel'a carele dela facerea lumei a aruncatu de susu sementi'a nutritória (adeverulu moralu-religiosu) pre pamentu, carele a riuratu c u v e n t u l u (I. 1, 1) cá o plóia manósa.“ D r o b i s c h, unu filosofu sî inca protestantu, dice: „tóte progresele culturei scientifice nu au pututu sa intréca lumin'a evangeliei, din contra lucrulu e intorsu, dela acést'a (evangelia) sî acum are sa-si multiamésca impulsulu pentru estinderea orisonului religiosu, sî invetiatur'a filosofica a religiunei sî a moravuriloru are sa-si multiamésca evangeliei cuprinsulu loru celu curatu sî sublimu. G ö t h e (iéra protestantu) dice in epistol'a sea câtra Eckermannni (4 Fauru 1829): „Religiunea crestina e pentru sine o opera puternica, de carea rediamenduse omenimea cofundata sî patimitoria din cându in cându se mai radica, sî atribuindu-se religiunei puterea acést'a, este mai pre susu de tóta filosofi'a sî nu are lipsa de dens'a.“ Asiá dara inca filosofi'a are lipsa de religiune pentru cá sa fia prefecta, sî noi sa voimu a ne departá de institutulu ce o representéza pentru cá sa o paralisâmu? Sî la ce resultatu amu puté ajunge, cându amu procede pre calea indigitata de acei ce suntu contrari institutiunei bisericesci? La celu alu ratiunei puru sî simplu sî la o moralisare séca, despre care H e r b a r t dice in enciclopedi'a sea:

„Mai nainte i se da invetiaturei morali onórea aceea deosebita, ce erá considerata de simburele religiunei; s'a cerutu ca partea cea mai insemnata a predicei sa fia moral'a. Cine aru voí sa justifice procederea acést'a, aru trebuí sa nege neajunsulu moralei. . . . . .“ „Omulu patimasiu, ratecitu sî stricatu trebuie strapusu in alta regiune, moral'a inse lu retiene in punctulu seu de vedere; ea i demanda a se invertí in cerculu seu numai schimbandusi directiunea: sî tocm'a acést'a nu o póte omulu derapenatu“.

Iubitorii de ratiune sî realismu trebuie mai inainte de tóte sa studieze pre omu in legatura cu tóte ale séle sî numai atunci sa judece despre acele ce i suntu omului necesarie.

Revista diuaristica.

Cetimu in Tr. Carp. despre nemti sî faptulu din 10 Martiu.

Noi n'amu disu inca nici o verba asupr'a apelului, declaratiunei séu proclamatiunei nemtiloru din Bucuresci, in privinti'a celoru petrecute in sal'a Slatinénu in sér'a de 10 Martiu; sî mârturimu ca amu lasatu sa mai tréca dile pâna sa respundemu sî noi la apelulu ce se face câtra pres'a româna in acestu manifestu alu nemtiloru din Bucuresci, prin organulu nemtiescu, care nu s'a deosebitu intru nimicu in privinti'a româniloru de celelalte organe ale jidoviloru, prin care s'a insultatu necontenitu natiunea româna in simtimentele ei sî in simpathiele ei.

Nu amu disu nimicu, pentruca trebuiá sa dicemu reu sî nu voiamu sa dicemu reu, adaugendu sî noi la excitarea spre ur'a sî antipethi'a ce convóca necontenitu nemtii in Romani'a, dela unu timpu in cóce mai alesu, cu vorbele loru, cu faptele loru cu atitudinea loru.

Jurnalulu „Românulu,“ care a reprodusu acelu manifestu alu nemtiloru dupa jurnalulu neamtio-jidovescu, „Lloyd de Bucuresci“, gasesce ocasiunea ca sa promita sî sa mârturésca simpathia catra Jidovi,

confundandui si pre ei cu celelalte colonie; nu scimu pâna la ce punctu se potu dice colonie strainii fâra drepturi, cari traescu si se negutiatorescu in Romani'a; jurnalulu „Românulu“ gasesce si aci ocusiunea cá sa si faca reverentia câtra marele Cremieux, spunendui ca si jidovii suntu cá toti ceilalti straini cari ne facu onórea se vina preste noi.

Sa trecemu la altu punctu, si sa dicemu nemtiloru cu manifestulu, ca aru fi trebuitu sa se multiemésca cu câte observatiuni serióse au facutu jurnalele serióse junimei române in privinti'a faptei dela 10 Martiu, la sal'a Slatinénu; si sa nu mai vina dumnéloru, cari au facutu greséla, sa serbeza caderea Franciei in capital'a Romaniei, care Romania este Franci'a, in podulu Mogosióei, in aceeasi sala in care se celebréza serbatorile nationale române dupa ce, ne superati de nime, ba inca ceea ce a fostu fórte reu, facia cu guvernulu, s'a celebratu Te-Deum la templulu protestantu cu mare ceremonia, cu ostirea româna, impilata sa multiemésca lui Dumnedieu ca nemtii au batutu pre francesi.

Destulu erá atât'a; preste tóta mesur'a erá destulu sa se faca atât'a in Bucuresci.

Apoi, afisiuri sfidatóre opiniunei si simpatiei românilor, cu insulte lui Napoleonu si Franciei, erau de prisosu; pentru ca in poporulu românu, in scólele române, in liceele române, in facultâtile române, este spiritulu francesu si mare simpathia pentru Franci'a.

Negresitu ca unu ministru abile, unu politicu perfidu, unu diplomatu rafinatu, scie sa profite din totu, si diplomati'a a gasitu fórte oportunu sa-si traga folósele din esplosiunea acestui simtimentu românescu; simtimentulu inca a esistatu, elu a fostu puru si candidu cá flórea de Lothosu.

Si sa nu vina strainii sa insulte acestu simtimentu, pentru ca suntu memorie in cari se gravéza aceste lucruri, cari se reproducu si se espunu in momente delicate, in cari ori ce fulminantu face esplosiune si din ceea ce nu aru fi combustibile.

N'aru fi trebuitu nemtii sa sfide atât'a pre români; n'aru fi trebuitu sa mai faca nimicu prin locuri publice, dupa ce si-au fâcutu Te-Deum cum le a placutu, punendu si pre ministrulu românu sa ingenunchie, punendu si pre ostirea româna sa presente armele.

Aru fi bine déra sa o scie nemtii cu manifestulu, ca pre langa profitulu ce a meritatu sa traga ministrulu Ionu Ghic'a din acea contr'a-manifestare a poporului, studentiloru si scolariloru români, in aceea contr'a-manifestare a fostu si unu simtimentu nationale puru, a fostu si indignatiunea poporului si junimei române, contr'a unei sfidari nechibdiuite, care trecea tóte mesurele.

Suntu pucine familie in Bucuresci si in tiéra, dloru cu manifestulu, cari sa nu fi avutu unu fiu in aceea junime, pre care dvóstra o numiti „junime sedusa si intrebuintiata cá instrumente pentru scopuri meschine si basse.“

Déca ati avutu d-vóstra cuventu si dreptu sa ve adresati la cineva prin manifestulu dvóstre, aru fi fostu numai câtra acei nemtii nascuti si crescuti in Români'a, veniti saraci lipiti in Români'a, cari astâdi facu comerciu mare in Români'a, ale câroru magasine suntu splendide si incarcate, cari au marturitu totudeun'a ca suntu români si nimicu altu de câtu români, si cari mintu marturirei loru cu fapte diametralminte opuse intereseloru române, credintieloru române, simpathieloru române.

A! la acei bastarzi ai Romaniei trebuiá sa ve adresati dvóstra, loru trebuiá sa le imputati ingratitudinea si tradarea, iéra nu junimei române, iéra nu simtimentului românu, iéra nu simpathiei si recunoscintiei române.

Acést'a a dóua imprudentia, d-loru cu manifestulu, noi credemu ca v'a facutu mai multu reu de câtu si chiaru nesocotit'a manifestare, prin care a fostu silitu simtiulu românu sa faca o contr'a manifestare. —

Acumu câte-va dile, dice „Rom“ se respandise d'odata scirea in Bucuresci ca la Ploiesci s'a fâcutu revolutiune, ca s'a tramisu armata, ca evreii de acolo au fostu ucisi, si nu mai scimu ce alte grozavii si prapastii. Tóte aceste mai cu séma din caus'a spaimei ce si a facutu insusi guvernulu, dupa scirea ce primise dela Ploiesci ca, in urm'a bataiei dintre unu românu si unu evreu, administratiunea locale, cu precugetare séu din multa inteligintia si prudintia, crediuse de cuvientia a desvolta puteri si a luá mesuri pre átâtu de ridicole, pre câtu si de inprudinte prin emotiunea ce ele producu totdeun'a.

Insc faptulu n'a fostu mai gravu de câtu acele ce se intempla pre fia care di prin cârciume. Singur'a deosebire a fostu ca batai'a, in locu de a se face intre doi români, ceea ce n'aru fi atrasu nici mâcaru atentiunea unui aginte politienescu, s'a intemplatu intre unu românu si unu evreu, pentru care trebuia neaparatu a se pune in picióre chiaru armat'a româna.

Acestu faptu, atâtu de ordinariu, a fâcutu insa pre unu diuariu din Bucuresci sa strige „ghevaltu“, sa vorbesca despre mâceluri, sa insulte pre români, s. c. l. Este óre acést'a prudinte, inteliginte, bine voitoriu pentru o tiéra atatu de ospitaliara?

„Monitorulu“ de Duminec'a trecuta respunde acelui diuariu prin urmatoriulu comunicatu:

Jurnalulu „L'Eco Danubien“, in numerulu seu de Vineri, 26 curentu publica unu articulu intitulatu: Une efussion de sang istraelite, prin care, desnaturându faptulu unei certe si batai intemplate in Ploiesci intre unu românu si unu israielitu, 'i da nisce proportiuni fórte mari, aréta ca populati'a erá in picióre, ca israelitulu a fostu batutu si torturatu pâna la mórte, ca s'a trasu cu arm'a pre feréstr'a unui altu israelitu, ca se conspira si se pregatesce unu masacru alu tuturoru israelitiloru si alte de asemenea.

Tóte acestea, dupa informatiunile positive si oficiali, ce le are ministeriulu, suntu neadeverate. Israelitulu, ce aru fi fostu batutu, nici chiar nu a reclamatu, si, departe de a fi pericolu de mórte, elu se afla sanetosu. Instructiunea se urméza din oficiu.

Totu acum s'a mijlocitu si la ministeriulu justitiei spre a invitá parchetulu sa aplice legea, jurnalistului ce imprastie asemenea calomnie.

Constatâmu insa totu de o data ca guvernulu prin acestu comunicatu, pare a nu avea altu scopu, de câtu acel'a ce ni lu aréta ultimulu paragrafu: darea in judecata a diaristului.

Constate-se ca guvernulu a profitatu intr'unu modu culpabile de ocasiune, pentru a incepe punerea in lucrare a unui'a din scopurile si cerintiele originei séle, nabusirea libertâtiei presei, precum mai de una-dî s'a deschisu calea suspinderei logiloru, prin suspinderea legei asupr'a taseloru postali.

In „Cor. Slave“ cetimu unu articulu intitulatu „Dunarea germâna.“ Iéta cuprinsulu acestui articulu:

Se scie cultulu religiosu ce lu-au germanii pentru Rinu, acestu mare fluviu nationale: resbelulu actuale le-au garantatu posessiunea lui, atâtu de multu timpu disputata, inse acestu succesu nu le este de ajunsu, si iéca-i acum ca pretindu a face sa fâlfaie stindardulu loru pre tiermurii marelui fluviu orientale, pre apele azuri ale Dunarei.

Este cunoscutu cânteculu de resbelu alu Germaniei:

„Die wacht am Rhein;
Sentinel'a Rinului.
Iéca venindu sentinel'a Dunarei:
„Die deutsche wacht an der Donau!

Acest'a este titlulu unei reviste germâne ce s'a fundatu nu la Lintz, la Vien'a séu la Ratisbonne, ci la Presburg, la portile Ungariei, chiaru in puntulu in care Dunarea incetéza de a fi germâna pentre a deveni maghiara, slava româna, in puntulu chiaru unde incepe acelu orientu atâtu de tare poftitu de câtra cultur'a germâna, acelu terâmu promisu curatu de câtra pan-germanisti, aceea tiéra in care Drang-nach Osten este chiamatu a 'nflorí intr'o dî sub auspiciele filosofiei hegeliane, a puscii cu acu, a tunului Krupp si a sântului imperiu re'nviatu. Aci teutonii Austriei au plântatu stindardulu negru, albu si rosiu alu Marei Germanie. Acést'a nu este o simpla metafora: invelitórea revistei in cestiune este cu aceste trei colori. Se fia o desfidere facuta ospitalitâtei maghiare? Se fia numai unu nou esemplu alu lipsei de tactu, care caracterisá atâtu de multu gintea germanica? Este aci ascunsa vr'o meschinare politica, vr'unu instrumentu alu viitórei domniri?

Nimicu inca nu scimu: chiamâmu inse din tóte puterile nóstre atentiunea interesatiloru asupr'a acestui straniu fenomenu. O fóia de acést'a nuantia — aci cuventulu este literaru — a aparutu o data in Petersburg: acést'a inse erá fórte naturale atunci, cându cea mai mare parte a statului facea parte din imperiulu germanicu, si cându imperatorele Frantz-Iosef tronâ la Francfort, in midilocululu principiloru germani. Astadi inse, cându Austri'a, dupa palm'a dela Sodova, fu esclusa din imperiulu germânu, atunci câudu dualismulu este proclamatu, cându Ungari'a este stapâna pre destinarile ei, apararea unei reviste teutone nu póte fi de câtu o insulta simtiminteloru celoru mai generóse ale patriotismului maghiaru. Iubimu, mai multu de câtu ori cine, libestatea presei, déru scimu cum ea se pratica in Ungari'a, scimu ce conditiuni aspre impune legea ungara diarieloru nemagiare, slave séu române, cârei lupta pentru ideea federalista, si ne intrebamu cu mirare déca Germâni'a cea mare este mai putinu periculósa pentru Ungari'a de câtu federalismulu slavu.

Ómenii de statu din Pest'a, Austriaci leali din Vien'a, nu vedu periclu cei amenintia? Détori'a nóstra este de alu semnalá si-a repeti bârbatiloru din Vien'a, cá si celoru din Pest'a din Belgradu si din Bucuresci.

„Sentinelé, luati aminte! Austriaci, pâstrati bine Dunarea austriaca! Unguri, pastrati Dunarea magiara! Slavi ai Sudului, pastrati bine Dunârea slava! Români, veghiati asupr'a Durnei române. Nu suferiti ca velulu invasiunei germâne se vie sai misce cursulu ei celu liniscitu, sai turbure limpedîrea bine facatóreloru séle ape!

„Catra onorabilulu ministeriu alu Romaniei in Bucuresci.

Pre la punctele de vama dintre Români'a si Transilvani'a se esecutéza de câtiva ani din partea auctoritâtiloru statului românescu in contr'a preotiloru românesci de religiunea ortodosa orientale un'a din mesurile cele mai umilitóre, din câte s'au vediutu vreodata nu in secululu nostru, ci numai in alte timpuri de cea mai tristra memoria.

Preotii românesci provediuti cu pasapórte austro-unguresci in tóta regul'a, suntu opriti a calcá pre pamentulu românescu, fâra cá sa li se arate caus'a acestei mesure cu totulu esceptionale.

Subcrisii parochi din comunele Branului, in districtulu Fagarasiului, recunoscu, ca plansórea si rogamentea, cu care vinu a incomodá pre onorabilulu ministeriu, intre alte impregiurâri aru fi trebuitu sa-si ia calea sea prin auctoritatile locali câtra onorabilulu consulatu austro-ungurescu.

Déra fiinduca noi subscrisii avemu totu odata sa cautamu de averile nóstre, pre care le posedemu pre pamentulu Romaniei din mosii de stramosii nostri cá locuitori totu odata pre fruntari'a tieriloru limitrofe, credemu, ca nu comitemu vre-o abatere dela lege, déca venimu, cá sa rogâmu deadreptu u pre onorabilulu ministeriu alu Romaniei, pentrucá se bine voiésca a decretá desfiintiarea susuatinsei mesure esceptionale, prin care intregu clerulu românescu din Transilvani'a este adencu vatematu in onórea si in rugatiunea sea, iéra in specialu preotii asiediati in comunele de pre fruntaria incérca totu odata cele mai simtite pagube materiali, din causa, ca densii in starea loru cea trista, venita asupr'a-le prin nedreptâtile timpuriloru suntu necessitâti a-si cautá midilócele de viéti'a in economi'a de vite, prin urmare si in arendari de munti si de alte particele de pamentu chiaru in comunele vecine din Români'a.

Ce e dreptu, unii preoti românesci transilvani au potutu sa tréca cu pasapórte din câudu in candu, insa numai incungiurandu prin Moldov'a, pre unde nu suntu opriti, séu din grati'a speciala a unoru auctoritâti românesci; totu deun'a insa cu fric'a in inima, ca chiaru din midiloculu ocupatiuniloru economice voru fi redicati si tramisi la urm'a loru.

Au fostu unu timpu, in care noi credeamu, ca acést'a mesura aru fi luata asupr'a preotiloru transilvani cá unu feliu de represalie pentru alte asemenea mesuri luate odinióra de câtra gubernulu si diet'a Transilvaniei in contr'a calugariloru moldo-romanesci.

Esista adeca in cartea de legi a Transilvaniei numita „Aprobatae constitutiones regni Transilvaniae“, cativa articuli de lege dintre anii 1579 1609 pâna la 1647, cari cuprindu adeverate insulte in contr'a religiunei, besericei, a clerului secularin si monasticu ortodocsu, esista si unele dispositiuni administrative nu numai din dilele Mariei Teresiei, ci si din ale imperatului Francisc I, prin care calugariloru moldo-românesci li se concede intrarea in Transilvani'a numai cá din gratia si in modu esceptionale. Inse acelea legi,

dispositiuni, in timpulu nostru nu mai suntu observate de locu; proba invederata la acést'a, ca intrarea protiloru sî calugariloru moldo-românesci mai bine de 30 de ani incóce este cu totulu libera pentru Transilvani'a, cá sî pentru totu cuprinsulu imperiului austriacu. Avemu sî esemple, unde chiaru unii calugari moldo-românesci s'au fâcutu la noi proprietari de case sî mosie: asiá in Brasiovu, Covasn'a sî pre alrea.

Asiá déra mesurele, care se iau din parten autoritâtiloru statului României in contr'a intrarei preotiloru românesci transilvani pre pamentulu românescu, noi nu le potemu considerá de represalie, si mârturisimu, ca adeveratele temeiuiri ale acestei persecutiuni nemeritate pentru noi suntu sî remânu unu misteriu. La tóte ocasiunile amu rogatu anume pre ddnii comandanti militari dela puncte, cá sa binevoiésca a ne aratá causele, pentru care ne este interdisa trecerea sî petrecerea pre pamentulu românescu, inse totu deun'a in desiertu, câci ni se respunde numai in termini laconici: **Asiá ne suna poruncile.**

Nici unu feliu de confessiune cristiana séu necristiana din totu cuprinsulu Europei, nu mai sufere asemenea umilire. Preotii catolici sî protestanti, rabinii jidovesci s. a. mergu sî vinu fâra nici o pedeca; numai nóue nu ne este iertatu a ne vedea de economiele nóstre sî a ne cercetá pre consagenii nostri chiaru fii sî fiice ale nóstre aflatori cu locuinti'a in Români'a.

Intemeiati pre considerantele pâna aici enumerate sî tari in credinti'a nóstr'a ce punemu in iubirea de dreptate sî in generositatea on. ministeriu, repetindu prea placut'a nóstra rogamente pentru desfiintiarea susu descrisei mesure esceptionale sî publicarea aceleia, — avemu onóre a fi

Bucuresci, 1871 Martiu.

Cu profundu respectu

„G. T.“ (Urméza patru subscriptiuni.)

Varietâti.

*** Majestatea Sea imperatorele a sositu astadi in 13 Aprilie la 8 óre diminéti'a in Trientu, insocitu fiindu de primulu adjutante generalu conte Bellegarde, ministrulu conte Hohenvart locutienatoriulu c. Lodron, comandantele tierei O. Philipoviciu, directorele de cabinetu consilieriu de statu cav. d. Braun sî de siefulu cancelariei militarie colonelu caval. d. Beck. Majestatea Sea fù intempinatu la gar'a drumului de feru de consilieriulu de curte Alesani de Podestà Ciani sî de colonelulu regimentului de infanteria Khun. Naintea garei drumului de feru lu asteptá o multime enorma de ómeni, inse in cea mai buna ordine, curse din tóte pârtile acestui tienutu. Cându paresì M. Sea dupa reviderea companiei de onóre peromulu erupse poporulu in o viua „Evviva l' Imperatore!“ care se repetì in tóte stradele prin care trecuse monarculu, precându din ferestre dame sgaltieiau carpe. Naintea edificiului, in care trase M. Sea se poftorí ovatiunea furtunósa a populatinnei orasienesci sî tierenesci indesite. Gar'a drumului de feru sî stradele principale suntu decorate cu stéguri in colorile imperiului, tierei sî orasiului. M. Sea primì autoritâtile civile sî militarie, pre cleru sî dupa aceea deputatiunile comuneloru rurali sî privati.

Ce va mai târdiu se anuntià din Trientu ca M. Sea primì deputatiuni dela 48 comune rurali care aduse omagiele sele, dedù audientie private numeróse sî cercetà apoi cu ministrulu conte Hohenvart spitalulu civilu, cas'a orfaniloru, institutulu muto-surdiloru, bibliotec'a sî museulu, la care locuri petrecuse preste totu 2 óre. De câte ori se aretá monarculu populatiunea asteptanda erumpea in strigate. La 6 óre dineru de curte, la care fura invitate somitatile de aicea. Dupa cum se spune M. Sea si-a pronunciatu câtra Podestà deosebit'a multiamire cu primirea. Populatiunea circumsta vesela resiedinti'a imparatésca. Si contele Hohenvart e objectulu multoru salutâri sî intempinâri. Se dice ca M. Sea imperatorele a observatu ocasiunea facia cu o deputatiune care atinse cestiuni politico-administrative, a accentuá punctulu seu de mâneeare cá monarcu constitutionalu.

*** In fói'a „Kelet“, in Clusiu, se recercà ministrulu de interne de repetite ori, cu privintia la impregiurarea, ca o impartirea noue corespundietória a tierei in interesulu unei administratiuni grabnice sî acurate, a devenitu pentru Transilvani'a de o necessitate neincunjuravera, cá sa se avisere comitatele transilvane in celu mai scurtu restempu a tienea o convenire generale estraordinaria, pentru de a alege 3—4 representanti provediuti cu instructiuni, carii sa esprime parerea sî pretensiunile tramitietoriloru loru la comissiunea ancueta convocându in 2—3 septemani in Clusiu. Comissiunea sa elaboreze pre bas'a contielegeriloru definitive unu proiectu sî sa lu ascérna ministrului de esterne cu scopu cá acest'a sa lu presinte câtu mai ingraba dietei sub titlulu: „Proiectu de lege despre arondarea comitateloru transilvanene.“ Legea respectiva insasi sa se esecute apoi de odata cu regularea comitateloru sî organisarea curtiloru judecatoresci de prima instantia. In aceea-si fóia se publicase unu articolu a lui D. Dozsa despre necessitatea unirei sî uniformitatei in impartirea politica sî administratiunea, fâra de care, dupa parerea lui, viati'a moderna de statu e o impossibilitate.

Conferinti'a din Alb'a Iuli'a a româniloru gr, cat., la carea au luatu parte 135 mireni sî preoti a desbatutu mai antâiu asupr'a pârtiei formali asupr'a celoru ce avé se faca sî adeca sa faca memorandu, petitiune séu protestu. In fine cui sa se substérna elaboratu conferintiei. Impe ratului, guvernului seu Archieppului din Blasiu. Dupa câtu audimu a invinsu partea, carea voiesce sa se asterna o petitiune „Majestâtiei Sale imp. sî regesci apostolice“ din partea româniloru gr. cat. „din Ungaria sî Transilvani'a.“

*** Apoi sa fii diregetoriu sub domni de unguru! In Orade, asta iérna la ocasiunea balului comerciantiloru, s'a dusu sa-si petréca sî unu oficialu comitatensu românu P.., protonotariulu on. Dupa câte-va óre de petrecere, românulu nostru trecù din balu in sal'a de mâncari, unde sî ocupà unu scaunu, sî cerù o butelia de vinu, si-si umplù unu pocalu. Vediendu unu vecinu cunoscutu, se redica de pre scaunu pentru ai spune câte-va cuvinte. La retornare observà ca magiarulu Z.. ia ocupatu scaunulu, i folosesce pocalulu sî c. l. Românulu nostru lu face atentu cu vorbe curtenitóre spunendu i: „acest'a e scaunulu meu, sî pocalulu e pocalulu meu.“ Ungurulu, unu omu cunoscutu pentru patimele sale, furiosu insulta pre românulu nostru cu cuvintele: „pimaz szamár oláh“ — românu magariu sî ... (pentru „pimasz,“ romanulu fiindu ca nu e grobianu, nu are terminu.) oficialulu românu lu recercà pentru satisfacere cavalerésca, dara negandu-i-se facù, ceea ce face unu barbatu coplesitu de indignatiune cându l se ataca chiaru natiunalitatea, adeca dreptu replica densulu aplica ungurului o palma. Ungurulu, de aperare, scapera câte-va din picióre. Cu atât'a se sfarsi incidentulu. In diu'a urmatóre tat'a ungurului dascalitu cá membru alu comitetului comitatensu, alarma orasiulu, sî curendu i succese a intrunî unu suatu mare ce stá la judecata a supr'a românului nostru, pentru cuventulu ca aru fi compromisu autoritatea oficialiloru comitatensi. E de insemnatu ca românulu a fostu laudatu de repetite ori in congregatiuni pentru diligenti'a in oficiu. Suatulu voì investigatiune. Românulu merse de marturì ca densulu recunósce tóte de câte e invinuitu, prin urmare investigatiunea e de prisosu, ci sa se pronuncia judecat'a déca e compromisa séu nu autoritatea oficialiloru? Suatulu insa, burdufu de intielepciune, insiste a se face investigatiune. De aci românulu i cunoscù intentiunea sî insusi 'si dede demissiunea socotindu se ca: déca amu facutu bine ca mi amu aperatu natiunalitatea atacata, nu vreu a reclamá pentru ca m'amu invrednicitu alu face; déca amu facutu reu, nu vreu se dau unguriloru ocasiune a bate tob'a. Ungurii remasera cu buzele umflate ca li s'a stricatu socót'a. Asiá o ducu oficialii români sub stepanirea ungurésca, Fia de invetiu celoru ce doresc oficie. De câtu asemene oficiu unguresc, e mai onorabila seraci'a românésca. —

*** **Locuitoriiaviticiai Americei.** Diurnalele americane comunica ca, cu ocasiunea construirei unei linie ferate de la Dubuque la Minesot'a, lucratorii au aflatu in Iov'a mai multe odai sî celarie sapate in o stanca de pétra de varu sî, sapandu inca o urma mai adâncu, au mai aflatu o chilie boltita, plina de schelete omenesci de o marime estr'a-ordinara, celu mai mare de siepte urme sî optu policari. Figur'a sórelui, care se puté observá pre unulu dintre paretii suterani, aréta ca scheletele descoperite se tragu de la unu poporu, care á adoratu sî s'a inchinatu acestui corpu cerescu; o alta figura, care represinta pre unu omu, care descinde de o barca cu o columba in mana, s'aru poté privi de o reminiscintia a diluviului (potopului). Degetele scheletului celui mai mare tiené unu ornamentu de margele, iéru la picióre loru se aflara bucati de vestminte putredite. Afara de acést'a se aflara inca mai multe instruminte de arama, de unde se conchide ca minele de arama dela laculu superioru s'au esploatatu sî lucratu inca in cele mai vechie perióde. Tóte aceste relice s'au transferatu in institutulu pentru arta sî literatura din Iov'a.

*** **Cravalu judanescu in Saibusiu.** In cetatea Saibusiu, in Silesi'a austriaca, s'au intemplatu in dîlele din urma ale lunei lui Martiu unu cravalu judanescu care, déca s'aru fi intemplatu in Botosiani, séu in altu locu alu Romaniei, corifeii judanimei sî satelitii loru bine corupti aru fi alarmatu tóta lumea, ca românii suntu judanofagi, persecuta religiunea israelita, s. a., bá aru fi cerutu chiaru sî intervenire esterna in favorulu fiiloru lui Iud'a. Iéca istori'a acestui cravalu; in cetatea Saibusiu se aflá o fabrica de postavu, in care functioná de mai multi ani unu jidanu holteu, cá factoru conductoriu alu fabricei. Acest'a se casatorì in 23 Martie déru, fiindu ca antisti'a comunale din Saibusiu nu vrea sa sufere nici o familia judana in intrulu cetâtiei, primarulu invita pre judanu se-sî caute altu locu de locuintia cu tenar'a sea socie. Judanulu, sprijinitu de prefectulu tractualu, nu dede ascultare acestei invitâri. In sér'a de 24 Martiu se aduna o multime de poporu in-aintea fabricei sî amenintia ca va sparge sî sfaremá totu, déca parechi'a judanésca, care se instâlase cu o dî mai nainte, nu vá pârasi fabric'a. De asta-data insa, prin promissiuni séu amenintiâri, se evita turburarea. In sér'a dilei a dóua inse poporulu se aduna din nou sî incepù a sperge ferestrele si a aruncá cu petre asupr'a gendarmiloru sî a financiloru, cari alergara intru ajutoriu. Acesti din urma impusicara mai intâiu in aeru sî apoi asupr'a multimei, cu care ocasiune omorira o femeia sî vulnerara greu pre mai multi cetâtieni, cu tóte acestea insa trebnira sa se retraga. Cravalulu, dupa ce s'au spartu usile, tóte mobilele, mai multe masine, sî dupa ce a primitu si jidanulu câte-va petre in capu, a luatu demissiunei asiá de mari, in câtu prefectulu cercualu se veda silitu sa telegrafeze, la 12 óre nóptea, la Cracovia dupa militia. Staree critica. de óre-ce poporulu amenintia sa resbuna sî pre femeia omorita. Judanulu cu soti'a sea scepara cu fug'a la Bielitz. Cetatea Saibusiu se tina de domeniulu archiducelui Albrecht. „Feder.“

Concursu.

Parochi'a Lesnicu cu fili'a Dumbraviti'a din protopresbiteratulu Devei in comitatulu Hunidórei devenindu vacanta, se escrie prin acést'a concursu.

Emolumentele suntu: dela 165 numeri de case 165 mesuri de bucate in grauntie — prelânga stól'a indatinata o holda aratória, sî casa darochiala.

Recursele instruite in sensulu statutului organicu bisericescu adresate comitetului parochialu suntu a se tramite acestui scaonu protopresbiterale in Dev'a pâna la 16 Maiu a. c.

Dev'a 6 Aprilie 1871

Cu intielegerea comitetului parochiale.

Ioanu Papiu.

(24—1) Protopopu.

Licitatiune.

In 6 Maiu *) c. n. 1871, se va esarendá prin licitatiune publica la cas'a parochiale gr. or. din Turd'a fenatiulu numitu Lobodasiu asiediatu pre hotarulu Turdei sub Nr. topogr. 5546 *a. b.* in marime de 106 jugare 212 st. □, pre trei ani de dile la celu ce va dá mai multu. Oferte in scrisu sî sigilate se primescu numai pâna la incheiarea licitatiunei.

Pretiulu deschiamare este 300 fl. v. a. si vadiu 10 %. Conditiunile esarandarei mai de aprópe se voru putea vedea la cas'a parochiale din Turd'a, séu la cancelari'a archidiecesana din Sabiiu.

Sabiiu, 27 Martie (8 Aprile) 1871.

Epitropi'a archidiecesana gr. or.

*) S'a mai prelungitu terminulu publicatu mai nainte cu o septamâna.

Burs'a de Vien'a.

Din 15 Aprilie 1871.

Metalicele 5%	58 90	Act. de creditu	278 80
Imprumut. nat. 5%	68 65	Argintulu	122 25
Actiile de banca	742	Galbinulu	5 89

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a sî tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 29. ANULU XIX.

Sabiiu, in 11/23 Aprile 1871.

Cu 1 Aprile se deschide prenumeratiune nóua la „Telegrafulu Romanu“ pre langa conditiunile espuse in fruntea fóiei.

☞ Ne rogamu a grabi cu abonamentulu, câci mai tardiu nu vomu puté satisface cu numerii dela incepotu. **Pretiulu abonamentului** sa se tramita prin **asemnâri** (Post-Anweisung, Postautalvány), pentru ca suntu mai cu inlesnire si pentru tramitiatoriu si pentru primitoriu.

Editur'a.

Privire asupr'a sinodului din 1871.

Sinodulu de fatia a luatu asupra-si un'a din cele mai frumóse, dara dupa noi si un'a din cele mai grele probleme cá sa deslege, adeca: imbunatatirea sortei preotiloru nostri. La finea articlului nostru din nrulu trecutu amu espresu parerea ca, prea curendu s'a apucatu de solutiunea cestiunei.

Óre nu este acést'a o contradicere cu cerinti'a cea ardienda, de a vedé odata ameliorata sórtea acestoru l u c r a t o r i, cari au numai i n d a t o r i r i de implinitu si mai nici o remuneratiune pentru implinirea acestoru indatoriri?

Unu deputatu a aretatu, cu dreptu cuventu, ca déca se afla stare buna materiale undeva la preotimea nóstra, aceea provine din ocupatiunea privata a fia-cârui, carea e silitu sa o pórte pre lânga oficiulu seu, pentru cá sa asigureze esistinti'a sea si a familici sale. Impregiurarea acést'a dara aru fi argumentulu celu mai puternicu ca deslegarea problemei e de natur'a cea mai intetitória si numai sufere amanare indelungata.

Si cu tóte acestea insesi desbaterea asupr'a acestei probleme dovedesce câtu este de greu a aflá o solutiune buna, o solutiune care sa-si aiba resultatele favorabile pentru cei ce astépta sa le véda odata puse in lucrare. Impregiurârile in cari locuiescu crestinii nostri suntu atâtu de diverse, incâtu fipsarea veniteloru mai sigure pentru preotime aterna cu totulu dela fluctuatiunile stârei materiali a credinciosiloru. Si de ce natura suntu venitele, cari au ocursu in desbatere? Cu putiena esceptiune venite stolari.

Acum sa ne aruncamu privirea asupr'a indatoririloru preotiesci. Inainte de tóte este cea pentru de a inaintá fericirae credinciosiloru concrediuti pastorirei loru. Acesti credinciosi inse suntu si cetatieni ai statului. Crescerea si conservarea loru pentru si in fericire conditiunéza si prosperarea acestui'a. Statulu inse este datoriu a ingrigi de toti cei ce se ostenescu pentru prosperarea lui, cu seguranti'a, dara si cu remunerarea osteneloru, cu ingrigirea de esistinti'a aceloru ce-si consacréza tempulu, ce l'aru poté folosí spre ingrigirea de esistinti'a loru si a familiei loru pentru ocupatiuni, cari suntu spre interesu comunu. Astfeliu suntu si preotii, cari t r e b u i e sa sacrifice tempu nu numai pentru fericirea credinciosiloru increditi loru dara suntu prin autoritâtile loru insarcinati de statu cu functiuni, cari trebuie sa le implinésca.

Detorinti'a acést'a la noi in patri'a angusta si mai larga e recunoscuta in principiu, nu de astadi, ci mai de multu, si de aceea statulu a donatu pre preotimile ce erau in grati'a lui cu b u n u r i, cu d e c i m e si cu alte venite, cari din partea respectiviloru se folosescu pâna in diu'a de astadi. Déca erau mai nainte tempurile prejudetieloru de vina si trebuiea sa se faca esceptiuni cu unii si trebuieau despoiati altii, noi credemu celu putienu ca acele tempuri au trebuitu sa inceteze si asiá statulu, carele se ingrigesce de preotimea unor'a, trebuie sa se ingrigésca si de preotimea aceloru ce au fostu tratati asiá de vitregu, ba fára de cea mai mica mila pâna acum.

Ide'a acést'a trebuie ca a fostu dinaintea ochiloru sinodului nostru dela anulu 1850 si mai in urma incercârile consistoriului nostru inca in tempulu absolutismului si mai incóce dovedescu ca si inaintea ochiloru acestui'a. Si sinodulu si consistoriulu a cerutu o dotatiune corespundietória pentru biseric'a intréga de susu pâna josu.

Amu dorí cá acest'a sa nu se dea uitârei si acum mai multu cá ori câudu alta data, prin sinódele, prin congresele nóstre sa dâmu espressiune acestui dreptu si sa nu ne mai lasâmu a fi tratati cá s u f e r i t i in patri'a nóstra.

Sinodulu archidiecesanu.

Siedinti'a a V-a tienuta in 8 Aprilie. a. c. Presied. P. vicariu archieppescu N. P o p e a.

Pres. presentéza petitiunea comunei Z a b a r a, pentru unu ajutoriu la facerea scólei; a lui Lazaru Vladu, pentru revederea socoteliloru bisericesci dela 1860—1870 din Abrudu; din partea lui N. Cristea depunerea oficiului de asesoru consist. scol. mirénu, de-óre ce a intratu in statulu preotiescu; totu din partea acestui'a depunerea mandatului de deputatu sinodalu; cea dintâiu se transpune cu celelalte dóue petitiuni de mai susu, la com. de petitiuni; cea de a dóu'a se va pune la tempulu seu cu propunerea lui P o p 'a la ordinea dilei.

M a c e l a r i u propune, ca notarii, cari suntu insârcinati cu referate, sa fia dispensati de oficiulu de notari. Se primesce.

Se continua desbaterea speciale a proiectului pentru regularea parochieloru si imbunatâtirea starei parochiloru.

Si astadi nu descriemu detaiurile desbaterei, ci indreptâmu de o camdata la proiectulu comissiunei, ce'lu publicâmu mai la vale si adaugemu ca acel'a e primitu cu modificâri neesentiali.

Dupa terminarea acestui proiectu, P o p e s c u propune unele aditamente anunciate inca la desbaterea generala, de acelu intielesu, ca la parochiele de clase mai bunesa póta concurge numai preoti, cari au servitu celu putienu 5 ani si au fâcutu merite pentru biserica, mai departe clerici cari pre lânga cursulu teologicu au absolvitu gimnasiulu si in fine clerici de acei ce au fostu invetiatori cu succese bune, celu putienu siese ani. Acestu aditamentu da ansa la o discussiune in care se producu mai multe amendamente. In fine inse B o l o g a dice ca acést'a e o propunere de sine statoria si cá atare nu e pusa la ordinea dilei, preste care propunere trece sinodulu la ordinea dilei. Comissiunea petitiunaria ref. Dr. Petco, referéza asupr'a petitiunei din partile Cricâului ca ingrigirea petentiloru, ca li se vatema dreptulu de autonomia prin constatarea veniturilor parochiali de câtra comitete e prea pripita. B r a n u de L e m e n y i vede cu mare bucuria ca ómenii se intereséza de drepturile loru, dara vede superatu lucrulu prin dispusetiunile sinodului, prin proiectulu pentru imbunat. clerului. B o i u propune cá sa li se deslusiasca petentiloru lucrulu; mai vorbescu Glodariu, Gaetanu. Cestu din urma propune sa se strapuna petitiunea consistoriului, cu insarcinarea de a li se deslusi starea lucrului. Dupa terminarea unoru curente de mai putiena insemnetate se incheie siedinti'a; iéra cea urmatória se va publicá dupa ce va fi vre-o comissiune gata cu raportulu seu.

Siedinti'a VI-a tienuta in 10 Aprile a. c. Pres. P. Vicariu archieppescu P o p e 'a. Se cetescu si autentica protocólele siedintieloru cu unele modificari:

La ocasiunea acést'a se face observarea din partea presiedíului, ca insarcinarile câtra consistoriu, biroulu notarialu sa le espedeze, pentru ca altfeliu potu fi trecute cu vederea, dara si natur'a lucrului cere acést'a. B r a n u de L e m e n y afla espeditiurile de prisosu de óre ce se afla tóte insarcinarile in protocolulu sinodului, carele se tiparesce. In fine totusi se primesce facerea espeditiuniloru.

P a t i t i 'a face intrebare déca esista o comissiune pentru diurne? esista.

Pres. pune la ordinea dilei operatulu comiss. financiarie.

B o l o g 'a propune a se escrie alegere de deputatu mirénu in cerculu II de alegere, in care a fostu densulu alesu, dara fiindu alesu si in alta parte si primindu acolo, cerculu numitu a remasu vacantu.

Dep. M e t i a n u face propunere ca pre venitoriu sa se ia bani de diurne din veniturile bisericeloru.

Dr. P e t c o pretinde ca comiss. petitiunaria e la ordinea dilei.

Pres. obsérva ca operatulu comissiunei financiarie e mai de insemnatate si de altmintrea comissiunea petitiunaria si in alte pârti referéza intreruptu, din causa ca si petitiunile incurgu in deosebite tempuri. Mai departe aréta sinodului ca deslusirile de lipsa la operatulu com. fin. le voru dá dd. casariu provisoriu capitanu in pensiune Const. S t e z a r i u si Petru R o s c 'a, controloru cari suntu de fatia.

F i l i p e s c u cá referinte cetesce raportulu si se primesce en blocu.

La desbaterea speciale se incinge o disputa asupr'a amintirei de diferintia de vre-o 200 fl. v. a. si adeca asupr'a punctului déca epitropi'a e de a se absolvá séu bá.

Dr. P e t c o propune absolverea pâna la sum'a de diferintia. In fine inse se sustiene propunerea comissiunei de a nu se absólve epitropi'a pâna la lamurirea causei asupr'a acestei diferintie, carea acum nu s'a potutu face din caus'a morbului caseriului I. H a n i 'a La desbaterea acést'a mai iau parte Glodariu, Nemesiu si Metianu.

In decursulu desbaterei speciale discussiunea este viua la punctulu, unde comissiunea propune a se cumperá din interesele fondului de 30 mii pamenturi pentru parochie serace pre numele fondului si adeca de câte-o 100-200 fl. Se nascu mai multe propuneri, intre cari cea mai diferitóre a dep. Buzdugu, carele propune sa se compere unu dominiu. Se punu propunerile la votu. Buzdugu cade, Teconția cade, s'a primitu a comissiunei cu adausulu lui Macelariu, carele e ca sa se dea si pana in 400 fl. si alu lui Branu de Lemeny cá sa se inscrie pre numele archidiecesei si alu fondului respectivu. Se continua desbaterea.

La punct. prin care comis. propune crearea unui stipendiu de 400 pentru unu teneru, carele sa studieze la o scóla de agricultura si silvicultura si sa se indatoreze a servi apoi celu-putienu siese ani la institutulu archidiecesanu, N e m e s i o propune 3 stipendie de câte 200 pentru 3 tineri cari se invetie la institutulu din Clusiu. G l o d a r i u propune 450 fl. si Codru D r a g u s i a n u propune unu stipendiu de 600 fl. M e t i a n u recomenda propunerea comissiunei. Se primesce cea din urma. Propune P o p e s c u ca cu cei 200 fl. restu din salariulu de 600, destinatu pentru unu profesoru de agricrltura sa se cumpere aparate de instructiune pentru institutulu nostru archidiecesanu. T i n c u propune restringerea stipendistiloru la servirea in patria — Mane la 10 óre siedintia.

Proiectu pentru regularea parochieloru si dotarea preotiloru.

Avendu in vedere ca sinodulu nostru archidiecesanu din anulu 1870 in siedinti'a a 10-a

adusu unele concluse pentru imbunatatirea sórtei preotimei nóstre — dupa care emolumentele de ori ce natura, impreunate cu posturile preotiesci, pâna la organisarea parochieloru, sa nu se micsioreze nici intr'unu modu, ci din contra comitetele parochiali sî protopresbiterali, sa ia in pertractare seriósa cestiunea dotarei in tóte siedintiele loru ;

Avendu in vedere ca dupa rapórtele sî conspectele sosite prin venerabilulu consistoriu archidiecesanu la acestu sinodu, acele comitete au pertractatu cestiunea de susu, dar' in mare parte fâra resultatulu doritu ;

Avendu in vedere, ca intr'aceea congresulu nostru nationalu bisericescu din anulu 1870 in siedinti'a sea a 7-a cu privire la dotarea parochieloru a adusu unele „dispusetiuni generali pentru regularea parochieloru“ dupa cari :

1. In viitoriu intr'o comuna bisericésca de regula este numai unu parochu, carele este representabilu pentru tóte agendele sî datorintiele oficiului parochialu.

2. Ca déca intr'o comuna bisericésca mai impopulata sî latita interesulu bisericei aru cere inmultirea personalului preotiescu, sî déca atare comuna bisericésca este in stare de a garantá o dotare corespundietória pentru mai multi preoti, acolo se póte spori numerulu preotiloru, a câroru corelatiune se va regulá prin sinodulu eparchialu.

3. Ca déca intr'o comuna bisericésca fâra conditiunile mai susu atinse, se afla astadi mai multi preoti acolo are a se face reducere, indata ce unu postu devine vacantu.

4. Ca atâtu dotarea preotiloru câtu sî reducerea loru este afacerea sinódeloru eparchiali ; iéra dupa acestea avendu in vedere mai incolo ca congresulu nostru nationalu bisericescu din anulu 1870 atâtu dotarea parochiloru, câtu sî reducerea parochieloru o au concrediutu sî sinódeloru eparchiali pre lânga urmatórele observatiuni :

a) Ca venitulu anualu alu preotiloru sa se reguleze dupa anumite clase in tóte eparchiele in modu corespundietoriu sî ca classificatiunea venitului o voru face sinódele eparchiali dupa impregiurâri.

b) Ca reducerea provediuta in punctulu 3 sa se puna in lucrare astufeliu cá intr'o comuna bisericésca, unde astadi suntu mai multi preoti, aceea sa se reduca indata ce posturile loru devinu vacante.

c) Ca la bisericele sî comunele, ce au preste 1500 de suflete sî nu suntu fórte respandite, se potu aplicá cu dotatiune cuvenita sî doi preoti ; la acele unde suntu preste 3000 de suflete se potu aplicá 3 preoti iéra in locuri preste 4000 de suflete potu fi 4 preoti ; cum sî casuri estraordinarie remanu lasate consideratiunei consistorieloru concerninte.

d) Ca consistoriele eparchiali sa compuna pentru fia-care protopresbiteratu câte o comissiune constatatórie din protopresbiterulu concerninte sî din câte doi membri mireni, care comissiune va merge din comuna in comuna sî in contielegere cu sinodulu parochialu alu fia-cârei comune va face unu proiectu despre numerulu sî dotati'a preotiloru amesuratu impregiurâriloru.

e) Ca acestu proiectu de dotatiune dimpreuna cu tóte datele necesarie sî mai vertosu cu numerulu preotiloru din comun'a respectiva, cu numerulu sufleteloru sî venitulu tuturoru emolumenteloru tienetórie de parochia sî in specie cu parerea comissiunei despre classificarea parochieloru sî dotatiunea loru precum sî in genere cum s'aru potea meliorá starea parochieloru serace sî in fine sî cu pârerile respectivei comune bisericesci sa se substérna câtu mai curendu sinódeloru eparchiali spre ulterióra decidere.

f) Ca sinódele eparchiali, facendu din tóte unu conspectu generalu, sa lu substérna apoi dimpreuna cu unu proiectu despre tacsele stolarie celui mai d'aprópe congresu nationalu bisericescu. In fine ca pentru comune bisericesci, in care nu s'aru potea efeptuí o dotare corespundiatória se recomanda sinódeloru eparchiali acuirarea unoru midilóce sî intemeierea unoru fonduri spre ajutorirea preotiloru acelor'a.

Dupa tóte acestea voindu sinodulu archidiecesanu a efeptuí regularea parochieloru sî dotarea preotiloru din Archidiecesa pre bas'a amintiloru concluse, comissiunea esmisa pentru imbunatatirea sórtei preotiesci propune prea ven. nostru sinodu archidiecesanu urmatóriele spre decidere :

I. Consistoriulu eparchialu va indatorá pre tóte sinódele protopresbiterali a se aduná fia-care in siedintia estraordinaria spre a tractá mai intâiu regularea tacseloru stolari dela deosebitele functiuni preotiesci in tote parochiele tractuale ; tóte acestea cu privire la starea materiale a poporului, cu privire la pusetiunea locului, sî alte impregiurâri, dar sî cu privire la valórea de astadi a baniloru — dupa aceea cu privire la numerulu sufleteloru, la portiunea canonica, unde aru esistá aceea sî in fine sî cu privire la alte emolumente preotiesci ; — apoi a classificá tóte parochiele tractuali in trei anumite clase — sî in fine a-si face observârile sale la fiacare parochia, deosebi cum ? sî pre ce cale s'aru potea dotá aceea cuviintiosu ?

II. Consistoriulu eparchialu in sensulu concluslui congresualu susu pomenitu sub punctulu 5 liter'a d, va propune pentru fia-care protopresbiteratu câte o comissiune constatatórie din protopresbiterulu concerninte sî câte doi membri mireni dintre barbatii nostri cei mai distinsi, care comissiune, mergendu din comuna in comuna — pre bas'a tacseloru stolari, incâtu se voru fi potutu regulá aceste prin sinodalu protopopescu — sî pre bas'a classificârei parochieloru, inventandu precisu tóta averea miscatória sî nemiscatória a bisericiloru sî a parochiei in bani sî in realitâti — in contielegere cu sinodulu parochialu alu fia-cârei comune bisericesci va tractá dotarea sî reducerea preotiloru in adeveratulu intielesu alu dispusetiuniloru congresuali de sub punctele 1, 2, 3, sî 4 susu pomenite astufeliu : ca

III. In parochiele care numera dela 1200—1500 suflete si care dupa classificarea — sinódeloru protopopesci cadu in clasea I-a, acolo dotati'a unui perochu séu preotu sa fia de minimum 800 fl. v. a., in care suma vinu computate tóte emoluminteleo preotiesci dela realitâti, dela tacsele stolarie pentru deosebitele functiuni preotiesci si dela alte tacse preotiesci sigure sî regulate.

In tóte parochiele, care cadu in clas'a a II-a sî numrea dela 1000—1200 de suflete, dotati'a parochului impreuna cu emolumintele enumerate in punctulu III sa fia de minimum 600 fl. si in fine

In tóte celelalte parochie, care cadu in clas'a a III-'a sî nu au preste 1000 de suflete, dotati'a parochului sa fia de minimum 400 fl. in care iérasi se computa tóte tacsele stolari si celelalte venite preotiesci sigure.

IV. Dotatiunea acést'a a preotiloru se va face dupa impregiurâri, din pamenturi — sî alte venituri comunali — pre unde voru fi acestea, apoi din venitulu stolariu, si incâtu tóte acéstea n'aru ajunge dupa categori'a — in care cadu parochiele, — la cifrele de mai susu, — va trebuí sa incurga sî poporulu nostru din parochiele respective cu contribuiri anuali in bani, séu in naturalie si incâtu nici cu acést'a nu s'aru poté efeptuí dotare corespundietóre, dupa tenorea acestui proiectu, atunci se va luá refugiu sî la ajutoriulu statului si in urma din venitele averei bisericesci, si din pamenturi, care n'aru avé alta destinatiune.

V. In atari comune parochiali, care pre langa — tóta a loru bunavointia, nu suntu in stare a face — o dotarie corespundiatórie preotiloru sei, preotii pre lânga o remuneratiune cuviintiósa sa se insarcineze sî cu — invetiamentulu scolare, si incatu nici in modulu acest'a nu s'aru poté ajunge minimum de 400 fl. pre anu, atunci sa li se recomânde aceloru comune afiliarea loru la altele invecinate.

VI. In atari comune bisericesci care nici nu potu asigurá parochului loru un'a dotatiune de 400 fl. nici nu le potu afiliá altoru invecinate, — acolo, — pentru ajutorirea astoru-feliu de comune bis. — sinodulu recomenda consistoriului a se ingrigi pentru inmultirea fondului menitu pentru ajutorirea preotiloru saraci, — cá sa se póta cu timpu acuirá pentru atari parochie sarace unele pamenturi.

VII. Comissiunea amintita in punctulu II terminandu-si afacerile, va transpune operatele sale sinódeloru protopopesci, spre ulterióra pertractare. Sinódele protopopesci pertractandule in sensulu §-lui 50. alu statutului organicu, voru aduce concluse relative la sustienerea vadiei bisericesci, facendu unu proiectu despre numerulu, sî dotarea preotiloru din protopopiatu sî substernendulu consistoriului archidiecesanu, pre lânga unu conspectu, cu tóte aclusele, si cu observârile sele. — Iéra consistoriulu archidiecesanu, va face unu proiectu generalu despre regularea parochieloru sî dotarea preotiloru, sî lu va substerne celui mai de aprópe sinodu archidiecesanu.

VIII. Cosistoriulu archidiecesanu se insarcinédia cu esecutarea acestoru dispositiuni.

Sabiiu 7 Aprilie 1871.

B r a n u de L e m e n y
Ioanu M e t i a n u
referinte.

Evenemінte politice.

In monarchi'a nóstra, partea de dincolo de Lait'a s'a mai denumitu unu ministru Galitianu in persón'a d-lui Groholzky. — Din-cóci de Lait'a insufla mare ingrigire apropiarea Russiei de Turci'a.

Despre F r a n c i 'a nu suntu sciri positive iéra despre Romani'a reproducemu dupa alte diuare urmatórele :

Bucuresci, 5/17 Aprilie 1871.

Guvernulu, d'ce „Rom.“ in manifestulu seu dela 31 Martie, face unu apelu de unire sî infratire. O asemenea chiamare, din partea unui guvernu, are totu déun'a o mare insemnatate. De asta-data ea este din cele maiserióse sî mai grave, câci dice natiunei.

„Ce mai este de facutu, facia cu prapasti'a ce ne amenintia din tóte pârtile, si unde sa ne mai punemu sperantiele de mântuire pentru nenorocit'a nóstra patria, déca nu in suprem'a intrunire a tutoru vointieloru ómeniloru de bine si-a tutoru fortieloru bine-facatórie, cá sa luptâmu cu toti in contr'a desordinei, contr'a tendintieloru resturnatórie, contr'a calomnieloru sî injurieloru, câci asta-di nimicu nu se mai respecta.“

Credemu ca o chiamare la infratire din partea unui guvernu, trebuie sa aiba unu mare resunetu in inimile cetatieniloru, câci negresitu elu cere cá infratirea sa se faca pre teremulu constitutiunei, alu dreptâtiei sî alu libertâtiei. Suntemu asemene dispusi a crede ca natiunea aru fi fericita sa respundia la asemene chiamare, fiindu ca nu persónele cari suntu la guvernu o intereséza, ci actele loru, sincer'a, necontenit'a sî pentru toti invederat'a staruintia a guvernului de a stá neclintitu in constitutiune, si-a face cá dreptatea sa nu siovaiésca, sî sa fia egale pentru toti. Credemu inca ca acésta natiune, ce guvernulu actuale recunósce ca este „blânda, muncitóre, inteliginte sî iubitóre de ordine, de libertate sî de progresu,“ are aptecare mai multu a iertá de câtu a pedepsi pre cei cari i-au facutu reu ; sî credinti'a nóstra este intemeiata pre acte mari sî repetite. La 1848, la 1859 sî la 1866, cându poporulu si a reluatu suveranitatea, elu a iertatu pre toti câti îi facusera rau ; elu n'a voitu a-i pedepsi decâtu prin a sea generositate, dovedindu-le ca crede in bine iéru nu in reu ; si i-a imbracisiatu pre toti, pentru cá prin acea imbratisiare sa-i curetie, sa-i sanctifice sî sa le rédia simtiemintele de ómeni onorabili sî de români adeverati. Pre ce temei dar' ne potemu indoi ca, déca guvernulu voiesce in adeveru infratirea pre altariulu patriei, alu constitutiunei, alu dreptâtiei sî alu libertâtiei, vointi'a sea va fi implinita ?

Inse acést'a a fostu sî este óre dorinti'a guvernului ? Sa nu se supere de intrebarea nóstra ci, din contr'a, sa bine voiésca a vedé ca i-o facemu in interesulu seu, in interesulu generale.

„Independinti'a belgica“ dela 10 Aprile, editiunea c :

„Pórt'a pare decisa a tramite la Bucuresci unu comisariu cu missiunea de a cunósce cu esactitate situatiunea Romaniei sî a sustiené pre principele Carolu in lupt'a sea contr'a opositiunei. Déca va trebuí pentru acést'a o intervenire a puteriloru, este probabile ca guvernulu otomanu in calitatea sea de potere suzerana, va lucrá in numele loru. Nu s'a luatu pâna acum nici o otarire in vederea acestei din urma eventualitâti, déru se crede in lumea diplomatica, ca puterile semnatórie stipulariloru in privinti'a principateloru se voru intielege cu lesnire.“

Iéc'a la ce conducu suspiciunile, acusâriloru de coalitiuni pentru restornare sî de dorinti de caimacamii facute de guvernu, tocmai celoru, carii cu totu feliulu da sacrificie au resturnatu regulamentulu sî esclusiv'a domnire a Russiei, si au pusu constitutiunea actuale in loculu statutului si pre principele Carolu in loculu lui Cuz'a.

A r a d u, 6 Aprilie, 1870.

Ilust. Sea Domnulu Epis. cá presiedinte ordinariu a sinodului eparchialu, ‚invita pre deputatii

sinodali, de a participá la deschiderea sinodului alu doilea eparchialu, salutandui cu urmatórea cuventare de deschidere.

V e n e r a b i l e S i n o d u !

Amesuratu dispusetiuniloru statutului nostru organicu cap. 18. art. I. §. 89. amu conchiamatu dniloru, pre diu'a de astadi sinodulu eparchialu alu diecesei nóstre aradane.

Dupa rogatiunile câtra Imperatulu cerescu, Duchulu adeverului, cá sa ne lumineze, sî sa ne conduca pre calea adeverului, cu inima plina de bucuria. Ve salutediu dniloru! Ve salutadiu iubitiloru! cu cuvintele bisericei la serbatórea serbatoriloru, la invierea Domnului: Christosu a inviatu!!

Eparchi'a nóstra aradana, in fruntea cârei'a sta episcopulu, carele in intielesulu canóneloru este detoriu a lucrá midilocitu sî nemidilocitu, pentru religiositatea sî luminarea preotimei sî a poporului, este impârtita precum e cunoscutu în dóue districte, sî adeca in districtulu Aradului sî a Oradiei sî este provediuta cu dóue consistórie, a caror'a membri i a pusu si asied a'tu increderea Vóstra, venerabile sinodu!

Raporturile detaiate ale respectiveloru Senate, sî adeca a celui bisericescu, scolariu sî epitropescu suntu pregatite sî se voru substerne venerabilului sinodu spre pertractare sî revisiune.

Pre langa tóta nisuinti'a intru efeptuirea dispusetiuniloru sinodului din anulu trecutu, nu a fostu cu putintia a satisface pre deplinu detorintiuloru impuse. Se aréta de necesariu o durata de timpu mai indelungata pre deplin'a sî corect'a incuviintiare a intentiuniloru nóstre salutarie sî pentru efeptuirea otaririloru statutului nostru organicu.

Domniloru! nu potu a nu atinge la acést'a ocasiune starea nóstra financiara.

In urmarea insarcinarei venerabilului sinodu amu indreptatu câtra preotimea sî poporulu credinciosu litere pastorale in 3 Septembre 1870 sub Nru. 182. pentru o contribuire directa dela credinciosi, sî amu provocatu comunele de marturisirea nóstra la oferte benevole; iéra pre crestinii cei binecuventati de Ddieu la daruiri singuratice.

In privinti'a acést'a mai departe s'a facutu provisiune, ca pre anulu solariu 1871 contribuirea eieptata sa se incaseze; iéra cu privire la ofertele benevole sî daruirile singuratice pâna acum nu suntemu in stare a referá cu tare resultatu, deci in meritulu de sub intrebare Ve poftescu, sî Ve rogu Domniloru! cá in sinodulu presinte sa ne consultâmu, sî sa dispunemu cele necasarie sî potrivite.

Cestiunea comuneloru mestecate inca nu este decisa, sî pretensiunile nóstre din fondurile comune bisericesci sî scolarie; nu e decisa inca tréb'a in privinti'a monastiriloru. Totusi s'a inceputu sî se urma cu succesu bunu desbaterea intre subcomissiunile ambeloru delegatiuni congresuale. Prin urmare avemu sperantia ca trebile espuse in delegatiunea carea ni sta inainte, dóra se voru complaná pre calea pacinica sî amicabila.

Cele espuse, cá trebile nóstre cele mai momentóse, in cuventarea acést'a de deschidere, aducendule inainte pre scurtu, cu scopu de a trage la ele binevoitórea atentiune sî ingrigirea Dniiloru Vóstre, sessiunea presinta a anului 1871 o declarediu de deschisa; sî me rogu lui Ddieu sî Tatalui cerescu, cá in desbaterile nóstre sa fia intre noi voi'a buna a dragostei; sa fie indurare, ca un'a sa gândimu, un'a sa intielegemu; nimica cu prigonire séu cu marire desiérta sa intreprindemu, ci cu smerenia unulu pre altulu sa socotimu, nu numai ale sale ci sî ale altor'a dar' mai vertosu ale lui Ddieu fiesce-care sa cautâmu. Câci asiá va fi Christosu intru noi sî noi intru Christosu. Amin. Filipu. C. II. v. 1-5.

Dupa deschidere urmà predarea credintionaleloru.

I l n s. D. P r e s,: cetesce numele deputatiloru noi alesi sî totu odata face cunoscutu sinodului, cumca deputatulu din B. Comlosiu, Iulianu Grosescu prin telegramu si-a datu demissiunea.

Se ia la cunoscientia sî presidiulu se insarcinéza de a face alegere nóua in cerculu vacantu.

L. I o a n e s c u: propune ca credintionalele noiloru deputati sa se predee comissiunei verificatória, din anulu trecutu, spre verificare.

Il. D. P r e s: predându credintionalele sî invitându pre DD. deputati de a participá la siedinti'a de mâne in sal'a comitatensa; dechiara siedinti'a de inchisa.

L a c e s t i u n e a î n r e g i s t r â r e i a v e r e i n e m i s c a t ó r e b i s e r i c e i g r e c o - o r i e n t a l e r o m â n e.

In nrulu 25 alu „Albinei“ de Vineri 19/31 Martiu a. c. — ni se anuncia: ca congresulu catoliciloru magiari discutà sî decise cestiunea ce o indicâmu in titlulu acestui articlu cu privire la biseric'a loru intr'unu modu — care póte servî sî nóue de principiu, respective de precedinte in casu analogu.

Cestiunea acést'a de mare importantia cá garantia pentru nealienabilitatea sî bun'a chivernisire a averei nemiscatórie a bisericei nóstre, — a venitu dejá pre tapetu in plenulu consistoriului eparchialu alu Aradului, sî in siedinti'a din 15 Ianuariu a. c. s'a fostu dispusu: ca din partea senatului epitropescu sa se intreprinda mesurile necesarie pentru prealabil'a constatare a stârei averiloru nemiscatórie bisericésci parochiale sî scolare din fiesce-care comuna.

Dupa cum ni se spune insa, sî „Albin'a“ — ai nostri, anume sî congresulu sî sinódele au aflatu de bine a amená deslegarea acestei cestiuni — sî a lasá pre altii mai poterici cá sa faca inceputulu, sa sparga ghiati'a — cu atâtu mai vertosu, câci dupa esperintie sî date positive, averile nemiscatórie ale bisericei nóstre cu privire la titlulu de proprietate, inscrisu in cârtile funduarie, in fórte multe locuri au fostu atacate, ma in mare parte sî astadi se afla ocupate prin posessori neindreptâtiti, — numai din causa, ca acelea nu erau inscrise cum se cade, in tabelele cârtei funduarie; sî astufeliu cestiunea acést'a s'a consideratu de un'a multu mai delicata, de câtu se o vré deslegá cineva superficialminte.

Catolicii numai câtu sî-au croitu statutu organicu pentru regularea trebiloru loru bisericesci, indata sî-au incordatu atentiunea intr'un'a sî asupr'a acestei cestiuni momentóse.

Noi avemu dejá statutu organicu recunoscutu prin legislatiune sî santiunatu de M. Sea regele, care statutu nu numai ne indreptatiesce a dispune in privinti'a averiloru miscatórie sî nemiscatórie bisericesci, scola sî fundationale, — ci chiaru indatoréza comitetele parochiali a le sustiené in tóta intregimea loru (Art. II, §.23, alinea 2.) nealienabile.

Fiindu ca dara catolicii s'au apucatu de regularea sî asecurarea averei loru bisericesci si scolarie nemiscatórie cá de o necessitate ne-evitabila — bine dice „Albin'a“ ca acum — sî noi la rondulu nostru sa le urmâmu sî sa validitâmu propunerile sî opiniunile pronunciate de ai nostri barbati in acestu meritu. Iéta din ce causa mai vertosu:

Aruncându o privire macaru fugitiva asupr'a averiloru nóstre bisericesci de acésta categoria, cum se afla ele de facto induse in registrele cârtiloru funduarie, vomu intempená numai decâtu defepte fórte mari incâtu pentru intregitatea sî nealienabilitatea loru.

Garanti'a cea mai perfecta sî scutirea averei nemiscatórie, este séu aru fi sa fia — cartea funduaria, sî cine nu cunósce insemnatatea loru pentru averile nemiscatórie, mai vertosu cându se ivescu intrebâri dubie sî tendintie sî interese de revindecare a dreptului de proprietate.

Este pré bine cunoscutu ca — cu ocasiunea catastrului, respective a introducerei institutiunei de cârti funduarie, in pârtile Ungariei, in multe, fórte multe locuri s'au comisu — cu voi'a seu din nepricepere — erori sî anomalie la insemnarea titlului de proprietate.

Amu cunonsciintia speciale despre unele casuri din pârtile banatice, unde d. e pamenturile intravilane, asiá-numite „funduri“, (séu platiuri popesci,) pre care suntu cladite casele preotiloru, s'au inscrisu fórte defeptuosu pre numele propriu alu concernintelui parochu, iéra nu pre alu bisericei, cum trebuiá sa fia.

Tocmai asiá s'au intemplatu multe inscrieri neindreptâtite sî cu privire la pamenturile estravilane, asiá numite „sessiuni popale,“ cari suntu destinate preotiloru functiunari numai spre usufruptu, in tipu de dotatiune temporale iéra firesce nicairi sî nici decâtu cá proprietate a loru.

Nu altu cum suntu fórte reu sî defeptuosu inscrise in cârtile funduaria: pamenturile intravilane sî estravilane ale scóleloru nóstre confessiunale prin comune, sî a nume:

A) Cu privire la cele parochiale:

Unele suntu inscrise sub titlulu: „griechisch nicht unirter Pfarr-Grund,“ séu „Pfarr-Fond,“ altele simplu numai „Pfarr-Grund“ adeca pamentu parochialu, fâra anumirea confessiunei; sî mai altele — dupa cum atinseiu mai susu, chiaru pre numele propriu „de familia“ alu preotului usufruptuariu. —

Cine cunósce fatal'a sórte a bisericei nóstre in trecutu sî atacurile ei din diferite pârti, — la cari a fostu espusa sî averea nemiscatórie a ei, acel'a nu va pretinde, cá sa mai insiru casuri speciali spre a constatá ca — de dupa acésta defeptuósa inscriere s'au escatu certe, procese sî incurcâri multe sî daunóse pentru biseric'a nóstra greco-orientala — cându cu fratii de unu sânge, daru de alta confessiune, cându cu particulari, cu privati, cu societati dominiale, — pâna sî cu insisi preotii nostri!

Daru — abstragendu dela tóte aceste, sa ne ocupâmu nitielu de conflictele sî necasurile ce le avemu cu conreligionarii serbi. In unele, locuri, buna óra in comun'a „Partia,“ cottulu Temisicrei, unde sessiunea parochiale se afla incrisa sub nume de „griechisch nicht unirter Pfarr-Fond,“ sî nefiindu espresu indicatu sî caracterulu nationalu, — serbii o tienu ocupata „de impreuna cu biseric'a româna,“ fâra nici o consideratiune ca românii suntu in mare maioritate sî absoluta precumpenire in comuna.

Fórte caracteristica este intemplarea sî starea actuale, din numit'a comuna, dara nu o vóiu descrie aci cu de ameruntulu, fiindu ca amu causa a crede, cumca curendu ea, cá o causa celebra, va sa se desbata ex asse. —

Daru repetu: cine va negá aceea, ca averile nemiscatórie ale bisericei nóstre dupa cum in cele mai multe locuri suntu defeptuosu inscrise in cartea funduaria, nu suntu espuse la cele mai daunóse consecientie, sî acést'a din trei, sî dóra sî mai multe puncte de vedeve sî a nume:

a) din punctulu de vedere confessiunalu, fiindu ca pururea se potu escá procese, déca titlulu de proprietate de pâna aci „Pfarr-Fond,“ „Kirchen“ séu „Schul-Grund“ vá remâné nerectificatu, respective neintregitu cu numirea caracterului confessiunale.

b) din punctulu de vedere nationalu, déca titlulu de proprietate va remânea cum este elu de facia in cartea funduaria chiaru sub numele de: „gr. n. u. Pfarr-Fond“ séu „gr. n. u. Kirchen-Grund“ fara de espres'a caracteristica a caracterului nationalu.

c) din punctulu de vedere alu dreptului privatu, déca in unele locuri fundurile parochiale intravilane sî sessiunile estravilane voru remânea nerectificate pre numele particulariloru, buna óra déca — cum s'au intemplatu deja casuri — acele suntu inscrise pre numele propriu alu parochului.

Dovéda invederata ni este casulu citatu din comun'a Partia sî multe altele despre cari — nu voiu se mai amintescu cá sa nu reimprospetediu cele din trecutu!

Institutiunea bisericei nóstre prin despartirea Ierarchiei sî-a schimbatu cu totulu sî caracterulu puru confessiunalu, care — dupa natur'a lui de astadi — nu se póte conservá fâra de celu nationalu.

Alt'a a fostu nainte de despârtirea Ierarchiei, cându compunému noi românii cu serbii cá dóue suflete unu trupu — in biserica; atunci a fostu suficinte garantia numirea de „greco-orientalu“ cu referintia la confessiune, la un'a sî aceeasi biserica, daru acum stramutandu-se impregiurârile, vedemu ca tocmai casulu dela Partia ni aréta cu degetulu, ca ce avemu sa facemu pentru asecurea sî mai bun'a garantia a averei nemiscatórie a bisericei nóstre, — déca voimu s'o conservâmu in intregitatea ei nealienabila.

Premitiendu acestea me marginescu numai ami descoperí per summos apices modestele pâreri individuale. —

(Va urmá.)

De lânga scaunulu U d v a r h e i u l u i, 7 Aprilie 1871.

I n c e s t i u n e a a r o n d â r e i P r o t o p r e s b i t e r a t e l o r u. Ce privesce arondarea protopresbiterateloru, ast'a cestiune este un'a dintre cele mai insemnate lucrâri in constituirea nóstra bisericésca, si care impregiurare s'au luatu in privire in sinodulu sî congresulu din anulu tr., si acum asteptâmu numai deslegarea acestei grele probleme. — Vomu face intrebare inse, ca acestu actu de mare importantia in a cui competintia cade sî trebuie sa cada? Este sciutu, ca aducerea la

indeplinire a acestui actu momentosu va competa primo loco sinódeloru si congreseloru nóstre bisericesci, vorbindu in genere, iéra vorbindu mai specialu, elaborarea unui proiectu cu privintia la arondarea protopopiateleru, impregiurarea acést'a din urma cade in competinti'a unei comissiuni esmise ad hoc pentru arondare. Deci, déca lucrulu se are astu-feliu, permitiendu-mise, voiu face intrebarea ca ce persóne au trebuitu sa fia alese in o atare comissiune? Se intielege de sine, ca mai intâiu trebuie sa fia persóne cunoscatóre de lucru, persóne, caror'a li s'au datu ocasiune a cunósce pre de plinu referintiele teritoriale pre unde se afla deosebitele protopopiate din Archidiecesa, câci numai asiá se va poté ajunge scopulu, carele se tintesce prin arondarea protopresbiterateloru. —

Credu, ca atari referintie in care se afla astadi singuraticile protopresbiterate din archidiecesa voru fi cunoscute multor'a, — ca adeca câtu de mari si impopulate 'su unele protopopiate facia cu altele, si apoi iérasi altele câtu — 'su de amestecate si intortochiate asiá dicendu, avendu de basa firesce impârtirea vechia politica, daru apoi credu si aceea, ca multe atari referintie, mullor'a din cei competenti ale cunósce, — le voru fi cu totulu ne intimpuite. Si pentru cá sa arâtu prin esemplu aceea-ce voiescu sa me esprimu, voiu vorbí ceva si despre protopopiatulu din scaunulu Cohalmului si Udvarheiului, prin carele amu facutu esperiintia de vre-o 30 ani, si despre protopopiatulu Palosiului, aretându adeca referinti'a acestui'a facia cu celu din tâiu. Tractulu Palosului are nesce comune, care se afla risipite ici colea prin protopopiatulu Sighisiórei, si apoi se ispravesce cu vre-o 6—7 comune grupate in jurulu Cohalmului, in departare dela a cestu opidu numai cá de un'a — 2 óre, pre cându pâna la resiedinti'a protopopésca a Palosiului, ómenii din aceste comune, cu pitiorulu trebuie sa mérga in tempu de iérna cu dusulu si cu venitulu 3 —4 dile. — Casuri de acestea credu, ca voru fi mai multe, privinduse tóte protopopiatele din archidiecesa, si care viindu lucrulu la arondare — precum se astépta in tóte dilele — se voru poté deslegá intr'unu modu practicu si intru folosulu obscescu numai de atari barbati, cari voru cunósce din propri'a esperintia deosebitele referintie teritoriale, si asiá dicendu, voru petrunde in acestea, si care impregiurâri decâtra cei competenti trebuiescu luate intr'o consideratiune seriósa si omnilaterale, pentru cá ssiá, sa se póta deslegá intr'unu modu salutariu o problema atâtu de grea si momentósa din viati'a nóstra bisericésca constitutionale.

Ce privesce mai departe arondarea trebuie sa se iá in strinsa bagare de séma si acea impregiurare, ca pentru indemânare, centrulu protopopiatului sa fia preste totu pre unde este possibile unu orasiu, in carele viindu ómenii preste septamâna pentru trebuintie casnice, deodata cu acestea facendu o cale sa-si isprevésca si lucrurile cu protopopulu.

Ce privesce in fine operatulu comissiunei dela congresulu din anulu tr., pentru arondarea protopresbiterateloru, in punctulu 1 unde se dice, ca unu protopresbiteratu sa nu numere mai putienu de 25 mii suflete, si nu mai multu de 40 mii suflete, facu aceea observatiune, ca ar' fi bine, cându arondarea s'ar poté efeptui de asiá, ca sa numere unu protopresb. 25 mii suflete, inse eu suntu de acea credintia, ca voru fi si protopresbiterate de acelea, care pre lânga cea mai buna chipsuiala nu voru poté numerá 25 mii de suflete, si cu tóte acestea referinti'a teritoriale va aduce cu sine, cá sa esiste si asemenea protopresbiterate; iéra ce se atinge de unu protopresbiteratu, carele sa numere 40 mii de suflete, — eu credu ca acest'a se póte numí si mai multu de câtu protopresbiteratu, credu ca se póte numí chiar' si vicariatu, prin urmare amendóue acele dispositiuni, eu suntu de pârere, ca in multe protopresbiterate voru trebui sa sufere óre cari modificatiuni, mai mari séu mai mici. —

Credu inse, ca atari impregiurari voru fi luate in mai detaiata consideratiune din partea celoru competenti. I. I. —

Romani'a.

Prin decretu cu dat'a 3 Aprilie,

Colegiele electorali pentru deputati suntu convocate precum urméza:

In dilele dela 25 pâna la 27 inclusivu Aprilie curentu, colegiulu alu IV-lea va alege pre delegatii ceruti de art. 48 din legea electorale.

Colegiulu I-iu, in diu'a de 2 Maiu viitoriu, va alege pre deputatulu cerutu de art. 62 din constitutiune.

Colegiulu alu II-lea, in diu'a 4 Maiu viitoriu, va alege pre deputatulu cerutu de art. 62 din constitutiune.

Colegiulu alu III-lea, in diu'a de 6 Maiu viitoriu, va alege pre deputatii ceruti de art. 62 din constitutiune.

Delegatii colegiului alu IV-lea, in diu'a de 8 Maiu viitoriu, voru elege pre deputatulu loru cerutu de art. 63 din constitutiune.

Varietâti.

INVITARE

la prelegerea publica „Despre bani“ de par. N. Cristea, ce se va tiené Mercuri in 14 Aprile la 7½ óre sér'a in sal'a Reuniunei sodaliloru români.

Cu ocasiunea acést'a se potu innoí inscrierile de membri ajutatori precum si inscriere de nou acei ce voru bine voí.

Sabiiu 8 Aprile 1871.

Comitetulu.

Din cause neaternatóre de Reuniune s'a tienutu Adunarea generale in 14 Martie a. c. si s'a alesu comitetulu din urmatorii membrii:

D. D. Presiedinte: Par. Nicolau *Cristea,* Vicepresiedinte Nicolau *Simtionu,* Cassieru si bibliotecariu George *Bradu,* Notariu Ioanu *Necsi'a Pop'a,* Controloru Nicolau *Mohanu.* Patru membri in comitetu cari suntu: Nicolau *Bercoviciu,* Nicolau *Vestemianu,* Simionu *Simonetti,* si Lazaru *Ritivoiu.*

*** Congresu bisericescu in Bucovin'a. Celu mai aprigu preluptatoriu pentru a eluptá autonomi'a bisericei bucovinene fù in Domnulu repausatulu barbatu A. Hurmuzachi si i succese de in 4 Novembre esi resolutiunea imperiale si pre basea acestei'a ministeriulu de cultu si adresá notificarea in 23 Nov. 1870 Nr. 11. 779 chiaru acestui barbatu sublimu, mârgaritariulu si stelpulu aperatoriu sî alu bisericei sale. — In 13 Martie s'a si tienutu sub pres. siefului tierei br. Pino, o adunare pregatitórie pentru a stabili o lege de alegere pentru congresu. 18 mireni si 18 preoti luara parte la acésta conferintia si se alésere 4 preoti si 4 mireni, cari sa elaboreze proiectulu de alegere, care in 5 dile se si puse la desbaterea adunârei, si acést'a se invoi, cá congresulu sa fia de 48 membri: déra mirenii pretinsera, cá 3 pârti sa fia dintre ei si numai un'a din preoti, pre cându acesti'a cerea pre de diumetate mireni si ½ preoti, si decidenduse asta din urma prin votulu adunârei, mirenii protestara si la guvernu, si pâna va urmá deciderea s'a amanatu opulu congresului.—

*** Invitatu de d. maioru Papazoglu din Bucuresci, membru societâtiei archiologice din Moscv'a, cá sa impartesimu „si pre confratii români de preste Carpati“ cu cunoscienti'a unei de totu rare anticitâti, dâmu cu tóta placerea ospitalitate relatiunei dsale de mai josu, care va interesá pre verice stimâtoriu de anticitâti:

„Sabi'alui Avesalomu, fiiulu imperatului Davidu.“

Mai multi din on. cetatiani, cum si din straini, cari au visitatu colectiunea mea de anticitati, m'au rugatu, cá sa publicu detailurile acelei lame de sabia; preste care scrie cu litere ebraice samaritane, ca aru fi alui Avesalomu fiulu lui Davidu, si ca elu a primit'o cadó (presentu) dela Ghesiuru (orasiu mare in tribulu lui Manasi'a si unde fù elu refugiatu 3 ani de urgi'a tatâlui seu la unchiulu seu, ce erá acolo domnindu); iéra pre cealalta parte a lamei scrie cu litere latine, ca „Titu o primesce din Ierusalimu“, amendóue scrierile suntu incrustate cu auru pre lama, apoi se mai vede si pecetea casei lui Davidu esagona totu cu auru, cum si alte descrieri, care nu se potu descifrá. — Lam'a acést'a amu cumparat'o dela unu calugaru grecu, care mi a spusu, ca o avea in darea dela unu jeniceru inca din an. 1808, cându in Constantinopole se devastà palatulu si tesaurulu imperialu la revolt'a facuta atunci de jeniceri; iéra téc'a ei erá de unu feliu de pele de pesce séu sierpe, sumu si maneriulu ei, fiindu de argintu auritu, le au vendutu pentru lipsa de bani, maneriulu erá unu capu de ostasiu cu coifulu seu, crucea la maneriu erá unu draconu séu sierpe mare incolacitu, dela gur'a lui si pâna la eapulu ostasiului se acatiá de unu lantiu, care vinea la gutulu ostasiului, cându le au stricatu au cursu unu feliu de nisipu din maneriu, brilantu cá aurulu; iéra supositi'a mea despre acést'a sabia antica si care fù dusa de Titu in Rom'a, cum aru fi devenitu in tesaurulu otomanu, este cea urmatória:

La an. 455 dupa Christosu, Gensericu regele vandaliloru chiamatu fiindu de Eudoxi'a veduv'a imperetésa a lui Valentineanu, cá sa resbune mórtea barbatului ei contr'a lui Petroniu Maximu mentionatulu rege, dupa ce cucerì Rom'a au aredicatu de acolo si tóte comorile ce Romanii aveau si le au transportatu la Cartagen'a, iéra la an. 532 generalulu lui Iustinianu, Belisarie, batendu pe Ghilimeru mostenitoriulu tronului lui Gensericu, fù aredicatu din Cartagen'a si tóte comórele, ce se aflá acolo, aduse dela Rom'a, cum si pre densulu, in captivitate, si le au adusu in Constantinopole la imperatulu Iustinianu, bunulu crestinu, carele ordonà cá sacrele obiecte, ce erau luate de imperatulu Titu din Ierusalimu sa le tramita iérasi la acea sânta cetate a se pastrà, iéra captivului Ghilimeru i se darui unu dominiu aprópe de Constantinopole, anume Galiti'a, cá sa siédia acolo (vedi istori'a eclesiastica a lui Procopie), iéra tienutulu vandaliloru lu anecseza imperiului seu in urm'a sângerósei batalie dela Tricameronu, si asiá s'aru poté crede, ca mai la urma dupa ocuparea Ierusalimului de otomani, sa fi lustu din sânt'a cetate tóte acele pretióse si sacre obiecte, ce se aflá acolo depuse de Iustinianu, cá sa le pastrédie in comtorele loru, si nu remâne alt'a, decâtu dupa o scumpa cercetare, ce s'aru face la Constantinopole, intrebându pre cei ce posedu cunoscientie despre obiectele sacre ce erau in tesaurulu imperialu la anulu 1808, sa se póta constatá adeverat'a origine a mentionatei sabie ce eu posedu astadi, ca-ce altu documentu séu alta cunoscientia eu nu suntu capabilu a dá pentru acésta nepretiuita anticitate, intr'o arma de feru pre vremea lui Davidu.

Doritorii a vedé acésta sabia devenita anticitate de 2886 ani, potu veni ori cându voru dori la colectiunea mea de anticitâti, in domiciliulu meu, calea Vacaresci Nr. 151, si cunoscatoriulu, ce o va constata, va avé premiu unu inelu de auru cu cea mai frumósa antica, fia de aici, fia din strainatate.

„G. Trans.“ Maioru D. Papazoglu.

*** Din Znaim se scrie cu dat'a 13 Aprilie ca reuniunea politica de acolo convenita in 12 l. c. si cercetata si de tiereni numerosi si-a pronunciatu aprobarea facia cu consilieriulu de scóle din Moravi'a din caus'a respingerei comissiunei ancuete in afaceri scolare, egumenului Döllinger i s'a votatu o adresa de recunoscintia si in cestiunea galitiana s'a deschiaratu de doritu incheierea unei contielegeri pre bas'a resolutiunei galitiene inse pre lânga conditiunea cá Galiti'a sa remâna representata in anumite afaceri comune in senatulu imper. intracelasi modu cu celelalte tieri, cá prin complanare sa nu se mai reparteze celoru lalte tieri sacrificie financiale nóue si positiunea propria a Galitiei sa se arangieza intru'nu modu, care nu periclitéza sacuritatea statului.

*** Venitulu si cheltuelile Reuniunei sodaliloru români din Sabiiu dela 29 Maiu 1870 pâna in 8 Aprilie 1870.

Pentru inchirierea mobileloru pre 3 luni a 6 fl.=18. fl., pentru 3 perdele la feristi a 2 fl.=6 fl., pentru harthíe, ceruse, pene si harthie de scrisu 1 fl. 60 xr., pentru lacate la o mésa si facerea unei laditie 2 fl. 20 xr., pentru inchirierea scauneloru pre 6 luni a 1 fl. 20 xr., 7 fl. 20 xr., repararea scauneloru cu tresthie 4 fl. 20 xr., imbracamintea stégului si cuiele 3 fl. 25 xr., cumpararea unei mése 2 fl., cód'a la stégu 11 fl. 30 xr., cumpararea a 2-o protocóle 10 fl. 25 xr., hartie de bilete, program'a si cuitunguri 8 fl. 22 xr., intórcerea pandiei pre Billiard si reparar. tacuril. 9 fl. 68 xr., prenumerarea jurnalului „Herm. Ztg.“ 8 fl. adrese si aducerea jurnaleloru 4 fl. 59 xr., inchirierea fortepianului pre 4 luni a 6 fl.=24. fl., transportarea a 2 fortp. de câte 2 ori la Imp. R. 6 fl. petru intinderea córdeloru la 2 fortep. 5 fl. Sum'a 113 fl, 49 xr.,

Venitulu e 100 fl. 95 xr.,

Ioanu Necsi'a Pop'a.
Notariu.

Burs'a de Vien'a.

Din 22 Aprilie 1871.

Metalicele 5%	58	85	Act. de creditu	279	50
Imprumut. nat. 5%	68	53	Argintulu	122	60
Actiile de banca	745		Galbinulu	5	90

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a si tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 30. ANULU XIX.

Sabiiu, in 15/27 Aprile 1871.

Cu 1 Aprile se deschide prenumeratiune nóua la „Telegrafulu Romanu“ pre langa conditiunile espuse in fruntea fóiei. **Editur'a.**

Eri, cu siedinti'a XI s'a incheiatu sessiunea sinodului archidiecesann din an. 1871. Sinodulu in corpore condusu de P. vicariu archiepiscopescu Nicolau P o p e 'a s'a presentatu Escelentiei Sele Preasântitului Archiepiscopu si Mitropolitu spre a luá binecuventarea de despartire.

In consistoriu, despart. bis. s'a alesu Asesoru P. Prot. alu Zarandului Moise L a z a r u.

Sinodulu archidiecesanu.

Siedinti'a VII tienuta in 11 Aprile a. c. Pres. P. vic. archiepiscopescu N. P o p e a. Dupa cetirea si autenticarea protocolului pres. presentéza o petitiune a comunei din Salciu'a, carea se róga de unu ajutoriu pentru edificarea bisericei — se transpune comissiunei petitiunarie; o aratare din partea protopresbiterului si deputatului I. Gallu, prin carea 'si justifica absentarea sea dela sinodu, — se ia spre sciintia.

La ordinea dîlei e continuarea desbaterei asupr'a raportului comissiunei financiale, din carea scótemu urmatórele momente. Cându sosí punctulu ajutórieloru invetiatoriloru seraci, sistemisate din fondulu sidoxiale in suma de 1000 fl., Dr. G l o d a r i u motivéza si apoi propune cá o necessitate ardienda cá sum'a acestoru ajutórie sa fie mai mare si adeca nu 1000 ci 2000 fl. M a c e l a r i u spriginesce propunerea si totu asiá si ref. comissiunei F i l i p e s c u. M e t i a n u atrage atentinnea asupr'a duoru momente. Mai intâiu aréta ca e vorb'a de cassarea sidoxiei, cu carea se facu atâtea abusuri din partea streiniloru spre a seduce pre crestinii nostri si a ii instrainá dela biseric'a nóstra. Dupa aceea amintesce de nesiguranti'a subventiunei din partea statului. Din ambe motivele aceste e pentru crutiarea fonduriloru si in contr'a propunerei.

Dr. Gallu propune suspenderea desbaterei si votârei acestei pârti de bugetu pâna se va vedé raportulu consistoriului despre starea scóleloru si atunci vedienduse câtu este de mare lips'a intre invetiatorii nostri sa se decida sum'a ce are a li se impartí cá ajutorie. Dr. T i n c u apara propunerea comissiunei. Asemenea P o p e s c u. Epitropulu capit. S t e z a r i u deslusiesce ca cas'a a avutu in vedere nu numai seraci'a dara si meritele invetiatoriloru pentru scóle de adulti.

Dr. Glodariu si apara propunerea si la acésta ocasiune se folosesce de unele apostrofari asupr'a bisericei, din cari s'aru poté deduce ca biseric'a nu aru voí a spriginí cultur'a, la ce Pres. P o p e a reflectéza ca chiaru si domni'a sea a fostu sprigínitu in cultura de biserica, studiandu la universitate in Vien'a cu ajutoriu bisericescu, recunósce si densulu (Pres.) starea cea seraca a multoru scóle, dara aréta ca fundulu sidoxiale nu se póte intinde mai de parte cu ajutoriulu, pentru ca se póte intemplá, cá, dupa cum s'au amintitu din unele pârti, sa vine tempuri si mai grele de cum suntu astadi si déca nu vomu pastrá acum pâna este ceva, atunci ce vomu face. De alta parte nu aru vrea nici decum sa se intemple cá dupa ce in tempurile asiá numite absolutistice a le bisericei nóstre s'a adunatu ceva fonduri, in cele constitutiunale, cându biseric'a a venitu la guvernarea ei, sa cada asupra-i imputarea ca acele s'au imputienatu. Venindu la votu propunerile facute se primesce cea a comissiunei.

Popescu e de parere cá pre venitoriu consistoriulu sa faca propunere motivata despre acei invetiatori, ce suntu de a se ajutá.

La punctulu: salariulu ref. scol. de 1200 fl si 600 fl. viatecu intréba Dr. G l o d a r i u ca din acesti 600 se dau si membriloru onorari esterni spesele de drumu? Ise respunde ca aceste suntu numai pentru referinte si asiá recede dela cuventu. Punctulu se primesce dupa cum e propusu de comissiune.

Sosindu sinodulu cu desbaterea la fundulu de 30,000, B o l o g 'a la salariulu fiscalului citéza unele pasage din testamentulu facutu de rep. Episcopu M o g 'a, din care se vede, ca pentru fiscalulu consistoriului acolo suntu prevediuti numai 300 fl. m. c. pre anu, va sa dica 315 v. a, face deci propunerea ca sa se stérga sum'a comissiunei de 600 fl. si sa se puna 315, iéra cei'alalti 285 sa se intrebuintieze iér' in intielasulu testamentului, dupa parerea sea sa se cumpere pamenturi pentru preoti seraci; fiscalului inse sa i se dea sum'a acést'a din alte fonduri, pentruca elu nu apara numai unu fondu ci tóte fondurile.

B r a n u de L e m e n i afla din citatele testamentului, ca se accentuéza mai multu impregiurarea, ca consistoriului si bisericei sa i se dea unu fiscalu cá sa apere averea bisericei, dara nu câta lefa sa se dea fiscalului, de alta parte din alte fonduri nu se póte dá nimic'a pentruca acele si au destinatiunea loru, este contr'a propunerei facute de B o l o g 'a. Dr. G l o d a r i u spriginesce propunerea. B o l o g 'a si apara propunerea, carea venindu la votu nu se primesce si remâne primita pusetiunea comissiunei.

La punctulu: mediculu seminariale, se primesce sum'a de 200 fl., dupa cum a fostu propusa de comissiune.

Preste fundatiunea Peioviciu se trece fára desbatere.

N e m e s i u propune siedintia secreta si auditorii se departéza din sal'a sinodului.

Dupa reprefacere in siedintia publica sinodulu la propunerea Dr. T i n c u se afla indemnatu a tramite din sinulu seu o deputatiune, care sa multiemésca Escel. Sele Presantitului Archiepiscopu si Metropolitu pentru parentésc'a ingrigire de tóte averile bisericei, ceea ce s'a constatatu si cu ocasiunea acést'a. Se alege o deputatiune de siese membri sub conducerea p. Vicariu.

Acestu din urma multiemesce in numele dlui capit. S t e z a r i u, carele a substituitu pre casariulu p. I. H a n i a si inca asiá incâtu a facutu servitie insemnate administratiunei cissei. Dupa unele cuvinte de multiamita din partei pentru increderea ce s'a pusu intrensulu, se termina siedinti'a si se anuncia cealalta pre diu'a urmatória la 9 óre diminéti'a.

Siedinti'a a VIII-a tienuta in 12 Aprile a. c. Pres. P. v. N. Popea. Dupa autenticarea protocolului anuncia pres. ca deputatiunea esmisa din sinulu sinodului si a implinitu ieri missiunea si ca Escel. Preasântitulu Parinte Archiepiscopu si Metropolitu si a esprimatu bucuri'a pentru procederea cea morale a sinodului.

Are sa vine la ordinea dilei comissiunea petitiunaria. B o l o g 'a face o propunere de sine statatória cá sa se incaseze óre cari procente dela debitorii cei de plata a fonduriloru cu cari sa se acopere spesele proceseloru.*)

Comissiunea petitiunarie aduce mai intâiu resignarea asesorului consistorialu Basiliu Piposiu, alesu in anulu trecutu, de pstulu de asesoru consistorialu bisericescu, comissiunea propune sa i se primésca resignarea. P o p 'a propune cá sa se respinga resignarea, intarindu ca dupa canónele bisericesci e datoriu sa primésa alegerea de asesoru. M e t i a n u nu afla prescriu in canóne ca trebuie sa primésca protopresbiterul Piposiu postulu de asesoru consistoriale. Mai departe ceea ce sta in canóne privesce numai gradurile ierârchice la cari se da o santire. Asesorulu consistoriale nu primesce santire cá protopresbiterulu, deci este mai multu de câtu unu asesoru consist., prin urmare si in casulu de fatia chiaru se prescrie canonulu ceea ce dîce Pop'a, fiindu-ca prot. Piposiu nu are prin alegerea de asesoru sa inaintéze, póte sa resigneze. Dep. Piposiu incepe sa vorbésca. Nemesiu propune siedintia secreta si spriginindu-se propunerea publuculu ese afara. Dupa vre-o câteva momente siedinti'a iéra se face publica. Piposiu continua a demustrá periclitarea viitoriului familiei protopresb. Piposiu, déca aru veni la postulu séu de asesoru. R a t i u se dechiara contr'a propunerei lui Pop'a. Dr. Glodariu arata ca postulu de asesoru e mai inaltu de câtu alu protopresbiterului. Dupa o desfasiurare mai lunga conclude ca legea ce e dreptu lu osendesce pre Piposiu sa vina la postulu, la care e alesu, inse sinodulu suveranu póte sa'lu agratieze. B o i u spriginesce pre Piposiu; Macelariu in o cuventare bine cuprinsa deslusiesce cele ce aru fi a se urmá conformu canóneloru, dara ni se pare ca in fine face propunerea cá sinodulu sa puna canonulu resp. afara din valóre. Mai iau parte la desbatere B r a n u de L e m e n i, P o p e s c u si spriginescu propunerea comissiunei. P o p 'a si apara propunerea, carea venindu la votu cade si se primesce a comissiunei. P o p 'a insinua votu separatu.

Vine la ordinea dilei mai departe petitiunea P. ases. cons. Petru Badila. Comissiunea respinge cererea si propune indrumarea consistoriului cá ea se intregésca parochi'a vacanta, din suburbiulu numitu „maieri de josu“ propune inse imbunatatirea lefei de asesoru consistoriale.

M e t i a n u e contr'a propunerei comissiunei si propune a se satisface petitiunei D. asesoru, de a se lasá si mai departe in parochi'a cestiunata; P o p 'a e pentru propunerea comissiunei. P o p e s c u in consecintia cu parerile sele din anulu trecutu propune a se dechiará postulu de asesoru consist. computabile cu postulu de parochu. B a r a c u e de parere cá sa i se lase si parochi'a pana se va face salariulu asesoriloru de 2000. Macelariu spriginesce propunerea comissiunei. Dr. T i n c u observa ca propunerea lui P o p e s c u e de sine statoria.

P o p e s c u si retrage propunerea. M e t i a n u cá propunetoriu si o apara pre a sea.

Discussiunea a fostu fórte infocata si fia care parte cautá se aduca argumentele cele mai tari pentru apararea propuneriloru sele. Ajungendu tréb'a la votu, Macelariu cere votare nominale, dara nu afla spriginire. Venindu propunerea lui M e t i a n u la votu se primesce.

P o p 'a insinua votu separatu.

Vinu la rendu harthiile p. asesoru B o i u, despre cele ce s'au intamplatu cu parochi'a densului dupa alegerea si denumirea sea de asesoru si se afla in fine ca aci nu erá petitu, deci P o p 'a cere o petitinne formale. M e t i a n u propune a se resolve si acést'a dupa anologi'a celei precedente. Pop'a replica ca ultra petitum. . . . . B o i u mai desfasiura odata starea lucrului verbalu si apoi adauge, la cererea unoru deputati, si dechiararea ca déca s'au concesu si altor'a, sa i se lase dara si densului parochi'a. Acést'a se privesce acumu de petitu. Si aci se incinge o discussiune infocata, Dr. G l o d a r i u propune recompensa pre anulu venitoriu, Dr. T i n c u incheierea desbaterei. In fine se pune la votu si se primesce propunerea lui Metianu.

Tecontia propune alegerea unui asesoru consist. bisericescu. Siedinti'a urmatória se anuncia pre dupa amédi la 4. óre in aceeasi dt.

*) Aici aru fi sa vina o propnere a dlui Macelariu. R.

Diet'a Ungariei.

In 17 Aprilie tienù cas'a deputatiloru prim'a sea siedintia dupa ferie. Presiedintele Somssich o deschide, salutandu pre deputati, la 10 óre. Pre fotoliele ministriloru: Kerkápoly, Horváth, Pauler, Tóth, Gorove, Szlávy sî Andrássy.

Protocolulu siedintiei precedinte se autentica. Presiedintele anuncia mai multe petitiuni incurse, care se transpunu comissiunei de petitiuni respective de 25. Deputatii I. Samassa sî L. Ronay sî depunu mandatele, celu dintâiu din caus'a denumirei sele de episcopu in Zipsu, celu din urma pentru denumirea sea de comite supremu. Se ordina alegere nóua in cercurile respective de alegere. Dr. Th. Pauler presinta mandatulu primitu ieri din cerculu primu de alegere alu Budei. Se tramite comitetului verificatoriu.

Deputatii Ed. Horn, I. Vidats, Fried. Schreiber, Em. Hodossy sî Fr. Házmán ascernu petitiuni, care se transpunu comissiuniloru respective.

Referintele comitetului economicu, P. Törey, presinta bugetulu casei pentru luna Aprilie. Se va imprime sî pune la ordinea dîlei.

La ordinea dîlei sta cá primu objectu raportulu comitetului petitiunariu.

Referintele Ign. Hajdu referéza despre petitiunile cuprinse in registrulu 41, care parte se tramitu ministriloru respectivi, parte se iau spre sciintia sî se depunu in archivulu casei.

Urméza la ordinea dîlei alu doilea objectu: „Proiectulu de lege despre inarticularea contractului, care s'a incheiatu in 29 Septemvre 1869 in Dresd'a, privitoriu la completarea incopciariloru drumuriloru de feru intre Austri'a si Sacsoni'a.“ Dupa cum se scie contractulu acest'a s'a respinsu la prim'a presentare din caus'a unei erori in forma. Acést'a eróre e delaturata sî referintele comitetului centralu Aug. Pulszky recomanda primirea proiectului de lege.

Dupa unele observari, care le face K. Tisza se primesce legea de basa pentru desbaterea speciale. Asemenea se acceptéza sî in desbaterea speciale, cu o unica modificatiune la unu passu, mai fara observatiune.

Alu treilea objectu la ordinea dîlei e prefigerea ordinei dîlei pentru dîlele prosstme. Presiedintele propune cá sectiunile, comitetulu centralu sî comitetele speciali sa lucre mâne sî poimâne sî asiá sa pregatésca pentru siedintiele plenarie diferite objecte; cas'a inse sa tiena Joi siedintia publica.

Camer'a consimte cu propunerea presiedintelui Incheierea siedintiei la ¾ 12 óre.

Siedinti'a din 20 Aprilie a casei deputatiloru o deschide presiedintele Somssich la 10 óre. Pre fotoliele ministriloru: Horváth, Gorove sî Szlávy.

Protocolulu siedintiei precedinte se autentica. Presiedintele anuncia mai multe pet tiuni dela jurisdictiuni, care deodata cu cele presintate de deputati Al. Degré, Ang. Pulszky, Ed. Horn, Al. Horváth, Lud. Csernátony, I. Vidats, Em. Hodossy, I. Kemény, Ios. Bánó. Ern. Daniel, Iul. Halassy, Sigm. I. Iváncа sî Virg. Szilagy se transpunu comissiunei petitiunarie.

Ministrulu de justitia Horváth presinta articolulu de lege despre cumpararea galeriei eszterhaziane sanctionatu de M. Sea, care se publica sî tramite casei magnatiloru spre acelasi scopu.

Vine la rendu proiectulu de lege despre cladirea drumului de feru Eperies-Tarnow. Referintele comitetului centralu, Pulszky recomanda primirea proiectului; inse sa se provóce ministru de comunicatiune, cá in viitoriu sa astérna totu deun'a cu presintarea vre-unui proiectu de cladiri, sî planurile cladirei dimpreuna cu spesa preliminate de óre ce altu cum o desbatere cuviintiósa e impossibile.

Asupr'a acestui objectu se incinge o desbatere infocata la care iau parte ministrulu Gorove, Ern. Simonyi, Al. Bupuovics, Ed. Horn D. Irányi, K. Tisza sî alti, in fine inse primesce majoritatea proiectulu in genere cá basa pentru desbaterea speciale.

Urméza deci desbaterea speciale Proiectulu se acceptéza fâra vre-o observatiune, sî urméza la desaterea documentulu de concessiune. Dupa o scurta desbatere se respingu unele modificatiuni propuse de unii deputati sî paragrafii deosebiti ai documentului de concessiune se priimescu nemodificati.

A trei'a cetire urméza mâne.

Incheierea siedintiei la ¾ 2 óre.

La cestiunea inregistrârei averei nemiscatóre a bisericei greco-orientale române.

(Capetu.)

B) Cu privire la cele scolare:

In privinti'a acestor'a asiá mi se impare ca stamu sî mai reu, de óre-ce in unele comune dupa cum amu esperiatu: intravilanele sî estravilanele scóleloru intocmai cá sî cele bisericesci sî parochiale, suntu simplu induse: unele numai sub titlulu de „Schul-Grund“ seu „Schul- Fond,“ fâra atingerea caracterului confessionalu, altele insa sî cu numirea acestui'a adeca „grichisch nicht unirter Schul-Fond“, daru — se intielege ca fâra de caracterulu natiunalu.“ Va sa dica analogu cu cele bisericesci si parochiale, mai susu atinse.

Aceste averi nemiscatórie ale scóleloru nóstre suntu espuse sî mai la mari pericle, câci in unele locuri titlulu de proprietate alu acelorasi este inscrisu sub nume de „Gemeinde Schul-Fond“ adeca „fondulu scólei comunale,“ care ni póte periclitá nealienabilitatea dreptului de proprietate, câtu din privinti'a caracterului confessiunalu, atâtu sî din lips'a celui natiunalu, mai vertosu prin cunoscut'a lege Art. XXXVIII din 1868.

Asiu poté aretá sî despre acestea unele casuri speciale, unde titlulu de proprietate a scólei confessionale din atare comuna urbariale erá intregistratu in cartea funduaria in modulu mai susu aretatu, adeca pre numele comunitâtiei politice, — dupa testulu germanu „Gemeinde Schul-Fond,“ precum si alte defeptuóse inregistrari.

Astufeliu de casuri apoi au fostu tocmai binevenite comunalistiloru — la straformarea, séu dechiaratiunea scóleloru nóstre confessionale de comunale, câci ei mi se apucara — fâra multu pregetu — nu numai a desbracá scól'a nóstra de caracterulu ei secularin confessiunalu ci de multe ori sî de putientic'a avere a ei.

Inspectorii reg. magiari de scóle suntu provediuti cu instructiuni apocrife, — cu asiá numitele „Reservate“, — cari li punu in detorintia, a fi cu bagare de séma la straformarea scóleloru simultane asupr'a averei nemiscatórie a scólei, adeca a realitâtiloru sî pamenturiloru.

Instructiunile speciale adause la lege — adeca cele referitórie la missiunea inspectoriloru de statu, precum sî cele edate pentru comunele politice, ordina sî pretindu apriatu, ca atunci, cându veri un'a antistia ori corporatiune confessiunale se dechiara invoita pentru straformarea scólei, trebuie neaperatu sa se dechiare sî deoblige printr'unu Reversu ca cede comunei sî averea nemiscatória, adeca se intielegemu bine „edificiulu sî pamentulu scólei.“

Sa ni le insemnâmu bine aceste apucature, cari tindu apriatu d'a ni periclitá nu numai caracterulu natiunalu sî confessionalu alu scóleloru nóstre, ci sî averea se o mai avemu dupa sufletu.

Ori câtu de pessimistu m'aru judecá cineva pentru aceste desfasiurari, purcese numai din convingerile sî esperintiele mele proprie, din pur'a interesare de caus'a nóstra, — mie, marturisescu, ca tare mi frica ca, déca noi vomu fi sî mai departe molipsiti de indiferentismulu modernu facia de

---

FOISIÓRA.

Meditatiuni literarie.

Literatur'a nóstra intr'adeveru e o biéta orfana, uitata sî parasita de toti.

Déca i dá cine-va vre-unu ajutoriu, acelu ajutoriu e aruncatu „in numele Domnului,“ precum se arunca sermaniloru nepotintiosi de pre strade — câte unu banu, cá — „sa fie de poména!“

Astu-feliu traiesce serman'a orfana din indurarea unor'a sî altor'a, vegetându de astadi pâna mâne, cá florile câmpului sî paserile ceriului.“

Déra de educatiunea sî cultur'a ei cine se ingrigesce?

Nimini. — Adeca — Dumnedieu!

Cine o imbraca?!

Nimeni! — adeca, totu acelu ce „imbraca paserile ceriului sî florile câmpului. . . .“

Nu se póte!

D'a, nu se póte, câci — paserile ceriului sî florile câmpului suntu imbracate frumosu; — hainele loru in tóte dilele suntu haine de serbatori; haine pompóse sî de gustu, câror'a asemenea nu s'a croitu nici odata nici chiaru in cele mai renumite salóne de moda din Parisu; hainele loru suntu multu mai frumóse sî mai sublime de câtu totu garderobulu de mataserie sî dentele ale princeseloru sî imparateseloru de pre fati'a pamentului, iéra hainele sermanei nóstre orfane suntu — sdrentiele cersitoriloru. . . .

Cine „imbraca“ déra pre biét'a orfana, cine pórta grige cá literatur'a nóstra sa aiba celu putienu unu esterioru mai conveniabilu, mai corespundiatoriu cu demnitatea ei individuala — nationala sî acomodata progresului rationabilu alu lumei civilisate. . . .?.

Cine se ingrigesce de cultivarea limbei nóstre nationale, unde suntu inlustrii barbati, cari ne-au creatu o limba literaria, comuna pentru toti românii?!

Ce respunsu vomu putea primí la aceste curióse intrebâri?

De buna séma nu vomu puté primí altu respunsu, de câtu ca — „noi toti o imbracamu, cându ne da mân'a....“

Apoi totu cam asiá a respunsu sî tiganulu din poveste:

— Mai, tigane! du cui e copilasiulu acest'a golu golutiu, cum l'au nascutu muma-sea?!

— Eu lu imbracu, cocóne, a respunsu tiganulu.

Sî orfan'a nóstra e „imbracata“, déra sa ferésca Dumnedieu de asemenea imbracaminte, câci acelea suntu numai nisce sdrentie de haine lepadate sî esite cu totulu „din moda. . . .“

O toaleta teribila.

Cine o vede sta si fuga de ea.

Câte modele de imbracaminte suntu póte in Europ'a intréga, tóte suntu representate in costumulu ei celu variatu si cea mai complecta desordine.

Ici o vedeti, ca preste fust'a tieranésca se imbraca cu rochia franceza, aruncata mai de curendu din garderobuh unei guvernante, colo iéra 'si pune o palarie florentina, unu modelu póte inca de pre tempulu lui Dante, — mai departe se incinge cu unu sialu grecescu, apoi pre umeri si arunca a lene o scurtica russésca, prin care aru voi sa si acopere camsi'a nelauta . . . . la gâtu are margele nestimate, —cu doi trei bani sirulu; pre mân'a stenga pórta (corfa nemtiésca, in care sî aduna câte-va nutrimente, iéra in drépt'a se mândreste cu unu ventaru primitu dela o balerina spaniola; — iéra incaltamintele ei . . . acum o vedi cu nesce papuci usirei „cu treidieci de lei“, cum se purtá „in vremurile de de-multu“, — acum iéra o vedi impedecându-se cu nesce ciobóte unguresci . . . . une-ori iéra nisce academisti o invaluira pre biét'a orfana cu unu paliu anticu-românu . . . apoi cum sa o mai cunósca chiaru muma-sea adeverata — natiunea româna?!

Intr'adeveru unu asemenea aspectu ni se desfasiura inaintea ochiloru, privindu starea literaturei nóstre preste totu.

Unii scriu frantiozesce cu toptanulu, altii imitédia orbesce romanticitatea lui Ariosto furioso, — o multime ne cutropesce cu germanismulu inveluitu sub masca de „consmopolitismu,“ — câti-va „din scól'a vechia“ din tóte puterile ne amarescu sufletulu cu „sarea atica“, care póte fi placuta sî buna, pentru stomaculu celoru din Atic'a. . . .

Apoi ungurenii ne omóra cu ciobótele magiarismului, care s'au latitu chiaru pâna in capital'a Romaniei.

Mai de-una-di amu cetitu in „Informatiunile“ unu necrologu, unde s'a descrisu câtu e de nemângâiatu (murindu fiulu seu) — „unu adencu de sórte lovitu parinte!“

Academistii iéra scriu — latinesce.

In astu-feliu de impregiurâri, nu e mirare, ca literatur'a nóstra e in stagnatiune, ca nu e partinita de publicu mare, câci pentru cá sa fie partinita literatur'a nóstra de românimea intréga, inainte de tóte, trebuie sa avemu unitatea limbei, carea insa numai atunci se póte realisá, cându vomu avea sî — unitatea in idei.

Sa mai slabimu déru cu separatismulu aforisitu, ce s'a incuibatu atâtu de tare in viéti'a nóstra politica-literaria sî chiaru sociala!

Sa urmamu sfatulu poetului laureatu:

„Uniti-ve in cugetu, uniti-ve in semtiri!“

Vorba sa fie!

„Tel.“

Cassiu.

cestiunea averiloru nemiscatória ale bisericei, sî scólei cari ni suntu uniculu paladiu alu esistintiei nóstre nationale, — atunci — nu va fi bine; — dee Ddieu cá eu sa me insielu, dara impregiurârile suntu critice, — periclulu ne amenintîo, sî mai vertosu portarea asupritória a stapâniloriloru nostri in congregatiunile municipale, in comune sî in dieta, ne admoniédia cá sa nu tienemu lucrulu de siaga, sa ne desceptâmu din letargia sî cu toti sî cu tóte poterile sa ne luptâmu pentru consolidarea sî asecurarea averiloru nóstre cascigate sî sustienute d.n crunta sudórea mosiloru sî stramosiloru nostri!

Inventârile comuneloru nóstre bisericesci ni aréta celu mai eclatante prospectu alu averiloru nóstre bisericesci, scolarie sî fundationale; ele suntu fórte considerabile, au o valóre ce se urca la milióne de florini: dara ce ajunge acésta valóre figurante pre papiru, déca dreptulu bisericei sî nealienabilitatea aceloru averi nu suntu de ajunsu asecurate.

In eparchi'a Aradului avemu preste 600 de comune, in a Caransebesiului deto; sa luamu in fiesce-care comuna realitâtile, respective averile bisericesci si scolarie nemiscatórie: biseric'a, scól'a, — in unele locuri sî cas'a parochiala; apoi sesiile sî fondurile parochiale etc. sî computându valórea loru la olalta vomu fi suprinsi de insemnatatea loru! —

Dar sa nu le lâsamu odata cu capulu in starea de astadi a loru, câci mai curendu séu mai apoi — le vomu perde; ni le voru instrainá cei ce nu voru binele, prosperarea nóstra, — sî scimu ca suntu multi de acei'a.

Sa intetimu deci curendu rectificarea titlului de proprietate alu averei nemiscatóre a bisericei sî scólei nóstre in protocólele cârtiloru funduarie.

Au dîsu unii, ca intreprinderea acést'a este fórte deficile sî consta multu lucru sî sî mai multe spese. D'a, ea intr'adeveru este fórte sî pré fórte dificile, insa tocmai de aceea ea cu tóte puterile, cu tóta energi'a trebuie inceputa sî urmata.

Sa ne aducemu aminte de proverbu: „trandavulu sî scumpulu pierde mai multu!“ Asiá este dieu! Consistoriulu Aradului a si pusu dejá tóte in lucrare, vomu vedé ce face Caransebesiulu, care pâna acum'a — pre câtu scimu a datu cam pré putienu semnu de viétia in er'a nóstra cea nóua a organismului bisericescu.

Sperâmu ca sinodulu eparchialu le va repará!

„Albin'a“ C u r t i u s.

B r a s i o v u 11/23 Aprilie 1871.

Fraternisarea serbatóresca a Brasioveniloru români sî unguri, care s'au fostu publicatu prin apelu in gazetele de aici este o fapta complinita.

Ea s'a sternitu sî nascutu atunci, cându gazet'a germana de aici a provocatu pre sasi la serbare pentru vicotri'a germâniloru asupr'a francesiloru. Românii sî ungurii, cei dintaiu legati prin conangenitate, cei din urma petrunsi de meritele, ce au francesii inaintea loru sî a altoru nationalitâti, fiindca cultur'a, civilisatiunea sî principiele seclului acestui'a esite din Franci'a la a. 1789, nu potéu mistui provocarea demonstrativa a sasiloru de aici. Românii sî ungurii dara, cându acei'a voiau sa serbeza nenorocirea sî discordi'a, au apelatu pentru a serbá totu in aceeasi di contrastulu dela acestea: „franternisarea“ natiuneloru, ieta unu ce sublimu.

In adeveru ca acestu apelu s'a potrivitu sî impregiurâriloru politice, fiindca nicairi nu este asiá de lipsa fraternisarea natiuneloru precum este in Austro-ungari'a. Sî de osebitu impregiurârile locali egale, pusetiunea româniloru sî a unguriloru sî viitoriulu acestoru natiuni cerea de multu acést'a. De cându s'a infiintiatu aici fói'a magiara „Nemere“ a inceputu a pregati calea acést'a sî ca are merite, ca in scurtu timpu a convinsu sî pre unguri sî pre români, ca principiele ce publica ii infratiescu.

Astufeliu dorinti'a erá preparata in peptulu ómeniloru de pre aici sî de aceea convenirea, serbarea a fostu rara in felulu seu.

Sunetulu pueloru de ieri diminétia facea pre publicu sa simta sî mai tare ca doresce cá diu'a acést'a sa fie frumósa. Ceriulu a ramasu seninu pâna pre la 4. óre dupa prandiu; la 5. óre -incepù o plóia dulce cá aceea ce ceru semintiele cá sa resara sî sa crésca. Pre acestu timpu curgea publiculu din tóte partile din naintea gimnasiului românu. Numerulu cetatieniloru crescea de mirare. Catra 6 óre vine unu siru lungu de cetâtieni unguri, câte trei, in fruntea loru baronulu Kalnoki imbracatu in gala cu altii asemenea in suita, vre-o doi senatori de aici, inspectorulu de scóle Rethi sî alti barbati insemnati, corpulu oficiresc sî membrii casinei unguresci. Venéu in modu impunatoriu. La ce? Sa intinda mân'a de infratire românîloru. Lucru nobilu, ceriulu inca consimte, calde se luminéza, trei stindarde, care falfaiau din ferestile salei gimnasiului românu adeca celu imperialu, celu românu tienutu de unu stegaru incostumatu cá Mihaiu eroulu sî de câtra doi barbati cu semnulu padiei, asemenea stindardulu magiaru de unu barbatu constumatu nationalu sî de alti doi paditu esu sî se asiadia pre treptele de inaintea gimnasiului. Music'a militaria intonéza imnulu poporului dupa care poporulu rostesce cu inima voiósa „sa traiasca imperatulu“ sî pinele dau semne ca actulu se incepe. Advocatulu Kenyeresy se pune la mas'a ce iéra intre stindarde pre treptele gimnasiului sî prin o cuventare démna, care se va publicá, invita pre români sî pre tóte natiunile locului la infratire pre principiele liberale. Finindu se cu „traiésca natiunea româna.“ Apelulu lui s'a primitu cu entusiasmu, salvele inca resunau. Urméza responsulu românîloru. Dr. Popu profesoru se sue la mésa sî printr'unu cuventu adeveratu românescu amintesce trecutulu, amintesce calamitatile acestoru natiuni, amintesce lupt'a impreuna pentru patria sî dice: „Românulu a fostu necajitu in resbóie sî mai asupritu in pace“; acést'a finda-ca n'au fostu fratietate, libertate sî egalitate. Cându se intinde mân'a pre acestea principie românii o priimescu sî inchee cu „sa traiasca fratii magiari“.

Sunete entusiastice intreite de „sa traiasca sî eljen“ lu urméza. —

Music'a a incepe mersulu sî processiunea se indrepta, câtra loculu anunciatu in apelu. Membrii comitetului arangiatoriu anuntia a merge in ordine de câte patru. Barbatii de suita inalta, amploiatii, clerulu, corpulu oficierescu asculta ordinea, asemenea sî multimea.

Totu sufletulu din Brasiovu parea ca a esitu afara sî parea ca cu stindardele esu toti din acestu orasiu.

Imposantulu mersu curge dupa sunetulu românescu alu musicei. O bucuria deosebita pre fetiele tuturor'a se observéza, in câtu cei din feresti se vedeau remasi uimiti. O óra trece sî abiá facura mersulu prin cetate pâna la Otelu la „Sóre.“ Conductulu parea ca numai are fine. — Otelulu la „Sóre“ avea afara 4 stindarde, imperialu, magiaru, românu sî sasescu. La intrare se ceru biletele, insa unde sa — incapa lumea cea multa care avé bilete. Omenii nici jumetate nu intrase sî in sala nu mai incapeau. Tóte incaperile se deschidu, sî totu suntu ómenii in picióre; celarii n'au locu sa duca la mese; abia incetu cu incetulu se strecoru.

Asiediandu-se, dupa câtu-va timpu, music'a intonéza imnulu popularu sî publiculu striga „sa traiésca imperatulu.“ Presiedintii comitetului Padure sî Kenyeresy anuncia 6 tóste, membrulu comitetului D i a m a n d i se scóla sî ridica pentru Majestatea Sea imperatulu F r a n c i s c u I o s i f u l. la care urméza, „sa traiésca, eljen sî hoch.“ Inspectorulu de scóle D. „Reti.“ cu o voce atragatórie descrie scopulu acestei serbari sî aréta insemnatatea fraternisarei pre principiele amintite pentru interesele patriei sî nationali, incheie cu „sa traiasca fratii românî.“ Dupa acést'a urméza d. asesoru scolasticu metropolitanu I. L e n g e r, vorbindu, sî a incheiatu rostirea toastului cu sa traisca n a t i u n e a u n g u r é s c a, apoi unu sasu pentru n a t i u n e a sasésca unu magiaru pentru ministeriulu unguresc u d. Padure pentru armat'a austro-magiara. Sî asiá alte, intr'unu modu de laudatu.

Arangiatorii merita tóta laudá. Publiculu erá speriatuca se voru intemplá scandale, de nu mai multu sî multimea adunata de totufeliulu de ómeni n'aru fi fostu in stare a o imprastia séu impacá, daru nimicu nu s'a intemplatu. — P o l i t i c 'a s'a tiermuritu mai multu la locale. Vorbirile sî toastele se voru publicá póte; insa tóte cuprindeau lucruri generale. Sasii inca au serbatu, insa cum a publicatu ieri „Kronst. Ztg.“ nu „Sieges-Feoer ci Friedens-Feier.“

P. S. La serbarea fraternisârei, nu Bar. Aporu a participatu, ci nobilii: Geréb sî Horváth sî alti mai multi nobili din secuime cá ablegati pentru serbare. Apoi din districtulu Brasiovului au participatu fórte multi: Toastulu tienutu pentru imperatulu i s'a depesiatu sî iéta respunsulu: „Der Cabinets Director Staatsrath v. Braun an das Comité des Verbrüderungs Festes der Romänen und Ungarn in Kronstadt! Seine Majestät der Kaiser und König haben die bei dem gestrigen Feste kundgegebenen loyalen Gesinnungen dankend und huldreich zur Kenntniss zu nehmen geruht. (Directorulu cabinetului, consiliariulu de statu de B r a u n câtra comitetulu de infratire alu românîloru sî ungururiloru in Brasiovu! Majestatea Sea Imperatulu sî regele s'a indurat prégratiosu a luá spre sciintia cu multiamita sî gratia simtiemintele loiale, demustrate cu ocasiunea festivitâtiei de eri.) Vien'a in 23 Aprile 1871.

Depesi'a a sositu aici in 23 Aprile la 4 óre.

Onorata Redactiune! Sumu iérasi in placuta positiune de a inregistrá in colónele pretiitului „Telegrafului Romanu“ o fapta nobila atâtu a Brasiovului câtu sî a I-lui seu protopopiatu in folosulu bisericei sî scólei infiintiande din Sepsisângeorgiu, adeca colect'a s'au continuatu sî in preurbiulu stlui Nicolae, in preurbiulu pre Tocile sî in Brasiovu-vechiu, pârti ale Brasiovului, sî au avutu, resultatulu contribuirei de 207 fl. 68 xr., v. a., o suma considerabila in tempurile de acum cându ómenii nostri suntu cu multe contribuiri insarcinati, care suma adaugenduse la sum'a de 274 fl. v. a. din cetatea Brasiovului adunati sî dejá publicati, protopopiatulu I. alu Brasiovului esceléza cu o suma totala de 481 fl 68 xr. v. a., care servesce spre onórea tuturoru contribuitoriloru din I. protopopiatu alu Brasiovului. Din care causa li se aduce multiemita publica din partea comitetului parochiale de aici tuturoru contribuitoriloru sî in specia dlui protopopu, preotiloru sî altor'á, cari au staruitu la facerea acestei colecte, sa le resplatésca Dumnedieu ostenél'a facuta in caus'a acést'a. —

Asamenea amu cetitu in „Telegrafulu Romanu“ sî colect'a facuta in protopopiatu Clusiului prin zelosulu prot. d. Vasiliu Rosiescu adunânduse 93 fl. 40 xr. v. a., din care causa marinimosiloru contribuitori li se aduce multiemita publica. —

Mai departe, cá sa se cunósca sî numele contribuentiloru din preurbiele S. Nicolae, pre Tocile, Brasiovu-vechiu sî din satele I-lui protopopiatu alu Brasiovului se publica aici alaturat'a lista:

C O L E C T A

din Brasiovu pentru Sepsisangeorgiu.

A). Preurbiu S. Nicolae

Biseric'a S. Nicolae din preurbiu 40 fl., protopopulu Iosifu Baracu 2 fl., vidu'a Ecaterin'a Andreiu Popoviciu 1 fl., Nicolau Dimitriopolu 1 fl. Nicolae Padure senioru 1 fl. Stefanu Vili 1 fl. George Brezeanu 50 xr. George Petroviciu 1 fl. Hagi Ioanu Constantinu 1 fl. Alecu Georgiu 2 fl. Ioanu D. Spuderc'a 1 fl. Oprea Furnica 1 fl. Nicolae Butmaloiu 1 fl. Constantinu I. Popasu sen. 2 fl. Ioanu Manole 1 fl. Ioanu Ars. Navrea 1 fl. Ioanu M. Burbea 60 xr. Teodoru Nicolau 1 fl. Michailu Ivaneici 1 fl. Ioanichie Romosianu 1 fl. Nicolau R. Stingie 1 fl. Ioane I. Negusiu 30 xr. Iacovu Grindu 10 xr. George I. Pred'a 20. xr. Ioanu Stinghe 20 xr. George Frunza 20 xr. Nicolau Maciuca senior 1 fl. Ioanu I. Petricu 60 xr. Vidu'a Elen'a Nicolae Radoviciu 1 fl. George G. Mazgareanu 60 xr. Dimitrie G. Nicolau 50 xr. Dumitru Malaiu 20 xr. Ioanu Iarea 1 fl. Vidu'a Joie Dimitrie Engiurli 3 fl. Ioanu G. Munteanu 2 fl. Andreiu Bantoiu 2 fl. Andreiu Pitisiu 1 fl. Ioanu Priscu 2 fl. Nicolau Florea Orgidanu 1 fl. Mari'a Dumitru Stefanu 1 fl. Andreiu A. Popoviciu 5 fl. Ioanu Pascu 1 fl. Dr. Ioanu Mesiota directoru 1 fl. Dr. Vasilie Glodariu profesoru 1. fl. Ioanu Scurtu profes. 1 fl. Ioanu Popea profes 1 fl. Panteleimonu Dim'a profes. 1 fl. Ioanu Macsimu profes. 1 fl. Dr. Nicolau Popu profes. 1 fl Ioanu R. Stingie profes. 1 fl. Nicolau G. Origidanu profes. 1 fl. Stefanu Iosifu profes. 1 fl. Ioanu Ionasiu profes. 60 xr. Ioanu Teclu 1 fl. Ioanu Seniutia 1. fl. Vasilie Voin'a 1 fl. Iosifu Fericeanu catechetu 40 xr. Dumitru Iarca 1 fl. Andronicu Androne parochu 1 fl.

Sum'a 102 fl. v. a.

B). Preurbiulu pre Tocile.

Nicolae Frigatoriu 3 fl. Constantinu Voicu 2 fl. Dela Ioanu Stingie, Oprea Giuvelea, Andreiu Lupanu, Florea Parvu, Nicolau Giuvelea, câte 1 fl. sum'a 5 fl. Dela Nicolau Mihaltianu parochu, George Moldoveanu, Nicolau Lazaru, George Florea, Nic. Capatîna, Nic. Mitocu, Vasilie Gemulea, Andreiu Pulpasiu, Vonifatie Gamulea, Radu Stefanu, Pred'a, Ioanu Birtu, Petru Lupanu, Nic. Purcarea, Radu Bogdanu, Nic. Capatîna jun. George Stingie, Vas. Stinge, George Buretia, Vas. Burbea, Ioanu Martinoviciu, Ioanu Zernoveanu câte 50 xr. — sum'a 11 fl. Nicolae Mazare sî Ioanu Belinzu câte 25 xr. 50 xr Nicolau Butmaloiu Nic. Caciula câte 20 xr. 40 xr. Prin discu in biserica 1 fl. 62 xr. Sum'a 23 fl. 52 xr.

C). Brasiovu-vechiu.

Dela George Persienariu parochu si dela Mari'a G. Nicolau a 1 fl. 2 fl. Dela aceilalti poporeni români 4 fl. 26 xr. Sum'a 6 fl. 25.

Asiá dara in Brasiovu s'au adunatu inca:

In parochi'a bis. sf. Nicolae 102 fl. In parochi'a sf. Treimi pre Tocile 23 fl. 52 xr. In parochi'a din Brasiovu-vechiu 6 fl 25 xr. Sum'a 131 fl. 77 xr. v. a.

Aici se adauge co s'au strensu de prin satele protopopiatului I-iu alu Brasiovului, si adeca:

In parochi'a din Darste 2 fl. 30 xr. In parochi'a din Bacifalu 5 fl. 72 xr. In parochi'a din Turchesiu 3 fl. 64 xr. In parochi'a din Cernatu 2 fl. 50 xr. In parochi'a bisericei S. S. Arhangeli din Satulungu 30 fl. 25 xr. In parochi'a bisericei sf. Adormiri din Satulungu 20 fl. 50 xr. In parochi'a din Tarlungeni 62 xr. In parochi'a din Purcareni 1 fl. 18 xr. In parochi'a din Stupini 1 fl. 95 xr. In parochi'a din Helchiu 1 fl. 5 xr. In parochi'a din Tecutiariu 6 fl. 20 xr.

Asteptu cu nerabdare publicarea inca a mai multoru colecte, nu sciu din care causa se intardia aceea, cá sa scie on. publicu si comitetulu parochiale de aici, ca cine au contribuitu, si cui suntemu detori cu multiamita. —

Spre orientare amu se inpartâsiescu ca biseric'a cea vechia s'au trasu josu si câtu de curendu vomu pune fundamentu la cea nóua.

Ne-amu apucá si de scóla, fara de care nu potemu esiste dara nu scimu, ca câti bani s'au adunatu si se va aduná inca in folosulu ei.

Mai in urma fiinduca maritulu sinodu se afla adunatu, i atragu atentiunea pentru inbunatâtirea lefeloru atâtu a preotiloru câtu si a docentiloru din Treiscaune si déca acést'a nu e cu putintia, apoi baremu din fondurile si ajutóriele pentru preoti si docenti menite sa li se aplacideze baremu câte 100 fl. v. a. pentru totuinsu, câci in saracia mai mare si intre imgregiurâri mai fatale cá pre aici nu se afla nicairi preotii si docentii. —

De altadata mai multe. —

Sepsisangeorgiu in 7/19 Aprilie 1871.

Romani'a.

ADRES'A LA ALEGATORI.

Venirea la putere a ministeriului din 28 Aprilie 1870 a fostu semnulu vederatu, ca reactiunea se simtiá destulu de tare, spre a luá in mâni conducerea afaceriloru Romaniei.

Din insusi acelu momentu, erá amenintiata constitutiunea din 1866, pre care natiunea si-o puse, spre a si asecurá atâtu stabilitatea câtu si libertatile publice.

Representatiunea nationale, carea erá numai prorogata, a fostu de indata disolvata, in sperantia ca tiér'a se va manifestá in simtiulu ideiloru personificate prin ómenii dela putere.

Asceptarile loru au fostu insielate. Alegatorii au trimisu in maioritate pre representantii tuturoru nuantialoru liberali.

Impregiurârile politice esterióre din vér'a anului trecutu au fostu maturu pricepute de tiéra in tóta gravitatea loru. Majoritatea camerei, petrunsa de aceeasi inalta prudentia, a trebuitu déru a tolerá pre acelu cabinetu pâna la sessiunea ordinaria.

Sosindu in 15 Noemvre, ministrii n'au aratatu acelasi tactu politicu. Ei socoteau din contra, ca momentulu erá proprice pentru realisarea cugetâriloru loru. Asiá, prin mesagiulu de deschidere a cameriloru, ei au pusu in gur'a Domnului acea faimósa frasa, imprumutata din Montesquieu, care in simtiulu ce i se dá, de guvernu, se infacisiá cá o amenintiare pentru institutiunile tierei.

Opiniunea publica fu cuprinsa de ingrigire. Ea se intrebà unde voiau ministrii se conduca tiér'a. Resultatulu acestei intrebâri fu o mai strensa intrunire a tuturoru grupuriloru liberali din camer'a deputatiloru, pre terenulu apararei constitutiunei.

Astu-feliu se constituí majoritatea liberale din adunare, carea de indata si esprimà cugetârile séle prin respunsulu seu la mesagiulu tronului, ce erá pentru ministeriulu din 28 Aprilie sentinti'a condemnatóre a politicei séle.

In aceste conditiuni parlamentari cabinetulu Epuréanu demissionà, si puterea se incredintià ministeriului din 18 Decemvrie 1870.

Cu acestu ministeriu, sustienutu de tóte grupurile liberali, a inceputu activitatea parlamentaria a sessiunei camerei.

In desiertu adversârii institutiuniloru nóstre se incérca de a acusá acésta sessiune cá nefructuósa. Adunarea are titluri ne-sterse la recunoscinti'a natiunei. Ea s'au ocupatu cu totu dinadinsulu de imbunatatirea situatiunei financiare, objectulu ingrigirei generale. Camer'a se aflá in fati'a unui bugetu ne-ecuilibratu, cu unu dificitu de sieptespre-diece milióne lei noi, care se propunea de a se acoperí, nu prin reducerea cheltueliloru, ci prin o multime nóue de dari: timbrulu, monopolulu tutunului, sporirea darei personale a contributiunei patenteloru, a impositului fonciariu si altele.

Majoritatea a respinsu cu energia sistemulu financiariu alu dlui C. Gradisteanu: tienendu séma de strimtorarea contribuabililoru, ea si a trasu de regula de a ecuilibrá bugetulu, nu prin impovararea tierei cu nóue dari, ci prin reducerea cheltueliloru pâna la cea mai putinciósa economia. Astfeiu comissiunea budgetaria, espressiunea cugetâriloru majoritatiei, dupa o lucrare continua si conscientiósa de dóue luni, si in acordu cu noulu ministeriu isbutì a resólve greulu problemu de a dá unu bugetu in adeveru ecuilibratu, fâra a fi nevoia de a impune natiunei cele mai multe din darile nóue, propuse de cabinetulu Epuréanu.

Seriositatea acestei lucrâri s'a constatatu in ultim'a siedintia a camerei (15 Martie) de câtra insusi actualulu ministru de financie, d. P. Mavrogheni, carele, de si s'a declaratu francamente de adversariulu majoritâtiei liberale a camerei, totusi a fostu nevoitu de adeveru a dice aceste cuvinte pline de insemnatate:

„Comissiunea budgetaria a regulatu budgetulu intr'unu modu admirabile. . .

„Singura comissiunea budgetaria din estempu a potutu reusí a ecuilibrá budgetulu, si i face onóre acésta lucrare“.

Procesele verbali ale adunarei dovedescu ca acum erau la ordinea dilei budgetele si projectele de legi financiare, intre care celu mai importantu erá projectulu de legi privitoriu la stingerea datoriei flotante, care apasa intr'unu chipu atâtu de imspaimântatoriu creditulu statului, cându camer'a se vadiù nevoita de a dá preferintia cercetarei unei cestiuni totu atâtu de grave, — déca nu si mai multu, — cá si stingerea datoriei flotante, si care nu mai putienu interesá situatiunea financiara. Acést'a erá afacerea cailoru ferate române. Contrariu legei speciale intru acést'a, doctorulu Strusberg, representantulu concesionariloru, venise a declará neputinti'a sea de a platí cuponulu dobândeloru dela 1 Ianuarie 1871, si mai târdiu intre alte nefundate pretentiuni, reclamá cá acestu cuponu sa se platésca de câtra statulu românu, si sa i se primésca, fâra a fi inca gat'a lini'a ferata Românu-Galati-Brail'a-Bucuresci.

(Va urmá.)

Varietâti.

*** Starea Franciei au causatu dislocalitatea trupeloru germâne de asiá, incâtu in restempu de 24 óre potu fi 200,000 concentrate naintea Parisului.

*** „Provinzial=Correspond.“ scrie intr'unu articolu intitulatu: „Alaturarea Elsasului si Lotaringiei la Germani'a“ urmatoriele: Populatiunea Elsasului si Lotaringiei are caracteru curatu nemtiescu; ea nu are a abdice nimicu din bonurile sele, nu a ignorá tipulu ei propriu originalu pentru de a se alaturá Germaniei. Diferite simtome dovedescu ca spiritulu germanu n'a peritu inca sub stapânirea straina, ci in impregiurâri favorabili se va desceptá in intrega poterea lui vitale. Intregu poporulu nemtiescu previne ramului fratiescu desbinatu cu sinceritate si doresce cá câtu mai ingraba sa se simta ferice si bine in cas'a parentésca.

*** (Sinucidere.) In siedinti'a de astadi, 21 Aprilie, a dietei Ungariei cam pre la midioculu desbateriloru, intréga camer'a erá cá incremenita cându sosí scirea cumca Paulu Nyáry, unu membru de frunte alu opositiunei dietale, unulu dintre cei mai activi ablegati, renumitu prin facultatatile si cunoscintiele sele frumóse, unu barbatu stimatu si iubitu in viéti'a privata cá si in cea publica, si a pusu capetu vietiei sele intr'unu modu fórte tristu: pre la 11 óre s'a aruncatu din alu patrulea etegiu alu unei case de lânga Dunâre.

Iritatiunea este cu atâtu mai mare intre ablegati si in intrég'a capitala, câci pre la 9 óre se aflá inca in dieta; la cererea mai multoru ablegati siedinti'a s'a suspinsu pre diumetate de óra si putienu dupa redeschidere si dupa ce presiedintele casei anunciá oficialminte scirea despre mórtea neasteptata a lui Nyáry causata intr'unu modu atâtu de tristu.

Caus'a sinuciderii — nu se scie cu positivitate, unii dicu ca relatiunile sele familiarie l'aru fi indemnatu la acést'a trista fapta, altii iérasi afirma cumca tulburari de spiritu. —

*** Incendiu — La 16 alu curentei, 2 copii din comun'a Necoresci, in etate 4—5 ani, mergendu in grajdulu negutietoriului Tóderu Capmare si facendu focu s'a aprinsu acea pravalia, ventulu batendu din josu incendiulu a fostu cu asiá repeditiune, in câtu in 2 óre peste 60 case au fostu coprinse de flacara; respândirea focului a provenitu si din esplosiunile prafului de pusica ce parte din negutietori aveau prin beciuri, fâra inse cá acesto esplosii sa produca si alte catastrofe. Fâra nici unu concursu de pompe séu sacale, numai cu ajutoriulu a câti-va dorobanti si a administratiei pre la órele 2 din nópte s'a stinsu focului, cu tóte acestea pagub'a se evaluéza la 20,000 galbeni. — Punendu acést'a notitia — primita dela d. primariu respectivu — in vederea publicului, redactiunea nóstra deschide imediatu o lista de subscriptiune pentru ajutoriulu nenorocitei comune incendiate, spre care scopu facemu prin acést'a celu mai caldurosu apelu câtra toti ómenii de bine si generosi. Ori ce oferte voru fi bine-venite si se voru primi la administratiunea acestei foi. „Cur. de Iasi“

Concursu.

Parochi'a Lesnicu cu fili'a Dumbraviti'a din protopresbiteratulu Devei in comitatulu Hunidórei devenindu vacanta, se escrie prin acést'a concursu.

Emolumentele suntu: dela 165 numeri de case 165 mesuri de bucate in grauntie — prelânga stól'a indatinata o holda aratória, si casa darochiala.

Recursele instruite in sensulu statutului organicu bisericescu adresate comitetului parochialu suntu a se tramite acestui scaonu protopresbiterale in Dev'a pâna la 16 Maiu a. c.

Dev'a 6 Aprilie 1871

Cu intielegerea comitetului parochiale.

Ioanu Papiu.
Protopopu.

(24—2)

Anunciu.

Mari'a Graeff veduva, carea pórta meseri'a **versatoriei** de clopote si a altoru objecte de ciéie, are onóre a incunosciintiá pre on. publicu, ca prin associarea densei cu unu barbatu versatu in tóte detaiurile acestei meserie si prin acuirarea unei **bance de strunaria egalisatória** dupa sistemulu celu mai nou, e in pusetiune de a continuá meseri'a si asiá de a primí asupra-si a face **clopote** de ori ce marime, **prósce** de apa, **pumpe** sorbitórie si apasatórie, **lucruri** pentru **fabrici, vinarsarii**, si **bererii, strunaria in fere** pentru masine, pre lânga pretiurile cele ma moderate. Su primescu si reparaturi de totu feliulu si se efectuiescu cu promptitudine.

Sabiiu, sub spinarea cânelui (unterer Iohannisreg) nr. 1097.

Licitatiune.

In 6 Maiu *) c. n. 1871, se va esarendá prin licitatiune publica la cas'a parochiale gr. or. din Turd'a fenatiulu numitu Lobodasiu asiediatu pre hotarulu Turdei sub Nr. topogr. 5546 *a. b.* in marime de 106 jugare 212 st. □, pre trei ani de dile la celu ce va dá mai multu. Oferte in scrisu si sigilate se primescu numai pâna la incheiarea licitatiunei.

Pretiulu de eschiamare este 300 fl. v. a. si vadiu 10 %. Conditiunile esarandarei mai de aprópe se voru putea vedea la cas'a parochiale din Turd'a, séu la cancelari'a archidiecesana din Sabiiu.

Sabiiu, 27 Martie (8 Aprile) 1871.

Epitropi'a archidiecesana gr. or.

*) S'a mai prelungitu terminulu publicatu mai nainte cu o septamâna.

Burs'a de Vien'a.

Din 14|27 Aprilie 1871.

Metalicele 5%	58	85	Act. de creditu	277	50
Imprumut. nat. 5%	68	45	Argintulu	122	35
Actiile de banca	749		Galbinulu	590	5/10

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea**

Editur'a si tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori franc'ate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/4 cr. v. a.

Nru 31. ANULU XIX.

Sabiiu, in 1830 Aprile 1871.

In ceea ce privesce incheierea sessiunei avemu sa facemu urmatoriulu adausu resp. urmatórea indreptare:

Sinodulu archidiecesanu, avendu unu momentu de mare insemnatate inaintea ochiloru sî adeca, ca in anulu acest'a in 27 Iuniu este unu patrariu de seculu de cându Escelenti'a Se'a Preasântitulu Archiepiscopu sî Mitropolitu Andreiu, a fostu denumitu vicariu in archidieces'a nóstra de acum, — la propunerea dep. Macelariu, a conclusu, ca acum, la incheerea sessiunei, inca din siedintia sa se presenteze in corpore sî cu privintia la inpregiurarea acést'a sinodulu cá representanti'a poporului din archidiecesa sa i esprime multiamit'a cea mai adânca pentru tóte fatigele pentru biserica sî natiune, sî sa-i ureze inca viatia fericita sî indelungata spre a puté vedé ródele amintiteloru ostenele.

Deci cu P. vicariu N. Pope'a in frunte, mergendu sinodulu la Escelenti'a Sea in resiedintia, P. vicariu rosti unu cuventu insufletitoriu in intielesulu celoru de mai susu sî apoi ceti conclusulu sinodalu privitoriu la momentulu, ca biseric'a nóstra din Transilvani'a se afla in ajunulu dilei acelei memorabile, in care se implinescu 25 de ani de cându Escelenti'a Sea P. Archiepiscopu sî Mitropolitu a venitu in sinulu ei.

Escelenti'a Sea miscatu fórte au multiamitu sinodului pentru aducerea acést'a aminte sî in termini simtiti a datu espressiune bucuriei sele pentru, ca l'a invrednicitu Ddieu de a aduce biseric'a nóstra in starea de a se guverná ea pre sine insasi. In fine a datu binecuventarea de despartire deputatiloru ce erau acum aprópe sè parasésca sinodulu fiindu sessiunea incheiata. Mai pre largu la tempulu seu.

Sinodulu archidiecesanu.

Siedinti'a a IX tienuta in 12 Aprilie (dupa amédi). Pres. P. vicariu archiepiscopescu N. Pope'a. La ordinea dilei e comissiunea petitiunaria sî cá referinte se infatisiédia Dr. Mesiot'a, in loculu celui de pâna acum Dr. Petco. Dr. Mesiot'a spune caus'a pentru care vine densulu sa continue referatulu amintitei comissiuni, carea este departarea D-lui Petco pentru afaceri urgente, pentru cari fu chiamatu anume a casa. Presied. face sinodului, cunoscutu ca departarea mentiunatului deputatu a fostu neamanabile, ceea ce in urma se sî incuviintiédia de sinodu. Din incidentulu acest'a i se da ansa lui Macelariu a face propunerea, cá sa remâna toti membrii pâna la finea sessiunei. Sinodulu primesce acésta propunere. Tecontia arata ca din cei doi deputati, verificati in un'a din siedintiele mai de aprópe, pre unulu sî anumitu pre I. Bodila nu l'a vediutu decâtu de dóue ori in siedintie. Presiedintele face cunoscutu sinodului ca acestu deputatu a fostu la densulu in persóna sî a aretatu ca este provocatu de siefulu seu a merge câtu mai ingraba la oficiulu seu, dela care se concediase inca de mai nainte.

Incheiânduse aceste amenunte referintele comis. petit. aduce pre tapetu remonstratiunea unei fractiuni mici de alegatori contr'a deputatului Candrea. Comissiunea e de parere, ca fiindu ca are de a se luá in consideratiune, ca majoritatea si-a datu voturile pentru deputatulu Candrea sî vre-o ilegalitate nu se arata sa se fia comisu la alegere, asiá remonstratiunea sa se puna simplu lânga cele-lalte acte de alegere. Se primesce.

Vine petitiunea, prin carea se cere ca capelanulu personale alu Protopresbiterului sa se faca capelanu parochialu. Comissiunea propune: sa se indrumeze consistoriulu a tramite unu comisariu bisericescu, carele sa cercetedie lucrulu sî dimpreuna cu sinodulu parochialu sa imparta poporulu din comun'a Campeni. Candrea este in contra. Gaetanu propune cá afacerea acést'a sa se concreadia comissiunei pentru imbunatatirea clerului. Dupa mai indelunga discussiune, la carea participa inca Patitia, Lazaru, se primesce propunerea lui Gaetanu cu o modificare mica facuta de Candrea.

Mai departe se refera petit. lui Lazaru Vladu din Abrudu, carele arata ca la parochi'a din orasiulu Abrudu, unde e parochu. Adamoviciu, nu s'a tienutu sinodu parochialu pre lânga totu statutulu organicu, sî asiá nu s'a pututu si nici odata in ce stare se afla averea bisericésca, pentru ca nu a avutu ocasiune sa se véda socotelile bisericesci. Comissiunea propune sa se transpuna petitiunea consistoriului sî acést'a sa véda cá sa se implinésca cele prescrise de statutu in parochi'a din Abrudu. Dr. Gallu propune, ca petitiunea sa nu se ia in consideratiune de óre ce lucrulu acest'a nu cade intre agendele sinodului, cí a le consistoriului sî, déca consistoriulu nu l'aru multiumí, i sta calea deschisa a recurge la consistoriulu metropolitanu, cá la instanti'a suprema; de altmintrea pre câtu este densulu informatu petentele nici nu e membru alu parochiei din Abrudu. Patitia aduce mai multe invinuiri asupr'a parochului D. Adamoviciu, intre alte ca pre densulu (Patiti'a) acum dupa atât'a tempu nu vrea sa lu recunósca de parochianu, sî ca la provocârile cele multe de a tiené sinodu abiá a tienutu odata cându cu ocasiunea alegerei de deputatu, asiá in câtu numai la urma s'a potutu luá sî ceva socotele cându partea cea mai mare parasise sinodulu. Deci spriginesce cererea lui Lazaru Vladu, care dupa densulu e din Abrudu. Tordosianu dechiara ca petentulu e din Alb'a-Iuli'a sî parochianu de ai densului (ilaritate). Macelariu inca e de parere sa se transpuna petitiunea consistoriului sî acést'a se sî primesce.

Petitiunea comunei Zabar'a propune comissiunea sa se dee consistoriului pentru urmarea celoru de lipsa cu dens'a. Vine demissiunea deputatului Cristea, din causa ca s'a facutu preotu. Dupa o discussiune mai indelungata se primesce propunerea lui Gaetanu, ca dimissiunea sa se iá spre sciintia sî sa se escrie alta alegere. Se primesce. In legatura cu cele referate de comissiunea petitionaria intréba Macelariu ca nu se afla vre-o cerere sî din partea P. asesoru consist. I. Panoviciu pentru cá sa se lase in parochi'a avuta. Dându-se respunsulu ca nu, sinodulu trece mai departe la ordinea dilei sî adeca la referatulu comissiunei scolastice. Referinte e Dr. Mesiot'a. Acest'a arata ca consistoriulu fu insarcinatu in anulu trecutu de câtra sinodu prin conclusulu de sub nr. 96. cu elaborarea unui proiectu de lege scolasticu. Dara fiindu ca congresulu din tómn'a trecuta a adusu o organisaria provisoria sî a transpus'o la sinódele eparchiale cá sa o puna in lucrare sî sa se véda practicabilitatea ei asiá consistoriulu a privitu conclusulu citatu de superatu.

Comissiunea luandu in considerare acésta impregiurare, cu tóte ca au aflatu unele, ce de acum aru cere o modificatiune conformu referintieloru locali, recomanda punerea in lucrare a organisârei provisorie cu adausulu cá la sinodulu celu mai de aprópe sa propuna modificârile de lipsa. Branu de Lemeni e de parere ca sa se transpuna organisarea provisoria consistoriului cu indrumarea cá sa se puna in lucrare. Nemesiu propune tiparirea legei sî, si pre lânga unu pretiu moderatu, sa se venda. Popescu partinesce in principiu propunerea lui Nemesiu, nu se invoiesce insa cu modalitatea propunerei. Densulu propune cá sa se deoblige fie care parochia a-si procurá tóte actele sinódeloru sî congresului. Branu de Lemeni recomanda propunerea comissiunei en bloc. Se primesce. Macelariu aru fi de parere a se combiná propunerile Nemesiu Popescu. Presiedintele deslusiesce, ca aru fi bine sa se recomande de p. p. Protopresbiteri cumpararea acteloru sinódeloru sî congreseloru. Patitia observéza ca suntu pré scumpe. Macelariu face intrebarea ca, déca se aru decide tiparirea proiectului provisoriu dupa cum propune Nemesiu, se aru puté intórce sinodulu la bugetu sa voteze bani pentru tiparin? Intr'aceea fiindu provocatu Nemesiu sî formuléza propunerea. Deci se punu la ordinea dilei propunerile lui Nemesiu sî a lui Popescu cá propuneri de sine statatórie. La propunerea lui Branu se trece preste cea dintâiu la ordinea dilei iéra a lui Popescu se primesce.

Dupa diversiunea acést'a desbaterea revine la partea a dóu'a meritória a referatei comissiunei scolastice si adeca asupr'a raportului asternutu din partea consistoriului scolasticu. Comissionea a aflatu raportulu, dupa cum se esprima dens'a, defectuosu sî asiá erá de parere a se indrumá consistoriulu a face pre anulu venitoriu unu conspectu, din care sa se véda starea intréga a scóleloru din archidiecesa. Dr. Gallu aru dorí cá comissiunea sa specifice mai de aprópe rubricele de lipsa in conspectu sî sinodulu sa dispuna insusi cum trebuie sa se faca conspectele cerute. La acést'a reflectédia ref. ca comissiunea a cugetatu ca acést'a deróga consistoriulu. Fodoreanu propune cá intre parentese sa se cumpere cârti gratis, la ce i observédia ref. ca e provediutu in § 10. alu org. prov.

Revenindu discussiunea la raportulu consistoriului Boiu e de parere ca sinodulu sa céra respicatu aceea ce voiesce dela consistoriu. Totu asiá reflectédia in unu discursu mai lungu Branu de Lemeni. Densulu dice ca comissiunea trebuiá sa intre in meritulu lucrului sî sa vina cu propuneri esacte cum sa se ajute scól'a. Gaetanu apara raportulu, pre carele sinodulu de altmintrea nu la auditu nici a cerutu sa'lu auda sî lu condamna din tóte pârtile, sî partinesce propunerea lui Branu de Lemeni. Nemesiu combate propunerea sî dice ca scólele suntu in periculu sî asiá afacerea acést'a sa nu se ia asiá prea usioru, e dara de parere sa se inapoieze raportulu consistoriului sî sa'lu intregésca. Acum abia se cere din o parte cetirea raportului. Discussiunea se indelungesce inca, la carea iau parte multi deputati pâna in fine se primesce propunerea lui Nemesiu. *) Siedinti'a urmatória mâne la 10 óre.

Inceputulu sinodului aradanu l'amu reprodusu s noi. Despre celu dela Caransebesiu ne asigura „Albin'a“ ca in „cinci dile“ au facutu „lucruri mari“, sî avemu cuventu sa ne tememu ca „Albin'a“ are dreptu. Pentru ca lucrurile mari suntu de multe feliuri.

(Sinodu ecumenicu ortodocsu) S'au fostu amintitu in diurnale, ca patriarchulu gr. res. din Constantinopolea luându ansa din acea impregiurare, ca sultanulu au concesu despartirea bisericei bulgare de ierarchi'a gregésca, au cerutu ajutoriu sî intrevenirea sinodului rusescu din Petropolea in contr'a acestui amestecu. Totu-odata au propusu patriarchulu conchiamarea unui sinodu ecumenicu res. La acésta epistola a patriarchului au respunsu sinodulu din Petropolea cu datulu 15. Mart. a. c.: Tienerea unui sinodu ecumenicu se tienerea de nepotrivita tempului presentu; dorintiele bulgariloru le privesce de drepte; sî cu deosebire tóta afacerea o privesce cá un'a ce apartiene la drepturile suverane ale Sultanului. —

Diet'a Ungariei.

Siedinti'a din 21 Aprilie. Siedinti'a de astadi a casei deputatiloru s'a suspinsu pre câte-va momente prin scirea despre sinuciderea teribila a unui dintre cei mai betrani sî meritati membi ai casei, Paul Nyáry. Nyáry se numerá intre cei mai straduitori membri nu numai a opositiunei, déa a casei deputatiloru intrege. Putieni se bucurau

*) Raport. neavendu lumina nu mai póte urmarí desbaterile in detaiu. R.

de respectulu sî simpathiele parlamentului „intregu in gradu asiá de mare cá elu. Suscitarea, provocata in casa prin faim'a despre mórtea lui, a fostu estraordinaria. In urm'a acestei'a dură siedinti'a numai cam o óra. La inceputulu siedintiei indreptà generalulu Stratimirovics fâra de tóta motivarea o interpelatiune, câtra ministrulu pentru aperarea tierei, privitória la starea privilegiata a orasiului Fiume, in care inca nu se esecuta legea nóua de aperarea tierei. Dupa aceea se resolvescu unele afaceri de interesu particularu sî apoi la 12 óre se incheie siedinti'a.

Astadi tienù sî cas'a magnatiloru o siedintia scurta. Dupa autenticarea protocolului presinta Al. Bujanovics legea despre cumperarea galeriei eszterhaziane, despre incopciarea drumului de feru intre Austri'a sî Sacsoni'a sî despre regularea afaceriloru urbariale sanctionate de M. Sea regele. Dupa aceste se cetesce o scrisóre a ministrului de financie, prin care acest'a atrage atentiunea casei la lotari'a de statu arangiata in beneficiulu honvediloru din 1848/9.

Siedinti'a din 22 Aprilie a casei deputatiloru. Presiedintele deschide siedinti'a la 10 óre. Deputatii aparura in numeru aprópe completu. Ministrii, presenti in Pest'a suntu toti de facia. Tribunele suntu indesite. Dupa finirea formalieloru obicinuite se radica presiedintele sî vorbesce despre meritele carii sî-au câstigatu Nyáry in carier'a sea publica pentru patria. Totu deodata provóca presiedintele pre deputati a luá parte corporativu la inmormentarea lui, care se face mâne, ceea ce se si primesce. Dupa aceea se anuncia diferite incurse. Ministrulu de justitia Horváth ascerne legea, despre creditulu suplementariu pentru Fiume, sanctiunatu de rege. Mai departe presinta ministrulu unu proiectu de lege despre contractulu consulariu incheiatu cu statele Americei de Nordu. Ministrulu de cultu sî instructiune Pauler respunde prin o vorbire lunga la o interpelatiune a deputatiloru Iul. Schwarz, K. Ghiczy sî Ferd. Zichy. Cesti din urma se dechiara multiamiti cu respunsulu ministrului. Presiedintele anuncia o scrisóre a presiedintelui ministriloru, prin care acest'a impartasiesce ca M. Sea regele a binevoitu a conchiamá delegatiunile pre 22 Maiu la Vien'a. Dupa aceste se celescu sî primescu cele 22 puncte a proiectului de lege despre comassatiuni in Transilvani'a sî apoi la 5 óre se incheie siedinti'a.

Cuventârile

dela festivitatea de infratire in Brasiovu.

D. advocatu Kenyeres vorbì asiá:

„Concetatieniloru! (Polgár társak!)

Ve salutu in numele patriei, alu libertâtiei sî alu fratietâtiei.

Binecuvintediu sórtea, care aduse diu'a, in care se implinesce cea mai ferbinte dorintia a mea, sî cu mine impreuna a multoru mii.

Fratiloru! o mia de ani viforosi au trecutu preste capetele nóstre, dîlele nóstre au fostu mestecate cu doreri sî amaraciuni, déra noi totu ne aflâmu in antic'a nóstra potere; scump'a nóstra mama, patria-ne comuna, sustienù pre iubitii ei fii pentru viéti'a unei mai bune sorti.

Amu avutu dusmani, cari ne amenintiara cu sfermare sî calcare, dér' au aflatu uniti pre iubitii frati sî au paresitu cu capetele sparte otarela patriei aperate cu fidelitate.

Amu avutu dusmani sî acesti'a suntu cei mai spurcati, cari cu amagiri fâra sufletu au vrutu sa ne conturbe odihn'a familiei sî cu calculu rece au stropitu in inimile nóstre amar'a fiere a nencrederei.

Amu retacitu in intunereculu unei nopti reci; n'amu sciutu sa ne cunóscemu unii pre altii sî seminti'a iubirei in sufletele nóstre a remasu amortita.—

Multi din românii sî ungurii brasioveni au doritu diu'a acea binecuventata, care sa departedie acésta amortiala rece, crescendu seminti'a iubirei intr'unu pomu plinu de fructe.

Sî iéca, ca româniloru sî unguriloru brasioveni le a rasaritu gloriós'a di, doi frati, cari cu instrainare se incungiura intre sine, au recunoscutu ca suntu fii iubiti ai unei sî acelei-asi mame, ca sórtea sî viéti'a nóstra e atâtu de contopita la olalta, cá sî cele dóue camere ale unei inime, cari ambe trebuie sa lucre cu poteri egale pretutindenea, cá nu cumva batai'a inimei sa incetedie.

Asta di, cá memoriala intre românii sî maghiarii din Brasiovu infratiti, sa fia cea mai frumósa serbatóre de triumfu, sî sa dea atotupotintele, cá sânt'a paciuire realisata intre noi in numele patriei, alu libertâtiei sî alu fratietâtiei, sa fia in eternu duratória.

Sa traiésca iubitii nostri fratii români brasioveni.“ —

D. Dr. Nicolau Popu tienù dupa acést'a urmatoriulu discursu:

„Domniloru sî fratiloru!

Este unu adeveru necontestabilu, ca unu statu, o provincia, o comuna atunci póte prosperá, póte inflori, cându conlocuitorii traiescu in armonia sî contribuie toti in mesura egala sî cu puteri unite la binele comunu. Fericirea unui poporu o aflâmu numai acolo, unde nisuintiele egoistice nu influintiadia in afacerile comune, unde interesele particularie disparu, cându e vorb'a de statu, de patria sî de tiéra. Unu sóre ne incaldiesce, o tiéra ne nutresce — va sa dica, natur'a aici nu face deosebire intre omu sî omu; numai tendintiele mes-hine omenesci suntu, care facu separatismu, discordia sî imperachiari — sî vai sî amaru de tiér'a aceea, unde aceste vipere si-au asiediatu cuibulu loru sî nu se potu sterpi.

Domniloru sî fratiloru concetatieni! Suntu fórte veselu, ca amu fericirea de a esprimá multiamirea sî bucuri'a, ce a escitatu in inimile românilor brasioveni cuventulu de salutare rostitu de domnulu advocatu Kenyeres. Simtiemintele sincere sî devotamentulu fraternu, ce ni lu oferiti, ne pune cu atât'a mai multu in uimire, cu câtu sórtea vitrega ne-a condamnatu din timpurile cele mai vechi sî pâna astadi a suferi si a geme sub jugulu asupritoriu alu sistemului feudalu. Ne-amu luptatu impreuna pentru patria, ne-amu versatu impreuna sangele nostru pre scenele de lupta; sî resplata: — pentru tóte acéstea a fostu pentru bietulu românu asupriri, neindreptatiri si batjocuri!

Grea a fostu sórtea nostra in resbelu, mai grea in timpu de pace. „Amu umblatu in intunerecu“ dise fórte bine sî fórte corectu domnulu antevorbitoriu, fâra sa ne cunóscemu, fâra sa scimu, ca aici cá in totu loculu fia-care patriotu e chiamatu, e datoriu a contribuí la prosperarea patriei. Urmârile acestei erori le-amu simtitu, le simtimu noi sî le simtiti sî dvóstra, câci fapt'a ne constata, ca adi cu toti suntemu indereptulu altoru popóre, care se numescu civilisate. Popórele din pârtile nóstre nu potu procesá, ca nu suntu tóte egalu indreptâtite. Tiér'a nu póte inflori, pâna ce partea cea mai mare a populatiunei ni este dispretiuita sî nu dispune de tóte remediele de progresu. — Suntemu veseli, ca erórea s'a cunoscutu sî avemu sperantiele cele mai frumóse, ca reulu se va delaturá. E adeveratu, ca erórea acést'a s'a recunoscutu numai de o parte mica a compatriotiloru nostri, avemu inse sperantia, ca vedienduse fructele salutari ale acestei infratiri locale voru lua esemplu dela noi sî alti cetâtieni sî asiá generalisându infrâtirea acést'a incetu incetu ne vomu recunósce toti de cetâtienii unui statu sî de fii unei patrie.

Salutâmu déra cu o via placere acestu pasiu de infratire, intielegemu o infratire cordiale, sicera,

FOISIÓRA.

Despre bani (moneta.)

Prelegere publica tienuta in 14 Aprilie in sal'a Reuniunei sodaliloru români de N. Cristea profesoru.

Imperatulu Carolu VI fiindu ingrigiatu cum va pune in lucrare sanctiunea pragmatica, intrebà odinióra pre Montecuculi, ce cugeta sî densulu, ce va avea elu sa faca pentru cá sa-si póta ajunge scopulu? Acest'a respunde: Majestate! spre ajungerea scopului ti trebuiescu trei lucruri: inteiu bani, a 2-a bani sî a 3-a bani. Respunsulu acest'a memorabile, ce se pastréza si se va pastrá inca sî in venitoriu, cuprinde acelu adeveru in sine, ca prin bani se potu indeplini cele mai de-osebite lucruri. Sî in adeveru déca facemu o reprivire asupr'a trecutului, pâna in tempurile departate, aflâmu ca acésta specie de lucruri a jucatu roluri insemnate spre bine sî spre reu in istori'a omenimei. Banii dela aparinti'a loru intre ómeni a facutu sî multu bine sî multu reu omenimei. Ei au contribuitu la usiurarea sustienerei esistintiei ómeniloru singuratici, a familieloru, a staturiloru; prin ei s'au radicatu monumente mari s. a. s. a; déra totu prin ei s'au periclitatu individi, familie, s'au ruinatu celâti sî tieri sî s'au surpatu imperatii Cându banii incepura a inlesní comerciulu, (negutiatori'a) au inceputu indata a face possibila buna starea materiale a singuraticiloru individi, singuraticeloru familie, comunitâti, tieri; a le pune in legatura unele cu altele pre tóte cele pomenite, a inlesní sporirea maestriiloru; lucrarea mai multoru puteri pre o mâna, cari apoi au produsu cladirile cele maretie sî monumentale in anticitate, in evulu de mijlocu sî in tempurile mai nóue. De alta parte tradarile cele multe, corruptiunile sî molesirile; certele sî frecârile cele multe intre ómeni totu acésta specie de lucruri le-au provocatu de atâtea ori spre paguba omenimei. Ori ce crestinu scie insemnatatea celoru trei dieci de arginti, pretiului celui nepretiuitu, de cari se face pomenire inca in testamentulu vechiu sî apoi sî in celu nou. Filipu, tatalu lui Alesandru macedoneanulu, dicea ca nu e zidu asiá de inaltu, preste care nu póte trece unu asinu incarcatu cu auru. Sa trecemu preste stricaciunile cele multe escate in sinulu natiunei grecesci, incâtu unu legislatoriu Licurgu a fostu silitu a introduce bani de metalu ordinariu, de feru, numai cá sa nu derapene averea obiceiurile cele intregi ale spartaniloru, sa nu amintimu de urmârile ce le-a avutu banii la popornlu Romanu, cându numai erau Fabricii, cari sa respinga pre inimici, cându veneau cá Samnitii sa corumpa cu bani, si vomu vedea prândiurile luculice, bachanalele cele desfrânate a le opulentiloru Romani; sa trecemu preste abusurile persóneloru bisericesci numite papi, cari, in evulu mediu, pentru cá sa póta aduná multi bani, se demisera la invetiaturi false religióse, prin cari casiunara stricaciunea moravuriloru sî dedera ansa la desbinâri mari, precum fura reformatiunea in biseric'a apuséna.

Ce este dara acest'a specie de lucruri, banii, ce are asiá de mare influintia asupra vietiei omenesci?

Societâtile cele primitive ale omeniloru au inceputu comerciulu loru prin schimbu, adeca: marfa pentra marfa. Mai tardiu inse au aflatu ómenii ca acestu negotiu séu comerciu este de multeori pré ingreunatoriu, ba a uneori, impedecatoriu chiaru, pentruca marf'a, ce aru fi potutu primí in schimbu din cutare tiera, pentru cea dusa de densulu nu i erá de trebuintia, ci alt'a din altu locu, unde alui n'aru fi avutu cautare. Pentru intemplâri de aceste s'au aflatu unu mijlocu, care sa pota representá pretiulu ori cârei marfe si cu care sa póta castigá de ori unde lucrurile acele, pre cari voiá sa si le castige, sa si le insusiésca cá proprietate. Midilocului acest'a a fostu si este si astadi monet'a séu banii.

Midiloculu acest'a s'a simtitu ce e de lipsa fórte de tempuriu. De aceea lu aflâmu la popórele cele mai vechi, de sî nu indata la inceputu din auru sî argintu, arama, dupa cum se vede mai târdiu sî pâna in dilele nóstre. Asiá la popóre ce traiau cá pastori erá cându óiea, cându boulu, midiloculu ce representá pretiulu altoru objecte. Omeru, celu mai vechiu poetu alu greciloru d. e. ne spune, ca o cratitia mare de tuciu (cióie) costá 12 boi, o muiere, carea se pricepea la multe lucruri de mâna costá 4 boi. De aceea la Romani au sî remasu, pentru ceea ce noi dicemu astadi bani, numirea „pecunia“ dela „pecus“ popóre venatóre primitive s'au folositu sî se folosescu, pre unde se afla, de pei de castoru; in Siberi'a de pei de samuru; germanii se serveau de o catatime anumita de vite; africanii se serveau de conchilii; chinesii de céiu, de bumbacu venetu, de sare sî de auru pulverisatu. Numai mai tardiu veni tempulu cá metalulu sa fia intrebuintiatu. Tempulu cându a inceputu a se intrebuintiá metalulu la facerea monetei séu a baniloru, nu-lu putemu fipsá, pentru ca ins'asi sciinti'a, carea se ocupa cu studiulu moneteloru vechi, sî carea se numesce numismatic'a, e la indoiéla in privinti'a acést'a. Cu siguranti'a vorbesce numismatic'a numai dela secolulu alu V inainte de Chsu incóce, de cându se afla monete européne, ici colea ingropate in pamentu.

Pentru ce au primitu ómenii ca acestu mijocu de comerciu sa se faca din metalu ne esplica I. C. Lerescu in „Manualulu seu teoretico-practica de economi'a politica“ in urmatórele:

Motivele pentru cari metalele pretióse servescu a confectioná moned'a suntu numerósele avantage, ce ele presinta.

Sa le esaminâmu, pre scurtu.

1. Suntu dorite sî cautate de tóta lumea, din caus'a giuvaericaleloru, sculeloru ce se facu dintr'ensele. Câci scimu ca valórea trebuie sa aiba o certa utilitate, dorita sî cautata de lume.

câci numai o astu-feliu de infratire ne póte garantá progresu, inaintare si inflorire.

Suntemu gat'a a intinde mân'a si a incheiá frati'a pre basea dreptâtiei si egalitâtiei. Aideti sa ne unimu déra in inima si in cugetu astu-feliu, cá faptele resultande sa ne convinga pre noi si pre urmatorii nostri de folosulu si importanti'a maretiului actu ce-lu incheiemu. Sa eternisamu diu'a de astadi, sa facemu, cá diu'a acést'a sa fia inceputulu unei ere nóua in viati'a nóstra concetâtiéna. Dea Ddieu, cá in ceea ce privesce afacerile comune, sa nu mai lucrâmu cá maghiari, germâni si români, ci cá frati egali si fii unei patrie!

Traiésca fratietatea!!!" —

Nocrichiu in 24/4 1871.

Astadi in 24/4 1871 au fostu aicea adunare scaunale unde si-au datu deputatii nostri sasi reportulu despre purtarea loru la universitate. Pre tapetu a venitu si **d e c h i a r a t i u n e a** Mediesieniloru pentru de a renâné municipiele sasesci dupa cum au fostu pâna acum. — Firesce aici suntu Alt-Sachseni si cei 14 representanti români ai acestui scaunu, cari nu au potutu reusí sa aléga pre unu românu, acum cându a fostu vorb'a de a se dá votu de incredere, deputatiloru sasi, totusi avuse atât'a statornicie — intâia-data de când vinu la adunâri scaunali — si mirare — de au votatu cu „n u" la amendóue propunerile, si la acestu votu din urma s'a alaturatu si unu sasu avutu Michael **K r a u s s**, notariu si arendesiu in **H o z m a n**.

R o m a n i 'a.

ADRES'A LA ALEGATORI.

(Capetu.)

Ministeriulu pusese pre adunare in positiune de a cunósce in deamanuntulu impregiurârile acestei cestiuni si prin urmare de a desemná guvernului lini'a de urmare, ce trebuiá sa padiésca intr'o afacere, care reu condusa este de natura a cumpromite pre unu mare numeru de ani totu venitoriulu nostru financiaru si economicu.

Camer'a erá datóre tierei de a nu lasá la o parte cercetarea minutiósa a acestei cestiuni atâtu de grave.

Acestu studiu este facutu, si natiunea este astadi deplinu in positiune de a putea apretiá tóte fasele prin care a trecutu esecutarea concessionei Strusberg.

Déca pre teremulu legislatiunei ordinarie, adunarea s'a parutu ca nu a produsu indestulu, caus'a este ca, santinel'a vigilenta a institutiuniloru tierei, ea erá tienuta intr'o neintrerupta ingrigire despre atacurile ce directu si indirectu si pre tóta diu'a, se urdiau in contr'a pactului fundamentalu.

Petitiunile ce se colportau prin judetie, sub patronagiulu autoritâtiloru administrative, glasurile ridicate chiaru in midiloculu parlamentului, spre a face fatisiu procesulu constitutiunei, si, mai multu de tóte acestea, staruintiele opositiunei reactionare de a se votá bugetele cu o óra mai inainte, in bloc, si pre doi ani, erau pentru camera unu motivu mai multu de a se intrebá, déca reactiunea nu asteptá de câtu momentulu de a fi stapâna pre pung'a tierei, pentru a vení la cârm'a afaceriloru publice si in urma, nepoprita de nici o stavila a pune in lucrare planurile sele de resturnare a constitutiunei.

In fati'a unei asemenea situatiuni, plina de ingrigiri si de pericole, esitatiunile si resistinti'a adunari erau legitime si potemu dice si deplinu justificate.

Cu tóte acestea, camer'a intrase acum in discutarea si votarea chiaru a unor'a din legile financiari, cându unu incidentu supravení cá pretestu spre a se perturbá mersulu regularei si pacinicu alu regimelui parlamentariu.

Banchetulu datu in diu'a de 10/22 Martie, de coloni'a germana din Bucuresci, dadù locu la o regretabile manifestatiune din partea unui numeru de scolari, si pre carea autoritâtile universitarei n'au sciutu a o preveni.

Acésta demonstratiune copilarésea a fostu restalmacita in defavórea ministeriului parlamentariu, a provocatu unu siru de procedimente anticonstitutionali, in midiloculu câror'a, cu nedibacie s'au esploatatu chiaru amenintiarea de intrerumpere voluntara a functionârei poterei esecutive; si dreptu resultatu, a adusu la potere restaurarea mai energica a reactiunei oborîta pentru unu momentu in diu'a de 18 Decembre 1870.

Sub asemenea triste auspicie s'a formatu ministeriulu Lascaru Catargiu: sub asemene triste auspicie elu s'a infacisiatu si inaintea parlamentului.

Asiá chiaru in momentulu cându capulu cabinetului citá adunarei programulu seu de respectu pentru constitutiunea tierei, elu violá in litera si spiritulu ei impresurându localulu adunârei cu ostire de tóte armele, si acest'a fâra scirea si invoirea presiedintelui camerei.

Intratu pre acésta cale de violintia, noulu ministeriu a pretinsu apoi ca adunarea sa procéda la votarea bugeteloru si a legiloru financiare, inainte de a'si regulá positiunea constitutionale in fatia cu parlamentulu.

Neincuviintiându-se acésta cerere, si camer'a otarându a cercetá mai intâiu cestiunea de incredere ce putea dá cabinetului, acest'a, prin glasulu presiedintelui seu, a cerutu inchiderea discutiunei de abea inceputa, si declara ca din neinchiderea acestei discutiuni face, — lucru fâra precedentu, — o cestiune ministeriale.

Representatiunea nationale erá datóre drepturiloru si demnitâtei sele d'a nu se supune la o asemene somatiune. Majoritatea otarî continuarea discutiunei, si ministeriulu a dóu'a di rosti disolvarea adunârei deputatiloru.

Sirulu acestoru procedimente, resumate aci pre scurtu, constitue o indestula dovada despre cugetârile noului cabinetu. Sa fia bine sciutu ca adunarea a fostu disolvata tocmai in momentele cându tóte grupurile liberale, strânsu unite, ajunsesera a formá o majoritate constanta in principie, si otarira a mantienea si aparâ constitutiunea tierei, marea garantia atâtu a tronului câtu si a libertâtiloru publice.

Unu nou apelu este acum facutu tierei.

Membrii maioritâtiei liberale si parlamentarie se voru duce cu fruntea deschisa in sinulu colegieloru electorali, si voru esplicá purtarea loru, fie-care la loculu seu, fia-care din puntulu seu de vedere individuale. In totu casulu, membrii acestei majoritâti credu de pre acum, ca natiunea le va tiené séma de staruintiele legitime ce au pusu, in cursu de patru luni, spre a respinge tóte incercârile resturnatórie ale reactiunei.

Acum situatiunea este pusa limpede si bine desemnata inaintea tierei. In lupt'a electorale ce s'a deschisu, membrii partitului liberale, intrunitu nu voru face apelu de câtu la consciinti'a alegatoriloru, si nu voru intrebuintiá de câtu armele pacinice ale legalitâtiei celei mai stricte. Câci din parte-le, acésta lupta suprema nu este de câtu pre terenulu constitutiunei si pentru aperarea acestei constitutiuni.

Tiér'a in tóta a sea suveranitate este chiamata a se rostí intre uneltirile reactiunei, care are in serviciulu seu forti'a brutala, si intre forti'a morale a opiniunei publice; intre acei ce voiescu desvoltarea pacinica a principieloru civilisatiunei moderne, si intre acei cari tindu a resturná patrimoniulu drepturiloru, pre care o generatiune intréga le-a câstigatu pentru natiunea si societatea româna.

---

2. Argintulu si mai cu séma aurulu au o valóre mare. (Totu asiá este si cu diamantulu. Si noi scimu ca obiectulu pre care ne decidemu a schimbá produsele nóstre, trebuie sa fie ecuivalentu in valóre cu aceste produse).

3. Ele suntu facileminte transportabile, adeca au o valóre mare sub unu volume micu, ceea ce este o proprietate care le face sa fie admise pretutindeni cá representantu alu valoriloru.

4. Ele suntu pre câtu se póte nedestructibile câci banii, giuvaericalele si sculele, facute din metalele pretióse, se conserva bine, adeca se usa anevoie, si nu se distrugu prin focu, câci se potu gasí topite in cenusie.

5. Ele suntu omogene si se potu divide, fâra a perde nici de cum din valórea loru. (Nu este totu asiá cu diamantulu, de si mai pretiosu, câci o pétra de diamantu divisata nu numai face câtu vala).

6. Ele se potu converti facilemente din moneda in mârfi si, reciprocamente, din mârfi in moneda, câci, din suprabondanti'a séu raritate, valórea monedei póte, dupa epoci, a se ridicá séu a scadé.

7. Ele suntu stabile, adeca valórea loru nu se schimba facilemente. Este adeveratu ca aurulu si argintulu n'au o valóre nemutabila, pentru cuvintele aretate vorbindu de valori: nici o valóre nu este stabila. Daru aurulu si argintulu suntu multu mai stabile de câtu cele mai multe produse, adeca valórea loru scade séu se ridica anevoie, fórte incetu, ceea ce n'are locu pentru celelalte produse, a câroru valóre cresce séu scade, se schimba de adi pâna mâne.

Acestu avantagiu alu metaleloru pretióse vine de acolo ca productiunea loru anuala este pré pucinu in raportu cu cuantitatea ce esista, ce trebuie in lume. Acésta productiune nu modifica oferirea, câci se perdu mereu in valurile mariloru si fluviiloru, si totu de o data cererea cresce, din caus'a progresului ce face productiunea.

(In alta parte, amu aretatu ca nu este totu asiá cu graulu, câci pre fie-care anu se consuma mai tóta productiunea anului precedentu. De aci, nu este o cuantitate de grâu totu-de-un'a esistânde in lume cá aceea a aurului si argintului. Déca acum se intempla unu anu de lipsa, valórea grâului se ridica pre data; contrariulu se intempla, déca anulu este abondantu. Cá tóte cele alte produse, si mai multu chiaru de câtu densele, grâulu n'are stabilitate).

In Russi'a, s'a facutu cercarea a bate moneda din platinu; daru guvernulu a renunciatu pentru ca platinulu se estrage cu anevointia si, dupa procedatele intrebuintiate pentru estractiune, cere chiltueli de productiune mai mari séu mai mici, cari variédia, si prin urmare face a variá valórea platinului. Acést'a n'are locu cu aurulu si argintulu. Spunemu, in trécâtu, ca aurulu este superioru argintului, posedendu mai multe avantage pre cari celu din urma nu le are.

8. Metalele pretióse suntu succeptibile de a priimí o impresiune (in tiparire) care aréta valórea bucatiloru de moneda.

9. Ele dau unu sunetu metalicu argintiu, care le este propriu si care da pre facia falsitatea unei bucâti. Pre de alta parte, aurulu este pré greu. In falsificatiunea monedeloru — i se póte imitá colórea, iér nu greutatea."

Cért'a intre economisti despre anteitatea metaleloru cari se functiunéze la facerea monetei séu baniloru a fostu mai nainte delaturata prin putinti'a séu neputinti'a de a le avé. Popórele se orientau dupa potinti'a esploatiunei séu scóterei din pamentu a metaleloru si faceau câudu din **a r a m a**, câudu din **a r g i n t u**, **a u r u** monet'a; in timpulu mai nou inse a venitu si intrebuintiarea acést'a a face o parte din studiulu economistiloru.

Sa vedemu ce gasimu in privinti'a acést'a la autorele mai susu citatu:

„Dupa d. Michel Chevalier, ce este partisanu alu argintului, acestu metalu aru avé mai pucine siantie de despretiuire de câtu aurulu, de óre ce aurulu, in certe momente gasindu-se in abondantia mare si esigendu cheltuli de estractiune fórte mici, aru fi despretiuitu.

D. Léon Faucher sustiene ca acestu pericolu este mai mare pentru argintu, ce se gasesce in mai mare cuantitate de câtu aurulu si esige travaliuri mari pentru estractiune, travaliuri ce suntu primitórie de perfectionare; ca, din acést'a, va vení o di care, prin marea abondantia a oferirei, argintulu va fi despretiuitu.

Mersulu lucruriloru au datu dreptate aci D. Chevaler si ací D. Faucher.

Pâna la 1851, aurulu erá mai cautatu de câtu argintulu, adeca, pentru 1000 franci in auru, se dá 1005 franci in argintu; apoi elu a perdutu din valórea sea, trebuindu a se dá 1005 franci in auru pre 1000 franci in argintu. In cele din urma, nivelulu s'a restabiltu. Prin urmare, faptele nu s'au petrecutu pâna la fine cum presupunea D. Chevalier.

Aurulu este singurulu metalu bunu de convertitu in moneda, pentru epoc'a actuale, in care operatiunile comerciale au devenitu fórte numeróse Subtu unu volume micu, ele represinta o valóre mare. Argintulu oferesce neconvenientulu contrariu. Din caus'a acestui defectu alu argintului, vedemu ca, in tóte tierile in cari elu servesce principalmente de moneda, se da preferintia biletelor de banca, (baniloru de arthia), pentru ca astufeliu lumea scapa de necomoditatea ce produce greutatea metalului, câudu se facu afaceri in mare.

(Va urmá.)

Tiér'a are a alege intre acei carii voiescu in adeveru unu controlu seriosu din partea representantiloru sei asupr'a administratiunei esecutive in totu ce se atinge de interesele nóstre financiare, sî intre acei carii la desordinea financieloru nu cunoscu altu mijlocu de vindecare, de câtu sporirea dâriloru publice, sî, nemultiamiti cu atât'a voiescu a sacrificá sî interesele economice ale natiunei.

Tiér'a nu'si va opri aci verdictulu seu suveranu. Ea are a se mai rosti, in viitóriele alegeri, sî intre cei ce voiescu o reintórcere la unu trecutu umilitu sî intre acei ce nu de astadi se lupta pentru o politica nationala, pentru o politica românésca, autonoma, basata pre tratatulu dela Parisu, carele, — astadi se implinescu cinci-spre-diece ani, — a asecuratu patriei nóstre o libera desvotare interióra, pusa sub garanti'a mariloru puteri européne sî ferita de ori-ce influintia esterióra predominata sî esclusiva.

Intr'unu cuventu, acum natiunea se afla in fati'a a dóue drapele: unulu carele fâlfae spre trecutu, sî altulu carele se desfasiura cu incredere spre unu frumosu venitoriu. Sub unulu se adumbrescu regretele sî poftele de rastauratiune ale unui trecutu plinu de durere, sî pre care tiér'a nu odata l'a osânditu. Sub altulu suntu intr'unite aspiratiunile române de demnitate nationale, de progresu moralu sî materialu, de pace sî de deplina dreptate pentru tóte treptele societâtiei nóstre, sî mai pre susu de tóte de unu sântu respectu pentru institutiunile nóstre constitutionale.

Sî acum, alegatori români, alegeti!

(Subscrisi) Membrii delegati ai majoritâtiei fostei camere de deputati:

N. Paclianu, M. Cogalnicénu, I. Ghic'a, I. Braténu, N. Ionescu.

18/30 Martie 1871.

Varietâti.

*** (Denumire). Dr. Iosifu Gallu subreferinte la curtea de casatiune e denumitu de judesuplentu la tabl'a reg. din Pest'a.

*** (Dogm'a de infalibilitate a papei de Roma) in Germani'a, sî a nume in Bavari'a catolica a aflatu mare, potericu sî resolutu contrariu in renumitulu sî betrânulu literatu sî profesoru de teologia la universitatea din Munichiu E. Döllinger. Acestu eruditu parinte, in versta de 80 de ani, dupa ce in bibliotec'a sea, carea este un'a din cele mai avute sî mai frumóse in Europ'a, a fâcutu studie adence, indemnatu sî condusu de vócea mintei sanetóse, s'a opusu din capulu locului sî se lupta sî pâna astadi cu cea mai poterica arma a moralei sî sciintiei contr'a dogmei de infalibilitate, contr'a acestui afrontu ce iesuitii, vamesii sî feriseii moderni, abusandu de bietulu betrânu papa Piu alu IX. lu facura mintei sî demnitâtiei omenesci, atribuindu omului trecatoriu insusiri ce competu numai lui Ddieu. Döllinger adresandu-se archi-episcopului seu pretinde sei sa deschida ocasiune d'a disputá despre infalibilitate sî contr'a ei, cu dovedi din st'a scriptura, naintea unei adunari competinte de teologi; dar — respunsulu archi-episcopului fù: ca — conciliulu a decisu sî a se disputá contr'a dogmei staturite nu póte fi permisu; iéra dupa ce Döllinger, combatendu dogm'a nóua chiaru din punctulu de vedere alu bisericei sî invetiaturei lui Cristosu, nu s'a plecatu demandatiuniloru superióre d'a recunórce infalibilitatea papei, — archi-episcopulu de Munichiu propuse cá Döllinger sa se destitue din positiunea sa canonica sî deprofesoru. Döllinger totusi, cu câtu mai multu amerintiari sî atacuri i facu ultramontani, cá unu adeveratu sî sinceru apostolu alu bisericei crestine, totu mai resolutu insîste convictiunei sî pretensiunei sale. Regele Bavariei l'a luatu sub protectiunea sea, sî pre unde se aréta, e intimpinatu de ovatiuni din partea poporului, lu aproba intréga diaristic'a sî tóta lumea catolica sî adeveratu crestina sî ne stricata; din tóte partile lumei culte i vinu adrese de recunoscintia sî aderintia; elu este astadi — sî potemu dice ca precum este negabilu cumca decretarea dogmei de infalibilitate a papei a facutu rusine seclului, astfeliu pasirea lui Döliinger contr'a acelei dogme sî spriginirea ce i se face pretotindeni, este onóre pentru seclulu alu XIX. —

„Alb.“

*** MM. LL. Domnulu sî Dómn'a, plecându mâne, Joi, la 10 óre de diminétia, la Iasi, aniversarea de 8 Aprile se va serbá numai printr'unu Te-Deum la Mitropolia, la 12 óre, insocitu de onorurile militare, precum sî in judetie.

„Monitoriulu“.

*** Cetimu in „Romanulu“. Mai tóte diariele din Bucuresci, fâra osebire de opiniuni politice, s'au intrunitu in apelulu, ce au facutu in favórea poetului nostru Dumitru. Bolintineanu. Divisati, in cestiunile politice — cea-a ce este fórte naturale — vedemu, cu durere sî mare temere pentru presinte sî viitoriu, ca românii suntu divisati chiaru in cestunile curatu nationale, — ceea ce este antinaturale. Constatâmu déru cu o indoita fericire intrunirea tutoru organeloru publice intr'o cestiune de inima, de dreptate sî potemu dice, de onóre nationale. Cine scie! Póte ca acésta intrunire se fia de bunu auguru, sa fia primulu pasu pentru intrunirea tutoru intru aperarea constitutinei sî a statului românu!

Dumitru Bolintineanu este unulu dintre poetii nostrii cei mai insemnati.

Viéti'a lui, cá omu politicu, a fostu sî dens'a mai multu poetica, a fostu o cantare armoniósa. Déca, cá omu politicu, s'a potutu retací une-ori, nimene n'au potutu negá, ca totu-de-un'a a fostu sinceru sî pre deplinu desinteresatu. Sî ce dovéda mai pipaita de a lui desinteresare, de câtu aceea ca tóta viéti'a lui a petrecutu-o in cea mai deplina saracia? Castigându-si cu pén'a sea pânea cea négra de tóte dilele, iéca lu acum, cându ból'a l'au invinsu, silitu a-si vinde mic'a sea biblioteca sî seraculu seu mobilariu, spre a platí doctoriele sî câte-va linguri de supa, singur'a hrana ce mai póte luá. Nu sciu câtu va fi suferitu in inim'a sea poetulu Bolintineanu, vediendu se parasitu de toti, déru scimu ca nu este, nu póte fi unu singuru românu, care sa nu sufere de durere sî chiaru de rusîne, cându vede lipsitu chiaru de hran'a dilei pre celu care sî a iubitu tier'a atâtu de multu sî a cântatu atâtu de armoniosu virtutea sî gloriile române. Ne indoimu déru ca, fia macaru in ór'a din urma, românii voru dá dovedi de iubire sî de fratire poetului celui dulce sî patriotului celui sinceru Dumitru Bolintineanu.

*** Prin decretu cu dat'a de 7 Aprilie, d. G. Cosî'a-Foru, ministrulu de esterne sî insarcinatu provisoriu cu interimulu ministerilui financeloru, avendu a insocí la Iasi pre domnitoriu;

D. generalu I. Em. Florescu, ministru de resbelu, este insarcinatu cu interimulu ministeriului de esterne, sî dnu generalu Chr. Tell, ministru de culte, este insarcinatu cu interimulu ministeriului financeloru pâna la intórcerea titulariloru la postu.

*** (Teatru Bulgaru). Mâne Dumineca va avea locu in sal'a „Boselu“ o representatiune teatrala in limb'a bulgara. — Pies'a anunciata e intitulata: Suirea lui Crumu pre tronulu Bulgariei, de Voinicovu. — Asiá déra Thalia din capital'a României astadi — mâne va vorbi in tóte limbile, numai românesce nu. = Onórea comitetului teatrale — onórea celoru ce sustienu unu asemene comitetu!

*** („Democrati'a“), cunoscut'a foia a D-lui Candiano-Popescu, a reaparutu in capitala cá fóia de sér'a. —

*** (Unu comerciantu de mósite sfinte) Unu preotu din Rom'a avendu in depositu mai multe mósite sfinte spre pastrare, pre sub ascunsu adese-ori a vendutu din aceste cu bani buni sî le inlocuiá cu alte oseminte ce le cumperá multu mai eftinu dela unu sapatoriu de gropi pentru morti. — Treb'a merse bine, pâna la unu timpu, in fine l'au prinsu pre precupetiulu cu mósitele sfinte.

*** (Unu americanu siretu.) Pre calea ferata dela Boston spre Farmington caletoriau patru comersanti totu cu acelasi scopu, adeca pentru cá sa-si asiguredie pretensiunile la tribunalulu din Farmington contr'a unui altu comersantu falitu. — Cându au ajunsu la statiune, trei comersianti au ocupatu unic'a trasura cu unu calu ce erá acolo, iéra pre tovarasiulu loru, l'au lasatu cu buzele umflate pre josu. — Acest'a inse numai de câtu observându intentiunea tovarasiloru sei, a cumperatu calulu birjarului, s'a suitu calare sî a lasatu pre tovarasii sei in birja. — Cându au sositu acesti'a in orasiu, tovaresiulu loru sî secuestrase tóta averea falitului.

*** (Impuscatu in circu.) Intr'unu circu dela Florenti'a jucându-se o pantomima din aventurile banditului Cipriano la Gal'a, in semi-lupt'a banditiloru cu ostasimea, unu statistu a fostu nimeritu de unu glontiu, sî numai de câtu a cadiutu mortu. Inca nu s'a potutu constatá caus'a acestui incidente nenorocitu, investigatiunea urmédia. — Regele Victore Emanuelu inca a fostu de facia la acésta scena trista, sî a dóu'a-di a tramisu familiei defunctului 1000 de lire.

*** (Calcululu unui prussacu) Tributulu ne mai auditu ce-lu impuse prussacii poporului francesu, dupa nefericitulu resbelu de acum, a datu ansa multor'a a calculá cuantitatea séu valórea unui milliardu. Unulu, pre semne prietinu bunu alu mustului de orzu a calculatu câtu tempu si-ar' poté petrece unu numeru de eroi prussaci cu halbele sî au esitu la resultatulu, ca, computându-se armat'a germâna la unu milionu feciori sî déca fia-care dintre acesti'a aru sufulcá pre dî numai 5 patrare de bere, atunci desdaunarea ceruta dela francesi le-aru ajunge de petrecere in cursu de $68\frac{1}{2}$ ani; câci pro fie-care dî s'ar' bé 5 milióne de patrare=200,000 tone a 10 taleri, dau pre dî 200,000 taleri, prin urmare pentru 5 miliarede aru trebui 25,000 dile séu $68\frac{1}{2}$ ani.

*** (Pompa funebrala.) Petrecerea lui N. Nyáry la odihn'a eterna, (despre a carui tragicu finitu reportaramu in nrulu precedinte,) se face dominec'a trecuta dupa médidi cu mare pompa sî de nespusu multu poporu. In biseric'a ref. superintendintele Török sî condeputatulu Szilády, iéra la biseric'a stratei Ullö, cunoscutulu M. Jókay rostira cuvinte funebrali. Clasicu a fostu cuventulu lui Török, carele vorbì despre „spiritele mari“ sî insusirile sî meritele loru intre ómeni, aplicându astu-feliu tóte asupr'a reposatului. Sziládi sprimá mai multu suspine rapsodice sî dureri; Jókai — planse unu amicu neuitabilu alu seu sî alu patriei sî umanitatei, in tonulu seu doiosu. — Nu incape indoéla ca ruinat'a sea stare economica sî financiaria a fostu unulu dintre motivile sinuciderei; marele barbatu insusi intr'o epistola ce pórtá la sine, datori'a de 48 mii fl. carea intrecea valórea mosiórei sî a intregei averi a séle, o numesce caus'a decisiunei sale de a sinucide, nefiindu in stare d'a portá sî suferi consciinti'a ca cine-va sa fia daunatu printr'sulu. Totusi amicii lui dau cu socotéla ca — sî de câtu acésta consciintia mai grea, mai apesatória a trebuitu sa fia pentru densulu legea municipale. P Nyáry a fostu cunoscutu ca tipulu autonomiei municipali celei mai depline; nime n'a iubitu atât'a sî n'a luptatu cu atât'a energia in tóta viéti'a sea pentru acea autonomia sî — iéta acum ea sa derima priu însa, sî legelatiunea magiara! Nyáry dupa votarea acelei legi nainte cu unu anu numai astu-feliu sî scie consolá, ca — dóra nu va ajunge guverniulu a o pune in lucrare; de curendu insa de cându dlu Tóth Vilmos ocupa portfoiulu de interne, se luara tóte mesurile ca acea lege sa se essecute fâra tóta amenarea mai departe. Acést'a a facutu pra P. Nyáry sa-si pérda sî cea din urma sperantia sî — de siguru sî acést'a a contribuitu ca planulu de sinucidere sa se cóca si realisedie! — Déca domnii stapânitori magiari de astadi voru continuá a merge pre calea pre care au pornitu spre reactiune, este fórte de temutu ca — nu li va mai remâné in intrégá patria barbati de inima sî caracteru! —

Licitatiune.

In 6 Maiu *) c. n. 1871, se va esarendá prin licitatiune publica la cas'a parochiale gr. or. din Turd'a fenatiulu numitu Lobodasiu asiediatu pre hotarulu Turdei sub Nr. topogr. 5546 *a. b.* in marime de 106 jugare 212 st. □, pre trei ani de dile la celu ce va dá mai multu. Oferte in scrisu sî sigilate se primescu numai pâna la incheiarea licitatiunei.

Pretiulu de eschiamare este 300 fl. v. a. si vadiu 10 %. Conditiunile esarandarei mai de aprópe se voru putea vedea la cas'a parochiale din Turd'a, séu la cancelari'a archidiecesana din Sabiiu.

Sabiiu, 27 Martie (8 Aprile) 1871.

Epitropi'a archidiecesana gr. or.

*) S'a mai prelungitu terminulu publicatu mai nainte cu o septamâna.

Burs'a de Vien'a.

Din 17|29 Aprilie 1871.

Metalicele 5%	58 95	Act. de creditu	280
Imprumut. nat. 5%	68 70	Argintulu	122
Actiile de banca	749	Galbinulu	5 87

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea**

Editur'a sî tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinc'ele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 32. ANULU XIX.

Sabiiu, in 22 Aprile (4 Maiu) 1871.

Sinodulu archidiecesanu.

Siedinti'a a X-a tienuta in 13 Aprile. Pres. P. vic. archiepiscopescu P. Nicolau Popea. Nefiindu protocólele din dóue siedintie precedenti inca gat'a, presiedintele face cunoscutu, ca nu se potu cetí si autenticá. Dupa aceea aduce la cunoscinti'a sinodului ca in absenti'a d. referinte, alesu de sinodulu din anolu trecutu, Nicolau Gaetanu, referàt'a senatului consistoriale scolasticu o au purtatu din bunavointia d. Dr. Ilariu Puscariu. Acest'a fu primita de sinodu cu aclamatiuni de „sa traiasca“ pentru d. Dr. Puscariu.

La ordinea dîlei este alegerea unui asesoru in consistoriulu str. bisericescu si a duoru asesori in consistoriulu scolasticu. Pres. atrage atentiunea sinodului asupr'a acestui actu si provóca pre membrii sinodului sa-si dea votulu pentru barbati cualificati, in intielesulu statutului organicu, adaugendu ca alegerea sa fia astfeliu, incâtu sa nu se faca unu reu consistoriului.

Pop'a luându cuventulu se provóca la votulu separatu din anulu trecutu contr'a alegerei P. I. Hani'a si d. P. Rosc'a in consistoriulu epitropescu si dice ca posturile aceste dóue le privesce de vacante si in fine róga pre sinodu cá in loculu acestor'a sa aléga alti doi.

Dr. Gallu afla ca in 117 este mancu si ca ocuparea posturiloru sa se faca prin concursu, pentru ca atunci se vede si cualificatiunea celoru ce se voru alege; de alta parte sinodulu nu mai póte veni in pusetiunea neplacuta de a alege pre cineva, carele apoi sa resigneze. De óre ce inse sinodulu nu póte modificá statutulu, sa-si esprime dorinti'a in directiunea acést'a. Presied. intréba déca se spriginesce propunerea, ce si-o formuléza Dr. Gallu.

Dupa o scurta discussiune acésta cestiune se decide a se pune mai tardiu la ordinea dîlei. Se pune deci la desbatere propunerea lui Pop'a. Popescu arata ca principiele suntu frumóse si densulu a fostu este si va fi totude-un'a pentru principie, dara principiele aceste sa nu fia de feru. Precum s'au facutu abatere in alte casuri, asiá si aci trebuie sa se faca, pentru ca acést'a o dictéza impregiurarile, in cari ne aflâmu. Baracu spriginesci pre Popescu si dice ca esceptiunalminte sa se faca si aici abatere. Glodariu si Candrea inca pledéza contr'a. Pop'a si apara propunerea, carea punendu-se la votu se primesce. Se cetesce propunerea Dr. Gallu si se pune la ordinea dilei. Codru Dragusianu dice cá sa nu se mai dea afacerea acést'a la congresu, ci sa se faca o resolutiune consistoriale, ca ajunge. Nemesiu propune trecerea la ordinea dilei si se primesce.

Vine acum a se indeplini actulu alegerei si adeca suntu de a se alege unu asesoru bisericescu, doi asesori scolastici si doi epitropesci.

Se cere intrerumpere de 10 minute pentru consultare. Dupa paus'a acést'a se alegu in persónele dd. Branu de Lemeni si Piposiu barbatii de incredere si asiá se incepe votarea. Votanti suntu 37, majoritate absoluta 19 voturi. Dupa scrutiniu resultatulu alegerei este: P. Moise Lazaru protop. Zarandului e alesu in consistoriulu bisericescu cu 32 voturi; in celu scolasticu pentru postulu de referinte a intrunitu Elia Macelariu 26 voturi, Codru Dragusianu si I. Maximu pluralitate de voturi, inse nici unulu majoritatea absoluta; in consistoriulu epitropescu este alesu Nicolau Cristea cu 34 voturi si Ioanu Onitiu cu 22 voturi, Pentru unu membru in consistoriulu scolasticu are a se face a dóu'a alegere. Dara fiindu-ca in partea acést'a a consistoriului trebuiescu inca doi membri si adeca unulu in loculu lui N. Cristea si altulu in loculu lui Macelariu, care fu alesu referinte, la propunerea lui Nemesiu se alegu doi de odata si asiá se alegu cu câte 30 voturi Codru Dragusianu si I. Maximu.

Pop'a insinua votu separatu contr'a lui Macelariu, pentru ca nu e omu de specialitate.*)

*) Se aflara ómeni, cari diceau ca acést'a a fostu numai pro form'a, de óre ce insusi resp. d. aru fi votatu pro; noi nu putemu crede asiá ceva, dara de cumva dlu Pop'a nu scie de acésta, vorba i o aducemu la cunoscintia. R.

Vine la ordinea dilei rap. comissiunei bugetarie, carele se retramite comissiunei.

Metianu face propunerea ca pre venitoriu sa se ia din veniturile bisericeloru anumite procente pentru darea diurneloru deputatiloru. Siedinti'a venitória e anunciata pre mâne la 8 1/2 óre.

Siediuti'a a XI-a tienuta in 14 Aprilie. Pres. P. vicariu archieppescu N. Popea. Se autentica protocólele siedintieloru de mai nainte pre lânga unele modificâri.

Presied. anuncia ca Escel. Sea Preasântitulu Archiepiscopu si Mitropolitu Andreiu a intaritu alegerea asesorului consistoriale Moise Lazaru cu adausulu: ca Escelenti'a Sea si cu ocasiunea acést'a, cá omu constitutionalu ce este si pléca capulu inaintea votului sinodalu.

Branisce interpelédia in intielesulu urmatoriu:

Are maritulu consistoriu cunoscintia ca parochi'a din suburbiulu iosefinu se administrédia de unu administratoru, contr'a vointiei poporului; are cunoscintia cum-ca veniturile acelei parochie le trage fostulu parochu si acum asesoru consistoriale P. Ioanu Panoviciu, si ca acest'a locuiesce si de presinte in cas'a parochiale, si daca are, are de cugetu cá sa intregésca acésta statiune parochiale vacanta dupa prescrisele statutului organicu?

Pres. dice ca aru poté respunde numai decâtu la interpelatiune de-a-dreptulu, pentru-ca lucrulu i este cunoscutu, déra acum se va restringe la unele deslusiri indirecte. Aci presidiulu espune pre largu ca parochi'a acést'a, fiindui zidita biseric'a aceea de unu Hagi Popu, acest'a cá intemeiatoriu si-a reservatu dreptulu de a purtá grigia de biserica, cá unu etitoru alu ei. Acestu dreptu a fostu strapusu urmasiloru din famili'a numita si in fine Hagi Constantinu Popu bar. de Boemstetten a concrediutu etitoratulu Escelentiei Sele Archiepiscopului si Mitropolitului nostru.

FOISIÓRA.

Despre bani (moneta.)

Prelegere publica tienuta in 14 Aprilie in sal'a Reuniunei sodaliloru români de N. Cristea profesoru.

(Capetu.)

— La lungi intervale, valórea metaleloru pretióse este supusa la variatiuni, perdu din valórea loru. Dar' aceste variatiuni suntu multu mai mici de câtu acelea ce cérca grâulu, dupa cum amu spusu-o deja.

Asiá s'au observatu in Angli'a ca in secolulu XV-lea, hectolitru de grâu valá 5 franci, de óre ce astadi, spre a obtiene unu hectolitru de grâu trebuie sa damu de siese ori atât'a, 30 de franci.

Care din aceste dóue obiecte (bani séu grâu) s'au ridicatu de o parte si a scadiutu de alt'a?

Grâulu s'a ridicatu, dice opiniunea vulgului, pentru ca, pentru aceea-si cuantitate, trebuie astadi de 6 ori mai multi bani de câtu in secolulu XV-lea.

Statisticii sustienu contrariulu, adeca banii au scadiutu si valórea grâului a fostu fipsa.

Spre a ne dá bine sém'a despre acést'a, ne vomu servi cu cele ce se petrecu in lumea fisica. Stelele fipse conserva intre densele aceleasi distatie, stelele mobile se muta din locu.

Unu hectolibru de grâu ecuivalá alta data cu 10 dile de munca, 2 parechi de pantofi, 1/2 de óie. Ei bine! astadi, in tierile populóse, potemu dobendí totu acestea mârfi pentru unu hectolitru de grâu.

Nu este totu asiá si cu banii: astadi cu 5 franci nu vei mai dobendí ceea ce se obtienea in secolulu XV-lea, ci vei mai obtiene numai 1/4 1/5 1/6 si 1/7 din ceea de dobendeai inainte.

Putemu daru conchide ca banii au perdutu din valórea loru, pre cându grâulu o mantiene fipsa.

Caus'a, pentru care valórea grâului n'a cercatu despretiuiri, este ca, cu tóte perfectionârile ce a facutu agricultur'a, munc'a spre a produce unu hectolilru de grâu nu a diminuatu multu.

Cum se produce despretiuirea monedei?

Cuvintele numerariu, bani, bani sunatori, bani in numerariu suntu numirile ce se dau bucatiloru de monede metalice. In fie-care tiéra, dupa cum este mai multu séu mai putienu civilisata, trebuie o certa cuantitate de numerariu, ce servesce de vehiculu comerciului. Genovesii spunu ca numerariulu este untur'a ce unge osi'a carului comerciului. Déca acum, dintr'o circumstantia óre-care, — descoperirea unoru mine avute, simplificarea procedateloru metalurgice, etc., — metalele pretióse se immultiescu, cuantitatea de monedi se immultiesce asemenea, oferirea este mai mare de câtu cererea, valórea monediei este avilita, si prin urmare pretiulu marfiloru se ridica, cresce. Din contra, déca metalele pretióse devinu rare, moned'a este in cuantitate mai mica, si prin urmare pretiurile scadu.

Sa presupunemu ca, de adi pâna mâne, cuantitatea de numerariu s'a indoitu. Fiindu ca cuantitatea marfiloru nu s'a immultitu totu asiá de iute aceste marfi se voru schimbá de dóue ori mai multe unitâti monetari.

Totu-dé-un'a, avilisementulu numerariului se traduce prin ridicarea generala a pretiuriloru.

Cu acésta ocasiune, credemu de datoría a face pre scurtu istoriculu acestei despretiuiri a metaleloru pretióse.

Incependu din anticitate si mergendu parte din mediulu evu, pretiurile s'au totu ridicatu, din caus'a depredariloru facute de imperiurile lui Cyrus, Alesandru si in cele din urma de alu Românniloru. In mediulu evu, numerariulu a devenitu mai raru, câci, din caus'a ignorantiei, estractiunea metaleloru pretióse a devenitu mai rara de câtu in tempurile imperiului Romaniloru, si prin urmare pretiurile au scadiutu. Apoi, venì descoperirea Americei, ce facù cá Ispani'a si Portugali'a sa aiba in cantitate mare metale pretióse, cari au fostu asverlite de densele in circulatiune. Produsulu aurului si argintului fù fórte considerabilu, mai cu séma cându sciinti'a provení a perfectioná procedatele metalurgice. Acestu adaosu de numerariu avù de resultatu ca, in cei 60 primi ani, ce urmara dupa descoperirea Americei, se pare ca n'au avutu nici o influintia asupr'a pretiuriloru, câci, prin perfectionarea productiunei diverseloru mârfi, cererea metaleloru pretióse fu in proportiune cu oferirea. Déra dupa acést'a, urmà, la inceputulu secolului XVI-lea, o mare ridicare de pretiuri: valórea grâului se ridica de trei ori mai susu de câtu erá mai inainte, pro-

Din acést'a se vede ca poporulu din numit'a parochia pâna acum n'a avutu influinti'a aceea ce o are in alte parochii sî asiá nu are nici in alegerea parochului precum se afla pre aiurea. Câtu pentru venitulu parochiale, venitulu este intregu alu administratorului parochialu. Fostulu parochu trage numai o mica recompensa de 100 fl. din léf'a fipsata din fundatiunea bisericei; iéra cuartirulu in adeveru lu folosesce fostulu parochu, cá omu betrânu, ce este sî carele dorí a nu fi indepartatu pentru restulu dileloru sele, sa nu se departeze de biseric'a, in carea a servitu preste 40 ani. De altmintrea va respunde deadreptulu.

Dr. Glodariu interpeléza ca de óre ce dupa canónele bisericei nóstre fia-care preotu trebuie sa se chirotonésca pre o parochia; pentru care parochia este chirotonitu p. protopresb. Ioanu Hani'a, p. protopr. sî prof. Ioanu Popescu pp. prof. Nicolau Cristea sî Dr. Ilariu Puscariu sî p. secretariu consist. Nicolau Fratesiu sî a dóu'a, ca cesti doi din urma de ce tagma se tienu, de óre ce preotii nostri trebuie mai inteiu sa se casatorésca, afara déca suntu monachi.

Respunsulu la interpelatiune se va dá cu alta ocasiune. Mai voindu sî altii sa vorbésca la interpelatiunea acést'a, iéra Pop'a voindu sa ospriginésca, la observarea lui Macelariu, ca conformu regulamentului nu póte sa vorbésca nimenea pâna nu se pune interpelatiunea la ordinea dilei, sinodulu trece la alte objecte sî adeca;

Metianu propune cá sa se votedie din partea sinodului pentru fostulu ref. scolasticu din anulu trecutu Gaetanu sî pentru Dr. Il. Puscariu carele a purtatu referat'a in loculu lui Gaetanu, o remuneratiune. Macelariu partinesce propunerea in partea din urma, dara nu sî in partea prima, pentru ca Gaetanu s'a dechiaratu, ca resignédia de léfa sî pretinde numai diurne. Boiu propune ca sa se dea sî altoru asesori din departare desdaunare de spese de calatoria sî de pretrecerea in Sabiiu. Nemesiu este numai pentru remuneratiunea D-rului Puscariu, ceea ce in fine se sî primesce. (Va urmá.)

Copi'a circulariului episcopescu emisu catra protopresbiterii din dieces'a Caransebesiului in caus'a prelegeriloru de repetitiune cu invetiatorii, ordinate de organele scolare ale regimului.

Nr. 94. Scol.

Pré Onorate Domnule Protopresbitere!

Domnii inspectori scolari ai inaltului regimu pentru maritele comitate Carasiu, Timisiu sî Torontalu, dorindu a tienea in restimpu de 6 septamâni prelegeri de repetitiune cu invetiatorii din respectivele loru districte scolare, s'au adresatu sî câtra consistoriulu nostru diecesanu cu rercercarea, cá sa indrumedie pre invetiatorii dela scólele nóstre confessionale resaritene romane a luá parte la aceste prelegeri practice, ce se voru tiené in Lugosiu, Timisiór'a sî Becichereculu-mare in lunile lui Augustu sî Septembriu a. c:

Fiindu-ca in timpulu sosirei acestoru recercâri se aflá coadunatu sinodulu annalu alu eparchiei nóstre a Caransebesiului, asiá preatinsele recercari s'au comunicatu si cu veneratu-acelasi spre pertractare.

Ven. Sinodu eparchialu s'a aflatu indemnatu a aduce in acestu obiectu in siedinti'a sea a IV-a sub nr. prot. 71. urmatórea decisiune:

„Provocarile Dloru inspectori scolari comitatensi de a participá sî invetiatorii . . . . dela scólele nóstre confessionale resaritene romane la preatinsele conferintie resp. prelegeri de repetitiune, suntu de a se respinge cá o ingerintia in autonomi'a bisericei sî scólei nóstre confessionale sî cá o pasire afara din sfer'a loru de activitate, precisu normata prin §-lu 11 alu legei de instructiune art. diet. XXXVIII din anulu 1868 sî prin instructiunea ministeriala data loru in 15 Maiu 1869 sectiunile VI sî VII §-fii 39-53, sî asiá ven. consistoriu diecesanu insarcinându-se a face o representatiune energica câtra inaltulu Ministeriu ung. reg. de culte si instructiune contr'a acestoru ingerintie, totu-deodata prin circulariu consistorialu sa admonedie pre toti invetiatorii din diecesa, cá densii nu cumva din nesciintia séu rea pricepere a starei lucrului, sa participe la preatinsele prelegeri de repetitiune.

Ceea-ce prin acést'a se aduce la cunoscinti'a Pré onor. D.-Tale cu strinsa insarcinare, cá in terminu de 14 dile sa comunice pre lânga reversu acésta dispusetiune cu toti invetiatorii confessionali din tractulu pré onor. D-tale spre sciintia sî stricta pazire cu atâtu mai vertosu, fiindu-ca in eparchi'a nóstra preatinsele prelegeri de repetitiune se suplinescu cu celu mai bunu sî mai imbucuratoriu succesu prin conferintiele invetiatoresci anuale, introduse dejá din anulu 1866, care conferintie dupa parerea barbatiloru de specialitate, suntu cu multu mai corespundiatórie scopului de a face, cá invetiatorii actuali sa progresedie treptatu in sciintiele sî cunoscintiele pedagogice didactice si metodice de o parte, de alta parte fiindu-ca aceste conferintie suntu legate cu mai putiene spese sî perdere de timpu pentru invetiatorii nostri, sî in fine precum pré bine sciti, in dieces'a nóstra la nici o scóla confessionala nu se afla aplicati de invetiatorî definitivi, îndividi, carii sa nu fi absolvatu cu bunu sporiu cursulu prescrisu pedagogicu la vre-unu institutu publicu sî ca prin urmare determinatiunea §-lui 133 a legei de instructiune, pre temeiulu carei'a inspectorii scolari ai regimului au dispusu tienerea prelegeriloru de repetitiune cu invetiatorii, — nu se póte aplicá asupr'a invetiatoriloru dela scólele confessionale ale acestei diecese.

Reversele primite dela invetiatorii nostrii despre publicarea acestui circulariu, pré D-Ta le vei subscerne la timpulu seu consistoriului diecesanu pre lânga relatiune.

Caransebesiu in 15 Aprilie 1871.

Episcopulu diecesanu
Ioanu Popasu. m. p.

Masacrulu jidoviloru din Odes'a.

Diuariulu „Orientului“ a primitu sî a publicatu o corespundintia dela Odes'a, in care se descrie in amenuntu fapt'a din dîlele Pasciloru a chrestiniloru contr'a jidoviloru. Corespondentulu nu póte fi de câtu vre-unu jidanu, pentru ca prea cu focu se silesce sa apere pre jidovi sî sa condamne pre crestini, dandu dreptu causa a acestui masacru nesce copilarie, cari n'au ridicatu nici odata in picióre o populatiune intréga, ci celu mai multu déca a provocatu veri-o bataia.

Noi reproducemu cu tóte acestea corespondenti'a jidovésca, pentru ca déca minte asupr'a causei, celu pucinu nu se insiéla asupr'a efectului, sî citéza anume cum s'a urmatu devastarea caseloru jidovesci sî masacrulu.

léta deci ce se scrie din Odes'a fóiei „Orientului“ sub dat'a din 14 Aprilie 1871:

Odes'a, 14 Aprilie.

„Invierea a datu locu aci la o intimplare gróznica, care se vediù fórte raru de ómeni; crudimea poporulni russu, inactiunea autoritâtiloru civile sî militare din Russi'a se aréta din nou la lumina. Spaimentatórele scene de netolerantia sî de barbaria din evulu mediu se intemplara, fâra cá sa se fi facutu séu incercatu o interventiune seriósa.

O gramada de vagabundi, incuragiati de o multime, in care ori ce simtiementu de dreptu pare a fi stinsu, sî nepedepsita de armata, care asistá passiva, cutédia a mérge din casa in casa, din strada in strada, cu distructiunea sî jefuirea, bá chiaru sî cu omorulu. Ce atrocitâti aru puté spune ruinele, sî tocmai cei mai seraci din populatiunea jidovésca, au suferitu mai multu. Din saracatiósele loru locuintie nu mai esista de câtu cei patru pareti; crucile ferestriloru sî usile suntu sferemate, paturile sî mesele suntu sdrobite in strada, sî pufulu sbóra in aeru.

Pretestulu se gasí la momentu. Se spunea ca vre-o câti-va studenti jidovi aru fi aruncatu o pisica mórta pre altariulu bisericei grece. Altii spusera, ca ei aru fi derimatu cu petri o cruce. Nu erá necessitate de mai multu, pentru a putea incepe acea persecutiunea in Dominec'a Pasciloru la amédi. Jidovii fura batuti (in apropierea bisericei grece), ceea ce nu este de mare importantia, fiindu-ca acést'a face parte din desfatârile de Pasci anuale ale poporului russescu. Bataile se immultira insa sî se ivira de odata la diferite locuri. Acum aru fi fostu tempulu de a intervení cu energia; arestarea a vre-o câti-va vagabundi aru fi sugrumatu pre data persecutiunea.

---

ba ca numerariulu se immultise mai multu de câtu tóte cele-lalte produse.

Multe familii suferira de acésta dispretiure a numerariului, mai cu séma proprietari de mosii sî de case, cari, pentru o suma óre-care inchiriá mosiele loru, de óre ce intreprindietorii de industria agricola, manufacturaria sî comerciala se inavutiau, vendiendu cu unu pretiu mare produsele loru.

Observâmu (ca, in capulu XII. subt Nr. 10, vorbindu) despre trist'a sórte a proprietariloru fonciari, ce nu-si explotá ei insusi fondurile loru, (amu aretatu) ca se ruiná, (n'amu potutu aprofundá de ajunsu causele acestei ruine, fiindu-ca lectorulu n'avea, pâna la acea parte a scrierei, mai nici o notiune despre valóre, moneda sî pretiu. Hei bine! acum cându a dobânditu acésta cunoscintia, lectorulu póte vedea ca numerariulu la noi fiindu raru sî veniturile proprietâtiloru fonnciari mici in proportiune cu profitele arendasiloru, mesteriloru sî comerciantiloru, proprietarii, in privinti'a consumatiuniloru, suntu inferiori intru câtu se atinge mediele ce facilita procuratiunea obiecteloru de consumatu. Adaugati invetiurile de lux, ce proprietarii nostri contractédia de mici, lips'a loru de activitate, câci o mai mare parte si petrecu viati'a in desfatari, fâra a se dá la nici unu travaliu productivu. léca pentru ce ei s'au ruinatu, se ruina sî se voru ruiná. Chiaru dintr'o sorginte, déca pre fie-care momentu, sî continuu, luâmu apa mai multa de câtu produce sorgintea, nu este invederatu ca a sa ajungemu, curendu séu mai terdiu, la secarea ei completa?

Pre la finele secolului XVI, ecuilibrulu intre metalele pretióse sî celelalte produse se restabili. Daru dela 1650—1750, valórea numerariului se ridicà sî prin urmare valórea mârfiloru scadiù. Caus'a acestei rumperi a ecuilibrului fuse ca minele Americei nu mai produceau ceea ce produsera mai inainte. Déru produsulu mineloru Mexicului nu intârdià de a compensá perderile ce incepusera a dá sî cari cresceau mereu ale mineloru din Potosi, etc. La finele secolului trecutu sî inceputulu acestui'a, metalele pretióse cercara o mare despretiuire. Astadi se crede ca ele valédia numai o treime din ceea ce valau.

Productiunea totala a metaleloru pretióse a ajunsu in dilele nóstre la sum'a de 700 miliône. Cu tóte astea, fenomenulu rapedei despretiuiri, ce s'a produsu in alu XVI-lea secolu, n'a avutu locu.

Suntu multi economisti, cari sustienu ca valórea metaleloru pretióse a scadiutu dela inceputulu secolului XVIII cu o diecime; déra suntu sî altii cari tagaduescu acést'a, dîcendu ca déca pretiurile lucruriloru au crescutu, caus'a este ca tóta lumea consuma mai multu. Daru noi ne unimu cu prim'a opiniune, pentru cuvintele mai susu espuse“.

Avendu acum óre care cunosciintie despre insemnatatea baniloru, nu va fi de prisosu a face unele observâri asupr'a influintiei, asupr'a vietiei omenimei sî prin urmare asupr'a referintieloru loru intre ómeni.“

Dómn'a Giofren dice: economi'a este isvorulu nedependintiei sî libertâtiei.

Sub cuventele cele dintâiu din acésta massima vine de a se intielege sî partea cea a manipulatiunei economice, prin carea cine-va pentru servicie séu pentru producte din asudórea sea scie sa câstige cuatitâti mai mari de bani.

Vediendu din cele de mai susu ca banii representa pretiulu sî valórea objecteloru sî cu ei se potu inlocui objectele de totu soiulu, este invederatu ca, ai posede, insemnédia atâtu, câtu a avé libertate in procurarea loru sî nedependintia in alegerea loru. Agricultorulu d. e. are lipsa de pamântu sî incâtu se póte de cualitâti de acele, cari sa corespunda diferiteloru semintie, ce voiesce ale produce pre ogórele sele; are lipsa de puteri lucratórie, pre care elu trebuie sa le remuneredie, déca ele suntu puteri inteliginte, sî sa le procure sî sustiena déca ele suntu animalice séu mechanice sî asiá mai departe. Déca agricultorulu este tiermuritu in mijlóce, elu este tiermuritu in alegerea sî a pementului, dupa catatime sî cualitate, este restrinsu in alegerea puteriloru, ba in lipsa mare este departatu cu totulu dela aceste sî este redusu la mânile sele, la puterile fisice sî intelectuale a persónei sele, cari voru trebuí sa muncésca relativu mai multu sî sa câstige mai putienu. Sa luâmu unu meseriasiu sî vomu aflá ca sî acest'a este totu asia de tiermuritu si de restrinsu in alegerea materialului, ce voiesce sa'lu lucre sî in alegerea instrumenteloru, cu cari trebuie sa lucre. Asiá e negutietoriulu, câci sî elu déca mijlócele i suntu marginite, nu póte calatori la sorgintea marfuriloru, ce are sa le vendia, ci numai pâna la depositele cele mai aprópe de densulu, de unde iéra

Insa nu se facù nimicu; cu o nepasare neertata lucrurile fura lasate in voi'a loru, mic'a gramada se marí, sî Luni dupa amédi opulu distructiunei reincepù cu mai multa furia. Poporulu gramadise in ajunu scandalu preste scandalu la vechiulu sî noulu Bazaru, acum se gramadira in strad'a jidoviloru sî intrara din casa in casa, spargendu ferestrile sî usile. Acést'a tienù neintreruptu cam pâna Mercuri diminéti'a.

In strad'a jidoviloru nu remase unu gému intregu; chiaru cele mai inalte ferestre ale templului suntu sferemate cu iscusintia, care aru fi fostu démna de o mai buna afacere. Furi'a crescea din minutu in minutu; la 7 óre sér'a multimea se invertea, urlându sî fluerendu, dinaintea casei lui Raffalovici (unulu din cei intâiu banchieri de ac), in strad'a italiana, lânga Bulevardu. Oglindiele cele mari ale frumósei zidiri fura sparte fâra deosebire. Multimea intra in casa, in comptoaru: registrele de comptabilitate, compturile, copiele, totulu sburau pre feréstra, fù priimitu cu hur'a sî ruptu in bucâti. Strad'a intréga fu presarata cu compturi curente, note sî diferite copie.

La Bazarulu celu vechiu, gheretele fura resturnate de odata, sî jefuite cu desevârsire; cu anevointia se poté strecurá cineva printre desordinea ce este acolo, iéra la noulu Bazaru, unde se silira in vanu a imprastiá lumea cu tulumbe, furi'a fù sî mai mare. Nu se aratá nici o putere armata, care cu pucina energia aru fi potutu pune capetu desordinei. Cârcimele fura calcate un'a dupa alt'a sî aprinderea multimei crescù vediendu ca erá lasata in voi'a ei. Intemplârile de Marti fura numai resultatele naturali a unei autoritâti indiferente. Parisulu si are revolutiunea, Bucurescii sî Galatii persecutiunea, astfeliu se resoná ací, vremu sa facemu sî noi unu scandalu.

Marti abiá se mai gasea o strada care sa nu fi fostu calcata sî jefuita, nu erá chipu de ordine, armat'a fu despretiuita! Cosacii fura trantiti de pre cai, stricatiunile se inverteau cá pulberea din cartalu, incartalu sî in fine nici crutiarea vietiei omenesci nu mai esistá. Câte-va case sî anume acele ale lui Schiffman, Barchansky, Wiltnetz suntu cu desevarsire destruse; Barchansky aparându-si vieti'a a trasu cu focuri asupr'a multimei sî a omorîtu pre unulu din acei miserabili. Schiffmann este ranitu de mórte in spitalu la cas'a lui; in presenti'a nóstra unu cosacu fù strepunsu, sî multimea strigá: „Hur'a, nu e de câtu unu cosacu!“ Pofulu din paturi rumpte umplea stradele sî cá la 30 de soldati priveau, cum unu caraghiosu scotea unu claviru pre balconu cu aclamatiunea poporului, spre a lu sverli asupr'a unui oficiaru, care stá josu.

Stradele, italiana, a lui Richelieu, intregulu cartalu, prin care trece strad'a ebreiloru, este jafuita cu unu vandalismu fâra parechia; pâna chiaru aprópe de bulevardu si pro piéti'a Caterinei se facura jafuiri. Se prinse dóue carutie pline cu petri pre calea spre Efrussi, a cârui'a casa fu scapata numai prin positiunea ei pre bulevardu, unde erau stationati cosacii. Carantin'a fusese inchisa de vreme sî prin acést'a se opri venirea matelotiloru, insa pravaliele dela portu, care suntu situate mai josu de câtu cea-lalta parte a orasiului suntu cu desevârsire in ruine, stradele suntu acolo necomunicabile, pentru ca trecerea este impedecata de mobile, usie sî ferestre sferemate. Pre bulevardu se audea numai urletulu selbaticu sî fluieratur'a massei sgomotóse, care sî terminá intunecós'a opera de destructiune la portu. Kohan 'si scapà cas'a numai pentru ca o incungiurase de soldati, ce chiamase.

Jefuirea fu spaimântatóre sî in strad'a gréca; in cele-lalte localitâti destructiunea erá in facia, aci insa predominá jafulu sî furtulu.

Erá in acea strada magasine cu haine gat'a, poporulu se imbracá in haine nóue, lânga elu unu magasinu de siepce sî palarie, palariele cele vechi fura aruncate in aeru sî inlocuite cu altele nóue, magasine de postavuri sî de manufacturi fura luate cu asaltu sî tóta aprovisionarea de marfuri impartita, bucatiele stingherie rumpte in dóue sî astu-feliu impartite. Apoi multimea trecù in Deribasoswkaja, acolo se jafui pravali'a unui cismariu, sî fiindu ca cu ori-care achisitiune cresce sî necessitatea, se jafuira sî ceasornicarii, sî se atârnara la o vesta furata unu ceasornicu furatu, spre alu inapoiá mai târdiu pentru trei ruble, se beá rachiu din vase sparte, in pravalie jafuite, sî tigari de havan'a furate.

Sî politi'a? lasá cá ómenii ei sa fia strapunsi in presenti'a ei, numai pentru ca unu ordinu din Petersburg, unde nu se avé idea de tóte excesele, oprise d'a se dá focu in ómeni; soldatii fura in genere despretiuiti; se rumpsera epoletele politiaiului, anarchi'a erá complecta sî pretutindeni. Nu credeti ca exageredîu, eu nu suntu evreu sî nu privescu aceste din urma intemplâri prin colorile intunecóse ale miseriei, dara amu vorbitu cu persóne, a câroru rude suntu greu ranite, juni insurati de curendu, a câroru avere intréga a fostu pradata de poporu; amu fostu facia la aceste gróznice scene de netolerantia religiósa, de betia selbatica a unui poporu barbaru, amu vediutu aruncându-se cu petri asupr'a guvernorului generale care, cu arm'a in mâna a intratu in multime spre a o imprasciá sî de aceea despretiuiescu afacerile russesci.

Sî, intrebati, ce a facutu publiculu, la tóte acestea? iérasi nimicu! Câte cinci séu siese vagabundi intrara intr'o casa sî o jefuira. Sute de ómeni ii priveau in linisce, si-i incuragiara inca in fapt'a loru. „Nitschevo!“ care va sa dica: „nu e nimicu! Acést'a e alf'a sî omeg'a a unei adeverati russu. Acésta positiune passiva a unei populatiuni, care nu scie a apretiá viati'a omenésca, este cu osebire caus'a acestei grozavie. Fie-care scie a se asigurá prin punerea unei cruci séu icóne la feréstra.

Tóte silintiele d'a imprasciá lumea, fura diadarnice pâna eri diminéti'a; baie'a rece, ce se aplicá cu tulumbele, nu reci de feliu spiritele infierbântate. Eri in fine ordinea fu restabilita prin sosirea a nóue trupe, a dóue carutie cu nuiele sî cu permissiunea de a imprasciá multimea chiar cu tunulu, la vreme de nevoia.

Se dice, ca de atunci s'au impuscatu diece capi ai rescólei, acést'a a bagatu frica in tumultanti; celu ce se apera in contr'a politiei este adusu la ratiune prin batai cu nuiele pre pietie publice. Amu fostu presentu la aceste executiuni, care dupa o suta de nuiele este inca insolentu, mai priimesce alta suta de lovituri, sî atunci se pololesce cea mai tare betie, cea mai mare furia. De s'ar fi intrebuintiatu dela inceputu numai a diecea parte din acésta energia, persecutiunea aru fi incetatu pre data.

Suntemu recercati a publicá urmatoriulu articulu in totu cuprinsulu seu fâra de a face vre-o modificare intr'ensulu:

Cricâu 24 Aprilie st. n. 1871.

Ómenii seriosi nimicu nu cetescu in diuare mai cu pucina placere cá polemiele, sî nici ca e mirare, pentru ca unu omu maturu, care doresce a cetí lucruri de interesu comunu sî idei sanatóse in óre care diuariu, iéra nu flécuri mueresci, frecari intre persóne, — cari midiulocitu au incurgerea sea nu a rare-ori chiaru sî asupr'a lucruriloru comune — ce placere póte avé la certele sî de multe ori chiaru sî mascaliturile unei persone asupr'a altei'a, cari fiindu mai totu-dé-un'a impreunate cu vatamare de onóre, nu arare-ori aducu cu sine processe, ba chiaru sî dueluri.

Suntu unulu dintr'acei ómeni, carii pre câtu 'su de gingasi pentru onórea loru, pre atât'a o pretiuescu aceea in altii, — de unde, déca vre-odata amu esitu in publicitate cu descoperirea unoru lucruri de natura inculpabila prin care acelor'a, cari se simtiscu vinovati cu acelea, nu l'amu facutu pré mare placere, — descrierea amu facut'o câtu s'au potutu mai cu mare crutiare, — persóne nici odata nu amu atinsu, — sî déca dóra cu asta ocasiune spre charificarea lucrului voi atinge personalminte pre cineva, aceea numai intr'atât'a o facu, in câtu spre constatarea adeverului impinsu de respectivulu, suntu silitu a o face.

In nrulu 26 a „Telegrafului Romanu“ aparù unu articulu „De sub pól'a muntiloru“ subscrisu de „unu preotu gr. res.“ in care — déca amu potutu intielege ceva din elu — cinsti'a sea viindu a-mi combate articululu meu din nr. 6, sî mai cu deosebire celu din nr. 17 alu acestui stimatu diurnalu, scrisu cu privire la iregularitâtile ce le ducu preotii prin unele parochie facia cu sinódele par., in locu sa-mi combata asertiunile mele — cari eu fâra cea mai mica vatamare a consciintiei mele sî acumu le sustienu, — aduce in acele mai multe citate din

---

numai objectele acelae sî le póte insusí spre vendiare, cari suntu mai eftine. Déra chiaru sî omulu de sciintia, fia de ori ce specialitate in lips'a de mijlóce, este restrinsu a stá departe, de autorii ce mai buni, de a abdice la productiunea opuriloru ce aru fi in stare sa le produca, din causa ca pre cei dintâiu nui póte cumperá sî pre cele din urma nu e in stare sa le tiparésca; cá sa tacemu, ca pânea sî alte trebuintie dilnice lu impedeca de multe ori chiaru de a sî meditá asupr'a vre-unei idei salutarie.

Amu avutu aici in vedere individii. Sa trecemu la individualitâti, precum la familie, la societati, la tierii la staturi, sî vomu aflá ca lucrurile totu asiá stau cá sî la individii singuratici.

Noi scimu, ca suntemu atâtea milióne de romani, sî scimu ce trebuintie amu avé sî adeca, ne aru trebuí sa avemu agricultori buni, meseriasi si fabricanti numerosi, ómeni versati in comerciulu celu mare, barbati de sciintie sî in finea fineloru soci, sî mame bune, cari sa fia la inaltimea missiunei loru.

Pentru tóte aceste suntemu convinsi ca ne trebuiescu scóle elementarie, institute agronomice, scóle reale de meseriie, de comerciu, gimnasii, academie, universitâti sî institute de crescere pentru femei. Câtu suntemu de tiermuriti in crearea loru, ba chiaru sî in alegerea loru, o cunóscemu sî o vedemu cu totii. Sî asiá pre lânga tóte convingerile nóstre noi vedemu ca stâmu departe de ele sî de dorintiele, ce suntu legate de aceste institute.

S'aru poté ratací cine-va sa cugete ca din influinti'a, ce amu aratatu pâna aci, ca o au banii séu averea, ce ei representa, aru fi, cá omulu cu ori sî ce pretiu sa-si câstige bani. Maxim'a citata din frantea acestoru putiene cuvinte trebuie insa sa o combinamu strinsu cu cea citata numai ceva mai in susu, cu aceea adeca ca, economi'a e nedependintia sî libertate. Activitatea cea onesta este, care binecuventa ostenél'a sî face manósa sudórea individiloru singuratici sî a societâtiloru mici sî mari.

Stramosii nostri, cu cari ne falimu adese-ori, au asupritu de multe ori popóre invecinate sî parte cu putere fisica, parte moralicesce le-au facutu sa-si depuna nu numai vistieriele cu banii, déra sî alte averi, la piciórele loru. Ród'a acestui castigu a fostu ca, acei puternici, cari dispuneau de aceste averi, nu ca s'au ingrigitu de a pregati unu viitoriu urmatoriloru loru, ci sî au perdutu cumpatulu in tóte ale vietiei loru, in mâncare, in beutura, in imbracamintea loru, in casele sî alte trebuintie ale loru sî pârea ca nu au mâna destulu de larga cá sa le póta risipí.

Déca averile acele colosali le câstigau, sî cu sudórea loru, atunci ei in activitatea loru se impinteneau cá sa o desvólte pre acést'a sî mai tare, pregateau unu viitoriu urmasiloru loru, cari nu puteau remané asiá dupa cum ii vedemu ca au remasu.

Cunoscendu influinti'a acést'a nedisputabile, este déra o datoria sî a individiloru sî a individualitâtloru a cautá a se pune in pusetiunea de a lucrá câtu de multu sî câtu se póte de liberu pentru binele loru.

Inceputuri vedemu ca s'au facutu. Vedemu ca sî la noi poporulu a inceputu a pastrá sî a pune de laturi câte unu micu prisosu, cá sa tacu de cele ale bisericei nóstre, privescu cu óre care bucuria la fondulu Asociatiunei nóstre pentru literatur'a sî cultur'a poporului romanu, carele este din pastrarea sî din prisósele cele mice ale poporului nostru. Elu cá sî cele bisericesci, a inceputu a rumpe legaturile, cari detieneau pre multi dela scólele de agricultura, dela scólele de comerciu, dela academie sî universitâti. Fundatiunile nósrte, ori cum suntu ele, au pusu sî va pune in pusetiune pre unii altii de a pasí la lumina cu productele loru spirituali. Tóte aceste suntu nisce progrese câtra libertate sî nedependintia, in intielesulu celu mai sublimu, in intielesulu intelectuale.

Sî déca cautâmu sî asupr'a meseriesiloru, sî aci câtu nu au facutu in anii cei din urma aceeasi mica dara manósa economia, cu carea barbatii nostri inteliginti sî industruasi au sprigitu *infiintiarea* chiaru sî *a reuniunei* acestei, in sinulu cârei ne aflâmu.

Déra de unde va veni, de banii au influintia asiá de mare, incâtu ci sa póta face lucruri asiá mari? Scrutându mai aprópe dupa adeverulu respunsului la intrebare, vomu aflá ca banii nu ei cá *atari*, ci pretiulu sî valórea loru, cari iéra representa *putérea* lucratória a omului in multe privintie, sî puterea lucratória cu câtu este mai mare, cu atâtu sî productele ei suntu mai multe.

De aceea sî in genere sî in specie e de a se recomendá dicerea lui Montecuculi combinata cu a dómnei Giofren.

s. scriptura cu tientire la persón'a mea, ca autorele aceloru articoli, dupa cari aru fi a sa intielege ca eu 'su omu cu inima rea, care cele scrise, l'amu scrisu din patima, ba — dupa pasagiulu: „sî asiá asiu dice totu cu Pavelu apostolulu câtra d-lui ca lepadandu minciun'a sa graiesci adeverulu“ ca cele scrise in acei articuli 'su minciuni.

In viati'a mea nu mi-au fostu mai necadiu cá pre omulu care, déca-i spui gresial'a in locu cá sa-si coréga aceea, sa manie sî te insulta, fâra cá sa dovedésca contrariulu.

Mi pare reu ca cinsti'a sea, cându dice in art. seu „nu la 3-4 ani amu cochiamatu sinodu par. ci . . . .“ ia imputarea-mi facuta in nr. 17 „T. R.“ pentru tienerea iregulara a sinódeloru paroch. de câtra unii preoti, cá indreptata personalminte asupr'a D-nei-sele, de sî eu personalminte nu amu atinsu pre nimenea — o ilustratiune fidela a fabulei tiganului . . . . . — sî totusi sa subscrie cu „unu preotu gr. res.

Dara cine esci dt'a ? — parinte ? de sub pól'a câroru munti scrii dt'a ? — pentru ca Transilvani'a fiindu circumdata cu munti de tóte pârtile, muntii au póle de câtra médiadi, de câtra apusu etc. apoi asiá sciu ca mai pretutindenea avemu preoti gr. res., pre sub pólele muntiloru, sî inca nu numai unulu, déra mai multi, cari póte ca togmá asiá aru fi tienutu sinóde parochiali de regulatu cá sî dt'a, asiá dare dintra cei multi, care esci dt'a ? Pre cine sa stimamu in persón'a cinstiei tale, care esci atât'a de regulatu in implinirea detorintiei dtale facia cu sinodulu parochialu ? care noi mirenii lu tienemu de unu dreptu scumpu pentru noi pre terenulu bisericescu fâra indoiala sî altii cari voru avé ceva interesu in lucru voru fi dorindu a te cunósce, te escudi personalminte sî totusi nu te subscrii, ce togica e acést'a ?

Intru adeveru, déca nu ti-asiu cunósce stilulu sî inim'a care ti l'au dictatu, a-si vení in dubietate despre stimatati persóna, déru fiindu ca ti cunoscu ambitiunea, de a nu te lasá nici odata in vina de ai fi pâna in grumadi in aceea, asiá sciu ca esti parochulu gr. or. din Cricâu P. Petru Truti'a — gacitu-amu ?. Asiá, dupa ce ne cunóscemu unulu pre altulu personalminte, sa vorbimu putientelu la olalta cá cunoscuti, dara cá parochu sî parochianu fâra mania, sa vedemu la care dintre noi s'aru poté mai bine aplicá dîs'a Apostolulu Pavelu din articululu dtale „lapadandu minciun'a graesce adeverulu“ déra cá sa nu fimu uriciosi, stimatiloru cetitori, sa predamu lucrulu câtu se póte mai pre scurtu, dara cu cunoscintia curata.

Asiá lasandu la o parte intrebarea ca in alte parochie — nu in tóte din archidiecesa — cum ? cându ? sî incâtu ? se tienu sinóde parochiali cu privire la cele dîse de mine in nrulu 17 alu acestui stimatu diauriu, eu sî acum le sustienu, sî dt'a nu-mi vei poté dovedí contrariulu, — lasandu dîcu la o parte, sa venimu la parochi'a nóstra, a câri'a stare pre amendoi ne atinge mai de aprópe.

Sa incepemu cu escus'a dtale, de sî eu personalminte nu te-amu numitu — unde dîci „nu la 3—4 ani „amu conchiamatu sinodu parochialu, cí chiaru sî in 1869 sî in 1870, sî déca in anulu curinte 1871 pâna acum'a nu s'au conchiamatu, caus'a e comitetulu“.

Mai nainte de tóte, spre lamurirea lucrului, te intrebu d-le parinte! a conchiamá, sî a efectui, a tienea sinodu, este totu un'a ? — pentru ca déca este totu un'a, apoi atuncea d-t'a cu privire la sinodulu ce erá a se tienea in anulu 1869 — lun'a lui Iuniu ai fi in câtva escusatu, — gresial'a 'ti aru fi numai ca nu l'ai conchiamatu, séu — care dupa parerea mea e totu un'a — publicatu la timpulu prescrisu de lege — in Ianuariu, ci — déca mi aducu bine aminte — dupa 2-3 luni: iéra déca a publicá sî a tienea sinodu nu e totu un'a, atunci d-t'a nu numai ca dupa curgerea lucrului nu poti fi escusatu, ci pentru tóte ne orinduielile bisericei nóstre in care acum sa afla, provenite din netienerea sinódeloru dela 1868, respunderea pica pre d-t'a.

Te tienu sî eu in cuventu dle parinte! ca d-ta in anulu 1869 cam târdioru câtra primavéra in 9 Martie st. v. ai publicatu, — séu déca ti mai place, ai conchiamatu sinodu par., déra apoi sî cinsti'a t'a trebuie sa ma tieni pre mine in cuvinte ca acel'a au remasu numai publicatu, déra efective nu s'au tienutu sub totu decursulu anului spre insemnata paguba a bis. sî scólei nóstre nici odata, pentru ca d-t'a, probalminte cá totu de-odata sî epitropu scolariu, ne venindu bine la socotéla pre acel'a timpu revisiunea ratiotiniului scol. de pre anulu 1868, dupa publicare ai totu amânatu, tienerea acelui'a de pre o dumineca pre cea-lalta de piedeca aceea impregiurare ca dnulu protopopu nu póte veni sa fia de facia la pertractarea lucruriloru sinodale, cu tóte ca aceea nu au potutu fi pedeca, fiindu ca statutulu organicu nicairi nu prescrie ca protopopulu ne incunjoratu sa fia de facia la sinod. paroch., aceea au fostu numai unu pretecstu, dupa atât'a amânare mai pre urma totu lucrulu s'au datu uitarei cu atât'a mai vertosu fiindu-ca, dându acuma timpulu spre primavéra sî poporulu vediendu-si de ocupatiunile sele economice, elu inca au incetatu a mai face sgomotu pentru ne-tienerea sinodului sî asiá au trecutu anulu 1869, in care d-t'a dici ca ai conchiamatu sinodu p., fâra cá acel'a sa se fi tienutu — ori d-t'a identici vorb'a cu fapta ? séu mai chiaru vorbindu, d-t'a tieni ca déca ai publicatu tienerea sinodului, acel'a in facto e sî tienutu ? acestu conceptu nulu intielegu !!

Déca pre lânga tóte aceste d-t'a ai voi a demustrá ca eu nu graiescu adeverulu, ai bunatate d-le par., a me demintí, a me combate, déra nu cu sacaturi sî nu cu citate din sta. scriptura cá in nr. 26 alu acestui diuariu, ci cu date, séu, ce-ti va fi mai lesne, cu vr'o litera luata, cá protocolulu in acelu sinodu, ori chiaru sî cu vre-o marturia via din totu poporulu bis. nóstre sî atunci eu voi dice „mea culpa.“

Dupa ce amu gatatu cu sinodulu din anulu 1869, sa venimu la celu din anulu 1870, sa vedemu ce sinodu au fostu acel'a care d-t'a dici ca lai conchiamatu, sa vedemu cându s'au tiantu, cum s'au esoperatu, sî cum au decursu acelu sinodu, — cá sa clasificamu lucrulu, 'lu voiu descrie sî pre acel'a.

(Va urmá.)

Varietâti.

*** Estragemu din „Curierulu de Iassi“ despre intrarea sî primirea caldurósa a domnitoriului sî dómnei Elisabet'a in 12 Aprilie in orasiulu Iassi urmatórele:

De tempuriu inca se coborira o multime mare de cetatieni la gara, pentru de a vedea sî salutá sosirea MM. Loru. D'abiá inse pre la órele 2 sî 50 minute ajunsera M M. la Tergulu Frumosu, unde d. primariu in presenti'a unei multimi de poporu presentara M. M. Loru pâne sî sare, iér' d. directoru precum sî dn'a directóra a scóleloru in fruntea eleviloru felicitara pre M. Sea domnulu sî dómn'a; dupa acestea o deputatiune a districtului Iassi compusa de autoritâti orasienesci au intimpinatu pre MM. Loru, esprimandu-le ardient'a dorintia a cetatieniloru Iassiului, pentru de ai vedea in midiloculu loru. De aci M. L. insocite de damele de onóre, de ministrulu Costaforu, de col. Racoviti'a sî altii au plecatu cu trenulu spre Iassi sî pre la órele 4 sî ceva 101 salve de tunuri anuntiara apropierea trenului. La 4 óre 20 minute MM. Loru sosira in midiloculu multimei Iassene, ce umplea peronulu garei. Aici d. primariu C. Cristodalo Cerchezu, insocitu de membrii cons. comunalu, de functionari sî cetatieni, au presentatu MM. Loru pane sî sare, cá semnu de buna primire, rostindu pre lânga aceste unu discursu bine simtitu sî bine tiesutu. Totu ací o cunune de dame notabile presentara M. Sele Dómnei unu bucuetu frumosu de flori rostindu de asemenea câteva cuvinte câlduróse. Dupa acéstea M. M. Loru au trecutu prin salonulu de primire a classei I sî la esire s'au aruncatu in o trasuru de gala trasa de 4 cai, inaintea sî in urm'a cârei'a mergea su t'a de gendarmeria; prin midiloculu unei lume imense sî intre dóue siruri de soldati conductulu a inaintatu spre palatulu Academiei sî trecandu pre sub arculu de triumfu prin urâri sî plóe de bucuete de flori au ajunsu la Mitropolia, ende au asistatu la unu scurtu „te deum“ celebratu de Mitropolitulu; dupa a cârui terminare conductulu se porni din nou sî abiá mai potendu strabate prin valurile multimei entusiasmate ajunse la palatulu dlui Roznovanu, arangiatu anume pentru locuinti'a M.M. Loru.

Dupa cum se pronuncia acésta fóia internulu acestui palatu, arangiarea lui, a fostu adeveratu princiaria.

In palatu M.M. Loru au intratu prin unu „salier“ de oficiari, intre sunetele musicei, dinaintea salonului intempinate de directórele sî elevele scóleloru de fete, care au presentatu unu bucuetu de flori, cá semnu alu iubirei sî inocentiei. Partea drépta a salonului celu mare stralucea de o cununa splendida de dame sî partea stenga o umplea unu numeru bogatu de notabilitâti sî cetatieni ai urbei.

MM. Loru trecendu apoi intr'o camera laterale au primitu felicitarele Mitropolitului, a corpului profesoralu, medicalu sî comercialu. Sér'a la 7 óre au fostu mésa mare, la care au asistatu vr'o 40 persóne notabile de ambele secse. Orasiulu splendidu iluminatu pâna pre la 10.

*** Subscrisulu are onóre a insciitiá onoratului nostru publicu romanu, cumca se afla la Tipografi'a lui Georgiu de Closius in Sabiiu funebrale (pentru morti) sî anume la unu preotu, la unu amploiatu, la unu cuviosu séu cuviósa (preotésa), la unu fiu de nobilu genu, sî iertaciuni dela Mitropolitu in josu, dupa sescu, cá un'a apendice la predicile sele bisericesci, de mai nainte, cari iéra se afla acolo spre vendiare, pretiulu funebraleloru e unu ecsemplariu 45 xr. sî a prediciloru bisericesci 1 fl. 50 xr. cari suntu recomendate prin

Georgiu Metesiu
Parochu romanu in Cutu.

*** Unu decretu alu comunei parisiane, din 22 Aprilie ordona incetarea lucrului de nópte alu pitariloru sî formarea de companii pentru navagatiune aerina. — unu raportu alu lui Cluscret totu cu aceeasi data dice: „Positi'a dela Neuily, care fu tare bombardata din partea Mont-Valerianiloru sî a bateriiloru dela Courbevoie sî Asnieres sî care fu atacata de colóne, a resistatu cu bunu succesu. Bateriele nóstre de pre viaductulu dela Asniers au respunsu silindu pre inimicu de a se retrage in disordine. Inimiculu se retrage do pre tóte punctele.“ — Alte sciri anuntia inse, ca lupt'a a remasu fâra resultatu. — In Levalois a avutu locu o lupta cumplita. Courceles este plinu de raniti, cari moru pre strade fâra ajutoriu. Lupt'a continua fâra incetare. Ambulantiele se lupta cu greutati sî suntu periclitate. — Se afirma, ca armistitiulu incheiatu pentru ingroparea mortiloru va permite locuitoriloru dela Neuilly sî Clichi sa parasésca acele locuri. — Comun'a a ordinatu arestarea a 20 gardisti, despre cari s'a doveditu, ca ei au arestatu mai multe persóne in modu arbitrariu. — Serviciulu la gar'a din st. Denis se indeplinesce de gendarmi francesi. — Se dice iérasi ca guvernulu francesu ar fi platitu germaniloru 500 milióne sî acesti'a voru parasí forturile nordice ale Parisului. — In 22 a avutu locu o lupta intre Neuilly sî Sablonville. Federatii aveau 14 batalióne sî artilerie numerósa; insa sî Versailesii aveau puteri considerabile. Focuri violente se audiau la Porte Courceles. In de departare 100 metre dela siantiuri se audiau sunetele luptei. Perderile federatiloru suntu insemnate. Trupele comunei se jeluiescu în privinti'a desordinei administratiunei sî conducerei, mai departe in privinti'a lipsei de nutrimentu sî de ajutoriu medicalu. Pyat a declaratu ca va parasí comun'a, déca ea va aprobá alegerile, pentru care jurnalele comunei lu condémna.

Anunciu.

La dominiulu reg. Sâmbat'a inferióra suntu trei munti, anume: Teritia, Podrágu sî Podragisiel, pre unu terenu compactu, in care 1100 de oi potu pasiuní pre anulu curinte 1871, de a se arendá. Legatur'a contractului se póte face la d. Izsak Uzoni in Sâmbat'a inf.

Concursu.

Parochi'a Lesnicu cu fili'a Dumbraviti'a din protopresbiteratulu Devei in comitatulu Hunidórei devenindu vacanta, se escrie prin acést'a concursu.

Emolumentele suntu: dela 165 numeri de case 165 mesuri de bucate in grauntie — prelânga stól'a indatinata o holda aratória, sî casa darochiala.

Recursele instruite in sensulu statutului organicu bisericescu adresate comitetului parochialu suntu a se tramite acestui scaonu protopresbiterale in Dev'a pâna la 16 Maiu a. c.

Dev'a 6 Aprilie 1871

Cu intielegerea comitetului parochiale.

Ioanu Papiu.
(24—3) Protopopu.

Burs'a de Vien'a.

Din 21 Aprilie (3 Maiu) 1871.

Metalicele 5%	59	10	Act. de creditu	281	70
Imprumut. nat. 5%	68	75	Argintulu	122	50
Actiile de banca	746		Galbinulu	5	89

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a sî tiparîulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori franate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 33. ANULU XIX.

Sabiiu, in 25 Aprile (7 Maiu) 1871.

Eveneminte politice.

Imperiulu nostru a capetatu in tempulu celu mai nou o multime de amici consiliatori, care de care mai prevenitori cu sfaturile loru. Dintre acesti'a unii recomenda alipire strinsa câtra Germani'a cea puterica de astadi; acesti'a suntu mai cu séma nemtii; altii vorbescu imperiului pre lânga acésta alipire si de o actiune contr'a Russiei, de restaurarea Poloniei; acesti'a suntu dintre cei de din cóci de Lait'a; altii dicu ca imperiulu sa se arunce in bratiele slavismului, pentru ca acest'a are majoritatea in imperiu si prin acést'a siaru câstigá apropiarea Russiei; altii iéra dicu ca form'a regimului trebuie readusa la centralismu, altii lauda dualismulu si in fine altii spunu ca numai in federalismu mai póte sa-si afle imperiulu austro-ungurescu mantuirea. Despre tóte acestea aparura articuli mari, brosiuri subsemnate de autori, si anonime atribuite celoru mai de frunte barbati de statu. Unulu din articulii amintiti, fiindu ca cestiunile acestea suntu in publicitate adi puse la ordinea dilei, 'lu reproducemu si noi in tóta estinderea lui.

Dintre toti amicii Austro-Ungariei celu mai insemnatu este buroulu de presa alu Prussiei. Noi nu vomu suspiciuná conducerea monarchiei pentru acest'a, ca cochetéza cu reactiunea, dupa cum se face din partea opusetiunei sistematice la ori ce ocasiune, dara, cetindu de intalnirile de monarchi si diplomatici ce au sa se faca in vér'a acést'a pre la Carlsbad si Gastein (intre imperatulu nostru si intre alu Germaniei) si mai pre urma la Ems (intre imp. Germaniei si alu Russiei) cugetâmu ca óre Beust merge-va mâna in mâna cu Bismark, cum mergea odinióra unu antecesoru alu seu?

Din Franci'a nimicu de câtu reu pâna acum; lupt'a intre francesi curge inca. Se dice ca unu despartiementu de trupe a strigatu la intrarea sea in Versailles: „sa traiésca Napoleonu IV.“

Principiulu federalu in Austri'a; insemnatatea si urmarile lui.

Austri'a numai din puntulu de vedere alu principiului federalisticu are dreptulu si detorinti'a de a esistá: fâra acestu principiu, Austri'a n'are nici o chiamare istorica européna. Singuru acestu principiu a creatu legatur'a de statu in Austri'a si singuru acestu principiu va fi in stare a o sustiené. Federalismulu atiâtia principiulu modernu de nationalitate, dar' lu imblandiesce prin impacarea nationalitâtiloru inversiunate, si facendu possibile esistinti'a fie-cârei'a si o relatiune pacifica intre tóte: elu este ceea-ce dicemu in limb'a moderna a politicei: suum cuique.

Tóta istori'a de astadi a Europei impinge, cá sa dicemu asiá, pre Austri'a spre calea ei cea naturale; o impinge, i impune pâna la evidintia chiamarea ei propria. Spre Orientu se consolidéza vediendu cu ochii imperiulu slaviloru, in Occidentu si la Nordu s'a efectuatu intr'unu modu surprindietoriu unitatea imperiului germanu; la Média-di s'a facutu pre spatele Austriei „L'Itali'a unita“; si in Orientu si la Média-di se prepara unitatea româniloru si a slaviloru din Turci'a. Ce se va alege din Austri'a in midiloculu acestoru mari corpuri de state, déca ea nu va face deplina dreptate popóreloru sele? Voiesce Austri'a sa fia numai germana séu numai slava. Atunci Europ'a n'are trebuintia de Austri'a — acésta chiamare o primesce mai bu-bucurosu si o implinesce mai bine Prussi'a séu Russi'a! Voiesce Austri'a sa fia numai maghiara? Atunci de sicuru ca mai curendu va fi ori slava ori germana, si in ambele casuri ea si a perdutu conditiunea esistintiei sele.

Si pentru aceea, Austri'a, considerându-si trecutulu si viitoriulu, parol'a ei trebuie sa fia: dreptate pentru tóte popórele sele. Austri'a sub egid'a „dreptate tutoru popóreloru mele“, va deveni numai de câtu unu statu june si plinu de viatia, unu idealu alu tuturoru staturiloru; ea ceo dintâiu intre statele europene, va deschide calea la civilisatiune si umanitate.

Popórele Austriei voru emulá intru desvoltarea celoru mai inalte bunatâti ale omenimei, adeverat'a libertate, si pre urmele ei pacea va reintinerí si înflorí popórele Austriei.

Federalismulu politicu in Austri'a sta in strinsa legatura cu esigentiele autonomiei possibile. — Cum aru potea nationalitatile sa se sperie de federalismu câudu li s'aru garantá autonomi'a deplina? Germanii centralisti nu cadu ei in suspiciunea de suprematia si absolutismo, câudu condamna autonomi'a, acestu cuventu fermecatoriu, care in Angli'a, in Nordu-Americ'a si in Elveti'a face minuni? Mai multu de câtu autonomi'a nu póte pretinde nici o natiune, care nu doresce ce e alu altui'a; mai multu de câtu autonomi'a nu póte dá majoritate drépta si liberale unei minoritâti drepte si liberali. Germanii centralisti insa si magharii dualisti se voru provocá la unitatea si puterea statului. Dér' acést'a nu e alt'a, de câtu o masca a egoismului loru propriu si a spiritului loru nesatiosu de a predomní. Esperinti'a nóstra si a dileloru de curendu trecute ne invétia ce Austria puternica póte creá: centralismulu si dualismulu!

Ca Austri'a este unu conglomeratu de popóre, sdruncinatu in intrulu seu, amerintiatu din tóte pârtile fâra influintia, fâra a vedé — precum n'a mai fostu — nu este acést'a lucrulu dualistiloru si centralistiloru? Ei potu sa dica ca la tóte aceste suntu de vina popórele neindestulate, déru cu acést'a nu facu alt'a, de câtu dau o nóua ilustratiune la fabul'a lupului cu melulu, in care celu din urma, stându de dinjosu, se dice ca a turburatu ap'a lupului, care stá deasupr'a. Cá si câudu celelalte popóre ale Austriei aru fi destinate a si dá pelea pentru selbatecii de centralisti si dualisti, cá si câudu ele aru fi nascute sclave si acesti'a nascuti domni ai Austriei!

Sa ne inchipuimu insa o Austria care, cunoscendu-se pre sine, se rédima pre fundamentele sele cele vechie, pre tóte popórele si pune federalismulu pre stindardulu seu: atunci vedemu o imagine stralucita si luminósa de statu, care este mandri'a si asilulu popóreloru sele, si o putere respectósa facia cu statele vecine.

Politic'a esterna nu va fi increditiata numai unei singure natiuni in Austri'a, cí tóte popórele Austriei voru trebuí sa fia representate in ministeriulu de esterne: acést'a va impedecá órb'a unilateralitate a politicei nóstre esterne de pâna acum.

Atunci nu se va intemplá cá in ministeriulu de esterne sa nu se mai ocupe cu alta cestiune, de câtu singuru cu cestiunea germana, care cu tóte acestea, precum ne aréta practic'a, fórte reu o pricepu, ci atunci voru trebuí sa aiba minte si inima in acestu ministeriu si pentru alte cestiuni.

Financiele nóstre austriace le putemu indreptá numai prin federalismu: de o parte bugetulu se va poté reduce la suma mai mica, si de alta parte veniturile statului voru cresce, cá si industri'a: comerciulu, maiestriele, economi'a se potu regulá si administrá mai bine, mai rationalu si mai cu ingrigire prin ministerie provinciali si prin organe autonome, de câtu prin ministerie imperiali.

Scólele, bas'a progresului materialu si spiritualu alu popóreloru, se voru lasá in grigi'a si administratiunea nationalitâtiloru singulare. Popórele potu sa ingrigésca mai bine pentru scólele loru, fiindu ca acést'a o cere interesulu loru imediatu. Asiá dara federalismulu lasa cá instructiunea publica sa fia administrata prin ministrii de tiéra si prin organe autonome. Acést'a esclude ori-ce predominare a unei natiunalitâti asupr'a altei nationalitati si deschide calea la impaciuire si la pace intre natiunile din Austri'a, acést'a va desceptá si intarí conscienti'a nationale, va promová cu efectu cultur'a fia-carui poporu, asiá ca tóte popórele voru luá parte la deslegarea celei d'intâiu chiamâri a omenimei, a progresului in sciintia, arte si cultura.

O Austria formata si organisata dupa principiulu federalismului nu va fi nici decum putere ofensiva, ea va fi unu adeveratu asilu pentru tóte natiunile austriace, pentru libertatea si binele loru. Câci, déca tóte popórele Austriei 'si voru fi asiguratu esistinti'a loru nationale, déca ele voru fi scutite de imensele greutâti, cu cari e legata politic'a ofensiva a stateloru resbelice, atunci ele voru stá si tiné tare si cu credintia la imperiu, pentru ca interesele loru proprie si interesele imperiului voru fi legate impreuna si voru formá unu adeveratu patriotismu austriacu. Pre câudu centralismulu si dualismulu este unu resbelu permaninte, care nu lasa pre nationalitâti'e privilegiate ale imperiului nici sa resufle macaru, iéra puterea nationalitâtiloru apesate, déru puternice, o face din ce in ce mai capabile de lupta si mai periculósa. Federalismulu, câudu va asicurá pentru tóte natiunile imperiului asemeni drepturi si asemeni prerogative, elu va fi atunci pacea in intru si in afara. Si chiaru aci jace insemnatatea culturo-istorica a Austriei federalistice, câci prin acést'a face a se incongiurá lovirea uriasiului si asupritului elementu slavu cu celu germanu, si apará si scapá Europ'a de barbari'a evului mediu, din care inomisibilu aru urmá lupt'a crâncena intre dóue popóre colosali, intre poporulu germanu si poporulu slavu.

Fia cá centralistii si dualistii nostri, cari tienu la tiér'a loru si pentru cari istori'a ei nu este vorba góla, sa védia o data ca germanii din Austri'a, prin distrugerea acestui imperiu, 'si voru perde si acea positiune onorifica, care pentru ei in ori si ce impregiurari, prin urmare si sub federalismu, aru fi reservata, si numai prin riuri de sânge aru puté innotá in Germani'a, rigurósa si superióra loru; fia cá maghiarii dualistici sa recunósca, ca und'a, care aru poté sterge Austri'a, va ingropá si nationalitatea maghiara. Fia, in fine, cá slavii Austriei sa-si aduca aminte ca cotropirea Austriei aru fi pentru ei o sórte indefinibila, alu carei sfersitu nu se póte prevedé.

„Reform'a.“

Cuventarile dela festivitatea de infratire din Brasiovu.

Dlu Lengeru:

„Stimati domni concetatieni si frati!

Trecutulu ne-a aratatu, ca desbinârile intre romanii, maghiarii si sasii din Transilvani'a nu numai ca n'au produsu nimicu folositoriu pentru aceste natiuni si pentru tiéra, ci din contra ele au adusu cele mai mari si mai grele necasuri atâtu asupr'a capului fie-cârei din aceste natiuni, câtu si asupr'a tierei intregi.

Dér' cu tóte aceste preste unele din nenumerabilele greutâti au trecutu de si cu mari jertfe.

Neintielegerile din trecutu ne-au slabitu, si in slabitiunea nóstra ne-au liniscitu.

Odata linisciti ne-au vediutu siliti a ne ingrigí de viitoriu. Dorindu cu totii unu viitoriu mai bunu si folosindu-ne de esperintiele trecutului, ne silimu din puteri sa pregatimu patriei nóstre cumune si fiiloru ei o sórte mai favorabila.

De aceea iétane, domniloru! adunati din tóte nationalitâtile Brasiovului si ale impregiurului lui: Romani, maghiari, germani, armeni israeliti.

Ne-au adunatu spre a dá unulu altui'a mâna de infratire.

Mân'a de infratire ni-ati intins'o voi fratiloru maghiari. Trecutulu sî presentulu nostru este cu multu pré tristu, decâtu cá in gemerile nóstre sa fimu potutu cugetá la unu asemenea actu de bucuria. De aceea ve invidieamu pentru frumós'a initiativa. Convinsi inse, ca acésta mâna fratiésca, ce ni-o intindeti, este espressiunea simtiului curatu sî sinceru alu poporului maghiaru, sî ca tientesce nu numai la progresulu intereseloru nóstre locale, ci sî la prosperarea multu cercatei nóstre patrie Transilvani'a de o parte; de alta parte dedati fiindu din vechime si condusi de caracterulu nostru naturalu de a stimá sî iubi pre tóte natiunalitâtile nóstre conlocuitóre sî de a versá sî picatur'a cea din urma de sânge pentru ridicarea patriei nóstre: primimu mân'a de infratire, ce ni-o intindeti, cu tóta caldur'a, dragostea sî sinceritatea fratiésca.

Noi românii din Brasiovu sî impregiurulu seu vomu privi de sânta acésta legatura sî ne vomu silí, cá din partea nóstra sa remâna totu-de-un'a nepatata.

Déca acésta legatura voru tiené-o de sânta sî sincera sî fratii maghiari — e sperantia — ca unirea nóstra l o c a l a va aflá resunetu sî intr'alte pârti si ca uninduse apoi intregulu poporu romanu sî intregulu poporu maghiaru, poporulu acestu unitu cu influinti'a sea va lucrá pre viitoriu spre multiumirea amenduroru natiuniloru sî spre fericirea patriei nóstre comune, care trebuie sa ne dea drepturi egale la toti, câci toti suntemu fii ei adeverati dupa acelesi legi ale naturei sî ale dreptâtiei.

Pentru viitoriulu prospectu alu infratirei nóstre de astadi ridicu acestu pocalu dicundu: sa inflorésca patri'a prin unirea fiiloru sei, sa traiésca poporulu maghiaru, care ne-a intinsu mân'a de infratire! Sa traiésca!"

Domnulu I o a n e P a d u r e, presiedintele comitetului alesu pentru festivitate, radicà urmatoriulu toastu:

„Armat'a Majestatei Sale prin trecutulu ei gloriosu, prin virtutile ei patriotice, este menita de provedintia a aparâ independinti'a imperiului din afara sî a asigurá pacea sî libertatea generala in intru. Intrég'a armata a Maj. Sale imperatului sî regelui nostru sa traiésca!" Mare aplausu urmà dupa acésta cuventare.

Domnulu maioru c. r. I o a n e F u c h s, respunse in urm'a acestui toastu in modulu urmatoriu:

„Mi esprimu cea mai cordiala multiamita pentru simtiemintele manifestate câtra armata. Armat'a doresce din profundulu inimei, cá o astu-feliu de festivitate cu unu atare scopu imposantu si maretiu sa se imitedie sî de câtra alte natiuni, cá asiá sa ne ajungemu scopulu doritu de toti, cá tóte natiunile monarchiei austro-maghiare, civili sî militari, intruniti, sa apere tronulu Majestatei Sale, sî sa traiésca in cea mai mare concordia. Ridicu acestu pocalu în sanetatea tuturoru óspetiloru presenti, sî ve rogu, cá impreuna cu mine sa ridicati cu totii pocalele pentru acei domni, cari au arangiatu acésta festivitate marétia, comitetulu festivu cu presiedintii sei Pedure sî Kenyeres in fruntе sa traiésca!" Mare aplausu insocì aceste cuvinte patriotice.

Dupa aceea mai urmara sî alte, dintre cari toastulu ridicatu de domnulu Diamandi Manole pentru francesi fù intreruptu mai de multe ori prin aplause frenetice.

Domnulu D i a m a n d i vorbì in modulu urmatoriu:

„Fratiloru! Adunarea nóstra, fratiésca sî splendida, de adi se basédia pre acele trei sacre principie: L i b e r t a t e, e g a l i t a t e sî f r a t i e t a t e! Emotionatu de spiritulu adunarei nóstre fratiesci in momentulu de facia se renasce in inim'a mea unu simtiu, ca cui datoresce intrég'a omenire recunoscienti'a pentru aceste sacre principie? Câci nu trebuie sa uitâmu domniloru, ca spre eluptarea acestoru sacre principie s'au versatu torente de sânge! sî acelu sânge nobilu pentru drepturile omenirei nu l'au versatu nimene altulu decâtu numai marea sî nobil'a natiune francesa (aplausu mare).

Acésta mare sî nobila natiune posedea dóue mâni, intr'un'a purtá spre fericirea omenésca eluptatele sacre principie ale an. 1796, sî in ceea-lalta purtá spad'a spre a rumpe catenele, care tienea inca omenimea in impilare, unu regimu destrabalatu a adusu pre acésta mare sî nobila natiune in critic'a positiune de a-si plecá spad'a momentanu.

Bubuitur'a tunuriloru! focului sî fumulu sateloru sî cetâtiloru arse au turburatu atmosfer'a sî acést'a a pusu pre multi egoisti sî scurti vedietori, a crede, ca acestei mari sî nobili natiuni i s'au sferimatu sî braciulu celalaltu. Amagire sedarnica! Scurtu tiene in natura ori ce furtuna, sî scurtu va durá sî acésta amagire a inimiciloru marei natiuni! Câce tocmai din cenusi'a aceloru nimicite sate sî orasie va renasce unu nou fenice; curendu se va limpedi firmamentulu, sî puternicu sî maiestosu va redicá acea mâna intregulu corpu sî n i m b u francesu, câci pentru sferimarea acelui braciu, nu s'a nascutu inca nici o putere omenésca! Spiritulu timpului, au disu chiaru germanulu Rottek, merge inainte! Spiritului timpului nu póte resiste nici o putere, câci va fi de elu sferimata; sî prin urmare fratiloru maghiari, israeliti sî romani, cari ve vediu adunati aici, va dicu cu sigurantia, ca acésta mare sî nobila natiune traiesce! Va trai! ca trebuie pentru fericirea sî progresulu intregei omenime sa traiésca mare sî maiestósa!

Sî pentru acésta mare sî nobila natiune ridicu acestu pocalu." —

Cuventarea

d l u i i n s p e c t o r u r. s c o l a r i u Lud. R é t h i la festinulu din 22 Aprilie.

„Compatriotiloru! Onorabila adunare! cu tóta promptitatea veniu a me folosí de ocasiunea oferita mie de onor. comitetu arangetoriu sî a dá espressiune bucuriei sincere sî multu patriotice, ce simtiu pentru acésta serbare.

Religiunea sî nationalitatea in determinarea individuale suntu doi factori prea momentosi intre obiectele predilecte de pietate. Cine desconsiderédia aceste, nu este omu, ridicatu preste nivel'a ómeniloru de tóte dilele; nu are simtiuri mai nobile sî capabilitate pentru inaltimea regiunei acestor'a

Déra tocmai pentru aceea, ca religiunea sî nationalitatea pentrn fie-care i n d i v i d u suntu obiecte de libera alegere séu de eredire naturale, — nu se póte, nu este iertatu cá pre acestea sa le privimu cá datorie de directiune in afacerile, ce interesédia masse mai mari de ómeni.

Déca vercine are dreptulu liberu de a profesá un'a séu alt'a religiune sî de a se tiené de un'a séu alt'a nationalitate, — nimenea nu are dreptulu de a impune altui'a convinctiunea sea.

Acést'a este caus'a, ca dintre câte resbele au decursu, mai desperate nu au fostu sî mai multu nu au desbracatu pre omenime de demnitatea sea, implendu-o de fioru sî desperatiune, cá acele cari s'au portatu din ura religionaria séu nationala.

Sî óre nu acést'a e caus'a, ca nu de aceea numeramu vre o tiéra intre membrii cei fericiti ai omenimei, ca numera in sinulu seu multi literati de casa, multi facetori de sisteme, — ci de aceea, déca ea de tienta a activitatei sele comune, 'si alege patri'a, respectându religiunea sî nationalitatea f i a - c a r u i i n d i v i d u.

Bunurile pamântesci sî tesaurii spiritului suntu multu pretiubile, ce e dreptu; nu suntu inse scopulu fiintiei omenesci, ci numai midilóce ale ei. Scopulu fiintiei omenesci este, cá prin activitate comuna imprumutata sa-si usiuredie desvoltarea individului sî sa-si asicuredie bunurile câstigate pre dreptu.

Bunurile pamântesci sî tesaurii spiritului devinu unu blastemu, déca suntu folosite in contr'a acestui scopu.

Sa nu se laude déra nici o tiéra, pentru ca cetatienii ei aduna averi, escelédia in sciintia sî insémna in istori'a loru invingeri stralucite de resbele: ci sa-si afle multiamirea intr'aceea, déca atari sî alte midilóce auxiliaria le voru intórce spre a face fericita patri'a in intregulu seu, cá sa o faca a fi radimulu sî comór'a scumpa a fia-carui membru singuritu alu ei.

Eu acésta politica o tienu de cea mai inalta intielepciune, acést'a o dorescu eu sa fie binecuventarea patriei mele.

Amu déra causa a-mi aratá bucuri'a patriotica cea mai sincera sî cea mai adunca, cându vedu pre concetatienii maghiari, romani sî unu numeru frumosu de nemti din cetatea sî districtulu Brasiovului unindu-se spre acestu scopu.

Nu me arunecu inse in braciele amagirei, cá sî cându prin acésta unire serbatorésca tóte le-amu fi facutu sî ne-amu fi sî ajunsu scopulu. Sciu eu, ca resultatele cele mari sa efeptuiédia numai prin activitate indelungata de feru, sciu, ca remasitiele trecutului sî influintiele cele agere ale momentului de multe ori voru imbracá inca in doliu acestu scopu comunu, ca avemu sî neamici, cari se temu de poterea, ce va desvoltá unirea nóstra; — cu tóte acestea inse cu bucuria salutu acésta unire, pentru ca o privescu de unu astu-feliu de inceputu, carele, déca se va generalisá prin tiéra, sî pre carele, d é c a l u v o m u p r o p a g á c u g r i g i a sî t a c t u, — ne va succede a face patri'a n ó s t r a o tiéra adeverata fericita: „cá urmatorii nostri sa aiba causa a binecuventá pre parintii loru."

Acésta solenitate la tóta intemplare este unu casu de mare momentu; déca se va continuá cu demnitate, acést'a va cuprinde unulu dintre cele mai pompóse locuri in paginle istoriei nóstre.

Pentru efeptuirea acestui actu de solenitate eu cá unguru sî patriotu me plecu cu stima sî sinceritate inaintea domniei vóstre, frati romani, in a caroru inime multele amaraciuni causate de sistemele, preste cari amu trecutu, sî dorinti'a amagitória, ce trage in multe — póte sî in alte (?) — pârti, ar' fi potutu face, cá se va retrageti: me plecu inaintea domniei vóstre pentru maturitatea politica, care raru o posedu sî popórele ce au traitu intre impregiurari mai norocóse; me plecu inaintea domniei vóstre pentru principiulu celu sublimu negoisticu, care cu patriotismu vi-lu aleserati de luceaferu conducatoriu.

Déca pre domni'a vóstra unirea acést'a va costatu devingerea multoru simtieminte amari, fiti convinsi, ca resolvirea domnieloru vóstre 'si afla la noi apretiarea cuvenita.

Fiti convinsi domniloru frati romani brasioveni, ca noi cá unguri brasioveni ve intindemu mân'a de fratia cu sinceritate sî fâra de nici unu cugetu reservatu, sî din parte-ne, cá membrii egalu indreptatiti ai statului nostru constitutionale, nu vomu neglege nimic'a, cá acésta unire sa o potemu face câtu mai generale, sî cá patri'a nóstra comuna sa devina mama dulce tocmai asiá pentru domni'a vóstra, cá pentru noi.

Dee dumnedieu patriei acestei'a atari cetatieni, cum v'ati aratatu domni'a vóstra, prin acésta resolvire a domniei vóstre, ca sî sunteti.

Fiti salutati sî dvóstra fratiloru nemti, cati ve aflati de facia! Scimu, ca sî pre dvóstra v'au atrasu imaginele cele amagitórie departe diacatórie; credemu, ca resolvirea vóstra a fostu espusa multoru contradictiuni sî desprobari: ast'a inse are cu atâtu mai mare pretiu inaintea nóstra.

Fiti sî dvóstra convinsi, ca din parte-ne dieii familieloru dvóstre se voru tiené in deplina pretuire: limb'a sî religiunea; iér' in servitiulu patriei comune nu vomu respectá meritulu dupa limba sî origine.

Binecuventarea lui ddieu sa urmedie preste nisuintiele vóstre nobili!

Compatrioti, maghiari, romani, nemti! Patri'a, in a carei nume ne un'ramu; carea nu face deosebire de limba sî rangu, déca sacrificiulu vine din inima; a cârei inaltiarea e fericirea nóstra a tuturor'a; carea ne léga unulu de altulu pentru tóte tempurile: patri'a nóstra comuna sa traiésca!" —

Adres'a camerei Romaniei câtra parlamentulu italianu.

La tempulu seu reproduseramu sî noi adres'a camerei Romaniei, indreptata câtra parlamentulu italianu, pentru recâstigarea Romei de capitale. Adres'a acést'a a produsu o via desbatere in diuaristic'a câtu sî in parlamentulu italianu. Privitoriu la partea intâiu câtu sî la a dóu'a reproducemu dupa o corespund. din Florenti'a a „Romanului" urmatórele:

Diuariulu „Il. Conte Cavour" din Turin, intr'unu articulu de fondu intitulatu: Rom'a sî Romani'a, se esprima astu-feliu: „Unu documentu ce nu trebuie sa tréca neobservatu, este adres'a parlamentului romanu câtra parlamentulu italianu, sî respunsulu datu de câtra acést'a representantiloru poporului românu.

„Statulu Romani'a s'a ridicatu in vechi'a Dacia, unde imperatorele Traianu conduse un'a din cele mai inflorite colóne Romane. Abandonata apoi sie insasi, acea colonia cadiù sub domnirea multoru invasiuni; inse prin miile de peripetie prin cari trecù 'si aduse aminte totu-deun'a de originea sea romana, sî a consideratu totu-deun'a caus'a sea strinsu unita cu caus'a italiana.

„Contele Comil Cavour, acelu mare omu, nu numai a prevediutu viitoriulu Italiei intr'unu timpu cându putienu cugetau la densulu, ci a tienutu comptu de legaturile de natiunalitate intre Itali'a sî Romani'a; sî impreuna cu caus'a nóstra in congresulu din Parisu din 1856, sustienù aspiratiunile poporului românu.

„Nemuritoriulu omu de statu nu se multiamí cu atât'a, ci a imaginatu sî conchisu o convectiune cu Romani'a cu scopu d'a indemná se tramita pre cei mai buni fii ai sei in Itali'a, cá sa le dee o educatiune sî instructiune italiana.

Cavour a aflatu in Napoleonu III unu amicu sinceru alu poporului romanu, carele, nu pentru nimic'a, cunoscendu nefericirea, imperatorelui francesiloru, a demonstratu efectiunea sea pentru ilustrulu prisoniariu. Acestu actu e demnu de cea mai mare lauda, fiindu-ca e o mare virtute aceea de a inaltiá o voce de protestare sî gratitudine, cându intr'o óra de passiune toti uitara unu intregu trecutu, traitu secundându aspiratiunile popóreloru de rasa latina.

„Poporulu românu a fostu consecinte, sî acestu poporu va triumfá in Oriente, conlucrându la pacific'a deslegare a marei cestiuni ce de seculi tiene vechi'a Europa in nedumerire.

„Salutarea acestui poporu generosu in epoc'a consolidarei nóstre in antic'a patria comuna — Rom'a — este augurulu celu mai bunu, care ne indreptatiesce a sperá bine despre viitoriulu ambeloru popóre latine, pentru ca, déca atâti'a secoli de nefericiri nu ne-au potutu face sa ne uitâmu vechi'a origine, acést'a provine din aceea ca sângele românu e de natura a produce fii tari sî generosi, cari, — sa facemu urâri — sa se póta mantiené demni de marirea parintiloru sî sa póta mari glori'a Italiei.

léca proiectulu de respunsu la adresa camerei Romaniei, pre care deputatulu Massarí l'a cetitu in siedinti'a publica din 21 l. c.

„Pré onorabile dle presiedinte alu camerei deputatiloru Romaniei.

„Camer'a deputatiloru regatului Italiei a primitu cu via satisfacere adres'a ce dvóstra ati binevoitu a o tramite in numele parlamentului românu. Camer'a a recunoscutu in acea adresa nu numai gentil'a manifestatiune de simtieminte amicali câtra Itali'a, ci sî solemn'a afirmare a acelui simtiementu de solidaritate, care reciprocaminte unesce natiunile libere sî civilisate pentru garanti'a comuna, pentru tutela' comuna a drepturiloru sî a independintiei fia-cârei'a din ele.

„Itali'a a ascultatu de acestu simtiementu, atunci cându, represintata de contele Cavour, a sustienutu in consiliele Europei caus'a nationalitâtiei române. Parlamentulu românu s'au inspiratu de acestu simtiementu, atunci cându a avutu afectuós'a idea de a se congratulá cu noi in momentulu in care caus'a nationalitâtiei italiane reportá triumfulu supremu.

„Camer'a are ferm'a credintia ca acestu triumfu va fi o mare binefacere pentru libertate sî civilisatiune. Itali'a recastigându Rom'a sea, a facutu sa inceteze o confusiune de putere contraria spiritului tempuriloru, daun'a sî ofens'a civilisatiunei, sî a asecuratu in modulu acest'a spre avantagiulu universale sacrele drepturi sî nealienabilile prerogative ale consciintiei omenesci.

Prin urmare atestatulu de simpathia a parlamentului românu a fostu fórte placutu camerei deputatiloru regatului Italiei. Nu e unu aplausu sterpu: va fi o incoragiare eficace. Representantii natiunei italiane nu'lu voru uitá si-lu schimba facendu urari sincere pentru prosperitatea natiunei române".

Suntemu recercati a publicá urmatoriulu articulu in totu cuprinsulu seu fâra de a face vre-o modificare intr'ensulu:

Cricâu 24 Aprilie st. n. 1871.

(Urmare.)

Trecându anulu 1869, fâra cá sa i se dee ocasiune comunitâtiei bis. a se aduná in sinodu parochialu, spre a-si vedea de trebile sele bisericesci sî scolare, dupa ce eramu acum'a in lun'a lui Mart. an. 1870 sî inca pre lânga tóta dorinti'a poporului credinciosu nu se vede nici unu prospectu ca cinsti'a t'a sa ne aduni in sinodu, vadiendu acel'a (poporulu) ca averea bisericei sî scólei e intr'o stare nu prea favoritóre, sî in specie: vediendu ca pivniti'a bisericei, care dupa unu conclusu alu sinodului, tienutu in anulu 1867, inca in acelu anu au fostu a se zidi, aceea inca ne gatita, a datu a se ruiná, o gramada de materialu: varu nasipu etc., s'au facutu nimic'a, vediendu ca viile bisericei se lucra fórte reu, ba acele'a din causa ca in tómn'a trecuta nu s'au ingropatu, din facia pamântului, tóte s'au uscatu, prin urmare ród'a de pre 2 ani s'au perdutu, — audindu ca din vinurile bisericei sî scólei o cuantitate bunicica s'au varsatu, iéra alt'a cu cale fâra cale s'au beutu, intielegendu ca o suma de bucate cumperate cu banii bisericei, cu scopu de specula, stricându-se s'au vendutu mai eftinu cá cum fu cumperate, precum intielegendu sî aceea ca banii bisericei sî cu deosebire ai scólei nu se pastrédia dupa sunetulu legei in ladile respective sub incuetóre ci in mâna libera; audindu ca conclusulu sinodului din anulu 1867, ca cas'a bisericei sî scólei din cându in cându sa se vizitedie, sî vinurile sa se sigiledie, din renitenti'a curatoriloru respectivi de câtra comitetulu par. nu s'au potutu esecutá: sciindu ca ratiotiniurile bis. sî scólei de pre anii solari 1868 sî 1869 nu-su revediute, prin urmare starea activa a bisericei sî scólei de pre 2 ani trecuti e necunoscuta, cu unu cuventu vediendu, audindu sî intielegendu de atâtea iregularitâti sî pagube, cari nici dt'a nu le poti negá, câror'a e espusa biseric'a sî scól'a, nimicu nu au doritu mai fierbite de câtu sa fia adunatu intr'unu sinodu paroch., cá sa se póta consultá despre cele de facutu cá averea bisericei sî scólei sa se vindece din bólele, in cari patimea, sa scrutedie caus'a atâtoru rele, in casu de lipsa sa-si aléga manipulanti mai fideli in loculu celoru, carii dóra aru fi fostu caus'a la pagubele de mai susu, sa revada ratiotiniile bis. sî scólei carii de 2 ani erá nerevediute sî multe altele care asceptau deslegare, a caroru locu leginitu nu erá stradele, ci sinodulu paroch. Si dt'a d-lo parinte! cârui'a cá parochulu locului sî de-odata curatoru scolariu 'ti erau aceste tóte pré bine cunoscute, in a carui'a mâna, cá presiedinte legitimu alu sinodului paroch., 'ti erá chei'a a ne deschide usi'a sinodului din indemnulu propriu, din datorintia la care te obléga legea, facuta-i vr'unu pasiu; „datuneai ocasinne a ne poté vedé de atâtea lipse bis. carii asceptau deslegare adunându-ne in sinodu paroch:" ba nu!. In acestu anu sânti'a ta nici atât'a nu ai facutu, câtu in celu trecutu, cá baremu pro forma sa fi publicatu sinodu, cí desconsiderându caus'a ai tacutu, nefacându nici o pomenire de sinodu, cu tóte ca acum, dupa cum mai susu amu disu, eramu in lun'a lui Martie de unde vediendu popurulu credinciosu, care acum'a si pierdù pacienti'a de a mai asceptá, ca dt'a nu multu te interesedi de caus'a sinodului, sî care e in legatura cu aceea a bisericei in 7 Martie st. v. ne-amu adresatu câtra dta cu o suma de subscriptiuni rugandu-te cá luându in consideratiune starea cea deplorabila a bisericei nóstre sî cu deosebire impregiurarea ca ratiotiniurile bis. sî scólei contr'a legei de 2 ani nu'su revediute sa ai bunatate a ne aduná in sinodu paroch. cá sa ne putemu vedea de lipsele bis. sî scólei, care a nóstra rugare cinsti'a ta in locu sa o iei in consideratiune ai respins'o cu dispretiu, dicându câtra cei ce ti o inmanuat'o ca: „noi (adeca carii eramu subscrisi,) nu'ti poruncimu sa tieni sinodu. — Dt'a ai avutu dreptu ca déca 'ti porunciamu nu te-amu fi rugatu; mai pre urma vediendu ca pre asta cale nu putemu esi la tinta amu recursu la o. d. protopopu aratându-i ginrstarile bis. sî rugându-lu a esoperá in câtu se póte câtu mai ingraba tienerea unui sinodu paroch in care adunându-se comunitatea bis. sa-si póta vedé de lipsele sele bis. sî scolare. D-nulu protopopu luându-ne in consideratiune rugarea, fâra intârdiere facù dispositiune cá dt'a sa publici, sî sa tiei sinodu par. promitându-ne ca va veni sî sânti'a sea sa fia de facia cá presiedinte la acelu sinodu, asiá dara cinsti'a ta neavendu incatrau, silitu de d-nu protopopu cá superiorulu d-tale, in lun'a lui Maiu in a 22-a di ne ai adunatu in sinodu paroch., in biseric'a in care dupa cum neau promisu, dnulu protopopu inca fiindu de facia, sânti'a sea au dusu presidiulu. Asiá dara acum'a suntemu in sinodu séu mai bine dicendu in forma de sinodu, pentru ca o adunare de 8–10 ómeni, dintre 140—50 de indreptatiti dupa parerea mea nici decâtu nu se póte numí sinodu, cu tóte ca legea nu otaresce numerulu membriloru pentru concluse valide, caus'a neparticipârei au fostu ca fiindu timpulu lucrului, ómenii obositi de lucrulu de pre septamâna, fiindu diu'a de Dumineca, dupa servitiulu dnedieescu s'au grabitu a se dá la odihna, nu o se reintórca iéra la biserica spre a se ocupá cu lucruri iéra ostenitióse.

Dtale dle Parinte! fâra indoiala 'ti va fi in próspeta memoria curgerea lucrului in aceea adunare, 'ti vei aduce aminte de greutâtile, cari néu intimpinatu pre vre-o 4—5 insi — pentru ca mai pre urma nu cramu mai multi, — la revisiunea ratiotiniuriloru de vinu ale bisericei sî scólei, cari afara ca erá fórte confuse, s'au aflatu o cuantitate mare de vinu versata si beuta Ti vei aduce aminte cum, pentru ca critisamu ratiotiniulu epitropulu bisericescu — care e clientulu dtale — venindu tatalu acelui'a in biserica, m'au insultatu pre mine sî pre unu frate alu meu, spurcându-ne in totu chipulu cu cuvinte scârnave sî batjocuritóre, cari sî in crisma dise aru trage dupa sine o pedépsa simtitóre, — dara noi de sî cu greu, le-amu suferitu sî acelea, sî cu tóte ca avému dreptu a protestá sî a cere sistarea lucrului totusi numai cá sa nu se mai impedece sî prin ast'a caus'a biser. amu remasu la lucru sî mai incolo, cu care ocasiune pre lânga tóta sirguinti'a de dóue dile a dlui protopopu nu puturâmu ajunge la altu resultatu de câta ca s'au revediutu socotelile scólei, sî cele de vinu ale bis., remanendu continuarea lucrului cu revisiunea socotelloru de bani ale bisericei sî alte afaceri interesante bisericesci pre alta Domineca, pre care, nu sciu, câci aceea domineca de unu anu nu au mai sositu, de sî noi cu doru o asteptâmu, sî cându va sosí aceea numai dt'a poti sci, eu numai atât'a sciu ca de atunci treburile bisericei s'au mai incurcatu.

Iata dle parinte! sinodulu din 1870 care dici ca lai conchiamatu.

Sî cându fâra indoiala, in archivulu protopopescu se va fi aflându documentu, care va dovedí ca dt'a la cererea nóstra silitu de dlu protopopu ai conchiamatu acelu sinodu — precum bine sciu — iéra nu din indemnuti propriu, precum te indatoresce légea, tienévei sî atunci ca cinsti'a ta faci esceptiune dintre acei preoti cari nu tienu regulatu sinodu in totu anulu, óre ceea ce face cineva silitu, i se póte computá de fapta propria? — póte dupa conceptul'a dtale.

Unu sinodu — déca merita numele de sinodu o adunare de 8—10 membrii din 150 — cum au fostu acest'a, care dta l'ai conchiamatu la provocarea dlui protopopu intr'unu tempu estraordinariu, care abiá sî incepù lucrurile sî s'au amanatu, sî totu decursulu anului nu s'au mai adunatu in care nu s'au potutu aduce nici unu conclusu, in care nu s'au potutu vedé de nici o lipsa a bisericei, unu sinodu cá acel'a, nu póte fi escusa pentru dta dle parinte! — prin urmare eu afirmediu ca parochi'a nóstra nu au avutu sinodu parochialu nici in anulu 1870, de unde causele bisericesci au remasu totu in aceea stare in care au fostu in anulu 1869.

(Va urmá.)

„Gazet'a Transilvaniei" referédia in o corespundintia locale despre festivitatea dela 22/10 Aprilie a. c. sî in câtu privea scopulu infratirei cor. arunca asupr'a româniloru nisce prepuse (suspiciuni) ca din interese locali au purcesu infratirea. Mai târdiu altu cor. respinge insinuârile aceste sî acum vedemu ca in altu nr. se da insinuatoriului urmatoriulu respunsu séu dechiaratiune, pre care de curiositate le reproducemu sî noi.

„Respunsu resp. dechiaratiune la articululu din „Gazet'a Transilvaniei" Nr. 29 1871 intitulatu: „Festivitati demonstrative din 22/10 Aprilie a. c."

Subscrisii români din Brasiovu cetira cu mirare sî indignare acestu articulu, care presupune serbatorei loru de infratire, purcese din cugetu sinceru, nesce motive loru cu totulu straine. Acést'a espunere falsa a lucrului o amu fi trecutu cu vederea, déca ea n'aru contiené insinuatiuni dediositórie sî compromitetórie pentru ei.

Autoriulu acestui articulu prefacendu-se, ca n'aru cunósce adeveratele motive, care au indemnatu pre românii brasioveni la o apropiere de conlocuitorii maghiari, afirma, ca românii au purcesu la serbarea de infratire cu ungurii numai din urmatórele dóue motive: 1, pentru cá sa faca o contrademonstratiune la serbatórea pangermanistiloru sasi pentru invingerile reportate de prussiani in contr'a francesiloru sî 2, din motivu „ca românii aru fi siliti a caciuli pre boerimea secuiésca pentru cá prin aceea sa-si faca mâna buna cu ministeriulu ungurescu, cá sa nu mai pérda nici caus'a bisericésca ce au cu grecii, nici subventiunea, ce ne da scóleloru dela statu, nici alte procese locali etc."

Adeveratu, ca iscusitulu scriitoriu, credinciosu

manierei sele inradacinate de purcedere, pune cu unu feliu de nevinovatia prefacuta motivulu din urma presumtivu in gur'a pangermanistiloru de aici, noi insa cetindu cuvintele dela finea colónei a dóu'a „din parte-ne incheiamu **consideratiunele nóstre**“, ne simtiemu indreptatiti a sustiené, ca **motivulu** l'a inventatu insusi faimosulu scriitoriu cu atâtu mai vertosu, ca conlocuitorii nostri sasi, avendu diurnalulu loru de publicitate nationalu de siguru n'aru fi lipsitu a pune in vederea publicului acestu motivu, prin care puteau sa ne dediosésca festivitatea de infratire a româniloru cu ungurii.

Cá onor. publicu cetitoriu sa nu remana in ratacirea, in care se silesce a lu duce scriitoriulu reportului din cestiune, noi protestandu energicu contr'a insinuatiuniloru reutatióse, ce ni se facu, avemu onóre a espune aici pre scurtu adeveratele motive, din care amu purcesu la festivitatea de infratire.

Este adeveratu, ca festivitatea inscenata de conlocuitorii sasi, prin care acesti'a desconsiderara in modulu celu mai necrutiatoriu simtiemintele de simpathia, ce sciea, ca au compatrioti loru romani sî unguri pentru nenorocitii francesi, a datu ultimulu impulsu la serbatórea de infratire, déra pre de alta parte inca este deplinu cunoscutu fia-carui romanu din Brasiovu sî cu deosebire scriitoriului articulului din cestiune, ca romanii sî ungurii din Brasiovu inca de mai inainte, déra cu deosebire de pre timpulu resbelului germano-francesu, venira la convingere, ca avendu totu aceea sórte, suntu avisati a vietiui in buna intilegere unii cu altii sî au sî inceputu a pactá intre sine. Este lucru naturalu, ca dóue natiuni in proportiune mici aruncate cá dóue insule in midiloculu altoru natiuni mari, nu potu sperá altu-feliu mântuire, decâtu printr'o strinsa sî sincera legatura intre sine.

Afara de acést'a recunósce ori sî cine, ca o sórte fatala ne-a aruncatu asiá mestecati in acésta patria, dér' totu asemenea recunósce ori sî cine, ca ar' fi neconsultu de a marí acésta fatalitate prin discordia.

Aceste au fostu consideratiunile, care ne-au condusu la infratire cu conlocuitorii maghiarii dorindu, cá celu putienu in afacerile nóstre **locale** a caroru inaintare sî prosperare ne jace de o potriva la inima, sa fimu de acordu.

Incâtu infratirea inceputa va produce resultatele dorite sî incâtu purcederea nóstra va aflá resunetu sî in alte pârti ale patriei, va decide viitoriulu.

Fiindu acestea motivele, cari ne-au condusu la infratire, trebuie sa privimu in scriitoriulu articului desu amintitu pre unu omu malitiosu sî intrigantu, care este deprinsu a turburá pretutindenea ap'a, séu cum dice Hamlet, cá pre unu betrânu sobolu, care subminédia, unde numai póte, cá atare a aflatu de consultu a se infacisiá publicului sub masc'a anonimitatei; déra cu tóta anonimitatea sea noi lu cunóscemu pré bine, câci este acel'a, pre care romanii brasioveni inainte cu 30 de ani l'au primitu cu o deosebita ospitalitate, l'au sustienutu sî 'lu sustienu cu mari jertfe, pentru care inse n'au avutu alta multiamita decâtu a suferí intrigile lui sî de a fi din cându in cându loviti in facia. Acést'a o face elu chiaru sî in casulu de facia, câci nu se rusinéza, de a ne insinuá, ca numai cá sa câstigamu procesulu pentru biseric'a din cetate, ne-amu caciulitu inaintea boerimei secuesci. Déca acésta insinuatiune n'aru fi atâtu de malitiósa amu trece preste ea, cá preste o absurditate ridiculósa, déra acést'a sémana multu cu o denunciare formala in favorulu greciloru sî póte la provocarea acestor'a in contr'a nóstra, fiindu-ca procederea autoriului românu de a ne aruncá in facia atât'a lasitate, ceea ce chiaru conlocuitorii nostri sasi s'au sfiitu de a o face, nu póte fi decâtu unu actu de resbunare in contra-ne, fiindu-ca au remasu in Brasiovu isolatu cu politic'a sea totu-dé-un'a oraculóse sî separatistica.

Deci subscrisii români brasioveni ne mai putendu sa sufere mai departe, cu tóta indulgenti'a loru, sicanele acestui omu intrigantu sî voindu a trai cu toti concetatienii loru in buna intielegere, dechiara, ca scriitoriulu B. nu representa nici decum opiniunea româniloru brasioveni, câci elu inaintea acestor'a nu mai are nici o incredere sî de aceea le aru face unu mare servitiu, déca aru incetá a se mai amestecá in afacerile loru. —

Urméza 147 subscrieri.

Varietâti.

*** **Tergulu Sabiiului** de primavéra a fostu preste totu luatu unu tergu slabu.

*** Constantinu Xenocratu, ne-avendu rude nici de susu nici de josu, otarîtu de a aratá cum are sa se urmeze dupa incetarea sea din viétia cu averea sea propria sî cu cea remasa dela fratii sei.

Acésta avere se compune din mosi'a Draganesci, Rusii sî alte numiri din districtulu Prahov'a, plas'a Câmpului, avendu padurea taiata sî fiindu astadi arendata cu galbeni imp. 6,000, séu lei noi 70,500.

Casele cele mari din calea Vacâresci, suburbea Popescu, cu tóta imprejmuirea loru, curte, gradina, etc.

Dóue parechi case pre aceeasi cale, suburbe sî colóre.

Unu locu vilanu de 12 sî diumatate stângini, facia cu aceeasi cale.

Dóue parechi casutie in strad'a Corbului, suburbea Sf. Nicolae.

Lega sî destina in perpetuitate:

a). Casele cele mari, pentru fondarea sî instituirea unui spitalu, purtându numele de: Spitalulu fratiloru-Xenocrati provediutu de 32 paturi, sî afectate esclusivamente pentru bolnavi;

Casele cele mici dela pórta de faci'a stradei, pentru acelasi institutu, servindu un'a pentru locuinti'a medicului sî cealalta pentru locuinti'a intendentului spitalului.

Cá fondu de alimentare sî intretienere a acestui spitalu, destina pre fie-care anu sum'a de lei noi 40,000, preluabili din venitulu anuale alu mosiei Draganesci sî Russii din Prahov'a.

b). Lega sî distina asemenea:

Lei noi 15,000, preluabili pre fie-care anu din venitulu mosiei Draganesci sî Russii, consiliului de ministrii alu regatului Greciei, dintre care lei noi 1,000 subventiune la spitalulu saraciloru de caritate a orasiului Atene, iéra restulu de lei de 14,000, dupa decisiunea Adunârei deputatiloru regatului Greciei, ormata in fie-care anu, se va repartí de consiliulu de ministrii intre diferitele stabilimente de bine-facere.

c). Valórea ce va resultá din vendiarea periodica a padurei de pre mosi'a Draganesci sî Rusii, o destina pentru totu-dé-un'a la imbunatâtirea Flotei grece, in modulu sî tempulu ce adunarea deputatiloru regatului va judecá cuviinciosu.

d). Lei noi 4,800, preluabili din venitulu mosiie Draganesci sî Rusii, pre fie-care anu, lega sî destina pentru intretienerea bisericei de pre proprietatea Draganesci sî Rusii, purtându numele de capel'a fratiloru Xenocrati;

e). Lei noi 1,700 prelaubilei pre fie-care anu, din venitulu aceleasi mosia, lege sî destina asilului Elen'a-Dómn'a pentru maritagiulu feteloru orfane crescute in acestu institutu.

f). Lei noi 6,000, preluabile pre fie-care anu totu din venitulu vorbitei mosie i lega surorei sele Irin'a Mavropolu, nascuta Xenocratu.

Lega asemenea surorei sele Irin'a Mavropolu, Xenocratu: loculu viranu de lânga casele cele mari din calea Vacaresci, cele dóue casutie din strad'a Corbului, tóta averea mobile, in numerariu sî efecte ce se va gasí la incetarea sea din viétia.

g). Lei noi 3,000, preluabili pre fie-care anu totu din venitulu mosiei Draganesci sî Russii, i destina pentru pomenirile sufletului seu sî ale familiei sele reposate.

h). Lega si destina pré iubitei sele nepóte Elen'a Kiriazí, fiic'a surorei sele Irin'a, nascuta Xenocratu: parten din mosi'a sea Draganesci tóte vitele mari sî mici, ce se voru gasí in fiintia pre mosia la incetarea sea din viétia.

i). Lei noi, 2,000 in numerariu din fondurile séle destinu odata pentru totu-dé-un'a a se imparti de esecutoriulu seu testamentariu rudeloru sele colaterali celoru mai apropiate, cu analogia sî dupa acte de constatare in regula.

„Romanulu.“

*** O nóua secta religiósa Cunoscutulu Dr. Hipolitu Tauschinsky, care de presinte locuiesce in Gratiu, facù cunoscutu locotenintiei c. r. din Austri'a-Inferióra, ca amicii sî confesorii doctrinei sale „Nunciulu adeverului, libertâtiei sî iubirei“ din Vien'a sî in giuru s'au intrunitu de o cam data in o societate religiósa nerecunoscuta inca prin lege sî sî-au alesu de capu alu loru pre Caietan Schaedle, maestru pictoru in Fünfhaus. Doctrinele „Nunciului“ suntu: 1. Noi recunóscemu lumea cá pre o unitate infinita in spatiu sî tempu, a cârei energ'a creatóre o insemnâmu cu numele „spiritulu lumei.“ 2. Noi recunóscemu ca omenimea este un'a dintre nenumeratele forme, in cari spiritulu lumei se manifestéza in sîrulu desvoltariloru sale, noi recunóscemu ca genulu omenescu progreséza sî dechiarâmu ca este datori'a fia-cârui omu de a conlucrá din tóte poterile séle la acésta ameliorare. 3. Noi recunóscemu indestructibilitatea fiintiei in tóte fenomenele spiritului lumei sî, prin urmare, sî in omu, sî astu-feliu considerâmu mortea numai de o trecere in alta forma de esistintia tempuraria 4. Noi cunóscemu ca pentru tóte faptele trebuie se urméze o recompensa, carea este insa totu-dé-un'a de o natura tempuraria. 5. Noi recunóscemu ca acele fapte suntu bune, cari corespundu principiului fiintiei: egalitate tuturoru ómeniloru, promovéza progresulu omenimei. Tóte faptele contestatóre acestui principiu suntu condamnabile. 6. Noi recunóscemu notiunea „Ddieu,“ ideea perfectiunei absolute de o pretensiune a ratiunei omenesci. Legea morale a „Nunciului“ suna: libertatea ti-impune sa fii, amicabilu câtra toti, condolinte cu cei nenorociti, veselu cu cei fericiti, sa ajuti pre seraci, sa ingrigesci de morbosi, sa aperi pre neputinciosi. D. Tauschinsky se róga, in fine, cá locotenintí'a c. r. sa iea actu despre esistinti'a mentionatei asociatiuni religióse.

*** (O epistola a lui Garibaldi.) Gard'a nationale din Parisu, prin cetatiénulu Tibaldi, a primitu dela Garibaldi epistol'a urmatória:

Caprer'a, 28 Martie 1871.

Cetatieni! Ve multiamescu pentru onórea, ce mi-ati aretatu prin denumirea mea de supremu comandante alu gardei nationale din Parisu, pre care o iubescu, sî intr'adeveru m'asiu felicitá cu mândria, déca asiu poté fi partasiu la glori'a sî suferintiele ei. — Cu tóte acestea inse trebuie sa ve facu urmatórea declaratiune: Unu comandante alu armatei parisiane sî unu comitatu administrativu, fia elu ori cum organisatu, suntu trei puteri necompatibile facia cu starea actuale a Franciei. Despotismulu ne stu in fatia cu prepoderanti'a concentratiunei; totu cu acést'a trebuie sa intempinati pre neamiculu vostru. Alegeti unu cetatianu bravu, de cari aveti in abundantia: Victoru Hugo, Louis Blanc, Felix Pyat, pre cum sî Edgar Quinet, impreuna cu ceialalti magistri vechi ai republicei radicale voru corespunde scopului vostru. — Generalii Cremer sî Bilot, caci precum vediu, asemenea posedu increderea vóstra, inca suntu de a fi luati in consideratiune. Inainte de tóte inse cautati cá numai unu singuru barbatu, caracteru probu, sa fia ridicatu la demnitatea suprema cu putere nemarginita. Acestu barbatu va sci sa-si aléga negresitu sî alti barbati cu probitate, cari 'lu voru ajutá in fatigós'a sea missiune, pentru eliberarea patriei. Sî déca veti avé fericirea sa poteti aflá unu Washington, atunci Franci'a curendu se va redicá din starea sea deplorabile, cu o demnitate mai mare cá ori cându. Aceste conditiuni sa nu credeti ca suntu o scusa, prin cari asi voi se me retragu dela implinirea detoriei mele, de a servi cu devotamentu Franciei republicane. — Nu, eu nu renuntiu la speranti'a de a mai luptá inca alaturea cu acesti bravi, sî suntu alu vostru cu devotamentu. G. Garibaldi.

Anunciu.

La dominiulu reg. Sâmbat'a inferióra suntu trei munti, anume: **Teritia, Podrágu** sî **Podragisiel**, pre unu terenu compactu, in care 1100 de oi potu pasiuní pre anulu curinte 1871, de a se arendá. Legatur'a contractului se póte face la d. Izsak **Uzoni** in Sâmbat'a inf.

Burs'a de Vien'a.

Din 24 Aprilie (6 Maiu) 1871.

Metalicele 5%	59	Act. de creditu	279 20
Imprumut. nat. 5%	68 60	Argintulu	122 50
Actiile de banca	743	Galbinulu	5 89½

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a sî tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori franc ate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. ear pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 34. ANULU XIX.

Sabiiu, in 29 Aprile (11 Maiu) 1871.

†

Primimu aduncu intristatórea scire, ca Ilustritatea Sea d. cavaleru

Ioanu Alduleanu

Septemviru, a reposatu eri sér'a in urm'a unui atacu de apoplecsia.

Trista este perderea sî simtita este sî va fi pentru natiunea nóstra. Fiai tierin'a usióra sî amintirea eterna!

Sinodulu archidiecesanu.

(Urmare*)

Gaboru face urmatórea propunere:

Maritulu sinodu decide: Consistoriulu bisericescu se indrumédia a substerne la sessiunea prossima a sinodului archidiecesanu raportu detaiatu despre cursulu agendeloru acelui'a. — Fiindu spriginita, la timpulu seu se va pune la ordinea dilei.

Punendu-se operatulu comissiunei bugetarie pentru bugetulu sinodului, respective diurnele membriloru, la ordinea dilei, se vede ca acést'a, adeca comissiunea propune sa se dea fia-cârui deputatu 1 fl. de milu si 3 fl. diurne pre dî cu detragere de 30% din competinti'a intréga a fia-cârui deputatu; cei din locu sa se escontenteze inse dela protopresbiteratele, cari n'au tramisu inca partea loru, iéra pre drumulu de feru sa se compute numai 50 xr. de milu.

Metianu propune 2 fl. diurne, 50 xr. de milu si pre drumulu de feru 30 xr. si din competinti'a intréga sa se detraga 40%.

Branu de Lemeni propune sa se fipseze diurnele cu 2 fl., iéra spesele de drumu cu 50 xr. de milu. Dr. Tincu propune, cá din competinti'a deputatiloru de 1 fl. de milu si 3 fl. diurne sa se detraga 20%; iéra intru câtu restulu de 80% nu s'aru puté acoperí acum sa li se tramita deputatiloru dupa ce voru mai incurge bani.

Presied. atrage atentiunea sinodului la impregiurarea, ca esista unu fondu pentru spesele deputatiloru, ce a crescutu pâna acum la sum'a de 2000 fl. si carele s'a formatu din resturi de diurne si spese de drumu de a le deputatiloru sinodali si congresuali din archidieces'a nóstra.

Paraschivu e de parere cá fia-care cercu electorale sa-si platésca deputatii sei. Pentru acum sa se acopere din banii intrati competinti'a membriloru pre lânga detragerea de 30% pentru fondu insa asiá ca mai intâiu sa se multiamésca deputatii cari nu locuiescu in Sabiiu, si mai tardiu, dupa ce voru mai incurge bani sa fia multiumiti si acesti'a. Dupa incheierea desbaterei vine la votu mai intâiu propunerea lui Branu, intregita cu a lui Metianu si se primesce. Macelariu cu provocare la tóte parlamentele propune, cá notarii sinodali sa fia scutiti de detragerea celoru 30% si sa se capete diurne indoite; iéra pentru acoperirea speseloru biroului sa se detraga dela fie-care deputatu câte 1 fl. Dupa o scurta discussiune propunetoriulu sî retrage partea prima a propunerei sele si partea a dóu'a se primesce.

Vine la ordinea dilei raportulu comissiunei pentru arondarea cercuriloru electorali si a protopresbiterateloru, ref. comiss. Z. Boiu cetesce raportulu. **)

Branu de Lemeni doresce sî in fine propune cá sa se cetésca si operatulu comissiunei. Popescu afla acésta de prisosu, de óre ce s'a fostu luatu mesuri din partea sinodului, cá la desbaterile comissiunali sa póta participá toti membri sinodali si asiá operatulu se póte privi de sinodu cá cunoscutu, propune dara, cá sinodulu sa tréca la desbaterea propunerei facute din partea comissiunei. Dr. Glodariu partinesce pre Branu de Lemeni.

La votare inse se primesce propunerea lui Popescu Deci se deschide desbaterea generale asupr'a operatului si se primesce de basa la desbaterea speciale. Branu de Lemeni propune primirea operatului comissiunei en bloc. Buzdugu face urmatórea propunere: Din punctu de vedere alu dreptului istoricu si pentru a nu rupe tóte legaturile cu trecutulu, apoi pentru a involve prin pasiulu relativu, fatia cu membrele pierdute, slabite si amenintiate totu-odata reclamatiune si protestatiune propone: cá cercurile protopresviterali incâtu se póte sa pórte numirile antice avute ale jurisdictiuniloru si cetâtiloru din archidiecesa, iéra realisarea respectiva sa se concréda v. consistoriu. Branu de Lemeni e in contr'a propunerei dupa ce s'a primitu propunerea lui Popescu. Buzdugu este multiamitu déca propunerea sea se va luá in consideratiune la timpulu seu. Presidiulu promite.

Fodoreanu asterne unu votu separatu contr'a fipsarei resiedintieloru protopresbiterali pentru muntii apuseni in Abrudu si Campeni, cari ambe suntu aprópe de o lalta si pretinde a fi un'a din resiedintiele aceste in Abrudu sî alt'a in Offenbai'a. Patiti'a propune a se transpune votulu separatu consistoriului si de aci apoi sa se transpuna respectiveloru trei protopresbiterate pentru cá sa-si dea parere asupr'a votului separatu.

Branu e de parere cá sa se votedic mai inteiu asupr'a propunerei densului de a se primi operatulu comissiunei en bloc. Votându-se asupr'a propunerei, se primesce. Se incinge o desbatere mai indelungata asupr'a votului Fodoreanu pre care-lu spriginescu: Nemesiu, Macelariu, si dr. Gallu. Refer. Boiu, recunósce dreptulu fia-cârui de a insinuá votu separatu si asiá si pentru casulu de fatia propune cá votulu separatu sa se tiparésca alaturea cu operatulu comissiunei. Propunerea acést'a din urma se primesce.

Suntemu aprópe de incheierea siedintiei si cu acést'a sî de a sessiunei,

Deci Macelariu cere cuventulu. Cu unu tonu solemnu face o reprivire asupr'a trecutului ierarchiei nóstre pâna in momentulu de fatia si respective asupr'a stârei bisericei nóstre si constatéza, ca pâna la 1848 biseric'a nóstra se aflá intr'o stare trista, investita in doliu (jale), pentru ca si bisericesce si politicesce erá subjugata, De aci face o transitiune la starea de astadi si ajunge la resultatulu, ca nici o parte a bisericei ecumenice nu se bucura de o organisatiune in tóte elementele ei organice, cá biseric'a nóstra, carea se afla in deplina armonia si ordine. Pentru acésta stare inse nu avemu sa multiamimu nimenui altui'a, decâtu Escelentiei Sele Preavenerabilului Archiepiscopu si Mitropolitu Andreiu Br. de Siagun'a.

„Suntemu“ continua mai departe „in ajunulu unei dile epocali, carea este diu'a de 27 Iuniu, cându, inainte cu unu patrariu de secului Escelenti'a Sea, fo intaritu de vicariu alu diecesei Transilvaniei. Astu-feliu de ocasiune ne este binevenita, cá sa ne manifestâmu simtiemintele nóstre de pietate, de reverintia, de amóre si recunoscintia deci, facu urmatórea propunere:

„Cá sinodulu sa se presenteze in corpore inaintea Escelentiei Sele Preaveneratului Archiepiscopu si Mitropolitu spre a-si esprimá simtiemintele sele mai susu esprese, pentru intielépt'a conducere si pentru inflorirea bisericei nóstre. Si fiindu ca tempulu este fórte inaintatu sa se intemple acest'a acum indata intrerumpedu-se desbaterile.“

Popescu din motivu ca insemnatatea momentului si demnitatea sinodului cere, cá despre manifestarea acést'a sa se ia actu in protocolu, formulédia simtiemintele esprese de Macelariu, cari sinodulu si le-a insusitu siesi, in urmatoriulu modu:

Sinodulu archidiecesanu, petrunsu de reverin. si pietate pentru inaltele merite, ce Escelenti'a Sea Parintele nostru Archiepiscopu si Mitropolitu Andreiu, in decursu de 25 ani, si-a câstigatu pentru biseric'a si natiunea nóstra, si aduce aminte cu fericire de tempulu acel'a, cându Escelenti'a Sea a venitu in Transilvani'a si a luatu cârm'a clerului si poporului nostru, si multiamindu preainduratului Ddieu pentru darulu ce a reversatu asupr'a bisericei nóstre prin alesulu seu, se róga alu tiené pre acest'a sanatosu si cu virtute inca multi ani in missiunea sea providentiale.

Propunerea lui Macelariu formulata de Popescu se primesce cu unanimitate si asiá la propunerea lui Macelariu sinodulu cu vicariulu archieppescu in frunte se presentédia Escel. Sele in resiedintia, unde P. Vicariu N. Popea rostesce cam urmatórele:

Escelenti'a Vóstra!

Aducendu-si aminte sinodulu nostru archidiecesanu de starea cea trista a bisericei nóstre, inainte de 1848, stare de sclava — in carea o adencira fatalitâtile si vijeliele tempuriloru trecute;

aducendu-si aminte sinodulu nostru archidiecesanu de meritele cele mari ale Escelentiei Vóstre, ce Vi le cascigarati pentru biseric'a si natiunea nóstra, de cându Ve-a adusu Ddieu in midiloculu nostru, eliberandu-ne biseric'a de starea ei cea deplorabila de mai nainte, si conducendu-o la limanulu fericirei, la autonomi'a si independinti'a ei de astadi;

aducendu-si aminte in fine sinodulu nostru archidiecesanu de acea impregiurare momentósa, ca tocm'a in acestu anu se implinesce unu patrariu de seculu, de cându ati venitu in Transilvani'a si eti primitu cârm'a bisericei nóstre eparchiali, si ca in 27 Iuniu voru fi 25 de ani, de cându a-ti fostu denumitu de vicariu, iéra in 22 Augustu voru fi 25 ani, de cându a-ti intratu in activitatea acestui postu insemnatu, — si ca prin urmare anulu acest'a este unu anu epocalu pentru noi — biseric'a si natiunea nóstra!

Sinodulu nostru archidiecesanu, dîcu, aducundusi aminte de tóte aceste momente, aduse cu viua placere in siedinti'a sea de astadi, in unanimitate, urmatoriulu conclusu:

(Cetesce conclusulu formulatu de Popescu.)

Acestea aducenduvile la nalt'a cunoscintia, Ve oramu, Escelentia, din adenculu inimei unu intreitu „sa traiti la multi ani!“ —

La terminarea acestoru cuvinte au strigatu toti deputatii unu intreitu „sa traiasca“.

Escelenti'a Sea miscatu adencu, in cuvinte parintesci, multiamesce pentru aceste adeverate simtieminte manifestate din partea sinodului, dîcendu, ca cu cele ce le au facutu si-a implinitu numai datorinti'a sea. Impartasiesce binecuventarea sea tuturoru membriloru sinodali si cere dela Atotuputerniculu, cá acel'a pre toti membri sinodali, in tóte intreprinderile loru, sa-i scutésca prin angerulu seu celu paditoriu. Trece apoi la caus'a din carea fu silitu a nu fi de fatia la tóte siedintiele sessiunei presente si adeca la betranetiele si bolnavirea sea, care impregiurare silitória este pentru Escel. Sea neplacuta. Cu tóte aceste se bucura, ca sinodulu in buna intielegere si pace a deslegatu problemele lui impuse spre deslegare, incâtu cu inima odihnita si cunoscintia liniscita se potu membrii sinodului intórce acasa, unde doresce Escel. Sea, cá deputatii sa afle pre toti iubitii loru in pace si sanatate.

Cuvintele Escelentiei Sele fura primite cu insufletite si repetite: „sa traiasca Escel. Sea“.

(Va urmá.)

*) Vedi nrulu 33. R.

**) Se publica mai in josu. R.

Raportulu

...nei pentru arondarea cercuriloru electorali si a protopresbiterateloru.

Venerabile Sinodu archidiecesanu!

Comissiunea subsemnata, carea in siedinti'a 3. a sessiunei sinodali din anulu 1870. Nr. protocol 21. fù insarcinata cu arondarea cercuriloru electorali din archidiecesa, iéra in siedinti'a 2. a sessiunei presinti, Nr. protoc. . ., a priimitu insarcinarea, a elaborá unu proiectu si in privinti'a arondârei protopresbiterateloru archidiecesei nóstre in sensulu concluseloru congresuali din anulu 1870. Nro. protocol. 157, are onóre a substerne alaturea sub ·/. operatulu seu in obiectulu din urma.

Comisiunea, petrunsa de insemnatatea cea mare, ce are arondarea protopresbiterateloru pentru administratiunea bisericésca, a luatu in seriósa considerare si apretiuire obiectulu, ce i s'a incredintiatu si s'a nevoitu a corespunde dupa potintia decisiuniloru sinodali si congresuali. Cu tóte acestea insa n'a potutu scapá din vedere, ca arondarea protopresbiterateloru nu este unu ce, care sa se póta statorí dupa o singura norma, ci din contra este unu productu, ce resulta din concursulu mai multoru factori esentiali, cari toti merita considerare si fâra daune simtibili nu le potu ignorá.

De aceea comissiunea, ori câtu de multu a apretiuitu decisiunea congresuale susu citata, si s'a adoperatu a lucrá in conformitate cu dens'a, totusi n'a potutu duce la deplinire dupa litera cuprinsulu ei, si marturisesce fâra reserva, ca a compune protopresbiteratele in archidiecesa din numerulu de câte 25,000 pâna la celu de câte 40.000 suflete i a fostu preste potintia, din contra a fostu constrinsa a luá calculu de midilocu dela 20,000 pâna la 30,000 suflete, ba in câte-va locuri chiaru si dela numerulu acest'a s'a vediutu indemnatu a recede. Acést'a provine parte de acolo, ca natur'a cea muntósa si delósa a Transilvaniei de regule nu permite formarea de cercuri mari cu complexe de poporu mai insemnate, ci aici tienuturile suntu normate si detiermurite naturalminte prin ductulu muntiloru si cursulu rioriloru, parte de acolo, ca comunele singuratice mai in tóta archidieces'a, dar cu deosebire in pârtile de mijlocu si média-noptiali ale tierei suntu atâtu de amestecate cu comune bisericesci de alte confessiuni, incâtu déca s'aru fi facutu arondarea protopresbiterateloru preste totu fâra privire la acésta impregiurare, atunci unele protopresbiterate, pentru de a ajunge numerulu de suflete recerute prin lege, aru fi luatu nisce dimensiuni estraordinarie, cari aru fi ingreuiatu fórte multu, ba aru fi facutu aprópe impossibile o administratiune usióra si regulata.

Deci déra avendu in vedere:

1. Interesele si trebuintiele clerului si poporului nostru credinciosu din archidiecesa,

2. Efeptuirea unei arondâri câtu se póte mai naturali, mai simple si mai corespundietóre impregiurâriloru nóstre faptice,

3. Considerându dupa potintia si ecuilibrulu intre protopresbiteratele singuratice, si

4. Tóte acestea aducendu-le in combinatiune cu conclusulu Maritului Congresu natiunale-bisericescu din anulu 1870 Nr. protoc. 157,

Comissiunea cu ajutoriulu protocóleloru oficióse ale protopresbiterateloru archidiecesei pre anulu 1870, a elaboratu proiectulu seu de arondarea protopresbiterateloru pre basea impartîrei de astadi a archidiecesei, si schimbâri, resp. reductiuni a facutu numai acolo, unde impregiurârile de mai susu au demandatu séu celu putienu au permisu aceste reductiuni.

Insa fiindca de o parte s'a potutu intemplá prea usioru, cá acestu proiectu, elaboratu fâra midilóce de ajunsu in terminu de putiene dîle, in un'a séu alta parte a sea sa fie ne esactu si defectuosu, iér de alta parte este o recerintia a vietiei nóstre constitutionali bisericesci, cá si protopresbiteratelor si prin ele comuneloru bisericesci singuratice sa li se deá ocasiune a se pronunciá asupr'a unui obiectu atâtu de momentosu: Comissiunea si-iá voia a propune totu deodata, cá Ven. Sinodu archidiecesanu se binevoiésca a decide:

Proiectulu comissiunei sinodali esmise pentru arondarea protopresbiterateloru se transpune consistoriului archidiecesanu, cá punendu-lu sub tiparu se lu impartasiésca Sinódeloru protopresbiterali, spre a-si dá parerile asupr'a lui atâtu in generale câtu si in speciale in ceea-ce privesce cerculu respectivu cu comunele tienatóre de densulu, si apoi pre basea dateloru castigate se compuna din partea sea unu proiectu completu despre arondarea protopresbiterateloru, si se le asterna celui mai de aprópe sinodu archidiecesanu spre aducerea decisiunei finali in acestu obiectu.

Totu de odata crede comissiunea ca aru fi consultu, déca pentru incungiurarea neintielegeriloru, ce s'aru pótè nasce la desbaterea acestui obiectu in sinódele protopresbiterali, Ven. Sinodu inca in sessiunea presinte aru enunciá, ca arondarea acést'a se va pune in lucrare numai dupa ce in sinodulu eparchiale venitoriu se va stabilí in modu definitivu, si si atunci numai incâtu dintr unu protopresbiteratu s'aru luá numai câte-va comune séu unde incorporarea se póte face fâra dificultate, iér in ceea-ce privesce desfiintiarea vre-unui protopresbiteratu, acolo arondarea se va face numai successive, adeca devenindu vacante atare protopresbiteratu.

In fine câtu pentru arondarea cercuriloru electorali, comissiunea, de si dupa inviatiunea primita din partea ven. Sinodu archidiecesanu din a. 1870 s'a ocupatu si in generale si in speciale cu acestu obiectu, totusi nu a aflatu de bine, a substerne ven. Sinodu operatulu in acésta causa, ci opinéza, ca standu arondarea cercuriloru electorali in strinsa legatura cu arondarea protopresbiterateloru, aru fi a se amaná pâna dupa arondarea protopresbiterateloru, remanendu in vigóre pâna atunci dispositiunile Vener. Consistoriu archidiecesanu din a. 1870 Nr. Cons. 18.

In fine câtu pentru petitiunile intrate la Ven. Sinodu archidiecesanu din partea mai multoru comune in caus'a ingremiârei loru la cutare protopresbiteratu, acelea fiindu superate prin proiectulu de arondarea protopresbiterataloru, aru fi a se transpune Consistoriului archidiecesanu spre resolvire.

Dieta Ungariei.

Presiedintele Majláth deschide siedinti'a din 26 Aprile a casei magnatiloru la $^3/_4$1 óra. Notariulu casei deputatiloru Ivacskovics, presinta articolulu de lege despre creditulu suplementariu pentru Fiume sanctiunatu de M. Sea si proiectulu de lege primitu in cas'a deputatiloru despre drumulu de feru Eperjes=Tarnow.

Conte I. Czirák y ascerne raportulu comitetului judicialu despre legea comunale, care se va pertractá in siedinti'a tienenda Luni la 11 óre. Presiedintele anuncia câte-va petitiuni a unoru comune referitórie la § 82 din legea urbariale. Incheierea la $^1/_4$2 óre.

Siedinti'a din 29 Aprile a casei deputatiloru. Presiedintele Somssich deschide siedinti'a de astadi la 10 óre pre langa dechiuratiunea, ca a convocat'o la dorinti'a ministrului de comunicatiune, care va face casei o propunere.

Pre fotoliele ministriloru: Dr. Pauler, Gorove, Szlávy.

Protocolulu siedintiei precedinte se autentica. Presiedintele anuncia mai multe petitiuni, care se transpunu comissiunei respective.

Ministrulu de comunicatiune asterne proiectulu de lege despre cladirea portului Fiumanu, si raportulu motiveloru tienatóre de ea. Mai departe asterne unu proiectu de lege nou despre cladirea drumului de feru de industria Gömör si unu proiectu privitoriu la unele modificatiuni relative la documentulu de concessiune a primului drumu de feru Galitianu.

Referintele comitetului financialu I. Kautz ascerne raportulu despre proiectulu de lege relativu la creditulu suplementariu pentru servitiulu postalu telegraficu si de marsina in an. 1871 in confiniele militari. Se va tiparí si transpune sectiuniloru. La ordinea dilei sta singurulu objectu: a trei'a cetire a proiecteloru de lege despre comassatiuni in Trannі'a. Se cetesce a trei'a óra, primesce definitivu si trimite casei magnatiloru spre pertractare.

Incheierea siedintiei la 3/4 11 óre.

Siedinti'a din 1 Maiu. Dupa autenticarea protocolului anuncia presiedintele unele petitiuni incurse, care deodata cu cele asternute de mai multi deputati se tramite comissiunei petitiunarie. Dupa resolvirea unoru afaceri de interesu secundariu asterne referintele comitetului de 25 Ios. Kézsmárky raportulu acestui comitetu de organisatiunea curtiloru jud. de prima instantia. Se va tiparí si tramite sectiuniloru. La ordinea dilei sta proiectulu de lege despre contractulu de comerciu si navigatiune incheiatu cu Spani'a. Referintele Em. Huszár recomânda primirea proiectului. Cas'a acceptédia proiectulu atâtu in genere câtu si in specie fâra observatiune. Se prifige ordinea dilei pentru siedintiele prossime si adeca: raportulu comitetului de imunitate; proiectulu de lege despre comunele contractualiste, proiectulu de lege despre organisatiunea judecatorieloru r. de prim'a instantia.

Presiedintele Majláth deschide siedinti'a din 1 Maiu a casei magnatiloru la 11 óre. Din partea regimului e presinte ministrulu W. Tóth. Protocolulu siedintiei precedinte se autentica. Presiedintele anuncia mai multe petetiuni de concediu. Cas'a incuviintiédia concediulu cerutu de membri petenti.

Contele G. Károly asterne raportulu comitetului financialu si drumolui de feru impreunate despre proiectulu de lege in afacerea cladirei drumului Eperjes=Tarnoov. Raportulu se cetesce, se va tiparí, distribuí membriloru si pune la ordinea dilei. Cu aceste trece cas'a la ordinea dilei, la care sta legea comunale. Raportulu comitetului judicialu, care recomânda primirea proiectului pre lânga unele modificatiuni, se cetesce. Dupa o scurta desbatere la care iau parte ministrulu Tóth si L. Szöggényi=Marics, se primesce proiectulu de basa pentru desbaterea speciale.

Notariulu casei deputatiloru, G. Ivacskovics presinta proiectele de lege, despre comasasatiuni si segregatiuni in Transilvani'a, primite in a trei'a cetire in cas'a deputatiloru. Se transpunu comiteteloru respective.

Se trece dupa aceea la desbaterea speciale a legei comunale, si se acceptédia deosebitii paragrafi cu unele modificatiuni neinsemnate pâna la §. 68 incl. Incheierea siedintiei la 3/4 3 óre.

Revista diuaristica.

Diuariele din Romani'a desvólta o activitate mare de unu tempu incóce. Se vede ca au sa se faca alegerile Ce arme se aducu in lupta vomu vedea din Telegrafulu in articululu cu Regimulu Cuz'a si regimulu Carolu:

Studiindu cine-va situatiunea de astadi si comparandu-o cu cea de sub Voda-Cuz'a, mai alesu in ajunulu caderei sele, vede o mare afinitate in ómeni si inclinatiuni, in mersulu si directiunea politicei guvernamentale.

In adeveru, nu vede cine-va astadi mai acei'asi ómeni la cârm'a statului, acelasi anturagiu, acelesi aplecâri, acelesi tendintie si aspiratiuni, aceeasi confusiune in principii si in ómeni, aceleasi incurcaturi in financie si administratia, aceleasi nedreptati si persecutiuni contr'a partidei nationale si liberali, aceleasi violationi si calcari de legi, plus bandele de pusicariasi cari batu si jefuescu lumea diu'a in amédia mare in fati'a administratiunei si a politiei, acelasi dispretiu pentru dreptate, pentru legalitate, pentru probitate, pentru moralitate si patriotismu; aceeasi incurgere pentru abusatori si abusivi, pentru ómenii servili si taratori, cari se facu instrumentele docile ale tuturoru nelegiuriloru regimului, acelesi falsificâri in listele electorali, in modulu de alegere, aceea-si anarchia administrativa, politica si juridica, acela-si sistemu in distribuirea justitiei, in modulu de percepere a impositeloru, acelasi sistemu de guvernare, aceea-si deceptiune, aceasi descuragiare si abatere morala in cetatieni?!

Nu aru dice óre cine-va ca aceste dóue regime si-au datu mân'a pentru acelasiu scopu si ei se intielegu de minune cându e vorb'a de a guverná?

Celu pucinu atunci, rugimulu avé o scuza: veniá cu idei nationale, si sub masc'a aceloru idei facea totulu, i se permitea totulu .... pâna si chiaru dictatur'a si lovituri de statu. . . .

Déra astadi cu ce idei nationale si democratice vine regimulu pentru a pretinde cá sa ne plecâmu capulu si sa i incredintiâmu sórtea, cá sa abdicemu la drepturile si interesele nóstre cele mai vitale?

Celu pucinu, sub principele Cuz'a, nu guvernau streinii, nu ne insultau streinii, nu venéu sa ne céra pung'a si viéti'a nu se schimbau ministerele si nu se disolvau camerile dupa vointi'a consuliloru si inca a consulului prussianu, cá cum ne-amu aflá sub regimulu consularu prussianu, nu se dedéu memorande pre la streini, prin cari sa se insulte tiér'a, sa se céra dictatur'a si desfiintiarea constitutiunei, sa se faca apelu la turci, sa se chiame invasiuni streine. . . . .

Nu, principele Cuz'a nu se redimá pre streini, sî óri care aru fi fostu gresielele sî vitiurile administratiei séle, Cuz'a se redimá pre tiéra, sciá sa impuna respectu streinului sî sa mentiena susu demnitatea sî onórea nationale.

Iéta deosebirea ce esista intre regimulu Cuz'a sî regimulu Carolu.

Cuz'a sciá a dá memorande cá acele memorabile acte diplomatice cari s'au gasitu in corespondenti'a sea secreta sî cari nu s'au publicatu. . . .

Cuz'a sciá sa dea memorande cá cele câtra Visirilu, câtra patriarchulu Constantinopolului sî atâtea altele cari nu s'au publicatu sî pre cari istori'a le va inregistrá cu mândria, spre onórea lui sî gloriei tierei. Cuz'a sciá sa vorbésca consuliloru verde sî românesce sî sa alunge ori-ce amestecu streinu din afacerile interióre ale tierei.

Astu-feliu sciá sa vorbésca Cuz'a, astu-feliu sciá sa vorbesca sî sa faca Domnulu Românu.

Intre a vorbi sî a lucrá romanesce, a vorbi sî a lucrá, precum voiescu strainii, credemu romani, ca este o mare deosebire.

In momentulu de a pune sub presa dîce „Armoni'a“ primimu dela Iasi urmatórea depesia telegrafica cu dat'a de astadi 17 Aprilie.

„Ieri nóptea se tienù o intrunire privata la Beizedé Grigore Sturz'a, unde se alcatui unu programu, care se subscrise de fratii Iepureni, Pogoru sî altii. Se asigura ca acestu programu cuprinde: Mantienerea dinastiei cu modificarea constitutiunei: anume restringerea libertâtiei individuale sî a intruniriloru. Delictele de presa ordinara sa se judece de tribunale corectiunali sî numai acele capitali de juriu. Modificarea institutiunei juratiloru prin restringerea dreptului de a fi juratu.“

Corespondentulu din Versailles alu diuariului „L'Indépendance Belge,“ scrie urmatórele relatiuni cu dat'a de 25 Aprilie:

„Actiunea decisiva a inceputu. Din Avenue de Sceaux sî Avenue de Parisu se aude vuetulu mitraileseloru sî urletulu tunuriloru. Artileri'a nóstra asiediata pre platoulu dela Chatillon, a fostu adi de diminétia demascata sî bombardéza cu mare violentia forturile Issy sî Vanves; tunurile din Breteuil batu in Point-du-jour. Cum s'a potutu prevedea, guvernulu asceptá preciosulu auxiliaru alu divisiunei intestine, sî a crediutu ca adi e propice de a atacá, pre cându membrii comunei voiau sa se incarceredie unii pre altii, sî batalionele insurgentiloru incepeau dejá a refusá ori-ce serviciu militariu. Actiunea va fi repede condusa. Guvernulu spera a evitá o prea mare versare de sânge cându trupele voru intrá in Parisu. Crede cu dreptu cuventu ca o parte din populatiunea parisiana, unindu-se cu armat'a versaillesa, va forciá pre insurgenti sa depuna armele; spera pre lânga acestea ca in presenti'a fortieloru impunetóre ce voru ocupá Parisulu, ori ce resistentia aru fi ilusoria, fiindu probabilu, mai pre susu de tóte, ca armat'a ocupându unu cuartiru, siefii insurectiunei voru fi cei dintâiu la fuga, avendu a se asceptá la o estrema severitate din partea guvernului, sî ca batalionele loru, lipsite de comandanti, se voru predá de siguru cá sa scape de represalie.

„Erá timpu cá guvernulu sa lucredie odata cu promptitudine. Partidulu bonapartistu se agita. Vechile slugi ale imperiului se preumbla de câte-va dile in Versailles. Palikao, câti-va deputati din vechi'a estrema-drépta, cei ce faceau parte din „Arcadi“ dau ocolu adunarei; se anunciase chiaru guvernului ca d. de Persigny se afla in apropier.e. La Genev'a agentii bonapartisti lingusiescu sî momescu pre soldati.

„Partidulu orleanistu asemenea face multe in[illegible]ge; toti acei'a cari au urmaritu pre principii in [illegible] urmaresc acum'a cu asiduitate adunarea; [illegible]au fostu la Bordeaux, la Parisu, au reve[illegible]ii se afla sî ei in Franci'a. Acum [illegible]se aflau pre tiermurile din Vest, [illegible]tzului, sî cereau cu energia cá [illegible]'a loru o decisiune, pre [illegible]a. D. Thiers a cre[illegible]

[illegible]re com[illegible]

[illegible]. sta in

[illegible]e ai criticá

sî se póte dice ca insurectiunea n'a contribuitu pucinu la desvoltarea tuturoru passiuniloru politice sî a tuturoru ambitiuniloru personali.

Cricâu 24 Aprilie st. n. 1871.

(Capetu.)

Cu sinodulu din anulu curinte 1871 vomu fi iute gat'a, fiindu ca sî dt'a marturisesci ca in acestu anu nu ai conchiamatu sinodu, numai câtu afli de vina comitetulu, dá pentru ce? déca legea conchiamarea sinodului nu o conditionédia dela voi'a séu lucrârile comitetului?, legea prescrie ca in totu anulu in lun'a lui Ianuariu sa se conchiame si sa se tiena sinodu, apoi ca comitetulu in câtu e gat'a cu lucrurile sele vedé-voru membrii acelui'a, ei voru respunde in naintea sinodului, firesce sî parochulu cá membru naturalu alu comitetului.

Amu descrisu cursulu lucrului cu privire la sinódele din anii, despre cari faci dt'a specialminte amintire in art. dtale din nr. 26 a „T. R.,“ cum ti sa va paré dtale acésta descriere, sî incâtu vei voí a recunósce adeverulu din acésta descriere, — nu sciu, déra eu despre adeverulu lucrului stau bunu cu onórea mea — numai sî dt'a sa stai bunu cu respunderea dtale pentru tóte pagubele provenite bisericei nóstre midilocitu din causa ca din anulu 1868, Februariu pâna in diu'a de astadi contr'a legei sî datorintiei dtale nu ne-ai adunatu in sinodu paroch., cá sa ne putemu vedé de trebuintiele nóstre bisericesci sî scolare, care trebuiá, in intielesulu legei, sa se tiena in totu anulu regulatu in lun'a lui Ianuariu.

Dupa ce amu gatatu cu sinódele, cu permissiunea dnului Redactoru sî indulgenti'a buniloru cetitori sa venimu la altu objectu, sî in specie la pasagiele din art. dtale unde dici: „dupa ce autorele se incérca a atacá onórea sî caracterulu prestimatiloru dd. protopopi cu privire la recomandatiunile, care le dau preotiloru ce voru sa se impartasiasca din ajutoriulu datu dela statu etc. din care s'aru intielege ca eu amu insultatu statulu protopopescu.“

Mai nainte de a observá la aceste pasagie, te intrebu pre cinsti'a ta, cetitai dta bine pasagiele din art. meu referitóre la acésta causa? déca nu léi cetitu, cetescele! si vei vedé ca prin acele nu e atacata onórea sî caracterulu ddloru protopopi, pentru ca eu nu amu scrisu lucru realu, decâtu numai possibilu, — intentiunea mi-au fostu, a se indreptá reulu — déca in realitate acel'a aru esistá, déra asiá, cá nimenea sa nu se vateme in onóre si caracterulu seu, déra sî câtu amu scrisu, amu scrisu in interesulu sî la tânguielile unor'a dintre preotimea nóstra, dintre carii unulu esci dta, aduci-ti aminte? nu me potu provocá la marturii pentru ca nu amu avutu intre noi. Incâtu se tiene de realitatea lucrului apoi te indrumediu la corespondintele □ „De pre malulu Oltului“ din nrulu 13 a „Tel. Rom.“ din an. cur. care in caus'a acést'a póte e informatu mai bine decâtu mine

Mai pre urma te-asiu rugá sa nu vaeri intr'atât'a pre — dupa cuvintele dtale — serman'a sî multu cercat'a nóstra preotime, pentru ca dóra totu-si nu e intr'o stare atâtu de compatimitu, de sî nu potemu dîce cà e intr'o abondantia non plus ultra, cá nu cum-va audindu unu fecioru alu dtale din departare, pre care — dupa cum amu intielesu ti aru fi de cugetu alu preotí, aducendulu de ajutoriu lânga dta, audiendu dîcu, sa-si pérda totu gustulu dela acésta trepta, sî apoi parochi'a nóstra dupa mórtea dtale sa ramana pentru totu-dé-un'a fâra parochu.

Cu vaeraturi nu póte fi escusatu nemenea pentru ne implinirea datorintiei sele la care-lu obiéga legea, nici gresial'a altui'a nu o póte aduce nemenea de mantuintia pentru a sea, cum vrei dta a face; pentru ca fieste cine e respundiatoriu pentru sine, aceea impregiurare ca preotii de alte religiuni inca nu-si implinescu datorinti'a loru cu acuratetie nu póte fi escusa pentru ai nostri in neimplinirea datorintiei loru.

Apoi déca cine-va dintre miréni, — observandu ca multi dintre preotii nostri nu-si implinescu datorinti'a loru facia cu statutulu organicu, comitendu gresiala togm'a acolo unde aceea e midiulocitu spre dauna bisericei sî neconsiderarea dreptului poporului credinciosu, sî spre a trage atentiunea superioriloru loru la aceea, din respectu câtra lege sî din atragere câtra biserica, o descopere in publicitate, nu din patima, cí pentru cá aceea sa fie indreptata, — déca, dicu, cine-va dintre mireni si ia atât'a indrasnéla, aceea nu insemnéza dle parinte! a atacá caracterulu preotimei dupa cum 'ti place dtale a crede, nici a o calumniá. Sî cându 'ti póte dovedí adeverulu cu date., — precum 'ti amu doveditu eu gresiél'a dtale comisa fatia cu sinodulu parochialu alu parochiei nóstre, sî ti-asi puté dovedí sî a altoru preoti mai multi, — aceea nu insemnéza cum dici dt'a a fi barfitoriu.

Pasagiulu dtale: „i-au ajunsu preotimei nóstre de ajunsu nedreptâtile sî nedreptele apasâri ce au avutu de a suferí din partea cruditoru ne amici straini“ lu subscriu sî eu, numai te intrebu: óre poporulu — misera plebs contribuens“ care totu-déun'a au purtatu de tóte pârtile primo loco jugulu sî au suferitu greutâtile acelui'a, au fostu sî este mai favoritu de sórte cá preotimea? — déca vomu cercetá putientelu istori'a ne vomu convinge de contrariulu.

Déca amu potutu aflá intentiune dtale, mi se pare ca dt'a cu oftarea acést'a vrei sa dici: dupa ce protimea in trecutu a avutu de a suferí apasâri sa nu pretindemu dela ea respectarea legei, regularitate in implinirea datorintii sele, va sa dica sa fimu indulgenti la gresielele ei.

Acést'a nu se póte dle parinte!, legea pentru aceea e facuta cá sa se respecteze, pre cei ce nu o respectéza trebuie aratati, sî trasi la respundere, altmintrel'a legea nu are nici unu intielesu.

Pre lânga tóte acestea eu sî pre viitoriu 'ti voi fi dtale parochianu bunu pre lânga conditiunea cá sî dta pre viitoriu sa respectezi statutulu organicu cu privire la tienerea sinódeloru parochiale mai cu strictetia.

Sî fiindu ca in acésta causa pre acestu terenu din parte-mi nu ne vomu mai intelní la olalta, ti dîcu unu: vale!

Grigoriu Mezei — Munténu.

Romani'a.

Diurnalistic'a astadi.

Este sî veselu, este sî tristu sa védia cineva multimea gazeteloru ce aparu sî desparu pre tóta diu'a in Bucuresci.

Este veselu cându vede cineva multimea loru, se gandesce câti ómeni de litere trebuie sa fia cá sa le scrie, câte imprimerie suntu in Bucuresci, sî in ce activitate, sî in fine este veselu sa se védia cineva intr'unu asiá progresu.

Este tristu, sî intristarea se aduncéza crescendu cu luarea in mâna pre rendu a acestoru diuarie.

Intâiu, ca cele mai multe esu sér'a; numirile loru suntu de fantasi'a, sî de fantasia care nu póte dá definitiunea unei ide intr'unu nume.

Tristeti'a cresce apoi necontenitu dupa percursulu fie-cârei'a din aceste foitie, in cari nu domina o idea, cari nu ceru nimicu, nu combatu nimicu, cí injura numai pre intrecere intre densele, cá sî cându premie aru fi puse pentru cele mai impudice pentru cele mai distinse in trivialitâti, mai fâra gustu sî mai fâra rusîne.

In adeveru, iéta cam in generale, cu pucine distinctiuni, defectulu acestoru soiuri de foitie falfaindu de câte-va ori, cá acele insecte care sî iau o fiintia diminéti'a pre care o repunu sér'a, cari pisca de dóue-trei ori in viéti'a ei de o dî, sî despare.

Aceste gazete nu esu din unirea macaru a câtoru-va ómeni cari aru voí sa céra o imbunatatire, séu sa combata unu reu, sî cari si-aru propune sa publice unu anu, séu siese luni, séu trei luni, o fóia spre respandirea cugetârei ce o dictéza; ele esu câte unu numeru dóue, trei, pucine dintr'ensele sa ajunga la cinci sî fórte pucine la diece; ponu unu titlu mare in capu, anuncie mari din alte diurnale in códa, sî la midilocu, cu caractere mitelu, câte o injuratura contr'a cui-va, sî regulatu dela unu tempu incóce contr'a domnitoriului séu dómnei.

Acést'a este tóta gazet'a.

Sî inchipuesce cine-va câta valemare aducu aceste foitie efemere diurnalisticei serióse, in privinti'a chiaru a pârtiei materiale, pentru ca aceste foitie descredintiéza pre acei'a cari si-aru propune sa intemeieze unu diurnalu durabile, pentru ca fie

...r'ensele alérga dupa abonati, punu pre ... la mâna, derangéza cursulu anuncieloru sî ...are; negresitu ca pagube mari nu potu face, ...éra iéta dóue-dieci trei-dieci cetitori de jurnale, insielati de câte dóue trei ori, nu mai credu in durat'a jurnaleloru, sî nu se mai abonéza la jurnalele serióse.

Altfeliu iéra, trebuie sa marturimu ca este o placere sa védia cine-va, Dominec'a mai alesu, unu vrafu de gazete in tóte formatele cu feliu de feliu de nume, in feliu de feliu de limbe, editate tóte in Bucuresci; sî iérasi, cá sa fimu drepti, nu tóte aceste foitie, mai alesu cele glumetie, suntu totudé-un'a fâra sare; sarea le este datu in grunji vineti, suntu prea fórte piparate, déra se vede ca cam astu-felu se sî cere.

Lumea care cetesce gazetele romanesci, este cam de aceea ce sî are cerulu gurei deprinsu cu sarature tari de bacania, sî o rafinare indelicata s'ar' parea póte salcia.

Ori cum sa fie, progresu mare se vede in intinderea jurnalisticei; sî, cá tóte lucrurile, are sî jurnalistic'a perfectibilitatea intr'ens'a; cu timpulu se perfectionédia tóte sî cu timpulu se va perfectioná sî jurnalistic'a româna.

Ne tememu numai cá nu cum-va sa se provóce mai seriosu vre-o restrictiune libertâtei absolute astadi a presei, pentru ca, de trei ori pâna acum, cercâri s'au facutu, sî cea d'intâiu cercare sî in acést'a s'a facutu totu in epoc'a Rosiloru, cându s'au facutu tóte relele cele mari, sub guvernulu Roseto-Bratianu puru.

Tienu minte lectorii nostri protestârile nóstre contr'a tentativei asupr'a libertatei presei facuta de catra Roseto-Bratianu, atâtu prin procurorulu dumnéloru, Papiu Ilarianu, care a elaboratu acelu faimosu proiectu de lege contr'a libertâtiei presei, dupa care l'a gratulatu stapânirea cu 800 galbeni, cum sî prin actulu-manifestu de salute publica ordonata de Roseto-Bratianu la Pitesci, in capulu carui'a pusese Roseto-Bratianu pre vladic'a gura-strâmba.

Tienu minte lectorii nostri câtu a strigatu „Trompet'a Carpatiloru“ contr'a proiectului de lege alu lui Papiu Ilarianu sî contr'a lovirei de statu pornita dela Pitesci.

Ei bine, totu acésta „Trompeta a Carpatiloru“ sincera adoratóre a constitutiunei sî a libertâtiei absolute a presei, dîce astadi jurnalistiloru inteligenti, cari voiescu in adeveru sa aiba libertate absoluta de presa, le dice: sa nu intindia córdele pâna la gradulu a plesni; sa se mai puna unu velu goliciunei insulteloru, sa ne mai moderamu in expressiuni spre a ne intari mai bine in idee.

O scimu positivu sî o divulgâmu totoru jurnalistiloru, ca colectiuni se facu de articuli din diferite gazete, cari articuli se traducu sî se tramitu pre la diferite cabinete ale puteriloru garanti de câtra agentii loru respectivi.

Nu in vanu se va fi facându aceste operatiuni! sî iérasi nu se voru fi facendu ele pentru cá sa se arete Europei progresulu scrisului in Romani'a sî frumseti'a sî inaltimea ideeloru ce se exprima in jurnalistic'a' româna.

Se presupune ca unu omu care ia condeiulu de jurnalistu in mâna, nu póte sa fie cu totulu napastuitu de natura; se presupune ca ori-ce jurnalistu are unu gradu óre-care de inteligentia sî de pricepere; déca déra acesti jurnalisti nu suntu tradatori de patria, nu suntu platiti de câtra straini, pismasi ei insile constitutiunei nóstre sî libertâtei nóstre de presa, trebuie sa convina ca, cu aceste excese utrate, pâna preste tóte marginile cuviintiei, ale gustului sî ale esteticei, conspirâmu noi insine contr'a nóstra, derimâmu noi templulu nostru, resturnâmu noi religiunea nóstra, pentru ca póte sa vina o dî in care guvernulu celu mai liberale, celu mai sinceramente constitutionale, sa fie nevoitu sa faca sî elu ce au voitu sa faca Roseti sî Bratianu cându erau ei la putere, sa puna la lucrare proiectulu de lege alu lui Papiu Ilarianu asupr'a restrictiunei presei, sî póte sa ia sî in consideratiune manifestarea dela Pitesci din timpulu guvernului Bratianu.

Din ce simtiementu le dicemu acestea, din ce interesu le dicemu, ce temere le provóca, se va gasi póte cine-va, printre cei dispusi a ne injurá, sa le simtia, sa le intieléga sî sa dica ca avemu dreptate. Ceea ce este insa mai siguru, este ca asceptâmu acum vijeli'a foiloru umoristice, vuvuitulu tauniloru de séra. „Tromp. Carp.“

Varietâti.

*** Tóta tinerimea studiósa din Sabiiu va serbá impreuna, dupa contielegerea urmata alaltaieri, diu'a de 3/15 Maiu in gradin'a Gerlitiana in modulu obicinuitu. Audimu ca sî intieliginti'a Sabiéna se va invitá la acésta serbare sî credemu ca prin urmare tinerimea se va sî produce cu óre-sî ce de pre câmpulu beletristicu inaintea publicului invitatu.

*** Diuariulu „Globulu“ a primitu sî densulu din Russi'a sciri, din cari resulta ca acésta putere face mari preparative militarie, cu o intentiune, care inca nu se cunósce. Dóue-sute de mii de ómeni s'au concentratu in Poloni'a sî lânga fruntari'a Austriei, sî alti 150 mii — din cari 25 cavaleria — suntu postati pre liniele cailoru ferate, gat'a a fi transportati in vr'unu punctu óre-care.

Aceste puteri suntu provediute de tunuri de otielu sî de corturi construite dupa modelulu prussianu.

O insemnata schimbare s'a facutu in fortiele armate dela Marea-Négra, cari au sa se restituie in cifr'a numerica la care se suiau inainte de resbelulu din Crimea.

Admiralele Glasenoff a primitu ordine d'a indeplini cadrele câtu se póte de repede.

In aceste locuri pustii voru fi prin urmare dóue-spre-diece arigade de soldati marinari in locu de trei, sî fia-care dintr'ensele va avea unu efectivu de 25,000 ómeni, cari va remâne la Nicolaeff pâna cându Sevastapole se va ridicá sî fortificá din nou. Trei capitani de nave, dd. Andreioff, Teodoroff sî Ragonlia a fostu tramisi la Nicolaeff pentru cá sa activedie construirea monitóreloru de resbelu, alu caroru materialu a sositu din Angli'a aprópe de trei luni la Odes'a. Vasului Boundepg, vasta nava care s'a construitu in Americ'a pentru Mexic sî care s'a cumperatu de guvernulu rusu, in momentulu actuale i s'a indoitu sinele sî tablele de feru, sub directiunea oficiariloru mai susu numiti.

*** (O proclamatiune a femeiloru parisiene.) Fói'a oficiala de Parisu publica o proclamatiune a unei grupe de cetatiene parisiene câtra surorile loru, pre care le invitá la o consultare pre sér'a dilei a dóu'a de pasci. Scopulu acestei consultari fù; organisarea unei actiuni armate a femeiloru pentru aperarea Parisului „in casu, déca reactiunea cu gendarmii sei aru incercá sa ocupe Parisulu.“ In acésta proclamatiune se dice: „Parisulu este asediatu, Parisulu se bombardédia. Cetatiene ale Parisului, unde ne suntu copiii, fratii sî sotii nostri? Auditi voi bubuitulu furiosu alu tunuriloru sî sunetulu clopotului de vijelie, care apelédia la noi? La arme, câci patri'a este in pericolu! Cetatiene ale Parisului, voi stranepóte ale femeiloru marei revolutiuni, care in numele poporului sî alu dreptatiei mersera la Versali'a sî adusera pre Ludovicu XVI, mai suferivomu noi inca, noi mame, sotii sî surori ale poporului francesu, cá miséri'a sî ignoranti'a sa ne faca copiii nostri inimici unii altor'a, cá tatalu sa se lupte inaintea ochiloru nostri contr'a fiului, fratele contr'a fratelui, pentru unu capriciu alu oprimitoriloru nostri. Cetatiene ale Parisului, ór'a s'a apropiatu, trebuie sa se puna o data capetu lumei vechi! Noi voimu sa fimu libere. Sî nu numai Franci'a se ridica, ci privirile tuturoru popóreloru culte suntu indreptate asupr'a Parisului sî ascépta numai victori'a nóstra, pentru a se eliberá sî ele. Aceea-si Germania, a carei armate regale au devastatu patri'a nóstra, jurându mórte gintieloru ei democratice sî sociale, aceea-si Germaniia este cuprinsa sî miscata de suflarea revolutunei. De aceea este de 6 luni de dile in stare de asediu, sî representantii ei, cari apartienu tagmei lucratoriloru, lancediescu in carcere, inse-si russii se uita numai cum moru aparatorii libertâtiei, spre a salutá o generatiune nóua, care sa fie gata a se luptá sî a muri pentru republica sî transformarea sociala. — Irland'a sî Poloni'a care disparù numai spre a aparea cu energia nóua. — Itali'a sî Ispani'a, cari cauta a-si recâscigá puterea pierduta la lupt'a internationale a popóreloru — Austri'a, a carei guvernu are sa sugrume revoltele tierei sî ale fortieloru slave (?) aceste colisiuni constante intre clasele domnitórie sî poporu, au nu insemnédia ele, ca pomulu libertatiei, o data cu sângele versatu de o suta de ani, rodesce sî aduce, in fine, fructele dorite? Cetatiene ale Parisului, manusi'a este aruncata, trebuie sa invingemu séu sa murimu. La porti, pre baricade in suburbie! sî apoi vomu vedea, déca nemernicii voru cutediá sa masacredie nisce femei nepotincióse“, etc.

*** Busturile Bismark-Moltke. La intórcerea regelui in Berlin, sî cá semnu de recunoscintia pentru cei doi sateliti ai sei, chiamá sculptori, ordonându-le sa faca posele d-loru Bis-Bismark sî Moltke de marmora, expunendu-le astufeliu in sal'a comunei. Mai multi sculptori s'au casnitu sa faca chipulu d-lui Moltke, insa nici unulu n'au reesitu pâna acum, ceea ce a ajunsu a dá unu mare pretiu acelui celu va putea sculptá mai bine sî mai naturale.

Abia se gasise unu sculptoriu, care examinându pre ómenii de statu, dise, regelui:

— Majestate, exelenti'a sea, d. de Moltke 'mi va fi cu greu alu face intocmai.

— Sî pentru ce?

— Pentru ca exelenti'a sea d. de Moltke este atâtu de sbârcitu, in câtu nime nu i aru putea dá form'a sea naturale, sî pre lânga astea, mai are nisce urechi asiá de mari, in câtu 'mi trebuie mare ostenéla cá sa le facu intocmai, câci de le voiu face mai mari, fie-cine a sa dica, ca suntu nisce adeverate urechi de M. . . . . !

La acésta naiva declaratiune, regele se necagì, sî tramise pre indresnetiulu sculptoriu la zuhthaus pre câti-va ani de dile.

*** Publicamu mai josu, discursulu d-nei Carpu, tienutu in limb'a francesa M. Sele dómnei, cu ocasiunea visitei facuta la institutulu „Sânt'a Mari'a“, Joi in 15 Aprilie curentu.

Mari'a Ta!

Priimindu astadi aici pre Mari'a Vóstra, me simtu fericita de a ve esprimá simtirile mele de adânca recunoscintia, pentru ca Mari'a Vóstre au binevoitu a priimí, in numele junei princesa Mari'a, patronajulu acestui stabilimentu ce pórta numele seu.

De sî mijlóce materiale de care se bucurá la inceputu stabilimentulu „Sânt'a Mari'a,“ protecti'a vederata a providentiei n'au permisu de alu sustienea, inlaturându impiedecarile ce aru fi potutu sacá rodurile bine-cuventate, de care speramu a ne bucurá in viitoriu.

Multiamita silintieloru neobosite a venerabilului nostru fundatoru eminenti'a sea Mitropolitulu Moldovei, multiamita zelului luminatu a directricei d-nei Constanti'a, prosperarea acestui institutu pare a fi asigurata.

Dupa spriginulu dumnedieescu, pre protecti'a inaltimei Vóstre in presentu sî a principesei Mari'a in viitoriu radimamu sperantiele nóstre pentru desvoltarea acestui stabilimentu menitu a intarí in junimea nóstra virtutile sociale sî religióse a caroru inaltimea Vóstra, in persón'a sea, ne presinta cea mai miscatórie expressiune sî celu mai viu modelu.

*** (Dispositiune) M. Sea Domnulu, cu ocasiunea trecerei prin Romanu, a ordonatu, cá trenulu de aci nainte sa nu stee acolo o nópte intréga, ci imediatu dupa sosire, sa se pornésca spre Bacau sî Galati, unde unu vaporu espresu va stá totu-de-un'a gat'a pentru comunicati'a cu Brail'a sî de aci mai departe iérasi cu drumulu de feru la Bucuresci. Astu-feliu déra acésta intrerupere superatóre a comunicatiei — va incetá, inse numai preste dóue septamâni, fiindu pâna atunci óresi-care intielegeri intre compani'a drumuriloru de feru, ce impiedeca punerea in aplicatie mai de graba a acestei salutarie dispositiuni.

*** In dilele trecute au gatuitu lupii, in restimpulu, cându pastoriulu 'si pregatea mâncarea in coliba, patru vaci a unui locuitoriu din Resinari, pre unu fenatiu departatu de Resinari d'abia 2 óre, altui'a 2 vaci pre acela-si locu.

Anunciu.

La dominiulu reg. Sâmbat'a inferióra s... munti, anume: Teritia, Podrágu sî Po... pre unu terenu compactu, in care 1100 ... pre anulu curinte 1871, de a se aren... tractului se póte face la d. Izsak I...

B...

Meta...
Imprum...
Actiile de b...

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a sî tiparulu tip...

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori franate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 35. ANULU XIX.

Sabiiu, in 2/14 Maiu 1871.

†

Elen'a de **Aldulianu** nascuta **Sandru** in numele seu, a copiiloru si gineriloru sei, anume **Mari'a** casatorita **Nicolau Siustai** presiedinte judecatoriei in Fagarasiu, **Elen'a** casatorita **Atanasiu Cimponeriu** jude supl. la tabla reg. ung. in Pest'a, **Ioanu Eugeni'a** si **Constantinu**, si a numerosiloru consangeni, anuncia cu inim'a franta trist'a scire despre repentin'a mórte a multu amatului sociu, tata si socru

IOANU Cav. de ALDULIANU

Cavaleriu ordinului Corónei de feru Cl. III, jude la tribunalulu supremu reg. ung., membru congresului nationalu românu gr. or.; membru asociatiunei transilvane pentru literatur'a româna s. a.,

care in etate de 50 ani ai vietiei sale pline de activitate si alu 23 a fericitei sale casatorie a adormitu in Domnulu la 10 Maiu a. c.

Remasitiele trupesci a fericitului se voru sânti in locuinti'a sea din cas'a bisericei gr-române in Strad'a postei vechia Nr. 1 Sambata in 13/1 Maiu a. c. dupa amédi la 3 óre, dupa ritulu gr. or. si se voru transportá si asiediá in cintirimulu greco-românu lânga calea asiá numita Kerepes din Pest'a.

Fia-i tierin'a usióra!

Sinodulu archidiecesanu.

(Urmare si capetu *)

Dupa reintórcere in sal'a sinodului la ordinea dilei se pune rap. comissiunei petitiunarie si mai antaiu vine la rendu petitiunea comunei nóstre din Salciu'a inf, prot. Lupsiei, prin carea se cere facerea unei colecte pentru zidirea unei biserici acolo. Comissiunea propune a se transpune consistoriului, si se si primesce propunerea acést'a.

Referintele comissiunei petitiunarie continua si raportéza mai departe asupr'a relatiunei scaunului protopresbiterale alu Ungurasiului prin care se cere unu sfatu cum aru fi de a veni comunele nóstre in posessiunea obligatiuniloru loru de statu. Comissiunea propune cá relatiunea prot. sa se transpuna consistoriului archidiecesanu. Fâra desbatere se primesce.

Terminându comis. pet. se pune la ordinea dilei motiunea lui Popescu, despre ocuparea parochieloru de clas'a I. Nemesiu e de parere ca motiunea acést'a dimpreuna cu amendamentele facute in directiunea acést'a, ce se afla dejá la protocolu sa se transpuna consistoriului archidiecesanu spre considerare la facerea proiectului despre regularea parochieloru. Bolog'a partinesce partea dintâiu a parerei resp. propunerei lui Nemesiu, cá sa se transpuna consistoriului si acest'a sa aduca la viitórea sessiune unu proiectu de lege in privinti'a cualificatiunei cerute cu respectu la ocuparea parochieloru. Pop'a partinesce propunerile antevorbitoriloru, e de parere inse cá legea, ce se va aduce in privinti'a acést'a sa pórte titlulu: „Lege de avansementu (inaintare.)“

Branu de Lemeni face unu adausu la propunerea lui Popescu, ca pentru ocuparea parochieloru de clasea I sa se céra absolverea gimnasiului neconditiunatu. Punendu-se propunerile la votu se primesce propunerea lui Bolog'a.

Se pune acum la ordinea dilei propunerea deputatului Bolog'a de cuprinsulu, ca pentru acoperirea speseloru de manipulatiune sa se incaseze dela debitorii fonduriloru câte 1% si pentru cancelari'a epitropésca, dara nu se primesce.

Propunerea lui Fodoreanu, cá sa se tramita dela tipografi'a archidiecesana cârti scolastice in o catatime anumita, respectiviloru protopresbiteri, pre garanti'a acestor'a, si prin acést'a sa se previna scadiementulu instructiunei ivitu din lips'a de cârti inca nu se primesce.

Vine la ordinea dilei propunerea lui Dr. Tincu, cá pre venitoriu sa se impartasiasca numai acei teneri cu stipendie din fondurile archidiecesane, cari pre lânga conditiunile prescrise se voru mai obligá si la aceea, ca dupa absolverea studieloru voru serví in patria 10 ani, la din contra, voru rebonificá sum'a ajutoriului primitu si spre asecurarea acestui obligamentu voru produce o dechiaratiune subscrisa si de doi caventi.

Propunerea acést'a da ansa la o discussiune mai indelungata, carea in fine se termina cu primirea propunerei emendate de Dr. Glodariu asiá, ca servitiulu obligatu in patria are sa fia numai de bani, iéra in locu de dechiaratiunea garantata de doi caventi sa se pretinda dela respectivu numai unu reversu simplu.

Presidiulu pune mai departe la ordinea dilei propunerea lui Dr. Tincu, cá actele sinodali sa se tramita tuturoru preotiloru si membriloru sinodali, pre lânga unu pretiu mai scadiutu, iéra invetiatoriloru sa li sa tramita gratis.

Branu de Lemeni propune cá preste propunerea acést'a sa se tréca la ordinea dilei. Se primesce inse propunerea formulata de Popescu cá pentru respândirea acteloru sinodali si congresuali intre credinciosii bisericei nóstre sa se indemne comunele bisericesci a si le procurá.

Cu aceste s'au terminatu objectele de desbatutu in sessiunea acést'a.

Presied. sinodului P. vicariu archiepiscopescu in cuvinte pline de caldura multiamesce sinodului pentru ostenelele ce le-a avutu, pentru buna vointi'a si ordinea cea buna, observata in decursulu intregu alu sessiunei, mai departe pentru spriginulu ce i s'a datu din partea sinodului, cu atâtu mai vertosu, ca acum a avutu prima data onórea de a duce presidiulu intr'o adunare atâtu de venerabile si numerósa. Cere dela Atotu potintele, cá lucrârile sinodului si fatigele membriloru sinodali sa aduca fructele cele mai salutarie pentru biseric'a si scól'a nóstra. In fine poftesce tuturoru membriloru, cá in deplina sanetate sa se reintórca la familiele si locuintiele loru.

Sinodulu primí cuventarea acést'a cu eschiamari vii de „sa traiasca“.

Dr. Tincu incepe cu asemenarea cam de cuprinsulu urmatoriu si dice, ca bolnavinduse intr'o familia capulu ei, carele mai nainte a portatu greutatile familiari, se nasce ingrigire in familia. Ea se intréba numai de câtu, cine sa conduca acum in decursulu acestui evenementu afacerile ei? In astfeliu de impregiurare ne amu aflatu si noi la inceputulu sessiunei acestei'a sinodali. Ingrigirea sinodului, continua Dr. Tincu mai departe, s'a imputienatu prin impregiurarea, ca acea persóna, carea si mai nainte a fostu intr'ajutoriu tatalui de familia a primitu din manile lui sarcin'a de alu supliní de astadata. Sinodulu repetiesce recunoscinti'a sea pentru impartialitatea, pacienti'a, modesti'a si intielépt'a conducere a presidiului si cere dela Ddieu sa sustiena pre P. vicariu archieppescu intru multi si fericiti ani in deplina putere fisica si morale. Iéra pre capulu familiei pre Escel. Sea P. nostru Archiepiscopu si Metropolitu Andreiu sa dea Parintele cerescu, cá sa lu revedemu si vedemu inca multi ani in midiloculu nostru, alu fiiloru sei sufletesci.

Insufletite resunete de „sa traiasca“ si deputatii petrunsi de insufletirea evenemintelor din aceea siedintia, si di memorabila au paresitu sal'a sinodului, ultim'a óra in sessiunea presenta.

Meditatiuni.

III Meditatiunile suntu o fiintia curiósa in lume. Se cere o putere bunicica pentru de a le infrená, cá sa nu alerge preste tóte câmpiile. Nu e numai debilitatea de vina la acést'a, nu, mai suntu si evenemintele cele ce se urmédia di de di, si cari nascu valuri, ce numai dupa unu restimpu óre care se potu asiediá. Aceste impingu ideile avute ale individului in fundu si spiritulu se ocupa cu predilectiune cu cele ce suntu nemijlocitu dinaintea contemplârei sele. Individulu e cá si opiniunea publica. Si acést'a apasa in fundu de multe ori lucruri mai insemnate si se ocupa cu cele ce au sositu mai próspete, cu sgomotu pre scena, chiaru si déca ceste din urma nu voru fi de asiá mare importantia.

Nu ne vomu lasá a fi fortiati in modulu aratatu. Sa procedemu câtu se póte gradatu.

Ne amu ocupatu mai intaiu cu afaceri bisericesci (scolarie). Importanti'a acestor'a e nenegabile, si din alte punote de vedere, afara de cele bisericesci. Se intielege de sine, ca nu trebuie perdutu din vedere si feliulu bisericei, despre care e vorb'a, si trebuie cautatu, déca biseric'a da séu nu da garantie pentru lipsele poporului. ce se scutesce sub dens'a, pentru ca suntu biserici, cari garantédia o libera miscare a credinciosiloru sei spre acuirarea trebuincióseloru loru si suntu de aceele, cari tienu pre credinciosii loru in locu si pretindu dela densii sa se multiamésca cu aceea ce le dau dânsele. Sinódele nóstre dovedescu garanti'a cea mare si frumósa a credinciosiloru bisericei nóstre si suntemu in acea placuta pusetiune, incâtu de pre acum simtimu bunatatea miscârei celei libere in totu ce privesce biseric'a si scól'a, de si trecutulu ne-au facutu cam neindemenatici la constitutionalismu si iérasi de si de multe-ori suntemu atâtu de neastemperati incâtu amu voí cá sa se faca cu noi minuni. *)

Dar la politica! Acestu labirintu alu labirintului e greu de a fi petrunsu spre alu cunósce in tóte amenuntele sele. Ne restringemu numai la statulu in care traimu, in care ne avemu patri'a si ne ingrozimu de atâtea fenomene (aratâri) politice, care de care mai varie. Sa nu rescolimu spre a dá de cele produse de centralismulu absolutisticu, nici de centralismulu parlamentariu; celu primu sub Bach si celu din urma sub Schmerling. Nici sa scrutâmu cum a venitu dualismulu. Aceste tóte sa le presupunemu cá cunoscute si sa constatâmu ca, ne aflâmu in periodulu celu din urma si totusi

*) Vedi nri 33, 34.

(* Vedi la Caransebesiu.

avemu de ajunsu de a meditá pana sa ne scimu orientá fatia cu cele ce se intampla.

Erá póte sa uitámu ca dedesuptulu acestor'a se mai afla ceva, ce amerintia séu pare a amenintiá totu ce a esistatu pâna acum. Acést'a aru fi federalismulu.

Póte ca vre-unu cetitoriu totu-si sa-si mai puna intrebarea, ce suntu tóte acestea ?

Noi insa nu amu avé gustu ai esplicá nici centralismulu absolutisticu, careti p o r u n c e e a numai sa faci, fâra de a te intrebá si ca poti face, nici centralismulu parlamentariu, carele se puse a cará tóte drepturile constitutiunali pre sém'a némtiloru la Vien'a, lasandu-ne nóue sa meditâmu d. e. asupr'a temei, câtu sa fia de afundu unu siantiu de drumu alu tierei; nu amu avé gustu ai esplicá nici dualismulu, carele a impartitu intre Vien'a si Pest'a ceea ce carasera altii la cea dintâiu; déra in fine nici federalismulu, care dupa semnele ce lea datu pana acum, pre români are sa ne faca materialu de impartitu i n m a i m u l t e p â r t i.

Aci inse totusi ne luâmu de gânduri, pentru ca si acestu gustu de a nu esplicá nimicu ne desch'de unu prospectu pre câtu se póte de posomoritu. Din aeestu prospectu inse vedemu, ca o séma din politicii nostri iubescu multu, cá noi (românii) sa ne acatiamu cu politic'a nóstra de carale altor'a politice, cari apoi in fug'a loru sa ne duca, câtu pre susu, câtu pre josu, si cându neamu ostenitu de a ne mai tiené cu mânile si de a mai alergá câtu sarindu, câtu terisiu, dupa caru, sa ne lasâmu josu si sa vina altu caru sa ne calce.

Cautati asupr'a nóstra de vedeti nu suntemu dejá striviti de tóte pârtile ? De amu fi mersu celu putienu pre josu, dupa cum se incepuse la 1865 tómn'a. Nu, eramu aternati de carulu ce fugise de nu mai avé nici o róta.

Ba disparuse carulu cu totulu, centralismulu parlamentariu numai erá de multu, cu tóte aceste totu s'au mai veritu 1493 de subscrieri intr'o desaga, cá sa alergamu cu ea in spinare, in speruntia ca dóra vomu aflá cumva diu'a de eri.

Tristu aspectu, dara mai triste urmârile lui.

Mai trista fu insa impregiurarea ca idei'a unei politici nationali a fostu lepadata séu neintielésa de omunculii nostri. Ea a fostu tacsata dupa ideile si cunoscintiele loru adeca cá o alta alergatura, cu deosebirea, ca dupa alta carutia.

(Va urmá.)

Eveneminte politice.

Dincolo de Lait'a s'a turburatu putienu liniscea in parlamentulu din Vien'a, senatulu imperiale. Ministeriulu de acum Hohenwart a promisu inca in program'a sea, ca va largí dreptulu de initiativa in legislatiune pentru dietele tieriloru de dincolo de Lait'a. In 9 Maiu a adusu ministeriulu unu proiectu de lege in acésta privintia. Dupa o desbatere infocata, trecù senatulu preste acestu proiectu cadiutu la ordinea dilei. Asiá déra largirea dreptului de initiativa pentru diete a remasu o simpla dorintia a ministeriului si póte a multor'a, cari credeau, ca dincolo de Lait'a se va inaugurá o autonomia mai considerabile pentru tieri.

Alta cestiune este ce are sa vina pre tapetu in senatulu imperiale, este r e s o l u t i u n e a g a l i t i a n a, si unu feliu de acordu cu Galiti'a, in urm'a caroru tiér'a acést'a se va bucurá de o autonomia mai mare decâtu celelalte tieri ce se tienu de senatulu imperiale.

Unu evenementu insemnatu s'a intemplatu in dilele aceste in F r a n k f u r t de lâga Main. Acolo s'a incheiatu definitivu pacea intre Germani'a si Franci'a. Representantele Germaniei a fostu B i s m a r c k, carele dupa reintórcerea sea din Franci'a, fu inaintatu de imperatulu germanu dela rangulu de conte la celu de principe, si representantele Franciei a fostu renumitulu Iules F a v r e. Detaiurile incheierei nu le scimu inca. Din o depesia telegrafica de alalta-eri inse aflâmu ca principele B i s m a r c k a datu in parlamentulu germanu urmatórele desulsiri asupr'a celoru ce s'au petrecutu in Frankfurt intre densulu si Favre. Elu dice:

Déca nu ne-amu fi potutu intielege in Frankfurt atunci amu fi luatu Parisulu ori cu invoirea comunei, ori cu puterea, amu fi pretinsu retragerea trupeloru (francese) inapoi'a Loirei si apoi amu fi continuatu negotiârile de pace. Acum inse pacea este facuta si in restempu de 30 dile dupa luarea Parisului (de trupele Versailiste) prim'a jumetate de milliarda va fi solvibile, platirea de 1 milliarda are sa se efectuiedie pâna la ultim'a decembre. Asiá suntemu datori a desiertá intariturile Parisului. A patr'a jumetate de miliarda e de a se platí la 1 Maiu 1872, celelalte trei miliarde au sa se platésca pâna la 1 Martiu 1874.

Pentru ratificarea de câtra imperatulu si adunarea natiunale s'a statoritu terminulu pâna la 22 Maiu.

Se sustiené mai nainte prin diurnale ca francesii dechiara ca contr butiunea acést'a atâtu e de mare incâtu nu se póte platí. B i s m a r c k liniscesce pre nemti in privinti'a acést'a cu dechiarurea, ca ministrulu de financie alu Franciei nu e nici decum de parerea acést'a

Câtu pentru starea lucruriloru din Franci'a, comun'a din Parisu continua a se luptá contr'a versaillistiloru. Acesti'a au inaintatu in dilele din urma fórte tare si au luatu unu fortu numitu Issy.

Desiertandu nemtii forturile ce le tienu ocupate, versaillisti castiga posetiuni favorabili de a atacá pre cei din Parisu. Rebelii séu federatii din Parisu suntu resoluti pâna la estremu. Ei nu asculta nici de prochiamatiunea cea din urma a guvernului lui Thiers, ci continua a se intarí prin trei incinseturi tari si multe barcade, in laintrulu cetatiei Parisului.

Multi se intréba ce va urmá dupa intrarea versaillistiloru in Parisu. Cei mai multi respundu la intrebarea acést'a, ca numai un'a e siguru, ca republic'a nu se va mai sustiené. De acum se vorbesce, ca in Versailles suntu multi de parerea sa puna pre tronulu Franciei pre „ducele de Bordeaux“ (nepotulu lui Carolu X) si sa i se desemnéze de urmatoriu pre contele de Parisu. Trupele cari se lupta contr'a parisieniloru se gresiescu inse de multe ori si striga: vive l'empereur (sa traiasca imperatulu). De alta parte imperialistii lucra in tóte pârtile pentru Napoleonu séu fiulu lui sub regenti'a Eugeniei.

Pre 10 Maiu erá sa se adune in Bordeaux o conferintia de consilieri municipali; despre scopulu si autorulu conferintiei se vorbescu multe. Se dice ca conferinti'a are sa se transformedie in o adunare natiunale si ca autorulu aru fi Gambett'a.

Diet'a Ungariei.

Presiedintele M a j l á t h deschide siedinti'a din 2 Maiu a casei magnatiloru la 11 óre. Pre fotoliele ministriloru: S z l á v y, T ó t h si G o r o v e. Membrii casei aparura mai numerosi cá de alte ori.

Protocolulu siedintiei precedinte se autentica.

Dupa resolvirea unoru afaceri secundari trece cas'a la ordinea dilei si acceptéza §§. 87—124 din legea comunale nemodificati.

La § 124 propune contele I. C z i r á k y pentru alinea 2 urmatórea editiune: „De asemenea nu platescu si preotii contributiune din acea léfa, care e prefipta de parochia“.

Dupa ce si mai dedura vre-o câti-va deputati parerea se primira acésta propunere insa in o editiune propusa de ministrulu T ó t h.

§§. 125—128 se acceptéza neschimbati.

De asemenea se primescu si cei'alalti §§ cu pucine modificatiuni dupa unele observatiuni.

Urméza desbaterea proiectului de lege despre drumulu de feru Eperjes-Tarnow. Se cetesce si la recomandatiunea comiteteloru respective se primesce nemodificatu.

Presiedintele mai anuncia unele petitiuni de concediu si apoi incheie siedinti'a la 1 óra.

Siedinti'a din 3 Maiu a casei magnatiloru o deschide presiedintele M a j l á t h la 1 óra. Regimulu erá representatu prin S z l á v y. Protocolulu siedintiei precedinte se autentica. Notariulu casei deputatiloru, St. M a j l á t h, presinta proiectele de lege primite in a trei'a cetire in cas'a deputatiloru, despre contractele de comerciu, navigatiune si amicétia cu Spani'a si Guatelam'a. Proiectele se transpunu comissiunei de trei spre raportare.

Contele I. C z i r á k y ascerne rapórtele comitetului judicialu despre proiectele de lege, relative la regularea afacerilorn urbariali, despre comassatiuni si segregatiuni in Tranni'a. Se voru pune pre siedinti'a viitóre la ordinea dilei. Incheierea siedintiei la ½2 óre.

Presiedintele S o m s s i c h deschide siedinti'a din 3 Maiu a casei ablegatiloru la 10 óre. Pre foteliele ministrilorn: Dr. P a u l e r, H o r v á t h, T ó t h, G o r o v e si S z l á v y.

Referintele comitetului centralu Ed. H o r n ascerne raportulu despre proiectulu de lege privitoriu la institutulu ungurescu de creditu funduariu. Se va imprime si distribui.

La ordinea dilei sta a trei'a cetire a proiecteloru de lege primite in siedinti'a ultima. Se cetescu, primescu definitivu si tramtu casei magnatiloru spre pertractare.

Urméza desbaterea raportului comitetului de imunitate, in afacerea lui M i l e t i c s. Comitetulu propune, ca sa se concéda intentarea procesului de presa contr'a deputatului M i l e t i c s din caus'a unui articolu din diarulu „Zastava“.

N. M a k s z i m o v i c s cere cetirea acteloru, cá cas'a sa se póta informá despre casulu acest'a. Al. C z a n á d y spriginesce propunerea acést'a. Numai déca sa cunoscu pasagiele incriminate din articolulu, care forméza sustratulu acusei, se póte judecá ca contiene persecutiune politica séu nu.

Referintele H o f f m a n n celesce pasagiele incriminate in care se disputa monarchiei dreptulu de esistintia si se dice, nemtii si ungurii s'au intrunitu dela Königgrätz pentru de a suprime pre slavi. Darimarea unui atare statu e de doritu si de asteptatu.

Se incinge o desbatere viua in acésta cestiune la care iau parte mai cu séma deputati dela steng'a moderata si steng'a estrema, cari, se intielége, toti vorbescu pentru reieptarea propunerei comitetului de imunitate, va sa dica vorbescu in favórea lui M i l e t i c s. Se votéza si cas'a decide cu majoritate mare estradarea lui Miletics.

Dupa acestea ia cuventulu ministrulu de justitia pentru de a respunde la interpelatiunea lui Ign. Dietrich in afacerea esecutârei legiloru dande despre organisatiunea judecatorieloru. Ministrulu respunde intre altele ca numitele legi voru fi esecutate la 1 Ianuariu anulu viitoriu deja, déca esecutarea nu va devení impossibile prin vre-o intemplare estraordinaria.

Urmédia desbaterea proiectului de lege despre dispusetiunile provisorie privitórie la comunele contractualiste. Se cetesce si primesce mai fâra observatiune.

Urméza la ordinea dilei desbaterea proiectului de lege despre regularea judecatorieloru de instanti'a prima. Dupa unele objectari, care le face K. Tisza, cas'a acceptédia proiectulu de basa pentru desbaterea speciale.

Se incepe desbaterea speciale si se primescu §§ 1—7 mai fâra modificatiuni.

Revista diuaristica.

„Armoni'a“ dice:

O mana nevadiuta, pare ca au aruncatu samanti'a discordiei, pre pamentulu Romaniei: desbinare, ura, neincredere, persecuitiuni, lupte, cu unu cuventu, tóte elementele capabile de a constitui peirea tierei, cá unu fluviu ce debordésa, au innondatu inimile româniloru asiá, in câtu ostadi: unulu pre altulu nu se mai cunósce; unulu pre altulu tratésa de veneticu, de inimicu tierei, de ingratu patriei; uitandu ca toti suntu fii ai acelea-si mame, ca toti, fiindu frati intre sine, trebuie sa aiba aceea-si durere de inima, aceea-si abnegatiune vediundu relele care apasa sinulu comunu!

Intristarea e mare, câudu se gandesce cine-va seriosu, la totu ce se face, si ce s'au facutu de câtra acei'a, in a câroru mana au fostu incredintiate interesele tierei. A enumerá tóte crimele si nelegiuirile comise in intervalu de cinci séu siése ani aru fi a formá o paramida, a cârei aspectu sa fie fórte ingroditoriu. O aruncatura de ochi numai: asupr'a datoriei flotanta, asupr'a datorieloru tesaurului, asupr'a concessiuniloru impovaratóre; pre lânga aceste, jafurile de totu soiulu, domniile impucinate, amenintiarea de descreditu in launtru si in afara, tóte aceste au contribuitu a aduce tiér'a in cea mai mare disordine, a face sa piérda chiaru din prestigiulu, de care se bucurá odineóra!

Ce facu românii' la tóte aceste? Orbiti de passiunile loru, cauta a se sfasiá unii pre altii! Urmédia a practicá dreptulu celui mai tare! Nefiindu in stare a se mai corige nici din gresialele

loru, nici din gresialele altor'a! A se infrati, a se uní, a cautá câtu mai curendu remediulu reclamatu, nici se gandescu la acést'a!

Românii, odata desinteresati, marinimosi, generosi, plini de simtiulu sî de datori'a de patria; astadi i vedemu interesati, mici la sufletu, resbunatori sî in locu de patriotismu, dorinti'a de a fi in capulu trebiloru, e tient'a ficsa a fia-cârui omu ce se dice de statu. Sa fie caus'a civilisatiei? Nu e se dice de statu. Sa fie caus'a civilisatiei? Nu e de crediutu ca fructele ei sa fie asiá de veninóse! Strainismulu, contactulu cu strainii póte fi mai curendu caus'a, sî e constatatu ca totu ce au fostu nationale, originale s'au inlocuitu prin cele streine, fâra a mai cercetá déca aru fi acomodabile cu interesele tierei. Bá ce e mai tristu, ca nu s'au imitatu lucrurile cele bune sî folositóre ale strainiloru, ci numai cele rele. Grupurile ce s'au succedatu la ministeriu, nu au cercatatu cu scrupulositate sa véda demarsiele, prin care au prosperatu unele state, sî prin care altele s'au ruinatu. Acele grupuri, imitandu lucruri de alu câroru sensu, nu cautau mai intâiu a se patrunde, au comisu erori preste erori — cá sa nu le numescu altfeliu — asiá incâtu astadi unulu altui'a si imputa pacatele, unulu altui'a si impungu ranele; de unde cért'a sî lup'ta intre camere sî ministere, certe, care adese degenera sî scandale. Pentru a evitá publicarea pacateloru, ori ce grupu, ajunsu la putere, s'au silitu a impedeccá venirea in camera a unoru representanti, cari de pre tribuna, nu se sfiiau a face cunoscute tierei, crimele cutârui s'au cutârui ministru.

Acésta urmare s'au luatu de norma, ceea ce spre mare mirare, urmeza sî ministrulu actuale, câudu dice: „Via ori cine in camera, afara de cutare s'au cutare". Tactic'a ast'a invechita plus ca, au venitu rendulu partitului compusu din asiá numitii „boieri", plus etc. etc. vedemu ca, cá resultatu finale, nu au adusu alta de câtu devidérea natiunei in dóue mari pârti in numitii redactionari séu aristocrati sî numitii liberali séu democrati. Amendóue aceste mari pârtide, pline de ura sî inversiunare, suntu decise a deslegá nodulu gordianu, a-si dá lovituri esterminatóre, a-si asigurá supremati'a unulu asupr'a altui'a.

Desiertaciuni umane! ambitiuni vane! Cine va perde? cine va suferí relele? Tiér'a! Totu tiér'a va simtí consecintiele urmâriloru imprudente!

Armoni'a prin vocea ei slaba, ce se perde prin sunetulu trompeteloru datatóre de alarma, ve chiama pre toti, românii la unire sî la infratire! Ve amintesce acele frumóse sacrificie facute pentru incorporarea Moldo-Valachiei! Ve aduce aminte de E g a l i t a t e, sî de stransorile de mana, ce boierulu dá tieranului sî i dicea: „Ne vomu numí de acum români sî frati! Conjura, pre totu celu ce nu se simte capabile de postulu ce ocupa de a nu fi egoistu, de a se retrage, facendu locu altui'a, care póte face mai multu bine tierei!

Armoni'a, ve striga acum puternicu: F i t i a t e n t i! l u a t i a m i n t e l a c e l e c e r e c l a m a p a t r i ' a v ó s t r a i n a g o n i a!..

O Siedintia Tumultuósa
a
Cortesiloru din Madrid.

Sîptu acestu titlu publica „Neue freie Presse" o corespondintia din Madrid, despre siedinti'a dela 20 Aprilie a cortesiloru spanioli, ce merita a fi cunoscuta in cercuri mai largi.

Lasamu deci sa urmedie acea dare de séma in intregulu ei, dupa cum o aflâmu in diuariulu mentionatu:

„Prin o procedere ciudata a primu-presiedintelui ministeriului spaniolu, siedinti'a dela 20 Aprilie luà unu caracteru tumultuosu. Republicanulu Diaz Quintero compilase cu multa energia sî claritate instrumetele ce servisera penrtu falsificarea unei alegeri ministeriale, aretându intre altele sî gravulu abusu comisu la acésta ocasiune din partea militiei sî terminându cu cuvintele: „prin admiterea acestei alegeri, domnii mei, v'ati face intr'unu modu nedemnu complicii acestui siru de falsificari."

„Dupa acést'a se ridica ministrulu-presiedinte, maresialele Serano, sî, cu tonu iritatu, dise: „déca se afla ceva nedemnu, fâra onóre sî fâra esemplu in istori'a parlamenteloru, atuncea (aretându spre bancele republicaniloru) este limbagiulu acestoru domni". (Strigari din drépt'a: Pré bine! — Din steng'a: Fórte reu!)

„Oratorele face dupa aceea o apologia armatei cá uniculu refugiu alu libertatei sî, desmintindu categoricu totu ce s'a produsu relativu la interventiunea nelegale din partea trupeloru la alegere, eselama: „unde suntu probele? Póte in cuvintele domniloru acesti'a? — „Nu: in acte," respunde corulu republicaniloru.

„Dupa aceea oratorele continuându dice ca republicanii sugruma libertatea, ca n'au esistatu nici odata alegeri mai libere cá cele actuale, ca cortesii constitutivi din urma au cerutu monarchi'a sî unu rege, ca republicanii in zadaru se voru incercá a impune prin grobianitate sî scandalu sa eserce o tiranie a minoritâtei asupr'a maioritatiei.

Figueras: — Cá la anulu 1843 sî 1856. (Acestea suntu epocele in cari Serano comandá bateriele reactiunei.)

„Serano: Seriosu luatu, ce voiti voi? Voiti a face din Madrid unu alu doilea Parisu? A impuscá pre preoti si-a jafui locuintiele?"

„Incercându-se astu-feliu Serano a transplantá discussiunea pre unu altu teremu, intra in desbatere sî Castelar, venindu pre tapetu o alegere nu mai putinu combatuta cá sî cea de mai nainte.

„Emilio Castelar, dupa ce 'si motivédia, prin datele cuprinse in acte, cererea de a se declará alegerea de ilegale, incepù astu-feliu espunerea opiniunei sele despre politic'a de alegere a guvernului in generalu:

„Pâna ce nu va incetá sistem'a d'a se amestecá administratiunea statului in alegeri, nu va putea esiste, nici ordine nici guvernu, fiindu puterea nimicu mai putienu de câtu o prada infama, esecutata prin fortia sî sustienuta prin coruptiune sî intriga.

„Actulu celu mai importante in viéti'a politica a statului este acel'a alu alegeriloru, bas'a fia-cârei puteri legale fiindu suveranitatea poporului. In societatea moderna nu esista nici o alta legitimitate. A sugrumá sufragiulu universale prin acele-asi fortie ce suntu destinate a lu protege, conduce poporulu a negá o legalitate astu-feliu de mincinósa sî a se prepará pentru momentulu favorabile de a respunde esceseloru de susu prin revolutiune. Unu astu-feliu de ministeriu nu póte fi chiamatu a guverná, ci loculu lui este acolo unde se prepara cele mai de aprópe baricade. Eu suntu totu-déun'a pentru pazirea teremului legale, insa, déca partit'a mea me intréba: ce este de facutu, déca guvernulu falsifica alegerile? atuncea respundu: a conspirá in contr'a conspiratoriloru, a opune fortiei iéra-si forti'a. Mecanismulu sociale urméza acelora-si legi cá sî acel'a alu riului! De aceea unu ministeriu, care aru respectá legalitatea sî nedependinti'a alegeriloru aru fi mai presusu de tóta stim'a, elu aru fi pacificatoriulu celu mai sinceru in Spani'a. Atunci n'aru esistá lovituri de statu de susu sî pronunciamenturi de josu, care, dupa ce au nimicitu cultulu monarchiei, impedeca natiunea de a ajunge la acelu gradu de maturitate, pre care lu reclama republic'a dela cetatienii sei.

„Déca a-si fi avutu missiunea de a face o incercare cu monarchi'a democratica, credu ca a-si fi declaratu regelui cu totu respectulu: „starea lucruriloru din patri'a mea me deobliga a consiliá pre M. Vóstra a se reintórce in patria, precum aru fi facutu-o in asemenea impregiurâri Leopoldu alu Belgiei, déca nu voiti a fi respinsu cu fortia, asemenea lui Maximilianu in Mexico.... Acésta natiune care numerá intre helebardierii sei, intre helebardierii faptici, in corpulu seu de garda cá gardisti sermani, obscuri sî flamândi, nici mai multu nici mai putienu de câtu pre aceea-si duci de Savoi'a, cari acum'a se incérca a fundá o dinastia...." (Intrerumperi din partea presiedintelui, aplause din partea tribuneloru.)

„Castelar: — Istori'a a fostu in toti tempii libera; vedeti pre Tacitus, Suetonius etc. Anu d'su adeverulu: Philibertu de Savoi'a sî Carolu Emanuelu de Savoi'a urmau cá nesce flamândi obscuri carulu triumfalu alu lui Carolu V, Filipu II etc."

(Strigâri la ordine; sgomotu mare din ambele pârti.)

„Figueras: — Sa mi se arete articolulu din constitutiune, prin care ducii de Savoi'a suntu declarati de neviolabili.

„Castelar. — Déca privescu la alegerile din urma, incercu aceleasi simtieminte cá la cuvintele lui Dante: „abandonati aicea ori si ce sperantie!" ceea-ce me inforédia mai multu de câtu descrierea torturelor din iuferau. Astu-feliu, mai multu inca de câtu terorismulu alegeriloru, me paralisédia ide'a ca nu vomu fi in stare in marginele legalitâti, a apará si a scapá libertatea sî patri'a.

Efectulu acestoru cuvinte, cá totu-dé-un'a câudu vorbesce Castelar, a fostu puternicu. C.

30/18 Aprilie. Din Marginime.

On. Dle Red.! Ve rogu sa aveti bunatate a dá pucienu locu sireloru urmatóre, prin care voiescu sa ve relatediu despre unu fapto, ce amu esperiatu in trecerea mea prin comun'a Galesiu din marginime; spre publicarea acestui'a me simtiu datoriu cu atâtu mai vertosu, cu câtu amu vediutu cu cea mai mare multiamita ca unu confrate alu nostru ne sî provóca in unu nr. 1 paremi-se 91 a „Telegraf." din anulu trecutu, cá sa se dee la lumina ori ce fapte daunacióse, sa demascamu pre ori-cine, care impedeca causele nóstre natiunale.

De natur'a acést'a e sî obiectulu din cestiune.

Comun'a Galesiu din tienutulu Selistei, prin care amu avutu norocire a trece mai de multe ori, e un'a dintr'acele comune române de care ne putemu bucurá multu, sî dela care potemu asteptá multu. Preotii suntu harnici, unulu e asesoru protopopescu; scóla spatiósa, invetiatoriu desteptu, despre a carui zelu sî progresu cu copilasii, s'a scrisu, dupa cum mi se pare, totu in acestu pretiuitu diuariu in anulu trecutu; comitetu bisericescu incea s'a constituitu in anulu trecutu sî 'si implinesce agendele cu cea mai mare acuratetia, sî altele, multe — ar' fi bune, bune, — dara dorere! de trei ori dorere, câci unu duchu reu se afla in midiloculu acestoru locuitori linisciti.

Pare ca e lucru necuratu, — unde amu potea inaintá sî noi românii ceva, acolo ne lipsescu ómenii, séu avemu de acei'a, cari in locu sa ajute strica, in locu se lumineze, intuneca. . . . .

Amu vediutu intre fruntasii acestei comune unu individu, despre a carui portare morale sî conduita fatia cu poporulu, te cuprinde o indignatiune. — Dar' sa trecu la caus'a, care m'a indemnatu a scrie sî adeca sa vedemu mai de aprópe cine este omulu acest'a. —

Acestu omu au percursu pucine studie teoretice, inse si-au câstigatu destule apucaturi practice cá sa póta stricá sî elu, ce póte aru tocmi altii, e maiestru bunu a produce intrige intre locuitori, a incurcá in procese, sî câte sî mai câte, — scie face intre altele sî contracte, pasapórte, ilegali, — sî dupa cum amu disu, cu moralitatea nu e tocm'a a casa; adese provóca scandaluri, i placu petrecerile de nópte, de sî dela unu omu de 40 de ani cu 6 copii, sî pusu in fruntea unei comune s'aru asteptá cu totulu alte lucruri.

Ce mirare dara déca intrându in cancelari'a (densulu adeca e notariu com.) unui astu-feliu de notariu stricatu sî coruptu nu afli nici o ordine, numai vedi nici unu protocolu, ci tóte decisiunile comitetului comunalu jacu aruncate, scie ddieu pre unde, incâtu déca, ai vré sa cetesci vre-o decisiune adusa in siedinti'a comitetului ar' trebui sa asudi cautânduti hartiuli'a cu conclusu lu in tóte coltiurile casei, perdute printre aschiele de pepteni, ce le face câudu i da mân'a

Caracteru respective ambitiune inca se pare a nu avea prea ferma, de óre ce sufere ori ce insultatiune dupa cum m'amu convinsu ocularin sî prin urmare rusinea de ómeni sî fric'a de Dumnedieiu i lipsesce.

Acestu omu cu reserva sî cruciare descrisu e I. Sasu notariu com.

Acest'a cá sa puna coróna tuturoru fapteloru sele rusinóse a venitu in 24 Aprilie a. c. la scól'a comunale, a inceputu a vomá câte-i veniá la gura asupr'a docentelui, pentru ca acest'a, cá notariu comt, biser. a cutediatu a comite pacatulu de a luá protocolu in caus'a socrului sî sócrei dsale, — sî in urma luându petri de marime cá pumnulu au inceputu a aruncá sî au spartu mai multe ferestri dela scóla, sî erá sa intre sî in scóla cu unu stelpu, care-lu scóse din cintirimu, de nu cum-va ar' fi fostu impedecatu, pentru care fapta ticalósa e trasu acum la judecata.

Aru fi de doritu cá comun'a sa-si cunósca gresiél'a, sî câtu mai ingraba sa delature din oficiu pre unu atare madulariu, care produce stricaciune obstei, ceea ce sî speru ca se va face.

Se scie ca dela capu se strica pescele. — Prin delaturarea din oficiu a acestui'a, ar' potea inaintá sî progresá multu acésta comuna, ceea ce ar' fi de doritu, cu atâtu mai vertosu câci basa sî

substratu are, numai conducerea sa fia buna, sa nu fia impedecata prin unulu séu altulu.

Multiumescu in fine confratelui meu din nr. 91 alu „Telegraf.“ sî me alaturu sî eu lânga parerea densului, dara nu numai din marginime, ci de ori unde sa iésa la lumina, sa se descopere vermii, ce rodu in corpulu natiunei nóstre. — Numai asiá ne potemu vindecá. — Ceea ce doresce ori ce românu.

Unu Margineanu.

Varietâti.

*** Astadi se sântiesce stégulu batal. 21 de honvedi aici in Sabiiu.

*** (Garnisonisticu.) Eri a sositu in Orlatu batal. I dela regim. de inf. nr. 31, astadi sosesce aici batal. II cu music'a regimentului sî pâna in 19 Maiu n. sosesce sî bat. III aicea.

*** Societatea pentru fondu de teatru. Conformu conclusului adusu de adunarea generala dela Dev'a a societâtiei pentru fondu de teatru natiunalu, adunarea generala de astu-anu alu numitei societâti se va tiené in orasiulu Satu-mare in diu'a de 1 Iuniu a. c. st. n. care este a 5-a dî de Rosale.

Program'a adunârei se va publicá mai târdiu.

Pest'a 30 Aprilie 1871.

In numele comitetului
Dr. Iosfu Hodosiu,
presiedinte.
Iosifu Vulcanu,
secretariu.

*** (Inteligint'a româna din comitatulu Satu-mare) a tienutu la 2 Maiu in orasiulu Satu-mare, la dlu advocatu Alesandru Ferentiu, o conferintia mai estinsa spre a se intielege cu totii in privínti'a pregatiriloru la unu actu atâtu de maretiu, precum va fi prim'a adunare românésca ce se va tiené la densii in caus'a infiintiarei teatrului natiunalu. Toti cei de fatia au salutatu cu unu viu entusiasmu tienerea unei adunâri românesci in midiloculu loru, sî toti au promisu spriginulu loru moralu sî materialu. In legatura cu aceste mai amintimu, ca a dóu'a di de adunare sér'a se va tienea unu balu in folosulu teatrului, care asemenea va fi primulu balu românescu in Satu-mare. Anunciamu acést'a, cá damele române sa aiba timpu a se pregatí de timpuriu!

*** (Tinerimea româna aradana) acompaniata de antisti'a comunitâtei bisericessi, — precumu ni se scrie — a arangiatu in 12 Aprile st. n. unu concertu urmatu de balu, parte in favorulu bisericei catedrale, parte in favorulu corului vocalu natiunalu de acolo. Acestu concertu (vocalu) românu a fostu primulu arangiatu in Aradu sî pentru aceea intreprindietorii lui merita totu respectulu sî recunoscinti'a nóstra, cu atâtu mai vertosu pentru ca asemenea incercâri aici in oceanulu Romaniei din Ungari'a, a suferitu in mai multe renduri naufragiu. Conformu programei pies'a prima a fostu „Resunetulu“ cantatu in cuartetu de corulu vocalu natiunalu constituitu de teologi sî studinti sî condusu de tinerulu I. Craciunescu, teologu de an. I, care si-a datu sî da tóta nisuiél'a pentru eserciarea tinerimei gratuitu in câtarile nationale. „Resunetulu“ fu primitu cu viue aplause. Urmá „Ingratulu“ dechiamatu de Iosifu B. cu o intonare barbatésca, nimerita. „Nebunulu“ (Le fou) fantasia pre pianoforte de dsiór'a Lucreti'a Cost'a o démna stranepóta a Lucretiei antice sî pre câtu de frumósa, pre atâtu de afabila. Aplausele erau sa nu incete atâtu la pies'a acést'a, déru mai vertosu la pies'a „Juna de românu sum!“ Girland'a cea frumósa ce o capetá dsiór'a Lucretia Cost'a n'a numeratu atâtea frundie de lauru, câte mane sî câtu de desu i-a aplaudatu publiculu sî mai vertosu tinerimea. Pies'a acést'a cantata cu o vóce sonóra sî acompaniata pre pinoforte de degetile elastice a manutieloru fragede sî dragalasie a escitatu repetite eschiamâri de „sa traiasca“ sî „se mai audîmu“ — din partea intregului publicu. Onóre la astfeliu de june cu spiritu natiunalu! Dlu Ilie B. inca a cascigatu ascultatoriloru placere prin dechiamatiunea „Movil'a lui Burcelu.“ Concertulu se incheià cu „Corón'a Moldovei“, „Tatarulu“ sî in fine cu „Resunetulu“ doritu de publiculu numerosu. Dame n'au fostu prea multe, dara cu atâtu mai multi domni au fostu, cari erau membri sinodului eparchialu sî membri partidei politice. Balulu a decursu in ordu frumosu. „Roman'a“, cá tutu-dé-un'a, a fostu desu repetita. Venitulu curatu alu balului este 170 fl. v. a. Iér' a celui din carnevalu n'a fostu tocmai neinsemnatu. Elu a fostu 200 fl. v. a., care suma s'a transpusu la dlu Babesiu cá casierulu fondului teatrului nationalu. — In fine dlu Feieru inca merita tributulu multiamitei pentru activitatea documentata intru arangiarea acestui concertu. — u. „Fam.“

*** (Deputatiunea insarcinata de conferinti'a de Alb'a-luli'a) a inaintá petitiunea adresata domnitoriului, in cestiunea congresului bisericei rom. gr. cat. si-a implinitu missiunea Domineca in 30 Aprilie, a. c. Membrii, (afara de dd. Popu-Grideanu sî colon. bar. Dav. Ursu, cari fiindu impiedecati nu se poturo presentá, iéra substituirea loru in pripa nu se potù face decâtu in parte, prin d. Ventenu, adv. in Aradu, carele cá unulu ce luase parte la confer. potù sosi la terminu) adunându-se Sâmbeta dupa média-dî la d. septemv. Mihali, primira dela d. presiedinte V. Popu impartasirile necesarie, sî anume li se comunica testulu alocutiunei, la presentarea petitiunei, care fu primita cu multiamire, ór'a adunârei sî infatisiarei, etc. Domineca la 10½ diminetí'a adunându-se iéra la locuintí'a dlui G. Mihali, plecara in corpore la Bud'a, unde la 11¼ óre intrara la dlu ministru Pauler. Aci conducatoriulu deputatiunei dlu L. V. Popu spunendu scopulu venirei, resumandu simburele petitiunei sî dechiarându ministrului vointi'a resoluta a romaniloru gr. cat. de a nu participá la congresulu catoliciloru unguri si de a nu dá nici cându mâna de ajutoriu la punerea in lucrare a concluseloru statutului loru in ceea ce privesce biseric'a rom gr. cat. lu-róga cá sa binevoiésca a inaintá petetiunea la M. S. domnitoriulu. Ministrulu, cam suprinsu de ultimele cuvinte, respunse ca miscamintele autonomice ale diferiteloru confessiuni din tiéra, taia afundu in interesele statului sî din acestu punctu de vedere au sî insemnatate politica, prin urmare ca dsa are sa faca in asta privintia studie adânce sî meritórie asupr'a cestiunei, are sa o propuna in consiliulu ministerialu sî apoi cu resultatulu de acolo impreuna, a-lu substerne la M. S. domnitoriulu. Dupa aceste rogà pre d. conducatoriu a-i presentá pre membrii deputatiunei, vorbindu cu afabilitaté-i cunoscuta câte-va cuvinte cu fiesce-carele membru, dintre cari pre unii i sî cunoscea. „Fam.“

*** Ni sa tramite spre publicare urmatórele:

Din lips'a unei foi scolarie, ve rogu, se binevoiti a primi in stimabilulu dv. diurnalu urmatórea

Rectificatiune:

In opulu. „Elemente de Geografia pentru scólele populare greco-orientali, edatu de clarissimulu Domnu profesore Zacharia Boiu, editiunea I a. 1869“ s'au strecuratu nescari erori, care in interesulu fratiloru invetiatori me simtiu datoriu a le rectificá.

La pagin'a 142: Tiér'a Moravi'a este incungiurata de tóte pârtile cu munti de câte 20,000 pâna la 40,000 urme,“ in locu de 4 pâna in 5000 urme;

La pagin'a 148 se dice: „Klagenfurt, capitala Carniolei,“ pre cându aru trebui sa se dîca: Laibach, capitalea Carniolei sî Klagenfurt, capitalea Carintei. —

Naseudu, 6/5 1871.

Co'sm'a Anc'a.
Directoru la scólele norm. gr. cat. in Naseudu.

Avemu sa deslusimu atâtu dlui scrietoriu câtu sî publicului, ca partea ce privesce inaltimea muntiloru din Moravi'a are de a se privî de superata, de óre ce in editiunea a dóu'a a memoratei cârti s'a indreptatu erórea technica séu de tiparíu; cealalta dupa cum ni asigura autorulu cârtiei inca provine din trecerea cu vedere preste cuvinte la culegere sî corigére, pentru ca aru fi sa se dîca: „Klagenfurt capitalea Carintiei; Laibach capitalea Carniolei, sî ni asigura ca cu modulu ce va aflá mai ingraba sî mai corespundietoriu va cautá a intregí cuvintele remase afara.

*** (Reorganisarea militaria in Franci'a.) „La Patrie“ spune, ca la ministeriulu de resbelu in Franci'a, cu tóte gravele preocupari ce are, se lucredia cu multa activitate la reorganisarea armatei. Aplicarea óre-caroru mesuri s'au recunoscutu dejá neaperate. Intre aceste suntu: 1-iu Fie-care francesu, in stare de a portá arm'a, trebuie sa fie soldatu indata ce au ajunsu verst'a de 20 ani; 2-lea Durat'a serviciului efectivu se va reduce la 2 ani, dupa care soldatulu trece in 1 reserva, in timpu de 2 ani, sî in care este datoriu a stá 2 luni in lógarulu unde va fi chiematu; apoi trece alti 4 ani in a 2-a reserva, in care timpu se esercitédia in acela-si modu. Un'a din dispositiunile cele mai importante este acea, ca nimeni nu póte sa fia electoru, decâtu la verst'a de 22 ani, adeca dupa ce a implinitu terminulu de serviciu militariu.

*** (Caletori'a de 19 ani a unei epistole.) Unu locuitoriu din Vien'a, care mai inainte a locuitu in Prosnitz, dilele trecute a primitu dela Aradu o epistola espedata inca dela 19 Iunie, 1852, adeca inainte de 19 ani. Celu ce a scrisu acésta epistola, intr'acestu restimpu — a muritu de multu. — Acum'a adresatulu i póte respunde in lumea ceea-lalta, unde póte ca va ajunge respunsulu mai nainte de 19 ani.

*** (St. Petropole.) Mai tóte foile straine adeverescu, cumca renumitulu scriitoriu germanu Dr. Aloisiu Pichler, care acum'a jumetate de anu se aflá in bibliotec'a imperatésca din St. Petropole cá bibliotecariu, a furatu din acea biblioteca 5,000 bucati de cârti din cele mai insemnate, in pretiu de 15,000 ruble sî mai multe manuscripte in pretiu de 60,000 ruble, de pre care a fostu sî stérsa subsemnatur'a imperatésca. Observându-se inse cum-ca bibliotec'a din di in di totu scade s'au pusu pazitori sî acesti'a avéu demandatiune, cá sa nu lase a intrá pre nimeni in nauntru cu vestmentu duplu, numai pre Dr. Pichler, inse sî la elu sa fie cu atentiune. Intr'o dî cându dr. Pichler voiá a merge a casa paditorii observara ca caputulu lui e prea bine asiediatu pre spate, sî unulu dintre ei 'lu pipai la spate sî se convinse, cumca elu are acolo carti. Dupa aceea 'lu prinsera frumosu si-lu aratara la loculu competentu, se tramise la elu indata investigatiune sî aflara, ca elu e furulu. Acum'a cartile tóte erau pachetate sî adresate câtra Rom'a. Dr. Pichler se dice, ca e membru la societatea Iosuitiloru.

*** Curagiosulu d. de Bismark. Dupa capitularea de la Sedan, sî cându tóta lumea credea ca pacea a se fia incheiata, déca s'aru fi crediutu cuvintele regelui Wilhelm, ca nu face resbelu Franciei, ci numai dinastiei lui Napoleonu, — dicemu — dupa acésta capitulare, trupele germane inaintara câtra Parisu, sî tabarâra la Versailles. Cartierulu d-lui de Bismark erá aci, unde de ordinaru lu padiea o garda indoita de soldati, Dupa unu óre-care timpu, o mica trupa de franc-tirieuri, ratacindu-se in timpulu noptei, au datu preste cartierulu d-lui de Bismark, sî unde au inceputu sa traga asupr'a gardei.

La acésta ingagiare d. de Bismark de frica se ascunse sub sciitoriulu seu, sî de acolo cu voce sonora, sî care sémana a o fiéra turbata, incuragiá soldatii. Déra nu trecù multu, sî unu glontiu petrunse in casa, sî pre data d. Bismark lesinà, cadiù sub mésa sî remase astu-feliu cu gur'a cascata pâna a dóu'a dî, cându 'lu gasí regele sî care abiá 'lu putea aduce in simtiri, sî la care regele i facù intrebarea:

— Déra ce ai patitu, amice?!

— Nimicu; stându aci la masa, amu adormitu, sî in care timpu visasemu ca afurisitii de franc-tireuri te omorisera, sî la cea d'intâiu emotiune amu cadiutu aci sub mésa.

— Prea multu devotamentu cancelare, iea séma —.

— Nu majestate! pentru unu stapânu cá voi. 'mi sacrificu chiaru viéti'a.

Aci regele incepù sa ridia cu unu hohotu asiá de tare, sî pre care-lu fortiá prea multu, ce devenea din ce in ce mai despretiutoriu.

Pre acésta mica anectoda ni o povestí, d. sublocotenentu A. de R. ce cadiuse intre prisoniarii dela Sedan (Mot-d'ordre). „Tromp.“

*** (Venitulu calei ferate de statu Bucuresci — Giurgiu) in lun'a Februariu a. c. a fostu de 47,939 lei noi; la acést'a firesce mai multu a contribuitu statiunea Bucuresei cu 14,344 lei 72 bani pentru pasagere, sî 8652 lei pentru transportulu de marfuri sî cereale; — mai putienu a contribuitu statiunea Jilav'a cu totulu incasându numai 78 lei noi.

Burs'a de Vien'a.

Din 1/13 Maiu 1871.

Metalicele 5%	59	15	Act. de creditu	280	50
Imprumut. nat. 5%	68	75	Argintulu	122	40
Actiile de banca	752		Galbinulu	5	91

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea**

Editur'a sî tiparíulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu esce de dóue ori pre septemmana: Dumineca si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori franc ate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 36. ANULU XIX.

Sabiiu, in 6/18 Maiu 1871.

Unu resunetu durerosu.

Pest'a in 30 Aprilie.

Lacramile natiunei române inca n'a incetatu a curge pentru perderea neuitatiloru sei fii Gojdu, Hormuzachi, sî iéta mórtea neindurata i-a sfasiatu de nou inim'a, i-a cerutu o alta scumpa jertfa. Ioanu cav. de **Aldulianu**, fostulu consiliariu la curtea suprema judecatorésca din Pest'a, in 10 l. c. st. nou intre 10—11 óre sér'a si-a datu sufletulu in manile Dlui. Gelnic'a-i familia plânge intr'ensulu pre sociulu sî parintele celu bunu sî ingrigitoriu, iéra natiunea româna pre unulu dintre fii cei mai bravi, care s'a luptatu pentru tesaurulu ei celu mai scumpu, pentru nationalitate, limba sî biserica, pentru conditiunea esistintiei acestor'a pentru libertate. — Virtutile sale române: iubirea natiunei, blandeti'a, intieleptiunea sî dreptatea, ce au storsu sî contrariloru sei stima, voru remané dreptu monumentu, moscenire fiitóreloru generatiuni. — Ddieu sa-i odichnésca sufletulu in lacasiurile dreptiloru!

Pest'a 2/14 Maiu.

(Dintr'o scrisóre privata despre mórtea Septemvirului Ioanu Alduleanu:)

Scriu sub impressiunea unei aduncì dureri; nu numai famili'a, ci toti cari amu fostu mai de aprópe cunoscuti, suntemu fórte intristati, sî simtimu aduncu perderea, ce a lovitu chiaru sî biseric'a sî natiunea prin mórtea judelui dela tribunalulu supremu, Ioane Aldulianu. Mercuri inca veselu, sér'a plimbându-se cu amicii sei la malulu dunarei preste o óra, la 8 se despartiesce sî dice mai pre urma in asta viétia, nópte buna sótia! fâra cá sa simtie elu, fâra cá sa presimtie cei ce-lu incongiurau, ca fiiulu celu credinciosu alu bisericei, judele celu mai dreptu sî rarulu juristu, natiunalistulu sî patriotulu celu mai adeveratu, a rostitu pre urma óra aceste cuvinte, a datu mân'a mai pre urma, spre a-si luá diu'a buna pentru totu-dé-un'a pre acestu pamentu.

Joi diminéti'a amu primitu scirea, câudu eramu la dejunu, despre mórtea repentina a multu stimatului barbatu, sî alergându la familia lu-amu vediutu trupulu despartitu de sufletu, amu vediutu fruntea meditatória, sî gur'a inchisa, cá sî câudu aru zimbí amaru, asupr'a vre-unei idei nepartinite! Faci'a numai intr'atât'a erá schimbata, incâtu erá mai palida, altcum se parea numai a dormí. Dupa cum amu intielesu dela familia, a cinatu cu apetitu, a chiamatu pre fiiulu celu mai micu Constantinu, salu esamine din lectinne, câudu iuse s'a sculatu sa mérga in cas'a de dormitu, a simtitu de-odata ametiéla, atunci ginerile seu, l'a ajutatu in odai'a de dormire, acolo s'a lasatu pre canapea, a avutu inca atât'a potere, câtu sa se puna in patu, aci inse s'a simtitu fórte reu i chiamà pre toti pre nume sa vina la patu, sî dice moriu, nu me lasati! Numai decâtu au alergatu ómenii casei dupa medicu, inse unulu n'a vrutu sa via, altulu n'a fostu acasa, abiá dupa o óra a succesu a aduce pre unulu, câudu acum Aldulianu erá mortu. Intr'aceea a fostu pornitu sî dupa unu falcieru pentru cá sa-i slobóda sânge, a venitu unulu dar' acel'a n'a sciutu impunge ven'a, sî asiá n'a potutu face nimicu, au adusu altulu, acest'a a impunsu ven'a, sî a sî esitu ceva sânge, dara indata a incetatu a curge, câci acum erá pré târdiu; sa intindea din trupu, sî strigá sa-i intinda piciórele, sa-lu radice, atunci dómn'a Szerb, care erá de fatia la ridicatu sî in momentulu acest'a si-a datu sufletulu, fiindu la sine sî in ultimele momente. Totusi parerea mediciloru suna, ca a muritu de apoplexi'a inimei sî a creriloru — Gehirnerweichung und Verkalkung der Herz adern.

La ingropatiunea, ce s'a tienutu Vineri dupa ameadi la cinci óre, au fostu de facia Esc. Sea Fábry, presiedintele tribunalului supremu, mai toti presiedintii de senatu dela acelasi tribunalu, sî fórte multi judi dela tribunalulu supremu, curtea de casatiune, sî dela tabl'a regésca din Pest'a, românii din Bud'a-Pest'a in numeru mare, sî multi orasieni. Serviciulu bisericescu lu-au celebratu 3 preoti, celu românu sî grecu din locu, afara de acesti'a inca d. preotu Popescu din Banatu, carele din intemplare erá in Pest'a; sântirea trupului s'a intemplatu in curtea bisericei.

Haiducii comitatensi a tienutu facliele pre lânga coscingu, trasu de 4 cai, ductulu a pornitu din curtea bisericei, prin strad'a postei vechi câtra uliti'a vatiului, de acolo in uliti'a sierpelui pâna la piati'a franciscaniloru, ací s'a opritu cetindu-se o evangelia, apoi a pornitu iér' pre uliti'a Hatvan sî Kerpes pâna la Rochus, in spitalulu acest'a s'a asiediatu apoi trupulu pentru balsamare, sî adi dupa amédi va fi tramisu la Transilvani'a pre drumulu de feru, spre a fi ingropatu la Zernesci.

Id'a densului, ce o enará cu placere erá, cá sa mai servésca 2 ani, apoi sa se duca in pensiune, sî retraga la Zernesci, unde sa-si petréca betrânetiele cercetatu de copii sî gineri; iér' brasioveni mai multi, sî anume sî protopopulu Metianu in cale telegrafica au cerutu invoirea veduvei, sa se aduca trupulu pre spesle loru la Zernesci, spre a se pune la eterna odihna acolo, unde a totu doritu; la ce dens'a s'a sî invoitu; adi se va duce cu drumulu de feru, sî in 3-4 dile póte fi in Brasiovu, iéra fi'a sea Mari'a, va avé celu putienu mângaierea de a vede cosciugulu, sî prin ferést'a, aplicata de asupr'a ultim'a óra, sî faci'a bunului ei parinte.

Preste totu ingropaciunea a fostu intru tóte asemenea celei, de care a avutu parte, Emanuilu Gojdu, de eterna memori'a. Nu intâlnescu omu, care sa nu amintiésea de marea perdere ce ne-a ajunsu pre românii din Transilvani'a pentru perderea unui atare raru barbatu, nu intâlnescu omu, care sa nu faca amintire cu pietate de inaltele sele insusiri. Ceriulu inse asiá a voitu, sî omulu in neputinti'a sea nu póte de câtu cu inima infrânta sa se róge, de spriginulu celu de susu pentru viitorime, sî cá sa ni-i mai pastredie multi pre acei pré venerati barbati, cari ii mai avemu.

---

3 Maiu.

Este o dî ce ne amintesce inceperea unei epoce nóue. Anulu 1848 a fostu unu anu de cutremuru politicu sî precum cu cutremururile suntu impreunate adese ori sî fenomene electrice, asiá vedemu sî in societatea omenésca din Europ'a o electrisatiune, carea a treditu pre europeni din langedirea, in carea se aduncisera dupa resbelele cele infricosiate, incepute in finea secului trecutu sî terminate abiá in alu doilea deceniu din secululu de fatia.

Situatiunea, in care a aflatu acestu anu remarcabilu pre popóre este mai multu séu mai putienu nedecidere a, lupt'a cu sine insele: sa remâna in starea in care se aflau, séu sa scuture ruginile cele din urma a le seculiloru trecuti. Din nedeciderea sî sinvairea acést'a le scóte Parisulu, Franci'a. Cu tóta lips'a de telegrafe electrice se respândesce cá unu fulgeru scirea despre revolutiunea din Parisu sî prochiamarea republicei.

Popórele se decisera, sî adeca pentru libertate.

Patri'a nóstra atâtu in intielesu mai largu câtu sî in intielesulu mai tiermuritu, inca a fostu terita de torentulu generalu. Popórele dintrens'a, fâra de deosebire de natiunalitate sî de sórte, mergeau sî ele mâna in mâna cu spiritulu ce adiase despre apusulu Europei.

Nu scimu inse este o fatalitate séu in firea lucrului, cá ori ce idea salutarie, câudu vine intâiasi data in lume, sub óre care forma mai reala, sa se manifestedie debile sî intâiu sa ingenunchie inaintea trecutului? pentru ca indata ce libertatea stralucì asupr'a popóreloru, ea incepù a se sî intunecá, a disparea sub nuorii noueloru despotii mascate séu pre fatia. In Franci'a se puse in frontea republicei unu pretendentu de mai nainte la tronulu imperiale alu Franciei, sdrobitu de alianti'a celoru trei monarchie, pre la anulu 1814. In Itali'a pap'a Piu IX, admiratu de tóta lumea pentru liberalismulu celu neobicinuitu la papi, cu ajutoriulu francesiloru, pune capetu republicei romane sî impedeca unitatea italianiloru. In Berlinu sî in alte multe pârti ale Germaniei puscile sî tunurile demânda tacere parlamentului nemtiescu din Frankfurt sî altoru subparlamente.

Dara la noi? La noi in dilele prime de odata cu libertatea s'a ivitu necuprinderea ei, nepriceperea ei, esplicându-o a fi de ajunsu pentru unii sî cerendu dela altii, ca sa fia numai asistentii ei. De unde a urmatu nefericitulu resbelu civilu, care s'a supresu cu intrevenirea strainiloru.

Pre cum a fostu de mare nedeciderea popóreloru mai nainte, precum a fostu surprinderea de mare pentru grab'a cu carea a sositu ór'a de rumpere cu trecutulu, asiá a fostu de mare confusiunea in Europ'a intréga la primirea libertâtiei.

Este mirare dara déca unu poporu, impedecatu de seculi in viati'a politica, asiediatu in relatiunile cele mai delicate politice sî sociale cu alte natiuni (magiari, sasi) ce urmareau, odata pre un'a cale tiente deosebite sî alta data pre câli deosebite tiente deosebite, nu se putea in graba orientá ce are sa faca intr'o situatiune atâtu de insemnata?

Nóue cá contemporani ai celoru ce au luatu parte activa la cele intemplate in a. 1848, ne va fi cu greu de a apretiá in modu criticu tóte câte s'au facutu, pentru ca amu poté provocá resemtieminte neplacute, ceea ce nici decum nu o amu dorí. Un'a insa putemu face sî adeca, sa cugetâmu cu multiamire asupr'a acelei memorabile adunâri, cu ocasiunea cârei s'a prochiamatu unu principiu, prin care românului are de a i se recunósce individualitatea sea natiunale.

Câudu insa cniv'a i se intempla, cá dupa unu infricosiata naufragiu sa afle pre undele mai liniscite unu vasu, in care sa se póta odihuí mai comodu de câtu pre scândur'a carea l'au tienutu de'asupr'a undeloru, in decursulu furtunei, de siguru, ca va parasí scandur'a sî se va serví de vasu, nu va parasí vasulu insa pâna câudu nu va ajunge unu limanu siguru; dara nici nu'lu va trantí de tóte tiermurile cugetându, ca ori unde sî póte pune piciorulu siguru.

Asiá sî noi evenementulu acestu epocalu pentru natiunalitatea nóstra trebuie sa'lu privimu cá acelu actu de transitiune din naufragiulu trecutului, care ne indatoresce odata a ne aduce aminte cu pietate de densulu; de alta parte inse de alu considerá de unu actu, ce ne indatoresce a padi principiulu pronunciatu cu ocasiunea lui nevatamatu sî a nu'lu confundá in ocasiunea ce ni se presinta mai intâiu, fâra de a cercá mai de aprópe la consecintiele binelui natiunale sî patrioticu.

Dara precum unu vasu trebuie sa-si aiba catargulu seu, cá sa nu fia espusu numai vointiei undeloru pre care elu plutesce, asiá sî principiulu trebuie sa-si aiba punctulu seu de orientare. Pre acest'a sî l'a designatu natiunea in dinastia.

Trecutulu celu de atunci incóce ne a doveditu sî ne dovedesce inca ca alegerca nu a fostu gresita.

Câtu de correctu s'a urmatu program'a acést'a, déca o numimu asiá, sî ca ea este de lipsa a fi

urmata sî mai departe ? cugetâmu ca este unu ce destulu de invederatu pentru ori ce judecatoriu nepreocupatu. Ea cuprinde in sine aderintia la natiunalitate, credintia câtra tronu sî patria. —

Aceste suntu simtiemintele de care suntemu petrunsi cându ne aflamu la aniversarea cea memorabila, carea facù epoca in viati'a nóstra natiunale.

Eveneminte politice.

Diet'a Ungariei incheia sessiunea presenta in 20 Maiu sî in 22 Maiu incepe a trei'a sessiune.

Delegatiunile inca voru incepe lucrarile sele in 22 l. c.

Resolutiunea galitiana séu largirea autonomiei se pare ca va avé in senatulu imperiale aceea-si sórte, cá sî dreptulu de initiativa alu lui Hohenwart. Opusetiunea din senatulu imperiale are de cugetu, a secerá prin Dr. H e r b s t mari triumfuri. Pres'a opositiunei o spune acest'a pre tóte tonurile. Pâna sî pres'a esterna insa nemtiésca a inceputu a luá parte contr'a ministeriului Hohenwart, in interesulu germanismului. Gazet'a din Breslau anuncia ca conflictulu intre ministeriulu Hohenwart sî senatulu imperialu nu se mai póte evitá. Sórtea proiectului de autonomia trebuie ca a vetamatu fórte tare pre contele Hohenwart. De alta parte siansele lui la curte se paru a fi fórte nefavorabili. De aceea elu resimte fórte neplacutu staruinti'a clicei lui Thun, carea abiá mai póte asteptá tempulu pentru o lovire de statu. Spune apoi ca ministrulu, nervosu fiindu, nu s'a potutu moderá de a nu se dechiará in comissiunea constitutiunale a senatului imperiale ca sî Boemiei voiesce ai face acele-si concessiuni precum Galitiei Acést'a aduce pre cor. numitei foi in focu sî eschiama ca constitutiunea austriaca atunci aru fi nimicita, federalismulu inauguratu, g e r m a n i s m u l u in Boemi'a sacrificatu cechismului celui mai brutale sî liberatu aliantiei lui Rieger cu iesuitismulu.

In intielesulu acest'a vorbesce sî „Süd-deutsche Presse“ carea pune intrebarea ca voiesce, regimulu austriacu a face din Boemi'a sî Moravi'a unu Schleswig Holstein ? care aru trebuí sa mai adauge, sa ne dea ansa de a intrevení sî acolo pentru de a incorporá tierile aceste la imperiulu celu nou.

Intalnirea monarchiloru Austro-Ungariei, Germaniei sî Russiei se sustine inca.

Despre incheierea pacei raportédia F a v r e adunarei natiunali din Versailles. Elu arunca vin'a asupr'a insurectiunei, ca nu s'a potutu dobendi o pace mai usióra. Ba insurectiunea aduse lucrulu acolo incâtu erá pre aci cá pacea sa nu se póta incheiá nici pre lânga conditiunile cele grele ce le ceruse Germani'a la inceputu. Arata cum a resipitu indoelile lui Bismark despre puterea Franciei de a pune capetu insurectiunei sî apoi cetesce tractatulu pre care l'amu vediutu in estrasu in numerulu trecutu. Despartiamintele Senei inferióre sî Eure voru fi desiertate de trupele nemtiesct numai decâtu. Cele ale Oisei, Senei et Oisei, Senei et Marnei sî Irei numai dupa ce se va convinge regimulu Germaniei despre restabilirea ordinei. Recuisitiuni inse nu voru mai face nemtii numai dupa platirea de 1 ½ miliarde, dar sî atunci numai déca nu se voru intârdiá platile desdaunârei, intretienerei trupeloru nemtiesci. Reducerea speseloru pentru intretienerea trupeloru nemtiesci va intrá in viatia, cându numerulu acestor'a va fi mai putienu de 50,000 (in Franci'a). In cea ce privesce comerciulu, Germani'a va tratá pre Franci'a cá sî pre Belgiulu, Angli'a etc. Nemtii scosi din Franci'a trebuie sa se reintórca, sî se intre iérasi in posessiunea bunuriloru loru de domiciliu. — Prinsii francesi capeta voia a se intórce a casa. Cei indreptatiti de a merge a casa voru merge a casa, ceialalti intra iérasi in servitiu. Garnisónele din giurulu Parisului se voru restitui. 20,000 pléca la Lyon, cá sa tréca in Algeri'a sî restulu armatei francese va remané de ocam-data dincolo de riulu Loire. Favre amintesce in fine sî de bunele dispusetiuni, in care a aflatu pre prinsii francesi in Maienti'a sî Coblenz; cei 20,000 au sî plecatu spre Lyon.

Conditiunile aceste grele de pace au maritu indignatiunea francesiloru.

Versailistii au facutu progrese mari in dilele din urma. Acum se astépta o livire decidietórie.

Din R u s i 'a vinu sciri despre pregatirea unei companie contr'a Chivei in Asi'a.

Despre R o m a n i 'a reproducemu dupa „Albin'a“ urmatórele :

La alegerile ce de curendu se facura in Bucuresci pentru representanti'a municipala a capitalei, list'a guvernamentaliloru a triumfatu, intrunindu pâna aprópe 2000 de voturi, pre cându pentru list'a opositiunei, celoru dela „Romanulu“, nu votara de câtu cam a diecea parte atâti alegatori.

Cându acù câte-va luni acele-si alegeri se esecutara sub guvernulu dlui Ioanu Ghic'a, atunci list'a liberaliloru, séu a rosiiloru — cum i numescu centrnii loru, intrunise cam 1500 voturi, pre cându opositiunea de atunci, partit'a dela „Pressa“, ce se dice a ordinei, abiá erá sustienuta de — o minoritate disparetória.

De unde póte se provina acést'a ? Unde óre erá — sub Ioanu Ghic'a — multimea de astadi a ómeniloru ordinei ? — sî unde óre este astadi, sub Lascaru Catargiu, multimea rosiiloru séu liberaliloru.

Ni-a placutu sî — ni se impare nimerita combinatiunea ce de curendu o citaramu intr'o fóia din Bucuresci, déca nu ne insielamu chiaru in „Presa.“ Se dá cu socotéi'a adeca, ca — propriaminte in fie-care parte numai cá la 200 va fi numerulu ómeniloru priceputi, resoluti, activi in acésta privintia ; cealalta multime cesti putieni o punu in miscare, o conducu séu o rapescu cu sine.

Va se dica : nici chiaru multimea din capital'a Bucurescilloru n'are crescere sî pricepere politica ci ea — se pune in lucrare sî se utilisédia pururi'a de cei dela potere !

Déca acest'a se afirma (sî — prin esperintia se dovedesce !) despre poporatiunea capitalei : ce se mai tienemu despre biat'a poporatiune de la tiéra !

Sî déca este astfeliu, precum — dorere, cauta sa credemu ca este : iéta ce misi'a sî ticalósa este bas'a constitutiunei sî libertatiloru publice in Romani'a ! Iéta caus'a fundamentala, pentru carea — ori care partita vine la potere, gasesce partisani sî — dupa draga voi'a sea póte sa-si bata jocu de lege !

R o m a n i 'a.

Acésta tiéra intrunita sî contopita din dóue sorori viteze, erá in evulu mediu bulevardulu crestinismului sî alu civilisatiunei. Romani'a de sî despartita in dóue staturi independinte, prin unitate natiunale, „gasea, dupa cum dice Regnault, in ea ins'asi puteri de ajunsu spre a se improtiví necurmatu . . . ., poloniloru sî tatariloru“.

Mai departe acel'a-si Regnault constatéza puterea româniloru, prin carea ei puteau sa faca minunile cele mari in midiloculu noianului de inimici, cei incungiurau sî impresurau de tóte pârtile.

Puterea acést'a o afla in puteric'a organisatiune sociale a românioru, redimata pre libertatea individuale sî proprietatea de pamentu. Acest'a le asigurá in resbele bravuri, ce nu poteau avé celelalte populatiuni crestine slabite prin sclavia. „In tierile feudale, numai nobilii fiindu deprinsi la arme, tiér'a se aflá fâra aparare pretutindenea, unde nu fâlfaiá stindardele cavaleriloru. In Romani'a totu barbatulu fiindu soldatu, legiuni intregi de aperatori se ridicau la celu intâiu semnalu de navalire, mergendu sub siefi (capatenie) alesi, sî alesi fórte adese, fâra deosebire, din colibi cá sî din palaturi. Prin acestu tipu se formau armate insufletite de acela-si spiritu, de aceea-si ardóre, simtieminte cu multu mai puterice de câtu la armatele feudale, compuse de feliurite adunaturi la vocea unui suzeranu, ce adese se facea cunoscutu numai prin faptele sele de impilare“.

„Asiá in acele tempuri, cându castelele principiloru sî regaturile cadeau suptu spad'a turco-elgiuchiziloru, românii principateloru Romaniei sî Moldaviei opuneau o nestrabatuta sî neinvinsa bariera cucerirei musulmane“. „Ei figurara intre cei mai faimosi aparatori ai crestinatatiei. . . .“

Acela-si istoricu amintesce apoi de necessitatea politica recunoscuta de români a pactá cu turcii sî a se pune sub suzeranitatea portiei, pre lânga conditiunile cele mai favorabile, pre cându giuru in pregiurulu loru cadeau imperatii sî regate sub spad'a musulmana.

Amu citatu cele de mai susu spre a puté vedé cetitoriulu câtu de mari suntu urmârile unei organisatiuni sociale intemeiate pre recerintiele societâtiei, ce are sa se folosésca de dens'a. Agoni'a continua, ne arata insa mai departe autorulu numitu ce au resturnatu organisatiunea de mai nainte. Societatea româna a devenitu prada intrigiloru de totu feliulu sî ceea ce s'a mantuitu mai departe in Romani'a e de a se multiumí naturelului celui tare sî venjosu alu romanismului dintrensele.

Dupa multe, mari si grele catastrofe vine in fine resbelulu orientalu din 1853—4, séu mai bine finitulu acestui'a, sî ii pune pre români iéra-si in pusetiunea de a se organisá de asiá, cá organisatiunea acést'a sa fia unu radiemu tare pentru averea sî pentru prosperarea tuturoru cetatieniloru din statu. Fia-care cetatianu alu Romaniei erá indreptatitu a crede ca s'a deschisu o era nóua pentru patri'a sea. La 1859, unu singuru domnitoriu a fostu primulu semnu de consolidare politica. Cei despartiti politicesce se apropia spre a se intrunî puterile, cá in viitoriu sa resiste mai puternicu vijelieloru ce aru mai fi possibile in venitoriu sa le atace esistinti'a loru cá statu. Se unescu dara politicesce sî devinu unu singuru statu cu unu singuru guvernu.

Urmarea cea mai firésca aru fi ca dela intrunirea in unu singuru statu, cu unu singuru guvernu, statulu acest'a sa nu faca alt'a de câtu sa prospe-redie, cu atâtu mai vertosu, cu câtu influinti'a poterei suzerane a portiei sî cea protectoria a Russiei, carea devenise la inceputulu secululi amenintiatoria, sa paralisédia prin tractatulu dela Parisu, care puse pre junele statu sub protectiunea tuturoru puteriloru mari sî cari de aci incolo erau impedecate de a ciuntí singuratice din teritoriulu sî din autonomi'a tierei. Asceptarea acést'a a devenitu inse ilusoria prin o procedere pre care, marturisimu, nu o putému pricepe nici decum.

Ministeriele au devenitu proverbiale dela timpulu de cându erá sa incépa prosperarea Romaniei. Unulu venea, altulu se ducea. Sî ori care aru fi fostu combinarea unui ministeriu, elu a trebuitu sa fia palmuitu de pres'a interna din momentulu ce incepea sa functiunedie. Prin acést'a s'a pusu temeiu unei agitatiuni perpetue sî unei nestabilitâti ne mai vediute. Nici domnitoriulu tierei nu a potutu fi scutitu de valurile agitatiuniloru sî nici domnitoriulu nu a potutu fi crutiatu de nestabilitate.

Cus'a, cârui chiaru sî contrarii lui nui potu negá meritele pentru radicarea védiei, de care a inceputu a se bucurá Romani'a in afara sî pentru prosperarea din laintru, fu detronatu, in unu modu copilarescu sî escortatu afara din tiéra.

Tiér'a, carea dupa traditiunile ei istorice, dupa insemnatatea ei etnografica sî geografica, avea tóte siansele de a devení o tiéra respectata in orientulu Europei, in restempu de vre-o câteva septamâni, devenise iérasi objectulu compatimirei de o parte sî vétra intrigiloru de alta parte. Românii ajunsese a cersî din Europ'a unu Domnitoriu, dara pre lânga acést'a ajunsese a fi objectulu desbateriloru diplomatiei cá objectulu nimenui. In fine a succesu de a aduce pre tronulu vacantu pre unu principe, de care aducatorii lui afirmau in totu modulu, ca e de origine sî romanu sî germanu, ca se trage din casele cele mai insemnate ale Europei, din cas'a Napoleonidiloru sî a Hohenzolleriloru.

Lumea erá in dreptu sa astepte acum celu putienu o stabilitate. Lumea credea ca déca passiunea a fostu neinfrenabile asupr'a unui domnu din sinulu natiunei, acum dupa ce s'a facutu inrudirea politica cu Europ'a, tóte agitatiunile voru incetá. Trimbitiârile cele dese de diuaristic'a ce predomnea opiniunea publica in tempulu celu dintâiu, despre intregitatea caracterului Domnitoriului, despre introducerea o r d i n e i in afaceri sî alte de aceste, facea sa créda omulu ca ór'a fericirei se va incepe celu putienu acum. Dara departe erá sa fia asiá ceva. Nu a trecutu multu sî invinuirile nu se mai multiameau a cadé asupr'a ministriloru. Domnitoriulu celu din „casele cele mai ilustre ale Europei, celu mai moralu, celu mai prudentu“ etc. a inceputu a fi objectulu a totu feliulu de atacuri, insusirile de mai nainte fura inlocuite prin altele, pre cari nici pre departe nu voimu sa le amintimu. Lucrurile se maturisara asiá de tare, incâtu dupa unii, tramiterea Dlui din tiéra, dupa altii sî chiaru dupa o epistola a principelui Carolu, pre carea o amu publicatu sî noi, esirea Dlui din tiéra erá sa devina fapta.

Astadi ce e dreptu, celu putienu sgomotulu s'a mai domolitu, déra putemu fi siguri ca preste putiene dîle nu se incepe iérasi ?

Sî intre aceste miscari necontenite tiér'a patimesce, pentru ca ea nu are tempu de asi croí o administratiune buna nu-si póte regulá starea ei

financiale, nu póte sa desvólte nici o imbunatatire pentru poporu, cá sa-lu faca sa simta sî acest'a vre-o atragere câtra patri'a lui sî sa-lu faca in adeveru patriotu.

Déca se voru mai continuá frementârile susupomenite, nu tempu indelungatu, déra scurtu tempu, românii se voru trezi in o bună diminétia, ca tiér'a e subminata de invasiunile clandestine, ce se facu pre ta spatele certeloru loru, sî cari iau in partea moldovéna dimensiuni de inspaimântatu; se voru trezi ca aceste au demoralis tu sî ultim'a putere a poporului sî o au adusu la sapa de lemnu; se voru trezí, ca cei ce se dicu mari sî puternici astadi, voru fi alungati cá turburatori din tiéra, sî atunci tiér'a fâra bulevardulu celu mai tare, care e poporulu sî fara de conducatorii ei, cari suntu inteligînti'a va fi . . . . . nu voimu sa dicemu ce.

Romani'a aru avé acelu rolu tristu, de dens'a, carea a resistatu invasiuniloru barbare in timpurile cele mai grele, aru cadé victima usiurintiei sele de minte in seclulu numitu alu luminei.

Politica nationale romana.

Frementârile din Transilvani'a, sî nóu'a era, norocita dupa noi, ce se deschide romanitatiei in genere prin inaugorârile din Brasiovu, facându-ne sa ne gandimu, la unu mai mare sî mai unicu capitalu alu românîloru in alianti'a propusa cu ungurii, dicemu acestea:

Ne adresamu la docti, la inteligenti'a superióra a românîloru, sî pucienu ne pésa asta-data de parerea vulgului, de opiniunea ignorantiei.

Vomu pune cestiunile scurtu sî vomu cere respunsuri clare.

Intâi'a intrebare: De sufletele românîloru s'a interesatu cas'a Austriei, séu de slabirea românîloru prin divisiune, câudu a inventatu acestu amalgamu de dogme paradoxiali, pre cari sa zidésca unu ritu aparte numai pentru români, care sa se chiame: ritulu-unitu?

A dóu'a intrebare: Românii din Daci'a trajana, suntu ei, séu nu, suntu minimum diece milióne, din acee-asi origine, cu acele-asi traditiuni, cu acee-asi istoria, cu acele-asi tendintie sî aspiratiuni?

Din aceste diece milióne de români, suntu mai multu de unu milionu maximum papistasi? Sá ne fie permisa expressiunea, pentru ca unitii nu suntu catholici, sî ceea ce-i apropie mai multu de catholici este credinti'a loru în Pap'a, pentru ca cele-lalte mici patru schimbâri in dogme nu mai potu fi de locu discutate astadi.

A trei'a intrebare: Românii toti, diece milióne, cari voiescu sa traiésca intr'unu singuru corpu nationalu, cá buni sî adeverati frati români ce suntu, bine este cá o a diecea parte din ei sa dica: noi vremu sa fimu frati cu cele-lalte nóue milióne de români in viétia, dara dupa mórte nu; dupa mórte noi voimu sa fimu unde cânta ingerii sî sa-i privimu pre densii unde sa tavalescu bivolii; noi sa fimu in sînulu lui Abraham, sî ei sa ardia in par'a Gheenei? Simtiementu fratiescu este acest'a?

A patr'a intrebare: Spiritulu societâtiloru moderne, cá sî alu societâtiloru vechie sî antice, a fostu sî este cá cei pucini sa mérga dupa cei multi. Principiulu admisu de tóte constitutiunile este acelasi naturalu alu societatiloru omenesci. Potu déra pretinde unu milionu de frati romani cá cele-lalte nóua milióne sa mérga dupa densii, séu este mai naturale, mai justu, cá unu milionu sa vina dupa nóue milióne?

A sa ne dica cineva, dintre conventionalisti: s'au vediutu casatoria in fórte buna armonia, fiindu de alte credintie religióse sociulu sî de altele soci'a!

Disonantia! vomu strigá noi; disonantia in armoni'a poetica, in credinti'a nemurirei sufletului. Vai de acelu sociu sî de aceea socia, cari credu stinsu amorulu ce primesce sî da fie-care la pragulu vietiei materiale!

Cum? domniloru filosofi; intre o parechie cu credintie tari, póte sa mérga unulu la sinagoga sî altulu la biserica? Potu sa crésca pre baiatu crestinu sî pre fiica evreica? Potu cei grigiti la nunta, in acee-asi pâne sî vinu, unulu sa le créda corpulu sî sângele Domnului, sî altulu cá inchipuire numai a corpului sî sângelui Domnului? Divortiulu morale nu se infiltra intr'ensii d'odata cu unirea corporale?

Aveti fórte slabe credintie, — domniloru filosofi, sî fórte slabe cunoscintie de natur'a omenésca alcatuita din materia sî spiritu inseparabilu.

Potu crede parintii maturi, cu cunoscintie de inim'a sî fantasi'a omenésca, ca impreunându unu ortodoxu cu o popistasióica, sî vice-versa, n'a sa vina in acésta parechia, odata macaru in viéti'a loru ideea ca ei nu voru mai fi uniti pre ceea lume? ca unulu dintre densii are s'o tulésca indata d'aci la Raiu séu la lédu, sî ca cela-laltu are sa mai ratacésca pâna sa i se deschidia o pórta séu alt'a, unde negresitu n'are sa-si gasésca obiectulu seu iubitu din lumea acést'a?

— Déra acestea suntu nimicuri! dicu cei cu rigorosum câudu cetescu aceste linie; este unu vulgaru care scrie acestea, pentru ca filosofia ne-a spusu nóue ca acestea suntu nisce conventiuni ale vietiei!

— Apoi, draga domnule, frate de sânge sî inamicu de sufletu, déca ide'a de dupa viétia o sci ca este o chimera, cum de pentru acésta chimera, vedenia a ignorentiei, voesci dumneata sa puni separatismulu intre fratii din acee-asi muma sî tata? Pentru ce voesci sa sufli frigulu acolo unde se póte resfirá caldor'a? Pentru ce bagi nenunirea, infiltri desunirea, acolo unde unirea este naturale, unde inim'a sî ratiunea conjura unirea perfecta?

Ni s'a disu de multe ori prin Transilvani'a, de câtra ómeni fórte intielegatori, ca acésta nenorocire se mantiene intr'o causa de interesu materiale, care negresitu ca, putându-se transformá, caus'a acestei nenorociri nationale aru putea sa despara; sî ni s'a mai sî deslusitu ca óre-cari avantagie, mice sî imperceptibili, aru fi caus'a reului.

Ne-amu gânditu de multe ori, sî fórte desu, la acele conversatiuni, sî amu disu adesea: óre noi, statulu Românu, cari facemu atât'a politica próst in totu timpulu nostru, n'amu putea óre sa dâmu in acésta politica curatu romanésca, sî sa dicemu: déca forti'a sta in unire, apoi celu d'intâiu lucru trebuie sa fie unirea tuturoru românîloru la unu singuru altariu, in giurulu acelui-asi potiru? Sî pre acésta cale de idee ne amu disu adesea: superiorii inteligentiei, cá d. Laurianu, etc. etc. cum de n'au conceputu o asiá idea, sî in locu a stá aci cá sa prigonésca chiaru pre românulu de dincolo venitu sî elu totu aci, pentru ca cestu-laltu crede mai sântu pre Patriarchulu de câtu pre Pap'a, crede ca este mai buna jimbl'a de câtu azim'a; cum de acesti superiori din partea Romaniei subjugata, câudu vinu aci, nu se gândescu de locu la unu viitoriu mai asiguratu românîloru, ci se marginescu numai in nisce intrige meschine, a ajutá pre unitu, a prigoni pre neunitu, sî altele asemenea bagatele de fórte micu calibru.

Pre câudu acesti domni, frati de cruce cu d. Ioanu Bratiau, vedeau pre d. Bratianu ca da patru milióne jidovului Crémieux sî armeanului Zarifi bacsisu, pentru a-si atrage simpathi'a jidoviloru sî a lasá deschisa in favorulu ortodoxiei moscovite cestiunea din care resultau acele patru milióne, cum de nu diceau dumnealoru d-lui Bratianu: sa punemu aceste patru milióne d'o parte, fondu, pentru cá sa punemu cu densele, sî cu mai târdiu altele la olalta, sa respingemu micile subventiuni ce da scóleloru unite de dincolo scaunulu Papei, sa putemu sustrage odata pre românii de sub Pap'a, cá sa-i facemu intru tóte un'a cu mas'a cea mare a românîloru?

Cum este cu putintia sa nu vina nici odata in gându un'a cá acást'a mariloru patrioti romani popistasi de dincolo, cari vinu aici in centrulu romanismului, sî primescu mai bine a se svârcoli, a se trudi cum sa se prefaca ca nu suntu popistasi, pre câudu le aru veni lesne, aru fi cavaleri dicendu: istori'a póte spune fia-cârui'a de unde nenorocirea desbinânrei intre românii; trebuie sa facemu sa incetedie acésta nenorocita desbinare; voiu sunteti avuti, voi aveti statulu vostru, voi aveti visteri'a vóstra; luati loculu Papei in scólele române de dincolo, pentru cá tóta suflarea românésca sa scie ca aici este sî templulu sî tronulu romanismului!

Nimene pâna acum n'a disu acést'a; nici-unulu din românii popistasiti de dincolo n'a propusu un'a cá acést'a; ba inca s'a cam aventatu sî idea de unu templu romano-unitu in capital'a Românei.

Sinagoge câte poftiti, domniloru: dara templu romano-unitu, nu; pentru ca toti românii, câti voru fi ei, aci celu putienu, in centrulu romanismului, trebuie sa ingenunchie la acelasi altariu, sî sa se comunice din acelasi potiru.

Reulu dintre români de dincolo de Carpati nu lu vomu plantá noi sî intre românii de aici, ne vomu luptá sa lu stingemu acolo; sî vedeti voi cei cu luarea Transilvaniei de deuna-dî, tóte suntu nimicuri, tóte voru fi clabucu de sapunu in aeru, tóte voru fi invoiri, conventiuni sî contracte, scrise pre nesipu uscatu, pâna câudu toti românii, tóta suflarea românésca, nu voru intrá in adeverat'a unire, in unirea spirituale, precum suntu in unirea naturale.

Sa credeti, iubiti lectori, ca celu ce dîce acestea, le dîce dintr'unu profundu simtiementu de natiunalitate sî de românismu; arunca acésta idea fâra presumtiune, fâra insistare, ci numai spre gandirea matura a celoru mai inteligenti sî mai influenti barbati ai romanitâtiei. „Tr. Carp.“

Varietâti.

*** Festivitatea sântirei stégului pentru honvedii batal. 21 s'a petrecutu cu pompa Domineca inainte de amédi in piati'a cea mare in corturi de frundia verde construite anume spre scopulu acest'a sî decorate cu stindarde ungaresci austriace sî de ale dinastiei. Sântirea o a seversitu Escel. Sea Episcopulu rom. cat. M. Fogarassy la care dómn'a comtesa Beldi functiuná cá nasia. Cu ocasiunea acést'a s'a rostitu trei cuventâri câtra bataliune, un'a ungurésca de Dr. Eltes capelanu, alt'a romanésca de ases. cons. Zacharia Boiu, parochu gr. or. in cetatea Sabiului sî a trei'a nemtiésca de predicatorele luteranu Brukatsch. La festivitate a asistatu autoritâti bisericesci, civile sî militarie de aici sî o multime de poporu. Dupa amédi a fostu banchetu in gradin'a dela „Regele Ungariei.“ — Feciorii batal. fura ospetati pre spesele comunei.

*** Dupa cum anunciaseramu, sa serbatu de junimea studiósa din Sabiiu diu'a de 3 Maiu, la carea au luatu parte mai multe dómne sî domnisióre, barbati din inteligînti'a preotiésca, mirenésca, negutiatori, miseriasi sî altii. In sal'a din gradin'a gerlitiana s'a produsu junimea cu o cuventare, declamatiuni, musica vocale sî instrumentale. Tóta petrecerea au avutu coloritulu unei petreceri in familia.

*** Concurse. Ministeriulu de culte sî instructiunea publica a deschisu mai multe concurse, cari tientescu la inaintarea arteloru frumóse. Potu concurge artisti nascuti in Ungari'a sî Transilvani'a, cari dorescu a se perfectiuná in artele frumóse (architectura, sculptura sî pictura, sî in musica). Petitiunile au a se esterne pâna la finea lunei lui Maiu. — Se voru mai tramite doi individi, ce voru voí sa se cualifice in cultur'a vietiei, eventuelu sa devina invetiatori de specialitatea acést'a. Acestoru li se da câte 1000 fl spese de calatoria, dara voru fi datori a face, conformu unei instructiuni, raporturi despre esperintiele ce au facutu. Petitiunile se potu dá numai pâna la 25 Maiu n.

*** Salariele profesoriloru dela Academi'a de drepturi din Sabiiu s'au îmbunatatitu. Pentru professorii ordinari de acum s'a facutu salarie de 1600, 1700 sî 1800, pentru estraordinari 1200 sî pentru suplenti 1000 fl., cu 105 fl. pentru cei dintâiu sî 100 fl pentru cei din urma bani de cortelu. De altmintrea fia care profesoru câudu devine prof. ord. are 1500 fl. cu dreptulu de a i se immultí salariulu cu 100 fl. dupa cinci ani. Remuneratiunile de pâna acum de 420 pentru directoru 210 pentru bibliotecariu sî banii colegiali le voru primí sî de aci incolo cá pâna acum.

*** (Comitetulu societatiei pentru fondu de teatru) tienù siedinti'a sea lunarie Domineca in 7 Maiu. La acésta siedintia participara urmatorii dni: presiedintele dr. Iosifu Hodosiu secretariulu Iosifu Vulcanu, sî membrii: Alesandru Romanu, Petru Mihali. Presiedintele reportà, ca statutele societâtiei inca n'au sositu dela mintsteriu, inse incâtu pentru aprobatiunea loru, nu mai este nici o dificultate, sî astu-feliu celu multu in decursu de o septamâna au sa sosésca. Apoi totu presiedintele, reportà ca casariulu l'a insciintiatu despre primirea sî elocarea a 200 fl. primiti dela junimea româna din Aradu cá venitulu curatu alu unui balu datu acolo in favorulu teatrului natiunalu; apoi, ca dlu dep. Colomanu Barcsay s'a inscrisu de membru ordinariu cu unu capitalu de 100 fl. Dupa aceste secretariu Iosifu Vulcanu reportà despre urmatóriele contribuiri incorse la densulu: dlu G. Marchisiu preotu in comt. Satu-mare a tramisu 30 fl., cá o parte din concertulu datu la Bai'a-mare in parte in favorulu teatrului natiunalu, (la acést'a au contribuitu urma-

torii: d. Cirlacu Barbulu protop. 10 fl., dsiór'a Veronic'a Lauranu 2 fl., dn'a Elen'a Cosm'a 2 fl., dnii Ioanu Tom'a juratu 10 fl., Georgiu Marchisiu preotu 5 fl., Paulu Stanu posesoru 4 fl, Florianu Cocianu advocatu 5 fl., Georgiu Székely protop. emeritu 1 fl., Petru Nyisztoru notariu 6 fl., Grigoriu Fagu preotu 5 fl., Petru Muresianu preotu 1 fl., Georgiu Anderco apotecariu 1 fl., Ioanu Darabanu preotu 1 fl., Dimitriu Soranu invetiatoriu 1 fl, Dimitriu Popu notariu 2 fl. 50 xr., Vasiliu Fabianu 1 fl., dr. Lutcz profesore in Satu-mare 2 fl., Sigismundu Sincai teologu 1 fl., Ignatiu Nyisztoru notariu 4 fl., Ioanu Milianu invetiatoriu 2 fl., Georgiu Manu protopopu 5 fl., Ales. Erdös protopopu 5 fl., Emanuilu Pelle preotu 2 fl., Nicolau Uifalusi comite supremu 10 fl., Siafrancoviciu, egumenu 1 fl, Petru Mirisianu, preotu 1 fl, Ioanu Antalu, preotu 1 fl., Iosifu Veber, plebanu 1 fl., Dimitriu Soranu, invetiatoriu 2 fl., Ilie Amot'a invetiatoriu 1 fl., dnisiór'a Elen'a Githea, cá colectanta 12 fl., dnii Grigoriu Popu arch. cá colectantu 6 fl. 50 xr., Ales. Erdös cá colectantu 9 fl., dn'a Susan'a Popu n. Szaplonczay 10 fl., dnii Ioanu Marchisiu, cá colectantu 6 fl., Car. Kállay profesoru 5 fl., Ioanu Rezei preotu 2 fl., Georgiu Leucuti'a preotu 8 fl., Grigoriu Fagu preotu 1 fl. 50 xr., Ioanu Popu protopopu 2 fl. 50 xr., dn'a Teresi'a Sincai preotésa 50 xr, dnii Iosifu Popu, jude cercuala 4 fl, Stefanu Domahidy, protojude cerc. 4 fl, Ant. Popu 2 fl., Andreiu Medanu 50 xr., Vasiliu Indrea 3 fl., Teod. Romanu, preotu 50 xr., Ioanu Romanu, preotu 2 ll 50., Georgiu Manu, protopopu 2 fl 50 xr. Carolu Granzer 4 fl., Ioanu Dunc'a 1 fl., Vas. Catoc'a, protop. 2 fl. 50 xr., Augustinu Pelle, preotu 50 xr. ;) prin dlu Alesandru Romanu a incursu dela comunitatea Drasieu 15 fl.; dela o societatea petrecatória in Bud'a s'a primitu 5 fl.; pentru dóue bilete la balulu din Aradu alu teatrului, sî anume dela dlu cav. Ioanu Puscariu 3 fl. si dela dlu dr. Iosifu Gallu 1 fl.; sî in fine dela dlu dr. Iosifu Gallu tacs'a anuala de membru 6 fl. Dupa aceste s'a staveritu program'a adunârei dela Satu-mare, care se publica mai susu.

„Famili'a“

*** (La universitatea din Vien'a) s'a intemplatu, dupa cum scrie „Presse“ din 3 Maiu urmatórea scena scandalósa. Anu s'a inlocuitu defunctulu profesoru de sciintiele naturale dela facultatea filosofica, la universitatea de acolo dr. Kner prin prof. dr. Karsten, chiamatu din Prussi'a. Inse si studentii dela facultatea medicina si farmacistii suntu obligati, de a ascultá colegiile sele si dr. Karsten este totu-odata esaminatoriu in comissiunea pentru rigorósele doctoratului de medicina, de si objectulu seu se numera intre cele secundare, esaminându-se si de antecesorii sei numai pârtile principale. Avendu acestu profesoru ambiti'a, pentru cá sa se prepare elevii si pentru obiectulu seu cá pentru anatomia, patologia, fisiologia etc. a inceputu pre lânga aceea, ca propune in unu modu greu de intielesu si dupa unu sistemu propriu isolatu, incâtu candidatii nici nu se potu prepará esactu neesistându macaru astu-felin de cârti, a urmatu ca la rigoróse cadeau fórte multi candidati altmintrelea bine preparati numai la obiectulu seu, mai alesu din anatomi'a planteloru etc. Acést'a a provocata inca anu unu conflictu, care s'a potutu potoli numai promitendu dr. Karsten, ca la rigoróse nu va esaminá in viitoriu asiá de strictu. In estu anu inse netienendu-se elu de promissiunea sea, a reprobatu la esamine din 25 de candidati pre 20 numai din botanica, care resultatu a tulburatu intr'atâtu pre elevii dela facultatea de medicina, incâtu s'au dusu cu toti la decanulu dr. Braun, cerendu, cá dr. Karsten pre locu sa demisionedie. Dupa mai multe negociari care nu avura unu resultatu satisfacatoriu, elevii apucara pre dr. Karsten, care tocmai se aretase cu 2 comisari de politie si cu pedelulu facultatiei, acolo (Alte Gewehrfabrik) 'lu despartira de acesti din urma si-lu tratara cu betie, corteluri etc.

*** Societatea politica din Iassi. Foile coalitiunei respandescu totu felulu de neadeveruri despre intrunirea politica, ce a fostu in cas'e lui Beisade Gr. Sturz'a, la Iassi, si mai cu séma spunu ca persónele cari au participatu la acésta intrunire politica aru fi hotaritu restringerea libertatiloru prescrise in constitutiune.

Iéta adeverulu, iéta actulu ce s'a incheiatu in aceea intrunire, in care actu noi nu vedemu sa se fi luatu vre-o hotarire in sensu de vre-o restrictiune óre-care libertâtiloru nóstre constitutiunali, iéta ce cetimu in fói'a iassiane „Echoulu Muntiloru:“

Partitulu luminatu si liberale, intrunitu in siedintia la locuinti'a principelui Grigorie Sturz'a, au votatu urmatórea declaratiune de principie:

In faci'a grelei situatiuni, in care se afla tiér'a, subscisii au convenitu a formá o societate politica, si ne obligâmu pre onóre a conlucrá cu tóte midilócele legali la imbunatatirea si reformarea institutiuniloru nóstre pre calea constitutionale cu sustienerea tronului si a stabilitâtiei dinastiei, si cu mantienerea celoru patru libertâti fundamentali: Libertatea invetiamentului, a consciintiei, a presei si a intruniriloru. (Urmédia subsemnaturele.)

(O m e r u-p a s i 'a), a cârui móite ne-o anuntia diariele belgiane, s'a numitu Michaiu Lattas si s'a nascutu in anulu 1811— dupa altii in 1806 — in Croati'a austriaca, si anumitu in Plaski, lânga Fiume, unde tatalu seu fusese oficiaru intr'unu regimentu confiniaru. Crescutu in scól'a normala militara, unde si-a câstigatu o scrisóre frumósa, a intr'atu cá cadetu in regimentulu confiniaru din Ogulinu, insa fiindu intrebuintiatu numai cá scriitoriu preste putienu si-a luatu remasu bunu dela oficiulu seu, a mersu in Bosni'a, trecù la religiunea mahometana si 'si adoptà numele Omeru. Unu comerciante mahometanu l'a luatu la sine cá instructoru pentru copiii sei, si in a. 1833 lu tramise din preuna cu ei la Constantinopole. Aici tenerulu diligente intra cá caligrafu intr'o scóla militara, si preste putienu si sciù câstigá favórea veteranului Chosrew pasi'a, cu ajutoriulu cârui'a devení apoi caligrafulu eredelui de tronu, viitoriului sultanu Abdulu Medgid. De ací inainte inaintà cu pasi repedi. Cá generulu supremu sugrumà in a. 1851 revolutiunea din Bosni'a, si in a. 1852 pre cea din Muntenegru. Erumpendu la a. 1853 marele resbelu orientalu, Omeru fu numitu maresialu campestru si generalissimu preste tóte puterile armate ale Turciei, cu cari batù pre russi la Olteniti'a in 4 Noemvre si la Cetate in 6 Ianuariu 1854. Pre tempulu resbelului din Crimea, cându puterile apusene faceau sângerós'a campania, Omeru se tiené camu passivu, pâna cându in fine, in 17 Februariu 1855, i succese si lui a respinge pre russi la Cupatoria, cu perderi enorme. In lun'a lui Octobre alu aceluia-si anu intreprinse o espeditiune in Asi'a mica. Dupa terminarea resbelului, Omeru fù numitu guvernatore generalu in Bagdad si in anulu 1867 s'au adusu in Candi'a, pentru a suprime revolutiunea de acolo.

*** (B i b l i o g r a f i a.) Dilele aceste a aparutu de sub tiparin o interesanta brosiura, intitulata „Intregirea educatiunei, singur'a garantia pentru societate“ de I. P. Florentinu, profesoru de filosofia la liceulu centralu din Iassi. Pretiulu unui esemplariu este numai 33 bani. Se afla de vendiare la tóte librariile din Iassi.

*** (P e n t r u e c o n o m i.) Aflâmu, ca in judetiele Vasluiu, Brail'a, Ismailu, Vlasc'a si Husi, dupa o plóia abundenta, ce a urmatu in dilele din urma, semanaturile atâtu de tómna câtu si de prima-véra suntu fórte frumóse. Agricultorii, mari si mici, desfasiura cea mai mare activitate in cultivarea pamântului.

*** (M ó r t e d i n t r a s n i t u). Petre Cernatu din comun'a Stanesci, plas'a marginea, districtulu Vlasc'a, ducendu-se in diu'a de 3—4 curentu cá sa inapoieze nisce boi pre unu tempu ploiosu, din intemplare cadiendu preste densulu trasnetulu, a si incetatu din viétia.

— *** (I n s u s i r i l e f e m e i l o r n u i n d i f e r i t e t i m p u r i.) Femeile la popórele culte erau fiice religióse, mume si consórte nobile, ele transformau casele in templuri de morala, de curatienia si locuintie sacre; urmându consortiloru si parintiloru, ele au mersu in sclavi'a Babiloneniloru. Fiic'a lui Eftae a suferitu in linisce mórtea; nevinovat'a Susan'a iubiá virtutea mai multu decâtu insa-si viéti'a ei; Iudit'a nu s'a inspaimântatu a omori pre inimiculu Olofern, generalulu Babiloneniloru. Mam'a Macabeiloru privindu ingrozitórea ucidere a fiiloru ei, cari se luptau pentru libertatea patriei, mariá pre dumnedieulu ceriuriloru si alu pamântului; sânt'a scriptura ne arata multe virtuti despre Sar'a, Revec'a si Rutu. Ester imperetricea a mântuitu de perdere natiunea sea ce locuiá in Persi'a. In betrân'a Grecia femeile petreceau in apartamentele loru numite Ghenecheum indeletnicindu-se fórte multu cu crescerea fiiloru si cu lucrari casnice; imparatés'a Aret'a tórcea de diminéti'a si pâna sér'a lâna trebuitóre pentru porfira Aspasi'a cea frumósa de cele mai intielepte consiliá lui Pericles. Femeile spartaniloru domneau prin virtuti asupr'a consortiloru si se mândreau cu nascerea barbatiloru celoru mai viteji. O spartana binecuventandu pre fiiulu ei care mergea la resbelu i-a disu: Sa te intorci séu invingatoriu séu sa te vedu mortu preste scurtu. Femeile cartaginesiloru si-au taiatu perulu facându funii pentru corabiile ce se luptau in contr'a romaniloru, care incungiurara Cartago, iéra in urma vediendu perirea patriei, s'au aruncatu in flacar'a care a mistuitu cetatea. La romani feciórele vestale, conservau in templu foculu celu sântitu ce erá simbolulu nevinovatiei. Veturi'a urmându ordineloru mumei sele, in sângele seu a stinsu dorulu resbunarei lui Coriolanu, ce navalise cu inimicii asupr'a Romei; Lucreti'a dupa perderea onórei prin violenti'a lui Sest, a preferitu mórtea. Timpurile cele nóue nu suntu inca lipsite de femei virtuóse: Jan'a D'Arc a eliberatu Franci'a de sub jugulu Angliei: Elen'a mum'a lui Stefanu celu mare a scapatu Moldov'a de sub jugulu turciloru, in fine este cunoscuta inriurirea ce au femeile pâna astadi asupr'a civilisatiunei. Dela Zenobi'a regin'a Palmirei pâna la Elisabet'a Angliei si Ecaterin'a II a Russiei, istori'a universala numera unu siru de domnitóre pline de faima si de potestate. Barbatùlu este pre pamântu mai puternicu decâtu femei'a, inse din acést'a nu resulta, ca natur'a a datu unu dreptu, cá celu mai puternicu sa domine asupr'a celui mai slabu; puterea fâra celelalte insusiri morale aduce sclavagiu, iéra armoni'a te formédia sociu. Caritatea este spiritulu femeei, prin care ea devine puternica asupr'a biruitoriului ei; ea'lu subjuga prin slabiciune si atuncea i se pare ca este supusu, cându femeea mai multu dominédia asupr'a barbatului.

„Arm.“

*** V i é t i 'a o m e n é s c a. Din 10 ómeni ce se nascu intr'o dî, numai unulu ajunge la verst'a de 74 de ani; din 18 asemenea nascuti, numai unulu ajunge la verst'a de 80, si din 43, iéra-si numai unulu ajunge la 85 ani. Din 60 nascuti intr'o dî, abiá unulu ajunge la 88 ani, si unulu care are a se face betrânu de 100 de ani trebuie sa védia inmormentându-se 3500 persóne nascute totu intr'o dî cu desulu, iéru inaintea celui ajunsu la 105 ani, au trebuitu sa móra 14,000. Din 25,000 numai unulu ajunge la 106, ani; din 50,000 numai unulu la 107, si dintre unu milionu de ómeni unulu la verst'a de 110 ani. Din 100,000 copii moru in anulu celu dintâiu alu vietiei loru 22—53,000; dupa acesti'a urméza 8—900 in alu doileaanu; 4—5000 in alu treilea; 2—3,000 in alu patrulea; 1500—2000 in alu cincilea si chiaru in alu siéselea aru cere inca 1000—1100 de jertfe, insa atunci numerulu 100,000 este scadiutu celu pucinu la 60,000.

*** Se dice ca 3,000,000 de chinezi voru emigrá in Americ'a spre a colonisá locurile desierte, de pre nou continentu; fortie nóue pentru americanii liberali, bratie numeróse pentru agricultur'a si industria, câci chinesii de si molatici in tiér'a loru, din caus'a climei si a reului nutrimentu, mai cu séma cu orediu, fiindu mai bine nutriti in Americ'a, si respirându o clima mai senatósa, voru deveni robesti si se voru apucá de agricultura si industria. Deci óre jidanii vagabondi de pre la noi si alte lifte parasite nu urmédia esemplulu chineziloru, ducendu-se si ei in Palestin'a care le-a oferit'o Montefior?..

*** („S t r i c u r i l e i n P e s t 'a l a o r d i n e a d î l e i.) Abiá se asiedià complotulu sodaliloru croitori, se asiedià, nadusîtu de potere, prin arestâri in masa — iéta Joi sér'a, in 10 Maiu, se adunara si conspirara sodalii pitari, si politi'a fu necessitata a desvoltá potere armata considerabile spre a innadusí misicarea; la acésta ocasiune unii dorobanti fusera volnerati, asemenea calulu unui'a, iéra dintre escedenti trei fusera arestati. Alarmulu tienù dela 7 pâna dupa 9 óre, si conflusulu de lucratori intr'unu momentu se urcase cá la 10,000 de capete. Aceste suntu convulsini sociale, cari dovedescu ca corpulu statului nu este sanatosu! —

Burs'a de Vien'a.

Din 5/17 Maiu 1871.

Metalicele 5%	59	30	Act. de creditu	280	
Imprumut. nat. 5%	68	85	Argintulu	122	45
Actiile de banca	759		Galbinulu	5	91 5/10

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a si tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Dumineca si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori franc ate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 37. ANULU XIX.

Sabiiu, in 9/21 Maiu 1871.

Meditatiuni.

III. (urmare *). Amu amintitu de politic'a natiunale. Multi voru fi, cari voru dîce ce feliu? au nu se ocupa toti politicii nostri cu politic'a natiunale? Respunsulu la o astfeliu de intrebare este fórte scurtu, ca n u. Se póte cu voru fi cugetandu ca se ocupa cu ea, dara dupa cuprinderea nóstra, dupa priceperea nóstra, politic'a natiunale a nóstra nu póte sa privésca decâtu interesele nóstre romanesci sî asiá ea nu póte fi cufundata nici in d. e. Deacismu, nici in Tiszaismu, nici in Pataismu, nici in Decembrismu, nici in Februarismu, nici in nici un'a din sistemele ce aparu sî disparu, séu suntu pârti séu ramuri a vre-unei politici straine.

Deci noi credemu ca de dinaintea ochiloru sa nu perdemu interesele nóstre, cari nu au venitu sî nu potu vení in contradicere cu cele ale patriei. Esistinti'a nóstra nu ni se póte disputá nici odata si noi pre acést'a avemu sa o aducemu la valóre, chiame-se sistemele de regimu ori-cum se voru chiamá. Unu barbatu politicu (Baritiu) de ai nostri, nu scimu in unu intervalu — fericitu, ori-cum, a disu d. e. in congresulu natiunalu dela 1861: ca noi nu avemu nimic'a cu u n i u n e a T r a n s i l v a n i e i cu U n g a r i 'a, pentru ca acést'a e tréb'a monarchului, cându (monarchulu) a voi sa o faca, o face fâra de a ne mai intrebá sî pre noi. Iéra mai departe aratà totu densulu, ca nu este bine, cá noi sa ne eschidemu pre noi insine dela afacerile politice, ci sa cautâmu cá sa ne verimu cum vomu puté sî câti vomu puté „in strunga“ si de acolo sa lucrâmu cá sa largimu „strung'a“.

Si omulu nu a disu reu, de-sî totu densulu s'a demintitu mai târdiu pre sine insusi.

Ba densulu a avutu sî unu ascultatoriu bunu, chiaru din ómenii sei, carele in cele din urma, nu s'au multiamitu numai cu venitulu in strunga, dara a sî laudatu strung'a preste asteptarea celoru ce-lu bagase intr'ins'a.

Qui bene distinguit bene docet. Asiá sa facemu si noi. Amu numeratu mai susu mai multe sisteme politice ce ocura parte dincóce parte dincolo de Lait'a, dupa cum se numesce acum de multe ori monarchi'a nóstra, in politic'a de astadi sî adeca dincóci Deacismulu etc. Suntu aceste nisce lucruri, câroru trebuie sa-si sacrifice cineva tóte convingerile si prin urmare tóte drepturile? Va sa dica: cere cineva dela cetatienii statului cá numai dupa unulu din aceste sa se conformedie a fi cetatianu si patriotu bunu? Atunci in partea de dincóce aru trebuí sa fia toti bagati in temnitia, câti nu tienu cu deakistii, ceea ce aru fi o absurditate sî mai mare. Atunci nu aru mai fi constitutiune de locu sî nu aru fi convingeri libere, atunci nici nu aru trebuí sa mai scrie, sa mai vobésca ómenii, ci sa sî supona sî cugetarea orbesce. Vedemu inse cu tóte aceste, ca afara de domnitoriulu deacismu mai suntu o multime de convingeri politice. Deci celu putienu sa fimu facutu sî noi unu Baritianismu, ori unu Ratianismu, Babesianismu s. a. m., celu putienu ne amu mangaiá ca avemu ceva originalu si romanescu, dara nu se cantâmu sî astadi totu din psalmii patentei, pre carea sî urditorii ei au schimbat'o cu o (constitutiune) decembriana.

Deacismulu etc. suntu totu atâtea convingeri despre politic'a statului, convingeri cari se potu reformá, va se dîca schimbá in insusi sinulu deacismului, se potu schimbá séu reformá prin ori-care alte convingeri, cari se voru vedé de maioritatea locuitoriloru ca suntu salutarie. Ele nu suntu esentia, ci numai forma. Formele trecu, dara statulu remâne sî are sa remâna. Acést'a o amu vediutu destulu de bine la formele cele prin cari a trecutu statulu nostru de dóue-dieci de ani incóce.

*) Vedi nr. 35.

Ni se spune inse ca astadi deacismulu e identicu cu puterea, cu statulu chiaru. Ce voiesce elu se face.

Chiaru asiá déca aru fi, au nu vedemu câte alte convingeri mai suntu, cari se lupta in presa cu elu, se lupta in parlamentu, fâra de a se puté dîce ca aceste suntu inghitîte de elu séu ca suntu nisce sateliti ai lui. Sî apoi ori câtu de puternicu aru fi elu astadi, mâne póte fi supusu prin altu sistemu, care sî elupta o majoritate sî care are alte pareri despre guvernarea statului, care d. e. sa centralizeze incâtu nimic'a sa nu mai aiba autonomia, séu sa dea autonomi'a la tóte districtele cu câte unu guvernatoru in frunte.

Standu astfeliu lucrulu ce s'a facutu din partea nóstra? Amu umblatu sa ne facemu sî noi ce-va pentru noi? Amu cercatu sa-lu aducemu la valóre acolo, unde amu fostu chiamati, séu unde trebuiá sa mergemu nechiamati, vediendu ca acolo are a se tratá de noi?

Din tóte aceste nimic'a. Ne-amu vaieratu putienu noi intre noi sî apoi cu atât'a s'a facutu totu. Ba a mai fostu ce-va, decâtu de acele tacemu acum.

Voru respunde unii: ne amu luptatu pentru a u t o n o m i 'a T r a n s i l v a n i e i sî acést'a inca e ceva. Dar' la acést'a trebuie sa dicemu ca unu atare respunsu aru fi unulu din cele mai mari neadeveruri, pentru ca intrebâmu unde suntu urmele celu putienu a celoru ce a luptatu, afara de diurnale sî póte in vre-o brosiura. Amu dorí de alta parte sa scimu intru câtu sa póte justificá identitatea politicei natunale numai cu autonomi'a Transilvaniei. Suntu aceste asiá de legate precum e d. e. purgatoriulu de papismu. Amu vediutu Transilvani'a autonoma dela 1538 pâna la 1848, va sa dica 310 ani, sî ce rolu natiunalu a jucatu românii in acestu intervalu de trei sute sî diece ani. Nu credemu ca ne vomu dori fericirea aceea din tempurile acele inapoi, ba nici cea din tempulu lui Reichenstein, cându Transilvani'a devenise o provincia a provinciei sasesci.

Unu principiu e de a se respectá ori sî cându sî din partea ori sî cui sî va sî fi respectatu sî déca nu incuviintiatu, cându se va urmá seriosu cu elu. Seriositatea inse o vomu recunósce atunci, cându vomu vedé ca la aperarea principiului se aplica o procedere, in urm'a cârei celu putienu mangaierea sa o avemu ca amu luptatu pentru elu unde a fostu câmpulu de lupta, cum au facutu d. e. Irlendezii in parlamentulu Angliei.

Din esperinti'a ce amu pututu face, cându e vorb'a ca ce sa facemu noi cu afacerile nóstre politice, amu dorí, cá sa fimu mai indulgenti unii câtra altii cându ne dâmu pareri, sî atunci mai ingraba vomu gasí calea cea adeverata sî mai ararеori vomu puté ratací.

C e r n a u t i, 1 Maiu.

Domnule redactoru! De unu tempu incóce se ocupa diuaristic'a Austriei cu program'a ministeriului Hohenvart, care erá sa se faca cunoscuta senatului imperialu, indata dupa constituirea ministeriului acestui'a. Traganarea cea mare se póte escrie numai circustâriloru politice din Austri'a. Din isvóre sigure putemu afirmá, ca ministeriulu va lasá cestiunea constitutiunala cu totului totu in statu quo *). Prin procedur'a acést'a nu s'a amelioratu nimic'a, dara nici nu s'a reutâtitu, ci tóta situatiunea politica, pretensiunile celoru „verfassungstreu“ sî nesuintiele natiunaliloru remanu in aceeasi forma, in care au fostu, sî voru debuí de a lamurí mai chiaru politic'a adeverata, cum s'a sî respicatu ministrulu Hohenwart: guvernulu este convinsu, ca nici o programa, care se va alcatuí in momentulu presinte in inalt'a casa, nu va fi in stare, de a ne aduce cá cu o lovitura magica la tient'a dorita (la invoire cu opusatiunea natiunala). Sî acést'a e adeveratu, sî din caus'a trista, câci maj·ritatea senatului nu vré o invoire cu natiunalii, ci starnesce pre lânga fantesmagori'a de domnire: cá natiunile sa se supuna de buna voia au se fia supuse.

*) Dupa cele ce s'a petrecutu in sen. imp. in sept. trecute nu a lasat'o. Red.

Sub astfeliu de impregiurâri se pare, ca program'a dela 25 Aprilie 1871. s'a pusu ad acta, care nu erá recunoscuta de câtra partid'a decembrista, de-sî oferiá natiuniloru putiene drepturi.

Prin program'a acést'a nu s'a latitu nici decum drepturile dieteloru, ci din contra ele s'au mai ciuntitu, séu marginitu. Diet'a care se bucurá de unu votu decisivu, are numai initiativ'a, legislatória se intilege numai in sensulu sfatuitoriu, sî sanctiunarea decisiuniloru din partea Maiestâtiei se ajunge, tocm'a cându suntu primite sî de alte corporatiuni. Dara o astfeliu de representantia nu se póte numí autonoma.

In program'a din 25 Aprilie 1871. s'a specialisatu §. 19 a ord. diet. prin carea s'a micsioratu dreptulu dietei. Cestiunea dreptului imperiului, constitutiunea imperiala e cu totulu eschisa din competinti'a dieteloru, ce insa trecea mai inainte in competinti'a fiesce-cârei diete, de-sî ministeriulu, „burgesanu“ s'a nevoitu de a margini, prin neresпunderea la resolutiunea galitiana.

Program'a acést'a, credu, ca de-sî concede decembristiloru mai multu, decâtu mai inainte, cu greu se va primí de decembristi, câci au putiena incredere in ministeriulu de acum sî vedu in programa unu inimicu alu puterei loru. Dara aici credemu, ca decembristii se voru dechiará. — Cu totulu altfeliu inse stá cu natiunalii. Prin program'a acést'a li se ia sî mijloculu din urma de aperare sî de opusetiune.

Dara fie cum a fi! Sórtea natiuniloru din Austri'a a fostu sî remane aceeasi, adeca deplina lupta cu g e r m a n i s a r e a. Sî multe fapte, dovedi nu potu potolí monomani'a cea morbósa a germanisârei, ci din contra pare a incuragiá. Dara prin imparechieri cari nu se va ajunge fericirea statului, ci se face retrograda câtra disólverea lui, sî acést'a s'aru puté prevedé sî in Austri'a, unde fiesce-care natiune se lupta cu inversiunare cu natiunea domnitória, care nu crutia nici unu mijocu spre a-si satisface dorintiei sale de domnire.

Abdîcerea lui Carolu I., domnitoriului Romaniei, vine éra pe tapetu. O gazeta din Geneva cu numele „Journal de Geneve“ amintesce intre 4 Aprilie, ca principele Carolu a amenatu dupa solicitarea puteriloru abdîcerea pâna dupa alegeri. Intre 6 Aprilie insa corege dis'a astfeliu, ca numai „in caso, cându tiér'a aru tramite in venitórea camera maioritatea din camer'a disoluta, principele va abdîce.“

A dá crediamentu insa corespundintieloru acestor'a din „Journal de Geneve“, suntemu departe, câci dintr'unu tempu incóce resuna pres'a atâtu cea streina câtu sî cea româna de abdîcerea domnitoriului, sî totu-déun'a se adeveri neadeveritatea comunicateloru. Sî in dreptu se respica zarulu din Roturian „Independentulu“, ca astfeliu de comunicate suntu anormalitâti in sistemulu comunicateloru. Nici nu gasimu motive serióse, cari aru determiná pre domnitoriulu de a despretiuí astfeliu pre Rosii sî de a-i parasí. Ci din contra, dictatur'a in Bucuresci, disólverea camerei, destituirea mai multoru amploiati din posturile loru ni impunu a crede, ca domnitoriulu nu cugeta nici decum la abdîcerea de

a domni ci prin pasii acesti'a arata in destulu inclinare la domnia . . „Le amu (disele despre abdicerea lui Carolu I.) privitu, dice „Independentulu“, cá nisce machinatiuni culpabili din partea inimiciloru tronului, câci cauta a lovi constitutiunea si cari pentru acést'a suntu interesati a impedecá alegerea din nou la camera a partitului liberalu.“ —

De mare interesu politicu pare a fi fertinulu de fraternisare a româniloru si magiariloru din Brasiovu, ce s'a arangiatu in 22/10 Aprilu a. c. Insa la apropiarea magiariloru comnitori câtra românii persecutati dedù provocarea vice-presiedintelui camerei comerciale Iosifu Dück in „Krnstd. Ztg.“ din 29 Martiu a. c., in care se respicá, ca sasii din Brasiovu si din districtu sa dea unu ospetiu in onórea victorieloru castigate de armele nemtiesci. Planulu adeveratu insa erá de a nasce in Ardélu adeca: „restaurarea unitâtiei natiunale germane.“

Astfeliu de pasire a sasiloru erá numai decâtu provocare pentru români si magiari, cari ambi 'si vediura atacate simtiemintele. De-si se contrara aceste dóue natiuni, si mai alesu româna cu totu dreptulu, pasii sasiloru facura se simta românulu si magiarulu un'a, 'si dedura ambii mânile, si procesele loru au parutu a fi suspinse.

Intr'o di, erá 22 Aprilie, se misca processiunea româna si magiara, in fruntea cu flamur'a imperatésca sub stindardulu treicoloru românescu si unguresc, cu music'a regimentului de garnisóna si insocita de diece mii de ómeni pre tóta distanti'a, câtu tiene dela scólele românesci prin cetate in josu pâna la „otelulu dela sóre,“ in care intra processiunea. Aici se radicara multe toasturi pentru imperatorele Austriei. Intre bubuitele salveloru si unu entusiasmu, ce nu mai vrea sa incete, pentru patri'a si armat'a tóta austriaca. *)

Demonstratiunea sasiloru erá in directiunea, cum a dis'o susu. In sal'a otelului nr. I. se vedea Germani'a intr'o marime de 2 orgii, cu sabi'a intinsa preste fluviulu Rinu dintre Franci'a si Germani'a. Unele inscriptiuni sunau:

„Aller Wasser König ist der Rhein:
Die Donau soll seine Gemahlin sein.
Wer in Krieg Unglück will han,
Fang es mit dem Deutschen an.“

*) Vedi coresp. nóstra din nr. 30 „T. R.“ R.

Contemplându aceste dóue demonstratiuni de nature diferite, luându in bagare cuventârile rostite de infratire atâtu ale romaniloru câtu si ale magiariloru, si atragendu la acést'a si insusietâtile caracteristice ale celoru trei natiuni, putemu dice, ca politic'a Ardélului va luá alta directiune. De voru stá sasii numai de pre aceea, cá Dunarea sa fie sótia a Rinului, si de voru tiené dísele din versiurile din urma de neresturnavere, atunci de sicuru ungurii voru fi aliati cu românii si li voru concede tóte. Inse cine póte contá, ca sasii si dupa festinulu acest'a voru fi de socotinti'a ast'a, si mai alesu cându voru lipsí sipurile de beuturi? E si dreptu, ca generatiunile mai june ale sasiloru, arata la ori ce prilegiu prin semne vedivere, ce pórta in pepturile loru, inse de constanti'a loru e de dubiatu. Pre de alta parte este si intrebare, ori de voru fi magiarii fideli in fratire si de nu voru recepe chefu la supradomnire, ce este si de prevediuta, de si dise Kenyres: „ca sórtea si viéti'a nóstra (a româniloru si magiariloru) e atâtu de contopitu la o alta, cá si cele dóue camere ale unei inime, cari ambe trebuie sa lucre cu puteri egale pretutindenea, cá nu cumva batai'a inimei se incetedie.“ Ori de voru fi intielesi si cei'a-lalti magiari, cari sciu prea bine, ca romanii nu recedu dela cererea drepturiloru loru, cu infratirea?

Interesulu politicu socialu si natiunalu e dara aici tare nesicuru si atârna numai meditatiunea: fericirea poporului intregu atâtu celui magiaru câtu si celui românu, si nisuinti'a de a o aduce la fapta.

Sfatuimu magiariloru de a tienea sânta infratirea, si atuncea se va apropiá Ardélulu cu pasiuri gigantici câtra tient'a dorita.

Dionisiu Ioanu Olariu.

Eveneminte politice.

Din Pest'a sosescu sciri despre schimbâri in ministeriu. Asiá se vorbesce fórte multu despre definitiv'a retragere a ministrului Gorove. In legatura cu retragerea acést'a se facu cele mai diferite combinatiuni. Se dice ca ministrulu Pauler va trece dela culte la justitia in loculu lui Horvath, carele inca voiesce a se retrage, la culte are sa vina Bartal, iera in loculu lui Gorove va veni Hollan séu Slávy. Se vorbescein iuca si de retragerea lui Andrássy in viatia privata si de venirea lui Lonyay cá ministru prisiedinte. Dintre tóte scirile cea mai próspeta este cea despre demissiunarea lui Festetics si despre inlocuirea lui cu Bel'a Wenkheim.

Pentru diet'a croata s'au facutu alegeri acum de curendu. Resultatulu a esitu cu putiene escepciuni in favórea natiunaliloru.

Despre senatulu imperiale se spunu lucruri diverse. Comissiunea constitutiunale se ocupa cu facerea adresei amintite in nrulu trecutu. Din mai multe pârti se crede, ca ministeriulu va respunde la adres'a acést'a cu disólverea senatului imperialu. Membrii delegatiunei cislaitane s'au alesu in ambe casele senatului imperialu.

Bismarck avea sa se intalnésca eri in Frankfurtu de nou cu Favre si Pouyer Quertier pentru schimbarea ratificatiuniloru tractatului de pace ratificatu de ambe pârtile

Franci'a mai are sa se lupte pre lânga calamitâtile de acasa acum si cu o rescóla iu Algeri'a, carea ia dimensiuni totu mai mari.

In Romani'a s'au terminatu alegerile din dóue colegiuri. Dupa scirile ce le aflâmu in diuarie cei mai multi alesi suntu de partitulu regimului.

Diet'a Ungariei.

Siedinti'a din 4 Maiu a casei deputatiloru; presiedinte Somssich.

Referintele comitetului centralu V. Szilagyi presinta raportulu despre proiectele de lege relative la creditulu suplementariu pentru servitiulu an. 1871 postale, telegraficu si de marina in confiniele militari si contractulu consularu cu Statele unite. Se va tiparí si distribui.

La ordinea dilei sta mai intâiu a trei'a cetire a proiectului de lege despre dispusetiunile provisorie relative la comunele contractualisti. Se cetesce, primesce si tramite casei magnatiloru spre pertractare.

Urmédia continuarea desbaterei speciale despre proiectulu de lege privitoriu la regularea judecatorieloru de prim'a instantia. In siedinti'a de astadi se primescu §§ deosebiti dupa o desbatere scurta pâna la §. 15.

FOISIÓRA.

Scolastecu.

„Tabele mari de parete din istori'a naturale a animaleloru mami-fere. Edate de Iuliu Spreer, proprietariulu librariei S. Filtsch. Sabiiu, 1870.“

Fiindu invetiamentulu intuitivu de o importantia atâtu de mare pentru scopurile scolastice, urmédia sa ne punemu mai departe intrebarea: In ce modu se póte face invetiamentulu intuitivu? Dupa cele dise mai susu respunsulu nu póte fi altulu, decâtu: presentându invetiaceiloru obiecte reali spre privire, câci o mai repetîmu odata, fâra obiectu reale nu e aficiare a nervului simtiuale, adeca impressiune, fâra impressiune nu e atentiune, iér' fâra acést'a nu e intipuire. Deci invetiatoriulu 'si va face de lege, a aduce in scóla tóte acele obiecte, despre cari vré sa propuna scolariloru sei, si ale aretá acestoru-a in realitate, séu cum se dîce: „in natura;“ bá, unde se póte, va aduce obiectulu in mai multe esemplarie, si le va imparti intre scolari spre privire, d. e. planta, unu mineralu, etc. Câte odata va conduce pre scolari la obiecte. Asiá d. e. padurea, form'a délduriloru, unu isvoru, o insula, etc. se potu privi numai afara in natur'a libera.

Suntu inse o multime de obiecte, in privinti'a caroru nu se va poté urmá modalitatea acést'a. Animalele selbatice, nâi, locomotive, etc, nu se potu aretá in natura, celu pucienu nu in totu loculu. In casulu acest'a, invetiatoriulu va cercá a suplini loculu obiectului reale prin unu modelu alu obiectului. Asiá d. e. cá sa póta vorbí cu resultatu bunu despre pârtile casei, fâra cá sa pórte pre scolari prin tóte despartiemintele si sa-i urce dóra chiaru si in podu, invetiatoriulu va recercá pre badea Panteleomonu, carele e màiestru bunu de secure, cá sa faca pentru scóla o casa câtu o colivia de paseri, inse cu tóte pârtile esentiali. Convorbirea invetiatoriului cu scolarii despre intocmirea si construirea casei va decurge cu totulu altmintrea, cându acestu modelu va stá pre mésa in faci'a scolariloru, si invetiatoriulu va aretá si numí parte de parte, decâtu cându ar' fi nevoitu a apelá numai la fantasi'a micutiloru. Intocmá se pote urmá, cându e vorb'a de plugu, grapa, caru, etc.

Dar' nici modelele nu ne voru fi totu dé-un'a la mâna; atunci ne ingrigimu incai de tipuri séu icóne bune. Aceste, cá sa corespundia, trebuie sa fia destulu de mari, frumóse, fidele si iluminate séu desemnate dupa natura. Firesce nic icónele, nici modelele nu suplinescu deplinu lucrurile reali; totu-si ele facu fórte bune servitie, mai cu séma in mân'a invetiatoriului dibaciu, carele scie intrumpicá diferinti'a intre obiectu si tipulu seu.

In fine e cu putintia, ca despre unu obiectu séu altulu sa ne lipsésca chiaru si tipurile séu icónele; ce e de facutu in casulu acest'a? Atunci obiectulu de propunere trebuie asemenatu cu altu obiectu asemene, carele inse are sa fia cunoscutu copiiloru si la propunere trebuie sa se afle séu in natura séu incai in tipu in mân'a invetiatoriului, pentru ca privirea e „conditio sine qua non.“ Asiá se póte asemená fórte bine leulu cu mâti'a, crocodilulu cu sioperl'a, pomulu de cafea cu prunulu nostru, etc.; diferinti'a se amintesce succesive la fie-care parte, de carea e vorb'a. — Spre incheere, mai amintimu inca, ca cret'a in mân'a invetiatoriului jóca la invetiamentu unu rolu insemnatu, vréu sa dicu, ca invetiatoriulu sa fie in stare, a desemná insusi aici cole câte unu obiectu cu cret'a pre tabla, baremu in liniamintele sele principali.

Dar' voru intrebá unii d'intre fratii invetiatori: Unde remâne graiulu viu alu invetiatoriului? Au vorbele séu numele obiecteloru nu suntu si ele unu midilocu de a face invetiamentulu intuitivu? Adeveru, ca limb'a e unu midilocu eminentu, de a ne intielege cu scolarii despre obiecte séu lucruri — cunoscute deiá, nici odata inse de a produce din nou intipuirea unui obiectu. Numele suntu sunete conventiunali, statorite intre ómeni spre a se intielege intre sine despre obiecte din lume; ele arareori stau intr'o legatura firésca cu obiectele respective, si acel'a-si lucru se numesce d. e. de români „mésa“, de nemti „Tisch“, de magiari „asztal.“ Intipuirea „mésa“ nu si-o va procurá copilulu nici-odata prin audirea numelui, ci singuru numai prin privirea directa a obiectului „mésa.“ Totu-dé-un'a inteiu intipuirea apoi numele. De aici se vede câtu de retacitu procedu acei invetiatori, cari propunu d. e: istori'a naturale, fâra cá sa arete scolariloru obiectele naturali; fisic'a fâra cá sa produca cu scolarii esperimentele respective; gramatic'a, fâra intuitiurea formeloru limbistice in o bucata literaria, etc. etc. O asemenea propunere séca nu numai tempesce minten, ci mai produce inca si unu defectu morale, ingâmfarea, tienendu-se copilulu de fórte „invetiatu“, pentru ca e in stare a recitá cârti intregi „din dosca in dosca.“

Si asiá a-si fi clarificatu si rangiatu dupa importanti'a loru midilócele de invetiamentu, scopulu câror'a nu póte fi altulu, decâtu a face invetiamentulu intuitivu, si despre a caror'a necessitate nu se va indoí nime, indata ce-si va infacisiá procesulu psichologicu alu invetiarei. De aici resulta totu-odata si detorinti'a: pentru pedagogi de a compune, pentru patroni de a procurá pentru scóle tóte midilócele necesarie; cine aproba scopulu, nu póte denegá midilócele pentru realisarea sea.

In tiér'a nemtiésca, carea e patri'a invetiamentului intuitivu, scólele dispunu de o multime de aparate si requisite pentru fie-care obiectu de invetiamentu. Asiá pentru instruirea in cetitu, cari producu in vederea copiiloru diverse forme de cuvinte: litere miscatórie, asemenea cârtiloru d jocatu, cu ajutoriulu caroru scolarii compunu cuvinte si diceri intregi; tabele de parete cu litere scrise si tiparite pentru deprinderea in scrisu si cetitu; table nu numai de lemnu, ci si de pânza cerata. Pentru desemnu: table liniate rosiu si quadrate, modele parete, apoi modelele de drotu, de lemnu si gipsu pentru propunerea desemnului perspectivu, etc. Pentru computu: masin'a rusésca ori aparatulu lui Born, mesurile, pondurile si monetele usitate. Pentru geometria: circiniu, transportatoriu si mai cu séma modelele pentru formele corpuriloru

Siedinti'a din 6 Maiu. Presiedinte S o m s i c h, dintre ministri nu e nici unulu de fatia.

Referintele comitetului financialu K. S z é l l ascerne raportulu despre propunerea ministrului de comunicatiune in afacerea portului Fiumanu si proiectulu de lege despre creditulu suplem. aprobându spre acelu scopu.

La ordinea dilei sta proiectulu de lege despre contractulu consularu cu statele unite din Nord= America. Se primescu in genere câtu si in specie fâra vre-o observatiune.

Uomédia proiectulu de lege despre creditulu suplementariu, care e necesariu pentru acoperirea speseloru din an. 1871 pentru servitiulu postale telegr. si de marina in confiniele militari. Se acceptéza in genere câtu si in specie fâra observatiuni.

Referintele comitetului centralu, E. H o d o s s y recomânda primirea proiectului cá basa pentru desbaterea speciale. A. L a z a r si M. T a n c s i c s vorbescu contr'a proiectului; se pune la votu; 103 voturi pentru primirea proiect. 93 contr'a. Se si suscepe desbaterea speciale, in care se acceptéza legea pâna la § 24

Siedinti'a din 8 Maiu. Mai intâiu se anuncia incursele, se cetesce o interpelatiune neinsemnata si dupa aceste respunde ministrulu de interne la o interpelatiune in afacerea eliberarei conducatoriului de lucratori R=spe.

Se continua desbaterea speciale a proiectului de lege despre procurorii r. §§ 25-27 se acceptéza fâra desbatere mai insemnata

Se mai resolvescu unele afaceri neinsemnate si apoi se incheie siedinti'a.

Nrulu 14/1871.

Dela sinodulu eparchialu gr. or. Aradanu.

I n a l t u m i n i s t e r i u u n g. r e g. d e c u l t u s i i n s t r u c t i u n e a p u b l i c a!

Este cunoscutu inaltului ministeriu inca din representatiunea acestui sinodu substernuta sub datulu 27 Maiu 1870 Nr. 528. provedinta cu gratiós'a resolutiune dato 10 Augustu 1870 nr. 12736. cumca nóu'a organisatiune a acestei eparchie, basata pre statutulu organicu sanctionatu prin Maiestatea Sea regele apostolicu, nu se póte pune in lucrare din lips'a speseloru necesarie; care lipsa inse abstragendu dela aceea ca suntemu la inceputu, si cumca veri-care inceputu este greu, obvine mai cu séma din fatal'a impregiurare cumca pâna la despartirea nóstra de ierarchi'a serbesca tóte contribuirile nóstre a incursu in fondurile administrate prin serbi, unde suntu si pâna in diu'a de astadi, cumca partea ce pre dreptulu ni compete din averea comuna pre lânga tóta neobosit'a nisuintia si de multe ori repetit'a solicitare, nici cu cele mai estreme sacrificie nu ne-a succesu inca a o scóte de sub administrarea erarchiei serbesci, si in fine cumca pasii intreprinsi inca din sinodulu anului trecutu pentru crearea unui fondu diecesanu, parte pentru scurtimea timpului, parte pentru calamitatea ce a ajunsu in genere pre credinciosii acestei eparchie in anulu trecutu, cercetatu de ploi si esundari estraordinarie — nu au potutu deveni incoronati de unu succesu imbucuratoriu.

Deci iéra-si suntemu constrinsi a recurge la acelu ajutoriu, care marit'a dieta a binevoitu a-lu notá in anulu acest'a pentru acoperirea lipseloru bisericei gr. orientale din patria.

Este scintu cumca din ajutoriulu votatu de 100,000 fl. dupa datin'a de pâna acum'a 50,000 se tramitu pre sém'a archidiecesei din Transilvani'a; urmédia deci cá restulu de 50,000 fl. sa se impartia intre partea româna si cea serbésca a bisericei ortodoxe din Ungari'a.

Acestu sinodu este pre deplinu convinsu, cumca inaltulu ministeriu va imparti acést'a suma dupa dreptate si ecitate, privindu unicu numai la lips'a nóstra; cu tóte aceste inse cugeta a nu gresí de cumva prin acést'a representatiune respective rogare umilita si-descopere in ce modu si in ce proportiune ar' dori, sa-si capete partea sea, din acelu ajutoriu votatu, dieces'a representata prin trensulu.

Incâtu privesce modulu e de acea convingere acestu sinodu, cumca atâtu scopulu ce l'a avutu marit'a dieta cându a votatu acelu ajutoriu, câtu si interesele si drepturile autonomice garantate prin lege ale bisericei ortodoxe, mai siguru si mai bine se voru ajunge, de cumva fiesce care diecesa si-va capetá partea ce-i compete la adres'a capului-episcopului seu, care apoi va ave a o intrebuintiá conformu dispusetiuniloru sinodului respectivu, i ntre marginile bugetului votatu — precum fórte cu tactu si intieleptiesce se urmédia acést'a din partea inaltului guvernu, facia cu archidioces'a transilvana.

Deci cuot'a ce compete româniloru ortodoxi din Ungari'a, impartita in proportiune drépta intre diecesele Aradului si Caransebesiului ar' fi sa se tramita episcopiloru acestoru diecese.

Iér' incâtu privesce proportiunea intre români si serbi, aci trebuie sa se iee in drépta consideratiune: numerulu credinciosiloru, lipsele midlócele loru materiale, câci pâna cându in diecesele romane a Aradului si Caransebesiului numerulu credinciosiloru este aprópe la unu milionu; in diecesele serbe abiá suntu la 400,000 de suflete. Lipsa, asiá dicendu, diecesele serbe nici nu au, câci pâna cându noi ne luptâmu cu greutâtile inceputului, ele suntu organisate mai de multu, afara de aceea, cea mai mare parte a credinciosiloru nostri locuindu in pârtile cele mai vitrige ale tierei, suntu asupriti de seracia si neajunsuri materiali de tóte dilele, iér' serbii ocupându locurile cele mai manósa ale tierei suntu binecuventati cu bunastare eminente. Apoi in fine midlócele nóstre materiali nici nu potu veni in comparatiune cu ale serbiloru, câci pâna cându ei favoriti de sórte atâtu in trecutu câtu si in presinte in tóta privinti'a, — dispunu de fondurile consideraveri cam de 3 milióne florini, noi nu dispunemu nici de unu fondu, iér'a de resurse fórte slabe.

Mai este de a se considerá apoi la impartirea partei române totu impregiurarile de mai susu si chiaru, intre diecesele romane.

Si anume:

a) cumca dieces'a Aradului are mai cu 200,000 de suflete mai multe de câtu a Caransebesiului.

b) Cumca dieces'a Aradului are dóue consistórie, unulu in Aradu si altulu in Oradea mare; iér' a Caransebesiului numai unulu.

c) Cumca credinciosii din districtulu consistoriului Oradanu suntu fâra asemenare mai seraci de câtu ceialalti.

---

geometrice. Pentru g e o g r a f i a; globuri cu si fâra desemnuri, teluria, lunaria, planetarie, mape oro-, hidro,-topo-, etnografice, geognostice, ba chiaru si mape plastece de masa spre a face invederatu mai cu séma scolariloru dela cetâti, ce e unu délu, unu siesu, unu podereiu, o colme, o cóma, unu piscu, etc. Pentru f i s i c a: aparate complete spre a face totu-feliulu de esperimente, si astu-feliu a pune pre scolari in dispusetiune de a deduce insi-si legile fisicali; multe scoli posiedu inca si masine electrice, modelele de locomotive, aparate telegrafice, ete. Pentru i s t o r i 'a n u t u r a l e: animale implute, erbaria, colectiuni de minerale, cóne de pariete pentru, animale, plante, bureti veininosi, etc.; afara de aceste, bucati de lemne de trebuintia, esemplarie pentru fie-care specia a cerealiloru din tóte stadiale desvoltarei, adeca inainte de a inspicá, cându inspica si cându suntu cópte, asemenea din plantele comerciali, etc.

Si pre lânga tóte aceste: m a n u a l e m e t o d i c e atâtu pentru invetiatoriu, câtu si pentru mau'a invetiaceiloru. E lucru firescu, ca la atari scoli tragu copii cu placere, asculta propunerea cu atentiune si si-o insusiescu pentru totu dé-un'a.

Si óre cum stamu noi romanii in privinti'a acést'a? Ne dóre anim'a, cându ne transpunemu in cugetu din scólele nemtiesci in scólele nóstre romanescii! Pre cându invetiatoriulu germanu da planulu a se construí bancele cu respectarea legiloru fisiologiei, d. e. ca sa nu se pericliteze crescerea normale, pretinde sieldiuri, cari prin unu mechanismu anumitu se potu inaltiá s'au asiediá, apropiá séu departá dela pultu, dupa marimea scolariloru, etc. pre atunci invetiatoriulu românu trebuie sa se tiena fericitu, ca are incai bance. fia acele construite ori si cum; bá sciu scoli, cari in locu de bance au numai lavitie simple, in câtu copii la scrisu trebue sa ingenunchie cá sa póta scrie pre lavitia. — De aparate intuitive nici pomana *). Unde si unde intempeni map'a domnului Fetti, carea póte sa fia buna spre scopuri administrative, spre scopuri scolarie insa nu corespunde nici decâtu. Sa ne mirâmu apoi, ca scólele nóstre nu producu resultatele, cari aru trebuí sa le produca dupa scopulu loru celu maretiu? ca scolarii fugu de nisce spelunce reci, afumate si desierte, séu déca petrecu in ele — de sila — nu facu nici unu progresu de dómne-ajuta incâtu unu anu dupa parasirea scólei nu mai suntu in stare, nici a ceti, nici a scrie? Se dîce, ca unu maiestru bunu póte taiá cu sfrederulu si sfrederí cu ferestreulo; nu credu insa sa fia omu pre lume in stare, nici a sfederi nici a taiá cu — mân'a góla. Acolo stâmu! Si ce e si mai tristu, trebue sa eschiamâmu cu bolnavulu din evangelia: „Dómne omu nu amu carele sa me bage in — bai'a mantuirei!“

Patia cu aceste impregiurâri semtîiu o bucuria nespusa, vediendu tablele edate de domnulu Iuliu Spreer. Ele suntu pentru scóla o adeverata decoratiune, si aru face onóre ori-câre e scoli din lume. La numeru suntu pâna acum 5; fia-care e subimpartita in 6 câmpuri eu câte 3—5 animale, cuprindiendu asiá dara la 134 de animale sugatórie. Tabelele suntu intinse pre pânza, suflate cu lacu si provediute câte cu dóue vergele negre si cu latiori de aninatu. Tipurile suntu destulu de mari, fórte frumóse si fidele, depinse dupa natura. Mai ca dóra adjustarea s'aru paré a fi pré lucsuriósa; dara sa nu perdemu din vedere principiulu pedagogicu, ca pentru copii aparatulu celu mai bunu abiá e numai bunu („Für Kinder ist das beste eben gut genug“). Tipurile astfeliu compuse nu numai voru spriginí intuitiunea, inlesnindu scolariloru procurarea de intipuiri chiare si adeverate, ci inca voru desteptá si g u s t u l u l o r u e s t e t i c u, unu profitu, ce pentru noi românii are o insemnatate speciale. — Pretiulu loru e 12 fl. v. a., destulu de moderatu, déca vomu considerá adjustarea cea frumósa si practica, apoi risiculu, cârui'a se supuse editoriulu cu acésta intreprindere nóua. — Uitasemu sa spunu, ca tabelele aducu pre marginea deasupr'a capulu aretatu la inceputulu acestui articulu, éra pre cea de desuptu numele romanesci si latinesci ale animaleloru desemnate, ceea ce va sa dica, ca tabelele suntu nu numai fórte corespundietórie, ci totu odata si — r o m a n e s c i. Deci cu anima curata le recomându fratiloru invetiatori si autoritâtiloru nóstre scolastice, si a-si dorí, cá sa nu lipsésca din nici o scóla romanésca, numésca-se acést'a scóla elementaria, séu superióra, séu gimnasiu, totu atât'a.

*) Pré pessimistu. (R. „T. R.“)

Astadi, cându resbelulu franceso-germanu ne da o dovéda invederata, ce póte face unu invetiamentu natiunale chiaru si din unu poporu tardu si flegmatecu, nu credemu sa mai fia comuna româna, carea sa voiésca a face economia facia cu scól'a. Sa nu ne amagimu, cá sa nu fia ratacirea cea din urma mai rea, de câtu cea de inteiu. Cându tóte natiunile vecine se incórda din respoteri spre a progresá, nu ne remâne decâtu séu a tiené pasu cu ele, séu a apune pentru totu-dé-un'a. De altmintrea §-lu 30 alu legei scolastice indatoresce esprese pre comune, a provedé scólele cu tipuri din istori'a naturale, etc.

In fine, credu a face fratiloru invetiatori unu servitiu óre care, déca spre incheere voi espune pre scurtu regulele, cari didactic'a le prescrie pentru casulu, cându intuitiunea se produce cu ajutoriulu unei icóne. Aceste suntu urmatóriele:

1. Invetiatoriulu arete icón'a, cá cu ajutoriulu ei scolarii sa-si procure intipuirea obiectului respectivu. — Déca icón'a contiene tipurile mai multoru obiecte, atunci invetiatoriulu acopere tóte celelalte cu o cóla de hartia, lasându spre privire numai tipulu d'in intrebare, cá asiá atentiunea scolariloru sa remâna concentrata la unu locu. „Cu câtu atentiunea e mai mare, cu atâtu impressiunea va fi mai viua si inchipuirea mai chiara si mai durabile.“ Totu din acestu punctu de vedere invetiatoriulu sa arete tipulu de repetite ori, sa faca pre scolari a-lu privi parte de parte (in unu ordinu firescu) si a descrie partea privita.

2. Aretându succesive tipulu, invetiatoriulu spune scolariloru la fie-care diferinti'a, ce esista intre tipu si animalu cu privire la marime, forma, colóre, etc., provocându-se aici si la alte animale cunoscute.

3 Terminându, invetiatoriulu provóca pre scolari, a descrie animalulu aretatu. Intâiu se incérca scolarii cei mai buni, si invetiatoriulu ajuta, tienendu-le tipulu inainte, aretându cu degetulu partea, ce vine a se descrie, si indreptându ici cole espressiunile defectuóse in o privintia séu alt'a.

Basiliu Petri.

Estrasu din „Feder.“

Dreptu aceea 'si ia voi'a acestu sinodu a rogá pre inaltulu ministeriu, ca apretiuindu tóte aceste impregiurari din restulu 50,000 fl. v. a. din ajutoriulu mentionatu de 100,000 fl. votati prin marit'a dieta pre sém'a bisericei gr. or. din patria, sa bine voiésce a resolvi pentru biseric'a româna gr, or. o cuota corespundietóre numeraloi sufleteloru sî lipseloru loru materiale, iéra acést'a impârtindu-o totu dupa considerantiele enarate intre diecesele române a Aradului sî Caransebesiului; sum'a ce compete acestei diecese sa se trimita conformu dispusetiuniloru acestui sinodu.

Datu din siedinti'a a III a sinodului eparchialu gr. or. aradanu tienuta in 6/18 Aprilie 1871.

Procopiu Ivacicoviciu, m. p.
presiedinte.
Parteniu Cosm'a, m. p.
not. generalu.

Intalnirea ministriloru la Francfort.

Sub acestu titlu „Nóu'a Pressa libera“ dela 7 Maiu publica urmatoriulu articulu interesantu asupr'a dificultâtiloru ivite la incheerea pâcei definitive intre Franci'a sî Germani'a, si mai cu séma asupr'a dificultâtiloru ce se opunu la esecutarea din partea Franciei a stipulatiuniloru cuprinse in preliminâri, asupr'a indemnisatiunei de resbelu. Recomandâmu acestu articulu atentiunei lectoriloru nostri.

Iéta testulu seu:

„Se putea provedea, ca in aceea-si mesura, in care resbelulu civile se prelungesce in Franci'a, sî in care crescu dificultâtile pentru guvernulu dela Vesailles de a supune Parisulu, tratârile de pace cari mergu in linia paralela cu aceste eveneminte voru dá in Bruxelles preste pedece mai mari. Cu câtu Franci'a se sdruncinéza mai multu in intru, cu atâtu ea devine unu datornicu mai reu facia cu Germani'a, sî cu atâtu mai slaba e speranti'a ca ea va potea implini indatoririle luate prin preliminârile de pace. Se intielege ca in tempulu din urma se immultira dificultâtile la negotiare, sî cându plenipotentiarii francesi dela Bruxelles se mai presentare inca cu o propunere relativa la plat'a celoru cinci miliarde cá contributiune de resbelu, care este cu totulu contraria dispositiuniloru art. II alu preliminâriloru de pace, erá indispensabile ¡cá guvernulu germanu sa se folosésca de acestu motivu, spre a grabí mersulu cetu traganitoriu alu negotiâriloru sî a provocá o solutiune grabnica. Cancelariulu imperiului germanu a sî tramisu déra acum de câte-va dile o nota precisa câtra guvernulu din Versailles, alu cârei'a coprinsu esactu inca nu se cunósce, déra care aru cuprinde amenintiarea precisa, ca va revocá delegatii germani dela conferinti'a din Bruxelles sî va intrerumpe negociârile de pace, déca din partea francesiloru nu se va aretá o buna-vointia mai mare. Acésta amenintiare bismarkiana, pare a fi produsu la Versailles efectulu doritu, câci se hotarî indata a tramite pre ministrulu de esterne Jules Favre sî pre celu de financie Pouyer-Quertier, spre a intrá in negotiâri directe cu cancelariulu imperiului germanu, care a mai cerutu dela guvernulu din Versailles unu rendez-vous, spre a ajunge cu modulu acest'a la semnarea câtu mai geabnica a tratatului definitivu de pace. Sî eri (la 5 Maiu), a sositu in adeveru cancelariulu imperiului germanu sî ministrulu de esterne alu Franciei, insocitu de colegiulu seu dela financie, la Frankfort de pre Main, sî in acestu momentu negotiârile voru fi in deplina activitate. (O scire sosita astadi dela Francfort anuncie ca tratatulu definitivu de pace s'a sî subsemnatu. Red.)

Dupa testulu art. II alu preliminâriloru de pace Franci'a are sa platésca imperatului germanu cinci miliarde de franci, dintre cari unu miliardu celu pucinu trebuie a se platí chiaru in cursulu acelui anu, iéra restulu in cursu de trei ani, cu incepere dela momentulu ratificârei tractatului de pace. Facia cu ecestu articulu, guvernulu dela Versailles a propusu unu modu de stingere a despagubirei de resbelu stipulata, carea intinde terminulu plâtiei primului miliardu in numeratóre pâna la trei ani, cu incepere dela 1 Iuliu a. c., oferindu pentru celelalte patru miliarde obligatiuni, cari voru fi a se convertí abiá la 4 Novembre 1874 in renta de 5 la suta. Lasându la o parte fondulu acestei propuneri, ca nu corespunde nici câtusi de pucinu cu citatulu articulu II alu preliminârieloru de pace, sî ast-feliu fu respinsu din partea germana cá insuficientu in ori ce privintia. Amu citatu dej'a voci din pres'a berlinésca asupr'a acestei oferte a guvernului dela Versailles, cari sustienu tóte, ca nu se póte acceptá acésta propunere, sî ca Franci'a déca n'aru voí sa platésca contributiunea de resbelu pre bas'a dispositiuniloru preliminâriloru, adeca déca nu va platí iu cursu de patru ani cinci miliarde, fie in sunatóre fie in forma de politie ale celoru dintâiu bance europene séu in metalu nelucratu, trebuie trase alt-feliu de câtu se face pâna acum'a. Foile berlinese propunu spre acestu scopu cá autoritâtile militare germane, sa puna mân'a insîle pre admintstratiunea teritorieloru ocupate de trupe germane, sa incasédie veniturile vamali sî veniturile contributiuniloru, sî sa se faca ast-feliu platita cu sil'a intr'unu sîru de ani din partea teritoriului ocupatu alu Franciei. In teorie este in adeveru esactu ca, déca s'aru estimá veniturile regulate ale Franciei din vame sî contributini la dóue miliarde, partea a trei'a a tierei, ocupate de trupe germane, aru putea dá pre fie care anu câte 700 millióne. Ori cum insa, aru trebuí sa se admita cá basa impregiurâri normali iéra nu starea de lucruri actuale. Sub pressiunea ocupatiunei straine, partea ocupata a tierei, chiaru déca aru avé vointi'a cea mai buna, n'aru poté produce unu asemenea venitu, sî ocupatinnea pentru cá sa póta incasá datori'a germana, aru trebuí sa recurga la midilóce de violentia. Déra chiaru la casu, déca guvernulu germanu s'aru decide sa ia acésta mesura, totusi cu greu si póte inchipuí cine-va, cum sa se continue o asemenea incasare fortiata de bani intr'unu sîru de ani, bá aprópe in cursu de unu deceniu. In practica, lucrulu este déra cu multu mai greu, de câtu sî-lu inchipuesce foile berlinese chiaru lasându cu totulu la o parte, ca o asemenea procedura aru fi odiósa in gradulu celu mai inaltu sî in contradictiune flagranta cu metod'a umana, ce s'a urmatu din partea germana in cursulu resbelului.

Déca déru cancelariulu imperiului germann aru tramite unu ultimatu câtra guvernulu dela Versailles prin care l'aru amenintiá cu revocarea delegatiloru germani dela Bruxelles sî cu intrerumperea negotiâriloru de pace, elu va fi avutu de scopu a grabí negotiarile sî a face sa se inchee câtu mai curendu pacea fâra a avé in vedere eventualitatea presupusa de foile berlinese, de a incassá contributiunea de resbelu in modulu indicatu prin foile berlinese. Déca este adeveratu ca principele de Bismark a disu inainte de a plecá la Francfort, ca in acestu orasiu trebuie sa se inlature tóte dificultâtile, sî ca pacea trebuie sa devina perfecta, apoi se va puté admite ca cancelariulu imperiulu germanu se va presentá d'inaintea ministriloru francesi cu unu proiectu definitu in modulu celu mai precisu sî ca prin acestu proiectu va propune o modalitate a plâtiei celoru cinci milliarde, care sa inlésnésca Franciei implinirea indatorirei luate prin preliminare, sî sa ofere pre de alte parte destula garantia sî sigurantia Germaniei. Este póte nimeritu a mentioná ací, ca in art. III alu preliminâriloru de pace se dice espresu: „Remâne la reserva imperatului Germaniei, de a priimí in locu de garantia teritoriale, o garantia financiara, déca ea se va oferí in conditiuni suficiente din partea Franciei.“ Pentru Germani'a lucrulu principale este de a asigurá plat'a contributiunei stipulate; pentru Franci'a este de importantia, cá ocupatiunea teritoriului seu sa inceteze câtu mai curendu. Póte ca cancelariulu Germaniei va fi gasitu midiloculu, care sa faca posibile incheerea tratatului definitivu de pace in conditiunile espuse aci. Inca pucine dile sî vomu avé din Francfort sciri mai positive in acésta privintia.

In fondu, nu se póte negá ca asertiunea guvernului dela Versailles, ca se afla in impossibilitate materiale de a platí cinci milliarde in sunatóre in cursu de patru ani, are ceva positivu. Déca s'aru aduná sunatórele totoru stateloru de pre pamentu, cu greu va resulta o suma mare de câtu acést'a. De ací resulta, ca guvernulu francesu luându asupr'a-si indatorirea de resbelu, nu putea sa fi prevadiutu impregiurarea de a aduná in numerariu. Pre de alta parte, resulta din mentionatele dispositiuni ale art. III alu preliminariloru, ca din partea Germaniei nu s'a avutu in vedere sî o alta garantia, decâtu puru teritoriale, pentru implinirea acestei indatoriri. Cu modulu acest'a, se va fi gasitu déra terenulu pentru o invoiéla chiaru in preliminâri, sî nu este nici de cum esactu; déca „Nord allg. Zeittung“ trage conclusiune din circumstanti'a ca Franci'a propune alte modalitâti pentru acuitarea datoriei resultate din resbelu ca guvernulu francesu nu voiesce sa implinésca stipulatiunile pâcei preliminare. Cancelariulu imperiului germanu va fi intielesu ca observatiunea ridicata de francesi in contr'a platiei in numerariu a cinci milliarde este óre-cum intemeiata in modulu prevediutu in preliminâri, sî numai ast-feliu ne potemu esplicá bun'a-vointia cu care a mersu la Francfort spre a ajunge prin negotiari directe cu ministri francesi la o intielegere sî incheere definitiva a pâcei. In iuteresulu ambeloru pârti aru fi de doritu, ca negotiârile ce se urméza acum la Francfort sa duca la unu resultatu satisfacatoriu, cá Germani'a sa ajunga la dreptulu ei, fâra a fi pusa in trist'a necessitate de a usá de mesure de violentia pentru a câror'a esecutare are in destulu putere, déra cari aru stá in contradictiunea cea mai penibile cu moderatiunea matura, care convine usiá de multu invingatoriului puternicu. d. „Tr. Carp.“

Varietâti.

*** (Comerciulu cerealeloru,) transactiunile cu productele din tiera a inceputu a se slabi in portulu Galati, a deveni mai cu totulu calme. Causele principale ce au provocatu amortiél'a acést'a, se esplica de unii a fi ultimile sciri sosite din occidentu cari suntu putienu satisfacatóre, putienu favorabile, sî mai cu totulu desavantajóse pentru productele nóstre, in concurentia cu marile catatimi de asemene producte, sosite din Americ'a, ce inundu pietile lumei, sî mai cu séma pre ale Angliterei. Altii deducu acésta scadere, dupa nisce calcule imaginare, adeca ca curendu s'au mai târdiu, dotari'a enorma de 5 miliarde franci, pre care Franci'a dupa incheerea pacei va fi obligata a plati Prussiei, va apasá o crisa generala asupr'a tuturoru stabilimenteloru de creditu sî a banchieriloru din lume, sî astu-fuliu toti cauta a se abtienea dela ori ce cumparaturi, a-si reservá banii in case. De multe ori ide'a are mai mare efectu asupr'a capitalistiloru de câtu adeverat'a necesitate, simtita in realitate: voimu a dice ca speculantii principalmente englezii in imaginatiunea loru, in calculile loru profunde, privescu evenemintele departate (cari póte ca nici se voru intemplá), cu multu mai positive de câtu insasi realitatea ce le sta dinaintea ochiloru. Asiá spre esemplu ei vedu bine ca nevoie'a de producte pentru consum esista, sî specul'a loru le promite boneficii mari, cu tóte acestea nu voiescu a-si agajiá capitalurile; alta-data din contra, pre cându productele abunda, suntu eftine sî nu se cauta mai de locu, ei tocmai atunci predominati de unu calculu, de o idee óre-care, facu cumparaturi sî aprovisionari mari. Asta manevra se pare lucru curiosu sî fórte ciudatu pentru omulu nespeculantu.

Depositulu de producte in Galati, lipsesce, e fórte ne'nsemnatu; vr'o 10,000 de chile ce erau mai deunezi, s'au incarcatu in batel'a engleza sî in câte-va nave. Alte vase nu se mai vedu venindu, valulu e cadiutu sî nu este, productele nu se intréb', pretiurile suntu mici, cu unu cuventu calmulu pronunciatu. Iéta situatiunea actuala a portului!.. In revansu insa, intrepositulu de marfuri straine, manufactura, coloniale, bacalii, masini de totu feliulu, abunda, este fórte considerabili, sî operatiunile multu animate; aceste articule alimentédia numai importulu sî ne estragu banii din tiéra, pre cându esportulu sî schimbulu cu producte nu'lu putemu face, ce naturalmente ne va aduce cris'a, lipsa de bani in tiéra!.. „Inf.“

*** (Secretele telegrameloru private. De curendu (25 Aprile) avù locu inaintea tribunalului corectionalu din Brusel'a cercetarea unei acusâri aduse de parchetu unui telegrafistu, Iakobs, ca a divulgatu séu revelatu esistinti'a ori contienutulu a 9 depesie, cele mai multe intre Napoleonu III sî ómenii sei. Cá martore la acésta afacere a fostu citatu directorele en chef alu telegrafeloru, carele intre altele a probatu ca „de 20 de ani de cându statulu este in posessiunea serviciului telegraficu, nici o depesia privata n'a fostu comunicata de administratiunea guvernului belgianu.“

Burs'a de Vien'a.

Din 8/20 Maiu 1871.

Metalicele 5%	59 30	Act. de creditu	278 30
Imprumut. nat. 5%	68 85	Argintulu	122 75
Actiile de banca	767	Galbinulu	5 91½

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** : Editur'a sî tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóne ori pre septemana: Dumineca si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori franc. adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 38. ANULU XIX.

Sabiiu, in 13/25 Maiu 1871.

Nu luá numele natiunei indesiertu.

Nu amu avé sa ne amestecâmu in o afacere ce nu ne póte privi deadreptulu si despre carea nu amu avutu informatiuni decâtu dupa ce s'a intemplatu. Nici nu vomu tratá obiectulu ce ne da ansa la scrierea acestoru siruri, obiectulu infratirei din Brasiovu. Infratirea o au facutu densii cá ómeni maturi, cá ómeni cu prevedere si cá ómeni ce intielegu ce este partea practica a vietiei politice sociali. Cari voru fi resultatele nu avemu sa ne ingrigimo, pentru ca presupunemu din partea româniloru celoru ce o au pusu in lucrare o privighiare tréza, o consecuintia de feru si o alipire fâra margini câtra natiunea loru. Românii din Brasiovu o au doveditu acést'a prin fapte, ce potu serví altor'a de modelu, dara nu prin vorbe amagitóre, cari nu au altu scopu decâtu ascunderea ignorantiei, in casulu celu mai bunu. Ori cari aru fi resultatele cu privire la partea magiaranemtiésca, de atât'a suntemu siguri, ca românii de acolo nu suntu de acei mici la sufletu, incâtu sa tremure de totu pasulu ce-lu facu, pentru ca nu lucra din instinctu.

Premitiendu aceste venimu la intrebarea, ca pâna cându inca monopolulu natiunei in mân'a unui omu, séu a unoru ómeni? si pâna cându mistificarea a totu ce se intempla in contr'a gustului si vointiei monopolistiloru cu vatamarea de interesele „venitoriului natiunei?“ Indulgenti'a din partea ómeniloru reali incuragiaza efronteri'a (obrasnici'a) obscuritâtiei si acést'a trebuie sa incete odata!

Cetitorii nostri 'si voru aduce aminte de o dechiaratiune subscrisa de 147 cetatieni români din Brasiovu contra unui domnu, carele dupa ce aprobase „infratirea“ dreptu de o idea sublima, dupa ce, asista la banchetulu ei in persóna, o blamà a dóu'a di in publicitate. Dechiaratiunea e moderatiunea incorporata fatia cu purtarea dlui B. si acum unu corespundinte din Blasiu 'si bate jocu de cea dintâiu comunitate româna in unu modu demnu de invetiacelulu maiestrului seu.

Dara sa vedemu ce dice inaltu sapientulu din Blasiu. Mai intâiu aduce aminte de incercârile magiariloru de pre la 1848 si pre la 1861. cá sa apuce pre români la ospetie si sa bucine apoi in lume ca românii suntu multiamiti. Face asemenare intre brasioveni si intre unu june din Clusiu, care laudá pentru beutura pre magiari, arunca pecatele discordiei asupr'a magiariloru, batjocuresce pre brasioveni dicêndu ca au luatu rolulu unui Damitrescu si apoi continua:

„147 de romani au batjocoritu cele mai fragede simtieminte, au calcatu in picióre cele mai drepte pretensiuni ale romaniloru din Transilvani'a.

„Si acesti romani brasioveni, tienatori de clas'a celoru culti, pretindu a fi lucratu si cu órecare sperare, cumca purcederea densiloru va aflá resunetu la romanii din alte pârti ale Transilvaniei?

„Acést'a este, ce a surprinsu tóta suflarea romana de pre aici si o a umplutu de mirare, o a facutu sa se intrebe: se póte dá fiintia romana, carea sa degradeze pre fratii sei pâna la a supune despre ei, cumca nu mai au nici umbra de increderе in sine si venitoriulu natiunei sele, si de aceea de buna voia se dau pre sine mortii, — si pre cei ce li au decretatu mórte, i considera de binefacatorii sei si li multiamescu frumosu pentru nesuinti'a, ce punu, spre a scapá pre romani de continuarea esistintiei, ce se numesce: viétia româna.

„Dér' românii de pre aici nu au ajunsu si in veci nu voru ajunge la atât'a decadentia, nu suntu atâtu de lasi, câtu se desperedie de venitoriulu natiunei române.“

Ei bine, abstragemu dela procederea frivola si in bataia de jocu, acést'a e o insusire atâtu de contopita cu individualitatea câte unui omu, incâtu numai mórtea 'lu póte desbaiерá de dens'a. Cu slabiciuni personale nu ne vomu ocupá. Totu asia trebuie sa abstragemu dela tiermuritele injuraturi ale domnului din Blasiu; de unde nu suntu idei trebuie sa te multiamesci cu de aceste. Scopulu nostru are sa fia, dupa cum ni l'amu precisatu mai susu.

Deci nu putemu trece cu vederea nisce lucruri pre cari le atinge si „combatatoriulu“ infratirei din Brasiovu si adeca „dreptele pretensiuni ale românіloru“ si „interesele românіloru“.

Dreptele pretensiuni nu se cuprindu in nisce articuli confusi, cari amesteca tóte cuadratele cu rotundele, incependu dela independinti'a natiunale si sfersindu cu o banca de hipoteca si cu incuviintiarea cutârei fabrici séu altei imbunatatiri private, ce nu are a face nimic'a cu politic'a. Dreptele pretensiuni trebuie sa fia nisce pretensiuni, ce privescu dreptulu publicu alu unei n a t i u n i. Aceste drepte pretensiuni nu se castiga insa numai prin o isolare ermetica de tóta lunea si prin insirarea a vre-o câte-va cuvinte magice inaintea câroru, prea lesne se póte face cine-va si d o c t u, m a r t i r u si a p a r a t o r i u, si inca fâra de a cunósce caus'a pentru carea d o c é z a, pentru care p r e t i n d e ca sa o a p e r e.

Dreptele pretensiuni nu se periclitéza prin conversâri si conveniri, fia si poltice, si cu alti compatrioti de alta natiune, ci ele tem'a ceru dela o natiune cá sa lucre si sa ia parte a tóte afacerile in cari se tratéza de sórtea ei; afara feca are o armata mare si bani multi, cá sa pasiasca sa deslege nodulu gordicu cu sabi'a, cându nu trebuie mai putienu sa lucre si sa se espuna.

Totu asiá se are lucrau cu interesele. Ele suntu acele lucruri, cari facu sa progreseze natiunea in specie si in genere.

Unde au facutu românii cu mijlócele loru proprii pentru inaltiarea vediei natiunali si pentru binele generalu si specialu, ceea ce au fæutu brasiovenii si unde este zelulu celu mare de a face si in venitoriu? Inaintarea intereseloru natiunali, dupa cum o au practicatu ei este impreunata cu greutatea speseloru, cari 'lu costau pre fia-care sudóre pâna le fæe capetu de le procura. Acest'a insa nu e asiá de esne cá cându striga cine-va numai: patria! natiune! si alte eschiamatiuni patetice, cari disparu cá fumulu, indata ce s'a racitu gur'a de ele.

Si apoi in fine cine ce are cu brasiovenii? nu au ei dreptu sa aiba convingerile loru? Cu atâtu mai vertosu cu câtu ei nu au luatu natiunea in arenda, cá sa vorbésca in numele ei, precum vorbescu atâti si infrunta pre altii, câci cugeta altufeliu, decum cugeta dloru!

Spunemu dreptu ca aru fi tempulu cá sa scapâmu de calamitatea astoru feliu de natiunalisti, cari nu afla alta distractiune, decâtu sa te asurdiasca cá bróscele dintr'unu lacu in dî de véra, cu desele vociferâri patetice, dândusi aerulu ca numai ei potu face lumea fericita.

Firesce ca dupa cum dice némtiulu lucru nu este f â r a (causa). Cându lucrurile aru luá alta fatia, cându romanii aru puté intrá odata pre calea fapteloru pentru „pretensiunile“ si „interesele“ loru, acestoru „intielepti“ li s'aru gatá materi'a de scrisu si de peroratu, de óre ce generalitâtile aceste despre „venitoriulu“ natiunei, despre „serman'a“ natiune si „sclav'a“ natiune, nu aru mai prinde, si ei s'aru vedé in graniti'a sciintieloru loru. Ba si martirismulu loru aru fi de prisosu.

Dar ridicululu vine la urma. Ei, adeca din cei ai corespondintelui din Blasiu, nu se voru „degradá“ atâtu de tare cá sa dea mân'a la vre-o festivitate de i n f r a t i r e, ei nu au „decadintu“ asiá de tare. Ei de tóte aceste nu voru sa scie. Ei se r ó g a numai de câte ori au o trebuintia de magiari si-si facu mânile pumni in busunarie (cá sa nu se véda) cându nu li se implinescu rugârile. Ei despretuiescu pre magiari, nu voru sa faca politica comuna cu ei, servescu inse bucurosu in posturile primite dela magiari si mirare! ca pre câtu suntu de altmintrea de susceptibili pâna la nervositate cându audu de magiari in punctulu oficieloru magiare, nu au nici o scrupulositate, bá cându stai sa cauti susceptibilii suntu mai norocosi fatia cu aceste oficii si favori magiare decâtu cei ce aru dorí, ba se silescu din tóte puterile, dara pre calea onórei, a ajunge la o respectare reciproca de interese si de drepturi intre români.

Inse nici machinatiunile cari dirigu aceste pomenite in urma, nici purtarea magiariloru, carea aru puté da dreptu celoru ce se tienu sapienti astadi, nu are de a impedecá nisuinti'a de a se apropiá aceste dóue natiuni din midiloculu slavismului un'a de alt'a.

Ca cu câtu se voru emancipá românii de conducatorii cu politic'a „instinctiva“,*) cu atâtu voru merge mai bine pre piciórele loru si voru câstigá in autoritate inaintea altoru popóre.

Procedur'a Russici in Besarabi'a.

(Raportu originalu a lui „O s t e n“)

Din B e s a r a b i 'a, mijloculu lui Maiu.

Este prea bine cunoscuta nesuinti'a cea mare, care a avut-o totu-de-un'a Russi'a, de a liberá de sub jugulu turcescu pre romanii tieriloru danubiane si a-i pune in pusunariulu seu.

Indata la inceputulu secl. 18-lea si-a manifestatu Russi'a poft'a de a-si estinde domni'a si asupr'a tieriloru romane de lânga Dunare. Se intielege numai sub pretestu, cá liberându-le de jugulu turcului, sa le iee sub blândulu seu protectoratu crestinescu. —

Agentulu russescu de atunci, Pelicala, unu grecu din Fanaralu Constantinopolei, lucrá in Iasi din tóte poterile pentru propagand'a rusésca. Si de si Const. Brancoveanu, principele Romaniei de atunci, si natiunea intréga n'a voitu sa acceptedie acestu scutu rus, sciendu bine ca acest'a cu tempu póte fi periculosu pentru autonomi'a principateloru, totusi succese propagandei a câstigá pentru sine si a prinde in retiea pre Dimitriu Cantemiru, principele Moldaviei din acelu tempu, carele erá inimicu pre fatia alu lui C. Brancoveanu. Si indata dupa acést'a in 13 Aprilie 1711 se incheià o legatura intre Cantemiru si tiarulu Petru I., in carea ce e dreptu, se recunoscea de principe eriditariu alu Moldaviei, principatulu inse erá incorporatu in imperiulu russescu.

Ceea ce se si dede pre fatia in 3 Maiu a aceluiasi anu, cându principele Cantemiru, prin o ordinatiune, dechiara principatulu Moldaviei independinte de Porta si incorporatu Russiei.

Poporulu inse nu voiá sa scie de aceea nimicu, si cându tiarulu Petru I. veni in persóna la Iassi, 15 Iuniu a aceluia'si anu, cá sa primésca omagiulu i se presentara putieni sateliti de ai lui Cantemiru, impreuna cu spatariulu Tom'a Cantecuzinu, care, parasindu pre Brancoveanu trecuse intr'o nópte cu cavaleri'a in partea lui Cantemiru.

Lupt'a intre Russi'a si Port'a se si incepù in 19 Iuniu, si Russi'a, dupa o lupta infricosiata de trei dile, remase invinsa, ca fù silita a cumperá o

---

*) Alusiune la mai multi articuli ai dlui Baritiu, care se provoca la procederea romaniloru cá din instinctu, la diferite ocasiuni.

pace rusinósa, principele Cantemiru, spatariulu Tom'a Cantacuzinu, sî 2000 de romani 'si cautara refugiu la russi, cari formara colonia din trensii in Russi'a sudica. Iéra Moldavi'a fù data prada furiei turcului. Acest'a a fostu fruptulu d'intâiu alu protectiunei russesci ce insistá continuu. Erupse unu alu treilea resbelu russo-turcescu sî Russi'a, cá de comunu, ocupà principatele române. Totusi nici acum nu'si ajunse scopulu, câci dupa tractatulu de pace incheiatu in 1774. in Cuiciucu-Cainargi, Russi'a trebuiá sa-si retraga armat'a, sî cu dens'a sî protectiunea crestinésca dupa cum dîcea ca. Apetitulu ei inse erá fórte mare, sî in 1787. vedemu, ca Russi'a iéra e in conflictu cu Port'a. Russii ocupara Moldavi'a sî nu o evacuara, pâna dupa pacea din 29. Decembre 1791. dupa care Russi'a 'si estinse confiniele pâna la Nistru, venindu prin acést'a in nemiilocitu contactu cu principatele. Acest'a a fostu unu succesu mare pentru Russi'a, sî poft'a ei pentru tiér'a promisa se facù mai mare. Sî putienu dupa aceea pretinse cá Dunarea sa fia mediuina intre Russi'a sî Turci'a — principatele adeca sa cada la Russi'a. Pórt'a se opuse acestoru pretensiuni ilegale sî injuste ale Russiei, sî in 1806 erupse alu sieselea resbelu rusescu, care durà pâna in 1812. Sî cându Russi'a se vadiù strimtorita de Napoleonu I. fiindu necesitata a incheiá pace cu Pórt'a, rapí la sine tóta Basarabi'a

Ce intielegea sî intielege Russi'a sub protectiunea sea crestinésca pentru tierile române dunarene, ne putemu convinge mai bine aruncându o privire asupr'a **stârei presente a românilorn din Basarabi'a.** Despre acést'a vomu vorbí putienu ací.

In Basarabi'a statulu quo n'a fostu stabilu nici odata, sî russii staruiau din tóte puterile, a aretá tierei incorporate, ce intielegu densii sub protectiune russésca.

Indata dupa cuprinderea Basarabiei s'a emisu unu ucasu: „Celu ce are proprietâti pe amendóne laturile Prutului, (frontier'a intre Basarabi'a sî Moldavi'a), trebuie neconditiunatu séu sa-si venda bunurile in Basarabi'a sî a se retrage preste Prutu in Moldavi'a, séu vice verse.“ Prin acést'a voiá Russia se impedece ori-ce comunicatiune intre tierile sorori, cá cu atât'a mai liniscita, si cu efectu mai mare, protectiunea russo-crestinésca sa-si póta ajunge scopulu fatia cu teritoriulu de curendu ocupatu. Multi proprietari mari vindeau mai pe nimic'a, cu pretiu bagatelu, posessiunea loru din Basarabi'a, sî se retrageau in Moldavi'a cu care acum se taiase tóta comunicatiunea. Nu le erá permisu a veni de locu in contactu cu fratii loru de dincolo de Prutu. Intre Basarabi'a sî Moldavi'a se redicá unu muru chinezu, caro desparte pâna astadi aceste dóue tieri. Se introduse o administratiune rusésca completa. Limb'a oficiósa româna se delaturà simplu de impreuna cu oficialii tierei, cea dintâiu sub pretestu ca e necultivata, iéra cei din urma, ca n'au cunosciutie juridice sî administrative. Putienele scoli normale române se inchisera sî se substituira prin altele rusesci, in cari limb'a româna dela inceputu fu tolerata numai cá studiu relativu, mai târdiu fu delaturata cu totulu, asiá câtu astadi in scóle sî in oficie se uséza esclusive limb'a rusésca. Pentru cultur'a poporului nu s'a interesatu sî nu se intereséza nici astadi guvernulu rusescu. Putienele scoli comunale (satesci), cari le-au redicatu proprietari români cu mijlóce private, au trebuitu sa se disólve, pentru ca guvernulu rusescu n'au suferitu in aceleasi, cá limba instructiva, limb'a tierei, sî proprietarii respectivi nu voira se sustiena scoli rusesci. Cârti române de invetiamentu nu se afla de locu, pentru ca guvernulu rusescu le denéga imprimerea. Chiaru sî ABCdariulu trebuí a fi supusu censurei cându se tiparise pentru scólele susu mentiunate. Ori-ce importu de cârti romanesci, jurnale etc. e strinsu opritu.

Unic'a sî cea din urma consolare a poporatiunei, ce a mai remasu, a fostu biseric'a nationale cu limba româna sî cleru românu. Acum insa, dupa ce de câti-va ani incóce, se instruéza clerulu in seminariulu din Chisieneu numai in limb'a rusésca, intentiunéza guvernulu a alienâ limb'a tierei sî din biserica sî a o inlocuí cu cea rusésca.

Celu ce cetesce séu posede vre-o carte romanésca, celu ce caletoresce in Români'a séu corespunde acolo cu amici sî consangeni, séu cel'a ce in ori ce modu aréta ca e românu sî nu russu se privesce de tradatoriu, nu capeta pasaportu pentru strainatate, bá e in periculu a fi transportatu in Siberi'a, sî inca e o fericire ca oficialii rusesci se potu cumperá asiá usioru in câtu cu sume mari te potí eliberá de densii.

Acést'a e adeca protectiunea rusésca ce a gustatu nefericit'a Basarabia din 1812 sî carea erá menita pentru românii dela Dunare sî, preste totu, tuturoru crestiniloru din Turci'a.

Evenemințe politice.

Spatiulu pentru evenemințe ne este fórte augustu. Deci ne restringemu la cea mai importanta sî adeca la intrarea versaillistiloru in Parisu.

Statutulu de organisare

a reuniunei politico-natiunale pentru toti românii din comitatulu Aradului.

1. Organulu principalu alu reuniunei consta din comitetulu centralu, compusu din 150 de membri, cá representatiune a reuniunei tuturoru românilorn din comitatu;

2. din subcomitete, constatatórie din membrii comitetului centralu, impartiti intre 17 cercuri pretoriale din comitatu;

3. din intrunirile subcomiteteloru, dupa cercuri electorali;

4. Subcomitetele, cari 'si au organele loru proprie, suntu indreptatite a se intregí, conformu necessitatei, in sfer'a loru propria de activitate sî prin alti barbati din cercuu respectivu, pâna la unu numeru de 30, insa incâtu e possibilu cu privire, ca tóta comun'a cercului sa fia representata.

Subcomitetele astfelu infiintiate, avendu organele loru, se constituescu de sine; despre ce au a incunosciintiá presedinti'a comitetului centralu.

Membrii comitetului centralu alu reuniunei, alesi prin adunarea generala tienuta in 20 Aprilie 1871, suntu cei conemnati in registrulu alaturatu.

Sfer'a de activitate

A) a adunârei generale — este:

1. A luá la desbatere cestiuni de interesu politico-natiunalu;

2. in casuri necesare a dá directiva comitetului centralu;

3. A transformí séu a intregí, in casuri necesarie, comitetulu centralu sî subcomitetele; —

B) a comitetului centralu:

1. Comitetulu centralu e representatiunea reuniunei in tóte afacerili natiunali, referitórie la interesele natiunali din comitatulu sî cetatea Aradu;

2. Comitetulu centralu e autorisatu, in casu de lipsa, a dá directiva in generalu sî in cause speciali subcomitetelor;

3. A se ingrigí cá tóte interesele natiunale sa fia din ori-ce parte respectate sî promovate, amesuratu principieloru enunciate prin adunarea generale a reuniunei; in interesulu acester'a a luá mesurile esecutive; —

C) a subcomiteteloru:

1. Promovarea sî efeptuirea decisiuniloru comitetului centrale;

2. Representarea sî ingrigirea despre interesele cercului propriu;

3. Informarea comitetului centralu despre recerintiele sî relatiunile cercului respectivu, sî totu odata recercarea comi. centr. pentru spriginire; sî in fine

4. A referá despre opiniunea domnitória in cercu fatia cu o causa óre-care.

Regulamentulu siedintieloru.

§. 1. Reuniunea tiene in totu anulu, primavér'a, o adunare generale ordinaria, cu ocasiunea congregatiunei comitatense.

§. 2. Comitetulu centralu póte sa decida in casuri de lipsa convocarea de adunâri generale estraordinarie, sî anume:

§. 3. La cererea unei tertialitâti a membriloru presinti in siedinti'a comitetului centralu.

§. 4. Siedinti'a ordinaria a comitetului centralu de regula se convóca pe diu'a premergatória a congregatiunei comitatense, iéra in casuri straordinarie, de atâtea ori, de câte ori va recere vre-o causa ponderósa.

Comitetulu centralu se convóca prin avisarea presiedintiloru de subcomitete, cari voru a comunicá acést'a cu membrii comitetului centralu, locuitori in cerculu respectivu.

Afara de acestea, convocarea are a se efeptuí sî pe calea jurnaleloru natiunale.

In convocârile pentru siedintie straordinarie au a se comunicá sî obiectele pertractânde. —

§. 5. Siedintiele comitetului centralu suntu de regula publice.

Siedintiele se conducu prin presiedinte, respective vice-presiedinte; iéra dela membrii reuniunei sî ai comiteteloru se astépta sî pretinde observarea usuantiei parlamentarie sî a bunei cuviintie.

(Primitu in adunarea generale a „Reuniunei politico-natiunale a tuturoru românilorn din comitatutu Aradului.“ in 20 Aprilie 1871.)

Sigismundu Popoviciu, m. p.
presiedinte.

Iosifu Popoviciu, m. p.
notariu.

Dlu Directoru alu teatrului din Bucuresci M. Pascali, care se afla in Brasiovu sî incepe aci astadi representatiunile sele ne recérca a publicá urmatórele:

Bucuresci, 1871 Aprilie.

Domnulu meu! In anulu acest'a doresc sa reincepu escursiunea mea artistica de acum 3 ani.

Dlu meu! din punctulu de vedere moralu, artisticu sî natiunalu, credu ca este o sânta detoria de implinitu, o imperiósa trebuintia pentru desvoltarea intelectuala, infrumsetiarea simtieminteloru, innobilirea cugetâriloru, basa de progresu, de marire sî de târia pentru ori-ce natiune, sî mai indeosebi pentru unu poporu june cá alu nostru, cu atât'a viétia, cu atât'a sperantia sî cu asiá inalta missiune de implinitu. Escurssiune puramente scientifica, puramente artistica, cultura sî desvoltare natiunala, fâra nici o preocupare de politica militanta, artea româna pentru toti in genere, pentru români in parte sî in contr'a nimenui, éta credinti'a, éta cugetarea mea. Patroni ai luminei, ai arteloru, ai desvoltârei natiunale, cutezu a pune sub auspiciele dv. incercarea mea.

Nu credu sa amu o nevoia a ve spune, ca asemenea incercare, asemenea sânte detorie de implinitu, nu potu ajunge maretiulu loru scopu decâtu numai atunci, cându toti, micu sî mare; forte sî debilu, avutu sî neavutu, vomu uní tóte fortiele nóstre, tóte inimile nóstre, tóte aspirârile nóstre, intr'o otarire severa sî natiunala. Sustienerea in totu sî cu totu pentru totu ce privesce sciinti'a, artea, lumin'a, cultur'a, sî desvoltarea romanésca.

Dela concursulu dv., dela imbratisiarea dv., de la solidaritatea, cu care veti tratá acésta cestiune voiu vedé, déca ideea acést'a natiunala, a gasitu resunetu intre români sî déca eu meritu onórea de a fi unulu din interpretii sei?

Teatrulu este istori'a via de cultur'a, de marirea sî de poleirea unei natiuni; poporu fâra teatru, este poporu fâra cultura, fâra marire, fâra poleire, fâra istoria. Lumei, care scie, ca amu avutu in trecutulu nostru sî cultura sî marire sî poleire sî pagino maretie de istoria, sa-i punemu, sa-i probâmu, ca avemu astadi sî noi putiena arta, multe aspirari de desvoltarea ei, sî teatrulu natiunalu e depositariulu, focariulu de lumina, sî de poleire pentru ori ce poporu.

Iéta domnulu meu, care este procederea mea practica:

1) Incependu dela 3—4 Maiu, orasiele prin cari speru sa trecu suntu: Brasiovu, Sibiiu, Blasiu, Clusiu, Naseudu, Oradea-mare, Aradu, Lugosiu, Timisiór'a, Pest'a, sî ori care orasiu mi-va face onóre sa me chiame, séu unde se va simtí multiamirea sî necessitatea, ca trebuie sa trecu pre acolo.

2) Voiu jocá numai siese representatiuni abonate in fia-care orasiu, sî câte o representatiune suspendata pentru infiintiarea unui teatru preste Carpati.

3) Repertoriulu acestoru 7 representatiuni in totalu se va compune: din piese natiunale, istorice, piese natiunale de caracteru sî de moraviuri sî 2 piese traductiuni Capo d'opera ale artei sî literaturei europene.

Acum iéta ce cutediu a reclamá dela initiativ'a dv., iéta cum credu eu ca me poteti ajutá sa ducu la capetu acésta missiune atâtu de grea, pre câtu este de frumósa sî natiunala:

1) Institnindu unu comitetu de initiatori, de iubitori de arte, de patruni ai fromosului si ai desvoltârei natiunale.

2) Dându acestei idei, acestui programu alu meu prin presa, prin comunicatiuni, prin propaganda, tóta publicitatea, totu resunetulu necesariu, pentru cá sa póta reesi mai stralucitu si mai siguru.

3) Angagiarea localului de teatru din partea romaniloru pentru artea româna, cá sa nu intimpinâmu piedeci si intârdiari in aceste 7 representatiuni.

4) Unu abonamentu atâtu do tare, pre câtu este de mare idea, pre câtu este de imperiósa si salutaria incercarea mea. Abonamentulu nu-lu reclamu cá proba de imbratisiare, de sustienerea personala, nu-lu reclamu cá necessitate materiala a mea propria, nu! Abonamentulu este necesariu pentru eventualitâti, pentru timpuri schimbatórie, pentru inimós'a si fratiésc'a sustienere intr'o colectivitate compacta si continua; este espressiunea via, fidela si potinte, este afirmatiunea in fati'a strainiloru, alu romanismului, strinsu la unu locu cu totulu, si necontenitu cá sa ridice, sa intarésca, sa se sustiena toti cu totii si cu tóte focariulu de arte si de poleire natiunala. Comitetulu românu va pastra banii abonamentului, pâna la finele celoru siese representatiuni; si numai atunci mi se va pune la dispositiune cá sa ajutu enormele cheltuiele, ce atrage dupa sine o asemenea compania.

Personalminte cá românu si cá artistu, reclamu dela dv. numai concursulu moralu, si acest'a credu ca este interesulu generalu; concursulu materialu ce resulta naturalminte dintr'unu maretiu concursu moralu, lu-reclamu nu pentru mine, nu pentru femei'a mea, câci sânt'a detoria ce implinimu este dulce pentru noi cá români si cá artisti, dar' numai pentru grelele chieltueli ce necessita asemenea escursiuni.

Dlu meu, déca impartasiti cá si mine acésta credintia, déca aspirârile, déca numele meu, déca, trecutulu meu ve suntu câtu de putienu cunoscute. câtu de pucienu apreciate, o mica garantia pentru viitoriu si déca me credeti capabilu, demnu, de acésta mare si grea incercare, speru ca veti binevoi a me onorá cu patronarea, cu gratiositatea, cu iubirea dv., precum eu amu onóre de a fi

devotatulu dv.

M. Pascaly.

Galesiu, 8/20 Maiu 1871.

Domnule redactoru! Sunteti rogati a publicá in pretiuitulu jurnalu „Tel. Rom" cá reflessiune la articululu din nrulu 35, datatu din marginime, urmatórele sîruri:

Acelu articulu e scrisu, cu intentiune de a innegrí si calumniá, cu fórte mare usiurintia si neconsciositate, in modulu celu mai nerusînatu contr'a mea si pre care eu lu dechiaru, mai inainte de a trece in meruntele lui, de unu strigatu esageratu a unui fantastu, unui omu esaltatu. Ve rogu sa priviti aceste cá respunsu generalu la acelu strigatu, iéra cele urmatóre cá reflessiune specialisata, scrisa in interesulu adeverului pentru publiculu, care doresce a se orientá. —

E invederatu ca autoriulu acelui articulu e séu unu inimicu alu meu séu scriitoriulu e platitu si informatu de elu. Cine e inimiculu meu? unu duumviratu, constatatoriu din p. N. Rechitianu si docintele Avramu Acilianu. Pre acesti doi individi i-au impreunatu egoismulu loru analogu si interesele loru, ce convinu, intr'o aliantia, cá pre subscrisulu, care le sta in cale, care le strica socotelele, treburile (Geschäfte) care adese le crutisiadia si impedeca planurile tendentióse si particularie, in interesulu binelui comunu, cá sa-lu delature, sa-lu surupe. Iscusinti'a loru se póte vedea din aceea corespundintia, care nu contiene altu ce-va, decâtu acusâri nefundate, intr'unu sîru lungu de cuvinte odióse, esite si scóse dintr'unu penptu incarcatu de ura si invidia, cu scopu malitiosu, de a innegrí, calumniá. Interesele loru, dîcu, care convinu si ur'a si invidi'a ambiloru contr'a mea, i-a unitu. Ambi iubescu si pórta cuvinte mari in gura d. e. zelu, patriotismu, inaintare, lumina, intunerecu, dara in fapta pândescu, râvnescu si venéza numai folóse materiali particulari; adese pre cont'a celoru comune. Ei n'au fostu in stare celu putienu a aretá lumei ca internulu loru consona cu cuvintele; zelulu si faptele loru nu le cunoscu ómenii altfeliu, decâtu numai dupa literele mórte din corespundinti'a din cestiune si un'a scrisa de invetiatoriulu Necsi'a din Tilisc'a; in realitate ele nu esista. Si de óre-ce la altulu vorbescu fapte, la ei insa numai gur'a, au tienutu de utile a luá refugiulu si la mijlóce cá publicistic'a si a-si trimbitiá cuvintele de fapte si faptele altor'a a le ignorá; dara nu numai atât'a, ci a si calumniá pre cesti din urma, cá asiá sa lege cu totulu ochii publicului, pentru de a puté pescuí de ici incolo in intunerecu. Asiá este p. Rechitiane? credu ca de-si nu m'amu esprimatu destulu de precisu, totusi intielegi! Me intielegi si vei recunósce ca nu comitu indiscretia, déca la „preotii harnici, asesoru protopopescu, zelu etc. etc." 'ti aducu aminte pre An'a lui I. Cercelu, care la anulu 1851 a donatu tóta averea ei bisericei si pre care sânti'a ta o ai abatutu prin „apucaturi" dara nu „practice" ci infernale, a-si detrage cuventulu si a ve testá insi-ve averea; de asemenea An'a lui N. Timpenariu, care doná-se o móra bisericei si la care s. tá iérasi 'ti manifestara-ti poft'a a o anectá, ceea ce observându ómenii, facura in graba mór'a in bani si ii asiediara in lad'a bisericei, cá asiá sa asigure donatiunea. Adeveratu este ca poporulu s'au scârbitu, vediendu apucaturile aceste infernale, pre care-ti place a le numí zelu, patriotismu etc. si ca au incetatu cu donârile? Cá sa nu mai amintescu despre cele dóue femei, dintre care un'a voise a doná 100 fl. si alt'a 40 fl. bisericei si pre care voiá-i a le aplicá a fondá unu fondu nu de scóla, nu bisericescu, dupa cum me sileamu a le convinge, ci fondu, din a cârui interese anuali sa ti se platésca parastasele, ce le promiteai ca le vei saversi pentru mantuirea sufleteloru!

(Va urmá.)

Romani'a.

Deputatii alesi la colegiulu I.

Argesiu: Manolache Iepureanu. Brail'a: C. Cretiulescu. Bacau: Eugeniu Ghic'a. Balgradu: G. Focsi'a. Botosiani: Nicu Mavrocordatu. Buzeu: V. Vladoianu. Cahulu: Grig. Bengescu. Covurluiu Lascaru Catargiu. Dorohoiu: Plagino. Dâmboviti'a: G. Cantacuzino. Doljiu: A. Stirbeiu. Falciu: M. Cogalniceanu. Falticeni: N. Genea. Gorju: Z. Brosteanu. Ilfovu: Dimitrie Ghic'a. Iassi: Mavrogheni. Ialomiti'a: N. Cretiulescu. Ismailu: Tulceanu. Mehedinti: G. Costaforu. Muscelu: Stefanu Golescu. Némtiu: Colonelu Rosnovanu. Oltu: George Manu. Prahov'a: T. Vacarescu. Putn'a: A. Balsiu. Râmnicu-saratu: C. Gradisteanu. Râmnicu-Valcei: A. Láhovari. Romanati: Farcasianu. Romanu: Calimachi Catargiu. Tecuciu: Teod. Sturz'a. Tutov'a: Man. Costachi. Teleoramu: G. Boerescu. Vaslui: I. Sturz'a Vlasc'a: Tataranu.

Se insiéla cei cari credu in durabilitatea guvernului actuale.

Nu trebuie multa cunoscintia de ómeni si de lucruri cá sa se convinga ori-cine ca actualulu guvernu cuprinde in sine pré multi germani de disolutiune, cá se fia durabilu, chiaru déca, prin o orbire — care aru costá pe biat'a tiéra multu — a alegatoriloru, dlu L. Catargiu aru obtiené o camera la ordinile sele.

In adeveru in actualulu cabinetu suntu intruniti „utilitatis causa" representanti de partite si interese politice opuse deametralu.

Apoi pe câtu timpu va avea a luptá acésta coalitiune monstruósa contr'a aceea ce numesce ea neamiculu comunu: „liberalismulu", voru fi uniti membrii ei. Nu asiá insa a dóu'a dî dupa finea luptei!

Atunci lupt'a va incepe intre diversele nuantie care compunu caleidoscopu-cabinetu alu dlui Lascaru Catargiu.

Si acésta lupta va avea locu in ori-ce casu, fia invinsu, fia invingatoriu actualulu cabinetu in lupt'a electerale ce se incinge intre elu si tiéra.

De va fi invinsu, disolutiunea lui este o consecintia logica: va fi parasitu de nuantiele cari voru fi mai apropiate de invingatori.

Si de va fi invingatoriu, disolutiunea lui e iminenta. Ceea ce d. Lascaru Catargiu crede ca va fi maioritatea sea in camera, se va desface in atâtea grupuri câte curente diverse suntu in ministeriu si lupt'a va incepe intre aceste grupuri, si o nóua coalitiune intre unele din ele va formá o nóua majoritate. Iéra acésta majoritate va aduce disolutiunea actualului cabinetu; lucrulu este nedubiu, si punemu cu cine crede altfeliu prinsóre gré!

Va sa dica ori-cum se voru sfetí lucrurile, resultatulu este: disolutiunea actualului cabinetu.

Asiá dara se insiéla acei cari speculéza asupr'a durabilitâtiei cabinetului actualu.

Sa nu se socotésca cinstitii agenti ai administratiunei actualo nemutabili din chivernisél'a dloru si cá atari sa-si resuflice mânecele spre a lucrá in alegeri, cu pré mare zelu; nu-i nadejde onoratiloru, nici dupa ce ve-ti fi bine-meritatu dela . . dela ciocoismu si dela strainismu!

Ce e mai prudinte pentru acésta categoria de ómeni, este sa caute a fi esecutori fideli ai legei, iéra nu ai arbitrariului ministriloru trecatori. Impacati cu legea, ei aru puté sa se impuna ori-cârui cabinetu aru urmá acestui'a; deochiati prin zelulu ce ve-ti pune in servitiulu arbitrariului, nu uitati ca atât'a lucru ne-a mai remasu bunu in Romani'a, ca nici reulu nu este durabilu, déca binele este asiá de raru si de trecatoriu!

Cumpaniti aceste vorbe, cinstiti agenti lefegii ai arbitrariului, si sa fia sciutu ca ve-ti odihní pe asternutulu ce insi-ve ve ve-ti face. T. R.

„Inform. d. Iassi"

Varietâti.

*** Contradechiaratune. Celimu in „Albin'a" o contradechiaratiune la festivitatea de infratire din Brasiovu. Fiindu ca aceea e datata de aici si dupa cum se vede din „Albin'a", aru fi si subscrisa de mai multi din Sabiiu si giuru o reproducemu:

Contradechiaratiune, la festinulu din Brasiovu. Considerându, ca prin infiintiarea unui comitetu in Brasiovu pentru decopiarea „infratirei brasiovenesci" si prin alte pârti ale Transilvaniei, se tinde a se dá mai multu de câtu o valóre locala si ocasiunala acelei manifestatiuni, in acestu intielesu maculatóre (!?! Red. T. R.) de onórea nóstra natiunala;

Considerându, ca la ospetiulu din Brasiovu unii domni in nesocotinti'a loru s'au geratu a vorbí in numele intregei natiuni române din Transilvani'a si Ungari'a;

Considerându ca generalisarea scopului de infratire neconditiunata aru fi astadi in denegarea simtiului nostru de onóre, o primire de buna si aprobare a asupririloru ce, ni se facu, unu atestatu in mân'a contrariloru subscrisu de noi insine, ca nu meritâmu o sórte mai buna, ca ceea ce amu pretinsu, n'amu facutu seriosu, n'a provenitu din sentiulu, din chiaru convictiunea de necessitate a nóstra;

Considerându, ca toti avemu detori'a, d'a ni subordiná interesele speciali si particulari interesului celui mare natiunalu;

Considdrându, ca in cause natiunali numai representantie natiunali au dreptulu d'a se pronunciá si ca românii din Sibiiu si tienutu nu voru a pecatuí nici câudu contr'a solidaritatei nationale:

Dechiarâmu astadi, ca in memorabil'a dî de 3/15 Maiu, in care la 1848 s'a compusu programulu chiaru si de infratire a natiunei române din Transilvani'a:

Ca nu potemu, nu ni este iertatu a consimtí manifestatiunile dela Brasiovu, ci le privimu de fórte daunóse causei nóstre natiunale; ca remânemu deci constanti pre lânga memorandulu romaniloru din Sibiiu si tienutu, inmanuatu comisariului regescu conte de Pechy cu ocasiunea caletoriei sele oficióse prin Transilvani'a; ca remanemu intru tóte credinciosi programului nostru natiunalu, si ca, desi dorimu din sufletu fratietate cu natiunile conlocuitórie, sciindu ca acea infratire prosperédia numai in pamentulu perfectei indreptatiri natiunale, — noi nu vomu depune vestmentulu de doliu natiunalu, si arm'a luptei loiale, — mai nainte d'a vedea natiunea româna in posessiunea drepturiloru ce-i competu.

Sibiiu 15 Maiu 1871.

Mai multi români din Sibiiu si tienutu.

*** (O carte buna.) Indreptarea legei. Inteligentii proprietari ai tipografiei curtiei au indiestratu in anulu acest'a literatur'a româna cu o nóua editiune a pravilei lui Mateiu Basarabu, publicata mai inteiu la Mart. 20, 1652 in Târgoviscea. Nóu'a editiune implinesce golulu multoru biblioteci de legisti. In adeveru, esemplare din prim'a edetiune dela 1652 nu se afla de câtu cu mari sacrificii si cu tóte aceste este necuviiciosu ca aceste vechiu codice, dupa care preste unu secolu se conduse justiti'a tierei romanesci, sa lipsésca de

alaturi cu nóule legi ale tierei, ori-cărei persóne care in studiulu dreptului romanescu sî altu-ceva pre lânga galbenasi dela procese cascigate ori perdute. Sî cine nu'si va procurá acum pravil'a lui Basarabu cându nóu'a editiune are numai marele avantagiu d'a costá numai 24 lei, dara sî acel'a d'a fi cu litere latine, adeca multu mai cu inlesnire la cercetari ?

Acum ceea ce mai remâne de facutu tipografiloru asociati este sa ne dee sî o editiune dupa „Cartea Românésca,“ dupa codicele lui Vasilie Lupu.

Pâna ce acést'a va lipsi, lucrarea inteligintia a d-loru Valter et comp. nu este complecta.

Acést'a nu ne impiedeca d'a recunósce ca editiunea pravilei lui Basarabu, este frumósa sî conscinciosu facuta. Lucrarea tipografica este fórte recomandabila.

Remâne acum cá sî publiculu inteligentu, sî mai alesu barbatii de legi sî universitatile sa se grabésca a ajutá desfacerea acestei editiuni in care tipografii asociati au bagatu unu insemnatu capitalu (56 cóle 4°,) cá astu-felu sa putemu mai cu dreptulu reclamá sî editiunea „Cartei Românesci“ a lui Lupu.

Cartea se vinde la tipografii editori. Pasagiu Nr. 12.

*** In ultimle dile ale lunei lui Aprilie calugeritiele din monastirea Picpus din suburbea st. Antoniu la Parisu s'au insurectionatu sî ele contr'a silitei sântienie la care erau condamnate, si-au luat-o la fuga care in catrau a pututu.

Autoritâtile crediura inse de cuviintia a cercelá intru câtu erau de mari virtutile sântiiloru loru, sî curendu ajunsera la nisce descoperiri ingrozitóre.

Intr'o chilia de câte-va picióre patrate, fura gasite trei calugeritie inchise acolo de mai multu de nóue ani; nefericitele erau intr'o stare durerósa; lung'a loru intemnitiare le-a luatu pâna sî simtiemântulu esistintiei.

Cea mai in versta din tóte, maic'a Stefani'a de 61 de ani, a fostu data ingrigirei batalionului alu 73-lea de garda nationala. — Sa fi fostu mai tenera nici ca erá incredintiata unui batalionu. — Cele-lalte dóue, maic'a Bernardin'a de vre-o 40 de ani, sî maic'a Victori'a de vre-o 30 de ani au fostu luate de doi cetatieni, cari au cerutu sa fia incredintiate ingrijirei loru.

Nu destulu atât'a virtute sî sântenia; facându-se sepaturi, se gasira oseminte de copii. In chili'a unei venerabile maice se gasi unu uvragiu asupr'a modului d'a face se lapede.

Din destainuirile celoru trei nefericite sî dupa cercetârile sî constatarile facute, s'au gasitu instrumente grozave de tortura in locuri tainuite ale acestei monastiri. S'au gasitu apoi vre dóue sute rochii sî costume de feliurite stofe sî colori... Ce faceau óre sântiile-loru cu asemeni obiecte ? .... S'a mai gasitu in fine si-o supterana, care facea sa comunice monastirea Picpus c'unu stabilimentu de calugeri asediatu preste strata,... sântu traiu !... „Rom.“

*** (Dlu Pascaly) mai nainte de a trece Carpatii, a datu in teatru nationalu din Bucuresci o representatiune in favorulu laueratului sî nefericitului nostru poetu D. Bolintineanu.

*** (Teatru nationalu.) Ministrulu de interne a intaritu statutele societatiei pentru fondu de teatru nationalu românu cu observare, ca presiedintele societatiei are de a aretá la antist'a orasiului respectivu tienerea adunârei anuale, iér' comitetulu, avendu locuinti'a in Pest'a, sta sub inspectiunea megistratului de aici. —

*** (Comitetulu societatiei pentru fondu de teatru) tienù la 16 Maiu o siedintia estraordinaria, la care participara urmatorii domni: presiedintele dr. Iosifu Hodosiu, vice-presiedintele dr. Alesandru Mocioni, casariulu Vicentiu Babesiu, secretariulu Iosifu Vulcanu sî membrulu Petru Mihali. In acésta siedintia comitetulu silitu de cause pré ponderóse amânà terminulu adunârei dela Satu-mare pre 28 Sept. a. c. st. n. Dupa aceste casariulu reportà despre 53 fl. incursi din Timisiór'a sî adunati acolo cu ocasiunea unui balu, — numele contribuitoriloru s'a publicatu dej'a in fói'a acést'a. Apoi secretariulu Iosifu Vulcanu reportà despre 24 fl. primiti dela dlu N. Danila, oficialu la calea ferata, cá tacsa de membru pre patru ani. —

*** (Discursu de receptiune.) Redactorele acestei foi va tiené discursulu seu de receptiune cá nou alesu membru estraneu alu societâtiei beletristice magiare Kisfaludyane Mercuri la 24 l. c. dupa amédi-di, cu care ocasiune va vorbí despre poesi'a poporala româna, sî totu-odata va ceti câte-va bucati traduse de densulu. —

*** (Unu banu printiulu strainu!) Cu acésta esclamatiune se vinde prin cafenelele dela Bucuresci o brosiura reinviata de prin anii trecuti. — Unu domnu — dice Telegr. — carui'a i se oferiá „Printiulu strainu“, dise vendiatoriului: ca nu-i trebuie nici cu unu banu (pretiulu brosiurei), inse bucurosu aru cumperá — unu domnu românu. „Apoi domnulu romanu nu se vinde“, — respunse baiatulu ingeniosu. —

*** (Profesorulu G. L. Frollo) a publicatu la Bucuresci o pré interesanta brosiura intitulata: „Limb'a natiunala sî limbile straine in scólele Romaniei.“ Pretiulu este 84 bani. „Fam.“

*** Un'a din anticitatile Romaniei, despre care nu se póte negá ca se vorbesce chiaru in analele tierei, este sî catedral'a numita Mitropoli'a din Târgoviste, a carei'a fiintia inca face tuturoru o via aducere aminte a unoru timpi de fericire sî eroismu.

Acestu sântu lacasiu, unde totu-dé-un'a se celebrédia tóte ceremoniile religióse sî nationtle, de sî, dupa cum suntu informatu, avea unu venitu anualu de preste lei vechi 600,000, déru din negligentia astadi a ajunsu a fi unu spectacolu durerosu icónele sî alte odóre ale ei suntu nevoiti preoti ale pastrá in casele loru, iér' cei ce mergu a se inchiná pre vremea sevârsirei sântei slujbe, intra in launtru cu sfiala, stându cu mare grijia d'a nu fi primejduiti la caderea caramidiloru zidirei slabite; e de prisosu sa descriu amenuntele: vederea aru covinge mai bine pre ori-cine despre tristulu adeveru! Nu cunoscu déca cei in dreptu 'si-au indeplinitu cu sântienia detoriele sî pâna la ce puntu, totu cea-a ce sciu e ca la unele ocasiuni se promite totu-dé-un'a cu abondintia nu numai infrumsetiarea disului sântu locasiu, dara inca sî multe alte imbunatatiri pentru acestu orasiu, o data stralucitu, iéra acum intre orasiele cele mai umilite. — Tóte inse promissiunile disparu pre data ce s'a ajunsu scopulu pentru care se facu. Sî nenorocitii orasieni, cá ómeni pacinici, supusi la tóte propunerile, nu s'au pututu desceptá inca.

Comerciantii sî altii orasieni vediendu ca, pentru tienerea in buna stare a acestui sântu locasiu, nu se ia nici o mesura din partea celoru ce-i incéla, au pusu la cale cu a d-loru chiejtuéla a se face o mica putinciósa reparatiune, dara trebuinti'a e mare sî covârsiesce negresitu slabele d-loru midilóce. De aceea, ve rogu, cá prin organulu stimabilulu dvóstre diuariu se faceti spre acestu sfârsitu unu apelu in tóta tiér'a, câci se gasescu multi barbati cu inima sî simtieminte religióse, s'aru gasi, dicu, multi cari aru dori pastrarea unei astufeliu de anticitati, si-mi place sa credu ca se voru grabi a veni in ajutoriu fie-care cu câtu i va permite midilócele.

Cu acésta ocasiune, bine-voiti d-le redactore, a primi incredintiarea osebitei mele stime etc.

I. M. Alesandrescu. "Rom."

*** (Societatea pentru fondu de teatru.) In considerare ca statutele societatiei n'au sositu inca aprobate dela ministeriu, — sî in considerarea altoru impregiurari grave, — comitetulu este necesitatu a amâná adunarea generala a „Societâtiei pentru fondu de teatru nationalu romann“ pre 28 sî 29 Septemvre F871 st. n.

Din siedinti'a comitetului tienuta la 16 Maiu 1871.

Dr. Iosifu Hodosiu,
presiedinte.
Iosifu Vulcanu,
secretariu.

*** (Ereditate desgropata.) Diuariulu de Salisburgi'a narédia ca in dilele trecute a repausatu in Modlham, aprope de Seekirchen, unu tieranu veduvu sî fâra copii, care in tóta viéti'a sea a adunatu unu capitalu fórte considerabilu, déra, in locu sa depuna banii la vre-unu locu siguru spre fructificare, i tienea ingropati in pamentu. Indata dupa mórtea lui, eredii incepura a cautá sî a sapá prin tóta cas'a sî, dupa putiena ostenéla, aflara in sinulu pamentului o gramada de dieceri, doi-dieceri sî taleri in suma de 20,000 fl. Este probabilu ca o parte din acestu tesauru sa fia fostu ingropata chiaru de tatalu repausatului, care inca inodá cruceriulu cu diece noduri, de óre-ce parte mare erau mucediti sî lipiti unulu de altulu, incâtu numai prin apa fierbinte i-au pututu desface sî spalá.

*** In consideratiunea indelungatului resboiu dintre Franci'a sî Germani'a, imperatulu Germaniei a hotaritu sa dea tuturoru oficiariloru câte o gratificatie sub denumire de: Retablissement-Geld in poporatiunile urmatórie:

Comandantii de armate, comandantii de corpuri, generalii de infanteria sî de cavaleria primescu câte 5,000 de thaleri (18,750 franci).

Generalii de divisia sî asimilatii loru câte, 3,000 thaleri (11,250 fr.).

Generalii de brigada sî asimilatii loru câte 1800 taleri (6,750 fr.).

Colonelii sî comandantii de regimente sî asimilatii loru câte 1,400 taleri, (5,250 fr.)

Majorii, comandantii de batalióne sî asimilati loru câte 500 taleri (1,875 fr)

Capitanii sî asimilatii loru câte 250 talari (937 fr.)

Locotentii sî asimilatii loru câte 90 taleri (337.50 fr.)

Sub-locotenintii sî asimilatii loru, câte 75 taleri (281,25 fr.)

(Revist'a militaria)

*** (La Craiova) a aparutu o fóia nóua, sub titlulu; „Curieriulu Olteniei.“

*** (Tacitu romanesce.) A esitu de sub tipariu: Opurile lui Caiu Corneliu Tacitu, traduse de G. I. Munteanu, directoru sî profesoru la gimnasiulu romanescu gr. or. din Brasiovu, membru alu societâtiei academice rom. din Bucuresci etc. Date in tipariu sub auspiciele societâtiei academice dupa decesulu din viétia a traducatoriului. Biografi'a lui G. I. Munteanu alaturata. Sibiiu. Tipariulu tipografiei lui S. Filtseh (W. Kraffi) 1871. 8° midilociu 39½ cóle, séu 614 p. sî totusi pretiulu numai 2 fl. 80 xr., 6 lei noi. Acestu opu se póte trage prin tóte librariele din tiéra, cum sî de-a dreptulu dela redactiunea „Transilvaniei.“ Venitulu curatu câtu se va poté scóte din pretiulu acestei carti, e destinatu de câtra societatea academica româna in ajutoriulu veduvei sî alu orfanului remasu dupa repausatulu. „Famili'a“.

Concursu.

Devenindu in vacantia statiunea de protopresbiteru gr. orientalu alu tractului Zarandului se escrie prin acést'a concursu pâna in 16 Iuniu a. c. st, v.

Emolumentele impreunate cu acestu postu suntu competintiele protopopesci obicinuite, precum sî venitele parochiei I din opidulu Bradu constatatória din 162 numeri.

Dela doritorii de a competì la acestu postu se recere:

1. cá se fia barbati apti sî bine-meritati pre terenulu bisericesou sî scolariu, se fia absoluti de gimnasiu si teologia;
2. cá alesu sî intaritu fiindu, sa locuiésca in resiedinti'a acestui scaunu protopresbiterale, carea e opidulu Bradu, in sensulu §. 29 din Statutulu organicu.

Doritorii de a concurge la postulu acest'a voru avé de a-si tramite concursele loru bine instruite la scaunulu protopopescu greco-orientalu alu Zarandului in Bradu pâna la terminulu prefiptu.

Bradu, in 4 Maiu 1871.

Comitetulu sinodulu protopresbiterale
(25—1) greco-orientale alu Zarandului.

Anunciu.

Se afla de vendiare la tipografi'a nóstra Unu esemplariu de **Evangelia**, tiparitu totu in tipografi'a nóstra pre harthia de cualitatea cea mai buna, taiatu in auru, legatu acum de curendu in **catifea rosia** sî ornatu pre partea deasupr'a cu cinci icóne, de pictura alésa, ce infatisiédia: Inviérea sî pre cei patru Evangelisti, in rame de argintu auritu; iéra pre partea din josu cu o cruce intreita massiva sî patru bumbi, cu catarâmi sî tietieni, (in dosu) de cualitatea rameloru. Pretiulu acestui esemplariu este 135 fl. v. a. Se póte vedé la directiunea tipografiei archidiecesane gr. or. de aici.

Burs'a de Vien'a.

Din 12/24 Maiu 1871.

Metalicele 5%	59	30	Act. de creditu	280	
Imprumut. nat. 5%	69	10	Argintulu	122	75
Actiile de banca	779		Galbinulu	5	91½

Redactoru responsabilu Nicolau Cristea. Editur'a sî tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Dum'nec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori franc'ate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl.

Nru 39. ANULU XIX.

Sabiiu, in 16/28 Maiu 1871.

Inseratele se plátescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Zernesci 10 Maiu.

† Dle Redactoru! Eri s'a petrecutu o festivitate din cele mai pline de jale in comunitatea nóstra.

Remasitiele ilustrului barbatu, septemvirului Ioanu cav. de Alduliano s'a predatu aici mormentului spre eterna odihna. Scirea despre sosirea mentiunateloru remasitie aici si despre depunerea loru in mormentu a adunatu pre diu'a de 9 Maiu, afara de locuitorii Zernesciloru si Branului, unu numeru fórte mare de brasioveni, romani, magiari si sasi, carii asistara dimpreuna la ultimele onoruri facute celui mai demnu nationalismu si patriotu. Cu deosebire românii brasioveni fura bine representanti la acésta serbare de doliu.

Mai multi preoti cu préonor. p. protopopu alu Fagarasiului p. Popescu in frunte erau de fatia, iéra vre-o 7 functiunara ddiescile servicie funebrale. Insemnatatea barbatului repausatu, obidat'a familia, aspectulu gelitoriloru adunati in modu asiá de spontaneu, corurile din Brasiovu si Zernesci, cu deosebire inse retoriculu cuventu funebrale rostitu de dlu Dr. Nicolau Popu profesoru dela gimnasiulu nostru din Brasiovu a miscatu inimile tuturoru. Nu erá ochiu, carele sa nu lacrimeze.

Si in adeveru acestu fiiu alu Branului, demnu de o jale generale de câtra toti românii, dupa lupte si fatige multe pre câmpulu bisericescu natiunalu si patrioticu se asiedià in mormentulu rece si mutu. O mangaiare, dara mica mangaiare este, ca fiiulu celu bravu alu acestui tienutu, si alu patriei, de-si a traitu in anii din urma departatu de loculu nascerei sele, se odihnesce acum sub acela'si pamentu, pre care a vediutu, inainte cu 52 ani, mai intâiu lumin'a. Fia-i tierin'a usióra!

Préon. p. protopresbiteru I. Metianu intru pomenirea repausatului a datu o mésa pentru sute de persóne. Mancarea si beutur'a erá la dispusetiunea celoru ce simtieau trebuinti'a loru.

Eveneminte politice.

In loculu acest'a cugetâmu ca va fi potrivitu sa iregistrâmu unu faptu carele se cuprinde in urmatórea:

Program'a,

pre basea carei'a s'au infratitu romanii, maghiarii si germanii (nesasi) din Brasiovu in 22 Aprilie 1871.

I. Românii, maghiarii si germanii din Brasiovu se léga intre sine, a pasí pre viitoriu solidariu in tóte afacerile loru locale pre basea principiului de egalitatea nationala.

II. In interesele generale ale nationalitâtiloru din patria si ale patriei comune s'a purcesu la incheerea fratitâtiei din punctulu de vedere, cá toti in unire sa conlucre solidariu spre a aplaná, dupa putintia, diferintiele ce ecsistu intre nationalitâtile patriei, fiindu ca amu devenitu la acea convingere, ca numai impartiendu, nu numai sarcinile, ci si drepturile, de o potriva intre toti locuitorii, fia ei de ori ce nationalitate, se póte asigurá viitoriulu tare si ferice alu patriei.

III. Spre efeptuirea acestei programe s'a alesu câte unu comitetu din fie-care nationalitate infratita, care, dupa ce s'a primitu si aflatu de bunu, s'a si subscrisu.

Presedinti:	Notari:
Lemeni m/p.	Ios. Puscariu m/p.
Adolf Kenyeres m/p.	Franc. Vizy m/p.
Wilh. v. Fehrentheil m/p.	L. A. Simiginovicz.

Altu evenementu mai insemnatu avemu deschiderea delegatiuniloru in Vien'a. Documentele din cartea rosia tratéza conferinti'a din Londonu si afacerea romana (Rumänische Angelegenheit). Despre césta din urma dice „Köln. Ztg.“: Este interesantu a vedé ca Austri'a si Prussi'a in ceea ce privesce Romani'a „realminte si personalminte“ suntu pre acelasi terenu. Si Beust si Bismark se interesédia, cá principiele Carolu sa remâna la postolu seu si cu ajutoriulu elementeloru mai bune, ori câtu de rari aru fi ele, sa puna capetu sbuciumâriloru celoru turbulente ale rosiloru.

Acest'a e unu progresu demnu de insemnatu. Pentru ca trebuie sa ne aducemu aminte ca pre tempulu, cându principele Carolu s'a asiediatu in Romani'a, in Vien'a domniá suspiciunea ca Prussi'a are cugete amenintiatóre pentru imperiu (Austr. ung.) S'a adeveritu inse ca Prussi'a nu are nici o causa de a urmari interese deosebite in Romani'a, si cu atâtu mai putienu interese de acele, ce aru puté stricá Austriei. Cá imperatu alu Germaniei, regele Wilhelm are interesse nemijlocite, cá la Dunarea de josu, carea curge pâna la Passau pre pamentu nemtiescu, sa se stabilésca civilisatiunea si sa se sustiena pacea si liniscea in loculu desierteloru planuri de cucerire (? R. T. R.) romanesci.

Tratatulu de pace intre Franci'a si Germani'a, cá unu actu insemnatu alu presentului lu reproducemu si noi mai la vale.

Dupa telegramele sosite dela Pariso amu anunciatu si noi luarea acestei capitale francesci. Cu tóte aceste Parisulu in tóta intregitatea lui nici astadi nu se afla in mânile Versaillistiloru. Multu inse nu va trece si insurectiunea va fi cu totulu sugrumata.

Alegerile in Romani'a a esitu favorabili pentru regimu. Vomu vedé din lucrârile nóuei camere, déca tiér'a are dreptu de a se fericitá de resultatulu loru asiá dupa cum a resultatu.

Sântirea de stéguri honvediane. Din partea autoritâtiei cercuale honvediane din Kasiovi'a s'a escitatu intrebarea, ca óre ceremoniele sântirei de stéguri la tóta intemplarea sa se seversiésca dupa ritulu bisericei rom. cat.? Cu consideratiune la intrebarea acést'a a emisu ministeriulu honv. urmatoriulu circulariu: „De óre-ce conformu articulului XX din 1848 si celui alu LIII. 1868, confessiunea romano-catolica a incetatu de a mai fi domnitória in patri'a nóstra si confessiunile primite prin legi suntu de a se considerá de egalu indreptatite, cu deosebire inse cu respectu la §§. 19 si 21 ai in urma atinsului articulu de lege, nici decum nu se póte admite, ca numai ceremoniele bisericei rom. cat. aru fi sa se useze la sântiri de stéguri honvediane. — Din contra, nu sta nimic'a in cale, si inca manecându din principiulu de egala indreptatire alu religiuniloru, nici nu se póte pune nici o pedeca, cá in teritoriulu bataliuneloru, in cari prevaléza representantii religiunei protestante séu greco-or. sa se seversiasca sântirea de stéguri dupa ritulu confessiuniloru religióse pomenite. In teritorie, unde religiunile suntu amestecate — cuviinti'a si principiulu de tolerantia reciproca pretinde, ca stégulu cu aceea-si ocasiune sa se binecuvintedie de pastorii duoru séu a trei cofesiuni si adeca de fiacare in modulu seu, — ritualele ce suntu a se seversi in biserica suntu sustienute parochului confessiunei celei mai numeróse, pre cându parochii celoru-lalte confessiuni, in locu liberu potu sa tiena cuventare si sa bine-cuvinteze stégulu. In casuri de aceste dela tactic'a comandantiloru cercuali respective celoru ai bataliuneloru se astépta, ca pentru cá sa se póta seversi ceremoniele religióse in cea mai buna intielegere, sa se chiarifice inainte inca cu autoritatile bisericesci si lumesci, asiá incâtu festivitatea sa nu vateme pre nimenea in egal'a indreptatire confessiunale si in libertatea consciintiei, ci se sustiena ritualele fia-cârei biserici in cuvenita veneratiune, conformu demnitatiei fiiloru unei natiuni luminate, carea vrea sa traiésca in iubire reciproca. —

Austri'a invitase consiliulu federatiunei Elvetiane a tramite representanti pentru o conferint'a internationale, care sa se consfatuiésca despre mesurile contr'a introducerei bólei de vite din Russi'a si Principatele dunarene. Cu privintia la acést'a ne impartasiesce unu telegramu din Bern, 19 l. c. ca consiliulu a primitu invitarea. Facemu atenti pre cetitori ca acésta mesura momentósa pentru infrângerea acestei calamitâti repetite avemu a o multiamí suscitârei dlui Dr. B. Szabó, fisiculu comitatului Albei superióre, prin raportulu seu câtra inaltulu regimu dto 28 Decembre 1869 (publicatu si de noi in nr. 103 din acelasi anu) apoi prevenirei unoru barbati notabili de specialitate, câror'a le deslucise dlu Dr. Szabó ide'a sea si verbalu cu ocasiunea caletoriei la Vien'a intreprinsa in lun'a c. anume spre acestu scopu.

Diet'a Ungariei.

Siedinti'a din 10 Maiu a casei dep. o deschide presiedintele Somssich la 12 óre Pre fotoliele ministriloru: Gorove Szlávy si Tóth.

Protocolulu siedintiei precediute se autentica. Presiedintele anuncia mai multe petitiuni, care se transpunu comissiunei de petitiuni. Dep. orasiului Aradu, Fr. Chorinu 'si presinta mandatulu. Se tramite comissiunei verificatóre. Dupa resolvire inca unoru afaceri particulari trece cas'a la ordinea dîlei, la care sta a trei'a cetire a proiectului de lege despre regularea judecatorieloru de instanti'a prima. Se cetesce, primesce definitivu si tramite casei magnatiloru spre pertractare.

Ministrulu de comunicatiune Gorove ascerne articolulu de lege, despre drumulu de feru Eperjes-Tarnow, sanctiunatu de M. Sea; se va publicá si tramite casei magnatiloru spre acela-si scopu.

Referintele comitetului centralu E. Hódossy presinta proiectulu de lege relativu la numerulu si resiedintiele judecatorieloru regie, mai departe despre o propunere alui Ern. Simony si amendamentulu lui Ign. Hajdu. Comitetulu a primitu proiectulu numitu cu modificatiuni insemnate, câci comitetulu de 25 a determinatu, in lips'a de date, numai provisoriu resiedinti'a a 115 curti judecatoresci si 407 judecatorie cercuali. Afara de aceea ca regimulu a dechiaratu a nu potea esecutá elaboratulu acest'a fâra ingreunarea erariului; comitetulu centralu nu póte recomandá prefigerea unei atari legi provisorie. Elu este de parere, ca ministeriulu sa se incredintiedie cu prefigerea provisoria a numerului si resiedintieloru judecatorieloru, cá sa ascérna dupa 2 ani legislativei date autentice despre decurgerea afaceriloru la deosebitele curti judecatoresci si judecatorie cercuali, cá pre bas'a acestoru date sa se póta prefige numerulu judiloru. Amendamentele lui Simony si Hojdu sa se reiepte.

Presiedintele: Raportulu se va imprime si pune pre poimâne la ordinea dilei.

Ed. Zsedény face propunerea, ca considerându momentuositatea raportului si proiectului ascernutu de comitetulu centralu si considerându impregiurarea ca in sessiunea acést'a numai 6 siedintie se mai potu tienea, pre lânga aceea tiér'a intréga ascépta cu nestemperu deciderea finale a acestui objectu — siedintiele sa se tiena dela 9—2 óre.

Cas'a primesce propunerea lui Zsedény.

Incheerea siedintiei dupa 1 óra.

Presiedintele Majláth deschide siedinti'a din 10 Maiu a casei magnatiloru la 1/2 1 óra.

Protocolulu siedintiei precedinte se autentica. Contele G. Károlyi presinta rapórtele comis-

siunei de 3 sî comitetului financialu despre proiectele de l ge relative la contractele cosulare cu Americ'a de Nordu sî creditele supletorie pentru confiniele militari.

Comitetulu recomânda primirea proiecteloru de lege sî cas'a le acceptédia nemodificate atâtu in genere câtu sî in specie.

Protocolulu se autentica stante sessiune.

Incheerea la $^1/_2$ óre.

Siedinti'a casei deputatiloru din 12 Maiu. Presiedinte Somssich Pre banc'a ministeriale: Festetich, Szlávy sî Pauler. Protocolulu se cetesce sî aprobéza. Se ascernu petitiuni diferite. Dupa ce G. Várady indrépta câtra ministrulu de comerciu o interpelatiune trece cas'a la desbaterea elaboratului comitetului de 25 in afacerea resiedintieloru judecatorieloru de instanti'a prima.

Referintele comitetului centralu recomânda primirea elaboratului cu modificatiunile propuse de comitetu.

Dupa o scurta desbatere, la care iau parte K. Tisza sî B. Perczel, se acceptédia votulu comitetului centralu cu 188 voturi contr'a 129. Se suscepe desbaterea speciale; §-1 da regimului plenipotenti'a a decide dupa precumpanirea sea in privinti'a resiedintieloru curtiloru judecatoresci.

E. Simonyi doresce a sci din ce causa ministrulu de justitia nu e presinte la pertractarea proiectului seu?

Strigate la drépt'a: E bolnavu!

Simonyi: Acést'a o amu auditu, inse cându se desbatu afaceri asiá momentóse unu ministru sa nu fia bolnavu. (Ilaritate mare) Vorbitoriulu critica elaboratulu comitetului sî recomânda primirea propunerei sele.

La desbaterea acést'a mai iau parte in siedinti'a de astadi L. Mocsáry, P. Hoffmann sî K. Tisza.

Incheerea siedintiei la 2 óre.

Tratatulu de pace intre Germani'a sî Franci'a.

Art. 1. Distanti'a dela orasiulu Belfort pâna la confinii, precum s'a fipsatu la inceputu in tratârile dela Versailles sî precum se afla pe chart'a adausa la preliminariele ratificate, se privesce cá linia de rayon, care in puterea clausulei art. 1 a preliminarieloru, remâne in posessiunea Franciei cu orasiulu sî fortificatiunile de Belfort. Guvernulu germanu are aplicarea, de a estinde acestu rayon astfeliu, ca elu sa cuprinda cantónele de Belfort, Delle sî Giromagny, precum sî partea vestica a cantonului Fontaine, din Vestulu unei linie, care sa se traga dela punctulu, unde iese canalulu Rhone Rhin din cantonulu Dellei in sudu dela Montreux-Chateau pâna la hotarele cantonului dintre Bourg sî Fèlon, unde cade acést'a linia cu hotarele ostice ale cantonului Giromagny. Guvernulu germanu insa va cedá susu numitele tienuturi numai sub conditiunea, cá republic'a francesa sa admita din parte-i o rectificare a hotareloru dealungulu frontierei vestice a cantóneloru Catenom sî Thionville, care lasa Germaniei tienutulu din partea ostica a unei linie, ce merge dela hotarele Luxemburgice intre Hussigny sî Redingen, lasându Franciei satele Thil sî Villerupt, se continua intre Erronville sî Aumetz, intre Benvillers si Boulage, intre Brieux sî Lomeringen sî atinge hotarele vechi dintre Avril si Moyeuvre. Comissiunea internatiunale, despre care se vorbesce in art. 1. a preliminariloru, imediatu dupa schimbarea ratificatiuniloru tratatului presentu se va duce la fati'a locului, pentru a esecutá lucrârile sale acolo sî pentru a proiectá lini'a nóua, conformu conditiuniloru actuale.

Art. 2. Supusii francesi, care louescu acum in tienuturile cedate sî care voescu sa-si pastredie natiunalitatea francesa, dela 1 Oct. 1872 inainte, prin o claratiune din partea autoritâtiei competente, voru dobandí dreptulu de a-si stramutá domiciliulu in Franci'a sî a se asiediá acolo, fâra cá sa se atinga aceste drepturi prin legile relative la servitiulu militariu. Ei voru avé sî dreptulu, de a-si pastrá mosiele loru aflatóre pe terenulu cedatu Germaniei. Nici unu locuitoriu alu tienuturiloru cedate nu se póte prigoní, molestá séu urmarí nici in privinti'a persónei, nici in privinti'a averei sale pentru actiuni politice séu militarie comise in tempulu resbelului.

Art. 3. Guvernulu francesu va predá guvernului germanu archivele, documentele sî registrele relative la administratiunea civila, militara sî judecatoriala din tienuturile anexate. Déca unele din aceste documente se voru fi transportatu la alte locuri, acele se voru predá mai pre urma guvernului germanu.

Art. 4. Guvernulu francesu va predá guvernului imperiului germanu in tempu de 6 luni dela diu'a acestui tratatu:

a) Quot'a pentru sumele depositate de câtra departamente, comune sî institute publice ale tienuturiloru cedate.

b) Quot'a pentru banii de arvuna, ce suntu proprietatea aceloru militari sî marinari, cari voru fi decisi a primí natiunalitatea germana.

c) Quot'a pentru cautiunile amploiatiloru dela cassieri sî dela compturi.

d) Quot'a sumeloru respunse pentru consignatiunile judeciare a conto urgentiei autoritâtiloru administrative sî judeciarie din tienuturile cedate.

Art. 5. Ambele natiuni voru avé drepturi egale in privinti'a navigatiunei Moselei, a canalului Rhin-Marne, Rhin-Rhone sî Saar sî a celoru-lalte pârti navigabile ale loru. Se sustiene sî dreptulu transportârei lemneloru pe apa.

Art. 6. Fiindu inaltele pârti contractante de opiniunea, ca teritoriele diecesane a tienuturiloru cedate imperiului germanu trebue sa cada cu hotarele nóue ficsate prin art. 1: se voru uní imediatu dupa ratificarea tratatului presentu in privinti'a mesuriloru respective. Comunele de confessiunea reformata sî augsburgica din tienuturile cedate nu voru depinde mai multu de autoritatea clerului francesu. — Comunele bisericesci de confessiunea augsburgica, care se afla pe teritoriulu fancesu, voru incetá a mai depinde de consistoriulu supremu sî de directorulu de Strasburg. Comunele israelite, câte se afla pe teritoriulu din ostulu hotareloru nóue, voru incetá a depinde de consistoriulu centralu israeliteanu din Parisu.

Art. 7. Platirea de 500 milióne franci va urmá in cursu de 30 dile dupa restabilirea autoritâtei guvernamentului francesu in orasiulu Parisu. O miliarda se va platí in decursulu anului sî $^1/_2$ miliarda la 1 Maiu 1872. Cele trei miliarde din urma suntu a se platí pâna la 2 Martie 1874 in modulu prescrisu in tratatulu preliminariu. Dela 2 Martie c. se va platí dobând'a pentru 3 miliarde de franci pre fia-care anu la 3 Mart. cu 5% pre anu — Ori ce suma platita inainte a conto celoru trei miliarde din urma nu va mai aduce procente dela diu'a platirei. — Tóte platirile se potu efectui numai in orasiele principale comerciale sî anume in metalu séu arginto, séu in bilete de ale bancei de Angli'a, de Prussi'a, a bancei regale a tieriloru de josu, a bancei nationale belgice, séu in asignate de platí, ori in tratte cu valóre deplina de clas'a intei'a. Fiindu ca guvernulu prussianu, a ficsatu in Franci'a pretiulu unui taleru cu 3 franci 75 cent. guvernulu francesu primesce cursulu acest'a cá norma pentru schimbarea monetei ambeloru tieri. — Guvernulu francesu va insciintiá pre guvernulu germanu cu trei luni inainte despre tóte platirile, ce va voi sa faca la casieriile imperiului germanu. — Dupa platirea junmetatiei de miliardu sî dupa ratificatiunea tratatului de pace, se voru desiertá departamentele Somme, Seine-Inferióre sî Eure, de trupele germâne. Desiertarea departamenteloru Oise, Seine-et-Oise, Saine-et-Marné sî Seine, precum sî a forturiloru Parisului, va urmá imediatu, cum se va fi convinsu guvernulu germanu, ca ordinea domnitóre in Franci'a sî in Parisu va fi suficienta, pentru a se puté implini obligatiunile impuse Franciei. In tóte casurile acésta desiertare va urmá indata dupa platirea a trei giumetâti de miliardu. — Trupele germane in interesulu loru au dreptulu de a dispune de zon'a neutrala, care se afla intre lini'a de demarcatiune germana sî intre enceinte Parisului de pre malulu dreptu alu Seinei. — Hotaririle tratatului din 26 Febr. relative la ocupati'a teritoriului francesu, dupa platirea celoru dóue miliarde remânu intacte. Nici o scadere, ce aru avea dreptulu sa faca guvernulu francesu, nu se póte efectuí mai nainte de platirea celoru inteiu 500 de milióne.

Art. 8. Trupele germane voru continuá a se abtiné de recuisitiuni pre teritoriulu ocupatu. Inse acolo unde intretienerea trupeloru germane privesce pre guvernulu francesu, in puterea indatoririloru contractate, sî câudu acest'a nici in urm'a reclamatiuriloru guvernului germanu nu s'aru indeplini obligatiunile sele, trupele germane voru dobândi dreptulu, de a-si procurá tóte, câte aru cere trebuinti'a loru, prin dajdii sî recuisitiuni impuse departamenteloru ocupate, sî la casu câudu resoursele departamenteloru ocupate n'aru fi suficiente, voru avea dreptulu de a trece chiaru sî in alte departamente. — In privinti'a alimentarei a trupeloru germâne continua ordinea presenta pâna la desiertarea forturiloru parisiene. In urm'a conventiei dela Ferieres din 11 Martie 1871 se voru efectuá reductiunile fixate in conventi'a acést'a dupa desiertarea forturiloru parisiene. — Dupa ce va fi redusa starea efectiva a armatei germane pâna la numerulu de 500,000 soldati va avé locu o scadere a sumeloru ce are guvernulu francesu sa platésca pentru intretienerea trupeloru germane, in proportie cu reductiunile urmate.

Art. 9. Inlesnirile esceptionale admitu pentru importulu de fabricate ale industriei din tierile cedate, in Franci'a voru durá inca 6 luni de dile incepându dela 1 Mart. pre lânga conditiunile fixate cu delegatii Alsaciei.

Art. 10. Guvernulu germanu va continuá cu retramiterea prisonieriloru, intielegându-se in privinti'a acést'a cu guvernulu francesu. Guvernulu francesu va tramite a casa pre acei prisoneri, cari voru fi terminatu timpulu serviciului loru. Acei, cari n'au implinitu inca timpulu militiei, se voru trimite dincolo de Loire. Se hotaresce, ca armat'a dela Parisu sî Versailles, dupa restabilirea autoritâtiei guvernului francesu in Parisu sî pâna la desiertarea forturiloru de câtra germani, nu póte sa tréca preste numerulu de 80,000 soldati. Pâna la acea desiertare guvernulu francesu nu póte sa concentredie trupe pre malulu dreptu alu Loirei, inse va ingriji de garnisónele aceloru orasie, ce se afla in acésta zona, intru câtu se va cere pentru sustienerea liniscei sî a pacei publice. In raportu cu desiertarea, comandantii de corpuri se voru intielege in privinti'a unei zone neutrale intre ambele armate. 20,000 prisoneri se voru transportá immediatu la Lyon, sub conditi'a insa, cá dupa organisarea loru, sa se tramita fâra intârdiere la Algeri'a, pentru a se intrebuintiá acolo.

(Va urmá.)

Revista diuaristica.

„Romanulu“, vorbindu despre urzitorii insurrectiunei Parisiene se pronuntia intr'unu pasagiu alu unui articolu astu-feliu:

D'a, suntu culpabili membrii comunei din Parisu, câci au luatu arm'a in mâna pre câudu strainulu este inca la portile cetâtiei.

D'a, suntu culpabili membrii comunei, pentru ca au impinsu pâna la estremitate aplicarea unoru principia, cari altu-feliu intielese sî aplicate nu potu fi decâtu salutarie: suntu culpabili, fiindu ca, crescuti in despotismu sî prin despotismu, s'au servitu cu mijlócele reactiunei sî ale despotismului pentru punerea in lucrare a principialoru liberale sî democratice.

Recunoscendu insa gresialele, crimele acestor'a, recunoscurâmu sî semnalarâmu gresialele sî crimele maioritâtiei camerei.

Parisulu a salvatu, prin eroismulu seu in tempulu resbelului onórea Franciei.

Imperiulu invinsu in câte-va dile, Parisulu infruntâ armatele victorióse in tempu de siése luni. Franci'a abatuta sî umilita, fu radicata in ochi ei insa'si sî ai lumei prin eroismulu Parisului. Domnulu de Bismark dicea ca burgesi'a sî poporulu Parisului nu potu resiste trei dile armateloru sele victorióse, sî lumea tóta asiá credea. Burgesii sî desculții Parisului, printr'unu eroismu fâra esemplu, atrasera din nou asupr'a Franciei admiratiunea chiaru a inimiciloru sî redetera popóreloru credinti'a in reinvierea acestui Christu alu loru. In fati'a atâtoru suferintie, atâtoru sacrificie sî a unui eroismu atâtu de mare alu Parisianiloru, primulu actu alu maioritâtiei camerei este, nu numai de a stá la Bordeaux, dara inca de a luptá — sî ce lupta!.. — pentru cá sa radice Parisului dreptulu seu de capitale a Franciei.

Maioritatea camerei, compusa de servitorii tuturoru monarchieloru cadiute, nu voiesce se proclame republic'a.

Ea aratá in desbaterile ei o furia ce merse pâna la turbare in contr'a ori-cârui omu i vorbea de libertate sî de republica.

Ea pedepsí Parisulu pentru ca a luptatu, mai singuru sî in cursu de 6 luni, contr'a prussieniloru, contr'a representantiloru despotismului sî ai dreptului divinu.

Ea refusà in sefrsitu cererea cea mai drépta

si mai bine-facatórie: independinti'a comunei si descentralisarea.

A cui dara este prim'a si cea mai de capetenia culpa? A celoru carii, loviti in tóte modurile si atâtu de cumplitu, se imbéta de durere, séu a celoru carii, cu sânge rece, lovescu in cele mai nobile si bine-facatórie simtieminte si credintie ale Parisieniloru?

Capii revolutiunei din Parisu dela 18 Martiu, erau toti uvriari, fára instructiune solida si fára cunoscintie politice. Primele loru cereri erau drepte, mai in intregulu loru. Cine dara a provocatu resbelulu civile, in fati'a strainului? Celu neinvetiatu, care fu necontenitu lovitu? Séu celu invetiatu care loviá mereu? Celu neinvetiatu, care cerea drepturile lui, séu celu invetiatu care mantienea institutiunile cele mai despotice si mai ruinatóre pentru interesele publice?

Respunsulu l'a datu faptulu celu mai insemnatu. Câti-va ómeni cu totulu necunoscuti si cari servindu-se cu mijlócele reactiunei i'si instrainara tóte animele, totu isbutira a luptá in timpu de dóue luni contr'a inturoru puteriloru, morale si materiale, ale unei camere si ale unui guvernu.

Respunsulu l'a datu toti ómenii de bine din Franci'a si strainatate, si chiaru cei mai moderati, cari au recunoscutu si martorisitu ca reactiunea din camera, a provocatu si provóca disperarea. Respunsulu l'a datu insusi betrânulu Thiers, care, perdiendu in sfersitu rabdarea, a spusu reactiunei in fatia ca este cea mai rea si cea mai netânga din reactiunile de pre lume. Respunsulu 'lu vomu mai culege din gurile cele mai moderate.

„Independinti'a belgica" dela 14 Maiu dice:

„Ea are rancune meschine, passiuni strimte, gelosie ce nu cutéza a se marturi. Adunarea core priimí-se sarcin'a cea grea de a reorganisá tiér'a, nu s'a incercatu in totu timpulu esistintiei sele decâtu a desorganisá puterile si a cede furieloru la care o provóca vanitatea si orgoliulu ei. — Ce se póte sperá dela o adunare care, in momentulu de fatia si pe cându suntemu in culmea crisei, nu scie sa-si domnésca mâniele nici sa aiba curagiulu intreprinderiloru ei? Dara in sfersitu d. Thiers a biciuit'o cu mâna de maiestru, si bine a facutu!!"

Revolutiunea Parisului a cerutu absolut'a libertate a comunei. Drépt'a camerei, sciindu ca despotismulu nu póte triumfá decâtu prin mantienerea comunei in lantiurile puterei executive si prin absolut'a centralisare, a preferitu sa arunce Franci'a in resbelulu civile, decâtu sa o faca a resuflá si prosperá prin autonomi'a comuneloru. Si apoi, cine nu vede, acum mai cu séma, ca drépt'a voiá resbelulu civile si de aceea 'lu si provocá? Diserâmu, acum mai cu séma, câci planulu s'a datu cu totulu pe fatia printr'unu manifestu alu comitelui de Chambord, alu acelei momie legitimiste, desgropate din nou si core se presinta dejá Franciei cá salvatorele ei.

Cându óre voru incepe si la noi a aparé manifesturile fostiloru domni? In curendu, negresîtu.

Revolutiunea Parisului a cerutu cá voturile orasieloru sa nu mai fia innecate prin voturile sateloru. Camer'a a refusatu, câci scie ca monarchi'a si despotismulu se potu galvanisá prin sateni, dara nu si prin orasieni.

D. Quinet depuse in camera urmatórea propunere:

Art. 1. „Fia-care orasiu de 35,000 suflete va alege unu deputatu.

Art. 2. „Fia-care orasiu va alege atâti'a deputati mai multu, cu câtu va avé de mai multe ori câte 35,000 de suflete."

D. Quinet intre argumentele cu carii sustiene propunerea sea dice:

„Printre reclamârile Parisului, un'a din cele mai invederatu drepte este cá representatiunea orasieloru sa nu fia innecata de a sateloru."

La noi, cá pretutindene, despotismulu a voitu si voiesce cá satele sa sugrume orasiele.

D. Thiers a promisu ca invingându revolutiunea, nu va mai cautá pre culpabili intre fratii retaciti. Drépt'a camerei s'a infuriatu ca capulu puterei executive nu voiesce a dá viétia cadavrului monarchiei, scaldându-lu in sângele republicei.

Revolutiunea din Parisu, ucisa prin escesele ei, va cadé in curendu. Principiele insa cele bune trecu preste mormintele celoru abatuti din calea loru si reaparu cu puteri nóue. Asiá dara principiulu celu salutariu alu deplinei autonomii a comuneloru nu numai ca n'a peritu prin escesele membriloru comunei din Parisu, dara inca a dobanditu puteri uriasie, fiindu acum sustiennutu de tóte orasiele cele mari, si de toti barbatii cei mai insemnati ai Franciei.

Dovéda, ca asiá este si asiá va fi, avemu faptulu ca in alegerile pentru membrii comuneloru, ce s'au facutu mai de une-dile, chiaru comunele rurale au votatu pentru republicanii cei mai nestramutati.

Dovéda, ca asiá este si asiá va fi, avemu manifestârile ce se facu in tóte orasiele cele mari, in favórea deplinei autonomie a comuneloru.

Dovada ca asiá este si asiá va fi, e ca toti barbatii cei mai insemnati ai Franciei sustienu acestu principiu si orasiulu Bordeaux a luatu initiativ'a d'a convocá la Bordeaux pre primii alesi din fia-care consiliu comunale, cu scopu de a formá astu-felu o putere morale, capabile d'a pune temeliele unei intielegeri onorable intre Parisu si Versailles.

Dovéda ca asiá este si asiá va fi, e ca drépt'a camerei a turbatu, in faci'a acestei convocâri si-a oprit'o. Cum inse, dice „Indepedinti'a belgica" dela 14 Maiu, „cum camer'a va invinge insurectiunea morale, ce se pregatesce in cele mai multe centruri ale poporatiunei?"

Insurectiunea Parisului s'a pututu invinge prin escesele ei. Care armata inse va puté invinge insurectiunea morale din tóte orasiele Franciei? Si câte sute de mii de soldati va trebui reactiunei dela Versailles, pentru a invinge vointi'a natiunei, mai cu séma cându ea se va manifestá in tóte orasiele si 'ntr'o singura di?

Camer'a dela Versailles voiesce acum a radicá consilieloru comunale si dreptulu d'a manifestá dorintiele loru prin petitiuni câtra camera. „Adunarea din Versailles, dice ultr'a-moderat'a „Independintia belgica" nu se mai opresce, cându crede ca suntu in jocu passiunile ei reactionarie. Reactiunea, cându nu este oprita de frica, nu mai are de câtu o singura grigia: acea-a d'a lucrá contr'a concisteloru dobândite de spiritulu modernu."

„Independinti'a belgica" dela 13 Maiu, vorbindu de manifestulu pretendintelui la domnia, comitele de Chambord, dice:

„Cá toti (pretendintii, comitele n'a 'nvetiatu nimicu si n'a uitatu nimicu, si de aceea program'a sea nu va avea resunetu de câtu in unele castele si la calugeri."

Asiá este cu pretendintii, asiá este cu tóte reactiunile din lume, si de aceea betrânulu Thiers, care cunósce bine tóte reactiunile, dicea mai deunedi celei dela Versailles:

„Penrru a m'atacá, asceptati sa tréca pericululu: sarcin'a vóstra va fi atunci in proportiune cu coragiulu si cu capacitatea vóstra!"

S'asceptâmu dara sa se curme nenorocit'a revolutiune din Perisu, si vomu vedé atunci déca Franci'a, prin nóu'a ei reorganisare, nu va dovedí din nou lumea ca ea scie nu numai a se mântui pre ea iusa-si, atunci cându toti o credu mórta pentru totu-dé-un'a, déru scie si póte, acum cá totudé-un'a, pravalindu pétr'a de pre mormentulu ei, sa strivésca cu dens'a reactiunea din tóta Europ'a si sa faca cá tóte popórele sa strige intr'o singura voce: — Franci'a a inviatu!"

Balneologicu.

Din raportulu fisicatului despre decurgerea sessiunei de scalda din 1870 in renumitulu locu de cura Valcele (Elöpatak) scótemu urmatórele date:

Temperatur'a a fostu in sessiunea acést'a anormale, estraordinaria; partea cea mai mare tempu ploiosu cu venturi in directiuni diferite, care a adusu scadiementu chiaru labórei ostenitóre a tiereniloru. D'abiá 4 dile tempu seninu in continuu; serile si diminetile adese reci. In astfeliu de impregiurâri nu ne póte prinde mirare, déca cei veniti pentru curare la Valcele de asta data suferira de bóle grele diferite. Dupa conspectulu comisariului de scalda, au fostu in Valcele 526 familii, laolalta 1208 suflete. — De avisare si tratare medicale se impartesira 220 familie. Cei mai multi dintre acesti patienti — incependu dela copii pâna la vetusti, recercara curarea morburiloru pânteceloru si delaturarea lipsei de sânge urmata din acele morburi.

Intre morburile multe si incurcate se aretara cele mai multe casuri cá invertosiere de ficati si splina, dintre carí cea mai mare parte se potolira si curara.

Alte morburi, cari asemenea se curara cu succesu deplinu, suntu de amintitu: Asthma, doreri reincepetóre (chronice) de stomachu, vomare, inflare estraordinaria a organeloru stomachului, mania de grasime, impreunata cu ból'a de apa in estremitâtile inferióre.

Asemenea aflara usiurintia indestulitóre cei atacati de dureri diferite hemorhoidale.

Surprindiatoriu e resultatulu, basatu pre esperiintie lungi, ca cei ce patimira de achromatic'a tenului si slabiciune in urm'a bólei loru chronice, dupa o usuare de 10—14 dile a apeloru minerale de acolo se renascu si'si recapeta iérasi colórea fetiei intinerita.

Protocolulu comisariatului de scalda arata ca óspeti numerosi vinu din departâri mari la Valcele, pentru de a aflá ocolo cura secura a doreriloru de ficati si splina. — Intre altii se folosira 2 persóne in etate media mai inainte 2—3 ani de scaldele dela Karlsbad si acolo nu aflara in atât'a tempu asiá mare usiurintia, cá in Valcele in restempu de 2 septemâni; câci in Karlsbad produce ap'a, din caus'a temperaturei ei inalte, cam de obsce ingretiosiare, care impregiurare inca impedeca vindecarea morburiloru.

Doreri hemorhoidale impreunate cu suirea sângelui spre capu si cu simtóme nervóse de bóla causéza adese eruptiuni de sânge, mancarime estraordinaria la deschidiementulu matiului siediutului si se vindecara in Valcele.

Afara de aceste venira la cura in decursulu sessiunei, sângerâri de plumâni in mesura mai mare séu mai mica la tuberculóse de plumâni, sângerâri matrice si 3 sangerâri de rarunchi.

Catarhe de matrice provenite in urm'a slabiciunei, asemenea se curara.

2 Defteritis, la un'a dintre aceste si ologirea musculiloru gatlegiului si nerveloru. Cu succesu se vindecara friguri schimbatióse, dureri rheumatice, 4 casuri apoplectice, bolnavi de urnire, tussa magarésca la copii, diarhoe epidemice nenumerate. O femeia stérpa a patimitu de o rana mlastinósa la frunte; unu barbatu de acela-si reu la ceafa, se restaurara in restempu de 3 septemâni dupa mai multe operatiuni; asemenea o femea care avea o rana subsuóra si a cârei bratiu si peptu stengu se invinetise; mai multi altii avura cangrene la mâni si picióre si se vindecara. Si bóle sifilitice diferite, la mai multi cu imflatura in gura, se curara. —

— Blenorhoe, numai astupate, incepura iéra-si a curge si disparura adese fára tratare. Imflaturi scrofulóse cu deosebire la copii trecura asemenea dupa intrebuintiarea apei din Valcele. Usiorintia insemnata simtira si 2, cari patimeau de imflaturi tuberculotice la stomachu. Cei mai multi copii se scapara dupa intrebuintiarea apei de limbrici. Pre lânga observarea avisârei capetate intrebuintiara si patienti de asthma ap'a.

Femei ingreunate se folosira de isvórele minerale din Valcele si nici un'a nu patimí de nascere defectuósa.

Din caus'a tempului ploiosu se ivira la multi spuzatura si la multi se aratara, dupa intrebuintiarea apei, besicaturi de sânge cá premergatóre vindecârei.

2 tempiti, a câroru morbu a provenitu din sânge aposu, se vindecara pre deplinu.

O israelita betrâna espirà de ologirea inimei.

Contr'a unui israelitu betrânu si soci'a lui se incercara atentatu asassinu. Soci'a n'a avutu lipsa a jacea nici bateru o di in patu; barbatulu care patimea de asthma si afara de aceea si de unu defectu de inima si mai erá inca si scorbutu, se restaurà in 11 dile asiá de tare, incâtu se potù duce spre curarea mai departe la Brasiovu. Pre atentatoriu nu l'a potutu eruá oficiolatulu.

In fine sa mai inregistrâmu aici pre scurtu eâte-va casuri estraordinarie;

1. T. in etate de 22 ani, patimea din copilaria de carcei si adese jacea óre intregi lesinatu; tóte medicinele erau zadarnice. Dupa 5 dile in Valcele se vedira, ca caus'a patimei erá unu verme cordelatu. Acest'a se delaturà si T. s'a insanetositu — 2. Dlu Sornca patimea de scrufulose mari, cari provenea din slabitiunea mistuirei; in anulu trecutu simtì dupa 3 septamâni usiurintia si in sessiunea a dóu'a se restaurà pre deplinu. — 3. I. B. unu barbatu de 40 ani, slabitu si secatu, se vindecá si recapetà iéra-si puteri. Patim'a sea provenea din slabitiunea organeloru de mistuire. — 4. G. M. de 65 ani, patimea de o imflatura la splina si ból'a

apei in picióre; dupa 42 de dile se vindecara. — H. G., amploiatu 38 ani, suferea de 4 ani de galbinare sî ametiéla. Caus'a morbului erá imflatura de ficati; se curara. — 6. Sz. negutiatoriu patimea de catharu in besic'a udului, se scapara de durerile crâncene, de care patimea de 13 ani. 7. M. 69 ani, patimea de asthma sî doreri reumatice la picióre; se insanatosiá. 8. K. 50 ani, avea imflaturi la picióre; se scapara de ele. 9. M. 46 ani, patimea de cârcei nervosi de stomachu; erá cu totulu secatu, se curà sî recapetà iérasi poteri. 10. K. unu munteanu betrânu patimea de slabiciunea estremitâtiloru, se curara. 11. O. B. K. 62 ani, suferea de ametiala, sî erá nervosu la celu mai micu sgomotu. Dorerea ficatiloru se delaturà sî curà. 12. R. suferea de sangerâri tuberculotice la rarunchí, impreunate cu diare sî doreri hemorhoidale, se vindecara. 13. U. o juna patimea de angina sî imflatura de splina, se curà. 14. A. . B. patimea de ból'a apei in estremitâtile inferióre, se vindecara dupa curatirea sângelui. 15. R. 52 ani, avea galbinare de 4 ani, se vindecara. Cârceii de matrice a lui K., 38 ani, cari durau dile intregi, se delaturara, etc. etc.

Casurile aceste arata ca facultatea medicale de scalda s'a intaritu prin esperinti'a de mai multi ani, câci numai atunci se potu efeptuí resultate imbucuratóre.

Dupa cum dejá s'a amintitu, Valcelele au fostu cercetate in sessiunea trecuta de 526 familii. Dintr'aceste au fostu streini: barbati: 240, femei: 238; indigeni: barbati: 180: femei: 138; copii din strainatate: baeti: 53, fete 54; indigeni: baeti: 16, fete; 39; — servitori: indigeni: barbati 87, femei 75; laolalta 1208 suflete.

Romani'a.

Deputatii alesi la colegiulu II.

Argesiu: Vasilie Boerescu. Bacau: Nicu Mortiunu. Botosiani: Alecu Ventura. Bolgradu: Pavelu Peretiu. Brail'a Dimitrie Constandinescu. Buzeu: Costache A. Boranescu. Cahulu: Gri. Costache Epureanu. Covurluiu: Iordache Antachi. Dâmboviti'a: Ioanu Vacarescu. Doljiu Nicolau Guranu. Dorohoiu: Nicu Alcazu. Falciu: Scarlatu Mavrogheni. Gorjiu: Ghitia Urdareanu. Ialomiti'a: Ioanu Rhetoridi. Iassi: Nicu Ceauru Alsanu. Ilfovu: Simionu Marcovici. Ismailu: Dimitrie P. Ecenomu. Mehedinti: Tiapardea. Muscelu: N. Cretiulescu. Némtiu: Gr. Balsiu. Oltu: C. Valeanu. Prahov'a: N. Homoriceanu. Putn'a: D Siderie Râmnicu-Saratu: St. C. Falcoianu. Râmnicu-Valcei: Chintescu. Romanati: Agarici. Romanu: Ursula. Tecuci: Nanu. Tutov'a: Aninosianu. Teleormanu: G. Racovita. Vasluiu: Greceanu. Vlasc'a: Radulescu.

Deputatii alesi la colegiulu III

Bacau: D. Cracti, D. Colincu. Barladu: Codrescu, Boloescu, Fetu. Bolgradu: Aristide Pascalu. Botosiani: N. Costea Haretu, Constantinu Cananau. V. Nicolescu. Brail'a: Achilu Cerlenti, col. Cost, Petrescu. Bucuresci: Christianu Tell, Barbu Vladoianu, Pavelu Zaganescu, Dimitrie Ghermanu, Nae Ionidi, Dobre Nicolau. Buzeu: Costache Desliu. Cahalu: George Popovici. Calarasi: Alexandru Florescu. Câmpu-Lungu: Alecsandru G. Golescu. Caracalu: Tom'a Bratasianu. Craiov'a: George Chitiu, Cost. N. Otetelesianu, Anas. Stolojanu. Dorohoiu: Henri Kortazzi. Falticeni: George Greceanu. Focsiani: George Apostoleanu, P. Tufelcica, Trifanu Boiu. Galati: Moruzi, P. A. Popazu, N. Catargiu. Galati: M. G. Gogósia. Husi: Petru Pivnitieru. Husi: Dim. Cornea, I. Negruti, V. Pogoru, col. Gr. Sturz'a. Ismailu: Antonie Varmali. Pétr'a: C. Popovici. Pitesci: George Brateanu, Petru Cecropide. Ploiesci: Panaitu Filitisu, Ilie Mincu, G. Cantili. Râmnicu-Saratu: Menelas Ghermany. Râmnicu-Valcei: Iancu Olanescu. Romanu: Ioanu Titulescu. Tecuciu: Antonu Cincu. Targu-Jiu: Atanasiu Moscuna. Targu-Vestei: Generalu Florescu. Turnu-Magurele: George Vernescu. Turnu-Severinu: Gr. Muculescu, P. Aurelu. Vasluiu: Generalu Savelu Manu.

Deputatii alesi la colegiulu IV.

Argesiu, Titu Maiorescu; Bacau, Dimitrie Ghic'a Comanescénu; Bolgradu, Nicolau Horozovu; Botosani, Generalu Christianu Tell; Brail'a, Nicolau Blaremberg; Buzeu, Nicolau Iacovaki; Cahul, Mihailu Grigoriade Bonki; Covurluiu, D. Ventur'a; Dâmboviti'a, Majoru I. Costescu; Doljiu, Gr. Argintoianu; Dorohoiu, Constantinu Nicolau Sutiu; Falciu, Scarlatu Lambrino; Gorjiu, C. Blaremberg; Ialomiti'a, Petre Ritoridi; Iassi, George C. Filipescu, Ilfovu, Vladimiru Ghic'a; Ismailu, Alesandru C. Sturz'a; Mehedinti, Titu Maiorescu; Muscelu, Pavelu Angelescu; Némtiu, Teodoru Bolduru Latiescu; Oltu, Capitanu Gr. Lahovari; Prahov'a, Colonelu Dimitrie Nicolescu; Putn'a, Nicu Negrea; Râmnicu-Saratu, D. Margaritescu; Romanu, C. D. Sturz'a; Romanati, Sierbanu Jianu; Sucév'a, Constantinu Plesiescu; Tecuci, Emanoilu Conaki Vogoridi Teleormanu, C. Racota; Tutov'a, Lascaru Costinu; Vâlcea, Zisu Dumitrescu; Vasluiu, Dimitrie Cozadini: Vlasc'a Cesar Boliacu.

Galesiu, 8/20 Maiu 1871.

(Fine.)

Acel'a, care, „in locu sa ajute, strica, in locu sa luminedie, intuneca“ a primitu, pre lânga neglegirea afaceriloru private, insarcinarea dela fostii antisti comunali Ioanu D. Florianu, Nicolau Timpenariu sî inspectorulu cercului de a procurá materialulu pentru cladirea scólei sî prin staruinti'a lui in scurtu timpu s'au saversîtu scól'a pre care o numiti „spatiósa;“ au propusu in comitetulu bisericescu, cá dvóstra cá preotu sî directoru de scóla sa pro vocati poporulu a contribuí pentru fundarea unui fondu scolasticu, la care s. vóstra cá intielegintía sî omu cu stare buna materiale a-ti contribuitu, numai 1 fl. pre cându altii necârturari au daruitu 5—10 fl., au facutu sî alte propuneri totu cu scopu folositoriu pentru scóla sî biserica, pre care din tema ca va abusá de pacientia dlui redactoru sî onor. dublicu le retace, au servitu cu léfa fórte moderata comunei cá notariu 20 ani, (ceea ce este o dovéda chiara, ca subscr. are facultatea de a tienea ordinea buna in cancelari'a com. sî in afacerile notariali; ordinea in cancelari'a comunei nóstre este cá sî in alte cancelarie dimpregiuru sî ori unde, ceea ce se póte vedea de veri-cine. Altucum afacerea acést'a se tiene de competinti'a inspectorelui, dara nu a „caletoriului“) nesuindu sî venându numai pentru binele comunei, pre lânga negligerea, dupa cum au disu mai susu, afaceriloru private, asiá incâtu acum inmultiendu-i-se famili'a, trebue sa-si agonisésca pânea de tóte dilele cu facerea de pepteni, care lucru 'ti pare de batjocura. —

Ce a-ti facutu dvóstre, care sunteti autorii acelei corespundintie faimóse, pentru comuna? Care ve suntu faptele patriotice? dóra edarea corespundintiei, in care vorbiti despre coruptiunea mea, despre contracte sî pasapórte ilegale, (acést'a e o cestiune fórte delicata sî aceste dóue cuvinte de grea insemnatate pune mai bine decâtu tóte altele in lumina rea vointi'a autorelui, care aru compromite intréga marginimea, cându s'aru suscitá suspiciunea organeloru regimului in o afacere asiá gingasia) precum sî alte scornituri sî defaime de feliulu acelor'a. Asiu puté enumerá, cá revangiu la afirmârile d-vóstre neadeverate sî odióse, immoralitâti comise de pretinsii „zelosi“, déca nu asiu recunósce ca atari lucruri molestéza pre onor. cetitori. Au nu asiu puté ilustrá respunsulu meu cu descrieri fideli despre desele petreceri de nópte in birturi, sî in siezatori in Seliste sî Galesiu, cu cei mai dismoralisati ómeni, cu servitori sî altii, ale docintelui „care face progresu cu copilasii“, despre incelusiagurile facute de elu cá controloru séu ce Ddieu, la cladirea drumului de feru in Mediasiu de elu marturisite, de amestecurile in trebi comunale unde nu-i competea, precum multe altele de feliulu acest'a; insa le retacu cá sa aretu prin acést'a retacere corespundintelui ca nu me predomnescu slabiciuni, passiuni, cá pre densulu sî ca nu voescu a me inaltiá sî a me pricopsí prin publicarea defecteloru dlui. Nu voescu a mai desfasiurá nici chiaru scandalulu din 24 Aprilie a. c. a cârui urzire mi-o scrie, câci densulu scie ca atunci i „lipsea diu'a din septamâna“ sî ca tocm'a a fostu cuprinsu de patim'a dlui cunoscuta; ci le trecu cu vederea, considerându ca cându a scrisu corespundinti'a i-a fostu capulu ingreunatu cu fantasme, chimere sî fumuri, in care'si petrece viéti'a. La tóte me marginescu pre lânga respunsulu ce a datu leulu óre-cui — sî adeca „de nu asiu fi sciutu cine esti, sî eu m'asiu fi speriatu de glasulu teu“.

Planulu de a me delaturá pre mine, pentru de a manipulá in comun'a Galesiu, dupa placu, nu ve va succede, câci manoper'a sî mijlócele prin care voiti a ajunge la tienta, suntu scalciate sî nepotrivite; sî de aceea ve consfatuescu pre d-v., câtu sî pre altii cari dorescu a restorná tóta starea lucruriloru, pentru de a o planuí dupa capulu loru, a abdice acestei fantome sî a-si intrebuintiá puterile spre alte scopuri mai serióse sî folositóre atât'a loru insî-le, câtu sî natiunei, a nesui spre progresu sî a-si alege remediele cele adeveratu apte sî corespundietóre scopului.

Pre lânga care sum alu onor. redactiuni.

devotatu
Ioane Sasu,
not. com. in Galesiu.

Varietâti.

*** Regimentulu Mecklenburg-Strelitz nr. 31. Acestu regimentu a sositu acum de curendu din Fiume. Diariulu de acolo intitulatu „Giornale di Fiume“ lauda purtarea regimentului, câtu a statu acolo in garnisóna.

*** (Ladrumulu de feru) se lucra acum in tote pârtile. E intrebarea ca poté se va terminá pâna in Septemvre a. c. Déca suntu adeverate scirile ce se scriu sî se vorbescu despre relele procederi ale intreprindietoriloru cu lucratorii apoi e putiena sperantia.

*** Ploile sî recél'a cea indelungata din anulu acest'a, ni se spune, ca in multe pârti au nimicitu cucuruzulu cu totulu; din alte pârti se spune ca sî holdele de grâne sî ovese inca patimescu fórte tare.

*** Monetari'a din Alb'a-Juli'a se stramuta la Cremnitiu in Ungari'a.

*** (Esundâri.) Din pârtile Ternaveloru vinu sciri despre esundâri.

*** (Focuri) A fostu unu incendiu in Turnisioru Mercurea trecuta, cu care ocasiune a arsu diece economi.

*** Se vorbesce de unu câmpu trinceratu. Se dice ca elu póte fi infiintiatu in Dâmboviti'a, impregiurulu Târgovistei. S'a sî tramisu dej'a doi oficieri de statu-majoru cá sa radice planulu orasiului sî imprejmuiriloru sele, cá apoi sa se póta face studiele unei asemenea lucrari atâtu de importante câtu sî de costisitóre. Unii propunu Buzeulu, cestiunea inse fiindu insemnata, de sicuru ca nu se va luá nici o decesiune, inainte de a se face mature studie.

Edictu.

De óre-ce nu s'au pututu vinde la terminulu 1-mu realitatile lui Mihaiu Rosc'a de pre hotarulu Selistei sî anume:

1. loculu de aratu „in barbosi“ nr. top. 7973 de 996 stângini cuadrati 100 fl.

2. In loculu de aratu „in drumulu Amnasiului“ nr. top. 7193 de 1162 stângini cuadrati cu 130 fl.

3. livadi'a „in Mogoróde“ nr. top. 6099 de 170 stângini cuadrati cu 16 fl. sî 4. gradin'a „din Saliste“ nr. top. 3009 de 209 stângini cuadrati cu 140 fl. v, a., se da de scire, ca aceste realitati se voru licitá din nou la 3 Iuniu 1871 c. n. in cancelari'a comunale din Seliste, 9 óre a. d. a. sî se voru dá sî subtu pretiu.

Sibiiu 9 Maiu 1871.

I. Maximu.
comisariu de licitatiune.

ANUNCIU.

Se afla de vendiare la tipografi'a nóstra Unu esemplariu de Evangelia, tiparitu totu in tipografi'a nóstra pre harthia de cualitatea cea mai buna, taiatu in auru, legatu acum de curendu in catifea rosia si ornatu pre partea deasupr'a cu cinci icóne, de pictura alésa, ce infatisiédia: Inviérea si pre cei patru Evangelisti, in rame de argintu auritu, decorate cu arabescuri frumóse; iéra pre partea din josu cu o cruce intreita massiva si patru bumbi, cu catarami si tietieni de cualitatea rameloru. Pretiulu acestui esemplariu este 135 fl. v. a. Se póte vedé la directiunea tipografiei archidiecesane gr. or. de aici.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a si tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori franc'ate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 40. ANULU XIX.

Sabiiu, in 20 Maiu (1 Iunie) 1871.

Alegerile in Croati'a.

In unulu din numerii trecuti amu fostu spusu ca alegerile in Croati'a au esitu favorabilu pentru natiunali. Evenementulu acest'a, nici se putea altufeliu, a atrasu atentiunea partideloru politice de tóta colórea sî l'a esplicatu fie-care in favórea directiunei sele politice. Mai nu amu crede sa nu se afle sî la noi ómeni, cari sa faca deductiuni mari din aceste pentru o straformare totala a sistemului politicu din presentu.

Entusiasmulu e fórte arare-ori bunu in politica, tocm'a cá sî fric'a. Deci sa cautâmu la evenementulu acest'a cu liniscea cuvenita.

Croati'a este unu regatu, carele se numesce sî regatu triunitu. In cualitatea acést'a elu privesce dreptu de pârti ale sele pre Slavoni'a, ce o are deja lânga sine sî pre Dalmati'a, carea se tiene de Cislaitani'a séu de tierile representante in senatulu imperialu. Nisuinti'a de a avé sî Dalmati'á lânga sine e espresa de multu, sî despre staruinti'a Croatiei de a câstigá sî Dalmati'a nu ne putemu indoí.

Elementulu germanu, atâtu de iubitoriu de egemonia, nu se va invoí a dá din mâna litoralele dalmatinu. Ungari'a inse póte presupune ca in legatur'a, in carea póte stá cu Croati'a, i deschide folóse mari, déca va avé calea deschisa câtra comerciulu Adriaticei in tóta estinderea ce oferesce Dalmati'a.

Croatii dara prin alegeri au câstigatu calea deschisa pentru de a se decide. Deciderea inse va fi grea, pâna ce voru aflá modulu prin care sa-si ajunga scopulu mai ingraba.

Promissiunile voru fi acum cele dintâiu, cari se voru imbuldi in feliurite forme. Ministeriulu din Pest'a póte ca pâna acum va lucrá intr'acolo incâtu sa se deschida perspectiva pentru Croati'a de a capatá Dalmati'a. De dincolo de Lait'a se póte ca dela majoritatea parlamentului (sen. imp.) nu li se va promite nimicu, dara potu fi alte partide cari sa le deschida alte perspecte.

Desteritatea barbatiloru loru se va dovedí prin aceea, déca ei voru sci judecá dreptu sî prensentulu sî venitoriulu, asiá incâtu sa nu cada victim'a vreunei politice pagubitórie pentru ei sî pentru tóte popórele din imperiu.

In ce sensu sî spre ce scopu au fraternisatu Romanii Brasioveni cu Magiarii de aici.

Incheiându romanii brasioveni cu magiarii de aici legatur'a de infratire prin festivitatea publica inscenata in 22 Aprilie a. c. a doveditu destulu, ca nu voru sa faca vre-unu secretu din pasiulu loru, de óre-ce aveau consciintia curata, ca nu numai nu comitu vre-o tradare nationala, ci din contra incérca unu drumu spre castigarea unui terenu mai siguru pentru natiunea romana. De aceea s'au sî grabitu unii a reportá in vre-o dóue diare romane din patria despre acestu actu de infratire cu scopu de alu aduce la cunoscinti'a celui'alaltu publicu românu, pentru cá acest'a sa-si esprime parerea sea matura sî basata asupr'a acestui pasiu. Asteptarea brasioveniloru s'a implinitu din partea unoru diuare, — dara in ce modu?

Pre cându diuariele straine sî anume cele magiare, luându actu de infratire 'si dedera parerea loru objectivu, fia-care din punctulu seu de vedere, pre atunci diuariele române din patria, afara de unulu, care se pare a fi d'a capo invoitu cu actulu brasioveniloru, se impartira in dóue pârti, dintre carii unii dechiarându onestu sî cu tactu adeveratu politicu, ca din reporturile facute nu cunósce pre deplinu tóte motivele, ce au indemnatu pre românii brasioveni la infratire cu magiarii, precum nici tint'a, ce si-au propusu, 'si reserva darea opiniunei pâna la publicarea unei programe formale din partea brasioveniloru, iéra cei-lalati diuaristi (v. Federatiunea) privindu-se de anteprenorii privilegiati ai politicei nationale, incepura deodata, fâra a aduce unu singuru motivu resonabilu privitoriu la cestiune, a descarcá asupr'a româniloru brasioveni o plóia de injuraturi mojicesti, sî denegându-le ori ce capacitate, ori ce judecata sanatósa, i coplesira cu cele mai ridicule incriminatiuni sî suspiciunari, numindu tóta festivitatea o betia facuta d'alde g u r ' a c a s c a (fie disu intre parantese, ca românii brasioveni, cari suntu guri cascate, au bagatu mai de multe-ori mân'a in punga spre a umplea a l t o r ' a gurile góle.)

Facia cu categori'a acésta din urma de pseudodiaristi romanii brasioveni n'au de a dice nimic'a, pentru ca cu surugii sî bechiarii nu stau de vorba.

Insa fiindu ca din norocire avemu si-o diuaristica sanatósa, despre care amu amintitu mai susu, sî unu publicu resonabilu, care nu se uita in gur'a ori carui siarlatanu politicu, ci presupune de buna séma, ca românii brasioveni, cari au datu probe evidente de natiunalisti zelosi sî patrioti buni sî in alu caroru sinu totu se voru fi aflandu câti-va sî ómeni inteligenti sî cu judecata matura, voru fi precugetatu, ce voru se faca, voru fi avutu o tinta salutaria natiunei; — ne implinimu o placuta detoria facia cu acesti'a, dându unele deslusiri la program'a infratirei publicata in mai multe diuarie, respective aretându mai pre largu punctele de vedere, din cari amu purcesu:

1-a. Romanii s'au aliatu cu magiarii sî nemtii (nesasi) din Brasiovu pentru cá sa purcéda in afacerile comunale solidaru sî in buna intielegere, cá precum pórta toti sarcinile, asiá sa se sî folosésca iéra-si toti de o potriva de drepturile, ce le ofera comun'a. Acést'a erá nu numai o oportunitate, ci o detorintia, ba chiaru o necesitate absoluta, cu atâtu mai vertosu, ca la noi egal'a indreptatire nu erá efeptuita nici bateru in comuna. Iéra pedec'a principala la acést'a erá, ca natiunea sasésca de aici basându-se pre positiunea sea de preferintia istorica, sî incrediendu-se in puterea superióra facia cu cele-lalte natiuni conlocuitóre, privita fiecare de sine singura, continuá a monopolisá sî de aici inainte drepturile comunale eschidiendu in egoismulu sî ingâmfarea sea pre cele-lalte natiuni séu de totu séu in parte dela aceea ce le compete, séu in casulu celu mai bunu aruncându-le câte o sfârmitura cá de mila. Acestu esclusivismu trebuie infrenatu, trebuie creata o putere destulu de tare cá sa stórca celu putienu in afacerile comunale egala indreptatire nationala — atâtu sî nimicu mai multu, — prin urmare românii brasioveni au voitu sa câstige valóre principiului egalei indreptatiri nationale, pentru care nisuiescu toti nationalistii români sî pentru care trebuie sa nisuiésca toti patriotii buni, caroru le jace la inima fericirea patriei. In sensulu acest'a amu primitu mân'a intinsa de fratii magiari sî nemti, sî o vomu primio dela ori care ni-o aru intinde cu acésta tendintia curata. A o respinge aru insemná atât'a câtu a ne lasá sa ne despóie sî de camesia, dupa ce ni-s'a luatu cojoculu, iéra a deduce de aici ca amu tradatu politic'a nationala aru fi aprópe — unu deliriu.

2-a. Infratindu-ne noi românii din Brasiovu cu magiarii li-amu disu sî amu stabilitu: Noi suntemu gat'a a merge cu magiarii mâna in mâna sî in afacerile generali ale patriei indata ce acesti'a voru recunósce sî pentru natiunea româna drepturi egale politice nationale sî vomu conlucrá astu-feliu la fericirea patriei comune. Voimu cá natiunile sa se intieléga intre sine, sa se infratiésca sî atunci regimulu fie elu ori care, va fi constrinsu sa dee fie-carei'a ce i se cuvine. Acést'a credemu ca e sî dorinti'a natiunei române intregi, chiaru sî dupa program'a nationala dela 1848.

Numai drumurile pre care sa se realisedie acést'a potu fi diferite. Unii credu a ajunge scopulu acest'a, facându o resistintia passiva, altii prin activitate franca sî energia. Fie-care 'si are parerea sea, dara intentiunea e totu un'a. Incepându intuitivu cu afacerile comunale romanii brasioveni voru sa arete celoru ce voru se vadia beneficiurile infratirei sincere sî desinteresate, voru se convinga pre fratii magiari, ca sî in mare numai atunci vomu deveni tari sî fericiti déca vomu practizá in patri'a intréga principiulu egalei indreptatiri nationale, sî déca delaturându frecârile sî divergintiele esistinte vomu conlucrá impreuna la binele comunu alu patriei. Purcediendu din aceste motive amu crediutu sa esimu din letargia, din passivitatea m ó r t a se cautamu unu drumu pre care, fâra a resturná bas'a solida sî singura, care s'aru fi pusu prin pasii ce-ia facutu natiunea pâna acum, sa ne eluptâmu prin activitate positiunea ce ni se cuvine intre natiunile patriei, intrebuintiendu fie-care momentu in viéti'a politica. —

Programulu pre care amu basatu infratirea nóstra cu magiarii s'a publicatu sî aci amu datu o esplicare mai detaiata a lui.

Déca ne va convinge unulu séu altulu cu argumente resonabile, ca n'amu lucratu bine, atunci ne vomu plecá capulu sî vomu dice „pecavimus“ pâna ce inse nu se va intemplá acést'a ci vomu fi inproscati numai cu injuraturi, incriminari sî suspicionari, arme de care se servescu numai spiritele slabe, vomu umblá cá ómeni deprinsi a pasi pre piciórele loru sî fâra spriginu strainu pre drumulu nostru sî vomu nisui a ne face detori'a câtra noi insine, câtra natiune sî patria, cum vomu vedea ca e mai bine. Pre terenu solidu seriosu sî obejectivu primimu ori ce discutiune in acésta cestiune.

Comitetulu nationalu românu din Brasiovu

Evenemінte politice.

Din laintrulu imperiului avemu putienu de insemnatu. In siedinti'a dietei ung. din 26 Maiu n. a venitu inainte desbaterea modificatiuniloru propuse de câtra cas'a magnatiloru la legea urbariale. G. K a p p a facutu o propunere de resolutiune, in intielesulu câreia pusetiunea esceptiunale a bunuriloru nobilitarie, numite in § 82, sa nu aiba influintia asupr'a cursului justitiei. Vorb'a e aici de S a l i s t e , T a l m a c i u sî B r a n u , pre cari sasii le pretindu dreptu posessiuni a le loru sî voiescu a le tratá dreptu de urbarialitâti. In turbulenti'a certeloru de lana caprina sî de alte lucruri fâra de valóre, mai ca era sa scapâmu din vedere lucruri momentóse pentru o parte insemnata din natiunea nóstra. Luâmu la acestu locu notitia despre ele sî adaugemu, ca in afacerea de fatia, din lips'a nóstra, in dieta ne au aparatu magiarii interesele in contr'a sasiloru. Propunerea lui Kapp a cadiutu.

In senatulu imperialu s'a votatu adres'a despre care amintiramu cu alta ocasiune. Ce va face ministeriulu fatia cu acésta procedere? Trece-va preste ea la ordinea dilei séu va tramite senatulu imp. in cele patru venturi, pentru cá sa se incépa apoi o era nóua — ne va spune venitoriulu.

Din P a r i s u sosescu sciri preste infioratórie. In 21 Maiu intrara versaillistii impartiti in trei corpuri in Parisu. Insurgentii se retrasera, luptandu-se cá desperatii, numai pasiu de pasiu. 8—9 dile au trebuitu pâna sa póta dice ca insurectiunea este cu totulu sugrumata sî ca ómeni 'si potu vedé in Parisu iérasi de trebile loru. Dar' ce Parisu mai e acum? Descrierile acestei capitale inspaimântédia pre cetitorii loru. Luptele de pre strade a implutu

cu cadavre; mai multi locuitori nevinovati inca 'si aflara mórtea prin pivniti sî case. Ei adeca sa retrasera la adapostúrile aceste spre a nu fi espusi focului resbelicu; insurgentii inse din spiritu resbunatoriu a implutu pivnitie sî case pre unde a potutu ajunge cu petroleu, recuiratu mai nainte dela privati sî de unde l'au pututu capatá sî apoi a prinsera totu inapoi'a loru. Sa dice ca 50,000 de victime de aceste se afla in urm'a insurgentiloru barbati, betrâni, muieri sî copii. Nu se scie inca siguru despre prinsii cei luasera insurgentii cá ostateci, intre cari se afla sî archiepiscopulu Darboy. Unele telegrame afirma ca sî archiepiscopulu sî cei cu densulu fura omoriti de insurgenti. Pagubele in Parisu suntu enorme. Ele intrecu departe contributiunile ce trebuiescu platite Germaniei. De aci se esplica furia francesiloru asupr'a insurgentiloru sî a lui Napoleonu III.

Tuilleriele, Louvrulu, palatulu min. de finantie, prefectur'a politiana, palatulu curtiei de compturi, edificiulu legiunei de onóre etc. suntu parte de totu arse séu in mare parte. Dintre capeteniele insurgentiloru s'au puscatu: Valles, Amouroux, Brunet, Rigault, Parisel, Dombrowski, Le-Francais sî Bausquet.

In Elveti'a se dice ca se arestara Pijat sî Groussets.

Unu decretu a lui Thiers a ordinatu desarmarea Parisului sî desfiintiarea gardei nationale in despartiementulu Senei.

Diet'a Ungariei.

Siedinti'a din 13 Maiu a casei deputatiloru. Presiedinte: Somssich. Pre fotoliele ministriloru Szlávy sî Pauler.

Dupa resolvirea formalieloru obicinuite róga D. Irányi cas'a a transpune proiectele de lege despre libertatea confessiuniloru sî proiectulu de lege modificatu de cas'a magnatiloru despre abrogarea pedepsei corporale sectiuniloru spre pertractare grabnica.

Dupa aceea trece cas'a la continuarea desbaterei despre elaboratulu comitetului de 25. A. Csiky, Ign. Dietrich sî D. Horváth, consemtu cu Ern. Simonyi, Kol. Radó, Ferd. Eber sî Andr. Halmossy vorbescu pentru proiectu. La 1/2 3 óre incheerea siedintiei.

Siedinti'a din 15 Maiu. Pres: Somssich. Ministrii: Pauler, Gorove, Szlávy sî Tóth.

Dupa autenticarea protocolului indrépta Ferd. Eber o interpelatiune catra ministrulu pentru apperarea tierei sî Ern. Simonyi un'a câtra ministrulu de interne. Cu aceste trece cas'a apoi la ordinea dilei sî continua desbaterea despre §. 1. Referintele Em. Hodossy are cuventulu de incheere. Urmédia votarea nominale sî § 1. se primesce cu 192 voturi contr'a 127. 81 deputati absinti. Cei'a-lalti paragrafi ai proiectului de lege se primescu fâra desbatere.

Urmédia la desbatere proiectulu de lege despre institutulu de creditu funduariu.

Comitetulu centralu recomânda primirea acestui proiectu, doresce inse sî adausulu, in urm'a câruí'a sa se garanteze aceste favoruri fia-cârui institutu de feliulu acest'a, ce s'aru mai infiintiá cu tempulu.

Horn cá referinte centralu recomânda primirea proiectului sî a adausului.

La desbatere iau parte Ern. Simonyi, contr'a sî M. Falk pentru. Proiectulu se acceptédia in genere câtu si in specie unanimu. Adausulu da ansa la o desbatere mai intinsa. Contele A. Forgách vorbesee contr'a, doresce inse cá ministrulu sa se insarcinedie, a ascerne câtu mai ingraba unu proiectu de lege despre institute de creditu funduarie.

Wahrmann votéza pentru propunerea lui Forgách. Kol. Tisza afla espressiunea din raportulu comitetului centralu „institute de feliu acest'a“ prea elastica. Densulu doresce cá ministrulu sa se insarcinéze a ascerne in decursulu sessiunei prossime unu proiectu de lege pre deplinu detaiatu despre institute de creditu funduarie.

Dupa ce mai vorbescu inca câti-va deputati in afacerea acést'a se primesce propunerea lui Tisza sî se respinge a comitetului centralu.

In 17 Maiu tienù cas'a deputatiloru siedintia finále, cârei asistara toti ministri, afara de celu de justitia. Dupa finirea formalieloru obicinuite cetesce presiedintele ministriloru rescriptulu r. prin care se inchee sessiunea a dóu'a sî se convóca a trei'a pre 19.

Dupa cetirea rescriptului tienù presiedintele Somssich cuventarea de incheere; se autenticá protocolu sî se inchide siedinti'a publica.

Presiedintele Somssich deschide siedinti'a din 19 Maiu a casei deputatiloru, prim'a in sessiunea a 3-'a, la 10 óre. Pre fotoliele ministriloru: Tóth, Dr Pauler, Gerove, Szlávy sî Andrássy.

Se cetesce rescriptulu prea inaltu, prin care se convóca sessiunea a 3-a sî presiedintele provóca dupa aceea cas'a a se constitui prin alegerea vice-presiedintelui sî notariului.

Cá primu vice-presiedinte se alege Ios. Bittó, alu doilea Béla Perczel. De notari suntu alesi: P. Iámbor, Kol. Széll, A. Bujanovics, A. Parcsetics, St. Majláth sî P. Mihály.

De cuestoru e alesu L. Kovács. Se decide a se tienea mane la 11 óre o siedintia secreta sî dupa aceea un'a publica.

Mai observamu ca capii celoru trei partite din diet'a Ungariei, Fr. Deák, Kol. Tisza sî Dan. Irányi, suntu de asta data toti in a 9-a sectiune.

Incheerea siedintiei la 3 óre.

In 20 Maiu tienù cas'a deputatiloru 3 siedintie. In siedinti'a publica deschisa dupa 12 óre indrépta D. Irányi o interpelatiune câtra ministeriulu intregu: Foile vienese adusera de curendu scirea, ca presiedintele ministeriului austriacu conte Hohenvart a dechiaratu in comitetulu const. alu senatului imp., ca regimulu austriacu n'aru spriginí alipirea Dalmatiei la Ungari'a chiaru sî in casu cându Dalmati'a o aru dorí. Vorbitoriulu intréba deci déca ministeriulu are cunosciintia oficiale despre amintit'a espressiune a presiedintelui minist: cislaitanu sî ca ce are de cugetu a face in atari impregiurâri?

Dupa ce ministrulu de comunicatiune respunde la o interpelatiune a lui A. Forgách — se suscepu alegerile pentru delegatiuni, comitetulu financialu, drumului de feru sî de imunitate. Avemu a inregistrá ca sî in cas'a magnatiloru in siedinti'a din 19 l. c. se facura alegerile pentru delegatiuni etc. ceea ce a fostu obiectulu celu mai interesantu din acea siedintia.

In cele ce urmédia presentâmu publicului unu actu importantu alu comitetului Asociatiunei nóstre, câruí'a i dorimu totu succesulu cu atâtu mai vertosu cu câtu este impreunata cu greutâti mari efepturea lui.

Apelu

câtra toti Românii sî toti alti iubitori de progresu.

Unu poporu póte atâtu, pre câtu scia, fiindu-ca sciinti'a e potere.

Unu poporu e liberu numai pre-câtu este de cultu, câci cultur'a e libertate.

Unu poporu este fericitu numai in câtu e de luminatu, fiindu-ca calea adeveratei fericiri numai la lumin'a sciintiei se vede.

Libertatea, fericirea sî glori'a suntu asiá-dara frupte, cari numai in pomulu sciintiei crescu.

De aceea, dupa dis'a unui mare barbatu alu nostru „Natiunea cea luminata sbóra la pamentulu promissiunei, unde curge lapte sî miere, iéra cea intunecata remâne indereptu retacindu sî cadiendu pre cale.“

Sórtea trista, in care a decadiutu sî pre care a suferit'o natiunea româna in decursulu atâtoru seculi, datéza dela apunerea sórelui sciintiei din orisonulu ei, sî in mare parte ea va mai durá, pâna cându ne vomu reconstruí deplinu intregu edificiulu culturei nóstre nationali.

Aici, la acésta edificare are a se concentrá, acum mai multu cá ori-câudu, intrég'a activitate a natiunei in totalu sî particulariu; aici avemu d'a conlucrá cu totii in concordia fratiésca, cu energia sî constantia, déca nu vremu a abdice dela dreptulu nostru: de a fí.

Cestiunea invetiamentului, cá a primului factoru de cultura, este asiá dara o cestiune de viétia pentru natiunea româna.

S'a lucratu ce e dreptu sî la noi, mai vertosu in tempurile mai nóue, cu neobosintia sî cu multu zelu la infiintiarea scóleloru. Dara oper'a nu e

---

FOISIÓRA.

Cuventu funebru

rostitu la inmormentarea judelui curiei regie

Ioane cav. Aldulianu,

in 9/21 Maiu 1871 de Dr. Nicolau Popu in Zernesci.

Jalnici ascultatori!

Cu vocea tremurante, cu ochii innecati in lacrimi apucu astadi cuventulu, pentru cá sa deplângu perderea unui dintre cei d'intâi barbati ai natiunei nóstre. Cu vocea tremurante, dicu, ca-ce facia cu insemnatatea sî rolulu, ce l'a jucatu acestu barbatu, me simtu prea tenéru, cá tocmai eu in ór'a acést'a funesta sa vorbescu de meritele lui; cu ochii innecati in lacrimi, fiindu ca inim'a mea e invinsa de simtieminte dureróse, cându privescu la doliulu universalu, ce l'amu imbracatu, cându vediu intristarea adânca espresa pre feciele fie-cârui dintre jalnicii ascultatori sî câudu audu suspinele inabusíte in giurulu acestui sicriu mutu sî rece. Tóte aceste suntu destule argumente pentru perderea cea mare sî nereparabila, ce ne-a casiunatu aprig'a mórte, rapindu-ne din sinulu natiunei unu barbatu cá acest'a. Perderea e nereparabila, dicu, ca-ci geniurile sî spiritele mari suntu fii seculiloru sî nu ai deciniloru séu chiaru ai aniloru, sî perderea acést'a devine mai mare, câudu cugetâmu, ca tocmai acea natiune perde unu geniu, care din fatalitate are mai multa lipsa de atari conducatori, care cu bratie puternice sa se lupte in contr'a valuriloru furtunóse, de care e amenintiata nai'a nóstra nationala. — Fâra de veste sî pre neasteptate cá unu fulgeru din seninu ne surprinse trist'a scire, ca unulu din fii cei mai demni ai natiunei nóstre, unulu din luptatorii cei mai circumspecti pentru drepturile nóstre politice s'a smulsu in midiloculu activitatiei sele din rondulu celoru vii, ca cavalerulu Aldulianu, prin tr'o mórte repentina a incetatu de a mai trai, lasându si natiunea, pentru care a lucratu neincetatu, lasându-si famili'a, pentru care s'a ingrigitu cu o caldura rara, lasâudu-si amicii sî cunoscutii, câtra cari s'a purtatu cu o sinceritate ecsemplaria, — lasându-i dicu pre toti acesti'a in celu mai profundu doliu. —

Cavalerulu Ioane Aldulianu s'a nascutu la 1821. Tatalu-seu din Branu de origine erá preotu in Moeciu de josu. In etate abiá de 2 ani, remase orfanu de amendoi parintii, sî adusu de rudenii la Zernesci; se interesá mai multu de crescerea micului orfanu unchiulu seu Baiulu, pre care 'lu avemu toti in pia memoria, sî lu cunóscemu pentru zelulu celu mare, cu care s'a silitu in tóta vieti'a sea, cá sa faca sî pre români partasi de folosulu celu nepretiuitu alu luminei, adeca alu sciintieloru. Déca Baiu nu ar' avea altu meritu, fâra numai acest'a, ca a crescutu pre micilu orfanu, ar' fi destulu, cá românii sa-i fia recunoscatori. Baiulu a sciutu sa sadésca in inim'a cea frageda o nesatiósa pofta de studiu sî a pusu fundamentu solidu la cunosciintiele cele vaste ce le posedea cavalerulu Aldulianu, ceea ce i-a fostu cu atâtu mai usioru, cu câtu acest'a erá indiestratu cu o agerime straordinaria a mintiei. Sub acésta mâna binecuventata a fostu orfanulu pâna in etate de 13 ani, câudu din óre care cause politice Baiulu a fostu silitu sa-si parasésca patri'a sea in decursu de 11 ani, ce i a petrecutu la Vien'a. Dupa aceea s'a ingrigitu de crescerea orfanului diaconulu de atunci Baiulu, tatalu dlui parochu Baiulescu, care 'lu aduse apoi la gimnasiulu catolicu dela Brasiovu, unde 'si câstigà Aldulianu iubirea profesoriloru sei sî secerà laure binemeritate. Studiale filosofice le ascultà in colegiulu franciscaniloru la Fagarasiu. De aici se aplicà la drepturi in Muresiu Osiorheiu unde avendu a se luptá sî cu câscigarea midilóceloru de traiu a seceratu laud'a profesoriloru sei, sî la 1845 provediutu cu cele mai bune testimonia se intórse la Zernesci.

Dóue momente suntu de consideratu din periód'a acést'a a vietiei lui, mai inteiu impregiurarea

inca nici pre departe completata. Ne trebe inca multa, fórte multa l u m i n a , cá sa vedemu bine calea, pre care singura potemu scapá de atâtea pericole, ce ne amenintia.

Unu poporu atâtu de numerosu, cum e alu nostru in imperiulu austro-ungurescu, n'are inca nici o scóla inalta. Iéra cu scólele nóstre de pâna aci, „amu ziditu puntea pâna la midiloculu riului.“

E deci tempulu supremu, de a cugetá cu tóta seriositatea sî la institute mai inalte de cultura, intre cari o A c a d e m i a d e d r e p t u r i ne face trebuintia in prim'a linia.

Déca trebuinti'a acést'a fu cunoscuta sî simtieta la noi sî mai nainte; déca barbatii de incredere sî mandatârii natiunei române au cerutu dela regimu in mai multe renduri, la 1849, 1850 sî 1851, pre lânga alte institute mai inalte sî deschiderea unei f a c u l t â t i j u r i d i c e r o m â n e: — astadi infiintiarea ei nu se mai póte nici-cum amená fâra de daune nereparabile pentru natiune; de atunci sî pâna adi impregiurârile, cari justifica trebuinti'a sî folosulu unui asemene institutu — s'au insutitu.

„Asociatiunea transilvana pentru literatur'a româna sî cultur'a poporului românu“ petrunsa fiindu de aceste adeveruri, in consciinti'a missiunei sale de a inmultí tesaurulu intelectualu alu Românilorn, de a promová dupa putintiele sale „cultur'a poporului românu“, tienendu totu odata comptu de opiniunea publica manifestata cu multa taria in obiectulu acestu-a sî in dilele nóstre: a imbratiosiatu sî ea acea idea sublima, sî a trecutu la discussiunea modului, cum sa se faca inceputulu seriosu sî regulatu pentru realisarea ei.

Pentru-cá asiá-dara „Academi'a româna“ sa nu mai remana o dorintia pía, ci sa devina in curendu realitate, „asociatiunea transilvana“ in adunarea sea generala tienuta in opidulu Naseudu in dilele de 8—10 Augustu 1870 la punctulu protocolului XVII. a luatu cu unanimitate urmatórea.

Conclusiune

despre modalitatea procurârei midiulóceloru necesarii spre infiintiarea sî sustienerea unei academie romane de drepturi in monarchi'a austro-ungara.

§. 1.

„Spre infiintiarea sî sustienerea academiei române de drepturi se receru interesele dela o suma de **siese sute de mii florini** in moneta austriaca, asupr'a câroru interese sa se póta dispune pentru acestu institutu in fia-care anu fâra de nici o impedecare. Se recere deci inainte de tóte unu capitalu de siese sute de mii florini in m. a. locati fructiferu sî neatingiveru.

§. 2.

Sorgintiele, din care aru avé sa iésa sum'a receruta, suntu:

a) contribuirea fia-cârui românu din monarchi'a austro ungara;
b) ajutoriulu statului;
c) contribuirile ori-câroru altoru binefacatori.

§. 3.

Adunarea generala a „Asociatiunei transilvane pentru literatur'a româna sî cultur'a poporului românu“ va avé:

a) a impune fia-cârui românu locuitoriu in teritoriulu ei obligamentulu moralu, de a contribuí dupa puteri spre scopulu acest'a;
b) a rugá in contielegere cu asociatiunea româna din Aradu, sî impreuna cu acést'a, pre inaltulu regimu pentru esoperarea unei sume potrivite din tesaurulu statului pre sém'a infiintiândei sî sustienendei academie;
c) a recuirá pre celelalte dóue asociatiuni sorori din Aradu sî Cernautiu, cá sî densele sa lucre asemene la românii din teritoriele loru, apoi pre cea din urma, cá sî dens'a sa céra ajutoriu spre scopulu acest'a dela regimu;
d) a emite unu apelu câtra toti iubitorii de progresu spiritualu din alte staturi, rugandu pre acesti'a, cá sa ne vina spre ajutoriu;
e) a impune comitetului seu, cá acel'a nu numai sa esecute tóte aceste cu tóta promtitudinea, ci sa-si lucre dupa cum va aflá mai bine sî mai correspundietoriu scopului, din tóte puterile atâtu nemidiulocitu, câtu sî prin celelalte organe ale asociatiunei, intrebuintiandu tóte midiulócele iertate, spre procurarea capitalului recerutu.

§. 4.

Comitetulu asociatiunei române transilvane din Sabiiu va avé de a primí banii daruiti sî indreptati câtra densulu séu nemidiulocitu de câtra daruitori, séu midiulocitu prin organele celelalte ale asociatiunei, au prin comitelele numiteloru asociatiuni surori; va avé de ai cuitá; de ai trece sî ai face evidenti intr'unu registru separatu; de ai locá din luna in luna spre fructificare pre lânga siguranti'a necesaria; de a publicá din luna in luna sumele incurse dimpreuna cu numele daruitoriloru, sî in fine, de a face aratare despre totalitatea baniloru incursi spre scopulu acest'a la fia-care adunare generala a asociatiunei.

§. 5.

Dupa ce se va fi procuratu capitalulu de s i e s e s u t e d e m i i florini m. a., se va aduce la cunoscinti'a publicului acést'a intemplare imbucuratóre prin comitetulu asociatiunei transilvane, sî numai de câtu se voru face pregatirile necesari spre infiintiarea sî sustienerea academiei. Se voru pune adeca tóte trei asociatiunile române in contielegere, sî pre temeiulu acestei contielegeri, se va conchiamá o adunare generala din contribuitori la unu locu anumitu, in care se va luá obiectulu acest'a la desbatere, sî prin majoritatea voturiloru in o adunare constatatória din dóue tertialitâti a contribuitoriloru, se va fipsá tempulu, in care —, sî se va alege loculu, unde aru fi de a se ridicá Academi'a româna, apoi totu asiá se voru stabilí sî regulele necesarie spre sustienerea ei. In casulu inse, câudu nu s'aru aduná nece dóue tertialitâti din contribuitorii adunati, voru fi indreptatiti a convocá o adunare estraordinaria, amintindu-se cu ocasiunea convocârei, ca nóu'a adunare va decide despre locu, ori din câti membrii va constá.

§. 6.

Tóte conclusele aduse in caus'a acést'a, au de a se impartasí amintiteloru dóue asociatiuni sorori cerendu-se parerea acelor'a despre ele.“

Subsemnatulu comitetu vine, a-si implini prin apelulu seu presentu sânt'a detorintia, de a face intâiulu pasu pentru esecutarea conclusiunei de mai susu.

„Contribuirea fia-cârui românu din monarchi'a austro-ungara“ este sorgintea, din care asociatiunea nóstra crede, ca va esí cu inlesnire capitalulu recerutu pentru fondarea sî sustienerea Academiei.

Asta credintia a „Asociatiunei“ deriva dela marele adevaru, ca natiunea, care cauta ajutoriu afara de sine sî nu simte puterea acea de viétia, cá sa-si creeze ea tóte institutiunile necesari: lipsita sî neajutata va remané in veci.

Sa nu ne scusâmu cu lipsele nóstre materiali. Chiaru aceste suntu astadi unu motivu principalu, de a-si contribuí fia-carele din riulu pentru ridicarea instituteloru de cultura. Procurarea averiloru materiali depinde adi mai multu cá ori câudu dela desvoltarea spirituala sî dela cunoscinti'ele individului. Apoi tocm'a institutele inalte, academiele suntu, cari prepara individulu pentru anumite specialitâti, cari asia-dara, intre alte folóse, aru avé de a immultí panea fiiloru nostri.

E tempulu supremu, cá sa ne interesamu de lucrulu publicu, de causele nóstre comune nu numai cu semtiulu, ci sî cu fapt'a; e de lipsa sa lucrâmu cu toti pentru interesele nóstre generali, déca voimu sa ne aperâmu interesele particulari. E o mare legatura intre aceste interese; patimindu unele, suferu celelalte.

Respectulu sustienerei nóstre, respectulu onórei nóstre inaintea presentului sî viitoriului ne impune, astadi mai multu cá ori câudu, detori'a de a contribuí pentru scopuri de cultura.

In casulu presentu, ori cum para cifr'a de 600,000 fl., pentru o natiune de 3 millióne, ea este mica. Câudu dorinti'a „Asociatiunei“ nóstre, de a contribuí fia-care românu, pre câtu lu iérta starea, s'aru realisá literalmente, nu numai Academia de drepturi, ci amu putea infiintiá in timpu scurtu tóte institutele câte ne mai lipsescu.

O vointia generala, o resolutiune seriósa — sî totulu e facutu!

Abstragendu dela individii cu stare mai buna alu câroru numeru — multiumita ceriului — nu este micu la natiunea nóstra; abstragendu dela mecenatii, ce-i vomu gasí de siguru si cu asta ocasiune intre fií natiunei: 600,000 fiorini suntu abiá câte 1 fiorinu dela a 6-a parte a natiunei, câte 2 fiorini numai dela a 10-a parte a fiiloru natiunei, câte 100 fiorini numai dela 6000 individi.

Se pretiuimu dela toti lucrulu ori venitulu unei singure dîle, sî vomu gasí, ca ori-cum, possedemu frumósa avutia nationala pentru ameliorarea stârei nóstre; ca sorgintea ce sî-a alesu „asociatiunea“ nóstra, este cea mai binecuventata.

In convictiune asiá dara, ca necessitatea unei academie de drepturi e simtita de toti românii sî ca spiritulu de sacrificiu viéza inca la poporulu nostru, subsemnatulu comitetu deschide prin acést'a colect'a prevadiuta la articolulu 2. a.) c) sî 3. a) alu conclusului „asociatiunei transilvane“ reprodusu mai susu, sî-si permite a se adresá cu tóta increderea la bunulu semtiu alu tuturoru Românloru sî sî alu altoru iubitori de progressu sî ai rugá, sa concurga toti cu denariulu loru la paladiulu culturei române, la ridicarea altariului Temidei, la infiintiarea Academiei române de drepturi.

Contribuirile se potu face la acestu comitetu in Sabiiu, cum sî pre la tóte organele nóstre din afara sî numele generosiloru contribuitori se voru perpetuá intr'unu regisiru anume, care se va conservá, cá unu pretiosu monumentu pre sém'a posteritâtiei.

Generatiunile viitóre voru binecuventá de siguru pre cei ce in tempuri grele au pusu bas'a edificiului neperitoriu alu culturei loru.

Cautandu deci la spiritulu celu desvoltatu alu tempului nostru sî considerându suprem'a necessitate a unui institutu superioru, in care sa invetiamu a cunósce drepturile sî detorintiele nóstre nationali sî patriotice: suntemu convinsi, ca apelulu nostru va aflá resunetulu doritu; ca fia-care barbatu alu

---

ocea favorabila ca s'a interesatu de crescerea lui unu barbatu cá Baiulu*) sî alu doilea, ca Aldulianu in anii sei de studiu, fiindu avisatu la puterile sele proprie, se sustienù sî prin propri'a sea diligintia. Aceste dóue momente au contribuitu, cá in Aldulianu sa se formedie unu caracteru firmu sî o inchinare pasionata la activitate continua.

Cu astfeliu de insusiri morale sî cu o rara cualificatiune juridica pasiesce Aldulianu in viétia practica in flórea junetiei sale, numerandu abiá 24 de ani. Zernestii, loculu, in care a copilaritu, sî l'a alesu elu, pentru cá sa-si incépa activitatea sea publica. Lasu, ca sub impregiurârile nefavorabile de atunci celu mai bunu juristu românu erá lipsitu de ori-ce prospectu de a face vre-o cariera, cu tóte acestea s'aru fi simtitu prea fericitu, déca putea devení aici unu simplu notariu, pentru cá sa lucre celu pucinu pentru inaintarea acestei comune, acestu cotu românescu din tiér'a Bârsei. Din fericirea acést'a n'a potutu elu gustá atunci, cu tóte nisuintiele comunei, care purtà chiaru procesu pentru acestu postu, insa fâra resultatu. Neajunsulu acest'a in locu sa lu faca se despereze i a otielitu mai tare caracterulu. Elu merse la Sabiiu, studià dreptirile sasesci sî se stabilí cá advocatu la Brasiovu dela 46—48. In restimpulu acest'a facendu elu cunosciintia cu dsiór'a Elen'a D. Siandru sî o alese de **consórta si çununi'a o celebrà in 20 Oct. 1847.**

In carier'a acést'a nóua sî norocitu cu jun'a sî frumós'a sea consorta Aldulianu erá deplinu multiumitu in urm'a suferintieloru, cu care s'a luptatu pâna aici. — Onoratu de comun'a Fagarasiului, cu postulu de notariu primariu, primi cu placere acestu ofertu sî in 1848 trecù la Fagarasiu, unde functionà pâna la venirea unguriloru. Dupa suprimerea revolutiunei a fostu chiamatu cu alti barbati ai natiunei, pentru de a fi consultati despre organisarea Ardélului. Atunci incepù Alduleanu a atrage atentiunea barbatiloru politici asupra-si prin istetimea sî prin judecat'a sea sanatósa, basata pre realitate, de acea fù alesu sî elu in comissiunea permanenta din Sabiiu, care avea de problema organisarea judecatorieloru. Ocasiunile aceste au contribuitu la formarea tactului celui finu politicu. Dupa ce comissiunea permanenta sî a implinitu missiunea sea, s'a dusu Alduleanu la Alb'a-Iuli'a in calitate de asesoru la tribunalulu criminalu. Inaugurandose absolutismulu a fostu denumitu consiliariu judecialu in Brasiovu sî mai terdiu presiedinte la judecatori'a urbariala. Aici si castigà Alduleanu prin activitatea sea neobosita, prin acuratet'a esemplaria prin capacitatea sea o reputatiune, care lu facù, cá se tréca in sfer'a juridica de celebritate sî lu promovà la postulu onorificu cá consiliariu la tribunalulu de apelu alu Transilvaniei.

(Va urmá.)

natiunei va sprigini dupa putintiele sale oper'a acést'a salutifera; ca toti se voru angagiá cu caldura a se face agenti ideei maretie, ce urmaresce „Asociatiunea“ nóstra sî ca resultatulu contribuiriloru va demustrá in curendu lumei, ca geniulu poporului nostru viéza, ca natiunea nóstra sî intielege detori'a sî missiunea sî ca ea n'a abdîsu, de a-si eluptá loculu demnu intre celelalte natiuni culte.

Fia!

Sabiiu, in 11. Maiu 1871.

Comitetului asociatiunei transilvane pentru literatur'a româna sî cultur'a poporului românu.

Iacobu Bolog'a m. p.
Vice-Presiedinte

Ioane V. Rusu m. p.
Secretariu II.

Tratatulu de pace intre Germani'a sî Franci'a.

(Capetu.)

Art. 11. Dupa ce prin resboiu s'au desfiintiatu contractele de comerciu cu diferitele state germane, guvernulu francesu sî germanu, cá basa pentru relatiunile comerciale, va acceptá principiulu tratarei reciproce valabilu pentru natiunile cele mai favorisate. — Sub acésta regula se intielegu drepturile importului, esportului sî a transportului; mai departe vamuierea, pre cum sî admiterea sî tratarea cetatieniloru sî agentiloru ambeloru natiuni. — Din regul'a mai susu limitata suntu escluse favórale, ce au acordatu unulu din pârtile tratânde prin tratate de comerciu incheete cu alte state, precum cu: Angli'a, Belgi'a, tierile de josu, Svitier'a, Austri'a, Russi'a séu care se voru incheá in viitoriu. — Tratatele pentru navigatiune, asemene sî intielegerea acordata pentru serviciulu internationalu alu drumuriloru de feru in privinti'a vamei, precum sî invoirea reciproca pentru productele de presa sî de arta voru reintrá in valórea de mai inainte. — Cu tóte aceste, guvernulu francesu 'si reservá dreptulu a incasá dela naile germane sî dela bunurile ei tacsele de trecere sî de bunuri, insa cu conditiunea cá aceste tacse sa nu fia mai mari decâtu acele ce se iau dela naile sî bunurile natiuniloru mai susu numite.

Art. 12. Tuturoru germaniloru esilati se va garantá beneficiulu totalu sî intregu alu bunuriloru loru, ce au câscigatu in Franci'a. Acei germani, cari au capatatu autorisatiunea hotarita prin legile francese de a se stabili in Franci'a, voru fi reasiediati in tóte drepturile loru sî in urmá acelui'a potu loá domicilii pre teritoriulu francesu. Terminulu cerutu prin legile francese spre capetarea naturalisatiunei se va considerá cá neintreruptu in tempulu de resbelu pentru acele persóne, cari in timpu de siese luni, incependu dela ratificatiunea acestui tratatu, voru usá de dreptulu acordatu spre a se reintórce in Franci'a. Timpulu dela esire sî pâna la intórcerea loru pre teritoriulu francesu, se va considerá asiá, cá sî cum nici n'aru fi absentatu din Franci'a. Conditiunile de mai susu se voru aplicá cu deplina reciprocitate sî pentru acei supusi francesi, cari siedu acum'a in Germani'a séu au dorinti'a de a siede acolo.

Art. 13. Naile germane prinse, care s'au condamnatu inainte de Martie 1871, se voru considerá cá definitivu condemnate. Acele, care pâna la dat'a susu aretata n'au fostu condemnate, se voru redá impreuna cu tóte bunurile ei, intru câtu acele voru fi inca presente. In casu cându redarea nailoru sî a bunuriloru loru nu s'aru mai putea efectui, atunci valórea loru socotita dupa pretiulu vendiarei, se va respunde proprietariloru respectivi.

Art. 14. Fie-care din pârtile contractante va preurmá teritoriulu seu cu lucrarile de canalisarea riului Moselle, ce suntu dejá incepute. Interesele comune ale pârtiloru despartite in departamentele Mourthe sî Moselle se voru licuidá.

Art. 15. Pârtile inalte contractante se indatorescu a aplicá reciprocu mesurile ce i se voru parea mai acomodate pentru binele aceloru supusi ai loru, care prin evenemintele de resboiu s'au pusu in imposibilitate de a-si apará séu conservá drepturile loru in momentele de trebuintia.

Art. 16. Guvernulu francesu sî celu germanu se indatorescu a se ingrigi reciprocu, cá mormintele soldatiloru ingropati pre unulu din amendóue teritoriile sa fia respectate sî conservate.

Art. 17. Conditiunile laterale, asupr'a caroru trebuie incheata o stipulatiune deosebita, in urm'a acestui tratatu sî a tratatului preliminariu voru fi objectulu altoru desbateri, ce voru urmá la Francfort.

Art. 18. Ratificatiunile tratatului presentu, prin adunarea nationala sî prin siefulu puterei esecutive a republicei francese pre de o parte, pre alta parte prin Majestatea Sea imperatulu Germaniei, se voru preschimbá la Francfort in terminu de diece dile, séu inca mai nainte, déca va fi cu putintia.

Spre atestarea celoru de mai susu au subsemnatu amendoi plenipotentii sî au pusu sigilele loru.

Facutu in Francfort, 10 Maiu.

Urmédia inca vr'o câte-va articule aditionale, relative la preluarea drumului de feru de ostu, care hotarescu in detaiulu, ca guvernulu germanu va plati sum'a de 325 milióne franci pentru transmiterea dreptului de proprietate a partiei drumului de feru de ostu, ce se afla pre provinciile cedate. Acésta suma se va scade din despagubirea de resbelu stipulata in art. 7.

Alu treilea articulu aditionalu referédia despre teritoriulu de lânga Belfort sî suna astu-feliu:

„La teritoriulu oferitu guvernului germanu in art. 1. a acestui tratatu, cá despagubire pentru frontierea ceruta din partea germana, se voru adauge inca urmatórele locuri: Rougemont, Leval, Petite-Fontaine, Remagny, Félon, La Chapele-sous-Rougemont, Augeot, Varthier-Mont, La Rivière, La Grange, Reppe, Fontaine Frais, Foussemagne, Cunclieres, Montreaux-Chateu, Bretagne, Chayannes-lesgrands, Chavanette sî Suarce. Calea dela Giromagny, la Remiremont, care marge spre verfulu Alsaciei, remâne francesa pre totu intinsulu ei, sî acolo, unde este afara de cantonulu Girmagny, va servi cá frontiera.

Publicâmu la recercare, urmatóriele adresate „Federatiunei“.

Brasiovu 9 Maiu 1871. (Copia.)

Onorate dle Redactoru! La vorbele Domniei tele aparute in nr. 44 alu „Federatiunei“ dela 2 Maiu st. n. in fruntea foei —, eu cá unulu care facui parte, dupa cum dici „la cioraborulu de infratire cu magiarii“ sî me numeru in acei bacano=brasioveni politici, me grabescu cá particulariu a Ti responde, ca de cându te-ai reintorsu din arestu dela Vatiu, prin carele te credu ca ai devenitu martiru natiei (câri'a?) esti fórte ocupatu incâtu n'ai tempu de a celí cu atentiune mai mare corespondentiele sî de a judecá lucrulu in meritulu seu cu sânge mai rece —, ci te grabesti a-ti aretá inaltele-ti cunoscintie in murdaria de care unu jurnalistu conducatoriu aru trebuí sa se sfiésca —, voesci sa treci de intieleptu iéra pre alti sa-i cualifici de prosti —, nu dóra cum-va ai aflatu Dta piatr'a intielepciunei in V....? ori cum, afla dela mine de o cam data numai atât'a, ca noi n'amu imbiatu pre nimeni cu „brasiovenielo“ nóstre, fie acelea câtu de próste aru fi, scimu se le vindemu in câtu numai din m a r d a putemu prinde atât'a, in câtu in casuri estreme — se Ve ajutâmu — vindie-si fiesce care marf'a sea dupa cum voiesce, nu ne interasédia, noi ne vindemu marf'a propria dupa cursulu pietiei sî interesele locale, iera nu in numele natiei —, in urmare n'avemu sa damu séma nimerui —. Afla sî aceea ca noi brasiovenii scimu sa stimamu pre luptatorii natiei — sî respectâmu pricipiele loru adeveratu romanesci —, déra nu ne inchinamu Messiei d-tale, avemu convingerile nóstre politico-comerciale si acestor'a le urmâmu —.

Spre spalarea tinei aruncate sî in fati'a mea, Ve rogu de a insirá acestea — in colónele diariului „Federatiunea“, sperandu ca cá omu de caracteru nu-mi veti refusá —, intre care remaiu alu dvóstra cu tóta stim'a.

Ioanu P e r s o i u
Comerciante.

Varietâti.

*** (L o t e r i a d e b a r b a t i.) „Journalu de Milwaukee“) din Americ'a anuncia ca la Iuniu 1871 va avé locu unu mare giftu concertu cu „loteria de barbati“ evenementu in adeveru nepomenitu in Belle City Halle la Racine. La loteria se punu cinci juni, modele de frumusetie barbatésca, precum sî de o educatiune sî inteligintia estraordinaria. Pentru acestu scopu se voru emite 50,000 de tikets, câte doi dolari. Resultatulu de 100,000 de dolari se va imparti in pârti egale intre cei cinci juni, asiá in câtu fie-care din ei sa aduca câstigatórei o avere frumósa. Loteri'a va avé locu astufeliu: cele 50,000 de tikets se voru pune intr'o toba mare, iéra cei cinci juni intr'alt'a. Aceste tobe se voru invârti iute in cursu de o diumetate minuta. Dupa aceea se voru presentá dóue orfeline mici, dintre cari un'a va scóte unu biletu dintr'o toba, iéra cea-lelta unu june din tob'a a dóu'a. Numerulu biletului câstiga pre june etc. Biletele se vendu numai la dame june. Vorn fi escluse tóte femeile, cari au avutu mai multu de câtu doi barbati, tóte femeile mai mari de 30 sî mai mice de 17 ani, tóte brunetele, tóte femeile, cari tienu conferintie asupr'a drepturiloru femeiloru sî mai cu deosebire Susan B. Anthony. Scrisorile se potu adresá câtra Young Ladies Reliaf society, Racine Wis.

„Romanulu.“

Indreptare. Pentru numerulu trecutu compusesemu o i n d r e p t a r e, dara sórtea a voitu cá aceea sa nu se colége sî sa apara. Urmârile neapararei i n d r e p t â r e i se arata in „Hr. Ztg.“ de eri, pentru ca redactorele nostru se vede de odata membru estraneu alu s o c i e t â t i e i K i s f a l u d i a n e. Lucrulu este asiá. S'a imprumutatu o varietate din „Famili'a“ in societate cu alte varietâti din aceea si fóia, dara numai la a trei'a se pusese din care s'a luatu, prin urmare s'a pututu presupune ca varietatea, carea se incepea cu cuvintele: „Redactorele acestei foi... etc.“ privesce pre redactorele „T. R.“ precându ea are sa privésca pre alu „Familiei“ adeca pre dlu Iosifu V u l c a n u.

ANUNCIU.

Se afla de vendiare la tipografi'a nóstra Unu esemplariu de Evangelia, tiparitu totu in tipografi'a nóstra pre harthia de cualitatea cea mai buna, taiatu in auru, legatu acum de curendu in catifea rosia si ornatu pre partea deasupr'a cu cinci icóne, de pictura alésa, ce infatisiédia: Inviérea si pre cei patru Evangelisti, in rame de argintu auritu, decorate cu arabescuri frumóse; iéra pre partea din josu cu o cruce intreita massiva si patru bumbi, cu catarami si tietieni de cualitatea rameloru. Pretiulu acestui esemplariu este 135 fl. v. a. Se póte vedé la directiunea tipografiei archidiecesane gr. or. de aici.

Edictu.

De óre-ce nu s'au pututu vinde la terminulu 1-mu realitatile lui Mihaiu Rosc'a de pre hotarulu Selistei sî anume:

1. loculu de aratu „in barbosi“ nr. top. 7973 de 996 stângini cuadrati 100 fl.

2. In loculu de aratu „in drumulu Amnasiului“ nr. top. 7193 de 1162 stângini cuadrati cu 130 fl.

3. livadi'a „in Mogoróde“ nr. top. 6099 de 170 stângini cuadrati cu 16 fl. sî 4. gradin'a „din Saliste“ nr. top. 3009 de 209 stângini cuadrati cu 140 fl. v, a., se da de scire, ca aceste realitati se voru licitá din nou la 3 Iuniu 1871 c. n. in cancelari'a comunale din Seliste, 9 óre a. d. a. sî se voru dá sî s u b t u p r e t i u.

Sibiiu 9 Maiu 1871.

I. Maximu.
comisariu de licitatiune.

Burs'a de Vien'a.

Din 19/31 Maiu 1871.

Metalicele 5%	59	30	Act. de creditu	282	70
Imprumut. nat. 5%	69	10	Argintulu	122	25
Actiile de banca	793		Galbinulu	5	88

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a sî tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori franc-ate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte părti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pre anu 12 1/4 anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nra 41. ANULU XIX.

Sabiiu, in 23 Maiu (3 Iunie) 1871.

Nu Brasovenii!

Sabiiu 20 Maiu 1871.

Ospetiulu brasioveniloru a revoltatu, vetematu, maculatu simtiemintele natiunei române, ei au tradatu interesele ei natiunei magiare; diurnale, corespondenti, anti declaranti striga in lumea mare, ca Dunarea e furata, natiunea e venduta, se afla in pericolu! Si acestea tóte românii brasioveni le-au causatu.

Asiá sta scrisu despre ei, dupa malcontentii moderni ai romanismului !?

E de mirare, ca cum a potutu ospetiulu acest'a — cá causa m i c a, sa produca unu viforu asiá c u m p l i t u a face pre neadormitii pretendenti de conducere ai natiunei române sa sara la arme si intre fumuri agonisatóre, siediendu pre tripodiulu Pithiei sa pascaliasca — despre viitoriulu natiunei !?

Unde se afla adeverulu? Ce natura a avutu festivitatea din 22 Aprile la Brasiovu?

Déca vomu cercetá fâra patimi dupa caus'a acestui festinu: atunci aflâmu genes'a lui in o i n d i g n a t i u n e u n i v e r s a l e pentru serbârile arangiate in tieri negermane spre inaltiarea victoriei prussiane asupr'a unui poporu civilisatu, carele singuru eré pâna acum aparatoriulu popóreloru subjugate, leaganulu si nutritórea liberalismului si stavil'a absolutismului universale.

Indignatiunea acést'a universale a cuprinsu si inimile româniloru brasioveni intogm'a, ca si pre bucuresceni, carii pre serbatórea inaugurata de consululu Radovitz nu o au potutu lasá nedesmintita.

„Wacht am Rhein“, apelulu pangermanismului, durere, a potutu sa resune si pre tiermurile Bârsei.

Românii si ungurii, cari tienu la datorintiele loru cetatienesci câtra patria si dinastia, nu au potutu lasá sa tréca serbatórea germana, fâra s a d e e s i e i s e m n u d e v i a t i a. Si in ce modu mai potrivitu aru fi potutu efeptui acést'a, de câtu prin o intrunire fratiésca, unde sa-si esprime simtiemintele loiali câtra natiunea, patri'a si dinasti'a loru? ori dóra critisatorii aru fi doritu, cá românii si ungurii inca sa fia glorificatu pre inimiculu din 1866.

Intrunirea brasiovenésca mai are si o c a r a c t e r i s t i c a l o c a l e. Poporatiunea de acolo consta in cea mai mare parte din români, putieni unguri si din sasi. Sasii formeza in urm'a puncteloru regulative in tóte adunârile politice majoritatea si prin acést'a asuprescu pre români si unguri, esploatându tóte beneficiile constitutionali si medilócele materiali a municipiului in folosulu loru.

Scopulu celu de mai aprópe alu intrunirei au fostu déra cu puteri immultite si intrunite a româniloru si unguriloru a formá o opusetiune tare politica-sociale spre eluptarea drepturiloru, ce minoritatea sasésca li denégá.

Asemenea pacte suntu indatinate in viéti'a constitutionale, si le-au practicatu si românii din Sabiiu cu ungurii si sasii cei tineri la ocasiunea restaurârei representantiei cetatienesci, — asiá s'au unitu si deputatii români la universitatea sasésca cu partid'a ministeriale magiara a Neosasiloru. Deputatii români au fostu r e p r e s e n t a n t i — dupa tóte formele — a i r o m â n i l o r u din fundulu regiu, — intre ei unu B o l o g a, M a c e l a r i u etc., si ei inca a u p a c t a t u i n o forma cu multu mai batatóre la ochi, de câtu intrunirea privata diletanta dela Brasiovu, — cu partid'a ministeriale (multu haru nu potemu asceptá si dela pactulu acest'a) si pre ei nu i-a scarmanatu nici Pithi'a, nici altu oraculu, nici corespondentii diareloru, carii acum fâra temeiu arunca petri asupr'a româniloru brasioveni pentru simtiemintele loru loiali pentru dinastia, intregitatea patriei, romanismu, si interesele corecte.

N u b r a s i o v e n i i suntu „burta verde, arcadiani si herostrati etc.“ in limbagiulu trivialu alu neamiciloru loru —, nu ei mbla dupa popularitate perfecta, unu pretiu micu, nu ei se inchina si altariului natiunei si altui altariu, de unde vinu bunatatile lumesci, ci altii.

Unu românu din Sabiiu.

Revista diuaristica.

Mai tóte foile din Translaitani'a vorbescu despre „cris'a ministeriale“ care dupa parerea loru nu consta din alt'a decâtu din o schimbare de persóne in min'steriulu unguresc.

Merita a fi amintite cu deosebire „Pest. Lloyd“ si „Naplo“, cari respingu din resputeri presupunerea cislaitaniloru ca, retragerea lui Horváth, Festetics si alui Gorove, care in scurtu tempu va urmá, din ministeriulu unguresc, aru avé vre-unu caracteru politicu. Schimbarea de persóne nu are insemnatate principiale si de o schimbare de sistemu nu póte fi vorb'a. Contele Andrássy, dicu ele, pórta totu nimbru cabinetului si incâtu va stá elu la carma nu voru potea nici unu feliu de schimbâri in ministeriu nelinisci opiniunea publica. O insemnatate principiale nu au schimbâri de persóne câci nu atingu principiulu regimului parlamentariu. Unu ministru parlamentariu póte demissioná din cause parlamentarie câudu séu si perde increderea monarchului séu increderea majoritatiei parlamentului séu câudu nu consemte in cestiune momentóse cu colegii sei.

Nici unulu din aceste casuri nu se póte aplicá la demissiunea lui Horváth si prin urmare retragorea lui nu are caracteru politicu. Altor'a li se pare cá câudu aru fi succesu lui Andrassy a straformá partit'a lui Deák in o partita de a regimului si presiedintele e deci decisu a inaugurá o dictatura parlamentaria. Fiindu Horváth celu mai sanetosu simbure liberale in regimu l'a imbulditu afara cá asiá Andrássy sa póta domni cu potere nemarginita. Alte combinatiuni de feliulu acestei'a resaru pre totu momentulu, dintre care nici un'a dupa parerea unor'a nu e mai probabile de câtu aceea ca a batutu unu ventu dela Vien'a. Ministeriulu cislaitanu séu Hohenvart e unu ministeriu aristocraticu si spriginitu fiindu de Beust a influintiatu a ecuivalá ambele ministerie, si a imbuldi elementele democratice si din regimulu unguresc.

Dupa cum scriu unele foi B Perczel alu 2-lea vice-presieointe alu casei deputatiloru fu imbiatu cu portefoiulu ministeriului de justitia in a 23 l. t. deja. Densulu si-aru fi cerutu 2 dile tempu de cugetatu. Altii afirma ca Perszel aru fi refusatu primirea portefoiului indata.

„P. Naplo“ afla ca si Ludovig Horváth aru fi refusatu portefoiulu, cu care fu imbiatu.

Pre tempulu câudu se desbatea legea municipale dechiarara deputatii si foile stengei ca partisanii acestei partite nu voru luá parte la organisatiunea cea nóua a cabinetului si ca nu voru primí voturile virile ce voru cadea pre ei. „Hon“ si „Elenör“ publicara unu decisu alu clubului opositiunalu prin care se provóca partisanii a se folosí de tóte drepturile ce le competu si a primí oficiale la care voru potea ajunge, de óre ce acést'a e calea pre care se póte combate regimulu pre terenulu datu de elu.

„Gazet'a Transilvaniei“ in unu articulu cerca a aflá si pârti bune dupa ce opiniunea publica (?) in urm'a unoru considerari s'a pronunciatu contr'a infratirei din Brasiovu. Punctulu primu alu programei comiteteleru nationali din Brasiovu se afla aprobabile. Cu respectu la p. II alu programei pune comitetulu mai multe intrebâri. In fine afla lipsa de calculu rece in politica si adauge:

A p r o p o s u! L a a c t i v i t a t e c u t o t i i!

In tóta tiér'a e defipta diu'a de 15 Iuniu pentru adunarea comissiuniloru municipali prin min. de interne. Ele voru alege câte o d e l e g a t i u n e, care sub presiedinti'a siefului de comitatu, districtu séu orasiu sa elaboreze unu proiectu pentru o r g a n i s a r e a m u n i c i p i u l u i, dupa art. de lege XLII din 1870: cum sa se impártia municipiulu in cercuri, cercuri de alegere, se defige statulu personale si sfer'a de activitate a oficialiloru, salariale, diurnele, organisarea scaunului orfanale, a comitetului permanentu; acésta delegatiune compune consemnarea alegatoriloru prin cercuri electorali, pregatesce consemnarea celoru ce platescu mai multa contributiune, forméza subcercurile electorali comunali cu intielegerea comuneloru. Acestu proiectu apoi se propune unei adunâri generali n ó u e si conclusele se asternu min. de interne spre intarire, dupa care alta adunare generale defige terminulu de alegere si face totu ce se recere spre esecutarea organisarei municipiului. Déca vomu stá cu mânile in sinu, vomu perde ori ce influintia si in comitate si in comune. Asiá comitele române in tóte municipiale, si acolo, unde românii suntu pucini representanti, cari sa lucre se nu ni se ié terenulu de dreptu, prin cuptusieli si ignorari. Aici sa fimu activi cu deosebire, nelasându nici unu palmacu din dreptulu ce ne compete, si cá natiune cu limb'a. Cele-lalte ni le va dá timpulu si lupt'a. —

Branu in 13/25 Maiu 1871.

Au venitu secolulu, au ajunsu si diu'a, ba e de fatia chiaru ór'a câudu ar' trebuí si trebuie sa péra indiferentismulu si egoismulu fâra urma. —

Sa se ivésca si sa crésca in loculu loru: recunóscerea, dorulu si interesarea de binele comunu! dar' ce bine póte fi mai mare cá invetiatur'a si cultur'a poporului, cá instructiunea si educatiunea tinerimei? Eu credu si sum deplinu convinsu, ca invetiatur'a si cultur'a poporului, dara cu deosebire bun'a si adeverat'a educatiune a tinerimei, este fundamentulu si basea tuturoru bunuriloru si tesaurulu fericirei omenesci atâtu aici pre pamentu câtu si dincolo de mormentu.

Deci astu-feliu de convingere avendu, nu mai potemu remâné in starea cea amortita de pâna acum! Noi suntemu in Branu in 11 comune 14 invetiatori*) si pentru cá sa potemu instruá si educá atât a tinerime intru intielesulu celu adeveratu trebuie negresitu sa ne pricepemu fórte bine la acésta prea nobila si marétia ocupatiune. — Acésta pricepere inse nu se póte altu-cum câscigá fâra numai prin lectura multa de carti si jurnale, cu deosebire a cârtiloru de specialitatea acést'a; prin ocupatiuni indelungate si seriése, precum si prin conferintie invetiatoresci.

Cârti de specialitate nu ne potemu procurá din lips'a mijlóceloru materiale — baniloru;**) apoi de a prenumerá jurnale nici vorba nu póte fi!

Mai avemu inse unu mijlocu pentru câscigarea cunoscintiei celei mai nobile ocupatiuni a educatiunei; mai avemu: „Convenire (conferinti'a) invetiatorésca“. Conveniri invetiatoresci inse in Branu a se tiené regulatu — dupa cum avuiu ocasiune in restempu de 7 luni a me convinge — inca e cu totulu impossibilu fâra de a avé statute intocmite spre acestu scopu.

*) Acum mai putieni cu unulu. Trifonu Penghea din Sohodolulu Branului au raposatu in 7. si s'au inmormentatu in 9 Maiu 1871.

**) Câci invetiatorii atâtu de reu suntemu platiti incâtu cu greu, fórte cu greu, putemu trai din o dî in alt'a. Nici chiaru celu mai slabu lucratoriu cu diu'a nu este atâtu de necagitu cá unu invetiatoriu in diu'a de astadi.

Desi vediendu ca fâra statute, sî inca fâra statute definitivu aprobate sî intarite din partea supremului inspectoratu scolasticu gr. or., nu putemu tiené nici conveniri invetatoresci,— uniculu midiulocu ce ne mai remase — amu compusu sî intocmitu statutele conveniriloru, câtu s'au potutu mai potrivitu locului sî impregiurâriloru custatóre. Le ascernurâmu apoi pre calea inspectoratului districtuale inspectoratului supremu spre definitiv'a aprobare sî intarire.

Asceptâmu acum cu inimi ferbinti inapoierea loru cu definitiv'a aprobare sî intarire, fiindu deplinu convinsi ca nu vomu fi respinsi. Scopulu nostru se va vedé mai bine in §-I alu statuteloru nóstre; aici numai pre scurtu amintescu, ca acel'a este:

a) perfectionarea in chiamarea nóstra;

b) infiintiare aunui fondu pentru copiii cei seraci;

c) infiintiarea unei biblioteci; din care se voru dá copiiloru seraci **câ r t i g r a t i s.**

Deci astu-feliu de scopu avendu, in numele corpului invetiatorescu branénu — mi permitu a rogá pre tote diurnalele române sa aiba bunatate a primí in prea stimatele loru colóne urmatoriulu:

Apelu

câtra on. inteligintia româna in tóte unghiurile patriei române sî cu deosebire câtra autorii literaturei ei.

Onorata inteligintia româna!

Pentru natiune sî patria ne-amu nascutu; pentru natiune sî patria traimu sî pentru natiune sî patria — déca va cere trebuinti'a — vremu sa sî murimu!!!

De-sî noi invetiatorii preste totu, in tempurile aceste grele ne luptâmu cu prea marile sî nenumeraverile necasuri, din lips'a subsistintiei sî cu noi progresulu tinerimei in genere, a tinerimei, carea este flórea sperantiei. Inse totusi nu desperâmu! Noi nu traimu sî nici vremu sa traimu pentru noi ci pentru posteritate; pentru ca credemu din tóta inim'a in inmortalitatea spiritului.

Sî apoi déca acésta lume nu cunó-ce ori nu vrea sa cunósca greutatea cea prea mare pusa pre umerii nostrii; apoi avemu firm'a sperantia ca o va cunósce sî remunerá — prea bunulu atotu potintele, atotu cunoscatoriulu, a totu sciutoriulu domnedieu!

Nu desperâmu! ci — aducându-ne aminte de calamitâtile — sî privindu in oglind'a trecutului — mai vertosu multiamimu lui dumnedieu pentru eliberarea din acelea.

Nu desperâmu! ci — privindu cu seriositate la tempulu presentu mai vertosu ne imbarbatâmu in activitatea nóstra de chiamarea, ce amu primitu.

Nu desperâmu! ci — crediendu din tóta inim'a sî din totu sufletulu nostru in inmortalitatea spiritului omenescu — mai vertosu ne intarimu in cele (3) trei elemente ideale: in credintia, dragoste sî nadejde, cari suntu fundamentulu crestinismului.

Nu desperâmu! ci — vediendu marea sî deosebit'a purtare de grigia, a barbatiloru trimisi de provedintia a mâutuí pre totu omulu — mai vertosu crestemu in sperantia ca acei barbati mari 'si voru aduce aminte sî de prea miser'a nóstra sórte.

Nu desperâmu! ci — vediendu rîuri de ajutóre curgându dela on. dvóstre, in tóte pârtile tuturu celoru ce ve ceru ajutoriulu — in ori ce privesce binele comunu — mai vertosu ve rogâmu, cá sa ve indurati a ne tinde sî nóue mâna de ajutoriu in acésta intreprindere a nóstra, spre a ne ajunge sî noi preadoritulu scopu.

Ve rogâmu cá, dupa ce veti vedea „statutele“ nóstre, ale „convenirei invetiatoriloru braneni,“ a ve face membrii fundatori alu acestui fondu orfanalu.

Rogâmu — mai departe, pre toti domnii autori sa se indure a ne onorá cu câte unu esemplariu din pretiuitele domniloru sele opuri de ori ce specialitate, pentru „bibliotec'a convenirei invetiatoriloru braneni.“

Apelâmu la spriginulu natiunei sî a patriei, pentru ca sî noi iéra fii ai natiunei sî ai patriei suntemu.

Apelâmu la spriginulu sî ajutoriulu patriei, pentru ca sî noi din tóte puterile ne silimu a folosí patriei prin educationea cea buna a tinerimei.

Apelâmu la spriginulu sî ajutoriulu patriei, pentru ca, dupa cuvintele unui mare ministru sî renumitu barbatu, patriei i se cuvine patronisarea! Acestu mare barbatu alu tempului presinte — dise —

„Bisericei, natiunei sî patriei i se cuvine astadi de a fi mân'a adoptiva a tuturoru copiiloru lipsiti de mijlóce de educatiune, câci ea datoresce tuturoru fâra esceptiune, ceea ce le este de neaperata trebuintia cá sa ajunga la complet'a loru desvoltare...

Tóte ramurile trebuie sa primésca dela trunchiulu comunu o seva, o hrana indestulitóre, cá nici un'a din tr'ensele sa nu se usuce.“

„Cine scie déca printre fii acelor'a obscuri tierani sî muncitori nu se afla cualitati sî aptitudini estraordinare care, desvoltate prin educatiuni, ar' face din trensii ómeni de genin, cari ar' aduce cele mei mari serviciuri patriei loru. De câti ómeni mari, de câta gloria sî marime nationala, prin urmare, nu' se lipsésce o natiune ne respândindu mijlócele de educatiune in tóte stratele sotiale, in cele de josu mai cu séma care prin positiunea loru suntu cu totulu lipisiti de ori ce mijlocu de educatiune. —

„Cei mai mari ómeni ai Americei au esitu din rangurile inferióre ale societatiei. Ei au aruncatu o gloria nemuritóre asupr'a patriei loru, asupr'a mumei comune care, in periód'a desvoltarei loru au sciutu cu generositate ale dá o seva, o hrana educativa imbelsiugata si binecuventata de provedintia care resplatesce pre popórele intielepte sî prevedietórie.„ C. Esarcu.*)

Prea onoratii domni autori, carii voru binevoi ane indiestrá bibliotec'a cu opuri de ori ce natura suntu rogati ale espedá sub adres'a:

„Pentru bibliotec'a conferintiei invetiatoriloru braneni“, ori d'a dreptulu subscrisului.

T h e o d o r u P o p u
presiedintele
convenirei.

pr. Brasiovu. post'a ultima — in Branu.

*) Societatea pentru invetiatur'a poporului romanu nr. 1. pag. 33.

Articule Aditionali la tratatulu de pace.

Art. 1 § 1. De acum'a pâna la epoc'a ficsata pentru schimbulu ratificâriloru tratatului presentu, guvernulu francesu va usá dreptulu seu de rescumperare a concessiunei date companici drumului de feru de Estu. Guvernulu germanu va fi subrogatu la tóte drepturile pre cari guvernulu francesu le va fi castigatu prin rescumperarea concessiuniloru, in ceea ce privesce drumurile de feru situate pre teritoriele cedate, fie terminate, fie in construciune.

§. 2. Se voru cuprinde la acésta concessiune:

1. Tóte terenurile ce apartienu disei companie, ori care aru fi destinatiunea loru, precum: stabilimente de gare sî de statiuni, hambare, ateliere sî magasine, case de padietu, calea, etc.

2. Tóte immobilele cari depindu de dens'a, precum: bariere, inchidiaturi, schimbâri de cale, verfuri, place de invertitu, machine ficse etc.

3. Tóte materialurile combustibile sî aprovisionârile de totu felulu, mobilierile de gara, utensiliele pentru ateliere sî pentru gare etc. etc.

4. Sumele datorite companiei drumuriloru de feru de Estu cu titlulu de subventiuni acordate de câtra corpuratiunile séu persónele domiciliate pre teritoriele cedate.

§ 3. Va fi esclusu din acésta cestiune materialulu rulantu Guvernulu germanu va remite partea materialului rulantu cu accesoriele séle care s'aru aflá in stapanirea guvernului francesu.

§ 4. Guvernulu francesu se ingagiéza a liberá imperiului germanu in i tregime drumurile dé feru cedate, precum sî dependintiele loru, cu tóte drepturile ce aru putea pretinde tiersele persóne, anume pentru drepturile pentru cari s'a obligatu. Elu se ingagiéza asemenea a se substituí, in casu de scadentia, in loculu guvernului germanu de câtra creditorii drumuriloru de feru in cestiune.

§ 5. Guvernulu francesu va luá in sarcin'a sea reclamatiunile pre cari compani'a drumuriloru de feru de Estu aru putea sa ridice câtra guvernulu germanu séu câtra mandatarii sei, prin raportu la esplotarea dîseloru drumuri de feru in trebuinti'a obiecteloru aretate in paragrafulu 2, precum sî a materialului rulantu.

Guvernulu germanu va comunicá guvernului francesu, dupa cererea sea, tóte documentele sî tóte aretârile ce aru puté serví cá sa constate faptele pre cari se voru spriginí reclamatiunile susu mentionate.

§ 6. Guvernulu germanu va platí guvernului francesu pentru cedarea drepturiloru de proprietate indicate in §§ 1 sî 2, sî cu titlulu ecuivalentu pentru ingagiamentulu luatu de câtra guvernulu francesu in § 4, sum'a de 325 millióne de franci.

Se va scadé acésta suma din indemnitatea de resbelu stipulata in art. 7.

§ 7. Avendu in vedere situatiunea care a servitu de basa la conventiunea incheiata intre compani'a drumuriloru de feru de Estu sî societatea regale mare-ducatu a drumuriloru de feru Guilliom

FOISIÓRA.

Cuventu funebru

rostitu la inmormentarea judelui curiei regie

Ioane cav. Aldulianu,

in 9/21 Maiu 1871 de Dr. N i c o l a u P o p u in Zernesci.

(Capetu.)

Dupa caderea absolutismului, stabilinduse guvernulu la Clusiu, fù in 1861 stramutatu acolo cá consiliariu de statu. De aici se incepe periód'a cea mai stralucita a vietiei sele, ca-ci marinduise sfer'a de activitate acum se manifestédia geniulu sî spiritulu celu mare a lui Aldulianu in tóta vigórea sea, acum se manifestédia simtiemintele cele inflacarate pentru natiunea sî patri'a sea, care pâna atunci erau cunoscute numai in cercuri mai restrinse, acum se cunósce Aldulianu de intrég'a natiunea de unulu din cei mai bravi aparatori ai drepturiloru ei nationale, politice sî bisericesci.

Astufeliu lu vedemu in 1861 in congresulu nationalu, unde a datu pentru prim'a óra, facia cu publiculu celu mare, dovedi despre tactulu politicu sî de istetimea ce lu caracterisá, astufeliu 'lu vedemu in congres lu bisericescu 62 cum 'si desvólta genialitatea sea pentru redicarea bisericei nóstre, alu carui sfatuitoriu intieleptu a remasu pâna la ultim'a respirare. Astu-feliu lu vedemu pre elu in diet'a Transilvaniei in 1863 onoratu cu increderea poporului cá deputatu sî figurându cá vice-presiedinte alu dietei, cum trage admiratiunea tuturoru asupra-si, prin talentulu seu divinatoricu, cu care erá in stare, cá in labirintulu parereriloru celoru mai devergenti sa afle firulu Ariadnei, sî printr'unu espedientu genialu sa aplanedie diferintiele.

Binele natiunei sele a sciutu sa-lu aduca in armonia cu binele statului, incâtu pre lânga aceea, ca erá nationalistu bunu, erá sî patriotu mare sî pentru acea a fostu elu decoratu cu crucea ordinului corónei de feru sî titlu de cavaleru. Ce se vorbescu de senatulu imperiale din 1864, unde scimu cu totii ca si-a câscigatu respectare intre cele mai mari capacitati ale monarchiei austriace.

Totu in 1864 fù denumitu vice-presiedinte alu tabulei regie in Transilvani'a.

Unde a datu elu mai mari probe de barbatu consecuentu principieloru sele, decâtu in diet'a dela Clusiu 1865; unde s'a aretatu mai resolutu in apararea drepturiloru natiunei sî ale patriei nóstre, de câtu aici, cându cav. Aldulianu cu altii au ascernutu votulu loru separatu aparându drepturile natiunei sî patriei sele? Sî tocmai s i m t i u l u d e d r e p t a t e sî acésta amóre infocata pentru conationalii sei l'au adusu cu mai marii sei intr'unu conflictu, in urm'a câruí'a a fostu transpusu in 1867 la Pest'a la postulu de mare insemnatate cá consiliaru ministerialu in afacerile de justitia sî totuodata siefu alu biroului pentru afacerile Transilvaniei, unde nemultiamindu-se a trecutu la specialitatea sea, cá septemviru la curtea suprema. Iéta carier'a cea stralucitu ce acestu barbatu, care la inceputu n'a potutu strabate de a fi intaritu de notariu in Zernesci, a facut'o fâra protectiune sî numai curatu prin meritele sele sî inaintà din trépta in trépta pâna la posturile cele mai cardinale in servitiulu de statu. Iéta sî rolulu ce a jocatu miculu orfanu alu multu meritatului Baiu.

Inse faptele sî meritele aceste inca nu completédia monumentulu, prin care s'a facutu nemuritoriu inaintea natiunei; conun'a de lauru la acestu monumentu i o compunu meritele, ce sî le-a câscigatu sî la eluptarea autonomiei bisericei nóstre, sî c e e m a i m u l t u, organisatiunea cea salutaria liberala, de care se bucura crestinii nostri din Ungari'a sî Ardélu, este in parte sî meritulu geniului lui Aldulianu. Meritele câscigate in sfer'a acést'a suntu laurele monumentului seu. — Acestea l'au facutu nemuritoriu pentru biseric'a nóstra. Istori'a nóstra politica sî bisericésca lu va glorificá pre paginile sele, dupa meritele ce i competu.

-Luxemburg, cu dat'a de Iunie 1857 sî de 21 Ianuariu 1868, sî aceea incheiata intre guvernulu marelui-ducatu de Luxemburg sî de Estu francesu, cu dat'a de 5 Decembre 1868, sî care a fostu modificata esentialminte intr'unu modu astfelu ca ele nu suntu aplicabile la starea de lucruri creata prin stipulatiunile contienute in § 1, guvernulu germanu se declara gat'a a se substitui drepturiloru sî insarcinâriloru ce voru resultá din aceste conventiuni pentru compani'a drumuriloru de feru de Estu.

Pentru casulu in care guvernulu francesu va fi subrogatu, fie prin rescumperarea concessiunei companiei de Estu, fie prin o intielegere speciale asupr'a drepturiloru de câtra acésta societate, in virtutea conventiuniloru susu indicate, elu se ingagiéza a cedá gratisu, in terminu de siése septemâne drepturile séle guvernului germanu.

Pentru casulu in care dis'a subrogatiune nu s'aru efectuá, guvernului francesu nu va acordá concessiuni pentru liniele drumuriloru de feru ce aru apartiene companiei de Estu sî situate pre teritoriulu francesu, de câtu sub conditiunea espresa cá concessionariulu sa nu esploateze de locu liniele drumuriloru de feru situate in marele ducatu de Luxemburg.

Art. 2. Guvernulu germanu ofera dóue millióne de franci pentru drepturile sî proprietâtile ce possede compani'a pre partea resoului seu situata pre teritoriulu elvetianu, alu frontierei dela Bâle, déca guvernulu rancesu si va tiené consimtiementulu in termenu de o luna.

Art. 3. Cessiunea teritoriului de pre langa Belfortu, oferite de guvernu in articolulu 2 alu tractului de facia, in schimbulu rectificatiunei frontierei ceruta la vestu de Thionville, va fi marita cu teritoriele sateloru urmatóre: Rougemont, Leval, Petite Fontaine, Remigny, Felon, La Chapelle-sous-Rougemont, Angeont, Vauthier-Mont, la Rivière, la Granje, Reppe, Fontaine, Frais, Foussemagne, Conelières, Montreaux, Chateaux, Bretagne, Chavannes-les-Grands, Chavenette et Suarce.

Calea dela Giromagny la Remiremont, trecendu la balonulu din Alsaci'a, va remâne Franciei in totu percursulu seu, sî va serví de limita intr'atâtu pre câtu ea este situata in afara din cantonulu de Giromagny.

Jules Favre, V. Bismark Pouyer Quertier, Arnim, de Goulard.

Cincu-mare in 18 Martiu 1871*).

„Quousque . . . ?“

Prea stim. Dle Redactoru!

In Nr. 18 alu „Telegrafului Romanu“, primitu cu post'a de astadi, aparù o corespondintia datata Agnit'a 21 Febr. 1871 sî subscrisa de unulu dintre membrii sinodului protopresbiteralu „Anonimu“. —

Acésta corespondintia, care directe ne provóca a satisface adeverului, este unu tristu fenomenu pentru tractulu nostru protopopescu intrunitu Nocrichiu-Cincu mare, prin care corespondintele nu numai derima trecutulu acestui tractu protopopescu ci ignoréza sî timbréza tóta lucrarea nóstra tractuala pre terenulu bisericescu, scolariu sî fundationale, basata pre statutulu organicu sanctiunatu de Majestatea Sea in 28 Maiu 1869, de ilegale, unu lucru, care trece preste notiunile de dreptu sî autonomi'a s. nóstre biserice.

Moralminte suntemu siliti a esí in interesulu adeverului in publicu, care s'aru puté altraminte seduce a crede nedrepteloru afirmatiuni ale d. coresp. anon., stigmatisandu intrég'a corespondintia in partea ei cea neadeverata sî malitiósa de unu fetu fâra de vreme sî de productulu unui mare parocsismu. Luata in consideratiune in intregulu ei acésta corespondintia, amu trebuí sa credemu, ca ea descende la caracterulu unui reportu speciale despre desvoltat'a activitate, dupa cum dice anonimulu coresp., a primului sinodu din tractulu Agnitei tienutu in 21 Febr. 1871 st. v.

Afara de momentele espuse in acésta coresdintia privitórie la etern'a memoria a fericitului sî marelui mecenate alu metropoliei nóstre gr. or. Emanuilu Gojdu, aflâmu, ca tóta corespondinti'a este parte sî o fraseologia góla.

Premitendu acésta judecata subiectiva a nóstra, purcedemu la dovedirea ei faptica din conceptulu predîsei corespondintie, a cârei prima alinea suna: „Diu'a de astadi póte sa fia scrisa cu litere nesterse in cronic'a tractului nostru, déca ród'a ce amu semenatu noi cá intâiulu sinodu alu acestui tractu va prinde radecina in animele tuturoru acelor'a, cari ne-au datu nóue increderea alungendu-ne de asemená acésta róda.“

Aceste suntu ipsisima verba corespondintiei.

Frasea acést'a in prim'a facia sî la prim'a lectura aflâmu, ca, afara de intrebuintiarea cuventului „róda“ in locu de „sementia“, care licentia poetica nici greculu poetu Anacreonu a buna séma nu o au intrebuintiatu, contiene dóue lucruri neadeverate.

Unulu falsulu epitetonu alu sinodului tienutu in Agnit'a in 21 Febr. a. c. de „primulu sinodu protopopescu“; alu doilea neadeveru este numirea tracteloru intrunite Nocrichiu-Cincu mare de tractulu „Agnitei“.

D. coresp. cá membru sinodului protopopescu, trebuie, ca au cadiutu intr'o letargia inca din lun'a lui Iuliu an. tr., câci altmintre nu ne potemu esplicá negatiunea celoru dóue sinóde tienute sî anume, celu d'antâiu in 9 Iuliu 1870 in opidulu Nocrichiu, in care s'au verificatu sî dlui cá membru alu sinodului protopopescu sî care mai departe fù constituitu pre basea statutului organicu conformu §-lui 38.

In acestu primu sinodu s'a alesu representantiele tractului intrunitu sî anume scaunulu protopopescu, cá foru judecatorescu, comitetulu sî epitropi'a protopresbiterale.

Alu doilea sinodu inmultitu in virtutea §-lui 39 din statutulu organicu s'au tienutu in 29 Sept. 1870 in opidulu Agnit'a. — Pre acestea dóue sinóde protopopesci, a câroru esistintia sî legalitate este afara de tóta indoiél'a, le ignoréza d. coresp. cu totulu.

„Fromosu atestatu de seracia ve dati prin acésta ignorare, domnule corespond.!“

Totu asiá nu pricepemu, ca dela cine posede d. coresp. acea plenipotentia a faurí o nomenclaclatura nóua pentru tractele intronite Nocrichiu-Cincu mare sub nóu'a firma „tractulu Agnitei“.

Acésta nóua polecra, pre câtu scimu noi, nu s'a adoptatu pâna acum prin nici unu conclusu alu sinodului protopopescu, posibile, ca in sinodulu din 21 Februarie, sa se fi ridicatu la valóre de dreptu pentru venitoriu?

Nu i consultu domnule corespondinte, cá sa rumpi cu trecutulu de odata.

Facendu acestea reflessiuni, venimu sî la partea coresp., care reportéza despre principalele obiecte ale acestui sinodu, cari s'au desbatutu sî asupr'a câroru s'au adusu conclusu.

Aceste obiecte, cu urmat'a discussiune sî adusele concluse asupr'a loru, au remasu suspense in cerculu reservatiunei mentali a d. corespondinte, care nu li a aflatu demne, bateru câtu de câtu sa le presentéze inaintea onor. publicu cetitoriu. — Sî in acésta privintia dupa indatinatai maniera se folosesce de nesce frase góle, cu cari in diu'a de astadi nu se mai edifica sî procopsesce niminea.

Intre gólele frase mai amesteca inca un'a vatamatória si neadeverata in alinea 6, unde dîce: Desbaterile propusetiuniloru reverintiei sale parintelui adm. protopopescu cá presiedinte fusera incordate sî in partea cea mai mare patrunse de spiritulu timpului privitórie la multu a s u p r i t'a nóstra biserica. Acésta frase nu posede de presente nici o schinteia de adeveru in sine!

De aici se vede, ca d. coresp., n'a cetitu nici prim'a dispositiune generala din statutulu organicu, care suna: „Biseric'a ortodocsa româna din Ungari'a sî Transilvani'a cá biserica autonóma dupa dreptulu seu canonicu garantatu sî prin articlulu de lege IX din an. 1868, pre lânga sustienerea pré inaltului dreptu de supr'aveghiare alu Maiestatei Sale inviolabile — sî regulézа, administréza sî conduce afacerile sale bisericesci, scolari sî fundatiunali in tóte pârtile sî factorii ei constitutivi i n d e p e n d i n t e dupa form'a representativa“.

Ignoranti'a dlui coresp. sî in privinti'a acést'a este gigantica, câci dumnialui dovedesce, ca nici pâna la §-lu d'antâiu din statutulu org. n'a venitu.

Totu in alineatulu alu VI-lea manifestédia o mare dorere, ca subscrisulu deputatu din cerculu electoralu, dupa densulu Cinculu-mare, nu fuí atât'a de ferice a luá pate la desbaterile fundamentali ale primului sinodu alu tractului Agnit'a. — Cugeta inse d. coresp., cum ca de buna séma nu din nepasare câtra afacerile nóstre bisericesci voiu fi facutu acést'a.

Spre justificarea nóstra aducemu inainte urmatóriele giurstari escusatórie;

§-lu 45 din stat. org., care dupa cum se vede nu facù multa invaluiéla nici parintelui adm. pro-

*) Intardiata. R.

Est'a e barbatulu a carei repausare o deplângemu noi astadi! Est'a e lucéferulu nationale, care s'a intunecatu tocmai in momentulu, cându luminá mai tare; est'a e scumpulu fiiu alu natiunei sî alu bisericei nóstre, pre care ni l'a rapitu aprig'a sî dusman'a mórte in midiuloculu activitatei sele in etate numai de 50 ani. Sa plângemu dér' iubitiloru sî sa versâmu lacrimi de durere pentru perderea acestui barbatu de atât'a insemnatate, ca-ce natiunea nóstra perde in elu unu fiiu bravu, patri'a unu aparatoriu inflacaratu alu intereseloru ei, neconsolabil'a sea familia 'si perde scutulu sî fal'a sea, consangenii cei numerosi ai lui perdu in elu unu adeveratu consultoru luminosu, iéra amicii sî cunoscutii perdu fermeculu loru, inim'a cea mai nobila. Sa plângemu dér' cu totii sî sa imbracâmu doliu pentru perderea acestui barbatu de caracteru firmu, de capacitate, eruditiune sî activitate rara, unu barbatu, care in totu loculu ne-a facutu onóre sî ne-a câscigatu respectulu sî demnitatea cuvenita sî facia cu strainii. Drepte suntu suspiniele nóstre ale tuturoru sî mai intâiu ale familiei lui, pre care o iubea cu o caldura rara sî de care se ingrigea, pre lânga tóte ocupatiunile cele multe, de care erá incarcatu, cu mare atentiune; sî déca fiiccle lui se bucura astadi de o reputatiune frumósa pentru insusirile loru, pentru cualificatiunea loru, acést'a au parte mare de a o multiami crescerei celei ecsemplarie, ce li a datu. Mai drepte inse suntu suspiniele iubitei sele consórte, E l e n'a de Aldulianu, a cârei sórte a fostu strinsu legata de sórtea prea meritatului sî demnului seu barbatu. — Drepte suntu in fine sî suspiniele nóstre ale tuturoru: sa versamu dér' lacrimi de durere asupr'a acestui sicriu mutu sî rece, ce acopere geniulu sî inim'a nobila a acestui barbatu. — Dér' ce vedu, geniulu lui parasesce locasiulu celu rece, ese din sicriu, meditéza, vorbesce, sa ascultâmu cuvintele lui: Pre mine me deplângeti voi? Óre n'amu lucratu eu destulu in viéti'a mea? Ce! Nu aflati voi destula consolare in faptele mele? — Déca aveti óre care stima câtra mine, primiti svatulu ce vi lu dau! Urmati invetiaturile ce vi le amu datu, tieneti-ve de principiele profesate de mine sî natiunea mam'a nóstra dulce va ajunge la fericirea asceptata! Voi fii natiunei aveti totu-déun'a inaintea ochiloru binele ei, luptati-ve pentru drepturile ei politice nationale sî bisericesci pre basele legale, ca-ce numai acestea ei garatéza progresu, inaintare si inflorire sî atunci n'aveti sa me deplângeti, ca-ci eu cá geniu voiu trai sî voi fi intre voi. Pre multu iubit'a sî neconsolabil'a mea familia, pre consortea mea, cu care amu traitu ani de fericire, o asiguru, ca geniulu nemuritoriu va fi totu-dé-un'a lânga dens'a sî o va ajutá in tóte necasurile, ce le va intempiná. Fiiccle mele, copii mei voru fi fericiti, tienendu-se de principiele, in care i amu crescutu. Consangenii sî amicii me sa urmedie insusi sî sa propage mai departe sfaturile mele sî nu voru avé causa, cá se me deplânga, ba acesti'a se potu mâgnaiá mai multu, ca nu numai eu cá geniu, ci sî trupulu meu e lânga ei, sî le multiamescu — cu deosebire verului Metianu, Danu sî Comsi'a — ca mi asiedia trupulu meu in loculu acel'a, care l'amu doritu sî l'amu iubitu mai multu in patri'a mea. — Aici se va odihni trupulu meu, iér' eu voiu fi in totu loculu, unde se voru practisá ideele mele.

Iéta sfatulu lui Aldulianu jalnici ascultatori, iéta déra, ca Aldulianu n'a muritu, nu, elu traiesce, ca-ci faptele lui suntu unu monumentu viiu pentru noi sî urmatorii nostri din generatiune in generatiune sî ce mângaiere mai mare póte fi pentru noi, decâtu acea, cându scimu, ca geniulu lui este intre noi, petrece cu noi sî lucra cu noi. Sa lasâmu déra lacrimile sî suspiniele, sa ne consolâmu cu cuvintele ce ni le-a rostitu acum in ór'a mormentarei lui, sa aretamu barbatului acelui'a, care a ajunsu la inaltimea missiunei sele aderinti'a sî pietatea cuvenita sî sa-i dicemu cu totii

Fia-i tierin'a usióra!
Sî memori'a eterna!

„G. Tr.“

topopescu, dispune: „Sinodulu protopresbiterialii se tiene odata in anu la intâi'a séu a dóu'a Domineca a lunei lui Februariu. . . .“

Acésta lege prescrie in modu imperativu, ca ordinarialminte in anulu acest'a au trebuitu sa se tiena sinodulu protopopescu numai in 7 séu 14 dile ale lunei lui Februariu. Stramutarea acestui terminu póte obvení numai in casuri urginte, cându s'aru vedé de lipsa tienerea unui sinodu estraordinariu, pentru care trebuie a se face incunosciintiare previa consistoriului eparchiale.

Casuri de natur'a estraordinaria in anulu acest'a nu au fostu sî nici d. coresp. nu atinge atari momente straordinari.

Stându acestea, potemu dice, cumca sinodulu protopopescu ordinariu tienutu in a 3-a Domineca a lunei lui Februariu in Agnit'a este contr'a legei conchiamatu si potemu dice cu corespondintele, ca e primulu sinodu alu tractului Agnitei, care isbesce in capulu §-lui 45 din stat. org.

Din acésta ignorare a legei fórte precise devinu la convingere, ca atâtu dlu coresp. câtu sî dlu adm. protopopescu se apropia unulu de altulu, de cumv'a corespondinti'a de sub cestiune nu e efluesulu reverintiei sele.

A dóu'a impregiurare este, ca, dupa cum tuturoru, cari cetescu sî au cetitu calendariulu din estu anu, in opidulu Cinculu-mare — unde subscrisulu me aflu cá functionariu publicu si anume in calitate presente de uniculu jude investigatoriu criminale, — unu oficiu impreunatu cu mare responsabilitate — s'a tienutu tergu de tiéra atâtu de vite câtu sî de producte, intre care cânep'a formézа unu articulu fórte cercetatu, sî anume in dilele 19, 20, 21 sî 22 Febr. anulu curinte st. v. sî pseudo-primulu sinodu protopopescu s'a tienutu in Agnit'a in 21 sî 22 Febr. a. c.

Acésta impregiurare mi impuse din oficiu strinsa oblegaminte a nu parasi biuroulu meu pre vremea tienerei tergului nostru, care notorice aduce nóua criminalia.

Cu acésta giurstare mi justificu neinfaciosiarea mea la pseudo-primulu sinodu din Agnit'a.

De acésta impregiurare s'a facutu rev. sele p. adm. inca la siedinti'a scaunului protopopescu tienutu in 29 Ianuariu a. c. atentu. — Nu sciu din ce motive sî au alesu tocm'a Dominec'a sî lunea cându mie oficialminte mi fù imposibile a participá la desbaterile cele fundamentali ale sinodului. — Ni se spune, ca acestu sinodu tienutu contr'a prescriseloru §-lui 45 din stat. org., ar' fi adusu unu conclusu, prin care suntemu osenditi la o mulcta de 2 fl. v. a.

Asceptâmu intimatiunea acestui conclusu sî apoi vomu aretá, cumca pentru sinodu nu esista inca nici unu regulamentu pentru afacerile interne, care sa oblige pre membrii, cari nu se potu infaciosiá la sinodu, la pedepse banali séu la depunerea mandatului.

Dlu coresp. nu a ajunsu cu sciinti'a sea nici pâna acolo, cá sa scie, ca din ce cercu suntu eu alesu de deputatu la sinodulu protopopescu. — Densulu dice, ca eu suntu deputatu din cerculu alegatoriu Cincu-mare. — Ast'a este — neadeveru golu — ca-ci dupa legea electorale bisericésca nici nu esista vre-unu cercu alegatoriu Cincu-mare, fâra Cincu-mare-Cinsioru. Nici din cerculu acest'a electorale nu suntu alesu d. coresp., ci din cerculu electorale M e r g i n d é l u - S i u l u m b e g u, despre a carui esistintia nici ca dóra ai visatu.

Dta indentifici scaunulu Cinculi mare intr'unu cercu electorale cu loculu domiciliului meu, opidulu Cinculu-mare, — verosimile per analogiam a celor'a, cari numescu Transilvani'a de unu comitatu de dincolo de délulu Craiului.

Ori sî ce feliu de omu afara de dlu coresp. credu, ca nu va póte clasificá acésta corespondintia altraminte, fâra numai cum amu disu la inceputu de unu productu necoptu, prin care se ignorédia dreptulu concretu sî intórtoca fapte necomplinite intr'unu modu nejustificabile.

Ve sfatuimu dle coresp., cá sa lasati mai multa lumina stralucitória in giurulu cugetariloru si notiuniloru dv., care le posedeti pre terenulu bisericescu, scolariu sî fundationale sî sa nu mai esiti in publicu cu atare frase góle sî neadevaruri. — Sa fia. —

M o i s e B r a n i s c e m/p.,
deputatu sinodale din cerculu electorale
Merghindélu-Siulumberg.

Varietâti.

⁂ B r a n u in 13 Maiu v. 1871. (M u l t i a m i t a p u b l i c a.) Din „Societatea pentru invetiatur'a poporului românu“ fóia mensuale din Bucuresci amu primitu subscrisulu dela nr. 1 — 7. inclusive câte 2 esemplarie totu odata in 17/29 Nov. 1870. Iéra dela nr. 7—11 inclusive, câte unu esemplariu pentru scól'a centrala gr. or. din Branu. Eu nu me aflu in asiá placuta pusetiune de a potea recomendá on. publicu românu*) o astu-feliu de fóia dupa meritulu ei.

Prea demniloru ei domni editori sî donatori, in numele scólei centrale gr. or. din Branu, din partea subscrisului se aduce cea mai adânca sî viua multiamita.

T h e o d o r u P o p u
invetiatoriu primariu.

⁂ N i s e s c r i e din C i n c u - m a r e: In nóptea spre Dominec'a pogorârei sântului spiritu pastorii de oi Dumitru Curea sî Teodoru Nistre din comun'a Rodbavu, indepartare de o óra de Cincu-mare, siediendu langa turm'a loru au venitu unu lupu sî cu grab'a au intratu in turma apucându o óia.

Vediendu Dumitru Curea acést'a, au saritu cu grab'a voindu a alungá pre lupu; insa acel'a lasându oile au saritu asupr'a pastoriului sî apucandulu cu gur'a de verfulu capului l'au trantitu de pamentu.

Sociulu seu au venitu cu grab'a cá se lu scape, pre carele vediendulu lupulu au lasatu pre Dumitru sarindu cu iutiéla asupr'a lui sî l'au apucatu de gâtu.

Bietulu omu cá sa nu-i rumpa gatulesiulu sî-au bagatu mân'a in gur'a lupului desclestandu-i-o.

Trediedu-se Dumitru au venitu cá acum elu sa mantuiésca pre Theodoru, insa pâna cându nu l'au omoritu batendulu cu batiulu n'au potutu desclestá gur'a lupului, carele avé in gura mau'a ciobanului sî coltii erá infipti in gâtu. —

Se intielége de sine, ca preste capu nu l'au potutu bate, fiindu-ca au fostu aprópe de alu ciobanului, sî pentru cá sa nu lovésca sî pre acel'a au trebuitu sa-i sfarame trupulu dinapoi. —

Acéstea mi le-au enaratu patimasii. —

Dumitru e vulneratu la capu sî la unu degetu, ranele suntu vindecabili; pentru Theodoru e pucina sperantia, câci gaurile la gâtu suntu mari sî multe sî mân'a inca e reu vulnerata, bá chiaru in momentulu de facia audu, ca numai póte vorbí. —

Ei s'au temutu cá sa nu fie fostu lupulu turbatu, — sî ingraba au alergatu la medicu in Cincu, — carele au arsu ranele. —

⁂ Se cetesce in fói'a „Informatiunile“ din Iassi:

Unu românu ducendu-se Joi sa cumpere carne dela unu macelariu jidovu, sî luându-se la cérta cu acest'a, jidovulu a ridicatu cutitulu ce-lu avea in mâna sî a taiatu mân'a românului.

Câta larma nu s'aru fi facutu, déca rolurile aru fi fostu impartite alt-feliu, déca adeca unu românu aru fi taiatu mân'a unui jidovu? — S'aru fi strigatu dej'a revolutiune, macelu contr'a jidoviloru etc. Faptulu dela Ploesci póte serví de esemplu.

⁂ P r i n c i p i e l e c o m u n e i p a r i s i a n e. 1. Primulu principiu naturale sî sociale de dreptu este acel'a, ca omulu este liberu, liberu de ori ce labóre, sî are sa primésca dela comuna, câte 1 fr. 50 ct. pre fie-care dî, pentru ca pórta o pusica.

2. Sciinti'a, care trebuesce privita cá unu privilegiu alu aristocratiei, se va anatemisá sî surghiuni din acésta causa. Acei cari au fostu osandîti pentru furu etc. posedu titluri necontestabile la o recunoscintia cu atâtu mai mare din partea luptatoriloru pentru „egalitate sî fraternitate“.

3. Ori-cine este liberu de a platí datoriele sî chiri'a sea, precum sî de a nu le platí. Libertatea naturale a omului, de a nu platí nimicu, nu póte fi marginita de locu.

4. Cá institute de educatiune nationale, se declaru pusicariele sî galerile, sî ori cine va fi absolvitu cursulu regulatu intr'ensele, are dreptulu de a ocupá o functiune publica.

5. Libertatea pressei nu póte fi violeta nici odata, déra ori ce jurnalistu póte fi arestatu sî impusicatu.

6. Cetatienii suntu liberi a se intrunî sî cu arme, pentru a putea impuscá pre cei neinarmati. Acelea-si drepturi li se acórda sî pentru casele de banca sî institutele de asigurare.

7. Casele private se declara de case publice. Acel'a este posesorulu celu mai indreptatitu asupr'a cuprinsului loru, care va fi sciutu a lu dobândi in modulu celu mai abile.

Secretulu corespondintiei va fi perpetuu publicu, sî acest'a mai cu séma cându voru fi bani séu charthia de valóre.

8. Sergentii de orasiu, gendarmii etc., cari pâna aci luau cetatieniloru liberi libertatea personale sî de alegere sub pretestu ca aru fi calcatu prescrierile legei penale, suntu declarati de inamici ai ordinei precum sî ai libertâtiloru publice sî private.

9. Legea penale este sî remâne desfiintiata.

*) Credu ca este destulu de binecunoscuta

Concursu.

Devenindu in vacantia statiunea de protopresbiteru gr. orientalu alu tractului Zarandului se escrie prin acést'a concursu pâna in 16 Iuniu a. c. st, v.

Emolumentele impreunate cu acestu postu suntu competintiele protopopesci obicinuite, precum sî venitele parochiei I din opidulu Bradu constatatória din 162 numeri.

Dela doritorii de a competî la acestu postu se recere:

1. cá se fia barbati apti sî bine-meritati pre terenulu bisericesou sî scolariu, se fia absoluti de gimnasiu si teologia;
2. cá alesu sî intaritu fiindu, sa locuiésca in resiedinti'a acestui scaunu protopresbiterale, carea e opidulu Bradu, in sensulu §. 29 din Statutulu organicu.

Doritorii de a concurge la postulu acest'a voru avé de a-si tramite concursele loru bine instruite la scaunulu protopopescu greco-orientalu alu Zarandului in Bradu pâna la terminulu prefiptu.

B r a d u, in 4 Maiu 1871.

Comitetulu sinodulu protopresbiterale
(2—25) greco-orientale alu Zarandului

ANUNCIU.

Se afla de vendiare la tipografi'a nóstra Unu esemplariu de Evangelia, tiparitu totu in tipografi'a nóstra pre harthia de cualitatea cea mai buna, taiatu in auru, legatu acum de curendu in catifea rosia si ornatu pre partea deasupr'a cu cinci icóne, de pictura alésa. ce infatisiédia: Inviérea si pre cei patru Evangelisti, in rame de argintu auritu, decorate cu arabescuri frumóse; iéra pre partea din josu cu o cruce intreita massiva si patru bumbi, cu catarami si tietieni de cualitatea rameloru. Pretiulu acestui esemplariu este 135 fl. v. a. Se póte vedé la directiunea tipografiei archidiecesane gr. or. de aici.

Edictu.

De óre-ce nu s'au pututu vinde la terminulu 1-mu realitatile lui Mihaiu Rosc'a de pre hotarulu Selistei sî anume:

1. loculu de aratu „in barbosi“ nr. top. 7973 de 996 stângini cuadrati 100 fl.

2. In loculu de aratu „in drumulu Amnasiului“ nr. top. 7193 de 1162 stângini cuadrati cu 130 fl.

3. livadi'a „in Mogoróde“ nr. top. 6099 de 170 stângini cuadrati cu 16 fl. sî 4. gradin'a „din Saliste“ nr. top. 3009 de 209 stângini cuadrati cu 140 fl. v, a., se da de scire, ca aceste realitati se voru licitá din nou la 3 Iuniu 1871 c. n. in cancelari'a comunale din Seliste, 9 óre a. d. a. sî se voru dá sî s u b t u p r e t i u.

Sibiiu 9 Maiu 1871.

I. Maximu.
comisariu de licitatiune.

Burs'a de Vien'a.

Din 22 Maiu (3 Iuniu) 1871.

Metalicele 5%	59 25	Act. de creditu	286 60
Imprumut. nat. 5%	69 10	Argintulu	120 75
Actiile de banca	785	Galbinulu	5 81

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a si tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori franc-ate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nru 42. ANULU XIX.

Sabiiu, in 27 Maiu (8 Iunie) 1871.

Nr. cons. 370 1871

Preacinstitiloru Parinti Protopopi! Cinstitiloru Par. Administratori protopopesci! si Cinstita Preotime din Archidiecesa nóstra a Ardealului!

Directiunea cârtiloru funduare r. ung. pentru Ardealu prin harthi'a sea dto 19. Martiu a. c. nr. 1064. arata acestui Consistoriu archidiecesanu, ca si au inceputu activitatea sea de a pregâti pentru tóte partile Ardealului cârtile funduare, sî ca s'au sî esmisu edicte despre publicarea cartiloru funduare pregatite, respective suscepute in comunitâtile orasienesci: Deesiu, Sicu (Szék), Alb'a Iuli'a, Vizocn'a sî in prediulu Mundr'a, tienatoriu de acestu orasiu, mai departe in comunitâtile orasienesci Fagarasiu, Chezdi-Osiorheiu, Iliefalva, Ciucu-Serda, Odorheiu si in prediulu Homorodu, ce se tiene de acestu orasiu.

Totu acésta Directiune prin harthi'a sea dto 27. Aprile a. c. nr. 1863 impartasiesce acestui Consistoriu, ca in intielesulu instructiunei, ce are, s'au facutu dispositiuni, cá in acelo jurisdictiuni, pentru cari se publica cârtile funduare pregatite, sa comissiunea insarcinata cu publicarea sà mérga din comuna in comuna, sî cu ocasiunea publicârei esplice poporului intielesulu celoru cuprinse in protocolu.

Fiindca institutiunea acést'a a cârtiloru funduare este de nespusa insemnatate pentru asigurarea proprietâtiloru sî a deosebiteloru drepturi, d. e. de prioritate, pemnu (zalogu), servitute s. a. l. sî fiindca acést'a institutiune la noi in Ardealu mai nici dupa nume n'a fostu cunoscuta, — asiá Consistoriulu archidiecesanu in siedinti'a sea de astadi a aflatu de bine sî pâna atunci, pâna cându va fi in stare a tramite pentru tóte comunele nóstre bisericesci câte unu esemplariu din acele edicte despre publicarea cârtiloru funduare pregatite sî suscepute in deosebite pârti ale patriei — pentru carii s'au sî facutu pasii de lipsa la locurile mai 'nalte, — a aduce introducerea acestei institutiuni a cartiloru funduare, celu pucinu in generalu, la cunoscinti'a preotimei sî poporului nostru credinciosu, sî a atrage atentiunea loru la acestu obiectu de atât'a importantia, cá nu din total'a necunóscere a lucrului sa se pagubésca intr'unu modu simtibilu poporulu nostru.

Cu deosebire se impune de strinsa datorintia preotimei sî comiteteloru nóstre parochiali sub grea respundere, cá sa fia cu cea mai mare priveghiere, cá cu ocasiunea introducerei acestoru cârti funduare prin comune, tóte proprietâtile sî deosebitele drepturi ale bisericeloru sî scóleloru nóstre sa se inscrie in aceste cârti funduare acuratu sî in tóta intregimea loru. Sî fiinduca numai in acele jurisdictiuni, pentru cari s'au pregâtitu, sî respective suscepute cârtile funduare, merge comissiunea susamintita din comuna in comuna sî publica acele cârti, ear' in celelalte jurisdictiuni se incunosciintieza poporulu numai pe calea jurnalistica spre a 'si validitá drepturile sale, ce le aru avea in vro un'a din acele comune, — asiá comitetele parochiali suntu strinsu indatorate a fi cu cea mai mare priveghiere la astufeliu de insciintiâri prin jurnale, cá nu din negligerea loru sa se pagubésca bisericele sî scólele nóstre.

Preotimea sî inteleginti'a nóstra mirenésca nu va intrelasá a luminá in privinti'a acést'a pre comitetele nóstre parochiali, sî preste totu pre poporulu nostru credinciosu.

Dealtmintrea jurnalulu nostru „Telegrafulu Romanu“ va publicá tóte protocólele de feliulu acest'a, precum au publicatu sî cele din comunitâtile susamintite in Nrulu seu 27 alu an. curg.

Sabiiu, din siedinti'a Consistoriului archidiecesanu tienuta in 13 Maiu 1871.

Pentru Escelenti'a Sea Par. Archiepiscopu.

Nicolau Popea.

Vicariu archiepiscopescu.

Politic'a nationala romanésca, infratirea din Brasiovu.

Tendinti'a, lucrarea unui individu in societate, pentru a-si asigurá esistinti'a sea, nume buuu a-si inaintá interesele sele in conglasuire cu interesele celoru-lalti membri ai societâtiei se póte numí politica individuala.

Asemenea sî politica de statu nu póte fi altu-ceva decâtu nisuinti'a unui statu de a-si asigurá sî inaintá esistinti'a sî interesele sele in concertulu celoru-lalte state.

Avendu in vedere aceste definitiuni, lesne potemu eruí semnificatiunea politicei nóstre nationale.

Politic'a nationala romanésca este tendinti'a sî nisuinti'a natiunei române — de a-si asigurá esistinti'a sea sî de a-si inaintá interesele sele nationale in conglasuire cu cele-lalte natiunalitâti locuitóre in statulu nostru, care se culminédia in egal'a indreptatirea nóstra cu cele-lalte nationalitâti ale patriei.

Asiá déra scopulu politicei nóstre nationale pentru ori care românu bine simtitoriu nu pote fi altulu decâtu egal'a indreptatire a româniloru cu cele-lalte nationalitâti conlocuitóre. —

Spre a ajunge la unu scopu óre-care suntu mai multe câli possibile, sî fie-care românu cu judecata este nu numai indreptatitu dar' sî oblegatu a studiá, care cale duce mai siguru sî mai curendu la scopulu nationalu. —

De aceea ori-ce directiune politica este nationala romanésca, indata ce scopulu este nationalu sî este fórte gresîtu sî unilateralu, de a cualifica numai un'a séu alta directiune de politica nationala, iéra alte directiuni de nenationale, ba chiaru antinationale.

Dupa ce amu premisu aceste esplicatiuni de principiu vomu trece la cercetarea directiuniloru ivite pâna acum pre câmpulu politicei nóstre.

I.

Politic'a initiata de românii adunati in Miercurea la anulu 1869.

Adunarea din Miercurea a acceptatu in consonantia cu traditiunile româniloru dreptu scopu alu politicei nationale lupt'a pentru egal'a indreptatire a româniloru. —

Totu in acésta adunare s'a acceptatu sî lupt'a pentru autonomi'a Transilvaniei pre bas'a dietei sî a legiloru acestei'a din 1863—64. idetificându-se acést'a cu politic'a nationala.

Iéra dreptu procedere s'a acceptatu principiulu passivitâtiei, adeca ignorarea ordinei sustatatóre, pentru ca astu-feliu magiarii sa fie constrinsi a face concessiunile dorite.

Acésta politica, in principiu, avendu in vedere scopulu ei, se póte numi nationala, fâra sa fie dîsu cu acést'a, ca este singura politica nationala in modu eschisivu, de óre-ce pentru acestu casu amu trebui sa acceptâmu, ca numai unu drumu duce la Rom'a.

Remâne se cercetâmu in câtu acésta politica conduce curendu sî siguru la scopu.

Sa ne fia iertatu a premite, ca autonomi'a Transilvaniei nu o potemu acceptá cá scopu alu politicei nationale, ci numai cá midiulocu spre a ajunge la scopu, adeca spre a asigurá sî inaintá esistinti'a sî interesele natiunei române.

Prob'a pentru unu mediuiocu óre-care nu póte fi alt'a, decâtu aptitatea lui de a conduce siguru sî curendu la scopu.

Autonomi'a Transilvaniei in principiu nu póte fi românilor nici folositóre nici stricacióse, ci form'a in care ni se va presentá, va decide, déca ea le va folosi séu le va stricá. —

Dér' adunarea dela Miercurea a precisatu acésta autonomia, adaugendu, ca form'a ei sa fie pre basea legiloru dela anulu 1863.

Se vedemu incâtu acésta dieta corespunde intereseloru românesci.

Autonomi'a transilvaniei pre basea legiloru din anulu 1863 representa o administratiune constitutionala a tierei, cu unu corpu legislativu in frunte, a cârui competintia erá fórte marginita prin legislatiunea consiliului imperialu din Vien'a, care avea a decide interesele cele mai vitale ale tierei.

Se intielege de sine ca noi românii din Transilvani'a, indata ce s'a cesu o parte din legislatiunea tierei, nu avemu nici unu interesu, cá acésta parte a legislatiunei se fie transpusa la Vien'a sî nu la Pest'a, de óre-ce sî intr'unu locu sî intr'altulu majoritatea nu póte fi romanésca.

Pentru noi numai restulu de autonomia, cei mai remasese Transilvaniei dupa legile din anulu 1863, póte fi de interesu. —

Trebuie sa marturisimu, ca acestu restu de autonomia erá redusu la unu minimum. Administratiunea interióra, fondurile tierei, justiti'a, tóte acestea in modu restrinsu, iéta autonomi'a Transilvaniei dela anulu 1863.

Tiér'a in interesele ei cele mai vitale se administrá prin corpulu legislativu sî dregatoriele centrale din Vien'a.

Dér' sa dicemu, ca chiaru sî acestu restu de autonomia erá ceva, celu putienu mai multu decâtu nimic'a, se nasce acum intrebarea, in câtu in acésta dieta transilvana, cu competintia restrinsa, se poteau promová interesele nóstre nationale mai multu, decâtu in altu corpu legislativu?

Déca pentru diet'a Transilvaniei s'ar' poté asigurá o maioritate românésca, nu mai remâne nici o indoiéla, ca celu putienu in acésta competintia restrinsa interesele nóstre natiunale erau mai bine promovate cá in ori ce altu corpu legislativu.

Dér' va dice cineva ca majoritatea dietei transilvane in 1863 sî 1864 a fostu romanésca.

Da, o scimu sî noi acést'a, insa din ce causa?

Sa ne aducemu aminte ca la acea dieta deputatii magiari n'au voitu sa ia parte, sa considerâmu numerulu deputatiloru sî alu regalistiloru români magiari si sasi si vomu ajunge la acelu resultatu, ca déca intrau sî magiarii in acea dieta, majoritatea voturiloru de siguru nu erá romanésca, ci magiaro-sasésca.

In câtu acésta majoritate neromâna ar' fi avutu sî aru avé deosebitu interesu de a promová interesele romanesci, judece ori sî ce omu cu mintea sanetósa.

Sa punemu insa pentru unu momentu, ca autonomi'a tierei astu-feliu cum erá stirbita, ca diet'a Transilvaniei cu majoritatea ei magiaro-sasésca totusi remâne de doritu pentru interesele nóstru nationale, se nasce acum intrebarea, déca drumule luatu in Miercurea pentru recascigarea autonomiei transilvane este aptu?

Conclusele dela Miercurea pretindu autonomi'a Transilvaniei pre basea legiloru din anulu 1863. cá unu dreptu istoricu.

Premitemu aci unu adeveru necontestabilu, ca numai acelu dreptu istoricu merita cá sa-lu eluptâmu cu jertfe, care contiene in sine putere de viétia, contiene midiulócele, prin cari dupa ce l'amu castigatu, sa-lu putemu pastrá.

Ne da autonomi'a Transilvaniei pre bas'a legiloru dela anulu 1863 asemenea garantii?

In ori ce statu constitutionalu basea constitu-

tiunei este legea de alegere, de óre-ce form'a constitutionala este conditionata medilocitu prin caracterulu politicu alu alegatoriloru, nemidilocitu prin alesii deputati.

Carea este legea de alegere pentru Transilvani'a?

Legea de alegere dela anulu 1791 representa principiulu feudalu, sî nu va fi de doritu pentru nici unu românu, fiindu-ca prin acea lege, afara de câti-va nemesi seraci, românii suntu eschisi dela alegere. —

Legea de alegere dela anulu 1848 a fostu promulgata numai ad hoc pentru alegerile pentru diet'a din Pest'a.

In anulu 1863 alegerile nu s'au facutu pre bas'a unei legi, ci pre bas'a unei ordinatiuni esmise ad hoc, pâna ce diet'a ins'asi 'si va desbate legea de alegere, iéra proiectulu desbatutu in dieta, care nu erá alt'a decâtu ordinatiunea de susu cu pré putiene modificatiuni, nefiindu sanctionatu, n'a intratu in putere de lege.

Asiá déra pentru diet'a Transilvaniei nu esista o lege de alegere, autonomi'a tierei dupa legile din anulu 1863 a remasu unu edificiu fâra base.

Sa punemu casulu ca regimulu ungure cu de astadi s'ar' invoí la conchiamarea dietei transilvane, cea d'intâiu intrebare va fi, dupa care lege sa se faca alegerile? Déca pre basea terenului istoricu alegerile s'aru face dupa legile din anulu 1791 apoi putemu gaci lesne resultatulu unei asemenea diete. Alta lege de alegere pentru diet'a Transilvaniei nu esista.

Prin urmare regimulu unguresc, voindu sa tiena contu de spiritulu tempului, ar' fi silitu, a face sî elu, ce s'a facutu sub Schmerling, adeca a da o ordinatiune ad hoc pentru alegerile la diet'a Transilvaniei.

Putemu noi crede, ca regimulu unguresc prin ordinatiunea sea va regulá alegerile astu-feliu, ca noi românii sa formâmu majoritatea in dieta? Acést'a nu o va crede nici celu mai mare optimistu.

Dér' punemu casulu ca regimulu unguresc spre a multiemi de plinu pre români, le da togmai aceea ce ceru, adeca alegerile dupa ordinatiunea lui Schmerling, desbatuta sî acceptata de majoritatea româna in diet'a dela 1863; apoi amu aretatu ca chiaru in acestu anu cându românii erau favorisati de regimulu de atunci, cá contrapondu fatia cu magiarii, intr'adeveru majoritatea numai pentru aceea a fostu romanésca, fiindu-ca deputatii magiari n'au luatu parte la acea dieta.

Asiá déra déca in modulu de susu s'aru conchiamá acum o dieta in Transilvani'a si aru luá sî magiarii parte, atunci cu tóta siguranti'a majoritatea nu va fi românésca ci magiaro-sasésca.

Ce va face insa acést'a majoritate scimu din diet'a dela anulu 1865, adeca cu provocarea la uniunea Transilvaniei cu Ungari'a din anulu 1848 va dechiará ca n'are nimicá de a face in diet'a Transilvaniei, ci numai in diet'a din Pest'a.

Amu vré acum se scimu, cu ce midiulóce sî cu ce dreptu istoricu va poté minoritatea româna constringe pre majoritatea magiaro-sasésca, cá sa remâna in diet'a transilvana sî se desbata afacerile tierei?

Punemu insa ca chiaru majoritatea magiaro-sasésca, va fi de parerea, ca uniunea din anulu 1848 nu e valabila, apoi pentru acestu casu ne potemu provedé cu tóta siguranti'a, ca acésta majoritate va decretá din nou in fati'a românîloru sî preste capetele loru uniunea Transilvsniei cu Ungari'a, sî atunci nu ne va mai remané nici mangaiarea, ca aceea uniune s'a facutu de nobis sine nobis.

Astfeliu politic'a initiata la Miercurea aru aflá, chiaru atunci cându aru castigá autonomi'a pretinsa, o desamagire fórte amara.

Amara dîcu, fiindu-ca natiunea româna dupa o lupta impreunata cu atâtea jertfe, pentru dens'a in genere sî in parte, sî pentru barbatii ei, castigându dreptulu eluptatu, s'aru convinge ca acestu dreptu este chimera, unu dreptu fâra viatia, ca a castigatu unu nimicu completu, câta vreme celelalte nationalitâti conlocuitóre nu pretindu acésta autonomia.

Credemu ca amu aratatu cu tóta consciinti'a ca mediloculu alesu la Miercurea adeca autonomi'a Transilvaniei spre a eluptá egal'a indreptatire a românîloru, este neaptu séu celu putienu nesiguru sî de aceea nu facu bine acei'a cari pretindu, ca elu sa fia recunoscutu sî primitu de toti românii de singurulu mediuloeu infalibilu.

Déca noi amu tiené autonomi'a Transilvaniei de neaparatu de lipsa pentru asigurarea sî inaintarea intereseloru nostre nationale, apoi sî noi ne amu luptá pentru ea din tóte puterile, de sî póte cu alte arme.

Nu legile din 1863 fâra nici o base, ci individualitatea istorica a Transilvaniei formata in tempu de 300 ani ai autonomiei sale, relatiunile ce se nascu de aci deosebite de ale tierei unguresci, pretindu cu voce multu mai puternica autonomi'a, nu in interesulu specificu alu românîloru, ci alu tuturoru locuitoriloru patriei.

Acésta lupta aru fi avutu celu putienu ratiunea pentru sine, nu aru fi intaritatu pre magiari sî nu le aru fi insuflatu neincrederea in contr'a nóstra, fâra nici unu folosu pentru noi, sî prin bun'a intielegere reciproca a magiariloru cu românii s'aru fi potutu dá sperantia de unu succesu favorabilu.

Déra déca politic'a dela Miercurea cu provocare la legile din anulu 1863 dechiara implicite magiariloru, ca românii voru cá Transilvani'a se stea mai bine sub Vien'a de câtu sub Pest'a, apoi nu este nici o mirare ca magiarii suntu plini de neincredere in contr'a nóstra sî nu voru sa scie nimic'a de autonomi'a transilvana.

Déca astadi avemu asiá de putiena sperantia pentru recastigarea autonomiei transilvane, apoi trebuie se marturisimu, ca la acést'a a contribuitu multu, modalitatea cu carea ea a fostu aperata.

Afara de provocarea la legile din 1863, prin cari Transilvani'a s'a supusu parlamentului centralu din Vien'a, politic'a dela Miercurea a adoptatu lupt'a passiva pentru autonomi'a tierei.

Passivitatea, dupa cum amu vediut'o practisata de alte natiuni, e impreunata cu jertfe.

Natiuni avute, puternice, se potu folosí de acést'a modalitate in politica cu succesu, potu jertfí multu sî le remâne inca destulu cá sa nu fia ruinate.

Inainte de a imitá asemenea politica, trebuie se ne mesurâmu puterile sî se cercetâmu, déca puterile nóstre suntu cá acele ale natiuniloru, cari séu folositu de aceea politica cu succesu, fiind-ca numai cu acelea-si puteri poti ajunge la acel'a si succesu. —

Sa ne cunoscemu, sa nu ne magulimu si se nu ne insielâmu pre noi insine, fiindu-ca magulirea de sine aduce desamagirea amara, déca nu sî mai mare reu.

Politic'a nu se póte basá pre fantasii, ci numai pre socotél'a reala a puteriloru sî a mijlóceloru.

Din acestu punctu de vedere trebuie sa marturisimu, ca ori câtu de bucurosu amu voi sa avemu o burgesia puternica, séu in casulu celu mai reu, o aristocratia valorósa nationala, nu avemu nici un'a nici alt'a.

Trebuie se marturisimu cu statistic'a in mâna, ca natiunea româna in Ungari'a si Transilvani'a par excellence este unu poporu de agricultori, unu poporu banu, lucratoriu, aplecatu spre inaintare, unu poporu, care in vreme de periculu póte dispune de multe sî sanetóse bratie spre aperarea patriei, dar' unu poporu cu putiena avere, unu poporu, care nu póte jertfi multu, fâra se fie ruinatu sî opritu in calea sea de inaintare.

Asiá déra puterile nóstre nu ne promitu acelasi resultatu din politic'a passiva, pre care l'au avutu alte natiuni bogate sî puternice.

Din tóte cele dise pâna aici ori-ce românu dreptu, care nu voiesce sa traiésca numai in fantasia, se va convinge, ca mijlócele adoptate de politic'a din Miercurea, spre asigurarea sî inaintarea intereseloru nóstre nationali nu numai nu ducu la scopu, déra potu fi natiunei stricacióse sî vatamatóre.

Noi inse din celé aretate voimu sa tragemu numai acea consecintia, ca politic'a initiata la Miercurea nu conduce siguru la scopu sî prin urmare nu eschide alta politica mai buna nationala.

Sub asemenea impregiurâri nu este nici o mirare, déca românii brasioveni vediendu mancele acelei politice, au facutu, ceea ce dupa positiunea loru erau detori se faca, adeca au cautatu sî luatu alta directiune in politic'a nóstra nationala.

Evenemințe politice.

Diet'a Croatiei se vá deschide pre la mijloculu lunei lui Augustu inse numai pentru verificarea membriloru sî apoi se va amaná pâna dupa culesulu viiloru.

In diet'a Ungariei a interpelatu Irányi pre regimu, ca voiesce a procede din punctulu de vedere alu Angliei sî Elvetiei fatia cu fugitii din Parisu. O alta interpelatiune totu asiá de interesanta este a lui Simonyi indreptata câtra ministrulu de culte, prin carea intréba ca departá-va acest'a pre episcopulu Jekelfalusy din oficiu de óre ce acest'a se opune legiloru. Dupa cum se vede din alte foi, interpelatiunei acestei'a a premersu inca alta interpelatiune tienetoria de objectulu acest'a. In aceea se amintise, ca foile vorbescu de episcopulu dela Alb'a-regale ca a prochiamatu dogm'a infalibitâtiei in diecesea sea fâra placetulu regelui, ceea ce e in contra legiloru tierei. In Ungari'a se vede, sî din aceste, dara sî din alte impregiurâri, ca adia unu aeru ultramontanu, carele déca se va latí sî inradacinâ tare, va avé urmâri fatale.

Dincolo de Laith'a scuipa pres'a nemtiasca focu asupr'a regimului. Ori ce miscare a acelui-a-si e infereta de ultramontanismu, de cechismu.

„Spener'sche Zeitung“ face descoperiri interesante despre referintiele dintre cabinetulu din Berlinu sî Petersburgu inainte de resbelulu franco-germanu sî dupa resbelu. Pre scurtu! Russi'a a ajutatu cu neutralitatea sea de nu s'a mai pututu amestecá sî altii in resbelu sî pentru acést'a Prussi'a a spriginitu pre Russi'a in afacerea mârei negre.

In Franci'a se pregatesce bourboniloru calea câtra tronulu parasitu de densii la 1830. Partid'a clericale lucra din tóte puterile pentru restauratiunea acést'a, sperându ca cu ajutoriulu dinastiei acesteia se va putea restaurá sî puterea lumésca a papei, pentru carea sî Thiers are atâtea simtieminte. Cu restaurarea din urma e de a se impreuná si daraburirea Italiei, carea inca nu a lipsitu din lexiconulu de statu a lui Thiers nici odata. Pre partid'a militaria o ademenscu iesuitii contr'a Italiei cu perspectiv'a unei facile victorie, carea se stérga pat'a din resbelulu trecutu sî se restatorésca glori'a armatei francese. In urm'a acestor'a Itali'a s'a sî apucatu sî se pregatesce spre ai primi pre francesi dupa cum merita. — O lectiune aspra va fi acést'a pentru politici teoretici ideali, carea póte fi impedecata numai prin unu nou resbelu, civilu ce póte erumpe pré usioru. —

Camer'a României s'a deschisu in 23.

Consistoriulu nostru archidiecesanu impartasiesce clerului nostru din archidiecesa ordinatiunea, Inaltului Ministeriu reg. ung. de culte sî instructiune din 31. Martie a. c. nr. 1503. prin carea se dispune, ca in casu, cându vre unu tineru, care n'a trecutu preste anulu alu originalulu !!!! alu etâtii sale, aru murí in vre o comuna strâina de loculu nascerei lui, atunci preotulu, carele 'lu inmormentéza sî 'lu petrece in matricul'a mortiloru, e indatoratu a face unu estrasu din protocolulu mortiloru despre mórtea lui, sî alu tramite in restimpu celu multu de 8 dîle preotului, care l'au botezatu sî petrecutu in matricul'a botezatiloru.

Primindu preotulu acestu estrasu numai decâtu va insemná in protocolulu botezatiloru la rubric'a „observâri“ loculu sî diu'a mórtei tenerului respectivu, ear' estrasulu 'lu va pestrá cá documentu in archivulu parochialu.

Espedarea acestui estrasu se póte face deadreptulu câtra preotulu botezatoriu; in casu inse cându mortulu s'aru fi tienutu de alta confesiune, atunci espedarea se face prin dregatori'a politica respectiva.

Totu prin dregatori'a civila respectiva e de a se tramite acestu estrasu sî atunci, cându mortulu s'aru fi nascutu in partile Monarchiei dincolo de Lait'a, séu in Croati'a sî Slavoni'a.

In fine cându loculu nascerei respectivului nu s'aru sci, atunci preotului ingropatori i sta in voia libera a recuirá pre dregatori'a civila respectiva spre eruirea locului natale a mortului.

Votu separatu.

Onorata universitate!

In sessiunea din 19 Maiu a. c. s'a propusu din partea comissiunei de dreptu primirea unoru representatiuni indreptate câtra Maiestatea Sea, câtra diet'a tierei, sî câtra Escelenti'a Sea d. ministru de justitia, — care pretensivminte s'aru fi provocatu prin conclusulu dietalu din 4 Aprilie a.

c. privitoriu la § 82 alu legei urbariale, propriaminte la regularea separata de aceea lege referintieloru posessiunari din scaunulu Talmaciului sî tienutulu Branului, precum sî tramiterea unei deputatiuni din sinulu universitatei la prea-inaltulu tronu cu intâiu amintit'a representatiune.

Considerându inse subscrisii:

ca representatiunile acestea — judecate dupa cuprinsulu loru care togma ni s'a fostu cetitu — nu sûntu dupa parerea nóstra altu ceva, de câtu p r o t e s t e in contr'a susu citatutului conclusu dietalu, iéru universitatea nu e chiamata, nu e competinta a protestá in contr'a concluseloru legislatiunei;

ca disele representatiuni cuprindu in sine pasage de acelea, prin care se a c u s a d i e t ' a t i e r e i la capulu statului, invinuindu-se, ca aru fi susu citatulu conclusu fâra de a fi fostu pregatita ca adeca aru fi conclusu unu ce, fâra de a sci, ca ce conclude; se a c u s a dupa aceea ministrulu j u s t i t i e i l a d i e t ' a t i e r e i, imputandu-se acestui'a nesciinti'a, reu'a informatiune, neesactitatea, sî in urma se d a s c a l e s c e i n s u s i n u m i t u l u m i n i s t r u pentru sorgentele, din care pretensivuminte si-a trasu densulu informatiuni false despre starea lucrului; ieru unu limbagiu cá acest'a nu numai nu e indreptâtitu sî justificatu prin nimic'a, déru trece totu de odata preste tóta bunacuviinti'a, cu carea e datóre universitatea sie insasi;

ca se imputa ministrului de justitie sistarea unui procesu civilu fâra de a fi constatatu, ca intru adeveru a comisu densulu acesta fapta;

ca prin acestee representatiuni se face universitatea advocatulu cetatei Brasiovului fâra de nici o provocare din partea acestei'a, ce iéra nu se tiene nici de chiamarea nici de competinti'a ei;

apoi considerându:

c a n u e s i s t a n i c i c e a m a i m i c a a n s a d i n c a r e a a r u f i d e a s e f a c e r e p r e s e n t a t i u n i l e a m i n t i t e, pentru ca scopulu conclusului dietalu, impumnatu prin acelea, nu o altulu, fâra numai aducerea unui proiectu de lege, prin carea sa se reguledie deosebitu de legea urbariala comuna referintiele posessionari din scaunulu Talmaciului sî din tienulu Branului; pentru ca secularele procese purtate de câtra locuitorii scauneloru Talmaciu sî Saliste — de esemplu: procesele productionali ale scaunului Salistei dela anulu 1784. sî 1772. sî ale scaunului Talmaciului dela 1784: 1822 1825.; procesele politico administrative ale scaunului Talmaciului dela 1799. sî mai departe pâna la 1848. ale scaunului Salistei pela 1774. 1803. 1806. 1811. 1824—1827 impreunate sî cu batai sî omoruri; impumnarile directoratului fiscalu sî ale Thesaurariatului dela 1782—1792; procesele judiciari ale Salistei dela 1841—1848 sî ale Talmaciului duratóre pâna adi; nenumeratele alte certe daunóse sî perpetuele proteste ale numiteloru scaune in contr'a pretensiuniloru siepteloru judetie;

apoi frecârile cele din anii trecuti, care dedura ansa la multe procese criminale, sî care s'au produsu togma prin neregulatele referintie posessionari — dovedescu pre deplinu, ca regularea acestor'a fâra de imense daune materiali sî morali sî pentru un'a sî pentru alt'a parte nu se mai póte amaná, ca prin urmare efeptuirea acestei regulâri a devenitu dej'a de necessitate suprema, imperativa;

pentru ca aceea trebuie sa se faca deosebitu sî nu dupa legea urbariala de óre ce, t r e b u i e sa recunóscemu sî noi, precum au recunoscutu toti deputatii dietali din Transilvani'a — dintre cari nici macaru unulu nu-si au ridicatu voi'a sea in contr'a amintitului proiectu de lege — sî precum va marturisí fâra indoiala totu ardelénulu cunoscutu cu starea lucrului; apoi precum s'a esprimatu forulu productionale la anulu 1822 sî Maiest. Sea la 1825 in privinti'a scaunului Talmaciului sî cancelari'a aulica la 1838 in privinti'a scaunului Salistei; precum au documentatu totudeun'a aperatorii fiscului regiu (la 1782 sî 1784); precum arata chiaru sî legile aprobateloru in edictulu 80 p. V. in privinti'a scaunului Salistei, sî precum curatu dovedescu decisiunile aulice in procesulu comunei Resinari sub Nr. gubern. 1444 din 1786, in procesulu româniloru din Sabiiu la Nr. gubern. 5599 din 1820 sî rescriptulu Maiestatei Séle gloriósei imparatese Mari'a Theresi'a din 1770., ca referintiele posessionari din fundulu regiu respect. din scaunulu Talmaciului sî alu Salistei asiá sî din tienutulu Branului sunta de totu de alta natura, de totu deosebite de cele din comitate sî din scaunele secuiesci, din carea causa nici ca s'au potutu regulá acelea prin legea adusa pentru acestea, ci t r e b u i e sa se reguledie prin o lege deosebita adusa anume pentru ele;

Pentru ca amintitulu conclusu dietalu — care dupa cele promise e provocatu de impregiurârile nóstre faptice — nu cuprinde nici umbra de vre-o periclitare a drepturiloru siepteloru judetie, ci din contra ne face prospectu la ajungerea dorintiei comune, de a vedea odata regulate referintiele, pentru care nu s'au mai curmatu procesele, sî de a ne vedea in fine scutiti sî de acestea, care au causatu prea considerabile spese casei siepteloru judetie precum intre altele sî condemnarea siepteloru judetie la desdaunarea scaunului Selistei cu mai multu cá 24000 fl. in urm'a unei decisiuni aulice din anulu 1827. — prin urmare nu avemu nici o causa, din carea ne-amu putea plânge, ca ni s'a facutu vre-o nedreptate prin desu-amintitulu conclusu;

pentru ca presupunemu ca legea speciala ce se va aduce va pune in drépta cumpana pretensiunile tuturoru pârtiloru interesate la acestu obiectu sî va tinti la binele publicu alu acelor'a: —

iér câudu in contr'a credintiei nóstre s'aru aretá totusi acelu proiectu nepotrivitu drepturiloru siepteloru judetie, atuncea se potu face pasii necesari, spre delaturarea reului casualminte iminentu prin universitatea delegata, cá representanta a acestei complete;

ca prin urmare inca nu avemu dupa cele premise nici cea mai mica causa, din carea se pasimu a c u m 'a inaintea tronului, inaintea dietei tierei, sî inaintea ministrului de justitia intr'unu modu sî cu astu-feliu de representatiuni, care prea lesne se potu privi de remonstratiuni, sî prin care mai multu putemu stricá decâtu folosi drepturiloru siepteloru judetie, aretându prin ele ca nu suntemu sicuri despre adevetat'a esistintia a acestoru drepturi;

Considerându mai incolo, ca unu memorandu despre desu-amintitele drepturi ale siepteloru judetie fatia cu tienuturile Talmaciu, Saliste sî Branu, intemeiatu sî ilustratu cu documente valide sî esite din universitate, apoi presentatu dietei tierei sî ministrului justitiei, cu multu mai multu aru fi pututu folosí causei de sub cestiune, decâtu voru fi in stare a folosii pasii propusi de comisiunea de drepturi;

Considerându mai departe, ca o deputatiune de trei insi tramisa — precum s'a propusu — la prea — inaltu tronu din sinulu universitatei aru causá casei siepteloru judetie astu feliu de spese, care nici decum nu voru putea sa se justifice prin resultatele ce ascépta;

Considerându in fine,

ca din cursulu desbaterei generale s'a potutu prevedea ca maioritatea universitatiei va privi propunerile amintitei comisiuni de apte spre desbaterea speciala a aceloru propuneri numai atunci aru fi fostu posibila sî adeverata, câudu s'aru fi adusu sî s'aru fi cetitu in sessiunea plenaria la tempulu sî loculu seu tóte acelea documente, care se citédia in representatiunile propuse cá basa a acestor'a, sî care celoru mai putieni membrii ai universitatiei voru fi cunoscuti, de óre-ce nici macaru in comisiunea respectiva nu s'au produsu;

Considerându tóte acestea noi nu amu pututu privi de apte spre pertractare speciala propunerile comissiunei, ci intentionându delaturarea loru amu partinitu

1. aceea contr'apropunere a deputatului scaunului Sabesiului Iacobu Bolog'a, in urm'a carei'a ca erá sa faca universitatea delegata pasii necesari spre conservarea drepturiloru siepteloru judetie in casu, câudu s'aru fi atacatu acelea cumva in proiectulu de lege, ce are sa se faca.

2. contr'apropunere a deputatului scaunulu Miercurei Elia Macelariu, dupa care erá sa se faca memorandulu susu-amintitu sî

3. ulteriór'a contr'apropunere a numitului deputatu Bolog'a, ca cadiendu eventualmente contr'apropunerile de sub 1. sî 2. sa se aduca sî sa se cetésca in sesiune d o c u m e n t e l e citate in desu-amintitele representatiuni, pentru cá sa se faca posibila desbaterea speciala sî pentru ca acceptarea acestei contr'apropuneri prea fundate cu atâtu mai tare o amu asceptatu, cu câtu nóua, cá unoru deputati ai universitatiei, cari nici câudu nu amu vediutu acelea documente, nu ni se póte dispune dreptu, de a pretinde, cá sa le vedemu sî sa ne informâmu din ele spre a putea cu siguritate aperá drepturile siepteloru judetie, iéra denegânduni-se acel'a dreptu ni se face nedreptate.

Dér' majoritatea universitatiei a respinsu acestea trei contr'apropuneri sî luându propunerile comissiunei la desbaterea speciala f â r a d e d o c u m e n t e l e a m i n t i t e ne-a silitu pre noi, nu numai a insinuá acestu votu separatu, pre care l'amu motivatu dupa parerea nóstra de ajunsu prin cele premise, ci a ne sî retienea dela desbaterea speciala a obiectului acestui'a.

Sabiiu in 25 Maiu 1871.

Iacobu Bolog'a m/p. deputatulu scaunului Sabesiului.

Ioanu Macelariu m/p. deput. scaunului Miercurei.

Dr. Avramu Tincu m/p dept. scaunului Orestici.

Ioanu Paraschivu m/p. deput. Sabesiului.

Elia Macelariu m/p. dept. scaunului Miercurei.

Michaelu Dobo de Ruszk'a deput. scaunulu. Orestiei.

Dilele din urma in Parisu.

28 Maiu.

Insurectiunea inca nu e totalu sugrumata sî togm'a pre câudu scriemu aceste pârâescu nu departe de noi focurile de pusica in Faubourg sî St. Martin, unde se afla ospitalulu St. Louis in flacâra. Montmartre tace astadi dupa ce ieri séra a detunatu contr'a suburbieloru dela Estu cu vehementia ne mai audita. Gar'a Lyonéna, boulevardulu de Mazas, Barroère du Trone sunta ocupate de trupe, care pre partea boulevardeloru esterióre au petrunsu pâna in inim'a Belbivilei.

Despre intemplârile in carcerulu din Mazas capetà „Siècle“ din isvoru securu urmatórele impartesîri: Marti in 23 se condosera cu escorta 101 prinsi dela Mazas la Roquette; intre acesti'a erá sî archiepiscopulu Parisului, preotulu Madeleinei, senatorulu Bonjeau, bancherulu Jecker, abatele Jnge sî 40 alti preoti. Se presupune ca toti s'au fusilatu. Cam 500 prisonieri politici remasera in Mazas. Joi la 6 óre diminéti'a cadiù o bomba in a 2-a divisiune a carceruiui sî nu multu dupa aceea plesnì alt'a in divisiunea a 3-a, cari causara pagube mari. Paditorii se inspaimantara, deschisera odaile sî condusera pre prisonieri in intriulu edificiului. La 7 óre sosesce unu oficieriu mai inaltu alu federatiloru cu poruncia ca acesti 500 prisonieri sî se libereze; intre ei se aflau numai 5 preoti. D'abiá scapati dau de baricade, unde federatii i silescu a luá parte la lupta. Cei mai multi refusara sî fura fusilati. Unor'a le succede a se strecorá printre pericole. In decursulu acelei diminetie impartesiesce directorele dela Mazas subalterniloru sei ca carcerului sa se dea focu la poruncia comunei sî personalulu sa se retraga ingraba. Directorele afla dupa aceea ca paditoriulu Collin a departatu o di nainte de acésta butile cu pravulu de pusca, care erau asiediate in canalele carcerului sî ca lea ingropatu in gradina. Dupa aceea acelu paditoriu indupleca pre brigadierulu paditoriloru a inchide portile, a retienea pre directorele sî a asteptá cele ce voru sa vina de óre-ce carcerulu nu mai póte esplotá. In fapta directorele se retiene cá amanetu, macaru ca federatii impusicau mereu prin gaurile z'dului. Intr'aceea sosescu soldatii regimentului de linia 35. cari ocupa carcerulu. Directorele, o creatura a comunei, se incarceréza sî de atunci Mazas e crutiatu de bombe sî a resistatu tuturoru incercâriloru de ai dá focu.

„Monitoriului universalu“ i sosesce scrisórea de urmatoriulu cuprinsu: Joi la 5 óre dupa amédi a masacratu bataliunea 101 a gardei nationale la poruncia colonelului Cerisier totu personalulu colegiului Albert le Grand (o scóla a Dominicaniloru) cu totulu 24 parte preoti, parte mireni, la usi'a carcerului disciplinariu.

Câudu ajunsera trupele invingatóre la Avenue d'Italie jaceau pre pamentu cadavrele la 4 dominicani, desbracate de populatiunea misera de vestmintele loru.

Comandantulu Brunel (cunoscutu din luptele dela Issy) fù prinsu Joi la amores'a sea in Rue dela Paix sî fusilatu.

Acésta femea erá mai nainte servitóre la unu ambasadoru germanu sî din harthiile ce s'au aflatu la ea resulta ca ea in tempulu asediului a facutii servicie de spionu; ea fu impusicata de gardistu nationali sî dupa aceéa se puse sigilulu la usi'a locuintiei. Diminéti'a, câudu voiau a aduce cadavrele, ne spune „Siècle“ se vediù ca amores'a lu. Brunel inca n'a espiratu; fu dusa dara intr'o ambulantiai

Muierea generalului La Cècilia s'a ucisu dupa o baricada, cându ducea pietri la ea. A remasu de ea unu copilu de 7 luni, care inca nu s'a aflatu.

Mercuri de repetite ori se dede focu din case pre boulevardulu de Magenta asupr'a soldatiloru, cari duceau pre vulnerati la ospitalulu Lariboisiére. Cercetârile, care se facura, remasera tempu lungu fâra resultatu; in fine se aflara in pivnitie cetatianulu Lhuillier dela comitetulu centralu; s'a fusilatu indata sî cadavrulu lui remase in diu'a urmtóre espusu pre strada.

Domnulu Richard, unulu dintre cei mai docti custodi ai bibliotecei nationale a cadiutu Marti, cându trecea preste boulevardulu Batignolle, de unu glontiu.

De ieri se ocupa soldatii cu immormentarea jertfeloru, cari nu s'au ingropatu dej'a din partea populatiunei de buna voia; spre acestu scopu se separa dej'a mai multe gropi imense. Cadavrele se aducu pre cara séu omnibuse sî se pune pre câte 20 varu care apoi se acopere cu pamentu.

Astadi aflâmu date detaiate despre esecutiunea in Sainte Pélagie urmata in 23, a lui G. Chandey. La 11 óre sér'a intra Raoul Rigault in odaile sele sî i facura cunoscutu indata ca ór'a sea cea din urma a batutu. Gardistii nationali ai acelui postu refusara a dá focu asupr'a lui Chandey, sî Rigault trebuí sa-si caute organe mai ascultatóre vointiei sele. Dupa aceea dedù elu insesi semnalulu cu sabi'a sea. Chandey cadiù inse numai vulneratu; unu sergentu lu impusica apoi din mila de dóue ori in urechie cu unu revolveru. Ultimile cuvinte ale lui Chandey au fostu unu energicu: „Vive la République!“ Amicului Cernuschi sî Duret, carii lu cercetara de mai multe ori in cortelu fâra cá sa scie de intemplare, se aflara de repetite ori in pericolu de mórte. In fine remasera prinsi in mânile armatei, pâna cându colonelu lu Pereira i cunoscù sî li dedù libertatea.

Intre jurnalisti, cari fura inchisi in dilele aceste, se numescu domnii Rogeard sî Trobat dela fói'a „Vengeur,“ sî Odysse Barot, mai departe domnii Salvator, pre care lu denumise comun'a in loculu lui Auber de directore alu conservatorelui.

Despre starea din Parisu contienu foile anglese date amenunte. Lui „Times“ se scrie din Parisu cu dat'a 29 Maiu: Parisulu e pre deplinu liniscitu: boldile sî depositele se deschidu sî strad'a spuséza de ómeni cari privescu la pagubele causate. Prisonieri se transportéza in grupe de câte o suta cu escorte prin boulevarde. Lupt'a incetà ieri dupa amédi pre la 3 óre. Câte-va impusicaturi se facura de pre ferestri in Belleville, unde se intemplara scene teribile. Charactere desperate, furi sî criminalisti fugiti din galeere de sort'a cea mai grea, atacara in momentele ultime pre cameradii loru, din causa ca refusau a continuá lupt'a. Câte-va femei sulitiara (!?!) pre doi tineri din aceea-si causa. In urm'a impusicarei de pre ferestri se seversira mai multe esecutari. Parculu Butte Chaumont erá acoperitu cu cadavre. Soldatii erau asiá de turbati incâtu oficierii tienura de necesariu a amoná pre amicii loru de pericole. Pre totu momentulu se audu amenunte despre scene ingroditórie seversite.

Tilisc'a 22 Maiu

On. Dle Redactoru! Nu potu trece cu vederea o impregiurare carea au produsu in mine sî in alte persóne iubitóre de scóla bucuria.

De vre-o câti-va ani incóce au inceputu sî scólele din marginime a serbá diu'a de Maiu in faci'a publicului, care la inceputu participá din curiositate, iéra acum participa din placere. Domineca in 19/31 Maiu au serbatu tinerimea scolara din Tilisc'a maialulu seu in liberu. Dupa vorbirea festiva tienuta de inv. primariu I. Neosi'a urmara cântari, dechiamâri, productiuni din partea eleviloru. Se tienura mai multe vorbiri, se ridicara toaste de câtra óspetii straini pentru progresulu tinerimei in cele bune sî frumóse etc. etc. Publicu nu au fostu in numeru asiá mare cá de alte-ori, fiindu-ca multi absentédia sî din comuna.

Petrecerea preste totu au fostu viala. tinerimea s'au produsu bine sî cu deosebire in cântare au incântatu pre ascultatori.

Durere ca cându ne petrecému mai bine furâmu surprinsi pre neasceptate de unu „óspe neinvitatu“ care ni dete ansa partea barbatésca sa ne ingrigimu de „piele“, cea femeiésca de vestmintele loru „frumóse“. —

Totu in diu'a aceea au serbatu sî tinerimea scolara din Galesiu maialulu separatu de tilisceni, ceea ce au facutu de nu amu pututu luá parte sî la densii.

De aru veni odata sî românii la cunoscinti'a, intielegerea sî cu deosebire aplicarea nepretiuiteloru cuvinte „unde-i unulu nu-i putere“.—

Unu óspe.

COLECTA

din protopopiatulu I alu Brasiovului pentru biseric'a gr. or. din Dev'a

a) In Brasiovu. DD. Dumitru Stanescu 50 fl. Iordache Davidu 25 fl. Diamandi I. Manole doi galbeni. Daniilu Dimitriu 10 fl. Ioanu Sotiru 10 fl. Nicolau Th. Ciurcu 10 fl. Dumitru Ioncoviciu sî pepotu 10 fl. Constantinu I. Jug'a 10 fl. Machailu G. Stanescu 5 fl. Radu Radoviciu 5 fl. Archimandrescu et Dimitriu 5 fl. Stanu Blebea 5 fl. Georgie Boambanu 5 fl. Protopopulu Iosifu Baracu 2 fl. 7 xr. Stefanu Poenaru 2 fl. Ioanu Florianu 2 fl. Georgie Stefanoviciu 2 fl. Christea N. Orgidanu 2 fl. Theodoru Th. Ciurcu 2 fl. Advocatu Iosifu Puscariu 1 fl. Advocatu Nicolau Strevoiu 1 fl. Oprea Sfetea 1 fl. Parochulu Andronicu Androne 1 fl. Ioanu A. Navrea 1 fl. Constantinu Popasu sen. 1 fl. Ioanu Manole 1 fl. Nicolau Frigatoriu 1 fl. Stefanu Ciuchiumbanu 1 fl. Constantinu Voicu 1 fl. Vasilie Burbea 1 fl. Nicolau Mitocu 1 fl. Radu Stefanu 1 fl. Florea Parvu 1. fl. Vedu'a Elen'a Sotiru 1 fl. Vidu'a Efrosin'a N. Voinescu 1 fl. Vidu'a Paraschiv'a St. Chiuchiumbanu 2 fl. dela alti mai multi români 27 fl. 71 xr., Dela biseric'a S. Treimi din cetate 60 fl. 30 xr. O mica colecta dela câti-va români 4 fl. 5 xr., Sum'a 281 fl. 13 xr. val. austr. sî doi galbeni imperatesci.

b) In Sate. Dela Darste 2 fl. 14 xr., Dela Bacifalu 3 fl. 50 xr. Dela Turchesiu 4 fl. 82 xr., Din Cernatu 2 fl. 70 xr., Din Satulungu 16 fl. 10 xr. Din Târlungeni sî Purcareni 1 fl. 68½ xr., — Sum'a 30 fl. 94½ xr. val. aust.

Sum'a totala = 312 fl. 7½ val. austr.
sî 2 # imperatesci.

Varietâti.

*** Renumitulu artistu teatralu dlu directore Pascali, cunoscutu dej'a publicului nostru din anulu 1868, va sosí cu ales'a sea trupa de artisti in pucine dile aici si va incepe ciclulu representatiuniloru sele teatrale romanesci Luni sér'a in 12 Iuniu a. c. st. n., lu va continuá in 13., 15 sî 16 Iuniu sî dupa jurstâri sî mai departe.

La acésta marétia intreprindere a dlui directoru Pascali se recere sî comunulu solidariulu nostru concursu atâtu moralu câtu sî materialu.

Dreptu aceea si da subscrisulu comitetu onórea a aduce acésta la obstésc'a cunosciintia, provocandu totu odata pre toti amatorii de arte a conlucrá dupa potintia la concursulu amintitu.

Sabiiu, in 5 Iuniu 1871 st. n.

Pentru comitetulu de primire:
P. v. *Dunc'a.*
Cretiu.

*** (Adunarea generala) a tienutului Sabiiului spre alegerea subcomitetului Acociatiunei pentru lit. sî cult. poporului românu se va tiené in 28 Maiu (9 Iuniu) a. c. in cancelari'a Asociatiunei.

*** Maiale. Tinerimea dela gimnasiulu de statu, favorita de unu tempu frumosu a petrecutu maialulu seu in dumbrav'a Sabiiului Luni in 5. Iuniu n. câtu se póte de placutu. — Mai putienu favorita a fostu tinerimea din scól'a elementara gr. or. din suburbiulu Iosefinu Dumineca in 23 Maiu, cându fu constrinsa cu ospetii dimpreuna a nu parasí scutulu pavilionului pâna séra, din caus'a ploiei. — Sambat'a viitórie serbéza tinerimea dela gimnasiulu evangelicu maialulu seu. —

„Kol. Közl.„ ne face onórea de reproduce estractivu câte unu articulu. Asiá a luatu partea din urma din act. III Meditatiuni. Amu rugá pre on. redactiune a lui „K. K.“ dimpreuna cu sî pre a „HrZtg.“ etc. carea a tradusu estrasulu din „K. Közl.“ a avé mai multa consideratiune la traducere pentru ca pasage intregi suntu reu traduse ori intielese sî reu intrebuintiate. Aceste de-ocamdata.

Concursu.

Devenindu iéra de vacanta parochi'a româna gr. or. din opidulu Cosiocn'a spre reintregirea ei, se escrie de nou concursu pâna in 20 Iuliu a. c. cu provocare la concursulu de sub nr „Tel. Rom.“ 65—1870 cu acelu adansu, ca poporulu apromite meliorarea venitului preotiescu, dèca concurentulu sî candidatulu va fi cualificatu dupa recerintiele tempului pentru o parochia opidana.

In contielegerea cu comitetulu parochialc.
Clusiu 23 Maiu 1871.

V. Rosiescu
(1—26) prot. rom. gr. or.

Concursu.

Pentru vacant'a parochia gr. orientale din Bodogaiá'a de josu (Alssó-Boldogaszonfalva), protopresbiteratulu Sighisiórei, se deschide prin acést'a concursu pâna la 1 Iuliu c. v. 1871.

Cei-ce doresc u a concurá la acésta parochie, cu carea suntu impreunate:

1. Cas'a parochiale,
2. Trei bucaticle de pamentu,
3. Dela 32 familii câte o claia de grâu sî 1½ ferdela de cucuruzu, iér' dela 40 familii câte 1½ ferdela de cucuruzu,
4. Stól'a idatinata. —

voru avé a-si tramite petitiunile instruite in §, 13 alu statutului organicu la p. on. d. protopresbiteru Zacharia Boiu in Sighisiór'a, dovedindu inca sî perfect'a cunosciintia in vorbire sî in scriere a limbei magiare.

Bodogai'a in 1 Iuniu 1871.

Comitetulu parochiale.
Cu scirea sî invoirea mea
Zacharia Boiu.
(1—27) Protop.

Concursu.

Se escrie pentru ocuparea postului invetiatorescu la scól'a confesionala gr. or. româna din opidulu Siri'a suburbiulu creminisce, in comitatulu Aradului, cu terminu pâna in 29 Iuniu st. v. a. c. care va fi sî diu'a alegerei, emolumentele suntu:

300. fl. v. a. 16 meti de grâu, 16 meti de cucuruzu, 12 orgi de lemne din cari este a se incaldi sî scól'a, cuartiru liberu cu gradina de legumi.

Doritorii de a ocupá acestu postu suntu avisati a-si tramite pâna la terminu recursurile loru provediute cu estrasu de botediu, cu atestatu de moralitate, cu testimoniu despre absolvirea cursului pedagogiei sî de cualificatiune, precum sî despre absolvirea de 2 clase gimnasiale séu celu putienu 4. clase normale, — câtra comitetulu parochialu in Siri'a.

Siri'a (R: Világos:) la 22 Maiu 1871.

Nicolau Cristea.
notariu alu comitetului parochialu.
Cu scirea sî contielegerea mea
Ioanu Moldovanu.
inspectoru cercualu gr. or. conf.

Concursu.

Devenindu in vacantia statiunea de protopresbiteru gr. orientalu alu tractului Zarandului se escrie prin acést'a concursu pâna in 16 Iuniu a. c. st, v.

Emolumentele impreunate cu acestu postu suntu competintiele protopopesci obicinuite, precum sî venitele parochiei I din opidulu Bradu constatatória din 162 numeru

Dela doritorii de a competì la acestu postu se recere:

1. cá se fia barbati apti sî bine-meritati pre terenulu bisericesou sî scolariu, se fia absoluti de gimnasiu si teologia:
2. cá alesu sî intaritu fiindu, sa locuiésca in resiedinti'a acestui scaunu protopresbiterale, carea e opidulu Bradu, in sensulu §. 29 din Statutulu organicu.

Doritorii de a concurge la postulu acest'a voru avé de a-si tramite concursele loru bine instruite la scaunulu protopopescu greco-orientalu alu Zarandului in Bradu pâna la terminulu prefiptu.

Bradu, in 4 Maiu 1871.

Comitetulu sinodului protopresbiterale
(3—25) greco-orientale alu Zarandului

Burs'a de Vien'a.

Din 26 Maiu (7 Iuniu) 1871.

Metalicele 5%	59	05	Act. de creditu	290	40
Imprumut. nat. 5%	69	10	Argintulu	121	65
Actiile de banca	781		Galbinulu	5	87

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a sî tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte părti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/4 cr. v. a.

Nru 43. ANULU XIX.

Sabiiu, in 30 Maiu (11 Iunie) 1871.

Dîlele din urma in Parisu.

Cu dat'a 31 Maiu n. se scrie din Parisu: In fortulu dela Vincennes cadiura prinsi 400 gardisti nationali si 15 amploiati de ai comunei, si comandantele, care se impusică in momentulu predârei, sa fia fostu generalulu La Cècilia. Si in alte părti ale orasiului duréza inca esecutiunile; asiá se fusilara ieri dupa amédi unu numeru insemnatu de incriminati pre Pére Lachaise la marginea fossei (gropei) comune, care asteptá cadavrele. Multi alti insurgenti si incendiatori perira in canale si catacombe unde si au luatu refugiulu, de óre ce esîrile erau séu astupate séu bine padîte.

In fine mai duse si canalu'u St. Martin unu numeru de cadavre de ale cadiutiloru séu sinucisiloru in Seine, din care apoi se trasera afara. Numerulu totalu alu prinsiloru in septeman'a dela 21 pâna 28 Maiu se suie la 29,000 si numerulu gardistiloru nationali ucisi séu fusilati se pretiuesce la 14,000. Perderile armatei regimului suntu, dupa cum de sine se intielege, cu multu mai mici; pâna acum lipsescu inca datele.

„Paris=Journal“ scrie: Nu se afla toti vinovatii la insurectiune in Paris si multi nici n'au fostu vre-o data aici. Capetele conjuratiunei petrecu in London si in Berlin. Nainte cu vre câte-va luni de dile publicase „Paris=Journal“ o epistola a superiorului internationalu Carl Marx câtra civile Seraillier, in care se desprobara agitatiunile comitetului centralu; Marx a negatu inse mai tardiu epistol'a; ea se dateze, dupa cum se dice, dela unu membru cu influintia alu societâtiei din Birmingham. In fapta Seraillier aduse câte-va dile mai tardiu dela London avisâri si bani si asiá se distribuira d. e. dela 16 pâna la 18 Martie 93,000 franci intre trupe. Din London, unde erá asiguratu, difrigea C. Marx tóte si acestei inteligintie triste avemu a multiami, ca cestiunea economica se desbate cu pusic'a. In Franci'a trebe sa se cerce miscare, a disu Iacobi, intr'altu locu nu va succede. Carl Marx se incercá a regulá cu talentulu seu puternicu de organisatiune cursulu insurectiunei. Pricin'a intre comitetu si comun'a ni-a scapatu de peire. Macaru de invingatoriu, nu potea comitetulu esecutá comandele ce veniau dela London si din Germani'a, impedecatu fiindu la totu pasiulu de Rossel si de Delescluze.

Publicarea documenteloru, care se afla la mana sicura si care voru versá o nóua lumina preste coalitiunea hotiloru europeni va fi fórte interesanta. Cepetele cele adeverate ale complotului au fostu Carl Marx, Iakobi, Diebniek (póte Liebknecht) si rusulu Tuatschin (póte Bacuninu)

Ide'a, a arde Parisulu, e alui Iakobi si Tuatschin, dela Marx se datéza organisatiunea internationaliloru si partea cea mai mare si a banditiloru ce au alergatu din tóta lumea la Parisu. Crim'a e internationale, pedéps'a trebe sa fia universale. De odata cu incendiatorii din Paris trebe sa se persecute si reserv'a loru. Noi scimu ca ei facu nóue liste de proscriptiune, ca inarméza nóue trupe. Noi scimu ca in 6 luni de dile are sa prinda flacara Lyonulu, Marseli'a, Barcelon'a, Turinulu, Rom'a, Neapolea, Vien'a, Berlinulu, Moscv'a, Irlandi'a Spani'a si Principatele române; de aceea caveant consules.

Consistoriulu nostru archidiecesanu impartasiesce clerului nostru din archidiecesa ordinatiunea, Inaltului Ministeriu reg. ung. de culte si instructiune din 31. Martie a. c. nr. 1503. prin carea se dispune, ca in casu, cându vre unu tineru, care n'a trecutu preste anulu alu 32 alu etâtii sale, aru murí in vre-o comuna strâina de loculu nascerei lui, atunci preotulu, carele lu inmormentéza si lu petrece in matricul'a mortiloru, e indatoratu a face unu estrasu din protocolulu mortiloru despre mórtea lui, si alu tramite in restimpu celu multu de 8 dîle preotului care l'au botezatu si petrecutu in matricul'a botezatiloru.

Primindu preotulu acestu estrasu numai decâtu va insemná in protocolulu botezatiloru la rubric'a „observâri“ loculu si diu'a mórtei tenerului respectivu, ear' estrasulu lu va pestrá cá documentu in archivulu parochialu.

Espedarea acestui estrasu se póte face deadreptulu câtra preotulu botezatoriu; in casu inse cându mortulu s'aru fi tienutu de alta confessiune, atunci espedarea se face prin dregatori'a politica respectiva.

Totu prin dregatori'a civila respectiva e de a se tramite acestu estrasu si atunci, cându mortulu s'aru fi nascutu in pârtile Monarchiei dincolo de Lait'a, séu in Croati'a si Slavoni'a.

In fine cându loculu nascerei respectivului nu s'aru sci, atunci preotului ingropatoriu i sta in voia libera a recuirá pre dregatori'a civila respectiva spre cruirea loculoi natale a mortului.*)

Proiectulu

comissiunei sinodului archidiecesanu din anulu 1871. esmise pentru arondarea protopresbiterateloru in archidiecesa.

I. Protopresbiteratulu Sabiiului.

Loculu Scaunului protopresbiterale Sabiiulu.

Protopresbiteratulu Sabiiului va constá din urmatórele comune bisericesci:

a) Din protopresbiteratulu de astadi alu Sabiiului I. 1. Sabiiu, cetate 137 suflete. 2. Sabiiu suburbiulu de susu 348. 3. Sabiiu suburbiulu de josu 1067. 4. Turnisioru 408. 5. Rusciori 143. 6. Poplac'a 2278. 7. Gusteriti'a 571.

4952.

b) Din protopresbiteratulu de astadi alu Sabiiului II. 8. Resînari 5483. 9. Riulu Sadului 709. 10. Cisnadía 242. 11. Sadu, 1624. 12. Boiti'a, 1562. 13. Talmacelu, 1356. 14. Talmaciu, 145. 15. Sielimberu 247. 16. Mohu, 968. 17. Bungardu, 739. 18. Rosî'a, 357. 19. Siur'a mare, 700. 20. Slimnicu, 964. 21. Rusi, 602. 22. Sten'a, 120. 23. Vurperu, 618. 24. Veseudu, 556. 25. Cornatielu, 652.

17,644.

c. Din protopresbiteratulu de astadi alu Mercurei. 26. Ocn'a Sabiiului, 2415. 27. Lómnesiu, 344. 28. Mândr'a, 155.

2914.

Recapitulatiune.

Protopresbiteratulu Sabiiului va cuprinde

a) Din protopresb. de astadi alu Sabiului I: Comune bis. 7, suflete 4952.

b) Din protopresb. de astadi alu Sabiiului II: Comune bis. 18, suflete 17,644.

c) Din protopresb. de astadi alu Mercurei: Comune bis. 3, suflete 2914.

Preste totu 25,510 suflete.

II. Protopresbiteratulu Saliscei.

Loculu scaunului protopresbiterale-opidulu Salisce.

Protopresbiteratulu Saliscei va constá din urmatórele comune bisericesci:

a) Din protopresbiteratulu de astadi alu Sabiiului I:

1. Salisce, 4564 suflete. 2. Galesiu, 914. 3. Tilisc'a, 2662. 4. Vale, 1791. 5. Sacelu, 1033. 6. Amnasiu, 423. 7. Sabiielu, 1362. 8. Cacov'a, 1143. 9. Gur'a Riului, 2620. 10. Cristianulu, 914.

17,426

b) Din protopresbiteratulu de astadi alu Mercurei: 11. Alamoru, 642. 12. Bozu, 263. 13. Acilíu, 860. 14. Magu, 501. 15. Rodu, 1612.

3878.

*) republicatu.

Recapitulatiune.

Protopresbiteratulu Saliscei va cuprinde:

a) Din protopresb. de astadi alu Sabiiului I: 10 com bis. cu 17,426 suflete.

b) Din protopresb. de astadi alu Mercurei: 5 com. bis. cu 3878 suflete.

Preste totu 15 com. bis. cu 21,304 suflete.

III. Protopresbiteratulu Mercurei.

Loculu scaunului protopresbiterale, opidulu Mercurea.

Protopresbiteratulu Mercurei va constá din urmatórele comune bisericesci:

a) Din protopresbieratulu de astadi alu Mercurei: 1. Mercurea, 727 suflete. 2 Sangatinu, 378. 3. Gusu, 236. 4. Apoldu de susu 738. 5. Apoldu de josu, 2417. 6. Ludosiu. 1899. 7. Poian'a 4734. 8. Reciu, 317. 9. Gârbov'a, 701. 10. Topârcea, 2154. 11. Dobârc'a, 473. 12. Carpenisiu, 943. 13. Conti'a, 754. 14. Springu. 783. 15. Armeni, 612. 16. Brosteni, 498. 17. Bogatulu 955, 18 Pâuc'a 844. 19 Besîneu, 533. 20. Lupulu, 260. 21. Teulu, 691. 22. Cinàde, 702·

22,059

b) Din protopresbiteratulu de astadi alu Sabiiului I. 23. Jin'a . . . . 2314.

2314.

Recapitulatiune.

Protopresbiteratulu Mercurei va cuprinde:

1. Din protopresbiteratulu de astadi alu Mercurei 22 com. bis. cu 22,059 suflete.

b) Din protopresb. de astadi alu Sabiiului I: 1 com. bis. cu 2314 suflete.

Preste totu 23 com. bis. cu 26,044*) suflete.

IV. Protopresbiteratulu Sàbesiului.

Loculu scaunului protopresbiterale orasiulu Sàbesiu.

Protopresbiteratulu Sàbesiului va constá din urmatórele comune bisericesci:

Din protopresbiteratulu de astadi alu Sabesiului:

1. Sabesiu, 2998 suflete. 2. Lancremu, 1410. 3. Reheu, 2014. 4. Câlnicu, 1163. 5. Délu, 417. 6. Petreni (Petrifaleu), 351. 7. Lomanu, 942. 8. Rechit'a, 462. 9. Strugariu, 479. 10. Pianulu de susu, 1658. 11. Pianulu de josu, 1393. 12. Sebisielu, 831. 13. Sasciori, 1303. 14. Lazu, 351. 15. Capâln'a, 601. 16. Cacov'a, 524. 17. Siugagu, 1526. 18. Tartari'a, 758. 19. Ciór'a, 1255. 20. Sebesiani, 492. 21. Vintiulu de josu 474. 22. Vulperu, 964. 23. Gârn'a, 890. 24. Racateu, 460. 25. Ohab'a, 1126. 26. Dai'a, 1663. 27. Vingardu, 1211. 28. Berginu, 589. 29. Colibi, 303.

28,605.

Recapitulatiune.

Protopresbiteratulu Sabesiului va cuprinde:

Din protopresb. de astadi alu Sebesiului: 29 com. bis. cu 28,605 suflete.

Preste totu 29 com. bis. cu 28,605 suflete.

V. Protopresbiteratulu Orestiei.

Loculu scaunului protopresbiterale orasiulu Orestía.

Protopresbiteratulu Orestíei va constá din urmatórele comune bisericesci:

a) Din protopresbiteratulu de astadi alu Orestíei: 1. Orestía, 1658. 2. Balomiru 926. 3. Beriu, 721. 4. Casteu, 1020. 5. Pricazu, 755. 6. Romosu, 1393. 7. Romosielu, 1360. 8. Serec'a, 349. 9. Sebesielulu nou, 490. 10. Sebesielulu vechiu, 853. 11. Jibotulu, 1105. 12. Turdasiu, 260. 13. Vaidei, 1283. 14. Vinerea 1770. 15. Bintientiu, 618. 16. Buciumu, 409. 17. Costesci, 490. 18. Dânculu mare 980. 19. Jeledintiu, 257. 20. Gelmariu, 246. 21. Ludesci, 482. 22. Martinesci, 297. 23. Màgur'a 374. 24. Orestiór'a de susu, 546. 25. Orestiór'a de josu, 750. 26. Petreni, 507. 27. Pischintiu. 607. 28. Ripasiu, 167. 29. Semeri'a, 437. 30. Tamasiés'a, 455. 31. Toltea, 368. 32. Dànculu micu, 521. 33. Turmasiu, 99.

22,553.

b) Din protopresbiteratulu de astadi alu Sàbesiului:

34. Acmariu, 922. 35. Seracseu, 244.

1166.

*) Dupa socotél'a nóstra sum'a e: 24.663. R.

Recapitulatiune.

Protopresbiteratulu Orestiei va cuprinde
a) Din protopresbiteratulu de astadi alu Orestiei 33 com. bis. cu 22,553 suflete.
b) Din protopresbiteratulu de astadi alu Sàbesiului 2 com. bis. cu 1166 suflete.

Preste totu 35 com. bis. cu 23,719 suflete.

VI. Protopresbiteratulu Hatiegului.

Loculu scaunului protopresbiterale opidulu Hatiegu.

Protopresbiteratulu Hatiegului va constá din urmatórele comune bisericesci:

Din protopresbiteratulu de astadi alu Hatiegului:

1. Hatiegu, 960. 2. Boju sî Grosu, 437. 3. Batialariu. 357. 4. Bretea româna, 296. 5. Baiesci, 475. 6. Bai'a lui Craiu, 187. 7. Cern'a sî Topliti'a, 512. 8. Baresci, 268. 9. Uciucu, 232. 10. Bosiorodu, 1227. 11. Cintiesiu 420. 12. Lingin'a, 235. 13. Dabâc'a, 281. 14. Ciopea, 210. 15. Sacelu, 322. 16. Federiu, 430. 17. Fizesci, 712. 18. Gantiag'a, 524. 19. Gelariu, 724. 20 Gridu, 598. 21. Hajdeu, 175. 22. Cernisiór'a, 125. 23. Golesiu, 101. 24. Hunedór'a, 1087. 25. Covragiu, 413. 26. Gradiscea fiscala, 186. 27. Chitidu, 700. 28. Luncani, 824. 29. Livezeni, 1250. 30. Maceu, 901. 31. Nucsiór'a, 844. 32. Malaiesci, 228. 33. Nadasdí'a de josu, 817. 34. Nadasdí'a de susu, 713. 35. Hasdadu, 91. 36. Ocolisiulu mare, 769. 37. Ocolisiulu micu, 741. 38. Ohab'a de pétra, 489. 39. Petrila, 1970. 40. Meci'a, 132. 41. Petrosieni, 508. 42. Baniti'a sî Delgi'a, 164. 44. Ré'a, 205. 45. Nalatiu-Vadu, 195. 46. Rusioru, 497. 47. Délulu Babei, 160. 48. Rud'a 165. 49. Plopu, 95. 50. Poieniti'a Voinei, 105. 51. Valariu, 51. 52. Streiu-Secelu 327. 53. Crisieni, 300. 54. Sânt'a Mari'a de pétra, 688. 55. Streiu-Plopi 273. 56. Bretea ung. 118. 57. Silvasiulu de josu, 451. 58. Silvasiulu de susu, 228. 59 Rusi, 248. 60. Streiu, 259. 61 Streiu S. Giorgiu, 424. 62. Streiu-Ohab'a, 179. 63. Selasiulu de susu, 750. 64. Santu-Petru, 455. 65. Teliucu, 735. 66. Valcele-bune, 720. 67. Valcele-rele, 542. 68. Valea S. Georgiului, 629. 69. Zlasci, 445.

31,979.

Protopresbiteratulu Hatiegului va cuprinde:
Din Protopresbiteratulu de astadi alu Hatiegului 69 com. bis. cu . . 31,979 suflete.

Preste totu 69 com. bis. cu 31,979 suflete.

VII. Protopresbiteratulu Devei.

Loculu scaunului protopresbiterale opidulu Dev'a.

Protopresbiteratulu Devei va constá din urmatórele comune bisericesci:

a) Din protopresbiteratulu de astadi alu Devei:
1. Dev'a, 1278. 2. Almasiu, 364. 3. Cozi'a, 334. 4. Barci'a mica, 272. 5. Baci'a, 217. 6. Batizu, 498. 7. Betrân'a, 753. 8. Biscari'a 301. 9. Sieulesci, 284. 10. Bretelinu, 234. 11. Cargetiu, 364. 12. Cerbelu, 580. 13. Araniesiu, 151. 14. Almi, 147. 15. Cerisiori, 534. 16. Cherghesiu, 454. 17. Popesci, 267. 18. Cristuri, 419. 19. Archi'a, 109. 20. Almasiulu micu 150. 21. Josani, 451. 22. Pestisiulu de susu, 200. 23. Gaunós'a, 199. 24. Cutinu, 124. 25. Ciulpezu, 126. 26. Lelés'a, 536. 27. Lesnicu, 612. 28. Dumbraviti'a, 267. 29. Maniereu, 481. 30. Recasti'a, 195. 31. Minti'a, 355. 32. Bejanu, 273. 33. Muncelulu mare, 263. 34. Muncelulu micu, 179. 35. Boi'a Bârzei, 251. 36. Nandru, 295. 37. Valea Nandrului, 283. 38. Pestisiulu de josu, 337. 39. Buituri 341. 40. Poieniti'a Tomei, 237. 41. Feresci, 301. 42. Merisiori, 168. 43. Runculu micu, 126. 44. Santu-Andreiu, 668. 45. Santuhalmu, 448. 46. San-Craiu, 627. 47. Calanulu micu, 156. 48. Socetu, 249. 49. Poian'a Rechitielei, 241. 50. Sohodolu, 267. 51. Runculu mare, 549. 52. Tomp'a, 285. 53. Vulcesci, 268. 54. Herepee'a, 324.

Sum'a 18,393 suflete.

b) Din protopresbiteratulu de astadi alu Hatiegului:
55. Alunu, 425. 56. Bunil'a, 369. 57. Vadulu Dobrei, 215.

Sum'a 1009 suflete.

c) Din protopresb. de astadi alu Dobrei:
58. Stancesci, 362. 59. Ohab'a, 322.

Sum'a 684 suflete.

d) Din protopresb. de astadi alu Joajului I.
60. Muresiu-Sioimusiu, 972. 61. Buruiene, 424. 62. Cainelulu de josu, 359. 63. Fornadi'a 530. 64. Sulighiete, 790. 65. Stoienés'a, 366. 66. Salisciór'a, 549. 67. Checichedag'a, 463. 68. Nevoesci, 717. 69. Valisiór'a, 839.

Sum'a 6009 suflete.

Recapitulatiune.

Protopresbiteratulu Devei va cuprinde:
a) Din protopresb. de astadi alu Devei 54 comune biser. cu . . . . 18,393 suflete.
b) Din protopresb. de astadi alu Hatiegului 3 comune biser. cu . 1009 „
c) Din protopresb. de astadi alu Dobrei 2 com. bis. cu . . 684 suflete.
d) Din protopresb. de astadi alu Joajului I 10 com. biser. cu 6009 „

Preste totu 69 com. biser. cu 26,095 „

VIII. Protopresbiteratulu Iliei.

Loculu scaunului protopresbiterale opidulu Ili'a.

Protopresbiteratulu Iliei va constá din urmatórele comune bisericesci:

a) Din protopresbiteratulu de astadi alu Iliei:
1. Ili'a, 685. 2. Almasielu cu 336. 3. Almasiu-Salisce cu 591. 4. Bacea, 487. 5. Baresci, 418. 6. Boiulu de josu, 165. 7. Boiulu de susu, 375. 8. Bozu, 558. 9. Bradatielu, 585. 10. Branisc'a, 589. 11. Brasieu, 465. 12. Burjucu, 405. 13. Cabesci, 164. 14. Carmazinesci, 521. 15. Câmpuri sî Câmpeni-Surducu, 999. 16 Cój'a, 290. 17. Cuiesiu 164. 18. Cerbea, 361. 19. Certejulu de josu, 623. 20. Danulesci, 310. 21. Dumesci, 273. 22. Furcsiór'a, 711. 23. Fuiesiu-Bagara, 579. 24. Gialacut'a, 293. 25. Godinesci, 838. 26. Glodu-Gilesci, 879. 27. Gothatea, 445. 28. Gur'a-Sadului, 617. 29. Luncsiór'a, 201. 30. Muresiu-Bretea, 667. 31. Micanesci, 451. 32. Petresci, 330. 33. Poganesci, 256. 34. Runcsioru, 319. 35. Serbi, 631. 36. Tataresci, 467. 37. Tamasiesci, 511. 38. Tarnav'a, 413. 39. Tarnaviti'a, 460. 40. Ulesiu, 383. 41. Valea-lunga, 292, 42. Vorti'a, 620. 43. Vic'a, 290. 44. Visc'a, 1047. 45. Zamu, 656.

Sum'a 21,713 suflete.

b) Din protopresbiteratulu de astadi alu Dobrei.
46. Abucea, 167. 47. Balcesci-Gur'a-Dobrei, 361. 48. Bastea, 183. 49. Briznicu, 834. 50. Cosiesci, 230. 51. Dobr'a, 1026. 52. Fagetielu, 201. 53. Fintoagu, 649. 54. Grindu, 153. 55. Holdea, 183. 56. Lapusnicu, 456. 57. Lapugiulu de josu, 283. 58. Lapugiulu de susu, 1132. 59. Laseu, 421. 60. Mihaiesci, 395. 61. Pancu, 431. 62. Radulesci, 441. 63. Roscani, 678. 64. Secamasiu, 425. 65. Salisce, 171. 66. Strigóne. 254. 67. Stretea, 205. 68. Teiulu, 517. 69. Tiss'a, 1104,

Sum'a 10,900 suflete.

c) Din protopresbiteratulu de astadi alu Joajului I.
70. Dealulu-mare . . 659.

Sum'a 659 suflete.

Protopresbiteratulu Iliei va cuprinde:
a) Din protopresbiteratulu de astadi alu Iliei 45 comune biser. cu 21,713 suflete.
b) Din protopresbiteratulu de astadi alu Dobrei 24 com. bis. cu 10,900 „
c) Din protopresbiteratulu de astadi alu Joajului I. 1 com. bis. cu 659 „

Preste totu 70 com. bis. cu 33,272 suflete.

(Va urmá.)

Brasiovu 2 Maiu 1871.

Domnule Redactoru alu „Federatiunei“.

Te rogu a publicá in colónele diariului dtale acestu respunsu, la care me simtu provocatu prin articululu de fondu alu „Federatiunei“ intitulatu „Ospetiulu din Brasiovu“.

Cându amu cetitu acestu articulu nu sciamu, ce sa facu, sa rîdu, séu sa me superu, vedìendu câtu de bine te-ai folositu de lessiconulu de insulte ce se pare, ca lu posedi; in fine nu facu nece un'a, nece alt'a, ci incepuiu a-ti admirá talentulu raru, de a tractá cu atât'a dibacia o cestiune, de care n'ai cunoscintia nici câtu negru sub unghia. Romanulu dice in astfeliu de casuri ca „vorbesce lonu cu tata-seu pr'intunerecu.“ Te-ai cam grabitu, dle redactoru, (pardonu! voiamu sa dicu, ca s'a cam grabitu domnulu corespondinte secretu-publicu, care te-a informatu pre sub mâna), prea curendu ti versi veninulu, ce ti l'a produsu ospetiulu nostru. O atare espectorare cu atari termini e necorespundietóre pentru unu atare redactoru, a cârui fóia pórta in frunte numele de „jurnalu politicu, literaru, comercialu sî economicu“ Dta esti chiamatu cá diurnalistu a informá lumea despre adeveru, a sustienea aceea, ce i folositoriu, sî a desaprobá aceea ce i stricaciosu, dicu aceea ce este, iéra nu ce ti separea fi stricatiosu, sî gresiesci, déca seduci lumea sî mistifici lucrurile. Desaprobarea sa se faca intre marginile bunei cuviintie nici de câtu inse prin insulte ordinarie. Déca vo-

---

FOISIÓRA.

Convorbiri economice.

Bancile de scontu.

— Ti asiu remâné indatoratu, domnule Nicolcea, déca ai vré sa-mi explici sî mie ce intielegeti d-v., negustorii dela orasiu, prin bancile acelea de scontu, de care te-amu auditu vorbindu câte-o-data.

— Ascolta-me, Stane, tu esti unu omu prea inteligentu sî vei intielege acést'a numai din dóue cuvinte. Bancile de scontu suntu nisce asiedieminte de creditu séu nisce case de comerciu, in cari se facu mai multe operatiuni de bani ce tóte se intemeiédia pre increderea ce trebuie sa fie dela unu negustoriu la altulu. Asiá, de esemplu, tu ai in bozunariu o politia de o mia galbeni, a carei scadentia este de astadi in trei luni. Acésta hârtie este cá sî bani, déca celu care a subscris'o sî celu care o girédia suntu ómeni cunoscuti in piatia atâtu pentru onorabilitatea loru câtu sî pentru averea de care dispunu. Tie inse 'ti trebuie bani la minutu, séu pentru a chitá tu insuti o hârthia ce ai subscrisu, s'au pentru a cumperá cu pretiu bunu o cantitate de grâne din care ai putea trage órecare profitu, séu pentru ori-ce alta trebuintia.

Déca nu aru fi banchieri cari sa faca comerciulu de a cumperá asemeni bilete, tu aru trebui sa umbli singuru spre a gasi unu omu care sa voiésca a-ti dá bani in schimbulu unei hârthii cu terminu. Déca nu ai gasi, acést'a séu ti-aru pricinuí o perdere de bani ori de creditu, séu te aru opri de a face unu câstigu. Déca ai gasi vreunulu, acest'a, cunoscându nevoi'a in care te afli, aru putea sa 'ti o speculedie sî sa te faca sa-i platesci prea scumpu micului serviciu ce-i ceri; séu póte, neavendu indestula incredere in subscriitoriulu politiei, va refusá de a dá bani pre simplulu lui ingagiamentu séu va cere o hipoteca. Iéca-te dér' silitu sa cauti unu altulu sî sa perdi astu-feliu unu timpu preciosu fâra sa ajungi adesea la nici unu resultatu.

Cu bancile de scontu inse lucrulu merge fórte lesne. Banchieriulu fixédia de mai nainte conditiunile cu care 'si propune a imprumutá banii sei, cum de pilda cuantulu retienerei ce va oprí, scadenti'a ce va trebui sa aiba efectele, numerulu semnaturiloru ce va trebui sa le garantedie. Cu modulu acest'a d-ta te ingrigesci de vreme cá biletulu ce vei luá dela cine-va sa fie in conditiunile cerute pentru a putea fi scontatu la banca, sî cându vei avea nevoie sa-lu schimbi pre bani, nu ai de câtu sa te presinti la cantorulu banciei unde ti se va numerá sum'a pentru care esti creditoriu.

— Asiá déra sî acei'a cari facu asemeni operatiuni, fâra a avea o casa publica de banca, suntu totu unu feliu de banchieri de scontu?

— D'a, asiá este, dér' intre unu omu care da bani cându vrea sî intre o casa publica cari i da cu conditiuni sciute de mai nainte, deosebirea este mare. Celu d'inteiu póte sa nu dispuie de capitaluri indestulatóre pentru a fi gat'a sa faca ori-ce avansu, pre cându banchieriulu adeveratu are totu-dé-un'a bani in casa.

— Cum face elu insa pentru a avea totu-dé-un'a sume disponibile in ori-ce cuantitate?

— Fórte lesne. Pre lânga operatiunea scontului, casele de banca primescu sî depósite de bani, adeca sume depuse de capitalisti, pentru cari banchierii platescu o dobânda óre-care sî pre cari póte sa le speculedie cu o dobându putienu mai mare, pentru cá sa câstige sî ei. Aceste depósite suntu pentru o casa bine intemeiata sî care inspira multa incredere unu isvoru nesecatu dela care ea se adapa necontenitu, astu-feliu in câtu unu banchieriu prevedietoriu póte totu-de-un'a sa dispue de ori-ce sume i aru trebui. In privinti'a acést'a banchierii suntu unu feliu de midiulocitori intre acei'a cari au capitaluri de speculatu sî acei'a cari au nevoie de capitaluri pentru a desvoltá comerciulu séu industri'a loru.

— Me iérta ca te intrerupu, déra mi se pare ca aceste depósite potu fi luate inderetu tocmai cându banchieriulu va avea nevoie de ele.

— Asiá este; suntu unele depósite cari suntu exigibile la ori-ce momentu. Pentru aceste depósite inse banchierii nu platescu de obicinuitu nici o dobânda sî prin urmare nici nu trebuie sa se servésca de dânsele de câtu cu mare precautiune. Dér' suntu alte depósite cari se facu pre terminu fixu, pentru cari banchieriulu platesce dobânda, sî pre cari prin urmare póte sa-i intrebuintiedie oricum, facându-si numai calcululu de a le putea respunde la timpu.

— Pentru a intielege bine tóte câte 'mi spuí d-ta, a-siu dori sa-mi definesci bine operatiunea scontului precum sî cele-lalte lucrari cari se facu in ori-ce casa de banca. Atunci asiu avea sî eu o idea deplina despre negotiulu acest'a.

— Fórte bine, Stane, suntu la ordinile tele. Amu disu ca casele de banca iau in mare parte capitalurile loru din depositele pre terminu fixu ce

esci se dosaprobedi „ospetiulu din Brasiovu“, credu ca putea-i pune mân'a pre altu lessiconu, nu tocmai pre acel'a alu insulteloru, câci români brasioveni au aratatu prin fapte, ca ei si iubescu natiunea loru sî se interesédia de binele ei póte mai multu, cá acei'a cari sttriga in gur'a mare ca suntu nationalisti mari, patrioti buni etc. sî se simtu fericiti prin inchisori, cá sub nume de martiri ai natiunei sa si umple buzunarele de colecte.

Tonulu lui „Iupiter tonans“, ce vi lu atribuiti ne face a crede, ca numai Dta sî cu marele maestru sunteti chiamati a face politica. O! Loyola, Loyola, bine ca te-ai ivitu inainte cu trei seculi, ca astadi numai aveai trecere, astadi te intunecau alti rivali sî numele teu s'aru fi inmormentatu in noianulu uitarei! —

Acum câte-va cuvinte relative la discursurile rostite de mine sî de Kenyeres. Dupa ideea Dtale séu mai bine disu a corespondintelui, contienu ele vorbe late, sî sémana cu cele ce se rostescu la asemene ocasiuni. Nu avemu de câtu sa ne bucuramu de o atare critica, câci ne putemu inchipui laudele cu care ne-ati fi incarcatu, déca nu ati fi inamici nostri. In ceea ce privesce insinuarea ce mi-se face, ca a-siu fi indeplina firmitate multiamitu cu legile actuale, mi iau voia a te face atentu la unu pasagiu din cuventarea mea, care suna: ca suntemu gat'a a incheiá fratietatea pre bas'a egalitatiei sî a dreptâtiei; de aci póte vedea sî orbii cum-ca n'amu disu ca suntemu deplinu multiamiti cu starea actuala a nóstra, câci egalitatea sî dreptatea inca nu esista, ast'a o recunoscu sî fratii maghiari din pârtile nóstre, sî de aceea ne amu pusu de problema ca celu pucinu in afacerile locale sa nisuimu cá sa le punemu in vigóre dupa cum se va videa din programulu pre bas'a cârui'a s'a facutu infratirea.

Déra ce mai vorbimu de atari lucruri, cu unu omu preocupatu de proselitismulu unui corifeu iesuiticu, care, credinciosu pâna la mórte massimei sale sî a semeniloru sei, nu crutia nici unu midilocu pentru realisarea scopuriloru sale. In contr'a unei judecâti esite din patima nu este de a mai perde ver u n 'a vorba. Wir kennen unsere Pappenheime“ sî onor. publicu se va convinge pre deplinu ca ce li platescu pielea acelor'a, carii 'si inchipuescu, ca numai ei au privilegiulu a vorbí nu „vorbe late“, ci g r o s o l a n e sî a face politica.

Dr. Nicolau P o p u.

G a l e s i u in 19/5 1871.

On. Dle Redactoru! Ve rogu a dá locu in pretiuitulu organu „T. R.“ urmatóreloru ronduri.

In nr. 38 sî 39 ale acestui diuariu intempinaiu dintrodata sî pre neasceptate sub titul'a unor'a reflessioni ale notariului comunale din Galesiu Ioanu Sasu unele incriminâri pre câtu de nefundate pre atâtu de malitiose, cá cându eu asiu fi de vina ca esperinti'a „marginénului caletoriu“ espusa in nr. 35 e — cu durere fie spusu — adeverata. In locu de escusare sî curatire de incriminârile acelui corespondinte densulu se acatia de mine cá omulu ametitu de gardu sî acumulédia pecatulu prin suspitiunâri; câci omulu reu sî de altii cugeta totu reu. Medice, cura te ipsum! Te-ai tienutu precum se vede, dle notariu, de proverbulu solamen miseris socios habuisse malorum; inse nu ti-ai aflatu omulu in mine. E u n i c i c a t i - a m u f o s t u n i c i c a 't i v o i u f i c â n d u - v a s o t i u i n f â r a d e l e g e!

Acest'a este nodulu, acest'a este rip'a carea ne desparte sî pre carea dta o numesci inimicétia. E dreptu ca in afaceri oficióse ti sum inimicu, caus'a inse e neonestitatea midiulóceloru de cari te folosesci in conducerea sî manipularea lucruriloru in comuna; inse cá individi singuratici in trebi private ti suntu sî ti-amu fostu amicu, despre adeverulu cârei asertiuni ai avutu desu ocasiune a me probá sî a te convinge.

Armoni'a sî bun'a intielegere carea esista intre mine cá parochu sî directoru localu, sî intre invetiatoriulu, fiindu ca se pórta atâtu in oficiu mai cu zelu câtu sî in afara mai onestu cá ori-cine, dtale ti place a o numí duumviratu; asiá sa fie. Cându ai avé sî dta locu intre noi duumviratulu s'aru preface in triumviratu. Atunci inse aru trebuí se abdici de „faptele“ cu cari te laudi sî sa te multiamesci numai cu „zelulu“ nostru care, déca nu au produsu destule frupte folositórie binelui comunu iéra numai „faptele“ sî „pracs'a“ dtale lipsita de teoria au fostu vin'a. Sî ca eu acele fapte ale dtale le ignorezu cugetu a-ti face unu servitiu din cele mai mari, de óre-ce prin publicarea loru nu s'aru poté delectá on. pnblicu cetitoriu.

Ce atinge punctele singuratice cu care me acusedi 'mi tienu de detoria nu pentru dta care inca nu te-ai curatitu de trist'a esperintia a „marginénului“ ci pentru cei carii din inima curata se interesédia de avantagiulu bisericei nóstre a dá unele deslusiri pre scurtu. Lucrulu adeca sa are astu-feliu:

An'a lui I. Cercelu testase bisericei remasiti'a averei sele dupa mórte. Unu nepotu alu ei o amagi pre ea sî pre noi de rescumperase cas'a sî supr'aedificiele. Alungata din casa in timpu de lérna, parasita de toti, schilava, órba, betrâna — de 70 ani — 'mí cade mie pre capu. Eu o ocrotescu, midiulocescu câscigarea aloru 240 fl. v. a. cá pretiu din casa pentru biserica. Pentru ceealalta avere nemiscatória in pretiu de 270 fl. o amu sustienutu cu servitórea dela 1855—863. A nu lasá pre omu prada perirei este acést'a dóra apucatura infernala, nópte? Sî numai dupa 16 ani ai aflatu piétr'a intielepciunei acestei'a „ca vediendu sa nu vedi sî sciindu sa nu intielegi?“

Mai departe An'a I. N. Tîmpenariu au donatu nu o móra — ca aru fi cam multu — ci $^1/_{50}$ din o móra, sî dechiaru cu tóta francheti'a ca nici ca amu avutu intentiune nici ca mi-au umblatu prin capu unu astu-feliu de cugetu de anecsare; ci dta ai ascunsu documentulu de donatiune cu scopu de a-lu nimici nefiindu asecernutu la locurile competinti pentru intabulare ai causatu comunei pedépsa de 30 fl.

Asemenea nu meriti dta laud'a a fi propusu infiintiarea fondului scolariu, ci rvds. d. protopresbiteru care de multu proiectase acést'a; iéra fundamentulu lu-au pusu mum'a mea P a r a s c h i v.'a Danu R a c h i t i a n u cu 20 fl. v. a. —

Ca pre langa indemnulu moralu facutu in 26/10 1870 numai 1 fl. amu contribuitu la acelasi fondu, ti replicu ca fatia cu pucinulu sî uniculu venitu stolariu nu amu pututu oferí mai multu — au dóra te-a pusu cineva tesaurariulu meu?! — pre cându dta cu salariu ficsu, lemne, accidentii, manipulari necontrolate cu venitulu comunei etc. inca nu mai intrecutu. Cum consuna aici laud'a cu fapt'a?

Câtu pentru femeile cu 100 sî 40 fl. precum sî alte asemenea loru, acele nu ca au voitu a doná ci intru adeveru au donatu bisericei inse nu dupa consiliulu sî povati'a dtale — de care nici ca au vrutu donatoriele sa scia —, ci alu altoru berbati cu mai multa autoritate, cu mai multu respectu sî crediamântu sî cu mai pucine fapte scandalóse cá dta, care insusi ai avé lipsa de ruga pentru mântuirea sufletului.

Mai vine a trage inca o scurta paralela intre biserica pre carea o amu condusu eu in restimpu de 25 ani sî intre comun'a politica cu carea ai facutu dta cá unu „chambrelanu:“ (Pfuscher): in desperatiune cele mai ciudate esperimentâri. Sub mine au crescutu averea bisericei dela 300 zloti rei la preste 1000 fl v. a. dupa cum aréta computulu din 1870 cându organisându-se sî parochi'a nóstra afacerile administrative le-amu incredintiatu epitropiei sî comitetului cu lauda sî multiamire generala. Iéra sub dta se apropie cas'a alodiala cu incetulu de falitu, de care nu credu ca o vei puté eliberá nici prin ingeniosulu midiulocu — hacrecatu de a alaturá lânga venitulu anualu de preste 2400 fl. v. a. alu unei comune din cele mai mici in scaunulu Saliscei, de a alaturá crucerii câstigati pentru ca pasiunéza caprele din Salisce padurea sî vacile dtn Tilisc'a pucinelulu agru din pregiurulu Gale-

---

li se facu. Aceste depositе de bani se facu de capitalisti séu in asceptarea unei mai bune intrebuintiari séu pentru ale face sa produca o dobânda. Dér' mai este sî unu altu interesu care impinge pre negustorii cei mari mai cu séma de a depune asemeni sume in cantórele banciloru. Avendu afaceri numeróse de garatu, afaceri cari reclama o corespondentia sî unu calculu de totu momentulu, ei prefera a face pre banchieri casierii loru. Acesti'a facu intrari sî esiri de buni in contulu clientiloru loru prin unu mijocu fórte simplu, prin transferari séu virimente asupr'a conturiloru curente.

— Me rogu domnule Niculcea, ia sa ne oprimu pucinu la acésta plóia de cuvinte.

— Iéta cum merge lucrulu. Contulu curentu alu comerciantului la banca este starea activului sî a pasivului seu, tabloulu operatiuniloru sele de intrare sî de esire. Acum fiindu ca se póte intemplá cá mai multi negustori sa faca lucrarile loru de casiera prin aceia-si casa de banca, banchieriulu se afla in positiune de a face platile sî incasarile loru respective prin o simpla transferare de fonduri. Déca, de esemplu, tu ai sa-mi dai 1000 galbeni, banchieriulu va trece acésta suma la pasivulu teu sî la activulu meu, fâra a face nici unu transportu de bani séu de valori, precum aru trebuí sa se faca déca noi ne amu ocupá siaguri de aceste operatiuni. Acésta lucrare a banchieriului se numesce o transferare séu unu virimentu de fonduri.

— Dér' déca noi nu avemu acela-si banchieriu, ce se mai face atunci cu aceste asiá numite virimente?

— Englesii, cari suntu unu poporu comercialu sî cu multu simtiu practicu, au gasitu unu mijocu fórte ingenosu. Banchierii Londrei facu platile sî incasarile pentru clientii loru prin nisce bunuri numite securi, ce 'si dau unii la altii pentru cá sa cunósca fie-care sum'a ce are sa dea sî sum'a ce are sa ia. La finele dilei séu odata pre septamâna ei se aduna, pentru a face compensatiunea acestoru bunuri, intr'o casa destinata la acésta sî care pórta numele de Clearing-house séu casa de liquidare. Acésta casa se compune din o sala mare unde fiecare banca este representata prin unu pupitru (mescióra) la care este asiediatu unu comisu alu ei. Lânga pupitru este o cutia cu numele casei, in care se pune de câtra comisii celoru-lalte banci bunurile ce au de incasatu. Fie-care comisu inregistrédia aceste bunuri, sî la patru óre cutiele suniu inchise. Comisulu aduna bonurile ce trebuiescu platite, le pune in vederea efecteloru ce banc'a lui are asupr'a celoru-lalte, stabilesce balanti'a casei intre debitu sî creditu sî o presinta patronului seu. Déca sold'a este in debetu, ea se platesce in bani séu efecte ale bancei de Engliter'a, care este banc'a cea mai mare din cetate sî care face câtra cele-lalte banci mai mici acela-si oficiu de caseria ce acestea facu in privinti'a clientieloru loru. La cinci óre, inspectorulu vine sa platésca, fie-cârui'a, prin dare séu luare de chitantie, sumele trebuincióse.

Prin acésta ingeniósa manopera financiara, cas'a de licuidare face pre fie-care anu afaceri de 30 séu 40 miliarde, fâra nici unu transportu de bani. Ceea ce dovedesce, fie dîsu in trécatu, odata mai multu ca moned'a nu este nici esenti'a nici scopulu transactiuniloru omenesci, precum credu unii, ci unu simplu instrumentu de schimbu.

— Déca te amu intielesu bine, dle Niculcea, apoi banchierii acesti'a, déca aru fi ómeni necinstiti, potu sa saracésca case de comerciu insemnate. Ce garantia are cine-va pentru a se pune la adapostu de réu'a loru credintia?

— Ei, Stane! Mi pare bine ca mi faci acésta intrebare, pentru cá sa ti potu aretá deosebirea ce este in acésta privintia intre o tiéra civilisata sî o tiéra remasa inderetu. In Occidentu, comerciantii au intre densii o incredere fórte mare. De aceea sî comerciulu face acolo progrese asiá de insemnate, pentru ca increderea reciproca este bas'a ori-cârui comerciu seriosu sî nervulu transactiuniloru dintre ómeni. Fâra incredere cuventulu sî semnatur'a unui omu nu mai au nici o valóre, creditulu publicu remane o vorba fâra intielesu, relatiunile suntu restrense sî fricóse, comerciulu móre s'au celu pucinu lângediesce. Ei bine! In tierile civilisate, increderea in bun'a credintia a unui omu este singur'a garantia a afaceriloru. Neaperatu codulu penalu pedepsesce aspru pre acei'a cari s'au facutu culpabili de rea credintia in prejudiciulu averei altor'a; déru aceste mesuri coercitive, chiaru cându se aplica cu cea mai mare rigóre, nu aru fi destulu pentru cá sa inspire increderea intre ómeni, déca acésta incredere nu aru fi resultatulu conduitei fia-cârui'a sî a mesurei in care cine-va scie sa respecte ingagiamentele luate.

Iéta de ce afacerile mergu asiá de restrinsu in societatea româna, de ce crisele producu resultate atâtu de desastróse la noi, de ce in fine comerciulu nationalu nu se póte ridicá la unu nivelu mai mare. In conferinti'a nóstra viitóre, cându spre a terminá cu list'a operatiuniloru banciloru de scontu, ti voi spune mai multe in asta privintia.

— La revedere déra pre numerulu viitoriu, dle Niculcea.

„Curierulu Olteniei.“

siului. Asiá face economulu rationalu, cá dta, pune „capr'a padurariu . . .“

In fine dle notariu, ti-asiu dá unu sfatu de sî póte betranescu, déru aprobatu de multi: „sî tacuisses philosophus mansisses“ cu alte cuvinte: cretiarusii cari i-ai spesatu pre compunerea reflessiuniloru resp. calumniiloru din cestiune — ca dta abiá le vei fi intielesu cu dictionariulu — acei cruceri mai bine se-i fi intrebuintiatu la solvirea mai regulata, nu cá pâna acum abiá la 6—7 ani, a cametei dupa capitalulu celu detoresci bisericei, a cârei interese le aperi cu atât'a focu consumatoriu. — Sapienti satis.

N. Rachitianu
parochu.

Romani'a.

Mesagiulu domnescu cu carele s'au deschisu corpurile legiuitóre in 23 Maiu a. c.

Domniloru senatori,
Domniloru deputati,

V'amu convocatu in virtutea art. 95 din constitutiune, cá sa ve ocupati de marile interese ale tierei, cari nu mai potu remâné in paresire.

Ministeriulu meu ve va presintá legea stingerei detorie flotante, care sta de atâtu timpu nevotata. Ve rogu a ve petrunde de gravele nevoi ale tesaurului sî ale creditului publicu sî ai dá preferintia mai inainte de tóte.

Veti esaminá reducerile ce a facutu guvernulu meu chieltuieliloru anului 1871, in comparatiune cu bugetulu anului 1870, sî nu me indoiescu ca veti aprobá insemnatele economii ce s'au facutu, facia cu unu bugetu novotatu de fost'a adunare; veti bine-voi a votá bugetulu anului 1872, spre a ne conformá odata cu art. 114 din constitutiune.

Ministeriulu ve va presintá inca legile cele mai urginte, din cari unele stau de mai multu timpu pre biuroulu adunârei: legea comunale, legea pentru conventiunea judiciara incheiata cu Russi'a, legea pentru taxele municipale, conventiunea cu Austro-ungari'a pentru junctiunea drumuriloru de feru, legea pentru cheiagiuri dela porturile Dunarei, conformu tratatului din Parisu, modificarea legei organisatiunei militare in sensulu soliditâtiei ce se cuvine a se dá militieloru sî a asiediarei corpului de oficieri pre base mai potrivite cu cerintiele de astadi ale institutiunei nóstre militare, modificarea legei instructiunei publice, legea inamovibilitâtiei judecatoriloru sî alte legi, a câror'a lipsa este de multu timpu simtita.

Cestiunea drumuriloru de feru va fi objectulu celoru mai serióse atentiuni. Ministeriulu meu a urmaritu cu energia sî urmaresce pre concesionari sî pre calea civile sî pre cea criminala; ve va presintá tóte fasele prin cari au trecutu acésta cestiune sî situatiunea in care se afla.

Nu me indoiescu de simtiemintele d-vóstre de devotamentu pentru binele publicu, sî de aceea suntu siguru ca veti dá guvernului meu totu concursulu de care are nevoie in gréu'a sarcina ce a primitu in circumstantie fórte grave.

Câtu pentru mine, fiti bine incredintiati, dloru representanti, ca nu voiu crutiá nici unu sacrificiu cá sa-mi indeplinescu cu sântienia inalt'a missiune ce 'mi a desemnatu increderea natiunei.

Suntu epoce in viéti'a popóreloru in carii legea provedintiei se manifesta in tóta puterea ei. Romani'a are destinele ei; Domnedieu o protege sî va aparâ-o cá sî in trecutu de tóte relele. Amu trecutu cu totii prin grelele incercâri, déra lupt'a ne-a intaritu; esperinti'a ne-a luminatu sî, cunoscându mai bine ómenii sî lucrurile, voiu merge cu pasi sicuri pre adeverat'a cale a progresului. Natiunea intréga, obosita de luptele stirile in cari se framânta de mai multi ani sî cari i putea amenintiá chiaru esistinti'a sea politica, s'a radicatu cá unu singuru omu, sî respundiendu apelului ce i-a facutu guvernulu meu, a pronuntiatu verdictulu seu.

Presenti'a d-vóstre aici, d-loru senatori sî d-loru deputati, probédia indestulu ca tiér'a este decisa a nu-si cautá fericirea aiurea decâtu in ordine sî stabilitate; câci, nu fâra impunitate se calca legea adeverului; sî nu fâra teribile consecintie se violédia principiele cele mai fundamentale pre cari este asiediata societatea. De acea sa consolidâmu presentulu pentru cá sa asigurâmu viitoriulu.

Probele constante de incredere in guvernulu meu, ce mi se d'au din tóte pârtile; liniscea ce domnesce pretutindeni; afectuós'a primire ce mi s'a facutu in calatori'a ce amu intreprinsu cu Dómn'a in o parte a Romaniei, m'au convinsu pre deplinu ca tiér'a este eminimente conservatóre, ca lectiunile trecutului au datu ródele loru sî ca ori ce intreprinderi de desordini nu potu intempiná in viitoriu de câtu o desaprobare generale mai nainte chiaru de a fi pilduite prin infrenarea legiloru.

Din afara guvernulu meu a primitu incurage-rile cele mai magulitóre. Sublim'a Pórta ne da totu concursulu seu bine voitoriu, incredintiata fiindu in ferm'a nóstra resolutiune de a mantienea intacte legaturile ce avemu sî carii, suntemu convinsi, nu potu de câtu a intarí Romani'a in esistenti'a sea politica. Maiestatea Sea Sultanulu mi-a datu asicurâri despre a Sea Inalta solicitudine sî incredere. Marile puteri garante, cari au atâtea drepturi la recunoscinti'a natiunei, privescu cu interesu marsiulu trebiloru nóstre sî ne dau probe evidinte de ale loru constante simpatii.

Astu-feliu prin fidel'a observare a tratateloru sî prin energic'a mantienere a ordinei, drepturile nóstre voru fi totu-de-un'a respectate.

Domniloru Senatori, dloru deputati.

Dela d-vóstra depinde se faceti a nasce o era de prosperitate pentru Romani'a. Amu nevoia de concursulu tuturoru pentru a face sa domnésca in tiéra dreptatea, moralitatea, libertatea, — adeverata libertate care da lumina sî fericire popóreloru, iéra nu licenti'a sî anarchi'a, care le duce la peire. Unde nu este détoria, nu este dreptu; unde nu este ordine. nu este libertate.

Suntu convinsu ca sunteti adâncu petrunsi de aceste inalte adeveruri. Fideli mandatari a tierei veti ascultá strigatulu ei sî veti respunde la sperantiele legitime ce a pusu in d-vóstra. Tiér'a vrea se traiésca, tiér'a vrea se mérga inainte.

Dumnedieu se bine-cuvintedie lucrârile domniloru-vóstre.

Sessiunea legiuitóre este deschisa.

Carolu.

Presiedintele consiliului ministriloru sî ministru de interne, Lascar Catargiu.

Ministru justitiei sî ad-interim la lucrâri publice, N. Cretiulescu.

Ministru culteloru sî instructiunei publice, Generalu Ch. Tell.

Ministru afaceriloru straine, G. Cost'a Foru.

Ministru financeloru, P. Mavrogheni.

Ministru de resbelu, Generalu I. Em. Florescu.

Nr. 1008, Bucuresci, 23 Maiu 1871.

Varietâti.

⁂ Teatru. Luni in 31 Maiu c. v. se incepu representatiunile societâtiei dramatice române a dlui Dir. M. Pascali, dupa cum au vediutu on. publicu sî din urii tr. Cea dintâiu productiune se incepe cu „Pedeaps'a unei femei“, drama in 3 acte. Acestei urmézâ „Pecatele berbatiloru.“ Marti in 1 Iuniu va produce soc. „Revolutiunea lui Tudoru“ piesa istorica cu cantece. Suvenirile din 1868 recomanda societatea de sinele.

⁂ Vineri in 28 Maiu s'a constituitu subcomitetulu Asociatiunei sî aici in locu.

⁂ (Acrepatu muntele sî anascutu unu siórece) In numerulu de alalat'a-eri cetimu urmatórea depesia bombastica: Mühlbach 8 Iuni. Die Deutschen des Unterwaldes (?!) werden nach Berlin zur Einzugsfeier einen oder zwei Abgeordnete schicken. (Sabesiu 8 Iuniu. Nemtii (sasii) padurei inferióre (unde-va mai fi sî acést'a) tramitu pentru festivitatea intrârei la Berlinu unu séu doi deputati). Sa mérga numai unulu pentru cá sa mai remâna sî acasa cineva in tiér'a Unterwaldului, pre carea o au descoperitu in desertulu dintre Saliste sî Vinerea, ori dóra sî mai departe? dibacii nemti aici in Transilvani'a la nasulu româniloru sî unguriloru. De almintrea cale buna Bismarck de siguru sta la pórt'a cetatiei sa ve duca de bratiu in castelulu regale din Berlinu.

⁂ Tempestate grozava a fostu Joi diminéti'a in trei ronduri. Pre la 9 óre diminéti'a adeca in rondulu alu doilea se descarcá tunetu de tunetu asupr'a Sabiiului. Sî de astadata nu a fostu gluma. S'a descarcatu unu tunetu in strad'a iernei asupr'a casei unde fusese tipografi'a nóstra mai nainte; alte dóue asupr'a casarmei celei mari sî altulu iérasi in suburbiulu Iosefinu; se mai spune de alu cincilea pre promenad'a câtra dumbrav'a. Minunata fu intemplarea cu celu din strad'a iernei. Acest'a a intratu pre hornulu casei, (cas'a cea mai mica din totu impregiurulu sî parteru) sî s'a impartitu in patru radie. Radi'a prima a strabatutu prin hornu in podulu casei sî acolo a facutu din stelpulu unui stelagiu totu ascii, a dóu'a a impinsu in odai'a de locuitu o capsula de bleu dela cuptoriu, carea o repedi in capulu dómnei din casa, fâra a o vatamá, de aci a ruptu din crucea ferestei o aschie de lungime da 15 policari sî dóua degete de grósa sî a deschisu ferést'a câtu a trebuitu sa ese aschi'a pre carea o au aruncatu in strada; a patr'a radia a intratu in odai'a laterala sî pre lânga parete a intratu in unu clavieru pre care iéra nu l'a vatamatu decâtu pre putienu sî neinsemnatu; prin pedalu s'a trasu apoi la padimentu, unde a lasatu urme pâna la parete sî de aci a intratu in pamentu. — Ploi'a a fostu in acela-sî tempu asemenea unei erumperi de nuori. In dilele urmatóre ventu sî recéla.

⁂ (Chiamarea ploii cu tunuri sî cuclopote.) D-nu Maont a observatu ca sunetulu clopoteloru sî alu tunuriloru are o mare influentia asupr'a temperaturei aerului, sî prin urmare asupr'a vânturiloru sî asupr'a ploei, prin alte cuvinte este posibile a face sa plóua séu sa bata ventu, slobodiendu tunuri, dupa numeróse probe, d-lu Maont termina prin conclusiunile urmatóre:

„Iéta confirmata intru'unu modu determinatu propunerea mea de acum diece ani cându in epoc'a bombardarei Sevastopolului dicému: ca este in puterea omului de a face dupa vointia plóe sî ventu, sî acést'a prin ajutoriulu tunuriloru sî alu clopoteloru: la inceputu vorbele mele, urmédia d-lu Maont, au gasitu multi necredinciosi; iéra astadi gratie d-lui! numerulu necredinciosiloru s'a micsioratu sî fie-care lovitura de tunu aduce partisanii noi; incepe déra a se admite ca d-nu Maont póte sa aiba dreptate sî ca póte a descoperitu un'a din legile importante ale naturei.

Se vede dér' ca d. Maont este unu omu convinsu, numai noi ne intrebâmu mai multu cu frica decâtu orgoliu (mândrie): unde se va opri progresulu sciintieloru déca omulu ajunge sa faca dupa vointia plóie sî ventu? Ce se va intemplá déca vointiele suntu contrari: déca spre es. o tiéra voiesce plóie sî alt'a doresce timpu frumosu, voru face resboiu! „Aur. Craiovei.“

Licitatiune.

N. U. 827 1871.

In 3 Iuliu a. c. dela 9 pâna la 10 óre diminéti'a se va vinde prin licitatiune publica dreptulu de crajmaritu dimpreuna cu bereritulu alu posesoratului VII judetie sasesci in comunele **Salistie, Galesiu, Tilisc'a, Vale, Sibielu, sî Cacov'a,** pre tempulu dela 1 Noemvre 1871 pâna la finea lui Octomvre 1877 cu pretiulu de eschiamare pre anu 1600 fl. v. austr. in cancelari'a universitatiei natiunei sasesci.

Doritorii au a se provedea cu unu vadiu de 10% alu pretiului de eschiamare sî potu vedea conditiunile speciale ale licitatiunei in cancelari'a susu numita in órele obicinuite de oficiu.

Sabiiu in 3 Iuniu 1871

Universitatea natiunei sasesci.

(1—29)

Concursu.

Pentru vacant'a parochia gr. orientale din Bodogaiá'a de josu (Alssó-Boldogaszonfalva), protopresbiteratulu Sighisiórei, se deschide prin acést'a concursu pâna la 1 Iuliu c. v. 1871.

Cei-ce dorescu a concurá la acésta parochie, cu carea suntu impreunate:

1. Cas'a parochiale,
2. Trei bucatiele de pamentu,
3. Dela 32 familii câte o claia de grâu sî 1½ ferdela de cucuruzu, iér' dela 40 familii câte 1½ ferdela de cucuruzu,
4. Stól'a idatinata. —

voru avé a-si tramite petitiunile instruite in §, 13 alu statutului organicu la p. on. d. protopresbiteru Zacharia Boiu in Sighisiór'a, dovedindu inca sî perfect'a cunosciintia in vorbire sî in scriere a limbei magiare.

Bodogai'a in 1 Iuniu 1871.

Comitetulu parochiale.

Cu scirea sî invoirea mea

Zacharia Boiu.
Protop.

(1—27)

Burs'a de Vien'a.

Din 26 Maiu (7 Iuniu) 1871.

Metalicele 5%	59		Act. de creditu	288	30
Imprumut. nat. 5%	68	90	Argintulu	121	80
Actiile de banca	785		Galbinulu	5	88

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a sî tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pre anu 12 1/3 anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 44. ANULU XIX.

Sabiiu, in 3/15 Iunie 1871.

Spre liniscerea aceloru, din partea câroru ni se facu inca si acum intrebâri despre starea sanetatiei Escelentiei Sele, Preasânt.titului nostru Parinte Archiepiscopu si Mitropolitu Andreiu Bar. de Siagun'a, suntemu in placut'a pusetiune de a face cunoscutu, ca Atotu puterniculu Ddieu au cautatu cu indurarea sea nemarginita asupr'a poporului seu si n'a lasatu cá ból'a ce a fostu cuprinsu in adeveru pre Archipastoriulu nostru sa ia dimensiuni mari, ci o au intorsu curendu spre bine, si propasiesce spre recâstigarea avutei Sele sanatâti.

Escelenti'a Sea Presantitulu Archiepiscopu si Metropolitu Andreiu Baronu de Siagun'a cá presiedinte alu Consistoriului metropolitanu in 21 Maiu a. c. a conchiamatu pre calea consistorieloru eparchiale respective pre 23 Augustu a. c. pre membri ordinari ai aceluiasi consistoriu metropolitanu din tóte trei eparchiele, alesi in sessiunea congresului natiunalu bisericescu din 1870 spre a se constitui in conformitate cu statutulu organicu.

Totu-odata s'au espedatu si decretele membriloru ordinari si suplenti.

Dupa sciri oficióse din partea delegatiunei congresuale române din anii 1868 si 1870 pentru complanarea diferintieloru intre comunele bisericesci mestecate si manastiri si fonduri obscesci bisericesci au pornitu la congresulu serbescu natiunalu bisericescu in 31 Maiu a. c. Parintele Procopiu Episcopulu Aradului cu dd. Georgiu Ioanoviciu, Antoniu Mocioni si Vicentiu Babesiu spre a se intielege prealabilu cu delegatii congresului serbescu bisericescu si la norocós'a intemplare, cându intre acesti patru barbati români de incredere cu delegatii congresului serbescu aru urm'a fipsarea unoru principii de impacacinne, atunci si cei'a-lalti membri delegati congresuali ai româniloru s'aru chiamá la Carlovetiu spre finale complanare a diferintieloru subversante.

In loculu ministrului de justitia dlu Baltasaru Horváth se denumi dlu St. de Bitto.

Dilele din urma in Parisu.

Din Versailles se anuncia lui „Daily News“ ca castelulu marchisiului Laplace, pre care l'au crutiatu prussienii, s'a depradatu prin o banda de furi din districtulu Mouffetard. Manuscriptele renumitului astronomu se aruncara in Bièvre, din care se trase afara mai tardiu originalulu opului „Mecanismulu ceriului“. Biblioteca bogata de opuri rare, suveniri, opuri artistice se depradara si devastara.

Numerulu celu mai próspetu alu „Independintiei“ ne da unu thipu tristu despre starea morale din Parisu si prospectele in viitoriu. Ea dice: „Scirile, care le capetamu din Parisu despre starea morale in acestu orariu, suntu inca fórte triste. Istovirea invinsiloru si slabirea carea a cuprinsu tóte spiritele, departédia pre momentu pericolulu unui resboiu civile; inse se presimtiesce renoirea lui in restempu mai lungu séu mai scurtu. Vehementi'a passiuniloru iritate a relasatu in tóte inimile amaratiune profunda, o sete dupa resplata si represalie, dupa cum nu o a mai cunoscutu epocele de mai nainte a revolutiuniloru numeróse, printre care a trecutu Parisulu. Pre candu invinsii se légana in cugete inadusite de resbunare, invingetorii dau strigate selbatice de suprimere pâna la estremitate. Cei mai vinovati la starea acést'a a lucruriloru nu suntu soldatii, carii inca fierbu in foculu luptei, in care restaurara cu pericolulu vietiei ordinea; acést'a si acei partisani, carii, pentru de a servi intereseloru dinastice séu religióse, fâra cá sa fia fostu espusi vre unui pericolu personalu, suscita passiunile, infierbanta masacrii, pretindu deportatiuni si parodéza cu inlesnire cuventulu lui Simonu de Montfort: „Ucideti, ucideti! Ddieu si-i va sci deosebi“.

Muresiu-Osiorheiu 28/5 1871.

On. Domnule Redactoru! Mi vine aminte, ca unu economu facuse odata invoiéla cu 2 individi sa imblatésca grâulu. Dintre acesti individi unulu nu sciá imblatí, iér' cela-laltu fù mai nainte de a se apucá de lucru indemnatu si coruptu de unu vecinu si reu voitoriu a acelui economu, cá sai faca dauna. Ei incepura in absenti'a economului a imblati, unulu din reintia, cela-laltu din nesciintia mai de multe ori in ari'a siurei cá in snopi, — pâna cându veni spre séra proprietariulu grâului a casa si gasí ari'a siurei sparta, iér' grâulu imblatitu plinu de pamentu; imblatitorii fura alungati, unulu platitu dej'a . . . celalaltu numai cu ostenél'a, proprietariulu cu daun'a, iér' vecinulu seu ridea in pumni. —

Asiá patiesce si natiunea româna cu un'a, dóue duzine de individi din sinulu inteligintiei sele, dintre carii suntu parte mai putienu, parte de totu incarantiti, iér' unii esiti de câtiva ani din scóle.

In unii din acesti omuncli este incuibata reinti'a, câtu nu mai cauta nici la interesulu comunu, nici la celu nationalu, ci parte la interese personali, parte cá sa-si adape inim'a inreutatita dându in publicitate cu ambii pumni in confrati de ai sei din inteligintia, de si acei'a au intentiuni bune si suntu insufletiti de sentieminte nobile in promovarea binelui comunu si a interesului nationalu: séu póte tocmai pentru bunele loru intentiuni se ataca ei? nu cumva au fostu scopulu unoru atacatori sa delectedie cu producerea astoru-feliu de scandale pre adversarii natiunei nóstre? si déca au fostu aceea scopulu unui atare pretiosu fiiu alu natiunei române, s'a ostenitu elu numai de flori de meru? ast'a nu o asiu potea crede, strainii trebuie sa-lu fie câscigatu pre elu spre asemenea scopuri.

Altii suntu iéra scurti la vedere, dér' in parerea loru ilusoria, ca vederea le este agera, 'si incepu mersulu, abatendu-se din capulu locului dela calea proiectata in directiunea óbla, de barbati esperti, mai departe vedietori, si mai multu framântatori de minte pâna cându facu unu projectu, programa de un'a séu alt'a natura, séu esu cu unu articulu in publicu — si in vanitatea loru fumósa nu mai cauta unde pasiescu, calca si rumpu plânte semenate si sadite spre a aduce roduri, pâna cându in fine trezindu-se, vedu ca intreprinderea loru neprecalculata au fostu aducatóre numai de dauna!

Deci sa vedemu cui facu omuletii, cari pasira in publicitate in contr'a infratirei din Brasiovu servitiu, placere si bucuria? Nici inteligentiei nici natiunei române in genere; placere si bucuria barbatiloru numai ceva copti la minte de securu inca nu, ci sasiloru, cari mi se pare iau prinsu si asta data cum prinde paianginulu muscele, si cum au fostu unii inreutatiti, altii negânditi din inteligint'a nóstra la tóte ocasiunile prinsi si intrebuintiati de instrumente spre a incrucisiá in detrimentulu causeloru nationale facute de barbatii natiunei nóstre petruntrundietori in politica, iér' de alta parte neprecipitati, ci tienendu in vedere totu-dé-un'a situatiunea natiunei, facendu studiu din referintiele statului din trecutu si din presentu.

Sasii, in egoismulu loru, care nu se gasesce la altu poporu din Europ'a, dér' amu poté dice ca nu esista nici in alte pârti ale lumei la veru unu poporu, decâtu la jidani, nu 'si gasescu calcululu in infratirea româniloru cu magiarii si nemtii-nesasii-din Brasiovu din 22 Aprile, cându au statoritu programulu pre basea câruí'a 'si voru poté aperá in venitoriu causele locali, cá precum pórta toti sarcinile, sa se folosésca toti de drepturile ce le ofera comun'a de o parte, iér' de alta parte in unire conlucrându solidaru sa aplanedie dupa putintia diferintiele ce esista intre nationalitâtile patriei.

Ei-sasii-precum se vede intinsera curendu rociulu si nu le fu greu a-si prinde omulu, care sa desaprobedie infratirea, care elu inteiu o aprobá dreptu de idea sublima, asistându si la banchetulu ei in persóna, apoi nu se sfii a dóu'a di a o blamá in publicitate!

Românii si magiarii aru face bine sa imitedie fapt'a ast'a a brasioveniloru pretutindenea unde suntu mestecati cu sasii, si desbinati, unii si altii asupriti de acesti circumspecti.

Unu casu vreau numai a enará cerendu patienti'a o. lectori.

In unu orasiu din tiér'a sasésca — fundulu regescu — care tiéra cuprinde in sine intréga Transilvani'a(?), suntu români, magiari, sasi si germani, numerulu locuitoriloru romani precumpanesce, alu magiariloru este cam egalu cu alu locuitoriloru sasi, germani suntu mai putieni. Ei sasii-au domnitu si domneseu astadi nu numai asupr'a locuitoriloru români, dér' chiaru si asupr'a locuitoriloru magiari. Bunulu comunu mobilu si nemobilu s'au administratu si se administrédia asiá dicendu numai de sasi, si din venitulu lui mai multu administratorii s'au ingrasiatu, mai ocupându ei dupa datin'a loru si din locurile comunale.

In nainte de ast'a cu 5, 6 ani a moritu in acelu orasiu oratorulu sasu (mi aducu aminte de dicerea: „de mortuis nihil nisi bene“, déra spre lamurirea lucrului me vedu necesitatu a enará fapte) care in cualitatea ast'a a lui de mai multi ani a comisu precum se scie de comunu multe si in care tempu mai cu séma agricultorii — plugarii — români devenira de toti ruinati, purtându de o parte cele mai multe sarcini comunale, iéra de alta parte restrinsi fiindu in pasiunitu si lemnaritu, dându-se din locurile de pasiune in arenda si vendiendu-se din pedure etc. etc.

Dupa mórtea oratorului sasu se alese de oratoru unu magiaru, omu dreptu, care si luá de problema censurarea ratiotiniuriloru despre veniturile comunali, spre care scopu elu si midiuloci o comissiune esaminatóre, care descoperi mai multe abusuri si incurcaturi si cari avura de urmare delaturarea perceptoriului sasu dela cas'a alodiale pentru o incurcatura de mai multe sute floreni, altele le mai ingropara omnipotentii sasi de acolo, dupa cum despre casulu din urma mi se spuse in anulu procsimu espiratu, déra oratorulu magiaru corespunse in purtarea oficiului seu dreptâtiei. Sub acest'a si clas'a misera a locuitoriloru de ori care natiunalitate resuflá mai usioru.

In anulu 1869 se facù alegere nóua de oratoru, cându oratorulu magiaru avù sa rivalisedie cu unu sasu pusu in candidatiune.

Magiarii cu dreptu de alegere erau toti pentru oratoru magiaru, sasii pentru candidatulu sasu. Interesele româniloru pretindeau imperativu realegerea oratorului magiaru, si o parte din inteligenti'a româna, negutietorii, pelarii si rusticii alegatori 'si dedera voturile pentru fostulu oratoru magiaru, pre cându unu domnu românu localu cu ginerile seu, cu unu alu 3-lea românu din inteligintia cu unu altu nomen-Dante se lípira de sasi mai tragându dupa ei si unu rusticu, si asiá se alésa sasu de oratoru cu o majoritate de 2 voturi.

In acelu tempu erá si este astadi justiti'a din orasiu si din scaunu, politi'a in orasiu, inspectiunea paduriloru orasiului si a scaunului in mânile sasiloru, si iéta intieleptii 3 domni rom. investira si cu oficiulu de oratoru pre unu sasu, si inca chiaru pre fratele dlui sasu din fruntea justitiei, in detrimentulu si spre marea amaraciune a romanimei

*) Pentru ce nu a unui românu. R.

sî ungurilorn de acolo, déra ast'a au facut-o mentionatii domni pentru interese personali, nu me sfiescu a o spune francu, macaru se tienu de mari sî zelosi nationalisti!

Pre sasi i scimu împărtiti in alt-sachsen sî jung-sachsen-sasi betrâni sî sasi tineri — cesti din urma 'si dau aerulu de liberali, déra sa ne aducemu aminte cum chiaru conducatoriulu jungsachseniloru dr. Lindner se luptá in anulu 1868 in universitatea din Sabiiu, in contr'a aplacidarei unui subsidiu pentru gimnasiulu rom. din Brasiovu sî celu ref. din Orestia din fondulu asiá botediatu „nationalu sasescu“ in care au incursu bani dela intrég'a populatiune din fundulu reg. Apoi ne este in próspeta memoria sî deosebirea liberalitatiei jungsachseniloru, in fruntea câror'a a figuratu sî figurédia inca dr. Lindner, sî cea a altsachseniloru in contr'a celoru mai drepte pretensiuni sî interese ale românilorn sî magiariloru din fundulu regescu in siedintiele universitâtiei din a. c., câtu deputatii nesasi se vediura necesitati a dá mereu la voturi separate, cari inse nu voru ajutá multu, de óre-ce sasii au gatitu de securu prin deputatii dietali sî alti barbati ai loru din Pest'a calea pentru a reusi cu dorintiele loru egoistice.

Mai lipsia numai concursulu dlui Baritiu sî a mameluciloru sei cá sa le vina intr'ajutoriu, precum i vedemu ca indata s'au sî ingagiatu.

Corespondintelui din Blasiu i se dede in articululu din „T. R.“ nr. 38 intitulatu: „Nu luá numele natiunei indesiertu“ lectiune in modu moderatu dér' argumentatu, nu dându cu bât'a in balta, cum facu opositionalii nostri de meseria, sî ecésta — lectiune — póte servi de indreptariu; dér' acestu articulu nu fu reprodusu in „HZtg.“, pentru ca nu póte fi placutu urechiloru egoistiloru sasi (observediu ca eu vorbescu numai de burocrati'a sasésca, de poporulu sasu in genere nu me atingu. Cor.) cum a reprodusu in nr. 128/1871. sub rubric'a „Inland“ in comentariu unii articuli din „Federatiune“ sî din „Gazet'a Transilvaniei“ injuraturi sî ineriminaturi asupr'a actului de infratirea amintita.

Cá per tangentem sa ne ocupâmu putintelu cu corespondintele din Federatiune nr. 52 a. c. Basarabu. Acestu corespondinte aru meritá, cá inteligenti'a româna din intregu imperiulu austriacu sa-lu considere de unu lumen alu natiunei, certele din diuaristic'a rom. pentru infratirea din Brasiovu sa incete, comitetulu infiintiatu dej'a acolo sa-lu disolvedie, câci barbatii inteligentiei din Brasiovu dupa afirmatiunea — basata pre ignoranti'a — acestui lumen, nu se pricepu nici dupa taraba, apoi comitetulu este compusu de securu din sinulu inteligentiei de acolo.

Nu mai incape nici o indoiéla ca acestu corespondinte a aflatu piétr'a intielepciunei, sî prin urmare cu ignorarea barbatiloru din cleru sî celoru laici, tienuti pâna acum de cei de frunte, are sa se inaltia elu deasupr'a acestor'a punenduse in capulu trebiloru nationale de mentoru, asiá sa fia!

Isopu câudu fu dusu la tergu sî facutu de vendutu dimpreuna cu altu individu, cestu din urma intrebatu ca ce scie, respunse: „eu sciu totu;“ iéra Isopu capetandu asemenea intrebare respunse: „eu nu sciu nimic'a“. Dupa aceea fiindu iéra intrebatu: cum de tu nu scii nimic'a? respunse: de óre ce acest'a scie totu apoi mie nu mi-â remasu ce sa sciu“. Asiá sta tréb'a sî cu Basarab'a. Domni'a sea dede in articululu seu plinu de finetie (?) testimoniulu in privinti'a priceperei in politica intregei inteligintia din Brasiovu, prin urmare tóta priceperea in politica trebuie sa fie concentrata numai in capulu seu. Credu ca nu gresiescu déca aplicu aici dîs'a poporului românu „nu scie omulu de sub ce tufa sare iepurele“. Articululu acestui corespondinte ce e dreptu e scurtu déru reu. Unu gimnasistu cetindulu inca se convinge ca nu are, cum se dice, nici capu nici picióre.

Dara sa punemu intrebarea, ca óre câudu amu vedé la ocasiunea unei esundatiuni pre mai multi individi incungiurati de apa, dara nu amu puté sa-i mantuimu pre toti de odata cu vasele ce ne sta la despositiune, sa nu cercamu cu alte mijlóce ai mantuí unulu câte unulu?

Intemeiarea unui fondu.

Domnule Redactoru! Lips'a, cu care au sa se lupte unele femei vedu-ve, cari perdiendu-si pre iubititii loru barbati, sî perdura totu de odata conditiunile esistintiei loru, remanendu préda vecisitudiniloru celoru mai desastróse ale sórtei, — a datu subscrisei indemnulu, de a cautá midilóce pentru alinarea suferintieloru femeiloru veduve lipsite sî a copiiloru loru orfani, care midilóce dens'a crede a le fi aflatu in intemeerea unui fondu, din ale cârui interese sa se póta impârtí câudu-va ajutóre corespondietóre lipseloru femeiloru veduve. Inceputulu s'a sî facutu, sî pâna in momentulu de facia amu sî adunatu o suma de 418 fl. v. a. dupa cum se va vedea din list'a alaturata. Banii incasati suntu depusi toti in cas'a de pastrare de aicea. Dorinti'a mea, dle redactoru, erá, cá sa nu esu la lumina cu resultatele pucine a le slabei mele activitâti, pâna ce nu s'aru fi urcatu fondulu prementionatu la o cifra mai considerabila, sî déca totu me resolvai a o face acést'a, caus'a a fostu, ca amu voitu sa-mi justificu procederea mea in privinti'a obiectului din cestiune facia de acele persóne, cari eráu scrupulóse in privinti'a baniloru incasati, cá sa se convinga acele persóne, ca departe a fostu dela subscris'a astfeliu de intentiuni neoneste, necompatibile cu caracteriulu unei persóne, care dela conceperea ideei, pâna la punerea ei in lucrare sî sub totu decursulu vietiei séle, n'a avutu sî nu va avea in vedere altu scopu, de câtu a contribuí cu micele ei puteri ceva la punerea petrei fundamentale a unui institutu humanu, binefacetoriu, lasându ulteriór'a lui desvoltare sî inflorire unoru persóne superióre in inteligintia, avere sî influintia.

Aci urméza sî list'a din cestiune a contribuitoriloru la infiintiarea fondului respectivu.

In 30 Noemvre in diu'a sf. apostolu Andreiu celu intâiu chiamatu s'a infiintiatu unu fondu pentru veduve de rel. gr. or. demne de compatimitu.

Elefter'a Zlatco. 2 fl. 50. xr. Mari'a Constantinides 2 fl 50 xr. Mari'a Branu de Lemeny n. Circ'a 10 fl. Paraschiv'a Nica v. n. Boambenu 5 fl. Elen'a G. Ioanu v. n. D. Necolau 12 fl Zoe Ch. Pop'a 5 fl. Chrisi F. Lecc'a 3 fl Anastasia Mich. Flusturénu ved. 5 fl. Ecaterin'a Archimandrescu 5 fl. Elen'a St. Sotiru 10 fl. Efrosin'a Angeloviciu 3 fl. An'a Ch. Orghidanu 3 fl. Elen'a St. Carapenu 3 fl. Min'a Vladu Alesandrescu 10 fl. Mari'a M. Dim'a n. V. Alesandrescu 5 fl. Mari'a de Prunculu n. G. Ioanu 8 fl. Elisavet'a I. Ferhatu 10 fl. An'a I. Ferhatu 5 fl. Mari'a I. Ferhatu 5 fl. Parantem'a I. Ferhatu 5 fl. An'a V. Moldovénu n. Rodolache 2 fl. Zoi Safrano 5 fl. Elefter'a Sasso 2 fl. Elen'a G. Anchen 5 fl. Zoe I. Jug'a 10 fl. Victori'a C. Jug'a 5 fl. Mari'a Secarianu 2 fl. 50 xr. Efrosin'a Voinescu 2 fl. Zoe N. Dim'a 4 fl. Mari'a I. Popea 2 fl. Andronicu Androne 2 fl. Zamfir'a Jug'a ved. 10 fl. Mari'a I. Davidu 10 fl. Zoe I. Popu 4 fl. Paraschiv'a V. Voicoviciu 5 fl. Mari'a V. Butonchi 5 fl. Stanc'a N. Pana 5 fl. Mari'a V. N. Gologanu 1 fl. Ilie Verdi'a 1 fl. Mari'a N. Ciurcu ved. 5 fl. Mari'a N. Pana 5 fl. Susan'a I. Pop'a 3. fl. Elen'a Ios. Baracu 5 fl. Zoe I. Petricu 5 fl Ecaterin'a Neciforu n. Cretioiu 3 fl. Elen'a N. Orghidanu 3 fl. Elen'a Bainlescu 3 fl. Efrosin'a I. ved Lecc'a n. N. Ciurcu 2 fl Zoe D. Engiurly ved. D. Ioncoviciu 5 fl. Nicolau Maciuca 4 fl. Marin'a N. Frigatoriu 4 fl Preotés'a Mari'a Bonifaciu Pitisiu 2 fl. Nicolau G. Orghidanu 5 fl. Presviter'a Iustin'a Vasile Grecénu n. Verdi'a 5 fl. Ros'a Lásslo özvegy 1 fl. Efrosin'a I. G. Ioanu 5 fl. Otili'a Braténu 2 fl. Mari'a Gamulea n. Katana 2 fl. Hagi Gavrile Carpoviciu 5 fl. Paraschiv'a I. Alessiu 1 fl. Zoie Mihaltianu 2 fl. Ioanu Persinaru 1 fl. Ecaterin'a Florea Parvu 2 fl. Mari'a A. Georgiu 5 fl. Ecaterin'a A. Popoviciu 2 fl. Mari'a Rasnovénu 2 fl. Mari'a N. Orghidanu 2 fl. Salomi'a N. Baboianu 2 fl. Elen'a G. Bozianu 3 fl. Georgiu Stefanoviciu 2 fl. Paraschiv'a Stefanu Villi'a 2 fl. Mari'a N. Ciurcu 5 fl. Stanu Blebea 10 fl. Capitanu Cristurianu 10 fl. Dositheiu Georgiu preotu la biserica 10 fl. Hareti D. Stanescu 5 fl. Victori'a G. Orghidanu 5 fl. Mari'a R. Pascu 5 fl. Mihailu Mihaloviciu 5 fl. Ecatherin'a B. Popu. n. Ozunu 8 fl. Elen'a G. Ioannidi 6 fl. Polixeni I. Sotiru 5 fl. Constantinu Nicolau 5 fl. D. Nicolau 5 fl. Ecatherin'a Nicolau 3 fl. Mari'a I. Moroianu 3 fl. Mari'a M. Ciuta 2 fl. An'a I. Secareanu 2 fl. Paraschiv'a G. Golea 2 fl. Mari'a Petrénu ved. 2 fl. Mari'a Diamandi 5 fl. Voic'a I. Irimie 5 fl. Mari'a V. Nicolau Bârla 5 fl. Chiriachi C. Popasu 2 fl. Voica N. Popea 4 fl.

Brasiovu 29 Maiu 1871.

Susan'a Andreiu Muresianu nasc. preot.
Vasilie Greceanu.

Proiectulu

comissiunei sinodului archidiecesanu din anulu 1871. esmise pentru arondarea protopresbiteratelorn in archidiecesa.

IX. Protopresbiteratulu Zarandului.

Loculu scaunului protopresbiterale opidulu Bradu.

Protopresbiteratulu Zarandului va constá din urmatórele comune bisericesci:

Din intregu protopresbiteratulu de lastadi alu Zarandului, sî adeca

1. Bradu, 2193. 2. Bai'a de Crisiu, si 3. Baiti'a, 690. 4. Birtinu, 488. 5. Blajeni, 3467. 6. Bucuresci, 516. 7. Bucesiu, 975. 8. Bulzesci, 2339. 9. Cainelulu de susu, 454. 10. Caraci, 378. 11. Carasteu, 358. 12. Cebea, 1371. 13. Craciunesci, 476. 14. Crisciori, 800. 15. Curechiu, 868. 16. Dupa pétra, 1882. 17. Grohotu, 602. 18. Hertiegani, 1508. 19. Juncu, 1344. 20. Lunc'a, 543. 21. Luncoiulu de susu 690. 22. Luncoiulu de josu, 585. 23. Mestécanu, 636. 24. Mihaleni, 449. 25. Ormindea, 922. 26. Poster'a, 593. 27. Podolo, 592. 28. Potingani, 214. 29. Prihodisce, 369. 30. Ribiciór'a, 1004. 31. Ribiti'a 514. 32. Risc'a, 522. 33. Rovin'a, 745. 34. Rud'a, 479. 35. Scrófa, 517. 36. Salisce, 554. 37. Siesuri, 887. 38. Stanij'a, 1191. 39. Tataresci, 210. 40. Tieratielu, 505. 41. Tomnaticu, 1315. 42. Tresti'a, 426. 43. Mibaresci, 303 44. Vac'a, 721. 45. Valea-Bradului, 853. 46. Zdrapti, 489.

Sum'a 37,516.

Recapitulatiune.

Protopresbiteratulu Zarandului va cuprinde:

Intregu protopresb. de astadi alu Zarandului cu 46 com. bis. sî	37,516	suflete.
Preste totu 46 com. bis. cu	37,516	„

X. Protopresbiteratulu Joajului.

Loculu scaunului protopresbiterale satulu Hondolu.

Protopresbiteratulu Joajului va constá din urmatórele comune bisericesci:

a) Din protopresbiteratulu de astadi alu Joajului I:

1. Hondolu, 1373. 2. Banpotocu, 701. 3. Barbur'a, 563. 4. Barseu, 683. 5. Bobâln'a, 1033. 6. Boholtu, 559. 7. Boiu, 560. 8. Carpinisiu, 219. 9. Certegiu, 568. 10. Chimindi'a, 265. 11. Cicmeu, 214. 12. Fisesiu, 317. 13. Foltu, 351. 14. Hareu, 393. 15. Màgur'a 527. 16. Poian'a, 727. 17. Porcurea, 516. 18. Rapoltulu mare, 864. 19. Rapoltulu micu, 434. 20. Techereu 302. 21. Topliti'a, 280. 22. Oroiu, 400. 23. Valea epei, 535. 24. Voi'a, 468.

Sum'a 12,843.

b) Din protopresbiteratulu de astadi alu Joajului II:

25. Almasiulu mare, Suseni, 779. 26. Almasiulu mare, Joseni, 368. 27. Almasiulu de mediu, 517. 28. Almasiulu micu, 529. 29. Ardeu, 340. 30. Balsi'a, 1041. 31. Bacâi'a, 365. 32. Bacainti'a, 872. 33. Bozesiu, 728. 34. Bulbucu, 448. 35. Curpeni, 596. 36. Bradetu, 354. 37. Ceriulu, 498. 38. Cibulu, 579. 39. Feredeu, 278. 40. Glodu, 396. 41. Homorodu-Suseni, 550. 42. Homorodu-Joseni, 490. 43. Joaju-Suseni, 918. 44. Joaju-Joseni, 45. Mad'a, 1218. 46. Mermezeu, 1002. 47. Nadasdi'a, 350. 48. Nojagu, 597. 49. Renghetu, 1085. 50. Sacarembulu, 860. 51. Valea mare, 568. 52. Varmag'a, 849.

Sum'a 19,039.

Recapitulatiune.

Protopresbiteratulu Joajului va cuprinde:

a) Din protopresbiteratulu de astadi alu Joajului I. 24 com. bis. cu	12,843	suflete.
b) Din protopresb. de astadi alu Joajului II. 28 com. bis. cu	19,039	„
Preste totu 50 com. bis. cu	31,783	„

XI. Protopresbiteratulu Albei Juliei.

Loculu scaunului protopresbiterale orasiulu Alb'a-Juli'a.

Protopresbiteratulu Albei-Juliei va constá din urmatórele comune bisericesci:

a) Din protopresbiteratulu de astadi alu Albei-Juliei:

1. Alb'a-Juli'a, cetate, 336. Alb'a-Juli'a, maieri 443. (=779. sufl.). 2. Ampoiti'a, 884. 3. Bucerdea vinósa, 755. 4. Bradesci, 667. 5. Tieln'a 972. 6. Cetea, 1252. 7. Giomalu, 849. 8. Gaureni, 246. 9. Joajulu de susu, 1041. 10. Gârbov'a 718. 11. Magin'a, 593. 12. Mesentea, 258. 13. Metesiu 621. 14. Mihaltiu, 912. 15. Ighiu, 369. 16. Ighielu, 521. 17. Cheea, 214. 18. Craiv'a, 392. 19. Cricâu, 1074. 20. Cristesci, 318, 21. Oard'a de josu, 369. 22. Olteni, 69. 23. Paclisi'a, 829. 24. Poian'a, 336. 25. Rimetiu, 348. 26. Rip'a 237. 27. Satu-Ponoru, 1307. 28. Stremtiu, 1288. 29. Teutiu, 463. 30. Tibru, 634. 31. Totoiu, 643. 32. Valea-Uzei, 244. 33. Valea Joajelului, 744. 34. Valea Inzelului, 298. 35. Tecsiesci, 158.

Sum'a 26,388 suflete.

b) Din protopresbiteratulu de astadi alu Sebesiului:

36. Inuri, 989. 37. Oard'a de susu, 857. 38.

Limb'a sî Ciugudulu, 618. 39. Drambariu, 566. 40. Hepri'a, 551.

Sum'a 3581 suflete.

Recapitulatiune.

Protopresbiteratulu Albei-Juliei va cuprinde:

a) Din protopresb. de astadi alu Albei-Juliei 35 com biser. cu 26,388 suflete.

b) Din protopresb. de astadi alu Sebesiului 6 com. biser. cu . 3581 „

Preste totu 41 com. bis. cu 29,969 suflete.

XII. Protopresbiteratulu Zlatnei de susu *).

Loculu scaunului protopresbiterale opidulu Campeni.

Protopresbiteratulu Zlatnei de susu va constá din urmatórele comune bisericesci:

a) Din protopresbiteratulu de astadi alu Zlatnei de susu.

1. Campeni, cu 2506 suflete. 2. Albacu, 1940, 3. Albacu Gur'a-Aradei, 2341. 4. Certeje, 614. 5. Gard'a de josu, 1449. 6. Gard'a de susu, 1395. 7. Lazesci, 914. 8. Lapusiu, 1186. 9. Négr'a, 1452. 10. Ponorelu, 1196. 11. Sohodolu, 1049. 12. Supr'a-petrei, 529. 13. Secatur'a, 1424. 14. Vidr'a de josu 749. 15. Vidra de mediu, 1444. 16. Vidr'a de susu 2397.

Sum'a 22,586 suflete.

b) Din protopresbiteratulu de astadi alu Lupsiei:

17. Lupsi'a, 732. 18. Valea Lupsiei, 682. 19. Hadereu, 708. 20. Siasea Lupsiei, 981. 21. Muncelu, 448. 22. Ofenbai'a, 826. 23. Ciór'a de susu, 390. 24. Sartesiu, 481. 25. Bradiesci, 553. 26. Vinti'a Lupsiei, 368.

Sum'a 6169 suflete.

Recapitulatiune.

Protopresbiteratulu Zlatnei de susu va cuprinde:

a) Din protopresb. de astadi alu Zlatnei de susu 16 comune bisericesci cu . . . . 22,586 suflete.

b) Din protopresb. de astadi alu Lupsiei 10 com. biser. cu . 6169 „

Preste totu 26 com. bis. cu 28,755 suflete.

XIII. Protopresbiteratulu Zlatnei de josu.

Loculu scaunului protopresbiterale opidulu Abrudu.

Protopresbiteratulu Abrudului va constá din urmatórele comune bisericesci:

a) Din protopresbiteratulu de astadi alu Zlatnei de josu:

1. Abrudu, 1094. 2. Cerbulu, 477. 3. Buciumu-Satu, 613. 4. Buciumu Isbit'a, 457. 5. Buciumu Poieni, 1291. 6. Buciumu Muntariu, 758. 7. Buninginea 1034. 8. Ciurulés'a, 1328. 9. Carpinisiu, 1289 10. Corn'a, 668. 11. Rosî'a, 961. 12. Soharu, 776. 13. Abrudsatu, 1260. 14. Valea-dosului, 995. 15. Trampoiele 1067. 16. Zlatn'a, 1512. 17. Vultori, 609.

Sum'a 16,136 suflete.

b) Din protopresbiteratulu de astadi alu Albei-Juliei:

18. Mogosiu-Memeligani, 565. 18 Mogosiu-Miclesci, 1168. 20. Mogosiu Valea-Barnei, 625.

Sum'a 2358 suflete.

c) Din protopresbiteratulu Zlatnei de susu:

21. Sohodolu-Pelesiu, 634. 22. Sohodolu-Poian'a, 873. 23. Sohodolu Valea verde, 409.

Sum'a 1916 suflete.

Recapitulatiune.

Protopresbiteratulu Zlatnei de josu va cuprinde:

a) Din protopresb. de astadi alu Zlatnei de josu 17 comune bisericesci cu . . . . 16,136 suflete.

b) Din protopresb. de astadi alu Albei-Juliei 3 com. biser. cu . 2358 „

c) Din protopresb. de astadi alu Zlatnei de susu, 3 com bis. cu 1916 „

Preste totu 23 com. bis. cu 20,410 suflete.

XIV. Protopresbiteratulu Turdei.

Loculu scaunului protopresbiterale orasiulu Turd'a.

Protopresbiteratulu Turdei va constá din urmatórele comune bisericesci:

a) Din protopresbiteratulu de astadi alu Turdei.

1. Turd'a, cu 446 suflete. 2. Agarbiciu, 917. 3. Agrisiu, 497. 4. Ciagzu, 260. 5. Cicudu, 168. 6. Decea, 141. 7. Feldiór'a, 497. 8. Grindu-Cristuru, 380. 9. Harastasiu, 347. 10. Hidisiu, 1032. 11. Cristisiu, 232. 12. Carcedea, 164. 13. Cucerdea, 344. 14. Muresiu-Ludosiu, 563. 15. Muresiu-Cheti'a, 266· 16. Maiereu, 375. 17. San-Mihaiulu de susu sî San-Mihaiulu de josu, 591. 19. Vaidasigu, 775.

Sum'a 7995 suflete.

*) Cu privire la protopresbiteratulu acest'a sî celu de sub Nr. XIII. Deput. Fodorcanu a datu votulu separatu, ce urméza la finea acestui operatu.

b) Din protopresbiteratulu de astadi alu Clusiului:

20. Banabicu. . . . 816.

Sum'a 816 suflete.

c) Din protopresbiteratulu de astadi alu Lupsiei:

21. Salciu'a de susu, 653. 22. Latureni, 563. 23. Salcin'a de josu, 531. 24. Sub-pétra, 206. 25. Posiag'a de josu, 356. 26. Posiag'a de susu, 356. 27. Lunc'a, 447. 28. Vidolmu, 344. 29. Ocolisiulu-mare, 869. 30. Runcu, 612. 31. Ocolisiulu micu, 382. 32. Cacov'a Ierei, 557. 33. Burulu, 304. 34. Bedeleu, 960.

Sum'a 7160 suflete.

Recapitulatiune.

Protopresbiteratulu Turdei va cuprinde:

a) Din protopresb. de astadi alu Turdei 19 comune bis. cu . 7995 suflete.

b) Din protopresb. de astadi alu Clusiului 1 comuna biser. cu . 816 „

c) Din protopresb. de astadi alu Lupsiei 14 comune biser. cu . 7160 „

Preste totu 34 com. bis. cu 15.971 suflete.

XV. Protopresbiteratulu Tarnavei.

Loculu Scaunului protopresbiterale satele Deagu séu Fareu.

Protopresbiteratulu Tarnavei va constá din urmatórele comune bisericesci:

a) Din protopresbiteratulu de astadi alu Tarnavei de josu:

1. Deagu, cu 1100 suflete. 2. Bobohalm'a, 1036. 3. Chincisiu, 512. 4. Cucerdea rom. 698. 5. Custelnicu, 271. 6. Peterlac'a, 15. 7. Selcudu, 773. 8. Sub-padure, 296. 9. Siomfaleu 277.

Sum'a 4978 suflete.

b) Din protopresbiteratulu de astadi alu Muresiului:

10. Atîntisiu, 191 suflete. 11. Botezulu 332. 12. Ciung'a, 417. 13. Fareu 811. 14. Gabudu, 476. 15. Herepea mag. 381. 16. Heri'a 518. 17. Miclosiulac'a, 370. 18. San-Iacobu 384. 19. San-Benedicu 399. 20. Sîlea mag. 423. 21. Spanlac'a, 440. 22. Ozdu, 79.

Sum'a 5221 suflete.

Recapitulatiune.

Protopresbiteratulu Tarnavei va cuprinde:

a) Din protopresb. de astadi alu Tarnavei de josu 9 com. bis. cu 4978 suflete.

b) Din protopresb. de astadi alu Muresiului 13 com. bis. cu . 5221 suflete.

Preste totu 22 com. bis. cu 10,199 suflete.

XVI. Protopresbiteratulu Campiei.

Loculu Scaunului protopresbiterale opidulu Mociu.

Protopresbiteratulu Campiei va constá din urmatórele comune bisericesci:

a) Din protepresbiteratulu de astadi alu Turdei

1. Mociu, cu 996 suflete. 2. Calianu, 819. 3. Soatulu de josu, 446. 4. Frat'a, 346. 5. Soporu 639. 6. Mihesiu, 328.

Sum'a 3574 suflete.

b) Din protopresbiteratulu de astadi alu Clusiului:

7. Barei, ... 544 suflete.

Sum'a 544 suflete.

c) Din protopresbiteratulu de astadi alu Secului:

8. Bontîd'a, 905. 9. Seculu 195. 10. Bagaciulu 200. 11. Cheuchisiulu, 450. 12. Deveciorii mari, 515. 13. Giac'a, 575.

Sum'a 2840 suflete.

Recapitulatiune.

Protopresbiteratulu Campiei va cuprinde:

a) Din protopresb. de astadi alu Turdei 6 com. bis. cu . . 3574 suflete.

b) Din protopresb. de astadi alu Clusiului 1 com. bis. cu . . 544 suflete.

c) Din protopresb. de astadi alu Secului 6 com. bis. cu . . 2840 suflete.

Preste totu 13 com. bis. cu 6958 suflete.

XVII. Protopresbiteratulu Clusiului.

Loculu Scaunului protopresbiterale orasiulu Clusiu.

Protopresbitetulu Clusiului va constá din urmatórele comune bisericesci:

a) Din protopresbiteratulu de astadi alu Clusiului:

1. Clusiu, cu 185 suflete, 2. Somesiufaleu, 845. 3. Car'a 650. 4. Cojocn'a 785. 5. Fenesielu 760. 6. Lon'a sasésca, 357. 7. Stoln'a, 144. 8. Muntele rece, 898. 9. Somesiulu rece, 612. 10. Somesiulu caldu, 597. 11. Lapistesci, 296. 12. Marisielu 2100. 13. Màguri, 1047. 14. Giurcuti'a, 764. 15. Agarbiciu, 624. 16. Ghero-Dangàn, 472. 17. Banfi-Dangàu, 395. 18. Gherö-Osiorheiu, 250. 19. Gestrade, 178. 20. Panicu, 528. 21 Bedeci 1033. 22. Monostorulu mag. 1221. 23. Bic'a rom. 629. 24. Monostorulu rom. 1030. 25. Calatiele, 552. 26. Valcâulu mag. 318. 27. Finciu, 281. 28. Calat'a mare, 899. 29. Domosiu, 132. 30. Buteni, 610. 31. Bogajelu, 560. 32. Sebesiulu mare, 1318 33. Nadesiulu rom. 612.

Sum'a 22,498 suflete.

b) Din protopresbiteratulu de astadi alu Secului:

34 Apahid'a sî San-Miclosiu, . 835 suflete.

Sum'a 835 suflete.

Recapitulatiune.

Protopresbiteratulu Clusiului va cuprinde:

a) Din protopresb. de astadi alu Clusiului 33 com. bis. cu . . 22,498 suflete

b) Din protopresb. de astadi alu Secului 2. com. bis. cu . . 835 suflete.

Preste totu 35 com bis. cu 23,333 suflete.

(Va urmá.)

In ajunulu organisâret municipieloru, fatia cu cari nu putemu stá indiferenti, punemu dinaintea publicului legea respectiva.

Articlu de lege XLII din an. 1870 despre regularea municipieloru (jurisdictiuniloru.)

(S'a sanctionatu in 1 Aug. 1870; s'a promulgatu in camer'a deputatiloru in 2 Aug. 1870; in cea a magnatiloru in 3 Aug. 1870. A aparutu in „Archivulu legiloru tierei“ in 3 Aug. 1870.)

Capu I. Despre cerculu de activitate alu municipieloru.

§ 1. Comitatele, scaunele secuiesci, districtulu Jasigiloru sî alu Cumaniloru, districtulu Haiduciloru sî alu Chichindei mari, districtulu Cetatiei de pétra (Chiorului), districtulu Fagarasiului sî alu Naseudului, districtulu celoru siesesprediece Cetati scepusiene, apoi cetatile libere regesci, cum sî cetatile enumerate in § 88 cá municipie de sine statatóre voru ecsercea sî in venitoriu intre marginile legei:

a) dreptulu guvernarei de sine,

b) midiulocirea administratiunei publice de statu,

c) afara de acést'a municipiele se potu ocupá sî de alte afaceri de interesu publicu, ma sî de tiéra; acele le potu discutá, 'sî potu esprime parerile statorite relative la acele, le potu comunicá intre sine sî cu regimulu, sî in form'a unei petitiuni le potu susterne nemidiulocitu camerei deputatiloru.

Despre organisatiunea administratiunei interne a cetatiloru Bud'a sî Pest'a inse dispune o lege speciale.

§ 2. In virtutea dreptului de guvernare de sine minicipiulu dispune, decide sî aduce statute de sine statorie in afacerile interne proprie ale sele: conclusiunile sî statutele le esecuta prin organele sele proprie; 'si alege functiunarii; statoresce spesele guvernarei de sine sî ale administratiunei publice, sî se ingrigesce de acoperire; cu regimulu vine in atingere nemidiulocitu.

§ 3. Conclusiunile, cari se reportédia:

a) la stabilirea preliminariului de spese,

b) la instrainarea sî câscigarea averei nemiscatórie,

c) la contrageri de imprumutu,

d) la incheerea séu desfacerea contracteloru oneróse, cari nu vinu inainte in preliminariulu de spese aprobatu, sî la infiintiarea opereloru publice,

e) la sistemisarea oficieloru nóua séu la casarea celoru custatória, sî in generale, tóte acele conclusiuni, pentru cari legea prescrie intarire mai inalta: se potu esecutá numai dupa aprobatiune ministeriale.

Déca regimulu in 40 de dile computându de la susternere preste totu nu se dechiara, conclusiunile susternute se considera cá aprobate sî se potu esecutá.

§ 4. Pârtile private potu recure la ministrulu concernente in contr'a conclusiuniloru ingreunatórie ale municipiului, aduse in cerculu guvernarei de sine, in 15 dile computându dela admanuare, respective dela publicatiunea conforma prescriseloru.

Recursulu e de a se predá (bagá) la vice-comite, respective la primariulu cetatei, carele este obligatu alu susterne in restempu de 8 dile cu relatiune opinativa.

In conclusiune insa-si e de a se respicá lamuritu cercustarea, ca conclusiunea numai fâra a impedecá esecutarea (extr'a dominium) se póte recurá.

In lips'a acestei clausule conclusiunea sé póte recure cu impedecarea esecutorei (intra dominium).

§ 5. Statute municipiulu numai intre marginile cercului seu de activitate autonomu póte se aduca.

Statutele nu potu fi contrarie legei sî ordinatiuniloru in vigóre ale regimelui, nu potu vatamá drepturile de guvernare de sine ale comuneloru (sateloru, opideloru), sî se potu esecutá numai dupa 30 dile, computându dela publicatiunea conforma prescriseloru.

§ 6. Statutulu de interesu numai locale e de a se publicá in teritoriulu municipiului, iér' déca acel'a atinge interese generali are sa se publice in tóta tiér'a.

§ 7. In contr'a statuteloru interesantii potu recure la ministrulu concerninte in restempu de 30 dile, computându dela publicatiunea conforma prescríseloru.

Ministrulu decide cu valóre definitiva dupa ascultarea municipiului.

Ordinatiunea guberniale, prin care se sistédia séu se anulédie vre-unu statutu, are sa fie motivata.

§ 8. Jurisdictiunea orfanale sî pupilaria voru esercea-o municipiale: prin urmare ele denumescu sî controlédia pre tutori, cercetéza socotele pupilarie, veghiadia preste averea sî educatiunea orfaniloru si dispunu in tóte acele afaceri orfanali, cari nu se tienu de competinti'a judelui ordinariu.

Despre jurisdictiunea orfanale sî pupilaria a cetâtiloru provediute cu magistratu regulatu dispune legea comunale.

§ 9. Jurisdictiunea orfanale sî pupilaria si-o esercitédia municipiulu prin unu scaunu orfanale centrale permanente, care consta: din unu presiedinte, celu pucinu din doi asesori, din procuroru, din esactoru, din unu notariu sî din tutorulu generale, carele n'are votu.

Causele orfanali sî tutelari se potu recure la ministrulu de interne.

§ 10. Pracsea ce custa in municipiale singuratece in privinti'a tractârei causeloru orfanali sî in privinti'a administrârei baniloru orfanali se sustiene provisoriu pâna la regularea generale sî difinitiva a causeloru orfanali.

§ 11. Intr'aceea, pâna ce legislatiunea va fi regulatu prin o lege speciale modalitatea acoperirei sî a culegerei speseloru municipali: contributiunea domestica se repartiesce in procente dupa contributiunea de statu dirépta (de pamentu-, casa-, venitu-, castigu personale), se culege de odata cu contributiunea de statu, sî se subministra municipiului respectivu din luna in luna anticipative.

§ 12. In acele municipia, in cari suntu cetati cu magistratu regulatu, spesele, cari privescu totalitatea municipiului se statorescu sî se repartiescu destinsu de cele cercuali.

Cetatile provediute cu magistratu regulatu concuru numai la spesele comuni.

§ 13. Cetatile investite cu dreptu municipale potu aruncá adausu de contributiune comunale sî dupa contributiunile indirecte, in cetate sî in teritoriulu acelui'a a culege tacse, bani de statu (cu siatra, carru in piacia), vama, sî a introduce contributiune nóue neintrebuintiate de statu.

La esercerea dreptului acestui'a se recere involirea guvernului, care — incâtu se póte intemplá fâra prejudeciulu veniturilor statului sî fâra periclitarea intereseloru industriei sî ale comerciului — conformu relatiuniloru locali lu póte dá la representatiunea motivata a cetatei.

§ 14. Municipiulu statoresce preliminariulu speseloru pentru anulu venitoriu in adunarea generale de tómna; iéra incheerea compturiloru se ia la revisiune in ceea de primavéra.

Preliminariulu de spese (bugetulu), incheerea de compturi, sî reportulu opinativu alu comitetului permanente (§ 44) respective alu magistratului cetatei se espune spre vedere publica cu 15 dile innainte de adunarea generale sî totu odata se admanua membriloru comissiunei.

Contribuitorii singuratici potu face observatiuni la preliminariu sî la comptulu finale sî acele a le dá cu 5 dile inainte de adunarea generale comitetului permanente, respective magistratului.

Comitetulu, respective magistratulu este obligatu a pertractá observatiunile intrate sî a le asterne adunârei generali pre lânga reportu opinatoriu.

§ 15. Legile sî ordinatiunile indreptate câtra municipiu ale guvernului se esecuta in teritoriulu municipiului de municipiu prin organele sele proprie.

Incâtu are locu o esceptiune dela acést'a regula generale: aceea o determina legea.

§ 16. Municipiulu intre marginile legei presenti póte face representatiune in contr'a ordinatiunei guberniali singuratice inainte de esecutare, déca o afla de contraria legei (törvénybe ütközö), séu din caus'a relatiuniloru locali, de neamesurata scopului.

Iér' déca ministrulu, in contr'a motiveloru adose, pretinde esecutarea, séu déca a dóu'a óra interdice municipiului esecutarea unei conclusiuni municipali, atunci ordinatiunea guberniale e de a se indeplini sî esecutá indata sî neconditionatu (§ 58 punctulu e). Atare ordinatiune guberniale, cum sî care contiene conchiamarea ostasiloru concediati sî reservisti, iér' vre-o dispusetiune politiale, ce nu sufere amânare din caus'a intereseloru periclitate ale statului, numai dupa esecutare, sî numai intr'atât'a póte servî de obiectu alu unei discusiuni sî conclusiuni a adunârei generali, incâtu municipiulu, aflându póte de vatamatória procedur'a guvernului, aru cercá remediu la camer'a deputatiloru.

§ 17. Facu esceptiune dela regul'a oblegamentului de esecutare ordinatiunile relative la scóterea faptica a contributiuniloru nevotate prin diet'a tierei séu la punerea faptica a recrutiloru neoferiti.

Lucrârile preparative inse suntu de a se intreprinde fâra amânare.

Va urmá.

Varietâti.

Teatru. Dóue seri dej'a furâmu spectatorii a duoru representatiuni date pre scen'a teatrului de aici de câtra societatea dramatica a dlui dir. M. Pascali. In sér'a dintâiu vediurâmu desfasiurându-se dinaintea nóstra dram'a lui E. Girardin (tradusa de dlu Pascali) intitulata: „Pedéps'a unei femei," sî dupa aceea „Pecatele barbatiloru". Ambe suntu nisce biciuri a coruptiunei din Parisu sî Bucuresci. In ambe piesele dlu sî dn'a Pascali au fostu la inaltimea roleloru loru, pre cari le-au esecutatu cu efectu. Dn'a Alesandrésc'a sî dlu Cristeanu au contribuitu fórte multu la armoni'a productiunei. Discursulu celu fluentu sî naturalu alu representatoriloru, urmarea cea firésca a situatiuniloru ni a causatu via placere pâna in sfersitu sî a incordatu interesulu spectatoriloru in totu decursulu representatiunei. NB. In pies'a dintâiu a luatu asupr'a-si rol'a de copila dsiór'a M. C. o copilitia de vre-o 7 ani. Aru fi o nedreptate a nu amintí ca dr'a M. C. a pasitu cu o presentia surprindietóre pre scena sî rol'a si a implinit-o câtu se póte mai bine.

A dóu'a representatiune (Marti sér'a) incântà sî mai multu pre publicu. Se dede: „Tieranulu din tempulu lui Tudoru." Comedia drama originale cu cântece de dlu dir. M. Pascali. Pies'a acést'a de sî nu corespunde in partea formale interna unei comedie drame, ide'a, a cârei substratu este, sî esecutarea rolei persónei principali din piesa de câtra dlu Pascali atrage sî fermeca pre spectatori, incânta pre celu ce o urmédia cu atentiune. Dlu Pascali, totu asiá dlu Balanescu, a esploatu in esecutare tóte punctele pline de efectu, cari nu suntu rari, dar bine aplicate, spre multiamirea, ce se manifestá in aplausele cele dese sî indelungi ale casei. Cele-lalte role inca erau bine representate.

Va sa dica suveniriloru din 1868 se adaugu altele nóue, cari ne facu pre dlu Pascali sî societatea densului óspeti placuti sî doriti. — Joi se va representá „Fiic'a poporului" sî Sfiiciosii.*)

*** Opulu „Procedur'a cârtiloru funduarie" devenindu mai voluminosu — sî diferite cause ne aternatóre de mine, nu va putea esî de sub tiparu, pâna in finea lunei lui Augustu a. c. Cu asta ocasiune mi iau libertate a prelungi sî tempulu de abonare la acestu opu pâna in ultim'a luliu 1871 pre lânga conditiunile publicate mai nainte in foile romanesci. Cólele de prenumeratiune me rogu a se tramite de a dreptulu subscrisului la Nasaudu. —

Nasaudu in 1 Iuniu 1871.

Grigoriu Tamas Miculescu
comisariu reg. la cart. fund.

*) Cu tóte suntemu multiamiti déra cu ortografi'a afisieloru nu putemu fi nici decum, pentru ca se afla in mare disordine.

*** In legatura cu cele publicate in nrulu trecutu despre tempestate trebuie sa adaugemu ca aceea nu a fostu locale, ci s'a estinsu departe. Acést'a se póte vede din notitiele ce le estragemu din dóue corespondintie. Din un'a dela Zernesci aflâmu urmatórele:

Joi in 27-lea Maiu a. c. st. v. diminéti'a pre la órele 6 a cadiutu pre aici sî impregiuru grândine de o marime estraordinaria, câci unu frustu de ghiacia de comunu erá câtu o nuca de cele mari, iéra greutatea aprópe la 1 lotu.

Unu patrariu de óra, câtu a duratu tempestatea, a fostu de ajunsu, cá sa acopere sî inalbésca pamentulu cu ghiacia. Temperatur'a aerului dupa incetarea tempestatei — a fostu + 10° R. Bucatele fiindu inca mici nu s'au vatematu intr'atât'a pre câtu a fostu fric'a de mare, s'a facutu inse mare dauna in póme.

Din ceealalta dela Casteu (de lânga Orestia) aflâmu cu intristare, ca in aceea-si dî pre la 12 óre a lovitu tunetulu pre notariulu Andreiu Danilu. Acestu nenorocitu se aflá pre ambitulu casei sele in decursulu tempestâtei. Lovirea, se facù in fatia sî remase numai de câtu mortu. Au remasu de densulu unu fiiu ce frecuentédia scólele din Orestia sî o fiia maritata. Inteliginti'a româna din scaunulu Orestiei simte mare durere in urm'a perderei acestei'a, pentru ca reposatulu erá unu notariu demnu, bunu românu sî in cele ce priveau biseric'a sea (gr. or.) sî in cele ce privesce natiunea cá atare.

Fiai tierin'a usióra!

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei parochiei gr. or. devenite vacante in comun'a Buzdu, protopopiatulu Mediasiului se eschide prin acést'a concursu. —

Cu statiunea acést'a suntu impreunate urmatórele emolumente:

1. 8 jugere pamentu aratoriu, dintre cari 7 se folosescu in totu anulu.
2. 4½ jugere fenatiu.
3. O gradina de curechiu,
4. dela 61 familii câte o ferdela cucuruzu sfarmitu anuatimu,
5. dela 80 familii câte o dî de lucru, cei cu cara cu caru, cei fâra caru cu palm'a
6. stolarele dupa cum se afla in tractu.
7. Cartiru cu 2 incheperi, o siura, 2 grasduri, sî unu siopru.

Doritorii de a ocupá acésta statiune au a fi preoti sfintiti séu clerici absoluti, sî au a se adresá cu concursele sale la subscrisulu scaunu protopopescu pâna in Duminec'a a 8-a dupa Rosale adeca in 11 Iulie 1871, câudu va fi sî candidati'a.

Siarosiu 28 Main 1871.

Dionisiu Chendi
(39—1) adm. prot.

Licitatiune.

N. U. 827 1871.

In 3 Iuliu a. c. dela 9 pâna la 10 óre diminéti'a se va vinde prin licitatiune publica dreptulu de crajmaritu dimpreuna cu bereritulu alu posesoratului VII judetie sasesci in comunele **Salistie, Galesiu, Tilisc'a, Vale, Sibielu, sî Cacov'a**, pre tempulu dela 1 Noemvre 1871 pâna la finea lui Octomvre 1877 cu pretiulu de eschiamare pre anu 1600 fl. v. austr. in cancelari'a universitatiei natiunei sasesci.

Doritorii au a se provedea cu unu vadiu de 10% alu pretiului de eschiamare sî potu vedea conditiunile speciale ale licitatiunei in cancelari'a susu numita in órele obicinuite de oficiu.

Sabiiu in 3 Iuniu 1871

Universitatea natiunei sasesci.
(2—29)

Edictu.

Prin care Nicolau Oancia din Agerbiciu scaunulu Mediasiului, carele de 8 ani de dile cu necredintia au parasitu pre legiuit'a sea sotia An'a nascuta Molfa totu din Agerbiciu a cârui'a locu, sî modu de petrecere nu se sci, se provóca prin acést'a cá in terminu de unu anu sî o di, sa se presentedie inaintea subscrisului foru matrimoniale. — Caci la din contra se voru decide si in absenti'a dânsului cele prescrise de sf. canóne ale bisericei gr. orientale.

Siarosiu 28 Maiu 1871.

D. Chendi
(31—1) Adm. proto.

Burs'a de Vien'a.

Din 2/14 Iuniu 1871.

Metalicele 5%	59		Act. de creditu	288	90
Imprumut. nat. 5%	68	95	Argintulu	122	10
Actiile de banca	788		Galbinulu	5	89

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a sî tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate către espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri stréine pre anu 12 1/3 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 45. ANULU XIX.

Sabiiu, in 6/18 Iunie 1871.

Eveneminte politice.

Intre cele mai interesante intemplâri politice in laintrulu imperiului, credemu ca va fi de interesu scirea despre primirea ce a avutu la Maj. Sea imperatulu si Regele deputatiunea congresului catolicu cu primatele-principe archiepiscopulu Simor in frunte. Deputatiunea a subscernutu statutulu elaboratu de congresu spre sanctionare cu ocasiunea acést'a deadreptulu M. Sele. M. S. inse a respunsu ca va dá statutulu ministeriului pentru de a se urmá cu elu constitutiunalminte.

Din valurile constitutiunali din pârtile de dincolo de Lait'a se deducu de multi urmârile cele mai varie. Unii ne prognosticescu federalismulu puru si simplu, altii lu imbraca in sistem'a de grupe; unu corrspundinte din Vien'a se esprima in „Kr. Ztg.“ d.n Berlinu, ca ministeriulu Hohenwart innóta cu tóte pândiele spre federalismu si absolutismu (curiósa asociatiune! dîcemu noi). De aici deduce delaturarea pactului cu Ungarí'a, venirea stangei la putere in Ungari'a si in fine uniune personale cu Cislaitani'a.

Unu telegramu de alalt'a-eri spune ca in Berlinu s'a serbatu intrarea trupeloru in modulu celu mai festivu si entusiasticu. Imperatulu Russiei, carele a fostu facia la festivitatea acést'a se duce la Ems, unde va primi o visita de o di din partea imperatului Germaniei.

In Romani'a a primitu camer'a urmatoriulu respunsu la cuventulu de tronu:

Pré 'naltiate Dómne!

Camer'a legiuitóre a ascultatu cu fericire cuvintele rostite de Mari'a Ta la deschiderea actualei sessiuni.

Cându poporulu românu, spre a scapá de indelungile suferintie si periclele unoru schimbâri periodice, a voitu inca dela prim'a epoca a renascerei sele sa fondeze o dinastie in Romani'a unita, elu a facut'o din o adenca convictiune si in urm'a unoru lungi si triste incercâri.

Acésta convictiune esiste si astadi mai tare de câtu totu-de-un'a.

Nestramutat'a otarire ce Mari'a Ta arati de a continuá pâna in sfersitu miunea marétia la care ai festu chiamatu de votulu natiunei, a implutu de bucuria sufletele nóstre.

Ai avutu incredere in acésta tiéra, care are incredere in Mari'a Ta. Déca glasulu passiuniloru rele a potutu unu momentu devení mai cutezatoriu in faci'a unei moderatiuni care nu erá slabiciune, astadi elu a trecutu din naintea glasului tierei, care a vorbitu asiá de tare, incâtu nici cea mai mica indoiala nu mai póte esistá despre sentimentele si aspiratiunile ei: acest'a a fostu si sensulu respunsului ce a datu la apelulu ce i s'a facutu; natiunea va sustiené cu taria principiele esentiale ale ordinei sociale, respingendu ori-ce tendintie anarhice, ce s'aru puté manifestá la noi si care au semnatu ruin'a in sinulu celoru mai puternice si prospere natiunei; ea voiesce stabilitate, linisce; aceste bunuri nu le póte obtiené si conservá de câtu la adapostulu acestui tronu nationalu, pre care este otarita a lu intarí, ridicându prestigiulu autoritâtiei atâtu de struncinatu la noi.

Inspirati de aceste cugetâri si, departându dela noi ori-ce spiritu de ambitiuni personale, vomu cautá a dá guvernului Mariei Tele, care in impregiurâri atâtu de grele a luatu cârm'a afaceriloru tierei, spriginulu celu mai leale si celu mai luminatu.

Astu-feliu, fideli interpreti ai tierei, obosita prin luptele trecutului, vomu cautá a satisface adeveratele ei trebuintie, aliându libertatea cu ordinea si intârindu stabilitatea.

Detori câtra tiér'a nóstra a sprigini cu tóte puterile aceste salutarie idei, nu mai putienu avemu acésta obligatiune facia cu positiunea nóstra internationale.

Asigurati de autonomi'a nóstra prin garanti'a colectiva a mariloru puteri, este o cestiune si de intielepciune si de recunoscintia a nu permite sa fie tulburata la noi ordinea de care Europ'a obosita simte o trebuintia atâtu de imperiósa.

Amu fostu fericiti, pré inaltiate dómne, d'a aflá ca relatiunile cu inalt'a Pórta suntu din cele mai bune. Nóu'a dovéda ce inalt'a Pórta a datu de bunele sele dispositiuni câtra Romani'a nu póte de câtu sa strânga mai multu vechile legaturi ce au esistatu intre ambele tieri si pre care interese, evidentu comune, le facu din dí in dí mai sincere si mai cordiale. Asemenea suntemu fericiti d'a vedea ca marile poteri garante continua a ne aretá acei'a-si buna-vointia cá si in trecutu.

Resolvendu in modulu celu mai nimeritu marile cestiuni la ordinea dilei, impunendu tacere passiuniloru private, pentru a ascultá numai de interesele generali ale tierei, dându guvernului Mariei Tele unu spriginu leale, care nu esclude unu controlu independentu, déra sinceru, suntemu siguri, Pré inaltiate dómne, ca vomu vindecá relele tierei si vomu conservá simpatiele si consideratiunea ce se cuvine unei natiuni ocupate de interese practice, iéra nu de vane utopii, constanta in aspiratiuni, prudenta in mijlóce si matura pentru destinele sele.

Representanti ai simtiemintelor poporului românu, uramu Mariei Tele si Mariei Sele dómnei cá sa traiti ani multi, spre a vedé realisata oper'a ce a-ti inceput-o.

Revista diuaristica.

„Anesare séu falimentu“ dîce diariulu de Petersburg.

Acestu articlu fu reprodusu indata si de celulaltu organu de publicitate alu Russiei, „Le Nord“, dupa care apoi fu pusu subtu ochii româniloru de câtra diariulu francese din Galati. (7 Iuniu).

„Este unu faptu curiosu care sare în ochii ori-cârui oservatore nepartinitoriu, si care dovedesce ca românii nu suntu inca in stare de a profitá de tóte bine-facerile institutiuniloru liberale cu cari tiér'a este indiestrata, multiamita intervenirei straine“.

„Acestu faptu este nepasarea glóteloru, cari suntu chiamate de guvernu de a luá parte la alegeri, si cari paru a nu fi de ajunsu patrunse de simtiementulu detoriei ce le impune constitutiunea. Din natur'a loru pacinice si supuse, ele remanu nemiscate in faci'a manoperiloru partiteloru si se supunu cu lesnire autoritâtiei fortiei brutale“.

„Déca alegerile voru dá majoritatea partitei rosie si anti-dinastice, care are midilóce mari de inriurire, atunci s'a sfersitu cu regimele actuale. Nici unu ministeriu nu va fi in stare sa tiena in freu o camera turbulinte si tiér'a va merge dreptu la anarchia. Astfeliu amestecului strainu va devení o trebuintia neaperata“.

Déca este astu-feliu, dîce „Romanulu“ déca fói'a rusésca dice ca triumfulu in alegeri alu patitei rosie, aru fi adusu de sicuru invasiunea, de ce insulta si injura atâtu de tare pre cei carii n'au voitu sa lupte cu forti'a contr'a unei „puteri brutale?“ De ce, din contra, nu dîce ca românii suntu atâtu de politici si patrioti in câtu au preferitu sa se supuie „puterei brutale“, pentru cá sa ridice strainiloru ori ce pretestu de invasiune; s'au supusu pentru cá sa póta dovedí, mane poimane ca guvernulu, remaindu stepanu asolutu, elu si numai elu a voitu peirea tierei si a lucratu pentru invasiunile straine? Si aci cá in tóte, nu vorbimu pre presupuneri, si nici chiaru pre deduceri, ci pre propriele dechiarâri ale organeloru guverneloru straine. Iéca propriele marturiri ale diariului de „Petersburgu“.

„Déru chiaru déca partit'a ordinei va triumfá, sarcin'a guvernului nu va fi usióra. Dupa tóte semnele, elu este in ajunu de a se dechiará falitu; creditulu publicu nu mai esiste in tiéra si se simte pretutindene statâtur'a generale in afaceri si goliciunea tesaurului.

„Déca bancarut'a, ce se simte dej'a in intru, se va manifestá si in afara, puterile straine voru fi silite, vrendu nevrendu, sa intervie in tiéra pentru a protege interesele gravu compromise ale supusiloru loru carii au imprumutatu cu bani guvernulu Romaniei.

„Póte ca in prevederea unei curende si preste putintia de a se inlaturá lichidâri a afaceriloru tesaurului românu. Chiriarchii bisericei Orientului, au si adresatu Portiei si representantiloru puteriloru garanti la Constantinopole, o protestare contr'a legei ce se va supune camereloru in privinti'a vendiarei si ipotecârei bunuriloru conventuale in Romani'a.“

Dupa acést'a, fói'a guvernului russescu amintesce ca guvernulu dela 1868 n'a luatu in séma o asemene protestare a calugariloru, déru lasa a se vedea speranti'a ce are ca de asta data póte ca Pórt'a va intervení spre a protege, prin tóta inriurirea ei, interesele supusiloru sei“.

Asiá déra, déca tiér'a nu se supune „puterei brutele a guvernului,“ amenintiare de intervenire. Déca se supune, pre d'o parte este scuipata ca nemerica, iéra pre de alt'a amenintiata nu numai de invasiune, déra inca de „anesare prin falimentu.“

dupa „Rom.“

Articlu de lege XLII din an. 1870 despre regularea municipieloru (jurisdictiuniloru.)

(Urmare.)

Capu II. Despre comissiunea municipale.

§ 18. Totalitatea municipiului o representa comissiunea (bizottság), si incâtu legea in modu esceptionale nu dispune altmintrea, drepturile de autoritate publica (de ocârmuire) le esercédia comissiunea in numele municipiului.

§ 19. Comissiunea custa pre diumetate din acei civi de statu maioreni, cari in teritoriulu municipiului platescu cea mai multa contributiune directa, si cari suntu indreptatiti la alegerea de deputatu dietale; iér' pre asemenea diumetate din alesii publicului alegatoriu.

§ 20. Preste totu nu potu fi membri ai comissiunei:

a) cari nu sciu ceti si scrie, (?)

b) cari nu au in teritoriulu municipiului vre-o posessiune celu pucinu de doi ani, séu cari nu locuiescu acolo totu de atât'a timpu si nu platescu contributiune,

c) cari tienu in arenda bunurile publice ale municipiului séu stau cu municipiulu in alte relatiuni de socotéla.

§ 21. Numerulu membriloru comissionali se indrépta dupa numerulu poporatiunei municipiului, anume se computa in comitate, scaune si districte dupa 500, iéra in cetatile investite cu dreptu municipale dupa 250 locuitori unu membru comissionale.

Numerulu totale alu membriloru comissionali, alesi si nealesi inse nu póte fi in cetatile investite cu dreptulu municipale nicairea mai micu decâtu 48, si mai mare decâtu 400, in alte municipie mai micu decâtu 120 si mai mare decâtu 600.

§ 22. List'a celoru ce platescu mai multa contributiune se compune, respective se rectifica pre

basea aretariloru oficiali ale oficialoru contributionali la capetulu fie-cârui'a anu de comitetulu verificationale permanente alu municipiului.

Comitetulu verificationale (igazolási választmány) custa: din 5 membri alesi pre unu anu de adunarea generale, apoi din presiedinte sî 3 membri denumiti asisderea pre unu anu dintre membri comissionali de comitele supremu (föispán); referintele acelui'a e notariulu municipale.

Pentru a aduce conclusiune valida se recere cu presiedintele presenti'a a 5 membri.

Comitetulu 'si tiene siedintiele publice in dilele defipte sî aduse la cunoscinti'a publica si ascerne list'a statorita, insocita de reportu motivatu adunarei generali spre intarire.

§ 23. La fipsarea sirului se ia in socotéla numai contributiunea de statu directa totale dupa averea nemiscatória, aflatória in teritoriulu municipiului sî dupa venitulu trasu in teritoriulu municipiului sî contributiunea de câstigu personale; mai departe se ia dupla contributiunea de statu directa totale a profesoriloru dela scólele de statu-, confesionali-, comunali sî private, a membriloru academieloru de sciintie, a redactoriloru de foi periodice sî diuarie, a preotiloru, a membriloru interni sî esterni si camereloru industriali si comerciali, cum sî a doctoriloru, advocatiloru, mediciloru, ingineriloru, farmacistiloru, chirurgiloru, montanisticiloru, forestariloru sî a deregatoriloru de economia, provediuti cu diploma valida in statulu ungurescu.

La contributiunea de statu a barbatului séu a parintelui e de a se computá sî contributiunea de statu a femeei, cum sî a copiiloru minoreni, déca administrédia averea femeei séu a copiiloru minoreni.

Totu insulu póte fi membrulu numai alu unei comissiuni municipale; carele vine in mai multe municipie in clasea celoru ce platescu mai multa contributinne, va fi membrulu comissiunei acelui'a municipiu, care si-lu desémna elu insusi.

Cându doi séu mai multi platescu contributiune de statu in cuantitate egale, intre acesti'a decide sórtea; iér' cându vine inainte acestu casu intre individi de acei'a, de intre cari unulu ar' ajunge in comissiune in urm'a contributiunei de statu calculate simplemente, iér' celu-alaltu in urm'a contributiunei de statu calculate duplu, cestu din urma are prioritate.

Carele locuiesce in tiéra de 5 ani, platesce in continuu contributiune sî nu e supusulu altui statu, la fipsarea sirului pâna la dispusetiunea speciale a legislatiunei e de a se considerá cá cive alu patriei (honpolgár).

§ 24. Cei ce voescu a face intrebuintiare de favórea §-lui 23, suntu obligati sub durat'a siedintieloru a se insinuá cu vorb'a séu in scrisu la comitetulu verificationale sî a-si justificá indreptatirea.

Carele nu s'a insinuatu, séu nu-si póte justificá indreptatirea, pentru aceea data 'si perde favórea de a i se computá contributiunea in duplu.

§ 25. Alegerea membriloru comissionali in comitate, scaune, districte, sî in acele cetâti investite cu dreptu municipale, in cari numerulu alegatoriloru trece preste 600, se face dupa cercuri electorali.

Cercurile electorali pre lânga desemnarea comuneloru, respective a strateloru tienetórie un'a de alt'a, sî a locului de alegere principale le formédia insu-si municipiulu. In câte unu cercu electorale nu potu se fie mai pucini decâtu 200 sî mai multi decâtu 600 alegatori.

Opidulu séu satulu, in care locuiescu celu pucinu 200 alegatori, constitue unu cercu electorale destinsu.

Déca numerulu alegatoriloru trece preste 600: comun'a constitue subcercuri electorale câte de 200—600 alegatori.

§ 26. Fie-care cercu electorale sî subcercu alege dupa potintia in numeru cu parechia numai atâti'a membri comissionali, câti se vinu din membrii comissionali supusi la alegere pre cercu séu subcercu dupa proportiunea numerului alegatoriloru cercului séu subcercului câtra numerulu totale alu alegatoriloru municipiului.

§ 27. Alegatoriu sî alegibile (póte fi alesu) e fia-care locuitoriu alu municipiului, carele este indreptatitu la alegere de deputatu dietale.

Pre alegatorii cercului alegatoriu singuraticu i compune in ordine alfabetica destinsu pentru fiecare cercu comitetulu delegatu de adunarea generale din consemnatiunea din urma a celoru indreptatiti la alegerea deputatiloru dietali.

§ 28. Membrii comissiunei, supusi la alegere se alegu totu la 3 ani pre periodu de 6 ani.

Dintre cei alesi cu ocasiunea prima dupa cei de intâiu trei ani diumetate din acei alesi ese afara prin tragerea de sórte efeptuindu destinsu pentru fia-care cercu sî subcercu alegatoriu.

Iér' in venitoriu cu espiratiunea fia-cârui'a anu alu treile pasiescu afara acei'a, cari si-au implinitu dej'a cei 6 ani prescrisi.

Tragerea sortiei se efeptuie prin presiedinte in adunarea generale.

Membrii esiti afara potu fi realesi.

§ 29. Carele 'si perde intr'aceea cualificatiunea de membru incéta a fi membru alu comissiunei, iér' loculu lui, precum sî locurile membriloru, cari intr'aceea au repausatu séu au demissionatu se ocupa cu capetulu fie-cârui'a anu prin cerculu séu subcerculu, de care au fostu alesi.

§ 30. Alegerea membriloru comissionali, supusi la alegere se póte templá numai dupa compunerea respective rectificarea (§ 22) listei celoru ce platescu mai multa contributiune.

Diu'a alegerei se defige de adunarea generale.

Vice-comitele respective primariulu (polgármester) este obligetu a publicá spre orientare list'a membriloru verificati sî totu odata a aduce la cunosciinti'a publica in timpulu cerutu diu'a de alegere.

§ 31. Déca se alege cineva, carele cá unulu dintre cei ce platescu mai multa contributiune dej'a e membrulu comissiunei; sî alegerea o acceptédia, atuncia loculu lui se suplinesce prin contribuitoriulu celu mai tare urmatoriu.

§ 32. Celu ce s'a alesu in mai multe locuri va representá cerculu, care lu doresce alu representá dupa 'dechiaratiunea adresata comitelui supremu (judelui regescu etc.).

Cele-lalte cercuri alegu din nou.

§ 33. Alegerea se face pre lânga insemnarea numelui sî a locuintiei votantiloru prin siedule de votisare prédate in persóna.

Déca siedul'a de votisare contiene mai multe nume decâtu câti membri comissionali este indreptatitu cerculu a alege, numele scrise in urma nu se iau in consideratiune.

Déca au capetatu mai multi insi voturi egali, atunci despre aceea, ca care sa fia membrulu comissionale decide sórtea trasa prin presedintele de alegere.

§ 34. Alegerea o conduce comisariulu delegatu alu adunarei generali alesu spre acestu scopu conformu relatiuniloru locali intr'unulu séu in mai multe cercuri, cá presiedinte.

La inceputulu actului de alegere alegatorii desémna lânga comisariu 4 barbati de incredere din sinulu loru.

Déca nu voescu sa faca intrebuintiare de acestu dreptu, barbatii de incredere se denumescu prin comisariu.

La alegere primarii sî notarii comuneloru interesate, respective organele autoritâtiei publice suntu obligate a fi de facia din oficiu sî a veghiá asupr'a identitâtiei votantiloru.

§ 35. Alegerea in unulu sî acelasi cercu respective subcercu nu póte sa duredie mai multu de câtu o dî.

Aceea incepe la 8 óre diminéti'a sî se termina la 6 óre sér'a.

Dela terminu incolo nu este iertatu a luá voturi.

Alegerile suntu de a se terminá in cetati investite cu dreptu municipale in restempu de 3 iér' in alte municipie in restempu de 8 dile pentru tóte cercurile sî subcercurile.

§ 36. Numerarea voturiloru se face publice.

Déca se intrerumpe numerarea voturiloru séu se pune de pre o dî pre ceealalta, atunci protocolulu sî siedulele de votisare intrate se inchidu in sicriulu (urn'a) de votisare, care se sigilédia prin

FOISIÓRA.

Convorbiri economice.

Bancile de scontu.

(Urmare.)

— Ti-amu spusu, Stane, in ultim'a nóstra intelnire, ca increderea reciproca este conditiunea esentiala a transactiuniloru dintre ómeni. Te vei convinge sî mai multu de acestu adeveru cându vei aflá ca bancile, intre cele-alte operatiuni, facu sî avansuri in numerariu pre simpl'a parola a acelui'a care vine sa se imprumute. Déca acésta incredere aru lipsí, intielegi bine ca bancherii nu aru instreiná fondurile loru de câtu cu mare dificultate sî comerciulu aru fi lipsitu de inlesnirile ce i procura astadi creditulu publicu.

— Cu tóte acestea, Domnule Niculea, nu mi vine a crede ca bancherii, ori-câtu de mare aru fi confienti'a loru, dau bani ori cui aru vení sa le angagiedie parol'a loru.

— Nu, este adeveratu. Mare parte din imprumuturile ce se facu la banca nu se facu de câtu in óre-cari conditiuni, cari suntu pentru bancheru o garantia pentru reintrarea esacta a sumeloru avansate.

— Cari suntu óre aceste conditiuni? A-si dorí sa le cunoscu.

— Une-ori bancherii imprumuta pre deposite de materii de auru sî de argintu. Acestu gagiu este fórte siguru pentru densii, câci in casu de neplata n'au de câtu sa presinte aceste metale la Otelulu Monedei pentru a le transformá in spece, adeca in bani sî voru avea sum'a pentru cari suntu creditori.

Alte ori ei imprumuta pre deposite de titluri transmisibile. Astfeliu suntu titlurile de rente, actiunile séu obligatiunile de intreprinderi mari industriale, etc., cari tóte se potu desface cu mare inlesnire la bursa.

Alte-ori asemenea bancherii imprumuta pre deposite de marfuri séu pre conesemente. Acestea suntu nisce certificate liberate de magasinele de depositu séu de comissionarii comerciantiloru carii au depusu la densii marfuri in pastrare séu spre a se vinde conesementele cari au de efectu a pune numai de câtu in posessiunea marfuriloru depuse pre acel'a care le infacisiédia, ceea ce face ca sî acestu feliu de valori potu fi primite la banca in schimbulu monedei.

Suntu bancheri in fine, cari imprumuta sî pre hipoteca, co tóte ca acestu modu de imprumutare nu este prea obicinuitu in casele de banca ordinare, cá unulu care complica prea multu calculele casei sî impedeca repedea reintrare a fonduriloru. In privinti'a acést'a suntu banci speciale, precum voiu avé póte placerea sa-ti esplicu intr'o dî, cari nu-si propunu altu scopu câtu imprumuturile hypotecare, adeca inlesnirea creditului fonciaru.

— Va sa dica, Domnule Niculea, déca mi aducu aminte de totu ce mi ai spusu dta, bancile de scontu facu de ordinariu urmatórele operatiuni: deposite esigibile séu cu scadentia, virimente de fonduri in contulu clientiloru loru, avansuri de numerariu pre simplu cuventu séu pre titluri lesne transmisibile, sî in fine scontulu efecteloru de comerciu.

— Asiá este, sî aceste diverse operatiuni facu ca bancile au o natura complesa. Cându scontédia efecte de comerciu, bancherii suntu in acela-si tempu nisce midilocitori intre cei cu fonduri disponibile sî cei cu trebuintia de bani sî nisce asiguratori ai harthieloru de creditu ce punu in circulatiune, adaogendu semnatur'a loru lânga aceea a debitoriului primitivu.

Alte-ori ei facu oficiulu unei case de economia, de esemplu cându primesce deposite sî platescu pentru ele dobenda.

Ei suntu insa in ori ce casu nisce agenti puternici de creditu fâra de cari transactiunile comerciale s'aru face cu mari anevointie.

Déru asiu dorí sa ne mai intelnimu preste câte-va dile, pentru cá sa vorbimu despre unu nou feliu de banci, multu mai importante sî mai utile comerciului: bancile cari emitu bilete séu bancile asiá numite de circulatiune.

— Cu cea mai mare placere, dle Niculea, chiaru mâne. Eu vedu bine ca cele ce mi spui dt'a mi suntu fórte folositóre sî de aceea asi dorí sa mi vorbesci câtu mai multu. „Curier. Olt.“

comisariu, doi barbati de incredere sî prin primarii comunali.

Resultatulu alegerei se publica de comisariu indata, sî pre lânga alaturarea siedduleloru de votisare sî a protocolului reportéza municipiului despre procedere.

§ 37. Plansorile relative la procederea de alegere séu esceptiunile facute contr'a cualificatiunei de alegibilitate a membrului alesu suntu de a se predá la comitetulu verificationale (§ 22) in restempu de 15 dîle, computându din diu'a alegerei.

§ 38. Conclusiunile comitetului verificationale se admanua conformu presciseloru, sî se potu recure in 15 dîle dela admanuare la comitetulu revisionale (biráló választmány), custatoriu din 5 membri alesi pre 3 ani de cmissiunea municipale, care intrebârile de cérta decide definitivu, sî alu cârui'a presiedinte e comitele supresu in casu de impedecarea i vice-comitele, respective primarulu cetatei.

In loculu alegeriloru cassate adunarea generale ordina alegere nóua.

§ 39. Déca alegerea s'a terminatu in tóte cercurile electorali, sî $^3/_4$ pârti din membri comisionali supusi la alegere s'au verificatu, atunci comitele supremu conchiama adunarea generale; sî in adunarea generale dechiara comissiunea comitatensa de constituita.

§ 40 Presiedintele, barbatii de incredere, sî primarii sî notarii comunali, cum sî votantii preste totu stau sub scutulu speciale alu legei.

Spre aperarea siguritatei personale se potu aplicá mesurile, cari se aplica la alegerile deputatiloru dietali, sî deliptele comise se pedepsescu dupa determinatiunile legei electorali.

(Va urmá.)

Proiectulu

comissiunei sinodului archidiecesanu din anulu 1871. esmise pentru arondarea protopresbiterateloru in archidiecesa.

(Urmare.)

XVIII. Protopresbiteratulu Cetàtiei de pétra.

Loculu Scaunului protopresbiterale satulu Fauresci.

Protopresbiteratulu Cetàtiei de pétra va constá din urmatórele comune bisericesci:

Din protopresbiteratulu de astadi alu Cetàtiei de pétra intregu nestramutatu, sî adeca:

1. Fauresci, 578 suflete. 2. Berinti'a, 600. 3. Berchesiu, 120. 4. Ciocotisiu, 754. 5. Fenatie, 707 6. Teutesiulu mare, 648. 7. Dragavilm'a, 876. 8. Carbunari, 729. 9. Carpenisiu, 236. 10. Copalnicu, 439. 11. Curteusiu, 417. 12. Leschi'a, 487. 13. Plopisiu, 237. 14. Secatur'a, 224. 15. Selniti'a, 353. 16. Tresti'a, 368. 17. Valeni, 864.

Sum'a 8656 suflete.

Recapitulatiune.

Protopresbiteratulu Cetàtiei de pétra va cuprinde preste totu. . . 17. comune biser. cu 8656 suflete.

XIX. Protopresbiteratulu Ungurasiului.

Loculu Scaunului protopresbiterale satulu Fizesiu-Santu-Petru.

Protopresbiteratulu Ungurasiului va constá din urmatórele comune bisericesci:

a) Din protopresbiteratulu de astadi alu Ungurasiului:

1. Fizesiu-Santu-Petru, cu 1034 suflete. 2. Baic'a, 303. 3. Balanu, 1218. 4. Bodea, 376. 5. Bos. n'a, 498. 6. Chendremalu. 191. 7. Ciumern'a, 234. 8. Dolu, 526. 9. Galpui'a, 606. 10. Hid'a, 447. 11. Jacu, 634. 12. Miluanu, 697. 13. Pausi'a, 567. 14. Rechisiu, 702. 15. Romit'a 360. 16. Santa-Mari'a, 589-17. Sten'a, 519. 18. Tresnea, 1006. 19. Ungurasiu, 659. 20. Vascapeu 202.

Sum'a 11,368 suflete.

b) Din protopresbiteratulu de astadi alu Clusiului:

21. Jimborulu-mare, 573 suflete. 22. Tamasi'a, 639. 23. Cublesiulu-mare, 260. 24. Dàncu 316.

Sum'a 1788 suflete.

c) Din protopresbiteratulu de astadi alu Solnocului I.

25. Olpretu, 1070. 26. Ciubanc'a, 483.

Sum'a 1553 suflete.

Recapitulatiune.

Prctopresbiteratulu Ungurasiului va cuprinde:

a) Din protopresbiteratulu de astadi alu Ungurasiului 20 comune bisericesci cu	11,368 suflete.
b) Din protopresbiteratulu de astadi alu Clusiului 4 comune bisericesci cu	1788 „
c) Din protopresbiteratulu de astadi alu Solnocului I. 2 comune bisericesci cu	1553 „
Preste totu 26 com bis. cu	14709 „

XX. Protopresbiteratulu Solnocului de josu.

Loculu Scaunului protopresbiterale satulu Chiuesci.

Protopresbiteratulu Solnocului de josu va constá din urmatórele comune bisericesci:

a) Din protopresbiteratulu de astadi alu Solnocului I.

1. Chiuesci, cu 940 suflete. 2. Bab'a. 468. 3. Gostil'a, 639. 4. Galgàu, 370. 5. Falcusi'a, 166. 6. Muncelu, 190. 7. Blenche-Poiana, 661. 8. Coroieni, 415. 9. Vim'a mare, 535. 10. Ciceu-Poian'a, 545. 11. Dïugu, 781. 12. Curuieni, 600. 13. Dobricelu, 437. 14. Giurgesci, 976. 15. Corabia, 666. 16. Hasmasiu, 302. 17. Ghirbou, 673. 18. Mogój'a, 675. 19. Negrilesci, 707. 20. Osoiu, 386. 21. Veticu, 231.

Sum'a 12152 suflete.

Recapitulatiune.

Protopresbiteratulu Solnocului de josu va cuprinde:

Din protopresb. de astadi alu Solnocului I 21 com. bis. cu .	12,152 suflete.
Preste totu 21 com. bis. cu	12,152 suflete.

XXI. Protopresbiteratulu Solnocului de susu.

Loculu Scaunului protopresbiterale satulu Cupsieni.

Protopresbiteratulu Solnocului de susu va constá din urmatórele comune bisericesci:

Din protopresbiteratulu de astadi alu Solnocului II. neschimbatu, sî anume:

1. Cupsieni, cu 910 suflete. 2. Borcutu, 593 3. Valeni, 649. 4. Dobricu, 254. 5. Dobritînasiu, 222. 6. Jneu, 494. 7. Costeni, 591. 8. Libotinu 1007. 9. Masc'a, 575. 10. Peteritea, 508. 11. Poian'a-Porcului. 441. 12. Rogozu, 1112. 13. Rohi'a, 505. 14. Stoiceni, 377. 15. Suciulu de josu, 454. 16. Ungureni 981.

Sum'a 9673 suflete.

Recapitulatiune.

Protopresbiteratulu Solnocului de susu va cuprinde:

Protopresbiteratulu de astadi alu Solnocului II. nestramutatu, adeca 16 com. biser. cu . .	9673 sufleten

XXII. Protopresbiteratulu Bistritiei.

Loculu Scaunului protopresbiterale satulu Borgo-Prundu.

Protopresbiteratulu Bistritiei va constá din urmatórele comune bisericesci:

Din protopresbiteratulu de astadi alu Bistiritiei nestramutatu, sî anume:

1. Borgo-Prundu, cu 1829 suflete. 2. Borgo-Bistriti'a, 1426. 3. Borgo-Suseni, 701. 4. Borgo-Mijlocen. 1105. 5. Borgo-Joseni, 1330. 6. Borgo-Russu, 1010. 7. Berladu, 192. 8. Blasiufaleulu de josu 518. 9. Blasiufaleulu de susu 593. 10. Budusiu, 705. 11, Budaculu sasescu, 80. 12. Chentelecu 808. 13. Cail'a, 585. 14. Cusm'a, 541. 15. Dips'a, 65. 16. Dorolea, 239. 17. Galati 1100. 18. Iadulu 250. 19. Iad'a-mare, 507. 20. Orheiu, 29. 21. Simotelnicu, 345. 22. Sieulu mare, 502. 23. Sàntulu, 311. 24. Sigmiru, 50 25. Tarpíu, 49. 26. Cosn'a, 309. 27. Tihuti'a, 21.

Sum'a 15,200 suflete.

Recapitulatiune.

Protopresbiteratulu Bistritiei va cuprinde:

Protopresbiteratulu de astadi alu Bistritiei nestramutatu, sî anume 27 comune biser. cu . .	15,200 suflete.

XXIII. Protopresbiteratulu Gurghiului.

Loculu Scaunului protopresbiterale satulu Idicelu.

Protopresbiteratulu Gurghiului va constá din urmatórele comune bisericesci;

Din protopresbiteratulu de astadi alu Gurghiului:

1. Idicelu sî Muresiulu-mortu cu 1564 suflete. 2. Ded'a, 1720. 3. Disnacu, 144. 4. Dumbrava, 931. 5. Filea, 849. 6. Hodacu 1208. 7. Ibanesci 1564. 8. Jabeniti'a sî San-Martinu, 760. 9. Cuesci, 503. 10. Luieru sî Veciu, 565. 11. Maierau, 766 12. Mesterhaz'a, 1020. 31. Nadosi'a romàna, 578. 14. Polàti, 242. 15. Potocu, 484. 16. Restosnea, 569. 17. Rip'a de susu, 1212. 18. Rip'á de josu, 1094. 19. Secalu, 669. 20. Topliti'a romàna, 2956. 21. Urisiulu de susu, 540.

Sum'a 18,454 suflete.

Recapitulatiune.

Protopresbiteratulu Gurghiului va cuprinde:

Din protopresbiteratulu de astadi alu Gurghiului 21 com. bis. cu	18,454 suflete.
Preste totu 21 com. bis. cu	18,454 suflete.

XXIV. Protopresbiteratulu Muresiu-Osiorheiului.

Loculu Scaunului protopresbiterale orasiulu Muresiu-Osiorheiu.

Protopresbiteratulu Muresiu-Osiorheiului va constá din urmatórele comune bisericesci:

a) Din protopresbiteratulu de astadi alu M. Osiorheiului:

1. Muresiu-Osiorheiu, 58 suflete. 2. Berghi'a, 310. 3. Egersegu cu filiele S. Craiu, Remetea sî Podeni, 415. 4. San-Gecrgiu, 716. 5. Hovathiu, 21. 6. Odasdi'a 13. 7. Chismedu, 40. 8. Corunc'a, 224. 9. Malomfaleu, 340. 10. Cristuru 302. 11. M. San-Georgiu, 323. 12. Megyesfaleu, 530. 13. Bandulu de Campia, 538. 14. Musînu, 209. 15. Veti'a, 135. 16. Chibelea, 57. 17. Maiadu 38. 18. Nasn'a, 670. 19. San-Benedicu, 258. 20. Acosiufaleu, 62. 21. Muresiu-Oarb'a, 278. 22. Petea de Campia, 441. 23. Iclandulu mare, 756.

Sum'a 6834 suflete.

b) Din protopresbiteratulu de astadi alu Gurghiului:

24. Sàngeru sî Siarombergu, 305. 25. Gernesegu sî Curtifai'a, 563.

Sum'a 868 suflete.

c) Din protopresbiteratulu de astadi alu Tarnavei de josu:

26. Vidraseu, 296. 27. Cerghidulu mare, 741.

Sum'a 1037 suflete.

d) Din protopresbiteratulu de astadi alu Tarnavei de susu:

28. Capàln'a de susu, 198. 29. Sublacu 523. 30. Bachnea, 338.

Sum'a 1059 suflete.

(Va urmá.)

Principele Napoleonu

Câtra d. Jules Favre.

Diuariele englese publica urmatórea scrisóre a principelui Napoleonu câtra d. Jules Favre:

Pacea cu invingatoriulu s'a semnatu. Parisulu, marea capitale, e in flacari; cele mai frumóse sî mai venerabile edificie ale sele suntu gramedi de cenusia; sângele curge siróie: oper'a dtale e deplina!

Adânc'a durere care apésa inim'a tuturoru francesiloru nu trebuie sa intunece mintea, care are dreptulu d'a cere sa dai strictu compta de grozaviele ce-ai causatu.

4 Septembre, armistitiulu discutatu la Ferières, aperarea Parisului, preliminariele dela Versailles, 18 Marte, pacea dela Francfort, aprinderea Parisului: iéta lugubrele dtele date. Istori'a te va numí omulu fatale! Nu va gasi decâtu unu singuru mobile in purtarea dtele: ur'a numelui Napoleonu.

Resbelulu funestu, inceputu la 19 Iuliu 1870 de imperiu, se terminà la 10 Maiu acestu anu de guvernulu fâra nume din care faci parte. Déra ce e acestu guvernu? Este óre densulu unu guvernu alu aperârei nationale? Nu, câci n'ati facutu decâtu se capitulati. Sa fie óre unu guvernu alu restaurarei nationale? Nu, câci Franci'a e coprinsa de anarchia sî de desorganisare. Sa fie óre o monarchia? Nu! Sa fie óre republica? Sî mai multu nu! Sa fie libertatea? Nu. Unde erá dens'a, acea libertate, cându s'au facutu alegerile, care erau restrinse prin decrete pe ostracismu care pâna in cele din urma s'au retrasu, dupa ce inse se falsificase alegerea cetâtieniloru? Acestu guvernu e o unire a tuturoru releloru mantienute la unu locu prin lips'a de ordine, de sigurantia, de libertate sî de putere.

Sa coborimu treptele pre care ne-ai bagatu in fundulu prapestiei.

La 4 Septembre propui destronarea; rescól'a condusa de dta gonesce pre cei alti deputati, colegi ai dtele, 'ti calci juramêntulu sî usurpi puterea la Hotel-de-ville in contr'a sufragiului universale.

Imperiulu comisese mari gresieli; perderile ne erau mari; déra desastrele nu incepu decâtu dela dta. Fie-care pórte-si partea de respundere. De buna séma, fu o mare gresiéla a se increde pré multu in puterile Franciei si a seversi in 1871 erórea pre carea Prussi'a o seversise in 1806, erórea d'a ne pré radimá pre victoriele ce reportasemu sub marea republica sî sub intâiulu imperiu; d'a ne pesá pré putienu de puterniculu inamicu cu care aveamu sa ne luptâmu; d'a nu ne gândi decâtu la Crimea din 1854 sî la Itali'a din 1859 in locu d'a apretui cu linisce puterile germane din 1870, comandate de ómeni insemnati.

Nu doresc sî nici n'asiu poté sa nu cunoscu aceste gresieli pre cari Napoleonii le platescu multu mai scumpu cu durerile inimei loru, decâtu cu esiliulu; déra imperatulu n'a cautatu nici odata sa se

tie pre tronu printr'o pace care i-aru fi pututu salvá puterea impuindu pré grele sacrificie Franciei.

Avemu o mângaere, aceea c'amu cadiutu cu tiér'a, pre cându din contra ca ridicarea dtele incepe cu nenorocirile ei.

Dta cunosci mai bine decâtu ori-cine conditiunile pre care Napoleonu III le-aru fi potutu dobândi dela Prussi'a la Sedan. Erau aspre, negresitu, déra incomparabilu mai bune decâtu acelea pre care le ai primitu. Sacrificiele nóstre nu s'aru fi pututu nici macaru pune alaturi cu acelea pre care dta le-ai subscrisu, fâra a te gândi ca noi amu fi inlaturatu cele mai neinsemnate disordine aduse de guvernulu neapararei Parisului sî de uriciós.a sî neputernic'a dictatura, a acelor'a dintre colegii d-vóstre, cari, dupa ce au emigratu in balonu, au jefuitu sî apesatu provinciele. Pâna la caderea imperiului ne supusesemu unoru mari nenorociri, déru care se puteau indreptá, cá cele pre care le gasesci iregistrate in istori'a mai multoru mari popóre: dela 4 Septembre din contra nu mai suntu nenorociri de acelea, ci desastre care nu mai au sémenu in istoria.

Gresielile suntu ale imperiului, desastrele ale dtele, sî me intrebu déca, din tóte gresielile imperiului, cele mai mari n'au fostu cá sa sufere pre teritoriulu seu criminalele dvóstre incercâri ?

Urmârile inevitabile ale usurparei suntu: revolutiunea din 18 Martie pre care adi o acusati, sî aprinderea Parisului, de care sunteti respundietori.

Spre a aperá Parisulu, v'ati marginitu a proclamá nisce succese inchipuite. N'ati intrebuintiatu teribile, déru viguróselе elemente de putere ce a-ti deslantiuitu sî care, in timpu de dóue luni de dile, au tienutu in respectu pre soldatii Franciei; sî cu tóte astea erau acei'a-si ómeni pre cari frenesi'a demagogica 'i-atitiase in urma, cari aru fi trebuitu sa ve serve a provocá favórea patriotica. Erá acei'a-si garda nationale, acelea-si tunuri, acelea-si pusci, acelea-si forturi, acelea-si baricade: tóte aceste puteri au remasu paralisate in slabele dvóstre mani, déra aru fi fostu sublime, d'ati fi facutu cá ele sa serve in contr'a strainului.

Afla ca Napeleonu aru fi fostu indestulu de patriotu cá sa ve bine-cuvintedie triumfulu sî propri'a-le cadere, d'ati fi scapatu Franci'a. Déra istori'a vá spune ca dupa ce a-ti promisu sa salvati patri'a ati pierdut-o.

(Va urmá.)

Varietâti.

Teatru. Iéra mai furâmu spectatorii a duoru representatiuni esecutate de brav'a societate a artistului M. Pascali. Joi sér'a veni pre scena mai intâiu „Sfiosii“ comedia tradusa din limb'a francesa. Dd. Balanescu, Gestianu sî Cristescu, 'si dedera cu succesu silinti'a de a face placuta graduatiunea cea, pentru laici, cam ostenitória a sfialei. Multu a contribuitu dn'a M. Pascali la vivificarea jocului prin amorulu densei naturalu naivu.

In pies'a urmatória, „Fiic'a poporului“, a fostu preste totu sî mai multa viatia. Dlu Gestianu a fostu perfectu in marchisulu seu, dlu Cristescu in vicontele seu dlu Balanescu sî mai perfectu in rolulu de arendasiu. Dlu sî dn'a Pascali, dn'a Alesandrescu o presupunemu cá unu ce de sine intielesu, ca si-au implinitu datori'a cu talentu deosebitu sî cu arta. Rolele cele-lalte inca au fostu bine representate.

Vineri sér'a a fostu societatea intréga, trebuie sa o marturisimu, la culminatiunea ei. S'a datu pies'a cea corectu simtita sî lucrata de dlu Dir. M. Pascali: „Patria sî Domnitoriu“, drama natiunala istorica. Dlu autoru alu dramei cá paharniculu Gheciu a fostu sublimu in tóte scenele. Dispusetiunea dlui Pascali sî conlucrarea cea armonica sî predomnita de dispusetiunile cele mai favorabili a celorulalti dd. actori a datu putere rolei sî via espressiune dramei. Punctele cele culminante se demarcara asiá de bine, incâtu urmau cá nisce loviri bine arangiate un'a dupa alt'a, avendu unu resunetu grandiosu in aplausele cele entusiastice ale casei celei ce gemea de publicu. Dn'a Pascali, cá fiic'a lui Stefanu, a urmatu pasu de pasu dlui Pascali. A culminatu insa in actulu din urma, candu se determinà a merge sa-si implinésca datori'a câtra tiéra. Dnulu Cristescu (Armasiulu Traila) sî dlu Gestianu au fostu la inaltimea problemei, cu deosebire cam dela finea actului intâin sî in actele urmatóre, ceea ce domnului Gestianu avemu sa-i recunóscemu cu atâtu mai multu, cu câtu densulu a debutatu pâna acum totu in role comice. Cele-lalte role mai de a dóu'a mâna, precum amu atinsu fura bine puse in scena sî de aceea a succesu de dram'a intréga a esitu o totalitate nestirbita. Garderob'a societâtiei face onóre siefului seu. In tóte representatiunile a fostu alésa, astadi inse a ifatisiatu splendóre regale, obicinuita numai pre scenele teatreloru de resiedintie. Ni pare reu ca trebuie cá sa ne luâmu usi'a de ingraba adio dela societate, cârei multiamindui pentru bunavointia, poftimu totu ce 'si póte dens'a dorí !

*** Despre tempu ni se scrie din Gherl'a: Tempulu pre aci este fórte uritu: nourosu cu venturi sî ploi; abi'a cându sî cându câte o di mai frumósa, sî si atuncea cu tunete sî trasnite. In dilele trecute s'au descarcatu unu fulgeru in edificiulu, in care locuiesce preótulu celu reformatu, inse fâra sa fie causatu vre-o dauna. Mai poternicu au fostu altu fulgeru carele nóptea la $1^1/_2$ óre au lovitu in turnulu bisericei armenesci de aci, derimându din dóue pârti ale turnului câta o parte de zidu sî causondu sî dinleuntrulu turnului dauna, asiá incâtu reparatur'a va costá — dupa cum se estimédia — preste 2000 fl. —

*** (O familia numerósa.) Fói'a catolica „Tribun'a“ ce apare in Brasili'a in Rio-Ianeiro, aduce din Pasca-Curra dupa matricul'a botezatiloru, urmatórea curiositate: ací locuiesce o matróna betrâna de 120 ani, deplinu sanetósa atâtu fisice câtu sî spiritualminte; a fostu maritata de dóue ori, — din a dóu'a casatoria are o féta, iéra din intâi'a 10 copii, parte fetiori, parte fete. Acesti 11 copii i-a facutu 117 nepoti, iér' acesti'a 400 stranepoti; stranepoti au pâna acum 300 copii, sî cesti din urma (generatiunea a 6-a) au produsu alti 80 de copii. Deci famili'a acestei matróne venerabile consta dín 908 persóne, sî fiindu ca dintre femei 135 suntu in stare bine cuventata (ceea ce scie „Tribun'a“ catolica!) nume-rulu descendentiloru acelei betrâne se scie in presentu la 1050 individi de ambe secsele. La onomastic'a betrânei s'au indatinatu a se aduná toti acesti'a in giurulu ei. In alte state cá sa póta asistá membrii la o atare festivitate aru trebuí sa se insinue la politia in urmarea dreptului de asociatiune. — Serman'a, la mórte va avé cine sa o cânte. —

Concursu.

Devenindu vacantu postulu de parochu in comun'a gr. or. Finteusiulu mare, districtulu Cetâtii de pétra (Kövár), care numere 140 numere de familii, in urm'a decisiunei comitetului parochiale din 25 Maiu — a. c., in contielegere cu d. protopopu concerninte, prin acést'a se escrie concursu pâna la ultim'a Iunie a. c.; cu acésta parochie suntu impreunate urmatórele emolumente; —

a) Dela fie-care numeru de familia 1. o mirtia (ferdela) de cucurudiu, din care se impartasiesce sî cantorele resp., parochii locu eclesialu, casa parochiala nu are parochi'a.

b) Stole de epitrochilu, dela acésta parochie competinta. —

Concurentii pre lânga alte cerintie au de a produce urmatórele documeute:

1.) Estrasu de botediu;

2.) Testimoniu despre absolvirea theologiei, sî de cualificatiune dela venerabilulu consistoriu archidiecesanu.

3) Atestatu despre purtare sua morala si politica.

Doritorii de a ocupá acésta parochia suntu poftiti pâna la terminulu prefiptu dîu'a alegerei 1 Iulie 1871, in sensulu statutului orginicu asi asterne recursele sale bine instruite la comitetulu parochialu gr. or. din Finteusiulu mare, — per Nagy Şomkut la Finteusiulu mare. — Concurentii de voru fi parochi, suntu avisati asi cere binecuventare dela maritulu consistoriu archidiecesanu alu Ardélului, spre a poté concurá la acésta parochia. —

Recursele incurgende, dupa espirarea terminului prefiptu, voru fi neconsiderate.

Finteusiulu mare 25 Maiu 1871 st. v.

Comitetulu parochialu gr. or. a Finteusiului mare.

Cu invoirea scaunului protopopescu gr. or. din tractulu cetatiei de pétra (Kövár Videk.)

Concursu.

Devenindu iéra de vacanta parochi'a româna gr. or. din opidulu Cosiocn'a spre reintregirea ei, se escrie de nou concursu pâna in 20 Iuliu a. c. cu provocare la concursulu de sub nr. „Tel. Rom.“ 65—1870 cu acelu adansu, ca poporulu apromite meliorarea venitului preotiescu, dèca concurentulu sî candidatulu va fi cualificatu dupa recerintiele tempului pentru o parochia opidana.

In contielegerea cu comitetulu parochiale,

Clusiu 23 Maiu 1871.

V. Rosiescu
prot. rom. gr. or.

(2—26)

Concursu.

Se escrie pentru ocuparea postului invetiatorescu scól'a confesionala gr. or. româna din opidulu Siri'a suburbiulu creminisce, in comitatulu Aradului, cu term. pâna in 29 luniu st. v. a. c. care va fi sî diu'a alegerei. emolumentele suntu:

300. fl. v. a. 16 meti de grâu, 16 meti de cucuruzu, 12 orgi de lemne din cari este a se incaldi sî scól'a, cuartiru liberu cu gradina de legumi.

Doritorii de a ocupă acestu postu suntu avisati a si tramite pâna la terminu recursurile loru provediute cu estrasu de botediu, cu atestatu de moralitate, cu testimoniu despre absolvirea cursului pedagogiei sî de cualificatiune, precum sî despre absolvirea de 2 clase gimnasiale séu celu putienu 4. clase normale, — câtra comitetulu parochialu in Siri'a.

Siri'a (R: Világos:) la 22 Maiu 1871.

Nicolau Cristea.
notariu alu comitetului parochialu.

Cu scirea sî contielegerea mea

Ioanu Moldovanu.
(2—28) inspectoru cercualu gr. or. conf.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei parochiei gr. or. devenite vacante in comun'a Buzdu, protopopiatulu Mediasiului se eschide prin acést'a concursu. —

Cu statiunea acést'a suntu impreunate urmatórele emolumente:

1. 8 jugere pamentu aratoriu, dintre cari 7 se folosescu in totu anulu.
2. $4^1/_2$ jugere fenatiu.
3. O gradina de curechiu,
4. dela 61 familii câte o ferdela cucuruzu sfarmitu anuatimu,
5. dela 80 familii câte o di de lucru, cei cu cara cu caru, cei fâra caru cu palm'a
6. stolarele dupa cum se afla in tractu.
7. Cartiru cu 2 incheperi, o siura, 2 grasduri, sî unu siopru.

Doritorii de a ocupá acésta statinne au a fi preoti sfintiti séu clerici absoluti, sî au a se adresá cu concursele sale la subscrisulu scaunu protopopescu pâna in Duminec'a a 8-a dupa Rosale adeca in 11 Iulie 1871, cându va fi sî candidati'a.

Siarosiu 28 Main 1871.

Dionisiu Chendi
(39—2) adm. prot.

Concursu.

Pentru vacant'a parochia gr. orientale din Bodogai'a de josu (Alssó-Boldogaszonfalva), protopresbiteratulu Sighisiórei, se deschide prin acést'a concursu pâna la 1 Iuliu c. v. 1871.

Cei-ce doresc a concurá la acésta parochie, cu carea suntu impreunate:

1. Cas'a parochiale,
2. Trei bucatiele de pamentu,
3 Dela 32 familii câte o claia de grâu sî $1^1/_2$ ferdela de cucuruzu, iér' dela 40 familii câte $1^1/_2$ ferdela de cucuruzu,
4. Stól'a idatinata. —

voru avé a-si tramite petitiunile instruite in §, 13 alu statutului organicu la p. on. d. protopresbiteru Zacharia Boiu in Sighisiór'a, dovedindu inca sî perfect'a cunosciintia in vorbire sî in scriere a limbei magiare.

Bodogai'a in 1 Iuniu 1871.

Comitetulu parochiale.

Cu scirea sî invoirea mea

Zacharia Boiu.
(3—27) Protop.

Licitatiune.

N. U. 827 1871.

In 3 Iuliu a. c. dela 9 pâna la 10 óre diminéti'a se va vinde prin licitatiune publica dreptulu de crajmaritu dimpreuna cu bereritulu alu posesoratului VII judetie sasesci in comunele **Salistie, Galesiu, Tilisc'a, Vale, Sibielu, sî Cacov'a,** pre tempulu dela 1 Noemvre 1871 pâna la finea lui Octomvre 1877 cu pretiulu de eschiamare pre anu 1600 fl. v. austr. in cancelari'a universitatiei natiunei sasesci.

Doritorii au a se provedea cu unu vadiu de 10% alu pretiului de eschiamare sî potu vedea conditiunile speciale ale licitatiunei in cancelari'a susu numita in órele obicinuite de oficiu.

Sabiiu in 3 Iuniu 1871

Universitatea natiunei sasesci.

(3—29)

Edictu.

Prin care Nicolau Oancia din Agerbiciu scaunulu Mediasiului, carele de 8 ani de dile cu necredintia au parasitu pre legiuit'a sea sotia An'a nascuta Molfa totu din Agerbiciu a cârui'a locu, sî modu de petrecere nu se sci, se provóca prin acést'a cá in terminu de unu anu sî o di, sa se presentedie inaintea subscrisului foru matrimoniale. — Caci la din contra se voru decide si in absenti'a dânsului cele prescrise de sf. canóne ale bisericei gr. orientale.

Siarosiu 28 Maiu 1871.

D. Chendi
(31—1) Adm. proto.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea**

Editur'a sî tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Dumineca si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl, iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/4 cr. v. a.

Nru 46. ANULU XIX.

Sabiiu, in 10/22 Iunie 1871.

Eveneminte politice.

Desfiintiarea confinieloru militari incepe a se pune in lucrare. Unu mânifestu imp. publicatu in fói'a oficiale, datatu din 8 Iuniu a. c. arataca desfiintiarea se incepe cu dóue regimente ale Varasdinului, cetâtile Zeng si Belovár ,forteréti'a Ivanici si comun'a Sissecu. O depesia din Agram spune ca scirea despre aceste nu a entusiasmatu tare pre croati.

De dincolo de Lait'a se aude, ca negotiârile ministeriului cu boemii pentru complanarea diferintiei escate intre cechi si regimu, se continua.

Dupa serbarea triumfale a „temetoriului de Ddieu“ imperatu a urmatu si desvalirea monumentului in memori'a regelui Prussiei Fridericu Wilhelm III. E frumósa dorinti'a imperatului Germaniei: ca pocea sa fie durabile.

Francciei i cresce numerulu pretendenteloru la tronu. Intre cei multi se insinua si fiiulu lui Lodovicu alu XVI, care dice ca nu e dreptu ca aru fi peritu in turnulu de Temple (1795).

Italii'a e decisa a stramutá cu totulu resiedinti'a regelui in 1. Iuliu la Rom'a. Ea este cu priveghiare asupr'a miscâriloru burbonistice din Franci'a cari si intindu arcanele pâna in Neapolea.

Diet'a Ungariei.

In 25 Maiu tienura ambe casele siedintia. In cas'a magnatiloru se cetira numai raportulu consemtitu alu comissiunei judiciale despre proiectulu de lege relativu la institutulu de creditu fonciaru si se hotarì pertractarea lui pre siedinti'a tienenda in Mercurea viitóre.

In cas'a deputatiloru presinta la inceputulu siedintiei presiedintele o scrisóre a presied. ministriloru prin care acest'a face casei cunoscuta denumirea br. Wenkheim si demissionarea lui Gr. Festetich. Mai departe arata presiedintele o scrisóre a ministrului de justitia Horvath, prin care acest'a impartasiesce, ca din considerationi sanitarie a pornitu intro calatoria pre mai multe septemani; pentru tempulu absentiei sele denumì de representante alu seu in cas'a deputatiloru pre consiliariulu ministerialu D. Horváth.

V. Szilágyi ascerne raportulu comissiunei centrale despre acele proiecte de lege, care se referescu la modificarea documinteloru de concessiune a drumului de feru ungaro-galitianu si la drumulu de industria Gyömör, care in scurtu tempu voru ajunge la ordinea dilei.

Dupa ce Em. Hodossy face o interpelatiune câtra ministrulu de justitia si de interne in privinti'a esmissiunei comisariului r. conte G. Ráday, vine la pertractare proiectulu de lege despre cladirea portului Fiumanu. La desbaterea, ce se incinge in afacerea acést'a, iau parte A. Mátyus, Gbr. Várady, Ed. Horn, A. Csiky si Em. Stanescu. Decisiunea se amana pre siedinti'a de mane.

In siedinti'a din 26 Maiu a casei deputatiloru se resolvì proiectulu de lege despre creditulu supletoriu pentrn comisariulu r. Cas'a intréga afara de o parte de totu mica dela steng'a estrema votisà pentru proiectu.

Pre langa tóte aceste dedù objectulu acest'a ansa la o desbatere aprópe de 2 óre, care inse se facù mai numai naintea scauneloru góle.

Dupa ce Ed. Horn indrépta câtra ministrulu de comerciu o interpelatiune, trece cas'a la continuarea desbaterei despre susu amintitulu creditu supletoriu, la care iau parte N. Kiss, Ern. Simonyi, V. Babesiu si K. Tisza.

Dupa aceste se desbatu modificatiunile propuse de cas'a magnatiloru la legea urbariale.

Comitetulu centralu propune a se primí modificatiunile stilistice, a se respinge inse cele principiale. Pâna la § 44. se primescu propunerile comitetului centralu neschimbate. La § 45 se incinge o desbatere scurta; in fine se primesce propunerea comitetului cu unu amendamentu propusu de K. Tisza.

Si titlulu §-lui 82 doresce cas'a magnatiloru alu modificá. Cas'a si-a castigatu adeca convingerea, ca nu numai dominiele Talmaciului si Branului, ci si Salisce si comunele tienetóre de ea suntu subordinate otaririloru contienute in acestu paragrafu si ca intre teritoriulu acest'a si scaunele sasesci pende unu procesu cu privintia la referintele de dreptu si posessiune, in care inca nu s'a pronuntiatu judecat'a ultima. Deci cá prin nenumirea dominiului Salisce sa nu se póta considerá o afacere neresolvita pre deplinu in favorulu vre-unei partite de decisa, propune cas'a magnatiloru, a se numí si Saliscea in paragrafulu acest'a.

Deputatulu G. Kapp a fostu celu dintâiu care se scutà pentru de a vorbí in afacerea acést'a, dupa cum se intielege in favorulu scauneloru sasesci. La finea vorbirei sele fórte lungi presinta unu amendamentu, subscrisu de toti deputatii sasii ca in afacerea acestoru dóue partite sa nu se impedece cursulu legalu alu justitiei.

A. Lazar se pronuncia energice contr'a propunerei lui Kapp. Zsedeny desprobeza ca ministrulu de justitia retiene actele procesului amintitu de tempu asiá indelungatu si ca impedece decisiunea judecatorésca. Ide'a contienuta in propunerea lui Kapp e corecta, dupa parerea vorbitoriului.

K. Ghyczy votéza contr'a deputatiloru Kapp si Zsedény, de óre ce cas'a nu e orientata in afacerea din cestiune pre de ajunsu. Intre altele observa vorbitoriulu, ca cestiunea acést'a nu se tiene esclusivamente de judecatoria, ci si de forulu dietei, de óre ce se tratéza nu numai de cestione urbariale ci si de aceea, ca tienu-se domniele amintite de jurisdictiunile comitateloru séu de fundulu regiu, si asiá dara asupr'a acestei cestiuni nu se póte decide prin judecatoria, ci numai prin o lege creata de dieta.

Cas'a primesce in fine propunerea comissiunei centrale si reiapta propunerile lui Kapp si Zsedényi.

Modificatiunile facute de cas'a magnatiloru la §§ 50, 51, 63 si 73 se primescu; cele propuse la §§. 83, 84 si 91 se respingu.

Modificatiunea propusa la §. 89 se formuléza mai precisu.

Urméza rapórtele comitetului centrale despre modificatiunile facute de cas'a magnatiloru la proiectulu de lege relativu la comunele contractualiste. Modificatiunile stilistice se primescu, cele principiale se respingu fâra esceptiune.

In 27 Maiu se tienù o siedintia scurta, in care se resolvira unele cestiuni de insemnatata pucina.

In 31 Maiu tienù cas'a deputatiloru prim'a siedintia dupa serbatori, la care luara parte toti ministrii. Siedinti'a se deschide la 9 óre cu formalitatile obicinuite. La desbatere vine proiectulu de lege in afacerea drumului de feru Galitianu. La desbatere iau parte Em. Simonyi, P. Moritz, D. Irányi, L. Korizmics, K. Szathmáry, I. Nyiry si minist. de comunicatiune Gorove.

Dupa unele objectari ale ministrului de finantie Kerkápolyi se primesce proiectulu. La 1 óra incheerea siedintiei.

In siedinti'a din 1 Iuniu se cetesce si autentica protocolulu siedintiei precedinte.

Presiedintele presinta conspectulu propuneriloi interpelatiuniloru si proiecteloru de lege ascernu in lun'a trecuta si remase neresolvite. Se va ir prime si destribuí. Presiedintele anuncia ca dep tatulu I. Nyiri e definitivu verificatu. Deputa D. Sakácsy, Ad. Lazar si I. Madara ascernu petitiuni care se transmitu comissiunei petitiuni. M. Táncsics repetiesce interpe tiunea facuta de tempu indelundgatu in afacerea abi garei regalului de crâjmaritu.

La ordinea dilei sta a trei'a cetire a proi teloru de lege primite in siedinti'a de ieri. Urn dia raportulu comitetului de comptu despre soco lile casei dela 1 Augustu pâna la finea lui I cemvre 1870. Venitele in decursulu acestui ten =52,166,891 fl., spese 48,102, 150 2/3 fl, mase in cassa unu restu de 40,646,40 1/3 fl.

Urmédia la ordinea dilei proiectulu de l despre societatile regularei apeloru.

Cas'a primesce proiectulu fâra observatiune basa pentru desbaterea s eciale si in fine si desbaterea speciale fâra modificatiuni mai inse nate.

In cas'a magnatiloru se acceptara proiectele lege despre cladirea portului Fiumanu si des creditulu supletoriu spre prefigerea siguritatiei p blice.

Siedinti'a din 2 Iuniu o deschide pres tele Somssich la 11 óre. Dintre mini nu e nici unulu presinte. Protocolulu se autent Presiedintele anuncia mai multe petitiuni dela risdictiuni, cari de odata cu cele ascernute de putatii P. Széky si Gbr. Lónyay se tra punu comissiunei de petitiuni.

V. Babesiu indrépta câtra ministrulu interne o interpelatiune privitóre la maltrata unui agricolu românu prin unu amploiatu alu misariului r. conte Rádoy.

G. Kapp interpeléza pre ministrulu de stitia in privinti'a impedecârei cursulu proces intre comunele dominiului Talmacianu si natiu sasésca.

Notariulu casei magnatiloru conte Alb. A ponyi presinta nuntiulu casei magnatiloru, p care se face cunoscutu ca s'au primita proiect de lege despre regularea judecatorieloru de pri instantia cu o mica modificatiune, nemodificate s primitu proiectele de lege despre institutulu creditu fonciaru, despre inceperea activitâtiei ju catorieloru de instanti'a prima si judecatoriel cercuale, despre procuratur'a regia, despre cre tulu supletoriu spre restaurarea securitâtiei publ in Ungari'a inferióra, despre cladirea portului F manu, despre creditulu supletoriu pentru cladi de porturi in Croati'a si districtulu Fiumanu despre cladirea drumului de feru lateralu Alts — Neusohl.

Proiectulu primu se va imprime si tram sectiuniloru, cele-lalte 8 se voru ascerne coró spre sanctiunare.

Din partea comitetului verificatoriu se repe téza ca deputatulu R. Kelecsnyi s'a veri catu pre lânga reserv'a terminului de 30 dile.

Presiedintele anuncia ca deputatii Fr. Ho si Fr. Chorin suntu definitivu verificati.

La ordinea dilei sta a treia cetire a proie teloru de lege desbatute ieri. Proiectele de le despre societatile regularei fluvieloru si politi'a pana se cetescu a trei'a óra si primescu definiti

Ambe casele tienura in 3 Iuniu siedintia. cas'a magnatiloru se cetira nuntiulu deputatilo relativu la modificatiunile propuse la proiectu

urbariale a casei magnatiloru sî s'a decisu a remanea pre lânga propunerile dintâiu.

In cas'a deputatiloru dupa formaliele obicinuite interpeléza. D. Irányi pre ministeriu in caus'a recercârei ministrului francesu de esterne de a se estradá criminalistii fungiti de acolo in Austro-Ungari'a.

Ern. Simonyi interpeléza pre ministrulu de culte: adeveratu este ca episcopulu Neoplantei a publicatu dogm'a infalibilitâtiei? Dupa aceste respunde ministrulu W. Tóth la interpelatiunea facuta mai ieri alalta-ieri de Babesiu, cu ce se sî inchee siedinti'a.

Articlulu de lege XLII din an. 1870
despre regularea municipieloru (jurisdictiuniloru.)
(Urmare.)

Capu III. Despre adunârile generali.

§ 41. Presiedintele adunarei generali e comitele supremu, (judele reg. s. c. l.) in casu de impedecare-i vice-comitele respective primariulu cetatiei.

§ 42. Numerulu sî timpulu adunariloru generali se fipsédia de municipiu prin statutu, inse cu tóta primavér'a pentru revisiunea socóteloru din anulu trecutu sî cu tóta tómn'a pentru stabilirea preliminariului de spese pre anulu venitoriu trebuie sa se tiena o adunare generale.

Déca comitele supremu, comissiunea, séu in casu de impedecarea comitelui supremu vice-comitele, respective primariulu cetatiei afla de lipsa, se póte tiené adunare generale estraordinaria de totu atâte-ori de câte ori pretindu cercustarile.

Vice-comitele respective primariulu cetatiei este obligatu a publicá conformu prescripteloru diu'a adunarei generali sî ordinea obiecteloru pertractande celu pucinu cu 8 dile, respective cu 24 de óre inainte de adunare.

§ 43. De cerculu de activitate alu adunarei generali se tienu urmatóriele cause:

a) aducerea statuteloru,

b) formarea cercuriloru publico-administrative [illegible],

c) dispunerea preste linie de comunicatiune, [illegible] publice, edificatiuni sî preste lucrâri publice municipali,

d) contrageri de imprumutu,

e) câscigare séu instrainare de avere capitale,

f) fipsarea preliminariului da spese sî revisiunea compturiloru de incheere,

g) alegerea amploiatiloru, a comitetului permanente, verificationale sî revisionale sî a delegatiuniloru singuratice, sî sustituirea vice-comitelui, respective a primariului cetatiei suspendatu prin comitele supremu (§ 53 punctulu f), cum sî dispunerea preste alte substitutiuni facute de comitele supremu, cu esceptiunea casuriloru desemnate in §§-ii 54 sî 55 ai acestei legi,

h) controlarea, dispensarea dela responsabilitate, sî suspendarea amploiatiloru, cum sî ordinea cercetarei din oficiu in contr'a acelor'a,

i) regularea, inmultirea séu scaderea salariului amploiatiloru, alu personalelui ajutoriu sî de manipulatiune sî alu sierbitoriloru,

k) infiintiarea oficialoru sî posturiloru nóue, séu desfiintiarea celoru vechi,

l) revisiunea caseloru supuse administratiunei séu inspectiunei municipialoru, sî reporturile relative la acést'a,

m) resolvirea in instanti'a a dóu'a a causeloru susternute séu apelate dela comune in intielesulu legei comunali,

n) esercerea dreptului de petitionare sî de corespondintia,

o) pertractarea motiuniloru,

p) esercerea dreptului representationale (felirati jog),

q) tóte acele cause, cari acést'a séu alta lege, séu statutulu municipiului le invia eschisivu la adunarea generale.

§ 44. In comitate, scaune sî districte comitetulu permanente alu municipiului pregatesce desbaterea in adunarea generale a obiecteloru enumerate la §-lu 43 punctulu a), b), c), d), e), f), g), h), i), k), l), m) sî preste totu a afaceriloru mai momentóse ale guvernarei de sine.

Comitetulu permanente lu alege comissiunea municipale pre trei ani; presiedintele lui e vice-comitele.

Vice-presiedinti 'si alege comitetulu insusi, sî consultânduse la olalta séu impârtitu in sectiuni de specialitate, face motiune si propunere asupr'a obiecteloru inviate la elu.

Numerulu membriloru sî organisatiunea comitetului permanente se statoresce de municipiu prin unu statutu.

§ 45. Adunarea se deschide sî se inchide de presiedinte

Presiedintele conduce consultarea, presiedintele grigesce de tienerea ordinei, sî intrebarea presiedintele o supune la votisare.

Inainte de votisare membrii au dreptu de a vorbí la formularea intrebarei.

Voturile se iau in socotéla dupa numerulu vorbitoriloru, inse la dorinti'a a diece membri presiedintele este obligatu a ordiná votisare nominale.

§ 46. In adunarea generale decidu cei presenti.

Nici unu membru comissionale nu póte participá la consultatiuni de acele, in cari nemidiulocitu este interesante.

Pentru publiculu ascultatoriu e de a se desemná unu locu separatu.

Nu se póte luá la desbatere in adunarea generale motiunea, care nu sta in legatura cu obiectele puse la ordinea dilei sî care nu s'a insinuatu cu 24 óre inainte in adunarea generale séu la presidiu, sî totu odata nu s'a afisiatu spre vedere publica la oficiulu notariale séu in altu locu acomodatu.

Altmintrea regulamentulu internu intre marginile legei acestei'a sî lu fipsédia municipiulu insusi prin unu statutu.

Vice-comitele, notariulu, procurorulu municipale, presiedintele sî asesorulu scaunului orfanale, siefulu de cercu (szolgabiró = subprefectu,) cassariulu generale, ficsulu generale, ingineriulu generale, archivariulu, tutorulu generale, esactorulu sî primarii cetatiloru provediute cu magistratu regulatu, iér' in cetatile investite cu dreptu municipale primariulu cetatiei, notariulu, capitanulu de politia, senatorii magistratuali, procurorulu magistratuale, presiedintele sî asesorulu scaunului orfanale, cassariulu, fisicu generale, ingineriulu generale, tutorulu generale, esactorulu sî archivariulu au locu sî votu in adunarea generale, de sî n'aru fi membrii comissiunei.

§ 48. Ceialalti amploiati sî preste totu amploiatii onorari potu luá cuventu in adunârile generali, s', déca suntu provocati, suntu sî obligati la acést'a, insa numai in acelu casu au votu, déca au fostu alesi de membri ai comissiunei, séu déca vinu in categori'a celoru ce platescu mai multa contributiune.

§ 49. Déca e vorba de ordinarea unei actiuni fiscali (tiszti kereset) séu de destituirea vreunui amploiate, votisarea e secreta, a cârei'a modalitate o statoresce municipiulu prin unu statutu.

§ 50. Celu ce intrebuintiéza espressiune care vatama demnitatea consultatiunei séu pre membrii singurateci ai adunârei, sî aceea nu sî o retrage numai decâtu: se póte trage in actiune de violarea sessiunei (széksértési kereset), sî se póte pedepsí de adunare cu eschiderea apelatiunei la o mulcta pâna la 100 florini, ce se póte scóte in calea politica, reservandu-se dreptulu de pedepsire mai tardiu pentru faptele criminali supuse legiloru penali.

§ 51. Copiele autenticate ale protocóleloru adunârei generali suntu de a se susterne ministrului de interne in 30 de dîle dela autenticare, iéra protocólele singuratice la dorinti'a unui'a séu altui ministru numai decâtu.

CAPU IV. Despre comitele supremu sî despre organele municipali.

§ 52. In fruntea comitateloru sî a cetatiloru investite cu dreptu municipale sta comitele supremu alu comitatului, respective alu cetatiei, in fruntea scauneloru secuesci judele regescu supremu (fökirálybiró), in fruntea districteloru capitanulu supremu, in fruntea districtului scepusianu grafulu districtului, pre cari i denumesce sî i destitue regele la propunerea ministrului de interne fâra privíre la comitii supremi ereditari.

Unu comite supremu de comitatu nu póte imbracá oficiulu de comite supremu alu cetatiloru afla tórie in teritoriulu comitatului sî investite cu drept municipale. — Inse unulu sî acelasi comite supremu póte sa fia sî comitele supremu alu mamultoru cetâti.

§ 63. Comitele supremu (judele regescu supremu etc.) e representantele poterei esecutive; cá atare controléza guvernarea de sine municipale, sî vighiaza asupr'a intereseloru administratiunei publice de statu, midiulocita prin municipu, spre acestu scopu:

a) inainte de adunârile generali ordinarie comitatense, scaunali sî districtuali, tiene scaunu scontrale (számonhérő szék) compusu din vice-comite, notariulu generale, procuroru sî din vice-presiedintii comitetului permanente;

b) la la revisiune in persóna in totu anulu celu pucinu odata ducerea de oficiu a amploiatiloru municipali, sî visitéza, de câte ori afla de bine, ordinatiunile guberniali sî alte esibite sosite la vice-comite séu la primariulu cetatiei;

c) póte ordiná cercetare in contr'a amploiatului negrigentu sî culpabilu sî alu suspendá dela oficiu pentru durat'a cercetârei; insa pre vice-comite si pre primariulu cetatiei numai cu aprobarea ministrului de interne i póte suspendá;

d) substitue cu altii provisoriu pre amploiatii suspensi cu esceptiunea vice-comitelui, respective a primariului cetatiei;

e) face reportu motivatu guvernului, déca vice-comitele seu primariulu cetatiei nu afla de esecutabile vre-o ordinatiune de a guvernului §-lu 28 punctulu d); la care reportu e de a se alaturá sî dechiaratiunea vice-comitelui, respective a primariului cetatiei;

f) esercéza dreptulu candidationale in adunarile restaurationali (tisztujitó székeken) conformu §-lui 68 sî in casurile §-lui 43 punctulu g);

g) denumesce pre amploiatii desemnati la §-lu 65 sî amesuratu lipsei pre amploiatii onorari; elu denumesce mai departe in comitate, scaune, districte dupa ascultarea vice-comitelui pre comisariulu de securitate, pre castelanu, sî in generale intregu personalele ajutatoriu sî de manipulatiune;

h) esercéza tóte drepturile sî detorintiele, cari prin legea de facia suntu ivitate la comitele supremu.

(Va urmá)

Principele Napoleonu
Câtra d. Jules Favre.
(Capetu.)

Din cându in cându te duci la Ferières cá sa versi lacrimi. Mi e mila de dta. Aci pronunti aceste periculóse vorbe, care n'aru fi trebuitu sa iésa nici odata din gur'a unui omu de statu: „nici o pétra din fortaretiele nóstre, nici unu degetu din teritoriulu nostru.“ Consciinti'a aru fi trebuitu sa te faca sa le simti greutatea. Pentru onórea unui ministru francese, aru fi trebuitu sa esiste in aceea consciintia destula rusine pentru a voí cá unu altu nume decâtu alu dtele sa fi semnatu in josulu unui actu care mentioná durerósele sacrificie, devenite indispensabile, gratie gresieliloru ce se gramadisera.

La Versailles invingatoriulu propune desarmarea gardei nationale séu a armatei, sî dta alegi pre a soldatiloru, pentru ca-ti erá frica de elementele bonapartiste din sirurile loru; pre cându elementele desordinei dintr'o multime iritata, nemultiamita de sine insasi, reu condusa, umilita sî miserabile, acele elemente pre cari trebuiá ori-cine sa s'ascepte ale vedé ajungându la culme in teribil'a esplosiune a comunei, nu te-au ocupatu unu singuru minutu.

Vindi Franci'a inamicului care negotiédia, in schimbulu republicei dtele personale. De ce ai cedatu? Amu sa ti-o spunu. Pentru ca ministrulu de esterne te-a facutu sa intielegi c'ai puté fi asemenatu vechiului corpu-legiuitoriu: atunci ai subsemnatu ori-sî-ce!

Sa urmâmu.

Incapacitatea purtârei dtele a adusu triumfulu comunei in Parisu sî din partea germaniloru nisce pretensiuni mai mari din dî in dî. Negotiarile se prelungeau la Bruxelles, sî nimicu nu se incheiá.

Te duci la Franc-fort. Ce faci acolo? Semnedi o ingreuiare la preliminârile pacei: 1, scurtându terminulu platiei despagubirei; 2, prelungindu pâna la Decembre 1871 ocuparea forturiloru Pari-

sului, care trebuiau sa se golésca dupa plat'a celei d'intâiu diumetâti de miliardu; 3, nefacându sa se recunósca de Prussi'a obligatiunea d'a primi sarcin'a cuantului vechiei detorie a Franciei, privitóre la departamentele cedate, in proportiune cu teritoriulu sî dupa numerulu locuitoriloru. Iéta unu simplu dreptu comunu: astu-feliu s'a facutu pentru Lombardi'a, Niz'a, Veneti'a, sî totu-dé-un'a. Insasi Prussi'a in 1866 nu si-a luatu in sarcin'a sea detori'a Hanovrei, a electoratului Hes'a sî a marelui ducatu de Nassau? Chiaru in tóta puterea victoriei loru, negotiatorii prussiani nu ti-aru fi potutu refusá acést'a pre facia.

Trebuie sa-ti mai spunu odata pentru ce ai plecatu cu rusine capulu. Pentru ca te-au facutu sa intrevedi putinti'a unui apelu la poporulu francese. De atunci te-ai grabitu a cedá totulu: sî la Francfort eá sî la Versailles, ai sacrificatu Franci'a órbei d-tále uri. Trebuie sa admitemu de nevoia ca nu erá locu de a schimbá tactic'a pentru a obtiené ori ce dela guvernulu d-tale. Ceea ce nu erá de facutu, erá de a-ti aretá putinti'a ca veti puté vedé triumfându vointi'a poporului francesu.

Nu judecu pre cei cari, in impregiurâri teribile au primitu preliminârile — póte inevitabile — de la Versailles; sî mai putienu voiu judecá pre adunarea care le a ratificatu. Nu credu ca amu acestu dreptu. Déra dta este nescusabile pentru actele dtele dela 4 Septembre, pentru c'ai aperatu reu Parisulu, pentru ca ai ingagiatu tiér'a printr'o frasa de curata retorica, pentru ca ai lasatu armele in mânile unei populatiune resculate, arme care au devenitu inutile in contr'a strainului sî periculóse chiaru pentru poporatiune, pentru ca ai ingreuiatu preliminarile prin terminii tratatului de pace, in sfersitu vai! intr'unu cuventu, pentru ca ai sfersitu prin distrugerea Parisului.

Ai implutu cup'a pâna in budie.

Franci'a e indignata sî posteritatea te va judecá.

In intunereculu in care Franci'a e aruncata, in faci'a aceloru furiosi carii, in delirulu loru, ne aprindu monumentele, restórna colón'a sî sdrobescu acelu gloriosu brondiu din care fie-care particica face o rana in inim'a fia-cârui'a din soldatii nostrii, trebuie cu ori-ce pretiu sa cautâmu adeverat'a lumina. Nu o vomu gasi in intrigile pretedintiloru, ci in vointi'a natiunei. Altmintrelea nu póte fi de câtu turburare sî confusiune. Ea nu esista nici intr'unu principiu care este negatiunea societâtiei moderne, nici in drapelulu albu, a cârui aducere-aminte Franci'a a perdut-o, nici in negarea sufragiului universale, nici intr'o terére alba urmându terórei rosie, nici in contopirea pretedintiloru sî in reintórcerea Stuardiloru francesi. Nu in acésta parte va gasi Franci'a portulu de scapare. Nu! Pentru o societate nóua trebuie unu simbolu nou. Trebuie — dreptulu modernu voiesce astu-feliu — abdicarea tuturor'a in faci'a vointiei poporului, liberu sî directu espresa. Afara de acést'a, o repetu, nu e decâtu chaosulu.

Nu se póte impune credinti'a in monarchia. Singur'a basa pre care unu guvernu in Franci'a 'si póte radimá principiele, singurulu isvoru din care 'si póte sorbi legitimitatea sî puterea, e unu apelu la poporu, pre care-lu reclamâmu sî pentru care Franci'a trebuie sa staruiésca.

Napoleonu (Iérome).

Londonu, 31 Maiu, 1871.

De pre malulu Oltului in 9 Iuniu c. nou 1871.

Onorata Redactiune! Duminec'a trecuta s'au pusu pre hotarulu Sepsisântgeorgiului monumento pentru honvedii acolo cadiuti in 1849 sî s'au sântitu sî din partea preotului românu. Va interesá pre on. publicu sa scie, ca cum s'au intemplatu de preotulu românu au trebuitu sa participe la sântirea acelui monumentu, puru magiaru séu secuiescu. Mai departe „Nemere“ din Brasiovu in descrierea sea despre toastarea unui teneru românu 'mi da ansa a dá deslucire on. publicu românu, cá sa se scie cum a fostu cu acestu toastu. —

Participarea preotului românu de acolo devine, ca comunitatea din Sântgeorgiu au decisu program'a serbârei séu a sântirei sî au pusu in programa sî pre preotulu românu fâra de alu intrebá sî pre elu, ca óre invoiescese la aceea programa, cá elu sa participe la sântirea unui monumentu de interesu puru magiaru. Preotulu, spre a incungiurá scandalului publicu, care s'aru fi escatu prin neparticiparea repentina a sea sî de óre ce unu secuiu inbatatu s'au esprimatu inaintea sotiei sele in audiulu unei persóne române, ca déca nu va participá preotulu românu apoi se va intemplá unu scandalu neauditu cu densulu etc., preotulu românu dîcu, sub atare impregiurâri n'au avutu ce face alt'a, decâtu a merge sî cá crestinu sî preotu crestinescu a rostí o scurta rugaciune. — La prândiu apoi n'au participatu. — Atingatoriu de junele românu cu toastulu seu atât'a este de amintitu, ca densulu prândiesce dupa obiceiu la birtulu acel'a, unde au fostu sî banchetulu ocasiunalu sî fiindu sî densulu in sal'a aceea la prândiulu obicinuitu sî fiindu ca redactorele lui „Nemere“, la finitulu toasteloru au ridicatu unu toastu sî pentru natiunea româna, tenerulu românu la provocarea altor'a au multiamitu aducerea aminte sî de români de sî numai la cód'a toasteloru sî ii sfatuiesce pre magiari, cá sa arete ei odata fratietatea nu numai intre pahare, ci in realitate câtra romani sî sa staruiésca ai impacá.

Romani'a.

Respunsulu domnitoriului la adres'a camerei.

Dle presiedinte, dloru deputati.

Primescu astadi adres'a votata de representatiunea nationale cu o adeverata satisfactiune.

Punu tóta increderea in sentiemintele séle de devotamentu sî me felicitu ca nu m'amu insielatu in sperantiele mele.

Respunsulu la discursulu tronului, aclamatu de mai unanimitatea camerei, este celu mai elocentu comentariu alu cuvinteloru mele.

Suntu momente de durere in inimile cele mai statornice. Vediendu cum o minoritate, servindu-se de libertate pentru desordine sî profitându de bun'a credintia sî de nepasarea maioritâtiei liniscite a tierei, a caututu sa paralise tóte silintiele ce amu pusu dela celu d'intâiu momentu, câudu m'amu suitu la tronu, amu banuitu ca intentiunile mele au fostu reu intielese sî, nevoindu nici odata a me impune tierei, amu crediutu unu momentu a cede loculu.

Astadi inse increderea ce mi-a aretatu natiunea in modulu celu mai sinceru sî mai spontaneu, primirea entusiasta ce mandatarii tierei mi-au facutu la deschiderea sessiunei — primire de care amu fostu adâncu miscatu, — me convingu pre deplinu despre devotamentulu tuturoru câtra tronu sî dinastia sî 'mi dau tóta tari'a de a implini, prin concursulu cameriloru sî patriotismulu tuturoru buniloru cetâtieni, frumós'a mea missiune.

Câci este timpulu, dloru, dupa atâtea infructuóse incercâri, sa respundemu odata la dorinti'a cea mai imperiósa a tierei, care este stabilitatea: pre unu teremu fâra consistintia sî totu de un'a agitatu, nu se póte ridicá ceva durabilu.

Inceputulu lucrâriloru dvóstre este o puternica garantia pentru viitoriu. Suntu convinsu ca se va mantiené intacta unirea guvernului cu o maioritate pre care patriotismulu o inspira, sî care, negresitu nu se va abate din calea detoriei sele, ispitita prin cercâri de tendintie contrarie, séu amagita de o vana popularitate.

Inca odata, dloru, ve multiamescu sî in numele Dómnei pentru simtiemintele de devotamentu sî urârile calduróse ce ne esprimati.

Dorescu din inima cá lucrârile dvóstre sa produca tóte ródele bine-facatóre pentru fericirea Romaniei.

„Monitorulu.“

Cricâu 30 Maiu 1871.

Domnule Redactoru! Sunteti rugati cu totu respectulu a dá locu in foile multu pretiuitului nostru jurnalu „Telegrafulu Romanu“ urmatóreloru siruri, cá reflessiune la articlu din nrii 32. 33. sî 34. —

„Tóte cu cuviintia sî dupa ronduiéla sa se faca“ 1 corinteni capu 14 versu 40 —

Dupa dis'a unui filosofu grecu, lucrulu celu mai greu este cunóscerea pre sine, — pentru ca patim'a iubirei de sine adeseori intuneca mintea omului, incâtu nu adeseori diaresce unele lucruri cu totulu altmintrelea decum suntu in adeveru, va sa dica, imputa altoru togm'a acelea sepóe care densului, cu multu mai tare i s'aru puté imputá, sî mai nainte de a fi elu inculpatu, se apuca sî inculpa pre alti — apoi nu e mirare déca vedemu ici colea unele urmâri triste sî neplacute provenite din acésta necunóscere de sine, ura, discordia, imparachieri sî neintielegere chiaru sî intre frati de unu sânge — in urma sî frecari urâte.

Onoratului publicu cetitoriu e pré bine cunoscutu cum in nri 16 sî 17 a acestui stimatu jurnalu, domnulu corespondinte de aici din Cricâu Grigoriu Mezei-Munténu dupa ce mai intâiu se pare ca aru compatimí preotimea nóstra, se apuca apoi de alta parte a o inculpá, ca nu conchiama sinóde parochiale regulatu, dejosendu-o: intr'atât'a incâtu dice ca de statutulu organicu celu multu déca din audiu scie ceva, alu intielege inse nici decâtu. Totu onoratulu publicu va fi sciindu sî aceea; cum in nrulu 26 totu alu acestui jurnalu, unu preotu gr. res. intr'unu articlu titulatu „De sub pól'a muntiloru“ vrendu a aperá onórea, sî caracterulu confratiloru sei preoti, cam in chipu de dojana face atentu pre d. Mezei cá sa fie mai crutiatoriu, sî sa nu despretiuiésca asiá tare preotimea nóstra etc. etc.

Inse ce se vedi! acelu articlu atinsese o córda delicata sî casiuná dlui resp. durere; dupa cum se pricepe din nrulu 17. la pagin'a 67. rubric'a 2-a n'au fostu alt'a decâtu o patima de resbunare, va sa dica: „au batutu siéu'a cá sa pricépa iap'a.“ In urma, ne mai putendu tiené secretulu inimei, in articli din nrii 32. 33. sî 34. dupa cum se prepune: c'amu furiosu la ideea acea ca: autorele articlului din nrulu 26. titulatu „De sub pól'a muntiloru:“ dupa ce dice ca-mi cunósce stilulu sî inim'a: asiu fi eu, sî descriindu apoi starea cea deplorabila (dupa cum i place) a dice a bisericei nóstre per longum et latum fâra a prejudecá lucrulu, s'aru incercá a me face respundiatoriu pentru tóte. —

Nu suntu filosofu mare, nici oratore mare, sî nici a politisá nu amu invatiatu, prin urmare, me voiu margini déra pentru lamurirea celoru aratate din partea dlui in nrii susu atinsi, a atinge aci numai unele despre care se pare ca se interesédia mai multi, sî pentru care se pare ca se indignédia mai tare. Cu atât'a mai tare, cá onoratulu publicu sa póta aduce judecata, ca; „cui se cuvine mârulu celu de auru?“ — Sa vedemu —

Ceea ce pentru care d. Mezei la aratare s'aru paré ca s'aru interesá mai tare de biserica, aru fi déra netienerea sinódeloru parochiale regulatu. —

Sa stâmu aci putientelu, sa nu ne grábimu asiá tare pentru ca „grab'a strica tréb'a“ — óre nu scie ori-cine ca totu lucrulu e greu la inceputu? Statutulu nostru organicu abiá ca au inceputu a pâsi in viéti'a sea cá unu pruncu ce acum'a se invatia a umblá pre picióre, socoti dta ca lu vei putea introduce prin mijlóce silnice sî pripite, cu forti'a, cu bât'a, cu kutyateremtete etc.! Nici decâtu. Vedemu ca multe nu s'au facutu din câte au trebuitu sa se faca, ce inse nu s'au pututu face pâna acum'a, se va face de aci inainte, numai „totu cu cuviintia, sî dupa ronduiéla buna“, intocmindu-ne sî dupa impregiurâri, care adeseori obvenindu pre neasceptate, este omulu silitu a amaná unele lucruri pre altu tempu mai favoritoriu, dóra sî mai bine nimeritu.

Ce se atinge apoi anumitu de anulu 1869, in care dici ca nu amu conchiamatu sinodu fâra l'amu totu amânatu, aci cá sa te convingi despre acést'a; te-asiu indemná sa cetesci oficiós'a hârthia a d. protopopu din 13 Marte 1869. care la relati'a mea din 12 Martie mi s'au impartasitu spre incunosciintiare, precum sî alta relatia a mea din 5 Maiu sub nrulu 7. totu in privinti'a tienerei sinodului — incâtu privesce apoi la espressiunea dtale ca: statutulu organicu nu prescrie nicairi ca protopopulu sa fie ne incungiuratu de facia la sinodulu parochialu; aceea e dreptu, inse aceea inca e dreptu, ca omulu putându evitá periclulu: trebuie sa-lu evite, sî acést'a o dicu din acelu punctu de vedere, pentru ca atâtu impregiurârile câtu sî esperinti'a m'au adusu la aceea convingere, ca, nu e cu putintia a duce eu presidiulu in sinodu, — aducându-mi aminte despre ce au disu Dumnedieu câtra profetulu Ezechilu capu 2. „Tu in mijloculu Scorpiiloru locuesti“ pentru ca vedi dle! insuti marturisesci cum ca: câudu ai criticatu ratiotinulu epitropului primariu a bisericei in 1870 — au venitu tatalu acelui'a (omu trecutu preste 80 ani, lipsitu de amendoi ochii inca din 1848. Care au servitu la biseric'a nóstra câtra 40. ani cu tóta omeni'a sî sinceritatea cá eclesieriu.) sî v'au insultatu pre dta sî pre fratele dtale spurcându-ve in totu chipulu acolo in biserica unde se tiené sinodulu, sî déca e dreptu dupa cum se spune, acelu batrânu alergà condusu, câtra biserica audindu sgomotulu celu mare sî larm'a di-

cendu ca voi Muntenii vreti sa-i omoriti feciorulu in biserica. — Iéta dara causa pentru care amu socotitu de neincungiurata lipsa cá sa fie sî protopopulu de fatia in sinodu. —

Déra sa trecemu la anulu 1870 unde dîci unu sinodu, o adunare de 8—10 ómeni (membri) nu póte fi escusa etc. etc.: sî óre aci aru puté cineva sa te crédia? Candu d. protopopu in persóna au deschisu sinodulu dupa formele prescrise, sî cându sinodulu sî-a inceputu activitatea sea —? póte ca sî dlu (protopopulu) numai din audiu scie statutulu organicu — ca altmintrilea chiaru nu aru fi tienutu sinodu numai cu 8—10 membri dintr'o 150— bá credu ca sî dta, care dupa natura ce o ai de a critizá tóte din ceriu pâna pre pamentu, sî dóra sî pre sub pamentu nu ai fi mai participatu la unu asiá sinodu — In câtu e apoi pentru conclusu cetesce intre altele ratiotinulu fundului scolasticu din 11 Maiu 1870 aprobatu, sî subscrisu de unu numeru dintre membrii sinodali sî d. protopopu, sî te vei convinge sî despre conclusu.

Deci mai incolo se aduce inainte o pivnitia ruinata a bisericei, vía uscata, vinurile versate sî beute, bucate stricate etc.

— Aceste tóte d. Mezei parte sî au caus'a loru fundata pentru ce asiá s'au intemplatu sî pentru ce nu altmintrile; iéra parte sa nu-ti cada cu greu dle suntu numai nesce barfituri sî nesce apucaturi stórse din verfulu degeteloru, ceea ce la tempulu seu se va dovedí.

Nu e indoiala ca multi dintre cetitorii acestui diariu voru fi crediendu ca dta de aceea strigi in publicu pentru ca te interesedi tare de biserica sî scóla — se póte, socotindu insa lucrulu cu impregiurârile lui sî judecându fàra patima, asiu cutezá a dîce cu totulu din contra — pentru ca precum totu pomulu se cunósce din róda asiá sî totu omulu se cunósce din fapte. — Aci suntu silitu sa te intrebu d. Mezei ca ore déca dta atâtu te ai interesatu sî te interesedi de biserica sî scóla, cându in 1867 25 Ianuarie, s'au datu din partea mai multoru membri de comitetu unu protestu contr'a fratui dtele (fiindu acel'a curatore primariu alu bisericei) pentru volnic'a manipulare cu averea bisericei sî a scólei bisericei de 300—400 florini v. a. de unde au remasu o paguba, pentru ce atuncea taceai de sî erai presiedinte comitetului, óre pentru ce nu ai pututu atunci dîce, „frate de frate, dara biseric'a nu trebue pagubita“ — sî óre cându in urm'a acelui protestu a esitu o comissiune investigatóre, nu cumeva dî'a erai care resturná tóte petrile numai cá se-ti remana fratele omu de omenia? apoi te-asiu mai intrebá nu cum-va ti-aduci aminte intr'acui casa s'au chiematu câti-va dintre membri comitetului, sî séu storsu dela ei, cu politica o dechiaratiune pentru demintirea celoru aratate in protestu contr'a fratelui dtale? togm'a cându comissiunea erá sa si incépa lucrârile sele, de unde urmà apoi ca caus'a din acelu protestu, de sî pre venerabilulu consistoriu archidiecesanu prin ordinatiunea din 7 Septemvre 1867 Nr. consist. 758 demanda aceea causa sa se pertracteze in sinodulu parochialu sî apoi sa se astérna consistoriului spre revisiune: nici pâna astadi nu e finita? —

Insa lasandu altele multe de o latura, de feliulu acest'a sa trecemu la o alta espressiune a dtale din articlulu susu numitu, — cá sa putemu aflá sî caus'a causei pentru ce sinódele parochiali nu se potu tiené regulatu, dupa cum ti place a dîce.

(Va urmá.)

Varietâti.

*** „Resbelulu franco-teutonicu din 1870—1871 de a Bujoru are se apara la Paulu Cieslar in Gratiu (Stiri'a) in (circa) diece fasciele sî va contiené 120 de ilustratiuni sî va fi indiestratu cu unu pretiosu tabelu cá premiu gratis. Opulu se vede a se imparti dupa o scurta introducere in unu preambulu istoricu despre referintiele Franciei (Galiei) cu Germani'a din tempurile cele mai vechi sî apoi va urmá istoriculu resbelului; alta parte inse o ferméza: biografii sî notitie, cari in forma de foisióra acompaniaza sub linie „resbelulu etc.“ Materia preambulului póte face opulu interesantu pentru ori ce omu de litere, asemenea sî resbelulu franco-germanu, numai dorinti'a nóstra aru fi ca passiunea de rassa sa nu aiba locu in unu opu literariu cum durere! sî cea de rassa sî cea natiunale a cuprinsu o parte mare din diuaristic'a nóstra. **Langa numerulu de astadi alaturamu cate unu prospectu dela fascicululu I.**

Concursu.

Devenindu in vacantia parochi'a gr. or. din Tohanulu nou, in protopresbiteratulu Branului, — pentru ocuparea ei, se escrie prin acést'a concursu.

Dela concurenti se cere sa fie terminatu celu putienu 4—5 clase gimnasiali, sî studiile theologice cu succesu bunu.

Emolumentele suntu: deocamdata tacsele stolari pâna acum indatinate, dela 180 familii, cum sî câte 50 cruceri de familia, apoi dóue holde pamentu arabilu, iéra dupa acésta léf'a ce se va staveri — precum se spera curendu, — prin comissiunea esmitenda de câtra venerabilulu consistoriu archiepiscopescu, in sensulu conclusului sinodalu din Aprile anulu curinte, pentru regularea parochieloru sî dotarea preotiloru.

Recursele instruite in sensulu statutului nostru organicu, — sî indreptate comitetului nostru parochialu in Tohanulu nou, se voru tramite subscrisului pâna in 30 Iuniu 1871.

Zernesci 1 Iuniu 1871.

I. Metianu
Protopopu.

Concursu.

Devenindu vacantu postulu de parochu in comun'a gr. or. Finteusiulu mare, districtulu Cetâtii de pétra, (Kövár), care numere 140 numere de familii, in urm'a decisiunei comitetului parochiale din 25 Maiu — a. c. in contielegere cu d. protopopu concerninte, prin acést'a se escrie concursu pâna la ultim'a Iunie a. c.; cu acésta parochie suntu impreunate urmatórele emolumente; —

a) Dela fie-care numeru de familia 1. o mirtia (ferdela) de cucurudiu, din care se impartasiesce sî cantorele resp., parochii locu eclesialu, casa parochiala nu are parochi'a

b) Stole de epitrochilu, dela acésta parochie competinta. —

Concurentii pre lânga alte cerintie au de a produce urmatórele documeute:

1.) Estrasu de botediu;

2.) Testimoniu despre absolvirea theologiei, sî de cualificatiune dela venerabilulu consistoriu archidiecesanu.

3) Atestatu despre purtare sua morala si politica.

Doritorii de a ocupá acésta parochia suntu poftiti pâna la terminulu prefiptu dîu'a alegerei 1 Iulie 1871, in sensulu statutului organicu asi asterne recursele sale bine instruite la comitetulu parochialu gr. or. din Finteusiulu mare, — per Nagy Şomkut la Finteusiulu mare. — Concurentii de voru fi parochi, suntu avisati asi cere binecuventare dela maritulu consistoriu archidiecesanu alu Ardélului, spre a poté concurá la acésta parochia. —

Recursele incurgende, dupa espirarea terminului prefiptu, voru fi neconsiderate.

Finteusiulu maro 25 Maiu 1871 st. v.

Comitetulu parochialu gr. or. a Finteusiului mare.

Cu invoirea scaunului protopopescu gr. or. din tractulu cetatiei de pétra (Kövár Videk.)

Concursu.

Devenindu iéra de vacanta parochi'a româna gr. or. din opidulu Cosiocn'a spre reintregirea ei, se escrie de nou concursu pâna in 20 Iuliu a. c. cu provocare la concursulu de sub nr „Tel. Rom.“ 65—1870 cu acelu adansu, ca poporulu apromite meliorarea venitului preotiescu, dèca concurentulu sî candidatulu va fi cualificatu dupa recerintiele tempului pentru o parochia opidana.

In contielegerea cu comitetulu parochiale.

Clusiu 23 Maiu 1871.

V. Rosiescu
prot. rom. gr. or.

(3—26)

Concursu.

Se escrie pentru ocuparea postului invetiatorescu la scól'a confesionala gr. or. româna din opidulu Siri'a suburbiulu creminisce, in comitatulu Aradului, cu terminu pâna in 29 Iuniu st. v. a. c. care va fi sî diu'a alegerei, emolumentele suntu.

300. fl. v. a. 16 meti de grâu, 16 meti de cucuruzu, 12 orgi de lemne din cari este a se incaldi sî scól'a, cuartiru liberu cu gradina de legumi.

Doritorii de a ocupá acestu postu suntu avisati a si tramite pâna la terminu recursurile loru provediute cu estrasu de botediu, cu atestatu de moralitate, cu testimoniu despre absolvirea cursului pedagogiei sî de cualificatiune, precum sî despre absolvirea de 2 clase gimnasiale séu celu putienu 4. clase normale, — câtra comitetulu parochialu in Siri'a.

Siri'a (R: Világos:) la 22 Maiu 1871.

Nicolau Cristea.
notariu alu comitetului parochialu.

Cu scirea sî contielegerea mea

Ioanu Moldovanu.
(3—28) inspectoru cercualu gr. or. conf.

Edictu.

An'a Millea din Salisce, scaunulu acéluia-si nume, sub datulu de astadi au substernutu forului matrimoniale subscrisu actiunea sea prin carea cere despârtire totala de barbatulu ei Dimitrie Rosc'a totu din Salisce, carele este pribegitu de siese ani. Deci fiindu ca este necunoscutu loculu aflarei sî petrecerei numitului barbatu Dimitrie Rosc'a, acest'a se provóca cá in terminu de unu anu dela datulu de fatia negresitu sa se infatiosiedie inaintea acestui foru, pentru ca la din protriva procesulu incaminatu, sî fâra de elu se va otarí dupa prescrisele canonice ale sântei biserici ecumenice ortodocse.

Forulu matrimoniale ortod. res.
alu tractului Sabiiului I.
I. Hani'a
(40—1) Prot. sî presied.

Edictu.

Nicolau Lungu din Intorsur'a-Buzeului, care de 6 ani parasí cu necredintia pre legiuit'a lui socia Paraschiv'a Ioanu Iug'a, fâra cá sa se scie unde se afla se citédia cá in terminu de unu ann sî o di, dela datulu de astadi, sa se presentedie inaintea forului matrimoniale subscrisu, câci altucum procesulu divortiale incaminatu in contr'a lui, se va decide sî fara de densulu in intielesulu legiloru sî alu canóneloru.

Brasiovu 4 Iuniu 1871.

Forulu matrimonialu gr. or. alu Trei Scauneloru.

Ioanu Petricu
(42—1) Protopopu

Edictu.

Mari'a George Vasilie din Heghigu, carea de trei ani si-a parasitu cu necredintia pre legiuitoriulu ei barbatu Georgiu Colbazu totu áe acolo, fâra cá sa se scie loculu aflârei ei, se provóca prin acést'a cá in terminu de unu anu sî o dî dela datulu subsemnatu sa se presentéze inaintea forului matrimoniale subscrisu, ca ce altu cum procesulu divortiale incaminatu in contra-i se va decide sî fâra de dens'a in intielesulu legiloru sî alu canóneloru.

Brasiovu in 21 Maiu 1871.

Forulu matrimonialu gr-or. din tractulu protop. alu Heghigului.
(58—1)

Ioanu Petricu
protopopu.

Edictu.

Michailu Lazaru Belu din comun'a Danesiu protop. tract. Sighisiórei gr. or. de 6 ani trecuti, carele parasindu-si pre legiuit'a sea muiere Mari'a lui Iacobu Gheaj'a totu din Danesiu, au pribegitu in lume, de nu se scie de elu nimic'a, se citédia prin acést'a: ca pâna in 9 Martie 1872. sa se infatisiedie inaintea forului matrimoniale subscrisu, câci altucum actiunea muierei . . . sî in absenti'a lui se va pertractá sî hotari dupa legi.

Sighisiór'a 1 Iuniu 1871.

Forulu scaunului protopopescu alu tract. Sighisiórei gr. or.

Zacharia Boiu
(41—1) Protopopu.

Edictu.

Alecse Jing'a din Satulungu, carele de 7 ani sî mai bine a parasitu cu necredintia pre legiuit'a sea socia Eufrosi'a Voicu Parvu totu din Satulungu sî de atunci nici pâna astadi nu se scie loculu ubicatiunei lui, — este prin acést'a citatu, cá in terminu de unu anu de dîle dela datulu escriei acestui edictu, sa se infacisiédie la subscrisulu scaunn protopopescu, câci la din contra sî in sbsenti'a densului, se va pertractá sî decide — pre bas'e as. canóne ale bisericei nóstre ort. res. procesulu divoriale incaminatu asupra-i de soci'a lui.

Brasiovu in 29 Maiu 1871.

Scaunulu protopopescu gr. or. I. alu Brasiovului cá foru matrimoniale.
(37—1)

Edictu.

Prin care Nicolau Oancia din Agerbiciu scaunulu Mediasiului, carele de 8 ani de dile cu necredintia au parasitu pre legiuit'a sea sotia An'a nascuta Molfa totu din Agerbiciu a cârui'a locu, sî modu de petrecere nu se sci, se provóca prin acést'a cá in terminu de unu anu sî o di, sa se presentedie inaintea subscrisului foru matrimoniale. — Caci la din contra se voru decide si in absenti'a dânsului cele prescrise de sf. canóne ale bisericei gr. orientale.

Siarosiu 28 Maiu 1871.

D. Chendi
(31—3) Adm. proto.

Burs'a de Vien'a.

Din 9/21 Iuniu 1871.

Metalicele 5%	59	60	Act. de creditu	290	20
Imprumut. nat. 5%	69	15	Argintulu	121	75
Actiile de banca	777		Galbinulu	5	89

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editor'a sî tiparitulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dôue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dôu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 47. ANULU XIX.

Sabiiu, in 13/25 Iunie 1871.

Invitare de prenumeratiune
la
„Telegrafulu Romanu“
pre o jumetate de anu (Iulie-Decembre) alu anului 1871. — Pretiulu abonamentului pre 1/2 de anu e:

Pentru Sabiiu 3 fl. 50 xr. v. a.

Pentru Trani'a sî Monarchi'a austro-ungurésca 4 fl. v. a.

Pentru Romani'a sî strainatate 6 fl. v. a.

DD. abonanti suntu rugati a nu intârdiá cu tramiterea prenumeratiuniloru.

Adresele ne rugâmu a se scrie curatu, sî epistolele de prenumeratiune a ni se tramite francate — adresându-le deadreptulu la

Editur'a „Telegrafului Romanu“ in Sabiiu.

Eveneminte politice.

Suntemu in ajunulu organisârei municipieloru. Din mai multe pârti amu auditu sî cetitu despre pasii cei dintâiu facuti spre scopulu acest'a. Amu dorí cá in scurtu tempu sa cetimu sî despre activitatea ce o a desvoltatu românii cu inteligint'a oru in fronte, in tóte municipiele ce se voru organisá. Acest'a aru fi unu evenementu dia cele mai importante sî mai salutarie pentru natiunea nóstra, pentru ca aru fi unu nou semnu de viétia.

Comissiunea pentru fipsarea locuriloru celoru 102 foruri sî 360 de tribunale cercuali sî a inceputu lucrârile sele. Din multe pârti se facu oferte in bani, cá sa se asiedie acolo câte unu foru séu tribunalu cercuale.

Comunele din comitatulu Sichelburgului protestéza contr'a deslipirei loru de Croati'a cu ocasiunea desmilitarirei confinieloru militari.

Sensatiune a facutu pentru multi participarea generalului austr. Gablenz la festivitatea triumfale a imperatului germanu, serbata in 15 l. c. la Berlinu. Despre acestu tramisu alu imperatului sî regelui austr. ung. se dicea mai nainte ca va fi de facia numai la desvalirea monumentului lui Fredericu Wilhelm III. Se vede ca dechiararea cancelariului Beust ca, referintiele in afara nu suntu numai indestulitórie, dara chiaru placute, sta in legatura cu portarea numitului generalu sî vice-versa.

Parlamentulu dio Versailles a devenitu fórte interesantu pentru descoperirile ce se facu cu privire la resbelulu trecutu. Trochu, Favre sî Thiers, cu deosebire cei doi dintaiu, arata ca gresielele câte s'au comisu, tóte suntu a le imperiului. Din tóte inse se vede, ca Franci'a a cadiutu jertf'a la trei calamitâti mari si adeca: jertf'a unei femei infumurate sî influintiate de intrigi iesuitice, jertf'a unoru curtesani buni, inse debili diplomati sî in fine jertf'a unei opusetiuni intipuite, carea nu scie face decâtu frase mari opusetiunale.

Diet'a Ungariei.

In siedinti'a din 5 Iuniu a casei deputatiloru se cetesce sî autentica protocolulu siedintiei precedinte. Deputatulu K. Kosztolányi 'si presinta mandatulu. Presiedintele anuncia mai multe petitiuni, care se transpunu comissiunei respective. Se facu mai multe interpelatiuni, care se tramitu ministerieloru respective. V. Babesiu face o observatiune la respunsulu ministrului de interne, datu in siedinti'a de Sâmbata la interpelatiunea facuta in afacerea procederei comisariului r. Raday. Vorbitoriulu e multiamitu cu promissiunea ministrului de a ordiná o cercetare. E. Simonyi ascerne votulu seu separatu in afacerea cestiunei bancei. Se va tiparí sî distribuí. Dupa aceste respunde ministrulu de cultu dr. T. Pauler sî minist. de financia Kerkápolyi la unele interpelatiuni sî se mai resolvescu unele cestiuni particulare, sî apoi se inchee siedinti'a.

In siedinti'a din 6 Iuniu a cesei depntatiloru repetiesce, dupa finirea formalieloru obicinuite, E. Stanescu interpelatiunea câtra ministrulu de interne cu privintia la denumirea unui atare comite supremu pentru comitatulu Aradului (Petru Atzelu), care nu scie limb'a românésca. Ministrulu de cultu sî instructiune dr. Pauler respunde la interpelatiunea dplui Hoffmann in afacerea episcopiloru. Notariulu casei magnatiloru presinta nuntiulu prin care se arata ca a primitu mai multe proiecte de lege nemodificate, remâne inse pre lânga modificatiunile facute la proiectele de lege despre regularea urbariale sî comunele contractualiste. Proiectele acceptate fâra modificatiuni se voru ascerne corónei spre sanctiunare, modificatiunile inse se voru tiparí. La ordinea dilei sta cetirea a trei'a a proiecteloru pertractate in siedinti'a de ieri. Objectulu ultimu e alu doilea nuntiu alu casei magnatiloru in afacerea proiectului de lege despre comunele contractualiste. Nuntiulu se cetesce. Cas'a magnatiloru remâne pre lânga modificatiunile primite in desbaterea prima. La objectulu acest'a vorbesce K. Tisza cu multu zelu sî focu, intreruptu fiindu de casa de repetite ori prin aplause tumultuóse. Presiedintele: Proiectulu de lege acceptatu de casa unanimu se va retramite casei magnatiloru a trei'a óra. (Aplausu sgomotosu).

In siedinti'a din 7 Iuniu face A. Csiky propunerea, ca cas'a sa puna la ordinea dilei mai multe proiecte de conclusu presintate de elu de tempu dej'a indelungatu (despre desfiintiarea casei magnatiloru, despre resolvirea petitiuniloru transpuse ministerieloru etc.) Dupa anunciarea petitiuniloru face Em. Huszar o interpelatiune relativa la o linia de drumu feratu in Bosni'a, presiedintele minist. respunde la unele intrebari sî apoi se trece la ordinea dilei la care sta raportulu comitetului petitiunariu despre petitiunile contienute in programulu 45. Petitiunile parte se iau spre sciintia, parte se transpunu ministerieloru respective. Urmédia nuntiulu alu 2-lea alu casei magnatiloru cu privintia la proiectele de lege despre regularea urbariale.

Cas'a magnatiloru, a abdisu dupa cum se scie, unoru modificatiuni, pre altele inse le a sustienutu sî adeca la §§. 15, 16, 17, 22, punctele d 35, 84 sî 91: Deák propune, ca de óre ce proiectulu de lege despre regularea urbaliale nu se mai póte pertractá sî ascerne corónei spre sanctiunare in sessiunea acést'a, nuntiulu casei magnatiloru sa se tramita sectiuniloru sî la tempulu seu se va desbate. Cas'a primesce acésta propunere. Incheerea siedintiei la 1/2 2 óre.

In 7 Iuniu tienù cas'a magnatiloru siedintia, in care notariulu casei deputatiloru K. Széll presintase proiectele de lege despre dispensarea de contributiune a imprumutului de 5 milióne a orasiului Pest'a, despre calea pr. pestana, câtu sî nuntiulu relativu la modificatiunile casei magnatiloru la proiectele de lege despre regularea urbariale sî comunele coloniste. Proiectele aceste se transpunu comissiunei de trei spre pertractare. Dupa aceste ascerne contele I. Cziráky raportulu comissiunei despre contractulu de statu cu statele unite din Americ'a de Nordu cu privintia la emigratori, câtu sî despre contractele de amicitia, comerciu sî navigatiune cu republicele Peru sî Argentin'a. Proiectele de lege respective se cetescu sî primescu nemodificate.

In siedinti'a din 9 Iuniu decide unanimu cas'a magnatiloru a remanea pre lânga cele de mai naainte cu privintia la comunele coloniste. La desbaterea, ce se incinge in afacerea acést'a, vorbescu br. B. Lipthay, br. D. Eötvös, comitele supr. Iomosanyi, consiliariulu ministerialu Horváth, conte G. Apponyi sî presiedintele Majláth; cestu din urma pronuntia speranti'a ca diferintiele intre ambe casele in curendu voru disparea sî inchee siedinti'a cu impartasîrea ca in siedinti'a de mane se va celí rescriptulu r. prin care se va amaná sessiunea.

In 10 Iuniu tienura ambe casele siedintie, siedinti'a casei magnatiloru nu avù altu objectu decâtu promulgarea a 19 proiecte de lege primite sî sanctiunate in tempulu din urma.

In siedinti'a casei deputatiloru face presiedintele cunoscutu ca St. Bittó e denumitu de ministru de justitia in loculu lui B. Horváth. Mai multe petitiuni se transpunu comissiunei resp.

Se facu mai multe interpelatiuni, care se tramitu respectiviloru ministri. V. Babesiu urgéza respunsulu interpelatiunei repetite de Stanescu, relativa la denumirea unui comite supremu pentru Aradu, care nu cunósce limb'a românésca. Se mai resolvescu unele afaceri secundarie sî apoi impartesiesce presiedintele ca astadi voru sosi 7 articoli de lege sanctionati; spre publicarea loru trebuie asiá dara sa se tiena mâne o siedintia, a carei óra se va publicá astaséra in cluburile partiteloru.

Ambe casele au tienutu in 11 Iuniu siedintie scurte in care, se cetira mai multe legi sanctiunate sî rescriptulu r. pentru amanarea sessiunei.

Articlulu de lege XLII din an. 1870 despre regularea municipieloru (jurisdictiuniloru.)

(Urmare.)

§ 54. Déca calcu séu nu implinescu cu puntualitate municipiulu, detorinti'a sea legale prescrisa la § 16, séu vice-comitele, respective primariulu cetatiei cea din §-lu 58 punctulu e); in acestu casu ministeriulu póte autorisá pre comitele supremu (judele regescu supremu etc.) de a dispune nemidiulocitu preste toti amploiatii sî organele municipiului, de cari are necessitate la esecutarea ordinatiunei neesecutate.

In acestu casu amploiatii sî organele suntu obligate a implini fâra amânare sî neconditionatu ordinatiunile comitelui supremu (judelui regescu supremu etc.) relative la esecutare, sî pentru acést'a nu se potu trage la responsabilitate de municipiu.

§ 55. In casurile §-lui 54 comitele supremu (judele reg. supremu etc.) póte trage in actiune fiscale pre amploiatulu sî organulu neascultatoriu, a lu suspendá dela oficiu séu alu destituá sî in locui a substituí pre altulu.

Amploiatii sî organele astu-modu substituate remânu in posturile loru pâna la restauratiunea de amploiati generale urmatória sî in respectulu dreptoriloru sî obligamenteloru suntu pre deplinu egali cu ceialalti amploiati,

§ 56. Poterea esceptionale a comitelui supremu incéta de odata cu esecutarea ordinatiunei guberniali.

Municipiulu, déca afla de vatamatória procedur'a guvernului póte cercá remediu la camer'a deputatiloru.

§ 57. Amploiatii centrali ai comitatului, scaunului, districtului suntu: vice-comitele, notariulu, procurorulu, presiedintele sî asesorulu scaunului orfanale, cassariulu, fisiculu generale, inginerulu generale, archivariulu, esactorulu generale, tutorulu publicu, veterinariulu.

Amploiatii esterni suntu: siefulu de cercu (szolgabiró = subprefectulu), primarii cetâtiloru, prove-

diute cu magistratu regulatu, sî amesuratu relatiuniloru locali, mediculu cercuale, ingineriulu cercuale, esactorulu cercuale, tutorulu publicu cercuale.

Amploiatii din centru suntu obligati a avé locuinti'a la resiedinti'a municipiului iér' amploiatii esterni in cerculu (despartiamentulu) respectivu.

§ 58. Vice-comitele e primulu amploiatu alu comitatului, scaunului sî districtului; cá atare.

a) conduce administratiunea publica in numele municipiului, dispune in tóte causele, cari nu suntu inviate la cerculu de activitate alu adunarei generali séu alu organeloru singuratice;

b) esecuta conclusiunile adunarei generali;

c) primesce ordinatiunile guberniali, scrisorile, reporturile, cererile indreptate câtra universitatea municipiului;

d) esecuta ordinatiunile guvernului.

Inse déca afla ca órecareva ordinatiune e contraria legei, séu ca intre relatiunile locali e daunósa séu chiaru neesecutabile: atunci reportédia despre acést'a in 24 óre comitelui supremu (§-lu 53 punctulu e) sî in absenti'a acestui'a representédia (felir) la ministrulu respectivu.

Déca ministrulu in contr'a acestei representatiuni si-aru sustiené ordinatiunea sî mai departe, sî vice-comitele sî dupa rescriptulu ministeriale nu s'aru sentí obligatu la esecutarea ordinatiunei: face reportu la comitele supremu numai decâtu, sî la ordinulu acelui'a, séu déca e absente, in numele lui conchiama numai decâtu o adunare generale estraordinaria celu mai multu pro terminu de 10 dile, sî ascerne ordinatiunea adunarei generali, care este obligata a o luá la desbatere fâra amânare;

e) esecutéza acele ordinatiuni ale guvernului, cari dupa §-lu 16 suntu a se esecutá fâra amanare sî neconditionatu sî despre procederea sea reportédia celei mai aprópe adunari generali;

f) subsémna documentele, corespondintiele sî reporturile date in numele municipiului;

g) vighiadia, cá representatiunea indreptata in contr'a ordinatiunei guberniale sa se sustérna in 3 dile (§ 16);

h) e custodele sigilului municipiului;

i) asemnédia din cass'a domestica intre marginile preliminariului speseloru;

k) dispune de amploiatii sî personalele ajutatoriu sî de manipulatiune ai municipiului, sî déca unulu séu altulu nu procede cu puntualitate intru implinirea detorintiei sele oficiali séu in óre careva insarcinare oficiale: insarcinéza cu implinirea agendeloru pre altu amploiatu ordinariu séu onorariu, sî acelui'a i asemnédia diurne din cass'a domestica pre salariulu amploiatului negriginte;

l) face dispusetiuni in causa de incortelarea militariloru;

m) ordina intrebuintiarea braciului armatu (Brachium), pune sî destitue pre gendarmi (panduri) asemenea aplica, cu privire destincta la ostasii sî militiele esiti din servitiu, pre sierbitorii municipiali, — cari déca 'si implinescu detorintiele cu credintia remânu aplicati pre viétia.

n) revede in tóta lun'a celu pucinu odata cassele municipiului cu intrevenirea esactorului sî a procurorului municipale;

o) face reportu esactu adunarei generali sî comitelui supremu despre dispusetiunile sele sî despre starea municipiului;

p) dispune despre prelucrarea obiecteloru adunarei generali prin comitetulu permanente, sî despre instruirea perfecta a acteloru singuratice;

q) indeplinesce tóte acele afaceri, cari prin un'a séu alta lege suntu incredintiate vice-comitelui.

Singuraticii potu recurá in contr'a conclusiuniloru ingreunatórie ale vice-comitelui la ministrulu de interne.

§ 59. Notarii ducu protocólele adunarei generali, ale comitelui permanente sî verificationale sî ale comissiuniloru de specialitate sî delegatiuniloru provisorie.

Ei concipédia conclusiunile, representatiunile, reporturile, corespondintiele provenitórie dela adunarea generale sî dela vice-comite.

Ei prelucra documentele dânde in numele municipiului sî referédia obiectele de desbatere in adunarea generale.

Déca vice-comitele e morbosu séu absente, séu postulu de vice-comite e vacante: notariulu generale implinesce agendele vice-comitelui.

§ 60. Procurorulu municipiale e membrulu scaunului orfanale sî jurisconsultulu municipiului. In acele cause, in cari punctulu de vedere alu dreptului e decidetoriu, inainte de a aduce decisiune totu-dé-un'a e de a se ascultá parerea lui.

Elu e veghiatoriulu legiloru alu dreptului consvetudinariu (?) in vigóre, alu statuteloru municipali in sfer'a guvernarei de sine sî in adunarile generali. Elu representédia municipiulu in afacerile sele private.

Elu urdiesce actiunile de violarea sessiunei sî propune cuantulu mulctei mesurande.

Elu efoptuie actiunea fiscale ordinata in contr'a amploiatiloru (§ 77).

§ 61. Siefulu de cercu (szolgabiró = subprefectulu) e primulu amploiatu alu cercului (despartiamentului).

Elu duce inspectiunea preste comunele supuse lui, sî esercédia acele drepturi sî detorintie, cari legea sî statutele le inviadia la elu.

Instructiunile — incâtu legea esceptionalmente nu dispune altmintrea — 'si le ia dela vice-comite sî pre calea vice-comitelui, sî sta in atingere nemidiulocita cu acel'a.

Elu are sigilu separatu, cu emblem'a municipiului sî cu inscriptiunea ce contiene numele cercului (despartiamentului).

Spre prevederea punctuale a agendeloru sele elu tiene unu cancelistu pre spesele municipiului, de care elu dispune liberu pre responsabilitatea sea propria. Singuraticii potu recurá in contr'a decisiuniloru ingreunatórie, aduce de sine statoriu prin siefulu cercuale in sfer'a sea de activitate, deliniata prin lege sî statute — la vice-comite sî de acolo la ministrulu de interne.

§ 62. Cerculu de activitate alu aceloru-lalti amploiati sî oficiali, precum sî statulu sî organisatiunea personalelui ajutatoriu sî de manipulatiune se fipsédia de insusi comitatulu, scaunulu, districtulu prin unu statutu incuvenintiându de ministrulu interneloru.

Numirile traditionali ale amploiatiloru singurateci potu remâné sî mai departe.

§ 63. Primulu amploiatu alu cetatiloru investite cu dreptu municipale e primariulu cetatiei;

Cá atare

a) elu e presiedintele magistratului,

b) dispune in acele cause, cari in sensulu legei sî alu statuteloru se tienu de sfer'a activitatiei primariului,

c) primesce ordinatiunile guberniali, scrisorile, reporturile, cererile adresate câtra cetate,

d) esecutédia ordinatiunile guvernului cu acele drepturi sî obligamente, cari suntu transpuse vice-comitelui in §-lu 58 punctulu d), e), k) alu acestei legi,

e) subscrie documentele, corespondintiele, representatiunile date in numele cetatiei,

f) elu e custodele sigilului cetatiei,

g) face reportu esactu adunarei generali sî comitelui supremu despre dispusetiunile sele sî despre starea cetatiei,

h) aplica cu respectu distinsu la ostasii sî militiele esiti din serviciu spre sierbitorie cetatiei, cari, déca 'si implinescu oficiulu cu credintia remânu aplicati pre viétia.

Singuraticii potu recurá in contr'a decisiuniloru ingreunatórie ale primariului la adunarea generale sî de acolo la ministrulu de interne.

§ 64. Altmintrea organisatiunile cetatiloru investite cu dreptu municipale, prin care ele dorescu a-si provedé afacerile interne sî a esercí guvernarea de sine a cetatiei, sî in urmarea acestei'a sfer'a de activitate, relativa la guvernarea de sine a magistratului, a amploiatiloru singuratici, intre acesti'a sî cea a capitanului de politia, organisatiunea sectiuniloru de specialitate, statulu sî salariulu corpului de amploiati, alu personalelui ajutatoriu, manipulatoriu, politiale sî de sierbitori, precum sî modulu recursului in contr'a decisiuniloru aduse de amploiatii singuratici in sfer'a guvernarei de sine — amesuratu relatiuniloru locali sî intre marginile legei presente se fipsédia de ele inse-si prin unu statutu incuvenintiându de ministrulu interneloru (§ 91). —

(Va urmá)

Proiectulu

comissiunei sinodului archidiecesanu din anulu 1871. esmise pentru arondarea protopresbiterateloru in archidiecesa.

(Urmare.)

Recapitulatiune.

Protopresbiteratulu M. Osiorheiului va cuprinde:

a) Din protopresb. de astadi alu M. Osiorheiului 23 com. bis. cu 6834 suflete.

b) Din protopresb. de astadi alu Gurghiulu 2 com. biser. cu 868 „

c) Din protopresb. de astadi alu Tarnavei de josu 2 com. bis. cu 1037 suflete.

d) Din protopresb. de astadi alu Tarnavei de susu 3 com. bis. cu 1059 „

Preste totu 30 com. bis. cu 9798 „

XXV. Protopresbiteratulu Mediasiului.

Loculu Scaunului protopresbiterale orasiulu Mediasiu.

Protopresbiteratulu Mediasiului va constá din urmatórele comune bisericesci:

a) Din protopresbiteratulu de astadi alu Mediasiului:

1. Mediasiu, cu 833 suflete. 2. Agarbiciu, cu 526. 3. Atielu, 570. 4. Bertanu, 546. 5. Buzdu, 427. 6. Brateiu 363. 7. Dupustorfu, 182. 8. Fràu'a, 440. 9. Hasiagu, 385. 10. Curciu, 559. 11. Copsi'a mica, 149. 12. Motistorfu, 115. 13. Mosn'a 519. 14. Nemsi'a, 130. 15. Richistorfu, 264. 16. Siarosiu, 451. 17. Sieic'a, mare, 517. 18. Veltiu, 171. 19. Vorumblocu, 455.

Sum'a 7602 suflete.

b) Din protopresbiteratulu de astadi alu Tarnavei de susu:

20. Alm'a, 578. 21. Darlosu, 634. 22. Idiciu 266. 23. Hundorfu, 149. 24. Lasleulu sasescu, 30 25. Ormenisiu, 73. 26. Zagoru, 122. 27. Dumaldu, 111. 28. Santu-Ioann'a, 20. 29. Ernea, 431.

Sum'a 2414 suflete.

c) Din protopresbiteratulu de astadi alu Tarnavei de josu:

30. Adamusiu, 23. 31. Boianu, 895. 32. Blajelu, 825. 33. Chesleru, 728. 34. Pàucea, 363. 35. Cetate de balta, 857.

Sum'a 3691 suflete.

Recapitulatiune.

Protopresbiteratulu Mediasiului va cuprinde:

a) Din protopresb. de astadi alu Mediasiului 19. com. biser. cu 7602 suflete.

b) Din protopresb. de astadi alu Tarnavei de susu, 10 com. bis. cu 2414 „

c) Din protopresb. de astadi alu Tarnavei de josu, 6 com. bis. cu 3691 „

Preste totu 35 com. bis. cu 13,707 suflete.

XXVI. Protopresbiteratulu Sighisiórei.

Loculu Scaunului protopresbiterale orasiulu Sighisiór'a.

Protopresbiteratulu Sighisiórei va constá din urmatórele comune bisericesci:

a) Din protopresbiteratulu de astadi alu Sighisiórei:

1. Sighisiór'a, cu 2247 suflete. 2. Apoldu, 548. 3. Bei'a, 286. 4. Bundorfu, 553. 5. Danesiu, 1175. 6. Dai'a sasésca, 624. 7. Ferihazu, 1176. 8. Hendorfu, 411. 9. Heturu, 603. 10. Hoghilagu, 159. 11. Netusiu, 139. 12. Laslea, 317. 13. Seleusiulu mare, 300. 14. Produ, 40. 15. Siaesiu, 486. 16. Saschizu, 812. 17. Ródesiu, 293. 18 Tieline, 517.

Sum'a 10,686 suflete.

b) Din protopresbiteratulu de astadi alu Tarnavei de susu.

19. Boiulu mare, 1093. 20. Nadesiu, 402. 21 Boiulu micu, 269. 22. Cundu, 29.

Sum'a 1802 suflete.

c) Din protopresbiteratulu de astadi alu Palosiului:

23. Malancravu, 379. 24. Besi'a, 268. 25. Felti'a, 175. 26. Crisiu, 672. 27. Retistorfu, 892. 28. Róndel'a, 143. 29. Siapartocu, 227. 30. Noulu sasescu 238. 31. Vulcanu (Vulcandorf) 37. 32. Zoltanu, 500.

Sum'a 3531 suflete.

Recapitulatiune.

Protopresbiteratulu Sighisiórei va cuprinde:

a) Din protopresb. de astadi alu Sighisiórei 18 com. bis. cu . 10,686 suflete.

b) Din protopresb. de astadi alu Tarnavei de susu 4 com. bis. cu 1793 „

c) Din protopresb. de astadi alu Palosiului 10 com. bis. cu . 3531 „

Preste totu 32 com. bis. cu 16,010 suflete.

XXVII. Protopresbiteratulu Odorheiului.

Loculu Scaunului protopresbiterale satulu Bodogai'a séu opidulu Cristuru.

Protopresbiteratulu Odorheiului va constá din urmatórele comune bisericesci:

a) Din protopresbiteratulu de astadi alu Palosiului:

1. Hasfaleu, cu 639 suflete. 2. Feleagu, 535.

Sum'a 1674 suflete.

b) Din protopresbiteratulu de astadi alu Tarnavei de susu:

3. Siórdu, 308. 4. Sacelu, (Andrásfalva) 474. 5. Vidacutulu rom. 579. 6. Vidacutulu ung. 135. 7. Jaculu rom. 280. 8. Sioimusiulu mare, 63. 9. Mic'a, 86.

Sum'a 1925 suflete.

c) Din protopresbiteratulu de astadi alu Sighisiórei:

10. Archit'a, 569. 11. Bodogai'a, 152. 12. Bitfaleu, 67. 13. Fiatfaleu, 71. 14. Galomfaleulu micu, 37. 15. Caiatu, 6. 16. Galomfaleulu mare, 344. 17. Praidu, 3. 18. Odorheiu, 13. 19. Uisechelu, 86.

Sum'a 1348 suflete.

Recapitulatiune.

Protopresbiteratulu Odorheiului va cuprinde:

a) Din protopresb. de astadi alu Palosiului 2 com bis. cu . .	1174	suflete.
b) Din protopresb. de astadi alu Tarnavei de susu 7 com. bis. cu	1925	„
c) Din protopresb. de astadi alu Sighisiórei, 10 com. bis. cu. .	1348	„
Preste totu 19 com. biser. cu	4447	suflete.

XXVIII. Protopresbiteratulu Cuhalmului

Loculu Scaunului protopresbiterale opidulu Cuhalmu.

Protopresbiteratulu Cuhalmului va constá din urmatórele comune bisericesci:

a) Din protoprosbiteratulu de astadi alu Cuhalmului:

1. Cuhalmu, cu 613 suflete. 2. Critiu 327. 3. Clósterfu, 182. 4. Mesîndorfu, 188. 5. Batiarii mari, 176. 6. Batiarii mici, 85. 7. Cati'a, 755. 8. Covoru, 125. 9. Drausu, 529. 10. Fisieru, 253. 11. Filea, 21. 12. Gibertu, 26. 13. Hermanu, 19. 14. Jimboru, 260. 15. Jibertu, 378. 16. Lomnicu, 281, 17. Mercheasi'a, 582. 18. Olostelecu, 30. 19. Petc'a 61. 20. Sten'a, 746. 21. Saltodosiu, 90. 22. Ungr'a, 592. 23. Viscrii 259. 24. Varghiasiu, 216.

Sum'a 7004 suflete.

b) Din protopresbiteratulu de astadi alu Palosiului:

25. Racosiulu da josu, 223 suflete. 26. Bogat'a, 256. 27. Dopc'a, 126. 28. Funtàn'a, 452. 29. Hoghizu 176. 30. Crihalm'a, 908. 31. Daisiór'a, 920. 32. Mateiasiu, 644. 33. Valendorfu, 420. 34. Palosiu, 1018.

Sum'a 5143 suflete.

c) Din protopresbiteratulu de astadi alu Fagarasiului I.

35. Cuciulat'a 1203. Sum'a 1203 suflete.

Recapitulatiune.

Protopresbiteratulu Cuhalmului va cuprinde:

a) Din protopresb. de astadi alu Cuhalmului 24 com. bis. cu .	7004	suflete.
b) Din protopresb. de astadi alu Palosiului 10 com. bis. cu .	5143	„
c) Din protopresb. de astadi alu Fagarasiului I. 1 com. bis. cu	1203	„
Peste totu 35 com. bis. cu	13,350	suflete.

XXIX. Protopresbiteratulu Treiscauneloru.

Loculu Scaunului protopresbiterale opidulu Sepsi-San-Georgiu.

Protopresbiteratulu Treiscauneloru va constá din urmatórele comune bisericesci:

a) Din protopresbiteratulu de astadi alu Heghigului:

1. Sepsi-San-Georgiu, cu 592 suflete. 2. Arpatacu, 555. 3. Ariujdu, 176. 4. Arini, 306. 5. Iaresiu, 223. 6. Augustinu, 564, 7. Ormenisiu 542. 8. Racosiulu de susu, 61. 9. Belinu, 565. 10. Budil'à, 789. 11. Elepatacu, 535. 12. Heghigu, 529. 13. Ait'a mare, 121. 14. Ait'a de mijlocu, 219. 15. Ait'a séca, 89. 16. Budusiu, 29. 17. Buducu, 2. 18. Baraoltu, 25. 19. Ghepetiu, 76. 20. Miclosvar, 13. 21. Miko-Ujfalu, 666. 22. Bicsadu, 375. 23. Marcosiu, 724. 24. Chileni 44. 25. Arcosiu sî Zaconu 35. 26. Semeri'a, 12. 27. Teiulu, 924. 28. Vam'a Buzeului, 756.

Sum'a 9554 suflete.

b) Din protopresbiteratulu de astadi alu Treiscauneloru:

29. Borosneulu micu, 570. 30. Saramusiu, 136. 31. Breticu, 1460. 32. Cernatulu de josu, 238. 33. Cernatulu de susu, 61. 34. Martonfaleu, 123. 35. Intorsur'a, Buzeului, 1544. 36. Covasn'a 799. 37. M. Zabal'a, 226. 38. Pavo si Pac'a, 64. 39. Martinusiu, 461. 40. Osdul'a, 173. 41 Poian'a sarata, 1089, 42, Sit'a-Buzeu, 1618. 43. Zagonu, 648. 44. Papautiu, 227.

Sum'a 9435 suflete.

c) Din protopresbiteratulu de astadi alu Brasiovului II.

45. Apati'a, 395. 46. Dobarleu 742. 47. Bastelecu, 224. 48. Dobolii de josu, 459. 49. Iliafaleu, 62. 50. San-Craiu, 6. 51. Chichisiu, 281. 52. Farkasvág 207. 53. Bastelegu, 66. 54. Crisbavu, 498. 55. Lisneu, 230. 56. Bicafaleu, 107. 57. Magherusiu, 56. 58. Ozunu, 199. 59. Santu-Ioanu 139. 60. Laborfaleu 18. 61. Comolu, 92.

Sum'a 3781 suflete.

(Va urmá.)

Brasiovu 7/19 Iunie 1871.

O observare la: „Intemeerea unui ondu“ pentru veduve. „Telegrafulu Romanu“ Nro. 44 a. c.

Dómn'a Susan'a Andreiu Muresianu ne anuncia in acestu nr. indemnulu, intemeerea acelui fondu sî resultatulu initiativei ce au luatu. Pentru ostenél'a acést'a dicu indata, ca D-ei merita tóta laud'a, fiindu-ca noi unii cându e vorb'a sa constatâmu progresulu nostru, câtu de micu aru fi, numeramu faptele sî intre acestea nu numai medilócele de inaintare, ci sî cele de aperare sî de pre'ngrigire. De acést'a noi privimu inceputulu acestui fondu sî colect'a de 418 de o fapta salutaria. —

Cu tóte acestea fiindu-ca Dn'a M. nu ne anuncia sî despre scutulu sub care va fi pusu fondulu, ceea ce asceptau unii din cari au contribuitu, amu trebuitu sa venimu la o observare. — Sumuliti'a colectata se póte privi de o suma frumusica. Dómnele sî domnii, cari au daruitu aceste parale, n'au observatu cum sî sub ce garantia se colectéza acestea. Se vede ca acele persóne au fostu patronse, ca intre nenorociti, veduvele sî orfanii seraci suntu cei dintâiu.

Déca totusi amintesce D-ei de unii scrupulosi, ne damu parerea, ca nu merita sa se supere, fiindu-ca asiá i privescu, ca n'au pecatu, de óre ce in Austro-Ungari'a nu e iertatu a se colectá fonduri, fâra numai sub dóue scuturi. —

De acest'a, déca voiesce dn'a M. cá inceputulu facutu de D-ei sa crésca sî sa aiba resultatulu doritu, trebuie sa se puna fondulu sub unulu din acestea scuturi. —

Asupr'a acestui'a sî asupr'a asigurârei venimu a observá, ca cuvintele „lasandu asupr'a ulteriórei desvoltâri sî infloriri unoru persóne superióre in inteligintia, avere sî influintia“, nu ne arata asiguranti'a sub care are sa fie fondulu. — Noi n'aflamu destula asigurantia acea, ca elu e asiediatu la cas'a de pastrare, fiindu-ca nu scimu ce se intempla cu viéti'a nóstra de adi pâna mâne, câci suntemu muritori.

Dela cas'a de pastrare póte ridicá paralele numai acel'a in mân'a cârui'a a cadiutu cârticic'a. Cei carii au contribuitu nu au cuventu, ca n'au pusu conditiuni cându au daruitu, sî sa aiba cuventu, au stima de numele Murasianu sî nu voru intrebá de banii acestui fondu, cum nu intréba de fodulu Sincaianu. De acést'a aru fi necesariu, cá funduletiulu sa fie pusu sub ingrigirea unui ce nemuritoriu. La noi e statutulu organicu séu biseric'a sî statulu seu guvernulu, care incuviintiaza sub priveghiarea sea nesce statute sî numai dupa incuviintiarea acestor'a se potu colectá bani.

Noi unii pentru scutulu acest'a din urma nu suntemu de parere, fiindu-ca statutele se schimba sî guvernele inca se schimba sî scimu sub absolutismu ce nisuintie erau indreptate asupr'a fondului Reuniunei femeiloru, asupr'a fondului Romantianu séu stipendiiloru loru; vedemu ce se intempla cu averea bisericésca gr. cath. la congresulu din Pest'a, Asemenea sî cele ce s'au intemplatu cu stipendiile gr. or. din Pest'a etc. etc.

Din cele pâna aci déca nu intielegu, on. cetitori observarea mea, o chiarificu, ca de óre ce colect'a pentru persónele care se face e de natura bisericésca, fiindu-ca biseric'a, are datorie a impintení sî a spriginí orfanotrofiile, filantropi'a etc. astfeliu are ea datorie mai aprópe sî la initiativ'a acést'a, fiindu-ca mai suntu fapte tocmai de asemenea natura. — Mai incolo acest'a sî ori care fondu românescu gr. or. e mai asiguratu sub biserica séu sub statutulu organicu de câtu ori unde, dovada fondurile de pre la bisericele de aci cu conditiunile facute de fundatorii loru, scurtu dovada, ca nemuritoriulu Gojdu sute de mii nu s'au genatu ale supune sub ingrigirea bisericei. Acestu fericitu a facutu conditiuni sî dómnele sî domnii ce au contribuitu se potu aduná sa fipseze conditiuni sî dupa acestea se va administrá sî esecutá de câtra comun'a bisericésca.

Acést'a e cuviinciósa observare.

Cricâu 30 Maiu 1871.

(Urmare.)

In nrulu 33 dîci, ca poporulu nimic'a nu au doritu mai fierbinte de câtu sa fia adunatu intr'unu sinodu parochialu — apoi iéra dta dici in nrulu 6. ca comitetulu parochiale constatatoriu din ómeni neesperti, temenduse de gurile ómeniloru, cari au mai mare atragere de a imbunatâti starea jidaniloru, iéra in articlulu din nrulu 17 dici: „poporulu nostru pre alaturea e nepasatoriu de totu ce este comunalu“ — sî óre cum aru puté stá la olalta acestea 2 espressiuni cu cea din nrulu 33 unde dici: „poporulu nimic'a nu au doritu mai fierbite; de câtu sa se vada intr'unu sinodu adunatu?“ Va sa dîca, mai nainte sî comitetulu sî poporulu dejiositu, defaimatu si despretiuitu, apoi iéra acel'a poporu atâtu de poftitoriu sî interesatu pentru sinodu. Pre semne déra dt'a nu ai cunoscintia adevorata despre poporu sî despre comitetu, ceea ce numai atunci ti o-vei poté castigá, déca vei cautá la trecutulu lui, cá sa te poti convinge sî informá despre elu in presentu. —

Vorbindu déra aci, sî judecându lucrulu in obiectulu acest'a fâra nici o patima, putemu cu cugetu curatu dice, ca comitetulu nostru nu au fostu nici nu este neespertu, precum sî poporulu inca n'au fostu nepasatoriu de totu ce e comunalu (intielegu aci pre comitetulu nostru, sî pre poporulu nostru) fâra, ca s'au facutu acum'a cá de 3—4 ani incóce; de cându au inceputu a avé influintia in afacerile bisericesti sî scolare unii ómeni inganfati, superbi, ambitiosi, sî asiá dîcendu malitiosi, cari in urit'a loru ambitiune au vrutu sa despretiuiésca totu ce s'aru puté face mai lesne pre calea bunei cuviintie, sî dupa bun'a randuiala; de cându au inceputu unii ómeni intriganti alu despretiuí, alu agitá, alu seduce, alu corumpe sî alu cumperá sî cu bani; — sî totu spre pagub'a lui; sî ce e mai multu? de cându unii ómeni spoiti din afara, reci in credintia au inceputu a despretiuí chiaru sî lucrurile cele ce se tienu de incheeturile credintiei nóstre, vorbindu in batjocura despre ele, sî batându-si jocu de acelea, socotindu-se pre sine mai procopsiti de câtu toti procopsitii. —

Eata déra dle caus'a causae pentru carea poporulu nostru s'aru parea a fi cam nepasatoriu de totu ce este comunalu. Elu dieu numai pre calea bunei cuviintie, sî dupa renduiél'a cea buna, dupa cum s'a fostu obicinuitu acum cá de 30 ani i place a participá la sinóde, atunci face sî elu totu ce póte. —

Sî cá sa te poti convinge despre acestu adeveru; sa ne uitâmu cu ochi curati la poporulu acest'a alu nostru, sî sa nilu intipuimu inainte de acest'a cu 32 ani, adeca: de cându eu functionediu aci cá preotu sî parochu; sî atunci vei vedé in câtu s'au interesatu elu pentru biseric'a sî scól'a lui — intre impregiurâri cam grele, mai alesu pâna in 1848. —

In 1839, cându amu pasîtu aci in parochia, amu aflatu pre acestu poporu intr'o stare fórte miserabila facia cu realitâtile bisericesci. Nu erá aci nici casa parochiala, cu atât'a mai pucinu alte edificie. Antecesorulu meu, care erá unchiulu dtale, erá silitu sa locuiasca intr'unu locasiu ce sémana grajdu de vite; nu erá asiá dicendu nici biserica de câtu un'a in care mai tare ploá cá afara, odojdii, odóre, cârti, tóte putrediau de plóia, sî rugineau, cu unu cuventu nu erá nimic'a.

Sî eata ca fiindu condusu pre calea bunei cuviintia, dupa renduiala buna, face casa parochiala, precum sî alte edificie ce se poftescu la unu preotu de ai nostri, face biserica, scóla, totu prin colecte sî prin daruiri de buna voia, aduna bani, bucate, vinuri, totu numai aci intre elu. Cumpera ornamente, odajdii sî alte odóre bisericesci. Iéta mai incolo in anulu de trista memoria jefuinduise biseric'a, cumpera totu prin colecte de nou odóre, odajdii etc. — Iéta dupa acelea totu pre calea bunei intielegeri 'si recastiga unele parcele de posessiune instrainata dela biserica. Iéta ca vediendu cum lucrurile se ducu tóte dupa bun'a cuviintia, mai multi intre crestinii evlaviosi incepu a daruí pre sém'a s. biserici parcele de pamenturi aratoriu, sî vii. Iéta ca, totu pre calea bunei intielegeri in 1857 se apuca sa sî infiintiedia sî unu fondu pre sém'a scólei — sî crescendu fondulu cam câtra 300 fl., condusi dupa renduiél'a cea buna daruiescu pre sém'a fondului scolasticu sî cele 600 fl. v. a., ce iau fostu datu la imprumutulu de statu — sî in urma:

Eata ca biseric'a nóstra oare in 1845 abiá poté numerá in casa 4 fl. v. vechia, sî cam 80 ferii vinu, astadi posede o avere cam preste 1000 fl. v. a. Iéra scól'a cam iasa preste 1000 fl. v. a. — De aci déra se póte vedé prea limpede, ca pre calea bunei cuviintie, dupa buna renduiala poti lucrá cu poporulu ori sî ce — altmintrile cându elu in sinódele nóstre nu vede alt'a decâtu ómeni inganfati posomoriti, sî mai mari in gura de câtu „Gur'a Satului“; — cându elu in sinódele nóstre nu aude alt'a de câtu dispute, frecâri sfedi, galcevi etc. atunci nu e mirare déca pierdiendusi totu gustulu, tóta voi'a, i se face grétia sî ura de a mai participá la acelea. Prin urmare déra dle nu aru trebuí sa fimu asiá critici, ci mai domoli, pentru ca cu tempu tóte se potu face bune. —

(Va urmá)

Romani'a.

O serbare nationala a avutu locu ieri pre câmpi'a Cotroceniloru.

Junimea româna grupata in societatea „Românismulu“ a serbatu aniversarea semi-seculara a memoriei lui Tudoru Vladimirescu !

Suntu cinci-dieci de ani dela mórtea acestui erou alu nationalitâtiei române, care s'a martirisatu pentru a dá românîloru independinti'a sî suveranitatea nationale, usurpate de fanarioti. Trebuiá deci cá societatea Românismulu sa inauguredie o serbare nationale in memori'a acelui erou sî martiru!

Acésta serbare s'a facutu fâra nici o anunciare publica, fâra nici o larma, precum de ordinariu se face la ori-ce serbare, ci prin simple invitari intre particualarii, cari s'au asociatu la acésta serbare; sî cu tóte acestea, serbarea lui Tudoru Vladimirescu, a fostu la inaltimea ei: poporulu care venise, atâtu din capitala câtu sî din satele de prin pregiuru sa asiste la serbarea, in care inimi tinere au venitu sî 'i-au adusu aminte de liberatorii lui din sclavi'a fanariotiloru sî din proletariatulu ciocoiloru, acestu poporu care facea fastulu serbatorei, n'a fostu adusu decâtu prin instinctulu inimei, prin chiamarea simtiementului de recunoscintia câtra eroulu si martirulu patriei.

Sa ne abtienemu inse dela reflessiuni particulare, pentru a face o dare de séma asupr'a consistintiei acestei serbâri.

Urcându délulu Cotroceniloru, privirea 'ti erá oprita de aspectulu imposante alu unui umbrariu construitu pre platoulu din drépt'a sioseilei ce duce la monastire. Umbrariulu in sine erá modestu, inse decoratu cu verdétia si ornatu cu stégurile nationali, avea cea mai frumósa aparintia. Interiorulu acestui umbrariu erá ocupatu in centru d'o tribuna d'asupr'a câreí'a se aflá potretulu lui Tudoru Vladimirescu, ornatu c'o coróna de flori. Acestu potretu erá din cele editate de d. majoru Papazoglu sî esactitatea figurei ce represinta, se cam banuiá; inse lips'a unui portretu care sa represinte cu fidelitate imaginea eroului românu, dupa tóte amenuntele ce dau asupr'a ei cronicele sî diferite istorii scrise de contimporani, lipsa care s'a simtitu de toti asistentii, trebuiá sa fie implinita, sî suntemu detori sa multiamimu dlui majoru Papazoglu care procurându acelu portretu a evitatu o lipsa care s'aru fi simtitu sî mai multu.

La 10 óre serbarea s'a inceputu printr'unu serviciu religiosu oficiatu de patru preoti; s'a chiamatu bine-cuventarea ceriului asupr'a junimei care si-a adusu aminte de eroii patriei sî s'a rugatu a Totu-potintele a face memori'a loru sa fie eterna intre români. Dupa serviciulu divinu, d. N. A. Popovici, membru alu societâtiei, recità depre tribuna o rugaciune compusa in versiuri de distinsulu poetu românu Lepedatu.

Dupa acést'a, d. Hazdeu, presiedintele societatiei, pronuncia unu discursu fórte bine simtitu, sî pre care sperâmu a-lu puté publicá intr'unulu din numerile viitórie. Apoi se succese d. Misailu, unulu din vice-presiedintii societâtiei; dlui facù cu multa eruditiune istoriculu revolutiunei dela 1821, produse acte autentice despre scopulu lui Tudoru Vladimirescu, câudu s'a ridicatu pentru a purificá românismulu de fanarioti sî de ciocoi sî areta cum eroulu 'si repuse viéti'a suferindu celu mai cumplitu martiru. Dnii Georgie Tocilescu sî N. Scurtescu, cari se urcara la tribuna dupa d. Misailu, vorbira in generale despre caracterulu serbarei sî despre insemnatatea ei sî aretara motivulu pentru care, dintre eroii patriei, s'a alesu, pentru o serbare nationale, Tudoru Vladimirescu. Venì apoi rendulu elocintelui si eruditului june Grigorie Tocilescu, care facù o disertatiune istorica ce s'aru putea numí „Apoteos'a lui Tudoru Vladimirescu.“ Toti acesti juni oratori, d'impreuna cu d. Hâzdeu sî Misailu — cari de sî suntu mai in versta, au inse inima totu asiá de juna cá si-acelor'a cari 'i-au urmatu la tribuna, — fura ascultati cu cea mai perfecta luare aminte sî intempinati cu aplause unanime.

Music'a gardei nationale, sub inteligintea directiune a dlui capelu-maiestru Cratovilu, a esecutatu in intervalulu succederei oratoriloru, diferite arii nationale.

La dóue óre, dupa ce s'au terminatu discursurile ocasionale, o agape intrunì pre toti asistintii cari ocupara dóue mese ce erau intinse in umbrariu. Unu venerabilu preotu binecuventa més'a sî óspetii incepura gustarea. Venì rendulu toasteloru. Ací ne fu greu a tiene séma despre toti câti se succesera sî se intrecura in a face urari românismului, sî memoriei diferitiloru eroi sî martiri ai patriei. Vomu aminti numai ca nici o idea nationale, nici unu patriotu românu care a luptatu pentru romanismu sî pentru independinti'a nationale, n'a fostu emisu in urârile cari s'au facutu cu ocasiunea toasteloru.

In timpulu mesei, mai multe dantiuri sî hori nationale fura intinse de câtra junii tierani sî tierance cari jucau c'unu entusiasmu aprinsu de cântecele nationale, fórte bine esecutate de music'a gardei.

Serbarea dură pâna la 6 óre sér'a, câudu fu incheiata prin declamarea unei poesie nationale, de d. T. Radulescu, sî prin câte-va cuvinte din partea dlui Misailu; ea inse s'a continuatu pâna la 7 trecute in dantiuri nationale sî in cea mai mare veselie, câudu atunci d. Satmari, invitatu de comitetulu organisatoriu alu serbarei, venì de fotografià frumosulu aspectu ce infacisiá acésta serbare, care câtra séra luá unu caracteru din cele mai nationale, prin presenti'a unei imense populatiuni dela tiéra, in costumulu nationale. Astu-feliu serbarea acést'a va fi vediuta nu numai de cei presenti, déru sî de natiunea intréga !

Vomu incheiá acésta dare de séma, in care n'amu pututu descrie decâtu fórte palidu entusiasmulu sî fastulu imensu alu acestei serbari, esprimându speranti'a ca serbarea memoriei lui Tudoru Vladimirescu, va luá loculu ce merita intre datinile nationale, sî ca societatea „Românismulu“ serbând'o in fie-care anu, o va face démna de eroulu in a câru'a memoria se dedicà sî va angagiá posteritatea sa conserve o asemenea marétia sî nationale serbare. „Telegrafulu“ B. P. R.

Varietâti.

*** O fapta nobile a facutu in 18 Maiu a. c. Dimitrie Caprescu (Kecskés) din Cojocn'a, lasându prin testamentu pentru Seminariulu nostru archidiecesanu de aici trei sute florini v. a. cari are sai esolvedie Ladisl. Methie preotu gr. or. sî frate mai june alu testatorului, carele mostenesce o curte cu superedificate dela testatore, séu eventualu sa esolveze cametele dela sum'a de mai susu fondului susu numitului institutu. Onóre sî eterna amintire testatorelui!

*** Invitatiune la adunarea generale a despartiementului cerc. XX. (Blasiu), care se estinde preste intregu cottulu Cetatiei de Balta, sî opidulu Blasiu, in intielesulu regulamentului (§ 10.) se convóca pre 9 lul. 27 lun. a. c. diminéti'a la 9 óre in Dicsö-szent-Marton, — la care toti doritorii de a luá parte cu caldura se invita. —

Din siedinti'a comitetului despartiamentului cerc. XX. alu asociatiunei transilvane pentru literatur'a româna sî cultur'a poporului românu tienuta in Blasiu la Iuniu 5 1871. st. n.

Se estrada de dr. Iac. Bredusianu m/p.
actuante.

Concursu.

Devenindu in vacantia parochi'a gr. or. din Tohanulu nou, in protopresbiteratulu Branului, — pentru ocuparea ei, se escrie prin acést'a concursu.

Dela concurenti se cere sa fie terminatu celu putienu 4—5 clase gimnasiali, sî studiile theologice cu succesu bunu.

Emolumentele suntu: deocamdata tacsele stolari pâna acum indatinate, dela 180 familii, cum sî câte 50 cruceri de familia, apoi dóue holde pamentu arabilu, iéra dupa acésta léf'a ce se va staveri — precum se spera curendu, — prin comissiunea esmitenda de câtra venerabilulu consistoriu archiepiscopescu, in sensulu conclusului sinodalu din Aprile anulu curinte, pentru regularea parochieloru sî dotarea preotiloru.

Recursele instruite in sensulu statutului nostru organicu, — sî indreptate comitetului nostru parochialu in Tohanulu nou, se voru tramite subscrisului pâna in 30 Iuniu 1871.

Zernesci 1 Iuniu 1871.

I. Metianu
Protopopu.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei parochiei gr. or. devenite vacante in comun'a Buzdu, protopopiatulu Mediasiului se eschide prin acést'a concursu. —

Cu statiunea acést'a suntu impreunate urmatórele emolumente:

1. 8 jugere pamentu aratoriu, dintre cari 7 se f-o losescu in totu anulu.
2. 4½ jugere fenatiu.
3. O gradina de curechiu,
4. dela 61 familii câte o ferdela cucuruzu sfarmitu anualmu,
5. dela 80 familii câte o dî de lucru, cei cu cara cu caru, cei fâra caru cu palm'a
6. stolarele dupa cum se afla in tractu.
7. Cartiru cu 2 incheperi, o siura, 2 grasduri, sî unu siopru.

Doritorii de a ocupá acésta statiune au a fi preoti sfintiti séu clerici absoluti, sî au a se adresá cu concursele sale la subscrisulu scaunu protopopescu pâna in Dumineca a 8-a dupa Rosale adeca in 11 Iulie 1871, câudu va fi sî candidati'a.

Siarosiu 28 Main 1871.

Dionisiu Chendi
(39—2) adm. prot.

Concursu.

Devenindu vacantu postulu de parochu in comun'a gr. or. Finteusiulu mare, districtulu Cetâtii de pétra, (Kövár), care numere 140 numere de familii, in urm'a decisiunei comitetului parochiale din 25 Maiu — a. c. in contielegere cu d. protopopu concerninte, prin acst'a, se escrie concursu pâna la ultim'a Iunie a. c; cu acésta parochie suntu impreunate urmatórele emolumente; —

a) Dela fie-care numeru de familia 1. o mertia (ferdela) de cucurudiu, din care se impartasiesce sî cantorele resp. parochii; locu eclesialu, casa parochiala nu are parochi'a

b) Stole de epatrachilu, dela acésta parochie competinta. —

Concurentii pre lânga alte cerintie au de a produce urmatórele documeute:

1.) Estrasu de botediu;

2.) Testimoniu despre absolvirea theologiei, sî de cualificatiune dela venerabilulu consistoriu archidiecesanu.

3) Atestatu despre purtare sua morala si politica.

Doritorii de a ocupá acésta parochia suntu poftiti pâna la terminulu prefiptu dîu'a alegerei 1 Iulie 1871, in sensulu statutului organicu asi asterne recursele sale bine instruite la comitetulu parochialu gr. or. din Finteusiulu mare, — per Nagy Şomkut la Finteusiulu mare. — Concurentii de voru fi parochi, suntu avisati asi cere binecuventare dela maritulu consistoriu archidiecesanu alu Ardélului, spre a poté concurá la acésta parochia. —

Recursele incurgende, dupa espirarea terminului prefiptu, voru fi neconsiderate.

Finteusiulu mare 25 Maiu 1871 st. v.

Comitetulu parochialu gr. or. a
Finteusiului mare.
Cu invoirea scaunului protopopescu gr. or.
din tractulu cetatiei de pétra (Kövár Videk.)

Edictu.

Alecse Jing'a din Satulungu, carele de 7 ani sî ma bine a parasitu cu necredintia pre legiuit'a sea socia Eufrosi'a Voicu Parvu totu din Satulungu sî de atunci nici pâna astadi nu se scie loculu ubicatiunei lui, — este prin acést'a citatu, cá in terminu de unu anu de dîle dela datulu escriei acestui edictu, sa se infacisiédie la subscrisulu scaunn protopopescu, câci la din contra sî in sbsenti'a densului, se va pertractá sî decide — pre bas'e as. canóne ale bisericei nóstre ort. res. procesulu divoriale incaminatu asupra-i de soci'a lui.

Brasiovu in 29 Maiu 1871.

Scaunulu protopopescu gr. or. I. alu Brasiovului
(37—2) cá foru matrimoniale.

Edictu.

Michailu Lazaru Belu din comun'a Danesiu protop. tract. Sighisiórei gr. or. de 6 ani trecuti, carele parasindu-si pre legiuit'a sea muiere Mari'a lui Iacobu Gheaj'a totu din Danesiu, au pribegitu in lume, de nu se scie de elu nimic'a, se citédia prin acést'a: ca pâna in 9 Martie 1872. sa se infatisiedie inaintea forului matrimoniale subscrisu, câci altucum actiunea muierei . . . sî in absenti'a lui se va pertractá sî hotari dupa legi.

Sighisiór'a 1 Iuniu 1871.

Forulu scaunului protopopescu alu
tract. Sighisiórei gr. or.
Zacharia Boiu
(41—2) Protopopu.

Edictu.

Nicolau Lungu din Intorsur'a-Buzeului, care de 6 an parasí cu necredintia pre legiuit'a lui socia Paraschiv'a Ioanu Iug'a, fâra cá sa se scie unde se afla se citédia cá in terminu de unu ann sî o di, dela datulu de astadi, sa se presentedie inaintea forului matrimoniale subscrisu, câci altucum procesulu divortiale incaminatu in contr'a lui, se va decide sî fara de densulu in intielesulu legiloru sî alu canóneloru.

Brasiovu 4 Iuniu 1871.

Forulu matrimonialu gr. or. alu Trei Scauneloru.
Ioanu Petricu
(42—2) Protopopu

Corespondinti'a espediturei.

On. „Casina româna“, Feldiór'a. De aici se espedéza nrii regulatu; cautati la post'a ultima.

Burs'a de Vien'a.

Din 24/12 Iuniu 1871.

Metalicele 5%	59 45	Act. de creditu	292 80
Imprumut. nat. 5%	69	Argintulu	122 75
Actiile de banca	782	Galbinulu	5 87

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a sî tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 48. ANULU XIX.

Sabiiu, in 17/29 Iunie 1871.

Invitare de prenumeratiune
la
„Telegrafulu Romanu“
pre o jumetate de anu (Iulie-Decembre) alu anului 1871. — Pretiulu abonamentului pre 1/2 de anu e:

Pentru Sabiiu 3 fl. 50 xr. v. a.

Pentru Trani'a sî Monarchi'a austro-ungurésca 4 fl. v. a.

Pentru Romani'a sî strainatate 6 fl. v. a.

DD. abonanti suntu rugati a nu intârdiá cu tramiterea prenumeratiuniloru.

Adresele ne rugâmu a se scrie curatu, sî in locu de epistole de prenumeratiune recomandâmu on. publ. avisurile postali, cá impreunate cu spese mai putiene sî cá mai sigure pentru inaintarea baniloru de prenumeratiune la

Editur'a „Telegrafului Romanu“ in Sabiiu.

Fói'a lunaria „Figyelmező“ din Debrecinu in fascicululu pentru lunile Maiu sî Iuniu a. c. pag. 303. dice intre altele despre congregatiunea tienuta in 20—24 dile a lui Aprile sî urmatórele:

„In tréb'a scólei populare au fostu relatiunea aceea de mare insemnatate, dupa care regimulu in comitatulu Sabolciului, si in districtulu orasieloru haidunicale asupr'a 75, dî: sieptedieci sî cinci scoli au enunciatu judecat'a de mórte, de inchidere, adeca, au facutu admonitiunea legale, câci aceste scoli n'aru fi intocmite in intielesulu legei. Obiectulu acest'a s'au datu Decaniloru districtuali spre dilucidare. Noi credemu, ca inspectorulu scolariu, respective regimulu au facutu de totu dupa lege dispusetiunea sea. Deci putemu imbarbatá pre ori çine: tu ne cede malis, sed contr'a audactior ito, sic itur ad astra! Caracteristicu inse este, déca amu intielesu bine, ca domnulu ministru in hârthi'a sea oficiósa se servesce de acésta espressiune: „Inspectorulu meu din comitatulu Sabolciului“ asiá dara cá sî cum contele Károlyi aru dice: „Prefectulu meu din Nyirbator.“ Deci dara scolile unguresei protestantice, sî tréb'a loru aru fi o mosia, carea dlu Pauler, numitu de câtra multi „ultramontanu“ o aru fi herezitu; in mosia, inspectorii scolari suntu ingrigitori, suntu inspectori, iér' noi sirimani protestanti suntemu misera plebs contribuens.“

Politic'a nationala romanésca.*)

II.

Infratirea romaniloru cu unguriiin Brasiovu.

Acestu pasiu alu romăniloru brasioveni a fostu apretiatu de mai multe diurnale românesci sî neromanesci in deosebite moduri mai multu séu mai pucinu rationabile.

Sub asemenea impregiurâri cere necessitatea imperativu, cá sa desfasiurâmu acestu pasiu alu romăniloru brasioveni, in insemnatatea sea de principie sî in consecintiele sele.

Scopulu politicei initiate prin pasiulu susu-numitu de românii brasioveni este esprimatu in program'a loru, este totu acel'a alu politicei din Mercurea, este acel'a alu tuturoru romăniloru de inima, adeca asigurarea sî inaintarea intereseloru nóstre nationale, egal'a indreptatire nationala a romăniloru.

Prin urmare in principiu sî acésta politica, in acela-si dreptu, cá sî cea din Mercurea, trebuie privita de politica nationala.

Sî unii sî altii ne luptâmu pentru acel'a-si scopu nationalu déra cu diferite arme, cu diferite midiulóce.

Asiá dara intre ómeni binesimtietori nu póte fi vorb'a de a judecá alt'a, decâtu, in câtu midiulócele aplicate de brasioveni conducu siguru la scopu, séu celu pucinu mai siguru decâtu acelea ale politicei Mercurene.

N'avemu decâtu sa luâmu o carta etnografica in mâna spre a ne convinge, ca elementulu românu sî celu magiaru suntu situate cá dóue insule in marea slavismului, a cărui valuri fortunóse sî puternice amenintia a innecá sî pre unulu sî pre altulu.

Nici românii nici magiarii nu au unu radimu, unu imperiu omogenu puternicu, in afara, câtra care sa sî indrepteze privirea in tempuri de periculu.

Asiá dara interesele romăniloru sî ale magiariloru suntu asiá de strinsu legate, incâtu chiaru esistinti'a loru in viitoriu aterna dela o buna intielegere sî solidaria procedere a acestoru dóue poporatiuni.

Sub asemenea impregiurâri se nasce intrebarea, carea póte fi caus'a neintielegerei ce esista intre magiari sî români.

Noi nu aflâmu alta causa decâtu neincrederea reciproca pre carea fatalitatea a facut'o a se nasce intre aceste dóue natiuni.

Acésta neincredere a facutu, cá magiarii sa se straduiésca din tóte puterile a delaturá autonomi'a Translivaniei sî a se purtá negativu fatia chiaru sî cu cele mai drepte pretensiuni ale romăniloru.

Neincrederea reciproca este prin urmare reulu care impedeca asigurarea sî inaintarea intereseloru nóstre nationale sî periclitédia patri'a.

Fatia cu aceste impregiurâri românii brasioveni au aflatu de cea mai sanctósa politica pre aceea de a delaturá acestu reu, adeca, de a delaturá neincrederea, ce esista astadi intre români sî magiari, sî a pune in locului acelei'a-si inceputulu la o incredere reciproca pentru binele loru sî alu patriei intregi.

Eata mediloculu adoptatu de românii brasioveni pentru a asigurá sî inaintá interesele nóstre nationale, sî déca va succede realisarea acestui mediloc u, fâra indoiala elu va duce siguru la scopu:

De óre ce, câudu natiunea magiara va privi in natiunea româna pre aliat'a sea necesaria, apoi nu va ave nice o causa, cá sa se opuna la inaintarea natiunei române, bá din contra va avé fórte multu interesu, cá românii sa progreseze sî sa se intarésca pentru cá la tempu de periculu sa aiba unu aliatu unu conluptatoriu câtu mai puternicu.

Natiunea româna câudu aru vedé din partea sea, ca interesele ei suntu destulu de bine salvate in acésta patria, ca suntu inaintate sî aperate chiaru de acel'a, pre care-lu tienù de neamiculu seu, nu va intârdiá de a avé acea iubire pentru acésta patria, pre care o insufla drepturile egale, paladiulu intereseloru sele.

Sî intr'adeveru, dupa ce amu aretatu, in ce strinsa legatura se aflá sórtea acestoru dóue natiuni, nu aflâmu nici o causa de neincredere.

Ambe natiuni suntu relativu pré mice pentru a se inghiti un'a pre alt'a, sî suntu destulu de mice pentru a fi inghitite, in casu de discordia, sî un'a sî alt'a de unu alu treilea.

Trebuie sa marturisimu ca politic'a initiata de românii brasioveni prin infratirea loru cu magiarii nu este nóua pre câmpulu politicei nationale.

Diurnalistic'a româna sî in specie „Telegrafulu Romanu“ de multe ori a accentuatu acestu desersu alu politicei române; mai târdiu sî „Albin'a“ de repetite ori si a radicatu vócea in acestu intielesu, déra acésta voce, in midiulocolu patimiloru predomnitóre, s'a pierdutu cá „glasulu in pustia“, parte fiindu-ca diurnalistic'a româna este pré putienu cetita de magiari, parte fiindu-ca câudu erá a se pune in practica, dupa conclusulu deputatiloru sî regalistiloru dela Clusiu, (1865) fu impedecata de rancune malitióse, cari au abatutu tóta afacerea pre calea cea coltiurósa a unoru teorii nepremeditate sî pline de defecte logice.

Românii brasioveni au preferitu a pune acésta teoria in pracsa sî inca in modu asiá dicendu intuitivu.

Pentru a introduce reciproc'a incredere intre români sî magiari, românii brasioveni au decisu a se intielege indata cu magiarii din Brasiovu sî astu-feliu a pune acea incredere in lucrare aci in cerculu loru de activitate, cu acea sperantia, ca acésta procedere prin conlucrarea romăniloru sî magiariloru, intielesi intre sine, sî prin fructele bune ce provinu totu-dé-un'a din bun'a intielegere sincera, incetu incetu se va generalisá, indemnându-se a face sî altii asemenea.

Déca in modulu acest'a increderea reciproca se va estinde preste ambe dóue natiunile, atunci inaintarea sî asigurarea intereseloru nóstre nationale, cu unu cuventu egal'a indreptatire a nóstra, voru câstigá cea mai solida base possibila, adeca voinți'a acestoru dóue natiuni.

Pretensiunile nóstre natiunale locale nu voru fi sustienute sî aperate numai de noi, ci sî de natiunea magiara chiaru in interesulu acestei'a. Sî fiindu-ca cointielegere n'are sa se faca numai cu o partida, ci cu intrég'a natiune magiara, de aceea ori care partida aru fi la putere nu are causa sa desconsideredie esistinti'a sî inaintarea nóstra nationala, déca nu voiesce sa lucre in contr'a intereseloru patriei.

Trebuie sa marturisimu ca tient'a, pre care brasovenii români au avut'o la infratirea loru cu magiarii este inalta, este folositóre atâtu natiunei nóstre câtu sî patriei, dér' totu asiá de sinceru trebuie se marturisimu, ca ajungerea ei este impreunata cu multe greutâti.

Dispretiulu de o parte sî ur'a de alta parte, fructele triste ale feudalismului trecutu, visurile de a formá o natiune séu imperatia mare magiara séu româna, cari fâra a se considerá impregiurârile reali sî categorice séu ivitu de amendóue pârtile, in fine interesele personali, cari fâra a fi in conglasuire cu interesele generali, de multe ori le incrucisiaza pre acestea; iéta momente cari voru face opusetiune cointielegerei propuse.

Sperâmu insa, ca voinți'a buna sî sincera de ambe pârtile cu incetulu voru invinge sî aceste pedeci, indata ce ómenii binesimtietori voru privi susu-numitele rele de atribute ale individului sî nu ale natiunei respective.

Din tóte cele premerse póte vedé ori ce românu dreptu sî realu in parerile sale, ca directiunea initiata de românii brasioveni in politica, in privinți'a scopului, este aceea-si, cá sî politic'a dela Mercurea, este prin urmare in dreptu cuventu nationala, sî un'a sî alt'a este lupta pentru asigurarea sî inaintarea intereseloru nóstre nationale. In privinți'a mediloculuî insa este din aceea causa mai buna, fiindu-ca, pre câudu politic'a dela Mercurea, dupa cum amu aratatu sub I (vedi „Teleg. Rom.“ nru. 42), chiaru realisându-si mediloculu alesu, adeca autonomi'a Transilvanici, nu ajunge la scopu, directiunea initiata la Brasiovu realisandu-si mediloculu alesu, adeca punendu increderea reciproca in loculu neincrederei ce esista intre români sî magiari, ajunge

*) Vedi nru 42.

siguru la scopu, este mai buna si din aceea causa fiindu-ca mediloculu alesu de acést'a, stâ in cea mai strinsa si armonica legatura cu binele patriei, si nimene, nice celu mai aprigu neamicu, nu o póte discreditá, dicundui cá pâna acum, ca este unilaterale si nepatriotica.

Sub asemenea impregiurâri nu ne putemu altmintrelea esplicá multele imputâri si chiaru injuraturi aruncate de o parte a diurnalisticei române in faci'a româniloru brasioveni; de câtu ca respectivele diurnale nu au asceptatu cá românii brasioveni sa espuna principiele si motivele procederei loru, si iau dejudecatu orbesce cu tóta necrutiarea.

Totu asiá de pucinu ne putemu esplicá numerósele (?) contradechiaratiuni precum si suspiciunile in acestea indreptate in contr'a româniloru brasioveni. Acesti'a au lucratu numai in numele loru si nu alu altor'a, si n'au incheiatu cu nimenea nice unu pactu, n'au cedatu nice unu dreptu nationalu, si nu numai ca n'au dechiaratu a fi multiamiti cu starea lucruriloru de fatia, ci chiaru au spus'o si o spunu confratiloru magiari cu tóta resolutiunea, ca si ei se lupta pentru egal'a indreptatire nationala a româniloru.

Fatia cu acésta nedreptate, ce s'a facutu brasioveniloru români, ei au o singura mangaiere adeca consciinti'a de a fi lucratu si de a lucrá in interesulu natiunei române.

Déca din nenorocire pentru noi si pentru intrég'a patria in cercarea acést'a sincera de cointielegere a româniloru brasioveni, séu din prejudetie fâra intielesu a româniloru, séu din nesinceritatea fratiloru magiari s'aru paralisá, atunci românii brasioveni se voru retrage cu consciinti'a liniscita, ca au voitu binele patriei si alu natiunei române, déra ca nesuccediendule intentiunea loru, celu pucinu n'au facutu nice unu reu natiunei loru si atunci cu adênca durere voru dice si ei ceea ce la alta ocasiune a disu unu mare barbatu alu natiunei române, „flere possem sed juvare non“.

Brasiovu 23 Maiu 1871.

Strevoiu.

Germanismulu in Ungari'a.

Din unu articolu a lui „N. T. Ztg.“ intitulatu astufeliu scótemu urmatórele:

De vre-o câte-va septemani, de cându se ocupa unii „taia frundia“ literari cu venarea formale a firmeloru si adreseloru nemtiesci in stradele Bud'a-Pestei, luara agitatiunea contr'a germaniloru in capitalea Ungariei dimensiuni totu mai mari. Cuventulu obrasnicu, ce se ascrie dlui Mocsary, ca „limb'a germana e numai pentru cocisi“ 'si aflara pendantulu seu in articolii dlui Csernatony, Hegedüs, si altii, carii dechiara in colónele lui „Ellenőr“ „Hon“ si a. despre limb'a nemtiasca, ca se vorbesce numai de venetici, bursiani si speculanti, fâra vatra si patria. Magiarisarea e o datorintia â „patriotismului“, chiaru si tronulu regelui e periclitatu, déca germanismulu cresce in Ungari'a. Magiarii singuri nu „gravitézá“ in afara, la germani insa trebuie sa fia téma in privinti'a acést'a. Si conformu povatiuriloru acestoru „conducatori“ a „opiniunei publice“ 'si esercéza tinerimea magiara a Bud'a-Pestei inganfarea sea contr'a celariloru, ce vorbescu nemtiesce si credu a fi indeplinitu o fapta mare patriotica, indata ce arunca o gramada de injuraturi asupr'a betiloru celari.

Unde voru ajunge prin acést'a, nu sciu chiaru nice agitatorii obradinici; fruptele agitatiunei se simtu insa deja. Câci din provincia ni se anuncia cele mai dintâiu ale acestei agitatiuni de nationalitate.

Acolo se denuncia fie-care germanu de unu patriotu reu si se privesce de o crima capitale, ca esista teatre germane in regiuni germane, ca aparu foi etc. Acést'a e teribile! Inse trebuie sa inceteze, trebuie sa se schimbe spre bine. Csernatony, Cato celu mare, a jurat'o si Borostyany e profetulu seu. De aceea: Lupta contr'a tuturoru sivabiloru in Ungari'a!

Amu potea trece preste acést'a turba a fanatismului cu tecere, déca nu aru fi in unele privintie asiá plina de invetiatura. Mai intâiu resulta din acést'a invetiatura ca o parte mare a conducatoriloru magiari de astadi, nu suntu altu ceva, decâtu „barbari spoiti de cultura“, fâra de simburele vre unei culturi mai aduncе spirituale. Acestu poporu si cunósce numai folosulu seu nemidilocitu, e plinu de interesu propriu, sacrifica numai egoismului murdariu etc. Cându e vorb'a de folosu personalu, glori'a iubitului „ego“, atunci nu cunoscu acesti patrioti mari nici vatra nici patria si intrebuintiadia ori si ce midilocu.

Caus'a, ca acésta sorta de ómeni jóca rola in Ungari'a suntu parte mare germanii. Acést'a e a dóu'a parte a invetiaturei. Germanii se incercara seriosi adeca de ani deja, a se negá pre sine insesi si originea loru. Multi dintre ei lepedara numele familiei si limb'a si stau astadi in rendulu celoru mai mari germanofobi!

Renegatismulu a fostu totu d'a un'a mam'a fructifera a fanatismului. Ceea ce are literatur'a scientifica magiara mai pretiosu e parte buna lucru nemtiescu. Istori'a literaturei magiare e creata de Schedel, care astadi se numesce Toldy, macaru de tata-seu erá némtiu si Toldy insasi pâna in alu 9-lea anu alu etâtiei nu sciá nici o vorba magiara. Archeologi'a magiara e opulu dloru Henszlmann, Romer, Stummer (numitu „Ipoly“), Rothkropf (numitu „Matray“), Luczenbacher (numitu „Érdi“); filologi'a magiara e cultivata in cea mai mare parte de Hunsdorf („Hunfalvy) Budenz, Bamberger („Vambéry“); geografi'a magiara 'si are representantele seu celu mai bunu in cel'alaltu Hunsdorfer; in jurisprudentia esceléza Venzel, Pauler, Herzog, Hoffmann si altii. Dara nu e destulu cu aceste, nemtii in Bud'a-Pest'a au suferitu a se dá copiiloru loru in scóle inferióre si superióre instructiunea numai in limb'a magiara. Au suferitu a li se cassá arbitrariu ambele teatre orasienesci; ei suferu a se infiintiá la universitate pentru tóte limbele tierei catedre de invetiamentu numai pentru cea germana nu; câci, prelegerile, cari voru urmá despre literatur'a nemtiasca, se voru tienea in limb'a magiara.

Precum este in capitale, asiá si la tiéra.

Nemtii n'au nici unu gimnasiu, nici o scóla reale cu ajutoriu dela statu, dupa cum au serbii si românii. Caus'a unei atari tratari diferite jace inportarea nemtiloru unguresci. Nemtii n'au causa a se rusiná de nationalitatea loru si cel'a ce o face, nu merita a se numí némtiu si-lu daruimu fie-cârui poporu. Nemtii in Ungari'a 'si potu implini missiunea loru cultivatórie numai cá némti, Numai asiá voru remânea in atingere nemidilocita cu isvorulu civilisatiunei (Germani'a). Nemtii in Ungari'a suntu cei mai buni patrioti si insurectiunea din 1848 ne da destule dovedi ca tocmai nemtii suntu cei mai apti anteluptatori ai libertatiei. Cá resplata pentru acestu sacrificiu ni se refusa dreptulu de esistintia in tiér'a, care este adapata cu sânge nemtiescu de pre timpulu domniei turcesci, in care o a aruncatu tradarea magiara si pre care nemtii o au liberat'o.

In modulu acest'a continua „N. T. Ztg.“ a mai dá câte-va lectiuni unguriloru si apoi se adresédia câtra nemti dicându-le cam urmatórele: Fiti nemti! câci sunteti prin limba. Limb'a ve unesce; onorati-o si o iubiti numai intimu! Alta limba nu vi o póte supliní. Numai limb'a materna insémna fidelu, ceea ce simte inim'a, cugeta mintea etc.

Prin tienerea firma de nationalitate va cresce respectulu nemtiloru facia cu alte nationalitati: **câci cel'a ce se lépada pre sine, se despretiuesce insusi.**

Articlulu de lege XLII din an. 1870 despre regularea municipieloru (jurisdictiuniloru.)

(Capetu).

CAPU V. Despre alegerea amploiatiloru.

§ 65. Amploiatii se alegu prin comissiunea (municipiului) si pre 6 ani.

Archivariulu se numesce de comitele supremu pre viétia Membrii personalelui ajutatoriu si manipulatoriu, numiti de comitele supremu (§ 53 punctulu g), iér' in cetatile investite cu dreptu municipale alesi de comissiune, 'si tienu posturile pre viétia, si numai in calea actiunei fiscale se potu destituá.

Amploiatii aplicati tempurariu si diurnistii se dimitu prin municipiu.

Pre cancelistii siefului de cercu (szolgabirói irnokokat) i denumesce si i dimite siefulu de cercu.

§ 66. Amploiatu numai acel'a póte fi, respective numai acel'a se póte numí de amploiatu, care:

a) dej'a si-a implinitu anulu alu 22-lea alu vietiei sele;

b) e cive alu statului unguresc;

c) nu sta nici sub concursu (csöd), nici sub actiune criminale, nici sub pedépsa, nici a fostu judecatu pentru crima desonoratória (infamatórie).

§ 67. Afara de referintiele generali prescrise la §-lu 66 e inca o conditiune neiertata:

pentru notariulu generale si presiedintele scaunului orfanale adeverirea acelei'a, ca acel'a a terminatu cursulu de invetiamentu in óre care-va institutu juridicu, séu a depusu esamenulu teoreticu corespundietoriu séu ca dej'a a imbracatu asemenea oficiu publicu.

Pentru procuroru diplom'a de advocatu.

Pentru fisicu si veterinariu o diploma valida in statulu unguresc si pracsa de doi ani.

Pentru inginerin indreptatirea la esercerea de sine a specialitatei si pracsa de sine de doi ani.

§ 68. Pentru durat'a adunarei restaurationali (tisztujitó szék), déca e alegere generale, comitele supremu (judele r. supremu etc.) substituie unu notariu si unu procuroru.

List'a candidatiloru se compune intre marginile §§-loru 66, 67, cum si cu respectu la determinatiunile articlului de lege XLIV din anulu 1867 de comitetulu candidationale, carele sta: din comitele supremu, cá presiedinte, din 3 membrii alesi de comissiunea municipale si din alti 3 membri ai comissiunei municipali, chiamati de comitele supremu, cându voturile suntu egali, decide votulu presiedintelui.

Pentru totu postulu suntu de a se candidá celu pucinu 3 individi; abaterea dela acést'a regula numai atuncia are locu, déca pentru postulu de oficiu ce e de a se ocupá nu s'au insinuatu 3 individi capabili de candidatiune.

§ 69. Votarea, care e de a se ordiná totudéun'a la dorinti'a data in scrisu a 20 membri comissionali, se face inaintea unei séu mai multoru delegatiuni denumite prin comitele supremu (judele r. supremu etc.) cu insemnarea numelui si a votului votantiloru, in cetati investite cu dreptu municipale prin siedule de votisare.

§ 70. Vice-comitele si primariulu cetatiei se alegu cu maioritate de voturi absoluta.

Déca nici unulu dintre candidati nu intrunesce maioritate de voturi absoluta: atunci se face votisare nóua intre cei doi candidati, cari au intrunitu mai multe voturi.

Ceia-lalti amploiati se alegu cu maioritate de votu relativu.

§ 71. Amploiatii alesi depunu juramentulu urmatoriu:

Eu N. N. juru, ca voiu fi credinciosu regelui, ca me voiu supune legiloru tierei, si ca voiu implini cu punctualitate consciintiósa detorintiele mele impreunate cu oficiulu meu . . . . . Asiá sa-mi ajute Dumnedieu.

§ 72. Posturile devenite intr'acea in vacantia se ocupa numai in adunarea generale ordinaria urmatória. Pâna atuncia substituie comitele supremu, déca e neaperatu de lipsa.

CAPU VI. Despre responsabilitatea membriloru comissionali si a amploiatiloru.

§ 73. Amploiatulu este detoriu cu desdaunare deplina pentru tóta daun'a, care a causatu-o pre nedreptu si in modu necompetente statului, municipiului, comuneloru séu singuraticiloru in procederea sea oficiale, fia prin fapta, fia prin intrelasarea cu intentiune séu din negrigintia culpabila, déca daun'a nu a fostu delaturabila prin remediu juridicu prescrisu.

Actiunile de desdaunare se tienu de sfer'a judecatorieloru competinti dupa regulamentulu de procedur'a civile.

Portatorii de procesu cerbicosi (obstinati) se potu pedepsí in favórea óre cârui institutu binefacatoriu alu municipiului cu o mulcta in bani pâna la 500 florini, si suntu de a se condemná la spesele procesuali.

§ 74. Déca amploiatulu a procesu din insarcinare competinta si conformu insarcinarei, actiunile de desdaunare suntu de a se indreptá totudé-una in contr'a acelor'a, cari au ordinatu fapt'a nelegale.

Acei membri ai comissiunei, cari au concursu la decisiunea nelegale, suntu responsabili solidariu (in solidum) facia cu damnificatulu, intre sine inse suntu obligati la desdaunare in pârti egali.

§ 75. Déca damnificatulu nu aru puté sa fie

escontentatu din caus'a neaverei amploiatului condemnatu, séu nu s'aru puté eruá, ca cari au votatu pentru decisiunea ingreunatórie: atunci daun'a se rebonifica pre lânga reservarea dreptului de regresu prin cass'a municipiului. Daun'a causata prin amploiati incredintiati cu manipulatiunea baniloru publici inse dupa acesti'a, in lini'a prima suntu obligati a o suportá acei'a, cari dupa lege au fostu detori a veghiá de administrarea baniloru, déca acesti'a séu nici decum, séu nu amesuratu prescriseloru si-au implinitu detorinti'a loru.

§ 76. Respunsabilitatea provenitórie din portarea oficiului pâna atunci tiene, pâna cându amploiatulu nu s'a dimisu din partea municipiului. Prin acést'a dimitere incéta numai respunsabilitatea ce a custatu facia cu universitatea municipiului, remâne neatinsa respunsabilitatea, normata pentru daun'a causata in legile de natur'a dreptului privatu si pentru faptele demne de pedépsa in cele penali.

§ 77. Déca unu amploiatu, óre care membru ale personalelui ajutatoriu si de manipulatiune vatama, séu implinescu in modu negrigentu detorinti'a impusa lui prin lege séu statutu, inse fapt'a lui nu involve unu actu proibitu prin legile penali: are locu actiunea fiscale.

§ 78. Actiunea fiscale o previne cercetarea, care se ordina pentru amploiati de adunarea generale, séu de comitele supremu, pentru personalele ajutatoriu si de manipulatiune, de vice-comite, respective de primariulu cetatiei.

De odata cu ordinarea cercetarea amploiatulu se póte si suspende dela oficiulu seu (§§ 53 si 58).

§ 79. Cercetarea se face prin comitetulu disciplinariu permanente alu municipiului, la care adunarea generale alege doi membri prin votisare secreta, iér' doi se denumescu de comitele supremu dintre membrii comissiunei municipali, presiedinte 'si alege insusi comitetulu, iér' in casu de neintielegere lu denumesce comitele supremu.

§ 80. Resultatulu cercetarei e de a se asterne adunarei generali, care, dupa ascultarea procurorului, decide cu maioritate de voturi, déca e sa se urdiésca séu sa se lase intr'atât'a actiunea fiscale (§ 49).

Déca adunarea generale nu ar' ordiná actiunea fiscale, aceea se póte ordiná de ministrulu interneloru la reportulu motivatu alu comitelui supremu (judelui r. supremu etc.)

§ 81. Amploiatulu nu se póte trage la respundere nici se póte ordiná in contr'a i actiune fiscale pentru unu actu, care i l'a impusu de detorintia legea.

§ 82. Asupr'a actiunei fiscali judeca tribunalulu regescu de prim'a instantia, competente pentru loculu de residintia alu municipiului.

Tribunalulu, déca e defectuósa cercetarea, póte ordiná intregirea acelei'a.

Comitetulu disciplinariu este obligatu a implini ordinulu tribunalului.

§ 83. Amploiatulu si oficialulu aflatu de vinovatu se póte pedepsí la o infruntare (dolgalásra), la o mulcta in bani pâna la 500 floreni, si déca elu si-a neglesu detorinti'a de repetite-ori si in modu batatoriu la ochi séu in procedur'a sea a aratatu unu asiá gradu de nesciintia, incâtu prin remânerea lui in oficiu s'aru periclitá interesele administratiunei publice: si cu perderea oficiului.

§ 84. Legea penale determina casurile, in cari unu amploiatu si oficialu devine vinovatu prin negligerea detorintiei oficiali séu prin abusare de aceea.

§ 85. Cercetarea pentru crimele comise se efeptuie dupa prescrisele procedurei penali.

Déca din cercetarea ordinata de adunarea generale, séu de comitele supremu (judele r. supremu etc.) s'aru vedé, ca fapt'a de sub intrebare nu formédza unu delictu pedepsiveru in calea actiunei fiscali, ci o fapta criminale pedepsinda in calea dreptului penale; atunci vice-comitele transpune actele de cercetare la procurorulu publicu pentru intentarea actului de acusatiune.

§ 86. In casu de cercetare criminale amploiatulu si oficialulu totudéun'a e de a se suspende dela oficiu.

§ 87. Judecat'a adusa in urm'a procedurei penali tribunalulu procedetoriu totu-dé-un'a o tramite vice-comitelui, respective primariului cetatiei, care o asterne celei de mai aprópe adunari generali.

CAPU VII. Despre dispusetiuni amestecate si transitórie.

§ 88. Comitatele transilvane, scaunele secuiesci, districtulu Jasigiei si alu Cumaniei, districtulu Haiduciloru si alu Chichindei mari, districtulu celoru XVI cetati scepusiane, districtulu Cetatiei de pétra (Chiorului), Fagarasiului si alu Naseudului, cum si urmatóriele cetati: Kecskemét, Oradea-mare, Versietiu Ziláh, Göllnitzbánya, Abrudu (Abrudbánya,) Ocn'a Sabiniului (Vizokna), Hunedór'a (V. Hunyad), Tergulu de trei scaune (Kézdi-Vásárhely), Hatiegu, Sepsi-Szt.-György, Székely-Udvarhely, Bereczk, Csik-Szereda, Szek, Cosiocn'a (Kolos), Illyefalva, Oláhfalva, Reginulu si Fagarasiulu se prefacu in municipia organisate in sensulu legei de facia.

§ 89. Cetati investite cu dreptu municipale cu concessiunea ministrului de interne se potu preface in cetati cu magistratu regulatu séu in comune mari.

Déca prefacerea se doresce de acea parte a populatiunei cetatienesci, care la olalta platesce celu pucinu diumetate din intréga contributiunea directa de statu a cetatiei, atunci prefacerea nu se póte denegá. Ministrulu de interne este obligatu a aratá dietei fie-care prefacere si a o publicá in tóta tiér'a.

§ 90. Fiinduca municipiale in venitoriu voru acoperí spesele administratiunei publice de statu din cassele domestice proprie, dreptu aceea ministrulu de financia, in contielegere cu ministrulu de interne inca in decursulu anului acestui'a, va ascerne unu proiectu de lege despre scaderea contributiunei de pamentu-, casa-, venitu- si câscigu personale in asiá mesura, incâtu scaderea se corespundia dupa putinti'a acelei sume totali, care o subministra statulu in anulu curente spre scopuri de administratiune publica municipiului intregu.

§ 91. Dupa publicarea legei presinte fiecare municipiu, in terminu defiptu prin ministrulu de interne tiene adunare generale, si esmite sub presiedinti'a comitelui supremu (judelui rep. supremu etc.), respective a primariului cetatiei o delegatiune (küldöttség).

Acést'a delegatiune elaboréza asiá, precum pretinde organisatiunea fiitória a municipiului, unu proiectu:

a) despre impartirea municipiului in cercuri (despartiemente, suprefecture, szolgabirói járásokra) cu respectu la cercurile electorali dietali;

b) despre formarea cercuriloru electorali (§ 25);

c) despre statulu personale si sfer'a de activitate a amploiatiloru, a personalelui ajutatoriu-, manipulatoriu si sierbitoriu, despre impartirea lucrului, despre cuantitatea salarialoru, despre clasele diurneloru;

d) despre organisatiunea atinsa la §-lu 64;

e) despre organisatiunea scaunului orfanale si a comitetului permanente (§ 41), si despre primirea causeloru orfanali dela tribunalu;

totu odata:

f) compune list'a alegatoriloru, aflatori in cercurile electorali;

g) pregatesce list'a celoru ce platescu mai multa contributiune;

h) dispune in calea comuneloru despre formarea subcercuriloru electorali comunali.

Asupr'a operatului delegatiunei decide o adunare generale nóua, si conclusiunile aduse le ascerne ministrului de interne spre intarire.

§ 92. Pre basea conclusiuniloru aprobate o alta adunare generale alege membrii supusi la alegere ai comitetului verificationale si revisionale; alege comisarii chiamati a conduce alegerile, defige terminulu de alegere, si in generalu face totu, ce recere punerea in vigóre a legei de facia.

§ 93. Intregu ministeriulu este insarcinatu cu esecutarea legei presente. —

Proiectulu

comissiunei sinodului archidiecesanu din anulu 1871. esmise pentru arondarea protopresbiterateloru in archidiecesa.

(Urmare.)

Recapitulatiune.

Protopresbiteratulu Treiscauneloru va cuprinde:

a) Din protopresb. de astadi alu Heghigului 28 com. bis. cu	9554	suflete.
b) Din protopresb. de astadi alu Treiscauneloru 16 com. bis. cu	9435	„
c) Din protopresb. de astadi alu Brasiovului II. 17 com. bis. cu	3781	„
Preste totu 61 com. bis. cu	22,770	suflete.

XXX. Protopresbiteratulu Brasiovului.

Loculu Scaunului protopresbiterale Brasiovulu.

Protopresbiteratulu Brasiovului va constá din urmatórele comune bisericesci:

a) Din protopresbiteratulu de astadi alu Brasiovului I.

1. Brasiovulu, Schei, 3797 suflete. 2. Brasiovu-Tocile, 1842. 3. Brasiovu-cetate, 476. 4. Brasiovu-vechiu, 1854. 5. Brasiovu-Dàrste, 608. 6. Brasiovu Stupini, 464. = 9041 suflete.

7. Bacifaleu, 1139. 8. Cernatu, 1625. 9. Helchíu 466. 10. Purcareni, 1055. 11. Satulungu, Bis. vechia 3115. 12. Satulungu, Bis. nóua 3624.= 6739 suflete.

13. Tarlungeni, 1651. 14. Turchesiu, 2026. 15. Zezinu, 288.

Sum'a 24,030 suflete.

b) Din protopresbiteratulu de astadi alu Brasiovului II.

16. Bodu, 652. 17. Feldiór'a, 1034. 18. Hermanu, 833. 19. Noulu, 235. 20. Magherusiu, 537. 21. Prejmeru, 890. 22. Rodbavu, 407. 23. San-Petru, 561.

Sum'a 5219 suflete.

Recapitulatiune.

Protopresbiteratulu Brasiovului va cuprinde:

a) Din protopresb. de astadi alu Brasiovului I. 15 com. bis. cu	24,030	suflete.
b) Din protopresb. de astadi alu Brasiovului II. 8 com. bis. cu	5219	„
Preste totu 23 com. bis. cu	29,249	suflete.

XXXI. Protopresbiteratulu Bàrsei.

Loculu Scaunului protopresbiterale opidulu Resnovu séu Zernesci.

Protopresbiteratulu Bàrsei va constá din urmatórele comune bisericesci:

a) Din protopresbiteratulu de astadi alu Branului:

1. Zernesci, 2617 suflete. 2. Resnovu, 2509. 3. Codlea, 1205. 4. Cheea, 605. 5. Cristianu, 785. 6. Fundat'a, 670. 7. Ghimbavu, 458. 8. Moieciulu de susu, 562. 9. Moieciulu de josu, 1120. 10. Màgur'a, 573. 11. Pester'a, 694. 12. Pórt'a, 818. 13. Predealu 469. 14. Simonu, 1186. 15. Sohodolu, 1184. 16. Sîrnea, 691. 17. Tohanulu nou, 796. 18. Vulcanu, 507-19. Vladeni, 1600.

Sum'a 19,049 suflete.

b) Din protopresbiteratulu de astadi alu Fagarasiului I.

20. Poian'a-merului 1689. 21. Holbavu, 878.

Sum'a 2567 suflete.

c) Din protopresbiteratulu de astadi alu Brasiovului I.

22. Tientiari, 2061.

Sum'a 2061 suflete.

Recapitulatiune.

Protopresbiteratulu Bàrsei va cuprinde:

a) Din protopresb. de astadi alu Branului 19 com. bis. cu	19,049	suflete.
b) Din protopresb. de astadi alu Fagarasiului I. 2 com. bis cu	2567	suflete.
c) Din protopresb. de astadi alu Brasiovului I. 1 com. bis. cu	2061	suflete.
Preste totu 22 com. bis. cu	23,677	suflete.

XXXII. Protopresbiteratulu Fagarasiului.

Loculu Scaunului protopresbiterale orasiulu Fagarasiu.

Protopresbiteratulu Fagarasiului va constá din urmatórele comune bisericesci:

a) Din protopresbiteratulu de astadi alu Fagarasiului I.

1. Fagarasiu cu 798 suflete. 2. Coman'a de josu, 591. 3. Veneti'a de josu, 1034. 4. Betleanu, 1107. 5. Dridivu, 499. 6. Coman'a de susu, 745. 7. Veneti'a de susu, 454. 8. Galatiu, 1027. 9. Gridu 1021. 10. Harseni 376. 11. Urediu, 430. 12. Berivoiulu micu, 496. 13. Lupsi'a, 205. 14. Màndr'a, 1074. 15. Berivoiulu mare, 363. 16. Paràu, 1143. 17. Persiani, 1029. 18. Riusioru, 354. 19. Siercai'a, 90. 20. Siercaiti'a, 1212. 21. Telechi-Recea, 362. 22. Todoriti'a, 758. 23. Sînc'a. nóua, 1450.

Sum'a 16,620 suflete.

b) Din protopresbiteratulu de astadi alu Nocrichiu-Cincului mare.

24. Boholtu, 961. 25. Rodbavu, 248. 26. Calboru, 955. 27. Cincsioru, 275.

Sum'a 2439 suflete.

c) Din protopresbiteratulu de astadi alu Cuhalmului:

28. Felmeru, 645. 29. Halmeagu 283. 30. Sion'a, 300. 31. Ticusiulu rom. 661. 32. Ticusiulu sasescu, 63.

Sum'a 1962 suflete.

d) Din protopresbitarâtulu de astadi alu Sabiiului II.

33. Rucaru, 368.

Sum'a 368 suflete.

e) Din protopresb. de astadi alu Palosiului: 34. Mucundorfu cu 477 suflete.

Sum'a 477 suflete.

Recapitulatiune.

Protopresbiteratulu Fagarasiului va cuprinde:

a) Din protopresb. de astadi alu Fagarasiului I. 23 com. bis. cu 16,620 suflete.

b) Din protopresb. de astadi alu Nocrichiu-Cincului 4 com. bis. cu 2439 suflete.

c) Din protopresb. de astadi alu Cuhalmului 5 com. bis. cu . 1962 suflete.

d) Din protopresb. de astadi alu Sabiiului II. 1 com. bis. cu . 368 suflete.

e) Din protopresb. de astadi alu Palosiului 1 com. bis. . . 477 suflete.

Preste totu 34 com. bis. cu 21,866 suflete.

XXXIII. Protopresbiteratulu Avrigului.

Protopresbiteratulu Avrigului va constá din urmatórele comune bisericesci:

a) Din protopresbiteratulu de astadi alu Sabiiului II.

1. Avrigu, cu 5483 suflete. 2. Sacadate, 774. 3. Nucetu, 504. 4. Colunu, 452. 5. Sebesiulu de susu 887. 6. Sebesiulu de josu, 1282. 7. Porcesci, 1668.

Sum'a 11,070 suflete.

b) Din protopresbiteratulu de astadi alu Fagarasiului II.

8. Porumbaculu de josu, 968. 9. Scorei, 587. 10. Oprea-Cartîsiór'a, 985. 11. Arpasiulu de josu, 608. 12. Porumbaculu de susu apus. 923. 13. Sarat'a, 939. 14. Arpasiulu de susu, 1634. 15. Strej'a-Cartîsiór'a, 838. 16. Porumbaculu de susu resar. 691. 17. Ucea de josu, 835. 18. Ucea de susu, 1282.

Sum'a 10,250 suflete.

Recapitulatiune.

Protoprosbiteratulu Avrigului va cuprinde:

a) Din protopresb. de astadi alu Sabiiului II. 7 com. bis. cu . 11,070 suflete.

b) Din protopresb. de astadi alu Fagarasiului II. 11 com. bis. cu 10,250 „

Preste totu 18 com. bis. cu 21,320 suflete.

(Va urmá.)

Resînri 12 Iuniu st. v. 1871.

Dle Redactoru! Binevoesce a primí acestu apelu, care nu e alt'a decâtu eflusulu unei dorinti generale a invetiatoriloru esprimata prin mine, dupa o contielegere, cu invetiatorii dela scól'a nóstra normale din Salisce.

Apelu

(câtra toti invetiatorii din tienutulu Sabiiului)

fratiloru invetiatori!

O miscare estraordinara se aréta astadi in intregu organismulu societâtiei omenesci, o lupta in viéti'a sociala; se pare, ca unu geniu puternicu a demandatu, cá elementele varii ale trupului mare socialu sa se aléga din caosulu, in care au clocitu inerte sî nefolositóre sî prin o impreunare armonica sa formédia trupuri nóue pentru o viétia mai buna, mai frumósa sî mai corespundietória intentiunei zi ditoriului sî cerintieloru tempului.

Puterniculu indemnu, care pricinuesce acésta prefacere mare pentru asociarea elementeloru omogene si afla isvorulu in sinulu tainicu alu viitoriului, care se pare a creá imperati'a de multu asteptata, imperati'a divina a dreptâtiei sî libertâtiei. — Sborulu repede, ce lu iau deosebitele societâti omenesci in concentrarea sî consolidarea puteriloru loru morali sî fisice pentru de a si eluptá fie-care in concertulu socialu unu terenu de viétia câtu mai solidu sî mai corespundietoriu, nu póte, cá sa nu arunce sî in inimele invetiatoriloru de o parte temere sî grija, de alta dorinti'a ferbinte de a smulge sî ei distinului comunu o bucatura din marulu de auru, ce va fi otarîtu omenimei pre viitoriu. Tóta lumea tientédia astadi asupr'a invetiatoriloru, carii sî aróga dreptulu de propoveduitori ai luminei sî inaintârei, ca ce pasi facu in faci'a acestui procesu neimpedecaveru alu asociatiâriloru. Tóta lumea ascépta dovedi de viétia sî activitate dela invetiatorime. Nóptea a disparutu, sórele vietiei alu secululi alu 19-lea a desteptatu omenimea din ametial'a visuriloru insielatóre sî devis'a e: Ajutati sî ti va ajutá sî Ddieu. Ajutoriulu astadi nu se mai afla in streinu; câci fie-cine e ingrigiatu de binele sî interésele sale proprii; — ajutoriulu vericine lu afla siguru in sine insusi, in propriele sale puteri. Mil'a sî bunavointia streina suntu astadi lasate pentru cersitoriu. —

Semnele de viétia precum sî garantiele cele mai tari pentru inflorire sî inaintare atâtu pentru persóna fiisica câtu sî morala suntu: activitatea propria, barbatia, bun'a intrebuintiare a tempului sî a mediloceloru possibile sî ertate. —

Cu o bucuria nespusa, privimu la pasii cei repedi, la activitatea invetiatoriloru români chiaru din alte pârti, cum 'si concentrédia sî desvólta in conferintie sî acum sî in reuniuni invetiatoresci puterile loru morali sî materiali pentru inbunatatirea sortiei loru in sî afara de scóla, cum 'si croescu astfeliu sórtea loru cuviinciósa chiamârei sî cum 'si pretindu drepturile loru ce le competu cá factori principali ai promovârei intereseloru comune in societatea omenésca.

Noi invetiatorii din cerculu Sabiiului amu statu pâna aci cam nepasatori in facia acestei miscâri mari. Gresiel'a insa e reparabila, reulu de indreptatu, — numai voinți'a sî energi'a sa nu lipsésca; câci lucrulu bunu nici odata nu se face pré tardiu. —

La lucru déru fratiloru colegi; sa ne descep tâmu din letargia, sa ne adunâmu, sa ne sfatuimu sî sa formamu cu totii unu organismu tare, unu trupu puternicu sî harnicu de a intimpiná obstaculele venitóre pre terenulu activitâtiei nóstre de a lucrá cu puteri unite pentru sustienerea vediei nóstre, inaintarea intereseloru nóstre proprii sî ale scumpei nóstre natiuni.

Dupa o contielegere intre corpurile invetiat. din Resinari sî Saltsce s'a cunoscutu de buna pentru intalnire diu'a de 2 luliu st. v. a. c. in Sabiiu cá loculu celu mai potrivitu, unde, in contielegere fratiasca vomu statorì o programa receruta pentru o Reuniune infiintianda, vomu face pasii pentru incuviintiarea acestui actu din partea locuriloru mai inalte sî vomu defige sî alte lucruri de lipsa privitóre la intrarea in viétia a acestei Reuniuni neaperatu da lipsa.

La lucru déru, fratiloru colegi, cá sa dovedimu sî noi lumei ca suntemu in cunoscinti'a pusetiunei nóstre, ca avemu harnicia de viatia, ca suntemu capaci, a ne croí sórtea nóstra sî de a ne representá sî noi interesele nóstre, cându va cere tempulu. — La lucru; câci caus'a nóstra e sânta sî suntemu in deplina convingere, ca va fi imbratiosiata sî intimpinata din partea ori-cârui binesimtietoriu sî nepreocupatu cu caldur'a sî bunavointi'a, ce i se compete unei asiá incercâri promovatóre de binele sî inaintarea comuna.

Cu inim'a plina de iubire colegiala in numele corpuriloru invetiatoresci din Resinari sî Salisce asceptandu-ve pre toti din cerculu fie acel'a câtu de largu — alu Sabiiului in diu'a sî la loculu amintitu ve strangu mân'a fratiésca sî ve dorescu, cá Ddieu ve aduca in pace sî sanatosi.

I. Romanu
Direct. scol.

Avisare.

In urm'a conclusului din 14 Iuniu a. c. alu comitetului arangiatoriu pentru primirea adunârei generale a asociatiunei române transilvane, tienende in urbea Fagarasiu, la 7 sî 8 Augustu a. c. suntu cu onóre rugati toti acei P. T. Domni, cari voru voi sa participe la siedintiele adunârei numite, cá sa binevoiésca a se insinuá la subscrisulu primariu urbanu, presiedintele acelui comitetu, celu multu cu dóue septemani inainte de tienerea siedintieloru sî adeca pâna in 26 luliu a. c. insemnadu detaiatu, ca cum voiescu a participá singuri, séu cu stimatele familie?

Toti acei spectati óspeti insinuati cari voru sosí de câtra Sabiiu sî voru puté castigá informatiune despre cuartirulu dejá procuratu la localulu postei reg. ung. din locu, iér' acei'a cari voru veni de câtra Brasiovu la otelulu „Cetatea Parisu“ asemenea din locu.

Fagarasiu in 22 Iuniu 1871.

George P. Fagarasianulu.

Varietâti.

*** Dupa cum aflâmu Reuniunea sodaliloru români de aici are de cugetu a arangiá o petrecere in Dumbrava Dumineca in 4 luliu a. c.

Concursu.

Devenindu in vacantia parochi'a gr. or. din Tohanulu nou, in protopresbiteratulu Branului, — pentru ocuparea ei, se escrie prin acést'a concursu.

Dela concurenti se cere sa fie terminatu celu putienu 4—5 clase gimnasiali, sî studiile theologice cu succesu bunu.

Emolumentele suntu: deocamdata tacsele stolari pâna acum indatinate, dela 180 familii, cum sî câte 50 cruceri de familia, apoi dóue holde pamentu arabilu, iéra dupa acésta léf'a ce se va staveri — precum se spera curendu, — prin comissiunea esmitenda de câtra venerabilulu consistoriu archiepiscopescu, in sensulu conclusului sinodalu din Aprile anulu curinte, pentru regularea parochieloru sî dotarea preotiloru.

Recursele instruite in sensulu statutului nostru organicu, — sî indreptate comitetului nostru parochialu in Tohanulu nou, se voru tramite subscrisului pâna in 30 Iuniu 1871.

Zernesci 1 Iuniu 1871.

I. Metianu
Protopopu.

N. U; 676 ex 1871.

PUBLICATIUNE.

In prim'a Noemvre a. c. se va deschide institutulu de invetiamentu agronomicu (scól'a agronomica) in Mediasiu cu clas'a prima a scólei capitale.

Spre cercetarea acestui institutu se face provocare pre lânga observatiunea ca primirea scolariloru va urmá in dilele ultime ale lui Octomvre a. c. prin directorele institutului, sî ca ea (primirea) e legata de urmatórele conditiuni: Scolariulu trebuie adeca

a) sa fi absolvitu scól'a popularia ordinaria cu succesu bunu —

b) sa fia celu pucinu de 16 ani;

c) in generalu sa fie familiarisatu cu pracs'a lucrariloru agronomice obicinuite in tiéra,

d) in moralitate nepatatu,

e) sî sa se supuna unui esamenu de primire.

Sabiiu in 19 Maiu 1871.

Dela universitatea natiunei sasesci.

Edictu.

Alecse Jing'a din Satulungu, carele de 7 ani sî ma bine a parasitu cu necredintia pre legiuit'a sea socia Eufrosi'a Voicu Parvu totu din Satulungu sî de atunci nici pâna astadi nu se scie loculu ubicatiunei lui, — este prin acést'a citatu, cá in terminu de unu anu de dîle dela datulu escriei acestui edictu, sa se infacisiédie la subscrisulu scaunn protopopescu, câci la din contra sî in sbsenti'a densului, se va pertractá sî decide — pre bas'a as. canóne ale bisericei nóstre ort. res. procesulu divoriale incaminatu asupra-i de soci'a lui.

Brasiovu in 29 Maiu 1871.

Scaunulu protopopescu gr. or. I. alu Brasiovului

(37—3) cá foru matrimoniale.

Edictu.

An'a Millea din Salisce, scaunulu aceluia-si nume, sub datulu de astadi au substernutu forului matrimoniale subscrisu actiunea sea prin carea cere despârtire totala de barbatulu ei Dimitrie Rosc'a totu din Salisce, carele este pribegitu de siese ani. Deci fiindu ca este necunoscutu loculu aflarei sî petrecerei numitului barbatu Dimitrie Rosc'a, acest'a se provóca cá in torminu de unu anu dela datulu de fatia negresitu sa se infatiosiedie inaintea acestui foru, pentru ca la din protriva procesulu incaminatu, sî fâra de elu se va otarí dupa prescrisele canonice ale sântei biserici ecumenice ortodocse.

Forulu matrimoniale ortod. res. alu tractului Sabiiului I.

I. Hani'a
(40—2) Prot. sî presied.

Edictu.

Michailu Lazaru Belu din comun'a Danesiu protop. tract. Sighisiórei gr. or. de 6 ani trecuti, carele parasindu-si pre legiuit'a sea muiere Mari'a lui Iacobu Gheaj'a totu din Danesiu, au pribegitu in lume, de nu se scie de elu nimic'a, se citédia prin acést'a: ca pâna in 9 Martie 1872. sa se infatisiedie inaintea forului matrimoniale subscrisu, câci altucum actiunea muierei . . . sî in absenti'a lui se va pertractá sî hotari dupa legi.

Sighisiór'a 1 Iuniu 1871.

Forulu scaunului protopopescu alu tract. Sighisiórei gr. or.

Zacharia Boiu
(41—3) Protopopu.

Edictu.

Nicolau Lungu din Intorsur'a-Buzeului, care de 6 an parasí cu necredintia pre legiuit'a lui socia Paraschiv'a Ioanu Iug'a, fâra cá sa se scie unde se afla se citédia cá in terminu de unu ann sî o di, dela datulu de astadi, sa se presentedie inaintea forului matrimoniale subscrisu, câci altucum procesulu divortiale incaminatu in contr'a lui, se va decide sî fara de densulu in intielesulu legiloru sî alu canóneloru.

Brasiovu 4 Iuniu 1871.

Forulu matrimonialu gr. or. alu Trei Scauneloru.

Ioanu Petricu
(42—3) Protopopu

Burs'a de Vien'a.

Din 28/16 Iuniu 1871.

Metalicele 5%	59 35	Act. de creditu	297 50
Imprumut. nat. 5%	69	Argintulu	122
Actiile de banca	781	Galbinulu	5 87

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a sî tiparitulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemâna: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 49. ANULU XIX.

Sabiiu, in 20 Iunie (2 Iulie) 1871.

PROGRAMA.

Luni in 21 Iuniu se voru incepe esamenele publice cu elevii Institutului nostru archidiecesanu pedagogico-teologicu pentru sem. II alu anului $18^{70}/_{71}$ dupa urmatórea programa:

Dîlele	Inainte de amédi la 8 óre,	Dupa amédi la 3 óre.
Luni, in 21 Iunie	Pastoral'a cler. an. III.	Computulu si Gramatic'a ped. a. I si II.
Marti, in 22 „	Moral'a, clericii an. II.	Pedagogi'a cler. a. III. si ped. a. II.
Mercuri, in 23 „	Istori'a bis., cler. an. I. Catechismulu si Istor. bis. ped. a. I. si II.	Geografi'a pedagogii a. I. si II.
Joi, in 24 „	Cantâri si Tipiculu.	
Vineri, in 25 „	Dreptulu canonicu, clericii a. II.	Introducerea in sânt'a scriptura cler. a I. Catechetic'a clericii an. III.
Sambata, in 26 „	Dogmatic'a cu Polemic'a cl. a. I.	Esigetic'a, cler. an. II.
Dumineca, 27 „	Docsologi'a si solenitatea de incheere.	

Directiunea Institutului archid. teologicu-pedagogicu.

Ordinea esameneloru

la scólele centrale romane gr. or. din Brasiovu,

cu finea anului scol. $18^{70}/_{71}$.

A.

Lucrarile scripturistice de esamenu

se facu cu maturisantii din 12—19. Iunie incl.; iér' cu cele-lalte clase din 14—16. Iunie incl.

B.

Esamenele orale de promotiune

duréza din 17—19. Iuniu incl. La 19 Iuniu d. p. conferintia profesorala pentru facerea clasificatiuniloru.

C.

Esamenele publice.

a) La gimnasiu.

In 21 Iunie s. v. va esaminá:
Cl. VII. din Religiune.
„ VII. „ Istori'a.
„ VI. „ Limb'a latina.
„ VI. „ Limb'a maghiara.
„ V. „ Limb'a elina.
„ IV. „ Limb'a germana.
„ IV. „ Fisic'a.
„ III. „ Matematic'a.
„ III. „ Limb'a româna.

In 22 Iuniu:
„ II. din Limb'a latina.
„ II. „ Istori'a.
„ I. „ Istori'a naturala.
„ I. „ Limb'a latina.

b) La scól'a comerciala.

II. din Armetic'a comerciala.
II. „ Istori'a. „
II. „ Contabilitate.
I. „ Religiune.
I. „ Geografi'a comerc.

c) La scól'a reala.

In 23 Iuniu:
II. din Fisica
II. „ Matematica (geometria).
I. „ Limb'a germana.
I. „ Matematica (aritmetica).
Productiune in gimnastica cu tóte clasele.

In 25 Iuniu:
Frances'a in clas. gimnas. comrc. si reale; clas'a IV. de fete si espunerea lucruriloru de mâna.

d) La scólele normale de baeti si fete.

In 25. Iunie:
IV. de baeti
III. „ „
II. „ „
I. „ „
I. paralela „

In 26. Iuniu:
I. de fete
II. „ „
III. „ „

In 28. Iuniu: se va tiené esamenulu oralu de maturitate.

In 29. Iuniu:

Dupa ascultarea st. Liturgie si aducerea rugaciunei de multiumita in biseric'a st. Neculae se voru ceti clasificatiunile, se voru impartí premiele si se va incheiá anulu scolasticu $18^{70}/_{71}$ in sal'a Gimnasiului cu o productiune de cantari a scolariloru din Gimnasiulu superioru, condusi de D. prof. Hedwig.

Brasiovu 2/14 Iunie 1871.

Directiunea.

Unu resunetu la „Apelu“.

Sabiiu in 10 Iuniu 1871.

„Telegrafulu Romanu“ nr. 40 din anulu acest'a ne aduse la cunoscintia: unu „Apelu câtra toti românii si toti alti iubitori de progresu“ — din partea on. comitetu alu asociatiunei trans. pentru literatur'a româna si cultur'a poporului românu, privitoriu la infiintiarea si susutienérea unei academie române de drepturi in monarchi'a austro-ungara, respective pentru contribuirea la fondulu necesariu pentru acésta academia de drepturi:

On. Redactiune a „Telegrafului Romanu“ presentà acestu apelu publicului românu cá pre unu actu importantu alu comitetului asociatiunei nóstre, dorindu-i succesu cu atâtu mai vertosu, cu câtu efeptuirea lui e impreunata cu mari greutâti.

On. Redactiune avù totu dreptulu; câci acestu actu e in adeveru importantu si greu si dupa pârerile altor'a, — elu e importantu cu privire la scopu, si e greu, de totu greu cu privire la midilóce.

Deci, acésta importantia si acésta greuintia credu ca ne indreptatiescu pre toti, bá pretindu chiaru dela fiii natiunei o interesare mai deaprópe, o cernere mai cu deameruntulu a lucrului, nainte de efeptuirea lui.

Impregiurarea, ca actulu acest'a ni se presentà din partea unei corporatiuni alese, si inca cá unu decisu alu seu, credu ca inca nu ne póte impedecá de a ne face observatiunile si a ne dá parerile asupr'a-i, câci vedemu, ca in dîlele nóstre chiaru si corporatiunile si adunârile cele mai mari, cá unele ce inca 'su supuse falibilitatei, se intempla de retacescu, vediendu-se mai apoi constrense a-si modificá séu chiaru anulá conclusele sele de mai nainte.

Deci subscrisulu, cá unulu carele inca s'a ocupatu cu acésta idea, bá a luatu cuventulu in parlamentu chiaru pentru realisarea ei, se simte cu atâtu mai vertosu indatoratu, a-si face observatiunile si a-si dá parerea la acestu apelu atât'a de importantu.

Mai intâiu eu credu, ca on. adunare a asociatiunei române transilvane prin cuvintele: „a impune fia-cârui românu locuitoriu in teritoriulu ei obligamentulu moralu, de a contribuí dupa poteri spre scopulu acest'a“ — adeca la infiintiarea academiei române de drepturi (§. 3. lit. a. din apelu) — a voitu sa intieléga mai multu o provocare la obligamentulu moralu, decâtu o impunere a acestui'a; câci a impune cuiva vre-unu obligamentu póte numai acel'a, carele are potere de a oblegá séu de a constringe pre cine-va la vre-o facere séu lasare, va sa dica, carele are potere de a pune legi. Dara cumca acésta competintia asociatiunea nóstra nu si-o atribuie sie-si, se póte vedé din impregiurarea, ca ea ací vorbesce despre obligamentulu moralu, iéra despre obligamintile morali se scie, ca ele nu se mai potu impune de nimeni, fiindu impuse odata pentru totu-dé-un'a de acel'a, care a adusu legea sea morala, eterna cá si densulu, pentru toti ómenii.

Alu doilea, nu potu nici decum consemtí cu on. comitetu alu asociatiunei trans. rom., ca infiintiarea unei academie române de drepturi, aru fi o necessitate in l i n e ' a p r i m a.

Cum-ca o academia româna de drepturi este o necessitate mare pentru noi, e unu ce nedisputaveru; dara ca necessitatea acést'a aru fi p r i m ' a intre necessitatile nóstre cele multe nationali, incâtu ea cu ori ce pretiu si inainte de tóte aru trebuí sa se realisedie, chiaru si cu spesele nóstre proprie, acést'a nu o pricepu.

Eu credu, ca in line'a prima vinu a se pune acele institute, cari suntu mai urgente, si ca mai urgente suntu acelea, cari fâra de o apriata si nereparabila dauna a culturei nationali nu se mai potu amená, — séu fâra de a câror'a esistintia, si inca in unu modu corespundietoriu, natiunea nu aru puté sa progresedie. De ací inse mi se pare ca nu se tiene academi'a de drepturi, ci cu totulu alte institute de invetiamentu. Dovéda la acést'a este impregiurarea, ca noi pre lânga tóta lips'a, ce amu dusu si ducemu inca in privinti'a unei academie de drepturi proprie, avemu totusi astadi unu numeru destulu de frumosu de juristi, intre cari multi doctori in drepturi, aplicati parte in oficie, parte cá advocati si notari, in tiéra si in afara. Au nu-su acesti'a destulu de bine cualificati? Au nu-su ei destulu de buni nationalisti? Si au nu toti acesti'a 'si facura cursurile loru juridice pre la academiele straine? De unde dara acésta necessitate neamenavera a academiei de drepturi? Déca totusi numerulu juristiloru nostri de astadi nu e satisfacatoriu, apoi acestu reu, cá tóte cele-lalte rele nationali, provine mai vertosu din impregiurârile nefavorabile ale tempuriloru celoru grele trecute. Deci, pre lânga tóta recunóscerea lipsei si trebuintiei unei academie române de drepturi, nu se póte totusi dîce, ca acésta lipsa aru trebuí implinita mai intâiu si inainte de tóte cele-lalte trebuintie nationali, cu privire la invetiamentu.

Déra se póte dice acést'a cu totu dreptulu

despre alte institute de invetiamentu nationali, sî in specie despre scólele poporali séu invetiamentulu elementariu. Cunóscemu destulu de bine legea de invetiamentu dietale din an. 1868., cunóscemu pretensiunile acelei'a facia cu scólele nóstre confessionali, cunóscemu inca o miia de alte greutâti sî pedeci, ce se opunu invetiamentului nostru din acésta causa. Cine va dice deci, ca nu ne este amenintiata esistinti'a scóleloru nóstre confessionali in gradulu celu mai mare? Sî déca este asiá, cine va puté dice mai incolo ca nu scólele poporali séu invetiamentulu elementariu aru trebuí mai intâiu ajutoritu, spriginitu, imbunatatîtu? Unde este pericolulu mai mare, acolo se cere sî ajutoriulu mai ingraba; déra pericolulu celu mai mare cu privire la institutele de invetiamentu, este astadi nedisputaveru la scólele nóstre poporali: deci tocm'a aci, sî nu airea, este sî necessitatea in line'a prima, neamenavera, de a ajutá.

Asiá dara scóle poporali, déra bine dotate sî bine organisate, **din propriele nóstre puteri**, va sa dica: **asecurarea cea mai possibila a invetiamentului elementariu inainte de tŏte**, câci acest'a este bas'a tuturoru institutelorn mai inalte. Acestea fâra de invetiamentulu elementariu, aru fi numai unu edificiu claditu pre unu fundamentu de nasipu, carele la cea d'antâi'a suflare a ventului s'aru spulberá in tóte pârtile. Dá, invetiamentulu poporalu, dicu, sî prin acest'a o directiune buna religiósa sî morala sa dâmu tinerimei nóstre scolare, fâra de care, adeca fâra de bas'a religiósa-morala, tóta luminarea sî cultivarea unei natiuni nu platesce nemic'a. Astadi se va fi convinsu dóra lumea din destulu despre acestu adeveru. Carele inca totu nu s'aru mai fi convinsu, acel'a poftésca a 'si intórce ochii spre Franci'a — spre Parisu sî comun'a acestui'a — sî se va convinge.

E pré adeveratu ce se dice in apelu: „ca cu scólele nóstre de pâna aici, fâra de institute inalte amu ziditu puntea pâna la mediuloculu riului.“ Déra aceea inca credu ca e adeveratu, ca déca nu ne vomu ingrigí, cá aceea ce amu ziditu, sa fia bine ziditu, din materialu solidu sî pre fundamentu tare, — mâne poimâne va vení povoiulu, sî ne va duce totu ce amu ziditu, incâtu nu ne va mai remané nici macaru puntea de diumetate!

Déra alu treilea, inca sî mai pucinu corespundietóre mi se vede a fi modalitatea, ce se staveresce in apelu pentru cascigarea mediulóceloru necessarie la infiintiarea acestei academie de drepturi.

Cá recerintia pentru infiintiarea sî sustienerea academiei române de drepturi, se ficsédia din partea adunarei asociatiunei nóstre trans. sum'a de 600,000 fl. v. a. — Acésta suma in adeveru nu este esagerata; câci celu pucinu 30,000 fl. annali se ceru pentru acoperirea speseloru de totu feliulu la o academia de drepturi, adeca interesele anuali dela 600,000 fl. Totu cam atât'a vedemu ca se preliminédia sî din partea statului pentru cele dóue academii de drepturi sustatórie in Ardélu.

Iéra cá sorginti din cari aru avé sa iésa sum'a amintita, se staverescu totu din partea adunarei gener. aceste trei:

a) contribuirea fia-cârui românu din monarchi'a austro-ungara;

b) ajutoriulu statului;

c) contribuirile altoru binefacatori.

Va sa dica: de mediuloculu principale alu infiintiarei academiei române de drepturi, se privesce in apelu **contribuirea fia-câruiromânu**, iéra celelalte dóue se aducu inainte numai cá secundarie, ceea ce se vede apriatu si din contestulu mai departe alu aceluiasi apelu.

Sî on. comitetu alu asociatiunei privesce colectarea celoru 600,000 fl. de unu ce fórte lesne de efeptuitu, câci dice: „O vointia generala, o resolutiune seriósa — sî totulu e facutu! ..... 600,000 fl. suntu abiá câte 1 fl. dela a 6-a parte a natiunei, câte 2 fl. numai dela a 10-a parte a fiiloru natiunei, câte 100 fl. numai dela 6000 individi.“

Eu marturisescu, ca mie lucrulu acest'a nu mi se pare nici decum asiá de usioru, pre cum i se pare on. comitetu alu asociatiunei. Dá, e lesne, fórte lesne a aduná 600,000 fl. v a., inse numai pre hârthia, iéra in fapta e fórte greu, mai impossibilu facia cu starea nóstra finantiala sî cu nenumeratele alte lipse nationali de astadi.

Eu sa socotimu numai, cu câta greutate se facu astadi colectele intre fii natiunei nóstre. Nu e vorba, dau fratii români sume destulu de consideravere, facia cu averile loru, pentru scopuri nationali de totu feliulu; dara acelea totusi suntu cu multu mai mici, decâtu cá sa se póta asemená macaru pre departe cu colosal'a suma de 600,000 fl.

Sa ne servimu numai de unu esemplu, spre ilustrarea lucrului. Sa luâmu ins'asi asociatiunea nóstra trans. de esemplu. Acésta asociatiune, dóra cea mai mare sî mai latîta intre români, esista dejá din an. 1861. — de 10 ani. Sî óre cáamu ce capitalu va fi avendu ea astadi? Abiá a potutu ajunge la sum'a de 40—50,000 fl. v, a.! Sî câte poteri nu se acordara la infiintiarea sî sustienerea ei? Câte voci nu resunau la inceputu — buna óra cá sî acum — despre aceea, ca amu fi avendu noi destui barbati cu stare, destui mecenati etc., cari nu voru intârdiá a-si dá denarulu la acésta asociatiune româna? Mi aducu aminte de unu frate alu nostru, — bunu de inima, dara cam micu in aceea ce numimu nervus rerum — carele in adunare in constituante a asociatiunei intrebá cu mirare: ca sa nu se afle intre noi celu pucinu 1000 de mecenati, cari sa se faca membri fundatori ai asociatiunei cu câte celu pucinu 1000 fl., d'intr'odata, la inceputu? sî asiá mai departe, — sî ce sa vedi! câudu venise tréb'a la subscriere, elu insusi, acelu domnu, nu dedù mai multu decâtu 5 fl., di cinci florini v. a.! — Dá, din gura avemu multi dóra pré multi mecenati; dara durere, câudu vine lucrulu la adeca, dicu, remânu pré pucini, chiaru sî pre hârthia. Unu adeveru acest'a, constatatu pâna la evidentia prin esperinti'a de tóte dilele.

Sî acést'a s'a intemplatu cu asociatiunea rom. trans., cea mai mare asociatiune astadi intre români cu deosebire cei de dincóci de Carpati, pentru carea, bine sa insemnâmu, erá atât'a insufletire la inceputu.

Deci lucrulu e evidentu: Déca asociatiunei române trans. i trebuira 10 ani intregi, pentru cá sa ajunga la unu capitalutiu de 40—50,000 fl. — intrebu, câti ani se voru cere pâna câudu se voru aduná cele 600,000 fl. pentru infiintiarea academiei române de drepturi? Celu pucinu 100 de ani — unu vécu!

Apoi unu vécu domniloru! pré pucini d'intre muritori au norocirea alu ajunge.

(Va urmá.)

Dela Pest'a ni se scrie urmatórele:

„Albin'a“ institutu de pastrare sî imprumutare de bani cu resiedinti'a in Sabiiu este concessionatu prin p. i. resolutiune maiestatica din 14 Iuniu 1871, — insa prelanga stramutarea ulterióra a statuteloru intr'acolo „ca institutulu numai atunci si póte incepe activitatea, déca voru fi tóte 3000 de actiuni estradate sî pre fie-care 30 percente platite“ sî ca castigurile la obligatiunile hypotecarie ale institutului, ce s'aru sorti, — sa nu consteie in bani gat'a sî immobilii“.

Sî noi cu viua bucuria salutâmu acestu institutu de bani —, numai amu dorí a trage atentiunea adunarei fundatoriloru, ca consiliulu administrativu sa se aléga din membri actionari de specialitate sî cari suntu cunoscuti sî cu relatiunile pecuniari ale Transilvaniei sî a veciniloru **cá administratiunea sa nu fie o sinecura, ci sa cóste câtu mai putienu institutului** —, avendu inaintea ochiloru de esemplu „cass'a de pastrare din Sabiiu“. Noi urâmu institutului „Albin'a“ numai negotiurile acestei din urma sî atunci va avé viatia duratóre.

Ultim'a, déru cea mai aprópe dorintia este, ca statutele sa se faca cunoscute publicului de timpuriu, cá sa se póta orientá.

Din „Feder.“ mai adaugemu urmatórele:

„**Albin'a**“ substenute de multu spre aprobare, suntu acum intarite cu dat'a Schönbrun, 14. Iuniu, 1871. st. n. sî asiá credemu, ca interesulu nostru cere, cá cu banisiorii nostri sa ne adunâmu cu totii pre langa ast'a, in a cârei'a frunte stau doi **Mocioniani**, Alesandru sî Eugeniu, canonicului **Cipariu**, Colonelulu bar. **Ursu** de Margine, etc. nume cari se bucura de stima generala la români.

Din Franci'a.

Unu manifestu nou se aflara la coltiurile stradeloru Parisului subsemnatu de „comitetulu centralu internationalu,“ care intrece prin espressiunile sele marcabile tóte afisiele de feliulu acest'a. Scrisórea suna:

Barbati ai Parisului! Nu cedeti dela lupta — in numele fratiloru nostri ucisi prin despotii versailisti — in numele umanitatiei sî progresului! —.

Conjuratii din Versailles ne credu sfarâmati; aidemu sa-i ingropâmu sub ruinele triumfului loru intipuitu!

Voiti voi a asteptá, pâna câudu nevodulu, la care lucra reactiunea tuturoru tieriloru, ve va cuprinde totalu cu ochiurile sele nerumpivere?

Voiti a asteptá, pâna câudu platitii — béti de vinu sî desmirdare, fanatisati de preoti — voru sparge casele vóstre nóptea, pentru de a impopulá tóte Cayenneles sî Botany Bais cunoscute cu voi?

Voiti a lasá muerile vóstre sî fiiicele cá préda neputintiósa soldatiloru, bogatiloru sî preotilorn?

Voiti a privi cum se incopcia pentru totudé-un'a impregiurulu vostru cerculu de feru, pre care voi lati rumptu intr'unu momentu de desperare?

Séu voiti a fi bogati, liberi sî poternici?

La arme! Jurati cu noi a nu vé reintórce la lucru, a nu depune armele pâna n'ati resbunatu pre fratii vostri ucisi sî a-ti pusu basea la republic'a sociale!

La arme, la arme! Lyonu, Milanu, Moscv'a, Londonu, Liverpolu, Manchester! La arme, frati din tóte tierile sî ne ajutati nóua, carii suntemu incarcerati sî desarmati! Nebunii nu sciu, ca noi vomu preface in diu'a resbunarei vargile de gratii ale palasteloru loru in pisce sî ca ne vomu ingropá sub ruinele Parisului!

Inainte! flint'a intr'o mâna sî facli'a in cealalta! Civilisatiunea vechia va sî trebuie sa piéra! Atunci popórele voru gustá. liberati de tóte jugurile, fructele labórei loru in pace.

Déca manifestele aceste se imprascia in fapta de agentii monarchisti, dupa cum se afirma din multe pârti, pentru de a intimidá burgesi'a sî a o influintiá in favorulu reactiunei, apoi glum'a e prea periculósa. Armele au dóua taise sî se uita efectulu teribile, care atari esercédia totu-dé-un'a asupr'a proletariatului infuriatu. Pagub'a acestoru intrige grecióse póte fi cu multu mai insemnata decâtu folosulu, care se astépta dela ele.

S'au aflatu acum ceva sî despre prinsii in Versailles. Rochefort sî Courbet suntu fórte descuragiati, Rossel, fostulu delegatu in ministeriulu de resbelu, inca sî-a perdutu din siguritate — sî nu s'a vêditu, ca densulu s'a stravestitu; densulu 'sî pórta inca barb'a, pre care indata s'a potutu cunósce. Courbet (pictorulu) si-a manifestatu scopulu a scrie memoarele sele. Elu este fórte infuriatu, oa consiliulu comunale din Ornans a delaturatu bust'a, pre care elu voiá a o doná locului nascerei sele. Vermorel se afla intr'o stare desperata. Ran'a sea, care la inceputu a fostu usióra, a crescutu, de óre ce nu voiá a se dá curei. Pâna de facia nu s'a potutu ascultá naintea judecatiei. Despre incarcerarea dej'a anunciata a amuerei membrului comunei Avrial sî pretenei ei s'a aflatu, ca s'au prinsu in Tergnier. Ambe voiau a trece in Belgi'a. Ele aveau cu sine 12—13,000 franci. Muerea lui Avrial erá insocita de unu fiu alu ei in etate de 5 ani. Toti trei se inchisera in carcerulu din Laon. Ceea ce muerea lui Avrial a cerutu mai intâiu, câudu a ajunsu acolo, a fostu, cá sa i se botedie fiiulu. Avrialu n'a voitu nici câudu a-sî dá consemtiementulu la acést'a

Beslay sî Theis, membrii comunei esilati, au trecutu, unulu in Angli'a, cel'a-laltu in Americ'a. Printiolu Achille Murat s'a re'ntorsu din prinsórea nemtiasca sî s'a presintatu in diu'a sosirei sele ministrului de resbelu. —

Din Petrupole

se scrie lui „Wdr.“: Spiritele iritate ale nationaliloru nostri s'au liniscitu iéra-si ceva; de ceea ce a fostu téma atât'a de mare, nu s'a intemplatu, imperatulu tutororu russiloru n'a luatu in persóna parte la intrarea triumfale a trupeloru germane in Berlinu. Serbarea victoriei totu-si a datu insa ansa la o demonstratiune pentru intimitatea referintieloru câtra tiér'a vecina. Deputatiunea regimentului rusescu de grenadiri, Fried. Wilhelm, care s'a comandatu la Berlinu pentru serbarea victoriei, a rogatu pre princi-

pole, a carui nume pórta, a lasá a se primí in regimentulu seu sî astadi dej'a o buciumédia „Monitoriolu reg.“ sî „Invalidulu rusescu“ de fapta implinita. Pâna cându dis'a deputatiune se va fi re'ntorsu din caletori'a sea, se are de cugetu a se serbá intrarea principelui in regimentu prin o festivitate solena. Bucuri'a conationaliloru in Berlinu, a aflatu resunetu viu sî intre nemtii din Russi'a. Aici, in Moscv'a, Rig'a etc. se arangiadia festivitati, care din partea politiei se incuviintiédia fâra vre-o precugetare.

Propagand'a ortodocsa, despre a carei activitate neobosita mai de multe ori v'amu relationatu, se misca totu mai poternice. A succesu cu deosebire in Angli'a in tempulu mai recinte a face proseliti numerosi. 122 de câstigati indreptara câtra sântulu sinodu o petitiune, prin care se róga de primire grabnica. S'a asiediatu o comissiune propria, care sa pregatésca tóte cele necesarie spre acést'a; sî asiá dara iéra ne sta inainte unu spectacolu solenelu.

Manifestulu secretu alu regimului nationalu bulgaru.

Foile vorbescu despre unu manifestu alu disului regimu, pre care-lu publicamu sî noi. Actulu e edatu in form'a unei scrisori circularie, care e indreptata câtra ori sî care bulgaru. Ea incepe cu anunciarea luptei pentru libertate, care sta nemidilocitu inainte sî alu carui scopu e: „neaternarea deplina a tierei.“ Pentru acésta lupta se receru, cá sî pentru alte, mai intâiu bani, inse de unde bani? Ii vomu capetá, dice manifestulu, dela poporu. Ve invitâmu a aduce o singura data sacrificiu causei sânte. Noi vomu dá ratiotiniulu despre bani comitetului centralu, care mai târdiu 'si va dá sém'a despre tóte cele facute naintea regimului nationalu alu tierei liberate. Regimulu secretu va inprotocolá banii in cartea mare sî va inregistrá sî isvórele loru. Contribua fe-care pentru acestu seopu, câtu i e cu potintia. Nimenea sa nu se scuse cu: „suntemu seraci“; imprumutati, vindeti-ve vitele, zelogiti-ve casele sî faceti-ve detori'a câtra patria.

Vai de acel'a, care va lipsí din rendulu eroiloru nostri! Care nu va luá parte la rescóla se va considerá de tradatoriu sî pedéps'a drépta lu va ajunge. Numai acel'a, care se va subordiná cereriloru nóstre spotaneu, va potea pretinde protectiunea nóstra. Déca inse veti tradá planulu séu oblegatii nostri, ne vomu resbuná teribile. Sa sciti, ca acei'a, cari conducu insurectiunea, au depusu tóta fric'a sî ca ei 'si urmaresc scopulu fâra temere. Carcerele turcesci sî spândiuratorii nu ne mai suntu infricosiati. Noi voimu libertate deplina séu mórte eroicésca! Decideti-ve deci: voiti a fi cu — séu contr'a nóstra?

Mii de eroi astépta respunsulu!“

Din acestu manifestu se vede ca in Balcanu mirósa a puciósa sî dupa cum ni se pare miscarea acést'a va fi adenca sî seriósa.

Comitetulu centralu pentru serbarea intru memori'a lui Stefanu celu mare.

Apelu

câtra onoratulu publicu românu.

Luându junimea româna academica in consideratiune, ca o amânare a serbarei intru memori'a lui Stefanu celu mare aru produce desinteresu pentru totu-dé-un'a, a decisu in adunarea sea generala dela 10. Iuniu 1871, cum-ca „comitetulu centralu se insarcinédia a esecutá serbarea in 27. Augustu 1871 cu medilócele despre cari dispune.“

Primindu comitetulu acésta sarcina grea, pasiesce de nou, resolutu sî plinu de insufletire, la realisarea scopului maretiu. — In daru suntu inse neinsemnatele poteri ale unui comitetu, in daru este zelulu modestu alu unei junimi! — Serbarea dela Putn'a n'are sa fie serbarea unui comitetu, a unei junimi: serbarea dela Putn'a trebuie sa fia unu actu produsu de o natiune intréga, serbarea dela Putn'a are sa fie intrunirea natiunei române in suvenirile trecutului, in insufletirea presintelui sî in sperantiele viitoriului. — In trecutulu negurosu alu natiunei române suntu multe puncte stralucitórie, unulu d'intre aceste, celu mai stralucitoriu, este acelu-a, in care apare umbr'a marétia a lui Stefanu celu mare; pre lânga acésta suvenire sa ne adunâmu; la mormentulu acestui barbatu sa ne dâmu mân'a; aici sa o dicemu in faci'a lumei, ca amu avutu unu trecutu sî voimu a avé unu viitoriu!

Iéta ide'a! iéta scopulu serbarei! Nu junimea româna academica a produsu ide'a serbarei intru memori'a lui Stefanu celu mare: ea purcede din consciinti'a nationala româna. — Natiunea româna voiesce cultura, sî cultur'a ei trebuie s a f i a u n 'a; omogena la Prutu sî la Somesiu, omogena in sinulu Carpatiloru carunti sî pre malurile umede ale Dunarei betrâne! — Sî viitoriulu, cultur'a viitoriului, unitatea spirituale a viitoriului jace in noi in generatiunile presintelui!

Cu midiulócele, despre cari comitetulu dispune, serbarea nu se póte arangiá in unu modu demnu de umbr'a marétia a eroului, la alu cârui mormentu ni-amu alesu altariulu, nu in unu modu, care sa faca onóre junimei academice a natiunei române. Sperâmu inse, ca cu ajutoriulu onoratului publicu românu mediulócele nóstre se voru poté inmulti sî noi vomu puté arangiá o serbare celu putienu modesta; seriositatea sî insufletirea generala o voru face grandiósa. — Nenorocirea, care a lovitu fondulu serbarei, nu póte inegurá scopulu, care serbarea l'a avutu; fatalitatea nu póte sa triumfedie preste o idea! — Suntemu de firm'a convingere, cum-ca publiculu românu nici pâna adi nu a perdutu din zelulu seu nobilu facia cu causele maretie!

Apelâmu dara la natiunalismulu tuturoru româniloru, rogându pre toti acei frati ai nostri, cari voiescu a conlucrá spre realisarea serbarei, sa bina-voiésca a se pune in corespondintia cu comitetulu centralu.

Comitetulu primesce corespondintiele sî contribuirile sub adres'a: Vas. Bumbacu, Vien'a, Universitate.

Vien'a in 14 Iuniu 1871.

V. Bumbacu, m/p.
vice-presiedinte.

Ioanu Slaviciu m/p.
secretariu.

Apelu

câtra junimea româna.

Fratiloru! Nime nu e mai multu petrunsu de ide'a serbarei intru memori'a lui Stefanu celu mare — decâtu noi, pentru alu câroru viitoriu serbarea va sa aiba cele mai mari resultate.

Prin increderea vóstra, junimei române din Vien'a i s'a datu sarcin'a onorifica de a conduce de-o-cam-data lucrârile spre realisarea serbârei. — Adi e momentulu, cá sa facemu unu pasiu resolutu, sa realisâmu dorinti'a nóstra comuna. Perdemu unu anu din resultatele serbarei déca amenamu serbarea pre anulu viitoriu.

Apelâmu dara la zelulu vostru nationalu sî ve provocâmu:

1. A ve organisá in tempulu celu mai scurtu in comitete filiale sî a ve pune in corespondintia cu comitetulu centralu din Vien'a. (V Bumbacu, Universitate.)

2. A ve dá parerea facia cu serbarea, sî in specialu facia cu modulu in care doriti cá ea sa se realisedie, cá asiá serbarea sa póta fi unu actu produsu conformu dorintieloru comune ale junimei române.

3. A lucrá in cerculu vostru pentru latirea ideei serbârei sî realisarea ei — colectându contribuiri sî tramitiendu-le comitetului centralu pâna in 15. Iuliu a. c.

4. A ve ingrigí mai cu deosebire despre aceea, cá sa poteti participá câtu mai multi la serbare.

Pâna la finea acestei luni, comitetulu centralu va compune programulu festivu sî vi-lu va facé cunoscutu.

Dela energi'a junimei române depinde realisarea serbarei: la lucru dara fratiloru!

Vien'a, in 14. Iuniu, 1871.

Pentru comitetu: Cá mai susu.

Apelu

câtra junele române.

Sororiloru! A venitu momentulu cá junimea româna sa manifestedie consciinti'a unitâtiei sele natiunale, a venitu momentulu cá junimea româna sa o dica in faci'a lumei, ca e in destulu matura spre a-si cunósce chiamarea sea sociala in Orientulu Europei.

Au trecutu tempurile ferului; au trecutu er'a poterei brute: pre stindardulu junimei române este adi numai o devisa: cultur'a. — Cu ocasiunea serbarei intru memori'a lui Stefanu celu mare, junimea româna academica, sî cu ea intrég'a junime româna, voiesce a dá espressiune unitaria resolutiunei sele de a se cultivá, — c u l t i v á o m o g e n u.

Acestu actu mare aru perde din valórea sea ethica, déca voi nu ati conlucrá spre realisarea lui, déca voi nu ati luá parte la acésta intrunire: Junimea româna intréga trebuie sa produca actulu.

Sororiloru! Priviti la maréti'a vóstra ginte. Au cadiutu Rom'a betrâna: noi amu remasu orfani; numai o ereditate au remasu, — superioritatea spirituale a gintei latine. — Adi e momentulu sa aretâmu, cum-ca suntemu, c e s u n t e m u! Sî voi fiti cu noi! Corneli'a a crescutu pre Grachi, Ión'a a eliberatu Franci'a; Medicele au fostu mumele artiloru; Siarlot'a a muritu pentru binele comunu; Voi fiti adi sororile nóstre!

Apelâmu la simtiurile vóstre natiunale sî ve rogamu cá sa conlucrati in veri-ce modu spre realisarea serbarei — insciintiându comitetulu centralu din Vien'a (V. Bumbacu, Universitate), despre nobilulu sucursu.

Ve rogâmu in specialu:

1. Cá sa bine-voiti a face pentru fie-care tiéra româna (Munteni'a, Moldav'a, Bucovin'a, Transilvani'a, Crisian'a, Temisian'a, Marmoros'a sî Besarabi'a, câte o flamura cu inscriptiunea: „C u l t u r 'a e p o t e r e a p o p ó r e l o r u.“ — J u n e l e r o m â n e d i n (tiér'a).

2. Cá sa bine-voiti a tramite aceste flamure comitetului centralu la loculu serbarei (Putn'a, Bucovin'a) cu câte-va dile inainte de serbare (27. Aug. a. c.) prin o representanta alésa din junele tierei respective, ori déca ast'a nu se póte nici de cum — prin posta.

3. Flamurile voru serví la serbare de decoratiune, representându sessulu frumosu alu intregei românimi, — iéra dupa serbare junii români voru primí flamurile din mânile juneloru române, cá eterne suveniri ai acestei dile maretie!

Déca toti voimu, va fi!

Vien'a, etc. cá mai susu.

Proiectulu

comissiunei sinodului archidiecesanu din anulu 1871. esmise pentru arondarea protopresbiterateloru in archidiecesa.

(Capetu.)

XXXIV. Protopresbiteratulu Hartibaciului (Agnitei).

Loculu Scaunului protopresbiterale opidulu Agnit'a.

Protopresbiteratulu Agnitei va constá din urmatórele comune bisericesci:

a) Din protopresbiteratulu de astadi alu Nocrichiului sî Cinculi-mare:

1. Agnit'a, cu 715 suflete. 2. Nocrichiu, 357. 3. Ghijas'a de josu, 733. 4. Altîn'a, 1004. 5. Bendorfu 616. 6. Vecerdu, 493. 7. Igisdorfu, 739. 8. Zlatn'a, 349. 9. Magarei, 458. 10. Bàrghesiu, 619. 11. Covesiu, 487. 12. Verdu, 476. 13. Veseudu, 254. 14. Merghindélu, 472. 15. Siulumbergu, 660. 16. Ruj'a, 487. 17. Proscea, 468. 18. Iacobeni, 366. 19. Noisteatu, 160. 20. Hundrubechiu, 356. 21. Zelisteatu, 346. 22. Siórsiu, 424. 23. Cinculu-mare, 973. 24. Tórel'a, 161. 25. Gherdealu, 129. 26. Bruiu, 443. 27. Siomartinu, 476. 28. Sasausiu, 888. 29. Chirperu, 446. 30. Ilimbavu, 717. 31. Marpodu, 215. 32. Fofeldea, 1158. 33. Glambóc'a, 378. 34. Hosmanu, 70. 35. Cichindealu, 382.

Sum'a 17,061 suflete.

b) Din protopresbiteratulu de astadi alu Sabiiului II.

36. Feldiór'a, . . . 600.

Sum'a 600 suflete.

Recapitulatiune.

Protopresbiteratulu Agnitei va cuprinde:

a) Din protopresb. de astadi alu Nocrichiu-Cinculi-mare 35 com. biser. cu	17,061 suflete.
b) Din protopresb. de astadi alu Sabiiului II. 1 com. bis. cu .	600 suflete.
Preste totu 36. com. bis. cu	17,661 suflete.

Recapitulatiune generale.

Archidieces'a va cuprinde urmatórele 34 protopresbiterate, sî adeca:

1. Protopresbiteratulu Sabiiului cu 27 comune bisericesci sî . .	25,510 suflete.
2. Protopresbiteratulu Saliscei cu 15 comune bisericesci sî . .	21,304 „

3.	Protopresbiteratulu Mercurei cu comune bisericesci sî . .	23 26,044	„
4.	Protopresb. Sàbesiului cu comune bisericesci sî . .	29 28,605	„
5.	Protopresbiteratulu Orestiei cu comune bisericesci sî . .	35 23,719	„
6.	Protoprosb. Hatiegului cu comne bisericesci sî . .	69 31,979	„
7.	Protopresbiteratulu Devei cu comune bisericesci sî . .	69 26,095	„
8.	Protopresbiteratulu Iliei cu comune bisericesci sî . .	70 33,272	suflete. „
9.	Protopresbiteratulu Zarandului cu comune bisericesci sî . .	46 37,516	„
10.	Protopresbiteratulu Joajului cu comune bisericesci sî . ,	50 31,783	„
11.	Protopresbiteratulu Albei-Iuliei cu comune bisericesci sî . . .	41 29,969	*) „
12.	Protopresbiter. Zlatnei de susu cu comune bisericesci sî , , ,	26 28,755	„
13.	Protopresbiter. Zlatnei de josu cu comune bisericesci sî . . .	23 20,410	„
14.	Protopresbiteratulu Turdei cu comune bisericesci sî . .	34 15,971	„
15.	Protopresbiteratulu Tarnavei cu comune bisericesci sî . .	22 10,199	„
16.	Protopresbiteratulu Campiei cu comune bisericesci sî . . .	13 6958	„
17.	Protopresbiteratulu Clujului cu comune bisericesci sî . .	35 23,333	„
18.	Protopresb. Cetàtiei de pétra cu comune bisericesci sî . . .	17 8656	„
19.	Protopresbiter. Ungurasiului cu comune bisericesci sî . .	26 14,709	„
20.	Protopresb. Solnocului de josu cu comune bisericesci sî . . .	21 12,152	„
21.	Protopresb. Solnocului de susu cu comune bisericesci sî , . .	16 9673	„
22.	Protopresbiteratulu Bistritiei cu comune bisericesci sî . .	27 15,200	„
23.	Protopresbiteratulu Gurghiului cu comune bisericesci sî . . .	21 18,454	„
24.	Protopresb. M. Osiorheiului cu comune bisericesci sî . .	30 9798	suflete.
25.	Protopresbiter. Mediasiului cu comune bisericesci sî . .	35 13,707	„
26.	Protopresbiter. Sighisiórei cu comune bisericesci sî . .	32 16,010	„
27.	Protopresbiter. Odorheiului cu comune bisericesci sî . .	19 4378	„
28.	Protopresbiter. Cuhalmului cu comune bisericesci sî . .	35 13,350	„
29.	Protopresb. Treiscauneloru cu comune bisericesci sî . .	61 22,770	„
30.	Protopresbiter. Brasiovului cu comune bisericesci sî . . .	23 29,249	„
31.	Protopresbiteratulu Bàrsei cu comune bisericesci sî . .	22 23,677	„
32.	Protopresb. Fagarasiului cu comune bisericesci sî . .	34 21,866	„
33.	Protopresbiter. Avrigului cu comune bisericesci sî . .	18 21,320	„
34.	Protopresbiteratulu Agnitei cu comune bisericesci sî . .	36 17,661	„
	Preste totu 34 protopresb. cu comune bisericesci sî . .	1100 694,121	suflete.

Nocrichiu in 30 Maiu 1871.

Onorate dle Redactoru! Amu cetitu in pretiuitulu nostru diuariu „Telegrafulu Romanu“ Nr. 18 articululu din Agnit'a cu dto 21 Februariu a. c., datu publicitâtiei de unu membru alu sinodului nostru protopopescu tienutu acolo, alu càrui cuprinsu marturisescu, numi-a facutu o placere deosebita, cá cum mi aru face efectuirea obiecteloru acolo pertractate, a càroru interese 'mi jace la inima.

Amu cetitu insa sî articululu din 18 Martie a. c., datu din Cinculu mare, sî publicatu in „Tel. Rom.“ sub Nr. 41., care fiindu-ca tractéza totu despre acelu sinodu, sî subscrisulu suntu sî intrensulu pomenitu, apoi miscatu din parerea, ca efluesulu articulului din Agnit'a aru fi alu meu, sî ca asiu fi chiamatu sinodu estra ordinariu fâra de observarea tergului dela Cincu — apoi miscatu de atingerea ca corespondintele din Agnit'a ne tienendu de demne obiectele pertractate in sinodu, nu le a datu publicitâtiei; me simtiu indemnatu in interesulu adeverului, a asigurá pre corespondintele din Cincu, ca nu alu meu este efluesulu articulului din Agnit'a, câci eu nu me amu obicinuitu a me ocupá cu astfeliu de scrieri, ci alu acelui'a care se vede ca s'a patrunsu de obiectele pertractate in sinodu, — sî nici mi-a plesnitu prin capu, Dómne apera, cá sa amanu tienerea sinodului cu o septemâna mai tardiu de cum este ordinatu cu vre-unu cugetu reu, ci aceea o amu facutu pentru unu morbu in carele me aflâmu pre atunci subtu visitatiune medicale; sî credu, ca nu amu gresîtu asiá de reu, cá càndu nu l'asiu fi tienutu de locu. — Apoi càndu amu considerá tienérea de terguri, ce nu atinge statutulu, aru trebuí sa esimu cu tienerea sinodului de totu din lun'a lui Fauru.

Subscrisulu tienu deci mai de potrivitu, ca s'a tienutu sinodulu sî asiá, sî me tienu ferice, câci intre membri acestui'a avemu unii barbati inteligînti mai cualificati decâtu altii, precum respectivii din cestiune, numai moderatiunea lipsesce totusi sî acelor'a, cari purcedu cam din sânge aprinsu sî prea inflacaratu, precum se vede, ca a facutu corespondintele din Cincu, contr'a celui din Agnit'a spunându-i, ca n'a ajunsu nici pâna la §-fulu 1. alu statutului, sî ca si-aru fi datu atestatu de seracia. —

Esaminându inse intielesulu articlului din Agnit'a in deameruntulu, nu se póte intielege strictu parerea dlui B, câci corespondintele carele si-a datu articululu in Agnit'a sî in decurgerea vorbirei sele a disu: „alu acestui tractu“ a intielesu tractulu Agnitei, de óre ce nici ca a fostu vorb'a in sinodu de numirea tractului.

Apoi ca pre sinodulu acest'a l'a numitu de primulu sinodu, inca nu se vede a fi facutu o eróre mare, precum se aru parea, pentru ca se póte presupune, ca corespondintele s'a marginitu curatu numai pre lânga §-fu 50. din statutu, intru alu carui intielesu de atare se aru putea sî socoti sî se vede ca nu s'a uitatu inapoi cá sa considere sî pre cele dóue sinóde premerse, alu caroru conducatoriu de atunci ce e dreptu a atrasu deosebita placere a fiitoriului de fatia, sî cu deosebire in alu doilea sinodu a storsu lucrami din ochii tuturoru membriloru, càndu in fine si-a luatu adio de câtra tractu, care conduceri au fostu, sî voru remânea nesterse in memori'a celoru ce au fostu de fatia. — Eu nu asiu dori din parte-mi decâtu .. numai ca ori ce se lucra in astu-modu, sa se lucre din sânge mai stâmperatu, sî cu privire numai la inaintarea binelui comunu sî in chipulu acest'a se póte sperá multu dela activitatea barbatiloru nostri inteligenti, cá dela unii carii pre lânga alte au sî influinti'a in poporu.*)

G. Maieru.
adm. protp.

*) A se vedé not'a dela capetu.

Varietâti.

*** Intrebâri despre banc'a de âsigurare „Transilvani'a“ din Sabiiu, (in interesulu publicului nostru românu.)

De unu tempu incóce cerculéza diferite faime despre banc'a „Transilvani'a“, care de care mai neplacute. Scriitoriulu acestoru sîre, de-si locuescu fórte departe de resiedinti'a acelei bance, mi-amu datu truda ami procurá din diferite pârti informatiuni despre starea ei. Cu câtu cercetediu mai multu, cu atâtu me simtiu mai indetoratu a publicá resultatele cercetârei mele in interesulu româniloru numerosi, cari apucara a participá la numit'a banca in deosebite moduri. Pentru astadata socotu a fi destulu a premite, dupa notitiele mele, unele intrebâri, la cari, nu me indoiescu, ca barbatii nostri din Sabiiu, ori póte insa-si banc'a, ne voru onorá a respunde cu sinceritate.

Adeveratu este déra

1. ca banc'a „Transilvani'a“ nu este sî n'a fostu nici càndu institutu romanescu, ci curatu sasescu?

2. ca in consiliulu administrativu, asiá numitulu „Verwaltungsrath“, corpulu, care conduce afacerile bancei, suntu 12 Sasi, sî 2, dî doi români?

3. ca românii, câti au primitu pâna acum functiuni la acea banca, au fostu sî suntu reu tractati, sî ei in privinti'a scopului institutului, cu respectu la interesele românesci, se vedu desamagiti intr'unu modu neplacutu?

4. ca din caus'a acést'a chiaru sî pucinii, déru fórte activii functionari români dela directiunea centrala din Sabiiu s'au retrasu indignati?

5. ca directorulu de acum Wiedermann sî-a inceputu activitatea sea prin destituirea tuturoru directoriloru români de tienuturi (din Aradu, Lugosiu sî Brasiovu), sî ca adi nu mai e nici unu atare directoru românu?

6. ca in loculu directoriloru români din Aradu sî Lugosiu a denumitu pre unu Judanu din Temisiór'a, care si-a inceputu functiunea sî elu prin destituirea tuturoru agentiloru români comunali?

7. ca din cele 3000 de actiuni banc'a mai are sî adi 1200 de actiuni nevendute, pre cari onorabilulu directoru sî cosiliulu administrativu vré sa le venda cu ori-ce pretiu româniloru? pentru ce?

8. ca dela cass'a bancei capeta românii imprumute cu anevoia, iér' sasii cu inlesnire sî in mesura cu multu mai mare?

9. ca corespondinti'a in limb'a româna este numai la parere pentru cei din afara, iéra la directiunea tóte curgu in limb'a nemtiésca?

Credemu a fi in interesulu adeverului, sa se lamurésca odata lucrulu cu banc'a „Transilvani'a“, cá sa scimu de ce sa ne tienemu.

In casu, ce aceste intrebâri n'aru intimpiná din nici o parte nici unu respunsu negativu, publiculu le va poté privi pre tóte de adeverate sî afirmate.

Lugosiu, in Iuniu 1871.

Unu actionariu sî asecuratu alu bancei „Transilvani'a.“

*) Urmédia conclusele sinodului protopresbiteralu din cestiune, pre care din lips'a spatiului nu le putemu publicá. R.

N. U; 676 ex 1871.

PUBLICATIUNE.

In prim'a Noemvre a. c. se va deschide institutulu de invetiamentu agronomicu (scól'a agronomica) in Mediasiu cu clas'a prima a scólei capitale.

Spre cercetarea acestui institutu se face provocare pre lânga observatiunea ca primirea scolariloru va urmá in dilele ultime ale lui Octomvre a. c. prin directorele institutului, sî ca ea (primirea) e legata de urmatórele conditiuni: Scolariulu trebuie adeca

a) sa fi absolvitu scól'a popularia ordinaria cu succesu bunu —

b) sa fia celu pucinu de 16 ani;

c) in generalu sa fie familiarisatu cu pracs'a lucrariloru agronomice obicinuite in tiéra,

d) in moralitate nepatatu,

e) sî sa se supuna unui esamenu de primire.

Sabiiu in 19 Maiu 1871.

Dela universitatea natiunei sasesci.

Edictu.

Mari'a George Vasilie din Heghigu, carea de trei ani si-a parasitu cu necredintia pre legiuitoriulu ei barbatu Georgiu Colbazu totu áe acolo, fâra cá sa se scie oculu aflârei ei, se provóca prin acést'a cá in terminu de unu anu sî o dî dela datulu subsemnatu sa se presentéze inaintea forului matrimoniale subscrisu, ca ce altu cum procesulu divortiale incaminatu in contra-i se va decide sî fâra de dens'a in intielesulu legiloru sî alu canóneloru.

Brasiovu in 21 Maiu 1871.

Forulu matrimonialu gr-or. din tractulu protop. alu Heghigului.

(58—2)

Ioanu Petricu
protopopu.

Invitare de prenumeratiune
la
„Telegrafulu Romanu“

pre o jumetate de anu (Iulie-Decembre) alu anului 1871. — Pretiulu abonamentului pre ½ de anu e:

Pentru Sabiiu 3 fl. 50 xr. v. a.

Pentru Trani'a sî Monarchi'a austro-ungurésca 4 fl. v. a.

Pentru Romani'a sî strainatate 6 fl. v. a.

DD. abonanti suntu rugati a nu intârdiá cu tramiterea prenumeratiuniloru.

Adresele ne rugâmu a se scrie curatu, sî in locu de epistole de prenumeratiune recomandâmu on. publ. avisurile postali, cá impreunate cu spese mai putiene sî cá mai sigure pentru inaintarea baniloru de prenumeratiune la

Editur'a „Telegrafului Romanu“ in Sabiiu.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a sî tiparitulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu'anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl.

Nru 50. ANULU XIX.

Sabiiu, in 24 Iunie (6 Iulie) 1871.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Avisu.

Protocolulu sinodului archidiecesei gr. or. din Transilvani'a tienutu in anulu 1871. dimpreuna cu actele acestui'a au esitu de sub tipariu. Este de 12 cóle si costa 50 xr. v. a. esemplariulu. Se afla de vendiare la

Tipografi'a archidiecesana in Sabiiu.

[Invitare de prenumeratiune
la
„Telegrafulu Romanu“

pre o jumetate de anu (Iulie-Decembre) alu anului 1871. — Pretiulu abonamentului pre 1/2 de anu e:

Pentru Sabiiu 3 fl. 50 xr. v. a.

Pentru Trani'a si Monarchi'a austro-ungurésca 4 fl. v. a.

Pentru Romani'a si strainatate 6 fl. v. a.

DD. abonanti suntu rugati a nu intârdiá cu tramiterea prenumeratiuniloru.

Adresele ne rugâmu a se scrie curatu, si in locu de epistole de prenumeratiune recomandâmu on. publ. avisurile postali, cá impreunate cu spese mai putiene si cá mai sigure pentru inaintarea baniloru de prenumeratiune la

Editur'a „Telegrafului Romanu“ in Sabiiu.

Sabiiu 22 Iunie. Din funte sigura aflâmu, ca eri au sositu dela Carlovetiu unu telegramu, in care se spune, ca dupa desbateri de 16 dile actele de complanare intre serbi si români aru fi subscrise. In privinti'a fonduriloru carlovetiane se primì ofertulu de 400,000 fl. ad referendum. Monastiri nu se concesera. Despre cele-lalte se dice in telegrama, ca suntu binisioru regulate. Urméza unu passagiu neintielesu in depesia, carea, preste totu disu, e fórte reu scrisa si apoi se esprima trebuinti'a de a se conchiamá pre inceputulu lunei lui Augustu sinódele diecesane in Aradu si Caransebesiu.

Dupa cum si aducu aminte on. cetitori, in Carlovetiu se aflara unii delegati numai pentru intielegere prealabile cu delegatii congresului serbescu; Deci dreptu respunsu s'a datu in urm'a telegramei susu latinse, ca membri ce suntu dej'a acolo sa nu intreprinda nimic'a unilateralu, ci, conformu concluseloru congresuali, delegatiunea romanésca intréga sa fia de fatia si sa participe la finalea complanare a tuturoru diferintieloru intre serbi si români. Delegatiunea inse are totu dreptulu sa faca totu ce va aflá de bine; de sinóde estraordinari nu este vorba in conclusele congresuali. Acést'a e starea faptica a cestiunei pâna acum.

Alta depesia telegrafica ne deslusiesce, ca delegatiunea rom. intréga a participatu in dilele din urma la desbateri si a incheiatu lucrarea si ca delegatii rom. au si plecatu din Carlovetiu. Sinódele amintite trebuie sa se conchiame.

Sabiiu 20 Iuniu. Amu intielesu, ca Pravil'a cea mare tiparita in Tergovisce la a. 1652 s'au retiparitu in anulu acest'a la Bucuresci, si precum jurnalele de dincolo de Carpati anuncia, au si esitu de subtu tipariu intr'unu modu prea frumosu, si loxuriosu, si se capeta in librari'a tipografiei curtiei (lucratorii asociati) nr. 12. Pasagiulu Romanu, cu 24 lei noi.

Noi ne-amu si procuratu acésta editiune nóua a Pravilei mari, si amu aflatu, ca ea cuprinde numai partea intâi'a a Pravilei mari, adeca, partea aceea, care cuprinde „Judecat'a archierésca si imperatésca de tóte vinele preotiesci, si mirenesci“, déra partea a dóu'a nu o cuprinde in sine, adeca „Canónele apostolesci, ale sinódeloru ecumenice si locale, si ale Sântiloru Parinti, si teologi'a clasica a celoru mai renumiti teologi antici“.

Póte fi, ca si partea acést'a a dóu'a se va retiparí, si se va edá, déra noi n'amu potutu intielege pâna acumu nimicu de o asemenea intentiune. — Nu putemu trece cu tacerea unele impregiurâri ale editiunei acestei'a, si adeca: editiunea acést'a n'are titlulu seu propriu, ci pórta titlulu Pravilei celei vechi primitive dinpreuna cu editoriulu, cu loculu, si anulu, prin care si unde, si cându s'au edatu: prin urmare si numele editoriului retiparitei Pravili au remasu anonimu, si apoi titlulu acest'a au remasu cu multe slavisme, precum: sinóde nemeastnice, teologi'a dumnedieesciloru bogoslovi, — vleat 7160, adeca 1652. Déra si contestulu editiunei nóue este plinu de slavisme, s. e. blagorodia, glavapervaia — glava a dóua si asiá mai departe totu „glava“ si iérasi „glava“; — pohvala Archiereului — blagovestenii — cumu scrie Archiereulu cneajului Serbiei *) — In „glava“ 323 se aducu in limba slaveana dóue rugaciuni, care se dicu asupr'a celoru ce se intorcu la ortodocsia.

Cu aceste espuneri nici decum nu intentionâmu a detrage ceva din valórea acestei editiuni, ci amu vrutu sa aretâmu, ca acea editiune nu corespunde sboruluí literaturei nóstre române de astadi, si ca prin aceea nu s'au retiparitu intréga Pravil'a mare, ci numai pre jumetate, lipsinduse dintr'ens'a canónele, de care avemu lipsa cu atâtu mai mare, câci cartea „Pidaliónu“ cu greu si cu multe spese se póte procurá. Dér si editiunea acést'a nóua a Pravilei, fiindu pre jumetate numai edata si costându 24 lei noi, la Bucuresci, iér la Sabiiu 18 fl. val. austr. nu este eftina.

Nr. cons. scol. 124. 1871.

Câtra Inspectoratele districtuali de scóle din Archidieces'a nóstra greco-res. in Ardealu!

Avendu in vedere Consistoriulu nostru archidiecesanu acele folóse salutarie, ce au resultatu si pana acuma din conferintiele invetiatoresci in timpulu ferieloru, introduse in intrég'a nóstra Archidiecesa inca in anulu 1862, prin cari conferintie li se da invetiatoriloru cea mai buna ocasiune de a'si amplificá cunoscintiele teoretice de pedagogia, si a'si comunicá imprumutatu esperiintiele facute pe terenulu invetiamentului, si asiá pre calea acést'a a se perfectioná in chiamarea de invetiatoriu; mai departe considerându, ca conferintiele invetiatoresci in timpulu ferieloru le prescrie si § fulu 130 din statutulu organicu, — se insarcinédia tóte Inspectoratele districtuali de scóle din intrég'a nóstra Archidiecesa, a'si tienea de cea mai strinsa datorintia, cá conferintiele invetiatoresci sa se tiena regulatu si in decursulu ferieloru anului curentu, iéra despre resultatu a substerne pâna la finea lui Septembre a. c. unu raportu detaiatu acestui Consistoriu archidiecesanu.

Nr. cons. scol. 125. 1871.

Inaltulu Ministeriu reg. ung. de culte si invetiamentu prin emisulu seu dto 6 Maiu a. c. nr. 8136 a aduso la cunoscinti'a acestui Consistoriu archidiecesanu, ca dupa esperiintiele, ce le are, cele mai multe edificii scolari, — incâtu privesce spatiulu recerutu de numeru'u copiiloru de scóla, — nu corespundu art. de lege 38. § 11. p. 1. si § 27., si ca la adoptarea seu renovarea si edificarea scóleloru, nu se ia nici o privintia la dispositiunile § fului 28 a legei citate, din care causa o mare parte a tinerimei din lips'a spatiului se disgusta, si asiá séu nu frecuenteaza scól'a de locu, séu numai neregulatu; — de aceea ostufeliu de edificie de scóla, fia si numai de curendu edificate séu renovate, ne avendu cerintiele legei scolare, voru trebuí nu preste multu timpu, spre daun'a respectiveloru comune a se renová dinsnou, séu a se edificá in loculu loru scoli nóua. —

Deci spre evitarea acestei impregiurâri neplacute si daunóse se insarcinéza Inspectoratele districtuali de scóle a starui din tóte puterile, cá la tóte renovarile si edificârile scóleloru, — avendu in vedere dispositiunile cuprinse in ordinatiunea consistoriale dto 27 Martiu 1869 nr. 351, sa se ia in strinsa consideratiune numerulu copiiloru deobligati a frecuentá scól'a, dupa cum se prescrie apriatu in § 27 alu legei scolare din a. 1868, cá sa se satisfaca nu numai legei, dar' si intereseloru de crescere a tinerimei nóstre, si astfeliu a asigurá caracterulu confessionalu alu scóleloru nóstre populari.

Nr. cons. scol. 130. 1871.

Domnulu directoru alu scólei nóstre capitale din Satu-lungu, langa Brasiovu, Ioanu Dorc'a a compusu unu manualu de limb'a germana intitulatu: „Manualu de limb'a germana pentru scólele populare si capitale rom. gr-orientale“ si l'au asternutu Consistoriului nostru archidiecesanu scolariu cu acea rugare, cá sa 'lu aduca la cunoscinti'a invetiatoriloru dela scólele nóstre confessionali.

In urm'a acestei rugari Consistoriulu nostru Archidiecesanu scolariu a otaritu, a aduce acésta carte la cunoscinti'a invetiatoriloru nostri din archidiecesa pe langa acea insarcinare, cá ei procurandu-o sa ó studieze bine, si apoi sa o iee cá obiectu de discussiune in conferintiele loru anuali si sa 'si dee protocolarminte parerile loru asupr'a acestei carti, cari pareri apoi sa se astérna Consistoriului nostru archidiecesanu scolariu, cá conformu § fului 122. p. 2. din statutulu organicu sa le impartasiasca sinodului archidiecesanu spre mai departe urmare.

Deci Preacinstiele vóstre cá Inspectori districtuali de scólele nóstre confessionali, sunteti insarcinati cu esecutarea acestei otariri consistoriali, adeca a aduce la cunoscinti'a invetiatoriloru nostri acestu circulariu.

Sabiiu din siedinti'a Consistoriului archidiecesanu scolariu tienuta in 4 Iuniu 1871.

Pentru Escelenti'a Sea Par. Archiepiscopu.

Nicolau Pope'a,
Vicariu archiepiscopescu.

---

*) Cum scrie Archiereulu Domnitoriului Romaniei nu se dîce, câci acést'a nu se afla in Pravil'a mare din Tergoviste.

Evenemінte politice.

Provincialisarea confinieloru militari are multe resunete in diuaristic'a de din laintru si din afara. Este lucru firescu, ca dupa ce astadi tóte lucrurile, politice si nepolitice, de cei mai multi ómeni au sa fia judecate dupa dispusetiunile loru sentimentali si afacerea acést'a sa fia judecata astfeliu. Resunetele ce se afla in diuaristica, se impartu preste totu in de acele, cari vedu in provincialisare o imbunatatire a sórtei fostiloru militari confiniari si in de acelea, cari vedu in provincialisare numai crescerea puterei magiarismului. — Asiá articulii diurnaleloru; pre cându interesele aceloru ce au purtatu de seculi sarcin'a cea grea a militarismului si proportiunea numerica a popóreloru imperiului aru trebuí sa duca pre politici la escugetarea unoru

referintie, ce sa aiba numai 'sî numai egalea indreptatire a tuturoru.

Mai pre tóta diu'a cetimu ca ministeriului de dincolo de Lait'a i a succesu a se intielege cu cechii, ca adi mâne vomu cetí denumirea unui ministru pentru Boemi'a. Dupa semnele de pâna acum mijloculu lunei presente (dupa cal. n.) va decide, déca cechii se potu multiamí cu ce le ofere ministeriulu din Vien'a, séu déca ministeriulu mai face vre-o concessiune cechiloru.

Contele B e u s t a desfasiuratu in senatulu imperialu situatiunea monarchiei in afara. In esentia cuventarea nu diferesce de cea rostita in comissiune despre acea-si materia. Din cuventarea acést'a s'aru vedé ca pentru Austro-ungari'a viitoriulu nu póte fi altu-feliu de câtu pace. Germani'a, dice elu, numai are causa de a fi superata pre Austro-Ungari'a. Objectulu de cérta intre ambe a cadiutu. O politica comuna pentru intereso comune léga pre Austro-Ungari'a de Germani'a.

Aceste interese voru face cá vecinulu din orientu (Russi'a) sa fia pacinicu sî déca nu aru voí. In orientu are Germani'a sî Austro-Ungari'a interese comune.

Unu resunetu la „Apelu".

S a b i i u in 10 Iuniu 1871.
(Capetu).

Din cele espuse urmédia déra, ca sum'a de 600,000 fl. este cu multu mai mare, de câtu cá sa se póta asiá lesne, cu un'a cu dóue, aduná dela natiunea nóstra, — sî acést'a din causa, ca poporulu nostru este cu multu mai multu trasu in concurintia de alte necessitâti in adeveru intetitórie nationali, de câtu cá, lasându-le la o parte pre acestea, sa si póta stórce tóta puterea sea financiala spre a fundá unu institutu, a cârui'a lipsa nu este de totu nesuportabila.

E bine, astfeliu stându lucrulu, ce este déra de facutu? Sa ne abatemu cu totulu dela academi'a româna de drepturi?

Ast'a nu-o dicu, ci dicu aceea, ca, pâna mai avemu inca sî alte carâri pentru de a ne ajunge scopulu, sa nu ne pré opintimu sî sa nu ne desecâmu de totu puterile nóstre banali cu academi'a de drepturi.

Sî óre care sa fia aceste alte carâri, prin cari sa ne potemu realisá dorinti'a in asta privintia?

Eaca care:

Scimu ca in patri'a nóstra esista de presentu dóue academie de drepturi, ambe susutienute de statu. Un'a e cea din Clusiu, cu limb'a propunativa magiara, — sî a dóu'a e cea din Sabiiu cu limb'a de propunere germana. Ambe aceste academie deci au caracteru nationalu, ele suntu nationale, ale celorulalte dóue natiuni conlocuitóre, de sî se sustienu din averea statului. Dara déca magiarii 'si au academi'a loru nationala, sustienuta din averea statului; sî déca sasii asemenea 'si au pe a loru nationala, sustienuta iérasi din averea statului: óre nu este dreptu sî cuviintiosu, cá sî românii, cá a trei'a natiune sî inca cea mai numerósa in patria, egalu indreptatita cu celelaltee dóue, inca sa-si aiba academi'a loru nationala, cu limb'a de propunere româna, sustienuta totu din visteri'a statului? Cine va dice, ca ei nu aru fi avendu dreptu la acést'a? Au nu contribuescu ei statului sangele sî averea loru, inca dóra in mesura sî mai mare de câtu celelalte dóue natiuni?

Asia dara déca avemu dreptu, pentru ce sa nu ne cautamu dreptulu nostru, pentru ce sa nu pretindemu dela statu, cá, precum ingrigesce elu de cultur'a juridica a celorulalte dóue nationalitâti mai mici, sustienendule academiele loru de drepturi din vistieri'a sea: asia sa ingrigésca sî de cultur'a româniloru cá a partiei celei mai numeróse, prin infiintiarea sî sustienerea sî a unei academie de drepturi române iérasi din averea statului, cu atâtu mai vertosu, cu câtu atâtu dupa spiritulu câtu sî dupa liter'a legiloru din a. 1848, acést'a urmédia? Séu, ceea ce aru fi inca si mai corespundietoriu sî mai crutiatoriu pentru averea statului, — pentru ce sa nu pretindemu noi, cu tóta puterea cuventului sî consciinti'a de dreptu: cá din cele dóue academie de drepturi sustatórie astadi in patria, sa se compuna numai un'a singura p a r i t e t i c a pentru tóte trei natiunile din Transilvani'a?

Pentru ce deci sa fimu noi mai cu forfoiu de câtu celelalte dóue natiuni conlocuitóre, infiintiandu-ne sî sustienendune academi'a nóstra de drepturi pre spesele proprii, prin denariulu natiunei, pre cându acelea, de sî in stare mai favorité e, sa sî le aiba pe ale loru din averea statului, la care contribuimu sî noi? — noi! — cari avemu atâtea sî atâtea de facutu, atâtea sî atâtea lipse, un'a mai intetitóre de câtu alt'a, de implinitu, — sî inca intr'unu obiectu, in privinti'a cârui'a dreptulu nostru este asiá de chiaru sî evidentu.

Déra mi se va obiectá póte, ca statulu nu se va invoí sî nu ne va implini pretensiunea acést'a a nóstra, de sî drépta. Asta obiectiune aru fi netemeinica, sî n'aru trebui nici decum sa ne descuragiedie; câci abstragendu dela aceea ca ce aru face statulu séu regimulu, datorinti'a nóstra cea mai sânta este, a pretinde dela elu recunóscerea dreptului nostru sî implinirea pretensiunei nóstre celei drepte. Sî pre lânga o staruintia seriósa nu se póte sa nu ne ajungemu scopulu — de buna séma mai curendu in acestu modu, de câtu prin denariulu natiunei.

In astu intielesu se semtì subscrisulu indatoratu a vorbí, inca in a 1863 la senatulu imperialu din Vien'a cá deputatu, in privinti'a academiei de drepturi române, urmatórele: *)

„Luându-mi voia a radicá cuventu, pentru de a aduce inainte in acésta inalta casa unele impregiurâri despre academi'a de drepturi din Clusiu, le care m'au indemnatu cele dise in preliminariu sî respective in relatiunea comitetului: acést'a, domniloru, nu o facu nici decâtu de aceea, ca dóra asiu fi contrariulu inmultirei institutiuniloru jurisprudentiale din tiér'a nóstra; nici pentru aceea, ca dóra asiu avé ceva in contr'a academiei de drepturi din Clusiu restituite dejá, prin urmare nu ca dóra n'asiu consimti cu intentiunile inaltului regimu in privinti'a acést'a.

Din contra trebuie sa marturisescu, ca recunoscu cu lauda, cum inaltulu regimu si-a pusu silinti'a sî a portatu grigi'a cuvenita, spre a se restitui acésta academia de drepturi din Clusiu.

Totu ce asiu dori e, cá intentiunile binefacatóre ale inaltului regimu sa fia generale, cá adeca acelea sa se estinda de o potriva asupr'a tuturoru locuitoriloru tierei, asupr'a tuturoru popóreloru din tiéra.

De aceea dara, câte-mi voiu luá voia ale vorbí, nu suntu indreptate nici in contr'a unei'a, nici in contr'a altei'a din cele dóue academie de drepturi, ce sustau de fatia in Transilvani'a; acelea se reducu mai vertosu la o academia de drepturi, ce inca nu esista, carea insa aru trebui sa esiste, adeca la infiintiarea unei a trei'a academie de drepturi pentru românii din Transilvani'a.

Va bate póte la ochi, domnii mei, ca eu, fiindu in patri'a mea dóue academie de drepturi sî aflându-se acum finantiele in stare critica, sum aplicatu a pretinde infiintiarea sî unei a trei'a academie de drepturi.

Déca insa se va considerá, ca ambe aceste academie de drepturi un'a in Sabiiu sî alt'a in Clusiu, au caracterulu loru specialu natiunalu; déca se va considerá, ca un'a e academia juridica germana, a dóu'a magiara, déca in fine se va considerá, ca bas'a constitutiunei transilvane e sistem'a natiunala sî confessionala: atunci credu, ca va perí aceea ce aru poté bate la ochi.

Avui onóre a dice, ca de presinte esista in Transilvani'a dóue academie de drepturi, adeca un'a in Sabiiu, ceea-lalta in Clusiu, carea din urma de curendu se restitui.

*) Vedi protoc. stenograficu alu senat. imp. din an. 1863.

FOISIÓRA.

— (L a i s t o r i 'a c h r o n o m e t r e l o r u.) Unu orologiu bunu este unu ce binevenitu: tóte relatiunile vietiei nóstre depindu multu pucinu dela timpu. Cei vechi se foloseau de orológe de apa sî de nasipu, care se basau pre principiulu, ca o cantitate de apa séu nasipu are totudéun'a trebuintia de unu timpu anumitu pentru a se stracurá din unu vasu implutu cu aceste elemente. Abiá in seclulu a XIV s'au folositu orológe sî Huyghens au substituitu principiulu de a folosí la orológe pene séu ponduri (pendule). Acestea chronometre inse au fostu mai multu séu mai pucinu defectuóse sî insuficiente pentru scopuri scientifice: artea chronometreloru erá in prim'a loru fasia. Inca Filipu III. din Ispani'a a fostu escrisu (1698) unu premiu pentru o constructiune mai acurata a chronometreloru; defectuositatea loru s'au aretatu cu deosebire atunci, cându sub Ludovicu XV. Bouguer, La Condamine, Godin sî ispaniolulu Ullo'a in an. 1735 mersera la Peru in Americ'a, iér' Camus, Clairaut, Lemonier, Maupertuis sî Quithier in anulu urmatoriu la Tornea pentru a indeplini mesurarea lungimei sî latimei geografice a globului nostru, spre a poté conchide la form'a sî marimea lui. Sî Angli'a condusa de interese maritime sî comerciali espuse unu premiu de 20.000 punti sterlingi pentru acel'a, care va inventá unu chronometru, cu ajutoriulu cârui'a va fi possibile a determiná lungimea cu esactitate pâna la ½ gradu. Acést'a s'au intemplatu, dupa ce Gem'a Frisius apoi Huyghens sî Hooke au aretatu importanti'a adeverata pentru mesurarile geografice sî pentru navigatiune. Greutatea, care intempiná construirea chronometreloru pre atunci erá fórte mare, se parea neinvingibila. In anulu 1761 presintà pentru prim'a óra Harrison unu lemnariu, unu atare chronometru, care admitea a mesurá lungimea geografica dela Jamaic'a pâna la ½ gradu diferintia sî primí inse numai diumetate premiulu escrisu de parlamentulu anglesu de 10.000 punti sterlingi. Din acelu timpu artea chronometreloru au facutu unu progresu asiá de mare, incâtu pâna in dilele nóstre se potea crede, cum-ca in ast'a sfera artea si-au ajunsu culmea. S'au construitu orológe, care suntu in stare a determiná cu cea mai mare esactitate $^1/_{1000}$ parte din o secunda. Atari chronometre posedu numai observatoriele astronomice, unde se pretinde cea mai mare esactitate in determinarea timpului sî custa sum'a enorma de 60.000 fl. v. a.; deci se esplica, ca nu fie-cine póte devení in posesiunea unui chronometru. Se pare inse, ca asta in privintia artea nu si-au ajunsu culmea estrema ce póte indeplini mân'a sî artea omenésca. Din Americ'a avemu scirea, ca unu orologieriu din Philadelphi'a au inventatu unu chronometru, care admite o numerare a timpului pâna la $^1/_{10.00}$ secunde. Orologiulu are 16 policari in diametru sî periferi'a lui este impartita in 5000 pârti. Indicele acestui orologiu percurge in o singura secunda de dóue ori periferi'a sî admite astfeliu a calculá timpulu pâna la 0.0001 secunde in decimali. Se intielege de sine, ca constructiunea intréga pâna acum este inca unu secretu; orologierulu voiesce sa aiba patenta despre inventatiunea sea. Cumca acést'a inventiune este fórte pretiósa, va intielege fia-cine sî cu deosebire barbatulu de sciintia, astronomulu sî fisiculu, care pretinde cea mai mare esactitate in cercetârile sî esperimentele sale. Noi din partene adaugemu numai pucine reflessiuni la acést'a inventiune, care póte fi cu multu mai fatale pentru omenime decâtu bombele de petroleu ale comunistiloru din Parisu. Inca in an. 1866 dupa Sadow'a Prussi'a sî chiaru sî Austri'a prin prof. Dr. Iosef Petzwal din Vien'a au facutu multe esperimente pentru a determiná celeritatea unui proiectilu (glontiu) de pusca, pentruca numai prin acést'a vomu vení la cunoscinti'a l e g e i r e s i s t i n t i e i a e r u l u i, care intre alte depinde dela multe incidentie. Este cunoscutu, ca in resbelulu franco-prussu de acum armele prussiene s'au documentatu de prevalinte facia cu cele francese; prussii -si indreptau cu flegm'a loru indatinata glóntiele loru in cele mai frecuentate sî insemnate case din Parisu, fâra a gresí in tient'a loru; sî noi ascriemu mare parte acést'a esperimenteloru loru de cu patru ani mai nainte, care se afla sî publicate in „Schlömilch Zeitschrift für Mathematik und Physik" din Lipsi'a 1866, cu tóte, ca aceste esperimente suntu departe de a fi cu totulu esacte, precum pretinde calcululu, pentru ca togm'a au lipsitu chronometrele, care se fia in stare a determiná sute de pârti ale unei secunde. Ce acum? Déca inventiunea americana se va aprobá sî, precum se scria regimele americanu sî face esperimente pentru determinarea celeritatei proiectileloru, apoi numai este indoiéla, cumca in scurtu tempu se va resolví sî problem'a r e s i s t i n t i e i a e r u l u i sî fiindu-ca matematic'a ne invétia, ca calea unui proiectilu este o curbulinia anumita, parabola, apoi aceste resultate scientifice voru fi cu multu mai daunótióse, mai periculóse decâtu mitrailesele, resbelele cu multu mai sangeróse. Astfeliu progresézа in o privintia artele sî sciinti'a, insa se pare numai pentru a nimicí némulu omenescu, alu cârui spiritu le-au produsu. —

P. T a n c o.

Câtu pentru cea d'intâiu, pentru cea din Sabiiu, aceea pare-mi-se, se infiintià la anulu 1844 din averea natiunala a sasiloru. Ea dara a fostu dotata de natiunea sasésca, ea avù profesorii sei proprii natiunali, limb'a instructiva fu cea germana; academi'a de drepturi dara cu totu dreptulu se potea numí germana. La anulu 1850, de nu me insielu, se prefacù acésta academia de drepturi in academia a statului, insa asiá, ca acum nu se mai dotà din fondulu natiunalu, ci din vistieri'a comuna a statului. Fiindu ca la acésta academia sî acum suntu asiediati profesori germani; fiindu ca mai departe limb'a esplicativa e cea germana: de aceea nu mai incape indoiéla, ca acésta academia n'aru trebuí privita sî astadi cá academia germâna.

Asemenea se are lucrulu sî cu academi'a de drepturi din Clusiu restituita acum. Ea esista inca inainte de anulu 1848, sî numai in anulu acest'a din urma incetà.

Sî academi'a acést'a, incâtu mi aducu aminte, a fostu infiintiata din fondulu religiunaru alu bisericei romano-catolice. (Voce: bá nu!) Celu putienu a fostu dotata din acelu fondu religiunaru.

Limb'a ei esplicativa pâna la 1846 fu cea latina, câci mai nainte ea a fostu limb'a publica oficiósa in toti ramii administratiunei. La anulu 1846 inse se introduse limb'a magiara. Se póte déra dice cu totu dreptulu, ca academi'a de drepturi din Clusiu nainte de 48 au avutu caracteru natiunalu ungurescu. De curendu vediuramu, ca acésta academia de drepturi, suspensata la anulu 1848, se reinfiintià, sî anume prin inaltulu regimu, sî ca profesorii ei nu se mai dotédia din fondulu religiunaru alu bisericei romnano-catolice, ci cá sî cei dela academi'a din Sabiiu, din cass'a comuna a statului. Trebuie sa presupunemu, ca limb'a esplicativa va fi cea magiara, deschiderea ei au urmatu numai in dilele acestea.

Din cele premise se vede dara, ca de presinte esista in Transilvani'a dóue academie de drepturi, ca amendóue au caracterulu loru natiunalu, ca un'a, cea din Sabiiu, e academia de drepturi germana, a dóu'a, cea din Clusiu, ungurésca.

Insa, domniloru, mai esista o natiune, sî inca o natiune multu mai numerósa, decâtu cele-lalte dóue, adeca decâtu cea magiara sî cea germana la olalta; acést'a e natiunea româna, carea numera preste unu milionu de suflete. Sî din motivulu acest'a, dara sî din celalaltu motivu multu mai ponderosu, din motivulu adeca ca natiunea româna astadi nu mai e numai tolerata (suferita), ci au câscigatu positiune egala cu cele-lalte dóue natiuni ale tierei, credu ca aru fi numai cu dreptulu, de a se mai infiintiá sî a trei'a academia pentru românii din Transilvani'a.

De asta data nu voiu sa aducu propunere formala, ci-mi luai numai voia a aduce la cunoscinti'a inaltului regimu aceste convictiuni sî pareri individuale ale mele, sî a apelá la inim'a lui cu rogarea, cá inaltulu regimu sa staruiésca ori a se mai infiintiá sî o a trei'a academia de drepturi in Transilvani'a, ori apoi facia cu starea cea rea finantiala, in carea fâra indoiala ne aflâmu, a se contrage cele dóue academie de drepturi, ce esista, adeca cea din Clusiu sî cea din Sabiiu, intr'o singura academia de drepturi paritetica, sî adeca asiá, cá la asiedierea professoriloru la acésta academia paritetica de drepturi sa se ia in consideratiunea cuvenita atâtu natiunile câtu sî confessiunile tierei recunoscute prin lege sî ca apoi obiectele de invetiamentu sa se propuna in tóte trele limbile tierei.

Eu credu, domniloru, ca 'n modulu acest'a se va cascigá o crutiare insemnata si se va corespunde cerintieloru sî asceptâriloru tuturoru natiuniloru sî confessiuniloru din tiéra recunoscute prin lege".

Sî acesta cuventare respective rogamente a subscrisului indreptata câtra regimulu de atunci, se trecù in apelu de totu cu vederea, pre cându rogamintele mandatariloru sî barbatiloru de incredere ai natiunei din an. 1849, 1850 sî 1851, prin cari inca se cerù intre altele sî academia juridica româna vediu ca se amintescu. Totu asiá se mai trecù ea cu vederea sî de alte dàti, cându fu vorb'a despre acestu obiectu la diferite ocasiuni; sî macaru dicu, déca ide'a desfasiurata in cuventarea de mai susu, s'aru fi spriginitu cuviintiosu sî s'aru fi executatu cu seriositate, póte ca pâna astadi academi'a de drepturi româna aru fi devenitu o fapta complinita, sî inca fâra de a ne fi contribuitu denariulu. Acést'a cutediu a o afirmá cu atâtu mai vertosu, câci resultatulu cuventârei acelei'a, câtu de mica, se sî vediù in intentiunea regimului de a asiediá profesori suplenti români la ambele academii din tiéra, publicându-se sî concursu spre acestu scopu. Va sa dica, pornirea se facuse dejá, macaru sî numai cu suplenti; dara inca sa fi staruitu natiunea cu totu adensulu intru urmarirea sî intetirea lucrului acestui'a, pre cum n'a staruitu de locu?!.

Aceste suntu convingerile subscrisului de astadi, cá sî din an. 1863, in privinti'a academiei române de drepturi, sî totu aceste i voru fi sî in viitoriu pâna atunci, pâna cându prin argumente mai tari nu se va convinge din contra. Sî tocm'a pentru ca ele suntu convingeri, de sî individuali déra vechi sî basate, cum se vediù, pre realitate, se semtí deoblegatu moralicesce ale supune la judecat'a publica româna.

N. Pope'a.

Revista diuaristica.

Dela Augustu 1870 sî pâna acum, dice „Romanulu" o strigare din ce in ce mai crescenta, s'aude necontenitu in tóta lumea:

— Franci'a móre, Franci'a a muritu! Inchinati-ve popóre despotismului, câci Christulu vostru a muritu sî nu mai are invinare. Ingenunchiati, inclinati-ve sî inchinati-ve, câci iéca-ne in epoc'a, in care „legea provedintiei se manifesta in tóta puterea ei."

Asiá dice provedinti'a nemtiésca; cum inse glasuiesce sî face provedinti'a latina?

Preste unu milionu de germani supsera sângele sî averea Franciei, in timpu de unspre-diece luni. Preste unu milionu de germani pustiira Franci'a prin pradari, prin sabia sî focu, in timpu de 11 luni. Sî pacea nu se incheià inca bine, sî in timpu de dóua luni Franci'a fu silita a versá din nou sângele sî averea ei, prin resbelulu civile, prin lupte intre frati, cea mai mare sî cea mai fâra esemplu in lume, sî acést'a pre cându erá ocupata de 800,000 de mii de straini sî 400,000 de mii din fii ei erau in temnitile Germaniei. Franci'a s'a sfârsitu acum cu totulu, striga provedinti'a despotiloru. Acum iéta si corpulu ei in putredire, sî pulberea lui aruncata de venturi. Sî pre cându despotii se desfatau in beti'a sângelui s'audi o voce strigându: — Stati, stati, strigà marele de Molkte, stati câci este mai viua de câtu ori cându, acésta indracita natiune. Stati, câci nu numai n'a muritu, ci din contra acum abiá se scóla din mormentu in care jacea de 22 de ani, sî, scuturându pulberea despotismului sub care fusese inecata, incepe a renasce, si-a-si regasí juneti'a sî nemuritórea ei vigóre.

Iéca ce se scrie din Berlinu la 3 Iuniu diuariului din Prag'a „Corespondance Slave:"

„Surprindere mare sî nemultiamire in Prussi'a despre inlesnirea cu care Franci'a a potutu organisá sî resboi o armata atâtu de puternica incâtu sa tiena peptu in acel'a-si timpu rescularii in Parisu, rescularii in Algeri'a si trebuintieloru mareloru orasie, cá Lyon, Merseille, Toulouse etc. etc. Chiaru la Berlinu s'admira escelinti'a planuriloru ce facura cá Parisulu sa se póta luá sî vitedi'a armatei caro le executà.

„Lumea se intréba cum se póte cá prussianii, dupa cinci luni de asediu, sa nu fi potutu luá orasiulu impresuratu de densii de câtu prin fóme, pre cându maresialele Mac-Mahon l'a luatu in dóue luni? Sî in acel'a-si timpu intre soldatii germani esiste unu feliu de satisfactiune, cându se gândescu c'au scapatu de peclelele in faci'a câror'a se afla adi soldatii nostrii. Simtiementulu generale, care reese din opiniunile ce ne transmite acésta epistola, e cu o tiéra in care se afla asemenea energii, asemenea vitalitati sî pentru bine cá sî pentru reu, in partit'a de ordine cá sî in partit'a de anarchia, nu e catusi de putinu in agonia.

„In cugetulu corespendintelui germanu chiaru sfârsitulu Parisului n'aru fi sî sfârsitulu Franciei. Acést'a aru fi numai o schimbare in moravurile natiunei sî ale Europei."

Asiá Franci'a fu aruncata in resbelu, fâra armata, fâra arme, fâra munitiuni, fâra sa fie nici chiaru hranita. Franci'a imperiului fu invinsa, topita in 40 de dîle, pre cându Franci'a republicei tienù peptu armateloru Germaniei in timpu de 6 luni, si-acést'a cându erá desarmata sî in mare parte stórsa sî arsa de densele.

Se face pacea, sî revolutiunea din Parisu da dovedi, in timpu de dóue luni, chiaru intr'unu resbelu civile, de celu mai mare eroismu. Sî guvernulu din Versailles creadia o armata sî in dóue luni ia Parisulu, strada cu strada sî casa cu casa, pre cându armat'a germâna in timpu de cinci luni nu putù sa-lu ia decâtu prin fómete.

Sî dupa eroismulu sî plinetatea vietiei, dovedescu cu arm'a in mâna, iéta sî dovad'a vietiei si-a avutiei pre teremulu economicu sî politicu. Guvernulu cere unu imprumutu de dóue miliarde. Potu óre românii sa calcule ce suntu dóue miliarde? Ne tememu ca nu. Ei bine, guvernulu cere dóue miliarde sî da terminu de trei dile pentru subscriere. Franci'a cea pre deplinu stórsa acopere in 24 de óre intregu imprumutulu cerutu. Capitalurile Europei, atâtu de fricóse sî intielepte, ofere acelei Francie, pre care despotii o dechiarau scursa de avere cá sî de sânge, 12 miliarde, in 24 de óre. In 24 de óre 14 miliarde se oferira cu iubire sî cu credintia Franciei. D'a, este fâra esemplu in lume catastrofele ce bântuira Franci'a in timpu de 12 luni, dara este asemene fâra esemplu in lume lupt'a ei din cele din urma dóue luni sî patru-spre-diece miliarde oferite in 24 de óre.

A. Propunere.

La comissiunea arondatóre pentru protopopiatele infiintiande in muntii apuseni.

I. Protopopiatulu Abrudului.

Cu comunele 1. Abrudu orasiu, 1094 suflete. 2. Abrudu satu, 1260. 3. Rosî'a, 961. 4. Corn'a, 668. 5. Muntari, 758. 6. Poieni, 1291. 7. Buciumu satu, 613. 8. Isbit'a, 459. 9. Cerbu, 477. 10. Buninginea 1034. 11. Ciuruleas'a, 1328. 12 Soharu, 777. 13. Carpenisiu, 1289.

Sum'a 12009 suflete.

Din protopopiatulu Campeniloru 11 comune politice cu 20 Parochii, anume:

1. Albacu, 1940 suflete. 2 Arad'a, 2341. 3. Certege, 614. 4. Gard'a de josu, 1449. 5. Gard'a de susu, 1393. 6. Campeni, 2506. 7. Ladiesci, 914. 8. Neagra, 1452. 9. Lapusiu, 1186. 10. Pelesiu, 634. 11. Poiana, 873. 12. Ponorelu, 1196. 13. Sohodolu, 1049. 14. Supr'a pietrei, 529. 15. Secatura, 1424. 16. Vidr'a de josu, 749. 17. Vidr'a de susu, 2397. 18. Vidr'a de mijlocu, 1445. 19. Valea verde, 409.

La olalta sum'a face 37,030 suflete.

Motivele suntu urmatórele pentru Protopopiatulu Abrudului.

1. Pentru ca acestu teritoriu este commassatu, avendu in juru confinii naturale de munti, sî anume 1. de catra orientu, ce-lu desparte de prot. Lupsiei, este muntele Muscaniloru cu comunele gr. cat. Musc'a sî Bistr'a.

2. De càtra médiadî, ce lu desparte de alu Belgradului, muntele numitu Dealu mare de càtra Zalathná, 3. de catra apusu sî média nópte, ce desparte de Zarandu, culme de munti cu Muntele mare, — asiá cá cu unu muru incungiuratu.

Acestu teritoriu au fostu din vechime unu protopopiatu sub nume de Protopopiatulu Zlatnei, sî numai dela 1859 dupa mórtea Protopopului Ighianu taiatu in 2 pàrti, dandu-se la d. Protopopu Absolonu jumatate eara alta parte d. Patiti'a spre administrare. —

3. Abrudulu cu Campenii suntu in apropiere de 1½ óra, care nu se potrivescu cu 2 resiedentie protopopesci lànga olalta, sî nici un'a in centru.—

4. Poporatiunea din totu teritoriulu comasatu supr'a aretatu gravitéza catra Abrudu cá orasiulu de capetenia din muntii apuseni cu tóte maiestriele, sî oficiali politici sî judecatoresci, unde in tóte dîlele se afla ómeni cu trebi casnise sî judecatoresci.—

Eara Campenii, din comuna sateasca, numai in anii dupa 1848 s'au radicatu la nume de orasielu. — Nu este insa de insemnatate, a se asemaná séu a rivalisá cu Abrudulu, are terguri de tiéra de vite intogma cá si satulu Lupsi'a, ce nu insemnéza pentru administratiune o gravitate de insemnatu.

5. In Abrudu se afla case parochiale, eara in Campeni nu se afla casa parochiale, nici eclesia preotiésca. —

B. Propunere.

la on. comissiune arondatóre pentru Protopopiatulu Lupsei.

Cu comunele: 1. Ofenbaia, 2. Muncelu, 3. Valea Lupsiei, 4. Lupsi'a satu, 5. Hadarau, 6. Sias'a Lupsiei, 7. Vinti'a, 8. Ciór'a de susu, 9. Sartesiu, 10. Bradiesci, 11. Latureni, 12. Salciu'a de susu, 13. Salciu'a de josu, 14. Sub piatra, 15. Bedeleu, 16. Buzu, 17. Cacov'a Erei 18. Ocolisiulu mare, 19. Ocolisiulu micu, 20. Runcu, 21. Vidolmu, 22. Lunca, 23. Posiag'a de josu, 34. Posiag'a de susu.

Sum'a 13,754 suflete.

Din protopopiatulu Belgradului cu comunele.

1. Mogosiu, 563. 2. Miclesei, 1168. 3. Rimetiu, 348. 4. Ponoru, 1307. 5. Valea Barnei. 625. 6. Bradiesci 667. 7. Memeligani, 565.

Sum'a 5243 suflete.

Sum'a totala a Protopopiatului Lupsiei face impreuna cu adausulu din Prot. de Alb'a-Juli'a

Sum'a 18,997. suflete.

Motivele suntu urmatórele.

1. Teritoriulu descrisu pentru protopopiatulu Lupsiei cu siedinti'a in Ofenbai'a, este compactu sî ne intreruptu de confinii, séu alte comune de confessii straine.

2. Este incunjuratu de 3 pàrti cu confinii, sî anume:

a) de càtra orientu comune straine magiaro-secuiesci de scaunulu Ariesiului sî muntii Trascàului.
b) de càtra apusu se desparte de Abrudu sî Campeni cu muntele Muscaniloru, sî comunele gr. cat. Musc'a, sî Bistr'a,—
c) de catra miadia nópte cu Muntele mare,
d) de catra médiadî, invecinéza cu protopopiatulu de Alb'a-Iuli'a din care se sî anecséza 7 comune supra scrise, cu numerulu de 5243 suflete,—

3. Ofenbai'a este in centrulu acestui teritoriu comasatu, care are terguri de septemàna, cochuri imperatesci, unde graviteaza locuitorii acestui teritoriu pentru trebile loru.

4. Inaltulu Ministeriu au decisu sî ordinatu infiintiarea de dregatorii politice judiciarie in Ofenbai'a pentru acestu cercu, aflandu-lu de centru pentru administrare.—

5. In Ofenbai'a are parochi'a eclesia sî casa parochiale.

C. Propunere.

la Maritulu Sinodu archidiecesanu pentru arondarea protopopiatului Lupsiei cu resiedinti'a in Ofenbai'a.

1. Ofenbaia, 826. 2. Muncelu, 448. 3. Valea, Lupsiei, 682. 4. Lupsi'a satu, 732. 5. Hadarau, 708. 6. Siasa Lupsiei, 981. 7. Vintia, 368. 8. Sartesiu. 481. 9. Bradiesci, 553. 10. Ciór'a de susu 390. 11. Latureni, 683. 12. Salciu'a de susu, 563. 13, Salciu'a jde osu 531. 14. Sub-piatra, 226. 15. Posiag'a de susu, 356. 16. Posiag'a de josu 356. 17. Lunc'a, 447.

Sum'a 9231 suflete.

Din tractulu de susu alu Zlathnei:

1. Certege, 614. 2. Campeni, 2506. 3. Secatur'a 1424. 4. Albacu, 1940. 5. Arad'a 2341. 6. Gard'a de susu, 1393. 7. Gard'a de josu. 1494. 8. Lapusiu, 1186.

Sum'a 12,898 suflete.

Din protopresbiteratulu Belgradului:

1. Mogosiu, 563. 2. Miclesci, 1168. 3. Rimetiu, 348. 4. Ponoru, 1307. 5. Valea Barnei 625. 6. Bradescii, 667. 7. Mamaligani, 565.

Sum'a 5243 suflete.

La olalta face sum'a pentru protopopiatulu Lupsiei in sum'a 27,372 suflete.

Propunere.

la Maritulu Sinodu archidiecesanu pentru arondarea protopopiatului Abrudului.

Cu comunele: 1. Abrudu orasiu, 1094. 2. Abrudu satu, 1260. 3. Rosî'a, 961. 4. Cornea, 668. 5. Muntari 758. 6. Poieni 1291. 7. Buciumu satu 613. 8. Isbit'a, 459. 9. Cerbu, 477. 10. Buninginea, 1034. 11. Ciuruleas'a, 1328. 12. Soharu, 777. 13. Carpenisiu, 1289.

Sum'a 12,009 suflete.

Din protopopiatulu de susu alu Zalathnei:

1. Poian'a, 863. 2. Pelesiu, 634. 3. Valea verde 409. 4. Sohodolu 1049. 5. Supra pietri, 529. 6. Ponorelu, 1196. 7. Vidr'a de josu 749. 8. Vidr'a de susu, 2397. 9. Vidr'a de mijlocu 1445. 10. Neagr'a, 1452. 11. Ladiesci 914.

Sum'a 11,647. suflete.

Sum'a aru face 23,656. — Eara décâ nu s'aru alaturá la protopopiatulu Belgradului comunele de preste confiniele Dealu-mare, adeca:

1. Valea dosului, 995. 2. Zalathn'a 1512. 3. Vultori, 609. 4. Trimpoiele, 1067.

Sum'a 4173 suflete.

tóta sum'a prot. Abrudului aru fi 27,829 suflete.

Not'a. La protopresbiteratulu Albei-Iuliei s'au omisu din eróre 5 comune tinatóre astadi de protopresb. Zlatnei de josu: Petrosiani cu 513, Valea Bulzului cu 399, Galati cu 749, Fenesiu cu 969, sî Presac'a cu 589 suflete, peste totu cu 3219 suflete. Sî asiá protopr. A. Iuliei aru cuprinde 46 comune bisericesci cu 33,178 suflete, cari in recapitulatîunea generale s'au sî computatu.

S a m b a t 'a superióra apuséna in 12 Iunin 1871.

Stimate dle Redactoru! Eri in 11 Iuniu a. c. avurâmu in comun'a Sambat'a superióra apuséna o serbatóre nationala, adeca esaminulu de véra cu pruncii de scóla, la care asistara dlu vice-notariu districtuale Franeu, dlu vice-fiscalu Duvlea, dlu pretore Grideanulu, dlu vice-pretore Boeriu, dlu arendatore locale Ladislau Clococeanu, apoi dlu parochu Ioanu Mardanu directore localu, intrég'a antistia locale sî o multime de poporeni, barbati sî femei, unde fiindu cas'a scólei prea mica se asiediara scaunele in biserica, sî nici ací nu incapura, poporenii, câti erau adunati; iéra respunsurile copiiloru ne suprinsera, sî in specie din religiune, apoi cetirea româna, cei mai crescuti sî cetirea germana (ceva ne mai pomenitu pre aci pâna in anulu 1869), urmà apoi gramatic'a româna sî germana, ceva din geografia, computulu, declamarea sî in fine cantârile intre care câte-va poesii nationale ne incantara, — invetiatoriulu nostru Pavelu Monea de sî au inceputu scól'a târdiu prin dibacia sea reesi bine incâtu secerà multa lauda. — Urmà apoi esamenarea adultiloru la vre-o 15 insi, intre care vre-o 5 barbati in etate de 40—46 de ani, mai nainte contrarí scólei, depusera esamenu in cetire sî in scrisu incâtu toti ascultatorii fura fórte multiumiti, in urm'a câreí'a dlu pretore tienù o cuventare fórte potrivíta câtru poporeni aretându-le folosulu scólei — cá respunsu la aceea cuventare rostí apoi dlu parochu Mardanu iéra o cuventare potrivita prin care 'si esprimà bucuri'a ce simtì cu acésta ocasiune sî indemnà pre poporeni cá sa nu-si retraga copii dela scóla, sî in fine multiamí domniloru cari ne onorara cu presenti'a la esamenu, aci avemu de a insemná ca in comun'a acést'a din tempurile inainte de 1848 abiá sa fie 5—6 insi care sa scie cetí, ca nu se ingrigiau nimeni de scóla sî erau iobagi, — avemu a multiumí numai dlui parochu Mardanu starea cea infloritórea a scólei, ca din dî in dî contrarii scólei se retragu sî rusinédia, sî la sfaturile sale se aplica poporulu sî asculta; léf'a invetiatoriului s'a mai imbunatatiu sî in acestu anu. —

Deci ve rogu dle Redactoru binevoiti a publicá acestea in pretiuitulu nostru diurnalu cá sa se convinga odata sî adversârii nostri ca au batutu ór'a desteptârei sî pentru prea bunulu poporu românu, care-si cunósce prea bine pusetiunea sî care tiene cu totu sufletulu la inaintarea sî prosperarea scóleloru nóstre confessionale; buna óra inainte cu vre-o câti-a ani nu erá nici pomenire de scóla in comun'a nóstra, iéra acum'a dupa staruinti'a neobosita a demnului nostru parochu locale Ioanu Mardanu sî cu ajutoriulu dlui arendatore Ladislau Clococeanu, avemu o scóla care nu numai ca e fórte cercetata déra in invetiamentu póte rivalisá cu ori ce scóla inferióre opidana. G. C.

Varietâti.

*** (D i e t 'a C r o a t i e i), care sî-a fostu amenatu siedintiele pâna in 3 Iuliu, se va prorogá de nou pâna in 20 Septemvrie, pentru-cá regimentele granitiere din St-Georgiu sî Kreutz sa aiba ocasiune a-si alege representanti si pentru sessiunea acést'a.

*** (S t a t i s t i c 'a a d v o c a t i l o r u i n U n g a r i 'a s î T r a n s i l v a n i 'a.) In Ungari'a suntu de presinte 3490 de advocati activi sî in Transilvani'a 240; proportiunea advocatiloru facia cu numerulu poporatiunei — in Ungari'a 11,117.623, in Transilvani'a 2,101.727 suflete — sta deci astu-feliu, ca pre fia-care advocatu cadu 3544 suflete. Cetatea Pest'a este cea mai abundante in advocati; ea numera 651 de advocati sî are o impoporatiune de 200,476 suflete, adeca 307 suflete pre unu advocatu. Sî mai binecuventata in acésta privintia este cetatea Eperjes, carea, pre lânga o impoporatiune de 10.772 suflete, numera 41 de advocati, adeca pre fie-care advocatu cadu numai 262 de suflete; din contra inse comitatulu Scepusiu are numai 2 advocati la o poporatiune de 128,956 suflete; va sa dica aici cadu pre unu advocatu 64,478 suflete.

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei parochii Balomiru in protopopiatulu Orestiei, care are 926 suflete — se escrie concursu pâna la 25. Iulie 1871.

Emolumentele suntu:

1. 26 jugere pamentu clas'a II-a
2. tóta cas'a câte 2 ferdele de cucurudiu cu tuleu — sî o di de claca. —
3. Stola obicinuita.

Doritorii de a ocupá acésta parochia suntu avisati de asi tramite recursele loru in sensulu statutului organicu — la scaunuln protopopescu alu Orestiei — dovedindu ca suntu clerici absoluti, sî oru depusu ecsamenu de cualificatiune, sî suntu cu purtari morale potrivitu chiamârei preotiesci.

Orestia 14 Iuniu 1871.

Cu intielegerea comitetului parochialu.

Nicolau P o p o v i c i u.
Protopopu.

(59—1)

Concursu.

La Gimnasiulu publicu românu de relig. ort. or. din Brasiovu au devenitu vacante urmatórele dóue posturi de profesori:

1. unu postu de profesoru pentru limb'a sî literatur'a latina sî elina,
2. unu postu de profesoru pentru matematica sî fisica, pentru a câror'a ocupare se escrie prin acést'a concursu.

Doritorii, de a ocupá vre-unulu din posturile acestea, sa binevoiésca a ascerne la subscris'a eforia celu multu pâna 15/27 Augustu a. c. concursele loru insocite de documentele prin care sa dovedésca: a) ca suntu dupa natiunalitate romani de religiunea ort. orientala, b) ca au conduita morala sî politica buna, c) ca au cualificatiunea pentru postulu, la care competédia, care cualificatiune se documentédia prin testimoniu de maturitate sî prin atestatu despre absolvarea cu succesu a facultatiei filosofice dela vre-o universitate, séu eventualminte a unui institutu technicu. — Se intielege de sine ca acei competitori, care séu prin esamene formale dela universitate séu prin pras'a castigata pâna acum'a, potu dovedí cualificatiune mai mare, voru fi preferiti.

Salariulu anualu impreunatu cu fie-care postu este de 800 fl. v. a. inaintare la 900 sî pensionare.

Profesorulu alesu servesce anulu primu de proba, iéra dupa implinirea acestui'a se va denumí definitivu, déca va fi depusu esamenulu de profesura conformu prescriseloru statutului bisericei nóstre ort. orient.

Brasiovu 3/15 Iuniu 1871.

Efori'a scóleloru centrale rom. gr. or.

Concursu.

Pentru vacant'a parochia gr. or. din Hid'a (Hidalmas) protopresbiteratulu Ungurasiului se deshide concursu pâna la 20 Iulie c. v. 1871. Cu acésta parochia suntu impreunate emolumentele:

1. Casa parochiale cu gradina.
2. Jugare de pamentu aratoriu sî fanatiu 13 org. □ 805.
3. Dela 70 de case câte 2 metrete cucurudiu cu cocianulu sî câte o dî de lucru — sî a.
4. Stola de epatrafiru indatinata. —

Doritorii de acésta parochia sa fie clerici absoluti sî pentru familia remasa necasatoriti-si, au de asi tramite petitiunile in sensulu §; 13 din statutulu organicu la prea stimatulu domnu prot. Petru Rosic'a in Füzes Snt. Petru.

Hid'a 8 Iunie 1871.

Comitetulu parochialu.

Cu scirea sî invoirea mea

Petru Rosic'a
Protopr.

(61—1)

N. U; 676 ex 1871.

PUBLICATIUNE.

In prim'a Noemvre a. c. se va deschide institutulu de invetiamentu agronomicu (scól'a agronomica) in Mediasiu cu clas'a prima a scólei capitale.

Spre cercetarea acestui institutu se face provocare pre lânga observatiunea ca primirea scolariloru va urmá in dilele ultime ale lui Octomvre a. c. prin directorele institutului, sî ca ea (primirea) e legata de urmatórele conditinni: Scolariulu trebuie adeca

a) sa fi absolvitu scól'a popularia ordinaria cu succesu bunu —
b) sa fia celu pucinu de 16 ani;
c) in generalu sa fie familiarisatu cu pracs'a lucrariloru agronomice obicinuite in tiéra,
d) in moralitate nepatatu,
e) sî sa se supuna unui esamenu de primire.

Sabiiu in 19 Maiu 1871.

Dela universitatea natiunei sasesci.

Edictu.

An'a Millea din Salisce. scaunulu aceluia-si nume, sub datulu de astadi au substernutu forului matrimoniale subscrisu actiunea sea prin carea cere despârtire totala de barbatulu ei Dimitrie Rosc'a totu din Salisce, carele este pribegitu de siese ani. Deci fiindu ca este necunoscutu loculu aflarei sî petrecerei numitului barbatu Dimitrie Rosc'a, acest'a se provóca cá in terminu de unu anu dela datulu de fatia negresitu sa se infatiosiedie inaintea acestui foru, pentru ca la din protriva procesulu incaminatu, sî fâra de elu se va otarí dupa prescrisele canonice ale sântei biserici ecumenice ortodocse.

Forulu matrimoniale ortod. res. alu tractului Sabiiului I.

I. Hani'a
Prot. sî presied.

(40—3)

Burs'a de Vien'a.

Din 23 Iuniu (5 Iulie) 1871.

Metalicele 5%	59 30	Act. de creditu	286 60
Imprumut. nat. 5%	68 85	Argintulu	127
Actiile de banca	774	Galbinulu	5 80

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea**

Editur'a sî tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nru 51. ANULU XIX.

Sabiiu, in 27 Iunie (9 Iulie) 1871.

Avisu.

Protocolulu sinodului archidiecesei gr. or. din Transilvani'a tienutu in anulu 1871, dimpreuna cu actele acestui'a au esitu de sub tipariu. Este de 12 cóle si costa 50 xr. v. a. esemplariulu. Se afla de vendiare la

Tipografi'a archidiecesana in Sabiiu.

Invitare de prenumeratiune
la
„Telegrafulu Romanu“

pre o jumetate de anu (Iulie-Decembre) alu anului 1871. — Pretiulu abonamentului pre ½ de anu e:

Pentru Sabiiu 3 fl. 50 xr. v. a.

Pentru Trani'a sî Monarchi'a austro-ungurésca 4 fl. v. a.

Pentru Romani'a sî strainatate 6 fl. v. a.

DD. abonanti suntu rugati a nu intârdiá cu tramiterea prenumeratiuniloru.

Adresele ne rugâmu a se scrie curatu, sî in locu de epistole de prenumeratiune recomandâmu on. publ. avisurile postali, cá impreunate cu spese mai putiene sî cá mai sigure pentru inaintarea baniloru de prenumeratiune la

Editur'a „Telegrafului Romanu“ in Sabiiu.

Eveneminte politice.

Principele de coróna, Archiducele Rudolfu a sositu in 4 lul. n. in Praga. Poporulu celu multu lu intempinà in modu festivu, aclamatiunile cu cari fu salutatu, suntu póte unu reflesu alu negotiâriloru intre regimu sî Bohemi'a.

Din colo de Lait'a se intempla lucruri insemnate, cari voru fi mai bine observate numai in efectele loru.

Intru acést'a ne póte intarí sî impregiurarea ca archiducii, cari stau departe de cas'a de susu a senatului imperialu, totu asiá prelatii cei mari, incepura a participá la siedintiele aceluiasi. Diuariele nemtiesci sî mai cu séma cele centralistice nu vedu cu ochi buni intemplârile aceste.

Dupa gustulu loru aru fi cându, regimulu aru cautá a suprime tóte elementele afara de celu nemtiescu. Diuariele feudale mergu mai departe. Ele aru dorí cá regimulu sa se afle in infalibilele mâni ale feudaliloru.

Situatiunea e grea inse sî apropierea intre diferintielele politice ce esistu sî acolo abiá se va realisá

Pâna un'a alt'a polonii galitiani, se spune, ca cerura dela ministrulu Hohenwarth urmatórele: 1) introducerea limbei polone cá limba propunetória la universitatea din Leopolea in tómn'a viitória; 2) reorganisarea technicei in Leopolea sî Cracovi'a in intielesulu legiloru dietali; 3) stergerea privilegiului pentru teatrulu din Leopolea; 4) transpunerea tuturoru denumiriloru oficialiloru (politici sî bisericesci) cu respectu la Galiti'a in resortulu ministrului galitianu; 5) Alte afaceri privitórie la Galiti'a sa se transpuna ministrului galitianu spre darea parerei; 6) denumirea unui locutiitoriu; 7) ocuparea posturiloru mai inalte sî cu poloni in tóte ministériele, pentru-cá referatele despre afaceri galitiane sa se póta aflá in mâni de ale barbatiloru cari cunoscu fórte bine referintiele tierei; 8) ocuparea episcopiei Przimyslului; 9) ocuparea canonicateloru din Leopolea sî Przmyslu cu adeverati preoti catolici (ultramontani); 10) delaturarea provisoriului din dieces'a Cracoviei; 11) pâna la resolvirea resolutiunei galitiane, carea pretinde unu tribunalu supremu pentru Galiti'a, pentru afaceri din Galiti'a sa se compuna unu senatu lânga tribunalulu supremu constatoriu din consiliari poloni; 12) Invoirea la cladirea drumului de feru Leopolea Stryj, Beskid sî Stryj-Stanislau numai pre lânga conditiunea, ca consiliulu administrativu sa se stramute la Leopolea.

Cele mai insemnate sciri din afara suntu pana acum imprumutulu francesu despre care s'a scrisu multu in diuaristic'a Europei, sî apoi revist'a militaria tienuta de Thiers la Longchamp. Prin cea dintâiu au doveditu francesii, cá si de alte dâti, patriotismulu loru celu nesecabilu; chiaru sî prin a dóu'a. Déca aru avé ei barbati de statu, cari sa se scie folosi in interesulu tierei de acésta rara virtute a unui poporu sî cu deosebire déca s'aru aflá cine sa-i scape de influinti'a ultramontanismului sî de nisuintiele pretendentiloru de tronu, Franci'a s'aru regenerá preste scurtu timpu sî aru puté merge iérasi in fruntea civilisatiunei. Acei'a inse, ut figura docet, lipsescu si déca Itali'a, póte aliata cu Germani'a nu va tiené in respectu pre unu Thiers si compagnie, Europ.a acusi s'aru vedé in trist'a pusetiune de a privi cum mergu primii soldati ai Europei sa ajute lumei la sarutarea papuciloru papali.

Victoru Emanuelu a intratu cu pompa in Rom'a. Ministeriele, corpulu diplomaticu sî alte dicasterii inalte i urmara sî in scurtu i voru urmá sî corpurile legislative. Entusiasmulu poporului a fostu mare, cetatea iluminata.

Revista diuaristica.

Marea natiune dice „Trompet'a Carpatiloru“ a datu dovedi ca, chiaru atunci cându prin surprindere sî prin coalitiunea tacita sî ascunsa a tuturoru puteriloru la napadirea Germaniei intrege, a tuturoru germaniloru asupr'a, ei totu natiunea cea mare este. Franci'a jafuita, sdrumicata, asasinata, arsa, cându vrajmasii ei au disu: destulu! Franci'a e oborita, ingenunchiata, robita sa-i mai luâmu 5 milliarde spre a stórce dintr'ens'a cea de pre urma moneta, si-apoi sa suflâmu intr'ens'a sî resboiulu civile prin adunatur'a tuturoru vagabundiloru din tóte statele, care sa-i darâme sî sa-i ardia tóte monumentele cari aru mai putea sa-i vorbésca despre glori'a ei sî s'o inimedie; sa-i ardemu bibliothecele sî archivele cá nici pomenéla sa mai fie de trecutulu ei; cându germanii se veseleau cu toti tiranii lumii in banchete, ca au ucisu sî ingropatu pre Frenci'a, marea natiune, fenixu nemuritoriu, resare din cenusi'a ei sî mai splendida se atesta lumei ca ea este totu natiunea cea mare.

Parisulu se face la locu, orasiele se facu la mira, satele se facu la locu, fabricele sî manufactur'a reinviédia cu prodigióse fortie, o armata adlocabile ese din pamentu, sî cându este vorb'a de bani, acésta Francia sleita, propune in sinulu ei unu imprumutu de 2 miliarde de franci in terminu de trei dîle spre acoperirea acestei sume, sî, in dóue dile numai, este silita sa inchidia sub-scriptiunea, pentru ca in locu de dóue miliarde i se ofere patru miliarde.

Parisulu numai acopere singuru mai totu imprumutulu cerutu!

In timpulu halimaleloru suntemu? Se dicea prin tóte pârtile ca unde a sa gasésca Franci'a 5 miliarde pentru plat'a cumperarei pacei dela germani, sî iéta ca i se aducu din tóte pârtile bani, sî patru miliarde se subscriu numai in dóue dile.

Marea natiune, sor'a nóstra de sânge, mam'a nóstra spirituale, traesce, este mare sî tare. Credintiele nóstre au fostu ca Franci'a nu póte sa péra nici chiaru cându toti tiranii lumei s'aru coalisá contr'a ei, credintia pre care totu-dé-un'a amu martorit'o lectoriloru in cele mai mari dureri sî in cea mai neimpecata desperare. Cele ce amu spusu noi: „ca Franci'a va renasce din cenusi'a ei cá fenixulu nemuritoriu“ s'au implinitu. — Fie binecuventatu celu de susu!

Ultime sciri.

Revist'a cea multu asceptata a trupeloru francese dupa invingerea insurectiunei s'a facutu in Parisu la 29, in faci'a membriloru guvernului sî a adunarei nationale. Regimentele defilându in trecerea loru pre d'inaintea tribuniloru, si-au esprimatu satisfactiunea prin vivate repetate.

Jurnalele d'a dóu'a di constata tóte frumós'a tienuta a trupeloru in revist'a dela 29. Thiers sî Mac-Mahon, spunu aceste jurnale, c'au fostu mai cu osebire aclamati.

„Parisu-journalu“ publica o scrisóre a baronului Hausmann prin care declara ca nu apartiene niciunei partite, sî ca este esclusivu servitoriu devotatu alu tierei. Astu-feliu a declinatu candidatur'a in interesulu partitului ordinei.

Rouher a datu asemenea o circulara câtra alegatorii din Charente-Inférieure, insistându printr'ens'a mai cu séma asupr'a libertâtiei comerciului, alu cârui aperatoriu va fi. In ceea ce privesce viitoriulu guvernu alu Franciei, dice ca natiunea insasi va trebuí sa se pronuntie mai târdiu, si va fi factiosu acel'a care nu se va incliná inaintea vointiei nationale.

Gambett'a a sositu la 29 in Parisu; discursulu ce a pronunciatu elu la Bordeaux a fostu consacratu specialmente in a demonstrá ca trebuiesce sa se desvólte pre viitoriu educatiunea sî inarmarea nationale.

Imperatulu Germaniei, care trebuiá sa plece la I Iuliu la Hanovr'a, n'a potutu plecá din caus'a dureriloru sele reumatismali.

„Jurnalu-Oficielu“ alu Franciei din 29 Iuniu dice:

„Eri, cerurâmu unu imprumutu de 2 miliarde; in locu de dóua amu avutu cinci. Astadi aretâmu Europei o armata de 100.000 ómeni plini de barbatia sî admirabile comandati, care scapa civilisatiunea Franciei desobicinuita cu fericirea dela desastrele implinite prin gresielile imperiului, sî care incepo a se renasce sî a se simtí.“

O scire fórte importanta din Silesi'a ne-a venitu eri: populatiunea din Königshütte s'a radicatu contr'a jidoviloru de acolo, ale caroru case au fostu devastate sî jafuite. Cine scie ce fraude misielóse voru mai fi provocatu sî acésta nóua iritatiune.

Autoritatea inse intervenindu, au facutu 7 morti, 20 raniti, sî 60 de prisonieri.

Astadi starea de asediu este proclamata.

Scolasticu.

Din Branu primimu urmatoriulu cuventu de consolidare, tienutu Domineca in 13/25 Iuniu 1871 in Branu de invetiatoriulu primariu T. Popu.

Fratiloru invetiatori!

Ve amu avisatu sî conchiamatu pre astadi prin hârthi'a din 8/20 Iuniu a. c., cá sa ve imparta-siescu-, sa ve facu cunoscutu unu lucru nu numai — ci prea imbucuratoriu pentru noi invetiatorii in specie sî pentru toti conlocuitori braneni in genere. — Sa audimu — ....

Lucrulu nostru conceputu in 14/22 Ianuariu 1871 astadi este tare; contielegerile nóstre fratiesci astadi suntu sigilate; ostenelele nóstre de pâna acum facute in cea mai buna si mai frumósa armonia sî concordia suntu necunoscute.

Statutele nóstre, la carii armonicu cu totii amu

conlocratu, astadi cu cea mai mare bucuria vinu a vi le presintá, aprobate, intarite sî recunoscute. Maritulu consistoriu archidiecesanu gr. or. din Sabiiu cá inspectoratu scolasticu supremu alu scóleloru confessionale gr. or., in siedinti'a sea din 15 Maiu 1871 nru. consist. 114/1871, se a indouratu de ne au aprobatu sî intaritu statutele nóstre, esprimându-si totu de odata, complacerea s e a asupr'a labórei nóstre armonice.

Iéta déra fratiloru, unulu dintre cele trei lucruri principali 'lu amu câscigatu cu totii in contielegere. D'a a putea aduce maritului consistoriu archidiecesanu pentru acést'a o multiamire potrivita, eu unulu nu me pricepu! nu! nu me potu pricepe! Dar' fratiloru eu delirediu! aduce-timo la indreptare! Eu ratacescu. Eu credu, ba sum deplinu convinsu, ca ori ce multiamita, imbracata in ori ce stilu, inflorita cu ori ce cuvinte, ba infrumsetiata chiaru cu litere de auru sî nu póte fi asiá de bine primita sî la loculu seu, cá atunci cându noi cu totii in armonia, concordia sî contielegere fratiésca sî cu noi totu Branulu impreuna se va bucurá de instructiunea, ce vomu dobândí sî de alte lucruri ce vomu poté face cu slabutiele nóstre poteri spirituale, sî prea slabele nóstre poteri materiale. Sa sciti inse fratiloru invetiatori ca acést'a e u nu o dicu dela mine, ci o dicu dupa alti barbati meri de scóla, o dicu inse din convingere, sciindu*) ca toti barbatii cei mari, carii lucrá pre unulu sî acel'a-si câmpu suntu uniti in principii. Apoi unu celebru barbatu modernu C. E s a r c u câtra adulti astu-feliu se esprima: „N e a v e n d u d i n p a r t e n e a l t a m u l t i a m i r e d e c â t u d e a v e v e d é b u c u r â n d u - v e d e i n s t r u c t i u n e a c e v e t i d o b â n d í;“ **) Credu asiá dara fratiloru ca tóta multiamirea cu care suntemu noi detori tuturoru mai mariloru nostrii, nu póte stá decâtu singuru numai in maretiele producte ce voru resultá din tienerea regulata a conferintieloru invetiatoresci in cea mai buna contielegere sî armonia fratiésca. Deci déra din respoteri sa ne straduimu „cá sa potemu aduce multiamirea dorita!“

Fratiloru! Eu cu adeveratu me pregatisemu pre diu'a de astadi cu unu cuventu potrivitu — credu eu —, tuturoru asceptâriloru; inse durere, eri alalt'a-eri audiendu nisce cuvinte neplacute sî nisce pareri sinistre, nu potu sa rostescu cuventulu cu care suntu pregatitu; ci suntu silitu a pasí in mediloculu vostru fratiloru, fórte putienu, bá mai de totu ne pregatitu. Ne pregatitu dicu, ca nu sciamu ce voiu intimpiná; cându amu oflatu inse au fostu târdiu. Déra de sî nepregatitu fratiloru, totusi ve rogu dati-mi voia cá sa vorbescu ceva sî apoi judecându lucrulu cu conscientiositate decideti, ca ve sta sî remâne in potere. (S'audimu) . . .

Fratiloru invetiatori! Sânt'a scriptura dice: „U n d e e s t e c a d a v r u l u, a c o l o s e a d u n a v u l t u r i i.“ Mat. cap. 24 v. 28.

Ve veti mirá, va veti nimí fratiloru, cu o astufeliu de ocasiune, cum potu purcede dela unu atare punctu; din acestu pasagiu; ve veti mirá intru adeveru ce amu eu de cugetu sa vorbescu, luându-mi astu-feliu de tema, care — la parere — este cu totulu neintielésa. Inse nu ve uimiti! nu ve mirati fratiloru! câci acestu pasagiu 'si are intielesulu seu deplinu.

Eu nu ve voiu spune ce este cadavrulu, pentru ca voi toti sciti, ca cadavrulu este: unu trupu intregu cu tóte madularile sî organele; inse este fâra simtire, fâra viétia, adeca mortu.

Eu nu ve voiu spune nici ce suntu vulturii, pentru ca voi sî acést'a cu totii o sciti sî cunósceti, ca adeca vulturii suntu pasarile cele mai mari sî mai tari, precum este a c e r 'a carea sa si numesce regele paseriloru.

Urmédia inse acum de sine sa ne intrebâmu:

a) cine este acelu trupu mortu, — cadavrulu? —, sî b) cine suntu vulturii? Usioru de respunsu. Ori ce corpu realu séu idealu, care petrece in neactivitate, letargiu sî stagnatiune, nici cându sî nici decum nu se póte numí corpu viu ci mortu. Deci conferintie invetiatoresci in Branu inca voru fi esistatu — póte — totu-dé-un'a, inse numai cá corpu i d e a l u, letargiu stagnatisatu sî cu totulu ne activu; prin urmare — m o r t u, in asta privintia; asiá dara — iéta cadavrulu!

Dér' cine suntu vulturii? Pre cine trebuie sa intielegemu aici sub vulturi? In urm'a celoru premise, de sine urmédia, ca prin vulturi sa se intieléga: invetiatorii. Ca precum vulturii prin poterea, coragiulu, marimea sî forti'a loru intrecu sî invingu pre tóte alte pasari — de unde se numescu regii paseriloru —, tocm'a asiá aru fi sa fia sî învetiatorii, dicu: tocm'a asiá aru trebuí sa fimu sî noi invetiatorii, — nu dicu ca suntemu pentru ca ne lipsesce: coragiulu, fratele fortitudinei sî a constantiei, fii adeverati ai temperantiei. Destula lipsa! déca nu amu patimi noi invetiatorii de lipsele acestea, cu adeveratu ne-amu poté asemená cu vulturii, sî prin urmare cu totu dreptulu ne-amu poté numí sî regii omenimei, pentru ca invetiatorii facu cele mai-mari sî mai gingasie lucruri, cari orí ce altu-feliu de ómeni nu le potu face.

Iéta déra sî vulturii! —

Vulturii se aduna cu multimea pre lânga cadavru, deoparte, pentru ca acel'a este nutrimentulu loru celu mai placutu; iéra de alta parte pentru cá sa se nutrésca sî sa se intarésca spre a-si potea cresce, apará sî scutí puii loru câtu mai bine, in contr'a tuturoru inamiciloru.

Dar' eu vorbiu unu ne mai auditu inca, eu vorbiu unu ce ridiculosu, câci indrasniu a numí pre invetiatori — in genere —, r e g i i o m e n i m e i; pre invetiatorii carii astadi suntu — sa nu dicu chiaru preste totu globulu pamentului —, cód'a omenimei, cei mai ne respectati sî dispretiuiti*) sî eu totusi indrasnescu ai radicá la demnitate de r e g i. Nu fâra temeiu dicu eu acest'a, nu! ci péntru ca ceea ce alti ómeni nu potu face, schimbá sî prefece, aceea facu, schimba sî prefacu invetiatorii; sî vice versa; ceea ce nu potu face, schimbá sî preface invetiatorii, acea nu este nimenea dintre ómeni in stare a schimbá, fâra numai singura divin'a provedintia. De unde urmédia, ca invetiatoriulu este — vreau sa dicu aru trebuí sa fia. . . . —, artistulu artistiloru, isvorulu riuriloru, bas'a edificieloru sî radacin'a adenca a tuturoru arboriloru. — Dar' cine nu scia, ca din isvorulu bunu sî curatu curge apa buna curata, gustuósa sî sanatósa? Dara apoi iérasi cine nu pricepe, ca din celu reu turburatu sî puturosu, curge apa rea, puturósa sî stricaciósa sanetatiei? —

Cine nu scia ca ori ce edificiu mare sî pomposu sa fia, durerea lui depinde dela fundamentulu lui, iéra stricarea sî daramarea lui grabnica dela slabiciunea fundamentului pusu?

Cine nu scia ca dorerea, starea cea buna sî fructificarea loru in locu bunu, altoirea sî ingrigirea câtu mai buna de ei? acestea fie-cârui muritoriu suntu cunoscute. Asiá dara:

Cum e isvorulu asiá e sî ap'a din elu; pentru ca ins'asi ap'a este isvorulu. —

Cum este fundamentulu edificiului, asiá este sî edificiulu; pentru-ca edificiulu depinde dela fundamentu.

Cum este loculu unde e saditu arborele, sî cum este altoirea sî ingrigirea de arbore, asiá va fi sî insusi arborele; pentru ca cultur'a lui dela acelea aterna. Deci:

Cum este invetiatoriulu asiá este sî scól'a, — adeca scolarii —; pentru ca invetiatoriulu este scól'a.

Asiá dora iéta fratiloru! noi! noi! noi invetiatorii, cari suntemu bas'a edificieloru pompóse; radacin'a arboriloru fructiferi; artistii artistiloru sî isvórele carii adapa pamentulu; dela carii depinde fericitulu viitoriu alu omenimei, trebuie sa ne interesâmu mai multu sî tare de chiamarea nóstra, cá ori sî cine altulu de chiamarea sea; pentru ca chiamarea nóstra este cea mai nobila, mai marétia, mai scumpa, mai frumósa, mai crestinésca sî mai sânta. Dar' durere! durere! de 3-ori durere! cu câtu este ea mai sublima, cu atât'a noi invetiatorii — in genere, ne interesâmu mai putienu de ea. Sa ascultâmu numai fratiloru sî sa fimu cu atentiune la toti ómenii ori incâtrau vomu merge, ori unde ne vomu aflá, dicu, sa ne insemnâmu numai, ca fie-care omu, ne vorbesce de aceea ce-lu interesédia pre elu mai multu; sî acést'a nu póte fi alt'a decâtu ocupatiunea, chiamarea lui. Dute intre negotiatori sî vei vedé cum 'si tragu sém'a, cum 'si facu socotelile sî cum se intielegu despre negutiatori'a loru. Intra, mergi, petreci numai putintele dile intre ori ce meseriesi sî vei vedé câtu de multu se interesédia fia-care de meseri'a sea.

Sa mergemu sa petrecemu numai 2-3 dile cu economii de pamentu sî ne vomu convinge pre deplinu despre acestu adeveru; ca ei inca din tóte poterile sa silescu a cunósce natur'a pamentului, care e albu, negru, nasiposu, petrosu, caramidosu; varosu, mlastinosu, cleiosu, tiefosu etc. etc. sî care locu ce primesce mai bine sî mai placutu, cârui locu, ce i sufere sî priesce mai tare? Pre care locu cum póte sa-lu ingrasie? Cum i póte aflá natur'a? ce feliu de gunoiu aru trebui pusu pre cutare sî cutare locu? câci unui'a i priesce gunoiulu putredu, altui'a mai uscativu, altui'a de totu sguravu, altui'a numai paie ori alte gunóie mai mari, altui'a paie afumate etc. etc. Astu-feliu diu'a nóptea se contielegu despre economi'a loru unii cu altii. —

Trecemu acum putintelu, sî intrâmu intre pastorii oloru pre câmpii sî pre munti; sa vedemu cum resista fiesce-carele ploiloru, venturiloru, nénsoriloru sî tuturoru tempestâtiloru; elu 'si implinesce detori'a sea cá pastoriu apoi tréca elu prin vifore, calduri mari, geruri ingrozitóre, tréca elu chiaru prin focu sî prin apa, ca totusi 'si implinesce chiamarea sea; dar' ascépta inca: suferintiele lui 'su cu multu mai multu. Pre lânga resboiulu ce-lu pórta in contr'a tuturoru tempestâtiloru, elu mai are inca sa sufere sî fóme multa, bá de multe ori inca sî sete mare, umbla de multe ori golu, flamându, setosu, necagitu cá vai de elu sî elu nu disperédia! elu servesce credinciosu stapânului seu! elu sa interesédia de chiamarea sea. Unde vedi 2-3 adunati nu-i audi — decâtu raru — altu-ceva vorbindu fâra numai sî numai despre pastorirea cea buna a turmeloru loru, i vedi adunându-se, i audi intilegându se sî consultându-se despre tóte lucrurile atingatóre de ei; i audi intrebându-se; me N.N!! care locuri suntu mai grase? mai bune? unde e mai aprópe? unde e mai bine sî mai (siguru) fâra primejdie? care feliu de iérba priesce mai bine oiloru? unde sî cum amu potea noi scutí mai bine turmele nóstre de vigeliile venturiloru sî de alte tempestâti? — Iéta fratiloru invetiatori cu aceste se ocupa pastorii — incâtu sciu ei —, sî pentru acestea — adeca pentru turmele loru — este gat'a a-si perde parte mare, bá tóta averea, bá 'lu vedi inca sî periclitându-si viéti'a pentru turma, dar' ce e mai multu, se intempla de chiaru si viéti'a si-o perdu pentru turm'a sea.

Deci déra, fratiloru, déca nisce pastori de oi se ingrigescu asiá de tare sî atât'a de multu pentru cá sa ferésca turmele loru de vigeliile venturiloru, cá sa le hranésca sî adape; déca pastorii dela turmele loru suntu espusi atâtoru suferintie sî neajunsuri, déca ei pentru turmele loru necuventatóre suntu resoluti a suferí ori ce i-aru intempiná; apoi judecati fratiloru! — puneti drépt'a pre consciintia si cugetându . . . . . judecati . . . . Noi cá pastori ai oiloru cuventatóre, dar' nu! nu ai oiloru! pentru-ca oile suntu mai usioru de pastoritu; ci noi cá pastori ai mielusieiloru, judecati câta lipsa nu avemu noi de consultâri, comunicatiuni, desbateri intre olalta?

Fratiloru! cum-ca scól'a este regent'a lumei credu ca nime nu-mi va obiectá ceva; apoi cum ca numai singuru invetiatoriulu face scól'a, trebuie sa ve fie destulu de bine cunoscutu fia-cârui'a.

Déra apoi iérasi, cum-ca invetiatoriulu bunu se póte face numai prin cetirea ne intrerupta a cârtiloru sî jurnaleloru sî cu deosebire a cârtiloru sî organeloru de specialitate (pedagogice,) prin conferintie, societâti sî desbateri câtu mai dese sî mai serióse; acést'a inca volens nolens — va trebuí sa o afirme fia-care omu bine cunoscatoriu de lucru. Diseiu ca invetiatorii buni se potu face numai sî numai prin cetire neintrerupta. Acum urmédia de sine, sa ne intrebamu: Avemu noi cârti sî jurnale de cetitu? . . . sî pentru ce nu? Avemu sî tienemu noi societâti sî conferintie? . . . sî pentru ce nu? Implinimu-ne noi chiamarea nóstra cu tóta acuratet'a? . . . sî pentru ce nu? Avemu noi pre ce sa ne procurâmu cârti sî diurnale de cetitu? . . . sî pentru ce nu? Suntemu noi multiumiti . . . dér nu! nu! nu asiá! potemu . . . este vre unu modru de a poté fi multiumiti cu salalariele ce le avemu, pentru cá sa ne potemu implini chiamarea cu acuratetia?

La tóte intrebârile aceste eu respundu cu o voce tremurânda sî durerósa intreita: nu! nu! nu! nici decum nu! Asiá dera iéta piatr'a de care toti drumarii se impedeca. Iéra noi — déca mai stau

*) Bá nu! nu sciu totusi! déra tare credu ca asiá va fi.

**) Vedi societatea pentru invetiatur'a poporului românu pru. 7. pag. 9. la midilocu.

*) Ne respectarea sî dispretiulu 'lu sî merita unii cu totu dreptulu, numai durere ca acestu dispretiu se estinde preste totu in genere. Despre aceste voiu vorbí cu alta ocasiune la tempulu seu.

lucrurile asiá cu scól'a, — cademu; sî cu noi totu odata va cadea . ., va cadea . . . va vedea cine va traí.

Pâna câudu aceste nu se voru face, óre potea-se va ridicá scól'a la deplin'a sea insemnatate ce o are (idealu)? Fâra de acestea óre se va poté scól'a ridicá la inaltimea missiunei sî a marirei séle de care este deamna? bá! nu! nu! nici odata. Sî pâna câudu scól'a va remanea ne repactata sî nepretiuita, o comuna cá aceea apoi poté-va prosperá in ceva? inca nu, nici odata.

Noi nu avemu societâti sî nu tienemu conferintie pentru ca nu ne pasa de ele. Noi nu ne interesamu de chiamarea nóstra pentru ca nu cunóscemu **s u b l i m i t a t e a** ei, acést'a nu o cunóscemu pentru ca nu cetimu, nu cetimu pentru ca n'avemu pre ce ne procurá cârti sî organe de cetitu. Din ea sî dupa ea (chiamarea nóstra) nici decum nu potemu traí, de óre ce unii dintre noi de abiá suntemu pre jumetate platiti; iéra o parte, sî inca partea cea mai mare dintre voi fratiloru, nu sunteti platiti nici pre jumetate. Pre lânga tóte acestea fratiloru, in contr'a nerespectârei, in contr'a despretiuirei, in contr'a ignorantiei sî in contr'a tuturoru neajunsuriloru ce ne intimpina. Aideti sa ne interesamu de chiamarea nóstra cu trupu sî cu sufletu. De-o-camdata eu nu cunoscu altu medilocu pentru de a ne cualificá sî perfectioná in chiamarea nóstra de câtu conferintiele invetiatoresci.

Amu auditu pre unii intrebandu: dá ce suntu conferintiele? Eu le voi spune la unii cá acei'a, carii nu sciu sî nu cunoscu.

Conferinti'a — dupa parere mea —, nu e altu ceva, de câtu o societate mai mare ori mai mica de barbati maturi co-adunati pentru óre care scopu, spre a-si comunicá unulu altui'a observatiunile, bá chiaru convingerile sele; acelea ale chiarificá sî ale contrage intru unu intregu care apoi capeta **n u m e l e** de: **c o n c l u s u**. Conclusele apoi suntu totu atâtea regule principali, de cari respectivii membrii, cari formédia conferinti'a, séu suditii loru, séu toti la olalta, au sa se tiena strensu in tóte afacerile chiamârei loru in câtu privesce scopulu pentru care e facutu séu suntu facute conclusele.

Fratiloru! noi ne amu compusu nóue statute, noi le-amu intocmitu acelea câtu s'au potutu mai potrivitu impregiurâriloru locali sî custatóre. Amu facutu inceputu sî „Fondului conferintiei“ numitu in § 1 sî 15, si „bibliotecei conf.“ numita in § 16, noi ne amu procuratu sî „Protocolulu conf.“ numitu in § 13, precum sî „sigilulu conferintiei“ numitu in § 19 a statuteloru nóstre. Avemu asiá déra instrumentele cele mai trebuincióse de o camdata —. Ne lipsesce insa celu mai de capetenia lucru dintre tóte, adeca: „Perfectionarea nóstra in cunosciintiele necesarie pentru instructiunea sî educatiunea tinerimei“; pusu sî desemnatu in fruntea statuteloru nóstre, in § 1 lit. a.

Pre lânga tóte aceste insa noi suntemu inca la inceputu; pâna astadi nu potemu dice ca amu facutu ceva. Deci — de ve amu sî fostu intrebatu de dóue ori pâna acum, adeca in Februariu sî Martie, totusi —, ve mai intrebu astadi inca odata a trei'a óra, sî acést'a pentru totu-dé-un'a: Vreti sî invoifi-ve cu toti sa tienemu conferintie invetiatoresci lunarie in Branu, in intielesulu statuteloru nóstre? Ve veti interesá fie-care de ele cu trupu sî cu sufletu pentru cá sa potemu satisface pre deplinu chiamarei nóstre? Ve invoiti cu tóta bucuri'a sî dragostea, la tienerea regulata a conferintieloru lunarie? —

Déca vomu sa ne interesâmu de chiamarea nóstra, apoi sa ne apucamu de lucru cu tóta seriosotatea din tóte poterile corporali sî spirituali!! — léra déca nu, apoi sa lasamu tienerea conferintieloru cu totulu sî sa remanemu iérasi cá corpu amortitu, letargicu sî stagnatisatu, bá chiaru numai idealu, cá totudeun'a pâna astadi, sa lasamu dicu convenirile sî sa numai pierdemu atât'a tempu in zadaru, câci tempulu este mai scumpu cá ori sî ce bunu din lume. — De câtu sa ne adunâmu aici fâra nici o dragoste, fâra nici o placere, fâra nici o voia buna; totu-dé-un'a grabiti, totu-dé-un'a necessitâti (siliti) de alte multe ocupatiuni domestice particulari; odata a incepe conferinti'a cu câte 2—3 óre mai tardiu; alta data a o incheiá cu 3—4 óre mai curendu; unulu escasandu-se intru unu chipu altulu intr'altulu; pâna câudu ne trezimu cu dîu'a trecuta in zadaru — perduta. Perduta dicu pentru ca sî Titus, Imperatulu Romei, câudu trecea diu'a fâra sa o póta folosi, strigá „Amici diem“ — intielegu hodiernum „perdidi“. Perdiendu tempulu, perdemu tesaurulu celu mai pretiuitu. Pamentulu nu incetéza nici odata din rotirea impregiurulu osiei sale; natur'a nu ascépta dupa noi; tempulu tace sî trece, se duce, fuge irreparabilu. „Fugit interea, fugit irreparabile tempus.“ Asiá cânta merele Virgiliu.*) Deci decâtu sa perdemu tempulu inzadaru, interesandu-ne asiá de putienu de chiamarea nóstra, mai bine sa ne otarîmu din capulu locului, din inceputulu lucrului, a nu mai tiené conf. de locu! veniti sa parasimu cu totulu tienerea conferintieloru! bá sa sî stricamu totu ce amu facutu pâna acum!

(Va urmá.)

*) In Georgice cart. III. (Dupa: societatea pentru invetiatur'a poporului românu nro 11 pag. 43.

Interpelatiune.

S a b i i u 22 Iuniu 1871.

Domnule Redactore!

Ce pedeca neinvincibile retiene óre pre maritulu consistoriu archidiecesanu gr. or., de nu „i a **i n t e m p u l u c e l u m a i s c u r t u m e s u r i l e n e c a s a r i p e n t r u o c u p a r e a p o s t u l u i d e p r o t o p r e s b i t e r u a l ù M e r c u r e i**“?! (conclusulu sinodului ddto 6 Aprilie 1871. statoritu in siedinti'a a III-a).

Mai departe: e adeverata ca dlu asessoru consistoriale sî parochu alu maieriloru din Sabiiu, Petru Badila, ocupa sî de presente postulu de acestu presbiteratu d'odata cu cele-lalte dóue posturi?! sî din ce pricina?

(Precâtu ni este cunoscutà afacerea scimu ca consistoriulu indata dupa sinodu a dispusu cele necesarii pentru ocuparea numitului postu. Unde este caus'a de nu s'a facutu inca nimica, nu scimu; atât'a inse scimu, ca consistoriulu nu e de vina sî ca tractulu protopopescu se interesédia putienu de sine insusi. — Vineri a fostu comitetulu protopresbiteralu convocatu pentru escrierea de concursu. Asiá dara adi mâne vomu vedé sî concursulu.)

Varietâti.

*** Archiducele **A l b r e c h t** avea sa sosésca in **P r z e m y s l** (Galiti'a). Unele diuare afirma ca sî M. S. imperatulu va sosí preste scurtu tempu acolo.

*** „**F e d e r a t i u n e i**“ i se pare ca dlu Baritiu n'a injuratu destulu pre brasioveni sî de aceea ne intinde o zéma lunga pâna acum in vre-o patru numeri, totu pre un'a sî aceeasi córda. De n'aru fi vorb'a de ospetiu, de óue clocite sî de alte delicatetie, variatiune in tóta continuarea nu aru fi de locu. De altmintrea ea usiuréza prin procederea sea fórte multu cunoscerea adeverului in cestiunea ce o trateza, pentru ca arata chiaru sî cetitoriloru ei ca ceea ce voiesce dens'a sa apere nu se póte apará, nici chiaru cu injuraturi.

*** **D e p u t a t i u n e a** alésa de universitatea natiunale a fundului regescu se duce la Vien'a spre a substerne acolo representatiunea in afacerea dominieloru **t a l m a c i e n e, s a l i s t e n e** sî **b r a n e n e**.

*** Imperatulu Germaniei este bolnavu. Caletoriele la Ems sî in alte pârti ale Germaniei se amânara.

*** (**I n t r o d u c e r e a t r i b u n a l u l u i d e j u r a t i i n T r a n s i l v a n i 'a**.) In fine numai ce se va introduce sî in Transilvani'a tribunalulu de jurati sî astu-feliu se voru scóte din valóre tóte legile sî ordinatiunile relative la presa din epoc'a lui Bach sî er'a lui Schmerling. Dispusetiunea in acésta privintia se va publicá in dilele prossime sî va intrá in valóre cu 1 Iuliu a. c.

*** **F o c u** s'a escatu Marti'a trecuta in osiá numita „cas'a cea veneta a cetatiei“ in piati'a cea mare.

*** **E s u n d â r i**. In urm'a ploiei celei continue de Vineri a esitu Cibinulu incâtu erá pre aci sa taie comunicatiunea cu suburbiele de josu. Pivnitie sî gradini sî alte cladiri mai mici din apropierea riului au suferitu sî sufere inca. — In legatura cu aceste amintimu ca comunicatiunea postale cu Alb'a-Iuli'a se intrerumpe acum dupa fie-care plóia, séu celu putienu intârdie sosirea postei cu 12 ó r e.

*** La Oraviti'a a lunecatu unu délu sî a cutropitu cincispredíece case.

*** **N i n s ó r e**. In **L o s o n t i u** a ninsu in 15/27 Iuniu.

*** (**R o c h e f o r t** sî **G r o u s s e t**) se pórta fórte lasiu in inchisórea dela Versailles. Rochefort neincetatu tremura, cá o frundia slaba, iéra Grousset 'si da unu aeru jesuiticu, avendu lânga sine sî unu preotu, cârui'a neincetatu 'si marturisesce pecatele. In fie-care di denuntia câte pre 60—70 ómeni, cari indata se sî arestédia. Este interesantu ceea ce spune despre Felix Pyat: „Pecatu, dice elu, ca nu l'ati prinsu sî pre densulu; Numai elu aru fi pututu sa denuntie inca pre o multime de ómeni.“ — Câti-va ómeni, despre cari s'a constatatu, ca erau nevinovati, s'au eliberatu; intre acesti'a este sî André-Leo.

*** (**U g o F o s c o l o**.) Comer'a deputatiloru din Florenti'a a decisu dilele trecute, cá osamintele celebrului poetu italianu, Ugo Foscolo — Cantaretiulu „morminteloru“ sî dusmanulu infocatu alu lui Napoleonu I — care inainte cu 35 de ani a muritu in Londr'a, sa se transpórte la Florenti'a cu cheltuiél'a statului, care se urca la 11,000 franci sî sa se ingrópe in biseric'a Sânt'a Cruce, in panteonulu italianu, unde suntu ingropati toti barbatii mari de statu, poetii sî artistii, sî unde acestor'a li s'au ridicatu monumente frumóse. Ministru presiedinte Lanz'a facându propunerea in acést'a privintia, se adresà cu o frumósa esclamatiune câtra defunctulu, care, in ospital'a Angli'a in esilu sî departe de patri'a sea si-a curmatu insu-si firulu vietiei, neputându suferí umilirea sî rusinea Italiei.

*** (**Z o d i e r a c o m u n i s t i c a**). In arsenalulu dela Satary, dupa cum relatédia jurnalele francese, intre cele 1000—1200 femei prisoniere se afla un'a cu unu trecutu romanticu. Acést'a este M-me H . ., ounoscuta multoru parisiene inca din strad'a Lamartine nr. 28, unde ea descoperea in salónele sele secretele viitoriului. Nascuta in dep. Iaronei de susu sî avendu o frumsetia deosebita, a fugitu cu unu capitanu de navigagiu, sî a caletoritu cu densulu impregiurulu pamentului, apoi a remasu abandonata de densulu. Doi ani dupa acést'a a fostu câtu-va timpu dama de Serailu in Constantinopolu, dupa aceea s'a maritatu in a. 1868 la Marseille sî a venitu la Parisu cu barbatulu ei, carele dadea concerte prin cafenele, sî care s'a sinucisu din gelosie. Indrasnétia sî cutedietória, acést'a femea povestea multe despre scaparea ei din Serail sî despre o copila de 17 ani, numita Ayss'a, care fugise impreuna cu dens'a sî ducea cu sine o cutiutia plina de auru sî de diamante in pretiu de mai multe millióne, dér care imbolnavindu-se, a remasu la Marseille. Multi ómeni crediendu tóte acestea povesti mai alesu aratându-i-se din câudu in câudu sî câte o epistola dela Marsielle, care relata despre starea sanatâtiei Ayssei, acést'a femea a devenitu curendu in positi'a, de a putea trâí lucsuosu sî de a-si tiené chiaru trasura sî cai. Pre lânga acestea, in salónele séle mobilate in stilu orientalu, jucá rolulu unei a dóu'a Lenormanda, pâna câudu creditorii se saturara de a mai ascepti'a sosirea Ayssei; atunci aventurierá intr'o nópte se facù nevediuta sî urm'a ei nu se mai putù gasí pâna intr'o dî, câudu politi'a dete preste dens'a, incârcându pusce pentru comunisti in dosulu baricadei de pe strad'a Gay Lussac. Arestându-se indata, póte sa multiamésca numai deosebitului seu norocu, ca nu fu impuscata imediatu.

*** **D o r 'a** D'Istri'a este un'a din cele mai invetiate femei ale secolului nostru, cunoscuta in istori'a literaturei universale subtu pseudonimulu „Dora D'Istori'a“. De origine acést'a erudita femeie este româna sî pórta numele de Elen'a Ghic'a, câtra care se mai adauge numele barbatului seu Massalsky, principe russescu, de care de mai multi ani traesce dej'a in despartienia, neputendu-se uní in caractere, ea fiindu o femea erudita sî activa, iér' elu unu aristocratu lenesiu sî ignorantu. Dora D'Istri'a este membr'a tuturoru societâtiloru celoru mai renumite literarie sî sciintifice sî presiedenta onorofica a mai multoru asociatiuni. Opurile sele suntu admirate de toti; a scrisu fórte multu sî mai alesu in limb'a francesa, care este limb'a culturei moderne. Insusi renumitulu Humboldt s'a pronuntiatu cu recunoscintia despre naltele sele talente. Intr'unu opu mare alu seu tratédia cu multa cunoscintia despre femeile române din Munteni'a sî Transilvani'a. Cu câtiva ani mai nainte, facendu o escursiune pre verfulu unui munte in Elveti'a asociata de mai multi eruditi, acolo a ridicatu cu

insasi mân'a sea drapelulu patriei sele, tricolorulu Romaniei. Nu de multu a petrecutu in Constantinopole, unde a tienutu mai multe conferintie. Unu diuariu din Smirn'a in nrulu seu dela 2 Iuniu scrie, ca in aceea dî societatea literara de acolo, numita „Heliconu“ a aranjatu o splendida serbare in onórea presieditiei sale onorofice, princés'a Elen'a Ghic'a. (Dor'a D'Istri'a). Localulu societâtiei a fostu decoratu pomposu sî sér'a a fostu iluminatu, dimpreuna cu mai multe localitâti. Au participatu la acést'a serbare mai multe persóne notabile, intre cari erau: mitropolitulu de Myras Mgr. Cyrille, consululu generalu alu Greciei, famili'a Chatri Giannacogloco si alti cetatieni din Smirn'a. Doi membri ai societâtiei: Smitopulosu sî Paraschos au tienutu dóue discursuri, unulu in onórea renumitei femei, alu doilea relativu la insemnatatea dilei. Cu acésta ocasiune Capogrosu Motser'a a cantatu mai multe cantece nationale cu acompaniamentu de piano. Pâna la mediulu noptiei, câtu tempu a duratu serbarea, localulu societâtiei a fostu incungiuratu de multime, care din cându in cându repetá aclamâri entusiastice. — Iéta dér' o femea româna care prin strainatate face onóre natiunei sî patriei sele! —

Scipione.

*** (Siese cai cá eredi.) In Passaic (tienutulu New-Ierfey in Americ'a) morí innainte de ast'a cu câte-va septemane unu olteiu betranu, cu numele Marsh, lasandu dupa sine o avere de 400,000 dolari (800,000 fl.), precum sî o mosia sî siese cai frumosi. Din testamentulu lui publicatu in diuariulu „Philadelphi'a Comercialu List“ se vede ca elu a testatu mai tóta averea sea celoru siese cai ai sei. Sî anume testamentulu dispune, ca mosî'a e domeniulu eschisivu alu celoru siese cai; afara de aceea din masa au a se mai intrebuintiá inca câte 300 dolari pentru grigea sî sustienerea fia-cârui-a calu. Dintre cei trei servitori, cari au sa grigésca de cai pâna la mórtea loru, fiesce-care primesce unu salariu anualu de 1200 dolari. Salariele pentru aceea suntu statorite asiá de mari, „pentru cá„ — precum se dice in testamentu — „servitorii sa aiba interesu de a tiené pre eredii mei câtu se póte mai multu in viétia.“ Essecutorelui testamentului i-a testatu 10 000 dolari, „déca va portá grige cá „eredii mei“ sa fie bine grigiti se dice mai departe in testamentu. Testamentulu e inregistratu la judecatoria sî a intratu degia in valóre. Ne-avendu defunctulu Marsh copii averea lui va cadé dupa mórtea cailoru in fondurile instituteloru, desemnate mai de aprópe in testamentu.

*** (Unu paharu scumpu). Cu ocasiunea serbarei berlineza, lânga column'a lui Blücher, printiulu Bismark sî gen. Moltke au beutu impreuna unu paharu de limonada. Unu némtiu din districtu, care se aflá in apropiere, se sî folosí de ocasia pentru a duce cu sine o suvenire de la serbare, cumparandu indata cu pretiu de 10 taleri paharulu, din care au beutu dupa cum dicea elu — „cei mai mari doi barbati ai secolului“ Audiendu Bismark aceste cuvinte, se adresà câtra Moltke cu urmatórele cuvinte: Déca este astfeliu, apoi prea tare se va urcá pretiulu pahareloru, câci in acésta caldura grozava trebuie sa béu inca multa limonada“.

*** (O fata insielata). Dîlele trecute o copila cá de 17 ani din B . . . fù transportata in institutulu nebuniloru. Iéta istorióra nebuniei sele: Nenorocit'a copila erá de o natura melancolica. De odata incepù sa vorbésca multu, fantasandu neincetatu de o — tradare. Cei din jurulu ei la inceputu nu intielegeau misteriulu acestei schimbâri, in scurtu insa aflara trist'a realitate. Ea locuiá cu famili'a sea in etagiulu alu doilea sî avé odai'a sea cu feréstra la strada. Diminéti'a trecea totu-dé-un'a unu june advocatu pre subtu feréstr'a ei, sî salutá regulatu pre cinev'a din acea casa, aruncându câte o privire sî spre feréstr'a copilei de care vorbimu. In scurtu tempu beat'a copila ajunsa la convictiunea, ca este iubita de acelu tineru sî se inamorà de densulu. Nu trecù insa multu dupa acest'a sî advocatúlu se insurà, dacandu la altaru pre o alta fata totu din aceea casa déru din etagiulu intâiu. Pre acést'a o salutá elu déra in tóte diminetile. Copil'a din etagiulu alu doile aflandu despre acést'a — innebuni! Acést'a nenorocita istorióra póte serví de invetiamentu copileloru ce au placerea de a privi desu prin feréstra, sa bage bine de séma, pre sine saluta cavalerii ce trecu pre strada!

*** Esamenele private la Gimnasiulu reg. de statu voru fi in 24 sî 25, cele publice in 26—29 a lunei c., la cari se invita cu tóta onórea toti amicii acestui institutu. **Directiunea.**

*** Ploi'a de vineri se continuà sî eri adeca Sâmbâta, in mai multe renduri in forma de ruptura de nuori. Urmà dara sî imflarea tuturoru peraieloru sî prin urmare sî a vailoru sî riului Cibinului. Partea de câtra Turnu sî Ogn'a in suburbii ei afara de suburbii semena unei mâri, poduri sî alte edificate sî o multime de lemne de focu innota pre valurile ce se rostogolescu spre Gusteritia, bá ni e téma ca si alte lucruri mai triste s'au intemplatu, a câroru detaiuri le vomu puté aflá numai astadi in decursulu dilei. — Intemplari de aceste vomu avé, durere, sa inregistrâmu sî din alte pârti sî dupa cum se vorbesce despre lini'a drumului de feru. Cum-ca comunicatiunea e, in urm'a ploiloru, ingreunata tare ni o dovedescu calatorii carii trebuira a reintórce din drumulu loru spre Vien'a.

*** (Logic'a unui Sivabu) R. Schenfele, unu soldatu robustu din Landwehr, de nationalitate sivabeasca, a capatatu unu glontiu in pulpa cu ocasi'a luptei dela Villiers in cursulu ernei trecute; urindu-i-se in lazaretu, a facutu parte din corpulu sanitaru, sî fiindu atâtu de tare, incarcá pre spatele sale late câte pre unu ranitu sî-lu ducea la loculu, unde legau medicii cu bondage pre cei raniti. Intr'o dî luandu in spate pre unu prussu ranitu, 'lu intréba: „Camarade, ce te dóre?“ Prussulu respunse: „Piciorulu“. Ducendu-lu apoi la doctoru, tocmai sfaraia, o granata pre lânga densulu. Elu plecandu-se putienu a continuatu mersulu seu, pâna ce ajunse la medicu, de care fu intimpinatu cu urmatórele cuvinte: „Oh Dómne! déru d-t'a aduci aici pre unu omu fâra capu!“ Scheufele atunci depunendu sarcin'a sea, sî uitându-se la dens'a dise: „Acést'a n'asi fi crediut'o, ca Prussii sa fie atâtu de mincinosi; elu singuru mi-a spusu ca este impusicatu numai la picioru!“

*** (O familia mare). Diariulu catolicu „Tribune“ din Rio-Ianeiro, in Brazili'a, scrie ca in Pasc'a-Curru traesce o matróna inca pre deplinu sanatósa, avendu o etate de 121 ani. Acést'a femea a fostu maritata de dóue ori. Cu barbatulu intâiu a avutu 10 copii, iér' cu celu alu doile numai o fata. Dela acesti 11 copii ai sei venerabil'a matróna astadi are 117 nepoti de lini'a intâi'a 400 nepoti secundari; nepotii secundari iérasi sa suie la 300 copi sî 80 nepoti. Va sa dica famili'a acestei matróne consta din 908 persóne sî de óre ce pre tempulu cându a aparutu fói'a de Rio-Ianeiro din aceste persóne 135 femei erau in stare binecuventata, astadi famili'a de siguru trebuie sa se fi urcatu la modest'a cifra de 1043. La diu'a onomastica a mumei batrane regulatu se aduna toti fiii, nepotii sî stranepotii sei. Aceste apoi fâra indoiéla trebuie sa fie serate interesante.

Concursu.

Devenindu vacanta parochi'a Valea-mare din protopresbiteratulu II-lea alu Geoagiului in comitatulu Hunedórei sa escrie prin acést'a concursu.

Emolumentele suntu: dela 112 familii 112 mesuri de bucate in grauntie. Stol'a indatinata pentru functiile parochiale, sî dela tóta famili'a câte o dî de lucru.

Doritorii de a ocupá acésta parochia, au a-si instrui recursele loru in sensulu statutului organicu bisericescu, sî ale adresá acestui scaunu protopresbiteralu in Secarâmbu pâna in 15 Iulie a. c.

Secarâmbu 19 Iuniu 1871.

Cu intielegerea comitetului parochialu.

Sabinu Piso,
protopopu.

62—1

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei gr. or. din Babahalma protopresviteratulu Ternavei de josu, sa escrie prin acést'a concursu, cu aceea observare ca pâna ce va trai bolnaviciosulu parochu concurentii au de a functioná numai cá capelanu. —

Emolumintele suntu: 12 orgii de pamentu aratoriu, tacs'a stolara de pâna acumu camu 120 fl. v. a. sî 80 miertie (feldere) de cucurudiu, emulumintele aceste suntu a-se impartí tóte cu bolnaviciosulu parochu in jumetate. —

Recursele instruite in sensulu statutului nostru organicu, sî indreptate comitetului parochialu suntu a-se tramite acestui scannu protopresviteralu in Deagu pâna la 4 Iulie 1871.

Deagu 4 Iunie 1871.

Cu intielegerea comitetului parochialu.

Daniilu Tamasiu,
adm. prot.

63—1

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei gr. or. din Babahalma protopresviteratulu Ternavei de josu, sa escrie prin acést'a concursu, cu aceea observare ca pâna ce va trai bolnaviciosulu parochu concurentii au de a functioná numai cá capelanu. —

Emolumintele suntu: 12 orgii de pamentu aratoriu, tacs'a stolara de pâna acumu camu 120 fl. v. a. sî 80 miertie (feldere) de cucurudiu, emulumintele aceste suntu a-se impartí tóte cu bolnaviciosulu parochu in jumetate. —

Recursele instruite in sensulu statutului nostru organicu, sî indreptate comitetului parochialu suntu a-se tramite acestui scannu protopresviteralu in Deagu pâna la 4 Iulie 1871.

Deagu 4 Iunie 1871.

Cu intielegerea comitetului parochialu.

Daniilu Tamasiu,
adm. prot.

63—1

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei parochii Bolomiru in protopopiatulu Orestiei, care are 926 suflete — se escrie concursu pâna la 25. Iulie 1871.

Emolumentele suntu:

1. 26 jugere pamentu clas'a II-a
2. tóta cas'a câte 2 ferdele de cucurudiu cu tuleu — sî o di de claca. —
3. Stola obicinuita.

Doritorii de a ocupá acésta parochia suntu avisati de asi tramite recursele loru in sensulu statutului organicu — la scaunuln protopopescu alu Orestiei — dovedindu ca suntu clerici absoluti, sî oru depusu ecsamenu de cualificatiune, sî suntu cu purtari morale potrivitu chiamârei preotiesci.

Orestia 14 Iuniu 1871.

Cu intielegerea comitetului parochialu.

Nicolau Popoviciu.
Protopopu.

(59—1)

Concursu.

Pentru vacant'a parochia gr. or. din Hid'a (Hidalmas) protopresbiteratulu Ungurasiului se deshide concursu pâna la 20 Iulie c. v. 1871. Cu acésta parochia suntu impreunate emolumentele:

1. Casa parochiale cu gradina.
2. Jugare de pamentu aratoriu sî fanatiu 13 org. □ 805
3. Dela 70 de case câte 2 metrete cucurudiu cu cocianulu sî câte o dî de lucru — sî a.
4. Stola de epatrafiru indatinata. —

Doritorii de acésta parochia sa fie clerici absoluti sî pentru familia remasa necasatoriti-si, au de asi tramite petitiunile in sensulu §; 13 din statutulu organicu la prea stimatulu domnu prot. Petru Rosic'a in Füzes Szt. Petru.

Hid'a 8 Iunie 1871.

Comitetulu parochialu.

Cu scirea sî invoirea mea

Petru Rosic'a
Protopr.

(61—1)

Concursu.

La Gimnasiulu publicu românu de relig. ort. or. din Brasiovu au devenitu vacante urmatórele dóue posturi de profesori:

1. unu postu de profesoru pentru limb'a sî literatur'a latina sî elina,
2. unu postu de profesoru pentru matematica sî fisica, pentru a câror'a ocupare se escrie prin acést'a concursu.

Doritorii, de a ocupá vre-unulu din posturile acestea, sa binevoiésca a ascerne la subscris'a eforia celu multu pâna 15/27 Augustu a. c. concursele loru insocite de documentele prin care sa dovedésca: a) ca suntu dupa natiunalitate români de religiunea ort. orientala, b) ca au conduita morala sî politica buna, c) ca au cualificatiunea pentru postulu, la care competédia, care cualificatiune se documentédia prin testimoniu de maturitate sî prin atestatu despre absolvarea cu succesu a facultatiei filosofice dela vre-o universitate, séu eventualminte a unui institutu technicu. — Se intielege de sine ca acei competitori, care séu prin esamene formale dela universitate séu prin pras'a castigata pâna acum'a, potu dovedí cualificatiune mai mare, voru fi preferiti.

Salariulu anualu impreunatu cu fie-care postu este de 800 fl. v. a. inaintare la 900 sî pensionare.

Profesorulu alesu servesce anulu primu de proba, iéra dupa implinirea acestui'a se va denumí definitivu, déca va fi depusu esamenulu de profesura conformu prescriseloru statutului bisericei nóstre ort. orient.

Brasiovu 3/15 Iuniu 1871.

Efori'a scóleloru centrale rom. gr. or.

Edictu.

Mari'a George Vasilie din Heghigu, carea de trei ani si-a parasitu cu necredintia pre legiuitoriulu ei barbatu Georgiu Colbazu totu áe acolo, fâra cá sa se scie loculu aflârei ei, se provóca prin acést'a cá in terminu de unu anu sî o dî dela datulu subsemnatu sa se presentéze inaintea forului matrimoniale subscrisu, ca ce altu cum procesulu divortiale incaminatu in contra-i se va decide sî fâra de dens'a in intielesulu legiloru sî alu canóneloru.

Brasiovu in 21 Maiu 1871.

Forulu matrimonialu gr-or. din tractulu protop. alu Heghigului.

Ioanu Petricu
protopopu.

(58—3)

Burs'a de Vien'a.

Din 25 Iuniu (7 Iulie) 1871.

Metalicele 5%	59	30	Act. de creditu	285	40
Imprumut. nat. 5%	69		Argintulu	120	85
Actiile de banca	770		Galbinulu	5	83

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a sî tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 52. ANULU XIX.

Sabiiu, in 1/13 Iulie 1871.

Avisu.

Protocolulu sinodului archidiecesei gr. or. din Transilvani'a tienutu in anulu 1871. dimpreuna cu actele acestui'a au esitu de sub tipariu. Este de 12 cóle si costa 50 xr. v. a. esemplariulu. Se afla de vendiare la

Tipografi'a archidiecesana in Sabiiu.

Invitare de prenumeratiune
la
„Telegrafulu Romanu“

pre o jumetate de anu (Iulie-Decembre) alu anului 1871. — Pretiulu abonamentului pre 1/2 de anu e:

Pentru Sabiiu 3 fl. 50 xr. v. a.

Pentru Trani'a sî Monarchi'a austro-ungurésca 4 fl. v. a.

Pentru Romani'a sî strainatate 6 fl. v. a.

DD. abonanti suntu rugati a nu intârdiá cu tramiterea prenumeratiuniloru.

Adresele ne rugâmu a se scrie curatu, sî in locu de epistole de prenumeratiune recomandâmu on. publ. avisurile postali, cá impreunate cu spese mai putiene sî cá mai sigure pentru inaintarea baniloru de prenumeratiune la

Editur'a „Telegrafului Romanu“ in Sabiiu.

Eveneminte politice.

Politic'a interna ofera putienu interesu, ea se restringe asiá dicendu pre lânga lucruri curente. Mai importante aflamu de astadata amanarea senatului imperialu.

Nemtii abiá acum termina festivitâtile triumfale asupr'a francesiloru. Asiá, dupa ce in Berlinu sî ni se pare in München se serbara deja victoriele in unu modu câtu se póte splendidu, fantasticu, in septeman'a trecuta totu asiá se intemplá si in Dresd'a.

In Franci'a s'au terminatu alegerile pentru adunarea natiunale sî pre câtu se póte judecá, deputatii alesí voru dá unu contingentu bunu partidei pâna acum republicane. Suntemu curiosi cum va procede adunarea natiunale completata acum in fericirea patriei sele mai departe. Déca sa ne orientâmu dupa faptele regimului presentu, apoi e de temutu, ca va continuá intru instrainarea de câtra Itali'a, pre care o a vatamatu sî cu ocasiunea stramutârei regelui italianu la Rom'a, dându concediu representantelui seu (francesu), tocm'a cându corpulu diplomaticu de lânga curtea regelui Italiei erá sa se stramute in nóu'a resiedintia.

Regele Italiei de altmintrea se afla fórte bine in Rom'a. Acést'a se vede si din urmatórele locuri ale cuventarei sele, cu ocasiunea primirei unei deputatiuni din provincia. „Unitatea italiana cu Rom'a in frunte s'a ajunsu cu invingerea multor'a pedeci, inse vomu avé'o. Pentru acum nu e nimic'a de temutu. Déca in viitoriu inse se aru radicá vre-unu nuoru, vomu fi destulu de tari. . .“

In interesulu adeverului.

Subscrisii români din Sabiiu sî tienutu au luatu cunoscintia numai din jurnale despre un'a a. n. „Con'radechiaratiune“ datata „Sabiiu 15 Maiu 1871 mai multi români din Sabiiu sî tienutu“ prin care se condamna infratirea româniloru din Brasiovu cu magiarii si germanii de acolo. Noi românii din Sabiiu sî tienutu sciindu, ca noi in ori ce causa momentósa pasiamu solidaru, sî ca ori ce manifestatiune politico-nationala, esista in numele romaniloru din Sabiiu sî tienutu, purcede din o consultare seriósa a nóstra sî nefiindu acea contradechiaratiune eflusulu unei atari consultari: nu amu pusu nici unu pretiu pre ea, precum nu amu avutu nici ansa a dá in publicitate dechiaratiuni séu contradechiaratiuni asupr'a politicei fratiloru români din Brasiovu, presupunendu, ca acesti'a avendu unu numeru frumosu de inteliginti patriotici, ca ei au jertfitu multu pentru progresulu sî binele nationalu, nu voru lucrá in contr'a intereseloru nationali. Vediendu inse nascându-se o lupta mare in jurnalele române asupr'a infratirei nationale din Brasiovu, in care lupta contrarii acelei infratiri 'si iéu de arma sî argumentu amintit'a „Contradechiaratiune a Sabieniloru români,“ prin urmare 'si punu pre toti românii nostri sî inteliginti'a loru de aici de unu podu, pre care voru sa tréca la scopurile loru; suntemu siliti sî detori in interesulu adeverului a dechiará: Cum-ca amintit'a „Contradechiaratiune“ dto „Sabiiu 15 Maiu 1871“ nu este manifestarea româniloru din Sabiiu sî tienutu, sî cuprinsulu ei nu este espressiunea simtieminteloru acestoru români.

Din contra marturisimu, ca acelea principii, pre a câroru basa se radima program'a politica a fratiloru brasioveni, adeca „egalitatea nationala sî impârtirea de o potriva a drepturiloru sî sarciniloru, intre toti locuitorii patriei de ori ce nationalitate, sî pre bas'a acestor'a infratirea intre tóte natiunile patriei, suntu cele mai salutari principii, la cari totu românulu au apartienutu sî pâna acum sî le partinimu sî noi.

Sabiiu in 6 Maiu 1871.

Ioanu Panoviciu. Dr. Ioanu Borci'a, advocatu. Ioanu Maximu, auscult. de trib. superioru. Petru Pinciu, practicantu. Dr. Demetriu Racuciu, adv. Iónne de Pred'a, adv. diplm. Nicolau Mihou, juristu absolutu. Vasilie Ardelénu. Dr. Ilariu Puscariu, Nicolau Fratesiu, secr. cons. Dimitrie Cuntianu, diaconu. N. Cristea, prof. Dumitru Munténu, Germanu, duchov. sem. Grigorie Mateiu, negutiatoriu. Demetriu Florianu, notariu in Salisce. Dumitru Pop'a, jude in Seliste. Stefanu Pan, notariu in Sibielu. Alesandru Lebu, proprietariu in Cacov'a. Petru Paulu, notariu in Cacov'a. Comanu Flóca, primariu Cacov'a. Nicolau Óncea, juratu in Vale. Ioanne Sasu, notariu in Galesiu. Ioanu Illusiu, juratu in Galesiu. Ioanu Iosofu, preotu in Tilisc'a. Nicolau Grecu, jude in Tilisc'a. Din comun'a Boitia: Stoi'a Bobesiu, jude. Tom'a Costea, juratu. B. Némtiu, not. Din comun'a Talmacelu Dimitrie Sacarea, parochu. Georgie Rusu, jude. Tom'a Óncea, juratu. Din comun'a Sebesiu de josu, Tom'a Romanu, jude. Din comun'a Sebesiu de susu, Vasilie Pop'a, jude. Demetriu Berse, jur. absol.

Din Franci'a.

Telegramulu, prin care se spunea, ca armat'a se va abtiene dela votisare, se pare a se basá pre unu neadeveru, de óre ce generalulu Bisson (Bordeaux) face cunoscutu soldatiloru sei intr'o porunca de dî, ca suntu indreptâti in poterea ordinatiunei ministrului de resbelu a-si eserce dreptulu de alegere.

„Dupa ce ati desvoltatu in lupta patriotismu, curagiu sî energia“, dice generalu, „aratati acum sî prin votulu vostru pentru republica, ca intielegeti ceea ce e necesariu pentru poterea, onórea sî binele Franciei“.

Mac-Mahon remane in fruntea armatei. L'Admirault se va denumí de guvernatore alu Parisului. Cea mai mare parte a trupeloru s'a transferatu nemidilocitu la Revue in provincia.

Courbet s'a adusu dimpreuna cu alti prisonieri dele Versailles la Parisu spre confrontatiuni. Pictorulu renumitu erá cu manile in catene sî legatu cu altii prisonieri.

Leo Fränkel (nascutu in Pest'a) sa fia fugitu la Londonu.

Régére, unulu dintre comunistii cei mai curagiati, dise la o ascultare: „Pre mene me poteti condamná la mórte, insa pre fiiulu meu sa nu 'lu ucideti. Elu n'a facutu alt'a, de câtu a ascultatu mie, tatalui sî superioriloru sei“.

Rochefort a cerutu o colectiune din numerii diurnalului seu, (probabilu pentru de a-si procurá materialu pentru aperarea sea) ceea ce i s'a refusatu.

De atunci e morosu sî — tacutu, sî sa aiba de scopu a nu mai respunde la nici o intrebare. Aparatoriulu seu, Joly, e unu advocatu din Versailles. Sî asiá se adeveresce spre rusinea burouului parisianu, ca nici unu aparatoriu alu capitalei nu va voí a representá pre barbatulu, care in fine nu se póte acusá de câtu pentru delicte politice.

Reuniunea autoriloru dramatici din Parisu a respinsu propunerea lui Xavier de Montepin cu 55 contr'a 37 voturi, cá sa se eschida din reuniune acei membri cari cá Victor Hugo, Rochefort, Felix Pyat sî altii s'au alaturatu pre lânga comuna.

Albert Wolff, foiletonistulu lui „Figaro“, care dupa cum e sciutu a cerutu naturalisatiunea sea cá francesu sî din caus'a acést'a fu bine atacatu de foi germane, publica o scrisóre, in care dice, ca nici cându nu s'a interesatu de politica sî ca nu a sî nu va scrie nici odata unu rendu in contr'a Germaniei.

Nr. 132. 1871.

Anunciu.

Conformu conclusiunei luate in siedinti'a III. a adunarei gen. a asociat. trans. tienute la Nasendu in 10 Aug. 1870: adunarea generale a asociat. transilvane pentru anulu curente, se va tiené la Fagarasiu in 7 Augustu a. c. dupa calend. nou.

Ceea ce prin acést'a conformu §§ 14, 21 sî 25 din statutele asociat. se aduce la cunoscinti'a publica.

Dela presidiulu asoc. trans. pentru literatur'a sî cultur'a poporului românu.

Sabiiu in 20 Iuniu 1871.

Iacobu Bolog'a m/p., vice-presied. — I. V. Rusu m/p., secret. II.

Conchiamamu la adunare generala pre toti romanii din comitatulu Bihorului.

Partitele unguresci din acestu comitatu se intrunescu sî se contielegu cum sa procéda pentru cá la reorganisatiunea acestui municipiu comitatense, ce va sa se intemple curendu in poterea nóuei legi municipali, sa-si póta validitá pretensiunile loru.

Românii inca au pretensiuni juste de validatu, interese de salvatu: suntu pretensiunile sî interesele nationali. Fratii nostri conlocuitori au intielesu situatiunea bine, sî asiá cauta s'o intielegemu sî noi, câci desvoltarea vietiei publice numai atunci va fi salutara pentru tiér'a intréga, déca tóte popórale voru procede pasu de pasu pre calea interesarei de binele comunu. Este déra sî pentru noi necessitatea ací de a ne intrunî sî a ne contielege cum sa procedemu, cá sa potemu intrá baremu in po-

sessiunea aceloru putiene drepturi ce ni le imbia insasi legea.

Convinsi despre acést'a românii din Orade, in conferinti'a loru din 13/25 Iuniu ne-au incredintiatu cá pre toti românii din acestu comitatu s a i c o n c h i a m a m u l a o a d u n a r e g e n e r a l e p r e d i u ' a d e 1/13 I u l i u a. c. la ór'a 3. dupa média di in sal'a otelului dela „A r b o r e l e v e r d e“.

Cându satisfacemu acestei onorifice incredintiari, cu stima Ve invitâmu pre toti sî pre fie-care in parte, cá pre diu'a numita sa nu lipsiti dela detorinti'a, ce ni-o impune santulu interesu alu mamei-natiuni.

Totu odata Ve incunosciintiâmu ca numit'a conferintia a compusu o comissiune de 11 insi cá sa faca unu elaboratu pentru constituirea unei reuniuni cu scopulu a priveghiá interesele nationali in cottu. Veniti a otarí ca óre simtiti lipsa de asemene reuniuni sî carea sa fie sórtea elaboratului.

Romaniloru! Ve trimitemu salutare, in bun'a sperantia ca la diu'a numita ne vomu revedé cu totii in amórea sî frati'a ce inspira incredere, consolida poterile sî aduce pre Ddieu de ajutoriu celor'a, cari din cugetu curatu trudescu in aceea-si causa drépta.

O r a d e 13/25 Iuniu 1871.

Presiedinte interimalu: Iosifu R o m a n u, mp. — Interimalu de notariu: Georgiu P o p 'a, mp.

NB. Binevoiti a comunicá acésta conchiamare sî cunoscutiloru DVóstre.

Ad Nr. 134—1871.

Ordinea lucrâriloru adunarei gen. a IX,

ce asociatiunea trans. pentru literatur'a româna sî cultur'a poporului rom. va tiené in F a g a r a s i u in 7 Augustu c. n. 1871.

S i e d i n t i ' a I.

1. Membrii asoc. adunati fiindu la 9 óre dem. in loculu destinatu pentru tienerea siedintieloru, alegu o deputatiune spre a invitá pre dn. presiedinte la adunare.

2. Presiedintele ocupandu loculu seu, deschide adunarea.

3. Adunarea alege pentru portarea protocolului 3 notari ad hoc.

4. Se alege o comissiune de 5 membri spre a cercetá socotelele sî a reportá in siedinti'a II.

5. Se alege o comissiune de 5 membri, cari in intielesulu §§ 6, 8 sî 9 din statute, va conscrie pre membrii cei noi, va incassá tacsele sî le va susterne cassariului.

6. Se alege o comissiune de 5 membri, cari in intielesulu § 23 lit. f), g) sî h) din statute, va preliminá bugetulu anului viitoriu, sî lu va asterne adunârei in siedinti'a II.

7. Se mai alege o alta comissiune de 7 membri pentru esaminarea sî reportarea asupr'a altoru motiuni asternute adunarei generale, din partea comitetului asoc., séu a altoru dintre dd. membri ai asociatiunei.

8. Secretariulu comitetului reportéza despre activitatea asoc. in decurgerea acestui anu, precum sî despre resultatele ce s'au ajunsu printrens'a.

9. Cassariulu sî controlorulu asternu bilantiulu veniturilor sî speseloru anuali sî arata starea materiala a asociatiunei preste totu. Totu odata cassariulu conformu § 4 din conclusulu adunarei gen. dela Nasoudu din 1871 va reportá in specialu sî despre banii incursi in favórea f o n d u l u i d e a c a d e m i a.

10. Bibliotecariulu reportéza despre starea bibliotecei asoc.

11. Presupunendu-se, ca lucrarile enumerate pâna aci, nu voru absorbí totu tempulu siedintiei, restulu acelui'a se intrebuintiadia pentru cetirea disertatiuniloru, substernute de timpuriu la presidiulu comitetului asoc.

S i e d i n t i ' a II.

1. Acésta siedintia se incepe cu continuarea disertatiuniloru restante din siedinti'a premergatória.

2. Adunarea primesce sî desbate repórtele comissiuniloru delegate in siedinti'a precedenta.

3. Se aduce sî se desbatu proiectele sî motiunile, ce se facu in privinti'a asociatiunei.

4. Se destina loculu sî timpulu celei mai de aprópe adunari generali*).

Sabiiu in 20 Iuniu 1871.

C o m i t. a s o c. t r a n s. p e n t r u l i t e r a t u r ' a sî c u l t u r ' a p o p o r u l u i r o m.

Amanare.

In urm'a stricârei comnnicatiunei, causate prin esundârile urmate preste totu, dér' cu deosebire in opidulu Seliste — se amana adunarea generale a despartiamentului cercuale alu III. a asociatiunei transilvane pentru literatur'a româna sî cultur'a poporului românu — ce s'a fostu convocatu pre Dumineo'a viitóre 16/4 Iuliu 1871 in opidulu Salisce — pre tempu nedeterminatu. —

Comitetulu despartiementului cercuale alu III alu Sabiiului.

Scolasticu.

(Urmare.)

Asiá — fratiloru, asiá! sa le parasimu! sa le lasamu! pentru-ca pre lume nimicu nu este mai usioru cá a lasá. Sa le lasâmu déra sî sa le parasimu cu totulu! sa nu ne mai interesamu mai multu de chiamarea nóstra!! Inse déca avemu de cugetu sa facemu asiá, — ad. sa nu ne mai interesâmu de nimicu, apoi trebuie sa scimu ca inainte de a lasá sî parasí tienerea conferintieloru, inainte de a nu ne mai interesá de chiamarea nóstra, trebuie sa asternemu fiesce-care dintre noi pre més'a altariului culturei sî progresului o hârthia cu demissiunea nóstra cá invetiatori, cu inscrierea urmatóre: Demisionediu din chiamarea mea cá invetiatoriu, pentru ca ea e prea ponderósa, ier' eu sum prea debilu (slabu) de ea. — Demisionediu din chiamarea mea cá invetiatoriu, pentru ca ea e prea frumósa, prea nobila, prea marétia, prea fina, prea gingasia, iér' eu sum prea duru sî me interesediu prea putienu de ea. Demisionediu din chiamarea mea cá invetiatoriu, pentru ca ea e prea sacra, iér' eu sum prea pecatosu. Dupa ce amu asternutu o asemenea demissiune pre més'a susu numita, déra numai dupa aceea, vomu puté indrasní a parasí tienerea conferintieloru, societâtile, consultârile sî interesarea de chiamarea nóstra. Asiá este fratiloru; déra acum e intrebarea, ca unde sa ne ducemu? ce sa facemu? pentru ca intre ómeni nu mai potemu traí de rusine! Vomu merge dara in câmpuri, pre pustietâti, vomu umblá delirându, câci acolo nu ne mai intâlnimu cu nimea dintre ómeni cá sa ne rusinâmu. Nu! cu adeveratu asiá este, cu ómeni nu ne intâlnimu; déra ne intâlnimu cu albine sî cu furnici, sî vediendu-le ne re'nturnâmu cu rusine mai mare, audiendu glasulu prea intieleptului Solomonu ce dice: Mergi la fornica o lenesiule, sî urmédia vediendu câlile ei, sî fii mai intieleptu decâtu dens'a. Ca aceea ne fiindu lucratória de pamentu, nici avendu pre cinev'a sa o indemne, nici sub stapânu fiindu, 'si gatesce vér'a hrana sî multa strensóre face in vremea secerisiului; séu mergi la albina sî vei cunósce câtu este de lucratóre sî câtu de curatu lucru face, ale carei'a ostenele imperatii sî prostii le intrebuintiédia spre sanatate, sî de toti este iubita sî marita, macaru de este sî slaba de potere, ci pentru intielepciune cinstindu-o o au luatu inainte.“ Pilde. c. 6 v. 6—8.

Iéta déra dela furnici sî albine de pre câmpuri ne reinturnâmu rusinati; acum ce sa facemu? incatrau sa mergemu? Ne ducemu, mergemu pre munti, intrâmu in paduri, mergemu! trecemu pre mare!

Of! fratiloru! mirare! bá minune! nu e altu cev'a cu noi fâra natur'a ne persecuta sî noi nu potemu aflá locu de odihna. Iéta sî pre mare, in a e r u o multime de societâti de paseri ne numerate.

Ne retragemu demissiunea sî ne primimu iérasi chiamarea de mai nainte invetiatorésca; ca e de totului totu usiuóra, e numai unu bagatelu lucru; o potemu lasá, parasí cu dilele, ba cu septamânile intregi — scól'a —, sî sa ne vedemu de alte lucruri profane particulari. De conferintie nicí vorba nu póte fi! ce folosu ne aducu nóua conferintiele? noi nu vomu potea traí sî fâra de conferintie, cum au traitu mosii sî stramosii nostrii? s'au mai tienutu conferiatie, dar' totu atât'a; totu nu cunóscemu nimicu; totu atât'a scimu cá sî mai nainte.

*) Suntu poftite sî celealalte diuarie române a reproduce in colónele sele acestu programu.

Dóra noi nu avemu de a propune copiiloru nostrii (ad. eleviloru-scolariloru) nu sciu ce sciintie inalte sî mari, d. e. oratoria, filosofia, poesia, astromia — etc. etc; ci noi avemu de a face cu celu mai usioru lucru, cu propunerea a-b-c-i loru, cu introducerea in cetire, apoi inca ceva din catehismu sî istori'a biblica de totu mohanicu sî ceva din gram. rom. sî lectur'a germ. iér' in clasele superióre ceva mai pre largu sî cu 2—3 objecte mai multu; amu facutu cu acestea? amu facutu totulu! Acum ce ne mai pasa? Acestea cine nu le va scí sî poté propune, sa-i cosi gur'a ca de alt'a nu e vrednicu sî apoi prin urmare de conferintia ce lipsa avemu noi? Dar' nu e asiá! Eu nu mai potu ironisá! Eu voiu sa ve demustru chiaru contrariulu. Vrendu omulu a se scaldá sî intrându in apa, cându sa sfiesce mai tare? cându intra? pre la mijlocu dupa ce au intratu? ori cându iésa sî dupa ce au esitu?

Vrendu cineva a trece preste o apa mare cu luntrile, déra vediendu elu ca rostogolirea valuriloru i amenintia viéti'a; cându i va furnicá sî electrizá corpulu mai gróznicu sî mai crâncenu de fiori cá fulgerulu circulânde, la inceputulu, mijlocului ori aprópe de finea navigatiunei — lânga limanu — portu?... Cum ve inchipuiti? ce cugetati? cum judecati?

Vrendu ostasiulu a intrá sî a incepe resboiu cu inamiculu seu, intrebatilu: cându i este temerea lui mai mare — la culme? cându vede pre inamicii sei poternici fatia la fatia apropiende-se sî venindu sa-lu atace? cându tocm'a 'lu ataca séu dupa ce l'au atacatu? Usiuoru de respunsu. Aflându-se omulu in ori sî ce feliu de periculu amenintiatoriu, spuneti-mi fratiloru: care va fi mai greu, mai fricosu, mai periculosu sî mai ne suferitu? Inceputulu, mijloculu, ori sfârsitulu? Prea usiuoru de respunsu.

Vrendu omulu a zidí o casa ce face mai intâiu?

Eu sciu — din câtu amu potutu eu aflá — ca mai intâiu cérca loculu unde are sa zidésca cas'a; apoi amesuratu poterei sale materiale face planulu; alu doilea incepe sî pune fundamentulu câtu se póte mai cu mare precautiune, câci dela elu atârna durabilitatea edificiului; sî a trei'a, continua apoi edificarea edificiului pâna in fine siguru.

Asiá dara, la ori ce lucru sî la tóta intemplarea, inceputulu este celu mai greu.

Sa ne implinimu chiamarea nóstra cu tóta acurateti'a; inse e intrebare ca pricepemu noi chiamarea? scimu cum sa o implinimu? Ea este in gradulu superlativu sacra, iéra noi... noi suntemu de multe ori in gradulu superlativu ne apti de ea. Dóue contraste asiá de mari, precum suntemu noi cu scól'a nu se mai potu aflá. Dar' baremu cercâmu noi mijlóce, silim-ne din respoteri a ne face cunoscuti cu ea? vorbimu, desbatemu, conversâmu adese ori despre ea? durere! nu! câci bietii invetiatori déca n'aru intrebuintiá sî alte mijlóce de vietuire aru fi de peritu, pre lânga neinsemnatele lefsióre, ce le capeta. Dar' ce? pentru ce me slobodiu eu pâna la lefi? lasu aceste cu totu afara, ca de ele au altii sa se ingrigésca. Sî apoi afara de aceea despre ele voiu vorbí alta data mai pre largu sî mai pre afundu. Acum amu sa me ocupu numai cu — sî despre lucrulu ce se tiene de noi.

Deci fratiloru sa ne luptâmu lupt'a cea buna pentru binele comunu! câci sî apost. Pavelu ne indémna dicendu: —

„Iér' tu omule a lui Dumnedieu..... luptate lupt'a cea buna a credintiei, apucate de viéti'a cea vecinica la carea esti sî chiamatu.“ I. Timot. cap. 6 v. 11—12. Sa ne invetiamu noi unii pre altii sî unii dela altii; adeca: sa ne fimu noi nóue mai intâiu invetiatori apoi sa indrasnimu a intrá in scóla spre a iovetiá pre altii; câci astu-feliu ne invatia sf. Ioanu Gura de Auru cându dice: „Invetiatoriulu sa cade mai intâiu siesi sa fie invetiatoriu, cá nu cumva propunendu altor'a sa se faca nevrednicu, ci avendu credintia sî cugetu bunu asiá sa invetie pre altii.“

Totu acestu sf. Parinte dice mai departe: „Precum stapânulu chivernisitoriu de casa scie in cas'a sea ce lipsesce fie-cârui'a, asiá sî pastoriulu este detoriu a cercá moravurile tuturor'a, cá sa póte dá fie-cârui'a trebuincios'a doftoria, carui'a i trebuie mângaere, mângaiere sa-i dea, sî cârui'a certare, certare.“

Veniti fratiloru, asiá dara sa remânemu in cele ce amu facutu pâna acum, fratietatea, bun'a armonia sî concordia intre noi sa crésca sî sa in-

florésca. Sa ne contielegemu fratiesce dupa cum ne-amu contielesu sî pâna acum, inse cu mai mare interesu, cu mai multa dragoste sî cu multu mai calduróse simtieminte; ba chiaru din tóta inim'a, din totu sufletulu, sî din tóta virtutea nóstra; cá sa dâmu sî noi semne de viétia, câci tóta lumea se interesédia, vorbindu de afacerile sele, fie care in sfer'a activitatiei lui; numai noi tacemu cá pescii; numai noi ne lasâmu drepturile nóstre, calcate sub picióre; iéra chiamarea nóstra de risu sî de batjocura. Veniti fratiloru cá de astadi inainte se pasimu cu altu zelu sî cu alta energia. De sî tempurile, eri alalt'a-eri trecute, au fostu fórte critice sî fatale, de sî eramu noi românii coplesiti de tóte asupririle strainiloru, de sî eramu legati de glia sî nu ne potému esercitá liberi drepturile nóstre scolastico-bisericesci sî nationale; sî in urma de sî prin acelea ne potemu escusá in câtva, bá fórte multu; totusi — tóte suntu sî se facu numai pâna la tempulu seu —, acum trebuie sa se imputinedie sî sa incetedie escusele pre di ce merge; sî in loculu loru sa se ivésca: Zelulu sî energi'a-cá-parinti buni ai: **Meritului.**

Invetiatorii germani au tienutu in anulu espiratu alu XIX (19-lea) congresu invetiatorescu, sî noi de abiá acum infiintiamu o conferintia. Cându vomu ajunge óre cá sa-i vedemu baremu câtu de departe inaintea nóstra? Astadi inca nici cu microscopulu nu-i potemu zarí.

Inainte déra fratiloru cu pasi gigantici, sa ne interesâmu de binele comunu, ca sî sf. scriptura astu-feliu ne invatia dicendu: —

„Sa nu caute fie-care (numai) de ale sele, ci fie-care sî de ale altui'a," sî iérasi mai josu: „Sa straluciti cá nisce lumini in lume." *)

Auditi fratiloru cum ne consulta sî indémna apost. Pavelu la implinirea sî interesarea de chiamarea nóstra!?

„Dreptu aceea ve rogu, eu legatulu in domnulu, cá sa umblati cu vrednicia dupa chiamarea cu care sunteti chiamati cu tóta smereni'a sî blându'a, cu indelunga rabdare, ingaduindu unulu altui'a in dragoste; silinduve a pazí unirea duhului, in legatur'a pâcei. Unu trupu sî unu duhu, precum sunteti sî chiamati intr'o nadejde a chiamârei vóstre." **) Déca ne vomu purtá astu-feliu apoi auditi ce ni se promite... —

„Celui ce invinge voiu dá lui sa manânce din pomulu vietiei, care este in midiloculu raiului lui ddieu." ***) sî iérasi: „Fii credinciosu pâna la mórte, sîti voiu dá tie cunun'a vietiei." idem v. 15.

Atât'a este cuventulu meu fratiloru, acum decidetive!

Onorate dle Redactoru! Ve rogu, cu reverintia, priimiti in colónele multu pretiuitului d-vóstre diuariu urmatóriele renduri, in interesulu instructiunei ... spre publicare. —

Românii din négra vechime inca au avutu metoda de invetiamentu pentru alés'a loru tinerime incepetória; metod'a loru de invetiamentu n'au fostu gresit'a metoda a silabisatului, nice ceea a slovnitului sî nice óre carea din acestea 2 de adi roscolite in raiónele apusului ..... ci metod'a loru de invetiamentu — referitória la cetire sî scriere — au fostu o **arta**, unu jocu de litere — compusa de filosofi, oracli sî alti barbati vestiti, cari au studiatu natur'a sî si-au frementatu aluatulu...

Art'a acést'a — de cum-va ca n'au fostu unu secretu instructiunale — s'au stersu din viétia prin invasiunea barbara dela alu 3—5 seclu... Sapu de 5 ani la desgroparea talantului românilor antici... sî cogetu ca amu aflatu art'a loru — de invetiamentu... carea cu succesulu maestritului ei jocu de litere restórna tóte metodele de invetiamentu pâna acum'a cunoscute, sî care cu rapede sî siguru mersu duce pre baiétu la adeverat'a cetire sî regulat'a scriere a ori cârei limbe.

Art'a acést'a intrece de **siepte-spra-diece ori**, pre ori ce metoda de invetiamentu de pre pamentu...

Sariti animi nobile sî simtietórie de invetiatori sî profesori intru intimpinarea strabunei d-vóstre — carea au reinviatu — si conveniti la unu locu — cá sa ve convingeti despre viéti'a celei — carea de multe sute sî mii de ani n'au mai vediutu lumin'a lustrului.....

*) Filipseni cap. — 2. v. 4 si 15.
**) Efeseni. cap. 4 v. 1—4.
***) Apocalips. c. 2 v. 7.

Tabelele, comentariele, aparamentele sî instrumentele debuintióse la desfasiurarea acestei arte le — portu asupr'a mea — afara de o tabla de aritmetica, care-mi este de lipsa la esplicatiunea acestei inventiuni...

Esplicatiunea va dorá o diua.... Corporatiunea de profesori sî invetiatori, convenita spre scopulu acest'a — cârei'a cu doru sî sete me voiu presentá — ori unde va convení in patria..., convingendu-se despre adeverulu, lumin'a sî viéti'a ce pórta in sine acésta arta va asterne opulu meu tribunalului scolasticu spre introducerea nóuei metode „artea româna" sî stergerea din viéti'a scolastica a celei multu chinuitórie de adi — cârei-a i se inchina lumea cá idolului de auru, celui mutu, surdu sî orbu..... sum cu onóre.

Mergindelu in 24 Iuniu st. v. 1871.

Ioanu Branisce,
invetiatoriu rom. greco-orientalu.

Romani'a.

O descoperire in cestiunea drumuriloru de foru. Cu totu desgustulu ce a lovitu pre multe inime generóse, in faci'a impossibilitâtiei generali de o parte, sî a mârsiaviiloru ne mai audite sî nepedepsite ale regimului predominatu, de alta parte, totusi suntu momente, unde veri-cine 'si ese din rabdare sî se pune a comunicá semeniloru sei cugetarile sele, desi scie bine ca cu scrisulu numai e de facutu nimicu. A trecutu de multu timpulu scrisului.

Fapte de români sî de ómeni liberi: iéca ce ne trebuie.

Cestiunea drumului de feru a ajunsu a fi o stânca, ce apasa pre peptulu fie-cârui românu, sî-i inabusia resuflarea. Ea este unu foru arsu, vîritu in maruntaiele fie-cârui românu, nevendutu nemtiloru, muscaliloru sî jidaniloru. Afara de celebr'a sî fâra parechia hotia Strusbergiana sî a tuturoru siusteriloru cotcari din Germani'a, ce si-au gasitu noroculu in Romani'a, afara de crimele ce comite la totu pasiulu guvernulu asiá disu românu, in acésta causa celebra; cu tóte calcarile de legi, concessiuni, conventiuni sî promissiuni, cu tóte siretlicurile, zaraflicurile sî tacliturile, totu-si nu se scie totu, nu s'a datu pre fatia totu, nu s'a spusu totu. Pre lânga hoti'a banésca, pre lânga cucerirea economica a României, acésta cestiune mai pórta in burta înca o tâlharia: tâlhari'a politica, ce paremi-se ca e cea mai periculósa. Nici Ianus, idolulu, nici Camelionu, serpele mare, nu schimba, nu ascunde atâte fetie sî culori, pre câtu are sî schimba cestiuneaa acést'a. Sî un'a decâtu alt'a suntu mai periculóse pentru romanismu, multiamita celoru ce au propusu sî votatu copilaresce acésta osânda de mórte a Romaniei; multimita sî de o mie de ori multiamita celoru ce cu ochii inchisi au introdusu in vatr'a pacinicilor sî liberilor români, in locu de cale ferata, unu calu de lemnu, ce feliu nu s'a mai fostu vediutu dela asediulu Troici, sî care a servitu la perderea cetatiei.

Iéta o nóua facia a cestiunei:

Cabinetulu Tuileriiloru 'si facea nisce straine ilusiuni asupr'a naturei raporturiloru sele cu cele-lalte curti sî in deosebi cu a Russiei. Acést'a erá prin 1869. I se anuntiá cá sigura isbânda a negotiatoriloru deschise la St. Petersburg pentru a ajunge la o aliantia. Nu se vorbea de câtu despre marturisirile de intima incredere, pre cari imperatorele Alesandru le aratá imperatorului francesu.

D. Drouyn de Lhouys, cautându a-si dá socotéla despre proiectele Russiei, credù a aflá descoperirea loru, sciti unde? in studiulu directiunei date cailoru ferate ale acelui imperiu. In urmare elu dete, la 1 Martie 1869, lui Napoleonu III, pre lânga o carte spriginitóre, not'a urmatóre, sub titlu de: „Combinatiunea ramuriloru cailoru de feru rusoprusiane, in vederea afaceriloru Orientului sî a unui resbelu cu Austri'a"

Parisu, 1 Martie 1869.

„Alaturat'a aci carte, da o schitia a resoului de câi ferate, proiectate in principate sî a câror'a esecutare deja a sî inceputu. Liniile A sî B, suntu concedate doctorului Strusberg dela Berlinu. Pentru lini'a A, acestu intreprenoru a aflatu, asta-véra la Bucuresci, planuri, divisuri sî profile gat'a, proveninde din unu proiectu anterioru, sî facutu de Salamanc'a; câte-va lucrari de nivelimentu sî transeuri chiaru s'au sî fostu inceputu intre Galati sî Tecuci.

„De ne aruncâmu privirile asupr'a acestei carte, care indica cum are a fi legatu de Galati trunchiulu, deja esistându, dela Cracovi'a la Cernauti, nu poti de a nu fi frapatu de importanti'a strategica a acestei câi ferate. Conturnându Carpatii, sî punendu in comunicatiune repede sî sigura Prussi'a cu principatele, acésta cale póte devení o infricosiata basa de operatiune pentru armiile russo-prussiane. In casu cându, dupa unu conflictu europénu, aceste dóue puteri, dupa ce voru fi ocupatu Galiti'a, aru combiná atacurile loru, in contr'a Austro-ungariei, lini'a de aperare a Carpatiloru aru cadea dela sine. Ungari'a aru putea atunci sa fie luata pre din-deratu de dóue armii, a câroru comunicatiune aru fi asigurata, sî care aru isbucní un'a prin Prussi'a sî alt'a prin confiniele militare. Lini'a dela Cernauti la Galati aru fi cea mai necesaria spre esecutarea acestui planu; de aceea se activéza multu terminarea ei. Acést'a linia pogóra valea Siretului, cale naturale, pre care in totu-deun'a au strabatut'o armele Russiei, co mergeau câtra Dunare, cându au vrutu sa intervina activamente in afacerile Turciei. Intrerupte in cursulu ernei, lucrârile trebuie sa reincépa cu o estrema energia de indata ce va sosí primavér'a. Atitudinea pacifica a Prussiei sî Russiei, in ultimele eveneminte ale Romanici, nu s'aru puté esplicá in parte, prin starea cea neispravita a acestei câi de comunicatiune, menita a asigurá isbând'a combinariloru militari, in a câror'a esistintia ne vine sa credemu similitudinea priviriloru sî a tendinticloru manifestate in Orientu de cabinete de Berlinu sî St.-Petersburg". 1)

Acestu documentu ne spune mai elocinte de câtu ori ce, ce sta ascunsu in fundulu cestiunei câiloru ferate române, precum sî in junctiunea acestoru câi cu liniele russesci sî austriace la Oituzu sî Sculeni.... De buna séma nu inflorirea Romaniei, dupa cum cântá pre tóte tonurile productulu lui 11 Februariu indata dupa monstrós'a sea nascere, ci o infricosiata basa de operatiune pentru armele russo-prussiane.

Practic'a dovedesce ca asiá este.

Acum o intrebare pretinsiloru nostri ómeni de statu, ce au facutu pre 11 Februariu sî au derigétu cu atât'a usiurintia cârm'a bietei Romanie: fost-au cu putintia cá voi, ce ve dicéti ca sunteti lumin'a lumei romanesci, sarea pamentului latinu dela Dunare, sa cadeti atâtu de grozavu intr'o cursa atâtu de miserabila, sî in caderea vóstra sa tarâti sî tiér'a in prapastia? Preste 700 leghe departare, se poté sci ce cantá nemtii sî muscalii cu drumurile de foru aci, sî voi aci, la faci'a locului, n'ati potutu avé atât'a prevedere? Sî dupa ce ati facutu posn'a, totu voi, maniosi cá vacariulu pre satu; totu voi retrasi pre muntele aventinu, (séu alu Pitesciloru) totu voi amenintiati cu duc'a!

De ce óre nu sariti sa descurcati ceea ce ati incurcatu? „Telegr."

Varietâti.

*** Dumineca s'a incheiatu cu solemnitate bisericésca sî scolastica anulu scolasticu 1870/1 in institutulu nostru archidiecesanu.

*** Reuniunea sodaliloru români, din consideratiune la catastrofele elementari, cari au atinsu chiaru sî pre unii din membrii sei, amana serbarea avisata in acestu diuariu pre tempulu, care se va face cunoscutu anume cu ocasiunea cea mai dintâiu.

*** Telegrafulu ne aduse alalt'a-eri scirea despre fórurile tribunaleloru transilvanene respective despre resiedintiele acestor'a. Ele voru fi: in Clusiu, Gherl'a, Turd'a, Aiudu, Alb'a-Iuli'a, Abrudu Dev'a, Hatiegu, Sabiiu, Fagarasiu, Brasiovu, Sepsi-, Szt-Georgu, Kezdi.-Vasiarhely, Sered'a Ciucului, St.-Miklosiulu Giurgiului, Bistriti'a, Nasaudu, Dejiu, Tergu-muresiului, Odorheiu, Sighisiór'a sî Mediasiulu. Lânga aceste vinu tribunalele cercuali sî adeca: Orestia sî Gioagiulu la Alb'a-Iuli'a; Sacelele Satulungu la Brasiovu, Téc'a la Bistritia; Reginulu sasescu, Bandulu Câmpiei, Nyarad-Szered'a sî D. St Martinulu la Tergulu Muresiului; S. Sebesiulu, Salistea, Nocrichiulu sî Mercurea la Sabiiu, Rupea (Cohalmu) sî Cinculu-mare la Sighisiór'a; Balcaciulu sî Eclisabetopolea la Mediasiu. — Tribunalulu montanisticu va resiedé in Clusiu; iéra resiedintiele tribunaleloru de pressa sî juriloru voru fi pentru Transilvani'a in Clusiu, Tergu-muresiulu sî Sabiiu.

*** (Esundare.) Cá adausu la cele ce

amu spusu in nrulu trecutu despre versarea apeloru inregistrâmu inca urmatórele: In urm'a torentiloru de plói'a de Sâmbata dupa amédi riulu sî apele de prin pregiuru se unescu tóte intr'unu lacu infioratoriu, care se estinde dela Cristianu pâna la Gusteritia. Numai unde sî unde se radica câte o insula in mijloculu apei. Retransiamentulu erá espusu undeloru. Gradinile, curtile sî casele de ambe pârtile Cibinului erau sub apa. Locuitorii de prin case, si caii si soldatii din casarm'a de artileria a trebuitu, câtu s'a pututu, sa se departedie de acolo. Sî drumulu de feru a patimitu in mai multe locuri. Ómeni nu s'au periclitatu; se afirma de mai multi ca pre undele Cibinului s'aru fi vediutu: unu léganu cu unu copilu micu viu, o femeea cu unu copilu in spate tienutu strinsu cu unu stergariu, dara mórta sî femeea sî mortu sî copilulu. Animale s'au periclitatu sî de aici din locu. O parte a suburbiului Iosefinu inca parea a fi amenintiata de lacurile de pre promenad'a de arini; dara fiindu ca troienele lacuriloru au resistatu sî prisosulu apei au trecutu preste ele fâra de ale vatema nu s'a intemplatu altu-cev'a decâtu ca undele aceste prisositóre au dusu cu sine o multime de pesci din pescari'a dlui Stoffel cultivate in disele lacuri.

De prin pregiuru, dara sî din departare se spunu lucruri ingrozitórie despre pustiirile ce au facutu ap'a sî pétr'a. Pagubele trebuie ca suie la milióne.

Comunicatiunea nici acum nu e in regula. Dupa calendariulu nou scriemu a 12 dî sî post'a dela Aradu sî mai departe inca nu ne sosesce. Numai cu Brasiovulu amu pututu stá in comunicatiune ne intrerupta.

⁂ Joi in 10 Iunie a. c. au venitu pre comun'a Porcesti o plóia grodiava amestecata cu grindine. Dupa aceea au ploatu in continuu tóta nóptea asiá incâtu valea, ce curge prin midiloculu comunei intr'atâtu au venitu de infuriata, incâtu de nu incetá plói'a in diu'a urmatóre, partea cea mai mare a comunei se potopea. Insa totusi in turbarea ei, au scosu vre-o 20 de familie de prin case, totu familie serace lipsite chiaru sî de panea de tóte dilele. Pre lânga aceea au innecatu multe locuri cu curudie. Totu asemenea stricaciune au mai facutu sî alte veli de pre hotarulu nostru precum sî Oltulu care inca au esitu din matc'a sea. — Sirmanii ómeni erau pre aci sa-si pérdia tóta speranti'a, ce e mai multu, chiaru sî viéti'a. Totu in frica traimu, cá nu intemplandu-se unu povoiu la munte cum au fostu in comuna, atunci siguru ca nice urma de Porcesti nu se va mai cunósce.

⁂ (Patriarchulu dela Constantinopole.) Conflictulu intre patriarchulu ortodocsu dela Constantinopole sî guvernulu turcescu, in privinti'a emancipari bisericei bulgare s'a terminatu prin retragerea de buna-voia a patriarchului Gregoriu.

Sinodulu a procedatu la o nóua alegere, si-a desemnatu, cá siefu alu bisericei ortodocse, pre mitropolitulu dela Demotik'a, Dionisiu, care e propusu investiturei sublimei Porti.

⁂ (Mormonii.) Lumea e in periculu d'asi perde un'a din religiunile sele, sî, in vedere cu marele loru numeru — dice diuariulu „Le Globe“ din Londonu — póte suferi acésta perdere, prin care, din contra, va câstigá fórte multu.

Mormonismulu s'a dusu pre copca!

Sciri din Utah ne aducu la cunoscintia apropiat'a sî investabil'a cadere a bisericei Brigham Young sî Io'a Smith.

Indeplinirea acestui faptu coincide cu o chisma ingrozitóre in societatea mormona.

O parte din sântii din dilele nóstre, care se chiama Godbitii, a radicatu drapelulu in contr'a despotismulu Young sî a fostu atâtu de maltrateta de partisanii sei, in câtu fu de faptu esclusa din turm'a Lacului-Saratu.

In acel'a-si timpu, gratia caiei-feraie din Americ'a de nordu, sântii intrara in comunicatiune c'unu mare numeru din gentilii veniti pre acésta cale in tiéra. Resultatulu este ca fetele perdu din vedere avantagiulu d'a face parte dintr'unu haremu mormonu. Densele preferu sa fia femeile gentililoru, ceri se multiamescu c'o singura socia.

Ómenii totu-d'o-data se lépada de credinti'a mormona sî reintru in lumea profana, cea din afara de noulu Ierusalemu.

Pare-se ca totu-dé-un'a statele-unite au vrutu sa suprime prin poterea armeloru acésta secta, ceea ce se pretindea a fi unu lucru de ne'nlaturatu, indata ce se va fi sfârsitu drumulu de feru.

Mormonismulu nu va mai esiste dupa stingerea poligamiei.

Acésta particulara institutiune incetédia firesce in proportiune cu crescerea populatiunei.

Preste câti va ani sântii voru deveni nisce pecatosi de rendu c'o singura femeea. Nu va mai remâné pentru aducerea aminte din tóte acestea de câtu epigram'a bietului Artemus Ward: „religiunea loru e unica sî femeele loru suntu multiple!“

„Indep. belg“

Concursu.

Pentru ocuparea postului invetiatorescu la scól'a confessionala gr. or. româna din Poian'a sarata, tractulu protopopescu alu Trei Scauneloru, se escrie concursu pâna la 3 Augustu a. c. st. v. care va fi sî diu'a alegerei; emolumentele suntu:

200 fl. v. a. salariu anualu, cuartiru liberu, sî lemnele de lipsa.

Doritorii de a ocupá acestu postu, suntu avisati a-si tramite recursele loru bine instruite, in sensulu statutului organicu, câtra comitetulu parochialu.

Poian'a sarata in 25 Iuniu 1871.

Cu scirea sî contielegerea mea.

Ioanu Petricu
Protopopu.

(64—1)

Nr. 54—1871.

Edictu.

Mari'a Matia din Daisiór'a, carea inainte de acést'a cu 8 ani, parasindu-si cu necredintia legiuitulu seu barbatu pre Ioanu Plesi'a totu de acolo, pribegesce in lumea larga asiá incâtu nu s'au potutu dá de ubicati'a ei, — se citédia cá in terminu de unu anu sî o dî, dela dat'a de fatia, sa se presentedie la acestu foru matrimonialu, câci la din contra se va decide procesulu divortialu incaminatu din partea barbatului, sî in absenti'a ei, — la prescris'a legiloru sî a ss. canóne. —

Hasifaleu 1 Iuniu 1871.

Scaun. protopresbiterale gr. or. alu Palosiului.

Ioanu Gheaj'a
Adm. protopopescu.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei vacante de protopresbiteru alu tractului Mercurei cu resiedinti'a in acestu opidu, se escrie prin acést'a concursu pâna la 31 Augustu 1871 st. v. in intielesulu § 23. Nr. 5, sî § 63 din statutulu organicu.

Emolumentele impreunate cu acestu postu suntu competintiele protopopesci, precum sî unu deputatu sistemidiendu cu ocasiunea alegerei.

Doritorii de a concurge la postulu acest'a au de a fi de sine intielegendu-se barbati cualificati in sensulu statutului nostru organicu, apti, sî bine meritati pre terenulu bisericescu sî scolariu, sa fie absoluti de gimnasiu, sî maturisanti; acei'a cari voru produce documente ca au studiatu la unu institutu mai inaltu voru avé antâetatea. Iéra concursele loru bine instruate, le voru asterne la scaunulu protopopescu ortodosu alu Mercurei, respective la presidiulu interimale alu acelui'a in Sabiiu.

Sabiiu 25 Iuniu 1871.

Comitetulu scaunului protopopescu alu tractului Mercurei.

Concursu.

Devenindu vacanta parochi'a Valea-mare din protopresbiteratulu II-lea alu Geoagiului in comitatulu Hunedórei sa escrie prin acést'a concursu.

Emolumentele suntu: dela 112 familii 112 mesuri de bucate in grauntie. Stol'a indatinata pentru functiile parochiale, sî dela tóta famili'a câte o dî de lucru.

Doritorii de a ocupá acésta parochia, au a-si instrui recursele loru in sensulu statutului organicu bisericescu, sî ale adresá acestui scaunu protopresbiteralu in Secarâmbu pâna in 15 Iulie a. c.

Secarâmbu 19 Iuniu 1871.

Cu intielegerea comitetului parochialu.

Sabinu Piso,
protopopu.

62—2

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei gr. or. din Babahalma protopresviteratulu Ternavei de josu, sa escrie prin acést'a concursu, cu aceea observare ca pâna ce va trai bolnaviciosulu parochu concurentii au de a functioná numai cá capelanu. —

Emolumintele suntu: 12 orgii de pamentu aratoriu, tacs'a stolara de pâna acumu camu 120 fl. v. a. sî 80 miertie (feldere) de cucurudiu, emolumintele aceste suntu a-se imparti tóte cu bolnaviciosulu parochu in jumetate. —

Recursele instruite in sensulu statutului nostru organicu, sî indreptate comitetului parochialu suntu a-se tramite acestui scannu protopresviteralu in Deagu pâna la 4 Iulie 1871.

Deagu 4 Iunie 1871.

Cu intielegerea comitetului parochialu.

Daniilu Tamasiu,
adm. prot.

63—2

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei parochii B lomiru in protopopiatulu Orestiei, care are 926 suflete — se escrie concursu pâna la 25. Iulie 1871.

Emolumentele suntu:

1. 26 jugere pamentu clas'a II-a
2. tóta cas'a câte 2 ferdele de cucurudiu cu tuleu — sî o di de claca. —
3. Stola obicinuita.

Doritorii de a ocupá acésta parochia suntu avisati de asi tramite recursele loru in sensulu statutului organicu — la scaunuln protopopescu alu Orestiei — dovedindu ca suntu clerici absoluti, sî oru depusu ecsamenu de cualificatiune, sî suntu cu purtari morale potrivitu chiamârei preotiesci.

Orestia 14 Iuniu 1871.

Cu intielegerea comitetului parochialu.

Nicolau Popoviciu.
Protopopu.

(59—2)

Concursu.

Pentru vacant'a parochia gr. or. din Hid'a (Hidalmas) protopresbiteratulu Ungurasiului se deshide concursu pâna la 20 Iulie c. v. 1871. Cu acésta parochia suntu impreunate emolumentele:

1. Casa parochiale cu gradina.
2. Jugare de pamentu aratoriu sî fanatiu 13 org. □ 805
3. Dela 70 de case câte 2 metrete cucurudiu cu cocianulu sî câte o dî de lucru — sî a.
4. Stola de epatrafiru indatinata. —

Doritorii de acésta parochia sa fie clerici absoluti sî pentru familia remasa necasatoriti-si, au de asi tramite petitiunile in sensulu §; 13 din statutulu organicu la prea stimatulu domnu prot. Petru Rosic'a in Füzes Snt. Petru.

Hid'a 8 Iunie 1871.

Comitetulu parochialu.

Cu scirea sî invoirea mea

Petru Rosic'a
Protopr.

(61—2)

Concursu.

La Gimnasiulu publicu românu de relig. ort. or. din Brasiovu au devenitu vacante urmatórele dóue posturi de profesori:

1. unu postu de profesoru pentru limb'a sî literatur'a latina sî elina,

2. unu postu de profesoru pentru matematica sî fisica, pentru a câror'a ocupare se escrie prin acést'a concursu.

Doritorii, de a ocupá vre-unulu din posturile acestea, sa binevoiésca a ascerne la subscris'a eforia celu multu pâna 15/27 Augustu a. c. concursele loru insocite de documentele prin care sa dovedésca: a) ca suntu dupa natiunalitate români de religiunea ort. orientala, b) ca au conduita morala sî politica buna, c) ca au cualificatiunea pentru postulu, la care competédia, care cualificatiune se documentédia prin testimoniu de maturitate sî prin atestatu despre absolvarea cu succesu a facultatiei filosofice dela vre-o universitate, séu eventualminte a unui institutu technicu. — Se intielege de sine ca acei competitori, care séu prin esamene formale dela universitate séu prin pras'a castigata pâna acum'a, potu dovedí cualificatiune mai mare, voru fi preferiti.

Salariulu anualu impreunatu cu fie-care postu este de 800 fl. v. a. inaintare la 900 sî pensionare.

Profesorulu alesu servesce anulu primu de proba, iéra dupa implinirea acestui'a se va denumí definitivu, déca va fi depusu esamenulu de profesura conformu prescriseloru statutului bisericei nóstre ort. orient.

Brasiovu 3/15 Iuniu 1871.

Efori'a scóleloru centrale rom. gr. or.

Burs'a de Vien'a.

Din 30 Iuniu (12 Iulie) 1871.

Metalicele 5%	59	25	Act. de creditu	280	80
Imprumut. nat. 5%	68	90	Argintulu	121	75
Actiile de banca	768		Galbinulu	5	84

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea**

Editur'a sî tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 ½ anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nru 53. ANULU XIX.

Sabiiu, in 4/16 Iulie 1871.

Avisu.

Protocolulu sinodului archidiecesei gr. or. din Transilvani'a tienutu in anulu 1871. dimpreuna cu actele acestui'a au esitu de sub tipariu. Este de 12 cóle si costa 50 xr. v. a. esemplariulu. Se afla de vendiare la

Tipografi'a archidiecesana in Sabiiu.

Invitare de prenumeratiune
la
„Telegrafulu Romanu“

pre o jumetate de anu (Iulie-Decembre) alu anului 1871. — Pretiulu abonamentului pre ½ de anu e:

Pentru Sabiiu 3 fl. 50 xr. v. a.

Pentru Trani'a si Monarchi'a austro-ungurésca 4 fl. v. a.

Pentru Romani'a si strainatate 6 fl. v. a.

DD. abonanti suntu rugati a nu intârdiá cu tramiterea prenumeratiuniloru.

Adresele ne rugâmu a se scrie curatu, si in locu de epistole de prenumeratiune recomandâmu on. publ. avisurile postali, cá impreunate cu spese mai putiene si cá mai sigure pentru inaintarea baniloru de prenumeratiune la

Editur'a „Telegrafului Romanu“ in Sabiiu.

Iubileulu de 25. de ani.

Este in deobsce cunoscutu, ca in anulu acest'a se implinescu 25. de ani de câudu Escelenti'a Sea Parintele Archiepiscopu si Metropolitu Andreiu Baronu de Siagun'a a venitu in Transilvani'a, si a primitu cârm'a bisericei nóstre române ortodocse ardelene.

Se scie mai incolo si aceea, ca in ce stare amarita se aflá biseric'a nóstra pre atunci, si ce inaintâri gigantice a facutu in periodulu acest'a de 25 de ani, recâstigându-si libertatea perduta, autonomi'a si metropoli'a, si organisându-se in tóte pârtile ei constitutive, precum cu anevoia putemu crede, ca se va fi mai aflându vre-o alta parte a bisericei nóstre ecumenice.

Dara se scie in fine si aceea, ca tóta starea cea buna a bisericei nóstre de astadi, avemu de a o multiamí numai Escelentiei Sele, carele cu o intielepciune, zelu, activitate, abnegatiune de sine, si barbatia rara si admirabile, sciù conduce nai'a bisericei si a natiunei, prin stâncele cele mai periculóse, la limanulu celu doritu.

Tocm'a pentru aceea, sinodulu nostru archidiecesanu de asta prima-véra, petrunsu de insemnatatea anului acestui'a epocalu, se folosì inca atunci de ocasiune si si manifestà, cum se póte vedé la nr. 114. alu protocolului sinodului archidiecesanu din anulu acest'a, simtiemintele sele de pietate, reverintia, amóre si recunoscintia câtra Pré Venerat'a Persóna a Escelentiei Sele.

Acésta manifestatiune aflà resunetu in tóte pârtile archidiecesei nóstre, bá si mai departe la fratii nostri cei-lalti din intrég'a provincia metropolitana, si se manifestà dorinti'a generala, pentru de a se dá spressiune sentieminteloru acestor'a in modulu celu mai solenu — prin o serbare iubilara.

Deci, românii ortodocsi din Sabiiu, parte din indemnulu propriu, parte provocati din mai multe pârti din afara, se intrunira in conferintia, desbatura asupr'a obiectului din cestiune, decisera a se serbá acestu jubileu in 21. Augustu 2. Septemvre a. c., in diu'a adeca, in care Escelenti'a Sea par. Metropolitu a sositu in Transilvani'a si a primitu in fapta cârm'a bisericei nóstre eparchiali ardelene, compusera apoi unu programu, si insarcinara cu esecutarea lui pre subsemnatulu comitetu.

Dara mai inainte de a se pune in lucrare acestu programu aflara cu cale, a aduce intentiunea si dorinti'a loru acést'a la cunoscinti'a Escelentiei Sele Bar. Archiepiscopu si Metropolitu, cerendui binecuventarea, la ce Escelenti'a Sea dedù urmatoriulu respunsu:

„Eu sum patrunsu de intentiunea Domnieloru Vóstre, si asiá nu sum in stare, a Ve respunde de rostu, si mi i-au refugiu la o dechiaratiune in scrisu, si dicu:

Adeveru este, ca atotu puterniculu Ddieu au binevoitu a mantuí si a eliberá prin indurarea Maiestatei Sele biseric'a si natiunea nóstra din starea sea de sclava in dîlele archipastoriei mele; insa eu de aci nu potu deduce nici o consecuintia spre glorificarea numelui meu, ca adeca sa mi se faca in onorulu meu o festivitate de jubileu de 25 de ani ai archipastoriei mele.

Sciti Domniloru! ca tóta darea cea buna, si totu darulu deseversitu de susu vine, dela Parintele luminiloru; din acésta rugatiune liturgica tragu eu acea consecuintia, ca noi suntemu datori a aduce in tóte dîlele vietiei nóstre multiumire lui Ddieu si Maiestatei Sele, câci ne au scapatu de o sclavia, politica si bisericésca.

Insa déca si pre lânga acestea a-ti voí a petrece serbatoresce diu'a aniversale de 25 de ani ai functionarei mele in biseric'a Ardealului, atunci apretiuindu-ve eu pre Dvóstra cá pre nesce barbati liberi si independenti, nu ve punu Dloru! nici o pedeca, numai Ve rogu, sa primiti sincer'a mea descoperire de buna, ca adeca precum eu cu totu prilegiulu in decurgerea acestoru 25 ani amu evitatu ori si ce ovatiune, asiá si ovatiunile acelei dîle le voiu evitá, si o voiu petrece in singuratate cu postu si rugatiune, cá astfeliu sa multiamescu lui Ddieu si Maiestatei Sele pentru tóte facerile de bine, care le-au reversatu preste biseric'a si natiunea nóstra româna in decurgerea acestoru 25 de ani!“

De si din respunsulu acest'a se vede, ca Escelenti'a Sea doresce, cá, precum alte dâti la asemenea festivitâti, asiá si acum sa petréca serbatórea acést'a jubilara in senguratate, conferinti'a nóstra a decisu totusi a remâné pre lânga propusulu seu irevocabilu, si pre lânga programulu statoritu cu atât'a mai vertosu, câci chiaru din cuvintele Escelentiei Sele de mai susu se vede apriatu, ca ni se recunósce liber'a actiune in privinti'a acést'a.

Programulu statoritu de conferintia este acest'a:

Programu,

pentru serbarea Jubileului de 25 ani dela inceperea activitâtei Escelentiei Sele Parintelui Archiepiscopu si Metropolitu Andreiu Br. de Siagun'a, in eparchi'a ortodocsa româna a Transilvaniei.

I.

Serbarea jubilaria se va tiené in Sabiiu in 21 Augustu / 2 Septem. 1871.

II.

In ajunulu dilei.

1. Dupa amédia la 4 óre se va celebrá vecerni'a cu lithia la biseric'a din cetate.
2. Sér'a la 8 óre, seminariulu archidiecesanu se va illuminá. —
3. Sér'a la 9 óre se va arangiá o serenada cu conductu. Conductulu va plecá din resiedinti'a episcopésca vechia, va salutá inaintea resiedintiei metropolitane pre Inaltulu Jubilaru prin musica, cantâri corali si cuventâri si se va terminá in sunetulu musicei si a cantâriloru cu gramadirea facleloru in piati'a casarmei. —

III.

In diu'a deserbare.

1. La 8 óre diminéti'a se incepe la biseric'a din cetate servitiulu divinu corespundietoriu dîlei acestei'a. La finitulu Liturgiei se va tienea unu cuventu bisericescu si se va cantá imnulu archierescu.
2. Dela 11 óre incependu se voru presentá Escelentiei Sele, Préveneratului Jubilaru, deosebitele corporatiuni.
3. La 2 óre va urmá unu banchetu in onórea Inaltului Jubilaru.
4. Sér'a la 8 óre societatea de lectura a eleviloru institutului seminarialu arangiadia in sal'a seminariului o convenire cu productiuni de cantâri si declamatiuni.
5. Pentru esecutarea acestei programe este constituitu unu comitetu, carele va mijlocí, cá acestu programu sa se faca cunoscutu in archidiecesa si la episcopiile sufragane ale mitropoliei nóstre, spre a face possibile participarea la acésta serbare si manifestarea dupa dorintia a simtieminteloru de veneratiune câtra Inaltulu Jubilaru, iéru anumitu cá in tóte bisericile nóstre sa se celebredie la diu'a prefipta servitiulu divinu — multiumindu lui Ddieu, ca ne a tramisu in tempulu celu mai supremu pre unu astfeliu de Barbatu, si rugandulu, cá sa ni-lu tiena sanatosu inca multi ani in mijloculu nostru. —

Sabiiu in 28 Iuniu 1871.

Comitetulu pentru serbarea jubileului de 25 ani.

Suntemu recercati a publicá urmatórea:

Publicatiune.

Invetiatoriloru populari din scólele nóstre li se aduce la cunoscintia, ca precum in anulu trecutu, asiá si in anulu acest'a se voru tiené prelegeri din studiele agronomice pentru perfectionarea invetiatoriloru populari, si anume: 1-° in institutulu din Debretinu dela 31 Iuliu pâna in 30 Augustu, in limb'a magiara, — 2-° in institutulu din Keszthely asemenea in limb'a magiara, — dela 3 Aug. pâna in 1 Sept., — si 3-° in Altenburg ung. din 6 Aug. pâna in 3 Sept. in limb'a germana; ca pentru fia-care institutu suntu preliminate din partea statului 24 stipendie de câte 60 fl. v. a. care suma li se va solví concernintiloru de câtra directorulu institutului la inceputulu cursului; — mai departe, ca afara de cei 24 stipendisti, se voru primí si alti invetiatori, cari voru dorí a partecipá pre spesele loru proprii, avendu acesti'a a se insinuá de tempuriu la directoratele concernente. Aspirantii la stipendiele mai susu amentite sa se insinue celu multu pâna la 12 Iulie a. c. la acestu consistoriu archi-diecesanu.

Din siedinti'a Consistoriului scolariu archidiecesanu tienuta in 2 Iuliu 1871.

Festivitatea in Rom'a.

Din foi italiene scótemu urmatórele:

Evenementulu celu mare alu dîlei si de securu

sî unulu dintre cele mai mari ale istoriei universale, a trecutu. Victoru Emanuela resiede cu regimulu seu in Rom'a sî unitatea Italiei e o fapta indeplinita. Immensa a fostu multimea strainiloru cursi sî populatiunea Romei se potea pretiuí in dîu'a remarcabile de 2 Iuliu fâra sfiala la o diumetate milionu.

Tocmai la 1/2 1 óra sosí ductulu r. la gar'a festivu decorata. Cu bucuria se videa fâlfaindu lânga steagulu Romei sî cel'a alu Florentiei, o atentiune ingeniósa pentru acel'a orasiu care cu abnegare marinimósa a recunoscutu primatulu urbei eterne; printiulu Humbert, ministrii, representantii senatului sî camerei deputatiloru, sindiculu sî consiliarii municipali din Rom'a, primarii celoru-lalte orasie italiene sî multi civi vediuti sosira aici spre primirea regelui. Cá multiamire pentru participare erau pre Corso insemnele celoru o suta orasie italienesci asiediate.

Garda nationale sî garnisóna paradau pre drumu pâna la Quirinalu. Cea dintâiu sosì asiá de numerósa cum inca nici odata pâna atunci sî formá patru legióne.

Primirea regelui insasi a fostu insocita de unu entusiasmu nedescriptibilu. Indata la inceputu i presentá o copila mica o cununa de lauri cu cuvintele: „Primesce, rege-barbatu de onóre, acésta cununa, pre care fórte ti o ai meritatu!“ In ecuipagiulu primu de curte siedeau lânga regele presiedintele consiliului, vis-a-vis sindiculu Romei sî generalulu De Sonnaz. Printiulu Humbert calarea dealaturea.

Inainte sî dinderetu insociau ecuipagiulu garde nationale calari sî curassieri.

Cei din urma cu deosebire suscitau atentiunea Romaniloru prin tienut'a loru martiale sî fura salutati prin strigari sgomotóse de aplausu.

Ne descriptibile suntu tóte ovatiunile care se adusera regelui pre drumulu seu spre Quirinalu. Aici se indesira mai tóta populatiunea sî numai cu greu 'si pótea face drumu ductulu. Se audiá numai unu strigatu continuu care numai incetá. Florile ploau din tóte ferestrile, cârpe se vêltieiau sî palarii sborau in aeru.

Pre piacia naintea palatului regale erau asiediate tóte reuniunile literarie, scientifice, artistice etc, ceea ce causésa o mica intârdiere. Ajunsu in palastu trebui sa se arete regele de repetite ori poporului; dupa aceea se facù ingraba linisce sî multimea se misca in tacere regulatu sî fâra strigate spre Corso inderetu. Rom'a scie pastrá sî in bucuri'a cea mai mare o demnitate maiestatica, care acestui orastu e asiá de propria.

Regele primì inca deputatiunile parlamentului, sindicuseloru presente sî autoritâtiloru militari sî civile.

Facia cu acestu evenementu, despre care se pronuncia foile italiene in modulu susu aratatu scrie „Fr. Blatt“ cu dto 6 Iuliu urmatórele:

„Minunea,“ care singuru aru fi mai potutu fi in stare, a tienea pre „regele-barbatulu de onóre“ departe de Rom'a, nu s'a intemplatu. Victoru Emanuilu a pusu mân'a pre resiedinti'a sea nóua in esecutare punctuale a programului facutu de septamâni sî luni, sî prin aceea a adausu regatului natiunalu piatr'a de incheere Desî monarculu a parasitu dupa o scurta petrecere orasiulu eternu totusi evenementulu acest'a de insemnatate istorica nu se micsiorédia. Dorinti'a italieniloru in fine s'a indeplinitu, Rom'a e capitalea loru sî protestatiunile debile ale papei n'au pututu impedecá daramarea domniei lui lumesci.

Depinde deci dela Itali'a, a-si pastrá aceste avantagie maretie, pre care o sórte favoritóre desmirdatu le au aruncatu in sinulu poporului italianu. Noroculu a fostu pâna in dîu'a de astadi aliatulu celu mai fidelu alu Italiei. Chiaru sî perderile i-au adusu câstigu sî adeverira dicerea „liberi pâna la Itali'a“. A pastrá inse durabilu ceea ce s'a castigatu usioru sî jocându, nu mai este tréb'a norocului ci labórei serióse. Poporulu italianu nu va trebuí a se arata de ici incolo numai afabilu sî ingeniosu ci sî virtuosu sî constante. Pre fie-care terenu va trebuí sa resolve probleme grele mai nainte de a pote dice cu linisce: Itali'a este gat'a, are basa solida, sî nu are a se teme de inimicu, nici de internu nici de esternu!

Sî inamiculu interne nu este de despretiuitu. Radiele anatemei Vaticanului nu mai aprindu sî Victoru Emanuelu n'are la ce avé téma ca va fi óre cându silitu a portá camasi'a de pocaintia dela Canoss'a; inse se intindu fire fine sî de totu secrete dela capulu biserîcei catholice preste tóta orbea. In multe cercuri pie viéza inca conpatimirea pentru pap'a „prisonieriu“. Desî compatimirea acést'a se manifestédia acum in forme nepericulóse, totusi cându o era-reactionaria aru porní cu pofte legitimiste, s'ru potea intemplá altu-feliu.

Aici trece „Fr. Blatt“ la pretendintele conte Chambord, care in manifestulu seu pre sine se numesce celu mai „betrânu fiu alu bisericei“ sî care sî este precum toti burbonii sî celu mai supusu papei. De asemenea arata fói'a acést'a ca republic'a francesa precum sî Thiers inca nu privescu cu ochi buni la unitatea Italiei. De aceea provóca pre rege sî regimu a incepe indata la lucru, la regenerarea regatului, a cârui elemente in multe pârti e putredu. „Cându cultur'a sî moralitatea“, dîce fói'a“ va fi unu bunu comunu alu poporului dela natura bine indiestratu, atunci nu va avea causa a se teme nici de inimicu internu nici de esternu.

Revista diuaristica.

Deja mai multe diuarie parisiene se delecta de sperantia ca natiunea francesa in curendu va redesceptá gelosi'a Europei. Cugetârile de o resbunare contr'a Germaniei incepu sa se manifeste, de sî astu-feliu de aspiratiuni nu suntu proprie decâtu se arunce poporulu in unu nou torinte de pericle, fâra a garantá acea lovitura definitiva, de care depinde succesulu tuturoru intreprinderiloru mari.

Oratiunea dlui Gambett'a in comitetulu republicanu dela Girond'a este o nóua proba de ideele liberali sî nobilele tendintie ale vechiului delegatu. Elu desvólta cu o patrundere particularia causele caderei Franciei. Instructiunea defectuósa este, dupa celebrele republicanu, reulu principale alu natiunei. Impacarea claseloru societâtiei, reconciliatiunea orasieloru cu tieranii; intinderea instructiunei, inarmarea generale, mentienerea republicei, acestea suntu midiulócele proprie de a ridicá Franci'a. Republicanii din camera cauta sa departéze din sinulu loru tóta elementele ecivoce sî sa formeze o fractiune absolutu unita sî energica. In acestu casu energi'a sî prudenti'a loru voru supliní lips'a maioritâtiei, sî regalistii, in faci'a unei minoritâtiei atâtu de compacta sî resoluta nu voru cutezá sa esecute lovirile loru. Guvernulu dlui Thiers cauta sa fie sustienutu cu tóte straduintiele. Comunistii d. Gambett'a i deprobéza, consolidatiunea republicei este centrulu de unde are sa iésa frumosulu fiitoriu alu Franciei.

Urdirea „Asociatiunei internationale“. Asociatiunea internationala, carea in tempurile din urma jocà o rola atâtu de mare prin fabrice sî in batali'a dintre comun'a Parisului sî guvernulu din Versailles, s'a urditu — dupa descoperirile ce se facu in „Tages-Presse“ — in Londonu la anulu 1864. In acestu anu, dupa devingerea rescólei din Poloni'a, multi poleci scapasera numai cu viéti'a la Londonu, unde sentisera necessitatea unei asociatiuni pentru a se ajutorá reciprocaminte. Intre polecii scapati, erau deja câti-va socialisti, si câtra acesti'a se mai adausera multi socialisti straini cându fu sa se infiintieze societatea, astfeliu apoi dedera societatei cu totulu alta directiune, sî in locu de o mica sî simpla reuniune pentru ajutorare reciproca, se nascù asociatiunea internatiunala de acum'a pentru a ajutorá pre toti lucratorii din lume in contr'a tiranisarei capitalistiloru.

Adese lucratoriulu este silitu sa se tocmésca la lucru cu atât'a simbria, câta voiesce capitalistulu sa i dee, iéra capitalistulu nu i da multu, sciindu cumca lucratoriulu e silitu sa lucre sî pentru putinu, câci de nu va lucrá, nu va avé ce mancá. Adeca capitalistulu de regula se jóca cu lucratoriulu cum lui i place, sî lu supune silei, — de aci se

---

FOISIÓRA.

Liège, 6 Maiu 187s.

Trei óre in subteran'a muntelui St. Petru.

Langa Maestricht, in Oland'a 1).

Dumineca, 4 Maiu, erá o frumósa serbare la Maestricht in Oland'a. Dupa mai multe recomandâri, 4 camaradi plecaramu a visitá subteranele muntelui st. Petru de lânga orasiu.

Orasiulu Maestricht, cu unu frumosu cabinetu de istori'a naturale, e capital'a tienutului Neerlandez. Cá orasiu, n'are alta frumsetia de câtu positiunea lui, fiindu inconjuratu de délurile pitoresci de Gonsveld, Ras sî muntele Kruisberg sî putienu mai departe de muntii Fokemonu sî Schaesberg. Unele din acestea déluri au subterane sapate de mâna umana sî cuprindu intr'ensele o multime de petrificatiuni. Afara de acestea e de insemnatu unu pré frumosu parcu, situatu intre riulu Meus'a sî canalulu care trece prin orasiu sî comunica cá Liege prin vapóre.

Dupa ce visitaramu orasiulu, intâlniramu unu olandez sî lu rugaramu sa ne recomande modulu cum amu puté visitá subteranele. Ne respunse c'o delicatetia remarcabile ce se ofere, merge cu noi in strad'a vecina pentru a ne recomendá unu calaudiu care sa ne conduca prin subterane sî care sa cunósca limb'a francesa spre a ne esplicá.

*) La acésta escriptiune m'amu ajutatu cu notele ce mi le-a datu d. Eberhard, conductorele subteranei.

La 12 jum. óre, plecaramu pre josu d'alungulu canalului Meusei sî la 3 óre ajunseramu la pólele muntelui Sântu-Petru.

Acestu munte este numitu astfeliu dupa satulu cu acelasi nume dela pólele lui, este despartitu de orasiu prin vechile fortificatiuni ce incepu a se deramá sî are o intindere de mai multe leghe, cu óre cari ramificâri pâna la Liège.

Partea siésa de d'asupr'a muntelui, fórte bine cultivata, se intinde pâna la satulu Lanay, de unde apoi, facendu unu unghiu, cu directiunea spre Liège. Aci sa desfasiura inaintea nóstra o grandiósa panorama. Intre deosebitele sate de pre ambele maluri ale Meusei se vede sierpuindu acestu rîu ce se perde in departare sî se confunda cu orisontele albastriu. Putienu mai departe castelurile bisericei sî colibele ce ni se presinta intr'o deosebire placuta pre tóta intinderea dintre Liège sî Maestricht; acele cosiuri ale usineloru de carbuni de pamentu din cari unele esu invapaiate din cóstele unui munte, sémana cu gurile infernului sî ne rapescu prin admiratiune sî incantare.

Inainte de a intrá in subterane, sa aruncâmu inca o privire in jurulu nostru spre a admirá interesantele ruine ale castelului Litemberg, care, dupa cum ne spune d-nu Eberhard, calaudiulu nostru, esista d'n tempulu lui Juliu Cesare, dupa traditiunile orasieniloru din Maestricht.

Lânga noi iéta castelulu Castert, adeveratu productu alu muntelui, fiindu in intregulu lui ziditu din gramedi de nasipu scóse din subterane.

Spre a intrá in subterane, suntu mai multe intrâri, unele inchise alte nepracticabile.

Sa ne scoborimu acum in interiorulu loru, spre a descrie sî pantecele muntelui.

Ce sa vedi? De odata ni se presinta o obscuritate inferale. Celu ce intra pentru prim'a óra se retrage inapoi, cuprinsu de frica: nu indrasnesce a face unu pasu inainte prin aceste intunerecimi, Ce nópte formidabile sî ce singuritate! Ce tacere grozava! Nici o fiintia via nu esista in aceste pesceri, nici unu sunetu nu isbesce urechile.

Dupa unu minutu, conductorele aprinde 2 tortie mari sî ne spune ca ne aflamu in interiorulu acelei imense gramedi de pétra, care este lunga de 3 leghe sî larga in proportiune sî care este brasdata de numeróse galerii sapate de mâna omenésca. Cea dintâiu cale fu deschisa in aceste pesceri de unu tempu mai multu de 200 de ani sî mai in urma fu parasita, câci lucratorii o prelungira la o distantia fórte mare, apoi pre urma incepura a face alte galerii, la drépt'a, la stâng'a, inainte sî inapoi sî din aceste galerii practicara altele in tóte directiunile. Aceste lucrâri, urmate la diferitele epoce sî in directiuni luate dupa intemplare, au constituitu acestu vastu labirintu, care dupa planulu ce facù Napoleonu I la 1804, suntu celu putienu in numeru de 100,666.

Pétr'a de nasipu a strateloru tari este pró friabile, cându o taia cine-va din intrulu muntelui déru, fiindu espusa câtu-va tempu la aerulu esteriorn, se intaresce sî devine buna de constructiuni. Acésta marga, ce se numesce in terminii proprii sî pétra de nesipu, este de o colóre galbina, se gasesce insa sî de colóre alba. Cându lucratorii taia cu ferestreulu acésta pétra totu-dé-un'a insemnéza positiunea in care erá asiediata in munte, pentru

dice, cum-ca capitalulu tiraniséza pre lucratoriu. Adeveratu cum-ca cându aru fi multu de lucru sî pucini lucratori, atunci s'aru face sila capitalistului, cautandu sa déa simbria câta s'aru cere, dér' acést'a nu se póte intemplá in tierile civilisate, fiindu-ca au poporatiune mare. Acést'a este relatiunea intre capitalu sî lucru.

Acum retornâmu cu vorb'a la „asociatiunea internationale“. Scopulu ei este a esperá cá lucratorii sa devina in state recunoscuti de unu factore politicu, sî sa numai fia — buna óre cum suntu acum in cele mai multe tieri — eschisi dela drepturile politice; odata factore in statu, au se inaugureze nóue sisteme politice. Altu scopu este a aduce o armonia intre capitalu sî bracia muncitórie, de aceea pre unde simbri'a e pré mica, face pre lucratori sa incete cu lucrulu (ceea ce economii numescu cu terminu anglu Stricke) pâna ce capitalistii nu se vedu siliti a le imbuní plat'a. Pre câtu tempu lucratorii nu lucra, asociatiunea ingrigesce de densii cu ajutoriu banalu.

Statutele acestei asociatiuni suntu cunoscute numai membriloru cu diplome. De membri se primesce numai celu recomandatu de cutare fidelu probatu alu asociatiunei. Fie-care membru platesce pre anu celu pucienu 2 fl. v. a Suntu membri sî multi bogati sî barbati de statu, cari de buna voia dau mai multu de câtu tacs'a anuala. Preste totu asociatiunea numera 2,300.000 de membri, imprastiati in Britani'a mare, Belgiu, Franci'a, Itali'a, Ispani'a, Germani'a, Americ'a, de curendu sî prin Asi'a anume in Indi'a angliloru, unde s'au asiediatu multi asociati iniciandu sî pre chinesi. In Olandi'a incepu acum; in Svedi'a sî Norvegi'a n'au gasitu terenu, fiindu-ca aici lipsescu sî capitalistii cei mari sî pauperismulu. In Russi'a n'a intratu, fiindu-ca acolo esiste „nihilismulu“, carele e amicu bunu cu scopulu numitei asociatiuni. In Austri'a s'au facutu unele incercâri déru reesu anevoia, inca sî mai anevoia in Ungari'a, ori pentru-ca industri'a sî poporatiunea nu suntu mari, ori pentru-ca lucratorii de aici n'au calificatiunea celor'a de airea.

Venitulu anualu alu asociatiunei este de 4 milióne sî 600,000 fl. Comitetulu centralu este in Londonu, sub presiedinti'a profesorului Carolu Marx, iéra de secretariu generalu functionéza unu croitoriu de némtiu, carele cá sî autodidactu s'a perfectionatu de ajunse scrietoriu de sciintie economice. In administratiune mai fie-care tiéra are sectiune separata. Suntu inse unde mai multe tieri intr'o sectiune, séu o tiéra in mai multe sectiuni, pentru-ca la impartire s'a luatu in socotintia mai vertosu identitatea intereseloru economice.

Guvernarea e centralistica rigurosu, cum demânda profesorulu Marx, asiá cauta sa lucre fâra siovaire tóte cele 2,300.000 de membri; elu e infalibilu cá sî unu papa. Nici unu membru nu-i este iertatu sa profeseze alta parere, decâtu ce i o impune asociatiunea. Suntu recurse formali; ultim'a instantia e adunarea generala in Londonu, la carea inse raru se intempla sa apeledie cinev'a. Cum-cu Marx nu procede cu multa crutiare la alegerea mediulóceloru, dovedesce unu casu de curendu, e ca unu deputatu in Versailles si-a permisu a desaprobá „petroleadele“ — cum le dise — alu comunei de Parisu, sî indata a fostu isgonitu cu rusine din asociatiunea internationala. —

„A.“

„G. Tr.“

Romani'a.

„Propunere de solutiune in cestiunea Strusberg.

„1. Respingerea conventiunei cu Strusberg;

„2. Cererea inaintea tribunalelui de arbitrii a resiliârei concessiunei;

„3. Dupa resiliarea concessiunei:

Estimatiunea lucrâriloru sî materialului esistinte, intr'unu modu contradictoriu, sî declaratiunea din partea statului ca sa se recunósca detoriu dela acea epoca, câtra detiitorii de obligatiuni cu o suma ecuivalinte, platibila in privinti'a dobândei sî amortisarei in conditiunile cuprinse in concessiune.

Detentorii de obligatiuni voru putea, de voru voí, intr'unu terminu ce se va fisá ulterioru, a se constituí in societate de actionari si-a continuá lucrarile, intrându in tóte drepturile sî indatoririle concessionariloru.

„Tóte acestea fâra prejudiciu de urmarirea dlui Strusbergu sî consorti pre calea civile sî penale, pentru tóte pagubile ce ne-au pricinuitu sî ce ne aru mai putea pricinuí, cu violarea concessiunei“

(Subscrisi de la 55—60 deputati)

Varietâti.

*** (Numiri.) D. Iosifu Hossù consiliariu de cl. II. la curtea de compturi, fu inaintatu la demnitatea de consiliariu de clas'a I.; asemenea sî dlu Isidoru Chetianu, fostu adjunctu de concepistu, este numitu de concepistu la curtea de cassatiune. DD. Canonici titulari: Teodoru Kövári, directoru gimnasiului din Beiusiu sî Ioanu Cucu, protopopu sî parochu in Supuru-inf. suntu numiti canonici actuali la biseric'a catedrala rom. gr. cat. de Oradea-Mare.

*** (Societatea academica româna.) A esitu prim'a fascicula din dictionariulu limbei române, care va coprinde aprópe la 100 cóle tiparite in formatu mare, sî va aparé in fascicule de 4 pâna la 5 cóle.

Pretiulu abonamentului pentru opulu intregu este 40 lei noi, din care jumetate (20 lei noi) se va respunde la primirea intâiului fasciculu, iéra restulu dupa esirea celoru 50 cóle.

Abonamentele se facu in Bucuresci la casariulu societâtiei academice române d. Demetriu Iarcu, strad'a pensionatului, nr. 22, sî la librarii, iéru in districte la dnii institutori ai scóleloru primarie sî la dnii revisori; afara din marginile Romaniei libere, la librarii cei mai renumiti.

Domnii colectanti, cari voru face 10 abonati, primescu unu esemplariu gratis séu unu beneficiu de 10 la suta, cari voru face 50 abonati primescu unu beneficiu de 15 la suta, cari voru face 100 abonati primescu unu beneficiu de 20 la suta.

*** Au esitu de sub tipariu sî se afla depuse la casariulu societatiei academice române, d. Demetriu Iarcu, Bucuresci, str. pensionatului, nr. 22, urmatórele opere:

Analele societatiei academice române, tom. I, cu pretiulu de 4 lei noi.

Analele societatiei academice române, tom. II, cu pretiulu de 2 lei noi.

Analele societatiei academice române tom. III, cu pretiulu de 2 lei noi.

Gramatic'a limbei române, partea analitica, de Timoteiu Cipariu, membru societatiei academice române, 5 lei noi.

Operele lui Corneliu Tacitu, traduse in limb'a româna de Gabrielu Munténu, membru societatiei academice române, 6 lei noi,

Domnii librari primescu unu beneficiu de 10 la suta pentru desfacerea unui numeru de 10 esemplare, de 15 la suta pentru desfacerea unui numeru de 50 esemplare, sî de 20 la suta pentru desfacerea unui numeru de 100 esemplare.

*** (Societatea „Romanismulu“ din Gratiu,) dupa aprobarea statuteloru sele se constitui astu-feliu: presiedinte se alese Colomanu Albu, rigorosantu in drepturi, vice-presiedinte Ioane Demetriu Balasiu, juristu, casarinlu Clemente Munténu studinte med., secretariu Teodoru Ceontea studinte la filosofia, toti acesti'a cu juristulu Nicolau Dim'a dimpreuna formédia senatulu societatiei.

*** (Fói'a societâtiei „Romanismulu.“) Nr. 1, lun'a Aprilie, pre anulu doilea alu „fóiei societâtiei Romanismulu“ contiene: I. Din partea redactiunei. II. Literatur'a. — Timpulu trecutu sî timpulu nostru, de G. Misailu. III. Poesi'a. — Severin, de B. P. Hajdeu. La poetulu d. Bolintinénu. — Veghiarea de Elen'a C. Eleuterescu IV. Istori'a. — Crisóve dela Mircea celu betrânu (1388) Danu-Vod'a (1430). Alesandru (1593), Radu Serbanu Basarabu, (1603) cu note despre epoc'a venirei tiganiloru in tierile române; despre originea sî anulu suirei pre tronu a lui Alesandru Bogdanu, sî Mihaiu Vitézulu, despre juriu, din colectiunea inedita a lui Gr. G. Tocilescu. V. Literatur'a poporala. — Descântece din Bucovin'a de: Samc'a, Galci, Intórcere. — Satir'a Sasóie'a in Vremea, din colectiunea inedita a lui Sim. F. Marianu. VI. Acte oficiale ale societâtiei. — Darea de séma a comitetului in siedinti'a din 24 Ianuariu 1870.

*** Raportulu comitetului numitu „Internationalu“ din Londonu. Raportulu despre sumele tramise de comitetulu internationale pentru alimentarea oribilei rescóle comunistice ne indreptatiesce la presupuneri, despre cari pâna acum nu potému avé nici o idea. Si anume, sumele incurse in posunarele comunistiloru parisieni sî banii, cu cari insurectiunea cea mai teribile din tóta lumea si-a acoperitu o parte erogatiunile sele, s'a tramisu din dóue cetati: din Londonu sî Berlinu; déru sî mai miraculósa e impregiurarea, ca din Berlinu s'a tramisu bani la Parisu cu siese dîle inainte de erumperea rescólei. E dreptu ca sumele tramise terorisatoriloru din Parisu s'au adunatu de socialistii din Berlinu, inse cine nu scie ca capulu loru dr. Schweitzer, e numai unu instrumentu orbu alu guvernului prussescu, si-a statu ani intregi in servitiulu dlui Bismarck? In adeveru, motivele rescólei comunistiloru sî ale incendiului din Parisu suntu inca acoperite cu velulu secretului, care, póte nu se va ventilá nici o data. Cu tóte acestea inse nu se póte negá, ca caus'a acestoru catastrofe consiste in socialismu; déru cine a datu sansculotiloru (golaniloru) midiulócele spre a comite astu-feliu de fapte infioratóre?

Acestea suntu intrebârile misterióse, pentru a câroru respundere raportulu „Internationalului,“ privitoriu la spesele insurectiunei, nu póte fi fâra importantia. Acestu-a impartasiesce urmatórele date despre sumele intrebuintiate, numindu totu-d'odata sî fontânile din cari s'au scosu banii: Sumele solvite de membrii reuniunei parisiane sub decursulu asediarei sî absorbite de propanganda facu 200,000 franci, contribuiri benevole totu spre scopulu acest'a: 21,615 fr.; unu avertismentu din

---

cá la constructiuni s'o póta asiediá totu in positiunea verticale séu orizontale ce ocupá inainte, câci altu-feliu, asiediate inversu, duréza putienu.

Parasimu acésta mare galeria, pre unde intraramu in adeveratulu labirintu.

Privindu acei stelpi enormi, acele drumuri incrucisiate in tóte directiunile, numai scie cine-va unde se afla, numai scie déca trebuie sa apuce inainte séu inapoi cá sa dea preste esire. Mii de drumuri se presinta, ale câroru capete dau in alte ganguri nuoi, cari se incrucisiéza sî acestea cá cele dintâiu, asemenându-se unele cu altele. Pre ori unde treci, in pétra cetesci cu ajutoriulu luminei tortieloru milióne de nume, sapate séu scrise cu creta négra séu rosia, care tóte atesta numerósele visite ce a primitu pescer'a Se cetescu nume de straini, veniti din tóte coltiurile lumei, ómeni mari cari sî au scrisu numele cu propri'a loru mâna. Colo vedi pre unu perete iscalitur'a regelui Olandiei Guilomu alu III, care sî-a insemnatu-o la anulu 1855, sî conducatorele spune ca elu insusi a avutu norocirea sa lumineze visit'a regelui. Putienu mai inainte, in jurulu unui stilpu, Napoleenu I sî a iscalitu sî elu numele, care insa a fostu stersu de unu neghiobu oficieru prussianu.

Trecù o jumetate de secolu de cându Curtens stramosiulu conducatorelui, versá inca lacremi povestindu furi'a ce avù in contr'a acelui oficiaru, câruí'a nu i poté face nimicu spre a lu impedecá cá sa nu despretuésca numele marelui geniu, câci alti 2 oficiari lu tienéu cu mânile la spate, pre cându celu de alu 3 lea radea cu sabi'a numele imperatorelui.

Celu mai vechiu nume ce se cetesce este din anulu 1030, alu lui Brikmate XIII. Mai inainte se vede Eugene Sue. Alaturi, la suprafaci'a pamentului, insemnai sî eu cu cret'a négra ce conducatorele purtá la sine numele sî orasiulu Slatin'a de unde suntu sî dat'a visitei. Asemenea sî ceilalti camaradi. In urma ni se arata sgariiturile facute de osiile careloru la o inaltime de 2 stingini adaugendu ca sî numele nóstre cu timpulu se voru aflá mai susu, câci sapatur'a merge continuu in josu, fiindu-ca sî acolo, unde se vedu acele sgarîeturi de capetele osiiloru, a fostu odata suprafaci'a pamentului.

De aici intorcendu-ne la stang'a, apoi la drépt'a, apoi inainte, apoi iéru la drépt'a, iéta de odata drumulu nostru perdutu. Inainte ni se presinta unu obstaculu. Conductorele ne spune ca este unu urloiu fórte lungu, umplutu cu petrisiu, ceea ce in sciintia se numesce Orge geologice, din care, curgendu mereu petrisiu, a astupatu calea. Eberhard ne spune ca aceste urlóie astadi suntu resuflate pâna la suprafaci'a muntelui in versu sî ca aru puté serví sî de cosiuri sî, cá sa ne convinga despre acést'a, baga o tortia in intru sî in adeveru vediuramu ca tragea cá o soba.

(Va urmá)

Londonu dela 11 Martie tramisu capitanului Andignoux, sî scosu prin trate dela cas'a Rothschild sî Pillet Will in numele unui negutiatoriu mare de cojóce: 45,000 fr.; alu doilea avertismentu din Londonu tramisu totu in modulu de mai susu: 100,000 fr.; primulu avertismentu din Berlinu, tramisu in bani gat'a lui Leone Frankel, prin Rogere sî Wolweski jun.: 96,000 fr.; totu din Berlinu s'a mai tramisu prin Chamard, unu militaru ce se reintórcea din captivitate, dóue trate: 20,000 fr.; deci insurectiunea parisiana a avutu in 18 Martie: 782,615 franci, primiti dela „Internationali". In diu'a de 19 Martie, Flourens scrise la Londonu: „Parisulu e alu nostru, inse avemu trebuintia de fonduri. Cetatianulu Assi afirma, ca cu unu milionu nu ne potemu sustiené dóue luni, sî abiá avemu 100,000 franci". Putiene dile dupa aceea comitetulu centralu primí dóue milióne, cari i-au procuratu midilócele ulterióre d'a resturná pre aderentii partitei ordinei. Sum'a acést'a fu avertismentulu celu din urma. E multu mai greu a statorí acum sî perderile in ómeni ale internationaliloru.

Dintre 25,000 membri conscrisi in Parisu, „Internationalii" au perdutu optu mii ómeni, parte morti, iéru 20,000 se afla in mân'a justitiei. Numerulu comunistiloru, cari au mersu din tieri straine sî din provincii in ajutoriulu insurectiunei din Parisu, se urca, dupa date oficiale din Londonu, aprópe la 55,000 individi, dintre cari 22,000 suntu pâna acum parte ucisi, parte vulnerati.

*** (Daunele incendiului) in intrulu Parisului se urca la ominos'a suma de 132,700.000 franci.

*** (Russi'a sî canalulu Suetiu.) Canalulu Suetiu pare ca va sa aiba pentru Russi'a o importantia estraordinaria. Este cunoscutu, ca pâna acum'a s'au importatu o multime colosale de thea din Chin'a preste Hollandi'a in Angli'a, sî numai o mica parte luá calea pre uscatu cu caravanele preste Chiacht'a. Dupa ce s'a deschisu inse canalulu Suetiu, societatea comerciale russésca a decretatu indata infiintiarea unei linie de vaporu directe dela Odess'a la litoralulu asiaticu de Ostu sî acum firmele comerciali rusesci din porturile chinese primescu comandari de thea in cuantitate asiá de insemnata, incâtu mai multe dintre densele au decisu a-si infiintiá filiale in Odess'a. Comerciantii de thea din Moscov'a si-aducu deja de acum cuantitâtile necesarie de thea preste Suetiu, in locu sa le aduca cá mai inainte preste Londonu, Amsterdam sî Kőnigsberg, sî nu incape indoiéla, ca in curendu Odess'a va devení punctulu centralu alu importului de thea nu numai pentru Russi'a, ci sî pentru Germani'a sî Austri'a. Sî bumbaculu ostindicu inca se va importá pre viitoriu preste Suetiu sî Odess'a. Societatea comerciale rusésca, carea 'si are resiedinti'a in Odess'a, intrebuintiédia tóte mediulócele spre a-si eluptá primulu locu pre acésta linia comerciale, sî nu numai guvernulu, ci sî industrialii rusesci din mândria natiunale i dau totu concursulu possibilu; acést'a i va succede cu osebire dupa ce Odess'a va ajunge a fi punctulu de concentratiune a diferiteloru linie ferate. „Feder."

*** (Courbet), unulu din membrii comunei parisiane, a facutu guvernului francesu propunerea, ca elu va restituí column'a Vendome cu propriele sele spese, déca, in schimbu, i se va redá libertatea

*** O calculare interesanta. — In dilele nóstre mai multi barbati deprinsi in calculari sî comparatiuni, — din curiositate dóra, — s'au incercatu a aflá sî aceea, ca adeca dintr'o societate, tiér'a, séu macaru sî dintr'o parte a pamentului, câti ómeni suntu fericiti in casatoria?

Unor'a dintre acesti barbati le-a resultatu mai multi, altor'a mai putini. In fine unu june englesu, dupa o scrutare mai lunga sî fórte seriósa, a esitu naintea publicului celui mare cu o calculare — ce e dreptu surprindietória, déru de buna séma bine nimerita, fiindu aceea aprobata din mai multe pârti competinti. Englesulu dracului a luatu numerulu de 872,564 de casatorii, sî apoi a disu: Intre 872,564 de casatorii suntu: 1,360 de acelea, unde femeile parasescu pre barbatii loru sî se iau dupa amantii loru; 2,361 unde barbatii parasescu femeile loru; 4,120 casatorii despartite de voi'a loru; 191,025 casatorii, unde barbatulu cu femeea suntu totu-de-un'a in cérta; 162,320 casatorii, unde barbatulu cu femeea se uresc din inima, déru 'si ascundu ur'a sub unu esterioru politicosu; 510,132 casatorii, unde barbatulu sî femeea traiescu intr'o indiferentia mare; 1,102 casatorii cu reputatiune in lume de fericite, cu tóte acestea insa la ei acasa le lipsesce fericirea ce li se atribuie; 135 casatorii fericite; 9 casatorii adeveratu fericite. — Tristu tablou! —

*** (O nóua inventiune de pusca.) Intr'un'a din adunarile serale de mechanica industriala, ce se tienù la Milanu pre lânga societatea de incuragiare a arteloru sî meserieloru, de câtra profesorulu Colombo, s'a aretatu o pusca de unu modelu nou incarcându-se pre la culata sî cu percusiune, inventata de d. Frattol'a, capitanu in alu 48 de linia. Arm'a acést'a posede unu tragaciu mechanicu prin care chiaru déca obturatoriulu n'aru inchide culat'a, se póte dá focu cu ace'a-si siguranti'a cá sî cându culat'a aru fi inchisa; apoi numerulu miscariloru pentru a incarcá este mai micu de câtu acelu alu puscei Wetterli. Incarcarea se face cu pusc'a Frattola in dóue miscari cându nu se inchide obturatoriulu sî in trei cându se inchide.

*** (Productiunea de tabacu, (tutunu, dohanu) in Americ'a.) In an. 1870 in statele unite ale Americei de nordu s'au produsu 428 milióne punti de tabacu, din care 159 milióne s'a esportatu, iéra 266 milióne au remasu pentru consumulu din laintru, pentru care s'a mai importatu din Cub'a 2 milióne de punti. De aici resulta consumulu pentru impoporatiunea stateloru unite cá la $7^1/_2$ punti de capu.

*** (Fómete infricosiata) a proruptu — dupa foile englese — in Persi'a din caus'a secetei ne mai pomenite! Lips'a atâtu este de mare, incâtu pre tóta diu'a moru diece mii; tóte stratele orasieloru sî drumuriloru de tiéra suntu pline de cadavre; iéra in fine ómenii au inceputu a se junghiá sî a se mâncá unii pre altii, mai vertosu parintii au inceputu a-si mâncá copiii! Câtra acést'a temerea este fundata, ca din multele cadavre ce putrediescu neingropate, o sa se nasca o ciuma infricosiata, care — firesce o sa tréca departe preste otarele Persiei!

*** (Esundare.) In urmarea ploiloru multe in suburbiulu fabricu alu orasiului Timisiór'a ap'a esundà de nou, causându daune considerabile.

*** Daunele in Parisu. — Edificarea palatului Toileiloru se incepù la 1585 sub Catalin'a Medicis; déru de atuncea trecu prin nenumerate transformari sî renoiri. Urditoriulu aprinderei acestui palatu fu Bergeret, carele in culmea desperatiunei sele ordina a se versá petroliu prin tóte salele sî ambiturile, sî aprindiendu-lu apoi, splendidulu palatu in scurtu timpu devení ruina. — Hotel-de-Ville, cas'a municipalitatiei, asemenea fu unulu dintre cele mai vechie edificie ale Parisului. Edificarea acestui'a s'a inceputu la 1533. Aici se nascura cele mai multe revolutiuni, pâna ce in urma insusi devení victim'a furiei revolutiunei.

Concursu.

Pentru intregirea parochiei vacante din Corbi protopopiatulu Fagarasiului II, care consta cam din 100 familii se escrie concursu pâna la finea lui Iulie 1871.

Emolumentele suntu:

1. Venitulu dela epitrafilu dupa obiceiulu locului.
2. O dî de lucru de fie care gazda.

Casa parochiala sî portiune canonica nu esista.

Doritorii de a ocupá acésta parochia sa se adreseze la scaunulu protopop. alu Fagarasiului II in Avrigu, cererile sa fie inzestrate cu testimoniile de calificatiune in intielesulu § 13 alu statutului nostru organicu, pâna la datulu mai susu indigitatu.

Avrigu 1 Iulie 1871.

Cu contielegerea comitetului parochialu.

Vasilie Maximu.
Adm. prot. Fagaras.

67—1

Concursu.

Pentru ocuparea postului invetiatorescu la scól'a confessionala gr. or. româna din Poian'a sarata, tractulu protopopescu alu Trei Scauneloru, se escrie concursu pâna la 3 Augustu a. c. st. v. care va fi sî diu'a alegerei; emolumentele suntu:

200 fl. v. a. salariu anualu, cuartiru liberu, sî lemnele de lipsa.

Doritorii de a ocupá acestu postu, suntu avisati a-si tramite recursele loru bine instruite, in sensulu statutului organicu, câtra comitetulu parochialu.

Poian'a sarata in 25 Iuniu 1871.

Cu scirea sî contielegerea mea.

Ioanu Petricu
Protopopu.

(64—2)

Nr. 54—1871.

Edictu.

Mari'a Matia din Daisiór'a, carea inainte de acést'a cu 8 ani, parasindu-si cu necredintia legiuitulu seu barbatu pre Ioanu Plesi'a totu de acolo, pribegesce in lumea larga asiá incâtu nu s'au potutu dá de ubicati'a ei, — se citédia cá in terminu de unu anu sî o dî, dela dat'a de fatia, sa se presentedie la acestu foru matrimonialu, câci la din contra se va decide procesulu divortialu incaminatu din partea barbatului, sî in absenti'a ei, — la prescris'a legiloru sî a ss. canóne. —

Hasifaleu 1 Iuniu 1871.

Scaun. protopresbiterale gr. or. alu Palosiului.

Ioanu Gheaj'a
Adm. protopopescu.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei vacante de protopresbiteru alu tractului Mercurei cu resiedinti'a in acestu opidu, se escrie prin acést'a concursu pâna la 31 Augustu 1871 st. v. in intielesulu § 23. Nr. 5, sî § 63 din statutulu organicu.

Emolumentele impreunate cu acestu postu suntu competintiele protopopesci, precum sî unu deputatu sistemidiendu cu ocasiunea alegerei.

Doritorii de a concurge la postulu acest'a au de a fi de sine intielegendu-se barbati cualificati in sensulu statutului nostru organicu, apti, sî bine meritati pre terenulu bisericescu sî scolariu, sa fie absoluti de gimnasiu, sî maturisanti; acei'a cari voru produce documente ca au studiatu la unu institutu mai inaltu voru avé antâetatea. léra concursele loru bine instruate, le voru asterne la scaunulu protopopescu ortodosu alu Mercurei, respective la presidiulu interimale alu acelui'a in Sabiiu.

Sabiiu 25 Iuniu 1871.

Comitetulu scaunului protopopescu alu tractului Mercurei.

Concursu.

Devenindu vacanta parochi'a Valea-mare din protopresbiteratulu II-lea alu Geoagiului in comitatulu Hunedórei sa escrie prin acést'a concursu.

Emolumentele suntu: dela 112 familii 112 mesuri de bucate in grauntie. Stol'a indatinata pentru functiile parochiale, sî dela tóta famili'a câte o dî de lucru.

Doritorii de a ocupá acésta parochia, au a-si instrui recursele loru in sensulu statutului organicu bisericescu, sî ale adresá acestui scaunu protopresbiteralu in Secarâmbu pâna in 15 Iulie a. c.

Secarâmbu 19 Iuniu 1871.

Cu intielegerea comitetului parochialu.

Sabinu Piso,
protopopu.

62—3

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei gr. or. din Babahalma protopresviteratulu Ternavei de josu, sa escrie prin acést'a concursu, cu aceea observare ca pâna ce va trai bolnaviciosulu parochu concurentii au de a functioná numai cá capelanu. —

Emolumintele suntu: 12 orgii de pamentu aratoriu, tacs'a stolara de pâna acumu camu 120 fl. v. a. sî 80 miertie (feldere) de cucurudiu, emulumintele aceste suntu a-se impartí tóte cu bolnaviciosulu parochu in jumetate. —

Recursele instruite in sensulu statutului nostru organicu, sî indreptate comitetului parochialu suntu a-se tramite acestui scannu protopresviteralu in Deagu pâna la 4 Iulie 1871.

Deagu 4 Iunie 1871.

Cu intielegerea comitetului parochialu.

Daniilu Tamasiu,
adm. prot.

63—3

Burs'a de Vien'a.

Din 3/15 Iulie 1871.

Metalicele 5%	59 30	Act. de creditu	283
Imprumut. nat. 5%	68 90	Argintulu	121 75
Actiile de banca	761	Galbinulu	5 83 1/2

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea**

Editur'a sî tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 54. ANULU XIX.

Sabiiu, in 8/20 Iulie 1871.

Avisu.

Protocolulu sinodului archidiecesei gr. or. din Transilvani'a tienutu in anulu 1871. dimpreuna cu actele acestui'a au esitu de sub tipariu. Este de 12 cóle si costa 50 xr. v. a. esemplariulu. Se afla de vendiare la

Tipografi'a archidiecesana in Sabiiu.

Invitare de prenumeratiune
la
„Telegrafulu Romanu“
pre o jumetate de anu (Iulie-Decembre) alu anului 1871. — Pretiulu abonamentului pre 1/2 de anu e:

Pentru Sabiiu 3 fl. 50 xr. v. a.

Pentru Trani'a sî Monarchi'a austro-ungurésca 4 fl. v. a.

Pentru Romani'a sî strainatate 6 fl. v. a.

DD. abonanti suntu rugati a nu intârdiá cu tramiterea prenumeratiuniloru.

Adresele ne rugâmu a se scrie curatu, sî in locu de epistole de prenumeratiune recomandâmu on. publ. avisurile postali, **(Posta-Utalvány. — Post-Anweisung.)** cá impreunate cu spese mai putiene sî cá mai sigure pentru inaintarea baniloru de prenumeratiune la

Editur'a „Telegrafului Romanu“ in Sabiiu.

Dreptu egale.

Unu fenomenu curiosu e ceea ce numescu ómenii politica, de sî acestu fenomenu e permanentu cu ómenii sî intre ómeni. Sa cautâmu la referintiele nóstre in patri'a nóstra, in celu mai largu, dar sî in celu mai tiermuritu intielesu alu cuventului, sî aflâmu afirmata asertiunea nóstra. Este demultu acum de cându s'a dîsu si a casa la noi: „dreptu egale pentru toti“, sî unde vomu gasí vre-o fóia publica, in carea sa nu celimu despre nedreptâtile ce unii au inca sa le sufere sî de alta parte despre „nedreptele arogâri“ cercate de partea altor'a. Sa intrâmu in parlamente, dincóci sî dincolo de Lait'a, dupa cum se dice, sî vomu dá totu preste aparintie de feliulu acest'a.

Ideea dreptâtiei pare ca sta in o inaltime asiá de mare incâtu ómenii nu o potu ajunge, incâtu ea sa remâna indelungu tempu numai unu „p i u m d e s i d e r i u m.“

In patri'a nóstra, ce e dreptu, suntu popóre diverse in privinti'a originei, traditiuniloru sî obiceiuriloru loru, in privinti'a limbei sî culturei loru, sî asiá mai departe. Unii, sî dintre cei ce se tienu mai intielepti, dicu, ca diversitatea acést'a nu póte concede cá tóte popórele sa fia egale in modu absolutu, ci numai in óre care proportiune, pâna se voru mai intielepti sî celelalte, sî atunci apoi are sa urmeze perfect'a egalitate. Va sa dîca, gradulu de cultura aru fi pedec'a de a nu se poté inca privi toti de o potriva. Dupa impregiurârile de facia, nemtii, aru fi dara, cari trebuie sa stea deasupr'a tuturoru, in totu cuprinsulu imperiului nostru.

Noi vedemu ca in press'a nemtiésca de dincolo de Lait'a se pune mare silintia in directiunea acést'a sî ce se intempla la noi, ni este destulu de bine cunoscutu. Suntu fractioni mici de popóre, cari sub asemenea preteste pretindu preferintia séu chiaru suprematia.

Inse este acést'a calea câtra perfect'a egalitate dorita? Nu!

Candu gradulu de cultura aru t r e b u í sa conditiuneze egalitatea diverseloru popóre, atunci amu intrá in greutatea de a nu puté deslegá cestiunea culturei nici odata, pentru ca abstragendu dela impregiurarea ca ne lipsesce fórte adese ori mesur'a cea perfecta sî infalibile, mai vine, de a se considerá, ca celu ne egalu indreptatitu nu are nici terenulu, unde sa si desvólte poterile sele spre a devení egalu sî intelectualminte cu cei ce au tóte in mâna.

Sa luâmu numai esemplulu ce ne jace mai aprópe dinaintea ochiloru, aici in pamentulu regescu. Sasii au dispusu tempu indelungatu de tóte bunetâtile tierei; românii au fostu faptice eschisi dela densele sî dupa prochiamarea egalei indreptatiri. Sasii aflandu-se in starea favorabile de a fi preferiti si au dotatu*) sî au umblatu cá sa se doteze sî dela statu preotimea loru, incâtu preotii loru suntu totu atâti conti sî baroni in privinti'a averei, prin urmare, potu sa caute linisciti de perfectiunarea loru intelectuale; Sasii au dispusu de multu de averea comuna a fundului regescu singuri sî o au intrebuintiatu spre cladirea sî sustienerea scóleloru loru de totu feliulu; ei au monopolisatu prin triburile loru industri'a in cea mai mare parte a ei, pre temeiulu stârei esceptiunale date de legislatiunile de mai nainte; acum cându ne intipuimu pusetinnea românioru cu totulu de partea cea-lalta dela dîsele bunetâti sî privilegie, ce putemu deduce alta, decâtu ca din ce a duratu starea acést'a de lucruri mai multu, a trebuitu cá românii sa sufere, sa remâna mai inapoi sî prin urmare dupa teori'a atinsa, sa se departeze totu mai tare de egal'a indreptatire.

Popórele imperiului cu vorbe nu voru mai puté amână inceperea erei egalei indreptatiri; sî déca se simtu unele ca au vre-o prevalentia spirituale, sa sara intr'ajutoriu celoru mai putienu cultivitate, ajutele, dara sa nu céra dela densele sa se multiamésca a fi numai pentru sarcinile sî nu sî pentru binefacerile statului.

Déca se voru mai invertí cei ce au puterea in mâna indelungu in cerculu celu vitiosu de pâna acum, statulu intregu va fi espusu periculului de a nu vedé ajungêndu-se odata pacea sî armoni'a intre popóre, de a nu vedé prosperarea comuna a popóreloru, conditiuni principale pentru garanti'a esistintiei.

Fie-care dintre diversele popóre inse are datori'a sea in parte-si sî prin urmare sî noi românii, in modu demnu sî nobilu de a conlucrá din tóte puterile la ajungerea egalei indreptatiri perfecte.

Spre acestu scopu inse este de lipsa sa cautâmu seriosu mijlócele, cu cari o putemu ajunge sî greutâtile cari ne departédia de ea. Mai multu, trebuie cá pre cele dintâiu sa ne punemu tóta silinti'a spre a le câstigá, sî pre cele din urma sa le departâmu.

Numai in modulu acest'a vomu face cá c u r i o s u l u de astadi sa dispara din politica, séu celu putienu vomu face cá sa nu purtâmu sî noi pre consciintia-ne vre-unu scrupulu, ca nu amu facutu de ajunsu cá acestu curiosu sa dispara.

*) De unde? de alta data.

O vorba pentru mai multe.

In tempulu din urma ni a adusu diuaristi'a nóstra nationale cestiuni pre tapetu, facia cu cari nu póte fi nici decum indiferinte, ori ce românu. Ans'a a fostu de astadata manifestatiunea romaniloru din Brasiovu.

Ce feliu de cestiuni suntu aceste e destulu de cunoscutu, pentru ca cuprinsulu programului brasioveniloru sî articulii ce au urmatu in legatura cu acelu programu ni le desfasiurara destulu de pre largu sî la intielesu. Din tóte, adeca din programa sî din articuli se vede insa, ca un'a este cestiunea de pre tapetu, cestiunea, ca românii voru sa parasésca nepasarea la care se condamnasera fâra a scí ei insii.

Ori din ce punctu de vedere amu privî impregiurarea acést'a noi trebuie sa o salutâmu. Intrens'a salutâmu ins'asi viati'a nóstra, care viatia numai asiá se póte desvoltá sî pote produce puteri nóue pentru individualitatea nóstra natiunale, déca nu o vomu lasá sa se stinga in intunereculu nepasârei sî alu trândavirei.

Nu ne putemu esplicá inse rivn'a cea mare, démna de alte afaceri, de a nascocí câte sî mai câte, pentru de a impedecá sî respective de a suspiciuná miscarea cea in adeveru laudabile a unei pârti din inteligenti'a româna.

Unu barbatu pré cunoscutu, din Brasiovu, odinióra celebritate (?) politica inaintea multoru credinciosi, se demite la personalitâti sî trivialitâti, impreunate cu laude proprie, numai cá sa descrediteze sî sa aduca in esitare cautarea intereseloru natiunale din partea acelor'a, ce voru cá noi sa nu mai lieferâmu nici diletantiloru politici mereu materia de articuli vaieratori sî sfasietori de inima, dara nici batujocura sî préda strainiloru sî chiaru compatriotiloru de alta natiunalitate. O fóia de alta parte, destulu de seriósa in unele privintie, se pune sî in unu „formidabilu“ articulu batujocuresce pre brasioveni iérasi cu trivialitâti sî personalitâti, adaugendu sî unele utopii, cari pre lânga tóta flegm'a nu le putemu numí decâtu, ne pare reu ca suntemu constrisi a o dîce, unu adeveratu „höherer Unsinn“

Ca nu vorbimu din patima, ci numai in interesulu adeverului, se voru convinge cetitorii cându vomu revení asupr'a acestoru producte literari, triste in feliulu loru, sî totusi provocatorie de umoru.

Amu avutu ocasiune de multe ori sa ne adresâmu câtra cei de alte pareri: cá sa combata lucrulu. Acést'a aru trebuí sa o repetîmu sî acum. Sî asiá cu privire la miscarea de fatia a brasioveniloru, déca voiesce cinev'a sa arate erori in procedere, sa nu tiese intrigi de intrigi, sa nu numésca cu termini de batjocura scriptele loru sî persónele cari au luatu vre-o parte activa la afacerea din cestiune. O procedere cá acést'a este, celu putienu, neonorabile.*)

Ómenii fapteloru sî nu ai vorbeloru, se intielege, cá nu lasa a se conturbá prin apucaturile susatinse. Nóue ni se pare ca unu spiritu vivificatoriu planéza de nou asupr'a natiunei române, carea, ori cum i va fi directiunea, nu se va mai oprí la vorbele late sî sunatórie ale unui'a sî altui'a, ci la resultatele ce voiesce ale ajunge.

Aru fi consultu dara, cá putienele puteri ce le avemu sa nu le folosimu spre stricarea, ci spre folosulu nostru. Séu, déca a cadiutu cinev'a in pecate asiá de aduncu, in câtu nu mai e in stare a face vre-unu bine pentru natiunea sea, atunci celu putienu sa taca sî sa lase sa lucre cei ce voru sa lucre, cei ce potu sî sciu ce trebuie sa lucre.

*) Pentru cá suspiciunea sa aiba óre care efectu a fostu de lipsa cá sa vina sî redactorulu acestei foi cá Pilatu in credeu, din simpl'a causa, ca e cumnatu cu unu negutiatoriu din Brasiovu. Inferióre spirite, cari se servescu de ori ce mijlóce, spre ajungerea scopuriloru loru!

Resunetu la resunetu.

Onorata Redactiune! Cu mare placere amu cetitu articululu R-lui D-lui Vicariu despre infiintiarea academiei române. La inceputu m'amu en-

tusiasmatu fostu, si ori si cându me entusiasmezu ! — la ide'a cea sublima a unei academie române dupa programulu comitetului asociatiunei, carele promite usiór'a ei infiintiare ; inse dupa ce entusiasmulu meu s'au cam asiediatu si amu inceputu a cugetá cu sânge rece la giurstârile nóstre materiale si la saraci'a generale, la luptele cele multe cu nenumerate neajunsuri, — si dupa ce amu cugetatu, ca o biser ca, o scolutia româna carea recere numai 4000 pâna in 5000 fl. si cu câtu necasu, cu câte colecte ; in câti ani ? de abiá se póte aduná 2—3000 fl. v. a., si inca pre calea colecteloru generale, déru apoi 600,000 fl. in câtu tempu s'aru poté aduná ? — Nu me espectorezu mai departe, ori me provocu numai la reflessiunile prossime a Reverendissimului D-lui Vicariu in respectulu infiintiârei academiei si aprobezu motivele acolo espuse si numai atât'a amu de a observá, ca lips'a cea mai neamanavera avemu de scóle elementarie, de scóle popularie in tóta comun'a, de scolutie române sub scutulu confessiunale, care suntu in stare a ne scapá crescerea fundamentala a copiiloru din ghiarele scóleloru comunale, séu mai curatu dîsu din „c o m u n i s m u l u“ magiarisatoriu.*) Dupa parerea mea lasamu academi'a si teatrulu românu sa dorma, si nici de cum se recurgemu la ajutoriulu regimului pentru infiintiarea nici unei academii paritetice, pentru ca constatârile politice de o parte, si esperintiele amare de pâna acum'a in respectulu ajutóreloru pentru gimnasie, de alta parte ne spune a tacé, a rabdá si a asteptá tempuri mai bune**) ; ci sa ne punemu tóta silinti'a a dá ajutoriu pentru scóle populare române confessiunale in comunele acelea, unde lipsescu, séu suntu intru o atare stare miserabila, incâtu nu merita numele de scóla ! Se ajutamu crestiniloru nostri in acelea comune, — unde séu lipsescu biserici, séu cladirea ei asiá de miserabila e, incâtu nu póte se resiste tempestâtiloru si amerintia cu cutropire, séu s'au inceputu cladirea ei pre baza solida si din lips'a ajutóreloru nu se póte finí cladirea ei, — ridicarea de biserici din cladiri solide, cá se póta infrânge tóte tempestatile, cá soliditatea ei sa intarésca pre Români in soliditate, cá servitiulu divinu in ele finitu si invetiaturile frumóse ale lui Christosu in ele propoveduite, se crésca pre crestinii nostrii in moralitate, cá sa se scie ferí in viétia de cursele fâra de legiloru si sa se faca apti spre implinirea de fapte bune, care suntu virtutile cele mai frumóse omenesci ! —

Cá acestea tóte sa se póta efeptuí, trebuie sa ne inaltiâmu la punctulu de vedere, din care se privescu lucrurile susu atinse nu din interesu localu ci din interesu comunu, din interesu generalu alu natiunei. Se me chiarificu ! Óre totu un'a sa fia natiunei, mamei nóstre comune, déca numai unii fii ai ei suntu luminati, suntu bine grigiti, suntu cu tóte provediuti ? altii inse gemu in seracia, retacescu in ignorantia si suntu amerintiati de a se rumpe de mam'a loru, carea i a uitatu ? —

Nu credu sa fie totu un'a mamei nóstre comune, déca gemu unii copii ai ei si déca striga dupa ajutoriu, sa nu alerge ea cu copiii ceilalti bine crescuti si cu tóte provediuti, a le dá ajutoriulu materialu, prin carele sa-si castige si celu intelectualu ! Ea, mam'a, au si alergatu in tóte pârtile si au datu ajutoriulu seu copiiloru sei impresurati ; déra nu si toti copiii ei ceilalti binecrescuti si bine provediuti, socotindu, ca dóra voru fi datu altii destulu ; bá inca nu au datu destulu, câci d. e. comun'a Sepsisantugeorgiu din Treiscaune cu ale ei 600 suflete române aruncate cá o naia intre valurile magiarismului secuescu, pre lânga tóte colectele in interesulu ei facute nu-si póte finí biseric'a, cu atât'a mai pucinu incepe zidirea scólei sele. Cu tóte ca de 3 ani incóce s'au facutu destui pasi si provocâri energice pentru facerea de colecte si pentru dare de ajutoriu, si totusi nu s'au potutu aduná 5000 fl., ma inca si maritulu Consistoriu archidiecesanu — multiamita energiei sale ! — au cercatu tóte mediulócele spre a efeptuí o colecta deplinu multiamitóre, si totu-si nu s'au adunatu mai multu cá 1356 florini si vr'o câti-va cruceri din tóta archidieces'a Transilvaniei si din dieces'a Aradului; (dieces'a Caransebesiului si a Oradiei mari suntu inca in restantia cu colect'a loru).

Adaugendu capitalulu bisericei iérasi pre calea colectei din anii trecuti adunati circa 1500 fl. la cei 1356 fl., aru face unu capitalu de 2856 fl. cari mai toti s'au specificatu afara de vre-o 300 fl. pentru edificarea bisericei ; si multiamita lui Dumnedieu ! zidirea marétia de pétra si caramida solidu lucrata a bisericei e pusa in picióre, numai coperisiu si cele dinlauntru i lipsesce. Cu incetu si acestea se voru face si pâna in 1-m'a Noemvrie a. c. in intielesulu contractului cu maiestru zidariu incheiatu se va finí opulu, numai sa fia bani. Se póte, ca din colectele facende prin diecesele susatinse se va aduná atât'a câtu va trebui pentru materialu recerutu, déra judecându dupa contribuirea facuta in dieces'a Aradului, unde numai 191 fl. v. a. s'au adunatu, óre adunase-va atât'a, incâtu sa se póta platí maiestrului intrep indietoriu inca restantiele 2 rate a 600 fl., un'a pre 1-m'a Augustu a. c. si ceealalta pre 1-m'a Noemvrie a. c., in suma de 1200 fl. v. a. cu care s'a oblegatu eclesi'a de Sepsi-sânt georgiu afara de cele 2 rate pâna acum'a platite in suma iérasiu de 1200 fl. v. a. ? Dá óre scól'a in pretiu de 2500 fl. v. a. din ce se va edificá ? déca nu ne voru sarí intru ajutoriu mecenatii nostrii, si déca fratii nostrii de preste Carpati, carii-su materialicesce mai bine inzestrati cá noi, nu ne voru dá anume ajutoriu pentru scóla, pentru care suntu cei din Craiov'a si Brail'a anume recercati din partea respectivului comitetu parochiale ! Voi fratiloru de preste Carpati ati ajutatu pre Macedo-români prin facere de scoli natiunale si i ati mantuitu din ghiarele desnatiunalisarei, mantuiti si pre secuitii români din clestele „comunismului“ magiaridiatoriu prin contribuirea-ve marinimósa pentru edificand'a scóla din S. Sânt-georgiu, aprópe de Elöpatak ! — Si scól'a acést'a inca pâna in 1-m'a Noemvrie a. c. trebue sa fia edificata, de nu, regimulu opresce tienerea de scóla româna confessiunala si silesce mergerea copiiloru la scóla comunala, unde nu numai in limb'a magiara se invétia, ci copii si de religiunea loru strabuna sa instrainéza ! Lucru nu e de gluma ! numai 3½ luni de viétia inca are scól'a confessiunala româna in S.-Santgeorgiu, apoi e perduta, si cu ea viitoriulu si speranti'a a 600 suflete române secuite, de a capetá crescere natiunala ! —

Me infioru la cugetulu acel'a, de a remâné fâra scóla natiunala si sufletu-mi nu-si afla repausu, déca nu vedu si scól'a gatata. Acést'a s'aru potea gatá, déca atât'a unii protopopi si preoti, câtu si docentii si alti inteligenti cu influintia s'aru interesá mai tare de caus'a acést'a, si déca aru pasí mai cu energia la facerea de colecte deslucindu susatinsele giurstâri si indemnându cu fapt'a la colecte. Se nu socotiti lucru de interesu localu, ci lu socotiti de puru natiunalu. Aiurea se póte amená lucrulu, aici nu se mai póte, aici arde muculu la degete, c â c i o p a r t e a n a t i u n e i e s t e a m e r i n t i a t a a s e p e r d e. Poteti face la academii si teatruri, déca poporulu nu va avé scóle elementare bune si natiunale, cí numai comunale mistuitóre de romanismu !

Eu mi-amu implinitu detori'a.

Videant consules ! —

Valcele (Elöpatak) in 30 Iuniu 11 Iuliu 1871.

*) Urimu nisuinti'a de magiarisare unde o vedemu; preste totu inse sa fimu cu mai multa incredere in vitalitatea nóstra si sa nu ne dâmu cu ori ce ocasiuue testimoniulu de paupertate cu spaim'a de magiarisare. Red.

**) Suntemu cu totulu de alta parere. Noi românii facemu fórte reu déca privimu in noi numai nesce fiintie, cari au sa sufere si sa fia „stapanite“ de altii, dupa cum se esprimu multi „nationalisti“ de ai nostri. De obiceiulu acestu fâra de judecata matura sa ne lepadâmu. Noi sa privimu in noi ceea ce suntemu, o natiune cu putere de viatia si care, cá atare, concurge cu tóte puterile ei la prosperarea patriei. Din acésta causa, cá ómeni, cari-si cunoscu putinti'a si valórea loru sa nu ne tragemu numai in unghiuletiu si sa ne bocimu, ci barbatesce sa ne aridicamu fruntea si sa p r e t i n d e m u dreptulu nostru dela lumea intréga si cu atâtu mai vertosu dela s t a t u, nu dela magiari séu sasi etc., in care conlucrâmu la esistinti'a lui, asiá dupa cum amu vediutu ca a facutu dlu vicariu in senatulu imp. si cum au facutu altii chiaru si cu privintia la academia. Red.

Brasiovu 1/13 Iuliu 1871.

Anulu scolasticu 1870/1 s'a incheiatu cu scolarii romani dela norma, scólele reali, comerciali si dela gimnasiulu românu gr. or. de aici in serbatórea S.S. Apostoli Petru si Pavelu cu festivitatea indatinata. Acést'a s'a esecutatu dupa celebrarea S. Liturgii si dupa rogaciunile de multiamita facute in

FOISIÓRA.

Liège, 6 Maiu 1871.

Trei óre in subteran'a muntelui St. Petru.

Langa Maestricht, in Oland'a.

(Capetu.)

Dupa ce strabatemu câte-va galerii, in cari nu gasimu altu-cev'a de insemnatu decâtu trunchiulu unui arbore petrificatu. Nu ne produse nici o mirare, câci amu mai vediutu multe petrificatiuni de feliulu acest'a si mai 'nainte. Cu tóte acestea, vediendu acea cremene, acele conchilii, acei arbori petrificati in midiuloculu aceloru gramezi de nasipu, ne intrebamu cum acestea corpuri ce apartieneau in cea mai mare parte animaleloru care nu traiescu decâtu in fundulu mariloru, cum au pututu ele sasi schimbe loculu si sa se fisedie in acele regiuni petróse ?

Strabatându mai nainte aceste galerii, dederâmu preste o gramada unde se dice ca s'au gasitu capulu unui mare crocodilu necunoscutu. Lungu de 4 picióre si petrificatu, elu fu gasitu la anulu 1780 de câtra dr. Hofman, care lucrá si elu insusi la estragerea acestei bucati curióse.

Cu tóte acestea bietulu dr. nu se putù bucurá de ostenelele lui, câci proprietariulu locului i'lu luà. Déru nici proprietariulu nu se putù bucurá, câci si lui i'lu rapira Francesii, cându cuprinsera Maestricht la 1795 si-lu tramisera la Parisu, unde figurédia si astadi in museu, sub numele de marele animalu din Maestricht (Mososaurus). S'au gasitu si falcile unui animalu mamiferu, cari suntu pastrate in museulu Teiler Harlem. Brósce tiestóse, dinti de animale necunoscute, conchilii si alte multe obiecte esite din acestu munte s'au tramisu in deosebite timpuri cându s'au gasitu la cele mai insemnate cabinete de istori'a naturale din Europ'a. Si dintr'acestea posede si d. Heberhard, conductorele ce-lu avurâmu noi, o colectiune destulu de bogata cu care face unu comerciu destulu de bunu.

Mergându inainte, damu preste o alta galerie la o adâncime 1½ stânginu care e aprópe de ispravitu. Aci se observa bine modulu cum se estragu petrele: se incepe a se taiá mai intâiu o scara in loculu celu sanetosu, avendu grigi'a de a se lasá câti-v'a stâlpi spre a sustiené bolt'a ; se urmédia apoi cu taietur'a in josu in forma de trepte spre a se inlesní suirea si scoborirea. Cu câtu mergemu 'nainte vedemu ca totu ne scoborimu. Ací conductorele, cá sa ne dee o idea despre adâncimea in care ne aflâmu, ne aréta o deschidietura larga de unu stânginu si inalta de 350 picióre care mergea pâna susu d'asupr'a muntelui. Privirâmu in susu prin acésta gura si d'odata in intunereculu absolutu in care ne gasiamu vediurâmu o radia din lumin'a dilei. Prin acea gaura se scobóra lucratorii pre scripete cându lucrédia in acea parte a pescerei. Ací stamu pre locu. Ne uitâmu in drépt'a si in stâng'a, déru inaintea nóstra in tóte pârtile nu se deschideau decâtu galerii si ganguri nenumerate pre unde conductorele este singur'a provedintia a caletoriului. Ne opriramu surprinsii d'o lumina ce ni se aréta inainte-ne fórte aprópe. Erá lumin'a unei tórtie care luminá unei dómne francese cu barbatulu seu si unu copilu alu loru. Mare ne fu multiamirea de a gasí fiintie omenesci prin aceste solitudini grozave.

Intorcându-ne la drépt'a audirâmu unu sunetu de picatura, incetu si regulatu.

Erá la picióre nóstre o fontana cu apa limpede, rece si placuta, din care beuramu. Isvorulu provine din apele adunate intr'o gaunositura a muntelui, cari stracurându-se incetisioru printre stratulu superioru, se concentrédia in trunchiulu unui arbore petrificatu ; strabate apoi bolt'a si curge c'o regularitate care, observata cu ceasorniculu, lasa câte o picatura la fie-care 9 secunde. Trunchiulu petrificatu alu acelui arbore i serva de reservoriu. Putienu mai inainte gasirâmu desemnata o locomobila de o marime naturale cu o inscriptiune de desuptu, care aréta ca la anulu 1853 s'a inauguratu deschiderea drumului de feru de la Aix-la-Chapelle la Maestricht.

Strabatându mai multe galerii, conductorele, spre a ne dá o idea despre efectulu intunerecului si absolutei solitudini a acestoru locuri, ne preveni ca ne lasa singuri câte-v'a momente, si printr'o gaura de marimea unei guri de cuptoriu, disparù cu tortiele. Noi remaseramu tienuti unulu de altulu, neindrasnindu a face unu singuru pasiu inainte. Tacerea cea spaimântatóre, acea nópte mai multu decâtu obscura, lips'a conductorelui si a luminei de

biseric'a S. Nicolau. Dupa finirea acestor'a venira scolarii cu profesorii loru dela biserica cu stindardele in sal'a gimnasiului unde i au insotitu unu publicu numerosu din ddni negutiatori din poporu sî din dómne. Festivitatea se incepù prin cantâri de chorulu studentiloru, se contienà cu cetirea clasificatiuniloru cu impârtirea premiiloru, cu unu cuventu la incheerea anului, rostitu de d. directoru dr. I. M e s i o t'a despre insemnatatea scóleloru acestor'a, multiemì Escele Mitropolitului Andreiu Baronu de S i a g u n 'a pentru ajutoriulu sî sprigînirea loru, camereloru Ungariei sî Romaniei pentru subventiunea data, delegatiuniloru scolare eforiei sî tuturoru Brasoveniloru pentru contribuiri sî ostenele la inaintarea loru.

Asemenea indreptà multiamita dlui comissariu scolasticu pentru esamene, p. protopopu localu Iosifu B a r a c u, pentru ostenél'a sî zelulu ce a aretatu la presiederea esameneloru sî in urma se indreptà câtra A b i t u r i e n t i i, cari esu dela acestu gimnasiu. Dupa acést'a descoperì d. comissariu publicului multiamit'a sea cu sporiulu ce a aflatu la aceste esamene, indrépta multiamita publica câtra ddni professori pentru ca au corespunsu asceptâriloru, despre ceea ce va incredintiá sî pre supremulu inspectoratu. In fine urmédia o rostire a unui abiturientu cu care se inchee festivitatea.

Sporiulu s'a constatatu la esamenile de promotiune, la cele scripturistice sî mai alesu prin numerulu celu frumosu alu e m i n e n t i l o r u din fie-care clasa. Progresulu in sciintiele necesari s'a vediutu la scolari din norma prin propunerea fisicei sî a sciintieloru prevediute in legea scolastica. Gradinaritulu sî cantârile, asceptamu sa audimu mai bine câtu s'a propusu eleviloru. Clasele fetitieloru ne au incantatu cu acestea. Bine ca se sadescu idei necesari in inimle cele fragede, câci asiá sperâmu sa nu mai vedemu scai sî porcii rimându prin gradinile românîloru, mai alesu la sate.

Numerulu scolariloru in norma in tóte cele 4 classe pentru prunci, 4 pentru fetitie sî dóue paralele a fostu preste 380, din cari preste 70. fetitie. In cele 2 classe reali 22 sî in cele 2 comerciali 10. elevi. Ómenii nostri inca nu sciu cuprinde pretiulu celu insemnatu alu acestor'a, de aceea amintimu ca recomendarea loru nu se póte esprime din destulu. In cele 8 classe ale gimnasiului au fostu preste 140 elevi din cari maturisanti 11 (2 privatisti) dintre acesti'a 4 reportara calculu d e p l i n u m a t u r i, 6 m a t u r i sî unulu se reprobà. La cele 2 scóle populare din suburbii au fostu preste 60. scolari sî pre la scólele streine de aici 74 elevi.

Astfeliu in Brasiovu au cercetatu scólele in anulu acest'a preste 686 scolari. Cu tóte acestea cine va asemená numerulu acest'a cu aceloru din anii trecuti va aflá ce n'a crescutu, câci cine va sci pre cei obligati de aici de a cercetá scólele se va mirá, ca o parte mare din prunciì parochiei S. Nicolae sî Tocileloru nu cercetéza scólele. Audimu ca comiletele parochiali sî dnii inspectori scolari voru luá mesuri energice pentru ai constringe la acésta datoria. Au dreptu de a se ingrijí ca cartea e neaperata, sî cine nu scie cetí sî scrie dice legea municipalitâtiloru, ca n'are dreptu la alegere. Sî viindu drumulu de feru insusi lucratorii cu manile, caratorii, fâra a sci carte nu voru capetá de lucru. Scoli paralele sî invetiatori inca voru fi de lipsa. Asemenea aru fi necesariu, cá clasele de fetitie sa se mai inmultiasca. Asiá aru fi a se adauge a 5-a, a 6-a, cá pre aiuri'a, pentru ca copilele mici esu de aici de câte 10—12 ani sî mergu intr'a 5-a sî a 6-a classa la sasi, pre unde li se intiparesce pretiu de nationalitatestraina. —

Elevii din scólele medie se imputienéza, fiindu-ca românulu seracu nu mai póte aveá impintenu la spesele enorme ce i face adi unu fiu pre la scóle. Cá se lu mai ajute la acést'a Districtulu românescu alu Brasiovului pre calea sinódeloru, aru fi sa se mai consulte ómenii pentru unu internatu, nu mai putienu pentru o scóla de meserii, carea pré usioru o a luatu sinodulu protopopescu. Nu vedu ómenii ca mergu cu cele materiale sî cu numerulu acestoru indereptu? deci propasire in tóte cele necesari e firm'a nóstra.

In fine sa amintimu ca suntu dóue institute private pentru crescerea copiiloru sî pentru lucru de mâna, pre cari le cercetéza unu numeru frumosu de copile române, inse nici unulu nu românescu. De sî are unulu puteri laudabile dintre profesorii români, totusi luxulu sî indemanarea cu lucruri de mâna, cari tientescu câtra desvoltarea luxului, pre mine unulu nu me multiemesce, pentru ca facia cu trebuintiele nóstre a-si dorí, cá in crescerea secsului femeiescu sa fia principiu conducatoriu a invetiá lucruri, cari suntu de neaparata trebuintia mai intâiu. Ne plangemu continuu, ca suntemu seraci, ca numai suntu tempuri de cele bune cum erá odata. Póte sa fia adeveratu; déra aceea inca e adeveratu, ca femeile române mai nainte cautau sa stralucésca in societate prin harnici'a loru casnica, dara nu prin cetirea celoru mai demoralisatóre romantie, prin aurarii, matasarii sî catiferii, fâra de a intrebá, ca da man'a la aceste séu nu. Femeile mai nainte nu studiau „Bazarulu“ cu tóte basaconiele cele ce deforma frumsetiele cele firesci ale romaneloru, nici ne puneau tóte spurcaciunile adunate de speculanti nesatiosi pre capetele loru, sî tóte caricaturile scornite de nesce fantasti demni de case de nebuni, pre trupurile loru, pentru cá sa se jerfésca pre sine modei sî pungile loru celui dintâiu ciarlatanu-speculantu. Femeea româna urmá a-si cresce copiii in fric'a lui Ddieu sî legea strabuna, urmá a grigí ea ins'a de ceea ce avé sa vina mai tardiu pre mésa cá mancare sî pre sine sî pre ai sei cá imbracaminte etc. Institute de aceste, crescere de acest'a sî tempurile cele bune iéra se voru intórce.

Ne multiamesce multu asociarea studentiloru români sub conducerea dlui professoru T a c i t u pentru lectura sî desvoltarea in limb'a româna, progressulu ce a aretatu d. profes. S t i n g h e in instruirea scolariloru in limb'a francesa. Astfeliu ne multiamesce propasirea ce a facutu d. Directoru gimnasiale sî zelulu mai multoru dni profes. sî invetiatori lenga cei numiti Dr. P o p u, M a x i m u, D o b r e a n u etc. cari ostenira in acestu anu cu instruerea in cetire, istoria geografia in despartiementele celoru trei scóle de adulti. —

B r a s i o v u 30 Iunie 1871.

Ruptur'a de nuori ce s'a intemplatu in lun'a trecuta asupr'a comunei Cristianu de lânga Brasiovu incâtu a inspaimântatu pre locuitorii ei sî le-au facutu pagube s'a repetatu intr'o mesura mai mica in 25 ale acestei luni sî asupr'a Brasiovului. Gazetele de aici au descrisu pagubele casiunate, sî anume gazet'a germana „Kr. Z.“ in nr. 108 a. c. mai pre largu. Ea atribuie caus'a acestoru rupturi de nuori devastârei padoriloru sî muntiloru ce au devenitu plesiugi, ceea ce i credemu sî noi. Ea descrie mai departe câtu au suferitu românii din Prundu, uliti'a mare sî de pre lânga Gimnasiulu românu in o distantia de o mie de pasi, incependu dela casele ddniloru protopopi Petricu si Baracu, pre uliti'a mare in josu sî pre dupa vale, unde inundându ap'a au intratu prin mai multe curti pivnitie sî prin case, câtu au causatu pagube mare sî s'au innecatu sî trei persóne intre cari unu scolariu românu lânga gimnasiu. Acestea le constatâmu sî noi. Mai incolo putienu amintesce acea gazeta despre reulu ce aru fi casiunatu acea plóia napastuitóre sî altoru locuitori din alte pârti mai susu séu mai josu ale orasiului, dara se multiamesce a aminti numai de domnii din centru Brasiovului. Cetitori aceloru gazete sî a acestei corespondintie se voru intrebá, déca au fostu ruptura de nuori sî asiá potopu, cum au pututu sa sufere numai câti-v'a locuitori din centrulu Brasiovului? Suburbiile de susu prin cari au cursu ruptur'a printre casele de pre siesu sî vâli sî cele de josu din Brasiovulu vechiu pre unde curge tóta ap'a adunata pre unulu sî acel'a-si canalu de ce n'au suferitu? Respunsulu acestei cause 'lu anunciù sî aici spre o t i e l i r e a celoru suferitori, ca vecinii gimnasiului nostru au suferitu sî sufere, fiindu ca canalulu ce cuprinde paraele cari curgu de pre munti sî se concentrédia in Prundu nu e facutu, cum este facutu largu sî adâncu mai injosu in Brasiovulu vechiu. Aici sta susu sî ap'a n'are cadere, pentru ca este o móra a bisericei sasesci lânga pórt'a cetatiei de lânga gimnasiu. Acésta móra cá se póta capetá apa cu cadere, albi'a canalului din prundu pâna la gimnasiu sta mai susu. Astu-feliu venindu fortun'a sî apa multa, iéra ap'a neavendu canalu adâncu sî albie, curge pre uliti'a mare, rupe case, câci sî drumulu ulitiei sta mai susu de câtu curtile caseloru. Din acésta causa au suferitu sî suferu acesti proprietari iérn'a din umflarea apei sî vér'a in urm'a potópeloru. S'a facutu plangeri sî aretâri inca sub absolutismu din partea representantiloru S. Nicolae sî eforiei scolare, au mersu procesulu pâna la instanti'a de susu pentru cá sa se cassedie mór'a caus'a causarum, au esitu comissiuni investigatóre sî resolutiuni intru delaturarea morei, dar esecutiune desî au trecutu 12 ani totusi nu s'a facutu, fiindu ca taie in pagub'a bisericei sasesci. In Martiu anulu trecutu cându suferira iérasi amaru totu aceste persóne amu fostu facutu mai multi petitiune, câtra incl. Politia incl., Magistratu locale sî avendu vre-o 38 membrii români in comunitate, pre socotél'a ajutoriului dloru sî la comunitate.

Amu intetitu ajutoriulu prin lamentatiuni agere prin jurnalele române sî germane de aici, cá, sa mântuiésca gimnasiulu de inundarea sî pre proprietarii de mai susu de suferire de pagube asupritóre Comunitatea cercetându prin comissiune s'a convinsu de adeverulu petitiunei sî inca din a. tr. a decisu podirea ulitiei mare in forma de tróca sî facerea canalului sî a trecutu spesele necesari in bugetulu anului acestui'a. Cu tóte acestea pâna adi nu s'a esecutatu nimic'a, incâtu ómenii suferira sî suferu spaime si pagube, ferésca ddieu sî de bóle in urmá locuintieloru umede.

Aci 'mi vine aminti, ca nu trebuie sa uitâmu, ca in impregiurari in cari asceptâmu resultatulu dela altii, totu ei au sa-lu esecutedie. Pre ei trebuie sei aduci la acést'a séu pre dramu legalu prin staruintia energica desa cu informatiuni sî mediulociri, séu pre drumu ilegalu fortiatu (pre care ro-

---

lânga noi, tóte acestea se adaugu la inspaimântatórea istorie a ómeniloru cari au muritu pre acolo in modulu celu mai lamentabile.

Staturâmu câte 4 nemiscati, incepându a ne ingrigí de lips'a conductorelui, cându dodata 'lu vediuramu de departe inaintându inte spre noi, incrucisiându necontenitu tortiele, cá sî cum aru fi fostu unu locuitoriu necunoscutu ce 'si apara imperiulu c'o sabia de focu in contr'a curiositâtiei omenesci. Lungimea galeriei sî formele neregulate ale pescerei produceau acestu efectu de optica.

Nu departe de aci unu ecou fórte pronuntiatu repetá vorbele nóstre. Pâna la 7 silabe ultime puturamu pricepe din cuvinte. D'aci infundându-ne din ce in ce, prin locuri pre cari piciorulu omenescu nu le visitase de ani indelungati, intâlniramu pareti derâmati sî tierâna gramadita prin multe locuri. In tacere urmamu pre conductore, semenându mai multu a nisce fantome de câtu a nisce tovarasi veseli sî a nisce visitatori curiosi. Conductorele spune ca spre finele secolului trecutu s'au gasitu aci cadavrele a 3 preoti din ordinulu franciscaniloru, cari, intrându fâra conductore se perdura, neputându gasi pre nicairi esire. Se dice ca aru fi legatu o sfóra la gur'a pescerei cá sa le serve de conductore, déru care se rupse, frecându-se de petri: in zaduru cautându esire, murira de fóme si de desperare intr'o teribile agonia.

Se vedu sî astadi pre zidu portretele loru in loculu unde au fostu gasiti unulu aprópe se móra sî cei-alti doi deja morti.

Sosiramu in camer'a divinitâtiloru pagâne.

Totu Olimpulu e representantu. Joue presida, lânga elu Plutone, Mercuriu sî altii, apoi Vinerea, Minerv'a sî Junon'a, alu caroru desemnu se vede a fi fórte vechiu.

Timpulu fiindu fórte inaintatu, esprimaramu dorinti'a de a ne suí spre esire, promitându cá la a dóu'a escursiune se visitamu sî cele-lalte galerii ale acestui abisu.

— „Ei, dloru, ne replica conductorele, cá sa puteti observá cu de amenuntulu tóte curiositatile acestei pesceri, ve trebuie celu putienu trei septamâni. Restulu galerieloru ce remânu nevisitate de dv. suntu acelea cari au servitu tieraniloru de prin pregiuru dreptu asilu in timpurile de resbelu, sî in ele se vedu sî astadi sghiaburile sapate in pétra in cari puneau hran'a dobitóceloru. Se vedu asemenea si belciugele de feru de cari legau vitele. Acésta pescera, dloru, dupa marimea sea cea grozava se póte dice fâra esagerare, ca cu mare inlesnire póte ascunde intr'ens'a pâna la 40,000 de ómeni!“

In fine, dupa unu viiagiu de 3 óre, suntemu aprópe de esire.

Eberhard stinge tortiele, sî iéta-ne din nou intr'o completa obscuritate. Dupa câti-va pasi, câte-va linie de lumina strabateau acelu intunerecu desu. Ce efectu placutu ne produse acésta lumina dulce, asemenea cu lumin'a lunei, care din ce in ce deveniá mai stralucitóre, apoi aprópe de esire destulu de pitorésca, pâna redobândiramu senin'a lucire a dilei de pre suprafacia.

„Romanulu“ C. Ian. Fonténu.

mânii nu-lu cunoscu), pentru cá sa-i pui in respectu. Noi pre unulu nu umblaramu, ca nu concedea principiulu passivitatiei, *) pre altulu n'avemu puteri sî nici scóla.

Multe intemplâri triste din cari românii potu avé o scóla de esperintia impinsera pre românii de aici la infratire cu ungurii, nu cu armenii, cum dice sî „Albin'a.“ Eu nu cunósce numerulu mesteriloru unguri nici numerulu loru in generalu, nici va crede, ca deasupr'a Brasiovului va rasarí stéu'a Clusiului. La astu-feliu de semne ne ajunge sa fimu passivi adeca sa d u r m i m u.*)

Stimate Domnule Redactore! A aparutu in nr. 48 alu „Gazetei Traniei“ sub numele meu unu respunsu la insinâurile tendentióse ale d. corespondinte din nr. 45 alu acele-asi foi — insa deórece dlu redactoru alu Gazetei de sî si-a datu cuventulu ca va publicá respunsulu meu precum i l'amu inaintatu in scrisu — séu se va intielege cu mine — totusi fâra scirea sî voi'a mea si-a luatu vointia sî a mutilatu sî schimonositu in scrisulu meu sî a publicatu cá din parte-mi unu respunsu stirbu sî confusu, —. Respingu asiá dara acelu respunsu ce a aparutu in nr. 48 alu „Gazetei Tr.“ sî ve rogu pre domni'a-vóstra a primí sî publicá acésta dechiaratiune in stimatulu dvóstre jurnalu dimpreuna cu cestionatulu meu respunsu originaru — aci alaturatu. —

Brasiovu in 10/7 1871.

Alu dvóstre stimatoriu

B r a n u.

Domnule Redactore! — In nr. 45 alu foiei dtale coresp. anonimu din nr. 29 da — precum dice densulu — inimiciloru sei personali? respunsu cu tóte replicele sî triplicele la unu locu — la articululu publicatu in nr. 31 alu „Gazetei.“

In câtu reinfrânge d. corespondinte prin respunsulu seu acést'a, articululu din cestiune sî in câtu acést'a se póte dovedi, voru aretá pré lesne sî pre 'ntrecute cei 147 insi, cari nu suntu cifra mórta cum i dechiara d. corespondinte, ci suntu 147 insi, parte mare cei mai de frunte sî mai inteligenti români brasioveni, cari se afla toti cu numele subscrisi in respectivulu articlu in posessiunea dtale. —

Insa fiindu ca d. corespondinte me insémna pre mine cu numele asemenea sî pre d. Iosifu Puscariu, care in cursulu respunsului seu vorbesce de pasquilanti? de inimiici personali! bá mai aduce precum dice densulu “de esemplu“ definitiuni de intrigantu, de sî cu totulu false — sî asiá tóte aceste incriminationi, nu se scie de le reduce d. coresp. la persón'a mea? séu a dlui Puscariu? séu a vre-unui'a séu altui'a dintre cei 147 subscrisi in articululu cestiunatu, — pentru aceea, inainte de tóte — neputendu-se aflá din conceputulu respunsului alu dlui coresp. pentru incriminarile acelea adresatulu, — le retournediu tóte acele incriminari la persón'a adresantelui — mai incolo in interesulu adeverului sî alu dreptei informatiuni a publicului cetitoriu facu cunoscutu cum-ca la festivitatea de infratire din 22 Aprilie 1871 eu nu amu pututu luá parte, a f l â n d u - m e c á d e p u t a t u l a s i n o d u l u n o s t r u b i s e r i c e s c u i n S a b i i u prin urmare tóte câte insira d. corespondinte in privinti'a acést'a mie 'mi suntu necunoscute. —

Dupa reintórcerea mea la Brasiovu avuiu onóre a primí o deputatiune constatatóre din domnulu Diamandi M a n o l e comersante sî domnulu Romanu capitanu in pensiune, cari mi impartasira ca adunarea generale a românilor brasioveni a alesu unu comitetu natiunalu cu invitatiunea, ca acest'a sa se interesedie sî sa lucre in numele loru in tóte causele românesci, pentru care nu esista o corporatiune representatória, — sî ca in acestu comitetu ce consta din 12 insi, suntu alesu sî io — rugându-me sa primescu acésta alegere sî sa poftescu la adunare sa ne constituimu etc:

Eu le multiamiiu pentru incredere sî cá unulu ce sustienu ca patri'a comuna sî natiunile conlocuitóre numai prin adeverat'a infratire pre bas'a principiului e g a l i t a t i e i n a t i u n a l e póte sî potu fi fericite — acest'a a fostu sî este punctulu de manecare sî finea tuturoru decisiuniloru, petitiuniloru sî dechiaratiuniloru natiunei române — vedi acést'a dela 1848 sî pâna astadi — sî cu deosebire juramântulu din câmpulu libertatiei — primiiu alegerea, apromitiendu-le ca me voiu infatiosiá la adunare! —

In timpulu defiptu ne adunaramu in sal'a de lectura a casinei romanesci — aci ne constituiramu, dându-mi onóre de a me alege pre mine de presiedinte iéra pre d. Isf. Puscariu de secretariu. —

Indata dupa acést'a, amesuratu conclusului adunarei generale se a presentatu articululu din cestiune cupropunerea cá sa se publice in „Gazeta.“ —.

Acést'a punendu-se la ordinea dilei se primí unanimu sî espeditiunea câtra dta o subscriseiu eu cá presiedinte si d. Puscariu cá secretariu — rugându-te cá se publici alaturatulu articulu care se afla pâna astadi in mânile dtale sî subscrisu de 147 de insi. —

Atâtu dreptu informatinnea publicului cetitoriu. —

Ce se atinge acum'a de d. corespondinte sî de invectivele cuprinse in respunsulu dniei sele — din consideratiune ca ne cunóscemu ca d. coresp. din copilarie dela scóla din Blasiu fiindu cu 2-ue scóle inaintea mea — din consideratiune ca amu traitu impreuna in Brasiovu preste 30 de ani, eu cá advocatu diplomatu, densulu intre altele cá Winkel-schreiber — pseudo-advocatu — din consideratiunea acestei — nu potu se dicu amicitie — déra in adeveru cunoscintie vechie — amu otaritu a nu me grabí cu mesuri mai aspre, sî provocu mai intâiu pre dlu coresp. sa se dechiare limpede, reduce densulu espressiunile: „inimici personali — pascuilanti precum sî definitiuni-le de intrigantu“ le reduce, intrebu, la persón'a mea care amu subscrisu de facto numai espeditiunea mentiunata cá sa se publice acelu articulu in intielesulu conclusului adunarei generale sî a comitetului de infratire sî conformu chiaru voiei proprie a dlui corespondinte ceea ce insusi d-t'a adeveredi, ca te-a provocatu cá ori ce invective? ti voru vení asuprai sa le publici — sa se dechiare, dicu, deslusindu fie-care faptu cu tóte impregiurârile lui — iéra pâna atunci le respingu pre acelea in aeru de unde le a culesu d. Cores. pâna atunci susupindu sî actiunea de presa in contr'a dlui corespondinte. —

In fine ce se atinge de pasagiulu amenintiatoriu cu provocare la §§ 487—94 din codicele penale dicundu: „se ceru pedepsirea d. Branu in etate de 61 de ani“ — eu dicu, nu sciu de câti ani este d. corespondinte insa conchidu din pasagiulu acest'a cum-ca d. corespondinte in circululu vitiosu alu vietiei sele a ajunsu iérasi la copilaria. —

D-lu corespondinte de voiesce a se spalá, a se mantuí de imputatiunile ce i se facu in articululu din cestiune — aperese — resfrangale — aceea insa nu o face, ci ataca numai sî incriminédia sî pre altii — se vede ca a desperatu de a se justificá sî in situationea in care se afla i este uritu singuru sî 'si cauta compagnisti, poftésca! numai lu rogu sa nu se gresiésca in Adresa.

Brasiovu in 24 Iuniu 1871.

B r a n u.

---

*) Passivitatea aci nu are locu. R.

*) Avisu energicu pentru românii din Brasiovu de a imbratisiá meseriele. Red.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei vacante de protopresbiteru alu tractului Mercurei cu resiedinti'a in acestu opidu, se escrie prin acést'a concursu pâna la 31 Augustu 1871 st. v. in intielesulu § 23. Nr. 5, sî § 63 din statutulu organicu.

Emolumentele impreunate cu acestu postu suntu competintiele protopopesci, precum sî unu deputatu sistemidiendu cu ocasiunea alegerei.

Doritorii de a concurge la postulu acest'a au de a fi de sine intielegendu-se barbati cualificati in sensulu statutului nostru organicu, apti, sî bine meritati pre terenulu bisericescu sî scolariu, sa fie absoluti de gimnasiu, sî maturisanti; acei'a cari voru produce documente ca au studiatu la unu institutu mai inaltu voru avé antâetatea. Iéra concursele loru bine instruate, le voru asterne la scaunulu protopopescu ortodosu alu Mercurei, respective la presidiulu interimale alu acelui'a in Sabiiu.

Sabiiu 25 Iuniu 1871.

Comitetulu scaunului protopopescu alu tractului Mercurei.

Concursu.

Devenindu vacanta statiunea de invetiatoriu din comun'a Glimbóc'a in protopresbiteratulu Nocrichiu Cincumare, se escrie prin acést'a concursu pâna in 15 Augustu st. v. a c. cu care este impreunata urmatórea léfa:

a) in bani din alodiulu comunei 50 fl. v. a.
b) in bucate 10 galete ardelene, jumetate cucuruzu dela poporu, — cuartiru sî lemnele trebuincióse de focu.

Doritorii de a ocupá acésta statiune au a si asterne suplicile loru la subscrisulu pâna la terminulu prefiptu, dovedindu ca suntu de religiunea gr. or. cu portari morale bune, sî ca au absolvitu cursulu pedagogicu cu succesu bunu in Institutulu nostru archidiecesanu. In fine ca suntu cantareti sî tipicari buni.

Nocrichiu in 3 Iuliu 1871.

Cu intielegerea ambeloru comitete, parochiale sî comunale.

G. M a i e r u
administratoru protopopescu.

68—1

Concursu.

Pentru intregirea parochiei vacante din Corbi protopopiatulu Fagarasiului II, care consta cam din 100 familii se escrie concursu pâna la finea lui Iulie 1871.

Emolumentele suntu:

1. Venitulu dela epitrafilu dupa obiceiulu locului.
2. O dî de lucru de fie care gazda.

Casa parochiala sî portiune canonica nu esista.

Doritorii de a ocupá acésta parochia sa se adreseze la scaunulu protopop. alu Fagarasiului II in Avrigu, cererile sa fie inzestrate cu testimoniile de calificatiune in intielesulu § 13 alu statutului nostru organicu, pâna la datulu mai susu indigitatu.

Avrigu 1 Iulie 1871.

Cu contielegerea comitetului parochialu.

Vasilie M a x i m u.
Adm. prot. Fagaras.

67—2

Concursu.

Pentru ocuparea postului invetiatorescu la scól'a confessionala gr. or. româna din Poian'a sarata, tractulu protopopescu alu Trei Scauneloru, se escrie concursu pâna la 3 Augustu a. c. st. v. care va fi sî diu'a alegerei; emolumentele suntu:

200 fl. v. a. salariu anualu, cuartiru liberu, sî lemnele de lipsa.

Doritorii de a ocupá acestu postu, suntu avisati a-si tramite recursele loru bine instruite, in sensulu statutului organicu, câtra comitetulu parochialu.

Poian'a sarata in 25 Iuniu 1871.

Cu scirea sî contielegerea mea.

Ioanu Petricu
Protopopu.

(64—3)

Nr. 54—1871.

Edictu.

Mari'a Matia din Daisiór'a, carea inainte de acést'a cu 8 ani, parasindu-si cu necredintia legiuitulu seu barbatu pre Ioanu Plesi'a totu de acolo, pribegesce in lumea larga asiá incâtu nu s'au potutu dá de ubicati'a ei, — se citédia cá in terminu de unu anu sî o dî, dela dat'a de fatia, sa se presentedie la acestu foru matrimonialu, câci la din contra se va decide procesulu divortialu incaminatu din partea barbatului, sî in absenti'a ei, — la prescris'a legiloru sî a ss. canóne. —

Hasifaleu 1 Iuniu 1871.

Scaun. protopresbiterale gr. or. alu Palosiului.

Ioanu Gheaj'a
Adm. protopopescu.

Burs'a de Vien'a.

Din 7/19 Iulie 1871.

Metalicele 5%	59	45	Act. de creditu	284	30
Imprumut. nat. 5%	69	10	Argintulu	121	30
Actiile de banca	766		Galbinulu	5	81

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a si tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pre anu 12 1/3 anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 55. ANULU XIX.

Sabiiu, in 11/23 Iulie 1871.

Publicatiuni oficióse*)

Nr. cons. 536/1871.

Inaltulu comisariatu reg. din Clusiu dto 26 Iuniu a. c. nr. $\frac{3852}{E.K.B}$ 1871. incunosciintiédia pre acestu Consistoriu archidiecesanu: ca in urm'a mai multoru plânsori din partea dregatorieloru bisericeesci a diferiteloru confessiuni despre aceea, ca adeca feciele bisericesci se constringu in contr'a ordinatiunei guberniale din 29 Noemvre 1865 Nr. 8383. (vedi Nr. cons. 991. 1865.) la seversirea de lucruri publice, d. e. facerea de drumuri, — Inaltulu Ministeriu r. ung. de lucrari publice si comunicatiune s'a aflatu indemnatu a dispune prin not'a sea de dto 18 Iuniu a. c. Nr. 13844.: ca fetiele bisericesci au a fi scutite in intielesulu ordinatiuniloru sustatóre si pre venitoriu dela seversirea astoru-feliu de lucruri publice, pâna cându prin diet'a tierei nu se voru face alte dispositiuni in privinti'a acést'a.

Deci acésta dispositiune ministeriale se aduce la cunosciinti'a preotimei si preste totu fetieloru bisericesci spre indreptarea loru.

Nr. cons. 537.

Consistoriulu nostru archidiecesanu, din privintia la acea dispositiune a statutului organicu, in urm'a cârei'a concurentii la vre-unu postu de preotu séu invetiatoriu suntu indatorati a produce pre lânga cele-lalte testimonie scolare si testimoniulu Consistoriului despre cualificatiunea loru, a aflatu de bine spre a inlesni concurentiloru la numitele posturi depunerea esamenului de cualificatiune a defige terminulu pentru tienerea acestoru esamene pre dilele 23—28 ale lunei lui Augustu a. c. ací in Sabiiu.

Despre acésta decissiune consistoriale se incunosciintiédia doritorii de a face aceste esamene spre orientare.

Nr. cons. 538/1871.

Avendu consistoriulu nostru archidiecesanu strinsa datorintia, a priveghiá asupr'a trebiloru nóstre bisericesci, scolare si fundationale, si prin urmare dorindu a avé cunosciintia despre totu ce se intempla mai momentuosu in archidieces'a nóstra referitoriu la aceste obiecte, cá in casuri obveniende sa póta dá indreptârile necesari, — a aflatu de bine in siedinti'a sea de astadi a decide: cá pre venitoriu tóte concursele ce se escriu din partea comiteteloru respective, cu contielegerea concerninteloru P. P. Protopresbiteri, in intielesulu statutului organicu, sa se astérna inainte de publicarea loru in jurnalu si acestui consistoriu archidiecesanu spre revisiune si in casuri de lipsa spre facere de observâri.

Deci acésta decisiune consistoriale se aduce prin acést'a la cunosciuti'a Parintiloru Protopopi spre strinsa observare.

Sabiiu din siedinti'a Consistoriului strinsu bisericescu archidiecesanu tienuta in 1 Iuliu 1871.

Invoiéla

In privinti'a comuneloru amestecate române si serbesci din diecesele de mai nainte ale Aradului, Versietiului si Timisiórei.

I. Obiectulu acestei invoiele suntu acele comunitâti bisericesci, locuite de serbi si români de biseric'a orientale si dupa limba amestecate, cari pre timpulu pré inaltei resolutiuni din 24 Decembre 1864 se aflau in diecesele de atunci ale Aradului, Timisiórei si Versietiului.

II. De etari comune amestecate au a fi privite tóte comunele bisericesci romane-serbesci, indegetate sub. I. in cari se afla celu putienu 100 de suflete de o natiunalitate facia cu unu numeru egalu séu mai mare de cea-lalta natiunalitate, in comuna legatura de comunitate bisericésca.

Acele comunitâti bisericesci, in cari se afla serbi si români de confessiunea ortodocsa in legatura comunala bisericésca, insa n'ajungu nrulu de 100, nu vinu sub pertractarea, regulata prin acésta invoiéla; dara se observa espresu, ca prin acést'a nu se prejudeca nici unu dreptu ce li compete, iér' desclinitu ca dreptulu de proprietate a fie-cârei pârti remâne reservatu.

III. In comunitâtile amestecate, indegetate sub II, este liberu fie-cârui pârti, atâtu serbiloru câtu si romaniloru, fâra privintia ca suntu maioritate séu minoritate, a cere despartirea de legatur'a comunala bisericésca si impârtirea averei bisericesci comune pentru realisarea acelei despartiri, si adeca fia spre scopulu de a trece in cea-lalta metropolia natiunala rudita, fia macaru numai pentru de a formá sub jurisdictiunea Metropoliei in care se afla o comunitate bisericésca propria natiunale.

IV. Asupr'a unei astu-feliu de cereri, fâra amenare se va incepe si efeptuí pertractarea de despartire — cu modalitatea ce se va normá mai josu.

V. O comunitate bisericésca nóua, ce astu-modu s'a formatu, póte sa esista atâtu cá comuna bisericésca de sine, déca ea are medilócele d'a se sustiené cá atare, — séu ea póte sa se adfilieze unei altei comunitâti bisericesci conationale.

VI. In privinti'a averei comunale bisericesci se statorescu in co'ntielegere urmatóriele principia valibili pentru ambele pârti:

1. Proprietatea eschisiva, recunoscuta de pârti cá atare, atâtu in privinti'a obiecteloru miscatórie câtu si celoru nemiscatórie, remâne pârtiei a cârei proprietate este, nu vine deci sub impârtire, ci se separédia mai nainte de tóte in favórea proprietariului.

2. Obiectele comune, miscatórie si nemiscatórie se voru supune impârtirei dupa urmatórea invoiéla.

VII. Unde se afla un'a si dóue sessiuni parochiale, impârtirea se face asemenea, egala; unde suntu mai multu de dóue sessiuni, trebuie staruitu cá impârtirea in privinti'a sessiuniloru ce trecu preste numerulu de dóue, sa se faca cu considerarea tuturoru impregiurâriloru, dupa cea mai possibile ecuitate.

VIII. Cârtile bisericesci liturgice si rituali, apartienu pârtiei in a cârei limba suntu scrise, si asiá cele slave serbiloru, cele romanesci românilor. Alte obiecte bisericesci miscatórie se impartiescu intre ambele pârti dupa proportiunea numerului sufleteloru, si adeca pre câtu se póte in natura pre câtu nu, in ecuivalentulu ce voru statorí pârtile intre sine in co'ntielegere

IX. Biseric'a comuna o primesce pre lânga desdaunarea defipta — ceteris paribus, (intre asemenea conditiuni,) partea ce face maioritate.

Desdaunarea se face in bani numerati, séu dupa invoiél'a pârtiloru in valóre de bani, intr'o proportiune dupa nrulu sufleteloru.

Desdaunarea se respunde séu indata, séu in terminu celu multu de cinci ani. Déca partea ce a primitu biseric'a, in acestu restempu nu respunde deoblegatiunei sele deplinu, cea-lalta parte este in dreptu, séu a cere esecutiune, séu a luá ins'asi biseric'a, pre lânga o desdaunare, ce va fi a se statorí dupa acea-si basa si a se platí intr'unu asemenea restimpu. In casu de neimplinire nici acum a oblegatiunei luate va urmá neconditiunatu esecutiunea. —

Toti credinciosii maioreni de genulu barbatescu ai acelei pârti, carea ia asupr'a-si platirea, garantéza cu averea loru pentru ea cá impreuna detori; in casulu déca sum'a de desdaunare in timpulu defiptu nu s'aru solví deplinu, si asiá deci in protocolulu de invoiéla va trebuí amintitu consentiementulu, respective dechiaratiunea loru espresa, si insirate numele tuturor'a. Firesce ca prin acést'a nu se eschide nici altu corespundietoriu modu de garantia si ipoteca, la care s'aru invoi pârtile.

X. Pre câtu timpu desdaunarea intru intielesulu puntului IX. de partea oblegata nu va fi respunsa deplinu, biseric'a se va folosí prin ambele pârti astu-feliu, in câtu o septemâna servitiulu ddieescu se va tiené numai in limb'a slava, si un'a numai in cea româna.

Alte functiuni speciali se voru esecutá — firesce in limb'a acelei pârti, pentru carea se facu ele.

In câtu pentru folosinti'a localitâtiei scolario se statoresce, ca acolo unde nu esistu pentru ambele pârti edificie scolari proprie, in edificiulu comunu sa se dee fiie-cârei pârti câte o incapere pentru scolarea copiiloru, iéra déca edificiulu scolariu n'aru avé nici macaru dóue localitâti calificate de scóla, atunci cea un'a localitate ce esiste, sa se folosésca de ambele pârti dupa unu turnus.

De altmintrelea sa se staruiésca cá fie-care sa capete unu edificiu scolariu propriu. —

Alte realitâti bisericesci comune se voru impârti intre pârti séu in natura séu in ecuivalentu, dupa proportiunea numerului sufleteloru. Déca o realitate n'aru poté sa fia impârtita in natura, atunci respunderea ecuivalentului va urmá dupa modulu aretatu in p. IX,

XI. Indata dupa acordat'a despârtire si impârtire, fie-care parte va capetá unu preotu alu seu propriu.

Pentru preotii, ce prin astu-feliu de despartire aru remâné fâra oficia, concernintea ierarchia ia asupr'a-si indetorirea de ingrigire.

XII. Fie-care parte, indata dupa despartire, formeza de sine o comunitate bisericésca propria, se constitue in spiritulu respectivului statutu bisericescu, 'si administra ea ins'asi averea bisericésca, ce cade in partea ei.

XIII. Impacatiunea, respective despartirea din comuniunea bisericésca numai atunci se privesce de esecutata si realisata, cându desdaunarea pentru primitele obiecte s'a respunsu deplinu, séu s'a asecuratu cu garantia legala si concésa de partea indreptatita. Pâna atunci remâne comunitatea nou formata prin despartire, in legatur'a ierarchica de pâna acum'a. —

XIV. Se privesce de voi'a legala dovedita a pârtiei ce cere despartirea, dechiararea consunatória a maioritatei absolute a credinciosiloru conationali, trecuti de 20 de ani. Conformu la fie-care pertractare de despartire va trebuí a se constatá mai intâiu de tóte, in modu potrivitu — acésta impregiurare.

XV. Pentru realisarea despârtirei aici normate a comuneloru bisericesci amestecate, se voru compune pentru diecesele numite in p. I. siese comissiuni mestecate.

Pentru fie-care comissiune alege delegatiunea serbésca dóue, si cea româna iéra atâtea persóne de increderea sea. In casulu cându o parte cere incorporarea in Metropoli'a natiunale rudita, organulu diecesanu administrativu concerninte tramite din partea sea, si concernintele consistoriu românu din a sea, câte unu representante, carele póte sa

*) Din consideratiuni economice, pre venitoriu tóte ordinatiunile consistoriali, afara de cele de deosebita importantia, se voru publicá in modulu acest'a.

asista la pertractatiunea comissionale. Din partea autoritatei politice asiste la pertractare o persóna oficiale, cá testimoniu legalu.

XVI. Despre pertractarea de impacatiune fiecare comissiune face unu protocolu esactu in limb'a româna sî serbésca sî se tramite prin membrii comissiunei câtra delegatiune. Cându o delegatiune afla ca pertractarea in ori ce privintia este necompleta, ea prin presiedintele ei se pune in co'ntielegere cu cea-lalta delegatiune sî ele dispunu in co'ntielegere completarea pertractatiunei.

XVII. In casu de nesuccederea impacatiunei, comissiunea face in ambele limbe unu protocolu, ce constata acésta impregiurare sî da fie-cârei pârti respectivulu protocolu originalu spre intrebuintiarea mai departe. Comissiunile facu despre starea lucrului aretare concernînteloru delegatiuni intr'unu reportu consunatoriu.

XVIII. In casu de nesuccedere a impacatiunei, comissiunea va face sa pricépa pârtile ca de acî incolea despartirea se póte ajunge numai pre calea judecatiei sî va incercá, pre câtu se póte in cale amica, cu consentiulu ambeloru pârti a stabilí unu modu de convetiuire ecuitabilu sî impacuitoriu.

XIX. Comissiunile de impacatiune se voru numi sî compune prin delegatiuni in celu mai scurtu timpu dupa subscrierea acestei invoiele. Acelea cu 1. Septemvre a. c. voru incepe pertractarile de impacatiune fâra tóta amenarea sî le voru continuá cu tóta possibil'a intetire, astu-feliu in câtu ele pâna la finitulu lui Februariu 1872 sa fia terminate. Deci pârtile care voiescu a cere despartirea sî inca n'a cerut'o, voru avé a-si substerne astu-feliu de cerere intr'acestu timpu la concernintele comissiuni. Aretarile mai târdie, prin aceste comissiuni nu se voru mai luá in desbatere. *)

XX. Delegatiunile se invoiescu intre sine ca din ambele pârti sa se substérna Maiestatei Sele rogarea: Sa binevoiésca a delegá cá judetiu de pertractare in aceste cause — tribunalulu regiu din Pest'a, pentru provincialu, iér' pentru confiniulu militariu, tribunalulu militariu c. r. din Timisiór'a. —

Carlovetiu, in 1 Iuliu 19 Iuniu 1871.

(Urma subscrierile tuturoru membriloru ambeloru delegatiuni.) „Albin'a.“

Revista diuaristica.

Cestiunea Strussberg a facutu multu sgomotu in dilele din urma in Europ'a; Romani'a a fostu atâtu de agitata de dens'a incâtu erá de temutu ca cestiunea va avé urmarile cele mai funeste.

Pentru de a fi cestiunea acést'a mai bine cunoscuta dâmu cetitoriloru ocasiunea sa cetésca ceea ce scrie unulu din urditorii ei, I. Bratianu.

Iéra ce solutiune a luatu ea in siedinti'a camerei române din 5 Iuliu, putemu aflá din urmatórele cuvinte ale „Telegrafului“ din Bucuresci:

Dupa o lunga sî seriósa discussiune de dóue dile, camer'a se pronuncia in sfersitu sî in cestiunea conversiunei.

Lupt'a fu indestulu de mare sî crâncena, déra propunerea celoru 61 deputati triumfà.

Cu tóte silintiele, ce depusera sustienatorii proiectului, cu tóte invectivele ce aruncara mereu asupr'a celoru subscrisi in propunere, mergendu pâna a dice ca toti au fostu trasi de pulpan'a gherocului cându au subscrisu aceea propunere, cu tóte insinuarile ce intrebuintiara spre a smulge dintre acei subscriitori, sî totusi a séra la ór'a 5 opini'a minoritatiei din comitetulu delegatiloru, de a se evaluá lucrârile de pâna acum sî de a se restituí detentoriloru costulu ecuivalentu numai acestoru lucrâri, fu adoptata cu 59 voturi contr'a 56, votându sî toti ministrii.

---

*) Desî la acést'a ocasiune nu voiamu a dá nici o splicatiue punturiloru ce paru greu de intielesu, la puntulu de facia totusi trebuie sa spunemu ca adeveratulu intielesu alu lui este urmatoriulu: despartirile deja cerute, indata cu inceputulu lui Septembre se voru pertractá, astufeliu ca ele pâna la finitulu lui Februariu 1872 tóte sa fia deslegate, ori indrumate la judecata. Déca intr'acestu restimpu, adeca pâna la incheerea lui fauru 1872, sî alte cumune, mestecate, séu pârti de prin comunele mestecate voru cere despartirea, aceste nóue cereri se voru pertractá prin comissiune sî de la Martiu 1872, incolo pâna ce se voru terminá tóte. Cererile insa de despartire ce s'aru dá pre la 1. Martiu 1872. in colo, s'aru avisá simplu la calea legei, de cumva pârtile nu s'aru scí impacá ele insesi fratiesce. —

Intre aceste desbateri nu potemu a nu semnalá discursulu d-lui Vernescu.

Cu o vigurósa fortia de argumentatiune, démna de distinsulu seu talentu oratoricu, d-sea a pusu cestiunea pre adeveratulu teremu alu intereseloru nóstre nationali, implantându convictiunea in mintea fia-cârui'a sî aretându desastrulu, in care ne terasce proiectulu guvernului.

A respinsu cu energia argumentele celoru ce sustieneau a se avea in vedere interesele streine mai presusu de ori ce, sî cari spuneau ca in asemenea cestiuni financiare trebuie departatu ori-ce stmtiementu patrioticu sî natiunalu, gândindu-ne numai la dreptatea ce au bietii detentori de a li se platí din spinarea nóstra.

D. Vernescu a cumbatutu spiritulu cosmopolitu sî estrem'a generositate câtra streini, ceea ce ne-a impinsu in totu-dé-un'a din reu in mai mare reu, mai alesu in cestiunea nefasta a drumului de feru.

D-sea abia a deschisu gur'a a pomení sî despre advocatii Dr. Strussberg, sî pre data d-nii Al. Lahovary sî B. Boerescu a fostu cei dintâiu cari proteste cu cea mai violenta energia in contr'a atacuriloru ce sustieneau ca li se aduce printre acést'a. . . .

Omagele cele mai calduróse dlui Vernescu!

„Romanulu“ se bucura sî elu de triumfulu camerei celei batjocorite de elu sî de aceea Revist'a sea politica din 6 Iuliu o incepe asiá:

Istoriculu Michelet, studiindu pentru a-si esplicá prin ce minune românii, sî numai ei, nu cadiura asolutu sub legile feudalitatiei, sî cum in Oriinte, numai ei nu fura cuceriti prin iataganulu lui Mahometu, sî cadiuti sub jugulu musulmanu, dîce: — Caus'a nu este alt'a decâtu acea elasticitate, atâtu de mare sî puternica a româniloru din Daci'a, incâtu i face ca cu câtu mai multu suntu striviti, cu atâtu resaltarea este mai puternica.

Acésta opiniune a ilustrului istoricu alu Franciei emisa la 1853, in ceea ce s'atinge de istori'a nóstra cea vechia s'adeveri apoi sî prin istori'a nóstra moderna.

Dupa saltarea de la 1848, românii fura rearuncati in slavia sî tescuiti in ea prin baionetele Turciei sî ale Russiei. Sî dupa o tescuire de cinci ani, se puse asupr'a loru sî greutatea tunuriloru sî a pusciloru austriace. Sî reactiunea, dantiuindu pre corpulu României tescuitu prin gramedile de feru sî de bronzu adunatu de trei imperie, cântà in timpu de 11 ani: „vecinic'a ei pomeri.“

In midiloculu acelei orgii a crimeloru, reactiunea, din intru sî din afara, simtiá ca se misca ceva sub piciórele ei — nu este nimicu, dicea ea; Valsulu nemtiescu, turcescu sî muscalescu ne-a ametitu putienu, sî de aceea ne pare c'aru miscá ceva sub piciórele nóstre.

Sosesce 1857, sî reactiunea se impletecesce fórte. Sosesce 1859, si-abiá trecura 24 de dile, sî Romani'a tresalta, sî prin elasticitatea ei se radica atâtu de puternicu, incâtu restórna nu numai reactiunea, déru insusi tratatulu subscrisu sî garantatu de siepte puteri, ce se pusese asupra-i cá o pétra mormentale. Sî Europ'a, incremenita de admirare, recunósce puterea vietiei sî elasticitatea coloniei române din Daci'a.

Românii inse, stâtu prin natur'a loru câtu sî prin amortirea unei lungi sclavie, n'au potutu inca a se otarí la lucrarea liniscita, déru necontenita sî staruitóre a fie-cârei-a dî, a fie-cârei-a óre. Ei n'au pututu inca intielege sî pune in lucrare ceea ce dicea sî acum trei ani, intr'o intrunire publica, d. Ion. Bratianu — nu este destulu sa ve sculati intr'o dî de desperare sî se resturnati totu. Trebuiá cá fie-care sa se deprindia la lucrulu de fie-care dî, la sacrificiele cele mici, déru fâra intrerupere, la resistinti'a pacinica, déra de fie-care óra, cá astufeliu sa opriti reulu, sî mantienându, sî desvoltându ceea ce este bunu, sa mergeti cu sicurantia sî fâra intrerumpere pre calea binelui, pre calea libertâtiei, fâra a mai fi espusi la sacrificiele sî la periclele cele mari ale saltariloru generale, ale revolutiuniloru.

Românii déra, conformu naturei loru si-a deprinderiloru unei vechi sî lungi sclavie, indata dupa tresaltarea natiunale de la 24 Ianuariu 1859 se culcara din nou, sî reactiunea, incetu incetu naintà iéra-si, sî crediendu pre români pre deplinu asiediati de mórte, i lovì dreptu in capu cu statutulu, sî crediu ca de asta-data s'a sfersitu pentru totu-dé-un'a cu libertatea, cu viéti'a poporului românu. *)

---

*) Gresielele dvóstra incuragiaza reactiunile dara nu natur'a de sclavu atribuita totu de dv. romaniloru. Red. „T. R.“

Meditatiuni,

asupr'a proiectului de unu regulamentu scolasticu, asternutu congresului natiunalu bisericescu romanu din an. 1870 de catra comissiunea sea scolastica ad hoc.

Propunendu maritulu consistoriu archidiecesanu prin circulariulu seu Nr. 101 a. c., publicatu in Nr. 14 alu „Telegrafului Românu“, intre alte, dóue operate ale comissiuniloru maritului congresu natiunalu bisericescu românu din a. 1870 sî pre alu celei scolastice, intitulatu „Organisarea provisoria a invetiamentului in a t i u n a l u confessiunalu in metropoli'a gr. or. a româniloru din Transilvani'a sî Ungari'a“ preotimei sî inteligintiei nóstre române „spre studiare cu aceea, ca oricine aru voi a-si face observatiunile sele asupr'a acestoru operate, le póte face séu de adreptulu la acestu consistoriu, séu in publicu in organulu de publicitate alu Metropoliei nóstre, care este „Tel. Rom.“, amu studiatu aceste operate sî eu; fiindu insa ca invetiamentulu me intereséza mai de aprópe, amu meditatu déru asupr'a acestui'a cu mai multa atentiune, cari meditatiuni se cuprindu in urmatórele:

Pre bas'a autonomiei bisericei nóstre gr. or. are congresulu naitunalu bisericescu românu tem'a, cá, dupa statorirea in statutulu organicu sî a principieloru pentru intemeerea, sustienerea sî desvoltarea scólei nóstre confessiunali, se desvolteze aceste principie intr'unu regulamentu scolasticu anumitu, obligatoriu mai intâiu pentru invetiamentulu poporalu.

Anestu regulamentu scolasticu are sa prescria indetoriri sî drepturi pentru comunele bisericesci sî pentru parintii ori tutorii copiiloru facia cu scól'a; determineze sfer'a invetiamentului poporalu; sa determineze notele cualificatiunei invetiatoriloru; sa prescria drepturi sî detorintie pentru invetiatori; sa marceze sî sfer'a de activitate a autoritâtiloru scolastice; — are insa sa se marginésca acolo, unde incepu cercustarile locali a numai permite membriloru comuneloru nóstre bisericesci din unele pârti sa traga dela oblegamentulu primitu acele-asi folóse, pre care le potu trage membrii altoru comune bisericesci din deosebitele eparchii ale provinciei nóstre metropolitane.

Cá unu atare proiectu de lege apare „organisarea etc.“

Ea este sa devina unu regulamentu scolasticu generalu, obligatoriu pentru invetiamentulu poporalu in intrég'a metropolia gr. or. a româniloru din Transilvani'a sî Ungari'a, pre ale cârui'a base au sa-si intocmesca apoi senatele scolastice eparchiali „Instructiunile scolastice“ speciali.

„Organisarea“, dupre cum se póte vedea in „Protocolulu congresului natiunalu bisericescu românu din a. 1870, tiparitu in Sabiiu, pag. 153—169“, costa din 86 §§, cari prescriu orenduele pentru scólele poporali, invetiatori sî autoritâtile scolastice.

Sectiunea prima, scólele, cuprinde in sine §§-fii 1—65, sî se sub imparte in patru puncte primari:

A) scóle poporali inferióre §§ 2—28.
B) scóle poporali superióre §§ 29—39,
C) scóle cetatienesci §§ 40—49 sî
D) institute pedagogice §§ 50—65.

Sectiunea a dóu'a, invetiatorii, cuprinde in sine §§ 66—80.

Sectiunea a trei'a, autoritâtile scolastice, cuprinde in sene §§ 81—86.

Sectiunea I.

Scólele.

A). Punctele primarie sî secundarie ale acestei sectiuni suntu urmatórele:

1. feliulu scóleloru § 1;

a) Scóle poporali inferiori:

1. infiintiarea sî sustienerea scólei §§ 2—7.
2. numerulu sî instruirea scolariloru §§ 8—9,
3. provederea scólei §§ 10—12,
4. fonduri scolastice § 13,
5. despre scolarii de alte confessiuni § 14,
6. cursulu invetiamentului sî numerulu óreloru §§ 15—17,
7. oblegamentulu de a frecuentá scól'a §§ 18—24,
8. durat'a prelegeriloru § 25,

9. obiectele de invetiamentu § 26,
10. planulu de invetiamentu § 27,
11. limb'a instructiunii § 28,

b). Scóle poporali superiori:

1. infiintiarea §§ 29—31,
2. primirea scolariloru § 32,
3. cursulu invetiamentului si durat'a prelegeriloru §§ 33—35,
4. numerulu invetiatoriloru si numerulu óreloru de prelegere pre septamana §§ 36—37,
5. obiectele de invetiamentu § 38,
6. limb'a si planulu invetiamentului § 39;

c). Scóle cetatienesci:

1. infiintiarea si sustienerea § 40,
2. primirea scolariloru § 41,
3. cursulu invetiamentului §§ 42—43,
4. numerulu invetiatoriloru si numerulu óreloru de prelegere pe septamana §§ 44—45,
5. obiectele de invetiamentu § 46,
6. limb'a si planulu de invetiamentu §§ 47—49;

d). Institute pedagogice:

1. infiintiarea §§ 50—53,
2. nnmerulu si salariele profesoriloru §§ 54—56,
3. primirea scolariloru § 57,
4. cursulu invetiamentului §§ 58—59,
5. obiectele de invetiamentu §§ 60—61,
6. disciplin'a § 62,
7. aplicarea pedagogiloru absoluti §§ 63—64,
8. pedagogi'a pentru femei § 65,

B). Cautându asupr'a aceloru puncte respective asupr'a dispositiunei logice a acestei sectiuni:

a). Cu prvintia la natur'a si scopulu scóleloru poporali si cetatienesci, vedemu, ca déca este tem'a scóleloru poporali a desceptá si cultivá si in elevi facultâtile sufletesci, si a dá prin acést'a poteriloru loru spirituali, de a-si impropriatari, unu materialu de invetiamentu, folositoriu pentru totu omulu; iér' scólele midilocii, cu privintia la deosebitele interese ale vietiei poporului, au apoi sa impartasiésca poteriloru spirituali ale eleviloru si unu materialu de invetiamentu, necesariu pentru anumite clase de ómeni, pentru ómeni de deosebite cariere: asiá déru scólele poporali inferiori si superiori, dupa natur'a loru, cadu neconditionatu in sfer'a regulamentului scolasticu generalu, care are sa oblige la invetiamentulu elementariu pre totu poporulu dearendulu; insa scólele midilocii, intre cari si cele cetatienesci, fiindu chiamate, a ajutá inaintarea deosebiteloru interese ale ómeniloru, cari apoi se si potu luptá cu greutâtile, ce li-le impunu in mai multe privintie, la cari inse de aru obligá cineva pre poporulu intregu sa le pórte, numai câtu l'aru nâpâstuí, — dupa natur'a loru si-au loculu loru cuviinciosu in alta sfera, déru nice de cum in ceea a „organisarei“ acestei'a (care cá regulamentu scolasticu generalu are sa oblige la invetiamentulu elementariu pre poporulu intregu).

Deci puntulu primariu C) cu §§ 40—49, fiindu ca dupa intielesulu seu nu cade in sfer'a acestei „organisari; ci obligatu fiindu poporulu alu aduce la indeplinire, iér' nepotendulu indepliní, aru trebuí sa dée preste deosebite nefericiri, cari chiaru l'aru contropí sufletesce: este de a se casá cu totulu.

Iéru puntulu primariu D) cu §§ 50—65, fiindu ca tratéza despre institutele pedagogice, este a se punc la sectiunea a dóu'a a „organisarei“, unde vinu „invetiatorii“ inainte.

b) Cu privintia la natur'a si scopulu scóleloru poporali inferiori si superiori vedemu, ca déca ambe acestea au de tema, a impartasí eleviloru sei educatiune si cultura necesaria pentru fie-care omu de ori-ce conditiune; atunci scól'a poporale superióra nu este altu-cev'a decâtu o estindere mai desvoltata a scólei poporali inferiori.

Pre temeiulu acel'a:

1. §§-ii 29-31 din puntulu secundariu 1.) § 33 din puntulu secundariu 3.) § 37 din puntulu secundariu 4.) § 38 din puntulu secundariu 5. ai puntului primariu B) sa se alaturedie cá amplificatori, cum si suntu, lânga conceptele puntului primariu A), pre cari in fapta le amplifica si adeca:

la puntulu primariu A):

aa) puntului secundariu 1.) infiintiarea si sustienerea scolei, 'i-se cuvinu cá amplificatiune §§-ii 29-31;

bb) puntului secundariu 6., cursulu invetiamentului si numerulu óreloru, i-se cuvine cá amplificatiune §-lui 33 si § 37;

cc) puntului secundariu 9., obiectele de invetiamentu, i se cuvine cá amplificatiune § 38.

Asiá dara §§-ii 29-31, 33, 37 si 38 din puntele 1. 3. 4. si 5. de sub B) — fiindu ca numai câtu amplifica puntele corespundietórie de sub A) — 'si potu avé loculu loru cuviinciosu numai sub A).

2. §-lu 34 din puntulu 3. de sub B. are totu acel'a-si intielesu, cá § 9 din puntulu 2 de sub A);

§ 35 din puntulu 3. de sub A) are totu unu intielesu cu § 25 din puntulu 8. de sub A);

§ 39 din puntulu 6. de sub B) recunósce totu aceea, ce se cuprinde in 27 din puntulu 10. si in § 28 din puntulu 11. de sub A).

Deci §§ 34, 35 si 39 de sub B), fiindu ca numai câtu repetiescu intiesulu §§-loru 9, 25, 27 si 28 de sub A) — suntu a se sterge.

3. De óre-ce clasea prima a scólei poporali superiori este identica cu clasea prima a scólei poporali inferiori, pentru ca in ambe acestea se incepe anulu scolasticu cu „abc“; numai câtu scól'a poporale inferióra remâne apoi pre lânga clasea sea cu despartiementele ei, pre cându cea superióra se desvoltéza in alte trei clasi: — dreptu aceea primirea copiiloru in clasea prima a scólei poporali superiori are sa urmedie neconditiunata.

Pre temiulu acest'a §-lu 32 din puntulu 2 de sub B), fiindu ca prescrie conditiuni la primirea eleviloru in scól'a poporale superióra, póte avé valóre numai cu referire la clasele 2—4 ale acestei scoli; din care causa, si fiindu ca aterna dela cercustarile locali, déca potu vení la scól'a poporale superióra si elevi straini, ori déca se potu dintre cei locali prepará privatim, cari sa incépa frecuentarea dela cl. 2 ori dela cl. 3 ori ch'aru si dela cl. 4: cade §-lu 32 in sfer'a „instructiuniloru speciali“ ale senateloru scolastice eparchiali.

4. Sub A) nu se pomenesce nicairi nimicu despre invetiatori la scól'a populara inferióra; cade inse in sfer'a legei scolastice generali respective „organisarei,“ a decide, ca, déca trece numerulu elevlioru dintr'o scóla poporale inferióra preste celu prescrisu, incâtu pretinde clase nóua, ori si numai pentru despartiementele ordinarie ale acestei scoli, sa fia comun'a bisericésca obligata, a-si engagiá numai invetiatori ordinari, séu i se concede, a-si procurá si vre-unu adiunctu (suplentu)?

La puntulu de sub A) decisatoriu despre invetiatori si suplenti pentru scól'a poporale inferióra sa se alaturedie apoi cá amplificatiune §-lu 36 din puntulu 4. de sub B) — carele prescrie numerulu invetiatoriloru in scól'a poporale superióra.

Asiá dara puntulu primariu B) — fiindu ca cuprinde in sine punte secundarie si §§, cari parte suntu intregitori ai punteloru corespundietórie de sub A), si prin urmare trebuiescu asiediati acolo; parte totu cu unulu si acel'a-si intielesu se afla pusi si sub A), pentru care trebuiescu stersi: — dispare de sinesi.

c) Cu privintia la determinarea si distributiunea conceteloru vedemu: Ca, de óre-ce unu edificiu cu aparate de invetiamentu cu totu, de s'aru aflá acolo si nisce copii, totusi fâra de invetiatoriu engagiatu, spre ale impartasí acelor'a invetiaturi, nu esprima inca conceptulu „scóla“; asiá dara conceptulu „sustienerea scólei“ trebuie sa cuprindia in sfer'a sea intre altele nu numai conceputulu „sustienerea edificiului scolasticu,“ ci si „sustienerea salariului invetiatorescu.“ Inse puntulu 1. alu sectiunei prime esprima in § 3 conspectulu „sustienerea scólei,“ apoi tocmai la sectiunea a dóu'a puntulu 4. mai esprima § 75 conceptulu „sustienerea salariului invetiatorescu:“ — prin urmare conceptulu espresu in § 75 din sectiunea a dóu'a, fiindu ca este coordinatu celui din § 3, si asiá dara subordinatu celui din puntulu 1. alu sectiunei prime, trebuie datu in sfer'a sectiunei prime si asiediatu sub puntulu 1. lânga § 3.

2. La sectiunea prima puntulu b. (cursulu invetiamentului si numerulu óreloru) esprima § 15 conceptele „cursulu invetiamentului pentru scól'a de tóte dilele dupa etatea de scóla“ si „cursulu invetiamentului pentru scól'a de repetitiune dupa etatea de scóla“; § 17 esprima conceptulu „numerulu óreloru de prelegere pre septamâna“; iér' puntulu 8 dimpreuna cu § 25 esprima unulu si acel'a-si conceptu adeca „durat'a prelegeriloru dupre anulu scolasticu.“

Intre tóte acelea „cursulu invetiamentului“ este conceptulu primariu; iéra: „cursulu dupa etatea de scóla, durat'a prelegeriloru dupa anulu scolasticu, órele de prelegere pre septamâna“ suntu concepte secundarie din sfer'a celui dintâiu — inse fie-care dintr'ensele este subordinatu celui-1-altu, dupa cum urmédia unulu dupa altulu in acésta seria.

Asiá dara puntului 6, avendu sa esprime conceptulu primariu, i se cuvinu numai cuvintele „cursulu invetiamentului“, iér' cuvintele „numerulu óreloru trebuiescu sterse de acolo, fiindu ca esprima unu conceputu secundariu subordinatu celui d'intâiu. Puntulu 8. trebuie, cá atare, casatu, pentru ca esprima unu conceptu secundariu, cá si § 25; iéra acest'a trebuiesce asiediatu sub puntulu 6. inaintea §-lui 17.

La sectiunea prima puntulu 4, § 13 esprima conceptulu „fondu scolasticu“, la sectiunea a dóu'a, puntulu 5, § 79 esprima conceptulu „fondu de pensiuni“.

Fiindu ca „fondu“ este conceptu primariu, iér' „fondu scolasticu“ si „fondu de pensinni“ suntu concepte secnndarie intre sine coordinate si pentru acést'a apoi ambe subordinate celui d'intâiu; asiá dara: puntulu 4 cu § 13 dela sectiunea prima si puntulu 5 cu § 79 dela sectiunea a dón'a trebuiescu scóse de acolo si — asiediate intr'o sectiune nóua a sferei conceptului generalu „Fonduri.“

(Va urmá.)

Romani'a.

D-lui directore alu diuariului „Romanulu“.

Domnule directore,

Cetii in diuariulu, ce dirigeti, raportulu dlui M. Costache in privinti'a afacerei lui Strousberg si compania. Domnulu raportatore promite la inceputu, ca va face o espunere rapede déru fidela diferiteloru fase prin cari a trecutu concessiunea Strousberg astu-felu cá, fâra a prejudecá din parte 'i nimicu in ceea ce privesce cestiunea de dreptu, sa póta domni deputati, in deplina cunoscintia, a dá o solutiune pre câtu se va puté mai avantagiósa intereseloru bine intielese ale tierei.

Acestea suntu promissiunile dlui M. Costache? Tienutu-s'a de cuventu? Fostu-a d'asta data mai consciintiosu, mai barbatu in lucrarea sea de câtu alta data? Camer'a va apretiuí si tiér'a va judecá.

Nu crede dle directore, ca voi sa discutu raportulu d-lui M. Costache, séu sa iau, prin diuariulu d-téle parte la discussiunea acestei afaceri. Amu scrisu si amu vorbitu in acésta afacere, m'amu infacisiatu doi ani cu mânile la pieptu inaintea barei adunari nationale cá sa fiu judecatu; m'amu incredintiatu insa, mai cu osebire dupa câte se petrecu de vre-o câte-va luni, ca la noi astadi se procede contrariu diecetórei românesci, adeca, ca nu se mai resolva afacerile cu judecat'a ci cu lopat'a, si lopat'a fiindu surda me va pali ori câte asiu dice eu. Déca iau déru astadi condeiulu este cá sa protestezu inca odata contr'a unoru calumnii cari se repetu mereu fâra rusinare, si cari se reproducu si in raportulu dlui M. Costache.

Cea dintâiu este ca guvernulu românu, subtu ministrulu de care faceamu parte, luase ingagiamente a numí pre d. Ambronu de comisariu. Doi ani s'a sustienutu ca l'amu numitu eu; in fine calomni'a s'a redusu a dice ca s'au fostu luatu numai ingagiamente cari aru fi legatu pre succesorii mei. Amu desfisu, si desfidu si astadi, pre ori cine de a aduce cea mai mica proba de acelu ingagiamentu, ce s'aru fi facutu, nu numai inscrisu déru chiaru verbale, si rationea este fórte simpla, câci afara de comissiunea Camerei n'amu vorbitu cu representantii concessionariloru; pre d. Strousberg l'amu vediutu o singura óra, facia cu marturi, multu in urma dupa ce concessiunea se votase de Camera, si nici pomenéla nu s'a facutu de d. Ambronu in spinarea mea. Insa chiaru déca aru fi fostu numitu de mine; cine opriá pre succesorii mei, in urm'a falsului care s'a facutu de densulu cu confectiunea obligatiuniloru si atâtoru alte grave abateri din concessiune, comise chiaru dela inceputu, cine opriá dicu, pre succesorii mei de a lu distituí la tempu, pentru cá sa nu se fure sutele de milióne ale tierei? Totu eu?

A dóu'a calumnia este ca in concessiune s'au datu tóte garantiele concessionariloru, cându pensta statulu românu nu s'a stipulatu nici un'a; acétru

acusare este formulata intr'unu modu mai categoricu in raportulu dlui M. Costache.

Nu dicu ca concessiunea nu avé lacune; insa sa se ia tóte concessiunile date sub guvernele trecute, precum a lui Godillot, Lemaitre, podurile de feru, drumulu de feru dela Giurgiu, Banc'a, sî déca tóte nu voru fi multu mai defectuóse de câtu aceea votata de camera din 68, atunci meritu asprimea cu care voiescu sa me biciuiésca dnii Boierescu, Manolache Costache sî compania. Ori cine a cetitu insa concessiunea data companiei prussiane a potutu vedé ca ea stipulézu totu de ce aru fi avutu nevoia unu guvernu inteligintе sî gelosu de interesele tierei, cá sa nu lase pre concessionari a pagubí statulu. Cari insa aru fi acelea garantii pre cari o concessiune le-aru puté contiene cá sa oprésca pre coticarii straini de a jefui statulu, cându ei aru gasí complici, din sciintia séu din nesciintia, chiaru printre acei'a ce suntu chiamati sa-i tie in freu ? In concessiunea banciei de circulatiune sî de scomptu, acordata subtu domni'a principelui Cuz'a, se stipulà cá banc'a sa nu póta incepe operatiunile séle de câtu cându va avé in casa unu capitalu de o suma de óre-care ; aceea suma in numerariu negresitu erá menita sa garanteze biletele de banca ce banc'a avé facultatea de a emite in circulatiune. Directorele bancei incunosciintiéza pre ministeriulu de financie ca capitalulu se afla in casa, ministeriulu tramite pre comisarii sei cá se constate, sî domnii comisari incheia procesu verbale ca concesionarii au indeplinitu stipulationea din concessiune sî prin urmare opinéza ca banc'a este in conditiune de a incepe operatiunile. Cine insa aru puté sa-si inchipuiésca ca acelu capitalu nu erá altu ceva de câtu o dovéda, presintata de domnii concessionari, prin care voiau a constatá ca au capitaluri de diferite naturi la Parisu sî la Londonu ? Astu-feliu, déca sî eu adoptamu opiniunea predecesorelui meu in ministeriulu de financie sî nu me opuneamu, banc'a emitea bilete de milióne de lei, fâra cá ele sa fia garantate prin altu ceva de câtu prin nesce efecte supuse fluctuatiuniloru sî acelea aflâtóre in strainatate. Amintii acestu faptu petrecutu in 1866 cá sa dovedescu cum garantiele cele mai eficace potu fi scamotate, déca ministrii nu suntu cu mare priveghiare sî chiaru cu curagiulu de a desplacea celoru puternici.

Totu astu-feliu se intemplà sî cu concessiunea dîsa Strusberg. Ea stipuléza garantiei atâtu de eficace in câtu intr'adeveru este unica in feliulu ei ; nu insa unica cá operatiune financiara, cum le vine la socotéla a sustiené domnii advocati, pre cari concessionari au avutu noroculu sî dibaci'a de ai gasí printre ómenii nostri de statu ; ci unica cá precautiuni pentru garanti'a statului sî chiaru a detentoriloru de obligatiuni.

D. M. Costache dîce: „Pretutindenea nu erá altu modu pentru asemenea intreprinderi, de câtu séu ce faceau in regia séu ce presintá o societate care oferiá capitalurile ei pentru asemeni intreprinderi. D. Strousberg a propusu statului nostru o sistema cu totulu nóna, sî care, déca nu me insielu a avutu meritulu de a fi inaugurata in Romani'a. Elu se presinta mai multu in calitate de constructoru, fagaduindu a constitui capitalulu necesariu pentru constructiune prin obligatiuni ce s'aru emite in numele concessionariloru, déru subtu garanti'a statului din dîu'a emissiunei loru“.

Ce talmesiu balmesiu, dle directore î Cetindu acesto paragrafu cá sî totu raportulu, mi adusei aminte de definitiunea ce unu diplomatu streinu dá despre capulu dlui M. Costache. C'est une boutique debric-à brac.

(Va urmá)

Varietâti.

*** Schimbârile in consistoriulu archid. In urm'a concluseloru sinodali din sessiunea trecuta a intratu la 1 Iuliu in despart. bisericescu P. Moise Lazaru cá asesoru cons. ordinariu. (Inca n'a sositu) ; in despart. scolasticu dd. Codru Dragusianu sî I. R. Macsimu cá asesori cons. onorari; (dlu Elia Macelariu sî incepù provosoriu inca de mai nainte functiunea de referentu in carea intrà dela 1. Iuliu definitivu) sî in despartiem. epitropescu P. N. Cristea sî D. Ioanu Onitiu, iéra cá asesori cons. onorari.

*** (Denumire.) Dlu dr. Iosifu Galu, fostu jude suplentu la tabl'a regésca, este numitu jude ordinariu totu la acestu despartiementu alu curiei regesci.

*** „Siebb. Wochenblatt“ este fórte amarita asupra ministeriului ung. pentruca i e téma, ca acest'a nu va mai lasá tiér'a sî ómenii (in fundulu regescu) numai in parintésca ingrigire a ómeniloru ei. Peret mundus fiat injustitia va fi cugetandu ea.

*** Despre esundari. Drumurile suntu inca intr'o stare miserabile in urm'a esundâriloru. In septeman'a trecuta a mai fostu odata in pârtile Salistei versâri mari de apa. Despre Saliste sî satele din giuru avemu sa insemnâmu, ca au suferitu fórte multu inca cu ocasiunea esundâriloru prime. Riulu ce curge prin piati'a Salistei a crescutu asiá de tare in câtu a ruptu case solide intre cari sî canceleri'a comunale. Salistenii au fostu blocati formalu mai multe dîle in comuna.

*** Din Pestera se scrie: ca in 22 Iuniu a. c. pre la 10 óre nóptea a batutu pétr'a asiá de mare, in câtu betranii nu si aducu aminte sa mai fi vediutu asiá, erá de câte 2—3 loti de grea unu graunte. Bucatele le-au stricatu asiá de tare, incâtu pre unele locuri nici nu se cunósce, ca au fostu semanate, pâna sî cój'a de pre multi arbori inca a belit'o. Viscolulu cu care a fostu impreunata grindin'a acést'a-fù atâtu de violentu, incâtu a risipitu siuri, a descoperitu case, scól'a nóua de noutia o a strieatu, totu asiá biseric'a, 120 familii fura aduse la sapa de lemnu sî la traista de cersîtoriu.

Nr. 85/1871.

Concursu.

La scól'a comerciala sî reala româna ort. or. din Brasiovu suntu de ocupatu urmatórele patru posturi de profesori :

1. unu postu de profesoru pentru sciintiele comerciale,
2. unu postu de profesoru pentru istori'a naturala sî fisica atâtu in scól'a comerciala câtu sî in cea reala,
3. unu postu de profesoru pentru chemia (sî in casu de lipsa pentru geometri'a descriptiva sî architectura.)
4. unu postu de profesoru pentru desemnulu linearu sî geometri'a descriptiva.

Doritorii de a ocupá unulu séu altulu din aceste posturi sa binevoiésca a asterne la subscris'a eforia celu multu pâna la finea lui Augustu *st.* n. a. c. concursele loru insocite de documentele, prin care sa dovedésca: a) ca suntu dupa nationalitate români de religiunea ort. or., b) ca au conduita morala sî politica buna, c) ca au cualifiicatiunea pentru postulu, la care competéza, care cualificatiune se documentéza prin testimoniu despre absolvarea gimnasiului superioru séu a scólei reale superióre sî prin atestatu, ca au abaolvatu cu succesu facultatea filosofica la o universitate, séu unu institutu technicu séu o academia comerciala. — Acei competitori, care séu prin esamene formale depuse la institutele superióre séu prin prass'a câstigata pâna acum'a in scóla potu dovedí cualificatiune mai mare, voru fi preferiti.

Salariulu anualu pentru fie-care profesoru este 800 fl. v. a. inaintare la 900 fl. sî la timpu pensiune.

Candidatulu alesu de profesoru servesce anulu primu de proba, dupa implinirea acestui'a se denumesce profesoru definitivu dupa ce va fi depusu esamenulu prescrisu de statutulu organicu alu bisericei nóstre ort. orientale.

Brasiovu 5/17 Iuliu 1871.

Efori'a scóleloru centrale romane ort. or.

Damianu Datco.
69—1 Presiedinte.

Concursu.

Spre ocuparea postului de ascente comunale sî cantoru bisericescu la scól'a respective biseric'a greco-orientale din Fagarasiu cu carele este impreunata o léfa anuale de 250 fl. v. a, 30 fl. v. a. relutu de lemne, cuartiru liberu o delnitia de 120□° sî a cincea parte din picusiurile sî alte venite bisericesci, pâna la 15. Augustu 1871 st. v.

Doritorii concurenti 'si voru asterne suplicele loru instruate cu atestatu de botezu, de moralitate, despre absolvirea studieloru pedagogice sî cunóscerea tipicului bisericescu, pâna in terminulu de susu la subscrisulu comitetu parochiale.

Din siedinti'a comitetului parochiale greco-orientale tiennta in Fagarasiu la 2 Iuliu 1871. st. v.

G. Fagarasiannlu
presiedinte.

Ioanu Gram'a
70—1 not.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scól'a elementara poporala gr. or. din preurbiulu Brasiovului „Tocile“ se deschide prin acést'a concursu.

Salariulu impreunatu cu acestu postu este 225 fl. v. a. 15 fl. v. a. bani de cuartiru sî unu stanginu de lemne.

Doritorii de a ocupá acestu postu sa documentedie pre lânga studiile ce au invetiatu, ca suntu de religi'a gr. or., teologi séu pedagogi absoluti, sî ca pâna acum'a au avutu o purtare morala buna sî nepatata.

Petitiunile insocite de documentele necesari au a se adresá câtra prea onoratulu d. protopopu Iosifu Baracu in Brasiovu pâna in 20 Augustu st. v. a. c.

Brasiovu in 6 Iulie 1871.

Comitetulu parochialu alu bisericei *Sf.* Treimi din preurbiulu Brasiovului „Tocile“.
71—1

Concursu.

Devenindu vacanta statiunea de invetiatoriu din comun'a Glîmbóc'a in protopresbiteratulu Nocrichiu Cincumare, se escrie prin acést'a concursu pâna in 15 Augustu st. v. a. c. cu care este impreunata urmatórea léfa :

a) in bani din alodiulu comunei 50 fl. v. a.
b) in bucate 10 galete ardelene, jumetate cucuruzu dela poporu, — cuartiru sî lemnele trebuincióse de focu

Doritorii de a ocupá acésta statiune au a-si asterne suplicile loru la subscrisulu pâna la terminulu prefiptu, dovedindu ca suntu de religiunea gr. or. cu portari morale bune, sî ca au absolvitu cursulu pedagogicu cu succesu bunu in Institutulu nostru archidiecesanu. In fine ca suntu cantareti sî tipicari buni.

Nocrichiu in 3 Iuliu 1871.

Cu intielegerea ambeloru comitete, parochiale sî comunale.

G. Maieru
68—2 administratoru protopopescu.

Concursu.

Pentru intregirea parochiei vacante din Corbi protopopiatulu Fagarasiului II, care consta cam din 100 familii se escrie concursu pâna la finea lui Iulie 1871.

Emolumentele suntu :

1. Venitulu dela epitrafilu dupa obiceiulu locului.
2. O dî de lucru de fie care gazda.

Casa parochiala sî portiune canonica nu esista.

Doritorii de a ocupá acésta parochia sa se adreseze la scaunulu protopop. alu Fagarasiului II in Avrigu, cererile sa fie inzestrate cu testimoniile de calificatiune in intielesulu § 13 alu statutului nostru organicu, pâna la datulu mai susu indigitatu.

Avrigu 1 Iulie 1871.

Cu contielegerea comitetului parochialu.

Vasilie Maximu.
67—3 Adm. prot. Fagaras.

Corespondinti'a Editurei

☞ D-lui V. Ch. in Darlosu, de la noi se espedédia toti nrii regulatu, cercati la Post'a din Mediasiu.

Burs'a de Vien'a.

Din 10/22 Iulie 1871.

Metalicele 5%	59	60	Act. de creditu	285	50
Imprumut. nat. 5%	69	10	Argintulu	121	50
Actiile de banca	769		Galbinulu	5	84

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a sî tipariulu tipografiei archidiecesane.

La nrulu de astadi se alatura cate unu esemplariu dela programulu Institutului de creditu si de economii „ALBIN'A“.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóne ori pre septemana: Dumineca si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl.

Nru 56. ANULU XIX.

Sabiiu, in 15/27 Iulie 1871.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Iubileulu de 25 de ani.

In legatura cu programulu publicatu in nr. 53. a. c. alu „Telegr. Rom.“, se aduce la cunoscinti'a on. publicu, ca serbarea jubileului de 25. ani ai activitâtiei Escelentiei Sele Par. Archiepiscopu si Metropolitu A n d r e i u Bar. de S i a g u n 'a, se aflà cu cale, a se stramutá de Sâmbata in 21 Aug. (2 Sept.) p r e D o m i n e c a i n 22. A u g u s t u (3 S e p t.) a. c. pentru cá nici clerulu nici poporulu sa nu se smintésca in ocupatiunile sele.

Sabiiu in 12 Iuliu 1871.

Comitetulu pentru serbarea iubileului de 25 ani.

O observare.

Nóue ni place sa ne falimu cu numele strabuniloru nostri, cu ale romaniloru antici, si avemu totu dreptulu, de óre ce suntemu stranepotii acelor'a. Nu trebuie insa sa scapâmu din vedere ca nu ajunge numai aducerea aminte de acésta origine, ci esto de lipsa, cá prin ceea ce au stralucitu acei'a, sa documenteze si stranepotii, ca suntu adeverati urmatori ai strabuniloru loru.

Romanii antici suntu respectati de lume numai intru câtu au seversitu fapte mari, intru câtu potu serví de modelu cu institutiunile loru de dreptu, cetatienesci si militarie; tempulu moliciunei si coruptiunei este pat'a, carea lumea de astadi o arata contemporaniloru sei spre ai admoné sa nu cada in viciurile aceste infricosiate, cari tragu dupa sine caderi asiá de mari, dupa cum a fostu cea a imperieloru române.

O percurgere superficiale a istoriei susu-memoratiloru strabuni ne convinge ca marimea loru o datorescu s e r i o s i t â t i e i loru, carea le intiparí caracterulu acelu de stanca, in câtu tóte obstaclurile câte i amerintiá, se frangeau cá nisce valuri de spume, fâra de a impedecá puterea romana in desvoltarea ei si fara de a lasá bateru urme insemnate in organismulu acestei desvoltâri.

Observatiunea acést'a credemu ca e de lipsa cá sa o facemu, pentruca in diu'a de astadi, cându evenemintele facu situatiunea societâtiei omenesci intregi asiá de seriósa, aflâmu pré adese ori, ca la noi tocmai vertutea cea principale a strabuniloru nostri, s e r i o s i t a t e a, lipsesce.

Romanimea intréga patimesce de acestu defectu. Patim'a acést'a are insemnatate insuflatória de temeri, din causa, ca in tóte pârtile lumei vedemu ca se pregatescu si parte se esecutéza miscâri politice, sociali si religiunarie.

Miscârile aceste au alta fatia si numai suntu cá cele de pre tempulu puterei brute. Ele se estindu si petrundu in mass'a popóreloru. Ele punu fatia in fatia energi'a, nisuinti'a popóreloru pre tóte câmpurile de cultura; puterea bruta vine, déca e de lipsa, numai la urma, cá sa incheia mai de graba o lupta inceputa de mai nainte cu mijlóce pacinice.

Noi ne amu dedatu a nu cautá intr'aceste miscâri decâtu intentiunea de a ne striví pre noi si a ne sterpí cu totulu de pre faci'a pamentului. De aci a urmatu apoi mai departe, ca multi credu, ca este destulu pentru salutea românilor a strigá in tóta diminéti'a: „veghiati ca pericululu sosesce séu e inaintea portiloru!“

Nu póte negá nimenea ca strivire se face. Esemple de feliulu acest'a le vedemu si la noi, dara le putemu vedé si la alte popóre. In nici o parte a vietiei popórelovu nu e istori'a asiá avuta de esemple, cá in partea acést'a. Caus'a inse, in cele mai multe casuri, e de a se cautá in si la individualitatea ce se strivesce. G e r m a n i 'a a fostu din seculi unu poporu mare, pâna la unu tempu, unu poporu robustu; inse pré multu in cérta intre sine si adeca, unu tempu indelungu erau in cérta principii si nobilii pentru putere si avere; dupa aceea poporulu pentru religiune, si urmarea fù, ca se vediù strivita de Franci'a, care i rapi teritoriulu si i importà negotiulu, se vediù, strivita de Angli'a, carea nu o lasá sa se desvólte pre mare si i importá negotiulu si in fine dela unu tempu incóce erá strivita si de Russi'a, pentru ca influinti'a ei asupr'a tuturoru afaceriloru interne si estere politice erá asiá de in flóre, in câtu principii germani ingenunchiau parindu-se, séu se pareau ingenunchindu inaintea atotuputintelui Tiaru Alesandru I.

Putendu-se face striviri unui colosu cum e nemtismulu; cum sa nu ni se póta face si nóue, cari nu suntemu nici pre jumetate cá nemtii? Dara nu numerulu e de vina cându devine strivita o natiune. Vin'a o pórta, precum amu vediutu, in cea mai mare parte, natiunea ce cade jertfa astoru feliu de tratâri. Esemplele le amu puté citá in abundantia, mai departe si inca in ilustratiuni si mai posomorite cá cele ce le aflâmu la Germani'a. In interesulu nostru inse este sa aflâmu nu numai vin'a strivirei incercate de o natiune, dara si partea inversa, cându adeca nu póte fi strivita o natiune pre langa tóta inferioritatea numerului ei. Casurile aceste inca nu suntu isolate. Elveti'a, Belgiulu, Oland'a, suntu tóte nisce tieri mici, poporatiunea loru este in asemenare cu a altoru staturi mica si totusi le vedemu ca esista, ca desvólta puteri mari in laintrulu loru, ba ca in casuri estreme si câstigá si cuvenitulu respectu.

Serbi'a inca e o tiéra de o mâna de ómeni si ne aducemu inca bine aminte ca in tempulu resbelului in Crimea, n'a fostu ocupata de trupe streine cum a fostu tierile române dela Dunarea de diosu.

Natiunile cari voru sa vieze si viati'a loru sa fia respectata si de alte trebuie déra sa si caute in s i n e radimulu principalu si sa nu identifice esistinti'a sea cu bunavointi'a strainiloru. Este dreptu ca bun'a séu reu'a vointia a veciniloru are influintia inaintatóre séu impedecatória asupr'a unui poporu, inse influinti'a acést'a se nimicesce, sfermanduse de intregitatea poporului, carele are o idea chiara despre individualitatea sea.

Com aru trebui sa urmeze românii dara d. e. in vertegiulu celu indelungu alu constitutionalismului nostru? Dupa parerea nóstra aru trebuí a nu se ocupá multu, ca „cu cine are sa tiena, lânga cine are sa se l i p e a s c a.“ Ide'a acést'a rapesce deja poporului nostru, celu putienu pre jumetate, increderea in puterile sele proprie. Poporulu nostru, cá ori care altulu, trebuie sa privésca in dreptulu esistintiei sele unu dreptu, care nu are lipsa de alu lipí séu de alu aternâ de alta esistintia. Dupa ce acést'a i va fi chiaru, trebuie apoi sa scie ca ce convine esistintiei sele mai bine, constitutiunea cutare séu absolutismulu etc. Ba chiaru si in aceste din urma vá trebuie sa scie ce are a pasí astufeliu in câtu sa lucre spre modificarea loru asiá dupa cum sa póta corespunde binelui necesariu la esistinti'a sea.

Politicii nostri déra sa nu mai cultive ide'a, ca noi trebuie cá jumetate din esistinti'a nóstra sa o jertfimu unguriloru, séu croatiloru séu nemtiloru, ci totulu sa lu jertfimu inainte de tóte nóue apoi cá natiune intréga sa conlucrâmu la interesele patriei comune, carea trebuie sa fia tuturoru drépta, nu pentru ca asiá voiesce cutare séu cutare, ci pentru ca asiá ceru interesele fiiloru, ceri se ocrotescu pre pamentulu ei.

Procederea acést'a are acelu folosu practicu, ca puterile natiunei impartite in urm'a multoru idei confuse despre binele natiunalu s'aru aduná in giurulu ideei dreptului de esistintia, carea invólva in totu cuprinsulu dreptolu egalei indreptâtiri, cea mai natiunale din tóte ideile.

Conlucrarea pre terenulu acest'a ne aru asigurá si intreprinderile acele speciali, cari suntu necessari pentru indeplinirea ideei de capetenia; pentru ca inainte de tóte lumea aru trebuí sa recunósca seriositatea cugeteloru nóstre, acea seriositate, carea nu digresédza si carea nu derivu cestiunile pre cararea intereseloru indiferinte de noi, cu cari, ori ce s'aru intemplá cu ele, noi nici amu profitá si póte nici nu amu perde nimic'a; pentru ca lumea aru trebuí sa véda, ca noi nu voimu altu ceva de câtu acelu bine, carele este totu odata binele patriei, in care locuimu.

Evenemінte politice.

Caletori'a principelui de coróna, R u d o l f u prin Boemi'a s'a terminatu. Se va vedé déca are urmâri politice séu nu.

„W. Ztg“ publica denumirea contelui Golnetowski de locutiitoriu alu Galitiei. Unele diuarie vienese observa ca acest'a este tatalu diplomei octobriane, carele si serbéza acum a trei'a óra invierea sea politica. Prin denumirea acést'a s'aru paré a se intarí si mai multu progresulu impacârei natiunalitâtiloru in pârtile de dincolo de Lait'a.

F r a n c i 'a a platitu inca la 15 Iuliu 500,957,000 de franci in bani sunatori si in pretiuri. Imperatulu Germaniei s'a simtitu indemnatu de a dispune a se desiertá despartiementele Eure, Sen'a inferióra si Somme.

Afacerile interne ale Franciei se invertescu pre lânga bugetu, pre lânga cestiuni provenite din revolutiunea din urma si cu deosebire pre lânga cestiunea papale. Bugetulu s'a construitu de asiá incâtu o parte fórte insemnata se consacréza pentru reorganisarea armatei. Din revolutiunea trecuta dau ansa la discussiuni in adunarea din Versaille arestarile anumiteloru persóne mai multu séu mai putienu compromise. Mai multu preocupa inse pre francesi sórtea papei. Episcopii francesi au asternutu adunârei natiunali o petitiune in caus'a restaurârei puterei lumesci a papei. Adunarea a transpus'o ministrului de esterne. Thiers, capulu republicei de astadi, despre care este cérta mare in diuaristic'a européna, déca a tramisu séu nu o epistóla adresata papei, publicata deunedi de unu diuariu, respunde in adunare (24 Iul.) ca inainte de tóte voiesce sa nu compromita interesele si politic'a Franciei, carea e o politica pacinica; va face inse totu ce este cu putintia sa corespunda referintieloru create de concordatu, adeca de a aparâ si sustiené idependinti'a papei.

Din tóte se vede ca francesii i clina fórte muttu spre pap'a si de aceea temerile italianiloru potu avé temeiu fórte mare de a se preingrigí de timpuriu contr'a unei invasiuni francese cu scopu de a pune pre pap'a rege lumescu in Romagn'a si Bologn'a.

Pretendentii la tronulu Franciei nu-si mai ascundu setea de domnia. Unulu, contele de Chambord, s'a si insinuatu prin unu manifestu, in carele intre altele dîce ca elu se duce din mijloculu francesiloru dara totu nui parasesce.

S'a si dusu si, noroculu lui, ca erá sa-lu prinda politi'a, nu cá sa-lu puna pre tronu ci cá sa lu inchida. — N a p o l e o n u traiesce retrasu in Angli'a; astépta inse momentulu cându francesii lu voru r e c h i a m á.

A n g l i 'a se cugeta la reorganisarea armatei si caséza dreptulu de a se cumperá posturile de oficieri.

In R o m a n i 'a camerile si-au terminatu siedintiele, din causa ca nu mai erau destui deputati spre a aduce concluse.

Meditatiuni,

asupr'a proiectului de unu regulamentu scolasticu, asternutu congresului natiunalu bisericescu romanu din an. 1870 de catra comissiunea sea scolastica ad hoc.

(Urmare.)

C) Cautându la cuprinsulu singuraticiloru §§ ai acestei sectiuni, aflâmu urmatórele :

I. Cu privintia la drepturile si detorintiele comuneloru bisericesci cu referire la infiintiarea si sustienerea scóleloru poporali.

a) Infiintiarea si sustienerea scólei.

§ 4 concede comuneloru bisericesci, cari nu si aru poté cu midilócele loru proprie infiintiá si sustiené câte o scóla poporala inferióra confessiunale, déru intre cari departarea nu trece preste o diumetate de mila, dreptulu de a se insocí, sa si infiintieze impreuna câte o scóla comuna.

§ 5 concede comunei bisericesci mici si lipsite de midilócele pentru zidirea si sustienerea unei scóle poporali inferiori proprie, apoi se afla si in departare mai mare cá o diumetate mila de comunele de categori'a considerata in § 4, dreptulu, a se afiliá celei mai de aprópe comune bisericesci mai avute, déru sa contribuiésca in proportiune la lipsele invetiamentului.

Totu in intielesulu §-lui 4 prescrie apoi §-lu 30 orenduiele pentru infiintiarea si sustienerea scóleloru poporali superiori de câtra comunele bisericesci insocite.

Este adeveratu, ca impreunarea poteriloru intru a lucrá spre ajungerea unui scopu cuprinde in sine in cele mai multe casuri possiveritatea indeplinirei ; numai câtu, de óre ce scopulu scólei poporali inferiori este cultur'a si educatiunea copiiloru dela 6 ani in susu, déca trebuiescu respectati si copiii, déca trebuiescu respectate si cercustârile parintiloru, aru trebuí aici luate in consideratiune urmatóriele :

aa) Copiii firesce ca nu potu merge pre diosu cale de o diumetate ori si de unu patrariu de mila pre diua la scól'a din comun'a vecina, fâra cá sa obosésca fórte tare ; astfeliu nu potu fi apoi atenti in prelegere ; nu au nece cându sa-si faca ocupatiunile domestice ; obosél'a prea mare si repetita pre tóta diu'a, flamandi'a indelungata paraliséza si crescerea si desvoltarea corpului ; déru si alte pericule potu ajunge pre caletori, mai alesu iérn'a ; apoi neregularitatea la ajungerea in prelegere si acasa ; in fine parintii, cari suntu netipsuiti si inderziti, afla destule preteste, de a nu si tramite copiii la scóla regulatu si numai pâna la a dóuedieci'a casa din comun'a loru — cu câtu mai multe preteste voru poté déru aflá, cá sa-i oprésca de a merge la scóla cale de o diumetate de mila.

bb) S'aru cere déru, cá sa se incuartireze copiii din comunele fâra scóla in cea cu scól'a. In atare casu greutatea de a merge in comun'a, unde este scól'a cu merinde si cu priminele, va desgustá pre parintele muncitoriu, a si mai tiené copilulu la scóla, cu atât'a perdere de tempu a mâniloru muncitorie din famili'a sea.

De si suntu parinti plugari, demni de totu respectulu, carii nu-si crutiéza ostenéla, nici tempu, a merge si in orasie tare departate, sa-si provédia copiii dela scólele de acolo cu cele trebuincióse ; cá acesti'a aru poté urmá multi parinti intru a-si sustiené pre copiii mai marisiori in comunele cu scóle poporali superiori la frecuentarea scólei.

Insa aici este vorb'a despre toti parintii din comunele fâra scóla poporala inferióra dearendulu, fia cu dare de mana, séu bá ; pentru acesti'a aru fi asiá déru sustienerea copiiloru la scóla in comun'a vecina multu mai apasatoria, cá déca aru stá sa contribuiésca la infiintiarea si sustienerea unei scoli poporali inferiori in comun'a loru ; — numai déca aru mai avé si vre unu ajutoriu de unde-va.

cc) Erá fórte salutariu, déca aru fi prescrisu acesti §§ nesce medilóce de ajutorire pentru comunele cele mice si serace, cá sa-si infiintieze si sustiena acolo in senulu loru câte o scóla poporala inferióra pentru copiii loru.

Si óre din veniturile fondului „Asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului românu“, precum si din veniturile altoru fonduri, de care dispune in parte biseric'a nóstra, insa pâna acum s'au ajutoritu din tóte acestea numai tinerimea nóstra in scoli mai inalte, nu s'aru poté derivá o suma anuale spre a infiintiá si nutrí unu fondu anumitu, in carele aru mai curge picaturi si din alte pârti, pentru ajutorirea scóleloru nóstre poporali din comunele bisericesci cele lipsite ale poporului nostru ?

Cum de comunele nóstre bisericesci cele mici si serace se svercolescu in chiarele periculului de a-si perde copiii ori scól'a, séu si scól'a si copilasii loru ; déru totu-si pentru ele nu vedemu nice o lista ori adresa circulandu printre poporulu nostru, cá sa li-se infiintieze unu fondu, prin ale cârui'a venituri sa se póta scapá de periculu sugrumatoriu ?

Séu dóra va indrasní cine-va, a luá adeverulu si dreptatea acestei pretensiuni in desiertu ; realisarea ei de impossiveritate ; insusi fondulu pentru ajutorirea bisericiloru si scóleloru nóstre celoru serace dreptu chimera ; pre poporulu românu contribuindu la acestu fondu dreptu fantasmagoria ?

Potut'au ómenii infiintiá fondu pentru teatru ; opintescuse la infiintiarea fondului pentru academia ? . . . . . iér pre bieti copilasi din comunele serace i tramitu sa merga desculti, goli, flamendi cá vai de ei pre plóe ninsóre cale de ½ mila pre diosu in comun'a cu scól'a la scóla ! ? ! ?

§ 6, suna : „Edificiele scóleloru au sa se cladésca pre locuri uscate ; sa fia spatióse, adeca dupa numerulu scolariloru, socotinduse 60—80 de scolari intr'o localitate si 8—12 urme □ câte de unu scolariu. Laintrulu edificieloru sa fia luminosu si usioru de ventilatu.“

Acestu §, vedemu, ca insarcinéza pre comunele bisericesci, a si cladí edificiele de scóla corespundietórie scopului ; numai câtu :

aa) Nu face nice o deosebire intre comunele cele numeróse si intre cele mici. Intr'o comuna mare se afla in adeveru copii, de potu ajunge la numerulu provediutu in acestu §, si — asiá dela mai multe familii póte esí si sum'a mai mare de bani, cu carea sa se cladésca scól'a corespundiendu acestui §; déru apoi in comune mici nece numerulu copiiloru nu se póte suí la 60—80 de insi, nice familiele cele pucine de aici, nu este cu dreptulu a fi indetorite, sa faca edificiu de scóla mare, numai dóra cá sa remana pre trei patrarie desiertu, si sa pagubésca la acést'a multu si iérn'a cu incalditulu.

Erá déru bine sa fi luatu baremu „organisarea“ acést'a in consideratiune ; cá sa scutésca pre comunele nóstre cele mici de cheltuiele fâra scopu si de unu pretestu, de a li se inchide scól'a.

bb) Déca pasiesce „organisarea“ intre poporulu seu, carele, dupre cum ori-care altulu, are lipsa si de povetie parintesci, si cá instructoria, erá bine sa lu fi sfatuitu, a cautá din puntu de vedere si fisicu si pedagogicu pentru asiedierea edificieloru scolastice, locu nu numai uscatu, ci si, pre câtu s'aru poté, aperatu de sgomote superatióse.

§ 7 suna : „Edificiele de scóle câte esista acum, déru nu corespundu dispusetiuniloru din § 6, au sa se straforme spre a li corespunde“.

Acestu § se arata cu nisce pretensiuni nu numai neeconomice dar' totu de odata si neparintesci ; pentru ca, déca d. e. unu edificiu scolasticu din cele de pâna acum'a consta din dóue odai de scóla de câte patru stângini in lungime si patru in latime, care estensiune da pentru fie-care unu spatiu de câte 16 stângini □, a straformá aceste dóue odai, pâna sa ajunga la o estindere de câte 27 stângini si 18 urme □, nu insemnédia, a schimbá unu parete, alu mai lungí putienu, séu a mai inaltiá coperisiulu, ci chiaru atât'a câtu, a-i luá diosu coperisiulu edificiului intregu, a-i derimá dóue ziduri fundamentali si paretele din midiulocu, si a i le face de nou pre fie-carele de câte 5° 18′ □, iéra cele dóue ziduri remase, déca voru fi in stare a tiené coperisiulu celu nou si asiá déra mai greu, a le mai lungí de câte 1°, 18′ □ pentru fie-care odaia ; iéra nepotendu tiené greutatea cea nóue, atunci trebuiescu si acestea rupte si asiá intregu edificiulu derimatu ; totu acestei proportiuni trebuie sa corespunda acum si coperisiulu celu nou, podinele s. a.

Prin urmare, déca edificiulu cu odaile de câte 16 □ a constatu 1000 de fiorini, celu nou va trebuí sa costee numai din zidu si adusu sub coperisiu, aflându-se si adi materialu cu pretiulu cá acum 30—60 de ani, celu putienu 1718½ fiorini v. a, ; sa computamu acum usile, ferestrele, plat'a de derimatu, iéta-ne ca amu ajunsu cu edificiulu celu nou la pretiulu de 2000 fl. ; sa computamu si 1000 de fl. pagub'a, ce s'a facutu cu perderea edificiului celui vechiu : iéta déra câtu de lesne va constá pre biat'a comuna bisericesca pretensiunea acestui § pre neasceptate 3000 di trei mii de fiorini v. a. —

Trei mii de fiorini, pusi la dobânda cu 6%, dau pre anu 180 fl. interese. Salariulu anualu alu unui adiunctu la scól'a poporale inferióra este dupa § 76, pt. 6. alu „organisarei“ de 200 fl. ; asiá dara cu o ramuneratiune de 150 fl. v. a. mai póte instruá acest'a inca 3—4 óre pre diua : — deci in locu de a demândá sa stramute, respective sa derime comun'a bisericésca edificiulu de scóla celu vechiu, si sa cladésca in locu-i altulu nou, erá mai bine sa o fi obligatu „organisarea“ a face din clasea prima dóue clasi paralele, venindu copiii din o clase vre-o 40 la numeru in unele óre la prelegere, si cei-lalti 40 de insi in alte óre. Astufeliu remânea comun'a nóstra bisericésca câstigata pre totu anulu nu numai cu câte 30 fl. v. a. remasi dela edificiu, ci cu vre-o câte-va sute pre anu, dupa ce crescea acolo numerulu copiiloru de scóla si se urcá dela 80 la 160 de insi s. a. — bá inca se scapá si de câte belele !

4. § 75 indreptatiesce pre comunele bisericesci, a aruncá pentru salariulu invetiatorescu dare speciale asupr'a fie-cârui membru din comuna in proportiune cu averea fie-cârui si cu lipsele scólei.

Cuventele acestui § „in proportiune cu averea fie-cârui'a“ dupa semnificarea loru in parte se arata determinându principiulu, dupa care sa-si organiseze comunele bisericesci darea pentru scóla ; cautându insa asupr'a acestoru cuvinte, cum stau in legatura cu cele lorusi urmatórie „in proportiune cu averea fie-cârui'a si cu lipsele scólei“, le aflâmu abile chiaru a dá ansa escarei de nefericire in comune ; pentru ca, déca lipsele scólei nóstre suntu forte mari, apoi mai si plesnindui cuiva in capu, sa entusiasmeze cu legea scolastica in mâna pre membrii comunei, a intemeiá nesce scóle, cine mai scie cum : prin asiá ceva acesti'a parte aru mufluzí, parte s'aru ruiná cu totulu ! —

Deci cuvintele „in proportiune cu averea fie-cârui'a“ trebuiescu scóse din legatur'a, in care se afla ele cu cele lorusi urmatórie, „si cu lipsele scólei“ — iéra acestea trebuiescu sterse ; pentru ca unde nu mai ajungu poterile membriloru comunei, acolo se cuvine, a incepe ajutorirea din fondulu pentru bisericile si scólele cele serace (vedi : pt. 1. cc, ale acestui puntu primariu).

Si fiindu ca spesele pentru edificarea, sustienerea, repararea, estinderea scólei si pentru salariulu invetiatorescu are sa le intimpine comun'a bisericésca din veniturile comunali si din sumele contributiunei scolastice, incasate dela singuraticii membri ai comunei dupa proportiunea averei loru, ceeace are sa se urmeze in intrég'a provincia metropolitana ; apoi § 14 recunósce si „didactrulu indatinatu,“ — va sa dica, membrii comunei, cari au copii in scóla, suntu obligati, a platí nu numai contributiunea scolastica ordinaria, cá membri ai comunei, ci si, cá parinti ai eleviloru din scóla, „didactrulu indatinatu“ : — cade dar' in sfer'a „organisârei“, a determiná marginea, preste carea sa nu aiba sila a pâsí nici contributiunea scolastica ordinaria, nici didactrulu indatinatu.

Didactrulu pentru doi ori mai multi copii ai unui parinte, de-odata frecuentatori, se cuvine, a fi ceva mai scadiutu, cá pentru elevulu singuraticu ; pentru elevii scólei de repetitiune inca se cuvine didactru scadiutu.

(Va urmá)

Revista diuaristica.

„Românulu“ de astadi, dîce „Telegrafulu“ vorbindu despre subscriptiunea imprumutului de 78 milióne, se silesce a cautá caus'a pentru care capitalurile nóstre „mergu a lene.“

Si iéca cum esplica acésta stagnatiune comerciala :

„Sa fia, fiindu ca precum n'avemu deprinderea asociatiuniloru, totu astu-feliu n'avemu nice p'aceea a unoru asemenea operatiuni si specule financiare ? D'a : acést'a este unu adeveru. Ne-a lipsitu educatiunea financiara cá si cea politica si de acea furamu necontenitu bântuiti de feliurite reactiuni, pre calea politica ; d'aceea suntu atâtu de rari capitalistii români.

. . . . . .

„In afaceri comerciale, fie-care sa-si caute singuru de dughian'a sea, de mosiór'a sea, fâra a voi inca sa intielegemu puterea uriasia ce da asociatiunea, si numai asociatiunea in comerciu, in industria, in agricultura. In specul'a baniloru, sa-i dâmu cu dobânda la particulari, fâra a voi sa intielegemu ca numai prin asociatiuni si prin specule financiare putemu sa facemu fórte producatóre capitalurile cele mai mici, si in adeveru sa ne inavutimu.“

Si pentru ce nu intielegemu tóte acestea ?

„Aceste râni — continua — „Românulu“ — suntu consecintie naturali ale deseloru invasiuni ce ne-au bântuitu si a lipsei unei adeverate instructiuni si educatiuni !“

De asta-data suntemu in deplinu acordu cu dnii dela „Românulu“ in constatarea acestei cause a agoniei in care jiacemu.

Asiá este : ne-a lipsitu si ne lipsescu inca adeverate scóle românesci.

N'amu avutu si nu avemu adeverate asociatiuni de industria, comerciu si agricultura.

Tieranulu dórme inca in somnulu adâncu alu nesciintiei.

Comerciulu si industri'a nationala sta sa-si dea sufletulu in braciele strainiloru, ce ne impresóra si ne strângu cu cercuri de feru de tóte pârtile.

Adeverate suntu tóte acestea !

Unde este inse isvorulu atâtoru rele ce ne amenintia sa perimu ?

Este elu óre inerentu in firea natiunei române, poporulu e culpabilu de acésta apatia generala ce-lu infasióra mereu cá intr'unu giolgiu de mórte, — séu caus'a reului se afla aiurea ?

De ce treceti repede preste ceea ce v'ati apucatu sa spuneti, si nu ne aretati si cine strica ?

A !.... déra uitamu ca nu ve da mân'a se intrati si intr'asta cestiune.

Nu vreti sa sgândariti bub'a pâna in adânculu inimei ei, câci desvelindu macaru unu coltisioru din velulu de sulimanu ce o acópera, ati desteptá leulu din amortire, si atunci .... atunci vai de cei ce-lu legara cu lantiuri !

Sa ve intrebâmu déra pre dvóstra, cari numai acum vedeti si auditi tóte, sa ve intrebâmu ce a-ti facutu pentru luminarea mintiei poporului, cându ve aflati pre fotoliele ministeriali ?

Facutati scóle prin tóte satele, tramisati invetiatori prin tóta tiér'a, cá sa luminedie mintea opincei si sa crésca generatiunea viitoriului ?

Spuneti-ne, luminati apostoli ai luminei, spuneti-ne, cá sa scimu si noi de unde vine intunereulu !

Ori nici acést'a nu e oportunu, precum n'a fostu oportunu pentru dvóstra nimicu care sa dea viétia si vigóre natiunei române ! ?

Vorbiti de asociatiuni, de comerciu, de industria; etc.

Déra, ai cui suntu jidovii, cari préda si ucidu pre di pre di averea si munc'a românului ?

Cine scóse la lumina némulu lui Iud'a si-lu puse in capulu mesei române de la 48 si pâna asta-di ?

Alu cui fusese art. 6 din constitutiune ?

Cine desfiintia paspórtele ?

De câudu navalì preste noi cu drói'a lacustele Palestinei ?

Cine suntu fârtatii lui Rosenthal, Armand Levy, Montefiori, Cremieux, Peixotto, Abraham-Bauer-Cohen, etc ?

Pre cine acusati de lips'a institutiuniloru menite a reinviá activitatea industriei si a comerciului nationalu ?

Dvóstra, sarea pamentului de atâti'a ani, ce ati facutu pentru cá comerciulu românu sa nu mai „mérga a lene ?“

Ce asociatiuni a produsu puterea magica a dvóstra, cari ne strigati mereu : Voiesce si vei puté !

Cine vreti sa iá initiativ'a ?

De ce n'o luati dvóstra cari trâmbitiati in fiecare di : Luminéza-te si vei fi !

Ba nu : uitamu ca si dvóstra facurati odinióra o societate comerciala.

Déru unde ve este, ce va mai face „Români'a industriala“ cu d. Panajot in frunte ?

Nu erau membrii ? Românii n'au spiritu de asociatiune ? Peritu-v'a societatea cá prin minune ?...

Vai ! cum mai aveti curagiulu sa vorbiti de instructiunea poporului dv. cari crescura-ti natiunea, in timpu de atâti'a ani, in lips'a cea mai absoluta de o educatiune curatu românésca, ametindu-ne mintea numai cu frase si teorii care de care mai vage, mai elastice, mai utopice, mai absurde, si combatendu sistematicu ori-ce licarire de positivismu nationalu ! !

Cum nu rositi a vorbí despre comerciu si industria tocmai dvóstra, cari sustienurati intr'un'a drepturile politice israelitiloru, teori'a liberului schimbu, fraternitatea cu grecii si bulgarii, etc. etc.

Faidherbe despre perderile Franciei.

Paris, 11 Iuliu

In cercurile militarie si politice ale Franciei facù opulu lui Faidherbe despre campani'a in Franci'a de Nordu o mare impressiune, si opulu acest'a nu va fi fâra interesu si pentru strainatate in multe privintie. Noi impartasimu aici incheerea acelui'a, care ne ofera o mixtura propria de bon — sens democraticu si chauvinismu prefacutu prin esperintie :

„Déca campani'a in Nordu“, inchee Faidherbe, „n'a produsu resultate mai folositóre, n'a fostu ea insasi caus'a. Orasiulu Metiu potea, la tempulu potrivitu paresita de maresialulu Bazaine si armat'a lui, sa se apere pâna la midiuloculu lunei Decemvre, in locu sa capituleze in 28 Octomvre, potea engagiá sub murii sei armat'a lui Fridericu Carolu si asiá trebuiá sa concéda armatei dela Loire a folosí primulu seu succesu ; in decursulu tempului acestui'a insa aru fi fostu problem'a armatei dela Parisu, folosinduse de curagiulu cunoscutu alu parisieniloru, a ostení armat'a de asediu prussiana, a cârei marime a fostu mai mica, de câtu se presupunea, prin atacuri continui ; atunci armat'a de Nordu se potea cutezá audace intre Somme si Parisu, fâra de téma ca in pucine dile se voru aruncá poteri inimice duple séu triple preste ea, aru fi potutu instrainá prussieniloru isvórele de nutrementu din Normandi'a si amenintiá cu taerea comunicatiunei loru cu Ostulu. Atunci póte ca resbelulu, tragendu-se in lungu si modificatu prin vre-o amestecare européna in conditiunile lui, aru fi reesitu in favorulu nostru spre laud'a mare a lui Gambett'a, inim'a apararei, a cârui credintia viua migrá dela o armata la alt'a, pentru de a incuragiá si pre celu din urma aparatoriu alu patriei nóstre nefericite.

Nu s'a intemplatu asiá, si contrariloru lui politici le a fostu usioru, a i refusá recunosciinti'a cuviintiósa si a i vitupera nisuintiele si faptele. Acést'a e o nemultiamire, dupre cum totu de un'a o creaza patimile politice.

Si deci, cari suntu si voru fi urmarile desastreloru nóstre ? Noi credemu ca resultatele resbelului nostru cu prussienii se presinta cá unu desastru alu democratiei europene, celu mai pucinu in acela-si gradu cá celu alu poterei francese ; si democrati'a francesa fu invinsa, din causa, ca incetandu a fi démna si curata si in urm'a acestei'a respectabile nu mai avea potere espansiva la cele-lalte popóre, din causa, ca, numai facea propagandu la ele, din causa ca desceptara ne increderea multoru ómeni onesti si barbati sdraveni, cari erau revoltati asupr'a neinfrenarei loru si din causa ca asiá se aflá in midiuloculu poteriloru aristocratice europene singura si paresita.

Unu singuru poporu civilisatu e, in fapta, in acelasiu gradu emancipatu cá noi cu privintie la institutiuni sociale : acest'a e republic'a statelor unite, infiintiata prin puritani ; si déca nu ne aru desparte Oceanulu de ea nu si o aru fi instrainatu imperiulu prin simpathiele sele pentru tienetorii de sclavi in resbelulu de successiune si prin scopurile sele rele si batetóre la ochi contr'a ei, dupa cum se pronunciau in espeditiunea mexicana.

Democrati'a in Europ'a se pare asiá dara aruncata la pamentu, si totusi ... egalitatea naintea legei, abrogarea privilegiuriloru si favoruriloru : acést'a e dreptatea, acest'a e dreptulu, acest'a e progresulu ! Nu cum-va acést'a va sa dica, ca omenimea in lumea vechia (se intielege Europ'a-vis-a-vis de Americ'a) ierasi sa regreseze ?

Nu ! Democrati'a e apesata in momentu la pamentu, din causa, ca, o repetamu, ea a devenitu immorale si in urm'a acestei-a impotenta. Democratu e acel'a, care cérca a moralizá poporulu prin invetiaturi (tocmai contrariulu din cea ce se face astadi in Franci'a) si care i merge inainte cu esemple bune.

Inse acésta tréba se póte in Franci'a insasi iérasi purificá, desi noi prea pucinu o sperâmu, si afara de aceea avemu ferma convingere, ca invingatorii nostri, nemtii insusi, ridicati naintea ochiloru loru cu pretiulu sângelui loru despre resultatele castigate asupr'a nóstra si deci nainte conscii de virtuositatea loru, acusi 'si voru pretinde drepturile loru cá ómeni liberi in patria-le si nu se voru mai indestuli cu emigrarea la Americ'a, spre daun'a patriei loru.

Si cându noi din parte-ne inca ne vomu regenerá si fi liberi, atunci aceste dóue popóre 'si voru uitá resbelele de mai nainte intr'o uniune fratiasca. Rhinulu nu va mai fi o ingraditura multu dorita si prea de multe ori adapata cu sânge, cí o linia de impreunare, o vena de viatia, si Europ'a se va bucurá in fine de o pace durabila.“

Lupt'a de pre strade in Newyorku.

In Newyorku se intemplara o revolta, despre care „Times“ ne impartesiesce urmatórele telegrame :

Philadelphi'a, 12. Iuliu.

In decursulu dilei avù locu o mica revolta intre partitele diferite in orasiulu Newyorku, fu insa ingraba suprimata. Processiunea orangistiloru se intemplà astadi dupa amédi ; 200 persóne, veghiate de 2000 dorobanti si soldati luara parte la ea.

Plebea facù diferite atacuri asupr'a partisatiloru la conductu, cari inse indata fura resbite. La dóue atacuri dedera unii dintre poporu focu ; trupele respunsera focului. 8—15 ómeni cadiura morti, 13—20 vulnerati, rapórtele diferescu.

13 Iuliu.

Urmatórele suntu unu raportu despre processiunea orangistiloru in Newyorku, la care cadiura 13 persóne mórte, 175 ranite, 200 prinse.

La 10 óre antemeridiame incunosciintiara barbatii orangisti politi'a, ca, pornindu dela locurile loru de convenire, voru arangiá o processiune.

Plebe multa cursera in vecinatatea acestoru locuri, si 3 regimente soldati dimpreuna cu 500 dorobanti se comandara acolo.

Conductulu orangistiloru constá din 90 barbati oraniani si 12 musicanti. Ei portau esiarpe de colóre orangia si trei steaguri. Nainte de 3 óre dupa amédi se puse conductulu in miscare, unu regimentu inainte, cele-lalte dóue indaretu ; politi'a despartita in plutóne amblá dela unu locu la altulu si curatiá stradele. De odata aude o impuscatura si mai altele, nu trecura multu, procedându processiunea, si se incinge o lupta, politi'a infuga poporulu in stradele invecinate.

Lupt'a durà pâna cându orangistii 'si oprira processiunea in strad'a a 24-a. Aici se dede unu focu de nou din o casa asupr'a orangistiloru cârui'a indata i urmà alte.

Ingraba resunara unu strigatu tumultuosu, ca sa se faca atacu, si regimentulu 84. impuscara fâra sa astepte comanda, asupr'a casei, din care sa dedera focu, câtu si asupr'a trotoarului naintea casei, urmara o salva neregulata, Tóte aceste se intemplara intr'unu momentu ; oficierii se arunca deci intre soldatii loru, pentru de a oprí focului : In strad'a 26 aruncara o impuscatura pre unu soldatu din regimentulu 9 la pamentu, colonelu Iames Fisk alérga acolo pentru de a cuprinde pre soldatulu lovitu in bratiele sele, capeta insa intr'aceea o lovitura cu unu lastariu si cade la pamentu.

In totu decursulu processiunei, pâna la dissolverea ei, se dedura focu din partea poporului si soldatiloru. Trupele remasera sub arme pâna la apunerea sórelui.

De atunci e linisce in Newyorku, 165 revoltatori suntu incarcerati la politia.

Romani'a.

(Capetu.)

Mai intâiu, dice dlui, d. Strusberg se infatisiá mai multu cá unu constructoru ; déru ducii, principii si comitii, cele d'intâiu nume din Germani'a, unii intimi ai marelui imperatu alu Germaniei, si acesti'a se presintau óre totu cá constructori ?

Alu doilea, d. M. Costache, dice ca o asemenea lucrare se face séu in regia séu prin o societate, care ofera capitalurile pentru acést'a.

D. Brancovanu cându a luatu concessiunea sub domnu Cuz'a, d. Mavrogheni, d. Salamanc'a oferiau capitalurile loru? Sî chiaru Rothschild ofere capitalurile sele, cându ia o concessiune? Séu ei iau concessiunea, unii cu credinti'a, altii cu speranti'a ca voru gasí capitalurile pentru a o pune in lucrare? Au ei óre dinainte tóte capitalurile séu din contra, numai dupa ce dobândescu concessiunea, se adresédia la capitalurile disponibili din tóte tierile sî din tóte pungile? Cei ce cunoscu modulu, cum se facu pretutindine asemeni afaceri, voru respunde la acésta intrebare.

La care articlu insa din concessiune se reduce d. M. Costache cá sa puna pre concessionarii prussiani intr'alta categoria de câtu pre alti concessionari? In tóta concessiunea nu se afla nici unu articulu, nici unu alineatu, nici chiaru unu cuventu cu care, chiaru trasu de peru, sa póta caracterisá pre domnii concessionari de constructori, cum i place dumnélui a-i calificá? Tóta osebirea intre d. Offenheim sî concessionarii prussiani este ca celu d'intâiu asociadia indata pre furnisorii de capitaluri la intreprinderea sea, pre cându ducii, principii, comitii sî regele drumuriloru de feru, cum 'lu numisera pre d. Strussberg, fura mai mândri, mai incredietori in creditulu de care se sî bucurau intr'adeveru in acelu timpu, sî chiamara pre capitalisti cá simplí furnisori de fonduri, asigurându capitalurile in drumulu de feru românu cu o dobânda destulu de atragatóre, sî cu perspectiv'a d'ai asociá intr'o dî, de ai face actionari, adeca de ai pune in positiune de a poté beneficiá sî preste acele $7\frac{1}{2}$ la suta. Intrebâmu inse in ce acésta operatiune financiara, dintre capitalisti sî domni concessionari, schimba natur'a operatiunei statului românu cu concessionari prussiani sî o facu sa se osebésca de aceea a dlui Offenheim? Amu concesu, atâtu companiei prussiane câtu sî celei Austriace, contsructiunea drumului de feru cu capitalurile loru sî cu dreptulu d'a sploatá caile ferate in favórea loru unu numeru de ani, sî cá sa póta mai cu inlesnire a-sî procurá capitalurile ne obligâmu a suplini pâna la $7\frac{1}{2}$ la suta procente acelor capitale, déca profitulu neto din sploatarea drumuriloru de feru n'aru fi indestulatoriu.

Déca este asiá, o se-mi dica d. Monalache Costache, de ce ai reservatu statului românu unu controlu asupr'a eliberarei oblegatiuniloru concessionariloru prussiani sî nu sî asupr'a eliberarei actiuniloru austriace?

Pentru o ratiune fórte simpla: intâiu, fiindu ca actionarii, cá asociati controléza d'a dreptulu sî nimini nu póte deturná capitalurile loru pentru alte operatiuni; alu doilea pentru ca compani'a austriaca, care avea drumulu de feru construitu pâna la Suciav'a, avea unu interesu totu atâtu de mare cá noi cá lini'a loru sa fia prelungita pâna la Galati; cându compani'a prussiana nu avea pentru a sfersí liniele nóstre, unu interesu legatu de unu altu interesu deja dobânditu. Afara din cestiunea politica, afara de pretiulu care este multu mai eftinu, garantiele ce luaseramu mai cu osebire dedea o superioritate concessiunei asupr'a celei austriace. Acésta din urma nu ne asigura de locu, ca sfersindu drumulu pâna la Galati séu celu multu pâna la Bucuresci, nu ne va lasá cu cea-lalta linia neconstruita. Din câte disei, — sî ori cine va cetí cu buna credintia concessinea nu póte fi de alta parere, — este invederatu ca déca statulu românu reclama restituirea depositului Jaques intr'o casa de banca nu-lu reclama cá o proprietate a sea, ci cá o garantia stipulata in concessiune pentru terminarea retiele drumuriloru nóstre de feru, câci numai cu conditiunea ca tóte voru fi sfersite, numai astu-felin ne-amu ingagiatu sa asigurâmu 7 sî jum. la suta pre unu capitale de 270,000 de franci chilometru, iéra nu in eventualitatea d'a avé drumuri de feru numai pre siesuri sî cari sa nu fie legate cu liniele cele mari de comunicatiune ale Occidentului sî Orientelui.

Asiá déra, póte sa védia ori-cine ca nici votarea concessiunei, nici lips'a de garantie luate de dens'a nu suntu caus'a catastrofei ce ne amenintia.

Sa-mi permite-ti acum'a, dle directore, sa me adresediu la d. reportoru sî sa-i dicu: nu crede, dle M. Costache, cá pentru acést'a me credu mai pucinu culpabile inaintea natiunei ca amu indemnat'o a dá acea concessiune a drumuriloru de feru, câci cá unu omu care amu avutu curagiulu sa iau cârm'a tierei in mâna, trebuiá se prevedu totu ce se intâmpla: trebuiá sa sciu, fiindu ca priimisemu positiunea de omu de statu, ca in cucernic'a sî onest'a Germania se gasescu coticari, chiaru in sferele cele mai nalte; trebuiá mai cu osebire sa prevedu ca puterea nu o luasemu mostenire sî ca in tiéra la mine se gasescu ómeni, dîsi de statu, cari suntu capabili sa se faca complici strainiloru despuetori ai tierei, numai sî numai cá cu ajutoriulu loru sa stee la putere séu sa ajunga la putere: ca acei ómeni suntu in stare cá chiaru garantiele cele mai puternice, ce se luasera contr'a concessionariloru, sa le transforme in arma cá sa injunghie Romani'a, bá chiaru sa o desarmedie. Trebuiá sa le sciu acestea, sî pre astu teremu suntu déru culpabile.

Primiti, dle directore, etc.

I. C. Bratianu.

4.183 1871.
E: K: B:

Publicare.

Esamenulu de statu pentru economii silvanali de sine statatori, precum sî pentru personalulu ausiliare technicu, sî pentru celu sentietoriu silvanale se va tiené pre anulu acest'a in 6 Noemvre in Clusiu.

Acést'a se aduce la cunosciintia publica, cu aceea observare, cum-ca petitiunile bine instruate spre scopulu emiterei la acestu esamenu de statu au de a se innaintá celu multu pâna in 20 Oct. a. c. la acestu comisariatu regescu pre calea oficieloru antistetóre.

Clusiu in 13 Iuliu 1871.

Dela comisariatulu regescu pentru Transilvani'a.

Varietâti.

*** Alalt'a-eri séra intre 4—5 óre a fostu aici o tempestate cu grindina mare. Mii de feresti suntu sparte sî gradinile sî câmpulu a suferitu fórte.

Nr. 2. 1871.

Concursu.

Fiindu-ca gimnasiulu românu gr. orientale din Bradu comitatulu Zarandului, cu inceperea an. scol. 1871/2 se sporesce cu un'a clasa, a IV-a, se escrie prin acést'a concursu pentru unu postu de profesoru ordinariu, cu care e impreunatu unu salariu de 600 fl. v. a. sî dreptulu de a inaintá in salariu mai mare.

Dreptu aceea pentru ocuparea acestui postu se escrie concursu pâna in 8 Augustu a. c. st. v.

Concurentii la acestu postu voru avé a documentá: a) purtarea buna morala; b) sciinti'a perfecta a limbei române, care este limb'a invetiamentului; c) ca au absolvitu cu succesu bunu cursulu filosoficu pre lânga sciintiele matematice reale séu cele ale limbeloru classice la vre-o universitate din patria séu strainate; séu ca a servitu la vre-unu gimnasiu publicu cá profesoru séu numai suplentu; séu ca a absolvitu gimnasiulu sî a depusu cu succesu bunu esamenu de maturitate sî a terminatu cu asemenea succesu cursulu clericalu — pedagocicu la vre-unulu din institutele pedagogice-teologice gr. or. române.

Concursele voru fi a se adressá la subscrisulu pâna la terminulu indicatu.

Bradu 5|17 Iuliu 1871.

Presiedintele comitetului representantiei gimnasiale.

Moise Lazaru,
Protop.

71—1

Unu teneru românu

va fi primitu cá invetiacelu in Negutiatori'a de manufapturi curente a subscrisului. Conditiunile mai de aprópe se potu aflá la primitoriulu in piati'a mica *Nr. 424.*

Antoniu Bechnitiu
Negutiatoriu in Sabiiu.

72—1

Nr. 85/1871.

Concursu.

La scól'a comerciala sî reala româna ort. or. din Brasiovu suntu de ocupatu urmatórele patru posturi de profesori:

1. unu postu de profesoru pentru sciintiele comerciale,

2. unu postu de profesoru pentru istori'a naturala sî fisica atâtu in scól'a comerciala câtu sî in cea reala,

3. unu postu de profesoru pentru chemia (sî in casu de lipsa pentru geometri'a descriptiva sî architectura.)

4. unu postu de profesoru pentru desemnulu linearu sî geometri'a descriptiva.

Doritorii de a ocupá unulu séu altulu din aceste posturi sa binevoiésca a asterne la subscris'a eforia celu multu pâna la finea lui Augustu st. n. a. c. concursele loru insocite de documentele, prin care sa dovedésca: a) ca suntu dupa nationalitate români de religiunea ort. or., b) ca au conduita morala sî politica buna, c) ca au cualificatiunea pentru postulu, la care competéza, care cualificatiune se documentéza prin testimoniu despre absolvarea gimnasiului superioru séu a scólei reale superióre sî prin atestatu, ca au abaolvatu cu succesu facultatea filosofica la o universitate, séu unu institutu technicu séu o academia comerciala. — Acei competitori, care séu prin esamene formale depuse la institutele superióre séu prin prass'a câstigata pâna acum'a in scóla potu dovedí cualificatiune mai mare, voru fi preferiti.

Salariulu anualu pentru fie-care profesoru este 800 fl. v. a. inaintare la 900 fl. sî la timpu pensiune.

Candidatulu alesu de profesoru servesce anulu primu de proba, dupa implinirea acestui'a se denumesce profesoru definitivu dupa ce va fi depusu esamenulu prescrisu de statutulu organicu alu bisericei nóstre ort. orientale.

Brasiovu 5/17 Iuliu 1871.

Efori'a scóleloru centrale romane ort. or.

Damianu Datco.
Presiedinte.

69—2

Concursu.

Spre ocuparea postului de ascente comunale sî cantoru bisericescu la scól'a respective biseric'a greco-orientale din Fagarasiu cu carele este impreunata o léfa anuale de 250 fl. v. a, 30 fl. v. a. relutu de lemne, cuartiru liberu o delnitia de 120□° sî a cincea parte din picusiurile sî alte venite bisericesci, pâna la 15. Augustu 1871 st. v.

Doritorii concurenti 'si voru asterne suplicele loru instruate cu atestatu de botezu, de moralitate, despre absolvirea studieloru pedagogice sî cunóscerea tipicului bisericescu, pâna in terminulu de susu la subscrisulu comitetu parochiale.

Din siedinti'a comitetului parochiale greco-orientale tiennta in Fagarasiu la 2 Iuliu 1871. st. v.

G. Fagarasiannlu
presiedinte.

Ioanu Gram'a
not.

70—2

Concursu.

Devenindu vacanta statiunea de invetiatoriu din comun'a Glimbóc'a in protopresbiteratulu Nocrichiu Cincumare, se escrie prin acést'a concursu pâna in 15 Augustu st. v. a. c. cu care este impreunata urmatórea léfa:

a) in bani din alodiulu comunei 50 fl. v. a.
b) in bucate 10 galete ardelene, jumetate cucuruzu dela poporu, — cuartiru sî lemnele trebuincióse de focu

Doritorii de a ocupá acésta statiune au a-si asterne suplicile loru la subscrisulu pâna la terminulu prefiptu, dovedindu ca suntu de religiunea gr. or. cu portari morale bune, sî ca au absolvitu cursulu pedagogicu cu succesu bunu in Institutulu nostru archidiecesanu. In fine ca suntu cantareti sî tipicari buni.

Nocrichiu in 3 Iuliu 1871.

Cu intielegerea ambeloru comitete, parochiale sî comunale.

G. Maieru
administratoru protopopescu.

68—3

Burs'a de Vien'a.

Din 14/26 Iulie 1871.

Metalicele 5%	59 40	Act. de creditu	284 60
Imprumut. nat. 5%	69	Argintulu	121 35
Actiile de banca	767	Galbinulu	5 84

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a si tiparitulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl.

Nru 57. ANULU XIX.

Sabiiu, in 18/30 Iuliu 1871.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Evenemintе politice.

In fruntea evenemintelorù politice ale dilei se afla intâlnirea imperatului Francisc Iosifu cu imperatulu Germainiei Wilhelm, carele din urma, precum dau cu socotéla diariele, merge pre la mijloculu lui Augustu la Gastein la cura si apoi la re'ntórcere va conveni cu Mai. Sea imperatorulu nostru in Salzburg. De-si intâlnirea acést'a pórta numai caracterulu unei conveniri personali, totusii politicii i atribuiescu o insemnatate mai mare.

Dupa acést'a afacerea cea mai momentuósa in launtrulu monarchiei este impacarea regimului cu Cechii, carea, precum se vede din limbagiulu foiloru acestoru-a, prosperéza in modulu doritu.

Lucrurile in Franci'a si cu deosebire in Parisu inca nici acum nu s'au chiarificatu de ajunsu, pentru cá guvernulu se cuteze a se reasiedià cu stabilitate in Parisu, câci aici inca si acum se sustiene starea de obsediu, si guvernulu este resolutu a sustiené starea acést'a si in decursulu alegeriloru comunali. — Despre esîrea trupeloru germane din departamentele Eure, Seine inf. si Somme s'a vorbitu dejá in nr. premergatoriu alu acestei foi.

Asupr'a celoru arestati impreuna cu comunalistii din Parisu au reclamatu mai multi ambassadori ai poteriloru respective, si Favre a respunsu, ca aru fi nedreptu a face esceptiuni in favórea unor'a, insa 'si va pune tóta silinti'a, cá procedur'a in privinti'a loru sa se accelereze.

Caracteristic'a pentru gubernulu actualu alu Franciei este denumirea P. Gribert, archiepiscopului de pâna acum la Tours, de archiepiscopu la Parisu, Gribert este unu ultramontanu declaratu, si foile clericali se bucura de denumirea lui.

Scirile din Angli'a, carí in dilele trecutu erau mai imbucuratórie pentru Franci'a, astadi iéra devinu mai posomorite. Pâna acum se afla acolo 70,000 soldati francesi, si inca totu se mai espedéza.

In Spani'a, dupa ce ducele de Serrano refusà formarea unui ministeriu nou, acest'a se formà prin Zorill'a in modulu urmatoriu: Zorilla presiedinte si interne, Beranger marina, Cordov'a resbelu, Ruiz Gomez finantie, Montero Rioz justitia, Mosquer'a coloniile. Ministeriulu a depusu in 12 Iuliu juramentulu, si in diu'a urmatórie va desfasiurá Zorill'a programulu cabinetului celui nou inaintea camereloru (curtiloru).

Asiedierea guvernului italianu in Rom'a propasiesce fórte incetu, din causa, ca multe din familiele cele mai inalte romane, adicte Papei, si cu totulu inimice, „guvernului usurpatoriu“ alu lui Victoru Emanuelu, nu voru sa céda pentru nici unu pretiu castelele si palaturile loru pentru incuartirarea oficieloru si a oficialiloru, si asiá guvernulu e constrinsu a se marginí de o-cam-data pre lânga ocuparea mai multoru monastiri pentru scopurile sele.

In organismulu bisericei romano-catolice se pregatesce o reforma de mare importantia, care inca Pius IX. va se o introduca. Acést'a aru fi, cá Pap'a pre venitoriu se nu se mai alega de câtra colegiulu cardinaliloru, cí sa se denumésca de câtra antecessorele seu. Se dice, ca Pap'a Pius va sa se folosésca dejá de infallibilitatea, ce i o atribuie dogm'a cea nóua, pentru de a denumí de urmatoriu alu seu pre Cardinalulu Patrizi, cu care imparte dejá afacerile officiului seu.

Consiliulu comunale din Iassi la 23 Iuniu anulu curente, luandu ansa dela stramutarea la Rom'a a regelui Italiei a otaritu a se tramite si s'a espeditu urmatóri'a depesia, subsemnata de primariu Crist. Cerchezu, nr. 7785, 1871. Iuniu 23.:

Majestâtiei Sele regelui Italiei;

„Municipiulu Iassi, vechi'a capitala a Moldaviei si actualminte a dóu'a capitala a Romaniei, a serbatu cu entusiasmu diu'a, in care nemuritórea Roma, mam'a nóstra comuna, gratia statornicei vointie a M. Vóstre, a redevenitu capital'a Italiei. Interpretu alu vointiei consiliului meu comunale si alu tuturoru concetatieniloru mei, urmasi ai colonistiloru veniti pre tiermurile Dunarei cu imperatorulu Traianu, urezu Maiestâtiei Vóstre si dinastiei sele ani multi si fericiti. Strigu din fundulu inimei: Sa traiésca Victoru Emanoilu, intemeiatoriulu Italiei unite, mam'a nóstra, sa traiésca Rom'a, capital'a lumei!“

La acést'a a primitu municipalitatea dela M. Sea regele urmatoriulu respunsu:

„Multiamescu municipiului si cetatieniloru de Iasi pentru auguriele, ce facu Italiei si mie, facu cele mai calduróse urâri pentru binele si prosperitatea poporului românu.“

Vittorio Emanuele.

La organisatiunea judecatorieloru.

Cu 22 Iuliu a indeplinitu ministrulu de justitia ultimele lucrâri premergatórie pentru organisatiunea judecatorieloru. Dupa ce adeca se fipsara resiedintiele loru, trebuiá sa se pórte grigia pentru impartirea comuneloru dupa judecatoriele cercuale si pentru prefigerea localitatiloru necesarie. Cu privintia la acestea se adreséza deci ministrulu de justitia câtra municipie, pentru de ale animá la participare activa la lucrârile aceste. Cându municipiele voru seversí problem'a acést'a — cá terminu finale e fipsatu 20 Augustu, — atunci nu numai s'a finitu impartirea judecatorieloru, ci s'au otaritu si cele necesarie pentru adapostirea judecatorieloru. De óre ce concursulu pentru ocuparea posturiloru de presiedinti pâna atunci va fi espiratu, se voru poté apoi incepe denumirile, care insémna cele din urma stadie ale organisatiunei. Rescriptele, ajunse la espeditiune, privitórie la impartirea judecatorieloru si la prefigerea localitatiloru necesarie, suna:

I.

Rescriptu

câtra jurisdictiuni in afacerea organisatiunei judecatorieloru, relativu la impartirea cercualminte a comuneloru.

Dupa ce resiedintiele judecatorieloru r. organisande s'a prefiptu prin ordinatiunea ministrului r. ung., datata din 10 c. si tramisa jurisdictiuniloru, provocu pre comunitate, spre esecutarea lucrariloru de organisatiune, a face o propunerea cu privintia la impartirea teritoriului ei in judecatorie cercuali, si acésta propunere a mi o asterne pâna la 20 Augustu.

La facerea propunerei sa servésca principiele urmatóre de cinosura:

1. Suntu a se luá in consideratiune departarea fie-cârei comune si puste impopulate dela resiedinti'a judecatoriei cercuali, mai departe relatiunile de comerciu si comunicatiune.

2. Asemenea e a se considerá la impartirea judecatorieloru cercuali resiedinti'a acelei curti judecatoresci, respective oficiolatului cârtiloru funduari, de care se tiene cerculu respectivu.

3. Comunele si pustele impopulate sa se imparta judecatorieloru cercuali intr'unu modu, câtu cu privintia la populatiunea cercuriloru sa nu se ivésca diferintie neproportionate.

4. Fia-care comuna si pusta impopulata e a se insemná in impartire — si adeca pentru fie-care cercu in deosebi — respicatu pre basea de date statistice acurate.

5. De óre ce in intielesulu § lui 5. din art. de lege XXXII: 1871 atâtu curtile judecatoresci câtu si judecatoriele cercuali cu privintia la teritoriele loru suntu a se arondá asiá, incâtu tóte pârtile singuratice ale loru sa stée un'a cu alt'a in legatura directa: sa arete comunitatea intr'o lista deosebita acele locuri cuprinse de teritoriulu jurisdictiunei ei, care se tienu de alta jurisdictiune séu de teritoriele mai multoru jurisdictiuni, si sa faca o propunere privitóre la impartirea loru potrivita.

Totu de o data sa se adreseze comunitatea pentru castigarea datelorù relative la acele locuri câtra acea jurisdictiune, de care s'a tienutu teritoriulu respectivu mai inainte.

II.

Rescriptulu

privitoriu la lucrurile premergatóre necesarie pentru adapostirea judecatoriloru de instanti'a prima.

La esecutarea lucrâriloru premergatórie, care se receru pentru adapostirea judecatorieloru de instanti'a prima organisande, doresce ministeriulu de justitia a se folosí de conlucrarea jurisdictiuniloru.

Spre acestu scopu se voru tramite, in urm'a rescriptului ministeriului de justitia din 1. Ianuariu 1871. Nr. 1., tóte documentele substernute de comunitate si relative la dislocarea judecatorieloru comunitâtiei cu provocarea, cá se se indeplinésca lucrârile premergatórie enumerate mai in diosu, si raportulu relativu la acestea sa se substérna ministeriului r. ung. de justitia celu mai tardiu pâna la finea lui Augustu.

1. In intielesulu §-lui 32 din art. de lege 31: 1871 suntu a se conscrie tóte localitâtile, care forméza averea comunitâtiei, câtu si tóte mobilele, aflatóre in posessiunea ei, care la tempu s'au folositu esclusivamente spre scopurile ocarmuirei justitiei séu prin unu atare oficiolatu, care are unu cercu de activitate mixtu (judicialu si administrativu).

2. Déca localitâtile conscribende au datoria, din care o parte proportionale o va portá statulu, dupa § 32 a suscitatului art. de lege, atunci e a se face si despre acestea unu inventariu acuratu.

3. Afara de aceea suntu a se asterne copiele tuturoru aceloru contracte de inchiriatu, care le-a incheiatu comunitatea despre atari localitâti, care se folosescu esclusivamente pentru scopurile ocârmuirei justitiei.

4. Déca comunitatea e aplicata a vinde séu a dá in chiria unu edificiu, care de facia nu se intrebuintiéza pentru scopurile ocârmuirei justitiei, pentru adapostirea judecatorieloru, atunci are a se tramite, déca acést'a nu s'a facutu deja, planulu edificiului si a se prefige sum'a de cumperare séu inchiriare.

5. Cu privintia la acele localitâti, care din partea privatiloru séu comuneloru se imbia spre vendiare séu inchiriare pentru adapostirea judecatorieloru, suntu oferintii respectivi a se provocá la espunerea unei dechiaratiuni deoblegatórie, care dechiaratiuni suntu a se substerne cu o parere motivata contienendu insemnarea celei mai apte localitâti.

6. In deosebi se provóca comunitatea a nesui dupa potintia intr'acolo, cá in atari resiedintie, unde inca nu s'au facutu inbiâri corespundietóre pentru adapostirea indaru a judecatorieloru, comun'a respectiva sa ia asupra'si de si nu tóta adapostirea, totusi o parte din spesele necesarie pentru aceea.

7. Cu privintia la aceea, ca câtu trebuie se fia de mare localitatea pentru un'a séu alt'a judecatoria, servesce normativulu alaturatu de cinosura.

Meditatiuni,

asupr'a proiectului de unu regulamentu scolasticu, asternutu congresului natiunalu bisericescu romanu din an. 1870 de catra comissiunea sea scolastica ad hoc.

(Urmare.)

b) Provederea scólei.

§ 11 suna: „Scolariii seraci voru capetá cârti dela comitetele parochiali, pre câtu se póte gratis“.

Suntu multe comune bisericesci de ale nóstre in stare, a dá, fâra sa le pese, pre fie-care anu la mai multi ori la toti elevii scólei sele, cei in adeveru pauperi, cârti scolastice gratisu; déru apoi se afla sî comune, cari nu potu dá in totu anulu atâtea cârti gratisu, fâra de a suferí prin acést'a o greutate.

Deci, pentru cá comunele bisericesci cele avute sa nu dee din mâna banii fâra cumpetu; pentru cá comunele cele mai pucinu avute se póta sî provedé pre elevii sei cei pauperi cu cârti pentru invetiatura, dar' totu de odata sî face economia in bani, cá sa se folosésca de ei la mai multe trebuintie: — sa cumpere comitetele parochiali o catâtime de cârti scolastice, conforma numerului ordinariu de elevi pauperi; cârtile acestea sa ramâna proprietatea scólei; fie-care elevu pauperu sa primésca dintr'ensele dupa clasea sea, cá sa invetie pre ele, déru sa le pastreze, sî la finea anului scolasticu, cându se promovéza in o classa mai inalta, sa le inapoieze iér' bibliotecei scólei, cá sa le póta imprumutá altui elevu pauperu de nou venitu.

Urmandu comitetele parochiali astufeliu, le remane pre totu anulu dela acésta dánia câte o sumulitia frumósa.

Din acésta sumulitia crutiata, lânga carea se mai potu alaturá de ici de colea sî alte picaturi, sa dée o parte pentru cumperarea de opuri pedagogice mai insemnate, necesarie pentru cultivarea ulterióra a invetiatoriului; acestea cârti firesce ca suntu sî remanu proprietatea bibliotecei scólei.

Sî asiá, fiindu ca invetiatorii din intrég'a provincia metropolitana au sa nu se lase numai pre lânga invetiaturile, cu cari esîra din scólele, pre cari le au absolvatu, ci sa studieze, câtu traescu; insa greutâtile familiari póte ca nu i iérta totu de un'a, sa sî cumpere sî tóte cârtile, câte le trebuescu pentru desvoltarea loru ulterióra, cá astfeliu sa póta corespunde cerintieloru spiritului tempului din d.u'a de adi progresivu: — cade in sfer'a „organisarei“ sa prescrie pentru comitetele parochiali mai bine indetorirea, de a-si provedé scól'a cu câte o biblioteca in folosulu invetiatoriloru sî — alu scolariloru.

II. Cu privintia la invetiamentulu poporalu.

a) Obiecte de invetiamentu.

§ 16 prescrie infiintiarea scólei de repetitiune sî obliga tinerimea, a o frecuentá dupa finirea cursului scólei de tóte dilele.

§ 17 prescrie sî órele de prelegeri pre septemana in scól'a de repetitiune.

Insa despre obiectele de invetiamentu pentru scól'a de repetitiune nu pomenesce „organisarea“ in nice unulu din §§-fii sei nimicu.

Totu-si scól'a de ori ce categoria aru fi, fiindu ca are sa impartasiésca cultura sî educatiune, déca este ea sî supusa niscaroru-va legi, atunci trebuie su-i prescrie acestea sî óre-care obiecte de invetiamentu. Sî fiindu ca § 16 obliga pre intrég'a nóstra tinerime in etate de 12—15 ani, dupa ce au finitu cursulu scólei de tóte dilele, déru nu s'au aplicatu la vre-o alta scóla mai inalta, sa frecuenteze scól'a de repetitiune, cade déru in sfer'a „organisarei“, a prescrie nisce obiecte de invetiamentu sî pentru scól'a acést'a.

b) Disciplin'a scolara.

Fiindu-ca scól'a sî póte ajunge scopulu numai indreptata fiindu voiuti'a eleviloru frecuentatori sa asculte sî sa primésca cultur'a sî educatiunea loru-si impartasîta; sî fiindu ca chiamarea tuturoru invetiatoriloru este, a aduce acést'a la indeplinire prin midilóce efective, a câroru categoria se determinéza de ordinariu prin legea scolastica: cade daru in sfer'a „organisarei“, a determiná calitatea midilóceloru disciplinari pentru scól'a poporale — baremu in trasuri generali.

III. Cu privintia la datorintiele sî drepturile parintiloru oritutoriloru copiiloru in etatea de scóla.

a) Oblegamentulu de a frecuentá scól'a.

§ 16 suna: „Tinerii de amendóue secsele, dela vorst'a de siese ani pâna la cea de doisprediece impliniti, frecuentéza cursulu de tóte dilele“ — apoi vorbesce despre etatea scólei de repetitiune.

Espressiunea „dela vorst'a de siese ani“, fiindu ca propositiunea „dela“ cu privintia la cercustarea tempului insemnéza atât'a, cá „de cându“, sî substantivulu „versta“ nu are atributu, carele sa arete gradulu desvoltarei anului, ce i se asociéza in urm'a celoru-lalti, — insemnéza dar' atât'a, cá: „de cându a inceputu, a se socotí la vorst'a etatiei sî anulu alu sieselea“; astu-feliu nu se póte scí, déca vrea acestu § sa intieléga anume inceputulu, séu midiuloculu, séu sfersitulu anului alu sieselea: — prin urmare espressiunea „dela vorst'a de siese ani pâna la cea de doispredece ani impliniti“ se póte luá de unii asiá: „de cându a intratu in anulu alu sieselea, pâna dupa ce a esîtu din anulu alu doispredecelea,“ de câtra altii asiá: „de cându a trecutu de cinci ani sî diumetate, pâna a implinitu doispredece ani“, iér' de altii asiá: dela sfersitulu anului alu sieselea, pâna dupa ce a implinitu anulu alu doispre-decelea.“

§ 18 suna: „Toti parintii (tutorii....) suntu indetorati a-si tramite fii (pupilii....) la scóla sî anume: pre cei in etatea de siese pâna la doispredece ani a-i tramite in scól'a de tóte dilele“ — urméza acum cei pentru scól'a de repetitiune.

Dupre cum §-lu precedinte, asemenea sî acest'a in espressiunea „etatea de 6—12 ani“ nu determinéza, déca etatea de scóla este a se socotí dela inceputulu, mid.loculu ori sfersîtulu anului alu sieselea alu vietiei copilului.

Sî determinarea acestoru punte de tempu nu póte remané ignorata, fâra de a dá ansa la diverse neintielegeri intre crestinii nostri facia cu scól'a.

Se afla in adeveru multi parinti, carii, nesciindu sa pretiuiésca folósele scólei, numai cu mare greutate sî dau copiii la scóla abiá in etatea de siese ani impliniti; suntu insa sî parinti, carii pretindu, sa li se priimésca copiii in scóla in etatea mai diosu de siese ani.

Dar' totusi §-lu acest'a nu determinéza, déca au parintii sa-si dee copiii la scóla, indata ce au intratu in anulu etatiei loru alu sieselea, ori pre la midiuloculu acestui'a, ori dupa ce l'au implinitu; — prin acést'a póte vení comitetulu parochialu in colisiune cu parintii cei inderetnici, déca i-ar' sî silí sa-si dee copiii la scóla cu inceputulu ori la diumetatea anului alu sieselea. Insa §-lu acest'a nu aréta nici déca este iertatu, séu bá, a primí copii in scóla pâna a nu intrá in anulu alu sieselea; — prin acést'a vine in colisiune directorulu localu cu parintii cei prea amatori de scóla.

Deci, cá sa nu fia nevoiti, a se mai luptá sî cu nisce atari greutâti sî unii sî altii in afacerile scolari din comunele nóstre bisericesci, se cuvine a determiná acestu §:

aa) déca are sa se socotésca etatea copilului, de datu la scóla, — cu inceputulu, ori cu midiuloculu, ori cu finea anului alu sieselea dela nascerea sea;

bb) déca se concede, a se primí in scóla copii sî inainte de a intrá in anulu alu sieselea alu etatiei loru, séu nu.

2. § 22 suna: „Tinerii, cari au implinitu anulu alu sieselea sî suntu de parinti seraci, potu capetá permissiunea directorului localu sî a comitetului parochialu, cá vér'a dóue luni in timpulu lucrului sa cerceteze numai scól'a de repetitiune.“

Cautându la acestu § aflâmu ca:

aa) cuvintele „a directorului localu sî a comitetului parochialu“, fiindu ca se reducu la cuventulu „permissiune“ cá genetivi posessivi, nu ne lasa sa inticlegemu o permisiune, pre carea este detoriu directorulu sî comitetulu sa o dee cuiva; ci ne facu sa intielegemu o permissiune, de carea au dreptulu sa se folosésca densii pre sine insîsi, cá de proprietatea loru — adeca: „permissiunea directorului sî a comitetului“ = „permissiunea, care este a directorului sî a comitetului“ = „permissiunea, pre care directorulu sî comitetulu, cá pre a loru insa'si, o potu intrebuintiá in interesulu loru propriu.“

Iér' déca vrea §-lu, cá comitetulu parochialu sî directorulu localu sa dea altor'a permissiunea, ce le este incredintiata, atunci cuvintele „comitetu sî directoru“ trebuiescu esprese in ablativu = „tinerii.... potu sa capete permissiune dela comitetulu parochialu sî dela directorulu localu“ — ne remânendu adeca neconsideratu: ca verbulu ausiliariu de modu „potere“, luatu cu infinitivulu, esprima o possiveritate reale, care in stilulu legislativu nu este binevenita; apoi ca comitetului parochialu din mai multe temeiuri i se cuvine loculu inaintea directorului localu — de sî acest'a vine in atingere mai de aprópe cu copiii de scóla.

3. § 24 suna: „Parintii (tutorii, maestrii, stapânii), cari nu-si tramitu fiii (pupilii, invetiaceii, servitorii) la scóla, pre câtu tempu suntu in etatea oblegata de a cercetá scól'a, pentru prim'a data comitetulu parochialu i va mustrá seriosu, déca nu se voru indreptá, apoi comitetulu i va pedepsi intâi'a-óra cu 50 de cruceri; a dóu'a óra cu 1 fl.; a trei'a óra cu 2 fl.; a patr'a óra cu 4 fl. in folosulu fondului scolasticu. Déca nu s'aru ajunge scopulu nici dupa aceste pedepse, comitetulu e indatoratu a lu luá pre tineru dela parinte, (dela maestru séu tutoru, séu stapânu) sî alu incredintiá unui curatoru, in cointielegere cu directorulu localu.“

Cautându la puntulu primu alu acestui §, aflâmu preste totu, ca propositiunile sele dupa form'a, sub care aparù; dupa modulu incopciarei loru in nessu: dupa cantitatea sî calitatea loru — imponcisinduse reciproce, sî asiá slabanogindu legamentulu nessului intregu: ast-feliu i intuneca intielesulu, in câtu dubietatea ajunge la unu gradu, — de unde póte dá ansa pâna sî la pretensiuni periculóse; iér' in parte:

aa) Obiectulu din acusativu alu propositiunei primari are form'a unui subiectu in nominativu; ceea-ce da predicatului acesteia-si ansa, a se legá dar' de obiectulu unei'a din propositiunile cele secundari.

Scimu ca geniulu limbei nóstre române pretinde, cá, déca este obiectulu nume de persóna, sa i se insemneze raportulu seu la predicatu prin propositiunea „pre“, cá asiá respundiendu la intrebarea „pre cine?“ sa nu póta vatemá intielesulu propositiunei.

Inse aici raportulu obiectului „parintii“ la predicatele „va mustrá, va pedepsí“ nu se 'nsemnéza prin propositiunea „pre“. Din care causa, sî fiindu ca se afla pusu la inceputulu unei propositiuni active, usioru póte luá cineva pre substantivulu „parinti“ dreptu intâiulu subiectu, pre substantivulu determinatu „comitetulu parochialu“ dreptu alu doilea subiectu sî pre substantivulu „comitetu“ dreptu alu treilea subiectu alu acestei propositiuni primari; pentru-ca tustrele acestea dupa form'a loru respundu la intrebarea „cine?“ — Deci intrebându acum: „Cine i va mustrá pentru prim'a data seriosu, apoi cine i va pedepsí?“ — respunsulu va fi: Parintii, cari nu-si tramitu fiii la scóla, comitetulu parochialu, comitetulu!“ —

„Pre cine?“ respunsulu la acésta intrebare va fi: — „pre fiii;“ fiindu ca, déca „parintii“ au form'a unui obiectu, atunci nu se potu intielege sî sub pronumele „ii,“ care inca este obiectu alu propositiunei cei primari; asiá dar' nefiindu „parintii“ nevoiti a suferí, cá obiectu, lucrarea verbeloru active transitive din predicatu, pentru ca suntu scutiti dela acést'a prin form'a, de care se bucura ei; inse verbele active transitive „va mustrá, va pedepsi“ ceru pre fatia substantivulu, care sa se intieléga sub pronumele personalu „îi“: — trebuie sa cada dara substantivulu „fii,“ pentru ca elu singuru mai remâne apoi in propositiune nume de persóna, sub intielesulu pronumelui personalu „ii“, spre a deveni astu-feliu obiectulu verbeloru forsate din predicatu.

(Va urmá.)

M. Vasiarheiu, 11 Iuliu 1871.

Multu onorate dle Redactoru! Te rogu a primí, sî a publicá in „Telegrafulu Romanu“, urmatórele sîre, cá respunsu din parte-mi la inculpatiunile facute asupra-mi in Nr. 68 alu „Federatiunei“. —

In varietâtile numerului 68 — din 7 Iuliu a. c. alu „Federatiunei“, unu corespondinte din tractulu protopresbiteratului Turdei de susu, descrie pre preotulu G. P. din Rip'a de susu, cá pre unulu dintre preotii cei mai de frunte ai acelui-asi tractu, dupa aceea lu mai dejosesce pâna in infernu, descriindu-i viéti'a cu preotés'a sî cu fetele unui purcariu, numindu-lu sî popa cu dóue mueri sî dicendu, ca Venerabilulu Consistoriu archidiecesanu nu sî-au facutu datori'a facia cu purtârile scandalóse ale numitului preotu, invinovatindu-me sî pre

mine, cá esmisu comissariu investigatoriu, ca asiu fi poftitu 50 fl. v. a. spese comissionari. care vediendu ca seraculu poporu nu are de unde le dá — asiu fi impartasîtu inculpatului tóte actele pre nescari-va parale de auru.

Seracu sufletu slabu! pâna unde cu vicleniile? ai curagiu a descrie faptele preotului, bune sî rele, dara de ce nu numesci sî cas'a, in care au inceputu a se demoralisá? sî dici numai ca ven. consistoriu archidiecesanu nu si-a facutu detori'a facia cu inculpatulu. Nedreptu vorbesci! Ven. Consistoriu inca in 14 Decem. 1870. sub nr. 1028 strinsu mi demandase, cá fâra intârdiare, sa esu in fati'a locului Rip'a de susu — cu preotulu Ilie Fulea impreuna — sî strinsu sa investighezu dupa faptele numitului preotu, déra eu din mai multe pricini amu intardiatu: un'a eramu bolnaviciosu, sî in tempu de iérna mi erá cu nepotintia caletori'a, alt'a 'mi erá frica, cá sa nu patiescu cá in anulu 1858, cându amu fostu la Idicelu in comissiune, in asemine, séu póte chiaru sî mai uritu casu — déra tóte acestea acum nu se atingu de mine, de câtu vedu ca te-ai umflatu cá brósc'a, dle corespondinte, infricatu ca me voiu duce eu la comissiune, sî cu acelu prilegiu se voru descoperí lucruri, cari nu ai voi; intórce desagii sî vedi ce se afla sî in partea din napoi. — Ti-ai facutu obrazulu grosu sî ai disu, ca eu amu impartasitu pre parale de auru tóte actele inculpatului — preotu. — Dato, sed non concesso, au sa le fi impartasîtu, nu pre auru, care domni'a ta inca credi ca nu-lu are, ci numai de buna voia, au dóra asiu fi pecatuitu? ca numai legea vóstra spendiura pre omu ne ascultatu, cá fabul'a despre Olafaleni, sa se spendiure, sî déca vomu gatá de secere i vomu face judecat'a.

Eu prin acestea nu voiu a-lu desvinovatî pre inculpatulu preotu, potu sa fia, sî potu sa nu fia chiaru tóte drepte cele asupra-i dîse, déru totu asiu indrasní a dice, ca nu-i elu mai vinovatu de câtu toti, pre cari a cadiutu turnulu.

Unde dîci, Domnule heri natus vitulus, ca i amu impartasîtu actele pre parale de auru, acésta minciuna o respingu dela mine, sî pâna atunci te voiu privî numai de unu calumniatoru vicleanu sî tendentîosu, pâna vei produce marturii vrednice despre fapt'a implinita, punendu-ti sî intrebarea, fost'-amu eu indatoratu a face caletoria de 12 mile prin locuri muntóse, sî in tempu de ierna, sî sa-mi petrecu 6 dile, cu spesele mele? Care omu cu minte sanatósa aru judecá cá Domni'a Ta? — Sî in urma te sfatuiescu, cetesce ce dîce Evangelistulu Luc'a capu 18— sî vei vedé, ca nu e bine a se suí omulu pre lemnu de crastavete, ca lesne póte cadé.

P. de T.

Sighisiór'a in 11 Iuliu 1871.

Astadi se tienura aici sub conducerea prea on. d. protop. Z. Boiu sen. esamenele publice pre semestrulu II. alu anului scolasticu 1870/1. Pre cum pre de o parte cu bucuria putemu constatá, ca scól'a nóstra confessionale de aici s'a amplificatu prin asiediarea unui alu treilea invetiatoriu, sî ca prestatiunile eleviloru preste totu, (afara de invetiarea cetirei in clasea prima) s'au aretatu multiamitórie, sî ca invetiatorii: M. Pacala, D. V. Moldovanu sî M. Moldovanu, merita recunoscinti'a comunei bisericesci, in fine ca vediuramu o participare viua din partea comitetului biser. sî a parintiloru eleviloru: pre atâtu de alta parte, nu putemu a nu ne descoperí parerea de reu, pentru defectuós'a frecuentare a scólei din partea copiiloru sî copileloru. Acést'a se dovedì sî la esamenele publice, unde pre harthia vediuramu la 200 prunci, pre cându in realitate erau mai numai a trei'a parte. Crediendu ca caus'a acestei impregiurari pre lânga nepriceperea sî renitenti'a multoru parinti, este lips'a sî starea cea scapetata a multor'a din acestu poporu de altmintrea atât'a de numerosu sî plinu de sperantia, chiamâmu atentiunea on. comitetu bis. asupr'a acestei impregiurâri sî ne tienemu de detorintia a-i recomendá luarea mesuriloru de lipsa pentru procurarea unui fondu, din care copiii cei seraci, séu celu putienu cei mai seraci sa se inzestreze cu cârtile scolastice, cu recuisitele de scóla sî cu vestminte, mai cu séma cu incaltiaminte.

Multu s'a facutu, recunóscemu cu bucuria, pentru biseric'a sî scól'a nóstra de aici sî pâna acum, sî asiá suntemu indreptatîti a sperá, ca sî acestu defectu cu incetulu se va delaturá.

Cricâu 30 Maiu 1871.

(Continuare din nr. 47. sî capetu)

Aceste 'mi erá reflessiunile*) ce aveamu a le face la inculparile dtale din nrii susu amintiti, lasându lamurirea lucrului opiniei on. publicu. —

Inse sî pâna cându acel'a-si va dá parerile sele, sa vorbimu putintelu amendoi dupa cum 'ti place a dîce in nrulu 32., adeca:

Cá parochu cu parochianulu seu, fâra ura, sî fâra nici o patima de resbunare.

Óre dle Mezei! déca dta cá omu cu sciintia parlamentara, déca, dîcu, erai iubitoriu de pace, déca ai vediutu ca trebile bisericesci sî scolare nu propasiescu dupa cum s'aru cuvení, sî déca ai sciutu dupa cum ti place a dîce, ca caus'a la atâtea iregularitâti asiu fi eu; — Óre déca nu puteai intre patru ochi ami sioptí despre durerea sî necadiulu inimei ce te amaresce, sî te nacajesce, sî atunci prin o imprumutata intielegere tóte se potea face bune, cá sa nu ne mai scie tóta lumea cine suntemu sî unulu, sî altulu? Durere insa, ca dta dupa cum amu prinsu de veste: ai lucratu totu pre sub mâna in contr'a mea — ómenii nostri au unu proverbu ca: de omulu care lucra totu cam pre sub mâna, séu dupa cum le place loru a dîce: care umbla pre sub garduri, trebuie sa ne ferimu: sî au totu dreptulu.

Eu te-amu respectatu totu dé-un'a, bá sî marturisescu sinceru, ca: cându te ai intorsu de pre Câmpia aci la loculu nascerei, mi-au parutu táre bine, cu atât'a apoi mi-au fostu sî mai mare bucuri'a, cându amu vediutu ca dumnedieésc'a lumina ti-au luminatu ochii mintiei, sî ai trecutu de la calvinismu iérasi la religi'a strabona, fiindu ca eramu de acea firma credintia, ca punendu amendoi umeru la umeru, vomu putea lucrá mai cu inlesnire in afacerile bisericesci sî scolare, durere insa ca „spes me fefellit“ ceea ce nici odata nu asiu fi crediutu — sî déca sî in viitoriu totu asiá ne vomu nalucí ca avemu dreptu sî unulu sî altulu, fâra a ne intielege: atunci e teama sa nu fimu siliti a esclamá in scurtu tempu „iéta biseric'a, care o ati resipitu voi —!“

Nu potu aci trece cu vederea sî aceea espressiune a dtale cându dîci ca se nu vaeru intr'atâta preotimea nóstra, punendu-o intru o categoria cu „misera plebs contribuens“ etc: Vedi dle ací inca se vede in câtu te-ai interesatu pentru imbunatatirea starei materiale a preotimei, cându in nrulu 6. alu acestui stimatu jurnalu ai dîsu ca un'a dintre cerintiele cele principali, e imbunatatirea starii materiali a preotiloru — nu e insa mirare, pentru ca ei totu-dé-un'a au avutu luptatori, ori au facutu bine ori reu, e mirare inse numai intr'atât'a ca: dupa dîs'a profetului Davidu la psalmu 54. versu 9. „ca de m'aru fi ocaritu inimiculu, asiu fi rabdatu etc: — vei sci inse dle, ca pre lânga tóte suferintiele, sî napastuirile ce au avutu ei ale suferí sî le mai sufere pre unele sî astadi; in urma au esitu sî voru esî invingatori, pentru ca dascalulu loru Christosu le-au disu, „eu suntu cu voi sî nimenea in contr'a vóstra“ — vei scí inca sî acea ca pre lânga tóta simplicitatea ce si o inchipuiesce cineva despre densii, prin staruintiele ne obositiloru nostri barbati, s'au lucratu intr'acolo, cá: (in legatura sî cu spiritulu timpului) ei nu voru mai fi siliti a ierná cânii unoru domni ingânfati precum erá in timpurile principiloru calvini. — —

In urma 'ti place a dîce dle, sî ami promite ca sî de aci inainte 'mi vei fi poporanu bunu etc.

Mi pare fórte bine — ací insa asiu avea de a face aceea observare, ca cine vre sa fia poporanu bunu, acel'a trebuie se fie sî crestinu bunu — prin urmare dara, a fi poporanu bunu dupa cum eu intielegu, nu e destulu cá cinev'a sa platésca putintic'a simbriutia preotului seu, de multe ori séu pentru rusînea, séu póte sî numai din fatiaria, cá se nu fie judecatu de fariseu — de unde urmédia ca cine e crestinu bunu, acel'a negresitu e sî poporénu bunu, contra — apoi unu crestinu bunu trebuie sa-si arete credinti'a sî prin fapte ferinduse de totu ce aru potea conturbá pacea sî liniscea cea din launtru sî din afara a bisericei, sî de totu, prin ce s'aru poté scandalisá poporulu, pentru ca „vai lumii de smintéla“ etc; — mai incolo, unu crestinu bunu trebuie sa lucredie din tóte puterile spre zidirea trupului bisericei: „o credintia, unu domnu, unu botezu etc.“ —

Déca déra dtale ti place a dîce ca-mi vei fi poporanu bunu sî de aci inainte; numai sî eu se respectediu mai cu strictétia statutulu organicu; atunci sî mie mi-aru placea a pretinde dela dta, cá dela unu fiu nou nascutu asiá dicendu: ce nu de multu te-au primitu biseric'a nóstra in sinulu seu, cá se respectedi ceva mai cu caldura, sî mai cu pietate adeverata tainele sî datinile sântei bisericei nóstre, luandu parte la densele, — sî acést'a o dîcu din acelu puntu de vedere, pentru ca poporulu nostru pune o mare insemnatate, sî se fórte indestulesce, cându vede pre barbatii sei cei mai procopsiti respectandu sî cu fapt'a acele s. taine sî obiceiuri — altmintrelea pré lesne trecu inaintea poporului de ómeni rataciti dela credintia — asiá facendu apoi dle, sî eu ti promitu ca-ti voi fi parinte sufletescu cá sî pâna aci, sî ca voi conchiamá sinodu parochialu in câtu se va puté mai regulatu, dupa impregiurâri — numai iéra dîcu, sî dta se fii ceva mai elasticu in afacerile bisericesci cá pâna acum'a, intrebuintiandu o alta politica mai bine socotita; pentru ca numai atunci vomu puté ajunge la scopulu sî tient'a dorita — „scopus sanctificat media“. —

Sî acést'a o dicu iérasi din acelu puntu de vedere, pentru cá sa credi dta, ca poporulu nostru pre câtu e de aplecatu a face totu ce póte pre calea bunei cuviintie; pre atât'a e de debilu (vedemu din lips'a culturei) de a putea cuprinde cu mintea sea insemnatatea unoru intreprinderi momentuose, ce in adeveru tîntescu la viitoriulu lui ferice, prin urmare dara pre lesne se póte sî se dee — mai alesu déca are sî instructori sî informatori buni — de cari asiu cutezá a dice ca avemu sî ací la noi, incâtu suntemu satui pâua in gâtu de ei. — Iéra ací ti aducu o pilda despre adeverulu acest'a:

Ti aducu aminte, d. Mezei cându in 6. Ianuariu a. c. amu cetitu in biserica cercullariulu pré venerabilului consistoriu archidiecesanu ce are datulu din 7 Decembre a. c. 1870 nrulu 1002. privitoriu la imbunatatirea starei materiali a preotiloru nostri, déca dta care erai de facia atunci, nu incepeai a critizá acelu cercullariu, sî alu combate mai in totu cuprinsulu lui; — atunci se putea crede, ca atâtu poporulu, câtu sî comitetulu respectivu erá mai pasatori, sî mai inainte precugetatoriu in obiectulu acest'a atât'a de necesariu — in zadaru inse, ca, acea critica, stârní in elu o impressiune atât'a de ne placuta sî scandaliciósa; in câtu: nu numai ca nu se ingrigira pentru aflarea unoru midiulóce de imbunatatire, ce pré lesne s'aru fi pututu aflá (dupa cum s'au aretatu in votulu separatu datu din partea mea) ci esindu din biserica se audiá cârtindu ca: „Vladic'a inca tiene totu cu popii etc.“ in urma umplura apoi respectiv'a consemnare, cu unele classificatiuni ne drepte, sî minciuni grosolane — unu reu, se dîce, ca aduce apoi dupa sine sî altu reu. —

In dilele trecute avui norocire a convení cu unu barbatu de o specialitate insemnata, sî intre alte consfatuiri câtu de sanatóse, se adresa câtra mine cu acestea cuvinte: — Sa-mi credi pariate Truti'a, ca noi amu putea face multu, déca nu amu avea intre noi sî barbati de ai nostri farisei, pentru ca lucrulu acum'a se tiene mai numai cu politica, sî cu fatiernicia — amu statu uimitu, sî cugetându putintelu amu dîsu intru mine: „Dómne, ce cuvinte sânte.“

Sî in adeveru, déca cercetâmu lucrulu cu seriositate, avemu sî acum'a unii barbati de ai nostri care mai eri alalt'a-eri sucindu-si mustetiele strigá cu sumetie „magyar ember vagyok“ iéra astadi, camu de sila, de rusîne, dicu, „Romanus sum civis.“ —

Avemu sî de aceia, cari pre lânga tóta manifestarea loru de crestini ortodocsi, — câte odata se mai uita sî in fundulu palariei. —

Ba acum sî de acei'a, cari mai bucurosi suntu a ajutá pre preoti de alte confessiuni, de câtu pre cei de confessiunea loru (dupa cum dicu ei) — nici nu e mirare, pentru ca „nimenea nu póte slugí la doi domni“ — sî Pavelu dîce in epistol'a câtra galat. capu 6. versu 9. sî 10. „sa facemu bine câtra toti, iéra mai vertosu câtra cei de o credintia cu noi.“ —

Aceste mi suntu dara espressiunile, care amu de cugetu cá sa ti le facu cunoscutu d. Mezei, cá unu parochu câtra parochianulu seu, remanendu in acea firma credintia sî sperare, ca de aci inainte in asemeni casuri, ne vomu intielege noi intre noi; iéra nu pre cale jurnalistica — primesce binecuventare dela

Alu dtale
adeveratu pastoriu sufletescu
Petru Truti'a.
parochu din loco.

---

*) Din o intemplare regretabile amu trebuitu sa intrerumpemu articululu acest'a. R.

Banc'a generala de assecuratiune reciproca *„Transilvani'a.“*

Publicatiune.

Cuponulu actiuniloru la fondulu nostru de intemeiare, pre care s'au depusu 40%, se va solví in 1-ma Augustu a. c. atâtu la cass'a nóstra centrala in locu, câtu sî la directiunile tienutali in Sabiiu, Brasiova sî Timisiór'a, cu 1 fl. 5 xr. v. a.

Sabiiu in Iuliu 1871.

Directiunea generala a bancei gen. de asecuratiune reciproca „Transilvani'a.“

Varietâti.

⁂ (Reforma in imbracamentulu popiloru catolici.) Precum se telegraféza din Rom'a vicariulu generalu in un'a din ultimele sale ordinatiuni a permisu popiloru a portá mustetie scurte sî barba angleza. Vestmentulu preotiescu e deobligatoriu numai pentru tempulu nainte de média-dî, dupa média-dî se potu imbracá popii dupa placulu loru. Din partea conservatismului papale, sî acésta mica concessiune e de a se considerá de reforma, — déca se va adeveri. —

⁂ (Fanatismulu religiunariu) sî-a avutu viptimele sale sî in New-york, capital'a Americei de média-nópte. Orangistii (membrii clubului a carui scopu este aperarea sî respandirea protestantismului,) au otaritu ca voru serbá diu'a de 12 Iuliu cu o processiune, ce s'a sî intemplatu. Catolicii fanatici insa au atacatu pre protestanti chiaru in processiune, de unde apoi s'a desvoltatu o bataia fórte crunta, sî a trebuitu sa intrevina militi'a armata, carea a pusicatu ageru a supr'a turburatiloru catolici, dintre cari au cadiutu 70 de insi, éra 150 s'au prinsu sî arestatu. Dara sî dintre orangisti sî soldati multi au cadiutu morti, sî multi au remasu chilaviti de furi'a catoliciloru! —

⁂ (Statistic'a càiloru ferate.) O fóia anglesa a compusu statistic'a tuturoru drumuriloru de feru din lumea civilisata. Dupa acestu opu pretiulu drumuriloru de feru din Angli'a aru face 502,262.887 de pondi sterlingu (unu pondu dupa cursulu de astadi alu aurului la noi, cam 10 fl. 50 xr. v. a.); celea din Nordu-Americ'a costau 408,245.154 de pdi; celea din Franci'a 315,322.878 de pondi; celea din Spania 73,487,585; celea din Austro-Ungari'a 70,474.400; celea din federatiunea nemtiésca de média-nópte 169,537.869; celea din Indi'a britanica 78,377.748; celea din Germani'a de média-di 46,982 856; celea din Itali'a 76,516.154, celea din Belgiu 36,439.772; celea din Greci'a 10 milióne; celea din Egipetu 9 milióne sî celea din Turci'a 3 milióne. Turci'a deci este intru tóte cea mai din urma.

⁂ (Unu omu ce vré sa-si agonisésca avere daru nu póte!) dilele trecute XX. duce epistola cu bani la posta fâra a fi scrisu adress'a. Oficiantele lu intréba: „Cine este adressatulu?“ „XX“, — respunde intrebatulu. „Sî cine este tramitiatoriulu?“ — „X X.“ „Asiá déra vre unei rudenii tramiti banii?“ — „Nu, mie insumi.“ „Ce siodu mai esti DTa; apoi de ce nu-ti punî banii in busunariu, ce i dai pre posta?“ — — „Hm, Hm! respunde intrebatulu zimbindu, — me cunoscu fórte bine, sî sciu ca pâna mâne n'asiu mai avé unu cruceriu din ei, câci sum unu risipitoriu!“ — „Alb.“

⁂ O deputatiune americana, a fostu inainte de vre-o câte-v'a dile la ministrulu francese pentru lucrarile publice, Victoru Lefranc, sî l'a rugatu in numele unei societâti americane, cá 15,000 din insurgentii prinsi, care s'aru condamná, a se departá, sa li se dea loru, pentru a se transportá cu chieltuiél'a loru in statele-unite, teritoriulu Arizon'a, unde voru aflá lucru de mine, sî voru câscigá 4—6 fr. pre dî. Ministrulu a promisu deputatiunei, ca in curendu i va respunde.

⁂ Profesorele Richler — care se prinse asta iérna furându cârti din bibliotec'a imperiale din Petersburg fiindu acum pentru acést'a inaintea curtiei cu jurati, in urm'a procesului ce a avutu locu in dîlele trecute, s'a codamnatu la tramitere pre 2 ani in guvernamentulu Tobolsk (Siberi'a). Sentinti'a se va supune inainte de esecutare imperatului, spre a se aprobá.

⁂ (Aflâmu) ca in siedintiele din anulu acest'a a societâtiei academice din Bucuresci voru avea loca discursurile de receptiune a unor'a dintre cei mai noi intrati in Academi'a romana, sî anume: d-nii Odobescu, Poenariu, Fontanini, Cogalniceanu sî episcopulu Melhisedecu. Se dice, ca d. Odobescu va vorbí despre nemuritoriulu Balcescu sî i va respunde d. Papiu Ilarianu. D. Petru Poenariu va vorbí despre Lazaru. D. G. Sionu va respunde. D. Fontanini va pune in lúmina luptele filologice ale ultimeloru tempuri sî i va respunde d. Massimu. D. M. Cogalniceanu va fi intimpinatu la discursulu d-sele despre K. Negruzzi, de d. N. Ionescu, sî P. S. Episcopu Melhisedecu va tratá despre rolulu bisericei in cultur'a româniloru. Va respunde d. V. A. Urechia.

⁂ (Abundanti'a de bani!) Pre cându in piatiele de Vien'a sî Pest'a, cam de lungu tempu, ca de regula aici la noi, se sente mare lipsa de bani, din Parisu se anuncia ca acolo banii se afla in multime atâtu de mare, in câtu institutele mai insemnate de bani au publicatu prin cercularie scaderea percenteloru socotiloru curinti la 2%. In Franci'a, pre carea resbelulu o costa 13 miliarde se capeta deci bani cu 2%, pre cându la noi in Austro-Ungari'a abiá cu 8%! —

Concursu.

Pentru ocuparea postului preotiescu in vacant'a parochia Bic'a româna cu prediulu Risc'a, — din protopresbiteratulu romanu gr. or. alu Clusiului.

Cu acestu postu este impreunatu venitulu urmatoriu:

1. Casa parochiala cu dóue despartieminte. —
2. Supraedificatele agronomice. —
3. Portiunea canonica: aratoriu 4. jugere de II sî III. clasa; fenatiu 15 jugere sî 925. org. □
4. Dela 72. familii o mirtia mare de bucate, secara, cucuruzu sî grâu, dela cine va voí se dea. —
5. Dela 72. familii o dî de lucru cu palm'a, séu 40 cr. v. a. in locu de lucru. —
6. Stol'a usuata — sî acum prin sinodulu parochialu statorita. —

Pentru ocuparea acestui postu preotiescu se escrie concursu pâna in 22. Augustu 1871. Doritorii de a concurá suntu poftiti, a-sî adresá concursele in sensulu statutului organicu, bine instruate câtra sinodulu parochialu, sî ale tramite subscrisului pâna la terminulu prefiptu. —

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Clusiu 16 Iuliu 1871.

[V. Rosiescu.
71—1 prot. românu gr. or.

Nr. 2. 1871.

Concursu.

Fiindu-ca gimnasiulu românu gr. orientale din Bradu comitatulu Zarandului, cu inceperea an. scol. 1871/2 se sporesce cu un'a clasa, a IV-a, se escrie prin acést'a concursu pentru unu postu de profesoru ordinariu, cu care e impreunatu unu salariu de 600 fl. v. a. sî dreptulu de a inaintá in salariu mai mare.

Dreptu aceea pentru ocuparea acestui postu se escrie concursu pâna in 8 Augustu a. c. st. v.

Concurentii la acestu postu voru avé a documentá: a) purtarea buna morala; b) sciinti'a perfecta a limbei române, care este limb'a invetiamentului; c) ca au absolvitu cu succesu bunu cursulu filosoficu pre lânga sciintiele matematice reale séu cele ale limbeloru classice la vre-o universitate din patria séu strainate; séu ca a servitu la vre-unu gimnasiu publicu cá profesoru séu numai suplentu; séu ca a absolvitu gimnasiulu sî a depusu cu succesu bunu esamenu de maturitate sî a terminatu cu asemenea succesu cursulu clericalu — pedagocicu la vre-unulu din institutele pedagogice-teologice gr. or. române.

Concursele voru fi a se adressá la subscrisulu pâna la terminulu indicatu.

Bradu 5|17 Iuliu 1871.

Presiedintele comitetului representantiei gimnasiale.
Moise Lazaru,
71—2 Protop.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scól'a elementara poporala gr. or. din preurbiulu Brasiovului „Tocile“ se deschide prin acést'a concursu.

Salariulu impreunatu cu acestu postu este 225 fl. v. a. 15 fl. v. a. bani de cuartiru sî unu stanginu de emne.

Doritorii de a ocupá acestu postu sa documentedie pre lânga studiile ce au invetiatu, ca suntu de religi'a gr. or., teologi séu pedagogi absoluti, sî ca pâna acum'a au avutu o purtare morala buna sî nepatata.

Petitiunile insocite de documentele necesari au a se adresá câtra prea onoratulu d. protopopu Iosifu Baracu in Brasiovu pâna in 20 Augustu st. v. a. c.

Brasiovu in 6 Iulie 1871.

Comitetulu parochialu alu bisericei *Sf.* Treimi din preurbiulu Brasiovului „Tocile“.

71—2

Nr. 85/1871.

Concursu.

La scól'a comerciala sî reala româna ort. or. din Brasiovu suntu de ocupatu urmatórele patru posturi de profesori:

1. unu postu de profesoru pentru sciintiele comerciale,
2. unu postu de profesoru pentru istori'a naturala sî fisica atâtu in scól'a comerciala câtu sî in cea reala,
3. unu postu de profesoru pentru chemia (sî in casu de lipsa pentru geometri'a descriptiva sî architectura.)
4. unu postu de profesoru pentru desemnulu linearu sî geometri'a descriptiva.

Doritorii de a ocupá unulu séu altulu din aceste posturi sa binevoiésca a asterne la subscris'a eforia celu multu pâna la finea lui Augustu st. n. a. c. concursele loru insocite de documentele, prin care sa dovedésca: a) ca suntu dupa nationalitate români de religiunea ort. or., b) ca au conduita morala sî politica buna, c) ca au cualificiatiunea pentru postulu, la care competéza, care cualificatiune se documentéza prin testimoniu despre absolvarea gimnasiului superioru séu a scólei reale superióre sî prin atestatu, ca au absolvatu cu succesu facultatea filosofica la o universitate, séu unu institutu technicu séu o academia comerciala. — Acei competitori, care séu prin esamene formale depuse la institutele superióre séu prin prass'a câstigata pâna acum'a in scóla potu dovedí cualificatiune mai mare, voru fi preferiti.

Salariulu anualu pentru fie-care profesoru este 800 fl. v. a. inaintare la 900 fl. sî la timpu pensiune.

Candidatulu alesu de profesoru servesce anulu primu de proba, dupa implinirea acestui'a se denumesce profesoru definitivu dupa ce va fi depusu esamenulu prescrisu de statutulu organicu alu bisericei nóstre ort. orientale.

Brasiovu 5/17 Iuliu 1871.

Efori'a scóleloru centrale române ort. or.

Damianu Datco.
69—3 Presiedinte.

Concursu.

Spre ocuparea postului de ascente comunale sî cantoru bisericescu la scól'a respective biseric'a greco-orientale din Fagarasiu cu carele este impreunata o léfa anuale de 250 fl. v. a, 30 fl. v. a. relutu de lemne, cuartiru liberu o delnitia de 120□ sî a cincea parte din picusiurile sî alte venite bisericesci, pâna la 15. Augustu 1871 st. v.

Doritorii concurenti 'si voru asterne suplicele loru instruate cu atestatu de botezu, de moralitate, despre absolvirea studieloru pedagogice sî cunóscerea tipicului bisericescu, pâna in terminulu de susu la subscrisulu comitetu parochiale.

Din siedinti'a comitetului parochiale greco-orientale tiennta in Fagarasiu la 2 Iuliu 1871. st. v.

G. Fagarasiannlu
presiedinte.
Ioanu Gram'a
70—3 not.

Burs'a de Vien'a.

Din 16/28 Iulie 1871.

Metalicele 5%	59 40	Act. de creditu	286 20
Imprumut. nat. 5%	69 05	Argintulu	121 50
Actiile de banca	769	Galbinulu	5 86

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea**

Editur'a sî tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue óri pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate cătra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. eatr pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte părti ale Transilvanie si pentru provinciele din Mónarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri stréine pre anu 12 1/3 anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. d.

Nru 58. ANULU XIX.

Sabiiu, in 22 Iuliu (3 Aug.) 1871.

In caus'a bisericésca romano-serbésca.

In nr. 55 alu acestui diuariu se publicáse dejá invoiél'a in privinti'a comuneloru amestecate românesci si serbesci din dieceselé de mai inainte a Aradului, Versietiului si Timisiórei, care invoiéla se combináse intre delegatiunile congreseloru natiunali-bisericesci, românu si serbu, la Carlovitiu in 19 Iuniu (1 Iuliu) a. c.

Pasii ulteriori, cé s'au facutu in acestu obiectu din partea româna, suntu acei-a; ca Sinodulu nostru diecesanu dela Aradu prin harthi'a presidiale dto 29 Iuniu a. c. Nr. pres. 175 a Prea S. S. Parintelui Eppu Procopiu Ivacicoviciu, este conchiamatu la siedintia estraordinaria pre 25 Iuliu a. c. spre a luá mesurile de lipsa pentru inaintarea cestiuniloru controverse. Acésta intetire a causei erá de lipsa cu atât'a mai vertosu, căci terminulu pentru ofertulu din partea serbésca in privinti'a fonduriloru comune din Carlovitiu, dupa decisiunea respectivei delegatiuni, are valóre oblegativa pentru ea, numai pâna in 18/30 Sept. a. c., si pentru ca decisiunile, ce s'au combinatu in privinti'a comuneloru amestecate serbo-romane, au sa se puna in lucrare cu 1 Sept. c. n. alu anului curentu.

Totu de odata s'a dispusu, cá sinodulu diecesanu alu diecesei Caransebesiului sa se adune la siedintia estraordinaria cu 4 dile mai tardiu, adeca in 29 Iul. (10 Aug.) a. c., si acést'a din motivulu acel'a, cá membrii delegatiunei române, cari au participatu la consultările din Carlovitiu, sa se pota infacisiá in persóna la amendóue sinódele, spre a dá cu cuventu viu informatiunile de lipsa mai de aprópe.

Decisiunile, ce voru aduce venerabilele sinóde diecesane numite, nu vomu lipsí a le comunicá cetitoriloru nostri la tempulu seu.

Evenimente politice.

Dintre denumirile comitiloru supremi cetatienesci, publicate pâna acum, insemnámu cele urmatóre: Samuilu Füleр, pentru Cosiocn'a, Clusiu, Gherl'a, Sicu si Zilau; Mich. Lazaru pentru Breticu, Cicsered'a, Iliefalva, Chezdivasiarheiu, Sepsi-St.-Georgiu, Olafalen si Odorheiu; Daniilu Török pentru Abrudu, Hatiegu, Alb'a-Iuli'a, Ocn'a Sabiiului, Huniadór'a; Grigoriu Thurỳ pentru Elisabetopole si Fagarasiu.

Scirile despre intêlnirea imperatului nostru cu imperatulu Wilhelm totu mai multu se constatéza, si acum cu acelu adausu, ca si regele Bavariei va participá la acésta convenire. Se crede, ca imperatulu nostru va fi insotitu de Contele Beust si dór si de Hohenwart si Andrássy, ear Wilhelm de Principele Bismarck.

Din Franci'a avemu a insemná, ca Jules Favre staruiesce a-si dá demissiunea, carea inse Thiers nu va a i o priimi; la casu câudu s'aru priimí acésta demissiune, prea lesne aru poté urmá si demissiunea altoru membri ai cabinetului actuale francesu. Credemu, ca preste pucine dile se va poté cunósce dejá, déca motivele acestei retrageri suntu politice séu de alta natura.

Tribunalele martiali si-au inceputu lucrările cu judecarea comunalistiloru internati.

Din multe cetàti, cercetate mai tare de furi'a resbelului, intra petitiuni, cá contributiunile impuse loru, sa le pórte Franci'a intréga, câ-ce acést'a este o datorintia purcediatóre din unitatea Franciei, carea carea fâra vatemarea acestei unitàti nu se póte ignorá.

In privinti'a procederei, ce are a se urmá la judecarea comunalistiloru prinsi, ministeriulu nu este de un'a parere, ci pre câudu maioritatea staruiesce a se pedepsí cei vinovati dupa tóta strictet'a legiloru, pre atunci minoritatea, cu deosebire ministrulu de justitia Dufaure, va cá regimulu se intrebuintieze puterea sea cu clementia. Multi dintre cei prinsi, aflându-se nevinovati, s'au eliberatu dejá, cu tóte acestea mai suntu inca câte-va mii de internati.

Respunderea desdaunárei de resbelu la Prussi'a urméza cu o repejune in adeveru admirabile: o milliarda, ce vine a se respunde in Decembre, se va depurá inca acum, si ast-feliu armat'a de ocupatiune in Franci'a iéra se va mai imputiná. „France“ afirma, ca Bismarck aru fi promisu, ca pâna la 31. Augustu impregiurimea Parisului va fi desiertata de Prussi.

Intr'aceea se lucra cu cea mai mare activitate la reorganisarea armatei. Comissiunea esmisa in acestu obiectu a statoritu dejá liniamentele fiitórei legi militari; dupa carea datorintiei de a militá este supusu fia-care francesu dela 20 pâna la 40 ani.

Unu semnu imbucuratoriu pentru reintórcerea stabilitâtiei in tier'a cea multu bantuita este si acel'a, cá o partida fórte insemnata a camerei va se faca motiunea, cá presiedinti'a guvernului sa se incredintieze lui Thiers pe doi ani.

Italienii alergându cu intetire spre scopulu loru supremu natiunalu staruiescu a se incorona regele loru Victoru de imperatu, si a portá, titlulu ce-lu aveau vechii imperati, adeca „imperatulu Romaniloru.“

Desbaterile ce au avutu locu in camer'a francesa in 22 Iuliu, câudu veni la pertractare petitiunea episcopiloru francesi in favórea papei, si cuventarea lui Thiers, care, intre aplausele adunarei, se aretá fórte simpaticu pentru Pap'a, au produsu in Itali'a adânca sensatiune. Tóte foile polemiséza contr'a lui Thiers si a Franciei condusa de densullu, si este temere, ca iritatiunea acést'a intre cele dóue poteri, póte sa aiba urmâri serióse, cu atâtu mai vertosu, cu câtu partid'a iesuitica nu incetéza, a largí pre di ce merge prapasti'a, ce esista dejá intre regatulu Italiei si papismu. Póte in legatura cu aceste iritatiuni intre Itali'a si Franci'a s'a latitu faim'a, ca generalulu italianu Casnuov'a este tramisu la Tend'a, pentru de a studiá positiunile militari de câtra Franci'a.

Se dice, ca dupa declaratiunile date de Cardinalulu Antonelli representantiloru poteriloru straine, nu mai este nici o indoiéla despre acea, ca Pap'a va remané si pe venitoriu in Rom'a.

In Romani'a se pare ca se pregatésce de nou o catastrofa; câci precum scriu foile straine, Carolu, in urm'a conflicteloru in caus'a Strusbergiana, este aprópe a'si dá demissiunea si a se retrage.

In Spani'a s'a constituitu definitivu ministeriulu celu nou sub presiedinti'a lui Zorilla. — In palatiulu regescu se facu pregatiri pentru intempinarea principelui de coróna italianu, carele are se vina spre cercetare la frate-seu, regele Spaniei.

Russi'a face pe di ce merge inaintări colossali in toti ramii vietiei sele publice. In ceste din urma iar se scrie despre immultirea drumuriloru ei ferate, a societâtiloru industriali si comerciali si a legaturiloru ei cu Itali'a, Franci'a, Engliter'a, Oland'a si alte tieri. —

Meditatiuni

asupr'a proiectului de unu regulamentu scolasticu, asternutu congresului natiunalu bisericescu romanu din an. 1870 de catra comissiunea sea scolastica ad hoc.

(Urmare.)

Déca „organisarea“ insasi imbraca in vestmentu de scapare pre „parintii, cari nu-si tramitu fiii la scóla,“ si supune pre fii la mustrare, la pedépsa; cum va puté dar comitetulu parochialu esecutá, ce i se impune de câtra, si la ce este obligatu prin acestu §? —

bb) A dóu'a propositiune secundara: „pre câtu tempu suntu in etatea oblegata de a cercetá scól'a,“ este dupa intielesulu ei atributiva, inse dupa forma — adverbiale de tempu.

Atributiva este ea, pentru ca nu insemnéza nici mai multu, nici mai pucinu, cá espressiunea urmatória: „cei in etate de 6—15 ani“, — si acést'a nu este altu-ceva decâtu atributulu substantivului „fii“ din propositiunea secundara cea d'antâiu.

Si fiindu-ca atributulu, sub óri-ce forma aru aparé (cá substantivu, adiectivu, pronume — ori si propositiune secundara atributiva), are sa-si iá loculu seu nemidilocitu dupa substantivulu, pre care 'lu otaresce mai de aprópe; loculu ei (propositiunei secundarie de sub cestiune) cuviintiosu 'i este dar' indata dupa substantivulu „fii“ in propositiunea secundara cea d'antâiu. Din care locu si de sub care forma nu o poteá luá nimenea la desbatere; de óre-ce atunci nu aru dá ansa la vre-o neintielegere.

Inse acum, fiindu ca nici nu-si siede la loculu cuviinciosu, nici nu apare sub form'a unei propositiuni atributive, ci sub cea a unei adverbiali de tempu: trebuindu cá atare sa se raporteze, dupa regulele sintetice, la verbele „va mustrá, va pedepsí“, cari functiunéza cá predicate ale propositiunei cei primarie; prin acést'a contribuiesce apoi mai multu, cá insasi form'a cea nepotrivita a substantivului „parinti,“ intru a supune pre substantivulu „fii“ sub fortiele predicateloru propositiunei celei primari.

Déca vomu supune acum nessulu:

„Parintii, cari nu-si tramitu fiii la scóla, pre câtu tempu suntu in etatea obligata de a cercetá scól'a, pentru prim'a data comitetulu parochialu i va mustrá seriosu, déca nu se voru indreptá, apoi comitetulu i va pedepsí“ — unei analise logice cu intrebari, vomu avé resultatulu urmatoriu: Cine „i va mustrá pentru prim'a data seriosu“? — „parintii, cari nu-si tramitu fiii la scóla, comitetulu parochialu“!

„Apoi, déca nu se voru indreptá“, cine „ii va pedepsí“? — „comitetulu“! Pre cine „i va mustrá, i va pedepsí, pre câtu tempu suntu in etatea obligata de a cercetá scól'a“? — pre „fii“!

cc) Se repetiesce subiectulu propositiunei cei primari: „pentru prim'a data comitetulu parochialu i va mustrá seriosu, déca nu se voru indreptá, apoi comitetulu i va pedepsí.“

Mai 'nainte de a trece la pleonasmulu din aceste frase, sa cautamu pucinu la propositiunea adverbiale conditiunale: „déca nu se voru indreptá.“

Cu tóte ca acésta propositiune dupa intielesulu ei presupune o capacitare, apoi o provocare din partea comitetului parochialu câtra cei neintielegatori, pre carea inse acesti'a nevrendu sa se decida a o indeplini, numai asiá sa aiba comitetulu parochialu dreptulu, ai mustrá seriosu; totusi cautându la ea, dupa cum se afla pusa in legatura cu propositiunea cea primara din nessu: „pentru prim'a data comitetulu parochialu i va mustrá seriosu, déca nu se voru indreptá“, aflamu ca §-lu dá comitetului parochialu dreptulu, a-i mustrá seriosu fâra de ai fi capacitatu, fâra de ai fi provocatu mai intâiu la ceva, va sa dica fâra de a fi pecatuitu bietii crestini, fâra de a fi sciutu ei baremu, de la ce sa se fi lasatu, si sa-si fi indreptatu pasii spre mai bine!

Fiindu-ca: „pentru prim'a data comitetulu parochialu i va mustrá seriosu, déca nu se voru indreptá“ — dela ce?

Ce le-au demandatu comitetulu parochialu sa faca, si ei nu au vrutu?

Ei nu sciu pretiuí invetiatur'a; comitetulu parochialu nu i-a capacitatu despre bunatatîle sî despre folósele, ce le aduce ea fia-cârui omu, nu i-a provocatu sa o imbracisieze: dupa care dreptate meritéza ei dar', a se vedé pre neasteptate mustrati seriosu din partea comitetulu parochialu ?

Inse nu destulu cu acést'a, ci § lu dice mai ncolo: „apoi comitetulu i va pedepsí antâi'a óra cu 50 xr., a dóu'a ora cu 1 fl., a trei'a óra cu 2 fl., a patr'a óra cu 4 fl. in folosulu fondului scolasticu."

Déca vomu luá pre verbulu „va pedepsí" din acésta propositiune, dimpreuna cu verbulu „va mustrá" din propositiunea citata mai susu dreptu cele dóue predicate ale propositiunei primari din nessulu intregu, aflámu pre subiectulu „comitetulu" repetîndu-se.

Pleonasmu sa fia acest'a ?

Pleonasmii in adeveru nu vatema de câtu stilulu in intielesulu esteticu. Inse substantivulu „comitetulu" apare antâia-si data mai de aprópe otaritu prin odiectivulu „parochialu", iér' a dóu'a ora ni se infatisiédia fára nici unu atributu; nu póte dara aici usioru intielege cine-va, ca „comitetului parochialu" i concede „organisarea" numai, a mustrá? — inse a pedepsí in baní, sî aincassá banii de pe pedepsele pentru netramiterea copiiloru la scól'a nóstra confessiunale, cade in sfer'a altui comitetu — póte cine-va pretinde, ca in a celui'a alu scóleloru comunali; si acést'a inca cu atât'a mai vertosu, ca „organisarea" ordonéza numai: „a pedepsí . . . . in folosulu fondului scolasticu" — fora de a spune, ca in folosulu fondului scólei nóstre confessionali ? — seau nu!

Fórte multu contribuesce in favórea pretendentiloru sî conjunctiunea „apoi", care se afla dreptu legatura la inceputulu propositiunei densiloru favoritórie: „pentru prim'a data comitetulu parochialu i va mustrá seriosu, déca nu se voru indreptá, — apoi comitetulu ii va pedepsí . . . . in folosulu fondului scolasticu ( )."

dd) In fine frasele: „Parintii cari nu'si tramitu fiii la scóla, pe câtu tempu suntu in etatea oblegata de a cercetá scól'a, ... comitetulu ii va dedepsí." . . nici dupa form'a loru, dara nici dupa materialulu, ce'lu cuprindu intr'insele, fiindu ca in propositiunea secundara dintâiu cu privintia la modulu dicerii, nu se esprima necessitatea morale, nici nu se determinéza modulu lucrârii verbului din predicatu „tramitu", — nu panu nici de cum pre comitetulu in stare, a scí, de-i concede acestu §. dreptulu, a pedepsí pre parintii cei inderetnici, déca sî pentru ca nu aru vré nici de cum sa'si tramita copiii la scóla, seau déca sî pentru ca nu i-aru tramite regulatu.

Basatu pe acésta nedeterminare sî pe nedeterminarea din §. 18, déca are adeca sa se socotésca inceputulu, midiloculu ori finea anului alu sieselea alu etâtiei copilului dreptu marca a punctului tempului, cându are sa se incépa oblegamentulu de a frecuentá scól'a, póte unu comitetu sa demande óre-cârui crestinu, sa-si dee la scóla sî copilulu celu de cinci ani impliniti, ca acum a intratu in anulu alu sieselea, cu care incepe etatea de scóla; crestinulu insa tiene, ca'lu va dá, cându va fi de siese ani implinitî, fiindca legea vrea sa scia numai de ani incheiati; atunci comitetulu fora de a mai sporí la vorbe, ci in virtutea legii demanda inca odata, de dóue ori, de trei ori, de patru ori crestinului, sa-si tramita copilulu la scóla; dara crestinulu totu mai cerbicosu, crediendu, ca sî elu are dreptate pe temeiulu §-lui 18 alu „organisârei", sta mortîsiu, ca nu vré sa-lu dee nici de cum inainte de incheiarea anului alu sieselea: apoi ? eata comitetulu cu forti'a, pune in virtutea punctului primu alu §-lui 24 alu „organisârei" pre crestinu, sa platésca pentru antâi'a demandare neascultata 50 cruceri, pentru a dóu'a 1 fl, pentru a trei'a 2 fl, pentru a patr'a 4 fl.; ba — inca in virtutea punctului alu doilea alu acestui §: „déca nu s'aru ajunge scopulu nici dupa aceste pedepse", i ia crestinului chiaru sî copilulu, sî-lu da altu-cui-va sa'lu crésca!!

Totu pe basea nedeterminârei acestui §. póte luá comitetulu dela crestinu sum'a de 7 fl. 50 xr. v. a. sî déca a negrigitu copilulu acestui'a órele de prélegere: odata, de dóue, de trei sî de patru ori!

Este in adeveru necesariu, a mustrá seriosu sî a pedepsí pâna sî cu câte 4 fl. pre membrii comuneloru nóstre bisericesci, cari nu voru sa-si tramita fiii la scól'a; numai câtu erá bine, sa fi cautatu „organisarea" sî asupr'a urmasiloru — cá sa nu póta esî lucrulu de câtu demnu de lauda; sa fi determinatu cele necesari in §§ sei, facendu totu de-odata aici deosebire intre pedepsele pentru nevrerea sa-si dee copilulu la scóla, sî intre celea pentru negrigirea óreloru de prelegeri; cá nici crestinulu sa nu devina napastuitu, dar' sa scia sî comitetulu parochialu, de ce are sa se tiena, ce sa faca sî cum sa urmeze intru a indreptá atari neajunsuri, care casiunéza mare dauna desvoltarei nóstre natiunali.

(Va urmá.)

Cetimu in „Telegr. de Bucuresci":

„Prusienii cei nesatiosi nu s'au pututu multiumí cu succesele neasteptate ce le-au dobanditu pe câmpulu ultimului resbelu; poft'a loru de rapire sî distrugere chiaru sî dupa incheiarea tratatului de pace (!) se esprima in modulu loru celu barbaru; — din tóte departamentele ocupate de acesti vandali moderni se anuncia escesele soldatesciloru teutoni, cari abiá se mai potu tiené in frêu chiaru de comandantii loru natiunali sî Franci'a voindu sa scape de aceste locuste gigantice, cu o patriotica resolutiune a pusu la dispositi'a guvernului sumele imense, ce le-au subscrisu cu ocasiunea imprumutului mai din urma, — guvernulu fiindu dara in placut'a positiune de a puté platí tóte indemnisârile de resbelu, stipulate in tratatulu de pace, a facutu propunere guvernului germanu, cá sa se invoiésca pentru evacuarea departamenteloru ocupate in proportiune cu versamentele ce au se curga de ací incolo pâna la total'a platire a indemnisâriloru.

„Acésta propunere a guvernulu francesu a fostu primita din partea prussieniloru cu o rancóre ne mai pomenita si mereu face greutâti cá sa nu se póta efeptuí platirea dupa cum aru dorí Franci'a. — Anume guvernulu germanu pretinde, cá Franci'a sa platésca intertentiune pentru 500,000 ostasi, cari au dreptu (?) sa fia pe teritoriulu francesu, cu tóte ca in urmarea versamenteloru grandióse, ce s'au transportatu mai dilele trecute sî mereu se mai transportéza spre Berlinu, de presinte in Franci'a suntu numai 150,000 de prussaci.

„Mai departe propunerea guvernului francesu de a platí datoriele cestionate inainte de 3 ani, numai sub acea conditiune s'a primitu din partea nesatiosiloru germani, cá totu-deodata sa se platésc sî interesele pentru acei trei ani!

„Cine a mai auditu asemenea pretensiuni nejuste ?!

„Pentru reorganisarea armatei francese se lucra cu cea mai mare energia. — Sum'a totale a militiei inarmate va fi 245,000. Generelulu Cissay, actualulu ministru de resbelu, se dice ca pe fiacare dî lucréza câte 15 óre impreuna cu secretarii sei. — Aceste lucrâri neobosite suntu indreptate mai alesu pentru regularea cestiuniloru de avansare sî de stagiulu ierarchicu alu oficieriloru.

„Adunarea natiunala lucra cu cea mai mare sirguintia discutându fâra sgomotu sî passiune tóte objectele puse la ordinea dilei.

„Generalulu Appert sî colonelulu Gaillard au visitatu inchisorile insurgentiloru. Cu tóte caldurile escesive starea sanitara a arestantiloru se dice ca e destulu de satisfacatóre."

FOISIÓRA.

Cuventare

compusa sî rostita de abiturientele Nicolau Galea cu ocasiunea impartîrei premieloru la Gimnasiulu rom. gr. or. din Brasiovu.

Dómneloru sî Domniloru!

In decursulu vietiei omenesci se ivescu momente, in care omulu nu póte sa-si manifestedie simtiemintele, de care este petrunsa inim'a sea; ba ce-i mai multu, suntu momente atât'a de grele sî dureróse, incâtu ele ne curma graiulu, ne amutiescu; suntu iérasi momente, in care impressiunile suntu atât'a de puternici, atât'a de energice, incâtu râpescu chiaru sî pe omulu, care-i legatu de materia, cá sclavulu de glie, in regiunile cele mai inalte, unde se inaltia numai spiritele cele curate: atunci mân'a cea mai agera nu e in stare a desemná positiunea lui; atunci miscârile, ce vibréza cu atât'a putere in pieptulu seu, incâtu se paru, ca stau sa irumpa, forméza epoca pentru individu; pentru ca atunci e silitu a parasí relatiunile, in care a traitu atât'a tempu; e silitu a curmá legaturile cu viéti'a cea de pâna acum, cu viéti'a cea plina de dulci suveniri. —

Unu atare momentu se ivesce sî in viéti'a nóstra a abiturientiloru:

Mare sî dulce placere gusta caletoriulu obositu de vederea continua a nisipului unui desiertu, cându'si recreéza ochiulu la spectacululu unei oase inverdite; mare sî nespusa bucuria simte in inim'a sea tieranulu diliginte, cându 'si vede binecuvântate ostenelele prin o rodire imbelsiugata a tiariloru sele, dara cu multu mai mare este bucuri'a unui studinte cându i se incoronéza cu asiá mare solemnitate ostenelele cele grele, la care a fostu espusu in decursulu aniloru de studiu, cându 'si vede realisatu planulu urmaritu cu diligintia de atât'a tempu.

Deci nespusa bucuria me cuprinde sî pe mine astadi sî cu mine dimpreuna pe toti colegii mei, cari amu ajunsu la tient'a dorita de atâti'a ani. Dara eata ce vedemu ? Bucuri'a nóstra nu e identica cu bucuri'a celei-lalte junimi studióse, care inca'si culege astadi fructulu ostenelelor sale. Nu. —

Pentru junimea studiósa se incheia prin festivitatea acést'a unu anu scolariu sî preste putienu se va incepe altulu nou; pentru noi insa, fostii maturisanti ai anului acestui'a, e festivitatea acést'a ce-va mai multu: Noi trebue sa facemu astadi unu pasu preste totu neplacutu in viéti'a omenésca. Trebue sa parasimu pe aceia, cari ne suntu scumpi; pe acei'a, pe cari i iubimu sî câror'a le datorâmu pusetiunea nóstra din presinte. Noi trebue, dicu, sa ne despartîmu de profesorii nostri, dela cari amu primitu cunoscintiele sî sciintiele ce le avemu; de acei'a, cari au inspiratu in pieptulu nostru simtiulu de natiunalitate si au saditu in inimile nóstre sementi'a moralitâtiei; suntemu siliti a parasí institutulu, in care ne-amu pusu basa la desvoltarea nóstra spirituala; institutulu, care ne-a laptatu la pieptulu seu cu laptele adeveruriloru eterne sî au aprinsu in inimile nóstre flacar'a dragostei câtra natiunea româna sî câtra religiositatea stramosiésca! Asiá este! Noi suntemu siliti a trece de ací inainte intr'altu stadiu alu desvoltârei sî perfectionârei nóstre spirituale.

Deci dara stându lucrurile astfeliu, fia-mi iertatu On. Ad. a aratá cu ocasiunea acést'a solemna in putiene cuvinte: ce sperantie nutrimu noi fatia cu acestu institutu natiunalu de educatiune sî invetiamentu, pentru influinti'a binefacetóre ce a avut'o asupra-ne in decursulu studieloru nóstre gimnasiale sî a dóu'a: de ce simtiemente mai e patrunsa inim'a nóstra in momentulu ultimu sî supremu alu despartîrei nóstre cu trupulu de acestu institutu.

Este unu lucru constatatu, ca omulu e indiestratu dela mam'a natura cu o multime de facultâti, din cari desvoltandu-le sî cultivandu-le bine sî sistematice, resaru puterile, care producu fructele cele mai bogate, efeptuescu lucrurile cele mai minunate. Dar sî aceea se scie, ca aceste facultâti sufletesci suntu ascunse in trupulu omenescu, cá sî grauntiele de auru in amestecatur'a altoru materii pamentesci; sî precum acestea nu potu sa stralucésca in tóta splendórea loru, de nu voru fi curatite de materiele pamentesci; tocmai asiá nu potu lucrá, luminá sî incaldî nici puterile sufletesci de nu voru fi bine desvoltate, ingrigite sî cultivate. — Pentru ca déca se desvoltédia aceste puteri sî déca li se da o directiune potrivita sî sistematica, atunci póte omulu respectivu, sa se radice pâna la astfeliu de punctu, de unde e in stare a-si zarí sî a se apropiá de frumosulu seu idealu.

Esperiinti'a insa ce ne aréta ? Unu omu singuru nu póte sa faca acést'a nici pentru sine nici pentru altulu, ci acestu opu maretiu 'lu póte indeplini numai educatiunea cea buna sî adusa in armonia cu instructiunea. — Prin mijlocirea unei educutiuni bune se ridica omulu preste celelalte animale. Prin oper'a grandiósa a educatiunei se plantéza in individu de timpuriu moralitatea sî religiositatea, acesti doi factori puternici ai tuturoru virtutiloru, spre a putea ajunge omulu cu sigurantia scopulu seu finalu. —

Iér' ceea cé nu póte indeplini educatiunea, respective parintii trupesci, aceea o face instructiunea, adeca invetiatorii. Invetiatorii se aprofundéza pâna

Primimu din Romani'a urmatórea epistola :

Craiov'a in Iuliu 1871.

Dle Red! Mai antâiu de tóte ve rogu de scuse pentru-ca 'mi iau asta mare libertate a ve molestá multu pretiuitele colóne ale st. D-vóstre diuariu ce redactati, cu aceste câte-va linii, care linii credu, ca pentru unii, déca nu pentru toti in genere, credu ca voru fi interesante; rugându totu odata si pre stim. publicu cetitoriu alu acestui jurnalu, care póte se va fi ocupându mai multu, séu mai putienu de politica, decâtu de folósele nóstre proprii nationale, câci, vedi Dómne, adi politic'a se invârte mai cu iutiéla decâtu vaporii intre popóre, — fiindu-ca n'asiu vrea sa ostenescu pre st. publicu cu aceste linie esîte dintr'unu condeiu la care fórte raru i vine rendulu, pentru a-lu esercitá in acésta arta. —

O fapta buna, domnule, dupa parerea mea nu o potemu dá uitarei, fiindu-ca este de unu bine necalculabile, care unu condeiu cá acest'a se simte prea slabutiu pentru á descrie mai bine folósele ce are sa resulte de aci, atâtu pentru statu, câtu si pentru societatea homogena, pentru presentu, câtu si pentru generationile viitóre, remanendu, cá o ereditate, si pentru a o imitá si altii cu tempu. —

Iéta domnule, ceea ce voiu sa dicu.

„Cu bucuria vediuiu unu anuntiu distribuitu intre poporulu acestei urbe, prin care anuntia on. consiliu generale alu acestui judetiu Doljiu, infiintiarea unei scóle de meseria, cu inceperea studieloru dela 1 Sept. venitoriu, in care scóla se voru invetiá meseriele: ferari'a, lemnari'a si tâmplari'a, impreuna cu cunoscintiele theoretice, relative la acele meserii; primindu de o cam data in acea scóla 12 elevi cari voru fi interni, si intretienuti cu cheltuielile judetiului, decidiendu cursulu invetiamentului de 5 ani, calculându on. comitetu, ca in acelu tempu junii elevi prin cunoscintiele ce voru dobândí ací, si voru formá o cariera independinte, onorabile si totu de odata utile societatiei. — Cursulu pentru admiterea acestoru elevi se va tiené dela 15 Aug. pâna la 1 Sept. in localulu Prefecturei.

Aspirantii inainte de tóte au a documentá ca suntu români, si se presinte comissiunei esaminatóre, actele urmatóre: 1) Actu de botediu, constatându etatea dela 15—17. ani; 2) actulu de vaccina; 3) testimoniu, ca au trecutu cu succesu celu pucinu trei clase primarie; si a 4) garanti'a parintiloru séu tutoriloru, ca elevulu va frecuentá neintreruptu cursulu invetiamentului si terminulu precisu; — Aspirantii voru adresá la comitetu cererile loru de inscriere la concursu, in tóte dilele pâna la 10 Aug. venitoriu.

Deci Dle, cá cultivatoriu alu unei arte, carea o amuimbratisiatu de unu intervalu de vr'o 13 ani, me interesédia prea multu demnitatea ei, incâtu ori-ce se atinge de ea, câtu si de ori-ce meseria a-siu dorí a impartasí intre lumea româna, insa dorere, câci tempulu e scumpu mai alesu artistului si meseriasiului, — incâtu m'amu silitu cá in órele de recreatiune a ve impartasí aceste rânduri româniloru buni si interesati pentru binele comunu. —

Lauda dar aceloru DD. Consil. gen. cari pe lânga multe greutâti si sarcine grele de care se ocupa dilnicu, 'si aducu aminte si de clasea acea din poporulu romanescu, cârui'a pare ca ursit'a l'a lasatu pentru a invetiá meseriele, si spre a le deschide o cale, care-i conduce si mai departe, incâtu nu voru mai avé de devisa: „Ce au fostu tat'a sa fiu si eu“, — ci voru inaintá cu tempulu, luându-si unu sboru liberu, pentru a invetiá totu feliulu de meserie pentru a-si fabricá si lucrá românulu singuru ce-i e necesariu, incâtu sa nu mai fia constrinsu, cá ceea-ce ii e necesariu, sa fia silitu a-si procurá dela straini. —

Incheiu cu aceste sîre, dle, rugându ceriulu, cá acea indea sa se latiésca câtu se póte mai multu intre românii de prin tóte unghiurile pamentului locuite de români, si mai cu deosebire intre românii Transilvaniei. —

Dee Ddieu sa fia, sa fia.

N. G. M.

Varietâti.

*** Comitetulu centralu pentru serbarea intru memori'a lui Stefanu celu mare, aduce la cunoscinti'a o. publicu urmatórele :

Dupa ce comitetulu centralu s'a intielesu cu comitetele filiale, a decisu definitivu, ca: comitetulu centralu intregu se strapune la 1 Aug. (19 Iuliu) a. c. la Bucovin'a, spre a incepe la faci'a locului lucrarile positive pentru realisarea serbarei. — Suntu déra rugati toti acei domni, cari au primitu liste de contribuire, se binevoiésca a le inaintá cu sumele incurse numai decâtu câtra comitetulu centralu sub adres'a cunoscuta: Vas. Bumbacu, la universitatea din Vien'a, — cá inca inainte de ce se va departá comitetulu din Vien'a, sa se póta orientá asupr'a midiulóceloru, despre cari dispune, câci numai atunci va puté compune unu planu alu serbarei. Asemenea rugamu pre acei domni, caror'a nu li a incursu nimic'a, a ne tramite listele góle. Publicatiunea nominala a contribuiriloru incurse pâna acum, se va incepe numai decâtu. Primésca domnii respectivi deocamdata multiamita — in numele causei. Formalitatile trebuincióse pentru participare se voru publicá de locu ce va sosí comitetulu in Bucovin'a. Tienemu de datori'a nóstra a apelá cu acésta ocasiune din nou la zelulu natiunalu alu onoratului publicu românu, cerendu spriginirea pentru serbare. De nu suntemu absolutu competinti a o face acést'a facia cu o causa comuna tuturoru romaniloru, totusi cutediamu cá representanti ai acestei cause. — Totu deodata e rugatu onoratulu publicu românu, carele voiesce sa participe la serbare, a insciintiá cu p. t. pre comitetulu centralu pâna in 10 Augustu (28 Iuliu) a. c. sub adres'a: Pamfiliu Danu, juristu in Cernauti (Czernovitz), aretându si numerulu persóneloru resp. familiei, cá sa se póta comitetulu ingrigí de cele trebuintióse in modulu cuvenitu.

Vien'a in 16 Iuliu 1871.

Pentru comitetu :

V. Bumbacu, presiedinte.

E. Lutiu, secretariu

*** Infalibillitatea Papei s'a recunoscutu, dupa cum scriu diuariele, de urmatorii Episcopi din Ungari'a: de celu din Eger, Neosolu, Neutr'a, Casiovi'a, Peciu (Cincibiserici), Satmaru, Steinamanger, Zengg, Vesprimu, Rabu, apoi Lugosiu si Oradea-mare, — cesti din urma, precum se vede, greco-catolici. Curióse cugetâri se nascu in omu, cându asémena scirea acést'a cu alt'a, cumca adeca la universitatea din Monacu s'a alesu rectore cu 54 contr'a 6 voturi Döllinger celu mai ageru antagonistu alu dogmei celei nóue, ear senatori 6 profesori, cari toti suntu contrari ai acestei dogme! —

*** (O gluma din Pariso). Ce credi despre Napoleonu? Omulu acest'a s'a facutu prea

---

in launtrulu spiritului, pentru a-lu scrutá si scrutându-lu nisuiesce ai indigitá calea virtutiei, calea adeverului, calea nemoririi. Invetiatorii déra, in legatura strinsa cu parinti, forméza caracterulu unui tineru si i adaugu intieleptiunea, ceea ce va sa dica ca invetiatorii se incérca prin doctrinele, ce le propaga ei in scóle, a desvoltá in elevi, dupa câtu le sta prin putintia, o vointia tare si resoluta pentru totu ce este bunu, fromosu si sântu, (si) nisuiescu a desvoltá de timpuriu si a cultivá spontaneitatea, trasur'a fundamentala si principala a caracterului individualu. Asiá este intr'adeveru! Câci de cum intra unu tineru in scóla, cerculu cunoscintieloru sele incepe a devení mai estinsu. Elu castiga idei mai multe, mai varii si mai complicate, dara si mai luminate. Lumea i se infatiosiéza mai abundanta, creaturile lui Ddieu mai chiare si mai limpedi.

In scurtu, intr'unu institutu natiunalu, precum e si acest'a i se da ocasiune unui tineru a pune fundamentu poternicu la soliditatea caracterului individualu si la iubirea cea invapaiata câtra totu, ce este natiunalu. Ací 'si póte insusí unu aginte puternicu pentru cultur'a intelectuala si morala, pentru acele dóue stele ceresci, care facu ferice pre omu aici pre pamentu si dincolo de recele mormentu.

O atare influintia binefacatóre a avutu intr'unu gradu fórte mare si asupr'a nóstra acestu focolariu nationalu, acestu templu sacru, din ale cârui'a divine doctrine si parintesci povetie resare unu faru conducatoriu pre marea cea periculósa si furtunósa a vietiei. Noi insa nu putemu sa ne aretâmu intr'altu modu recunoscinti'a, ce o datorâmu pentru unu atare beneficiu decâtu, ca depunemu inaintea acestei adunari stralucite devotamentulu sinceru: cum ca vomu nisuí in totu loculu si cu tóta ocasiunea a intrebuintiá tesaurulu primitu dela acestu institutu asiá, dupa cum cere si doresce elu insusi. Vomu cautá in totu modulu a ne folosí asiá de bine de doctrinele, ce ni le umu insusí tu ací, incâtu prin noi inca i se va latí renumele, in orisice parte va merge si de orisice specialitate se va apucá fie-care dintre noi.

Acést'a e apromissiunea nóstra sincera si leala. Acést'a e speranti'a dulce ce o nutrimu in pieptulu nostru pentru prosperarea acestui institutu. —

Iér' simtiementulu, de care e cuprinsa inim'a fie-cârui'a dintre noi, cari ne departamu in momentulu presinte, este unu simtiementu de multiamita câtra toti barbatii cu merite pentru acestu templu natiunalu, din ale carui fructe dulci ne amu impartasitu si noi in decursu de mai multi ani.

Permite mi dara on. ad. sa esprimu in numele colegiloru mei simtiemintele de recunoscintia, de devotamentu si pietate mai intâiu câtra acei doi barbati mari ai natiunei si bisericei nóstre: câtra Pré bunulu nostru Archiepiscopu si Mitropolitu si inspectoru supremu alu acestui institutu; câtra pré zelosulu Parinte Epp. alu Caransebesiului, cari ambi s'au pusu nu numai cu cuventulu, ci si cu fapt'a, in fruntea braviloru Brasioveni pentru de a se poté ridicá acestu edificiu maretiu; Binecuventatu sa le fia scaunulu, pre care i-a inaltiatu Duhulu sântu. Binecuventata sa le fia ocârmuirea. Dee Ddieu, cá pastoresc'a-le cârja sa figureze inca multi ani dea-supr'a natiunei si bisericei nóstre ortodocse orientale intregi.

Urediu mai departe neobositului comisariu consistoriale; venerabilului cleru brasiovénu; onoratiloru efori ai scólei si bisericei, in genere tuturoru binefacatoriloru si sprijinitoriloru acestoru scóle natiunale, cari n'au crutiatu nimic'a, ce le-au statu la dispusetiune, spre a aduce acestu institutu in starea in carea se afla in presinte: „Celu Atp. sa le lungésca dilele spre a sustiene a si spriginí acestu Parnasu sublimu, cá sa se póta celebrá inca multe festivitati de feliulu acest'a. —

O sacra detorintia 'mi mai remâne a implini; câci de suntemu datori parintiloru esistinti'a nóstra fisica, fiindu corpu din corpulu loru si sânge din sângele loru; datorimu cu multu mai multu esistinti'a nóstra morala aceloru barbati, cari au contribuitu la desvoltarea si luminarea mintei nóstre si ne-au infrumsetiatu si impoditu spiritulu nostru cu ornamentele cele mai frumóse, si ne-au intrarmatu cu astu-feliu de arme, cu care se póte face omulu domnu si stapânu preste tóte fiintiele nerationale. Esprimându dar' cu solemnitate si pietate fiésca celoru doi pré demni parinti pentru acestu institutu: zelosului si neobositului barbatu, fostu directoru alu acestui gimnasiu G. M. si celui modelu de seriositate si caracteru firmu demnulu profesoru V. O. „fia-le tiarîn'a usióra si memori'a eterna“, me re'ntorcu cu respectu câtra presintii institutori, si esprimu: ca ceriulu sa le daruiésca tari'a si potere, spre a poté conduce junimea romana pre calea progresului, a binelui si a moralitatiei si sa-i apere cu bratiulu seu celu puternicu, cá sa ajunga la adânci betrânetie si sa-si véda munc'a ostenelelor lor recompesata prin nenumerosii stâlpi ai natiunei nóstre, cari au esîtu de sub mânile loru.

Iér' din parte-ne i assiguramu, cum ca vomu folosí bine preceptele, ce ni le-au inspiratu si cum ca vomu pastrá in interioru luinimei nóstre o recunoscintia vie câtra densii, cá câtra nisce binefacatori mari, cari au saditu in noi idei nobile, ce ne voru servi totu-dé-un'a de basa si de indreptariu pentru viitoriulu nostru.

(Va urmá.)

obraznicu. — De ce? — Apoi nu scii ceea ce scie tóta lumea? Napoleonu a fostu alalt'a-eri in Parisu! (Alalta-eri frantiuzesce: avanthier; asemenea sunându cu: avant Thiers, adeca — 'nainte de Thiers).

*** Cetimu in „Auror'a Craiovei“ urmatórea scire trista:

Caderea teatrului natiunalu din Craiov'a.

„Teatrulu natiunalu, care a fostu si este o mare scóla a regenerârei Romaniei si a consolidârei romanismului, nu mai esista in Craiov'a din caus'a impossibilitâtiei de a se sustiené, reducându-se subventiunea, si neabonându-se cetatieni inteligenti si avuti. — Marele virtuti militare, marile fapte eroice ale parintiloru nostri, cari pe scen'a teatrului, cata a animá pe români si a nutrí foculu celu sântu alu romanismului, suntu reproduse in circuri.

Teatrulu natiunalu in Craiov'a nu mai esista. D. Theodoru Theodorini, celu ce bine meritá dela Craioveni pentru fundarea teatrului, este descuragiatu. Craiovenii nu se decidu, nici a sustiené trup'a spre continuare, nici a cumperá bin'a. — Óre dupa tóte miseriile trebuiá sa cada si teatrulu? Avisu patriotiloru Craioveni cu focu in anim'a loru pentru presentu si viitoriu; avisu dlui Primariu.“

*** (Esundâri si pagube.) Dela Cristianu lânga Sibiiu se scrie cu datulu de 26 Iuliu: In urm'a ploiloru celoru mari din lun'a cur. tienutulu nostru a fostu espusu éra unoru esundâri mari, cea mai mare si cea din urma a fostu in 7 si 8 Iuliu, carea a nimicitu totalu tóta recólt'a cea atâtu de frumósa, din siesulu Cibinului. Daun'a pâna acum s'a calculatu preste 2,000 care de fênu, carulu cu 15 fl. — 30,000 fl.

Totu asemenea sciri vinu si din partea Cinculai.

*** „Famili'a“ ne spune ca cu ocasiunea productiuniloru teatrali ale dlui Pascaly in Temisiór'a se va arangiá unu balu in folosulu alumneului de acolo.

— *** (Neamenintia némtiului!) Diuariulu „Römänische Post“ din funte siguru afirma, ca aru fi sositu de la principele Bismark o nota, prin care in modulu celu mai resolutu declara, ca la casulu cându s'aru promulgá legea votata de corpurile legiuitóre in privinti'a cestiunei lui Strusberg, Germani'a 'si va rumpe tóte relatiunile sele cu Romani'a si inalt'a Pórta va fi autorisata (din partea cui?) sa tramita aici trupe esecutive. — Frumósa esecutia va fi si acést'a?

„Tel.“

*** In timpu de pace, scrie „Corespondinti'a Slave“ efectivulu armatei russesci dupa reforme ce se voru introduce se voru sui la cifr'a de 700,000 ómeni si in timpu de resbelu la cea de 2,100,000. Déca durat'a servitiului e de 15 ani, contingintele anuale voru fi de 140,000 ómeni si presinti'a sub drapelu se va fisá la 5 ani; in casu de a se adoptá de guvernu terminulu de 15 ani de servitiu, recrutarea anuale va fi de 175,000 ómeni ce voru servi câte 4 ani sub drapelu. Unu mare numeru de diuarie ruse se pronuntia in favórea sistemei de a se sui contingentele anuale la 175,000 ómeni cu câte 4 ani de servitiu, spre a se grabí momentulu in care armat'a reorganisata se póta presintá colosalulu efectivu de 2,100,0000 ómeni.

*** (Grindina.) „Albin'a“ scrie, ca tienutulu Lugosiului in diu'a de 13/15 Iuliu a fostu cercetatu de o furtuna si grindina, care devastà totu orasiulu, si otarulu. La inceputu grindinea erá mai merunta, dupa aceea totu mai mare, cá óuele de gaina, si intru unu patrariu de óra acoperise totu câmpulu si stradele, nimicí tóta vegetatiunea, smulse arbori, descoperí case. Jalea locuitoriloru e fórte mare.

*** Fómetea din Persi'a a crescutu intr'atât'a, incâtu se ingrozesce cine-va a si reproduce descrierea ei. Din Teheranu se scrie intre altele, ca ómenii desgrópa trupurile mortiloru, pentru a le manancá, — ceea ce, incâtu scimu nu s'a mai intemplatu nici cându, de cându scie istori'a.

*** Lécupentrubóleledepieptu. Dintre tóte midiulócele de cura intrebuintiate pâna acum la patimiri de pieptu si plumâni, numai unulu si-a aflatu unu renume fórte mare cá antiphthisicu (contr'a ofticei), acest'a e laptele de stepa (Kumis), beutura preparata din laptele de épa, de câtra popórele din stepele russesci si asiatice, care din vechime se folosesce cá medicina poporala contr'a bóleloru de pieptu. Asta potere vindecatóre, estraordinaria, a trasu mai antâiu atentiunea medicilor russesci. Incercarile cele dese de a intrebuintiá acestu „lapte de stepa“ cá medicina si intr'alte tieri n'au avutu nici unu succesu, mai vertosu pentru marea dificultate de transportu, pâna ce in urma succese unei capacitâti de chimia (Liebig) a-lu preperá astu-felu, incâtu comodu si fâra spese mari se póte transportá in tóte tierile.

Tragemu atentiunea cetitoriloru nostri asupr'a acestei impregiurâri, cu aceea, ca acel'a se afla de vendiare la Berlinu, Greisenaustrasse Nr. 7.

*** Mortalitatea in Europ'a. — Dupa datele mai nóue, mortalitatea in cetatile mai mari ale Europei luá in anulu acest'a dimensiuni mari. Anume in Londonu, pre o miie de persóne cadu 61 casuri de mórte, in Berlinu 47, in Neapolea 43, in Vien'a 31, in Liverpolu 29, in Brusel'a 29, si in Parisu 22. Din aceste date deci se potu vedé, ca cea mai mare mortalitate fu in Londonu si Berlinu, iéra cea mai mica in Parisu ceea ce se póte esplicá din impregiurarea, ca in Londonu si Berlinu a domnitu in anulu acest'a coler'a, pre cându Parisulu fu scutitu de asemene morburi.

*** (Teatru românu in Lugosiu.) Aflâmu, ca d. Pascaly va da in Lugosiu in lun'a acest'a 6 repres. teatrali.

*** Din Romani'a incurgu mereu sciri despre inundatiuni, cari au inecatu tienuturi intreg si au causatu daune enorme, cu deosebire in tienutulu Oltului.

Nr. cons. scol. 172/1871.

Concursu.

Pentru deferirea stipendiului de 400 fl. v. a. statoritu de sinodulu archidiecesanu din an. 1871. sub pct. prot. 50., pe sém'a unui tineru românu de confessiunea gr. or., care se va deobligá a ascultá studiele la unu institutu de agronomia si silvicultura, si ca dupa absolvire va serví celu putienu 6 ani cá profesoru de agricultura la institutulu. ped.-teol. din Sabiiu.

Competitorii suntu datori a constatá prin documente valide pre lânga recerintiele de primire in institutele de agronomia si silvicultura, ca suntu de confessiunea gr. or. Cererile suntu a se substerne subsemnatului Consistoriu archidiecesanu pâna la finea lui Augustu 1871.

Din siedinti'a Consistoriului archidiecesanu cá Senatu scolariu tienuta la Sabiiu in 16 Iuliu 1871.

(73—1)

Concursu.

In urm'a decisiunei consistoriale datu 10 Iuniu a. c Nr. 459. pentru postulu de capelanu in parochi'a gr. or. din Sighisiór'a se deschide concursu pâna la 15 Aug. a. c. st. v. Cu acestu postu este impreunatu din partea subscrisului parochu primariu si protopopu, venitulu anualu si stol'a obicinuita dela 160 gazde români cari platescu simbria anuala 1 ferdela cucuruzu sfarmitu, si 40 gazde ciganí cu 20 xr. v. a. pe anu, 12 jugere de pamentu de aratu si fênatie, din tóte a 3-a parte.

Doritorii de acestu postu, documentati cu cele cerute in „Statutulu organicu“ si sciinti'a limbiloru patriei, pâna la terminulu prefiptu sa se insinuieze la subscrisulu Scaunu protopopescu, carele in contielegere cu comitetulu bisericescu parochialu de aici escrie concursulu.

Sighisiór'a, 18 Iuliu. 1871.

Zacharia Boiu,

(73—1) Parochu si Protop. gr. or.

Nr. cons. scol. 171./1871.

Concursu.

Devenindu din fundatiunea Franciscu-Josefina 3 stipendii a 50 fl., ear din fundatiunea Mogaiana 2 stipendii a 50 fl. — tóte 5 stipendiele menite pentru gimnasisti seau realisti, — si unu stipendiu de 100 fl. v. a. pentru juristi din patria, vacante, se escrie pentru deferirea loru concursu.

Competitorii suntu provocati a-si substerne cererile sale instruite cu atestatu de botezu, ca suntu de religiunea gr. or.; cu testimoniu scolasticu despre sporiulu facutu in studii, precum si cu atestatu de paupertate — la Consistoriulu archidiecesanu, cá senatu scolasticu, celu multu pâna la finea lui Augustu a. c. cal. vechiu.

Totodata se insémna, ca stipendiele de mai susu, se voru deferí numai aceloru tineri, cari pre lânga conditiunile generali susu numite, voru satisface si recerintiele póescrise de sinodulu archidiecesanu din a. 1871. sub punct 120.

Din siedinti'a Consistoriului archidiecesanu, cá senatu scolariu, tienute in 16 Iuliu 1871.

Nr. 2. 1871.

Concursu.

Fiindu-cá gimnasiulu românu gr. orientale din Bradu comitatulu Zarandului, cu inceperea an. scol. 1871/2 se sporesce cu un'a clasa, a IV-a, se escrie prin acést'a concursu pentru unu postu de profesoru ordinariu, cu care e impreunatu unu salariu de 600 fl. v. a. si dreptulu de a inaintá in salariu mai mare.

Dreptu aceea pentru ocuparea acestui postu se escrie concursu pâna in 8 Augustu a. c. st. v.

Concurentii la acestu postu voru avé a documentá: a) purtarea buna morala; b) sciinti'a perfecta a limbei române, care este limb'a invetiamentului; c) ca au absolvitu cu succesu bunu cursulu filosoficu pre lânga scientiele matematice reale séu cele ale limbeloru classice la vre-o universitate din patria séu straine; séu ca a servitu la vre-unu gimnasiu publicu cá profesoru séu numai suplentu; séu ca a absolvitu gimnasiulu si a depusu cu succesu bunu esamenu de maturitate si a terminatu cu asemenea succesu cursulu clericalu — pedagocicu la vre-unulu din institutele pedagogice-teologice gr. or. române.

Concursele voru fi a se adressá la subscrisulu pâna la terminulu indicatu.

Bradu 5|17 Iuliu 1871.

Presiedintele comitetului representantiei gimnasiale.

Moise Lazaru,

71—3 Protop.

Concursu.

Pentru ocuparea postului preotiescu in vacant'a parochia Bic'a româna cu prediulu Risc'a, — din protopresbiteratulu românu gr. or. alu Clusiului.

Cu acestu postu este impreunatu venitulu urmatoriu:

1. Casa parochiala cu dóue despartieminte. —

2. Supraedificatele agronomice. —

3. Portiunea canonica: aratoriu 4. jugere de II si III. clasa; fenatiu 15 jugere si 925. org. □

4. Dela 72. familii o mirtia mare de bucate, secara, cucuruzu si grâu, dela cine va voi se dea. —

5. Dela 72. familii o dî de lucru cu palm'a, séu 40 cr. v. a. in locu de lucru. —

6. Stol'a usuata — si acum prin sinodulu parochialu statorita. —

Pentru ocuparea acestui postu preotiescu se escrie concursu pâna in 22. Augustu 1871. Doritorii de a concurá suntu poftiti, a-si adresá concursele in sensulu statutului organicu, bine instruate câtra sinodulu parochialu, si ale tramite subscrisului pâna la terminulu prefiptu. —

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Clusiu 16 Iuliu 1871.

V. Rosiescu.

71—2 prot. românu gr. or.

Insciintiare.

Subscrisulu aduce la cunoscinti'a p. t. publicu ca cu pretiurile cele mai moderate cuprinde totu feliulu de lucru de lacatariu, precum: incuietori, lucruri trebuintióse la zidiri nóue, lucruri de masîne, orológe de turnu, scoceuri de alama (pleu) s. a. recomandându-me increderei acelui'a-si p. t. publicu cu tóta onórea.

Sabiiu, 22 Iuliu 1871.

Lazaru Rittivoiu.

maiestru lacatariu.

Sub treptele purcariloru nr. casei 492.

INDREPTARE. In nr. tr. fati'a 1, colón'a 1, sirulu 36 din susu, sa se cetésca Algeri'a in locu de Angli'a.

Burs'a de Vien'a.

Din 21 Iuliu (2 Aug.) 1871.

Metalicele 5%	59 40	Act. de creditu	287 10
Imprumut. nat. 5%	69 05	Argintulu	121 15
Actiile de banca	768	Galbinulu	5 83½

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a si tiparitulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate către espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/4 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 59. ANULU XIX.

Sabiiu, in 25 Iuliu (6 Aug.) 1871.

Nr. cons. 575. 1871.

Prea cinstitiloru Parinti Protopopi! si Cinstitiloru Par. Administratori protopopesci!

Din partea Inaltului Ministeriu reg. ung. de culte si instructiune s'a impartasitu Consistoriului nostru archidiecesanu o ordinatiune a Inaltului Ministeriu reg. ung. de finantie, prin carea se recuira jurisdictiunile bisericesci a deosebiteloru confessiuni, cá la pertractarea si deciderea causeloru divortiali se ingrijésca a se observá strictu dispositiunea legei XXIII. § 19 din a. 1868, care supune si procesele divortiali competintiei de timbru; si déca nu s'aru fi observatu pana acuma acést'a dispositiune a legei in totu cuprinsulu ei, atunci sa se insarcineze scaunele ppesci, cá judecatorii de I. Instantia in cause divortiali, cá despre tóte acele acte procesuali pertractate din 14 Augustu 1868, dela intrarea in viétia a numitei legi, si care nu suntu timbrate cuviintiosu, sa compuna o consemnare, pe carea sa o comunice cu directiunea financiale respectiva spre defigerea competintiei de timbru, ear' pe venitoriu sa fia cu cea mai maro atentiune la observarea si pazirea susatinsei legi, càci la din contra scaunele protopopesci voru fi respundiatóre in puterea legei XXI. §-fu 80. din a. 1868 pentru competintiele cuvenite dupa scriptele supuse la timbru.

Deci in urm'a acestei ordinatiuni ministeriali se insarcinéza scaunele nóstre protopopesci, cá spre incunjurarea urmariloru legei XXI. § 80. din a. 1868 fara amanare se caute a compune o consemnare dupa formulariulu, ce se vede mai josu, despre tóte scriptele si deliberatele devenite in putere de lege, dela intrarea in viétia a legei XXIII. (14 Augustu st. n. 1868) pana astadi, cari acte seau nu suntu de locu timbrate, seau numai defectuosu, — si celu multu pâna la finea lui Augustu a. c. sa o tramita respectivei directiuni finantiale spre defigerea timbreloru recerute, ear pe venitoriu sa caute cu strictetia a padí dispositiunea acestei legi, si anume: acti'a, respunsulu, etc. protocolulu de investigatiune sa se timbreze cól'a cu 36. cr. v. a., atestatele cu cate 50 cr., ear' déca se intrebuintiéza cá acluse numai cu 15 cr. v. a., — timbrulu sentintiei devenite in valóre de lege insa trebue nemijlocitu platitu la oficiulu de dare respectivu (Steueramt,) spre care sfersitu din candu in candu suntu de a se tramite oficiosu sentintiele divortiali devenite in putere de lege la respectivulu oficiu de dare spre defigerea timbrului recerutu. In casu de seracia legalminte documentata suntu scutite harthiile de timbru.

Aceasta ordinatiune ministeriale se aduce la cunoscinti'a Par. Protopopi si Adm. ppesci spre strinsa observare, cu acelu adausu, cá de aci inainte nici o harthia in cause divortiali sa nu se primésca la scaunulu ppescu spre pertractare fara timbru legalu.

Sabiiu, din siedinti'a consistoriala tienuta in 16 Iuliu 1871.

Pentru Escelenti'a Sea Par. Archiepiscopu,

Nicolau Pope'a,

(L. S) Vicariu archiepiscopescu.

Recerinti'a tempului.

Impregiurârile nóstre politice receru astadi mai multu cá ori si cându a ne chiarificá starea, in carea ne aflâmu, intru câtu privesce politic'a nóstra interna. La deosebite ocasiuni amu indreptatu atentiunea cetitoriloru nostri asupr'a acestei impregiurâri chiaru si pentru cuventulu sa nu cademu in erórea de a confundá ideile cele mai de capetenia in afaceri politice.

Sa mai vorbimu iéra despre directiunea, ce vedemu ca se desvólta mai in tóte pârtile si pre carea unii ómeni o perhorescéza ori sub ce numire s'aru manifestá, spariindu lumea cu perderea séu periclitarea drepturiloru natiunei române?

Unu restempu de vre-o patru seculi ni-a doveditu, ca noi trebuie sa ne conformâmu nu unoru idei abstracte, culese de prin descrierile romantice ale unui séu altui erou fictivu, carele pentru idealulu amorului seu se espune celoru mai mari si periculóse aventure. Ba chiaru cei patru ani din urma ni-au doveditu, câta paguba se aduce unei natiuni, carea se lasa condusa de idei, ce trecu cu vederea preste puterile aceloru, ce au de a dá ideiloru viétia.

Si seculii si cei patru ani din urma ni-au aretatu, si adeca, ca pâna la 1848 amu fostu separati de popórele, ce lucra pentru fericirea loru, dându altor-a voia de a o croí pre acésta fericire pentru noi dupa placulu loru; iéra in tempulu celu mai de curendu, erá pre ací sa remanemu iérasi in o isolare absoluta, spre a nu ne puté nici aperá de neecuitâtile si nedreptâtile prevalite asupr'a nóstra.

Sa nu ne mirâmu insa tocm'a asiá tare de trecutu, ca a fostu producatoriulu unoru fatalitâti asupr'a poporului nostru. Trecutulu a fostu incarcatu de pecatele unei barbarie, provenite din o origine obscura si iubitóre de domnie. Astadi feudalismulu, originea acelei obscuritâti, a incetatu, prin urmare si caus'a, din carea amu puté scóte armele escusârei pentru noi. Astadi, bune, rele, cum suntu, avemu legi, cari celu putienu au recunoscutu principiulu egalei indreptatiri. Prin urmare, déca mai inainte puteamu recurge la scus'a cu tempuri defavorabili, la cuplesîri din partea unui torente, cârui i placeau numai esceptiunile si privilegiele, acum acést'a nu o mai putemu face. Astadi asiá dara, din tóte puterile sa facemu, ce este corespundietoriu demnitâtiei si intereseloru nóstre si generali si speciali.

Va dîce cine-va, ca chiaru si legile de fatia suntu asupritórie, chiaru si acele contienu multa materia de feudalismu etc. si ómenii sub greutatea acelor'a si astadi suferu nedreptâti. Asiá este, insa cându unu principiu cá alu egalei indreptatiri este pronunciatu, atunci avemu datoria de a ne folosí de densulu si a nisuí sa scapâmu câtu mai curendu si de ultimele remasitie ale trecutului odiosu.

Dara se dice, ca tóte suntu in zadaru, de óre ce de legile ce representa remasitiele trecutului nu potemu scapá asiá usioru. Ele suntu facute cu scopu cá asuprirea sa se continue si continuarea acést'a sa ne oprésca desvoltarea nóstra, cá cu atâtu mai multu sa se póta inaintá desvoltarea altor'a. Ei bine, ce este dara de facutu? sa asteptamu pâna cându strainii se voru muiá la inima si voru incepe a face legi favorabile pentru noi? Care va fi natiunea aceea dela care amu puté asceptá asiá ceva? Noi ne amu dedatu a audí ca **unguriі** suntu acei ce suntu nedrepti fatia cu românii. Nu negamu ca este asiá, ba inca cu durere constatâmu, ca in detrimentulu natiunei loru si a nóstre, cu deosebire in Transilvani'a, adeseori contribuescu la nemultiamirea româniloru. Dara dela care natiune putemu asceptá alta purtare? Sasii, o mâna de ómeni, nu voiescu sa faca din concetatienii loru, inca si in seclulu 19, iobagi?

Serbii coreligiunarii nostri si politicesce de aceea-si sórte, bá in privinti'a asiedârei in pârtite locuite de noi, de o sórte politica, cu multu mai inferióre, ne tratéza mai bine in punctulu séu punctele unde interesele onor'a si altor'a suntu identice?

Stându astu-feliu lucrulu, este naturalu cá sa nu relacimu in idealuri necorespundietórie realitâtiei. Din contra, trebuie sa ne formâmu din trebuintiele nóstre norm'a séu programulu, dupa care sa purcedemu pentru ameliorarea legiloru asupritórie séu pentru realisarea principiului egalei indreptatîri.

Prin acést'a nu perde o natiune nici decum din demnitatea sea, pentru ca procederea acést'a nu eschide nici decum independinti'a de a primí séu de a respinge in decursulu procederei, cele ce se ofere din partea din carea se strivesce inca principiulu de egale indreptatire.

Evenimente politice.

Septemân'a acést'a e fórte seraca de noutâti politice; câci este culmea sesonului bailoru; diplomati, ministri si toti, câti tiesu la resboiulu celu mare alu intrigeloru si intereseloru, ce le numimu politica, suntu ascunsi prin apele si padurile recoritóre ale tienuturiloru muntóse. Putînulu, ce aflâmu, reproducemu pre scurtu in cele urmatóre.

Franci'a se ocupa cu totdeadinsulu de reorganisarea armatei sele. Basea cardinale a acestei reorganisâri va fi: Totu francesulu este soldatu. Totu francesulu sa fia soldatu! Tempulu de servitu sa fia dela 20—40 ani, in modulu acel'a, ca 4 ani va serví soldatulu francesu in armat'a activa, 5 ani in reserv'a I, 3 ani in a II si 8 ani intr'a III. Reserv'a césta din urma ar' ocupá dara loculu gardei nationali de pâna acum, carea prin urmare s'aru desfiintiá de totu. Aceste suntu pre scurtu liniamentele legei cei nóue, carea comissiunea respectiva o va asterne camerei, si carea camer'a, se póte vedé cu securitate ca o va primí. — Demissiunea lui Favre s'a primitu, si in loculu lui s'a denumitu Charle **Remusat**. Revólt'a din Algeri'a duréza inca, desi preste totu trupele francese suntu invingetóre.

Noulu ministeriu din Spani'a desfasiurà in siedinti'a din 15/27 c. programulu seu in urmatórele: Ministeriulu va sa esecuteze cu acuratetia legile si constitutiunea, sa sustiena drepturile garantate prin constitutiune si bun'a ordine, sa restaureze armoni'a intre biserica si statu, sa restatorésca ecuilibriulu in budgetu, sa sustiena refeferintiele amicali intre Spani'a si cele-lalte natiuni, cu deosebire Portugali'a si staturile americane de origine spaniola, sa apere intregitatea teritoriului spaniolu si sa domolésca revólt'a din **Cub'a**. Curtile primira programulu acest'a cu mare aplausu.

Vice-regele din Egiptu se pare a fi resolutu a nu mai face Pórtei otomane nici o concessiune ulterióra, si acceleréza armele comandate de elu in Americ'a. Elu sa fi disu: „m'amu indoplecatu a-mi dá hain'a; camesi'a insa nu o voiu dá.“ Albanezii nu voru sa depuna armele pâna cându nu li se voru garantá drepturile loru cele vechi si cu deosebire pâna cându nu voru fi scutiti de servitiulu in armat'a turcésca activa numita „nizam.“

Asemenea ferberi se vedu mai multu séu mai pucinu prin tóte provinciele slave de média-dî. Este fórte caracteristicu, ca „Zastav'a“ provóca pre regenti'a serbésca a refusá Pórtei tributulu anualu.

Principele **Milan** din Serbi'a, impreuna cu membrii regintiei, s'a dusu la bâile din **Kisselo-Voda**, unde poporatiunea l'a primitu cu entusiasmu.

Starea lucruriloru in Vaticanu.

Din Rom'a se scrie diuar. „Tr. Z.“ cu datulu 26 Iuliu urmatórele: In urm'a canonadei din 20 Sept. 1870 cadiù poterea lumésca a Papei; cu tóte acestea cestiunea romana nu se deslegà. Pap'a si Curi'a sea 'si cautara refugiu intre murii Vaticanului, pre cari de atunci nu i-au mai paresitu. De-si regimulu italianu si-a datu tóta silinti'a a

castigá simpathi'a Vaticanului, de-sî a scutitu indata la incepotu pre organele urgisite ale unui regimu inamicu de esplosiunile unei furie innadusite a poporului, sî mai târdîu contr'a tuturoru atacuriloru din partea partidei radicali, de-sî s'a incercatu a se apropiá de Curi'a romana prin midilocirea diplomatîloru, de-sî asigurà Papei prin o lege anumita esercearea libera a oficiului ierarchicu sî independinti'a sea personale, — totusi relatiunile intre ambele pârti remasera aceleasi, sî inimicitiele devenira totu mai vehementi, de-sî in afara nu se aretara in forma precisa.

Pâna cându cei din Vaticanu 'si poteau face ilusiuni desierte, parte asceptându acum vre-o interventiune desî numai diplomatica, din partea poteriloru catolice, parte radiemându-se pre neduraveritatea mechanismului constitutionalu sî pre alte incidentie, cari poteau amená stramutarea faptica a resiedintiei, parte pre influinti'a scrupuleloru religióse in cercurile mai inalte, — pâna atunci s'a sustienutu pusetiunea presenta a c a p t i v i t â t i e i. Etatea inaintata a papei, starea atacata a sanetatiei acestui'a, poteau pre lânga aceea sa resolveze cestiunea, care aru fi pusu capetu pusetiunei actuale, ce nu mai póte custá. Cu tóte acestea se faceau pregatiri a parasí Rom'a mai curendu séu mai târdîu.

Intr'aceea terminarea conflicteloru francese sî stramutarea faptica a capitalei, se paru, ca voru intetî planurile Curiei. Regimulu francesu póte prestá Papei de ací inainte unu locu de asilu, sî c u t ó t a p r o b a b i l i t a t e a s'a a l e s u c á a t a r e A j a c c i o in C o r s i c 'a. Presinti'a mai indelungata a Papei in Rom'a pre lânga aceea ca nu se póte sustiené dara e sî fâra nici unu scopu. Pre lânga inchisórea cea din dî in dî totu mai molesta in Vaticanu, din care pap'a nu póte face nici unu pasiu, fâra a veni in atingere cu organele regimului, sî care strica esentialminte sanatâtiei Papei, Pius IX se vede supraveghiatu in tóte miscârile sele. Prin comorarea indelungata a Papei in Rom'a se spera a se impiedecá atâtu venirea regelui in Rom'a, câtu sî aperarea corporatiuniloru religióse de descompunerea, ce le astépta. Fiindu ca tóte acestea au urmatu contr'a asceptârei Papei, pentru aceea acést'a in scurtu se va decide a combate mai cu eficacitate d i n e s i l u tinerulu regatu italianu.

Nu e nici o indoiéla, ca nimbulu, care va incungiurá pre esilatulu Papa, va avé o influintia cu multu mai mare asupr'a populatiunei catolice, in sî afara de Itali'a, precum sî asupr'a regimeloru catolice, decâtu captivitatea din Vaticanu, in carea nu crede nime seriosu. Esiliulu pre teritoriu francesu aru avé o insemnatate, despre care nu s'aru poté nime insielá, care a storsu presiedintelui repuclicei francese cuvintele: „ca se róga de s. Parinte a sustiené pacea.“

Sî in Rom'a, unde resultatulu ultimeloru desbateri din adunarea versailleana a produsu impressiune si iritatiune mare, inca se aretara dejá demonstratiuni inimice contr'a flamurei francese, sî otelulu ambassadei republicei francese a trebuitu sa le incongiure regimentulu cu agenti de securitate. Cu certitudine nu se scie, câudu s. Parinte va parasí Rom'a, dara siguru e, ca mai tóte suntu in ordine pentru plecare, sî ca in principiu aceea e sî decisa.

S'a ingrigitu sî pentru casulu acest'a, câudu óre-care intempiare umana aru causá (mórtea lui Pius IX) vre-o schimbare in persóne; sî alegerea urmatoriului lui Pius IX, care anevoia va fi Cardinalulu Patrizi, fiindu acest'a de o etate dór' mai debile decâtu Pius, sa se fia usiuratu dejá prin o bula papale.

Fâra a dá locu in privinti'a acést'a faimeloru celoru mai beizarre, cu cari se ocupa foile, potu afirmá cu siguritate, ca Curi'a româna a decisu a parasí Rom'a câtu mai curendu, pentru a continuá din esilu lupt'a cea vechia cu midilóce mai eficace contr'a regimului italianu.

Meditatiuni

asupr'a proiectului de unu regulamentu scolasticu, asternutu congresului natiunalu bisericescu romanu din an. 1870 de catra comissiunea sea scolastica ad hoc.

(Urmare.)

4. Mai incolo, déca a vrutu „Organisarea“ sa cuprinda in §. 24. numai casurile de nevrerea parintîloru sa-'si dée copiii la scóla; atunci trebuiá sa destineze altu § pentru casurile de netramitere regulata la scóla a eleviloru inmatriculati.

Sî déca ne aréta § 21, ca: „casurile de absentare, câte se potu permite unui scolariu“ le lasa sa tréca in sfer'a „Instructiuniloru“ senatoru scolastice eparchiali; cum de nu a potutu alaturá dar' lânga acestea sî „casurile de absentare, câte nu se potu permite unui scolariu, — respective absentarea fâra temeiu?“

De altmintrea vedemu, ca nici pre „scolarii cei debili de minte séu morbosi de corpu“, nici pe „tinerii, ce-su nauci, sî pre cei cu morburi lipicióse“ nu-i ignoréza; numai câtu pre cei d'antâiu concede §. 19. directorului localu in cointielegere cu comitetulu parochialu, a-i dispensá pre unu tempu anumitu pre lânga testimoniu medicalu dela cercetarea scólei; ear pre cei din urma concede apoi § 20 invetiatoriului, a i retramite dela scóla, apoi sa insciintieze sî pre directorulu localu sî pre comitetulu parochialu despre casulu aparutu.

Prin acést'a se incurca marginile sferei de activitate intre directoru sî invetiatori; pentru ca déca § 19 indreptatiesce pre directorulu, a dispensá pre „scolarii debili de minte“ dela cercetarea scólei, ear § 20 concede invetiatoriului, a retramite dela scóla pre „tinerii ce-su nauci“; — insa debilitatea mintiei ori naucí'a se potu, cá bóle psichice batatórie la ochi, descoperí indata la cercetarea pentru inmatriculare: prin urmare § 19 concede directoratului, a inmatriculá o parte din copiii adusi la scóla, intre cari i vinu inainte sî cei debili de minte; insa § 20 lasa invetiatoriului, sa inmatriculeze pre ceilalti, intre cari se infatisiéza sî cei nauci; totusi despre retramiterea acestor-a dela scóla sa insciintieze apoi pe directorulu localu sî pre comitetulu parochialu.

Sa abstragemu acum dela tóte casurile neplacute, câror-a le da acestu § ansa, a se ivi, sa ingreuieze sî sa paraliseze afacerile scolari in desvoltarea sî prosperarea loru; arunce'si insa cine-va privirea numai asupr'a bietului crestinu: — la cine va scí elu sa mérga, fâra de a fi nevoitu sa umble din usia in usia, sa-i inmatriculeze copiii cei in etatea de scóla, la directorulu, séu la invetiatoriulu?

b) C u r s u l u i n v e t i a m e n t u l u i.

1. §. 25. determinéza durat'a prelegeriloru anuali, estindiendu-o pentru comunele satesci celu putienu pe 8 luni, iéra pentru cele orasienesci celu putienu pe 9 luni; apoi despre altu ce-va nu pomenesce nimic'a.

Din câtu cuprinde in sine acestu § potu cunósce sî scí ómenii nostri, ca suntu obligati, a-si tramite copiii la scóla celu putienu 8—9 luni pe anu; asiá dara mai alesu plugariulu, viieriulu, padurariulu, baiasiulu, pecurariulu, pescariulu fiindu ca are lipsa la munc'a sea sî de ajutoriulu copiiloru sei din despartiementele ori clasele superiori ale scólei populari, va avé a luá numai sém'a, sa nu stirbésca ce-va din frecuentarea scólei de câtra fiii sei in cele 8 luni pe anu, sî atunci si-a implinitu onestu detorinti'a sea fatia cu scól'a; astfeliu: plugariulu, viieriulu, padurariulu 'si voru tramite copiii la scóla mai alesu, câudu va plouá; pescariulu câudu va bate ventulu; pecurariulu dupa intiercare sî tunsura; baiasiulu dupa ce si-a facutu fesîcurile sî si-a cioplitu dopurile s. a. — faces'aru apoi comitetulu, cu § 24 in mâna cu totu, macaru focu de necasu!

Erá bine dara spre incungiurarea unoru atari neorenduiele sî colisiuni, cá, dupa ce a pusu „Organisarea“ pre crestinii nostri in stare, a scí, câtu tempu au sa-si tramita copiii la ssóla pe anu, sa le fia facutu, ori sa fia insarcinatu pe cine-va a le face cunoscutu sî: câudu sa incépa pe anu, a-si tramite copiii la prelegeri? sî in cari luni ale anului sa: tramita?

Sî fiindu ca feliulu muncei se deosebesce tare in alegerea tempului dupre cercustârile locali — poteá dara sa insarcineze pre senatele scolastice eparchiali, a cuprinde sî desvoltá in instructiunile loru aceste momente, adeca: prefigerea inceputului anului scolasticu, sî impartîrea vacatiunei celei mar pe lunile anului.

2. §. 17. suna: „Numerulu óreloru de invetiatura, in scól'a de tóte dilele, nu póte fi mai micu de 20, nici mai mare de 25 de óre pre septamâna, preste tempulu gimnasticei sî alu deprinderiloru agronomice.“

§. 37. suna: „Numerulu óreloru de prelegere, nici intr'o clasa (a scólei poporali superiori) nu póte fi mai micu de 18 óre pre septemâna, nici mai mare de 24 óre. Unu invetiatoriu nu e indatoratu a instruá mai multu de 30 de óre pe septemâna.“

Cautându cu atentiune asupr'a acestoru §§ depusu in folosulu instructiunei, 'si aduce fructele sele binefacatóre. Ei suntu mândri ca au potutu ajutá instructiunea, care face pre omu regele pamentului.

Deci facêndu-ve atenti la acésta manifestatiune marétia, pre voi, cu cari amu petrecutu unu sîru de ani ai lupteloru nóstre pre intrecute in palestr'a museloru, 'mi permitu a adauge cu cuvintele de „r e m a s u b u n u“ sî acestea: Sa ne deprindemu fratiloru colegi cu totulu la lucru, câci fâra de acést'a viéti'a nu e viétia, ci mórte, sî unu omu care petrece in trândavia sî nu face nimic'a, de aru traí o suta de ani, móre chiaru in momentulu nascerei. Viéti'a lui cea lunga e numai de o dî séu de o óra.

Sa ne purtamu afara de acést'a bine, cá sa dovedimu lumei prin conduit'a nóstra, ca studiulu nu numai incarca mintea cu feliu de feliu de cunoscintie dara ca sî nobilitédia inim'a, infrênédia poftele sî passiunile cele selbatice sî ornédia fruntea cu modestia sî pudóre. Sî atunci vomu arctá cu cea mai mare chiaritate ca pentru noi nu se potrivesce axiom'a latina: qui proficit in litteris, sed deficit in moribus, non proficit“.

Pre lânga aceste dóue, adeca: diligintia mare sî moralitate esemplara ve recomêndu buna intielegere sî unire intre voi la fapte bune; câci „concordia parvae res crescunt, discordia et maximae dilabuntur.“

Crediu, ca nu e de lipsa, sa mai demustru acestea prin esemple; istori'a, magistr'a vietiei omenesci sî tesaurulu celu mai scumpu alu unei natiuni, ne e la mâna, n'avemu decâtu sa cetimu intr'ens'a sî sa ne convingemu pre deplinu de adeverulu acest'a mare.

Remasu bunu dar' sî succesu favorabilu scumpiloru colegi. Sî cel'a, care pórta cârm'a in lume sa diréga, cá sa ne re'ntâlnimu cu totii pre terenulu socialu inarmati cu blândele arme ale Minervei, pentru cá sa luptâmu impreuna pentru p r o s p e r a r e a instructiunei sî pentru f e r i c i r e a natiunei sî bisericei nóstre; câci numai atunci ne vomu aretá demni de binefacerile acestui institutu, reversate asupr'a nóstra in decursulu mai multoru ani. Sa urmamu dara cu toti:

Sa prospereze sî sa progresedie instructiunea cu pasii gigantici sî sa se respândésca din palatulu celoru bogati pâna in colibile celoru seraci, cá sa devina unu bunu comunu, care de siguru ne va mântuí de pericululu, de care suntemu amenintiati!

Fia memori'a eterna aceloru reposati fondatori!!

Traiésca toti binefacatorii, sprigínitorii sî inaintatorii acestui institutu!!!

Inflorésca natiunea!!!

FOISIÓRA.

Cuventare

compusa sî rostita de abiturientele Nicolau Galea cu ocasiunea impartîrei premieloru la Gimnasiulu rom. gr. or. din Brasiovu.

(Capetu.)

In cele din urma me intorcu sî câtre voi fratiloru colegi, cu cari póte ca nu ne vomu mai intâlní nici odata asiá de aprópe: En priviti scumpiloru acestu tablou sublimu. Vedeti-ve parintii, câtu suntu de veseli, câta bucuria se esprima in fisionomiile loru; caci astadî e diu'a in care 'si uita de ostenelele sî sacrificiele, ce le-au adusu pentru educatiunea sî luminarea vóstra, aruncati-ve privirile asupr'a acelor'a, cari ne arata calea câtre viitoriu; vedeti-i catu de multiamiti cauta spre noi, pentru ca sî densii au lasatu la o parte in acestu momentu greutâtile, ce le-au intâmpinatu sî acum ca sî parintii nu se gândescu, decâtu la sacrificie nóue pentru anulu viitoriu.

Cautati de alta parte fratiloru sî vedeti ca chiaru sî contribuitorii pentru sustienerea instructiunei salta de bucuria sî suntu incântati, vediendu, ca banulu castigatu, scie Ddieu cu ce ostenele sî

care singuri traléza despre numerulu óreloru de prelegere pre septemâna in scól'a poporale, aflâmu urmatórele :

aa) §. 17 determinéza „numerulu óreloru de invetiatura in scól'a de tóte dîlele“, cá contr'a-dîcere la „numerulu óreloru pre septamâna in scól'a de repetitiune“; §. 37 prefige numerulu óreloru pentru scól'a poporale superióra : — asiá dara pentru scól'a poporale inferióra nu prescrie „Organisarea“ nici un'a óra de prelegere pre septemâna.

Séu de óre-ce da §. 37 óre de prelegere pentru scól'a poporale superióra, nu ne va fi retacutu §. 17. speci'a de scóla, pentru carea prescrie unu numeru, ce „nu póte fi mai micu de 20, nici mai mare de 25 óre pre septemâna“, numai — cá sa ne lase a ghicí noi, ca dóra va fi cea poporale inferióra ?

Nu scimu, déca amu nimerit'o ! — atât'a insa scimu, ca, déca va fi prescriindu § 17 in adeveru pentru scól'a poporale inferióra 20—25 de óre de prelegere pe septemâna, ear' § 37 prescrie pentru scól'a poporale superióra numai 18—24, prin acést'a face nedreptate copiiloru de 6—8 ani, ca-i tiene mei multu tempu in scóla, de-sî au mai putiene obiecte de invetiatu ; face nedreptate eleviloru din clasele mai inaintate ale scólei poporali superiori, ca le prescrie mai multe obiecte de invetiamentu, sî le da mai putiene óre de prelegere pre septemâna, decâtu eleviloru din clasele elementari.

bb) Mai incolo prepusetiunea „preste“ din § 17 'lu face pre acest'a se dée la ivéla unu intielesu duplu, adeca : sub „numerulu óreloru . . . nu póte fi mai micu de 20, nici mai mare de 25 de óre pre septamâna, p r e s t e tempulu gimnasticei sî alu deprinderiloru agronomice“, — potemu intielege sî, ca : 20—25 de óre pre deasupr'a tempului gimnasticei sî alu deprinderiloru agronomice ; dara putemu intielege sî, ca : 20—25 de óre estindiendu-se sî usupr'a tempului gimnasticei sî alu deprinderiloru agronomice.

Dara acum fi-re-aru cuventulu „preste“ luatu in intielesulu, care i-aru placé mai bine ; totusi pentru „tempulu gimnasticei sî alu deprinderiloru agronomice“ nu determinéza acestu § nici o óra ; apoi — lasându la volnici'a ori sî cui, a-si prescrie óre pentru gimnastica sî esercitiele agronomice : unii voru luá, póte, prea multe, altii prea putiene, eara altii nici un'a.

cc) Déca prescrie § 17 pentru scól'a de tóte dîlele fâra distinctiune 20—25 de óre pre septemâna ; ear' § 37 prescrie la incepululu seu tolu pentru scól'a de tóte dîlele, inse cea poporale superióra, numai 18—24 de óre pre septemâna, dar' apoi mai la vale obliga pre invetiatoriu, a instruá pâna la 30 de óre pre septemâna : — in câte óre va scí acum bietulu crestinu sa-si tramita copiii la scóla pre septemâna, cá sa nu gresiésca adeca cumva, sî asiá sa-lu ajunga aceea, la ce impoternicesce § 24 pre comitetulu pentru netramiterea copiiloru la scóla ? — care dintre acesti doi §§, care din puntele acestui din urma va vení comitetului parochialu mai la socotéla ? — care invetiatoriloru ? —

dd) In fine propositiunile : „Numerulu óreloru . . . . . nu póte fi mai micu de 20, nici mai mare de 25 óre pre septemâna,“ din § 17, sî : „Numerulu óreloru de prelgere . . . . . nu póte fi mai micu de 18 óre pre septemana, nici mai mare de 24 de óre,“ din § 37, nu cuprindu in sine nici baremu umbra de adeveru ; pentru-ca : — déca ambe suntu esprese in modulu dicerei posiveritatiei, sî in ambe este posiveritatea insemnata prin verbulu ausiliaru de modu „potere,“ carele, cându este luatu cu infinitivulu, semnifica o posiveritate reale, — sî fiindu ca posiveritatea reale esprima totu-dé-un'a o harnicia intr'unu obiectu óre-carele, ajutata de fortie naturali : cine aru poté dar' dovedí logice, ca chiaru órele de prelegere li-a denegatu natur'a facultatea, de a se urcá mai susu, ori a se coborí mai diosu de numerii : 18, 20, 24, 25 ? —

Prin urmare numerulu óreloru de prelegere póte fi nu numai de : 18, 20, 24, 25 de óre, ci sî de : 8, 9, 15, 29 s. a. — ca natur'a nu-lu opresce dela acést'a.

Iér' déca vrée „organisarea“ sa determineze numerulu óreloru de prelegere in scól'a nóstre poporale, sa fi lasatu pre verbulu „potere“ din form'a negativa (= nu póte) la o parte, sî in loculu lui sa fi intrebuintiatu pre verbulu ausiliaru de modu „fire iertatu“ totu in form'a negativa (= nu este iertatu), carele de sî esprima o posiveritate, totusi acést'a nu este reale, ci morale dupa voi'a mariloru.

Sectiunea a dóu'a. Invetiatorii.

A) Puntele gardinali ale acestei sectiuni suntu urmatórele :

1 calificatiunea de invetiatoriu §§ 66—69,
2. alegerea invetiatoriului §§. 70—78,
3. compatibilitatea. § 74,
4. salariele. §§ 75—78,
5. fondu de pensiuni. § 79,
6. reuniunile invetiatoresci. § 80.

B) Cautându asupr'a acestoru punte :

a) C u p r i v i n t i a l a c u l t u r ' a i n v e t i a t o r i l o r u, aflâmu, ca lipsescu dintre ele „institutele pedagogice ; despre cari inse amu vorbitu mai susu (sect. prima. B) a).

Numai câtu aici ne vine cu greu a cuprínde, cum de incepe „organisarea“, mai 'nainte de a determiná invetiamentulu sî cele-lalte, câte se tienu de organismulu institutelor pedagogice, chiaru in punctulu alu doilea — cu „salariele profesori'oru de pedagogia“ ? —

b) C u p r i v i n t i a l a d e t e r m i n a r e a s î d i s t r i b u t i u n e a c o n c e p t e l o r u, aflamu puntulu 5 cu § 79, sî § 75 din din puntulu 4 — a nu avé locu in acésta sectiune ; despre loculu, ce li se cuvine acestor-a, amu vorbitu mai susu (sect. pr. B) c) 1. 3.).

C) Cautându la singuraticii §§ ai acestei sectiuni, aflamu urmatórele :

I. C u p r i v i n t i a l a c u l t u r ' a i n v e t i a t o r i l o r u p o p o r a l i s î p r i m i r e a i n t r e c a n d i d a t i i o f i c i u l u i s c ó l e i n ó s t r e c o n f e s s i o n a l i.

a) I n f i i n t i a r e a s î s u s t i e n e r e a i n s t i t u t e l o r u p e d a g o g i c e.

(Va urmá.)

O r e s t í a, in 30 Iuliu:

Astadi s'au tienutu esamenulu semestrului de véra cu elevii sî elevele de religiunea nóstra gr. orientale — sî 8 elevi de cea gr. catolica — in biserica, durându esaminarea pâna dupa 6 óre sér'a, incependu-se la 2 óre cu rugaciunile indatinate.

Publiculu auditoriu a fostu cam micu, câci toti acei domni, cari au fostu incunosciintiati parte prin Preotu sî Invetiatoriu N. Barsanu, parte prin 2 elevi, n'au luatu parte pentru ca póte nu-i intereséza luminarea tinerimei. (? Red.) De fatia au fostu numai P. On. D. Protopopu N. Popoviciu, Par. loculei G. Popoviciu, Dlu Dr. Avr. Tincu, Dlu Schuller oratorulu orasiului sî subscrisulu precum sî parintii eleviloru. —

Incependu-se esaminarea eleviloru din studiele prescrise de Inalt'a Inspectiune scolare, au decursu fórte bine, pre lânga tóta absentarea cea multa a eleviloru ; câci câtu pruncii, atâtu sî pruncele la tóte intrebârile puse de câtra auditori au datu cuviincíósele dar sî imbucuratórele respunsuri. Dorere insa, ca din numerulu celu mare de 222 tineri oblegati de a cercetá scól'a numai o mica parte o a cercetatu ; caus'a e nepasarea parintiloru sî ca nu e sî sila din partea diregatorieloru politice ; precum erá sub absolutismu, câci cine vrea sî cându vrea 'si tramite baiatii la scóla, sî totusi propasiescu. — Parintii câti se aflara de fatia, nu au pregetatu a'si remunerá pre fiii loru pentru imbucuratórele respunsuri.

Esamenulu se finí cu declamatiuni fórte vii, dupa unu programu facutu de Dlu Preotu sî invetiatoriu Nicolau Barsanu, urmându dupa fia-care câte o cântare natiunale. Nu ne indoimu dara, ca publiculu nostru, carale este aplecatu a inaintá sî spriginí luminarea tinerimei, éra mai vertosu parintii, cari avura norocire a simtí in órele esamenului cea mai mare bucuria, nu voru ingrigí pentru inmultirea claseloru acestei scoli, sî pentru dotatiunea invetiatoriloru, cari apoi cu totu zelulu sa se deprinda in frumós'a loru chiamare.

N. B a r b u.

R o m a n i ' a.

Asupr'a sciriloru privitóre la afacerea Ştrusberg scrie „Monitoriulu“ urmatórele :

Unele diurnale esploata cestiunea lui Strusberg cá sa aduca asupr'a guvernului sî tierei perfide acusatiuni. Astu-feliu „Romanulu“, in nr. de Joi, 27 ale curentei, se incérca a insinuá, ca ministeriulu aru cugetá sa provóce crise, tienendu nesanctionata legea votata de camere ; astu-feliu diurnalulu germanu „Römänische-Post“ de Vineri, 28 Iuliu, da nuvel'a, de sî sub reserva, ca s'aru fi primitu o nota a principelui de Bismark amenintiatória de rumperea de relatiuni cu Romani'a sî de ocupatia militaria din partea Pórtei.

Guvernulu da cea mai formale desmintire acestoru reu-voitórie asertiuni. Legea votata de camera s'a primitu la ministeriulu lucrâriloru publice dela senatu, la 9 Iuliu si Sambeta la 10, cadiendu Mari'a Sea Domnulu bolnavu, acésta causa a impedecatu sî impedeca inca pe Mari'a Sea de a lucrá cu ministrii sei. Asemenea nu a primitu guvernulu nici unu feliu de nota amenintiatória pin partea nici unei'a din puteri.

Remane dara, cá publiculu sa aprecieze sî sa judece ce valóre trebuie sa puna pre nisce organe, cari pretindu a luminá opiniunea publica prin midiulóce contrarii adeverului.“

Dupa scirile cele mai nóue legea acést'a este dejá sanctiunata. M. Sea principele se dice ca se va duce pentru deplin'a restaurare a sanetâtiei Sele la monastirea Sinai'a.

V a r i e t â t i.

*** (D e n u m i r i.) Se scrie lui „M. Polg.“ din Pest'a despre urmatórele schimbâri, ce voru a se face la tabl'a regésca din M. Osiorheiu : V.-presiedintele dela tabl'a jud. de ací, Dem. M o g ' a va ocupá postulu de jude la curi'a reg. in loculu repausatului Aldulcanu, ear in loculu lui Mog'a va urmá d. consiliariu in pensiune Iacobu B o l o g ' a (?).

*** C u m s e s c h i m b a t e m p u l u ! La anulu 1849 esise o lista, ce cuprindea numele sî descrierea „tradatoriloru de maiestate.“ In list'a acést'a se cuprindea intre altele sî urmatórea descriere personale : Iosifu Michailovic, nascutu la Tord'a in comitatulu Torontalului, de 30—40 ani, in tempulu din urma secretariu la canonicalu sî vicariulu generale Roc'a, sî canonicu titulariu a fostu pre tempulu revolutiunei preotu campestru sub ministeriulu ungurescu, etc. Acestu Mihailovic este — Archiepiscopulu de Agramu de curendu denumitu. —

*** (I n c a u s ' a g r a n i t i e r i l o r u d e r e g i m e n t u l u I r o m â n u.) Ministeriulu ungurescu esmise din sinulu ministerieloru de interne, de finantie sî de justitia, o comissiune, carea sa reguleze referintiele de possessiune ale fosteloru regimente române de granitia. Precum cetimu, comissiunea acést'a si-a terminatu lucrârile sî a depusu resultatele loru intr'unu protocolu, care apoi l'a predatu ministrului de interne. Comissiunea se dice ca e de parere, ca referintiele acestea intre erariu sî comunele, ce formau acestu regimentu, sa se complaneze pre calea impacârei amicali. (Dupa parerea nóstra deslegarea cea mai corespundiatória. Red.)

*** Esc. Sea Dlu ministru de agricultura, industria sî comerciu a fostu in 19 Iuliu in Clusiu ; de acolo caletoresce prin Vasiarheiu la Ciucu spre a visitá contumaciele, apoi la Brasiovu sî Sabiiu sî de aici la Turnu-rosiu.

*** In Clusiu doi piaristi anume Palya sî Oldal au esîtu din tagm'a loru calugarésca, sî caus'a se dice ca este antipathi'a loru câtra celibatu.

*** (Festivitatea natiunale germana.) In Brüu se serbà in 18 Iuliu o festivitate imposanta germâna, carea dupa programu erá se fia numai o dî de gimnastica, inse prin participarea multoru reuniuni de cantâri, de gimnastica, de industria ea devenì o serbare mare natiunale, la care perticipara dieci de mii de ómeni.

*** (C o n f e r i n t i e l e i n v e t i a t o r e s c i) ale sasiloru transilvani se voru serbá pentru prim'a óra intr'o adunare generale in Sabiiu la dîlele de 3/15 sî 4/16 Aug. a. c. Pentru primirea numerosiloru óspeti, ce se astépta din tóte pârtile sasimei, s'a compusu unu comitetu sî se facu pregatirile de lipsa.

*** (C o l e r a.) „Informat. Bucur.“ din 18 Iuliu ne spunu, ca in capital'a Romaniei s'aru fi ivitu coler'a ; doi soldati au devenitu victim'a acestei epidemii. Déo ceriulu, cá acestea se fia cele d'antâiu sî cele din urma !

*** (C u l t u r ' a l i v e d î l o r u). Unu pamentu reu sî intielenitu, a cârui suprafetia nu este delósa sî este situatu in apropiere de ape, spre a se potea udá, se póte preface in scurtu tempu

in o livadia fructiferă. Spre acestu scopu se recomenda urmatórea procedura, care se practiséza in Angli'a sî Scoti'a, sî care pare a fi fórte avantagiósa pentru proprietari mai mici sî cu osebire la livedile mai mici, adeca: Se taie pagiscea in bucati regulate in marime de 1 urma patrata, sî se punu deocamdata frumosu la o parte: dupa aceea, suprafati'a astu-feliu polasita se sapa séu se ara, brusii se sdrobescu sî in acestu modu se prepara unu stratu fragedu pentru crescerea viitóre a ierbei; acestu stratu prelucratu trebuie provedutu sî cu ceva gunoiu. In urm'a acestei operatiuni pagiscea taiata se pune iérasi la loculu seu sî se batucesce, unde va fi mai ridicata, ce se va aplaná. — Acést'a metoda s'a aflatu de cea mai buna sî mai eftina spre a irigá livedile cu succesu. O livada astfeliu ameliorata va dá indata in anulu celu mai de aprópe earba sî fênu bunu, pre cându alte metode de ameliorare abiá dupa doi séu trei ani se potu udá fâra desavantagiu. La o asemenea procedura insa se cere, cá mai intâiu ap'a sa se conduca din canalu in grópe mai mici, sî dupa calitatea pamentului nu trebue multu lasata, ci redusa séu secata de timpuriu.

*** Se aude ca pentru censurarea cuventârei ce se va tiené la festivitatea dela Putn'a s'aru fi alesu din partea comitetului arangiatoriu dd. T. Maiorescu, I. Negruzi sî V. Pogoru.

*** Pretiósele fostei imperatese francese Eugeni'a se voru vinde. Banc'a cea mai mare din Londr'a au imbiiatu pentru ele 320,000 ponti sterlingi (cam 3¼ mill. fl.)

*** (Imparatés'a Charlott'a), de presinte a ajunsu in ultim'a crisa a morbului ei. De trei septamâni se lupta in agoni'a cea mai estrema, slabiciunea corpului a luatu dimensiuni mari sî une-ori câte trei dile jace amortita, cându nu i se póte dá nici unu nutrimentu. Starea spirituale e sî mai deplorabilu.

*** Descoperire. Unu graniciaru croatu, cu numele Ostaj'a Podunavatiu, arandu-si pamentulu dede cu plugulu in adâncime abiá de o urma, de unu vasu de lutu, in care se aflau 10 monete de auru sî 2064 de argintu. Bietulu omu, uimitu de acestu norocu neasceptatu, strigá plinu de bucuria: totu-si a avutu dreptu pop'a cându 'mi dise mai de-unedi: „fii numai diliginte Ostaj'a, câci in pamentulu teu jace ascunsu tesaurulu celu mai scumpu.“ — Monetele suntu din secolulu alu 14. Dintre cele 10 monete de auru, 5 suntu din tempulu lui Ludovicu celu mare, regele Ungariei, 3 din tempulu dogelui Andreiu Contarini, un'a din tempulu dogelui Marcu Cornaro, iéra un'a din tempulu lui Andreiu Dadao. Monet'a cea mai vechia e din anulu 1329, sî cea mai nóua din 1382. — Bedecoviciu, banulu Croatiei, a sî facutu pasii necesari de a cumperá aceste monete pentru scopuri nationali.

*** (Cas'a municipale din Vien'a.) Vien'a va se zidésca o casa nóua municipale sî cu facerea planului sî preliminarea speseloru a insarcinatu pre architectulu Schmidt de acolo. Dupa calculii acestui-a edificiulu acest'a, terminatu pe deplinu, aru constá cam 11 milióne florini.

*** Cea mai mare negotiatoria din lume este fâra indoiéla a lui A. F. Stewart in New-York in Americ'a, carea cuprinde mode, matasaría pansaría, manufacture, apoi negotiu de haine, schimburi sî manusi sî la carea suntu ingagiate 1730 persóne, sî anume: unu diriginte generale, 19 antisti, 1 cassieru generale sî 9 cassieri, 1 comptoaristu superiore sî 23 inferiori, 9 corespundinti, 470 vendiatori sî vendiatóre, 880 marsiante de moda sî croitoritie, 1 castelanu, 2 magazinari, 27 usieri, 55 colportori sî feciori de casa sî 190 servitori de tramisu. Pe la serbatori (Craciunu etc.) numerulu personalului se urca pâna la 2200. Vendiare se face pe dî cam de 80,000, une-ori insa sî pâna la 100,000 taleri, sî preste totu se invertescu in negotiatori'a acést'a pe anu câte 17—18 millióne taleri, —

*** (Despre balónele aerostate) cari s'au intrebuintiatu sub decurgerea resbelului franco-germanu, Tisrandier publica interesante date statistice. Anume arata, ca dela 23 Septembre 1870 pâna la 28 Ianuariu 1871 s'au espedatu din Parisu 64 balóne cu 9000 kilograme, 3 milióne epistole, 91 voiagieri sî 354 columbe postale. Cinci balóne au cadiutu in mânile nemtiloru.

*** (Averea unui cersitoriu.) Intr'unu satu din Austr'ia a repausatu dilele trecute unu cersitoriu, a câruia avere s'a constatatu in objectele urmatóre: 2,000 cârti de rugaciune, 300 metanii, 150 cruci, 2,000 icóne sânte sî 200 de bâte, cari tóte s'au vendutu la licitatiune.

*** In siedinti'a congresului serbescu din Carlovitiu din 30 Iuliu s'a decisu cu mare majoritate de voturi a luá la pertractare dupa optu dile alegerea Metropolitului. — In cea din 31 Iuliu s'a decisu, cá in 27 c. v. sa se faca alegerea de patriarchu. La incheerea sessiunei administratorulu patriarchalu Stoicoviciu fu salutatu din partea deputatiloru cu „zsivio!“ insufletite.

*** In Russi'a, dara mai vertosu in Poloni'a, inca secerá coler'a mai multe vieti de ómeni. Se luara insa mesuri intetite pentru intempinarea reului.

*** (Fómetea din Persi'a.) Dupa o scire sosita la ministeriulu de esterne din Londr'a sî publicata in cas'a de diosu, secerisiulu in Persi'a este escelinte, sî fiindu ca de fómete nu se amintesce nimicu ne place a crede, ca scirile cele ingrozitóre, ce se respândisera prin diuarie, voru fi, déca nu de totu fálse, celu pucinu esagerate.

*** (Politi'a) din Parisu aflase ca pre tempulu comunalistiloru o multîme de case nobile se despoiasera de pretióse. Deci facù a se publicá in coltiurile stradeloru, ca in cutare strada sî cutare casa se cumpera auru, argintu etc. sî se platescu cu bani gat'a. Furii netemându-se de curse sî venira cu o multîme de lucruri furate, sî astu-feliu organele politiei, cum veniá vre-unulu din cei cu degete lungi, punea mân'a pre elu.

Nr. cons. scol. 172/1871.

Concursu.

Pentru deferirea stipendiului de 400 fl. v. a. statoritu de sinodulu archidiecesanu din an. 1871. sub pct. prot. 50,. pe sém'a unui tineru românu de confessiunea gr. or., care se va deobligá a ascultá studiele la unu institutu de agronomia sî silvicultura, sî ca dupa absolvire va serví celu putienu 6 ani cá profesoru de agricultura la institutulu. ped.-teol. din Sabiiu.

Competitorii suntu datori a constatá prin documente valide pre lânga recerintiele de primire in institutele de agronomia sî silvicultura, ca suntu de confessiunea gr. or. Cererile suntu a se substerne subsemnatului Consistoriu archidiecesanu pâna la finea lui Augustu 1871.

Din siedinti'a Consistoriului archidiecesanu cá Senatu scolariu tienuta la Sabiiu in 16 Iuliu 1871.

(73—2)

Nr. cons. scol. 171./1871.

Concursu.

Devenindu din fundatiunea Franciscu-Iosefina 3 stipendii a 50 fl., ear din fundatiunea Mogaiana 2 stipendii a 50 fl. — tóte 5 stipendiele menite pentru gimnasisti seau realisti, — sî unu stipendiu de 100 fl. v. a. pentru juristi din patria, vacante, se escrie pentru deferirea loru concursu.

Competitorii suntu provocati a-si substerne cererile sale instruite cu atestatu de botezu, ca suntu de religiunea gr. or.; cu testimoniu scolasticu despre sporiulu facutu in studii, precum sî cu atestatu de paupertate — la Consistoriulu archidiecesanu, cá senatu scolasticu, celu multu pâna la finea lui Augustu a. c. cal. vechiu.

Totodata se insémna, ca stipendiele de mai susu, se voru deferí numai aceloru tineri, cari pre lânga conditiunile generali susu numite, voru satisface sî recerintiei prescrise de sinodulu archidiecesanu din a. 1871. sub punct 120.

Din siedinti'a Consistoriului archidiecesanu, cá senatu scolariu, tienute in 16 Iuliu 1871.

74—2

Concursu.

In urm'a decisiunei consistoriale datu 10 Iuniu a. c Nr. 459. pentru postulu de capelanu in parochi'a gr. or. din Sighisiór'a se deschide concursu pâna la 15 Aug. a. c. st. v. Cu acestu postu este impreunatu din partea subscrisului parochu primariu sî protopopu, venitulu anualu sî stol'a obicinuita dela 160 gazde români cari platescu simbria anuala 1 ferdela cucuruzu sfarmitu, sî 40 gazde cigani cu 20 xr. v. a. pe anu, 12 jugere de pamentu de aratu sî fênatie, din tóte a 3-a parte.

Doritorii de acestu postu, documentati cu cele cerute in „Statutulu organicu“ sî sciinti'a limbiloru patriei, pâna la terminulu prefiptu sa se insinuieze la subscrisulu Scaunu protopopescu, carele in contielegere cu comitetulu bisericescu parochialu de aici escrie concursulu.

Sighisiór'a, 18 Iuliu. 1871.

Zacharia Boiu,

(73—2) Parochu sî Protop. gr. or.

Concursu.

Pentru ocuparea postului preotiescu in vacant'a parochia Bic'a româna cu prediulu Risc'a, — din protopresbiteratulu romanu gr. or. alu Clusiului.

Cu acestu postu este impreunatu venitulu urmatoriu:

1. Casa parochiala cu dóue despartieminte. —

2. Supraedificatele agronomice. —

3. Portiunea canonica: aratoriu 4. jugere de II sî III. clasa; fenatiu 15 jugere sî 925. org. □

4. Dela 72. familii o mirtia mare de bucate, secara, cucuruzu sî grâu, dela cine va voi se dea. —

5. Dela 72. familii o dî de lucru cu palm'a, séu 40 cr. v. a. in locu de lucru. —

6. Stol'a usuata — sî acum prin sinodulu parochialu statorita. —

Pentru ocuparea acestui postu preotiescu se escrie concursu pâna in 22. Augustu 1871. Doritorii de a concurá suntu poftiti, a-si adresá concursele in sensulu statutului organicu, bine instruate câtra sinodulu parochialu, sî ale tramite subscrisului pâna la terminulu prefiptu. —

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Clusiu 16 Iuliu 1871.

V. Rosiescu.

71—3 prot. românu gr. or.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scól'a elementara poporala gr. or. din preurbiulu Brasiovului „Tocile“ se deschide prin acést'a concursu.

Salariulu impreunatu cu acestu postu este 225 fl. v. a. 15 fl. v. a. bani de cuartiru sî unu stanginu de lemne.

Doritorii de a ocupá acestu postu sa documentedie pre lânga studiile ce au invetiatu, ca suntu de religi'a gr. or., teologi séu pedagogi absoluti, sî ca pâna acum'a au avutu o purtare morala buna sî nepatata.

Petitiunile insocite de documentele necesari au a se adresá câtra prea onoratulu d. protopopu Iosifu Baracu in Brasiovu pâna in 20 Augustu st. v. a. c.

Brasiovu in 6 Iulie 1871.

Comitetulu parochialu alu bisericei *Sf.* Treimi din preurbiulu Brasiovului „Tocile“.

71—3

☞Unu teneru românu☜

va fi primitu cá invetiacelu in Negutiatori'a de manufapturi curente a subscrisului. Conditiunile mai de aprópe se potu aflá la primitoriulu in piati'a mica *Nr. 424.*

Antoniu Bechnitiu

72—3 Negutiatoriu in Sabiiu.

Indreptare.

In nr. „Telgr. R.“ 57,

La puntulu primariu III in locu de: propositiunea „dela“, — cetesce: prepusâtiunea „dela“;

in locu de. propositiunea „pre“, — cetesce: prepusâtiunea „pre“.

Sî mai la capetu in locu de:

„Pre cine?“ respunsulu la acésta intrebare va fi: — „pre fiii“; fiindu ca, déca „parintii“ au form'a unui obiectu, — cetesce: déca „parintii“ au form'a unui obiectu.

Burs'a de Vien'a.

Din 24 Iuliu (5 Aug.) 1871.

Metalicele 5%	59	45	Act. de creditu	286	70
Imprumut. nat. 5%	69	35	Argintulu	121	15
Actiile de banca	766		Galbinulu	5	81

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a sî tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 60. ANULU XIX.

Sabiiu, in 29 Iuliu (10 Aug.) 1871.

Telegramu

Aradu 7 Aug. Sinodulu a incuviintiatu astadi tóte punctele de invoiéla cu serbii in privinti'a fonduriloru. Cestiunea manastiriloru o a datu sinodulu unei comissiuni juridice.

Sabiiu 28 Iuliu. Lumea, dupa cum este ea astadi, este fórte cu greu de a o gâcí. Unu dualismu amenintiatu de trialismu póte si de quadrualismu; germanismulu in lupta cu slavismulu si vice versa, inse in lapta pre deasupr'a capeteloru nóstre; nuori amenintiatori dela apusu si dela média-nópte; situatiuni nesigure in tóte pârtile lumei: iéta in scurte cuvinte icón'a cea adeverata a confusiunei, carea e in stare sa ametiésca si pre cei mai ageri politici.

Fatia cu acésta situatiune aru asteptá omulu cá barbatii nostri politici (pre vreme buna) sa dea directiuni, sa ne scóta din chaosulu ce amenintia a ne inghití.

Din dî in dî inse vedemu ca ómenii cei cu planuri multe si cu proiecte pompóse si pentru noi perdu din voce.

Federalismulu celu doritu de multi, cu câtu se anuncia mai cu târia, cu atâtu perde din splendórea in carea si-lu intipuieau. Elu remâne aceea ce ni lu infatisiá perspectiv'a din capulu locului, o prevalentia de elemente straine.

Ce reu e cându 'si face cineva ilusiuni si apoi urméza deceptiunea, pentru ca omulu si ómenii desilusiunati si potu perde sperantî'a, potu sa sacrifice in desiertu puterile loru ce le mai remâne desperatiunei si sa se pérda. Ce bine e cându cineva nu-si face ilusiuni si in ori ce situatiune cugeta ca trebuie sa faca ceva, cá, celu putienu, situatiunea acést'a sa nu-lu cutropésca de totu si iérasi cá celu putienu sa-si pastreze puteri intregi pentru viitoriulu ce si mantuie cu mari greutâti din presentulu nefavorabilu.

Aru puté sa ne observeze cineva ca suntemu nedrepti, pentru ca precum provocâmu pre altii, asiá aru trebuí sa ne privimu de provocati si noi sa contribuimu la luminarea situatiunei. Cine va fi cetitu inse continuu fói'a acést'a mai cu séma dela 1866 incóce — credemu ca nu suntemu nemodesti — se va convinge ca amu aratatu destulu si drumulu ce aru trebuí urmatu de români si pusetiunea in carea voru vení românii déca voru urmá alt-feliu. Pentru acestea noi amu trebuitu sa fimu innegriti de vendiatori ai intereseloru natiunali si câte alte, cari cuviinti'a nu le iérta a le inregistrá in loculu acest'a.

Constatându acestu adeveru fapticu, intemplatu sub ochii nostri, nu voimu a face imputâri, ci voimu a provocá cu atâtu mai multu seriós'a atentiune a cetitoriloru asupr'a datorintieloru nóstre in tempulu celu criticu cum este si celu de fatia.

A delaturá greutatea ce planéza asupra-ne, deocamdata este preste putintia. Caus'a acestei'a este parte in impregiurârile politice cum s'au succesu de dóue diecenii la noi cu antecedentiele loru, dara parte si in impregiurarea ca pasîrea nóstra nu a fostu firma ci siovaitóre si paralisata de increderea cea prea mare in autoritâti politice neprobate.

Déca ni-aru permite tempulu aru trebui sa facemu o analisa critica a procederei româniloru dela 1860 pâna in diu'a de astadi, dara cu deosebire o analisa critica a procederei barbatiloru nostri de increderi din anii 1863—4—5, a procederei româniloru dela venirea dualismului. Analis'a acést'a ni aru aratá si mai apriatu cum s'a ingreuiatu pusetiunea româniloru si cum trebuie sa lucre românii spre a scapá óre-cum din trens'a.

Din unu astfeliu de studiu amu vedé indata ca nu sistemele politice erá sa ne preocupe, ci pusetiunea ce amu fi trebuitu sa o avemu in diferitele sistemo.

Sperâmu, ca preste putienu tempu vomu vedé cuprinsa in intielesulu acest'a cestiunea cea mai interesanta pentru noi, cea a natiunei nóstre. Atunci ni se va mai imputiená greutatea, cu atât'a ca fiindu românii pre calea cea adeverata, chiaru si fortunile politice ce voru vení nu le voru puté fi asiá periculóse, cá cându aru fi fâra o idea conducatórie, resipiti in tóte pârtile.

Adunarea generale

a asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului românu s'a tienutu la Fagarasiu Luni, si Marti in septamân'a acést'a. Detaiurile le vomu comunicá publicului in nrulu urmatoriu.

Eveneminte politice.

Complanarea intre cechi si regimu e acum demultu la ordinea dilei, inse inca nu e gat'a. Intr'aceea nemtii din Boemi'a si Moravi'a demonstréza mereu pentru germanismu. Asiá a fostu acum o festivitate impunatórie de gimnastici, carea s'a serbatu in Brün (Moravi'a) de câtra nemti, si cu a câre ocasiune a vrutu sa dovedésca ca capital'a Moraviei este o cetate curatu nemtiésca. Preste totu nemtii din totu imperiulu austro-ungurescu suntu infiltrati de ide'a pangermanismului sub scutu prussianu, asiá incâtu abiá mai ascundu tendinti'a acést'a.

Domnitoriulu Romaniei petrece la manastirea Sinai'a in apropierea Brasiovului, se intielege dincolo de fruntaria.

Meditatiuni

asupr'a proiectului de unu regulamentu scolasticu, asternutu congresului natiunalu bisericescu romanu din an. 1870 de catra comissiunea sea scolastica ad hoc.

(Urmare.)

1. § 50 suna: „In fia-care eparchia, respective in fia-care districtu eparchialu, are sa se infiintieze câte unu institutu pedagogicu.“ De-si acestu § ordonéza ifiintiarea câte unui institutu pedagogicu in fia-care eparchia, apoi §. 56. prescrie si salarie pentru profesori de pedagogia; totusi:

aa) Nici unulu din trensii nu insarcinéza pre nimenea, a ingrigí de infiintiarea si sustienerea institutului pedagogicu si a salarieloru profesoriloru lui.

Se póte, ca „Organisarea“ va fi avendu sperantia in câte cine-va prin eparchii, despre carele adeca presupune, ca numai atingendu despre acést'a ce-va, indata i va infiintiá scól'a pedagogica, i va platí profesorii s. a.

Fia si asiá! insa legea sa nu se baseze pre asteptâri, sa nu se legene in coniecturi, sa nu créda in subintielegeri; ci ordinele ei sa fia indreptate câtra cine-va; cá la casu de refusare, sa scia judecatoriulu, pre cine sa-lu traga la dare de séma.

bb) Déca vre-un'a din eparchiele acestei provincii metropolitane este cum-va mai mare, si prin urmare nu s'aru puté ajunge cu unu singuru institutu pedagogicu; pre ce temeiu va fi oprindu totusi § 50 infiintiarea mai multoru institute pedagogice intr'o eparchia? — pentru ca ce altu insemnéza dara espressiune: „câte unu institutu pedagogicu — in fia-care eparchia?“ —

2. § 59 insarcinéza pre elevii institutului pedagogicu, a platí la finea cursului din urma, dupa ce s'au esamenatu, o taxa de 10 fl. pentru acestu esamenu; deci se scie, ca pentru esamenu au sa platésca elevii, si câtu le este [illegible] de mare; insa in nici unulu din acesti §§ nu se spune, déca are sa fia invetiatur'a in institutele pedagogice gratuita, séu nu, si déca nu: — atunci ce didactru au sa respundia elevii pentru acést'a? — séu cui i concede dara „Organisarea“, a stipulá acestu didactru? —

3. Sub punctulu „infiintiarea“ contopesce „Organisatiunea“ si conceptulu „provederea“ instituteloru pedagogice.

Cu privintia la provederea institutului pedagogicu cu biblioteca dice § 53 intre altele: „Pentru intemeerea bibliotecei va respunde fia-care elevu 1 fl. la anu.“

Fiindu ca substantivulu „anu“ din acestu § nu este provediutu cu articulu, nu este otaritu mai de aprópe prin vre-unu atributu, iéra § 58 da „cursului pedagogico-preparandialu“ o durata de trei ani: se póte dara intielege sub espressiunea „la anu“, ca fia-care elevu din institutulu pedagogicu avendu sa respunda câte 1 fl. la anu, va trebuí sa platésca pre cursulu intregu sum'a de 3 fl. pentru biblioteca; dara se póte intielege si, ca are sa platésca pre cursulu intregu numai sum'a de 1 fl., pre carele, totu deodata i se da voia elevului, a-lu respunde la anu dupa intrarea lui in institutu, ori la care anu se va inlesní!

Erá bine sa fi determinatu dara aici, ca: la inceputulu, ori la incheerea anului primu? — alu doilea? — alu treilea? — cá sa scia directorulu institutului, ce are sa incaseze dela elevi pentru biblioteca.

b) Obiectele de invetiamentu. §. 60. prescrie pentru institutele pedagogice urmatóriele obiecte de invetiamentu; invetiatur'a religiunei si a moralei, pedagogi'a, metodic'a, geografi'a si istori'a universale si a tierei nóstre cu privire la români, limb'a româna, limb'a magiara si germana, sciintiele naturali si aplicarea loru la agricultura si industria, economi'a rurale si gradinaritulu cu esercitie practice, constitutiunea tierei si a bisericei române ortodocse, matematic'a si geometri'a, cantulu si tipiculu, caligrafi'a si desemnulu, gimnastic'a si esercitiele in scól'a practica.

Cautându asupr'a acestoru obiecte cu privintia la aceea, ce se cere dela invetiatoriulu scólei elementari si dela invetiatoriulu scólei capitali la pracs'a loru, afiâmu ca:

aa) Déca institutulu pedagogice are celoru ce se pregatescu pentru carier'a invetiatorésca, pre lânga impartasirea de invetiaturi si conducerea in deprinderi moralu-religióse si pedagogice, sa le inavutiésca mintea cu concepte chiare si puse in legamentu despre tóte acelea, ce voru avé sa invetie pre elevii scólei populari, si incâtu suntu acestea desteritâti mechanice, sa-i ajutoreze, a se esercea in trensele;

Iéra posturile invetiatoresci la scól'a poporale in comunele numai cu câte un'a clasa elementara nu suntu in stare a atrage barbati, cari au absolvatu scoli gimnasiali séu reali si cursulu pedagogicu, dupa cum pretinde § 57, ci de cari abiá aru poté face unu cursu pedagogicu preste ceea ce si-au agonisitu in scól'a populara superióra si in cea de repetitiune: prin urmare (déca se cuvine a respectá starea de fatia a poporului nostru) pentru o mare parte a eleviloru institutului pedagogicu suntu obiectele prescrise in § 60 prea multe.

Si fiindu ca d. e. geometri'a, dóue limbi straine s. a. nu aducu atâtoru elevi din institutulu pedagogicu folóse practice, dara potu micsiorá numerulu acestor'a, si prin acést'a sustiené si nutrí vacatiunea posturiloru invetiatoresci din comunele cele serace: erá dara bine, — sa nu fi abstrasu „Or-

ganisarea“ dela tóte acestea; de óre-ce prin §§ 57 sî 60 nici ca au avutu de cugetu, a casiuná sî inteti esbucnirea jalniceloru espressiuni: „S'au sigilatu scól'a r. din N.! — pentru ce cea din R.? — s. a.

bb) Insa fiindu ca cei ce se preparéza pentru posturi invetiatoresci de ale scólei poporali superiori voru avé sa pregatésca elevi pentru scólele midilocii, va sa dîca, sa impartasiésca eleviloru sei basele tuturoru sciintieloru, pre cari se desvoltéza studiele acestoru scóle; voru avé sa cultiveze, sa motiveze, sa dirigeze puteri spirituali, simtiuri ale inimei, aplecâri sî pofte, cari pasiescu in sfer'a vietiei active; voru avé sa ajutorésca desvoltarea puteriloru fisice in elevi;

Apoi comunele, cari se potu bucurá de scóle poporali superiori, suntu sî in stare a ficsá nisce salarie invetiatoresci, de atragu barbati, cari au absolvatu scóle midilocii cu succesu póte mai bune, ca pre câtu pretinde § 57 alu „Organisârei“: deci pentru atari elevi ai institutului pedagogicu suntu obiectele din § 60 prea putiene, pentru ca lipsescu dintre ele esercitiele stilistice, antropologi'a, psihologi'a, dietetic'a.

Sî fiindu ca pedagogi'a póte tratá despre obiectele acestoru sciintie independinti numai cá despre nisce resultate; trebuescu dara acestea cercetate sî cunoscute din insusi isvórele loru, cá sa póta elevulu cuprinde sî intielege pedagogi'a, cum se cuvine: dreptu aceea erá bine, sa nu fi remasu aceste sciintie eschise din § 60 alu „Organisârei.“

c) Aplicarea pedagogiloru absoluti.

1. § 63 suna: „Pedagogii absoluti se potu aplicá provisoriu de învetiatori, de-sî n'aru fi facutu inca esamenulu rigurosu, — dara suntu detori cá celu multu doi ani dupa absolvare sa se supuna esamenului numitu.“ § 64 suna: „Candidatulu, carele va fi respinsu de dóue ori dela esamenulu rigurosu, nu mai póte functiuná cá invetiatoriu.“

Prin aceea, ca lasa „Organisarea“ pre pedagogii absoluti sa intre cá invetiatori provisori, fâra de a fi facutu esamenulu rigurosu, pre care insa ii obliga apoi a-lu dá preste doi ani dela absolvarea cursului pedagogicu; totusi respinsu fiindu careva din trensii de dóue ori dela acést'a, numai póte functiuná cá invetiatoriu: — nu face pedagogiloru absoluti nici unu bine, dara fórte mare reu!

Sciindu adeca elevii de pedagogia, ca esamenulu rigurosu 'lu potu depune sî preste doi ani de dile, dupa ce au intratu in postulu invetiatorescu, unii dintre ei nu se mai silescu la studiu cu atât'a zelu, ci — sî'lu crutia pentru anii, cându voru intrá cá invetiatori, presupunendu, ca atunci voru avé tempu, a se prepará multu mai bine. Sa dîcemu acum, ca vre-unulu mai desteptu din trensii aru puté-o face acést'a cu succesu; insa acei'a, despre cari crede „Organisarea“, ca voru fi respinsi sî in alu doilea anu dela esamenulu rigurosu, déca nu au fostu silitori cá elevi ai scólei pedagogice, nu voru fi nici cá invetiatori provisori; apoi scotiendu-i la 2 ani din postulu invetiatorescu, pentru ca nu au potutu depune esamenulu rigurosu: — eata-i prin acést'a opaciti sî zapaciti pre viétia; pentru ca acum nu suntu nici invetiatori, nici croitori, nici putinari, nici nimic'a cum se cade de facutu din trensii !?!

Erá dara bine sa se fi concesu, a intrá in candidatiune pedagogii, numai cari au depusu esamenulu rigurosu; pentru ca cei ce nu suntu in stare a-lu depune deodata, mai usioru se voru puté prepará urmandu inca in institutulu pedagogicu, decâtu pasîndu pre catedr'a învetiatorésca; iéra cei ce nu vedescu nici decum zelu sî talentu invetiatorescu, mai bine sa se indrepteze de tempuriu la o alta cariera, cá, de-sî in alta sfera, totusi sa póta esí din ei ómeni de isprava.

Déca vre-unu pedagogu esamenatu nu aru corespunde cum-va chiamârei invetiatoresci cu demnitate, vin'a firesce nu aru mai puté fi decâtu a lui insusi.

2. § 63 dîce, ca: „Pedagogii absoluti se potu aplicá provisoriu de invetiatori“; apoi § 83 intre altele: „Statiunea invetiatorésca, ce a devenitu vacanta in urm'a mortii invetiatoriului, se ocupa definitivu numai dupa jumetate de anu.“

Dintre acesti §§ unulu nu determinéza, iéra cel'a-laltu prescrie unu tempu prea scurtu pentru functiunea provisoria in postulu invetiatorescu.

Unu anu de dile intregu este mai potrivitu a functiuná provisorice ori-care pedagogu absolutu; cá sa aiba cându sa invetie, a-lu cunósce, cum se cuvine, cei ce l'au alesu de invetiatoriu la scól'a loru. —

(Va urmá.)

Clusiu, 4 Augustu 1871.

Domnule Redactoru! Credu a face unu servitiu bunu onoratului publicu cetitoriu déca voiu reportá in acestu diuariu, unele momente mai de interesu publicu din viéti'a nóstra sociala sî politica din acestu tienutu; sa incepu cu trebile scolare.

In lun'a lui Iuniu a. c. s'a tienutu sessiunea trei-lunaria a senatului scolasticu comitatensu alu Clusiului sub presiedinti'a inspectorelui scolare Ketehji. Ací s'au pertractatu mai multe cause curente fâra discussiune mai momentósa. Câtra finea siedintiei insa s'a incinsu o desbatere seriósa sî infocata, la propunerea membrului sî notariului de senatu Al. Hedereg, ca senatulu scolasticu com. sa intreprinda mesuri cuviintióse cá pre teritoriulu acestui comitatu in sensulu § 80 alu legei scolare art. 38 din 1868 sa se radice pre spesele statului baremu 2 scóle populare superióre — ce sa servésca de scóle de mustre. Acésta propunere a fostu atacata chiaru din partea aceloru connationali ai propunetoriului membru de senatu carii in tóta diu'a pórta pre budie luminarea sî prosperarea poporului, dara in fapta — precum au aretatu pre fatia —, suntu contr'a realisârei ei. Dlu propunetoriu in mare parte are de a multiami reusirea lui numai apararei, ce au aflatu din partea membriloru români, carii apretiuindu insemnatatea unoru atari scóle de mustra, i-au datu succursulu loru moralu sî intelectualu.*) Multi din membrii magiari s'au indignatu asupr'a unoru asemenea espeptoratiuni dela ai loru, pâna cându in fine sî acesti'a rusinându-se s'au trasu la o parte, sî primindu-se propunerea in principiu, s'au denumitu 2 comissiuni, care sa esamineze sî studieze referintiele locale sî pâna la siedinti'a urmatóre sa reporteze. —

Fiindu ca spiritele dejá iritate, au escitatu sî mai mare infocare o interpelare, respective o propunere a prot. gr. c. locale Gavrila Popu, prin care premitendu-si unele casuri speciale, cere, cá senatulu scolariu sa se intrepuna in interesulu scóleloru populare confessionale, ca solgabiraele sa nu mai atace donatiunile facute din partea comuneloru sî crestiniloru nostri pre sém'a scólei confessionale prin oferirea venitului loru din crâsimaritulu de trei luni, a imprumutului de statu etc., care dotatiuni se afla aprobate de guvernu inca din tempuri mai vechi. Cine au fostu contrarii cei mai aprigi ai acectei propuneri? iéra cei susu descrisi — sî in fruntea loru unu propoveduitoriu alu sciintieloru juridice dela academi'a de aici, denegandu-le bietiloru fosti jobagi chiaru sî dreptulu de a-si poté donâ venitulu, ce li se cuvine loru din crâjmaritulu de trei luni. Au mai adusu sî alte motive pentru respingerea propunerei, aceste insa nu voiu ale enará, de óre-ce chiaru sî respingatorii le-au aflatu in fine de nebasate. **)

Lupt'a au purtat'o si ací membrii români P. N., Ios. P. Leontinu, P. V. Rosiescu etc., fiindu spriginiti sî de vre-o 2—3 mebri magiari, pâna apoi li-au succesu ai convinge sî pre contrari sî ai silí, a recunósce validitatea unoru atari donatiuni, sî a recunósce detorinti'a senatului scolasticu, a se intrepune pentru delaturarea unoru atari pedece a invetiamentului in scólele popolare. —

Lun'a trecuta au decursu esamenele in cele trei gimnasie locale, sî in academi'a de drepturi, insa resultatulu acestor'a e cu multu mai de insemnatate locala decâlu sa merite a perde multu tempu cu mentionarea lui, nefiindu acele nici publice. Acei 15—20 juristi români s'au silitu a corespunde chiamârei loru sî unii cu distinctiune. —

De mai mare ponderositate insa au fostu esamenele, ce s'au tienutu publice in institutulu pedagogicu de invetiatorese alu statului in 27, 28 sî 29 Iuliu in presenti'a senatului directionalu — sî a unui publicu numerosu, — cu deosebire din sesulu frumosu —. Acestu institutu s'au deschisu — dupa devingerea pedeciloru sî greutâtiloru, cu care e legatu totu inceputulu, in 1 Decembre 1870 —, primindu-se 22 eleve, dintre care 18 cu intretienere gratuita (intre aceste 3 române) 2 pre lânga rebonificarea viptului, sî 2 estranee. — Acestu institutu are o directrice pentru conducerea institutului — Ieszary Ida, sî o profesoritia suplenta — ambe cu locuintia sî viptu in institutu, are doi prufesori pentru propunerea studieloru pedagogice, — doi absoluti pedagogi Paul Ierener sî Péter. — Religiunea s'a propusu de respectivii preoti confessionali, sî limb'a româna — celoru trei eleve romane de d. prot. gr. c. Gavrila Popu. —

Fiindu acestu institutu uniculu in Transilvani'a au atrasu asupra-si in mai mare mesura atentiunea publicului. O mare parte a publicului ce s'au presentatu la esamene erá silita a ascultá din usia sî ferestrile salei cam mica, sî numai de aci a se desfatá in respunsurile prompte sî esacte ale eleveloru. Nu sciu fostu-a intre ascultatori sî tineri studenti ori juristi, ca s'aru fi potutu convinge, ca fetitiele de 15—16 ani dau mai intielepte sî mai precise respunsuri, decâtu unii tineri la maturitate ori in academia. Amu trebuitu sa le admirâmu cu ce usioratate respundu din fisiologia, cum au descrisu organismulu intregu alu omului, cum functiunile deosebiteloru organe trupesci, ce definitiuni precise dau din elementele chemiei, cu ce usioratate tractédia din aritmetica fractiunile simple sî cele decimale; — cum si-au deprinsu sî desvoltatu memori'a loru in respunsurile din istori'a naturala, dar' in deosebi respunsurile loru din geografia. — Progresulu, ce l'au facutu in limbile patriei, inca au fostu indestulatoriu.

Silindu-me caldur'a, ce domnea in sala, a esí in chili'a invecinata, amu datu ací de o masa intinsa sî acoperita cu feliurite lucruri femeesci de mâna — lucruri de proba ale eleveloru. Asupr'a acestor'a nu voiu se facu critica, — ci me marginescu, a reportá numai judecat'a aceloru, cari no inchapendu in sal'a de esamenu le censurá sî criticá in audiulu meu. — Acesti'a s'au declaratu ca elevele sî in acésta privintia arata unu progresu emininte, sî lucrurile loru ori sî cârei dómne póte face onóre. — La finea esameneloru din studie, au datu proba elevele sî din cântu sî musica, in care inca au dovedítu elevele progresulu asteptatu.

Dupa unu atare resultatu favoritoriu, nu sciu sa laudu silinti'a sî zelulu neobositu alu profesoriloru sî profesoritieloru, carii in prim'a linia merita o recunoscintia deplina, de óre-ce le-au lipsitu celei mai mare parte a eleveloru chiaru sî cunoscintiele elementare, — ori sa mentiunediu numai indulginti'a sî diliginti'a eleveloru, prin care au produsu unu asemenea resultatu frumosu. In ambele privintie me provocu la reflessiunile jurnaleloru Clusiene din 29 l. tr. sî 1 l. c. sî mai adaugu, ca dintre elevele institutului tóte trele române au reportatu calcululu de eminentia. —

Aru fi de doritu, cá publicului nostru românu sa iee notitia de esistinti'a acestui institutu de invetiatóre — unicu in Transilvani'a, sî sa se impartasiésca de binefacerile lui in mai mare mesura, de óre-ce in scólele nóstre de fetitie unde esista, in mare parte se afla sî astadi invetiatorese straine, dara mâne poimâne redicându-se sî mai multe, vomu duce sî ací lipsa de invetiatorese cá sî la scólele populare de invetiatori.

Mi iéu voia a revocá sî atentiunea institutelor nóstre de cultura s. e. asociatiunea pentru cultur'a poporului si literatur'a limbei române, ven. consistórie metropolitane, reuniunea femeiloru române din Brasiovu, etc. — carii tóte au de a se ingrigí sî interesá de inaintarea culturei sî a crescerei nu numai a tineriloru, dara sî a copileloru in prim'a linia, cá sa puna in bugetele loru câte o sumulitia de câte 300 fl. — (atât'a costa intertentiunea unei eleve pe anu in institutu) cá stipendiu pentru nisce eleve serace române, cari voiescu a se pregatí de invetiatorese. E tempulu sa ne ingrigimu sî pentru crescerea natiunala a femeiloru, ca aceste punu bas'a la crescerea natiunala a fiacârui individu. —

Cu privire la viéti'a publica-politica amu a inregistrá, cumca in 27 l. tr. au fostu adunarea comitetului comitatensu, in care s'au primitu tóte proiectele referitóre la organisarea interna a comitatului, prelucrate de comissiunile esmise din siedinti'a premergatória. Românii neputendu fi multiamiti, cu multe decissiuni ale proiecteloru, si-au datu o declaratiune separata la protocolu, prin care densii se alatura sî primescu de alu loru, votulu separatu facutu de Ladislau Vaid'a, sî predatu inca in decursulu desbateriloru din co-

---

*) Ne vine a intrebá, ca scólele aceste de mustra voru fi scóle romanesci? R.

**) Togmai pentru aceea aru fi bine cá sa le cunósca sî publicului. R.

missiunile respective. — Acestu votu separatu contiene: a) a face o representatiune câtra legislatiunea tierei pentru schimbarea § 19 si 27 din legea municipala — referitoriu la stergerea voturiloru v i r i l e; b) a modificá in statutele organisatóre proiectate de comissiuni tóte acele §§, care se referédia la organisarea comitatensa intr'acolo: cá românii sa póta fi egalu representati in tóte ramurile administratiunei. — Firesce, ca majoritatea ambele le-au respinsu, si numai primirea loru la protocolu au conces'o. —

Denumirea comitiloru supremi pentru orasie s'au privitu din partea româniloru din acestu tienutu cu indiferentismu, si numai atât'a deducu din ea, ca mai totu atât'a egalitate la impartasirea beneficieloru putemu asteptá si dela denumirile siefiloru si judiloru judecatoresci si a fiscaliloru. —

Eri si alalta-eri au petrecutu aici S l á v y, ministrulu de industria, comerciu si agricultura. Eri si-au facutu curtenirea tóte oficiele publice si corporatiunile orasienesci — in fruntea loru au mersu comisariatulu cu oficiele tienatóre de densulu. Primirea loru din partea densului se dice a fi fostu fórte cordiala, si s'au miratu multi, ca nu au observatu in densulu fumulu aristocratiloru ardeleni. — Au cercetatu oficiele postale, telegrafice tienatóre de resortulu lui, si apoi localitatea si grâdin'a de mustra a reuniunei economice provinciale de ací (országos gozdasági egylet) si ací si-au esprimatu indestulirea sea cu progresulu, ce-lu produce reuniunea pre terenulu economicu. — Au facutu o visita scurta teatrului natiunalu si in curtea guverniala, unde au cercetatu archivulu guvernialu si partea mineralogica a museului asiediata in acestu edificiu. —

Mai multu tempu — o jumetate de dî — au petrecutu in institutulu agronomicu din Clusiu-Monostoru, au asistatu la prelegeri, si au intrebatu chiaru si insusi pre elevii din sciintiele agronomice.—

Astadi au plecatu câtra O s i o r h e i u B o r s z é k, de unde apoi vrea a visitá tóte contumatiele pre rendu. —

Cu privire la institutulu agronomicu din Clusiu-Monostoru trebuie sa facu durerós'a observare, ca publiculu nostru se arata fórte indiferinte câtra studiele agronomice, de óre-ce de presentu nici unu românu nu se afla intre elevii lui, — pre lânga tóte, ca chiaru agricultur'a e ramulu acel'a de cultura, de care noi românii avemu cea mai mare lipsa, sa-lu studiâmu. — Facu dara atenti pre pârintii si tinerii amatori ai agronomiei la concursulu publicatu in tóte jurnalele magiare — numai in cele române nu, — prin care se deschide concursu la 12 stipendii de statu a 150 fl. pe anu — pentru care tinerii capeta intertentiunea intréga in institutu, si la 8. locuri internate ale institutului. Terminulu e pâna in 25 Augustu 1871. — Invitu dara pre tinerii nostrii a competá, fiindca insusi directorele si-au esprimatu durerea, ca n'are elevi români, despre care au auditu a fi buni si practici economi.

Cu aceste finediu raportulu meu, si pâna la alta ocasiune, de-mi va fi permisu *), remanu

N. de C a r b o n a r i u.

Ni se tramite spre publicare urmatoriulu:

Nr. 808.
epitr. 287.

C e r c u l a r i u l u,

Senatului epitropescu alu consistoriului eparchialu greco-orientalu românu din Aradu.

(Emisu câtra toti licuidatorii cercuali, in privinti'a licuidârei, constatarei si asecurarei baniloru bisericesci, apoi a evidintiei si intabularei obligatiuniloru.)

Fiindu-ca crearea cercuriloru si alegerea licuidatoriloru mai in tóte districtele protopresbiterali este dejá efeptuita, si de óre-ce respectivii domni licuidatori 'si voru incepe functiunile prescrise prin cercularilu consistorialu emanatu cu datulu 4 Fauru a. c. $\frac{\text{Nr. 80.}}{\text{Ep. 11.}}$: dreptu aceea senatulu epitropescu consistorialu in siedinti'a de astadi au aflatu de lipsa pentru stabilirea uniformitatei, cu privire la momentuositatea afaceriloru mai susu indicate, respectiviloru domni licuidatori spre cinosura si efectuire a li recomendá urmatórea instructiune speciale:

§. 1. Este in interesulu comunu alu bisericei nóstre: ca banii si pretensiunile de ori ce categoria, séu sub veri ce titlu, cari apartienu la proprietatea bisericei, sa fie deplinu asecurate si scutite de eventualitati daunóse.

§ 2. Banii gat'a, adeca capitalele, séu alte pretensiuni ale bisericei nóstre de prin comune numai la acei individi potu remâné si pre viitoriu, carii — dupa pusetiunea loru materiala — posiedu si producu deplina garantia ipotecaria.

§. 3. Tóte pretensiunile bisericiloru, amintite in §§. 7. 8. 9 si 10. ai cercularilului consistorialu mai susu provocatu: suntu de a se constatá prin unu protocolu de licuidare dupa alaturatulu formulariu sub $^1/_.$ ce cuprinde urmatórele rubrici, si anume:

a) Numerulu casei si numele detorasiului;

b) Categori'a séu numirea pretensiunei respective a detoriei, d. e. tacsele restante pentru tragerea clopoteloru, pentru prapori si repidi folosite la inmormentari, apoi pentru scaunele din biserica;

c) Pretensiunea bisericei, pentru pretiulu de esarendare a pamentului bisericescu, séu alu scólei, séu pentru iérb'a din tinterimu (morminti) séu alte folosintie obvenitórie si indatinate prin comune.

§. 4. Constatându-se aceste detorii, respective pretensiuni ale bisericeloru: concernentulu licuidatoru va provocá pre respectivii detorasi; a dá obligatiunea in scrisu conformu dispusetiunei §§. 12 si 13. din susucitat'a ordinatiune consistoriala.

§. 5. Astu-feliu de pretensiuni suntu apoi de a se considerá cá si capitalele de bani ce se imprumuta pârtiloru pre lânga interese, apoi a se portá in evidintia cu obligatiunile despre capitale; fiindu fórte de doritu: ca diferitele isvóre de venituri ale bisericiloru nóstre câtu numai se póte, sa se contraga si comaseze la unu locu intr'o rubrica.

§. 6. Obligatiunile despre capitalele imprumutate, trebuiescu tóte asecurate prin intabulatiuni ipotecare; dreptu aceea licuidatoriulu se va convinge in tóta comun'a: ca câte obligatiuni suntu intabulate, si câte nu?

§. 7. Despre cele intabulate, licuidatorulu va luá simpla notitia si le va induce in registrulu ce este de a se compune dupa formulariulu alaturatu sub $^2/_.$ spre tienere in evidintia; iéra cele ne intabulate suntu numai de câtu a se prenoí si intabulá.

§. 8. Obligatiunile ce se voru prenoí suntu de a se estradá dupa prescrisele legei mai recinte art. IV. §. 167 si 168 din anulu 1868; mai vertosu cu privire la acei detorasi, carii nu suntu carturari si cá atari nu sciu subscriá numele propriu in obligatiune; apoi câror'a in presinti'a celoru doi martori trebuie splicatu (talmacitu) cuprinsulu obligatiunei.

§. 9. Efeptuindu-se estu-modu nóu'a estradare a obligatiuniloru, cele vechi 'si perdu valórea, adeca se restituiescu respectiviloru detorasi, facendu-se despre acést'a amintire in obligatiunea prenoita; iéra pre dosulu celei vechi se face o nota scurta despre aceea; „ca in loculu acestei obligatiuni s'a estradatu alt'a nóua sub datulu, diu'a, lun'a si anulu;“ prin care procedura se voru evitá eventualele incurcaturi procesuali.

§. 10. Imprumutulu de bani la acei detorasi, ale caror'a referintie materiali — in decurgerea timpului — nu cumva s'au stramutatu, va sa dica in privinti'a câror'a biseric'a, cá creditóra n'aru mai avé deplina garantia: este indata a se abdîce si respectivii datorasi a se provocá la solvirea baniloru; dispunendu-se cele de lipsa pentru incassare macaru chiaru pre calea improcesuarei prin remediele legali.

§. 11. Asiá numitele chizesii, numai in acelu casu se potu primí: déca respectiv'a persóna, carea primesce asupra-si chizesi'a, posiede si produce garantia, ipotecaria conditiunata in §§. 1, 2 si 6. ai instructiunei presinte, observendu-se firesce si in acestu casu formele legei mentiunate in §. 8. mai susu espusu.

§. 12. De „neincassabile“ numai acelea pretensiuni se potu cualificá si enunciá cari prin scrutarea tuturoru impregiurâriloru nefavorabili pentru biserica s'aru constatá, cá atari, si numai in casu, déca respectivulu detorasiu aru fi reposatu fâre d'a fi remasu vr'unu lasamentu din care s'aru escontentá pretensiunea bisericei; iéra din alte careva respecte séu considerante nici intr'unu chipu nu este permisu a dechiará detori'a de neincassabila si a o sterge, precum se intempla in modu superficialu prin unele comune spre daun'a bisericei.

§. 13. Epitropi'a parochiala, precum si comitetulu parochialu insusi suntu respundietóre pre viitoriu, déca séu prin lasitate si negrigintia, séu din adinsu prin a loru vina s'aru causá bisericei cea mai mica dauna, mai cu séma licuidatoriulu li va descoperí: ca ori ce sume de bani mici séu mai mari, cari dela detorasi nu s'aru poté incassá prin nebagarea de séma a epitropiloru, séu a altoru membrii, — acelea voru cadé in responsabilitatea loru propria, va sa dica biseric'a va cautá regresu dela densii!

§. 14. In privinti'a intereseloru (cameteloru) ce au de a le solví respectivii detorasi dupa banii bisericesci, desi este cunoscutu, ca — catîmea acestor'a pâna acum'a a fostu cu 6% dupa lege; totusi inse, fiindu acést'a tiermurire dejá stérsa: comuneloru bisericesci — in tocmai cá si altoru privati — li sta in libertate a otarí ele insesi dupa impregiurari si tocméla cu detorasii catîmea intereseloru anuali.

§. 15. Impregiurarea acést'a servesce apoi spre favórea bisericei, respective sporirea capitalului seu, — ceea ce veri-care crestinu binesimtitoriu va dorí sa fia; pâna cându de alta parte prin urcarea intereseloru se potu menî si contribuí, unele sume si pre sém'a fondului diecesanu séu scolariu localu, — dupa cum comitetulu parochialu va dispune. —

§. 16. Licuidatorii cercuali voru dá indrumare corespundiatória comiteteloru parochiali, cum sa manipuledie interesele solvinde pre anulu intregu, séu pre diumetate de anu, firesce totu-dé-un'a inainte. —

§. 17. Interese mai mici de 6% nu suntu permise; iéra cele ce — dupa tocméla — se voru stabilí si solví preste 6%, comiteteloru parochiali li sta in liber'a voiu a dispune, ca buna-óra déca cineva aru platí 10% cele 6% sa se compute in capitalisarea baniloru, iéra cele 4% conformu §. 15. le potu destiná pre alte scopuri bisericesci séu scolarie; avendu firesce a dá socóta esacta despre intrebuintiarea loru. —

§. 18. Pentru mai buna evidintia a tuturoru capitaleloru bisericesci; licuidatorii cercuali voru indrumá pre respectivele comitete parochiali din cerculu submanuatu: ca cu finea anului sa compuna si aclude la socót'a bisericei si specific'a aretare dupa formulariulu sub $^3/_.$ din care se voru poté vedé: pretensiunile prescrise, solvirea si restanti'a cu finea anului scolariu.

Déca concernintii domni licuidatori 'si voru dá ostenél'a acést'a procedura practica a o introduce la fiesce care comitetu parochialu, si succediendu-li realisarea celoru premise, atunci consistoriulu diecesanu nici câtu nu se indoiesce, ca — veri ce incurcaturi daunóse in privinti'a baniloru bisericei se voru delaturá — pre viitoriu.

In urmarea acést'a, domnii licuidatori cercuali suntu poftiti, ca purcediendu câtu mai curendu la efeptuirea agendeloru indigitate, sa nisuésca cu totu de a dinsulu intr'acolo, ca nici unu cruceriu alu bisericei nóstre natiunale sa remâna neincassabilu si neasecuratu.

Resultatulu acestoru afaceri domnii licuidatori la tempulu seu nu voru intrelasá alu reportá comitetului protopresbiteralu concerninte, — carele conformu §. 18. alu ordinatiunei din 4 Fauru a. c. $\frac{\text{Nr. 80.}}{\text{Ep. 11.}}$ 'lu va subscerne acestui consistoriu spre ulteriór'a dispusetiune si aprobare.

Datu din siedinti'a senatului epitropescu alu consistoriului gr. or. tienuta in Aradu, 15. Iuliu vechiu 1871.

Procopiu Ivacicoviciu,
Episcopulu Aradului.

---

*) Nu vei fi pré bine venitu. — R.

R o m a n i' a.

De vr'o câtu-va tempu asistâmu la lupt'a dintre cele dóue diuarie: betrânulu „Românu“ si boerésc'a „Pressa.“

Batjocorindu-se un'a pre alt'a, strigându din rarunchi un'a contr'a altei'a, tient'a fia-cârei'a nu e alt'a decâtu de a pune mân'a pre potere: da-te josu cá sa me sui eu.

„Press'a“ numindu socialistu pre „Românulu,“ acest'a se grabesce cu mândria si fericire a primí epitetulu, declarându cu o naivitate de miratu pentru consumatulu dlui C. A. Rosetti, ca d-sea e socialistu in tóta puterea cuventelui.

Asiá este dloru dela „Pressa.“

„Românulu“ a visatu republice universale; au

chiamatu in 848 la unu ospetiu comunu tóte némurile, greci, bulgari, jidovi, s'au luptatu continuu pentru Bisantiu, in sfersitu au fostu sî este cosmopolitu.

Déra dvóstra boieri dela „Press'a“, sunteti mai altu-feliu ?

D-vóstra nationalistí ? D-vóstra amici ai romanismului ?

Déra pentru Ddieu, incetati de a mai amagí lumea cu aceste cuvinte.

Cinismulu este prea mare din partea acelor'a cari au sustienutu totu-dé-un'a drepturile ovreiloru, cari nu s'au rusinatu de a introduce in tiéra cislele lui Mavrocordatu, nuntaritulu, capelaritulu, cari au cutezatu intr'unu paroximu de servilismu pentru dinastia de a propune apanagie membriloru familiei domnitóre, palmuindu amarnicu biét'a natiune, care crediuse in naivitatea ei de a aduce la 866 unu domnu românu, nu cu ideile feudale din evulu mediu !

De ati fi fostu nationalisti, nici odata coticarii princi prusaci nu s'aru fi jucatu cu némulu latinu dela Dunare cá cu o papusia; nici odata svabii sî jidovii n'aru fi incalcatu pamentulu românu; nici odata Strusberg nu ne-aru fi jafuitu diu'a in amédia mare; nici odata capulu statului n'aru fi potutu criticá pre români in diferite memorande sî scrisori.

Ministrii cari s'au succesu de la 866 incóce — fâra esceptiune — n'au fostu ministri romani, nationalisti, ci servi galonati ai unui principe feudalu, fia elu Bismarck, fia ori-cine-aru fi.

Iéca bub'a cea mare care a rosu corpulu sdruncinatei Romanie. Lips'a absoluta a simtiului nationalu in toti nemernicii vâslasi ai némului ne-a dusu in prapasti'a de astadi.

Sî cu tóte acestea "Press'a“ acusa pre „Romanu“ de socialistu !

Drag'a Dómnei ! Unde s'a incuibatu romanismulu ! Din ce buze profane ese elu !

Amendóue, amendóue, din nefericire, foi suntu departe de a fi natiunaliste.

Sa plângemu.

De cea boierésca nu ne mirâmu de locu.

Ea nu póte altu-feliu.

Dara ceea a partidei liberale ?

Dela dens'a asteptâmu . . . sî asteptâmu de multu o grabnica intórcere la adeverat'a cale a unui partidu de actiune : romanismu in democratia, sî democratia in romanismu !

Sa intieléga d. Rosetti celu putienu acum, déca n'a vrutu de mai înainte, urmatórele nemuritóre cuvinte ale dlui I. Brateanu :

„Ce ne incânta sî ne desmiérda in contemplarea universului intregu, séu a fia-cârei'a din pârtile sele ? Nu óre acea mare varietate, acea feliurime nesfersîta, sî totu deodata unitatea ce vedemu in solidaritatea armonica a tuturoru aceloru lumi nesfersîte ? . . .

„Chiaru de aru fi adeveratu ca geniulu omenescu intregu s'aru fi tragendu dintr'o singura parechia, totu nu a-siu vedea putinti'a cá intr'o dî tóte gintele, familiele sî natiunile sa se topésca intr'o unitate de plina a speciei umane. Ce feliu ? fiindu ca frate-meu sî eu suntemu nascuti de acelasi tata sî muma, trebuie cá intr'o dî prin educatiunea sî solidaritatea intereseloru sa ajungemu a ne perde personalitatea reciproca, cá sa nu mai avemu amendoi decâtu un'a sî aceeasi, sî sa cademu astfeliu intr'o identificare deplina.“

Eata sublim'a teoria a natiunalismului ! . . .

Estr. d. „Telegr. de Bucur.“

Varietâti.

*** In Sâmbat'a trecuta pre la amédi avurâmu iérasi o tempestate de cele mai grele. Nóue trasnete s'au descarcatu dupa o lalta asupr'a Sabiiului sî vre-o trei mai in departare. Durere ca unulu a omoritu pre o muiere a unui lucratoriu dela drumulu de feru.

*** Societatea Transilvani'a. Regulamentu de concursu la trei stipendie.

Art. I. Societatea Transilvani'a creéza trei stipendie de câte 150—200 galbeni pre anu, cu inceperea dela Octobre 1871, pentru studii la un'a din universitâtile din Franci'a, Itali'a séu Belgi'a.

Art. II. Potu concurge la aceste stipendie junii români de preste Carpati, fia din Transilvani'a séu Bucovin'a, fia din tienutulu Satmarelui ori Maramuresiului, alu Urbii-Mari séu alu Aradului, fia din Banatu, cari au terminatu celu putienu clasele gimnasiale sî au facutu esamenulu de maturitate.

Art. III. Concurentii se voru adresá mai intâiu la un'a din cele trei societâti literarie de preste Carpati, din Sabiiu, Aradu sî Cernauti, cu petitiune, pre lânga care voru alaturá testimoniu de paupertate sî certificatu medicale. Ei voru aretá totu odata in petitiune specialitatea la care au mai multa aplicare.

Art. IV. Comitatele respective ale societâtiloru literarie române de preste Carpati voru bine voi a inaintá comitatului Societâtiei Transilvani'a din Bucuresci numele, impreuna cu actele relative, ale aceloru concurenti, pre cari i voru gasí mai demni de a obtiené stipendiele Societâtiei Transilvani'a, bine-voindu a face tóte observatiunile sî lamuririle necesarie in privinti'a fie-cârui'a din cei recomandati.

Art. V. Comitatulu societâtiei Transilvani'a va designá pre stipendisti dintre cei recomandati.

Alegerea obiectului studieloru, precum sî a institutului unde au a se face studiele, apartiene comitetului societâtiei. Unulu din stipendisti se va tramite pentru montanistica, alu doilea la scól'a de punti sî siosele (ecole des ponts et chausées); iéru alu treilea pentru o alta sciintia esacta.

Art. VI. Liberi suntu concurentii a se adresá sî d'a dreptulu câtra comitatulu societâtiei Transilvani'a in Bucuresci, sî comitetulu va puté designá sî din acesti'a intru câtu nationalitatea sî meritulu loru n'aru fi supuse nici unei indoieli.

Art. VII. Cei designati de câtra comitetulu societâtiei Transilvani'a voru dá in scrisu ca au luatu actu de dorinti'a societâtiei, espresa in art. 4. din statute.

Art. VIII. Ei voru fi detori a tramite regulatu la comitetu certificate de studie in tóta form'a, cari, déca n'aru respunde asceptârei, stipendiulu li s'aru puté retrage.

*** (Suntemu curiosi.) Diuariulu „Osten“ din Vien'a, in unulu seu mai din urma, vorbindu despre Romani'a, dice ca: dilele domniei a principelui Carolu I — „suntu numerate.“ — Apoi déca intr'adeveru suntu numerate, sî fratele „Osten“ atâtu de bine scie se prorocésca, amu dorí se scimu — ca cine le-a numeratu sî câte suntu dilele acele ? ! „Tel.“

*** (Ur'a francesiloru) contr'a prussieniloru scimu ca e mare sî prea naturale, sî acestui simtiementu francesii adese-ori dau espressiune in modu finu francesu, care prussieniloru le pare copilarescu pentru ca ei 'si esprima ur'a loru fatia cu Franci'a, distrugându, rapindu sî incendiându chiaru sî in tempulu de pace. Francesulu e mai nobilu, elu e satisfacutu déca póte sa dea neamicului seu de mórte — o calcavura buna. Asiá vedemu ca chiaru „Progress de Lyon“ fiindu abonatu de comandantele prussieniloru din Compiegne, redactiunea a respinsu acelu abonamentu de óre-ce n'a voitu sa aiba onórea a numerá intre abonantii sei pe unu — prusacu.

Nr. cons: scol. 172/1871.

Concursu.

Pentru deferirea stipendiului de 400 fl. v. a. statoritu de sinodulu archidiecesanu din an. 1871. sub pct. prot. 50.. pe sém'a unui tineru românu de confessiunea gr. or., care se va deobligá a ascultá studiele la unu institutu de agronomia sî silvicultura, sî ca dupa absolvire va serví celu putienu 6 ani cá profesoru de agricultura la institutulu. ped.-teol. din Sabiiu.

Competitorii suntu datori a constatá prin documente valide pre lânga recerintiele de primire in institutele de agronomia sî silvicultura, ca suntu de confessiunea gr. or. Cererile suntu a se substerne subsemnatului Consistoriu archidiecesanu pâna la finea lui Augustu 1871.

Din siedinti'a Consistoriului archidiecesanu cá Senatu scolariu tienuta la Sabiiu in 16 Iuliu 1871.

(73—3)

Concursu.

In urm'a decisiunei consistoriale datu 10 Iuniu a. c Nr. 459. pentru postulu de capelanu in parochi'a gr. or. din Sighisiór'a se deschide concursu pâna la 15 Aug. a. c. st. v. Cu acestu postu este impreunatu din partea subscrisului parochu primariu sî protopopu, venitulu anualu sî stol'a obicinuita dela 160 gazde români cari platescu simbria anuala 1 ferdela cucuruzu sfarmitu, sî 40 gazde cigani cu 20 xr. v. a. pe anu, 12 jugere de pamentu de aratu sî fênatie, din tóte a 3-a parte.

Doritorii de acestu postu, documentati cu cele cerute in „Statutulu organicu“ sî sciinti'a limbiloru patriei, pâna la terminulu prefiptu sa se insinuieze la subscrisulu Scaunu protopopescu, carele in contielegere cu comitetulu bisericescu parochialu de aici escrie concursulu.

Sighisiór'a, 18 Iuliu. 1871.

Zacharia Boiu,
(73—3) Parochu sî Protop. gr. or.

Nr. cons. scol. 171./1871.

Concursu.

Devenindu din fundatiunea Franciscu-Iosefina 3 stipendii a 50 fl., ear din fundatiunea Mogaiana 2 stipendii a 50 fl. — tóte 5 stipendiele menite pentru gimnasisti seau realisti, — sî unu stipendiu de 100 fl. v. a. pentru juristi din patria, vacante, se escrie pentru deferirea loru concursu.

Competitorii suntu provocati a-si substerne cererile sale instruite cu atestatu de botezu, ca suntu de religiunea gr. or.; cu testimoniu scolasticu despre sporiulu facutu in studii, precum sî cu atestatu de paupertate — la Consistoriulu archidiecesanu, cá senatu scolasticu, celu multu pâna la finea lui Augustu a. c. cal. vechiu.

Totodata se insémna, ca stipendiele de mai susu, se voru deferí numai aceloru tineri, cari pre lânga conditiunile generali susu numite, voru satisface sî recerintiei prescrise de sinodulu archidiecesanu din a. 1871. sub punct 120.

Din siedinti'a Consistoriului archidiecesanu, cá senatu scolariu, tienute in 16 Iuliu 1871.

74—3

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei vacante de invetiatorésa la scól'a normala capitala gr. or. din comun'a libera Resînari se deschide prin acést'a concursu cu terminu pâna la 25 Augustu 1871 c. n.

Emolumentele suntu 262 fl. 50 xr. v. a.; relutu de lemne sî cuartiru.

Doritórele de a ocupá acestu postu se binevoiésca a asterne la subscris'a eforia scolara concursele loru bine instruate sî insocite de documentele, prin care sa dovedésca calificatiunea loru de atari celu multu pâna la espirarea terminului susu fipsatu.

Concurentele de relegea gr. orientala voru avé preferintia.

Resinari, 17 Iuliu 1871.

Efori'a scolara.

(74—1)

Edictu.

Paraschiv'a, nascuta Flórea Mamula din Brasiovu, carea de patru ani de dîle a paresitu cu necredintia pre legiuitulu ei sotiu Radu Th. Munteanu totu din Brasiovu, nesciindu-se de atunci sî pâna astadi loculu ubicatiunei sele, — se citéza prin acést'a, cá in terminu de unu anu de dîle dela datulu escrierei acestui edictu sa se infatisiedie la subscrisulu scaunu protopopescu, câci la din contra sî in absenti'a densei se va pertractá sî decide — pre bas'a S. S. canóne ale bisericei nóstre ort. res. — procesulu divortiale incaminatu asupra-i de barbatulu ei.

Brasiovu, 23 Iuliu 1871.

Scaunulu protopopescu gr. or. I alu Brasiovului, cá foru matrimoniale.

(73—1)

Insciintiare.

Subscrisulu aduce la cunoscinti'a p. t. publicu ca cu pretiurile cele mai moderate cuprinde totu feliulu de lucru de lacatariu, precum: incuietori, lucruri trebuintióse la zidiri nóue, lucruri de masîne, orológe de turnu, scocuri de alama (pleu) s. a. recomandându-me increderei acelui'a-si p. t. publicu cu tóta onórea.

Sabiiu, 22 Iuliu 1871.

Lazaru Rittivoiu.
maiestru lacatariu.
Sub treptele purcariloru nr. casei 492.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a sî tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl.

Nru 61. ANULU XIX.

Sabiiu, in 1/13 Augustu 1871.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nr. cons. scol. 181. 1871.

Catra Parintii Protopopi si administratori protopopesci, cá Inspectori districtuali de scóle din Archidiecés'a nóstra gr. or. a Ardealului!

Intre marile bunatati, ce a castigatu maic'a nóstra biserica ortodócsa romana din Ungari'a si Transilvani'a prin statutulu organicu, — dreptulu regularei si conducerei proprie a afaceriloru scolari ocupa fora indoiéla unu locu cardinalu.

Cu câtu apretiâmu mai multu importanti'a invetiamentului si educatiunei poporului nostru, cu atâtu acestu dreptu invólva pentru noi datorintie mai sacre si mai grele. In deplin'a cunoscintia a acestoru datorintie Congresulu nostru nationalu bisericescu privindu cestiunea instructiunei publice de unu obiectu de principala ingrijire a sea, a si luatu deja mai multe mesuri, spre a dá si a asigurá invetiamentului o directiune mai conforma cu secululu, in care ne aflamu, si cu adeveratele interese ale poporului nostru. Inceputulu spre realisarea acestei mari si insemnate probleme l'a facutu Congresulu nostru in sessiunea anului 1870 la punctulu prot. 156 prin aducerea unei „legi provisorie pentru organisareainvetiamentului nationalu confesiunalu in Mitropoli'a greco-orientale a romanilorudinUngari'a si Transilvani'a.“

Din natur'a constitutiunala a organismului bisericei nóstre, cum si din insemnatatea lucrului insusi urméza neaperatu, cà oper'a cea mare si grea a reorganisarei sanatóse a instructiunei publice, numai prin conlucrarea tuturoru pârtiloru organice ale Mitropoliei nóstre si dupa putintia prin concursulu tuturoru barbatiloru nostri de specialitate si de esperiintia, se va potea realisá in modu salutariu. De aceea Congresulu nostru nationalu bisericescu a adusu de o camdata numai o lege provisoria, din care insa dupa intrunirea opiniuniloru esperiintiloru, si constatarea vitalitâtiei si a practicabilitâtiei va se resulte de lege definitiva.

Comunicatu fiindu acelu operatu sinodului nostru archidiecesanu, acest'a in siedinti'a sea din 12 Aprile a. c. la punct. prot. 91 a decisu: „a se transpune Consistoriului archidiecesanu spre a-lu pune in lucrare si apoi a reportá sinodului archidiecesanu prossimu, ca in câtu s'au pututu realisá dispositiunile lui in decursulu acestui anu, precum si a face unu proiectu pentru modificârile, ce se voru aflá necesari pre bas'a esperiintieloru castigate.“

In esecutarea acestui conclusu sinodalu Inspectoratele scolari districtuali se insarcinéza prin acést'a, cá cu inceputulu anului scolariu 187 1/2 desu-amintitulu regulamentu sa-lu puna in aplicare provisoria. Iéra spre a corespunde intentiuniloru sinodului nostru archidiecesanu si a congresului metropolitanu se impune Inspectorateloru scolari districtuali, cu scopu cá sa póta concurge toti barbatii de specialitate cu esperiintiele si opiniunile loru in privinti'a reorganisârei definitive si salutare a instructiunei publice, — a dispune, cá acésta lege provisoria sa se recomânde tuturoru barbatiloru nostrii de litere, afara de acést'a sà se ia in conferintiele invetiatoresci la cea mai scriósa desbatere, si a substerne acestui Consistoriu archidiecesanu protocólele despre conferintiele invetiatoresci celu multu pana la finea lui Februariu 1872.

In fine se insarcinéza P. P. Protopopi si Administratori ppesci, conformu conclusului sinodalu din anulu 1871, Nr. protoc. 91 alinea 6 si resp. 8 a provocá si indemná comitetele parochiali intrég'a preotime si pre toti invetiatorii tractuali, cá sà-si procure actele atâtu congresuali câtu si sinodali, cari se afla la Tipografi'a archidiecasana din Sibiiu, fiindu numai asiá in stare a cunósce tóte dispositiunile salutari, aduse de organele supreme bisericesci si scolare.

Din siedinti'a Consistoriului scolasticu archidiecesanu tienuta la Sibiiu in 16 Iuliu 1871.

Pentru Escelenti'a Sea Par. Archiepiscopu.

Nicolau Pópe'a,

(L. S.) Vicariu archiepiscopescu

La situatiune.

Amu atinsu in rendulu trecutu fórte pre scurtu situatiunea politica in carea ne aflâmu. Amu sciutu de atunci ca descrierea acést'a mai cu séma pentru o parte mare din cetitori nu va fi de ajunsu si de aceea in cele urmatórie ne vomu nisui a o espune ce-va mai in amenuntele ei.

In laintrulu monarchiei pare ca domnesce o stagnatiune politica. Nici unu corpu legislativu nu functiunédia. Afara de denumirile capetenieloru pentru cetâti si opiduri si pentru jurisdictiuni si afara de desbaterea legei municipali prin comitate si districte se pare ca nu se mai intempla nimic'a. Totu ce se petrece dincolo de Lait'a, se tiene pâna acum mai multu de regiunea pressei, adeca, de cea a diurnaleloru si brosiureloru. In diurnale cetimu pre fia-care di ca complanarea cu regatulu Boemiei se va face, ca se afla in cutare si cutare stadiu, pre cându de alta parte in brosiuri se scrie, ca ministeriulu de acum, Hohenwart, are de cugetu de a intrunî tóte popórele sub domnitoriulu comunu si sub scutulu comunu alu statului si ca intre politic'a opusetiunei nemtiesci si intre a ministeriului suntu fórte multe puncte ce se atingu si se spriginescu, ba pre alta carare ministeriulu de fatia voiesce a ajunge la aceeasi tienta, la carea voiá sa ajunga ministeriulu dualistico-centralisticu séu centralistico-dualisticu alu lui Giskra. In brosiuri inse se mai scrie, ca provinciele cislaitane locuite de nemti sa tréca la imperiulu germanu, totu asiá si alte idei vrednice de urmaritu cu procese pentru inalta tradare. Afara de aceste, totu feliulu de ocasiuni se folosescu de câtra nemti de a spune, nu de a documentá, ca ei suntu superiori celoru-lalte natiuni, nu din imperiu numai, dara din tóta lumea. Totu ce nu este nemtiescu nu are cultura. Afara de nemti suntu numai barbari intregi si pre jumetate.

Consecuinti'a de aici este, ca si „barbarii“ cei pre jumetate si cei intregi trebuie sa se supuna orbesce cultiloru germani.

Se intielége de sine cu purtarea acést'a a provocatu in slavi o reactiune din cele mai energice. Radîmati pre clerulu, aristocrati'a si industriasii loru se apera din tóte puterile contr'a ingerintiei nemtiesci si staruiescu pentru recunóscerea dreptului de statu alu Boemiei, Moraviei si Silesiei, cá unu complesu alu corónei S. Wenceslau. Nu lasa sa tréca vre-o ocasiune, de a denunciá pre nemti ca dicu, ca órele Austriei suntu numerate. Prin acést'a combatu invinuirile ce li se facu, ca slavii cochetéza cu Russi'a, carea 'si radica biserica rusésca in Prag'a si asiédia totu ací unu consulatu rusescu.

Ací amu avé dara lupt'a intre germanismu si slavismu, in carea e cuprinsa si cea intre dualismu si trialismu séu quadrualismu, déca vomu luá in consideratiune autonomi'a Galitiei.

Nu ajunge inse a ne oprí privirea ací, ci sa o trecemu si in pârtile mai aprópe de noi. Ací e regatulu triunitariu Croati'a, Slavoni'a si Dalmati'a, de care dice „Zastawa“, ca trebuie sa se radîme serbii, spre a puté impreuna desceptá si intretiené conscienti'a natiunale la serbii din Turci'a si a preperá eliberarea loru definitiva de sub jugulu musulmanu.

Magiarii in situatiunea acést'a stau pre locu si — meditéza.

Situatiunea acést'a nu este o creatiune a tempului de fatia. Originea e de a se cautá in elementele ce o forméza, in natiunile si partidele de totu feliulu. Fia-care din aceste elemente are o nisuintia spre a-si dá o valóre câtu mai mare.

Gresielile unor'a si astuti'a séu viclени'a altor'a a adusu lucrurile acolo, incâtu neincrederea si temerea domnesce intre tóte. Tóte se feresc unele de altele, tóte se spionéza unele pre altele, cá nu comva sa se afle induse in vre-o cursa. Slavii se temu de nemti, nemtii se temu de slavi si asiá mai departe.

In impregiurâri cá aceste trebuie sa cautâmu cá in frementatur'a acést'a, ce ia dimensiuni totu mai mari sa nu servimu numai de materialu de intrebuintiatu in vre-un'a séu alta parte, pentru ca interesele nóstre nu suntu identice nici cu ale unei din pârtile aceste mari, slavi si nemti.

Pusetiunea geografica si etnografica ne arata ca, intre diferintiele atinse, noi avemu unu rolu de alta natura, unu rolu prin care sa aducemu unu ecuilibru intre elementele ce se contrastéza asiá de ostilu unele pre altele. Cum putemu noi inse corespunde acestui rolu, aflâmu totu din pusetiunea amintita.

Datori'a nóstra este acum mai departe cá nu precipitatu si nu isolati sa ne resolvemu a lucrá in directiunea care vomu cauta-o cá pre cea mai salutaria.

Amu avutu ocasiune sa audimu pareri dela ómeni de ai nostri despre modulu celu mai de aprópe si celu mai ducatoriu la scopu in privinti'a acést'a. Acest'a aru fi petitiuni pentru unu congresu nationalu, carele sa decida apodicticu si categoricu in urmarea politicei nóstre.

Esperinti'a inse de pâna acum ne arata ca modulu acest'a este pré insuficientu. O adunare, póte precipitata, de ómeni cu idei nelamurite despre aceea ce au sa desbata, aluneca pre usioru in apretuirea autoritâtiloru personali si concludu ceva neexecutabile. Astu-feliu de gresieli politice românii sa nu mai comita. Din contra cugetarea independenta trebuie desvoltata si nutrita, pentru cá sa capetâmu si noi odata o opiniune adeveratu publica.

Nu voimu nici decum sa prejudecâmu acestei procederi, cându ne vomu provocá la procederea româniloru din Brasiovu, carea e o dovada de procedere independenta si apretuitória de impregiurârile in cari traimu. Sa urmeze si in alte pârti asiá, ací nu e vorba de solemnitâtile esteriori, cí de urmarea principiale. Discute diuaristic'a nóstra si impregiurârile in cari ne aflâmu si modalitâtile prin cari aru fi sa ajungemu la scopulu doritu de toti si atunci, tienendu socotéla de incurcaturile politice provocate din rivalitâti reu intielese, vomu gací, bá vomu aflá cá de siguru drumulu, pre care sa ne unimu cu totii in favórea natiunei si totu odata in favórea patriei nóstre.

Adunarea generala

a Asociatiunei transilvane române pentru literatur'a si cultur'a poporului românu.

Fagarasiu, 28 Iuliu.

A trecutu si festivitatea cea olimpica a româniloru transilvaneni, serbata de asta data in tiér'a lui Radu Negru. Numai suvenirile ne-au mai remasu, câci óspetii, din apropiare si departare, au parasitu de multu mic'a nóstra cetate. Fiindu ca amu intardiatu cu detaiurile Adunârei generali, pre cari voiamu a vi le comunicá in decursulu siedintieloru, me voiu restringe mai multu pre lânga suvenirile ce-mi remasera impressiunate dupa acele detaiuri.

O placuta suvenire a lasatu ide'a de a castigá dela comand'a c. r. de ací sal'a cea mare din castelu pentru siedintie sî pentru concertu, dara sî mai placuta suvenire, ca acea laudabile comanda a fostu asiá de obvenitória sî a satisfacutu unei dorintie a inteligintiei nóstre natiunali. O placuta suvenire mai este, ca dintre dd. oficieri au cocursu sî cu alte ajutórie la splendórea festivitâtiei natiunale literarie, celebrate in acestu locu. O placuta suvenire sî carea aru meritá a fi nutrita sî sustienuta sî pre venitoriu este simtiementulu celu nobile alu concetieniloru Fagarasieni de natiunalitate sî cofessiune straina, documentatu prin oferirea de cuartire. Aici nu potu a nu aminti de concetaliénulu S c h u l, carele se pregatise a primí pre celu mai de frunte prelatu românu din tóta romanimea. Totu asiá e de a se amintí simtiementulu documentatu prin vorbirile cele insufletitóre la ocasiunea toasteloru banchetului. O suvenire placuta ne-a lasatu disertatiunile cele erudite ale ddloru disertatori din anulu acest'a. O placuta suvenire ni-a lasatu concertulu adoratei nóstre artiste ce erá in fiintia, acum dómn'a P i p o s i u, sî a ddloru D i m 'a sî P o p u. Dara nu a-siu gatá asiá in graba cu suvenirile placute, pentru ca suntu multe, multe, sî acele chiaru, cari in ochii altor'a se voru paré cá nisce disonantie nearmonióse din decursulu desbateriloru; ele inse ne-au lasatu acelu suveniru placutu, ca amu avutu ocasiune sa vedemu, ca barbatii nostri incepu a rumpe cu autoritarismulu personale puru sî simplu sî a-lu impreuná cu autoritatea inteligintiei adeverate, cu autoritatea interesului celui adeveratu de ce e nobilu sî sublimu, de ce in adeveru póte fi natiunalu. E tristu dara dreptu, ca in partea acést'a a suveniriloru aflâmu o latura cu umbra neplacuta, intielegemu intemplarea, ca tocmai intre barbatii mai carunti se afla ómeni, cari 'si vedu totu-déun'a atacata personalitatea, de câte ori se face o propunere de opiniune contraria opiniuniloru loru. Un'a intre alte suveniri sa mai amintescu aici, sî adeca, ca fondulu a mai crescutu in anulu acest'a cu sum'a incasata dela comunele sî locuitorii acestui districtu in numerariulu de 3265 fl. Dea Ddieu cá dela 59,000 fl. câtu a fostu fondulu pâna la finea lunei lui Iuliu c. n. sa numerâmu in scurtu tempu s u t e de mii! Dea Ddieu! pentru cá sa-i vedemu mânile Asociatiunei mai libere, sa ne póta creá scóle de industria, scóle agronomice, scóle reale inferióre sî superióre sî in fine academii de comerciu sî technice, sa infiintieze museuri sî alte lucruri, sub cari sa afle adapostu sciinti'a, artele frumóse sî industri'a.

Pré ai intratu in suveniri, mi va imputá on. cetitoriu. Ei! amu terminatu cu densele sî voiu trece la fapte; mi va iertá on. cetitoriu déca, póte fâra voia mi va mai scapá condeiulu la r e f l e s s i u n i sî in decursulu enarârei fapteloru urmatórie:

De Sâmbata inca se simtiea in orasiulu nostru o miscare mai viia. Fisionomii straine erau, cari de astadata nu descalecara cá nisce ospeti ce trecu spre Sabiiu séu spre Brasiovu, ci se vedeau ca au vointi'a intréga de a remâné ací pentru mai multe dile.

Escel. Sea dlu presiedinte alu Asociatiunei, ni se spune, ca nu putù nici decum a-si intrerumpe cur'a dela Valcele, cá sa póta presiedé la desbaterile adunârei generale sî, firescu lucru, asiá l'a înlocuitu Ilustratea Sea dlu consil. aul. Iacobu B o l o g 'a. Acest'a, insocitu de junele seu fiiu Valeriu sî de frumós'a fiia, dr'a An'a, fù intempinatu de unu banderiu in un'a din comunele din apropiere. Cuventulu de intempinare lu rostì cu multa elocintia dlu Codru D r a g u s i a n u, carele accentuà necessitatea româniloru de a fi a c t i v i in tóte directiunile sî prin urmare sî in sciintia sî cultura. La ce Ilustratea a respunsu in modulu celu mai corespundietoriu.

Ilustritâtiei Sele dlui vicepres. i se facù sér'a o serenata cu facle.

Luni pre la 9 óre, conformu programului, s'a deschisu siedintiele in sal'a cea mare. Cuventulu de deschidere nu m'amu pututu inlesní a vi-lu procurá; acest'a póte va fi mai cu inlesnire onor. Redactiuni, atât'a inse potu sa dîcu, ca a fostu mai multu o panegirica asupr'a presiedintelui actuale pentru faptele sî meritele in favórea natiunei.

Sa-mi fie permisa reflessiunea, ca pre lânga tóta stim'a ce o avemu câtra toti barbatii inteligintiei nóstre natiunale sî prin urmare sî câtra Escel. Sea, n'aflâmu justificate atâtea laude. Escel. Sea a a fostu unu amploiatu silitoriu sî bunu, sub absolutismu sî apoi in sistemele politice ce s'au urmatu unele dupa altele sî credemu ca 'si va fi implinitu chiamarea sî si-o implinesce, fapte deosebite pentru natiune inse nu cunóscemu, afara de convocarea clerului sî inteligintiei gr. cat. la Alb'a-Iuli'a in anulu acest'a. Tóta stim'a dar' pentru barbatulu ce-sî implinesce chiamarea sea, inse va trebuí cá cu faptele sî meritele sa fimu mai justi, sî dlu vicepresiedinte trebuiea sa scie ca in privinti'aacést'a face o nejustitia fatia cu sine insusi, carele conduce Asociatiunea in fapta sî care este motorulu celoru mai multe lucruri ce se facu de câtra Asociatiune.

(Va urmá.)

Eveneminte politice.

Dóue intemplâri momentuóse avemu sa inregistrâmu sî adeca: disólverea dieteloru sî ordinarea de alegeri nóue pentru dietele din Austri'a inferióra sî superióra, Salisburgu, Stiri'a, Carint'a, Morav'a, Silesi'a sî Tirolu; mai departe convocarea dieteloru cislaitane pre 14 Septemvre a. c. Alta intemplare este intalnirea Imperatului nostru cu imperatulu Wilhelm in Wels, de unde au caletoritu impreuna la Ischl. Ambii imperati s'au imbratisiatu la intâlnire in modulu celu mai cordialu.

Meditatiuni

asupr'a proiectului de unu regulamentu scolasticu, asternutu congresului natiunalu bisericescu romanu din an. 1870 de catra comissiunea sea scolastica ad hoc.

(Urmare.)

3. § 73 suna: „Statiunea invetiatorésca, ce a devenitu vacanta in urm'a mortiei invetiatoriului, se ocupa definitivu numai dupa diumutate de anu, pentru care restempu inspectoratulu denumesce invetiatoriu provisoriu in statiunea vacanta, cu carele comitetulu parochialu se intielege despre salariu pre acestu restempu.“

Cautându asupr'a acestui § cu privintia la primirea pedagogiloru absoluti intre candidatii postului invetiatorescu, aflâmu, ca:

aa) De óre-ce substantivulu „inspectoratu“ nu este otaritu mai de aprópe printr'unu atributu; — póte sci dar' comitetulu parochialu, pre cine are sa insciintieze despre mórtea invetiatoriului? — dela cine sa ascepte, a-i tramite pentru scóla unu invetiatoriu provisoriu: dela supremulu inspectoratu ori dela inspectoratulu districtualu, respective scaunulu protopresbiteralu? — la altulu nici ca va fi cugetatu cineva!

bb) Déca insarcinéza „Organisarea“ pre „inspectoratulu ( ),“ a denumí invetiatori provisori in statiunile invetiatoresci cele vacante, fia sî la casu urginte, sî numai pre tempu de o diumetate de anu, cându apoi statiunea se va ocupá definitivu, — firesce prin invetiatoriulu denumitu provisorru de câtra „inspectoratu ( )“; pentru ca despre altu invetiatoriu, séu despre vre-o alegere de invetiatoriu din partea sinodului parochialu nu pomenesce acestu § nimicu; prin acést'a ne aduce 'nainte in acésta privintia unu principiu nou, adeca: „inspectoratulu ( )“ primesce suplicele tuturoru pedagogiloru absoluti, sî pre toti acesti'a i pune intre candidatii de posturi invetiatoresci; avendu acum vre-o comuna lipsa de invetiatoriu la scól'a sea, sa insciintieze numai despre acést'a pre „inspectoratulu ( ),“ sî i va denumí unu invetiatoriu, cu carele nu va avé comitetulu parochialu decâtu sa se intieléga despre salariu.

Asiá dara § 73 ne aduce 'nainte unu principiu cu totulu opusu celui'a din § 70, totu alu „Organisarei“; pentru ca acest'a tratându despre alegerea invetiatoriloru dice, ca se baséza pre prescrisele statutului organicu alu bisericei nóstre gr. or.

De care din aceste dóue principie ale „Organisârei“ voru avé déra a se tiené comitetele parochiali? —

II. C u p r i v i n t i a l a a l e g e r e a i n v e t i a t o r i l o r u.

1. Fiindu ca, dupa cum amu vediutu, § 73 se opune §-lui 70, nu putemu dar' scí, déca concede „Organisarea“ sinódeloru parochiali dreptulu, sa-si aléga singure invetiatori la scól'a loru, séu nu.

De-sî § 70 dice ca: Alegerea invetiatoriloru o indeplinesce sinodulu parochialu dupa prescrisele statutului organicu“ s. a. —; dar' apoi vedemu, ca nu citéza §§-ii statutului organicu, pre cari pretinde ca se baséza „Organisarea.“

Déca in adeveru aru fi luatu de basa, ceea ce prescrie statutulu organicu in §-lu seu 23, pt. 5, atunci trebuiá „Organisarea“, cá regulamentu scolasticu, ce are sa desfasiure principiele statutului organicu, sa prescrie, cu privintia la casulu de veduvia a postului invetiatorescu, nesce orenduiele, cari:

aa) sa oblige pre comitetele parochiali, a face cunoscutu inspectoratului districtualu respective scaunului protopresbiteralu, indata ce a devenitu unu postu invetiatorescu vacantu prin ori-care casu, nu numai de mórte, dupa cum vrea § 73; cu tóte ca acest'a nu obliga pre nimenea, a insciintiá pre cine-va despre perderea invetiatoriului, cí astépta, cá „inspectoratulu ( )“ sa afle despre acést'a dóra din diuarie;

bb) sa determineze, ce are sa cuprinda in sine concursulu, escrisu de câtra comitetulu parochialu pentru ocuparea postului invetiatorescu;

cc) sa arete ce feliu de concurenti suntu de a fi primiti sî pusi in candidatiune,

dd) cându sa se conchiame sinodu parochialu, cá pre bas'a § 7, pt. 2. din statutulu organicu sa eserceze alegerea, apoi sa arete resultatulu la locurile cuviintióse mai 'nalte.

2. Totu cu privintia la veduvi'a postului invetiatorescu vedemu, ca numai § 73 pomenesce despre „statiunea invetiatorésca, ce a devenitu vacanta“ numai „in urm'a mortiei invetiatoriului“; asiá dara, de óre-ce „Organisarea“ nu recunósce dreptu caus'a legitima a veduviei postului invetiatorescu decâtu mórtea invetiatoriului, prin acést'a se arata, ca nu primesce intre invetiatorii scólei nóstre confessionali decâtu numai persóne, cari sa nu mai póta nesuí in viéti'a loru la altu-ceva, cí sa aiba a se jertfí postului invetiatorescu pâna la mórte.

léra unu principiu nou, dar' apoi contrariu celui'a, din carele esu § 122, pt. 11. alu statutului organicu, sî § 17, pt. 2. alu decissiunei Soborului bisericei gr. or. in Ardélu dela a. 1850; acést'a suna: „— sî totu clericulu sa fia detoriu 'nainte de ce s'aru preoti, a fi invetiatoriu dupa starile impregiuru.“

Sî ce bunetate pentru scólele nóstre confessionali, a avé, pre câtu s'aru poté de multi invetiatori nu numai pedagogi, ci totu de odata sî teologi absoluti, ajunsi in etate sî devotati instruirei sî educatiunei poporului dela micu pâna la mare!

Ce bunetate pentru comunele nóstre bisericesci, a avé preoti nu numai cu mintea limpedita, cu inim'a deschisa, ci sî cu cuventulu deslegatu intru a propune sî impartasí invetiaturi sî povetie poporeniloru, pentru primirea binelui sî ferirea de reu, sî — totu deodata a aflá in preotii sei calitâtile cerute pentru nisce inspectori de scóle eserciati pre câmpulu pedagogiei.

Ce bunetate pentru senatele scolastice ale eparchieloru acestei provincie metropolitane, a-si avé conducerea scólei incredintiata in mânile unoru barbati de specialitate, sî cari nu nisuescu la untulu de lemnu alu celoru ce stau sa ne restórne candel'a!

Apoi ce bunetate sî pentru invetiatoriu, cându speréza, a-i suride pentru etatea inaintata o sórte mai fericita!

In fine care invetiatoriu nu s'aru multiamí pentru vre-o diece, doispredíece ani sî cu o plata mai mica, sciindu ca apoi i se voru resplati, cá preotu, ostenelele mai cu imbielsiugare? —

III. C u p r i v i n t i a l a d r e p t u r i l e sî d a t o r i n t i e l e i n v e t i a t o r i l o r u.

a) S a l a r i e l e.

1. § 76 suna: „Sinódele parochiali, respective sinódele protopresbiterali pentru scólele tractuali voru otarí aceste salarie, care au sa constee de cortelu, de gradina in estensiune celu putienu de ¼ jugeru, a) la unu invetiatoriu ordinariu din scól'a poporale inferióra celu putienu de 300 fl., b) la unu invetiatoriu suplentu in aceeasi scóla 200 fl., c) la unu invetiatoriu ordinariu din scól'a poporale superióra 550 fl., d) la unu ajunte alu acestei'a 250 fl.“ s. a.

Cautându asupr'a acestui §, vedemu ca:

aa) Prescrie salarie pentru invetiatorii sî suplentii scólei poporali inferiori sî superiori s. a.; totusi pentru directorii acestor'a nu ingrigesce de locu.

Déca nu vré „Organisarea“ sa aiba scóle fâra directori, ba inca dintre §§ sei i sî insarcinéza unii pre acesti'a, sa implinésca, afara de órele de prelegere, deosebite servitie scolastice ponderóse; erá dara bine sa nu-i fi lasatu nici pre ei nesalarisati.

bb) Dreptu salarie pentru invetiatori sî suplenti

prescrie cortelu, grâdina sî bani, — lasa insa afara lemnele trebuincióse ; dara apoi nici cortelulu, nici grâdin'a nu i le da bietului invetiatoriu limpedite.

Cumca propositiunea acestui §: „Sinódele parochiali . . . . voru otarí aceste salarie, care au sa constee de cortelu, de grâdina in estensiune celu putienu de ¼ jugeru, a) la unu invetiatoriu ordinariu din scól'a poporale inferióra celu putienu de 300 fl.“ s. a. nu arata lamuritu, déca cortelulu sî grâdin'a se cuprindu in sum'a de 300 fl., ori nu, acést'a o dovedesce structur'a §-lui insusi, ca adeca: cuvintele „cortelu“ sî „grâdina“ se afla puse in punctulu seu celu generalu, care privesce pre invetiatorii dela tóte speciele de scóle, numite sub punctele sele cele speciali a)—f); prin acést'a se póte dara intielege, ca salariele invetiatoresci: „au sa constee de (cetesce: din) cortelu, de (—din) grâdina“ . . . pentru invetiatorii dela ori-ce specie de scóla, apoi: „a) la (cetesce: pentru) unu invetiatoriu din (cetesce: dela) scól'a poporale inferióra“ afara de cortelu sî gradina „celu putienu de (—din) 300 fl.“ s. a.; iéra déca vomu abstrage dela cuprinsulu generalu sî specialu alu acestui §, sî vomu cautá numai asupr'a propositiunei sele cei atributive contrase, dupa cum i se afla obiectele reportandu-se la predicatulu ei: „câci au sa constee de cortelu, de grâdina . . . . a) la unu invetiatoriu din scól'a poporale inferióra celu putienu de 300 fl.“ — putemu intielege, ca salariele „au sa constee de (—din) cortelu, de (—din) grâdina . . . . a) la (—pentru) unu invetiatoriu ordinariu din (—dela) scól'a poporale inferióra“ preste totu in sum'a“ celu putienu de 300 fl.“ v. a.

Erá dara bine, sa-si fia tienutu „Organisarea“ mai josu de demnitatea sea, a se lasá in astfeliu de dubietâti, ci sa le fia lamuritu tóte acestea, cá sa póta sci apriatu comitetele parochiali, ce suntu obligate prin lege sa dee invetiatoriloru, dara sî acesti'a, ca ce sa astepte dupa lege dela comitetele parochiali.

cc) Nici nu obliga „Organisarea“ pre comitetele parochiali, a insemná in vre-unu contractu aceea, cu ce se indetoréza, a salarisá pre invetiatorii engagiati; cá sa aiba acesti'a pre lânga decretulu dela supremulu inspectoratu scolariu, sî ce-va din partea comitetului parochialu concerninte la mâna.

2. Dupa cum s'a vediutu la § 73, „Organisarea“ recunósce numai invetiatori, de cari au sa móra in postulu invetiatorescu.

Erá dara bine sa fi cautatu asupr'a acestor'a cu anima parintésca, ingrigindu pentru fiitoriulu loru. Mai mare bunetate nu le póte face unor'a cá acestor'a, decâtu déca aru fi prescrisu in vre-unulu din §§ sei, a li se dá dupa unu servitiu de 10 áni impliniti cu probitate in un'a sî aceeasi comuna unu adausu de nisce procente anumite, potrivitu cu sum'a salarieloru loru, sî asiá mai incolo in urmatóriele decenie pâna la tempulu de pensiune.

(Va urmá.)

Turd'a-super. Iuliu 1871.

Domnule Redactoru! Precum vedu, din pârtile nóstre nu Ve prea imbuldiescu corespundintiele, de-sî inteliginti'a de pre ací aru avé materia destula, din cele ce se petrecu impregiurulu nostru, dara se vedo ca, séu nu se intereséza, séu sî déca s'aru aflá de acei'a, cari sa se interesedie, au póte alte ocupatiuni, ce nu li iérta sa-si mai aduca aminte sî de diuaristica sî de binele comunu.

Mai ca nu sciu ce sa punu sub ochii on. publicu cetitoriu. Me temu cá nu cum-va on. publicu sa dubiteze despre adeverulu, ce voiu sa-lu descoperu, sî sa presupuna ca sî eu a-si fi unu calumniatoriu.

De câte-va septamâni incóce comunele D e d'a, C u e s d i u, F i l e a s. a. au avutu onóre de visit'a aloru doi calugeri dela monastirea N é m t i u l u i; cari despoiau poporulu de totu ce avea mai bunu, mai cu séma de auru sî argintu, prin apucaturile loru calugaresci cum: prin rugaciuni de ale loru, prin cari sa intre repausatii intru imperati'a ceriului, prin sarindarie, slujbe, rugaciuni pentru viéti'a indelungata a celoru ce le platescu bine, sî pomenirea vecinica la tóte slujbele renumitei monastiri s. a. Inaintea poporului treceau de nisce ómeni sânti, carele pre intrecute alergá la densii spre a le umplea pungile, locuintiele loru nu presentau alta decâtu unu tergu continuu, o negutietoria cu cele sânte. Numai cu mare rugaminte se induplecau a primí bani de harthía, aducendu de motivu câte sî mai câte preteste, sî astfeliu in scurtu tempu despoiara poporatiunea de avere, iéra ei 'si umplura pungile pre cont'a celoru nepriceputi.

In dîu'a st. Elia, dupá cum s'a latitu faim'a, dara despre care nu sum siguru, au voitu sa-si schimbe loculu de negutiatoria, mergendu din Cuesdiu in comun'a „Rusii de munte“, unde insa le-a mersu cam reu, câci preotulu de acolo a demandatu sa-i prinda sî sa-i transpórte la judecatori'a cercuale din Monoru, districtulu Naseudului, carea se va ingrigí pentru cele urmatórie.

In totu tractulu acest'a, abiá credu ca s'aru aflá o scóla, séu celu multu dóue, de dómne-ajuta. Invetiamentulu inaintéza cá raculu, progresulu e nula. Nimenea nu se intereséza de cultur'a poporului! Scólele nóstre cadu in ruine; in cele mai multe plói'a-'si afla cursu liberu, ventulu intra sî iésa neconturbatu atâtu pre sub talpe, câtu sî prin crepaturile paretiloru sî a usîloru, cu unu cuventu, numai cu numele-su scóle, iéra in fapta nu suntu decâtu nisce semi ruine, cari mare parte amenintia in totu momentulu cu ruinare totale. Acum-'si póte inchipuí ori-cine, ce frigu domnesce in tempulu iernei in atari edificie miserabile.

Totu amu doritu cá sa avemu sî noi oficiali din sinulu nostru, cá limb'a nóstra cea dulce inca sa fia rostita de pre budiele judecatoriloru nostri, cari sa ne mangaie in necasuri, sî ajute in nefericiri cu consiliulu, cá limb'a nóstra sa figuredie cá limba oficiósa, baremu in comunele curatu romanesci. Tóte le amu ajunsu haru domnului: Avemu amploiati români, cari cu noi vorbescu curatu romanesce sî intre inteligenti'a nóstra se arata o români mari. In comunele nóstre curatu romanesci, ni e iertatu a ne folosí de limb'a materna, sî nici nu ne folosimu de alt'a straina; gur'a satului sî judii nostri comunali nu ni dau ordinatiuni, decâtu curatu romanesce. Tóte oceste aru fi bune sî frumóse, dara un'a e, carea ne rânesce pâna la ficati, sî carea trebuie sa umple de indignatiune pre oricare românu „ndeveratu“. Sî acést'a un'a e ca: in comunele curatu romanesci, unde, afara de jupânulu arendatore nu se afla sufletu de nému strainu, tóte ordinatiunile dela judecatorii nostri romani ne vinu in limb'a magiara. Noi, prin notarii nostrii comunali — români — ne facemu suplicele nóstre, in cause de procesu, in limb'a romanésca, sî numai ne prinde mirarea, câudu vedemu ca resolutiunile suntu scrise in limb'a ungurésca, subscrise de dd. amploiati, cari intre noi se lauda ca'su români. Ne dóre anim'a vediendu ca dlu asesore Gerendi Josef, carele altcum in comissiuni ne pune cam dese visite insocitu de d. Mészáros, carele odinióra studiându la Blasiu purtá nume romanescu „Macelariu“, au uitatu scrisórea romanésca, sî s'au datu cu atât'a predilectiune spre limb'a magiara; ne dóre, sî dorerea nóstra nu ni-o putemu alinâ, vediendu-ne despretiuiti in unu asiá gradu, vediendu ca ai nostrii nu ne tienu demni a ne scrie nici baremu nisce resolutiuni ticalóse — pre suplice romanesci — in limb'a nóstra. Câudu românii nostri cei mari, fal'a muresieniloru, ne rânescu atâtu de adencu, atunci sa nu ne mirâmu de straini!

In cerculu Ieciului (Vécs) se afla vre-o trei comissiuni dela cartile funduarie, din cari nu cunoscu de aprópe decâtu pre un'a, carea inse nu se prea intereséza de ceea ce aru trebuí sa-i fie mai sacru.

Activitatea acestei comissiuni nu prea inaintéza, dar' comun'a, in carea se afla platesce scumpu petrecerea ei pre ací. De va avé onóre tempu mai indelungatu de dens'a, nu sciu aducei-va vre-unu folosu, dar' spese i face destulu de mari. In lun'a Iuniu sî Iuliu umblau juratii de-a rendulu satului dupa gaini sî sub diferite amenintiâri de mulcte banesci sî arestu, in numele d. solgabireu, sileau pre bietulu românu, cá sa-si dé gain'a spre a o duce la d.d. mesuratori, câci asiá i numesce poporulu. O femea veduva, carea n'a avutu alta avere la casuti'a sea decâtu o singura gaina sî o multîme de prunci a fostu lipsita sî de aceea gaina, la mandatulu judelui comunale, — fâra inse a i se respunde vre-unu cruceriu pentru dens'a. Cei ce din intemplare n'aveau gaini, trebuieau sa le tramita câte unu puntu de brândia, lapte, din greu etc. Priviti o. lectori spre patri'a nóstra sî vedeti cum unii membri din aceste comissiuni capeta dela poporu sume de bani spunendu ca pentru o suma anumita i voru dá mosi'a, fiindu ei atotu poternici sî aternându dela ei impârtirea pamenturiloru. Venatulu de gaini s'a cam subtiatu de câte-va dile, câci poporulu a cam inceputu a se opune juratiloru cu tóte acestea inse le iau, aruncându bietului economu câte 10—12 xr. v. a. pentru câte o gaina.

Erá sa finescu, sî sa uitu a amintí inca o virtute de a acestoru membri din comissiuni: beutur'a vinarsului i n s u m m o g r a d u. Sermanulu poporu, multu spirtu a trebuitu sa le cumpere, câci acesti ómeni puneau sticl'a de unu copu séu de dóue patrarie in mân'a ori cârui omu, ce le veniá cunoscutu dicându-i: mergi sî ne ada stropsiala — câci asiá numescu ei spirtulu — sî lasa pre noi câ-ti vomu pune mosia pre numele teu. Bietulu omu, temendu-se cá nu cum va sa se supere domnii pre densulu sî sa-i faca vr'unu reu, facea ce potea, sî le implinea poft'a. Adî asiá, mâne asiá, totu astu-feliu tempu mai indelungatu, pre fia-carea dî celu pucinu câte 2—3 copuri de vinarsu!! Apoi sa mai pretindemu cá sa ne faca cev'a lucru bunu? Si beutulu vinarsului inca a inceputu a nu se indeplini cu atât'a furia cá mai inainte, câci de sî cam târdiu, dar' totusî poporulu se destépta.

Óre câudu se voru ameliorá aceste rele?

Fiulu poporului.

Serbarea dela monastirea Putn'a 15/27 Aug. 1871.

> Vir magnitudine animi, perritia rei militaris et rebus contra Turcarum, Hungarorum et Polonorum reges ac Tartaros feliciter gestis omni aevo memorabilis!
>
> Cromer. Lib. III. p. 452.

Er'a ce se prepara lumei e mare.

Epoc'a de infl rire a popóreloru — in care singure voru fi chiamate a-si otârí sórtea, in care singure se voru bucurá de ródele intielepciunei cu care voru scí sa incungiure evenemintele, in care singure voru fi respundietóre de chipulu cum voru deslegá problemele timpului — epoc'a emancipârei de sub tutel'a necunóscerei drepturiloru loru, epoc'a liberârei de sub jugulu despotismului, acésta epoca de regenerare a sositu. . . bate la usi'a istoriei!

Numai unu momentu va trebuí, pâna ce schintei'a lumei va petrunde la suferintiele gramadite de secule, sî sguduitur'a va fi ingrozitóre!

Noi, junimea româna studiósa de pre la tóte academiele sî universitâtile, suntemu fericiti ca avemu solemna intrunire, in care mintea sî inimile nóstre se atînta câtra glasulu geniului care striga: desceptati-ve, câci a celoru mai buni va fi domni'a lumei!

Sa preparâmu déra sosirea acestui momentu istoricu, precum Ioanu Botezatoriulu prepará sosirea Bunului-cuventu.

Sa ne stringemu la chiamarea popóreloru d'acelasi sânge sî sa ne unimu intr'unu manunchiu puternicu sî vigurosu, cá sa putemu infruntá cutremurele ce omenirea va 'ncercá in necurmatele-i miscâri.

Sa ne grupâmu in jurulu ideei de romanismu sî nationalitate, sî sa cugetâmu cum trebuie sa ne implinimu mai bine detori'a, facia de némulu nostru.

Sî déca, 'n juvenil'a-ne ardóre, cautâmu cu sete la radiele sórelui ce este sa resara, apoi 'avemu dreptulu sî detori'a d'a nu uitá unu singuru minutu trecutulu, acésta tare punte care ne léga presintele cu viitoriulu.

Dorimu a se miscá fâra incetare pre rót'a evenemînteloru, a nu imbetrâní nici odata in decursulu esistintiei nóstre nationale, a fi totu-dé-un'a la naltimea 'mpregiurâriloru; déru iubimu, respectâmu sî trecutulu celu falnicu alu stramosiloru nostrii, carii au sciutu sa ne pregatésca unu viitoriu plinu de marire pentru o natiune care are viril'a vointia sî putere de a traí „o viétia viia,“ séu mai bine d'a perí cu desavârsire, decâtu sa védia sî sa sufere nenorocirea slabiciuniloru némului seu!

Sa privimu cum lantiulu evenemînteloru se reproduce sî se desfasiura cá unu torinte!..

. . . Vai de cei ce voru pune stavila, câci se va reversá! Vai de cei ce nu voru scí sa-i urmeze cu prudintia, câci se voru inecá!

De patru secule ne mângaimu cu unu trecutu plinu de splendóre!

Déru totu de patru secule amu uitatu pre cei ce ni l'au lasatu, cá falnica sî marétia mostenire, in câtu adî, isolati sî obositi prin fapte neinsemnate, ne intórcemu impregiuru privirea sî pare ca nimicu

nu ne mai aduce aminte ceea ce amu fostu odinióra,

Câci n'avemu nici morminte, pre care sa venimu
Cu umbrele strabune sa plângemu, sa vorbimu [1])

Déru . . . ce sa dicemu ?

Pâna acum ogorulu s'a intielenitu : nevoi si calamitâti, furtuni si lapovitie au stropitu fati'a agrului romanitâtiei.

Aceste secule de feliurite incercâri si multe neajunsuri au strânsu si mai multu sucu vitale alu natiunei.

Acum a sositu si tempulu de a semená . . .

Sementi'a inse trebuie alésa, semenatorii sa scie avea mila de dens'a si chipulu semenaturei invetiatu dela urzitorii némului.

Iéta maréti'a missiune a piósei serbâri dela Putn'a, ce studintii academici destinara memoriei unei umbre marite.

Avé-vomu, acei'a dintre noi cari vomu fi presinti, avé-vomu in facia mormentulu unui'a din cei mai mari eroi, in juru-ne muntii seculari — asilu alu primiloru strabuni si marturi de neperitóre vitegii — avé-vomu d'asupr'a capeteloru umbrele martiriloru cari ne-au lasatu nationalitatea, neaternarea, limb'a, pamentulu si legea.

Susu dara animele ! — vomu strigá — pâna la naltimea acestui gravu, solemnu si unicu momentu din viéti'a natiunei române !

Serbá-vomu memori'a eroului lumei resaritene, devotatu crestinatatiei, din cea din urma jumetate a seclului alu XV-lea, a acelui mai stralucitoriu simbolu, care resuma in sine idealulu iubirei de patria, prudentiei, pietâtiei sacrificiului ; inspire-ni-se déru sufletele de dorulu d'a-lu imitá !

Iéta programulu ce ne-amu desemnatu !

Afle'lu intrég'a românime, afle'lu chiaru cenusiele stramosiesci !

Lumea 'ntréga sta 'n mirare !
Tiér'a-i mica : tiér'a-i tare
Si dusimanulu sporiu nu are ! . .
Lumea 'ntréga sta 'n mirare,
Câci — precum in ceriu unu sóre —
Unulu e Domnulu celu mare !

Astfeliu cânta poporulu, in doinele sele, pre unu mândru vitézu.

Cine a fostu acestu laudatu barbatu ?

Cine, urzitoriulu si intemeetoriulu unitâtiei natiunale ?

Cine, acestu dragu idealu alu poporului nostru, alu cârui nume 'lu audimu pomenindu-se cu iubire si tineretie pre pagiscea inverdîta si in fundulu vâiloru rouóse, pre crestetulu muntiloru si la córnele aratului, in povesti si in cântece, in legende si in istorie ?

Acestu lucéferu alu trecutului românilor a fostu Stefanu alu V-lea celu Bunu, celu Mare si celu Sântu !

Acum, 413 ani, 4 luni si 3 dîle [2]) Stefanu Voda, dupa ce pornise cu „multime de óste muntenésca" [3]) si dupa ce biruí pre competitoriu-i la tronu, — „strinse boierii tierei, mari si mici, si alta curte merunta, dimpreuna cu Teoctistu Mitropolitulu si cu multi calugeri, la Dreptate [4]). Si i-a intrebatu pre toti : — este cu voi'a tuturoru sa le fia Domnu ? Atunci toti cu unu glasu au strigatu : — „in multi ani dela Dumnedieu sa domnesci !" Si cu voi'a tuturoru l'au radicatu Domnu si l'a unsu la domnia Teoctistu Mitropolitulu. Si de ací luá Stefanu Voda sceptrulu si stégulu tierei si merse la scaunulu domnescu in Sucév'a." [5])

Sa vedemu insa — spre a intielege si mai bine generositatea missionei ce'si alesese Marele Domnu si modulu cum si-o indeplini — sa vedemu care erá starea Europei in genere si in specie a românitâtiei pre aceste vremuri cându se sui la scaunulu sdruncinatei domnie a tierei romanesci de preste Milcovu. (Va urmá.)

---

[1]) N. Nicolénu. Poesii

[2]) In 1458 (6965) Aprilie in 12, dîu'a de Joi'a-Mare.

[3]) Letopisitiele Moldovei, pag. 117, tom. I. — Sincai. tom. II. p. 33.

[4]) Consiliulu supremu electore alu tierei.

[5]) Cap. XII, p. 118. Lepot. — Sincai tom. II, p. 33.

Varietâti.

*** Dela sinodulu aradanu aflâmu ca s'a esmisu o comissiune ancheteria pentru cârti scolarie si s'a otaritu participarea diecesei printr'o deputatiune la serbarea iubilaria a Esc. Sele Metropolitului B. de Siaguna in Sabiiu. Insemnâmu aci cum ca serbarea iubileului s'a amenatu cu o dî, adeca in locu de Sâmbata in 21. Aug. v. se va tiené Domineca in 22. Aug. v. —

*** Luni se incepu siedintiele dela reuniunile sasesci ardelene si adeca dela a lui Gustavu Adolfu, pentru cunoscinti'a patriei si a invetiatoriloru evangelici.

*** (Comitetulu conducatoriu pentru serbarea intru memori'a lui Stefanu celu Mare.) Comitetulu conducatoriu pentru serbarea intru memori'a lui Stefanu celu mare, are onórea a insciintiá prin acést'a pre onoratulu publicu românu, cumca elu si-a strapusu resiedinti'a la Cernauti in Bucovin'a in 1 Aug. st. n. a. c. incependu aici pregatirile necesarie pentru serbare, despre a cârei realisare nu mai póte incapé nici o indoiéla ; róga asiá dara a adresá tóte corespundintiele, precum si listele netramise inca indereptu, fia ele si desierte câtra : Pamfiliu Danu juristu, Cernautiu (Czernowitz Bucovin'a.)

Comitetulu conducatoriu róga mai odata, cá P. T. dómne, domni si familii cari voiescu a participá, a-lu inscintiá pâna in 10 Augustu st. n. a. c.

Cernautiu in 1. Augustu. st. n. 1871.

Ioanu Slaviciu, presiedinte — E: Luti'a, secretariu

*** Multiamita publica. Subscrisulu prin acést'a 'mi aducu adenc'a multiamita dlui preotu gr. or. Ioanu Bând'a — din com. Rosi'a (lânga Sabiiu), si unui domnu anonimu, conformu vointiei esprese, — cari au bine-voitu in anulu scolasticu 1870/71 a-mi dá unu ajutoriu in bani de 10 fl. v. a. ; din acésta causa vinu publice a-mi aduce recunoscinti'a mea susu-numitiloru domni.

Georgiu Gârb'a octavanu in Temisiór'a.

*** Invitatiune, la adunarea estraordinaria a despartiementului cerc. XX. (Blasiu), — care in urm'a conclusului 6. din adunarea ord. a acestui despartiementu cerc. tienuta in D. St. Martinu in Iuliu 9. a. c. si a conclusului 2. din 26. a. c. a comitetului aceluia'si despartiementu cerc. aprobate ambele prin comitetulu centralu alu Asociatiunei transilvane pentru literatur'a româna etc. dto Aug. 1 a. c. Nr. 186,/1871 se va tiené totu in D. S. Martinu in Sept. 3. a. c. incependu de diminéti'a dela 9 óre. —

Evenindu necesa tienerea acestei adunâri estraordinaria din giurstarea, ca la adunarea ord. din 9 Iuliu a. c. intr'atât'a de putieni membri s'au adunatu, câtu scopulu prefiptu nu s'a pututu ajunge : in interesulu partinirei scopului nobile a infiintiârei despartiementului cerc. XX. (Blasiu) se speréza si si astépta atâtu din opidulu Blasiu, câtu si din cottulu Cetatei de balta participare démna de simtiulu bunu alu acestui despart. cerc.

din comissiune
Dr. Iac. Brendusianu,
actuante.

*** (Sal'a de gala in castelulu dela Hunedóra.) Vechiulu castelu a lui Ioane Huniade, care a statu atât'a timpu in ruine, se va restabilí, si are sa devina inca mai splendidu decâtu odinióra, incâtu tóta Transilvani'a nu va posede unu altu castelu cá si acest'a. Pentru restabilire diet'a a votatu câte 50,000 fl. anualu pre cinci ani, lucrulu s'a inceputu, curge necontenitu — si dupa planurile genialului architectu Franciscu Schulz — se va terminá acusi.

*** (Ministrulu francesu de esterne, Victoru Lefranc,) primi dîlele trecute o deputatiune tramisa din partea unei asociatiuni americane, carea a cerutu dintre insurgentii prisonieri celu pucinu 15,000 de barbati pentru a-i transportá in statele-unite ale Americei, unde pre teritoriulu Arizono deportatii voru avé sa lucre la ocne, avendu pre dî o plata de 4—6 franci. Ministrulu Franciei inca n'a respunsu la acésta propunere a speculantiloru americani.

*** (Societatea academica romana.) In siedintiele din anulu acest'a a societâtiei academice din Bucuresci — precum cetimu in „Telegrafulu" — voru avé locu discursurile de receptiune a unor'a dintre cei mai noi intrati in academi'a româna, si anume : dnii Odobescu, P. Poenariu, Fontanini, Cogalniceanu si episcopulu Melchisedecu. Se dice, ca d. Odobescu va vorbí despre nemuritoriulu Balcescu si i va respunde d. Papiu Ilarianu. D. Petru Poenariu va vorbí despre Lazaru. D. G. Sionu va respunde. D. Fontanini va pune in lumina luptele filologice ale ultimiloru timpuri si-i va respunde d. Massimu. D. M. Cogalniceanu va fi intimpinatu la discursulu dsele despre K. Negruzzi, de d. N. Ionescu, si P. S. episcopu Metchisedecu va tiatá despre rolulu bisericei in cultur'a românilor. Va respunde d. V. A. Urechia.

*** (Dlu B. P. Hasdeu) studiéza cu multa diligintia manuscriptele din bibliotec'a museului de aice. Precum aflâmu, onorab. istoricu alu nostru, — carele in mijloculu ocupatiuniloru sele gasi timpu a scrie unu articolu si pentru nrulu presinte alu foiei nostre — a si descoperitu mai multe documente istorice inca needate si pré interesante, relative la epoc'a lui Stefanu celu Mare. „Fam."

*** (In Parisu se lucréza cu multa energia) pentru repararea palateloru si edificieloru ruinate. Mai alesu la edificiele publice se lucréza cu mare sirguintia, de buna séma pentru cá sa se póta translocá guvernulu si camer'a in capitala. Anume de presinte se repareza palatulu corpului legislativu si palatulu de Elisée, unde se dice ca Thiers va avé resiedinti'a sea.

*** (Ledru-Rolin,) acestu neimpecatu adversariu alu imperialismului, inca va sa-si ofere serviciele sele pentru salutea republicei si spre acestu scopu in curendu are sa repasiésca pre terenulu politicu. In privinti'a acést'a a avutu câteva convorbiri cu Thiers, care consimtiendu cu intentiunile salutarie ale acestui incarnatu republicanu, l'á incuragiatu pentru cá sa desvólte activitatea sea pre terenulu politicu, de aceea nu incape nici o indoiéla, ca Ledru-Rolinu in curendu va sa-si ocupe loculu seu in adunarea natiunala.

Edictu.

Paraschiv'a, nascuta Flórea Mamula din Brasiovu, carea de patru ani de dîle a paresitu cu necredintia pre legiuitulu ei sotiu Radu Th. Munteanu totu din Brasiovu, nesciindu-se de atunci si pâna astadi loculu ubicatiunei sele, — se citéza prin acést'a, cá in terminu de unu anu de dîle dela datulu escrierei acestui edictu sa se infatisiedie la subscrisulu scaunu protopopescu, câci la din contra si in absenti'a densei se va pertractá si decide — pre bas'a S. S. canóne ale bisericei nóstre ort. res. — procesulu divortiale incaminatu asupra-i de barbatulu ei.

Brasiovu, 23 Iuliu 1871.

Scaunulu protopopescu gr. or. I alu Brasiovului, cá foru matrimoniale.

(73—1)

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei vacante de invetiatorésa la scól'a normala capitala gr. or. din comun'a libera Resinari se deschide prin acést'a concursu cu terminu pâna la 25 Augustu 1871 c. n.

Emolumentele suntu 262 fl. 50 xr. v. a. ; relutu de lemne si cuartiru.

Doritórele de a ocupá acestu postu se binevoiésca a asterne la subscris'a eforia scolara concursele loru bine instruate si insocite de documentele, prin care sa dovedésca calificatiunea loru de atari celu multu pâna la espirarea terminului susu fipsatu.

Concurentele de relegea gr. orientala voru avé preferintia.

Resinari, 17 Iuliu 1871.

Efori'a scolara.

(74—1)

Indreptare

Nrulu trecutu, pagin'a 239, colón'a 1-a sa se cetésca not'a redactiunei in locu de „Nu vei . ." „Ni vei . ."

Burs'a de Vien'a.

Din 31 Iuliu (12 Aug.) 1871.

Metalicele 5%	59 70	Act. de creditu	287
Imprumut. nat. 5%	70 10	Argintulu	120 50
Actiile de banca	763	Galbinulu	5 79

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** — Editur'a si tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 62. ANULU XIX.

Sabiiu, in 5 17 Augustu 1871.

Adunarea generale

a Asociatiunei transilvane române pentru literatur'a sî cultur'a poporului românu.

(Urmare.)

La cuventarea Ilustr. sele dlui vice-pres. respunse dlu vicariu gr. cath. din Fagarasiu Antonelli, bineventându Adunarea generale, cu care ocasiune transpune Asociatiunei sum'a amintita de 3265 fl. sacrificiulu românilor din districtulu Fagarasiului pre altariulu natiunale dedicatu literaturei sî culturei. Unu momentu binefacetoriu pentru inimile impartiale a fostu incâtu-va acelu pasagiu din respunsulu dlui vicariu, in carele atinsese, ca cultur'a poporului românu se va desvoltá progresându, câtu tempu Asociatiunea va fi condusa de presedinti precum au fostu cei de pâna acum.

Dupa cetirea rapórteloru comitetului venira la rendu disertatiunile. Dlu profesoru de teologia sî pedagogia la Institutulu gr. or din Sabiiu sî protopresbiteru alu Scaunului Sabiiului alu doilea, Ioanu Popescu, a disertatu despre cultura in genere sî apoi cu privire la români; Dlu vicariu gr. cat. a disertatu in modu monograficu asupr'a istoriei Fagarasiului, in fine dlu directoru sî invetiatoriu alu scólei capitale gr. or. din Fagarasiu, Ioanu Dim'a Pétrascu, despre scóle. Tóte trei fura ascultate cu placere, pentru ca tóte trei erau sî interesante pentru ascultatori sî bine alcatuite de autorii loru. O parte din ascultatori au fostu cam cu putiena rabdare la datele cele multe istorice, dar interesante, citate de dlu vicariu; cu tóte ca lucrarea face onóre scrietoriului ei.

Urmeza dupa incheerea siedintiei banchetulu. La acest'a toastulu celu dintâiu se aduse de Il. S. vice-presied., pentru Maj. sea Imperatulu sî Regele nostru Franciscu Iosifu I., carele se primi cu entusiasmu sî cârui urmându-i imnulu poporalu, membrii banchetului, sub tempulu esecutârei, stetera in picióre; Dlu Baritiu radicà unu toastu pentru armat'a Majestâtiei Sele Imperatului sî Regelui; Dlu Fagarasianu radicà pentru Escel. Sea Presied., sî dlu Codru Dragusianu pentru Il. Sea dlu vice-presiedinte. Urmà acum unu toastu, potu dice, unulu dintre cele mai frumóse, pentru ca esprimá nu numai curtenire séu frase obicinuite adese-ori la asemenea ocasiuni, ci adeveruri. Dlu protopresbiteru gr. cat. din Sabiiu Ioanu Rusu radicà unu toastu pentru „barbatului, carele a contribuitu mai multu la intemeiarea Asociatiunei, bá carele se póte dice ca este adeveratulu intemeiatoriu alu Asociatiunei sî carele pre lânga acést'a si-a câstigatu merite neperitóre pentru natiunea sî biseric'a sea: pentru Escel. S. Metropolitulu Andreiu Baronu de Siagun'a.“ Constatâmu unu adeveru câudu dicemu, ca dlu prot. a fostu inspiratu, pentru ca a fostu celu mai norocosu toastatoriu in ceea ce privesce frumseti'a sî tonulu vorbirei sî de aceea amu sî consimtitu din inima la toastulu celu atâtu de bine accentuatu sî nimeritu. Dlu prot. gr. or. alu Branului, I. Metianu, a radicatu toastu pentru Esc. Sea Metropolitulu gr. cat. Ioanu Vancea.

Dlu colonelu Dobler comandantele garnisónei toastà pentru progresarea Asociatiunei. Dlu Schullerus, parochulu evang. din locu, atinse in toastulu seu progresulu celu rapede alu românilor sî poftì viatia indelungata Asociatiunei. Dlu Bistrai vorbí, in toastulu seu pentru infratire, cu argumente istorice despre necessitatea infratirei românilor cu magiarii. Mai radicà apoi dlu Elia Macelariu pentru fagarasieni, cari s'au aretatu ospitali fatia cu membrii Asociatiunei. Toastele ce mai urmara suntu mai de patiena insemnatate de sî fura sî bune dintr'eesele.

Sér'a a fostu cencertulu datu de dómn'a Piposiu sî de domnii Dim'a frati sî dr. Nicolau Popu. Toti concertantii au seceratu aplaudâri din partea auditoriloru. Venitulu curatu alu acstei petreceri trece preste 240 fl. sî s'a destinatu pentru academi'a de drepturi, ce are sa se infiintieze.

Aceste suntu datele cele mai marcate din diu'a prima a siedintieloru adunârei din acestu anu. Mai marcate suntu inse unele date din diu'a a dóu'a a siedintieloru sî adeca partea aceea, unde se desbatù bugetulu anualu. *)

(Va urmá)

Cuventulu Il. S. vice-presied. Asociatiunei Iacobu Bologa

la deschiderea adunârei generali in Fagarasiu la 7 Augustu 1871.

Marita adunare! Prea onoratiloru domni sî frati!

Câudu cautù in pregiuru de mine, 'mi strabatu inim'a unele simtiuri siesi de totu opuse: simtiulu de dorere, de ingrigire sî simtiulu de bucuria, demângaere, de buna sperantia.

Simtu, domniloru mei! o dorere neesprimavera, cautându sî neaflându in midiuloculu nostru, in fruntea nóstra, pre alesulu nostru conducatoriu, nevediendu pre Escelenti'a Sea, domnulu Ladislau Bas. Poppu, pre prea demnulu presiedinte alu „asociatiunei transilvane pentru literatur'a româna sî cultur'a poporului românu“, ocupându scaunulu presidialu, sî conducendu adunarea generala cu tactulu numai lui propriu, cu aceea intieleptiune rara, care ne facea totu-dé-un'a, sî dela inceputulu consultariloru nóstre, sa fimu odihniti, sa fimu securi despre bun'a loru finire, sî despre resultatele favoritórie causei, de care ne ocupâmu.

Unu morbu fatalu, care nu de multu ne facù sa tremurâmu, ingrigiati fórte de viéti'a acestui scumpu, raru barbatu, acestui românu iubitoriu sî iubitu de români, i rapi puterile trupesci intr'atât'a, câtu i facù impossibile o ocupare mai fatigiósa cu afacerile asociatiunei nóstre; nu i permise, a ne demonstrá prin fapta sî astu anu, precum o facù in anii trecuti, ca dé acolo, unde se cere desvoltare de activitate in favórea poporului nostru, densulu nu lipsesce, ci aduce ori-ce sacrificiu, conlucrându la cultivarea acestui iubitu poporu; nu i permise, a veni sî a ne conduce adunarea generala din astu anu. O dauna acést'a pentru noi toti, domniloru! destulu de mare, destulu de simtibile! O dorere acést'a, domniloru! a cârei alinare o amu poté in câtuva aflá in aceea convingere a nóstra, ca iubitulu nostru frate lipsesce dintre noi nu din alta causa, ci numai, pentru ca inca nu e deplinu restauratu, apoi in reconvalescenti'a confratelui nostru, care ne da fundat'a sperantia, ca 'si va recâstigá pre deplinu puterile, ca vrea bunulu Ddieu sa ni-lu tiena inca multi ani chiaru in interesulu, in favórea acestei institutini a nóstre.

Asiá sa fia!

Sa traiasca Escelenti'a Sea, presiedintele asociatiunei nóstre!!

Me cuprinde mai incolo, domniloru! unu simtiu de ingrigiare, de nedumerire. Suntu adeca ingrigiatu de mine insumi, de numele, de reputatiunea mea, câudu vediu, ca sarcin'a, pre carea erá sa o pórte puterile cele tari sî mari, puterile probate ale unui barbatu incaruntitu in ducerea presidialoru, cade asupr'a mea, care mai multu m'amu ocupatu de servitiulu gregariului, decâtu de chiamarea conducatoriului, si care sî acum prea bucurosu m'asiu ocupá de celu d'intâiu, cá de unulu mai usioru, mai potrivitu facultâtiloru mele intelectuali. Cade pre mine cam pre neasteptate acésta sarcina sî me silesce sa me intrebu: de suntu in stare a o portá?

Asiu respunde fâra de nici o esitare sî a buna séma negativu la intrebarea acést'a, dóca nu asiu avé mângaitórea consciintia, ca me aflu intre fratii mei cei adeverati; intre români de acei'a, cari 'si iubescu din adenculu inimei natiunea; cari lucra cu cugetulu celu mai curatu spre prosperarea ei; cari se spriginescu impramutatu; cari spriginescu pre singuratici chiaru sî in favórea totalitatei, sî cari — suntu convinsu — me voru spriginí sî pre mine la suportarea acestei sarcine, ca prin urmare sprigiuulu, succursulu domnieloru vóstre, fratiloru mei! va astupá lacunele, care le aru causá defectuósele mele puteri; iér' inascut'a-ve bunatate nu 'mi va denegá indulgenti'a, pacienti'a sî scus'a, de carea amu trebuintia.

Deci in aceste convingeri ve ceru, ve rogu ajutoriulu fratiloru, sî — siguru despre elu — facu sa dispara tóta ingrigirea, sî dau espressiune altui simtiu diametralu opusu celoru amintite, simtiului de bucuria, de mangaere, de buna sperantia.

Mi salta inim'a de bucuria, câudu me uitu la acésta adunare, atâtu de marétia, câudu vediu câti barbati ilustri, câti barbati pre deplinu devotati progresului preste totu sî cu deosebire progresului nationalu românu cuprinde ea in sinulu seu; câudu sciu, ca toti membrii acestei stralucite adunari au alergatu incóce cu dorulu celu mai inflacaratu, de a face totu ce se cere spre promovarea literaturei române sî spre desceptarea, spre luminarea poporului românu.

Domniloru sî fratiloru! Presenti'a domnieloru vóstre, numerulu celu insemnatu, in care a-ti concursu, 'mi da curagiulu, me indreptatiesce sa constatezu cu multa placere sî cu deplina mângaere sufletésca, ca a strabatutu sufletele românilor, convingerea acea, ca numai desvoltarea facultâtiloru spirituali, numai luminarea mintiei, numai cultur'a cea adeverata norocesce, fericesce pre omu, va norocí, va fericí pre poporulu românu, care fâra de vin'a sea sta inca departe, departe de norocire, de fericire. Constatezu cu mare mângaere, cu deplina indestulire, ca domnieloru vóstre ve jace la inima acésta norocire, acésta fericire a poporului românu, pentru ca ati alergatu din mai tóte unghiurile locuite de români, incóce, cá cu fratii fagarasiani dimpreuna sa ve desvoltati puterile materiali sî spirituali, conlucrându spre ajungerea scopului asociatiunei nóstre, care nu e altulu decâtu promovarea literaturei române sî cultivarea poporului românu, va sa dica implinirea conditiunei, dela carea depinde norocirea, fericirea lui. Fatigele, sacrificiele domnieloru vóstre, domniloru mei! ne garantéza ajungerea amintitului scopu. Deci in cea mai buna sperantia in unu viitoriu mai fericitu alu poporului românu, sî in firma credintia, ca vomu ajunge acestu viitoriu, ve salutu pre domni'a vóstra, pre autorii lui, pre cei ce ne a-ti asceptatu sî ne a-ti primitu cu atât'a doru, cu atât'a caldura cu inima de românu, sî pre cei ce a-ti alergatu incóce cu simtiu de românu, ve salutu dicu pre toti cu celu mai caldurosu, cu celu mai cordialu „bine v'amu aflatu, bine a-ti venitu“ fratiloru mei! Ve salutu, sî apoi acompaniatu de domni'a vóstra rogu pre celu de susu, pre Dumnedieulu parintiloru nostri, cu tóta ferbintiél'a, sa ne tramita ajutoriulu seu celu sântu, sa ne lumineze, cá consultârile, lucrarile nóstre sa produca frupte bune, resultate corespundietóre scopului, pentru care ne-amu adunatu!

Dupa acestea ve rogu sa-mi concedeti, a me mai ocupá pucintelu de acestu scopu sî a face o revisiune fugitiva asupr'a midiulóceloru ducetórie la elu, precum sî unele modeste observâri.

„Literatur'a româna sî cultur'a poporului ro-

---

*) Fiindu ca publicâmu adi cuventarea de deschidere dela adunarea generale, facemu cá ceea-lalta parte a raportului sa urmeze in nrulu viitoriu. Red.

mânu“ suntu asiá dara problem'a asociatiunei nóstre. O problema, domniloru, pre carea trebuie sa o rosolvamu bine, sî câtu de curendu, pentru ca ne facendu acést'a, aru trebui pote in scurtu tempu sa renunciamu chiaru sî la esistinti'a nóstra nationala; pentru ca acel'a, care stagnéza astadi, domniloru, se prapadesce; — celu pucinu prea lesne ne amu espune periculului, de a devení obiectu séu alu derisului, séu alu vaerarei din partea altor'a, dóue rele cumplite, de care sa ne ferésca bunulu Dumnedieu!

Dara asiá e domniloru! ca sî noi insine vomu cautá a ne ferí de ele cá de focu, pentru ca sî cugetulu la o astfeliu de possibilitate, de eventualitate funesta ne infióra! Asiá e domniloru! ca suntemu determinati a pasî cu pepturi de feru in contr'a ei? Asiá e domniloru! ca voimu cu tóta târi'a sufletésca, cu tóta seriositatea, cu tóta energi'a a ne perfectioná literatur'a, a neluminá poporulu?

Déca e asiá, precum naturalminte sî trebuie sa fia, apoi sa nu mai dubiteze nime despre aceea, ca ne va succede, a ne resolvá problem'a bine sî curendu. Voindu, vomu ocupá invetiatii nostrii cu lucrarea neintrerupta in literatur'a româna, sî ii vomu intretiené; voindu, vomu procurá teneretului nostru possibilitatea, de a invetiá ori-ce sciintie, ori-ce arte, industria, comerciulu sî economi'a rationala; voindu, ne vomu procurá sî ne vomu intretiené invetiatori apti; voindu, vomu intemeá scólele inca necesarie, mici sî mari, cu unu cuventu, vomu cautá, cá sa strabata lumin'a pâna sî in cea mai de pre urma coliba românésca!

Ei bine, mi veti dîce, dara cum sî cu ce sa înfiintiâmu tóte acestea? Aveti dreptu domniloru, ve e la locu, ve e justificata intrebarea. Vine aici intru adeveru, vine de a se cautá, de a se luá in consideratiune midiuloculu midiulóceloru, midiuloculu, fâra de care nu te poti miscá, fâra de care tóte planurile nóstre de inaintare pre terenulu culturei natiunale, s'aru preface in visuri, midiuloculu materialu, averea, nervus rerum, banii, domniloru, banii sî iéra banii.

Marturisescu sî eu, sî recunoscu, ca avemu lipsa de sume insemnate, de sume — fatia cu modest'a nóstra stare materiala — colosale; recunoscu sî aceea, ca fatalele impregiurâri, sub care gemuse românulu atâtu amaru de tempu, nu i-au concesu a stringe averi, a aduná comori. Recunoscu deci sî aceea, ca dieu in momentu nu putemu dispune despre atâtea sume, sumele, de câte avemu neaparata trebuintia. Ve-ti marturisí, ve-ti recunósce insa sî domniele vóstre, domniloru, ca numai voia sa avemu, ne putemu castigá sî acestu midiulocu de bani neaperatu necesariu. Câtu vomu avé voi'a neclatita, câtu vomu fi determinati a ne ajunge scopulu cu ori-ce pretiu, sî cu ori-ce lupta licita; câtu ne vomu fi convinsu pre noi insîne sî vomu convinge pre totu sufletulu românu, ca fâra sacrificie din partea nóstra a tuturor'a nici vorba nu póte fi de mantuirea nóstra, e absolutu impossibile esîrea nóstra la limanulu doritu, numai decâtu vomu alergá cu totii, dara cu totii voru alergá, toti românii, sî 'si voru depune denarii loru la altariulu culturei loru proprie, sî-'si voru procurá sî aceea prea placuta convingere, ca din pucinulu singuraticiloru nostrii celoru multi se compune multulu ce ne trebuie, multulu, care administratu cu conscientiositate sî intrebuintiatu intieleptiesce, ne ajuta spre a esî la limanu.

Avemu multe — multiamita ceriului — multe esemple tocm'a in sinulu poporului nostru, care dovedescu pre deplinu adeverulu asertiuniloru mele. Nu-mi permitu a ve ostení atentiunea cu enumerarea tuturoru aceloru esemple imbucuratória, ci ve rogu sa cautati la institutele cleruriloru nóstre din tempii mai recenti sî ve ve-ti convinge, ca conducetorii sî membrii loru au vrutu sî au pututu. Cautati la fratii nostri brasioveni, naseudeni sî zarandeni sî ve-ti vedé, ca sî ei au vrutu, sî au pututu, au vrutu sî au facutu gimnasie, cari ii glorifica in veci. Lauda sî marire tuturoru acestor'a! Dara cautati, cercati, domniloru, chiaru sî faptele sî resultatele acestei asociatiuni a nóstre, sî ve ve-ti scóte din ele convingerea, ca cine vrea póte.

Sub pressiunea astoru-feliu de convingeri s'a planisatu sî infiintiarea sî sustienerea academiei române de drepturi.

S'a sciutu prea bine, ca sum'a de siese sute de mii, receruta spre scopulu acest'a, e colosale, e inspaimentatória, fatia cu puterile nóstre singuratice; s'a sciutu insa sî aceea, ca reimpartita dupa cuviintia pre toti românii, devine fatia cu puterile loru colective indata de incassavera, câtu se va produce la acesti'a o convingere perfecta despre necessitatea academiei, sî o insufletire generale, cá sa-si procure acestu paladiu alu sciintieloru. S'a speratu sî se spera cu totu dreptulu, ca intre multele milióne de români, dóra se voru aflá siese sute de mii, dintre cari sa dea fiacare câte unu florinu, sî sa faca possibile radicarea acestei academie fâra de nici o intardiare, sa-si radice siesi insasi prin actulu acest'a celu mai firmu monumentu, iéra védi'a, onórea, glori'a intregei natiuni române sa o respandésca preste tieri sî preste mâri!

Fia cá sa ajungemu cu totii acele dile de o bucuria româna universale!!

Din repórtele domnului secretariu sî alu domnului cassariu ve-ti audî sî ve-ti intielege, domniloru, ca inceputulu lucrâriloru asociatiunei nóstre sî in directiunea acést'a e precum a fostu in celelalte imbucuratoriu, sî promitiatoriu de o finire buna.

Cá numai decâtu sa ve puteti convinge sî despre acést'a, sî cá sa putemu incepe lucrârile, care ne-au chiamatu aici, deschidu cu acést'a siedinti'a adunârei nóstre generali a XI. —

Despre reuniunile

sasiloru estragemu din „Herm. „Ztg.“ urmatórele:

Tempurile ploióse, recolt'a pre multe locuri necârata sî alte ingrigiri, precum buzunariulu, insuflau multor'a temeri ca adunarea generale a membriloru reuniunei abiá se va intruní; cu tóte aceste insa inceputulu a succesu. Mai intâiu sosira membri din tienutulu Brasiovului, cu cari sî tempu seninu, nuorii de plóia disparura; astadi Dumineca suntu dilele reuniunei sabiene favorisate de celu mai frumosu tempu, care 'si facù iérasi inceputulu de-sî modestu totusi fórte imbucuratoriu. Din Bistriti'a, Sighisiór'a, Mediasiu, Agnit'a, S. Sebesiu etc. sî tienuturi sosira o multime de preoti, invetiatori sî economi, cunoscuti sî necunoscuti; cam 50 insi participara Sambata sér'a la conferinti'a premergatóre a reuniunei „Gustaw=Adolf“. Finea acestei conferintie o formara salutarea reciproca in „Volksgarten“ unde totu deodata o reuniune militaria inveselirà pre óspeti cu arie musicale.

Dupa o bine-venire obicinuita cu trambitie sî tiembale, care Dumineca diminéti'a resonau de pre turnu — sî care pre venatori i atrase la „darea de semnu“ — avù locu, conformu programei, in biserica o predica festiva.

Adunarea generale se tienù in biseric'a spitalului, carea o deschisera superintendentulu Teutsch cá presiedinte, profesorele Heinrich din Mediasiu presintà raportulu generale, care mai târdiu se va sî tiparí. Mai intâiu trecù fugitivu preste esistinti'a de 10 ani a reuniunei, dupa aceea dedù raportulu de pre anulu trecutu. In 10 ani se tramisera de aici mai multu de 14,000 fl. cá succursu banale sî aprópe duplu, cam 29,831 fl., se primira din afara. Sum'a totale din anulu trecutu a venitului e 3893 fl, venitulu intregu 5218 fl., spese 2605 fl., sî 2614 fl. fondu curatu in comptulu generale, pre lânga aceea unu fondu de asiediamentu, unu fondu pentru deputati sî unu fondu de reserva.

Dupa ce preotulu Michaelis presintà raportulu comissiunei esaminatóre sî se vorbì la elu, se dedù cassariului generale, preotului Schaffendt, pre lânga recunoscinti'a activitâtiei sele, absolutoriulu. Dupa o desbatere mai putienu momentuósa despre asiediarea unoru bani, reportà secretariulu generale Heinrich propunerea despre intrebuintiarea a 2614 fl. 5 xr., despre a cârei trei-pârti, pr. 871 fl. 35 xr. erá a sa decide. 82 posturi erau a se considerá, dintre care 36 comune bisericesci transilvane, care petitiunara dupa ajutórie pentru cladirea sî repararea de scóle. Dupa o scurta desbatere se primira propunerea comissiunei sî se votara câte 30, 40, 50 fl. pentru fia-care comuna, care petitiunase. Adunarea generale se va tiené in anulu viitoriu in Mediasiu, cu care decisu siedinti'a se incheia.

La banchetulu festivu in otelulu „Imperatulu romaniloru“ participara aprópe 100 insi. 3 sîruri de mese erau ocupate, in parte sî de femei sî fetitie. Cu ocasiunea acést'a se radicara mai multe toaste;

FOISIÓRA.

Omulu sî Speranti'a.

De n'asiu avé pre lume o stea suridietória,
A cârei radia dulce sa-mi dea câte-unu sarutu;
Sa-mi stimpere durerea cea multu consumatória
Sî anim'a secata de sórtea ce-amu avutu,

A-siu dîce ca-i mai bine, mai bine de s'aru pierde
Din anima sentirea, — ba sî viéti'a chiaru;
A-siu dîce ca-i mai bine sa dormu sub gli'a verde
Prin carea nu strabate durere sî amaru!

De n'asiu avea unu nuntiu ce spiritu-mi petrunde,
De n'asiu avea speranti'a amica pre pamentu,
Sa-mi stérga de pre gene a lacrimeloru unde,
Mi-asiu dá cu bucuria viéti'a pre-unu mormentu!

Câci oh! fâra de dens'a eu n'asiu mai fi in stare
Sa portu povar'a sortiei — s'alinu durerea 'n sinu;
Sî n'asiu poté sa aflu sub ceriuri consolare,
Eterna-aru fi durerea, eternu alu meu suspinu!...

„Privesce 'n giuru de tine oh! anima ingrata“
„Ce ridi cu nepasare de-amarulu ce nutrescu“;
„Privesce 'n giuru de tine la sórtea deplorata“
„In carea martiréza nascutulu omenescu“,

„Sî vei concede insa-'ti fiintiei plangatória“,
„Ca are dreptu sa plânga de némulu omenescu“;
„Vei dá scusare sî tu acestei lacrimióre“
„Sî vei simtí cu mine aceea ce simtiescu!“..

Cându vediu pe scen'a lumei perfidi'a 'ngamfata
Batându-si jocu cu fala de totu ce e sinceru;
Iér' sânt'a direptate de dens'a profanata,
Lasându pamentu 'n crime sî susu sborându la ceriu;

Cându vediu ca celu puternicu cu mâna-afurisita
Despóia pre sermanulu supusu sî umilitu;
Sî fâr' de remusicare, cu anim'a 'npietrita,
Sî ride risu satanicu de celu nefericitu;

Atunci de n'aru suride speranti'a cea iubita,
Steluti'a mea cea dulce, de nu m'aru liniscí,
Petrunsu de-a omenimei viétia amarita,
Suspinulu sî durerea de totu m'aru vestedi!

Cându vediu virtutea 'n lume cu reu remunerata,
Sî omulu inocinte calcatu, despretiuitu;
Iér' vitiulu sî tradarea luându-si de resplata
Favoru, recunoscintia, aplausuri de meritu;

Cându vediu in locu de-amóre, concordia, unire,
Urgi'a, desbinarea, domnindu pre-acestu pamentu;
Cându vediu pre frati rumpendu-si cunun'a de iubire,
Si-unu spiritu de partide sapându-le mormentu;

De n'asiu mai crede iérasi intru-o regenerare
Ce da viétia nóua la genulu omenescu;
De nu mi-aru dá sperantia, târia, consolare,
Plangendu in condolintia, a-siu sté sa me topescu!

Sî cându de alta parte privescu o ginte mare,
Plecându-si fruntea mandra amarului destinu;
Cându vediu natiunea scumpa espusa la 'npilare,
Sî patri'a 'necata de lacrimi sî suspinu;

Cându vediu marirea nóstra jacându intre ruine,
Si palosiulu celu ageru cadiutu sî ruginitu;
Iér' dreptulu si meritulu natiunei orfeline
De gintile straine surpatu, batjocoritu;

De n'asiu dierí prin umbr'a presintelui de jele
O radia de marire ascunsa 'n venitoriu;
De n'asiu sperá ca trece epoc'a-acestoru rele,
Invinsu de suferintia, cu doru a-si vré sa moru!..

Asiá mi sórtea Dómne, asiá i-dispusu cu mine!
In ór'a cea mai trista cându tóte le-amu uritu,
O singura idea, ide'a unui bine,
Me fermeca, me 'ncânta, me face fericitu!

Traescu intru sperantia, sa vina diu'a 'n care
Toti ómenii 'ntre sine sa fia iubitori;
Popórele-asuprite sa scape de 'npilare
Sî gintea mea iubita de-ai sei usurpatori.

Traescu intru sperantia se fii ferice-odata
Sî nici ca-mi mai pasa de câte patimescu;
Speranti'a me consola, speranti'a me desfata,
Sî singura speranti'a mi-dice sa traescu! —

M. Tom'a.

celu dintâiu de superintendentulu Teutsch, care vorbì despre pace, cum M. Sea regele protege reuniunile, cum impreunarea cu imperatulu germanu promite acestei pâci sì protegeri durata fericita, ceea ce ambii imperati tocmai incheia in Ischl sì finì cu unu „sa traiésca M. Sea regele Francisc Iosifu I.“ M. Fusz reamintì, cum membrii singuratici se subordina intregului, aratà acést'a la reuniunile loru in Germani'a insasi, care acum forméza c u l m e a c u l t u r e i (? R.). Afara de acesti'a mai tienura multi toaste, intre cari indeosebi: Fr. Obert amintì despre invingerile sì glori'a Germaniei in lupt'a spirituale, e o voluptate a trâí, dice elu, déca istori'a universale va fi sì judecat'a universale. Densulu ilustrà contrastele din Franci'a sì Rom'a sì doresce consecinti'a: desbinarea de Rom'a; vorbitoriulu finesce cu „sa traiésca rectorulu magnificu Döllinger!“, sì deputatulu in diet'a ungurésca, Rannicher, care dîce ca „in Bud'a-Pest'a se invétia tacerea, cu deosebire cându lipsesce prospectulu de a reusì; se facu vorbe multe insa faptele nu corespundu cu ele; asiá avemu (sasii) in Bud'a-Pest'a multi barbati cari tacu, poporulu insa sa se tiena de acei'a, cari in fapta spriginescu cuvintele.

Dupa mésa, la 5 óre, se redeschise iérasi adunarea generale sì se mai resolvira onele afaceri constitutive, care pentru publiculu nostru au putienu interesu.

Meditatiuni

asupr'a proiectului de unu regulamentu scolasticu, asternutu congresului natiunalu bisericescu romanu din an. 1870 de catra comissiunea sea scolastica ad hoc.

(Urmare.)

3. § 75 suna: „Pentru salariulu invetiatoriului confessionalu, in ordinea prima, ingrigesce comun'a bisericésca, carea“ s. a.

§ 76 numesce salarie pentru invetiatori, pre care totu de odata, obliga pre sinódele parochiali ale „otarí“, va sa dîca, ale votá sì apoi ale trece in bugetulu anuale alu comunei bisericesci.

In virtutea acestoru §§ avemu isvóre de salarie invetiatoresci, avemu sì salarie votate sì puse in bugetulu comitetului parochialu. Dar' acum la cine sa se adreseze invetiatoriulu ingagiatu cu cuitanti'a sea, cá sa-si primésca salariulu acordatu? — cându, pre câte luni de odata sa-si faca cuitanti'a? —

Erá dar, bine, cá „Organisarea:“

aa) sa fi insarcinatu pre cineva, sa sì numere invetiatoriului banii, cuveniti lui dreptu salariu; séu, déca este acésta necessitate provediuta in statutulu organicu, sa fi amintitu dar' §-lu corespundietoriu alu acestui'a, cá sa nu fia omulu nevoitu, spre a poté intielege, ca ce vrea „Organisarea“ in cutare ori cutare § alu seu, a celí statutulu organicu intregu;

bb) sa fi aretatu, in ce rate sa-si radice invetiatoriulu salariulu seu, in lunarie ori trilunarie. Acésta pretensiune nici nu cade in sfer'a statutului organicu.

b) I n d e t o r i r i l e, c o m p a t i b i l i t a t e a.

1. §. 15 prescrie sì scóla de repetitiune;

§ 76 de sì prescrie salarie pentru invetiatorii sì suplentii scólei poporali inferiori sì superiori, dar' apoi nu determinéza, déca aceste salarie suntu de ale trage invetiatorii numai pentru scól'a de tóte dilele, séu ca totu pre acésta plata au sa tiena ei prelegeri sì in cea de repetitiune.

Ba inca, cá sa tiena prelegeri in scól'a de repetitiune nu obliga „Organisarea“ in nici unulu din §§ sei pre nimenea nici cu plata, nici fâra de plata.

Erá dar' bine, déca vrea sa aiba sì scóla de repetitiune sa fi ingrigitu, a pune pre cineva, sa tiena sì acolo prelegeri, dupa ce obliga prin § 16 — pre junii de amendóue sexele in etate de 12—15 ani, a o frecuentá! — —

Sì déca voiesce sa oblige pre invetiatorii din comuna, a tiené prelegeri in scól'a de repetitiune; apoi § 17 radica plurimulu óreloru de prelegere — pre septamâna in scól'a de tóte dilele la 25 de óre de buna séma — afara de esercitiele gimnastice, éra § 37 indetoréza pre unu invetiatoriu, a instruá celu mai multu 30 de óre pre septemâna: atunci dreptatea pretinde, cá, déca cere scól'a de repetitiune, a trece invetiatoriulu preste plurimulu óreloru sele de prelegere, prescrise prin § 37, pentru aceste óre sa-i prescria „Organisarea“ o remuneratiune.

2. § 17 sì § 37 prescriu óre de prelegere; dar' apoi nu obliga pre nimenea ale padí.

Aicí erá bine, cá „Organisarea:“

aa) Obligându pre invetiatorii engagiati la scólele nóstre confessionali preste totu, a padí órele de prelegere cu scumpetate, sa prescria nisce orenduieli si pentru invetiatorii, cari suntu totu de odata sì cantori, cá sa nu póta negrigí prelegerile prin mergerea la maslu, ingropatiuni s. a.

(Déca s'aru face sì la noi ingropatiunile la 4 óre dupa amédi, ori fia sì la 10 óre 'nainte de amédì, in care tempu sì maslulu s. a. — invetiatoriloru cantori le-aru cadé acést'a fórte bine fatia cu scól'a.)

bb) Sa prescria nisce orenduiele, incâtu s'aru poté concede, sì cine aru fi indreptatitu, sa concéda licentia invetiatoriului, de a remâné dela prelegere in casu, cându s'aru pretinde acést'a dela elu; cine sa ingrigésca la casu de bóla sì alta absentare a invetiatoriului, a nu se intrerumpe invetiamentulu.

3. Aru mai fi unu momentu de netrecutu cu vederea, cându adeca unu teologu absolutu aru ajunge, sa fia alesu undeva de preotu, sì asiá aru trebuí sa lase postulu invetiatorescu, ori altulu póte ca aru vrea sa-si cerce fericirea la alta scóla s. a. — In privinti'a darei demissiunei inca aru fi bine sa prescria „Organisarea“ nisce orenduieli, cá sa nu remâna sì prin acést'a scól'a de odata sì pre neasteptate lipsita de invetiatoriu, intocmai cá la casulu de mórte.

4. § 74 incheia cu urmatórele: „ocupatiunile, ce le potu indeplini in locu sì afara de órele scolastice, li se potu concede dela senatulu scolasticu.“

Fiindu ca in ori-care comuna se ivescu ocupatiuni de deosebite feliuri, ce le aru poté implini invetiatorii afara de órele de prelegere, cade dar' in sfer'a „Organisârei,“ a oprí strinsu pre acelea, cari séu ca nu se potrivescu de locu cu chiamarea invetiatorésca, séu ca-i rapescu invetiatoriului tempu prea multu — astu-feliu suntu crâjmaritulu, arendasi'a, notariatulu s. a.

S u p l e m e n t u.

§ 79 suna: „Fia-care invetiatoriu tramite senatului epitropescu eparchialu 2% din salariulu anualu, cá sa se forme unu fondu de pensiuni pentru veduve sì orfani, care fondu se va regulá mai târdiu.“

Acestu § este unulu dintre cele mai grele de intielesu, din câte cuprinde in sine „Organisarea“; fiindu ca ne povestesce, cum-ca fia-care invetiatoriu tramite senatului epitropescu eparchialu 2% din salariulu anualu, cá sa se formeze unu fondu de pensiuni pentru veduve sì orfani; — fâra cá sa ne spuna apriatu, ca ce voiesce cu acésta naratiune? —

Este adeveratu, ca pâna acum nu amu auditu, sa fi tramitiendu nescari-va invetiatori 2% din vr'unu salariu vre-unui senatu epitropescu eparchialu, cá sa se formeze vre-unu fondu de pensiuni pentru nescariva veduve sì orfani; inse publicarea anuntieloru cade în sfer'a diuarieloru, dar' nici decum intr'a „Organisârei“.

Apoi nici cá anuntiu nu 'si implinesce acestu § missiunea sea, cum se cade; pentru ca:

a) Ce soiu de invetiatori tramitu senatului epitropescu eparchialu 2%?

b) Senatului epitropescu eparchialu din care metropolia tramitu 2%? —

c) Din alu cui salariu tramitu 2%? —

d) Din ce feliu de salariu alu cuiva tramitu 2%? —

è) In totu decursulu servitiului loru, séu numai pâna la unu tempu anumitu, séu odata pentru totudé-un'a tramitu acei invetiatori 2% din salariulu cuiva? —

f) Sa dicemu, ca „Organisarea“ scie, cumca cele 2% le tramitu invetiatorii din salariulu loru; ei bine! — dara acum pentru ale cui veduve, pentru ai cui orfani? —

g) Chiaru déca scie „Organisarea“ ca fia-care invetiatoriu tramite 2% pentru sustienerea insusi a voduvei sele sì a orfaniloru sei; totusi 'lu nedreptatiesce cine l'au invetiatu sa faca asiá ce-va, fórte, fórte! — pentru ca déca pune omulu din munc'a sea bani la pastrare, are dreptulu sa se folosésca la casu de lipsa sì elu insusi din acei bani, cari suntu chiaru averea sea, ori din venitulu, ce'lu dau acei bani ai sei, dara nu numai veduv'a sì orfanii sei: asiá dara legea, care a indemnatu pre acei invetiatori sa dee 2% la fondulu de pensiuni, are sa prescrie pensiune mai intâiu insusi pentru invetiatori, dupa ce adeca au servitu scólei unu cursu de ani anumiti, ori déca au ajunsu, sì mai inainte de espirarea acestui cursu, in stare de a nu mai poté serví scólei; apoi sa pensiuneze firesce sì pre veduvele sì pre orfanii invetiatoriloru.

Firearu acum invetiatorii, despre cari ne povestesce § 79 atâtea netipsuiele, cine aru fi; inse de cum-va intielege „Organisarea“ sub acele pecate chiaru pe invetiatorii nostri; atunci:

Tristu sì fórte urîtu aru fi, a asteptá feme'a sa-i móra barbatulu, sì copiii sa le móra tat'a, celu neputinciosu de a mai serví in postulu invetiatorescu, cá sa capete ei mai curendu pensiune, prin care sa póta apoi trâí mai usioru!!

Bine, póte sa dîca acum cine-va, dara de unde sa faci pensiune invetiatoriloru, cadiuti la neputinti'a, de a mai serví scólei, cându nici baremu sustienerea scóleloru nóstre populari nu este pretutindenea asecurata, sì — noi nu avemu fondu scolasticu generalu — ba nici speciali — pentru scólele nóstre poporali, cum au alte popóre chiaru sì in patri'a nóstra! —

Ce scóle poporali? ce atâtea fonduri pâna sì pentru a pensiuná pre nisce pecatosi de invetiatori? — voru adauge altii; nu sciti, ca spre a puté cine-va fericí unu poporu, trebuie sa aiba o inteligintia superióra, sì — pentru acést'a ne trebuiescu scóle inalte? —

Prin urmare la infiintiarea sì sustienerea astorufeliu de scóle vomu abate de astadi inainte din tóte puterile nóstre!

Iéra pentru ca avemu in poporulu nostru sì ómeni vitiosi, sa ne silimu, a-i scapá de acést'a — biciuindu vitiulu, sguduindu-lu, sbuciumandu-lu, sdrobindu-lu sì asiá stirpindu-lu din fundamentu! Sì fiindu ca afectele se potu domolí nu prin parimii, ci prin impressiunâri imediate asupr'a simtirei din afara, petrundietórie prin acést'a la sufletu, provenite dela scene triste, la cari eroii cadiura victim'a periciunei: — asiá dara trebuie sa facemu fonduri pentru teatre; fonduri pentru academii!

Astfeliu — apoi — vrendu — nevrendu — — trebuie — — — bietulu crestinu sa dîca, ca — — — au dreptate; pentru ca:

Déca nu vremu sa ne pastrâmu limb'a s. a. sustienendu scólele poporale — trebuie sa facemu fonduri pentru teatre, avendu placerea, a ni-o mai audí baremu sunându pre bina! — trebuie sa facemu mai intâiu de tóte academii; cá sa o afle urmasii nostri, cei ce o voru mai dorí, baremu in bibliotecele acestor'a, sì sa o studieze, cá — pre o limba clasica!!

(Va urmá.)

B r a n u, in 10 Iuliu c. v. 1871.

N e c r o l o g u. Luni in 5 ale lunei curente fu dusu la grópa unulu dintre cei mai activi sì zelosi preoti ai acestui tienutu, ba amu puté dîce dintre cei mai distinsi in archidiecesa.

Repausatulu in Domnulu este preotulu din comun'a Branului Sohodolu, Ioanu Puscariu, care fiindu nascutu la anulu 1798 in lun'a Decembre in etate de 73 ani, dupa unu servitiu acuratu in decursu de 50 ani la altariulu Domnului, in urm'a unei receli altmintrelea slabitu de betrânetie 'si dede sufletulu seu in mânile creatoriului. Preotulu Ioanu Puscariu au fostu unu modelu de parinte adeveratu, câci elu, pricependu vocea tempului, crescù pre toti 5 fii ai sei in scoli, incâtu fiesce-carele castigându-si o eruditiune mai mare séu mai mica, ocupa locuri onorifice in societatea natiunale româna; iéra pre 4 fiice ale sale inca le chivernisí cuviinciosu. Repausatulu in Domnulu este tata Ilustritâtiei Sele, dlui jude la tribunalulu supr. judecatorescu din Pest'a, Ioanu cav. de Puscariu, a dlui advocatu de tiéra Iosifu Puscariu in Brasiovu, a preotului din Sohodolu Leontinu P., a vice-judelui cercualu din cerculu Venetiei la Fagarasiu Iug'a P. sì a p. o. profesoru seminarialu sì asesoru consist. Dr. Ilariu Puscariu. A mai dîce ce-va lânga aceste date spre laud'a eterna a fericitului in Domnulu aflu de prisosu. Asemenandu starea materiale de care au dispusu acestu demnu preotu cu resultatele prestate prin crescerea cea buna a fiiloru sei, acelea remanu neproportionatu in deretulu acestor'a; insa unu zelu neobositu sì o vointia tare, care l'a condusu pâna in cele din urma dile ale sale au invinsu tóte greutâtile. Din aceste consideratiuni sì din privintia la caracterulu celu nepatatu sì purtarea acurata a officiului preotiescu din partea repausatului, avù Escelenti'a Sea Par. Archiepiscopu sì Metropolitu An-

dreiu Bar. de Siagun'a bun'a-vointia a-lu decorá inca inainte cu doi ani cu brâu rosiu. Provedinti'a divina vrù, cá la immormentarea sea sa asiste toti 9 fii ai sei, alergendu din deosebitele pârti dimpreuna cu numerosii consângeni spre a depune lacrâmi la mormentulu demnului loru parinte. Numerulu celu mare alu onoratioriloru, alu dloru amploiati vamali din Branu, ai judecatoriei singulare din Zernesti, ai personalului de gendarmi din Branu etc., cari dedera repausatului onórea cea mai de pre urma, testédia din destulu stim'a sî reputatiunea, de care se bucurá la cunoscutii sei. La immormentare functiunara 12 preoti din Branu sî Zernesti pre lânga pré on. dnu prot. Ioanu Metianu, care intr'o cuventare funebrale fórte corespundietóre apretiuì meritele repausatului in Domnulu. Din averea sea ce i au mai remasu dupa trecerea din viéti'a acést'a, au dispusu testamentarice a lasá unu locu pentru biserica, iéra altulu pentru scól'a gr. or. din Sohodolu. Dee Dumnedieu cá in sinulu natiunei române sa se afle multi astfeliu de barbati sî preoti demni sî ea atunci va inflori sî prosperá! iéra adormitului in Domnulu preotului Ioanu Puscariu sa-i dica fia-care românu bunu: „Fia-i tierân'a usióra sî memori'a eterna!“

Unu invetiatoriu.

Serbarea dela monastirea Putn'a 15/27 Aug. 1871.

Vir magnitudine animi, perritia rei militaris et rebus contra Turcarum, Hungarorum et Polonorum reges ac Tartaros feliciter gestis omni aevo memorabilis!

Cromer. Lib. III. p. 452.

(Urmare.)

Iéta care erá starea Europei sî 'n specia a românitâtiei pre tempulu cându Stefanu alu V-lea se facù domnu:

Statele crestine din Europ'a, desbinate prin dogmele religióse, desbinate sî in politica, traiau in isolare sî apatia.

Unele sdrobite de resbele, altele imbucatatite prin intrige intestine, sî prin nesfersite revolutiuni, n'aveau nici tempulu, nici prudinti'a de a deschide ochii sa védia marele colosu ce le amenintiá din Asi'a.

In acésta trista situatiune, va fi cá o deosebita fericire aparitiunea unoru capitani insemnati, cari sa puna basele unei bune transformatiuni, cari sa faca epoca in viéti'a gintiloru preste care au domnitu.

Prefaceri multe sî fenomene curióse prevesteau c'are sa fia mare — cá sî barbatii ce vietiuira in ea — acésta a dóu'a parte din seclulu alu XV-lea.

La 1436 se descopere imprimeri'a, sî aventulu culturei va fi asiguratu. Apoi Americ'a, prafulu de tunu, busol'a! Preste o diecime de ani [1]) Europ'a primesce fiorós'a scire despre caderea Constantinopolelui sî remâne uimita in faci'a uriesiei invasiuni ce pagânatatea face, cá unu diluviu, prin nenumerate horde barbare de musulmani.

Resbelulu de 30 de ani versase multe siróie de sânge sî tierile dela apusu se frementasera in deosebite reforme religióse sî politice.

Statele Europei incérca unu congresu generosu la Lodi in 1454 sî de odata, in unulu sî acel'a-si anu, trei persóne se urca pre trei tronuri: — Matei Corvinu devine rege alu Ungariei, Piu II se face papa, Stefanu V intra in Sucév'a! Celu din urma avea sa atraga privirile tuturoru, prin rolulu ce fu menitu a jucá in afacerile Europei.

Déru românii?

In Munteni'a Vladu Tiepesiu, valorosu, inse sî crudu preste fire, se deochiase de atât'a istetime sî curagiu, sî esiá din calea nationala prin secretele-i intielegeri cu ungurii [3]) inamicii sei inversiunati.

Moldav'a revenise, ce e dreptu, sub o singura domnia, inse cu pretiulu aprópe alu demnitâtiei sele [4]) sî famili'a lui Alesandru celu bunu [5]) se instrainase dela domnia in favórea unui tradatoriu alu intereseloru nationali [6]).

Românii déra erau cufundati in intunerecu, sî singur'a scându ra de scapare, Petru Áronu alu Moldovei, grabiá prin clatinarile sele, grabiá din ce in ce aretarea sórelui puternicu care avea sa puie capetu tristeloru tenebre sî sa conduca tiér'a la portulu fericitu.

Sórele se aretá . . .

Stefanu spuse lumei ca tempulu injosirei se sfersîse pentru acestu poporu!

Sî care fu planulu ce-si croî, care politic'a ce urmà, care scopulu la care tinti?

Primu-i pasiu fu inavutirea tierei prin desvoltarea comerciului sî a navigatiunei sî organisarea ei militaresce.

„Nu numai pre ostasi sî pre boieri, cí sî pre tierani inca-i deprinsese la arme, invetiandu pre fie-care cum sa-si apere patri'a: déca aflá ca vreunu omu de rendu n'are sageti, n'are sî sabia, séu merge la tabara fâra de pinasni, acelui'a fâra mila i taiá capulu“ [1]).

Prin acést'a Stefanu voiá sa dobândésca prestigiulu ce meritá sî elu sî românii, cá de ací sa póta luá initiativ'a unei cruciade crestine in contr'a turciloru [2]).

Introduce o justitia severa, o administratiune de modelu, face pre români uniti sî viteji sî, sicuru de isbândile sele, nu cere dela ineptii sei vecini decâtu sa-lu secundeze câtu-sî de putienu.

Urmându politic'a lui Radu-Negru, Mircea I si Alesandru celu Bunu, Stefanu — totu-dé-un'a prudinte sî totu-dé-un'a modestu — lasa pre inamici a se leganá in visurile loru aurite si le magulesce sperantiele prin tramiterea de ambasadori, cá de esemplu la curtea Poloniei, sa le spuie ca, indata ce 'si va regulá trebile, va vení sa le faca visit'a de omagiu ce i cereau.... Trebile inse erau inarmarile, sî visitele ce le face se numescu coprinderea Ciceului, a Pocutiei, a Columeiei! [3])

Precumpanindu pre unulu cu celu altu, aliându-se cu fie care in parte sî impuindu la toti respectu, Stefanu e celu mai abile diplomatu care, in circumstari atâtu de infioratóre sî atâtu de sinistre, potù sa salve românismulu sî sa se nallie la o splendóre esemplara.

Câtu despre scopulu ce urmariá, acest'a constá in a radicá natiunea de sub influinti'a straina sî a o face respectata de puterile vecine: de ai asigurá viitoriulu prin redobândirea suveranitâtiei [4]), de ai intemeiá unitatea sî independinti'a.

Sî in adeveru, numai in acésta unitate si independintia consiste totu viitoriulu nationalitâtiei nóstre.

Numai câudu vomu fi independinti, numai atunci vomu fi si liberi, sî fericiti, sî tari, sî respectati!

Iéta marea idea pre care singuru Stefanu o intielesese sî se nisuiá fâra pregetu a o realisá

Sî dovéda ca acestea i erau nobilele aspiratiuni, avemu in indoitulu faptu ca pre de o parte ajutá pre sub mâna pre Transilvani sî i indemná sa se revólte spre a se eliberá de sub jugulu magiaru — primindu pre cei esilati in tiéra la sine sî apoi napoindu-i cu midiulóce necesarie sî insocindu-i pâna in inim'a provinciei [5]) — iéra pre de alta parte persecutá pre Radu din Munteni'a, care erá sustienutu de turci, voindu cu modulu acest'a a coprinde tóte trele principatele sî, impraunându cu densele posessiunile române din Crimea sî Pocuti'a, cu coloniele din josulu tierei, cu Cetatea-Alba sî cu tóta Dobrogea pâna la Marea-Négra, sa formeze unu statu putiute, care sa póta tiené peptu tutoru furtuneloru!

Cá sa póta faptuí tóte aceste patriotice idei, Stefanu trebuiá sa fia unu mare diplomatu, unu erou de frunte, unu geniu intre domnitori.

Sî in adeveru, natur'a se insarcinase a gramadí intr'ensulu tóte calitâtile.

Cu o rara marinimia. „aprinsu spre lucruri vîtegesci“ [1]) insufletitu de celu mai aprigu patriotismu, cu o neclintita credintia in a tótu puterea lui Dumedieu, cu o nesecata dibacia sî istetime de minte in tempu de pace, cu unu curagiu fâra de margini in batalia, Stefanu Voda erá unu alu doilea Fabius Cunctator. [2])

Colo la Bai'a invinge prin stratagem'a d'a pune focu opidului sî la lumin'a flacariloru de a bate cu deseversire pre unguri [3]); dincolo invinge prin devastarea sî arderea sateloru pre unde trecea inamiculu [4]); mai dincóce prin retragerea in munti sî strimtori, cá la Valea-Alba [5]) cá la codrulu Cosminului! [6]) (Va urmá.)

---

[1]) La 1453.

[2]) Cursu de istoria la universitate, de V. A Urechia.

[3]) Tratatulu de omagiu regelui Poloniei. — Cronic'a putnéna p. 6 tom. III „Archiv'a istorica a Romaniei.“

[4]) Mosiulu lui Stefanu celu Mare.

[5]) Petru Aronu, instrumentu servile alu curtiei Poloniei.

[1]) „Non militares modo et nobiles, sed et agrestes in arma cogerat, docens quemlibet patriae defensonem tueri: si quem agrestem comperisset non habere sagitas, arcum aut gladium, aut in expeditionem calcariatum non accurise, absque ulla commiseratione capita damnabat“. — Dlugoss in Hist. Poloniae lib. XIII, pag. 417. — Miron Costin apud Sincai p. 33 t. II.

[2]) Dupa batai'a dela Rachov'a — „Stephanus missit ipse summo Pontifici Romano Sixto IV aliquot captivos et signa hosti (Turco) errepta, suae sanetitatis deposcens auxilia, ad reliquam rabiem Turci contundendam.“ — Dlugoss eod. loc. cit.

[3]) V. A. Urechia. Cursu de ist. rom. la universit. din Bucuresci.

[4]) Enghel in „Antiqua historia Moldaviae“ p. 131 —132 ap. Sincai in „Cronica“ tom. II, p. 34.

[5]) „Transilvanos etiam factiones foverat ut, perturbatis rebus, libertate frueretur.“ — Dlugoss in lib. XIII, p. 418.— Vedi sî epistol'a lui Mateiu Corvinu, citata apud Saincai, p. 50, t. II — „sî primindu pre surghiunitii nostrii, apoi pradându sî robindu din craimea nóstra.“

[1]) Vorniculu Gr. Ureche in „Letopisite“ cit. apud R. Ionescu in Rev. Rom, p. 521.

[2]). „Elatus animo ac ferrus ingenio. praeterea impiger et bello asper“!

[3]) Dlugoss. Lib. XIII, anno 1457. Hist. Poloniae.

[4]) A. Treb. Laurianu in „Istori'a romaniloru“ — Ist. gener. de P. Cernatescu p. 417, edit an. 1861.

[5]). In 26 Iuliu 1476 — Dlugoss 'lu numesce cu acésta ocasiune „insidiosus callidusque hostis“. Lib. XIII. p. 418.

[6]) Ecce agrestes Valachi pedites undique, ex insidiis coorti, impetum in ea faciunt etc.“ — Cromer.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scól'a elementara populara gr. or. din Suburbiulu Brasiovechiu se deschide prin acést'a concursu.

Salariulu impreunatu cu acestu postu este 200 fl. v. a. cuartiru sî 2 stângini lemne de focu.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si tramite petitiunile loru provediute cu atestatu scolasticu despre studiele ce au invetiatu, cu atestatu de botezu, ca suntu de religi'a gr. or. cu atestatu de moralitate precum sî cu atestatu ca au absolvatu cu succesu bunu cursulu teologicu séu pedagogicu, celu multu pâna la 1 Septembre a. c. la Prea Onoratulu Domnulu Protopopu Iosifu Baracu in Brasiovu,

Brasiovechiu, 29 Iuliu 1871.

Comitetulu parochialu dela biseric'a
(73—1) sântei adormiri din Brasiovechiu.

Concursu.

Din partea comitetului protopresbiteralu gr. or. din tractulu Siri'a (Világos) pentru ocuparea postului vacantu protopresbiteralu cu acést'a se deschide concursu.

Emolumentele impreunate cu acestu postu suntu:

a) Veniturile parochiei protopresbiterale din Siri'a precum: un'a sessiune pamentu aratoriu, birulu sî tacsele parochiale.

b) dela preotii gr. or. din tractulu protopresbiteralu, birulu in grâu a) 5 mesuri dela fia-care preotu.

c) Tacsele stolare a) 1 fl. pentru fia-care siedula matrimoniala.

Doritorii cari voru voí a concurge pentru ocuparea postului protopresbiteralu suntu datori a documentá:

1. Cu documente valide, ca suntu apti sî bine-meritati pre terenulu bisericescu — scolariu sî politico-natiunalu.

2. Ca au frecuentatu regulatu si absolvatu teologi'a sî in care-va academia tóte cursurile de drepturi, séu celu putienu 8 clase in care-va Liceumu cu succesu indestulitoriu.

3. Pre urma concurentului, din motivulu ca tóte afacerile administrative bisericesci din protopresbiteratulu Siriei statatoriu din 42 mii suflete gr. or. române se ducu in limb'a româna, — e indatoratu a documentá ca e versatu in literatur'a natiunala româna.

Fiindca terminulu alegerei s'a pusu pre 16 Septembre 1871 st. v. recurentii au a substerne recursurile instruatu cu tóte documentele poftite pâna la 10 Septembre st. v., adresându-le deadreptulu comitetului protopresbiteralu gr. or. tractualu in Siri'a (Vilagos) comitatulu Aradu in Ungari'a.

Datu din siedinti'a comitetului protopresbiteralu tienuta la 29 Iuliu 1871 st. v.

Nicolau Beldea, Adminitr. prot. cá presied.
Teodoru Papp, not. comitetului comit. protopresbit.

(74—1)

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a sî tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dôue ori pre septemâna: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a fóiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 63. ANULU XIX.

Sabiiu, in 8/20 Augustu 1871.

Sabiiu 6 Aug.

Serbarea dilei nascerei a Maj. Sele Imp. si Regelui Francisc u Iosifu I.

Acésta serbare s'a inceputu de eri sér'a cu o retragere militara acompaniata de musica. Adi diminétia se continuá cu musica si cu 24 salve de tunuri. Mai târdiu esi partea cea mai mare a garnisónei in parada si sub decursulu unei mise o parte din trupele pedestre detera trei salve. De aci defilara pre dinaintea generalitâtiei si se retrasera fia-care la asiediamintele loru.

In biseric'a gr. or. din cetate se seversi servitiulu ddieescu cu tóta solemnitatea de câtra mai multi preoti si unu diaconu cu Pré ven. P. vicariu archiepiscopescu Nicolau P o p e a in frunte. In decursulu servitiului ddieescu se ceti de câtra amintitulu Parinte vicariu o rugaciune anume pentru serbatórea dilei natali a Maj. Sele Imperatului si Regelui, cârei i urmá imnulu poporalu cântatu de reuniunea sodaliloru români, ce participá la solemnitatea acést'a avendu stégulu ei la sine.

La 2 óre in acea-si di a fostu o mésa festiva, data de bar. R i n g e l s h e i m, comand., la carea s'a radicatu primulu toastu pentru Maj. Sea Imp. si Regele. Music'a militara a esecutatu cele mai alese piese in tempulu câtu a tienutu més'a. Dupa primulu toastu s'au datu iéra-si 24 de salve de tunuri.

Escel. Sea dlu ministru de comerciu si industria S l á v y, a sositu Joi sér'a aici in locu. Eri dupa servitiulu ddieescu a fostu intre alte, bineventatu de o deputatiune de membrii consistoriului nostru si de membrii corpului profesorale alu institutului nostru archidiecesanu, condusa de Pré ven. P. vicariu archieppesen Nicolau P o p e 'a. Deputatiunea fu primita in modu fórte afabilu de Escel. Sea dlu ministru.

Adunarea generale

a Asociatiunei transilvane române pentru literatur'a si cultur'a poporului românu.

F a g a r a s i u 29 Aug.

(Urmare si capetu.)

Soldatii, se dice, ca au unu feliu de superstitiune: aparinti'a sórelui cându resare le servesce de indreptariu sa judece, déca lupt'a din diu'a aceea are sa fia sângerósa. Din causa ca siediusemu in sér'a dilei dintâiu pré multu in conversatiuni cu amici, pre cari nu i vediusemu demultu, cu rusine trebuie sa marturisescu, ca nu vediusemu nici lun'a apunendu, nici sórele resarindu in diu'a destinata pentru a dóu'a sedintia. Si asiá cându amu alergatu la siedintia nici ca-'mi intipueamu lupt'a cea ferbinte, ce avea sa se intemple in sal'a museloru. Sa nu credi cetitoriule ca aci a fostu vre-o lupta de acele de deplânsu, o lupta, a cârei urme suntu rosîte de sânge si fumega din ruine. Nu. Aci a fostu o lupta, asiu dice, de principie, pentru ca se luptara principie sanatóse cu principie nesanatóse, principie de interesu comunu cu principie egoistice banesci, mascate in natiunalismu.

Dara sa vinu la adeca: dlu Dr. Nicolau P o p u si cetesce — indata dupa cele obicinuite la deschiderea siedintiei si dupa cetirea unoru telegrame, dintre cari unulu, subscrisu de Ioanu Paraschivu si prot. S. Tipeiu, invita adunarea pre anulu viitoriu la Sabesiu, altu telegramu la Orestia, — disertatiunea sea despre m u s i c a, o opera lucrata cu sciintia si cunoscintia de obiectu, pre carea in rendulu celoru-lalte disertatiuni, mi-aru placé sa o vedu predata publicitâtiei celei mai latite *).

*) Se publica in „Gaz. Trans.“ R.

Inca din diu'a trecuta strabatuse din comisiunile esmise unele murmurâri cu privintia la bugetu. Se audiá ca are sa se infiintieze unu postu nou de unu cancelistu lânga secretariulu secundariu cu 300 fl. si dupa aceea ca acestu postu si deficitulu fóiei „Transilvani'a“ dela esistinti'a ei incóce, voru dá ansa la dispute infocate; dara totu nu mi le intipueamu asiá dupa cum s'au aretatu. Si in adeveru ca, abiá a ajunsu adunarea la cestiunea fóiei si discussiunea a fostu viia. Amu atinsu mai susu ca cu ocasiunea acést'a s'au luptatu principiele sanatóse cu cele nesanatóse. Putiena pacientia dela on. cetitoriu si sa se convinga. Dlu adv. I. P o p 'a propune casarea fóiei, din consideratiuni, ca ea in circumstantiele in cari se afla nu dovedesce vitalitate, séu potere de viétia, si este numai o sarcina a bugetului in fia-care anu. E dreptu ca s'aru paré ca nu ne face onóre propunerea dlui Pop'a, cându aru considerá cine-va numai impregiurarea, ca cu o fóia are sa se imputieneze foile nóstre periodice. Dara cautându la anticuarismulu materialului, carele e numai mutatu dintr'o carte intr'alt'a si la putienulu interesu ce póte escitá retiparirea superflua a multoru materii pentru clasea ce se ocupa cu literatur'a, si in fine aflarea fóiei in o distantia asiá de mare in tóta privinti'a de scopulu ei de a fi fóia a poporului si in fine, cautându ca aceea nu se redactéza in intielesulu statuteloru, ci ca secretariulu primariu departe de comitetu, e domnu absolutu preste fóia: dlu Pop'a n'a fostu nejustu, ci cu inima liniscita a potutu face propunerea.

Ei bine! ce s'a facutu? S'a trasu clopotulu celu mare de partida, si apoi clopotulu confessionalismului si in fine s'a cugetatu la interesele materiali. Dlu redactoru alu foiei s'au vediutu atacatu cá barbatu de partida politica si dupa ce si-a numeratu tóte insusirile, tóte meritele sele 'si da dimissiunea, nu scimu a câtea óra. Ómeni, cari iéra iubescu multu indiferentismulu confessionalu din gura, alergau acum in tóte pârtile sa-si adune credinciosii in contr'a „neunitiloru“ (o tempora!). Pop'a si cei ce-lu spriginira, nu scimu pentru cá sa domolésca viforulu provocatu in partea carea si vedea atacate interesele prin propunerea sea, séu din ce altu motivu, si-au retrasu propunerea. Dara dupa acést'a se nasce alta propunere. Donmnulu Dr. B o r c i 'a propune cá lânga salariulu secretariatului, celui adeveratu, i amu fi disu noi, séu dupa cum se numesce, secundariu, de 400 fl. sa se mai adauge 200 fl. si pre lânga venitulu de 600 fl. secretariulu Asociatiunei sa redige fói'a, propunetoriulu se pare ca mai erá de parere, ca unu secretariu e de ajunsu, câci dupa esperinti'a de 10 ani vedemu, ca numai unulu a fostu de lipsa. Durere, ca dupa multe intrebâri naive din ceea parte, ca ce scopu are propunetoriulu cu propunerea sea, si imaginase unii, ca si in propunerea acést'a suntu ascunse planuri pentru caderea dlui Baritiu din redactiune, pentru caderea foiei si câte alte, pre cându scopulu erá sa se usióre bugetulu cu 500 fl. de florini pre fia-care anu si sa se emancipe fói'a din stagnatiunea in carea se afla. Me miru si m'amu miratu cum in o cestiune asiá de chiara sa se rapésca unu Elia M a c e l a r i u, cându erá sa se puna cestiunea la votu, cá sa propuna votarea nominale, „cá natiunea sa véda cine suntu cei ce suntu contr'a fóiei (?!?).“ E si mai multu de miratu cum unu M e t i a n u, unu Ioanu P o p e s c u, cá sa tacemu de altii, d'alde I. C o m s i 'a, Petru P o p e s c u sa voteze in contr'a propunerei lui dr. Borci'a.

Interesantu de totu a fostu ca, dlu M a c e l a r i u si dupa densulu dlu V. R o m a n u spriginira propunerea cestiunata, celu dintâiu cu modificarea, ca nu 200 ci 400 sa se adauge la salariulu secretariului, si mai târdiu apoi totusi se abatura dela sprigínirea acést'a.

Votulu nominale a decisu contr'a propunerei, inse vorbirile din partea advocatiloru si profesoriloru din Sabiiu si Brasiovu au versatu o sementia sanatósa de principie in loculu basmeloru de autoritatea d. e. a dlui Baritiu, carele totu demissiunéza si totu nu se mai póte deslipí de cele patru „sutisióre“, dupa cum le numesce densulu.

Salariulu cancelistului a cadiutu si s'a prefacutu in dóue stipendie de câte 150 fl. pentru juristi, cari voru fi aplicati in cancelari'a Asociatiunei.

Unu faptu nobile amu inca sa amintescu pâna nu incheiu raportulu. Dlu bibliotecariu alu Asociatiunei, I. M a x i m u, a resignatu de salariulu seu de 100 fl. in favórea f o n d u l u i A s o c i a t i u n e i.

Alte amenunte le concredu cá on. publicu cetitoriu sa le afle din protocólele adunârei generali, câci déca le a-siu scrie tóte, mâne poimâne mi s'aru poté face imputare, ca si eu agitezu in contr'a fóiei „Transilvani'a“.

Sér'a a fostu unu balu frumosu si inimatu.

Aceste suntu ce mi le-amu potutu notá cá sa le impârtasiescu publicului. On. publicu me va escusá pentru suvenirile si reflessiunile ce le amu mai adausu la inceputu si in decursulu raportului. Bá eu lu rogu, cá spre incheere sa-mi permita cá sa esprimu si unele dorintie si adeca: cá Ddieu sa ne ferésca pre viitoriu de servilismu cá celu din cuventarea de deschidere; de interesu banescu cá celu manifestatu cu ocasiunea desbaterei bugetului Asociatiunei si de votâri de partita si nu de consciintia, dupa cum ni se pare ca s'a intemplatu totu cu ocasiunea bugetului, câci asiá vomu fi securi de prosperarea Asociatiunei si de aceea pentru care e creata Asociatiunea, adeca de prosperarea natiunei. Aminu!

Interventiune in Romani'a?

(De G. Fr. Kolb)

Presupunerea e asiá dara in fapta seriosu opinata, ca Germani'a, si déca cum-va se póte ajunge, si Austri'a va procede cu fortia contr'a Romaniei, pentru de a midilocí cá unu numeru de speculanti la castigu nemoderatu, dupa ce intreprinderea periculósa s'a scalciatu, sa-si capete banii si interesele neertate (camatarnice) sperate. Presupunerea o destulu de caracteristica pentru de a meritá cá sa mai revenimu iéra-si odata la ea.

Nu voiu tractá mai pre largu tem'a, ca cine voiesce a trage interese estraordinarie dupa banii sei, prin aceea, dupa cum de si ne intielege, se espune si la pericole estraordinari. Acést'a o invederatu. Aici inse cu tóte aceste au sa respunda altii, cari intre tóte relatiunile n'au trasu nici unu cruceriu din câstigu, — aici au sa respunda popóre intregi pentru joculu hazardu alu unoru capitalisti cupidi, alu unoru siarlatani si ómeni, cari prin acei'a fura sedusi? Poterea si marirea imperiului nou germanu sa manifeste in modulu acest'a ca statulu cavéza pentru esecutarea unei speculatiuni cerbicóse, care s'a intreprinsu de singuratici pre socotél'a l o r u si singuru in a loru folosu; si Austro-Ungari'a, cá câudu aru fi devenitu pre deplinu vasalulu imperiului nou, aru avea a face servicie de lucratoriu de dî, sub pretestulu, ca unu numeru de suditi ai sei asemenea fura sedusi in a dóu'a lini'a de anteprenorii principali Strusberg, Ujest si consorti.

Ceea ce me indémna a luá pén'a la mâna, e o observatiune de altu-feliu: mai intâiu, zarirea unei similitâti in aparintie anumite la domni'a napoleonina si imperiulu germanu.

Ambe imperiele se proclamara, dupa cum e cunoscutu, cu „pacea“, cu tóte aceste istori'a ambe-

loru ne póte nará acum deja despre cele mai infricosiate resbele. Inse nai departe.

Cându resarì imperiulu napoleoninu in Franci'a, i se acatià creditulu Mobilier de códa; imperiulu germanu inse d'abi'a formatu, nu se póte scapá de drumurile de feru române.

In imperiulu francesu jocá cunoscutulu Iecker o rola mare cu speculatiunile sele mexicane; in imperiulu germanu din contra se aude despre speculatiunile române sì alte a lui Strusberg, a ducelui de Ujest, ducelui de Ratibor sì contelui dreptucredintiosu Lehndorf. Geniulu industrialu a lui Iecker a adus'o pâna la espeditiunea in Mexico; Strusberg-Ujest-Ratibor-Lehndorf speréza a o aduce pâna la o espeditiune contr'a Romaniei, déca poporulu românu va refusá constantu a-si aruncá avuti'a sea, fâra de aceea nu prea mare, pentru drumuri de feru nepracticabile; — sì asiá este numai poporulu care are a platí banchetulu!

In Mexico se finì intreprinderea reu pentru domnitoriu; in Romani'a se pare tocmai ca inca uu va esí la o cale buna pentru principele.

Inse destulu despre aceste.

Formarea de astadi mai are inca o latura, care merita a fi considerata cu deosebire de Austro-Ungari'a. Venitau incurcaturele numai din intemplare, séu póte s'au intrebuintiatu cért'a pentru drumulu de feru in Petrupolea, póte chiaru sì in Berlinu, pentru de a creá o nóua neintielegere politica.

Teme-se un'a séu alt'a diplomatia de vre-o intielgere intre pârtile pâna acum desbinate ale statului imperialu sì se incérca din asta causa a aruncá imperiulu in alte incurcaturi? Ascépta ea unu altu succesu politicu, pâna cându Franci'a inca nu e in stare a se miscá? Séu dóra se teme Russi'a ca'si va perde resplat'a promisa pentru alianti'a sea in anulu trecutu, tocmai asiá dupa cum i s'a intemplatu Napoleonului dupatu in 1866? Urgéza ea acést'a pentru de a-si asigurá câtu mai ingraba resplat'a, care are sa o scóta din spatele Austro-Ungariei sì Turciei?

Resturnarea, care s'a inceputu la 1860 in Europ'a de deasupr'a in josu, e tocmai impregiurarea care nu va concede liniscea tempu indelungatu acestei pârti a lumei. Fia-care pace (pactu) contiene in sine caus'a nóuoru nelinisciri, nóuoru resbele.

Cine n'aru fi risu, in tempii mai dinainte, cându cine-va aru fi voitu a afirmá ca o diferintia intre speculantii, ce umbla dupa aventure, sì regimulu Romaniei, pentru unu drumu de feru reu cladit'u, aru potea causá unu incendiu europénu? Adì d'abiá mai ride cine-va de asiá ceva? E tocmai cá pre tempulu lui Ludovicu XIV., cându o feréstra asiediata nu dupa capriti'a domnitoriului absolutisticu potea devení caus'a unui resbelu pustiitoriu.

Pâna cându voru mai suferí popórele europene o atare stare? Starea acést'a va durá pâna popórele suntu destulu de orbite a aplaudá fia-care succesu sì dupa aceea a imbiá absolutismului sì militarismulu midilócele spre incatenarea loru propria. — Cându autonomi'a popóreloru, mai nainte adorata de tóte partitele Germaniei, care se numescu „liberale“, se calcasera in picióre prin anexiunea fortiata a Elsasu-Lotaringiei, s'a facutu sub pretestulu, ca e necesariu pentru de a ne asigurá „securitatea liniscea sì pacea“. Zadarnica a fostu amonarea: „ve anexati numai o nóua Venetia“. Acum cându acésta seducere prin colori nu mai este de lipsa a o intrebuintiá, servesce relatiunea cea de nou creata cá pretestu de a sustienea militarismulu in estinderea lui inadusitóre. Acum suntu trupe mai multe de lipsa tocmai pentru Elsasu-Lotaringi'a. Indestulitóre e starea acést'a? Sì totusi a contribuitu nataraulu de némtiu (der deutsche Michel) insasi pré cu zelu la fondarea ei. Ce feliu, popórele cá sì copiii vinu la minte numai prin pagube repetite!

Meditatiuni

asupr'a proiectului de unu regulamentu scolasticu, asternutu congresului natiunalu bisericescu romanu din an. 1870 de catra comissiunea sea scolastica ad hoc.

(Capetu.)

Sectiunea a trei'a.

Autoritâtile scolastice.

Cautându la cei siese §§ singuratici ai acestei sectiuni, aflâmu urmatórele:

1. § 81 suna: „Tóte scólele confessiunali (?!), inferióre, superióre sì cetatienesci stau sub iurisdictiunea sinódeloru parochiali, respective protopresbiterali, in virtutea Statutului organicu“ s. a.

Din acestu § vedemu, ca „Organisarea“ cunósce de autoritâti ale scólei nóstre confessiunali chiaru pre acelea, cari le impoternicesce la acést'a Statutulu Organicu.

Dupa ce si-a alesu cine-va nisce persóne, spre a conlucrá, intru a ajunge la scopulu, pre care sì l'a propusu, trebuie sa arate sì, ca ce au de facutu, ce cade in sfer'a fia-cârei'a din trensele, sì de care midiulóce sa se servésca la desfasiurarea activitâtiei loru in esercearea oficiului imbratiesiatu.

Deci déca Statutulu organicu prescrie orenduieli generali sì pentru asiediamintele nóstre scolastice, are „Organisarea“ de datorintia, a specificá pre deplinu sfer'a de activitate fatia cu scól'a atâtu a sinódeloru parochiali, cá ingrigitórie locali de scóle, câtu sì a celoru protopresbiterali, cá ingrigitórie preste cercurile scolastice, s. a.

Pentru ca fâra a se determiná prin o lege anumita, ce sì câtu are sa indeplinésca o autoritate, carea vine in atingere nemidilocita, ce alt'a, care are a face cu scól'a numai midilocitu; — prin acést'a potu esí lucrârile sì unei'a sì altei autoritâti ici colo defectuóse, ici colo sarindu-si din vagasiu, ici colo chiaru isbindu-se un'a pre alt'a.

Pomenesce in adeveru „Organisarea“ in sectiunile sele intâi'a sì a dóu'a de „comun'a bisericésca“ — sa infiintieze scóla, fondu scolasticu s. a., de „comitetulu parochialu“ — sa provédia scól'a cu recuisite de invetiamentu sì a.; — dara apoi in acésta sectiune, carea este menita singuru numai pentru „Autoritâtile scolastice“, se cuveniá:

a) Sa culéga tóte oblegamentele, care le impune in decursulu sectiunei prime sì a dóu'a comuneloru bisericesci sì altor'a fatia cu scól'a, sa le completeze, apoi sa le asiedie intr'unu intregu sistematicu, citandu §§, in cari aparu ele in acele sectiuni, aratandu: —

b) Déca comun'a bisericésca are comitetu parochialu, tiene sinóde parochiali sub presiedinti'a ordinaria a paro hului localu, se tienu sì sinóde protopresbiterali sub presiedinti'a protopresbiterului tractualu; care din aceste persóne este obligata de câtra „Organisare“, a luá initiativ'a sì conducerea la un'a? — care, a conduce deadreptulu sì a aduce in indeplinire alta afacere scolastica? — care cui sa dee séma despre lucrârile sele? —

Dice mai incolo §-lu 81 intre altele: „Âcelu membru de comitetu (cetesce: alu comitetului; insa alu cârui comitetu?) . . . . , carele intra in scóla, spre a se convinge despre progresulu cutârui scolariu (despre cei'a-lalti scolari sa nu-i pese?) . . . déca are vre-o plansóre sa o duca la autoritatea scolara.“ —

Care este acea autoritate scolara?

§ 83 recunósce sì directori locali; dara apoi nu otaresce, ca, nefiindu directorulu localu totu deodata sì membru alu comitetului parochialu, sa iá sì elu parte la siedintiele acestui'a, in cari se tratéza despre afaceri scolari, séu nu?

c) Dispensarea dela platirea dârei scolastice, usiurarea dârei scolastice, control'a asupr'a implinirei cu scumpetate a detorintieloru invetiatoriloru, tienerea esameneloru, darea licentiei invetiatoriului, a remané dela prelegri in casuri de necessitate, — s. a. cine are sa le esecuteze? —

§ 80 prescrie reuniuni invetiatoresci; definéza corpurile invetiatoresci; obliga corpurile invetiatoresci cercuali, a tiené de dóue ori pre anu conferintie; tóte corpurile invetiatoresci dintr'o diecesa sa tiena odata pre anu conferintie impreuna. Inse: — cine sa conchieme conferintiele? — cine sa presiedeze la conferintiele inv.? — cine sa ingrigésca, de se tienu acestea, séu nu? — cine sa inlesnésca caletori'a invetiatoriloru pâna la loculu, unde au sa se tiena conferintiele, sì pâna acasa? —

Erá la loculu seu sì determinarea altoru momente intru inflorirea acestoru conferintie sì folosirea loru pentru invetiatori sì invetiamentu.

d) Ce midiulóce sa intrebuintieze autoritâtile scolastice la casuri de nevoia — numai fatia cu parintii, cari nu voru sa-si dea copiii la scóla? —

2. § 83 suna: „Senatulu scolasticu eparchialu, cá sa póta avé pururea in evidentia progresulu didacticu, denumesce inspectori cercuali sì directori locali.“

Cautându asupr'a acestui §, vedemu, ca substantivulu „inspectori“, fiindu ca nu este otaritu! mai de aprópe printr'unu atributu, carele sa determineze feliulu persónei, nu inse numai missiunea acestei'a, cá adiectivulu „cercuali“, póte aduce pre senatele scolastice eparchiali intr'o astu-feliu de confusiune, incâtu, neavendu indemanarea, a se consultá la momentu, se pomenescu de odata rapite cu o astu-feliu de turbare, de nu se mai póte smulge din bracele vertegiului cotropitoriu, care le nevoiesce, a comite fapte cu totulu in contr'a principieloru statutului organicu.

Pentru ca, de sì pre bas'a § 29 din statutulu organicu 'si are fia-care cercu scolasticu, respective fia-care protopresbiteratu din provinci'a nóstra metropolitana pre protopresviterulu seu, cá pre atare, de inspectoru scolasticu; de-sì „Organisarea“, fiindu ca ne repetiesce in §-lu seu alu 81-lea, ca se baséza pre statutulu organicu, nu póte sa fi avendu cu §-lu seu 83 altu ceva de cugetu, decâtu a obligá pre senatele scolastice eparchiali, sa orenduiésca nesce barbati de specialitate, carii, cá comisari scolari, sa mérga cu dd. protopresbiteri din cându in cându la visitarea scóleloru, cá sa védia cu mai mare agerime, déca se impartasiesce invetiamentulu in scól'a poporale preste totu amesuratu cerintieloru pedagogice; totu-sì vediendu-se d. e. sì senatulu scolasticu eparchialu aradanu nevoitu prin § 83 alu „Organisârei,“ a denumí inspectori cercuali, de sì dupa acést'a nici ca potea scí, ce feliu de inspectori cercuali avea sa denumésca, dar' neavendu póte cându sì cum a se mai consultá, sì asiá cá sa nu póta fi invinuitu nu numai de negriginicu, ci chiaru de renitentu: — a demissiunatu de odata pre toti dd. protopresbiteri din posturile de inspectori scolastici districtuali, fâra cá sa mai tiena despre acést'a contu si cu statutulu organicu, pentru ca firesce: „Nimenea nu póte slugí la doi domni“ — sì i-au inlocuitu cu alte persóne!

Cine pórta acum vin'a la acestu pasiu spre peire natiunale — senatulu scolasticu eparchialu aradanu, séu „Organisatiunea“? —

Ore fi voru acesti „inspectori cercuali“ de nou alesi de câtra „senatulu scolasticu“ aradanu, „cá sa póta avea pururea in evidintia progresulu didacticu“ barbati independinti, dupa cum dd. protopresbiteri demissiunati? — Ore intre acele siepte-dieci sì cinci de scóle din comitatulu Saboleiului inchise de curendu prin ómenii regimului, câte voru fi de ale nóstre confessionali? —

Fi voru acesti inspectori cercuali barbati versati pre câmpulu pedagogiei? — Sì déca nu voru fi, nu se cuvine, a-i invinuí cine-va pre dloru pentru acést'a; fiindu ca cu ce dreptu póte pretinde cine-va, cá d. e. unu militariu sa fia versatu sì in teologia, séu unu medicu sa cunósca cu deseversire artea, de a portá resbelu regulatu? —

Audit'a cine-va sa fi pusu vre-odata unu beliduce intieleptu pre medicii sa bombardeze sì sa iá fortaretie cu asaltu, iéra pre militarii sa vindece pre cei raniti in resbelu?

Dreptatea pretinde dela fia-care numai, ce este elu in stare sa faca, sì da fia-cui ce este alu lui!

Déca statutulu organicu, statorindu principie sì pentru scóla, impune senateloru eparchiali: „A staruí, cá la posturile invetiatoresci sa se inainteze astu-feliu de clerici sì pedagogi, cari au absolvatu cursulu teologicu sì din studiele pedagogice au depusu esamenu cu calculu bunu (§ 122. pt. 11); „Organisarea“, cá lege scolastica specificatória sì amplificatória a principieloru, aduse 'nainte de statutulu organicu fatia cu scól'a nóstra confessionale, trebuiá, desvoltându-le acestea, sa mai amplifice oblegamentulu senateloru scolastice eparchiali cu: „A staruí, cá la posturile de profesori gimnasiali sì alte scóle medilocii sa se 'nainteze astu-feliu de barbati, cari, pre lânga cele prescrise in § 122. pt. 9. alu statutului organicu, au depusu esamenu sì din scintiele teologice.“

Astu-feliu avnndu candidatii nostri de preotia sa instrueze mai inteiu tinerimea nóstra in scóla, cá profesori sì invetiatori, practisându adeca unu sîru de ani anumitu pre câmpulu pedagogiei, vomu dobândí multi barbati harnici, cari cá pedagogi sì psichologi rutinati voru poté lucrá apoi in vii'a Domnului, cultivându sì educându cu demnitate, sporiu sì succesu pre poporulu nostru celu amaritu sì dosaditu!

Preotulu este luminatoriulu poporului! Popórele, care si-au respectatu sì-'si respectéza, si-au stimatu sì-si stiméza preotîmea loru astu-feliu, nu au cadiutu si nu cadu sub nici unu regimu, sub nici o forma de regimu!

Esemple de feliulu acest'a avemu destule invederate, chiaru sì in patri'a nóstra!

Inse tóte aceste treceri cu vederea sî neluari aminte ale „Organisatiunei“, precum :

1, prescrierea unoru orenduieli, cari nu cadu in sfer'a sea,

2, asiediarea unoru orenduiele in câte dóue locuri,

3, amestecarea unoru concepte,

4, lasarea afara a unoru orenduieli, ce cadu in sfer'a sea,

5, dubietatea cuprinsului unoru §§,

6, intielesulu variu alu altoru §§,

7, contradicerea câtoru-va dintr'ensii,

8, lips'a de intielesu pre alocuri'a,

9, pre icí pre colea si nerespectarea cercustariloru s. a. —

Nu suntu a le luá cine-va decâtu de o necesitate.

Trebuie sa iésa o scriere in mai multe privintie neajunsa, déca autorulu ei, fia o persóna singuratica ori o comissiune, va fi nevoitu, a o face sî ispraví vrendu nevrendu in câte-va dile ; bá inca fâra cá sa fi sciutu baremu de mai 'nainte, ca va avé onórea, a fi insarcinatu cu compunerea ei.

Déca la compunerea legiloru, cá la ori-care alt'a, se cere sa fia autorulu bine-cunoscutu cu materialulu, ce vrea sa-lu desfasiure, cu obiceiurile sî cercustarile ómeniloru, pre cari sa-i reguleze in directiunea propusa, din cari tóte sa sî póta conchide cu certitudine despre posiveritatea de a dobândí resultatele, la care tîntesce ; — in câte-va dile potut'au comissiunea compunatória a „Organisârei“ ajunge tóte acestea sî a asterne maritului Consistoriu unu regulamentu scolasticu corespundietoriu intru tóte ? —

Ba nici decum !

De altmintrea totu opulu, pusu abiá pre picióre, se póte ajunge numai dupa mai multe tipsuiri pro sî contr'a ; ceea ce nu au potutu maritulu Consistoriu archidiecesanu sa ignoreze.

Succedendu sî simpleloru acestoru meditatiuni, a contribuí ce-va la ajungerea scopului scólei prin unu regulamentu fericitoriu, aru fi o bucuria.

Brasiovu, 7 Iuliu, 1871.

Bellissimu.

Clusiu 4 Augustu

Astadi cu solemnitate mare depuse juramentulu Samuelu Filep, nou denumitulu comite supremu alu cetâtiei Clusiu, Gherl'a, Sicu sî Zalau in sal'a cetâtiei inaintea comitetului cetatianu (centumviratu, comitetu séu representantiunea cetatienésca) sî a unui publicu numerosu compusu din mai multe notabilitâti sî a altoru interesati de acésta causa. —

Solemnitatea asést'a au decursu in urmatoriulu modu :

La 10 óre fiindu adunatu totu publiculu, ce erá indesitu in sal'a cea mare a casei cetâtienesci, sî venindu dlu jude primariu cetatianu Samuel Makoldy imbracatu in costumu natiunalu cu sabie, concomitatu de capitanulu politianu cetatianu sî alti senatori asemenea in costumu imbracati, — se adresà, ocupându loculu presidiale, câtra comitetu sî publicu cu unu cuventu, in care aretà insemnatea dilei sî scopulu adunârei, — sî ca aru trebuí a se alege o deputatiune din 4—5. membrii, care sà invite pre comitele supremu, dela cas'a sea, spre a bine voí de a se presentá pentru depunerea juramentului. Propunerea se primì — sî propunendu pre capitanulu cetatianu Samuelu Csiszár sî senatorulu Magyari, dintre oficianti, apoi dintre membrii comitetului pre Alesandru Pál, insp. supremu scolariu Henrich Finali, acesti'a s'au dusu sa-lu invite. —

La ½, pre 11 óre a sî sositu ilustritatea sea dlu comite supremu cetatianu Filep intre strigâri de „sa traiésca !“

Ocupându locu dea drépt'a lânga presiedintele Makoldy, fuse poftitu de acest'a, ai predá decretulu de denumire sî form'a juramentului, care cetindu-se de câtra notariulu respectivu, — dupa cetire, urmà juramentulu, — ce se primì cu sgomotóse „sa traiésca !“

Acum ocupà comitele supremu loculu presidiale, sî cetí unu cuventu insemnatu cu privire la denumirea sî intarirea sea, multiamì comitetului sî oficiantiloru magistratuali, de carii s'au despârtitu, etc. !

Judele primariu Makoldy rostí unu cuventu de introducere — sî altulu capitanulu politianu de despârtire.

Dupa aceste comit. supremu recomânda de locotiitoriu interimariu, in loculu seu, pre Makoldy, care se sî primí.

Apoi luà cuventulu adv. Alecsiu Simon, care consimtiendu cu cei doi ante vorbitori pentru denumirea Ill. dlui comite supremu Filep, sî pentru introducerea in oficiu 'si aretà óresi-cum nemultiamirea ca nu s'au paditu legea corectu la cele urmate. Inca unele deslusiri, date de comitele supremu sî mai alesu dupa propunerea lui Alecsiu Iakab, — care numai intru atât'a se aflá neindestulitu, intru câtu ministeriulu nu au aflatu de bine a provocá pre comitetulu cetatianu spre introducere sî festivitatea a fostu terminata.

Serbarea dela monastirea Putn'a 15/27 Aug. 1871.

Vir magnitudine animi, perritia rei militaris et rebus contra Turcarum, Hungarorum et Polonorum reges ac Tartaros feliciter gestis omni aevo memorabilis !

Cromer. Lib. III. p. 452.

(Urmare.)

Cum se suì pre tronu sî-'si militarisà tiér'a, Stefanu 'si incepù cu putere missiunea sea de „barbatu vitézu sî resboinicu“ [1]) intr'alu cincilea anu alu domniei sele [2]) printr'o incursiune in secuime [3]); intr'alu siéselea sî alu nóuelea prin cuprinderea Cihilei sî Cetâtiei-Albe „pre care le luasera pagânii dela alti domni“ [4]) — ceea ce-lu face sa intre in conflictu cu Vladu Tiepesiu din Munteni'a [5]) — iéra intr'alu diecelea anu prin zidirea renumitei monastiri Putn'a „intru laud'a lui Dumnedieu sî a maicei nóstre nascetóre de Ddieu“ cum dice cronicariulu. [6])

La acésta ocasiune poetulu iubitu româniloru, d. V. Alesandri, rapórta — in urmatórea frumósa balada, intitulata : „Altariulu monastirei Putn'a [7])“ — cum Domnulu Stefanu, dupa obiceiulu tierei, merse sa se intréca la arcu cu ostenii sei, puindu temeli'a sântului locasiu acolo unde cadiuse fulgeratórea-i sagéta :

Domnulu Stefanu, vitézu mare,
Ce-a datu gróza prin pagâni,
Locasiu sântu crestinatâtiei
Astadi vrea sa faca daru,
Sî . . . pre malurile Putnei,
Cu vitezii sei români,
Insusi merge sa alega
Loculu sântulni altariu.

Mare obstia i'lu urméza
Sî pre vale se latiesce
Precum aburii pre balta,
Cându lumin'a asfintiesce..

Capitani, ostasi cu zale
Sî cu palosie de feru
P'ai loru cai sirepi, stau mândrii,
Cá la semnulu de resboiu :
Românesculu stégu de fala
Falfâie falnicu in ceriu..
Buciumulu buiesce 'n munte..
Suna valea de cimpoiu !

Eata ca lâng'o movila
Domnulu Stefanu s'a opritu
Totulu tace . . . . ochii tienta,
Sta poporulu neclintitu.

Trei ostasi, cu arce 'n mâna,
Pre movil' acum se urca :
Doi, cá zimbrulu, ageri mândrii,
Nalti cá bradulu dela munte,
P'ai loru umeri pórta gluga,
La brâu palosiu sî pre frunte
Cu-a loru lungi sî negre plete
Se cobór'o négra tiurca. [13])

Ei adesu cu-a loru sagéta,
Rapedîta susu in nuoru,
Printr'a fulgeriloru focuri
Opritu-au vulturu 'n sboru.

Multe fiére din cei codrii,
Multi dusimani misei, semeti,
Dreptu in inimi, dreptu in frunte
Au simtitu a loru sageti,
Câci ei suntu arcasii vrednici
Ai lui Stefanu, Domnulu Mare,
Ce si gatesce-acum sagét'a
S'o arunce 'n departare.

—„Copii trageti ! Eu vréu astadi
Sa me 'ntrecu in arcu cu voi !“
Astu-feliu dice domnulu Stefanu,
Iéru voinicii amendoi

Se plecu, arcele'si incórda...
Tragu ! . . Sagetile loru sbóra,
Spinteca repede ventulu,
Ce da focu sî vîjiiesce..
Se totu ducu, se ducu cá gândulu..
Sî d'abiá ochiulu zaresce
Pre câmpu departe . . . departe
Loculu unde se cobóra.

Ur'a 'n ceriuri se radica...
Urla dealulu, clocotesce !
— „Sa traiti copii !“ le dîce
Stefanu, ce-acum se gatesce.

Sbârnaia córd'a din arcui-i :
Sagét'a fulgera 'n ventu...
Pere ! Trece mai departe
Sî 'ntr'unu paltinu vechiu s'a 'nfrântu.

— „Acolo fi-va altariulu !“
Striga falniculu monarchu,
Ce se 'nchina sî se pléca
Pre resboiniculu seu arcu.
— „Sa traiésca Domnulu Stefanu !
Mii de glasuri i uréza,
Iér' poporulu, josu pe vale,
Umilitu ingenunchiaza !

Sî noi, la rendulu nostru, aidemu cu totii, frati români, sa ingenunchiamu pre acestu pamentu pre care acum patru seculi l'au sântitu sî sarutatu cu celu mai ferbinte doru de tiéra stramosii nostri !

Sa ingenunchiamu cu pietate sî devotare pre aceste plaiuri, pre cari ei se prostern'au inaintea lui Dumnedieu, cerendu-i corón'a biruintiei, curagiulu luptei sî alu sacrificiului, glori'a de a muri pentru aperarea caminului !

Sa ingenunchiamu cu iubire, sî „cá mostenitori a-i drepturiloru pentru pastrarea câror'a parintii nostri au facutu atâtea jertfe in vécurile trecute, fia cá suvenirea aceloru tempuri eroice sa descepte in noi simtiementulu detoriei ce avemu de a mârí sî de a pastrá pentru viitorime acésta mostenire parintésca !“ [1])

(Va urmá)

Varietâti.

*** (Anunciu.) „La predarandi'a de statu din Dev'a se va tiené — conformu regulamentului de esamene in 22 sî urmatóriele dile ale lui Septembre a. c. stilulu nou, primulu esamenu de cualificatiune prevediutu in articululu de lege XXXVIII din 1868 § 102 precum sî in § 33. din statutulu pentru administrarea preparandieloru de statu.

„Acestu esamenu candidatii români 'lu voru poté depune in limb'a loru materna.

„Despre acést'a se incunosciintiéza cei interesati cu observatiunea, cá suplicele documentate in sensulu legei le vá primí pâna la 8 Septembre a. c. stilulu nou directoriulu preparandiale Koós Ferencz.“ [2])

*** (Unu museu de anticitâti) cu mumie egiptene sî peruane, cu anticitâti roecocoane, arme d'ale popóreloru selbatice, petri scumpe, margaritarie, monede, broderii antice francese din castelulu regescu din Versailles ; cu anticitâti egiptene, române, grece sî germane etc., e deschisu publicului in piati'a casarmeloru. Facemu atentu publiculu, cu deosebire celu cultu, la aceste raritâti, câci ce-va asemenea nu s'a mai vediutu inca in Transilvani'a.

*** Cumperarea siargeloru in armat'a anglesa.) Nu va fi fâra interesu a audi câtu de scumpe erau pâna in dilele de curendu patentele diferite de oficieri in armat'a anglesa. Siargi'a de subcolonelu in gard'a r. (life-gards) costá 8250 punti sterlingu, majorulu platea pentru ea 5350, capitanulu 3500, locotenintele 1600, sublocotenintele 1200 p. st. La infantaria costá patent'a capitanului cu rangu de subcolonelu 4800, locotenintelui cu rangu de capitanu 2050 sî sublocotenintelui cu rangu de locotenintе 1200 p. st. La cavaleri'a de linia sî infanteri'a in fine plateau subcolonelulu 4900, majo-

---

[1]) „Vir fortis et bellicosus“ — Henrici Gutberlentii „Viri clarissimi chronologia“. Amsterdam. an. 1657. pag. 527.

[2]) Cronic'a Moldovei de vorniculu Urechia pag. 118 Letop. t. I.

[3]) Letopisitiele eod. loc. cit.

[4]) Ibidem p. 119.

[5]) Ist. gen. de P. Cernatescu p. 415.

[7]) „De demni'a lui Stefanu Voda etc.“ Cap. XII. Ibidemu.

[8]) Colectiunea de doine sî lacrimióre de V. Alesandri.

[9]) Caciula 'nalta, cu motiulu lasatu, dîsa turcanésca.

[1]) Campani'a româniloru contr'a turciloru dela 1595. — „Magasinu istoricu pentru Daci'a“ Balcessu, Vol. IV. pag. 3.

[2]) Publicâmu fâra prejudetiu la principiulu pronunciatu in privinti'a scóleloru sî aparatu in fói'a nóstra. R.

rulu 3200, capitanulu 1800, locotenintele 700 si sublocotenintele 150 p. st. pentru siargi'a loru.

*** (C o l e r 'a), care a grasatu in Petrupolea asiá de multu, se pare a se estinde pâna preste confiniele monarchiei austro-ungaresci; acést'a se adeverésce prin bolnavirile numeróse de colerine in sî impregiurulu Vienei — sî si pre alte locuri — despre care medicii afirma ca premergu colerei. Dupa unu raportu din Constantinopole din 4 l. c. a decisu consiliulu sanitariu a se provocá regimulu otomanu cá sa asiedie unu cordonu confiniaru militariu dela Bajazidu pâna la Sulemani'a, din caus'a colerei care in Persi'a graséza pretutindeni sî pentru de a infrená sî alte provenientie din Ban'a sî provinciele persiene.

Concursu.

Din partea comitetului protopresbiteralu gr. or. din tractulu Siri'a (Világos) pentru ocuparea postului vacantu protopresbiteralu cu acést'a se deschide concursu.

Emolumentele impreunate cu acestu postu suntu :

a) Veniturile parochiei protopresbiterale din Siri'a precum: un'a sessiune pamentu aratoriu, birulu sî tacsele parochiale.

b) dela preotii gr. or. din tractulu protopresbiteralu, birulu in grâu a) 5 mesuri dela fia-care preotu.

c) Tacsele stolare a) 1 fl. pentru fia-care siedula matrimoniala.

Doritorii cari voru voí a concurge pentru ocuparea postului protopresbiteralu suntu datori a documentá :

1. Cu documente valide, ca suntu apti sî bine-meritati pre terenulu bisericescu — scolariu sî politico-natiunalu.

2. Ca au frecuentatu regulatu si absolvatu teologi'a sî in care-va academia tóte cursurile de drepturi, séu celu putienu 8 clase in care-va Liceumu cu succesu indestulitoriu.

3. Pre urma concurentulu, din motivulu ca tóte afacerile administrative bisericesci din protopresbiteratulu Siriei statatoriu din 42 mii suflete gr. or. române se ducu in limb'a româna, — e indatoratu a documentá ca e versatu in literatur'a natiunala româna.

Fiindca terminulu alegerei s'a pusu pre 16 Septembre 1871 st. v. recurentii au a substerne recursurile instruatu cu tóte documentele poftite pâna la 10 Septembre st. v., adresându-le deadreptulu comitetului protopresbiteralu gr. or. tractualu in Siri'a (Vilagos) comitatulu Aradu in Ungari'a.

Datu din siedinti'a comitetului protopresbiteralu tienuta la 29 Iuliu 1871 st. v.

Nicolau B e l d e a, Adminitr. prot. cá presied. comit. protopresbit.

Teodoru P a p p, not. comitetului

(74—2)

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei vacante de invetiatorésa la scól'a normala capitala gr. or. din comun'a libera Resînari se deschide prin acést'a concursu cu terminu pâna la 25 Augustu 1871 c. n.

Emolumentele suntu 262 fl. 50 xr. v. a.; relutu de lemne sî cuartiru.

Doritórele de a ocupá acestu postu se binevoiésca a asterne la subscris'a eforia scolara concursele loru bine instruate sî insocite de documentele, prin care sa dovedésca calificatiunea loru de atari celu multu pâna la espirarea terminului susu fipsatu.

Concurentele de relegea gr. orientala voru avé preferintia.

Resinari, 17 Iuliu 1871.

(74—3) E f o r i 'a s c o l a r a.

Concursu.

Devenindu vacanta parochi'a gr. or. Balsi'a in protopresbiteratulu II-le alu Geoagiului, cerculu procesualu alu Almasiului in Comitatulu Hunedórei, se escrie concursu pâna la 28 Augustu a. c. 1871.

Emolumentele suntu :

Dela 216 familii câte o ferdela de cucuruzu cu tuleu, câte o dî de lucru dela tóta famili'a, sî stol'a indatinata pentru functiele parochiale.

Doritorii de a ocupá acésta parochia au a-si instruí recursele loru in sensulu statutului organicu bisericescu sî ale adresá susu mentionatului scaunu protopresbiteralu gr. or. in Secarambu pâna la terminulu prefiptu.

Secarâmbu 31 Iuliu 1871.

In contielegere cu comitetulu parochialu

Sabinu P i s o.
protop.

Deschiderea subscriptiunei de actiuni

la

Institutulu de creditu sî de economii

„A l b i n 'a"(*)

Concessionatu din partea inaltului ministeriu reg. ung. de agricultura, industria sî comerciu cu datulu din 20 Iuniu 1871 Nr. 6727.

Capitalulu societâtiei consta din 300,000 florini v. a. impartitu in 3000 actiuni de câte 100 fl.

Capitalulu acest'a se va puté inmulti de adunarea generala, cu aprobarea guvernului, prin alta seria de actiuni pâna la jumetate de milionu florini.

In casulu unei emissiuni nóue, actionarii de mai nainte au antâietatea dreptului d'a primí, in mesur'a actiuniloru ce possedu, actiunile seriei a dóu'a in pretiulu loru nominalu (§ 9).

Se punu deci acum la subscriere publica 3000 actiuni.

Conditiunile suntu :

1. La subscriere se respunde 10% adica dela fia-care actiune 10 fiorini. Alte 20% se voru numerá la provocarea acestui comitetu sî anume in 30 dile dela dîu'a provocârei. Versamintele aceste se cuietéza prin adeverintie interimali.

2. Dupa respunderea a 30% se voru edá pre numele respectiviloru certificate de actiuni provediute cu coponi de interese sî de castigu.

3 Pentru coperirea speseloru dela inceputu se mai respunde câte 1. fl, de actiune, care se va incassá cu rat'a II.

4. Versamintele mai departe voru urmá conformu §. 10 din statute.

5. La casu, cându in terminulu pusu mai josu resultatulu subscrieriloru va trece preste 3000 actiuni, se va face o reductiune proportiunata intre toti subscribentii.

Subscrierile se facu :

In **Sabiiu** in cancelari'a comitetului sî la dlu consiliariu E l i a M a c e l a r i u, in **Brasiovu** la d. comerciante I o a n e P a d u r e, in **Zernesci** la d. protop. I o a n e M e t i a n u, in **Fagarasiu** la d. vice-capitanu distr. I o a n e C o d r u D r a g u s i a n u, in **Blasiu** la d. profesoru I o a n e M. M o l d o v a n u, in **Sebesiu** la d. secretariu judiciale I o a n e P a r a s c h i v u, in **Oresthia** la d. advocatu Dr. A v r a m u T i n c u, in **Hatiegu** la d. comerciante N i c o l a u P e t r o v i c i u, in **Dev'a** la d. advocatu Dr. L a z a r u P e t c u, in **Baiti'a** la d. inspect. scolast. I u l i u B a r d o s i, in **Bai'a de Crisiu** la d. protonotariu S i g i s m u n d u B o r l e a, in **Abrubu** la d. advocatu M a t e i u N i c o l 'a, in **Alb'a-Juli'a** la d. senatoru magistr. A l e s a n d r u C o m a n e s c u, in **Turd'a** la d. advocatu Dr. I o a n e R a t i u, in **Clusiu** la d. jude singularu I o s i f u P o p u, in **Gherl'a** la d. inspect. de banca I o a n e M u r e s i a n u, in **Decsiu** la d. advocatu G a b r i e l u M a n i u, in **Siomcut'a-mare** la d. ablegatu dietale L a d i s l a u B u t e a n u, in **Naseudu** la d. directoru gimn. Dr. I o a n e L a z a r u, in **Reghinulu-sasescu** la d. advocatu M i c h a i l u O r b o n a s i u, in **Tergulu-Muresiului** la d. comerciante I o s i f u F ü l e p u, in **Sighisiór'a** la d. archiv. magistr. I o a n e S i a n d r u, in **Mediasiu** la d. advocatu I o a n e P o p 'a, in **Timisiór'a** la d. consiliariu Dr. P a v e l u V a s i c i u, in **Lugosiu** la d. advocatu Dr. A u r e l i u M a n i u, in **Caransebesiu** la d. secret. episc. I o a n e B a r t o l o m e u, in **Oraviti'a** la d. advoc. S i m o n u M a n g i u c 'a, in **Panciov'a** la d. locoteninte in pens. I o a n e B a l n o s i a n u, in **Orsiov'a** la d. proprietariu V a s i l i u P o p o v i c i u, in **St.-Miclausiulu-mare** la d. protop. gr. cat. V i n c e n t i u G r o z e s c u, in **Versietiu** la d. pract. de advoc. I o a n e S i e p e t i a n u, in **Aradu** la d. vice-comite S i g i s m u n d u P o p o v i c i u, in **Világos** la d. notariu opidanu I o a n e M o l d o v a n u, in **Lipov'a** la d. comerciante D a v i d u S i m o n u, in **Pecic'a-romana**, la d. notariu N. F i l i m o n u, in **Beiusiu** la d. advocatu P a r t e n i u C o s m 'a, in **Oradea-mare** la d. propriet. N. D i a m a n d i, in **Sighetulu Marmatiei** la d. adv. I o a n e M i h a l i, in **Cernautiu** la d. profes. I o a n u a lui G e o r g i u S b i e r 'a, in **Pest'a** la d. advocatu F l o r i a n u V a r g 'a, in **Vien'a** la d. comerciante B. G. P o p o v i c i u.

La cancelari'a acestui comitetu in Sabiiu se primescu subscriptiuni sî din provincia prin posta, séu prin telegrafu cu tramiterea valórei prescrise totu prin posta.

S u b s c r i p t i u n e a e s t e d e s c h i s a p â n a l a 10 Octobre a. c. i é r a c u d î u 'a a c é s t 'a s e v a i n c h e i á.

Statutele societâtiei precum sî blanchetele de subscriere se afla depuse in biroulu comitetului, cum sî pre la toti representantii nostrii din afara.

Actionarii primescu statutele gratisu, iéra altii cu 20 xr. esemplariulu, blanchete de subscriere se dau gratisu.

Cancelari'a comitetului este in Sabiiu, strad'a Macelariloru nr. 110, unde suntu a se adresá tóte scrisorile.

S a b i i u, in 1 Augustu 1871.

Comitetulu fundatoriu.

*) Dupa cum amu facutu cunoscutu on. comitetu privatim ca nu amu primitu anunciulu spre publicare facemu sî acum sî de aceea noi deferimu ori-ce ansa de animositate asupra-ne in privinti'a acést'a. Red.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nru 64. ANULU XIX.

Sabiiu, in 12/24 Augustu 1871.

tru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Spre sciintia.

☞ **P. T. Dni, carii voru dorí a participá la banchetulu iubileului de 25 ani alu archipastoriei Escel. Sele Par. Archiepiscopu si Metropolitu Andreiu bar. de Siagun'a in Ardélu, ce se va tienea Domineca in $\frac{22\text{ Augustu}}{3\text{ Sept.}}$ a. c. conformu programei staverite, sa binevoiésca a se insinuá la Redactiunea „Tel. Rom.“ celu multu pana in 18/30 Aug. 1871.**

Comitetulu.

Impacâri politice.

De unu tempu incóce cetimu in fia-care di despre complanâri séu impacâri politice.

Asiá dis'a Cislaitani'a numera pâna acum vre-o patru feliuri de aceste. Este impacarea galitiana, impacarea boema, impacarea Tirolului italianu séu a Trientinului si in fine unu telegramu din Leopolea dela 19 Aug. spune si de unu proiectu de impacare intre p o l o n i si r u t e n i.

Tóte aceste si-au insemnatatea loru, tóte se voru realisá cum-va, dara dupa cum vedemu din depesi'a amintita, contele G o l u s c h o w s k i, locutiitoriolu tierei, a adusu proiectulu la Vien'a, de siguru, pentru cá sa se faca ceva cu elu. Proiectulu cuprinde urmatórele puncte: Subventiunarea teatrului rutenescu din Leopole, instituirea de catedre rutenesci la universitatea leopoleana, crearea de gimnasie nóue rutenesci in Leopolea si Przemyslu, asiediarea de invetiatori si functiunari, ce cunoscu ambe limbile tierei mai alesu in cercurile, unde populatiunea e mestecata.

Partea nóstra da dincóci de Lait'a nu se afla in periodulu pactâriloru, cá cei de dincolo. Cautându la interesele cele comune in intielesu mai largu si mai tiermuritu trebuie sa dicemu ca este necessitate sa se faca si la noi dincóci inca multe. Dincolo se misca ómenii, pasindu pre calea p r o c e s e l o r u politice; la noi s'a facutu unu inceputu pre calea bunei invoieli, pre calea i n f r a t i r e i. Óre resultatele totu acele voru fi? Noi dela procederea nóstra amu asteptá mai multu. Intre procesanti mai totu-dé-un'a remânu urmele unui odiu (ure); intre cei ce se impaca odiulu séu ur'a, are sa se inlocuiésca prin iubire. Si de acésta din urma ni se pare ca lips'a la noi dincóci e cu atâtu mai mare, cu câtu elementele mai insemnate si vedu amenintiate altu-cum esistinti'a din tóte pârtile.

Lucrurile deci sa nu remâna in stadiulu, in care se afla astadi, adeca numai pre lânga festivitâti si toaste si pre lânga negatiuni stereotipe. Aceste nu suntu bune nici pentru copii; cu atâtu mai putienu pentru barbati politici. Pentru cá sa nu remâna lucrurile in stadiulu amintitu trebuie sa ne numerâmu lipsele asia precum d. e. le vedemu enumerate la ruteni si apoi sa cautâmu sa se indeplinésca.

Tempulu e supremu; neactivitatea va fi platita cu sume mari din esistinti'a celoru ce o neglegu.

C u p r i v i r e l a c a l e t o r i ' a d l u i m i n i s t r u de comerciu S l á v y ni se comunica, ca cu tóte, ca autoritâtile respective nu au datu nimenui de scire ca Escel. Sea va visitá si tienutulu Talmaciului, vre-o 60 români din Boiti'a au improvisatu unu banderiu, in fruntea cârui a fostu dlu notariu N e a m t i u, carele intr'o cuventare acomodata a spusu dlui min. multe dureri de a le româniloru. Credemu ca in privinti'a acést'a ni se va scrie ce-va. Pâna un'a alta eata estragemu din „Hrm. Ztg.“ cu privire la „p e t r e c e r e a m i n i s t r u l u i in Sabiiu“ urmatórele:

Dnulu ministru, l. de Slávy, petrecù in si scaunulu Sabiiulu 2 dile, adeca de Joi pâna Sambata, in care di 'si continuà caletori'a spre Alb'a-Juli'a.

De resortulu acestui dnu ministru se tienu: Post'a, telegrafulu, afacerile montane, institutele industriale si agronomice, institutele de creditu, — de amanete, de bursa etc., oficiolatele de contumatia, statistic'a etc.

Colegulu seu, ministrulu de comunicatiune, se ingrigesce de: Cladiri pre apa si pre uscatu, drumuri, lucrâri publice etc.

Caletori'a oficiósa de fatia a dlui ministru e menita cu deosebire oficiolateloru de contumatia. Acompaniatu este dlu ministru in caletori'a sea de profesorele de viteranaria la universitatea din Pest'a, Dr. Zlamal, care cu deosebire a facutu inaltulu regimu atentu la midiulócele contr'a bólei de vite *) si ací jace si caus'a principale a visitatiunei oficiolateloru de contumatia. Ce suntu asiá dara oficiolatele de contumatia? midiulóce de comunicatiune — de siguru nu, ci la tóta intemplarea impedecaminte de comunicatiune. Pâna de curendu se credeau de unu scutu necesariu contr'a bolnaviriloru omenescii, insa a fostu o eróre mare, cu care se necajeau caletorii — si se credu si cum necesarie contr'a bólei de vite si prin ele adese se maltratéza numai vitele. Inchidiendu-se vite sanatóse, obicinuite la pasiune, in grajdurile contumatiei, potu usioru devení bolnave, ceea ce nu s'aru fi intemplatu cându li 'aru fi fostu datu drumulu. Politi'a de sanitate comunale interna si asecuranti'a e cu multu mai bunu midiuloru de scutirea de inbolnavire decâtu acele. — La confinie fungéza si oficiolate vamale, care ingraunéza comerciulu liberu, aceste dimpreuna cu politic'a comerciale cestiunata se tienu de resortulu ministeriului de finantie, politi'a de sanitate comunale se tiene din contra de competinti'a municipiului si ministeriului de interne — cum sa-si ajute asiá dara ministrulu de comerciu? Sa se suspenda multe, sa se ordine multe nóue, acést'a e problem'a lui, déca are de cugetu a face reforme.

Escelenti'a Sea dnulu ministru facù mai multe escursiuni impregiurulu Sabiiului, intre care si la Turnulu Rosiu unde i esira vre-o 60 români calari cu stéguri natiunale români, inainte cari improvisara unu banderiu; acolo dedura notabilitâtile sabiene, care'lu petrecura, unu banchetu in onórea dlui ministru, la care ocasiune, cá totu-déun'a, inca nu lipsira toastele; unele dintre ele au fostu mai prea magulitóre pentru dnulu ministru, altele iéra mai prea pline de spiritu patrioticu sasescu.

Reportulu referintelui Delegatiunei române catra ambele sinóde eparchiali din Aradu si Caransebesiu in causele de impacatiune cu ierarchi'a serbésca.

Acest'a suna:

Venerabile sinodu eparchialu!

Precum este cunoscutu, pentru complanarea causeloru si intereseloru comune, remase dupa despârtirea Metropoliei române ortodocse de cea serbésca — nedespartite si nereglulate, maritulu Congresu românu nationalu bisericescu din an. 1869 prin decisulu seu sub nr. 223 a combinatu si a pusu in lucrare o delegatiune de 9 membri, carea avea sa intre in pertractare cu maritulu congresu natiunalu serbescu, seu cu o asemenea delegatiune a aceluia-si, si sa incerce acei complanare amica, prescrisa chiaru si de legea ungurésca.

Instructiunea data acestei delegatiuni prin amintitulu decisu este in esentia: a tractá si a pactá in privinti'a causeloru controverse pre temeiulu operateloru lucrate prin barbatii români de incredere de lânga sinodulu eppescu din Carlovetiu dela an. 1864 si a concluseloru luate de corpulu deputatiloru români de lânga congresulu carlovetianu din an. 1865; avendu a respectá si parerile manifestate, respective dechiaratiunile facute cu ocasiunea conferintieloru miste, tienute totu la anulu 1865 in Carlovetiu. —

In privinti'a fonduriloru scolari, administrate in Bud'a-Pest'a, a intrevení la naltulu ministeriu pentru cá acelea sa se imparta dupa dreptate si ecitate, si partea româna sa se dee in administratiunea româniloru.

In privinti'a comuneloru amestecate a combiná o invoiéla pentru modulu despartirei si asecurarei interesului loru natiunalu.

Actulu de invoiéla in acésta din urma privintia indata alu pune si in lucrare, déca cei de a dreptulu interesati, adeca maioritatea locuitoriloru din fia-care comuna amestecata s'aru invoí la acést'a, va sa dica aru acceptá acea invoiéla; iér' cele-lalte acte de complanare ale substerne maritului congresu natiunalu, séu déca cele dóue sinóde eparchiali din Aradu si Caransebesiu, pre cari proprie le privescu acele cause si interese, s'aru aduná mai nainte, ale propune acestor'a si a li provocá votulu loru decisivu.

Pre temeiulu acestei esmissiuni si instructiuni ale sele. delegatiunea congresuale, dupa ce in tempulu dela 4/16 Iuniu pâna la 24 Iuliu 6-Aug. 1871 si-aru fi incheiatu actele de complanare in Carlovetiu, vine prin subscrisulu seu referinte — a-si face reportulu detaiatu despre resultatulu acelor'a si a cere incuviintiarea, respective dispusetiunile mai departe ale venerabilului sinodu.

Delegatiunea nóstra, indata in diu'a esmiterei sele, s'a constituitu — la provocarea si cu binecuventarea Esc. Sele parintelui Archi-eppu si Metropolitu cá presiedinte ordinariu, sub presiedinti'a dlui Eppu alu Aradului Procopiu Ivacicoviciu cá substitutu ordinariu alu parintelui Metropolitu. Delegatiunea si-a alesu de notariu si referinte pre subscrisulu seu membru si totu-odata a alesu in persónele dniloru Ant. Mocioni, Georgiu Ioanoviciu si Vicentiu Babesiu o subcomissiune centrale in Pest'a, pentru pregatirea, respective punerea la cele a tuturoru celoru necesarie spre scopulu intrarei in activitate a delegatiunei.

Sub ˙/. se alatura ací o copia a primului procesu verbalu alu delegatiunei si a insemnariloru despre activitatea subcomissiunei; actu ce constitue dovéd'a si da deslocirile necesarie.

Despre esmissiunea si impoterirea delegatiunei române s'a insciintiatu la rendulu seu atâtu naltulu regimu alu tierei, câtu si maritulu congresu serbescu prin Esc. Sea parintele Archi-eppu si Metropolitu gr. or. românu, in numele congresului nostru, inca in an. 1869; iér' subcomissiunea a facutu aretare despre esistinti'a si insarcinarea sea — aceluia-si maritu congresu serbescu, prin midilocirea Esc. Sele Patriarchului serbescu cá presiedinte alu congresului serbescu indata dupa adunarea acelui congresu sub 16/28 Iuniu 1869. Acelu congresu inse desfacendu-se de sine fâra nici unu resultatu alu activitatei sele, nici in causele nóstre comune n'a luatu nici o decisiune.

Intr'aceea adunendu-se la Dominec'a Tomei a anului 1870 sinódele nóstre eparchiali in Aradu si Caransebesiu, ele au luatu si din a loru parte, in a loru sfera de competintia, notitia despre esmisinuea si mandatulu delegatiunei, aprobându actulu intregu; iér' maritulu congresu natiunalu de tómn'a trecuta asemenea si-a sustienutu acelu actu si a realesu pre tóte persónele delegatiunei.

Dupa ce maritulu congresu natiunalu românu

*) Impunsatura asupr'a Druhi Szabo? R.

de anu a primitu incunoscintiarea formale, cum-că si maritulu congresu serbescu in sesiunea sea de anu, luându cunoscintia despre esmissiunea delegaanu, [illegible]

o asemenea delegatiune, iér' de 9 membri sub presiedinti'a E.Sele parintelui administratore patriarchale Arseniu Stoicoviciu, — subdelegatiunea româna a staruitu lungu tempu ne'ncetatu, că si delegatiunea serbésca sa aléga din sinu-si o subcomissiune, carea impreunendu-se cu a nóstra in Pest'a, sa iá la desbatere si sa prepare materialulu, resp. sa usiureze deslegarea cestiuniloru controverse. Resultatulu acestoru staruiri a fostu, ca in lun'a lui Martiu 1871 din partea Esc. Sele parintelui administratore patriarchalu, membrii subcomissiunei nóstre au fostu avisati, cum-ca domnii Petru Cernoviciu, dr. Svet. Mileticiu, dr. Ferd. Mandiciu si — cá substitutu lui dr. Mileticiu, detienutu in Vatiu, dr. Stef. Pavloviciu, suntu indrumati a intrá in petractari pregatitóre cu subcomissiunea româna.

De aci, in lunele Martiu si Aprile au urmatu mai multe conferintie miste, ale caroru resultate a fostu statorirea unoru punturi de invoiéla in privinti'a fonduriloru comune si a monastiriloru. Sub [illegible]/. amu onóre a anectá ací o copia a aceloru punturi.

Cu acestu resultatu in mâna mai intâiu subcomissiunea s'a infacisiatu in Carlovetiu in 4/16 Iun., carea apoi dupa con'ntielegerea avuta cu delegatiunea serbésca, numai decâtu a convocatu cu telegrafulu pre delegatiunea inirége, astu-feliu incâtu in 22/10 Iun. delegatinea nóstra a fostu completata si a inceputu a lucrá intréga.

Intr'aceea subcomissiunea pregatisé si comunicase Delegatiunei serbe propunerea sea in privinti'a comuneloru amestecate, o propunere, pre care amu onóre a o alaturá in copia sub [illegible]/. La calcaiulu aceestui operatu se afla o nota despre anunciare, facuta in conferinti'a comuna din 8/20 Iuniu despre pretensiunile nóstre in privinti'a resiedintieloru episcopali din Timisiór'a si Versietiu. Acésta anunciare a urmatu dupa ce membrii subcomissiunei române au observatu cumca Delegatiunea serbésca nici de cum nu se pléca a considerá pretensiunile nóstre incâtu pentru manastiri, si insesi pretensiunile minimali ale nóstre in privinti'a celoru dóue fonduri generali din Carlovetiu intempina mari dificultâti. Anunciarea subcomissiunei, ca — in casu de o deslegare multiamitória a pretensiuniloru române in privinti'a fonduriloru si manastiriloru aru fi fostu plecata pretensiunile pentru desdaunare din averile ediscopali din Timisiór'a si Versietiu — a le face obiectu de compensatiune, — se basédia pre respicâri in acesta-si intielesu, facute cu ocasiunea pertractâriloru din anulu 1865.

(Va urmá.)

Revista diuaristica.

„Orientele" cu privire la cestiunea Strusberg dice: „pericululu este déra eminente si cu atâtu mai multu, cu câtu se prevede ca teatrulu, pre carele se va jucá drama sângerósa, ce se prepara vá fi Romani'a. „Românulu", recunoscându acést'a, si ingrigiatu de rolulu ce voru avé sa sustiena romanii, propune nisce mesuri salutarie, pro cari le aprobâmu si noi in totulu.

„D'a: natiunea intréga sa fia intrunita pre terenulu politicu impregiurulu guvernului. Numai astu-feliu se póte conjurá pericululu, ce ne amenintia. Numai astu-feliu vomu poté face ceva facia la tóte eventualitâtile. Europ'a in acestu momentu 'si are ochii atintiti asupr'a nóstra. Dela prudinti'a si abilitatea, cu cari vomu lucrá, depinde cá sa esimu din incurcatur'a in care ne aflâmu pusi prin cestiunea Strusberg. Sa se puna odata in lucrare decisiunea luata de camere, si, acum câudu se recunósce ca acésta cestiune nu se póte resólve numai pre calea financiara, sa se convóce camerile pentru cá insa-si natiunea sa inlature periclulu ce amenintia tiér'a. Sa se organiseze armat'a si militiele câtu mai curendu, si sa se organiseze bine si tare cá sa fimu pregatiti câudu va suná trompet'a; si pâna atunci, pâna in acelu momentu fatale sa scia Europ'a ca pre malurile betrânului Danubiu esiste o natiune care voiesce sa-si conserve dreptirile ei neatinse de nimeni, o natiune care voiesce sa fia respectata.

„Câudu vomu avé mai multe sume de mii de baioncte, nu vomu mai fi espusi la insultele presei straine: ea nu ne va mai tratá de nebuni si altele, cum ne calificá mai de-une-dî unu diuariu germanu intr'unu articulu despre cestiunea Strusberg si pre care „Românulu" s'a insarcinatu de a-lu traduce si alu reproduce intr'unulu din numerile sele din septamân'a trucuta. Câudu press'a straina, si anume cea austriaca, va sci cá avemu câte-v'a sute de mii baionete, gat'a la ori ce momentu, se va esprime mai cu reserva si in terminî mai cuviinciosi, câudu va fi vorb'a de Romani'a.

Diuariulu magiaru „Reform'a" dice in acést'a cestiune;

„Nu scimu déca contele Beust urmaresce politic'a prusésca, ori politic'a de bursa, déra aceea e fapta necontestabile, ca dnu Beust, indata la inceputulu crisei, a indrumatu pre Hengelmüller, agintele substituitu in Bucuresci, a spriginí intru tóte nisuintiele consulelui generale prusescu bar. Radovici, adecă nesuintiele lui Strusberg. Dupa numirea baronului Schlecht'a de consule generale, d. Beust a datu unu protestu noului consule, spre a-lu admanuá lui Costa-Foru, prin care imperiulu nostru, urmându guvernului prusescu protestéza contr'a decisiunei camereloru române. De atunci incóce Radovici a intreruptu ori-ce atingere cu guvernulu românu, si cancelariulu prusianu a apelatu la Constantinopole, cá la unu foru mai inaltu; se nasce deci intrebarea: nu va merge óre d. Beust dupa cancelariulu prusescu, spre a acusá si elu principatele la Constantinopole? Acést'a ar' avé sa fia apoi politic'a ce o amu urmatu totu-dé-un'a in Oriinte, politic'a prin care amu proclamatu aperarea independintiei popóreloru si a principateloru dunarene!??

„Ce este caus'a ca principele Carolu e asiá mare prusu, in câtu e resolutu mai bine a-si instrainá chiaru si pre conservativi de câtu a lucrá contr'a instructiuniloru lui Radovici — acést'a o va sci elu. Noi credemu ca in Romani'a este de lipsa a sustiené statulu-quo si domnirea partitei conservative. Si chiaru pentru aceea noi amu spriginitu totu-de-un'a tronulu principelui Carolu contr'a rosiloru, si ne-amu bucuratu câudu s'a consolidatu prin alegeri. Statulu-quo si principatulu lui Carolu l'a spriginitu si Prussi'a, si acést'a e caus'a ca amu urmatu politicei prusesci. Amu regretá multu, déca pre viitoriu nu amu poté sustiené armoni'a acést'a.

„Nu ne potemu inchipuí cá corón'a lui Carolu sa fie stabile, déca elu nu se póte uní nici cu o partita, si déca totu mereu vrea a-si paresí tronulu. De-si noi umblâmu in voi'a Prussiei si ne alaturâmu intru tóte politicei ei, totu-si nu potemu avé intentiunea cá imperiulu sa-si pérdia tóta simpati'a si tóta increderea la statulu vecinu, la poporu si la partite; nu ne place ca cancelariulu nostru se amesteca intr'o causa atâtu de spurcata si de complicata, si lucra contr'a intereseloru românesci, intr'unu tempu câudu cele-lalte puteri — afara de Prussi'a — au remasu inca neutre.

„Se dice ca Carolu séu se duce séu 'lu voru alungá, si ca Turci'a va ocupá Romani'a. Se dice apoi ca la acestu casu uniunea se va nimicí si se va restituí starea de 'nainte de 1856. De aru intrebá cine-va: ce vrea poporulu? Noi trebuie sa punemu acést'a intrebare. Remâne Carolu — e bine, remânerea lui inse nóue numai atunci ne póte fi pretiósa, déca nu sil'a si fric'a l'aru retienea, ci poterea partitei albe. Dlu Beust face o politica fórte rea, déca voiesce a imbarbatá pre Carolu in resistinti'a sea si voiesce a-lu sprigini prin note si protestâri, si in astu-modu a-lu aduce in conflictu si discordia cu tóte clasele poporului.

„Si déca se va duce? Politic'a nóstra iérasi nu póte fi alt'a, decâtu a esclude ori-ce influintia esterna si cu deosebire a nimicí planulu de ocupatiune si impârtire alu veciniloru turci si muscali.

Noi nu potemu suferí in Romani'a nici ocupatiune turcésca, nici muscalésca, cu unu cuventu nici unu feliu de ocupatiune pâna ce nu e conturbata pacea prin revolutiune. Beust déra nu are sa urmeze prusului, câudu acest'a umbla pre la Constantinopole pentru a acusá Romani'a.

„Turci'a nu are dreptu a dispune asupr'a Romaniei fâra consimtiementulu puteriloru garante."

Sepsi-sântu-georgiu in 4/16 Augustu 1871

Onorata Redactiune! Amu cercatu si in astu anu a face o colecta la Elöpatak pentru biseric'a nóstra, déra nu fui norocosu pre lânga tóte, ca de 3 ori m'amu dusu cu preotulu locale la Elöpatak,

FOISIÓRA.

Invetiamentulu limbei materne in scólele elementarie si factorulu principalu in acestu ramu de invetiamentu.

Dintre tóte obiectele, din care se compune invetiamentulu elementaru in scólele poporale, unulu din cele mai insemnate, ba putemu dice celu mai insemnatu, e invetiamentulu limbei materne. Mai intâiu, pentru ca nici unu obiectu nu are o sfera asiá intinsa si unu terenu asiá liberu de activitate, alu doilea, fiindca nici unu obiectu scolasticu nu are unu scopu asiá sublimu si generalu cá invetiamentulu limbei materne. Amu disu mai intâiu, ca obiectulu limbei materne este insemnatu inaintea tuturoru celoru-lalte discipline pentru sfer'a lui cea intinsa si libertatea cea mare, ce o are profesorulu de limb'a materna pre terenulu acestui obiectu. „Precându la propunerea celoru-lalte obiecte profesorulu respectivu este tiermuritu pre lânga o sfera determinata, a cârei margini nu-i este permisu a le trece, déca voiesce sa nu compromita obiectulu seu dimpreuna cu resultatele, care le are in vedere, profesorulu de limb'a materna din contra nu numai póte fi, ci trebuie sa fia liberu deplinu in propunerea sea. Digressiunile sele, produse prin asociatiunea de idei, nu voru avea de feliu urmâri rele pentru invetiamentu, ci din contra, scolarii voru avea unu castigu realu, ori de câte ori le va presentá profesorulu loru intuitiuni nóue séu va desvoltá cu densii idei nóue. Digressiunile facute de unu profesoru espertu voru aduce scolariului unu folosu cu multu mai mare, decâtu o progresare strictu calculata, tiermurita intre nisce margini mesurate cu temere si scrupulositate."

Alu doilea momentu, care radica importanti'a acestui obiectu de invetiamentu preste tóte celelalte obiecte, este scopulu sublimu, universalu, ce-lu are in vedere invetiamentulu limbei materne: acelu scopu de a p e t r u n d e t e r e n e l e t u t u r o r u c e l o r u - l a l t e d i s c i p l i n e, a e s p l o a t á m a t e r i a l e l e a c e s t o r' a s i a l e p r e f a c e i n v i é t i' a p r o p r i a a s c o l a r i l o r u s i i n e s p e r i i n t i' a (i n t u i t i u n e a) l o r u i n t e r n a, cu unu cuventu scopulu acestu ramu de invetiamentu este, de a fi sufletulu invetiamentului intregu, si progresulu scolariloru in trensulu are sa fia barometrulu, care sa demustre gradulu loru de desvoltare si maturitate. Invetiamentulu limbei materne are sa fia mediulu de comunicatiune intre cele-lalte obiecte, sa fia chitulu, care sa le tiena pre tóte strinsu unite, pentru cá in unire sa esopere resultatele frumóse de progresu ale tinerimei studióse in toti ramii de sciintia si sa puna in inimile fragede fundamentulu unei culturi generale. Déca insa acestu scopu sublimu universalu alu invetiamentului limbei materne nu s'a ajunsu decâtu numai in parte, caus'a principala a fostu, ca obiectulu acest'a, in sine asiá insemnatu, in tempurile trecute a fostu mai de totu trecutu cu vederea pre de o parte, iéra pre de alta parte acei, carii s'au ocupatu seriosu de densulu, tiermurindu-si cercetârile loru intre nisce margini pré inguste, au trecutu cu vederea unu factoru, care, bine cautatu si aplicatu, e in stare in modu eminentu sa dea viétia si putere acestui invetiamentu, sa-lu aduca la adeverat'a sea valóre, facendu possibila realisarea scopuriloru sale inalte: progresulu doritu in desvoltarea puteriloru sufletesci a scolariloru.

Acelu factoru insemnatu in invetiamentulu limbei materne e invetiamentulu elementaru in esercitiele intuitive (séu de vorbire) si esercitiele de cugetare si de stilu, care pâna in tempulu de fatia au fostu desconsideratu cu totulu, de-si dupa cum se va vedé mai la vale ele merita a se privi cá corón'a si perfectiunea invetiamentului limbei materne. Cá sa ne convingemu mai usioru despre acestu adeveru, vomu analisá invetiamentulu limbei materne, cercetându diferitii factori, din cari se compune elu, precum si valórea loru cu privire la scopulu, spre care tientesce, cá sa vedemu, ca nici unulu de sine fâra legatura cu celu insemnatu de noi, nu póte inlesní ajungerea gradeloru de desvoltare, care se pretindu cu totu dreptulu dela scolarii, carii au frecuventatu invetiamentulu limbei materne in decursulu mai multoru ani.

1. Invetiamentulu limbei materne in clasele

a colectá multu. Cá sa fia controla publica, indrasnescu a publicá numele contribuentiloru si sum'a contribuita :

Stariti'a Techl'a din monastirea Viforot'a 3 fl. Calugariti'a Eprachisi 2 fl. Radu Sierbanu 1 fl. Naie Dumitru Ioan'a din Cămpulungu, 1 fl. Atonu Tacosiu 1 fl. Ioanu Visi'a din Vistea 1 fl. Popescu 1 fl. Catopolu 1 fl. Mari'a Orghidanu din Brasiovu 30 xr., Constantinu Cotiofenescu 5 fl. Zacharia Nicolau George 10 fl. D. ved. lui George Ioanu 1 fl. D. Carolin'a Ciurcu din Brasiovu 20 xr., Ioane P. Maieru proprietariu din Regenu 5 fl. Fekete Iozsef birtariu in Elöpatak, 1 fl. Ioanu Ioanide 1 fl. George, Alecsandrin'a si Ecaterin'a Pencu din Bucuresci unu galbenu, Catarin'a Oprescu 1 fl. Dómn'a Hagi din Brasiovu 2 fl. Zoie Dimitrescu 2 fl. D. Luc'a Prunou 1 fl. N.N. 40 xr., Stefanu Calinescu si Catrin'a 1 fl. Ioanu Ralianu advocatu in Bucuresci jumatate napoleondoru. N. N. 20 xr. Elia Argelescu 1 fl.

Sum'a totala 43 fl. 10 xr., unu galbenu si unu jumetate napoleondoru.

Prin acést'a li se aduce multiamita publica marinimosiloru contribuenti, si in specie domnului Costandinu Cotiofanescu, carele ne-au statu intru ajutoriu si in astu anu la facerea colectei si este petrunsu de necessitatea facerei bisericei nóstre, promitiendu-ne mai târdiu sucursu si mai mare. Si pentru scóla au luatu sarcin'a asupr'a sea de a face colecta in Romani'a. Sa-i resplatésca Dumnedieu tóta ostenél'a pentru biseric'a facuta si pentru scól'a facunda, câci unu crestinu cu virtute asiá rara raru se afla. Sa-lu duca Dumnedieu in pace iéra-si la cerculu seu familiaru si sa-lu revedemu sanetosu pre anulu viitoriu. —

Amu fi asceptatu mai multu din partea celoru-lalti frati din Romani'a dela Elöpatak, dara ne mângaie speranti'a, ca cu atât'a mai mare zelu voru ascultá apelulu nostru pentru scól'a infiintiauda de aici si nu ne voru lasá fára sprigióna! Totuodata ve impertasiescu, ca colect'a pornita intre secuii de aici au produsu o suma de 72 fl. 30 xr. v. a. in folosulu bisericei nóstre. De se va mai potea face ce-va, ve voiu impertasí. —

A. O.

Despre reuniunile

sasiloru estragemu din „Her. Ztg.“ urmatórele :

Adunarea generale a reuniunei pentru cunoscinti'a patriei din 14 l. c. s'a deschisu la 9 óre in biseric'a spitalului prin presiedintele Dr. G. D. Teutsch cu o reprivire preste istori'a de 30 ani a reuniunei. Cându se sanctiunara primele statute ale reuniunei si se midilocira prin ambii Graeser si Fabini adunarea prima in Mediasiu, in 11 Maiu 1841, — intr'unu tempo impilatoriu si de descredere alu unui „statu politianu“ — erá intalnirea membriloru ei inca grea. Criticându vorbitoriulu acelea tempuri trece la stadiulu nóuei desvoltari cu statutele de facia; pre care le intarira ministrulu bar. Eötvös, pre lânga espressiunea deplinei multiamiri cu resultatele reuniurei, in 12 Noemvre 1870. s'a ajunsu ceva, inse trebuie sa nisuimu spre mai multe. 15 tomuri „archivulu reuniunei“ avemu deja, afara de aceea prosperara si se spriginira infiintiari de colectiuni scientifico-naturali (Baumgarten: criptogamele, Fusz: flor'a, Akner: minerelogi'a, Bielz: faun'a, Hauer-Stache: geologi'a), se cumperara colectiuni de minerale si alte pentru gimnasie. Se luà parte mai incolo la edarea si onorarea meritelor pre terenulu istoricu; de Teutsch: Istori'a sasiloru, Trausch: Manualu de documente transilvane, mai incolo Cronic'a lui Krausz, I. Hintz: Eparchi'a gr. or. etc., se spriginira caletorie scientifice si a. si tóte aceste cu midilóce proprie pucine. Dupa aceste saluta vorbitoriulu orasiulu Sabiiu si dechiara adunarea a 25. de deschisa.

Fr. Alb. Bell face, cá substitutu de secretariu, raportulu anualu. Dupa aceea se resolvescu formaliele obicinuite la astu-feliu de ocasiuni; se denumescu cei propusi de membri onorari si corespundietori. Presiedintele lauda activitatea asociatiuniloru române si unguresci pentru literatura, cu deosebire in crearea de capitale (amintesce despre comunele fagarasiene, care contribuira aprópe 4000 fl. pentru asociatiunea româna) si doresce si reuniuniloru loru aceea-si prosperare.

Dupa aceea impartasiesce elaboratele presintate. De óre-ce are a se face alegere nóua de comitetu, preda presiedintele presidiulu substitutului de presiedinte, Gibel, care si suscepe alegerea nóua. Se realege de presiedinte Teutsch; realesulu ocupa sub strigari de „sa traiésca“ scaunulu presidialu; se mai resolvescu unele afaceri secundarie si apoi se incheia siedinti'a. Sér'a concertu in „Volksgarten.“

La prându, care avù locu iéra-si la „Imperatulu romaniloru“ se radicara mai multe toaste, intre care merita a se aminti cu deosebire a lui Ranicher. Densulu maneca dela cuventulu aflatu de potrivitu: „In hoc signo vinces“ inse nu cu referintia la ministrulu de comerciu, agricultura si industria (Schuler-Libloy radicase unu toastu pentru ministrulu de comerciu, in care aplicase acelu cuventu) ci cu privintia la scólele de industria si agricultura; aceste deci „sa traiésca“; inse déca ne bucuramu de copilu, nu trebe sa ne uitâmu de mama. Indata ce intrâmu pre pamentulu sasescu dâmu de o casa frumósa (gimnasiulu din S. Sebesiu) cu inscriptiunea: „Cultur'a e libertatea.“ Acést'a ne insarcinéza cu o responsabilitate; cine se va potea ingrigí de viéti'a publica, care nu se ingrigesce de cas'a sea propria! Trebuie sa lucramu cu pricepere, cu cultura, nu cá unu lucratoriu, care e multiamitu, cându dupa ostenelele dilei afla râme (de plóia), asiá dara sa invetiamu, cá sa potemu lucrá, atunci intr'unu anu potemu castigá mai multe folóse, decâtu producu decenie auru. Cum urméza acésta minune? — Prin impartirea lucrului pentru scopulu indeplinirei! Vorbitoriulu amintesce in vorbirea sea mai lunga despre fabricá o suta de lucratori; maestrulu bunu combin. pârtile. Vorbitoriulu amintesce mai departe in toastulu seu despre Helveti'a, agricultur'a ei, pre care o lauda, din causa ca nu conósce nici lupte de nationalitâti nici limba de statu si doresce cá si Tranni'a sa ajunga o astu-feliu de desvoltare.

In 15 l. c. se tienù o adunare numeróssa in siedinti'a sectiunei scientifico naturale sub presidiulu lui M. Fusz. Localulu reuniunei scientifico-naturale d'abiá potù coprinde membrii; multi stateau in odaile laterali. In acést'a siedintia tienù profesorele Ios. Hoch din Sighisiór'a o prelegere fórte frumósa si chiara despre descoperiri de petrifacte si vorbì si despre formatiuni de opalu si alt. Arz reportà despre descoperiri de carboni in rip'a Rachitei, mai amintira Fronius, Fosz si a. despre urme de carboni pre la Cornetielu, Sacadate, Sighisiór'a si a. Dupa aceste dedù M. Fusz unu raportu interesantu despre completarea centuriei X a herbariului normale. Cam in genere se compunu 4 individi cá exemplariu si asiá se facu 5 colectiuni de mustra, un'a pentru Sabiiu, cele-lalte pentru museele din Clusiu, Pest'a, Vien'a si Breslau. Asiá se edara 1000 numeri, cam a 8-a parte a florei din patri'a nóstra, mai pucinu representate suntu pecingenele, buretii si muschii. Arz propune tiparirea conspectului din anulu acest'a, ceea ce se si primesce unanimu. La 10 óre se incheia siedinti'a. Nu multu dupa aceea se deschide siedinti'a sectiunei istorice sub presidiulu drlui E. de Trauschenfels. Objectulu celu mai interesantu in acést'a siedinti'a a fostu prelegerea lui Reissenberger despre rapórtele, preotiloru si altor'a, fórte insemnate, referitórie la „anticitâti bisericesci“, cu ce se si incheià siedinti'a acestei sectiuni. La 12 óre se redeschise ultim'a siedintia a adunarei generali, in care reportà mai intâiu Dr. Sigmundu despre esamenarea socoteliloru; dupa ce vorbira la acéste afaceri I. Hintz sen., Teutsch si Fusz, se decide ca acei membri, cari au platitu pre acestu anu 3 fl., au sa platésca cá succursu pre a. c. numai 2 fl. 10 cr. Comissiunea scrutinatóre reporta despre alegerea membriloru comitetului; partea cea mai mare se realesera membrii fostului comitetu. Dupa resolvirea unoru afaceri pentru noi de pucinu interesu tiene Dr. G. D. Teutsch unu cuventu scurtu de incheiare cu ce siedinti'a e suspensa.

Varietâti.

„A unspredecea programa

a Gimnasiului mare publicu romanescu de religiunea ort. orientala si a scóleloru medii si inferiore in Sabiiu pentru anulu scolastecu 1871/2 a venitu la mânele nóstre. Ea se imparte in scriere caligrafica si ortografica. Caligrafi'a nu póte veni de feliu in consideratiune pentru scopulu nostru, iéra câtu pentru scrierea ortografica putemu dice, ca acést'a, considerându dificultâtile mari provenite din lips'a unui consensu generalu in privinti'a scrierei, fiindu atâtea sisteme de scriere câte capete si acést'a din lips'a semneloru trebuincióse pentru de a putea infatisiá tóte sonurile limbei române, — departe de a promová scopulu aretatu, care'lu are obiectulu limbei materne, dara din contra e mai multu o pedeca intru ajungerea acelui scopu.

Pentru confirmarea diseloru nóstre n'avemu decâtu se consultâmu parerile invetiatoriloru nostri competinti din scólele poporale din tóte pârtile Transilvaniei si Ungariei, care tóte se unescu in constatarea acelui adeveru neresturnabilu, ca sustienerea principiului de a scrie limb'a româna fára semne estó lucrulu celu mai nepracticabilu in invetiamentulu scóleloru poporale, ca a venitu tempulu cá sa recunóscemu relele ce resulta din sustienerea unui atare principiu falsu, frate cu unu altu principiu asemenea necorectu, cu principiulu strictu etimologicu. Din tóte acestea resulta, ca obiectulu scrierei atinge cestiunea nóstra numai periferice si si acolo numai in detrimentulu scopului invetiamentului limbei materne.

(Va urmá.)

elementare poporale a constatu si mai consta inca si astadi cu putiena esceptiune din : cetire, scriere (caligrafica si ortografica) si gramatica.

Sa luâmu obiectulu celu dintâiu : cetirea, si sa vedemu, incâtu promovéza acést'a ajungerea scopului insemnatu mai susu, ajungerea unui gradu corespundietoriu de desvoltare.

E adeveratu ca cetirea in clasele numite nu se referesce numai la o desteritate mecanica, ci prin o cetire logica si estetica, prin o cetire cu judecata si cu gustu, adeca : cu adeverata intonare a propositiuniloru si cuvinteloru singuratice, prin observarea stricta a interpunctiunei, prin evitarea unei pronuntiatiuni necorecte locale, prin esplicarea diferiteloru cuvinte si forme de vorbire (frase) dupa intielesulu loru adeveratu realu, se largesce sfer'a cunoscintieloru scolariloru, se inavutiesce spiritulu loru cu unele si altele adeveruri, dara acele cunoscintie, nefiindu ele unu produotu alu esperiintiei loru interne, n'au nici o putere de consistintia, intocmai cá o flóre exotica plantata pre unu pamentu si intr'o clima cu totulu streina. Adeverulu acest'a se intaresce si prun esperiinti'a ce o facemu, ca scolarii, cându cetescu, fórte adese-ori suntu siliti, sa jertfésca esenti'a (cuprinsulu) pentru forma, pentru unu ce mecanicu, esterioru, séu pentru cá sa intoneze unu cuventu bine, cu accentulu adeveratu. Mai punemu apoi, ca cârtile nóstre scolastice, menite pentru invetiamentulu elementaru alu limbei materne in scólele poporale, se tiparescu mai fiacare cu alta ortografia, dupa cum diferescu in urmarea sistemeloru si auctorii, dela cari originéza, adausu inca si inconvenientulu acel'a, ca in unele locuri pâna in timpulu de astadi, cârtile scolastice, care sa intrebuintiéza in clasele elementarie, suntu tiparite, o particica buna, cu cirile si ne vomu convinge pre deplinu despre adeverulu celoru afirmate de noi in modu negativu cu privire la valórea acestui factoru. De ací nu urméza, ca noi amu voi sa denegâmu acestui factoru ori-ce valóre in invetiamnetulu limbei materne, de óre-ce atunci ne-amu contradice nóue insine, care, dupa cum se va vedea mai in josu, tienemu cetirea de unulu dintre cei doi factori mai insemnati in invetiamentulu scóleloru poporale. Amu voitu sa aratâmu numai pârtile slabe ale acestui obiectu si sorgintea acelor'a. O carte de lectura buna cu ortografia simpla, cuprindiendu materii amesurate gradului de pricepere alu scolariloru, va promová in mesura cu multu mai mare ajungerea unui gradu corespundietoriu de desvoltare decâtu chiaru gramatic'a. Dara acestu scopu 'lu póte ajunge cetirea numai in legatura cu esercitiele de cugetare, de vorbire si de stilu, a câroru insemnatate pentru invetiamentu in genere si in specia pentru lectura se va desfasiurá mai la vale.

Scrierea, alu doilea factoru, privita din 2 puncte de vedere, estetica si corectu, se imparte in scriere caligrafica si ortografica. Caligrafi'a nu póte veni de feliu in consideratiune pentru scopulu nostru, iéra câtu pentru scrierea ortografica putemu dice, ca acést'a, considerându dificultâtile mari provenite din lips'a unui consensu generalu in privinti'a scrierei, fiindu atâtea sisteme de scriere câte capete si acést'a din lips'a semneloru trebuincióse pentru de a putea infatisiá tóte sonurile limbei române, — departe de a promová scopulu aretatu, care'lu are obiectulu limbei materne, dara din contra e mai multu o pedeca intru ajungerea acelui scopu.

Pentru confirmarea diseloru nóstre n'avemu decâtu se consultâmu parerile invetiatoriloru nostri competinti din scólele poporale din tóte pârtile Transilvaniei si Ungariei, care tóte se unescu in constatarea acelui adeveru neresturnabilu, ca sustienerea principiului de a scrie limb'a româna fára semne estó lucrulu celu mai nepracticabilu in invetiamentulu scóleloru poporale, ca a venitu tempulu cá sa recunóscemu relele ce resulta din sustienerea unui atare principiu falsu, frate cu unu altu principiu asemenea necorectu, cu principiulu strictu etimologicu. Din tóte acestea resulta, ca obiectulu scrierei atinge cestiunea nóstra numai periferice si si acolo numai in detrimentulu scopului invetiamentului limbei materne.

(Va urmá.)

riórelegate cu acest'a pre anulu scolasticu 1870/1.“ Acésta programa o primiramu cu mare placere, pentru ca ne imprôspeta bucuri'a ce o simtimu cu ocasiunea fia-cârei miscâri, fia-cârei dovedi despre inaintarea culturei in poporu. — Cu pressiunea nepiacutu scadiementulu inscrisiloru fatia cu anulu trecutu si nrulu celoru ce au paresitu scól'a in decursulu anului. Numerulu acestor'a e 30 prin urmare din 625 paresira pré multi scól'a. Trebuie sa fia cause pre cari sî corpulu profesoralu le póte delatură sî sa le sî delatureze, cá nrulu scolariloru sa totu crésca, dara sa nu scada. — In programa aflâmu unu tractatu interesantu despre „Invetiamentulu limbei materne, de dlu prof. I. Pope'a. Spre alu face cunoscutu invetiatoriloru nostri mai de aprópe suntemu de parere ca va fi bine sa-lu reproducemu in „Foisiór'a“ nóstra, ceea ce sî incepemu cu nrulu de astadî.

Concursu.

Din partea comitetului protopresbiteralu gr. or. din tractulu Siri'a (Világos) pentru ocuparea postului vacantu protopresbiteralu cu acést'a se deschide concursu.

Emolumentele impreunate cu acestu postu suntu :

a) Veniturile parochiei protopresbiterale din Siri'a precum: un'a sessiune pamentu aratoriu, birulu sî tacsele parochiale.

b) dela preotii gr. or. din tractulu protopresbiteralu, birulu in grâu a) 5 mesuri dela fia-care preotu.

c) Tacsele stolare a) 1 fl. pentru fia-care siedula matrimoniala.

Doritorii cari voru voí a concurge pentru ocuparea postului protopresbiteralu suntu datori a documentá :

1. Cu documente valide, ca suntu apti sî bine-meritati pre terenulu bisericescu — scolariu sî politico-natiunalu.

2. Ca au frecuentatu regulatu si absolvatu teologi'a sî in care-va academia tóte cursurile de drepturi, séu celu putienu 8 clase in care-va Liceumu cu succesu indestulitoriu.

3. Pre urma concurentulu, din motivulu ca tóte afacerile administrative bisericesci din protopresbiteratulu Siriei statatoriu din 42 mii suflete gr. or. române se ducu in limb'a româna, — e indatoratu a documentá ca e versatu in literatur'a natiunala româna.

Fiindca terminulu alegerei s'a pusu pre 16 Septembre 1871 st. v. recurentii au a substerne recursurile instruatu cu tóte documentele poftite pâna la 10 Septembre st. v., adresându-le deadreptulu comitetului protopresbiteralu gr. or. tractualu in Siri'a (Vilagos) comitatulu Aradu in Ungari'a.

Datu din siedinti'a comitetului protopresbiteralu tienuta la 29 Iuliu 1871 st. v.

Nicolau Beldea, Adminitr. prot. cá presied. comit. protopresbit.

Teodoru Papp, not. comitetului

(74—3)

Concursu.

Devenindu vacanta parochi'a gr. or. Balsi'a in protopresbiteratulu II-le alu Geoagiului, cerculu procesualu alu Almasiului in Comitatulu Hunedórei, se escrie concursu pâna la 28 Augustu a. c. 1871.

Emolumentele suntu :

Dela 216 familii câte o ferdela de cucuruzu cu tuleu, câte o dî de lucru dela tóta famili'a, sî stol'a indatinata pentru functiele parochiale.

Doritorii de a ocupá acésta parochia au a-si instruí recursele loru in sensulu statutului organicu bisericescu sî ale adresá susu mentionatului scaunu protopresbiteralu gr. or. in Secarambu pâna la terminulu prefiptu.

Secarâmbu 31 Iuliu 1871.

In contielegere cu comitetulu parochialu

Sabinu Piso. protop.

(75—2)

Insciintiare.

Subscrisulu aduce la cunoscinti'a p. t. publicu ca cu pretiurile cele mai moderate cuprinde totu feliulu de lucru de lacatariu, precum: incuietori, lucruri trebuintióse la zidiri nóue, lucruri de masîne, orológe de turnu, scocuri de alama (pleu) s. a. recomandându-me increderei acelui'a-si p. t. publicu cu tóta onórea.

Sabiiu, 22 Iuliu 1871.

Lazaru Rittivoiu.
maiestru lacatariu.
Sub treptele purcariloru nr. casei 492.

Deschiderea subscriptiunei de actiuni
la
Institutulu de creditu sî de economii
„Albin'a“*)

Concessionatu din partea inaltului ministeriu reg. ung. de agricultura, industria sî comerciu cu datulu din 20 Iuniu 1871 Nr. 6727.

Capitalulu societâtiei consta din 300,000 florini v. a. impartitu in 3000 actiuni de câte 100 fl.

Capitalulu acest'a se va puté inmulti de adunarea generala, cu aprobarea guvernului, prin alta seria de actiuni pâna la jumetate de milionu florini.

In casulu unei emissiuni nóue, actionarii de mai nainte au antâietatea dreptului d'a primí, in mesur'a actiuniloru ce possedu, actiunile seriei a dóu'a in pretiulu loru nominalu (§ 9).

Se punu deci acum la subscriere publica 3000 actiuni.

Conditiunile suntu :

1. La subscriere se respunde 10% adica dela fia-care actiune 10 fiorini. Alte 20% se voru numerá la provocarea acestui comitetu sî anume in 30 dile dela dîu'a provocârei. Versamintele aceste se cuietéza prin adeverintie interimali.

2. Dupa respunderea a 30% se voru edá pre numele respectiviloru certificate de actiuni provediute cu coponi de interese sî de castigu.

3 Pentru coperirea speseloru dela inceputu se mai respunde câte 1. fl, de actiune, care se va incassá cu rat'a II.

4. Versamintele mai departe voru urmá conformu §. 10 din statute.

5. La casu, cându in terminulu pusu mai josu resultatulu subscrieriloru va trece preste 3000 actiuni, se va face o reductiune proportionata intre toti subscribentii.

Subscrierile se facu :

In **Sabiiu** in cancelari'a comitetului sî la dlu consiliariu Elia Macelariu, in **Brasiovu** la d. comerciante Ioane Padure, in **Zernesci** la d. protop. Ioane Metianu, in **Fagarasiu** la d. vice-capitanu distr. Ioane Codru Dragusianu, in **Blasiu** la d. profesoru Ioane M. Moldovanu, in **Sebesiu** la d. secretariu judiciale Ioane Paraschívu, in **Oresthia** la d. advocatu Dr. Avramu Tincu, in **Hatiegu** la d. comerciante Nicolau Petroviciu, in **Dev'a** la d. advocatu Dr. Lazaru Petcu, in **Baiti'a** la d. inspect. scolast. Iuliu Bardosi, in **Bai'a de Crisiu** la d. protonotariu Sigismundu Borlea, in **Abrubu** la d. advocatu Mateiu Nicol'a, in **Alb'a-Juli'a** la d. senatoru magistr. Alesandru Comanescu, in **Turd'a** la d. advocatu Dr. Ioane Ratiu, in **Clusiu** la d. jude singularu Iosifu Popu, in **Gherl'a** la d. inspect. de banca Ioane Muresianu, in **Deesiu** la d. advocatu Gabrielu Maniu, in **Siomcut'a-mare** la d. ablegatu dietale Ladislau Buteanu, in **Naseudu** la d. directoru gimn. Dr. Ioane Lazaru, in **Reghinulu-sasescu** la d. advocatu Michailu Orbonasiu, in **Tergulu-Muresiului** la d. comerciante Iosifu Fülepu, in **Sighisiór'a** la d. archiv. magistr. Ioane Siandru, in **Mediasiu** la d. advocatu Ioane Pop'a, in **Timisiór'a** la d. consiliariu Dr. Pavelu Vasiciu, in **Lugosiu** la d. advocatu Dr. Aureliu Maniu, in **Caransebesiu** la d. secret. episc. Ioane Bartolomeu, in **Oraviti'a** la d. advoc. Simonu Mangiuc'a, in **Panciov'a** la d. locoteninte in pens. Ioane Balnosianu, in **Orsiov'a** la d. proprietariu Vasiliu Popovíciu, in **St.-Miclausiulu-mare** la d. protop. gr. cat. Vincentiu Grozescu, in **Versietiu** la d. pract. de advoc. Ioane Siepetianu, in **Aradu** la d. vice-comite Sigismundu Popoviciu, in **Világos** la d. notariu opidanu Ioane Moldovanu, in **Lipov'a** la d. comerciante Davidu Simonu, in **Pecic'a-romana**, la d. notariu N. Filimonu, in **Beiusiu** la d. advocatu Parteniu Cosm'a, in **Oradea-mare** la d. propriet. N. Diamandi, in **Sighetulu Marmatiei** la d. adv. Ioane Mihali, in **Cernautiu** la d. profes. Ioanu a lui Georgiu Sbier'a, in **Pest'a** la d. advocatu Florianu Varg'a, in **Vien'a** la d. comerciante B. G. Popoviciu.

La cancelari'a acestui comitetu in Sabiiu se primescu subscriptiuni sî din provincia prin posta, séu prin telegrafu cu tramiterea valórei prescrise totu prin posta.

Subscriptiunea este deschisa pâna la 10 Octobre a. c. iéra cu dîu'a acést'a se va incheiá.

Statutele societâtiei precum sî blanchetele de subscriere se afla depuse in biroulu comitetului, cum sî pre la toti representantii nostrii din afara.

Actionarii primescu statutele gratisu, iéra altii cu 20 xr. esemplariulu, blanchete de subscriere se dau gratisu.

Cancelari'a comitetului este in Sabiiu, strad'a Macelariloru nr. 110, unde suntu a se adresá tóte scrisorile.

Sabiiu, in 1 Augustu 1871.

Comitetulu fundatoriu.

*) Dupa cum amu facutu cunoscutu on. comitetu privatîm ca nu amu primitu anunciulu spre publicare facemu sî acum sî de aceea noi deferimu ori-ce ansa de animositate asupra-ne in privinti'a acést'a. Red.

Redactoru responsabilu Nicolau Cristea

Editur'a si tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 65. ANULU XIX.

Sabiiu, in 15/27 Augustu 1871.

Intalnirea la Gastein

Imperatulu Germaniei si Imperatulu Austro-Ungariei s'au intâlnitu, dupa cum ni este cunoscutu, la Gastein. La inceputu intâlnirea erá se nu aiba nici o insemnatate politica, ci sa fia pentru imperatulu nemtiescu numai cautarea sanatatei la bâi pre teritoriu austriacu si apoi in legatura cu acést'a, ca imperatulu Austriei sa-lu curtenésca. De cându inse s'a vediutu ca si Beust cancelariulu austro-ungurescu si Bismarck cancelariulu nemtiescu a fostu de lipsa sa se presenteze la intâlnirea acést'a, de atunci lumea a inceputu altu-feliu sa vorbésca, si fiindu-ca la indemâna erá tocm'a afacerea strusbergiana séu a drumuriloru de feru din Romani'a, diuaristic'a a tratat'o pre acést'a de o cestiune ce a preocupatu per escellentiam diplomati'a germana si austriaca.

A cursu multa negréla din condeiele publicistiloru europeni pentru de a spune in feliurite modulatiuni cum se intielegu cei doi cancelari in Gastein asupr'a detentoriloru de obligatiuni strousbergiane si asupr'a purtârei gubernului românu fatia cu densii. Dara in fine a aflatu de lipsa a trece preste aceste limite tiermurite de afaceri de dreptu privatu. Suntu o multime de diuarie care tragu cerculu cu multu mai largu in giurulu acestei cestiuni, ele tragu politic'a interna si esterna a Romaniei, tragu imperatiele de prin preginru si in fine orientulu intregu in discussiunile dela Gastein, o impregiurare destulu de interesanta pentru noi, cari suntemu asiá de aprópe de aceste cestiuni interesante. Sa culegemu si noi vre-o câteva opiniuni de aceste de prin diuarie:

„Reform" din Pest'a e de parere ca materialulu desbateriloru la Gastein lu forméza, nu numai cestiunea drumuriloru de feru române, dara cestiunea orientale in tóta estensiunea. Din modurile atinse cum sa se deslege cestiunea amintimu numai pre alu c i n c i l e a, in care se dice, ca Romani'a sa se adauga la Austri'a asiá, cá principele Carolu, mantuindu-se de suzeranitatea Portiei, sa se puna sub a Austriei.

E curiósa opiniunea unui diuariu rusescu „Golosz" despre intalnirea dela Gastein. Dupa multe combinatiuni fói'a rusésca dice ca din consultârile diplomatiloru nu póte urmá alta decâtu caderea Austriei, respective pregatirea intrupârei Cislaitaniei in Germani'a. Austri'a, dice acea fóia, cauta sa-si lungiasca viéti'a si déca nu pre vre-o cât.-va ani, celu putienu pre vre-o câte-va luni. Unitatea Germaniei merge inainte neimpedecabilu. Ea face cá sa se intemple ce nu se póte incungiurá. Precum se vorbesce de multe ori cu unu bolnavu de mórte, totu despre lucruri neinsemnate, dara nu si despre ból'a lui, asiá si cu Austri'a: despre Romani'a, cehi etc., dara sa tréca tómn'a si dupa tómna iérn'a: si unitateaGermaniei imbucându Cislaitani'a va fi o fapta implinita etc. etc.

Asociatiunea internationale.

Societatea cunoscuta sub numele „asociatiunea internationale" a trasu in tempulu mai din urma atentiunea lumei asupr'a sea asiá de multu, incâtu o espunere a organisatiunei, tientei si scopuriloru ei va fi tocmai apta a suscitá interesulu publicului cetitoriu. „Asociatiunea internationala" s'a infiintiatu la anulu 1864; e de observatu ca atunci nu s'a avutu de cugetu a se organisá o societate pentru representarea ataroru tendintie, dupa cum suntu cele, care le representa asociatiunea intern. astadi.

Barbatii, cari convenira in Londonu la tempulu indicatu, erau in cea mai mare parte poloni esilati dupa insurectiunea nefericita din anulu 1863, si ei n'aveau altu-ceva de scopu decâtu crearea unei reuniuni pentru spriginirea reciproca. Presenti'a câtoru-va socialisti la desbaterile respective avù inse urmarea de se luara la pertractare si cestiunea lucratoriloru, care atunci tocmai erá plamadita in Germani'a si Angli'a.

Planulu desceptatu de Eccarius Marx Sivents si altii, pentru infiintiarea unei societâti, a cârei scopu sa fia curarea releloru comune fâra consideratiune la nationalitate, aflá resunetu la socialistii representanti in numeru considerabile si intre poloni, si asiá se nascù „a s o c i a t i u n e a i n t e r n a t i o n a l e", care astadi 'si agonisi unu renume fórte tristu.

Societatea staveri o programa, care obligá pre lucratorii tuturoru tieriloru in lini'a prima la lupta pentru câscigarea unei positiuni politice puternice in statu si care culminéza in fras'a, „emancipatiune de sub domni'a capitalului". Acestei programe nu-i a fostu greu a-si câscigá partisani, in acea directiune prevalenta a spiriteloru intre lucratori. Societatea luà rapede unu sboru inaltu si ingraba s'a estinsu preste Oceanulu mare pâna in Statele unite americane.

Unu anu nainte de acést'a se infaciosà in Germani'a L a s s a l l e; personalitatea sea preveni-tóre, talentulu seu retoricu escelinte, impreunatu cu o sciintia rara si o dibacia deosebita in presentare, tóte aceste insusiri entusiasmasera pre lucratori pentru sine si dogm'a sea, care promitea celoru strimtoriti de lipse si miserie o cura radicale a suferintieloru, de si cova târdia inse secura. In Glauchau in Sacsoni'a infiintiara bieții pânzari de acolo reuniunea socialistica (Lassalleanina) de lucratori, cârei'a i urmara in scurtu tempu multe alte.

Aici aflà deci asociatiunea intern. teremu prospetu pentru cultivare; ea incepù a semaná si secerá. In Angli'a si Franciu erau dogmele socialu-economice cu multu mai de tempuriu cunoscute lucratoriloru; asemenea in Helveti'a si Belgi'a, unde stabilimentele cele mari de fabrice, cu lucratorii loru recrutati din tóte tierile, in deosebi inse din Franci'a si Angli'a, cu contrastulu loru patrundietoriu intre avuti'a fabricantiloru si miseri'a lucratoriloru, erau punete centrale de nemultiamire si prin urmare institute 'nalte formale ale Socialismului, dupa cum suntu inca si astadi. De óre-ce deci scopulu erá emininte, a formá tóta lucratorimea din Europ'a in o massa compacta, si a-si câscigá chiaritate despre tientele si scopurile principale a luptei comune contr'a capitalului si posessiunei si a otarí dispositiuni firme, se ignorau diferintiele socialismului francesu si anglesu resp. germanu, asemenea divergintiele in relatiunile sociale si se nisuiá mai antâiu a se câscigá membri, câtu se potea mai multi.

Cându se crediù numerulu membriloru câstigati in tierile singuratice suficiente se suscepù organisarea in fapta a societâtiei.

Diferintiele legislatiunei reuniunei, câtu si in genere legislatiunei comune a tieriloru comune, neuniformitatea referintieloru, impossibilitatea a organisá strictu centralistice o societate de feliulu cei din cestiune din unu punctu centralu, induplecara pre conducetorii societâtiei de atunci la decisulu a formá asiá numitele „sectiuni". Fia-care dintr'aceste sectiuni cuprinde de regula o tiéra, macaru ca esista si de acele, a câroru cercu de activitate se estinde numai asupr'a unui otaritu tienutu, a cârui referintie proprie pretindu o atare esceptiune. Asiá esista d. e. sectiuni proprie pentru cerculu belgicu de feraritu Seraing, cunoscutu prin strichiele de repetîte ori inscenate acolo, carbonariele in Verviers s. a.; si cercurile anglese de fabrica si si orasiulu Mühlhausen in Elsasu 'si au sectiuni proprie.

Dupa afacerile principali e insa societatea impartita in urmatórele sectiuni: sectiunea englesa (cuprinde regatulu Marei Britanie intregu), americana (cuprinde teritoriulu intregu alu Americei) francesa, belgica, italiana si germana (cuprinde Helveti'a si Germani'a); dupa intemeerea republicei in Spani'a se infiintià o sectiune spaniola si in tempulu mai recinte si un'a pentru Holandi'a.

Tierile civilisate eschise din cerculu de agitatiune alu internatiunaliloru suntu asiá dara: statele din Nordulu europénu, Svedi'a si Norvegi'a unde industri'a mare si cu acést'a pauperismulu — cele dóue base principale ale socialismului — nu suntu mai de feliu representate; mai departe Russi'a, unde asemenea suntu putieni lucratori de fabrica si unde se predica poporului unu soiu propriu alu socialismului, „Nihilismulu" Bacuninianu, de óre-ce acésta dogma are de scopu abrogarea, respective impartirea posessiunei funduarie; in fine republicele americane de Sudu, care asemenea sunt fórte inderetru in privinti'a industriei de fabrica Altcum societatea internatiunale a sciutu petrunde pâna in Asi'a si a sparge inca si murulu chinesu societatea are astadi, transplantata acolo prin lucratori anglesi, unu numeru insemnatu dintre fii chiamati ai imperatiei ceresci in midiuloculu seu.

Ce se tiene de Austri'a, care lipsesce si din list'a, ce ne sta inainte, ea avea a se cuprinde la inceputu in sectiunea germana (Austri'a atunci inca nu erá eschisa din Germani'a). Pâna cându insa in Austri'a inca nu esistá dreptulu de reuniuni si conveniri, nu se potù inscená o agitatiune aici si castigarea de membri erá asiá dara impossibile. De abiá insa se garantà prin lege acestu dreptu si regimulu si oprí societatea internatiunale cá periculósa statului. (Va urmá.)

Ni se comunica spre publicare:

Nr. 878.
Epitrop. 307.

Cercularіulu

Senatului epitropescu alu consistoriului românu greco-orient. din Aradu, emisu câtra tóte comitetele parochiali prin concernentii protopresviteri.

(In privinti'a eiectârei, incassârei si administrârei sumeloru de contribuire directa pre sém'a fondului general diecesanu pre anulu scolaru 1872.)

Dispusetiunile facute prin pastoralulu episcopescu emanatu cu datulu 3 Septembre 1870. Nr pres. 182. si prin cercularіulu acestui senatu epitropescu emisu cu datulu 4 Septembre 1870 Nr. 897. Epitrop. 132.: in privinti'a eiectârei si incassârei sumeloru de contribuire directa pre sém'a fondului general diecesanu pentru anulu 1871., sinodulu nostru eparchialu, prin conclusulu adusu in siedinti'a a VI din 9/21 Aprile 1871. Nr. 69. cu aceea observare-a aprobatu: cá acést'a contribuire sa se escrie si pre anulu viitoriu 1872.; insa eiectarea si incassarea individuala a sumeloru obvenинde dela singuraticii locuitori comunali de religiunea nóstra, si nu se mai esecuteze cu câte 3 cr. de sufletu, ci dupa proportiunea averei respective a contributiunei directe regesci a credinciosiloru nostri.

De óre-ce senatulu epitropescu este insarcinatu din partea sinodului eparchialu, cá de tempuriu se puna la cale mesurile necesarie pentru midiulocirea si eleptuirea eiectârei si incassârei individuale dupa chei'a de aruncu a contributiunei regi directe; dreptu aceea se dispunu urmatórele:

§. 1. Repartitiunea facuta dupa chei'a de ai cu câte 3 cr. de sufletu servesce numai de basa l eiectarea sumei intregi ce se recere dela fiesce-cat

comuna bisericésca respective dela locuitorii comunali de religiunea nóstra gr. or.

§. 2. Sumele astfeliu eiectate de aici, — pre temeiulu conscriptiuniloru ¹/. mai nóue — se cuprindu in alaturat'a repartitiune sub ¹/. din care se vede: câta contribuire pre sém'a fondului generalu diecesanu a remasu in restantia pre 1871 sî câta se recere dela fia-care comuna bisericésca pre an. viitoriu 1872.

§. 3. Acést'a suma repartiata pre fia-care comuna bisericésca e de a se eiectá sî incassá individualminte, dupa proportiunea averei respective a contributiunei regie directe, ce locuitorii de religiunea nóstra de prin comune — au avutu de a o solví pre anulu 1871. —

§. 4. Pentru midiulocirea sî esecutarea acestei eiectâri sî incassâri individuale, concernentulu protopresbiteru, va estradá comiteteloru parochiali din tractulu submanuatu catimea sumei espuse in repartitiunea amintita sub §. 2 pre lânga unu esemplariu alu circulariului presinte.

§. 5. Comitetulu parochialu din fia-care comuna inainte de tóte, sî numai decâtu dupa primirea acestui circulariu, va nisuí a se pune in buna contielegere cu respectiv'a antistia comunala politica, recercâudu-o pentru bun'a-vointia: de a sucurge la realisarea acestei afaceri momentóse sî folositóre pentru toti credinciosii nostri.

§. 6. Sucursulu antistieloru comunali politice la realisarea celoru espuse in §. 4. este cu atât'a mai absolutu necesariu, cu câtu de o parte servesce spre comoditatea sî simplificarea afacerei, iéra de alta parte spre usiurarea credinciosiloru nostri contribuitori; apoi de óre-ce numai antistiele comunali dispunu de datele recerute pentru constatarea contributiunei directe: dreptu aceea comitetele parochiali voru recercá pre antistiele comunali, sî conformu usului legalu sî pâna acum sustatatoriu in comune sa binevoiésca:

a) Sum'a repartiata de aici pre bas'a numerului sufleteloru sî recernta dela comun'a bisericésca, a o luá in facêndulu preliminariu alu speseloru comunali pre anulu 1872. sub rubric'a indatinata de „spesele cultului pentru biseric'a greco-orientala româna“ sî apoi;

b) In legatura cu spesele ulteriori ale comunei, a o eiectá dupa chei'a de aruncu pre totu florinulu de contributiune directa a singuraticiloru contribuenti de religiunea nóstra greco-orientala analogu modalitatei de eiectare a celoru-lalte spese comunali;

c) La ocasiunea incassarei speseloru comunale ordinarie, a incassá sî neinsemnat'a sumulitia a acestoru spese de cultu sî a o transpune comitetului, respective epitropiei parochiali pre lânga cuitantia formala.

§. 7. Nu subverséza nici o indoiéla, ca — in acele comune, unde poporatiunea este curatu numai de religiunea nóstra, séu celu pucinu in absoluta maioritate — acést'a justa sî pre dreptulu de autonomia basata cerere a comunei bisericesci se va acordá din partea antistiei comunale; totusi inse, déca in casu neasceptatu respectiv'a antistia comunala aru refusá acestu sucursu din partea sea atunci,

§. 8. Comitetulu parochialu despre acést'a numai de câtu va face aretare concernentului domnu protopresviteru districtualu, carele nu vá intârdiá a recercá pre respectiv'a jurisdictiune cercuale politica pentru bunavointi'a, de a indrumá pre respectivele antistii comunale: ca acelea, séu se efeptuiésca cele espuse in §. 6. séu se compuna sî estradee unu conspectu nominativu, despre toti locuitorii comunali (contribuentii) de religiunea greco-orientala, aretându din protocolulu capitalu de contributiune (tabel'a B.) câta contributiune directa regia are fiesce-care locuitoriu prescrisa pre anulu 1871?

§. 9. Aceste conspecte cerendu-le domnii protopresbiteri dela concernentele iurisdictiuni cercuale politice (judii cercuali) se intielege separatu pentru tóta comun'a, dupa formulariulu ací alaturatu sub ²/. sî primindu-le, le voru incredintiá unei comissiuni compunende din doi membri ai comitetului protopresviteralu, — firesce barbati esperti in acésta tréba.

§. 10. Comissiunea acést'a va luá tóte conspectele mentiunate in §. 8: la censurare sî calculandu cu esactitate câta suma vine a se eiecta dupa totu florinulu de contributiune regésca directá pre singuraticii contribuenti — va efeptuí repartitiunea individuala, pentru fia-care comuna bisericésca separatu.

§. 11. Din aceste conspecte comissiunea va compune apoi unu sumariu despre tóte comunele bisericesci din tractulu protopresbiteralu dupa formulariulu alaturatu ³/. sub ³/. care sumisandulu sî provediendulu cu subscrierea sea sî contrasemnatu prin domnulu protopresvitero, impreuna cu conspectele particulari ale singuraticeloru comune, lu va substerne acestui consistoriu spre suprarevisiune, aprobare sî ulteriór'a dispusetiune a incassârei.

§. 12. Fiindca dupa esperintie, preliminariele speseloru comunali pre viitoriulu anu de regula se compunu in lun'a lui Novembre, séu celu multu din Decembre, concernentii domni protopresviteri nu voru intardiá, acést'a ordinatiune numai decâtu a o curentá; iéra comitetele parochiali 'si voru tiené de strinsa datorintia a o efeptuí cu tóta acurateti'a sî punctualitatea.

Despre intemplat'a curentare domnii protopresviteri suntu poftiti in terminu de 30 de dile; iéra despre resultatu, celu multu pâna la 1 Ianuariu 1872 a relatiuná.

Datu din siedinti'a senatului epitropescu alu Consistoriului românu greco-orientalu tienuta in Aradu 5 Augustu 1871.

In absenti'a Prea Sântiei Sale
dlui Episcopu diecesanu:
Andreiu Papp,
protosincelu.

Referinte:
Petru Petroviciu,
Asesoru consist.

Reportulu referintelui Delegatiunei române catra ambele sinóde eparchiali din Aradu sî Caransebesiu in causele de impacatiune cu ierarchi'a serbésca.

Acest'a suna:

Venerabile sinodu eparchialu!

(Urmare.)

Lungele pertractâri, multele desbateri sî cu tóte nuantiele sî episodele loru, cari — incependu dela 4/16 Iuniu sî pâna la 19 Iuniu 1 Iuliu inclusive, au avutu locu parte intre subcomissiunea nóstra cu persónele de frunte ale delegatiunei serbesci sî sî cu delegatiunea intréga, parte intre ambele delegatiuni impreunate, paralelu insa pururiá sî in delegatiunea nóstra, — ale descrie aru fi mai cu nepotintia, de siguru insa inoportunu; o icóna destulu de fidela dau despre acelea protocóle delegatiunei nóstre, pre cari cu tóta onórea le anectâmu ací in copie sub ⁴/. lér' resultatulu tuturor'a ni-lu infacisiédia protocólele siedintieloru delegatiunali comune, alaturate ací in copie sub ⁵/. ⁶/. sî ⁷/. in ambele limbi in cari s'au scrisu ele, sî invoiél'a in privinti'a comuneloru amestecate, asemenea alaturata sub ⁸/. in limb'a originale germana in carea s'a subscrisu acestu actu sî in traducere româna, acésta din urma in 150 de esemplaria pentru cá sa se imparta intre toti membrii venerabilului sinodu sî se remâna inca destule spre a si impartí anume prin comunele amestecate spre informarea loru.

Dupa tóte acestea, venerabile sinóde eparchialu, resultatulu sumariu sî precisu alu acestoru pertractâri sî incercârei de impacatiune amica este urmatoriulu:

Din cele dóue fonduri comune principali asiá-numite „nealienabili“ sî „clericalu-scolariu,“ din cari delegatiunea româna, espresu pre calea de complanare amica, a pretinsu unu minimu de 250,000 fl. sî cu interesele do 6 séu celu putienu de 5 procente, incependu dela Aprilie 1865, de câudu adeca maritulu congresu serbescu prin memorandulu

---

FOISIÓRA.

Invetiamentulu limbei materne in scólele elementarie sî factorulu principalu in acestu ramu de invetiamentu.

(Urmare.)

Gramatic'a, alu treilea factoru este unulu dintre obiectele cele mai insemnate ale invetiamentului limbei materne. Ea este sciinti'a aceea, care invétia pre scolariu sa pricépa limb'a sea bine: sa o vorbésca sî sa o scrie corectu, conformu spiritului sî tiesaturei (structurei) limbei nóstre. In privinti'a predârei acestui obiectu s'au ivitu in diferite tempuri parerile cele mai contradîcetóre. Unii eau sî suntu sî astadi de parere sa se propuna gramatic'a in modu sinteticu adeca: sa se incépa invetiamentulu gramaticei cu pârtile cuventului sî mai inainte cu pârtile loru constitutive: literile sî silabele, iéra altii, pornindu cum se pare dintr'unu punctu de vedere mai practicu preferescu metod'a analitica, ei incepu cu raporturile fundamentali ale limbei, adeca cu: propositiunea simpla pura cá espressiunea unei cugetâri, raportulu numeriloru sî persóneloru subiectului; raportulu timpului predicatului; topic'a (rendulu, in care urméza diferitele membre ale propositiunei), intonarea cuvinteloru intr'o propositiune; raportulu atributivului, obiecteloru sî diferiteloru circumstantie. Ori-câtu de diferite insa suntu parerile in privinti'a metodei, ce este a se observá in predarea obiectului acestui'a, ele se unescu totusi tóte intr'unu punctu: cá in acestu ramu de invetiamentu invetiatoriulu respectivu sa progreseze treptatu. Sî acést'a jace in natur'a lucrului; limb'a avendu o varietate mare de forme, e neaperatu de lipsa cá unu scolariu sa incépa a invetiá mai antâiu cele mai usióre, cele mai simple, cele mai putienu complicate, déca e sa ajunga scolariulu la unu scopu de invetiamentu. P. e. de incepemu invetiamentulu gramaticei cu propositiunea, vomu fi necessitati sa-i facemu scolariului mai intâiu idea chiara despre propositiunea simpla pura, dupa aceea sa procedemu mai departe la propositiunea simpla amplificata sî in fine la propositiunea compusa sî la periodu. Iéra de incepemu cursulu invetiamentului gramaticei cu pârtile cuventului, vomu fi siliti sa procedemu sî aici treptatu, adeca dela unu ce mai usioru, mai simplu, la unu ce mai greu, mai complicatu, prin urmare nu vomu puté incepe cu articululu, fiindca idea despre articulu póte sa-si faca scolariulu numai atunci dupa ce s'a chiarificatu din destulu despre substantivu; nu cu pronumele, fiindca acestea tienu numai loculu unui substantivu, nu in fine cu particulele: adverbu, conjunctiune, prepositiune, interjectiune, deórece acestea suntu particele de cuventu, sub care unu scolariu nu póte sa-si inchipuiésca nimic'a sî ele 'si capeta intielesulu loru numai in legatura cu unu substantivu séu unu adjectivu séu unu verbu. Oricine insa va trebui sa recunósca, ca acésta procedere impedeca fórte producerea libera a ideiloru. Sa incepemu cu metod'a cea dintâiu, sî ne vomu, convinge, ca pentru scopulu ce-lu are in vedere limb'a materna, ori-ce metoda de propunere a gramaticei este indiferinta neputendu promová decâtu fórte defectuosu desvoltarea puteriloru spirituale a scolariloru. Sa remanemu pre lânga metodele aretate mai susu. Sa lasâmu cá metod'a aceea, care are de obiectu alu propunerei sale desvoltarea sî relatiunea pârtiloru cuventului, care constitue limb'a nóstra nu póte vení pentru scopulu nostru in nici o consideratiune, de óre-ce dupa acésta metoda scolarii nu potu sa-si castige decâtu numai notiuni fórte obscure, o acuisitiune de idei fórte neecuivalenta diligintiei sî zelului loru pentru de a cuprinde sî petrunde materiele predate; dara nici ceea-lalta metoda, care are de obiectu propositiunea cu tóte speciele ei nu inlesnesce decâtu fórte nesuficientu scopulu adeveratu alu invetiamentului limbei materne, care este cum amu disu mai susu ajungerea unui gradu possibilu de desvoltare alu puteriloru spirituale. Care dintre invetiatorii respectivi de limba româna nu s'au convinsu deplinu, ca prin propositiunea simpla pura nu se potu esprimá decâtu pré putiene idei, care aru putea fi unu productu alu cugetârei proprie active a scolariloru, asemenea nici prin propositiunea simpla amplificata? Care dintre invetiatorii limbei materne n'a avutu ocasiunea, sa faca esperinti'a neplacuta: cu ce greutate le succede scolariloru a aflá esemple potrivite prin cari sa se póta ilustrá regulele gramaticale? De câte ori nu este silitu scolariulu sa jertfésca esenti'a pentru forma, sa insîre cuvinte unele lânga altele fâra o legatura logica, numai cá sa póta iesî din trensele o propositiune simpla, amplificata, compusa? De câte ori cauta scolariulu cá cu luminarea dupa unu atributu, obiectu, circumstantia etc.. perdiendu cu totulu din vedere intielesulu, esenti'a cugetârei infatisiate printr'o propositiune amplificata? De câte ori nu patiesce elu asemenea voindu sa formeze o propositiune secundara: subiectiva, obiectiva, atributiva séu circumstantiala? Câtu de greu este chiaru pentru unu profesoru esperta sa afle propositiuni dupa o forma data, care sa fia insa cu simbure sî totusi potrivite cu gra-

seu a oferitu acea suma, — delegatiunea serbésca a oferitu numai o suma aversiunale de 300,000 fl. sî a adausu conditiunea ca prin acésta suma sa se tiena de compensata veri-ce pretensiune de desdaunare dupa resiedintiele sî alte bunuri episcopali din Temes óra sî Versietiu, mai departe a statoritu sî unu modu de solvire prin oblegatiuni private sî urbariali; pre carele delegatiunea româna nu l'a potutu aflá de multiamitoriu. D'alta parte delegatiunea serbésca a incuviintiatu ca, in casu de primire a ofertului seu prin venerabilele sinóde eparchiali ale nóstre, deja dela prim'a Iuliu a. c. acea suma sa fructifice dobând'a sea pentru partea româna, insa sî ací a adausu restringerea ca ofertulu se aiba valóre oblegativa pentru partea serbésca numai pâna la 30 Sept. 1871.

Delegatiunea nóstra in conditiunile sî restringerile facute din partea delegatiunei serbesci, dupa ce tuturoru incordâriloru ei n'a succesu a induplecá pre fratii serbi se recéda dela acelea, s'a sentitu indetorata a dá dechiaratiunea cuprinsa in p. 9 alu protocolului de sub 6/. Iéra incâtu privesce restringerea tempului de valóre a ofertului, delegatiunea nóstra prin acést'a a fostu pusa in absoluta necessitate d'a face cá sa se convóce câtu de curendu venératele sinóde eparchiali la siedintie straordinarie.

Conformu dechiaratiunei mai susu citate sub nr 9, delegatiunea româna a primitu ofertulu pârtiei serbe in privinti'a celoru dóue fonduri generali din Carlovitiu numai ad referendum, si prin acést'a vine a-lu substerne venerabilului sinodu simplu spre competinte decidere. Un'a totusi nu póte a nu aminti delegatiunea la acestu locu, aceea ca conditiunea ce la ofertulu de 250,000 fl. facutu prin memorandulu congresului serbescu din 1865, — se mai pusese, ca prin acea suma de 250,000 sa se considere de impacate ori ce pretensiune ale româniloru nu numai in privinti'a resiedintieloru sî averiloru episcopali comune din Timisiór'a sî Versietiu, ci sî in privinti'a monastiriloru, — aceea conditiune astadata la staruinti'a delegatiunei nóstre s'a delaturatu, sî intr'atât'a ofertulu de acum apare mai favorabilu decâtu celu dela an. 1865. —

2. Pretensiunea delegatiunei române, ca fondulu asiá numitu „fundus instructus Dioecesis Aradiensis," ce se administra in Carlovitiu, sa se céda intregu pârtiei române; asemenea sî pretensiunea ca fundatiunea lui Raiaciciu pentru unu seminariu românu, sa tréca intréga la români, s'a recunoscutu sî incuviintiatu. —

3. In privinti'a celoru patru fonduri sî resp. fundatiuni ce se administra in Bud'a-Pest'a sub control'a guverniului patriei, anume a) a fondului scolariu; b) a fondului pensionalu-invetiatorescu; c) a fundatiunei Ballaiane pentru stipendia; d) a fondatiunei pentru preparandi'a din Aradu, sub nrulu 11 alu protocolului comunu, din motivele acolo indegetate, in contielegere comuna s'a aflatu indicata impârtirea in dóue pârti egali, sî adeca atâtu a activeloru, câtu sî a passiveloru sî chiaru sî a compensatiuniloru sperative; iér' niscari fonduri sî fundatiuni mice, cu numerulu patru, cari au destinatiune speciale pentru serbi, inse s'au administratu cu fondulu scolariu intr'un'a, voru avé a fi separate pre sém'a destinatiunei loru din capulu loculuí.

Totu ací s'au facutu dispusetiuni in privinti'a pastrarei archivului sî folosintiei acelui'a pentru tótu viitoriulu.

Venerabilulu sinodu este rogatu a se esprime sî respective a decide in privinti'a tuturoru acestoru invoiri, a câroru primire delegatiunea din considerantele in protocolu o recomenda. —

4. Incâtu pentru monastiri, delegatiunea româna, pre cale amica, conformu dechiaratiuniloru ce s'au facutu din partea româna in sinodulu episcopescu dela 1864 sî in pertractârile congresuali din anulu 1865, a pretinsu ca minumum Bodrogulu (Hodosiulu) sî Szt-Giorgiulu; delegatiunea serba insa a dechiaratu, ca stându pre bas'a memorandului congresualu din 1865, in privinti'a monastiriloru nu póte nici se intre in pertractare de transactiune.

Venerabilulu sinodu eparchialu, din cele mai susu aduse se va fi convinsu ca onorabil'a delegatiune serbésca nu s'a tienutu intru tóte mortisiu de memorandulu din 1865; asiá nici motivulu la acestu puntu imprumutatu din acelu memorandu nu póte sa fia fostu absolutu decidietoriu.

Adeverulu durerosu pentru noi este ca ierarchi'a sorore nu este plecata a cede româniloru cerutele monastiri pre cale amicabile, iér' motivulu pre carele totu mereu l'au provocatu dnii membri ai delegatiunei serbesci in conferintiele private — este, pentru ca poporulu serbescu tiene de adeveru necontestabilu, cum-ca tóte monastirile suntu fundatiuni pure serbesci sî numai pentru serbi, cari deci nu este permisu a se instrainá.

Deci in privinti'a acestui puntu, pre cum preste totu in privinti'a cestiuniloru de dreptu ce se potu nasce la acestu ultimu actu alu despartirei sî respective impârtirei nóstre ierarchice, venerabilulu sinodu eparchialu este rogatu a luá decisiunea, resp. a face dispusetiunile ce va aflá de bine, pentru ca drepturile, documentele sî argumintele nóstre sa se esamine sî afirme. —

5. In privinti'a comuneloru amestecate s'a combinatu impreuna invoiél'a mai susu citata sî alaturata sub ⁸/. In acésta privintia delegatiunea româna prin subscrisulu 'si permite a atrage atentiunea ven. sinodu asupr'a punturiloru concerninti din procese verbali ale sele preste totu sî anume din siedintiele IV sî V dela nrii 15—21 inclusive, din cari se va convinge, câte incercâri sî opintiri a facutu delegatiunea nóstra pentru midilocirea unei mondificâri mai favorabile a unoru punturi, dar' cu pré putienu succesu; pre cari punturi totusi, anume pre cele despre impârtirea sessiuniloru parochiali, delegatiunea nóstra in fine le-a primitu, dar' numai din oportunitate sî pre lânga espress'a observatiune, ca santiunea loru finale depinde proprie dela poporatiunile nóstre pre cari le privescu acele dispusetiuni.

Incâtu pentru acésta causa sî respective invoiéla, delegatiunea, de-sî dupa cuprinsulu mandatului seu n'aru fi obligata, conformu dechiaratiunei sele de sub nr. 24 alu proceseloru verbali, totusi o substerne ven. sinodu pentru a o luá spre sciintia sî a face ori-ce dispusetiuni aru aflá de lipsa, specialu spre avisarea organeloru diecesane cá la actu de despartire alu comuneloru amestecate ocasionalminte sa intrevina spre usiurarea sî naintarea despârtirei.

Fiindu ca dupa invoiél'a citata, operatiunile de despârtire au sa se incépa de locu cu lun'a lui Septembre, sî fiindu ca acésta incepere nu se póte face fâra spese, spese pentru cele siese comissiuni, precum sî pentru instruirea, conducerea sî controlarea loru: Delegatiunea nóstra a crediutu ca, spre acoperirea acestoru spese prin anteciparea sumeloru necesarie, pâna atunci, pâna cându connationalii nostri din comunele amestecate voru fi in stare de a luá asupra-si sî a solví insi-si acele spese, mai corespundietoriu aru fi, a reclamá dela inaltulu Ministeriu regiu ung. de cultu sî instructiune, o parte ce se cuvine românilou din restulu de 26 mii sî câteva sute de fiorini, ce din bugetulu tierei pre anulu 1868, rubric'a „pentru biseric'a gr. orientale," se mai afla neimpârtitu in acelu ministeriu sî pre carele MSea a avutu grati'a d'a-lu destiná tocmai comuneloru amestecate serace spre usiurarea despârtirei loru. Cu reclamarea acést'a a insarcinatu pre II. Sea dlu Eppu-presiedinte sî pre dlu comembru secretariu de statu Georgiu Ioanoviciu, din a câroru parte s'au sî facutu pasii necesari.

Delegatiunea róga, cá sî venerabilulu sinodu din a sea parte sa staruiésca cu asemene rogare spre asemene scopu la naltulu ministeriu reg. de cultu sî — pre câtu i este cu potintia sa se preingrigésca sî in altu modu corespundietoriu pentru spesele cu intetire recerute sî ne'ncungiuratu necesarie.

6. Incâtu pentru partea ce s'aru cuveni româniloru din valórea resiedintieloru sî altoru averi episcopali comune din Timisior'a sî Versietiu, dupa ce din partea delegatiunei serbesci indata la punctulu 1. s'a pusu conditiunea de compensatiune a veri-ce pretensione de acésta natura prin ofertulu

---

dulu de desvoltare alu scolariloru, o scie fia-carele, care s'a ocupatu mai multu tempu sî seriosu cu acestu obiectu, prin urmare nici cu o metoda, nici cu alta nu se póte ajunge scopulu spre carele tientesce invetiamentulu limbei materne: de a incitá pre unu scolariu sa produca elu insusi idei, de a'lu face sa petrunda legatur'a interna esentiala a lucruriloru din cercului esperiintiei sale, sî de a'lu face capabilu sa-sî infatisieze observatiunile, parerile sî judecâtile sale etc. in ordine chiara sî in legatura logica verbalu séu in scrisu, ci prin ambe metode sî ori-ce metoda alta, care s'aru aplicá in acestu invetiamentu vine unu scolariu numai asiá departe, cá sa fia in stare, sa insire diferite cuvinte sî forme de terminatiuni fâra nici unu intielesu, subordinandu-se valórea reala unei forme date. Prin urmare gresiescu toti acei'a, cari credu, ca scopulu invetiamentului limbei materne este de a face pre scolari cunoscuti cu formele sî structur'a limbei prin invetiarea gramaticei, crediendu, ca numai cunoscinti'a unui sistemu de regule gramaticale, 'lu punu pre unu scolariu in positiune, de a puté vorbí sî scrie corectu. Densii despartiescu form'a de cuprinsu sî credu, ca este de ajunsu, sa scie unu scolariu regulele sî sistemulu uleloru limbei, precum sî espunerea acelor'a. Acésta metoda fu aplicata ce e dreptu totu-déun'a la invetiarea limbeloru straine sî inca cu frumosu succesu; gresial'a gramaticiloru nostrii insa a statu in aplicarea acestei metode sî asupr'a limbei materne in scólele elementare, perdiendu din vedere, ca limb'a materna nu este scolariloru unu ce necunoscutu, ci acesti'a o cunoscu dejá din cas'a parintésca. Erórea acestoru directiuni e, ca densele desconsidera cu totulu scopulu practicu, séu se multiamescu a ajunge unu atare scopu in modu fórte neperfectu. Prin teoriele sî resonarea despre limba se perde fórte multu tempu, iéra resultatele, care se ajungu, suntu pre neinsemnate, de óre-ce scolarii, nepricependu cele impartasite de câtra invetiatoriu, 'si perdu din caus'a acést'a interesulu pentru obiectulu ce li se propune, 'si perdu totdeodata placerea pentru scóla. Acei'a cari privescu gramatic'a cá unu mijlocu esentialu, de a invetiá limb'a corectu, sî cari speréza dela introducerea ei in scólele elementare o vorbire corecta, trecu cu vederea, ca limb'a se invétia principalminte prin imitatiune sî esercitii practice de cugetare sî de stilu, sî ca suntu multi, chiaru poeti sî oratori celebrii, care au invetiatu limb'a loru pâna la perfectiune, care au petrunsu spiritulu ei, care si-au insusîtu proprietâtile sî nuantiele limbei loru intr'unu modu admirabilu, numai prin esercitiele numite sî prin imitatiune adeca: prin conversatiune cu barbati esperti, prin cetirea cârtiloru bune fâra nici o gramatica. Reflessiunile acestea s'aru parea contradîcetóre sentintieloru unei'a dintre cele dintâiu autoritâti, a gramaticului sî oratorului Quintilianu, care cu privire la valórea gramaticei se esprime intr'unu locu in urmatoriulu chipu: nisi gramatica futuro oratori fundamenta fideliter ejecerit, quidquid superstruxerit, corruet (déca gramatic'a nu va pune fundamentu fiitoriului oratoru, se va ruiná ori-ce va zidí). Asiá este, dara nu trebuie sa perdemu din vedere, ca limb'a latina pre tempulu lui Quintilianu, nu erá limb'a poporului romanu, ci limb'a literatiloru, a cârei forme etimologice sî sintactice difereau esentialminte de formele sî topic'a limbei, pre caro o vorbiá poporulu romanu, o limba, care prin urmare erá cu totu dreptulu privita de romani mai multu cá straina sî nu cá limb'a loru materna, de unde urmá, ca ea fu tractata asemenea unei limbi straine, care, dupa cum aretarâmu mai susu, se póte invetiá numai prin ajutoriulu gramaticei. Prin urmare parerile lui Quintiliano, departe de a fi contradîcetóre pareriloru nóstre, ele din contra suntu o confirmatiune eclatanta a acestor'a, ca adeca: gramatic'a este necesaria la invetiarea limbiloru straine, pentru de a cunósce formele etimologice sî sintactice ale aceloru limbi, dara pentru aceea nu se póte privi nici decum cá unu mediu esentialu pentru de a invetiá corectu limb'a materna. Acestu scopu se ajunge, cum amu disu mai susu, principalminte prin imitatiune sî esercitii. Prin imitatiune sî esercitii ni se desvólta unu simtiu despre ce este corectu sî necorectu in limba, sî acestu simtiu, acestu tactu voru conduce indiecitu mai iute sî mai siguru la o cunoscintia esacta a limbei materne. „In o limba straina ne lipsesce acelu simtiu sî loculu lui 'lu suplinesce gramatic'a cu regulele ei. Prin aceea, ca audîmu sî vorbimu totu-déun'a noi insine din copilari'a nóstra limb'a materna, sî prin aceea, ca esprimâmu séu audîmu esprimandu-se intr'ins'a totu aceleasi raporturi de cugetâri sî notiuni totu-déun'a in unulu sî acelasi chipu, ni se desvólta unu simtiu, prin carele putemu distinge, fâra de a ne cugetá in totu momentulu la cutare séu cutare regula gramaticala, de vorbimu séu de se vorbesce corectu fâra de erori."

(Va urmá.)

de 300,000 fl. din cele dóue fonduri generali, — delegatiunei române, nu i-a mai remasu nici ocasiune d'a formulá vr'o pretensiune speciala in acésta privintia. —

Intru atât'a se cuprinde pre scurtu resultatulu pertractâriloru de complanare amicabile cu delegatiunea sorora serbésca pre temeiulu cârui'a delegatiunea româna s'a sentitu indetorata, a dispune prin conclusulu nr. 24 alu proceseloru sele verbali o adresa câtra consistoriele diecesane din Aradu sî Caransebesiu, pentru convocarea ven. sinóde eparchiali la sessiunea straordinaria. Copi'a acestei adrese se adauge ací cu tóta onórea sub %. —

Spre completare mai restá numai a spune, ca congresulu serbescu in siedinti'a sea din 5/17 Iuliu luându sciintia despre cuprinsulu protocóleloru sî despre lucrârile delegatiuniloru, propunerile sî ofertele facute prin delegatiunea serbésca in privinti'a complanârei le-a dechiaratu de ale sele sî le-a incuviintiatu.“ —

Venerabilulu sinodu eparchialu binevoiésca a luá tóte, in generalu sî in specialu, la cuvenita ponderare sî a decide sî a dispune in privinti'a tuturoru — cu atâtu mai vertosu, câci delegatiunile sub nrulu 14 alu protocóleloru loru s'au invoitu, ca fia-care obiectu sa se privésca de sine statatoriu sî invoiél'a sa se póta efeptuí pentru fie-care desclinitu, fâra privintia la cele-lalte asupr'a câror'a nu s'aru poté midilocí contielegere.

In fine, intru câtu ven. sinodu aru binevoí a primí cereva séu tóte invoielile in privinti'a fonduriloru sî fundatiuniloru, sa nu pregete a face macaru numai in modu provisoriu dispusetiunile necesarie, macaru simplu incuviintiându si in casu de lipsa completându dispusetiunile facute de corpulu congresualu românu in an. 1865 in Carlovetiu, pentru primirea sî administrarea sumeloru ce voru fi a se radicá din Carlovitiu sî resp. din Bud'a-Pest'a pre sém'a eparchieloru nóstre din Aradu sî Caransebesiu; — iér' pentru espedarea documenteloru necesarie spre radicarea aceloru sume, specialu a celoru din Carlovitiu, a impoterí pre Il. Sea dlu Eppupresiedinte alu sinodului.

Actele originali, ale câroru copie amu avutu onóre a substerne, remânu pastrate pentru de a se alaturá la tempulu seu raportului câtra maritulu nostru congresu natiunale.

Datu in Aradu in 6 Aug. n.

„ „ Caransebesiu in 10 Aug. n.

Cu totu celu mai profundu respectu,

Alu venerabilului sinodu pré plecatu

Vinc. Babesiu,

Referintele Delegatiunei.

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei parochie Arini si fili'a Iaresiu, in protopresbiteratulu Heghigului, statatóre de 96 familii, se escrie Concursu pana Dumineca in I-lea Septembre a. c. in care dî va fi sî alegerea de parochu.

Emolumintele suntu:

1) Cas'a parochiala cu sîura sî gradin'a de legumi.

2) Venitulu stolare, sî dela tóta famili'a cate un'a ferdela bucate, grau, cucuruzu séu secara.

3) Portîune canonica 5 locuri, araturi de 51 ferdele semanatura sî unu fenatiu de unu caru de fenu.

Doritorii de a ocupá acést'a statîune au se ascérna Concursele loru instruite in sensulu Statutului Organicu la Scaunulu protopopescu in Brasiovu pana la terminulu prefiptu.

Brasiovu in 1 Augustu 1871.

Cu contielegerea Comitetului parochialu.

Ioanu Petricu.

(1—74) Protopopu.

Spre sciintia.

☞ **P. T. Dni, carii voru dorí a participá la banchetulu iubileului de 25 ani alu archipastoriei Escel. Sele Par. Archiepiscopu sî Metropolitu Andreiu bar. de Siagun'a in Ardélu, ce se va tienea Domineca in $\frac{22. \text{ Augustu}}{3 \text{ Sept.}}$ a. c. conformu programei staverite, sa binevoiésca a se insinuá la Redactiunea „Tel. Rom.“ celu multu pana in 18/30 Aug. 1871.**

Comitetulu.

Deschiderea subscriptiunei de actiuni

la

Institutulu de creditu sî de economii

„Albin'a“

Concessiunatu din partea inaltului ministeriu reg. ung. de agricultura, industriá sî comerciu cu datulu din 20 Iuniu 1871 Nr. 6727.

Capitalulu societâtiei consta din 300,000 florini v. a. impartitu in 3000 actiuni de câte 100 fl. Capitalulu acest'a se va puté iumulti de adunarea generala, cu aprobarea guvernului, prin alta seria de actiuni pâna la jumetate de milionu florini.

In casulu unei emissiuni nóue, actionarii de mai nainte au antâietatea dreptului d'a primí, in mesur'a actiuniloru ce possedu, actiunile seriei a dóu'a in pretiulu loru nominalu (§ 9).

Se punu deci acum la subscriere publica 3000 actiuni.

Conditiunile suntu:

1. La subscriere se respunde 10% adica dela fia-care actiune 10 fiorini. Alte 20% se voru numerá la provocarea acestui comitetu sî anume in 30 dile dela dîu'a provocârei. Versamintele aceste se cuietéza prin adeverintie interimali.

2. Dupa respunderea a 30% se voru edá pre numele respectiviloru certificate de actiuni provediute cu coponi de interese sî de castigu.

3 Pentru coperirea speseloru dela inceputu se mai respunde câte 1. fl, de actiune, care se va incassá cu rat'a II.

4. Versamintele mai departe voru urmá conformu §. 10 din statute.

5. La casu, câudu in terminulu pusu mai josu resultatulu subscrieriloru va trece preste 3000 actiuni, se va face o reductiune proportiunata intre toti subscribentii.

Subscrierile se facu:

In **Sabiiu** in cancelari'a comitetului sî la dlu consiliariu Elia Macelariu, in **Brasiovu** la d. comerciante Ioane Padure, in **Zernesci** la d. protop. Ioane Metianu, in **Fagarasiu** la d. vice-capitanu distr. Ioane Codru Dragusianu, in **Blasiu** la d. profesoru Ioane M. Moldovanu, in **Sebesiu** la d. secretariu judiciale Ioane Paraschívu, in **Oresthia** la d. advocatu Dr. Avramu Tincu, in **Hatiegu** la d. comerciante Nicolau Petroviciu, in **Dev'a** la d. advocatu Dr. Lazaru Petcu, in **Baiti'a** la d. inspect. scolast. Iuliu Bardosi, in **Bai'a de Crisiu** la d. protonotariu Sigismundu Borlea, in **Abrubu** la d. advocatu Mateiu Nicol'a, in **Alb'a-Juli'a** la d. senatoru magistr. Alesandru Comanescu, in **Turd'a** la d. advocatu Dr. Ioane Ratiu, in **Clusiu** la d. jude singularu Iosifu Popu, in **Gherl'a** la d. inspect. de banca Ioane Muresianu, in **Deesiu** la d. advocatu Gabrielu Maniu, in **Siomcut'a-mare** la d. ablegatu dietale Ladislau Buteanu, in **Naseudu** la d. directoru gimn. Dr. Ioane Lazaru, in **Reghinulu sasescu** la d. advocatu Michailu Orbonasiu, in **Tergulu-Muresiului** la d. comerciante Iosifu Fülepu, in **Sighisiór'a** la d. archiv. magistr. Ioane Siandru, in **Mediasiu** la d. advocatu Ioane Pop'a, in **Timisiór'a** la d. consiliariu Dr. Pavelu Vasiciu, in **Lugosiu** la d. advocatu Dr. Aureliu Maniu, in **Caransebesiu** la d. secret. episc. Ioane Bartolomeu, in **Oraviti'a** la d. advoc. Simonu Mangiuc'a, in **Panciov'a** la d. locoteninte in pens. Ioane Balnosianu, in **Orsiov'a** la d. proprietariu Vasiliu Popoviciu, in **St.-Miclausiulu-mare** la d. protop. gr. cat. Vincentiu Grozescu, in **Versietiu** la d. pract. de advoc. Ioane Siepetianu, in **Aradu** la d. vice-comite Sigismundu Popoviciu, in **Világos** la d. notariu opidanu Ioane Moldovanu, in **Lipov'a** la d. comerciante Davidu Simonu, in **Pecic'a-romana**, la d. notariu N. Filimonu, in **Beiusiu** la d. advocatu Parteniu Cosm'a, in **Oradea-mare** la d. propriet. N. Diamandi, in **Sighetulu Marmatiei** la d. adv. Ioane Mihali, in **Cernautiu** la d. profes. Ioanu a lui Georgiu Sbier'a, in **Pest'a** la d. advocatu Florianu Varg'a, in **Vien'a** la d. comerciante B. G. Popoviciu.

La cancelari'a acestui comitetu in Sabiiu se primescu subscriptiuni sî din provincia prin posta, séu prin telegrafu cu tramiterea valórei prescrise totu prin posta.

Subscriptiunea este deschisa pâna la 10 Octobre a. c. iéra cu dîu'a acést'a se va incheiá.

Statutele societâtiei precum sî blanchetele de subscriere se afla depuse in biroulu comitetului, cum sî pre la toti representantii nostrii din afara.

Actionarii primescu statutele gratisu, iéra altii cu 20 xr. esemplariulu, blanchete de subscriere se dau gratisu.

Cancelari'a comitetului este in Sabiiu, strad'a Macelariloru nr. 110, unde suntu a se adresá tóte scrisorile.

Sabiiu, in 1 Augustu 1871.

Comitetulu fundatoriu.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a sî tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 66. ANULU XIX.

Sabiiu, in 18/30 Augustu 1871.

Spre sciintia.

☞ **P. T. Dni, carii voru dorí a participá la banchetulu iubileului de 25 ani alu archipastoriei Escel. Sele Par. Archiepiscopu si Metropolitu Andreiu bar. de Siagun'a in Ardélu, ce se va tienea Domineca in $\frac{22\ \text{Augustu}}{3\ \text{Sept.}}$ a. c. conformu programei staverite, sa binevoiésca a se insinuá la Redactiunea „Tel. Rom.“ celu multu pana in 18/30 Aug. 1871.**

Comitetulu.

La serbarea iubileului

Românii de religiunea gr. or. din Transilvani'a si impreuna cu densii cei din Ungari'a si Banatu se pregatescu de un'a din serbârile cele mai frumóse, de serbarea iubileului de 25 ani, de câudu adeca a primitu Escel. Sea Présântitulu Archiepiscopu si Metropolitu de acum conducerea bisericei române in dieces'a, acum archidieces'a transilvana. Suntu frumóse serbarile, cari redeschidu omului o privire in trecutu, va sa dica, o reprivire preste faptele mari intemplate; suntu si mai frumóse inse atunci, câudu generatiuni vietuitórie au luatu parte la densele, pentru ca generatiunile prin participare la intemplârile reprivite, pare ca au cu unu dreptu mai multu la bucuri'a serbârei.

Acei ce sciu din propri'a intuitiune ce s'au facutu sub pastorirea Prébunului nostru Archipastoriu, de siguru ca le potu apretiní mai multu, pentru ca din aceea-si intuitiune propria voru scí ce a fostu inainte de acést'a. Deosebirea, déca a fostu, intre pâna atunci si de atunci incóce, trebuie sa-si aiba si efectele sele in mesura mai viia, precându pentru cei ce crescu in referintiele dejá indreptate, trebuie sa vina mai multu fantasi'a intr'ajutoriu, cá sa póta dá idei'a despre ceea ce a fostu mai inainte.

Astu-feliu apretiuindu efectulu acestei serbâri, nu amu disu, ca faptele mari scadu din valórea loru cu câtu se departéza de tempulu originei loru.

Ele remânu mari, si déca nu voru avé totu acelesi efecte asupr'a ómeniloru, voru avé insa totudeaun'a mari si marcate efecte, pentru ca déca suntu faptele mari in sine, ele suntu mari si in resultatele loru, si aceste resultate sustienu viéti'a faptelor intréga si próspeta câtu traiesce omenimea.

Faptele ce s'au seversîtu in decursulu celoru 25 de ani suntu mari si epocali. Le scimu si pentru cá sa le scimu si mai bine credu ca ocasiunea se va oferí de sinesi, cá sa ni le improspetâmu de nou, chiaru si cu ocasiunea acestei serbâri.

Ne salta inim'a de bucuria, câudu vedemu ca poporulu nostru a priceputu epoc'a cea marétia, in carea traiesce, ca a priceputu ca acést'a este epoc'a, in carea s'a pusu pétr'a fundamentale la o era nóua natiunala bisericésca.

Poporulu românu abiá a auditu sunându cea din urma óra a patrariului din acestu seculu memorabilu, in care traimu si aruncându tóte grigile sele de tóte dilele, se imbraca in vestementu de serbatóre si alérga cá sa serbeze in giurulu celui care cu o mâna tare si cu bratiu inaltu l'a condusu pre carrarea epocei incepute.

Inainte dara, inainte, sa nu hesitâmu in intreprinderea nóstra, câci ea nu e o simpla petrecere, ea este o marcatiune, ce testéza de unu periodu însemnatu din viéti'a nóstra natiunale-bisericésca, este o dovéda inaintea lumei, ca avemu deplina cunoscintia si consciintia despre viéti'a nóstra si însemnatatea ei.

Asociatiunea internationale.

(Capetu.)

Cu tóte aceste conducetorii loru in Londonu nu pregetara a cercá estinderea asociatiunei si in Austri'a; inse ingraba se convinsera ca incercârile loru suntu zadarnice.

Asociatiunea procede in primirea membriloru fórte strictu. Inrolatulu trebe sa fia, mai nainte de tóte, recomandatu din partea unui membru probatu; elu capeta mai intâiu unu biletu, si numai dupa unu restempu de 6 luni de dile, dupa ce s'a doveditu de demnu de increderea societâtiei si a platitu tacs'a sea, dupa cum e prescrisu (in Germania 2 fl. pre anu), capeta diplom'a de membru alu asociatiunei, care contiene si statutele societâtiei. Respectivulu dechiara prin primirea si subscrierea statuteloru consemtiementulu seu si ia asupr'a-si totu odata si oblegamentulu a se supune tuturoru ordinatiuniloru societâtiei.

Numerulu membriloru asociatiunei internationale e, dupa cum ne spunu corespondenti anglesi, 2,300,000. Cifr'a se apropie binisioru de realitate si se repartiesce pre tieri cam in urmatoriulu modu:

Franci'a (inclusive Parisu) circa 800,000; Anglia (inclusive Londonu) cam totu atâti'a; Belgia (cu Brusel'a) cam 200,000, Helveti'a 60,000; Germani'a 300,000; Spani'a 40,000: Itali'a 100,000.

Organisatiunea asociatiunei internationale e prevalente centralistica. Dupa cum e cunoscutu, comitetului centralu 'si are resiedinti'a in Londonu si sta sub presiedinti'a profesorelui Carl Marx, si cá secretariu generalu i este adlatu sodalulu némtiu de croitoria I. G. Eccarius, care a parvenitu de autoru nationalu-economicu prin autodidactica si s-in facutu cunoscutu numele seu mai intâiu prin o scriere indreptata contr'a teorieloru lui I. St. Mill. Fia care sectiune e obligata a face comitetului centralu unu raportu detâiatu despre starea inboldirei lucratoriloru in tiér'a sea, in totu anulu séu in casuri instraordinarie si in altu restempu, la cererea comitetului centralu; din tóte aceste rapórte se creaza apoi din partea comitetului centralu unu conspectu alu inboldirei generali si se tramite membriloru cá „raportu anualu alu comitetului centralu.“

Sectiunile se bucura numai in o anumita mesura de autonomia. Ele potu lucrá independinte numai câudu voiescu a infiintiá reuniuni nóue, a organisá striche de dimensiuni mai mici, câudu voiescu a tienea conveniri si a.; in tóte afacerile mai momentóse trebe sa recerce ordini dela comitetulu centralu. Acest'a tocmesce pre redactorii organeloru de partita, câtu si pre presiedintii reuniuniloru decidetóre. Pentru ambele aceste posturi se face alegere inse numai dupa aparintia.

Numele alegende adeca se predau de asociatiunea internatiunale sectiuniloru cá parola si disciplin'a de partita, ce domnesce intre lucratori, aduce cu sine de nicairea nu se alege altulu, decâtu celu propusu de comitetulu centralu.

Sub numele disciplina de partita adese e inse ascunsa si o adeverata despotia, o tirania teribile, ce se eserce asupr'a libertâtiei „pronunciarei opiniunei“ singuraticiloru. Nici unu membru alu asociatiunei intern. nu se póte incumetá asi dá in o cestiune insemnata de partita alta parere decâtu cea a comitetului centralu. Comand'a comitetului e dogma si asia dara profesorele Marx pap'a infalibile a barbariei moderne. Mulct'a acelui'a care a dubitatu o atare dogma séu o a ignoratu, e eschidere grabnica.

Relatiunile financiale ale asociatiunei internationale suntu in generalu de natura favoritóre, de si momentanu ceva derute prin nereusirea insurectiunei parisiene. Veniturile ei anuali se suie la 4,600,000 numai din contribuirile membriloru, la care suma sa mai adaugemu si aceea ca membri avuti d'ai societâtiei contribuiescu cu multu mai multu decâtu tacs'a prescrisa. Si ómeni bogati are societatee destui de membri. Afara de cunoscutii Ledru-Rolin; Cernuchi, Louis. Blanc si a. cari suntu milionari, are societatea barbati in sinulu seu, pre cari nimenea nu-i aru presupune.

Acést'a e organisatiunea acelei societâti, care din Londonu conduce mass'a lucratoriloru din lume, a cârei semnale le pandescu proletarii tuturoru stateloru, a cârei flamura le plutesce nainte cá celu mai sântu simbolu. Asociatiunea internatiunale aru poté devení, cu acést'a potestate inarmata, unu stelpu momomentosu pentru progresulu claseloru inferióre ale popóreloru, câudu nu s'aru abate ea insasi prin utopie pre câli periculóse si nu s'aru seduce de setea dupa domnire la estravagantie nebune. Ea voiesce a subordiná tóte clasele societâtiei tesorismului unei singure clase in locu d'a nisuí egalitate adeverata, in locu d'a impaciuí clasele sociale. Cine aru mai dubitá aceste, acel'a s'aru potea convinge despre adeverulu loru din proclamatiunea ultima a asociatiunei intern. Ea imprósica ur'a cea mai fanatica contr'a claseloru mai in stare buna a societâtiei si predica focu si resbelu.

Inse, cá aceste devise teribile, sa nu prinda radacini, cá profetii falsi ai asociatiunei intern. sa nu confunda spiritele lucratoriloru, e imperativu a detrage propagandei teribile a siefiloru socialisti teremulu, incâtu se póte. Acést'a se póte ajunge numai atunci, câudu se va insuflá massei lucratoriloru incredere in bun'a vointia a societâtiei predomnitóre. Fia, cá regimulu si populatiunea intréga sa se cugete, a micsioná scumpetea si miseri'a prin reforme corespundietóre de contributiune, a impedecá frecârile prin legi apte pentru lucratori si indata massele voru paresí pre apostolulu falsu si setosu de domnia si lupta alu asociatiunei internationale.

„Tages-Presse“

Mediasiu in 26/13 Augustu 1871.

(Dialogu). „Ce facu, cu ce se ocupa romani din scaunulu Mediasiului, câudu au vre-o petrecere?„ intrebá caletoriulu A. pe B. „D'a“, respunse B. unu românu din scaunulu Mediasiului, „românii din scaunulu nostru, câudu au vre-o petrecere, suntu voiosi si intre altele cugeta si discuta asupr'a midilóceloru, prin care voiescu asi asigurá esistinti'a loru.

„Bine domnule B.“ dise A, „dar' spunemi, avutau si au cugetârile si discussiunile, despre carí 'mi amintesci, vre unu efectu, vre unu sporiu, ori suntu numai inter pocula ?“

„Domnule A. 'mi iau libertate a ve aduce nesce esemple; me rogu pentru putina paciintia,“ dise B. si aduse urmâtórele esemple.

„In primavér'a anului 1868 a serbatu unii putini români din scaunulu Mediasiului unu maialu. Sa fi auditu, domnule A., toaste de totu feliulu! unele mai cu sembure, altele cu mai putinu sucu; in urma vine si propunerea, de a se formá o reuniune prin care sa aiba românii nostri din scaunulu nostru celu putinu ocasiune, a se intâlní mai adese ori si asi petrece in armonia frumósa si viositate, precum e datin'a românului. Dar' reuniunea acést'a infiintianda sa aiba unu scopu mai inaltu, decâtu numai petrecerea simpla, s'a propusu, si s'a infiintiatu „reuninnea femeiloru române din Mediasiu si giuru,“ care are de scopu, ridicarea si sustienerea unei scoli pentru fetitiele române si spriginirea fetitieloru române lipsite de midiulóce. Indata sa

facu pasii cuviinciosi pentru realisarea lucrului. Firesce la inceputu a fostu si a cursu putiene picaturi, potu dice, vro doi cruceri. Mai multe petreceri in folosulu reuniunei acestei'a bun'a administrare a substratului ei suntu albinele cari in tempu de doi ani si diumetate a adusu in coginiti'a reuniunei femeiloru române din Mediasiu si giuru deja preste nóue sute fiorini val. austr. Reuniunea acést'a la inceputu erá filiale la cea din Brasiovu, vietiuiá cu simpl'a sperantia, acusi o vedemu de sine statátória, provediuta cu statute intârite de inaltulu regimu, cu speranti'a firma, de a se marí si inmulti fondulu ei, incâtu preste pucinu timpu 'si va vedé realisatu scopulu ei.—

Póte domnule A, ca reuniuuea acést'a la infiintiarea ei, a avutu altu ceva sub masca, adeca delaturarea urei confessionali intre românii din scaunulu nostru si in privinti'a acést'a a fostu de recomandatu si intru adeveru, a avutu, câtu de putienu efeptu. Déca se mai afla póte ici colea câte unu proselitu, unu ucenicu alu doctrinei iesuitice, d'a o rendunéua nu face primávéra.

Acestea despre reuniunea femeiloru române din Mediasiu si giuru.—

In primavér'a anului 1869 a radicatu unu fiiu bunu a româniloru la mormentulu sorei sale unu monumentu. Numai diece fiorini v. a. e substratulu „fondatiunei Sofia Vasilie Aronu, nascuta Dorc'a din Agribiciu,“ intemeiata de fratele Sofiei Dorca si are de scopu: spriginirea scolariloru români lipsiti de midiulóce din aceea comuna precum si inbunatâtirea lefei pentru docintele respectivu. — Albinele, românii din aceea comuna a adusu pâna in anulu acest'a preste o suta fiorini v. a. in fondatiunea amintita. — Mai pe largu despre intemeierea acestei fondatiuni poti ceti, domnule A., in nr. 25 si 27 din anulu 1869 a „Tel. Rom.“ —

Altu esemplu. Nu cu ocasiunea unui maialu, nu cu a unei inmormentâri, dara cu ocasiunea unei serbâri mai multu bisericesci, cu ocasiunea serbârei unei dî onomastice s'a infiintiatu „Fundatiunea Andreiana“ din urbea Mediasiu, spre spriginirea scolariloru români din Mediasiu, lipsiti de mediulóce. La inceputu putiene inscrieri, mai târdîu mai multe si prin ajutorirea de 100 fl. v. a. din partea Escelentiei Sale Archiep. si Mitrop. A n d r e i u Bar. de S t a g u n ' a , a crescutu substratulu fundatiunei Andreiane, in tempu de unu anu, la o suma preste dóue sute fl. v. a.

Te asiguredîu, ca fundatiunea acést'a e binecuventata si inca infloresce din dî in dî mai frumosu. Acésta fundatiune o au românii din Mediasiu din anulu 1870. —

Aveti bunatate a mai avé putiena pacientia domnule A. —

In o siedintia a comitetului protopresbiterale gr. or. din Mediasiu din anulu 1870 intre altele s'a otaritu infiintiarea „fondului tractuale gr. or. a tractului Mediasiu.“ Din picaturi se adunase baltutia. In fondulu acest'a se afla dejá la 300 fl. si picaturile curgu mereu, speranti'a e dulce, ca vomu vedé nu preste multu tempu si lacusiorulu, din care se voru acoperí spesele, ce are tractulu gr. or. a Mediasiului, din care se voru dá anticipatiuni pentru de a puté edificá scoli române etc. etc.

Domnule A. ! nu voiu a-ti vatemá bunulu audiu si indulginti'a d-tale cu mai multe ; ve rogu, a cercetá in Mediasiu si in comunele din scaunulu Mediasiului, si te vei convinge, ca in asta comuna are cutare vecinatate o laditia spre acoperirea speseloru la ingropaciunea seraciloru, in alta comuna are cutare vecinatate unu fondutiu pentru spriginirea unui economu, cârui i-a muritu boulu din jugu ; ici este unu clubu de femei, cari si-a pusu de tienta : infrumsetiarea casei lui Dumnedieu si altele si altele.

Cu asiá ce-va 'si petrecu românii din scaunulu Mediasiului, domnule A.; cum si-a petrecutu ante de 3 ani, nu voiu a-ti spune. — Dara cum 'si voru petrece de ací inainte, scie Dumnedieu, eu credu, ca cei putieni riiosi, cari póte mai esista, fiindu din acésta lume, nu voru traí câtu lumea.

Respunsulu meu, dle A., e adeveru si vediendu eu ca taci, 'mi cugetu, ca consimti cu mine despre aceea, ca românii din scaunulu Mediasiului in petrecerile loru, fia si inter pocula se ocupa si cu ce-va folositoriu. — Adio domnule, fiat precum cugetamu noi românii din scaunulu Mediasiului. —

Ce ? me intrebi, ca cum se administra banii ? Banii reuniuniloru si fundatiuniloru amintite se dau cá imprumutu la români din scaunulu nostru prelânga interese pre lânga sigurantia. —

Bravo ! domnule B.! dîse dlu A. si adio din ambe pârti.

R.

Serbarea dela monastirea Putn'a 15/27 Aug. 1871.

Vir magnitudine animi, perritia rei militaris et rebus contra Turcarum, Hungarorum et Polonorum reges ac Tartaros feliciter gestis omni aevo memorabilis !

Cromer. Lib. III. p. 452.

(Capetu din nr. 63.)

Déra cum puté-va cine-va pomení numele-i maritu, fâra a privi si faptele prin cari si l'a câstigatu ?

Cine dîce Stefanu V., dîce eroismu, dîce prudintia.

Cine cuventéza „Stefanu celu Mare“ cuventéza gloriele si agerimea lui, cuventéza intieleptiunea si poterea lui.

Astu-feliu, cându Matei Corvinu, supranumitu „regele regiloru“, intra in Moldav'a la 1467 si pradéza trei opide [1]) Stefanu lu umilesce atâtu de multu la nemuritórea batalia dela Bai'a, in câtu „cá sa nu cada de viu in stapânirea românilor, isbitu de trei rane„ [2]) abiá scapa prin poteci strimte in tiér'a sea, iér' mai pre urma, cându capitanulu românu invade in secuime, cá sa-lu imbuneze, i daruiesce séu mai dreptu i cedéza trei castele. [3])

In acel'a-si anu Stefanu bate de dóue ori pre tatari la Nistru si le insufla respectu, iéra „déca s'a intorsu Stefanu Voda dela acestu resboiu, cu isbând'a ce-a facutu de a batutu pre acei tatari, spre laud'a aceea a multiamitu lui Dumnedieu si a sântitu monastirea Putn'a, care erá zidita de densulu, Septembre in trei, spre laud'a pré curatei Feciórei Mariei, maicei Domnului nostru Iisusu Christosu, la care sântienia multa adunare de calugeri a fostu si singuru Teoctistu Mitropolitulu si Tarasie episcopulu impreuna cu Iosefu archimandritulu si egumenulu Putnei. Dîcu c'au fostu la liturgia archiepiscopi, preoti si diaconi, 64 la jertfelnicu.“ [4])

Dupa ce pedepsesce aspru pre Petru Aronu si pre secuii ce-lu ajutau cá sa recupere tronulu, Stefanu intra la 1470 intr'o nóua fasa a planuriloru sele nationale.

[1]). Trotosiulu, Bacaulu si Romanulu.

[2]) „Ne vivus in potestate velacha veniret, tribus vulneribus non tamen laethalibus saucius, in lectica ex loco citato ellatus est etc“. — Dlugoss in Lib. XIII.

[3]). Bistriti'a, Cetatea de Balta si Ciceulu. — A. T. Laurianu Ist. Rom.

[4]) Cap. XII „Pentru sântirea monastirei Putn'a“ in Cronic'a vornicului Gr. Ureche. Letopisitele tom. I, p. 123 ed. an. 1852, Iassi.

FOISIÓRA.

Invetiamentulu limbei materne in scólele elementarie si factorulu principalu in acestu ramu de invetiamentu.

(Urmare.)

Prin acésta nu voimu sa denegâmu ori-ce valóre a gramaticei, nu voimu nici decum sa o departamu cu totulu din scólele elementare cá unu ce superfluu, séu mai multu cá o pedeca intru ajungerea scopului invetiamentului limbei materne. Voimu sa dîcemu, ca ea nu se póte privi cá factoru principalu in acestu invetiamentu. Are si gramatic'a valórea sea necontestabila cu privire la infatisierea in scrisu a ideiloru, cu privire la scrierea ortografica si la scrierea corecta. Pentru de a putea scrie corectu d. e. e neaparatu de lipsa, sa cunóscemu sonurile diferite, sa avemu cunoscintie de flessiunea si derivarea cuvinteloru, precum si despre propositiuni : simple pure, amplificate, compuse, periode ; cunoscintiele despre propositiuni promovéza fórte multu scrierea si cetirea corecta. De unde vedemu, ca gramatic'a nu numai nu este stricaciósa ci din contra necesaria pentru prosperarea invetiamentului elementaru in limb'a materna, dara pentru aceea n'are ea nici decum o rola principala, n'are sa-i dea acestui invetiamentu f o r m ' a si c u p r i n s u l u seu, cí are sa servésca numai cá unu mijlocu pentru s c r i e r e si c e t i r e. De aceea in multe staturi europene, care servescu de modelu in privinti'a gradeloru loru de cultura se opresce prin regulative ministeriale a se pretinde dela scolari o cunoscintia t e o r e t i c a a gramaticei, precum si a se predá obiectulu acest'a s e p a r a t u. — Resultatulu cercetârilorn nóstre cu privire la valórea gramaticei este, ca toti acei'a gresiescu, cari suntu de parere, ca gramatic'a este mediulu principalu de a inlesní scolariloru o cunoscintia esacta a limbei in privinti'a formala, iér' in privinti'a materiala, ajungerea unui gradu corespundietoriu de desvoltare a poteriloru loru spirituale. Déca e sa fia impreunatu cu succesu invetiamentulu limbei materne, trebuie sa fia s i m p l u, n a t u r a l u, sa ia privire la desvoltarea naturala a scolariloru, câci numai astu-feliu va influintiá elu asupr'a poterei loru de cugetare si judecata si va promová c u l t u r ' a l o r u g e n e r a l a. Invetiamentulu gramaticei prin aceea, ca se departéza dela natura, perde din vedere scopulu practicu alu acestui invetiamentu, impedeca desvoltarea spirituala a scolariloru, productiunea libera a ideiloru si infaçisierea acelor'a, marginindu activitatea loru spirituala pre lânga nisce fracturi de limba fâra intieleso, fâra idei, pre lânga nisce esemple séu propositiuni, care se facu dupa o forma data, pentru cá prin trensele sa se ilustreze regula gramaticala, fâra de a se luá privire la cuprinsulu aceloru esemple séu propositiuni.

Prin urmare: n u p r i n t e o r i i s i r e s o n a m e n t e a s u p r ' a l i m b e i, p r i n c e r c e t a r i s i e s p o s i t i u n i o b i e c t i v e g r a m a t i s a t ó r e, c a r e s u n t u u n u o b i e c t u i n a c c e s s i b i l u s p i r i t u l u i f r a g e d u a l u u n u i s c o l a r i u d i n c l a s e l e e l e m e n t a r e s i o s a r c i n a n e s u p o r t a b i l a p e n t r u d e n s u l u, — s e p ó t e a j u n g e o c u n o s c i n t i a e s a c t a a l i m b e i s i u n u g r a d u c o r e s p u n d i e t o r i u d e d e s v o l t a r e a l u p o t e r i l o r u s p i r i t u a l e a l e u n u i s c o l a r i u d i n c l a s e l e e l e m e n t a r e, c i p r i n l e c t u r ' a c â r t i l o r u f o l o s i t ó r e, p o t r i v i t e e t a t e i s i g r a d u l u i l o r u d e p r i c e p e r e s i c u d e o s e b i r e e s e r c i t i i p r a c t i c e i n t u i t i v e d e c u g e t a r e s i d e s t i l u, a caroru necessitate si importantia pentru progresulu invetiamentului limbei materne o vomu desfasiurá-o in modu inductivu, pre bas'a esperintiei in punctulu urmatoriu.

2. Pentru de a potea efectuá oper'a acést'a, n'avemu decâtu sa cercetâmu, in ce gradu de desvoltare se afla unu copilu, cu alte cuvinte, in ce mesura e in stare unu copilu sa pricépa limb'a sea, si sa o vorbésca la intrarea lui in scóla. Pentru ca suntemu de parere, ca obiectulu din cestiune : esercitiele prementionate, trebuie sa-si probeze necessitatea loru, numai documentându-se cá o esigintia a stârei spirituale a copiiloru.

Unu copilu la intrarea lui in scóla scie nu numai sa numésca o multime de lucruri, activitâti si insusîri, care zacu in cerculu esperiintiei sele, ci e in stare chiaru sa esprime judecâtile, simtirile si dorintiele sele in propositiuni, se intielege intr'unu modu naivu copilarescu ; in vorbirea sea intrebuintiéza articululu, pronumele, numerii si caderile substantivului, modurile si tempurile verbeloru binisioru, fâra sa fi invetiatu gramatic'a ; aceea, ce cugeta elu, esprima in propositiuni simple, ba uneori chiaru si compuse cá si cei vârstnici : parinti, frati si alti cunoscuti, cu care vine elu in contactu, pre care-i imitéza elu in vorbire. Prin urmare unu copilu 'si pricepe si vorbesce limb'a sea binisioru inainte de venirea lui la scóla, o pricepe insa si o vorbesce in unu modu fórte neperfectu, mai intâiu : pentru ca cerculu persóneloru, cu care vine unu copilu in atingere, este fórte tiermuritu pentru de a cunósce o parte mai insemnata a variatiuniloru limbei sele ; pre de alta parte insa copilulu aude partea cea mai mare numai cuvinte, fâra de a avea representatiunile, care se esprima prin trensele, fâra de a cunósce obiectele, care se esprima prin cuvintele audite ; si in fine pentru ca persónele, dela cari aude unu copilu limb'a sea, ele singure nu cunoscu perfectu limb'a, intrebuintiandu usioru cuvinte si forme false si esprimându-se astfeliu adese-ori falsu si necorectu.

Prin urmare invetiamentulu primitivu trebuie

Acum se deschidu repetitele lupte dintre elu si Radu IV, disu celu Frumosu alu Munteniei, supusulu orbu alu turciloru.

Fostu-au aceste lupte necessitate de politic'a matura si românésca ce urmá: lupte nu in contr'a unoru frati, ci in contr'a unui domnu renegatu, lupte din cari Stefanu ese invingetoriu, ia cetâtile dela gurele Dunarei, coprinde tronulu si instaléza pre refugiatulu Tiepelusiu [1]) sub nume de Laiotu Basarabu, pâna cându diplomati'a si dificultâtile ce-i creau vecinii i voru permite sa realisedíe unirea definitiva a ambeloru tieri sub unicu-i sceptru.

Mahomedu II, ingrozitu de atâtea isbânde, tramite sub comand'a lui Solimanu Pasi'a 120,000 turci, cari cu furia inaintéza pâna la Berladu, in valea Rachovei.

Pagânulu se pravalesce
Incruntatu si invrajbitu
Inse... valulu se sdrobesce
De o stânca de granitu:
De stânc'a Stefanu celu Mare,
Alu crestinatâtiei scutu,
Gróz'a hordeloru barbare
Ce prin tiéra au trecutu!

Cu periculu vietiei [2]) Stefanu s'arunca in sirurile pagâne si le nimicesce. [3])

„O! potere de mirare a lui Dumnedieu! — esclama cronicarulu magiaru Cromer — abiá cu 40,000 de luptatori, intre cari cea mai mare parte tierani de rendu, culca la pamentu pre turci“! [4]) — iéra Strikovsky, istoricu polonu, visitându Moldov'a dupa o suta de ani, marturisesce ca a vediutu loculu bataliei albitu de óse [5]).

Nu erá destulu atâtu.

Radu IV. reintrà cu turcii. Insa Stefanu, iute la invingere, 'lu fugaresce pâna la Râmnicu, cuprinde Cratiun'a si tienutulu Putnei, apoi dupa victoria, postesce patru dile [1]) si merge la Vaslui de zidesce, in memori'a acestoru isbande, biseric'a sântului Ioanu.

Cazacii russiloru pre de alta parte intrandu in Moldov'a, da nóua ocasiune lui Stefanu de a repurtá alte victorii si a radicá, dupa crestinésc'a-i datina, si alte sânte monastiri [2]).

Cu câtu beliducele se inaltia, cu atâtu si greutâtile crescu din dí in dí pentru aprigulu Domnu alu Moldovei.

Noi batalii infrunta la Caf'a si Cetatea Alba, si infuria atâtu de tare pre turci, incâtu la 1476 horde nenumerate trecu preste cinci poduri, construite preste Dunare, cu Mahomedu II. in frunte, iéra tatarii cuprindu posessiunile române din Basarabi'a.

Dara.... falniculu barbatu, in locu sa dispere si sa-si caute o scapare desonoratóre, da lumei marea priveliste a unei târii si vitejii ne mai audite [3]).

Diu'a de 26 Iuliu, 1476 vediù minunile de eroismu ce românii suntu in stare sa face, si Valea-Alba séu Resboienii, scaldata in sânge pagânu, tresarì suptu movil'a de óse, deasupr'a câror'a Stefanu puse sa se inaltie unu paraclisu, intru pomenirea atâtoru mii de suflete.

„In gón'a turciloru — dice Cantemir — Stefanu petrunse pâna la insusi cortulu imperatescu alu Sultanului si avù glori'a sa invinga pre acelu imperatu, care erá odinióra gróz'a lumei si acum fusese pré fericitu ca putù sa scape teaferu la Adrianopole, insocitu numai de o mica suita“ [4]).

Stefanu de ací reportà mereu lauri in bataliele din contr'a renegatiloru pusi de elu la domnia, dara carii se resculasera in contr'a sea, ajutati de mâna straina [5]).

Le ia domniele, se intórna in tiéra, zidesce noi monumiute religióse [1]) si ajunge in apogeulu marirei.

Minunatu lucru! — esclama cronicariulu biografu. — Dupa poticnél'a lui dintâiu, cel'a ce nu avea voinici de óste, ci stringea pastorii din munti si argatii de-i intr'armá, acum iéra se radicà deasupr'a biruitoriloru!

Celu ce intâiu se vedea ca a perdutu tiér'a, acum da domnii altor'a si tiér'a 'si latiesce! [2]).

Dupa mórtea infricosiatoriului Mahomed II, urmà fiulu seu Baiazet II, caro — spre a-si resbuná de rusinea ce tata-seu pati-se dela Stefanu [3]) — infestà tiér'a cu puteri colosale [4]).

Marele Domnu insa si de asta data reesì — cu tóte suferintiele si nevoile, — a scapá patri'a de aceste locuste.

Si la 1496, cându 80,000 de poloni vinu sa devasteze si sa cuprinda Moldov'a, cum le respunde maritulu nostru stramosiu?

Codrulu Cosminului [5]) si Dumbrav'a-Rosia [6]) suntu marture seculare despre meritatele lectiuni ce marinimosulu barbatu sciù sa le dea, si incursele-i posterióre in acea tiéra le fura nisce recompense atâtu de drepte. Regele Albert d'abiá scapà cu fug'a si murì de rusine, cu unulu ce „nu dá ajutoriu celui ce nu avea odihna de turci, ci vrea sa slabésca pre celu ce se luptá cu vrajmasiulu crestiniloru, cârui'a trebuiá sa-i dea toti ajutoriu“ [7])

Cá unu leu gat'a de apucatu, ce nu-lu póte nime imblanzí [8]), nu se lasà pâna nu cuprinse si Pocuti'a.

Estrasu din „Romanulu.“

Evenemínte politice.

Ce face Russi'a facia cu intelnirea monarchiloru germani la Gastein? Póte ea fi indiferinte

---

[1]). Cursu de istoria romana la Universitatea din Bucuresci de V. A. Urechia.

[2]) „Donec ipse corpore proprio in turcarum acies, de victoria exultantes, medius se injecit etc.“ — Cromer in lib. XIII, p. 544.

[3]) In 17 Ianuariu.

[4]) „Mirabili Dei potentia!... Vix quadraginta habens millia pugnatorum, in quibus major pars erat agrestium, prostravit etc.“ — Cromer eod. loc. cit.

[5]) Strikovsky lib. XL. — Dlugoss lib. XIII

[1]) „Nec in superbiam aliquam ex hac victoria ellatus, diebus quator continuit jejunium in pane et aqua, egit per universam quoque terram suam ban edixit nequis auderet sibi, sed soli Deo illam victoriam apropriare. — Dlugoss, lib. XIII.

[2]) A sântului Nicolae in Iassi si a sântului Dimitrie in Sucév'a. — Pag. 125 „Leptopisitiele Moldovei.“

[3]) Dlugos eod. loc. cit.

[4]) Cantemir. Ist. Turciei tom. I. pap. 139 in Rev. Rom. pag. 527.

[5]) Tiepelusiu si Vladu calugerulu, care se unisera cu turcii — Gr. Urechia in cron. Moldovei „Letopisitie“ pag. 132.

[1]) Biseric'a sântului Procopie la Radauti. — Id. pag. 132.

[2]) Cronic'a Moldovei in Letop. p. 133 tom. I. cap. XII.

[3]) „Baiazethes, ut ignominiam et clades paternas, a Stephano acceptas, ulcisceretur, anno post Christum natum millesimo quadringentesimo octagesimo quator in Bessarabiam et Moldaviam terra marique expeditionem fecit“ — Cromer in lib. XXIX, pag. 439.

[4]) In 1884.

[5]) Sincai vol. II, pag. 94. „Cronic'a românilor“.

[6]) Cantemir. Ist. imp. turc. cartea I, cap. 5.

[7]) Cronicariulu Gr. Urechia p. 139 Letopisitie.

[8]) Idem. in p. 144.

---

impreunatu cu gradulu de desvoltare dejá esistentu alu copiiloru, avendu sa le faca o idea mai chiara despre diferitele lucruri, activitâti si insusîri, care le-au esperiatu ei in si afara de cas'a parintésca, a le rectificá cuvintele si formele false, a le amplificá cerculu representatiuniloru si inchipuiriloru loru cu alte representatiuni si inchipuiri nóue si a li le intiparí tóte intr'unu modu mai determinatu si mai chiaru. Acestu procesu insa nu se póte efectuá mai bine si mai siguru, decâtu prin **esercitii intuitive**, care trebuie sa aiba locu, indata ce a intratu copilulu in scóla, inainte inca de a potea cetí si scrie. Prin aceste esercitii se improspetéza intuitiunile, care si le-au formatu copii inainte de venirea loru la scóla, facendu-se acelea obiectu de conversatiune intre invetiatoriu si scolariu. Prin conversatiunile acestea se aduce lumina in representatiunile copiiloru pre de o parte, iéra pre de alta parte se inavutiesce mintea loru cu o multime de representâtiuni nóue.

Cá o ilustratiune a asertiuniloru nóstre cu privire la valórea esercitieloru din cestiune producemu ací unele probe de esemple, prin care voimu sa aretâmu cám in ce modu aru trebuí sa incépa invetiamentulu primitivu in limb'a materna conformu principieloru espuse cu privire la acestu obiectu.

Invetiatoriulu adresându-se câtra unulu dintre copii mai isteti, pre care-'lu cunósce mai bine, 'lu intréba cám in urmatoriulu chipu: Cum te chiama baete?

Copilulu: Cornelie.

Invet.: Si altmintrea? Nu mai ai vre-unu nume?

Copil.: Codrescu.

Invet.: Nu mi-ai putea spune amendóue numele de odata?

Copil.: Cornelie Codrescu.

Invet.: Cum se chiama tatalu teu? Ce face? Cum se chiama muma ta? O iubesci tu? Nu cumva ai tu si unu frate? Si elu se chiama Cornelie? Asiá, Victoru se chiama elu; acest'a inca este unu nume frumosu. Ai tu si o sora? Dóue surori ai tu? Cum se chiama cea mai mica? Si cea mai mare? (Invet. se adreséza câtra altu copilu): Scii tu cum se chiama copilulu acest'a? Si cum te chiami tu? Si tatalu teu se chiama astfeliu? etc.

Invet. (adresându-se câtra altu copilu): Scii tu unde ne aflâmu noi? Ve place vóue aici? Sciti voi ce facemu in scola? Ve place si vóue sa invetiati? Ei bine! déca ve place, luati aminte? uitati-ve cu bagare de séma la lucrurile, care se afla in scóla. Care dintre voi e in stare sa-mi spue vre-unu lucru? Ce este acést'a?

Scolariulu: O carte.

Invet.: Care dintre voi aru scí sa-mi mai spuna inca vre-unu lucru?

Scolarii: Creta, burete, cerusa etc.

Invet.: Fórte bine! Fia-care sa cugete la lucrulu, care l'a numitu. Ce lucru mi-ai spusu tu?

Scol.: Creta.

Invet.: Si tu?

Scol.: Burete.

Invet.: Lucrurile acestea tóte le punu pre mésa inaintea ochiloru vostrii. Ce vedeti voi pre mésa inaintea vóstra?

Scol.: Unu burete, o creta, o cerusa.

Invet.: Ei bine! lucrurile acestea zacu tóte inaintea ochiloru vostrii. Buretele acest'a 'lu iau in mâna, dara bagati de séma bine ce dícu: buretele acest'a este unu lucru. Cine póte sa-mi spuna ce amu disu. Nu mi-ai putea spune si tu? Cercati si-mi spuneti cu totii! — fórte bine. Dara acum'a ce amu eu in mâna?

Scol.: O Creta.

Invet.: Ce potu dice si despre creta? si cret'a este unu lucru? spuneti-mi cu totii!

Scolarii: **Cret'a este unu lucru.**

Invet.: Si ce este cerus'a acést'a?

Scol.: Unu lucru.

Invet.: Fórte bine! A-si vrea insa sa sciu, de sciti voi ce suntu tóte acestea? Ce este cartea? ce este buretele? ce este cret'a? ce este cerus'a? Fórte bine! tóte acestea suntu lucruri. Scire-ati voi sa-mi mai spuneti lucruri, care suntu in scóla si p'afara, séu acasa pre la voi? — Asiá este, pretutindenea suntu lucruri. Care dintre voi aru fi in stare sa-mi spuna mai multe lucruri, care suntu p'afara?

Scol.: Cas'a, pomulu, biseric'a.

Invet.: Fórte bine! dara scire-ati voi sa-mi spuneti, ce este cas'a, ce este pomulu, ce este biseric'a?

Scol.: Cas'a este unu lucru, pomulu este unu lucru, biseric'a este unu lucru.

Invet.: Suntu deplinu multiamitu cu respunsurile vóstre. Mi-aru placea insa cându mi-ati spune voi nisce lucruri, care suntu pre acasa pre la voi.

Scol.: Carulu, plugulu, més'a, scaunulu, oglind'a etc.

Invet.: Ce este carulu? — fórte bine! unu lucru este carulu, plugulu, més'a etc. Do amu fi sa cautâmu si sa numimu tóte lucrurile, n'amu mai terminá (ispravi, gatá). Trebuie sa sciti, ca suntu fórte multe lucruri in scóla, acasa (in casa, curte, gradina), precum si in câmpu, livedi, padure, munte etc., fiindca tóte, câte le vedemu suntu lucruri. Mai incolea vomu vorbí noi de fórte multe lucruri. Ve place vóue sa vorbimu ací laolalta? — Fórte bine! 'mi place si mie, mâne vomu mai vorbí si despre alte lucruri, care asemenea credu, ca ve voru placé.

Acest'a póte fi materialulu de convorbire intre invetiatoriu si scolari in tempu de trei séu patru lectiuni si nu putiena bucuria va simtí invetiatoriulu in sufletulu seu, vediendu, in ce gradu i-a succesu sa castige in modulu acest'a prin atari convorbiri inimile scolariloru sei.

(Va urmá.)

facia cu alianti'a némlio-austriaca? Aceste intrebări incepu a preocupá lumea, sî nu fâra causa. Russi'a — ori câtu de mare, colosala sa fia poterea ei, cauta sa se alieze cu Franci'a, câci — se vaeta publicistic'a slovéna — slavismulu este periclitatu de pangermanismu. Cugetele sî intentiunile Tiarului firesce nimenea nu le póte scí, deci sa asceptâmu putintelu sî vomu vedé incatro tientesce politic'a nalta! —

Déra ori cum se fia, atât'a este siguru ca — toti staruiescu pre intrecute a-si completá sî organisá poterile armate, apoi acést'a va sa dica ca pacea Europei — este asigurata?!

Se scrie din Vien'a la „Loydulu“ din Pest'a, relativu la cestiunea drumuriloru de feru române.

Ori-câtu de decisa aru fi Austri'a d'a merge 'n intielegere cu Russi'a in cestiunea româna, sî mai cu séma de a-si pune tóte fortiele sele pentru a 'nlesni principelui Carolu continuarea guvernarei in sensu constitutionale, este cu tóte acestea in natur'a lucruriloru cá, in afacerea speciale a drumuriloru de feru Strusberg, ea sa-si impue órecare reserva. — Este adeveratu ca ea n'a luatu partea resolutiuniloru adoptate de camere sî sanctionate de principe, ori câtu de mare aru fi ispit'a de a-si face astu-feliu popularitate in Romani'a; déra positiunea ei de imediata vecina i impune o prudintia cu atâtu mai mare d'a nu provocá o miscare, care aru poté pré bine sa se intindia preste fruntariele Austriei.

Cetimu asemenea in „Lloyd“ ca cabinetulu din Berlinu a notificatu cabinetului din Vien'a demarsiele facute de densulu pre lânga Pórta, fâra cu tóte acestea alu indemná sa se asocieze la demarsiele sele; comitele de Beust n'a tramisu inca la Berlinu o nota relativa la acésta afacere.

Varietâti.

*** (Dniidr. Iosifu Galu sî At. Cimponieriu) suntu denumiti de judi ordinari la tabl'a regésca.

*** (Insciintiare.) Prin inaltulu emisu alu cesaro-regescului ministeriu de finantie din 22 Decemvre 1868 nr. 37469 s'a concesu societâtiei pentru cultur'a sî literatur'a româna in Bucovin'a facerea unei loterie de efecte in folosulu fondului ei sî mai alesu pentru spriginirea studintiloru zelosi pre la universitâti.

Acésta loteria se compune din dóue-dieci sî cinci de mii (25,000) de sortiuri, avendu dreptu câstiguri cinci sute (500) de efecte séu loturi, dintre cari unele in valóre fórte considerabila. —

Pretiulu unui sortiu dela acésta loteria este defiptu la cieci-dieci (50) de cruceri v. a.

Sortirea se va face in publicu in 18/30 Decemvre 1871 in Cernautiu in localitâtile societâtiei, in presenti'a unui comisariu cesaro-regescu. —

List'a loturiloru sortite se va publicá indata; iér' impârtirea castiguriloru va incepe cu 15 dile dupa sortire sî se va face de câtra comitetulu societâtiei. Efectele loteriei se voru espune spre vederea publicului in localitâtile societâtiei cu o luna inainte de sortire. Loturile castigate, cari nu se voru reclamá pâna in 1 Martiu 1872, voru remâné in folosulu fondului societâtiei.

Aducendu tóte acestea la cunoscinti'a pré onoratului publicu, comitetulu societâtiei nutresce viu'a sperantia, ca acésta intreprindere a sea, a cârei'a necessitate a fostu recunoscuta in mai multe adunâri generale ale societâtiei, va fi primita sî imbracisiata de câtra pré onoratulu publicu cu acea esemplara binevointia, simpatia sî devotamentu, cu cari au fostu imbracisiate sî spriginite tóte actiunile societâtiei nóstre literarie, cari tindu la procurarea midilóceloru pentru latirea culturei intre fiii nisuitori ai poporului nostru.

Observâmu spre mângaerea nóstra a tuturor'a, ca de unu tempu incóce unu numeru considerabilu de tineri, esiti mai toti din sinulu poporului, se apuca cu zelu sî seriositate de diferite studie, singur'a cale, care póte aduce pre popóre la bunastare sî fericire, — dar ca acesti tineri suntu nevoiti séu de a se intórce in dereptu la córnele plugului inzestrati numai cu o semicultura, séu ca suntu necessitati a imbracisiá nisce cariere cu totulu contrarie aspiratiuniloru sele, sî tóte acestea numai din caus'a lipsei midilóceloru de a-si continuá studiele dupa placerea loru.

A suplini macaru câtu e cu potintia acésta lipsa de midiulóce sî a facilitá tineriloru studiele de specialitate, iéta, scopulu loteriei de facia. —

Ea si-lu va ajunge pre deplinu atuncia, déca pré onoratulu publicu i va acordá cu indatinat'a-i binevointia atentiunea ce o merita sî va cumperá tóte sortiurile de cari dispune.

In interesulu latirei unei culturi solide sî serióse, comitetulu societâtiei literarie face prin acést'a cu totu respectulu apelu caldurosu câtra toti amicii sî protectorii progresului de a se impartasí cu generositate la acésta loteria, bine incredintiati fiindu ca obolulu ce-lu voru aduce prin cumpararea de sortiuri, va fi unu isvoru nesecatu pentru desvoltarea a unei multime de talente, cari voru face poterea, flórea sî mândri'a natiunei nóstre. Sa nu uitâmu ca totu ce vomu dá aicia, chiaru sî cu speranti'a unui castigu in loturi, va fi numai spre crearea unui capitalu de intielegintie, fórte productivu, care la tempulu seu va dá percente fórte manóse pentru sustienerea, aperarea sî sporirea intereseloru natiunale, materiale sî intielesuale.

Un'a din insusitatile caracteristice ale strabuniloru nostri a fostu darnici'a in binefaceri de totu feliulu. Nepotii sî stranepotii loru de buna séma ca nu li voru remâné indereptu in acésta privintia, mai alesu sciindu ca sciinti'a e potere, — iér' poterea sta in unire.

Cernautiu, in 5/17 Iuniu 1871.

Georgiu Hurmuzachi,	Mihaiu Calinescu,
Presiedintele societâtiei.	Secret. societ.
Iancu Lupulu,	Ioane Sbierea,

Membrii comitetului

*** (Apelu) câtra dd. membri ai consistoriului metropolitanu românu.

De-sî membrii consistoriului metropolitanu românu suntu poftiti a se aduná la Sabiiu pre diu'a de 1 Sept. a. c. st. v. adeca cu 9 dile mai târdiu, de câtu ce cade jubileulu Esc. Sele dlui Archieppu sî Metropolitu Andreiu Baronu de Siagun'a: totusi aru fi de doritu, cá toti membrii laudatului consistoriu sa se afle in 21 Aug. st. v. in Sabiiu, cá sa póta aduce sî din partea sea Marelui Iubilariu omagiele sele devote.

Cugetându deci a satisface dorintiei tuturoru dd. membri ai consistoriului metropolitanu, cá celu mai betrânu intre ei mi iau libertate a provocá, cá in diu'a susunumita, adeca in 21 Aug. st. v. sa se afle in Sabiiu.

Timisiór'a in 10/22 Aug. 1871.

Dr. Pavelu Vasiciu m. p.
membru consist. metrop.

*** (Statistic'a instructiunei publice in Romani'a la finea anului scolasticu 1870—1.) Romani'a numera in momentele de facia: 407 de scóle rurale primarie, 1743 de scóle rurale ordinarie cu 2093 de invetiatori, 48 invetiatorese, sî cercetate de 56,604 prunci sî 3800 fetitie; 120 de scóle primarie urbane, pentru prunci si fetitie, 391 invetiatori, 243 invetiatorese, sî suntu frecuentate de 18,643 prunci sî 7613 fetitie; 3 scóle centrale cu internate pentru fetitie sî trei internate, totu pentru fetitie, cu 25 profesori, 16 invetiatorese sî 450 de eleve, dintre cari 189 cu stipendie; 2 scóle de comerciu cu 17 profesori sî 187 elevi; 2 scóle industriale, sustienute de comunitâti, cu 4 profesori sî 49 elevi, 1 scóla centrale pentru prunci in Belgradu cu 15 profes. sî 979 elevi; 15 gimnasie cu 86 profes. sî 979 elevi; 6 licee cu 92 profes. sî 1487 elevi, dintre cari 268 suntu stipendiati; 8 seminarie cu 91 de profesori sî 1563 elevi, dintre cari 699 cu stipendie; 1 scóla veterinaria sî pentru farmaceutica cu 11 profesori sî 125 de elevi, dintre cari 65 suntu stipendiati; 2 facultâti juridice (in Busuresci sî Iassi) cu 17 profesori sî 210 ascultatori; 2 facultâti pentru literatura cu 12 profesori sî 92 de elevi, dintre cari 26 suntu stipendiati; 1 facultate de medicina cu 10 profesori sî 160 ascultatori, dintre cari 6 cu stipendie; 2 scóle pentru artele frumóse cu 11 profesori sî 57 elevi, intre cari 6 stipendisti; 2 scóle musicale cu 16 profesori sî 181 de elevi, intre cari 62 suntu fetitie. Intre scólele aici insirate cele mai multe se sustienu pre spesele statului, iér' unele pre spesele comunitâtiloru. Afara de aceste scóle statulu românu sustiene inca 6 scóle in Macedoni'a sî Epiru sî 1 scóla in Silistri'a. Scólele acestea din urma numera 3—400 de elevi. Statulu românu mai sustiene apoi 30 de stipendisti in institutulu macedono-românu. —

*** (Fructeleinfalibilitâtiei.) Miscamentulu contr'a infalibilitâtiei ia dimensiuni mâri nu numai in Germani'a ci sî in Austri'a; sect'a nóua numita „vechi'a confessiune catolica“, care sî pâna acum numerá unu contingentu frumosu de credinciosi, mai de curendu se inmultì cu 3000 de familie trecute in sinulu acestei confessiuni. Acum are de cugetu a formá o diecesa nóua, sî spre acestu efectu a sî provocatu pre Aloisiu Antonu, capulu acestoru miscaminte, sî plebanu alu Vienei, cá sa sustérna o petitiune la ministeriu, pentru a li se cede biseric'a sântului Stefanu pentru seversirea functiuniloru ddieesci. Cuprinsulu in scurtu alu petitiunei este precum urméza: „In numele a 3000 familie catolice, cari s'au dechiaratu cu resolutiune contr'a dogmei de infalibilitate, sî cari, dupa consciinti'a loru nu potu incredintiá agendele preotiesci de câtu unui barbatu, care a remasu credintiosu câtra religiunea vechia catolica, subscrisulu mi-iau libertate a me adresá cu umilintia câtra inaltulu ministeriu, cá sa se indure a cede confessiunei mentiunate, pentru tienerea missei, predicelor sî altoru functiuni ddieesci, biseric'a catedrala din Vien'a a Sântului Stefanu, care este proprietatea tuturoru catoliciloru din Vien'a.“

*** (Ledru-Rolinu), acestu neimpacatu adversariu alu imperialismului, inca va sa-si ofere serviciele sele pentru salutea republicei, sî spre acestu scopu in curendu are sa pasiésca iérasi pre terenulu politicu. In privinti'a acést'a a avutu câte-va convorbiri cu Thiers care, consimtiendu cu intentiunile salutarie ale acestui incarnatu republicanu l'a incuragiatu, cá sa desvólte activitatea sea pre terenulu politicu; nu incape deci nici o indoiéla, ca Ledru-Rolinu in curendu va sasi ocupe loculu seu in adunarea generale.

*** (Consiliulu comunale din Iassi) a invitatu pre dd. Vasilie Alesandri, Mihaiu Cogalnicénu sî Dimitrie Gusti de a luá parte la serbarea dela Putn'a dimpreuna cu delegatii comunei. Inregistrâmu cu bucuria ca toti trei acesti barbati bine-meritati dela patria sî natiune, au primitu cu placere acésta invitatiune.

„Cur. de Iassi.“

Concursu.

Devenindu vacanta parochi'a gr. or. Balsi'a in protopresbiteratulu II-le alu Geoagiului, cerculu procesualu alu Almasiului in Comitatulu Hunedórei, se escrie concursu pâna la 28 Augustu a. c. 1871.

Emolumentele suntu:

Dela 216 familii câte o ferdela de cucuruzu cu tuleu, câte o dî de lucru dela tóta famili'a, sî stol'a indatinata pentru functiele parochiale.

Doritorii de a ocupá acésta parochia au a-si instruí recursele loru in sensulu statutului organicu bisericescu sî ale adresá susu mentionatului scaunu protopresbiteralu gr. or. in Secarambu pâna la terminulu prefiptu.

Secarâmbu 31 Iuliu 1871.

In contielegere cu comitetulu parochialu

Sabinu Piso.
protop.

(75—3)

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scól'a elementara populara gr. or. din Suburbiulu Brasiovechiu se deschide prin acést'a concursu.

Salariulu impreunatu cu acestu postu este 200 fl. v. a. cuartiru si 2 stângini lemne de focu.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si tramite petitiunile loru provediute cu atestatu scolasticu despre studiele ce au invetiatu, cu atestatu de botezu, ca suntu de religi'a gr. or. cu atestatu de moralitate precum sî cu atestatu ca au absolvatu cu succesu bunu cursulu teologicu séu pedagogicu, celu multu pâna la 1 Septembre a. c. la Prea Onoratulu Domnulu Protopopu Iosifu Baracu in Brasiovu,

Brasiovechiu, 29 Iuliu 1871.

Comitetulu parochialu dela biseric'a
(73—2) sântei adormiri din Brasiovechiu.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a sî tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foici pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 67. ANULU XIX.

Sabiiu, in 21 Augustu (2 Sept.) 1871.

Dovada nóua

Despre ingrigirea si iubirea archierésca

Câtra Clerulu sî poporulu credinciosu din Mitropoli'a Românîloru de Relegea greco-resariteana din Ungari'a sî Transilvani'a,

Daru vóue sî pace, sî binecuventare dela Dumnedieu Tatalu, sî Domnulu nostru Iisusu Christosu!

Astadi, dupa ce amu implinitu dóue-dieci sî cinci ani, de cându amu primitu asupra'mi in urm'a denumirei preainalte de Vicariu din 15/27 Iuniu 1846. cârm'a bisericei nóstre din Ardealu;

astadi, câudu clerulu sî poporulu nostru credintiosu din Ardealu petrece, in modu serbatorescu in sî afora de Biserici jubileulu acestoru dóue-dieci sî cinci de ani;

astadi, câudu sumu eu patrunsu de insufletirea clerului sî poporului credintiosu alu Bisericei nóstre din Ardealu, ce o desvólta în dîu'a de astadi, ear eu m'amu retrasu in singuretate, petrecându cu postu sî rugaciuni;

astadi, dîcu, me insufletiesce vapai'a inimei mele, sî provóca in mine acelu doru invapaiatu, cá sa 'Ti dedicu Tie, Iubite cleru, sî poporu credintiosu alu Mitropoliei nóstre nationale române de relegea greco-resariteana din Ungari'a sî Transilvani'a, cartea aceast'a scrisa, sî comentata de mine, sî intitulata: Enchiridionu, adeca: Carte manuale de Canóne ale unei, sântei, sobornicesci sî apostolesci Biserici, sî a Ti-o intinde cu asiá doru mare sî sinceru, precum cerbulu doresce spre isvórele apeloru, cá dintr'ins'a asiá sa Te recreezi in religiunea, religiositatea, sî in moralitatea Strabuniloru tei, precum cerbulu se recreéza din isvórele apeloru, pentru ca Canónele Bisericei nóstre suntu compuse cu mare intieleptiune, sî acomodate literii sî spiritului invetiaturiloru celoru vecinice ale lui Christosu, sî inainteaza folósele teoretice sî practice ale Clerului sî poporului credintiosu, câci ele cuprindu in sine invetiaturile luminatóre sî civilisatóre pentru toti timpii.

Vechimea sî clasicitatea Canóneloru Bisericei nóstre nu numai n'au pierdutu nimic'a pona astadi din insemnatatea loru intensiva sî estensiva, ci inca s'au maritu valórea loru, pentru ca scimu din opuri scientifice, ca literatii natiuniloru culte sî civilisate, fora deosebire de religiunea loru, din intreag'a Europa, le studiaza, sî le traducu acele in limbile loru cá nisce producte clasice ale crestinatâtii primitive, sî cu laude le infatisiaza posteritâtii (·).

Pre acestu adeveru cunoscutu bazându-ne, nimic'a mai bine nu putemu face, decâtu aceea, cá noi sa ne tienemu credintiosu de aceste Canóne in afacerile sî convictiunile nóstre bisericesci, religióse, sî morale, va să dîca, de normele acelea clasice primitive crestine, care le aflâm in ele, cá sa nu vatamâmu nici liter'a, nici spiritulu celu maretiu alu Cristianismului celui mai purificatu sî genuinu atunci câudu priceperea nóstra, sedusa de lucruri lumesci, aru voi sa faca vre-o schimbare si abatere in ele.

Sa considerâmu numai aceste optu principii din Canónele Bisericei nóstre sî adeca:

I. ca organismulu Bisericei nóstre recunósce de factori activi numai clerulu sî poporulu credintiosu egalu indreptatitu in tóte afacerile bisericesci, sî nu iarta in sinulu seu nici o casta privilegiata, seau esceptionale, prin urmare nici dreptulu de patronatu; I. Corint. Capu XII, v. 14—27; Mateiu V. v. 7. — Mateiu VI, v. 12. — Luc'a XXI, v. 1. — Can. 2, I—II. —

II. ca dupa organismulu bisericei nóstre, fiii mireniloru au acela'si dreptu de a se inaintá in treapta sacerdotale pona sî la treptele cele mai inalte ale preotiei, cá sî fiii preotiloru, Can. 33, VI.

III. ca acela'si organismu alu Bisericei nóstre prescrie form'a sinodale, adeca constitutionale atâtu pentru legislatiune, câtu sî pentru administratiune a afaceriloru bisericesci, Mateiu XVIII. v. 6—7;

IV. ca nu iarta nici cea mai mica abatere unilaterale dela Canóne fora unu Sinodu ecumenicu cu voturi unanime, adeca dogme nóue, sî prin astfeliu de mesura universale pentru totu clerulu sî poporulu credintiosu deobligatóre, se pastreaza sântieni'a, uniformitatea, vadi'a, sî pacea Bisericei ecumenice din launtru sî din afara, Can. 3, VI;

V. ca institutiunile canonice ale Bisericei nóstre orientale iarta pârtiloru litigante, pre lânga concesiunea Eppului eparchialu, alegerea judecatoriloru electivi spre prejudecarea sî deciderea finale a controversiei loru, dela carii apoi nu se mai póte apelá, Can. 9, VI. si Can. 16. Cartag.

VI. in privinti'a promotiunei Clerului sî a poporului credintiosu in dignitâti bisericesci sta nestramutaveru acelu maretiu principiu, ca oficiele bisericesci nu atârna dela potestatea episcopeasca, ci dela auctoritatea sî dignitatea Canóneloru; — Balsamonu in Coment. la Can. 39. Cartag.

VII. cá Episcopii sà fia de un'a sî aceeasi nationalitate cu Mitropolitulu loru, sî nimicu mai insemnatu sà nu faca fora sentinti'a lui, nici acest'a fora sentinti'a Eppiloru; Can. 34. Apostol;

VIII. cá clerulu sî poporulu credintiosu sà ceteasca bibli'a, de unde urmeaza 1) cà bibli'a trebue sà se traduca in limbile popóreloru crestine; 2) ca sî cârtile rituali bisericesci trebue sà fia traduse in limbile feliuriteloru popóre; 3) ca limb'a bisericeasca are sà fia limb'a poporului respectivu; 4) cà limb'a administrativa in afaceri bisericesci la Mitropolie, Episcopie, parochie, manastire, sî la totu feliulu de Sinóde trebue sa fia asisiderea limb'a nationale a poporului, clerului, sî Archiereiloru respectivi; Can. 85. Apostol, — 2, IV. — 60 Laodic. — 32. Cartag; —

sà consideramu, dicu, numai aceste optu principii din Sânt'a Scriptura, sî din Canónele bisericei nóstre, sî numai de câtu ne vomu convinge, ca acele stau deasupr'a inaltimei sciintieloru sî cunoscintieloru civilisatórie de astadi.

De-sî acestu adeveru s'au sustienutu nestramutatu intre fortunele sî vijeliile lumei acesteia, cá sî fanarulu luminatoriu pre malurile mârii, totusi suntemu siliti a marturisi, ca aceste sî acestoru asemene principii din canónele nóstre nu suntu in intrebuintiare practica peste totu in intreag'a nóstra biserica ecumenica, din caus'a aceea simpla, ca dela Statulu celu dintâiu crestinescu din timpii fericitului intailea Imperatu crestinu, Constantinu celu mare, pona la Staturile din dîlele nóstre, s'au impedecatu punerea in lucrare a aceloru institutiuni bisericesci, câci Statele fiindu parte absolutistice, parte sî constitutionale, dar fatia cu Biseric'a, absolutistice, unde se gasesc biseric'a nóstra, — ocarmuirea bisericei astfeliu o au strimtoratu, incâtu cu dreptu se póte dice, ca Statele acele tienu biseric'a sî afacerile ei in catusiele volniciei loru, sî nedusiescu cultur'a, civilisatiunea, sî inaintarea civiloru loru crestini in viati'a bisericeasca.

(·) Afora de cei 9 scriitori straini despre Canónele bisericei nóstre, pe carii i-amu espusu in opulu nostru: Compendiu de Dreptulu Canonicu din a. 1868, §-fu 360, — mai amintimu ací 1, Monumentum fidei Ecclesiae orientalis, edidit Ernestus Iulius Kimmel Ienae 1850. — 2, Constantini Harmenopuli Manuale Legum, sive Hexabiblos, ilustravit Gustavus Ernestus Heimbach, Lipsiae 1851. — 3. Dr. Carl Ioseph Hefele Conciliengeschichte, Freiburg in Breisgau, 1855. — Apoi scrierile S. Cirilu AEppu alu Alesandriei s'au edatu la Parisu in a. 1638, — ale lui S. Atanasiu la Parisu in a. 1698 — ale lui Vasiliu Mare la Parisu in a. 1730. —

Multiamita lui Dumnedieu, ca noi amu ajunsu timpulu acela ferice, cându statulu nostru la an. 1848 au stabilitu principiulu egalei indreptatîri sî alu libertâtii conscientiei pentru tóte popórele sale fora deosebire de religii, sî principiulu independintiei dela Statu alu afaceriloru bisericesci din partea competinteloru Auctoritâti, sî si-au reservatu numai Suprem'a Inspectiune a Coronei.

Dupa ce amu ajunsu aceast'a epocha norocósa, Provedinti'a dumnedieeasca ne-au sî luminatu pe noi, cum sà ne folosimu de aceste principii umane ale Statului Patriei nóstre; sî cum acele sa le aducemu in harmonie cu Canónele Bisericei nóstre; sî asiá in urm'a urmeloru amu recastigatu la anulu 1864 mitropoli'a nóstra nationale romana, sî s'au inarticulatu aceea prin Legea IX in a. 1868, sî apoi pe bas'a Canóneloru recunoscute prin acum amintit'a lege a Tierii, neamu adunatu intr'unu congresu nationalu romanu bisericescu in lun'a lui Octobre 1868, sî cu invoirea tuturoru celoru presenti la acestu Congresu amu stabilitu potrivitu canóneloru unu Statutu organicu pentru afaceri bisericesci, scolari, sî fundationali, care Statutu apoi la a. 1869. s'au sanctionatu de câtra Locurile preainalte, sî in fine numai decâtu s'au sî pusu in lucrare in tóte pârtile organice ale Mitropoliei nóstre spre obsceasc'a multiumita.

Deci Iubite Cleru sî poporu credintiosu din Mitropoli'a nóstra romana nationala, astfeliu fiindu Canónele Bisericei nóstre, sî Legile Patriei nóstre, precum le-amu espusu mai susu, pórtate dupa ele, sî lumineadiate de ele, avendu fric'a lui Dumnedieu, care este inceputulu intieleptiunei, sî dicându: Dómne! Faclie picióreloru mele, sî lumina carâriloru mele este Legea Ta!

Sabiiu $\frac{\text{21 Augustu}}{\text{2 Septembre.}}$ 1871.

Andreiu m. p.
Archieppu sî Metropolitu.

Jubileulu.

„Fia-care pórta in sine totu ce a traitu.“
Ist. mart. lib. Alf. Esquiros.

O intrebare ni se imbiá indata ce amu statu sa cugetâmu asupr'a iubileului. Intrebarea acést'a fù: câtu de largi suntu limitele, in cari se tiermurésce iubileulu? Dupa óre-care cugetare amu aflatu ca respunsulu la intrebarea acést'a ni l'a procuratu altii inaintea nóstra, intre cari autorulu Istoriei martiriloru liberâtiei prin cuvintele: „Fia-care din noi pórta in sine totu ce a traitu.“

Din apusulu Europei, din Itali'a, se respandì, in seculii aprópe de nascerea lui Chsu, civilisatiunea moderna pre atunci spre orientu, sî adeca spre acea parte, unde civilisatiunea orientului, din causele debilitatiei ei proprie, nu putù strabate, sî incâtu a strabatutu, numai cá licurela neintieligibile. Itali'a, cându a venitu in atingere cu Daci'a la Dunare, a tramisu industriasi daciloru, de-sî de sila, pentru ca erá invinsa, inse mai tardîu a plantatu industri'a sî toti factorii de viétia prin coloniele cele multe adunate, de Traianu din tóte pârtile lumei române sî asiediate in mijloculu sî giurulu Carpatiloru (105).

Civilisatiunea de atunci inse nu erá completa. Ei i lipsiá spiritulu. Fric'a de asprimea legiloru erá motivulu principale la sustienerea ordinei in societate sî ambitiunea, de multe ori vana, era indemnatoriulu la fapte maretie. Neajunsulu acestoru dóue indemnuri la viéti'a natiunale a fostu totu-déun'a caus'a unei durate saurte, pentru ca séu fric'a se prefacea in resbunare, séu vanitatea provocá scârb'a, indignatiunea sî in fine despretiulu celoru cu fapte mari, dara ingamfati de ele, — destulu ca nu erá negabile lips'a de unu altu factoru, carele sa cimenteze societatea omenésca.

Vine crestinismulu cu iubirea deaprópelui, cu iubirea inimiciloru sî destupa inimile ómeniloru cele apasate de frica sî de ambitiune. Omenimea incepe a se revedé cá o societate de frati, avendu pre unulu sî acela-si tata: pre Ddieu; avendu unulu sî acel'a-si destinu: liniscea conscientiei sî fericirea eterna.

Omenimea s'a regasitu! Dara câti de putieni suntu, cari au intielesu acésta regasire?

Istori'a bisericei ni infatisiéza luptele intunereculu sub cele mai diferite forme. Totu acést'a ni arata cu câtu necasu s'au stracuratu adeveratele invetiaturi, din cari se adapa omenimea spiritualminte sî astadi, sî din cari se recreaza pentru viéti'a aceea ce-i delatura fric'a sî slabiciunea vana, lasandu-i voi'a libera cá unica causa in tóte afacerile sele.

Dara sa revenimu la firulu nostru. Cimentulu pentru omenimea intréga in genere, este sî pentru societâti mai speciali. Societatea dara din pârtile mai susu atinse, va sa dica, din pârtile locuite de strabunii nostri sî acum de noi, incetu cu incetulu se insufletiesce de spiritulu celu vivificatoriu ce o léga in unu corpu, de spiritulu crestinismului, sî cu tóte ca a fostu bantuita de invasiuni, de persecutiuni sî de câte rele tóte, a remasu esistându pâna in tempurile nóstre.

Nu este loculu cá sa desfasinrâmu aici istori'a, dara atât'a putemu dice, ca pagânismulu germanu (goti), hunicu sî tóte cele-lalte pâna la celu ungaru, ba sî mai departe s'au sfermatu cu totulu séu s'a temputu (islamulu) indata ce au venitu in atingere cu societatea cea condusa de unu Teofilu, Niceta sî altii pâna la debilulu Atanasiu. Ba ce e mai multu, acésta societate, remasa fâra de pastori, aruncata afara din drepturile ce-i competea, chinuita de sororile ei crestine, de-sî a fostu slabita sî intunecata, dara nu s'a stinsu. Unu barbatu i trebuí sî ea se radicá cu puteri nóue, cu puteri, a câroru binefaceri se voru respandí in departâri necalculate, privésca acele tempulu, privésca spatiulu.

Barbatulu acest'a a sositu, intrându in biseric'a nóstra in 21 Augustu 1846 Escel. Sea Presântitulu Archiepiscopu sî Metropolitu Andreiu Baronu de Siagun'a. —

Serbându astadi iubileulu de 25 ani, va sa dica, periodulu aniloru 25, de cându Escelenti'a Sea P. Archiepiscopu sî Metropolitu Andreiu Baronu de Siagun'a pastoresce biseric'a nóstra, ni s'aru paré, ca nu avemu sa ne estindemu mai departe decâtu la anii acesti'a. Scimu inse ca istori'a nu pauséza cá sî tempulu carele totu tace sî totu trece. Nu sta in poterea ómeniloru de a comandá istoriei sa stea pre locu, dara nici de a face intrerumperi, incâtu ea in sine sa pórte despartiturile dela cutare pâna la cutare spatiu de tempu. Aceste suntu nisce ajutórie, mai multu imaginate pentru noi, cá sa potemu avé puncte de orientare in labirintulu celu mare de eveneminte. De aceea cu ocasiunea acést'a amu comite unu ce in contr'a naturei lucruriloru, cându ni amu incercá a incepe contemplarea nóstra numai dela 1846 incóce.

Apretiuirea momenteloru in cari traimu inca aru fi numai partiale, pentru ca noi amu avé atunci inaintea nóstra numai unele urmâri, a câroru premise aru fi pentru noi unu ce necunoscutu.

Tempulu nostru, séu periodulu acestu de ani 25, atâtu de memorabili pentru istori'a nóstra nationale sî bisericésca, „pórta in sine totu ce a traitu“ in viati'a nóstra natiunale-bisericésca, unificata mai dela inceputulu crestinismului. Acestu „totu“ trebuie dara sa-lu avemu intregu dinainte-ne;

Amu simtí noi poterea reinviârei nóstre déca nu amu scí de caderea nóstra sî de unde amu cadiutu? Amu puté noi stimá eventulu câtra care nisuimu déca nu amu cunósce inaltimea câtra carea ne radicâmu?

Cetiti onor. cetitori cele optu principii ce le

FOISIÓRA.

Invetiamentulu limbei materne in scólele elementarie sî factorulu principalu in acestu ramu de invetiamentu.

(Urmare.)

In lectiunile urmatóre aru potea trece invetiatoriulu la aplicatiunea predicativa a cuvinteloru cualitative cam in chipulu urmatoriu:

Invet: Voi sciti pré bine, asiá credu, cum se chiama cele mai multe lucruri din scóla. Care dintre voi aru scí sa-mi spue mai multe lucruri din scóla? — Pré bine! — Astadî mi-aru placea sa ve invetiu ceva, ce n'amu potutu sa ve spunu eri, de aceea fiti cu bagare de séma. Lucrurile, despre care amu vorbitu eri, le amu aicea pre mésa. Uitati-ve bine la acest'a, care 'lu amu in mâna. Cum se chiama? — Ce este cret'a? — Care dintre voi insa scie sa-mi spuna cum este cret'a?

Scol.: Cret'a este alba.

Invet.: Déra cum este cernél'a acést'a?

Scol.: Acésta cernéla este négra.

Invet.: Aicea amu unu lucru, care in privinti'a colórei (fetiei) lui este totu cá cret'a. Cum este charthi a?

Invet.: Vedeti copii cernél'a acést'a, cum s'a versatu pre podini? ea nu are picióre, cá sa potemu dîce despre ea, ca a fugitu dela unu locu la altulu, sî totusi a ajunsu pâna colo, la banc'a aceea. Cum s'a potutu intemplá acést'a? — Despre cernéla nu potemu dice „a fugitu,“ „s'a dusu,“ „a umblatu,“ fiindu ca ea n'are picióre, ci trebuie sa dicemu „a cursu.“ Cu cernél'a prin urmare trebuie sa umblama cu grigia, pentru ca déca se vérsa, curge in tóte pârtile. De aceea dicemu: cernél'a este curgatóre séu fluida. Diceti sî voi cu totii ce amu disu eu! — Cele-lalte lucruri din scóla inse nu suntu curgatóre séu fluide; ci ele suntu tari, solide. Cum este asiá dara tabel'a?

Scol.: Tabel'a este tare (solida).

Invet.? Dara cartea?

Scol.: Cartea este solida.

Invet.: Scire-ai tu baete sa-mi spui mai multe lucruri, care suntu tari (solide)?

Invet: Fórte bine! dara tu, scire-ai sa-mi spui mai multe lucruri, care suntu curgatóre (fluide)? — Fórte bine.

Invet.: Acum sa trecemu pucinu mai departe, déra fiti totu cu aceea-si luare aminte! Aicea pre mésa se afla o linea, sî o cerusa (Invet. misca cerus'a, care se pravalesce pre mésa.) Care dintre voi scie sa-mi spuna, pentru ce se misca cerus'a, sî pentru ce nu se misca line'a?

Scol.: Pentru ca cerus'a este rotunda, iéra line'a este colturósa.

Invet.: Ce este acést'a Iulie? — D'a, unu burete; dara acést'a? — fórte bine, o tabela. Dara scire-ai tu sa-mi spuni, care dintre aceste dóue lucruri este usioru, sî care greu?

Scol.: Buretele este usioru. Tabel'a este grea.

Invet.: Fórte bine! bagati de séma! déca voiu stringe buretele intre degete, asiá este ca se apasa sî de o parte sî de alt'a? Fiindu ca buretele lu potemu apasá asiá usioru, dicemu: buretele este móle. Repetiti sî voi acést'a. — Stringeti acum cret'a, tabel'a, cerus'a; potu-se sî ele apesá? Nici unele dintr'ensele nu se apasa, sa le stringu câtu de tare, pâna cându me voru durea degetele. Aceste lucruri nu suntu moi: ele suntu din contra tari. Cum e cret'a, tabel'a, cerus'a?

Scol.: Cret'a este tare. Tabel'a este tare. Cerus'a este tare.

Invet.: Vedeti baeti! Condeiulu acest'a in caderea lui s'a infiptu in podini; nu cum-va scie unulu din voi pentru ce? — Fórte bine! pentru ca este ascutitu. Prin urmare potemu dice: Condeiulu este ascutitu. Repetiti sî voi! — Si acésta cerusa?

Scol.: Acésta cerusa este ascutita.

Invet: Putére-asi dice asiá ceva sî despre linea? séu despre bastonulu meu? — Nu, bastonulu nu este ascutitu, ci este tempitu; totu asiá sî lini'a. Care dintre voi póte sa-mi spuna, ce amu disu eu?

Scol.: Bastonulu este tempitu.

Ne pare reu, ca, pentru scurtimea spatiului, nu ne este cu potintia sa continuamu firulu esercitieloru din cestiune; déra nici nu se póte acést'a intr'o disertatiune. Spre acestu sfersitu aru fi de lipsa o carte intréga. Credemu inse ca pucinele materii ale convorbiriloru produse pâna aci, suntu suficiente pentru ajungerea scopului nostru, de a presentá stim. lectori o mica proba de esemple, care sa servésca de ilustratiune fidela a principieloru espuse cu privire la valórea „esercitieloru intuitive“ pentru progresulu invetiamentului limbei materne. Atari esercitii intuitive se potu face sî trebuie sa se faca in tóte scólele nóstre elementare, désa au sa corespunda acestea scopului loru de cultura, sî in specia suntu a se recomendá ele in clasele nó-

vedeti estrase din cartea ce ni se dede cá o „dovada nóua“ de „iubirea sî ingrigírea“ cu carea ne binecuventà ceriulu de 25 de ani incóce. puneti lânga acést'a abisulu in care cadiusemu, departendu-ne de aceste principii, fortiati de impregiurâri, sî veti aflá dimpreuna cu noi, ca eramu aprópe de a ne perde, sî acum ne-amu reaflatu. Suferintiele antecesoriloru nostri se vede ca nu au fostu nisce sementia spulberata in ventu, séu predata periciunei, ci au fostu sementia cadiuta in pamentulu celu bunu, lucratu sî cultivatu de intieleptulu agricultoru, a cârui ostenele astadi ne adunâmu cá sa le apretiuimu sî apretiuindule sa dâmu lauda si multiamita lui Ddieu!

Perduti eramu sî ne-amu aflatu, morti sî amu inviatu, perduti sî morti nu atâtu din vin'a nóstra, câtu din a intemplâriloru. Dara ce voimu sa dîcemu cu aceste? Voimu sa dicemu ca in tempulu de 25 de ani incóce ni s'a facutu lumina, amu cunoscutu pusetiunea nóstra in ori-ce privintia sî amu apucatu pre calea inaintârei.

Noi purtâmu inse istori'a nóstra intréga in noi insine sî nu asceptâmu decâtu cá acumu, dupa ce sórele principiiloru mântuite de noi prin viscolii secliloru a incepututu a luminá p a m e n t u l u, sa dobândimu o era nóua, er'a libertâtiei pre deplinu.

Eata dara insemnatatea iubileului nostru.

Pentru sperantie asiá de intemeiate sî intemeiate pre realitatea lucrâriloru ce s'au intemplatu spre regenerarea nóstra este o datoria sî unu meritu ca ne adunâmu cá sa le consântimu prin o serbare deosebita. Detoria, pentru cá sa aratâmu lumei, ca nu suntemu nici nesimtitori nici nerecunoscatori; meritu pentru cá sa atragemu atentiunea venitorimei asupr'a tempuriloru in care are ea sa traiésca, pentru cá sî ea sa-si aduca aminte de indetoririle sele. Ea trebuie avisata de tempuriu de bunatâtile sî vistieriele spirituali pastrate sî castigate cu mare truda, pentru cá sa se póta bucurá de fruptele loru Ea sa fia acea urmatória fidela a presentului, carea cu mandria sa póta dîce sî inca in cele mai departate tempuri: Voi a-ti serbatu reinviarea, noi serbâmu sî avisâmu sa se serbeze v i é t i 'a pentru ca noi traimu in voi cei ce a-ti traitu, dara si voi traiti in noi cei ce traimu!

Germani'a lui Bismarck.

Totu batendu-si jocu de tóta lumea, d. de Bismarck mârì pre Prussi'a, si acum o va mai marí inca batendu-si jocu de d. de Beust. De câudu a aparutu Prussi'a pre scen'a politica, nu l'amu vediutu vre-odata semnalandu-se altfeliu decâtu prin afirmare de acte rapace. Déca in momentulu câudu Guillomu i va presentá tractatulu de aliantia spre a-lu subscrie, Francisu Iosifu 'si-aru amintí incai cuvintele esprimate de Mari'a Theresi'a cu câte dîle inainte de mórte-i: „Marimea Hohenzollerniloru va fi perderea Austriei, sî o nenorocire pentru pacea lumei sî pentru civilisatiunea moderna,“ cuvinte pre care „Buletinulu internatiunalu“ din Dresd'a, le parafá cu curagiu, suntu acum doi ani!

Missiunea divina a Prussiei s'a afirmatu prin sugrumarea Poloniei, prin anecsarea Schleswig-Holsteinului; sî perfidi'a i dovedita cu acésta ocasiune in fati'a Austriei, prin destronarea regelui Hanoverei, Electorelui de Hesse, sî ducelui de Nassau; prin violentiele esercitate asupr'a stateloru mici germane, prin resbelulu fratucidu din 1866, precum sî prin macelulu Franciei sî luarea in posessiune a dóue provincie, cari nu voru nici mórte sa fia germane. Dara, trebuie sa marturisimu, ea nu se radicà atâtu de susu, decâtu gratia orbirei unor'a sî dobitociei altor'a!

Cá sa liniscésca pre Angli'a sî pre Russi'a candu cu resbelulu danesu, Prussi'a luà de devisa principiulu nationalitatiloru; cá sa adórma pre leulu de la Tuileriu, ea 'i promise Rhinulu; cá sasi asicure neutralitatea stateloru mari vecine, candu cu resbelulu din 1870, ca dise Italiei: du-te la Rom'a! Angliei: voiu distruge o preponderantia devenita de nesuferitu pentru toti! Austriei: voiu sdrobí pe inamiculu teu ereditariu, voiu sdrobí adevarat'a causa a perderei ce ai suferitu in Lombardi'a si Veneti'a, si te voiu salvá de cosiemariulu muscalescu! Russiei: vei avea cheile Constantinopolei!

Missiunea Prussiei, prin cucerirea ambeloru provincie francese, odinióra germane, nu este inca implinita. Aceea ce-i trebuie Prussiei, aceea la care aspira ea, este intrunirea cu Germani'a a cantónetoru germane helvetice sî provincieloru germane de pre Baltic'a. Sî totulu ne dovedesce ca cucerirea acestoru ultime provincie este ceea urmaresce tractatulu dela Gastein. Sa ne amintimu ceea ce a disu generalulu Moltke congediându o deputatiune dela Goerlitz care veni-se sa-i depue unu pergamentu de cetatiénu onorariu alu acelui orasiu: „Numai câudu ne vomu intórce triumfatori dintr'unu resbelu mare ce vomu mai avea, vomu putea vorbí de o pace definitiva.“ Intielegerea ce s'a stabilitu intre Austri'a si Prussi'a, si care se dice ca se va sanctiuná printr'unu tractatu, ne indica de ajunsu pre inimiculu cu care are a se luptá Prussi'a. Numai printr'unu tractatu de aliantia cu Franci'a, Russi'a va putea face sa tréca dela dens'a acestu paharu.

La asertiunea facuta de principele de Bismarck mai multoru persóne, cari alergara sa-lu salute cu ocasiunea trecerei la Leipzig, d de Bismarck le dise ca vomu avea o lunga seria de ani de pace.

O dovéda ca nu ne incelâmu mentionandu ca cestiunea religiósa va fi unulu din primele obiecte de intrevorbiri dintre ambii cancelari, este calea care o apuca principele de Bismarck care, precum se scie, a trecutu prin Munich, unde avù o lunga conferintia cu d. de Lutz. Asiá dara, de s'aru adeverí ca portfoliulu dlui comite de Bray se va dá dlui comite de Hegnenberg-Dux, este lesne a prevedea regulârile ce se voru face la Gastein atingetoriu de acestu punctu, de óre-ce d. Hegnenberg-Dux a fostu ex-comunicatu cá unulu ce a subscrisu adres'a „Museului“ câtra d. canonicu Doelinger.

Ceea ce atrage mai cu séma atentiunea acelor'a ce se intereséza de afacerile religióse, — sî aceste afaceri suntu atâtu de strinsu legate de politica incâtu este cu neputintia a le separá, — este feliulu acel'a de congresu ce se va tiené la Berlinu in lun'a lui Octobre sî la care au fostu invitati toti protestantii evangelici ai Germaniei. Acésta intrunire este motivata din lupt'a ce tiene germanismulu cu papismulu pre terenulu religiosu, sî scopulu este de a avisá la midiulócele cum aru face pre catolicismu in Germani'a cu totulu independinte de Rom'a.

Intr'unu cuventu, este continuarea luptei la care asistarâmu dintre Franci'a considerata cá celu mai putinte statu latinu, sî Germani'a. Prussi'a nu voiesce numai a germanisá, e vrea sa sterpésca din Germani'a, spre a-si asigurá domnirea, totu ce este latinu, fia de origine, fia de religiune.

„Tr. Carp“

Dispositiuni contr'a colerei.

Ministrulu de interne a esmisu urmatórea ordinatiune circularia câtra jurisdictiuni:

„Dupa unu raportu alu consulatului c. r. austro-unguresc in Königsberg, a eruptu in 26 Iuliu in acestu orasiu coler'a, de care se bolnavira de atunci 97 individi, 53 dintre ei perira, 44 se afla in tractamentu medicale; asiá dara numerulu midiociu nu e insemnatu la o poporatiune mai mare de 100,000 suflete.

Dupa o impartasîre privata, ce mi-a sositu din Stettinu cu datulu 8 l. c, ból'a acést'a trece, pornindu din Ostulu Russiei, preste Stettinu spre Vestu, in care orasiu se ivira in cele dóue dile din urma dóue bolnaviri de colera, trei individi murira insa in apropierea Stettinului la unu locu.

In Stettinu nu se mai aretara de atunci casuri de colera, dupa unu anunciu din 17 l. c., se

---

stre elementare I. sî II., unde voru avea aceste esercitii, sub conducerea intielépta a unui invetiatoriu espertu resultate frumóse.

Cá o continuatiune sî perfectiune a esercitieloru intuitive, suntu de a se privi „esercitiele de cugetare sî de stilu,“ care amu dorí sî aru potea sa fia introduse cá obiectu separatu in clasele elementare norm. III. sî IV., precum sî in clasele elementare reale sî gimnasiale.

Dupa ce a ajunsu unu copilu prin esercitiele intuitive, prin convorbirile invetiatoriului respectivu cu scolarii sei, asiá departe, cá sa cunósca acesti'a diferite obiecte, diferite actiuni, diferite insusiri ale obiecteloru, chiaru, determinatu, scopulu esercitieloru urmatóre e: de a invetiá pre copilu mai departe sa mediteze asupr'a aceloru lucruri, activitâti sî insusiri, sa cugete asupr'a a totu ce póte elu dîce despre acele. Cu alte cuvinte scopulu esercitieloru urmatóre e: d e a c o n d u c e p r e s c o l a r i l a a f l a r e a i d e i l o r u d e s p r e l u c r u r i l e e s p e r i n t i e i l o r u. Ideile séu cugetârile suntu lucrulu principalu la ori-ce espositia sén pertractare verbala séu scripturala. F â r a i d e i n i c i o l u c r a r e s p i r i t u a l a. De aci vine, ca multi scolari se plângu, avendu sa lucreze unele séu altele teme, ca nu sciu, ce sa scrie, cu alte cuvinte, ca n'au idei. Acelu scopu, de a aflá idei, 'lu potu ajunge scolarii prin „esercitii de cugetare,“ carí, in câtu ideile au sa fia esprese in visibilu, se numescu sî „esercitii stilistice.“

Dóue suntu scopurile, spre care tientescu „esercitiile de cugetare sî de stilu“: mai intâiu unu scopu r e a l u (m a t e r i a l u), sî alu doilea unu scopu f o r m a l u. Scopulu r e a l u si-lu ajungu esercitiile din cestiune oferindu scolariloru mijlócele pentru acuirarea sî inmultirea ideiloru loru. Ori-ce pertractare séu espositia verbala séu scripturala trebuie sa coprinda in sine idei; acestea suntu materialulu, din care 'si construescu scolarii edificiulu ori-cârei lucrari, alu carei coprinsu trebuie sa-lu afle ei insisi prin meditatiune propria. Alu doilea scopu, celu f o r m a l u, care 'lu au esercitiile din cestiune, e: de a se esercitá si a cultivá poterea cugetarei sî a judecatiei unui scolariu, oretându-i-se diferitele puncte de vedere, din care se potu observá si judecá lucrurile oferindu-i-se o varietate de forme de modelu, cá sa póta observá, meditá si petrunde cu judecat'a sea ori-ce altu obiectu alu esperintiei sele din asemenea punte de vedere, dupa formele de modelu cunoscute, intiparite in spiritulu seu. P. E.:

E s e m p l u d e m o d e l u. C u g e t â r i d e s p r e c r e t a.

1. Cret'a este alba. 2. Nu are nici o forma hotarâta, póte sa fia coltiurósa si rotunda. 3. De ordinariu insa se taie in bucati in patru muchi. 4. Cret'a se tiene de petri si se gasesce in starea ei primitiva cá pétra in muntii de creta. 5. In unele tieri se afla munti, care constau numai din stânci de creta. 6. Se afla creta fina, mai pucinu fina si dura. 7. Câudu scriemu cu cret'a, observamu, ca ea este mai multu séu mai pucinu móle. 8. In creta se afla adese-ori petricele si grauntie de nasipu. 9. Cu cret'a potemu scrie pre lemnu, lespede, pre pânza, pele etc. 10. In scóla scriemu cu cret'a pre o tabela négra. 11. Crotoriulu inca intrebuintiéza cret'a adese-ori, pentru de a-si insemná croiél'a unei haine (vestmentu) pre postavu etc.

Dupa ce au cetitu scolarii esemplulu de modelu, invetiatoriulu se adreséza câtra ei cu intrebârile urmatóre:

Invet.: Câ'e cugetari suntu in esemplulu de modelu, care l'amu cetitu?

Scol.: Unspre-diece cugetari.

Invet.: Ce se dice in puntu I. despre cret'a?

Scol.: Se dice, ca cret'a este alba.

Invet.: Despre ce se vorbesce, câudu se dice despre creta, ca este alba?

Scol.: Despre faci'a séu colórea cretei.

Invet.: Déra in punt. 2-lea despre ce se vorbesce?

Scol.: In punt. 2-léa se dice, ca cret'a n'are nici o forma hotarita, póte fi coltiurósa séu rotunda.

Invet.: Sî in punt. alu 3-lea?

Scol.: In punt. 3-lea se dice despre creta, ca ea se taie de ordinariu in bucati lungi in patru muchi.

Invet.: Nu s'aru potea coprinde puntele aceste dóue, dicerile acéste dóue despre creta sub o numire? Ce arata ele amendóue?

Scol.: Ele amendóue arata f o r m 'a cretei.

Invet.: Fórte bine! in p. 2 si 3 se vorbesce despre form'a cretei. Déra in p. 4 si 5 despre ce se vorbesce?

Scol.: In p. 4 si 5 se vorbesce despre loculu aflarei cretei, séu de unde si din ce se nasce cret'a.

Invet.: Cum amu potea numí loculu nascerei cretei printr'unu cuventu? — Loculu nascerei cretei l'amu potea numí cu unu cuventu: originea cretei. Cum se numesce printr'o numire loculu nascerei creteitei?

Scol.: O r i g i n e a cretei.

Si asiá mai incolo despre tóte cele-lalte punte.

(Va urmá.)

constatara inse trei bolnaviri de colera, cărora li urmă mórtea in apropierea acestui orasiu in dóue sate, ce jacu la fluviulu Odera; in fine erupse, dupa o telegrama sosita astadi jurnaleloru, acésta bóla in cerculu Pelikallu, Oletzko, Lick si Insterberg

De-si pâna de fatia se ivira acést'a epidemia numai in comune, care jacu departe de confiniele tierei nóstre, totusi, de óre-ce e cu potintia, cá epidemi'a cestiunata sa ia dimensiuni mai mari si sa se apropie de confiniele patriei nóstre, se vedesce deja acum de necesariu, spre delaturarea unui pericolu eventualu, a luá mesuri preventive, care sa póta servi pentru suprimerea epidemiei eventuali, pentru impedecarea imprasciârei ei, pentru ingrigirea corespundietóre, adapostirea si tractamentulu bolnaviloru, cu deosebire inse pentru desluciréa si esplicarea despre natur'a bólei la poporu, despre diagnose si decursulu ei, despre procederea si tienerea dietica observanda in decursulu ei.

Spre ajungérea acestui scopu e mai inainte de tóte neaperatu de lipsa, afara de aplicarea dispositiuniloru medicino-politiane sustatóre de curare si aperare pentru suprimerea epidemieloru, ce grasédza intre ómeni si pentru impedecarea imprasciârei ei, a se dá poporului prin o instructiune câtu se póte mai scurta, inse populara si precisa despre natura, si simtome si decurgere si, in casu cându ajutoriu medicalu nu e la indemana, despre ajutorinti'a prima necesaria.

Pentru edarea câtu mai grabnica a acestei instructiuni prin barbati de specialitate, carea va precisá totu odata si principiele fundamentali ale celoru-lalte dispositiuni medicino-politiane introducende, amu luatu mesuri.

Pâna ce ele se voru tramite oficiolateloru spre orientare, aflu de necesariu a provocá jurisdictiunile, cá sa se ia urmatórele mesuri, cari a priori suntu a se introduce, mai nainte de ce va erumpe epidemi'a:

1. E a se indreptá atentiune deosebita la tienerea in curatienia a stradeloru si locuintieloru. De aceea e a se luá dispositiunea, in deosebi in orasie mai mari, cá cociele si carausii sa se restringa, la casu din contra pre lânga pedépsa grea, a curá indata séu celu pucinu sér'a in tóta diu'a, gunoiulu dela locurile loru de stare, care totu-dé-un'a ofera ocasiune pentru molipsirea aerului. Pentru tienerea in curatienia si aerarea corespundietória a caseloru e inse a se ordiná, cá portile, care de obsce tóta diu'a stau numai de diumetate deschise, sa stéa cu totulu deschise in orasie mai impopulate si cu deosebire in stradele inguste ale acelor'a.

2. Politi'a de piatia e a se ocârmui cu strictetia si a se intredice strictu vinderea pómeloru necópte, pesciloru stricati si a tuturoru objecteloru de alimentatiune contrarie sanetâtiei.

Suntu a se desinfiltrá cu deosebire roteratele si canalele pre tóta diu'a d'aci inainte in localitâti publice, unde comunica multe persóne, in deosebi caletori, spre e. in otele, crâjme teatre, mai departe in gare si in statiunile drumuriloru de feru, si e datorinti'a oficiolateloru a se convinge despre esecutarea punctuale a acestei mesuri momentóse.

Desinfiltrarea se face, déca se varsa pre tóta diu'a in roterata séu canalu etc. dupa numerulu persóneloru séu locuitoriloru câte $1\frac{1}{2}$ lotu vitriolu feratu topitu intr'unu patrariu de apa.

4. Macaru de pâna de facia nu s'a observatu in tóta tiér'a nici cea mai mica urma de epidemi'a acést'a, sa-si indrepte oficiolatele atentiunea intr'acolo, la casu, ca epidemi'a sa se ivésca in urm'a vre-unei impregiurâri, a luá mesuri mai nainte de vreme pentru adapostirea, ingrigirea si tractarea medicale a patientiloru eventuali, intr'unu modu nebatatoriu la ochi si fâra de o itimidá ne necesariu poporulu seu alu transpune intr'o iritatiune daunatiósa.

5. In fine sa mi se impartasiésca erumperea epidemiei, chiaru si ivirea numai unui casu singulariu, déca se va constatá oficialminte, neamenatu, unde se póte pre cale telegrafica.

Pest'a 23 Augustu 1871.

V. Toth.

Varietâti.

*** (La serbarea dela Putn'a) se voru impârti medalie comemorative, de argintu si bronzu, parte facute de câtra comitetulu centralu din Vien'a, parte de câtra dlu Mihailu Cogalnicénu.

*** (Delegatii) din partea I. P. S. Mitropolitului Moldovei si Sucevei cá representantu alu clerului Moldovei, pentru serbarea la Putn'a suntu P. S. Loru Episcopii Filaretu Scribanu si Iosifu Bobulescu, Archimandritulu Ironimu Butiurénu si Archidiaconulu Mitropoliei Hectare Apostoliu.

*** (Delegatii) din partea comunei Vasluiu au sositu in urb'a (Iassi), aducându cu sine si stindardulu facutu din partea acelei urbe. —

*** (Relativu la serbarea in memori'a lui „Stefanu celu Mare“) dupa cum amu fostu aretatu in numerulu trecutu alu foiei nóstre, mai multi cetatieni din urb'a nóstra neputendu a merge pâna la Putn'a, voru solemnisá acésta serbare aice la biseric'a S. Nicolae celu Domnescu, Domineca in 15 ale curentei unde va cântá si music'a comunei, acordata gratisu de on. Primariu. Cu ocasiunea acestei serbâri memorabile, dl. Ioanu Panaitiu, epitropulu bisericei Vovideni'a, va impârti in aceea-si dî o soma de pâne si vinu la seraci; totu de asemenea va face si dl. Ioanu Climente, epitropulu bisericei S. Haralambie. „C. de I.“

*** (MM. LL. Domnulu si Dómn'a) petrecu inca totu la monastirea Sinai. Dintre domnii ministri dl. Generalu Tell s'a intorsu din caletori'a sea dimpreuna cu dl. N. Cretiulescu; dl. generalu Florescu a plecatu la Carlsbad, iéra dl Lascaru Catargiu la Sinai, chiamatu fiindu — dupa cum se dice — de M. Sea. — „Cur. de I.“

*** (Imprumutulu românu.) Cetimu in „Monitoriulu“ Romaniei urmatórele: Pâna la publicarea resultatului definitivu si a listeloru de subscriptiuni, cari s'au inchisu asta-séra, in 30. Iuliu pentru imprumutulu de 78 milióne lei, in bunuri domeniali, sa face cunoscutu, ca cu 15 milióne bunuri domeniali reservate pentru acuitarea detoriei câtra cass'a de depuneri si consemnatiuni sum'a, de 78 milióne lei, prevediuta prin legea dela 19. Iuniu, anulu curentu, se afla pre deplinu acoperita.

*** (Inventiuni nóue de insielaciune.) Unu tieranu din Karmacs, (com. Zal'a) primise dilele trecute un'a epistola dela fiiulu seu Alesandru, soldatu in regimentulu 6. de artileria, pre care nulu vediù de multu, si care i scrie, ca jace bolnavu in spitalu, dar' se semte fericitu a fi facutu cunoscinti'a unui medicu militariu, care i a promise, ca pre lânga unu onorariu bunu, lu va liberá dela militia. Parintele, in estasulu seu de bucurie, ca iérasi si póte vedé pre fiiulu seu, si câstiga cu mare greutate banii trebuintiosi in suma de 225 fl. v. a. si caletorí numai decâtu la Pest'a. Dupa instructiunea, ce i s'a datu prin epistola, tieranulu stetù la 7 óre diminéti'a la pórt'a museului. Cu ce-va mai târdiu veni unu barbatu imbracatu bine, in etate de 55—60 ani si apropiandu-se de tieranu, lu intrebà „ca dóra ascépta dupa fiiulu seu? la ce acest'a dându-i respunsu positivu — strainulu necunoscutu indrumà pre bietulu parinte cá sa mérga cu calea ferata de cai pâna la cass'a orfanala, unde lu astepta fiiulu seu. — Tieranulu facù precumu i s'a disu. Inaintea cassei orfanale, stá unu altu individu necunoscutu, care se recomendà cá medicu si spuse ca feciorulu e fórte bolnavu si pentru aceea nice nu e iertatu sa vina afara, asigurà insa pre bietulu omu ca va eliberá pre fecioru dela militia. Tieranulu prinsu in cursa, scosese banii si si i dedù presumtivului medicu, care voi a-i impachetá; nu preste multu dedù bietulu parinte pre langa pachetu si un'a epistola, cu care dise ca lu va poté aflá in edificiulu „Neugebäude.“ Tieranulu se depârtà cu mare multiumita; mai târdiu inse i trecù prin minte ca ar' fi bine se numere banii, desfacù deci pachetulu, inse in locu de bani aflà un'a cóla de papiru; deschise apoi epistol'a si spre marea lui mirare vediù, ca in epistola nu e scrisu nimicu. Vediendu-se astfeliu insielatu, se grabise a face aretare la capitanatulu cetâtiei.

*** (Incendiurile in Russi'a), cari de unu tempu incóce luara o dimensiune infioritória, inca totu nu mai incéta, bá, precum ni anuncia scirile mai néue ele crescu din dî ce merge; nu este dî, in care sa nu se intample focuri; orasie, sate se prefacu in cenusa. Dilele trecute a dearsu cetatea Poloczku, iér' mai curendu cetatea Cazanu. Cu câta temeritate pasiescu malefactorii se póte vedé si de acolo, ca in unele cetâti s'a aflatu epistole anonime, ba chiaru placate si anunciuri, prin cari pacinicii locuitori se amenintia cu focu. Daunele causate se urca la milióne; societatea de asecurare singura a avutu, prin dearderea cetâtiei Poloczku, o dauna de 500,000 ruble. Focului in cetatea din urma a eruptu Sâmbata si a duratu o dî si o nópte; comandantele institutului militariu a cerutu dela magistratulu cetâtiloru Vitebscu si Dünaburg, pumpe prin telegrafu, acestea sosira inse fórte târdiu. Indignatiune generale a causatu cu acésta ocasiune portarea, séu mai bine disu bigotismulu religiunariu alu jidaniloru, cari in faci'a periclului ce amenintiá averea loru chiaru asiá cá si a crestiniloru, stateau cu mânile in sinu, fâra a dá mâna de ajutoriu, si la provocarea comissariului respunsera, „nu este iertatu, de óre ce adi e Sâmbeta.“

Mainou.

La serbarea iubileului a sositu Ilustritatea Sea Présântitulu P. Ioanu. Popasu, Episcopulu Caransebesiului, P. Vicariu episcopescu Mironu Romanu si unu numeru fórte insemnatu de Protopresbiteri, Preoti si mireni din provinci'a metropolitana intrega. Serbarea este splendida.

Ad. nr. 217—1871.

Concursu.

Conformu conclusului adunârei gen. a Asoc. tne. tienute in 7—8 Augustu cal. n. a. c. la Fagarasiu p. 19, se publica prin acést'a concursu, la urmatórele stipendiu si ajutorie:

1. La dóue stipendie pentru doi juristi, de câte 150 fl. cu indetorirea, ca acesti'a, sa implinésca lucrarile de scriitori in cancelari'a Asociatiunei (din Sabiiu).

2. La dóue stipendie de câte 400 fl. pentru doi ascultatori de filosofia.

3 la unu stipendiu de 400 fl. pentru unu ascultatoriu de politechnica.

4. la unu stipendiu de 400 fl. pentru unu elevu de silvicultura.

5. la trei stipendie de câte 50 fl. pentru trei gimnasisti.

6. la dóue stipendie de câte 50 fl. pentru doi elevi la scólele reali.

7. la unu stipendiu de 50 fi. pentru unu elevu la scól'a comereiala.

8. la patru ajutórie, de câte 50 fl. pentru 4 sodali de meseria, cualificati a se face maestri.

9. la diece ajutórie de câte 25 fl. pentru 10 invetiacei de meseria. —

Terminulu concursului, pentru stipendiale si ajutóriale susu-insemnate, se defige pre 20 Septembre dupa calendariulu nou anulu curente.

Concurentii la stipendiale de sub pos. 1, 2, 3, 4, 5. 6, si 7, au de a-si asterne la subscrisulu comitetu pâna la terminulu mai susu indigitatu, concursele loru, provediute cu urmatórele documente:

a) carte de botezu, b) testimoniu despre anulu scolasticu 1870/1 respective concurentii la stipendiale de sub pas. 1, 2, 3 si 4, au se produca testimonin de maturitate, si in casu, cându voru obtiené vre-unn stipendiu, sa dee reversu subscrisu de ei insisi, prin carele sa se deoblige, cum ca dupa absolvirea studialoru, voru servi in patria, incâtu 'si voru aflá postu corespundietoriu, si in fine c) testimoniu de paupertate.

Dela concurentii la ajutóriale de sub pas. 8, pre lânga atestatulu de botezu — se recere dela maiestrulu resp. adeverintia despre aceea cum ca suntu cualificati de a se face maestri.

Iér' dela coucurentii la ajutóriele de sub pas. 9, — pre lânga atestatulu de botezu se recere adeverintia dela maestrulu resp. despre desteritatea si diliginti'a in meseri'a, cu care s'au ocupatu.*) —

Sabiiu in 26 Augustu cal. n. 1871.

Comitetulu Asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului românu. —

*) Celelalte diuare romane inca suntu rogate a reproduce in colónele sele acestu concnrsu.

Reuniunea sodaliloru români se aduna Dumineca sér'a la 9 óre in grâdin'a Gerlitiana la o petrecere cordiala.

Comitetulu.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a si tiparitulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 68. ANULU XIX.

Sabiiu, in 26 Augustu (7 Sept.) 1871.

Sabiiu 24 Aug. Justificâmu un'a din datorintiele nóstre jurnalistice cându revenimu la opulu celu mai próspetu, edatu de Présântitulu Parinte Archiepiscopu si Metropolitu Andreiu si publicatu mai intâiu in numerulu precedente si care e intitulatu: „Enchiridionu adeca, Carte manuale a canóneloru ale unei sântei sobornicesci si apostolesci Biserici cu comentare.“

Fiindu ca dedicatiunea acestui opu clerului si poporului, precum si esirea lui se face in diu'a iubileului de 25 ani ai Archipastoriei Escelentiei Sele in Ardealu, se da serbârei acestei'a splendórea, stralucirea cea mare, ce nu o póte intrece séu intunecá nici o impregiurare, de óre-ce opulu amintitu deplinesce o lacuna de multu simtita in literatur'a nóstra bisericésca natiunale, stâtu in privinti'a materiale, câtu si litararia limbistica. — Cine a cetitu Pravil'a cea mare séu Pidalionulu a potutu observá ca cuprinsulu loru nu l'a potutu multiamí, din acea causa simpla, pentru ca cârtile aceste suntu compuse fâra de nici o sistema si pline de barbarismi limbistici, incâtu in pré multe locuri se perde intielesulu celu adeveratu. Acestoru editiuni de canóne le mai lipsesce si insusirea de a aratá lumei invetiate valórea precumpanitória a canóneloru bisericei nóstre fatia cu canónele altoru biserici crestine. Enchiridionulu Parintelui nostru Archiepiscopu si Metropolitu Andreiu inse espune in dedicatiune optu principii, cari arata, cá lumin'a sórelui, ca canónele bisericei nóstre se afla la inaltimea sciintieloru si cunoscintieloru de astadi, ca corespundu spiritului tempului nostru si ni se infatisiédia cá nisce producte classice ale tempuriloru primitive ale crestinismului, ca barbatii literati din Europ'a intréga, fâra deosebire de religiune si natiune, le studiéza si le traducu in limbile loru si in modulu acest'a le transpunu posteritâtiei.

Recunóscemu si noi ca partea prima a Praviléi, ce esi acum de curendu de sub tiparu in Bucuresci, este o editiune préfrumósa si lucsuriósa chiaru, in câtu privesce partea ei esterióra; dara fiindu ca stilulu ei este inca totu celu vechiu si plinu de slavismi, cetitoriulu remâne lipsitu de placerea gustului de cultura limbistica, abstragendu dela impregiurarea, ca din caus'a acést'a in multe locuri nu póte intielege ce vrea sa dica pravil'a.

Enchiridionulu amintitu din contra se recomânda atâtu in privinti'a materiale, câtu si in privinti'a literaria; elu este compusu in form'a unei editiuni manuali si placute, este intr'unu stilu netedu, si corespundietoriu sboruluu limbistiei nóstre; este provediutu cu tóte câte se ceru la unu opu literariu. Cum-ca acestu opu ni este binevenitu nu incape nici o indoiéla, déca vomu considerá viéti'a nóstra bisericésca, formata dupa unu constitutiunalismu ce 'si are fundamentulu in Biblia.

Enchiridionulu se capeta in tipografi'a archidiecesana cu pretiu de 4 fl. v. austr.

Cuventarea

din diu'a serbârei iubileului de 25 ani ai archipastoriei Escelentiei Sele Présântitului Archiepiscopu si Metropolitu Andreiu Bar. de Siagun'a, rostita la St'a liturgia de câtra Présântitulu P. Ioanu Popasu, Episcopulu Caransebesiului.

Lucruri mari au facutu intru noi Domnulu fostamu veselindu-ne. Psalm. 125. 4.

Ce serbatóre neobicinuita este serbatórea dilei de astadi celei stralucite si vesele? De unde vine, ca credinciosii români dreptmaritori de tóta starea si rangulu, din apropiere si din departare au alergatu, cá sa ia parte la serbarea de astadi cea rara si pré insemnata?

Ce angeru mangaitoriu ve misca animele la atât'a bucuria si budiele la atâtea laude si multiamiri? Pre cine privesce óre bucuri'a cea preste mesura, ce o purtati toti zugravita pre fetiele Dvóstre? Vedu oglindindu-se in ochii fia-cârui'a din d-vóstra semnele unei veselii, ce prevestescu o intemplare, unu evenimentu raru; audu resunandu zidurile acestui sântu si ddieescu locasiu de cântâri si versuri melodióse si evlavióse, prin care biseric'a se preface intr'unu altu ceriu pamentescu. Si óre care sa fia caus'a acestei serbâri pompóse si evlavióse? Intielegu, I. A., intielegu motivulu dreptei d-vóstre bucurie. Elu intru adeveru nu este altulu, decâtu ca astadi in 22 Augustu a. c. suntu 25 de ani, de cându Escelenti'a Sea Présântitulu Parinte Archiepiscopu si Metropolitu, Andreiu Baronu de Siagun'a venitu in Ardélu si a luatu in vigurósele sale mâni cârm'a diecesei dreptucredinciósе române de aici. Astadi suntu 25 de ani, de cându acestu mare Archipastoriu a inceputu lucrarea sea cea plina de bine-cuventare si mantuire mai alesu si cu deosebire in midiloculu clerului si poporului din eparchi'a dreptmaritóre româna a Ardélului. Astadi suntu 25 de ani, sub decursulu câror'a Présânti'a Sea prin lupte si suferintie, osteneli si necasuri, prin jertfe si primejdii grele si nemai audite a reesitu cu ajutoriulu Ddieului parintiloru nostrii si prin grati'a Majestatei Sele, pré induratului nostru Imperatu Francisc Iosifu I. a reesitu, dicu, a scapá biseric'a si natiunea nóstra din catusiele ferósei sclavii, in care le-a fostu aruncatu crudulu si nedreptulu trecutu, a isbutitu cá sa restitue stravechi'a nóstra Metropolia din Ardélu. De aceea drepteredinciosii fii, deputatii archidiecesei Ardélului, adunati in sinodulu eparchialu din acestu anu, impreuna cu noi asemenea devotati si credinciosi fii ai Présântiei Sele din diecesele Aradului si Caransebesiului amu hotaritu cu totii, cá diu'a de 22 Augustu 1871. sa fia o dí de onóre si de Jubileu de 25 de ani a Escel. Sale Par. Archiepiscopu si Metropolitu, Andreiu Baronu de Siagun'a, si cá acésta dí de Jubileu a Présântiei Sale sa fia o dí de serbatóre pentru clerulu si poporulu intregei nóstre Metropolii, conlucrându, cá sa radicâmu stralucirea acestei serbatori câtu se póte de multu.

Dara pentru cá bucuri'a dilei de astadi sa nu fia desiérta si sa aduca folosu sufletescu dati-mi voi'a a descrie ce-va mai pre largu caus'a acestei bucurie. — Nu este indoiéla, ca atunci vomu sci mai bine apretiuí influinti'a cea binecuventatóre, ce a avutu in tóta privinti'a asupr'a stârei eparchiei dreptumaritóre române a Ardélului pastorirea Présântitului Iubileru, déca vomu face sa pasiésca inaintea ochiloru nostri celoru sufletesci trecutulu acestei eparchii. Deci nu voiu dice pré multu, déca voiu intarí, ca st'area episcopiei ortodoxe din Ardélu inainte de venirea Présântiei Sale a fostu trista, deplorabila si desordinata. Episcopolu nu erá consideratu cum se cade de nici o parte, erá legatu de nisce conditiuni, care taiau adencu in autonomi'a bisericei nóstre dreptumaritóre si tindeau la total'a ei nimicire; Consistoriulu erá lipsitu de organisatiunea receruta, erá pusu pre nisce temelii straine ss. canóne si asiediaminteloru bisericei nóstre dreptu-maritóre; institutulu clericalu se aflá inca in urzéla cu unu cursu numai de o jumetate de anu; starea clerului religioso-bisericésca erá decadiuta, disciplin'a molesta si necorespundietóre ss. canóne si duchului bisericei; scóle erau putiene, necautate si pline de scaderi; poporulu cu sutele de mii abatutu dela simtu legei stramosiesci; de avere bisericésca diecesana, de fundatiuni nu putea fi nici vorba, afara de fondulu sidoxiale formatu din prisosulu tacsei sidoxsialeepiscopesci, si afara de fondulu ferdinandianu de 30,000 castigatu la an. 1836.

Astfeliu stau lucrurile, pre cându a venitu in Ardélu marele nostru barbatu Iubilaru. De aceea 'lu vediurâmu pre Présânti'a Sea, dupa ce si-a randuitu cas'a sea astfeliu, cá sa sémene a resiedintia episcopésca, se apucatu a organisá Consistoriulu, a trasu lânga sine barbatii bisericesci cualificati, aflatori pre atunci in diecesa; a regulatu siedintiele, le-a pusu inainte la asesorii consistoriali ss. canóne, legile, institutiunile si spiritulu bisericei drept-maritóre, cá basa si indreptariu, de care au sa se tiena. De ací a trecutu la organisarea institutului clericalu; a introdusu, dupa putintia, unele din studiele teologice, ce lipseau, a asiediatu profesori cualificati; a radicatu cursulu deocamdata la unu anu. Scólele preste totu si anume scólele populare elementare a fostu un'a dintre ingrigirile cele mai de frunte ale stralucitului barbatu Iubilaru, de aceea si-a pusu tóta silinti'a de a le inmultí si imbunatatí starea loru din launtru si din afara, pre câtu 'lu iertau midilócele cele de totu marginite. In privinti'a preotimei a introdusu o disciplina aspra, dictata de ss. canóne si, amesurata dignitâtiei si santieniei stârei preotiesci, a imbarbatat'o prin dese circularie, cá sa-si implinésca cu zelu si evlavia datorintiele inaltei ei chiamâri, adeca sa vestésca cuventulu lui Ddieu, sa-lu pastreze intru tóta curatieni'a, sa impartasiésea cu evlavie dumnedieescile taine, sa opere pre crestini de ratacire si pecatu si radicându-se mai pre susu de cele lumesci, sa fia midilocitóre intre Ddieu si intre turm'a sea cea cuventatóre, facendu rugaciuni si aducendu jertfa neincetatu pentru dens'a. Pentru cá sa radice poporulu incredintiatu archipastoririi sale la o viétia adeverata religiósa si morala, Présânti'a Sea n'a crutiatu nici o ostenéla, a compusu pentru serbatorile s. invieri si ale nascerei Dlui pastorale pline de invetiatura si de indemnuri mantuitóre si le-a tramisu, cá sa le cetésca preotii poporului in s. biserica. Averea bisericésca a comuneloru parochiale a adus'o la renduiala si la siguranti'a, impartasîndu protopresbiteriloru instructiuni, dupa care aveau sa administreze banii bisericesci si indatorindu-i a face unu raportu in totu anulu indiestratu cu unu conspectu privitoriu la socotelele bisericesci. Dara in acésta lucrare liniscita plina de binecuventare si imbunatatire pentru dieces'a sea evlaviosulu si zelosulu Archipastoriu se vediù intreruptu prin anii turburâriloru si confusiuniloru din 1848 si 1849. Orcanulu acestei epoce stá sa nimicésca cu totulu biseric'a si natiunea nóstra. —

In aceste grele si fatale impregiurâri Présânti'a Sea marele Archiereu nu parasi turm'a sea, ci hotarindu a-si pune sufletulu seu pentru ea, se puse in fruntea ei, conduse intrég'a natiune cu o intielepciune si prevedere admirabila, alergà mai de multe ori, chiaru si cu espunerea vietiei, la tronulu Majestâtiei Sele si la guvernu, parte cá conducatoriu de deputatiuni, parte singuru in persóna, cu petitiuni si rugaciuni ferbinti, si aratà o staruintia si rabdare rara, pâna cându Majestatea Sea, pré bunulu nostru monarchu in cele din urma recunoscù credinti'a, alipirea si meritele natiunei române castigate pentru caus'a cea drépta a tronului si prin pré'nalta resolutiune apromise natiunei drepturi egale cu cele-lalte natiuni din patria. Totu deodata se recunoscura si meritele Présântitului nostru Iubilaru si se remunerara acum cu ordinulu leopoldinu c. r., iéra la an. 1863 cu crucea cea mare a aceluiasi ordu, in fine la an. 1868 cu ocasiunea incoronârei Majest. Sele de rege alu Ungariei cu ordinulu corónei de feru clas'a I. De aci 'si continuà Présânti'a Sea activitatea de mai inainte intr'o mesura si mai inalta. Mai intâiu luà in mâna organisarea mai departe a institutului clericalu, complini studiele teologice, inmultì profesorii si radicà cursulu dela unulu la doi si in cele din urma la trei ani. Lânga cursulu teologicu adause si cursulu preparandialu, cá asiá sa aiba ocasiune de a se

perfectiuná in studiulu celu importantiu alu pedagogiei atâtu candidatii de preotia in calitatea loru de directori locali ai scóleloru sî de catiheti, câtu sî tinerii, cari se voru simtí aplecati a imbratiosiá carier'a de invetiatori. Sî fiindu ca casele seminariale cele vechi acum nu mai puteau servi de resiedintia episcopésca, cancelaria sî institutu teologicu sî pedagogicu, cumperà marele barbatu Iubilaru cas'a din strad'a Macelariloru, unde locuesce astadi. Mai târdiu, inmultiendu-se numerulu clericiloru sî alu preparandiloru intru atât'a, incâtu nu mai incapeau in casele cele vechi, mai cumperà Présânti'a Sea Parintele Archiepiscopu sî Metropolitu pre la anulu 1863 inca o casa, totu in strad'a Macelariloru, din averea sea propria sî a daruit'o dieceseî sele, in care se afla astadi seminariulu sî institutulu teologicu sî preparandialu. Asemenea spriginí cu puternic'a sea inriurintia infiintiarea gimnasiulni super. rom. ortodocsu din Brasiovu, indiestrându-lu cu bogate daruri facute din propri'a sea avere. Dupa [illegible] o tipografia [illegible] pentru latirea cârtiloru scolastice bune sî pentru tiparirea cârtiloru bisericesci, de care avea mare lipsa intrég'a nóstra biserica rom. ortodocsa din patria. Sub ingrigirea cea neadormita a Escel. Sele administratiunea acestei tipografii ajunse la acea perfectiune, incâtu tipografi'a are astadi unu fondu, afara de cârti sî realitâti, numai in bani de 25,342 fl. v. a. Mai departe infiintià fondulu Franciscu-Iosefinu pentru ajutorarea cu stipendii a tineriloru români eminenti sî bine-naraviti de relegea ortodocsa, alu cârui'a capitalu se suie la 37,772 florini valut'a austriaca. Spre eternisarea numelui protosincelului Grigoriu Pantasi infiintià fondulu Gregorianu ce a ajunsu astadi la sum'a de 8611 fl. v. a. Simtiendu stralucitulu barbatu Iubilaru lips'a cea mare de biserica catedrala sî lipsindu-i medilócele recerute, merse la Maj. Sea imperatulu, cerù voi'a a face spre scopulu acest'a o colecta la coreligiunarii din imperiu sî, dupa câstigarea inaltei concessiuni impreunate sî cu unu daru pré gratiosu de 1000 de galbeni dela Maj. Sea pré induratulu nostru imperatu, nu pregetá a merge insusi in persóna spre susu-atinsulu scopu in unele pârti ale monarchiei. Din colecta cestionata se formà unu fondu specialu sub nume de: fondulu bisericei catedrale zidinde, care se urca astadi la o suma de 70,570 fl. v. a.

Petrunsu fiindu sufletulu seu celu mare sî parintescu de miser'a stare materiala a preotimei parochiale din dieces'a sea, esoperà dela Maj. Sea pré induratulu nostru imperatu mai intâiu la an. 1860, 25 de mii, la an. 1864. alte 25 de mii, preste totu 50 de mii fl., pentru ajutorirea preotimei lipsite sî pentru mai buna dotarea consistoriului sî a seminariului diecesanu. Tempulu celu scurtu, mesuratu peutru cuventarea mea de astadi nu me iérta a merge mai departe, aretându opurile bisericesci de mare importantia sî desfasiurându din anu in anu lucrarea cea binecuventatóre a Pré sântitului Iubilaru. Pétr'a cea mai pretiósa din cunun'a meriteloru Pré sântiei Sele este fâra indoiél'a realisarea dorintiei seculare a mosiloru, stramosiloru nostri, realisarea dorintiei de a se vedé adunati sub scutulu celu puternicu sî mântutoriu alu bisericei toti românii ortodoxi din imperiulu austriacu, toti fii unei mame de aceea-si lege sî limba, realisarea dorintiei dicu, de a se reinviá stravechi'a nóstra Metropolia din Ardélu. Evlaviosulu sî zelosulu nostru archipastoriu inca cu ocasiunea intrarei sele mai întâiu in hotarele Ardélului a datu espressiune intimei nsuintie sî dorintie, de carea ardea sufletulu seu, dicendu câtra deputatiunea, care 'lu intimpinà, urmatórele cuvente memorabile sî neperitóre: „Pasiescu pre pamentulu celu clasicu alu stravechiei metropolii române ortdoxe, ve fagaduescu serbatoresce, ca voiu lucrá neobositu pentru reinfiintiarea ei. Asiá sa-mi ajute Ddieu.“ Acésta fagaduintia solemna a sî implinit'o stralucitulu nostru Iubilaru, cu cea mai mare credintia. Dela an. 1847, dela publicarea adeca a renumitei promemorii despre drepturile avitice ale Archidiecesei sî Metropoliei Ardélului incependu n'a incetatu a cugetá dîu'a sî nóptea asupr'a medilóceloru sî câiloru, ce aru duce câtra implinirea dorintiei nóstre secularie. Asiá in petitiunea tuturoru românilorn din imperiu ce s'a asternutu Majest. Sele prin o deputatiune condusa de Pré sânti'a sea la an. 1849, in acésta petitiune dicu, a midilocitu a se pune punctu privitoriu la reinfiintiarea Metropoliei nóstre rom. ortod. din Ardélu. La anulu 1860 luându parte la senatulu imperialu imultitu operà cu caldura sî succesu interesele vitale ale bisericei sî natiunei. Cu care ocasiune Pré sânti'a Sea, impreuna cu senatorii imperiali români de atunci asternù Majest. Sele o nóua pré umilita rogare despre reactivarea Metropoliei ferbinte dorite. La an. 1862 dupa avutele mai multe conferintie cu fratii nostri români coreligiunari din Banatu, Ungari'a sî Bucovin'a, Escel. Sea conduse deputatiunea cea numerósa constatatóre din barbatii cei mai inteligînti sî mai insemnati ai bisericei sî natiunei sî substernù Majest. Sele bunului nostru monarchu ó alta pré umilita rogatiune in privinti'a Metropoliei. Spre acel'a-si scopu Pré sântitulu Iubilaru a convocatu 3 sinóde in dieces'a sea, deputatii câror'a cu unanimitate s'au declaratu, ca suntu deplinu invoiti cu tóte intreprinderile marelui Archipastoriu sî Metropolitu facute in caus'a metropoliei. Câtra acestea dupa ce la invitatiune primita din partea Inalt. regimu, Pré-sânti'a sea calatorì cu mai multi barbati de incredere la Carlovetiu sî participà la sinodulu episcopescu totu in caus'a desu-amintitei Metropolie, in cele din urma pré bunulu nostru imperatu prin pré inalt'a resolutiune din 12/24 Decembre 1864 se indurà pré gratiosu a incuviintiá infiintiarea Metropoliei nóstre celei multu dorite, radicându dieces'a româna ortodoxa din Ardélu la demnitatea de archidiecesa, denumindu pre stralucitulu nostru Iubilaru, Pré sânti'a sea Andreiu Baronu de Siagun'a de Archiepiscopu sî Metrodolitu alu românîloru grecoresariteni din Ardélu sî Ungari'a, dispunendu prégratiosu, cá Metropoli'a reinfiintiata sa coprinda inca 2 diecese sufragane, a Aradului ce daja esistá, sî a Caransebesiului ce s'a infiintiatu cu acésta ocasiune sî prin inalt'a resolutiune ddto 6 Iuliu 1865, renduindu cá despartirea Ierarchiei ortodoxe române, de cea serbésca sa se puna in lucrare din 3/15 Iuliu 1865. Cu câtu s'a maritu acum mai tare sfer'a de lucrare a Pré Sântiei Sele, cu atât'a a crescutu sî grigile sî ostenelele sele. Pentru cá sa se asigure pentru totu-dé-un'a esistinti'a reactivatei Metropolii, se cerea, cá sa se petréca in condic'a legiloru tierei sî sa se organiseze in tóte pârtile ei constitutive. Pré sânti'a sea marele Iubilaru fu asiá de fericitu de 'si vediù implinite sî aceste dorintie ferbinte ale inimei sele. Inarticularea urmà la an. 1868 prin art. diet. 9. cu care ocasiune, Escelenti'a sea cá membru alu casei magnatiloru prin o cuventare plina de intielepliune sî sciintia de barbatu de statu a recomendatu cu cea mai mare caldura preatins'a inarticulare; Iéra organisarea sea fù amesuratu proiectului de statutu elaboratu de insusi stralucitulu Iubilaru pre bas'a ss. canóne, legiloru, institutiuniloru sî spiritului bisericei ortodoxe, organisarea s'a facutu dicu, prin intâiulu congresu natiunalu bis. din an. 1868. asiá, incâtu astadi potemu dice ca: in intrég'a nóstra biserica ecumenica ortodosa nu se afla alta parte a ei mai bine organisata sî regulata, precum esto Metropoli'a nóstra natiunala româna cu pârtile ei constitutive.

Iéta, I. As. lucrarea de 25 de ani a Présântitului Iubilaru, firesce descrisa in trasuri de totu generali, unde cele mai multe merite numai le-amu atinsu. Vrendu a esprimá acésta lucrare in pucine cuvinte, potemu dice: ca pastorirea stralucitului nostru Iubilaru cá Archiereu sî Metropolitu este un'a dintre pastoririle cele mai roditóre, mai binecuventatóre sî mai insemnate in intrég'a nóstra biserica ecumenica ortodosa.

Iéta caus'a bucuriei nóstre pre scurtu desvoltate, iéta pentru ce noi iubitorii fii ai Pré sântiei Sele Parintelui Archiepiscopu sî Metropolitu luamu parte cu atât'a bucuria evlaviósa la stralucit'a dî de onóre sî de jubileu a Présântiei Sele sî acést'a nu o facemu numai noi cesti de facia, ci dîu'a de astadi

FOISIÓRA.

Invetiamentulu limbei materne in scólele elementarie sî factorulu principalu in acestu ramu de invetiamentu.

(Capetu.)

Invetiatoriulu, dupa ce s'au terminatu intrebarile sî respunsurile asupr'a tuturoru puncteloru, resuméza cu scolarii sei tóte dicerile despre creta in chipulu urmatoriu:

Care aru fi dintre voi in stare sa-mi spuna totu, ce s'a dîsu despre creta sa se uite fie-care bine in esemplulu de modelu cetitu.

Unulu dintre scolari: In p. 1 s'a vorbitu despre colórea cretei. In p. 2 sî 3 despre form'a cretei. In p. 4 sî 5 despre loculu aflarei, séu de unde se nasce sî din ce se nasce cret'a, séu despre originea cretei. In p. 6, 7 sî 8 despre insusirile cretei, sî in p. 9, 10 sî 11 despre intrebuintiarea séu folosulu cretei.

Tem'a de lucratu in scóla séu acasa.

Scrieti mai multe cugetâri despre cutitu, respundiendu la urmatórele intrebâri:

1. Ce este cutitulu? — 2. Câte feliuri de cutite suntu? — 3. Cari suntu pârtile de capetenia (principale) ale unui cutitu? — 4. Din ce materia suntu facute taisiele cutiteloru mai mari? — 5. Din ce materia taisiele cutiteloru mai mici sî bricegeloru? — 6. Cum suntu impreunate cu maneriulu taisiele cutiteloru de mésa? — 7. Cum suntu impreunate cu maneriulu taisiele bricegeloru sî cutiteloru de rasu (briceloru)? — 8. Din ce materia se potu face maneriele? — 9. Ce se póte observá de ordinariu pre taisie? — 10. Ce sciti despre numerutu taisieloru bricegeloru? — Ce mai au adeseori bricegele, afara de taisie? — 12. Ce pârti se potu distinge la unu taisiu? — 13. Ce poteti dice despre brice? — 14. Ce se intempla cu cutitele déca le intrebuintiamu desu? — Cu ce se ascutu cutitele tempite? — 16. Pentru ce ne folosescu, bricele sî bricegele? — 17. Pentru ce nu trebuie sa dâmu cutitulu in mân'a copiiloru?

Atari observatiuni sî meditatiuni nu se marginescu numai pre lânga cerculu lucruriloru, care le coprindemu cu simtirile nóstre, ci ele se estindu mai departe pre terenulu notiuniloru abstracte, avendu de scopu, de a face pre scolari cunoscuti cu genurile sî speciele, cu sfer'a, divisiunea, coprinsulu sî definitiunea notiuniloru; pre terenulu possibilitâtiei, verissimilitâtiei, necessitâtiei sî moralitâtiei, avendu de scopu de a-i face cunoscuti cu causele sî efectele lucruriloru, cu causele sî efectele adeverate, fictive sî imposibile, cu scopulu sî mijloculu lucruriloru: scopuri bune sî rele, scopu finalu, mijlóce bune, rele; mijlóce ducetóre la scopu etc., ele se estindu mai departe asupr'a raporturiloru sociale ale afaceriloru de viétia de tóte dilele: testimonii (atestate), plenipotintie, cautiuni, cesiuni, reverse, cuitantii, bilete de recunóscerea unei detorii, conturi; epistole: amicale, de afaceri, de conveniintia séu curtoasia. Tóte acestea, ba chiaru sî diferitele feliuri de descrieri: didactice, descrieri de afacere, descrieri figurate etc., se potu face obiectu de observatiune sî meditatune. Cu unu cuventu: prin esercitiele de cugetare sî de stilu se ofere unui scolariu o copia abundanta de idei, i se esercitéza, cultivéza sî otielesce potérea cugetarei sî a judecatiei, cá sa fia in stare sa precépa orice obiectu alu esperintiei sele, de a petrunde cu mintea sea orice sfera de viétia, a o judecá liberu de prejudetie sî a fi in stare, sa se esprime asupr'a acelei'a verbalu séu in scrisu, chiaru, lamuritu, sî in sirulogicu.

De aci se vede importanti'a obiectului acestui'a „esercitieloru intuitive de cugetare sî de stilu“ pentru progresulu invetiamentului limbei materne, sî cu dreptu cuventu, credemu, l'amu numitu corón'a sî perfectiunea acestui ramu de invetiamentu. In legatura cu „esercitiele intuitive de cugetare sî stilu“ 'si capeta toti cei-lalti factori valórea loru; cu deosebire „lectur'a,“ alu doilea factoru alu acestui invetiamentu, 'si póte ajunge scopulu seu numai prin esercitiele din cestiune. Acestea suntu pentru intregulu invetiamentu elementariu radiele solare pline de lumina sî caldura, care promovéza inflorirea semintieloru semenate sî resarite pre terenulu diferitiloru factori, cari compunu acestu invetiamentu; ele facu, cá cunoscintiele castigate chiaru pre terenulu istoriei sî sciintieloru naturale sa aiba potere de consistintia sî viéta, sa fia pentru scolari o acuisitiune nealienabila, fiindu unu productu alu esperintieiloru interne sî a consciintieiloru active.

Brasiovu 15 Iuliu 1871.

Ioanu Popea,
prof. la gimnas. rom. din Brasiovu.

o serbéza cá pre o dî de mare bucuria totu clerulu sî poporulu din intrég'a nóstra metropolia prin rugatiuni de multiamita sî urâri de binecuventare, ce le facu in sântele biserici. — Dar' sî Présântitulu Iubilaru are totu cuventulu sa se bucure la serbatórea de astadi, la care Ddieu sî ómeni privescu cu bunavointia pentru-ca, din darulu lui Ddieu a pastoritu turm'a lui Chsu 25 de ani, unu daru, de care pucini episcopi se bucura; are totu cuventulu sa se bucure din inima, pentru ca a traitu sa-si védia mai tóte dorintiele sele cele ferbinte implinite, o sórte, ce la fórte pucini muritori este data. Pentru aceea Pré-sânti'a Sea, patrunsu de adenca multiamita câtra Dd. indurariloru, póte strigá astadi cu proroculu Moisi: „Dómne nu suntu vrednicu de atât'a indurare sî adeveru, ce ai facutu robului teu.“ Facere 32. 10. Fericitu, de trei-ori fericitu este clerulu sî poporulu care are unu astu-feliu de Archiepiscopu sî Metropolitu, cum avemu noi. Pentru aceea bucurati-ve I. A., bucurativ-e in Domnulu! fiti sî mai departe bucuri'a sî cunun'a laudei Pré sânt. Iubilaru, precum a-ti fostu sî pâna acum I Tes. 2. 19. Tieneti-ve strinsu de Archiepiscopulu sî Metropolitulu Dvóstra, pre care l'a pusu duchulu s. in mediloculu nostru, cá sa se róge pentru noi, sa ne binecuvinte, cá sa ne conduca pre calea mântuirei intre necasurile sî valurile lumei cei schimbacióse sî cá sa fia asemenea unui isvoru nedesiertatu, din care curge ap'a vietiei. Ascultati de Archiepiscopulu sî Metropolitulu dvóstre, care dupa cum sciti cu ajutoriulu lui Ddieu sî prin grati'a Majest. Sele — préindurat. nostru imperatu sî rege Franciscu Iosefu I a facutu lucruri mari sî insemnate nu numai pentru clerulu sî poporulu din archidiecesa, ci sî pentru clerulu sî poporulu din Episcopiele sufragane: a Aradului sî Caransebesiului. Multiamiti lui Ddieu pentru tóte bunatâtile, ce le-a reversatu asupr'a Escelentiei Sele Pré-sântitului Archiepiscopu sî Metropolitu pâna in dîu'a de astadi pentru sanetatea, ce i-a daruitu, sî pentru ródele cele pline de binecuventare, ce le-au adusu cu ajutoriulu lui sub pastorirea sea de 25 de ani pre câmpulu bisericei sî natiunei nóstre. Rogative neincetatu Ddieului parintiloru nostri, cá sa daruiésca Présântitului Iubilaru sî mai departe dîle liniscite sî senine, sa-i dea virtute, cá sa lucreze sî mai incolo spre laud'a lui Ddieu sî spre fericirea bisericei sî natiunei nóstre, cá sa ni-lu tiena pre marele nostru Iubilaru pâna la cele mai departe margini ale vietiei omenesci, pentru cá asiá sa ne póta fi sî in viitoriu dreptu modelu de credintia sî alipire câtra Ddieu, biserica sî natiune, câtra imperatu sî patria; de modelu de intieleptiune sî cumpatare; de buna intielegere sî dragoste. In urma veniti sa ne impreunâmu tóte felicitârile sî urârile nóstre in cuvintele: „I n t r u m u l t i a n i s t a p â n e“. Aminu.

Festivitatea jubileului.

Avemu sa descriemu un'a din festivitâtile cele mai memorabilu din viéti'a nóstra natiunale bisericésca, Iubileulu de 25 ani, de câudu adeca Escelenti'a Sea Pré Veneratulu sî Présântitulu Parinte A n d r e i u Baronu de S i a g u n 'a a luatu frênele guvernului bisericescu in biseric'a româna, specialu in archidieces'a Transilvaniei. Vineri sî Sâmbata pâna câtra amédi erau atâti óspeti din tóte pârtile române, cu deosebire inse din provinci'a metropolitana, incâtu otelele sî locurile de straini nu-i mai cuprindea, cu tóte ca o parte erau asiediati pre la privati sî junimea studiósa in seminariulu archidiecesanu. Pre stradele Sabiiului se intalniau grupe cu grupe, intre cari se aflau individi de acei'a cari nu se vediusera de dieci de ani.

Sér'a in 21 Aug. la 4 óre se tienù servitiulu ddieescu de sér'a in unu modu solemnu, celebrandu sî Présânti'a Sea P. Episcopu alu Caransebesiului, iéra pre la 8 óre multimea se impartiea in dóue pârti mai mari un'a erá adunata in strad'a Macelariloru inaintea seminariului, alt'a se adunà in strad'a Cisnadiei, de unde avé sa plece conductulu cu music'a. Seminariulu atragea prin iluminatiunea sea cea splendida cu gustu pentru frumosu sî sublimu. Erá dóue transparente in stagiulu de mijlocu dintre cari unulu infatiosiá prin o biserica marétia „metropoli'a“ cârei dela resaritu resare sórele (1864) sî la apusu se cufunda in trecutu intunecosulu viscolu dela 1700; altulu infatisiá insemnele archieresci purtate de doi angeri dedesuptulu câroru in mijlocelu unei cununi de lauri erá inscriptiunea: „21 Augustu 1846“. Aceste dóue erau impreunate prin unu semicercu de flacarele mici, avendu in culminatiunea cercului o cruce. Deasupr'a acestui stagiu erau iluminate ferestile cu inscriptiunea „A n d r e i u“ avendu fia-care ferésta câte o litera.

La 9½ óre, conductulu, care se compuse din tóte clasele sociali române, cu stégulu celu frumosu alu primei reuniuni române de sodali in frunte si se intielege sî cu reuniunea, sub sunetele cele mai placute ale mersuriloru esecutate de music'a reg. nr. 31, garnisonatu aici, purcese preste piéti'a cea mare câtra resiedintia.

Ajunsu conductulu la resiedintia dupa esecutarea unei piese alese, „Serenat'a lui Schubert“, de câtra music'a militara sî dupa esecutarea cantârei „Respira romanime“ de câtra corulu junimei studióse dela Institutulu nostru teologico-pedagogicu, cuventà

Il. Sea dlu consiliariu aulicu Iacobu B o l o g 'a,

Escelentia!

Prea-sântite sî Prea-luminate Parinte Archiepiscópe sî Metropolite!!

„Inpilatu-au la pamentu vieti'a mea; intratu-au ape pâna la sufletulu meu; afundatu-me-amu in noroiulu adâncului sî nu este stare; ostenitu-amu strigându, amortitu-a grumazulu meu, slabitu-au ochii mei; inmultitu-se-au mai pre susu de câtu perii capului meu cei ce me urascu in zadaru; intaritu-se-au vrajmasii mei, cei ce me goniau pre mine cu nedreptate.“

Asiá suspiné asiá 'si plângea sórtea cea amara sânt'a nóstra maica biserica seculi intregi, seculi pentru ea plini de suferintie.

Ea, — carea dela inceputulu ei a avutu, avea sî are asiedieminte divine sî drepturi inalienavere, sî carea, gubernata pre temeiulu acestor'a prin sine sî de sine dupa institutiunile sele pururea sânte, avea sa aduca cele mai bune frupte atâtu pentru noi fiii sei, câtu sî pentru cele-lalte societâti omenesci; ea dîeu, in tempulu intunerecului, in tempulu suprematiei, in tempulu netolerantiei, se despoià de liber'a intrebuintiarea a drepturiloru, a institutiuniloru sele proprie; i s e r a p ì a u t o n o m i 'a; se dedù prada influintiei straine sî se apesà; se puse in câtusi, cari rodeau la firulu vietiei ei; se persecutà sî se maltratà, pâna câudu de abiá mai remase cu atât'a resuflare, câtu sa mai póta strigá, cum strigase óre-câudu slabanogulu dela „scaldatórea oiloru“: „Dómne, omu nu amu!“ (Aplause.)

D'a, „Dómne, omu nu amu,“ a eschiamatu dulcea nóstra maica biserica din tempurile cele mai vechi necontenitu sî totu in zadaru pâna la anulu 1846., câudu se indurà bunulu Dumnedieu sî spre dens'a, sî ascultându-i rogatiunea i tramise o m u l u, dupa care insetase atâtu amaru de tempu.

I Te tramise pre Escelenti'a Ta, Prea-sântite sî Prea-luminate Parinte, pre omulu celu c h i a m a t u, de a o mântuí de sclavia, recâstigându-i autonomi'a rapita. O missiune acést'a, Prea-Sântite, pre câtu de marétia, pre atâtu sî de grea, pre care inse o-ai implinitu, Escelenti'a-Ta, dupa cum se doriá fierbinte sî se cerea cu dreptu sî dreptate!

Câtu te aduse bunulu Dumnedieu l a a n u l u 1846, — la inceputulu acestui acum decursu patrariu de seculu, — cá vicariu generalu in mediloculu nostru, ai medilocitu insuti sî de locu, in anulu 1847., intrebuintiarea unui dreptu cardinalu bisericescu, pastratu inca i n c â t u - v a cá prin o minune, intrebuintiarea dreptului d e a a l e g e e p i s c o p u. (Acordare espresa)

Dupa ce in urm'a acestei alegeri ai primitu in anulu 1848. cá episcopu conducerea sântei nóstre maice biserici, numai de câtu ai scosu din intunereculu, in carea se ascunsese, documentele, cari justificau sî revindecau autonomi'a sântei nóstre biserice, cá sânta proprietate a ei, sî pretindiendu recunóscerea validitatei acelor'a, ai cerutu restituirea acestei'a. (Consemtiementu espresu)

Ai intempinatu pedeci, pedeci mari, pedeci desmântatóre; acelea inse nu te-au desmentatu, ci din contra te-au intaritu in credintia, te-au intaritu in perseverantia; ai primitu sî ai portatu in contr'a loru lupta barbatésca, lupta in delungu duratória, lupta drépta sî buna, lupta onorifica. (Aplause)

„Fundulu aduncului lu-ai descoperitu sî pre uscatu pre ai tai i-ai trecutu; (Bravo!)

„Portile cele de arama le-ai sfarimatu, incuietorile cele de fieru le-ai sdrobitu sî ne-ai scosu pre noi din intunerecu sî din umbr'a mortiei; (Bravo! „Sa traiésca“!)

„Deslegatu-ne-ai de catusiele cele vechi, mântuitu-ne-ai de cursele, cari ni se puneau nóua, sî ai invinsu pre leii cei mancatori, sferamendu-le dintii; (Aplause)

„Cei ce dormiamu intru intunerecu, — vediendu-te pre tine lumina, — amu inviétu, ne-ami desteptatu, si amu aflatu adeverulu; (Aplause)

„Robi'a Sionului tu o-ai scosu din Vavilonu sî pre noi din patimi la viétia ne-ai scosu,“ Parinte. (Aplause entusiastice, bravo! „Sa traiésca“ fórte bine!) Sî asiá ai invinsu, ai invinsu, Prea sântite Parinte, spre mângaerea nóstra.

Ne-ai recâstigatu adeca autonomi'a bisericei, sî prin ea ne-ai intaritu, ne-ai asiguratu biseric'a, refugiulu, scutulu mosiloru sî stramosiloru nostrii sî alu nostru insusi.

Ne-ai scapatu din ghiarele trecutului celui amaru, durerosu; ne-ai procuratu unu presentu mai indestulitoriu sî ne-ai preparatu unu venitoriu mai fericitu!

Pentru aceea constatându noi, biseric'a cea via, cu cea mai adâncu simtire mângaere, sub ceriulu liberu, inaintea lui Dumnedieu sî inaintea lumei victori'a reportata de Escelenti'a Tea spre mântuirea nóstra, jubilâmu, jubilâmu; serbâmu serbatórea de bucuria sî-ti aducemu „tie cântare de biruintia cantându sî strigându“: „Marire tie, celui ce ne-ai aretatu nóue lumina!“ (Aplause entusiastice, „sa traiésca!“)

Pentru aceea, cá jubilarea nóstra sa devina perfecta, ne-amu adunatu aici, ne-amu adunatu in choru fratiescu sî fiescu sa te rogâmu a te bucurá cu noi dimpreuna, sî sa-ti dicemu: „bucura-te anghir'a nóstra cea tare sî nemiscata; veselesce-te incepatoriulu pastoriloru, impregiurulu teu vediendu-ti pre fiii tei, purtându stâlparile fapteloru tele celoru bune.“ (Entusiasmu generalu, aplause infinite.)

Amu venitu, Pré-sântite Parinte, sa-ti descoperimu, sa-ti marturisimu, ca nepricependu-ne noi: „cu ce cununi vrednice de lauda sa te incununamu,“cá pre unu erou intre luptatori adunându-ne astadi cu unu glasu te laudâmu: c a a l e r g a r e a t i - a i i m p l i n i t u, c r e d i n t i 'a t i - a i p a d i t u s î c u n u n 'a v i c t o r i e i a i l u a t u, m â n t u i n d u n e p r e n o i, c e i c e v o m u s e v e r s í c u c r e d i n t i a p u r u r e a o n o r a t 'a p o m e n i r e a t e a.“ (Esprese manifestâri de consemtiementu.)

Amu venitu sa-ti aducemu, cea mai fierbinte multiamita pentru nenumeratele binefaceri, de cari ne-ai invrednicitu, sî in locu de resplata, spre carea ne lipsescu poterile, ne lipsescu mediulócele, sa-ti apromitemu serbatoresce: **ca-ti vomu urmá cu cea mai stricta acuratetia in aperarea si conservarea drepturiloru nóstre bisericesci; vomu fi tari si neclatiti in credinti'a nóstra stramosiésca;** (apromissiuni esprese sî vii din partea multimei) ti vomu imitá faptele sî-ti vomu implini dispositiunile, in bine intielesulu interesu alu sântei nóstre maici bisericei.

Dreptu aceea fii odihnitu, fii liniscitu!!!

Amu venitu, cá cu totii dimpreuna sa multiamimu din adâncurile inimiloru nóstre atotupoternicului Dumnedieu, ca ni te-a daruitu sî ni te-a tienutu u n u p a t r a r i u d e s e c u l u! (Murmure veselu in multime.)

Amu venitu in fine, cá din tóte poterile sa rogâmu pre Dumnedieulu parintiloru nostrii, cá sa ni te mai tiena inca multi fericiti ani, deplinu sanetosu, „dreptu indreptându cuventulu adevérului.“ Sa traiesci, prea-sântite Parinte! Aminu! (Multimea: „Sa traiasca!“ de 3 ori)

Pré sânti'a Sea P. Episcopu alu Caransebesiului respunse in numele Escel. Sele multiamindu lui Ddieu sî M. Sele Imp. sî Regelui pentru bunetâtile reversate asupr'a româniloru de rel. gr. or. sî incheià cu sa traiésca Maj. Sea Imp. sî reg. Franciscu Iosifu I!

Indata dupa cuventare corulu intonéza imnulu archierescu, iéra music'a o piesa scósa din o opera. Cu unu mersu militariu conductulu se duce in piati'a casarmei unde se ardu faclele sî corulu clericale cu alu sodaliloru intrunite canta „Desteptate romane“. Festivitatea cu aceste se incheia pentru astadi.

A dóu'a dî, dumineca se incepù la 8 óre, dimineati'a servitiulu divinu, la care participà o multime mare de poporu de tóte clasele. Sant'a liturgia o celebrà Pré santi'a Sea Par. Episcopu alu Caransebesiului Ioanu P o p a s u, cu Vicariulu archieppescu Nicolau P o p e a sî Vicariulu episcopescu

Mironu Romanu sî alti protopresbiteri, preoti sî protodiaconulu Nicolau Fratesiu. In decursulu stei liturgie Preasanti'a Sea P. Episcopu Popasu rostì o cuventare plina de spiritulu apostolescu, pre carea o sî reproducemu la altu locu. Dupa rugaciunea amvonului se cetì rugaciune din genunchi pentru Iubilariulu Escelenti'a Sea Presantitulu Archiepiscopu sî Metropolitu Andreiu, care rugaciune fu urmata de imnulu archierescu, esecutatu de choru cu succesu laudabilu, considerându impregiurârile reintregirei lui in timpu de ferie scolastice. La fine cantà chorulu alu doilea imnu.

Dupa servitiulu ddieescu Preasanti'a Sea P. Episcopu Ioanu Popasu primì corporatiinile bisericesci sî civile; cele militarie se presentare in diu'a precedenta, sî deputatiunile pentru felicitarea Iubilariului. Dupa amédi a fostu unu banchetu splendidu de preste dóue sute cuverte. Séra productiune in seminariu sî petrecere cordiale in gradin'a gerlitiana, despre tóte aceste mai pre largu in numerulu venitoriu.

Cu parere de reu trebuie sa amanâmu totu pre nrulu venitoriu corespundinti'a ce ni veni dela Brasiovu despre straluciti'a serbare a iubileului ce s'a seversitu acolo.

Bust'a Escelentiei Sele sculptata in marmoru cararicu de artistulu Kugler, pre spesele fruntasiloru brasioveni, fu espusa Domineca in sal'a banchetului. Acum sé pastréza in resiedinti'a metropolitana, sî apoi mai târdiu se va asiedià in sal'a cea mare a gimnasiului din Brasiovu. Afara de busta, a mai sositu unu Album pretiosu dela Pest'a sî alte presente frumóse dela Oradea-mare sî din alte locuri.

Varietâti.

*** (Bibliografia.) Pâna la finele lunei lui Augustu va esí de sub litografia dóue intinse sî fórte esactu lucrate planuri ale capitalei Romaniei, Bucuresci, pentru prim'a óra in tiér'a nóstra.

1. Planulu a tótei capitalii in marimea de patru palme in cuadratu, pre care se arata stratele tóte cu numirea loru, gradinile, hotelurile, fabricele, limitele comissuniloru de colori, iér' scal'a dupa mesuratória cu pasi a fia-carei strata; suburbiele, loculu autoritâtiloru sî bisericile cu numirea loru; pre planu se va aretá luate in miniatura: Metropoli'a, vediuta despre Filaretu, palatulu vediutu de la pórt'a bisericei Cretiulescu, balt'a sî gradin'a Cismegiu, vediutu cá din sborulu paserei, precum sî amendóue garele cailoru ferate.

Pretiulu acestui deslusitu planu conducatoriu este de lei patru.

2. Planulu centrului capitalei (colórea de rosiu) cu tóte cladirile contienute in elu, biserici palate, otele, spitale autoritâti, piacie, locurile redactiuniloru de diurnale, fabrici, gradine, poduri pre Dimboviti'a, bált'a sî gradin'a Cismegiului; tóte aceste cu numirea loru, numirea strateloru, a suburbiloru, sî pentru distracti'a publicului s'au pusu pre planu sî chiaru populatiunea pre strate sî prin piacie.

Pretiulu unui esemplariu este de lei noi trei.

3. Unu tablou copiatu dupa o schitia vechia cu cununi'a lui Négoe Voda, fondatoriulu frumósei episcopii a Curtei de Argesiu cu Despin'a dómn'a, fat'a Cnézului Lazaru alu Serbiei, in resiedinti'a sea Curtea de Argesiu la anulu 1500. Solemnitatea se petrece de metropolitulu Macarie in presenti'a Cnézului Lazaru, a Cniginii sî a deputatiloru poloni, unguri sî bulgari, cum sî a dómneloru curtei in splendidulu palatu domnescu.

Pretiulu unui esemplariu este de doi lei noi.

4. Calendar-tablou de parete, pentru cancelarii pre anulu 1872, pre care s'au desinatu nascerea lui Iisusu in Vitleemulu Iudeei, fug'a Maici Domnului cu pruncului sî cu Iosifu in pustiurile Egiptului, de gón'a imperatului Irodu sî in patru coltiuri portretele a patru evangelisti dupa modelele din Rom'a.

Pretiulu unui esempl. este lei noi 2.

Tóte acestea suntu depuse spre vendiare numai la dóue librarie Socec calea Mogosiói sî Szőlösi vis-a-vis de teatru.

Doritorii inse de prin districte suntu rugati cu onóre a cere dela mine deadreptu in Bucuresci, calea Vacaresci nr. 151, tramitiendu pretiulu loru sî le voru primí pre data, fâra alta cheltuiéla, bine ingrigite prin espeditie.

Editoru-compuitoriu
Maioru D. Papazoglu.

NB. On. Redactiuni ale tuturoru diurnaleloru ce voru avé bunavointia a publicá aceste anuncie, voru avé dreptu a primí câte-si 4 aceste opuri. —

*** (Ajunulu plecarei la Putn'a) fiindu astadi Vineri in 13 Augustu, toti onor. cetatieni precum sî onor. dómne a urbei nóstre, suntu invitati a asistá la intrunirea ce va avé locu la biseric'a S. Nicolau celu domnescu (zidita de Stefanu celu Mare) la órele 5 dupa amédi, cându se va porni de acolo unu conductu solemnu in frunte cu flamur'a femeiloru române Moldovene, facuta prin subscriptiunile mai multoru dómne, sî cu flamur'a urbei Vasluiu incungiurata de 5 delegati, ducendule in sunetulu musicei comunale, acordata de dl. Primaru, pâna la gar'a de Iassi, unde se voru depune flamurele pâna mâne, Sâmbata diminéti'a la 4 óre, cându voru porní cu trenulu atâtu delegatii urbei Iassi sî Vasluiu câtu sî cetâtienii doritori de a participá la serbarea dela Putn'a. — „C. de I.“

*** (Sicriulu sântului Ambrosiu.) Fói'a italiana „Perseverenza“ scrie ca cu ocasiunea sepatureloru, ce s'au facutu in criptele bisericei vechie a lui sântu Ambrosiu, sar' fi aflatu trei secrie cu remâsitiele Sântului Ambrosiu, Protasiu, sî Trovasiu. Despre acést'a descoperire s'a insciintiatu numai decâtu archiepiscopulu dela Milanu, carele dimpreuna cu mai multi preoti se' dusera in faci'a locului. Secriiurile erau pline de apa. Scheletele fure scóse, sî fâra a se scrutá mai de amenuntulu genuinitatea loru se pusera pre o mésa de parade. Preotii, carii erau de facia, si au câscigatu sticle, sî le umplura cu apa din secriuri — póte — pentru a face mai scie Ddieu ce minuni; observându acést'a archiepiscopulu i oprí, sî astfeliu ei fusera siliti a o torná iérasi in secriuri, spre a dá mediciloru sî chiemiciloru ocasiune de a face cercetâri cu ap'a. — Este de insemnatu ca despre descoperire se insciintià sî pap'a. „Fed.“

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei parochie Arini si fili'a Iaresiu, in protopresbiteratulu Heghigului, statatóre de 96 familii, se escrie Concursu pana Dumineca in I-lea Septembre a. c. in care dî va fi sî alegerea de parochu.

Emolumintele suntu:

1) Cas'a parochiala cu sîura sî gradin'a de legumi.

2) Venitulu stolare, sî dela tóta famili'a cate un'a ferdela bucate, grau, cucuruzu séu secara.

3) Portîune canonica 5 locuri, araturi de 51 ferdele semanatura sî unu fenatiu de unu caru de fenu.

Doritorii de a ocupá acést'a statîune au se ascérna Concursele loru instruite in sensulu Statutului Organicu la Scaunulu protopopescu in Brasiovu pana la terminulu prefiptu.

Brasiovu in 1 Augustu 1871.

Cu contielegerea Comitetului parochialu.
Ioanu Petricu.
(2—74) Protopopu.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scól'a elementara populara gr. or. din Suburbiulu Brasiovechiu se deschide prin acést'a concursu.

Salariulu impreunatu cu acestu postu este 200 fl. v. a. cuartiru sî 2 stângini lemne de focu.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si tramite petitiunile loru provediute cu atestatu scolasticu despre studiele ce au invetiatu, cu atestatu de botezu, ca suntu de religi'a gr. or. cu atestatu de moralitate precum sî cu atestatu ca au absolvatu cu succesu bunu cursulu teologicu séu pedagogicu, celu multu pâna la 1 Septembre a. c. la Prea Onoratulu Domnulu Protopopu Iosifu Baracu in Brasiovu,

Brasiovechiu, 29 Iuliu 1871.

Comitetulu parochialu dela biseric'a
(72—3) sântei adormiri din Brasiovechiu.

Ad. nr. 217—1871.

Concursu.

Conformu conclusului adunârei gen. a Asoc. tne. tienute in 7—8 Augustu cal. n. a. c. la Fagarasiu p. 19, se publica prin acést'a concursu, la urmatórele stipendie sî ajutorie:

1. La dóue stipendie pentru doi juristi, de câte 150 fl. cu indetorirea, ca acesti'a, sa implinésca lucrarile de scriitori in cancelari'a Asociatiunei (din Sabiiu).

2. La dóue stipendie de câte 400 fl. pentru doi ascultatori de filosofia.

3 la unu stipendiu de 400 fl. pentru unu ascultatoriu de politechnica.

4. la unu stipendiu de 400 fl. pentru unu elevu de silvicultura.

5. la trei stipendie de câte 50 fl. pentru trei gimnasisti.

6. la dóue stipendie de câte 50 fl. pentru doi elevi la scólele reali.

7. la unu stipendiu de 50 fi. pentru unu elevu la scól'a comereiala.

8. la patru ajutórie, de câte 50 fl. pentru 4 sodali de meseria, cualificati a se face maestri.

9. la diece ajutórie de câte 25 fl. pentru 10 invetiacei de meseria. —

Terminulu concursului, pentru stipendiale sî ajutóriale susu-insemnate, se defige pre 20 Septembre dupa calendariulu nou anulu curente.

Concurentii la stipendiale de sub pos. 1, 2, 3, 4, 5. 6, sî 7, au de a-si asterne la subscrisulu comitetu pâna la terminulu mai susu indigitatu, concursele loru, provediute cu urmatórele documente:

a) carte de botezu, b) testimoniu despre anulu scolasticu 1870/1 respective concurentii la stipendiale de sub pas. 1, 2, 3 sî 4, au se produca testimonin de maturitate, sî in casu, cându voru obtiené vre-unn stipendiu, sa dee reversu subscrisu de ei insisi, prin carele sa se deoblige, cum ca dupa absolvirea studialoru, voru servì in patria, incâtu 'si voru aflá postu corespundietoriu, sî in fine c) testimoniu de paupertate.

Dela concurentii la ajutóriale de sub pas. 8, pre lânga atestatulu de botezu — se recere dela maiestrulu resp. adeverintia despre aceea cum ca suntu cualificati de a se face maestri.

Iér' dela coucurentii la ajutóriele de sub pas. 9, — pre lânga atestatulu de botezu se recere adeverintia dela maestrulu resp. despre desteritatea sî diligenti'a in meseri'a, cu care s'au ocupatu.*) —

Sabiiu in 26 Augustu cal. n. 1871.

Comitetulu Asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului românu.

---

*) Celelalte diuare romane inca suntu rogate a reproduce in colónele sele acestu concnrsu.

Concursu.

La scóla populare elementara gr. or. din Darstele Brasiovului a devenitu vacante postulu invetiatorescu, cu care este imprennatu unu salariu anuale de 130 fl. v. a. pre lânga cuartiru de locuintia sî lemne de focu.

Doritorii de a ocupá acésta statiune suntu poftiti, cá recursurile loru, inzestrate cu documentele inaltu prescrise despre cualificatiunea sî portarea loru morale sî politica — pâna in 12 Octobre a. c. st. v. sa le astérna préonoratului domnu protopopu Iosifu Baracu in Brasiovu.

Darste in 20 Augustu 1871.

Comitetulu parochiale gr-or. din Darstele Brasiovului
Tom'a Bersanu,
75—1 Parochu sî presiedinte.

Edictu.

Paraschiv'a, nascuta Flórea Mamula din Brasiovu, carea de patru ani de dîle a paresitu cu necredintia pre legiuitulu ei sotiu Radu Th. Munteanu totu din Brasiovu, nesciindu-se de atunci sî pâna astadi loculu ubicatiunei sele, — se citéza prin acést'a, cá in terminu de unu anu de dîle dela datulu escrierei acestui edictu sa se infatisiedie la subscrisulu scaunu protopopescu, câci la din contra sî in absenti'a densei se va pertractá sî decide — pre bas'a S. S. canóne ale bisericei nóstre ort. res. — procesulu divortiale incaminatu asupra-i de barbatulu ei.

Brasiovu, 23 Iuliu 1871.

Scaunulu protopopescu gr. or. I alu Brasiovului, cá foru matrimoniale.

(73—3)

Unu teneru românu

va fi primitu cá invetiacelu in Negutiatori'a de manufapturi curente a subscrisului. Conditiunile mai de aprópe se potu aflá la primitoriulu in piati'a mica *Nr. 424.*

Antoniu Bechnitiu
72—3 Negutiatoriu in Sabiiu.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a sî tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 69. ANULU XIX.

Sabiiu, in 29 Augustu (10 Sept.) 1871.

Festivitatea jubileului.

Conformu promissiunei din nrulu trecutu incepemu descrierea festivitâtiei dela primirea corporatiuniloru si deputatiuniloru, prevediuta in programulu publicatu indata dupa servitiulu ddieescu. Autoritâtile militarie cu comandantele de divisiune in frunte Bar. de Ringelsheim felicitara pre inaltulu Iubilariu inca in diu'a precedenta in persón'a Présântiei Sele Parintelui Ioanu Popasu Episcopulu Caransebesiului, pentru ca Escelenti'a Sea, dupa cum scimu ca se dechiarase mai inainte, se retrasese in singuratate. Acum in diu'a festivitâtiei s'a presentatu autoritâtile civile si bisericesci de confessiuni straine din locu. Dintre cele ce privesce biseric'a nóstra avemu sa insemnâmu mai intâiu deputatiunea cea mare din tóte pârtile archidiecesei condusa de Préon. P. Vicariu archiepiscopescu Nicolau Popea, si cea condusa de P. Protopresbiteru Iosifu Baracu a Protopresbiteratului Brasiovului I si in specie a Brasioveniloru. Au mai fostu si alte deputatiuni speciale din alte tracturi protopopesci si din diecesele sufragane. Afara de aceste trebuie sa amintimu de corpurile profesorali dela diferite Institute, precum si membrii dela institutele filantropice si de intreprinderi cu caracteru privatu. Si Reuniunea sodaliloru români si-a tramisu deputatiunea sea pentru cá sa-si intrunésca felicitârile sele cu a celoru-lalte deputatiuni.

Cu ocasiunea acestei festivitâti s'a predatu pentru Inaltulu Iubilariu unu „Albumu“ frumosu dela Romanii din Pest'a, o busta sculptata in marmoru albu de Carara de fruntasii romani din Brasiovu si dupa cum audimu nisce servitiuri frumóse si pretióse dela Oradea-mare si alte.

La dóue óre dupa amédi sal'a dela „Imperatulu Romaniloru“ frumosu decorata fu loculu unde se adunase unu numeru frumosu de óspeti la banchetu. Dupa câtu amu potutu aflá numerulu a trecutu preste 230 persóne. Banchetulu a decursu in modulu celu mai splendidu. Sîrulu toasteloru lu incepù Preasânti'a Sea P. Episcopu Ioanu Popasu. Preasânti'a Sea dise: Tóte bunatâtile câte au venitu asupr'a româniloru de religiunea gr. or. de 170 de ani incóce au venitu dela gloriosii imperati din cas'a Habsburgiloru. Cele mai mari inse suntu cele de sub stapanirea Majestiei Sele Prébunului nostru Imperatu si Rege Franciscu Iosifu I. De aceea in aceste momente solemne nu potemu sa nu rogâmu pre atotu poterniculu Ddieu cá pentru glori'a familiei préinalte si pentru prosperarea popóreloru de sub sceptru u Majestâtiei Sele, sa tiena Ddieu pre Majestatea Sea gloriosulu nostru Imperatu si Rege Franciscu Iosifu I.!

Entusiastice aclamatiuni de „sa traiésca“ din tóte pârtile a intreruptu pre vorbitoriu incâtu cuvintele din urma, „la multi ani!“ numai putieni le potura audi.

Alu doilea fù toastulu dlui consiliariu aulicu Iacobu Bolog'a: Cá crestina a avutu — precum amu mai disu airea si cu alta ocasiune — si biseric'a nóstra asiediamente divine, drepturi inalienavere si institutiuni pururea sânte, dupa cari guvernata prin sine si de sine, adeca autonomu, aru fi adusu cele mai bune frupte nu numai pentru noi fiii sei, ci si pentru cele-lalte societâti omenesci.

Dar, dorere! injuri'a tempuriloru ne despoià biseric'a de drepturile, de institutiunile sale, ni-o despoià de autonomi'a sea, o impilà, si asiá gemù ea seculi intregi in sclavia, patimi cumplitu cu credinciosii sei dimpreuna din cele mai vechi tempuri pâna la anulu 1846.

In acestu fericitu anu se indurà bunulu Dumnedieu si spre noi, si ni tramise pre omulu chiamatu, de a ne scapá biseric'a de sclavia, recastigându-i autonomi'a.

Câtu sosi acestu mare barbatu la anulu 1846, la inceputulu acum decursului patrariu de seculu, in mediuloculu nostru si primì conducerea sântei nóstre maici biserici, numai decâtu midiuloci intrebuintiarea dreptului alegerei de episcopu, apoi scóse din intunereculu in care se ingropase documentele, cari justificau autonomi'a bisericei nóstre, si pretindiendu recunóscerea validitatei acelor'a, a cerutu restituirea acestei'a.

Pedecile cele mari, cari i se puneau, nu-lu desmentau, ci-lu intariau in credintia si in perseverantia. A primitu si a purtatu o lupta barbatésca, lupta buna si onorifica, si a invinsu.

Ne-a recastigatu autonomi'a bisericésca, si prin ea ne-a intaritu, ne-a asecuratu biseric'a, refugiulu, scutulu mosiloru, stramosiloru nostrii si alu nostru.

Sa-lu numescu?! nu credu a fi de lipsa, pentru ca e unicu si singuru, cârui avemu de a multiamí reinvierea nóstra bisericésca. E deci cunoscutu tuturoru. E barbatulu celu mare, alu cârui iubileu, a cârui serbatóre de bucuria, pentru ca ne-a condusu 25 de ani, si ne-a scosu la lumina, serbâmu astadi.

Pre cându inse ne salta inimele de bucuria, ni le sagéta dorerea produsa prin lips'a densului din mediuloculu nostru, de aici. (Cându se rostiau cuvintele acestea se descoperì bust'a inaltului Iubilaru, pre carea zarindu-o toastantale, esclamà aretându cu mân'a asupr'a acelei'a): Dar' iéta-lu! iéta parintele nostru!! (Atunci se tientise ochii tuturor'a meseniloru asupr'a bustei si erupse in cele mai entusiastice „sa traiésca;“ dupa restituirea liniscei continuà oratorulu):

Nu lipsesce parintele nostru dintre noi, nu, pentru ca nu numai i venerâmu aici icón'a, ci-lu purtâmu cu totii in animile nóstre, si cându nu vomu mai fi noi, lu voru purtá in animile loru nepotii si stranepotii nostrii, laudandu si marindu numele lui.

Sa traiésca Pré-bunulu nostru Parinte!

Mai târdiu Par. Vicariu archieppescu ia cuventulu si radica toastulu urmatoriu: La o adunare asiá serbatorésca cá a nóstra de astadi, se cuvine a ne aduce aminte de barbatii, cari stau in frontea regimului si suntu chiamati a conduce destinele popóreloru si a se ingrigí pentru fericirea loru. Singura acésta chiamare inalta si grea impune datori'a de recunoscintia pentru fia-care cetatiénu loialu. Dara noi românii ortodocsi si din alte punte de vedere suntemu datori cu recunoscintia câtra in. regimu de astadi, si anumitu pentru ca acest'a in a. 1868. binevoì a face propunere la diet'a tierei pentru inarticularea restauratei nóstre Metropolii, precum si de a supune Majestatei Sele spre sanctionare statutulu organicu adusu din partea congresului nostru nationalu bisericescu. Pentru aceea mi iau libertatea a radicá pacharulu pentru indelung'a sanetate a tuturoru barbatiloru, cari stau in frontea regimului Majestatei Sele!

Alu patrulea toastu fu celu alu dlui cons. gub. Elia Macelariu pentru armata.

Dlu comand. de divisiune, bar. Ringelsheim respunse la toastulu radicatu pentru armata cu urmatórele cuvinte pentru Escelenti'a Sea inaltulu Iubilaru: Onoratii antevorbitori au laudatu pre Escelenti'a Sea de amicu nobilu alu omenimei, de cetatianu bunu, de principe stralucitu bisericescu, de invetiatoriu si cultivatoriu alu gintei sele, de patriotu zelosu, de servu totu d'a-un'a fidelu alu M. Sele imperatului si regelui. Concedeti-mi, domniloru, cá sa maresc si eu pre Escelenti'a Sea cá pre unu amicu si protectoru alu armatei si membreloru ei totu-dé-un'a binevoitoriu, din causa ca densulu cunósce ca, precum unesce pre de o parte cultur'a spriginita de elu tóte nationalitâtile Austro-Ungariei in unitatea mai 'nalta, asiá e armat'a pre de alta parte cordonulu inarmatu, care e chiamatu, a impreuná in sine nu numai pre toti cei capaci de militia ai tuturoru natiuniloru ci, a fi si D. Vóstre scutu sî adapostu comunu sî a conservá si marí marimea sî glori'a imperiului. —

Contele fundului regescu M. Conrad, radicà toastulu seu in limb'a romanésca. Acést'a curtenia produse multe aplause in adunare. Dlu comite incepù cu dicerea din sânt'a scriptura: ca nici o pasere nu cade de pre coperisiu fára scirea lui Ddieu. Asiá a fostu si orenduirea lui Ddieu de, românii au capetatu in midiuloculu loru pre Escelenti'a Sea Archiepiscopulu si Metropolitulu, intr'unu tempu cându aveau cea mai mare lipsa de elu. Suntu multi ómeni cu capu, inima si vointia; inse unu barbatu in care suntu concentrate asiá de potrivitu capu, inima si vointia, dupa cum in Escelenti'a Sea, a rare ori se afla. Dee Ddieu cá românii sa afle iéra-si unu atare barbatu!

Baronulu Mylius luà cuventulu: Scóla si biserica, arte si sciintia rivaliséza in diu'a de astadi a aduce dlui Iubilaru onorurile loru. Concedetimi, domniloru, si mie, cá unui representante presinte alu orasiului Sabiiului, a constatá prin câte-va cuvinte ca nu are de scopu a contribuí ultim'a floricica la acésta cununa a onorificarei celei mai cordiali. E unu evenementu dintre cele mai imbucuratória, de securu, pentru fia-care familia, pentru fia-care comuna, cându unu membru alu ei póte reprivi preste o activitate de 25 ani. Barbatulu, câruí'a Atotu potintele i-a concesu o atare reprivire, a petrecutu totu-dé-un'a intre cei dintâiu si cei mai buni, a fostu intre cei de frunte cându erá vorb'a d'a scóte dreptulu si adeverulu la lumina, i-a fostu sânta onórea si detorinti'a, credinti'a si iubirea de aprópelui, activitatea sea a fostu sentita si din partea a multoru mii binecuventata, densulu a petrecutu sinceru cu noi bucuria si 'ntristare, dile bune si rele — si asiá dara reprivimu, domniloru, cu indestulire, preste acestu periodu si ne simtimu mângaiati prin cugetulu ca: Acestu barbatu este si alu nostru!!

In acésta situatiune se afla orasiulu Sabiiului vis-a-vis de festivitatea de astadi. Sabiiulu inca reclaméza domniloru, pre dlu Iubilaru de cetâtianu alu seu.

Patrariulu de secolu, a cârui icheiere serbâmu astadi, suntu acei 25 de ani, cari i-a petrecutu Escelenti'a Sea Metropolitulu in orasiulu nostru. Noi privimu si onorâmu in elu pre celu dintâiu Archiepiscopu, pre celu dintâiu Metropolitu, care 'si are resiedinti'a Sea in Sabiiu, noi toti amu fostu privitori oculari la opulu seu cá barbatu, omu, cetatianu si principe bisericescu — inse meritele Sele se descrisera deja astadi de bodie mai intielepte mai elocinte si eu n'asiu potea dice alta de câtu a repetí cele deja dise. Un'a impregiurare numai me indémna a me pronuntiá, si adeca:

Adorarea intima pentru unu atare cetatianu, pentru unu barbatu, de care intru adeveru suntemu mândri si, radicându-mi pocalulu pentru sanatatea acestui barbatu, sum patrunsu de o singura dorintia: Atotu potintele sa-lu tiena inca multi — multi ani in midiuloculu nostru!

Sa traiésca Escelenti'a Sea Preasântitulu Metropolitu!

Dr. Sentz radicà in limb'a germana *) urmatoriulu toastu: Iubileulu, care lu serbâmu, e o fapta a justei venerâri. Dimensiunile, care le-a luatu festivitatea, ne obliga a reduce fenomenele momentóse la ultim'a si particular'a loru causa, cá la o formula algebraica. Se vedesce ca Escelentiei Sele i-a succesu prin o formula fórte simpla a ajunge la acestu resultatu. Principele poetiloru germani, Göthe, si dignitariulu apostolicu, pre care lu

*) Cá si antevorbitoriulu. Red.

incungiurâmu cu veneratiunea si admiratiunea nóstra, se 'ntalnescu intr'unu punctu.

Ultimulu cuventu alui Göthe a fostu! „Mai multa lumina!“ si cându Escelenti'a Sea 'si suscepù in anulu 1846 activitatea sea Archiepastorésca cá Vicariu, pronuntià primulu seu cuventu: „Mai multa lumina!“

Acestu primu cuventu alu seu: „Mai multa lumina!“ a devenitu in decursulu celoru 25 de ani ai Archipastoriei Escelentiei Sele fapta invederata. Eu nu suntu in stare a enumerá tóte aceste fapte. Me marginescu a indigitá numai trei corpuri stralucitóre, care 'si deriva esistinti'a loru dela Escelenti'a Sea. Escelenti'a Sea a infiintiatu mai intâiu tipografi'a archidiecesana, in care s'au tiparitu, in decursulu acestoru 25 de ani, 37 carti bisericesci, 20 opuri pre care Escelenti'a Sea insesi le-a lucratu, tradusu si edatu, si 21 opuri pentru scóle.

O nóua dovéda a iubirei si grigei Archipastoresci e „Telegrafulu Romanu“ de astadi; din tipografi'a archidiecesana au esitu si Canónele bisericei gr. or., cu esplicatiuni de Escelenti'a Sea.

Escelenti'a Sea a fondatu mai departe, cá alu doilea corpu stralucitoriu, Seminariulu teologicu si prin elu o scóla de modelu pentru cleru, care se adeveresce de fórte buna déca o comparâmu dupa cum e acum si dupa cum a fostu mai nainte.

Alu treilea, Escelenti'a Sea a fostu celu dintâiu Archipastoriu, care in Transilvani'a in anulu 1863 a introdusu conferintiele invetiatoresci dupa metod'a lui Bell=Lancaster.

Asiá a activatu Escelenti'a Sea ne'ntreruptu si neobositu pentru lumin'a curata si alba a desceptârei si civilisatiunei.

Inalt'a adunare, in care suntu representate multe nationalitâti si confessiuni e unu spectru asiá dicendu, in care se 'nfrânge radi'a limpede si alba a sórelui prin o prisma. De óre-ce inse noi toti, pre lânga tóte diferintiele, ce esista intre noi, ne tragemu originea din lumin'a curata si alba, de aceea ne simtimu atrasi spre elu, de aceea admirâmu pre barbatulu, a cârui cuventu primu a fostu: „Mai multa lumina“: si care s'a priceputu a duce cu atât'a maiestria acestu cuventu in deplinire. Ve provocu dniloru a dá spressiunea acestoru simtieminte, bindu pentru: „Mai multa lumina.“ Sa traiésca acestu cuventu devenitu in fapta!

P. vicariu Nicolau Popea se radica a dóu'a óra si dice:

Déca cautu mai de aprópe la serbatórea cea marétia de astadi, mi vine a dice: ca ea ne infatisiédia dóue momente mai insemnate, unulu mai marcatu decâtu altulu Pré putieni barbati mari suntu dloru! cari sa aiba norocirea a-si vedé tóte dorintiele implinite, si a gustá si densii din pomulu ce-lu sadira insisi, — si si mai putieni, câror'a sa li se recunósca ostenelele ce le avura intru sadirea si cultivarea pomului loru; câci contemporanii suntu mai putienu aplecati a apretiá meritele dupa valórea loru, acést'a este o insusirre nobila a posteritâtiei. Pentru aceea se si dice: ca barbatii cei mari, geniurile, au mai intâiu sa móra, apoi sa li se recunósca faptele! Escelenti'a Sea inaltu'u nostru iubilariu facù esceptiune si in privinti'a acést'a; câci Présânti'a Sea avù rar'a norocire, de a gustá si insusi din pomulu celu mare natiunalu-bisericescu, pre care-lu sadì insusi, lu cultivà insusi intre sudori de sânge in decursulu acestoru 25 de ani, — precum si de a i se recunósce meritulu ostenseleloru, — lucrulu mâniloru sale! Adeverulu celoru dise lu documentédia chiaru serbatórea de astadi, la care cum se scie ia parte intregu clerulu si poporulu din Metropoli'a nóstra, imbracându vestmentu de serbatóre; acést'a o documentati chiaru si d-vóstra dloru! cari ve adunareti ací intr'unu numeru asiá de frumosu in onórea acelui'a, carele prin geniulu seu, prin zelulu seu celu mare sciù aduná pârtile dismembrate iérasi la corpulu loru naturalu, la mam'a loru comuna, si carele astfeliu se sciù face punctu de legatura intre unu trecutu tristu, si unu venitoriu de buna sperantia.

Dloru! Serbarea nóstra de astadi representa o idea inalta, o idea ce creédia, ce insufletiesce si aduce dela mórte la viétia, dela intunerecu la lumina, — o idea, carea insufletiendu si pre românu lu aduse a consciinti'a de sine, la adeverat'a valóre nationala, aretându-i, ca dela elu aterna mai vertosu cá sa fia viu — si sa traiasca!

Pentru aceea mi iau libertate a aduce in numele comitetului pentru jubileulu de 25 de ani, cea mai cordiala multiamita tuturoru dloru óspeti, cari d n apropiare si din departare, nu pregetara a concurge la acésta serbatóre. Mi radicu deci pacharulu pentru sanetatea si indelung'a viétia a tuturoru pré stimatiloru óspeti români si neromâni, cari ne onorara cu presenti'a-le acésta mésa serbatorésca!

P. vicariu M. Romanu radica unu toastu pentru Présântia'a Sea Episcopulu I. Popasu si dlu E. Macelariu pentru Présânti'a Sea P. Procopiu Ivacicoviciu.

Mai radicara in fine si alti mai multi toaste feliurite câci bucuri'a erá in inimile si pre fetiele tuturoru.

Intre altele este demnu de amintitu alu Par. asesoru consist. Zacharia Boiu in poesia. Regretâmu ca ne lipsescu intre alte toastele afara de celu amintitu in urma celu alu dlui Macelariu si Bekessi.

Ser'a la 8 óre a fostu productiune de cantâri corali si de declamatiuni din partea eleviloru institutului nostru teologicu si pedagogicu. Ceea ce privesce cantârile, ne folosimu de ocasiune si dicemu, ca alâtu la productiunea de fatia câtu si cu ocasiunea conductului, corulu a seceratu si cu densulu conducatoriulu P. Demetriu Cuntianu, recunoscintia chiaru si din partea neromâniloru, cunoscatori de musica. Laudâmu dara zelulu conducatoriului si alu eleviloru, carii in tempu de ferii au venitu din departare si au contribuitu la infrumsetiarea festivitâtiei.

Si pâna sa nu incheiâmu, amintimu cain aceea si séra a fostu o petrecere cordiale a Reunionei sodaliloru romani, carea conduse de presiedintele a decursu in modulu celu mai solidu cu cantâri, declamatiuni si cuventâri din partea membriloru si din partea unoru dd. óspeti din inteligint'a nóstra româna.

A dóu'a di dupa iubileu incepura a se rarí óspetii din departare si apropiere. Ei se dusera cu convingerea acea imbucuratória ca a serbatu o serbatóre memorabile si la carea chiaru si alte popóre revnescu; si ei si noi inse pastrâmu in peptulu nostru mangaerea, ca ne-a invrednicitu Ddieu sa avemu unu Archipastoriu cu fapte maretie pentru biserica, pentru natiune si patria incâtu biseric'a, natiunea si patri'a chiaru prin representantii de totu feliulu sa serbeze serbatórea, carea se reduce la progresulu in cultura din acestu patrariu de seculu alu cârui portatoriu principale este inaltulu Iubilariu.

Brasiovu 22 Augustu v. 1871.

Domnule Redactoru! Sub impressiunea simtieminteloru inaltia-te prin insemnatatea momentului, in carale in intrég'a nóstra provincia metropolitana se serbéza Iubileulu de 25 ani alu Archiepastoriei Escelentiei Sele Parintelui Metropolitu Andreiu Baronu de Siagun'a,— da-mi voia a-Ti referá pre scurtu despre acésta festivitate, cum s'a serbatu ea in presér'a si diu'a de Iubileu aici la noi. E unu adeveru probatu prin esperintia, ca ori-ce societate, fie cá natiune ori complesu bisericescu, se onoréza pre sine onorându-si barbatii sei cei distinsi, si ca festivitâti de feliulu celei din cestiune suntu icón'a via a-si poté dice a gradului de cultura morala si intelectuala, pre care sta unu poporu, — o busola, dupa carea se orientéza adese-ori cei potinti si domni ai situatiunei, bá chiaru si inimicii. Pentru noi Brasioveni a fostu acésta serbatóre mare si marétia, ocasiune binevenita bá aflata chiaru a ne manifestá sinceru semtiemintele nóstre de aderintia si profunda veneratiune pentru scump'a persóna a Escelentiei Sele Metropolitului nostru, acestu patronu venerabilu a Totu ce e bunu si realisabilu, nobilu si frumosu, fie pre terenu bisericescu — scolasticu fie pre celu politico-nationalu. —

Aceste premise iéta cum a cursu festivitatea insasi:

In presér'a de 22 c. pre la 3 óre flamurile gimnasiali fâlfaindu de pre ferestrile salei celei mari a edificiului gimn., anuntia publicului ca are sa se serbeze Iubileulu. Salve date de mai multe-ori din pióne postate inaintea edificiului gimnasialu indigita ca centrulu festivitâtiei de sér'a va fi Gimnasiulu românu. Pre la 8 óre tóta faciad'a edificiului erá invescuta in lumina. Portretulu Escelentiei Sele Metropolitului in marime naturala preparatu de multu stimatulu nostru artistu d. Michailu Popu se afla cá transparentu la ferestr'a centrala a salei. La 9¼ óre unu conductu de tortie, ce plecase dela cas'a scólei din cetate cu band'a cetatienésca in frunte intempinatu de bubuitulu trescuriloru se presenta in semicercu inaintea edificiului gimnasialu. Ací de pre o mésa asiediata pre trépt'a din susu rosti profes. dr. Nicolau Popu câtra publicu numerosu, carele acursese din tóte pârtile, discursulu urmatoriu:

Domniloru si fratiloru!

O rara si marétia festivitate a aflatu resunetu in inim'a fia-cârui românu din Metropoli'a nóstra, rara si marétia dicu, pentru ca privesce pre celu mai mare si celu mai demnu barbatu alu natiunei nóstre, — este iubileulu de 25 de ani ai gloriósei Archipastorie a Présântitului Metropolitu Andreiu Baronu de Siagun'a.

In tempulu de trista memoria inainte de 48, pre cându românulu gemea in órb'a sclavia, pre cându biseric'a si natiunea nóstra erau despretinite si batjocorite, ba ce e mai multu, in acelu anu, in care orisontele politicu incepea a se intunecá si norii cei negri erau sa se descarce cu fulgeru si tunete, cá sa ne nimicésca natiunalitatea si biseric'a nóstra, ne-a pusu provedinti'a pre acestu Parinte in fruntea multu cercatei nóstre natiuni. Atunci românii, cá inspirati de o putere mai inalta, i'si concentrara tóte sperantiele in acestu barbatu alu doririloru. Présânti'a Sea, cá unu prea bunu si prea intieleptu Parinte, a sciutu ca paladiulu natiunalitâtiei si alu limbei nóstre a fostu inca din tempurile cele mai vechi sânt'a nóstra biserica; a fostu asiá dara petrunsu de inaltimea missiunei sele; de aceea 'lu vedemu in totu loculu, ori unde erá vorb'a de sórtea natiunei nóstre, escelându prin activitatea si intielepciunea sea. — De atunci pâna astadi, unu patrariu de seculu, caus'a nóstra comuna o a privitu de a sea, binele si reulu nostru le-a identificatu cu ale sale. Evenemintele si miscârile politice dela 46 incóce s'au desfasiuratu inaintea ochiloru nostri; unde este unu actu politico-natiunalu de óre-care insemnatate la care sa nu figuredie Siagun'a in fruntea celoru-lalti barbati demni ai nostri? Asiu putea afirmá, ca suntemu mandri cu aceea, ca mai numai acele incercâri si intreprinderi au fostu coronate cu succesu favorabilu, unde Esc. Sea a luatu parte activa, pentru ca pre lânga alte insusîri eminente posede unu spiritu divinatoricu, care l'a facutu adeveratu barbatu de statu, si prin care si-a castigatu nu numai admiratiunea connatiunaliloru sei, ci a insuflatu respectu chiaru si celoru mai mari capacitâti de natiunalitate straina.

Nu me iérta nici loculu nici tempulu a enumerá ací meritele, ce si le-a castigatu Esc. Sea pentru biserica si natiune, câci aceste voru ilustrá la tempulu seu cea mai frumósa pagina din istori'a natiunala; me marginescu a aminti numai cele mai pretióse petri din corón'a meriteloru sale, adeca: reinvierea Metropoliei dupa o inmormentare de unu seculu si jumetate, si organisatiunea cea liberala si salutaria, prin care a asiguratu prosperarea si inflorirea bisericei si a culturei nóstre natiunale. —

Fatia cu insemnatatea, ce o are acestu barbatu pentru noi nu póte fi decâtu justu si frumosu, ca, precum românii din intreg'a Metropolia, asiá si noi Brasovenii cu unu gându si cu o inima celebrâmu acestu iubileu festivu, pre de o parte pentru cá sa ne manifestâmu simtiemintele de aderintia si recunoscintia, pre de alta parte pentru cá sa aratâmu lumei intregi ca românulu simte si scie pretiui barbatii sei de merite. —

Sa eternisâmu diu'a de 22 Augustu, in care prea demnulu si iubitulu nostru Parinte a pusu mai intâiu piciorulu pre pamentulu patriei nóstre, sa facemu, cá diu'a acést'a sa devina un'a din cele mai mari serbatori nationale. Iéra acelui barbatu, care in mijloculu valuriloru fortunóse, ce au amenintiatu biseric'a si natiunea nóstra, a statu neclintitu cá o stânca in contr'a loru, sa-i urâmu dile dulci si senine, cá sa conduca inca multi ani nai'a bisericei nóstre intru prosperarea si inflorirea bisericei si a natiunei nóstre.

Sa traiésca Metrop. Andreiu Bar. de Siagun'a!

Intonându dupa acést'a band'a imnulu archipastorescu se departà terminându-se si festivitatea de sér'a. Astadi la servitiulu divinu solenelu celebratu de trei preoti asistara autoritâtile civile si militare si alte notabilitâti din locu invitate espresu. Corulu reuniunei nóstre de gimnastica si cantâri dirigeatu de dn. profesoru P. Dim'a esecutà cantârile liturgice atât'a de armonióse cu asiá precisiune in câtu facù chiaru si in strainii cunoscatori de musica cea mai placuta impressiune. Onóre dar' si multiamita domniloru coristi si coriste.

Inainte de a se terminá S. liturgia par. protopopu I. Petricu rosti cuventarea festiva acomodata insemnatâtiei serbatóriei. Sânti'a sea accentuà cu deosebire intr'unu discursu bine simtitu, faptele si meritele Iubilantelui Archipastoriu pre terenu bise-

ricescu, scolasticu si literariu. Dupa rugaciunea de multiamita rostita in genunchi de pontificantele asistatu de mai multi preoti se cântà imnulu archierescu de câtra chorulu intocmitu la momentu alu invetiatoriloru veniti, dupa cum ni se spuse, la conferintiele invetiatoresci tienende in anulu acést'a aici cu invetiatorii din prtpiatulu alu doilea alu Brasiovului. Cu aceste se terminà si festivitatea de di.

Dee provadinti'a divina, cá Marele Archipastoriu sa traiasca inca multi ani spre binele si fericirea bisericei nóstre, a scólei sub scutulu bisericei, si a natiunei române.

Noi din parte-ne i urâmu :

Presbyter Andrea multos Tibi cupimus annos
Adjiciatque Deus Iubilaeo summam integram.
Tu charus nobis et venerandus eris.

Sepsi-Szt.-Georgiu, 23 Aug.

Domnule Redactoru! Nepotendu aici eri serbá iubileulu de 25 ani alu Esc. Sele Par. Metropolitu Andreiu Bar. de Siagun'a, din causa ca biseric'a nóstra inca nu e gat'a, amu mersu cu preotulu nostru locale la Elöpataku, si acolo tienendu-se liturgi'a la asistarea unui numerosu publicu s'au radicatu ferbinti rugaciuni la ceriu pentru scump'a sanatate a Escelentiei Sele, in urma subscrisulu au tienutu o vorbire ocasionale espunendu inaintea ómeniloru motivele acestei serbatori, amu enumeratu faptele cele multe ale Escelentiei Sele, amu asemenatu trecutulu cu presentulu, le-amu esplicatu insemnatatea Metropoliei si in urma urându din sufletu: „Dumnedieu sa-lu tiena pre acestu barbatu mare alu româniloru inca multi ani“, poporulu cá din instinctu au eruptu intr'unu insufletitu „sa traiésca!“

Si apoi, cá se se finésca serbarea cu voia, la o mésa frugala la mine ne-amu ospetatu si noi unu picu, nu numai cei din Sabiiu!

Totu odata amu se amintescu, ca in Elöpataku in diu'a hramului bisericei nóstre de acolo mai multi boieri — in a càror'a fruntе stá totu-déun'a evlaviosulu Cotiofenescu au daruitu in onórea acelei dile cam la 130 florini v. a. in folosulu scólei nóstre confessiunale de acolo. Respectivii si interesatii din Elöpatak nu facu bine, ca nu publica daruri de acestea si numele contribuentiloru, cá de o parte sa fia controla publica, de alta parte sa se animeze contribuentii si de alta data la contribuiri.*) —

Asteptu cá dlu teologu Mog'a sa faca ratiociniulu respectivu si sa dea publicitâtiei numele contribuentiloru evlaviosi. —

A. O.

Instructiune.

La esamenele de cualficatiune din anulu acest'a s'au presentatu 20 candidati de preotia si 9 de invetiatori. Esamenele s'au tienutu Mercuri si Joi tóta diu'a si Vineri inainte de amédi. Candidatii supusi esameneloru au reportatu in genere calculi buni si indestulitori si s'au dechiaratu de cualificati. — Supletorie s'a mai insinuatu unu candidatu de preotia.

Conferintie invetiatoresci.

Sabiiu, 26 Augustu 1871.

Domnule Redactoru! Dupace inca Sambata sér'a in 21 si Dumineca in 22 a. c. se vediura unu numeru frumosu de invetiatori din giurulu Sabiiului, luându parte la splendid'a serbatóre a Jubileului de 25 de ani ai gloriósei pastoriri a Escelentiei Sele Présântitului si Pré adoratului nostru Parinte Archiepiscopu si Metropolitu Andreiu Baronu de Siagun'a, — Luni in 23 a. c., invetiatorii din tractele protopresbiterale I si alu II alu Sabiiului si câti-va din tractulu Mercurei se intrunira in a 9-a conferintia invetiatorésca. —

Siedinti'a prima s'a deschisu Luni la 8 óre diminéti'a prin o cuventare acomodata rostita de P. protopopu alu tractului Sabiiului I, Ioanu Hanni'a, in care Précinsti'a sea, espunendu pre largu insemnatatea conferintieloru 'si esprima totdeodata parerea de reu fatia cu acei invetiatori, carii fâra causa binecuventata au lipsitu a participá la conferintiele anului trecutu si parte se vede a lipsí si dela cele de fatia, in privinti'a càror'a inse promite a luá mesuri aspre pre viitoriu; dupa care cuventare urmà apoi alegerea conducatoriului conferintiei, alegerea a trei notari si prin acesti'a conscrierea invetiatoriloru presenti. — Dupa implinirea acestoru forme P. protopopu Ioanu Hanni'a da cetire harthiei preaveneratului Consistoriu scolasticu, prin care se atestéza nemultiamirea preaveneratu aceluiasi cu resultatele conferintiei din anulu trecutu 1870. esprimându, ca dela acésta conferintia, in care s'au intrunitu invetiatorii din trei tracte protopresbiterale, s'aru asceptá, cá asiá sa-si resólve problem'a incâtu se póta servi de modelu si altoru conferintie.

Acésta harthia a prea veneratului Consistoriu scol., prin care se da conferintiei celu dintâiu laudatoriu negativu luându-se spre durerósa sciintia se purcede la desbaterea temeloru prefipte din anulu trecutu, care suntu :

1. Respunsu in privinti'a practicaveritâtiei cârtiloru de geografia, istoria, istori'a naturei si de fisica, compuse de P. asesoru consist. Z. Boiu;

2. Respunsu in privinti'a practicaveritâtiei planului de lectiuni compusu de Par. diaconu Dim. Cuntianu si acceptatu de conferinti'a anului trecutu;

3. Modulu propunerei gramaticei limbei materne pre bas'a cârtiei de cetire; si

4. Modulu propunerei formeloru stilistice in scól'a poporala. Inainte de a se trece la desbaterea acestoru teme, P. protopopu Ioanu Popescu insinua si alte trei obiecte de pertractare impartasite de preaveneratulu Consistoriu scol. si anume: Regulamentulu provisoriu scol. compusu de Congresulu nostru natiunalu bisericescu, Antâi'a carte de cetire a dlui protopopu si prof. Ioanu Popescu si gramatic'a limbei germ. compusa de dlu directoru alu scólei capitale din Sacele Ioanu Dorc'a, lânga care dlu conducatoriu alu conferintiei, Ioanu Romanu, directoru alu scólei capitale din Resinari, mai recomanda inca si altu obiectu importantu si adeca : cetirea statuteloru infiintiandei reuniuni a invetiatoriloru din giurulu Sabiiului.

Conferinti'a prevediendu, ca din caus'a scurtimei tempului, nici decum nu se va potea ocupá cu tóte aceste obiecte momentóse, dupa o consultare seriósa otaresce : Obiectele prefipte de conferinti'a anului trecutu a le luá numai decâtu in pertractare, obiectele transpuse din partea prea vener. Consistoriu scol. a le dá unei comissiuni alegende din sinulu seu spre a face propunere in privinti'a loru in siedinti'a din 24 inainte de amédi, iéra obiectulu insinuatu prin dlu conducatoriu a-lu luá inainte in o siedintia estraordinaria.

Dupa alegerea comissiunei mentiunate, trecendu conferinti'a la pertractarea obiectului 1 si adeca : Respunsu in privinti'a practicabilitâtiei cârtiloru de geografia, istoria, istori'a naturei si fisica, compuse de P. asesoru Z. Boiu, se incinge o desbatere viia intre invetiatori, dintre carii, cei mai multi se incérca a aratá, ca acele cârti, din diferite puncte de vedere, nu suntu pre deplinu practicabile de-si se recunósce pre de alta parte, ca acele cârti contienu materialu de ajunsu din obiectele mentiunate, care materialu prelucratu intr'unu limbagiu si stilu mai acomodatu tinerimei, pentru care suntu menite acele obiecte si edatu in forma de legendariu, aru deveni o carte de mare pretiu pentru scólele nóstre poporale. Cu acestea, fiindu tempulu inaintatu, la propunerea unui invetiatoriu, siedinti'a se incheia si desbaterea ulterióra asupr'a aceloru cârti se amana pre dupa amédi, otarindu-se, ca invetiatorii, carii au luatu parte la acésta desbatere, sa-si aduca parerile formulate in scrisu.

Siedinti'a a 2-a se incepù la 3 óre cu continuarea desbaterei in privinti'a practicabilitâtiei cârtiloru mentiunate; conducatoriulu provóca pre invetiatori a-si cetí parerile formulate in scrisu, conformu conclusului din siedinti'a 1. P. diaconu Dim. Cuntianu cetesce urmatórea parere: De óre-ce invetiamentulu in scólele poporale inferióre cu unu invetiatoriu nu póte luá aceeasi estensiune cá in scólele capitale, unde conlucra mai multi invetiatori; de óre-ce e recunoscutu din partea tuturoru pedagogiloru moderni, ca obiectele de invetiamentu: geografi'a si istori'a patriei, istori'a naturei si fisic'a se potu predá elevíloru scólei poporale mai cu succesu numai din cartea de cetire: de óre-ce in fine, predarea acestoru obiecte, in modu sistematicu in scólele poporale inferióre, nu se pote face fâra negligarea celora-lalte obiecte, prescrise pentru acésta scóla, si anume: a religiunnei, cetirei, scrierei, computului si a deprinderiloru limbistice, care din urma suntu cele mai neaperatu de lipsa obiecte de invetiamentu in scól'a poporala inferióra, sum de parere, ca acele cârti in form'a loru de fatia, nu suntu din destulu practicavere in scól'a poporala inferióra.

Acésta parere recomendata conferintiei atâtu din partea conducatoriului, câtu si din partea altoru invetiatori esperti se si primesce dreptu respunsu la intrebarea din cestiune cu votu mai unanimu. — In legatura cu acésta parere acceptata din partea conferintiei, dlu invetiatoriu dela scól'a capitala din Resinari, Petru Simtionu, face propunerea urmatóre verbala: de óre-ce precum in scólele poporale inferióre — asiá si in scólele capitale, acele obiecte de invetiamentu mai cu succesu se propunu pre bas'a cârtiei de cetire, conferinti'a sa se esprime, ca aru fi de doritu, cá din frumosulu materialu depusu in acele manuale de geografia etc. sa se compuna pentru clas'a a III-a si a IV-a a scólei capitale asemenea cârti de cetire, care atâtu in privinti'a stilului si a limbagiului preste totu, câtu si in privinti'a cuprinsului sa corespunda recerintieloru scólei capitale. Si acésta propunere, fiindu spriginita de mai multi invetiatori, si prin P. catichetu din Resinari, Ioanu Drocu, mai pre largu motivata, se primesce mai cu unanimitate din partea conferintiei. Cu acést'a privindu-se obiectulu de sub discussiune din destulu dilucidatu, se purcede la alu doilea obiectu, si adeca :

Respunsu in privinti'a practicabilitâtiei planului de lectiuni compusu de P. diaconu Dimitrie Cuntianu si acceptatu de conferinti'a anului trecutu.

In privinti'a acést'a, putienii invetiatori, carii au practisatu acestu planu, dechiara, ca punerea lui in lucrare se ingreueadia si impedeca mai cu séma prin neregulat'a venire la scóla a eleviloru din deosebitele despartieminte, o impregiurare, ce adese ori i necessitédia a se abate dela ordinea lectiuniloru si asiá a modificá si planulu dupa impregiurârile locali si de tóte dilele. Conferinti'a se dechiara cu tóte acestea intr'acolo, ca acestu planu si pre anulu venitoriu scol. sa servésca invetiatoriloru de indreptariu. Cu acésta ocasiune P. protopopu si prof. Ioanu Popescu atrage atentiunea conferintiei asupr'a planului de invetiamentu compusu la ministeriulu de instructiune publica din Pest'a, recomandându invetiatoriloru a si-lu procurá si a-lu compará cu celu acceptatu cu atât'a mai vertosu, cà câtu Précinstiei sele se pare a fi bine compusu acelu planu. Cu acestea, fiindu tempulu fórte inaintatu, siedinti'a se incheia.

(Va urmá.)

---

*) Se voru publicá câtu mai curendu. R.

Incepemu cu acést'a a reproduce si dupa alte dîuarie ce s'a scrisu cu privire la Jubileu. „Albin'a“ scrie :

Iubileulu de 25 de ani alu Parintelui Metropolitu Andreiu Br. de Siagun'a.

Sórtea in care a traitu natiunea nóstra dela descalecarea ei pre teritoriulu vechiei Dacie, din tempu in tempu a devenitu totu mai trista, asiá in câtu jugulu strainu ne amenintià cu sugrumarea totala. Chinurile ce s'au pusu pre poporulu românu, adese l'au adusu in pusetiune de desperare, care s'a si esprimatu in cele mai furibunde moduri. Aceste espressiuni din partea unui poporu paresitu de tóta lumea, apesatu, chinuitu si preste totu tractatu precum nu se cuviue fiintiei omenesci, aceste espressiuni esecutate nu prin sciintia séu arta, asiá dara nu prin intieligintia crescuta, ci numai prin poterea naturala, atâtu spirituala câtu si fisica, a poporului lipsitu de inteligintia — in intielesulu modernu, — aceste espressiuni dîcu, au convinsu pre contrarii nostri despre vitalitatea némulu românescu. Legile politice cele necorespundietóre spiritului de umanitate de-si pre hârtia se mai modificau, in fapta se esecutau si mai cu taria, câci erá intentiunea a ne 'ngenunchiá cá sa nu ne mai potemu sculá. Spre ajungerea acestui scopu contrarii n'au pregetatu a despicá trupulu natiunalu acolo, unde erá densulu mai poternicu, a taiá fusulu dela móra, fusulu pre lânga si prin care se 'nvertiau tóte cele-lalte masinarie.

Ei ne-au desbinatu biseric'a, ne-au ruinatu locasiulu comunu, uniculu santuariu cârui'a se 'nchiná ori-ce faptura, care graiá românesce, care erá uniculu centru alu unitâtiei nóstre. Au desbinat'o cà sa o slabésca, si in adeveru au si nimerit'o. Urmârile nu trebuie sa le cautâmu in trecutu, câci presentulu ni este dovéda destulu de convingatória. Acum fiindu centrulu desbinatu, pré usioru a fostu si este inca a despoiá pârtile singuratice de ori ce drepturi. Astu-feliu biseric'a orientala a devenitu din tempu in tempu totu mai seraca, bá mai pre

urma a ajunsu ncolo, ca bietii crestini ort. orientali remasera de capulu loru fâra capu bisericescu, pâna ce in fine din mila ajunsera in privinti'a bisericésca pre mân'a unui stapânu strainu. Asiá dara de o parte politicesce legatu de glia, subjugatu, dechiaratu de necapabilu si opritu prin lege dela ori ce progresu in cultura, de alta parte bisericesce datu cu aceea-si intentiune de nimicire in ghiare si mai fâra mila: poporulu românu ajunsese a tenji, ajunsese a fi ametitu de slabitiunile trupesci si sufletesci.

Dar' poterea spiritului naturalu, nu póte remâné ascunsa pentru veci, o póte omulu suprime dar' nici decum nimicí. Revolutiunile din véculu trecutu si presentu au deschisu pórt'a iadului pentru toti cari erau intr'ensulu. Inse cá sa esi din intunerecu trebuie sa te scóta cine-va pâna la usia macaru si cându se ivesce lumin'a dilei sa te invetie cum sa te porti, cá sa nu ti se vateme ochii. Va sa dica nu e destulu, ca s'a ivitu epoc'a libertâtiei, nu e destulu ca esista dreptatea in sine, ci trebuie acum se afli câile pre cari sa dobendesci acelea bunuri, sa scí se convingi pre cei ce le tienu ascunse, ca acelea suntu proprietate a tuturoru ómeniloru si in casu de lipsa sa li le smulgi din mâna chiaru cu poterea.

Asiá dara si in asemenea casuri favorabile conducatorii, barbatii cei luminati ai natiuniloru, ei suntu si remânu sufletulu eliberârei popóreloru.

Biseric'a româna ortodosa orientala are fericirea a salutá in frunte-si pre unulu dintre cei mai neobositi conducatori ai némului românescu, dicu ai némulu românescu, pentru ca resultatele esemplarei lui activitâti au trebuitu sa influintieze asupr'a tuturoru româniloru, déca nu intr'alte privintie de siguru insa in privinti'a morala. 1846 este anulu, in care s'a ivitu pre ceriu, pentru poporulu românu din Austri'a, acea stea, care sa lumineze pâna cându poporulu românu-apesatu, va aflá câile se ese din intunerecu si se va dedá cu lumin'a cea indulcitória dar' ne'ndatinata pentru ochiulu nostru tempitu de poterea intunecimei, in care vietuiamu si mergeamu pre nesimtite spre perire.

D'a! pre cându drepturile bisericei nóstre erau adencu ingropate, pre cându unii fii mai desteptati ai nemului nostru 'si prapadiau poterile in desgroparea acelor'a, atunci provedinti'a in indurarea ei nemarginite ni-a tramisu unu nou isvoru de poteri si intieleptiune spre continuarea muncei necesarie spre a desgropá unu poporu mai multu decâtu pâna in gâtu ingropatu si spre ai restitui celu putienu altariulu la care adorá si acestu poporu poterea cea nevisibila, care prin atâte necasuri si amaraciuni, l'a scapatu dela perire.

Poterea divina a aretatu totdeodata si teritoriulu, care va avea sa-lu fruptifice acestu isvoru. Adeca teritoriulu natiunalu bisericescu. Si cine ne infatisiéza acestu isvoru poternicu in adencimea sea? Este Esc. Sea **Parintele Metropolitu Andreiu** Bar. de **Siagun'a**, — Parinte! d'a! Parinte, pentru ca nu esista cuventu in limba-ne care sa esprime dragostea, ingrigirea, neobosinti'a si asprimea deodata mai nimeritu decâtu acestu cuventu. Si resultatulu acestoru cualitâti ne protege acum de 25 de ani neintreruptu. Pre cându multi dintre fiii bisericei nóstre in decursulu acestoru ani se uriau, elu, protegatoriulu nostru, i iubiá pre amendoi, pre cându unii se luptau cu necazurile loru, elu se ingrigiá cum sa-i scape de acelea; pre cându altii cadeau obositi de munc'a ce avea sa-i duca la mantuire si desperau, pre atunci densulu 'si incordá de nou poterile si radiamá opulu antecesoriloru sei scapandu-lu de ruina; pre cându multi erau indiferenti câtra ajungerea scopului, elu erá aspru si neobositu in continuarea agendeloru incepute. Astfeliu, pre cându dóra natiunea intréga nu mai avea sperantia de scapare, elu facea planuri nóue cari avea sa le eseculeze, dupa ce va fi realisatu pre cele incepute si de multe ori amenintiate.

Prin acésta târia de sufletu si neobosintia si numai asiá au potutu românii ort. orientali sa fia readunati de prin toti muntii, tóte vâile si siesurile cele intinse, si sa fia de nou intruniti la altariulu stravechiei loru biserici. Numai prin asemenea staruintie s'a potutu recastigá **Metropoli'a rom. orientala** si episcopiele ei, numai prin asemenea zelu a potutu natiunea sa ajunga a numerá astadi atâtea institute de crescere, a fi activa prin atâti fii si natiunei nóstre in tóte ramurile culturei natiunale. Numai prin desconsiderarea individualitâtiei proprie, care caracteriséza pre acestu barbatu a fostu cu potintia cá institutele bisericei românesci orientale sa fia scutite de isbirile tempuriloru absolutistice. O flóre a neobositei activitâti a acestei persóne mari ornéza tocmai astadi cuprinsulu acestei foi, este unu institutu natiunalu pentru care bunulu nostru Parinte n'a crutiatu nici spese nici ostenele, pâna ce l'a vediutu, pre trépt'a pre care stá elu astadi falnicu, aducendu lumei presente si posteritâtiei aminte, de adeveratulu ei urditoriu si protegetoriu. Cine nu cunósce starea institutului nostru teologicu de odinióra si de astadi? cine nu cunósce institutulu pedagogicu? Cine nu scie, ca **Metropolitulu Siagun'a**, fostu odinióra profesoru, devenindu pre scaunulu episcopescu, cu politiculu a fostu politicu, cu preotulu preotu, cu dascalulu dascalu, cu plugariulu plugariu? Dara cine póte insirá tóte institutele mici si mari, cine póte amintí tóte bisericile radicate? cine va face asemenare potrivita intre starea preotimei inainte si dupa 1846, cine va poté insirá binele materialu agonisitu bisericei resp. natiunei? cine in fine póte urmarí tóte câile, pre cari s'a esprimatu activitatea acestui barbatu in folosulu natiunei? Si tóte acestea numai in 25 de ani!

Acestu barbatu iéta-lu caruntu de mult'a obosintia de 25 de ani in fruntea bisericei nóstre!

Crestinii bisericei nóstre s'au simtitu indemnati a dá espressiune simtieminteloru de multiamita in 22 Aug. a. c. st. v. Si cine aru fi potutu resiste acestui simtiementu? Cui i e necunoscuta natur'a românului de a multimí adeveratiloru sei binefacetori? Si cine a fostu românului de 25 de ani incóci mai mare **binefacetoriu** de câtu **Parintele Metropolitu Andreiu** Br. de **Siagun'a!!** Cei ce astadi nu se potu insufletí de aceste adeveruri, pre acei'a i va convinge istori'a bisericei nóstre dimpreuna cu cea a literaturei române! Care istoricu alu acestoru ramuri de scientia va poté trece preste opurile lui Siagun'a fâra cá sa-i dea unulu dintre locurile de frunte?

Ei bine! Institutele nu-si potu paresí locurile nici bisericele, ele nu potu vení sa se inchine infiintiatoriului si nutritoriului loru, dar' cei ce ne nutrimu cu spiritulu acestoru institute, cei ce ne cuminecâmu la altarele aceloru biserici, cu toti — mediocitu séu nemidilocitu — sa ne 'nfatisiamu bunului nostru Parinte, sa-i aducemu intimele nóstre omagie pentru ca si-a jertfitu poterile pentru de a scóte sânt'a nóstra biserica din abisulu intunerecului, ca a scapat'o din mân'a strainului, ca a redidit'o si organisat'o dupa sântele canóne in intielesulu adeveratu alu invetiatureloru lui Christosu, si pentru ca i a datu o pusetiune pentru care ne invidiéza crestinatatea européna. Sa multiamimu lui Dumnedieu, ca a daruitu natiunei unu asemenea barbatu si ca ne-a invrednicitu de momentulu in care sa potemu esprimá acestui neobositu Pastoriu de 25 ani, bucuri'a ce o simtimu ca-lu vedemu sanetosu, sa ni indreptâmu in fine rugarile nóstre câtra Dumnedieu pentru indelungarea vietiei acestui poternicu stelpu alu bisericei si natiunei.

Cei ce remânemu a casa, sa impodobimu bisericele si adunându-ne in 22 Augustu, cei mai luminati sa propoveduimu poporului faptele marelui barbatu, indreptându câtra ceriu rugatiuni pentru deplin'a sanetate a Metropolitului **Andreiu** Br. de **Siagun'a**, carele este si va remâné mare si nemuritoriu in istori'a poporului românu si in specia a bis. ort. orientale române.

I. Lengeru.

Concursu.

Pentru ocuparea statiuniloru invetiatoresci vacante din urmatórele comune:

1. Câmpeni la scól'a normale pentru clas'a I si II. cu salariu 250 fl. cuartiru si lemne.

2. Vidr'a de josu, la scól'a triviale cu salariu 200 fl., cuartiru, o grâdina, si lemne.

3. Scarisiór'a, salariu 200 fl. cuartiru si lemne.

4. Albacu, Parochi'a Arad'a, salariu 200 fl. cuartiru si lemne.

Se deschide concursu pâna in finea lui Septembre a. c., doritorii de a ocupá aceste statiuni suntu indrumati a tramite concursele instruite conformu statutului organicu la scaunulu protopopescu in Câmpeni pâna la terminulu prefiptu.

Câmpeni, 10 Aug. 1871.

Cu intielegerea comiteteloru parochiale.

Ioanu Patiti'a,
protopopu.

(76—1)

Concursu.

Pentru ocuparea postului de capelanu la biseric'a gr. or. din Sohodolu, protopresviteratulu Zlatn'a de susu, se escrie concursu pâna la 12 Sept. 1871. in urm'a inaltei concesiuni consistoriale dto 10 Iuniu nr. 471. ex. 1871.

Emolumentele suntu:

jumetate din tóte venitele parochului localu in care se enumera si taxele stolarie indatinate.

Doritorii de a ocupá acestu postu de capelanu sa se adreseze la scaunulu protopopescu alu Zlatnei de susu in Câmpeni, cererile sa fia indiestrate cu testimoniele de cualificatiune in intielesulu statutului organicu §. 13 pâna la datulu mai susu.

Câmpeni, 20 Augustu 1871.

Cu contielegerea comitetului parochialu.

Ioanu Patiti'a,
protopopu.

(77—1)

Concursu.

Devenindu vacanta statiunea de invetiatoriu din comun'a gr. or. Apahid'a in protopresbiteratulu *Secului*, se escrie prin acést'a concursu pâna in 17 Septembre st. v. a. c. cu care este impreunata urmatórea léfa:

a) in bani gat'a 120 fl. v. a. dela comuna;

b) pamentu aratoriu 2 jugere clas'a I;

c) lemne unu stânginu pentru invetiatoriu, unulu pentru scóla si cuartiru liberu.

Doritorii de a ocupá acésta statiune au a-si asterne suplicele loru la subscrisulu pâna la terminulu defiptu, dovedindu ca suntu de religiunea gr. or. cu purtâri morali bune, si ca au absolvitu cursulu pedagogicu cu succesu bunu — in fine ca suntu cantareti buni. —

Apahid'a 17 Aug. st. v. 1871.

Cu invoirea comitetului parochialu.

Lazaru Maximu,
adm. prot.

(78—1)

Ad. nr. 217—1871.

Concursu.

Conformu conclusului adunârei gen. a Asoc. tne. tienute in 7—8 Augustu cal. n. a. c. la Fagarasiu p. 19, se publica prin acést'a concursu, la urmatórele stipendie si ajutorie:

1. La dóue stipendie pentru doi juristi, de câte 150 fl. cu indetorirea, ca acesti'a, sa implinésca lucrarile de scriitori in cancelari'a Asociatiunei (din Sabiiu).

2. La dóue stipendie de câte 400 fl. pentru doi ascultatori de filosofia.

3 la unu stipendiu de 400 fl. pentru unu ascultatoriu de politechnica.

4. la unu stipendiu de 400 fl. pentru unu elevu de silvicultura.

5. la trei stipendie de câte 50 fl. pentru trei gimnasisti.

6. la dóue stipendie de câte 50 fl. pentru doi elevi la scólele reali.

7. la unu stipendiu de 50 fl. pentru unu elevu la scól'a comereiala.

8. la patru ajutórie, de câte 50 fl. pentru 4 sodali de meseria, cualificati a se face maestri.

9. la diece ajutórie de câte 25 fl. pentru 10 invetiacei de meseria. —

Terminulu concursului, pentru stipendiale si ajutóriale susu-insemnate, se defige **pre 20 Septembre dupa calendariulu nou** anulu curente.

Concurentii la stipendiale de sub pos. 1, 2, 3, 4, 5. 6, si 7, au de a-si asterne la subscrisulu comitetu pâna la terminulu mai susu indigitatu, concursele loru, provediute cu urmatórele documente:

a) carte de botezu, b) testimoniu despre anulu scolasticu 1870/1 respective concurentii la stipendiale de sub pas. 1, 2, 3 si 4, au se produca testimoniu de maturitate, si in casu, cându voru obtiené vre-unu stipendiu, sa dee reversu subscrisu de ei insisi, prin carele sa se deoblige, cum ca dupa absolvirea studialoru, voru serví in patria, incâtu 'si voru aflá postu corespundietoriu, si in fine c) testimoniu de paupertate.

Dela concurentii la ajutóriale de sub pas. 8, pre lânga atestatulu de botezu — se recere dela maiestrulu resp. adeverintia despre aceea cum ca suntu cualificati de a se face maestri.

Iér' dela coucurentii la ajutóriele de sub pas. 9, — pre lânga atestatulu de botezu se recere adeverintia dela maestrulu resp. despre desteritatea si diligenti'a in meseri'a, cu care s'au ocupatu.*) —

Sabiiu in 26 Augustu cal. n. 1871.

Comitetulu Asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului românu.

*) Celelalte diuare romane inca suntu rogate a reproduce in colónele sele acestu concursu.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea**

Editur'a si tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate către espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 70. ANULU XIX.

Sabiiu, in 2/14 Septemvre 1871.

Eveneminte politice.

Ochii lumei politice au fostu indreptati in dilele din urma asupr'a intalniriloru la Salzburg. Imperatii cari se intalnisera mai inainte la Gastein repetira intalnirile si cu densii le repetira si diplomatii si putemu dice si unii din beliducii loru. Lumea se intréba ce s'au facutu cu ocasiunea acestoru intalniri? Atacerea lui Strussberg a incetatu demultu de a fi considerata de opiniunea publica de materia a convenirei; curtenirea a disparutu cu totulu la spatele afaceriloru ce li se atribue capeteloru incoronate si diplomatiloru loru la Gastein si la Salzburg. Aceste se gacescu acum de unii altii astfeliu: regularea „internatiunalei“ in Germani'a si Austri'a, si punerea basei la o pace indelunga a Europei.

Fatia cu basea acésta nóua sa se fia dechiaratu Hohenwart ca legile Cislaitaniei corespundu intru tóte; Andrássy, despre carele dicu multi ca nu e tocm'a ziditu de convenirile amintite, sa se fia dechiaratu ca legile Ungariei nu corespundu inca intru tóte.

In Cislaitani'a se tânguie diuariele „credinciosiloru constitutiunali“ ca au invinsu federalistii; diuariele opusetiunei triumféza si dicu, ca politic'a conciliatiunei a reportatu victoria. Cari voru avé dreptu ne va aretá venitoriulu.

Dela serbarea Iubileului.

Et horum meminisse juvabit.

Intre momentele cele mai insemnate, cari au contribuitu la glorificarea dilei maretie, a dilei epocali, care e unic'a in analele bisericei nóstre orientali, credu ca merita fâra nici o indoiéla a se numerá si convenirea, care alumnii seminariali au arangiat'o in onórea acestei festivitâti, si in care densii au pasitu intâi'a óra in fati'a unui publicu atâtu de numerosu si atâtu de alesu.

Bravii nostri tineri s'au aretatu si cu acésta ocasiune la inaltimea missiunei loru.

Déca junim'a este spectrulu in care se oglindéza venitoriulu unei natiuni, atunci natiunea româna, cutediâmu a crede, ca este un'a dintre cele mai fericite!

Câci, cându tinerimea cunósce si adoréza virtutile maretie ale strabuniloru, cându se entusiasméza pronunciându sacrele loru nume, si cându scie imitá marile loru esemple, atunci natiunei acei'a i suride o stea blânda, unu venitoriu ferice, „venitoriu de auru“ dupa cum cânta lir'a bardului natiunalu.

Deci, cu permissiunea on. Red. voiu descrie onoratului publicu cetitoriu cursulu acestei conveniri cá o suvenire placuta pentru cei ce au fostu de fatia, si cá unu ce de interesu si pentru cei ce nu au luatu parte la densa.

Convenirea avù locu in sal'a cea mare a seminariului archidiecesanu, care inse a fostu cu multu mai mica de câtu sa póta cuprinde pre toti câti aru fi doritu sa ia parte. Prin urmare sal'a a fostu indesuita de unu publicu fórte alesu, ací vedeamu dignitari bisericesci incaruntiti in carier'a pastorale, notabilitâti mirene; dara mai multu matróne si fiice române, cari alérga si ele din tóte pârtile, cá sa aplaude si sa incuragieze incercârile si aventulu literariu si gustulu esteticu.

Decoratiunea salei a fostu corespundietóre, in fruntea stá portretulu Inaltului Jubilaru, incinsu cu o cununa verde, deasupr'a cu inscriptiunea: „Vivat“; portretulu patronului seminarialu „Nichit'a Romanulu“ si altele.

Ací intre aplausele cele mai sgomotóse se esecutà urmatórea programa:

1. „Respira Romanime“, esec. de corulu voc.
2. „Meditatiuni asupr'a referintiei intre omu si natura“, tractatu orig. cetitu de cler. abs. Dem. Comsi'a.
3. „Sill'a“, poesia de C. Bolliacu, declamata de cler. abs. Comanescu.
4. „Pe câmpi'a Turdei“ esec. de cor. voc.
5. „Romanulu fatia cu religiunea si poesi'a“ elaboratu propriu de cl. an. II Moise Tom'a.
6. „Mam'a si fét'a“ poes. de I. Ratiu, decl. de cler. abs. Ioane Danu.
7. „Referinti'a intre statu si biserica“ elaboratu propriu cetitu de cl a. III Aróne Hamsea.
8. „Auditi acolo“ esec. de corulu voc.
9. „Sentinel'a româna“ poes de Vasiliu Alessandri, decl. de cler. Petrescu.
10. „Sânte Parinte“ esecutata de cor. voc.

Manifestârile si erumperile cele dese in aplause a publicului presentu au fostu unu documentu viu, ca junii diletanti si-au sciutu pre deplinu castigá simpathi'a acelui'a.

Merita a se amentí si esecutarea pieseloru corali, cari sub conducerea profes. si diriginte Dem. Cuntianu asemenea au fostu fórte bine esecutate.

Dupa finirea programei, conducatoriulu societâtiei, parintele ases' cons. Z. Boiu, care prin conducerea-i sapienta a ajutatu multu progresarea acestei societâti june, multiamesce in cuvinte calduróse si bine simtite, in numele societâtiei pentru participarea viua si atâtu de numerósa din partea publicului si incheia cu urâri de felicitare pentru prea demnulu inaltulu Iubilariu, in onórea câruia s'a arangiatu acé ta festivitate, si care este totu odata si patronulu societâtiei. Adunarea a respunsu cu „sa traiésca“ insufletite.

Dupa acést'a Prea S. Sea par. episcopu alu Caransebesiului Ioane Popasu da espressiune de multiamita si bucuria pentru zelulu celu laudabilu alu junimei, indemnându-o totu-odata, sa pasiésca mai departe pre calea susceputa, câci numai asiá voru poté deveni odata ceea ce trebuie sa fia pentru natiune. Si Prea S. Sea incheia cu urâri pentru sanatatea marelui Iubilariu.

Cu acestea se fini conven rea dupa 10 óre, ducându fie-care cu sine câte unu suveniru placutu.

Noi inca ne felicitâmu de sucesulu ce l'a aratatu junimea nóstra, si i dorimu perseverantia si zelu, numai astu-feliu vomu poté naintá cá natiune, cá poporu. . .

Unus multorum.

Cá unu tributu alu adeverului mai adaugemu urmatoriulu toastu alu dlui Bekessi:

Acestu domnu toastá (in limb'a magiara) cam urmatórele: Meri ele 'nalte ale barbatului, in a cârui onóre se facù acésta adunare festiva, se amintira pâna ací in dóue limbi; densulu va cercá a face acést'a si in a trei'a limba a patriei. — Arare ori a avutu o activitate archipastorésca a se luptá in nascerea sea cu mai multe impedecaminte, in desvoltarea sea cu mai mari indaretnicie, si in fine a dovedí o mesura proportionalminte mai copiósa de resultate simtibile, prin cóse binelui comunu, decâtu aceea de 25 ani, a cârei incheiare serbâmu astadi in modu solenelu.

Déca cându-va la astfeliu de ocasiuni, apoi de securu de asta data se póte dice ca de pre budiele a sute de mii se tramitu la tronulu Atotputintelui dorintie sincere, cá barbatulu, — a cârui simtiri in nesuintie, fapte, cugete si scopuri suntu impletite asiá de intimu cu inflorirea credintiei sele, natiunei si patriei sele, care a vietuitu cu inim'a, cu tóta caldur'a sufletului seu, cu totu cugetulu seu pentru acést'a trinitate, care i este lumea, bucuri'a, salutea si totulu, care si-a impletitu asiá de sinceru tóta fiinti'a sea cu acést'a credintia, poporu si patria, incâtu activitatea sea póte dá cea mai interesanta ilustratiune la propositiunea scripturei in care se pronuntia iubirea sacrificatóre: „Unde mergi tu acolo mergu si eu, Ddieulu teu va fi Ddieulu meu, poporulu teu va fi poporulu meu!“ — d'a, cá barbatulu acest'a sa ajunga cele mai aduncl betrânetie omenesci cu energia necontenita si sufletu tare, pentru de a potea gustá fructele recoritóre de inima ale aceloru pomi pre cari i-a saditu cu atât'a ostenéla, i-a grigitu cu atât'a luare aminte si i-a protegiatu cu asiá victoriósa rabdare contr'a elementeloru furtunóse si derimatóre. (Sa traiasca, Eljenuri).

De-si capulu acestui barbatu ne ofere spectrulu iernei, totusi din fati'a sea ne suride primavér'a iubirei: unu monte gigantiu a cârui verfu e acoperitu cu néua, a cârui internu insa arde cu flacari, nu cu flacari pustitóre, ci datatóre de viétia curatitóre; o umbrela alba preste o lampa respanditóre de lumina.

Cându apostolulu Ioanu in betrânetie inaintate, nu mai potea merge in adunare, se ducea pre unu scaunu siediendu pentru de a potea dice adunarei: „Iubiti-ve unulu pre altulu.“

Barbatulu a cârui iubileu de 25 ani serbâmu astadi, a trebuitu sa abdica aducerei sele aicea pre unu scaunu siediendu inse spiritulu seu petrece intre noi si ne striga: „Iubiti-ve unulu pre altulu!“ (Sa traiasca, Eljenuri)

Câci cându ne iubimu unulu pre altulu, atunci drumulu intielegerei reciproce este planatu; si cându ne amu intielesu, atunci amu castigatu celu mai frumosu avantagiu, amu câstigatu concordi'a. Prin concodia se da patriei cea mai secura si ferma basa spre fericirea si binele tuturor'a si radiele maretie ale sórelui concordiei nu aurescu numai verfurile palateloru ci patrundu pâna in cele mai mici colibe si respendesce si acolo fericire si binecuventare. Vorbitoriulu golesce pocalulu pentru intarirea si respendirea iubirei, intielegerei si concordiei intre tóte nationalitâtile patriei, prin o egale si drépta repartire a drepturiloru si sarcineloru, ceea ce crede ca jace in intentiunile Preasântitului si de comunu onoratului Iubilaru. (Sa traiasca, Eljenuri entusiastice).

Conferintie invetiatoresci.

(Continuare si capetu.)

Dupa o mica pausa membrii conferintiei se intrunescu — invitati de domnulu conducatoriu — in siedinti'a a trei'a estraordinaria. Ací, conformu conclusului din siedinti'a prima, se da cetirea statuteloru infiintiandei reuniuni a invetiatoriloru din giurulu Sabiiului, §-fu de §-fu, care primindu-se cu placere din partea invetiatoriloru presenti, se otaresce totu-deodata, cá spre a se potea substerne acelea autoritâtiloru competente spre aprobare si spre indeplinirea si a altoru afaceri ulteriore tienetóre de acésta intreprindere, sa se aléga o comissiune permanenta de siepte membrii, cârei'a sa se concréda aceste afaceri pâna la prim'a adunare generala convocânda prin presiedintele comissiunei indata dupa urmat'a aprobare a statuteloru.

Siedinti'a a 4-a ordinaria se incepe Marti la 8 óre diminéti'a cu cetirea protocolului celoru dóue siedintie ordinarie de Luni. Urmédia discussiunea asupr'a temei a trei'a, despre modulu de procedere la propunerea gramaticei limbei materne pre bas'a cârtiei de cetire. D. conducatoriu provóca pre invetiatorii scólei poporale inferióre, a aretá acelu modu de procedere, ceea ce si urmédia, aretându succesive mai multi invetiatori cam urmatórele:

Dupa ce tinerimea pre bas'a deprinderiloru intuitive incepute in despartiementulu I-iu s'au deprinsu in desmembrarea propusetiuniloru in cuvinte, a cuvinteloru in silabe sî a silabeloru in litere sî dupa ce totu pre bas'a aceloru deprinderi au invetiatu a deosebí obiectele unele de altele atâtu dupa nume câtu sî dupa insusirile loru, intentionendu invetiatoriulu a-i invetiá, ce este unu substantivu? va procede in modulu urmatoriu: N! ai tu nume? cum ti e numele? dara acestu lucru, ce-ti aretu, are nume? Cum se numesce dara lucrulu acest'a? dara ce cugeti, avévoru tóte lucrurile nume? — pentru ce? Insemnati-ve dara! Tóte lucrurile au nume, iéra numele lucruriloru le numimu substantive. P! Spune sî tu numele vre-unui lucru séu unui substantivu!..

Totu in modulu acest'a s'au aretatu procederea la invetiarea adjectivului, verbului sî a altoru plase de cuvinte. In urm'a acestor'a dlu conducatoriu pune intrebarea: ca póte-se propune cu succesu gramatic'a limbei mat. fâra folosirea manualului de gramatica? la care invetiatorii scólei poporale inferióre se intrunescu in acelu respunsu: ca acést'a nu numai ca se póte, ci ca propunerea gramaticei pre bas'a cârtiei de cetire in scól'a poporala inferióra este uniculu modu practicu sî promitatoriu de succesu. Asemenea se recunósce de cea mai buna acésta metoda sî din partea invetiatoriloru dela scólele capitale, constatându-se totu-deodata, ca in scólele capitale, in care sî studiulu limbei materne ia o estensiune mai mare, cu folosu se póte — ba trebuie — sa se intrebuintiedie sî manualu de gramatica. Cu acestea trecendu conferinti'a la pertractarea temei a 4-a, sî anume: Modulu propunerei formeloru stilistice in scól'a poporala, d. directoru Mihailu Stoic'a propune acelu modu cam in urmatoriulu chipu: Invetiatoriulu conduce pre elevi dela formarea propusetiuniloru simple la a celoru compuse sî amplificate, dela acestea la descrierea obiecteloru celoru mai cunoscute la inceputu mai pre scurtu apoi sî pre largu atât a cu graiulu, câtu sî in scrisu, apoi facendu-i cunoscuti cu referintiele deosebite ale ómeniloru in viéti'a practica i introduce succesive in cunóscerea celoru mai simple sî mai obicinuite forme stilistice, precum: a contului, cuitantiei, obligatiunei, epistolei s. a., care modu de procedere se sî primesce de bunu din partea conferintiei. Avendu conferinti'a bucuri'a de a potea salutá in mijloculu seu in acésta siedintia pre d. consiliariu guv. in pens. sî referinte in senatulu scol. Elia Macelariu, Ilustritatea Sea avù bunavointi'a a observá; ca i se pare, ca dlu Stoic'a in propunerea sea, lucrulu principalu l'aru fi trecutu cu vederea, acel'a adeca: de a chiarificá eleviloru câtu se póte mai bine ideea despre aceea, ce va sa dica o scrisóre sî spre ce scopu se folosescu ómenii de scrisori (documente) in viéti'a practica?

Dupa incheirea desbaterei asupr'a acestei teme, comissiunea insarcinata cu darea parerei in privinti'a celoru ce aru fi de facutu cu obiectele indreptate conferintiei spre pertractare din partea prea veneratului consist. scol. prin referintele seu dlu invetiatoriu P. Bancila din Resînari propune, ca acele obiecte sa se primésca cá teme pentru anulu viitoriu, ceea ce se sî primesce din partea conferintiei, dupa care alegându-se comissiunea de siepte membrii pentru afacerile infiintiandei reuniuni invetiatoresci, cârei'a se concrede sî verificarea protocolului conferentialu, dlu conducatoriu prin câte-va cuvinte cordiale de despartire dechiara conferinti'a din acestu ann de incheiata.

Unu invetiatoriu.

Revista diuaristica.

Ide'a unei intruniri a unui congresu alu presei române castiga terenu pre fie-care di, sî credemu ca curendu se va realisá pentru marele bine alu tierei. Suntemu convinsi ca tóte organele de publicitate din Romani'a care suntu intr'adeveru inspirate de adeveratele nóstre interese, care vedu pericululu desbinâriloru si-a lupteloru intestine dintre noi, nu voru lipsí a se asociá la acésta sanetósa idea.

Dejá din Bucuresci „Românulu“ sî „Telegrafulu“ insista pentru grabnic'a intrunire a congresului. Iéta ce dice „Telegrafulu“:

Ne declarâmu inca odata din tóta inim'a pentru congresulu propusu de confratii nostri dela „Uniunea Liberale“ . . . . . .

Facemu dara apelu la confratii nostri dela „Românulu,“ dela „Informatiunile,“ „Column'a lui Traianu“ sî dela cele-lalte diuarie din capitala, cari se voru declará categoricu pentru natiunalismu sî cari voru aderá la o atare intrunire, a emite sî opiniunea loru in acésta cestiune, cârei'a speramu i se va atribui cea mai mare insemnatate.

„Românulu“ nu se pronuncia cu mai putiena caldura:

Amu vediut'o, o vedemu, lumin'a se radica, sî n'avemu de câtu a o urmá, cornulu invinarei suna sî n'avemu decâtu sa-lu audîmu, „Uniunea liberale“ din Iassi ne chiama sî n'avemu de câtu sa mergemu.

Publicâmu mai la vale, in mare parte, apelulu ce face diuariulu din Iassi „Uniunea liberale“. Acestu organu alu opiniunei publice, cá unulu ce este mai nou in publicitate, a potutu luá initiativ'a, fâra a se teme ca va atinge câtu-si de putienu óre-care susceptibilitâti. Propunerea ce face este din cele mai bine facatóre, apelulu ce face este in adeveru bine facatoriu, salvatoriu.

„Uniunea liberale“ din Iassi a luatu initiativ'a; acum nu mai remane decâtu cá diuariele adeverulu sa-lu respunda, sî apoi sa se otarésca loculu sî diu'a intrunirei. In aceea ce ne privesce pre noi, salutându cu fericire initiativ'a luata de diuariulu din Iassi, dechiaramu ca aderamu cu mintea sî cu inim'a, sî suntemu gat'a a ne supune programei ce se va adoptá de câtra uniunea pressei liberale sî natiunale, confirmata de marea majoritate a natiunei, in intruniri publice.“

Noi conjurâmu pre confratii de publicitate din Bucuresci sa ia initiativ'a câtu mai curendu, sa se intrunésca sî sa ne convóce sa venimu cu totii câti tienemu in mâna péna de publicistu la Congresulu pressei.

Dorimu din sufletu cá inainte de convocarea camereloru unirea nóstra sa fia unu faptu implinitu.

Câtu privesce despre punctulu de intrunire, suntemu de opiniune, ca in interesulu causei comune, este bine sa fia Bucurescii; pentru ca acolo suntu cele mai multe diuarie sî acolo suntu multe midilóce sî multe resurse. Politic'a Romaniei acolo 'si are centrulu seu, sî adunarea nóstra nu trebuie sa fia intr'unu punctu isolatu.

Adastâmu cu nerabdare convocarea!

„Uniunea liberale.“

Garibaldi despre Franci'a.

In Franci'a si Itali'a a produsu mare sensatiune o scrisóre a lui Garibaldi, adresata dómnei Pieromaldi in Raven'a, in care espune ex-comandantele armatei Vogesiloru Itali'a cá prea amenintiata din partea Franciei sî in care se pronuntia fórte aspru asupr'a natiunei, in a cârei sîruri elu nu de multu tempu se luptase. Ce efectu a trebuitu sa aiba epistol'a acést'a se póte vedea de acolo, ca in Parisu s'a tienutu de necesariu a se tramite tu-

FOISIÓRA.

Cuventare festiva

rostita la serbarea nationale pre mormentulu lui Stefanu Celu Mare.

in 15/27 Augustu, 1871.

De A. D. Xenopolu.

Onorata adunare!

Scopulu, pentru care ne-amu adunatu aici, nu este d'a face istoriculu fapteloru séu zugravirea caracterului maretiului barbatu, care dupa patru sute de ani este inca destulu de poternicu, cá sa adune pre mormentulu seu representanti din tóte tierile unde traiescu români. Faptele lui suntu pastrate, mai bine de câtu in cartile ce pomenescu de ele, in celu mai mândru din isvórele amintirei, in sufletulu poporului insu-si, invelite in comóra de nesfersita poesia. Totu astu-feliu se inaltia in amintirea nóstra sî inim'a lui curatita de gresielile intemplatóre ale vietici omenesci, sî intielésa de pornirea sufletésca a poporului intregu in ceea ce erá ea intr'adeveru. Nici pentru faptele, nici pentru caracterulu lui nu amu avea deci la urm'a urmeloru, decâtu a redice ceea ce scie ori-ce românu, ca acestu sufletu alesu cu dreptulu au dobenditu dela poporulu seu mândr'a denumire de „Mare sî Bunu.“ — In asta judecata, rostita de unu nému intregu in decursu de secoli, sta drépt'a mesura a marimei lui Stefanu; sî chiaru cercetarea cea mai lamurita a istoriei nu va poté de câtu sa intarésca ceea ce poporulu au cuventatu.

Dara sa nu credemu, onorata adunare, ca numai trecutulu ne atrage aici, ca numai atât'a voimu noi, a ne improspetá amintirea, apropiindu-ne de locasiurile unde pétr'a, ce acopere móstele lui, lovesce iuca privirile nóstre. Nu! venimu aici sî pentru viitoriulu dupa care nazuesce ori-ce sufletu mai nobilu alu poporului nostru; venimu aici pentru a suge poterea, ce sustiene in lupta pentru bine sî adeveru, potere ce isvoresce pre la mormintele ómeniloru mari... Cu patru sute de ani aruncâmu noi gândirile sî simtirile nóstre inapoi, sî totu-si, de vomu privi bine in sufletulu nostru, vomu vedea cum se amesteca in acelu indepartatu trecutu, farmeculu viitoriului; cum fie-care fapta a lui Stefanu celu Mare e cu atât'a mai marétia, cu câtu noi astadi potemu sa ne-o amintimu impreuna pre mormentulu lui, cu câtu simtimu, ca in acésta impreuna amintire sta simburele unoru poteri de viétia, ce potu sa ne intarésca in propasirea pre calea dreptului sî adeverului, cari sustienu sî 'naltia pre popóre.

In asta impreunare a amintirei trecutului cu nisuintiele sî sperantiele in viitoriu, figur'a lui Stefanu celu Mare incetéza de a fi eroulu unei pârti a tieriloru locuite de români, sî devine unu centru pentru toti de acel'a-si nému. Aperându Moldov'a de asupririle germaniloru, elu aperà o parte din poporulu nostru; elu implini aici, aceea ce alti barbati mari implinira aiurea. Marginile politice i oprira d'a inriurí d'a dreptulu asupr'a intregului poporu; déra fie-care din ei, lucrându pentru o parte din acel'a-si intregu, lucrá pentru intregulu insu-si. Sa ne oprimu deci, câudu cautâmu la barbatii cei insemnati ai trecutului nostru, privirile nóstre pre sfer'a in care ei au trebuitu sa-si marginésca lucrarea loru; sa nu vedemu in ei cause de mândria séu de gelosie pentru o parte séu alt'a din poporulu nostru; ci sa-i privimu pre toti cá p'unu bine obscescu alu némului intregu, câci sî ei cu totii totu-d'un'a câudu au fostu petrunsi: sperarea sî 'naltiarea poporului românu in sfer'a in care ei traiau. Astadi marginile despârtitóre au inceputu a cadea, sî astadi in speranti'a viitoriului, toti românii suntu detori sa depuna semnulu de amintire sî de recunoscintia pre mormentulu fia-cârui.a din eroii loru.

Invingetori séu martiri in luptele ce au luptatu ei au cu totii dreptulu la recunoscinti'a némului intregu, pentru ca prin braciulu loru sî mai multu inca prin puteric'a amintire inplentata in sufletulu poporului, ei au lasatu unu isvoru de virtute, din care cu totii au dreptulu sa se intarésca pentru viitoriu. Ómenii cei mari ai unui poporu nu suntu ai cercului in care ei fura siliti sa-si marginésca lucrarea; ei suntu ai némului intregu, pre câtu resuna aceea-si limba, pre câtu se intâlnescu aceleasi obiceiuri, pre câtu se intinde legatur'a mai strinsa pusa de fire intre sufletele omenesci. Bá ei trecu chiaru preste cercului poporului loru sî devinu binele intregei omeniri.

Pre mormentulu lui Stefanu celu Mare, pre asta amintire continua tuturoru, venimu noi deci astadi cu credinti'a intr'unu viitoriu comunu. Acestu zelu de care atârna totu lantiulu sperantieloru nóstre, trebuie sa avemu sî inima d'a-lu spune in faci'a lumei, fâra sfiala, fâra incâlcire, cu deplina incredere sî dreptate sî adeveru — in mersulu lucruriloru lumesci. Câci fire-aru óre cu potintia, c'acestu poporu ce atât'a a luptatu, apoi atâtu a suferitu, astadi câudu 'si ia aventulu pre calea propasirei, sa fia strivitu la pasiulu celu dintâiu? De amu fi fostu noi meniti numai a oprí cu pepturile nóstre navalirile barbariloru sî ale mahomedaniloru, ne-amu fi stersu de pre faci'a pamentului odata cu incetarea aceloru navaliri, cá fiintie ce ne-amu fi fostu implinitu menirea. Déra n'a fostu astu-feliu ci dup'o lunga nópte sî grele schingiuri, perit'au sî intunereculu sî stafiile lui, sî noi iéra-si amu revenitu la viétia cu o potere nóua sî plina de incredere in lungulu viitoriu. Avemu acea potere, avemu acea incredere, pentru ca sufletulu acestei pârti a omenirei, ce se numesce poporulu românu, inca nu si-a reversatu in lume comór'a coprinsului seu sufletescu. In adânculu lui se misca nóue armonie in sfer'a frumosului, nóue descoperiri in aceea a adeverului, nóue tipuri de caractere, ce trebuie sa

turoru foiloru italiene o depesia oficiósa a lui „Âgence Havas“ in care se combate ori-care cugetu de dusimania contr'a Italiei sî se asigura ca Franciei nu-i vine in gându a atacá óre-cându Itali'a. Scrisórea lui Garibaldi suna :

Caprer'a, 12 Augustu 1871.

Câtra dómn'a Atenaid'a Zair'a Pieromaldi in Raven'a.

Dta, scumpa sî afabila amica, m'ai onoratu cu diplom'a de membru alu reuniunei Cosmico Unitaria, care are de principiu „Resbelu contr'a resbelului, contr'a militarismului, contr'a condamnatiunei la morte sî duelului!“ Aceste principie onoréza in gradu 'naltu acea parte frumósa a familiei omenesci, cârei'a apartieni sî ele voru trebuí sa se accepteze definitivu din partea tuturoru ómeniloru onesti de pre pamentu. Multiamindu-ve pentru titlulu onorificu, ce mi l'ati oferitu, trebuie sa faca urmatórele observatiuni :

Din cele mai crude tineretie ale mele amu fostu totu-de-un'a unu inimicu alu resbelului. Pre câmpiile batalieloru m'au trasu, contr'a celoru mai intime convingeri, numai o adeverata fatalitate. Spuneti-mi inse sinceru, onorata dama, credeti dvóstre, ca Itali'a aru fi potutu ajunge fâra resbelu, gradulu de unitate, care lu posede acum ? Contribuit'aru fi principii sî ducii mici sî regele Neapolei fâra resbelu la unitatea italiana ? Sî acést'a secta a vivi d'inferno lui Petrarc'a cari impestiléza inca sî astadi capital'a eterna a lumei, capital'a necesaria a Italiei, desinfiltrat'aru fi ea spontaneu biat'a nóstra Italia de acelu efectu pestilentialiu.

Nu suntu inca sî in diu'a de astadi cheile Alpiloru in mânile inamiciloru nostri eterni ? . . Nu ne spune, madama, chauvinismulu francesu cu ingânfatur'a sea obicinuita, cu ochiulu seu continuu amenintiatoriu, ca se pregatesce pentru de a ne atacá ? Elu se indestulesce acum a dice ca are de cugetu a intruní 400,000 soldati sî a-si potea aduce iéra-si in ordine financiele pentru de a luá iéra-si villegiatur'a sea obicinuita sî, biciulu in mâna, pentru de a ne „dá minte.“ (Asiá se esprima diurnalele din Lyonu.) Franci'a va potea numerá acusi unu milionu de soldati, dupa nóu'a organisatiune a armatei sele. Ce ce tiene de bani, scimu cu totii, ca Franci'a e o tiéra fórte bogata sî provediuta cu unu inmensu materialu de resbelu. Trebuie asiá dara sa ne ingrigimu, câci invingetorii dela Mentana voru sosí la noi intr'unu tempu neotaritu inse scurtu ; sî spuneti-mi, iubita madama, tieneti-me de capace a dá bietei nóstre patrie sfatu spre daun'a nóstra cându orcanulu resbelului se radica in Vestu sî Nordu.

Eu amu dis'o sî o repetiescu ca nu. Cându Traineurs des sabres sî mancatorii de copii, dupa cum i numesce bravulu poporu alu Parisului, se voru reintórce pentru de a calcá pamentulu nostru cu piciórele, sî nu se voru inarmá copii sî femei pentru de a-i prapadí, atunci Itali'a merita a fi stérsa din numerulu natiuniloru.

O alta consideratiune, madama. Amu dîsu ca a fostu o anomalia din partea mea, a fi fostu soldatu. Eu trebuie inse sa me ocupu cu resbelulu sî imbatrenitu in resbelu sum pre deplinu convinsu ca Itali'a nu este in stare a portá unu resbelu. Eu sum de acésta convingere, nu numai câci ca organisatiunea ei este defectuósa ci mai multu in urm'a poterei, ce cede popismului, acestui inamicu naturale sî teribile alu nostru, care aru fi unu diavolu sperantiei fia-cârui veneticu.

Tóta lumea scie ca preotii suntu acei'a cari au atitiatu chauvinii francesi la resbelu sî chauvinii sî preotii se voru pricepe a aflá agenti sî spioni de totu feliu pentru interesele loru. Neintielegere sângerósa intre clasele inteligínte (de acesti'a suntu cei mai multi) carii forméza ciurda preotiloru, brigantagiu inradacinatu in tóte pârtile Italiei, aceste suntu midilócele inmense cari facu 'naltulu cleru bogatu sî domnu alu tuturoru reactionariloru din lume. In fine ceea ce este mai reu e parasirea massei tiereniloru, cari forméza nervulu principale alu armatei nóstre, la cea mai dintâiu perdere.

Perderea nóstra dela Custozz'a 'si are caus'a, credeti-mi, in cea mai mare parte in aceste.

Preotulu, care respinge unitatea patriei cá o nefericire, din causa ca e contraria papismului sî care dechiara de eretici pre toti acei'a cari au contribuitu la unitate, preotulu acel'a 'naltia pre inamiculu de domnu alu campaniei. In locu de a vorbí vis-a-vis de acest'a despre patri'a italiana, i da midilócele in mâna de a o tradá.

Nu voiu a enumerá tóte crimele acestei secte negre, nu voiu a vorbí despre incuisitiune, nici despre torture sî ruge, care le-au radicatu pentru de a arde fiintie nevinovate séu a sacrificá geniulu, a cârui intrunire ei suntu. Tempurile vechi suntu pline de crudalitâtile loru.

Sî cele dóue resbele mai din urma sî mai sângerósa in Europ'a, resbelulu din Crimea sî francesotoutonicu, nu s'au causatu prin preoti ? Celu dintâiu s'au susceputu pentru egemoni'a papei preste preotii greci sî catolici, sî alu doilea, n'au fostu cele 7 milióne voturi, cari au capetatu Napoleonu (pentru care resbelulu erá o necesitate) care l'au causatu. Sî nu s'au tramisu sî astadi ruralii sî miculu loru siefu, cari se pregatescu a ne atacá, in adunarea nationale de preoti ?

Asiá dara, iubita dómna, resbelu sî iérasi resbelu, câudu Itali'a se va fi constituitu. Astadi sa fia devis'a fia-cârui italianu: resbelu contr'a preotiloru incependu din etatea copilariei pâna in batrenetie“. Câudu preotii voru fi strimtoriti in loculu care li se cuvine atunci Itali'a nu va portá resbelu contr'a nimenui. Câudu inse este vatamata, câudu este amenintiata de invasiune inamica, atunci sum convinsu ca fia-care concetatianu 'sî va implini datorinti'a.

Alu Dtele

G. Garibaldi.

Testulu oficiale alu mesagiului presiedintelui republicei francese care s'a cetitu la 1 Sept. in siedinti'a adunârei natiunale :

Domnului presiedinte alu adunârei natiunale.

Domnule presiedinte ! Primulu meu mesagiu póte sî nu trebuie sa aiba decâtu unu obiectu, de a ve rugá sa fiti interpretele meu pre lânga adunarea natiunale sî a-i multiamí de onórea ce mi-a facutu, oferindu-mi cea dintâiu magistratura a republicei sî mai cu séma dandu-mi o nóua dovéda pre inalt'a-i incredere. Déca e de ajunsu, spre a meritá acésta incredere, unu devotamentu asolutu pentru interesele publice cutezu a spune ca suntu demnu de dâns'a sî multiamescu tuturoru partideloru din adunarea natiunale ca s'au uitatu neintielegerile ce le putea desparti in unele puncte, spre a dá puterei o fortia mai mare sî a-i procurá astfeliu cele mai mari midiulóce de a face binele.

Adunarea póte comptá ca eu, fiindu cu totulu alu ei, atâtu prin intentiuni câtu sî prin durata, me voiu silí a legá ranele nenorocitei nóstre tieri sî a o face, pre câtu e cu putintia mai iute, mai libera, bine ordonata, pacificata in intru sî in afara, emancipata de invasiunea straina sî, ce-va mai multu, onorata, iubita, déca se póte, de natiunile celoru dóue lumi.

Acést'a va fi tient'a constatante a silintieloru mele, sî déca adunarea natiunale sî eu vomu reesî a o ajunge, séu celu putienu sa ne apropiâmu de es, vomu puté, la sfersitulu lucrâriloru nóstre, sa ne presentâmu fâra sfiéla in fati'a tierei sî sa transmitemu neatinsu pretiosulu depositu ce ne in credintia-se.

Terminandu acestu mesagiu ve multiamescu, domnule presiedinte, de concursulu ce totu-déun'a

---

ésa la lumina, sa remâna in amintirea omenirei. In acea ferbere interióra ale cârei'a urmâri stau inca ascunse in sinulu viitoriului, sta dreptulu nostru la traiu, indreptatirea sperantieloru ce ne incânta. Câci ast'a e legea cea mare a naturei, care domnesce atâtu némurile de plante sî vietóre, câtu sî in némurile omenesci : fie-care are dreptu la traiu sî desvalire, câtu tempu n'a desfasiuratu tóta poterea de intindere cu care e indiestratu de veciniculu isvoru alu naturei. Odata inse ce acést'a s'a implinitu atunci trebuie sa se stinga pentru totu-d'a-un'a, lasându loculu liberu pentru alte fiintie. — Fiindu ca noi românii inca n'amu desfasiuratu totu cuprinsulu nostru sufletescu, avemu dreptulu de a traí sî potemu sperá in viitoriu.

Dara sa nu credemu ca acésta lege ne asigura atâtu de puternicu unu viitoriu de propasire, incâtu fâra de nici o munca, fâra de nici o silintia, amu putea ajunge la elu. Nu dóra ca implinirea insusi a legiloru mersului omenirei aru atârná dela voinți'a ómeniloru ; câci precum e cu neputintia cá sa se struncine mersulu corpuriloru ceresci, totu asiá este de cu neputintia a se clatiná macaru câtu de putienu acelu alu lucruriloru omenesci. Dara intre desvalirea naturei sî acea a omenirei este nrmatórea mare deosebire ca, pre câudu legile naturei se implinescu orbisiu sî fâra de alegere, deci totu déun'a cu acel'a-si efectu sî in acel'a-si feliu, acele ale omenirei se implinescu prin midilocirea omului insusi, care are puterea de a lucrá dupa ele séu in contr'a loru. Câudu elu lucréza dupa cerintiele legiloru omenirei atunci implinirea loru se face sub form'a binelui, a fericirei, a propasîrei ; câudu elu lucréza in contr'a loru atunci implinirea acelor'a-si lege se face sub form'a reului, a nenorocirei, a decaderei. Libertatea omenésca, nu otaresce nimic'a asupr'a implinirei insasi a legiloru ; acést'a merge de sine inainte sî nestramutatu ; libertatea omului este insa marea putere, care otaresce asupr'a modului implinirei aceloru legi neclintite cá isvoru de viétia mandra séu de mórte schingiuitóre.

„Ca toti românii cari simtu in sine unu sufletu mai osebitu, o inima mai nobila, fia ei din ori-ce sfera, fia ei din ori-ce tiéra, sa lucreze neobositu, fia care in parte sî cu toti impreuna, spre aflarea sî respândirea midilóceloru cari voru potea sa inlesnésca inradacinarea credintieloru, nezuintieloru sî sperantieloru nóstre comune in unulu sî acel'a-si viitoriu, sî se asigure implinirea acelui viitoriu insu-si.“

Acést'a sa fia ide'a cea mai presusu de ori-ce interese, de ori-ce deosebire in gândire sî simtire. Câscigându astu-feliu unu medilocu puternicu de intielegere, sa cautâmu a intinde acésta intielegere din ce in ce mai multu intre sufletele nóstre dela principiulu acelu mare, radacin'a vietiei inse-si, pâna la ramurile, frunzele sî florile ei, restringându deosebirile intre gândiri, simtiri sî nazuintie numai la atât'a, pre câtu e de nevoie pentru inse-si propasirea unui poporu. Acésta idea deci sa nu remâna numai cá o amintire in sufletele nóstre — ci despartiti de aici sa remâna cá o legatura adenca ce indata sa ne impinga spre o lucrare comuna. Sa cercetâmu midilócele prin cari s'aru potea aduce la implinire intruniri periodice ale româniloru de pretutindeni, déca nu din tóte clasele societâtiei, celu pecinu ale tinerimei studióse. Sa nu incetâmu de a desbate prin graiu sî scrisóre, fâra patima personale, ci numai cu tint'a spre adeveru, tóte intrebârile cele mai insemnate ale vietiei nóstre sociale, politice, economice, pentru a se potea ajunge cu tempulu la unu adeveru asupr'a loru. Sa ne silimu cu totii intru câtu e cu potintia sî sa ne intielegemu asupr'a medilóceloru, pentru cultivarea tieranului — temeliei natiunei — pentru cá elementulu bunu statu de manosu respânditu in elu sa póta esí la lumina, sî intrebuintiá poterile spiritului sî ale inimei, in folosulu poporului intregu, iéra nu numai in acelu alu micei sfere a statului in care s'a nascutu. Sa cautâmu de inaltiarea sî intinderea teatrului nationale, care este pâna acum'a in mare parte mai multu unu institutu de injosire decâtu de inaltiare morala, sî chiaru astu-feliu precum e, restrânsu numai pentru o mica parte din poporulu intregu.... Déra acesto numai spre amintire : câci destulu aru fi de a ne indepartá de aici cu cunoscinti'a clara a ideei ce ne-au adunatu. Ea este destulu de mare sî de frumósa pentru a umplea sufletele nóstre, sî midilócele pentru implinirea ei suntu tocmai ródele ce asceptâmu sa le produca. Cu tóte acestea, onorata adunare, nu ne potemu despartí de pre mormentulu marelui barbatu, fâra a cere dela amintirea lui o invetiatura, o povatuire pentru lupt'a ce avemu de luptatu, câci este o asemenare ascunsa dara adânca intre starea de atunci sî aceea, care ne aflâmu, intre lupt'a ce luptá Stefanu-celu-Mare sî acea pre care trebuie sa o lupte astadi partea cea buna a poporului românu ! Erá sî atunci cá sî acum'a o mare miscare spre neatârnarea poporului ; erau sî atunci pericole cumplite, din intru sî din afara, ce amenintiau aceste scumpe bunuri. Iéta pentru ce, in bucuri'a nespusa ce umple sufletele nóstre, totu-si simtimu trecându o umbra de durere, precum trecea prin sufletulu marelui vitézu, câudu intorcendu-se invingetoriu din lupte, sciá ca-i in ajunulu unoru nóua batalii ! Iéta pentru ce ne adunâmu noi astadi pre mormentulu lui Stefanu-celu-Mare ; câci este o pornire a sufletului nostru, care intielegêndu asemenarea starei de astadi cu starea de atunci, ne impinge a intorí legaturile naturei pre mormentulu acelui barbatu ce fu mai puternicu de câtu amenintiârile tempului seu. — (Va urmá.)

amu intempinatu din parte-ve si ve rogu a primí spressiunea inaltei si caldurósei mele consideratiuni.

Presiedintele republicei francese
A. Thiers.

Varietâti.

*** Distingeri, Escelenti'a Sea Parintele nostru Archieppu si Mitropolitu Andreiu au binevoitu a distinge cu prilegiulu jubileului seu de 25 ani in 22 Augustu a. c. cu brâu rosiu pre profesorii de teologia: Nicolau Cristea si Dr. Ilariu Puscariu, precum si pre secretariulu consistorialu Nicolau Fratesiu, si pre acest'a din urma alu hirotesí de Protodiaconu Archiepiscopo-Metropolitanu in 31 Augustu a. c.

*** (Program'a.) Serbârei in memori'a lui Stefanu celu Mare la mormentulu acestui erou, in monastirea Putn'a (Bucovin'a) in 15/27 si 16/28 Augustu 1871. — Sâmbeta in 14/26 Augustu, 1871: La diece óre sér'a inceputulu serbarei cu priveghiarea religiósa anunciata la intrarea ţin biserica cu 21 de salve si tragerea tuturoru clopoteloru sântei monastíri. Oficiulu se implinesce de cinci preoti si unu diaconu. — Iluminatiune solemna a bisericei si a intregei monastiri. — Domineca, in 15/27 Augustu, 1871: Dela opto pâna la nóue óre diminéti'a trei ronduri de salve succesive anuncia adunarea óspetiloru in porticulu festivu: Comitetulu in corpore i binecuvintéza. Siese salve anuncia inceperea sântei liturgie, seversita de siepte preoti si doi diaconi. La pricésna Pré-Cuviosi'a Sea Parintele Egumenu alu monastirei Putn'a, Arcadiu Ciupercoviciu, tiene o predica corespundietória hramului bisericescu. Processiunea la porticulu festivu salutata de salve. Dupa descoperirea si sântirea urnei consacrative, epitafiului dómneloru din Romani'a, aceloru din Bucoviu'a, a flamurei dómnei Haralambie, a dómneloru din Iassi si a institutului de bele-arte, domnulu A. D. Xenopolu rostesce cuventarea festiva. Corulu juniloru români intonéze „Imnulu religiosu“, compusu anume de domnulu V. Alexandri, melodi'a de domnulu A. Flechtenmacher. — Se cetescu inscriptiunile de pre daruri. — Processiunea se intórce in biserica spre incheerea sântei liturgie. Masa comuna in porticu. Dupa vecernia iluminatiunea monastirei si focu bengalicu pre culmile muntiloru din pregiuru — Luni in 16/28 Augustu, 1871: La optu óre diminéti'a junimea academica, diferitii domni representanti, clerulu si autoritâtile publice se aduna in porticu si apoi purcedu „in corpore“ la biserica spre a asistá la sânt'a liturgia. Dupa sânt'a liturgia urmédia esirea cu processiunea pentru aducerea daruriloru in biserica. Pré-cuviosi'a Sea Parintele Egumenu alu monastirei da cetire „Cuventului de ingropatiune la mórtea lui Stefanu celu Mare.“ Conductulu festivu in sunetulu „Bugii“, clopotulu lui Stefanu Voda. Dupa intrarea in biserica parastasu de pomenire. La ingenunchiarea generala cu cetirea rogatiunei de iertaciune corulu intonéza „Imnulu lui Stefanu celu Mare“, facutu anume de domnulu V. Alexandri, melodia de A. Flechtenmacher. 40 de salve, cá reamintire de monastirile zidite de maritulu erou si sunetulu „Bugii“ anuncia asiedierea daruriloru pre mormentu. Ospetiu comunu in porticu (agape.) Serbarea se inchide prin unu discursu presidentialu.

*** Ultramontanii. Ultramontanii organiseza pretotindeni si cu ori-ce ocasiune procesiuni si pelerinagie; acestea suntu prea cunoscute in Belgiu. La Fribourg, in Elveti'a, serbarea societâtiei Piu (Pius Verein) atrasese mai multu de 2000 de pelerini din cantónele vecine, insa poporatiunea orasiului a aretatu putienu entusiasmu. Predice au fostu rostite de abatele Folletête si de parintele Hilaire, cari au vorbitu cu multa energia contr'a catolicismului liberale. De aceea au si obtienutu unu succesu de ilaritate nebuna.

La Munichu, archiepiscopulu invitase autoritâtile principale a asiste la o processiune pentru aperarea de cholera. Primariele a respunsu la acésta invitare refusându-o si adaugendu ca déca vreunu membru din colegiulu municipale aru aparea la processiunile obicinuite ei aru asiste numai in calitatea loru de oficieri de politia.

Acel'a-si archiepiscopu tramisese autoritâtiloru comunale din diecesulu seu unu formulariu de intrebâri la care eran invitate a respunde si care constituiá unu feliu de ancheta asupr'a deprinderiloru religióse si chiaru asupr'a simtieminteloru politice ale administratiloru loru.

Celu mai mare numeru in primari n'a respunsu la cererea episcopale; altii au declaratu simplu ca nu aveau a primí instructiuni dela archiepiscopia, si ca n'aveau missiunea de a face politi'a religiósa pre sém'a ei.

*** Putere intrebuintiata reu. Alalta-eri, dice diuariulu „la France du Nord“, unu teribile evenimentu vení sa consterne pre abonatii casinului Boulougnesur-Mer.

Unu luptatoriu de o fortia rara, numitulu Louis Vigneron, disu omulu-tunu, fórte cunoscutu in totu sudulu Franciei si asemenea in Parisu, unde a datu, déca nu ne insielâmu, representatiuni la Hipodromu, dá in acestu orasiu asemenea representatiuni. Unu publicu alesu asistá la minunatele-i esercitiuri de putere, spectacululu trebuiá sa termine printr'o lovitura de tunu trasa de pre spatele arculelui.

Proptitu pre piciórele-i viguróse Vingeron parea mai fórte, mai venjosu decâtu totu-déun'a.

Unu ajutoriu puse focu tunului.

Lovitur'a nu plecà.

Fâra indoiéla ostenitu de acestu incidinte neprevediutu, Vigneron, cu o lovitura de umeri, schimbà positiunea tunului.

In acelu momentu detunatur'a intardiata, nu se scie cum, resuna cu gróza.

Spectatorii speriati vediura atunci pre nenorocitulu luptatoriu remanendu inmarmuritu, clatinându-se si cadiendu gramada, sub greutatea enorma a tunului.

In zadaru se grebira a-i vení in ajutoriu, erá pré târdiu; capulu turtitu de caderea tunului, nu presintá decâtu unu aspectu informu; corpulu gâlgâiá in sânge.

Doctorulu casinului, alergându indata, nu putù decâtu sa constatea mórtea. Cadavrulu fu apoi transportatu la ospiciu prin ingrigirea directiunei casinului.

Vigneron, care locuiá in Parisu, strad'a Wauxhall, erá unulu din cei mai forti ómeni ai Franciei, si in versta de 45 de ani.

Lasà mai fâra medii unu copilu de 8 ani.

*** (Curiósa postade amoru.) Corabi'a „Atlantis“, care plecà din Sumatr'a spre Lim'a in calea sea fu urmarita necontenitu de unu chitu giganticu. Marinarii totu asceptau, ca chitulu in fine se va uri de inaintarea grabnica, dar densulu nici decâtu nu parea a se obosí. Matrosii doriau sa se scalde in mare, inse de fric'a chitului nu poteau, deci decisera sa lu prinda. Decisiunea se si esecutà numai decâtu. Fiindu transportatu chitulu pe corabia, ei indata se si apucara a-i desface rândi'a, si in aceea gasira o punga de cauciucu, iéra in acést'a o epistola adresata câtra comandantele corabiei, in care o nevésta veduva din Londr'a i scrie, ca déca densulu nu-i va respunde de locu prin inmanuatoriulu acestei scrisori, ea se va marité dupa altulu. Vi puteti intipuí confusiunea comandantelui. Se non e vero e ben trovato.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de capelanu la biseric'a gr. or. din Sohodolu, protopresviteratulu Zlatn'a de susu, se escrie concursu pâna la 12 Sept. 1871. in urm'a inaltei concesiuni consistoriale dto 10 Iuniu nr. 471. ex. 1871.

Emolumentele suntu:

jumetate din tóte venitele parochului localu in care se enumera si taxele stolarie indatinate.

Doritorii de a ocupá acestu postu de capelanu sa se adreseze la scaunulu protopopescu alu Zlatnei de susu in Câmpeni, cererile sa fia indiestrate cu testimoniele de cualificatiune in intielesulu statutului organicu §. 13 pâna la datulu mai susu.

Câmpeni, 20 Augustu 1871.

Cu contielegerea comitetului parochialu.

Ioanu Patiti'a,
protopopu.

(77—2)

Concursu.

Devenindu vacanta statiunea de invetiatoriu din comun'a gr. or. Apahid'a in protopresbiteratulu Secului, se escrie prin acést'a concursu pâna in 17 Septembre st. v. a. c. cu care este impreunata urmatórea léfa:

a) in bani gat'a 120 fl. v. a. dela comuna;

b) pamentu aratoriu 2 jugere clas'a I;

c) lemne unu stânginu pentru invetiatoriu, unulu pentru scóla si cuartiru liberu.

Doritorii de a ocupá acésta statiune au a-si asterne suplicele loru la subscrisulu pâna la terminulu defiptu, dovedindu ca suntu de religiunea gr. or. cu purtâri morali bune, si ca au absolvitu cursulu pedagogicu cu succesu bunu — in fine ca suntu cantareti buni. —

Apahid'a 17 Aug. st. v. 1871.

Cu invoirea comitetului parochialu.

Lazaru Maximu,
adm. prot.

(78—2)

Concursu.

Pentru ocuparea statiuniloru invetiatoresci vacante din urmatórele comune:

1. Câmpeni la scól'a normale pentru clas'a I si II. cu salariu 250 fl. cuartiru si lemne.

2. Vidr'a de josu, la scól'a triviale cu salariu 200 fl., cuartiru, o grâdina, si lemne.

3. Scarisiór'a, salariu 200 fl. cuartiru si lemne.

4. Albacu, Parochi'a Arad'a, salariu 200 fl. cuartiru si lemne.

Se deschide concursu pâna in finea lui Septembre a. c., doritorii de a ocupá aceste statiuni suntu indrumati a tramite concursele instruite conformu statutului organicu la scaunulu protopopescu in Câmpeni pâna la terminulu prefiptu.

Câmpeni, 10 Aug. 1871.

Cu intielegerea comiteteloru parochiale.

Ioanu Patiti'a,
protopopu.

(76—2)

Concursu.

La scóla populare elementara gr. or. din Darstele Brasiovului a devenitu vacante postulu invetiatorescu, cu care este imprennatu unu salariu anuale de 130 fl. v. a. pre lânga cuartiru de locuintia si lemne de focu.

Doritorii de a ocupá acésta statiune suntu poftiti, cá recursurile loru, inzestrate cu documentele inaltu prescrise despre cualificatiunea si portarea loru morale si politica — pâna in 12 Octobre a. c. st. v. sa le astérna préonoratului domnu protopopu Iosifu Baracu in Brasiovu.

Darste in 20 Augustu 1871.

Comitetulu parochiale gr-or. din Darstele Brasiovului

Tom'a Bersanu,
Parochu si presiedinte.

75—3

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei vacante de invetiatoriu la scól'a elementara din parochi'a Sohodolulu Branului, se deschide prin acést'a concursu, cu terminu pâna la 26-lea Septembre a. c.

Emolumentele suntu 160 fl. v. a. cuartiru si lemne. —

Doritorii de a ocupá acestu postu, au sa-si astérna subscrisului concursele loru bine instruate, — pâna la terminulu de susu, iéra cei ce voru probá ca sciu si cântarile bisericesci, voru avea preferintia.

Zernesti 26 Augustu 1871.

Ioanu Metianu,
Protop.

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei parochie Arini si fili'a Iaresiu, in protopresbiteratulu Heghigului, statatóre de 96 familii, se escrie Concursu pana Dumineca in I-lea Septembre a. c. in care di va fi si alegerea de parochu.

Emolumintele suntu:

1) Cas'a parochiala cu sîura si gradin'a de legumi.

2) Venitulu stolare, si dela tóta famili'a cate un'a ferdela bucate, grau, cucuruzu séu secara.

3) Portîune canonica 5 locuri, araturi de 51 ferdele semanatura si unu fenatiu de unu caru de fenu.

Doritorii de a ocupá acést'a statîune au se ascérna Concursele loru instruite in sensulu Statutului Organicu la Scaunulu protopopescu in Brasiovu pana la terminulu prefiptu.

Brasiovu in 1 Augustu 1871.

Cu contielegerea Comitetului parochialu.

Ioanu Petricu.
Protopopu.

(3—74)

Burs'a de Vien'a.

Din 1/13 Septembre 1871.

Metalicele 5%	58	90	Act. de creditu	289	30
Imprumut. nat. 5%	68	95	Argintulu	118	75
Actiile de banca	764		Galbinulu	5	70

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a si tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Dumineca si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori franc'ate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pre anu 12 1/3 anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 71. ANULU XIX.

Sabiiu, in 5/17 Septemvre 1871.

Eveneminte politice.

Cu solvirea ratei a trei'a din despagubirea de resbelu, impusa asupr'a francesiloru, o parte nóua a Franciei devine eliberata de sub ocuparea prussieniloru. Cu departarea trupeloru prussiene de prin fortaretie incepe o viétia nóua in giurulu Parisulu, tóte 'si iau cursulu loru vioiu de dinaintea furiosului resbelu. O nóua ingrigire de sórtea Franciei ofere impregiurarea aceea, ca proiectulu adusu din partea deputatului Ravinel, de a face Versali'a de capitala a Franciei, s'a primitu cu o majoritate eclatanta din partea deputatiloru; acést'a se pare a fi identicu cu prevalarea monarchistiloru. Dumnedieulu tuturoru sî alu popóreloru póte scí numai, ca ce urmâri mai póte sa traga dupa sine acestu pasu sî cum va intempiná Parisulu degradarea sea dela positiunea sea preavuta!

In Cislaitani'a au incetatu lupt'a pentru alegeri la diete; inca in 14 ale lunei curente convenira deputatii la prim'a siedintia. Resultatele alegeriloru in deosebitele tieri lasa a conchide sî in privinti'a cursului, ce voru luá dietele. Invingerea preste totu la alegeri a esitu pentru regimu respective pentru federalisti. In Boemi'a sî Moravi'a si chiaru in Austri'a de susu voru pasî partidele mai frapantu un'a contr'a celei-lalte; pentru acum constatâmu numai nemultiamirea si amaraciunea nemtiloru din Cislaitani'a contr'a cechiloru in gradulu celu mai mare. Ei (nemtii) sciu, ca pretensiunile cechiloru nu voru fi constante, ci ele voru fi potentiate totu mai multu sî mai multu sî incordate in mesur'a, dupa care se voru face sî concessiunile.

In Translaitani'a fu surprinsa tóta lumea de pasulu celu resolutu alu regimului ungurescu, dupa care presiedintele consiliului ministerialu contele Andrássy in numele Majestâtiei Sele, a regelui, i esprimà episcopului Jekelfalusy din Stuhlweisenburg disaprobare sî dojana, câci in contr'a dreptului ungurescu — placetum regium — au publicatu in dieces'a sea dógm'a infalibilitâtiei, fâra de a fi primitu consensulu maiestaticu. Acésta pasîre energica au facutu cu atâtu mai mare sensatiune, cu câtu unu astfeliu de casu este raru sî cu câtu sî din momentu politicu privitu, elu ilustrédia incâtu-va situatiunea. Regimulu ungurescu de-sî scie, ca clericali la alegeri i facu mari servitie, totusî nu i mai cautia fiindu sî altcum sigura de sucursulu loru, din causa ca de-sî influinti'a loru sub regimulu presinte, precum se vede, nu este de totu ilustra, cu tóte acestea, ei dela altu regimu, ce eventuale aru potea urmá, n'au de a asceptá nimicu mai multu, din contra sciutu este, mai putienu. In urma dojeni date episcopului Iekelfalusy, ce i s'au predatu sî in scrisu sî s'au publicatu tuturoru episcopiloru din Ungari'a, se ascépta la o adunare a tuturoru episcopiloru catolici din Ungari'a spre a dechiará, ca biserc'a catolica pretinde absoluta libertate sî spre a inaintá la Majestatea Sea, regele, unu memorandu in acestu intielesu.

In 14 ale curentei cal. nou se adunà diet'a Ungariei dupa o intrerumpere de 3 luni. Deputatii se infatisiara in numeru mare; siedinti'a se incepù cu lucruri formali sî apoi trecù la unele referade, despre care mai pre largu in numerulu urmatoriu.

Revista diuaristica.

Despre convenirea dela Salzburg vorbescu cele mai mule diuarie. „Naplo“ presupune ca in Salzburgu s'aru fi ajunsu intielegeri concrete; câci tóte cele-lalte, dice acestu diuariu, aru fi fâra pretiu practicu sî cându convenirea aru avea in fine resultatulu care s'a fipsatu, Austro-Ungari'a atâtu câtu sî Germani'a 'sî facu tienut'a loru in afacerile europene, ce resaru, pendinte dela intielegeri premerse intre ele, atunci amu stá fórte reu cu conservarea intereseloru nóstre sî mânile ne aru fi legate fâra vre-unu ecuivalentu. Pre cându déca intre Vien'a si Berlinu aru fi urmatu intielegeri formale, prin care tóte acelea interese, cari apartienu unui séu altui statu mai multu séu mai putienu, aru trebuí sa se ia in consideratiune proportionata; séu cându punctele principale a modului de tractare a ataroru cestiuni s'aru fipsá cum deja, sî asiá dara s'aru fi consideratu interesele ambeloru pârti precumpanite, atunci atare intielegere aru fi mai indata de câtu oricare alta apta a conservá interesele statului nostru sî a dá tienutei nóstre securitatea receruta. Noi ne-amu gratulá asiá dara cu indestulire, cându in Salzburgu s'aru fi ajunsu o intielegere formale facia cu unele anumite eventualitâti si cu privintia la unele cestiuni; fâra ca acele intielegeri sa aiba caracterulu unei aliantie decisive. Prin cea din urma s'aru nelinisci Europ'a déca nu cum-va s'aru provocá. „Reform“ spera ca convenirea dela Salzburgu, va asigurá pacea européna sî ca convenirea acést'a va potea concurá in acestu punctu cu meritulu capitale alu „sântei aliantie.“ „Hon“ opina ca resultatulu intregu alu conferintiei aru fi o „entente cordiale“ suptire — acést'a e mai multu de câtu nimic'a sî mai pucinu de câtu ceva, va sa dîca situatiune e câtu se póte mai rea din causa ca suscita temeri sî nu concrede nici o potere.

Cumca aru fi urmatu vre o intielegere cu privintia la asociatiunea internationale séu cu privintia la cestiunea bisericeloru nu crede „Hon“, de óre-ce aceste suntu afaceri curatu interne pre care fia-care tiéra sî le póte si sî le va regulá independinte.

Jokay 'si incheia ciclulu articuliloru sei despre activitatea de 5 ani a regimului cu o convorbire a representantiei nóstre esterne. La tóta intemplarea s'a probatu pâna de fatia contele Beust dimpreuna cu Andrássy cá diplomatu, inse representanti'a nóstra esterna e asiá de miserabile câtu fia-care fóia mai mare e mai bine informata prin corespundentii sei despre relatiunile nóstre esterne decâtu contele Beust prin legatii dotati asiá de splendidu. Ací e o reforma mai necesaria decâtu ori sî unde.

Fói'a „Magyar Ujság“ nu spera nici unu resultatu favoritoriu dela actiunea nóua austriaca de complanare. Nemtii s'au deprinsu dejá asiá de reu incâtu ei acum aru fi cá opositiune mai nesuferitori decâtu chiaru sî cechii.

Despre insemnatatea politica a convenirei dela Salzburgu,

Mai avamu deja sî alte impartasiri, care arata ca s'a ajunsu mai nainte de tóte, pre lânga dovedirile esterióre de amicitia sî intimitate, o contielegere in afaceri politice, care cu totu dreptulu se privescu de unu sintomu eminentu pacinicu. Intr'a colo se pronuncia „V. Ztg“ prin cuvintele urmatóre:

„M. Sea c. r. apostolica s'a dusu la Salzburgu, pentru d'a intórce visit'a, care o a facutu M. Sea imper. sî r. Prussiei familiei imperatesci in Ischl la midiloculu lumei trecute. Acésta nóua convenire a suveraniloru, strensu impreunati prin legaturele de rudenia sî prin consemtiemintele unei simpatie sincere, se póte privi cu totu dreptulu nu numai de unu semnu esterioru a amicitiei personale a ambiloru suverani, ci sî de unu documentu alu referintieloru reciproce bune intre Austri'a sî Germani'a câtu sî de unu evenementu momentosu si favoritoriu pentru interesele pacei europene.

Intalnirea repetita a monarchiloru sî a ministriloru loru se interpretéza in fapta din partea intregei prese nu numai a tierei nóstre sî a imperiului germanu dara sî a celoru-lalte state mari cá unu sintomu eminentu pacinicu, cá spressiunea unei ferice contielegeri a politicei ambeloru state vecine. In intielesulu acest'a — suntemu convinsi — popórele Austro-Ungariei voru bineventá cu multiamire sincera nóu'a intalnire a inaltului loru monarchu cu M. Sea imperatulu Vilhelmu.

Din unu articulu a lui „Nrd. Alg. Ztg.“ scótemu urmatórele:

Noi amu constatatu, cá convingere, de una-dî, dupa espunerile competente a „Coresp. de Berlinu“ sî a lui „Provinz. Correspondenz“, resultatulu intalniriloru la Ischl sî dupa conversatiunile cancelariloru de statu din Germani'a sî Austri'a la Gastein, ca ambele tieri consimtu atâtu in dorinti'a sustienerei relatiuniloru amicabile câtu sî in interesulu la confirmarea pâcei comune. Acéste consentire a dorintieloru sî intereseloru baséza naturalmente o contielegere a ambeloru imperie in tóte cestiunile, care se apropia de acele momente, fâra cá sa esiste trebuinti'a unei formulâri deosebite a acelei contielegeri.

Singur'a intarire a contielegerei, creata prin relatiuni intre Germani'a sî Austri'a, s'aru potea póte privî in corespondinti'a persónale repetita a monarchiloru sî a cancelariloru de statu sî in privinti'a acést'a se póte tienea sî judecá la tóta intemplarea convenirea ambiloru imperati in Salburgu de unu evenementu politicu de rangulu primu, de sî ea este in lini'a prima unu actu de afabilitate sî amicitia personale.

Dupa cum inse contielegerea cordiale intre Germani'a sî Austri'a s'a midilocitu sî ajunsu in lini'a prima prin interesulu comunu la pacea européna, asiá e si fia-care spressiune speciale a acestei contielegeri o garantia nóua a acestei paci sî in intielesulu acest'a popórele Germaniei sî Austriei voru salutá cu bucuria sincera sî multiamire intalnirea nóua a monarchiloru loru in Salzburgu.

Ocasiunea iubileului vedemu ca face cá „Famili'a“ sa publice despre 'naltulu Iubilariu urmatórele:

Andreiu bar. de Siagun'a.

Pre cându fiii bisericei gr. or. române din Transilvani'a sî Ungari'a concurgu din tóte pârtile, intrunindu-se la Sabiiu, spre a serbá iubileulu de 25 ani ai archipastoriei sele, adeca pre 2 Septemvre c. n., diu'a in care a intratu mai intâiu in Sabiiu sî a luatu cârm'a bisericei gr. or. române ardelene: pre atunci usâmu sî noi cu viua placere de ocasiune spre a reproduce portretulu acestui mare barbatu, sî de a contribuí sî noi cu o floricica la cunun'a de recunoscintia, ce i se impletesce sî cu acésta serbare iubilaria.

Escelenti'a Sea parintele Metropolitu **Andreiu bar. de Siagun'a** — dupa cum amu aretatu sî in scurt'a biografia a lui, publicata in „Famili'a“ 1869 nr. 19 — fu nascutu la Miskolcz in Ungari'a din parinti macedo-romani, la 1 Ianuariu 1809; a percursu studiele gimnasiale sî juridice la universitatea din Pest'a, a ascultatu sciintiele teologice in institutulu teologicu din Versietiu, unde dupa absolvirea acestor'a indata sî fu numitu de profesoru in acel'a-si institutu. Consacrându-se apoi ordului monachalu alu monastirei Hopov'a din Sirmiu, schimbà numele din botezu Anastasiu cu numele monachalu Andreiu.

Escelându elu inca din prim'a sea cariera pre terenulu bisericescu cu unu talentu raru, sî inzestratu fiindu dela natura cu unu esterioru placutu, atrase curendu atentiunea renumitului pre atunci metropolitu serbescu Stratimiroviciu, care-lu sî chiamà la Carlovetiu in calitate de profesoru seminarialu sî de secretariu archidiecesanu alu seu. Intentiunea numitului Metropolitu erá a-lu castigá

pentru ierarchi'a serbésca, elu inse preferì a studiá intru adencului inimei sele cu de amenuntulu tóte referintiele, ce concatenau biseric'a româna cu cea serbésca.

Urmatoriulu lui, Masirevicin, metropolitulu Raiacici, cându se tratá de suplinirea locului de episcopu — de nu gresimu — la Neoplent'a, pentru care se aduse in combinatiune sî archimandritulu monastirei Covil'a la care se inaintase Siagun'a, sa se fi impotrivitu la avansarea acestui'a din urmatórele motive: „Ba nu! Pre Siagun'a vreau sa-lu pastrezu pentru dieces'a Ardealului, pentru ca episcopulu de acolo, Mog'a, é betrânu, sî dieces'a aceea va devení curendu vacanta.“

Astadi unu barbatu serbu de positiune mai inalta se esprimà asupr'a susu amintitei episode cam asiá: „Déca Siagun'a se promovea in ierarchi'a serba, acum erá patriarchu, si caus'a ierarchica romano-serbésca póte ca aru avé cu totulu alta fatia.“ Inse omulu propune, Dumnedieu dispune. Pentru noi a dispusu provedinti'a.

In urm'a repausârei episcopului Mog'a, archimandritulu Siagun'a, prin rescriptulu regescu din 27 Iuniu 1846 fu numitu administratoru alu diecesei ardelene, a carei guvernare o si luà in diu'a iubilearia de 25 ani, adeca in 2 Sept. 1846, iéra in sinodulu diecesenu tienutu la 2 Decemvre 1847 fu alesu de episcopu, sî acésta alegere se sî sanctiunà, sî curendu se si sânti de archiereu.

Siagun'a avea acum nu numai de a radicá o biserica calcata de injuriele secularie, desolata chiaru in elemintele sele interne, urgisita sî prigonita din tóte pârtile: dara elu intrà totu deodata sî in ajunulu miscariloru politico-natiunale.

Elu pricepù indata 'nalt'a sea missiune. Pre elu 'lu aflâmu, in colegialitate cu episcopulu Lemeny, chiamatu la presidiulu adunarei natiunale din 15 Maiu 1848; cá presiedinte alu comitetului natiunalu sî conducatoriu alu deputatiunei natiuuale la Insbrucku; de acolo intorce.du-se, convocà si conduse alu doilea congresu natiunalu din 28 Dec. 1848; in anii 1849 sî 1850 'lu aflâmu iéra-si in fruntea deputatiuniloru natiunale pre la Prag'a, Olmützu sî Vien'a, inaintându petitiuni pre la domnitoriulu sî memorande pre la ministri pentru drepturile natiunale, (vedi petitiunile in „Romanen der oest. Monarchie“,) — precum sî promemoria pentru restaurarea Metropoliei române gr. or. (vedi promemor'ia, Wien 1849. — adausu la promemoria, Sabiiu de Andreiu Siagun'a,) s. a. La anulu 1850 reinvià — dupa adormire de 150 ani — primulu sinodu bsericescu mestecatu, din preoti sî mireni, sî reorganisà dieces'a pre basele canonice. (Vedi actele sinodului 1850 si 1860, Sabiiu 1860.)

Cu inaugurarea sistemei absolutistice la 1851, sî oprirea tuturoru miscariloru natiunale, Siagun'a se retrase obsediatu in citadel'a terenului bisericescu, din care portà lupt'a de aperare 10 ani intregi in contr'a atotu-poternicului ministru de culte contele Thun, care nu voí a resolví Metropoli'a gr. or. româna, ci vrù cu ignorarea sinodului din 1850 a octroá unu statutu de organisare a bisericei gr. or., a luá elu conducerea bisericei sî a scóleloru, a introduce in scóle cartile scolastice ministeriale etc. Spre intimpinarea acestoru atacuri in contr'a autonomiei bisericesci, Siagun'a se puse pre terenulu principiului confessiunalu, se opuse la tóte ordinatiunile lui Thun, remonstrà in mai multe ronduri la imperatulu, tramise tineri pre la universitâtile Germaniei pre propriele spese spre a se pregatí de profesori, infiintià institulu pedagogico-teologicu, infiintià o tipografia, fondà diuariulu „Telegrafulu Romanu“, tiparì tóte cârtile scolastice sî bisericesci, (preste 3000 de cóle numai de corecture tipografice, afara de propriele manuscripte, au trecutu prin mân'a acestui neobositu barbatu, cari tóte se afla legate sî depuse in propri'a biblioteca spre etern'a memoria, — iéra bibliotec'a lui de cele mai rare sî mai scumpe carti, face onóre unei metropolie,) sî cu tóte aceste fapte complinite duse lupt'a cu Thun pâna la caderea acestui'a la 1860.

In acestu anu Siagun'a fu chiamatu in senatulu imperialu inmultitu; rentorcendu-se de acolo, convocà alu doilea sinodu mestecatu, sî resuscità caus'a Metropoliei române gr. or. In 1861 escelà in conferinti'a regnicolaria din Alb'a-Iuli'a, in 1862 impartindu rolele cu metropolitulu Siulutiu, elu acasa conducendu conferintiele natiunale, cel'a-laltu in deputatiune la Vien'a, resuscitara din nou caus'a natiunala, condusera congresulu natiunalu din 1863, deputatiunea de 12 la Vien'a. Urmà iel'a din Sabiiu, apoi cea dela Clusiu. . . . dupa cari densulu obositu sî infrântu fiindu sî prin betranetie, dar' póte sî amagitu si desgustatu, se retrase de pre câmpulu politicu, jertfindu-si poterile ce i-au remasu spre incoronarea mareloru sele opere pre terenulu bisericescu.

Ací dupa tienerea celui de alu treilea sinodu mestecatu la 1863, sî dupa pertractârile avute cu congresulu serbescu, esperà despartirea ierarchiei române de cea serbésca, reinfiintiarea metropoliei române, radicarea diecesei ardelene la rangu'u ei de archidiecesa sî reinviarea diecesei Caransebesiului; iéra densulu fu numitu de Maj. Sea la 1864 de Archiepiscopu alu Ardélului sî Metropolitu alu româniloru gr. or. din Ungari'a si Transilvani'a. Totu elu esperà la 1868 inarticularea acestoru resultate in legile tierei; organisà biseric'a prin cunoscutulu statutu organicu.

Pâna a esitu la aceste memorabile resultate, elu se ocupà multu sî pre terenulu istorico-canonicu, scrise sî edà intre altele multe sî istori'a bisericésca, dreptulu canonicu in limb'a româna sî germana; si — déca suntemu bine informati — chiaru acum la diu'a iubileului seu va suprinde pre credinciosii sei cu unu nou opu pe terenulu bisericescu, — sî in fine sa nu uitâmu, ca totu sub auspiciele lui se infiintià si Asociatiunea transilvana pentru literatur'a si cultur'a poporului românu!

Pre lânga o viétia plina de activitate sî impreunata cu spese mari, elu regulà sî economi'a bisericésca, puse in ordine micile fonduri ce le avea biseric'a sî le marì la trei sute de mii de fl., la care mai adause, parte din averea propria, parte prin colecte, fonduri nóue in valóre de alte trei sute de mii de fl., sî esperà unu ajutoriu anualu dela statu pentru archidiecesa de 54,000 fl., iéra pentru diecese de 26,000 fl. Totu prin indelungile lui lupte se spera escinderea de vre-o 300,000 de fl. din fondurile serbo-române. Afara de institutulu pedagogico-teologicu, pentru care donà o casa in pretiu de 50,000 fl., se mai infiintiara sub auspiciele lui si dóue gimnasie confessiunale, mai multe scóle principale, sî preste totu instructiunea poporala luà o aventare plina de prospecte, iéra bisericele sî preotimea castigara unu gradu fórte inaintatu din decórea sî vez'a ce li se cuvine.

Meritele iubileatului Metropolitu suntu recunoscute sî din pertea Maj. Sele, decorându-lu cu marele ordinu Leopoldinu, cu cavaleri'a de clas'a I. a corónei de feru, cu titlulu de consiliariu intimu sî rangulu de Baronu.

La tóte acestea numai un'a avemu de doritu, sî acést'a este: deplina sanatate sî indelunga viétia!

Russi'a si Germani'a.

Intr'o corespodintia adresata dela Gastein diuariului „Fremdenblatt“, diuariu din Vien'a, se dice ca cabinetulu din Berlinu s'a crediutu detoriu a dá câteva esplicatiuni guvernului rusu, neliniscitu de sgomotele ce circulau in privinti'a resultateloru conferintiei. Dupa autorele acestei corespondintie, d. de Bismark aru fi 'ncunoscintiatu cabinetului de Sântu-Petersburgu ca diplomatii austriaci si germani s'aru fi feritu fórte multu d'a tratá cestiunile care aru fi potutu turburá pacea Europei. Nu scimu ce valóre potu avé asertiunile diuariului „Fremdenblatt“, nici din ce sorginte corespondintele acestui diuariu 'si ia informatiunile sele la Gastein. Déra nu e curiosu a pretinde cá Prussi'a sa crédia de detoria a asigurá pre Russi'a? Alte diuarie, austriace sî prussiane, dau aceea-si scire. Acésta preocupare aprópe generale a organeloru oficióse ale celoru dóue cancelarie paru a probá celu putienu ca conferinti'a dela Gastein a causatu unele 'ngrigiri guvernului rusu.

Acést'a n'aru avé nimicu de mirare, Russi'a póte fi 'n acestu momentu considerata totu cá o aliata a imperiului Germaniei, cu care e unita prin legaturi de amicitie, cari unescu pre imperatulu Alesandru cu imperatulu Wilhelm. Déra déca e sicuru ca cei doi suverani au relatiuni fórte cordiale, totu atâtu de sicuru este ca cele dóua natiuni au interese opuse. Sub pedépsa de a-si perde influinti'a in Europ'a si d'a recadé la rangulu unei poteri asiatice, Russi'a e silita d'a se pune din ce 'n ce mai multu sub protectiunea diferiteloru nationalitâti slave, dintre cari cele mai importante, acelea din Austri'a, se afla 'n acestu momentu chiaru in lupta cu ras'a germana mai multu de câtu totu-dé-un'a. Este dara evidinte ca o aliantia a Austriei cu Germani'a aru mâri intr'o proportiune 'nspaimântatóre fortiele pangermanismului, acestu inamicu naturale alu Russiei.

E deci naturale a presupune ca cabinetulu

FOISIÓRA.

Cuventare festiva

rostita la serbarea nationale pre mormentulu lui Stefanu Celu Mare.

in 15/27 Augustu, 1871.

De A. D. Xenopolu.

Dara pre tempulu lui Stefanu elementulu celu bunu predomniá in intrulu tierei, câci acest'a erá unitu in giurulu unui centru, astufeliu ca potea mantienea in intrulu tierei unitatea, sî ca lupt'a se concentrá in contr'a reului din afara. Astadi reulu e mai multu in intrulu nostru, din causa ca elementulu bunu remâne reslatitu, nefiindu unu sufletu mare in giurulu cârui'a sa se concentre totu ce este mai alesu in natiunea nóstra. Totu-sî s'avemu sperantia, fratiloru români! Déca elementulu bunu sa unesce in giurulu unei idei, déca poterile de viétia alérga la intrunire pre mormentulu eroiloru natiunei spre a lucrá cu unu gându, cu o inima spre binele obstescu — atunci sa nu ne mai tememu! Predomnirra binelui sî a adeverului va urmá in curendu lucrârei intrunite a elementului bunu, sî o stare mai liniscita, mai regulata sî mai poternica a interiorului ne va midilocí in curendu respectarea in afara a natiunei sî propasirea ei spre unulu sî acel'a-si viitoriu. Déca nu este eroulu viu in fruntea nóstra, este idei'a pentru care s'a luptatu. Ea este unu sóre vecinicu ardietoriu pentru oglindile curate ce potu a-lu resfrânge.

Stefanu-celu-Mare avea mai multu a se luptá contr'a pericoleloru din afara. Arm'a sea erá ferulu: poterea sea, virtutea inimei sî bratiulu neobositu; victoriele sele erau repurtate pre câmpulu stropitu cu sângele braviloru români. Tempulu de astadi a schimbatu totulu, sî reulu si lupt'a in contr'a lui. Noi avemu sa ne luptâmu mai multu contr'a desbinarei, ne'ntielegeri interióre: arm'a nóstra este pén'a sî graiulu; poterea nóstra virtutea inimei nu mai putienu trebuinciósa de câtu pre câmpulu de resboiu — si spiritulu neobositu; victoriele nóstre se voru urmá in tacere, in sfer'a cea ascunsa a gânduriloru omenesci. Dara cu tóta acésta deosebire, remâne adenc'a asemenare a luptei, acum'a cá sî atunci in contr'a unui reu care amenintia esistinti'a sî propasirea poporului nostru. Adeverurile fundamentale inse remânu acelea-si pentru tóte tempurile, intru câtu se reproducu impregiurâri asemanatóre. Cându o potere mai mica lupta pentru bine in contr'a unui mare reu, atunci celea-si adeveruri voru trebuí aplicate pentru a reusí, fia lupt'a pre câmpulu de resboiu séu in câmpurile mintiloru. Stefanu-celu-Mare a reusitu in lupt'a sea, pentru ca geniulu seu a petrunsu midilócele adeverate ce poteau sa-lu duca la o buna isbânda. Midilócele nóstre voru fi deosebite; caracterulu loru inse va trebuí sa fia in totulu acelea-si, déca voimu sa incununamu sî noi cu glorie sî reusita lupt'a ce vomu luptá.

Stefanu-celu-Mare ajunse la tielulu seu prin neaternarea sea de altii si increderea in propriele sele puteri, prin cunoscinti'a lamurita a stârei in care se aflá, in fine prin lucrarea adencu meditata sî totu-dé-un'a mesurata dupa indemnulu impregiurâriloru.

Cându Stefanu-celu-Mare 'si aperá tiér'a, elu 'si punea speranti'a mai nainte de tóte in propriele sele poteri, câci in curendu se incredintiase, câtu de putienu tare e acelu ce'si sprigina viéti'a pre poterea sî ajutorurile altor'a. — Acestu caracteru de neaternare sa-lu introducemu in spiritulu nostru. Sa fimu ceva prin lucrarea nóstra sî nu numai priu ajutoriulu lucrâriloru altor'a. Sa nu asceptâmu pururea lucrâri gat'a dela alte popóre; sa nu introducemu in poporulu nostru pentru a multiamí trebuintiele lui, asiedieminte streine esite din munc'a sî ostenél'a altoru popóre: sa nu traducemu vecinicu cele de nevoie pentru intinderea si adencirea cunoscintieloru nóstre, cí sa cautâmu a scóte din creirii nostri insi-si cele de trebuintia pentru propasirea poporului, precum scotea Stefanu-celu-Mare din muschii poporului românu insu-si poterea pentru aperarea lui . . . Si dóca une-ori trebuie imprumu-

rusu, cu tóte simpatiele personale cele contrarie ale Czarului a trebuitu sa védia cu displacere incercârile dlui de Bismark spre a teri pre Austri'a dupa d. de Beust, in bracielе Germaniei prussiane, sî c'a crediutu de trebuintia a cere esplicatiuni la Berlinu.

Deca 'n adeveru s'a otaritu facerea acestui pasiu, sî déca d. de Bismark i-a respunsu, respunsulu marelui cancelariu alu Germaniei, a trebuitu sa fia redactatu in sensulu aretatu de „Fremdenblatt“ din Vien'a. Dara cine aru poté dá cea mai mica importantia declaratiuniloru pacifice ale cabinetului din Berlinu ?

Nimeni nu se indoiesce, ca mai curendu séu mai târdiu, cându imperatorele Alesandru va fi 'nlocuitu de Tzareviciu, inamicu passionatu alu rasei germane, marea potere slava sî marea potere germana se voru incaerá. Ací sta teribilele conflictu de care Europ'a e amenintiata, intr'unu viitoriu póte apropiatu. Dara adi cestiunea e d'a scí, asceptându ór'a acestei lupte teribile, care dintre cele dóua eleminte are sorti d'a 'nvinge provisoriu in Austri'a, elementulu slavu séu elementulu germanu, adeca federalistii dlui de Hohenwerth séu constitutionalii dlui de Beust, cei ce voru sa salveze Austri'a prin desvoltarea nationalitâtiloru séu cei ce voru s'o salveze prin spriginirea ei pre Germani'a ?

(l'Avenir national).

Academi'a romana.

Raportulu secretariului generale presentatu societatiei academice,

in siedinti'a din 12/24 Augustu, 1871.

Domnii mei,

Din lucrarile proiectate a se esecutá in cursulu anului incetatu, s'au tiparitu, anuntiatu sî pusu de mai multe lune in vendiarea operele complete ale lui Tacitu, traduse de reposatulu sî demnu colegu alu nostru Gabrielu Munténu. Avemu de a multiami onoratului nostru colegu G. Baritiu pentru prompt'a sî bun'a esecutiune a acestei tipariri. Analile de pre anulu 1870 inca au esitu din tipariu sî s'au anuntiatu de mai multe lune. Delegatiunea crede, ca analiloru societatei aru fi sa se dea o mai mare estensiune atâtu in numerulu esemplarieloru, câtu sî alu materiei, asiá in câtu — afara de procesele verbali ale sessiunei si alte acte oficiali ale societâtiei, — sa cuprinda sî tractate despre subiecte literarie, istorice sî scientifice, cari intra in domeniulu, ce imbraciá activitatea societatei: cu modulu acest'a analele nóstre aru poté devení interesante pentru unu mai mare numeru de români sî deschide societatei, in publiculu românescu, o cale de actiune sî influintia, la cari, in vederea mariloru interese nationali legate de natur'a lucrâriloru sele, societatea este in dreptu, bá chiaru sî detóre sa tenda din tóte poterile sî prin tóte medilócele, de cari dispune. — Din dictionariu sî glosariu societatea cugetase, ca in cursulu acestui anu se voru tiparí unu numeru de 40 de cóle, sî alocase in bugetu sumele recerute pentru acést'a; inse din lipse sî greutâti tipografice abiá s'au tiparitu sî scosu o fasióra de 5 cóle din dictionariu; alte dóue de acea-si marime, un'a din dictionariu sî alt'a din glosariu, suntu sub tipariu sî voru esí in curendu, asiá ca chiaru intr'acésta sessiune se voru poté impartí intre membrii societâtiei.

— Spre a respândí mai multu acestu opu de interese nationali, delegatiunea a crediutu, ca mediloculu celu mai nemeritu aru fi abonamentele facute prin anumiti colectanti; inse a asceptatu sa céra sî luminile societâtiei pentru cea mai nemerita aplecare a acestei mesure. Tipografi'a, cu care delegatiunea a contractatu tiparirea dictionariului si glosariului, s'a munitu cu tóte necesariele pentru o câtu de prompta tiparire a acestoru opere, sî amu avé cuvente bine fundate de a sperá ca in cursulu anului urmatoriu cea mai mare parte atâtu din dictionariu câtu sî din glosariu, aru poté esí la lumina, déca s'aru adoptá mesur'a cá tiparirea sa incépa din dóue locuri, déca membrii cari s'au insarcinatu cu pârti de lucrare, aru grabí ale dá gat'a; déca chiaru in acésta sessiune membrii presenti, prin dóue séu trei siedintie de desbateri in acestu sensu s'aru pune in mai de aprópe intielegere cu comissiunea de redactiune, asiá in câtu lucrârile fiacârui'a sa fia facute, pre câtu sa póte, mai in armonia cu planulu, ce si-a facutu comissiunea, déca in fine cei absenti s'aru invitá a presentá câtu mai curendu comissiunei de redactiune câte-va cóle macaru de lucrarea, ce le incumbe, pentru ca, dupa observarile facute de comissiune asupr'a acestoru cóle, sa póta sî densii lucrá câtu mai in armonia cu planulu comissiunei. — Dela d. Malnar din Moscu'a delegatiunea n'a primitu nici unu respunsu despre dictionariulu românu, ce s'aru fi aflându intr'un'a din bibliotecele de acolo, sî de pre care societatea aru fi doritu sa aiba o copia. — Pentru cea mai buna traducere a comentarieloru lui C. J. Cesare de Bello Gallico, pentru cari societatea a publicatu concursu cu premiu de 150 galbeni inca din 1869, au incursu patru manuscripte; iéra asupr'a sintacticei române pentru care de asemenea s'au publicatu inca din 1869 concursu cu premiu de 400 galbeni, nu s'a primitu nici unu elaboratu, sî prin urmare, in vederea marei importantia a obiectului, societatea este chiamata a deliberá asupr'a nóueloru mesure, ce aru fi de luatu, spre a capetá unu resultatu in acésta lucrare asiá de insemnata pentru limb'a nationale.

In respectulu membriloru, delegatiunea cu profund'a durere are sa anuntie perderea unui'a din membrii sei, care a lasatu unu desiertu anevoia de implinitu in sinulu nu numai acestei societate, ci sî alu natiunei intregi, a demnului sî infocatului patriotu A. Hurmuzachi. Delegatiunea nu se indoiesce ca a fostu sincerulu interprete alu societatei, esprimandu, in numele acestei'a, familiei reposatului sentimente de profunda intristare sî dorere de anima. Dlu V. Alesandri a declaratu ca impregiurârile nu-i mai permitu a face parte din acésta societate. Dlu M. G. Fontaninu, propusu in sessiunea trecuta cá membru actuale alu societatei, a anuntiatu, ca starea sanetatei nu-i permite a acceptá onórea ce i s'a facutu. Présânti'a Sea Parintele Melchisedecu a facutu cunoscutu, ca anulu acest'a, ocupatu de afaceri urgenti ale eparchiei, nu póte luá parte la sessiune, sî prin urmare nici pronuntiá discursulu seu de receptiune. Dlu P. Poenariu a insciintiatu ca a preparatu, cuventulu seu de receptiune, cá sa-lu pronuncie in acésta sessiune; insa din caus'a stârei sanatatei a cautatu sa plece la bâi. Dela cei'a-lalti membri din nou alesi nu s'a primitu nici o sciintia, déca suntu séu nu parati a-si pronunciá in acésta sessiune cuvintele de receptiune. — Prin dlu Steintrupu, secretariulu societatei regale de sciintia din Copenhag'a, delegatiunea a primitu pentru bibliotec'a nóstra inca câteva volumeni din tipariturile societâtei regale. De asemenea onoratulu nostru conmembru, V. A. Urechia, a donatu sî estu tempu mai multe volumeni.

Dintre membrii vechi actuali, reverinti'a sea parentele T. Cipariu, cum sî dlu I. Caragiani, au anunciatu ca starea sanatatei nu le permite a luá parte la sessiunea acestui anu; iéra dela cei'a-lalti membri nu s'a primitu nici unu respunsu la adresele formali de convocare ce li s'au tramisu. Din cele espuse resulta, ca numerulu de membrii actuali ai societatei s'a redusu la 17, sî la societate remane cá, de va aflá ca este lipsa sî despune de mediulóce, sa maresca acestu numeru in intielesulu art. VIII din statute.

Starea finantiaria a societatei se va poté vedé mai lamuritu, in amenuntele sale, din situatiunea presentata de domnulu cassariu, sî alaturata pre lânga acésta relatiune. In lineamente generali potemu spune ca, impregiurârile nepermitendu a dispune de o parte insemnata din sumele alocate in budgetulu anului incetatu. Delegatiunea a crediutu ca e in folosulu societatei a converti bunurile de tesauru in oblegatiuni domeniali sî a subscrie, in numele societatei, la imprumutulu deschisu pentru acést'a, sum'a de lei noi 300,000 trei sute de mii. Pentru subventiunea de lei 20,000=dóue dieci de mii votata pre anulu 1871 de adunarea natiunale a Romaniei libere, s'a primitu mandatulu de incasare.

De asemenea s'a primitu din partea esecutoriului testamentariu alu fericitului Evangeliu Zapp'a versamentulu pre anulu 1871, in suma de lei 11,750. Din vendiarea lucrâriloru publicate de societate s'au prensu abiá modest'a suma de lei 671. — La finitulu anului 1869—70 fondulu societatei erá de lei 192, 285, b. 65, destribuiti asiá, ca lei 173,908, b. 18, representau fondulu Zapp'a, iéra lei 18,377, b. 47, fondulu Cuz'a. Cá venituri, in budgetulu anului 1870—71, se prevedea in totu sum'a de lei 73,269, b. 08, destribuiti, precum urméza.

1. Procentele fondului Zapp'a lei 17,390, bani 81.

2. Versamentulu VI a lui Zapp'a pre 1871 lei 11,750 b. 00.

3. Intrarea din vediarea tipariteloru lei 1175 bani 00.

---

tatu ajutoriulu strainu, cum altu-feliu nici ca se póte, atunci iéra-si sa facemu cá Stefanu celu Mare, multiamindu-ne cu cinci mii de secui sî dóue mii de lesi, cându noi insi-ne luptâmu in numeru de patru dieci de mii. Astu-feliu intarindu poterea spiritului sî a inimei nóstre prin insa-si a nóstra ostenéla, vomu câstigá totu atâtu de securu lapt'a in contr'a elementeloru contrare propasirei nóstre, precum câstigá Stefanu bataliele sele asupr'a dusmaniloru din afara.

A dóu'a conditiune neaperata a reusitei este, cá sa nu ne incelamu asupr'a starei in care ne aflâmu. Sa nu ne orbimu noi insi-ne prin lingusiri sî inaltiari preste aceea ce suntemu in adeveru. Cându Stefanu-celu-Mare 'si scapá poporulu intregu prin vitezele sele lupte, cându intregulu poporu inaltiá rugi ferbinti câtra ceriu pentru maritulu Voevodu, acest'a, departe de a se mândri de propriele fapte, petrecea dupa obiceiulu tempului de atunci, dile intregi in postu sî rugaciuni, sî nu se orbiá asupr'a primejdieloru celu asceptau sî de acolo inainte, asupr'a muncei ce avea inca de muncitu pentru de a ajunge la tielulu seu. — Sa facemu asemene astadi sî noi in feliulu nostru .... La cea mai mica isbânda a fapteloru séu spiritului nostru, sa nu ne inganfâmu cu neertata zadarnicie, sa intielegemu totu-dé-un'a unde ne aflâmu, câtu amu lucratu, câtu avemu de lucratu pentru a ajunge la scopulu doritu, sî a meritá de a fi trecuti cu semnulu recunoscintiei in analele lucruriloru omenesci.

In fine, sî acést'a resuna din departare preste ruinele seculiloru trecuti cá o sfatuire tramisa poporului seu iubitu de intielepciunea lui Stefanu celu Mare, sa nu ne grabimu intru realisarea scopului nostru. Sa nu pripimu, prin o lucrare nesocotita mersulu impregiurâriloru, pentru a nu aruncá in o vecinica nópte mandrulu viitoriu ce incepe a ne lucí. Sa lasâmu pre câtu se póte timpului sî impregiurâriloru a lucrá pentru noi in asta privintia, iéra noi sa ne silimu a fi gat'a prin puterea sî inaltiarea din intru, a primí ceea ce viitoriulu ascunde in sinulu seu. Viéti'a intréga a lui Stefanu celu Mare si testamentulu seu politicu contienu acésta invetiatura. Nici odata Stefanu celu Mare nu se aruncá orbisiu in lupta ci totu-déun'a ascepta cá tempulu sî impregiurârile sa asecure resultatulu lovirei sele care atunci urmá cá unu fulgeru. Nici odata elu nu se indoì a sacrificá unu bine mai micu, pentru scaparea bunuriloru celoru mari ale onórei sî esistintiei poporului seu. — Lucrarea inceta in interiorulu poporului, concentrarea elementului bunu, luminarea pârtiei passive a natiunei nóstre, intielegerea asupr'a midiulóceloru de propasire, asupr'a midiulóceloru de indepartare a desbinâriloru ce ne sfesie, a releloru materiale sî morale ce se latiescu molipsitóre in intrulu nostru — eata lucrarea ce este menita a asiediá temeliele pre care tempulu va radicá odata viitórea Romania; lucrarea incéta dara nesfarâmata cá aceea a polipiloru ce radica insule din sinulu oceanului pre care apoi viéti'a 'si asterne covorulu seu, iéra nu cá aceea a fortuniloru mârei ce inaltia intr'o clipa cumplitii munti de spuma cá iérasi sa-i cufunde in latulu oceanu.

Deci, fratiloru români! sa avemu sperantia in viitoriulu nostru sî sa lucrâmu intru implinirea lui. Sa lucrâmu imprenna la unirea spiritului sî a animei tuturoru celoru de acelasi nému, la indepartarea releloru ce ne sfasie in intrulu nostru. Sa fimu cu iubire pentru dreptate sî adeveru, sa avemu puterea de a le aduce la implinire sî sa luptâmu fâra incetare contr'a reului sî a minciunei; sa fimu neaternati in cugetulu sî spiritulu nostru sî sa nu ne mandrimu de resultatele dobendite, ci sa tindemu necontenitu a le marí sî a le intinde; in fine sa nu grabimu, periclitându-lu, unu viitoriu ce va fi sigur'a urmare sî resplata a unei munci neobosite pentru bine sî adeveru. . . . . .

. . . . . Iéra tu, umbra marétia a lui Stefanu celu Mare, cobóra-te in sufletulu poporului teu, sî cu puterea ta de feru incórda-i voinți'a spre implinirea aceloru detorii, pre care natur'a le impune ori-cârui poporu, ce nazuesce câtra nemurire!

---

4. Procentele fondului Cuz'a lei 1836, b. 74.

5. Subventiunea dela guberniu lei 20,000, bani 00.

6. Restulu din subventiune anulu 1869, 1870 lei 21,115, bani 53.

Din lei 53,197, b. 75 prevediuti, in acelasi budgetu, la spese, nu s'au aplecatu decâtu lei 21,432, b. 20, specificati precum urméza :

Din ale lui Zapp'a lei 10,839, b. 17.
Din ale lui Cuz'a lei 3259, b. 44.
Din subventiune . . 17,333, b. 59.

Escedentele veniturilorn preste spesele budgetului anului 1869—70 aru fi dara de 41,846, b. 88 ; insa, prin manipulationile de schimbâri de bunuri, elu a ajunsu in realitate la lei 46,240, b. 39, asiá incâtu fondulu societatei este de lei 238,526, b. 04, destribuiti, precum urméza :

Fondulu Zapp'a . . lei 196,836, b. 48.
Fondulu Cuz'a . . lei 17,459, b. 90.
Subvent. crescuta in parte prin procente . . . lei 24,229, b. 66.

La acesti'a adaugendu-se sî 994, b. 89, sum'a crescuta prin procentele fondului oferitu de consiliulu judicianu de Teleormanu pentru sustienerea la studie a unui june macedonianu, starea financiaria a societatei presenta, in totu sum'a de lei 239,520, bani 93.

Sî fiindu ca delegatiunea a subscrisu la imprumutulu domeniale, pre numele societatei, sum'a nominale de lei 300,000, pentru cari cauta sa respunda sum'a reala de lei 225,000 ; aru mai remané disponibile o suma de lei 14,520, bani 93, care sa se inscrie in budgetulu anului urmatoriu.

Spesele facute din subventiune se urca, cum se vede, pre anulu incetatu, la cifr'a, de 17,333, bani 34. In anulu urmatoriu acestea nu voru poté fi mai mici ; sî fiindu ca subventiunea pentru 1872 s'au redusu la lei 10,000, cari adausi la cei de mai susu 24,229, bani 66, insumédia 34,229, bani 66 ; urméza, ca pentru sectiunile istorica sî scientifica societatea, nu despune câtu de o suma rotunda cam de lei 16,000 sî prin urmare societatea este chiamata a deliberá maturu asupr'a mesuriloru ce aru fi de luatu pentru desvoltarea sectiunei istorica abiá formata, cum sî pentru unu inceputu alu sectiunei scientifice.

Secretariu generale : I. C. Massimu.

Varietâti.

*** Au esîtu de sub tipariu sî se afla de vendiare in tipografi'a archidiecesana de aici, **„Calindariulu pre anulu Visectu dela Christosu 1872.“** Pretiulu pentru unu esemplariu este 25 cr.

*** In teritoriulu Vidming in Americ'a de Nordu au capetatu femeile drepturi egali cu barbatii ; ele iau parte la alegeri, functiunéza cá jurati sî altele. O scena vesela s'a intemplatu acolo nu de multu prin acést'a indreptatire egale. 6 femei fura alese cu 6 domni de jurati la unu procesu de ucidere. Dupa obiceiulu de acolo juratii se inchidu pâna se intielegu despre sentintia. Intielegerea a trebuitu sa dea preste mari pedeci câci incheierea ei n'a potutu urmá nóptea intréga. Urmarea a fostu ca o dusina de copii a conturbatu nóptea intréga vecinatatea in somnulu seu prin strigate dupa „mamele“ loru sî ca socii a trei jurati fameesci fura incarcerati in diu'a urmatóre din causa ca ei in furia asup'a intârdierei nopturne a socieloru loru, au spartu ferestrile judelui, care au ordinatu inchiderea juratelorn cu juratii pentru de a se intielege despre sentintia.

*** Invitatiune. Despartiementulu X. alu asociatiunei trans. pentru literatur'a rom. sî cultur'a poporului românu, 'si va tiené adunarea sea generale in Milasiulu-mare pre câmpia la 8 Octobre st. n. La carea, prin acést'a suntu invitati toti fruntasii sî inteligenti'a româna. In urm'a conclusului adusu prin comitetulu despartiementului X alu asociatiunei pentru lit. rom. sî cultur'a poporului românu.

Clusiu 11 Septembre st. n. 1871.

Iosifu Popu,
secretariu.

*** Insciintiare. Pentru alegerea protopopului greco-orientalu alu Mercurei se va tiené sinodu alegatoriu in 23. Septembre 1871. in opidulu Mercurea.

Din siedinti'a sinodului protopresbiteralu alu Mercurei, tienuta in 31 Augustu 1871. la Sabiiu.

Notariulu.

*** Anunciu. S'au pusu in lucrare litografica tabloulu cu solemnitatea depunerei dariloru oferite de români sî romance pre mormentulu lui Stefanu celu Mare la monastirea Putn'a, desenatu de dlu pictoru sî fotografu C. Szatmári, ce intr'adinsu au fostu dusu acolo.

Pre tablou se arata splendidulu cortegiu, cum dómnele române ducu frumós'a urna consacrativa, elegantele epitafe oferite de dómnnele române sî bucovinene, flamurile oferite de dómn'a Haralambie sî de dómnele din Iassi, cum sî acel'a alu institutului de Belle-arte. Asemenea s'au desemnatu totu personagiulu asistentu, maretiulu arcu de triumfu aridicatu la pórt'a monastirei, cum sî pictorésc'a situatiune a stei monastire Putn'a, fundata la anulu 1465.

DD. doritori a posedá acestu memorabilu tablou natiunalu, suntu cu enóre rugati, a adresá cererile dloru la subsemnatulu dimpreuna cu pretiulu de 5 franci pre unu esemplariu sî le voru primí prin poste bine ingrigite.

Domnii redactori ai jurnaleloru ce voru binevoí a publicá acestu anunciu importantu, voru primí câte unu tablou bine ingrigitu.

Majoru D. Papasoglu,
Bucuresci, Calea Vacaresci Nr. 151.

*** (Societatea academica româna) lucra necontenitu, séu in coferintie séu in siedintie publice. Dlu Poenariu, apesatu de adencele betrânetie, cauta usiorare la scalde, va luá inse mai târdiu parte la lucrarile societâtiei ; dlu Caragiani nici in anulu acest'a nu va participá din caus'a bólei sele. In privinti'a premiului pentru gramatica, partea sintactica s'a decisu a se publicá trei premie, anume unulu, celu vechiu, de 400 galbeni, sî altele dóue de câte 200 sî 100 galb. Dlu Baritiu 'si presintà lucrarea sea (liter'a L. aprópe finita,) dlu Urechia presintà asemene a sea (lit. N. finita,) dlu Sionu inca presintà lucrarea sea (lit. P.) Premiulu pentru traducerea opului „De bello gallico“ de Iuliu Cesare, s'a impartitu in dóue intre dnii C. Copacénu, profesoru la seminariulu din Romanu, sî Arone Densusianu, advocatu in Fagarasiu. Premiulu fu de 150 galbeni.

*** (Cea mai mare negotiatoria din lume) este fâra indoiéla a lui A. F. Stewart in Nen-York in Americ'a, care cuprinde mode, matasaria, panzaria, manufacture, apoi negotiu de haine, schimburi sî manusi sî la care suntu angagiate 1730 persóne sî anume : unu diriginte generalu, 19 artisti, 1 cassariu generalu sî 9 cassieri, 1 comptuaristu superioru sî 23 inferiori, 9 corespundinti, 470 vendietori sî vendietóre, 880 marsiande de moda sî croitoritie, 1 castelanu, 2 magasinari, 27 usieri, 55 colportori sî feciori de casa sî 190 servitori de tramisu. Pre la serbatori (Craciunulu etc.) numerulu personalului se urca pâna la 2200. Vendiare se face pre di cam de 80,000, une-ori inse sî pâna la 100 mii taleri, sî preste totu se invertescu in negutiatori'a acést'a pre anu câte 17—18 milióne taleri.

*** I. Sea Domnitoriulu Romaniei s'a re'ntorsu la 30 Augustu dela Sinai'a cu trenulu dela 6 óre sér'a. Erá insocitu de dnii ministri de interne sî financie, cari mersera spre a-lu intempiná la Ploiesci. La gara, erá asceptatu M. Sea de d. ministru agriculturei sî de alte notabititâti civile sî militare precum sî de d. prefectu alu politiei. Dupa coborirea din trenu, M. Sea conversà câte pucinu cu unii din siefii diferiteloru corpuri. Plubliculu erá numerosu, adunatu pentru acésta ocasiune.

*** Schimbari in cabinetulu Romaniei se suna ca voru urmá in curendu. Doi s'au trei ministrii suntu decisi a demisioná, sî ai inlocuí abilulu d. M. Epurénu cu baeti din jun'a drépta.

*** (Espositiune agricola) Sa facu mari pregatiri in Germani'a pentru o espositiune de productiuni agricole din tóte pârtile acesti tieri. Guvernulu prussianu inca a venitu in ajutoriulu comitetului arangiatoriu cu sume considerabile. Agronomii sî agricultori germani voru tiene anulu acest'a congresu generalu.

*** In Algeri'a revolt'a se sustiene cu caldura mai egala cu a tierei in care este. Armatele francese tramise de curendu, operéza cu mare dificultate, din causa istetimei idigeniloru cari au o tactica nepomenita pâna acum. Ei adeca sa totu retragu dinaintea armateloru francese, producu apoi prin nisce instrumente o pulbere mare in câtu nu se vede omu pre omu sî atunci dau navala sî ucidu. Dara in curendu se va schibá sî temperatur'a Algeriei sî atunci sperâmu, sî foculu loru revolutionariu.

*** In 17 a lunei curente. c. n. se va dá umblârei cu mare solemnitate tunelulu celu insemnatu prin Mont. Cenis.

*** (Tiranisare.) Unu tieganu de laia, ce se aflá in apropierea satului Mures-Lekenze se infurià astfeli asupr'a unui copilu, ce'lu necají (batjocurí) putienu, incâtu prindiendulu 'lu legà de cód'a calului seu, care spariatu fugí pâna in numitulu satu. Aci opritu fiindu calulu, se deslegà copilulu, care deja erá mortu. Monstru de tieganu fu datu in mân'a politiei, dela care 'si ascépta pedéps'a sea.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de capelanu la biseric'a gr. or. din Sohodolu, protopresviteratulu Zlatn'a de susu, se escrie concursu pâna la 12 Sept. 1871. in urm'a inaltei concesiuni consistoriale dto 10 Iuniu nr. 471. ex. 1871.

Emolumentele suntu :

jumetate din tóte venitele parochului localu in care se enumera sî taxele stolarie indatinate.

Doritorii de a ocupá acestu postu de capelanu sa se adreseze la scaunulu protopopescu alu Zlatnei de susu in Câmpeni, cererile sa fia indiestrate cu testimoniele de cualificatiune in intielesulu statutului organicu §. 13 pâna la datulu mai susu.

Câmpeni, 20 Augustu 1871.

Cu contielegerea comitetului parochialu.

Ioanu Patiti'a,
protopopu.

(77—3)

Concursu.

Devenindu vacanta statiunea de invetiatoriu din comun'a gr. or. Apahid'a in protopresbiteratulu Secului, se escrie prin acést'a concursu pâna in 17 Septembre st. v. a. c. cu care este impreunata urmatórea léfa :

a) in bani gat'a 120 fl. v. a. dela comuna;

b) pamentu aratoriu 2 jugere clas'a I ;

c) lemne unu stânginu pentru invetiatoriu, unulu pentru scóla sî cuartiru liberu.

Doritorii de a ocupá acésta statiune au a-si asterne suplicele loru la subscrisulu pâna la terminulu defiptu, dovedindu ca suntu de religiunea gr. or. cu purtâri morali bune, sî ca au absolvitu cursulu pedagogicu cu succesu bunu — in fine ca suntu cantareti buni. —

Apahid'a 17 Aug. st. v. 1871.

Cu invoirea comitetului parochialu.

Lazaru Maximu,
adm. prot.

(78—3)

Concursu.

Pentru ocuparea statiuniloru invetiatoresci vacante din urmatórele comune :

1. Câmpeni la scól'a normale pentru clas'a I sî II. cu salariu 250 fl. cuartiru sî lemne.

2. Vidr'a de josu, la scól'a triviale cu salariu 200 fl., cuartiru, o grâdina, sî lemne.

3. Scarisiór'a, salariu 200 fl. cuartiru sî lemne.

4. Albacu, Parochi'a Arad'a, salariu 200 fl. cuartiru sî lemne.

Se deschide concursu pâna in finea lui Septembre a. c., doritorii de a ocupá aceste statiuni suntu indrumati a tramite concursele instruite conformu statutului organicu la scaunulu protopopescu in Câmpeni pâna la terminulu prefiptu.

Câmpeni, 10 Aug. 1871.

Cu intielegerea comiteteloru parochiale.

Ioanu Patiti'a,
protopopu.

(76—3)

Burs'a de Vien'a.

Din 4/16 Septembre 1871.

Metalicele 5%	58 75	Act. de creditu	290 30
Imprumut. nat. 5%	78 80	Argintulu	178 50
Actiile de banca	765	Galbinulu	5 75

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a sî tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori franeate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 72. ANULU XIX.

Sabiiu, in 9/21 Septemvre 1871.

Eveneminte politice.

Tóta atentiunea presei din Austri'a si cu deosebire din partea cislaitana, este indreptata asupr'a evenimenteloru, ce se petrecu in tierile locuite de slavi in partea cislaitana a imperiului. Se póte dice, ca fas'a de presinte este o fasa de crisa a imperatiei austriace. Deputatii germani ai dieteloru a numiteloru provincie se presentara in dietele conchiamate pre 14 ale curentei ; insa infatiesiarea loru acolo, au fostu numai pentru a depune protestu in contr'a pretensiuniloru si a concessiuniloru facute slaviloru. Nemultiamindu-i preste totu rescriptulu imperatescu indreptatu câtra diete, nici proiectele regimului, ce erau asternute dieteloru spre desbatere, ei 'si dedera dechiaratiunile loru in mân'a capitaniloru tieriloru, mai intâiu deputatii nemti, ce se numescu credinciosi constitutiunei : din Austri'a de susu, din Carnioli'a, din Moravi'a si in fine si din Boemi'a. In provinci'a acést'a din urma s'a facutu incercâri, cá sa-i molcomésca pre nemtii malcontenti, prin aceea, ca s'a asternutu dietei spre desbatere inca la inceputu o lege de natiunalitâti, dupa care sa se faca o impartire a tierei pre bas'a natiunala, asigurându-se si un'a si alt'a parte ; cu tóte aceste de-si mai târdiu, ei cu totii 'si depusera mandatele. Se dice, ca dietele parasite de nemti voru sa intempine acestu pasu alu nemtiloru cu aceea, ca in loculu deputatiloru nemti, ce si-au parasitu locurile, se escrie alegeri nóue. Prin pasulu acest'a facutu din partea nemtiloru din provinciele slavice este adusa in stagnatiune si adunarea Reichsratului, pentru ca nemtii din cele-lalte provincie ale Cislaitaniei, unde suntu ei in majoritate, precum cei din Austri'a de josu, din Silesi'a, Carinthi'a, Stiri'a si Salzburgu, facura solidaritate cu nemtii majorisati, de si slavi i dechiarara, ca nu voru participá nici ei la Reichsratu, pâna atunci, pâna cându nu va incetá de a fi amenintiata constitutiunea. In 17 ale lunei curente se adunara deputatii nemti la o conferintia in Vien'a spre a se consultá despre pasii, ce au de ai luá mai departe spre a paralisá pre slavi.

La acésta conferintia participara la vr'o 80 deputati nemti intre cari erau Giskra, Bresil, Curanda, Herbst, Plener etc. Purtarea slaviloru si staruinti'a aloru dupa carea inca nu s'aru contení pâna atunci, pâna cându nu 'si voru vedea drepturile loru istorice realisate si corón'a Boemiei restaurata, au insuflatu ingrigire si ungariloru. Ei au totu dreptulu de a se teme, si a fi ingrigiti, ca ap'a ce pórta vasulu Ungariei póte fi turburata. De aceea ungurii privescu cu cei mai buni ochi asupr'a resistintiei facute din partea nemtiloru. Iéta cum se esprima in privinti'a acést'a jurnalulu „Pester Ll“ : Noi ne aflâmu in mijloculu celoru mai puternice si decisatóre momente ale istoriei austriace. Indata la inceputulu dieteloru inaugurate de ministeriulu lui Hohenwart s'a esprimatu solidaritatea absoluta a elementului nemtiescu, care este decisa a remânea pre lânga partid'a nemtiésca etc.“

Dupa cum se asigura, contele de Beust va indreptá o nota câtra consulii austriaci dela puterile din afara, prin care voiesce sa faca cunoscutu scopulu intalnirei recente din Salzburgu a monarchiloru din Austri'a si Prussi'a. Not'a acést'a va fi data si publicitâtiei.

In Franci'a frecârile cele continue pare ca nu voiescu a mai incetá. In contr'a regimului dela potere nesuiescu a se radicá mai multe partide. Imperialistii voiescu prin ajutoriulu comunistiloru a veni la putere ; comunistii de asemenea vedu in imperialasti cele mai bune prospecte pentru ei ; câci ei sciu ca imperialistii nu potu sa ajunga la valóre fâra o revolutiune. In midiloculu la astu-feliu de turburâri credu comuniscii numai, de a mai potea sa-si radice capulu.

Diet'a Ungariei.

In 14 Septemvre presiedintele Somssich 'si ocupa scaunulu seu presidialu si deschide siedieti'a prin cuvintele urmatóre : „Avendu onóre a redeschide in intielesulu prea gratiosului rescriptu a M. Sele de datulu 10 Iuniu a. c., siedinti'a casei ablegatiloru, salutu pre membrii acestei case cu respectu cordialu si ve rogu pentru prea pretiós'ave atentiune cá sa potu suscepe raportulu meu presidialu despre lucrurile intemplate intr'aceea. (S'audimu ! s'audimu !)

Notariulu Parcsetics cetesce o programa lunga a petitiuniloru incurse dela jurisdictiuni, care tóte se transpunu comissiunei petitiunarie.

Presiedintele anuncia casei urmatórele incurse : Presiedintele ministriloru conte I. Andrássy impartesiesce oficiosu presiedintelui casei ca M. Sea a incuviintiatu demissionarea fostului ministru de comuntcatiune St. Gorove, la propri'a-i cerere, si ca a denumitu pre L. Tisza de ministru alu comunicatiunei.

Ministrulu de interne aréta oficiosu ca M. Sea a denumitu pre urmatorii deputati de comiti supremi : Principele P. Eszterházy de comite supremu alu comitatului Oedenburgu, I. Kuba, M. Lázár, L. Plachy, D. Török si Gr. Thury suntu inse denumiti de comiti supremi orasienesci. In urm'a acestei denumiri respectivi deputati si-au depusu mandatele ; de asemenea St. Bittó si-a depusu mandatulu pentru denumirea sea de ministru alu justitiei si H. Rónay. Presiedintele a escrisu alegeri nóue in cercurile devenite vacante.

Se ia spre cunosciintia.

Presidiulu casei magnatiloru transmite intarirea a 16 articoli de lege cari se transpunu in archivulu tierei. Arata mai departe ca proiectulu de lege privitoriu la abrogarea pedepsei corporali de cas'a magnatiloru inca nu s'a desbatutu, de óre-ce ministeriulu de justitia nu i-a datu la dispositiune datele necesarie. Se ia spre sciintia.

Dupa resolvirea unoru cestiuni secundarie ascerne presiedintele raportulu despre spesele casei in lun'a lui Iuliu si Augustu si bugetulu casei pentru lun'a lui Septemvre. Se va tiparí si pune la ordinea dilei.

Presiedintele ascerne mai departe program'a propuneriloru, interpelatiuniloru, proiecteloru de concluss si proiecteloru de lege din sessiunea trecuta presintate si remase ne resolvite. Se va tiparí si distribuí.

Dupa ce se impartesiesce ca mai multi deputati suntu definitivu verificati, ascernu mai multi ablegati petitiuni, care se transpunu comissiunei petitiunarie.

I. Schwarz face urmatóre interpelatiune : De óre ce dlu ministru de culte si instructiune promisese intr'unu respunsu datu in siedinti'a din 14 Maiu la interpelatiunea mea indreptata câtra densulu, a intrebuintiá tóte midilócele de dreptu ce stau statului la dispositiune contr'a vatemariloru lui Ius placeti regii, si pâna de facia inca n'a facutu casei ablegatiloru nimic'a cunoscutu despre vre-o atare dispositiune ; de óre-ce tiér'a privesce plina de ingrigire la urmarile acelei miscari, care au provocatu in patria unitatea implinita a unoru elemente anumite sub preteste religióse prin infiintiarea asiá numiteloru casine catolice, politice si aceea unitate se nutresce prin atentate indreptate sistematice contr'a art. de lege XXXVIII 1868 :

Intrebu pre ministrulu ca, ce a facutu regimulu spre liniscirea natiunei ?

Are ministrulu cunoscintia, ca episcopii gr. cat. din Caransebesiu si Aradulu-Vechiu au intredisu invetiatoriloru elementari ai confessiunei loru a participá la cursele de repetitiune orenduite de ministru in intielesulu legei ?

Pre ce si-a basatu ministrulu ordinatiunea sea, nrulu 2872/1871, care, coprindu pre comune a urcá lér'a invetiatoriloru preste minimulu fipsatu in § 142 a art. de lege XXXVIII : 1868, nu numai ca vetema acestu articolu de lege, dându comuneloru ordinatiunea cá sa platésca invetiatoriloru comunali tacs'a de cortelu si gradina in natura si sa se arunce pre fie-care copilu unu didactru semestralu necunoscutu de lege, fâra consideratiune la starea materiale mai buna séu rea a parintiloru, a caroru copii cercetéza scól'a simultana : ci in locu sa corespunda concurintiei libere nisuite de art. de lege XXXVIII : 1868, aduce scólele simultane intr'o positiune silnica, cá cându regimulu aru avea de scopu a suprime scólele simaltane pentru scólele confessiunale ?

In legatura cu acést'a intrebu ca, din ce causa n'au luatu regimulu dispositiune cá sa se póta tiené si in anulu acest'a o adunare generale a invetiatoriloru si déca acést'a regimulu nu o a tienutu cu scopu fatia cu miscarea catolico-politica, din ce causa n'a susceputu dejá organisarea corpuriloru invetiatoresci in intielesulu art. de lege 26 : 1868 ?

In fine intrebu ca are regimulu de cugetu a luá mesuri si a face propuneri cu privintia la reformarea universitâtiei, academieloru de dreptu, gimnasieloru si scóleloru medie, cá inca in sessiunea acést'a sa se puna capetu, tristei stagnatiuni a instructiunei nóstre mai inalte, prin o lege ?

Sum asiá de liberu a indreptá acést'a interpelatiune câtra dlu ministru cu rugarea cá câtu mai in graba sa binevoiésca a respunde la ea.

Ernst Simonyi indreptá in numele seu si alu partisaniloru sei o interpelatiune câtra ministrulu de culte, care sémena cu cea a antevorbitoriului si care insa dupa parerea densului nue exhauritóre ; elu asiá dara mai adauge : Adeveratu e ca mai multi episcopi, afara de celu din Alb'a, au promulgatu dogm'a infalibilitâtiei si ce are regiumlu de cugetu a face in contr'a acestoru episcopi ?

K. Tisza interpeléza pre presiedintele, nu i aru poté impartesí ca ce activitate se ascépta de dat'a ast'a dela camera, va sa dica, câtu tempu va remanea diet'a adunata si ce obiecte sa resólve ?

Presied. : Sum in stare a impartesí casei oficiosu ca e scopulu regimului a retranspune bugetulu ascernutu si câte-va afaceri financiale urgente comitetului financialu si dupa aceea sa se pronuncie cas'a conclusualminte ca nu va tiené siedintia pâna ce comitetulu financialu nu-si va ascerne raportulu.

Ministrulu de financie Kerkapoly mai adauge ca intre obiectele propunende se afla si unu proiectu de lege despre unu imprumutu contractandu, pre care cas'a sa-lu desbata inca in sessiunea acést'a scurta.

D. Irányi propune ca period'a de siedintie susceputa astadi sa duredie fâra intrerumpere pâna la espirarea terminului mandateloru.

In afacerea acést'a mai vorbesce Ed. Zsedenyi, K. Tisza, K. Ghyczy si Fr. Deak. Incheierea siedintiei la 1/2 1 óra.

In siedinti'a din 16 Septembre se autentica mai intâiu protocolulu.

Presiedintele anuncia ca ministrulu de cultu si instructiune a tramisu siematismulu amploiatiloru acestui ministeriu pre 1871. Se va distribuí.

Presiedintele anuncia mai multe petitiuni dela jurisdictiuni, care se transpunu comissiunei respective.

K. Ghyczy face unu proiectu de conclusu. Dupa cum este cunoscutu, legea jurisdictiuniloru ordina ca jurisdictiunile au a portá insasi spesele

administratiunei loru in viitoriu, spre care scopu se va scadea o anumita suma percentuale din contributiunile directe. Vorbitoriuiu vorbesce deci despre ordinatiunile ministeriale care comentéza acést'a dispositiune a legei sî care a datu ansa la multa nemultiamire sî presinta apoi proiectulu de conclusu :

Cas'a sa decida ca ministrulu de financie impreuna cu ministrulu de interne sa ascérna casei inca in sessiunea acést'a unu proiectu de lege despre modulu cum sa se scada contributiunile cu scopu cá jurisdictiunile sa-si póta acoperí spesele administratiunei din cassele loru proprie domesticale, cá acelu proiectu sa se póta presintá spre desbatere de odata cu bugetulu anului viitoriu.

Ministrulu de financie K e r k a p o l y dechiara ca se opunu pedeci practice neinvingibili esecutarei modului prescrisu in legea despre jurisdictiuni. Densulu va presintá proiectulu cerutu de antevorbitoiru inca in sessiunea acést'a.

Ed. H o r n arata impregiurarea ca multi cetatieni unguresci de diferite confessiuni trebe de facia sa se duca la Vien'a, déca voiescu a incheiá casatoria. Densulu accentuéza ca casatori'a civila e o recerintia neincunjurabile a liberalitâtiei sî ascerne urmatoriulu proiectu de conclusu : Regimulu se insarcinéza a presintá casei inca in sessianea acést'a unu proiectu de lege, care proclaméza validitatea eschisiva a casatoriei civile sî se lasa in voi'a miriloru a cere sî dela biserica sanctiunarea casatoriei incheiate 'naintea diregatoriei civile. (Aplause vine). Se mai resolvescu unele afaceri secundarie sî apoi se trece la ordinea dilei la care sta mai intâiu desbaterea despre bugetulu casei.

Pre lun'a Iuliu se incuviintiéza spesele cu 4608., pre Augustu cu 4963 fl. 33 cr. pre Septemvre cu 75,081 fl.

Urméza alegerea duoru membri ai comitetului financialu sî unui a comissiunei 8. judiciare. Resultatulu votarei se va publicá in siedinti'a prossima.

Presiedintele ministriloru conte I. A n d r á s s y presinta articolulu de lege, sanctiunatu de M. Sea, despre contractolu de comerciu sî navigatiune incheiatu cu Spani'a. Se va publicá sî tramite casei magnatiloru spre acel'a-si scopu.

(Incheierea va urmá.)

S a b i i u, in 6 Sept. 1871.

Iperliberalismu, ipernationalismu, iperprogresismu.

Este o manifestatiune a tempului presinte in viéti'a nóstra natiunale preste totu, dupa care resonamentulu sanatosu alu mintiei a cedatu loculu la o fantasia larga, séu mai pre usioru dîsu, dupa care anim'a predomnesce ratiunea. Prudinti'a, circumspectiunea sî cu unu cuventu intielepciunea practica — tóte recerintie vitale pentru o natiune — lipsescu pentru presinte din insusirile natiunei române. Adeverulu acest'a se constatédia nu numai intr'o directiune, dara in tóte directiunile vietiei natiunale. Acestea vei aflá in viéti'a politica-natiunale, acestea in viéti'a bisericésca, pre terenulu literariu etc. Sî vai acelui'a, care nu va vorbí dupa anima, ci dupa minte! Cine nu va fi passivistu in politica, este renegatu. Cine dice, ca mai multu cá de academia de drepturi avemu lipsa de scoli populare, acel'a tórna apa pre focului natiunalu ; acei, carii nu se invoiescu la sustienerea unei foi, cu acoperirea unui deficitu enormu, fâra de a dá ea publicului unu equivalentu pentru progresulu literariu, suntu confessiunalisti, retrogradi sî pasari de nópte ; acei, cari arata ca nu totu, ce au scrisu vre-unu românu este capu de opera, sî ca multe scrieri române n'au pretiu literariu, suntu cosmopoliti; jurnalele striga, cá sa se ferésca lumea de ei cá de o lepra. Acel'a care nu va strigá emanciparea scóleloru de sub cleru (nota bene la noi românii in Ardélu sî Ungari'a !) acel'a nu tiene pasu cu progresulu tempului ! Nu voiu mai insirá altele, ci me voiu retiené cu asta ocasiune la o mica discutiune asupr'a intrebârei din urma. Trecânda preste unele manifestatiuni in privinti'a acést'a facute din partea mai multoru invetiatori cu ocasiunea congresului nostru natiunalu din anulu trecutu, precum sî in o parte a jurnalisticei nóstre române, me voiu retiené mai de aprópe la unu articulu aparutu in Num. 46. alu jurnalului „Albin'a“ a. c. intitulatu : „Date istorice despre inspectiunea scolara deosebi in Ungari'a“ sî subscrisu de domnulu Dr. At. Marienescu. Dicu, ca voiu trece preste dorintiele mai multoru invetiatori de a se amancipá de sub cleru, ce s'a manifestatu in tempulu recentu ; din causa, ca ele suntu de totu generale, neprecise, ba asiu puté dice, ca fatia cu legea scolara sî cu „Statutulu organicu“ alu bisericei nóstre, chiaru confuse. Totu asiá de putienu mi-asi fi luatu labórea asupra-'mi de a trage in o mica discutia mentionatulu articulu alu dlui Marienescu, câci elu nu esprima in ultim'a analisa mai multu decâtu de totu in generalu emanciparea invetiatoriloru de sub cleru : déca nu s'aru fi sî inceputu a se esperimentá in diecesele nóstre române din Ungari'a sî Banatu in acésta directiune prin depungerea protopopiloru cá inspectori scolari districtuali sî înlocuirea loru prin mireni. Abstragu dela aceea impregiurare, ca acestu pasu — fia elu bunu séu reu — se va adeverí — este in contr'a statutului organicu, prin urmare ilegalu, pâna cându se modifica legea — câci 'mi va concede ori sî cine, ca nu dupa cum 'lu taie pre cine-va capulu, sa introduca reforme in scóle, ci acelea trebuescu facute pre cale constitutiunale sî apoi puse in lucrare, — ci me restringu numai la practicabilitatea obiectiva a emancipârei invetiatoriloru de cleru in sensulu celu vagu, in care se ia.

Este o incercare cam cutediata din parte'mi a scrie ce-va in contr'a acestoru porniri sî manifestatiuni in viéti'a nóstra natiunale bisericésca : cam cutediatu, pentru ca contrarii in opiniuni mai au la dispositiune pre lânga argumente obiective inca sî svonulu celu fermecatoriu, cu care suntu impreunate aceste idei de emancipatiune ; propagatorii loru suntu liberali, progresisti, natiunali etc. iéra pentru cei ce aru indresní sa afirme ce-va contra, nu remane alte epitete, fâra contrariele : absotistici, retrogradi, fii ai intunereculu, cosmopoliti etc. Lupt'a in opiniuni, precum se vede, nu este ací intru totu egale. De aceea me salvediu a priorí in privinti'a acést'a, cându spunu ací inca, ca progresulu, liberalismulu, suntu sî pentru mine nisce obiecte de nediuintia.

Fatia cu dorintiele cam confuse manifestate din partea unoru domni invetiatori sî spriginite de unii dealtmintrelea pré stimati barbati ai natiunei nóstre dicu dela inceputu atât'a, ca la noi invetiamentulu se afla in mân'a mireniloru, precum sî tóte afacerile bisericesci de asemenea suntu in mân'a mireniloru, prin urmare emanciparea invetiatoriloru de sub cleru la noi, la noi dico, este unu nou sensu sî o planta esotica ; iéra fatia cu susu citatulu articulu alu dlui Dr. Marienescu, prin care sprigine-sce ecrescinti'a acést'a in corpulu nostru natiunalu bisericescu, voiu numai sa solvediu pre clerulu nostru de unele insusîri, ce i le atribue sî pre care nu le merita nici pentru trecutu nici pentru presinte. Me intorcu deci a aratá, ca la noi invetiatorii nostri confessiunali suntu emancipati cu totulu de sub ierarchia. Spre a se convinge cineva pre deplinu de acestu adeveru, sa studiedie seriosu bas'a cea liberale, pre care se afla organismulu nostru bisericescu sî scolaru. Eu intrebu, cine conduce treb'a nóstra bisericésca sî scolara din Metropoli'a nóstra ? Au nu congresulu ? au nu sinódele ? au nu consistoriele, au nu comitetele protopopesci ? au nu comitetele sî sinódele parochiale ? Din ce constau tóte acestea ? au nu din 2 pârti mireni sî un'a parte numai clerici respective intregu poporulu mireanu. Óre mai póte fi vorb'a de o emancipare? Au dóra mai are preotimea nóstra niscare-va instructiuni secrete afara de principiele cele mai sanatóse, care suntu depuse in statutulu nostru organicu ? Nu ! respundu, ca ea biat'a de ea, este cu multu mai casta, decâtu a i se face astu-feliu de supositiuni.

Cu tóte acestea, cá sa viu la articululu citatu alu dlui dr. Marienescu, dsea afla la clerulu nostru tóte acelea scaderi sî vitiuri, care le afla la clerulu catolicu ; Dlui identifica absolutismulu bisericei catolice cu constitutionalismulu celu mai liberalu alu bisericei nóstre. Dsea privesce pre preotimea nóstra româna cá pre casta tiranisatóre de mireni sî feresce lumea de ea cá de unu focu, cându dice in acel'a-si articlu din „Albin'a“ : „Vedemu mai multe popóre luptându-se pentru ide'a emancipârei sî esperinti'a din istoria, sî lumea de adi ne arata, ca tóte popórele, la care clerulu a stapânitu scólele sî pre invetiatori, au patit'o reu, nu numai cu cultur'a adeverata

---

FOISIÓRA.

Devotamentu

Escelentiei Sele Domnului Andreiu Bar. de Siagun'a, Archiepiscopu sî Metropolitu alu bisericei române gr. or. din Ardélu sî Ungari'a cu ocasiunea serbârei dilei jubilaria 22 Aug. 3 Sept. 1871.

Pre umed'a câmpia o négra tempestate
Veninulu sî-lu versase in vecii departati.
Oglind'a ei se scaimba in vâli ne numerate,
Si-'n munti aposi pre care stau norii radîmati.
De furi'a sburdata a crudului oceanu
Nici barc'a gentei mele nu scapa la limanu ;

Ci eata-acum se 'naltia pre-o culme prepastiósa,
De unde stânginesce abisulu fiorosu ;
Acum'a iérasi iésa prin und'a spumegósa,
Dar nu afla repausu, câci valu-i nemilosu ;
Ci umbla aruncata din culme in abisu,
Sî iérasi susu pre culme . . . ah ! crancenu sî in visu !

In estea dîle triste de négra suvenire,
La-a mortiei locuintia e dantiu universalu ;
Câci bravii gentei mele, tientindu spre fericire,
Cadiura, cadiura cu totii in belulu celu fatalu.
Sî nai'a neferice, pierdiendu-si visl'a . . . remu,
Trunchiata retacesce pre-a undeloru teremu.

Si rug'a pietósa spre ceriuri indreptata,
. . Sî vaetele crude se paru a fi in daru
Câci tóte le inghite, dieu ! marea revoltata
A cârei valuri crude facu urletu infernalu.
Tempest'a e in culme, sî bietii marinari
Ascépta cá sa bata mormintele fatali.

Dar domnulu prea potente, ce lumea o direge,
Ce-avù atuncia mila de populu evreu,
Vediendu ce crima négra sub ceriuri se petrece,
Elu dîce : nu-o sa piéra iubitu poporulu meu !
Si-ndata sî tramite la fiii lui Traianu
Pre Moise cá sa-i scóta din unde la limanu.

Cum radiulu primaverei pre iérn'a cea barbara
O scutura din crescetu sî pâna 'n temelii,
Si-n scurtu se nbraca codrulu in vest'a cea de véra,
Resaru diverse rose pre tristele câmpii,
Sî eata ca natur'a cea mai cá unu abisu
Acum e prefacuta in maudru paradisu ;

Clatitu-s'a intocm'a poterea vijaliei
Ce-'n cursu de-atâtea vécuri pre noi ne-a torturatu,
In ór'a fericita cându consululu proniei
Pre noi cu-'nsufletire intâiu ne-a salutatu.
Sî négr'a desperare perí cá si-unu vaporu
Cându sórele lucesce pre ceriulu fâra noru.

Ear' nai'a gentei mele, scapându de peritiune,
Cu vîsle renoite iér' cursulu si-a luatu ;
Si-acum, fiindu condusa de rar'a 'ntielepciune,
Cá pasere ea sbóra spre portulu multu oftatu.
Sî nu-i departe ór'a cându popululu românu
Vá dîce ca posiede pamentulu Chanaanu.

De cum-va tempestatea cea cruda fiorósa
N'a stînsu din dumbravióra pre toti fiii lui Maiu ;
Sa-i vedi luciti de sóre ce daruri odorósa
Prepara pentru domnulu, ce siede colo-'n raiu !
Sî zefirulu le-naltia din sfere pamentesci
Prin marea ce se-'ntinde spre boltile ceresci.

Veniti deci frati de-unu sânge, voi fii din Romania
Scapati de-a mortiei ghiara cá Danilu din captoriu,
Sa dâmu sî noi tributulu cu versu de armonia
Celui ce ne tramise cestu angeru paditoriu !
Cu preotii in frunte l'altariulu celu sacratu
Din anima sa dîcemu ! fii Dómne laudatu !

Iér' bravului parinte albitu de suferintia
Sa-i ducemu o cununa de lauri infloriti !
Plecându genunchii nostrii cu versu de umilintia
Sa-i ceremu dela domnulu a n i m u l t i s î f e r i c i t i !
Ca-ci pieru sî primavér'a surcelii tenereli
Lipsiti de gradinariulu, ce-a avù grigia de ei.

Pre calea ce conduce l'altariulu fericirei
Pasiesce fâra téma tu bravule barbatu !
Onórea sî vertutea, copilele proniei
Te-oru scrie-'n cart'a gentei, ce-atât'a o-ai amatu.
Sî urmatorii-oru dîce cu versu resunatoriu
A n d r e i u Baronu S i a g u n 'a fù bravulu nostru pastoriu.

Gratiu 30/8 st. n. 1871.

Teodoru Ceontea
stud. filos.

sî cu viéti'a loru politica; — pentru ca in cleru s'a desvoltatu iesuitismulu, care si-a batutu jocu de spiritulu sî aspiratiunile de emancipare ale popóreloru.

Sultanulu din Tiarigradu, inimiculu crestiniloru, s'a aliatu cu clerulu grecescu, cá cu unu faptoru politicu, pentru ca prin elu sa intunece sî stapânésca pre cele-lalte popóre crestine sî nationalitâti. Romani'a inca nu e curata de burnienile otravitóre, ce le-a plantatu clerulu sî politic'a din Constantinopole. Bulgari'a se lupta de mórte, cá sa scape de acelu cleru.

Guberniulu din Spani'a sî-a datu poporulu pre mân'a clerului cá stâlpulu tronului, — poporulu a degeneratu in cultura sî moralitate sî in nationalitate sî tronulu vechiu a cadiutu. In tóta Itali'a numai in fost'a provintia papei e poporulu celu mai necultu, — sî clerulu fanaticu alu Italiei a fostu de mii de ori tradatoriu de patria sî poporu, a fostu aliatu chiaru sî cu immigratorii barbari, numai sa remâna stapânu, — sî pap'a a cadiutu. Acést'a se póte dice sî despre Franci'a etc.“

Acestu citatu din amintitulu articulu din „Albin'a“ póte fi pentru sine unu adeveru necontestabilu, déca insa s'aru potea trage bateru cea mai mica analogia dela aceste casuri la clerulu nostru, lasu sa judece fiesce-carele românu, ce cunósce starea si directiunea bisericei sî scólei nóstre; eu insa din parte'mi contediu cu tóta siguranti'a, ca trecutulu, sî presintele clerului nostru aru fi datu sî cea mai mica ansa de a suscitá astu-feliu de temeri. Clerulu nostru de siguru nu se va aliá cu nici unu inimicu din afara nici cu sultanulu din Tiarigradu spre a incepe resboiu in contr'a poporului seu românu, alu cârui parte intregitóre este elu insusi, câci atunci aru incepe resbelu in contr'a sea insusi; de asemenea nu se va adeverí la poporulu nostru aceea, ce s'a intemplatu cu poporulu din Romani'a; abusurile acestea in Romani'a au venitu din partea unui cleru streinu grecescu, iéra nici decum din partea clerului natiunalu; In fine in câtu pentru clerulu din Spani'a sî Franci'a intrebu inca odata, óre nu este deosebire intre clerulu catolicu sî clerulu nostru?

(Va urmá.)

Poian'a-Sarata in 23 Augustu 1871.

Onorate Domnule Redactoru! Impressiunile, ce mi-a lasatu diu'a de eri mie sî la toti locuitorii de aici, me indémna ati scrie vr'o câte-va sîre spre a dá espressiune acestoru simtieminte. Iubileulu de 25 ani dela archiepastorirea sufletésca in Ardélu a Escelentiei Sele Domnului P. Archiepiscopu sî Metropolitu Andreiu Bar. de Siagun'a, s'a serbatu sî aici in modulu celu mai frumosu. Sâmbata in 21 Augustu sciá intregu poporulu, ca nu este o serbatóre obicinuita, cí ca este de a se aduce lui Dumnedieu rugaciuni pentru celu mai bunu archipastoriu, carele cu mare intielepciune au condusu biseric'a sî natiunea sea; de aceea elu la sunetulu clopoteloru alergá la sânt'a biserica spre a depune lui Dumnedieu rugaciuni de multiamita sî de cerere, cá Dumnedieu sa lungésca scump'a viatia a Escelentiei Sele. Ací parintele Baloiu seversì vecerni'a sî dupa vecernie se cetì Acaftistulu Maici Domnului. Iéra a dóu'a dî se seversì utreni'a sî liturgi'a, cetindu-se la finitu sî rugaciunea pentru indelung'a vietia a Escelentiei Sele. La servitiulu dumnediescu au asistatu pre lânga numerosulu poporu sî unii pré stimati óspeti din corpulu oficieresc ai Romaniei, anumitu domnulu colonelu L. Lec'a, domnulu majoru Canari, trei capitani sî cu alti siese oficiri, cari aflându-se spre inspectiunarea compagniei de granitia sî intielegendu dela parintele Ioanu Baloiu ce insemnatate are pentru noi românii greco-orientali din Ardélu diu'a de 22 Augustu a acestui anu, venira dimpreuna cu amploiatii vamali la biseric'a din comun'a nóstra. In fati'a unui publicu atâtu de numerosu sî alesu tienù par. I. Baloiu la finitulu servitiului e cuventare fórte potrivita dilei acestei'a, in care cu deosebire enumerà unele dintre faptele binecuventate ale Escelentiei Sele, precum cascigarea vechiei nóstre Metropolie, restaurarea unei dintre episcopiele nóstre române la Caransebesiu, infiintierea tipografiei archidiecesane sî edarea unui numeru mare de carti pentru radicarea sî prosperarea in moralitate a poporului. Radicarea seminariului la o stare inflioritóre pre cum se afla astadi etc. Dupa biserica facura amintitii pré alesi óspeti curtuasia parintelui Baloiu in corpore la cuartíru, unde si-au esprimatu domnulu colonelu cu cele mai viue simtieminte bucuri'a sea ca au avutu norocirea a fi la acésta stralucita serbare, prin care poporulu nostru descopere o asemenea respectare sî alipire câtra Inaltulu Archipastoriulu loru.

Ioanu Pofpucu,
cantoru sî adjunctu de inv.

Poian'a in 3 Septemvre.

Domnule Redactoru! In 31 l. tr. convenira in Sabiiu sinodulu protopresbiteralu, in urm'a concursului publicatu in „Tel. Romanu“ pentru ocuparea statiunei de protopresbiteru, cu terminulu pentru insinuarea concurentiloru pâna la susu atins'a dî, câtu sî a circulariului esmisu anume, pentru de a procede la completarea acelei statiuni. Membrii aparura in numeru de 51, dintre cari cei mai multi din partea preotiésca. Caus'a nevenirei membriloru sinodali absenti o credemu in tempulu de atunci favoritoriu pentru lucrulu economiei, câtu sî in aceea impregiurare ca dupa impartasîri, ce ni s'au facutu, in multe sate dela câmpia n'au sositu circulariulu convocatoriu. — La 10 óre, cându membrii erau dejá intruniti in biseric'a gr. or. din strad'a „Lunga“, apararura fostulu domnu protopresbiteru, acum membru consistorialu P. Badila, in calitate de comisariu sî presiedinte alu sinodului, ablegatu din partea Consistoriului, in midiloculu membriloru sî fura intempinatu cu urâri viue de „sa traiésca.“ Indata dupa sosire cetesce scrisórea consistoriale prin care este denumitu de comisariu sî presiedinte alu sinodului sî prin care se orenduiesce ca alegerea de presbiteru sa se faca la o dî otarenda in opidulu Mercurea cá centrulu protopopiatului; dupa aceea se adresèza sinodului cu o cuventare bine nimerita sî ocomodata momentului sî in fine dechiara siedinti'a de deschisa.

Dupa numerarea membriloru spre constatare, ca capace e sinodulu de a aduce concluse valide face Ilustritatea sea dlu consiliariu in pensiune E. Macelariu propunerea ca sinodulu sa se constitue sî recomanda de notari pre dlu doctorandu in drepturi sî filosofia N. Olariu sî N. Ciugudeanu, ceea ce cu unanimitate se primesce.

Mai departe propune Ilustritatea Sea E. Macelariu ascernerea credentiunaleloru sî verificarea membriloru. Ilustr. Sea I. Bologa vorbesce despre momentuositatea alegerei ce sta inaintea sinodului sî recomânda a se procede intru tóte conformu statutului organicu.

Parintele I. Craciunu deschide desbaterea prin aceea ca, de óre-ce din anulu trecutu dejá se alesera membrii sinodului alegatoriu de protopresbiteru, sa se cetésca din protocolulu acelui sinodu numele membriloru alesi atunci; acesti'a sa se privésca de verificati sî sa se procéda la casu ca numerulu membriloru este suficiente pentru de a duce concluse valide, la alegere. Parintele Lazaru se róga a i se esplicá intielesulu §§. 38, 39, 40 sî 53 din statutulu organicu ca adeca: suntu membrii sinodului protopresbiteralu totu odata sî membri ai sinodului protop. alegatoriu fâra alta alegere sî verificare. Deci se incinge o desbatere lunga sî viua, la care iau parte I. Macelariu, N. Ciugudeanu, parintii I. Craciunu, Predoviciu, Reu sî Daianu. I. Macelariu propune incheierea desbaterei, la care propunere siedinti'a se suspende pre 5 minute spre consultare; la redeschiderea siedintiei se face indata votare nominale; 44 membri votara pentru amanarea alegerei sî 4 contr'a; va sa dica alegerea se amanara. Ilustr. Sea dlu consiliariu in pensiune I. Bologa propune amanarea pre 16/28 l. c. Ilustr. Sea E. Macelariu o propune pre 23 l. c. st. v., ceea ce se sî primesce. Ilustr. Sea I. Bologa mai propune ca pre dîu'a aceea sî preotii sinodului sa fia provediuti cu credentionale colective, ceea ce sinodulu incuviintiéza unanimu. Notarii se insarcinéza cu compunerea protocolului, pentru cá sa se póta inaintá maritului consistoriu spre aprobare cu ce siedinti'a se incheia.

In 12/24 l. c. se va intruní comitetulu spre censurarea petitiuniloru.

Aceste suntu notitiele ce si le-a potutu face corespondintele DVóstre in aceea siedintia a sinodului protopr. sî pre cari si-a tienutu de datorintia a le publicá spre liniscirea publicului, ce se pare a se interesá asiá de multu de acestu protopopiatu, dupa parerea unoru p r e a binevoitori, impedecatu in urmarirea intereseloru sele vitali bisericesci sî scolari. Fia, spre mângaierea acestoru ómeni (lupi in pele de óia) dîsu ca, dupa cum ne-amu potutu noi sî si altii convinge, amu esperiatu ca preotimea acestui tractu este conscia de datorintiele sî missiunea sea in afacerea de pre tapetu sî ca totulu ce aru mai fi de doritu e cá momen tuositatea cestiunei sa le mai insufle sî perseveranti'a receruta pentru de a duce in deplinire ceea ce intieleptiunea loru deja se pare ca le-a dictatu fâra scrupulositate sî supuneri ridiculóse, de care defecte unii inca nu se paru a fi liberi. Z.

Publicarea protocóleloru funduarie in Transilvani'a.

Edictu

despre publicarea cârtiloru funduarie pregatite, respective suscepute in comitatulu Dobocei sî Solnoculu dinlauntru, mai departe in comunitâtile orasienesci: Elisabetopole, Bistritia, Turd'a, Aiudu, Abrudu cu prediulu Corn'a, Rosi'a, Dev'a sî Hunedór'a.

In urm'a ordinatiunei inaltului ministeriu reg. ung. de justitia dto 11 Iuliu 1871 Nr. 10,020, in privinti'a mentiunateloru operate de cârti funduarie se facu cunoscute urmatórele:

I.

Localisarea pentru introducerea cârtiloru funduarie fiindu pre deplinu terminata in comitatele Dobaci'a sî Solnoculu dinlauntru (afara de comunitâtile celea mai in josu mentiunate); mai departe in comunitâtile orasienesci: Elisabetopole, Bistritia, Turd'a, Aiudu, Abrudu cu prediulu Corn'a, Rosi'a, apoi in opidele Dev'a sî Hunedór'a cârtile funduarie suscepute, dimpreuna cu registrele parcelarie de posessiune sî desemnulu liniamenteloru de acelea tienatóre se voru transpune, incependu dela 1 Octobre 1871 la oficiele de cârti funduarie ordinate lânga judecatoriele mentiunate sub II. unde a le vedé ori-cui e permisu in órele oficióse.

II.

Afacerile de cârti funduarie le provede:

a) judecatori'a comitatensa in Desiu: pentru tóte comunitâtile a comitatului Solnocu dinlauntru, luându afara comunele Nusfaleu (Apa-Nagyfalu), Cepanu, Rusu de susu (Felsö-Oroszfalu) Suciu din susu, sî Ilin'a din susu (Félsö-Ilosva) in care comunitâti localisarea inca nu s'a finitu.

b) judecatori'a comitatului Dobocei in Gherl'a: pentru tóte comunele Dobocei, luându afara comun'a Jeac'a (Gyeke) in care localisarea inca nu s'a finitu.

c) judecatori'a din comitatulu Cetatei de balta in Sanmartinu pentru orasiulu lib. reg. Elisabatopole.

d) judecatori'a districtuala in Bistriti'a pentru orasiulu Bistriti'a.

e) judecatori'a comitatensa in Turd'a pentru orasiulu Turd'a.

f) judecatori'a comitatului Albei inferióre din Aiudu pentru orasiele Aiudu, Abrudu cu prediulu Corn'a, sî Rosi'a; in fine

g) judecatori'a comitatului Hunedórei in Dev'a pentru opidele Dev'a sî Hunedór'a.

III.

Cu privire la trebile sî afacerile oficióse, cari se voru incepe cu 1 Octobre 1871, la fia-care din judecatoriele susu insemnate se emitu urmatórele provocatiuni sî dispositiuni:

1) Se provóca tóte persónele, cari in urm'a vre-unui dreptu de proprietate, de pemnu ori de arenda, avutu inca pre tempulu autenticârei protocóleloru cârtiloru funduarie, séu celu putienu castigatu inca inainte de 1 Octobre 1871, credu ca potu sa pretinda vre-o indreptare, intregire, descriere, adaugere, séu stramutare in protocólele cârtiloru funduarie, fia in privinti'a numirei bunuriloru nemiscatóre, fia in privinti'a compunerei corpului funduariu séu a relatiuniloru de posessiune intabulate, cá aceste pretensiuni pâna inclusive la 31 Maiu 1872 cu atâtu mai vertosu sa le insinuedie, cu câtu la din contra acele spre daun'a unui alu treilea, care pre temeiulu inscrieriloru cuprinse in protocólele funduarie, incependu dela 1-a Octobre 1871 va castigá cu credintia buna alte drepturi tabularie, nu se voru luá mai multu in consideratiune.

Acést'a insinuare are a se intinde pre tóte drepturile de posessiune inca necuprinse in protocólele funduarie, fâra osebire ca óre acele in cartile vechi esite s'au ne esite din usu, orî in fasiuni funduarie séu alte cârti, fóie sî registre suntu cuprinse ori bá, sî ori a intinsu o partida in privinti'a transcrierei de posessiune a vre-unui bunu ca-

stigatu rogare la vre-o judecatoria, sî judecatori'a a decisu asupr'a acestei instantie ori bá.

Deci indatorirea spre insinuare cade mai alesu pre tóte acele persóne, ale caroru drepturi de posessiune la comissiunea localisarei nici prin sine, nici prin representantii denumiti de comissiune s'au adusu in valóre; séu cari nu a fostu in stare dupa regulile localisarei a — sî legitimá afirmatulu dreptu mai tare de posessiune ori de composessiune in contr'a posesorului faptícu aflatu prin comissiune sî inscrisu in protocólele funduarie; pretensiunea loru adusa inainte fia insemnata in protocólele funduarie séu in protocolulu generalu de pertractare, ori bá.

2) Mai departe tóte persónele ceri:

a) pre realitâtile inscrise in protocólele funduare dupa detiermurirea prea inaltei patente de aviticitate din 29 Maiu 1853, sî — au adusu in valóre dreptulu de aviticitate séu de rescumperare pemnorale, au sub altu titlu legitimu sî — au insusitu dreptu de proprietate, — séu caroru

b) dupa otarirea acelei'a-si patente de aticivitate li se cuvine terminu mai lungu spre realisarea dreptului de rescumperare pemnorale prin ast'a se provóca aceste pretensiuni pâna celu multu la 31 Maiu 1872 inclusive, spre incungiurarea urmâriloru de dreptu amintite mai in susu sub punctulu 1-mu, ale insinuá, sî in casulu emintitu sub a.) procesulu de dreptu pendente, spre adnotare in protocolulu funduariu, séu dreptulu recastigatu prin calea legale spre transpunere in acelasi; iéra in casulu b.) dreptulu de rescumperare pemnoralu, ce li se cuvine inca, spre insemnare in protocolulu funduariu a — lu legitimá cu documinte autentice.

3.) Asemene tóte persónele, cari pre bunurile nemiscatórie inprotocolate, séu sî — au câstigatu dreptu de proprietate, pemnu, servitute, au alte drepturi prin intabulari, insemnari, adnotatiuni, ori conscrieri pemnorale judiciare, séu pâna la 1-m'a Octobre 1871 inca póte — sî voru castigá — se provóca, aceste drepturi din scopulu inscrierei loru in fói'a sarciniloru corpuriloru funduarie pâna celu multu 30 Septembre 1872 inclusive cu atâtu mai siguru ale insinuá, cu câtu din contra dreptulu prioritatei castigate mai inainte sî — lu voru perde; pre cându din contra facendu insinuare la tempu cuvenitu, dreptulu dei inataietate castigatu pâna la 1-m'a Octobre 1871, voru remâne in valóre facia sî cu a cei castigatori sî creditori ipotecari noi cari au castigatu dreptu de proprietate séu de pemnu dupa din'a acum mentiunata.

4. Terminii edictali prescrisi in aliniele precedinti nu admitu neci prorogare, neci iustificare ori inoire de procesu.

5) Publicatele protocóle funduarie se voru considerá sî conduce dela 1-m'a Octobre 1871 incependu, cá cârti funduarie conforme §. 321 din codicea civile generale; deci incependu dela diu'a mentiunata drepturi nóue de proprietate, ipoteca ori alte drepturi reali asupr'a bunuriloru nemiscatóre introduse in ele, se voru poté castigá sî transferi asupr'a altor'a, precum sî a se sterge numai prin intabulare legale in acele carti, fâra de a derogá inse pretensiuniloru asupr'a acestoru bunuri nemiscatóre mai nainte castigate, insinuate sî legitimate in terminulu edictale.

6) Prescriptele, dupa cari voru avé de a se indreptá pârtile sî judecatoriele la implenirea sî esecutarea trebiloru sî afaceriloru oficióse, insemnate in acestu edictu, suntu cuprinse in procesur'a transilvana pentru cartile funduarie, emisa cu ordinatiunea Ministeriului de justitia dto. 5 Febr. 1870 (Archivulu ordinatiuniloru, anulu 1870 fasciór'a I. sî II.)

7) Acei creditori, cari prin óre-care transscriere aru suferí stricaciune cu privire la prioritatea pretensiuniloru loru transcrise séu transcriende, eseptiunile sî facia cu o a trei'a persóna sa le potu realisá inca in siese luni dupa terminulu defiptu in punctulu 3, — astu-feliu pâna la finitulu lunei Martie 1873 referésca se acele esceptiuni la validitatea pretensiuniloru, la incetarea, ori prioritatea loru. — Dupa decurgerea acestui terminu, facia cu o a trei'a persóna nu se voru mai poté realisá asemene esceptiuni.

8) Judecatoriele indicate sub II. in afacerile loru voru intrebuintiá unu sigilu propriu, provediutu cu marc'a municipalitatei respective.

Directiunea r. u. de carti funduarie pentru Transilvani'a.

Clusiu 30 Augustu 1871.

Varietâti.

Insciintiare. Adunarea generale a despartiementului cercuale alu III-lea sibianu, alu asociatiunei transilvane, pentru literatur'a romnâna sî cultur'a poporului românu, — se va tienea Dumineca la 8 Octobre cal. nou, 26 Septembre cal. vechiu a. c. 1871, in opidulu Selisce. —

Acést'a se aduce la cunoscintia publica — invitându-se toti românii benesimtitori a luá parte la adunare sî a se inscrie cá membri ai despartiementului cercuale. —

Sabiiu in 8 Septembre 1871.

Comitetulu.

*** Denumiri). Dupa unu telegramu alu diuariului „Herm. Zeitung“ de eri suntu denumiti de presidenti a tribunaleloru judecatoresci: In Bistriti'a Mangesius; in Csik-Szered'a Petru Györfy; Dees Stefanu Torma; Dev'a Ioanu Bodola; Fagarasiu: Iosef Keul; in Gyorgy-Sz.-Miklos Stefanu Sandor; in Hazeg Antonu Para; Kezdi-Vásárhely tosefu Donath; in Clusiu Paulu Biro; in Brasiovu, G. Dük; in Sabiiu Haas; in M. Vasarhely Anton Domokos; in Nasaudu I. Florianu; in Sepsi-Sz.-Georgy Th. Vaina; in Gerl'a Simay; in Udvarhely; Ludvig Nagy.

*** (Adunarea geologiloru nemti.) In 13 sî 14 l. c. st. n. se tienù in Breslau a treia adunare a societâtiei geologice nemtiesci, de óre-ce in anulu trecutu fu impedecata a convení prin resbelu. Consiliariulu Römer sî profesorele Websky, cari fungau cá notari, au luatu tóte mesurile necesarie pentru de a face geologiloru din tóte pârtile Germaniei petrecerea loru in Breslau pre câtu se póte placuta. Siedintiele adunârei se tienura in „Auditoriulu“ museului mineralogicu, care erá decoratu cu plante tropice prea frumóse. De presiedinte alu adunârei, la care participara cam 50 geologi, fu alesu capitanulu sup. montanistu de Dechen din Ronn.

*** (Furtu) Unu fùrtu grandiosu se anuncia din Erlau. Canonicului de acolo, I. Kovalcsik i se instrainara adeca in 10 l. c. st. n. din pulpit'a mesei 16 darabe de câte o mia fl. sî 5 darabe de câte o suta dinpreuna cu 900 galbeni. Sî testamentulu, care se aflá in acel'a-si pulpitu, lu luara furii. Banii amintiti au fostu in cea mai mare parte meniti pentru stipendie. Politi'a orasienésca 'si da tóta silinti'a pentru de a dá de urm'a furiloru. Canoniculu a escrisu unu premiu de 2000 fl. pentru aflarea loru.

*** (Incoronarea lui Francisu Iosifu I de rege alu Bohemiei) Se impartasiesce fói'ei „Morgenpost“ ca in 17 l. c. s'au compusu o comissiune spre prefigerea ceremonialului pentru incoronarea monarchului nostru de rege boemu sî ca acést'a comissiune deja a tienutu siedinti'a sea prima. Presidiulu l'a dusu principele de Hohenlohn.

*** (Negotiu de fete) Se scrie din Constantinopolea ca acolo negotiulu cu fete frumóse infloresce acum mai multu de câtu de alta data; inse macaru ce se va dice, tempulu a trecutu cându haremarile erau provediute cu Circassierene atragatóre; acést'a rasa e aprópe deusata. Ungari'a (contielésa sî Transilvani'a) sî Austri'a nemtiésca suntu tierile, cari de facia provedu pre acésta plasa de negustori cu frumsetie tinerele; acestu negotiu e acolo rentabilu sî nu se privesce de neonestu. Bietele fete capeta o crescere turcésca, talentulu loru placutu se desvólta cu multa sirguintia sî dupa aceea se vendu lui podisi'a sî dignitariloru lui 'nalti. S'au facutu in Austri'a incercari de repetite ori pentru de a sugrumá acestu negotiu scârbosu inse fâra succesulu doritu. — Acést'a espunere a corespondintelui, care impartesiesce cele de pâna ací, ni se pare a fi o incercare de a acoperí faptele, ca pre fie-care anu se seducu multe fete din Ungari'a, Transilvani'a sî alte tieri sub preteste incelatóre in Orientu pentu de a aflá acolo, in locu de ocupatiuni oneste promise o susţienere trista sî dediositóre.

Concursu.

La postulu invetiatorescu din comun'a gr. or. Somesiufaleu prot. Clusiului, cu care este legatu urmatoriulu salariu anuale.

1. 140 fl. v. a. dela parochieni;
2. 12 miertie mari de bucate;
3. ½ jugu pamentu aretoriu;
4. Cortelu liberu sî grâdin'a scólei.

Doritorii de acestu postu, au de a-si adresá petitiunile loru provediute cu documentele prescrise prin §. 13 stat. org. comitetului parochialu pâna in 26 Sept. 1871.

Comitetulu prin

Ioanu Prodanu,

(88—1) presied.

Concursu.

In urmá milostivei ordinatiuni consistoriale de sub nr. 373 1871 se escrie concursu pentru ocuparea statiunei de preotu in mater'a Motisdorfu, sî fili'a Ibisdorfulu sasescu protopopiatulu Mediasiului. Cu acésta statiune suntu impreunate urmatórele emolumente:

1. 9. jugere pamentu de clas'a I-a sî a II-a
2. câte o ferdela cucurudiu sfaramitu dela fie-care familia atâtu in matera câtu sî in filia.
3. Câte o dî de lucru dela fie-care familia
4. Stolarele obicinuite in tractu.

Doritorii de a ocupá acésta statiune, au a-si ascerne concursele loru instruate in intielesulu §. 13 statulu organicu, la subscrisulu scaunu protopresbiterale pâna in 14. Octobre a. c.

Siarosiu 5. Septemvre 1871.

Dionisiu Chendi

adm. protop.

Concursu.

Pentru ocuparea posturiloru invetiatoresci in clas'a I sî II la scól'a populara gr. or. din Vale lânga Seliste se deschide concursu cu terminu pâna in 10 Octomvre 1871. c. n.

Emolumentele legate cu postulu invetiatorescu de clas'a I suntu urmatórele;

150 fl. v. a. 2 orgii de lemne, cortelu liberu cu 2 incaperi in edificiulu scólei sî gradina de legumi.

Cu postulu invetiatorescu de clas'a a II suntu:

200 fl. v. a., 2 orgii de lemne, sî cortelu liberu cu 2 incaperi in edificiuiu scólei sî grâdina de legumi.

Doritorii de a ocupá veri-care postu, sa binevoiésca pâna la terminu a asterne la subscris'a eforia scolara concursele loru bine instruate sî insocite de documentele prin care sa dovedésca: a) pentru postulu invetiatorescu de clas'a I ca au absolvatu celu puiienu 4 clase normale sî pedagogi'a, cu atestatu de cualificatiune. — b) pentru postulu invetiatorescu de clas'a II ca au absolvatu 4 clase gimnasiale sî pedagogi'a séu teologi'a, mai incolo se fia cantâreti st tipicari —

Vale, in 15 Septembre 1871 c. n.

(89—1) Efori'a scolare.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei vacante de invetiatoriu la scól'a elementara din parochi'a Sohodolulu Branului, se deschide prin acést'a concursu, cu terminu pâna la 26-lea Septembre a. c.

Emolumentele suntu 160 fl. v. a. cuartirn sî lemne. —

Doritorii de a ocupá acestu postu, au sa-si astérna subscrisului concursele loru bine instruate, — pâna la terminulu de susu, iéra cei ce voru probá ca sciu sî cântarile bisericesci, voru avea preferintia.

Zernesti 26 Augustu 1871.

Ioanu Metianu,

(2—82) Protop.

Concursu.

La scóla populare elementara gr. or. din Darstele Brasiovului a devenitu vacante postulu invetiatorescu, cu care este imprennatu unu salariu anuale de 130 fl. v. a, pre lânga cuartiru de locuintia sî lemne de focu.

Doritorii de a ocupá acésta statiune suntu poftiti cá recursurile loru, inzestrate cu documentele inaltu prescrise despre cualificatiunea sî portarea loru morale sî politica — pâna in 12 Octobre a. c. st. v. sa le astérna préonoratului domnu protopopu Iosifu Baracu in Brasiovu.

Darste in 20 Augustu 1871.

Comitetulu parochiale gr-or. din Darstele Brasiovului

Tom'a Bersanu,

75—3 Parochu sî presiedinte.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a sî tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 73. ANULU XIX.

Sabiiu, in 12/24 Septemvre 1871.

Eveneminte politice.

Despre fas'a, in care au ajunsu natiunalitâtile in partea de dincolo a imperiului, se esprima „Fr. Bl.“ in urmatórele: „De câudu au dechiaratu deputatii nemti la diet'a din Prag'a, ca indatoririle luate cu mandatele loru fatia cu poporulu nemtiescu, fatia cu constitutiunea si imperiulu, i opresc de a mai participá la pertractârile dietei boeme, nu mai cunósce furi'a jurnaleloru natiunaliloru nici o margine. Ele sciu, ca cu acést'a s'a esprimatu devis'a pentru atitudinea nemtiloru din Au-tri'a si natiunalii incepu a pricepe, ca este impossibilu de a duce lucrurile in Austri'a la o staveritate multiamitóre lâra concursulu nemtiloru. Acést'a, dice mai departe aceea fóia, au fostu dela inceputu erórea politicei, ca s'a ignoratu insemnatatea si influintí'a elementului germanu etc.

Iéra in privinti'a ingrigirei, ce o au insuflatu pârtiei de dincóce a imperiului, lucrurile, ce se desvólta dincolo ne ilustrédia incâtu-va „P. Ll.“ situatiunea in urmatórele: Este unu pasu gravu si fatalu, la care s'a decisu contele Hohenwart. Elu, consilieriu conservativu alu imperatului, chiamatu de a aperá drepturile corónei, nu mai are ideile conservatóre, principiulu salutariu, carele mai multu de doi seculi incóce au fostu decisatoriu pentru positi'a regentelui fatia de Boemi'a si dà cursu liberu pretensiuniloru esagerate, ce s'a radicatu in Boemi'a de unu deceniu incóce nu mai putienu contr'a corónei câtu contr'a aceloru tieri, cu carii traiescu in legatura de statu. Si ne tememu, dice aceasi fóia, ca va fi impossibilu de a se restringe intemplârile cislaitane la o crisa locale. De va fi decisu contele Hohenwart de a merge si mai departe pre acésta cale nefericita, ce a luat'o, nu va putea remanea acést'a fâra o reactiune asupr'a stârei comune de dreptu a imperiului. De-si dietele paresite de nemti potu aduce concluse valide, totusi nimenea nu va sustienea, ca protestele nemtiloru se voru putea ignorá.

Este o partida in patri'a nóstra, care din tóte acestea impregiurari deduce numai adeverirea unei sentintie si adeca a sentintiei despre neposibilitatea de a sustiene legatura reale cu Cislaitani'a. Si intr'adeveru vediendo cine-va, in ce positia devine Ungari'a prin lucrulu ministriloru cislaitani este mai aplicatu de a dá dreptu acelei partide. Insa crise transitorice nu trebuie sa ne conturbe in cunóscerea adeverului obiectivu; situatiunea acést'a numai ne va inpintená de a ne implini pâna la estrema detorintiele luate asupr'a Ungariei prin legea comuna; pentru ca un'a este necontestabilu si adeca, ca actiunea contelui Hohenwart nu clatina numai drepturile cislaitane, ci atinge si drepturile comune ale monarchiei si de aceea provocamu la opositiune si apucare energica si fâra nici o reserva.“

In jurnalulu „Vaterland“ a aparutu unu articulu intitulatu: „Sabi'a“ unde cetimu urmatórele: „Avemu scirea, ca garnisóna din Brünn si Linz se va intari, ceea ce amu aflatu cu bucuria. In decursu de 12 ani a activitâtiei publice a acestui jurnalu amu pretiuitu mai pre susu sistem'a representativa organica, care se basédia pre istori'a popóreloru crestine si amu combatutu scóterea din acestu vagasiu a intrebariloru de statu pendente, de-si ni se atribue din partea unoru contrari perfidi unele veleitati de natura absolutistica si dictatura militara. Intra insa in viéti'a popóreloru câte unu momentu unde tóta discussiunea incéta si sabi'a trebuie sa restabilésca ordinea de dreptu conturbata; Noi nu dicemu, ca au sositu acestu momentu in Austri'a, si dorimu sa nu vina; déca esaminamu insa cu ochiu nepreocupatu, ce lucrédia fractiunea nemtiésca liberale, este de temutu, ca ea se silesce a provocá astu-feliu de confusiuni, care se potu delaturá numai cu sabi'a; prin tiradele si demonstratiunile ei, vrea a provocá cravale prin cetatile mai insemnate, precum Vien'a, Brünn, Linz etc. spre a face prin acést'a o pressiune condemnavera. Déca nu ne insielâmu póte sa le succéda; In mai tóte cetatile mari este astadi gramaditu catranu, care la scantei'a cea dintâiu apóte erumpe in flacari mari.“ Acel'asi jurnalu, arat ndu câtu de durerosu aru atinge pre Austri'a unu atare pasu, si ca in prim'a linia aru atinge pre cetatieni insusi, i indémna si provóca la moderatiune si resonu. „Herm. Ztg.“ dîce ca referinti'a intre contele Beust si c. Hohenwart de-si nu este in antagonismu, insa departe de a armoná.

Caletori'a imperatului nemtiescu prin Germani'a de sudu se asémana cu unu conductu de triumfu, care si-a ajunsu culminatiunea la primirea cea marétia, ce i s'a facutu la Constanz in marginea cea mai sudica a imperiului, unde inainte cu 3 seculi s'a datu comitatulu de margine contiloru de Nürnbergu.

Diet'a Ungariei.

(incheierea siedintiei din 16 Sept.)

La 3/4 12 óre ia ministrulu de financie K. Kerkapoly cuventulu pentru de a presintá esposeulu seu, cu care asterne bugetulu pre an. 1872. Cuventarea sea si — o incheia sub eljenuri viue la 12 óre si 50 minute.

Esposeulu ministrului de financie la bugetulu anului 1872 contiene urmatórele date: Bugetulu ordinariu: deficitu 4,522,000 fl, cu 338,000 fl. mai mare decâtu celu din anulu trecutu. Plus-recerutu: 8,043,000 fl. pentru Ungari'a si 6,389,000 fl. pentru confiniele militari. Plus-venite: 1,409,000 fl Intre plus-recerutu se afla si 1.877,000 fl. pentru afaceri comune, de óre-ce bugetulu intregu alu confinieloru e computatu Ungariei; 2.072,000 fl. contribuire la spesele administratiunei Croatiei pentru pârtile confiniarie provincialisate, 1.139,000 fl. spre aperarea tierei pentru sporirea statului trupeloru si procurarea de mitrelese; 4.463,000 fi. recerutulu ministeriulu de financie pentru padurile statului, montanistica, reorganisatiunea catastreloru; 3.154,000 fl. pentru ministeriulu de interne. Cá plus-venite suntu computate: contributiuni indirecte 3.672,000 fl., contributiune de consumu 719,000, tacse de timbru 1 423.000 fl, accise 1.137,000 fl., afaceri montanistice 1 426.000 fl. paduri 4.926,000 fl., inclusive 1.000,000 fl. din padurile confinieloru militari.

Bugetulu estraordinariu contiene: recerutu 75.530,000 fl., acoperirea se suie la 29.401 000 fl.; plus-recerutu cu privintia la anulu trecutu 19 093.000 fl. minus—venite 13.209,000 fl., plus—deficitu 32.302,000 fl.

Intre plus—spese figuréza 5 milióne cá subventiuni drumuriloru de feru. Subventiunea intréga consta din 10 milióne, anticipatiunea numai 5 milióne. Deficitulu drumuriloru de feru ale statului e computatu la 991,000 fl., alu drumului de feru Gömör la 450,000 fl., alu canalului Franciscu la 500,000 fl Mai departe suntu socotiti 2.100,000 fl. pentru prim'a organisare a oficiolateloru de contribuiune. Pentru cladirea drumuriloru de feru suntu computati: pentru drumulu Gömör 4 milióne, linie laterale erarie 2.657,000 fl., portulu Fiumanu 1.500,000 fl., investitiuni la drumurile de feru ale statului 4.272 000 fl, casa postale si institutu de viteranaria 1.167,000 fl. Din imprumutulu drumuriloru de feru se scotu 5.161,000 fl. Deficitulu intregu se va acoperí din imprumutulu nou, restulu se va lasá flotantu.

Dupa ce-si fini ministrulu de financie Kerkapoly cuventarea sea luá cuventulu K. Ghyczy. Dupa lege, dîce elu, trebue sa fia presintata casei socotél'a finale a anului trecutu pâna la 1 Septemvre. Si de óre-ce curtea suprema de comptabilitate fungéza, se póte pretinde observarea stricta a legei. Elu pretinde deci presintarea socotelei finali, de óre-ce ea póte face servitie insemnate deputatiloru la precumpanirea posturiloru bugetului 1872.

Ministrulu de financie Kerkapoly dechiara ca ministeriulu a pregatitu dejá la tempulu seu socotél'a finale si ca o a tramisu curtiei supr. de comptabilitate. Insa curtea supr. de comptabilitate avea a esaminá in anulu acest'a socotelile finali din 1868 si 69 cíframente, cea din 1870 pre deplinu, unu atare elaboratu cuadruplu nu se póte resolví pre deplinu la tempulu prefiptu. Altcum socotél'a finale din 1870 e finita dejá si din partea curtiei supr. de comrtabilitate, nu s'a potutu insa pâna de fatia purisá. In celu mai scurtu tempu va fi vorbitoriulu in stare a potea presintá casei socotél'a finale pre anulu 1870 tiparita.

Ministrulu de justitia St. Bittó presinta unu proiectu de lege despre unu creditu supletoriu, care e necesariu, din causa ca regimulu are de cugetu a activá curtile cele nóue judecatoresci si judecatoriele cercuale dela 1 Ianuariu. De óre-ce ací e vorb'a numai de o formalitate se róga vorbitoriulu cá cas'a sa voteze acestu creditu supletoriu inca in sessiunea de fatia.

Presiedintele: Doresce cas'a ca proiectele ascernute de ministrulu de financie si justitia sa se tramita comitetului financialu cu insarcinarea a raportá mai intâiu despre proiectulu de lege relativu la imprumutu?

Se arunca dupa aceste cestiunea ca sa se trateze si voteze legea despre imprumutu deosebí séu de odata cu bugetulu. Fr. Deák propune ca cestiunea acést'a sa se transmita comitetului financialu spre opinare, ceea ce se si primesce.

Notariulu publica resultatulu alegerei duoru membri ai comitetului financialu. Se alesera: St. Gorove si Ales. Parcsetics. Incheierea siedintiei la 1/2 2 óre. Diu'a si ór'a siedintiei prossime se va publicá pre calea obicinuita.

Sabiiu, in 6 Sept. 1871.

Iperliberalismu, ipernationalismu, iperprogresismu.

(Urmare si capetu din nr. tr.)

Dar' nu mi se arata de lipsa a mai demonstrá mai de aprópe, ca aceste esemple de napastuiri obvenite din partea clerului la alte popóre nu potu avea nici o aplecare la clerulu nostru românu greco-orientalu, câci insusi scriitoriulu desu mentionatului articlu este consciu de acést'a, ceea ce se vede din continuarea espuneréi sele, unde vrendu a se salvá contr'a unei astu-feliu de obiectiuni cá un'a ce i facu eu aci, dîce mai departe: „Va dîce cine-va, ca la noi românii nu este asiá; pentru ca clerulu românu de vécuri a fostu aparatoriulu bisericei, scólei si a nationalitâtiei române.

Eu recunoscu si voiu strigá: asiá e! Sa traiasca clerulu românu!“ Cu tóte acestea dsea 'si sustiene parerea sea esprimata in privinti'a acést'a câudu dice: „Insa sa facemu deosebire intre tempurile vechi si cele de astadi. Atunci clerulu nu erá faptoru in viéti'a poporului, erá afara de constitutiune si fâra drepturi, impinsu in midiloculu poporului, apesatu asemenea cá si elu, — deci clerulu a trebuitu sa apere totu ce e românu, si sa se apere si pre sine. — Astadi clerulu e pastoriu, si adi nu-lu vedi preste tóta lini'a de lupta, asemenea aperatoriu; bá vedi pre atâti'a din cleru in castele inimice! esperinti'a de tempu scurtu marturisesce — si temerea de o influintia rea incepe de a avea motive mai ponderóse fâra cá sa le numeru eu aci.“

Provocându in urma cu voce inalta la emanciparea scóleloru sî a invetiatoriloru de sub cleru sî punerea loru sub inspectiunea mireniloru apromite, ca déca s'aru mai indoí cine-va de adeverulu celoru aduse de d-sea sî déca l'aru indemná cine-va va aduce sî cause sî motive speciale.

Domnulu autoru alu citatului articlu a perdutu din vedere, ca cele aduse in urma de d-sea, mai multu slabescu asertulu d-sele, câci déca clerulu nostru n'a abusatu in vre-unu chipu de positiunea sea fatia cu poporulu nostru atunci, cându avea mâna libera, cându elu inaintea poporului erá totum factum, apoi óre dupa ce logica aru putea sa aiba cine-va temere de clerulu nostru astadi, cându este in constitutiunea cea mai liberale, cându poporulu este participe la tóta viéti'a bisericésca sî scolara sî insusi formédia, asiá dicendu, biseric'a in sensu mai largu. Iéra, ca clerulu mai inainte n'aru fi fostu factoru in viéti'a poporului, negu, câci acést'a jace in caracterulu bisericei orientale; asemenea negu, ca clerulu nostru aru avea mai mari drepturi cá poporulu, sî ca prin urmare aru formá o casta; totu asiá negu sî aceea, ca noi amu fi ajunsu la acelu stadiu, unde clerulu aru trebuí sa se retraga, marginindu-se numai pre lânga cele pastorale, sî sa céda invetiamentulu mireniloru. Sa nu ne amagimu domniloru, sî sa ne insielâmu noi pre noi, imprumutendu ideile streine; unele suntu impregiurârile sî positi'a nóstra sî altele a'e altoru popóre; sa fimu circumspecti sî reali pre câtu se póte sî sa nu alergâmu dupa fluturi!

Dara sî la alte popóre este acést'a o intrebare inca neresolvita privita chiaru sî din punctu de vedere pedagogicu. Intielegu sî eu o astfeliu de emancipare a scóleloru de sub cleru la alte natiuni acolo, unde natiunea se identifica cu statulu, cu regimulu, care prestédia pentru aceea natiune tóte garantiele sî midilócele materiale sî morale pentru unu invetiamentu corespundietoriu; cine ne póte garantá nóue invetiamentulu nostru asiá precum dorimu noi sa-lu avemu, intielegu unu invetiamentu moralu, religiosu, natiunalu; mirenii singuri de siguru nu! Ei nu potu! Ei n'au la dispositiune nici unu fondu natiunalu! Ei nu dispunu preste nici unu midilocu moralu! Totu preotimea este inca sî astadi cá sî in trecutu aceea, care póte influintiá mai multu la poporu, totu ea este care varsa balsamu alienatoriu in durerile poporului românu, totu ea este care este cá unu Mentoru lânga poporulu nostru, vine in atingere cu elu, traiesce in mijloculu lui sî i sî pastrédia increderea poporului nostru; influinti'a sî autoritatea ei multa, putiena, câta este, nu o póte inlocuí inteliginti'a miréna, celu putienu astadi nu. De aceea sa nu ne grabimu nici sa ne aruncâmu pre aripile venturiloru.

Óre poporulu sasescu din Ardélu, care necontestabilu sta fórte bine cu caus'a invetiamentului, de ce nu detrage cârm'a scóleloru de sub clerulu loru; de ce nu imitédia pre germani, cu cari suntu de o vitia cu atâtu mai vertosu ca la ei au sî mai multi mireni inteligenti. Nu din alta causa, fâra din aceea, ca suntu convinsi, ca mirenii nu voru potea face mai multu de câtu clerulu ba de siguru mai putienu sî cu mai mari jertfe. Ei suntu prudinti sî vedu inainte, ca unu dualismu intre biserica sî scóla dupa imprgiurarile nóstre locale este numai in detrimentulu invetiamentului sî alu culturei natiunale in genere. Déca ei, cari dispunu preste averi au temere de acésta separare apoi se va vedea din cele urmatóre, ca cu câtu mai putienu s'aru potea la noi realisá sî practisá acésta ideia. Respunsulu la acést'a mai bine ni-lu voru potea dá acei frati ai nostri din diecesele nóstre române ortodocse din Ungari'a, carii au sî separatu inspectiunea scolara, asiediendu asiá numiti inspectori districtuali mireni, fâra plata. Nu voiu sa derogu nimicu din zelulu sî bunavointi'a la multi din inteliginti'a nóstra miréna, carii au luatu asupra-si acésta sarcina natiunale, cându dicu, ca servitiulu celu potu face ei scóleloru este unu serviliu de totu benevolu, sî de totu secundariu pre lânge ocupaciunile loru legate de positi'a loru in societate, dela care cei mai multi 'si au sî esistintia. Sî nu se póte pretinde dela ei cá sa calatorésca prin comune dupa trebuintiele indigitate. Celu multu asiá voru poté déca 'si voru face diurne insemnate spre spesele bietului poporu; dara de multe ori nici tempulu nu-i iérta fiindu retienuti prin alte afaceri ale loru; apoi abstrahendu dela tóte acestea intrebu eu ca ce va ispraví in comune fâra sfatulu sî concursulu preotiloru?

Din contra tóte afacerile scolare le pórta protopopulu asiá dicându gratuitu in poterea oficiului sî a autoritâtiei sele, ce o are dupa positi'a sea intr'unu modu destulu de corespundietoriu in câtu se póte numai asceptá dupa adjustarea sea materiale. Ca nu-si implinescu unii preoti datori'a loru, ca in multe locuri invetiamentulu este tare inapoi concedu; insa tóte acestea suntu o negligintia sî unu abusu precum pre dreptu observédia sî Dnulu Redactoru alu „Albinei“ in not'a ce o face la articolulu din cestiune; insa pentru uncle casuri cá acestea nu este indreptatitu nimenea a combate principiulu sî sistem'a scóleloru nóstre.

Déca „statutulu nostru organicu“ ne asigurédia din destulu inaintarea invetiamentului nostru confessiunalu, de siguru elu trebue tienutu de basa pâna atunci pâno cându vomu fi in stare alu inlocuí prin ceva mai bunu; sî de aceea dupa parerea mea gresiescu toti acei'a, carii adoptédia idei'a emancipârei invetiatoriloru, numai pentru ca sî alte popóre staruiescu intr'acolo: fâra de a judecá lucrulu din tóte punctele de vedere sî adeca, ca ceea ce are intielesu aiurea, la noi póte nici decum nu póte avea locu. Dlu autoru alu desu citatului articlu néga de a se fi facutu vr'unu progresu in invetiamentulu nostru confessiunalu din anulu 1865, de cându se afla scólele nóstre sub inspectiunea Consistorieloru. Acést'a este dupa mine o intrebare care cu anevoie mi-o aru poteá cine-va documentá; sî déca concedu, ca la unu idealu, câtra care nediuimu a aduce invetiamentulu nostru confessionalu intr'adeveru n'amu ajunsu sî suntemu departe de elu, apoi atât'a a-si dorí din parte-mi ca causele la acést'a sa le cautâmu acolo, unde ele intr'adeveru se afla; iér' nici decâtu a aruncá cu furc'a cea lunga asupr'a preotimei nóstre. Dati preotimei nóstre midlócele materiale sî sucursulu moralu sî ea ve va dá scoli asiá dupa cum doriti! Ei! dar' cum stâmu cu tóte acestea? fórte reu! de totu reu!

Noi suntemu avisati la poterile nóstre proprie; dar' nu numai atâtu, noi suntemu luati cu biciulu de dupa urma prin legea scolara din anulu 1871 art. diet. 38. Acésta lege pretinde pre de o parte a prestá multu scólele confessiunale adeca atâtu câtu cele de statu, iéra pre de alta parte nu-i da nici unu sucursu materialu, nici moralu — afara de simpla amenintiare, ca déca nu va corespunde recerintieloru, se va preface in scóla comunale.

Sa nu incarcamu deci tóte neajunsele scóleloru nóstre asupr'a preotimei nóstre, nici sa-i facemu ei supositiuni nefundate; Preotimea nóstra n'are nici o reservatiune mentale; Ea este jalosu pre caus'a invetiamentului nostru numai din interesu curatu pentru progresarea invetiamentului nostru sî pentru inaintarea poporului nostru — fiindu insasi, „osu

FOISIÓRA.

In onórea dîlei de 21 Augustu 1871.

(Poesía cetita de P. Assessore consist. Z. Boiu la banchetulu din 22 Augustu 1871.)

Dî frumósa, dî marétia, dî de candida lumina,
Romanimea te saluta! Inspirarea ta divina
Ne descépta suvenirea de momentulu fericitu,
Cându M i r é s 'a *) casta sânta cu A n d r e i u
s'a logoditu.

* * *

Biseric'a in doliu
Gemeá cu lungu suspinu,
Stringendu pre credinciosii
La credinciosulu sinu;
Dar vai! tempest'a e grava;
Pre mama sî pre fii
Amenintia perirea, —
Óri cine i va scutí?

Atunci cu indurare
Preabunulu Domnedieu
Cautà spre cei-ce suferu,
Spre scumpu poporulu seu;
Sî 'n sàntulu seu consiliu,
De lume nepetrunsu,
Decise: „Cup'a e plina!
Ati suferitu d'ajunsu!“

* * *

Cerulu se 'nserina, sórele lucesce,
Curcubeulu pàcei lumile unesce, —
Sî dela apusuri unu Apostolu vine,
Cá unu geniu tainicu, nóptea s'o lumine.

Cine e strainulu? cei uimiti se 'ntréba;
Dar Mirés'a sànta lu cunósco 'n graba
Sî i intinde mân'a: „Bine ai venitu!“
E tramisulu, solulu, Mirele-i doritu!

E A n d r e i u, chiamatulu, se ne re'nvieze,
Céti'a ignorantiei se o departeze;
E A n d r e i u, chiamatulu, cá se indulcésca
Sórtea unui populu cu manna cerésca.

Cine e strainulu? f a p t e l e lu aréta;
Facerea de bine l e mama, tata;
Spiritulu poterei, alu marimei sboru,
Alu iubirei farmecu l e frate, soru. [1])

Colo se inaltia t e m p l e l e c r e d i n t i e i, [2])
Ici s'aprindu in sîruri f a c l e l e s c i i n t i e i; [3])
Fruptele de spiritu a r t e a [4]) le gravéza
Sî posteritâtiei le incredintiéza.

V e d u v 'a, innecata in aduncí suspine,
Vine câtra Densulu, sórtea se-i aline; [5])
Ear colo o r f a n i i p â n e l ceru sî s v a t u,
Câci perdiendu unu tata, altulu au aflatu. [6])

Celu mormentu gigantieu par' ca 'nsufletiesce,
E realitate? E visu, ce amagesce?
Ba nu e visu, nu e nópte: ea s'a terminatu:
E M i t r o p o l i 'a, c e a r e 'n v i e a t u!

Dup' unu somnu de farmecu, [7]) ce pareá ca e mórte,
Dup' a invelirei sî a 'ngropârei sórte,
Eata diminéti'a de a t r e i 'a dî [8]):
Ea spargendu sicriulu, din mormentu esí! —

Cá eternulu cedru aduncimí cuprinde, [9])
Cá olivulu verde ramurile 'ntinde, [10])
Sî revérsa frupte cá unu ceru serinu [11])
Celu-ce la venire-i se numiá s t r a i n u.

O straine scumpe! viéti'a, luminarea
Ti urméza pasii, Ti descriu cararea;
Fia, cá totu seclulu s'aduc' unu strainu,
Cum fusi Tu, Andree, la alu nostru sinu!

Unu patrariu de seculu astadi se implinesce,
Sî A n d r e i u F u n d a t o r i u l u nu mai obosesce:
Nu e l u p t a, unde n'aru fi conluptatu,
Nici t r i u m f u, la care n'aru fi meritatu.

Unu patrariu de seculu orologiulu suna,
Laurulu nemoririi fruntea l 'ncununa,
Monumentulu p e t r e i [12]) eata-lu 'naltiatu,
Dar mai 'naltu in i n i m i elu s'a radicatu! —

* * *

Virgine tinere, flori adunareti,
Fruntea cea nobila o 'ncoronareti;
June, — betrànule incaruntitu,
Dlu'a doririloru eat' a sositu!

Rugile fiiloru cerulu petrunda,
Vinulu ospetiului curga in unda!
Mari suntu momentele, ce le serbâmu,
Mari suvenirile, ce revocàmu.

M u l t i a n i P a r i n t e l e s e n e t r a i é s c a!
M u l t i a n i, P a s t o r i u l e, t u r m 'a s e - T i c r é s c a!
S e c u l u l u M i r e l e v é d i a - l u p l i n i t u!
A n i i M i r e s e i L u i n 'a i b a s f e r s i t u!

*) Poetulu simboliséza venirea inaltului Juhilariu la biseric'a nóstra din Transilvani'a prin asemenarea unei logodne. — Sperâmu, ca d. autore nu ne va luá in nume de reu, déca pentru o mai comuna intielegere ici colea vomu glossá poesi'a, travestindu-o in limbagiulu prosaicu. R.

[1]) Jubilariulu nu are parinti, nici fratîni, intre cari se imparta iubirea sea; ci aceea tóta este concentrata intru a face bine bisericei sî natiunei sele.
[2]) Bisericele, fondurile sî afacerile loru.
[3]) Scólele, fondurile sî afacerile scolastice.
[4]) Tipografi'a archidiecesana, infiintiata de Jubilariulu la anulu 1851.
[5]) Fundatiunea pentru preotii seraci si veduvele loru.
[6]) Fundatiunea Franciscu-Iosifiana.
[7].) Nu naturale, ci produsu prin uneltîri straine.
[8].) De trei jumetâti de seculu: 1700 pâna la 1864.
[9]) Ni se pare, se intielege fundatiunea Pantasiana, care va reversá binefacerile sele numai dupa 100 ani dela intemeiarea sea, adeca la anulu 1954.
[10].) Assecurarea vietiei sele cu 100,000 fl.
[11]) Ajutórele castigate dela statu pre fia-care anu.
[12].) Bust'a de marmora de Carrar'a, ce se desvelise la toastulu Dlui Cons. aul. Bolog'a,

din ósele poporului sî carne din carnea poporului nostru.“

Câmpulu este deschisu sî mireniloru a conlucrá pentru scóla sî biserica; Ei suntu parte a bisericei; Dea ei concursulu loru binepreceputu intre marginile constitutiunei nóstre bisericesci sî scolare sî dorinti'a loru este implinita; Incete ori carele a semaná intre invetiatorii nostri idei confuse de emancipare, care la noi n'au nici unu intielesu! Iéra déca cine-va me va capacitá despre contrariulu pareriloru mele „ille magnus erit mihi Apollo.“ Sî in fine asigurându sî pre dlu Dr. Marienescu, ca cele aduse de dsea n'a fostu in stare sa me abata dela aceste pareri, lu rogu de a-mi descoperí sî motivele speciale, ce a contribuitu la formarea opiniuniloru, ce le espune in tractatulu seu desu mentionatu, preste care motive dupa cum ne asigura, dispune in abundantia.

Unu clericalu.

Bozesiu, 6 Sept. 1871.

Domnule Redactoru! Subscrisulu 'mi iau indrasnéla a ve rogá, cá sa aveti bunatete a primí in colónele pretiuitei fóie „Tel. Rom.“ insciintiarea despre nenorocirea, ce s'a intemplatu in comun'a nóstra Bozesiu, comitatulu Hunedórei, carea ací in urmatórele o descriu:

Sambata 4 Sept. cal. v. an. cur. cam pre la 3 óre dupa prândiu escându-se focu intr'o casa din mijloculu comunei, din carea apoi indata luara focu 34 case impreuna cu edificiele de pre lânga ele, precum siuri, grajduri sî alte salasie, care unu economu in tempulu de astadi cu greutate sî le póte edificá, — sî n'au scapatu nici agonisinti'a economica, pentru carea nenorocitii in decurgerea acestui anu dî sî nópte s'au truditu spre a se asigurá pre earn'a viitóre; fiindu fructele tóte adunate au arsu grâulu, sacar'a sî fenulu pentru vite asiá incâtu nici in dîu'a urmatóre Dumineca inca nu te poteai apropiá pre ulitiele aceleia'si pârti de comuna cuprinsa in focu; — asemenea au arsu vre-o 3 vite sî porci multi ingrasiati sî hainele de prin case incâtu ómenii au remasu numai cu ce au fostu pre ei. —

Durerea cea mai mare, ca in comun'a nóstra nimenea n'au fostu asecuratu la vre-o societate cá baremu in câtu-va sa se mai póta despagubí. — Escarea focului inca nu s'a potutu aflá, ca din ce s'a aprinsu, fâra numai dupa parere dîcu unii, ca muierea a cârei casa s'a aprinsu mai inainte aru fi facutu focu in cuptoriu sî din aceeasi s'aru fi aprinsu. — Socotindu, ca nu veti respinge din pretiuit'a fóia „Tel. Rom.“ incunosciintiarea despre acésta plaga ce a ajunsu atâtu de durerosu pre locuitorii români din comun'a nóstra in tempu greu, câudu ne aflâmu la marginea iernei

Sum cu adenca stima alu onor. d-vóstre.

Iosifu Boc'a,
teol. abs. sî cand. de preotia.

Protocolulu

Siedintiei a X. estraordinariatienuta din partea directiunei asociatiunei române pentru cultur'a poporului românu in Aradu la 4 Augustu 1871 st. n.

In presenti'a

Directorelui secundariu: Ioane P. Desseanu, cá presiedinte; a membriloru: Georgiu Dogariu, Vasilu Paguba sî Iosifu Popoviciu. Notariu: Iosifu Codreanu. —

75. Se cetesce scrisóroa consistoriului dieccsanu gr. or. din Aradu dto 10 Iuniu 1871 nr. 447/scol. 142 prin care impartasiesce directiunei dóue conspecte referitóre la docintii mai meritati sî la scólele române, cari nu suntu in stare a se provedé cu recerutele recuisite sî instrumente de instructiune. —

Decisu: Sa ia la cunoscintia sî va servî de materialu cu ocasiunea recurseloru intrande in urmarea concurseloru, ce se voru emite spre publicare.

76. Se ia inainte dechiaratiunea fostului notariu Petroviciu de dto 29/6 1871 in caus'a dificultâtiloru enunciate prin decisulu directionale din 4 Iuniu a. c. nr. 73.

Decisu: Nefiindu directorele primariu de fatia, acésta causa relegata la presiederea d-sele speciale, de-sî a fostu defipta pre acésta siedintia, de asta data nu s'a potutu pertractá in meritu. —

Fiindu ca insa acésta cestiune s'aru mai poté amená, presidiulu e insarcinatu a convocá o siedintia estraordinaria ad hoc, la care e rogatu dlu directoru primariu a participá.

77. Se ia inainte recercarea „Societâtiei Transilvani'a“ din Bucuresci dto 28 Maiu 1871 nr. 38, in privinti'a a trei stipedie create de câte 150—200 galbeni pre anu cu incepere dela Octomvre 1871 pentru studie la un'a din Universitâtile din Franci'a séu Itali'a (ori Belgi'a), la care potu concurge junii români de preste Carpati ori din care parte; — sî róga pre directiune a primí sî esamená petitiunile sî atestatele concurentiloru.

Decisu: Se ia la cunoscintia sî directiunea primesce cu tóta placerea asupra-si sarcin'a de a recomendá tinerii, cari voru recurge pentru aceste stipendii.

78. Se ia inainte recercarea comitetului Asociatiunei române din Transilvani'a pentru literatur'a româna sî cultur'a poporului românu dto 11 Maiu 1871 nr. 109. in privinti'a infiintiârei sî sustienerei unei academie de drepturi pentru românii din Austro-Ungari'a.

Decisu: Se ia la placuta cunoscintia sî directiunea acestei Asociatiuni consimte intru tóte cu principiele comitetului Asociatiunei pentru literatur'a sî cultur'a poporului românu din Transilvani'a — esprese in conclusiunea sea dto Naseudu 8 Augustu 1871 nr. 259, — sî se decide a provocá pre toti colectantii Asociatiunei sa lucre cu tóte poterile sî totu zelulu spre a castigá câtu mai multi contribuitori la sporirea fondului infiintiandei academie române; nu altcum directinnea va propune celei mai de aprópe adunâri generale, — pre lânga recomandarea caldurósa a imbratisiârei acestui scopu sântu, — cá sa se ofere sî o suma pentru fondulu academicu din banii Asociatiunei.—

78. Se cetesce decisulu judecatoriei comitatense Crasioviene dto 8 Maiu 1871 nr. 1834 in privinti'a legatului de 400 fl. testatu de câtra fericitulu Dr. Demetriu Hatieganu.

Decisu: De óre-ce in acésta privintia dejá s'a facutu conclusiune, decisulu se ia la cunoscintia.

80. Notariulu Codreanu propune de membru alu Asociatiunei pre dlu v. notariu comit. Ioane Belesiu in urmarea dechiaratiunei sele dto 14 Maiu 1871 cu unu ofertu anuale de 2 fl. pre anii 1871, 1872 sî 1873.

Decisu: Dlu Ioane Belesiu dupa modulu usuata se dechiara de membru alu Asociatiunei avendu a solví ofertulu conformu statutului — la perceptoratulu Asociatiunei, iéra notariatulu se increde cu estradarea diplomei pre lânga solvirea tacsei de 50 cr. —

81. Noteriulu impartasiesce decisulu dela directiunea financiara 22/10 1870 nr. 20145, prin care se face cunoscutu ca inaltulu ministeriu de finantie reg. ung· a reieptatu rogarea directiunei in privinti'a ertarei competintiei de 50 fl. dupa legatulu de 500 fl. testatu de câtra fericitulu Georgiu Pop'a.

Decisu: Serve spre cunoscintia, sî presidiulu cu notariatulu se insarcinédia a face o rogare câtra Majestatea Sea ces. reg. apostolica, cá sa se indure prégratiosu a scutí pre asociatiune de solvirea acelei competintie.

82. Sa ia nainte scrisórea dto Totvaradia, 21 Iuliu 1871. a protopresbiterelui dlui Iosifu Belesiu, prin care face cunoscutu, ca comissiunea esmisa pentru censurarea socotiloru resultande din sortitur'a anului 1860, — se va aduná in localitatea asociatiunei pre 27 Iuliu 1871.

Decisu: Serve spre cunoscintia.

83. Se ia 'nainte raportulu perceptorelui Iosifu Goldisiu, prin care substerne portretulu barbatului natiunei Ioane Brateanu.

Decissu: Se ia la cunoscintia sî economulu asociatiunei se indruma alu pune in rama, pentru care spesele se asemnéza la perceptoratu. —

84. Se ia nainte recercarea judecatoriei comit. din Timisiór'a dto 26 Maiu 1871 nr. 5968 prin care face cunoscutu ca fericitulu Samuilu Iovitia a testatu in favórea fondului asociatiunei unu legatu de 6 fl. sî directiunea sa-si dee in privinti'a primirei acestui legatu dechiaratiunea sea la pertractarea din 14 Iuliu 1871. —

Decisu: Serve spre cunoscintia sî pentru binefacatoriulu repausatu se esprima: „Sa-i fia memori'a binecuventata“. — decidiendu-se a se introduce in registrulu binefacatoriloru; iéra in privinti'a legatului este a se face dechiaratiunea, acel'a ca sa primesce conditionatu.

85. Notariulu impartasiesce tomulu III. din „Cavalerii noptii“, romanu istoricu tramisu de câtra traducatoriulu Iosifu Vulcanu pre lânga pretiulu de 1 fl. sî postu-portulu.

Decisu: Se ia la cunoscintia sî sa preda bibliotecariului spre alu inscrie in registrulu bibliotecei, esprimându-si directiunea acea dorintia ca domnii autori considerându scopulu acestei asociatiuni, in câtu li voru iertá impregiurarile, sa binevoiésca mai mai multu gratuitu a doná câte o bucata din opurile loru, cá asiá sa se póta cu mai mare inlesnire inavuti o biblioteca de natur'a acestei'a·

84. Presidiulu face propunerea in privinti'a tienerei adunarei generali, resp. a preparativeloru, ce suntu a se efeptuí; sî anume sa se publice prin diurnalele române terminulu adunarei generale etc., in fine propune esmiterea unei comissiuni pentru facerea unui programu.

Decisu: Primindu-se propunerea acést'a se decide a se publicá in tóte diuariele române cumca adunarea generala se va tiené in 18 Septembre a. c. st. n. sî dîlele urmatóre in Lugosiu. Mai departe dlu advocatu Radulescu se fia rogatu a face pasii necesari pentru pregatirea festivitâtiei sî primirea óspetiloru; asisderea este a se face cunoscutu autoritâtiei politice respective despre tienerea adunarei generali in Lugosiu. In fine pentru facerea programului se esmite comissiune sub presiedinti'a directorelui secund. Ioane P. Deseanu statatória din comembrii: Vasiliu Paguba, Iosifu Popoviciu, Georgiu Dogariu sî Iosifu Codrénu.

87. Pentru autenticarea acestui protocolu se defige dîu'a de 6 Augustu a. c. la 5 óre dupa amédi.

Acestu protocolu s'a autenticatu in 14 Augustu 1871 in presiedinti'a directorelui secun. Ioane P. Desseanu, sî a membriloru: Vasiliu Paguba, Georgiu Dogariu sî Iosifu Popoviciu, cu observare ca in 6 Augustu nu s'a potutu autenticá din caus'a ne'nfacisiarei membriloru receruti. —

Ioane Popoviciu-Desseanu, m. p.
Directoru secund.
Iosifu Codreanu, m. p.
notariu.

Varietâti.

*** Amintiseramu pre scurtu in nrulu penultimu alu acestei foi despre esîrea de sub tipariu a **Calendariului pre anulu visectu 1872** in tipografi'a nóstra archidiecesana. Venimu acum a pune sub ochii o. publicu cetitoriu cuprinsulu acestui calendariu, care e o carte a poporului nostru in tóta privinti'a. Pre lânga chronologi'a usitata, paschali'a, serbatorile schimbatóre de preste anu, lunile insemnate dupa calendariulu vechiu sî nou cu serbatorile loru, patrarele luniloru pre an. 1872, genealogi'a casei domnitóre, pre lânga acestea tóte elu mai cuprinde inca o multime de materii parte de trebuintia pentru fia-care omu cu afaceri câtu de simple, parte de distractia. Asiá afara de insemnarea tacseloru de timbru pentru politie sî documente, elu ne da o icóna adeverata despre dregatoriele nóstre bisericesci scolari sî fundatiunale prin Siematismulu intregei Metropolie gr. or. din Ungari'a sî Transilvani'a, in care siematismu suntu cuprinse: Consistoriulu Metropolitanu gr. or. — forulu supremu in biseric'a nóstra ortodocsa — care in anulu acest'a si-a inceputu activitatea sea, constituinduse dupa statutulu organicu, — Consistoriulu archidiecesanu cu institutele de invetiamentu, cum suntu: institutulu archid. pedagogico-teologicu, gimnasiele, scólele comerciali sî reali din Brasiovu, sî scólele capitali normali, — Consistoriele eparchiali din Aradu, Caransebesiu sî Oradea-mare cu institutele loru pedagogico-teologice. In fine mai are dóue materie: un'a istorica, o icóna caracteristica din secolulu alu V-lea;) sî alt'a, o descriere a festivitâtiei jubileului de 25 ani ai Archiepastoriei Escelentiei Sele Par. Archiepiscopu sî Metropolitu Andreiu. (Pre foile, ce servescu de table, se afla tiparita list'a cartiloru de vendiare in tipografi'a nóstra archidiecasaua.)

Pretiulu este 25 xr. val. aust

*** (Caus'a lui [illegible] Romani'a.) Cetimu [illegible] sesorii din Berlinu a [illegible] din Romani'a au ince[illegible]

mulu prussianu pentru o interventiune seriósa. Ei vedu ca principele Bismark este decisu a nu mai face nici unu pasiu mai multu, decâtu câtu au facutu pâna acum, adeca a fi recercatu pre poterea otomana, cá suseran'a Romaniei, de a sili pre Romani'a la solvire (sa scie ca fâra resultatu! R..) si de a fi sfatuitu pre Domnitoriulu Romaniei prin consululu prussianu de a-si pune tóta influinti'a spre a multiami pre creditori. Si acum comitetulu creditoriloru din Berlinu au conchiamatu pre toti posesorii de obligatiuni, la o conferintia, in care, punendu-se in contielegere cu cele-lalte comitete din afara, sa se consulte pentru a pasi cu poteri unite spre a-si aduce la valóre pretensiunile loru. (Care incercare in limb'a nóstra atât'a insemnéza câtu „a scóte potcóve la cai morti.“ R. T.),

*** (Dóue surori nenorocite.) Mai dilele trecute s'a facutu o aretare anonima contr'a unui locuitoriu din Teplitz, cum ca de 14 ani tiene inchise pre dóue surori ale sele. Facendu-se investigatiune din partea oficiului locale, intr'adeveru s'au aflatu intr'o camera laterale dóue fiintie in starea cea mai deplorabila, un'a chiaru a fostu nebunita. Persónele cari au intratu mai intâiu in acésta camera necurata numai de câtu au fostu cuprinsi de o scârba nespusa si au inceputu sa verse, câci aci li se presentá tabloulu starei deplorabile in care s'a fostu aflatu si Barbar'a Ubrich. Caus'a acestei crude maltratâri din partea tirauului frate a fiintieloru nenorocite inca nu se scie, dara se presupune ca dorulu de-a rapí averea nenorociteloru sele surori l'aru fi condusu la acést'a.

*** (Viile), dupa informatiunile primite de la Odobesci, Nicoresci, Husi si alte podgorii, voru dá anulu acest'a fórte pucina róda; mai alesu acum'a, cu recél'a neobicinuita ce domnesce, póm'a, — de altmintrilea fórte pucina — sufere o mare scadere de sucu.

*** (Cerbu din Iapan'a.) Intre raritâtile de vediutu din cetatea americana Bostonu este de presinte unu cerbu j panesicu, care este numai de 7 policari inaltu si 9 policari de lungu. Pentr'unu mancatoriu bunu, de abiá aru ajunge doi cerbi de acei'a la o mancare.

*** Bismarck nu este multiamitu cu conditiunile de reciprocitate staverite cu Elsasu si dupa cum se dice este in contr'a si a punctului prin care s'a decisu, ca amploiatii francesi ai societâtiei de comerciu francese se controlédia, ca sa nu tréca nici unu fabricatu nemtiescu in Franci'a sub firm'a Elsasiloru. Fiindu ca insa in Versail'a s'a primitu numai basele conventiunei nóue asiá va fi posibilu lui Thiers de a face cancelariului prussianu si acésta concessiune spre a-si ajunge scopulu seu, ce-lu urmaresce neobositu, de a se goli câtu mai curendu pamentulu Franciei de inimici. Scirile mai de aprópe ne va deslusí cum se va desvoltá mai departe incidentulu acest'a, alu cârui cursu este de insemnatate, nu numai pentru positiunea ulterióra intre natiunea francesa si nemtiésca, dar' si pentru positiunea lui Thiers in Franci'a.

Concursu.

La postulu invetiatorescu din comun'a gr. or. Somesiufaleu prot. Clusiului, cu care este legatu urmatoriulu salariu anuale.

1. 140 fl. v. a. dela parochieni;
2. 12 miertie mari de bucate;
3. ½ jugu pamentu aretoriu;
4. Cortelu liberu si grâdin'a scólei.

Doritorii de acestu postu, au de a-si adresá petitiunile loru provediute cu documentele prescrise prin §. 13 stat. org. comitetului parochialu pâna in 26 Sept. 1871.

Comitetulu prin

Ioanu Prodanu,

(88—2) presied.

Concursu.

In urmá milostivei ordinatiuni consistoriale de sub nr. 373 1871 se escrie concursu pentru ocuparea statiunei de preotu in mater'a Motisdorfu, si fili'a Ibisdorfulu sasescu protopopiatulu Mediasiului. Cu acésta statiune suntu impreunate urmatórele emolumente:

...amentu de clas'a I-a si a II-a
...rudiu sfaramitu dela fie-
...câtu si in filia.

3. Câte o di de lucru dela fie-care familia
4. Stolarele obicinuite in tractu.

Doritorii de a ocupá acésta statiune, au a-si ascerne concursele loru instruate in intielesulu §. 13 statulu organicu, la subscrisulu scaunu protopresbiterale pâna in 14. Octobre a. c.

Siarosiu 5. Septemvre 1871.

Dionisiu Chendi

(83—2) adm. protop.

Concursu.

Pentru ocuparea posturiloru invetiatoresci in clas'a I si II la scól'a populara gr. or. din Vale lânga Seliste se deschide concursu cu terminu pâna in 10 Octomvre 1871. c. n.

Emolumentele legate cu postulu invetiatorescu de clas'a I suntu urmatórele;

150 fl. v. a. 2 orgii de lemne, cortelu liberu cu 2 incaperi in edificiulu scólei si gradina de legumi.

Cu postulu invetiatorescu de clas'a a II suntu:

200 fl. v. a, 2 orgii de lemne, si cortelu liberu cu 2 incaperi in edificiuiu scólei si grâdina de legumi.

Doritorii de a ocupá veri-care postu, sa binevoiésca pâna la terminu a asterne la subscris'a eforia scolara concursele loru bine instruate si insocite de documentele prin care sa dovedésca: a) pentru postulu invetiatorescu de clas'a I ca au absolvatu celu puiienu 4 clase normale si pedagogi'a, cu atestatu de cualificatiune. — b) pentru postulu invetiatorescu de clas'a II ca au absolvatu 4 clase gimnasiale si pedagogi'a séu teologi'a, mai incolo se fia cantâreti si tipicari —

Vale, in 15 Septembre 1871 c. n.

(89—2) Efori'a scolara.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei vacante de invetiatoriu la scól'a elementara din parochi'a Sohodolulu Branului, se deschide prin acést'a concursu, cu terminu pâna la 26-lea Septembre a. c.

Emolumentele suntu 160 fl. v. a. cuartirn si lemne. —

Doritorii de a ocupá acestu postu, au sa-si astérna subscrisului concursele loru bine instruate, — pâna la terminulu de susu, iéra cei ce voru probá ca sciu si cântarile bisericesci, voru avea preferintia.

Zernesti 26 Augustu 1871.

Ioanu Metianu,

(82—2) Protop.

Concursu.

Pentru ocuparea statiune vacante de invetiatoriu, la scól'a elementara din parochia'a gr. or. Coman'a inferióra se deschide prin acést'a concursu cu terminu pâna la 1-a Octobre a. c. st. v.

Salariulu anuale e, in bani 100 fl. v. a. doi stângini de lemne, si cuartiru liheru. —

Doritorii de a ocupá postulu acest'a, au a-si ascerne concursele loru bine instruate — sub-scrisului; pâna la terminulu susu-aretatu, dovedindu ca au absolvatu cursulu pedagogicu, in fine ca sciu si cântarile bisericesci.

Fagarasiu 10 Septembre 1871.

Petru Popescu

Protop.

Concursu.

Devenindu vacanta statiunea de invetiatoriu din comun'a Cricâu protopresbiteratulu Albei-Juliei se escrie prin acést'a concursu pâna in 15 Octomvre st. v. cu care suntu impreunate urmrtórele emolumente:

a) bani gat'a 120 fl. v. a. dela comuna;

b) 4 orgii lemne pentru incaldirea odâii sele si a scólei.

c) cuartiru lireru.

Doritorii de a ocupá acestu postu au de a-si tramite pâna la terminulu defiptu documentele:

1. ca suntu români de religiunea gr. or.;
2. Atestatu de moralitate,
3. ca au absolvatu celu putienu gimnasiulu infer.
4. Atestatu despre absolvirea cursului pedagogicu, séu teologicu,
5. ca pricepu limb'a magiara si germana incâtu se recere.
6. ca sciu cantârile bisericesci.

NB. cei cari se voru puté representá in persóna voru fi mai preferiti.

Cricâu. 6 Septembre st. v. 1871.

In numele comitetului bisericescu

Petru Truti'a,

(1—83) parochu gr. or. locului.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scól'a gr. res. in Custeriti'a lânga Sabiiu, cu salariu anuale de 140 fl. v. a. cuartiru liberu, lemne de focu si folosirea a dóue delnitie de curechiu, se deschide prin acést'a concursu pâna in 10 Octomvre a. c.

Concurentii, provediuti cu atestatu de cualificatiune, sa se adreseze la inspectoratulu scolare subscrisu in terminulu prefiptu.

Sabiiu 9. Sept. 1871.

Inspectoratulu scolare gr. res.

83—1 protop. tractului Sabiiului I.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei vacante de invetiatoriu la scól'a populara din comun'a Aciliu se deschide prin acést'a concursu cu terminu pâna in 26 Septembre a. c.

Emolumentele suntu 140 fl. v. a. si cuartiru liberu.

Doritorii de a ocupá acestu postu au sa-si ascérna pâna la terminulu de susu, concursele loru bine instruate, insotite de documintele necesarie, comitetului parochiale din locu.

Aciliu in 8 Septembre 1871.

Comitetulu parochiale.

Amu vediutu Petru Badila,

Prot.

Concursu.

Devenindu postulu de invetatoriu pentru clas'a II si I in comun'a Lancremu vacantu se escrie concursu.

Doritorii de a ocupá aceste posturi au a dovedí ca suntu pedagogi absoluti si inzestrati cu insusirile prescrise in legea scolara din anulu 1871.

Lél'a e pentru invetiatoriulu din clas'a II 160 fl. si pentru acelu din clas'a I 80 fl. v. a. cari bani in luni decursive pre lânga cuitantia se scotu din alodiulu comunalu.

Suplicele au a se ascerne comitetului subscrisu pana in 1. Octobre a c.

Comitetulu parochialu alu comunei Lancremu.

Ioanu Lasice

Presiedinte.

Concursu.

Pentru ocuparea urmatéreloru statiuni invetiatoresci devenite vacante se escrie concursu cu terminu pâna la 30. Sept. a. c. st. vechiu.

1. Pianulu de susu pentru clas'a I-ea cu 120 fl. v. a. iéra pentru a dóu'a clasa cu 200 fl. v. a., cortelu si lemne de incaldítu.

2. Rechit'a cu 100 fl. v. a. cortelu si lemne.

Doritorii de a ocupá vre-un'a din aceste statiuni, au sa-si ascérna cererile instruate cu documentele prescrise in statutulu organicu pana la terminulu prefiptu scaunului protopr. cá inspectiunei scolare, districtuale.

Sabesiu in 9. Sept. 1871.

I. Tipciu

Prot.

Concursu.

Pentru intregirea parochiei vacante române greco-orientale din Crisciori — comitatulu Zarandului — ce consta din 163 nri se escrie prin acést'a concursu pâna la 1 Octobre a. c.

Emolumentele impreunate cu acésta parochia suntu: o suta (100 fl.) fiorini val. austr. pre totu anulu in bani gat'a, si stol'a obicinuita; totu-odata alesulu parochu va avé a purtá unu anu si oficiulu invetiatorescu, cu care e impreunatu salariulu de 200 fl. v. a. cuartiru liberu si lemnele trebuincióse de fo.u.

Doritorii d'a competá la acésta parochia instruindu-si concursele loru in sensulu §. 13 din statutulu organicu pâna la terminulu susu.atinsu au a si subscerne scaunului protopresbiterale alu Zarandului.

Bradu 9 Septembre 1871.

In contielegere cu comitetulu parochiale

Moise Lazaru,

(84—1) Prot.

...undietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl.

Nr. 74. ANULU XIX.

Sabiiu, in 16/28 Septemvre 1871.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Eveneminte politice.

Negotiatiunile pentru realisarea unui tractatu definitivu, ce are sa reguleze referintiele de statu intre Franci'a si Prussi'a se asigura, ca au datu de mari greutâti si anumitu in punctele ce privesce tréb'a vamale intre Elsasu-Lotharingi'a. „Kreuzig.“ se esprima despre negotiatiunile acestea in urmatórele: Plenipotentiatii germani din Versailles ajunsesera in pertractârile loru cu francesii pâna a stabilí basea unui tractatu. Punctele de base a tractatului le asternù Thiers inaintea adunârei natiunale spre desbatere. Lasa ca ele, dupa cum le formulà Thiers pentru adunarea natiunale, erau departe de punctuatiunile staverite cu plenipotentiatii germani, dara apoi amendamentele facute in adunarea natiunale la acelu proiectu se departéza si mai multu de calea oblita prin Thiers spre a ajunge la o conventiune. Dupa ce plenipotentiatii francesi si prussieni voru convení in privinti'a acestoru puncte, mai au de a mai trece pertractârile prin mai multe stadii. —

Amu amintitu in dilele trecute ca contele Beust va indreptá o nota câtra consulii austriaci la poterile din afara, prin care li se va face cunoscutu scopulu si resultatele convenirei recente a monarchiloru din Austri'a si Prussi'a la Salzburgu, si ca voru fi date si publicitâtiei. Acést'a inca nu s'a intemplatu si de aceea curiositatea a facutu cá sa se vorbésca multe de acésta convenire si deosebitele partide politice sa faca deosebite conjecturi despre acésta convenire. Incâtu s'a potutu procurá si in publicu despre acésta intalnire reproducemu act dupa jurn. „Corespundinti'a germana a imperiului“, care grupédia punctele convenirei la trei categorii si adeca 1: ca Austri'a s'au deobligatu espresu de a acceptá tóte schimbârile politice urmate in anii 1866 si 1871 si s'au invoitu de a nu intreprinde nimic'a in contr'a resultateloru castigate din partea Germaniei. 2. Austri'a si Germani'a laolalta sa-si puna tóta influinti'a spre sustienerea pâcei in Vestu si Ostu. Germani'a doresce a-si sustiené cu Russi'a referinti'a cea buna ce este astadi, dara pentru aceea sa nu piérda din vedere nici unu interesu germanu. 3. Austri'a si Germani'a se deobléga de a tiené in frâu partid'a socialistica si ultramontana, de a sperá drepturile statului in contr'a ambeloru si sa mérga mâna in mâna la alegerea midilóceloru si spre consultare cum au de a pasi in caus'a ambeloru acestoru dóue partide.“

Precum se vede aceste puncte suntu de totu vage. Comunicârile diplomatice despre ans'a si resultatele acestei conveniri din Gastein si Salzburgu se asigura, ca au fostu primite din partea presiedentelui „republicei francese cu interesu viu“, din partea Angliei „fâra nici o observare, din partea Russiei simplu cu multiamita“, iéra din partea Italiei cu „cea mai mare indestulire.“ —

Frecârile cele esacerbate intre partidele din Cislaitani'a doréza inca, si se pare a totu mai cresce. Nemtii suntu de buna sperantia, ca ministeriulu Hohenwart nu este cu potintia a se sustiené si de aceea dupa poft'a inimei loru anticipéza crise preste crise ministeriale, cu tóte ca cechii se simtu inse mai siguri cá ori si cându si nici vorb'a nu este de o cadere a ministeriului Hohenwart. Tonulu jurnaleloru partidei nemtiesci, „credincióse constitutiunei“ este plinu de amaraciune si necasu in contr'a cechiloru. Rescriptulu inmperatescu indreptatu câtra diet'a Boemiei au aflatu feliuriti interpretatori, pre cându cechii nu afla in elu decâtu indeplinirea recerintieloru celoru mai elementarie ale unei natiuni, pre atunci nemtii vedu in elu, nici mai multu nici mai putienu, de câtu restabilirea corónei Boemiei si a tuturoru drepturiloru istorice si speriati de acést'a „stahia“ invóca intrevenirea partidei Deachiste nemijlocitu la tronu spre a delatură starea acést'a, ce sucumba si nimicesce tóta sistem'a dualistica, „Fremd. Bl.“ din 21 Sept. se esprima: „Tóte scirile ce ne vinu din Pest'a ne asigura, ca noi (nemtii) potemu contá, in resbelulu internu contr'a reactiunei clericale-feudale, la aliantia sigura a unguriloru. S'a si inceputu o contielegere confidentiale in privinti'a acést'a a deputatiloru nemti si a partidei deachiane. Si de aceea sa nu ne miramu, dice, ca tóte privirile voru fi in dreptate de odata asupr'a Ungariei, si mai departe, acei factori, carii representéza dincóce de Lait'a, inteligenti'a si capitalele si de cari de cealalta parte, a imperiului se afla la eschisiva potere, nimicescu ori-ce opositiune, déca voru pasí cu poteri unite si adeca din simpl'a causa, pentru ca fâra acesti doi factori, fâra nemti si magiari, nu se póte nici cugetá o Austria si o Ungaria, si cându jurnalistic'a gubernamentale deduce din foile unguresci ca n'aru fi succesu nemtiloru de a induplecá pre unguri la o pasire solidara in contr'a slaviloru, iéta cum se esprima aceea-si fóia in num. din 23 Sept. Nimenea n'a cerutu dela unguri, cá sa intreprindia ce-va pentru partid'a nemtiésca in stadiulu luptei cislaitane; câci abstragendu dela aceea ca n'aru fi fostu posibilu de a aflá o forma de amestecu, dara apoi nici ca aru fi potutu provocá partid'a credinciósa constitutiunei pre unguri la asiá ce-va, fâra a se umilí adencu.

Diet'a Ungariei.

In siedinti'a din 20 Septembre se autentica mai intâiu protocolulu siedintiei precedinte. Presiedintele anuncia mai multe petitiuni dela jurisdictiuni, care se transpunu comissiunei petitiunarie. Deputatulu dela M. Osiorheiu, Bl. Orbán, 'si presinta mandatulu, care se tramite comitetului verificatoriu. Presiedintele anuncia mórtea deputatului conte Fr. Szirmai si consacra facultâtiei si meriteloru acestui barbatu cuvinte calduróse. Cas'a 'si esprima condolinti'a protocolarmente si decide a se ordoná alegere nóua in cerculu devenitu vacantu.

Ministrulu de agricultura, comerciu si industria I. Szlávy asterne modificatiunile la proiectulu de lege relativu la industria, care devinu necesarie prin legea municipale. Se voru tiparí si distribuí.

Deputatii D. Fittler, St. Patay si K. Ghiczy ascernu petitiuni private care se tramitu comissiunei respective.

D. Irányi indrépta câtra presiedintele ministriloru, cu privire la o publicatiune din fói'a oficiósa croata care amâna deschiderea dietei croate pâna la 15 Ianuariu, urmatórea interpelatiune: 1. E publicatiunea, care amana deschiderea dietei croate, autentica? 2. Déca d'a, participatu-a dlu presiedinte alu ministriloru la crearea ei? Care suntu motivele, care l'a indemnatu a sfatui pre M. Sea regele la acea resolutiune? Speru ca presied. minist. mi va respunde la aceste intrebâri câtu mai in graba.

I. Benedek indrépta câtra ministrulu de interne interpelatiunea:

§. 4 din art. de lege 4: 1848 deobléga pre regimulu ung. a luá mesurile necesarie pentru ducerea totale in deplinire fâra amanare a uniunei Ungariei cu Transilvani'a.

Acésta dispositiune a legei din 1848 nu numai ca o a incuviintiatu diet'a din 1865/8 ci a luatu mesur'a cea mai eficace pentru executarea acelei dispositiuni prin aceea ca a deactivatu guberniulu r. transilvanénu in 1 Aprilu 1866 in poterea § 3 alu art. de lege 43: 1865/8 si a incredintiatu intregulu cercu de activitate alu acelui'a ministeriului ung. Inse pre lânga tóte acestea uniunea Transilvaniei cu Ungari'a inca nici astadi nu e indeplinita si dupa parerea nóstra nici nu va fi, pâna cându Transilvani'a nu se va administrá nemedilocitu prin organe jurisdictiunarie ordinarie dupa modelulu Ungariei prin regimulu respundietoriu, cu delaturarea tuturoru organeloru esceptiunale de regimu. Legislativ'a a aprobatu pâna de fatia administratiunea acestei tieri prin unu comisariu r., considerându organisatiunea interna propria si relatiunile de statu de asemenea proprie ale Transilvaniei, prin aceea ca a votatu din anu in anu spesele administratiunei in bugetu.

In viitoriu se va basá insa atâtu organisatiunea administrativa câtu si judiciaria a Transilvaniei pre legile nóue date pre base comune de dreptu dimpreuna cu Ungari'a mai angusta.

De óre-ce cu esecutarea acestei organisatiuni cadu tóte acele motive care pâna de fatia rectificau administrarea Transilvaniei prin unu comisariu r. e de a se abrogá neconditiunatu acésta institutinea esceptiunale de regimu.

Fapt'a, ca spesele comisariatului r. transilvanénu se acceptara si in bugetulu anului 1872 ne arata ca regimulu are de cugetu a sustienea starea esceptiunale in Transilvani'a si a o administrá prin unu comisariatu r. si dupa esecutarea legiloru cari ordina o organisatiune a jurisdictiuniloru si comuneloru egale cu Ungari'a.

Nu voiu a vorbí despre tristele resultate, care le aduse pâna acum cu sine administratiunea Transilvaniei prin unu comisariatu r.; e destulu déca accentuediu ca administratiunea Transilvaniei prin unu comisariu r. s'a simtitu in continuu si de comunu de opiniunea publica cá o vatemare de dreptu.

Spre liniscirea opiniunei publice a Transilvaniei intrebu deci pre prea onoratulu dnu ministru de interne: Are de cugetu a destituí comisariatulu r. in Transilvani'a dupa esecutarea organisatiunei jurisdictiuniloru transilvanene si cu economisirea speseloru de 55—60,000 fl., care usioru se potu evitá, a introduce in Transilvani'a sistemulu sustatatoriu in Ungari'a, adeca administrarea nemidilocitu esecutata prin organele ordinarie ale jurisdictiuniloru?

Interpelatiunea e subscrisa si de K. Barcsay si Alb. Benedikty.

Ign. Helly interpeléza pre ministrulu de interne si justitia in caus'a incarcerariloru de lucratori, din lun'a Iuniu.

Referintele comitetului verificatoriu, P. Ordódy raportéza ca comitetulu a verificatu alegerea deputatului din Abrudu-banya, St. Bittó, pre lânga reserv'a terminului de 30 dîle spre eventual'a ascernere a vre-unui protestu.

Notariulu Mihályi publica resultatulu alegerei de Sâmbata a unui membru din a 8 comissiune judiciaria. Se alese D. Fittler, care indata si depuse juramentulu.

Referintele comitetului financialu K. Széll presinta raportulu despre proiectulu de lege relativu la imprumutu. E deja tiparitu si se tramite indata sectiuniloru.

La ordinea dîlei sta unu singuru objectu si adeca alegerea a trei membrii in a 6 comissiune judiciaria. Resultatulu alegerei se va pulicá in siedinti'a prossima.

Incheierea siedintiei la 1/4 2 óre.

Cricâu 20 Septembre st. n. 1871.

Domnule Redactoru! Sunteti cu totu respectulu rugati a-mi publicá in stimatulu Dvóstre diuariu urmatórea

Dechiaratiune.

Dupa ce parintele Petru Truti'a in articululu seu de dto 30 Maiu 1871 esitu in nrii 46, 47 si

57 a „Telegraf. Rom.“, cu care se vede a se fi incercatu a mi combate articululu meu de dto 24 Aprilie 1871 publicatu in nrii 32, 33 si 34 alu acestui diuariu, scrisu pe privire la multele ireguliarităti si daune a bisericei nóstre din Cricău, obvenite din amenarea din anu in anu a sinódeloru paroch., care (articulu) eu si acum'a pâna intr'o jota lu sustienu, si dlui nici ca l'au combatutu si nici ca lu va poté cu adeveruri combate — dupa ce, dicu, in acelu articulu dlu in locu sa se fi tienutu de objectu si sa se rectifice, 'mi insulta persón'a, incarcându-me, — de-si nu chiaru directe — cu deschilinite epitete, caracterisându-me de ingânfatu, bârfitoriu, crestinu reu, fatiarnicu, care déca si facu ce-va bine, facu numai din fatiarie si cu câte tóte, care eu tóte le respingu cá pre nisce scornituri fâra nici o basa de adeveru, si care déca pâna, sed non concedo, aru fi tóte adeverate, totu-si nici ca câtu nu l'aru escusá pre dlui dela cele cu care fuse inculpatu in articululu meu in caus'a sinodului par.

Dupa ce eu in vatemari si mascalituri personale, — de-si facia cu dlui mi aru fi pré lesne a face, nu-mi aflu desfatare, si nici voiescu cu astufeliu de scrieri batujocuritóre, care nu ajuta nimicu causei comune, a molestá cetitorii acestui diuariu — prin urmare me dechiaru ca cu parintele Petru Truti'a, care neputându-se stapâni pre sine, nu se tiene intre maginite cuviintie, in respunsurile sele, cí in locu sa vorbésca objectivu, insulta si vatema, — a portá si mai incolo lupte de péna nu voiescu, cí voi nadiui a se descoperí starea cea adeverata a lucrului inaintea forului competinte.

Grigoriu Mezei-Munténu.

Cernauti, 6/18 Sept. 1871.

Suntemu rugati a publicá urmatórea lista:

Domnule Redactoru! Inchieiendu-se lucrârile pentru serbarea dela Puln'a din 15|27 si 16/28 Augustu 1871 intru memori'a lui Stefanu celu Mare, comitetulu simte indatorirea a raportá detaiatu on. publicu românu despre intrég'a sea lucrare dela urdirea ideei pâna la momentulu in carea ea se privesce de realisata — celu putienu specialu pentru acésta ocasiune. Comitetulu credea a-si implini acésta datorintia fatia cu suveranulu onor. publicu românu si fatia cu caus'a déca va edá o brosiura, desfasiurându in ea pre largu ans'a, istoriculu, scopulu si decurgerea serbârei, impreunandu totu odata o dare de séma preste tóta activitatea sea cá organu esecutatoriu alu dorintieloru junimei române academice si a intregei natiuni. Acést'a insa nu se póte intemplá mai curendu decâtu pâna ce comitetulu nu va substerne raportulu si socotelele adunârei generale a juniloru români din Vien'a — dela carea comitetulu a fostu alesu — spre deju-d care; deocamdata comitetulu centralu da publicitâtiei sumele incurse in anulu 1871 pentru realisarea acestei sânte si memorabile serbâri:

Onoratulu consiliu comunalu alu urbei Iassi 1000 fr. 480 fl. v. a. Onor. consiliu alu urbei Bucuresci 500 fr. 240 fl 25 xr. v. a. Onor. consiliu alu urbei Barladu 500 fr. 241 fl. v. a. On. consiliu alu urbei Botusieni 500 fr. 241 fl. 25 xr. v. a. Onor. consiliu alu urbei Folticeni 300 fr. 144 fl. v. a. Onor. consiliu alu urbei Bacău 200 fr. 96 50 xr. v. a. Onor. consiliu alu urbei Peatr'a 200 fr. 95 fl. 90 xr. Comitetulu permanentu alu judetiului Romanu 300 fr. 144 fl. v. a. Comitetulu permanentu alu judetiului Suceav'a 300 fr. 144 fl. v. a. Comitet. permanentu alu judetiului Némtiu 200 fr. 95 fr. 90 xr. v. a. Dela Redactiunea diuariului „Romanulu“ colecta de 1043 fl. 54 cen. 502 fr. 69 xr. v. a. Dela on. red. a diuariului „Cur. de Iassi“ colecta de 700 fr. 337 fl. 75 xr. v. a. Dela onor. red. a diuariului „Dreptatea“ colecta de 14 # 80 f. 50 xr. v. a. Dela Ploiesci colecta prin redactiunea „Romanului“ 220 fr. 105 fl. 71 xr. v. a. Dela comun'a Dorna-Candreni (Bucovin'a) 9 fl. Dela comun'a Poeanastampi (Bucovin'a) 12 fl.

Dómn'a Alesandriu'a Haralambie nasc. Magheru 15 Npd. 146 fl. 40 xr. Dlu Dr. Alesandru Mocioni 50 fl. Dlu Dr. Eugeniu Mocioni 50 fl. Dlu Nico de Cirstea proprietariu mare (Costin'a) 50 fl. Dlu Axentie Seves din Tövis 50 fl. v. a. Dlu Adamu Cambureanu 15 fl. Dlu I. Stamati 10 fl. Dlu T. Dobrescu advocatu 30 fr. 14 fl. 41 xr. Dlu I. Brateanu din Lips'a 6 tal. 10 fl. 68. xr. Dlu Lascaru Radu 1 Npd. 9 f. 61 xr. v. a. Dlu Vasiliu Burla 2 # 11 f. 50 xr. v. a. I. Mihailescu 1 Npd. 9 f. 61 xr. Dlu B Baiulescu parochu 8 fl. Dnii teologi din Caransebesiu 10 fl. Dnii V. Burla 5 fl. 20 xr. G. Giurgiuvaau stud. gimn. 5 f. I. Bratescu 1 fl. G. Danu, stud. gimn. 1 fl. D. Marcescu 1 fl. la unu locu 13 fl. 20 xr.

List'a nr. 2. prin dlu I. Craciunesculu:

Dnii M. Stanescu 2 fl. E. M. Misiciu 1 fl. D. Iorgoviciu 1 fl. N. Pecurariu 2 fl. I. Raducantiu preotu gr. or. 1 fl. G. Dogariu 2 fl. V. Palcu 2 fl. I. Belesiu 1 fl. I. Craciunesculu 1 fl.; la unu locu 13 fl. v. a.

List'a nr. 3 prin dlu I. N. Adrianu: *) 37 # 213 f. 49 xr.

List'a nr. 26 prin dlu Iosifu Miescu:

Dnii; T. Papu 2. fl. Ianculescu 2 fl. P. Catnisd'a 1 fl. A. Damaschinu 1 fl. F. Pascu 1 fl. Dr. A. Maniu 1 fl. I. Neagoe 1 fl. I. Miescu 1 fl. la unu locu 11 f.

List'a nr. 39 prin dlu Ioanu Russu protop. gr. cat.:

Dlu Ioanu Russu 3 fl. la unu locu 3 fl.

List'a nr. 43 prin dlu Isidoru Procopeanu parochu gr. or. Dorn'a Candreni:

Dlu Isidoru Procopeanu 25 fl.; la unu locu 25 fl.

List'a nr. 46 prin dlu N. Levitichi parochu gr. or. din Sinauti:

Dómnele Eufrosin'a Petrescu 2 fl. Mari'a Petrescu 1 fl. Eufrosin'a Patrasiu 1 fl. Sus'a Ciupercoviciu 1 fl. Ecaterin'a Levitischi 1 fl. Cleoni'a Hostiucu 1 fl. Iulian'a Patrasiu 2 fl. Catichetulu gr. cat. din Siretiu 1 fl.; la unu locu 10 fl.

List'a nr. 49 prin dlu Samuilu Petresculu parochu gr. or. din Crasn'a:

Dnii Teodosiu Iliutiu din Ciudeiu 5 fl. I. Brah'a silvieriu din Crasn'a 4 f. Il. Patrasiu 5 fl. S. Petresculu 5 fl. la unu locu 19 fl.

List'a nr. 56 prin dlu cav. G. de Giurgiuvanu prodrietariu mare din Molnit'a:

Dlu G. de Giurgiuvanu 20 fl.; la unu locu 20 fl.

List'a nr. 64. prin dl. C. Badulescu:

Dnii: N. Siomescu 5 l. v. 16/40, D. Badulescu 27 l. v. M. Andreioviciu 6 l. v. 10 bani, C. D. Badulescu 54 l. v, I. Pieptanu 4 l. v. 20 bani, Dimitresculu 5 l. v. 16 bani, I. Stanculescu 13 l. v. 20 bani, P. Chiaviciu 27 l. v, M Pascali 10 l. v. 32 bani, L. Nichitoviciu 12 l. v, An. Porumbu 5 l. v. 16 bani, Nedelcoviciu 12 l. v, I. Panaitescu 5 l. 10/40 $\frac{5}{8}$ la unu locu 188 lei vechi si 20 bani. 28 fl. v. a.

Nr. 70 prin dl. Sp. G. Carandino:

Dnii N. A. Cumparu 20 franci, C. I. Zitti 10 franci, I. Stoicescu 5 fr, Sp. Carandino 20 fr, G. Zavitziano 1P fr. P. Stetinu 5 fr, I. Suv'a 2 fr, 50 cent. A. Sumio 4 fr, S. Fierariu 10 fr, G Constantinescu 2 fr. Iconioneteru 2 fr. G. Petrorjanu 3 fr. P. Romanu 5 fr. Dn'a Cicili'a Canesc'a 20 fr,

*) Rugâmu a ni tramite si list'a spre a publicá numele contribuitoriloru. P. D.

FOISIÓRA.

Archeologia.

In escursiunea mea archeolgica de estu-tempu, amu a relatá mai multe descoperiri noi de pre câtu amu adusu obiecte; pentru ca amu umblatu multu, amu cercetatu multu, dara amu sapatu prea pucinu; caus'a a fostu ca ordinulu ce aveamu dela ministeriulu de resbelu câtra comandirii de pucturi, n'a avutu valórea lui de câtu dela Giurgiu pâna la Celeiu, de unde erá sa incépa adeverat'a lui eficacitate. Ací la Celeiu s'a contramandata acestu ordinu printr'o circulara totu a ministeriului de resbelu, si, se intielege, ca odata acestu ordinu ce aveamu, contramandatu nu mai poteamu face nimicu in lucrârile importante ce 'mi propuneamu, in strictele midilóce ce mi s'au pusu la dispositiune, abiá suficiente pentru transporturi.

Cu tóte acestea, in mirarea negresitu a multor'a, se va vedea lucrârile ce s'au facutu si descoperirile atâtu pre amendóue laturele Dunarei câtu si in interioru.

Incepu dara laturea cu resultatulu visitârei a dóu'a, la Colib'a-vechia dela Slonu.

Tienu minte lectorii „Trompetei Carpatiloru“ ca acum doi ani, dupa prim'a escursiune ce amu facutu la Colib'a-vechia dela Slonu, unde se pretindea de câtra cautatorii de comori ca aru fi o cula cu bani sub unu zidu, etc; m'amu intaritu in idea ca s'aru potea aduná caractere dacice din inscriptiuni si de pre medalie, idea conceputa câudu amu vediutu pentru prim'a óra inscriptiunea de pre braciar'a de auru gasita la Petrós'a.

Caracterele si literele ce amu vediutu atunci pre petrele si caramidele dela Slonu, cari caramide in mare parte le amu adusu la museu, m'au facutu sa me gândescu adesea la asemeni combinâri; si marturisescu ca me gândeamu si eu fórte desu la acelu zidu, in care, dupa mine, erá o comóra de mai mare valóre de câtu aceea pre care o cautau cei ce me totu reclamau la guvernu pentru desgroparea ei.

La prim'a explorare, cu tóte ca semnele ce vedeamu pre multe petre si caramide me interesau prea multu, dara frumseti'a monumentului me oprea d'a mai stricá si eu preste ceea ce stricasera cautatorii de comóre.

Câudu amu fostu silitu insa sa mergu si pentru a dóu'a óra la Slonu, invitatu de guvernu si silitu de cautatorii de comóre, si amu vediutu neputinti'a de a se mai conserve acolo acestu monumentu, m'au otaritu sa mai desfacu si eu restulu, spre a potea celu putienu sa copiezu literile, symbolurile si caracterele de pre petrele si caramidele din zidu, dupa cari se luá lesne unu cimentu móle.

Amu adunatu dara tóte aceste caractere, lasându numai unu picioru nedesfacutu din zidu, ceea ce regretu, pentru ca negresitu 'lu voru stricá si pre acel'a cautatorii de comóre.

Venindu in Bucuresci, amu cerutu dela ministeriu desemnele de pre literele ce copiasemu acum doi ani, le-mu confruntatu cu cele aduse acum, amu suprimatu pre cele indoite cum si pre cele ce le-amu crediutu neinsemnatóre, si au remasu destule spre a dá de cercetare archeologiloru nostri.

Publicu ací tóte aceste caractere, litere si simboluri, negresitu ca nu pre vre-o sistema, necunoscându valórea loru de câtu prin conjecture si inchipuiri, prin comparatiuni facute cu alte alfabeturi, cu inscriptiunile si caracterele publicate de Eckel, Mionnet, Lelewel si alti autori, din bibliotec'a mea numai, ne mai avendu alte resurse; le publicu cá sa fia cunoscute la alte aflâri spre comparatiune, ca déca, descifrându-se cuvinte prin inscriptiuni, sa se póta fixá valórea loru si clas'a intr'unu alfabetu.

Sa nu ne descuragiamu la inchipuirea greutâtiei lucrului, pentru ca nici-unulu din alfabeturile antice, nici chiaru cele Phoeniciane, Samaritane, Sasanide, Punice, Etrusce, Osce, Samnite, etc., nu s'au aflatu d'odata, ci prin inscriptiuni si litere isolate, din comparatiuni in comparatiuni, si prin analogia au ajunsu sa-si ia locu cá alfabete in paleografi'a popóreloru.

Unele din aceste semne me voiu sili sa le apropriu cu caracterele cele cunoscute din alfabeturile vechie, mai cu séma ale popóreloru ce au contribuitu la formarea natiunei Dace, si cu cari natiunea Daca a fostu mai multu tempu in contactu, precum vechiele caractere hellene séu archaice (precum le numesce Eckel) si cu cele celtiberiane mai alesu. Si ori câtu de pucinu voiu isbuti, eu totu voiu crede isbânda mare, pentru ca se face unu inceputu spre urmarirea unui lucru atâtu ne importantu; câci, cine altu, déca nu noi, aru potea si aru trebui sa descopere semnele, fixate prin conventiune spre intielegere intr'o natiune atâtu de mare si intinsa cá a Daciloru cu administratiunea ei, cu avutiele ei, cu industri'a ei, cu resbóiele ei, cu religiunea ei; intr'o rasa care a datu regi cá Sarmis, cá Boerebist'a, cá Decebalu; care, cá Celtiberiani, din Spani'a a datu Romei unu imperatu cá Trajanu, *Κελτός ὀρειοβάτης* care, in fine, din Daci'a a tramisu Romei imperati cá Maximinu, si cá Trajanu Decie, care a meritatu Daciei titlulu de **Dacia-felix.**

Ovide a scrisu o poema lunga in limba daca; deci Dacii cu avutu o limba; deci Dacii au avutu si caractere spre a servi acésta limba pentrucá Ovide sa póta scrie poeme si Zeuthes sa póta face cursuri de sciintie abstracte in acea limba.

Ce au lasatu aici Pelasgii, ce au lasatu Carpii, ce au adusu eruptiunile celte si Thracii cei vechi in acestu poporu cunoscutu de pre la resbelulu Troiei si jucându unu asiá rolu trei patru seculi inainte de subjugarea lui, pentru prim'a óra

dl. C. Caneca 20 fr. I. Caturichu 3 fr. C. Polizu 2 fr. D. Nicolau 2 fr. S. Pasaretzu 10 fr. Du'a Anett'a Pasaretiu 10 fr. G. Zorogo 5 fr. E. Zorogo 5 fr. I. Celepiu 2 fr. M. Popoviciu 2 fr. C. Moldarescu 5 fr. Posnaru 5 fr. Stoinescu 2 fr. M. Derde 5 fr. cent.; l. u. l. 196 fr. 50 94 fl. 32 xr. v. a.

Nr. 85 prin dl. Codru Dragusianulu din Fagarasiu :

Dnii : I. St. Siulutiu 1 fl. N. Retseiu 1 fl. I. Romanu 2 fl. S. Flórea 1 fl. St. Iovescu 1 fl. S. Gram'a 1 fl. C. Dragusianulu 3 fl. l. u. l. 10 fl. v. a.

Nr. 101 prin dl. Ilie Ciuntuleacu teologu gr. or.

Dnii I. Danileviciu 1 fl. I. Barariu 2 fl. 30 xr. E. Bodnarescu 1 fl. T. Polonicu 2 fl. I. Cuntuleacu 1 fl. A. Daschevíciu 2 fl. I. Bendasu 1 fl. I. Norotscheviciu 1 fl. I. Carausiu 1 fl. D. Popescu. 1 fl. St. Lisauo 1 fl. l. u. l. 14 fl. 30 xr. v. a.

Nr. 102 prin dl. C. A. Chrisoscholeu :

Dnii C. A. Chrisoscholeu 3 fl. 20 xr. Ch. Tabacoviciu 5 fl. I. Smeu 1 fl. P. Gheorghiade 3 fl. N. Paclianu 4 fl. L. Ladariceanu 1 fl. I. Vlahide 1 fl. G. Bratescu 1 fl. G. Gaudi 80 xr. M. Mihaescu 1 fl. 50 xr. C. Romniceanu 1 fl. A. Rudeanu 2 fl. Al. Cairu. 50 xr. Mari'a Cairu 1 fl. Alesandrin'a Butculescu 1 fl. 50 xr. I. Dragomirescu 1 fl. Al. M. Seredeanu 1 fl. G Tocilescu 1 fl. A. Rocarescu 1 fl. M. Abramoviciu 50 xr. I. Siusianu 2 fl. A. Repanu 2. fl. A. Paraschiva 2 fl. G. Ghiorghiu 2 fl. S. Tom'a 2 fl. C. Agemu 2 fl. I. Filipescu 1 fl. A. Zaharia 1. fl. A. Tacoru 1 fl. A. Melidonu 2 fl. B. Cutiarida 1 fl. l. u. l. 50 fl. v. a.

Colect'a prin dl. V. Popescu dela G. Laslu 6 fl. I. Paraschivu 17 fl, l. u. l. 23 fl. v. a.

Colect'a *) facuta in Putn'a intr'a 16/27 Augustu a. a. au produsu sum'a de 131 fl. 89 xr. v. a.

Colecta prin dl. D. Ratiu din Turd'a :

Dnii P. Ratiu 1 fl. I. Mereilampu 1 fl. I. Papu 60 xr. St. Porutiu 1 fl. I. Balintu 50 xr. I. Crisianu 1 fl. V. Crisianu 1 fl. S. Rusu 1 fl. V. Pateanu 1 fl. N. Tomasiu 1 fl. V. Balinte 1 fl. I. Medanu 1 fl. O subscriere neciteatia 4 fl. D. Ratiu 5 fl. l. u. l. 20 fl. 10 xr. v. a.

Colecta prin dl. Alesandru Lupascu :

*) Neputendu-se descifrá iscaliturile onoratiloru contribuitori se publica sum'a intréga. P. D.

Dnii A. Spirescu 10 fr. P. Popescu 11 fr. 75 bani, G. Sonidu 10 fr. A. Lupasicu 10 fr. A. Teodoru 1 fr. T. Sonitiu 5 fr. G. Stefanescu 3 fr. C. Radulescu 4 fr. A. Luchide 96 bani. N. Sonidu 10 fr. E. Protopopescu 10 fr. C. Arionu 10 fr. La unu locu 87 fr. 71 bani. 42 fl. 10 xr. v. a.

Sum'a totala incursa pâna acum'a 4157 fl. 6 xr. v. a.

Afara de acésta suma se afla inca la onor. comitetu alu dameloru române din Bucovin'a unu restu de 280 fl. v. a. aprossimativu, precum si la Primari'a urbei Buzeu 200 fr. votati pentru serbare de câtra onor. consiliu comunalu.

Ivindu-se dupa licitarea lucruriloru remase unu plus si contându pre aceste dóue sume numite, comitetulu a decisu sa le intrebuintiedie pre o garnitura de stecla pentru intregulu mormentu.

Darurile pretióse depuse de intrég'a natiune pre mormentulu eroului comunu nu se voru poté pastrá in frumseati'a si pretiulu loru posteritâtiei de nu voru fi scutite de pulbere si alte influintie esterióre, ele trebuie pastrate in locu inchisu, dara trebuie totu-odata sa remae pre mormentu pentru cá ori-cine, privindu-le, sa fia petrunsu de acea insufletire, acelu entusiasmu, acea bucuria si totu-odata acea durere sfasietóre de care au fostu patrunsi peregrinatorii dela Putn'a din 15/27 Augustu 1871, — pentru cá sa vada, sa créda si sa nadiuiésca la —

Dreptu acést'a comitetulu a inceputu acésta lucrare si speru ca in decursu de vre-o câte-va septamâni va si gatá.

Restulu baniloru, precum si venitulu dela vendiarea moneteloru comemorative, *) alu cuventâriloru festive si colectele ce n'au ajunsu inca la adres'a comitetului se va intrebuintiá pentru fondulu destinatu spre edarea unei foi române, tuturoru juniloru academici.

Prin acésta fóia, — ce va avé sa propage idei adeveratu natiunale, ce are sa fia mijloculu culturei natiunale homogene a generatiuniloru nóue, si nu va apune câtu românii voru avé o junime studiósa, — junimea româna academica representata la Putn'a a crediutu a eternisá mai bine memori'a parintelui seu Stefanu celu Mare.

*) A se adresá : I. Şlaviciu (Siri'a, Crisian'a) P. Danu (Cernauti), St. Ciurcu (Vien'a), G. D. Teodorescu (Bucuresci), A. D. Xenopolu (Iassi). Pretiulu fára a pune margini generositâtici : sort. I, franci 3, sort. II franci 2, sorta III, francu 1. — P. D.

In fine róga comitetulu pre dnii colectanti sa tramita colectele si listele *) in celu mai scurtu tempu la adres'a Pamfilu Danu, juristu Cernauti ; domnii cari au contribuitu si nu li s'a publicatu acum contribuirea, binevoiésca a insciintiá despre acést'a pre comitetu, adres'a de mai susu. —

Pentru comitetu : casariulu
Pamfilu D a n u.
V. M o r a r i u,
membru.

R o m a n i 'a.

In diu'a de 1 Sept. pre la 4 óre si unu cuartu, a avutu locu reintórcerea dela Sinai'a a I. S. Dómnei si sosirea in capital'a Romaniei a Altetiei Sele principés'a de Wied, mam'a suveranei nóstre.

La trei óre, I. S. Domnulu, insotitu de d. ministru presiedinte si de comandantulu divisiunei I-ia teritoriale, plecase la Buftea spre a intimpiná la acésta statiune pre August'a sea familia.

Gar'a Tergu-Vestei presintá unu aspectu de tóta frumseti'a. Drapeluri purtându culorile natiunale fâlfaiau in tóte pârtile ; salonulu de asceptare si ambele fatiade ale garei erau decorate cu girlande de flori si pre teras'a debarcaderului lumea nu calcá de câtu pre verdétia.

O multime de poporu se intiesá atâtu in curtea garei câtu si d'alungulu caie ferate, unde agentii intimpinau mare greutate de a departá publicului de pre railuri.

O legiune de garda natiunala, unu batalionu de venatori pedestri, unu escadronu de calarasi si escadronulu de gendarmi formau armat'a de parada.

In salonulu de asceptare se aflau dnii ministri, membrii municipalitâtiei, inaltii functionari ai statului, oficierii superiori si o multime de dame tienendu in mâna buchetele de flori.

Cându se anuncia apropierea trenului domnescu, tóte aceste persóne notabile esîra pre teras'a debarcaderului spre a primí pre ilustrii calatori si strigatele „de ur'a !“ adese-ori repetate, resunara din tóte pârtile, pre cându musicele intonau imnulu ceremoniale.

Dupa ce famili'a domnésca se cobori din vagonu, I. S. Domnulu a presintatu mai intâiu Alte-

*) Din 102 liste impartite s'au retramisu numai 18, de-si comitetulu acum a patr'a óra repetiesce rugamintea. P. D.

---

de câtra celu mai mare poporu cu celu mai mare Imperatu in capulu lui ; ce au fostu acesti Daci, in fine, nu ne au spusu nime pre largu. Itinerariulu lui Trajanu in Dacia, in modulu cum a fostu itinerariulu lui Iulie Cesar in Galii, s'a perdutu. Autorii latini ne vorbescu despre densii tocmai cându ei nu mai erau ; câte-va fragmente isolate insa, prin istoricii si geografii greci, ne spunu destulu spre a nu ne crede tocmai umiliti déca s'aru dovedi ca au mai remasu si ceva picature de sânge dacu in vinele nóstre, Romani, mai Romani de câtu tóte popórele neo-latine.

Ca elementulu celtu a fostu mare in natiunea daca, nu mai este acum indoiéla pentru nime. Elu a intratu aci din primele eruptiuni celte, si s'a adaogatu sub diferite nume atâtu prin primele colonie grece de pre laturele occidentali ale Axinului, disu mai in urma Euxin, Marea-Négra, câtu si de pre la gurele Istrului, unulu din cele trei rîuri ale Raiului pamentescu, cu cari colonie s'au alcatuitu celto-grecii, din cari Gallatii, Agathirsii si altii.

Sa nu ne mirâmu de atâtea diferite numiri ce luau popórele vechie de aceeasi rassa, pentru ca acést'a o vedemu chiaru in dilele nóstre si chiaru la noi : nu dicemu noi Bucovinenii, Banatienii, Transilvenii, Noldovenii, Muntenii, Basarabenii, aceluiasiu poporu, d'acceasi rassa ? Si iéra-si Ghikistii, Bibescistii, Cuzistii si Carlistii, precum s'au disu Cosiutistii, Deakistii, Garibaldienii, etc.

Si iérasi sa nu ne miramu cându diferitele caractere, litere séu semne din diferite alfabeturi, cá sa me esprimu ast-felu, diferitele pronunciari ale diferiteloru idiome, modificate de multe ori cu clim'a, dau acelui'asi lucru, aceleiasi persóne chiaru, diferite numiri aari paru cu totulu altu ceva intre dinsele.

Finalele cuvinteloru si mai vertosu ale numeloru proprie s'au modificatu mai totu-d'a-un'a dupa natur'a diferiteloru limbe, pastrându aceeasi idea ; spre esemplu : lui Ion, franceesulu i dice Jean. némtiulu Iohan, greculu Ioanes, ungurulu Ianosi, slavonulu Ivan, anglesulu Iohn etc. Si-apoi : sin Ion, este si Ioanides, Ivanov, Jeanvile, Johnson.

Ast-felu si cu localitâtile, ast-feliu si cu orasiele, ast-feliu si cu apele, ast-feliu si cu muntii.

Este anevoie déra sa intielegemu din autori ceea ce voimu sa scimu.

Indiciele naturali spre cercetarea rasseloru suntu fisionomi'a, formarea corpului, obiceiurile, form'a locuintieloru, mâncârile, semnele primitive spre esprimare, pronunci'a si limb'a.

Acestea cercetându-le in fundulu loru, ne vomu puté face o idea despre elementele din cari se alcâtuia acésta formidabile natiune, natiunea Daca, cu care nu s'a pututu mesurá nici Persii cu Dariu, nici Macedonenii cu Alexandru III celu Mare, nici Thracii cu Lisimach, de la care Daci, Romanii au avutu a suferi atâtea si atâtea, pâna a cadea si tributâri ai loru optu ani de dile sub Domitianu si Nerv'a, pêne cându a trebuitu sa se umple lumea de numele generalului Trajanu, pre care sa-lu chiame la imperiu Nerv'a cu acelu versu alu lui Omeru, cu care Chrises, preotulu lui Appolon, chiamá pre patronulu seu sa-lu resbune cu sagetile lui de ofens'a ce i a facutu Danaii.

In periodulu mai alesu de cându Dacii se sculara contr'a Bastarniloru, cari innundasera tiér'a loru veniti din Gali'a preste Alpi si i tiranisá de aprópe doi seculi : in periodulu mai alesu de cându Dacii se sculara contr'a Bastarniloru cu Boerebiste in capulu loru, cu care bâtura tóte popórele ce i incongiurau si inchisera de tóte pârtile remasiti'a Bastraniloru prin vaile aduncate ale Carpatiloru, de unde nu mai putura esi decâtu strecurându-se cu mare nevoie prea pucini la marginea Carpatiloru spre Sarmati'a, unde domniá mare elementu celtu ; dela Boerebiste, pre care numai valórea lui Octavianu Augustu l'a opritu a-si duce Dacii pâna unde si-a dusu Bren Galii sei ; in periodulu acest'a Dacii si-au fiertu si contopitu tóte elementele din cari se compuneau si s'a facutu poporu omogenu, Dacii ; care poporu s'a amestecatu mai in urma cu coloniele romane poligene si au traitu ast-feliu pâna cându, parasindu acestu amestecu Aurelianu, s'a cotropitu de câtra Goti si Sarmati, in care si acesti'a din urma iérasi erá elementu celtu, si i-a gasitu ast-feliu Constantinu la inceputulu secolului IV. Sub desfrânatulu Thiber insa cându Dacii erau fórte puternici, déca vrajb'a civile nu intrá in Daci, negresitu ca Dacii nu s'aru fi mârginitu a pradá numai coloniele romane din drept'a Dunarei pâna in Marea-Neagra si cele pre laturele Marei-Négre pâna in Bizanti'a, pre cari trebuia sa le parasésca din stapanirea loru sub care le aduse Boerebiste, ce nu mai traiá acumu.

Elementulu celtu erá mare in natiunea Daca in care se versase unde-unde sub diferite numiri, pâna cându a trebuitu sa intre intrensulu si unu elementu Gotu.

Iéta de unde déra simboluri celte, caractere celtiberiane, litere celto-grece in alfabetulu dacicu, pre care 'lu urmarescu de mai multi ani ; iéta de pre unde acésta lungire de vocale strabatandu in pronunciare pâna la noi, in câtu sa silésca pre cei ce alcatuiau unu alfabetu nou limbei nóstre, sa radice numerulu literelor pâna la 42 ; iéta cum gasimu in limb'a nóstra vorbe cari nu suntu nici grecesci, remase negresitu din Doriculu pelasgu, nici latine venite cu colonisarea romana, nici slave venite cu invasiunea bulgara ; gasimu cuvinte etorogene la tóte aceste elemente, câror'a nu mai gasimu trasure in pronuncia si sensu de câtu prin fundulu Galiiloru, pre la Basci, si pre la Gallo-Bretoni, si oru mai fi póte pre unde ocasiunea nu ne-a dusu inca sa le cercetâmu.

Sa dau ací câte-va esemple numai, din memoria, despre cele ce le aflâmu in Gallii.

„Tr. Carp.“ (Va urmá.)

tiei Sale principesei de Wied pre dnii ministri ; iéra D. N. Racovitia, ajutoriu de primariu, i adresà, din partea consiliului municipalu, unu discursu de felicitare, oferindu-i totu-odata si unu buchetu de flori. Inaintându apoi intre dóue siruri de dame, sare fiindu presintate principesei de Wied, oferéu Altetieloru Loru fie-care buchetulu seu, I. I. L. L. intrara in sal'a de asceptare, unde a avutu locu infatisiarea siefiloru de corpuri inaintea principeseimame si unde Augustii personagi s'au intretienutu in modulu celu mai afabile, cu o mare parte din persónele ce se aflau acolo.

In acésta frumósa primire A. S. principés'a de Wied a potutu aflá o proba mai multu de sentiemintele de iubire ce poporulu românu impartasiesce pentru famili'a domnitóre.

Dela gara, Altetiele loru au pornitu spre palatulu dela Cotroceni cu totu ceremonialulu usitatu, in midiloculu aclamatiiunloru poporului.

Cur. d. I.

Varietâti.

⁂ (Miseria si generositate.) O fóia din Londonu, care se ocupa eechlusivmente cu midilocirea de casatorie contiene, urmatoriulu anunciu picantu : „O dama din familia inalta, veduv'a unui membru din cas'a de josu (parlamentu), a cârui perdere ea totu-déun'a o va deplânge si care a cadiutu in miseria amara prin falimentarea firmeloru Overend, Gurney si Comp., doresce a se casatorí cu unu gentilomu, care sa poséda avere destula pentru de a-i asigurá o esistintia corespundietória rangului ei de mai inainte si care e totu odata si asiá de generosu pentru de a pretinde dela ea numai o relatiune de sora. Etatea petitoriului nu se va luá in consideratiune.

Concursu.

Statiune de Invetiatoriu la clasa incepatóre dela scóla confesionale gr. or. din Sabesiu, cu leafa de 150 fi. v. a. este a se ocupá; doritorii de a avea acést'a statiune suntu prin concursulu de fatia avisati a-si inaintá pâna la 15 Octomvre 1871 st. v. petitiunile impreuna cu tóte documentele provediute in legea scolara si dupa prescrisele statutului organicu scaunului protopres. gr. or. in Sebesiu cá Inspectiunei scolare districtuale cu a carui consimtiementu se publica acestu concursu.

Sabesiu in 12 Septem. 1871.

(83—1) Comitetulu parochiale gr. or.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu devenita vacanta in comun'a gr. or. Poian'a, scaunulu Mercurei, se escrie concursu pâna la 10/22 Octomvre a. c.

Emolumentele suntu :

150 fl. v. a. salariu anualu, cuartiru liberu si unu stânginu de lemne.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si asterne suplicele loru la presidiulu comitetului parochialu, post'a ultima Mercurea pâna la terminulu defiptu, dovedindu ca suntu de religiunea gr. or., cu purtâri morali bune, ca au absolvitu gimnasiulu inferioru si suntu teologi absoluti si pre lânga alte studii prescrise sa fia in stare a propune si principiele limbei germane.

Poian'a in 12 Sept. 1871.

Cu invoirea comitetului parochialu.

Ioanu Manegutiu
parochu.

(83—1)

Concursu.

La postulu invetiatorescu din comun'a gr. or. Somesiufaleu prot. Clusiului, cu care este legatu urmatoriulu salariu anuale.

1. 140 fl. v. a. dela parochieni ;
2. 12 miertie mari de bucate ;
3. ½ jugu pamentu aretoriu ;
4. Cortelu liberu si grâdin'a scólei.

Doritorii de acestu postu, au de a-si adresá petitiunile loru provediute cu documentele prescrise prin §. 13 stat. org. comitetului parochialu pâna in 26 Sept. 1871.

Comitetulu prin

Ioanu Prodanu,
presied.

(88—3)

Concursu.

In urmá milostivei ordinatiuni consistoriale de sub nr. 373 1871 se escrie concursu pentru ocuparea statiunei de preotu in mater'a Motisdorfu, si fili'a Ibisdorfulu sasescu protopopiatulu Mediasiului. Cu acésta statiune suntu impreunate urmatórele emolumente :

1. 9. jugere pamentu de clas'a I-a si a II-a
2. câte o ferdela cucurudiu sfaramitu dela fie-care familia atâtu in matera câtu si in filia.
3. Câte o dî de lucru dela fie-care familia
4. Stolarele obicinuite in tractu.

Doritorii de a ocupá acésta statiune, au a-si ascerne concursele loru instruate in intielesulu §. 13 statulu organicu, la subscrisulu scaunu protopresbiterale pâna in 14. Octobre a. c.

Siarosiu 5. Septemvre 1871.

Dionisiu Chendi
(83—3) adm. protop.

Concursu.

Pentru ocuparea posturiloru invetiatoresci in clas'a I si II la scól'a populara gr. or. din Vale lânga Seliste se deschide concursu cu terminu pâna in 10 Octomvre 1871. c. n.

Emolumentele legate cu postulu invetiatorescu de clas'a I suntu urmatórele ;

150 fl. v. a. 2 orgii de lemne, cortelu liberu cu 2 incaperi in edificiulu scólei si gradina de legumi.

Cu postulu invetiatorescu de clas'a a II suntu :

200 fl. v. a, 2 orgii de lemne, si cortelu liberu cu 2 incaperi in edificiuiu scólei si grâdina de legumi.

Doritorii de a ocupá veri-care postu, sa binevoiésca pâna la terminu a asterne la subscris'a eforia scolara concursele loru bine instruate si insocite de documentele prin care sa dovedésca : a) pentru postulu invetiatorescu de clas'a I ca au absolvatu celu puiienu 4 clase normale si pedagogi'a, cu atestatu de cualificatiune. — b) pentru postulu invetiatorescu de clas'a II ca au absolvatu 4 clase gimnasiale si pedagogi'a séu teologi'a, mai incolo se fia cantâreti si tipicari —

Vale, in 15 Septembre 1871 c. n.

(89—3) Efori'a scolara.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei vacante de invetiatoriu la scól'a elementara din parochi'a Sohodolulu Branului, se deschide prin acést'a concursu, cu terminu pâna la 26-lea Septembre a. c.

Emolumentele suntu 160 fl. v. a. cuartirn si lemne. —

Doritorii dc a ocupá acestu postu, au sa-si astérna subscrisului concursele loru bine instruate, — pâna la terminulu de susu, iéra cei ce voru probá ca sciu si cântarile bisericesci, voru avea preferintia.

Zernesti 26 Augustu 1871.

Ioanu Metianu,
(82—3) Protop.

Concursu.

Pentru ocuparea statiune vacante de invetiatoriu, la scól'a elementara din parochia'a gr. or. Coman'a inferióra se deschide prin acést'a concursu cu terminu pâna la 1-a Octobre a. c. st. v.

Salariulu anuale e, in bani 100 fl. v. a. doi stângini de lemne, si cuartiru liheru. —

Doritorii de a ocupá postulu acest'a, au a-si ascerne concursele loru bine instruate — sub-scrisului; pâna la terminulu susu-aretatu, dovedindu ca au absolvatu cursulu pedagogicu, in fine ca sciu si cântarile bisericesci.

Fagarasiu 10 Septembre 1871.

Petru Popescu
Protop.

Concursu.

Devenindu vacanta statiunea de invetiatoriu din comun'a Cricâu protopresbiteratulu Albei-Juliei se escrie prin acést'a concursu pâna in 15 Octomvre st. v. cu care suntu impreunate urmrtórele emolumente :

a) bani gat'a 120 fl. v. a. dela comuna;

b) 4 orgii lemne pentru incaldirea odâii sele si a scólei.

c) cuartiru lireru.

Doritorii de a ocupá acestu postu au de a-si tramite pâna la terminulu defiptu documentele :

1. ca suntu români de religiunea gr. or.;
2. Atestatu de moralitate,
3. ca au absolvatu celu putienu gimnasiulu infer.
4. Atestatu despre absolvirea cursului pedagogicu, séu teologicu,
5. ca pricepu limb'a magiara si germana incâtu se recere.
6. ca sciu cantârile bisericesci.

NB. cei cari se voru puté representá in persóna voru fi mai preferiti.

Cricâu. 6 Septembre st. v. 1871.

In numele comitetului bisericescu

Petru Truti'a,
(2—83) parochu gr. or. locului.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scól'a gr. res. in Custeriti'a lânga Sabiiu, cu salariu anuale de 140 fl. v. a. cuartiru liberu, lemne de focu si folosirea a dóue delnitie de curechiu, se deschide prin acést'a concursu pâna in 10 Octomvre a. c.

Concurentii, provediuti cu atestatu de cualificatiune, sa se adreseze la inspectoratulu scolare subscrisu in terminulu prefiptu.

Sabiiu 9. Sept. 1871.

Inspectoratulu scolare gr. res.
83—2 protop. tractului Sabiiului I.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei vacante de invetiatoriu la scól'a populara din comun'a Aciliu se deschide prin acést'a concursu cu terminu pâna in 26 Septembre a. c.

Emolumentele suntu 140 fl. v. a. si cuartiru liberu.

Doritorii de a ocupá acestu postu au sa-si ascérna pâna la terminulu de susu, concursele loru bine instruate, insotite de documintele necesarie, comitetului parochiale din locu.

Aciliu in 8 Septembre 1871.

Comitetulu parochiale.

(83—2) Amu vediutu Petru Badila,
Prot.

Concursu.

Devenindu postulu de invetatoriu pentru clas'a II si I in comun'a Lancremu vacantu se escrie concursu.

Doritorii de a ocupá aceste posturi au a dovedí ca suntu pedagogi absoluti si inzestrati cu insusirile prescrise in legea scolara din anulu 1871.

Lél'a e pentru invetiatoriulu din clas'a II 160 fl. si pentru acelu din clas'a I 80 fl. v. a. cari bani in luni decursive pre lânga cuitantia se scotu din alodiulu comunalu.

Suplicele au a se ascerne comitetului subscrisu pana in 1. Octobre a c.

Comitetulu parochialu alu comunei Lancremu.

Ioanu Lasice,
Presiedinte.

Concursu.

Pentru intregirea parochiei vacante române grecoorientale din Crisciori — comitatulu Zarandului — ce consta din 163 nri se escrie prin acést'a concursu pâna la 1 Octobre a. c.

Emolumentele impreunate cu acésta parochia suntu : o suta (100 fl.) fiorini val. austr. pre totu anulu in bani gat'a, si stol'a obicinuita; totu-odata alesulu parochu va avé a purtá unu anu si oficiulu invetiatorescu, cu care e impreunatu salariulu de 200 fl. v. a. cuartiru liberu si lemnele trebuincióse de focu.

Doritorii d'a competá la acésta parochia instruindusi concursele loru in sensulu §. 13 din statutulu organicu pâna la terminulu susu-atinsu au a si subscerne scaunului protopresbiterale alu Zarandului.

Bradu 9 Septembre 1871.

In contielegere cu comitetulu parochiale

Moise Lazaru,
(84—2) Prot.

Redactoru respundietoriu Nicolau Cristea

Editur'a si tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Dumineca si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 75. ANULU XIX.

Sabiiu, in 19 Sept. (1 Oct.) 1871.

Eveneminte politice.

In Cislaitani'a au eruptu torentulu protesturiloru. Mai multe diete din acea parte a imperiului protestéza in contr'a reconóscerei dreptului publicu alu Boemiei, vediendu in acest'a periclitarea constitutiunei tieriloru tienatórie de senatulu imperiale. Proteste de aceste vedemu ca s'au facutu pâna acum de câtra dietele din Austri'a de josu, Carinthi'a si Silesi'a; diet'a dalmatina este impârtita in dóue castre marcate in privinti'a acestei cestiuni. Minoritatea compusa din italieni si nemti protestéza; slavii inse cá majoritate voteza o adrésa de incredere ministeriului pentru recunóscerea dreptului publicu alu Boemiei. Lucrurile devinu din dî in dî totu mai interesante dincolo de Lait'a.

Unu evenementu nu de putiena insemnatate este miscarea religiósa in sinulu bisericei papiste in Germani'a. Cetimu de mai multu tempu prin diuarie despre unu congresu alu catoliciloru vechi in München (Bavari'a). Cuventârile si deciderile acelui congresu ne arata ca o parte insemnata de credinciosi de ai papei voiescu sa ese de sub potestatea acestui'a si sa formeze biserici poporale. Unele date despre congresulu amintitu indigita si tendintie de a aduce o armonia intre biseric'a cea emancipata de sub papismu a catoliciloru si intre biseric'a crestina ortodocsa si cu cea protestanta.

Din Russi'a sosira sciri despre aliantie cu Franci'a, despre inarmâri si altele cá acestea. Deocamdata putemu fi linisciti de partea acést'a ca tóte scirile de feliulu acest'a suntu mai multu nisce sensatiuni.

Sabiiu, 18 Septemvre.

In dîlele din urma s'a tienutu aici in Sabiiu adunarea generala a representantiei fostiloru granitieri din regimentulu românu I. Desbaterile acestei representantie atragu atentiunea si interesulu nostru si din acea causa, pentru ca audîmu ca s'a desbatutu cestiuni cari trecu preste limitele unei administratiuni de unu fondu. Ne aru paré fórte bine cându ne amu aflá in placut'a pusetiune de a impartasi publicului nostru óresi-cari schitie despre totu decursulu desbateriloru.

Diet'a Ungariei.

In siedinti'a din 22 Septemvre a casei deputatiloru se autentica mai intâiu protocolulu siedintiei precedinte. Presiedintele anuncia mai multe petitiuni dela jurisdictiuni, care se tramitu comissiunei petitiunarie. Mai multi deputati ascernu petiutiuni private, care de asemeni se tramitu comissiunei respective.

M. Iókay indrépta câtra ministrulu de finantie o interpelatiune in privinti'a lipsei celei mari de bani, ce domnesce in piaciale Pestei. Ministrulu de finuncie promite a delaturá, incâtu i va fi cu potintia, acést'a lipsa prin acea ca in dîlele prossime va pune câte-va milióne la dispositiunea piaciei pestane de bani — se intielege sub conditiuni pre lânga cari si statulu 'si are socotél'a sea. — Se mai facu inca unele interpelatiuni pentru noi de pucinu interesu si apoi se publica resultatulu alegerei facute in siedinti'a trecuta a trei membri in a 6-a comissiune judiciaria. Se alesera Ed. Turcsányi, K. Barcsay si V. Szilágy; toti depusera indata juramentulu.

La ordinea dilei sta unu singuru objectu si adeca desbaterea propunerei lui I. Györffy privitóre la esmiterea unui comitetu de 15 membri spre o nóua pertractere si prelucrare a proiectului de lege relativu la industria.

I. Györffy 'si motivéza pre scurtu propunerea. Ministrulu Szlávy primesce propunerea sub conditiunea ca raportulu comitetului sa nu se mai tramita apoi iéra-si sectiuniloru ci sa se desbata indata de plenum. — Cas'a acceptéza propunerea pre lânga acést'a conditiune.

Referintele comitetului centralu K. Széll presinta raportulu despre proiectulu de lege relativu la imprumutu, dimpreuna cu unu votu separatu alu sectiunei 4, si raportulu creditului supletoriu pentru ministrulu de justitia.

Siedinti'a din 23 Septemvre. Dupa finirea formalieloru obicinuite anuncia presiedintele mai multe petitiuni, care de odata cu alte presintate de deputati se transpunu comissiunei respective.

La ordinea dilei sta proiectulu de lege despre imprumutulu de 30 milióne.

Se cetesce proiectulu de lege si raportulu comitetului financialu.

Raportulu comitetului centralu resuméza pre scurtu argumentele comitetului financiale si recomanda primirea proiectului pre lânga dóue schimbâri stilistice.

Votulu separatu alu sectiunei 4 recomanda respingerea proiectului. Referintele comitetului centralu K. Széll deschide desbaterea generale prin o cuventare, in care repetiesce argumintele contienute in raportulu comitetului centralu si financialu si apoi combate motivele votului separatu. — La desbatere iau parte Th. Péchy, Ed. Horn, P. Moritz, E. Simonyi, A. Gubody, A. Csiky, M. Jókay si K. Tisza, toti contr'a proiectului de lege.

Se votiséza si se primesce proiectulu in desbaterea generale câtu si in cea speciale cu 109 voturi contr'a 88.

In siedinti'a din 24 Septemvre deschisa la 6 óre sér'a, se resolvescu mai intâiu formaliele obicinutie, se face o interpelatiune de interesu particulariu si apoi se trece la ordinea dilei, la care sta a trei'a cetire a proiectului de lege despre imprumutulu de 30 milióne. Se primesce definitivu si tramite casei magnatiloru.

In siedinti'a din 25 Sept. presinta deputatulu I. Benedek unu proiectu de conclusu, in urm'a cârui'a sa se insarcineze ministrulu de justitia a asterne unu proiectu de lege despre regularea relatiuniloru urbariale pre fundulu regiu; pâna atunci sa se sisteze insa tóte procesele urbariale incaminate.

Se va tiparí si distribui.

La ordinea dilei sta desbaterea proiectului de lege relativu la creditulu supletoriu alu ministrului de justitia. I se votéza 434,900 fl.

Urméza alegerea comitetului de 15 spre revisiunea proiectului de lege despre industria.

Incheierea siedintiei la 12 óre.

Brasiovu, 15 Septemvre 1871.

Dlui Redactoru alu „Telegrafului Romanu.“

Domnule Redactoru! In mai multi numeri ai „Gazetei Transilvaniei“ au aparutu articuli care ataca pre comun'a intréga a româniloru brasioveni in genere si pre subscrisulu in parte. —

Cá respunsu la acele calomnii, suspiciuni, si denunciâri, amu tramisu dlui redactoru alu „Gazetei Tr.“ alaturatulu articulu, care insa in locu de a-lu publicá precum cerea bun'a cuviintia si missiunea unui diuariu impartiale, mi-a refusatu publicarea. —

In asta positiune m'amu adresatu la redactiunea onor. diuariu „Albin'a“, dara precum vedu din nr. 73 in „O dechiaratiune si rogare“ nici acea onor. redactiune nu voiesce sa dea publicitâtiei articululu meu, de-si onor. redactiune dechiera ca „e scrisu cu mai multa moderatiune si logica etc. decâtu atacurile.“

Argumentele si modulu de apreciare care le aduce onorat'a redactiune a „Albinei“ fatia cu crutierea de persóne nu le gasescu justificate, câci in astu modu pres'a aru devení instrumentulu câtoruva persóne de a monopolisá opiniunea publica, pre cându credu ca e de datori'a pressei a dá publicitate tuturoru articuliloru care tocmai tindu a luminá opiniunea publica de a-se cunósce fia-care pasere dupa adeveratele ei pene.

Dreptu aceea 'mi iau refugiu la ospitalitatea onor. d-v. diuariu in sperantia ca onor. redactiune nu va gasí preteste de refusu sî-'mi va publicá articululu alaturatu. —

Alu onor. redactiuni cu destinsa stima

Diamandi I. Manole.

Brasiovu, in Augustu 1871.

Dlui redactoru alu diuariului „Gazet'a Transilvaniei“

Domnule redactoru! Intorcendu-me de curendu din orientu unde pornisemu inca dela 15 Maiu a. c. si luându in mâna diuariele locale me surprinse unu articulu scrisu in stimabilulu d-v. diuariu nr. 45 de dlu corespundinte alu d-tale din nr. 29, câci asiá i place dlui G. Baritiu a se numí, in care acest'a, in locu sa se rectifice pentru procederea sea fatia cu festivitatea de infratire me gramadesce cu atacuri atâtu pre mine in parte câtu si pre toti românii brasioveni, numindu votulu de neincredere ce i l'a datu elit'a româniloru brasioveni unu simplu pasquilu si calificându pre toti acei onorabili români, carii au subscrisu acelu actu, de inimicii sei personali. — De óre-ce subscrisulu este atacatu anume si mai multu inca cá onor. publicu cetitoriu sa nu fia sedusu prin sofismele si sucitirile dlui G. B. Te rogu dle redactoru cá cu acea buna vointia, cu carea ai permisu dlui a-ti umplea 5 colóne in onor. d-v. diuariu, sa-mi permiti si mie a stá putienu la vorba cu domni'a sea.

Dlui G. Baritiu i place a numí dechiaratiunea româniloru brasioveni, ce iau dat'o acesti'a cá votu de blamu, pasquilu sub cuventu ca acést'a nu e subscrisa de nimenea si dechiarându cele 147 de subscrieri de litera mórta, pre cându d-sea scie siguru, câci ce nu scie dlu G. Baritiu, ca acei 147 suntu totu atatea persóne onorabile cu convictiune propria. — Cumca subscrierile suntu reale recunósce chiaru dlu G. B. cându dice ca ataculu asupra-i a purcesu dela inimicii sei personali. — Ori ce omu póte avea intr'unu orasiu inimici, doi, trei sa dîcu diece, dara are de alta parte, déca e omu de caracteru solidu, are pre partea sea maioritatea conlocuitoriloru devotati. — Dlu G. B. inca póte ca are aici inimici personali, dara de unde provine óre ca majoritatea poporatiunei române din Brasiovu s'a dechiaratu contr'a dlui G. B. Sa vedemu, dle redactoru, cine e caus'a de au ajunsu lucrurile in positiunea actuala? 2—3 inimici personali, cari póte sa-i aiba, séu purtarea d-selo a facutu, cá sa se indignedie tóta elit'a româniloru brasioveni. —

Mai intâiu sa-mi permita dlu G. B. a-i face o intrebare: Care anume suntu acei adeverati brasioveni vechi, cu cari dice ca au traitu in buna armonia si pre care i ia de martori in contr'a pasquilantiloru? Nu credu ca face alusiune la cei reposati in Domnulu. —

Atâtu eu câtu si d-ta, dle redactoru, scimu prea bine ca intre acei 147 suntu toti negutietorii betrâni, incependu dela verst'a de 70 de ani si pâna la 20 de ani, este tóta inteliginti'a, este cu unu cuventu, cum dice d-lui adese-ori tóta protipendad'a ro-

mâniloru brasioveni, lipsindu din acelu actu numai iscaliturile ginerelui d-lui sî a altoru 2—3 multu 5 negutiatori, cari erau absenti. Prin urmare credu ca e de datori'a dlui G. B. in fati'a opiniunei publice, la care singuru au apelatu, sa vina sa justifice ca nu e esactu aceea ce a publicatu in nr. 45 alu stim. d-v. diuariu ; câci ori-câtu de mesteru e d-lui la scrisu nu i va succede a seduce opininnea publica facendu a se crede ca in Brasiovu fatia cu d-lui suntu partide, suntu desbinâri. Onorabilulu publicu trebue sa scie ca fatia cu d-lui toti românii brasioveni, tineri sî betrâni, toti cá unu singuru omu, s'au saturatu sî indignatu de conduit'a d-lui sî de aceea cu totii in buna intielegere iau datu acelu votu de blamu. —

Pâna cându d-lui nu va vení sa arate in publicu a) câti sî anume care suntu acei români brasioveni, cari nu au subscrisu acelu votu de neincredere, afara din acei'a care i-amu numitu mai susu! b) care suntu acei români brasioveni. pre care i invóca cá martori in contr'a pasquilantiloru ? Pâna nu va face acést'a, onor. publicu sa sc.a. ca toti românii brasioveni, cum dice d-lui tóta protipendad'a, ia datu acelu votu de blamu ! !

Incâtu pentru amenintiarea ce-ti face sî d-tale sî nóue la toti acei 147., ca ne póte cu succesu intentá procesu de presa sî ca pre basea §§ 493. 494 si 487, ne póte inchide dela 6—12 luni, amu a-i spune numai atât'a, ca unu omu seriosu cum pretinde a fi dlu G. B. tace si face ! Ce me privesce pre mine are tóta libertatea a face ce-i place sa nu ne crutie pre nici unulu, câci eu unulu nu primescu acea agratiare a d-sele si credu de siguru ca nu o primesce nici unulu din acei 147. —

Tempulu cerasieloru a trecutu dle G. B. sî cu asemenea scârtiitori nr. 487, 493 sî 494, se sparia numai paserile, iéra nu ómeni cari au cunoscintia de faptele loru sî cari potu documentá la totu momentulu ceea ce au scrisu. —

Pre acei „inimici“ sî „intriganti“ cari dice d-lui ca i-a descoperitu la 1855 in Sabiiu, la 1861 la Zernesti, la 1869 la Valcele, la 1870 in Fagarasiu, binevoiésca dlu Baritiu a-i publicá anume pre fia-care, ba credu, dle redactoru, ca e chiaru datori'a d-lui a-i desmascá inaintea publicului luminatu in tóta goliciunea loru, cá sa-i cunósca toti, sa se ferésca de ei. Sî sa o faca acést'a cu o óra mai curendu, câci nu credu ca tóte aceste cabaslicuri ne privescu pre noi acei 147 români brasioveni in corpore ! ! —

Noi din parte-ne insa suntemu in dreptu a numí pre acel'a intrigantu, care in iérn'a anului 1869, cându unii din barbatii români din Brasiovu in consideratiunea stârei nefavorabile, in care se aflá natiunea româna, se convorbira cá sa midilocésca a nu se tiené balulu Reuniunei femeiloru române, dîse câtra acesti barbati, ca ide'a este sublima, este ddieeasca, iéra pre de alta parte se duse pre la femei sî le intimidà in contr'a propusului acestui'a, amenintiandu-le ca voru umblá inchise, ca li se va desfiintiá Reuniunea sî câte alte, incâtu aduse totu Brasiovulu in ferbere sî confusiune. —

Asemenea merita dupa parerea mea titlulu de intrigantu acel'a, care la 1867 cu ocasiunea venirei cont. P é c h y la Brasiovu umblá sa faca ruptura intre românii brasioveni. — Sî cine altulu a fostu acest'a decâtu acel'a, care vrea sa faca pre altii intriganti ? —

Acum sa analisezu putienu, dle redactoru, sî jertfele care dice dlu G. B. ca le-a facutu in contulu româniloru din Brasiovu :

„In anulu 1854 fusesemu invitatu la postulu de directoru alu gimnasiului din Blasiu, Brasovenii insa me i n f a s i u r a r a in intreprinderi industriale pentru cá sa nu me mai potu miscá de aici.“—

Mai intâiu nu e esactu ca brasiovenii, ci numai unii din negutiatorii români brasioveni formara unu consortium spre infiintiarea unei fabrice de harlhía si fiindu ca dlu G. B. a fostu O r a c o l u l u , care i-a indemnatu cu deosebire la acést'a intreprindere nenorocita, firesce cu scopu de a-si face trebsiór'a sea, 'lu pusera in capulu Geschäftului, 'lu tramisera in Belgiu spre a face studiulu necesariu acelei intreprinderi, de unde d-lui aduse sî masinele fabricei. —

Acum déca acelu consortium au infasiuratu pre O r a c o l u , cá acest'a sa nu se mai póta miscá din locu, de siguru ca aeést'a n'a fostu in desavantagiulu d-lui ci iéra numai in daun'a intreprindietoriloru, câci intreprinderea s'au fondatu pre asemenea base, incâtu actionerii pâna astadi, aprópe 18 ani, nu au luatu nici pretiulu unui paharu de apa rece dividende din actiunile loru, pre cându dlu G. B. 'si scie venitulu seu siguru din acésta intreprindere. —

Déca negutietorii brasioveni cari intreprinsera dupa svatulu celu intieleptu alu dlui G. B. fundarea acelei fabrice, aru fi pusu capitalulu bagatu in fabrica la unu locu, aru fi potutu formá pâna astadi o banca romanésca de creditu sî imprumutu, prin carea s'aru fi potutu radicá insemnatu comerciulu românu din Brasiovu, pre cându astadi are folosu din acelu enormu capitalu inmormentatu totu numai dlu G. B. — Remane dara cá asupr'a i n f a s i u r â r e i publiculu nepreocupatu sa-si faca singuru conclusiunile sele in acésta privintia. —

La Martiu 1859 ne spune ca a fostu denumitu inspectoru scóleloru Moldovei cu 800 # pre anu. Asiá e. In 1861 chiamatu de redactoru alu „Monitoriului“ in Bucuresci cu 800 #, pre anu. Asiá e. In 1867 la Pest'a cá consiliariu ministerialu cu florini harthía 2500 pre anu. Asiá e. Tóte aceste grase posturi le-a respinsu dice d-lui pentru dragostea brasioveniloru. — Mai intâiu, dle redactoru, nu este esactu ca vre-odata românii brasioveni prin vre-o deputatiune mare séu mica sa fia rogatu pre dlu G. B. la 1859, 1861 si 1867 sa remana aici !

De-lu va fi rogatu „sânt'a trinitate“, cum se dîce pre aici, a fabricei de Zernesti, apoi acestei o póte pune dlu G. B. in contu, iéra nu in contulu româniloru brasioveni ; câci acei'a sciu prea bine ca nu pentru dragostea loru, ci pentru propriulu interesu alu d-sele au remasu aici. — Me va intrebá cine-va care sa fia acelu interesu ? Eata, respundu indata:

La Moldov'a de abea erá denumitu sî, profesorii scóleloru superióre din Iassi incepura sa mârâie, intre carii in prim'a linia dlu V. actualulu senatoru; prin urmare dlu G. B. cá omu precautu sî prevediatoriu si-a dîsu : postulu e grasu, dara ce folosu ca nu e stabilitate ; adi m'au denumitu sî mâne, ocupându postulu, voru incepe fanariotii sa fabrice la intrigi sî poimâne de siguru suntu unu simplu viageru pre ulitile Iassiloru, ergo nu me ducu ! remânu aici !

La 1861 la Bucuresci ! nu s'au dusu, câci pre acelu tempu sub principele C u z 'a cadea ministeriele cá perele cópte din pomu sî dlu G. B. cu spiritulu dsele prevediatoriu iéra au cugetatu : grasu e sî postulu acest'a, dara ce folosu ca nici in Bucuresci nu e stabilitate, ergo remânu totu aici — Astea sî multe de alu de astea suntu motivele pentru care au refusatu posturile din Moldo-Romani'a ! Ca a refosatu postulu de consilieriu ministerialu din Pest'a cu fiorini hartia 2500. pre anu, acést'a nu póte sa surprinda pre nimenea, câci acelu postu e cam ecuivalente cu acel'a care lu ocupa la fabric'a de Zarnesti, plus despârtirea de iubit'a sea trinitate ! ! !

Se mai lauda dlu G. Baritiu ca au pusu fundamentu la scólele românilorn din Brasiovu. Cu ce sî cum-nu ne spune ; noi insa scimu sî onor. pu-

FOISIÓRA.

Archeologia.

(Urmare.)

Séc-héd, seceta ; mamm, mama ; krâk, cracu ; briz, breazu ; sach, sacu ; karr, caru ; desk, dascalu ; gôlô, golu ; ai-ta, aide ; grik cricu.

Tóte aceste vorbe suntu celtiberiane, precum veselu sî altele suntu gote. Ulfil'a ne póte procurá mai multu de aceste vorbe gote in limb'a nóstra.

Celtii séu Keltii cari speriasera atât'a lumea civilisata a vechimei, cari facusera o napadire cu numele de Gali séu Golli in Itali'a sî Rom'a, de unde au luatu atât'a bogatia sî atât'a auru, aveau sî ei consciintia de viteji'a loru, aveau sî reputatiunea de bravi ; sî cându nu se mai bateau pentru densii, sa bateau cá mercenari, cá bravi platiti, precum sub numele de Elveliani i-amu vediutu in tempii moderni, batendu-se pentru cine le platea mai bine.

Celtii Gallici, de unde póte sî numele de Gallici, se bateau cu acel'a-si entusiasmu sî in armatele Illiriei sî in armatele Cartaginei, contr'a romaniloru, sî in legiunile romane, cá auxiliari mai alesu, contr'a tuturoru, cari faceau resbelu cu romanii ; sî coloniele aduse de Trajanu din Spani'a séu Gali'a, nu se poteau sa nu aduca cu sine-le sî caracterele Celtiberiane de pre acolo de pre unde erá resiedinti'a loru ; pre unde le vedemu in atâtea inscriptiuni sî pre monete Celto-Gallice.

Spre indata convictiune, sa védia cine-va tabl'a XVI, XVII sî XVIII din Recueil des Planches, a lui Mionnet.

Romanii au potutu recrutá din remasitiele Celtiloru primitivi sî chiaru in Daci'a, de unde i recrutase mai inainte sî Pyrhu, regele Epirului, sî Ptolemeu regele Egiptului sî alti regi ai Macedoniei sî ai Thraciei. Tacs'a erá facuta pentru oricine : o bucata de auru, adeca unu stater de auru de voinicu, séu cum amu dice astadi unu galbenu de omu ; iéra lui Antigone — cându s'au batutu pentru densulu cu capulu loru Bideriosu, cându s'au dusu cu tóte familiele loru, femee sî copii in serviciulu lui, — lui Antigone i au luatu totu unu pretiu sî pentru femeile sî pentru copiii loru.

Acestea ni le spune sî Justinu, sî Plutarchu in Pyrhu, sî Pausani'a, sî Polyen, sî altii.

Eruptiunile apoi ale Celtiloru din Gali'a, ómeni mari, decisi sî saraci, au tienutu vre-o doi seculi batai sî jafuri, sî prin Alpi sî prin Carpati ; nu scimu déca netotii : inalti, pletosi, albeneti nu voru fi fostu descendenti ai aceloru Goli-Calici. — Cine le-a studiatu limb'a, cine le-a observatu obiceiulu !

Romanii prin Ilyrii au supusu multi Gallo-Celti, Skordiki, Tauriski sî altii. Gallo-Celtii insa numiti Bastarni s'au tienutu multu tempu intre Tis'a, Carpati sî Dunare, precum amu dîsu, apesându pre Daci sub jugu, sî jafuiau cumplitu posessiunile republicei romane dincolo de Dunare, mai cu séma iérn'a cându ingietiá Dunarea.

Tractatulu Daciloru cu Mithridat, regele Pontului, spre o eruptiune in Itali'a, despre care ne spune Justinu, ingrigea Rom'a fórte multu. Celtii Bastarni inmultiti sî imputerniciti fórte in Daci'a, striveau fórte multu pre Dacii originari sî vecinatâtile Daciei, pâna cându esi acelu miraculosu rege Dacu Boerebist'a, care se puse in capulu insurectiunei totale dace, unu seculu sî jumetate mai inainte de Decebalu, pre la anulu 60 inainte de Christosu, sî puse in góna pre Galii Bastarni, cari acum nu mai erau Golii de alte-dâti.

Dela Boerebist'a care a destrusu pre Bastarni tiranii Daciei, au inceputu splendórea Daciei sub o nóua forma, care a crescutu unu seculu sî jumetate sî s'a stinsu de odata cu Decebalu, pre care-lu admira istori'a, s'a stinsu sub cea mai mare ostire ce a scosu Rom'a, luptându-se cinci ani cu celu mai valorosu generalu-imperatu alu vechimei in capu !

Boerebist'a dupa batai'a Bastarniloru, s'a intorsu spre Boeni, altu tribu de Celti, pre cari i-a batutu curendu, ne mai remanendu dela densii de câtu denumirea de boeri, perpetuata pâna astadi. Déca acésta conjectura, pre care amu mai emis'o, so pare paradoxale, potu fi acusatu impreuna cu Lelewel, care crede, pre câtu 'mi aducu aminte, ceea ce mi-amu inchipuitu eu. Vedi Etudes Numismatiques et Archéologiques, par Lelewel.

Tóte aceste rasse galice s'au contopitu in Carpati cu Dacii.

Pre lânga caramidile sî petrele cu simboluri, caractere sî litere pre cari le credu dace, adeca celte, celt-iberiane sî celto-grece, cu elementu fórte micu gotu primitivu, adaugu sî câte-va monete dace din colectiunea mea, fâra sa alergu la nici unu catalogu, la nici-unu desenu de medale publicate de altii sî gasite aiurea de câtu in Daci'a. Aceste pucine medalie le alegu din colectiunea mea mai caracteristica spre sustienerea celoru ce conjecturediu asupr'a caramideloru sî petreloru dela Slonu-Colib'a-Vechia, copiate, séu mai bine dicendu, calcate de mine insu-mi cu cea mai mare scrupulositate; aceste pucine medalie le impartu de o cam-data in dóue categorie : celto-iberice, sî celto-grece, adaogându numai protestarea mea contr'a sciutoriului numismatu Duchalé, care da monete celt-iberiane Panoniei in parte, sî unindu-me in acésta privintia numai cu multu eruditulu numismatu polonescu Lelewel, ca adeca acele monete suntu celte sî nu apartienu numai Panoniei.

Pentru partea a dóu'a, cele celto-grece nu mai este nici o indoiéla ca ele suntu imitatiuni dupa cele grecesci ale Macedoniei, ale Thraciei, ale insulei Rhodos, printre cari atâtu celto-grece câtu sî celt-iberiane unele suntu creatiuni pure in Daci'a.

blicu trebuie sa scie, ca initiativ'a, fundamentulu sî radicarea acelui maretiu edificiu, sustienerea lui aprópe 10. ani a purcesu din partea negutiatoriloru români din Brasiovu! La tóte acestea dlu G. Baritiu nu a contribuitu nici cu o par'a. —

Relativu la scóle se mai lauda sî spune:

„In anulu 1867/8, iérasi chiamatu sî provocatu le compusei petitiunea câtra camerele Romaniei pentru cá sa castige acele 2000 ♯. sî totu eu amu intretienutu sî corespondenti'a in acést'a causa cu ministeriulu sî câti-va deputati. S'au castigat:“

Inainte de a dá lamuriri asupr'a acestui pasagiu sa-mi permita dlu G. Baritiu a spune ca e ridiculu cuventulu

„S'au castigatu“ sî sémana multu a lotaria! Venindu la fondu declaru in fati'a publicului luminatu ca idei'a de a cere subventiune pentru scólele locale nu au esîtu din capulu dlui G. B. —

Românii brasioveni sciu din a câroi inima românésca au esîtu acelu impulsu, asemenea sciu ca nici au chiamatu, nici au provocatu in vre-o adunare séu prin vre-o deputatiune pre d. G. B. sa le compuie petitiuni, nici l'au invitatu sa tie corespondintie; ci s'au adunatu sî au invitatu eforî'a sa ascérna unu raportu de tóte fonduríle, spesele scóleloru precum sî o petitiune câtra parlamentulu Romaniei, designându sî pre subsemnatulu cá deputatu in acést'a la guvernulu Romaniei. — Presiedentele eforiei scóleloru române au sî pusu in lucrare decisiunea eforiei. — Iéra purcederea mai de aprópe in acésta afacere a fostu, ca eforî'a au alesu din sînulu seu o comissiune de trei, intre cari a fostu sî dlu I. G. I. cá sa compuna unu raportu sî o petitiune, care desbatendu-se sî primindu-se de câtra eforia sa se ascérna onor. parlamentu prin deputatiunea amintita. — In acésta comissiune a primitu asupr'a sea oficiulu de referentu dlu I. G. I., care a adusu elaboratulu gat'a la comissiune. Déca dlu I. G. I. cá membru alu eforiei, a lucratu singuru raportulu sî petitiunea séu si-a chiamatu in ajutoriu pre dlu G. B. acést'a nu privesce nici decum eforî'a.

Prin urmare dlu G. Baritiu a facutu serviciu numai devotatului seu amicu I. G .I. sî nici decum scólei. —

Laud'a sî recunoscinti'a pentru acelu ajutoriu facutu scóleloru române din Brasiovu; déca dlu G. Baritiu nu au sciutu acést'a, sa-mi parmita a o spune eu, care deputatulu româniloru brasioveni m'amu convinsu din adencuiu sufletului meu, laud'a sî recunoscinti'a, dîcu in fati'a intregului elementu românu, o merita sî o au numai acei ilustri sî adeverati patrioti români, cari presidau atunci in cabinetu sî care formau parlamentele române sî care in unanimitate au votatu acea subventiune, — o are Alteti'a Sea principele Carolu I. care santionà cu generositate voturile unanime ale parlamenteloru. —

Eaca cine are, dle Redactoru, dreptu la stim'a sî recunoscinti'a lumei române pentru subventiunea de 2000 ♯. iéra nu dlu G. Baritiu care ne spune ca dlui au câstigatu românîloru brasioveni 2000 ♯. Aceste le póte spune dlui celoru ce nu cunoscu starea lucrului, câci publiculu luminatu n'au uitatu sî scie ca acei mari patrioti nu aveau necessitate de informatiunea pandaguseloru dtele, scie publiculu luminatu ca acei barbati avea sadita in marea loru inima românésca radicarea instructiunei publice la toti fratii loru apesati de sórte vitriga!! dovada subventiunile date românîloru Macedoneni, românîloru din Dobrogi'a, dovada infiintiarea academiei etc. sî apoi credu ca nici nu e permisu unui românu luminatu sa privésca acea subventiune „de câstigu“ cum i place a o numí d. G. Baritiu.

Românii luminati privescu acea subventiune cá unu ajutoriu facutu de frati, câroru Dumnedieu le-au datu o sórte materiale mai favorabila. Prin urmare numai cându va pune dlu G. Baritiu §§ 487. 494. 493. la loteria sî cându va face cu ei unu terno sî va câstigá 2000 ♯. sî i va doná scóleloru atunci are dreptu sa dîca! „S'au câstigatu“; iéra in casulu de fatia laudele dlui devinu ridiculóse. —

Mai incolo ne mai spune:

„In Martie 1868. adunarea românîloru de aici m'au alesu de deputatu la conferinti'a cea memorabila dela Mercurea.

„Las'ca eramu reconvalescente, dara tocmai de asi fi fostu sanetosu deplinu nu asiu fi mersu inadinsu. Eramu adeca decisu a me dá cu totulu din drumulu adversariloru mei politici cá sa-si cerce ei fortun'a.“

Sciu toti românii brasioveni ca d. G. B. in acelu tempu, departe de a fi, cum dice, reconvalescente, erá deplinu sanatosu sî voinicu. Dar' ce mai vreti! ni o spune singuru ca chiaru de aru fi fostu sanatosu deplinu nu aru fi mersu cá sa se traga cu totulu din drumulu adversariloru sei politici „— Auditi sî luati aminte frati români ce motive fundate?!! Ce politica inalta va mai fi sî acést'a?

Acést'a adeveratu ca nu o pricepu. Ce sciu sî ce pricepu insa este ca dlu G. Baritiu acolo unde trebuiá sa se duca nu s'au dusu sî au siediutu a casa, reservându-si rolulu de a face critica! sî la Mercurea sî la Clusiu sî in alte adunâri, unde românii se consultau pentru aperarea causei sânte a natiunei sî unde bunulu simtiu ne dîce fie-câruí'a ca urm'a acolo sa fia sî dlui alaturi cu toti deputatii românîloru ca acolo sa-si reverse luminile spiritului seu, ca acolo sa dea românîloru o directiune care o crede mai nimerita pentru ajungerea dorintieloru natiunei. Nimicu din aceste nu au facutu dlui nici nóua localu nici natiunei. Cum vedeti nu au gasitu de cuviintia in nici o impregiurare critica a ne dá parerea sea sî a ne desemná directiunea care o crede mai nimerita binelui publicu; bá au siediutu a casa sanatosu sî voinicu sî nu s'au dusu chiaru la serbarea cea splendida a inaugurârei academiei române din Bucuresci. —

Subsemnatulu eramu martoru ocularu in pavilionulu dela capulu sioseliei podului Mogosoie, unde comitetulu arangiatoriu primea pre toti membrii români din tóte pârtile romanimei. Ei bine membrii Transilvaneni, doi mosi betrâni, dlu T. Tipariu sî G. Muntenu, adeveratu ómeni struncinati in sanatate, cu risiculu vietiei loru póte au pornitu la drumu sa fia acolo in diu'a acea mare sî sânta in mijloculu fratiloru, cari puneau temelia la unu maretiu institutu de cultura. Cine gânditi ca lipsea sî de acolo? Domnulu G. Baritiu.

Me intrebá unu membru din comitetu „cum de G. B. alu vostru n'a venitu?“ Me prinde sî pre mine mirare, fu respunsulu meu: „Lasa-lu ca nici ap'a din gârla nu-lu spala de aceea ce va audí elu dela mine“ dîse respectivulu domnu. Nimicu nu o sa fie domnule ei respusei eu, siguramente, dlui o sa ve dîca ca asiá cere politic'a trasilvana sa vie dlui a 3-ia dî dupa inviere sî de 'lu vei mai intrebá ce-va mai departe, ti va respunde ca nu-lu pricepi sî sa-i dai pace!. —

Ei bine, ce e dreptu, liberu e dlui G. B. sa siada a casa sî sa nu mérga nica-irea; dara liberi suntemu sî noi ai dîce verde in fatia ca face politica oraculósa. — Noi din partene sî natiunea chiaru amu asceptatu cu totu dreptulu cá unu barbatu de tali'a dsele sa aiba curagiulu opiniuniloru sele, sa se declare francu si românesce in ori-ce actiune, ce drumu e mai bunu sa luâmu in folosulu binelui publicu, dara sa nu ne vorbésca spre justificarea politicei dsele oraculóse! de spunagiuri ale politicei din tempulu absolutismului. Cine óre a infiintiatu contr'a dlui acea institutiune de spunagiu? Au dóra românii brasioveni? Scie tóta lumea ca pre acelu tempu pentru fie-care cetatianu erá aprópe desemnatu unu spionu, tóta lumea la noi au simtitu mân'a cea grea a acelui tempu, tóta lumea gemea

---

Sa-mi fie permisu a numí aci aceste monete in genere dace sî gete, pentru ca etât'a osebire este intre densele câta osebire a fostu intre Daci sî Geti, sî câta osebire este intre români sî Moldoveni, sî câta osebire a fostu sî intre monetele acestor'a. Getii locuindu cá de pre la gurele Ialomitiei pâna la Marea-Négra, primindu in tóte tipurile loru, imprent'a tipuriloru grece, sî cei din Daci'a de susu conservându-si mai bine tipulu celtu puru, pâna cându a impletatu in elu tipulu latinu prin imitatiuni ale moneteloru republicei sî chiaru ale imperiului pâna pre la Thiber, dupa observatiunile mele. Amu dîsu pâna cându, pentru ca de sî nu amu pre ce sa me basezu cá sa afirmu cu Lelewel sî altii ca Celtiberianii au batutu moneta de auru sî argintu cu 60 de ani inainte de a bate republic'a moneta in aste dóue metaluri, pentru ca acestu intervalu s'a trecutu dela epoc'a bataei de argintu in republic'a romana pâna la batai'a monetei de auru in republica, sî nu sciu cum se ia acestu intervalu sî pentru epoc'a cându Celtiberianii si-au batutu monet'a in aste dóue metale, — convinu ca Celtiberianii meridiani au batutu moneta de auru sî argintu pâna sa nu bata republic'a, imitându pre Greci sî cele-lalte popóre orientali cu cari erau in contactu.

Cu celto-grecele dace insa n'a fostu totu asiá, pentru ca vedemu necontestatu multime de monete de argintu sî auru in Daci'a, imitatiuni grosolane dupa monetele lui Filipu II alu Macedoniei, ale lui Alexandru III, ale lui Filipu III sî ale lui Lissimachu alu Thraciei, câci aurulu abundá in pârtile locului dela Filipu II, sî, erá, sa vede, fórte raru in Rom'a.

Astu-feliu dara, pentru ca ací nu facu o diatriba numismatica, cí cautu numai dovedi ca elementulu celtu, in diferite nuantie ale lui, abundá in Daci'a sî compunea fondulu tipului dacu; me marginescu a dice ca celto-grecii, Getii, imitau mai bine séu mai reu tipulu sî caracterele grece; iéra celto-iberianii, Dacii de susu, imitau iéra tipulu sî caracterele latine, neperdiendu nici unii nici altii simbolurile celte primitive, comune sî unor'a sî altor'a, mai multu insa Daciloru de susu. Astu-feliu, de esemplu, calulu simbolicu alu Celtiloru nu s'a perdutu de locu in Daci'a pâna la concuista; elu se vede pre tóte monetele dace cele mai adencu in vechime, mai bine séu mai reu inchipuitu pre diferite metaluri, pâna chiaru la monstrositate, sî calaretiulu celtu, este tipulu neaperatu pre monetele Daciei insocitu de diferite simboluri: balaurulu mai alesu, sî câte odata sî vâsculu celtodruidu. Printre aceste simboluri, litere isolate, necunoscute, sî printre legendele osândite de Mionnet sî de altii cá barbare, sa lamurescu câte-va caractere necontestatu dace, câror'a póte intr'o dî, vre unu ingeniosu archeologu, sa le preciseze valórea sî sa le clasieze in alfabetu.

Ca Dacii, pre lânga simboluri perpetuau sî traditiunea celta in practica, este ca erau vestiti calareti; sî, cá sa nu mai citezu ací cele prea cunoscute sî cele totu citate, recomându lectoriloru numai pre Capitolin sî geografi'a in versuri a lui Dionisie perigitulu (voiagiorulu), pre care nu-mi aducu aminte sa-lu fi vediutu citatu de cine-va, sî care cu tóte acestea este unu autoru fórte interesantu pentru noi.

Descrierea ce face Dionisie in versuri atâtu locuriloru câtu si altoru multe lucruri cari ne atingu pre noi, aru meritá sa se puna unu premiu pentru traducerea acestui poetu grecu geografu-istoricu in limb'a nóstra.

Elu numesce pre Daci, *Πολύιπποι* Vedi *Διονισίου Περιηγητοῦ* pag. 44.

Calulu simbolicu alu Celtiloru, sa-mi fia permisu sa-lu vedu eu sî in desenulu de pre caramid'a nr. 27; iéra cine aru fi dispusu sa ridia prea tare de acestu paradoxu, este rogatu sa véda in Lelewel vol. I. pag. 87: Etudes Numismatiques et Archéologiques, ce forma are calulu simbolicu alu Celtiloru, atâtu de schimonositu pre monetele ce gasimu in Daci'a, pâna sî a-i face botu de pelicanu.

Cailus a datu intâiu acésta figurina pre care a reprodus'o Lelewel. Cailus a crediutu intâiu acestu calu etruscu, dicendu numai ca este fórte asemanatu cu calulu gallicu; revine insa, spune ca s'a amagitu sî recunósce ca acestu calu este celticu adusu de Galli in Itali'a.

Cine a facutu o câtu de mica colectiune de obiecte antice gasite in Daci'a sî in acea colectiune sa nu fia sî câti-va caisiori care mai schidolu decâtu altulu, sî in diferite dimensiuni? Sa se observe in museulu nostru, pentru ca numai eu amu datu câti-va sî mai amu alti atâti'a in colectiunea mea.

Este insa unu altu lucru sî mai caracteristicu gallicu, care n'a potutu vení in Daci'a decâtu cu Celtiberianii; este cocosiulu galicu care se gasesce de bronzu fórte desu in Daci'a. Amu trei in colectiunea mea de diferite dimensiuni, sî ací nu mai este acum schidolulu barbaru care se vede in calulu simbolicu alu Celtiloru, ací este sî arta; acesti cocosi suntu fórte bine facuti.

Reliefurile pre marmure sî diferite petri, pre plâci de plumbu sî de bronzu cum amu datu sî la museu sî posedu sî in colectiunea mea, au atâtea lucruri caracteristice celte, in câtu aru fi cu nepotintia sa mai remâna cine-va la indoiéla ca elementulu celu mai poternicu in poporulu dacicu nu aru fi fostu Celtii din diferite semintie.

Anticarii nostrii pâna acum au despretiuitu ori-ce caractere, ori-ce semne, ori-ce simboluri cari nu representá latinitatea, ba inca sî inscriptiunile grece nu le consideró, pentru cá nu cumva prin aceste inscriptiuni sa se dea dovéda ca a fostu sî altu ce-va ací decâtu latini sî numai latini dela Adamu sî pâna astadi.

(Va urmá.)

atunci sub acea plaga! daru acea institutiune s'au inmormentatu de multu sî adi credu ca e ridiculu a justificá cine-va faptele sele ulterióre cu lucruri anterióre sî care nu erau inventate nici atunci numai pentru d'ui, ci pentru tóta lumea din tiér'a nóstra. Si pâna nu ne va convinge cu argumente ratiunabile persistâmu in parerea nóstra. —

Reviu, dle Redactoru, la actulu dela 22/8 Aprilie pre care dlu G. B. lu intitulédia de comedia.

Mai intâiu intrebu, n'au uitatu dlui ca noi nu amu avutu plenipotenti'a dela natiunea intréga, — prin urmare acelu actu ne privea pre noi singuri sî nu pre natiune! Apoi au uitatu dlu G. Baritiu ca la 1869/70 dlui sî nu altulu cá membru comitetului românilor brasioveni pacta, in numele loru sî cu comitetulu sasiloru sî cu comitetulu concetatianiloru magiari totu in „interesele nóstre comune!“

Ei bine! totu pentru aceste interese fratii magiari ne provocara sî la 22/8 Aprile a. c. prin 2 membri din comitetulu loru sî noi comitetulu alesu din adunarea elitei românilor pre bas'a programei publicate pactaramu acum cu concetatienii nostri magiari, câci asiá credemu sî crediurâmu ca va fi mai bine. — Ca amu cimentatu pactulu nostru printr'unu bancuetu aceea e o afectiune a semtieminteloru nóstre pre care nu e permisu d. G. B. a nile suspicioná. —

De este pactulu nostru gresitu, nu avemu pretensiunea de infalibilitate; sciu ca e liberu fia-care bunu românu sî frate a ne combate sî a ne indrumá pre o cale mai buna déca crede ca amu apucatu pre un'a rea d'aru scimu sî aceea sî asceptâmu cá acte emanate dela o comuna intréga, cá a românilor brasioveni, sa fia combatute cum dice românulu cu cinste sî omenia, asiá cum se cuvine sa faca unu frate câtra altu frate, déca lu crede ca au facutu unu pasiu gresitu.

Facut'au dlu G. Baritiu asiá? nu. — Dlu G. Baritiu, care bine sciea ca acelu pactu e o afacere locala, care bine scie ca acelu actu a fostu emanatu din propri'a vointia a românilor brasioveni, Ce face? Vine cu maliti'a inimei sele, se silesce prin „Federatiune“ sî „Gazet'a Trans.“ cu articuli scrisi intr'unu tonu nedemnu a desfigurá lucrulu, — face ce va mai multu, suspicionédia, calumniadia sî denuntia! — Ei bine fatia cu comun'a românilor brasioveni, carea in totu-déun'a au datu prin acte vii dovéda de puru nationalismu sî patriotismu intrebu ce insemnéza denuntiâri cum suntu:

„Lengeru au venitu anume din Pest'a, ergo e tramisu de cutare autoritâti: toti românii s'au vendutu.

„Negustorasiulu membru din comitetu e cumnatu cu N. C. din Sabiiu ergo S. au datu porunca românilor din Brasiovu!

„Magiariloru le dice: luati aminte! De au facutu românii brasioveni pactulu acest'a cu voi, caus'a e numai, ca voru prin acést'a sa castige procesulu bisericei din cetate, ce-lu au cu „Grecii“; asemenea sa castige subventiunea gimnasiului etc.“

Audit'ati bine, fratiloru români, tóte acele suspiciuni, calumnii, sî denuntiâri, cine gânditi ca le-au scrisu? Sasii? ferésca Ddieu! Respectu merita pres'a loru, carea au pastratu bun'a cuviintia in raportorile despre afacerile nóstre. —

Tóte acele infamii le-a scrisu condeiulu unui românu sî acelu românu mai are obradiulu a se gerá cá mare românu sî se mai mira ca românii brasioveni cu totii iau datu odata pentru totu-déun'a acelu votu de neincredere. —

Sî sciti onor. lectori pentru ce si-au perdutu d-lui cumpetulu sî au devenitu in acésta positiune de a-si versá la tóte ocasiunile veninulu inimei d-lui improscându sî hulindu pre românii brasioveni?

Pentru simplulu cuventu ca elit'a românilor brasioveni la inaugurarea dualismului iau desavuatu politic'a d-lui de a plecá la Vien'a cu jalb'a in protiapu, adunarea elitei românilor brasioveni prin mine subsemnatulu sî prin dlu I. G. I. iau spusu sî atunci verde in fatia: nu consimtimu sî nu aprobâmu dle Baritiu nici unu feliu de politica separatistica; voimu sî ceremu cá astadi câudu sânt'a causa a natiunei e amenintiata sa fiti toti membrii comitetului natiunalu de acordu sî solidaricesteo sa lucrati pentru natiune sî pentru salvarea drepturiloru ei; iéra sa nu injositi sânt'a causa a natiunei prin intrigi meschine de confessiune.

Nu voiu sa mergu mai departe, ci lasându combaterea mai speciala a dlui G. B. unui condeiu de carturariu, eu cá românu de inima dicu: poti dle sa ai cunoscintie, poti sa ai spiritu, poti sa scii multa carte! dara nu ai inima. Adeca n'ai tocmai partea cea mai esentiala care face pre omu folositoriu societâtiei sî natiunei sele. —

Diamandi I. Manole,
Comerciantu, proprietariu, membru alu consiliului administrativu alu bancei transilvane, censoru la filial'a bancei natiunale, vice-presiedinte alu gremiului levantinu, membru camerei comerciale sî industriale, alu comunitâtiei sî alu eforiei scolare. —

Varietâti.

*** Denumiri. Cá indeplinire la cele din nrulu 73 adaogemu inca urmatórele denumiri de presiedinti a tribunaleloru judecatoresci: In Turd'a Georgiu Lasló, in Alb'a-Iuli'a Ferd. Iocksmann, in Aiudu Alesandru Halmagyi, in Sighisiór'a Nicolau Siustai, in Mediasiu Dr. Lud. Binder; afara de acesti'a suntu denumiti fiscali superiori: Mich. Sebestyé la tribunalulu din Clusiu sî Nicol. Szilagyi la tribunalulu din M. Vasiarheiu.

Concursu.

Pentru ocuparea urmatéreloru statiuni invetiatoresci devenite vacante se escrie concursu cu terminu pâna la 30. Sept. a. c. st. vechiu.

1. Pianulu de susu pentru clas'a I-ea cu 120 fl. v. a. iéra pentru a dóu'a clasa cu 200 fl. v. a., cortelu sî lemne de incaldilu.

2. Rechit'a cu 100 fl. v. a. cortelu sî lemne.

Doritorii de a ocupá vre-un'a din aceste statiuni, au sa-si ascérna cererile instruate cu documentele prescrise in statutulu organicu pana la terminulu prefiptu scaunului protopr. cá inspectiunei scolare districtuale.

Sabesiu in 9. Sept. 1871.

I. Tipeiu
(84—2) Prot.

Concursu.

Statiunea de Invetiatoriu la clasa incepatóre dela scóla confesionale gr. or. din Sabesiu, cu leafa de 150 fl. v. a. este a se ocupá; doritorii de a avea acést'a statiune suntu prin concursulu de fatia avisati a-si inaintá pâna la 15 Octomvre 1871 st. v. petitiunile impreuna cu tóte documentele provediute in legea scolare sî dupa prescrisele statutului organicu scaunului protopres. gr. or. in Sebesiu cá Inspectiunei scolare districtuale cu a carui consimtiementu se publica acestu concursu.

Sabesiu in 12 Septem. 1871.

(83—2) Comitetulu parochiale gr. or.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu devenita vacanta in comun'a gr. or. Poian'a, scaunulu Mercurei, se escrie concursu pâna la 10/22 Octomvre a. c.

Emolumentele suntu:

150 fl. v. a. salariu anualu, cuartiru liberu sî unu stânginu de lemne.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si asterne suplicele loru la presidiulu comitetului parochialu, post'a ultima Mercurea pâna la terminulu defiptu, dovedindu ca suntu de religiunea gr. or., cu purtâri morali bune, ca au absolvitu gimnasiulu inferioru sî suntu teologi absoluti sî pre lânga alte studii prescrise sa fia in stare a propune sî principiele limbei germane.

Poian'a in 12 Sept. 1871.

Cu invoirea comitetului parochialu.
Ioanu Manegutiu
(83—2) parochu.

Concursu.

Devenindu vacanta statiunea de invetiatoriu din comun'a Cricâu protopresbiteratulu Albei-Juliei se escrie prin acést'a concursu pâna in 15 Octomvre st. v. cu care suntu impreunate urmrtórele emolumente:

a) bani gat'a 120 fl. v. a. dela comuna;

b) 4 orgii lemne pentru incaldirea odâii sele sî a scólei.

c) cuartiru lireru.

Doritorii de a ocupá acestu postu au de a-si tramite pâna la terminulu defiptu documentele:

1. ca suntu români de religiunea gr. or.;

2. Atestatu de moralitate,

3. ca au absolvatu celu putienu gimnasiulu infer.

4. Atestatu despre absolvirea cursului pedagogicu, séu teologicu,

5. ca pricepu limb'a magiara sî germana incâtu se recere.

6. ca sciu cantârile bisericesci.

NB. cei cari se voru puté representá in persóna voru fi mai preferiti.

Cricâu. 6 Septembre st. v. 1871.

In numele comitetului bisericescu
Petru Truti'a,
(3—83) parochu gr. or. locului.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scól'a gr. res. in Gusteriti'a lânga Sabiiu, cu salariu anuale de 140 fl. v. a. cuartiru liberu, lemne de focu sî folosirea a dóue delnitie de curechiu, se deschide prin acést'a concursu pâna in 10 Octomvre a. c.

Concurentii, provediuti cu atestatu de cualificatiune, sa se adreseze la inspectoratulu scolare subscrisu in terminulu prefiptu.

Sabiiu 9. Sept. 1871.

Inspectoratulu scolare gr. res.
83— protop. tractului Sabiiului I.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei vacante de invetiatoriu la scól'a populara din comun'a Aciliu se deschide prin acést'a concursu cu terminu pâna in 26 Septembre a. c.

Emolumentele suntu 140 fl. v. a. sî cuartiru liberu.

Doritorii de a ocupá acestu postu au sa-si ascérna pâna la terminulu de susu, concursele loru bine instruate, insotite de documintele necesarie, comitetului parochiale din locu.

Aciliu in 8 Septembre 1871.

Comitetulu parochiale.
(83—3) Amu vediutu Petru Badila,
Prot.

Concursu.

Devenindu postulu de invetatoriu pentru clas'a II sî I in comun'a Lancremu vacantu se escrie concursu.

Doritorii de a ocupá aceste posturi au a dovedí ca suntu pedagogi absoluti sî inzestrati cu insusirile prescrise in legea scolara din anulu 1871.

Léf'a e pentru invetiatoriulu din clas'a II 160 fl. sî pentru acelu din clas'a I 120 fl. v. *) a. cari bani in luni decursive pre lânga cuitantia se scotu din alodiulu comunalu.

Suplicele au a se ascerne comitetului subscrisu pana in 1. Octobre a. c.

Comitetulu parochialu alu comunei Lancremu.

Ioanu Lasice,
Presiedinte.

Concursu.

Pentru ocuparea statiune vacante de invetiatoriu, la scól'a elementara din parochia'a gr. or. Coman'a inferióra se deschide prin acést'a concursu cu terminu pâna la 1-a Octobre a. c. st. v.

Salariulu anuale e, in bani 100 fl. v. a. doi stângini de lemne, sî cuartiru liheru. —

Doritorii de a ocupá postulu acest'a, au a-si ascerne concursele loru bine instruate — sub-scrisului; pâna la terminulu susu-aretatu, dovedindu ca au absolvatu cursulu pedagogicu, in fine ca sciu sî cântarile bisericesci.

Fagarasiu 10 Septembre 1871.

Petru Popescu
(84—3) Protop.

*) In doi nri s'a publicatu 80 fl. din nebagare de séma; nu inse din nebagarea de séma a nóstra. Red.

Burs'a de Vien'a.

Din 30/18 Septembre 1871.

Metalicele 5%	57 70	Act. de creditu	289 80
Imprumut. nat. 5%	68 25	Argintulu	117 75
Actiile de banca	795	Galbinulu	5 60

Redactoru respundietoriu Nicolau Cristea — Editur'a sî tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori franc ate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratinnei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 76. ANULU XIX.

Sabiiu, in 23 Sept. (5 Oct) 1871.

Sabiiu, 22 Sept.

Diu'a onomastica a Majestâtiei Sele Imperatului si Regelui nostru Franciscu Iosifu l s'a serbatu cu solemnitate in biseric'a nóstra din cetate, celebrându sânt'a liturghía Escelenti'a Sea Présântitulu Archiepiscopu si Metropolitu Andreiu Baronu de Siaguna, pre lânga o asistintia compusa din Vicariulu archiepiscopescu, din asesori consistoriali si corpulu profesoralu seminariale (Directorulu si spiritualulu). Cu ocasiunea acestei solemnitâti s'a hirotesitu P. Vicariu archiepiscopescu N. Popea de Archimandritu alu Archidiecesei transilvane.

Si in bisericile celoru-lalte confessiuni se celebrara servitiuri ddieesci pentru préinalt'a dî onomastica.

La Escelenti'a Sea Présântitulu Archiepiscopulu si Metropolitulu nostru este unu prândiu de gala in onórea dilei.

Eveneminte politice.

Dupa multe framentâri in tierile de dincolo de Lait'a cata-ne sositi inaintea unei sciri de sensatiune, care vorbesce despre invoial'a viitória intre cechi si reg m. Conformu acestei sciri Boemi'a, Moravi'a si Silesi'a aru capetá o dieta generale de a cârei competintie se aru tiené tóte afacerile ce privescu administratiunea interna, inclusive drumurile de feru, cultele, instructiunea, justiti'a si darea directa. Mai departe Boemi'a si-aru capetá unu ministru propriu in consiliulu corónei; senatulu imperialu aru remané delaturatu si aru remané si pentru acestu complesu legatura representativa cu ceea-lalta parte a imperiului numai delegatiunile. In delegatiuni alege diet'a generale, si delegatiunile 'si estindu apoi competinti'a si asupr'a dârei indirecte si asupr'a afaceriloru comerciali si vamali. — Se intielege de sine ca nemtii suntu esacerbati asupr'a acestei sciri de-si totu ei o numera intre sensatiuni; prin esacerbarea acést'a ei insa constatéza o parte mare din verosimilitatea scirei.

Congresulu catoliciloru vechi, cum se titulézа acei catolici cari suntu contr'a infalibilitâtiei, castiga totu mai multa valóre in opiniunea publica. Unii articuli de ai congresului dechiara pre fatia rumperea de câtra biseric'a papei; altii insa din contra dovedescu pre mare servilismu fatia cu regimurile.

In Franci'a se vorbesce multu de incercâri bonapartistice. Se pare insa ca e mai multa vorba decâtu tréba. Regimulu e cu mare atentiune si impedeca ori-ce intreprindere ce numai se pare a incercare de feliulu acest'a.

Diet'a Ungariei.

Siedinti'a din 26 Septemvre. Presiedintele deschide siedinti'a casei magnatiloru la 12 1/4 óre; anuncia dupa aceea mórtea membriloru: conte N. Széchen, br. G. Orczy; conte I. Szapáry si conte B. Szapáry. Arata câte-va incursuri, intre care si unu conspectu statistico-criminal presintatu de ministrulu de justitia. P. Mályi, notariulu casei deputatiloru, presinta spre publicare articolulu de lege despre contractulu de navigatiune si comerciu incheiatu cu Spani'a si proiectulu de lege privitoriu la imprumutulu de statu de 30,000.000, fl.

Legea sanctionata se va publicá, proiectulu de lege se va tramite insa comitetului financialu.

Se presentara in siedinti'a de astadi casei magnatiloru si proiectulu de lege despre creditulu supletoriu alu ministrului de justitia, care proiectu se tramite comitetului financialu spre raportare.

In siedinti'a de astadi autentica mai intâiu protocolulu. Presiedintele anuncia mai multe petitiuni care, de odata cu cea presintata de deputatulu Ranicher se tramite comitetului petitionariu.

Se facu mai multe interpelatiuni, pentru noi de putienu interesu, intre care si un'a indreptata de L. Cseruátony câtra ministrulu de instructiune, prin care acest'a fu intrebatu ca are de cugetu a respunde la interpelatiunea indreptata câtra elu in afacerea lui Ius placetum regii?

Dupa ce cas'a luà spre sciintia respunsulu care lu dedù ministrulu de instructiune la interpelatiunea deputatului I. Schwarz, urméza a trei'a cetira a proiectului de lege despre creditulu supletoriu alu acelui'a-si ministru.

Cas'a primesce proiectulu, care apoi indata se tramite casei magnatiloru.

Ministrulu de jusiitia Pauler respunde si la interpelatiunea facuta de E. Simonyi in afacerea dreptului corónei numitu Ius Placeti regii, care respunsu se resuma intr'acolo ca s'a notificatu episcopului din Neoplentea a respectá in viitoriu legile tierei; si ca ministrulu nu are cunoscintia cum-ca s'aru fi publicatu si in alte diecese dogm'a infalibilitâtiei.

Se publica resultatulu alegerei membriloru pentru comitetulu esmisu pentru pertractarea legei de industria. Presiedintele provóca acésta comissiune a se constituí dupa siedintia.

Referintele comitetului petitionariu raportéza despre unele petitiuni, care se tramitu comiteteloru respective.

Presiedintele: Ordinea dilei e exhauriata. Facu propunerea ca cas'a sa decida a nu mai pertractá in sessiunea acést'a nici unu objectu.

K. Ghyczy róga pre ministrulu de interne a propune casei, conformu promissiunei sele, inca in sessiunea acést'a proiectulu de lege despre contributiunea domesticale a municipieloru.

Ministrulu Tóth promite de nou.

Presiedintele: Impartesiesce cá decisu alu casei ca in periodulu sessiunei de facia nu se va mai luá nici unu objectu la pertractare. Siedintiele se amâna pâna pre 20 Octomvre; in aceea di se voru luá indata la pertractare proiectele de lege, care ordina finalmente remanentiele urbariale si afacerile colonistiloru.

Petitiunea presintata casei deputatiloru in siedinti'a de astadi de deputatulu I. Ranicher o petitiune a universitâtiei nationale sasesci pentru o regulare grabnica a relatiuniloru urbariale de pre fundulu r.

In siedinti'a din 27 Septemvre se autentica mai intâiu protocolulu. Notariulu casei magnatiloru conte E. Kornis presinta nuntiulu acestei case prin care se impartesiesce casei deputatiloru ca se primira in aceea casa proiectele de lege despre imprumutulu si creditulu supletoriu alu ministrului de justitia.

Presiedintele anuncia, mai multe petitiuni incurse, ca deputatulu P. Boros si-a dessu mandatulu de deputatu pentru denumirea sea de presiedinte alu curtiei judecatoresci. Cas'a imputernicesce pre presiedintele a ordiná alegere nóue in cerculu vacantu.

P. Ordódy referéza in numele comitetului verificatoriu despre alegerea deputatului G. Plachy. Deputatulu se dechiara de verificatu pre lânga reserv'a terminului de 30 dile pentru ascernerea vreunui protestu; cu aceste se incheie siedinti'a

In 28 Septemvre inca se tienù o siedintia scurta in care pre lânga resolvirea câtoru-va afaceri secundarie, presiedintele ministriloru conte Andrássy presinta casei legea despre imprumutulu de 30.000.000. sanctionata de M. Sea regele.

Societatea academica româna.

Sectiunea istorico-archeologica

Siedinti'a dela 24 Augustu, 1871.

Presinti:

Vice-presiedinte: G. Baritiu. Secretariu: A. Papiu Ilarianu. Membri: V. Babesiu. I. Hodosiu. A. Odobescu. V. A. Urechia.

1. Se da lectura procesului-verbale alu siedintiei precedinte din 21 Augustu, si se adoptà.

2. Se pune la votu punctulu 2 din propunerea dlui Hodosiu, si se primesce, observandu-se ca formatulu si harthi'a voru serví de modelu si pentru celo-lalte volumeni ale opereloru Cantemiriane.

3. Se pune la votu punctulu 3 lit. a, b, c, d, e, si se primesce, observându-se la lit. a, ca harthi'a nr. 8 sa se aléga frumósa, cleita intréga, 600 cóle in topu, asiediate in latu.

4. De asemenea se primescu punctele 4 si 5 din propunere.

5. Se pune la ordinea dilei propunerea dlui Odobescu, prin care se ofere societâtiei academice, in conditiuni anume aretate, sum'a de lei noi 1000, premiu pentru cea mai buna lucrare „asupr'a popóreloru cari au locuitu tierile române de-a stâng'a Dunarei mai inainte de concist'a acestoru tieri de câtra imperatulu Traianu.“

D. secretariu ad-hoc alu societâtiei, I. Hodosiu, dându lectura propunerei dlui Odobescu, ce fusese mai intâiu presintata in siedintia plenaria a societâtiei, o transpune sectiunei istorice in originalu (vedi anes'a A.)

Propunerea dlui Odobescu se primesce cu multiamire, in unanimitate, in tóte conditiunile cuprinse in trens'a.

6. D. Odobescu propune unu premiu din procentele fonduriloru societâtiei pentru cea mai buna lucrare asupr'a vre-unui obiectu din istori'a moderna, precum aru fi: „Organisatiunea bisericei la românі pâna la finitulu seclului XVII.“

D. vice-presiedinte Baritiu aduce aminte membriloru sectiunei, ca cestiunea premieloru propuse de d. A. Odobescu se luase la discussiune si in un'a din siedintiele plenarie ale societâtiei academice, cu privire la fondulu séu venitulu de unde aru fi a se scóte vre-unu premiu, si se observase ca, dupa ce dictionariulu si gramatic'a voru fi compuse si publicate in trei ani, atunci venitulu dela fondulu Zapp'a aru stá la dispositiune si pentru alte scopuri afara de cele filologice; dara in siedinti'a plenaria nu se luase nici o decissiune in acestu punctu, ci s'a relegatu la sectiunea istorica. Intréba pre onorabilii membri déca voiescu sa ia cestiunea la desbatere in acésta directiune.

D. Urechia sustiene propunerea dlui Odobescu.

D. Papiu arata ca societatea academica are trei fonduri. Antâiu fondulu Zapp'a, ale cârui procente suntu acumu de 19,573.58. Aceste procente au o destinatiune speciale, lucrarea dictionariului si a gramaticei. In câtu tempu aceste dóue lucrâri nu voru fi terminate, banii, dupa liter'a si spiritulu dispositiunei donatoriului, nu potu fi distrasi dela destinatiunea loru. Alu doilea fondu, Alessandru Ioane I, ale cârui procente, astadi in suma de 1,773.78, de asemenea au o destinatiune speciale, traduceri nemerite din limbile clasice latina si elena, pentru care s'a si decisu a se publicá concursu. In fine, fondulu creatu din economiele subventiunei dela statu ne va aduce procente in suma de lei 2,589.52, destinati pentru publicarea opereloru Cantemiriane. D. Papiu nu crede a fi nici conformu intentiunei repausatului Zapp'a, nici oportunu si prudinte in impregiurârile in cari ne aflâmu, de a se distrage procentele acestui fon-

terminatu. Sperâmu ca acésta lucrare va fi gat'a in doi trei ani, si atunci numai, procentele Zapp'a se voru poté intrebuintiá, in conformitate cu actulu de donatiune, si la alte lucrâri literarie si scientifice. Din aceste motive nu póte adoptá astadi propunerea dlui Odobescu.

Totu de acésta opiniune suntu si dnii Babesiu si Hodosiu.

D. vice-presiedinte punendu la votu propunerea dlui Odobescu, dnii Baritiu, Urechia si Odobescu votéza pentru ; dnii Papiu, Babesiu si Hodosiu contr'a ; astfeliu, voturile impartiendu-se propunerea cade.

Cu acést'a siedinti'a se radica la 5 óre postmeridiane.

Vice-presiedinte, G. Baritiu.
Secretariu, A. Papiu Ilarianu.

PROPUNERE.

Se ofere societâtiei academice române o suma de 1000 lei noi, spre a dispune de densii, in modulu urmatoriu :

1. Acésta suma va constituí, pentru un'a si singura data, unu premiu care, in urm'a unui concursu, se va decerne celei mai bune disertatiuni, care va intrunî conditiunile mai josu anunciate, pertractându subiectulu cuprinsu in alaturat'a programa :

„Cercetâri asupr'a popóreloru cari au locuitu tierile române de-a stâng'a Dunarei mai inainte de concist'a acestoru tieri de câtra imperatorele Traianu.“

Aceste cercetâri voru fi indreptate :

1. Asupr'a geografiei antice a Daciei, din tempii anteriori asiediaminteloru române din trens'a.

2. Asupr'a originei, denumiriloru si distinctiuniloru etnografice ale popóreloru cari au locuitu aceste tieri.

3. Asupr'a religiunei, institutiuniloru, legiloru, usuriloru si gradului de civilisatiune ale acelorn popóre, avendu-se in vedere si monumentele de orice natura, care s'au potutu pestrá dela densele.

4. Asupr'a vestigieloru remase din limbile loru.

Concurentii voru trebuí sa estraga notiuni, pre câtu se póte mai complete, din autorii antici (eleni si latini) cari au atinsu aceste subiecte, si totu deodata sa supunu la o critica comparativa, plina de atentiune, tóte opiniunile principali esmise de invetiatii istorici si archeologi moderni asupr'a materieloru din programa. Printr'unu asemene studiu, concurentii voru trebuí sa-si formeze o opiniune critica, pre care o voru intemeiá pre argumente scientifice.

II. Scrierea va avé o distributiune sistematica ; ea va fi redusa in limb'a româna c'unu stilu correctu si limpede. Testulu disertatiunei va avé o 'ntindere aprosimativa cá de 200 pagini in 8 de tipariu cu litere garmondu. Cantitatea si estensiunea noteloru anesate la testu suntu lasate la dispositiunea autoriloru.

III. Manuscriptele voru fi tramise la delegatiunea societâtiei academice, curatu prescrise de mâna straina, fâra d'a purtá numele autorelui, ci numai o divisa scrisa atâtu pre manuscriptu câtu si pre unu alaturatu pligu sigilatu, carele va contiene numele si adres'a autorelui. Terminulu defiptu pentru admissiunea manuscripteloru este pâna la 15 Iuliu, anulu 1873.

Disertatiunile voru fi judecate de societatea academica, care va decerne premiulu acelei'a care va fi recunoscuta ca satisface tóte conditiunile programei.

IV. Premiulu care se va poté decerne in anulu 1873, va fi in suma d'o mie lei noi, plus interesele ce capitalulu acest'a va fi produsu pâna la epoc'a decernerei premiului.

V. Nepresentându-se nici unu manuscriptu pâna la terminulu mai susu defiptu, se va prelungí concursulu inca pre unu anu, adeca pâna la anulu 1874, adaugendu-se la premiu, si interesele sumei pre alu treilea anu.

VI. Déca inse nici pâna in alu treilea anu nu se va fi presintatu vre-unu manuscriptu meritoriu cu asemene coprindere, societatea academica in prosim'a sea sessiune va poté sa determine, pentru concursu la acestu premiu, unu altu subiectu, avendu totu-si si acel'a, relatiune la anticitâtile patriei române, istorice séu archeologice. „Rom.“

La cestiunea colerei lipicióse !

Faim'a despre erumperea acestei bóle lipicióse si periculóse — cá printr'unu fulgeru s'a latitu pre totindenia si a infricosiatu lumea. Din diurnalele publice vedemu ca insusi ministeriulu reg. ung. de interne s'a inspaimântatu si ingrigitu a face dispusetiunile necesarie in privinti'a acestei epidemie periculóse.

In urm'a dispusetiuniloru ministeriale, in unele orasie, precum si aicia in Aradu, s'au constituitu comissiuni pentru causele sanitarie cu scopu de a luá mesurele necesarie spre a impedecá erumperea acestei epidemie infioratórie. —

Simtómele colerei, de-si pâna acum'a numai ici-colia s'au presimtitu, totu-si cauta si noi sa cercâmu : in ce mesura se aplica si validitéza prin sate dispusetiunile salutarie ale ministeriului ? —

Poté-se-va scutí poporulu dela sate de periclulu epidemiei ?

In privinti'a acést'a cele mai plausibile descrieri ni le face unu corespondinte alu diurnalului „Neue Temesvarer Zeitung“ carele, precum se vede, cá omu practicu si de esperintia, cunósce bine giurstârile comuneloru si situatiunea poporului, si basatu pre acestea, iéta de ce parere e densulu :

„Déca vomu considerá idolenti'a sermanului poporu dela sate, atunci trebuie sa recunóscemu, ca aplicarea mesureloru preventitive in contr'a colerei prin comune, este mai necesaria de câtu chiaru in orasiele cele mai mari.

Nu este de ajunsu a ordiná si esmite comissiuni numai in orasie, ci trebuie sa ni atîntimu ingrigirea si la sate, comissiunile de salubritate din orasie trebuie neaperatu sa esmita si constituie din sinulu loru „comitete actiunali,“ cari spriginite de câtra antistiele comunali si judii cercuali, — sa nisuiésca cu tóta energi'a a impedecá erumperea acestei epidemie.

Este neesplicabilu si de mirare, ca jurisdictiunile respective, facia de acestu periclu ce amerintia cele mai vitali interese ale tierei, pâna acum'a inca n'au intreprinsu mesurile corespundietóre pentru crearea comissioniloru cestiunate ! Séu se presupune dóra ca acést'a prin comune n'ar fi de lipsa, fiindu ca poporatiunea la sate nu locuiesce indesuita la olalta cá in orasie, si ca se bucura de aeru mai curatu ? —

Dorere ca nu este asiá, câci : „Factorulu celu mai promovatoriu si potinte alu erumperei acestui morbu epidemicu — cum bine se scie — este „necuratienia!“

Unde óre grasiédia acést'a mai multu déca nu la sate, mai vertosu printre poporatiunea seraca ? Sermanulu poporu dela sate nu dispune nici de locuintie comode si spatióse ; acestea mai in totu loculu suntu scunde, mici si anguste, paretii suntu umedi, — tóta locuinti'a nesanatósa ; locuitorii unei case cu abia un'a séu celu multu dóue incaperi siedu asiá de indesuiti la olalta, in câtu abiá mai remâne unu locu golu in vre-unu cotu. — Impregiurarea acést'a este cu atâtu mai periculósa intr'unu tempu, cându coler'a sta sa ne cerceteze si totu se apropie de noi, tieranulu dela sate nu s'a familiarisatu inca cu curatieni'a ; lui in daru i vei spune si-lu vei indemná la conservarea curatieniei, la folosirea medilóceloru necesarie ; ferestrile micutie si inguste nici cându nu se deschidu spre aierarea chiliei ! Nu arare ori se intempla chiaru prin locuintiele tieraniloru mai avuti, dar' parte nesciu-

---

FOISIÓRA.

Archeologia.

(Urmare.)

Cu tóte aceste silintie insa contr'a evidentiei, remâne constatatu ca natiunea déca a fostu mare, culta si poternica pre acestu pamentu ; ca Celto-Grecii, Getii in contactu cu grecimea, au adoptatu alfabetulu grecu in limb'a docta pentru religiune si monumente ; iéra Celt-iberianii, intrati in elementu mare in poporulu dacu propriu disu, si in contactu cu Itali'a, au adoptatu caracterele latine, avendu cu tóte acestea simboluri, caractere si litere ale Daciloru, proprie in genere, alcatuindu prin conventiune unu modu de esprimare, si ací se vede tipulu grecu primitivu si celtu adusu prin Celto-Greci, tipulu etruscu si celtu adusu prin Celt-iberiani, si confundate tóte cu unu tipu locale, propriu, originariu.

Pre un'a din marmorele din colectiunea mea cu unu sacrificiu la Dieulu Mithr'a, lucrare daca, este inscriptiunea acést'a :

Βιδον Πατρίκιι
Θορτιν φιρω

Se observa o gresiéla de ortografia : este scrisu στοργίν, adeca cu „i“ in locu de „η“.

Suntu multe caractere simbolice cu totulu de alte origini in Daci'a : pre lânga calu, cocosiu, balauru, mai este si closic'a cu puii de auru, scrófa cu porcelí de auru, plugulu de auru, pre cari cauta si acum tieranii, si unii inca le sciu pre unde suntu inchise, dara nu potu intrá pre acolo pentru ca n'au erb'a fereloru.

Boulu, fie elu miraculosulu bou alu Carpati-fie ea venita din Indi'a, de pre unde vorbeau si se bateau sburatórele cu patrupedele si cu reptilele ; fia pasarea sacra Ibis : Leulu, déca nu va fi si elu alu Massaliei, adusu aci totu de Celt-iberiani séu va fi Leulu Sórelui-Mithr'a si alte atâtea inchipuiri pre petre gravate, pre marmure cu reliefuri si in diferite metaluri cari alcatuessu acea lume ideale monstruósa, apocaliptica cari s'au numitu culte gnostice ; boulu, pasarea-maiéstra si leulu s'au imaginatu, s'au alcatuitu ací in Daci'a pre o estetica daca propria.

In aceste gnostice jóca unu mare rolu tipulu indianu, si mai alesu egipteanu. Ce au avutu a face Dacii cu Indiele si Egiptulu ? Apoi óre-cari Pelasgi cari au dusu tipulu indianu prin Greci'a si Itali'a, la noi n'au lasatu nimicu ? Apoi, urmarindu traditiunea cu Zeuthes, si Zamolxu cu Pitagor'a prin Egiptu ; acestu Catmosu alu Daciei, Zalmolxe n'a adusu nimicu din Egiptu in patri'a lui ? De unde atunci atâtea obiecte cu tipu egiptianu se gasescu in Daci'a ?

Acum 5—6 ani, d. Ioanu Vladoianu urcându-se in susu de Cozi'a, la pétr'a ce se dice a lui Trajanu, si care este necontestatu unu altariu dacu de care se intimpina fórte desu prin Carpati, — numai dela Sinai'a preste munte pâna la Pester'a se potu numerá trei asemenea altare — ; d. Ioanu Vladoianu totu ocolindu asestu altariu dacu de d'asupr'a Coziei, pre stâng'a Oltului, a gasitu in preajma-i jumetatea unei mumie séu divinitâti egiptene fórte frumosu sculptata in porfiru si plina de hieroglife. Acésta interesanta piesa, pentru loculu mai alesu unde s'a gasitu, este in colectiunea mea.

Nu este de miratu dara, cá intre caracterele spre esprimare in Daci'a sa se védia si simboluri Celte si caractere Celt-iberiane si caractere Celto-grece, si tipu de rune primitive cá si literele Fenicie, de cari se tem chiaru pre mocrii nostri

Alesandru celu mare si multe alte monete batute in Thraci'a pre cum si tipu indianu, pre cum si tipu egiptianu.

Aici pre acestu pamentu, unde s'au batutu din cea mai adenca vechime si pâna astadi, geniulu Orientului cu geniulu Occidentului, negresitu ca a trebuitu sa remâna si spumele din gur'a unui'a si spumele din gur'a altui'a.

Greutâtile voru fi nemesurate spre alcatuirea alfabetului dacicu séu alu hieroglifului dacicu ; acést'a insa nu trebuie sa descuragieze pre ómenii sciintiei a aduná mereu si fâra pregetu materialulu pre reedificarea Daciei istorice si ante-istorice.

Nu trebuie sa despretiuimu monumentele ce intimpinâmu sub orice forma cari nu intra in latinitate, din contra pre acelea mai alesu trebuie sa le urmarimu, pre acelea sa le adunâmu, pre acelea sa le depunemu in musee, pre acelea sa le dâmu mai multu publicitâtiei, pentru ca rusine aru fi pentru unu poporu ce se prinde civilisatu sa nu-si póta dá de istori'a origineloru sele si de istori'a tierei ce locuesce.

Acésta istoria negresitu ca n'a sa póta nicidata sa fia tocmai tocmai istoria ; a sa-si aiba partea fabulósa, parte eroica, partea conjecturale si particic'a positiva, precum au si chiaru istoriele Greciei si Italiei.

Trebuie insa sa ne dâmu o séma despre cele trecute, fie si chiaru in modulu cartiei Facerei.

Balaurulu dacu traesce inca in basnele legendele si architectur'a româna, precum i in aréta labarum, vexilum alu Daciloru, pre colón'a traiana.

Iéra câtu pentru vâsculu Gui, celu sacru celtodruidu, elu esista inca in veneratiunea vaga a multeniloru nostri mai cu séma lu vedi adesea infipt in grinda séu si chiaru eternatu de iéne

— Ce baruiana este acést'a, mama

tori, parte negligenti — astu-feliu de lucruri, cari nu se potu aprobá. Adese-ori mânca póme crude, sî nu arare-ori in acelu tempu, cându n'aru fi consultu sî permisu a mâncá nici póme bune sî cópte.

Afara de acestea mai au influintia promovatória de morburi epidemice sî incordarile fisice ale tieranului, muncitoriu la lucrulu de câmpu ; modrulu de viétia celu neregulatu si periculosu sanatâtiei, apoi mai vertosu beuturile spirituóse,

Si scólele dela sate suntu caus'a morburiloru periculóse, câci in multe locuri fiindu localitatea scólei scunda sî necorespundiatória pruncii scolari siedu lipiti unii de altii sî indesati cá si pescii murati, iéra paretii scólei din launtru suntu murdari, impaginiti cá si din afara in stare antidiluviana ! (Dar' cine óre este caus'a ? ! cores.) Dar' pre strade sî prin pregiurulu sateloru sî mai scârbóse si mai periculóse lucruri se potu vedé, cum suntu buna óra gropanele (siautiuri) din naintea caseloru, pre sub ferestrile locuitoriloru, din ale cârora'a gunóia sî morcelituri aburéza celu mai puturosu si periculosu aeru. In multe locuri, pivnitiele suntu inca pline de apa puturósa, care cuprinde in sino o multime de miasme. (Dar' prin ale orasieloru ?! coresp.) Totu asiá de necuratu e aerulu sî prin canalele necurate din gradini sî ocóle, unde suntu aruncate cadavrele animaleloru, sî fiaraloru, cum suntu caii, cânii sî mâtii (pisice) crepati, prin a câroru putrediliune se latiesce cea mai uritiósa aburare pestilentica, carea causéza fâra tóta indoiél'a — morburi de natura epidemica. (Asiá este sî pre aici. Coresp.) —

Cadavrele animaleloru sî alte necuratienie stau espuse — asiá dicendu, de parada in câmpu liberu, — mai vertosu cele ce au trecutu deja prin procesulu putrediunei, care apoi causéza sî latiescu cea mai nesuferita putóre.

Dovada despre acestu scandalosu sî condemnabilu indiferentismu, din partea jurisdictiuniloru politice, sî antistieloru comunali, este trist'a impregiurare, ca in apropiarea sî de mariginea unoru comune — in tempulu de véra, câudu e cea mai mare caldura — se potu vedé scheletele cadavriloru de cai sî alte remasitie scârbóse. — Nime nu se afla, care intre asemene impregiurâri critice aru nisuí sî pretinde delaturarea acestoru abusuri contrarie de totu prescriseloru mai inalte politiale ! Bá ce e mai tristu sî condamnabilu, putórea provenitória dela aceste pestilentie strabate chiaru in internulu casei comunale, unde onorabilii antisti tienu consiliu, discuta multu mai urginte afaceri, necum sa se ocupe cu merantisiuri de acestea ! (De i-aru sgandará mai intâiu pre ei coler'a, Coresp.)

Mai adese ori se intempla insa ca economii nostri dela sate 'si móia canepele in apele sî riurile din marginile séu apropiarea comunei ; acést'a apoi inca causéza sî latiesce putóre nesuferibila, fâra a cugetá cine-va, ca este periculosu pentru sanatatea poporatiunei. (De-sî consentimu — mai intru tóte — cu aceste afirmatiuni nenegabile, totusi trebuie sa comentâmu, ca astragendu dela tóte acestea, aerulu din orasie este cu multu mai clocitu, precum sî necuratieni'a provenitória din viéti'a escesiva sî demoralisata a orasieniloru, din abundanti'a victualeloru, pómeloru, cârnuriloru, parfumerieloru etc. este cu multu mai mare decâtu prin sate ; de aceea cam de comunu sî astfeliu de morburi epidemice incoltiescu pururea mai intâiu in orasie. Coresp)

Aceste nepasari intre impregiurâri normale, se mai potu suferí ; insa in tempulu presinte cându suntemu amenintiati cu erumperea unui astfeliu de morbu epidemicu, suntemu indreptatiti a asteptá sî pretinde dela jurisdictiunile nóstre : cá sa-si incórde nitielu mai bine atentiunea asupr'a abusuriloru mai susu indicate, dispunendu din capulu locului sî de tempuriu cele necesarie, cá nu numai prin orasie ci cu atâtu mai neaperatu sî urginte — prin tóte comunele sa se constitue comissiuni, cari prin tóte modurile basate pre sciintia sî esperiintia sa previna periculului amenintiatoriu. Asceptâmu cá sî venerabil'a nóstra preotime sa conlucre prin svaturi morale la realisarea acestei dorintie, adeca sa indemne poporulu nostru la curatienia sî altele ce i se imputa.

In tempulu absolutismului Bach-Schmerlingianu erau asiá numitii medici comunali, cari fórte multu poteau sa ajute morbosiloru, acum cându suntemu in viéti'a constitutiunala magiara, intr'unu cercu constatatoriu de 20—30 comune se afla unu medicu. —

Aradu, in 13 Sept. n. P.
„Albin'a.“

Cestiunea Strusbergu.

Cetimu in „Independinti'a belgica“ dela 16 Septemvre curinte :

Guvernulu anglesu publica corespondinti'a ce s'a schimbatu intre Foreing-Office sî consiliele detentoriloru de bunuri straine, relativu la câile ferate ale Romaniei.

Resulta din aceste acte date publicitâtiei ca unii membrii ai consiliului au avutu cu lordu Graville, in lun'a lui Marte trecutu, o conferintia in care s'a agitatu cestiunea intervenirei guvernului in interesulu detentoriloru frustrati de guvernele straine sî ca aceasi cestiune s'a tratatu apoi prin corespodintie.

Intr'o depesia din 26 Aprile, d. Hamond areta positiunea ce a luatu guvernulu anglesu in cestiune. „Actiunea guvernului — dîce densulu — se va margini a acordá unu spriginu ne-oficiale sî-a adresá câte-va observatiuni intru'unu tonu amicale, statelor cari nu 'si tienu ingagiamentele. Imprumuturile ce contracta guvernele straine trebuie sa fia considerate „cá nisce operatiuni incheiate intre puterea ce imprumuta sî capitalistii ce se invoescu a intrá in riscuri straordinare cu speranti'a de a dobândí câstiguri proportionale.“

Ultim'a epistola publicata e dela 6 sî e semnata de d. Odo Russell. Intr'ens'a se vorbesce despre pasiulu infructuosu ce s'a facutu in interesulu detentoriloru de bunuri, pre lânga guvernulo Romaniei sî spune ca insarcinatulu de afaceri alu Majestâtiei Sele Britanice la Berlinu a primitu ordine dela guvernulu seu d'a emite, in comunicatiunile sele câtra guvernulu germanu, opiniunea ca cestiunea „aru trebuí tratata mai multu dintr'unu puntu de vedere comerciale de câtu dintr'unu puntu de vedere politicu.

Cá respunsulu la acésta scrisóre, consiliulu detentoriloru de bunuri straine, a adresatu guvernului anglesu o comunicatiune care consiliaza formarea unei comissiuni séu a unei conferintie de representanti ai guverneloru interesate, insarcinati a impacá conflictulu.

Romani'a.

Adunarea pregatitóre pentru congresulu diuaristicei române.

Adunarea pregatitóre pentru „Congresulu diuaristicei române“ constituita in Bucuresci din diuariele : „Trompet'a Carpatiloru“, „Columu'a lui Traianu“, „Telegrafulu“, „Poporulu“ sî „Opiniunea publica, s'a intrunitu in dóue siedintie, la 4 sî la 6 Septemvre curentu, in localulu redactiunei „Telegrafului“ sî alegendu-si biuroulu, compusu din d. N. At. Popoviciu, unulu dintre delegatii „Columnei lui Traianu“ cá presiedinte, sî d. Gr. G. Tocilescu, unulu din delegatii „Telegrafului“, cá secretariu, a desbatutu sî a stabilitu urmatórele preliminarie in vederea congresului diuaristicei române :

1. Voru fi admise la congresu, tóte organele române de publicitate din intrég'a Dacia, afara de diuariele umoristice.

2. Fia-care organu de publicitate are facultatiune, le-a gravatu atâtu de adencu in anima. Pentru ca necrediendu ca moru, dara ca-si schimba numai locuinti'a, mergu la mórte mai veseli decâtu aru merge in ori-ce alta calatoria.“

Pentru ca negresitu acésta natiune intre Tiss'a, Dunare, Marea-Négra sî Nistru, cu legi sî administratiune admirate de autorii cei vechi, cu o religiune atâtu de metaphisica, admirati pentru caii sî calaretii loru, cu arme atâtu de perfectiunate, invesmentati atâtu de bine sî atâtu de bogatu *) o asiá natiune stabilita, tratându regi sî popóre, sa nu fi avutu simboluri, caractere convenite, unu alfabetu, este cu neputintia sî déca alfabetulu dacicu nu s'a aflatu pâna acum, caus'a principala este ca noi cari aveamu datori'a imperiósa sa 'lu aflâmu, ne amu marginitu cu cercetârile, sî investigârile nóstre, numai pâna la inscriptiunile latine sî greco aflate in tiér'a nóstra, despretiuindu ori-ce simboluri, ori-ce caractere, ori-ce litere, cari nu aparteneau clarú sî evidentu la acésta civilisatiune clasica greco-latina, jurându inaintea lui Dumnedieu sî a ómeniloru ca suntemu toti nascuti, cu tigani cu totu, din Romulus Quirin.

Crucea punctuata la capete figuréza fórte multu pre monetele dace, imitate dupa cele macedone, mai alesu dupa acelea pre care crucea nu figuréza nici de cum ; asiá dara crucea punctuata este unulu din simbolurile celte pentru ca ea figuréza fórte desu pre monetele cele batute de celti in alte pârti.

Figuréza multu crucea pre monetele Republicei romane ; dara acolo este mai multu cá valóre numerica iéra nu cá simbolu ; cându pre didrachmele sî pre tedrachmele, imitatiuni dacice dupa monetele macedonice, nu póte avea nici unu sensu cá semnu numericu ; câci nu s'aru acordá in nici o sistema monetaria.

(Va urmá.)

---

intrebamu pre gazd'a mea la Slonu, o preotésa veduva, in cas'a câre'a erá vâsculu aternatu in tóte pârtile sî la icóna ?

— Ast'a e vâscu, domnule.
— Dara de ce doctoria este bunu ?
— De nici o doctoria, domnule.
— Apoi pentru ce-lu aduni sî 'lu tieni in casa ?

— Pentru ca e frumosu sî e bunu de multe sa-lu aiba omulu in casa !
— De ce lucru e bunu ?
— Nu sciu sa-ti spunu, dle, dara 'lu adunu sî eu ca asiá amu pomenitu dela parinti.

O bratiara daca de bronzu amu gasitu totu ací ; o gasise copiii prin preajm'a locului ; amu totu comparat'o sî m'amu decisu su credu ca este bratiar'a ce stringea camasi'a femeiloru dace in partea de susu a bratiului pre care o vedemu la mai tóte femeile dace pre colon'a traiana ; ea se potea stringe la capete spre a se ajustá pre bratiu. I-'m pare reu ca nu potu dá sî desemnulu ací.

Numismatii s'au deprinsu sa véda sub calulu simbolicu alu Daciei unu feru de lance, pre cându acestu simbolu póte fi ori-ce alta afara de feru de lance, (vedi medali'a 48), comparându-lu pre vre-o suta aprópe de monete unde lu vedu reprodusu in colectiunea mea ; si chiaru de a fi feru de lance elu aru fi totu celtu.

Monet'a cu balaurulu incolacitu se vede a fi o imitatiune dupa vre-o moneta macedoniana dinainte de Alesandru , considerându imperfectiunea lui Zeus Aetophoru tronându, déca acésta moneta nu va fi batuta prin Traci'a. S'a gasitu in preajm'a Lucerniloru. (Vedi nr. 41).

Corbulu, pre care l'amu gonitu sistematisesce cu stat'a ergia din armele tierei este sî elu celtu, cetatiénu vechiu alu Carpatiloru, sî nu este, — seraculu. — nici muscalu nici némtiu ; iéra bine ca a remasu cantonatu intr'unulu din judetiele nóstre.

Nu dicu ca aru trebuí sa fia corbulu simbolulu principale alu Romaniei, care, mai cu dreptu cuventu decâtu tóte tierile, a trebuitu sa-si ia aquil'a romana.

Aquil'a, afara de semnificatiunea ei romana la descendentii legióneloru romane, este sî ea principalele cetatiénu originaru alu Carpatiloru sî n'a fostu nici ea de locu straina Daciloru, pentru ca autori greci, contempurani cu densii, identifica cu aquilele sî-i numea aquilele Daci, precum amu mai spusu sî alte-dâti

Corbi de bronzu se gasescu totu asiá de desi in Daci'a, precum sî aquile de bronzu, precum sî cocosi de bronzu. Observu insa ca corbii nu suntu facuti in dimensiuni spre a serví dreptu altu-ceva decâtu cá amuleti séu ornamente. Aducu unulu dintre acesti corbuleti dinjosulu acestui tablou.

Herodotu sub numele de Geti spune ca Dacii suntu natiunea cea mai belicósa a Traciei.

Oratiu inspaimentatu de Daci dice „pene occupatam seditionibus delevit Urbem Dacus“ sî le da epitetiulu de „Dacus asper.“

Flerus dice : „Daci montibus iberendo, corpora plusquam humana erant“ sî Tacitu le dice : magna corpora.“

Julianu eata ce pune in gur'a lui Traianu cându acest'a vorbesce cu Jupiter : „voi sciti, Jupiter sî cei'a-lalti diei, ca primindu imperiulu lâncediându sî slabitu in tóte pârtile lui, de acea tirania care 'lu lucrase multu tempu in intru, si de desele invasiuni ale Getiloru din afara, amu fostu singuru care amu cutezatu sa atacu aceste popóre cari locuescu dincolo de Dunare. Amu subjugatu chiaru pre acesti Geti, cea mai belicósa natiune din tóte natiunile ce au esistatu vre-odata, nu numai prin forti'a corpuriloru loru, dara inca sî prin acele maxime ce Zamolxe, care este intre densii in asiá mare vene-

tea de a-si tramite ori-câti delegati, avendu insa câte unu singuru votu fia-care dintre diuarie.

3. Biuroulu definitivu alu congresului se va alege din persóne straine diuaristicei.

4. Siedintiele voru fi publice.

Desbaterile se voru dá publicitâtiei.

5. Conclusiunile congresului nu se voru supune sanctiunei intruniriloru publice.

6. Ori-cari aru fi aceste conclusiuni diuariele remase in minoritate nu voru fi espuse la nici o recriminatiune.

7. Localulu intrunirei congresului va fi sal'a Ateneului Românu din Bucuresci.

8. Congresulu va fi convocatu pentru diu'a de 1 Octomvre, anulu curentu, de câtra biroulu acestei adunâri pregatitóre.

Se esplica ca dlu representante alu diuariului „Poporulu“, crediendu de atributiunea adunârei pregatitóre numai otarirea dilei sî a locului, cându sî unde sa se tiena congresulu, s'a abtienutu la discutiunea si votarea tuturoru celoru-lalte puncte stabilite prin majoritatea diuarieloru presinte.

Presiedinte, N. At. Popoviciu.
Secretariu, Gr. G. Tocilescu.

Varietâti.

*** Escelenti'a Sea Présântitulu Archiepiscopu sî Metropolitu Andreiu, in urm'a conclusului sinodului anualu archierescu din anulu acest'a a hirotesitu de Archimandritu alu Archidiecesei nóstre transilvane, ieri in 22 Septemvre cal. nostru, in diu'a onomastica a Imperatului sî regelui nostru pre Protosincelulu Nicolau Popea.

*** (Societatea Transilvani'a.) In siedinti'a comitetului societâtiei Transilvani'a, astadi dóue-spre-diece Septemvre 1871,

Luându-se in desbatere raportulu comissiunei numita pentru cercetarea acteloru concurentiloru la stipendiele societâtiei Transilvani'a, s'au votatu urmatórele conclusiuni:

1. Artemiu Anderco, din Borsi'a, Maramuresiu, va primí stipendiulu de 110 galbeni pentru medicina la universitatea din Turinu.

Unanimitate de voturi.

2. Iosifu Popescu din Sacele (Satu-longu), Transilvani'a va primí stipendiulu de 140 galbeni pentru punti sî siosele la universttatea de Gand in Belgi'a.

Unanimitate de voturi.

3). Teofilu Olinescu, din Bucovin'a, va primí stipendiulu de 150 galbeni la scól'a de minere in Liége. Majoritate de voturi.

4. Nicolau Fagarasianu, din Dragosiu, (districtulu Fagarasiu) va primí stipendiu de 70 galbeni, la politechniculu din Vien'a. Unanimitate de voturi.

5. Nicolau Galeea, din Palosiu, (Brasiovu), va primí stipendiulu de 150 galbeni, pentru punti sî siosele in Gand. Unanimitate de voturi.

Se va dá fie-cârui'a câte 20 galbeni bani de caletoria.

*** (Furi.) Ni se comunica, ca in marginime, impregiurulu Poienei sî Saliscei, s'au formatu o banda de furi, care neliniscesce de asta iérna multu pre locuitorii acelei pârti de locu. In septemân'a trecuta sparsera acei furi cas'a unui Poienariu sî i pradara intre altele sî câte-va sute florini. In 26 spre 27 l. c. st. n. intrara in cancelari'a comunale din Vale, roscolira cautându dupa bani tóte celea, din cancelaria sî sparsera lad'a comunale, in care din intemplare nu se aflau bani. Se vediura silîti a se multiamí din acestu locu cu câte-va „zalóge“ in pretiu cam de 30 fl. — Aceste sî alte fapte de feliulu acestor'a ne indémna a face locurile competente atente ca e tempulu supremu a se trezí din letargi'a, in care se afla organele de securitate publica, spre delaturarea acelei plage, care ne revóca in minte nesecuritatea din evulu mediu.

Concursu.

La scól'a poporala gr. orientala din Porcesci suntu dóue posturi de invetiatori de a se ocupá, unulu cu salariu anualu de 200 fl. v. a. sî cela laltu cu salariu anualu de 120 fl. v. a. cari se scotu din cas'a alodiala.

Pre lânga salariu fia-care invetiatoriu are locuintia gratuita sî lemne de incaldîtu.

Doritorii de a ocupá posturile acestea sa-si adreseze suplicele provediute cu documentele necesarie pâna la 25 Sept. a. c. cal. vechiu la subscrisulu inspectoratu,

Sabiiu 14 Septemvre 1871.

Inspectoratulu districtualu de scóle
din protopresbiteratulu gr. or.
(86—1) alu Sabiiului II.

Concursu.

Pentru ocuparea a duoru posturi invetiatoresci la scól'a poporale gr. or. din Pianulu inferioru, tractulu Sabesiului, se escrie prin acést'a concursu.

Salariele impreunate cu aceste posturi suntu:

a) Pentru postulu intâiu 150 fl. v. a. din cas'a bisericei, cuartiru sî lemne.

b) Pentru alu doilea 200 fl. v. a. léf'a sî 26 fl. v. a. pausialu de cuartiru din cas'a alodiale.

Doritorii de a ocupá amintitele posturi voru avea a-si indreptá petitiunile loru timbrate sî francate pâna la 1 Octomvre st. v. la scaunulu protopopescu in Sabesiu provediute cu documentele in intielesulu Statutului organicu, totu-odata concurentii au a se presentá pre Dominec'a din 3 Octobre st. v. sinodului parochialu localu.

Pianulu inferioru, in 14 Sept. st. v. 1871.
88—1 Comitetulu parochialu.

Concursu.

Devenindu vacantu postulu invetiatorescu dela scól'a poporala gr. or. din comun'a Ghimbavu in Protopresviteratulu Branului, cu care este impreunatu unu salariu de 150 fl. v. a cu prospectu de inaintare pâna la 200 fl. v. a. se escrie concursu pâna la Octobre a. c. pentru suplinirea lui.

Dela doritorii de a ocupá acestu postu se cere: sa fi terminatu celu gutienu patru clase gimnasiale sî cursulu pedagogicu cu succesu bunu, iéra cei cari voru dovedì cualificatiune sî mai mare, voru fi preferiti.

Concursele cuviinciosu instruite se voru adresá subscrisului, pâna la terminulu susu aretatu.

Zernesci 12 Septemvre 1871.

Ioanu Metianu,
(85—1) protopopr.

Concursu.

Devenindu vacanta statiunea de invetiatoriu primariu la scól'a confessionala gr. or. din comun'a Beclénu, protopopiatulu Fagarasiului I, se deschide concursu pâna in 17 Octomvre a. c. st. v. cându va fi sî diu'a alegerei.

Emolumentele impreunate cu acestu postu suntu 300 fl. v. a. cuartiru liberu sî 3 stângini de lemne.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si tramite recursele loru la comitetulu parochialu, documentandu ca au absolvatu celu putienu 4 clase gimnasiale, cursulu pedagogicu séu teologicu, sî ca au mai practisatu cá invetiatoriu celu putienu 3 séu 4 ani, sî ca e deprinsu bine in limb'a germana, sî in cantârile bisericesci, sî in fine pâna la finirea consursului concurentii au a se presentá inaintaa poporului.

Beclénu in 12 Septemvre 1871.
(86—1) Comitetulu parochialu.

Concursu.

Devenindu vacanta statiunea invetiatorésca din comun'a gr. or. Palosiu, protopresbiteratulu Palosiului, se escrie concursu pâna la 14 Octobre a. c.

a) Pre lânga unu salariu anualu de 120 fl. v. a. din cas'a comunale.

b) Cuartiru liberu in localitatea scólei.

c) Sub conditiune de a dirige sî pre adjunctulu esistinte.

Doritorii de a ocupá acésta statiune au a si asterne concursele loru timbrate, la subscrisulu, prin post'a ultima Sighisiór'a, pâna la terminulu defiptu, documentandu ca suntu clerici séu pedagogi absoluti gr. or. cu purtâri bune.

Hasifaleu, 13 Septemvre 1871.

Ioanu Gheaj'a,
(86—1) adm. protop.

Concursu.

Devenindu vacanta statiunea de invetiatoriu in comun'a gr. or. Sacatur'a, districtulu Ciórei (Kővár Videk) prin aaést'a se deschide concursu pâna in 30 Septemvre st. v., — cu acést'a este impreunata léf'a urmatóre:

a) bani 185 fl. v. a. dela comuna;

b) 3 stângini de lemne.

Doritorii de a ocupá acésta statiune au a-si asterne suplicele loru la subscrisulu pâna la diu'a defipta — dovedindu ca suntu de religiunea gr. or. — sî ca suntu absoluti de pedagogia. —

Sacatur'a in 9 Sept. 1871.

cu invoirea comitetului parochialu,
Ioanu Grleblea,
(87—1) protop.

Concursu.

Pentru intregirea parochiei vacante române greco-orientale din Crisciori — comitatulu Zarandului — ce consta din 163 nri se escrie prin acést'a concursu pâna la 1 Octobre a. c.

Emolumentele impreunate cu acésta parochia suntu: o suta (100 fl.) fiorini val. austr. pre totu anulu in bani gat'a, sî stol'a obicinuita; totu-odata alesulu parochu va avé a purtá unu anu sî oficiulu invetiatorescu, cu care e impreunatu salariulu de 200 fl. v. a. cuartiru liberu sî lemnele trebuincióse de fo.u.

Doritorii d'a competá la acésta parochia instruindu-si concursele loru in sensulu §. 13 din statutulu organicu pâna la terminulu susu-atinsu au a sî subscerne scaunului protopresbiterale alu Zarandului.

Bradu 9 Septembre 1871.

In contielegere cu comitetulu parochiale
Moise Lazaru,
(84—3) Prot.

Concursu.

Pentru ocuparea urmatéreloru statiuni invetiatoresci devenite vacante se escrie concursu cu terminu pâna la 30. Sept. a. c. st. vechiu.

1. Pianulu de susu pentru clas'a I-ea cu 120 fl. v. a. iéra pentru a dóu'a clasa cu 200 fl. v. a., cortelu sî lemne de incaldîtu.

2. Rechit'a cu 100 fl. v. a. cortelu sî lemne.

Doritorii de a ocupá vre-un'a din aceste statiuni, au sa-si ascérna cererile instruate cu documentele prescrise in statutulu organicu pana la terminulu prefiptu scaunului protopr. cá inspectiunei scolare districtuale.

Sabesiu in 9. Sept. 1871.

I. Tipciu
(84—3) Prot.

Concursu.

Statiunea de Invetiatoriu la clasa incepatóre dela scóla confesionale gr. or. din Sabesiu, cu leafa de 150 fl. v. a. este a se ocupá; doritorii de a avea acest'a statiune suntu prin concursulu de fatia avisati a-si inaintá pâna la 15 Octomvre 1871 st. v. petitiunile impreuna cu tóte documentele provediute in legea scolare sî dupa prescrisele statutului organicu scaunului protopres. gr. or. in Sebesiu cá Inspectiunei scolare districtuale cu a carui consimtiementu se publica acestu concursu.

Sabesiu in 12 Septem. 1871.

(83—3) Comitetulu parochiale gr. or.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu devenita vacanta in comun'a gr. or. Poian'a, scaunulu Mercurei, se escrie concursu pâna la 10/22 Octomvre a. c.

Emolumentele suntu:

150 fl. v. a. salariu anualu, cuartiru liberu sî unu stânginu de lemne.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si asterne suplicele loru la presidiulu comitetului parochialu, post'a ultima Mercurea pâna la terminulu defiptu, dovedindu ca suntu de religiunea gr. or., cu purtâri morali bune, ca au absolvitu gimnasiulu inferioru sî suntu teologi absoluti sî pre lânga alte studii prescrise sa fia in stare a propune sî principiele limbei germane.

Poian'a in 12 Sept. 1871.

Cu invoirea comitetului parochialu.
Ioanu Manegutiu
(83—3) parochu.

Burs'a de Vien'a.

Din 30/18 Septembre 1871.

Metalicele 5%	57 70	Act. de credit.	289 80
Imprumut. nat. 5%	68 25	Argintulu	117 75
Actiile de banca	759	Galbinulu	5 [illegible]

Redactoru respundietoriu Nicolau Cristea

Editur'a sî tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Dumineca si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri strein pre anu 12 1/3 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 77. ANULU XIX.

Sabiiu, in 26 Sept. (8 Oct) 1871.

Revista diuaristica.

Fói'a „P. Naplo“ intrevine pentru contele Beust contr'a clericaliloru sî federalistiloru. Dupa ce constatéza acést'a fóia cum partitele federaliste sî clericale unite scuduie positiunea contelui Beust sî cum pre de cealalta parte cei „credintiosi constitutiunei“ l'aru trage iérasi in luptele cislaitane, continua in urmatórele :

In fapta, contele Beust nu se va simtí pré bine, ajunsu in modulu acest'a intre dóue focuri. Pre elu lu apasa preteritulu seu, de óre ce se amestecase in cestiuni, de care trebuie sa se padiasca. Care a participatu faptice mai nainte in reichsratu la desvoltarea lucruriloru, acel'a n'are la ce se mirá, déca passivitatea sea de astadi intempina de ambele pârti unu surisu incredibilu.

Pre contele Beust lu apasa inse sî presintele, din causa ca rol'a sea de mai nainte influintiadia positiunea sea de astadi. Cine a condusu odata faptice politic'a interna, cine a documentatu d'atâte ori ca politic'a interna sta in legatur'a cea mai intima cu cea esterna, a acelui positiune trebuie sa devina nerecreatóre in tóte privintiele in momentulu, câudu impregiurârile lu silescu a se abtienea nu numai dela afacerile interne ci sî sa documenteze ca abtienerea e cu totulu spontanea.

Pre noi ne aru interesá acést'a, continua „Naplo“ mai departe, numai intru atât'a in câtu e unu aspectu interesantu câudu unu barbatu de statu versatu se scóte din perplesitatea in carea a cadiutu prin a sea vina : contele Beust e inse din intemplare ministru comunu alu esterneloru sî tréb'a capeta asiá dara unu caracteru cu totulu deosebitu. Nu potemu fi indiferenti câudu cercuri care stau departe sî de delegatiuni sî si de parlamentulu ung. lucra pentru de a surpá pre ministrulu de esterne. Nu potemu fi nepasatori câudu contrarii cei mai turbati ai constitutiunei de facia voiecsu a inlocuí pre contele Beustu prin unu omu alu loru. Sî in fine nu potemu fi nepasatori câudu s'aru alterá politic'a esterna aprobata de delegatiuni, prin tragerea ministrului de esterne in luptele de constitutiune. Tóte aceste simplifica fórte positiunea nóstra vis-a-vis de contele Beust. Noi aprobamu politic'a esterna a contelui Beustu sî credemu ca retragerea sea de faciâ cu privintia la afacerile interne ale Cislaitaniei nu e dubia, la spatele câreí'a aru fi ascunse totu feliulu de intrige. In fine emanâmu din punctulu de vedere ca singurulu foru competente de a judecá pre cancelariulu de statu suntu delegatiunile, aceste au aprobatu inse politic'a sea esterna. In astufeliu de impregiurâri suntemu multiamiti cu tienut'a contelui Beustu. Elu nu are nimicu d'a face cu incurcaturele Cislaitaniei : positiunea sea sî cerculu seu de activitate e chiaru prefipta in complanarea din 1867. Pâna se tiene fidelu sî consecuentu de aceea, corespunde legei sî intereseloru lui. Tocmai din causa ca trebuie sa aprobâmu tienut'a lui cá pre deplinu corecta, trebuie sa privimu in atacurile indreptate contr'a lui nesuinti'a de a transplantá caosulu austriacu sî pre terenulu politicei esterne. O atare nesuintia, urmarita consecuentu, nu va cutremurá inse positiunea contelui Beust ci o va intarí.

La serbarea punerei petrei fundamentale a asilului honvediloru producu „Hon“ sî „M. Ujság“ articuli festivi. Ambe foile accentua, ca aru fi fostu datorinti'a representantiei nationale a se ingrigí de honvedi, e insa totusi imbucuratoriu ca prin sacrificiele unor'a s'a ajunsu unu resultatu asiá de frumosu in tempu asiá de scurtu.

Ultim'a epistola pastorale a primatelui principe da lui „Ellenör“ ansa a face propunerea : sa se abróge Placetulu regiu, de care episcopii afara de aceea nu se intereséza, cu scést'a sa se suscépa insa sî secularisatiunea bunuriloru bisericesci.

Cetimu in „Romanulu“ : Avemu a anunciá astadi româniloru o scire din cele mai mari, cea mai mare ce se póte da unei natiuni de ginte latina. Acést'a este miscarea Franciei sî a Italiei, surorile nóstre mai mari, câtra o aliantia panlatina.

Nu este multu tempu inca de câudu despotismulu sî ultr'a-montanismulu ce domniá in regiunile poterei din Franci'a o desbinasera de puteric'a parte a gintei latine din peninsul'a Italica, mângindu chiaru colinele Mentanei cu o lupta fratucida. Acea potere se derimá prin greutatea coruptiunei ce insasi gramadise asupra-si, natiunea francese platí amaru plecarea indelungata a capului ei sub despotismu, inse indata ce o era de moralitate inlocuí regimele imperiului, indata ce prin form'a republicana se stabilí singurulu guvernu posibile in Franci'a, oferindu garantii de stabilitate, geniulu gintei latine desfasiura din nou aripele sele protectóre sî la strigatulu seu vediurâmu pre ministrulu de esterne alu Franciei d. de Rémusat, strabatendu muntele Cenis sî ducendu cu sine sî in Itali'a voinți'a guvernului republicei si-a natiunei intregi d'a pune cá temelie a aperarei, a prosperitâtiei si-a gloriei gintei latine unirea strinsa a tuturoru ramuriloru sele.

Iéta ce cetimu prin diuariele straine asupr'a primiloru pasi ai Franciei in acésta marétia sî salvatóre idea :

„Regele sosindu eri diminéti'a, 18 Septemvre, in Turinu, a primitu in audintia particulara pre d. de Rémusat ce venise in orasiu de cu sér'a.

„Intrevederea afostu fórte cordiale.

„Astadi la banchetulu la care asistá 800 persóne, presiedintu de sindicatulu din Turin, d. de Rémusat a radicatu unu toastu pentru regele Victoru Emanuelu sî a staruitu multu asupr'a aliantiei necesarie a gintei latine.

„D. Visconti Venost'a (ministrulu Italianu) a radicatu unu toastu pentru presiedintele republicei sî pentru uniunea acestoru dóue popóre.

„Aceste dóue toaste au fostu fórte multu aplaudate.“

„Unu alu doilea banchetu s'a datu, la care a asistatu o multime de invitati. Primariulu din Turinu a radicatu unu toaste pentru regele Victoru Emanuelu.

„D. de Rémusat a aretatu cele mai calduróse simtieminte de amicia ale Franciei pentru Itali'a.

„Noi suntemu toti de rasa latina, sî trebuie sa fimu toti uniti. Acest'a este adeveratulu momentu d'a ne amintí legaturele ce ne unescu.

„Ministrulu francesu felicità apoi Itali'a sî pre regele seu. Elu dice ca strabaterea muntelui Cenis este unu drumu de pace sî de salute sî aduce aminte ca Turinulu este léganulu renascerei Italiei. In numele republicei francese, elu bea pentru independinti'a tuturonu popóreloru sî pentru libertate. (Aplause frenetice).

D. Visconti bea pentru salutea republcei francese, pentru ministrii Franciei, pentru amici'a ei, pentru pace, pentru progresulu sî prosperitatea generale.“

Cestiunea principala dice „Tr. Carp.“ care preocupa mai tóta pres'a straina, este aceea relativa la negotiârile vamali ale Elsatiei—Lorenei sî la evacuarea celoru siése departamente francese cari formézа a dóu'a zona de ocupatiune.

Franci'a sî iérasi Franci'a ! In totu-déun'a sî pretutindeni nu este vorb'a decâtu de Franci'a ; tóte cele-lalte, ori-câtu de interesante sî de vitali, remanu cu totulu secundarie.

Bata ostile germane, nenumerate cá nasipulu mârei, pre eroii Franciei ; darime-i monumentele ; suga-i tóte miliardele pâna la ultimulu dinariu ; dissimuleze d. principe de Bismarck ori-câtu aru voí dispretiu pentru Franci'a, Franci'a va fi totu natiunea mare, ea va renasce totu-déun'a cá Phönicele chiaru din cenusia, sî fia-care miscare a ei, ori-câtu de neinsemnata, va fi o sguduitura pentru lumea intréga.

Sa luâmu jurnalele de preste totu globulu ; sa luâmu organele de publicitate germane, sî chiaru cele mai oficióse, espressiunile cele mai fidele ale dlui de Bismarck, sî ne vomu convinge ca Franci'a batuta, Franci'a umilita, este totu ce preocupa jurnalistic'a lumei intregi sî in speciale pre echourile cele mai intime ale guvernamentului germanu.

Pentru ce óre conquerantulu, trufasiulu sî fericitulu conquerantu, sa fia atâtu de preocupatu sî de ingrijatu pentru acei'a pre cari i-a batutu, i-a invinsu, i-a maltratatu, i-a despoiatu, cum n'avemu esemplu pâna astadi in istori'a moderna ?

Tempulu va deslegá acésta enigma singularia, sî, dupa velocitatea vremiloru in cari traimu, sperâmu a nu avea nevoia de prea multa pacientia.

„Independinti'a Belgica“, in numerulu seu dela 24 curente, ne spune ca „dificultâtile ce impedecau mersulu negotiâriloru privitóre la nóu'a conventiune vamala franco-germana, nu s'au aplanatu inca ; a ajunsu insa a se crede, atâtu de câtra pessimisti câtu sî de câtra optimisti, ca o solutiune eminenta nu aru fi cu neputintia. Dupa pessimistii, d. d'Arnim, ministru Germaniei, aru fi pusu dlui Thiers unu feliu de ultimatum, in urmarea câruí'a, sî dupa unu scurtu intervalu, guvernulu germanu 'si va retrage propunerile. Se póte insa ca acestu vuetu sa fia numai unu midilocu destinatu a permite d-lui Thiers de a trece preste conditiunile ce i s'au impusu de câtra adunarea nationala.“

Unu corespundinte alu aceluiasi jurnalu mai comunica ca plenipotentiarii aru fi ajunsu la o completa intielegere sî ca prin urmare ratificarea conventiunei se póte privi chiaru de pre acum cá asecurata. De alta parte, scimu ca in casulu câudu i va fi cu neputintia d-lui Thiers de a obtiené, cu conditiuni acceptabili, grabnic'a evacuare a zonei a dóu'a de ocupatiune, totusi o va potea reclamá, intr'unu intervalu fórte scurtu, in virtutea tractatului de la Frankfortu. Pentru acestu sfersitu d. Thiers a incheiatu unu tractatu cu cele mai mari casse de creditu cari voru pune la dispositiunea sea fondurile necesarie pentru plat'a celui de alu patrulea jumetate de miliardu din indemnitatea de resbelu.

Amu avutu ocasiunea sa probâmu in mai multe renduri ca spiritulu bonapartistu este adencu inradacinatu in Franci'a, mai cu séma in populatiunea agricola. Cu tóta persecutiunea esecutivei, cu tóte calumniele socialistiloru comunisti sî ale organeloru loru de publicitate, in numeru de mai multu de trei-dieci numai in Franci'a, spiritulu bonapartistu, devenitu unu ideale, ia proportiuni eminente pre fia-care dî.

I'si dau mari silintie organele vrasmasie ale acestui ideale, pentru a-i dá o turnura cu totulu alt'a de cea naturala, pentru a incriminá pre Imperatorele Napoleonu de instigatore sî de intrigantu alu unoru manopere ascunse : „tempulu insa nu este departe, — asecurá organele adeveratu democratice sî adeveratu de ordine, — câudu natiunea francesa, cá unu singuru omu, va stigmatisá de usurpatori pre toti acei'a cari s'au succesu dela alungarea regintiei imperiali sî pâna astadi.“

Cá sa dâmu o idea de exasperarea jurnaleloru antibonapartiste, sa punemu sub ochii lectoriloru nostrii unu pasagiu din jurnalulu „Independinti'a Belgica“, vrasmasiulu celu mai declaratu alu Imperialismului, relativu la miscârile actuali :

„Manoperele bonapartiste — dice „Independinti'a Belgica“ — despre cari corespundentii nostri din Parisu ne intretienu de câtu-va tempu, au devenitu preocuparea continua a organeloru liberali

cari tramitu intr'un'a avertismentele loru câtra guvernamentulu actuale ce pare otaritu a nu se dá lenei in mesurile de veghiare si aperare. Unulu din midilócele principali intrebuintiate intru secundarea intrigeloru occulte ale partidului, de câtra jurnalele ce, pre fatia séu indirectu, lucréza pentru o restaurare atâtu de rusinósa, consista in a presintá imperiulu cu totulu innocinte in privinti'a declarârei resbelului, cá târitu fâra voia-i de câtra opiniunea publica si incelatu prin informatiunile diplomatiei."

In acestu feliu, si in altele multu mai grave, precum coruptiune de regimente cu bani, se resuma calumniele asupr'a imperialismului. Ne resignâmu la rebdare pâna la definitivulu desnodamentu care, dupa tóte probabilitâtile nu póte fi departatu.

Jurnalele, ce ne sosescu din Franci'a, cu ultim'a posta, asecura ca guvernulu din Vien'a aru fi datu óre-cari detalie in privinti'a intrevederiloru dela Gastein si Salzburg. Comunicatiunea facuta guvernului francesu de câtra ambasadorele Austriei, asecura ca relatiunile amicali dintre Austri'a si Germani'a, nu amenintia nici pre Franci'a, nici pacea Europei si ca s'a lasatu Austriei tóta libertatea de actiune spre a-si continuá relatiunile amicali cu republic'a francesa.

Brasiovu 23 Sept. 1871.

Unu cuventu in interesulu conferintieloru inv. si a causei scóleloru elementare române.

Domnule Redactoru! Cugetându ca ori-ce se petrece pre terenulu si in interesulu scóleloru nóstre nu numai nu trebuie desconsideratu, ci din contra apreciatu dupa valórea sea, 'mi iau voi'a a atrage atentiunea stimatiloru lectori ai pretiuitului jurnalu, ce redactati, asupr'a unui obiectu care dupa parerea si convingerea nóstra e o cestiune de viétia, de progresu eminentu pentru intregulu invetiamentu si prin consecuintia o cestiune de cultura pentru poporulu nostru. Intielegu cestiunea conferintieloru invetiatoresci preste totu si in specia a conferintieloru ambulante anuale, cari le tienu in lun'a lui Augustu invetiatorii fia-cârui tractu protopopescu. Conferintiele acestea suntu, dupa parerea nóstra, unulu dintre cele dintâiu medie pentru inaintarea scóleloru nóstre elementare. Déca in vre-o sfera de viétia se póte ajunge unu resultatu salutariu prin practisarea principiului de asociatiune, prin unirea poteriloru singuratice spre unu scopu generalu, trebuie sa afirmâmu ca unu atare scopu salutariu se ajunge cu distinctiune si per eminentiam in sfer'a scolara prin practisarea spiritului de reuniune decâtra invetiatorii respectivi, prin conferintie particulare si generale, prin unirea poteriloru tuturoru invetiatoriloru de a cautá cu poteri unite mijlóce eficace pentru progresulu scóleloru elementare. Valórea scóleloru elementare trebuie sa fia generalminte recunoscuta. Scólele popurale suntu conditio sine qua non pentru propasirea poporului, suntu fundamentulu, pre care are sa fia construitu edificiulu culturei si civilisatiunei sele. Ele suntu barometrulu, care arata starea intelectuala a ori-cârui poporu. Inainte de tóte prin urmare avemu lipsa de scóle popurale bune. Ele suntu fundamentu scóleloru gimnasiale, reale si comerciale si tuturoru scóleloru superióre. Si este intr'adeveru o idea gresita, perversa a voi unu poporu sa fundeze gimnasie, scóle reale si comerciale, a c a d a m i i, universitâti, inainte de a ingrigí pentru esistinti'a si ameliorarea scóleloru sale elementare. Fâra de scóle poporale bune nu se póte dice despre unu poporu, ca este cultu. In mesur'a in care prosperéza scólele elementare ale unui poporu, totu in acea mesura cresce valórea lui. Este recunoscutu generalminte ca positiunea, la care s'a aventatu poporulu germanu, o datorosce elu in lini'a dintâiu starei celei bune a scóleloru sele elementare. De aici se póte vedea si apreciá importanti'a activitâtiei, care se desvólta de invetiatorii scóleloru elementare preste totu, de aici se póte vedea si apreciá valórea activitâtiei loru in conferintiele particulare si cu deosebire in cele anuale ambulante. Aicea aduce fiescecare invetiatoriu câte o pétra la radicarea edificiului scóleloru elementare. Aicea i se da ocasiune fiesce-cârui din trensii a espune resultatele esperintiei sele in obiectele, care suntu la ordinea discussiunei. Ce se vorbesce aicea, ce se lucra aicea, se vorbesce si se lucra din esperintia, din pracsa. Nu suntu lucrarile acestoru conferintie resultate a unoru espositiuni teoretice sterile necompatibile cu resultatele esperintieloru practice, ci din contra lucrarile acestoru conferintie suntu resultate ale esperintieloru proprie ale invetiatoriloru. Aceea ce a aflatu cutare séu cutare invetiatoriu in propunerile sele bunu, practicu, ducatoriu la scopu in modulu celu mai lesniciosu, aceea, dupa o desbatere seriósa, precum amu esperiatu ca se urméza, se primesce de toti si se petrece cá conclusu in protocolulu conferintiei. Acésta procedere adeveratu corespundietória scopului, credu, silesce pre ori-cine sa aprobeze erórea comisa pré adese-ori pâna acum la elaborarea cartiloru menite pentru invetiamentulu elementariu. Autorii cartiloru respective erau cei mai multi de acei'a, cari calcasera pré pucinu si nici atunci cu picióre loru proprie pre terenulu invetiamentului scóleloru elementare, cari nu esperiasera ei insusi cu copii incredintiati conducerei si crescerei loru natur'a, insusirile, aplecarile si gradele loru de pricepere, dupa care are sa se conformeze nutrimentulu spiritualu, ce li se ofere; densii erau advocati, fâra de a cunósce de feliu séu pré pucinu caus'a clientieloru loru. Si ce resulta de aici? Cartile scolastice autorisate de jurisdictiunile competente si introduse in modu obligatoriu in scólele elementare, gresindu-si missiunea loru, ajungeau scopulu de cultura alu scolariloru in modu fórte defectuosu, séu in cele mai multe casuri nici decum. Tóte aceste defecte disparu, dupa parerea nóstra, prin practisarea spiritului de reuniune de câtra invetiatori. Conferintiele particulare si generale suntu oper'a cea mai insemnata, ce s'a potutu efectuá pre terenulu scóleloru, o opera vivificatóre, o opera de regenerare a scóleloru elementare si prin urmare o opera a culturei si progresului generalu alu poporului nostru, o opera démna de acelu mare barbatu alu bisericei si natiunei, carele mai multu cá ori-care altu barbatu alu natiunei, petrunsu de valórea asociatiuniloru, a voitu sa aplice principiulu acestor'a in tóte sferele de viétia bisericésca si natiunale si, dupa cum ne suntu martore faptele, i-a si succesu.

Valórea ideei reuniuniloru séu conferintieloru inv. asiá dara este mai pre susu de tóta indoiél'a. Este insa intrebarea, déca corespunde deplinu modulu, cum s'a aplicatu in pracsa acésta idea in tóte consecuintiele ei, si aici trebue sa observâmu pre bas'a esperiintieloru si din acestu anu, cá in toti ceilalti, ca modulu practisârei ideei conferintieloru inv. nu este suficiente, perfectu ducetoriu la scopu.

FOISIÓRA.

Archeologia.

(Capetu.)

Le dicu didrachme si tetradrachme, considerându sistem'a monetara a Aeginei.

(Vedi nr. 59 pre averulu cârei'a este capulu lui Apolonu, imitatiune de pre monetele insulei Rhodos.)

Aducu monet'a tetradrachma dela nr. 54 de mai susu, imitatiune dupa cea macedona negresitu si mai multu dupa tetradrachmele lui Filipu II, si aducu acésta moneta cá interesanta sub mai multe puncturi de vedere; intâiu pentru crucea fórte patrata si punctuata la capetâie pre care amu gasit'o repetata de mai multe ori pre caramidele dela Slonu; apoi pentru doi balauri in locu de unulu pre care i vedu si pre o placa de plumbu daca ce posiedu; si pentru bucalatulu disformu ce se da capului lui Iupiter, ceea ce rechiama fórte capulu galului aternatu la capitoliu spre hidos'a memoria a napadirei Galliloru in Rom'a; capulu despre care s'a vorbitu atât'a in istoriele Galiloru si ale Romei.

Acésta imitatiune o credu fórte caracteristica spre a aretá pâna unde, conservându-se tipulu grecu pre monetele dace, se alipea pre acestu fondu simbolurile celte si tipulu galicu.

Numerile 31, 32, 33, 34, 35 si 45 de auru, precum si 36, 37, 38 si 39 de argintu, le aducu spre a aretá ca monetele galice, batute in médiadi a Galiei, se imitau in Daci'a; iéra numerulu 40, cu leulu si litere barbare, o aducu cá proba evidenta ca medaliele Masaliei, se imitau si ele in Daci'a. Numerulu 43, inse, de argintu, este curatu drachma, moneta a Marsiliei, imitatiune celta cu bustulu Dianei pre averu, cu leulu pre reveru. intre simboluri celte cu M. A. *E E.* A si in exercu A. I. H. T.

Monetele de auru in numeru de siese suntu tóte necontestatu celte si gasite tóte in Daci'a.

Nu intru ací in multe detalie, pentru ca simbolurile suntu variate si reclamu unu articulu speciale pentru densele; dara calulu si bijulu (inhamare de doi cai) suntu nelipsite si rechiama imitatiuni cele mai multe ale lui Filipu III cu calaretiulu séu si caru de curse.

Pre densele inse celtiberianulu, cá tipu, este multu mai pronunciatu de câtu celto-greculu; si semi-lun'a care o aflu de mai multe ori pre caramidele si petrele dela Slonu, care a fostu simbolu vechiu alu vechiului Bizantiu, este fórte bine desemnata pre medali'a acea pre averulu cârei'a este tipulu celtu si sub calu, pre reveru, o monograma séu unu simbolu, imitatiune a simboluriloru diferite ale orasieloru in cari se bateau monetele Regiloru Macedoniei.

Aceste imitatiuni insa suntu si ele diforme precum suntu schilóde si numele de Filipu si Alesandru.

Pre tóte aceste siese monete de auru tipulu celtiberianu este mai pronunciatu de câtu tipulu celto-grecu.

Branu si Stanu, Stanu si Branu póte fi altu-ceva decâtu Brenu perpetuatu in Dici'a? adeca Brennus latinisatu si *Βρέννος* grecitu? Muntele, plaiulu, cóst'a lui Branu pre unde este si verfulu lui Craiu; cingatórea rosia, esiarp'a Breniloru negresitu brenulu rosiu; flórea Brândusi'a precum este si flórea Craiti'a; vietiéua Brandosi'a, tóte acestea nu au ele óre nici o legatura cu Brenii Galliloru, si cu Brandusiele, sociele, craitiele loru?

Negresitu! Dusi'a, Tosi'a, Usi'a; Musi'a nume de femeia si care insemnéza frumósa, nu suntu nici vorbe latine nici terminatiuni latine.

Comanu, nume propriu la noi; Coman'a cetate, sa nu aiba óre nici o legatura cu Comanu regele Galliloru, care a batutu atâtea monete cu numele lui? Voiu publicá, speru, in curendu o lista de numiri de munti, de vâi si de ape, ale câroru nume nu au sensu de câtu numai in dialectele celte si 'si au omonimele loru mai multu pre unde au locuitu Celtii.

Sa nu se turbure prea multu ultr'alatiniscii déca se va parea câte ce-va cam slavu in acele numiri, pentru ca Slavii si descedentii loru nici ca se cunosceau pre lume pre cându Celto-Grecii si Celt-iberianii dau numele acestea prin Carpati.

Preste 300 popóre galice, cu diferite numiri s'au numeratu numai in Iberi'a adeca Spani'a si Franci'a de astadi. Suntu nenumerate orasie, cetâti si terguri dintre cari multe se si mentionéza pre monetele batute pre acolo.

Cine scie cum s'au numitu tóte aceste cetati, aceste terguri, aceste orasie, de ale câroru ruine ne impedecâmu la totu pasiulu, pre totu teritoriulu Daciei, si despre care nu scimu nimicu de câtu ca trebuie sa fi fostu ce-va, trebuie sa fi fostu facuta de mâna de omu, trebuie sa fi fostu locuite de ómeni; dara pre cându? si de ce feliu de ómeni? caramidiele suntu mute si sciinti'a nu ne spune nimicu! Dicemu numai, si acést'a cei mai inteligenti: lucru jidovescu! faptu uriasiu! léra carturarii, punu mân'a la gura aceloru ignoranti si le dicu: prostiloru, astea suntu dela Romani!

Unu profesoru ultra-latinistu, mergendu la Vadastr'a (cetesce Vodastr'a) cetate curatu daca, si inca dintr'o epoca de dincolo de epoc'a de bronzu, despre care voiu vorbí in altu articulu, a spusu locuitoriloru ca acést'a a fostu cetate romana, si ca Vadastr'a este Ved-astr'a, adeca Vediu Stéo'a, cum a talmacit'o elu. Ce sa mai dicemu cu asemenea etimologi!

Opulenti'a Daciloru si sobritatea loru totu deodata se vede in primirea ce au facutu lui Lisimachu cându 'lu tienura prisoneriu alu loru; se vede in templurile si ornamentele templuriloru loru, despre care ni se dede o proba cu comór'a dela Petrós'a, si se acorda in ce ne spunu autorii vechi despre densii fia cu numele Agathirsi, Geti séu Daci, se acorda cu stabilimentele loru monetarie si cu tóte acelea despre care ne vorbesce colón'a Traiana si diferitele inscriptiuni aflate pre diferitele pârti ale Daciei, printre cari putemu semnalá pre acelea ce raportà Fabritti.

Tintarulu intocmai precum a ajunsu pâna la noi l'amu gasitu formatu pre o caramida in zidulu dela Slonu. Caramid'a amu depus'o la museu si desemnulu 'lu dau ací

Voru dice multi ca tintarulu a fostu si ro-

Resultatele conferintieloru anuale din tóte pârtile archidiecesei dela inceputulu esistintiei loru sî pâna in diu'a de astadi ne demustra pâna la evidintia adeverulu asertiunei nóstre negative. Adeverulu nu trebuie ascunsu nici odata sî reulu trebue combatutu totu-déun'a. „Este mai bine a emendá erorile facute, decâtu a le face sî mai rele prin obstinatiune.“ Adeverulu este, ca prin conferintiele invet. anuale se da ocasiune diferitiloru invetiatori dintr'unu tractu protopopescu a vení in atingere unii cu altii, a-si comunicá ideile loru, a desbate intre olalta diferite cestiuni, cari atingu esentialminte caus'a scolara, a decide asupra-le, sî a aduce concluse in cause importante pentru prosperarea sî propasîrea scóleloru elementare, dara operatele desbateriloru conferintieloru, nefiindu considerate dupa valórea loru, ci din contra date uitârei, se potu privi numai cá unu opus operatum sî astfeliu esperiintiele atâtoru invetiatori pre terenulu asiá putienu calcatu si cercatu alu invetiamentului din scólele nóstre poporale lipsite de efectulu doritu. Mi s'a datu ocasiune sa audu sî in anulu acest'a pre tempulu tienerei conferintieloru tânguiri in directiunea acést'a dela cei mai multi invetiatori. Reulu fiindu constatatu trebuie sa se caute remediulu. Cá sa póta fi conferintiele la inaltimea missiunei loru, coronate de efectulu celu mai doritu, amu fi de parere : sa se compuna o comissiune de invetiatorii cei mai cualificati ai fia-cârui tractu protop., care sa cerceteze operatele desbateriloru tuturoru conferintieloru din intrég'a diecesa metropolitana sî ce va aflá dens'a mai bunu, mai ducetoriu la scopu, sa primésca cá operatu alu seu, ceea ce apoi prin unu decretu din partea jurisdictunei spreme scolastice sa se introduca obligatorice in tóte scólele din dieces'a metropolitana ; dara fiindu ca o atare comissiune sub impregiurârile critice banale, in care se afla fondurile nóstre bisericesci si scolare e de totu imposibila, amu dorí cá onor. senatu scolasticu, cârui'a si de altmintrea i compete dreptulu a priveghiá asupr'a stârei scóleloru nóstre, sa suplinésca comissiunea proiectata in tóte agendele sele prementionate sî adeca : „sa adune sî sa cerceteze operatele desbateriloru tuturoru conferintieloru din intreg'a diecesa sî ce va aflá densulu mai bunu, mai ducetoriu la scopu, sa primésca cá operatu alu seu, radicandulu la valórea de concluse, ceea ce apoi sa se introduca obligatorice in tóte scólele din archidieces'a. Se intielege, ca pentru de a se potea efectuá unu atare scopu, este neaperatu de lipsa, cá in fia-care anu sa se determine unulu si acelasi obiectu de desbatere in tóte conferintiele din intrég'a archidiecesa, ceea ce, suntemu de parere, aru cadea asemenea in competinti'a senatului scolasticu. Totu deodata amu dorí, cá onor. senatu scol. sa primésca insarcinarea a esaminá sî censurá ori-ce opu din sfer'a invet. elementaru, care numai dupa aprobarea sea sa póta fi introdusu in scólele elementare. Trei prin urmare suntu sarcinele, care aru fi sa le primésca onor. senatu scolasticu pre lânga alte lucruri grele ale sele : „1. a cercetá lucrârile tuturoru conferintieloru din archidiecesa sî a formá pre basea acestor'a unu elaboratu, care sa fia introdusu in tóte scolele din archidiecesa ; 2. a avé grige pentru cá in intrég'a archidiecesa sa se ia la desbatere unulu sî acelasi obiectu in tóte conferintiele si 3. a esaminá ori-ce opu din sfer'a scóleloru elementare.“ Pentru inlesnirea lucrâriloru sele amu dorí, cá sa se primésca de membrii activi in senatulu scol. cu salariu corespundietoriu celu putienu doi dintre cei mai esperti invetiatori. Numai in chipulu acest'a voru aduce conferintiele anuale fructele dorite, numai in chipulu acest'a se va formá prin consolidarea sî aplicarea faptica a principiului de reuniuni invetiatoresci in tóte consecuintiele sele dintre factorii cei mai fericitori pentru prosperitatea sî inflorirea scóleloru elementare sî in genere pentru cultur'a poporului românu.

I. P.

Brasiovu 20 Septemvre. Dumineca s'a serbatu solemnu serbatórea scolastica a patrónei gimnasiului nostru st'a Sofia cu fiicele ei. Dupa chiamarea sântului spiritu sî dupa parastasulu seversite pentru sufletele reposatiloru titori sî ajutatori ai Institutului nostru in biseric'a Stului Nicolae, junimea studiósa cu stindardele sî poporulu adunatu in biserica mersera in processiune pâna la gimnasiu. In sal'a cea mare a acestui'a s'a facutu sântirea apei, dupa care chorulu Reuniunei de cantări a intonatu o cantare piósa. In fine dlu profesoru Dr. Ioanu Lapedatu a rostitu o cuventare fórte frumósa despre cultur'a românilor in raportu cu alte popóre civilisate. Cuventarea acést'a a fostu fórte bine primita de ascultatori. Inca o alta cantare piósa din partea chorului sî stropirea cu apa sântita si solemnitatea s'a terminatu.

Pest'a Septemvre.

In 3 Sept. s'a serbatu in Sabiiu o serbare stralucita. Insemnatatea acestei serbâri se mai maresce inca sî prin impregiurarea câci privesce pre acelu barbatu carele 'si folosesce positiunea marétia pentru intarirea fratietâtiei intre unguri sî români sî pentru moderarea nedumerirei natiunale. Inteliginti'a româna a datu atunci, cându prin serbarea din Sabiiu si-a manifestatu viu'a interesare de acestu barbatu, cea mai eclatanta dovada despre popularitatea-i inaugurându totu deodata prin recunoscinti'a acést'a tienuta-i moderata sî cu eminentu tactica.

Barbatulu distinsu e Andreiu Baronu de Siagun'a, Metropol. bis. rom. gr. or. Iubileulu ocârmuirei Sele de 25 ani cá prelatu bisericescu a adunatu impregiurulu seu pre adoratorii sei cá sa-si deschida inimele pline de recunoscintia sî multiamire pentru zelulu invapaiatu ce l'a dovedit pre terenulu bisericescu sî scolasticu. Caruntulu Archiereu carele nici odata n'a iubitu sgomotulu serbariloru publice n'a luatu parte nici la acésta serbare ci s'a retrasu sî acum cá totu-de-un'a sub totu decursulu serbârei in singuratate, incredintiându pre Par. Popasu, Episcopulu Caransebesiului, cu primirea deputatiuniloru gratulatóre sî cu esprimarea multiamirei Sele. Totu-dé-un'a vorbimu cu cea mai mare bucuria, vorbimu de atari barbati, cari suntu chiamti a alinâ prin mâlcomire desbinârile sî certele natiunale, sî a promová intielegerea fratiésca. Acesti'a 'si câstiga deopotriva totu atâtea merite pentru patri'a comuna cá sî pentru natiunea loru. Pre Siagun'a intre acesti barbati 'lu numeramu. Câci

---

manu : nu contestu acést'a, mai vertosu ca l'amu mai gasitu odata mai sfaramatu pre la Resc'a, cetate necontestabilu romana ; de-sî pre o localitate care pórta nume celtu sî care este analogu cu aquae (apele, ceea ce vadesce sî localitatea), sî care póte presupune ca pâna sa nu se asiedie acolo coloni'a romana, (Colonia-Romana) despre care voiu vorbí in speciale, au locuitu negresîtu Daci.

Dara ací acestu tintaru, la unu locu unde nu se mai gasesce nimic'a romanu, probéza ca tintarulu a fostu unu jocu dacu, pre care l'au invetiatu sî legionarii, si devenise comunu si Daciloru sî Romaniloru.

Pentru ce francesii nu se sfiescu a spune ca suntu Gallo-Romani ? Pentru ce ne-amu sfií noi a aretá ca suntemu Daco-Romani, care este acelasi lucru cu Gallo-Romani ?

Romanii n'au fostu o natiune ; Romanii au fostu unu poporu intinsu, cu diferite natiunalitâti in trensulu ; sî latinitatea din poporulu romanu s'a pestratu la noi mai multu decâtu ori-unde. Cu tóte acestea Celticulu a traitu sî elu pre lânga Latinu, pentru ca-lu vedemu in tóte : in limba, in costumu, in moravuri, traditiuni etc.

Spre mai multa inlesnire sî spre óre-cari comparâri, reproducu la finele articulului sî literele de pre braciar'a de auru din museulu din Bucuresci aflata intre aurari'a disa Comór'a dela Petrós'a.

Suntu multe caractere pre caramidile sî petrele dela Slonu, cari aru avea analogia cu caracterele pe pre braciar'a din aurari'a pre care, dela aflarea ei sî pâna astadi, eu amu crediut'o sî o credu inca Daca.

Olari'a numita celta, olari'a cenusia, abunda in Daci'â, din tempulu cându nu se cunoscea inca rót'a in olaria sî pâna la o perfectiune egale cu olari'a greca, sî ací cu unu studiu mai seriosu aru putea sa se desparta fórte bine epoc'a daca de epoc'a romana, sî apoi epoc'a gotha.

Acésta materia insa nu-si póte avea ací loculu, decâtu numai cu o proba mai multu ca in tóte ale vietiei erá celticulu care dominá in Daci'a.

De ne vomu urcá la armele de bronzu sî la armele de pétra, nu vedemu ce osebire póte fi intre cele ce se gasescu in Daci'a cu cele ce se gasescu in Helveti'a sî in Galli'a sî pre unde au fostu Celtii cei vechi.

Amu multe de aceste arme de bronzu sî de pétra, sî inca sî din epoc'a de pétra bruta, in colectiunea mea, asupr'a câror'a speru sa dau in curendu o lucrare.

Astfeliu dupa cceste arme, sî mai alesu, se póte vedé tipulu celtu de tóta vechimea in Daci'a.

Dolmanulu pre care l'amu gasitu acum unu anu sub denumirea de Pesterea cu ólele, sî despre care amu vorbitu in altu articlu, nu mai póte fi indoiéla pentru mine ca nu este o capiste druido-celta ; sa mâi vedemu insa sî altu-ceva : modulu a se desface omulu deaprópele seu, cându 'lu vede cadavru, este un'a din trasurile cele mai caracteristice ale popóreloru primitive.

Amu spusu ca Daco-Getii au avutu dóue impulsiuni civilisrtóre un'a celto-greca si alt'a celt-iberiana.

Cea dintâiu i indicá arderea mortiloru sî cea de alu doilea ingroparea loru. Dacii dara 'si sî ardeau mortii, proba evidenta, necontestabile, cenusiele din multimea urneloru funerarie aflate pre tabernacululu din Dolmatulu, (Pescerea cu ólele,) sî i sî ingropá, dovéda multipla movilitiele sî movilele (tertres) care se numera sî la noi cá prin tóte pârtile pre unde au locuitu Celtii cu diecimele, cu sutimele sî cu miile, cari tóte contienu oseminte de unu scheletu déca nu de mai multe, sî printre cari fórte rari sa se gasésca indicie, constatatu obiecte funerarie romane.

Amu mai spusu ca Dacii nu se ingropau nici cu lacramaru nici cu lampioni, nici cu urciorusie cu liquiduri, nici cu vasute cu grâne, sî ca totu ce amu gasitu eu de câte ori amu datu prin aceste movilitie de oseminte dace, n'amu gasitu in giurulu loru altu-ceva decâtu aschie séu custure de silexu cari, prin nimic'a altu nu aretau ca aru fi avutu unu maneru, decâtu prin bulb'a destinata a se infige sî a se intiepeni in maneru séu in lemnulu sagetiei, câte unu toporasiu (Hachet) pre cari le-amu numitu eu dalte, numire mai propria spre a le aretá form'a in comparatiune cu uneltele nóstre, sî câte o pétra care n'aru fi potutu servi la nimic'a altu decâtu dreptu sapunu la spalarea din urma a corpului, care spalare, ne spunu autorii vechi, cari au vorbitu despre Daci, ca erá unic'a loru spalare de corpu, dupa spalarea dupa nascere, scaldare in fina a mortului care se perpetua pâna astadi.

Marturisescu ca nu este demultu de cându amu inceputu sa observu mai cu deadinsulu in ce positiune 'si ingropau Dacii mortii loru cându ii ingropau sî nu ii ardeau ; cu tóte ca cenusia amu gasitu adesea lânga asemenea oseminte, de multe ori in ulcica facuta cu mân'a fâra róta, sî, mai multu uscata decâtu arsa.

Observându diferitele relatiuni ce da sciintiei archeologice Iohn Lubbock, in cartea sea „L'Homme avant i' historie,“ m'amu aplicatu mai cu deadinsulu la observarea esacta a osemintelor dace cari au potutu scapá nepulverisate prin adencimele acestoru movile fâra mormentu, fâra patu macaru, espuse de tóte pârtile contactului cu pamentulu.

Iéta ce potu constatá din dóue movile ce amu spintecatu in patru cu mai multa ingrigire in escursiunea ce amu facutu estempu : cadavrulu a fostu asiediatu siediendu sî cu faci'a la rasaritu. Unulu din doi mi s'a parutu ca aru fi fostu asiediatu in genunchi, totu cu faci'a la rasaritu, insa nu potu afirmá acést'a pentru ca indata ce aceste putrede oseminte dau de aeru, se farâma, sî inca n'amu potutu ocolí localitatea, cu tóte precautiunile, nesciindu esactu in care parte a movilei, de-sî totu-d'a-un'a spre centru, a fostu asiediatu cadavru. Ceea ce este siguru este ca cadavrulu n'a fostu lungitu cí siediendu, pentru ca sirulu spinârei, in amendóue osemintele ce amu gasitu acum, erau perpendiculariu asiediate in pamentu sî testâ d'asupr'a óseloru sî fluerile picióreloru orizontali, cari indica ca cadavrulu n'a fostu in picióre.

Acestu modu de ingropare constatatu de Lubbock sî alti archeologi ca este modulu de ingropare din epocele de bronzu sî de pétra, vine si elu, credu, sa constate, despre elementulu primitivu celtu care a dominatu in vechi'a Dacia. — Voiu tratá altadata in speciale despre acést'a, dupa ce voiu potea sa meditezu sujetulu in mai multe esperintie.

Acum, scopulu principale alu acestui articulu, a fostu sa dau in cercetarea archeologiloru paleografisti semnele, simbolurile sî literele ce amu copiatu de pre petrele si caramidele dela Slonu Colib'a-vechia.

Cesaru Bolliacu.

„Tromp. Carp.“

pre cându moderatiunea sî ratiunea este de o parte aceea ce-lu conduce cându este vorb'a de relatiunile fraterne intre români sî uuguri, de alta parte intru interesulu bine intielesu alu natiunei sele nu lasa nici unu mijlocu nefolositu pentru luminarea sî cultivarea acestei'a. Infiintiéza sî spriginesce necontenitu scolí populare, tineriloru talentati le face posibila cercetarea celoru mai renumite institute din straintate. Afara de acestea cea mai insemnata rola din activitatea sea este sî va remânea proprietatea istoriei bisericei rom. gr. or. câci prin neobosita-i nezuintia s'a re'nviatu Metropoli'a rom. sî s'a despârtitu biseric'a rom. de cea serbésca. Preste totu intru organisarea afaceriloru bis. rom. si-a câstigatu acele laure incâtu chronologi'a istoriei bis. nu póte aretá unu Metropolitu mai meritatu sî mai zelosu. Memori'a lui cá celu mai eminentu Metropolitu rom. gr. or. din Ungari'a sî Trans. va fi eterna. — Anastasiu Siagun'a fu nascutu la Miskolcz in Ungari'a din parinti macedo-romani la 1 Ianuariu 1809. Parintele seu a reposatu de timpuriu, iéra maic'a sea a venitu cu fiulu Anastasiu la fratele ei negutiatoriu fórte avutu in Pest'a. Ací in capitala a inceputu sî continuatu tenerulu Anastasiu studiele gimnasiale sî juridice. Dejá finise studiele juridice cându se atrase atentiunea Episcopului din Versietiu Mihailovics asupr'a tenerului cu unu raru talentu sî cu unu esterioru deosebitu placutu. Episcopulu convingându-se despre eminenta-i capacitate 'lu provóca a parasí terenulu juridicu sî a intrá in statulu preotiescu. Tinerulu Siagun'a invoindu-se, a ascultatu studiele teologice la Versietiu, satisfacendu pre deplinu asceptarei Episcopului, care lu iubea cu parintiésca caldura. Sântindulu de preotu fu numitu de profesoru in acel'a-si institutu. Pre neasceptate se consacra apoi ordului monachalu alu monastirei Hopov'a din Sirmiu cu care ocasiune 'si schimba numele din botezu Anastasiu cu numele monachalu Andreiu. Putienu tempu dupa acestea parasí monastirea Hopov'a chiamatu fiindu de Metropolitulu serbescu Stratimiroviciu la Carlovetiu in calitate de profesoru seminarialu. In a. 1845 se inaintase de Archimandritu alu monastirei Coliv'a, iéra in a. 1846 l'a recomandarea lui Stratemirovics fu numitu de vicariu pentru vacant'a diecesa transilv. sî nu multu dupa acestea prin sinodulu diecesanu dela Turd'a inaltiatu la demnitatea de Episcopu. — Tienut'a lui din 1848—48 a fostu amesurata aceloru tempuri sî impregiurâri grele. —

Siagun'a nu au fostu streinu nici odata de câtra politica, sî sî atunci a jucatu unu rolu nu neinsemnatu. Dara sa nu scrutâmu acésta tema, câci tempulu a indegetatu din destulu cararea cea adeverata tuturoru aceloru cari au fostu pre atunci proptele poterei suprimetóre. Regimulu fatia de Siagun'a a doveditu totu-dé-un'a cea mai mare incredere sî in afacerile Transilvaniei i s'acerutu sfatulu de repetite ori. Partea cea insemnata din activitatea politica s'a vediutu cu deosebire in diet'a din Transilvani'a in an. 1863 apoi in senatulu imperialu imultitu din Vien'a, mai departe in 1865 in diet'a din Clusiu unde a datu semnu de moderatiune. Silintia principala cá Episcopu i-a fostu despartirea româniloru de câtra serbi sî reinvierea Metropoliei rom. — Acést'a a sî eluptat'o câtra finea a. 1864 cându se reinfiintià Metropoli'a rom. gr. or. din Ungari'a sî Transilvani'a, fiindu Siagun'a denumitu de Metropolitu. Rangulu de Baronu sî titlulu de consiliariu intimu le castigase deja de multu. Preste tóta mesur'a defectuósa aru fi schitiarea acést'a a activitâtiei Sele déca de nou n'amu amintí nisuintia-i neobosita pentru inflorirea scóleloru rom, mai departe déca n'amu apostrofá resultatele cele atâtu de imbucuratória castigate numai sî numai prin elu intru organisarea bis. române.

Varietâti.

⁂ (Magnetismu vitale.) In diuarie cetimu de unu tempu in cóce despre o deosebita influlntia a magnetismului asupr'a omului. Amu avutu ocasiune de a vedé ómeni magnetisati sî prin acést'a adusi in pusetiune de a nu simtí nimic'a sî de a face cu densii magnetisatoriulu dupa placulu seu ce voiesce. Ceea ce cetimu acum prin diuarie e mai multu ; ni se spune ca celu magnetisatu este in stare de a spune lacruri pre cari in stare normale nu e in stare nimenea a le spune. Ca avemu sî despre acésta convingere propria nu potemu dice, pentrú ca spre asiá ceva ocasiunea ni a lipsitu. De presentu se afla aici in Sabiiu D. Dr. Campanile cu soti'a sea Dn'a Hersili'a. Césta din urma sub conducerea numitului domnu tiene siedintie private cu iubitorii de a cunósce acestu fenomenu sî in starea magnetisata impartasiesce ascunse (secrete) respectiviloru cari numai densiloru le suntu cunoscute. Localulu unde se tienu siedintiele aceste este „Hotelu de Bucuresci“ strad'a Macelariloru (odai'a nr. 5.) O siedintia costa 3 fl. v. a.

Concursu.

Devenindu postulu de invetiatoriu, in comun'a gr. or. Siur'a-mare protopopiatulu Sabiiului alu II-lea vacantu, se escrie concursu.

Doritorii de a ocupá acestu postu, au a dovedí ca suntu pedagogi absoluti, sî inzestrati cu insusirile prescrise in legea scolara din anulu 1871.

Léf'a e pentru invetiatoriu 100 fl. v. a. care se scóte dela familii in 3 rate sî dela toti parintii carii 'si tremitu copii la scóla câte o pâne, pre lânga acestea se dau pentru invetiatoriu sî lemne de focu. Suplicele au a se ascerne comitetului subscrisu pâna in 15 Octobre a. c.

Siur'a-mare 24 Septemvre 1871.

Comitetulu parochialu alu
88—1 comunei Siur'a-mare.

Concursu.

La scól'a poporala gr. orientala din Porcesci suntu dóue posturi de invetiatori de a se ocupá, unulu cu salariu anualu de 200 fl. v. a. sî cela laltu cu salariu anualu de 120 fl. v. a. cari se scotu din cas'a alodiala.

Pre lânga salariu fia-care invetiatoriu are locuintia gratuita sî lemne de incaldîtu.

Doritorii de a ocupá posturile acestea sa-si adreseze suplicele provediute cu documentele necesarie pâna la 25 Sept. a. c. cal. vechiu la subscrisulu inspectoratu,

Sabiiu 14 Septemvre 1871.

Inspectoratulu districtualu de scóle
din protopresbiteratulu gr. or.
(86—2) alu Sabiiului II.

Concursu.

Pentru ocuparea a duoru posturi invetiatoresci la scól'a poporale gr. or. din Pianulu inferioru, tractulu Sabesiului, se escrie prin acést'a concursu.

Salariele impreunate cu aceste posturi suntu :

a) Pentru postulu intâiu 150 fl. v. a. din cas'a bisericei, cuartiru sî lemne.

b) Pentru alu doilea 200 fl. v. a. léf'a sî 26 fl. v. a. pausialu de cuartiru din cas'a alodiale.

Doritorii de a ocupá amintitele posturi voru avea a-si indreptá petitiunile loru timbrate sî francate pâna la 1 Octomvre st. v. la scaunulu protopopescu in Sabesiu provediute cu documentele in intielesulu Statutului organicu, totu-odata concurentii au a se presentá pre Dominec'a din 3 Octobre st. v. sinodului parochialu localu.

Pianulu inferioru, in 14 Sept. st. v. 1871.

88—2 Comitetulu parochialu.

Concursu.

Devenindu vacantu postulu invetiatorescu dela scól'a poporala gr. or. din comun'a Ghimbavu in Protopresviteratulu Branului, cu care este impreunatu unu salariu de 150 fl. v. a. cu prospectu de inaintare pâna la 200 fl. v. a. se escrie concursu pâna la Octobre a. c. pentru suplinirea lui.

Dela doritorii de a ocupá acestu postu se cere : sa fi terminatu celu gutienu patru clase gimnasiale sî cursulu pedagogicu cu succesu bunu, iéra cei cari voru dovedì cualificatiune sî mai mare, voru fi preferiti.

Concursele cuviinciosu instruite se voru adresá subscrisului, pâna la terminulu susu aretatu.

Zernesci 12 Septemvre 1871.

Ioanu Metianu,
(85—2) protopopu.

Concursu.

Devenindu vacanta statiunea de invetiatoriu primariu la scól'a confessionala gr. or. din comun'a Beclénu, protopopiatulu Fagarasiului I, se deschide concursu pâna in 17 Octomvre a. c. st. v. cându va fi sî dîu'a alegerei.

Emolumentele impreunate cu acestu postu suntu 300 fl. v. a. cuartiru liberu sî 3 stângini de lemne.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si tramite recursele loru la comitetulu parochialu, documentandu ca au absolvatu celu putienu 4 clase gimnasiale, cursulu pedagogicu séu teologicu, sî ca au mai practisatu cá invetiatoriu celu putienu 3 séu 4 ani, sî ca e deprinsu bine in limb'a germana, sî in cantârile bisericesci, sî in fine pâna la finirea consursului concurentii au a se presentá inaintaa poporului.

Beclénu in 12 Septemvre 1871.

(86—2) Comitetulu parochialu.

Concursu.

Devenindu vacanta statiunea invetiatorésca din comun'a gr. or. Palosiu, protopresbiteratulu Palosiului, se escrie concursu pâna la 14 Octobre a. c.

a) Pre lânga unu salariu anualu de 120 fl. v. a. din cas'a comunale.

b) Cuartiru liberu in localitatea scólei.

c) Sub conditiune de a dirige sî pre adjunctulu esistinte.

Doritorii de a ocupá acésta statiune au a si asterne concursele loru timbrate, la subscrisulu, prin post'a ultima Sighisiór'a, pâna la terminulu defiptu, documentandu ca suntu clerici séu pedagogi absoluti gr. or. cu purtâri bune.

Hasifaleu, 13 Septemvre 1871.

Ioanu Gheaj'a,
(86—2) adm. protop.

Concursu.

Devenindu vacanta statiunea de invetiatoriu in comun'a gr. or. Sacatur'a, districtulu Ciórei (Kövár Videk) prin aaést'a se deschide concursu pâna in 30 Septemvre st. v., — cu acést'a este impreunata léf'a urmatóre :

a) bani 105 fl. v. a. dela comuna ;

b) 3 stângini de lemne.

Doritorii de a oeupá acésta statiune au a-si asterne suplicele loru la subscrisulu pâna la dîu'a defipta — dovedindu ca suntu de religiunea gr. or. — sî ca suntu absoluti de pedagogia. —

Sacatur'a in 9 Sept. 1871.

cu invoirea comitetului parochialu,

Ioanu Greblea,
(87—2) protop

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu primariu la scól'a centrala din Sin'a se escrie prin subsemnatulu comitetu concursu, pâna in 21 Octomvre a. c.

Emolumentele anuale suntu :

a) 350 fl. v. a. bani gat'a din fondulu scolasticu alu fostiloru granitiari din regim. rom. I.

b) Cuartiru liberu cu gradina sî 4 stângini de lemne.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a produce atestatele de cualificatiune prescrise de legea scolara — limb'a propunerei e cea româna. — Acei concurenti cari cunoscu sî limb'a germana sî magiara sî dintre acesti fii de granitieri (la asemenea cualificatiune) voru fi preferiti.

Sabiiu, in 6 Octomvre 1871.

Comitetulu administr. alu fondului
scol. alu fost. granitiari din
(89—1 din reg. rom. I.

Edictu.

An'a nascuta Oprea Muntiu de religiunea gr. orientala din Resinari, carea aprópe de doi ani a paresitu cu necredintia pre legiuitulu seu barbatu Michailu Craciunu totu din Resinari, se citéza prin acést'a a se infatisiá inaintea subsemnatului scaunu protopresbiteralu, câci din contra dupa trecerea unui anu sî o dî se va luá in pertractare actiunea presentata la 7 Sept. a. c. contr'a ei sî se va aduce sentintia sî in absenti'a ei intru intielesulu canóneloru s. nóstre biserici.

Sabiiu, 20 Sept. 1871.

Scaunulu protopresbiteralu gr. or tract.
II alu Sabiiului.

I. Popescu,
(89—1) protopresbiteru.

Burs'a de Vien'a.

Din (6 Oct.) 25 Septembre 1871.

Metalicele 5%	57	95	Act. de creditu	288	60
Imprumut. nat. 5%	68	30	Argintulu	117	50
Actiile de banca	767		Galbinulu	5	68

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 78. ANULU XIX.

Sabiiu, in 30 Sept. (12 Oct.) 1871.

Invitare de prenumeratiune

la

„Telegrafulu Romanu“

pre patrariulu din urma (Octomvre—Decembre) alu anului 1870. — Pretiulu abonamentului pre 1/4 de anu e:

Pentru Sabiiu 1 fl. 75 xr. v. a.

Pentru Trani'a sî Monarchi'a austro-ungurésca 2 fl. v. a.

Pentru Romani'a sî strainatate 3 fl. v. a.

DD. abonanti suntu rugati a nu intardiá cu tramiterea prenumeratiuniloru.

Adresele ne rugâmu a se scrie curatu, sî in locu de epistole de prenumeratiune recomandâmu on. publ. avisurile postali, **(Posta-Utalvány. — Post-Anweisung.)** cá impreunate cu spese mai putiene sî cá mai sigure pentru inaintarea baniloru de prenumeratiune la

Editur'a „Telegrafului Romanu“ in Sabiiu.

Eveneminte politice.

Scirile de „sensatiune“ despre afacerile Boemiei au inceputu a deveni fapte. Boemii facu propuneri de o invoiéla in forma de proiectu de adresa. Vorbindu fói'a oficiósa a ministeriului din Vien'a despre acestu proiectu, afla demnu de a discutá despre cele cuprinse in trensulu.

Foile nemtiloru dualisti sî centralisti se temu de delaturarea senatului imperiale sî de cassarea constitutiunei decembriane. Dupa cum inse se vede ca decurgu lucrurile, imperatulu va dechiará in urm'a adresei Boemiei ca corón'a va primí propunerile dietei boemice, dara voru avé lipsa acele propuneri de aprobarea din partea senatului imperiale.

Afacerile boemice au inaintatu asiá de tare incâtu pre mijloculu lunei lui Decembre se dice ca se va aduná diet'a de incoronare. Atunci se va denumí regimulu tierei; incoronarea inse se va intemplá in lun'a lui Maiu la serbatórea lui Ioanu Nepomucu, patronulu tierei.

Senatulu imperialu, dupa asigurârile de mai multe pârti, va primi in sessiunea urmatória sî pre deputatii cechi in sinulu seu, cari voru intrá in acelu senatu pre lânga reserve.

Dupa unu telegramu de alalt'a-eri proiectulu de adresa e primitu dupa a trei'a cetire cu unanimitate. Alte dóue legi de insemnatate primite in diet'a Boemiei suntu: legea natiunalitatiloru sî legea electorale.

Romani'a este bogata de conflicte esterne. Cestiunea strussbergiana pare ca a mai vrajitu dupa sine unu conflictu de natura de dreptu civilu cu Austri'a sî altulu de dreptu publica fatia cu sublim'a Porta. Celu strusbergianu e destulu de cunoscutu. Celu cu Austri'a se trage din asiediarea unoru magazine ale Lloidului vapóreloru dunarene in Turnu-severinu. Celu cu Port'a se trage din cause de competintia la acreditarea agentiloru poteriloru in Bucuresci. Regimulu romanescu nu voiesce sa recunósca Portiei dreptulu de a primí ea pre agentii straini.

Cetatienii din Rom'a au celebratu la 20 Septemvre aniversarea accesiunei Italiei la regatu, printr'o revista militara a trupeloru garnisónei sî a gardei natiunale, urmata de o iluminare generale.

Resistinti'a vechiloru catolici contr'a neocatolicismului ultra-montaniloru nu este mai putienu energica in Elveti'a decâtu in Germani'a. Intr'o reuniune, care a avutu locu septamânile trecute la Loleure, s'a otaritu cá guvernulu cantonale sa fia invitatu a condamná Silabulu sî dogm'a de infalibilitate, cá doctrine inconstitutionali, sî a atribuí comunitâtiloru vechiloru catolici proprietatea averiloru monastiresci, cu dreptulu de a-si alege ele insasi preotii loru.

Adunarea pre lânga acést'a, s'a constituitu in Asociatiune elvetica a catoliciloru liberali. Comitetulu centrale alu acestei asociatiuni se compune din dnii Keller, presiedintele cantonulu Argoviei, Auderwerth alu Thurgoviei, Kaisser alu Loleurei, Stoeck-r alu Lucernei sî profesorele Munzinge alu Bernei. Adunarea a insarcinatu pre trei membrii ai comitetului de a o representá la congresulu internationale alu vechiloru catolici, care trebue sa se intrunésca la Munich.

Sanetatea reginei din Angli'a inspira temeri grave. Sî ascépta a se vedé numitu reginte fiulu celu mai mare alu reginei, principele de Galles.

Revista diuaristica.

Cetimu in „Indep. belgica“:

„Pres'a ungurésca, remasa la inceputu spectatóre indiferinte a miscârei ce se facea in provinciele cislaitane, incepe a esí din atitudinea sea passiva. Ea se da pre fatia in partea Austro-Germaniloru, sî se pronuncia contr'a politicei cabinetului Hohenwarth. Organulu principale alu partidei lui Deak, „Loyd“ din Pest'a, publica unu articulu care aproba pre deplinu purtarea constitutionaliloru cislaitani de a se mantiené nestramutatu pre terenulu dreptului sî alu constitutiunei sî de a opune asalteloru reactiunei aceeasi firmitate rece, aceeasi fortia de inertia, de care Ungari'a le-a datu esemplu sî cârei'a ea detoresce regeneratiunea sea. Pres'a ungara declara ca decretulu imperiale, recunoscendu unu dreptu de statu Bohemiei, provóca o lupta care ingagiéza tóte drepturile, tóte libertâtile sî care amenintia esistinti'a chiaru a monarchiei.

„Diuariulu unguresc nu s'arata liniscitu de consecintiele ce cris'a actuale aru poté avé pentru insa-si Ungari'a.

„Este impossibile dice densulu, cá o lupta ingagiata intre nisce asemene elemente sî cu o asiá de mare violentia sa nu sfersiésca prin dominarea reactiunei asupr'a situatiunei nóstre, sî ceea ce se petrece astadi dincolo de Lait'a are pentru noi mai multe importantia decâtu cestiunile de cari se ocupa diet'a nóstra.“

„Loydulu“ póte ca are dreptate, câci Ungari'a sufere ea insa-si de opositiunile ce intempina in provinciele slave ale regatului, sî, de óre-ce a facutu compromisu cu Croati'a, nu se mai póte mândrí c'a impecatu tierile anesate cu corón'a sântului Stefanu.“

Din Franci'a.

Despre evacuarea forturiloru parisiane cetimu in „Indep. belg.“ urmatórele:

„Tóte forturile din rip'a drépta au fostu evacuate, conformu unui avisu transmisu dela Compiègne ministrului de esterne alu republicei francese.

„Pornirile trupeloru germane au fostu impinse cu multa activitate inca din jumetatea lunei din urma. Gratia zelului companieloru din Nordu sî Estu, n'a remasu mai multu in forturi decâtu personalele strictu necesariu pentru paza.

„La plecare soldatii bavaresi, câci n'au mai remasu prussiani impregiurulu capitalei, afara de unu micu detasiamentu la Aubervilliers, erau renduiti, cu arme sî bagage, in fati'a forturiloru ocupate de ei sî câte-va minute mai târdîu greóiele colóne germane se pusera pre cale pentru a parasí definitivu frontier'a Parisului.

„Inainte de ór'a diminetiei, poporatiunea sateloru de prin impregiurulu forturiloru erá in picióre batendu din palme la plecarea cotropitoriloru sî urmarindu cu huiete pre cei ce intârdiau. Intre 6 sî 7 óre, unu oficieru alu statului-majoru francesu, urmatu de o mica escorta de venatori, la o mai mare distantia, unu plutonu de infanteria, se opriá la intrarea fia-cârui'a fortu. Unu oficieru prussianu, asemenea pre calu, veni in fati'a francesului, sî pre cându escort'a se renduiá, amendoi oficierii intrau in fortu.

„In curtea din intru, unu oficieru de geniu prussianu, intendintele fortului sî câti-va functionari militari asceptau. Apoi cu totii intrara in camér'a comandantelui fortului, unde cheile sî inventariulu localitâtiloru interióre fura inapoiate oficierului francesu.

„Dupa verificarea locuriloru se dresà unu procesu-verbale duplu, care se semnà de cei doi oficieri. Formalitâtile odata 'mplinite, toti prussianii incalecara sî esîra din fortu, insociti pâna la distanti'a dela 300 pâna la 500 metri, unde se aflá unulu din detasiamentele loru, de oficierulu francesu sî de venatorii sei. Imediatu dupa aceea, posturile esterióre fura ocupate de trup'a de linia; dara drapelulu nu fu arboratu in cea mai mare parte a forturiloru de câtu pre séra, cându sosira regimentele destinate de a fi in garnisóna, sî materialulu.

„Stindarde tricolore aparura la tote ferestrile din Saint-Denis, din Nogent, din Pantin, din Romainville, pretutindeni in fine unde poporatiunea avea in anima de a-si marturí bucuri'a la plecarea strainiloru. Sant-Denis mai cu deosebire avea unu adeveratu aspectu de serbatóre; in acésta dî, monumentele funebre dela catedrala devenira pentru prim'a óra dupa mai multu de unu anu, obiectulu curiositâtiei visitatoriloru.“

Gard'a nationale francesa.

Gard'a natiunale francesa a 'ncetatu astadi d'a mai fi. Desarmarea i se facù la Lyon, la Sântu-Etienne, la Nimes, in mijloculu celei mai perfecte linisce.

Nascuta abiá de optu-dieci de ani, pentru a ajutá triumfulu revolutiunei, gard'a natiunale se retrage astadi, la inceputulu unei nóue republice, pentru a face locu inarmârei intregului poporu. Ea dispare, incarcata de injuriele sî de calomniele acelor'a pre cari i-a scapatu de nimicire. Dara... opera ei remâne in urma-i sî nu va perí! Oper'a ei nu este catusi de putienu mai mica de câtu a insa-si Franciei de astadi. Istori'a ei este propri'a nóstra istoria, amestecata, cá si-a nóstra, in tempu de optu dieci de ani, cu câte-va slabiciuni pre lânga multa onóre sî cu câte-va gresieli pre lânga marele sî durabilele servitie aduse libertâtiei omenesci.

Partit'a monarchica acusa gard'a nationale c'a facutu revolutiuni, sî acei'a cari, fâra ea, aru fi inca in cea mai mare parte prosternati pre pamentulu unde jaceau parintii loru o incarca astadi cu injurie. Ei! fara indoiéla, gard'a nationale a facutu revolutiuni, le-a facutu cu Adunarea nóstra nationale sî constituante, cu noi toti, cu Franci'a.

Ea in lun'a lui Iuliu, 1789, insirata in giurulu primei nóstre adunari nationale constituante, a datu representantiloru destula potere pentru a decretá desfiintiarea feudalitâtiei.

Clas'a de midilocu, burgesi'a francesa indata se emancipà, gratia spriginului gardei nationale.

Ea la 28 Iuliu, 1830, desfasiurà pre stradele Parisului acelu drapelu tricolore, care nu s'a vediutu de atât'a vreme.

Ea la 23 Februariu, 1848, strigà: traiésca reform'a!

Diuariulu „la Patrie“ celu putienu o afirma impreuna cu diuariulu „des Dèbats“ sî aceste dîuárie n'au intrebuintiatu destule figuri in acelu tempu spre a celebrá curagiulu sî patriotismulu gardei nationale.

Câte-va dîle apoi, la 15 Maiu, adunarea insasi detoresce scaparea sea militieloru cetatienesci.

Trebuie óre sa mai amintimu dîlele din Iuniu, 1848?

Trebuie óre sa mai vorbimu despre ceea ce amu vediutu érn'a trecuta, in tempulu asediului Parisului?

Gard'a nationale, in acestu tempu, óre n'a suferitu tóte lipsele, unite cu tóte relele resbelului sî ale iernei?

Óre n'a alergatu in faci'a tuturoru pericleloru la cari voiau s'o conduca, liniscita sî rece la vederea numai a celoru ce voiau a-i favorisá curagiulu?

Inca de atunci, e adeveratu. Parisulu sî gard'a sea nationale au strabatutu un'a din cele mai violinti crise ale istoriei. Au fostu gresieli sî perderi. Numai potemu astadi spune causele sî sfersitulu acestoru din urma eveneminte. Ór'a criticei n'a sunatu inca; dara, ori-care va fi judecat'a ce va dá istori'a despre acestu episodu alu revolutiuniloru nóstre, nu se póte dice ca gard'a nationale a perdutu in tempulu comunei tóta onórea unei vieti de diece ani, déca e adeveratu ca Franci'a insa-si n'a perdutu, in cursulu anului 1870, tóta onórea unei vieti de diece secle.

Nu: Franci'a intr'unu resbelu nenorocitu n'a compromisu tóta istori'a trecutului seu. N'aru fi permisu unui francesu s'o spuna. Sî asemene gard'a n'a compromisu istori'a ei in câte-va dile nenorocite.

I-se va dá mai târdiu dreptatea ce merita!

Déca ea a avutu rele, cá tóte institutiunile omenesci, se va dice c'a adusu mari servitie.

Se va dice, in circumstantie favorabili, c'a bine-meritatu dela patria. Se va dice ca a fostu in tempu de optudieci de ani un'a din espressiunile cele mai originali sî mai vietuitóre ale geniului francesu.

Gard'a national[illegible] institutiuni. Franci'a s'a desarmatu pentru a se armá intr'unu modu mai deplinu!

Dara trebuie sa avemu in acestu intervale o supr'a-veghiare atentiva asupra-ne sî asupr'a mersului afaceriloru nóstre.

Trebuie sa avemu cu atât'a mai multu grigia de libertatea sea, cu câtu avemu mai putiene arme spre a ne aperá! (L'Avenir national)

Trad. „Rom.“

Nr. cons. 758/1871.

Se aduce prin acést'a la cunoscintia publica resultatulu colectei deschise in Archidieces'a româna gr. or. din Ardélu prin ordinatiunea consist. dto 23 Noemvre 1870. Nr. 944/1870. in favórea zidindei biserici sî scóle gr. or. din Sepsi-Sangeorgiu in Trei-scaune:

Din protopresbit. Turdei de susu au incursu 17 fl. Din protopresb. Mercurei 39 fl. 40 xr. Din protopresb. Brannlui 63 fl. Din protopresb. Brasiovului I. 481 fl. 68 xr. Din protopresb. Solnocului I. 9 fl. Din protopresb. Turdei de josu 26 fl. 60 xr. Din protopresb. Ungurasiului 13 fl. 75 xr. Din protopresb. Sassebesiului 41 fl. 50 xr. Din protopresb. Fagarasiului II. 20 fl 50 xr. Din protopresb. Secului 8 fl. 60 xr. Din protopresb. Zlatnei de susu 25 fl. Din protopresb. Orastiei 10 fl. Din protopresb. Tarnavei de susu 4 fl. Din protopresb. Bistritiei 13 fl. Din protopresb. Gioajului I. 16 fl. Din protopresb. Zarandului 11 fl. 55 xr. Din protopresb. Gioajului II 10 fl. Din protopresb. Tarnavei de josu 16 fl. 40 xr. Din protopresb. Clusiului 93 fl. 40 xr. Din protopresb. Brasiovului II 83 fl. 78 xr. Din protopesb. Sabiiului II. 35 fl. 77 xr. Din protopresb. Sighisiórei 25 fl. 90 xr. Din protopresb. Nocrichiului 25 fl. Din protopresb. Muresiului 5 fl. Din protopresb. Lupsiei 19 fl. 10 xr. Din protopresb. Mediasiului 7 fl. Din protopresb. Iliei — Din protopresb. Devei —. Din protopresb. Solnoculni II. —. Din protopresb. Cohalmului 18 fl. Din protopresb. Albei-Juliei —. Din protopresb. Sabiului I. 35 fl. 20 xr. Din protopresb. Muresiu-Osiorheiului —. Din protopresb. Hatiegului 21 fl. Din protopresb. Zlatnei de josu 18 fl. 63 xr. Din protopresb. Fagarasiului I. 53 fl. 10 xr. Din protopresb. Palosiului 20 fl. 25 xr. Din protopresb. Cetâtiei de peatra —.

Sum'a tóta face 1289 fl. 31 xr.

Sabiiu, din siedinti'a Consistoriului archidiecesanu tienuta in 16 Septemvre 1871. *)

De sub verfulu lui Petru in 26 Sept. v. 1871.

Domnule Redactoru! In 23 v. l. c. convenira iéra-si sinodulu protopresbiterale alu tractului Mercurei, conformu decisului din 31 Augustu alu aceluia-si sinodu, pentru de a completá acésta statiune vacanta de protopresbiteru. Dupa cetirea scrisórei consistoriali, prin care fostulu domnu protopresbiteru P. Badila se deléga de presiedinte sî comisariu din partea consistoriului la alegere, dupa trecerea preste formale sî verificarea membriloru, cari se presentara in numeru de 56, dnulu I. Macelariu raportéza despre numerulu sî calificatiunea candidatiloru, ce competitiunara la postulu vacantu. Se insinuara 9 competenti. — Dnulu E. Macelariu face propunerea ca sinodulu sa si esprime protocolarmente dorinti'a a se remunerá protopresbiterulu cu o léfa dela 600 fl. in susu; fâra de a propune óre-care modalitate de unde, dupa care sa se reparta sî scóta sum'a acést'a din tractu. I. Macelariu sî dnulu I. Bolog'a spriginescu propunerea de mai susu, cu deosebire cestu din urma motivéza plastice in cuventarea sea propunerea, facuta de E. Macelariu, prin aretarea ca protopresbiterulu numai atunci va fi in stare a corespunde chiamarei sele grele sî numai atunci va potea tienea pasiu cu spiritulu tempului progresându cându va fi dotatu dupa cuviintia sî asiá nu va fi silitu a-si impartí atentiunea sî spre alte afaceri, precum agonisirea necesarieloru spre traiu, cîlo va tinti singuru spre afacerile missiunei sele. Mai multi membri, alu caroru nume lu uitasemu, se sculara pentru de a combate platonice propunerea — in fine inse se primí sî radicá la conclusu: adeca sinodulu 's i e s p r i m a d o r i n t i 'a a salarisá pre fiitoriulu protopresbiteru cu o léfa dela 600 fl. in susu.

Comisariulu provóca dupa aceste sinodulu a trece la actulu alegerei. E. Macelariu consemte cu acést'a.

Sa-mi fia permisu a me rentórce la „Concursulu“ escrisu de comitetulu protopresbiterale pentru completarea statiunei din cestiune, publicatu in „T. Romanu.“ In acestu concursu sta: „Doritorii de a concurge etc. sa fia apti sî bine meritati pre terenulu bisericescu sî scolariu, sa fia a b s o l u t i de gimnasiu sî m a t u r i s a n t i; acei'a, cari voru produce documente ca au studiatu la unu institutu mai 'naltu voru avé intaietatea“. Aceste suntu conditiunile contienute in concursu respective cualificatiunea receruta dela competenti. — Sa vedemu deci sinodulu ce a facutu la dorinti'a sî voinți'a dlui E. Macelariu, spriginita din totu sufletulu sî din totu trupulu sî cu tóta elocinti'a densului.

Din raportulu dlui I. Maaelariu, facutu singuru de densulu sî de nimenea censurata au reesitu toti competentii inzestrati cu cualificatiunea ceruta in concursu, de-sî unii dintre densii n'au potut'o documentá nici aprossimative. Pentru domni'a sea au fostu toti absoluti de gimnasiu, maturisanti etc., sedusu fiindu, dupa cum se pare, prin notificarea respectiviloru in petitiune ca pre tempulu studieloru loru erá altu sistemu de invetiamentu, nu erá introdusa maturitatea. Ómeni cu 4, 5 sî 6 clase gimnasiale se espectorara de absoluti de gimnasiu sî maturisanti sî fura crediuti de atari; dlu I. Macelariu, care avù placut'a sarcina d'a face raportulu, d'alu espune sinodului sî nu voiá a concede cá sî acest'a sa se convinga despre adeverulu celoru raportate, sî a uitatu ca pre tempulu sistemului acelui'a de invetiamentu gimnasiulu constá din 6 clase, sî ca esistá unu cursu de filosofia de doi ani, dupa a cârui absolvire se privea veri-cine de maturu sî capace de a cercetá vre-o facultate — care lucru este egalu cu maturitatea de astadi.

Persistându asiá dara pre de o parte dlu E. Macelariu pre lânga aceea ca calificatiunea competentiloru dovedita prin actele produse sa nu se ia in séma, câci sinodulu, restrensu fiindu numai prin acel'a § din statutulu organicu, care dispune generalmente ca candidatii sa fia apti sî bine meritati pre terenulu bisericescu sî scolariu, póte votá pentru veri-cine care a servitu in intielesulu acestui § pre acelu terenu sî pre de cea-lalta parte acompaniatu fiindu in a dniei sele persistare prin afirmare dlui I. Macelariu cá referinte, aprópe contr'adicatóre, ca toti competentii au corespunsu conditiuniloru din „concursu“ se vede sinodulu transpusu deodata intr'o positiune displacuta, care displacere se potea cetí pre faci'a aprópe tuturoru membriloru sî mai multu

*) Din eróre s'a pusu la acestu locu. R.

FOISIÓRA.

Wilhelmshöhe.

Cându ne-a anunciatu telegram'a ca regele Prussiei tramite pre imperatulu prinsu in Wilhelmshöhe celu umblatu in istoria a potutu observá ca acést'a este o malitiósa satira. L'a tramisu chiaru in acelu locu care odata se numea Napoleonshöhe, cându Ieromu Bonaparte a domnitu acolo dela 1807—1813 cá rege de Westfali'a alu Rusalieloru, sî care acum se numesce Wilhelmshöhe, insa nici decum dupa Wilhelm de acum care e unu rege iubitoriu de Dumnedieu, ci dupa Wilhelm IX. electorulu de Hessen, care a fostu unu atheistu prea mare, egalu cu stramosii sî cu succesorii lui, incâtu 'si vîndea supusii la domnitorii tieriloru straine, cá sî pre nisce vite.

Aici suntu putiuri cari arunca mai susu ap'a decâtu tóte cele-lalte din Europ'a. Nu ne indoimu ca aceste ape, cari i formau o privelisce asiá de pompósa simplului turistu de óre-ce arunca ap'a la inaltime de 200 urme in atmosfer'a strabatuta de radiele solare, i au amintitu sî imperatului prinsu joculu schimbaciosu alu fortunei, care inaltia sî da josu pre ómeni; insa este probabilu ca regele, la alegerea acelui locu, n'a avutu in vedere nici unu scopu istoricu séu parabolu. Fiindca e in mijloculu Germaniei, sî este frumosu, a potutu servî de locuintia convenabila unui imperatu cadiutu, sî totu deodata a fostu departe de acelea pârti, unde i s'aru fi potutu intemplá vre-unu inconvenientu.

Wilhelmshöhe de unde armele prussiene au scosu pre ultimulu tiranu, astadi servesce de proverbu, iéra multe din reminiscintiele sale suntu obiectulu satireloru.

Imperatulu Napoleonu nu de multu 'si facù atenti soldatii, ca trecându prin Germani'a, in tóte pârtile voru dá de urmele glorióse ale stramosiloru loru. Eata acum, dîceau foile germane, sî imperatulu 'si póte petrece cu o urma deliciósa a unui stramosiu alu seu.

Intielegu pre regele Ieromu, tatalu principelui Napoleonu, care a dusu aici o viétia câtu se póte de desfrânata. Pre cându a iubitu damele de curte sî actritiele, sevarsîndu aici nisce orgii, pre cari nici ca sî le mai póte omulu inchipuí.

E cunoscutu ca in istori'a Napoleoniloru suntu multe aventuri de resboiu sî de amoru, sî insusi Napoleonu celu mare, care pre fratele seu celu mai micu l'a casatoritu cu archiduces'a de Würtembergu, Catalin'a Frideric'a sî pre care in urma 'lu dojenea aspru pentru viéti'a desfrânata ce ducea, a iubitu atâtu de multu, incâtu se potea scrie unu liberu amorum (dupa cum s'a sî facutu) destulu de mare despre elu. Insa déca are cine-va de a rosî pentru faptele petrecute in Wilhelmshöhe, acesti'a suntu germanii.

Aventurile regelui Ieromu, fia cu contes'a de Lörwensten (femei'a primului seu secretariu, fia cu dómn'a Lafléche, femei'a adjutantului seu) séu cu actriti'a Custow, suntu adeverate idyle fatia cu acele frecâri sibaritice, sî cu alegerea dameloru de placeri pre cari le-au sevarsîtu in acestu castelu principii de Hessen inainte sî dupa Ieromu; „Geheime Geschichten des Vestphallischen Hofes,“ nu e in stare a vorbí (de-sî esageréza prea multu) fapte asiá de infame, cá acelea, cu cari au inegritu paginele istoriei principii electori germani.

Dîcu ca regele Ieromu, perdiendu-si puterile in desfranâri, se scaldá in vinu rosiu, sî de óre-ce s'a intemplatu de au vendutu acestu vinu servitorii palatului, dupa scalda, in Kasfel s'au retienutu multu tempu locuitorii de a bea vinu rosiu, dupa cum se retieneau in Berlinu in tempii mai noi de a mancá carne, in urm'a scornirei fabuleloru despre strichina. Nu voimu sa aperâmu pre Ieromu, care erá pradatoriu sî desfranatu, sî care nu si-a pretiuitu

din freametulu indelungatu, care erumpea acusi din partea ast'a a sinodului acusi din alt'a. Erá o scena rara, prea stimatiloru lectori, o scena care miscá sî implea de indignatiune pre ori care omu de inima. Fia-care membru se aflá in lupta cu sine, in lupt'a d'a se decide a urmá consciintiei, ratiunei sî drumulu ce i prescriá onórea séu d'a urmá silei morale, drumulu pre care 'lu tarciá autoritatea minoritâtiei.

Multi dintre membri, dupa cum ni se parea sî dupa cum unii ne-au sî dechiaratu — s'aru fi radicatu pentru d'a respinge cererea necorecta, ba chiaru nedrépta, inse in zadaru... — sî asiá dara tienea fia-care mai consultu a cede decâtu a se espune pericolului d'a cadea in disgratia. In fine inse parintele Reu din Ludosiu totusi se resolvì a se radicá sî a face propunerea ca sinodulu sa aléga o comissiune, care sa censureze sî raporteze despre documentele sî cualificatiunea competentiloru sî acei'a cari nu corespundu conditiuniloru din concursu sa se respinga din candidatiune. La acést'a ia cuventulu iéra-si dnulu E. Macelariu sî accentuéza intre altele in tonu aspru ca: teoriile inaintea densului nu platescu nimicu sî testimoniele, fia ele de maturitate, fia dela facultâti de drepturi, filosofia séu alte, suntu litera mórta! (O! tempora humoris!) Aceste suntu cuvintele proprii ale dniei sele, rostite fâra altu comentaru naintea sinodului, care prin ele se vediù transpusu de odata intr'o positiune deprimatóre. Audi lume lucru ne mai auditu! din gur'a unei celibritâti a natiunei române, in specie auditi voi parinti, cari ve cheltuiti mii de fl. cu fiii vostri cá sa-si castige teorii resp. sciintie teoretice pre care se baséza sciintiele esacte; audi tinerime studiósa adeveru propoveduitu de unu adoratu alu teu naintea unui sinodu compusu din parintii nostri ca nesuintiele sî sacrificiele nóstre de decenie, testimoniele nóstre castigate cu mari sudori, nu platescu nimicu — prin urmare suntu zadarnice! In fine auditi sî voi teoreticiloru, prin a câroru resultate se ajunsera cele mai splendide avantagie, care pusera omenimea intréga in uimire, ca unu barbatu care trece de conducatoriu alu unei natiuni ve condamna, ve despretuiesce, vi disputa tóte meritele pentru care lumea intielépta ve adóra, ve va fi recunoscatóre pentru totu-de-un'a. — Credemu superflua o combatere mai pre largu a acestei asertiuni fâra simbure sî ne marginimu pre lânga respectarea cuviintiósa a teoriiloru sî testimonieloru, care nu suntu mórte ci vivificatóre, omu potea dice, pentru tinerime sî ori-cine; noi din parte-ne amu fi aplicati a afirmá ca unu omu fâra documente quod est testimonii este sleitu, aprópe mortu. Cuvintele acele erá mai bine déca domnulu Macelariu le inghitea. — Dara sa continuâmu decurgerea din sinodu. Domnulu I. Macelariu repetiesce ca toti competentii au calificatiunea receruta. Parintele Reu se radica de nou sî persista pre lânga propunerea sea sî intréba totu deodata pre dnulu E. Macelariu ca la ce lume se mai face atât'a vorba despre gimnasiu, maturitate sî facultate? Parintele Hentesiu din Ocn'a dice ca, dupa spus'a dnului E. Macelariu aru fi mai bine cá parintii in locu d'a se mai spesá cu fiii loru pentru absolvirea gimnasiului, sa-ii aplice indata la pracsa. — Ne mai cutezându cine-va a vorbí contr'a; se trece la votare despre propunerea p. Reu, membrii privescu spre dnulu E. Macelariu — densulu nu se radica: sî asiá dara siedu sî densii cu totii. Va su dica propunerea a cadiutu. D. E. M.. propune ca fia-care membru sa scria trei nume pre siedule, se primesce sî — — se trece la votisare pentru alegerea de protopopu, adeverulu sa lu marturisimu — nu scimu cum — ne surprinse siabernaculu in care se aflá sinodulu intregu.

Paus'a, cându se scrieau siedulele ne-au convinsu sî mai multu despre amalgamulu sî plamadirile observate in decursulu siedintiei. Scriitoriulu acestoru renduri a fostu martore, a auditu cu urechile sele cându dnulu E. Macelariu a dîsu unui numeru insemnatu din membrii sinodului in o odaia laterale, impunendu prin autoritatea sea: „votati pentru Predoviciu sî Stoic'a“. Cu ochii nostrii amu vediutu cându ómenii acelui'a-si domnu impartiá intre membri siedule scrise cu acelea-si nume. Multi, neseiindu scrie sî cetí, le aruncara in urna asiá dupa cum le primira, câti-va le lapedara, unii — vre-o 6 insi, mi le presentara mie. — Ce mirare dara ca acei'a au intrunitu majoritatea voturiloru carii nici c'aru fi fostu admisi in candidatiune cându s'aru fi purcesu corectu, dreptu, cându s'aru fi observatu conditiunile din concursu, cându membrii sinodului aru fi lucratu, dupa cum le dictá ratiunea, consciinti'a, onórea sî demnitatea loru. Numai 10—15 ani de serviciu cá invetiatoriu sî preotu nu califica pre cine-va pentru unu postu de protopresbiteru. A fi invetiatoriu bravu in scóle poporale séu preotu intr'o comuna rurale, cu pucine teorii, este lucru usioru, se recere numai nesuintia sî zelu. Nu asiá inse cu protopresbiterulu; dela acest'a se receru in dîu'a de astadi pregatiri mari, teorii multe, idei purificate prin indelungi ani de studiu, cunosciintie in tóte ramurele de sciintia, care stau in contactu cu sciinti'a teologica; se recere mai departe cá sa fia, e neaperatu de lipsa, din spiritulu tempului, asiá dîcându, inzestratu cu zelu inflacaratu pentru progresu sî reforme — sî sî mai multu soliditate séu fermitate de caracteru, cá prin esemplu viu sa dea tractului din cestiune, amortitu sî uitatu de Dumnedieu sî ómeni impulsu recreatoriu, sa-lu descepte, sa-i insufle viéti'a, de care de facia este lipsitu. Chiamarea fiitoriului protopr. este marétia, sublima, totu deodata inse spinósa sî plina de lupte cu totu feliulu de elemente. Din aceste si multe alte cause suntemu de convictiune ca déca tractulu, sedusu fiindu, a comisu o eróre, unu pecatu mare — prea maritulu consistoriu, in care avemu deplina incredere — lu va corige, sî se va ingrigí parintesce de tractulu incarcatu cu atâtea pecate respective defecte.

Temendu-ne cá nu cum-va sa ostenimu atentiunea prea stimatiloru lectori, ne vomu restringe a mai pune pre scurtu numai câte-va intrebâri spre considerare: Cum de sinodulu n'a observatu conditiunile din concursu valide sî conforme Stat. org. resp. acteloru sinodali — nelipsindu competentii, cari corespundeau loru sî asiá nefiindu silitu a le desconsiderá? cum de a trecutu preste ele fâra de a le desvalidità prin unu decisu? Cum de a venitu la cunoscintia ca ele nu suntu bune tocm'a in momentulu ultimu? Cum de dlu comisariu P. Badila n'a provocatu la ordine pre dlu E. Macelariu cându acest'a s'a admisu a pronunciá espressiunile inaintea sinodului, ca protopresbiterii belescu pre bietulu poporu? Eu cá fiu alu clerului sî cu mine póte totu clerulu nepreocupatu sî nepassiunatu respingu acésta afirmare sî pâna la constatarea asertiunei prin date reali o privescu de o simpla calomnia!

NB. Sinodulu a decisu inainte de incheiarea siedintiei cá protopopulu o luna dupa intarirea de atare sa-si stramute neamanaveru locuinti'a in Mercurea.

Unu membru alu sinodului tractului Mercurei.

Romani'a.

Pentru cá sa cunóscemu mai bine raporturile acestei tieri reproducemu urmatoriulu articulu:

Netrebuie industria.

Dela productiunea nóstra agricola, care este amenintiata, precum amu aretatu, prin concurenti'a straina, urmézа sa ne intórcemu privirile asupr'a industriei nóstre, care a peritu mai cu totulu, fâra sperantia d'a se radicá in curendu.

In totu ceea ce se lucrá alta-data in tiéra strainii ne au lasatu inapoi, astu-feliu ca, sî din punctulu de vedere alu artei sî din privinti'a pretiului, industri'a straina este singura cautata.

Fabrice de postavaria, de luminaria, de tabacaria, pelaria; ateliere, de sielaria, de argintaria, de alamaria, etc. etc. etc., abiá se mai potu târí de astadi pâna mâne, in vreme ce magasinele cu asemeni marfuri straine suntu pline de cumparatori, sî comerciantii ce le vendu facu averi, 'si radica case sî traiescu in largu.

Abiá cismarii se tienu de brâu cu concurenti'a straina, pentru ca sî straini suntu mai multi in acésta meseria.

Ceea ce aru fi de facutu spre renascerea meserieloru nóstre perdute, este opera a tempului. Trebuiescu si bani multi sî tempu de o generatiune celu pucinu, aplicata a invetiá aceste meserie, sî bine este sa se faca unu inceputu spre a reintrá in aceste meserie.

Dara ceea ce sa póte face mai cu inlesnire, sî care este de intâi'a necesitate pentru noi, acum cându incepe a ne scadea cautarea bucateloru, este dupa noi introducerea grabnica a câtoru-va meserie straine, neusitate pâna acum in tiéra, cari ne tragu bani cu deosebire multi afara, mai multu de câtu pre orice alte fabricate de industria straina in comparatiune.

Déca amu avea unu serviciu de statistica generale a tierei, organisatu astu-feliu, cum sa dea cifre esacte despre situatiunea in tóte ramurele de activitate, amu potea vení sî cu cifre cá sa aretâmu proportiunea intre importulu unor'a sî intre importulu altor'a din industriele straine la noi.

---

nici intru atât'a supusii cá sa le invetie limb'a, iéra pre câmpulu de resbelu, din negligintia a facutu nisce erori asiá de mari, incâtu Berthier i-a adresatu odata in numele lui Napoleonu urmatórele renduri! „Sire! De óre-ce d-ta tóte le faci pre dosu: nu e mirare déca iesu tóte intórse“; insa e adeveratu ca nici inainte nici dupa elu n'a fostu altu principe mai bunu (ceea ce e destulu de tristu) in Hessen, afara de invetiatulu Moritz, contele, care a fundatu Wilhelmshöhe, cându, pre la 1606, a facutu din monastirea calugeriloru alungati de acolo, unu castelu mare de véra, dandu-i numele de Moritzheim.

Din viéti'a lui Ieromu incai se potu aduce sî fapte barbatesci, cá marinariu elu a eliberatu 250 de genovezi din prinsórea algerieniloru. In Silesi'a s'a luptatu destulu de bine, câci ocuparea cetâtiei Glatz este legata de numele seu. Si la Ligny sî la Waterloo s'a luptatu lânga fratele seu, aratându curagiu, iéra la padurea dela Bougaumont, dupa mai multe asalturi ce a facutu, ocupându-o, a primitu sî o rana la mâna. Astfeliu se póte dice despre elu sî alt'a, afara de tiranu desfrânatu sî storcatoriu de poporu.

Ce bine putemu insa dice despre acei tirani germani, cari inainte sî dupa elu au siediutu in frumosulu castelu Wilhelmshöhe? Nici odata n'a esistatu curte mai infama sî mai depravata cá acést'a. Fridericu celu mare inca combatea cu energia in opulu Anti Machiavelli, contr'a vendiârei de ómeni, din care s'au inavutitu acesti principi, dimpreuna cu protegiatii sî favoritele loru.

Contele Carolu a inceputu a-si vinde supusii la puteri straine. Acest'a a vedutu cu miile venetieniloru, englesiloru, olandesiloru etc. Numai Angliei, a vendutu la 1727, 12,000 de supusi din Hessen, pentru o suma fabulósa. Urmatorii lui, Fridericu II sî Vilhelm IX (avarulu), continuara, inca in mai mare mesura acestu comerciu miserabilu.

Regele Prussiei, trecendu odata preste teritoriulu seu ómeni de acesti'a, le-a luatu vama cá dupa vite, voindu astfeliu a-i inferá pentru acést'a misielósa fapta. Insa n'a folositu nimic'a. Cându cu resbelulu americanu, iéra au vendutu 19,400 englesiloru, dintre cari au muritu in resbelu 7500. Poporulu vexatu a inceputu din asta causa a emigrá.

Fridericu II i-a tramisu unei demósele francese 2000 Luisd'ori, cá sa vina din Parisu in Kassel, asigurându-i si o solda anuala 60,000 de tranci. Acestu principe s'a necajitu de mórte dóue femei destulu de amabile, Vilhelm IV care a ajunsu la tronu dupa alungarea lui Ieromu, dela diferitele amante a avutu nu mai putienu de 74 copii. De acestu soiu au fostu sî cei doi principi din urma. Vilhelm II (1821—1847) a traitu ca fét'a unui giuvaergiu din Berlinu, cu Em'a Ortlöpp, cârei'a i-a datu titlulu de contesa de Reichenbach, pre care a alungat'o poporulu revoltatu din Wilhelmshöhe. Iéra celu din urma principe: Fridericu (1847—1866) care a tratatu intr'unu modu asiá de brutalu cu supusii sei, sî a luatu de femeia: pre Gertrud Falkenstein, fét'a unui comersantu de vinu din Bona, dela unu oficieru prusianu, numitu Lehmann, pre care mai in urma a facut'o contesa de Schaumburg sî mai târdiu archiducesa de Hanau.

Eata reminiscintiele urmeloru domnitoriloru germani.

De siguru a fostu demoralisare blastemata sî in Versailles si Fontainebleau, dar' acést'a efemenare nepardonabila totusi erá impreunata cu óre-care amabilitate, insa principii de Hessen se tavaleau in desfranâri cá sî nisce bestii, la cari sa mai adaugemu sî banii spesati cu metresele, pre cari i stringeau din vendiarea supusiloru.

De ce aducu dara de atâtea ori inainte desfranârile lui Ieromos, cá sî cându castelulu Wilhelmshöhe, numai domnii francesi l'aru fi murdaritu. Suntu mii sî sute crimele hesseniloru pre cari le-au saversitu aici.

„Opin. publica.“

Dara, pentru ca acést'a lipsesce, suntemu siliti sa ne adresâmu la ori-ce inteligentia numai cu intrebarea: câtu zachâru credeti ca se consuma in tiéra, unde se cauta atâtu in orasie pâna si de bab'a din fundulu mahalalei, câtu si in sate de câtra cei mai multi tierani? Si apoi iéra-si: — câta hârtia credeti ca se consuma in tiera, prin tóte casele, prin tóte cancelariele, pentru tóte cartile si pentru tóte jurnalele ce aparu?

Numai tipografi'a statului pentru cârtile ce se tiparescu ací, pentru „Monitoriulu Oficiale“ si pentru sutele de mii de cóle pentru diferite condice si registre, consuma hartia de mai multe sute de mii lei.

Aceste dóue lucruri, hartia si zacharulu, aru potea fi fabricate in tiéra unde avemu materialu si pentru unulu si pentru altulu.

Pentru hartia avemu mai multe sdrentie de pânza in comparatiune cu alte state, pentru ca la noi se arunca mai lesne de câtu in alte pârti obiectele purtate, si avemu paie, porumbu si tóte alea ce se potu intrebuintiá la diferitele calitâti de hârtia.

Pentru zacharu, avemu sfecle, si in abundantia trestia de zacharu in baltile nóstre.

Este fórte cunoscutu betrâniloru nostri unu faptu petrecutu la Brail'a acum câte-va diecimi de ani.

Nisce pescari, apucati de furtuna intr'unulu din ostróvele dela Brail'a ale Dunarei, care furtuna nu i-a lasatu sa se intórca pre a casa, sfersindu-si in trei dîle merindele, si amenintiati de a perí de fóme, 'si indrépta privirile la erburi, rupe din trestia spre a-si potolí cu dens'a fómea, si afla intr'ens'a o dulcétia remarcabile si unu sucu hranitoriu.

De atunci unii din cei ce au aflatu faptulu acest'a, veniti ací, s'au incredintiatu ca ostróvele suntu pline de trestia din care se potea fabricá celu mai bunu zacharu.

Aceste ostróve astadi suntu date in arenda spre pasiunarea viteloru si dau prea pucinu venitu statului.

Acum, déca guvernulu s'aru ocupá seriosu cu infiintiarea acestoru dóue fabrice celu pucinu, si, odata cu infiintiarea loru, aru isbí cu nisce tacse mari harti'a si zacharulu strainu, industri'a nóstra aru potea numerá dóue ramure solide, cari aru fi menite sa retiena in tiéra marile sume de bani ce se ducu astadi in pungele streiniloru pre totu anulu.

Totu astu-feliu s'aru potea fabricá, cu mare succesu, peile la noi, unde materialulu brutu 'lu avemu de fórte buna calitate.

Sa mai lasâmu politic'a de cafenele, domniloru cari faceti numai galagia cu patriotismulu dvóstra, umblându sa venati poterea! Sa ne ocupâmu si de ale casei, sa ingrigimu de desvoltarea industriei si de posibilitatea cá productele nóstre agricole sa fia in stare a concurá, prin calitate si pretiu cu productele straine, câci suntemu perduti . . . ne espunemu a perí de fóme in curendu!

Varietâti.

*** O coróna regale a fostu motivulu resbelului franco-germanu; o coróna este motivulu predaciuniloru Chamariloru in Arabi'a; dara asta-data este vorb'a despre corón'a unei vergine, fiica a desertului, frumósa intre tóte frumósele câmpieloru nasipóse.

Iéta relatiunea textuale ce ne da corespondintele nostru.

Se afla printre Chamari o copila renumita pentru frumsetiea sea estraordinaria, si care erá obiectulu de adoratiune alu tribului intregu. Unchiulu acestei Helene a desertului, se inamorà nebunu de dens'a si puse inainte marile sele avutii (câte-va camile si câti-va cai), cum si influinti'e sea in tribu pentru a câscigá cu ori-ce pretiu mân'a frumósei sele nepóte; dara parintii si rudele ei necutezându a opune o resistentia pre facia dorintieloru pretensorelui, nu poteau, câtu de Chamari erau, se consimtie la o astu-feliu de profanatiune a farmeceloru junetiei si frumsetiei, condamnate a lângedi sub jugulu unei casatorie neinemerite. Se invoira dara cu totii sa o ascundia de persecutiunile unchiului tramitiend'o pentru câtu-va tempu afara de tribu. Tener'a copila fuse incredintiata inviolabilitâtiei domiciliului si onórei unui betrânu sieicu din tribulu sedentariu alu J. Yezidiloru, care se legà cu juramentu sa intórca pre fata parintiloru dupa ce va treee pericululu. Yezidii aflara preste puc nu tempu despre presenti'a fiicei Chamariloru printre densii. Frumseti'a ei erá atâtu de laudata in câtu betrânulu sieisu erá obositu de numele solicitatoriloru, asiá ca nu putù refusá consimtiementulu seu la casatori'a fetei cu unulu din numerosii pretensori ai tribului.

Noutatea acestei casatorie consternà pre parintii fetei; se incercara mai intâiu mediele de impacatiune, ca sa se decida Yezidii sa o inapoieze dându si reparatiune pentru onóre. Yezidii refusara cu totulu pretestându ca fét'a consimtise la casatoriu, fâra nici o violentia. Chamarii, exasperati, proclamara onórea tribului atinsa si jurara nimicirea Yezidiloru, cá singuru mediu sa-si póta spelá pét'a adusa asupr'a loru. Totu tribulu se aduna inarmatu si merse cu celu mai mare secretu contr'a Yezidiloru, a câroru tiéra o devastara mai inainte de a li se putea dá ajutoriu.

Chamarii se paru astadi satisfacuti de resbunarea loru. Nu se scie insa déca suntu mai fericiti cá grecii din espeditiunea Trojei, adeca déca au pututu sa-si ia indereptu pre Helen'a.

„La Turquie.“

Concursu.

Devenindu postulu de invetiatoriu, in comun'a gr. or. Siur'a-mare protopopiatulu Sabiiului alu II-lea vacantu, se escrie concursu.

Doritorii de a ocupá acestu postu, au a dovedí ca suntu pedagogi absoluti, si inzestrati cu insusirile prescrise in legea scolara din anulu 1871.

Léf'a e pentru invetiatoriu 100 fl. v. a. care se scóte dela familii in 3 rate si dela toti parintii carii 'si tramitu copii la scóla câte o pâne, pre lânga acestea se dau pentru invetiatoriu si lemne de focu. Suplicele au a se ascerne comitetului subscrisu pâna in 15 Octobre a. c.

Siur'a-mare 24 Septemvre 1871.

Comitetulu parochialu alu
88—2 comunei Siur'a-mare.

Concursu.

La scól'a poporala gr. orientala din Porcesci suntu dóue posturi de invetiatori de a se ocupá, unulu cu salariu anualu de 200 fl. v. a. si cela-laltu cu salariu anualu de 120 fl. v. a. cari se scotu din cas'a alodiala.

Pre lânga salariu fia-care invetiatoriu are locuintia gratuita si lemne de incaldîtu.

Doritorii de a ocupá posturile acestea sa-si adreseze suplicele provediute cu documentele necesarie pâna la 25 Sept. a. c. cal. vechiu la subscrisulu inspectoratu,

Sabiiu 14 Septemvre 1871.

Inspectoratulu districtualu de scóle
din protopresbiteratulu gr. or.
(86—3) alu Sabiiului II.

Concursu.

Pentru ocuparea a duoru posturi invetiatoresci la scól'a poporale gr. or. din Pianulu inferioru, tractulu Sabesiului, se escrie prin acést'a concursu.

Salariele impreunate cu aceste posturi suntu:

a) Pentru postulu intâiu 150 fl. v. a. din cas'a bisericei, cuartiru si lemne.

b) Pentru alu doilea 200 fl. v. a. léf'a si 26 fl. v. a. pausialu de cuartiru din cas'a alodiale.

Doritorii de a ocupá amintitele posturi voru avea a-si indreptá petitiunile loru timbrate si francate pâna la 1 Octomvre st. v. la scaunulu protopopescu in Sabesiu provediute cu documentele in intielesulu Statutului organicu, totu-odata concurentii au a se presentá pre Dominec'a din 3 Octobre st. v. sinodului parochialu localu.

Pianulu inferioru, in 14 Sept. st. v. 1871.

88—3 Comitetulu parochialu.

Concursu.

Devenindu vacantu postulu invetiatorescu dela scól'a poporala gr. or. din comun'a Ghimbavu in Protopresviteratulu Branului, cu care este impreunatu unu salariu de 150 fl. v. a. cu prospectu de inaintare pâna la 200 fl. v. a. se escrie concursu pâna la Octobre a. c. pentru suplinirea lui.

Dela doritorii de a ocupá acestu postu se cere: sa fi terminatu celu gutienu patru clase gimnasiale si cursulu pedagogicu cu succesu bunu, iéra cei cari voru dovedí cualificatiune si mai mare, voru fi preferiti.

Concursele cuviinciosu instruite se voru adresá subscrisului, pâna la terminulu susu aretatu.

Zernesci 12 Septemvre 1871.

Ioanu Metianu,
(85—3) protopopu.

Concursu.

Spre ocuparea nóuei statiuni de capelanu in parochi'a gr. or. Breaz'a protopresbiteratulu Fagarasiului II. se escrie prin acést'a concursu.

Emolumentele a trei'a parte din venitulu stolaru dela 170 gazde.

Doritorii de a ocupá acésta statiune au a se adresá cu cererile loru instruate cu atestate ca au absolvatu teologi'a la Institutulu nostru archidiecesanu in Sabiiu pâna la 15 Octomvre, a. c. la scaunulu protopopescu in Avrigu.

Avrigu, 26 Sept. 1871.

Comitetulu parochialu cu scirea si invoirea mea.

Vasiliu Macsimu,
(91—1) adm. prot. gr. or.

Concursu.

Devenindu vacanta statiunea invetiatorésca din comun'a gr. or. Palosiu, protopresbiteratulu Palosiului, se escrie concursu pâna la 14 Octobre a. c.

a) Pre lânga unu salariu anualu de 120 fl. v. a. din cas'a comunale.

b) Cuartiru liberu in localitatea scólei.

c) Sub conditiune de a dirige si pre adjunctulu esistinte.

Doritorii de a ocupá acésta statiune au a si asterne concursele loru timbrate, la subscrisulu, prin post'a ultima Sighisiór'a, pâna la terminulu defiptu, documentandu ca suntu clerici séu pedagogi absoluti gr. or. cu purtâri bune.

Hasifaleu, 13 Septemvre 1871.

Ioanu Gheaj'a,
(86—3) adm. protop.

Concursu.

Devenindu vacanta statiunea de invetiatoriu primariu la scól'a confessionala gr. or. din comun'a Beclénu, protopopiatulu Fagarasiului I, se deschide concursu pâna in 17 Octomvre a. c. st. v. cându va fi si dîu'a alegerei.

Emolumentele impreunate cu acestu postu suntu 300 fl. v. a. cuartiru liberu si 3 stângini de lemne.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si tramite recursele loru la comitetulu parochialu, documentandu ca au absolvatu celu putienu 4 clase gimnasiale, cursulu pedagogicu séu teologicu, si ca au mai practisatu cá invetiatoriu celu putienu 3 séu 4 ani, si ca e deprinsu bine in limb'a germana, si in cantârile bisericesci, si in fine pâna la finirea consursului concurentii au a se presentá inaintaa poporului.

Beclénu in 12 Septemvre 1871.

(86—3) Comitetulu parochialu.

Concursu.

Devenindu vacanta statiunea de invetiatortu la scól'a confesionala româna gr. or. din comun'a Siebesiulumare, protopresbiteratulu Clusiului, se escrie concursu pâna in 14 Octomvre 1871.

Venitulu invetiatorescu, la asésta statiune, este: 200 fl. v. a. locuintia libera in localitatea scólei si lemnele debuin iése pentru incalditu — si fiertu. —

Doritorii de a ocupá acésta statiune au a-si adresá concursele, prin subscrisulu, câtra sinodulu parochialu bine instruate in sensulu Statutului organicu congresualu din 1868, celu multu pâna in 9 Octomvre, cá asiá in 14 Oct. negresîtu se póta urmá alegerea. —

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Clusiu, 25 Septemvre 1871.

V. Rosiescu,
(90—1) protop. gr. or.

Burs'a de Vien'a.

Din (11 Oct.) 29 Septembre 1871.

Metalicele 5%	57 40	Act. de creditu	287
Imprumut. nat. 5%	708	Argintulu	117 50
Actiile de banca	764	Galbinulu	5 65

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a si tiparitulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nru 79. ANULU XIX.

Sabiiu, in 3/15 Octomvre 1871.

tru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Invitare de prenumeratiune

la

„Telegrafulu Romanu“

pre patrariulu din urma (Octomvre—Decembre) alu anului 1870. — Pretiulu abonamentului pre 1/4 de anu e:

Pentru Sabiiu 1 fl. 75 xr. v. a.

Pentru Trani'a sî Monarchi'a austro-ungurésca 2 fl. v. a.

Pentru Romani'a sî strainatate 3 fl. v. a.

DD. abonanti suntu rugati a nu intardiá cu tramiterea prenumeratiuniloru.

Adresele ne rugâmu a se scrie curatu, sî in locu de epistole de prenumeratiune recomandâmu on. publ. avisurile postali, **(Posta-Utalvány. — Post-Anweisung.)** cá impreunate cu spese mai putiene sî cá mai sigure pentru inaintarea baniloru de prenumeratiune la

Editur'a „Telegrafului Romanu“ in Sabiiu.

La politic'a nóstra.

Te pune adî sî trage cu urechi'a la cele ce se vorbescu sî se scriu despre afaceri politice, apoi audi unu sgomotu de vorbe ce sî taie crucisiu sî curmedisiu undulatiunile, prin cari au sa se comunice urechiei ascultatoriului, sî acést'a nu pricepe de câtu fragmente de idei, câroru lumea le-aru dice idei imperfecte.

Ce va fi caus'a de nu petrunde o voce poternica, bine intielésa in tóte pârtile, cu idei chiare sî perfecte? Amu cugetatu multu sî cugetâmu inca sî nimic'a nu ne póte multiamí sî liniscí, in câtu-va macaru, de câtu ide'a ca acolo unde nu e sinceritate nu potu fi nici voci poternice, acolo unde nu e sinceritate suntu interese particulare multe sî acolo unde suntu interese particulare multe se sî sioptesce mai multu; se sioptesce dara in tóte pârtile mai multu decâtu se vorbesce sî aceste sioptiri ingâna sî incurca sî putien'a vorbire mai respicata sî de ací echoulu celu neintielesu de tóte pârtile.

Din cându in cându ni s'aru paré ca audîmu din departare sî dela loco insemnatu dreptate, egalitate, dara apoi dispusetiunile administrative, afacerile de dreptu, afacerile educatiunei contienu atâtea norme, cari mergu crucisiu preste radiele dreptâtiei sî egalitâtiei, incâtu cându sa o audîmu, dreptatea sî egalitatea, audîmu numai nisce fragmente, cari pórta pré putiene urme din originalulu seu. Din cându in cându ni s'aru paré ca audîmu din apropierea nóstra nisuinti'a dupa dreptate sî egalitate, dara apoi svercoliturile in drépt'a sî in stâng'a, cându cu tatarulu, cându ca chan tatarulu, ochirea cându câtra Pest'a cându câtra Vien'a sî vice versa, ingana sî incurca nisuinti'a câtra dreptate sî egalitate. Sioptiri de paralisare sî de o parte sî de alt'a, sioptiri care odata paraliséza radiele dreptâtiei sî egalitâtiei, sioptiri, cari de alta parte impedeca nisuinti'a câtra dreptate sî egalitate.

Dar' evenemintele nu voiescu sa astepte pâna se voru saturá unii sî altii de urmarea in paralisare.

Dela apusu sî dela média-nópte se lucra totu mai poternicu spre a pune in cursu odata destinele pârtiloru acestoru de Europa, locuite sî de noi. Dela apusu vedemu trupele de recunóscere ale germanismului aruncate dejá pâna in Romani'a sî pâna la Dunare sî antepostúrile germanismului, dejá in Ungari'a cu parola: „die Wacht an der Donau“.

Dela média-nópte avemu testamentulu lui Petru celu mare, care cá unu firu rosiu se trage prin istori'a curtiei din Petrupole pâna in diu'a de astadi, sî care, cându lu voru lasá tiarii rusesci din mâna, lu voru adoptá rossii sî cu ei slavii cá o tradiune sânta, a carei finale este: „la Tarigradu“! adeca la Constantinopole.

Sa nu ne ametimu, cu „constelatiunile europene.“ Aceste astadi potu ceva; mâne inse nu potu nimic'a; sî vai de acelu poporu, carele s'a incredintu unui astu-feliu de jocu alu sortiei sî crede ca interesele straine lu voru sustiené.

In impregiurâri asiá de serióse fia-care poporu ce voiesce sa triasca sî in venitoriu trebuie sa se puna pre lucru sî déca vede ca i se turbura dreptatea sî egalitatea de nisce interese reu intielese ale cuiva prin activitatea sea sa le fortieze.

In asemene impregiurâri noi românii nu trebuie sa totu filosofâmu despre nisce teorii abstracte, cari suntu in cea mai mare parte nisce sentimentalitâti parte justificabile, dara necorespundietória de a vindecá starea nóstra actuala politica. In asemenea impregiurâri noi sa nu cautâmu astadi ce facu sî ce facura magiarii, ce facu sî ce facura croatii, ce facu sî ce facura polonii, ce facu sî ce facura boemii cá sa umblâmu sa imitâmu cându procedur'a unor'a, cându a altor'a, ci noi trebuie sa gasimu ceea ce trebuie sa facemu noi, pentru cá sa ne asigurâmu esistinti'a sî pentru venitoriu.

Siovairile de vre-o siése ani incóce ne constau fórte multu sî continuarea loru aru fi numai impreunata cu daune sî mai mari.

Unii dîcu ca aceste erau de lipsa pentru cá sa nu dâmu cu totulu in pandiele magiariloru. O astfeliu de asertiune e imperfectu cugetata. Pentru ca ce avemu noi de implinitu nu avemu numai fatia cu magiarii, ci cu ori-care alta natiune, déca amu vení in referinti'a in care suntemu astadi cu densii. Sî va vení tempulu cându noi déca nu ne vomu reculege vomu avé sa suferimu dela, séu sa ne luptâmu cu pretinsii nostri amici de astadi, totu asiá, póte sî in modu mai nefavorabile cá astadi, capete acei pretinsi amici spriginulu dela apusu séu dela média-nópte.

Se póte ca preste scurtu tempu sa ne câimu sî noi sî magiarii de scurtimea vederei politice; dara durerea atunci va fi intréga asupr'a nóstra, pentru ca atunci ne vomu desteptá cá dintr'unu somnu sa cunóscemu, ca déca noi aveamu mai mare incredere in puterea nóstra de viétia, nu ne predámu otiului, sub pretestu de a asteptá tempuri mai favorabile, sî nu ne damu noi testimoniulu, ca nu ne scimu orientá, iéra pre magiari nu-i intariamu sî mai tare in retacirea loru politica spre daun'a nóstra sî a loru.

Póte ca tempulu inca nu e chiaru de totu inaintatu. O óra mai avemu de cugetatu, déca o vomu folosí póte ne vomu folosí sî nu vomu vení in pusetiune de a intrebuintiá ingroditoriulu: sauve qui peut.

Cestiunea israelita in Franci'a.

Déca acusâri din cele mai nedrepte s'au proferitu vr'odata; déca insulte ne'ntemeiate s'au napustitu mai fâra ratiune asupr'a capului unei natiuni; déca s'a vediutu vr'odata o tiéra injurata numai sî numai pentru ca se plângea, ca interesele ei economice suntu greu jignite de-o invasiune clandestina, ce nu potea trai de câtu din munc'a natiunei, fâra a produce nimicu, — câci intr'o tiéra esclusivaminte agricola, nici unu individu din acea invasiune nu se ocupa de agricultura, — de siguru tóte acestea nu s'au potutu intemplá decâtu cu Romani'a, cându a fostu vorb'a de israeliti.

Nenorocit'a cestiune israelita in Romani'a mai intâiu o arma de partita, ea ajunse apoi in mân'a unoru poteri a fi unu comodu pretestu d'a se amestecá in afacerile nóstre interióre, séu, neputend'o face acesta, d'a vesti urbi et orbi cá pre malurile Dunarei esista o tiéra de barbari, cari, in mijloculu Europei civilisate prin progresele seclului alu XIX ucide, torturédia sî inéca pre evrei.

Cu câta indignatiune n'amu cetitu cu totii prin diuariele straine anglese, germane, francese etc., lungile colóne prin cari eramu gratificati cu epitete, calitâti, caractere sî moravuri demne de Irochesi! Cu câta amaraciune nu ne-amu vediutu tasati de superstitiune religiósa, atunci, cându noi strigamu in gur'a mare, ca acésta cestiune e curatu economica sî nationale.

Acum inse a venitu diu'a dreptâtiei sî pentru acésta cestiune, câci iéta ca de-odata natiunea cea mai virtuósa — cea care a chiamatu dintre cele d'intâiu pre evrei la mas'a infratirei — probéza in fati'a opiniunei publice, ca tóte acusarile aduse Romaniei, in ceea ce privesce cestiunea israelita, n'au potutu fi decâtu nisce 'njosite calomnii: in camer'a Franciei se agita legea privitóre la radicarea drepturiloru politice acordate evreiloru din Algeri'a, sî simptomele primordiale ale votului definitivu se manifestara, in sinulu comissiunei insarcinate cu cercetarea acelui proiectu, prin 10 pareri pentru revocarea acéloru drepturi, sî 5 contr'a.

Putea-s'aru strigá, ca Franci'a e barbara, cându ea constata, prin raportulu comissiunei camerei sele — cum strigamu sî noi mereu — ca cestiunea nu e religiósa, ci curatu politica?

De ce nu ni s'a ascultatu sî nóua vocea, cându in sinulu camerei se constata acel'a-si lucru?

Sa nu scapâmu din vedere, c'acést'a se petrece acum in Franci'a, unde evreii au aretatu sî arata patriotismu, lucru de care nu e nici pomenéla in serman'a Romania.

Remâe dar' bine lamuritu, ca cu totulu de alta natura, decâtu de cea religiósa, suntu relele, ce o poporatiune neproducatória póte causá unei tieri, sî ca nemultiamirile Romaniei totu-de-un'a trebuiescu ascultate cu nepartinire, cându este vorb'a de cestiunea israelitiloru. „Rom.“

Congresulu pâcei.

Lausane, Vineri 29 Septemvre.

Siedinti'a congresului pâcei. — Unu lungu raportu alu dlui Simonu de Trèves asupr'a situatiunei politice recomanda supremati'a sufragiului universale, condamna revolutiunea armata sî protesta contr'a anessiunei Elsatiei sî Lorenei cu Germani'a. Unu amendamentu alu dlui Goegg dîce ca republic'a este mai pre susu de sufragiulu universale. D. Lemounier, negustoriu dela Bern'a, esplica ca resbunarea morale a Franciei trebuie sa consiste in a introduce republic'a in Berlinu.

Adunarea votéza inchiderea discussiunei. D. Simonu apera pre d. Thiers; voiesce midilóce pacifice. (reclamâri. — aplause.)

Conclusiunea este adoptata cu amendamentulu dlui Goegg.

D. Goegg, vice-presiedinte, se radica contr'a articleloru „Gazetei de Lausane“, cari suntu ostite congresului.

D. Eytel inchide sessiunea publica.

Locuitorii Lausanei iesu strigându: sa traiésca Simonu! La Cayenn'a Comuna!

Asta séra va avé locu unu banchetu.

„Indep. belg.“

Importantu. Circuléza scirea despre o isbucnire revolutiunaria in Sirmiu; pâna la scíri mai positive o dâmu acést'a sub tóta reserv'a.

Serbi'a. Manevrele de tómna ale armatei incepu la Belgradu: tóta clas'a dintâiu a armatei natiunale a fostu chiamata sub arme, fâra esceptiune de profesori si de functiunari judiciari; acésta clasa cuprinde pre toti ómenii mai mici de trei-dieci de ani. Se scie ca in casu de resbelu, Serbi'a, gratia escelentei sele organisatiuni, póte radicá efectivulu armatei pâna la 120,000 de ómeni.

Se anuncia dela Kragujevatiu cu dat'a de 25 Septemvre:

„O deputatiune a Scupcinei a datu regintiei o adresa in care 'si esprima deplin'a confiintia in guvernu si róga reginti'a de a continuá si de a completá oper'a militieloru, pre cari unu mare viitoriu le ascépta.“ „Coresp. slava.“

Cestiunea Strusberg.

„N. Fr. Pr.“ reproduce o depesia din Bucuresci, din care aflâmu urmatórele: cesti'a cailoru ferate cladite de Strusberg nornindu-se in tempulu din urma spre o aplanare multiplicându-se, incepe a se incurcá din nou, in câtu este possibilu, cá in un'a din dilele viitóre sa ia guvernulu circulatiunea loru pre contulu seu. Unii din espropriati, adeca acei proprietari, cari au datu parte din pamentulu loru pentru tresarea linieloru, fâra a fi inca despagubiti, au reclamatu contr'a lui Strusberg, si tribunalele respective l'au si condamnatu sa platéeca, dar' dnulu Strusberg se facù a nu audí nimicu. Nainte cu vr'o câte-va dile inse au primitu doi din acei espropriati o sentintia judecatorésca, prin cari li s'a incuviintiatu sa venda la mezatu 2 locomotive, si sa ia $^1/_3$ din veniturile de la cas'a administratiunei institutile de Strusberg, spre a se despagubí, de sumele ce li se cuvine. Cass'a inse a refusatu acést'a sentintia sub cuventu, ca 1) locomotivele precum si celelalte obiecte suntu mai intâiu proprietatea actionariloru si 2) veniturile d-lnice suntu absolutu necesare pentru reparatii si pentru circulatiune; mai alesu fiindu ca Strusberg de 6 luni incóce nu tramite nici o par'a si personalulu s'a redusu atâtu numericu câtu si in privinti'a lefiloru pâna la cele mai estreme margini. Acum'a cesti'a se pune astu-feliu: „Póte desfiintiá guvernulu sentinti'a séu nu?“ Pentru intâiulu casu va urmá circulatiunea cá mai nainte, pâna la arangiarea afacerei intregi; in alu doile casu va contení administrati'a cu circulatiunea, iéra guvernulu, pre bas'a art. 3 alu votului camerei, séu va continuá cu circulatiunea pre cont'a sea, séu va face asemenea sa incetedie. — In Bucuresci inca s'a formatu unu comitetu, care voiesce a se intielege cu proprietarii obligatiuniloru si in privinti'a continuarei cladirei. — S'au alesu deja si comitetulu bursei, in care nu figuréza nici unu némtiu.

Agitatiunile bonapartistice

Incâtu se descoperu, se vedu a nu fi periculóse, si acést'a din causa, ca positi'a financiala a lui Napoleonu este fórte rea. Elu n'a fostu economu nici odata, iéra satelitii sei nu voru sa bage pentru densulu mânile in focu, decâtu pentru multe parale, si in genere agitatiunile politice, in diu'a de astadi, suntu fórte scumpe. Dupa sciri autentice, care se reducu la persóne dimpregiurulu casei ex-imperatului, Napoleonu dispune numai de o renta de celu multu 120,000 franci pre anu; chiri'a domiciliului seu din Chislehurst fiindu-i prea scumpa cu pretiulu de 30,000 franci pre anu, a inchiriatu alta locuintia; elu are numai o parechia de cai, si de multe ori s'a dusu o bracelata séu o brosia de ale imperatesei in mânile unui camatariu, pentru a se poté acoperí cheltuelile momentane. Fiindu domenele sale din Ispani'a reu administrate, nu aduceau mai nici unu castigu, si imperatés'a Eugeni'a acompaniata de unu espertu le arangiaza acum mai bine, incarcându-le totodata cu ipotece. Ispravindu-se acestu arangementu si vendiendu imperatés'a diamantele sele, care representéza unu pretiu mare, va dispune famili'a ex-imperatului de o renta de vre-o 400,000 franci; — pre câudu Rouher, veduv'a Morny, ducele Mouchy, Haussmann etc. se jóca cu miliónele, fâra a le pasá ce-va de nenorocitii loru suverani; — pre câudu legitimistii la tempulu loru atâtu in Franci'a, câtu si in Spani'a au datu bourboniloru unu succursu materialu imensu. De-si condamnâmu o asemenea ingratitudine, de alta parte suntemu linisciti vediendu, ca Franci'a nu are a se teme de o surprisa bonapartistica. — Iéra câtu privesce corespundinti'a intre Napoleonu si unu tineru jurnalistu ce se discuta in „Etoile belge“ si „Independance belge“, anume, ca Napoleonu a voitu sa devina rege alu Belgiei, — acea corespundintia s'a aflatu in Tuilerii si esista. Jurnalistulu in cestiune este unu omu tineru, care lucrá la unu jurnalu din Bruxeles cu léfa de 40 franci pe luna, apoi mergendu la Parisu, i-a succesu a se apropiá de regin'a Isabel'a, pâna in fine a-lu inlocuí pre faimosulu ei amantu Marfori, primindu titlulu de camerariu. In atare calitate a fostu elu odata in o missiune intima in Madridu, pentru a luá dela Serano nisce epistole amoróse ale reginei, ce erau fórte compromotive; si alta data fiindu tramisu la Pap'a in Rom'a a primitu dela acest'a titlulu de comite. Astfeliu a potutu sa se apropie si de Tuileri. Cuprinsulu corespondintiei — ce in scurtu se va publicá — se reduce la proiectarea unei uniuni personale a Belgiei cu Franci'a. — Fiindu aprópe de aplanare atâtu cestiunea financiala câtu si acea vamala, incâtu ea privesce relatiunile cu Germani'a; si fiindu satisfacute si reclamatiunile lui Arnim, mai suntu dóue altele, care absorbu atentiunea publica. Activitatea tribunaleloru militarie pasindu incetu, prevenitii suferu grozavu de tempulu ploiosu, fiindu ca cei mai multi se tienu in corabii (pontoni); si justiti'a se va vedea silita, a elibará câtu de multi din ei. Comissiunea pentru gratiare esaminéza procesele sub presidiulu lui Thiers, si preface mai tóte sentintiele de mórte in inchisóre pre viétia. Numai Ferré poan'a scapà viu. Rossel, cele trei patroleuse etc. suntu dejá graciate la inchisóre pre viétia. Deportatiunile au inceputu si anume la insulele Marquesas din Caledoni'a nóua. — Algeri'a de-si pacificata este inca prea nemultiamita, si in sinulu ministeriului esista discordia in privinti'a cestiunei jidaniloru si a birouriloru algeriene, care insa se póte aplaná lesne.

„Cur. d. I.“

Varietâti.

*** Societatea Transilvani'a. Lista de sumele intrate in cas'a societâtiei, dela 27 Iuniu, pâna la 29 Augustu 1871.

Dela d. I. Stinghe, Brasiovu, 20 fr., Consiliulu judetianu de Doljiu 2000, Paulu Moldovanu, Bucuresci, 10, Andreiu Radulescu 10, Const. Cristescu 10, Ierotheiu Popu 10, A. Badulescu 10, Dr. B. Constantinescu 10, G. Orasiénu 10, G. Mocianu 10, I. Raureanu 10, D. Georgiu 10, Dimitrie Comti'a 20, Pâun'a Popésca 20, D. G. Ivanovici 10, Tom'a Antoniu 10, Veniaminu Hernea 10, Iulius Crainicescu 10, Eremia Circ'a 10, V. A Urechia 10, G. S. Marianu 10, Teodosiu Ioanu 10, V. Manfi 10.

Din som'a adunata pentru serbarea de 3/15 Maiu, o parte s'a inapoiatu celoru in dreptu, iéra o parte s'a daruitu societâtiei si anume:

Dela d. Ioanu Borotiu, Bucuresci, 10 franci, Ieroteiu A. Popu 5, Erimia Pana 5, Ioanu Alessiu 6, Anonimu 6, Ioanu Corvinu 6, V. I. Socecu 10, Ilie Nicolescu 5, Tom'a Taciu 5, Dionisiu Grecupa 5. Samuelu Boerescu 5, A. Papiu Ilarianu 20, G. A. Bageru 20, Simeonu Mihalescu 10, C. A, Rosetti 5, M. G. Râhtivanu 5.

Veri-cine aru fi respunsu societâtiei Transilvani'a, o suma óre-care dela 27 Iuliu, pâna la 29 Augustu, anulu 1871, si nu s'aru vedé trecutu in acésta lista, séu nu cu sum'a ce va fi respunsu, este rugatu sa bine-voiésca a reclamá aratându totu deodata cui a respunsu banii.

Estrasu din condicele societâtiei.

Comptabile, I. Corvinu.

*** Se desminte sgomotulu dupa care d. Thiers aru fi adresatu presiedintelui Federatiunei elvetice o nota spre a reclamá estradarea óre câroru membri ai comunei aflati in Elveti'a.

FOISIÓRA.

Machiavelu si Machiavelismulu.

Dupa triumfulu principieloru revolutiunei francese din 1789, care a produsu sistemulu guvernamentului constitutionale, scól'a care a introdusu despotismulu sub o forma nóua, in regimulu representativu, este aceea a Machiavelistiloru. Pentru cá sa putemu insa intielege mai bine principiele si ideile acestei scóle, nu credu de prisosu a espune mai intâiu, in scurtu, doctrinele chiaru ale lui Machiavelu in materia de guvernamentu.

Nicolau Machiavelu s'a nascutu la Florenti'a in anulu 1469. Elu intrà de cu tempuriu in servitiulu statului. — Pre câudu se aflá secretariu alu guvernului florentinu, sub administratiunea Gonfalonieriului Soderini, care a isgonitu pre Medicisi, Machiavelu erá sufletulu guvernului, redactându deliberatiunile, tratatele si corespundinti'a oficiale si diplomatica.

Restauratiunea Medicisiloru l'a determinatu a publicá principiele politicei sele. Machiavelu fu implicatu intr'o conspiratiune contr'a cardinalului de Medicis (mai in urma pap'a Leon X.) pusu in fiére, intemnitiatu si gratiatu totu de Leon X.

Dupa acést'a, elu redigià opulu seu intitulatu: „Principele“, si 'lu dedicà lui Laurentu de Medicis, care nu intardià a-lu luá iérasi in servitiulu statului.

Acésta scriere nu este, precum s'a disu, codicele, nici satir'a despotismului; ea este unu manualu de conduita pentru unu Medicis reintratu in Florenti'a. Machiavelu asterne in acésta carte principiele sele, doctrin'a sea politica, in raportu cu religiunea, cu moral'a, cu situatiunea generale a Europei.

Si intr'adeveru, Machiavelu nu numai face abstractiune de tóte principiele de dreptu divinu si de legitimitate religiósa, ci merge chiaru pâna a asiedià religiunea intru midilócele omenesci, si astfeliu, sistemulu seu este totu-deodata substituirea materialismului in loculu spiritualismului, si subordinarea religiunei la politica. Machiavelu nu este nici materialistu, nici atheu; elu este mai intâiu de tóte, unu omu de statu. In sistemulu seu politicu religiunea este unu midilocu de a guverná; elu considera si apreciéza religiunea cá unu preceptore alu despotismului. In Istori'a Florentiei (cart. VII). Machiavelu dice: ca statele nu se mantienu prin oratiuni dominicali in mâna. „(che gli stati non se tenevano con Pater nostri in mano.)“ Politic'a este suverana; — acestu principiu 'lu proclama elu pretutindenea. Sub acestu punctu de vedere nou, caracterulu distinctivu alu politicei lui Machiavelu este o abstractiune completa a naturei omului si a valórei morale a actiuniloru sele.

Machiavelu recunósce valórea si poterea principieloru moralei; elu nu este unu omu immoralu; elu a voitu numai a emancipá politic'a de sub tutel'a religiunei si a moralei.

Acést'a este valórea morale a doctrineloru lui Machiavelu. Trecemu acum la valórea lui politica. In acésta privintia, ele se potu caracterisá prin unu singuru cuventu: tipulu celu mai puru alu egoismului si alu absolutismului. Mai inainte insa de a esaminá cugetarea intima a scrierei lui Machiavelu despre Principe, credemu indispensabile de a schitiá fisionomi'a epocei in care a traitu acestu mare omu de statu.

Istori'a a fostu, in toti tempii, stapanitórea lucruriloru; in ea vomu gasí chei'a unei scrieri atâtu de viu controversate. — Istori'a Italiei in seclii XV si XVI, este o istoria de doliu si de rusîne. — Spiritulu democraticu care produsese atâtea facte si opere vrednice de admiratiune, in tempulu republicei florentine, cedá acum pasulu spiritului de tirania alu guvernamenteloru personali, care, cu ajutoriulu vaticanului, nu mai cunoscea margini in actiunea sea. — La Rom'a, tronau Alessandru VI. Iulius II, si Leon. X. — Seidii loru, Borgi'a si Medicisii, acopereau peninsul'a cu crime. Pre de o parte vedemu splendorile artei, succesele literaturei, progresele sciintiei; pre de alta parte, prabusîrea nationale, resbele civili, apesarea strainiloru, coruptiunea moravuriloru. Patriotismulu da nascere lui Ferrucio, Dori'a, Colon'a, Trivulzio; tirani'a produce pre Rodrig Lenzuoli, pre Cesar Borgi'a si pre Alessandru de Medicis.

Pap'a Alessandru VI se servi de armele spirituali si temporali, pentru a constituí unu regatu fiiului seu Cesaru Borgi'a: pumnalulu, otrav'a, inchisórea erau medilócele intrebuintiate de densulu spre a dobendí bani. Epoc'a rusinósa in care unu papa se aliazu cu Baiazetu, imperatulu turciloru, spre a combate contr'a Franciei; in care vedemu portretulu Vanozei, concubinei pontificale, aternatu cá o virgina in biseric'a Sant'a-Mari'a a poporului; acésta epoca a produsu capo-d'operele poetice si artistice ale lui Ariosto, ale lui Tasso, ale lui Michel Angelo, Titianu si Raphael; totu acésta epoca a produsu si pre Machiavelu. Acestu celebru scriitoriu s'a nascutu si a traitu in midiloculu celoru mai mari resturnâri politice si agitatiuni populare ale Florentiei. Crimele, uciderile si otravirea erau

*** „Le Times“ anuncia, dupa asecurarea unui'a dintre corespundentii sei, ca frigurele galbene au isbucnitu la Charlestonu, unde alta data n'au facutu mari perderi. Cu tóte acestea, la Filadelfi'a si la New-York s'a pusu in carantina vasele cari vinu din porturile dela Carolin'a. Statele-Unite se temu de o invasiune a colerei, si autoritâtile iéu cu dreptu cuventu, dinainte, mesurile destinate a impedecá invasiunea acestui flagelu, séu celu putienu, de a micsiorá perderile ce causéza.

*** (Obligatiunile câilorufe-rateromâne.) Dupa unu comunicatu telegraficu arbitriulu a ficsatu pentru 11 Octomvre terminulu siedintieloru sele si a invitatu la aceste pre guvernulu românu si pre concessionari. Tribunalulu cameralu, cá instantia de recursu, a confirmatu, dupa cum anuntia „Ger. Ztg.“ sentinti'a judecatoriului de bagatele, care condamna pre dr. Strusberg, sa platésca interesele cadente. Istoriculu in scurtu este acest'a. Acusatulu facuse apelu contr'a sentintiei mentionate, afirmându ca declaratiunea sea l'a obligatu celu multu facia cu guvernulu românu, insa nici decum fatia cu proprietarii de actiuni ; dar' recursulu seu s'a respinsu pre motivele aduse de intâi'a instantia. Tribunalulu cameralu a accentuatu mai alesu ca in acestu procesu este competentu dreptulu prussianu si nu dreptulu românu, pre cum se pretinsese de câtra acusatu, si ca promissiunea data de Strusberg in jurnale mai nu are nici o importantia, si ca condamnarea sea, de a plati interesele, este cu desevarsire justificata prin tecstulu obligatiuniloru si ca garanti'a solidara a sub-semnatiloru este constatata prin art. 260 din codicele comercialu. Art. 260 suna : „Déca dóue séu mai multe persóne au contractatu impreuna obligatiuni fatia cu a trei'a persóna in vr'o afacere, acést'a fiindu o afacere comerciala, se privescu cá debitori solidari, afara de casulu, cându aru resultá contrariulu din conventiunea cu creditoriulu.“ Dr. Strusberg prin acést'a, celu putienu in privinti'a tuturoru proceseloru bagatele de asemenea natura, este de privitu cá condamnatu in poterea legei.

*** (Drumurile de feru ruse.) La 15 Aug., stilu vechiu, se inaugurà calea ferata de Tiraspolu la Kisinau. Comunicati'a directa prin calea ferata s'a stabilitu dar' intre Odes'a si Kisinau si printr'ens'a, cu Romani'a, adeca si cu Austri'a si Germani'a. Calea dela Odes'a pâna in centrulu Europei, mai alesu in Germani'a, va merge mai intâiu de-a lungulu drumului ce duce dela Kisinau in Basarabi'a, de aci la Iassi, pre lini'a care se lucrédia acum cu activitate, apoi la Cernauti. Odata in Bucovin'a, productele ruse, espediate in strainatate, afla câi ferate comode care ducu in Galiti'a si se termina in intrulu Austriei si Germaniei. Liui'a, care trece preste totu Caucasulu dela Est la Vest, e destinata a uní de-a dreptulu Marea-Négra cu Marea-Caspiei, va avea o lungime totale de preste 800 chilometre si va fi prin urmare un'a din cele mai mari linie.

*** (Congresuludiaristicu) determinandu-se pre 1 Octomvre, acésta decisiune a fostu primita de intrég'a diaristica româna mai fára nici o esceptiune. Mai de curendu au aderatu la acésta convocare si „Informatiunile“ cari promitu ca pre diu'a determinata si va tramite representantele pentru a participá la congresu, asemenea si „Curierulu de Iassi“ in ultimulu seu numeru dice ca. „avendu in vedere tendintiele frumóse ale congresului diaristicei române, a decisu a tramite pentru acestu scopu cá representante din partea sea pre primulu colaboratoru alu seu, d. I. Scipione Badescu, dorindu cá, resultatele ce va produce acestu congresu, sa fie cele mai salutarie pentru intrég'a presa româna !“

*** (Unu barbatu fára inima). In nóptea de 29—30 Augustu espiratu, unu invidu Nicolau Palu, din comun'a Ceortesci, plas'a Crasn'a, judetiulu Vasluiu, a sugrumatu pre soci'a sea Mari'a. care a si muritu. Casulu s'a constatatu de parcuetu si s'a si arestatu numitulu individu.

*** (Duelu de dame). Diuariulu „Moscowskia Viedomosti“ scrie ca in Caucasi'a dóue eleve de pensionatu amorisându se de unu singuru june frumosu si neputendu se intielege insine care sa renuntie la acestu amoru, s'au invoitu cá duelulu sa decida in privinti'a acést'a. Sosindu ór'a determinata, un'a a trasu cu pistolulu asupr'a rivalei sele, care numai decâtu a cadiutu lesinata, atunci rival'a aruncându pistolulu la o parte a grabitu la amic'a sea lesinata cá sa-i fia intr'ajutoriu, acést'a inse abea a fostu atinsa nitielu de — ventulu glontiului si desceptându-se din ametiéla cá o furia tartaria sarí asupr'a rivalei si-i smulse parulu din capu. Istori'a s'a finitu cu unu procesu criminale, care s'a pertractatu intre patru pareti cu usile inchise.

*** (Oiérnagrea) va fi iérn'a viitóre déca suntu adeverate profetiele unui profetu de tempu, care pentru intarirea asertiunei sele dice, ca semnele naturei intr'adeveru spunu ca vomu avea o iérna estraordinaria. Anume amu observatu ca intre munti bradii (pinii) asta-data au fórte multe cacinli de semântie ; siórecii de câmpu si-au adunatu menagiulu de iérna prea de timpuriu, animalele dormitóre preste iérna s'au retrasu inca in lun'a lui Augustu si berdiele, cocorii si gâscele selbatice impreuna cu rândunelele si cele-lalte paseri pasagere acum'a au sburatu mai curendu spre Sudu cá alta-data. Asiá dara sa ne ingrigimu — de lemne si blana buna.

*** De unu tempu incóce cetimu multe despre unu nume, pre care-lu admira multi si-lu amintescu cu recunoscintia. Numele acest'a 'lu pórta o tierana italiana. fára invetiatura, care nu scie nici ceti nici scrie si care tóta viéti'a si-a petrecut'o cu vindecarea morbosiloru.

Regin'a Dal-Cin locuesce in Vittorio, unu orasielu situatu in Itali'a septentrionale. Ea se ocupa de operatiuni chirurgice si vindeca totu feliulu de scrintituri (luxatio foemoris ; caxalgia), va sa dica atari morburi, pre care sciinti'a medicale le-au dechiaratu de necurabili pâna acum.

Pentru resultatele ajunse prin operârile sele, Dal-Cin a devenitu renumita nu numai in orasiulu unde locuesce si in giurulu acelui'a, dara renumele ei a strabatutu mai departe, chiaru si pâna la noi, la care multi parinti 'si ducu pruncii loru, multi ómeni indruma pre cunoscutii si amicii loru la operatricea susu numita, cá sa se reintórca vindecati de scrintiturile óre-câroru óse ale corpului loru.

Regin'a Dal-Cin s'a nascutu in 1819 lun'a lui Aprile. Parintii sei, Laurentiu Marchesini si Mari'a Zandonel'a, au fostu ospetari. Mum'a reginei inca s'a ocupatu in viéti'a sea cu multu succesu de vindecarea scrintituriloru si Regin'a dela ea si a insusitu primele cunoscintie in acésta arta de vindecare.

Dal-Cin in etate de 18 ani s'a maritatu dupa unu omu fórte seracu, cu numele Laurentiu Dal-Cin.

Atunci asiá de bine se pricepea la operatiuni chirurgice, in câtu precum ea insa-si spune, in diu'a cununiei sele a operatu patru morbosi, si cu onorariulu capetatu dela acesti'a si-a acoperitu spesele cununiei sele.

Acum e de 52 de ani, femea de o statura de midilocu si are o espressiune inteliginte.

Ambla imbracata simplu inse curatu, si afara de istetimea ce o dovedesce in operationile sele, n'are nici unu feliu de calificatiune.

„Famili'a.„

*** Unu diuariu din Parisu a anunciatu eri ca pedéps'a cu mórte pronunciata contr'a lui Gaston Crémieux, Pelissier, Etienne si Roux, a fostu schimbata in 20 ani de detentiune intr'o fortarétia. Acésta noutate este prematurata, câci comissiunea de gratiâri nu s'a reunitu si nici o dî nu s'a fipsatu inca pentru reunirea sea. (Le petit jornal).

*** (Auror'a Craioveí) aderându la convocarea congresului diaristicu si-a alesu de representante la acelu congresu pre d. Em. Quinesu eruditulu publicistu alu Olteniei.

*** (Coler'a in Kievu si Constantinopole). Dupa ultimile novele dela Kievu, coler'a este fórte violenta in acestu orasiu. Dela 80—100 moru pre fia-care dî. Municipalitatea a votatu 6000 ruble pentru procedari desinfectante. — In Constantinopole, de asemenea 70

---

ultim'a ratiune a statului. Caletoriele sele, petrecerea sea la mai multe curti princiare, ale Europei, cu ocasiunea missiuniloru diplomatice cu care erá adese ori insarcinatu, relatiunile sele cu barbatii cei mai eminenti, au fostu pentru Machiavelu midilóce indestule de a studiá politic'a si a petrunde causele servirei in care gemea tiér'a sea.

Cá patriotu infocatu, cu idei radicali, iubindu libertatea si independinti'a patriei sele. Machiavelu nu potea ingaduí protectiunea onerósa ce Florenti'a erá silita a indurá din partea Franciei ; si dupa patru-spre-diece ani de unu serviciu devotatu, elu fu lipsitu de posturile ce ocupá, isgonitu din patri'a sea, traindu in miseria. Surprinsu chiaru intr'o conspiratiune, Machiavelu fu arestatu prin ordinele lui pap'a Leonu X, incarceratu si torturatu cu crudime.

Redobendindu libertatea sea, prin grati'a lui Leonu X, elu luà pén'a in mâna si reversà, in opurile sele, indignatiunea de care erá coprinsa inim'a sea. Machiavelu a scrisu: Istoriele Florentine, discursulu asupr'a istoriei lui Titu-Liviu dialoguri asupr'a artei resboiului, si, in fine, principele, opulu despre care avemu mai cu séma a ne ocupá ací.

In tóte operele sele Machiavelu a fostu preocupatu de o singura cugetare, aceea de a vedea diferitele staturi ale Italiei intrunite sub poterea unui singuru principe, care, punendu-se in capulu unei armate nationale si poternice, sa póta purgá peninsul'a de ori-ce apesare straina ; intr'unu cuventu, elu erá preocupatu de idei'a unitâtiei italiane. Idealulu seu erá Cesaru Borgi'a, singurulu omu, care, cu tóte viciele sele, intrunea, pre lânga viteji'a militara, o mare dibacia politica. — „Cându e vorb'a, dice elu, in discursulu asupr'a lui Titu-Liviu, de salvarea patriei, cetatianalu nu trebuie sa fia opritu de nici o consideratiune de justitia séu de injustitia, de umanitate séu de crudime, de rusine séu de gloria. Punctulu esentialu care trebuie sa prevalideze, la asiá casu, este de a se asigurá libertatea si indepedinti'a patriei.“

Proiectulu d'a unificá Itali'a sub unu singuru sceptru erá dara tint'a tuturoru scrieriloru lui Machiavelu, si specialmente a principiului dedicatu, precum amu disu, lui Laurent de Medicis pre care, dupa Borgi'a lu credea elu mai capabilu d'a realisá acésta dorintia a sufletului seu.

In seclulu XV, suveranii Europei urmau toti o politica cruda, neleale si personale ; ei se sprigineau numai pre violentia si nu cautau de câtu succesulu. Religiunea servea de masca ambitiunei loru nemesurate ; injustiti'a, usurpatiunea, vicleni'a, falsitatea si ipocrisi'a, erau in mare onóre. — A luptá in contr'a unoru asiá principie, prin lealitate, prin generositate si abnegatiune, erá precum dice francesulu : a jucá cine-va rolulu de „dupa.“ Prin mijlóce platonice, prin franchetia si sinceritate, nu se potea constituí Itali'a sub unu singuru sceptru ; se cereau mijlóce energice si violente. Machiavelu erá mai inainte de tóte unu omu practicu. Cea mai mare preocupatiune a sea pentru realisarea unitâtiei italiene, erá formarea unei armate nationale. Secretariulu florentinu strigá, cu o indignatiune patriotica, in contr'a trupeloru mercenarie, si a condotieriloru misiei ai republiceloru de Veneti'a, de Genu'a, de Florenti'a si de Pis'a. In tempulu despartirei Engliterei de biseric'a catolica, scrierile lui Machiavelu, si mai cu osebire principele, fura proscrise si arse dupa ordinile lui Paulu IV. Pentru unii din catolici, secretariulu florentinu erá representantele lui Luther si a credintiei germane. Ce se imputá lui Machiavelu ? ca a datu fiitoriului regeneratoru alu Italiei lectiuni de despotismu, de rea credintia si de despretiu pentru religiune ! Amu vediutu deja ca, in momentulu cându Machiavelu scriá cartea sea, Itali'a erá sub poterea unoru principi, séu a unoru republice cari erigease usurpatiunea, violenti'a si fraud'a in ratiune de statu. In acea epoca, crimele erau mai numeróse de câtu virtutile. Depravatiunea publica nu trebuiá dara sa fia atribuita scrieriloru lui Machiavelu ; elu n'a fostu decâtu istoriculu severu alu aceloru crime, si déca sfortiatu de necesitâtile tempului, elu a formatu idealulu principelui seu, in modu de a potea luptá cu succesu in contr'a antagonistiloru sei, simpatiele sele insa inclinau spre totu ce este bunu si onestu.

In doctrinele nóstre moderne, cându urméza a se constitui unu statu, prim'a idea ce se presenta la mintea nóstra, este idei'a unei natiuni, adeca a agregatiunei de individi cari forméza corpulu sociale. léta punctulu de plecare. Ide'a unui capu alu guvernului nu se presenta spiritului nostru de câtu dupa aceea a natiunei. In manualulu principelui este cu totulu din contra. Cea intâiu idea a lui Machiavelu este unu principe care, avendu dejá unu statu, nu vede in fie-care din intreprinderile sele, in fia-care din cugetârile sele, de câtu pre sine, interesulu seu propriu, conservarea sea, glori'a sea. In ochii lui Machiavelu, nu esista in statu nimicu care sa nu fia alu principelui si numai pentru densulu. — Unu principe dice elu, (cap. 14) nu trebuie sa aiba altu obiectu, alta cugetare, nici sa cultive alte arte, de câtu resbelulu, ordinea si disciplin'a armateloru.

(Va urmá)

persóne au muritu la 18 Septemvre (s. v.) de colera. Lipsa mare de apa potabile (de bufu.)

*** (G a m b e t 'a). Gambet'a,. fostulu ministru alu republicei, nu a voitu a luá parte la congresulu pacei dela Lausane.

Iéta scrisórea prin care elu refusa d'a vení la congresu :

„Nici odata n'amu fostu partisanulu prea viu alu ideiloru sî principieloru cosmopolitismului.

Afara de câte-va pârti stralucitóre sî speciale, aceste idei coprindu ceva prea vagu, prea ideale. Credu ca efectulu loru celu mai certu este de a sterge séu de a micsiorá amorulu patriei sî detori'a responsabilitâtiei civice.

„In situatiunea actuale a tierei nóstre, trebuie din contra cá sufletele sa se lipésca mai multu de câtu totu-d'a-un'a cu principiele devotamentului nationale, sî sa-si regasésca resursele loru in ide'a francesa.

„Mi iubescu prea multu tiér'a pentru a sacrificá óre-care parte din prosperitatea séu forti'a sea la o sistema ori-câtu de generósa este séu pare a fi.“

*** La 28 Septemvre st. n. a fostu aniversarea luârei Strasburgului. Câtra 11 óre diminéti'a, o grupa de elsatiani a venitu pre piati'a Concordiei. Ei au pusu pre capulu statuei orasiului Strasburg o coróna cu colorile francese, tramisa de dómnele din Strasburgu sî au infiptu unu drapelu intre bratiele statuei.

Fiindca adunarea devenea din ce in ce mai numerósa, agentii pâcei au rugatu pre asistenti de a se imprasciá ; s'au supusu indata. Autorii manifestatiunei au fostu angagiati de a nu o mai rennoí.

Intielegemu ca in momentulu câudu prussienii suntu inca in Franci'a, sî câudu suntu negotiâri pendinte intre cele dóue tieri, reserv'a se fia oportuna. Dara Prussi'a nu póte sa se flateze ca elsatienii, emigrati séu nu, renuncia la nationalitatea loru ; ea scie bine acést'a.

*** (B a n i d e a i r e p u b l i c e i.) Otelulu monetei a esmisu bucâti de 20 franci de unu nou modelu.

Printr'o favóre speciala, — dice „le Figaro“ — amu potutu sa ne procurâmu unulu din noii louis ai republicei.

Pre un'a din fetie, se cetesce : 20 francs, sî in partea de josu : Republique francaise ; pre ceealalta fatia se vede geniulu libertâtiei inscriindu pre tablele legei : Republique francaise.

*** In registrele departamentului militaru din Elveti'a s'au inscrisu trei pisici cari au fostu in aceste trei luni din urma in servitiulu confederatiunei pentru venarea sióreciloru cari rodeau grânele din magasinele dela Thunn. Léf'a acestoru trei patrupede erá de 10 centime pre dî, ceea ce a datu unu totale de 44 fr. 30 c., care va figurá in viitoriulu bugetu. Magasinele fiindu acum góle, s'a suprimatu subventiunea acordata celoru trei pisici.

*** Eata unu midilocu indicatu de diuariulu „Revist'a de economia rurale“ pentru a vindecá pre deplinu jupuiturile câiloru séu ale ori-câroru alte animale de hamu :

„Câudu unu calu, séu ori-ce altu animalu, are spinarea séu gâtulu jupuitu de hamu, remediulu celu mai eficace consista in a aplicá pre jupuieli albu de plumbu umectatu cu lapte. Câudu cine-va n'are albu de plumbu la dispositiune, se póte serví cu vapsea alba. Acestu remediu, aplicatu indata dela inceputulu reului, vindeca negresîtu sî pre deplinu.

*** (U f e m e i a v e n d u t a.) O femeia numita An'a Key, de o positiune convenabila, a fostu adusa dilele trecutu inaintea magistratului curtiei de politie din Bristolu, pentru ca causase desordine pre strada. Acésta femeia declara judecatoriului c'a fostu venduta de barbatu-seu la unu altulu pentru sum'a de cinci-dieci livre sterlinge, sî ca acést'a a fostu caus'a care a facut'o, cá sa se certe cu barbatu-seu pre strada. Barbatulu intrebatu recunoscea ca a primitu sum'a, dar' refusà de a spune cu ce titlu. Grefierulu asigura ca, dupa declaratiuni, este esactu ca acésta femee a fostu venduta de barbatu-seu, sî in consecintia, judecatoriulu condamna pre acestu barbatu pucinu scrupulosu a-si luá feme'a sî a dá o amenda de cinci livre.

— *** (P l a c e r i l e u n u i r e d a c t o r u.) Positi'a unui redactoru are sî ea spinii sei, precum arata urmatoriulu casu, ce s'a petrecutu dilele trecute in capital'a Irlandei. Dl. W. a fondatu o fóia nóua sî in nr. 1. a atacatu o spelunca, unde se jocau jocuri de hazardu de câtra nisce individi perduti. A dóu'a dî primesce dlu W o epistola anonima, prin care se provóca, sa inceteze cu publicarea de asemene articole, ca alt-mintrelea va mancá o bataia cumplita. Dl. W. insa nefiindu tocmai pâna intr'atât'a sparíosu, a continuatu cu atacarea numitei bande sî in nr. 2. In dîu'a urmatóre iéta ca sî vine unu individu robustu cu o bata cumplita sî cioturósa sî intréba pre dl. W. carele se aflá tocmai singuru in biroulu redactiunei : „Unde-i redactorulu?“ Dl W. respunde : „A esitu, insa vine indata ; siede-ti putienu sî foiti jurnalele.“ Musafirulu siede sî incepe a cetí jurnale, pre câudu dl. W. ésa din birou sî se cobóra pre trepte intalnindu josu pre unu altu asemine individu cu o fatia sî o bâta inca mai teribila. La intrebarea acestui'a : „Unde se afla redactorulu ?“ respunde dl. W. ca siede in birou susu sî cetesce gazete. Abiá audîra infuriatulu musafiru aceste cuvinte, apucá câte patru trepte deodata, sî ajungându intr'o clipa susu, intra cá o féra in birou sî incepù a dá cu bât'a sea câtu incapea in lectoru, care din parte-si nu remase datoriu cu respunsu. Prin acést'a s'a nascutu unu sgomotu cumplitu, pâna ce politi'a adusa de redactoru i despartí sî-i dusa in arestulu politiei, cá sa se recorésca sî sa se liniscésca putinu.

*** P r o d u c t i u n e. Adi de séra la 7 óre va fi siedítia publica magnetica sub conducerea dlui Dr. Enricu Campanile data de dómn'a H e r s i l i 'a. Programulu siedintiei contiene esperimente fisiologice sî psichologice in magnetismu sî somnambulismu sî estase. Productiunea va fi in sal'a dela „Corón'a Ungariei“ cu intrare 1 fl. locu primu ; locu inchisu 70 xr. ; locu de statu 50 xr. ; galeri'a 30 xr.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la la scól'u gr. or. in Vurperu, tractulu protopr. alu Sabesiului se deschide prin acést'a concursu pâna in 17 Octobre a. c. st. v.

Emolumentele suntu 200 fiorini v. a. cuartiru liberu sî lemne de incalditu.

Concurentii, provediuti cu documentele prescrise in statutulu organicu, sa se adreseze la inspectoratulu scolare subscrisu in terminulu prefiptu.

Vurperu in 20 Sept. 1871.

Inspectoratulu scol. gr. or. prot.
86—1 alu tractului Sabesiului.

Concursu.

Devenindu vacanta statiunea de invetiatoriu in comun'a gr. or. Sacatur'a, districtulu Ciórei (Kövár Videk) prin aaést'a se deschide concursu pâna in 30 Septemvre st. v., — cu acést'a este impreunata léf'a urmatóre :

a) bani 105 fl. v. a. dela comuna ;

b) 3 stângini de lemne.

Doritorii de a oeupá acésta statiune au a-si asterne suplicele loru la subscrisulu pâna la dîu'a defipta — dovedindu ca suntu de religiunea gr. or. — sî ca suntu absoluti de pedagogia. —

Sacatur'a in 9 Sept. 1871.

cu invoirea comitetului parochialu,
Ioanu G r e b l e a,
(87—3) protop.

Concursu.

Devenindu vacanta statiunea de invetiatortu la scól'a confesionala româna gr. or. din comun'a Siebesiulumare, protopresbiteratulu Clusiului, se escrie concursu pâna in 14 Octomvre 1871.

Venitulu invetiatorescu, la asésta statiune, este : 200 fl. v. a. locuintia libera in localitatea scólei sî lemnele debuincióse pentru incalditu — sî fiertu. —

Doritorii de a ocupá acésta statiune au a-si adresá concursele, prin subscrisulu, câtra sinodulu parochialu bine instruate in sensulu Statutului organicu congresualu din 1868, celu multu pâna in 9 Octomvre, cá asiá in 14 Oct. negresîtu se póta urmá alegerea. —

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Clusiu, 25 Septemvre 1871.

V. R o s i e s c u,
(90—2) protop. gr. or.

Concursu.

Devenindu postulu de invetiatoriu, in comun'a gr. or. Şiur'a-mare protopopiatulu Sabiiului alu II-lea vacantu, se escrie concursu.

Doritorii de a ocupá acestu postu, au a dovedí ca suntu pedagogi absoluti, sî inzestrati cu insusirile prescrise in legea scolara din anulu 1871.

Léf'a e pentru invetiatoriu 100 fl. v. a. care se scóte dela familii in 3 rate sî dela toti parintii carii 'si tremitu copii la scóla câte o pâne, pre lânga acestea se dau pentru invetiatoriu sî lemne de focu. Suplicele au a se ascerne comitetului subscrisu pâna in 15 Octobre a. c.

Siur'a-mare 24 Septemvre 1871.

Comitetulu parochialu alu
88—3 comunei Siur'a-mare.

Concursu.

Spre ocuparea nóuei statiuni de capelanu in parochi'a gr. or. Breaz'a protopresbiteratulu Fagarasiului II. se escrie prin acést'a concursu.

Emolumentele a trei'a parte din venitulu stolaru dela 170 gazde.

Doritorii de a ocupá acésta statiune au a se adresá cu cererile loru instruate cu atestate ca au absolvatu teologi'a la Institutulu nostru archidiecesanu in Şabiiu pâna la 15 Octomvre, a. c. la scaunulu protopopescu in Avrigu.

Avrigu, 26 Sept. 1871.

Comitetulu parochialu cu scirea sî invoirea mea.

Vasiliu M a c s i m u,
(91—2) adm. prot. gr. or.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scól'a confesionala gr. or. in Pette de Câmpia, protopopiatulu Muresiu-Osiorheiului, cu salariu anualu de 100 fl. v. a. din lad'a bisericei, folosirea a 10 juguri de pamentu aratoriu sî de fenatiu, cuartiru liberu, sî grâdina de legumi, se deschide prin acést'a concursu pâna la 8 Novembre 1871 dîu'a SS. Michailu sî Gavriilu.

Concurentii provediendu-si recursulu cu atestatu de botezu, sî ca au absolvatu cursulu pedagogicu, au a se adresá pre dîsulu terminu câtra subscrisulu in Muresiu-Osiorheiu 20 Sept. 1871.

Parteniu de T r o m b i t a s i u,
(93—1) protopopu.

Concursu.

Sa publica pâna in 14 dîle Novembre 1871. pentru unu invetiatoriu la scól'a confesiunala greco-or. in Erdö-Szent-György, protopresbiteratulu Muresiu-Osiorheiului.

Salariulu anualu 200 fl. v. v. cuartiru liberu sî lemne de focu.

Concurintele are a-si documentá religiunea cu adeverintia de botezu, cualificatiune cu atestatu despre absolvirea studieloru teologice, séu preparandiale, avendu cunoscinti'a limbei magiare sî a cantariloru bisericesci, se va asterne concursulu prin posta subscrisului pâna la dîu'a denumita, câudu se va face sî alegerea.

Muresiu-Osiorheiu 28 Septemvre 1871.

Parteniu de T r o m b i t a s i u,
(1—3) protopresbiteru.

E d i c t u.

An'a nascuta Oprea Muntiu de religiunea gr. orientala din Resinari, carea aprópe de doi ani a paresitu cu necredintia pre legiuitulu seu barbatu Michailu Craciunu totu din Resinari, se citéza prin acést'a a se infatisiá inaintea subsemnatului scaunu protopresbiteralu, câci din contra dupa trecerea unui anu sî o dî se va luá in pertractare actiunea presentata la 7 Sept. a. c. contr'a ei sî se va aduce sentintia sî in absenti'a ei intru intielesulu canóneloru s. nóstre biserici.

Sabiiu, 20 Sept. 1871.

Scaunulu protopresbiteralu gr. or tract.
II alu Sabiiului.
I. P o p e s c u,
(89—2) protopresbiteru.

Burs'a de Vien'a.

Din 1/13 Octmovre 1871.

Metalicele 5%	56 80	Act. de creditu	282 50
Imprumut. nat. 5%	76	Argintulu	117 75
Actiile de banca	761	Galbinulu	5 69

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate către espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/4 cr. v. a.

Nru 80. ANULU XIX.

Sabiiu, in 7/19 Octomvre 1871.

Invitare de prenumeratiune

la

„Telegrafulu Romanu“

pre patrariulu din urma (Octomvre—Decembre) alu anului 1870. — Pretiulu abonamentului pre 1/4 de anu e:

Pentru Sabiiu 1 fl. 75 xr. v. a.

Pentru Trani'a sî Monarchi'a austro-ungurésca 2 fl. v. a.

Pentru Romani'a sî strainatate 3 fl. v. a.

DD. abonanti suntu rugati a nu intardiá cu tramiterea prenumeratiuniloru.

Adresele ne rugâmu a se scrie curatu, sî in locu de epistole de prenumeratiune recomandâmu on. publ. avisurile postali, **(Posta-Utalvány. — Post-Anweisung.)** cá impreunate cu spese mai putiene sî cá mai sigure pentru inaintarea baniloru de prenumeratiune la

Editur'a „Telegrafului Romanu“ in Sabiiu.

Totu la politic'a nóstra.

Vedemu in unele foi de ale nóstre ca se da multiamita, nu scimu cui, ca românii au sciutu sa faca o opusetiune passiva atâtu de minunata.

Déca amu ceti asiá ce-va in diuariele straine amu scí ce sa judecâmu de ele. Acele unele suntu de buna, altele de rea credintia; unele ne voiescu binele dara nu sciu cum; altele ne voiescu reulu sî ne imbarbatéza in procederile nóstre pre dosu.

„Reform“ fóia de Vien'a, laudându passivitatea nóstra póte fi de buna credintia, dara fâra de cunoscinti'a referintieloru nóstre; séu póte ca i este mai multu de nemtii sei iubiti din Transilvani'a. Diuariele slavice voru laudá conduit'a acést'a, nu pentru ca ne voiescu binele, dara fiindca loru le vine bine o politica, prin carea noi, o natiune de trei milióne de suflete, sa cautâmu amiciti'a problematica a fractiuniloru de sute de mii de suflete.

Diuariele natiunale aru trebuí sa fia mai cu consciintia. Ele aru trebuí sa véda urmârile passivitâtiei dela inceputulu ei, prin cari n o i nu potemu face nimic'a, prin cari ne-amu legatu mânile pentru tóte afacerile publice-politice; prin cari amu devenitu de noi astadi nu avemu votu nicairi, cá sî cându amu fi numai t o l e r a t i in tiér'a nóstra.

Pare ca vedemu pre pretensii nostri diplomati, cum voru dice, ca ce avemu séu ce amu avé dela amiciti'a ungurésca? Si tocm'a aici e chei'a cestiunei, tocm'a aici este punctulu care ne desparte pre noi cei pentru activitate de cei ce suntu pentru passivitate, ca noi nu cautâmu i n a i n t e d e t ó t e amici, cu pelari'a in mâna, ci voimu prin seriositatea româna sî prin autoritatea nóstra, cu unu cuventu prin respectulu ce ni-lu vomu castigá prin f a p t e l e nóstre sa ne f a c e m u amici. Cine voru fi acei amici e alta intrebare. Acést'a se va vedé dupa ce vomu fi intratu in actiune sî dupa ce vomu fi lucratu intrens'a unu tempu.

Noi nu potemu asiá dara intrá in chorulu celoru ce cânta osan'a passivitâtiei; nu potemu inse nici pentru aceea, pentru ca vedemu ca chiaru sî din acei dechiarati passivisti alérga nu numai dupa amiciti'a, dara si dupa mil'a magiariloru, cerendu sa le dea postori, pre cându ei aru trebuí sa retiena sî pre altii sî sa nu-si mangiasca mânile cu o administratiune emanata din legi, la a câroru facere nu voru sa participe. Ba noi nici nu potemu privi procederea acést'a de vre-o passivitate, ci de o ametiela confusa, cu scopu séu fâra scopu; la tóta intemplarea insa cu urmârile unei tarbaciri generale a româniloru.

Aflâmu ca este tempulu a trage atentiunea publicului românu la situatiunea in care ne-a pusu amagirea propria. Este tempulu cá sa vedemu sa esimu din trens'a.

Inse cum? Respusulu la acésta intrebare are sa se ventileze prin pres'a nationale in modu sinceru de câtra cei chiamati ai natiunei, cá sa nu repetimu cum-va precipisulu celu plinu de captatiuni de bunevointiele ómeniloru.

Audîmu din unele pârti, ca românii transilvaneni doresc cá comitetulu natiunalu dela 1861 sa se puna iérasi in fruntea natiunei. . . . . .

Eveneminte politice.

Ceea ce s'a intemplatu in regimentulu Ogulinu din Croati'a se cuprinde in urmatórele:

Agramu, 10 Octomvre. In Ogulinu, confiniele militari, au eruptu perturbâri. Cete inarmate resbira patrulele tramise in contra-le, pradéza magazinele de pusci sî se opunu cu vehemintia. Dóue bataliuni de infanteria au pornitu de aici sî din Karlstadt la fati'a locului.

Pest'a, 11 Octomvre. Despre conturbârile in cerculu confiniaru Ogulinu au sositu sciri mai detaiate. Dela compani'a Racovitiana pornira 200—300 barbati. Comandantele Mollinary ordinà suprimerea inarmata a conturbârei. Rebelii sedusi predara magazinulu companiei de arme sî impusicara pre unu suboficieru. Majorulu Rasich sî doi oficieri cercara a scapá cu fug'a. Incungiurarea rebeliloru e probabile; pâna de fatia insa inca nu suntu prinsi. La fortaréti'a Karlstadt pornesce unu batalionu militia de linia.

Agramu, 11 Octomvre. In 9 l. c. erupse in regimentulu confiniariu din Ogulin conturbari. Dela compani'a Racovitiena se pusera pre picioru 200—300 individi. Nu se scie cine ia condusu. Dupa scirea sosita mai intâiu majorulu Rasich aru fi prinsu. Comandantele superioru Mollinary ordina indata ca regimentele din pregiuru sa pornésca pentru de a suprime cu mân'a inarmata pre rebeli. Rebelii pradara magazinulu companiei de arme sî impusicara la ocasiunea acést'a pre unu suboficieriu. Majorulu Rasich si doi oficieri fugira. In urm'a mesuriloru grabnice luate de comandantele incungiurarea rebeliloru e probabila. La fortaréti'a Karlstadt pornesce unu batalionu de linia spre intarirea garnisónei.

Agramu, 11 Octomvre. Mesuriloru energice luate de comandantele Mollinary le-a succesu a localisá conturbarea erupta in Racoviti'a. Cercurile vecine suntu deplinu liniscite sî revolt'a suprimata.

Dincolo de Leit'a se umflase in dilele din urma cam tare nudele parlamentarie, cu deosebire in diet'a Austriei inferióre. Unoru depotati le scapara cuvinte cam grele asupr'a regimului; ba unii au lovitu si mai departe.

Acum cetimu despre o crisa ministeriale ce privesce sî pre cancelariulu imperiale. Partid'a nemtiésca tiene multu la sustienerea cancelariului.

Parlamentulu imperiu germanu s'a deschisu in 16 Octomvre prin unu mesagiu alu imperatului.

Se scrie din Constantinopole jurnalului „Correspundinti'a Slava“ ca generalulu Ignatieff lucréza preste capu pentru o aliantia intre Russi'a sî Turci'a. Russi'a spaimentata de ambitiunea prussiana se gandesce a incheiá o impatrita aliantia intre Russi'a, Turci'a, Franci'a sî Denemark'a. Franci'a nu mai putienu simte necessitatea unei asemenea aliantie.

Noulu ministru de resbelu din Turci'a a gasitu armat'a in cea mai prósta stare. Nici unu corpu nu este astadi in stare de campania. Ministrulu voiesce a orgnisá trei sute cinci-dieci mii ómeni dupa sistemulu prussianu.

Cele-lalte sciri din Oriente n'au vre-o osebita importantia politica. Noulu mare viziru care a succedatu pre Aali Pasi'a, se ocupa a desface in parte ceea ce facuse predecesorele seu, totu asiá cum se urméza la noi la fie-ce schimbare de ministeriu. Corpurile functionariloru s'au remaniatu de susu pâna josu. Mehmed-Pasi'a taindu in carne viua sî dându lupta crâncena favoritismului, nu are altu in vedere de câtu a pune ordinea sî economi'a in chelueli sî a simplificá rótele mecanismului administrativu. Sî apoi numai cá administratoru reformatoriu este cunoscutu pâna acum succesulu lui Aali-Pasi'á; lu vomu vedea cam câtu pretiuesce sî cá barbatu de statu. Primulu seu debutu, in afacerea nunciului apostolicu, fu destulu de fericitu, proba ca Mahmed-Pasi'a a remasu credinciosu traditiuniloru politice ale Portiei in privinti'a supusiloru crestini, sî ca nu este de acei'a cari se sî-bésca in faci'a vre-unui actu séu sa se strecóre prin pretensiuni hipocrite. Elu a respunsu monseniorelui Franchi, scurtu sî cuprindietoriu, ca Pórt'a nu póte permite nici o ingerintia a sântului scaunu in afacerile religióse ale crestiniloru otomani. Marele viziru pare a urmá acel'a-si principiu nepermitiendu nici unu amestecu alu patriarchului grecescu patronatu de Russi'a, in biseric'a bulgara. Urmându acésta cale Turci'a, este cu totulu in dreptulu seu sî nu obtiene simpatiele populatiuniloru.

Din afara mai inregistrâmu deocamdata focurile cele multe din Russi'a sî Americ'a.

Propunerea cecha de complanare.

P r a g 'a, 7 Octomvre.

Proiectulu cechu de adresa suna:

Prea inaltiate imperatu sî rege!

Prea gratióse Dómne!

Cuvintele gratiei regesci, cu care M. Vóstra a-ti bine-voitu a esprimá in prea inaltulu rescriptu din 12 Septemvre recunóscerea positiunei de dreptu de statu corónei Boemiei sî drepturiloru acestui regatu au aflatu resunetu imbucuratoriu in inimile nóstre, curându multe rane dureróse.

Cu consciintia superba audimu multiamitori asecurarea pomenirei prea inalte despre lealitatea nestramutavera, cu care a spriginitu populatiunea Boemiei tronulu regelui seu totu-déun'a — aceeasi lealitate, pentru care amu ticnutu sî esercitatu de sânt'a nóstra datorintia câtra patri'a nóstra, câtra imperiu sî monarchu a cavá totu-déun'a pentru drepturile corónei Boemiei.

Din punctulu acel'a de vedere, pre care l'amu precisatu in adres'a respectuósa din 11 Septemvre 1870 sî memorandulu alaturatu ei sî pre care-lu pronuncia protestârile de dreptu depuse in sessiunea dietei din anulu 1870, mai departe conscii de insemnatatea câtu sî marginile mandatului nostru — credemu a indeplini o datorintia patriotica, cându, urmandu provocârei preagratióse a M. Vóstre, emanâmu din spiritulu moderatiunei sî impaciuirei sî planâmu complanarea publica prin formularea aceloru principie, prin cari, dupa convingerea nóstra in impregiurârile date, dreptulu regatului Boemiei aru poté capetá valóre pre lânga respectarea deplina a recerintieloru positiunei de potestate a imperiului sî pretensiunile drepte a celoru-lalte regate sî tieri.

Noi amu consideratu in aceea respectulu deobligatiuniloru M. Vóstre luate asupr'a-ve tocmai asiá precum susta neatingiveru datorinti'a nóstra a conservá integritatea corónei Boemiei, dreptulu tierei nóstre asiá dupa cum a isvoritu din istoria, dupa cum e basatu in contracte sî asecuratu in modu solenelu din partea antecesoriloru M. Vóstre.

In intielesulu acest'a amu compusu formarea nóua a relatiuniloru publice a Boemiei in unu siru de articoli fundamentali cari aru capetá prin votulu unei diete deplinu indreptatite sî sanctiunea prea gratiósa a M. Vóstre valórea unei legi fundamentali a regatului Boemiei.

Fideli convigeriloru nóstre despre inviolabilitatea dreptului de statu intaritu prin juramentu sî fideli asecurarei nóstre date in adresele respectuóse din anulu 1870, totu odata in respectu cuviintiosu de actiunea prea gratiosului nostru monarcu, nu poturamu face altu ce-va decâtu a recunósce cu stima in faptele deplinite acele momente sî a le considerá de neviolabile, ceea ce in Ungari'a a devenitu prin contielegerea reichsratului seu legalu cu M. Vóstra sî prin juramentulu depusu de prea inaltu acel'a-si la ocasiunea incoronarei de dreptu sî lege. Din acést'a causa regatulu Boemiei aru declará mai pre urma in articolii fundamentali consimtirea sea cu contielegerea indeplinita la tempulu seu fâra de elu cu regatulu Ungariei de legiuita.

Institutiunile comune tuturoru regateloru sî tieriloru aru capetá in fine prin adaugerea acestei dechiaratiuni in legile fundamentali ale regatului Boemiei aceea securantia a recunóscerei comune care a aflatu impreunarea loru intima sî nedesputavera in acceptarea libera a Sanctiunei pragmatice.

Conformu acestei recunósceri, relatiunile cu regatulu Ungariei s'aru regulá prin articulii fundamentali intr'unu modu care nu contradîce nici spiritului nici intielesului verbalu alu legei unguresci — o crescere egalu salvatóre atâtu pentru intregulu câtu sî pârtile lui a acestoru relatiuni delasate tempului sî desvoltârei naturale a institutiuniloru de statu.

In articolii fundamentali s'au consideratu, cu acelasi conscientiosu respectu de fia-care dreptu sustatatoriu, pretensiunile celoru-lalte regate sî tieri.

Déca in ei remane reservata regatului Boemiei libertatea, basata in dreptulu sî recerintiele tierei, a decide insasi despre afacerile sele, a-si administrá insasi afacerile sele, nu aparu prin acést'a marginile indreptatirei celoru-lalte tieri violate in nici unu punctu, câror'a din contra le este conservatu dreptulu dispunerei libere in regularea afaceriloru loru.

Pre câtu de otaritu a trebuitu sa ne opunemu totu-déun'a contr'a esistintiei drepte a unei forme de statu de nou creata, care — vis-a-vis de regatulu Ungariei — aru fi contopitu cele-lalte regate sî tieri intr'unu modu, ce aru fi derimatu individualitatea politica a Boemiei ; pre câtu de otaritu a trèbuitu sa ne opunemu cá regatulu Boemiei sa nu-si póta perde cându-va positiunea ce i este avisata cá unui membru nemidilocitu sî propriu indreptatitu alu monarchiei austriace prin istoria, dreptu sî pondu fapticu, din causa ca obligamintele luate asupra-si au valóre numai fatia cu imperiulu intregu, nu fatia cu o parte a lui, totu asiá de departe a fostu totu-déun'a de noi a voí o instrainare de cele-lalte regate sî tieri, cu care Boemi'a e impreunata de secoli in o legatura liberu alésa sî fidelu conservata. De aceea noi prevenimu cu placere acestoru tieri sî de asta data prin transpunerea desbaterei multoru afaceri momentóse la o adunare de delegati din tierile nemagiare cu conlucrarea nóstra fratiésca spre resolvirea problemeloru de statu sî aru remanea reservata otarirea proportiunei de contribuire la efeptuirile financiale a contielegerei libere deputatiuniloru dietali, asiá incâtu aru fi dreptulu conservatu fia-cârei tieri a validitá votulu seu egalu ponderosu.

Regatulu Boemiei si aru dá consemtiementulu seu la infiintiarea unui senatu pentru de a asigurá fia-cârei tieri posibilitatea de a transpune complanarea diferintieloru care aru resultá din relatiunile tieriloru intre sine, unui arbitriu impartialu. O atare institutiune, care 'si are radacin'a sea in viéti'a tieriloru sî popóreloru sî totu-si sta radicata preste cerculu cestiuniloru de dî, ce suscita spiritele, aru contienea securanti'a liniscitóre a unei sentintie drepte.

Intru tóte câte se tienu de determinarea relatiuniloru regatului Boemiei facia cu monarchi'a intrégă, ne a condusa convingerea ca, in o legatura de statu mai mare, ce contiene popóre sî tieri, prosperarea pârtiloru individuali totu esia se promovéza prin asecurarea tuturoru conditiuniloru unitâtiei sî potestatiei intregului, pre cum poterea unui atare statu jace in poterea pârtiloru lui, precum unitatea lui este basata in consemtiementulu problemeloru lui cu scopurile supreme ale natiuniloru, care lu compunu, sî ca securanti'a sî chisesi'a consistintiei unui atare statu jace in securanti'a chisesiei, care le ofere acestoru natiuni, a sî vedea in institutiunile lui sî sub scutulu pretegiatoriu alu potestatiei lui, asecurata desvoltarea libera a esistintiei loru morale sî fisice. Prin urmare dorinti'a nóstra a fostu a vedea regulate relatiunile publice ale Boemiei fatia cu monarchi'a, cá desvoltarea cea mai manósa a poteriloru spirituali sî materiali ale patriei nóstre sa nu afle unu impedecamentu in recerintiele imperiului intregu, ci sa afle in securanti'a consistintiei sele securitatea scutului propriu sî prosperârei proprie.

In intielesulu acest'a amu reservatu in articolii fundamentali legislatiunea in tóte afacerile, ce privesce numai tiér'a nóstra sî populatiunea ei, r e p r e s e n t a n t i e i t i e r e i — administrarea acestoru afaceri r e g i m u l u i t i e r e i.

Representanti'a viitóre a regatului Boemiei — ce se va compane din membri alesi dupa unu modu dreptu sî probu decisu de diet'a de incoronare — va fi in stare a restaurá pacea inimiloru, a prosperá poternice avantagiulu materialu prin o legislatiune corespundietóre relatiuniloru proprie ale tierei sî afimiliata cu spiritulu sî caracterulu poporului. E de speratu, ca regimulu tierei responsabile in sfer'a acestoru representantie a legislatiunei, condusu de increderea tierei sî de convingerea comuna ca faptele loru suntu esecutarea legiloru decise de dieta — e de speratu ca unui atare regimu i va succede a dá iérasi valóre ferma autoritâtiei, francu marturisitu, adencu cutremurate sî va delaturá pre lânga aceea prin cunoscintia apriata de tiéra sî poporu discordi'a, va impaciuí pretutindeni, micsiorá contraste sî prin o simplificare a manipulârei pre lânga o insarcinare a tierei incâtu se póte crutiatóre sî dreptu repartita va corespunde unei administratiuni bune.

Totu asiá de otaritu ne amu nesuitu a sprigini sî promová in totu modulu unitatea sî poterea imperiului intregu, a conservá sî confirmá legatur'a intima sî nedespartivera a tuturoru membriloru sei.

Considerându marginile, care suntu prefipte resolvirei comune a afaceriloru comune prin contielegere cu Ungari'a a trebuitu sa conservamu regatului Boemiei in tóte problemele neatinse prin acést'a contielegere, dreptulu pre deplinu de a dispune de sine insasi sî de a se administrá, ceea ce i compete din tempii vechi sî a devenitu prin neesecutarea sea cu atât'a mai pretiosu. Inse noi nu credemu a implini acést'a datorintia prin o tienere necondicionata de forme de dreptu, cí — coprindiendu recerintiele tempului sî vietiei in intielesulu mai inaltu — credemu a aduce multe jertfe ponderóse necesarieloru intregului.

(Va urmá.)

Revolt'a albanesa.

Se scrie dela Scutari diuariului „Levant Times“:

Este multu de facutu in Albani'a pentru a se regenerá acésta sermana tiéra, care pâna sî astadi se gasesce in aceeasi stare cá in tempii de cucerire.

Orasiulu Scutari sî districtele ce-lu incungiura posedu o multime de privilegie cari suntu sorgintea multoru abusuri.

Muntenii platescu impositulu sî suntu supusi la conscriptiune, dara n'au nici o urma de organisatiune administrativa.

Fia-care munte, cá Hotu, Chkrelu, Kastratu, Klimentu, Chalu, Chohu, Mirditie, are unu bolukbachu (representante) la Scutari. Acesti bolukbachi formeza unu consiliu alu muntenilor sî decidu, in cele din urma, asupr'a tuturoru afaceriloru cari i privescu.

Fia-care munte are unu siefu desemnatu de guvernu, care este domnu absolutu. Dreptu ministrii au pre kodjabachii sî barakdari.

Tóta poporatiunea, armata dela micu pâna la mare, in castre, lucréza cu pusc'a intr'o mâna sî cu fitilulu intr'alt'a.

La sosirea lui Mehmed Ali Pasi'a se adusera arme chiaru in orasie ; negutiatorii cari vindeau metasaria séu catifea, carora serveau o ceasica de cafea, aveau aerulu unoru arsenale ambulante.

Acestu costumu avea ratiunea sea de a esistá la otomani in seclele trecute cându armat'a regulata nu esistá sî trebuiá o lunga trecere de tempu pentru a stringe o armata pre fruntariele imperiului.

Atunci, in casulu unei declaratiuni de resbelu din partea venetianiloru séu unguriloru, se dá ordine boluhbachiloru, bairahdarii desfasiurau stindardele prin satuletie sî tóta lumea, musulmana si crestina se stringea pentru a combate pre inimicului comunu ; câci, in aceste tienuturi, diferintiele religióse n'au fostu nici odata o causa de desbinare.

Acésta stare de lucruri a facutu pre albanesi turburatori sî selbatici.

Agitârile partitei bonapartiste.

Déca le erá cu potintia imperialistiloru, pre lânga nisce rataciri atâtu de mari sî de culpabile, sa mai dea o nóua proba despre zapacél'a in care suntu, n'aveau de câtu sa-si faca propriele loru laude in Franci'a, unu anu dupa capitularea dela Sedanu.

Ból'a le este fâra leacu : nu se voru mai vindecá. Perderile sî caderea nu i-au ucisu. Dupa catastrof'a ce insisi au causat-o, i regasimu plini de aceea-si superbia sî d'aceea-si usiurintia cá sî alta-data, declarându prin diuariele loru ca n'au comisu o singura gresiéla dela 2 Decemvre pâna la Sedanu.

Nu imperiulu, ci guvernulu dela 4 Septemvre a adusu invasiunea si-a deschisu strainului calea Parisului. Republic'a a prosternatu Germaniei pre serman'a Francia cu piciórele sî cu mânile legate ; ea a mânatu la Forbachu sî la Wissemburg armate fâra arme, fâra munitiuni sî fâra provisiuni in sfersitu totu republicanii, in decursu de optu-spre-diece ani de domnia, ne-au adusu tiér'a in acésta stare d'oboséla si de sleire care a speriatu Europ'a.

Diuariele bonapartiste ne facu acésta demonstratiune c'o admirabile asecurare sî unulu dintr'ensele declara ca ascépta „ór'a apropiata a justitiei.“

Ór'a justitiei ! Tiér'a credea ca ór'a justitiei sunase pentru imperiu celu putienu d'unu anu.

Pedéps'a dela Sedanu nu s'a crediutu destulu de tare in comparatiune cu crimele sî erorile ce trebuiau sa se pedepsésca ; dara in sfersitu se paruse indestulatóre multoru spirite alese. Acum pare-so ca imperialistii judeca altu-feliu : ceru o justitia sî mai esemplara, care póte ca va vení odata !

Dara acést'a nu trebuie s'o ceremu dela contemporani, ci dela istoria, care va vestejí imperiulu cu mai multa rigóre de câtu contemporanii.

Cu câtu tempulu trece mai multu, cu atât'a se perde sî suvenirea despre divisiunile interióre, cu atât'a comerciulu sî industri'a francesa se silescu sa-si reiá activitatea de alta-data.

Obiectiunile ce se poteau radicá, acum câtu-va tempu, in contr'a dorintieloru poporatiunei parisiane, cadiura unele dupa altele.

Diuariele monarchiste, care au cerutu trei luni dearendulu mantienerea stârei de asediu, s'au feritu de a-si sustienea tes'a mai multu tempu. Intr'adeveru, astadi nimic'a nu mai póte justificá séu acusá durat'a acestei situatiuni anormale sî se póte dice ca astadi nu mai e nici unu motivu de a nu radicá starea de asediu mâne-poimâne, iéra nu preste siése luni.

Trupele germane au parasitu tóte locurile din giurulu Parisului sî se asecura ca plecarea loru se va terminá regulatu. In intru liniscea e perfecta sî locuitoriii n'au alta grija decâtu sa repare, sub guvernulu republicei, ruin'a ce li s'a facutu averiloru loru mai intâiu prin resbelu sî apoi printr'o lunga inactiune.

Numai imperialistii se svârcolescu, ce e dreptu, dara atitudinea poporatiunei e de ajunsu spre a-i oprí in limitele unei prudinte reserve.

„L'Avanir national.“

Revista diuaristica.

„Corespondinti'a Havas,“ cu dat'a 27 Septemvre, transmite dela Vien'a diuarielorn straine urmatórele comunicatiuni :

Cestiunea d'o crisa ministeriale se radica din nou.

Se vorbesce ca ministrulu de justitia alu Austro-Ungariei, doctorele Habietinek sî baronulu Holzgethan, ministrulu de financia, au sa se retraga.

Retragerea celui din urma, carele dejá'si-aru fi datu de mai multe ori demissiunea, pare ceva siguru, pre cându a ministrului justitiei este inca indoiósa.

D'almintrele, politic'a e pre deplinu straina de acésta miscare, care, in tóte casurile, nu va modificá intru nimicu situatiunea.

D. de Hohenwart, remanendu, n'are sa schimbe din cabinetulu seu de câtu dóue nume.

Si nu numai ca presiedintele ministeriului remâne, dara positiunea sea se consolidéza.

O corespondintia adresata dela Vien'a diuariului „Politik“ din Prag'a, corespondintia despre care diuariulu „Morgenpost“ crede ca a fostu inspirata ministrului din intru, este fórte semnificativa in acésta privintia.

Imperatulu, se dice, tiene cu taria la program'a si resolutiunea sea, si sustiene energicu ministeriulu Hohenwart cu repetite probe de incredere.

Raporturile suveranului austro-magiaru cu minustrulu seu suntu asiá de bune, asiá de amicali, asiá de afabili, in câtu imperatulu i-a tramisu adesea la Pest'a semne de aprobare si de incuragiare.

Dificultâtile cu cari are sa se lupte compromisulu facutu surprindu asiá de putienu pre suveranu, cá si pre ministrulu seu.

Dela inceputu imperatulu a fostu — déca se póte intrebuintiá acésta espressiune, — colaboratorele celu mai zelosu si mai activu alu ministrului; a luatu parte la tóte lucrarile sele; a discutatu tóte eventualitâtile resistintiei probabile, si nici odata unu principe nu s'a ocupatu asiá de multu cu contienutulu si redactiunea unei programe politice a ministrului seu cá Franciscu Iosifu, in acésta circumstantia.

Suveranulu si ministrulu culegu astadi fructulu acestei intielegeri leale si depline, in sensulu ca, in presenti'a dificultâtiloru actuali, suntu absoluti siguri unulu de altulu. Din contr'a, imperatulu da probe de incredere si firm'a sea resolutiune in scrisu, in locu d'a le dá, cá alta-data, din graiu.

Aceea-si corespondintia, adauge cá post-scriptum:

La 28 curente séu mai târdiu, va avé locu intórcerea imperatului, si atunci se va luá otarirea care trebuie sa arete conducerea dloru de Beust si Hofmann.“

Acést'a póte ca insemnéza a naintá cu incetulu in gresiéla; dara nu este mai putienu adeveratu câci se considera in generale cá fórte amenintiata positiunea cancelariului si ca elu insusi nu-si face alta ilusiune despre imposibilitatea eventuale de a-si pastrá postulu.

„Loydulu“ din Pest'a atribuise guvernului din Vien'a intentiunea d'a luá mesuri de rigóre in contr'a presei. S'a anuntiatu chiaru suprimirea in curendu pre calea administrativa a diuarieloru „Nou'a Presa-Libera,“ „Tagblatt,“ si „Vorstadt-Zeitung.“

„Nón'a-Presa-libera“ declara ca nu crede suprimirea de care se vorbesce: legea n'o autorisa in nici unu chipu: aru fi, in adeveru, unu actu de spoliare séu de confiscare a proprietâtiei, de care diuariulu face ministrului onórea d'a lu crede incapabile.

Intempinârile ce face dlu Vilbortu analisei notei dlui de Beust, tramisa agintiloru sei in privinti'a intâlniriloru dela Gasteinu si Salzburgu, analisa reprodusa de noi dupa „Times:“

Austro-Ungari'a.

Austri'a suferise teribil'a isbire dela Sadow'a c'o firmitate demna si mândra câre-i atrasese simpatiele intregei Europe. Departe d'a se desperá, se devotase cu curagiu, chiaru d'a dóu'a-di dupa desastru, operei de regeneratiune interióra. Redase Ungari'a ei inse-si, o rupsese cu funest'a politica a concordatului dela 1855 si inscrisese in constitutiunea din Decemvre, 1867 principiele esentiali ale tuturoru libertâtiloru moderne. In acel'a-si tempu se aplicase la reorganisarea poterilu militare, si silintiele sele produsera nisce resultate atâtu de ferice, in câtu — abiá unu anu dupa Sadow'a — curtea din Berlinu si curtea dela Tuelerii 'si disputau alianti'a ei.

D. de Beust avù atunci inteligenti'a politica de a nu imbratisiá acele periculóse oferiri. Avea dinaintea ochiloru luminós'a tradare a Prussiei, dupa intalnirea dela Gastein, sciá ca nimeni nu se póte increde mai dinainte conspiratorelui coronatu care compromitea onórea si interesele Franciei in nisce intrige diplomatice demne de mila, conduse deodata in contr'a Prussiei si in contr'a Austriei, si care nu reesise decâtu de a se prinde in propri'a-i curso.

Dela 1867 pâna la 1870, Austro-Ungari'a se mantienu intr'o atitudine esentialminte defensiva si pastrá intrég'a libertate a aliantieloru sele. Acést'a erá o politica de bunu simtiu si prudinte, conforma si adeverateloru interese ale unui statu formatu de mai multe grupe natiunali, cari nu suntu unite intre densele decâtu printr'o legatura dinastica si prin necesitatea aperârei comune.

Dara eata ca d. de Beust parasesce de odata acésta frumósa si solida situatiune in care Austro-Ungari'a 'si gasea complet'a independintia si intrég'a-i libertate de actiune, intr'unu rolu de neutralitate armata, pentru aperarea comuna a popóreloru sele. Se lasa a i se legá mân'a de dlu de Bismarck la Gastein, si decide pre imperatulu Franciscu Iosifu I se mérga a-si intinde obradiulu câtra imperatulu Vilhelmu la Salzburgu. Sarutulu din 1871 sterge sarutulu din 1865. Habsburg abdica la piciórele lui Hohenzollern.

Ca suveranii se saruta astadi pentru a se tradá mâne, putienu ne-aru pasá, déca aceste sarutâri si déca aceste tradâri nu costa pre natiuni celu mai bunu din sângele loru si tóte bogatiele ce au. Dara, in acést'a insciintiare a Austro-Ungariei câtra Germani'a imperiale, despotica, armata pentru cucerire, este pre fatia o nóua amenintiare pentru pacea si pentru libertatea popóreloru europene.

Nu vomu catá a ghicí cum interesele magiariloru si slaviloru, cari formézа trei din patru pârti din poporatiunea statului austro-ungaru „mergu mai pretutindeni paralelu unele cu altele si nu potu prin urmare decâtu a castigá fiindu urmarite in comunu.“ Acést'a e o enigma nediscifrabile séu, cá sa dicemu mai bine, e o aiasma a curtiei.

D. de Beust aru fi grozavu de abile déca aru poté convinge guvernele europene ca acele 28 de milióne de poporatiune negermana si ca monarchi'a austro-ungara ea insasi urmaresce „mai pretutindeni“ acelea-si scopuri politice cá si Germani'a cucerita de Prussi'a, si suntu interesate cá Franci'a sa stea pentru totu-déun'a desmembrate de cucerirea prussiana.

D. de Beust se declara amicu sinceru alu Franciei si i ofera bunele-i oficie pre lânga d. de Bismark. Ii multiamimu pentru binevoitórele-i intentiuni; dara cum a pututu primí dela mortalu-ne inimicu démn'a de mila missiune de a spune in fatia Franciei ca trebuie sa renuntie la speranti'a de a-si reconstruí odata integritatea-i teritoriale distrusa, de a-si restabilí dreptulu natiunale tavalitu in picióre prin cucerire?

D de Bismark a voitu cá d. de Beust sa ne spuie ca patriotii francesi trebuie sa renuntie la nisce „idei de resbunare fâra sperantia.“ Óre d. de Beust vrea sa puie tóte fortiele Austro-Ungariei in servitiulu acestui programu politicu! E liberu Habsburgulu sa se umilésca la genunchii Hohenzollernului, liberu d. de Beust, dupa palm'a dela Gastein, sa uite tradarea dela 1866 si sa-si intinda celu altu obrazu dlui de Bismark.

In Franci'a nu impingemu pâna acolo umilinti'a crestina. Pre câtu tempu vomu fi o natiune, vomu protestá in contr'a distructiunei patriei nóstre prin cucerire: vomu consacrá tóta inteligenti'a, poterea si avuti'a spre a resbuná injuriele strainului, a ne radicá dreptulu nationale nimicitu, a ne desrobí pre fratii din Alsaci'a si Loren'a. Si acestea nu suntu idei de resbunare, noi urmarimu victori'a definitiva a justiei ultragiate in persón'a nóstra, pentru tóte popórele sdrobite cá noi sub loviturile fortiei.

D'a: caus'a nóstra e a tuturoru natiuniloru cari aspira la triumfulu justitiei, libertâtiei, dreptului modernu. D. de Bismark intieles-o pré bine acést'a, si de aceea a impusu dlui de Beust „nisce resolutiuni scrise“ adeca unu tratatu „pentru apesarea intereseloru sociali in contr'a uneltiriloru partitei anarchice in Europ'a.“ Nu numai internationalei declara resbelu despotismulu germanu: pre republicani, pre ómenii liberi in cugetare si liberi in consciintia e vorb'e de a-i invinge si de a-i sdrobí nu numai in Franci'a, dara chiaru in tóta Europ'a.

Acést'a e o desfidere pre care autocrati'a din grati'a lui Dumnedieu o arunca societâtiei moderne, fundata pre dreptulu poporalu.

Ei bine, acésta desfidere o radicamu c'o inima tare, sicuri ca tóte poterile coalisate ale reactiunei europene suntu ne putincióse astadi, cá si in 1792 si in 1815, in faci'a principieloru revolutiunei.

„Le Siècle.“ J. Vilbortu.

Unu respunsu.

In nrulu 72 a aparutu unu articulu „Iperliberalismu, ipernatiunalismu, si iperprogresismu“, combatendu articlulu meu din Albin'a nr. 46. „Date istorice despre inspectiunea scolara d e o s e b i i n U n g a r i 'a.“

Multu m'amu cugetatu, ca óre se replicu? a) pentru ca nu sum Apollo cá se potu capacitá pre dlu „unu clericalu“ de óre-ce dice ca trebuie sa fia unu Apollo, si inca mare, care 'lu va poté capacitá; b) pentru ca lasându-me afundu in denelirea obiectului, si esperintieloru mele me temu sa nu atitiu vre-o cérta, carea nu aru aduce nici unu folosu cu sine.

Premitu observatiunea, ca respunsulu trebuiá sa ni se dee in Albin'a, unde s'a tiparitu articlulu meu, séu in „T. R.“ sa se fia republicatu intregu, câci altcum on. cetitori nu voru avé idea chiara despre totulu, — si se cuvenea cá sa fia subscrisu de autoriu cá sa se véda, cine se intereséza de necasurile natiunale.

Dlu „unu clericalu“ 'si lungesce articlulu cu idei, ce nu s'au tienutu de articlulu meu, si face in parte mare, deductiuni, ce eu logice nu le aflu posibile din obiectulu ce s'au pertractatu. A descalcí póte e a me bagá in diatriba lunga, dara acést'a nu o facu, ci voiu respunde pre scurtu.

E lucru tristu, cându natiunea intréga e superata, ca trebile scolare nu progreséza precum se cere pentru mantuirea ei si unu clericalu afla, ca eu pretindu iperprogresismu, etc. Déca bunastarea scóleloru amu putea-o clasificá cu 100 de graduri, eu aflu pre români abiá la gradulu 15—20 si cându eu dicu ca nu e bine, dlu combatatoriu crede ca eu vréu iperprogresu adeca ce se póte cugeta preste progresu, si cine vré mai multu, e ipernatiunalistu etc.

E greu de a aduce cestiunea acést'a in curatu, cu dlu combatatoriu, pentru ca dice ca intielepciunea practica lipsesce dela natiunea româna lucrându dupa anima si nu dupa minte. In urmare séu pre mine, séu pre densulu, natiunea nu ne va pricepe, — de-si — eu dicu, ca popórele au instinctu, au anima si mai a dese ori au scapatu de periculu dupa cum le-a spusu anim'a si nu mintea. (!R.)

In respunsulu dlui clericalu amu aflatu de nou smint'a, idea retacita, cându ierarchi'a, institutiunea bisericésca intréga se confunda si identica cu clerulu; si ierarchi'a, precum au disu barbati de frunte, cetatea nóstra nime nu vré sa o vateme. Eu nu amu vorbitu de emanciparea invetiatoriloru de ierarchia, biserica, ci de cleru, *) — si denegu asertiunea combatatoriului, ca la noi invetiatorii suntu emancipati, si emanciparea e planta esotica.

Pricepemu cu totii, in ce stare politica ne aflâmu, si ca e consultu si de lipsa, cá scólele sa le aducemu sub scutulu bisericei, ierarchiei, dara nime sa nu esplice acéct'a ca pre mân'a unoru preoti. — Natiunea cunósce pre toti barbatii sei buni din cleru si le-aru potea incredintiá tóte ale poporului intre ori-ce impregiurâri, dara suntu mai multi acei'a, cari din pusetiunea de astadi cauta numai folóse proprii materiale. — Pâna acést'a e posibile, e proba ca organismulu fatia cu scólele nu e bunu.

In delaturarea reului se cuprinde emanciparea invetiatoriloru si in parte si a scóleloru. —

Avemu statutu organicu in multe privintie fórte bunu, dara chiaru organismulu scolariu e mancu. S'a facutu observatiunea acést'a si in congresu, insa s'a stabilitu principiulu, ca statutulu sa nu se modifice asiá curendu, — a fostu oportunitate.

Instructiunea scolara prossima chiaru in punctulu acest'a a remasu iéra mai manca, si amu esperiatu ca comissiunea scolara nu pré avé voia cá sa taia mai afundu in acestu organismu. Multi potu cugetá caus'a. (Beata simplicitas! R.)

Din lips'a acestui organismu, sinódele episcopesci aflara moduri deosebite pentru regularea inspectiunei scolare, — unu factoru, séu o autoritate de frunte. Facura decentralisare mare cu atâti'a inspectori.

Repetîmu, ca e imposibilu cá sa avemu sporiu, pentru ca organisarea inspectiunei e rea. Organismulu consistoriului, si in privinti'a scóleloru in specie a senatului scolariu, dupa parerea mea, e bunu dar' reulu e in protopopiate, in inspectiunile districtuale.

Eu doresc u in tóta dieces'a doi inspectori civili, fia acei'a lânga senatulu scolariu séu fia esmisu senatulu, — doi, pentru ca diecesele suntu mari, doi barbati de diligintia si onestate, cá sa conduca

*) Bravo! N'aru fi bine sa scótemu pre preoti si din biserica? R.

trebile scolare in uniformitate, cá sa inceteze o multime de abusuri.

Din multi inspectori a-i unei diecese vr'o 10. tienu scólele numai amurtite, vr'o 10, le tienu numai de vegetare, sî numai vr'o 10. pârti ale diecesei traiescu. O icóna, cá a unui arbore cu crenge, unele cu frundie galbene, sî frundie verdi.

Eu nu credu ca acestu arbore sa aduca fructe destule. O asemenea istetie, asemene spiritu sa fia in totu trupulu.

Trebele personale etc. a invetiatoriloru sa tréca prin influinti'a aceloru inspectori, sa nu se véda invetiatori trasi sî impinsi' din partea preotiloru sî atunci amu satisfacutu sî emancipatu sî cursului de progresu sî amu curmatu abusurile cele mai mari sî multe, sî se va dá o directiune morala trupului intregu.

Sî mai nainte de a ajunge scólele nóstre sub consistoriele nóstre, sub protopopi, preoti, tendinti'a acestor'a a fostu de a domní preste invetiatori in multe moduri; adi a crescutu reulu acest'a sî mai mare, sî eu credu ca e cunoscutu, necasurile sî amaratiunile intre invetiatori sî preoti suntu totu spre daun'a publica.

Firesce ca pentru inspectori trebuie plata buna, (vedi ast'a e bub'a! R.) dar' mai bine sa platimu, decâtu sa se pericliteze crescerea generatiuniloru intregi. Lucrulu de pomana séu de claca de adi nu sporesce nemicu sî apoi se abuséza prea tare cu dicerea acesa din sânt'a scriptura: „Sa nu legi gur'a boului ce triera“. Dara ce folosu de claca déca sa mânca trieratur'a. *)

Dr. Marienescu.

*) Apoi sa mai dica cine-va ca nu avemu barbati! R.

Romani'a.

Congresulu presei române este nedubiu cestiunea carea priméza cu multu, septamân'a acést'a, pre asupr'a tuturoru celor'a-lalte cestiuni. Lui dara primele linie.

Cu tóte erorile unei junimi mai multu generósa de câtu prudenta sî cu tactu, — congresulu este adi o realitate, un'a din acele rari realisari de doruri ale inimei române, in tempii acesti'a de crivetie aprigi! Acésta realisare, o facu posibile, cu tóte gresielile, numai acea iubire de tiéra, de natiune, care bate in peptulu tuturoru grupuriloru, constituindu, in trecutu marele sî mâne neinvinsulu partidu nationale românescu!

Intrunirea prima a congresului avù locu Vineri sér'a la 8 óre in sal'a Ateneului românu. Au fostu de fatia, pre câtu ne amintimu, representantii urmatóreloru foi:

„Romanulu,“ „Telegrafulu,“ „Column'a lui Trajanu,“ „Orientulu,“ „Opiniunea publica,“ „Revist'a Romanismului,“ „Gazet'a de Bacau,“ „Semenatoroiulu“ (din Berladu), „Uniunea liberala“ din Iassi, „Informatiunile“ din Galati, „Asmodeu,“ „Daraculu,“ „Ghimpele,“ „Sarsaila,“ „Poporulu“ sî „Informatiunile“ din Bucuresci.

D. Urechia amintindu ca initiativ'a congresului a venitu dela „Uniunea liberale“ din Iassi propuse sî congresulu primi cá d. Holbanu, representantele „Uniunei liberale“ se ia presiedinti'a provisoria. Dupa acést'a congresulu adoptà propunerea presiedintelui provisoriu de a margini pentru acea séra lucrârile numai la alegerea unui altu locale mai apropriatu sî a defige diu'a primei intruniri, in adastarea sosirei sî a altoru representanti ai presei din tiéra.

Asiá, se defipse diu'a intrunirei „prime“ pre mâne Dumineca, 3 Octomvre la 2 óre p. m. sî de locale se alese sal'a otelului Lazaru.

„Inform. buc.“

Varietâti.

Indreptare. Cu privire la notiti'a intre „Varietâti“ din nrulu „Telegrafului Romanu“ 76 a. c.: despre chirotesirea P. Vicariu archieppescu N. Pope'a de Archimandritu avemu de a face urmatórea indreptare ca adeca, dupa cum ne-amu convinsu din insusi protocolulu sinodului archieresc anualu din 1871, P. Vicariu Nicolau Pope'a s'a promovatu de Archimandritu archiepiscopescu cu titlulu de „Archimandritu sî Vicariu archiepiscopescu.“

⁂ Denumiri. Procurori de statu s'au denumitu pentru Bistritia: Gustavu Lang; in Brasiovu: Adolfu Kenyeres; in Dev'a Simeonu Horvatu; in Alb'a-Iuli'a Gavriilu Henter; in Clusiu Mich. Sebestyen; in M. Osiorheiu: Nicolau Szilagy; in Sabiiu Albertu Arz de Straussenburgu; in Sighisiór'a: Stefanu Theil; in Sepsi-Szt.-György: Ios. Nestor; in Gherl'a: Ladislau Papp; in Sz. Udvarhely: Martinu Szöcs; in Turd'a Emericu Senard.

⁂ Cholera. Jurnalulu medicale anglesu, „The Lancet“, da urmatórea notitia in privinti'a cholerei asiatice:

„Choler'a epidemica domina in momentulu de fatia, in pasialiculu din Bagdad, in provinciele australi sî la nord-estulu Persiei, in provinciele transcaucasiane ale Russiei, in mai multe porturi rusesci din Marea-Négra sî Marea-de-Azovu, sî dincóce sî dincolo de Russi'a européna; astfeliu sî in provinciele germane, pre Baltic'a sî pre Marea-de-Nordu. Morbulu se incepe dela pasialiculu din Bagdad in Hedjar, dela Marea-Négra la Bosphor, sî din provinciele maritime ale Germaniei in pârtile centrale ale imperiului rusescu. In presenti'a acestei epidemii a cholerei, care se intinde pre unu spatiu asiá de considerabile, sî care a stationatu in porturile Europei occidentali, sî avendu in vedere crescerea sea in aceste localitâti, nu putemu fi departe de primejdi'a de a fi napaditi ací in Engliter'a de acésta epidemia; de aceea cata sa insistâmu de tempuriu pre lânga autoritâtile competenti, spre a luá mesurile necesarie de intempinarea cholerei.“

„Orient.“

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei invetiatoresci dela scól'a confessionale greco-or. din comun'a Ciór'a. protopresbiteratulu Sabesiului sa escria concursu pâna la finea lunei lui Octomvre stilulu vechiu 1871. —

Emolumentele suntu 120 fl. v. a. in bani, cortelu cu gradina sî lemne pentru incalditu; doritorii de a ccupá mentionat'a statiune au sa-si tramita cererile provediute cu documentele recerute de statutulu organicu sî legea scolara provisorie pâna la terminulu de susu inspectiunei scolare districtuale respective.

Sabesiu 1. Octom. 1871.

I. Tipeiu,
Prot.

89—1

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scól'u gr. or. in Vurperu, tractulu protopr. alu Sabesiului se deschide prin acést'a concursu pâna in 17 Octobre a. c. st. v.

Emolumentele suntu 200 fiorini v. a. cuartiru liberu sî lemne de incalditu.

Concurentii, provediuti cu documentele prescrise in statutulu organicu, sa se adreseze la inspectoratulu scolare subscrisu in terminulu prefiptu.

Vurperu in 20 Sept. 1871.

Inspectoratulu scol. gr. or. prot.
alu tractului Sabesiului.

86—2

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scól'a confesionala gr. or. in Pette de Câmpia, protopopiatulu Muresiu-Osiorheiului, cu salariu anualu de 100 fl. v. a. din lad'a bisericei, folosirea a 10 juguri de pamentu aratoriu sî de fenatiu, cuartiru liberu, sî grâdina de legumi, se deschide prin acést'a concursu pâna la 8 Novembre 1871 diu'a SS. Michailu sî Gavriilu.

Concurentii provediendu-si recursulu cu atestatu de botezu, sî ca au absolvatu cursulu pedagogicu, au a se adresá pre dîsulu terminu câtra subscrisulu in Muresiu-Osiorheiu 20 Sept. 1871.

Parteniu de Trombitasiu,
protopopu.

(93—2)

Concursu.

Sa publica pâna in 14 dile Novembre 1871. pentru unu invetiatoriu la scól'a confesiunala greco-or. in Erdö-Szent-György, protopresbiteratulu Muresiu-Osiorheiului.

Salariulu anualu 200 fl. v. v. cuartiru liberu sî lemne de focu.

Concurintele are a-si documentá religiunea cu adeverintia de botezu, cualificatiune cu atestatu despre absolvirea studieloru teologice, séu preparandiale, avendu cunoscinti'a limbei magiare sî a cantariloru bisericesci, se va asterne concursulu prin posta subscrisului pâna la diu'a denumita, cându se va face sî alegerea.

Muresiu-Osiorheiu 28 Septemvre 1871.

Parteniu de Trombitasiu,
protopresbiteru.

(1—3)

Concursu.

Devenindu vacanta statiunea de invetiatortu la scól'a confesionala româna gr. or. din comun'a Siebesiulu-mare, protopresbiteratulu Clusiului, se escrie concursu pâna in 14 Octomvre 1871.

Venitulu invetiatorescu, la asésta statiune, este: 200 fl. v. a. locuintia libera in localitatea scólei sî lemnele debuin. ióse pentru incalditu — sî fiertu. —

Doritorii de a ocupá acésta statiune au a-si adresá concursele, prin subscrisulu, câtra sinodulu parochialu bine instruate in sensulu Statutului organicu congresualu din 1868, celu multu pâna in 9 Octomvre, cá asiá in 11 Oct. negresîtu se póta urmá alegerea. —

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Clusiu, 25 Septemvre 1871.

V. Rosiescu,
protop. gr. or.

(90—3)

Citatiune edictale.

Mari'a Spornicu din Cohalmu, carea de mai multu tempu a parasitu cu necredintia pre legiuitulu ei sociu Nicolau Magdunu de releg. gr. cat. totu din Cohalmu, nesciindu-se loculu ubicatiunei sele, — se citéza prin acést'a, cá in terminu de unu anu de dile dela datulu escrierei acestui edictu sa se infacisiedie la subscrisulu scaunu protopopescu, câci la din contra sî in absenti'e densei se va pertractá sî decide — pre bas'a S.S. canóne ale bisericei nóstre ort. res. — procesulu divortiale incaminatu asupra-i de barbatulu ei.

Cati'a 19 Augustu 1871.

Scaunulu ppescu gr. orient. alu Cohalmului,
cá foru matrimoniale.

Nicolau D. Mircea,
Adm. ppescu.

88—1

Edictu.

Ioann'a nasc. Florea din Tilisc'a, sub datulu de astadi au incaminatu la forulu matrimoniale subscrisu procesu divortiale asupr'a barbatului ei Vasiliu Iug'a totu din Tilisc'a scaun. Saliseei. Deci fiindu ca numitulu barbatu absentéza din loculu nascerei sele sî din patria de siepte ani sî nu scie loculu aflârei lui, acelasi se indetoréza prin acést'a, cá in terminu de unu anu sa se infatisieze inaintea acestui foru matrimoniale, pentru ca la din contra, sî fâra de elu se voru otarí cele de lege prescrise.

Sabiiu, 1 Octomvre 1871.

Forulu matrimoniale gr. res. alu tract.
protop. alu Sabiiului I.

(1—3)

Edictu.

An'a nascuta Oprea Muntiu de religiunea gr. orientala din Resinari, carea aprópe de doi ani a paresitu cu necredintia pre legiuitulu seu barbatu Michailu Craciunu totu din Resinari, se citéza prin acést'a a se infatisiá inaintea subsemnatului scaunu protopresbiteralu, câci din contra dupa trecerea unui anu sî o dî se va luá in pertractare actiunea presentata la 7 Sept. a. c. contr'a ei sî se va aduce sentintia sî in absenti'a ei intru intielesulu canóneloru s. nóstre biserici.

Sabiiu, 20 Sept. 1871.

Scaunulu protopresbiteralu gr. or tract.
II alu Sabiiului.

I. Popescu,
protopresbiteru.

(89—3)

„Albin'a“

Institutulu de creditu sî de economii.

Terminulu pentru subscrierea de actiuni la „Institutulu de creditu sî de economii „Albin'a“ se prelungesce prin acést'a pâna in 30 Noemvre c. n, a. c. cu acelu adaosu, ca alta prolungire nu va mai urmá la nici o intemplare.

Conditiunile remânu cele cunoscute.

Sabiiu, 15 Octomvre 1871.

Comitetulu fundatoriu.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a sî tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 81. ANULU XIX.

Sabiiu, in 10/22 Octomvre 1871.

Invitare de prenumeratiune

la

„Telegrafulu Romanu“

pre patrariulu din urma (Octomvre—Decembre) alu anului 1870. — Pretiulu abonamentului pre 1/4 de anu e:

Pentru Sabiiu 1 fl. 75 xr. v. a.

Pentru Trani'a sî Monarchi'a austro-ungurésca 2 fl. v. a.

Pentru Romani'a sî strainatate 3 fl. v. a.

DD. abonanti suntu rugati a nu intardiá cu tramiterea prenumeratiuniloru.

Adresele ne rugâmu a se scrie curatu, sî in locu de epistole de prenumeratiune recomandâmu on. publ. avisurile postali, **(Posta-Utalvány. — Post-Anweisung.)** cá impreunate cu spese mai putiene sî cá mai sigure pentru inaintarea baniloru de prenumeratiune la

Editur'a „Telegrafului Romanu“ in Sabiiu.

Eveneminte politice.

Turburârile din confiniele militari suntu terminate, dara se aducu sî acum in combinatiunile cele mai varie. „Reform“ din Pest'a face descoperiri curióse despre legatur'a in carea a statu miscarea nenorocita. Ea pretinde ca a statu in legatura cu miscarea lucratoriloru din Pest'a sî ca s'a planuitu in Parisu sî in Petersburgu o revolutiune, ce avea sa isbucnésca in Agramu sî in Pest'a. Vediendu-si lucratorii paralisate incercârile loru in Vien'a si-au alesu de puncte principali a intreprinderiloru loru revolutiunarie Agramulu, Pest'a sî Carlstatulu. In confinii au crediutu ca voru aflá trupe bineinarmate sî supuse scopuriloru loru. Este lucru afara de tóta indoiél'a, dice „Reform“, ca ultraistii sudu-slaviloru au statu in legatura cu lucratorii din Pest'a si acesti'a stau in legatura cu internatiunalea sî ca eruptiunea generale este planuita in Parisu.

Comitetulu revolutiunariu europeanu cautá cá sa capete Bud'a-Pest'a in potestatea sea. Comitetulu revolutiunariu cunósce referintiele locali fórte bine sî revolutiunea avea sa erumpa inca in 20 Augustu a. c. in diu'a de R. Stefanu. In diu'a acést'a, se dîcea in planu, sta garnisón'a in fortaretia cu puscile neincarcate ; in acea dî membrii internatiunalei sa intre inarmati cu revolvere in fortarétia, sa desarmeze militi'a, sa ocupe fortaréti'a sî ministeriele. Altii, imbracati in vestminte tieranesci, sa intre in citadela sa prindia garnisón'a cea mica sî cu bombe de petroleu sa bombardeze Pest'a pâna va capitulá sî se va supune comunei. Inceputulu inse trebuie sa se faca in Croati'a.

In câtu suntu descoperirile aceste adeverate remâne sa dea séma „Reform“ insasi.

Complanarea ce se afla in cursu dincolo de Lait'a, intre regimu sî boemi séu cechi, sî arata influintî'a sea si asupr'a Translaitaniei. Partid'a deakiana din Pest'a a luatu la desbatere elaboratulu complanârei sî au decisu respingrrea lui in ceea ce privesce pre Ungari'a. Andrassy nu erá de fatia la acésta desbatere sî de aceea pre cale telegrafica i s'a impartasitu sî lui resultatulu desbaterei.

Cechii inse fâra de a cautá multu la desbaterile din Pest'a séu Vien'a mergu inainte pre calea pornita. Riger, unulu dintre conducatorii cechi dice in unu articulu in „Prokok“: Poporulu cechicu póte sa fia liniscitu, pentru ca rescriptulu imperatescu (la adresa) are sa fia asiá dupa cum nu fi fostu sî pâna cându imperatulu nu a ascultatu pe contrarii politicei lui Hohenvart Elu dîce mai departe ca intre neparasirea constitutiunei din Decembre sî intre federalismu nu este unu ce aiu treilea. Jumetâti séu patrarie de drumu suntu insielaciune propria. A asceptá conditiuni mai bune cá articolii fundamentali este dementia, necunoscintia sî amagire propria. Numai prospectulu de a se terminá in graba cért'a a facutu pre cechi sa puna conditiuni asiá de usióre. La cea dintâiu hesitare din partea regimului, natiunea se intórna la starea de mai inainte, la starea unde nu cede sub nici o conditiune.

Asupr'a esceseloru nemtiesci din aul'a universitâtiei din Vien'a sî diet'a austriaca, prin cari s'au demustratu fórte apriatu contr'a cechiloru, se esprima Riger in modulu urmatoriu : Pre lânga tóta „Abendpost“, fâra de nici o consideratiune vomu numí tóte lucrurile pre numele loru adeverate, cându copii dela universitate, deputati fideli constitutiunei sî pungasi séu misiei diplomatisati facu escese in contr'a nóstra.

Unu mare consiliu ministerialu, cu imperatulu in frunte, erá anunciatu pre Mercuri pentru a desbate rescriptulu la adres'a dietei boemice, insa despre resultatele acelui consiliu nu scimu nimic'a. Intardiarea consiliului acestui'a pâna in diu'a amintita da ansa la scirile cele mai estravagante.

Serbii din Ungari'a sî cu deosebire cei din Neoplant'a au decisu a alege o deputatiune din sinulu loru, carea sa intempine pre „celu dintâiu serbu“ pre Dr. Miletici, la esi'a inchisórei dela Vatiu, unde fu detienutu pentru delictu de presa. Alalta-eri Vineri va fi sositu dejá in Neoplant'a, unde erau pregatiri mari, cá sa-lu primésca cu pompa.

Unu botezu in famili'a principelui din Montenegru a fostu o ocasiune buna de demustratu ce legaturi dulci suntu intre Petersburgu sî slavii de média-di. Unu representante alu familiei imperiale rusesci a suplinitu loculu de nasiu la botezulu fiiului principelui. Dara si legatur'a reciproca intre slavii de média-di inca s'a vediutu cu acea ocasiune ca este intima. „Vidovdan“ recomânda intr'unu articolu de fondu aliantia intima intre Serbi'a si Montenegru, cá unicului mijlocu de a usiurá sórtea crestiniloru din orientu si de a-i liberá de jugulu musulmanu.

Guvernulu românu din Bucuresci a luatu drumurile de feru strussbergiane in posessiunea sea. In 18 l. c. sigilà procurorulu de statu tóte birourile sî cassele ; se dessigilara insa mai târdiu sî administratiunea de pâna acum lucra sî mai departe sub controlarea statului românu. Acésta cestiune dara nu va mai turburá diplomati'a Europei.

Turburârile in confiniele militari.

Dupa scirile oficiali sî dupa alte sciri, turburarea din regimentulu Ogulinu este terminata. Cercetârile incepute din partea delegatorieloru respective au aflatu acte compromitietóre intre harthiele lui Davidu Starcevic, unulu dintre conducatorii turburârei. Aceste acte documentéza ca miscarea acést'a sta in legatura cu „internatiunalea“ parisiana (?) sî cu partit'a revolutionaria din Russi'a. In dîlele aceste s'a arestatu unu scriitoriu rusescu Milici la Agramu sî predatu judecatoriei comitatense. Si fostulu capitanu superioru alu cetâtiei Karlstadt incusi prinsu sî transpusu in mânile justitiei militarie.

Arangiatorii sî conducatorii turburâriloru, spunu rapórtele oficiali, au fostu : Eugeniu Kwaternik advocatu sî redactoru alu fóiei septemanale „Hrvatska“, Al. Brlici si unu essergentu de panduri Rakias, cari au cadiutu victim'a intreprinderiloru loru.

Intentiunile turburatoriloru dupa raporturile oficióse au fostu indreptate contr'a „slavo-serbiloru“ sî „sud-slaviloru“ carii se serveau de numirile aceste numai pentru cá sa-si ascunda ur'a contr'a austriacismului séu ungarismului loru si dîceau ca acesti'a sî acei'a au tradatu Austriei pre Croati'a sî parol'a loru erá acum : „Marea Croatia independenta in marginile ei de odinióra“.

Dupa ce cadiura morti cei trei conducatori, partisanii loru lepadara armele sî fugira care incatrau. Câti se prinsera pâna acum se prinsera fâra arme.

Revista diuaristica.

Se cetesce intr'o corespondintia a diuariului „Le Nord“

„Buletinulu legiloru publica unu decretu imperialu (rusescu) din 4/17 Iuliu, care este unu adeveratu manifestu, sî care probéza odata mai multu, cu cata perseverintia sî cu câta fermetate urmaresce guvernamentulu nostru, marea opera a reformeloru natiunale, inaugurate prin emanciparea tieraniloru.

Este vorb'a despre aplicatiunea acelei lege generale asupr'a coloniloru, care suntu cea mai mare parte germani stabiliti in guvernamentulu de St. Petersburgu, Nivogorodu, Samar'a, Saratofu, Voronege, Tehernigofu, Poltov'a, Caterinoslafu, Hersonu, Taurid'a, si in provinci'a Basarabia.

Spre a-si dá cine-va bine sém'a despre importanti'a acestei reforme, este de ajunsu a-si aminti nenumeratele privilegie de care se bucurau pâna acum acesti coloni, privilegii care, ce e dreptu, li s'a acordatu provisoriu sî care aveau resonulu loru de a fi, in epoc'a colonisarei de câtra emigratii germani a unoru parti pustii din Russi'a, pre la jumetatea secolului trecutu.

Administratiunea superióra a colonieloru erá concentrata in ministeriulu domenieloru. De faptu inse, colonii erau perfectamente independinti de administratiunea perfectorale. Ei aveau tribunalele loru speciale, poteau a se dedá la comerciu fâra a platí tacs'a de ghildi, nu erau supusi la nici o dare in natura, sî erau scutiti de recrutare. Administratiunea loru locala erá representata prin unu Schultz asistatu de mai multi beisitzeri, toti alesi dintre coloni.

Aveau inca tribunalulu loru propriu sî erau autorisati a intrebuintiá limb'a germana cá limba oficiale.

Decretulu imparatescu mentionatu, desfiintià tóte aceste privilegiuri, fâra a le lasá macaru unulu.

Comparându acum preocuparile ómeniloru politici a unui statu mare sî poternicu cum este Russi'a cu acele a guvernantiloru nostri, ni se stringe inim'a. Ce feliu, Russi'a, cu imensele ei mijlóce, cu miliónele sele de baionete avendu esistenti'a ei asicurata altufeliu de cum este a cea a nefericitei Romania, simte pericolulu ce póte fi chiaru pentru ea colonisarea tierei cu elemente straine sî ia mesuri de preservare, iér' noi, iér' pretinsii nostri politici ómeni fatali care din nefericire au condusu mai totude-un'a afacerile tierei nóstre, redigiéza petitiuni, alérga in tóte pârtile dupa suscriere, ceru colonisarea tierei cu germani, protegiéza prin tóte modurile, incuragiéza acea teribila inundatiune a jidoviloru ! Dieule ! pâna cându acestu geniu reu va planá asupr'a patriei nóstre ? pâna cându acea potere desvoltata, implacabila inimica a némului romanescu, va preside, va conduce destinele tierei ?

Totu in diuariulu „Le Nordu“ gasimu cea ce urméza :

Guvernulu prussianu a decretatu nu de multu o mesura financiaria, care tinde a face pre publiculu rusu din ce in ce mai multu tributaru Germaniei. Vréu sa vorbescu de timbrulu cu care acelu guvernamentu s'au decisu a lovi tóte hârtiile

premii a aceloru dóue imprumuturi a nóstre interióre ; fâra acésta formalitate, pentru a câreia deplinire guvernulu prussianu au asignatu unu fórte scurtu terminu, aceste bilete nu voru mai avea cursu in Germani'a.

Trebue a se sci ca ambele nóstre imprumuturi interióre cu premii, contractate pentru constructiunea câiloru ferate, se urca la 200 milióne de ruble, devisate in dóue milióne bilete câte 100 ruble pies'a. Acum de amu luá pretiulu celu mai josu de unu francu pentru tramiterea fia-cârui biletu la Berlinu, si inapoierea cheltueliloru timbrului si comissiunea bancheriului este o contributiune de 2 milióne pre care Prussi'a o impune poporului rusu, carele trebue sa platésca si inca curendu, déca nu vrea a avea in mâni o valóre de alu doilea ordinu, câci biletele netimbrate nu voru avea pre pietiele Europei aceeasi valóre cá acele timbrate la Berlinu.

Acum déca admitemu ca numai a patr'a parte din proprietarii biletelor au avutu cunoscintia de dispositiunea guvernamentului prussianu séu ca tempulu materialu le-au lipsitu pentru cá biletele loru sa faca acestu voiagiu fortiatu la Berlinu, nu resulta o depreciare in averea publica a Russiei de celu putienu patru milióne, câci biletele netimbrate voru fi cotate cu 20 ruble celu putienu mai josu decâtu acele timbrate.

Din tóte aceste va resultá pentru Russi'a o paguba de celu putienu 6 milióne de franci.

Ni s'au vorbitu multu despre recunoscinti'a Germaniei pentru generós'a neutralitate a Russiei in resbelulu din urma. Acésta nóua specia de recuisitiune, ce ne impune Germani'a, póte a ne servi de specimenu despre recunoscinti'a sea.

Este adeveratu ca acésta recuisitiune nu apasa asupr'a guvernamentului ci asupr'a publicului rusu care au meritatu cá nemtii sa-lu faca a platí scumpu atitudinea sea putienu simpatica câtra ei, in tempulu campaniei francese. Ori-ce s'aru dice, acésta recuisitiune, de siguru nu este de natura a sporí putien'a simpathia, ce noi simtimu pentru nemti in generalu si pentru prussieni in particularu.

Dara Germani'a avea trebuintia de o flota spre a contrabalantiá influinti'a Russiei in Baltic'a. Ea au comandatu nu de multu dóue fregate blindate [illegible] ca regele Vilhelm, care este precum se scie, unulu din cele mai mari vase, déca nu chiaru celu mai mare din lume, si fiindu ca Franci'a intârdie cu platile contributiunei sele, nemtii au gasitu, fórte nostimu ca publicului rusu sa platésca acele vase. Cu chipulu acest'a, pre la finele anului 1873 flot'a cuerasata germana va numerá 8 fregate, avendu o cuirase de optu pâna la dóuespre-diece tioluri in grosime si dóue corvete, tóte armate cu puternice tunuri de 300—400 livre. Acést'a este unu post-scriptum la cele dise de principele Bismark nu de multu, câtra generalulu Klapka : „Pre câtu tempu va trâi imperatulu Alessandru, este asigurata o buna intielegere intre Germani'a si Russi'a, si pacea Europei nu este amenintiata din partea acést'a ; insa, e imposibilu de a prevedea dinainte aceea ce viitoriulu cuprinde in sinulu seu.“

„Opin. lib.“

Propunerea cecha de complanare.

Prag'a, 7 Octomvre.

(Capetu.)

Din acestu punctu de vedere amu pusu mai intâiu in fruntea articoliloru fundamentali recunóscerea pronuncianda prin diet'a indreptatita a Boemiei a aceloru afaceri comune tuturoru regateloru si tieriloru, care se declarara prin contielegerea cu Ungari'a de atari ; diet'a regatului Boemiei, cá portatoriu principialu alu acestui dreptu, ce compete virtualu numai tierei, transpusera insa totu odata in articolii fundamentali atari catimi, a câroru comunitate esentiale noi o recunóscemu, macaru de o tratare comuna tuturoru pârtiloru monarchiei a aceloru catimi e eschisa prin conventiunea cu Ungari'a, unui congresu de delegati ai dieteloru, convocându spre acestu scopu din regatele si tierile ce nu se tienu de corón'a ungurésca, si se ingrigì pre deplinu pentru administrarea comuna a acestoru afaceri.

Prin atari institutiuni si prin participarea regatului Boemiei la ele credemu a potea privi conlucrarea regateloru si tieriloru neungaresci — incâtu depinde dela noi — la problemele imperiului intregu, asecurata in tóte acele directiuni, in cari apare necesaria, din ide'a unitâtiei imperiului si recerintiele practice, o actiune comuna. O intarire adeverata, interna, si durabile a monarchiei intregi sperâmu si asceptâmu insa dela impartasîrea ferma si unanima a tuturoru tieriloru si popóreloru monarchiei, castigata prin indestulirea pretensiuniloru de dreptu si asecurarea conditiuniloru esistintiei loru, pentru consistinti'a si poterea imperiului intregu.

E dorinti'a nóstra ferbinte a privi o atare indestulire si asecurare a tuturoru popóreloru imperiului de egalu si dreptu imperativa ; si e tient'a nesuintiei nóstre serióse si sincere a le indiestrá pentru ambele natiuni, care numescu Boemi'a patri'a loru, cu tóte garantiele obligamînteloru morale si si scutului legalu.

Din acést'a causa amu si supusu proiectulu de lege alu regimului, privitoriu la scutirea dreptului egalu alu ambeloru natiunalitâti in regatulu Boemiei, unei esaminâri si precumpaniri afunde. Cu dorere amu observatu la acelu locu lips'a conlucrârei deputatiloru de natiunalitate nemtiésca. Amu tienutu de datorinti'a nóstra, din aceea causa, a ne ingrigí cu atât'a mai seriosu si conscientiosu de conservarea tuturoru intereseloru spirituali si materiali a locuitoriloru patriei nóstre de natiunalitate germana. Potemu deci pronunciá speranti'a ca din tratarea decisiva a acestei legi ea va isvorí in diet'a de incoronare cu tóta sanctiunea unui legamentu incheiatu intre ambele natiuni liberu si cu bucuria spre concordi'a fidela.

Proiectulu unui regulamentu nou pentru alegerile de deputati dietali, pre carele regimulu M. Vóstre ni l'a propusu, de asemenea l'amu supusu unei esaminari detaiate si ne-amu straduitu a face in acele puncte din elu schimbâri complanatóre, a câroru dispositiuni le-amu recunoscutu de necorespundietóre relatiuniloru numerului populatiunei, contributiunei, productiunei agricole si industriale câtu si ponderositâtiei morale, pre bas'a unui materialu statisticu bogatu si in consideratiunea proba a tuturoru relatiuniloru.

Noi cunóscemu greutatea problemei a corespunde, in modu indestulitoriu pretutindeni tuturoru pretensiuniloru fundate, in dispositiunile unui regulamentu de alegere — o greutate, pre care noi o simtimu in acestu casu cu atât'a mai afundu, cu câtu a lipsitu — si in acést'a cestiune — conservarea intereseloru multoru cercuri de alegere prin representantii mai d'aprópe chiamati spre acést'a. Cunóscemu mai departe ca acestu regulamentu de alegere are lipsa de multe ameliorari, pre care le potemu asceptá dela viitoriu si dela conlucrarea concordiale a tuturoru representantiloru tierei nóstre. Credemu inse alu potea recunósce preste totu de aptu pentru de a câstigá, prin alegeri facute pre bas'a acestui regulamentu, espressiunea fidela a convingeriloru, dorintieloru si nesuintieloru poporului Boemiei.

Prea gratióse rege si dómne !

De-si diet'a convenita de fatia nu se póte privi de chiamata, nici dupa bas'a nici dupa comupunerea ei, a duce indeplinire finalamente complanarea publica, totu-si se semte indreptatita, basata pre consciinti'a a posede mandatele de incredere a majoritatiei prevalente a natiunei politice din Boemi'a, in positiunea avisata ei prin regulamentulu de alegere si regulamentulu dietei din 26 Februariu 1861., a prepará in urm'a contielegeriloru premergatóre indeplinirea impaciuirei.

Insufletiti de dorinti'a succederei, amu decisu a ascerne M. Vóstre liniamentele formulate in articolii fundamentali pentru regularea relatiuniloru pu-

FOISIÓRA.

Machiavelu si Machiavelismulu.

(Urmare din nr. 79.)

Doctrinele lui Machiavelu suntu espuse cu maestri'a unui diplomatu; ele suntu punerea in aplicatiune pura si neteda a principieloru politice a lui Ludvicu XI, a lui Ferdinandu V, a lui Richardu III, a lui Enricu VII, a lui Alesandru VI, a lui Cesaru Borgi'a, a lui Iulius II, ale republicei venetiane, si ale republicei florentine. Ceea ce caracteriséza mai cu séma doctrin'a lui Machiavelu, este unu feliu de absolutismu, ce da poterei principelui si modulu cum elu subordina religiunea la politica ; acést'a erá pre atunci doctrin'a civilisatiunei, doctrin'a popóreloru, doctrina nationale. Tóte factele acelei epoce probéza ca centralisatiunea erá in interesulu tempului si ca simpati'a generale erá pentru absolutismulu regale, pentru doctrin'a monarchica. Asiá dara, remâne bine constatu, ca acestu barbatu de geniu, tratându planulu seu de politica, nu este de câtu interpretulu ideiloru, care predominau in secolulu seu, echoulu tempului, si teoriele sele imaginea fidele a fapteloru. Politic'a Europei erá la acea epoca si poltic'a lui Machiavelu. — Religiunea erá, precum amu disu dejá, numai unu mijlocu. De câte ori guvernele aveau nevoia de concursulu puterei spirituale, supremati'a pontificale erá recunoscuta si invocata, odata insa ce trebuinti'a erá satisfacuta, ea erá recondusa la fruntaria cu cunune séu cu laure, precum filosofulu Platonu indemná pre legislatori, in republic'a sea, sa concedieze si sa reconduca pre poeti.

De vomu judecá pre Machiavelu dupa ideile sele, nu potemu de câtu a simtí óre-care repulsiune pentru densulu ; trebuie insa sa recunóscemu si calitâtile eminente ale acestui barbatu de statu.

Machiavelu este mai multu de câtu unu omu de statu, de câtu unu maestru in politica ; elu este unu fenomenu ; numele seu representa unu sistemu intregu violentu, insa adeveratu, care conduce dreptu la tînta, fâra a se preocupá de midilóce ; si pentru acést'a si-a datu sisiemului seu numirea de M a c h i a v e l i s m u, in sensulu unei politice neleale si astucióse.

Intre calomniele inversiunate si laudele esagerate, ale câror'a obiecte a fostu oper'a lui Machiavelu „Il Principe“, noi câta sa luâmu unu terminu mediu.

Intr'o epoca cându Itali'a, amenintiata d'a fi absorbita de potegea temporale séu de Cesarismulu strainu, facea silintie eroice spre a-si conservá independinti'a, Machiavelu a servitu republic'a florentina cu unu devotamentu fâra esemplu in cursu de patru-spre-diece ani ; uneltu a conspiratu pentru independinti'a ei, a luptat'o neincetatu contr'a lui Ludovicu XII, in contr'a Spaniolilor, in contr'a lui Iuliusu II, in contr'a lui Borgi'a chiaru, acelui usurpatore neinfrenatu, a sustienendu nu unu guvernu apesatoriu si autocratiu, ci institutiuni populare.

Crim'a sea a fostu de a dice adeverulu popóreloru precum si regiloru, insa nu adeverulu morale, ci adeverulu politicu ; câci elu crede ca moral'a nu are nici unu amestecu in politica. Cetiti, discursulu atâtu de elocuentu a lui Machiavelu asupr'a lui Titu-Liviu, si ve veti convinge impreuna cu mine ca nu este acest'a limbagiulu unui profesoru de despotismu si de tirania.

Singurulu principiu la care Machiavelu a remasu credinciosu, este acel'a alu unitâtiei italiane. Plinu de amintirile glorióse ale Romei antice, elu rosiá, vediendu Itali'a, acésta alm'a mater precum o numea elu, calcata in picióre de toti suveranii Europei si tributara celoru-lalte natiuni, ea, care odinióra le tienea pre tóte inlantiate la carulu seu triumfatoriu. Acésta idea ficsa esplica esageratiunile autorului Principelui.

Machiavelu a muritu la Florenti'a in etatu de 58 ani. — Ósele lui a fostu depuse cu pietate intr'unu monumentu la biseric'a sântei Cruci.

Politic'a guvernamentale a lui Machiavelu se aplica si astadi chiaru. Proselitii scólei Machiavelice stabilescu o mare diferintia intre individu si statu, in materia de moralitate. Individulu, dicu ei, trebue sa sacrifice totulu virtutiei, iéra statulu sa sacrifice si virtutea chiaru pentru a lui conservare. Salvarea popóreloru este legea suprema ; ea legitima chiaru si crim'a.

Partisanii acestei scóle credu ca omulu are mai multa aplecare spre reu decâtu spre bine ; ca forti'a si fric'a au mai multu imperiu asupr'a sea decâtu ratiunea ; ca toti ómenii aspira la dominatiune si la apesare si ca suntu totu-déun'a gat'a a sacrificá drepturile altui'a pentru interesele loru proprie. Ei sustienu ca déca la originea societâtiloru a esistatu forti'a brutale si fâra freu, astadi legea nu este altu ce-va decâtu totu forti'a regulata prin forma. Libertatea politica este o idea relativa ; cându se prelungesce ea se transforma in licentia, in resbelu civilu séu sociale. Statulu se fractionéza, se desmaduléza prin efectulu proprieloru sele convulsiuni, séu devine prada strainului din caus'a divisiuniloru interiori in astfeliu de con-

blice a regatului Boemiei, legea pentru protegerea dreptului egalu a natiunalitâtiei boeme sî germane sî regulamentulu de alegere, dupa cum aceste din urma au isvoritu din desbaterea nóstra despre propunerea regimului, cu rogarea cá M. Vóstra sa ve indurati a ordiná ascernerea acestoru proiecte de lege dietei de incoronare a regatului Boemiei sî totu odata indrumarea contielegerei necesarie privitóre la regulamentulu tierei sî statutulu incoronârei.

M. Vóstra sa ve indurati mai departe a ingrigí cá, dupa contielegerea cu dietele celoru-lalte tieri a corónei boeme sa se suscépa regularea relatiuniloru loru reciproce sî ca acele tieri sa se provóce a participá in modulu obicinuitu la actulu de incoronare.

De ore-ce regulamentulu de alegere ordinatu de prea 'naltii predecesori a M. Vóstre, de M. Sea c. r. apost. Ferdinandu I. in Ungari'a sî Boemi'a cu acestu nume alu V. totu odata ordinatu sî prin prea inalt'a scrisóre din 8 Apriliu 1848, nu póte fi aplicata in urm'a relatiuniloru schimbate sî de óre ce pre de cea-lalta parte regulamentulu de alegere din 26 Febrariu 1861 sta in contr'adicere decisiva, manifestata chiaru sî de dieta de repetite ori, credemu a ne fi permisu a pronunciá câtra M. Vóstra rogarea ca regulamentulu de alegere sa se aplice la alegerea representantiloru dietei de incoronare provisorice, pre care diet'a convenita de facia a decisu alu recomendá M. Vóstre cu cea mai mare umilintia spre propunere la diet'a de incoronare.

Prin participarea acést'a a representantiloru poporului Boemiei, alesi dupa acestu regulamentu sî a portatoriloru dreptului istoricu, aru posede acést'a dieta de incoronare competinti'a morale sî drépta a midilocí trecerea din fas'a ultima a desvoltarei istorice dreptului boemu de statu la institutiunile corespundietóre receriintieloru presintelui.

Unei atari diete, in care 'si potu capetá dorintiele sî nesuintiele natiunei politice din Boemi'a o espressiune fidela, pre lânga conservarea continuitâtiei de dreptu, i póte atribuí tiér'a nóstra deplin'a indrepiatire a prefige de nou fermu sî securu relatiunile ei facia cu imperiulu intregu sî facia cu cele-lalte regate sî tieri, prin primirea definitiva a articoliloru sî proiecteloru de lege mai susu amintite.

Déca M. Vóstra ve veti indurá a publicá poporului credinciosu preligerea in acestu modu ajunsa a relatiuniloru publice ale regatului Boemisi prin o scrisóre majestatica sî a o pune sub scutulu juramentului r. de incoronare atunci cért'a pentru constitutiune, care apasa in modu impedecatoriu de ani acést'a tiéra câtu sî imperiulu, va fi resolvita spre o concordia durabile ; atunci se va potea radicá edificiulu viitoriului pre fundamentulu neclativeru alu dreptului recunoscutu sî satisfacutu pretutindeni, atunci va fi sositu sî momentulu doritu cându, cu actulu pretiosu alu incoronârei, va reinviá in potere nóua spre splendóre nóua legatur'a stravechia a Boemiei cu regele seu, cându, cu corón'a stravechia, oferita sântului rege alu tierei nóstre, se va asiediá pre capulu M. Vóstre binecuventarile unite ale poporului intregu.

Ddieu sa bine-cuvente, protéga sî tiena pre M. Vóstra c. r. apost.

Din diet'a din Prag'a in .. Octomvre 1871.

Ni se tramite spre publicare urmatórele cuventâri :

Cuventarea

Asesorelui Consistoriului archidiecesanu Petru Badila, tienuta la deschiderea sinodului protopresbiteralu, conchiamatu pre 23 Sept. 1871, pentru alegerea protopresviterului scaun. Mercurei impreunatu cu a Muresiului.

Prea onoratiloru domni sî frati !

Au trecutu cu ajutoriulu celui atotu puternicu patru-dieci sî trei de ani de cându amu inceputu a servî acestui cleru, la anulu 1828, venindu dela universitatea din Vien'a, unde ascultasemu teologi'a 4 ani. Fiindu denumitu de reposatulu domnu eppu Vasiliu Mog'a de protopopu Muresiului sî de ases. consist. pâna la anulu 1830 cându din proni'a ddieeasca me casatoriu cu fiic'a onor. domnu negutiatoriu Georgiu Onitiu din Sassebesiu M a r i 'a, pre care Ddieu se o tiena spre a mea usiorare. La 3 Februariu 1830 me sânti reposatulu eppu V. Mog'a de diaconu, sî la 4 Febr. de preotu sî parochu la biseric'a Maieriloru Sabiiului de josu cu hramulu s. Apostolu sî evang. Luc'a. Totu in acelasi anu luându Ddieu din lumea acést'a pre par. protopopu alu Mercurei Georgiu Fulea, fuiu denumitu de protopopu alu Mercurei pre lânga comunele de pre Secasiu, sî asiá amu servitu s. nóstre biserici in calitate de parochu, protopopu sî asesoru consist. pâna in diu'a de astadi.

Amu servitu s. nóstre biserici cá parochu la biseric'a susu mentiunata, cá protopopu alu Mercurei impreunatu cu alu Muresiului, sî cá asesoru alu Consist. archidiecesanu, sî amu portatu tóte trei oficiele acestea unu sîru lungu de ani deodata séu cumulate.

Amu facutu acést'a domniloru sî fratiloru ! pre atunci sî pâna atunci, pre cându sî pâna cându erau impregiurârile bisericei nóstre de asiá, câtu chiaru in propriulu ei interesu trebuiau sa se acumuledie oficiele bisericesci, sî pre cându sî pâna cându nu erá salarisatu nici unulu din acestea oficii, ci inviatu a-si cautá putiena remuneratiune mai numai in bun'a vointia a crestiniloru.

Deci nu imbuibarea servitoriloru bisericesci, nici voi'a óre-cui de a conferí numai unor'a din cleru mai multe titule spre ingamfarea acestor'a, ci lips'a parte de individi apti, parte de medilócele necesarie spre sustienerea acestor'a, a provocatu cumularea oficieloru in administratur'a nóstra bisericésca.

Lips'a acést'a — multiamita lui Ddieu, sî laudа tuturoru aceloru, care au conlucratu spre delaturarea ei, — in tempii din urma s'a micsioratu spre cea mai mare bucuria a nóstra, inmultiendu-se numerulu barbatiloru apti pentru tóte servitiele bisericesci, sî procurându-se medilóce spre a salarisá celu putienu patru posturi de asesori la Consistoriulu archidiecesanu strinsu bisericescu.

Posturile acestea patru de asesori consistoriali precum arata protocolulu sinodului archidiecesanu din anulu 1870 p. 15, § 46, II 2 pag. 11, § 28—29. s'au sî salarisatu, din care causa maritulu sinodu archidiecesanu prin conclusulu seu din 24 Aprile 1870 (p. 47, pag. 30) le-au dechiaratu de incompatibili cu alte oficie.

In siedinti'a sea din 27 Aprilie 1870, (p. 77 sî 78) pag. 50, 51, sî 52, alegendu-me sî pre mine de asesoru alu Consistoriului archidiecesanu strinsu bisericescu, mi-a conferitu maritulu sinodu archidiecesanu unulu din acele 4 posturi salarisate, la care a urmatu intarirea sî binecuventarea Escelentiei Sele présântitului sî préluminatului nostru parinte Archiepiscopu sî Metropolitu, precum si primirea din partea mea.

Deci in putere sî pre temeiulu conclusului sinodalu amintitu mai dinainte renuntiandu la postulu meu de protopopu alu Mercurei a devenitu acest'a vacantu, sî pentru intregirea lui s'au facutu inca in decursulu anului 1870 pasii necesari. Dara comitetulu protopresbiterale, conchiamatu pre 2 Sept. 1870 pentru escrierea concursului respectivu, din causele espuse in protocolulu seu din diu'a amintita, a indreptatu câtra Escelenti'a Sea prea bunulu nostru Archipastoriu sî câtra prea venerabilulu Consistoriu archidiecesanu rogarea, cá pâna la viitoriulu sinodu archidiecesanu, si arondarea protopopiateloru, sa remana protopopiatulu de sub cestiune sub administrarea mea, sî asiá s'a intemplatu, de amu administratu eu acestu protopopiatu sî dupa alegerea sî intarirea mea de asesoru pâna acum, cându ne-amu adunatu, cá cu ajutoriulu lui Ddieu sa alegemu protopopu, de óre-ce causele din care a cerutu comitetulu nostru amenarea acestei alegeri, nu s'au aflatu de consideravere, ci din contra a dechiaratu sî sinodulu nostru archidiecesanu din an. acest'a sub p. 15 lit. c. protopopiatulu Mercurei de vacantu, sî a dispusu urgint'a lui intregire.

In urm'a acestui conclusu sinodalu impartasîtu nóue prin ordinatiunea consistoriala din 19 Aprile 1871 nr. 278 s'au facutu pasii necesari

---

ditiuni, Machiavelistii credu ca popórele preferu mai multu despotismulu decâtu anarchi'a. Nu e cu potintia, dîcu Machiavelistii, a se conduce prin natiune pura, nisce masse violente cari nu se misca decâtu prin simtieminte, prin passiuni sî prin prejudecâti.

A-siu potea citá mai multe esemple trase din istoria, cari vinu in spriginulu asertiuniloru de mai susu ale Machiavelistiloru. Sa presupunemu unu statu cu o organisatiune rea, cu o democratia turbulanta ; ca in acelu statu, legile suntu in neputintia de a reprimá desordinile factiuniloru sî ca elu este amenintiatu a cadea in prapastia. Unu omu indrasnetiu se radica din rangurile aristocratiei séu din sinulu poporului ; elu sfarama tóte poterile constituite sî da tierei sele dóue-dieci ani de pace. Acestu omu avea elu óre dreptulu sa faca acést'a ? — Pysistratu pune mân'a pre citadel'a Athenei prin o navalire fâra veste sî pregatesce secululu lui Periclesu. — Brutus violéza constitutiunea monarchica a Romei, isgonesce pre Tarquini, fundéza prin violentia o republica a cârei'a marire este celu mai importantu spectaculu din lume ! Cine a pusu unu capetu luptei dintre patriciatu sî plebe ? Cesaru sî Augustu, inca doi violatori ai dreptului, pre cari posteritatea i-a acoperitu cu gloria, pentru ca in realitate ei au servitu sî au salvatu tiér'a loru. Vedeti dara, dîcu Machiavelistii, ca in state principiulu dreptului este dominatu de principiulu interesului, ca adese-ori binele póte resultá din reu, precum se vindeca omulu prin otrava, precum se salvéza viéti'a sea prin taisiulu ferului. Machiavelu sî discipolii sei se preocupa mai putienu de ceea ce e bunu sî morale, decâtu de ceea ce este folositoriu sî necesariu ; ei judeca societâtile astfeliu precum suntu in realitate, sî prescriu regule in consecuentia. Vorbindu intr'unu modu abstractu, violenti'a sî vicleni'a suntu unu reu ; insa scól'a lui Machiavelu sustiene ca aceste medilóce cata sa fia intrebuintiate pre câtu tempu ómenii nu suntu angeri. Midilócele justifica scopulu, dîcu Machiavelistii. Ei preferu guvernulu absolutu, pentru ca suntu convinsi de nestatornici'a sî lasitatea poporului de josu, de inclinarea sea câtra sclavia, de incapacitatea sea de a concepe sî a respectá conditiunile vietiei libere, sî prin urmare, ei considera poporulu, glótele, cá o fortia órba care se disólva curendu séu mai târdîu, déca nu este condusa de mân'a poternica a unui singuru omu. In sustienerea acestei asertiuni, partisanii lui Machiavelu dau mai multe esemple trase din istori'a tempiloru moderni. Ei dîcu : sub ce institutiuni, sub ce ómeni a stralucitu republicele italiane ? sub care suverani, Spani'a, Franci'a sî Germani'a si-au constituitu poterea loru ? — Sub unu Leon X, sub unu Iulius II, sub unu Filipu II, sub unu Barberouse, sub unu Ludovicu XIV, sub unu Napoleonu ; toti barbati cu mân'a de feru, pusa mai adesea pre manunchiulu spadei loru decâtu pre chart'a stateloru !

Continuatorii doctrineloru lui Machiavelu, de cari se afla din nefericire inca multi in dilele nóstre, s'au incercatu adese-ori a aplicá teoriele politicei Machiaveliste la regimulu constitutionale. Ei pretindu ca, sedusi de institutiunile Engliterei, constitutionalistii credu ca acestu regimu este pacea universale. Examinându insa mai de aprópe mecanismulu politicu alu sistemului representativu, Machiavelistii sustienu ca pretins'a balantia a câtoru trele poteri : legislativa, judiciara sî asecutiva, nu este de câtu o bascula constitutionale ; ei pretindu ca intr'unu asemene sistemu, totulu este prevediutu sî regulatu, afara de miscare. — „Credeti, dîcu ei, ca poterile voru stá multu tempu in limitele prescrise de constitutiune, sî ca ele nu voru isbutí a depasí aceste limite ? Care adunare legislativa independenta nu va aspirá la suveranitate ? Care magistratura nu va cedá opiniunei publice ? Care este mai cu séma principele suveranu alu unui regatu, séu capu alu unei republice care va acceptá fâra reserva rolulu passivu la care lu condamna constitutiunea, sî care in secretulu cugetârei sele, nu va meditá resturnarea poteriloru rivali cari genéza actiunea sea ? — In realitate dara, dîcu ei, sistemulu constitutionalu sî representativu pune in lupta continua tóte fortiele contrarie, suscita tóte intreprinderile, da arme tuturoru partiteloru. Guvernulu espusu tuturoru ambitiuniloru transforma statulu intr'o arena in care se voru descatená factiunile. In curendu desordinea se ivesce pretutindenea ; retori ambitiosi voru transformá adunârile deliberante in lupte oratórie ; jurnalisti audaciosi, pamfletari neinfrenati, voru atacá in tóte dilele persón'a suveranului, voru descreditá guvernulu, pre ministri, pre functionari. — Ce importa proletaru lui care geme, sub povar'a muncei sî a destinatei sele, déca oratorii sî jurnalistii au dreptulu de a vorbí sî de a scrie, cându esercitiulu drepturiloru ce-i acorda legea nu suntu pentru densulu o realitate, ci o fictiune, o pura idealitate, séu mai bine a dîce o amara ironia sî deridere a destinatei sele.

(Va urmá.)

---

pentru acésta alegere, iéra prea venerabilulu nostru Consistoriu archidiecesanu prin ordinatiunea sea dt. 28 Augustu 1871 nr. 665, m'a denumitu pre mine de comisariu consistorialu, sî m'a imputernicitu, a conchiamá sinodulu electoralu in opidulu acest'a, in Mercurea, sî a-lu conduce la actulu alegerei. Deci voindu a corespunde cu cea mai mare placere acestei insarcinâri onorifice, amu alergatu sî eu incóce, sî bucurându-me de presenti'a atâtoru alesi barbati, sî fii ai bisericei nóstre, ve salutu cu parintésca sî fratiésca iubire, sî cu adencu simtiulu „Ddieu v'a adusu", apoi dorindu din sufletu, cá lucrarea nórtra sa fia incoronata de resultatulu celu mai bunu, deschidu siedinti'a sinodului, conchiamatu pentru alegerea protopopului Mercurei.

Cuventarea de incheiere la acel'a-si sinodu.

Prea stimatiloru domni sî frati!

Amu seversitu, cu ajutoriulu celui atotu-puternicu, unu actu de mare importantia, amu facutu deplina intrebuintiare de unulu din cele mai frumóse, mai binefacetóre drepturi bisericesci alegându cá representanti ai preotimei, sî alu intregului poporu gr. orientalu din protopopiatulu Mercurdi impreunatu cu alu Muresiului, pre conducatoriulu acelei preotimi sî alu poporului acestui, in tóte afacerile privitóre la religiositate, moralitate sî la propasirea in cultura, alegendu dîeu liberu pre protopopulu acestui tractu protopopescu.

Acestu actu alu nostru pre 'care-lu decorédia unu ternariu de nume prea placutu sunatórea, de numele unoru barbati distinsi, dintre carii fie-care prin pregatirea-si castigata, prin purtarea-si evlavióse sî prin intielepciunea, ce caracterisédia pre toti trei, ne garantédia conducerea cea mai buna, sî ne indreptatiesce la cea mai intemeiata sperantia sî credintia, ca ori-care din trensii se va impartasí de denumirea archiepastorésca — protopopiatulu acest'a va sporí sî va inflorí intru tóte cele bune sî placute lui Dumnedieu sî lumei, in moralitate sî in cultura — actulu acest'a dîeu — se va presentá pre temeiulu § 53. din statutulu organicu fâra de nici o intârdiare marituiui consistoriu archidiecesanu, sî dupa mine — nu incape nici o indoiéla, ca câtu de curendu va urmá denumirea unui'a dintre acei trei confrati ai nostrii, carii intrunindu cele mai multe voturi au intratu in ternariu.

Se apropia deci, domniloru sî fratiloru, ba e acî dîu'a, in care are sa incete activitatea, functiunea mea de protopopu totalminte; in carea trebuie sa me despartu pentru totu-de-un'a de acelu protopopiatu multu iubitu, in a cârui conducere 'mi petrecuiu tineretiele, etatea barbatésca, sî mai sî betrânetiele, in care pre lânga tóte neajunsele tristului nostru trecutu bisericescu amu avutu atâtea dîle bune sî placute; in care in decursulu celoru 4. decenii petrecute in atingere neitrerupta cu preotimea, sî poporulu din trensulu, m'amu bucuratu de increderea, cu care m'a intempinatu necurmatu atâtu acei'a, câtu sî acest'a, sî m'amu dedatu a iubí pre ambii acesti factori ai lui din totu sufletulu meu; de care protopopiatu me léga asiá dara nenumerate reminiscintie, suveniri prea dulci, prea placute.

Trebuie sa me despartu de domniele-vóstre domniloru sî fratiloru representanti, sî nu potu sperá ca pâna la denumirea noului protopopu, sî intrarea lui in functiune, sa ne mai potemu vedea adunati la olalta, precum suntemu acum.

Intrebuintiediu deci ocasiunea convenirei nóstre presente, sî facu mai nainte de tóte o marturisire publica, ca despartirea de preotimea sî de poporulu acestui protopopiatu apasa greu, fórte greu inim'a mea, carea pâna câudu numai va bate, ve asiguru, ca va bate cu tóta caldur'a sî pentru acésta preotime mie prea stimata, sî pentru acestu poporu mie prea iubitu.

Intrebuintiediu acésta ocasiune, cá sa esprimu cea mai caldurósa multimita mai intâiu intregei preotimi a acestui tractu protopresbiteralu pentru bunavointi'a, neobosinti'a, sî acurateti'a, cu care m'a spriginitu totu-dé-un'a, sî in tóte afacerile mele protopopesci, in care avuiu lipsa de a conlucrá cu densii, apoi intregului nostru poporu din acestu protopopiatu pentru iubirea, sî increderea, cu carea pururea m'a intempinatu, sî pentru ascultarea carea mi-o datu.

Intrebuintiediu ocasiunea acést'a, cá sa ve rogu pre toti cei de fatia, sî prin domniele-vóstre pre cei de pre acasa cá, de cum-va s'a intemplá, sa fi facutu in oficiulu meu vre-o neplacere cui va, acel'a sa aiba bunatatea a me escusá ca trebuindu o asemenea fapta a mea, recerintiei oficiului, iér' nici decum vre unei vointie rele din partea mea.

Intrebuintediu in fine acésta ocasiune, cá atâtu domnieloru-vóstre celoru presenti, câtu sî fratiloru celoru absenti sa esprimu dorinti'a sufletului meu, cá sub conducerea protopresbiterala sa fiti deplinu fericiti, cá sa ve dîcu tuturoru celu mai caldurosu, celu mai cordialu remasu bunu, sî rogându-ve sa nu me dati uitârei nici dupa acésta despartire, ci sa-mi pastrati memori'a, precum vi-o voiu pastrá eu pâna la cea din urma resuflare, ve multiamescu parintesce sî fratiesce pentru intietépt'a-ve conlucrare la alegerea acést'a, apoi incheiându siedinti'a ve poftescu din inima reintórcere fericita la casele domnieloru-vóstre.

Dlu profesoru la liceulu Mateiu Basarabu in Bucuresci d. Badilescu a binevoitu a face o colecta in Bucuresci in favórea zidindei scóle confesionale gr. or. din Sepsi-Sântu-Georgiu, a cârei resultatu in suma de 284 franci 34 centesime (133 fl. 48 xr. in val. austr.) s'au transpusu prin consistoriulu archidiecesanu epitropiei bisericesci din S. S. Georgiu cu nr. cons. 809./1871.

DD. contribuitori suntu:

El. Angelescu 20 franci. Dr. N. Nitiulescu 5 franci. Ioanu Ionescu 5. M. Petrescu 5. D. C. Moraitu 20. Gr. Ceresianu 10. Preotulu I. Mirodotu 5. Stanciu Predescu 5. Ir. Circ'a 10. I. Badilescu 10, Anonimu 5. I. M. Riurianu 10. C. Alessandrescu 4. B. Siaicariu 10. C. F. Robescu 10. El. Stefanescu 2. A. F. Nestoru 4. Ep. Francudi 5. N. Pred'a 2. B. Nanianu 5. G. Giuvelc'a 2. N. Drocu Barcianu 5. D. Aug. Laurianu 5. A. C. Comanescu 5. D. I. Boranescu 2. I. D. Caragiani 10. Melidonu 4. N. Alessiu 2. Const. I. Ştefanescu 3. I. Simoni 2. Manovici. 2 Michailu M. Burc'a 1 fr. 50 centesime. Ioanu Cartu 2. Georgiu Tomara 4. Ioanu Iug'a 4. I. Candrianu 64 cent. E. Crisianu 4. Z. Antinescu (Ploesci) 2. C. G. Florescu 10. Par. Archim. I. Naniescu 4. Preotulu Th. Ionescu 4. Protosingelulu Haritonu 4. M. Boranescu 4. Z. Herescu 4. Anonimu 4. Iuliu Marianu 2. M. Nestoru 3. Sevastianu Hernia 2. I. Eliescu 2. G. Popoviciu 2. Georgiu Orasianu 2. Enaceanu 4. I. R. Borosu 1. M. Pred'a 84 cent. Henri de Pontbriant 2. Tom'a Ioanu 2. G. L. Frollo 2. St. Lazarescu 3 fr. 36 cent. Dr. Sergiu 4. Anonimu 2. I. Chitu 4.

Totalu adunatu 284 fr. 34 centesimi.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scól'a confesionala gr. or. din orasiu Alb'a-Iuli'a.

Emolumentele suntu:

1. Lefa fipsa din cas'a bisericei — 160 fl. v. a.

2. Cuartiru liberu — sî lemne suficiente atâtu pentru invetiatoriu, câtu sî pentru elevi. —

3. Didactru dela fiesce-care elevu orasianu 2 fl. v. a. dela estranei pre II semestre 4 fl. v. a.

4. Dela servitiele facende cu parochulu locale fâra deosebire 1 fl. v. a. — afara de umblatulu cu crucea si botediu.

Doritorii de a ocupá acestu postu, au a-si asterne suplicele loru la subscrisulu pâna la 20-lea Octomvre st. v. — dovedindu ca suntu de religiunea gr. orient. cu purtari morale bune, ca au absolvatu gimnasialu inferioru, suntu clerici séu pedagogi absoluti, sî sciu limbile patriei;

In fine sa fia cântareti buni. —

Alb'a-Iuli'a 6 Octomvre 1871.

Comitetulu parochialu gr. or.

Nicolau Gőrvy,
(1—4) Curatore prim.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la la scól'u gr. or. in Vurperu, tractulu protopr. alu Sabesiului se deschide prin acést'a concursu pâna in 17 Octobre a. c. st. v.

Emolumentele suntu 200 fiorini v. a. cuartiru liberu sî lemne de incaldîtu.

Concurentii, provediuti cu documentele prescrise in statutulu organicu, sa se adreseze la inspectoratulu scolare subscrisu in terminulu prefiptu.

Vurperu in 20 Sept. 1871.

Inspectoratulu scol. gr. or. prot.
86—3 alu tractului Sabesiului.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scól'a confesionala gr. or. in Pette de Câmpia, protopopiatulu Muresiu-Osiorheiului, cu salariu anualu de 100 fl. v. a. din lad'a bisericei, folosirea a 10 jugeri de pamentu aratoriu sî de fenatiu, cuartiru liberu, sî grâdina de legumi, se deschide prin acést'a concursu pâna la 8 Novembre 1871 dîu'a SS. Michailu sî Gavriilu.

Concurentii provediendu-si recursulu cu atestatu de botezu, sî ca au absolvatu cursulu pedagogicu, au a se adresá pre dîsulu terminu câtra subscrisulu in Muresiu-Osiorheiu 20 Sept. 1871.

Parteniu de Trombitasiu,
(93—3) protopopu.

Concursu.

Spre ocuparea nóuei statiuni de capelanu in parochi'a gr. or. Breaz'a protopresbiteratulu Fagarasiului II. se escrie prin acést'a concursu.

Emolumentele a trei'a parte din venitulu stolaru dela 170 gazde.

Doritorii de a ocupá acésta statiune au a se adresá cu cererile loru instruate cu atestate ca au absolvatu teologi'a la Institutulu nostru archidiecesanu in Şabiiu pâna la 15 Octomvre, a. c. la scaunulu protopopescu in Avrigu.

Avrigu, 26 Sept. 1871.

Comitetulu parochialu cu scirea sî invoirea mea.

Vasiliu Macsimu,
(91—3) adm. prot. gr. or.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei invetiatoresci dela scól'a confessionale greco-or. din comun'a Ciór'a. protopresbiteratulu Sabesiului sa escria concursu pâna la finea lunei lui Octomvre stilulu vechiu 1871. —

Emolumentele suntu 120 fl. v. a. in bani, cortelu cu gradina sî lemne pentru incaldîtu; doritorii de a ocupá mentionat'a statiune au sa-si tramita cererile provediute cu documentele recerute de statutulu organicu sî legea scolara provisorie pâna la terminulu de susu inspectiunei scolare districtuale respective.

Sabesiu 1. Octom. 1871.

I. Tipeiu,
89—2 Prot.

Citatiune edictale.

Mari'a Spornicu din Cohalmu. carea de mai multu tempu a parasitu cu necredintia pre legiuitulu ei sociu Nicolau Magdunu de releg. gr. cat. totu din Cohalmu, nesciindu se loculu ubicatiunei sele, — se citéza prin acést'a, cá in terminu de unu anu de dîle dela datulu escrierei acestui edictu sa se infacisiedie la subscrisulu scaunu protopopescu, câci la din contra sî in absenti'a densei se va pertractá sî decide — pre bas'a S.S. canóne ale bisericei nóstre ort. res. — procesulu divortiale incaminatu asupra-i de barbatulu ei.

Cati'a 19 Augustu 1871.

Scaunulu ppescu gr. orient. alu Cohalmului,
cá foru matrimoniale.

Nicolau D. Mircea,
88—2 Adm. ppescu.

ANUNCIU.

Amu onóre a face prin acést'a cunoscutu, cumca cancelari'a advocaturei mele, se va aflá din prim'a Noemvre a. c. incolo, in Cas'a Nr. 327 piati'a cea mare, deasupr'a boltei Misselbacher.

Sabiiu, 15 Octomvre 1871.

Victoru Sill,
(1—3) advocatu.

Redactoru responsabietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a sî tiparitulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 82. ANULU XIX.

Sabiiu, in 14/26 Octomvre 1871.

— Invitare de prenumeratiune la

„Telegrafulu Romanu“

pre patrariulu din urma (Octomvre—Decembre) alu anului 1870. — Pretiulu abonamentului pre 1/4 de anu e:

Pentru Sabiiu 1 fl. 75 xr. v. a.

Pentru Trani'a sî Monarchi'a austro-ungurésca 2 fl. v. a.

Pentru Romani'a sî strainatate 3 fl. v. a.

DD. abonanti suntu rugati a nu intardiá cu tramiterea prenumeratiuniloru.

Adresele ne rugâmu a se scrie curatu, sî in locu de epistole de prenumeratiune recomandâmu on. publ. avisurile postali, **(Posta-Utalvány. — Post-Anweisung.)** cá impreunate cu spese mai putiene sî cá mai sigure pentru inaintarea baniloru de prenumeratiune la

Editur'a „Telegrafului Romanu“ in Sabiiu.

Sa asteptâmu ?

La ordinea dîlei se paru a fi articulii inflacarati in tóte pârtile pre unde se facu opusetiuni. Vorbele late au iérasi cautare, durere, sî in press'a nóstra, natiunale. Este reu ca intre acestea vorbe nu se afla ce e mai de lipsa, adeca : svaturi in urm'a câroru sa scapâmu de cei cu „natura de sclavu“, dupa cum se esprime „Gaz. Trans.“ Ce aflamu ne indrépta numai la sclavi'a nóua ; câci a asteptá inca sî mai departe in starea in care suntemu, in sperantia ca se va face mai bine este fórte usioru, dara apoi este fórte greu a ne desgropá mai târdiu din noroiolu pré multei asteptâri ; este fórte greu a ne desfasiurá de legaturile ce le voru creá in giurulu nostru faptele implinite, precum vedemu ca le-au creatu sî in cesti siese ani din urma.

Ómeni credinciosi causeloru natiunali pecatuescu cându mai recomanda asteptare sî nepasare in unu tempu când tóta lumea se misca. Ce feliu de politica este acést'a déca noi d. e. vedemu ca ungurii ne incaleca cu legi de cari noi dicemu ca nóue nu ne convinu sî apoi ni dicemu : sa mai asteptâmu. Séu dóra sa facemu sî noi cu natiunea sî causele ei, cá feciorulu tiganului cu tata-seu, carele lasà pre tata-seu sa-lu palmuiésca românulu pâna se va ostení cu palmuitu u ?

Unu cuventu amicabile.

„Kol. Közl.“ in nrulu 172 dela 21 Oct. aduce unu articulu in carele, dupa ce vorbesce despre o provocare a unui comitetu românu ca ce sa se faca in viitoriu pentru cá sa se dea o directiune conduitei politice a româniloru etc. etc., — ne invétia c a m a i b i n e s a c a u t â m u s a n e c u l t i v â m u, s a m u n c i m u s î s a f a c e m u e c o n o m i a t r é z a, câci potemu fi sî fâra congresu.

Inainte de tóte trebuie sa-i spunemu colegei nóstre ca de asta-data a aretatu pré multu zelu.

Cei dela „Kol. K.“ 'si voru mai aduce aminte ca ei pâna la 1848, dimpreuna cu colegii dela 1437 faceau legi preste legi, prin cari in genere s'a impedecatu cultur'a, s'a paralisatu munc'a, iéra economi'a erá impartita in dóue categorii: in categori'a muncitoriloru sî in categori'a consumatoriloru. Tempurile acele de auru pentru unii sî cele de truda pentru altii au trecutu, fâra de a fi produsu pentru generatiunile urmatórie vre-o remasitia, carea sa ne dea mâna de ajutoriu pentru cultura sî fâra sa ne dea mâna de ajutoriu la o economia mai cu sporiu nu numai nóua românîloru, ci totuloru locuitoriloru tierei. Din causa ca tóta sudórea muncei de pre atunci s'a papatu sî n'a remasu nimic'a nici pentru institute de educatiune nici pentru institute de credite s. a. d. a. Ce au mai remasu pentru tempurile nóstre suntu numai p r o c e s e l e u r b a r i a l i, cari in multe pârti nu suntu de natura incâtu sa sperâmu vre-unu ajutoriu, nici de cultura nici de economia. Preste tóte aceste, de-sî triste adeveruri, amu fi trasu velulu uitârei, déca amu vedé ca s'a facutu vre-o schimbare spre bine.

Dara de cându a incetatu absolutismulu, ba de cându s'au facutu primele incercâri de libertate pentru locuitorii tieriloru nóstre, o fractiune de ómeni s'au pusu cá continuu sa faca diferintie intre natiunea ungurésca sî româna. (Acea fractiune nu e de a se cautá in prim'a linia intre români, ci intre magiarii transilvani).

Acea fractiune prin informatiuni sinistre despre inclinârile românîloru a sciutu sa devina copilulu resfatiatu alu barbatiloru de influintia in Ungari'a sî in fine a facutu cá legea electorale in Transilvani'a pre lânga tóta u n i u n e a, sa fia unu dreptu mai numai esclusivu pentru nobili sî neromâni, a facutu cá posturile (pre care sa nu créda cine-va ca le tienemu de sine quibus, non) sa fia reservate in mare parte iéra mai numai fiiloru loru ; a facutu cá limb'a româna sa nu fia in oficii nici cá sub absolutismu de respectata ; a facutu cá in institutele superióre limb'a româna sa nu o respecteze nici pre cum se face acést'a la universitatea din Pest'a, in fine a facutu cá din aceste sî din alte cause sa crésca continuu animositâtile intre români sî unguri sî sa afle nutrementu. Cu unu cuventu, fractiunea de influintia, purcediendu din principie cu totulu false, nici dela libertate incóce nu s'a straduitu nici spre cultura nici spre economia, in folosulu comunu alu tierei, ci spre ceea ce e mai perniciosu pentru popórele dintr'ens'a, spre particularismu in intielesu fórte egoisticu.

Cu privintia la urmârile tempurali a acestoru rele noi ne-amu straduitu continuu a aretá publicului românu, ca din caus'a acestor'a sa nu ne sacrificâmu interesele principali séu vitali, amu dice noi, sperându ca déca vomu staruí cu ori-ce ocasiune a invinge acele vomu aduce o intielegere intre tóte elementele mai insemnate a le patriei, sî déca vre-unu pericolu comunu aru fi sa vina, sa ne afle in concordia, pentru cá prin concordia sa fimu tari alu poté infrânge, respinge sî tiené in distantia respectabile de libertâtile unei patrie constitutiunali.

Coleg'a nóstra „K. K.“ facea fórte bine, precum sî altele, déca in intielesulu acest'a combatea fractiunea amintita.

Dens'a inse sî acum cá sî alte-dâti sa inaltia pre unu pedestalu mai inaltu sî denegându românîloru facultatea de a se intielege intre sine despre afaceri politice, i tramite sa f a c a numai e c o n o m i a si sa m u n c é s c a.

Sa nu créda coleg'a nóstra ca noi voimu prin aceste siruri sa facemu apologi'a unui congresu natiunala s t a n t e p e d e. Pentru o intreprindere asiá de momentuósa sî seriósa in consecintiele ei avemu sa ne tragemu bine sém'a ca ce e de facutu ; are inse dreptulu ori-cine, sî prin urmare si românii, sa cnpete asupr'a modalitâtiei privitóre la pasii ce voru voí ai face, spre a satisface dreptului loru de cetatieni recunoscuti prin lege.

Sî de aceea parerea nóstra aru fi cá colegele nostre de a l t e l i m b i sa nu vorbésca cu noi românii numai din inaltime, ci din punctulu de vedere alu unei linisciri sî multiamiri in modu egalu sî dreptu sî in interesulu tuturoru locuitoriloru patriei nóstre.

Asiá apoi vomu poté vorbí cu totii sî despre e c o n o m i a sî despre m u n c a, câci aceste recunóscemu ca ne suntu tuturoru de lipsa ; vomu poté vorbí sî despre interesele mai inalte, ale cari iérasi ne este fórte de lipsa cá sa potemu vorbí cu totii impreuna.

Eveneminte politice.

Consiliulu celu mare ministerialu s'a tienutu, fâra de a decide ce-va meritoriu. „Pesti Napló“ spune ca consiliulu s'a invoitu la unu compromisu la care a contribuitu multu Andrássy Imperatulu si-a reservatu dreptulu de a se decide asupr'a principieloru din compromisu mai târdiu. De siguru in nrulu celu mai de aprópe vomu poté scí sî resultatulu acestui evenementu de mare insemnatate.

Unu simptomu politicu

e miscarea simpatica in Germani'a pentru nemtii din Austri'a, care a cuprinsu tóte cercurile. In tóte orasiele mai mari se convóca adunâri, cari dau espressiune aceloru simtieminte ; asiá de une-dile in Dresd'a si alalta-ieri in Municu. Dupa cum se telegrafézа lui „N. Fr. Pr.“ mai de une-dile au decisu tóte reuniunile cercuale liberale ale capitalei bavareze a considerá ori-care vatemare a unei vitie germane de vatemare a intregului poporu germanu.

Voci jurnalistice despre desordinea austriaca de asemenea iérasi se audu. O fóia din Baden scrie intre altele : „situatiunea in Austri'a e apta a suscitá atentiunea comuna, ba chiaru unu tresaru de indignatiune in Germani'a. Cultur'a germana stravechia a Boemiei se parasesce cá o bancnota daunaciósa esita din cursu sî acést'a se numesce in statulu Austriei — politica ! Germanii austriaci potura suferí desvoltarea natiunei ungaresci de regatu aprópe independinte. Insa dela natiunea cecha nu esista nici unu scheletu, ci numai unu fantomu sî acestu fantomu e de fatia stâlpulu politicei austriace inaintea cârui'a trebuie sa se târeie milióne de germani sî moravuri germane de sute de ani.“

Despre turburârile in cerculu confiniariu Ogulinu,

se scrie „Pressei“ : Kvaterniku sî consortii lui strensera poporulu comuneloru Racoviti'a, Primislie, Provenic'a, Ljubic'a si a. sî lu araguira spre revoltare, la care impregiurare cuventâri drastice sî iritatóre, sî vinulu in abundantia jocau rol'a principale. — Kvaterniku spunea granitieriloru, ca se voru desarmá sî apoi li se voru rapí padurile, ca ei n'au d'a portá nici unu feliu de sarcina sî d'a platí contributiuni, dupa legile vechi ale regentiloru de mai nainte, sî prin urmare ei trebuie sa-si recucerésca cu poterea dreptulu rapitu ; spre acestu scopu e insé necesariu a sterpí tóte elementele straine in confiniele militari sî inceputulu trebuie sa se faca cu „cânii de svabi“ (oficierii straini). I succese in fapta a seduce 200—300 barbati cari apucara armele, copiii sî muerile, curi alergau dupa cét'a loru, nesocotiti. In 8 c. incepura escesele deja anunciate sî cunoscute in comun'a Racoviti'a. Comica a fostu prinderea majorelui Rasici prin revoltanti. Acest'a binisioru populariu intre poporulu de acolo alergà, cu sabi'a incinsa la faci'a locului singuru, indata dupa primele sciri despre cele intemplate, pentru de a liniscí pre revoltati prin autoritatea sî sfaturile sele. D'abiá ajunsu acolo le strigà : „Ogulinîloru ! tineriloru ! ce va ajunsuu ? a revoltá, a radicá armele contr'a imperatului nostru . . . . Indata sosì Rachiasu, punendu-i unu revolveru la peptu, cu cuvintele amenintiatóre : „Majorule ! inca o vorba sî sunteti mortu !“ Kvaterniku inse se apropie de ur-

si atingendu umerii lui, dise : Domnule majoru ! in numele natiunei sunteti prinsu. Preda-ti-ve sabi'a ! Majorulu Rasici se rogà a i se lasá sabi'a care i este, cá semnu de suvenire dela raposatulu colonelu Zastavnicovici si scumpa, elu vede ca e prinsu, inse sa i se concéda a si regulá afacerile a casa si sa-lu lasie a se reintórce sub escorta pre tempu scurtu pâna acolo. Acést'a i se incuviintià si se ordinà unu granitieru cu bajonet'a inplantata a escortá pre majorulu. Pre drumu dise majorulu câtra granitieru : Ioane nu scii tu ca te afli pre cale retecita ? N'aru fi mai bine pentru tine, cându ai fugí ? Cugeta-te, ca déca te va prinde te va impuscá !"

La aceste respunse Ioanu dându semnu consemtietoriu din capu : „Bog me, dle majoru. Dt'a ai dreptate, mie mi se pare ca nu e lucru bunu". Nici granitierulu nici prinsulu nu se mai re'ntórsera la revoltati. Acesti'a inse incepura a se organisá, incâtu potura, recrutara partisani, agitara si beura din poteri, aveau 15,000 fl. la dispositiune. Dupa ce se intamplara in Racoviti'a volniciile cunoscute, se pusera conductulu in miscare spre Plaski, unde se afla resiedinti'a episcopésca si o manastire gr. or. Aici se silira preotii gr. or. a seversí revoltatoriloru serviciulu ddieescu si a le dá binecuventare. Intr'aceea comand'a generale inca n'a siedutu cu mânile in póle. Intr'a 9 c. deja se activara pentru cerculu regimentului Ogalinu dreptulu statariu pentru crim'a revoltei. — O dî nainte de acésta capetara regimentele Ogulinu, Sluinu si Otocacu ordiulu a-si concentrá companiile si a porní totu-odata din tóte pârtile contr'a Racovitiei pentru de a incungiurá pre revoltatori. Totu odata se comandà garnisónei din Karlstadt a se tienea gat'a de marsiu, pentru de a intrevení la casu de lipsa, pre cându una batalione din regim. de infant. Kaussevici pornise de aici la Karlstadt pentru intarire si pentru padirea depoului de iérba de pusca de acolo contr'a vre-unui atacu. (Celu mai mare magazinu de iérba de pusca se afla in departare de o óra dela Karlstadt). Sluinii se comandara de majorulu Blondek, Ogulinii de vice-colonelu Hukulg'a si Otocanii de colonelulu Schestak. Miscarea concentrica succese pre deplinu si fâra resistintia, la ce contribuira celu mai multu impregiurarea ca cele-lalte cercuri confiniare remasera liniscite ; intr'a 10 c. erau revoltatorii incungiurati de tóte partile, câci majorulu Rasici ocupase cordonulu si prin acest'a le facura trecerea preste confinie imposibile.

In 12. c. erá colonelulu Schestak dejá in Racoviti'a si porní cu 2 companie Otocani contr'a revoltatoriloru.

De abiá fura acestia la Ljubica intre Plaski si Racoviti'a de poterea narmata ajunsi si provocati a predá armele si inlaia 'si aruncara armele si fugira in tóte pârtile. Cu ocasiunea acést'a fura câti-va râniti, fugendu, s vre-o 30 prinsi si dusi la Ogulinu.

Cei trei conducatori principali Kvaternik, Bach si Rakias, vediendu réu'a reusire a intreprinderei, fugira asemenea spre graniti'a turcésca, intalnira insa unu despartiementu de soldati si fura indata impuscati si ingropati in acelasi locu.

Acést'a e istori'a revoltei de 5 dîle din Racoviti'a. In 14 Octomvre, nóptea, se arestara domnii Dr. A. Starcevici si redactorulu fóiei „Hrvatska". Redactiunea acestei foi se sigilara.

De lânga tiermurea stânga a Oltului 7 Oct. 1871.

Dle redactoru ! In numerulu 78 alu fóiei, ce redigeti, amu cetitu intre altele si o corespondintia, ce se referesce la modulu de alegere de protopopu in protopopiatulu Mercurei. —

In conglasuire cu reflessiunile aduse in acelu articulu, eu din pârtile de pre unde sum, vinu a-mi esprime „discuragiarea" de a mai indemná pre cine-va din pârtile nóstre — ceea ce pâna acum amu facutu — de a mai absolvá gimnasiulu si apoi a pasí la filosofia, drepturi etc.

Déca afirmatiunea corespondintelui acelui'a se radima pre motive tari, si nu vorbesce dela sine si din óresi-care patima, — ca, unu barbatu alu natiunei române, intr'unu sinodu, carele prin tóte tractele protopopesci e compusu din fruntasii clerului si mireniloru, si carii singuri numa i'si potu tramite, asiá dicendu, pre fiii loru la absolvarea gimnasiului, filosofiei si drepturiloru, — de óre-ce massea poporului rom. din saracia acést'a nu o póte face, — s'au esprimatu, „ca teoriele inaintea densului nu platescu nimic'a si testimoniele, fia dela facultâti, de drepturi, filosofia séu alte, suntu litera mórta": in casulu acest'a durere ne cuprinde pre toti românii din tóte unghiurile, de „espressiunea cea fâra simbure si neprejudecata", ce suntemu la mare indoiéla, ca intr'unu sinodu protopopescu unu mecenate alu natiunei române aru fi vorbitu.

Destulu atât'a, ca articululu corespundintelui, cuprindiendu totu adeveruri séu necuprindiendu, in amendóue casurile, au facutu sensatiune rea si intre ómenii din departare, de óre-ce, cei cari au copii la scóla si cari se sustienu cu mari chieltuieli, facendu parintii pre acasa detorii si tramitiendu la scóla fiiloru loru bani, — acei'a suntu cei dintâiu, cari se discuragiaza, vediendu ca cum mergu trebile de prostu intre acei barbati, cari suntu la cârma si vréu sa tréca inaintea lumei de conducatori ai natiunei si ai bisericei. Óre e dupa „dreptu si dreptate" cá unui gimnasistu cu 4—6 clase sa-i fia iertatu a rivalisá si a reesí in candidatiune de profesoru séu protopopu fatia cu unu academistu ? Abstragendu dela tóte drepturile positive, — óre dreptulu naturalu innascutu in fia-care omu cu tóte simtiurile concede acést'a ? Judece lumea !! In casuri de acestea trebuie intr'adeveru si se discuragieze totu omulu de a mai invetiá la cârte pâna e betrânu, si asiá dicendu, viéti'a jumetate petrecendu intru facerea esameneloru pre la filosofiá, drepturi etc. câci in fine se vede tréb'a ca nu e mai consideratu cá celu cu 4—6 clase gimn. — Din tótea cestea, eu deducu, ca preotimei nóstre gr. orient. nu-i e iertatu, cá in sinulu seu se aiba si preoti cari sa se póta asemená cu cualificatiunea cu preotii catolici si evangelici. Déca acést'a insa e iertatu, ba déca chiaru si spiritulu tempului demanda in tóta diu'a strictu acést'a, — vedemu totusi in viéti'a de tóte dilele mari abateri si iregularitâti, care tóte suntu totu atâtea documente pentru straini a ne mai aruncá inca pre alocurea : ca de ce sa dâmu la pop'a vostru portiune canonica si lemne din padure, ca nu-i invetiatu si nu scia nimic'a fatia cu pop'a nostru etc. — Astfeliu de abateri si iregularitâti ne pune inainte chiaru si sinodulu dela Mercurea, de unde se asteptá sa resara intâiu lumin'a cunoscintiei, déca corespundintele are dreptu in ceea ce vorbesce.

A se face cine-va protopopu cu 4—6 clase gimn. insemnédia atâtu, câtu a se face cine-va astadi profesoru de cl. a 8-a gim. totu cu acele clase, si apoi a propune filosofi'a, pre Horatiu si Tacitu, despre care elu n'are idea. — Eu cugelu, ca protopopulu e organulu consistoriului, si are a raportá acestui'a despre trebi scolare si bisericesci, precum si a respunde la intrebâriului consistoriu, acést'a sa

---

FOISIÓRA.

Machiavelu si Machiavelismulu.

(Urmare din nr. tr.)

Pre lânga aceste reflessiuni cari resulta intr'unu modu virtuale din doctrinele obsolutiste ale scólei Machiavelice, discipolii acestoru doctrine mai au o opiniune fórte rea despre popóre in genere. Ei credu ca popórele suntu misielóse, târitóre dinaintea fortiei, fâra mila pentru slabiciune si pentru gresiale, indulgente pentru crime, incapabile de a indurá contrarietâtile unui regimu liberalu, si paciente pâna la martiru la tóte violentiele despotismului cutediatoriu ; sdrobindu tronuri in momente de mania si dandu-si singuri stapani câror'a le iérta atentate pentru cari aru fi decapitatu diece regi constitutiunali ! In desiertu, dîcu ei, constitutionalistii cauta justiti'a, dreptulu, stabilitatea, ordinea, respectulu formeloru atât'a de complicate ale mecanismului parlamentaru, in nisce glóte violente, nedisciplinate, inculte pre cari le proclama ei de stapâni si suverani ai statului ! Machiavelistii credu si sustienu ca principiulu suveranitâtiei populare este destructivu de ori-ce stabilitate, ca acestu principiu consacra dreptulu revolutiuniloru. Suveranitatea poporului da nascere demagogiei ; demagogi'a produce anarchia si anarchi'a readuce la despotismu si astfeliu, popórele se reintorcu la barbaria pre calea civilisatiunei ? Prin asemenea rationamente, Machiavelistii conchidu ca despotismulu este singur'a forma de guvernu care in realitate se póte adoptá stârei sociale a popóreloru moderne ; ca pentru natiunile de astadi, cari traescu numai prin industria, cari nu au nici o credintia, libertatea nu póte fi decâtu o causa de disolutiune si de ruina. Din desgustulu ideiloru si din ciocnirea revolutiuniloru, au esitu nisce societâti desamagite, indiferente in politica precum si in religiune, cari nu mai au altu stimulentu decâtu placerile materiali si interesulu, a câror'a cultu este aurulu. Ce forma de guvernu s'aru potea aplicá, dîcu totu ei, la o societate unde domnesce coruptiunea, unde averea se castiga prin surprinderile fraudei, unde moral'a nu are alta garantia decâtu legile repressive, unde, in fine, simtiementulu chiaru alu patriei se confunda intr'unu feliu de cosmopolitismu universale ! Machiavelistii nu vedu mantuire pentru aceste societâti, decâtu in instituirea unei centralisatiuni fâra mesura, care sa puna tóta poterea publica la dispositiunea aceloru ce guverna, intr'o administratiune ierarchica cá aceea din imperiulu romanu, care sa reguleze intr'unu modu mecanicu tóte miscârile individiloru ; cu unu cuventu, intr'unu Cesarismu Bizantinu. Eata sub ce conditiuni esentiali, credu ei, ca unu principe si-aru potea consolidá poterea sea. Elu trebuie sa se aplice mai cu séma a destruge partitele, a disolvá poterile colective, a paralisá in tóte manifestârile ei, initiativ'a individuale. Intretienerea perpetua a unei armate formidabile va fi complimentulu indispensabile alu acestui sistemu. Guvernulu se va silí a combate si a nimicí prin tóte midilócele possibili veri-ce clasa periculósa, veri-ce elementu de resistintia, incâtu sa ajunga a nu mai esistá in statu alta clasa de ómeni, decâtu proletari, milionari si soldati !

Prin câi piedîsie, prin medilóce deturnate, prin combinatiuni dibace, unu guvernu va isbutí totu-déun'a a destruge mecanismulu institutiuniloru celoru mai intielepte. Va atinge, un'a dupa un'a organisatiunea judecatorésca, legea electorale, pres'a, libertatea individuale, invetiamentulu publicu etc. ; in fine, tóte garantiele constitutionali. Popórele tienu mai multu la aparentia decâtu la realitatea lucruriloru ; putienu le pésa loru de fictiunile legali si de garantiele constitutionali.

In ochii partisaniloru lui Machiavelu guvernele parlamentare suntu numai nisce scóle de disputa, nisce focare de framentâri sterile, in mediloculu câror'a se sleesce activitatea fecunda a natiuniloru, pre care tribun'a si pres'a o condamna la neputintia. Ei substituescu teorieloru abstracte, ratiunea practica si esperinti'a secululoru ! Machiavelistii stergu din constitutiunea loru respunsabilitatea ministeriale ; suveranulu singuru va fi respundietoriu inaintea poporului. — Cu initiativ'a parlamentara a proiecteloru de lege, camer'a póte resturná guvernulu cându va voí ; ei stergu dara si initiativ'a parlamentara : propunerea legiloru va apartiené numai suveranului, si astfeliu, neputendu nimenea altulu propune legi, principele nu se va mai teme ca se va face vre-o lege contraria poterei sele. Elu singuru va avea chei'a tabernaclului.

In privinti'a senatului, scól'a machiavelica crede ca acestu corpu inaltu, interpretu si padîtoriu alu pactului fundamentale, nu are o putere propria ; ca elu, fiindu asiediatu in inaltele sfere constitutionali, interventiunea sea directa nu trebuie sa apara decâtu in nisce circumstantie solemne, d. e. cându aru fi casulu de a se atinge pactulu fundamentale, séu cându suveranitatea aru fi in periculu.

In privinti'a presei, acesti discipoli ai lui Machiavelu, nu suntu de opiniune a se suprime organele ei, câci diuaristii suntu cá si capetele hidrei de Lern'a ; de vei tâiá diece din aceste capete, resaru cinci-dieci in locu, ei de a neutralisá pres'a prin presa chiaru. In cele mai multe tieri parlamentarie, pres'a se pune totu-déun'a in servitiulu passiuniloru violente, egoiste, esclusive, pentru ca ea este venale, injusta si fâra patriotismu. Ei bine, spre a remediá si la acestu reu, guvernulu Machiavelistu se va face diuaristu ; va fondá unu diuariu alu seu pentru fia-care diuariu din opositiune. Prin ajutoriulu devotamentului oculatu alu acestoru foi, elu va dirige opiniunea publica in tóte cestiunile politice. Unele chiaru din aceste organe voru face guvernului o opositiune simulata si fictiva.

Ministeriulu va pune in studiu in materii de comerciu, de industria, de arte si chiaru de admi-

o póta face protopopulu cu teologi'a nóstra sî cu 4 clase gimnasiali, — dar' eu cugetu, ca protopopulu sa privesce sî cá siefu de sine statatoriu in tractu, elu are a tiené contactu cu tóte autoritâtile straine, cu dregatoriele politice mai inalte, déca voiesce cá sa lucre cu efectu pentru cultur'a poporului din tractu sî apoi acést'a o va poté face numai unulu cu o cualificatiune mai inalta de câtu se póte presupune dela unulu cu 4—6 clase. Afara de aceea, de câte ori nu víne protopopulu in positiune a representá clerulu sî tractulu intregu feliuriteloru autoritâti straine bisericesci sî politice? de câte-ori intr'unu unghiu de tiéra unde protopopulu nu mai are alti barbati cualificati de natiunalitatea sea nici in cleru póte sî nice la dregatori'a politica cu care sta in legatura inmediata, elu totu-si trebuie sa fia singuru factorele principalu in tóta privinti'a sî prin autoritatea lui trebuie sa insufle respectu si strainului, facendu-lu sa recunósca pre bas'a dreptului sî dreptâtiei, ce compete scólei sî bisericei déca voiesce sa-si implinésca missiunea cea grea. ! !

Suntu inse sî alte impregiurâri sî mai grave, care ceru cu totu adinsulu cá unu protopopu sa fia câtu se póte mai cualificatu. Sî apoi déca intr'unu tractu intregu, nu vei gasí unu preotu cu testimoniulu de maturitate, de aici sa urmeze, ca nici baremu protopopulu sa fia absolutu ?! Unu preotu intr'o comuna mai póte trece astadi cu 4—6 clase gimnasiale sî cu teologi'a, dara dela unu protopopu se recere astadi cá celu pucinu sa aiba testimoniu de maturitate pre lânga teologia, bá se pretinde de la unu protopopu cá sa fia sî academistu, pentru cá sa póta corespunde pre deplinu chiamârei lui celei fórte grele, sî pentru cá sa-si póta sustiené autoritatea sea inaintea „lumei culte“. Sî apoi sa se plânga cine-va, ca nu avemu atari individi, acést'a nu o va poté dice nimenea, câci lauda lui Ddieu, de cându Escelenti'a Sea Archiepiscopulu sî Metropolitulu nostru au venitu in Tranni'a, vedemu cu bucuria o suma insemnata de individi, cari pre lânga testimoniu de maturitate sî teologia intrunescu sî filosofia sî drepturi, sî apoi atari individi sa fia respinsi dela unu postu de protopopu, cine scie din alu cui interesu ?.

Déca interesele cele particulare intre români respingu pre atari individi dela atari posturi, de ce sa ne mai miramu apoi de straini, — ca respingu pre juristii români dela posturi ? Credemu inse, ca consistoriulu in atari circustari va judecá totu-déun'a parintesce pre bas'a dreptului sî dreptâtiei, sî precum acést'a o ascépta sî pretinde cu totu dreptulu lumea culta si civilisata. —

In sfersitu cá sa nu mai facu vorba multa, adaugu, ca precum astadi se recere prin concurse calificatiune dela unu profesoru gimn. ; nu mai pucinu trebuie sa se pretinda acésta calificatiune sî dela unu aspirante la protopopiatu, sî ca a preferá cine-va pre unu cu 4—6 clase celui cu maturitate sî póte sî cu filosofia séu drepturi, acést'a s'aru poté numerá numai intre pecatele strigatóre la ceriu. — Lumea culta inse sa judece seriosu la casuri de acestea, câci taia afundu in viéti'a poporului românu.

Societatea academica româna.

(Sectiunea filologica.)

Siedinti'a din 4 Septemvre 1871.

Membrii presinti din sectiunea filologica : dnii Laurianu, presiedinte, Massimu, Sionu, Romanu sî Caragiani, asistându sî membrii sectiunei istorice dnii Hodosiu, Odobescu, Baritiu, Urechia, Papiu, precum sî d. P. Poenaru, dupa decisiunea luata cá toti membrii societâtiei sa ia parte la cestiunea Dictionariului, in sectiune filologica.

Sub presiedinti'a dlui Laurianu, se deschide discussiunea genarale asupr'a proiectului de dictionariu, depusu de comissiunea lesicografica, — compusa de dnii Laurianu sî Massimu.

D. Romanu cere cá acésta comissiune sa comunice societâtiei oservationile sele asupr'a materialului de dictionariu ce s'a depusu in manuscriptu de unii din membrii societâtiei cá colaboratori, chiaru in sessiunea actuale.

D. Papiu intempina ca, ordinea dilei fiindu discussiunea asupr'a proiectului imprimatu, propunerea dlui Romanu remane a se considerá numai dupa ce acést'a va fi terminata.

D. Massimu sustienendu pre d. Papiu, societatea intra in discussiune.

D. Hodosiu, luându cuventulu, dice :

Anulu trecutu, cându comissiunea lesicografica a presentatu cinci cóle tiparite, trei de Dictionariu sî dóue de Glosariu, sî sectiunea filologica a intratu in cercetarea loru, mi-aducu aminte ca amu facutu observarea : déca cercetarea nóstra se estinde numai asupr'a modului scrierei Dictionariului, adeca asupr'a cestiunei déca fia-cârui cuventu s'a datu etimologi'a lui, traductiunea in limb'a latina, semnificatiunea lui atâtu generale câtu sî speciale, diversele acceptiuni, figurarea lui in frase, in constructiuni etc. etc., conformu regulamentului pentru publicarea Dictionariului punctului 18, séu ca cercetârile nóstre se voru estinde sî asupr'a ortografiei ce s'a urmatu in publicarea celoru cinci cóle tiparite, ce ni se presentasera ? Sî sciu ca la acésta observatiune a mea, d. Papiu a emisu opiniunea, opiniune ce s'a sî adoptatu, ca cercetârile nóstre sa urmeze in amendóue directiunile. Sî asiá s'a urmatu. Amu luatu lucrarea la revisiune, o amu indreptatu, o amu modificatu, o amu adoptatu, sî a fostu bine.

Astadi insa, cându voimu a intrá in cercetarea proiectului de Dictionariu sî Glosiariu ce ni se presinta, vedemu inaintea nóstra nu numai unu materiale puru sî simplu de Dictionariu cá in anulu trecutu, ci ne vedemu in fatia cu titlulu cârtiei, cu o dedicatiune, cu o prefatiune, cu cele cinci cóle esaminate anu, retiparite séu reeditate estu-tempu, sî pre lânga acestea inca cu vre-o câte-va cóle asemenea celoru cinci cóle din anulu trecutu.

Cându ne vedemu fatia cu atâtea lucrâri, trebuie sa ne intrebâmu : cum sa intrâmu in cercetarea loru, de unde sa incepemu ?

Ori de unde amu incepe, eu credu ca mai intâiu trebuie sa ne spunemu observatiunile nóstre generali. Sî eu de aceea 'mi iéu voia de a incepe de ací.

a) Incepu dela titlulu publicatiunei ce ni se presinta, sî observu inainte de tóte ca fras'a „elaboratu de A. T. Laurianu sî I. C. Massimu“ nu este corecta, pentru ca proiectulu de Dictionariu sî Glosariu nu este elaboratu, elu nu se elaboréza numai de domni'a loru, ca sî cei'a-lalti membrii suntu colaboratori ai Dictionariului ; asiá dara Dictionariulu este séu va fi elaboratu de toti membrii colaboratori. Dara domni'a loru mai suntu inca sî membrii ai comissiunei de redactiune ; de ací eu credu ca terminulu celu mai corectu, ce s'aru poté pune in titlulu publicatiunei proiectului de Dictionariu, aru fi cuventulu redactatu in locu de elaboratu.

b) Incâtu pentru dedicatiune, departe cá sa nu voiescu sî eu a se dedicá opulu memoriei lui Evangeliu Zapp'a, dara comissiunea de redactiune n'a fostu insarcinata cu facerea dedicatiunei ; eu credu ca societatea si-a reservatu siesi de a luá conclusiune in privinti'a acést'a, pâna atunci comissiunea de redactiune nu erá in dreptu a o face. Dedicatiunea se va poté face atunci, cându intregu pro-

---

nistratiune, totu feliulu de proiecte, de combinatiuni, de schimbâri, de amelioratiuni ale câror'a resunete prin pressa va acoperí vocea publicistiloru celoru mai numerosi sî mai fecundi. Fericirea poporului va fi obiectulu unicu alu confidentieloru sele publice. Pres'a guvernamentale sî ministrii, nu voru incetá de a declamá cu o fraseologia liberale, asupr'a marirei sî prosperitâtiei tierei, asupr'a majestâtiei missiunei sî destinateloru ei, asupr'a mareloru principii, cari agita umanitatea. Liberalismulu celu mai intusiastu va respirá in scrierile sele. Stilulu discursuriloru sî alu manifestatiuniloru oficiale, va fi totu-dé-un'a pomposu, ingâmfatu, plinu de subtilitâti artificióse sî de metafore !

In momentulu alegeriloru de deputati, partitele au de obiectu a proclamá candidatii loru sî a-i pune in faci'a guvernului ; va face sî guvernulu totu asiá, 'si va pune sî elu candidatii sei facia cu partitele ; agentii guvernului, dela celu intâiu pâna la celu de pre urma, se voru sili a face cá, cu ori ce preciu, sa triumfe candidatii guvernamentali.

In ceea ce privesce comunele rurali, Machiavelistii nu voiescu cá alegatorii sa mérga sa voteze in centrurile de aglomeratiune, unde s'aru potea aflá in contactu cu spiritulu de opositiune alu urbeloru sî alu orasieloru, sî sa primésca de acolo consemn'a care aru vení din capitala; ci voru cá votarea sa se faca pre fie-care comuna. Se intielege, ca cu acestu modu se obliga comunele rurali a se divisá intre nisce notabilitâti neinsemnate, séu a se raportá in lipsa de nume cunoscute, asupr'a candidatiloru desemnati de guvernu. Aru fi de mirare déca, cu acestu sistemu, s'aru mai potea produce capacitâti séu talente !

Presupunendu insa ca, cu tóte precautiunile luate de guvernu, opositiunea aru reusí a introduce in camera vre-o câti-va declamatori ; la asiá casu guvernulu Machiavelistiloru, precum uséza pres'a prin presa, va usá tribun'a prin tribuna ; va cautá cându a corumpe, cându a oprime sufragialu popularu ; va avea sî elu ómeni deprinsi la elocintia sî capabili d'a vorbí mai multe óre fâra a se oprí. Ceea ce importá mai cu séma este, cá guvernulu sa aibe o majoritate compacta sî unu presiedinte devotatu, pre care sa póta comptá sî care sa cunósca bine tóte artificiele strategiei parlamentarie, spre a conduce desbaterile cu succesu sî a rapi voturile !

In ceea ce se atinge de militiele nationali, disolvarea loru aru fi necesarmente unulu din primele acte ale guvernului ; organisatiunea gardei cetatianesci nu se póte conciliá cu esistenti'a unei armate regulate, câci cetâtienii fiindu armati, aru potea intr'unu momentu datu sa se transforme intr'o clica de resvratitori. Disolvându-o insa o va reorganisá pre alte base ; ea va fi pusa sub ordinile imediate ale agentiloru autoritâtiei civile, sî i se va radicá prerogativ'a d'a-si recrutá capii sei, pre calea electiunei !

In privinti'a universitâtiei, Machiavelistii conceidera cá unu ce fórte importante d'a se prescrie din invetiamentulu dreptului studiele asupr'a politicei constitutionale ; ei nu voru cá, la esirea din scóle, junimea studiósa sa se ocupe de politica ; unu asemenea invetiamentu falsifica, dicu ei, ideele junimei sî o initiéza mai nainte de tempu, in nisce materii cari depasiescu mesur'a ratiunei loru, sî pregatescu ómeni de statu falsi, utopisti, anarchisti sî demagogi.

Intre multimea regulamenteloru pre cari partisanii doctrineloru lui Machiavelu le recomânda Principelui, ei atragu atentiunea suveranului sî asupr'a baroului. In staturile unde baroulu este constituitu in corporatiune, acésta ordine póte fi unu focaru de influintia ostile guvernului. Eu nu voiescu cá curtile de justitia sa se transforme in parlamente sî cá advocatii sa faca politica. La cea intâiu ocasiune propice, se va dá unu decretu care, de sî va respectá independinti'a corporatiunei, va supune insa pre advocati a primí de la suverani investitur'a loru.

Incâtu se atinge de cleru, scól'a lui Machiavelu nu face din preotu unu apostolu alu libertâtiei, unu missionaru alu adeverului ; ea considera sacerdotiulu cá unu spriginu naturale alu poterei absolute.

Prin organisarea unei politii politice interióre sî esterióre, principele se va asecurá in contr'a factiuniloru din intru sî a inamiciloru din afara ; in contr'a uneltiriloru tenebróse ale demagogiei. Spre acestu finitu, elu va stabilí diuarie politice in mai multe capitale ale Europei, subventionate intr'ascunsu.

Machiavelistii mai sfatuescu pre guvernu de a uneltí elu insusi comploturi simulate, sî recomânda acestu mijlocu cá fórte eficace spre a suscitá simpati'a poporului in favórea unui principe, mai cu séma cându popularitatea sea incepe a decresce sî a decliná. Conspiratiunile false au sî unu altu avantagiu : acel'a de a se descoperí comploturi reale, dându locu la percuisitiuni sî urmariri in contr'a persóneloru banuite ca aru urdí conspiratiuni in contr'a guvernului.

In materia de finance sî de sistemu bugetaru, scól'a machiavelica indémna pre guverne a usá cu indestulare de facultatea ce este formalu reservata suveranului in statele constitutionali, de a deschide prin ordonantie, credite estrabugetare, adeca suplimentare séu estr'a-ordinarie, in intervalulu sessiuniloru legislative, sî astu-feliu, a introduce arbitrariulu sî in finance, derogându dupa trebuintia, previsiuniloru normele ale bugetului, fâra intervenirea poterei legiuitóre.

Nu-si póte inchipuí cine-va la ce gradu machiavelismulu este contagiosu sî câtu de usioru se póte conformá fie-cine percepteloru sele.

(Va urmá.)

iectulu de Dictionariu va fi trecutu prin revisiunea societâtiei sî respective sectiunei filologice, sî cându, adoptatu odata, elu se va publicá sub firm'a societâtiei nóstre, nu cá proiectu, ci cá „Dictionariulu Academiei“ conformu regulamentului.

c) Asemenea nedumerire amu sî in respectulu prefatiunei. Ori-câtu aru dîce cine-va ca prefatiunea dela proiectulu de Dictionariu nu privesce pre societate, ci numai sî numai pre membrii comissiunei de redactiune, eu nu voiu poté fi nici odata de acésta parere, pre câtu tempu prefatiunea s'a tiparitu cu spesele societâtiei. Au se póte tiparí ce-va cu spesele societâtiei, fâra autorisatiunea ei? Séu ca prefatiunea nu s'a tiparitu cu spesele societâtiei? Un'a din dóue. Dara membrii comissiunei de redactiune se subscriu la prefatiune cá insarcinati de câtra societate; ceea ce in fapta nu este asiá, pentru ca societatea in privinti'a acést'a n'a luatu nici o conclusiune, ea a insarcinatu pre comissiune puru sî simplu cu esaminarea lucrâriloru de Dictionariu, cu redactiunea lui, sî cu nimic'a alt'a. Prefatiunile de regula se facu dupa terminarea opului; sî ací, cá sî la dedicatiune, eu credu ca societatea si-a reservatu siesi a deliberá asupr'a acestei cestiuni. In prefatiune, dupa mine, trebuie a se aretá conclusiunile ce societatea a luatu pentru publicarea Dictionariului, planulu ce ea sî l'a facutu pentru elaborarea sî tiparirea lui, barbatii cari au colaboratu la elu, autorii sî opurile de cari s'au servitu in confectionarea Dictionariului, modulu de scriere ce s'a adoptatu de societate sî s'a urmatu in publicarea lui, sî alte mesuri ale societâtiei, relative la Dictionariu. In prefatiunea ce ni se presinta la proiectulu de Dictionariu nu nu este nimic'a din tóte acestea; ea ne arata planulu ce comissiunea sî l'a facutu, iéra nu acel'a pre care societatea l'a datu; in speciale, la partea III, despre ortografi'a cuvinteloru, ea nu este alt'a decâtu multu putienu proiectulu de ortografia româna propusu, dara nedesbatutu inca intregu in sessiunea anului 1867 (T. I pag. 72, etc.) Concludu ca acésta prefatiune nu trebuiá sa se faca.

d) Incâtu cele cinci cóle esaminate anulu trecutu de sectiunea filologica, 'mi permitu observatiunea ca la retiparirea séu reeditarea loru din estu tempu, comissiunea lesicografica n'a observatu modificârile, observârile sî conclusiunile sectiunei filologice din anulu trecutu, dupa cum cere regulamentulu pentru publicarea Dictionariului. Déca se va cere, voiu aduce sî esemple.

e) In urma mai adaugu ca, in cursulu cercetârei ce a urmatu anulu trecutu asupr'a proiectului de Dictionariu, au remasu unele cestiuni reservate discussiunei. Ele pâna astadi nu s'au desbatutu. Eata unele din aceste cestiuni:

Cum sa se scrie cuvintele cá: tinu, catielandru, etc.; cuvintele dupa, ca, penâ, etc,; amêndoi, doe, noe, etc.; cuvintele terminate in l e precum formale materiale, etc.; cuvintele cá Dunare, minte, bunatate, etc; in Genitivulu sî Dativulu singularu, cu doi i i séu cu e i? Cuvintele cá accrescimentu, abatutóre, tacundu, facundu sî alte analoge, cu u séu e séu i? terminatiunea one, ione séu une, iune; form'a gramaticale in desinintiele ente, entia, séu inte, intia, iintia, etc.; form'a decurru, accurru séu decurgu, accurgu etc.; déca la cuventulu celu altu sa se intercale pentru eufonia unu l cá celalaltu, etc.; déca cuventulu prin sa se scrie cu aprostrofu pr'in dupa analogi'a lui d'in etc.

Tóte acestea, si inca altele, au remasu reservate discutiuni. Pentru aceea mi-amu pusu intrebarea la inceputu, — de unde incepemu?

Dupa aceste observatiuni generali, nu voiu luá voi'a mai a ve presintá o propunere.

D. Sionu pre lânga cele dise de d. Hodosiu, adauge ca dlui n'a intielesu nici odata lucrarea dictionariului in modulu cum s'a lucratu de comissiune, ca in Glosariu a intielesu a se pune cuvintele destinate a se proscrie din limb'a, iera nu acele cari au prinsu radacina adenca in limba, acele care tienu sî chiaru de istori'a tierei, de legislatiunea sea sî de datinele sele: conchide dicându ca vede ca acést'a provine d'acolo ca regulamentulu n'a prefiptu regulele pentru tóta techologi'a Dictionariului, sî, cerendu sa se numésca o comissiune care sa ia in revisiune regulamentulu acest'a.

D. Urechia doresce intrunirea Dictionariului cu Glosariu sî revisiunea regulamentului, pastrându-se unu semnu pentru cuvintele ce le-aru crede demne de a fi escluse.

D. Massimu cá membru alu comissiunei lesicografice, dice ca-i vine fórte greu a respunde la atâtea cestiuni d'odata, ca e bine sa se despartia materi'a de discusiune, câci fie-care puntu reclama serióse desbateri.

D. Papiu cere a se lasá discussiunea pre calea pre care a apucatu sî sa se asculte observatiunile generali ale tuturoru membriloru, iéra despartirea materiei in punte distincte se va face mai pre urma. (Va urmá.)

Varietâti.

*** Insciintiare. Despartiamentulu cercului Sabiiului, alu III-lea alu Asociatiunei transilvane pentru literatur'a româna sî cultur'a poporului românu, 'si va tienea adunarea sea generale pentru anulu acest'a, de nou Dumineca dupa S. Dumitru la 12 Noeembre 31 Octobre 1871. in opidulu Salisce.

Sabiiu in 19 Octobre 1871.

Comitetulu.

NB. tóte dîuariele române suntu rogate a publicá insciintiarea acést'a in colónele sele.

*** Patriotismu. In Greci'a murindu unu macelariu, anume Ioenu Varicas, a legatu printr'unu testamentu 250 mii drasme din sterea sea pentru constructiunea flotei natiunale sî alte 250 mii pentru universitate.

Asemenea patriotismu numai grecii ni-lu arata la densii! Guvernulu a decoratu cu Crucea-Mântuitoriului pre acestu vrednicu patriotu spre a i se potea face onorile militare la grópa

Publicatiune.

Institutulu agronomicu — scól'a agricola — in Mediasiu se va deschide in prim'a Noemvre a. c.

Primirea scolariloru se face prin directorele scólei agricole Dr. A. Salfeld in Mediasiu, la care scolarii au a se anunciá indata sî a produce documentele ca:

1) au absolvatu scól'a popurale cu succesu bunu,

2) au o etate celu pucinu de 16 ani,

3) in generale au pracsa in speciale agricole obicinuite la noi sî

4) ca au portare morale nevatemata.

Scolarii au a se supune unui esamenu de primire sî suntu avisate stipendie de 120 fl. v. a. platívere din casele nationale sasesci la finea anului 1871, pentru scolarii fâra midilóce din cercurile Sabiiului, Mercurei, Sebesiului, Orestiei, Nocrichiului, Cinculu-mare, Cohalmului sî Sighisiórei sî adeca pentru fia-care cercu câte unulu, despre a câroru distribuire va dispune cerculu respectivu.

Sabiiu 18 Octomvre 1871

Dela universitatea natiunei sasesci.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scól'a confessionala gr. or. din orasiu Alb'a-Iuli'a.

Emolumentele suntu:

1. Léfa fipsa din cas'a bisericei — 160 fl. v. a.

2. Cuartiru liberu — sî lemne suficiente atâtu pentru invetiatoriu, câtu sî pentru elevi. —

3. Didactru dela fiesce-care elevu orasianu 2 fl. v. a. dela estranei pre II semestre 4 fl. v. a.

4. Dela servitiele facende cu parochulu locale fâra deosebire 1 fl. v. a. — afara de umblatulu cu crucea si botediu.

Doritorii de a ocupá acestu postu, au a-si asterne suplicele loru la subscrisulu pâna la 20-lea Octomvre st. v. — dovedindu ca suntu de religiunea gr. orient. cu purtari morale bune, ca au absolvatu gimnasialu inferioru, suntu clerici séu pedagogi absoluti, sî sciu limbile patriei;

In fine sa fia cântareti buni. —

Alb'a-Iuli'a 6 Octomvre 1871.

Comitetulu parochialu gr. or.

Nicolau Gŏrvy,

(2—3) Curatore prim.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei de invetiatoriu la scól'a poporala gr. or. din comun'a Bosiorodu, se deschide concursu, cu terminu pâna in 1 Noemvre a. c.

Emolumentele suntu: 200 floreni in val. austr. 10 ferdele bucate, cuartiru sî lemne de incaldîtu.

Doritorii de a ocupá acestu postu, au sa-si astérna concursele loru instituate cu documentele necesarie subscrisului, pâna la terminulu mai susu insemnatu.

Hatiegu, in 4 Octomvre 1871.

Ioanu Ratiu,

(1—3) protopopu.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei de invetiatoriu in comun'a Siugagu protopr. Sabesiului se escrie concursu pâna in finea lui Octomvre 1871.

Emolumintele suntu:

a) bani 136 fl. v. a. platindi in patru rate;

b) cuartiru sî lemne de focu.

Doritorii de a ocupá acésta statiune au de a-si inaintá cererile sele scaunului protopr. dovedindu ca suntu pedagogi absoluti sî indiestrati cu documentele prescrise in legea organica pâna la terminulu de susu. —

Siugagu, in 3 Octomvre 1871.

Comitetulu parochiale.

Gregoriu Ghibu,

(1—3) parochu sî pres.

Concursu.

Devenindu vacantu postulu invetiatorescu, la scól'a elementara din parochi'a gr. or. Sinc'a-nóua, protopresbiteratulu Fagarasiului I, prin acést'a se deschide concursu — cu terminu pâna la 15 Octomvre a. c. st. n.

Salariulu anualu e, in bani 120 fl. v. a. cuartiru gratuitu, sî lemne de incalditu.

Doritorii de a ocupá acésta statiune, au a-si adresá concursele loru, bine instruate, la subscrisulu; pâna la terminulu mai susu aratatu; dovedindu, ca au absolvatu cursulu clericalu, séu pedagogicu; sî ca sciu tipiculu sî cantârile bisericesci.

Fagarasiu, 25 Septemvre 1871.

Petru Popescu,

(1—3) protopopu.

Concursu.

Pentru ocuparea postului preotiescu in vacant'a parochia gr. orien. Cucerdea (Szekely Kotsard) scaunulu Ariesiului — protopopiatuln Turdei. —

Cu acestu postu este impreunatu venitulu urmatoriu:

Dela 80 fumuri români câte o ferdela de bucate, plugarii sî morarii grau, — ceia-lalti cucurudiu.

Dela 22 fumuri vidue sî tigani câte ½ ferdela cucurudiu; — dîle de lucru 67. livadie de 5 cara de fenu, 2 jugere de pamentu aratoriu; — folosesce sî cemeteriulu, — cas'a parochiala ingradita, poiat'a, — stol'a epatrafirului, — contributia sî ecuivalentulu se solvesce din partea eclesiei:

Doritorii de a ocupá acésta parochia suntu poftiti a-si asterne concursele sele, in sensulu statutulu organicu, pâna in 15 Noem: a. c. câtra sinodulu parochialu, sî a le tramite sub-scrisului pâna la terminulu prefiptu.

Agarbitiu 4 Octomvre 1871.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Simeonu Popu Moldovanu.

90—1 prot. gr. orient.

Concursu.

Devenindu vacanta statiunea invetiatorésca gr. or. Fenteusiulu mare, Distr. Kövár pana in 24 Oct. st. v. a c. se deschide concursu cu care e impreunata soluciunea urmatóre:

a) 130 fl. v. a. din lad'a comunei,

b) cuartiru liberu.

Doritorii de a ocupá statiunea acést'a voru avea a-si substerne suplicele loru la subscrisulu scaunu protopopescu dovedindu ca suntu absoluti de pedagogia sî cantori buni, pâna la terminulu prefiptu.

Datu Fenteusiulu-mare 4 Oct. 1871.

in numele comitetului parochialu

Ioanne Greblea,

91—1 Prot.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a si tiparíulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl.

Nru 83. ANULU XIX.

Sabiiu, in 17/29 Octomvre 1871.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nr. paroch. 30. 1871.

Provocare.

On. p. t. parinti de religiunea gr. or., cari au fiice la ori-ce scóla, fia publica, fia privata, séu si monastirésca in Sabiiu, suntu poftiti prin acést'a, cá se binevoiésca a aretá la subscrisulu Oficiu parochiale (Strat'a Macelariloru nr. 98.) numele si locuinti'a fiiceloru sele, precum si scól'a, carea o cercetéza acelea, cá ast-felu Oficiulu parochiale se se póta ingrijí pantru crescerea si cultivarea loru in invetiatur'a crestinésca.

Sabiiu in 14 Octobre 1871.

Oficiulu parochiale gr. or. din cetatea Sabiiului.

Eveneminte politice.

Cris'a ce avé sa se resólve in consiliulu ministeriale, despre care amintiramu si noi, s'a resolvitu, si dupa cum vedemu din scirile ce ni vinu dela Vien'a, in favórea reichsratistiloru si in defavórea boemiloru, cari pretindeau a li se recunósce dreptulu de statu alu tieriloru loru. Ministeriulu cislaitanu se dice ca si-a datu in corpore demissiunea. Va sa dica in urm'a resólverei unei crise de dreptu de statu urméza un'a ministeriale. Cu tóte acestea bucuri'u intre nemti e mare in launtrulu monarchiei si afara de monarchia.

In acestu tempu cându luptele si festivitâtile nemtiesci de simpathia din tóte pârtile devinu totu mai numeróse, pare cá unu nou tipetu de durere aparitiunea unui articulu s a s e s c u din Brasiovu in „N. f. Pr.“, in care pretins'a avantgarda a culturei apusene, sasii, se vedu strimtorati in dreptu-rile si averea loru (?!) de câtra români si unguri. Acestu articulu mai e si preambululu deciderei unui procesu indelungatu intre scaune românesci si sasesci, preambulu ce merita atentiunea tutroru româniloru !

Spre sciinti'a congresului pressei române in Bucuresci.

Cu bucuria amu cetitu inca cea dintâiu scire despre acestu congresu alu pressei natiunali române. Amu dorí, ca déca nu potemu participá la densulu, celu putienu sa ni se plinésca un'a din aspiratiunile nóstre: sinceritatea prssei câtra causele natiunali.

Câtu privesce amintirea despre urditorii pressei dincóci de Carpati amu fi doritu sa nu fia sa datu uitârei, Ioanu B a r a c u translatorulu magistratuale din Brasiovu, carele pre la anulu 1830 a inceputu publicistic'a nóstra de aici cu edarea „fóiei Dumineci“, carea apoi fu inlocuita si desvoltata in „Gazet'a Transilvaniei.“

Confiniele militari.

Revolt'a Ogulinu-Racovitiana ne trage atentiunea asupr'a confinieloru militari.

Institutulu se parasesce si dupa § 65 alu art. de lege 30 din anulu 1868 sa se unésca acele comune militarie — atâtu in privinti'a legislatorica câtu si administrativa si judiciale cu Croati'a, si Slavoni'a — asemenea si Dalmati'a , cést'a din urma sa-si dea inse in acesta afacere parerea.

Acelu institutu erá basatu in plenitudinea monarcului, in urm'a cârei'a elu potea cladí in confinie fortaretie si institute militaresci si le potea administrá in potestate militarésca nemarginita si singuru — prin organele sele de resbelu si militaresci.

In institutiunea nóua s'au consustienutu si o proprietate de totu deosebita a acestoru comune.

C o m u n i u n e a c a s n i c a.

Acestu obiceiu natiunalu s'a pusu sub scutulu statutului organisatoriu. Sub consortii casei se intielegeau tóte acele persóne masculine si feminine, betrâne si tinere, care se conscribau cá membri a unei case si se considerau cá familia de casa.

Granitierii militari capaci de servitiu 'si alegu pre tat'a de casa si totu ce agonisescu acei'a in comuniunea economa se tiene de bunulu comunu alu casei, din care se acopere spesele casei si subsistinti'a tuturoru membriloru familiei. Unu furtu comisu de unu membru in cerculu acestei comuniuni se pedepsea deci dupa § 736 alu legei penale militaresci numai la cererea capului casei. Acest'a are a dá consortiloru socotéla, incheia contracte funduarie numai cu contielegerea tuturoru membriloru (séu a majoritâtiei), cari au ajunsu alu 18 anu alu etâtiei. Bunuri comune se poteau vinde si hipotecá numai cându tóta comuniunea casnica majorena 'si dá parerea in siedinti'a de raportu a companiei, despre care lucru se luá protocolu. Dupa o ordinatiene din 11 Iuliu 1821 nu erau nici chiaru negutiatorii si industriasii dispensati de considerarea acestei prescrieri cu privintia la atari afaceri.

Déca toti membrii familiei (séu majoritatea) partea barbatésca si femeiésca, dela 18 ani in susu au consemtitu la acele intreprinderi momentóse, mai erá inca necesaria aprobarea séu intarirea comandei regimentului respectivu. Afara de aceea erá concesu fia-cârui granitieriu, dupa implinirea obligaminteloru casnice si militaresci, a-si castigá si afara de casa ce-va pentru sine ; de asemenea avea dreptulu fia-care a pretinde o odaia deosebita de dormitu etc. Prin urmare granitieriulu potea agonisí pentru sine, bani si vite, insa nu i erá concesu a portá o economia deosebita afara de comuniune. De asemenea elu debuiá séu sa contopésca vre-o ereditate in realitâti in bonurile comune séu sa o venda in restempu de doi ani pentru sine.

Dela alu 20 anu alu etâtiei incepe pentru toti mêmbrii barbatesci obligamentulu de a face servitie militaresci, care constau in veghiarea si aperarea confinieloru tierei, sustienerea securitâtiei interne si in obligamentulu de a face servitie in tempu de resbelu la cererea espresa a monarcului, si afara de tiéra. Cu etatea anumita granitieriulu trece in bataliunea a 3-a si la erolare.

Si soldatulu granitieriu e supusu sarciniloru comunali.

Cele reproduse pâna ací dovedescu, ca servitiele si obligamintele granitieriului erau destulu de grele. Libertatea personale si economica erá pre deplinu legata.

Intr'aceea cei mai putieni membri pretiuiau aceste bonuri demne de esistinti'a omenésca, beneficiele impreunate cu nelibertatea loru le primeau cu o placere mai mare decâtu erá necesariu. Ei si traiau, e evidentu, in impregiurâri cu multu mai favorabile, mai regulate, la care lucru au contribuitu celu mai multu disciplin'a cea stricta a administratiunei militaresci, decâtu provincialistii din vecinatate, care se bucurau de administratiunea civile. Se portá grigia de trebile justitiare, sanitare si instructiunei ; nici unu granitieriu nu erá espusu lipseloru de nutrementu si preste totu lipsei fâra ajutoriu.

Acést'a pagina e aprópe cea mai frumósa in istori'a armatei, caci apurcesu in fapta civilisatorice.

Arealulu de padure consta in confiniele militari cam din 1,625.945 jugere, dintre care spre e. regimentulu conf. Licanénu avé 116,676, regim. Otocanu 208,265 jugere, regim. Ogulinu 82,978 jugere etc. Regimentulu banatianu românu avea 368,502 jugere de padure. Din contra regiunea cea mare are numai 31,034 jugere de padure, care suntu ale alodiului séu comunei.

In impregiurârile descrise jace caus'a de agitatori neconscientiosi si natiunali fanatici potu astadi revoltá asiá de usioru pre granitieri.

Ordinea militaria sa se disólve, padurile vinu deci dupa lege in posessiunea posesoriloru de mai inainte a. e. erariului militariu. Consórtie arendéza séu cumpera complexe mari de padure si granitieriului i téma ca va perde nu numai usufructulu ci chiaru si dreptulu posessionariu ; se teme mai dedarte a intrá intr'o nóua legatura, care póte ca va vatemá obiceiuri natiunale si va basá supremati'a ungurésca. Asiá suntu a se considerá cestiuni economice si natiunale de esistintia si pre lânga tóta crutiarea, pre lânga necesitatea trecerei in administratiunea civile si libertatea personale, pre lânga dotatiunea cu pamentu comunalu etc. au eruptu turburâri si spiritele remanu iritate in modu neliniscitoriu.

Cum s'aru potea delaturá neliniscirea ?

Se scia ca din partea organeloru regimului, din partea ministeriului de resbelu si ministerieloru tierei s'au luatu destule mesuri bune, in deosebi aceea ca institutulu se disólve cu darabulu asiá dicendu ; inse s'aru potea luá mesuri si mai bune, precum infiintiarea de institute agronomice in favorulu granitieriloru ; in modulu ca pudurile regimentului sa se predeá unui consortiu de comune, pre lânga sustienerea politiei de padure de pâna acum si pre lânga prefigerea unui modu rationale de economia. Sa se infiintiedie institute de creditu funduarie etc. si organele pressei de acolo si clerulu sa capaciteze poporulu.

In zadaru cautamu in legile unguresci regularea acestoru relatiuni. La tóta intemplarea respectivii voru esperiá despre aceste mai multu de câtu noi, inse ceea ce si acesti'a nu cunoscu bine, acést'a ingreuéza procederea regimului si multe secrete oficiale arunca umbre negre preste acést'a afacere momentósa a imperiului.

Adunarea generale

a despartiamentului clusianu alu Asociatiunei pentru literatur'a si cultur'a poporului românu

Adunarea s'a tienutu in 8 si 9 a le curentei in comun'a Milasiulu-mare. Dupa servitiulu divinu s'au adunatu numerosii membri in cas'a scólei si fiindu ca presiediedintele erá absentu fù alesu protopopulu gr. cat. din Clusiu Gavriile P o p u pentru ducerea presidiului.

Secretariulu despartiamentului Iosifu P o p u ceti, dupa ce deschise pres. siedinti'a, raportulu comitetului, din care se vede ca in anulu primu a incursu 800 fl. in cass'a asociatiunei si numerulu membriloru fundatori s'a mai immultitu cu Anania P a p u si Daniilu G a l u, cari depusera câte 200 fl. Din banii acesti'a partea competenta s'a tramisu la comitetulu centralu alu Asociatiunei ; iéra cu 60 fl. remasi s'au cumperatu cârti pentru scolari seraci. Afara de aceste s'au mai datu patru stipendie la patru invetiatori, cari s'au destinsu mai multu la esamenile din vér'a trecuta.

Dupa acestu raportu a cetitu secret. Iosifu P o p u unu tratatu despre educatiunea poporului românu si progresarea ei in cei diece ani din urma ; altu membru despre lipsele intetitórie ale educatiunei poporului românu dim Câmpia.

Georgiu Vitézu supune ingrigirei despartiementului convictulu ce erá sa se infiintieze in Blasiu pentru tinerii din tienutulu Faragaului si dupa darea socoteliloru depune si capitalulu adunatu spre acestu scopu.

Cu priviro la infiintiarea universitâtiei in Clusiu propune Petru N e m e s i u, cá despartiemintele si Asociatiunea sa-si dea tóta silinti'a spre a mijlocí

dela regimu, cá din consideratiune la numerositatea cea mare a româniloru, limb'a romana sa se introduca cá limba de propunere sî sa se infiintieze catedre române. — Ambe propunerile sa concredu comissiunei.

A dóu'a dî raportéza comissiunea ca despartiementulu are preste 300 membri sî ca din banii ce incurgu se voru cumperá pre anulu viitoriu tabele de parete pentru scóle serace. Mai departe se primesce propunerea lui Vitézu cum a facutu densulu; cu privire la a lui Nemesiu s'a decisu cá despartiementulu sa róge pre comitetulu centrale, sa faca cele de lipsa in objectulu respectivu sî sa caute a castigá pre regimu in intielesulu propunerei.

Cu acést'a s'au incheiatu adunarea generale, carea inse a influintiatu asiá de tare asupr'a poporului in cátu unu agricultoru anume Constantinu Mariasiu a depusu 200 fl. numai de cátu spre a poté trece in sirulu membriloru fundatori.

Aceste le scótemu din „Kelet“, care incheia cu esprimarea dorintiei cá sa aiba adunarea fruptele necesarie pentru educatiunea poporale cea remasa atâtu de multu inapoi. Totu acést'a poftimu sî noi si ne esprimâmu si bucuri'a pentru cele ce vedemu ca s'au petrecutu in adunare; ne dóre inse ca pâna sî fapte de aceste, care este de lipsa sa fia cunoscute publicului românu, sa le aflâmu mai intâiu in foile magiare si numai dupa acelea sa le impartasimu publicului nostru. Acést'a va se dîca indiferentismu in gradu ne mai auditu.

Dela reuniunea sodaliloru români.

Duminec'a trecuta s'au reinceputu iérasi, dupa o intrerupere mai indelungata, prelegerile publice, cari de ací incolo se voru tiené in fia-care Dumineca la 4 óre dupa amédi in localulu reuniunei. In prelegerea de Dumineca tienuta de presiedintele N. Cristea, s'a vorbitu despre „influinti'a drumuriloru de feru asupr'a industriei din patri'a nóstra.“ Vorbitoriulu a aratatu starea industriei pâna la venirea libertâtiei industriei (Gewerbefreiheit), prejudetiele sî daunele ce au urmatu din ingradirea industriasiloru in triburi (Zünfte). Dupa aceea a adusu inainte possibilitâtile urmande din industri'a cea nedesvoltata inca la noi sî din concurinti'a cea mare a industriei din afara cându voru alergá locomotivele crucisiu sî curmedisiu prin tiéra. A venitu insa indata sî asupr'a isvorului concurentiei din afara sî adeca a aratatu ca acest'a constà din: 1) multiamirea cu castigu mai putienu dela unu obiectu sî 2) capitalurile streine.

In contr'a capitalului strainu cu deosebire este grea lupt'a acolo unde nu este capitalu de locu. Pentru noi cari suntemu la isvórele industriei, adeca acolo unde se producu productele crude ne stau la dispusetiune alte impregiurâri favorabili, prin cari dupa putiena opintire de vre-o câti-va ani amu poté invinge greutâtile sî amenintiârile ce ni le face concurinti'a din afara. Aceste impregiurâri suntu situatiunea locale, carea póte sa aiba cu pretiu originale mai tóte productele crude din cari sa se faca productele de manufaptura, dara nu cum se intempla acum cându productele trecu prin dóue trei mâni, pâna sa devina manufactura sî prin alte trei patru mâni, pâna sa capetâmu noi productulu cá manufactura inapoi. Cându manufapturele s'aru face aici aru poté fi sî cu trei patru pretiuri mai eftine sî totu sa fia sî castigu la fabricatiunea loru. Prin acést'a se pune capetu concurintiei din afara, carea si cauta alte piatie in casuri de aceste. Eata un'a impregiurare favorabile, carea mai departe face cá intreprinderile industriali din tiéra sa prospereze sî fiindca avemu in tóte pârtile câmpuri deschise pentru depunerea fabricateloru, acum cându prin drumulu de feru comunicatiunea va fi mai inlesnita, prosperarea acést'a sa ajute sî prosperârei capitaluriloru. Dealtmintrea pentru capitaluri avemu sî asociatiunile mari sî mici, séu in mare séu micu. In mare suntu bâncile de credite, reunionile sî alte de feliulu acest'a. In micu suntu asociatiunile producatoriloru insisi asiá incâtu sa fia capabili pentru intreprinderi mai mari.

Dupa desfasiurarea acestor'a arata ca numai pentru acei indiferenti sî pentru acei ce staruiescu pre lânga obiceiurile cele vechi póte sa esiste temeri, ca ce va aduce drumulu de feru, temeri, ce erá sî in alte pârti in ajunulu deschiderei drumuriloru de feru, dara cari nu s'au adeveritu nici decum. Din contra s'au radicatu industri'a sî pre lânga aceste negotiulu sî agricultur'a, ceea ce sî la noi asiá va avé sa urmeze. —

Propunerea nu se face in tonu oratoricu, ci mai multu in tonu conversativu sî in unu limbagiu pre cátu se póte popularu, pentru cá ascultatorii sa-lu póta urmarí.

Sperâmu ca continuarea prelegeriloru va fi cercetata cu interesu viu de membrii ordinari sî estraordinari in decursulu sessiunei presente.

Mai sperâmu ca cu invetiaceii români respanditi in tóte pârtile inca se va poté incepe celu putienu instruirea in religiune sî pre cátu ni voru serví poterile cele putiene de cari dispunemu sî in alte cunoscintie folositórie. Sa ajute Ddieu!

Sabiiu, in dîu'a S. Ap. Tom'a *) 1871.

E pré constatatu, ca nu e nimic'a mai usioru decâtu a calumniá, sî nimic'a mai greu, decâtu a se cunósce pre sine insusi; — petrunsu de acestea adeveruri — marturisescu — nu m'a surprinsu nici pre departe, ca „unu membru (recte pseudomembru) alu sinodului prot. din tractulu Mercurei“ a avutu nerusinat'a frunte a traversá in nr. 78 alu „Tel. Rom.“ intréga decurgerea a actului alegerei de protopopu, seversîta in 23 Sept. a. c. in opidulu Mercurea, — a vomá in contr'a persónei subscrisului cele mai infame calumnii, sî orbitu de patimi, cu o cutezantia órba, — digna de unu omu desbracatu de totu simtiulu de onóre, — a apostrofá intregu tractulu prot. alu Mercurei cu dejositórele epitele: „uitatu de Ddieu sî de ómeni, sî incarcatu de pecate“;

Nu m'a surprinsu — dîcu — pentru ca cetindu acelu pamfletu spurcatu, amu dîsu in mine: „Déca intre cei 12 Apostoli s'a aflatu unulu, pre care lumea crestina sî astadi 'lu numesce Tom'a necredinciosulu, pentru ca nu a crediutu ce nu a vediutu, pentru ce sa nu se fia aflatu sî intre cei ce au asistatu la actulu de alegere din cestiune, sî a câroru numeru a trecutu preste numerulu de 100 — dîcu — pentru ce sa nu se fia aflatu sî intre acesti'a unu Toma, nu necredinciosu, ci mincinosu! unu Toma, care sa nu créda nici ce a vediutu, nici ce a auditu?

Dara pre lânga tóte acestea, dignitatea asiá adencu vatemata a acelei corporatiuni, din care avui onóre a face sî eu parte, datorinti'a sacra de a-mi salvá cele mai scumpe tesaure pre lume — onórea sî reputatiunea, in fine stim'a cea nemarginita, ce amu avutu sî voiu avé totu-déun'a câtra clerulu românu preste totu, — mi impunu imperiosu, a-mi radicá vocea de aperare in contr'a nerusînateloru atacuri a pamfletistului din nr. 78 alu „Telegr. Rom.“

Cá sa aiba on. publicu cetitoriu o oglinda fidela, despre cele petrecute in dîu'a de 23 Sept. a. c. in Mercurea, 'mi iau permissiune a premite o scurta espunere a decurgerei actului de alegere din cestiune, trecendu preste cele premerse actului deschiderei, sî chiaru sî despre actulu deschiderei sinodului, demne de tóta consideratiunea pentru atare actu sî pentru venerandulu parinte asesoru conducatoriu, carele dupa servitiu fatigiosu de 42 ani si-a luatu „diu'a buna“ dela representantii protopopiatului. —

Dupa cetirea numeloru sî espunerea cualifica-

*) Adeca in 6 Oct. Noi amu primitu respunsulu in dîu'a de précuviós'a Paraschiv'a. R.

FOISIÓRA.

Machiavelu sî Machiavelismulu.

(Urmare din nr. tr.)

Dupa ce amu espusu, intr'unu modu fórte imperfectu, doctrinele lui Machiavelu aplicate la sistemulu constitutionale me voiu incercá acum a combate in pucine cuvinte, aceste doctrine cari dupa mine, suntu proprie a justificá cele mai mari nelegiuiri ale tiraniei, sî a inlaturá sofismele cari se ascundu sub argumentele captióse intrebuintiate de partisanii acestei scóle. Aru fi prea greu de a discutá, in tóta profunditatea sea o materia atâtu de intinsa si anevoia de deslegatu. Me voiu margini dara a atinge numai cestiunile la care póte dá locu acestu subiectu, abandonându solutiunea loru la luminele sî petrunderea lectorului.

Sî, mai intâiu, voiu observá ca din momentulu ce Machiavelu nu erige despotismulu in principiu, din momentulu ce elu condamna despotismulu cá unu reu, mi se pare ca scrierile sele nu trebuie sa aiba de tinta a propagá acestu reu, ci de alu vindecá. Astu-feliu procede mediculu, astu-feliu moralistulu. Machiavelismulu nu da nici unu locu in politic'a sea, nici moralei, nici religiunei, nici dreptului; elu nu are in gura de cátu dóue cuvinte: fortia sî viclenia. Déca Machiavelu s'aru fi marginitu in sistemulu seu, a dîce ca violenti'a jóca unu mare rolu in afacerile omenesci, ca dibaci'a este o calitate necesaria pentru unu omu de statu, aru fi disu unu adeveru care nu are trebuintia sa fia demonstratu; cându insa elu erige violenti'a in principiu, vicleni'a in maxim'a de guvernare, cându nu tiene séma in calculele sele, de nici-un'a din legile umanitâtiei, codulu tiraniei nu mai este atunci de cátu codulu brutei, câci sî dobitócele suntu poternice sî dibace; sî intre ele nu esista altu dreptu de cátu acel'a alu fortiei brutale! Nu credu insa, o mai repetu, cá fatalismulu lui Machiavelu sa mérga pâna acolo, de óre-ce elu recunósce esistinti'a binelui si a reului. Principiulu lui Machiavelu este ca une-ori binele póte resultá din reu; prin urmare, suveranulu are dreptulu sa violeze juramintele sele; elu póte versá in siróie sângele omenescu, spre a pune mân'a pre potere séu spre a se mantiené; elu póte resturná tóte legile, sî dilapidá financele, póte corumpe, comprimá sî lovî neincetatu sî fâra crutiare. Nu vedu insa Machiavelistii ca forti'a este numai unu accidentu in mersulu societâtiloru regulate, sî ca chiaru guvernele cele mai arbitrarie suntu obligate la cautá sanctiunea loru in nisce consideratiuni cu totulu straine teorieloru fortiei?

Noi credemu ca fundamentulu dreptului este moral'a, a câreí'a precepte nu suntu nici dubióse, nici obscure, pentru ca ele suntu scrise cu caractere luminóse in tóte regiunile sî in consciinti'a omului. Dela acésta sorginte pura, trebuie sa decurga tóte legile civili, politice, economice sî internationali, ex eodem jure, sive ex eodem fonte, sive ex eodem principio. Ací se ivesce mai cu séma inconsecinti'a doctrinei lui Machiavelu; elu admite pre de o parte religiunea, moral'a sî dreptulu in raporturile ómeniloru dintre densii, sî calca in picióre tóte acestea reguli, cându e cestiunea de statu séu de principe; intr'unu cuventu, Machiavelu dîce: „ca moral'a nu are nici unu amestecu in politica“. Elu permite monarcului aceea ce definde supusului; faptele omenesci suntu pentru densulu crime séu virtuti; intru cât faptuitoriulu este slabu séu poternicu; dupa rangulu ce ocupa fie-care in societate. Nu s'a gânditu insa acestu geniu poternicu, ca fâra religiune, fâra morala, fâra justitia, nici o societate nu póte sa esiste? Este óre de crediutu ca supusulu va observá juramintele sele, cându va vedea ca suveranulu infrânge pre ale sele? ... Ca elu va respectá legile, cându va scí ca acelu ce i le-a datu, le-a violatu sî le violéza in tóte dîlele? Va hesitá óre supusulu pre calea violentiei, a coruptiunei sî a fraudei, cându va vedea ca urméza neincetatu o asemenea cale acei'a chiaru cari suntu insarcinati sa-lu conduca? Noi credemu ca fia-care usurpatiune a principelui in domeniulu lucrului publicu, autorisa o infractiune de aceea-si natura in sfer'a actiunei supusiloru; ca din fia-care perfida politica, se nasce o perfida sociale; ca fie-care violentia de susu, legitiméza o violentia de josu. Principii nu potu face dara aceea ce reprobéza moral'a privata; acést'a este conclusiunea mea, ea este formale? Câtu pentru argumentulu ca adesea binele resulta din reu, spriginitu pre esemplulu unoru ómeni mari, cari prin acte seversite cu violarea legiloru, au datu pace tierei loru une-ori chiaru sî glori'a voiu respunde mai intâiu ca nu e nici cum demonstratu ca acei ómeni audaciosi au facutu mai multu bine de cátu reu; mijlócele de mântuire pre cari le-au adusu ei, nu desdaunéza umanitatea de germenii de disolutiune ce au introdusu in lume. Anarchi'a este adesea mai pucinu funesta pentru unu statu, de cátu mai multi ani pentru unu despotismu tacutu!

Machiavelu admira ómenii cei mari, noi insa admirâmu sî mai multu inca institutiunile cele mari! Eu credu ca pentru cá sa fia fericite, popórele au mai pucinu trebuintia de ómeni mari, de cátu de ómeni virtuosi sî integri. Nu esista nici o indoiéla ca libertatea are furtunele sî vijeliele ei; ca se voru comite totu-dé-un'a multe crime in numele

tiunei a singuraticiloru aspiranti — dupa atestatele produse — s'a amintitu din un'a parte : ca aru fi fostu de doritu, cá sa se fia fostu fipsatu inainte de escrierea concursului emolumentele alegendului protopopu, câci atunci s'aru fi insinuatu mai multi concurenti.“

La acestea obtienendu cuventulu amu dîsu : ca asemenea a-siu fi doritu sî eu, insa de vreme ce aceea nu s'a facutu, sî a se suplini e imposibilu, câci nu cade in sfer'a de activitate a sinodului, — nu ne remane alta, decâtu cá : „sinodulu sa enuntia cá dorintia, ca va fipsá pre sém'a alegendului protopopu unu salariu de preste 600 fl. v. a., sî ca membrii sinodali iau asupra-si obligamentulu moralu a conlucrá in directiunea acést'a ; amu indigitatu mai departe insusi sî modalitatea conlucrârei. — Propunerea acést'a complatata prin condeputatulu B. „ca sum'a salariului sa se fipseze cu 1200 fl. v. a. — s'a primitu de intregu sinodulu intre cele mai vii manifestâri de complacere. — Rogu deci pre on. publicu cetitoriu sa judece acum : déca propunerea de mai susu se póte numí „plastica“? — Dara sa lasâmu pre unu momentu, ca ea e plastica, sî ca prin urmare aru fi avutu motivu mai multi membri ai sinodului a o combate in modu platonicu — precum se afirma, — sa-mi fia permisu a intrebá pre vitézulu raportore : ca cei multi, carii s'au sculatu, cá sa o combata, prin ce, sî prin cine au fostu impedecati ? cui i s'a denegatu dreptulu de vorbire ? — Déca sta, dle raportore ! ca esti membru alu sinodului ? pentru ce nu ei avutu atunci curagiulu a-ti aretá vitegi'a ? Nu ai facutu acést'a, intâiu pentru ca nu ai avutu ce combate, sî a dóu'a pentru ca advocatulu ti-a fostu remasu la Sabiiu, fâra de care nu esti capace a-ti deschide gur'a, sî pentru ca cá omu alu intunerecului fugi de lumina sî adeveru. Te ai imbracatu in pene straine — de uliu, — si asiá ai trebuitu sa te ascundi cá unu paltronu sub masc'a anonimitâtiei. (!!! bravo !!! —R.)—

Totu in decursulu espuneriloru de mai susu — despre salariulu prot. — amu atinsu sî sórtea preotiloru preste totu. — Amu accentuatu aceea ce voiu accentuá totu-déun'a : c a t r e b u i e s a n e s t r a d u i m u c u t o t i i, c á s a f a c e m u s a l a r i e f i p s e p e n t r u t o t i p r e o t i i, s a - i a d u c e m u i n s t a r e c á a c e i ' a s a n u f i a s i l i t i a t r a i, c á d i n „c e r s i t u“ c á d i n m i l ' a u n u i ' a s î a l t u i ' a, c á a s i á s a - i s c u t i m u d i n c â t e s î m a i c â t e i n v i n u i r i d r e p t e s î n e d r e p t e s a n u l e m a i p ó t a d i c e n i m e n e a p e n t r u t ó t e n i m i c u r i l e „c a b e l e s c u p o p o r u l u.“

Suntu gat'a a recunósce, ca espressiunea „d e b e l e s c u“ nu e de totu parlamentara, (Cam asiá e. R.) d'a ast'a o concedu, cutezu insa a afirmá cu tóta positivitate, ca numai unu omu r e u la sufletu sî desbracatu de totu simtiulu bunu, póte publicá in lume, ca a-si fi apostrofatu pre statulu preotiescu ca „belescu poporulu“; Numai unu spiritu perversu e capace a descoperí in cuvintele acestea, chiaru sî numai o umbra de intentiune de a vatamá statulu protopresbiterale séu preotiescu preste totu ;

Se trecemu acum la punctulu principalu, la adeverat'a buba a pamfletistului :

Dupa ce si-a finitu referintele comitetului protopresbiterale referad'a sea despre cualificatiunea aspirantiloru, s'a facutu adeveratu obiectiunea : „ca nu toti concurentii aru posede calitâtile precisate in concursu, sî anume: absolvirea gimnasiului sî esamenulu de maturitate, sî ca unii cá acesti'a aru trebuí eschisi dela candidatura, spre care scopu din urma s'a propusu alegerea unei comissiuni „censuratóre“; cá primulu vorbitoriu asupr'a acestui incidente, ni amu dechiaratu in contr'a alegerei comissiunei censuratóre, nu numai din punctu de vedere alu economisarei de tempu, ci sî pentru ca o amu aflatu de superflua, de vreme ce comitetulu prot. a superatu deja cestiunea prin cele espuse de referintele seu in audiulu intregului sinodu, superflua mai departe sî pentru acea, pentru ca fiesce-care membru sinodalu e indreptatitu a-si dá votulu seu dupa cum i va dictá consciinti'a sea fâra cea mai mica restringere ; — in esertiarea libera a acestui dreptu, membrii sinodului nu potu fi impedecati nici insusi prin conditiunile cuprinse in concursulu escrisu de comitetulu prot., câci nu acest'a sta preste sinodu, ci vice versa, sî ca dispositiune datatóre de mesura in privinti'a cualificatiuniloru singuraticiloru aspiranti, — e cea cuprinsa in §. 53. din stat. org. In espunerile ulteriori despre cualificatiune amu dîsu, ce pre temeiulu esperintieloru de tóte dilele, voiu dîce sî sustienea totu-de-un'a: ca dupa mine — cualificatiunea e dupla, p r a c t i c a s. t e o r e t i c a, sî ca stându cea din urma i s o l a t a iéra cea dintâiu plina de resultate sî inca resultate stralucite, — suntu totu-dé-un'a inclinatu a preferí pre cea din urma“; ca asiu fi rostitu cuvintele acestea fâra comentariu, e — linu dîsu — unu neadeveru ; Le-amu comentatu, sî inca nu numai cu motive ci sî cu esemple generali, sî 'mi vine a crede, ca déca se va fî intemplalá intru adeveru in privinti'a acést'a vr'o neintielegere, mai nu póte fi alt'a, de câtu, pentru ca, — departe de ori-ce cugetu a vatamá pre cine-va, — amu intrelasatu a esclamá : „Uti figura T. docet ;“

Amu afirmatu, ce sustienu sî acum: „ca cându e vorb'a de alegerea protopopului, eu pre esamenulu de maturitate s i m p l u, facia cu meritele castigate pre terenulu bisericescu séu scolariu de unulu séu altu aspirante, fia sî fâra esamenulu de maturitate, — nu dau nimic'a“ ;

Sî cá sa fiu deplinu intielesu, ca o. publicu cetitoriu sa scia sî aceea, pentru ce amu combatutu cualificatiuuea teoretica s i m p l a, me vedu provocatu a espune cu acésta ocasiune sî aceea ce in Mercurea amu dîsu; caus'a e urmatórea :

Intre cei ce au concursu se aflau de facia doi insi, carii — vedi dómne — pre temeiulu testimoniului de maturitate, unulu sî de absolvirea drepturiloru, — fâra bateru o dî de servitiu bisericescu séu scolasticu, de merite nici vorba, — sî totu-si aspirau ca se vina in ternariu, ba nu numai aspirau, ci pretindeau acést'a ; —

Amu cunoscutu sî cunoscu pre ambi, unulu notariu comunale, scia ce-va cântá in biserica, — cel'a-laltu bine-cunoscutu o. redactiuni a „Tel. R.“ dóra in tóta viéti'a lui nici gur'a in biserica nu si-a deschisu, este fórte bine meritatu pre trotoarulu sî cafanelele Sabiiului, dara de biserica in genere, sî de afacerile cele mai elementari, sa nu dîcu ale unui diaconu, dara nici ale unui cetetiu in biserica, nici cea mai indepartata cunoscintia nu are. —

Marturisescu ca cunoscendu acesti'a amu privitu de insulta o astu-feliu de aspiratiune cutezata.

Ca n u m a i 10—15 ani de servitiu cá invetiatoriu séu preotu nu cualifica pre cine-va pentru unu postu de protopresbiteru, — are raportarele tóta dreptatea, dara tocm'a pentru acést'a aru fi trebuitu sa nu ignoredie, ca totu in acestu intielesu s'a vorbitu sî despre esamenele de maturitate. — Altu-cum vine de insemnatu ca lucru nu sta tocm'a asiá precum afirma raportarile ; — Nu e adeveru ca cei ce au obtienutu maioritatea voturiloru in Mercurea aru avea numai servitiu de 10—15 ani. — Lucru principalu e, ca toti trei candidatii, câti au intratu in ternariu: asesorele cons. Lazaru cu parochulu Predoviciu sî directorele de scóle Stoic'a — ce nu se póte negá — nici unulu din acesti'a nu are esamenulu de maturitate, — totu-sî fia-carea a ratatu in servitiulu loru de pâna acum, in gradu mai mare séu mai micu, — probe de capacitate nedisputavere. —

Se dice mai departe, ca e lucru tare usioru a fi invetiatoriu bravu in scóle poporale, séu preotu intr'o comuna rurale, pentru ca spre asiá ce-va nu se cere numai nezuintia sî zelu. —

Nu e dreptu, dle raportore, nu e tocm'a asiá usioru a fi invetiatoriu séu parochu la sate, — pre cum ti inchipuesci, din contra, credu ca e cu multu mai usioru a fi notariu comunale séu tocm'a sî colaboratoru la „Tel. R.“ —

Nasuintia sî zelu nu se recere numai dela invetiatori sî parochi sateni, ci sî dela protopopu, sî

---

seu, insa fatalismulu politicu nu are astadi esistentia. In starea actuale a moravuriloru sî a institutiuniloru, despotismulu a devenitu impossibile ; astadi ideele iéra nu ómenii, potu asigurá domni'a libertâtiei sî a buneloru moravuri ! Popórele suntu actua mente, arbitrii destinateloru loru ; ele au destrusu sî in fapta sî in dreptu, privilegiele sî aristocrati'a, sî au stabilitu in principiu egalitatea sî libertâtile civili ; ele nu vedu astadi in cei ce guverna de câtu nisce simpli mandatari, sî tienu la tóte aceste legi, pentru ca au costatu multu sânge strabuniloru loru ! Popórele au asiguratu drepturile loru politice prin constitutiuni. Dedati multu tempu arbitrarului, prin confusiunea poteriloru cari permitea principiloru a face legi tiranice sî ale aplicá intr'unu modu despoticu, ele au despartitu aceste poteri prin linie constitutionali, cari nu potu fi despartite, fâra cá totu corpulu politicu sa fie sdruncinatu. Facia cu ideele civilisatiunei moderne, modulu celu mai practicu de a guverná, este astadi regimulu constitutionale ; nimene nu mai contesta acést'a. Triumfulu acestui sistemu a câruí'a mecanismu se póte combiná in mai multe moduri, a fostu ca a sciutu a conciliá ordinea cu libertatea, stabilitatea cu miscarea; a face cá universalitatea cetatieniloru sa póta participá la viéti'a politica.

Publicitatea fiindu esenti'a natiuniloru libere, pres'a esercita in statu functiunile politiei celei mai inalte ; ea esprima trebuintiele, traduce plângerile, denuncia abusurile sî actele arbitrarie ; ea constringe la moralitate pre toti depositarii puterei, punendu-i fatia in fatia cu opiniunea publica ; intr'unu cuventu, ea da celui apesatu midiloculu de a se plânge sî a fi auditu. — Ministrulu care aru urmá astadi preceptele Machiavelismului, nu aru stá nici unu anu la putere ; monarchulu care aru pune in practica massimele contienute in tratatulu despre principe a lui Machiavelu, pre lânga ca aru aradicá in contr'a sea reprobarea supusiloru sei, aru fi lovitu de proscriptiune sî de lumea intréga.

Trecendu in revista doctrinele lu Machiavelu sî a acolitiloru sei, amu vediutu idealulu principelui, astfeliu precum sî-lu forméza ei pentru realisarea scopuriloru unui guvernu absolutu sî egoistu. Sa ne incercâmu acum sî noi a descrie calitâtile sî virtutile principelui, astfeliu precum 'lu creaza constitutiunile moderne, nascute din principiele revolutiunei francese din 1789, sî dorintiele unui poporu liberu sî independentu. Fia-mi permisu a invocá ací a priorí, cuvintele sublime ale lui Traianu adresate câtra unu generalu care primea din mân'a imperatorelui investitur'a sî spad'a : — „Primesce acésta spada spre a me aperá sî a me sustiené, pre câtu tempu voiu guverná precum se cuvine ; iéra de voiu urmá alt-feliu, intórce-o in contr'a mea sî radica-mi viéti'a.“ Unu principe nu trebuie dara sa pérda din vedere ca elu este facutu pentru tiéra, iéra nu tiér'a pentru densulu ; ca fericirea poporului seu este unu depositu pretiosu ; ca a abusá de acestu depositu sacru, aru fi a comite cea mai mare din tóte crimele ; ca tient'a tacita veri-ce asociatiune civile, este de a asigurá pre câtu se póte, mai cu multa egalitate, fia-câruí'a din individii cari o compunu, viéti'a, onórea, subsistenti'a, libertatea, instructiunea, sî in genere tóte midilócele de fericire sî de perfectibilitate. Unde espira binele publicu, unde incetéza autoritatea legitima, acolo incepe usurpartiunea sî tirani'a. — Cu câtu principele va fi mai luminatu, cu atât'a va simtí mai bine legatur'a strinsa ce esista intre fericirea poporului seu sî fericirea sea propria. Elu scie ca iubirea poporului este spriginulu seu celu mai siguru, precum sî slav'a sea cea mai stralucita.

Politic'a nu este altu ce-va, decâtu prudenti'a sî justiti'a, adaptate obiecteloru administratiunei publice sî intereseloru reciproce ale stateloru. Adeverst'a politica este un'a din ramurele cele mai importante ale filosofiei, prin acést'a chiaru ca ea are o influintia directa asupr'a fericirei generale. Cându poterea principelui nu se intemeiéza decâtu pre egoismu, pre eróre, pre slabiciune, acestea tóte se intrunescu spre a nabusí in animi'a sea ecuitatea, energi'a, luminele, religiunea sî moral'a.

Rivalitâtile, fraud'a, vicleni'a, defaimârile pre cari vulgulu le decorà cu titlu de politica profunda, nu constitue in sfer'a politica, decâtu aceea ce suntu pentru viéti'a ordinaria : invidi'a, falsitatea, fatiarnici'a sî calomni'a.

Pentru cá principele sa nu fia jucaria celoru ce guverna in numele seu, educatiunea sea trebuie sa incépa prin unu cursu despre suferintiele cele mai comune ale ómeniloru, estrasu din istori'a intima a tuturoru popóreloru. Sî intr'adeveru, cum va petrunde elu ómenii vediendu-i totu-déun'a sub masc'a curtisaniloru ? cum va cunósce propriele sele defecte sî slabiciuni, câudu lingusîrea nu-lu parasesce nici odata ? — Principii trebuie dara sa invetie a cunósce, de cu tempuriu, ca lingusîrea urmaresce marirea, precum umbr'a urmaresce corpulu, sî ca ea este opusa luminei. Astfeliu, imperatorele Neron a fostu divinisatu de Luchianu, sî Domitianu prochiamatu de Martialu : parintele poporului ! (Va urmá.)

inca dela celu din urma in mesura cu multu mai mare, cá dela cei dintâiu. — Dupa mine, fâra nasuintia, fâra zelu, tóte pragatirile din scoli ale unui protopopu séu ori cârui functionariu nu platesce o cépa degerata.

Cu aceea, ca s'aru recere dela unu protopresbiteru cá unu ce „sine qua non“ sa fia din spiritulu tempului, sî mai cu séma, precum vedu ca se esplica acelu spiritu, — trebuie sa marturisescu, — (fie si cu periclu de a fi dechiaratu de omu ruginitu) ca nu suntu deplinu intielesu, din contra, asiu dorí din totu sufletulu, ca vittoriulu protopopu alu tractului M. sa fie multu de spiritulu scóleisî alu bisericei, sî mai pucinu din spiritulu modernu alu tempului. —

Ce privesce in fine imputarea, ca asiu fi impusu unui numeru insemnatu de membri ai sinodului: ca sa votizediepre Predoviciusi Stoic'a, déca insamnédia dupa raportorele espunerea parerei „a impune“ are tóta dreptatea; — Nu negu, ca la intrebarea mai multoru membri sinodali, amu spusu fâra nici o reserva: ca suntu pentru Pacurariu, Predoviciu sî Stoic'a: — Me miru deci, cum de raportorele numesce numai pre cei din urma, sî nu si pre parintele Pacurariu, sî ca asemenea nu face pomenire, despre cele ce amu esprimatu in privinti'a sî a aceloru-lalti aspiranti, nefacându esceptiune nici insusi cu sine?

Regretezu ca amu trebuitu sa fiu asiá de lungu in respunsu la o provocare cá cea din cestiune. — Dara déca m'asiu fi lasatu a respunde la tóte miserabilitâtile sî tendentiositâtile din ataculu respectivu aru fi trebuitu se fiu sî mai lungu. —

Incheiu acum'a cu acea incunosciintiare câtra respectivii sî câtra o. publicu cetitoriu nepreocupatu, ca alegerea din 23 Sept. a. c. s'a anulatu, din ce motive? nu sciu, sî in curendu se va escria alta alegere; cei nemultiamiti au destula ocasiune a se pregatí sî a face pre arena de lupta, cá sa se afle sî se reésa din urna barbatulu doririloru, de care nimenea nu se va bucurá mai multu, de câtu mine. — Me temu insa, ca atât'a vomu alege pâna vomu culege.

E. Macelariu.
membru alu sin. prot.

Varietâti.

⁂ (Necrologu) In 23 l. c. reposà in Domnulu bravulu invetiatoriu din Poian'a Ioane Manegutiu, in etate de 25. ani. Acést'a perdere o simtimu sî o deplângemu dimpreuna cu parintii sî fratinii doiosi ai reposatului cu atât'a mai multu cu câtu este cunoscutu ca câte ostenele sî spese costa crescerea unui tineru sî ca ce lipsa mare are poporulu românu sî in specie comun'a Poian'a de invetiatori. — Fia-i tierin'a usióra!

N. Univ. 1812/1871.

Publicatiune.

Institutulu agronomicu — scól'a agricola — in Mediasiu se va deschide in prim'a Noemvre a. c.

Primirea scolariloru se face prin directorele scólei agricole Dr. A. Salfeld in Mediasiu, la care scolarii au a se anunciá indata sî a produce documentele ca:

1) au absolvatu scól'a popurale cu succesu bunu,

2) au o etate celu pucinu de 16 ani,

3) in generale au pracsa in speciale agricole obicinuite la noi sî

4) ca au portare morale nevatemata.

Scolarii au a se supune unui esamenu de primire sî suntu avisate stipendie de 120 fl. v. a. platívere din casele nationale sasesci la finea anului 1871, pentru scolarii fâra midilóce din cercurile Sabiiului, Mercurei, Sebesiului, Orestiei, Nocrichiului, Cinculu-mare, Cohalmului sî Sighisiórei sî adeca pentru fia-care cercu câte unulu, despre a câroru distribuire va dispune cerculu respectivu.

Sabiiu 18 Octomvre 1871

Dela universitatea natiunei sasesci.

(2—3)

Concursu.

Pentru ocuparea postului preotiescu in vacant'a parochia gr. orien. Cucerdea (Szekely Kotsard) scaunulu Ariesiului — protopopiatuln Turdei. —

Cu acestu postu este impreunatu venitulu urmatoriu:

Dela 80 fumuri români câte o ferdela de bucate, plugarii sî morarii grau, — ceia-lalti cucurudiu.

Dela 22 fumuri vidue sî tigani câte ½ ferdela cucurudiu; — dîle de lucru 67. livadie de 5 cara de fenu, 2 jugere de pamentu aratoriu; — folosesce sî cemeteriulu, — cas'a parochiala ingradita, poiat'a, — stol'a epatrafirului, — contributia sî ecuivalentulu se solvesce din partea eclesiei:

Doritorii de a ocupá acésta parochia suntu poftiti a-si asterne concursele sele, in sensulu statutulu organicu, pâna in 15 Noem: a. c. câtra sinodulu parochialu, sî a le tramite sub-scrisului pâna la terminulu prefiptu.

Agarbitiu 4 Octomvre 1871.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Simeonu Popu Moldovanu.
(2—3) prot. gr. orient.

Concursu.

Devenindu vacanta statiunea invetiatorésca gr. or. Fenteusiulu mare, Distr. Kövár pana in 24 Oct. st. v. a c. se deschide concursu cu care e impreunata soluciunea urmatóre:

a) 130 fl. v. a. din lad'a comunei,

b) cuartiru liberu.

Doritorii de a ocupá statiunea acést'a voru avea a-si substerne suplicele loru la subscrisulu scaunu protopopescu dovedindu ca suntu absoluti de pedagogia sî cantori buni, pâna la terminulu prefiptu.

Datu Fenteusiulu-mare 4 Oct. 1871.

in numele comitetului parochialu

Ioanne Greblea,
(2—3) Prot.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scól'a confessionala gr. or. din orasiu Alb'a-Iuli'a.

Emolumentele suntu:

1. Léfa fipsa din cas'a bisericei — 160 fl. v. a.

2. Cuartiru liberu — sî lemne suficiente atâtu pentru invetiatoriu, câtu sî pentru elevi. —

3. Didactru dela fiesce-care elevu orasianu 2 fl. v. a. dela estranei pre II semestre 4 fl. v. a.

4. Dela servitiele facende cu parochulu locale fâra deosebire 1 fl. v. a. — afara de umblatulu cu crucea si botediu.

Doritorii de a ocupá acestu postu, au a-si asterne suplicele loru la subscrisulu pâna la 20-lea Octomvre st. v. — dovedindu ca suntu de religiunea gr. orient. cu purtari morale bune, ca au absolvatu gimnasialu inferioru, suntu clerici séu pedagogi absoluti, sî sciu limbile patriei;

In fine sa fia cântareti buni. —

Alb'a-Iuli'a 6 Octomvre 1871.

Comitetulu parochialu gr. or.

Nicolau Gőrvy,
(3—3) Curatore prim.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei invetiatoresci dela scól'a confessionale greco-or. din comun'a Ciór'a. protopresbiteratulu Sabesiului sa escria concursu pâna la finea lunei lui Octomvre stilulu vechiu 1871. —

Emolumentele suntu 120 fl. v. a. in bani, cortelu cu gradina sî lemne pentru incalditu; doritorii de a ocupá mentionat'a statiune au sa-si tramita cererile provediute cu documentele recerute de statutulu organicu sî legea scolara provisorie pâna la terminulu de susu inspectiunei scolare districtuale respective.

Sabesiu 1. Octom. 1871.

I. Tipeiu,
(3—3) Prot.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei de invetiatoriu in comun'a Siugagu protopr. Sabesiului se escrie concursu pâna in finea lui Octomvre 1871.

Emolumintele suntu:

a) bani 136 fl. v. a. platindi in patru rate;

b) cuartiru sî lemne de focu.

Doritorii de a ocupá acésta statiune au de a-si inaintá cererile sele scaunului protopr. dovedindu ca suntu pedagogi absoluti sî indiestrati cu documentele prescrise in legea organica pâna la terminulu de susu. —

Siugagu, in 3 Octomvre 1871.

Comitetulu parochiale.

Gregoriu Ghibu,
(2—3) parochu sî pres.

Concursu.

Devenindu vacantu postulu invetiatorescu, la scól'a elementara din parochi'a gr. or. Sinc'a-nóua, protopresbiteratulu Fagarasiului I, prin acést'a se deschide concursu — cu terminu pâna la 25 Octomvre a. c. st. v.

Salariulu anualu e, in bani 120 fl. v. a. cuartiru gratuitu, sî lemne de incalditu.

Doritorii de a ocupá acésta statiune, au a-si adresá concursele loru, bine instruate, la subscrisulu; pâna la terminulu mai susu aratatu; dovedindu, ca au absolvatu cursulu clericalu, séu pedagogicu; sî ca sciu tipiculu sî cantârile bisericesci.

Fagarasiu, 25 Septemvre 1871.

Petru Popescu,
(2—3) protopopu.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei de invetiatoriu la scól'a poporala gr. or. din comun'a Bosiorodu, se deschide concursu, cu terminu pâna in 1 Noemvre a. c.

Emolumentele suntu: 200 floreni in val. austr. 10 ferdele bucate, cuartiru sî lemne de incaldîtu.

Doritorii de a ocupá acestu postu, au sa-si astérna concursele loru instuate cu documentele necesarie subscrisului, pâna la terminulu mai susu insemnatu.

Hatiegu, in 4 Octomvre 1871.

Ioanu Ratiu,
(2—3) protopopu.

Citatiune edictale.

Mari'a Spornicu din Cohalmu, carea de mai multu tempu a parasitu cu necredintia pre legiuitulu ei sociu Nicolau Magdunu de releg. gr. cat. totu din Cohalmu, nesciindu-se loculu ubicatiunei sele, — se citéza prin acést'a, cá in terminu de unu anu de dile dela datulu escrierei acestui edictu sa se infacisiedie la subscrisulu scaunu protopopescu, câci la din contra sî in absenti'a densei se va pertractá sî decide — pre bas'a S.S. canóne ale bisericei nóstre ort. res. — procesulu divortiale incaminatu asupra-i de barbatulu ei.

Cati'a 19 Augustu 1871.

Scaunulu ppescu gr. orient. alu Cohalmului,
cá foru matrimoniale.

Nicolau D. Mircea,
(3—3) Adm. ppescu.

„Albin'a“

Institutulu de creditu sî de economii.

Terminulu pentru subscrierea de actiuni la „Institutulu de creditu sî de economii „Albin'a“ se prelungesce prin acést'a pâna in 30 Noemvre c. n, a. c. cu acelu adaosu, ca alta prolungire nu va mai urmá la nici o intemplare.

Conditiunile remânu cele cunoscute.

Sabiiu, 15 Octomvre 1871.

Comitetulu fundatoriu.
(2—4)

ANUNCIU.

Amu onóre a face prin acést'a cunoscutu, cumca cancelari'a advocaturei mele, se va aflá din prim'a Noemvre a. c. incolo, in Cas'a Nr. 327 piati'a cea mare, deasupr'a boltei Misselbacher.

Sabiiu, 15 Octomvre 1871.

Victoru Sill,
(2—3) advocatu.

Indreptare. La colect'a publicata in nrulu 81 din eróre s'a pusu dlu I. Badilescu cá colectante, ceea ce e a se indreptá cu: dlu **E. L. Angelescu.**

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a si tiparíulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri stréine pre anu 12 1/3 anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 84. ANULU XIX.

Sabiiu, in 21 Octomvre (2 Nov.) 1871.

Nr. paroch. 30. 1871.

Provocare.

On. p. t. parinti de religiunea gr. or., cari nu fiice la ori-ce scóla, fia publica, fia privata, séu si monastirésca in Sabiiu, suntu poftiti prin acést'a, cá se binevoiésca a aretá la subscrisulu Oficiu parochiale (Strat'a Macelariloru nr. 98.) numele si locuinti'a fiiceloru sele, precum si scól'a, carea o cercetéza acelea, cá ast-felu Oficiulu parochiale se se póta ingriji pantru crescerea si cultivarea loru in invetiatur'a crestinésca.

Sabiiu in 14 Octobre 1871.

Oficiulu parochiale gr. or. din cetatea Sabiiului.

Eveneminte politice.

In numerii premergatori amu amintitu despre demissiunarea ministeriului cislaitanu. Decurgerea crisei o mai amintimu pre scurtu in urmatórele: In afacerea rescriptului la adres'a dietei boemiane s'au escatu pareri diferite in sinulu consiliului ministeriale, avendu ministeriulu cislaitanu parerea, ca rescriptulu trebuie sa fia de cuprinsulu acel'a incâtu sa impace pretensiunile boemiloru; iéra ministeriulu imperialu dimpreuna cu ministrulu presiedinte ungurescu, fiindu de parere, ca diet'a Boemiei sa recunósca constitutiunea din Decembre, pre carea e basatu senatulu imperiale si tóte dietele din Cislaitani'a; mai departe, cá sa i se spuna dietei, ca complanarea facuta in anii trecuti cu Ungari'a nu are lipsa de consimtiementulu ei. Ceea ce privesce articulii fundamentali ai Boemiei, in rescriptu sa nu se ia nici unu ingagiamentu. Ministeriulu cislaitanu Hohenwart dechiara mai departe ca este obligatu fatia cu conducetorii cecho-boemi si asiá fâra de scirea loru nu póte sa se invoiésca la nimic'a ce privesce rescriptulu, pâna nu va audí parerea disiloru conducetori. Flindu acesti'a chiamati la Vien'a si intrebati, respundu, ca déca la diet'a Boemiei va sosí unu rescriptu de cuprinsulu indigitatu in parerea ministeriului imperialu, nu numai ca nu va alege (diet'a) deputati in senatulu imperiale, dara va intrerupe si pertractârile de impacare cu totulu. Vediendu ministeriulu Hohenwart neputinti'a de a petrunde cu parerile sele 'si dede in corpore demissiunea.

O multime de faime suntu despre urmatorii ministeriului Hohenwart. Fia-care partida aude ca din sinulu ei va esí urmatoriulu ministeriu. „Cor. Sl.“ de Sâmbata spunea, ca Imperatulu a provocatu pre principele Metternich*) sa constitue unu ministeriu, inse principele a refusatu. Dupa acést'a a provocatu pre Trautmanndorf, ambasadorele din Rom'a, inse nici acest'a nu a primitu.

Fói'a oficiale de alalt'a-eri aduce autografele imperatesci, prin cari se aplacidéza demissiunarea ministriloru Hohenwart, Habietinek, Schäffle si Iirecek. Altu autografu transpune ministrului de financie de pâna acum, Holzgethan, interimalu conducerea presidiului in consiliulu ministeriale. Afacerile ministeriului le provedu pána la compunerea cabinetului, capii de sectiuni din deosebitele ministerii.

Intrebarea cea mai de aprópe este ca ce se va alege de complanarea cu Boemi'a? De siguru ca boemii nu voru dechiará resbelu nimenui, ci voru asceptá sa véda mai intâiu ce li se scria in rescriptu si póte ca voru negotiá mai departe.

In diet'a din Pest'a, carea e redeschisa de vre-o câte-va dile, a interpelatu deputatulu Tisza pre ministrulu presiedinte Andrássy, ca nu crede elu ca aru fi oportuna restaurarea uniunei personali; pentru ca déca a fostu silitu de consecintiele complanârei sa se amestece in afacerile Cislaitaniei, s'a creatu o precedintia, de a se amestecá cu tempulu si Cislaitani'a in afacerile ungaresci.

Diurnalele cechice, cari suntu mai de aprópe interesate in afacerea acést'a, scuipa focu. Organulu loru principale dice: Austri'a a cadiutu adencu, pré adencu, catastrof'a trebuie sa fi aprópe, déca impregiurâri cá aceste suntu in trens'a cu potintia. Nu mai vorbiti poporului de autoritate, pentru ca vermele nu mai róde la radacin'a arborelui, ci la verfu, care e vediutu tuturoru.

Din afara inregistramu caletori'a Domnitoriului Serbiei, Milanu, la Livadi'a, unde s'a intalnitu cu Czarulu Russiei. Din Serbi'a mai adaugemu si scirea ca scupcin'a serbésca este deschisa.

Camerile Romaniei inca suntu deschise de Vineri. Cuventulu de tronu promite proiecte pentru imbunatatirea tuturoru ramuriloru de administratiune, pentru o conventiune in privinti'a serviciului telegraficu cu Austri'a si pentru o conventiune postale cu Russi'a. Despre actele tienatóre de cestiunea Strusbergiana se dice ca se voru asterne tóte cameriloru.

Din pârtile apusene ale continentului nostru suntu putiene fapte de inregistratu. Loculu faptelorú lu cuprindu conjecturâri despre vorbirile ex-imperatului francesu cu agenti de ai foiloru celoru mari englese si despre unele acte cari descoperu intielegeri preavute intre Franci'a si Prussi'a asupr'a anecsârei Belgiului la Franci'a. Partea cea mai insemnata a discursuriloru ex-imperatului este esprimerea lui Napoleonu, ca alianti'a intre Franci'a, Angli'a si Russi'a este o necessitate; dintre descoperiri insa: ca Prussi'a pre lânga tóte protestele ei nu póte negá ca nu aru fi promisu firesce inainte de resbelu Franciei spriginirea in amintit'a anecsare.

*) Dara face si semnulu intrebârei.

Diet'a Ungariei.

Presiedintele Somssich deschide siedinti'a din 28 Octomvre a casei deputatiloru la 11 óre; anuncia mai departe ca deputatii I. Szaplonczay, Gr. Simay, G. Ivacskovics*) si Al. Török si-au depusu mandatele. Se ordina alegere nóua; raportéza mórtea deputatului A. Klobusitzky; se ordina alegere nóua in cerculu vacantu. Deputatulu Al. Nemeth cere unu concediu mai lungu, i se incuviintiéza. Notariulu P. Iambor anuncia mai multe petitiuni dela jurisdictiuni, care se tramitu comitetului respectivu. Deputatulu L. Tisza ascerne protocolulu alegererei sele, se tramite comitetului verificatoriu. Terminulu de 30 dile pentru ascernerea vre-unui protestu contr'a deputatiloru Gr. Ed. Széchenyi, G. Plathy si St. Bitto a espiratu, si prin urmare se dechiara de definitivu verificati.

Ig. Helfi indrépta câtra presiedintele ministriloru dupa o motivare scurta urmatórea interpelatiune: Suntu adeverate scirile, care le imprasciá foile nóstre si cislaitane, ca regimulu ung. s'aru fi intrepusu la monarculu, cá sa respinga dorintlele contienute in adres'a dietei boeme? 2. Déca suntu adeverate, cum se póte presiedintele ministriloru rectificá ca a induplecatu fâra scirea si incuviintiare premersa din partea natiunei pre monarcu la unu pasiu care in urmarile sele póte aduce pericole grele preste patria? si cum de n'a pregetatu, contr'a legiloru sustatóre, a se amestecá in afacerile interne ale unei natiuni sorori? Interpelatiunea se va tramite presiedint. ministr.

Referintele comitetului economicu P. Térey raportéza despre bugetulu casei pentru lun'a Oct. Se incuviintiéza in sum'a de 257,652 fl. fâra observare.

*) Cestu din urma este denumitu comite supremu in Carasiu.

Conformu unui decisu alu casei vinu mai intâiu la desbatere proiectele de lege urbariale; sectiunile se aviséza deci a convení pentru de a desbate nuntiele casei magnatiloru privitórie la aceste proiecte de lege.

Incheierea siedintiei la 3/4 12 óre.

Legea comunale.

(Articlu de lege XVIII. din anulu 1871 despre regularea comuneloru, sanctionatu in 7 Iuliu 1871, promulgatu in amendóue camerele Ungariei in 10 Iuliu 1871.)

CAPU I. Despre comune in generale.

§ 1. Comunele suntu:

a) cetatile (orasiele), cari au consiliu (magistratu) regulatu dupa §-lu 64 din legea de facia;

b) comunele mari (opide si sate mari, mezővárosok és nagy faluk), cari de si nu au consiliu regulatu, suntu in stare de a implini din poterea loru propria agendele ce li s'au concrediutu prin lege;

c) comunele mici cari nu suntu in stare de a-si implini din potereu loru propria agendele, impuse comuneloru prin lege, din caus'a relatiuniloru materiali marginite ale loru si pentru aceea trebuie sa se alieze (impreune) cu alte comune.

§ 2. Comun'a, intre marginile legei, 'si conduce de sine afacerile interne proprie, esecutéza ordinatiunile legei si ale municipiului (jurisdictiunei), relative la administratiunea publica de statu si municipale.

§ 3. In cause administrative autoritatea apelativa a comuneloru in gradulu primu e municipiulu (jurisdictionea) in alu doile guvernulu.

CAPU II. Despre autoritatea si competinti'a comunale.

§ 4. Autoritatea comunei se estinde la tóte persónele, cari locuiescu séu petrecu (se tienu) in comuna si in teritoriulu comunei, si la tóta averea ce se afla in comuna si in teritoriulu ei.

§ 5. Facu esceptiune dela acésta regula generale:

a) Membrii armatei regulate, marinei de resbelu si ai militioloru patriei (honvédség), cari stau in servitiu activu, in cause relative la servitiulu militariu si in generale in acele ce dupa §-lu 14 art. de lege XII 1867 si §-lu 54 art. de lege LX 1868 se tienu de sfer'a de activitate a judecatoriei militarie;

b) edificiele, cari servescu de locuintia stabila séu provisoria Majestâtiei Sele regelui si curtei sele si apertinentele acelor'a;

c) tóte edificiele séu localitâtile folosite in fapta eschisivu spre scopuri de fortificatiune séu spre alte scopuri militarie sub durat'a folosintiei.

§ 6. Fia-care cive alu patriei trebuie sa apartiena in legamintea vre-unei comune.

§ 7. Fia-care cive alu patriei apartiene la legamintea acelei comune, sub a cârei'a competintia sta cându se publica legea acést'a.

§ 8. Feme'a sub durat'a faptica a legaturei conjugali (de casatoria) urméza competinti'a comunale a barbatului, si aceea o tiene si viduv'a in câtu competinti'a ei nu se schimba in intielesulu punctului a) din §-lu 10.

§ 9. In aceea ce privesce pruncii minoreni decide competinti'a comunale a parintelui, séu incâtu ingrigirea de prunci este incredintiata mamei prin sentitia judecatorésca, compentit'a comunale a acestei'a.

Cei nascuti din patu nelegiuitu apartienu la

§ 10. In acele casuri, la cari nu se potu aplicá §-ii de susu :

a) civele patriei apartiene la comun'a, in care locuesce stabilu celu pucinu de doi ani si platesce dare ,

b) in ceea ce privesce individii, cari nu se potu trage sub regul'a de sub punctulu a) si din comun'a, in competinti'a altei comune, decide competinti'a comunale a parintiloru respective a mamei ;

c) cei gasiti (lelenczek) séu in generale individii, alu câror'a locu de nascere nu se scie, se considera cá apartienatori la comun'a, in care s'au aflatu, séu in care in tempii din urma au petrecutu mai indalungatu ;

d) individii, cari au servitu séu servescu in armata, a câror'a compentintia comunale nu se póte statorí pre bas'a reguleloru de mai susu, se considera cá apartienetori la comun'a, de unde au fostu asentati.

§ 11. Competinti'a generale se póte acuirá si prin primire in legamintea comunale.

§ 12. Fia-care cive alu patriei are dreptu de a se asiediá cu locuinti'a (a se domiciliá) in alta comuna.

Celu ce se asiadia cu locuinti'a 'si insinua vointi'a la comun'a, in care vrea sa se asiedie, si comun'a numai in acelu casu i póte denegá asiedíarea :

a) déca se adeveresce in contr'a celui ce se asiedia, ca e sub acusatiune criminale, séu sub pedépsa ;

b) déca nu este in stare a se sustiené fára ingreunarea comunei.

§ 13. Prin asiedíarea cu locuinti'a nu se rumpe legamintea comunale, in care a statu pâna atunci.

§ 14. Déca celu ce s'a asiediatu voiesce a fi primitu in legamintea comunei, in care s'a mutatu : pentru acestu scopu se róga cu vorb'a séu in scrisu de comun'a respectiva ; comun'a póte admitá primirea indata.

§ 15. Nu se póte denegá celui asiediatu primirea in legamintea comunei :

a) déca a locuitu in modu statatoriu in comuna doi ani de dile ;

b) sub acestu tempu totu acolo a portatu in continuu sarcinele comuali, in lips'a acestor'a alte sarcine publice ; si

c) nu vine sub escptiunile atinse la §-lu 12.

§ 16. Celu primit devine membru comunale ordinariu, se bucura de drepturile asecurate prin legea presenta membriloru comunali, si este indetoritu a implini detorintele ce provinu din legatur'a comunale.

§ 17. Comunele, cari 'si acoperu sarcinele comunali pre deplinu din veniturile averei comunali, potu se conditioneze primirea in legamintea comunei pre lânga platirea unei tacse moderate. Acésta taesa se va ficsá de comun'a respectiva prin unu statutu.

Inse statutulu aduu in acestu obiectu e de a se susterne spre aprobare jurisdictiunei respective, decisiunea jurisdictiunei se póte apelá la ministrulu de afacerile interne.

§ 18. Despre primirea in legamintea comunale e de a se insciintiá in acelasi tempu primaria acelei comune, alu câreí'a membru a fostu pâna acum celu ce s'a primitu.

§ 19. Strainii, cari locuiescu in tiéra statatoriu de doi ani de dile, platescu in continuu dare, si nu suntu supusii altui statu, se potu primí de comune in legamintea comunale, déca facu destulu conditiuniloru din §-ii 12, 14 si 15.

§ 20. Ori-ce teritoriu trebuie sa apartiena la óre-care-va comuna.

§ 21. Teritoriulu apartiene la comun'a, la care si pâna aici a apartienutu, séu la care a platitu pâna aici contributiunea statului.

Aceea, ca óre cu respectu la administratiunea publica, la care comuna vecina a aceleiasi jurisdictiuni sa apartiena pust'a, care pâna acum'a n'a apartienutu la nici un'a comuna si si-a platitu contributiunea deadreptulu la oficiulu de dare regescu ? o va determiná proprietariulu séu acea parte a proprietariloru, care platesce laolalta mai multu decâtu jumetate din tóta contributiunea directa de statu a pustei

Déca cum-va aru fi mai multu decâtu dóue opiniuni, si votulu celoru ce platescu mai multu decâtu jumetate din contributiunea directa de statu nu se arata pre lânga nici un'a, séu déca comun'a, la care proprietariulu séu proprietarii pustei dorescu sa apartiena, nu vré sa se invoiésca la impreunarea pustei cu comun'a, despre aceea, ca cu respectu la administratiunea publica un'a atare pusta, la care comuna vecina sa apartiena, va decide jurisdictiunea respectiva pre lânga ascultarea proprietariului pustei si a comuneloru vecine.

CAPU III. Despre drepturile si agendele (detorintiele) comuneloru.

§ 22. Comun'a :

a) decide si aduce statute in afacerile interne proprie ;

b) decisiunile si statutele si le esecutéza prin primarii si organele alese proprie ;

c) dispune de averea comunei ;

d) impune (arunca) si scóte dare comunale ;

e) se ingrigesce de drumurile curatu comunali si de alte midiulóce de comunicatiune ;

f) asemenea se ingrigesce de scólele comunali si alte institute de aceeasi natura ;

g) ea manipuléza politi'a si afacerea seraciloru ;

h) esercéza tóte drepturile si implinesce tóte detorintiele, cari dupa lege competu comuneloru.

§ 23. Cetâtile cu consiliu (magistratu) regulatu afara de drepturile enumerate la §-lu 22 :

a) administréza politi'a de piétia, munténa, de tergu, idila si de sanetate publica conformu pretensiuniloru locali ;

b) esercéza jurisdictiunea orfanala si pupilaria in tóte acele cause ale orfaniloru si ale celoru ce suntu pusi sub curatela din comuna, cari nu se tienu de competinti'a judecatoriei ordinarie ;

c) procedu in cause industriali si in cause ce provinu din relatiuni de servitiu intre domnulu casei si servitori, in intielesulu legei si alu statuteloru.

§ 24. Dreptulu de jurisdictiune orfanala si pupilaria lu esercéza cetatea cu consiliu regulatu prin o comissiune orfanala permanenta.

Comissiunea orfanala consta din primariulu (polgármester), procuroriulu, esactorulu cetâtiei, din unulu séu mai multi asesori orfanali si din tutorulu generale, care n'are votu. Presiedinte e primariulu cetâtiei, in casu de impedecare, unulu dintre asesorii orfanali.

Pentru a aduce decisiune valida se recere dimpreuna cu presiedintele presenti'a a 3 membri cari au votu.

Autoritatea apelativa a causeloru orfanali si pupilarie in gradulu primu e municipiulu (jurisdictiunea) in alu doilea ministrulu de afacerile interne.

§ 25. Pracs'a, ce susta in cetâtile singuratece in privinti'a tractârei causeloru orfanali si in

FOISIÓRA.

Machiavelu si Machiavelismulu.

(Capetu)

Capii statului suntu cei intâiu servitori ai natiunei; legile radica pre principe, pre capulu statului, mai pre susu de toti cei-lalti ómeni, pentru cá elu insu-si sa se inaltie si mai multu inca prin virtutile sele ; nu i s'a datu marirea de câtu pentru cá sa uite slabiciunile sele. Capulu unui statu, ori-care va fi durat'a poterei sele si titlulu ce pórta, trebuie sa guverneze si sa administreze numai prin legi si conformu legiloru ; sa urmeze intru acést'a inspiratiunile instinctive ale ecuitâtiei si deductiunile bunului simtiu. Elu se supune legiloru si le respecta prin acést'a chiaru ca le sanctionédia si le promulga. Supunerea monarcului constitutiunale la lege, alu câreí'a esemplu da elu, este garanti'a supunerei pre care o cere dela supusi séu cetatieni. Si intr'adeveru, care cetatianu va hesitá a se supune lui, cându principele 'si va plecá celu intâiu capulu seu sub acestu jugu salutariu ? Unu principe trebuie sa imite intielepciunea lui Salomonu, iéra nu dementi'a lui Caligul'a. — Suntu mai multe de câtu dóue mii ani, de cându Aristotelu, meditându asupr'a organisatiunei societâtiloru, a disu in politic'a sea, cartea VI, cap. IV : — „O constitutiune nu póte esistá de câtu sub conditiune cá legile sa fia suverane“. — Asiá dara ceea ce e mai necesariu pentru unu suveranu, este de a respectá legile ; a recompensá pre cei ce-i declara adeverulu, si a isgoní din curtea sea adulatiunea si intrig'a. Amórea adeverului sa se confonde cu amórea pentru justitia. Prin justitia si adeveru, suveranii câstiga increderea si opiniunea popóreloru; justiti'a comanda stim'a si respectulu, ea inspira afectiunea si devotamentulu unei natiuni câtra capulu seu. — Cându principele alege agentii autoritâtiei a câreí'a depositaru supremu este elu, trebuie sa cante ca acesti agenti sa intrunésca trei conditiuni esentiali : capacitate, sciintia si moralitate, spre a implini cu sântienia missiunea ce li se incredintiéza. A nu tienea séma in alegerea functionariloru nici de virtute, nici de talente, nici de merite, este a comite câtra statu o injustitia nereparabile. Justiti'a o mai repetu, este garanti'a cea mai solida a fericirei popóreloru.

Unu principe voiesce sa fia iubitu de natiune si sa redea energi'a unui statu decadiutu ; meritulu singuru si probitatea sa conduca la functiuni ; resortulu principele alu guvernului seu sa fia patriotismulu fecundatu prin libertatea ; educatiunea nationale sa fia bine cultivata, lenea si trândavi'a pedepsite, agricultur'a incuragiata ; legile sa fia simple, iéra administratiunea loru espeditiva si repede ; inaintea sea, celu micu si slabu sa fia egalu celui mare si potericu ; venalitatea, opressiunea si arbitrariulu sa fia in ochi iprincipelui crime de intâi'a ordine ; impositele sa se egalize, sa se usioreze pre câtu va stá in putintia, iéra productulu acestoru impositi sa fia aplicate numai la trebuintiele publice ; o politia intielépta sa previna crim'a, si onórea sa fia recompens'a virtutiloru. Seracului din lene si trândavia sa fie constrinsu a muncí, câci indigenti'a si saraci'a suntu sorgintea cea mai comuna a injosirei si a crimeloru ; sermanulu din netrebnicia sa fia instruitu, in midilócele d'a potea survini la subsistinti'a sea ; sermanulu din infirmitate, sa fia intretienutu pre cheltuél'a statului ; religiunea sa fia respectata si sustienuta, superstitiunea strunita, intoleranti'a pedepsita si in fine, tóte câile sa fia deschise adeverului.

Este o mare eróre de a se crede ca intr'unu statu constitutionale, principele are numai unu rolu passivu. Noi credemu din contra, si esperinti'a demonstra acést'a, ca déca suveranulu este lipsitu de óre-cari prerogative esentiali, de óre-cari drepturi necesare la administratiunea afaceriloru generali, acést'a nu atrage dupa sine neputinti'a sea de a lucrá la binele poporului seu. Libertatea de actiune, initiativ'a capului statului facu parte din libertâtile publice. Dupa ori-ce constitutiune liberale, cetatieniloru apartiene liberulu esercitiu alu drepturiloru loru, camereloru controlulu si garanti'a, suveranului actiunea reale. Acestea suntu principie pre cari nu trebuie sa le perdemu nici odata din vedere.

O voi ! potentati si stapânitori ai lumei cari une-ori pentru mici rivalitâti séu folóse neinsemnate, versati fára mila si crutiare sângele preciosu alu omenirei, respândindu durerea si miseri'a in familia si in societate, combateti mai bine si invingeti in inim'a stateloru vóstre prejudecatile, coruptiunea si ignoranti'a ! Dóue-dieci de batalii câscigate, diece popóre invinse si subjucate, nu ve dau atâtea titluri la admiratiunea ómeniloru pre câtu ve póte dá unu singuru edictu care desfiintiéza sclavagiulu séu reprime superstitiunea ; combateti veninulu ignorantiei care circula in tóte clasele societâtiei ; astu-feliu sub auspicele lumineloru si ale libertâtiei, veti dá unu impulsu nou progreseloru civilisatiunei si demnitâtiei caracterului nationale ! O ! voi cari presidati la sórtea ómeniloru !... Voiti cá numele vostru sa fia nemuritoriu, voiti sa depasiti glori'a strabuniloru, sa serviti de modelu urmasiloru vostri, sa meritati adoratiunea secolului in care traiti si respectulu posteritâtiei ?.. nu ve incercati a intinde drepturile vóstre, avutiele vóstre, fruntariele vóstre. Acést'a e o cale prea comuna. Uitati ca sunteti stapânitori absoluti, séu fiti absoluti in poterea numai de a face binele poporului, de a stabilí si intarí libertâtile publice. Ve temeti de egoismulu, de plângerile, de cabalele celoru poternici cari ve incongiura ? Obsciti intentiunile vóstre prin manifeste sincere, si inimile popóreloru interesulu loru propriu, voru veghea in giurulu vostru ; tirani'a intrigeloru si a cabaleloru va cadeá sub dreptulu adeverului si alu virtutiei ! Nu ve sfiiti a dá séma supusiloru de operatiunile vóstre, de a motivá ordinele ce dati ; astu-feliu veti insuflá poporului increderea, stima si dragoste. Ascultati sfaturile intielepciunei si ale virtutiei ; cugetati ca sunteti ómeni, ca capacitatea

privinti'a administrârei baniloru orfanali se póte susținé sî mai departe pâna la regularea generale sî definitiva a causeloru orfanali, insa déca jurisdictiunea (comitatulu, districtulu etc.), séu cetatea voiesce sa o straformeze intr'unu modu mai corespundietoriu scopului, acést'a o póte face prin unu statutu ; insa statutulu adusu prin jurisdictiune e de a se substerne spre aprobare la ministrulu de interne, iéra statutulu adusu de cetate la jurisdictiune, sî de acolo la ministrulu de interne.

§ 26. Numai dupa aprobare din partea jurisdictiunei se póte esecutá decisiunea, care se reportéza :

a) la statorirea, repartirea sî scóterea darei comunali ;

b) la instrainarea séu acuirarea averei comunali, la incheierea de arenda preste 6 ani;

c) la contragere de imprumutu ;

d) la sistemisarea oficiului nou, séu la desfiintiarea celui sustatoriu ;

e) la incheierea séu desfacerea contracteloru oneróse ce nu vinu inainte in preliminariulu speseloru, sî la radicarea de opuri publice insemnate ;

f) la pastrarea, straformarea sî demolirea monumenteloru istorice sî de arta ;

g) precum sî ori-ce decisiune, pentru care legea ordona intarire mai inalta.

In contr'a decisiunei municipiului (comitatului, districtului, etc.) comun'a póte sa dé recursu la ministrulu de interne in terminu de 15 dile.

Déca jurisdictiunea nu se dechiara in cea mai de aprópe adunare generale ce urméza dupa susternerea decisiunei, séu guvernulu in terminu de 30 de dile computându dela presentarea susternerei facute in urm'a recursului : decisiunea comunei se considera cá aprobata (incuviintiata) prin tacere, sî se póte esecutá

(Va urmá.)

Dela reuniunea sodaliloru români.

Dumineca a fostu objectulu prelegerei o descriere geografica a Europei din punctulu de vedere alu industriei preste totu, aratându-se cu deosebire importanti'a mâriloru pentru comerciu sî apropierea teritorieloru de densele, din causa câci aceste teritorie prin mijlocirea apeloru celoru mari stau in legatura d. e. cu Americ'a cu Asi'a, Afric'a sî Australi'a, de unde vinu multi articuli necesarie pentru industria.

Dupa acést'a s'a facutu o revista asupr'a teritoriului intregu alu Europei cu popórele sî cu desvoltarea industriei la densele in genere.

Remâne cá in alte prelegeri sa revina asupr'a tieriloru séu staturiloru in specie sî sa arate desvoltarea industriei in fia-care.

Societatea academica româna.

(Sectiunea filologica.)

Siedinti'a din 4 Septemvre 1871.

(Urmare din nr. 82.)

D. Odobescu, luându cuventulu, spune ca precum d-sea n'a participatu in anii precedinti la regulamentulu sî la decisiunile luate in privinti'a Dictionariului, se póte socotí cá obligatu la observarea loru ; insa d-lui, dupa ce a studiatu cu atentiune totu ce se atinge de lucrarea Dictionariului, atâtu in Analele societâtiei câtu sî in cólele tiparite de comissiunea lessicografica, a potutu constatá ca obligatiunile regulamentului se reducu la fórte putienu lucru in privinti'a sistemei ce are sa urmeze comissiunea in lucrarea sea ; câtu despre decisiunile luate in siedintiele sessiunei trecute asupr'a unoru puncturi din proiectulu dlui Laurianu sî Massimu, s'a incredintiatu ca multe, fórte multe din ele n'au fostu aplicate, sî, voindu a-si dá sém'a de acésta procedere a comissiunei, dupa unu studiu minutiosu, a dobanditu incredintiarea ca comissiunea actuale a adoptatu in lucrarea sea o sistema bine caracterisata, dela care nu s'aru poté abate fâra de a sacrificá armoni'a pârtiloru ce o compunu.

Acea sistema, pre care d-sea se grabesce a declará ca nu o admite cá cea mai nemerita, tinde, intr'unu modu evidinte, a presintá in lucrarea Dictionariului românu nu atâtu limb'a astfeliu precum ea se afla astadi scrisa sî vorbita de câtra natiunea româna, ci astfeliu precum se pare dloru membri ai comissiunei ca aru trebuí sa devina, pastrandu unele elemente actuali sî admitendu multe altele nóue, atâtu cá cuvinte, câtu sî cá forme.

Acést'a este o sistema pre care póte cine-va sa o primésca séu sa o lepede, dara a vení sa o amendeze prin decisiuni partiali, date in pripa discussiunei, astfeliu incâtu sa nu fia nici odata sicuru ea o modificatiune introdusa intr'unu locu va fi aplicata sî la altu casu analogu, a voí cá prin unu rapede esamenu sa se aléga bunulu sî reulu din acelu totu combinatu cu o mare potere de eruditiune sî chiaru une-ori — trebuí sa o marturisésca, — cu óre-cari aventuri de imaginatiuni, se pare dlui Odobescu a fi o lucrare inutile care nu póte dá nici unu resultatu practicu ; prin trens'a numai se strica, se desfiguréza sistem'a conceputa de autorii ei sî nu se póte de feliu realisá, o lucrare seriósa, facuta dupa o sistema nici contraria, nici macaru apropiata de a d-loru. Totulu se va reduce la unu ce fâra forma sî fara caractere.

Din acestea conchide ca dnii Laurianu sî Massimu au fostu consecinti pastrandu in retiparirea de estu tempu lucrarea d-loru mai cu totulu conforma cu cea de anu, sî adauge ca este incredintiatu ca acesti onorabili autori ai proiectului de dictioariu voru renuntiá cu totulu la lucrare, indata ce societatea le-aru impune sa lucreze altfeliu decâtu conformu opiniuniloru filologice ce sî le-au dobanditu prin studiu sî cugetare.

Este dara lucru vanu a cercá sa-i obligâmu pre d-loru a-si modificá oper'a, in care vedemu limpede sî lamuritu sistem'a bine caracterisata ce-i conduce.

D. Odobescu insa nu se póte impacá cu acésta sistema, care i se pare fórte multu diverginte de tendinti'a ce trebuie sa se urmeze in dictionariulu academicu alu limbei române. Constata totudeodata ca acestu dictionariu nu se póte elaborá decâtu in urm'a unoru lucrâri preparatórie, cari neaperatu trebuiescu facute, sî, fiindu ca d-lui crede ca sistem'a adoptata de membrii actuali ai comissiunei lessicografice nu este cea mai apropiata de acea care trebuie sa domine in oper'a definitiva, vediendu apoi ca mai multi din dnii membri ai societâtiei au pregatitu sî d-loru materiale pentru proiectulu de dictionariu — si anume d. Hodosiu literile I, J, K, d. Baritiu literile L sî M., d. Urechia literile N sî O, d. Sion liter'a P, in fine d. Romanu s'a indatoratu a dá la iérna literile F, G sî H, iéra dlu N. Ionescu parte din liter'a S — ; vediendu totu acestu materialu adunatu, d. Odobescu crede ca aru fi multu mai nemeritu cá societatea sa renuntie la uniformitatea proiectului de dictionariu ce o prescrie regulamentulu, de a aboli tóte regulele restrictive in acest'a sî de a tiparí pre viitoriu sî cu grabire diferitele lucrâri ce s'au adunatu sî se voru mai aduná, astfeliu precum le-au produsu autorii loru, fâra a le mai supune unei revisiuni generale.

---

vóstra este marginita, tempulu vietiei scurtu, datoriele vóstre imense ; ca nu poteti vedea tóte prin voi insive ; ca impostur'a sî lingusirea ve nevalesce de pretutindene. Invitati ómeni probi sî luminati de ori-ce rangu, a ve secundá in proiectele vóstre salutarie sî uniti sub flamur'a patriotismului sî a virtutiei, veti doborí injustiti'a, ignoranti'a impostur'a sî arbitrariulu. Astu-feliu numai veti reesí a face sa se respecte constitutiunea tierei, sa triumfe ecuitatea sî justiti'a ! Unu monarchu cu intentiuni pure, nu are trebuintia de câtu de o singura calitate : sa aibe curagiulu d'a ascultá adeverulu sî a se incongiurá de ómeni onesti, luminati sî virtuosi. Alexandru-celu-Mare a cuceritu globulu sub directiunea filosofului Aristotelu. Prin principiele lui Plutarh sî prin amiciti'a lui Sully, divulu Trajanu sî regele Franciei Enricu IV, au devenitu modelurile regiloru !

Munc'a este astadi legea comuna a societâtiloru ; ea este legamentulu asociatiunei omenesci, instrumentulu egalitâtiei loru. Drepturile politice ale poporului nu suntu o ilusiune, precum sustienu partisanii lui Machiavelu mai cu séma in statele unde legea nu recunósce privilegie, sî unde tóte carierile suntu deschise activitâtiei individuale.

Amu vadiutu ce tablou sinistru facu Machiavelistii despre societâtile moderne cu fatal'a loru elocintia, cu doctrinele intunecóse ale materialismului. Amu vediutu cum espunu ei teoriele loru asupr'a necessitâtiei poterei absolute sî cu ce incapatienare staruiescu a demonstrá ca despotismulu este singur'a mântuire a popóreloru. Noi insa condusi de lumin'a ratiunei, a sciintiei sî moralei, nu vomu perde din vedere urmele adeverului, suntemu convinsi ca respândindu cu profusiune luminele adeverului, reintegrându fia-care din clasele societâtiei in autonomi'a sea naturale, se va stabilí ecuilibrulu pre care 'lu urmarimu neincetatu. Semanendu pretutindene independenti'a, initiativ'a, responsabilitatea, urmasii nostri voru culege armoni'a, progresulu, libertatea. Noi credemu ca, cându fia-care individu va indeplini in ordinea sea nativa, destinata pre care i-a asemnat'o provedenti'a, se va constituí de sine o ierarchia sociale necunoscuta seculiloru trecuti, care va fi atâtu de legitima pre câtu cea vechia erá tiranica, sî astu-feliu, se va esecutá programulu revolutiunei francese din 1789 ; se va reformá regimulu administrativu pre care tempulu l'a transmisu societâtiloru moderne. Separatiunea poteriloru, descentralisarea, principiulu electiunei libere, se voru substitui bunului placu alu autoritâtiei centrale ; se va intielege, in fine, ca altu-ceva este a guvernâ sî alt'a a administrá. Nu voiu intrá ací in amanuntiele sî dificultâtile practice ale acestoru reforme, acést'a este missiunea barbatiloru inalbiti in afacerile publice ; loru incumba sarcin'a de a efectuá oper'a descentralisarei administrative sî a convertí in legi dorintiele natiuniloru libere. Viéti'a publica din Engliter'a, din Americ'a sî din Franci'a nu trebuie sa fia idealulu esclusivu alu vietiei nóstre politice. Englesii suntu englesi, americanii suntu americani, ei nici Americ'a, nici Engliter'a, nici Franci'a nu suntu Romani'a. Déca seclulu XIX se afla in suferintia, caus'a este, dupa mine, ca s'a slabitu legamentulu religiosu. In desiertu se obstina ómenii a gasi ecuivalentulu acestui legamentu in aberatiunile sociali ale unoru spirite utopiste sî retacite. Ide'a religiunei se nasce din chiaru necessitatea stârei sociale. „Ide'a universale a religiunei, a disu Bossuet, (in politic'a sea estrasa din st. scriptura), a fostu suficienta spre a intemeiá o constitutiune stabile de statu sî de guvernamentu, chiaru sî in afara de adeverat'a religiune“. O societate nu póte esistá fâra ordine sociale ; ordinea sociale nu póte esistá fâra legi, nici legile, fâra o sanctiune. Asiá dara, gendarmii sî inchisorile nu constituescu o sanctiune suficienta pentru mantienerea ordinei ! Religiunea sî luminile sciintiei, iéta singurulu remediu in contr'a morburiloru sociali, câci tóte aceste morburi au de causa generatóre sî unica, ignoranti'a poporului ! Pre câtu tempu va esistá ignoranti'a efectele cele mai desastróse voru decurge fatalmente din acésta stare a spiritului. Stagnatiunea agriculturei, a comerciului sî a industriei, chaosulu financiaru, arbitrariulu justitiei turburarea profunda a economiei sociale, marasmulu sî descuragierea generale, miseri'a, tóte aceste suntu efecte ale ignorantiei. Insa, spre a face dintr'unu ignorantu unu omu invetiatu, nu e de ajunsu a i se dá o biblioteca, trebuie inca alu sî invetiá a ceti. In desiertu se va dá unui poporu ignorantu aparatele scientifice cele mai perfectionate, strainii singuri voru profitá de ele. Nu e de ajunsu a se imprumutá resultatele materiale ale unei civilisatiuni spre a se urcá la nivelulu ei. Intre fructe sî arbori, intre arbori sî radacini, intre efecte sî causa, esista unu trait-d'unio. Perfectiunea faptului este nedespartita de perfectiunea ideei. Ori, este preste putintia a profitá cine-ve de esperinti'a altui'a, fâra a fi initiatu mai intâiu, prin minte, la tóte elaboratiunile prin cari a trecutu spiritulu acelui omu, mai nainte d'a se incarná in forma relativa perfecta.

Tóte nedomeririle situatiunei nóstre actuale provinu, dupa mine, din causa ca progresulu teoreticu n'a pricesu la noi progresulu practicu. Amu imprumutatu dela tierile cele mai inaintate in civilisatiune, legile, sciintiele, artele, procedârile loru economice sî financiare, armele, tactic'a militara, fâra a ne preocupá inse sî de ideele cari au datu nascere acestoru cunoscintie. — Nu trebuie dara, o mai repetu, sa imprumutâmu institutiunile nóstre nici dela Americ'a, nici dela Engliter'a, nici dela Franci'a, societatea româna trebuie sa se constitue conformu naturei sî istoriei sele, conformu geniului seu propriu, sî acestu geniu este destulu de luciu spre a ne conduce la adeveru sî la lumina ! Sa facemu, dara, cá in institutiunile nóstre politice sî sociali, sa vibreze in armonia sî intr'unu sunetu, tóte córdele simtiementeloru sî traditiuniloru nóstre nationali.

„Poporulu“. C. Eraclide.

pune la revisuirea comissiunei lessicografice, care aru trebui sa le dea unu caracteru uniformu ; pentru acést'a acea comissiune se va reduce la unu simplu corectore de tiparire.

Cu modulu acest'a, negresitu ca n'avemu pretensiunea de a dice ca se va produce deocamdata unu dictionariu, dara vomu dobandi in curendu unu abundinte materiale alu limbei, in care pre lânga marea multime de cuvinte române, ce se voru aflá acum pentru prim'a óra adunate in acea lucrare pregatitóre, vomu vedé sî diferitele sisteme propuse de mai multi barbati de litere distinsi ai Romaniei pentru intocmirea sî redactarea dictionariului academicu.

Din confruntarea acestoru sisteme, publiculu românu sî societatea nóstra 'si voru poté lamurí mai bine ideile ; observatiunile voru poté concurge din tóte pârtile asupr'a acestoru materiale variate sî cu multu mai mai mare inlesnire va poté atunci societatea academica sa-si stabilésca o programa bine precisata, bine specificata, bine enuntiata sî bine intemeiata pre esemple culese din materialele multiplu ce-i va stá in fatia sî din diversele observatiuni care se voru fi adunatu.

Dupa stabilirea unei asemenea programe, va poté insarcinâ pre unulu séu mai multi literati a elaborá unu dictionariu practicu, care se va lucrá fórte usioru dupa sistem'a ce-'si va fi fipsatu, dupa unu comunu acordu, societatea academica.

Pentru aceste cuvinte, d. Odobescu propune a se desfiintiá regulamentulu votatu la 1869, a se invitá dnii Laurianu sî Massimu sa urmeze in deplina libertate lucrarea d-loru lessicografica, in marginea litereloru B, C, D sî E, a se tiparí astfeliu, precum s'au depusu, pârtile din dictionariu aduse sî cele cari se voru mai aduce de câtra cei-lalti colaboratori, fâra de nici o schimbare, a se imparti câtu mai curendu pre la alti colaboratori literele ce nu se afla inca in lucrare, pentru cá sa se termine sî acelea câtu de iute ; sî in fine a se trage acestu magasinu lessicograficu nu in numeru de 4000 esemplare, ci intr'unu numeru câtu de redusu, fia chiaru sî 500 numai, pentru cá elu sa devina mai multu cá tema de observatiune la ómenii literati decâtu cá o carte practica sî populara, sî pentru cá sa fia mai curendu simtita obligatiunea de a procede la lucrarea definitiva a dictionariului academicu, pre care d-lui socotesce ca societatea l'aru poté dá publicului chiaru dupa unu terminu de cinci séu siése ani.

D. Caragianu nu se póte uní cu sistem'a d-lui Odobescu, reflectându ca astfeliu s'aru poté face o opera fâra unitate, ceea ce i se pare ilogicu.

D. Odobescu urméza aratandu ca lips'a de uniformitate in proiectu nu i se pare a fi unu inconveninte ; ci, din contra, proiectulu fiindu destinatu numai a servi cá materiale la lucrarea definitiva, dlui crede ca, din mai multe proiecte feliurite, s'aru poté trage mai cu inlesnire o lucrare, intrunindu mai multe prefectiuni, fiindu ca n'aru fi tocmai economicu, nici in privinti'a baniloru, nici in a timpului, de a se dá sub tipariu, cu fondurile societâtiei, mai multe proiecte complete de dictionariu sî, fiindu ca, afara de acést'a, totu omulu póte in un'a séu câte-va litere din alfabetu sa-si arate pre deplinu ide'a ce si-a formatu despre intocmirea unui dictionariu, d-lui sustiene ca sî tempulu sî spesele aru fi crutiate, publicându-se indata de societatea academica acele trunchiuri de materiale, avendu fia-care caracterulu autorelui seu.

Este incredintiatu ca intre ele se voru invederá sisteme diverse sî póte chiaru cu totulu diverginti, câci nu-i vine a crede ca toti literatii români, cari facu parte din societatea academica, sa fia de unu radicalismu asiá de transcendentale precum suntu autorii celoru 15 cóle tiparite, carii in liter'a A, asupr'a unui totale de 2468 cuvinte, au admisu numai 460 din cuvintele usitate in totu poporulu românu — 57 cuvinte numai repetitiuni, — pre lânga 1661 neologismi, din cari o buna parte n'au fostu inca nici scrisi, nici pronuntiati pâna acum de români, iéra alte 180 cuvinte, din cari numele de origine curatu latina, le-au lepadatu la glosaru, cá nedemne de a figurá mai multu in limb'a culta a românilor.

D. Odobescu spera mai multa indulgintia pentru limb'a actuale dela alti colaboratori sî, in orice casu, neputendu pune la indoiéla nici cunoscinti'a de limba nici eruditiunea, nici chiaru perspicacitatea filologa a acestor'a nu póte crede ca va gasi la toti acelasi cutediatoriu aventu câtra o limba româna a viitoriului. (Va urmá.)

Varietâti.

*** E. Bosco fiiulu renumitului scamatore se afla aici sî da dóue productiuni in sal'a teatrului. Cea dintâiu a fostu eri sér'a sî fu fórte cercetata sî aplaudata. Mai specialu cu alta ocasiune.

*** Anghin'a difteritica. In Resinari graséza ból'a acést'a intre copii asiá de tare, in câtu, la propunerea medicului locale, autoritatile respective s'au vediutu necessitate de a suspende cursulu scolasticu pâna se va mai asiediá acésta aretare epidemica.

N. Univ. 1812/1871.

Publicatiune.

Institutulu agronomicu — scól'a agricola — in Mediasiu se va deschide in prim'a Noemvre a. c.

Primirea scolariloru se face prin directorele scólei agricole Dr. A. Salfeld in Mediasiu, la care scolarii au a se anunciá indata sî a produce documentele ca :

1) au absolvatu scól'a popurale cu succesu bunu,

2) au o etate celu pucinu de 16 ani,

3) in generale au pracsa in speciale agricole obicinuite la noi sî

4) ca au portare morale nevatemata.

Scolarii au a se supune unui esamenu de primire sî suntu avisate stipendie de 120 fl. v. a. plativere din casele nationale sasesci la finea anului 1871, pentru scolarii fâra midilóce din cercurile Sabiiului, Mercurei, Sebesiului, Orestiei, Nocrichiului, Cinculuí-mare, Cohalmului sî Sighisiórei sî adeca pentru fia-care cercu câte unulu, despre a câroru distribuire va dispune cerculu respectivu.

Sabiiu 18 Octomvre 1871

Dela universitatea natiunei sasesci.

(2—3)

Concursu.

Devenindu statiunea de parochu din mater'a Orestiór'a de josu sî fili'a Buciumu in vacantia cu acést'a se escrie concursu pâna la 8 Noemvre a. c.

Emolumentele suntu dela matera :

1. o ferdela cucuruzu smicuratu — séu dóue ferdele cu tuleu — dela tóta famili'a ;

2. pamentu aratoriu de 20 ferdele semanatura — sî unu fenatiu de 1 caru fenu precum sî folosirea Cimiteriului ;

3. casa parochiale dela filia;

4. asemenea câte o ferdela cucuruzu séu 2 cu tulei dela fia-care familia;

5. pamentu de 5 ferdele semanatura sî folosirea Cimiteriului. —

Doritorii de a competá la acésta statiune instruindu-si concursele loru in sensulu Statutului organicu pâna la terminulu susu scrisu au a substerne scaunului protopopescu alu Oresciei.

Orescia 15 Oct. 1871.

In contielegere cu ambe comitetele parochiale.

Nicolau Popoviciu,
protopopu.

(1—3)

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei invetiatoresci din comunele Vaideiu sî Balomiru cu acést'a se escrie concursu pâna la 1 Noemvre a. c.

Emolumentele pentru Vaideiu suntu :

1. 120 fl. v. a. léf'a — cortelu naturalu — sî lemnele debuincióse ;

pentru Balomiru :

2. 80 fl. v. a. léfa — cortelu naturalu sî lemnele de lipsa.

Doritorii de a ocupá un'a séu alt'a din aceste statiuni au a-si asterne petitiunile loru cu documentele necesarie pâna la mai susu scrisulu terminu — in sensulu Statutului organicu la scaunulu protopopescu.

Orescia 15 Oct. 1871.

N. Popoviciu,
protopopu.

(1—3)

Concursu.

Pentru ocuparea postului preotiescu in vacant'a parochia gr. orien. Cucerdea (Szekely Kotsard) scaunulu Ariesiului — protopopiatuln Turdei. —

Cu acestu postu este impreunatu venitulu urmatoriu :

Dela 80 fumuri români câte o ferdela de bucate, plugarii sî morarii grau. — ceia-lalti cucurudiu.

Dela 22 fumuri vidue sî tigani câte ½ ferdela cucurudiu ; — dîle de lucru 67. livadie de 5 cara de fenu, 2 jugere de pamentu aratoriu; — folosesce sî cemeteriulu, — cas'a parochiala ingradita, poiat'a, — stol'a epatrafirului, — contributia sî ecuivalentulu se solvesce din partea eclesiei :

Doritorii de a ocupá acésta parochia suntu poftiti a-si asterne concursele sele, in sensulu statutulu organicu, pâna in 15 Noem: a. c câtra sinodulu parochialu, sî a le tramite sub-scrisului pâna la terminulu prefiptu.

Agarbitiu 4 Octomvre 1871.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Simeonu Popu Moldovanu.
prot. gr. orient.

(2—3)

Concursu.

Pentru ocuparea postului invetiatorescu cu salariu anualu de 400 fl. v. a. devenitu vacantu la scól'a capitala normala gr. or. a tractului Dobrei din opidulu Dobr'a, se deschide concursu pâna in 14 Noemvre a. c. c. v.

Doritorii de a ocupá acestu postu suntu avisati a-si tramite recursele, instruite in sensulu Statutului org. subsemnatului comitetu protopresbiteralu pâna in terminulu mai susu indicatu, documentându: ca, suntu români de relegea gr. or, — ca, au absolvitu gimnasiulu superioru, sî pedagogi'a ori teologi'a in institutulu pedagogico-teologicu archidiecesanu din Sabiiu, sî in urma ca, au o portare morale nepatata.

Comitetulu protopresviteralu alu tractului Dobrei greco-orientalu.

Dev'a, 17 Octobre 1871.

prin

Ioanu Papiu,
protopopu.

(1—3)

Concursu.

Devenindu vacanta statiunea invetiatorésca gr. or. Fenteusiulu mare, Distr. Kövár pana in 24 Oct. st. v. a. c. se deschide concursu cu care e impreunata soluciunea urmatóre :

a) 130 fl. v. a. din lad'a comunei,

b) cuartiru liberu.

Doritorii de a ocupá statiunea acést'a voru avea a-si substerne suplicele loru la subscrisulu scaunu protopopescu dovedindu ca suntu absoluti de pedagogia sî cantori buni, pâna la terminulu prefiptu.

Datu Fenteusiulu-mare 4 Oct. 1871.

in numele comitetului parochialu

Ioanne Greblea,
Prot.

(2—3)

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei de invetiatoriu in comun'a Siugágu protopr. Sabesiului se escrie concursu pâna in finea lui Octomvre 1871.

Emolumintele suntu :

a) bani 136 fl. v. a. platindi in patru rate ;

b) cuartiru sî lemne de focu.

Doritorii de a ocupá acésta statiune au de a-si inaintá cererile sele scaunului protopr. dovedindu ca suntu pedagogi absoluti sî indiestrati cu documentele prescrise in legea organica pâna la terminulu de susu. —

Siugagu, in 3 Octomvre 1871.

Comitetulu parochiale.

Gregoriu Ghibu,
parochu sî pres.

(2—3)

Edictu.

Anghelu Siandru de religiunea gr. or. nascutu in Sadu, carele de 7 ani a parasitu pre legiuit'a sea socia Elen'a nascuta Stoic'a totu de acolo, se citéza prin acést'a, in urm'a actiunei numitei sele socii pres. la 14 Oct a. c. a se infatisiá inaintea subsemnatului foru matrimonialu, câci din contra dupa espirarea unui anu sî o dî dela datulu de fatia se va luá in pertractare amintit'a actiune sî se va decide la intielesulu canóneloru bisericei orientali ortodocse sî in absenti'a lui.

Sabiiu, 15 Oct. 1871.

Scaunulu protopr, gr. or. tract. II alu Sabiiului.

I. Popescu,
protopresb.

(1—3)

Editur'a sî tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl.

Nru 85. ANULU XIX.

Sabiiu, in 24 Octomvre (5 Nov.) 1871.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Telegrame.

Pest'a 3 Novembre. In siedinti'a de adi a casei deputatiloru interpeléza Alesandru Mocioni pre ministrulu presiedinte: déca afla ca aru fi la tempulu seu sa astérna proiecte in privinti'a cestiunei nationalitâtiloru si transilvane, cari proiecte conduse de respectarea reciproca a dreptului si de intielegerea despre interese ecuitabile, aru intari organismulu statului contr'a periculiloru venitori.

Vien'a 3 Novembre „Pressa noua“, nrulu de sambata, spune ca baronulu de Kellersperg a substernutu imperatului o lista de ministri. In aceea suntu sub presidiulu lui Kellersperg cá ministru de interne urmâtórele nume: Holzgethan de financie; Stremayer de culte; Clumetzky de justitia; Plener de comerciu; Scholl de garde; eventualu Grocholsky de agricultura.

Programulu lui Kellersperg desvoléza politic'a de complanare, intentiunéza disolverea dieteloru Boemiei, Carnioliei, Austriei superióre, Galitiei si a Bucovinei. (Hz. Ztg.)

Despre ce n'amu vorbitu inca.

Noi nu amu vorbitu pâna acum despre unu lucru ce se intemplá in cea mai de aprópe apropiare a nóstra si despre care s'a vorbitu pâna acum in multe diuarie române si neromâne.

Pentru cá sa cunóscemu toti acestu lucru va fi de lipsa ai face unu istoricu scurtu:

Luni, a dóu'a dî dupa iubileulu serbatu in anulu acest'a, se intruní o conferintia, la carea, déca o scieamu, luamu si noi parte. In conferinti'a acést'a s'a desbatutu intrebarea, ca ce e de facutu in situatiunea politica, in carea ne aflâmu, câci procederea de pâna ací nu ne duce la nici unu scopu.

Dupa multe desbateri resultà alegerea unui comitetu, carele sa se puna, pre cale privata, in corespondintia cu inteliginti'a româna si se afle ca de ce pareri suntu barbatii nostri in privinti'a procederei nóstre politice mai departe.

Spre a ajunge comitetulu mai siguru scopulu a indreptatu câtra unii din barbatii nostri inteliginti urmatórea adressa, pre carea o publicâmu acum si noi in totu cuprinsulu ei:

„Multu onorate domnule! In 4 ale curentei, pre cându o parte insemnata a intelegintiei nóstre din diferite pârti ale Transilvaniei se aflá la Sabiiu, s'a tienutu si o consultare particulare confidentiala, asupr'a trebiloru nóstre politico-natiunali.

S'a constatatu si cu asta ocasiune aceea, ce toti simtimu: trebuinti'a de o mai désa comunicatiune de pareri intre inteligintii nostri, p'u constatatu adeverulu, pre care toti i'lu recunóscemu, ca interesele politico-natiunali ale poporului românu din Transilvani'a, reclama acum dela inteligenti'a sea preste totu, mai multe semne de viétia.

De-si acea adunare e nóstra, fatia cu momentuositatea lucrului nu s'a simtitu competenta a esi din form'a conversâriloru private, si a proiectá vre-unu modu de manecare; a voitu totusi sa contribue la realisarea unei intielegeri, aceea, ce póte si este detoriu sa contribue veri-care particularu.

Spre acestu scopu a alesu unu comitetu de 7, constatoriu din urmatórele persóne: Elia Macelariu, Ioane Hanni'a, Ioane Rusu, Dr. Ioane Nemesiu, Dr. Ioane Borci'a, Dr. Demetriu Racuciu si Visarionu Romanu, — care s'a indetoratu, de a se adresá pre cale privata câtra toti barbatii competenti ai natiunei nóstre si a li cere parerea in privinti'a tienutei nóstre politice in presentu si viitoriulu celu mai de aprópe, fatia cu impregiurârile, in cari ne aflâmu.

Scopulu principalu alu acestui pasu este: a gasí apoi din adunarea a celoru pareri, modulu celu mai usioru si mai eficace pentru initiarea unei intielegeri si desvoltarea unei activitâti mai corespundietórie intereseloru natiunei.

Avendu deci norocirea, a Te numerá intre barbatii de intielepciune si de maturitate politica, ni permitemu a Te rogá cu totu respectulu, sa ai bunatate a-Ti dá opiniunile d-tale la urmatóriele puncte:

1. De óre-ce numai o adunare natiunala póte fi competenta a se pronunciá asupr'a conduitei politice a natiunei: care, cugeti dta, c'aru fi modulu celu mai corespundietoriu pentru realisarea unei atari adunâri in impregiurârile actuali? *)

2. Ce adunare afli mai cu scopu sa se tiena, conferintia a intelegintiei, congresu natiunalu, ori ce?

3. Care sa fia loculu adunârei si cam pre cându sa se conchiame?

4. Cine, si in ce modu sa convóce adunarea?

5. Cine sa ia parte la adunare?

6. In casulu, cându tienerea adunârei nu s'aru potea realisá, ce e de facutu totusi pentru ajungerea scopului?

Zelulu dtele patrioticu si natiunalu, pre care ne-ai deprinsu alu cunósce atâtu de multu, nu ni permite a ne indoí, ca ne vei onorá cu increderea dtale si nu vei refusá concursulu dtale intr'o causa atâtu de momentósa si urgenta, cum este acést'a.

Respunsulu M. on. dtale vei binevoí a ni-lu tramite prin adres'a Elia Macelariu la Sabiiu, in câtu aru fi cu potintia pâna in 15 Octobre cal. n. a. c.

Primescc. Te rugâmu asigurarea stimei nóstre deosebite. Sabiiu 20 Septemvre 1871.

Comitetulu ad hoc“
(subscrierile.)

In urm'a acestei adrese au sositu parerile. Pre câtu suntemu informati aceste au condamnatu mai unanimu starea nóstra de astadi si cele mai multe mergu intr'acolo ca comitetulu natiunalu, alesu de congresulu natiunale din 1861 este chiamatu a se pune in fruntea afaceriloru natiunali; dóra unic'a parere a p. asesoru consist. Petru Badila (unii dicu ca si a d. A. Mocioni si Dr. Ratiu) a fostu pentru comitetulu si conclusele dela Mercurea, carea dupa cum vedemu a si fostu normativa pentru comitetulu ad hoc, de óre ce acest'a publica in „Gazet'a Transilvaniei“ nr. 81 urmatoriulu Telegramu:

„Comitetulu ad hoc s'a desfacutu de sene cu dechiaratiunea: com-ca pentru initiativ'a politica natiunale numai comitetulu **) din 1868, alesu in Mercurea, este competentu.“

La acésta dechiaratiune aflâmu din „Herm. Ztg.“ ca comitetulu ad hoc a avutu motivulu, ca situatiunea politica nu s'a schimbatu intru nimic'a dela 1868 in cóce si de aceea politic'a passiva e acum mai de recomendatu cá atunci.

Abiá insa a aparutu telegramulu in „Gazet'a Transilvaniei“ si dela Brasiovu ni vine articululu de mai josu, pre care lu producemu cá o dovéda a celoru ce amu disu mai susu despre parerile ce au sositu dela inteligintii din tiéra.

Cine l'a imputeritu insa pre „comitetu“ sa ne faca nóua româniloru ardeleni o judecata asiá de scurta contra pareriloru incurse, este o enigma (gâcitóre) a enigmeloru.

Tare si fâra reserva.

Unii conducatori români dicu, cumca starea româniloru de astadi nu e asiá de rea incâtu noi sa ne aruncâmu acum pre terenulu activitâtiei, si se silescu a ne constinge — cá buna óra odinióra Schmerling — ca mai potemu asteptá, altii iérasi dicu ca nu ne suntu de lipsa adunâri natiunale s. a.

Este lucru tristu ca cându afirma ei acestea, pre toti cari aru fi de opiniuni contrarie ii facu vendiatori si siarlatani s. a.

Cu tóte aceste chiaru si sub temerea de a fi espusi si altoru insulte mai grele pre care ne-au deprinsu a ni le audí adesea suntemu siliti a ne spune convingerile nóstre, si adeca ca noi suntemu de parere contraria, si dicemu, ca nu numai ca stamu reu, dara stâmu mai reu decâtu ori-cându alta data. Ca stâmu asiá de reu nu este alta causa, decâtu stagnarea in activitatea conducatoriloru. Dovéda despre acést'a suntu si pasii facuti de românii din diverse pârti, cari nu au facutu alta decâtu au urmatu simtiului loru celui bunu de a scóte poporulu din apathi'a in care traiesce pentru ori-ce este de interesu natiunalu. Dara este greu a face politica romanésca (?) in tempulu de fatia, este fórte greu; a nu face nimic'a este mai reu, este tradare a intereseloru natiunale ba chiaru mórtea natiunei. E pré adeveratu, ca de cându cu dualismulu, interesele natiunalitâtiloru nu s'au consideratu mai de feliu; in acésta pusetiune natiunea româna respective fiii ei de capacitate dimpreuna cu cei mai de a dóu'a mâna a aflatu de bine de a nu intrá activi in lupta, ci din contra a se opune dormindu. Dicu dormindu si inca somnulu mortiei, pentru ca nu numai ca poporulu nostru nu scie nimic'a de acésta trandavia politica de mórte, pre care o cunóscemu sub numele de „passivitate“, dara ne adresâmu chiaru câtra capacitâtile acelea, cari au inscenatu passivitatea si-i intrebâmu: ce a-ti lucratu in decursulu passivitâtiei? cari v'au fostu mesurile de activitate in passivitate, provediute pentru casulu — ce s'a si intemplatu — de a ni disólve guvernulu comitetele alese la Mercurea. Intrebu acést'a — dupa mine — cu totu dreptulu, pentru ca barbatii maturi politici trebuiau sa se cugete si la asemenea procedura din partea guvernului. Cu ce a-ti contribuitu dela Mercurea si pâna acum spre a desteptá poporulu in privinti'a politica? V'ati ingrigitu voi cei mari, cari ve tieneti de singuri alesi a conduce trebile natiunali, macaru de desteptarea poporului pre alta cale, cá sa ve puteti radimá astadi mâne de densulu? — Déca sunteti ómeni de consciintia trebuie sa marturisiti, ca tocmai voi nici intr'o privintia nici in ceea-lalta n'ati facutu nimic'a. Voi a-ti facutu de natiunea a perdutu 4 ani din viétia si nu asiá, cá se fia remasu macaru unde a fostu la 1867, din contra ea a mai datu indereturu, pentru ca voi de poporu nu v'ati interesatu de feliu, iéra strainii cu feliu de feliu de midilóce, si iertate si neiertate l'a dusu unde ia placutu. Ei bine! ce vi e passivitatea? vreti sa muriti doi trei insi cá martiri dupa nume a unei politici opositionali, prin care in 10—20 de ani sa perdeti poporulu intregu? Bagati bine de séma!! de dragulu martiriului vostru, si setei de gloria, care credeti, ca nu ve veti mai stemperá-o, noi nu voimu sa perimu. Esiti toti câti ve credeti doctori intielepti la lupta cu strainii, nu luptati insa numai pentru idei vage, ci luptati pentru binele poporului, ingrigiti cá poporulu sa remana alu vostru si nu alu strainiloru si sa nu dea indereturu! A trebuitu sa vi-o spunu si acést'a, pentru ca pre cându d-vóstra credeti ca prin cutare articlu — natiunalu (?) mai multu prin inversiunarea sea decâtu prin obiectivitatea cu care vorbesce — aperati poporulu românu, strainii 'lu ducu la urna, si alegendu elu pre cei mai mari contrari ai natiunei române de deputati, esemplu alegerea din 10 Oct. in Hegigu, mai póte cine-va sa dica ca românii din Ardélu n'au alesu? *)

*) Trebue bine notatu, ca acestu punctu statoresce din capulu locului fps'a de o adunare natiunale si eschide alta procedere. R.

**) Comitetulu acest'a fu desfiintiatu atunci indata de comisariulu regescu alu Transilvaniei.

*) Dara cei dela Mercurea nu au banchetatu impreuna pre deputatulu strainu Böm ches? déca ne aducemu bine aminte unu passivistu a radicatu si unu toastu. R.

ori dóra credeti, ca numai dóue trei persóne din intelegintia compunu corpulu natiunalu ? — Eata-ne starea, eata de ce românii din mai multe pârti striga: iesiti din passivitate! parasiti somnulu celu de mórte!

Aceste consideratiuni a indemnatu sî pre inteligînti'a adunata in Sabiiu a se pune in contielegere cu inteligenti'a româna intréga despre modulu cum aru poté sa se adune o adunare natiunale pentru a dá mai multe semne de viétia. Eu dîcu, ca cuvintele din urma suntu cuvinte de curtoasia, pentru ca dela Mercurea incóci noi n'amu datu nici macaru unu semnu de viétia politica. Asiá dara nu „ciarlatanii“, nici „vendiatorii natiunei“, ci ómenii, cari vietiuescu printre poporu, ómenii cu simtiu curatu românu, ómenii cari nu-si dau simtiulu natiunalu sî patriotismulu loru pre alu nici unui martiru, acesti ómeni d'cu simtu lips'a de unu feliu de activitate politica natiunale. Da! vomu staruí sa fimu activi, sî sa parasimu p a s s i v i t a t e a numita prin jurnale o p o s i t i u n a l e. Câci nu e opositionale de feliu, ci mai curendu mórta. La acést'a ne indémna simtiulu nostru de esistintia, spaim'a ce ne cuprinde, cându vedemu cu ochii, ca turm'a, prin neactivitatea nóstra séu cum le place la unii conducatori, prin passivitatea nóstra opositiunale, ni se imputienéza din dî in dî. Cumca nu este passivitate opositiunale, e dovéda sî pasiulu comitetului dela 4 Sept. din Sabiiu, carele tocmai din causa câci nu se face ceea ce aru trebuí sa se faca, a aflatu de lipsa o adunare natiunala, pentru ca i-a simtitu necessitatea, i-a simtitu dîcu inca odata necessitatea; sî cei ce afirma contrariulu intorcu i n t i e l e s u l u e p i s t o l e l o r u c e l i s'au a d r e s a t u, dupa cum nu se cuvine, mai cu séma la conducatori. Dovéda este insasi acea epistola a comitetului din Sabiiu, in carea nu se dice nicairi ca óre fi-va necesaria séu oportuna, dupa cum voiescu unii domni conducatori, ci considerându impregiurârile politice au prevediutu sî aceea, ca in casu de a nu se poté aduná acésta adunare natiunale, ce aru fi de facutu.

Prin acestu pasu n'au voitu comitetulu alt'a, decâtu cá sî in casu negativu sa se ia mesurile necesarie pentru unu feliu de activitate sî sa nu mai recademu sî dupa acésta intielegere in ubisulu iadului, dormindu sî mai departe s o m n u l u dela Mercurea.

Nepasarea nóstra asiá dara este caus'a principala a stagnatiunei nóstre politice sî totu-deodata a miscâriloru din tóte pârtile printre români. Indemnulu de viétia a silitu pre fia-care românu bine simtitoriu a se smulge din ghiarele mortiei sî a se ingradí macaru in giurulu casei sele, indemnandu, lucru pré firescu, sî pre alti frati ai sei a se aparâ sî ei in asemenea modu de mórtea ce-i amenintia. Sî ce dîcu conducatorii nostri? A-ti luatu bani dela magiari!! De feliu nu, câci au trecutu tempurile lui Reichenstein sî noi cari scriemu, puteti sa ne numerati, nici unulu nu umblâmu nici dupa diregatorii nici dupa bani, câci nóue ne trebuie drepturi natiunale, eluptate pre cale legala, mai departe nimic'a. Altii iéra striga: Ciarlatani! — Sa ne intrebâmu fia-care consciinti'a, sî in locu sa pretindemu pâna sî titluri de doctori, mai bine sa studiâmu a vorbí fórte obiectivu, sa cautâmu sa esplicâmu poporului legea municipalitâtiei, legea comunala etc. — de cari, cá sî de alte lucruri nici unu jurnalu de ale nóstre n'au aflatu de bine a se ocupá decâtu fórte supraficialu —, sa fimu activi pentru poporu, sa nu cautâmu glori'a sî patriotismulu propriu in degradarea altor'a, câci pânea celui capace, nu o va luá-o nici odata celu necapace, sî mai multi barbati capaci potu fórte bine sa traiésca unulu lânga altulu fâra batjocura.

Dealtmintrea chiaru sî conducatorii dóra nu voru fi avendu intentiunea sa remâna fâra poporu; iéra pre acest'a nu-lu voru castigá cu ur'a ce o punu asupr'a altoru barbati, celu putienu, totu asiá de demni cá sî cei, cari injura sî degradéza pre tóta lumea.

Conducatorii suntu neactivi fâra margini; urmârile acestei neactivitâti cadu asupr'a bietului poporu. Pre conducatorii nu-i invinuesce nimenea, câci suntu martiri, sî mai scie Ddieu ce. O tempora! o mores!

Sî cu tóta nepasarea sî neactivitatea nóstra de pâna acum, ce mai dîcu unii conducatori? Ei striga in lumea larga: nu e de lipsa o adunare natiunala, cum o proiectéza comitetulu din Sabiiu; sa stâmu fia-care cá sî pâna acum, insa sa fimu activi prin adunâri sî la ori-ce ocasiune. Ei bine domniloru conducatori, d'apoi asiá de putienu cunósceti poporulu, nu sciti ca pre ce gradu de cultura se afla, nu sciti ca seraci'a lui l'a datu mai de jumetate in ghiare straine? Cum de in asemenea impregiurâri i denegati sî indreptariulu moralu ce i l ati poté dá prin o adunare nationala? Au dóra credeti, ca se voru aduce concluse, ce nu ve vinu la socotéla? Nu trebuie sa ve temeti, câci déca ei voru fi multiamiti cu ceea ce li-ati pregatitu pâna acum aveti sa fiti purtati in triumfu sî ve voru dá totudeodata o nóua asigurare despre concursulu seu la purcederea ce a-ti observat'o pâna acum: la din contra ve va dá instructiuni sa purcedeti pre alta cale sî asiá sa ve scóta din responsabilitatea, ce a-ti purtá-o continuându-ve activitatea de mai inainte, fara a-lu consultá tocmai acum, cându fia-care românu simte necesitatea unei adunârî natiunale.

Ori-câtu de incarnatu aru fi cine-va in óresicare parere a sea ce o profeséza in numele unui corpu intregu, este datoriu la cererea acelui corpu a se lasá de dens'a, câci elu este numai organulu corpului. Sî chiaru déca corpulu moralu i-aru dictá a profesá alta opiniune densulu este datoriu a se supune déca doresce a remané sî mai departe organulu acelui corpu Umblandu insa óresi-care individu a silí pre corpulu intregu — fia cu ori-ce midilóce — cá acel'a sa se tiena de parerea individului, abusandu mai cu séma de increderea ce corpulu l'a avutu in acelu individu: atunci acelu individu devine necredinciosu corpului sî nemoralu, câci intregulu nu póte considerá dorintiele — degenerate de multe ori in patimi ale pârtiloru singulare, — ci cauta binele generalu.

De aceea astadi mai multu de câtu ori câudu tienemu ca e de lipsa o adunare generale mai multu sî inca câtu se póte mai ingraba. O dorimu câtu de curendu, pentru ca asemene adunâri nu se potu conchiamá intr'unu momentu, ci in luni de dîle; iéra alegerile dietali nu suntu departe câci pâna in primavéra abiá mai suntu 5 luni de dîle sî alegerile suntu la usia. Dara ce dîcu unii conducatorii, cari aru dorí cá prin tienut'a nóstra politica mórta sa li consacramu politic'a loru de unici conducatori nationali? — Ei dîcu, ca nu ne preséza nimicu. Asia nu-i preséza pre unii nimic'a, de câtu ambitiunea loru. Adeca sa nu decidemu ce avemu sa facemu, pentru cá sa ni potemu pregatí poporulu, ci se stâmu mai bine cu mânile in sinu sî câudu o fi la adeca, vediendu-ne instremtorati sî desperati sa-i strigamu pre ei: Scapati-ne, ca voi sunteti unicii, numai voi sî iérasi voi, cei'a-lalti nu sciu sî nu potu nimic'a. Dar' ce voru dîce ei? Voru anunciá prin jurnale, ca in cutare causa nationala au plecatu in cutare missiune. Jurnalele voru tacé, fiindu ca n'are cine sa scrie. Pâna atunci strainii ni voru fi dusu poporulu la urna, iéra martirii nostri voru strigá in lumea larga: odata nu fui acasa sî iéta ce se intemplà. Hotii, ciarlatanii, etc. etc. ne jefuescu.

Iéta conducatori! iéta politic'a! iéta jurnalistic'a! iéta fericire nationala!

B r a s i o v u, Octobre 1871.

Unu nemultiamitu cu starea trebiloru nationale.

Diet'a Ungariei.

In siedinti'a din 30 Octomvre se autentica mai intâiu protocolulu siedintiei precedinte. Presiedintele S o m s s i c h anuncia ca deputatulu St. T ó t h si-a ascernutu protocolulu alegerei; se tramite comitetului verificatoriu.

K. T i s z a: Inalta casa! Acele eveneminte, care au resultatu din cris'a, in care se afla celelalte regate sî tieri ale M. Sele, ne silescu a face acum'a deja pasi sî a ne radicá vocea in afacerea acést'a pentru chiarificarea situatiunei nóstre de facia sî prefigerea ideeloru pentru aceea, ce avemu d'a face pre viitoriu. Veti aduce aminte ca nu numai eu ci sî altii si-au esprimatu de repetite ori ingrigirea, ca pre bas'a de facia a dreptului de statu póte urmá caderea, ca se póte periclitá continuitatea vietiei constitutionale din Ungari'a prin lucruri, cari in urma suntu afaceri numai curatu interne austriace.

Noi amu spusu ca urmarea va fi amestecului regimului ung. sî crearea unei precedintie pre care regimulu acelei tieri póte dorí a se amestecá de asemenea in afacerile nóstre la ocasiunea data; sî de óre-ce amestecu din partea nóstra se póte intemplá din partea ceealalta ca pe a partileloru de acolo sa se indrepte in contr'a nóstra iéra nu in contr'a loru reciproce.

Noi amu esprimatu convingerea acést'a a nóstra, dvóstra a-ti negatu possibilitatea; acum a devenitu inse negarea impossibile; astadi nu vorbescu numai resonamente, ci sî fapte. In Austri'a a fostu sî e o crisa curatu interna sî ministrulu presiedinte totu-si se vediù silitu a se amestecá in aceea crisa. Elu se credea silitu a participá activu la resolvirea crisei, siediendu dimpreuna cu ministrii cei-lalte pârti in consiuliulu ministriloru; sî asiá dara precedinti'a e creata, la care se voru provocá — ni téma fórte — in contr'a nóstra, sî fructulu acelei procedere lu vedemu — in ur'a, care s'a indreptatu cu multu mai multu in contr'a nóstra, decâtu in contr'a celei-lalte partite, de-sî interesele acestei partite stau mai multu in contr'a complanarei.

Eu credu ca, considerându situatiunea asiá, nu potemu trece cu vederea cele intemplate; cu atât'a mai pucinu cu câtu eu celu pucinu credu sî-mi tienu, ca, de sî cris'a ministeriale se va finí preste câte-va dîle, cris'a insasi nu se va potea delaturá asiá de usioru. Acést'a e fas'a cea dintâiu a unoru lupte lungi sî noi trebe sa ne tememu, ca aceea ce s'a intemplatu in Austri'a pâna de facia sî ne-a interesatu sî pre noi, va fi numai inceputulu celoru ce voru urmá in viitoriu; e natur'a criseloru de feliulu acestei'a, ca acel'a, care pasiesce intre ambele partite cá arbitriu vine cam de obsce in positiune d'a cede dreptulu acum unei'a acum celei-lalte pârti sî a vetemá prin aceea cându pre un'a cându pre cea-lalta partita; sî asiá dara, cu tóte care va fi resultatulu finale pentru Austri'a, pentru noi va fi acel'a ca nu ne câstigâmu amiciti'a celei-lalte ci inimiciti'a ambeloru partite. (Aplause viue la steng'a).

Eu, inalta casa, nu potu cugetá ca va fi vre-unulu, care tiene de corectu, cá schimbârile aceririloru interne ale Austriei sa influintiedie decisivu continuitatea vietiei ung. constitutionale; eu nu credu ca va esistá vre-unulu intre noi, care pentru glori'a efemera d'a decide sî regimulu ung. in afacerile Austriei, va espune Ungari'a pericolului d'a decide intre alte eventualitâti unu ministru austriacu in afaceri de ale Ungariei. Nu credu ca nu va tiené fia-care de periculosu pentru noi, câudu ur'a popóreloru austriace se suscita contr'a nóstra. Déca o tienemu inse de periculosu; déca logic'a fapteloru a silitu regimulu pre bas'a de facia a dreptului de statu — ceea ce astadi nu se mai póte negá — a face aceea ce a facutu, asiá dara nu esista altu modu de a delaturá pericolulu decâtu acel'a de a se ingrigí cá situatiunea, prin care s'a provocatu aceste pericole, sa se schimbe. (Aplause viue la steng'a)

Acest'a e scopulu, in interesulu cârui'a eu dorescu a indreptá astadi câtra presiedintele ministriloru o interpelatiune. Nainte de a cetí acést'a interpelatiune, voiu a observá inca un'a; sî adeca aceea ca, tienendu amestecului regimului ung. de o calamitate, de unu reu, de periculosu, nu voiu a judecá nici decâtu asupr'a direptiunei, in care s'a facutu amestecului. Déca s'aru fi facutu amestecului chiaru in direptiune contraria, o asiu imputá, o asiu tienea tocmai asiá de periculósa, dupa cum o tienu acum. (Aplause la steng'a). Nu compete nóua a judecá, ca declamatiunile ceche séu germanii austriaci au dreptu, trebuie sa nesuimu intr'acolo cá ei sa-si póta insasi resolví afacerile loru. Asiá dara eu nu condamnu direptiunea ci amestecului insasi.

K. T i s z a incepe dupa aceste motivari a cetí premisele interpelatiunei sî intréba in fine:

1. Crede dnulu ministru presied. ca pre bas'a de facia sustatóre a dreptului de statu e continuitatea vietiei constitutionale ung. asigurata vis-a-vis de aceea ce se póte intemplá in cele-lalte state ale M. Sele?

2. Crede elu ca urmarile daunatióse ale iritatiunei sî straformariloru din cele-lalte regate sî tieri ale M. Sele se voru potea delaturá dela patri'a nóstra, déca amestecului regimului ung. se póte pre de o parte primí cá precedintia pentru unu amestecu in afacerile nóstre sî amestecului acest'a ne face pre de ceealalta parte de inimicu patriei nóstre acusi pre un'a acusi pre ceealalta partíta sî nemultiamirea le irita a pasí in contr'a nóstra cá câtra cei mai periculosi inimici?

3. Nu crede din contra ca aru fi la tempu a ne pune pre bas'a uniunei personale sî prin aceea aru face possibilu cá continuitatea vietiei nóstre constitutionale sa nu se pericliteze prin schimbarile interne ale altoru state;

a face possibilu, cá, nefiindu noi siliti a ne

amestecá pentru delaturarea pericolului in afacerile loru interne, sa nu aiba nici ei pretestú a vorbí in afacerile nóstre interne ; sî cá prin aceea sa evitamu totu ce aru potea suscitá ur'a loru in contr'a nóstra ;

a face possibilu cá sa incetedie ori-care impedecamentu basatu in dreptulu nostru de statu, care impedeca pre cele-lalte tieri sî regate asi potea regulá afacerile loru interne, pre lânga conservarea legaturei necesarie intre pârtile unui statu cu o autonomia de latitudine mare, care indestulesce pre tiéra sî imperiu ;

a face possibilu cá, ori-care direptiune va luá cris'a erupta in alte tieri ale imperiului, statutu ung. sî tronulu ung. sa aiba unu spriginu sî o potere asiá de tare sî secura in câtu ei sa remâna totudé-un'a neatinsi de ordinile sî crisele erupte in alte state sî asiá sa asigure atâtu apesarea patriei câtu sî tronulu facia cu ori-care eventualitate.

Ministrulu de justitia St. B i t t ó ascerne unu proiectu de lege despre regularea definitiva a comuneloru contractualiste sî róga cas'a a transpune acestu proiectu sectiuniloru indata dupa desbaterea proiecteloru de lege urbariale ; afara de aceea elu róga cas'a a desbate câtu mai ingraba proiectulu de lege despre esecutari judiciali.

Diu'a sî ór'a siedintiei prossime se va publicá pre calea obicinuita.

Legea comunale.

(Articlu de lege XVIII. din anulu 1871 despre regularea comuneloru, sanctionatu in 7 Iuliu 1871, promulgatu in amendóue camerele Ungariei in 10 Iuliu 1871.)

(Urmare.)

§ 27. In contr'a tuturoru decisiuniloru vatamatórie ale comunei, interesantii potu dá recursu, in terminu de 15 dile dela publicarea legala, respective dela admanuare, la municipiu, sî de acolo in 15 dile la ministrulu de interne.

In decisiune totu-déun'a trebuie sa fia espresu pusu, cumca decisiunea se póte apelá numai fâra a impedecá esecutarea ei (extra dominium).

In lips'a acestei clausule decisiunea se póte apelá cu impedecarea esecutârei (intra dominium).

§ 28. Municipiulu, afara de causele enumerate la §-lu 26 sî apelate in intielesulu §-lui 27 numai, in acelu casu se póte amestecá in afacerile interne ale comunei, déca representanti'a comunei i cere sî pretinde intervenirea séu ajutoriulu seu.

La casu contrariu comun'a póte cercá remediu la guvernu.

§ 29. Statulu comunei nu póte fi contrariu legei, ordinatiuniloru guvernului sî ale jurisdictiunei in vigóre ; e de a se substerne indata municipiului sî numai dupa aprobarea acestui'a respicata séu pre tacute se póte esecutá.

§ 30. Statutulu, care e contrariu ordinatiunei din §-lu 29, e de a se nulificá prin municipiu.

Déca municipiulu nu s'a dechiaratu in adunarea generale prossima, ce urméza dupa substernere, statutulu se considera cá aprobatu.

Decisiunea nulificatória a municipiului se póte apelá la ministrulu de interne.

§ 31. Singuraticii potu recurá pentru modificarea statuteloru vatematórie la comuna, sî in contra decisiunei vatematórie a comunei, aduse in acestu obiectu, la municipiu, sî de acolo la ministrulu de interne.

§ 32. Comun'a nu póte face obiectu de desbatere si decisiune din ordinatiunile municiptului sî ale organeloru lui competinte, relative la administratiunea publica de statu sî municipale sî este obligata a le esecutá neconditionatu.

§ 33. Cetâtile cu consiliu regulatu primescu ordinatiunile municipiolui nemidiulocitu sî eschisivamente prin vice-comite, iéra comunele mici sî mari prin oficiolatu cercuale (despartiementalu), sî relative la aceste vinu in atingere cu municipiulu in calea acestoru organe municipali.

CAPU IV. Despre representatiunea comunale.

§ 34. Comun'a esercéza dreptulu autonomiei (guvernârei) de sine prin corporatiunea sea representativa.

Corporatiunea representativa constà pre jumetate din alesii publicului alegatoriu ; iéra pre diumetate din acei civi ai patriei maioreni, locuitori séu posesori comunali, cari platescu cea mai multa dare directa de statu.

§ 35. List'a representantiloru cari nu vinu sub alegere se rectifica (corege) in totu anulu.

Rectificarea se face pre bas'a aratarei de dare in comunele mici sî mari prin sub-prefectu (szolgabiró), iéra in cetatile cu consiliu regulatu prin o delegatiune alésa de corporatiunea representativa.

Delegatiunea in dile defipte sî publicate 'si tiene siedintiele publice, sî despre procederea sea face raportu motivatu corporatiunei representative.

La stabilirea listei sî ordinei se computa numai darea directa de statu a averei din comuna sî din teritoriulu ei, sî a venitului trasu in comuna sî teritoriulu ei ; mai departe :

se computa indoitu darea directa de statu a profesoriloru dela institutele de invetiamentu de statu confesionali sî private, a invetiatoriloru populari, a membriloru de academii scientifice, a redactoriloru de fóie periodice sî diuarie, a preotiloru, a membriloru interni sî esterni dela camerele industriali sî comerciali, asemenea sî a doctoriloru, advocatiloru, mediciloru, ingineriloru, apotecariloru, (farmacistiloru), chirurgiloru, montanisticiloru forestariloru sî a economiloru (gazdatisztek) provediuti cu diploma valida in statulu ungurescu.

In darea de statu a barbatului séu a parintelui e de a se computá darea de statu a femeei, cum sî a pruncilоru minoreni, déca elu administréza averea femeei séu a pruncilоru minoreni.

Câudu doi séu mai multi platescu dare de statu de asemenea cuantitate, intre acesti'a decide sórtea ; inse câudu vine inainte acestu casu intre individi de acei'a, dintre cari unulu aru ajunge in corporatiunea representativa in urm'a darei de statu calculate simplu, iéra cel'a-laltu in urm'a dârei calculate indoitu : cestu din urma are antaietate.

§ 36. Nu se póte luá in lista :

a) celu ce s'a condamnatu pentru vre-o fapta criminale, dela publicarea sententiei condamnatóre pre câtu tiene pedéps'a ;

b) celu ce tiene in arenda bunurile publice ale comunei, séu sta in alta relatiune contractuale cu comun'a ;

c) ostasii, cari servescu in fapta in statulu armatei (marinei belice) cum sî militianii (honvédek) in statulu activu ;

d) functionarii de statu sî municipali déca nu platescu alta dare in comuna afara de darea dupa salariele loru. —

§ 37. Numerulu representantiloru comunali lu norméza numerulu populatiunei, adeca dupa tóte 100 de suflete se alege unu representante.

Inse numerulu totu alu representantiloru alesi sî nealesi in comunele mici nu póte fi mai micu decâtu 10, mai mare decâtu 20, in comunele mari mai micu decâtu 20, mai mare decâtu 40, in cetati cu consiliu regulatu mai micu decâtu 40 sî mai mare de câtu 200.

Alegerea representantiloru, déca numerulu totalu alu alegatoriloru comunali trece preste 600 : se face dupa cercuri, iéra déca nu : in massa.

In câte unu cercu alegatoriu nu potu sa fia mai pucini decâtu 200 sî mai multi decâtu 600 alegatori.

Cercurile electorali sa forméza prin corporatiunea representativa.

Unu cercu electorale alege dupa potintia in numeru cu parechia numai atâti'a representanti, câti se vinu pre cercu din membrii supusi la alegere ai corporatiunei representative dupa proportiunea, in care stau alegatorii cercului câtra toti alegatorii ; totu cu acésta ocasiune acolo, unde alegerea sa face in massa, suntu de a se alege membri suplenti pâna la 1/4 parte din numerulu totalu alu representantiloru alegundi ; iéra acolo, unde alegerea se intempla dupa cercuri, in cercurile singuratice e de a se face sî alegerea suplentiloru dupa numerulu representantiloru alegundi acolo, inse asiá, câtu fia-care cercu sa aléga celu pucinu 1 membru suplente.

§ 38. Alegatoriu comunale e :

a) totu locuitoriulu comunale de 20 de ani, déca deja de doi ani platesce in comuna dupa averea séu venitulu propriu darea pamentului, a venitului casei, séu darea castigului personalu ; inse celu ce nu platesce alta dare decâtu cea a câstigului personale numai in acelu casu, déca nu sta sub potestate de domnu (gazdai hatalom) ;

b) mai departe ori-ce corporatiune, institutu, societate sî firma, déca posede in comuna avére nemiscatória sî dupa aceea platesce dare (§ 40) ;

c) strainii cari cadu sub dispusetiunea § 19, séu facutu destulu dispusetiuniloru lui.

§ 39. N'au dreptu de alegere :

a) ostasii, cari servescu in fapta in statulu armatei (marinei belice), precum sî militianii in statulu activu.

b) cei ce suntu in prinsóre prevenetiva pentru vre-o fapta criminale ;

c) cei ce s'au condamnatu pentru vre-o fapta criminale dela publicarea sentintiei condamnatórie pre câtu tiene pedéps'a ;

d) cei ce stau sub concursu (crida) ;

e) functionarii de statu sî municipali, déca nu platescu in comuna alta dare, de câtu darea dupa venitulu salarieloru loru.

§ 40. Minorenii sî cei de sub curatela, cari posedu in comuna avere nemiscatória, se presenta la alegere prin tutori, respective prin curatoru, iéra femeile, corporatiunile, institutele, societâtile, firmele asisderea cu avere nemiscatória in comuna, prin plenipotentiatu.

Altmintrea dreptulu de alegere se póte eserce numai prin indreptatitulu sî numai in persóna.

§ 41. List'a alegatoriloru, sî inca unde suntu cercuri electorale, dupa cercuri electorale, o compune unu comitetu esmisu prin corporatiunea representativa din registrele de dare de pre cei mai de aprópe doi ani decursi sî din alte date.

List'a compusa in ordine alfabetica se espune in cinci dile spre vedere la cas'a comunale sî sa rectifica prin comitetulu esmisu pre bas'a observatiuniloru intrate in alte 5 dile urmatóre.

Primari'a publica prin spunere, afisiu (placatu) séu in altu modu usitatu : ca in care di se póte privi list'a numeriloru sî pâna câudu se potu dá observatiunile.

§ 42. Se póte alége de representante comunale :

in comunele mici sî mari fia-care locuitoriu comunale maiorenu, care are dreptu de alegere in intielesulu §§-loru 38 sî 39 cu esceptiunea acelor'a, cari tienu in arenda beneficiele publice ale comunei séu stau in alta relatiune contractuale cu comun'a ;

in cetati (orasie) cu consiliu regulatu totu insulu, carele este indreptatitu la alegere de deputatu dietale, déca totu-odata scie scrie sî ceti.

§ 43. Membrii corporatiunei representative, cari vinu sub alegere se alegu totu la trei ani pre 6 ani.

Dintre cei alesi cu ocasiunea prima la espirarea celoru trei ani primi, iese afara totu membrulu alu doile prin tragere de sórte facuta separatu pentru fia-care cercu electorale.

Iéra pre venitoriu totu la 6 ani voru esí suplentii (§ 44) sî acei'a, cari au implinitu dejá cei 6 ani prescrisi.

Tragerea sortiei o trage presiedintele in adunarea generale.

Representantii repasîti se potu realege.

§ 44. Celu ce 'si perde starea de representante in urm'a decisiunei nulificatóre a comitetului verificatoriu (§ 53), mai departe celu ce intr'aceea móre, séu 'si perde capacitatea representante (§ 39, b, c, d), séu sa alege de primariu comunale sî in fine celu ce abdice dela representatiune, loculu acelui'a — déca a intratu in corporatiunea representativa pre bas'a contributiunei — lu ocupa cá membru suplente celu ce urméza in ordine cá platitoriu de dare mai mare ; déca mandatulu si l'a capetatu prin alegere, loculu lui lu ocupa dupa ordine membrulu suplente, care a capetatu cu ocasiunea alegerei mai multe voturi.

§ 45. Celu ce s'a alesu de representante in mai multe cercuri electorali ; representa cerculu desemnatu de elu insusi ; iéra loculu lui se imple prin membrulu suplentu urmatoriu in ordine.

§ 46. Déca sa alege unulu care dejá, e membru alu corporatiunei representative pre bas'a contributiunei, sî 'si pastréza cualitatea de membru alesu, in loculu lui pasiesce celu ce urméza in ordine cá platitoriu de dare mai mare.

§ 47. Diu'a de alegere :

se defige in comune mici sî mari prin suprefectu (szolgabiró), in cetati cu consiliu regulatu prin vice-comite.

Terminulu se póte defige numai dupa ce s'a

compusu respective rectificatu (§ 35) si publicatu list'a celoru ce platescu mai mare dare.

§ 48. Alegerea se intempla prin cedulice (bilete) de votisare pre lânga insemnarea publica a numelui votantiloru.

Déca cedulic'a de votisare contiene mai multe nume, decâtu câti membri este indreptatita a alege comun'a, respective cerculu electorale, numele scrise in urma nu se iau in socotéla.

Déca dintre acei'a, cari estu-modu aru fi alesi cu numerulu celu mai micu alu voturiloru, mai multi au capetatu voturi egali, despre aceea, ca care sa fia representante: decide sórtea trasa prin presiedintele alegerei.

§ 49. Alegerea in massa, cá presiedinte electorale:

o conduce in comune mici si mari suprefectulu (szolgabiró);

in cetati cu consiliu regulatu vice-comitele — in casu de impedecarea acestor'a, suplentii delegati spre acestu scopu prin jurisdictiune;

iér' alegerea dupa cercuri, câte unu delegatu alu corporatiunei representative cá presiedinte electorale.

Alegatorii la inceputulu alegerei desémna lânga presiedinte 4 barbati de incredere dintre sine.

Déca nu vreau a se folosí de acestu dreptu, pre barbati de incredere i denumesce presiedintele.

§ 50. Alegerea intr'o comuna, si unde suntu cercuri electorali, intr'unu cercu electorale nu póte tiené mai multu de o dî. In cetati se incepe la 8 óre diminéti'a si sa termina la 6 óre sér'a; in comune se incepe si sa termina in tempulu defiptu si publicatu conformu prescriseloru celu pucinu cu 8 dile mai inainte prin suprefectu (szolgabiró).

Dela acestu terminu incolo nu se mai potu primí voturi.

Alegerile trebuie sa se termine in 3 dile pentru tóte cercurile comunei singuratice.

(Va urmá.)

Societatea academica româna.

(Sectiunea filologica.)

Siedinti'a din 4 Septemvre 1871.

(Urmare din nr. tr.)

D. Sionu dice ca propunerea dlui Odobescu i se pare ca merita tóta atentiunea societâtiei. Societatea, cându a facutu regulamentulu in 1869, a avutu in vedere cá dictionariulu sa se lucreze principalminte de câtra o comissiune de trei membri, ca apoi la 1870, vediendu ca — acésta comissiune reducendu-se numai la doi membri — lucrarea mergea incetu, a venitu ide'a sa distribue lucrarea la mai multi din membri. Cu acést'a s'a creatu o situatiune nóua. Membrii colaboratori au lucratu póte dupa o sistema diferita de aceea a d-loru Massimu si Laurianu; cu tóte acestea ei suntu acum pusi in positiune de a vedé materialele loru transformatu, póte chiaru respinsu, atunci eata ca pre de o parte membri comissiunei suntu fatalminte siliti a face unu actu de putiena politetia, iéra pre de alt'a membrii colaboratori 'si simtiau atinse susceptibilitatea si amórea loru propria. De aceea conchide dicendu ca se asociéza cu propunera dlui Odobescu.

D. Romanu observa ca lucrarea dictionariului s'a facutu dupa planulu trasu de regulamentulu societâtiei, ca d-lui se impaca cu sistem'a aplicata de comissiunea lessicografica, fiindca o afla fórte rationabile. Singur'a reflessiune ce-i vine sa faca astadi, este aceea ca si chiaru revisiunea din 1870 s'a facutu fâra regula câci mai intâiu trebuiá sa se termine tóta lucrarea si apoi sa se revisuiésca.

D. Massimu respunde la propunerea dlui Odobescu dicendu ca lucrarea s'a facutu dupa opiniunea si decisiunile societâtiei, luate atâtu prin regulamentu câtu si prin discussiunile din anulu trecutu, ca aru fi absurdu sa se schimbe planulu odata admisu, si ca nu-si inchipuiesce cum insusi dlu Sionu aru scusá inconsecinti'a societâtiei de a-si schimbá asiá de rapede planulu; dice ca, de amu adoptá propunerea dlui Odobescu, amu face din proiectulu de fatia o opera impestritiata, care ne-aru espune la derisiunea publicului cunoscetoriu alu decisiuniloru luate de noi in trecutu; de aceea d-lui o respinge.

D. Odobescu replica ca prin admiterea propunerei d-sele nu crede a espune pre societate la nici unu ridiculu, câci nu vede cum ca aru fi cu totulu a se desdice, urmandu de acum inainte sistem'a pre care societatea academica o adoptase chiaru dela fondarea ei. In adeveru, la 1867 societatea academica, cârei'a lucrarea unui dictionariu românu ii este impusa atâtu prin legatulu Zap'a câtu si prin instituirea ei, a cugetatu la midilócele cele mai nemerite spre a face o asemenea lucrare.

Indata a venitu la ide'a pre care dlu Odobescu o crede inca si astadi cea mai nemerita, de a aduná mai intâiu materialele multiplu pentru dictionariu si din acelu materiale a elaborá apoi oper'a definitiva. Publicatiuni de premii s'au facutu de atunci pentru adunarea de materiale, insa a trecutu unu anu, au trecutu doi si materialulu doritu n'a sositu, atunci societatea s'a ingrigitu si a decisu a face dens'a ceea ce nu facuse publiculu literatu. Temendu-se ca toti membrii ei impreuna nu voru fi mai gelosi la adunarea materialului decâtu literatii straini societâtiei, a decisu sa lase acést'a lucrare asupr'a unui numeru de trei, apoi de dóue persóne, cari aretau mai multa buna-vointia si indemanâri mai speciali pentru asiá ingrata labóre; astfeliu s'a instituitu comissiunea lessicografica si s'a facutu regulamentulu care prevede mai alesu intocmirea si retribuirea acelei comissiuni.

Membrii comissiunei, adeca d. Laurianu si Massimu, s'au pusu indata pe lucru si, in sessiunea anului trecutu, au adusu cinci cóle tiparite din proiectu. Procesele verbali ale acelei sessiuni stau fatia spre a dovedí cu câta mirare si recunoscintia s'a primitu de câtra societate acésta prima tentativa. Societatea s'a simtitu fericita vediendu ca in fine a apucatu sa pasiésca pre calea ce i erá impusa. Efectulu acestei prime incercâri a fostu atât a de puternicu, incâtu de indata a trasu in emulatiune pre alti membrii ai societâtiei la lucru, si estu-tempu ne vedemu in fati'a unui numeru destulu de insemnatu de litere din alfabetu, séu pre deplinu lucrate séu aprópe terminate de câtra mai multi colaboratori.

Ce suntu óre acele manuscripte diverse, cari ne-au venitu si ne suntu promise, déca nu unu materialu de dictionariu, precum s'a cerutu in proiectulu primitivu si potemu crede ca chiaru in conditiuni cu multu mai satisfacatóre? Sa profitâmu dara de acestu materialu spre a studiá in trensulu ideile si procederile lessicografice ale literatiloru nostrii si acést'a nu o potemu face decâtu tiparindu tecstele loru celu putienu intr'unu numeru redusu de esemplare. Apoi culegendu din trensele si de pretutindeni ce ni se va paré mai apropiatu cu trebuintiele natiunei, sa facemu dictionariulu academicu.

Pentru d. Odobescu este unu fapta neindoiosa ca dictionariu perfectu nu póte esí deodata din societatea academica cá Minerv'a din capulu lui Joe: lucrârile pregatitóre fiindu dara indispensabile d-lui sustiene ca este multu mai bine cá ele sa fia facute de multi in deplina libertate, si apoi impune, in diversitatea loru, la critic'a publicului, in fine d-lui invita pre dnii membrii ai actualei comissiuni lessicografice sa nu faca din acést'a o cestiune de amóre propria si de susceptibilitate; se considere si d-loru ca, de vreme ce au declaratu si in prefati'a d-loru si in desbaterile nóstre cum ca proiectulu tiparitu 'lu considera cá o opera a d-loru, luându asupra-si tóta responderea dinaintea publicului; este dreptu cá si cei-lalti conlucratori la proiectulu de dictionariu sa se bucure de acelea-si prerogative, adeca sa-si póta aretá publicului oper'a d-loru, astfeliu cum o au conceputu si o au esecutatu. (Va urmá.)

Concursu.

Devenindu statiunea de parochu din mater'a Orestiór'a de josu si fili'a Buciumu in vacantia cu acést'a se escrie concursu pâna la 8 Noemvre a. c.

Emolumentele suntu dela matera:

1. o ferdela cucuruzu smicuratu — séu dóue ferdele cu tuleu — dela tóta famili'a;

2. pamentu aratoriu de 20 ferdele semanatura — si unu fenatiu de 1 caru fenu precum si folosirea Cimiteriului;

3. casa parochiale dela filia;

4. asemenea câte o ferdela cucuruzu séu 2 cu tulei dela fia-care familia;

5. pamentu de 5 ferdele semanatura si folosirea Cimiteriului. —

Doritorii de a competá la acésta statiune instruindu-si concursele loru in sensulu Statutului organicu pâna la terminulu susu scrisu au a substerne scaunului protopopescu alu Oresciei.

Orescia 15 Oct. 1871.

In contielegere cu ambe comitetele parochiale.

Nicolau Popoviciu,
protopopu.

(2—3)

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei invetiatoresci din comunele Vaideiu si Balomiru cu acést'a se escrie concursu pâna la 1 Noemvre a. c.

Emolumentele pentru Vaideiu suntu:

1. 120 fl. v. a. léf'a — cortelu naturalu — si lemnele debuincióse;

pentru Balomiru:

2. 80 fl. v. a. léfa — cortelu naturalu si lemnele de lipsa.

Doritorii de a ocupá un'a séu alt'a din aceste statiuni au a-si asterne petitiunile loru cu documentele necesarie pâna la mai susu scrisulu terminu — in sensulu Statutului organicu la scaunulu protopopescu.

Orescia 15 Oct. 1871.

N. Popoviciu,
protopopu.

(2—3)

Concursu.

Pentru ocuparea postului invetiatorescu cu salariu anualu de 400 fl. v. a. devenitu vacantu la scól'a capitala normala gr. or. a tractului Dobrei din opidulu Dobr'a, se deschide concursu pâna in 14 Noemvre a. c. c. v.

Doritorii de a ocupá acestu postu suntu avisati a-si tramite recursele, instruite in sensulu Statutului org. subsemnatului comitetu protopresbiteralu pâna in terminulu mai susu indicatu, documentându: ca, suntu români de relegea gr. or. — ca, au absolvitu gimnasiulu superioru, si pedagogi'a ori teologi'a in institutulu pedagogico-teologicu archidiecesanu din Sabiiu, si in urma ca, au o portare morale nepatata.

Comitetulu protopresviteralu alu tractului Dobrei greco-orientalu.

Dev'a, 17 Octobre 1871.

prin

Ioanu Papiu,
protopopu.

(2—3)

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei de invetiatoriu la scól'a poporala gr. or. din comun'a Bosiorodu, se deschide concursu, cu terminu pâna in 1 Noemvre a. c.

Emolumentele suntu: 200 floreni in val. austr. 10 ferdele bucate, cuartiru si lemne de incaldîtu.

Doritorii de a ocupá acestu postu, au sa-si astérna concursele loru instruate cu documentele necesarie subscrisului, pâna la terminulu mai susu insemnatu.

Hatiegu, in 4 Octomvre 1871.

Ioanu Ratiu,
protopopu.

(3—3)

Edictu.

Anghelu Siandru de religiunea gr. or. nascutu in Sadu, carele de 7 ani a parasitu pre legiuit'a sea socia Elen'a nascuta Stoic'a totu de acolo, se citéza prin acést'a, in urm'a actiunei numitei sele socii pres. la 14 Oct a. c. a se infatisiá inaintea subsemnatului foru matrimonialu, câci din contra dupa espirarea unui anu si o dî dela datulu de fatia se va luá in pertractare amintit'a actiune si se va decide la intielesulu canóneloru bisericei orientali ortodocse si in absenti'a lui.

Sabiiu, 15 Oct. 1871.

Scaunulu protopr, gr. or. tract. II alu Sabiiului.

I. Popescu,
protopresb.

(2—3)

ANUNCIU.

Amu onóre a face prin acést'a cunoscutu, cumca cancelari'a advocaturei mele, se va aflá din prim'a Noemvre a. c. incolo, in Cas'a Nr. 327 piati'a cea mare, deasupr'a boltei Misselbacher.

Sabiiu, 15 Octomvre 1871.

Victoru Sill,
advocatu.

(3—3)

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 86. ANULU XIX.

Sabiiu, in 28 Octomvre (9 Nov.) 1871.

Nr. paroch. 30. 1871.

Provocare.

On. p. t. parinti de religiunea gr. or., cari nu fiice la ori-ce scóla, fia publica, fia privata, séu si monastirésca in Sabiiu, suntu poftiti prin acést'a, cá se binevoiésca a aretá la subscrisulu Oficiu parochiale (Strat'a Macelariloru nr. 98.) numele si locuinti'a fiiceloru sele, precum si scól'a, carea o cercetéza acelea, cá ast-felu Oficiulu parochiale se se póta ingriji pantru crescerea si cultivarea loru in invetiatur'a crestinésca.

Sabiiu in 14 Octobre 1871.

Oficiulu parochiale gr. or. din cetatea Sabiiului.

Este greu a face politica romanésca ?

Intrebarea acést'a ni se imbiia acum mai multu cá ori cându alta data, ni se imbia pentru aceea, pentru ca se afla ómeni, cari nu-si dau silintia a distinge intre lucruri, si ómeni cari aru scí si aru poté distinge, dara le vine mai bine cá sa amestece lucrurile si sa le confunde si din confusiune sa derive conclusiuni, cari suntu momentanu numai unor'a bune, preste totu inse tuturoru rele.

Dela 1865 incóce, nu odata, ni amu datu noi silinti'a de a pune situatiunea nóstra bine lamurita si bine distinsa inaintea publicului cetitoriu. Maxim'a ce amu poté deduce din tóte câte amu disu pâna acum culminéza intru aceea, cá noi sa nu imitâmu politic'a nimenui, ci sa aflâmu noi insine ce politica trebuie sa urmâmu, pentru cá sa ne asigurâmu esistinti'a nóstra natiunale.

Natiunile suntu in Europ'a individualitâti istorice cu drepturi neinstrainabile si istori'a ni arata casuri destule despre apesârile séu delaturarea drepturiloru loru.

Apasarea séu delaturarea drepturiloru natiuniloru insa suntu numai nisce stâri esceptiunali, cari intrerupu valórea drepturiloru numai pre tempulu cându natiunile slabescu din caus'a oboselei provenite din lupte contr'a unoru poteri relativu prea mari séu din obosél'a framentâriloru loru proprii provenite din stricarea moravuriloru unei pârti insemnate séu a totalitâtiei unei natiuni s. a. m. d

Tratatele dela 1815 dupa finirea resbeleloru celoru mari incepute dela 1789 au produsu ecuilibrulu europénu alu sântei aliantie, sub carele gemea continentulu Europei intregi. Sub greutatea acestui ecuilibru au fostu apasate séu suspense drepturile unoru natiuni prin restringerea esercitiului loru, ale altoru natiuni inse si prin divisiunea (daraburirea) loru in fragmente, spre a nu-si poté vede de afacerile loru chiaru si mai restrinse cá totalitâti, conformu trebuintieloru tierei loru.

Dintre cele dintâiu aducemu d. e. pre Franci'a si dintre cele din urma pre Itali'a si Germani'a.

Fia-care din aceste natiuni inse au lucratu cu tóta energi'a asiá incâtu urditoriulu acestei politice, reposatulu principe Meternich, odinióra cea mai mare autoritate intre diplomati, a traitu sa véda cadiendu unulu dupa altulu murii edificiului politicei sele si d. e. „notiunea geografica“ a Italiei devenindu o realitate.

Scopulu natiuniloru inse nu trebuie si nu póte sa fia numai arondarea unoru staturi, si drepturile loru, cându reintra in viatia, nu cauta numai la scopulu acest'a. Scopulu natiuniloru si alu drepturiloru loru trebuie sa caute armoni'a cea binefacatóre in societatea omenésca, prin carea sa se ajute imprumutatu spre asi cascigá mijlócele de cultura, in carea are a se cuprinde starea cea bune materiale si intelectuale. De unde urméza, ca si acolo, unde natiunile locuescu amestecate, ele potu, ba suntu datórie sa urmarésca acestu scopu. —

In imperiulu nostru celu cu diverse natiuni si cu deosebire in partea acea, in carea ne aflâmu noi românii in numeru insemnatu, domnesce astadi unu sistemu politicu, pre care-lu vedemu condamnatu de atâtea pârti. Sistemului acestui'a i se ascrie apasarea séu delaturarea drepturiloru si a natiunei nóstre.

Aru trebuí unu tratatu deosebitu cá sa ajungemu la convingerea ca numai din acestu sistemu resulta acésta fatalitate daunaciósa pentru o natiune si nu dóra din aplicarea cea gresita a sistemului.

Ori-care va fi isvorulu nedreptatirei nóstre se nasce pentru noi datori'a de a delaturá prin midilóce legali apasementulu asupr'a drepturiloru nóstre, fia prin staruintia la delaturarea sistemului, déca acést'a e vin'a reului in adeveru, fia prin staruintia la aplicarea cea drépta si buna a sistemului. In ori-ce impregiurare insa, fiindca vorb'a este de drepturi natiunale si de ajungerea la dobandirea loru, politic'a urmata din parte-ne pentru de a recastigá valórea drepturiloru nóstre, chiame-se sistemele cum se voru chiamá, nu este decâtu natiunale si pentru români natiunale romanésca.

De ací urméza dara, cá noi, departe de a crede ca nu potemu face politica natiunale romanésca in impregiurârile in cari ne aflâmu astadi, suntemu datori sa o facemu, odata in interesulu nostru si a dóu'a óra in interesulu statului, pentruca in unu statu poliglotu s'au compusu din natiuni varie, cum este alu nostru, aceea e si ratiunea esistintiei lui cea mai inalta : cá individualitâtile politice din trensulu sa fia representate atâtu acolo unde se facu legile, câtu si acolo unde se executa, se punu in lucrare legile. Prin acést'a legislatiunea se va aflá in pusetiunea de a nu face legi unilaterali si poterea esecutiva va fi ferita de a produce numai disarmonii si neplaceri intre cetatienii statului, pre cându trebuie sa produca numai armonia si complacere.

Ni s'aru poté obiectá ca cei ce conducu statulu nu urméza precum pretindemu sa urmeze si prin urmare politic'a natiunale nu pot fi u face.

Inainte de tóte sa nu perdemu din vedere, ca si pâna cându noi cautâ u a ne face datori'a nóstra câtra drepturile nc tre suntemu natiunalisti buni, precum si pâna câ u ni facemu datori'a câtra statu suntemu cetatieni buni ; iéra guvernulu déca nu corespunde nisuintieloru acestor'a intrebe-se, interpeleze-se de membrii cei nedreptatiti ai unei natiuni si ai statului si ei voru implini si prin acést'a o sânta datorintia câtra natiunea si statulu loru.

Pâna cându insa unii din membrii unei natiuni voru umblá numai prasindu vorba multa si góla, cladindu munti de auru in aeru ; pâna cându voru injurá mereu in drépt'a si in stâng'a pre acei ce voiescu sa faca ce-va si pre acei ce facu pentru natiune si pentru statu ; si apoi desteptându-te ca ei mergu mâna in mâna cu adversarii tei (cum facu d. e. unii cu inbit'a loru stânga din diet'a Ungariei); pâna cându voru face suspectu totu ce ei cu ilustrele loru geniuri nu potu sa capeze si voru cautá sa traga pre toti dupa sine in neconsecintiele cele mai mari : pre lânga tóte tipetele de natiunalitate si alte vorbe frumóse, politica natiunale nu voru face ; preste totu nu voru face nici o politica ; ci voru produce indignatiune si despretiu in toti ómenii voitori de bine natiuniloru, statului si omenimei si bucuria in inimicii acestor'a.

Eveneminte politice.

Unu evenementu de mare insemnatate ni anuncia scirile cele mai nóua dela Pest'a si Vien'a si adeca schimbarea ministrului austro-ungurescu de esterne. Contele Beust, carele se dice a fi parintele dualismului s'a retrasu. In locului seu are se vina contele Andrássy, fostulu ministru presiedinte alu Ungariei si in alu cestui din urma contele Lonyay.

Respunsulu ministrului Andrassy la interpelatiunea lui Tisza si la alt'a cam de acel'a-si cuprinsu din partea deputatului din steng'a estrema Helfy, este contr'a uniunei personale, carea nu are nici unu scopu si este pre lânga starea presenta a dreptului publicu din Austro Ungari'a, unic'a carea póte salvá interesele Ungariei.

Desbaterile parlamentului germanu suntu tocm'a la bugetulu militariu. Din acele se vede ca victoriele raportate asupr'a Franciei nu usióra pre contribuitori de sarcinile unui bugetu onerosu. Lumea se intréba, ca dupa resultate asiá stralucite si dupa asigurarea pâcei prin tractate asiá favorabili pentru Germani'a si pre lânga aceea pre lânga o intielegere asiá de buna cu Austro-Ungari'a, ce temeri mai potu esiste pentru periclitarea pâcei europene ? Séu cart'a cea nóua a Europei mai are sa mai fia in curendu supusa unei revisiuni infricosiate cá cea din 1871 ?

Spre sciintia onor. publicu.

Conferinti'a privata intrunita in 4 Septemvre a. c. din o parte a barbatiloru, cari se aflau si atunci in Sabiiu, a gasitu cu cale, a esmite unu comitetu ad hoc de 7, pentru a cere dela inteligenti'a româna de prin tóte tienuturile opiniunile ei in privinti'a conduitei politice a natiunei române transilvane in presentu si viitoriulu celu mai d'aprópe si anume in privinti'a tienerei unei adunâri natiunale.

Spre esecutarea celoru espuse mai susu, subsemnatulu comitetu s'a adresatu prin hârthi'a sea dto. 20 Septemvre a. c. (publicata in tóte diurnalele nationali) câtra 120 inteligenti din diferite pârti ale tierei, dela cari pâna inclusive 25 Octobre a. c. au intratu 21 respunsuri parte singulari, parte colective.

Dupa ce inse acestu micu numeru de respunsuri — facia cu multimea celoru intrebati — nu este nici cum de ajunsu, spre a fi privitu de spressiunea opiniunei generale la noi, mai vertosu cându si acest'a represinta diverse pareri ;

Dupa ce lips'a de atâte respunsuri nu este nici cum constatarea necesitâtiei de vre-o adunare natiunala in tempulu presentu ;

Dupa ce acestu comitetu n'are alte instructiuni dela adunarea carea l'au alesu, iéra elu nu-si póte arogá sie drepturi, cari trecu preste marginile modestei sele chiamâri :

Comitetulu subsemnatu sevediù silitu, a-si terminá cu diu'a de adi luc ârile sele si a se dechiará de disolvatu.

Fiindu inse comitetulu de opiniune, ca avemu sa tienemu la continuitate nóstra de dreptu si ca nu potemu a parasí terenulu ocupatu pâna ací fâra daun'a intereseloru nóstre politice nationali, — opiniune multu (? R) confirmata chiaru si in dilele recente prin press'a nóstra natiouala — :

Comitetulu ad hoc 'si esprime convingerea, ca numai „Comitetulu natiunalu centralu“ *) alesu de conferinti'a natiunala din Mercurea in 1868 aru fi chiamatu a lua ini-

*) Dara acest'a esista unde-va ? R.

tiativ'a in afacerile nóstre politice-natiunali, — cum sî parerea de reu, ca activitatea acelui comitetu s'a suspendatu, in fine ca e de a se conlucrá la locurile competinte pentru delaturarea acelei suspensiuni **).

Ne-amu tienutu detori publicului cu aceste informatiuni.

Sabiiu, 30 Octobre 1871.

Comitetulu ad hoc.

Noi ne tienemu de datorintia a le reproduce aceste sî apoi a intrebá:

In mânile cui 'si pune comitetulu demissiunea sea, déca nu in mânile conferintiei ce l'au alesu?

pentru ce membrii lui odata se aduna in conferintie, primescu insarcinarea de a se alege in comitetu spre a se pune cá atare in coresp. pre cale privata cu inteligínti'a româna, pre carea inca o cerne, neespedandu, dupa cum ni se spune, la unii nici o adresa, sî apoi dupa ce vinu respunsurile comitetulu ne spune numai ca suntu putiene sî — desertéza?

apoi déca din mai multe pârti au venitu respunsuri colective, cum se potu cumpaní aceste cu respunsurile singuraticiloru incâtu sa dea numai 21 respunsuri? Au nu se póte cá unulu din cele colective sa faca câtu 100 de cele-lalte?

Dealtmintrea pâna cându nu vomu vedé respunsurile cum sî dela cine au venitu, intr'o conferintia cum a fostu cea din carea a emanatu comitetulu, séu pâna cându nu vomu vedé din partea comitetului unu raportu detaiatu despre opiniunile incurse la comitetu, suntemu indreptatiti a sustiené ca dechiaratiunea posterióra de mai susu este celu putienu neesacta sî ca ea, basata pre opiniunile câtoru-va „fericitori“ nechiamati ai natiunei, da dosulu sî nu voiesce cá sa scie sî publicului celu mare ce au respunsu cei intrebati.

Declaratiune.

In nr. 80 alu „Albinei“ din 7 Oct. a. c. aparù o corespundintia din Sibiiu, subscrisa „Mai multi din Sibiiu sî impregiurime“, in carea chirotesírea P. Vicariu archiepiscopescu Nicolau Pope'a de Archimandritu! se descriá cá unu actu anticanonicu sî illegale, se scoteau tipete de dorere pentru calcarea canóneloru sî legiloru, sî se espuneá opiniunea publica cá violata prin acésta chirotesire.

Deci fiindca acei numiti „mai multi din Sibiiu sî impregiurime“ se gerara aici, cá candu cine scie ce partida colossale aru representá ei — „Sibiiu sî impregiurime“, — sî prin acést'a vatemara pre toti acei români ortodoxi, cari nici ca au sciutu de corespundinti'a loru, necum se fia consimtitu cu dens'a, éra prin espunerea unei doreri (firesce afara de a d-loru) — pentru presumptiv'a vatemare a canóneloru prin acea chirotesía, vatemara adeverulu sântu sî neviolabile: subscrisii din Sibiiu sî impregiurime, 28 la numeru, câti potura concure atunci indata pentru aperarea adeverului lovitu in fatia, declararamu in nr. 85. alu „Albinei“ urmatórele:

Dechiaratiune.

Mai multu de câtu odata este acum, ca au aparutu in diurnalulu „Albin'a“ corespondintie datate din Sabiiu sî subscrise „mai multi din Sabiiu sî impregiurime,“ precum cu dorere vedemu in nr. 80 alu acelui'a-si diurnalu cu datulu 7 Oct. a. c. sub titul'a „Unu archimandritu alu Archidiecesei.“

Deci fiindu ca acelea tientescu numai la mistificarea adeverateloru pareri sî opiniuni ale inteligentiei române din Sabiiu sî impregiurime, sî fiindu ca autorulu acelor'a sub numele „mai multor'a“ este pseudonimu: de aceea in interesulu adeverului sî pentru de a se curmá odata acestu abusu necualificaveru, dechiarâmu prin acést'a subscrisii din Sabiiu sî impregiurime cu tóta solemnitatea, ca nu amu participatu nici cându la astu-feliu de corespondintie, a câroru autori abuséza de publicu nostru românu.

Iér' in specie dechiarâmu, ca articolulu suscitatu diu nr. 80 alu „Albinei“ nu esprima nici de departe adeverat'a impressiune, ce a produsu actulu hirotesirei de Archimandritu alu parintelui vicariu archiepiscopescu Nicolau Pope'a ci chiaru contrariulu, pentru ca actulu acest'a a fostu primitu cu celu mai viu aplausu din partea tuturoru româniloru ortodocsi din Sabiiu sî vecinatate, afara de acel'a, care au avutu cutezanti'a a se dá sub numele mai multor'a; sî Escelenti'a Sea Parintele Archiepiscopu sî Metropolitu a satisfacutu prin seversirea actului acestui'a unei dorintie generale, a cârei implinire facia cu nenegaverele merite ale parintelui Archimandritu se asceptá cu totu dreptulu inca de mai de multu.

In fine consimtindu pre deplinu cu observarea onoratei Redactiuni a „Albinei“, nu potemu a nu pronunciá profund'a dorere, ce trebuie sa simtimu cându vedemu, cum poterile nóstre spirituale, care le reclama sute sî mii de detorintie sânte, familiari, natiunali sî bisericesci, se consuma in atari diatribe, care sub masc'a constitutiunalismului bisericescu, se paru a avé cu totulu alte motive.

Sabiiu in 12/24 Oct. 1871

1. Ioanu Panoviciu, ases. cons. sî presiedintele conf. 2. I. Onitiu, adv. in Sabiiu. 3. I. Munténu, doctorandu sî concipientu de advocatura. 4. Ioanu Bând'a par. gr. or. in Rosi'a. 5. Ioanu Massimu, ascultantu la tribunalulu superiore. 6. Demetriu Berz'a, concipientu de adv. 7. Nicolau Michu, concipentu de adv. 8. Zacharia Boiu, as. cons. sî parochu alu cetatiei in Sabiiu. 9. N. Cristea, prof. de teol. sî as. con. o. 10. Georgiu Mateiu, comerc. in Sabiiu. 11. Gregoriu Serbu, c. r. preotu castrense pentru militarii de rel. gr. or. in Archid. 12. Dr. I. Borcea, advocatu in Sabiiu. 13. Dr. Stefanu Pacurariu, m. p. 14. Nic. Ciugudiénu, notariu com. in Poian'a. 15. Emilianu Cioranu, m. p. parochu in Resinari. 16. Bucuru Cioranu, economu. 17. Ioanu Hentesiu, par. gr. or. in Ogn'a. 18. Iucoleu Grévu, antiste com. sî membru com. par. in Topêrcea. 19. G. Vintieleriu, par. gr. or. in Ogn'a 20. Antonu Bechniti, cetatiénu sî com. in Sabiiu. 21. Moise Lazaru, as. con. 22. Muciu Urechia, juristu abs. sî notariu in opidulu Resinariu. 23. Constantinu Popoviciu, not. sî pos. in Sadu. 24. Ieromonachulu Germanu, duhovniculu semin. archidiecesanu. 25. Georgiu Nic. Haggi, comerciante in Sabiiu. 26. Albertu Onitiu ofic. postalu. 27. Dim. Cuntianu, prof. de cântu. 28. Dr. Racuciu, advocatu in Sabiiu. 29. G. Tom'a colaboratoru la „Tel. Rom.“

Atât'a a fostu totu, ce diseramu noi in declaratiunea din nr. 85 alu „Albinei“, care cá ómeni nepreocupati in causa o subscriseramu cu numele sî caracterele nóstre, dupa ce o desbaturamu mai antâiu intr'o conferintia formale, la carea invitaseramu pre tóta inteligínti'a româna ortodoxa din Sibiiu, ear din impregiurime pre câti poturamu intelní.

Cu tóte acestea insa on. redactiune a „Albinei“ in nisce „scurte“ observâri (mai lungi decâtu declaratiunea nóstra), cérca a ne espune cá pre unii, cari amu voí a decide o cestiune de dreptu prin multimea voturiloru sî ne dascalesce, ca unu argumentu bunu mai multu decide decâtu unu milionu de subscrieri.

Este invederatu, ca on. redactiune a „Albinei“, carea in neastemperarea sea n'a asceptatu nici baremu atât'a, ca cei atacati deadreptulu se respunda, substitue declarantiloru intentiuni, cari ei nici decâtu nu le-au avutu la actulu loru. Càci ei prin acel'a n'a vrutu nici mai multu nici mai putienu, decâtu a strigá odata Veto! celoru ce sub masc'a cea eftina a anonimitâtiei sî pseudonimitâtiei asudá cu truda démna de o causa mai buna in tristulu serviciu alu semenatoriului de nóptea din Evangelia.

Convinsi dar', ca in ceea ce privesce canonicitatea séu necanonicitatea lucrului voru respunde din punctu in punctu cei atinsi mai de aprópe la tempulu sî loculu, ce-lu voru crede de cuviintia, subscrisii declarâmu, ca noi remanemu neclintitu pre lânga cele espuse in nr. 85 alu „Albinei“; declarâmu, ca impregiurârile aduse de anonimii din „Sibiiu sî impregiurime“ in nr. 80. alu „Albinei“ cari, nóue ne erau cunoscute tocmai atâtu de bine, cá sî dloru, n' au alteratu intru nimicu convingerile nóstre despre chirotesirea din cestiune; declarâmu in fine,

1. Ca On. Redactiune a „Albinei“ a luatu partid'a celoru anonimi din nr. 80 alu seu.

2. Ca On. Redactiune a „Albinei“ nu este indreptatita, a se face judecatóre nechiamata intr'o causa, in carea dupa ascultarea ambeloru pârti tribunalulu lu constitue sî sentinti'a o enuncia opiniunea publica;

3. Ca On. Redactiune a „Albinei“ a mistificatu spiritulu declaratiunei nóstre de mai susu;

4. Ca On. Redactiune a „Albinei“ a emanatu volnicesce declaratiunea nóstra, lasându afara cuvintele din fruntea ei, ca adeca aceea a emânatu din conferinti'a subscrisiloru tienuta in 10 Oct. a. c.

5. Ca On. Redactiune a „Albinei“ dupa ce a trasu la indoiéla logic'a sî moral'a declarantiloru prin logic'a sî moral'a sea speciale, cunoscute dejá de tóta lumea, s'a ascunsu dupa baricada sî a luatu declarantiloru possibilitatea, a replicá la „scurtele“ DEi observatiun in acel'a-si diuariu, asiá incâtu acei-a se vedu constrinsi a dá acésta declaratiune in fói'a acést'a.

Dara ce pretindemu noi delarantii dela on. Red. a „Albinei“, cá sa auda sî pre ceea-lalta parte, câci ea fiindu providentiale este sî trebuie sa fia sî infalibile; prin cea dintâiu insusire vede in venitoriu sî scie ca numai astu-feliu de anonimi cá cei din nr. 80 alu Ei, voru fi clientii cei credinciosi sî supusi ai densei; prin cea din urma ca numai sentintiele densei dascalitóre voru nutrí de o parte indignatiunea sî de alt'a neincrederea sî ur'a reciproca intre frati sî atunci ajungendu-si scopulu va fi multiamita.

Sabiiu in 26 Oct. 1871.

Unii din declarantii din 12. Octobre 1871.

Legea comunale.

(Articlu de lege XVIII. din anulu 1871 despre regularea comuneloru, sanctionatu in 7 Iuliu 1871, promulgatu in amendóue camerele Ungariei in 10 Iuliu 1871.)

(Urmare.)

§ 51. Scritiniulu se face in publicu sî se duce unu protocolu despre acést'a.

Déca se intrerumpe numerarea voturiloru, protocolulu sî cedulele de votare se inchidu in urna, care se sigiléza prin presiedintele de alegere sî celu pucinu 2 barbati de incredere.

Resultatulu votarei lu publica presiedintele de alegere numai de câtu in faci'a loculoi, sî despre procederea se face reportu detaiatu corporatiunei representative.

Iér' list'a representantiloru alesi se publica numai decâtu.

§ 52. Plânsorile relative la actulu de alegere, séu observatiunile facute contr'a alegibilitatei (capacitatei de a fi alesu) a representantelui alesu: se dau la comitetulu verificatoriu in terminu de 10 dile computatu dela alegere.

§ 53. Comitetulu verificatoriu constá din 2 membri, alesi dintre representanti inainte de alegere prin corporatiunea representativa, din 2 membri numiti dintre representanti in comunele mici sî mari prin suprefectu (szolgabiró), iér' in cetatile cu consiliu regulatu prin vice-comite sî din totu atâti'a suplenti.

Presiedintele in comune mice sî mari e suprefectulu (szolgabiró), in cetâti cu consiliu regulatu vice-comitele, respective substitutii loru delegati spre acestu scopu prin jurisdictiune.

Actuariulu sî referintele comitetului e notariulu.

Siedintiele suntu publice.

§ 54. Decisiunile comitetului verifiicatoriu in terminu de 5 dile dela admanuare se potu apelá la jurisdictiune, care in intrebârile controverse decide cu potere definitiva.

§ 55. Déca s'a terminatu alegerea in comuna, respective in cercurile electorali pretotutîndenea, suprefectulu, respective vice-comitele, fâra a privi la procederea in cursu a comitetului verificatoriu, conchiama corporatiunea representativa nóua, aceea o dechiara cá constituita, sî déca urméza restauratiunea generale de oficiali, defige terminulu acelei'a.

§ 56. Presiedintii de alegere sî barbatii de incredere stau sub scutulu specialu alu legei.

In privinti'a securitatei personale nu voru poté aplicá normativele, cari se aplica la alegerile de deputatu dietale, sî delictele comise se pedepsescu dupa prescrisele legei electorale.

CAPU V. Despre adunarile corporatiunei representative.

§ 57. Presiedintele ordinariu alu adunarei generali in comune mice sî mari e primariulu (judele, biró), iér' in cetati cu consiliu regulatu primariulu cetâtiei (polgármester).

Déca presiedintele ordinariu aru fi impedecatu, acolo, presiedéza primariulu substitutu (judele substitutu, helyettes biró), aici primariulu cetatiei substitutu (helyettes polgármester), sî unde nu suntu

---

**) Dara cine sa conlucre? R.

de acesti'a, celu mai betrânu membru alu consiliului.

§ 58. Numerulu sî tempulu adunariloru generali lu fipséza comun'a prin statutu, inse in tóta comun'a trebuie sa se tiena o adunare generale cu tóta primavér'a pentru cercetarea socóteloru din anulu trecutu, sî cu tóta tómn'a pentru statorirea bugetului pre anulu viitoriu celu pucinu cu o luna inainte de adunarea generale de primavéra sî de tómn'a a jurisdictiunei respective.

Déca primariulu (judele), primariulu cetâtiei (polgármester), séu insa-si corporatiunea representativa, séu o a patr'a parte din membrii ei afla de bine, se póte tiené adunare generale estraordinaria de atâtea ori, de câte ori pretindu impregiurârile.

Presiedintele este detoriu a insciintiá totu-déun'a pre membrii corpului representativu, celu pucinu cu 24 de óre inainte de adunare, despre diu'a adunarei generali ordinarie, câtu sî acelei estraordinarie si despre obiectele ce se voru luá in acele.

Inse in adunarile generali ordinarie se potu luá sub consultatiune sî alte obiecte afara de cele defipte prin presiedinte, sî se potu face prin membrii adunarei sî propuneri de sine statatórie. Insa aceste propuneri de sine statatórie se potu luá la desbatere numai cu intrevenirea celu putienu a 24 de óre.

§ 59. In adunarile generali decidu cei de facia.

Regulamentulu internu alu consultatiunei si-lu fipséza comun'a prin statutu.

§ 60. In adunarile generali, dintre membrii primariei (elöljáróság) numai primariulu cetatiei, primariulu séu judele comunei, notariulu, capitanulu de politia, consiliarulu, procurorulu, asesorulu orfanale, cassariulu, esactorulu, tutorulu universale, mediculu sî ingineriulu au votu, sî fia-carele numai in cause de acele, prin cari personalmente nu e interesatu.

Cei'a-lalti oficiali in adunarile generali potu luá cuventu sî déca suntu provocati suntu detori a vorbí inse votu numai in acelu casu au, déca sî altmintrea suntu membrii corpului representativu.

§ 61. Adunarea o inchide sî deschide presiedintele, elu conduce consultarile sî grigesce de observarea regulamentului afaceriloru interne.

Presiedintele are dreptu de a scóte afara din sala pre ascultatorii turburatori de linisce dupa o admonitiune premersa sî pre vorbitoriu alu indrumá la obiectu, sî déca s'a abatutu dela acel'a de repetite ori, séu aru vatemá cuveninti'a, la ordine, sî déca acést'a n'aru folosí a-i retrage cuventulu in acelu obiectu.

Intrebarea de votare membrii au dreptu de a vorbí la stabilirea intrebarei, in casu de diferintia de opiniune decide maioritatea.

Voturile se computa dupa vorbitori, inse la dorinti'a a 5 membri, séu déca e vorb'a de instrainarea séu insarcinarea averei comunali incheiarea contracteloru oneróse sî despre imprumutu comunale, presiedintele este obligatu a ordiná totudé-un'a votisarea nominale.

§ 62. Celu ce se folosesce de espressiune, care vatama demnitatea consultatiunei séu pre membrii adunarei, sî aceea nu si-o retrage indata, se póte pedepsí de adunare, cu eschiderea apelatiunei, la o glóba ce se póte estinde in comunele mice sî mari pana la 15 fl., — iéra in cetatile cu consiliu regulatu pâna la 50 fl., sî se póte scóte in calea administrativa.

Glób'a e de a se platí in cass'a seraciloru.

Déca s'a propusu luare de vindicta pentru violarea sessiunei, mai intâiu trebue a se votá asupr'a intrebarei: déca e de a se pedepsí acusatulu, dupa aceea asupr'a cuantului globei.

CAPU VI. Despre primariatele comunale.

§ 63. Decisiunile corporatiunei representative sî ordinatiunile jurisdictiunei le decide primari'a comunale.

§ 64. Primari'a comunale constá, in comunele mice: din primariu sî substitutulu lui (judele alu doile séu asesorulu, másod- vagy törvénybiró), din celu pucinu 2 consiliari (juratu, esküdt, hites) sî din notariulu cercualu (körjegyzö);

in comunele mari: din primariu sî substitutulu lui (judele alu doile séu asesorulu, masod- vagy törvénybiró), din celu pucinu 3 consiliari, din cassariu, notariu, respective notarii comunali, tutorulu universale sî unde este, din mediculu comunalu ordinariu.

In cetatile cu consiliu regulatu primari'a o formeza membrii consiliului (magistratului), adeca primariulu cetatiei (polgármester), capitanulu de politia, consiliarii, primu notariulu, notarii cu salariu ordinariu, primu procurorulu, procurorii cu salariu ordinariu, asesorulu orfanale, cassariulu, esactorulu, controlorulu, tutorulu universale, archivariulu, mediculu, ingineriulu sî alti oficiali sistemisati prin comuna conformu impregiurâriloru.

§ 65. In cetatile cu consiliu regulatu corporatiunea representativa stabilesce prin statutu relatiunea consiliului sî a capului consiliului, a primariului cetatiei, câtra corporatiunea representativa, respective câtra oficialii singurateci, precum sî sfer'a de lucru, dreptu sî activitate a consiliului sî a oficialiloru singurateci sî organisatiunea personalului ajutatoriu, manipulatoriu sî servitoriu.

Acestu statutu e de a se susterne spre aprobare jurisdictiunei.

In comunele mice sî mari relative la stabilirea detorintiele primariului, notariului, consiliariloru, respective ale cassariului sî tutorului universale, a statului personalelui servitoriu, municipiele, concernînti aducu unu statutu generalu in terminu de 2 luni dupa straformarea loru conformu legei mai nóue.

Pre bas'a acestoru norme generali comunele suntu obligate a stabilí in detaiu — cu respectu la relatiunile loru locali — statutulu comunale, care se reguleze agendele primariloru numiti sî statulu personalului servitoriu. Statutele comunali estumodu aduse suntu de a se susterne asisderea municipiului spre aprobare.

§ 66. Trage plata regulata:

In comunele mice sî mari notariulu, respective notarii, notariulu cercuale, sî unde este, mediculu comunale ordinariu;

in cetati cu consiliu regulatu primari'a, toti membrii ordinari ai personalelui manipulatoriu sî ajutatoriu.

Plat'a precum sî cuantulu diurneloru casuali se fipséza de comuna prin unu statutu.

In comunele mice sî mari: óre primariloru preste totu sa li se dè plata? sî câta? avendu in vedere usulu de pâna acum'a, relatiunile materiali ale comunei sî ocupatiunea primariloru, aceea o statorescu comunele inse-si in statutulu atinsu la §-lu de susu.

§ 67. Plat'a regulata anuale a primariului cetâtiei nu póte fi mai pucina de câtu beneficiulu ce-lu fipséza municipiulu respectivu pentru subprefecti.

Plat'a notariului comunalu pentru comunele mari, pre lânga ascultarea corporatiunei representative sî conformu relatiuniloru materiali ale comunei, respective ale comuneloru aliate, o statoresce municipiulu.

Acésta plata, nesocotindu locuinti'a libera ce e a se dá in natura, nu póte fi mai pucina decâtu 400 fl. v. a.

Platile stabilite inainte de publicarea legei de facia nu se potu reduce (micsioré.) Esceptiunea in acestu respectu numai atunciá póte avé locu, déca comun'a respectiva va aretá, ca e prea ingreuiata sî déca municipiulu va aprobá reducerea.

Municipiele suntu detórie a dispune despre asecurarea sortiei notariloru imbetrâniti sî a veduveloru sî orfaniloru notariloru prin infiintiarea casseloru ajutatóre sî de pensiune, séu a institutteloru subventionali. Pentru acestu scopu se potu aliá sî mai multe municipie.

Pamenturile comunali folosite pâna acum'a de notari suntu de a se lasá sî pre viitoriu la notari, inse venitulu anualu alu pamenturiloru, luatu dupa catastrulu de dare, se póte detrage din plat'a stabilita in bani gat'a.

(Va urmá.)

Societatea academica româna.

(Sectiunea filologica.)

Siedinti'a din 4 Septemvre 1871.

(Fine.)

D. Baritiu, luându cuventulu, esprima mai intâiu dorinti'a cá societatea sa mérga pre terenu practicu. Premiulu Zap'a este infiintiatu sî publicatu cu câti-va ani mai inainte de a se infiintiá societatea academica româna. A statu cu totulu la voi'a literatiloru români cá in acei ani sa se apuce de compunerea dictionariului sî se ia premiulu.

Nu s'a aretatu nimenea. A venitu societatea academica sî indata, la anulu 1867, a provocatu pre toti literatii români sa-i adune materiale pentru dictionariu, cu onorarii. Iérasi nu s'a aretatu nimenea, nici macaru cá sa adune materiale. Dupa acestea, membrii societâtiei academice, vediendu pre de o parte ca, afara din sinulu ei, nici unui românu nu-i pasa de dictionariulu limbei nóstre, iéra de alt'a ca natiunea pretinde sa-si véda odata tesaurulu limbei sele adunatu la unu locu, ordinatu sî definitu bine, s'a convinsu ca nu mai e tempu de perdutu sî ca prin urmare trebuie sa se apuce insii membrii societâtiei academice de compunerea dictionariului. In anulu 1869 s'a sî luatu conclusiuni in acestu respectu. In sessiunea din anulu 1870 a facutu sî d-sea opositiune modului de scrierea dictionariului asiá cum fusese inceputu elu de câtra d-nii A. T. Laurianu sî I. Massimu, sî astadi le spune curatu ca opiniunile predomnitóre intre literatii nostri este, ca multimea de cuvinte latine, puse de d-loru in dictionariu, nu voru fi adoptate nici odata de natiune, sî ca unele modificatiuni ortografice ale d-loru voru fi respinse de asemenea. Cu tóte acestea, meditându mai târdiu fórte seriosu asupr'a lucrului sî reflectându ca multimea de reforme, introduse in limba cá de 40 de ani, la inceputu fusese combatuta cu pré multa inversiunare, care insa, dupa câti-va ani, totu a fostu adoptata preste totu, d-sea nu cutéza a condamná nimic'a in modu neconditiunatu, ci astépta multe dela tempu. Scopulu principale alu nostru este: sa adunâmu materialele limbei, sa dâmu definitiunile sî tóte acceptiunile cuvinteloru. Acést'a este o problema fórte grea. Dara amu luat'o asupr'a nóstra sî trebuie sa o scótemu la cale. D-sea nu cutéza a esí in lucrare, fâra o revisiune prealabile. Acést'a o face comissiunea lessicografica. Iéra déca 'mi va schimbá lucrârile in contr'a convictiuniloru mele sî, póte, in opositiune cu voinți'a natiunei, membrii comissiunei au luatu tóta responsabilitatea asupra-le, iéra pre de alta parte acei'a, câror'a nu le place modulu de scriere alu comissiunei lessicografice, sa nu protege a-lu criticá fâra nici o crutiare, pentru cá sa iésa adeverulu la lumina.

In resumatu, d. Baritiu crede ca, dupa multe sbuciumaturi de 4—5 ani, este necessitate suprema cá sa properâmu cu elaborarea dictionariului, iéra diferintiele cari esista intre membrii comissiunei lessicografice sî intre cei-lalti membrii colaboratori, sa le incredemu tempului sî criticei serióse, care pâna acum nici decum nu si-a facutu detori'a la noi.

D. Laurianu. Propunerea dlui Odobescu este fórte liberale sî are multe avantagie pentru sine; ea este fórte propria pentru unu magasinu de materiale care n'are trebuintia de unitate, sî s'aru potrivi pentru multe lucrâri fórte folositóre, numai nu pentru unu dictionariu. Dupa dlu Odobescu lucrarea in cestiune aru fi numai o adunatura de materiale sî o indicatiune de sistemate. Insa bine considerata acésta lucrare, n'aru avé nici unu scopu practicu; ea aru produce spese enorme, cari nu s'aru rebonificá de locu. Drumulu propusu de d. Odobescu aru fi fórte lungu spre a ajunge la finitu. Din contra dupa regulamentulu adoptatu, lucrarea de-sî proiectu are sa aiba unu usu practicu, sî toti banii au sa reintre; in realitate societatea nu face decâtu unu imprumutu spre facilitatea dictionariului — proiectu fâra a sfende ce-va indesiertu.

Resturnarea regulamentului n'aru face de câtu a mai intârdiá confectionarea dictionariului pentru unu tempu indelungatu. Noi inse nu trebuiá sa amânamu scóterea la lumina a dictionariului, de sî numai proiectu. Refacerea regulamentului, refacerea sistemei, semaná pré tare cu pândi'a Penelopei, sî nu e prudinte a perde multu tempu cu atari oscilatiuni.

Totu ce s'aru poté face pentru multiamirea individuale, s'aru poté reduce la tiparírea fidele a unei séu dóue cóle cá échantillons in analele societâtiei, sî care n'aru costá de câtu circ'a 3,000 lei pentru 10 cóle de échantillons, cari bani aru fi sacrificati.

Dara dlui nu vede nici utilitatea nici importanti'a unei asemine publicatiuni de échantillons. Dnii colaboratori n'au se se téma ca prin supunerea lucrarei loru la redactiunea comissiunei, sî n'au sa se téma ca se va eclipsá individualitatea; comissiunea nu este de locu asiá de rigurósa, totu ce se póte dice bine in veru-ce modu claru sî lamu-

ritu se primescu fâra modificatiuni, de sî membrii comissiunei s'aru fi servitu cu alte cuvinte.

Órele fiindu inaintate, siedinti'a se radica la 5 ½ óre, remâindu acel'a-si subiectu la ordinea dilei pentru urmatórea siedintia a sectiunei filologice.

Presiedinte: **A. Treb. Laurianu.**

Secretariu sect. filologice G. Sionu.

Romani'a.

Mesagiulu de deschidere a corpuriloru legiuitóre.

Domniloru senatori! Domniloru deputati!

V'amu convocatu mai inaintea terminului legiuitu cá sa ve ocupati de lucrâri urgente cari reclama imperiosu concursulu corpuriloru legiuitóre.

Natiunea incredintiându-ve interesele ei cele mai mari, d-vóstra a-ti probatu in sessiunea trecuta ca ea nu s'a amagitu in sperantiele sele.

Guvernulu meu, care s'a aflatu in circumstantie dificili, a cautatu in midiloculu d-vóstre totu spriginulu sî târi'a de care avea nevoia.

Sum fericitu, domniloru, a me aflá in midiloculu unei representatiuni, care a sciutu a rumpe cu tristele traditiuni de mai inainte, sî care va scí totu-déun'a sa inlature cu barbatia ori-ce insinuatiuni contrarie sî sa nu asculte decâtu glasulu ratiunei sî alu dreptâtiei.

Gratia concursului patrioticu ce a-ti datu guvernului meu, amu potutu pune stavila crisei financiarie de care eramu amenintiati.

Pentru prim'a óra astadi ne aflâmu in regula, cu unu bugetu votatu pre anulu viitoriu; sî pentru prim'a óra, dupa atâtea infructuóse silintie ce s'au pusu in anii trecuti, simtimu viua satisfactiune de a ve anunciá ca imens'a datoria flotanta, care apasá mai inainte asupr'a tesaurului intr'unu modu ruinatoriu, se afla stinsa prin legea ce a-ti votatu.

Dara ceea ce este sî mai multu, ceea ce trebuie sa umpla animele nóstre de o legitima mandria natiunale, este ca imprumutuln de 78 milióne, ce erá destinatu a usiurá tóte dificultâtile tesaurului publicu, s'a realisatu numai in tiéra sî prin propriele nóstre resurse.

Acést'a este unu mare evenimentu, dloru senatori sî dloru deputati, mai alesu cându ve veti gândí in ce momente critice ne-amu aflatu in tempulu acest'a; punendu-se la cercare propriele fortie ale tierei, s'a demonstratu cu acésta ocasiune intr'unu modu peremptoriu a ei vitalitate sî credintia in viitoriu.

De aceea gasescu de a mea datoria de a recunósce in midiloculu d-vóstre ca patriotismulu cu care publiculu romanu a concursu in grelele circumstantie, in cari ne-amu aflatu la subscrierea imprumutului, si puternic'a actiune cu care ómenii nostri de finance au sciutu sa incuragieze sî sa atraga economiele private spre plasarea loru in acestu impromutu, merita tóta laud'a nóstra.

léra d-vóstra ve esprimâmu inca odata a nóstra multiamire, ca, preocupati numai de interesele tierei a-ti sciutu, votându legea, a incungiurá periculele ce amenintiau financiele nóstre.

Ministeriulu meu ve va presentá acum mai multe proiecte de legi conformu cu ingagiamentele ce a luatu in sessiunea trecuta, cari n'au alta tienta decâtu aceea de a se organisá servitiele pre base stabili, de a se face tóte economiele potincióse, de a se echilibrá cheltuelile cu veniturile, de a se introduce câtu mai curendu reforme simtitóre in sistemulu de astadi, pre cari se voru basá bugetele anului 1873 ce sunteti chiamati a votá; cu unu cuventu, a se luá mesurile cele mai energice spre a se evitá in viitoriu reintórcerea causeloru regretabili cari, intr'unu periodu de mai putienu de diece ani, au precipitatu tier'a pentru a trei'a óra in crise financiare, crise nefaste cari nu aducu dupa ele decâtu ruin'a contribuabililoru si descreditulu tierei.

Avemu multe de remediatu, suntu inca mari dificultâti de invinsu; dara nimic'a bunu nu se póte sperá fâra ordine sî stabilitate. De aceea, amu firm'a convictiune ca, cu totii intruniti pre calea binelui sî predominati numai de interesulu patriei, veti dá totu concursulu guvernului meu; sî prin propri'a initiativa ce aveti 'lu veti luminá asupr'a diverseloru midilóce de intrebuintiatu spre a atinge scopulu ce ne-amu propusu a realisá, adeca, prosperarea financieloru statului care este anim'a tierei.

Deocamdata: reorganisarea curtiei de compturi, a administratiunei domenieloru sî a paduriloru statului, a esploatârei salineloru sî a vâmiloru, o prefacere radicale in administratiunea generale a financieloru pre basea unei nóue divisiuni teritoriale, cu care se afla in strinsa legatura bugetele pre 1873, suntu atâtea proiecte cari au de tienta de a introduce stabilirea ordinei in financie, departarea cheltueliloru inutili, sporirea veniturilor sî realisarea de economii intielepte in cheltuelile statului. Pre lânga acestea, ministeriulu meu va sustiené sî va cere votarea proiecteloru depuse inca din sessiunile trecute asupr'a monopolului tutunului sî a tacsei de timbru sî de inregistrare. Aceste proiecte suntu neaperatu necesarie de a se luá câtu mai curendu in esaminare cá sa nu ne ajunga anulu nou fâra de a avea inca de mai inainte asigurata plat'a la tempu a totoru cheltueleloru statului sî a ne espune astfeliu la nóue perturbatiuni in financie cari aru neutralisá bunele efecte ale operei ce cu toti amu intreprinsu.

Situatiunea generale a stârei financiarie actuale vi se va presentá de odata cu infacisiarea bugeteloru pre anulu 1873 sî cu inceperea sessiunei ordinarie.

Mai este inca o cestiune importanta privitóre la financie sî care cere a fi imediatu resolvata. — Acést'a e cestiunea pensiuniloru. Neaplicarea repartitiunii prescrisa de legea pensiuniloru din chiaru diu'a punerei ei in lucrare, sî votarea de pensiuni in proportiuni cu totulu coversitóre sorgentiloru afectate casei pensiuniloru, sî cestiunea a devenitu din cele mai dificili. Ea reclama deci tóta atentiunea corpuriloru legiuitóre sî o promta solutiune pentru vindecarea reului sî stavilirea in viitoriu a causeloru cari l'au produsu.

Cestiunea câiloru ferate a trecutu prin diverse fase dificili. Ministeriulu meu ve va presentá tóte actele. — Nu me indoiescu ca, prin concursulu d-vóstre se va regulá acum intr'unu modu definitivu.

(Va urmá.)

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei de Protopresbiteru alu tractului Mercurei cu Scaunulu in acestu opidu, se escrie prin acést'a concursu pâna la 25 Novembre 1871 st. v. inclusive.

Emolumentele impreunate cu acestu postu suntu competintiele protopopesci.

Concurentii, cari de sine intielegându-se au sa fia cualificati sî bine meritati pre terenulu bisericescu, sî scolariu in intielesulu „Statutului organicu“ voru avea pre lânga testimoniele despre terminarea studieloru gimnasiali, sî teologice se produca documentele despre servitiele loru de pâna acum.

Sabiiu 27 Octobre 1871.

Comitetulu Scaunului protopopescu alu Mercurei.

(1—3)

Concursu.

Pentru ocuparea postului invetiatorescu cu salariu anualu de 400 fl. v. a. devenitu vacantu la scól'a capitala normala gr. or. a tractului Dobrei din opiduiu Dobr'a, se deschide concursu pâna in 14 Noemvre a. c. c. v.

Doritorii de a ocupá acestu postu suntu avisati a-si tramite recursele, instruite in sensulu Statutului org. subsemnatului comitetu protopresbiteralu pâna in terminulu mai susu indicatu, documentându: ca, suntu români de relegea gr. or. — ca, au absolvitu gimnasiulu superioru, sî pedagogi'a ori teologi'a in institutulu pedagogico-teologicu archidiecesanu din Sabiiu, sî in urma ca, au o portare morale nepatata.

Comitetulu protopresviteralu alu tractului Dobrei greco-orientalu.

Dev'a, 17 Octobre 1871.

prin

Ioanu Papiu,

(3—3) protopopu.

Concursu.

Devenindu statiunea de parochu din mater'a Orestiór'a de josu sî fili'a Buciumu in vacantia cu acést'a se escrie concursu pâna la 8 Noemvre a. c.

Emolumentele suntu dela matera:

1. o ferdela cucuruzu smicuratu — séu dóue ferdele cu tuleu — dela tóta famili'a;

2. pamentu aratoriu de 20 ferdele semanatura — sî unu fenatiu de 1 caru fenu precum sî folosirea Cimiteriului;

3. casa parochiale dela filia;

4. asemenea câte o ferdela cucuruzu séu 2 cu tulei dela fia-care familia;

5. pamentu de 5 ferdele semanatura sî folosirea Cimiteriului. —

Doritorii de a competá la acésta statiune instruindu-si concursele loru in sensulu Statutului organicu pâna la terminulu susu scrisu au a substerne scaunului protopopescu alu Oresciei.

Orescia 15 Oct. 1871.

In contielegere cu ambe comitetele parochiale.

Nicolau Popoviciu,

(3—3) protopopu.

Burs'a de Vien'a.

Din 28 Octomvre (8 Nov.) 1871.

Metalicele 5%	58 70	Act. de creditu	30 320
Imprumut. nat. 5%	67 65	Argintulu	116 50
Actiile de banca	791	Galbinulu	5 59

„ALBIN'A“

Institutulu de creditu sî de economii.

Terminulu pentru subscrierea de actiuni la „Institutulu de creditu si de economii „ALBIN'A“ se prelungesce prin acést'a pâna in 30 Novembre c. n. a. c. acelu adaosu, ca alta prolungire nu va mai urmá la nici o intemplare.

Conditiunile remânu cele cunoscute.

Sabiiu, in 14 Octobre 1871.

Comitetulu fundatoriu.

(3—4)

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a si tiparitulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pre anu 12 1/3 anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 87. ANULU XIX.

Sabiiu, in 31 Octomvre (12 Nov.) 1871.

In locu de articulu de fondu

dâmu astadi corespondinti'a urmatória in carea se enaréza detaiatu si se apretiadia cele petrecute in sinulu „comitetului ad hoc“.

Pest'a, in 5 Novembre 1871.

Domnule redactoru! Unu telegramu, asiá dîsu, alu comitetului natiunalu ad hoc din Sabiiu, publicatu in nr. 85 alu „Albinei“ despre carele dejá si jurnalele straine au luatu notitie, me silesce a strigá: pâna cându sa mai abusedie doi trei insi de pacienti'a nóstra!

Acelu telegramu dice, ca comitetulu ad hoc s'au desfiintiatu in acelu conclusu, cá sa se concréda conducerea politicei natiunei comitetului alesu de conferinti'a dela Mercurea in an. 1868.

Lasu sa vorbésca urmatórele fapte din isvorulu celu mai autenticu:

Precum este in de obsce cunoscutu, si chiaru in literile provocatóre ale acestui comitetu scrisu, o conferintia privata confidentiala tienuta la Sabiiu, fiindu condusa de necessitatea activitâtiei pre terenulu politicu si voindu a parasí inerti'a de pâna acum, au alesu unu comitetu de 7 membri ad hoc spre acelu scopu, cá comitetulu acest'a sa céra parerile inteligintiei române despre tienut'a politica a natiunei de ací inainte si sa constateze din acelea parerea predomnitóre, dupa care aru avea a se urmá.

Si aceea e cunoscutu, ca comitetulu ad hoc in intrebârile sele s'au marginitu numai la modalitatea, dupa carea aru fi a se mijlocí o consultare asupr'a tienutei politice a natiunei.

Resultatulu au fostu, ca la provocârile espedate de câtra presiedintele comitetului au incursu (dupa câte s'au aretatu) 20 de epistole parte dela singurateci domni, parte din consultârile mai multor'a, cari tóte potu sa contiena parerea la celu putienu 60—80 barbati români inteligenti. Numai parerea unui'a singuraticu recomanda passivitatea de pâna acum, si numai in epistol'a unui domnu singuratecu (carele nici cându nu s'au ocupatu cu politic'a natiunala pâna astadi) se propune reactivarea comitetului dela Mercurea.

Tóte cele-lalte epistole si respective opiniuni se unescu intr'acolo, ca este necesaria o adunare si consultare despre tienut'a politica a româniloru, si adeca câtu de curendu, iéra in privinti'a modului de adunare unele mai putiene pareri propunu, cá comitetulu ad hoc sa conchiame adunarea (unii conferintia altii congresu), iéra cele mai multe si mai ponderóse pareri, esite din consultâri locali propunu, cá ambii Metropoliti români si respective comitetulu permanentu alu congresului natiunalu din 1861 si 1863 sa midilocésca dela regimu o adunare a intelegintiei si respective consultare, si a-cestor'a sa se increda a face pasii necesari.

Adunandu-se comitetulu ad hoc in 29 Oct. a. c. notariulu comitetului Dr. Borci'a, care fu insarcinatu, a face unu estrasu alu opiniuniloru din epistolele incurse, asternendu estrasulu si referandu despre resultatulu pareriloru, asterne totu odata propunerea sea in scrisu, carea pre scurtu suna: ca comitetulu ad hoc, terminându-si lucrârile sele cu primirea epistoleloru incurse, sa concréda caus'a comitetului permanentu alu congreseloru natiunali, predandu tóte actele la mân'a presiedintelui acelui'a cu acea rugare ca elu si comitetulu permanentu si cu alti barbati inteligenti, sa se consulte: ce este de facutu, iéra comitetulu ad hoc aru fi de acea parere neprejudecatóre, ca déca unu congresu natiunalu nu s'aru potea séu nu aru fi tempulu a se conchiamá, atunci ambii Metropoliti, cu membrii comitetului permanentu, sa chiame pre acei barbati români inteligenti, cari au posesu si mai inainte increderea poporului si a monarchului, adeca pre deputatii si regalistii, dela dietele din Sabiiu si Clusiu 1863 si 1865, si pre alti fruntasi barbati români la o consultare fratiésca si confidentiala despre tienut'a politica a româniloru transilvaneni de ací incolo. Acésta propunere au impreunatu tóte parerile incurse a inteligintiei, si au fostu basata pre ele si eflucsulu acelor'a, câci aceloru pareri, cari provocau pre comitetulu ad hoc sa conchiame adunare, nu potea corespunde comitetulu ad hoc, cârui'a asiá ce-va nici decâtu nu-i competea. In contr'a acestei propuneri, carea dlu protop. Rusu o au spriginitu din poteri, s'au ivitu contra propunerea dlui Hani'a, basata pre susu numit'a singuratica epistola, ca adeca caus'a sa se concréda comitetului dela Mercurea.

Lipsindu membrii Dr. Nemesiu si Dr. Racuciu, s'au amenatu siedinti'a pre 30 Oct. in carea au fostu fatia pre lânga cei de susu cu presiedintele si Dr. Nemesiu. Lipsindu Dr. Racuciu, Dr. Borci'a si ací 'si sustiene propunerea, asemenea si Hani'a si V. Romanu pre a loru. Dr. Nemesiu prefera propunerea lui Dr. Borci'a adeca pre comitetulu permanentu inaintea celui dela Mercurea. Dlu Rusu abutendu-se astadi dela acést'a, face nóua propunere: ca comitetulu sa faca raportu in jurnale despre starea lucruriloru si sa concréda caus'a ast'a natiunei.

Punendu-se propunerile acestea 3 la votare, Dr. Nemesiu se abtiene dela votu in tóte, Dr. Borci'a remane singuru cu propunerea sea, asemenea Rusu, iéra Hani'a si Romanu pre lânga propunerea loru. Presiedintele nu au enunciatu in comitetu nici unu conclusu. Fiindu insa toti membrii presenti pentru desfiintiarea comitetului, s'au invoitu toti in acést'a. Cerendu dupa acést'a Dr. Borci'a, cá sa se esprime si membrulu absentu Dr. Racuciu de alta data, presiedintele dlu Macelariu arata, ca Dr. Racuciu i-aru fi scrisu, ca elu este pentru passivitate. Asiá s'au disolvatu comitetulu ad hoc, alegendu-se din elu — cum se dîce — nimic'a. —

Dovada despre tóte acestea, in specie despre opiniunea predomnitóre a intelegintiei, ce au respunsu comitetului, suntu epistolele originale si celelalte acte ale comitetului ad hoc, ce se afla la mân'a dlui presiedinte care este rogatu, ale depune la cancelari'a asociatiunei trans pentru literatur'a si cultur'a poporului românu, spre pastrare si vedere. —

Judece acum ori-ce omu, ca óre corespunde telegram'a din „Albin'a“ adeverului si adeverateloru opiniuni a inteligentiei române, care intr'atât'a au respectatu pre comitetulu ad hoc, incâtu nu au pregetatu cu tóta seriositatea si sinceritate, ai respunde la intrebarile sele. D'a l inteligenti'a romana au respectatu pre comitetu, inse doi trei membrii alu acelui'a au ignoratu parerile mai a tuturoru barbati inteligenti, ce au respunsu cu franchetia, si acei doi-trei au trecutu preste marginile chiamârei comitetului ad hoc. Nu au fostu acestu comitetu chiamatu a-si dá pareri independenti, dupa placulu fiacârui'a membru si a decide elu despre tienut'a politica a natiunei române si dupa sórtea ei, ci au fostu chiamatu numai a constatá si a aratá parerea predomnitóre din respunsurile inteligintiei române. Nu maioritatea voturiloru a membriloru comitetului ci maioritatea opiniuniloru acelei inteliginti, ce au respunsu, au fostu datatóre de tonu pentru tienut'a politica de ací incolo. Acésta maioritate inse au ignoratu comitetulu dela Mercurea. Si déca totusi unulu séu doi membrii ai comitetului ad hoc, câror'a le-au placutu numai o singuratica parere respective epistol'a acelui mai neinsemnatu omu pre terenulu politicei, si o au publicatu, cá parerea maioritatiei inteligintiei române, apoi mai mare abusu, de opiniunea publica si de increderea inteliginiei române, nu au potutu face acei domni, cari au fostu matadorii conferintiei dela Mercurea si totu-odata membrii ai comitetului alesu acolo. Ei dara si-au proclamatu numai placut'a loru opiniune de a natiunei, infruntându cu o cutezantia ne mai audîta opiniunele inteligintiei române, care si in momentulu presentu criticu au alergatu cu totu zelulu a-si dá parerea, ce o au aflatu mai acomodata, pentru mântuirea natiunei din starea cea periculósa politica, in carea se afla adi.

Judece lumea, mai potu atari ómeni se poséda increderea natiunei, mai potu ei a se numí conducatori sinceri ai politicei natiunale?

Déca acei domni din capulu locului — cum se vede — nu au potutu sa se lase de o opiniune, apoi pentru ce au mai alarmatu natiunea? pentru ce au mai intrebatu si pre alti bravi si zelosi barbati de opiniunile loru? Au dóra nu s'au ocupatu acei domni de idcea, cá sa esamineze pre fia-care inteliginte remânu, pentru nescari scopuri ale loru, ori sa puna numele acestoru barbati pre list'a de proscriptiune la óre-care tempu, si sa le dea nota de infidelitate? séu aa voitu cá sa blameze pre inteligenti'a natiunei si sa intarésca afirmatiunile strainiloru, cari apostrofézа pre serman'a natiune, acum in cele mai grele tempuri, cu „politische Rathlosigkeit“!

Sa mai adaugu si acea ca cu dorere amu aflatu, ca nu putieni barbati români inteligenti, dintre cei mai stimati si versati pre terenulu politicu, scrisi in list'a adresatiloru, nici ca au primitu epistolele intrebatóre dela comitetulu ad hoc, de unde se presupune ca acei domni, insarcinati cu espedarea, nici ca au tramisu epistole la acesti domni.

Prin acestea numitii domni impedeca si ultim'a actiune a inteligintiei, de a se potea consultá baremu despre situatiunea politica.

Unu membru alu comitetului.

Eveneminte politice.

Scirea cea suprindiatória despre demissiunarea contelui Beust se adeverésce. Fói'a oficiale din 10 Nov. c. n. publica unu autografu imperatescu datatu din 8 Nov., prin carele Imperatulu dispenséza pre contele Beust in gratia de functiunile sele, la rogarea densului intemeiata pre starea cea debile a sanetâtiei sele. Imperatulu i multiamesce pentru implinirea oficieloru sele neinteresate si cu perseverantia si adauge: „Nu voiu uitá nici odata serviciele ce ai facutu. Dt'a in restempu de cinci ani, in epoc'a cea mai bogata de eveneminte, mie, casei mele si statului“. — Prin altu autografu este contele Beust chiamatu pre viétia, cá membru alu casei de susu a senatului imperiale.

Caus'a acestei demissiunâri neasteptate este pâna acum unu secretu. Intre multele conjecturi este si aceea, ca archivulu celu prinsu de Bismark in Franci'a cuprinde notele si memoriele tuturoru diplomatiloru europeni din tempulu crisei ce erupse mai târdiu in resbelulu intre Franci'a si Prussi'a. Intre acele aru fi si alu contelui Beust. Bismark a intrevenitu in Vien'a cu memoriulu si Beust a trebuitu sa cada. Evenementulu acest'a e fórte instructivu.

Aceiasi conjecturatori dicu: „Mintea cea usióra a lui Rouher a datu tóta turm'a mieiloru diplomatici pre cutitulu prussianu, mieii nemtiesci suntu dejá toti liferati, numai osele loru, asiá dîcendu, mai stau sub priveghiarea politicei prussiane. Dara cei-lalti, tiapii, inca n'au scapatu. Si intre acesti'a, cu durere trebuie sa dîcemu, ca se afla si cancelariulu nostru imperiale, elu sta sub neresistibil'a influintia a memorieloru (alusiune la placerea contelui Beust sa scrie note si memorii) si cu elu si biat'a nóstra Austria. Dupa vre-o câte-va pasage mistice vine conjecturatoriulu la cele atinse mai susu despre Beust:

Cu privire la Andrassy se dice mai departe ca nu se scie ce sta despre densulu in archivu. Atât'a inse e sciutu ca de câte ori va avé de aci incolo sa se constitue in Austri'a unu ministeriu, va trebuí luatu mai intâiu in consideratiune, déca numele fiitoriloru ministri suna bine celoru din Berlinu sî asiá ori-ce se va dîce despre ministeriulu Hohenvarth atât'a este sciutu, ca acest'a a fostu celu din urma ministeriu in adeveru austriacu. In fine incheia: „Nóptea cea critica a inceputu a cuprinde pre Austri'a. In batai'a cea ingrodietória a inimei tragu patriotii cu urechi'a la pulsurile patriei cele ce batu totu mai incetu. Preste vre-o câte-va dile trebuie sa se decida, déca dupa atinsele memorie se mai póte face politica austriaca celu putienu in laintrulu tierei."

Unu telegramu din Berlinu de alalt'a-eri spune ca schimbarea persóneloru in regimulu imperiale din Austro-Ungari'a nu au alteratu referintiele intre acest'a si Germani'a.

Doftore, vindeca-te pre tine! *)

„Albin'a" nr. 80 ne aduse, spre uimirea tuturoru, cá unu fulgeru din seninu, in colónele sele o corespondintia din Sabiiu din 7 Oct. n. 1871 subscrisa de: „Mai multi ortodocsi din Sabiiu sî din vecinatate" — in carea acei dîsi „Mai multi" se incérca, buna óra cá sî in an. 1864, câudu cu chirotesirea de Archimandritu a parintelui episcopu Popasu, — a combate canonicitatea sî legalitatea chirotesirei iérasi de Archimandritu a par. Vicariu archiepiscopescu Nicolau P o p e 'a, seversîtu in 22 Sept. v. a. c., in urm'a conclusului sinodului episcopescu din anulu acast'a, pretindiendu nici mai multu nici mai putienu decâtu, cá acei présântiti Archierei sa-si revóce conclusulu adusu.

Déca sta adeverulu: ca stilulu e omulu! — apoi noi, cei ce cunóscemu pre omu sî stilulu lui, cunóscemu sî impregiurârile locali câtu de bine, sî suntemu dedati acum de unu tempu bunicelu cu asemenea subscrieri seducatóre sî espeptoratiuni bombastice sî pline de patima, marturisimu, ca nu sentimu nici cea mai mica greutate intru de a gâcí pre domnii dîsi „Mai multi", sî pre autorulu acestui nou productu publicisticu. Noi adeca, radîmati pre esperienti'a de pâna acum, credemu firmu, ca acei dîsi „Mai multi" nu potu fi altii, decâtu totu cei doi cumnati, cari sî pâna acum inca mai escelara de mai multe ori in asemenea scrieri recomendatóre, sî cari cum se vede 'si facura de problema a combate sî a condamná totu, ce nu le este pe placu, c e n u p u r c e d e d e l a e i s é u p e n t r u e i; dara cu deosebire acel'a dintre densii, carele in agendele sele 'si luà, cum se scie, de principiu conducatoriu ambitiunea; carele dóra tocm'a pentru acést'a nu va fi potendu traí mai cu nici unulu dintre colegii sei in armonia sî buna intielegere; carele inca atunci, in diu'a chirotesirei, 'si aretà invederatu neliniscea inimei sele — capulu clicei din Sabiiu!

Déca va mai fi inca vre-unu geniu scapetatu, séu vre-unu altu pecatosu, carele dupa ce bancrotà in vre-o suta de intreprinderi, vine acum sa ne fericésca natiunea sî in finantie — pentru cá sa fia clic'a completa — nóue putienu ne pasa.

Fia cine va fi, noi credemu; ca avemu totu dreptulu a-i numí: paseri de nópte! — buhe sî soboli, cari se temu de lumin'a dîlei cá dr . . . de tamâie, sî pentru aceea nici ca cutediara a-si pune pré stimatele nume sub manjiturile loru.

Nu vremu, on. lectori, a ne lasá de locu in vre-o desbatere asupr'a obiectului din cestiune, din punctu de vedere canonicu; câci 1, noi credemu, ca actulu despre care e vorb'a, cá unu actu alu autoritâtiei nóstre bisericesci, se tiene strinsu sî eschisivu de acést'a din urma, de pré sânt. Archierei, cari 'lu seversîra, sî despre cari avemu cuventu a crede, ca voru fi cugetatu de buna séma mai multu decâtu odata asupr'a conclusului ce-lu adusera in sinodulu episcopescu de estu tempu, care sinodu pre lânga tóta contradicerea dloru „Mai multi", se tienù, sî inca strictu dupa canóne, — sî ca tocm'a pentru aceea se voru fi ingrigitu insisi a-lu sî ingradí de ajunsu cu argumentele recerute canonice; nu vremu deci a preocupá séu a ne ingerá in dreptulu ce compete archiereiloru, de a-si justificá insisi lucrârile proprie unde sî câudu va fi de lipsa; câci 2, noi sustienemu ca astadi, câudu suntemu in viéti'a constitutiunala, avemu congresu sî sinóde, nu loculu celu alesu de dd. „Mai multi" este celu competentu pentru desbaterea sî deciderea causei acestei'a, ci cu totulu altulu, unde dóra sî densii aru fi trebuitu sa-si astérna protestulu loru; sî câci 3, avemu deplina convingere, ca dd. „Mai multi" nu dóra d e d r a g u l u c a n ó n e l o r u, c i cu totulu din alte motive, multu mai laudavere, se vediura indemnati a face sgomotu in lume sub cuventu ca s'a calcatu legea. Un'a insa nu o potemu trece cu vederea aici, sî adeca: ca câtu de putienu sciu dd. dîsi „Mai multi" respectá sî crutiá pre acelu barbatu, carele sî pre densii insusi ii invetià canónele, sî carele tocm'a pre ei, impreuna cu totu némulu loru, ii ingramadì asiá dîcendu pâna acum cu totu feliulu de bunatâti, ii crutià sî ii crutia mai multu decâtu pre ori-care altii, pre lânga tóte vatemârile ce i le facura, sî i le facu.

Nu vremu mai departe sa reflectâmu ce-va nici la surprinderea cea mare, ce dîcu dd. „Mai multi" ca aru fi produsu acelu actu in publicu; câci noi scimu, ca surprinderea aceea a fostu placuta, cum se sî dovedí in fapta. Dara sciti dloru „Mai multi", ce surprindere a produsu in publicu pamfletulu d-vóstra? Indignatiune generala! Veti fi avutu ocasiune a ve convinge sî insi-ve pâna acum vediendu, ca tóta lumea ve condamna.

Nu vremu nici macaru a trage la indoiéla aceea ce dîceti: ca „nu ve pasa sî nu sunteti jalusi" pentru inaintarea respectivului archimandritu, câci sî acestu adeveru inca transpira de ajunsu din modulu scrierei sî din intréga procedur'a acést'a a d-vóstra. Apoi dara de ce atâtea svercolituri sî tîpete in zadaru?

Nu vremu in fine nici noi a mai cercá dupa „causele sî indemnurile, din cari présântitulu nostru Archiepiscopu sî Metropolitu a implinitu actulu acest'a", câci acestea se reducu iérasi la Présânti'a Sea, despre care scimu cu totii, ca sta mai pre susu de certele nóstre, provocate cá din seninu sî aruncate cu forti'a intre noi. Nici nu mai facemu vorba multa despre „meritele sî remunerarea" atâtu a Archimandritului câtu sî a celoru-lalti preoti „tineri", cari inca nu scapara de inalt'a consideratiune a dloru dîsi „Mai multi", de-sî in trécatu; câci noi scimu, ca a recunósce sî a remunerá meritele cui-va, este treb'a altor'a sî nu a respectiviloru. Meritele omului se judeca dupa faptele lui; apoi faptele sî ale unor'a sî ale altor'a ne stau deschise la vederea tuturoru! Scimu noi pré bine, ca d-vóstra sunteti ómeni carunti, a-ti incaruntitu in fapte mari pre tóte terenurile: pentru biserica, scóla, sî mai alesu pentru natiune, — ca sunteti natiunalisti, liberali, constitutiunali in gradulu superlativu, martiri chiaru, sî ca a-ti luatu biseric'a sî natiunea in scutu (arenda), de sine intielegendu-se, totu numai pentru binele sî interesulu publicu; — sî pentru aceea noi nici pre departe nu ne potemu, sî nici nu vremu a ne compará in privinti'a meriteloru cu d-vóstra, care merite de almintrea, fiti siguri! astadi chiaru vi le cunósce tóta lumea, si sî in viitoriu, vi se voru cunósce ba vi se voru sî remunerá totu mai bine, cu câtu veti continuá a vi le inmultí in modulu de pâna acum.

Asiá dara ce vremu noi?

Nici mai multu nici mai pucinu, decâtu cá dd. dîsi „Mai multi", cá unii, cari vedemu ca se interesédia asiá multu de canonicitate, sî se nevoiescu din respoteri a evitá anomaliele, sa aiba bunatate a ne respunde sî nóua la urmatórele intrebâri modeste, sî adeca:

1. Déca unu archimandritu, dupa parerea dvóstra, trebuie neconditionatu sa-si aiba monastirea sea: apoi sî unu preotu, dupa parerea nóstra, inca trebuie sa-si aiba a sea parochia anumita. Dara vedemu, ca par. protopopu Ioanu H a n i 'a, carele se chirotenì de preotu inainte cu 20 de ani sî mai bine, inca nici astadi n u a r e n i c i o p a r o c h i a. Spuneti pentru care parochia este densulu chirotenitu? Sî protestatu-ati vre-odata in contr'a acestei anomalie?

2. Totu par. I. Hani'a, consotiulu dvóstra, ocupa adi d ó u e o f i c i e c a r d i n a l e b i s e r i c e s c i: unulu, cá protopopu alu tractului Sabiiului I., sî alu doilea, cá profesoru sî directoru in institutulu nostru archid. pedagogicu-teologicu. Dîceve-ti, ca acésta ocupatiune dupla nu invólva o colisiune destulu de pagubitóre a datorintieloru numitului parinte, sî ca nu sta ea in apriata contradictiune cu principiulu enunciatu din partea sinodului archid. din anulu trecutu, despre i n c o m p a t i b i l i t a t e a a c u m u l â r e i o f i c i e l o r u b i s e r i c e s c i? Ei bine- protestat'ati sî in contr'a acestei anomalie?

3). Socrulu (Badila) sî ginerele (Hani'a) functionara preste unu deceniu, atâtu inainte câtu sî dupa introducerea statutului org., la aceea si mésa verde cá asesori consistoriali, pâna ce abiá sinodulu archid. i desfacù de câtra olalata. Combatut'ati vre-odata acésta anomalia?

4) Câudu cu compunerea sî staverirea regulamentului in 1864 sî a statutului org. 1868. cine óre se luptá mai voinicesce in contr'a §-lui, care opresce rudeni'a de sânge pâna la alu 6. sî cea de cuscria pâna ta alu 4. gradu intre asesorii consistoriului? Au nu totu cei doi cumnati, sî dîs'ati séu scrisati vre-odata ce-va in contra?

5). Câudu cu stramutarea seminariului archid. in cas'a cea nóua daruita de Escel. Sea par. Metropolitu, cine facea opositiune apriata in contr'a acestei mesuri ce nu o potemu din destulu aprobá astadi, sî cine pretindea mortîsiu i n j u m e t a t î r e a s e m i n a r i u l u i, decâtu iérasi cei doi cumnati, se intielege totu pentru binele publicu? Sî deschisuva-ti vre-odata gur'a asupr'a loru?

Ne marginimu de ocamdata numai pre lânga aceste acte publice sî observâmu, ca déca vomu mai fi provocati, bucurosu vomu servi inca sî cu alte ilustratiuni de feliulu acestor'a, pentru cá sa se védia sî mai bine adeveratii canonisti in intréga form'a sî figur'a loru.

Ce suntu acestea dloru „Mai multi"? Óre nu suntu ele totu atâtea anomalie? Sî déca suntu anomalie, apoi cum de le trecurati cu vederea, cum de nu ve impedecarati mai intâiu de acestea, cá de unele mai vechi sî mai multe la numeru? Dvóstra, cari ve dati aerulu de a fi strajari ai canóneloru, cari v'ati ofensatu acum sub cuventu ca s'a violatu canonulu, — cum de nu ve ofensarati nici macaru odata pâna acum pentru violarea a t â t o r u canóne?!

Cum sa ve cualificâmu? Ore sa nu ve potemu asemená cu acei'a, despre cari se dîce in s. Scriptura: „ca strecóra tientiariulu, sî inghitu camil'a"? Óre nu vi amu poté dîce: „Doftoriloru vindecati-ve mai intâiu pre voi insive"!? Nu v'amu poté provocá: cá sa ve maturati mai intâiu dinaintea usiei proprie"?

Vedeti, noi nu amu scrisu nimic'a asupr'a anomalieloru de mai susu, pentru ca despre o parte cunoscému bine impregiurârile sî voiamu a tiené contu de ele; iéra despre alta parte nu voiamu a mai aruncá uleiu pre flacara, ci dorému concordi'a cu tóta sinceritatea; iéra dvóstra nu ve poture-ti rabdá de a nu ve acatiá sî de acestu actu nevinovatu.

Spune-ti ce ve potù indemná la acestu pasiu, — déca nu cum-va vre-unu picu de invidia, cá unu productu alu ambitiunei, alu egoismului, — déca nu cum-va vre-unu picu de reintia sî de venare de popularitate?!

Apoi cuvine-se óre, este prudentu sî consultu, cá tocm'a astadi sa tragemu clopotulu intr'o dunga, sa alarmâmu lumea, pentru unu factu cá celu din cestiune? Astu-feliu sa se sustiena intre noi concordi'a, carea se accentuá asiá de tare in anulu trecutu? Ast'a e multiamit'a chiaru câtra noulu archimandritu, pentru ca in tempulu bólei celei grele de deunadi a consociului dvóstra, a portatu sarcin'a de directoru mai intregu anulu, fâra de a fi fostu datoriu sî fâra a fi pretinsu, cum audimu, vre-o remuneratiune? Ce voru dîce strainii? Ce voru dîce tenerii nostri chiaru, câudu vedu pre cei betrâni, cari aru trebuí de altmintrea sa le premérga cu esemplulu celu bunu intru tóte, incaierati in astufeliu de polemie dejositóre? Prin atari esemple sa se indemne ei la concordia, de care avemu cea mai mare lipsa, la fapte bune — la virtute?

Bine s'a dîsu, unde s'a disu: **Perirea tea din tine Israile!**

Sabiiu in 16 Octomvre 1871.

U n i i d i n t r e c e i a t a c a t i.

---

*) Acestu respunsu erá menitu pentru de a se publicá in „Albin'a", unde se publicà sî ataculu contrariloru; dara, dupa ce on. redactiune a acestei foi, cum se vede, dupa o logica sî morala speciale propria numai ómeniloru providentiali, avù placerea a comite nejustificaverele inconveniente: 1. de a luá partid'a indata la inceputu sî de a se face advocatulu, nu scimu chiamatu ori nechiamatu, alu contrariloru, enunciandu-si sî sentinti'a in causa; sî 2. de a „curmá disput'a", a trage pórt'a dupa sine, in fói'a sea inainte de a fi potutu respunde cei atacati macaru unu cuventu: ne vedemu constrinsi a ne dá respunsulu acest'a, cu indulgenti'a on. redactiuni a „Telegr. R." in acésta fóia, lasându cá opiniunea publica, carea credemu ca sta sî preste tribunalulu celu dictatoricu — babesianu — sa-si enuncie insusi verdictulu seu sî asupr'a procederei acestei'a de totu „logice sî morale" a redactiunei „Albinei".

Dela reuniunea sodaliloru români,

inregistrâmu de asta data pre scurtu, ca in Duminec'a trecuta s'a facutu o revista asupr'a stârei industriei sî culturei in Transilvani'a, Ungari'a, Bucovin'a sî Galiti'a.

Legea comunale.

(Articlu de lege XVIII. din anulu 1871 despre regularea comuneloru, sanctionatu in 7 Iuliu 1871, promulgatu in amendóue camerele Ungariei in 10 Iuliu 1871.)

(Urmare.)

CAPU V. Despre adunârile corporatiunei representative.

§ 69. Pre notariulu cercualu lu platescu in comunu satele (confederate).

Aceea, ca unu notariatu cercuale sa tiena sî vice-notariu pre lânga notariulu cercualu, asemenea sî aceea, ca notariulu cercualu sî notariulu ajutante, in care comuna sa locuiésca, sî satele aliate in ce mesura sa participe la plat'a notariului cercuale sî la erogatiunile comune, — o decide din cându in cându vice-comitele pre lânga ascultarea corporatiuniloru representative sî a oficialului administrativu concernente; acést'a decisiune se póte apelá la adunarea generale.

§ 70. In comunele mice primariulu séu judele sî consiliarii se alegu prin publicu alegatoriu (§§ 37, 38 sî 39), notariulu cercualu prin universitatea corporatiuniloru representative ale sateloru confederate;

in comunele mari tóta primari'a se alege prin publicu alegatoriu;

iér' in cetatile cu consiliu regulatu prin corporatiunea representativa.

§ 71. Primari'a cu esceptiunea notariului se alege:

in comunele mice sî mari pre trei ani;

in cetati cu consiliu regulatu pre 6 ani.

Notariulu comunalu sî celu cercualu 'si tiene oficiulu pre viétia, sî numai in casurile urmatórie se póte destituí in calea administrativa;

a) pentru insuficienti'a la implinirea detorintieloru lui,

b) pentru indiferintia (nepasare) de oficiu,

c) pentru abusuri comise in sfer'a administratiunei publice.

In tóte aceste casuri, in urm'a relatiunei comunei séu a oficialului municipalu concernente municipiulu póte sa destituie pre notariu din oficiulu seu in calea administrativa prin decisiunea adunarei sele generali:

Aducerea decisiunei municipiului totu-dé-un'a trebuie sa o previna o cercetare ordinaria.

Decisiunea municipiului se póte apelá la ministrulu de interne.

§ 72. In comune mice oficiulu de primariu (de jude) numai in casu de pedeca estraordinaria se pote respinge, sî locuitoriulu comunalu alesu este detoriu a portá oficiulu celu pucinu unu anu sub greutatea pedepsei dilatabile pâna la 100 fl.

In casurile pedecei estraordinarie la recursulu motivatu alu alesului, vice-comitele da dispensarea. Decisiunea vice-comitelui se póte apelá la municipiu.

Celu ce a portatu dejá unu anu de dîle oficiulu de jude, séu a depusu pedéps'a in bani, nu se póte obligá cá sa-lu pórte mai departe, séu sa lu primésca de nou in cursu de 6 ani.

§ 73. Alegerea primariei comunale se face in sessiunile (adunârile) restauratórie de oficiali (tisztujitá székeken) ale comunei.

Presiedintele sesiunei restauratórie in comune mice sî mari e suprefectulu (szolgabiró), séu la casu de impedecare substitutulu lui desemnatu inainte spre acestu scopu prin municipalitate;

In cetati cu consiliu regulatu e vice-comitele, séu la casu de impedecare substitutulu delegatu spre acestu scopu prin municipalitate.

§ 74. Se póte alege de primariu fia-care cive maiorenu, care e alegatoriu comunale sî nu cade sub esceptiunile enumerate la §§-ii 74 sî 76.

Inse notarii, medicii, procurorii sî inginerii se potu alege fâra a fi fostu mai inainte alegatori comunali.

§ 75. Numai acel'a se póte alege de medicu, care are diploma de doctoru in medicina valida in statulu ungaru sî arata pracsa de unu anu;

ingineriu numai acel'a póte fi, care este indreptatitu a-si duce de sine specialitatea si arata pracsa de unu anu;

iér' notariu comunalu sî cercualu numai acel'a, carele s'a dechiaratu de capabilu la ducerea oficiului notarialu prin o comissiune (ancheta) permanenta a municipiului, delegata spre acestu scopu.

§ 76. Obiectele sî modulu tienerei rigorosului notarialu le statoresce ministrulu de interne prin ordinatiune pre lânga ascultarea municipieloru, avendu in vedere §-lu 21 din art. de lege XLIV din anulu 1868.

Suntu dispensati dela rigorosu acei'a, cari cá notari ordinari au portatu celu pucinu de trei ani incóce in continuu oficiu notariale.

§ 77. Nu se póte alege de primariu comunale:

a) celu ce nu póte fi representante comunale;

b) preotulu, invetiatoriulu, functionarulu sî impegatulu de statu sî municipale de sî are dreptu de alegere in comuna.

§ 78. Primariulu comunalu alesu in totu tempulu functiunei sele trebuie sa locuiésca in comuna.

§ 79. In comunele mice sî mari are locu candidatiunea.

Dreptulu de candidare lu esercéza corporatiunea representativa, sî déca este cine sa se insinue, pentru fia-care postu candidéza câte trei individi (§ 40).

Statoririle corporatiunei representative le aduce la cunoscintia in adunarea restauratória presiedintele acelei'a.

Sa póte votá cu potere valida numai pre candidatu, iér' in cetâti cu consiliu séu magistratu regulatu numai pre acel'a, pre care l'au propusu innainte de restaurarea oficialiloru celu pucinu 10 representanti cetatienesci.

§ 80. Diu'a adunarei restauratóre o defige:

in comune mice sî mari suprefectulu,

in cetâti cu consiliu regulatu vice-comitele, respective substitutulu delegatu spre acestu scopu.

Totu loru li compete dreptulu sî detorinti'a de a face predispusetiunile de alegere, a publicá sî conduce alegerea sî de a tiené ordinea.

§ 81. Alegerea se face prin aclamatiune séu votare.

Déca diece alegatori ceru votisare, presiedintele este obligatu a o ordoná.

§ 82. Votisarea se face:

in comune mici sî mari prin insemnarea numelui sî a votului votantiloru,

in cetâti cu magistratu regulatu prin cedulice de votisare.

Insemnarea voturiloru, culegerea cedulicelor de votisare, numerarea voturiloru se midilocesce in publicu prin o delegatiune numita de presiedinte.

§ 83. Toti membrii primariei se alegu cu maioritate de votu absoluta.

Déca n'a obtienutu nici unulu dintre candidati maioritate absoluta, se face votisare nóua intre doi candidati, cari au obtienutu mai multe voturi.

§ 84. Cându devine in vacantia vre-o statiune de notariu cercualu séu comunalu, suprefectulu deschide concursu pudlicu, sî acel'a lu publica in teritoriulu municipiului respectivu, ba conformu impregiurâriloru, in tota tiér'a.

Concurentii, déca suntu civi ai patriei sî dovedescu cerintiele (conditiunile) prescrise in lege, cu totii suntu a se considerá cá candidati sî se potu alege.

§ 85. Pre notariulu cercualu lu alegu representantii comuneloru (sateloru) confederate, sub presidiulu suprefectului in loculu de resiedintia a notariului cercuale.

§ 86. Statiunile devenite intr'aceea definitivu in vacantia se implinescu prin restaurare de oficiali ordinarie, iér' statiunile devenite in vacantia provisoriu prin substituire.

Substituirea se tiene de sfer'a de activitate a corporatiunei representative.

Cu ocasiunea restaurarei sî substituirei:

in comunele mice sî mari presiedéza suprefectulu,

iér' in cetâti cu magistratu regulatu déca se imple statiunea de primariu alu cetâtiei (polgármesteri állomás), vice-comitele (§ 80), altmintrea presiedintele ordinariu.

Primarii intr'aceea alesi séu substituiti remânu in oficiu pâna la restaurarea generala de oficiali.

§ 87. Fia-care membru alu primariei va depune inaintea corporatiunei representative juramentulu urmatoriu:

„Eu N. N. juru, ca voiu implini cu punctualitate conscientiósa detorintiele mele impreunate cu oficiulu meu. Asiá sa-mi ajute Dumnedieu!“

Déca alesulu aru afirmá, ca juramentulu e contrariu convictiunei sele relegionari, are sa faca promisiunea urmatória:

„Eu N. N. promitu serbatoresce, ca voiu implini cu punctualitate conscientiósa datorintiele mele impreunate cu oficiulu meu.“

(Va urmá.)

Romani'a.

Mesagiulu de deschidere a corpuriloru legiuitóre.

(Fine.)

In privinti'a poterei armate a tierei, proiectele de legi, cari v'a presentatu guvernulu inca in sessiunea trecuta, precum sî acele ce suntu gat'a a vi se presentá in acésta sessiune voru face a se inlaturá neindemanârile ce s'au cercatu pâna acum in aplicatiunea legiuirei din anulu 1868.

Cu tóte lacunele sî imperfectiunea acestei legi amu potutu insa constatá cu o viua satisfactiune zelulu sî aptitudinea ce desvólta toti acei'a cari suntu chiamati la nobilulu esercitiu alu armeloru. — Prin votarea bugetului anului 1872, d-vóstra a-ti consacratu in armat'a permanenta, care este menita a servi de scóla militieloru, principiulu unui invetiamentu superioru pentru oficierii cei tineri, sî chiaru in iérn'a acést'a va functioná acésta nóua institutiune care va intarí armat'a nóstra prin instructiune.

Instructiunea publica a fostu obiectulu celoru mai viue preocupâri ale guvernului meu. — Cu totii trebuie sa dorimu, domniloru, cá ea sa devina o adeverata lumina care, intindiendu-se neincetatu in tóte treptele sociali, sa inobileze animile sî sa fortifice inteligenti'a junimei nóstre, câtra care avemu sacr'a datoria de a o conduce pre calea adeverului sî a o protege contr'a erórei. — Guvernulu meu ve va presentá modificârile ce s'a crediutu necesarie a se face in ambele aceste ramuri de serviciu. D-vóstra veti ajutá, nu me indoiescu, silintiele ce-si da guvernulu meu pentru a radicá scól'a sî biseric'a la adeverat'a inaltime ce trebuie sa aiba aceste dóue mari temelie a ori-cârei'a societâti umane.

Asemenea veti avea, domniloru senatori sî domniloru deputati, a ve ocupá de mai multe proiecte de legi privitóre la desvoltarea lucrâriloru publice, a agriculturei sî a comerciului. Aceste proiecte fiindu legate de midilócele financiali ale tierei, vi se voru presentá la tempu sî in mesur'a potintiei, pentru a nu se impoverá presentulu cu sarcine coversitóre pre cari nu le-aru potea portá.

In privinti'a administratiunei generale a tierei, guvernulu meu ve va presentá proiectulu de lege pentru o nóua impartire teritoriale, dela a cârei'a votare depende regularea bugeteloru pre anulu 1873, realisarea de insemnate economii, mai cu séma in cheltuielile comunali sî judetiene, sî ameliorarea tuturoru celoru-lalte servicie. Totu-deodata veti avea, domniloru senatori sî domniloru deputati, a desbate sî a votá proiectele de legi pentru schimbarea sistemului alegerei consilieloru comunali sî judetiene, spre a pune legea in acordu cu constitutiunea, pentru numirea primariloru sî ajutóreloru loru, pentru marirea radiei comuneloru sî alte modificâri.

Se va supune asemenea deliberâriloru domnieloru vóstre proiectele de legi pentru modificarea serviciului penitenciaru, basatu pre sistemulu celularu mixtu; infiintiarea de penitenciare pentru minori, conformu legei care se afla pre biuroulu adunârei din sessiunea trecuta; proiectulu pentru organisarea serviciului sanitaru; proiectulu pentru organisarea serviciului statisticu; proiectulu de lege pentru modificâri in legea tocmeleloru agricole.

In administratiunea justitiei se simte de mai multu tempu nevoia de modificatiuni in legile esistente. Deocamdata vi se presenta proiectele de legi pre cari esperienti'a sî necessitâtile actuali le desemnà cá cele mai necesarie.

Astfeliu s'a proiectatu o nóua lege de organisatiune judiciaria.

Se va supune inca deliberârilora d-loru vóstre proiectele de lege pentru modificarea mai multoru articole din codulu penale sî din codulu de procedura penale ; revisuirea unoru articoli din acelasi codice, in conformitate cu articululu 24 din constitutiune ; proiectulu de lege pentru darea in judecata a functionariloru.

In ceea ce privesce departamentulu afaceriloru straine, deosebitu de conventiunea cu Russi'a pentru juridictiunea consulara, aceea cu Austro-Ungari'a pentru jonctiunea câiloru ferate sî conventiunea cu Serbi'a care se afla in desbaterile camerei din sessiunile trecute, guvernulu meu ve va presentá inca conventiunea telegrafica cu Austro-Ungari'a, conventiunea postale cu Russi'a, sî alte proiecte de recunoscuta necessitate ce vi se voru presentá in tempulu sessiunei.

Dloru senatori, dloru deputati ! Lucrarea pentru care v'amu convocatu apartiene de astadi silintiele d-loru vóstre. Veti scí a pune mai pre susu de tóta interesele cele mari ale tierei ; veti scí a probá ca in ori-ce circumstantia natiunea nóstra nu va incetá unu momentu de a meritá solicitudinea inaltei Porti sî bine-voitoriulu concursu alu inalteloru poteri garante.

Câtu pentru mine, ve repetu sî cu acésta ocasiune, ca nu amu alta tienta decâtu aceea de a consacrá tóte fortiele mele la prosperitatea sî intarirea Romaniei.

Ddieu sa bine-cuvintedie lucrârile d-loru vóstre.

Carolu.

Presiedintele consiliului ministriloru sî ministru de interne L. Catargi.

Ministrulu lucrâriloru publice N. Cretiulescu.

Ministrulu culteloru sî instructiunei publice, Generalu Chr. Tellu.

Ministrulu afaeeriloru straine sî ad-interim la justitia, G. Costa-Foru.

Ministrulu financieloru P. Mavrogeni.

Minstrulu resbelului, Generalu I. Em. Florescu.

Bucuresci, 17 Octobre 1871.

Varietâti.

*** Diuariulu „Patria“ a aparutu cu inceputulu lunei acestei'a in Pest'a sub redactiunea dlui Francisu Virgiliu Olteanu, si este edatu de unu „consortiu.“ Cine suntu membrii acelui consortiu nu scimu. Diuariulu vedemu ca scrie cu zelu pentru activitate sî apoi ca preste totu politic'a lui este guvernamentale.

*** Frati Români ! De unu tempu mai indelungatu me ocupu in ide'a compunerei unui catalogu alfabeticu a tuturoru juristiloru români din Austro-Ungari'a, a cârui'a menire este : cunoscinti'a tuturoru româniloru despre capacitâtile juridice din patria.

Intregu venitulu din tiparirea acestui catalogu, dupa detragerea speseloru de tipariu l'amu destinatu pentru fondulu academiei române de drepturi.

Fâra a vená vre-unu interesu particulariu, fia-mi permisu a asecurá pre toti domnii juristi români in parte, sî pre tóta inteliginti'a româna preste totu, — ca acestu catalogu are dóue pârti fórte folositóre romanimei ; un'a parte ca strainii, câror'a le place a ne plesní pre totu momentulu in fatia, ca nu avemu ómeni de ajunsu cualificati pentru cutare ori cutare postu, voru fi dati de mincinna sî vomu poté demonstrá lumei civilisate, ca in privinti'a barbatiloru juristi nu stâmu asiá de totu reu precum voiescu altii a crede, iéra de alta parte totu românulu carturariu va avea in bibliotec'a sea o carte, din care póte scí sî cunósce tóte capacitâtile juridice române din tóta Austro-Ungari'a dupa nume, stare, locuintia sî aplicatiune.

In considerarea acestui interesu comunu rogu pre toti domnii juristi români cá pâna celu multu 1 Decemvre 1871. sa aiba bunetatea a-mi comunicá prin epistole francate, post'a ultima Abrudu, urmatórele date :

1. Numele sî pronumele, 2. loculu nascerei, 3. locuinti'a, 4. datulu, anulu sî loculu absolvârei studieloru juridice, sî in fine, 5. aplicatiunea presenta in care se afla.

Sî, fiindca ne aflâmu in stare de reforma, cutediu a asecurá pre fia-care, ca voiu fi cu cea mai mare atentiune, cá schimbârile ce se voru face cu unulu ori cu altulu, cu 1. Ianuariu 1872, tóte acele schimbâri le voiu fi intogmitu sî coresu, sî astfeliu catalogulu compusu lu voiu dá la tipariu pre spesele mele, pre cându cugetu a poté emite si un'a provocare de prenumeratiune cu pretiulu celu mai moderatu.

Abrudu, in 20 Octobre 1871.

Basiliu Basiot'a,
asesoru la tribunalulu Albei-infer. sî jude singularu in cerc. Zlatnei.

*** (Domnisiór'a Dementyeva,) acea conspiratice care nu de multu fuse codamnata la St. Petruburgu, la 4 lune de inchisóre, pentru ca a impresu sî publicatu o proclamatiune revolutionara câtra studenti, face parte dintr'o curiósa classa a societâtiei femenine din Russi'a, care, de-sî datéza de curendu, totu-si numera printre rondurile sele unu mare numeru de femei de tóte conditiunile. Aceste dómne se numescu progressiste (Pierodovye). Ele profeséza doctrin'a drepturitoru femeei in sensulu celu mai estinsu, sî, de sî recunoscu casatori'a, respingu inse principiulu ca legatur'a dintre femea sî barbatu mai póte subsiste dupa ce unulu din soci doresce sa o rumpa. Prin urmare o progresista, fâra bataia de capu, 'si parasesce barbatulu pentru altulu cându s'a saturatu de densulu. Ea crede, ca ceremoni'a casatoriei este necesaria numai pentru a constitui unu titlu legale in favóres copilului. Cunoscu, dice corespondintele, o familia progresita ce se compune din dóue dame, din unu studentu de medicina, din unu ingineru sî din do[illegible]opii. Toti stau in aceeasi casa sî au totulu in comunu. Numele, baiatului, care, fia disu in parentesa, e botezatu, este Ratiune; copil'a se chiama Libertate. Damele suntu guvernate, si femeele sî barbatii punu la midilocu totu ce câsciga pentru trebuintiele casei si ale loru. Dara cá sa me intorcu la dsiór'a Demetyev'a, ea este in etate de 19 ani ; este fórte dregalasia, potu dice chiaru frumósa; a primitu o fórte bunr instructiune sî este orfana. Ea a merturitu inaintea curtei cum a devenitu progresista. — Amu vediutu, dicea ea; ce sórte urita are o femea bine crnscuta cându este silita sa lucre pentru a-si câscigá, pânea Trebuie sa se obosésca de diminéti'a pâna sér'a, cá sa-si póta abiá agonisí cu ce sa traiésca. Sî acést'a provine din causa ca sfer'a de actiune a femeei este fórte restrinsa. Femeele serace din clasele cele mai bune nu-si potu intrebuintiá educatiunea de câtu cá guvernante. Numerulu acestor'a se maresce atâtu de multu, incâtu concurenti'a devine preste mesura de mare, sî prin urmare, salariulu se micsioréze. De aceea m'amu otaritu sa deschidu o scóla de femei, unde sa invetie o professiune óre-care. Amu stabilitu o tipografia, cá unu primu pasiu spre organisarea unei nóue ramure de lucru pentru femei. Dara n'avému bani. Amu facutu detorie, si promitiendu-mi-se legatu de 300 ruble in diu'a cându me voiu maritá, amu cautatu unu barbatu. Dsiór'a Demetyev'a declarà atunci, fâra sa rosiésca ca a fostu amoréz'a dlui Ciaceff, unu diuaristu cu mare meritu, care facù invoiéla cu ea cá sa faca o casatoria fictiva, sî barbatulu ei sa consenta in scrisu s'o parasésca dupa terminarea ceremoniei. Nisce asemene casatorie nu suntu asiá rare, adause ea, printre progressiste. Banesce vorbindu, o femeea independenta, prin propri'a sea munca, doresce inca sa devina independenta in tóte raporturile sele, sî acést'a se póte obtiené numai printr'o casatoria fictiva de care nu mai are nici o grigia dupa seversirea ceremoniei matrimoniale. („Internationalu.“)

Concursu.

Se publica pâna in 14 dîle Novembre 1871 pentru unu invetiatoriu la scól'a confessiunala greco-or. in Erdö-Szent-György, protopresbiteratulu Muresiu-Osiorheiului.

Salariulu anualu 200 fl. v. a. cuartiru liberu sî lemne de focu.

Concurintele are a-si documentá religiunea cu adeverintia de botezu, cualificatiune cu atestatu despre absolvirea studieloru teologice, séu preparandiale, avendu cunoscinti'a limbei magiare sî a cantâriloru bisericesci, se va asterne concursulu prin postu subscrisului pâna la dîu'a denumita, cându se va face sî alegerea.

Muresiu-Osiorheiu, 28 Septemvre 1871.

Parteniu de Trombitasiu,
protopresbiteru.

(1—2)

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei de Protopresbiteru alu tractului Mercurei cu Scaunulu in acestu opidu, se escrie de nou concursu pâna la 25 Novembre 1871 st. v. inclusive.

Emolumentele impreunate cu acestu postu suntu competintiele protopopesci.

Concurentii, cari de sine intielegându-se au sa fia cualificati sî bine meritati pre terenulu bisericeseu, sî scolariu in intielesulu „Statutului organicu“ voru avea pre lânga testimoniele despre terminarea studieloru gimnasiali, sî teologice se produca sî documentele despre servitiele loru de pâna acum.

Sabiiu 27 Octobre 1871.

Comitetulu Scaunului protopopescu
alu Mercurei.

(2—3)

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei statiuni invetiatoresci la scól'a centrale Orestiór'a de susu lânga care suntu alaturate comunele Orestiór'a de josu cu fili'a sea Buciumu, Ludesci cu fili'a sea Costesci — se deschide concursu pâna la 15 Novembre 1871.

Emolumentele suntu :

1. 300 fl. v. a. in rate platitu ;

2. cuartiru liberu — sî lemnele debuincióse. —

Doritorii de a ocupá acestea statiuni suntu avisati — a-si asterne cererile loru in sensulu „Statutului organicu“ aratandu ca suntu de religiunea gr. or., au absolvatu 4 clase gimnasiale, cursulu clericalu séu pedagogicu in institutulu nostru archidiecesanu.

Oresthia 26 Octobre 1871.

In intielegere cu comitetele parochiale.
Nicolau Popoviciu,
protop. gr. or. alu Oresthiei.

(1—3)

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei vacante Camardinesci cu Fili'a Boiulu de josu in protopresbiteratulu Iliei, statatóre din 150 familii, se escrie concursu pâna la 14 Novembre 1871, in care dî va fi sî alegerea de parochu.

Emolumentele suntu :

1. Casa parochiale cu dóue incaperi — camara — siura — sî grâdin'a casei de 1325 orgii cuadrati parte aratóre, parte fanatie.

2. Venitulu stolare indatinatu, sî dela tóta famili'a câte 3 ferdele cucuruzu cu ciocani.

Doritorii de a ocupá acésta statiune, au sä astérna concursele loru instruite in sensulu „Statutului organicu“ la scaunulu protopopescu in Ili'a pâna in terminulu prefiptu,

Ili'a 19 Octomvre 1871.

Cu intielegerea comitetului parochialu.
Ioane Orbonasiu,
protopopu.

(1—3)

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei invetiatoresci din comunele Vaideiu sî Balomiru cu acést'a se escrie concursu pâna la 1 Noemvre a. c.

Emolumentele pentru Vaideiu suntu :

1. 120 fl. v. a. léf'a — cortelu naturalu — sî lemnele debuincióse ;

pentru Balomiru :

2. 80 fl. v. a. léfa — cortelu naturalu sî lemnele de lipsa.

Doritorii de a ocupá un'a séu alt'a din aceste statiuni au a-si asterne petitiunile loru cu documentele necesarie pâna la mai susu scrisulu terminu — in sensulu Statutului organicu la scaunulu protopopescu.

Orescia 15 Oct. 1871.

N. Popoviciu,
protopopu.

(3—3)

Concursu.

Devenindu vacantu postulu invetiatorescu, la scól'a elementara din parochi'a gr. or. Sinc'a-nóua, protopresbiteratulu Fagarasiului I, prin acést'a se deschide concursu — cu terminu pâna la 25 Octomvre a. c. st. v.

Salariulu anualu e, in bani 120 fl. v. a. cuartiru gratuitu, sî lemne de incalditu.

Doritorii de a ocupá acésta statiune, au a-si adresá concursele loru, bine instruate, la subscrisulu ; pâna la terminulu mai susu aratatu ; dovedindu, ca au absolvatu cursulu clericalu, séu pedagogicu ; sî ca sciu tipiculu sî cantârile bisericesci.

Fagarasiu, 25 Septemvre 1871.

Petru Popescu,
protopopu.

(3—3)

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a si tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori franc'ate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 88. ANULU XIX.

Sabiiu, in 4/16 Novembre 1871.

Eveneminte politice.

Contele Andrássy, noulu ministru de esterne alu Austro-Ungariei, pornì in 12 c. n. dela Pest'a spre Vien'a pentru de a se instalá. Organele unguresci suntu de opiniune ca elu va urmá si mai departe politic'a esterna urmata de Beust; numai „Hon“ vindicéza noului ministru ca va pregatí o nóua actiune européna sì ca va devení pentru Austro-Ungari'a aceea ce Bismark a devenitu pentru Germani'a.

Denumirea presiedintelui ministriloru ung. inca n'a urmatu. Se afirma din tóte pârtile ca pentru postulu acest'a e alesu ministrulu de financie Lonyay. Aceste afirmâri se adeverescu prin impartasirea ce ne face „P. Napló“ despre consiliulu ministriloru din 11 c. ca: contele J. Andrássy a impartasitu consiliului ca a primitu ministeriulu de esterne. Dupa aceste veni vorb'a la succesorele contelui Andrássy sì ministrii se dechiarara unanimu ca atâtu dupa parerea loru câtu sì in urm'a despusetiunei predomnitóre in sinulu partitei presiedinti'a lui Lonyay nu mai póte fi in indoiéla. Contele Andrássy dechiara dupa aceea ca elu insusi s'a pronutiatu câtra M. Sea regele in acestu intielesu sì ca parerea sea fu din partea M. Sele intempinata cu deplina aprobare. Remane numai cá Lonyay insusi sa se decida.

Cu privintia la schimbârile in ministeriu, ce ne stau inainte, se amânara interimalu siedintiele casei deputatiloru. Dupa usulu parlamentariu ministrii cei'a-lalti demissionara din caus'a chiamârei contelui Andrassy de ministru alu esterneloru; dupa „Reform“ voru retiene ierasi toti porte-foiurile loru.

Diurnalele germane se ocupa in cea mai mare parte cu retragerea contelui Beust, care a produsu in Berlinu câtu sì in tóta strainatatea cea mai mare sensatiune. Foile berlineze deplóra retragerea contelui sì constatéza ca incredintiarea conducerei politicei esterne a Austriei unui Ungaru e o fapta de cea mai 'nalta momentuositate. Austri'a incérca prin acest'a transpunerea punctului seu de gravitatiune in Ungari'a.

Sì „Nordd. A. Ztg.“ vorbesce despre schimbarea de persóne in Austro-Ungari'a sì accentuéza ca prin aceea nu se voru alterá relatiunile amicabile intre Austro-Ungari'a sì Germani'a.

Din Romani'a avemu a inregistrá ca camer'a nu póte lucrá publice din causa ca membrii nu se presenta in numeru capace d'a aduce conclose. Consiliulu comunalu din Iassi sì Ialomiti'a se disolvara din aceea-si causa, câci prin acestu indiferentismu, dupa cum dîre decretulu de disólvere, se periclitéza interesele comuneloru loru sì membrii, ce se retienu dela siedintie, nu recunoscu insemnatatea missiunei loru.

Sciri mai nóue ne spunu ca membrii camerei aparura in fine in 9 c. n. in numeru corespundietoriu. Comissiunea tienù la cererea regimului o siedintia secreta pentru de a primí impartesiri dela acest'a. Regimulu facù camerei in o siedintia secreta cunoscuta starea cestiunei drumuriloru de feru. In Berlinu suntu dejá 100 milióne in obligatiuni depuse, cu auspiciulu depunerei altoru 50 milióne.

Unu telegramu a lui „Hr. Ztg.“ din 14 Nov. ce tocmai lu capetamu la mâna ne spune ca: „W. Ztg.“ din 15 va publicá autografulu imperatului cu datulu de astadi, prin care contele Andrássy se denumesce de ministru alu casei imperatesci sì alu afaceriloru esterne sì ca lui i se incredinitéza totu deodata sì presidiulu in consiliulu comunu alu ministriloru.

Brasiovu in 30 Octomvre st v. 1871.

Onorata redactiune! Pre câtu a fostu de mare nerabdarea de a vedé resultatulu provocatiunei facute de comitetulu de 7 câtra inteligint'a româna din diferitele pârti ale patriei, pre atâtu a suprinsu mai multu modulu de procedere a comitetului la deslegarea problemei, ce i s'a incredintiatu. Se asceptà cá comitetulu acest'a, purcediendu din adeveratu zelu pentru binele natiunei, va aduná opiniunile provocatiloru spre ale cumpení dupa cuviintia sì meritu si apoi, dându unu raportu detaiatu, sa arete, de ce motive a fostu condusu la decisiunea sea publicata in diuariele române. In locu de acést'a inse publiculu n'a primitu de câtu numai dechiaratiunea, ca, de óre-ce la apelulu indreptatu câtra 120 de inteligenti (?!) a incursu numai 21 de respunsuri, comitetulu se vede silitu a-si terminá lucrarile sele (obositóre ?) sì a se disolvá, pentru ca lips'a de atâtea respunsuri constata (dupa consecinti'a logica a comitetului), ca natiunea rom. nu simte trebuintia de o adunare natiunala. Iér' pentru cá totu-si publiculu rom. sa nu remâna de totu in intunerecu cu privire la actiunea sea politica pre fiitoriu, comitetulu ad hoc 'si esprima convingerea — basata, cum dîce, pre opiniunea, ca avemu sa tienemu la continuitatea dreptului nostru (?) — ca numai comitetulu natiunalu centralu, alesu de conferinti'a natiunala din Mercurea in 1868 aru fi chiamata, a luá initiativa in afacerile nóstre politico-natiunala. Pâna ací, sì nici cu o cirta mai departe, mergu „informatiunile“ date de comitetulu ad hoc.

Acésta purcedere de siguru nu contribuie multu la luminarea situatiunei nóstre politice sì la cunóscerea calei ce aru trebuí urmata in afacerile nóstre politico-natiunale. De aceea credemu ca trebuie cautata pre alta cale opiniunea inteligintiei rom. sì anume pre calea publicitâtiei, facându inceputulu cu publicarea celoru 21 respunsuri incurse la comitetulu ad hoc.

Spre scopulu acest'a amu onóre d. redactoru, a-ti comunicá respunsulu colectivu datu la cunoscutulu apelu de câtra adunarea intelegintiei rom. din Brasiovu, reservându-mi a face la fine câte-va reflessiuni la parerea sì convingerea comitetului ad hoc, publicate deodata cu dechiaratiunea disolvârei sele. Iéta respunsulu:

Respunsu

la Apelulu comitetului de 7 indreptatu câtra inteligint'a româna din Transilvani'a.

Cu privire la Apelulu on. comitetu de 7 indreptatu din Sabiiu dto 20 Sept. 1871 câtra mai multi barbati români din Brasiovu, crediendu-se ca este mai corespundietoriu scopului, déca s'aru poté concentrá mai multe voturi la unu locu, se tienù astadi o adunare numerósa a româniloru brasioveni, in care dupa o lunga sì seriósa discussiune asupr'a celoru 6 puncte din Apelu se decise a-si dá parerea in urmatoriulu modu:

1. Déca aruncâmu o privire, fia chiaru fugitiva, asupr'a stârei politice actuale a natiunei române din Transilvani'a, déca cumpanimu câtu de putienu stadiulu, in care au ajunsu cestiunea intereseloru nóstre politico-natiunale prin referintiele cele nóue create de regimulu magiaru fâra conlucrarea nóstra, trebuie sa constatâmu cu durere, ca ne aflâmu intr'o crisa, care déca aru mai durá multu tempu, este capabila sa periclitedie interesele nóstre spirituale sì materiale sì sa impedece astfeliu pre unu siru de ani progresulu sì aventulu natiunei române.

Fatia cu o asemenea stare critica a lucruriloru este o datoria sânta pentru fia-care românu bunu sì cu deosebire pentru fia-care barbatu mai maturu alu natiunei nóstre, cá sa se cugete bine sì seriosu, ce tienuta trebuie sa luâmu, cá sa impresciâmu nuorii, ce planédia asupr'a capeteloru nóstre. — Este in adeveru ór'a a 11-a, care sunându cu tonu poternicu ne striga: desceptati-ve sì lucrati.

Nu incape nici o indoiéla, ca toti românii adeverati doresc sì nisuesc spre unulu sì acelasi scopu, adeca a eluptá egal'a indreptatire politica pentru natiunea româna fatia cu cele-lalte natiuni conlocuitóre sì respectarea drepturiloru sale atâtu din partea acestor'a câtu sì din partea regimului.

Numai in privinti'a drumuriloru, pre care s'aru poté ajunge acestu scopu póte sa esiste óre-care divergintia de pareri. Sì acésta divergintia, de-sì nu mare, in adeveru esistu, de câti-va ani incóce, de câudu ne lipsesce unu organu politicu poternicu, care concentrându in sine totu ce are natiunea româna din Transilvani'a mai maturu sì mai intieleptu, sa chipsuiésca pururea ce este dupa impregiurâri mai salutariu pentru natiune sì sa marchedie cu linii chiare directiunea, ce avemu sa o urmâmu cu totii in caus'a nóstra politica natiunala.

Modulu celu mai aptu, dupa modest'a parere a acestei adunâri, de a ingradí natiunea nóstra cu muri de aperare in contr'a ingerintieloru neamicilore nostri sì a-i pregatí o esistintia démna in patri'a strabuna, este de a aflá unu organu poternicu, care luându in mâna caus'a nóstra politica sa priveghiedie, cá o sentinela credinciósa, asupr'a intereseloru ei, sì sa signalisedie natiunei ori-ce periculu, ce aru amenintiá-o.

2. Privindu la trecutulu nostru celu mai de aprópe sì considerându tóte cele de considerat, adunarea crede, ca organalu celu mai corespundietoriu, in impregiurârile de fatia, care sa ia initiativ'a in actiunea nóstra politica in presentu sì pre viitoriu este:

Comitetulu permanentu alesu in siedinti'a 4-a a conferintiei natiunale romanesci din 4/16 Ianuariu 1861 sì inmultitu sì intaritu de congresulu natiunalu românu din 1863 in a 4-a siedintia a sea din 11/23 Aprilie, in frunte cu cei doi Archierei ai bisericeloru nóstre române din Transilvani'a.

Acestui comitetu permanentu i „s'a fostu concreditu caus'a natiunala sì confessiunala româna.“

Motivele, care au indemnatu acésta adunare a propune cá sa se concréda acestui comitetu luarea initiativei in actiunea nóstra politica suntu intre altele urmatórele: acestu comitetu s'a alesu de congresulu natiunalu, prin urmare de representantii natiunei intregi; in sinulu lui se afla mai toti barbatii nostri de maturitate politica in tóte nuancele; comitetulu acest'a nu s'a intredîsu nici odata de regimu, sì chiaru déca elu s'aru fi disolvatu de sine, fâra a fi depusu mandatulu in mânile plenipotentiariloru, i. e. a congresului, care dela 1863 nu s'a mai adunatu, se póte restituí in activitatea sea prin votulu natiunei, sì in fine despre acestu comitetu se spera, ca va fi consideratu sì de regimu, cá o adeverata espressiune a româniloru.

3. Binevoindu dara acestu comitetu, la dorinti'a natiunei sa ia in mâna actiunea politica, credemu, ca va simti trebuiutia, a luá insusi in mai de aprópe pertractare cele 6 puncte propuse de on. comitetu de 7 sì ca, tienendu contu de starea schimbata a impregiurâriloru politice, va face pasii cuviinciosi pentru tienerea unui nou congresu natiunalu, in care natiunea sa-si esprime vointi'a sea in privinti'a tienutei sele fatia cu regimulu actualu.

Brasiovu, in 17 Oct. st. v. 1871.

Respunsulu acest'a dupa o mica introducere, in care positiunea nóstra politica se caracterisézà cá critica, relevéza dóue puncte principale sì adeca, ca organulu celu mai potrivitu, care sa ia initiativ'a in actiunea politica a natiunei rom. din Transilvani'a aru fi comitetulu rom. permanentu din 1861,

respective 1863, si ca midiloculu celu mai practicu spre a stabili o directiune politica sanatósa si uniforma aru fi conchiamarea unui congresu séu unei conferintie natiunale.

Si ce ne spune comitetulu ad hoc in privinti'a acést'a? Ne spune puru si simplu, ca „numai comitetulu dela Mercurea este chiamatu a luá initiativ'a in afacerile nóstre politico-natiunale“ si ca „lips'a respunsuriloru constatéza, ca nu se simte necessitate de o adunare natiunala.“

Ei bine! Domniloru dela comitetulu ad hoc, n'a fostu óre si in adunarea confidentiala dela Sabiiu vorba de comitetulu dela Mercurea si nu s'a reflectatu destulu de justu, ca regimulu, care a intredisu odinióra activitatea acestui'a, nu va veni astadi sa dica „pecavi“, fia comitetulu Mercurénu asiá de bunu si urmedie-si activitatea inca neinceputa? Déca erati asiá de convinsi, ca numai acest'a e chiamatu a luá initiativ'a, de ce n'ati convinsu si adunarea confidentiala despre acést'a si pentru ce a-ti mai primitu, a ve insarcinà cu o lucrare nóua — diadarnica? — Séu ca a-ti voitu numai sa aretati inca odata lumei, ca numai d-loru vóstre suntu incredintiate destinele natiunei? Atunci dieu, reu servitiu acestei'a. Apoi nu sciti, ca comitetulu dela Mercurea nu representa opiniunea tuturoru româniloru? si ca decisiunea principala, carea s'a adusu in conferinti'a Mercureana, adeca passivitatea la alegeri, s'a calcatu in mai multe pârti de români? Au nu a-ti afirmatu singuri, ca decisiunea acést'a s'a adusu numai pentru tempulu de atunci? Ori-cum vomu luá, convingerea d-loru vóstre de astadi nu e nici decum in consonantia cu vorbele ce le-ati vorbitu in adunarea confidentiala — iér despre aceea ce veti fi cugetatu, numai Ddieu póte scí. —

Revenindu acum'a la asertiunea comitetului ad hoc, ca adeca lipsa de respunsuri mai multe la apelu constata, ca natiunea nu simte necessitatea unei adunâri natiunale, trebuie sa dicemu ca comitetulu a uitatu cu totu de ceea ce a disu in apelu: „Scopulu principalu alu acestui pasiu este, a gasí din adunarea pareriloru modulu celu mai usioru si mai eficace pentru initiarea unei intielegeri si desvoltarea unei activitâti mai corespundietóre intereseloru natiunei“ si „de óre-ce numai o adunare natiunala póte fi competenta a se pronunciá asupr'a conduitei politice a natiunei, care aru fi modulu celu mai corespundietoriu pentru realisarea unei atari adunâri etc. Asiá dara atâtu in adunarea confidentiala din Sabiiu, câtu si in apelu se sustiene cá ce-va nedisputabilu asertiunea, ca o adunare natiunala este neaperatu necesaria, pentru cá sa potemu esí din caosulu, in care ne aflâmu de presentu. Si acum ne pomenimu de odata din partea participatoriloru la adunare si a esmitiatoriloru apelului cu incredintiarea, ca nu e necessitate de o adunare natiunala, pentru ca „la 120 de apeluri au incursu numai 21 de respunsuri parte singulare, parte colective.“ Ací ne-amu permite intrebarea, pentru ce s'au tramisu apeluri numai la 120 de inteligenti, pentru ce nu se spune ce-va mai lamuritu despre respunsurile colective, si preste totu, pentru ce nu se arata, ce cuprindu acelea 21 de respunsuri?

Recapitulându trebuie sa constatâmu, ca comitetulu ad hoc si-a implinitu reu missiunea si a aretatu in procedur'a sea putiena consideratiune pentru publiculu românu. Séu ca cei mai multi dintre membrii acestui comitetu au primitu missiunea concrediuta numai cá sa mistifice o cestiune atâtu de importanta si sa puna numai stavila unoru nisuintie sincere si curate de a face lumina in starea nóstra politica natiunala? N'amu voí sa se constatedie asertiunea unoru pessimisti, care dicu cu Hamlet: Es ist etwas faul in Staate Dänemark!

Unulu dintre cei intrebati.

Diet'a Ungariei.

In siedinti'a din 3 Novembre a casei deputatiloru se autentica mai intâiu protocolulu siedintiei precedinte; presiedintele anuncia mai multe petitiuni dela jurisdictiuni, care se transpunu comissiunei respective.

A. Mocioni vorbesce despre cris'a din Cislaitani'a si dice ca atari relatiuni trebuie sa domnésca pretutindeni unde unu poporu voiesce sa-si creéza o preponderantia artificiósa preste cele-lalte nationalitâti. Vorbitoriulu nu afirma ca in Ungari'a aru stá trebile tocmai asiá cá in Austri'a, totu-si inse suntu de caracteru incâtu lu silescu a indreptá câtra ministru-presiedintele o interpelatiune: Tiene dnulu ministru-presiedinte de corespundietoriu tempului a ascerne cu privintia la cestiunea natiunalitâtiloru trans. atari proiecte pre mas'a casei, care conforme spiritului respectârei reciproce de dreptu si a unei contielegeri drepte de interese, suntu singuru in stare a dá organismului de statu si desvoltârei patriei nóstre asiguranti'a corespundietóre contr'a eventualitâtiloru intimidatóre, a câroru sementia o contiene situatiunea nóstra politica de astadi?

Br. Fr. Fillenbaum ascerne o petitiune a comunei Poiana, ce se tiene de scaunulu Mercurei, pentru rescumperarea cumulativa de militia; se tramite comissiunei resp. Dupa aceste se trece la ordinea dilei, la care sta cá singuru obiectu nuntiulu casei magnatiloru privitoriu la proiectulu de lege despre regularea urbarieloru. In afacerea acést'a se incinge o desbatere mai lunga la care iau parte D. Szakacsi, A. Nehrebeczky, I. Dietrich, P. Moritz, I. Madarasz, P. Szontágh si I. Paczolay. Dupa resolvirea cestiunei se tramitu proiectele de lege casei magnatiloru cu ce siedinti'a se incheia.

Interpelatiunea dlui Dr. Ales. Mocioni.

On. Casa! Mi pare reu ca dlu ministru presiedinte nu e de fatia, câci amu sa-i facu o interpelatiune.

In urmarea intemplaminteloru de dincolo de Lait'a, dejá doi domni deputati s'au aflatu indemnati a adresá interpelatiuni dlui ministru presiedinte.

Unulu doresce a supune la critic'a parlamentaria tienut'a dlui ministru presiedinte, cela-laltu — abstragendu dela acést'a, din insasi acele intemplaminte trage corolaria asupr'a situatiunei nóstre politice si vine la acea deductiune, ca relatiunile nóstre de dreptu publicu nu potu sa fia decâtu periculóse si stricacióse pentru noi; de unde deci intréba pre dlu min. presiedinte: nu cum-va s'aru aflá stimulatu a restituí statulu de uniune personale?

Din a mea parte eu credu, ca atunci cându dlu ablegatu din acele eveniminte a facutu acésta fórte corecta deductiune, numai pre jumetate a facutu aceea ce — trebuie sa facemu.

Eu din acele intemplaminte, cá unu feliu de intregire a acelei interpelatiuni — voiu sa tragu o alta consecintia, nu mai putienu importante pentru situatiunea nóstra.

Pretiuiescu usulu parlamentariu multu mai vertosu, decâtu ca la tóta ocasiunea sa intetiescu desegarea unei cestiuni, macaru câtu de multu de a-si fi convinsu despre urginti'a ei, déca odata maioritatea s'a pronunciatu in contr'a deslegârei. De cându la ocasiunea desbaterei asupr'a adresei o astfeliu de incercare a consociloru mei de principiu a suferitu respingere resoluta din partea maioritâtiei, nici eu nici acei'a mai multu n'amu facutu o atare incercare. Cu tóte, potu fi impregiurâri, se potu intemplá eveniminte, cându aru fi o negrigintia de detoria, a nu intreprinde unu pasu nou intru interesulu acelei cestiuni; pentru ca acele nóue impregiurâri potu sa indreptatiésca pre omu a crede ca — acum dóra maioritatea si va fi schimbatu opiniunea de atunci.

E cam unu anu, cându cu ocasiunea deliberâriloru asupr'a organisatiunei municipieloru mi-amu datu trudo, dupa slabele mele poteri, a aretá stricaciósele urmâri ale acelei politice ce pâna ací a continuatu guvernulu nostru; m'amu truditu a aretá acea profunda contradictiune, ce esista intr'o astfeliu de politica si intre realitate; m'amu truditu a aretá ca o atare politica, mai târdiu ori mai curendu, necesarminte trebuie sa duca la alternativ'a: séu a parasí acésta politica séu a pasî pre terenulu absolutismului si a parasí constitutiunalismulu.

Cele ce atunci amu spusu, de-si ele n'au fostu infranse, au remasu totusi fâra resultatu, au resunatu in desiertu. Cumca o astfeliu séu o asemenea politica nu póte sa aiba alte consecintie decâtu acelea pre cari eu atunci le-amu indegetatu, acést'a astadi dejá dovedescu faptele. Nu sufere indoiéla ca cris'a ce a proruptu in tierile MSele de dincolo de Lait'a, nu este o crisa ministeriale ordinaria, ci o crisa ale cârei radecini mergu mai afundu, si póte sa puna la intrebare, sa periclite insasi constitutiunea, póte sa traga la indoiéla posibilitatea vietiei constitutiunale, séu — cine aru scí! dóra si mai multu decâtu acést'a.

Dupa mine acést'a crisa este o adeverata crisa de statu! —

Cris'a ce s'a intemplatu in tierile MSele de dincolo de Lait'a, nu este o crisa ministeriale, pre cum atari se intempla din tempu in tempu in viéti'a parlamentaria regulata, ci ea este o crisa ce, avendu sorgintea mai afundu, póte sa aduca in periculu chiaru constitutiunea, dóra possibilitatea vietiei constitutionale, séu dóra si mai multu de câtu acést'a, — cu unu cuventu acea crisa este o crisa de statu.

Fâra indoiéla unu sorginte principale a acestei crise este nimicu alt'a de câtu: turburatulu ecuilibriu naturalu, prin maiestri'a suprematia a unei natiunalitâti.

Unde constitutionalismulu; carele nu póte fi destinatu de câtu a garantá dupa tóta potinti'a ecuilibriulu naturalu alu contrasteloru de interese ce se manifesta in viéti'a de statu, despoindu-se de natur'a sea, se intrebuintiédia tocmai spre scopu contrariu, acolo mai curendu ori mai târdiu, poterea fapteloru va nimicí fragil'a constitutiune de lemnu a acestei constitutiuni, si va duce necesarminte la absolutismu opertu si nemascabilu mai multu.

De nu vomu vré sa ni espunemu propri'a nóstra viétia de statu pericleloru unei sinamagiri, trebuie sa recunóscemu, ca — neconsiderându art. de lege XII. din 1867, periclulu pré seriosu ce jace ascunsu in situatiunea nóstra politica — se cuprinde intru acea indenticitate de directiune politica, care evidenteminte esiste intre guverniulu nostru si intre aderintii asiá numitei constitutiuni de Decemvre. Pre cum acolo, asiá tinde si a guverniului nostru politica mai vertosu, ca — intru interesulu reu priceputu alu unei pârti, sa se asecure acestei pârti supremati'a artificiale si prin acést'a sa se turbure naturalulu ecuilibriu alu elementeloru patriei nóstre.

Déca de o parte este nenegabilu ca dnulu ministru-presiedinte numai pre bas'a acestei identicitâti de directiune s'a potutu aflá indemnatu, a se ingerá — chiaru si cu trecerea preste otarale sferei sele de competintia — in afacerile curatu interne ale Austriei, si a luá parte activa la deslegarea acelor'a: intocmai atâtu de putienu póte sa fia vr'o indoiéla d'alta parte ca, eventualitatea de care dupa astu-feliu de precedinte cu temeiu este a teme, cumca adeca ocasiunalminte guverniulu celui'a-laltu statu asemenea se va poté ingerá in ale nóstre afaceri interne, — póte sa aiba puntu de radimu singuru numai in statulu perturbatu alu ecuilibrului politicu internu alu tierei.

Si déca — multiamita ceriulu — in momentu, sariositatea situatiunei nóstre politice nici nu se afla la inaltimea crisei austriace, totusi nu se póte negá ca. situatiunea nósrra de facia, cá si politic'a pâna acum'a urmata de regimu pórta in sinulu seu germenulu tuturoru aceloru eventualitâti critice si periculóse, alu câroru siru lungu dincolo de Lait'a deja si-a luatu inceputulu.

In consideratiunea tuturoru acestor'a, me aflu indemnatu a adresá dlui min.-presiedinte urmatórea intrbare:

Tiene dlu min.-presiedinte oportunu, a pune pre més'a casei, in cestiunea de natiunalitate si a Transilvaniei, astu-feliu de propositiuni guverniali, cari, inspirate de spiritulu respectului de dreptu si a unei juste complanâri de interese, singure numai suntu in stare, a supeditá organismului de statu si desvoltatiunei patriei nóstre, cuvenit'a garantia contr'a eventualitâtiloru insuflatória de ingrigiri; ale câroru Semene le pórta in sine situatiunoa nóstra politica de astadi? —

La adres'a celoru „mai multi“.

Sabiiu Octobre 1871.

Nu numai nu te prinde mirare, dar' 'ti vine chiaru sa te uimesci, cându esti silitu sa vedi, ca vre-o 4—5 insi din Sabiiu, asiá numitii **„intielepti“** ai poporului românu si ai bisericei sele greco-orientale se sumetiescu in neobraznici'a loru, d'a se gerá, atâtu in ceea ce privesce lucrârile politice câtu si bisericesci-natiunale ale româniloru preste totu si in parte ale româniloru gr. orientali, — d'a se gerá dicu — cá astu-feliu de potenti, in cari se concentréza tóte facultâtile spirituali ale natiunei intregi, pre cum e: conscienti'a pura natiunale, sciinti'a in sensulu ei adeveratu, art'a d'a face politica inalta, iscusinti'a d'a face bani si a fericí natiunea, energi'a d'a potea isbutí cu planuri mari, despre infiintiâri de institute de sciintia si de averi, dibaci'a de oratori vestiti; pre urma inchipuirea, credinti'a, si chiaru convingerea, ca tóta biseric'a dreptucredinciósa, cu tóte legile ei, cu toti representantii ei,

cu toti archiereii ei sî cu Mdtropolitulu in frunte, este falibile, insielatóre, nemernica, profanata sî prepadita, déca legile ei nu purcedu din poterea infalibilitâtiei S.Sloru sî ilustrâtiloru loru, sî déca representantii, archierii, Metropolitulu acestei bisérici, nu se ocrotescu, alegu, denumescu, confirma, sântiescu sî ordina de Sântiele loru.

Sî cá sa te convingi de adeveru, ca acesti „i n t i e l e p t i“ sa geréza de astu-feliu : de sufletulu natiunei sî alu bisericei, de veghiatorii preste opiniunea publica a românîloru, câtu chiaru sî de insasi opiniunea publica in infalibil'a-le sî nepretiut'a-le persóna, ai sa iei la mâna numai doi numeri din jurnalulu „Albin'a“ nr. 39 sî nr. 80 a. c. unde vei ceti sub datulu Sabiiu 15 Maiu sî 3/15 Octobre 1871. nisce corespondintie subscrise de „mai m u l t i d i n S a b i i u sî d i n v e c i n a t a t e“ despre dechiaratiuni de politica sî afaceri bisericesci, pre cari ei le da anaftemei sî maranaftei, sî prin urmare pre toti acei'a, câti au cutezatu a nu le cere inalt'a loru invoire sî a nu se aruncá mai intâiu la picióre loru, cá la ale fiiului sórelui din Chin'a, spre ale dá binecuventarea la pasii sî miscarile loru politico-natiunali sî bisericesci.

Sî apoi cá nu cum-va sa se stirbésca in óresi-câtu-va misticulu, dar stralucitulu loru nimbu — de sî in sine obscuru, — sî sa-si pérda ce-va din splendórea sea, acesti ómeni luminati sî invetiati d'a fi adorati de trecutu sî de presente, se punu, de sî suntu numai „numera 5 sî dî 5“ cu vr'o doi multu trei, asiá numiti a 5-a róta la caru, se punu sî-si iau alaiu dintre „mai multi din Sabiiu sî tienutu“ sî scriu, sî facu, sî diregu, urla sî sbiara, plângu sî se vaicarédia, de sî numai 5 cu totu némulu loru, — in numele tuturoru ale celoru „m a i m u l t i“, fia acesti'a cu diecile sî sutele de mii, séu numai ei insisi, habaru n'au, pentru ca proroculu Eremi'a suntu numai ei sî duhulu sântu i umbresce numai pre ei, sî ómeni liberi, liberali, democrati dela isvoru, sî papi grecesci sî déca voiesci sî dela Rom'a — cându le vine la socotéla — ier' numai ei suntu sî afara de ei toti cei'a-lalti cei „multi sî câti mai suntu afara de acesti'a toti le suntu sclavii loru, uneltele loru, despre a câroru simtieminte, cugetare, convingeri, caractere, onóre sî stare sî dreptu numai ei sî iér' ei se socotescu a fi in lege cá sa dispuna. —

V'a trecutu „Alb'a“ prin „Hamb'a“ domniloru ! a trecutu alb'a délulu s'a dusu sî nu o veti mai vedé, déca veti mai vedé vr'odata ! — puiulu de cióra a devenitu mai viclénu sî mai intieleptu cá ciór'a betrâna, elu nu mai ascépta sa fuga de ucigasiu, cându vede, ca da acest'a cu pétr'a in elu, precum asceptá mum'a sea, elu o sterge dejá, cându se pléca ucigasiulu dupa pétra. Sî apoi plângeti, svercoliti-ve, sferimati-ve, trântiti-ve, puneti luntre sî punte, ce a fostu verde, s'a uscatu, ce a fostu dulce a-ti mâncatu, eldorado dvóstre nu-lu veti mai aflá.

Ve vaierati la lume cu veninulu in gâtu, ca nu v'a sfatuitu Archierei sî Metropolitulu sî pre voi, mai nainte de ce s'a hirotesitu bravulu fiiu alu poporului sî alu bisericei de Archimandritu, hauiti in plansete, ca vi s'a luatu scaunulu dela més'a verde a consistoriului, ve puneti unghi'a in gâtu de ciuda sî aleanu, ca v'a intiercatu dela vac'a cu lapte, carea socoteati ca numai voi trebuiá sa o mosceniti sî mulgeti de ruda, sî carea ve erá bisericia sî poporulu ei ; mai lasati sa se mai sî ingrasie asta vaca, pentru ca pâna cându erati numai voi stapâni preste ea, erá p'aci p'aci sa i se ingrópe ósele ; dumeriti-ve in bârfeli domniloru, sî cu atâtu mai multu, cu câtu altii, pre cându erati dvóstra, socru sî gineri la olalta sî judecatori, sî advocati, sî protopopi sî popi, sî profesori sî directori sî mai scie sî ddieu sî câte alte tóte, unu mare sî indelungatu tempu, toti cei'a-lalti, pre cari i mânati in piatia sa-i cunósca lumea, cine suntu, nu v'au clatitu nici unu firu de peru din capu. Sî ce dîceti au nu aru fi avutu dreptu dupa canónele nóstre bisericesci ! Au dicu canónele unde-va, ca dvóstra a-ti fostu in lege sî cá judecatori de instanti'a prima sî judecatori apelati, sî cá cei din urma sî insocriti sî inginerti ! Sî ast'a a fostu pâna mai eri alalta eri ; acum asiá dara cui scóteti ochii, ca face abusuri de lege ? acelui'a dóra, carele va suferitu pâna acum cá sa traiti in fâra de lege ?

Dar' tréca, duca-se tóte acestea, lumea aru voi sa scia, ca ce ve intereséza pre dvóstra asiá tare actulu seversitu mai deunadi de archiereii nostri, déca acestu actu nu ve strica nimic'a sî nu ve cere nici dvóstra, nici clerului nici nimenui nici unu finicu din punga, sî nu deróga nici dvóstra nici natiunei nici bisericei nimicu in ceea ce privesce onórea ?!

Se scie, ca lumea nu va audí nici unu respunsu dela d-vóstre, inse sa sciti, ca respunsulu acel'a l'a c'amu gâcitu dejá ómenii ; póte ca voiti dvóstra a fi Archimandriti, archierei, d'ocamdata titulari, cum n'au mai fostu la noi aici, sî dup'aceea in fapta, Episcopi póte sî Archiepiscopi sî Metropoliti ? Déca o voiti ast'a, aida-de ! dati jalba la congresele nóstre, sî la sinóde, sa se stérga acele canóne, cari ceru cualificatiuni anumite pentru astu-feliu de tagme.

De se voru simtí aste corporatiuni competente sî voru judecá ca e de lipsa o astfeliu de lege, o voru codificá sî o voru pune in lucrare, póte mai bine, cá cum a-ti pusu d-vóstra legea desprs incompatibilitatea séu neacumularea de oficii, in a cârei intielesu strictu chiaru d-vóstra functionati astadi, sî cá protopopi, sî cá profesori sî cá directore, tóte totu intr'o persóna ! — atunci habaru nu mai avemu, sa ajungeti de pre noi sî Patriarchi, sî déca ve gâdile ambiti'a — precum s'au aretatu sî pâna acum din mai multe semne — chiaru sî Papi.

Pâna atunci insa grigiti-ve mai bine de intielepciunea d-vóstra, cá sa fia cá a sierpiloru ; pâna atunci se da protestu contr'a tuturoru emiseloru d-vóstre in numele celoru „M a i m u l t i“, intre cari póte sa pricépa lumea, ca suntu mai multi decâtu cei 5—6 ; pâna atunci in fine voru trece inaintea publicului acei 5, totu-déun'a de acei'a, despre carii o sa dîca mereu „hi nigri sunt, hos te Romane caveto“ ! déca ei nu voru esî de subt masc'a anonimitâtiei.

Aru fi insa in interesulu d-vóstre consultu, sa ve mai pastrati inca veninulu, sî sa nu-lu risipiti in zadaru ; pastrati-vi'lu la congrese sî la sinóde ; ve va faee mare trebuintia, pentru ca veti avea sa inghititi multe, sî cá sa le mistuiti tóte e de lipsa mare la omu acésta substantia animalica. — Mai mangaiati-ve pânu atunci cu proverbulu din scriptura, sî-i urmati adeverului lui „Celui ce n'are (nimic'a), si ceea ce i se pare ca are, i se va luá, sî se va dá la cel'a ce are“ mai multu, pentru ca déca va mai aduce Ddieu sinodulu sî pre anulu viitoriu, pare-mi-se, se va sterge chiaru sî acésta dîcere din Scriptura, si acestea tóte, pentru aceea, pentru ca d-vóstra voiti sa mérga tóte totu altumintrea.

Delegatiunea societâtiei academice rom.

P r e m i u Z a p p 'a.

Conformu decissiunei societâtiei academice române, luata in siedinti'a din 13 Septembre 1871, pentru un'a câtu mai bona sî rapede traducere in limb'a româna a autoriloru clasici, se publica concursu cu conditiunile urmatóre :

1. Se alegu deocamdata operele urmatoriloru autori clasici, spre a se traduce sî publicá in limb'a româna : a) Salustiu, b) Titu Liviu, c) Cicerone, d) Polybiu, e) Dionsiu de Halicarnasu, f) Dione Cassiu, g) Plutarcu, vietiele paralele.

2. Pentru calculele de cari e vorb'a in urmatórele articole, se va luá de norma editiunea stereotipa Tauchnitz.

3. Se va alege din fia-care, din cei siepte autori mai susu mentiunati, câte 20 pagine de proba, cari au sa se traduca pâna la 15 Iuliu 1872.

4. Locurile alese din fia-care din cei siepte autori suntu : a) din Cicerone prim'a oratione filipica, totu dimpreuna cu notiti'a istorica sî argumentulu ce o precede ; b) din Titu Liviu, liber. XXI, dela capu I pâna la capu 20 inclusivu, c) din Salustiu, Jugurt'a, dela capu 84 pâna la 102 inclusivu ; d) din Polybiu, lib. I, din istoria dela capu I pâna la 24 ; e) din Dionisiu de Halicarnasu, lib. II, din anticitâti dela capu 1 pâna la 18 inclusivu ; f) din Plutarcu, viéti'a lui Cicerone, dela capu 1 pâna la 26 ; g) din Dione Cassiu, lib. LVI, a istoriei române dela capu 11 pâna la 30 inclusivu.

5. Traductiunea va fi intr'o limb'a romanésca, câtu se póte de curata sî eleganta, cautându a se reproduce in traducere calitâtile autoriului tradusu.

Traducatorii suntu datori a dá note critice asupr'a diferiteloru lectiuni ale locuriloru obscure din textu, cum sî note esplicative asupr'a terminiloru tecnici sî numeriloru proprii, cari ocuru in textulu autorului.

6. Manuscriptele venite mai târdiu de 15 Iuliu 1872 nu se voru luá in consideratiune.

7. Manuscriptele voru fi scrise câtu se póte de correctu sî legibili, insa nu de mân'a traducatoriului ci de alt'a straina, bine cusute intr'unu fasciculu sî paginate. In fruntea manuscriptului se va scrie o devisa in ori-ce limba sî totu cu mâna straina. Pre lânga manuscriptu se va alaturá sî o scrisóre inchisa intr'unu plicu, sigilatu cu unu sigilu fâra initialele autorului, adresata presiedintelui societâtiei academice, sî purtându in afora devis'a manuscriptului scrisa totu cu mâna straina, iéra in intru numele autoriului traductiunei.

8. Manuscriptele se voru censurá sî judecá de sectiunea filologica, care va propune societâtiei, in siedinti'a plenaria, adoptarea acelui'a dintre operate care va meritá premiulu destinatu pentru aceste lucrâri.

9. Manuscriptele nepremiate se voru pastrá in archivele societâtiei pâna ce se voru reclamá de autorii loru, ale câroru numeni remanu necunoscute, fiindca plicurile ce le voru cuprinde nu se voru deschide.

10. Premiulu pentru cea mai buna traducere de 12 pagine va fi in genere de lei noi 120, iéra pentru 20 pagine din Dionysiu de Halicurnase séu din Dione Cassiu lei 100.

11. Celu ce va obtiene premiulu cá celu mai escelente traductoru alu celoru 20 de pagine, de cari e vorb'a in articolele precedinte, va fi insarcinatu de societate a face traductiunea autorului intregu cu premiulu ficsatu de lei noi 120 séu 100 pentru fia-care 20 pagine.

12. Traductorulu astu-feliu insarcinatu de societate va fi datoriu a urmá lucrarea cu acea-si deligentia, esactitate, elegantia si puritate de limba cu care a facutu sî prob'a premiata.

Elu va fi datoriu a dá pre fia-care anu câte 200 pagine de traducere din editiunea luata de norma.

13. Traductiunea se va esaminá de sectiunea filologica a societâtiei sî, aflându-se conformu conditiuniloru de mai susu, se va dá la tipariu, iéra traductoriului se va respunde remuneratiunea cuvenita.

La casu insa cându traductiunea n'aru corespunde conditiuniloru stabilite, ea se va tramite autoriului cu observatiunile facute de sectiunea filologica sî cu invitatiune de a emendá.

14. Cându traductorulu din veri-ce causa, n'aru mai continuá lucrarea, atunci se va republicá din nou concursu de proba in conditiunile de mai susu.

15. Autorulu clasicu, care trece preste 500 pagine, se va impârtí intre mai multi concurenti, ce voru escelá la concursu.

16. Tiparirea autoriloru tradusi se va face de societate in 1000 esemplare formatu cu litere garmondu, sî pre hârthia alba curata, dupa unu modelu alesu de societate.

Formatulu adoptatu, litere sî hârthi'a aprobata voru serví pentru toti autorii tradusi sî tipariti cu spesele societâtiei.

Pretiulu unui esemplar'u scosu la vendiare se va defige in raportu cu spesele facute cu traducerea si tiparirea lui, asiá ca din vendiarea primei editiuni sa iésa sî sa se incaseze cu procentele loru toti bani dispensi cu acésta editiune.

17. Obtienendu bune traductiuni din operele autoriloru mai susu insemnati, sectiunea filologica va alege alte opere de valóre, sî va continuá a inavutí literatur'a româna cu tesaure pretióse. Pentru publicarea loru se voru aplicá banii reintrati prin vendiarea editiuniloru anterióre.

18. Traductorii opereloru premiate de societate suntu liberi a scóte o a dóu'a editiunea din traductiunea facuta de densii, insa numai dupa trecerea intâei editiuni facuta de societate, ei remânu proprietari pre traductiunile loru.

19. Cându societatea va aflá de cuviintia a face o nóua traductiune din unu autoru dejá tradusu sî publicatu cu spesele ei, ea va fi libera a procede la acést'a fâra cá intâiulu traducatoriu sa aiba dreptulu de a se opune.

Presiedinte, A. Treb. L a u r i a n u.

„Monit. Offic.“

Nr. 1187.
Epit. 434.

Circulariulu senatului epitropescu alu Consistoriului românu gr. or. din Aradu emisu câtra toti protopresbiterii districtuali.

(Prin care se facu dispusetiuni provisorie cu privire la venitele parochieloru vacante — pâna la resolvirea cestiunei de reducere.)

Consistoriulu eparchialu de aici, avendu in

vedere principiului imbunatatirei dotatiunei preotiloru nostri, pronunciatu de congresulu nostru natiunalu bisericescu, si respective reducerea parochieloru, inca in siedinti'a plenaria tienuta in 11 Iuniu si 9 Iuliu 1871. Nr. 27. si 34. au dispusu : ca venitele parochieloru vacante pâna la definitiv'a resolvare a reducerei parochieloru, sa le folosésca respectivii preoti, cari administréza si implinescu functiunile recerute ale parochiei vacante ; avendu cuvenita privintia la veduv'a si orfanii remasi dupa reposatulu parochu, si mai vertosu la fondulu generalu diecesanu.

Din incidentulu acest'a, spre scire si acomodare se dispunu urmatórele :

1. La casu, déca vre-o parochia in atare comuna devine vacanta, si conformu conclusului congresualu din anulu 1870. Nr. prot. 77. cade in categori'a reducerei : venitele le folosesce parochulu concerninte, incredintiatu cu administrarea si respective suplinirea functiuniloru preotiesci.

2. Respectivulu parochu administratoru, este insa indatoratu : pre sém'a veduvei si orfaniloru reposatului parochu, a estradá pre unu anu de dile jumetate din tóte venitele parochiei vacante, si anume : din stola, biru si sessia ; iéra in casuri, unde dupa mórtea cutârui preotu, nu remanu urmatori legitimi, adeca nici veduva nici orfani, intrég'a jumetate a venitului este destinata in folosulu fondului generalu alu diecesei.

3. Dupa escontentarea competintiei de jumetate a venitului, menitu pre sém'a veduvei si orfaniloru, pre unu anu de dile, respectivulu parochu administratoru este deobligatu : pentru usufruptuarea intregului venitu, amintitu in punctulu precedinte, a solví o suma banala an., in favórea fondului generalu diecesanu, ce se va stabilí prin senatulu epitropescu alu acestui Consistoriu eparchialu. —

4. Dispusetiunea de fatia, are valóre obligatória, pentru tóte casurile provenite dela aducerea decissiuniloru consistoriului plenariu mai susu provocate ; dreptu aceea concernintele domnu protopresviteru, este insarcinatu : a face aretare acestui Consistoriu despre acele parochie, cari in decurgerea tempului au devenitu vacante, fâra de a se fi indeplinitu séu redusu, si ale cârora venite le folosesce respectivulu preotu administratoru, fâra de a se fi observatu aceste dispusetiuni.

Despre publicarea acestei ordinatiuni, tuturoru sinódeloru si comiteteloru parochiali, Précinsti'a Ta erci potitu, a relatiuná la tempulu seu.

Datu din siedinti'a senatului epitropescu, alu Consistoriului eparchialu din Aradu tienuta in 22 Octobre 1871.

Din incredintiarea Présântiei Sele Domnului Episcopu diecesanu :

Andreiu Papp, m. p.
Protosincelu cá presiedinte substitutu.

Estradatu prin referintele :

Petru Petroviciu m. p.
Asesoru consist.

Nr. 1274.
Epit. 457.

Circulariulu senatului epitropescu alu consistoriului românu greco-orientalu din Aradu emisu câtra tóte sinódele si comitetele parochiali.

(In privinti'a proiecteloru si contracteloru facânde la intreprinderea edificârei si repararei bisericeloru si scóleloru.)

Facându-se esperintia din partea acestui consistoriu : ca unele comitete parochiali intreprindu feliurite reparaturi si eventuale edificâri la biserici si scóle, incheiându contracte si alte tocmeli cu respectivii maestri intreprindietori, fâra de a observá prescrisele dispusetiuni ale statutului organicu §. 7. punctu 3. si §. 23. punctu 7. si 15. adeca fâra de a presentá proiectele sinodului parochialu spre esamenare si aprobare, apoi prin concernentulu protopresbiteru ale subscerne consistoriului spre supr'arevisiune si ulteriór'a incuviintiare ; dreptu aceea pentru evitarea dauneloru ce prin astu-feliu de procedura superficiala si unilaterala — pre usioru se potu causá bisericei : Consistoriulu diecesanu dispune urmatorele :

1. In viitoriu nu este permisu comitetului parochialu, a intreprinde nici vr'o edificare séu reparatura a bisericei séu a scólei ; cu atâtu mai putienu incheiá contracte séu alte veri-cari tocmeli fâra de a face si presentá mai intâiu proiectu formale si male sinodului parochialu spre esaminare si aprobare ; avendu aceste — prin concernintele protopresbiteru — ale subscerne consistoriului spre ratificare.

2. Fiindu comitetulu, respective sinodulu parochialu responsabilu pentru edificârile si reparaturile intreprinse, la astu-felu de intreprinderi sa indruma, a fi cu precautiune si a reflectá :

a) Déca biseric'a intr'adeveru dispune de midlócele materiali necesarie spre acoperirea speseloru recerute ; apoi déca edificarea séu reparatur'a este impreunata cu spese mai mari de 200 fl. este d'a se escriá concurentia prin licitatiune minuenda, espunendu-se in planulu proiectatu tóte conditiunile specifice.

b) Oferte numai dela acei maestri intreprindietori se potu acceptá, carii voru produce documentu autenticu de garantia ipotecaria, séu voru depune cautiune in valórea pretiului acordatu pentru lucru.

c) Contractulu se incheia cu celu ce va primí lucrulu mai eftinu si se va supune conditiuniloru proiectate si stabilite.

3. Pre lânga aceste conditiuni, — dupa ce sinodulu parochialu a esaminatu si acordatu proiectulu subscernutu de comitetulu parochialu, acest'a póte incheiá contractulu cu intreprindietoriulu maestru, in dóue esemplarie asemene sunatórie si legalisate prin concernent'a jurisdictiune publica ; care suntu apoi a se transpune protopresbiteriului spre inaintare la consistoriu pentru ratificare.

4) Reparaturile mai mici ale câror'a spese nu pestrecu sum'a de 200 fl. se potu intreprinde fâra escrierea concursului de licitatiune ; inse si acele suntu de a se incredintiá numai la acei intreprindietori, carii posiedu deplina incredere si garantia facia de biserica ; observându-se — firesce — si in aceste casuri prescrisele statutului organicu amintite mai susu,

5. Conditiunea principala la tóte eventualele edificâri si reparaturi este, garanti'a din partea intreprindietoriului ; dreptu aceea terminându-se lucrulu, indata e de a se esaminá (colaudá) prin barbati de specialitate ; iéra intreprindietoriulu remâne responsabilu si dupa efeptuit'a colaudare pre unu tempu conditionatu.

7. Cându se substernu contractele despre asemene intreprinderi la consistoriu, acelor'a e de a se alaturá si proiectulu de estimatiune a speseloru incuviintiate prin sinodulu parochialu, si documentulu de parantia ipotecaria a intreprindietoriului ; observându-se spre cinosura : ca contractele séu proiectele provediute astu-feliu se voru reicid ; iéra organele ceri se voru incumetá a lucrá in contr'a acestei dispusetiuni, voru fi trase la respundere si constrense a suportá veri-ce daune causate bisericei.

Aceste dispusetiuni, spre scire si strict'a acomodare, se publica tuturoru comiteteloru si sinódeloru parochiali prin concernentii domni protopresbiteri, cari voru avé sa reporteze despre efeptuit'a publicare la tempulu seu.

Datu din siedinti'a senatului epitropescu alu consistoriului românu greco-orientalu tienuta in Aradu, 22 Octomvre 1871.

Din incredintiarea Présântiei Sele Domnului Episcopu diecesanu :

Andreiu Papp, m. p.
Protosincelu, cá presiedinte substitutu.

Estradatu prin referintele :

Petru Petroviciu
Asasoru consist.

Varietâti.

*** Dev'a. D. Antoniu Schiau procurioru cameralu si Dsiór'a Constanti'a Dunc'a de Sajo literat'a nóstra au celebratu in Alb'a-Iuli'a, Dumineca in 31 Octobre cununi'a loru.

Nr. 286—1871.

Concursu.

Devenindu vacante unu stipendiu de 50 fl. v. a. destinatu pentru unu elevu dela scól'a reala, pentru conferirea acelui'a se publica prin acést'a concursu cu terminulu pâna in 10 Decembre a. c. c. n.

Concurentii la acestu stipendiu, au de a-si tramite la subsemnatulu comitetu, pâna la terminulu susu indigitatu, concursele loru, provediute cu atestate de botezu si de paupertate, cum si cu testimoniulu scol. pre Sem. II anulu scol. 1870/1 *).

Sabiiu in 8 Novembre 1871 c. n.

Comitetulu Asociatiunei transilvane.

(1—3)

---

*) Cele-lalte dîuarie române inca suntu rogate a luá in colónele sele notitia despre acestu conucrsu.

Concursu.

Pentru ocugarea statiunei invetiatoresci la scól'a gr. or. din Siesuri protopopiatulu Zarandului se deschide concursu pâna in 15 Dec. a. c. Emolumentele impreunate cu acestu postu suntu : Salariu anualu de 200 fl. v. a., 4 stângini de lemne si cuartiru liberu.

Doritorii de a avé acestu postu au de adresá suplicele loru la subsemnatulu in Bradu.

Bradu, 1 Novembre 1871.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Nicolau I. Mihaltianu,
protopopu.

(1—3)

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei de Protopresbiteru alu tractului Mercurei cu Scaunulu in acestu opidu, se escrie de nou concursu pâna la 25 Novembre 1871 st. v. inclusive.

Emolumentele impreunate cu acestu postu suntu competintiele protopopesci.

Concurentii, cari de sine intielegându-se au sa fia cualificati si bine meritati pre terenulu bisericescu, si scolariu in intielesulu „Statutului organicu“ voru avea pre lânga testimoniele despre terminarea studieloru gimnasiali, si teologice se produca si documentele despre servitiele loru de pâna acum.

Sabiiu 27 Octobre 1871.

Comitetulu Scaunului protopopescu alu Mercurei.

(3—3)

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei statiuni invetiatoresci la scól'a centrale Orestiór'a de susu lânga care suntu alaturate comunele Orestiór'a de josu cu fili'a sea Buciumu, Ludesci cu fili'a sea Costesci — se deschide concursu pâna la 15 Novembre 1871.

Emolumentele suntu :

1. 300 fl. v. a. in rate platitu ;
2. cuartiru liberu — si lemnele debuincióse. —

Doritorii de a ocupá acestea statiuni suntu avisati — a-si asterne cererile loru in sensulu „Statutului organicu“ aratandu ca suntu de religiunea gr. or., au absolvatu 4 clase gimnasiale, cursulu clericalu séu pedagogicu in institutulu nostru archidiecesanu.

Oresthia 26 Octobre 1871.

In intielegere cu comitetele parochiale.

Nicolau Popoviciu,
protop. gr. or. alu Oresthiei.

(2—3)

Edictu.

Anghelu Siandru de religiunea gr. or. nascutu in Sadu, carele de 7 ani a parasitu pre legiuit'a sea socia Elen'a nascuta Stoic'a totu de acolo, se citéza prin acést'a, in urm'a actiunei numitei sele socii pres. la 14 Oct a. c. a se infatisiá inaintea subsemnatului foru matrimonialu, câci din contra dupa espirarea unui anu si o dî dela datulu de fatia se va luá in pertractare amintit'a actiune si se va decide la intielesulu canóneloru bisericei orientali ortodocse si in absenti'a lui.

Sabiiu, 15 Oct. 1871.

Scaunulu protopr, gr. or. tract. II alu Sabiiului.

I. Popescu,
protopresb.

(3—3)

Burs'a de Vien'a.

Din 1/13 Novembre 1871.

Metalicele 5%	57 55	Act. de creditu	304 80
Imprumut. nat. 5%	67 10	Argintulu	116 50
Actiile de banca	798	Galbinulu	5 57

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a si tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a fói'ei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 89. ANULU XIX.

Sabiiu, in 7/19 Novembre 1871.

Eveneminte politice.

Fói'a oficiale aduce denumirea contelui Andrássy de ministru alu casei imperatesci si alu afaceriloru straine si totu deodata: incredintiéza si presidiulu ministeriului comunu. Mai departe aduce fói'a oficiale denumirea contelui Lonyay de presiedinte alu ministeriului ungurescu. In fine in unu autografu speciale demissiunéza Maj. Sea pre contele Andrássy de postulu seu de presiedinte alu ministeriului ungurescu si i multiamesce pentru servitiele cele pline de succese facute Maj. Sele, patriei si monarchiei; in altulu intaresce regele pre ministri ung. de mai inainte la propunerea presiedintelui celui nou, iéra pre acest'a lu insarcinéza cu conducerea ministeriului pentru apararea patriei.

In tierile corónei ung. in ceea ce privesc ministeriulu eru fi lucrurile puse tóte in ordine.

Nu e asiá si dincolo de Lait'a. Baronulu Kellersperg nu a fostu asiá de norocosu cá sa intregésca ministeriulu cislaitanu dupa cum se publicase mai inainte prin diuarie.

Din „P. N.“ aflâmu ca in septamân'a urmatóre contele Andrássy se va si adresá câtra regimele esterne, cu o cercularia. In cercular'a acést'a va dechiará Andrássy, ca in privinti'a politicei esterne nu se va face nici o schimbare si se va accentuá cu deosebire necessitatea de a se sustiené pacea. Referintiele intre Austro-Ungari'a si Germani'a se va nisui si Andrássy sa fia câtu de intime si nu va intardiá a lucrá intr'acolo cá neincrederea si recél'a câtra Russi'a sa se delature.

Din Franci'a audimu, ca in cercurile deputatiloru adunarei natiunali se vorbesce ca bonapartistii au de cugetu a pune la votu proiectulu unui plebiscitu prin care sa se decida form'a regimului francesu. La casu ca bonapartistii voru pasí in adunare cu unu proiectu de feliulu acest'a, atunci adunarea va sustiené votulu dela Bordeaux, prin care napoleonidii se eschidu pentru totu-déun'a dela tronulu francesu.

Fói'a de sér'a dela „Wanderer“ spune, ca regimulu englesescu a luatu cu placere notitia despre denumirea contelui Beust de ambasadoru la curtea din Londonu.

Dechiaratiune.

Onorate dle Redactoru! In pretiuitulu d-tale jurnalu „Telegr. Rom.“ nr. 87 din 31 Octobre 12 Novembre a. c. amu cetitu astadi in unu articulu dto Pest'a 5 Novembre 1871 — intre altele „.... presiedintele dlu Macelariu arata, ca dlu Racuciu i-aru fi scrisu, ca elu este pentru passivitate“.

In interesulu adeverului me vedu necessitatu a dechiará, ca de cum-va in adeveru a dîsu Ilustritatea Sea dlu Elia Macelariu susu-citatele cuvinte, apoi nu a dîsu aceea, ce i-amu scrisu eu cu ocasiunea retramiterei respunsuriloru venite dela mai multi barbati ai intelegintiei române si incredintiate mie spre a face unu estrasu din ele. — Rugându-te sa publici aceste sum si remânu alu dtele

Pest'a in 3/15 Novembre 1871.

stimatoriu

Dr. D. Racuciu.

Alb'a-Iuli'a, 10 Nov. n. 1871.

Corespondinti'a din Alb'a-Iuli'a primita in nr. 106 alu „Federatiunei“, — in care corespondintele I. nepotendu mistuí boldulu de rivalitate si invidia pentru inaintarea Vicariului archidiecesanu la demnitatea de Archimandritu, si pentru distingerea unoru barbati ai clerului cu brâne rosii, si neindestulindu-se cu reclamările facute in „Albin'a“ din punctulu de vedere — asiá dicendu — bisericescu, ia acum dela unele notitie a jurnalului „Herm. Ztg.“ ansa de a transplantá atacurile in contr'a Metropolitului seu din nou si pre terenulu politico-natiunale, — ne-a indignatu cu atât'a mai vertosu, cu câtu numai mai ieri alalta-ieri natiunea prin actulu celu maretiu alu serbatórei jubileare a recunoscutu din nou nedisputaverile merite ale acestui Nestoru alu natiunei române, si in fati'a lumei i-a declaratu din nou deplin'a incredere.

Indignatiunea noului atacu insa ni s'a maritu pâna la ingretiosiare, cându din isvoru directu suntemu informati, ca insusi redactorulu „Federatiunei“ s'a esprimatu inaintea mai multor'a, precum ca de-si i pare reu pentru publicarea acelei corespondintie, dara acést'a a venitu din partea unui barbatu — protopopu neunitu din Sabiiu — care sta in fruntea trebiloru bisericesci aprópe de Metropolitulu atacatu, prin urmare acel'a are de a respunde pentru invectivele cuprinse in acea corespondintia.

Standu lucru asiá, — intrebu pre corespondintele din apropierea Metropolitului, pre puiulu de vipera crescutu si adapostitu in sinulu ce l'a muscatu: de câti ani a fostu dlui cându a incinsu brâulu rosiu, si cine i l'a datu? fost'a elu mai putienu tineru — mai meritatu, cându a primitu brâulu rosiu, decâtu barbatii clerului acum distinsi? Este Par. Archimandritu, coleg'a de studii a reposatului in Dlu Dr. Gr. Pantazi pré tineru de demnitatea acést'a, pre cându coleg'a seu erá sa devina Archimandritu inainte de ast'a cu vre-o 15 ani? Fost'a corespundintele I. cându a incinsu brâulu rosiu in vre-o trépta mai inalta, decâtu asesorii Consistoriului archidiecesanu si metropolitanu, precum, suntu Cristea si Dr. Puscariu? Si nu pórta la noi pretutindenea protodiaconii episcopesci brâne rosii mai cu séma cându suntu si secretari archiepiscopesci — precum e protodiaconulu Fratesiu? Au calcatu congresulu natiunalu si sinodulu archidiecesanu legea, cându i-au alesu pre acesti'a la demnitâtile loru, séu a imputernicitu pre Archiepiscopulu la denumirea loru, prin urmare, cându li-a datu si distingerile esteriori, ce li compete? Unde sta in „Statutulu organicu,“ ca distribuirea de brâne rosii e numai unu dreptu ereditariu a Rumpf-Consistoriului dinainte de 1846, in care nu poté altulu intrá, decâtu care luá de nevésta vre-o nepóta a arendasiloru diecesani? — Hei vipere! vipere! multu nu veti mai muscá! Vomu cautá de ací inainte, de a nu ve mai calcá pre códa, dara — dupa cum meritati — dreadreptulu pre capu! —

Si acum sa trecemu nitielu si pre terenulu politico-natiunale, la care a saritu corespondintele I. in „Federatiunea“, intrebându-lu: Cine a bancrotatu cu politic'a natiunale? acel'a, care pâna a statu in fruntea activitâtiei natiunale o a condusu cu resultatu si cu onóre, — ori voi Catilinistiloru? cari intovarasindu-ve cu clic'a jesuitica l'ati delaturatu dela conducere, si — facându-ve voi pre voi de conducatori, a-ti adusu natiunea la confusiunea si ticalosi'a passivitâtiei de astadi? —

Cine a bancrotatu cu politic'a natiunale? acel'a, care pre tempulu domnirei passivitâtiei vóstre si-a renduitu trebile bisericesci cu resultate admirabile, incepându dela inarticularea Metropoliei in legile tierei, pâna la infiintiarea si punerea in lucrare a statutului organicu in tóte ramurile lui, — ori voi petroleasiloru? cari dupa ce a-ti proclamatu passivitatea absoluta la Mercurea; fâra d'a dá natiunei si directivele, ca ce are de a face si d'a asceptá in si din passivitatea vóstra, si dupa ce unu singuru decretu alu contelui Pechy a ajunsu d'a ve impraschiá cá fain'a orbului, o a-ti luat'o apoi prin tiéra colduindu cá apostoli ai societâtiei speculative Transilvani'a, pre care o a-ti infacisiatu poporului cá institutu natiunale, si — pentru vr'o câte-va sfaramituri de procente, ce le a-ti bagatu in busunariu cá iud'a iscarioténulu, a-ti vendutu paralele natiunei la straini, apoi dupa ce — der Mohr hat seine Schuldigkeit gethan — v'a scosu si d'acolo pre usia afara, v'ati apucatu sa faceti „Albin'a“, care — pâna cându va fi condusa numai de „hipotecele“ vóstre, anevoia va ajunge d'a fi aceea, ce aru trebuí sa fia, pentru ca poporulu s'a saturalu de „hipotecele“ acelor'a, cari si-au câscigatu atât'a creditu la Transilvani'a, in câtu i vine acru de voi si de cei 90 cr., cei capeta câstigu la suta.

In fine te intrebu dle corespondinte cu — séu fâra — brau rosiu, cine a bancrotatu cu politic'a natiunale: Metropolitulu Siagun'a, care si acum de curendu cá totu-d'aun'a s'a dechiaratu, ca in caus'a natiunale nu va face nici unu pasiu fâra voi'a si imputernicirea natiunei, — ori voi siarlataniloru natiunali? cari in ultim'a vóstra miscare — imboldita din partea activistiloru (pentru ca voi cá tieganulu din drumu nu voroviti cu lumea) nu a-ti vrutu cá inteligenti'a sa fia provocata d'a tienea prin tóte locurile consultâri despre ulteriórea tienuta, dupa cum v'a comisu conferinti'a din Sabiiu, ci abusându de ne'ncrederea primita la promissiunea data ca veti intrá pre terenulu activu, pre acei individi, cari vi-au placutu, mai alesu cari vi s'au parutu, ca voru sprigini parerile vóstre separatistice, si — dupa ce acesti'a, afara de unulu din cét'a vóstra, care s'a dechiaratu pentru comitetulu vostru din Mercurea, si altulu care s'a dechiaratu pentru amenare, toti cei-lalti s'au dechiaratu pentru activitate, si o maioritate precumpanitóre pentru transpuncrea causei natiunale in mân'a comitetului permanentu din an. 1861—63, voi a-ti despretiuitu parerea maioritâtiei, si — fâra a fii competenti la altu-ceva de câtu a constatá maioritatea pareriloru intrate, si a depune caus'a in mân'a comitetului natiunale celu adeveratu, o a-ti depusu in mân'a comitetului vostru dela Mercurea, care nici nu mai esista séu de esista respânditu si pitulatu prin tufe, nu a fostu, nu e, si nu va fi nici odata alu natiunei, va sa dica v'ati batutu iéra jocu de natiune.

Hei lupiloru in pele de óia! a venitu tempulu sa ve demascamu, si tempulu nu e departe, cându natiunea cunoscendu-ve in adeveratulu vosiru peru, ve va holaí cá pre lupii, a câroru hipoteca a fostu numai pelea de óia. — Y.

Diet'a Ungariei.

In siedinti'a casei representantiloru din 9 Nov.

Dlu Dr. Aless. Mocioni ia cuventulu si dice:

On. casa! Acù cam o septamâna, amu adresatu o interpelatiune dlui ministru presiedinte, la carea pâna acum n'amu capetatu respunsu. In urm'a faimeloru ce se colpórta si despre a câroru temeiu astadi nu ne mai potemu indoí, trebuie sa renunciâmu la speranti'a de a avé norocire cá sa mai vedemu pre dlu ministru presiedinte in acésta sala. De aceea me simtu indemnatu a luá cuventulu in acésta causa. Nu potu sa sciu, cari au fostu motivele dlui ministru presiedinte, de n'a respunsu la intrebarea mea. Se póte ca din acestu punctu de vedere, din care a manecatu d-sea, acelea sa fia intemeiate. — Eu nu voiu esaminá (s'audîmu!) efectulu tâcerei sele. Acele dóue cestiuni, in privinti'a câror'a amu cutediatu a interpelá pre dlu ministru presiedinte, interesédia adencu o mare parte a locuitoriloru din tiéra; deslegarea loru e de cea mai decidietória influintia pentru organisarea si desvoltarea cá statu a patriei nóstre. Tacerea dlui ministru presiedinte la tóta intemplarea nu va poté molcomí neliniscea, ci numai o va marí. Dara despre tóte acestea nu voiu sa vorbescu, me marginescu numai la laturea formala a lucrului.

Cându me adresediu unui ministru cu o interpelatiune, (S'audimu !) me folosescu de unu dreptu alu meu cá representante sî tienu ca, nici unu ministru nu póta trece cu vederea interpelatiunea adresata lui, fâra a violá unulu dintre cele mai cardinali drepturi a parlamentului, a legelativei, (aprobâri din stâng'a) câci déca respunsulu ce este sa sa dee la interpelatiuni, se face dependinte dela voi'a ministrului presiedinte, insusi dreptulu de a interpelá este ilusoriu. (Strigâri din stâng'a : adeveratu !)

Asceptu sî speru ca in casulu déca dlu ministru-presiedinte s'aru mai infacisiá odata in acésta sala, elu mi va respunde. Mi-aru paré fórte reu, déca m'asi vedé insielatu in increderea ce amu pusu in sentiulu constitutiunalu alu dsele. (Aprobâri.) —

Rescriptulu imperatului la adres'a dietei boeme.

Pre cum s'a anunciatu prin scirile electrice, rescriptulu imperatescu câtra diet'a boema s'a cetitu inca in siedinti'a de Sâmbeta. Testulu acestui rescriptu este urmatoriulu :

Câtra diet'a regatului nostru Boemi'a !

Cu rescriptulu nostru dela 12 Septemvre, anulu curinte, amu provocatu diet'a regatului nostru Boemi'a cá in spiritulu moderatiunei sî alu impacatiunei sa desbata sî reguleze relatiunile de statu ale regatului nostru Boemi'a conformu recerintieloru presente. Cu adres'a plina de devotamentu dela 10 l. c., diet'a ni-a presentatu resultatulu desbateriloru sele, sî noi nu ignorâmu nesuinti'a dietei, de a corespunde din punctulu seu de manecare, dorintieloru nóstre.

Cu tóte acestea inse trebuie sa accentuâmu, ca legile, relative la desbaterea afaceriloru comune sî la relatiunile reciproce dintre ambele pârti ale monarchiei, create cu consentiementulu corpuriloru legelative ale acestoru pârti, adeca cu consentiementulu senatului imperialu sî alu dietei unguresci, sî provedute cu sanctiunea nóstra, — au deplina potere de dreptu pentru intrég'a monarchia sî se potu straformá numai pre calea aretata prin acésta invoire, séu se potu reinoí, déca stipulatiunile s'au incheiatu pre unu tempu anumitu. Sî fiindu ca, mai departe referintele legale de statu ale regateloru sî tieriloru nóstre nemagiare s'au regulatu prin legile fundamentale de statu create de noi, acestea se voru poté straformá numai cu consentiementulu ambeloru camere senatului imperiale.

Provocu deci diet'a, cá prin tramiterea representantiloru sei in senatulu imperialu sa conlucre la oper'a cea mare a impacaciunei sî sa dee dovéda despre sentiemintele sele fratiesci pentru tóte popórele imperiului, dovéda despre considerarea respectuósa a fia-cârei pretensiuni de dreptu sî despre respectarea patriotica a recerintieloru neaperate ale monarchiei nóstre.

Asceptu cu atâtu mai siguru, ca diet'a va corespunde provocârei nóstre, cu câtu gréu'a respunsabilitate inaintea monarchiei sî a concetatieniloru loru trebuie sa ajunga odata pre acei'a, cari prin retragerea loru aru zadarnicí oper'a impacaciunei generale, carea numai prin conlucrare tuturor'a va poté sa ajunga la unu resultatu binecuventatu sî durabilu.

Cu acést'a tramitemu dietei salutarea nóstra cesaro-regésca.

Datu la Vien'a, 30 Octobre 1871.

Franciscu Iosifu, m. p.

Holzgethan, m. p.

Revista diuaristica.

Se scrie dela Sant-Petersburg :

D. Coumany, insarcinatulu de afaceri alu Russiei pre lânga Pórta, a avutu o intrevedere cu Server-Pasi'a, ministrulu de esterne, in privinti'a caletoriei la Livadi'a a principelui Milanu. Esplicatiunea diplomatului rusu a parutu ca satisface pre deplinu pre Server-Pasi'a. D. de Kally consulele generale alu Ungariei la Belgradu, nu va fi totu atâtu de satisfacutu. Elu a declaratu ca influinti'a ungara in Serbi'a de multu s'a ajunsu la apogeulu seu sî e nevoia de o intielegere pentru ce principatulu 'si schimba politic'a.

Ungari'a si-a perdutu totu prestigiulu ei in Serbi'a mai cu séma de cându principele Carageorgevici a fostu declaratu inocinte de tribunalele ungare sî de cându contele Andrássy n'a intentatu procesu in contr'a acusatoriloru „Zastav'a“ din Novisad, cari acus'au pre primulu ministru ungurescu ca a avutu sî densulu unu rolu la omorulu principelui Michaele. Totu ceea ce „Zastav'a“ au disu atunci in contr'a dlui Andrássy pare a fi fundatu, evenemintele celu putienu ne facu a presupune acést'a, sî, in strainatate, acésta acusare dobandesce increder e.

Déca patriotii serbi credu ca caletori'a in Crimei'a a principelui Melanu are cá motivu o crisa care se prepara in Oriinte, uita ca situatiunea actuale a Europei e fórte propice unei asemnea politice. E incontestabile ca cestiunea Oriintelui se apropia putienu de solutiunea sea prin raporturile amicali ce s'au stabilitu intre Muntenegru sî Serbi'a ; dara Romani'a sî Greci'a totu suntu departe d'a sustiené pre cele dintâiu.

Aru trebuí dara sa intielegemu ca politic'a, cu care s'a unitu diuariulu „Vidovdan“, devine mai perseveranta, mai sincera sî mai seriósa de câtu aru trebuí sa fia in acelu momentu, sî atunci dara numai atunci, vomu poté sperá o solutiune satisfacatóre.

Spre a ajunge la acestu scopu, e nevoia cá tóte partitele sa-si uite neintielegerile sî sa se tiena cu lealitate de mâna, spre a merge in acordu in contr'a magiariloru, aceste sentinele inaintate ale Asiei. Acestu poporu odata respinsu in limitele-i naturali, atentiunea se poté intórce in contr'a turciloru, alti asiatici cari suntu mai facili de câtu cei dintâiu.

Dela reuniunea sodaliloru români,

Dumine'a trecuta s'a vorbitu despre tierile : Austri'a de susu sî de josu, Boemi'a, Moravi'a sî Silesi'a sî despre cele lalte tieri cislaitane, respective despre industri'a loru.

Sabiiu, 4 Novembre st. v. 1871.

Domnule redactoru ! Cu referintia la articululu din nr. 83 alu acestei foi datatu din Sabiiu in diu'a S. Ap. Tom'a sunteti rogati a publicá urmatórele :

Corespondinti'a acea, menita fiindu a sustiené intre altele „dignitatea adencu vatemata a sinodului alegatoriu sî a salvá cele mai scumpe tesaure pre lume — onórea sî reputatiunea“ — scriitoriului ei, dupa unu preludiu scurtu sî sapiente, pre care 'lu marchéza „nimic'a nu e mai greu decâtu a se cunósce pre sine insusi“, face unu saltu caracteristicu ómeniloru precipitati sî fâra logica, sî varsa — conformu destinatiunei articolului de a sustiené dignitatea etc. — dupa aceea deodata focu de mania contr'a unui membru (recte pseudo membru) alu sinodului tract. Mercurei, pre care 'lu crede de scriitoriulu corespondintiei „De sub verfulu lui Petru“, (nr. 78 alu „T. R.“) sî apoi apropiendu-se cu pasi rapedi — cu o falca in ceriu sî cu un'a pre pamentu — de pre acestu pseudomembru, nepotendu-lu inghiti, 'lu da celu putienu pre fatia, cu numele, atribuindu-i epitete (mi se pare ca aru fi iérasi „parlamentarie“,) despre care potemu dice ca suntu demne de „belescu“ sî de rangulu scriitoriului loru — — ; dupa aceste, venindu la problem'a ce si-a propusu, combate pre largu cele referate, despre sinodulu alegatoriu, din nr. 78, prin aceea ca, cu putiena esceptiune, insusi marturisesce esenti'a celoru referate in acestu numeru, câtu sî prin imputâri ordinarie, asiediate sporadice in articolu ; arata pre unele locuri necunoscinti'a de espressiuni din coresp. nrului 78 ; comentéza sî infrumsetiéza cele vorbite fâra comentariu séu cu comentariu tacutu in sinodulu din M. etc.

Tóte acestea me indémna la espressiunea :

léra lud'a celu fâra de lege n'a vrutu sa intieléga !

Trebuie sa apelediu la indulginti'a lectoriloru, folosindu-me de cuvinte care representa dóue dintre cele mai amarnice slabiciuni : egoismulu sî reinti'a — de care insa forte multi individi, scilicet, patimescu sî cari producu in societatea omenésca cele mai triste sî daunacióse urmâri. — Fiindu adeca subsemnatulu de fatia la sinodulu din 23 Sept. sî urmandu cu cea mai mare atentiune decurgerea siedintiei, nu se póte retienea de a nu intrevení sî constatá — fatia cu intentiunea stengace a dlui E. Macelariu, espresa in coresp. din nr. 83, de a amagí prin unu jocu de cuvinte pre publicu despre cele petrecute in sinodulu alegatoriu din Mercurea sî a discreditá pre doi dintre aspiranti cu deosebire pre unulu, cu invinuiri copilaresci, din causa ca, dupa cum transpare din coresp. dniei sele, e suspicionatu a fi séu scriitoriulu séu informatoriulu scriitoriului coresp. „de sub verfulu lui Petru“ — in interesulu adeverului starea cea adeverata a lucrului, care e cuprinsa in articolulu condamnatu de dlu E. M. sî pre care sî densulu, dupa cum amu disu, o marturisesce insusi, numai mai figurata, dupa calapodulu domniei sele sî cu deosebirea ca, in locu de a se tiené de obiectu, estravagéza, da in laturi la stâng'a sî la drépt'a fâra socotéla sî ca prin aceea produce in coresp. sea o confusiune analoga cu cea in care se aflá sinodulu dela Mercurea. Dara cá sa nu cadu sî eu in aceeasi eróre sî confusiune, sa me tienu de obiectu sî sa aretu ca dlu E. M., aprinsu de o mania, ce sémana a furia, n'a datu publicului o „oglinda fidela despre cele intemplate“ acolo sî n'a combatutu pre „de sub v. lui P.“ sî prin urmare n'a sustienutu „dignitatea sî salvatu tesaurele“ ci numai s'a blamatu de nou, intarindu cele comunicate in „de sub.“ sî intretiesandu inca printre ele sî nisce escrescaturi ale furiei, imprumutate din scenele de bofunaria ale lui Shakespeare séu — fiindu ca pre aceste nu credu ca le-a cetitu — dela nescari-va precupetie. —

Punctulu celu dintâiu din „de sub verfulu . .“ de care se acatia dnulu M. e celu cu privintia la fipsarea unei lefi a alegendului protop. . . „De sub verfu“ dice intre altele : dnulu E. M. propune ca sinodulu sa-si esprime dorinti'a a se remunerá protop. cu o léfa dela 600 fl. in susu etc. I. Macelariu sî I. Bolog'a spriginescu propunerea, cu deosebire cestu din urma motiveza „plastice“ propunerea etc. Pagin'a 333, colón'a 1. alinea 2 pâna la 19 din coresp. dnului E. M. contiene in esentia totu aceea-si ; o mica diferintia intre ambe ca dnulu M. afirma ca aru fi indigitatu sî o modalitate sî ca amintesce despre manifestâri vii de placere. D. E. M. insusi a disu acolo ca nu voiesce a aratá vre-o modalitate, câci acést'a nu e agend'a acestui sinodu ; despre manifestâri de placere n'a fostu nici vorba in totu decursulu siedintiei, afara de cându s'a publicatu resultatulu votisarei, atunci adeca pronunciându-se numele candidatului „Predoviciu“ dnulu E. M. stându in usi'a salonului si-a manifestatu placerea singuru singurelu strigându: “sa traiasca“ sî cându dnulu comisariu si-a finitu cuventarea de incheiere. — Vorbesce mai departe dnulu E. M. in coresp. in tonu indoitu : „rogu pre publicu sa judece déca propunerea e „plastica“ etc., de unde se vede ca nu cunósce intielesulu cuventului „plasticu“ câci „uti docet“ pasagiulu respectivu — a la dni'a sea — densulu crede ca „de sub v.“ aru fi voitu a dice cine scie ce reu, pre cându dupa cum se scie a „motivá ceva plastice“ e lucru prea laudaveru câci insenéza a documentá ce-va pâna la evidentia, asiá in câtu numai unu omu fâra semtiuri nu s'aru potea convinge ; insemnéza dupa limb'a populara nemtiasca „handgreiflich ; va sa dica in „de sub v.“ nu se vorbesce despre propunere plastica ci despre motivare plastica a propunerei, care motivare sî lui „de sub v.“ i-a placutu fórte. S'a combatutu acést'a propunere din mai multe pârti, care lucru cu durere l'amu observatu ; aci intréba dni'a sea de ce nu m'amu radicatu sa vorbescu in contr'a sî totu densulu respunde ca nu m'amu radicatu sa vorbescu câci nu sum in stare sa-mi cascu gur'a etc. ; eu i reflectediu ca : de óre ce sum de convingere ca imbunatatirea stârei clerului nostru e o necessitate imperativa, nu m'asiu fi sculatu sa o combatu chiaru cându asiu fi avutu dreptulu a me radicá ; câci o combatere a unei atari propuneri aru fi in contr'a convingerei mele. Recapitulare : Pasagiulu : alinea 2—19 spune ce s'a spusu in „de sub v.“, pasagiulu alinea 19—41 suntu premise fâra conclusioni, constructiunei false, confuse, sarituri, afirmari nedovedite, imputâri sî injuraturi ordinarie sî esagerate fâra de totu temeiulu, voiu a dice ca dnulu E. M. a fostu confusu cându le-a serisu, iérasi „uti docet“ apriatu pasagiulu resp.

(Va urmá.)

Legea comunale.

(Articlu de lege XVIII. din anulu 1871 despre regularea comuneloru, sanctionatu in 7 Iuliu 1871, promulgatu in amendóue camerele Ungariei in 10 Iuliu 1871.)

(Urmare.)

CAPU VII. Despre responsabilitatea primariei representantiloru.

§ 88. Fia-care membru singuraticu alu pri-

mariei este detoriu cu desdaunare deplina pentru tóte daunele, cari le-a causatu pre nedreptu si in modu necompetentu in functiune, fia prin fapta, fia prin omisu in adinsu (cu precugetare) séu din negrigintia culpabila, statului, municipiului, comunei si singuraticiloru, déca nu s'a potutu delatură daun'a prin unu remediu juridicu normalu.

Casurile de dauna apartienu la sfer'a de activitate a judecatoriei competinte dupa regulamentulu de procedura civile si se judeca dupa principiele dreptului priratu civilu.

Portatorii de procesu obstinati (cerbicosi) se potu pedepsí la pedépsa in bani dilatabila pâna la 500 fl. in folosulu fondului seraciloru din comuna, iér' la spesele procesuale suntu a se condamná.

§ 89. Déca primariulu a procesu la ordinu mai inaltu si intielesulu acelui'a, actiunile de desdaunare voru trebuí a se urdí in contr'a acelor'a, cari au ordonatu fapt'a ilegala.

Acei membri ai corporatiunei representative comunale, cari au ordonatu fapt'a ilegala, facia de celu damnificatu suntu respundietori solidarmente, iér' intre sine suntu obligati la desdaunare in modu egalu.

§ 90. Déca damnificatulu n'a capetatu indestulire din caus'a neaverei primariului, séu déca nu se póte eruá, ca cari au votatu pentru decisiunea vatamatória: daun'a necoperita, pre lânga reservarea dreptului de regresu, o rebonifica cass'a comunale.

Inse daun'a causata prin oficialii manipulatori de bani, dupa acesti'a in linî'a prima o suportéza acei'a, cari suntu detori in sensulu statutului comunalu a supraveghiá administrarea baniloru, si au negrigitu implinirea detorintiei loru.

§ 91. Pentru esecutarea ordinatiuniloru relative la administratiunea publica de statu:

in comune mici si mari e respundietoriu in prim'a linia primariulu (judele) si notariulu comunalu,

iér' in cetâti cu magistratu regulatu primariulu cetâtiei (polgármester).

Suprefectulu in ceea ce privesce comunele tienatória de notariatulu cercualu — tramite ordinatiunile sele notariului cercualu, care acele le duce la indeplinire impreuna séu in contielegere cu primariulu comunei respective.

In privinti'a primariei in acele afaceri interne, in cari comun'a intre marginile legei dispune de sine, corporatiunea representativa esercéza dreptulu supraveghiarei si alu controlarei.

§ 92. In contr'a primariului are locu actiunea fiscale, déca:

a) calca, séu 'si implinesce cu nepasare detorinti'a prescrisa in lege si statute, séu

b) duce la indeplinire decisiune si statutu inca neaprobatu pre facia séu prin tacere, séu alteratu de jurisdictiune, respective de guvernu, care inainte de incuviintiare mai inalta nu se póte esecutá.

§ 93. Actiunea fiscala o previne cercetarea.

Cercetarea in sfer'a afaceriloru interne proprie comunei o ordina corporatiunea representativa:

in sfer'a esecutiunei ordinatiuniloru legei si ale municipieloru, relative la administratiunea publica de statu si municipale si in casurile enumerate la § 91 punctulu b);

in comune mici si mari suprefectulu,

in cetâti cu magistratu regulatu pentru primariulu cetâtiei vice-comitele, iéra pentru ceia-lalti functionari primariulu cetâtiei.

Suprefectulu, primariulu cetâtiei, respective vice-comitele insciintéza numai decâtu corporatiunea representativa despre ordonarea cercetârei.

§ 94. Cercetarea ordonata prin corporatiunea representative o duce comissiunea investigatória a corporatiunei representative, iéra cea ordonata prin suprefectu, primariulu cetâtiei, respective vice-comitele, o duce incredintiatulu suprefectului, primariului cetâtiei, respective alu vice-comitelui.

§ 94. Celu ce a ordonatu cercetarea, totu-odata póte si suspendá dela oficiu pre functionariulu respectivu.

Déca in urm'a cercetârei nu se ordina actiune fiscala: functionariulu suspendatu 'si reocupa indata oficiulu.

In casu de urdirea actiunei fiscali loculu functionariului suspendatu pâna la decurgerea actiunei fiscale, se imple prin substitutiune (§ 85).

§ 95. In casuri ce nu suferu amenare vicecomitele, respective suprefectulu, neasteptându substitutiunea, esecutéza prin organele proprie ordinatiunea neesecutata pre spesele primariului respectivu, in casulu neaverei acestui'a, pre spesele comunei, dara cu crutiarea possibila a acestei'a.

§ 96. Actiunea finala, conformu resultatului cercetârei, o ordona corporatiunea representativa, respective suprefectulu séu vice-comitele si o pune in cursu procurorulu séu incredintiatulu comunei, respective fiscalulu municipiului.

§ 97. Judecatoriulu actiunei fiscale e tribunalulu regescu de prim'a instantia competente pentru comuna, sentinti'a se póte apelá graduatim.

§ 98. Primariulu si functionariulu aflatu vinovatu se póte pedepsí cu reprobare (infruntare), séu cu pedépsa in bani dilatabila pâna la 500 fl., séu dupa gradatiunea delictului si cu perderea oficiului.

§ 99. In urm'a fapteloru criminali cercetarea se efeptue conformu normeloru procedurei penale.

Déca cu ocasiunea cercetârei ordonate in intielesalu §-lui 92 s'aru invederá, ca nu subverséza unu delictu de pedepsitu in calea actiunei fiscale, ci o fapta criminale: actele de cercetare suntu de a se transpune la acusatoriulu publicu.

§ 100. In casu de procedere criminala functionariulu totu-déun'a trebuie suspendatu dela oficiu.

§ 101. Sentinti'a adusa in procesulu criminalu e de a se comunicá indata cu vice-comitele si cu corporatiunea representativa a comunei concerninte.

Functionariulu convinsu de fapt'a criminala 'si perde oficiulu, si loculu lui e de a se implé indata prin alegere regularia. (Va urmá.)

Delegatiunea societâtiei academice rom.

Premiulu Evangeliu Zapp'a.

Fiindu ca intâi'a publicatiune de concursu pentru lucrarea celei mai bune sintactice române nu a datu nici unu resultatu, de aceea, conformu decisiunei societâtiei luata in siedinti'a din 9 Augustu 1871, pentru aceeasi lucrare se republica concursulu cu program'a si conditiunile urmatóre:

I. Program'a.

Partea sintactica a gramaticei limbei române va cuprinde:

1. O introductiune generale, in care se voru stabilí, prin esemple trase atâtu din limb'a propria, câtu si din alte limbi, mai vertosu din limbile clasice si surori cu a nóstra, diversele relatiuni in cari se potu pune conceptele spre enunciarea cugetâriloru, stabilindu-se totu-deodata si terminologi'a sintactica cea mai buna ce s'aru potea dá dupa cele mai nóue lucrâri gramaticali.

2. Sintacs'a speciale a limbei romanesci, in care se voru desvoltá in detaiu tóte modurile de espressiune a fia-cârei'a din relatiunile stabilite in partea generale, cautându sa se dea pentru fia-care modu de spressiune esemple numeróse atâtu din limb'a populara, câtu si din cârtile nóstre cele mai bine scrise, vechi séu nóue, producendu-se la fia-care modu de espressiune a unei relatiuni sintactice si idiotismii limbei, alaturându-se fia-care din aceste forme de espressiune cu cele analoge din alte limbi, mai alesu romanice, cautându-se in fine pre de o parte sa se aléga cele mai corecte espressiuni, iéra pre de alt'a sa se puna in vedere solecismii si frasele neadmissibili in limb'a nóstra.

3. Topic'a romanésca, in care se va stabili pre de o parte care este constructiunea româna comuna, iéra pre de alt'a, se voru aretá abaterile dela acésta constructiune, punendu-se in lumina, prin esemple indestulatóre, necessitâtile de espressiuni din cari nascu inversiunile constructiunei comune.

4. Regulele detaiate de ortografia cum si de punctuatiune.

5. Unu conspectu istoricu alu diverseloru fase prin cari a trecutu limb'a romanésca si sintacs'a ei, pentru cá din acest'a sa se traga conclusiuni asupr'a cualitâtiloru generali ale frasei romanesci.

Acestu conspectu insa nu se cere de rigóre, ci se lasa in voi'a concurentiloru.

II. Conditiunile concursului suntu:

1. Marimea opului are sa fia celu putienu de 20 cóle tiparite in octavu mare cu litere garmondu.

2. Terminulu pâna cându manuscriptele concorentiloru au sa fia tramise societâtiei este 15/27 Iuliu 1873.

3. Manuscriptele voru fi scrise in modu legibile, de mâna straina, paginate si legate in fasciculu. Pre pagin'a intâi'a voru purtá o devisa in veri-ce limba, scrisa de asemenea cu mâna straina. Aceeasi devisa se va scrie si pre unu plicu sigilatu cu sigilu fâra initialele autorului, in care plicu se va aflá inchisu numele concurentului.

4. Manuscriptele se voru cercetá si judecá de sectiunea filologica, care va propune societâtiei academice, in siedinti'a plenaria, premiarea acelor'a din operate cari voru satisface programei.

Manuscriptele respinse se voru pastrá in archiv'a societâtiei pâna ce se voru reclamá de autorii loru, ale câror'a nume remanu necunoscute, fiindu ca plicurile ce le voru cuprinde nu se voru deschide.

5. Premiulu destinatu pentru lucrarea care va atinge perfectiunea va fi de 400 galbeni; suntu insa destinate inca dóue premii, unulu de 200 galbeni si altulu de 100 galbeni, in favórea aceloru concurenti cari s'aru apropiá de perfectiunea ceruta.

Presiedinte, A. Treb Laurianu.

Secretariu generalu, I. C. Massimu.

Delegatiunea societâtiei academice rom.

Premiulu Evangeliu Zapp'a.

Conformu decisiunei societâtiei academice române din siedinti'a dela 13 Septemvre 1871, pentru cea mai buna lucrare asupr'a formatiunei cuvinteloru in limb'a româna prin derivatiune si compositiune, se publica concursulu cu program'a si conditiunile urmatóre:

I. Program'a.

Tractatulu va coprinde:

a). O parte generale, in care, cu esemple luate si din alte limbi in legatura de cumnatia cu a nóstra, si mai alesu din limbile clasice ce voru definí si esplicá principiele formatiunei cuvinteloru atâtu prin suficse séu derivatiune in intelesulu mai strinsu, câtu si prin preficse séu compositiune;

b). O parte speciale, care va avea de objeclu formatiunea prin aficse a cuvinteloru limbei românesci si care se va intinde:

1. Asupr'a formatiunei cuvinteloru prin suficse séu derivatiuni, cum: mor-ariu (din mór'a), fericare (din fer'u), strimt-are (din strimtu), carn-osu (din carne), vac-uita (din vaca), parent-escu (din parente), etc. . .

Pentru fia-care suficsu se va stabilí prin numeróse esemple: a) la ce genu de cuvinte se afige; b) déca are o singura forma séu mai multe; c) care este intielesulu celu mai generale alu lui; d) cari suntu insemnarile accidentali ce mai póte luá; e) in casurile in cari intielesulu unui suficsu pare a se atinge cu intielesulu unui'a séu mai multoru alte suficse, care e diferinti'a ce le destinge; f) cari din suficse suntu romanice, cari nu; iéra la acelea cari, de si romanice, paru, prin transformarile fonetice ce au potutu luá in limb'a nóstra, a se departá de corespundietórele loru in cele-lalte limbi romanice, sa se determine cu probe indestulatóre acele transformâri; g) in fine atâtu in respectulu formei, câtu si alu intielesului se voru compará suficsele românesci cu cele corespundietóre din limb'a latina si din alte timbi sorori.

2. Asupr'a formatiunei cuvinteloru cu prefixe séu compositiuni, cum ap-punere, op-punere, despunere, com-punere, ne-fientia, in-famu, etc. . .

Pentru fia-care preficsu, si pururea in comparatiune cu limb'a latina si alte sorori, se va stabilí prin numeróse esemple: a) la ce genu de cuvinte se pune; b) ce transformâri fonetice sufere; c) care e intielesulu lui generale; d) cari suntu insemnârile speciali si derivate ce mai póte luá; e) care e in fine diferinti'a de intielesu a unui preficsu, intru câtu pare ca se atinge cu intielesulu altui preficsu.

3. Asupr'a formatiunei cuvinteloru prin compositiunea a 2 cuvinte, cari esprima fia-care unu conceptu bine definitu, cum: cod-albu, batu-jocura, perde-véra, bine-cuventare, lucé-feru, casca-gura, etc. . . cautându a se stabilí, prin comporatiune cu latin'a si alte limbi sorori pâna la ce gradu limb'a nóstra e susceptibile de asemeni compositiuni si cari anume suntu legile si tipii acestoru formatiuni.

II. Conditiuni.

1. Marimea operatului va fi aprosimativu intre 15—20 cóle de tipariu, formatu octavu ordinaru cu litere garmondu.

2. Terminulu concursului, cându manuscriptele au sa vina in cancelari'a societâtiei academice, este 30 Iuliu 1864.

Cele venite mai târdiu nu se voru luá in consideratiune.

3. Manuscriptele se cere sa fia scrise curatu, legibile si de mân'a straina, bine legate in fascicule sî paginate.

4. In fruntea manuscriptului va fi scrisa o devisa séu motto in veri-ce limba sî totu de mâna straina.

5. Pre lânga manuscriptu se va alaturá sî o scrisóre inchisa in plicu, sigilata cu sigiliu fâra initialele autorului, adresata câtra societatea academica sî portându pre adres'a din afara devis'a manuscriptului scrisa iéra-si de mân'a straina, iéra in intru numele autorului.

6. Manuscriptele se voru censurá sî judecá prin sectiunea filologica, care va propune societâtiei academice, in siedinti'a plenaria, premiarea acelui'a dintre operatele venite care va meritá premiulu destinatu pentru acésta lucrare.

7. Manuscriptele nepremiate se voru pastrá in archivele societâtiei pâna ce se voru reclamá de autorii loru, ale câror'a nume remanu necunoscute, fiindu ca plicurile ce le voru cuprinde nu se voru deschide.

8. Premiulu defiptu pentru acésta lucrare, din procentele fondului Evangeliu Zapp'a, este de lei noi 1500.

Presiedinte, A. Treb. Laurianu.
Secretariu generalu, I. C. Massimu.

Varietâti.

*** (Congresu federalistu in Prag'a.) Diuariele cehe, vorbindu despre activitatea de mai inainte a noului primu-ministru din Cislaitani'a, conchidu, ca ministeriulu lui Kellersperg este analogu cu decembrismulu, sî de aceea ele insîra totu-odata midilócele, cari au federalistii de ale intrebuintiá facia cu unu asemenea guvernu. Nu e vorb'a numai de a suferí loviturile, dice organulu cehiloru vechi „Pokrok“; acést'a este usioru, câci nocovalm'a (ambosulu) este de feru bunu; trebuie inse sdrobitu ciocanulu, sî spre acést'a se recere; cá intréga partit'a federalista sa fia solidaria in act.une sî sa se supuna unei parole comune. Spre acestu scopu aru trebuí dara cá toti capii partitei federaliste sa se intrunésca la o consultare in Prag'a, unde este statiunea principale a federalismului, sî atunci voru avé ocasiune a se convinge, ca viitoriulu Austriei este alu federalismului. „Narodni Listy“ dice, cu privire la Kellersperg, urmatóriele: Ni se spune, ca cavalerulu Kellersperg aru fi fostu acel'a care in 1859 a dusu dechiaratiunea resbelului la Turinu. Numirea sea de ministru aru insemná deci ca sî Boemiei i s'a dechiaratu resbelu. Noi garantâmu inse, ca in Boemi'a inca se voru aflá Solferino sî Magenta.

— (Reuniunea slaveno-politica „Slovenija“ din Laibach) a tienutu in 1. Novembre o adunare estraordinaria, la carea au participatu vre-o 300 de cetatieni. Acésta adunare a acceptatu cu unanimitate sî cu aplause entusiastice urmatórele resolutiuni: 1. „Reuniunea „Slovenija“ esprime ministeriului Hohenwart deplina incredere sî totu-odata aproba sî consente cu actiunea de impacatiune a acestui ministeriu; 2. Reuniunea saluta articlii fundamentali, decretati de diet'a boema, cá unic'a basa de impacatiune cu tóte natiunile; 3. Deputatii din Carnioli'a suntu provocati, cá in tóte cestiunile sa procéda solidaru cu cei-lalti federalisti.“ — Acést'a este o manifestatiune, care bucurosu o amu vedé intemplându-se sî pre la noi, firesce, dupa alu nostru calapodu.

„Feder.“

*** (Aflâmu din diuariele anglese,) ca curióse monstre de harthía din fabrice japonese s'au depusu de curendu la museulu South-Kensington din Londonu; aceste specimene voru fi strinse sî espediate prin Foreing-Office de ingrigitorii consuliloru anglesi la Canagav'a, la Nangosaki sî la Osaka, precum sî la Yeddo prin siriele Harrx Parhes. Manufactur'a sî materi'a de prim'a calitate a harthiei suntu esploatate in provinciele din intru. Acésta harthía s'a introdusu in Iaponi'a de 1250 de ani; mai inainte se importá dela Corea sî se facea din matasa acoperita cu unu stratu de inu, care fù in usu pâna la 282. Industri'a detoresce inventiunea acestei hârthii unui fiu de Mikado, domnitoriu atunci sî care, dupa ce avù cunoscintia de procederea fabricatiunei, introduse in Iaponi'a harthii'a de dudu pre care o respandí spre semenare intr'unu modu considerabile in tóta tiér'a. Cinci ani suntu de ajunsu pentru desvoltarea arborelului sî taetorile efectuate suntu intrebuintiate la fabricarea harthíei. Desvoltarea arborelului este subjectulu influintieloru climatice. Astfeliu, o seceta mare in tempulu verei, precum sî ploi violinti, suntu vatematórie. In provinci'a Kinsiu, cá sî in cele-lalte pârti ale Iaponiei, harthi'a se face asemenea din scórti'a arborelui numitu k a j i, care se cultiva in acelasi feliu cá sî plant'a producatória de ceaiu, cá sî dululu. Se radica in genere la o inaltime de 6 pâna la 8 picióre. Arborelulu 'si da fructulu pre fia-care tómna. Se despóia atunci de scórtia, care se transforma pre câmpu in harthía. Arborelulu kaji sémena cu richit'a, si consululu anglesu Annesby, care au tramisu din elu o monstra transformata in harthía, la Horeing-Office, esprime parerea ca arborelulu se póte cultivá fórte bine in Angli'a, mai cu séma déca va fi plantatu intr'unu terenu umedu. Déca acésta opiniune este fundata, nu se vede nici unu motivu pentru ce nu se facu incercâri de asemenea cultura, care va dá dóue resultate fórte avantagióse: economi'a pretiului materiei de prim'a calitate sî mai multa soliditate in harthi'a astfeliu fabricata pentru a nu mai avé sbarciture. Charti'a se mai face inca, in Iaponi'a, din scórti'a unui altu arbore numitu Mitsumat'a, care se cultiva mai cu abundantia in provinci'a Kinsin: pre acestu feliu de harthía sa se imprime harthi'a monetale din tiéra. Sî alti arburei suntu asemenea cultivati in Iaponi'a pentru acelasi scopu. Digramele tramise in Angli'a de consuli, observa diuariulu „le Glob“ suntu marturi ale miraculosei ingeniositâti sî stradanie cu care s'au descoperitu fabricarea harthíei-scortia in Iaponi'a. Lemnele tari sî grele suntu reduse in materie moli, care se transforma in urma in foi de harthía tare si care se póte asemenea intrebuitiá spre a face vestminte sî totu feliulu de obiecte de impodobire, sî tóte astea c'o inlesuire estrema, dara dupa obiceiurile grosiere ale tierei. Dar' considerându, adauge acelui'a-si diuariu, tempulu si munc'a ce se consacra acestei manufacture, este usioru de intielesu ca introducerea masineloru moderne aru aduce o revolutiune intréga in acésta ramura importante a industriei laponese, s'aru face probabile unu elementu avantagiosu de comerciu cu celelalte tieri —

„Romanulu.“

Concursu.

Pentru statiunea invetiatorésca dela Apoldu de susu se escrie cencursu pâna la 20 Novembre a. c.

Emolumentele suntu 120 fl. v. a. cuartiru liberu, sî lemne de incalditu pentru scóla sî invetiatoriu.

Apoldu de susu 5 Noemvrie 1871.

Comitetulu parochialu
dim Apoldu-mare.

1—3

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei vacante Camardinesci cu Fili'a Boiulu de josu in protopresbiteratulu Iliei, statatóre din 150 familii, se escrie concursu pâna la 14 Novembre 1871, in care dî va fi sî alegerea de parochu.

Emolumentele suntu:

1. Casa parochiale cu dóue incaperi — camara — siura — sî grâdin'a casei de 1325 orgii cuadrati parte aratóre, parte fanatie.

2. Venitulu stolare indatinatu, sî dela tóta famili'a câte 3 ferdele cucuruzu cu ciocani.

Doritorii de a ocupá acésta statiune, au sa asterna concursele loru instruite in sensulu „Statutului organicu“ la scaunulu protopopescu in Ili'a pâna in terminulu prefiptu,

Ili'a 19 Octomvre 1871.

Cu intielegerea comitetului parochialu.
Ioane Orbonasiu,
protopopu.

(2—3)

Nr. 286—1871.

Concursu.

Devenindu vacante unu stipendiu de 50 fl. v. a. destinatu pentru unu elevu dela scól'a reala, pentru conferirea acelui'a se publica prin acést'a concursu cu terminulu pâna in 10 Decembre a. c. c. n.

Concurentii la acestu stipendiu, au de a-si tramite la subsemnatulu comitetu, pâna la terminulu susu indigitatu, concursele loru, provedíute cu atestate de botezu sî de paupertate, cum sî cu testimoniulu scol. pre Sem. II anulu scol. 1870/1 *).

Sabiiu in 8 Novembre 1871 c. n.

Comitetulu Asociatiunei transilvane.

(3—3)

*) Cele-lalte dîuarie române inca suntu rogate a luá in colónele sele notitia despre acestu conucrsu.

Concursu.

Pentru ocugarea statiunei invetiatoresci la scól'a gr. or. din Şiesuri protopopiatulu Zarandului se deschide concursu pâna in 15 Dec. a. c. Emolumentele impreunate cu acestu postu suntu: Salariu anualu de 200 fl. v. a., 4 stângini de lemne sî cuartiru liberu.

Doritorii de a avé acestu postu au de adresá suplicele loru la subsemnatulu in Bradu.

Bradu, 1 Novembre 1871.

In contielegere cu comitetulu parochialu.
Nicolau I. Mihaltianu,
protopopu.

(2—3)

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei statiuni invetiatoresci la scól'a centrale Orestiór'a de susu lânga care suntu alaturate comunele Orestiór'a de josu cu fili'a sea Buciumu, Ludesci cu fili'a sea Costesci — se deschide concursu pâna la 15 Novembre 1871.

Emolumentele suntu:

1. 300 fl. v. a. in rate platitu;
2. cuartiru liberu — sî lemnele debuincióse. —

Doritorii de a ocupá acestea statiuni suntu avisati — a-si asterne cererile loru in sensulu „Statutului organicu“ aratandu ca suntu de religiunea gr. or., au absolvatu 4 clase gimnasiale, cursulu clericalu séu pedagogicu in institutulu nostru archidiecesanu.

Oresthia 26 Octobre 1871.

In intielegere cu comitetele parochiale.
Nicolau Popoviciu,
protop. gr. or. alu Oresthiei.

(4—3)

Ad. nr. 160 ex 1871.

Citatiune edictale.

Elisabet'a Miklosiu allas Magyar carea de mai multu tempu a paresitu cu necredintia pre legiuitulu ei sociu Avraamu Schiopu, ambii de religiunea ort. orient. din Merchiasi'a, nesciindu-se loculu ubicatiunei sele, — se citéza prin acést'a, cá, in terminu de unu anu de dîle dela datulu escrierei acestui edictu, sa se infacisiedie la subscrisulu scaunu ppescu, câci la din contra, sî in absenti'a densei se va pertractá sî decide — pre bas'a S.S. canóne ale biscricei nóstre ort. res. — procesulu divortiale incaminatu asupra-i de barbatulu ei.

Cati'a 16 Septembre 1871.

Scaunulu ppescu gr. orient. alu Cohalmului,
cá foru matrimoniale.
Nicolau D. Mircea,
Adm. prot.

1—3

Edictu.

Ioann'a nasc. Flórea din Tilisc'a, sub datulu de astadi au incaminatu la forulu matrimoniale subscrisu procesu divortiale asupr'a barbatului ei Vasiliu Iug'a totu din Tilisc'a scaun. Saliscei. Deci fiindu ca numitulu barbatu absentéza din loculu nascerei sele sî din patria de siepte ani si nu se scie loculu aflârei lui, acelasi se indetoréza prin acést'a, cá in terminu de unu anu sa se infatisieze inaintea acestui foru matrimoniale, pentru ca la din contra, sî fâra de elu se voru otarí cele de lege prescrise.

Sabiiu, Octobre 1871.

Forulu matrimoniale gr. res. alu tract.
protop. alu Sabiiului I.

(2—3)

Burs'a de Vien'a.

Din 6/18 Novembre 1871.

Metalicele 5%	57 90	Act. de creditu	305 50
Imprumut. nat. 5%	67 15	Argintulu	116 90
Actiile de banca	811	Galbinulu	5 50

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a si tiparitulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a., ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 90. ANULU XIX.

Sabiiu, in 11/23 Novembre 1871.

Aradu, 9 Novembre. Preasânti'a Sea Par. Episcopu Procopiu, in urmarea celoru decise in sinodulu archieresc din 24 Augustu a. c., a hirotesitu in 8 Novembre de Archimandritu episcopescu pre D. Mironu Romanu Vicariu episcopescu.

Serbarea onomastica a Maj. Sele Imperatesei si Reginei Elisabet'a.

Dumineca in 7 Nov. c. n. s'a serbatu cu solemnitate in biseric'a nóstra din cetate impreuna cu servitiulu ddieescu obicinuitu si onomastic'a Majestâtiei Sele Imperatesei si Reginei Elisabet'a, cetindu-se rugaciuni pentru indelung'a si fericit'a sanatate a Acelei preinalte Dómne. La solemnitatea acést'a o luatu parte Escelenti'a Sea Présântitulu Archiepiscopu si Metropolitu Andreiu Baronu de Siaguna, Consistoriulu archidiecesann, corpulu profesoriloru institutului ped.-teologicu, elevii institutului si unu numeru frumosu de poporu din tóte clasele societâtiei nóstre.

Diurnalulu nostru.

este de unu tempu incóce iérasi tient'a sagetiloru inveninate, aruncate de unii altii prin diuariele nóstre române. Asiá corenpondintele „Federatiunei", dela Alb'a-Iuli'a, in nrulu 106 alu acestei'a dice, ca „Telegrafulu romanu" este unu diuariu ungurescu scrisu romanesce.

Amu intrebá pre intieleptulu autoru alu diplomaticósei si politicósei corespondintie, ca in care numeru a scrisu diuariulu acest'a si a aperatu interesele unguresci si in specialu ale guvernului ungurescu, si pentru cá asertiunea sea sa nu semene unei malitie babesci, sa citedie articuli si sa argumentedie cu fapte insinuárile sele. Pâna cându nu va face acést'a, noi ne vomu indoi de capacitatea corespondintelui de a apretiui cele ce se scriu prin diuarie preste totu si considerâmu pasagiulu seu celu din nrulu citatu alu „Federatiunei" de o ultima si desperata incercare de a depopularisá fói'a nóstra.

Diet'a Ungariei.

In siedinti'a din 7 Novembre se autentica mai intâiu protocolulu siedintiei precedinte. Presiedintele anuncia mai multe petitiuni de jurisdictiuni, care deodata cu cele presentate de câti-va deputati se transpunu comissiunei petitiunarie.

Bl. Orbán interpeléza pre ministrulu de interne in afacerea unoru ilegalitâti, care s'aru fi intemplatu la organisatiuuea scaunului Udvárhely in Trann'a. Ministrulu respunde ca nu-i este nimic'a cunoscutu. Dupa aceste respunde contele Andrássy la interpelatiunea lui Helfy si K. Tisza. Referintele comitetului centralu Ig. Hajdu presinta raportulu despre proiectulu de lege privitoriu la comunele contractualiste. Se va tiparí si pune la ordinea dilei. Se trece la ordinea dilei la care sta proiectulu de lege despre esecutorii judiciali; referintele comitetului centralu L. Szögyényi recomanda casei editiunea acelui comitetu cá basa pentru desbaterea speciale; cas'a primesce proiectulu fâra observare de basa pentru desbaterea speciale si trece indata la acést'a. Deosebiti §§ se lau la desbatere si se primescu fâra modificâri marcabile, cu ce siedinti'a se incheia.

In siedinti'a din 8 Nov. se autentica protocolulu siedintiei precedinte. Mai multi deputati asternu petitiuni private care se tramitu comissiunei respective. Se facu mai multe interpelatiuni pentru publiculu nostru de putienu interesu. La ordinea dilei sta proiectulu de lege pentru venare; asupr'a acestei cestiuni se incinge o desbatere lunga si viua; in fine se primi insa proiectulu de basa pentru desbaterea speciale, care indata se si incepù si durà pâna la § 2 pâna la finea siedintiei.

In 9 Nov. se autentica de asemenea protocolulu siedintiei precedinte. Dupa aceea ia cuventulu A. Mocioni si vorbesce cele publicate in nrulu trecutu. Ministrulu Tóth asterne unu proiectu de lege despre modificarea legei de alegere; dupa aceste se continua desbaterea speciale a legei de venare; §§—27 se primescu fâra modificari insemnate; desbaterea se va continuá in siedinti'a prossima.

In 10 Novembre se tienù o siedintia fórte scurta in care se resolvira câte-va afaceri secundarie si se fini desbaterea speciale despre legea de venare a cârei §§ se acceptara fâra modificâri mai insemnate.

In siedinti'a din 11 Noemvre, dupa finirea formalieloru obicinuite indrépta Fr. Chorin o interpelatiune câtra ministrulu de justitia cu privintia la scirea respandita ca comissiunea esmisa pentru unele modificatiuni ale procedurei civile devenite necesarie in urm'a organisatiunei judecatorieloru aru fi cerutu imputernicirea de a straformá radicalu aceea procedura. Ministrulu respunde la acést'a interpelatiune si dice ca problem'a comissiunei e elaborarea unui proiectu pentru delaturarea defecteloru celoru mai pregnante ale procedurei civile, comissiunea e mai departe insarcinata a precumpani cestiunea ca sa se sustiena curtea de cassatiune in form'a ei de astadi séu aru fi mai bine a se contopí iérasi cu curtea suprema judiciale etc.

Se face alegere pentru unu vice-presiedinte si se alege I. Banó cu 150 voturi contr'a 80 pre care le capetà br. L. Simonyi. I Banó ia cuventulu si multiamesce casei pentru alegere. Se face alegere si pentru câti-va membri a unoru comissiuni si dupa aceea urméza desbaterea despre legea colonistiloru.

In 12 Noemvre tienura ambele case siedintie scurte in care ministrulu Szlávy dupa finirea formalieloru obicinuite impartesiesce ca M. Sea a chiamatu pre contele Andrissy la Vien'a si ca e probabile ca se voru face schimbari in sinulu regimului; in ateri impregiurâri róga casele a-si sistá siedintiele publice pâna s'ai indeplinitu acele schimbâri.

Din dóue circulárie consistoriali estragemu aici urmatórele:

Fiindca unii dintre PP. Protopopi si Administratori protopopesci, dupa cum se arata Consistoriului archidiecesanu de câtra Directiunea finantiare r. u. din Clusiu cu harthi'a dto 13 Octobre a. c. Nr. 23.426,— n'au satisfactu inca nici pana acum ordinatiunei consistoriali d. 16 Iuliu a. c. Nr. 575. in privinti'a compunere unei consemnari despre tóte scriptele si deliberatee divortiali, cari dela intrarea in viatia a legei ditali XXIII. (14 Aug. 1868) séu nu s'au timbratu e feliu séu numai defectuosu, si a impartasirei unei atari consemnari cu directiunea finantiarie respectiva pre timbrare, — asiá Consistoriulu archidiecesanu si afla indemnatu a indatorá de nou pe PP. Protopopi si Administratori protopopesci, cá fâra amanare s caute a satisface susnumitei ordinatiuni consistonli cu aceea, cá pe viitoriu aceste consemnari despre actele divortiali netimbrate precum si despre deliberæle devenite in putere de lege, suntu de a se imparta de a dreptulu acelui oficiu r. u. de contributiune, in carui teritoriu locuiescu partile litigante.

Fiindca la cele mai multe proces divortiali s'a observatu, ca actele procesuali ale partidoru se lucra de nisce oameni, cari n'au nici cea mai ma cunoscintia de canónele bisericei nóstre si nu sciu fomulá si motivá petitulu loru, ba prea adeseori se intemla, ca vrendu a 'si acoperi nesciinti'a loru, sub nume partidei se dimitu in cele mai frivole polemii, din carcausa scriptele acestoru procese divortiali devinu séde totu nechiare séu prea voluminóse, asiá incâtu intotu casulu pertractarea si deciderea loru atâtu la scaunele ppesci, câtu si la Consistoriu se ingreunéza intr'o mesura de totu mare; si fiinduca de altâ parte fetieloru litigante se causeaza chieltueli mari din partea aceloru defenscri, carii numai pre ascunsu lucra, si numele loru nu le scriu pre conceptele loru; asiá Consistoriulu archidiecesanu voindu a delaturá aceste abusuri, si a nu lasá, cá poporulu nostru credintiosu se devina prada acestoru chieltueli mari, s'a aflatu indemnatu a otari: cá pe viitoriu scriptele proceseloru divortiali, tocmai cá si la procesele civili, se fia subscrise afora de partida si de advocatulu séu Defensorele, si scaunele ppesci, cá judecatorii de I. instantia in cause matrimoniali, dela publicarea acestei ordinatiuni sà nu mai primésca spre pertractare scripte fora subcrierea advocatului, séu defensorului.

De aci nici de cum nu urmédia, ca si candu Consistoriulu archidiecesanu aru voi sà restringa pe cei litiganti in alegerea Advocatiloru séuDefensoriloru loru, ci urméza invederatu, ca Consistoriulu archidiecesanu voiesce a asiezá ordinea buna prin hotârirea acést'a, lasàndu fetieloru litigante voia libera de asi luá dupa placu pe advocatulu séu defensorele loru, dar' pretinde, cá fiecare advocatu séu defensore sà subscrie numele seu in harthi'a, ce o face in partea clientului seu.

In fine defensorele in inticlesulu § fului 442 din Compendiulu dreptului Canonicu póte fi nu numai unu advocatu censuratu, ci si unu preotu si diaconu, si mireanu, care cunósce canónele bisericesci, si este cunoscutu de omu literatu, si spre acestu scopu are incuviintiarea Archiereului seu.

Càtu pentru spesele procesuali, acestea suntu de a se insemná din positia in positia, si ase asterne la scaunulu protopopescu, cá la aducerea deliberatului sà se licuideze si otârasca si in privinti'a loru, si apoi de odata cu actele se voru asterne Consistoriului spre revisiune si finala decidere.

Sabiiu, 7/19 Novembre 1871.

Domnule redactoru! Resarvandu-mi dreptulu de a respunde — cându 'mi voru iertá impregiurârile — la tóte, câte s'au versatu asupr'a mea in numerii 87 si 88 ai „Telegr. Rom." — cu privire la cele ce se cuprindu in nr. de astadi 89 si anumitu la corespondinti'a din Alb'a-Iuli'a 10 Nov. n. 1871, rogu pre onorat'a redactiune sa bine-voiésca a dá locu in „Telegr. Romn." urmatórei

Dechiaratiuni:

1. Eu despre autorulu si isvorulu corespondintiei din Alb'a-Iuli'a primita in nr. 106 alu „Federatiunei" n'amu nici cea mai departe cunoscintia;

2. Déca sub protopopulu, ce se pretinde a fi autorulu acelei corespondintie, a'si fi cumv'a intielesu eu — precum cu parere de reu amu vediutu, ca sum suspicionatu si despre altele — si prin urmare, déca eruptiunile corespondintelui Y. aru fi indreptate asupr'a persónei mele; eu cea dintâiu o dechiaru de scornitura malitiósa si tendentiósa, iéra pre cele din urma de calumnii nerusinate si totulu, de o intriga diavolésca si unu capu de opera iesuitica.

3. Prin organulu „Telegrafului Romanu" provocu prin acést'a si rogu pre redactorulu „Federatiunei," cá in nr. celu mai de aprópe alu „Federatiunei" sa reverse lumina asupr'a cuvinteloru „Telegrafului" de astadi: „ca insusi redactorele „Federatiunei" s'au esprimatu inaintea mai multor'a, cumca de-si i pare reu pentru publicarea acelei coresp., dara acést'a a venitu din partea unui barbatu — protopopu neunitu din Sabiiu — care sta in fruntea trebiloru bisericesci, aprópe de Metropolitulu

atacatu, prin urmare acel'a are sa respunda pentru invectivele cuprinse in acea corespondintia“ sî — standu acést'a — sa se dechiare ca cine este acelu protopopu ?

Ioanu Hanni'a,
protop. prof. sî dirnctoru.

Comitetulu „ad hoc“ 'si publica procesele verbale in „Albin'a“ pre largu. Lucru curiosu inse ca cu tóta estensiunea publicârei cuprinsurile pareriloru, ce au incursu, nu se amintescu. Ne spune dreptu despagubire si mai pre largu parerile membriloru sei, de cari nu avea nimenea lipsa si despre cari se potea presupune fâra de a intrunî pre respectivii domni in comitetu. Din tóte câte cetimu in procesulu verbale, nimic'a nu apare asiá interesantu, cá continuitatea dreptului natiunale, adusu in legatura cu conferinti'a dela Mercurea. Acést'a merita a fi tratata deosebitu.

„Albin'a“ cu multu necasu, dara totu au ajunsu sî ea la o infratire. Ne spune ca „Jokai“, „binemeritatulu“ redactore alu diuariului magiaru „Hon“ i dede ansa la acésta sublima tema.

Celu putienu acum nu va mai invidiá pre altii cerii s'au infratitu mai nainte, de sî acést'a inca e la ómeni de calibru albinescu o scandela fórte mare. Acei altii au facutu o infratire cu concetatieni de ai loru pentru afaceri comunali. „Albin'a“ inse a intielesu dela „Hon“, ca acest'a s'a indignatu de nisce escese ce le-au facutu nisce magiari béti in Nitr'a cu ocasiunea unei adunâri natiunale slovace sî indignatiunea acést'a a datu ansa la celu „dintâiu pasu de infratire.“ Sa fimu disu noi asiá ce-va ! n'avea tiér'a ungurésca atâti bani cu câtu sa ne buciume „Albin'a“ ca suntemu venduti unguriloru. Dara ce sa-i faci ? Moral'a „Albinei“ este de a avé dens'a totu-déun'a dreptu sî de a luá totu-déun'a la tóte actele natiunali initiativ'a. Altu-feliu ele nu suntu bune. Noi credemu ca sî cu principiele moralei densei vomu mai stá câte-odata de vorba. Tóta ból'a sasi afle léculu.

Sabiiu, 4 Novembre st. v. 1871

(Urmare.)

Punctulu 2, pre care lu combate, e celu cu „belescu“. Cu privintia la acest'a amu a comunicá ca despre „preoti sî invinuiri drepte sî nedrepte“ nu s'a amintitu nimicu in sinodu ci numai despre protopopi sî adeca dni'a sea a disu ca sa se fipseze o léfa la protopopu, cá acest'a sa si o aiba anumita sî sa nu mai póta scóte sî rumpe dela poporu câtu i place lui. Fipsarea lefei e o necessitate, câci dupa cum cu totii scimu, au disu dnulu E. M., protopopii „belescu“ poporulu sî suntu sî si luti a o face. Pasagiulu frumosu, unde vorbesce despre acést'a, d. E. M. in sinodu nu la vorbitu, ci l'a compusu sî scrisu dupa aceea acasa, cu scopu de a nu o rumpe cu protopopii, pre cari in sinodulu din Mercurea, fia sî numai prin espressiunea triviale „belescu“, i-a atacatu, chiaru sî câudu aru fi vorbitu dupa cum a scrisu, indata ce in generalu afirma ca suntu „invinuiri drepte“ ; câci déca cineva scóte ceva cu nedreptulu dela altulu, insiéla ; protopopii dupa dis'a dlui o facu, dupa cum arata invinuirile drepte, ergo protopopii suntu insielatori séu belitori. Asiá dara sa concedemu ca dlui a vorbitu dupa cum a scrisu, sî totu-sî cine-va póte sa nu fia „omu reu la sufletu, desbracatu de totu semtiulu bunu“ câudu publica ca, dni'a sea a vatematu statulu preotiescu resp. protopopescu, cí din contra, câudu cine-va n'aru fi simtitu vatemarea, s'aru potea afirmá despre elu ca simtiulu lui celu bunu e tocitu etc. Prin urmare e doveditu ca pasagiulu resp. alu dniei sele e o frasa góla, o sofisma, prin care voiesce asi spelá faci'a sî a ascunde adeverulu. Sum deci indreptatitu a intrebá : cine e omu reu la sufletu, spiritu perversu, dupa cum a intitulatu dni'a sea pre subsemnatulu, acel'a care semte o vatemare adevarata, intentiunata sî o publica séu acel'a care vatema sî apoi vediendu ca nu i iésa bine la cale 'si néga fapt'a sî invinovatiesce prealtulu ? —

Cu o cutesantia sî obrasnicia condamnavera se incérca dlu E. M. mai departe a ascunde adeverulu in punctulu principalu sî adeca in punctulu unde sinodulu alegatoriu a trecutu preste „concursu“ nu a respectatu legea sî comitetulu seu sî fâra de a luá séma de aceste le-a desconsideratu cu o negrigintia neescusavera sî ceea ce este mai multu nici n'a adusu bateru unu conclusu in privinti'a acést'a ; va sa dica nu numai a calcatu legea ci sî o formalitate parlamentaria. — (Acestu punctu lu numesce dni'a sea „bub'a pseudo-membrului ; in adeveru : este greu a se cunósce pre sine câci altucum, póte ca dni'a sea de atunci s'aru fi convinsu ca, insusi a fostu bub'a cea rea a sinodului, membrulu cangrenatu, care trebuiá, dupa scriptura, taiatu sî aruncatu cá sa nu molipsésca totu trupulu.)

Cu privintia la aceste este superfluu a mo estinde mai pre largu din causa ca sî ací dlu E. M. dechiara ceea ce s'a spusu in „de sub v.“ ca adeca dni'a sea a indemnatu pre sinodu — „din punctulu de vedere alu economisârei de tempu“ a calcá concursulu sî comitetulu, ceea ce se póte vedea din coresp. d. sele. Nu scimu déca dni'a sea a vorbitu in sinodu sî scrisu in corespondintia cele referitóre la punctulu acest'a din nepriceperea statutului org., a canóneloru bisericesci, sî preste totu, din necunoscintia ori cu scopu (absichtlich). In casulu dintâiu sa nu se afle vatematu déca i dâmu sfatulu a scrutiná ce-va mai bine ale nóstre asiediamente sî apoi se va convinge despre neadeverulu celoru afirmate, se va convinge ca nu e numai § 53 din „Statutulu organicu“ datatoriu de mesura, care lucru se póte deduce, mai la mâna, chiaru sî din autonomi'a parochieloru sî a protopresbiterateloru ; in casulu alu doilea lu compatimimu de atât'a reintia sî i dâmu ierasi svatulu a strigá : „pater peccavi“ fatia de patria-i mai ingusta, care de atâtea ori sî dniei sele cá si altor'a i-a doveditu favoruri, l'a cuprinsu in bratiele-i deschise sî l'a adapostitu ; câci numai asiá i va fi possibilu a repará incâtu-va increderea care o a avutu la poporulu Mercureanu sî preste totu, sî de care a abusatu orbesce, care abusare ne-a indignatu, ne-a ingretiosiatu pre toti, mai multu decâtu, póte, crede dni'a sea. —

Multu ne place cum incungiura dlu E. M. cuvintele cele „fâra de simbure“: „teoriele nu platescu nimic'a sî testimoniele suntu litera mórta.“ Despre aceste nu vorbesce in tóta coresp. nimic'a, se póte ca se va fi rusînatu de goliciunea, ce si-a datu atunci ; ci amintesce numai despre o cualificatiune dupla : practica sî teoretica. Acést'a nu trebuiá sa o spune lumei, câci este unu lucru prea cunoscutu, ci trebuiá sa afirme ca pracs'a basata pre teorii largi, bune sî perfecte este de preferitu teorieloru singure. Teoriele suntu bas'a sine qua non a pracsei in ori-care specialitate, pentru individii cari doresc sa coversiésca incâtu-va aceea specialitate. Pracs'a nebasata pre atari teorii este unilaterale, neindestuli óre sî nu cualfica nici nu deschide cui-va drumulu la o cariera mai inalta ; nu ne potemu aratá lumei culte cu ea, ci trebuie sa o ascundemu fatia de pracs'a asiediata pre teorii. Cumca unu omu, care n'a fiutu studiele teoretice etc. n'are teorii complete este unu adeveru necontestaveru, afara déca cine-va este unu geniu. Studiele teoretice universale se potu castigá numai la gimnasiu respective ale scóle de specialitate sî, completarea loru in vre-o specialitate la facultâti. Clientii dlui E. M. nau finitu nici pre aprópe cursulu studieloru, prin urmare nici nu au acele pregatiri teoretice cari i inceptatiesce la aspirarea de a face o cariera, afara deca cum-va nu suntu geniuri —, care lucru lu lasâmu publicului spre judecare.

Individulu idiestratu cu teoriele castigate la gimnasiu sî facultte totu-déun'a ajunge sî intrece in eruditiune pe unulu cu teorii mai putiene, pre câudu vice-vrs'a nici câudu nu se póte afirmá sî din acésa causa considerându chiamarea inalta a unui protopresbiteru, sum de parere ca teoriele compte suntu totu-dé-un'a de preferitu pracsei asi dicendu mehanice, câci acést'a nu o va aduc nici câudu la vre-o perfectiune, pre câudu tecieloru le este drumulu preparatu de a-si luá unu aventu mai maretiu. Asiá dara nici in privinti'a acést'a n'a avutu dlu E. M. dreptu câudu a folositu de aceea norma in sinodu contr'a candidâloru cu teorii, chiaru câudu le-aru fi comentatu dpa cum scrie, ceea ce nu sta ; totulu ce a avut de scopu cu acele cuvinte a fostu : seducerea sinodului sî aplicarea lui spre clientii dniei sele, cai altu cum aru fi remasu in balta. Déca dlu M. l'a voitu sa vateme pre nimenea dupa cum dice pri acele afirmari necópte, ci a vorbitu obiectivu, apoi cum de dupa pronunciarea loru a tienutu de nesariu a se adresá câtra subsemnatulu cu esusâri ca n'a fostu tientite contr'a nimenui si in urmare nici contr'a subsemnatului sî déca a fost tientite apoi lu tienemu tocmai din acést'a caus de unu omu fatiarnicu si fâra caracteru, câci : nu stá fatia cu cuvintele sele, séu dupa dis'a romanésca un'a dice sî alt'a face.

(Va urmá.)

Nr. 844.
Epit. 297.

Circulariulu senatului epitropescu alu consistoriului românu greco-orientalu din Aradu.

(Prin care se normisédia tacsele consistoriale pentru fondulu diecesanu, sî cele pentru scaunele protopresbiterale.)

Sinodulu eparchiei aradane tienutu in anulu trecutu 1870, prin conclusulu de sub nr. 140, a enunciatu intr'altele cum ca : Tacsele pâna acum'a in usu la consistorie, avendu a fi precisu fipsate prin senatulu epitropescu, pâna la regularea loru definitiva, remânu in vigóre in asemenea mesura sî pentru scaunele protopresbiterale ; avendu a se intrebuintiá la protopresbiteratu pentru acoperirea speseloru scaunului, dupa modulu sî mesur'a ce se va staverí acolo ; iéra cele intrate la consistorie, se voru administrá pre lânga conturi formali episcopiei pre sém'a fondului generalu diecesanu.“

Pentru efectuirea acestui conclusu sinodalu, senatulu epitropescu alu consistoriului de aicia, avendu in vedere tacsatoriulu introdusu din vechime cu „Rescriptulu dechiaratoriu“ sî modificârile intemplate in decurgerea tempului, apoi schimbârile intrate in sistemulu administratiunei bisericesci, — prin acést'a in modu provisoriu a normisatu tacsele cuprinse in conspectulu aici sub ¹/. alaturatu.

1. Dupa acést'a normisare, statiunile de parochu, capelanu sî invetiatoriu, suntu impartite in 3 clase, fipsându-se tacs'a obveninda pentru fiesce-care de osebi ; carea se cere la intarirea respectiviloru parochi, capelani sî invetiatori.

2. Câudu cine-va se stramuta dela o statiune la alt'a, are de a platí pre lânga tacs'a espusa in punctulu 1, sî adausulu fipsatu de sub punctulu 2 alu conspectului ; care adausu, la prim'a stremutare se da simplu ; la a dóu'a duplu ; la a trei'a triplu; sî asiá mai departe.

3. Tacsele normisate se voru incassá in modu supletoriu pentru tóte casurile, câte au intrevenitu dela constituirea noului consistoriu, sî respective a scauneloru protopresbiterali.

4. Clasificarea generala a statiuniloru preotiesci sî invetiatoresci, se va efectuí de aci inainte ; iéra deocamdata statiunile, ce vinu anume sub intrebare, se voru clasificá din casu in casu.

5. In causele de controversie (procese matrimoniali) tacsele obveninde le va anticipá partea acusatória ; fiindu apoi prin sentinti'a forului competinte, a se convincá partea adversaria la reboni-ficarea respective suportarea acestei tacse, sî celoru ce se voru mai pretinde. —

6. Esceptiunea dela solvirea acestoru tacse, numai cu privire la acei'a se póte face, cari prin atestate autentice, demne de crediementu, voru documentá : „absolut'a paupertate materiala ;“ avendu forulu de prim'a instantia, a notificá asemene impregiurâri obveninde in sentinti'a meirtoriala.

7. Tacsele pentru estradarea sî vidimarea unei copie, respective unui estrasu protocolariu, despre actulu de complanare intre pârtile litigante, incheiatu la scaunulu protopresbiteralu, competu notariului scaunului protopresbiteralu ; iéra pentru cele estradate din archivulu consistorialu, competu secretariului consistorialu.

8. Scaunele protopresbiterali, au a portá unu ratiociniu esactu despre perceptiunile tacseloru, sî despre erogatiunile facute din acele.

9. Statiunile preotiesci, le clasifica concernentulu scaunu protopresbiteralu, cu ocasiunea esaminarei actului de alegere, de parvchu séu capelanu ; reflectându firesce la veniturile, respective dotatiunea parochiei séu a capelaniei. —

10. Clasificarea statiuniloru invetiatoresci o va enunciá senatulu scolariu cu ocasiunea esaminarei actului de alegere a respectivului invetiatoriu ; reflectându-se asisderea la salariele sî emolumentele cu care suntu provediute statiunile invetiatoresci.

11. Tacsele obveninde dela parochu sî capelanu, suntu de a se solví de locu dupa intarirea actului de alegere ; iéra cele dela invetiatori, la primirea decretului de intarire : observându-se acést'a sî la casurile de stramutari dela o statiune la alt'a.

12. Acei preoti, capelani séu invetiatori nou alesi, cari din lips'a midilóceloru materiali, n'aru fi in stare de locu a depune tacs'a receruta, se potu deobligá a solví in rate lunarie, séu pâna la unu terminu acomodatu, ce li se va defige. —

13. Totu odata se pune in datorintia domniloru protopresviteri : a eruí tóte casurile amintite in punctulu 3, câte au intrevenitu dela constituirea noului Consistoriu, anume dela 1 Iuniu 1870 sî astufeliu a esecutá supletórea incasare a tacseloru obvenínde dela respectivii individi ; avendu cele destinate pre sém'a fondului generalu diecesanu, a le administrá aici, pre lânga specific'a consemnare ; iéra cele menite pre sém'a scaunului protopresbiteralu, a le intrebuintiá acolo. —

14. In fine din partea Consistoriului metrodolitanu se pretinde, cá cu substernerea veri-câreí'a cause de apelata, respectiv'a parte insinuatória, sa depuna articipative sî tacs'a de 50 fl. v. a. menita pentru acoperire speseloru ce se facu acolo. —

Concurentii domni protopresviteri suntu poftiti : spre scire sî acomodare, a espedá fiesce-cârui comitetu parochialu sî preotimei, câte unu esemplariu din acestu cerculariu, adornatu cu conspectulu tacseloru de sub intrebare ; avendu despre acést'a a reportá la tempulu seu.

Datu din siedinti'a senatului epitropescu, alu Consistoriului românu greco-orientalu din Aradu, tienuta in 22 Octobre 1871.

Din incredintiarea Présântiei Sele Domnului Episcopu :

Andreiu Papp, m. p.
Protosincelu, cá presiedinte substitutu.

Estradatu prin referintele :

Petru Petroviciu, m. p.
Asesoru consistorialu.

Delegatiunea societâtiei academice rom.

Premiulu Alexandru Ioanu I.

Conformu decisiunei luata de societatea academica româna, in siedinti'a din 3 Septemvre, pentru cea mai buna traducere a opului lui Cesare ; de Belo-Civili cu anecsele Belo-Alexandrino, Africano et. Hispaniensi, se publica concursulu cu program'a sî conditiunile urmatóre :

1. Traducerea va fi intr'o limba românésca curata sî eleganta, cautându a se reproduce sî in traducere cualitâtile originalului.

Se lasa insa in vederea traducatorului a dá note critice asupr'a diferiteloru lectiuni ale locuriloru obscure din tecstu, cum sî asupr'a termineloru technice sî numeniloru proprii.

2. Terminulu concursului, câudu manuscriptele au sa vina in cancelari'a societâtiei academiae, este 15 Iuliu 1873, st. v.

Cele venite mai târdiu nu se voru luá in consideratiune.

3. Manuscriptele se cere sa fia scrise curatu, legibili sî de mân'a straina, bine legate in fascicule sî paginate.

3. In fruntea manuscriptului va fi scrisa o devisa séa moto in veri-ce limba sî totu de mâna straina.

5. Pre lânga manuscriptu se va alaturá sî o scrisóre inchisa in plicu, sigilata cu sigilu fâra initialele autorului, adresata câtra societatea academica sî purtându pre adres'a din afara devis'a manuscriptului scrisa iérasi de mâna straina, iéra in intru numele traducatoriului.

6. Manuscriptele se voru censurá sî judecá prin sectiunea filologica, care va propune societâtiei academice, in siedinti'a plenaria, premiarea acelui'a dintre operatele venite care va meritá premiulu destinatu pentru asta lucrare.

7. Manuscriptele nepremiate se voru pastrá in archivele societâtiei pâna ce se voru reclamá de autorii loru, ale câroru numeni remânu necunoscute, fiindu ca plicurile ce le voru coprinde nu se voru deschide.

8. Premiulu defiptu pentru acésta lucrare, din procentele fondului Alexandru Ioanu I, este de lei noi 1,200.

Presiedinte, A. Treb. Laurianu

Secretariu-generalu, I. C. Massimu.

Premiulu Alexandru Odobescu.

Conformu cu decisiunea societâtiei academice-româee, luata in siedinti'a din 13 Septemvre 1871, se publica concursu pentru cea mai buna lucrare istorica asupr'a popóreloru cari au locuitu tierile române de-a steng'a Dunarei mai 'nainte de conquist'a acestoru tieri de câtra imperatorele Trajanu.

A. Aceste cercetâri voru fi indreptate :

1. Asupr'a geografiei antica a Daciei din tempii anteriori asiediamînteloru române dintr'ens'a.

2. Asupr'a originei denumiriloru sî distinctiuniloru etnografice ale popóreloru cari au locuitu aceste tieri.

3. Asupr'a religiunei, institutiuniloru, legiloru usuriloru sî gradului de civilisatiune ale aceloru popóre, avendu-se in vedere sî monumentele de ori ce natura cari s'au potutu pastrá de la densele.

4. Asupr'a vestigieloru remase din limbile loru.

5. Concurentii voru trebuí sa estraga notiuni pre câtu se póte mai complecte din autorii antici (Elenii sî Latinii) cari au atinsu aceste subiecte, sî totu-oda sa supuna la o critica comparativa plina de atentiune tóte opiniunile principali emise de invetiatii istorici sî archiologii moderni asupr'a materieloru din programa. Printr'unu asemenea studiu, concurentii voru trebuí sa-si formeze o opiniune critica, pre care o voru intemeiá pre argumente scientifice.

6. Scrierea va avea o distributiune sistematica ; ea va fi redusa in limb'a româna cu unu stilu corectu sî limpede. Textulu disertatiunei va avea o intindere aprosimativa cá de 200 pagine in 8° de tipariu cu litere garmondu.

Cuantitatea sî estensiunea noteloru anecsate la tecstu suntu lasate la dispositiunea autoriloru.

B. Conditiuni.

1· Manuscriptele voru fi tramise la delegatiunea societâtiei academice curatu prescrise de mâna straina, fâra de a portá numele autorului, ci numai o devisa scrisa atâtu pre manuscriptu câtu sî pre unu alaturatu plicu sigilatu, care va contiene numele sî adres'a autorului.

Terminulu defiptu pentru admisiunea manuscripteloru este pâna la 15 Iuliu anulu 1873.

2. Disertatiunile voru fi judecate de societatea academica, care va decerne premiulu acelui'a care va fi recunoscuta ca satisface tóte conditiunile programei.

3. Premiulu care se va potea decerne in anulu 1873 va fi in suma de o mie lei noi, plusu interesele ce capitalulu acest'a va fi produsu pâna la epoc'a decernerei premiului.

4. Nepresentându-se nici unu manuscriptu pâna la terminulu mai susu defiptu, se va prelungí concursulu inca pre unu anu, adeca pâna 1874, adaogându-se la premiu sî interesele sumei pre alu treilea anu.

Presiedinte, A. Treb. Laurianu.

Secretariu, I. C. Massimu.

Romani'a.

Despre congresulu presei române in Bucuresci scrie „Telegrafulu“ urmatórele :

Fideli angagiamentului publicâmu numai lucrarile cele definitive ale areopagului diaristicei române.

Pâna Vineri sér'a s'au votatu numai patru articoli din proiectulu maioritâtiei, câror'a minoritatea le-a opusu nóue articoli dintr'unu contr'a proiectu.

Proiectulu maioritâtiei este combinatu astufeliu, in câtu mâne séu poi-mâne tovaresi'a se va desface, dupa modelulu tuturoru coalitiuniloru, câci nici unu articolu nu este cumpletu sî claru, ci totu numai frase cu dóue intielesuri.

Contr'a-proiectulu minoritâtiei, compusu din diuariele „Telegrafulu“, „Poporulu“, „Opiniunea Publica“ sî „Column'a lui Traianu“, plusu membrii onorifici dd. dr. V. I. Vladescu, dr. Barbu Constantinescu, N. At. Popoviciu, Tudoru P. Radulescu sî B. P. Radulescu, tinde a stabilí o adeverata programa a viitoriului mare partitu natiunalu.

Primulu articolu din contr'a-proiectulu minoritâtiei, dupa cum s'a presentatu in congresu, este :

Art. I. „Nationalitatea mai pre susu de tóte.

„Desvoltarea natiunala prin democratia.

„Natiunalitatea sî democrati'a nu admitu oportunitate.“

Maioritatea a respinsu acestu articolu, votându pre alu seu carele suna asiá :

Ar. I. „Natiunalitatea, interesele sî libertâtile ei, trebuie a fi regul'a nóstra de conduita a tuturoru in tóte ramurile activitâtiei publice sî private.

„Natiunea este complesulu intregului poporu românu ; adeverat'a politica natiunala nu póte admite asuprirea unei pârti din natiune prin ceea-lalta.

„Pres'a va luptá dara pentru realisarea unui guvernamentu românu de susu pâna diosu prin natiune sî pentru natiune, intemeiatu pre adeverat'a libertate natiunala.“

Serman'a natiunalitate româna este subordonata la atâtea conditiuni vage sî controversate, in câtu pâna sî d. Bolduru Latiescu va subscrie acestu articolu, strigându apoi cu emfasu ca Muntenii asuprescu pre Moldoveni, câci ce alt'a póte insemná espresiunea : asuprirea unei pârti din natiune prin ceea-lalta ?

Interesele sî libertâtile nefiindu definite sî precisate, d. Ioanu Ghic'a va repetá vechi'a sa teoria, ca impamentenirea evreilora sî desfiintiarea vamiloru trebuie facute in interesulu sî pentru libertatea Romaniei !

D. Titu-Liviu Maiorescu dicându : Natinnalitatea in limitele adeverului, sciá ca prin elasticitatea „adeverului“ póte sa ucida natiunalitatea ; maioritatea congresului presei române dice : Natiunalitatea in limitele intereseloru sî libertâtiloru ; ceea ce in fondu nu difera !

Sa pasimu mai departe.

Dupa articolulu I, minoritatea au propusu urmatorii trei articoli :

Art. 2. Pres'a româna va combate cu târia ori-ce incercare, directa séu indirecta, de a colonisá Romani'a cu elemente straine.

Art. 3. Pres'a româna nu va incetá de a cere dela poterile Statului luarea urmatóreloru mesuri contr'a invasiunei economice-politice a evreiloru, cari, intre cele-lalte forméza in Romani'a avantgard'a germanismului :

a) Poprirea de a locuí sub ori-co pretestu in comune urbane ;

b) interdictiunea in comune urbane :

1. de a colportá ;

2. de a tiené taverne sî a negotiá cu obiecte de consumatiune ;

c) oprirea de a esercitá professiunea de medici sî de farmacisti ;

d) inlaturarea dela ori-ce intreprinderi publice ;

e) denuntiarea sî desfiintiarea tuturoru conventiuniloru, in poterea câror'a, prin frauda sî sub alte nume, evreii stapanescu in Romani'a, contra legei, proprietâti teritoriale.

f) Respingerea pre viitoriu dela fruntari'a româna a nóueloru cârduri de evreime.

Art. 4. Pres'a româna va lovi in tóte modurile acea propagându franc-masonica, prin care in forma nationalismulu se néga sî se sacrifica in favórea unui utopicu umanitarismu, iéra in fondu intrég'a doctrina se reduce la funest'a massima : fa-te ca iubesci tóta lumea pentru a avea dreptulu de a nu iubí nimic'a.“

Ei bine, maioritatea a respinsu acesti trei articoli, a respinsu ori-ce alusiune la franc-masoni, a respinsu ori-ce combatere a colonieloru straine in genere, a respinsu ori-ce mesura categorica contr'a evreiloru, sî s'a marginitu a votá urmatórea platonica formula :

Art. II. „Germanismulu amenintia pre fatia tierile Dunarei. Pres'a va combate cu târia ori-ce incercare directa séu indirecta a colonisârei tierei cu nemtii. De asemenea va luptá cu energia contr'a invasiunei sistematice sî crescende a jidovimei, acésta adeverata ante-garda a germanismului. Pres'a va cere aplicarea cu rigóre a legiloru esistinti sî luarea de nóue eficace mesuri in interesulu ordinei publice sî alu moralei contr'a esploatârei ce facu jidovii in Romani'a sî la care este espusa populatiunea nóstra mai alesu in comunele rurale.“

Varietâti.

*** C. Andrássy ministrulu afaceriloru esterne a depusu juramentulu imbracatu in uniforma de colonelu de honvedi.

*** Principele Serbiei Milanu

va luá în casatoria pre o sora de a reginei grecesei, dupa cum se vorbesce acést'a aru fi fostu sî scopulu caletoriei din urma la Livadi'a.

*** Contele de Chambord, unu pretendentu vechiu la tronulu Franciei, asigura pre Pap'a intr'o epistola, ca nu e departe tempulu, cându Franci'a catolica va duce in triumfu pre locutiitoriulu lui Chsu in patrimoniulu Stului Petru. Pâna un'a alta lu svatuiesce însa pre Pap'a sa parasésca Rom'a sî sa calatorésca la Franci'a pâna ce nu se va deschide parlamentulu italianu.

*** Unu diuariu politicu russescu se dice ca va aparé dela anulu nou in-colo in Prag'a sî inca in limb'a rusésca.

*** Postale. Deschidiendu-se in 20 drumulu de feru intre Clusiu sî M. Vasiarheiu a incetatu plecarea carului postale la 1 óra din'a spre Clusiu sî de Luni pléca numai spre Alb'a-Iuli'a sî adeca la 2 óre dupa miediulu noptiei sî la 4 óre dupa amédiu in fia-care dî.

*** (In [illegible] e projectele de legi), ce se voru presentá camerei representantiloru Ungariei din partea ministrului de interne, se afla sî unu proiectu de lege privitoriu la regularea fondului regescu, care, precum se aude, se va presentá deodata cu proiectulu de lege despre modificarea legei electorale.

*** (In tempulu din urma) s'a vorbitu fórte multu despre moralitatea germaniloru. Spre acestu scopu urmatórea statistica nu e fâra interesu : Asasinate, omoruri, otraviri. Franci'a, 82. Germani'a 377. — Ucideri de copii ne-nascuti. Franci'a, 54. Germani'a, 280. — Lovituri sî raniri. Franci'a, 45. Germani'a 1,572. — Violâri sî atentate la pudore : Franci'a, 989. Germani'a, 2669. — Falsuri. Franci'a, 105. Germani'a, 1293. — Incendiuri. Franci'a, 53. Germani'a 809. — Talharia sî furtisiaguri calificate : Franci'a 97. Germani'a 658. — Totale : Franci'a 1,425. Germani'a 7658 fapte immorali. In fati'a acestoru cifre, nu mai e necessitate de nici unu comentariu.

*** (Russi'a se ocupa) mereu sî fórte activu cu desvoltarea sistemului de câi ferate strategice. Preste unu anu tóte fortaretiele din regatulu Poloniei voru fi unite cu Varsavi'a ; cetatiui'a acestui orasiu va formá unulu din unghiurile patrulatere, cuprinse intre Varsavi'a, Petruburgu, Moscu'a sî Chievu, patrulateru alu câruia centru este Brest-Litewski. — Fabric'a de arme dela Tul'a produce pre fia-care anu 220,000 pusci dupa sistemulu lui Kruk.

*** (Statistica.) Cu privire la proportiunea dintre numerulu scóleloru poporali sî a câreimeloru din imperiulu rusescu, circulara septemân'a trecuta mai prin tóte foile urmatóriele date statistice : in cele 38 de tienuturi ale Russiei celei mari numerulu scóleloru poporali e 10,091, a carcimeleru 140,855 ; in cele 9 tienuturi polone sî in Basarabi'a, scóle poporali suntu 1,991, câreime 38,781 ; iéra in cele 3 provincie baltice se afla 1,969 de scóle poporali, sî 6,497 de câreime ; — preste totu, scóle poporali in imperiulu rusescu, de preste 60 de milióne de suflete, suntu 14,651, câreime inse 186,133. — Va sa dica, numerulu câreimeloru in Russi'a e aprópe de 13 ori mai mare, de câtu celu alu scóleloru poporali ; adeca in Russi'a parintesculu guvernu mai multu ingrigesce de setea poporului dupa spirituóse, de câtu dupa spiretualia. Credemu inse, ca nici in imperiulu nostru austro-ungurescu proportiunea nu va fi multu mai favorabile ; atât'a celu pucinu scimu din statistica, ca — in vre-o 4,000 de comunitâti nu se afla de feliu scóle, nu cunóscemu inse nici o comunitate fâra 1, 2, sî 3 câreime !

(O convorbire cu Imperatulu Napoleonu.) Unulu din corespondentii diuariului „Times“ a avutu la 22 Oct. o convorbire cu imperatulu Napoleonu la Chislehurst. Reproducemu acésta convorbire asiá pre cum o publica fói'a anglesa, de óre-ce ea pare interesanta in mai multe privintie. Iéta ce scrie corespondintele acelui diuariu : Imperntulu dice : „Se pretinde ca bonapartistii conspira. Eu nu credu acést'a. Nu suntu de câtu partite, cari, sentiendu-se in minoritate, facu recursu la asemenea midilóce periculóse. Nu conspira de câtu acei ómeni, cari voiescu sa impuna opiniunea loru. Déca a statu cine-va 23 de ani, cá mine, in fruntea unei netiuni mari, sî n'a fostu preocupatu de câtu de ideea, de a asigurá binele tierei, elu 'si conserva sentiulu demnitâtiei sele, consciinti'a dreptului seu, sî nu vré sa scia de intrigele meschine, cari injosescu pre acei ce uséza de densele. Fâra ilusiuni sî fâra descuragiare asceptu totu dela justiti'a poporului francesu sî me supunu destinului meu, fia decretele provedintiei ori care aru fi. Sî apoi, cându a cadiutu cine-va dintr'o positiune asiá de inalta, primulu sentiementu ce incérca nu este acel'a de a se urcá iéra-si la acea inaltime, ci a studiá causele caderei, pentru cá sasi póta esplicá conduit'a sea sî respinge columniele, recunoscându in acel'a-si tempu sî gresielile sele. Privirile se indreptéza atunci mai multu spre trecutu de câtu spre viitoriu, sî omulu tinde mai multu la o reabilitare de câtu la restauratiune. De ací emânu sî legitim'a dorintia, de a recurge la publicitate, spre a respinge atacurile injuste sî a corige opiniunile retacite. A luminá opiniunea publica prin scrieri adeverate este detori'a acelor'a ce suntu persecutati de sórte, pre cându ori ce incercare prematura de a restaurá imperiulu n'aru servi de câtu a impedecá reactiunea morala, care a inceputu dejá a se aretá. Amu spusu acést'a la tóte persónele din Franci'a, cari au venitu sa me visiteze. Eu nu voiu, li-amu disu, nici intrige, nici comploturi. Franci'a are nevoia de pace, pentru cá sa se radice in urm'a desastreloru sele ; mare aru fi culp'a acelui'a, care aru voí sa o turbure dintr'unu interesu personalu. Guvernulu actualu nu este de câtu provisoriu sî nu esclude pentru viitoriu nici o forma de guvernu ; a tinde la resturnarea sea aru fi o actiune rea, cu tóte acestea dreptulu meu remâne intactu, sî pâna cându nu va fi intrebatu poporulu intr'unu modu regulatu, nu va poté sa me impece nici o decisiune a camerei de a fi suveranulu legitimu alu Franciei. Multi oficieri miau scrisu cá sa me intrebe, déca trebuie sa se puna la dispositiunea guvernului actualu sî déca i deslegu de juramentulu loru ; eu li-amu respunsu, ca cestiunea fiindu pusa odata intr'unu modu claru intre ordine sî anarchi'a cea mai desastrósa, sa nu esite a servi tierei loru, dara ca eu nu i potu deslegá de juramentulu loru pâna cându nu va fi alesu natiunea intréga printr'unu votu directu unu guvernu definitivu. Asiá dara me invelescu, precum vedi, cá sî barbatulu lui Oratiu, in dreptulu meu sî in resignatiunea mea. Tare in consciinti'a mea, punu freu impacientiei unor'a sî dispretuiescu renegârile sî insultele celoru alti. Vedu cu óre-care satisfactiune, ca republic'a este silita a luá represalie in contr'a acelor'a, cari au atacatu in cursu de 23 de ani guvernulu meu, sî a recurge la cele mai multe mesure, pre cari leamu crediutu sî eu indispensabile pentru mantienerea ordinei ; dara fiindu ca eu nu sum omulu vreunui partitu, acestu sentiementu face locu in inim'a mea pentru unu altulu mai poternicu : dorerea, de a vedé destinele Franciei lasate in voi'a intemplarei a furiei factiosiloru, a slabitiunei celoru dela potere sî a cereriloru implacabile ale strainului.“

Concursu.

Pentru statiunea invetiatorésca dela Apoldu de susu se escrie concursu pâna la 20 Novembre a. c.

Emolumentele suntu 120 fl. v. a. cuartiru liberu, sî lemne de incalditu pentru scóla sî invetiatoriu.

Apoldu de susu 5 Noemvrie 1871.

Comitetulu parochialu

2—3 din Apoldu-mare.

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei vacante Camardinesci cu Fili'a Boiulu de josu in protopresbiteratulu Iliei, statatóre din 150 familii, se escrie concursu pâna la 14 Novembre 1871, in care dî va fi sî alegerea de parochu.

Emolumentele suntu :

1. Casa parochiale cu dóue incaperi — camara — siura — sî grâdin'a casei de 1325 orgii cuadrati parte aratóre, parte fanatie.

2. Venitulu stolare indatinatu, sî dela tóta famili'a câte 3 ferdele cucuruzu cu ciocani.

Doritorii de a ocupá acésta statiune, au sa astérna concursele loru instruite in sensulu „Statutului organicu“ la scaunulu protopopescu in Ili'a pâna in terminulu prefiptu,

Ili'a 19 Octomvre 1871.

Cu intielegerea comitetului parochialu.

Ioane Orbonasiu,

(3—3) protopopu.

Concursu.

Pentru ocugarea statiunei invetiatoresci la scól'a gr. or. din Şiesuri protopopiatulu Zarandului se deschide concursu pâna in 15 Dec. a. c. Emolumentele impreunate cu acestu postu suntu : Salariu anualu de 200 fl. v. a., 4 stânginî de lemne sî cuartiru liberu.

Doritorii de a avé acestu postu au de adresá suplicele loru la subsemnatulu in Bradu.

Bradu, 1 Novembre 1871.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Nicolau I. Mihaltianu,

(3—3) protopopu.

Burs'a de Vien'a.

Din 9/21 Novembre 1871.

Metalicele 5%	58 30	Act. de creditu	310
Imprumut. nat. 5%	67 80	Argintulu	116 90
Actiile de banca	820	Galbinulu	5 88

„ALBIN'A“

Institutulu de creditu sî de economii.

Terminulu pentru subscrierea de actiuni la „Institutulu de creditu si de economii „ALBIN'A“ se prelungesce prin acést'a pâna in 30 Novembre c. n. a. c. cu acelu adaosu, ca alta prolungire n u va mai urmá la nici o intemplare.

Conditiunile remânu cele cunoscute.

Sabiiu, in 14 Octobre 1871.

Comitetulu fundatoriu.

(3—4)

Redactoru respundietoriu Nicolau Cristea

Editur'a si tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei si provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 91. ANULU XIX.

Sabiiu, in 14/26 Novembre 1871.

Articuli anonimi.

I. Mai multi articuli au aparutu de unu tempu incóce in diuariele nóstre natiunali, cari se ocupa de activitate si passivitate. Dela tempulu de câudu mâui neapte, conduse nu de interesele natiunali, ci de interese de ambitiune vana, impreunate cu nesciintia, s'au apucatu de caus'a natiunale, ni s'a datu trist'a ocasiune de a atrage atentiunea publicului, ca declamatiunile cele vane suntu fórte periculóse pentru noi românii Ele apeléza la simtiemintele nóstre vatamate, amu disu noi adese ori, si se silescu a ne turburá cá sa nu potemu apretiuí puseliunea nóstra si apoi trecendune tempulu cu lamentâri sa lasâmu tóte ocasiunile nefolosite pentru binele nostru natiunalu românu.

Realitatea cea trista ni este o dovada ca epoc'a cea insemnata a prefacerei monarchiei nóstre o amu petrecutu in inertia, si legi, cari taie aduncu si in viati'a nóstra natiunala se creaza si se punu in lucrare, fára de a fi potutu si noi contribuí cu cea mai mica imbunatatire pentru natiunea nóstra.

S'a adusu si se aduce dreptu contra-argumentu, odata legea electorala, carea ni aru fi datu putini deputati, apoi despretiulu celu cu consecuintia cinica, celu indurâmu de la magiari la tóte ocasiunile si chiaru si in diet'a din urma in carea pâna la renumit'a adunare dela Mercurea au luatu parte si vre-o câti-va români ardeleni. Va se dica, intieleptii nostri dicu, ca si déca nu siedeamu cu mânile in sinu, fatia cu legea electorale si cu tendintiele suprematisatórie ale magiariloru noi totu nu poteamu ajunge la nici unu resultatu. Ba ei se ducu mai departe si dicu, ca noi amu fi „sanctiunatu jugulu nostru“ prin participarea la dieta in impregiurâri de aceste.

Ei bine! sa presupunemu ca noi amu fostu in eróre si ca ei au avutu dreptu, intrebâmu, care este modulu prin care sa esimu din impasulu nostru generale? Cum sa venimu si noi odata cá sa nu terguie altii in vederea si in audiulu nostru de pelea nóstra si noi sa nu potemu nici protestá macaru in contr'a unui procesu asiá de insemnatu si de impreunatu cu pericululu esistintiei nóstre?

Suntu siese ani de câudu inaltii nostri poltici au calumniatu orbisiu pre toti barbatii nostri câti au facutu pâna atunci si de atunci in cóci bine natiunei. Suntu mai totu atâti de câudu ei au luatu serbatoresce asupra-si a conduce natiunea dicendu ca ea este cu densii, pentru ca si-a cunoscutu pre adeveratii ei fericitori. Ei bine! prin ce au fericit'o ei de atunci? Séu tempulu e pré scurtu? Se póte. Câudu credu inse acesti ómeni ca voru fi in stare sa o fericésca?

Eata o suma de intrebâri la cari nu ni se arata nici unu respunsu de Dómne ajuta, ori câtu vomu urmarí intreprinderile usurpatiunei de a conduce sortile natiunei, incependu dela renumit'a jalba cu cele patru-spre-diece sute de subscrieri capatate prin feliurite promissiuni pâna la epistolele anonime din „Gazet'a Transilvaniei“ din dilele aceste din urma si pâna la aplausele si sofismele „Albinei“ si articulii cei catraniti asupr'a Brasioveniloru si asupr'a activitâtiei din „Federatiunea“ iérasi din dilele din urma.

Erá unu tempu câudu se aflau ómeni lesne crediatori, cari asceptau reintórcerea erei celei nefericite nadasdi-reichensteiniane, perdiendu din vedere prefacerea cea gigantica a Europei si neputendu intielege ca prefacerea acést'a atinge asiá de aprópe monarchi'a nóstra. Atunci fù cu putintia sa astepte cine-va inca reintórcerea la cele trecute, precum asteptau si evreii reintórcerea la ólele cu carne din Egiptu, fára de ai pasá de caramidile facute cu paiele nóstre, va se dica, fára de ai pasá de drepturile nóstre cu cari amu radicatu o cancelaria aulica transilvanonemtiasca si din tiér'a autonoma facusemu (mai bine facusera natiunalistii cei cu gura mare) o provincia a cârei capitala erá fericit'a Viena. Astadi acei ómeni, cari atunci câudu ocasiunea erá asiá de favorabile, câudu sórtea ni deduse o majoritate româna in diet'a transilvana si nu o folosira, vinu si condamna, dara numai condamna, pre toti câti nu cugetá cá ei. Ei facu tradatori de natiune si de patria pre toti câti indrasnescu a staruí pre lânga autonomi'a pareriloru loru si pretindu a fi aparatorii patriei si natiunei, ei, carii câudu cu majoritatea romana in diet'a Transilvaniei pentru unu blidu de linte, sa ve spunemu câtu de scumpu séu pretiosu a fostu blidulu? jertfira, nu numai autonomi'a tierei, ci autonomi'a cugetárei loru asiá incâtu inaintea celoru ce voru astadi a fericí lumea, numai Reichenstein sciá sa cugete. Dlu cu epistolele anonime, carele dupa ce a scrisu vre-o 30 ani in Gazeta cu numele si acum serie anonimu, a avutu atunci ocasiunea cea mai frumósa de a se face nemuritoriu. Densulu trebuiá sa se folosésca de ocasione, sa se puna in fruntea unei partide independinte, ce elu cá barbatu politicu sa o fia creatu, déca nu aru fi fostu; insa nu s'a folositu, séu déca s'a folositu s'a folositu reu, codindu la tóte ocasiunile decidietóre si substragendu-se prin vorbe late si cu dóue intielesuri dela locurile unde erá sa se decida ce-va.

Asiá dara nu noi cari, dupa modest'a nóstra convingere amu recomandatu si recomandâmu activitatea, nu pentru unguri, pentru ca vedemu ca ei nu au neaperata lipsa de ea, nici pentru guvernulu ungurescu, care iéra nu petiesce ajutoriulu nostru, dara activitatea pentru noi românii, pentru noi carii trebuie sa ne aducemu la valóre dreptulu nostru de cetatieni, cá sa nu traimu totu cá nisce paria, cá nisce straini in tiér'a nóstra — nu noi dara, periclitâmu séu vindemu natiunea, ci acei, carii la 1863/4 au compromis'o cu credulitatea si servilismulu loru, cari astadi votau unu proiectu de lege, si déca dicea domnulu celu mare ca nu e bunu proiectulu atunci plecau capetele si mâne argumentandu: ca de óre-ce sacratissim'a . . . . . asiá doresce votau pentru cela-laltu. Asiá dara nu noi vindemu interesele natiunei, ci acei'a cari in locu sa le apere dupa cum erau chiamati de increderea poporului le-au parasitu si au lucratu pentru acele prin cari au adusu descreditulu lumei asupr'a nóstra.

Acestu decreditu a fostu isvorulu despretiului celui mare in momentele de crisa, despre care numai cu mare durere, cu dorere indoita ne vedemu siliti a face amintire, câudu cugetâmu la ce inapoiare politica amu trebuitu sa fimu condamnati.

Sa vedemu acum ce au lucratu mai departe acésta elita in favórea natiunei si sa vedemu in fine câtu de tari suntu argumentele si imputârile ce se aducu in contr'a nóstra?

Eveneminte politice.

In loculu lui Kellersperg intielegemu acum ca e insarcinatu principele Auersperg cu formarea ministeriului cislaitanu. Scirea acést'a vedemu ca e bine-primita de credinciosii constitutiunei de dincolo de Lait'a si de poloni si reu primita de federalisti.

Din programulu ministeriului acestui'a in spe insemnamu acum numai ce e mai esentiale si adeca reintórcerea la constitutiunea din Decemvre si impacarea poloniloru.

Din mai multe pârti ni se spune ca diet'a Ungariei doresce o modificare a legei electorali pentru Transilvani'a. Amu dorí cá acést'a sa nu fia o scire góla si de alta parte sa nu se amane modificarea ad calendas grecas. Déca potemu bine celí printre sîruri apoi, dupa cum intielegemu din o coresp. din Pest'a la „Gaz. Tr.“, aceea aru pune capetu si passivitâtiei de carea s'au cam saturatu si aperatorii ei.

Diet'a Ungariei.

In siedinti'a din 16 Noemvre se autentica mai intâiu protocolulu siedintiei precedinte. Presiedintele anuncia mai multe petitiuni dela jurisdictiuni, care se tramitu comissiunei petitiunarie.

Presiedintele impartasiesce ca a primitu astadi dela contele Andrássy o epistola prin care i comunica ca M. Sea l'a denumitu prin autografulu din 14 l. c. de ministru alu afaceriloru esterne si ca l'a incredintiatu totu odata si cu conducerea ministeriului ung. pentru aperarea tierei.

Se ia spre sciintia.

Dupa aceste se cetesce si rescriptulu imperatescu prin care se face cunoscuta denumirea contelui Andrássy de ministru alu esterneloru si a contelui M. Lonyay de ministru-presiedinte unguresc.

Acestu rescriptu se tramite apoi casei magnatiloru de asemenea spre publicare.

Dupa une-altele ascerne K. Széll raportulu sectiunei financiale despre bugetulu anului 1872. Urméza continuarea desbaterei despre legea colonistiloru.

Dupa o desbatere scurta, la care iau parte M. Táncsics, P. Ormos si K. Tisza se primesce proiectulu in desbaterea generale; de asemenea si in desbaterea speciale cele 5 puncte dintâiu. In siedinti'a prossima se va continuá desbaterea.

Nainte de incheierea siedintiei anuncia presiedintele o petitiune a orasiului Pest'a in afacerea legei industriale. Petitiunea se transpune comitetului respectivu spre pertractare grabnica.

Sabiiu, 12/24 Nov. 1871.

D. (a) adeca: Babesiu) se incérca in nr. 91 alu „Albine“ a replicá din parte-si la cele ce se adusera inainte in nr. 86 alu „Tel. Rom.“ din partea declarantiloru din Sabiiu, dara cum? sciti cá tiganulu din poveste, carele voindu a face pre lume sa créda, ca calulu lui nu aru fi orbu, se jurá mereu ca calulu vede! Asiá si d. (a) se jura mereu, ca observatiunile dlui la dechiaratiunea nóstra din nr. 85 alu „Albinei“ aru fi „modeste, de totu obiective si cele mai inofensive si nepartiali sub sóre.“ Dara déca ele suntu astfeliu, apoi ne mirâmu, de ce d-sea nu ni le demustra, de ce asertiunile declarantiloru cele categorice si precise din nr. amintitu alu „Tel. Rom.“ nu le resfranse, de ce umbla numai impregiurulu acestor'a cá pisic'a impregiurulu blidului cu pesciu? Amu fi doritu sa ne fi luminatu aretându-ne ca e asiá, cum dice, si atunci amu fi crediutu; dara asiá vomu crede din contra. cum disemu noi, ca d-lui luà partita in causa, mistificá dupa placu, fu de totu subiectivu, si cá sa o faca cu verfu inca curmà si disput'a tragendu-se frumusielu dupa baricada, si ast'a — sa ne ierte d-lui — nu ne face a crede, ca observatiunile si preste totu procederea d-lui aru fi fostu inca si modesta.

Mai incolo ne spune d. (a) ca aru fi „o mare satisfactiune pentru cei dela „Albin'a“, déca in astfeliu de casuri, cei dela „Tel. Rom.“ s'aru invoí, nu numai sa isbésca fára crutiare unii intr'altii, ci sa reproduca, in intregu cuprinsulu loru, cuvintele pentru cari isbescu.“ O, lume! lume! Dara apoi nu insu'ti curmá-si disput'a tragendu-te dupa baricada? Nu insu'ti inchisesi colónele stimabilei „Albine“ pentru publicarea dechiaratiunei etc.? Si cine te-a opritu sa nu reproduci si respunsulu declarantiloru in fói'a d-tale? Inse dici, ca disput'a a fostu inoportuna; apoi pentru ce nu ai curmat'o dara din capulu locului, ce de facea-i, a-i fi remasu celu putienu consecuente dechiaratiunei d-tale de mai inainte, de a nu des-

chide colónele „Albinei“ personalitâtiloru ? D-ta cânti, d-ta descânti !

De un'a insa totu ne pare bine, sî acést'a este, ca d. (a) in replic'a sea acést'a vorbesce in unu tonu mai moderatu, cam contr'a obiceiului seu de pâna acum, se vede ca respunsulu declarantiloru totu avù efectu.

In fine, déca d. (a) in adeveru voiesce sa ne intielegemu, apoi acést'a este fórte lesne, noi suntemu gat'a totu-déun'a la intielegere : numai d-sea sa-si schimbe moral'a — sa se lase de a sea speciale sî sa adópte pre cea adeverata universala !

Unii din declaranti.

Ce e dreptu nu-e pecatu.

Muresiu-Osiorheiu 18/11 n. 1871.

Déca óre-care fiu alu natiunei române, cu sentiemente umane, cu cugete curate sî cu minte sanatósa arunca o privire in tempulu ultimiloru 22 ani, sî déca cauta la inteligenti'a acestei natiuni, trebuie sa tîpe vaiete, câci ea este in mare parte — dîcu cu parere de reu — degenerata. Déca cauta elu, sa-si câstige deplina cunoscintia despre starea sî sórtea poporului tieranu românu, trebuie sa-lu sagete o dorere in cele mai din laintru ale sufletului, sî ochii sei sa verse lacremi, câci elu — poporulu românu — este devenitu la sapa de lemnu ! Natiunea româna din Transilvani'a sta astadi atâtu de reu, cum nu au statu nici cânda alta-data. . Sî ce sa vedi ! cându barbati din cei de frunte din sinulu inteligentiei ei insufletiti de bune vointie 'si incórda poterile cá sa impinga rótele carului in ogasi din cari suntu esite, te trediesti cu opositiunali de professiune, cá sa puna sapoiulu inaintea carului , sa astupe ogasile sî sparga calea.

De asemenea natura este corespondinti'a din „Federatiune nr. 106, 1871 din Alb'a-Iuli'a intitulata : la adres'a lui „Hermanstätder Ztg vereinigt mit dem Siebenbürger Boten“ subscrisu cu I. póte — impert.

Corespondinti'a acést'a o spunemu in capulu locului — se póte prea bine nimeritu asemená cu o bucata de lemnu uscatu intregu mâncatu de cari — vermi — din care inzadaru s'aru incercá omulu a scóte o astie in lungime macaru de 4 tioli intréga sî sanatósa. Acestu corespondinte séu nu este românu, séu déca aru fi natiunea româna atâtu de nefericita, cá sa fia elu românu, atunci trebuie sa fia cumperatu de strainii, românîloru reu voitori, séu este elu unu ingeniu smintitu, nascutu in dîlele babeloru, numite de ómeni sî dîle . . ., câci numai vre-un'a din aceste impregiurâri lu au potutu indemná a face asemenea unoru rustici, cari in cérta cu muerile loru sî maniosi, in prosti'a loru 'si spargu in casa cuptórele sî ólele.

Acestu miserabilu corespondinte au fostu indignatu sî lovitu pâna in rarunchi pentru ca dîuariulu „Hrmsdtr Ztg“ a fostu inceputu a reproduce câte unu articulu scientificu sî plinu de invetiatura din „Telegrafulu Românu“, a dá opositionaliloru sî sleitiloru pasivisti svaturi argumentate cari le poteau serví de indreptariu ; elu nu rosì in facia a dice ca „Telegrafulu Românu“ este unu dîuariu ungurescu, scrisu romanesce, sî a provocá diurnalulu mentionatu germanu sa nu mai primésca articuli din „Tel. Rom.“

Dara sa deschidemu noi ochii acestui corespondinte de cum-va este elu românu, sî déca este românu nu este cumperatu de straini ci are numai nefericirea de a nu vedea mai departe decâtu pâna inaintea nasului !

„Hermsdter Ztg.“ incetase. mai inainte de a esî acésta corespondintia necópta in „Federatiunea“, de a mai reproduce articuli din diurnalulu „Tel. Rom.“ pentru ca redactiunea diuariului „Herm. Ztg.“ a fostu capetatu de securu ordinu dela circumspectii in directiunea acést'a, adeca sa nu capaciteze sî ea pre opositionali, de óre-ce ei — sasii — din impartirea românîloru in 2 tabere sî din passivitatea loru au trasu sî tragu folóse, intocm'a cum trage unu potentatu incurcatu in resbelu a cârui'a supusi se aduna cu totii in giurulu lui spriginindu-lu cu tóte midilócele, folóse, déca supusii inimicului facu contrariulu, a buna-óra cum facura sî francesii carii se certau in parlamentu de lâna caprina cându armat'a francesa sângerá pre câmpulu bataliei.

Dîcu opositionalii ca este esebire intre o mâna de sasi totu-déun'a indrumati la mil'a stapaniloru eventuali sî intre o natiune de 3 milióne de români. Tocm'a de aici se vede ca sasii, o mâna de ómeni, déca suntu activi, scuturati, intielepti sî circumspecti s'au sustienutu sî au domnitu, se sustienu sî domnescu sî astadi preste noi, causele loru natiunale nu stagnescu, poporulu sasescu tieranu nu scapeta in starea materiale, sî la ast'a pre ei iau ajutatu sî ii ajuta tienut'a românîloru, care nu au potutu fi corecta, pentra ca sasii au sciutu amagí sî castigá pre unii barbati slabi de minte sî de caracteru din inteligenti'a româna, câtu sa nu asculte de svaturile barbatiloru români maturi, ci se incrucisieze planurile acestor'a.

Impartirea sasiloru in Altsachsen sî Iungsachsen au fostu planuita de ei cu scopu, sî ei au avutu de securu totu-déun'a cunoscintia recip.oca despre lucrurile loru mai inainte de a vedea ele lumin'a dilei, dara sasii nici incaruntiti, dara neversati in politica, nici mai tineri nu venéza dupa gloria, necapaci sî nechiamati, nu se facu conducatori causeloru natiunali unde numai se strice, cum facu unii dintre românii nosri.

(Va urmá.)

Comitetulu „ad hoc“ si unele desluciri.

Sabiiu 23/11 Novembre 1871.

Dupa ce conferinti'a confidentiale improvisata in 4 Septembre a. c. la care eu, fiindu pre atunci bolnavu, nici ca amu potutu participá — me alese sî pre mine intre cei 7 memvri ai comitetului ad hoc ; dupa ce acelu comitetu, si-a sî publicatu dejá, nu numai raportulu seu, ci chiaru sî procesulu verbalu (vedi: nr. 86 din „Gaz. Tniei“); dupa ce in in nrulu 87 alu „Telegrafului Românu“, inca cetii o corespondintia datata din Pest'a, din condeiulu unui membru alu fostului comitetu, dupa care in diuariele natiunale mai urmara, sî póte sa mai urmeze sî alte pareri, relative la tienut'a sî parerile amintitului comitetu ; cá membru alu acelui'a, in câtu pentru neinsemnatele-mi pareri, desvoltate in siedintiele respective, me vediu, sî eu preste ur'a mea atrasu pre terenulu publicitâtiei: me semtu deci detoriu in interesulu adeverului, — fâra de a fi preocupatu de o parte séu alt'a — a serví on. publicu cu unele desluciri, atâtu relativu la consultarile premerse in sensulu desu amintitului comitetu, câtu sî relativu la modestele-mi pareri desvoltate in siedintiele acelui'a ; cá astu-feliu publiculu celu maturu sî solidu sa aiba ocasiune a judecá asupr'a cestiunei subventante, in deplina cunoscintia de causa, cum se dice : sine ira et studio.

Dupa cum pré bine mi aducu aminte, — câci lucrulu e inca recente in memoria — comitetulu ad hoc, a tienutu 3 siedintie, dara cea dintâiu, ce e dreptu, a fostu asiá dicându numai pregatitória, in carea din partea presied. s'a facutu asiá dicându raportu verbale despre respunsurile venite la apelulu comitetului, cá astu-feliu respectivii membri, — dintre cari eu, nici ca apucasemu a cetí nici unu respunsu — informându-se asupr'a cestiunei sî studiând'o, sa se póta esprime in cunoscintia de causa.

Deci cestiunea, se luà la discussiune p r i n c i p i a l a, numai in siedinti'a comitetului din 29 Oct. a. c., dupa ce inca in siedinti'a preliminaria se concrediuse dlui dr Borcea, cá sa pregatésca unu raportu despre coprinsulu opiniuniloru venite, in privinti'a tienutei ulterióre politice a natiunei. Asiá d. dr. Borcea, in siedinti'a mai susu amintita (din 29 Oct.) a sî presentatu raportulu seu dimpreuna cu propunerea sea motivata — deja cunoscuta) carea merse intr'acolo, cá comitetulu ad hoc terminându-si lucrarile sele, sa predea tóte actele sî sa concrédia tóta caus'a comitetului permanentu alu congreseloru natiunali din 1861 sî 1863.

Facia cu acést'a propunere se iví alta propunere motivata a dlui protopopu I. Hanui'a, — cunoscuta iérasi din procesulu verbalu deja publicatu in „Gaz. Tniei“ etc. — carea fu spriginita cu caldura sî din partea dlui Vis. Romanu, intr'aceea, subscrisulu, neavendu inca o ocasiune a cetí respunsurile venite, observà sî din parte-si ca dóra comitetulu permanente, aru fi organulu competente, cârui'a sa se concrédia caus'a sulevata.

Dupa ce membrii presenti, pledara fia-care in favórea convictiuniloru sele, in nume subscrisulu, aratându, ca cu aceea ocasiune, nu se póte esprime in meritulu cestiunei, propuse cá siedinti'a sa se amâne pre alta dî, cá astu-feliu potendu sî densulu cetí respunsurile intrate, sî mai studiându caus'a, sa si póta formá óresi-care opiniune basata sî corespundietória convictiuniloru sele. Asiá ast'a propunere, primindu-se, siedinti'a se amânà pre diu'a urmatória, fâra de a se fi adusu atunci vreunu conclusu in meritulu cestiunei.

In siedinti'a urmatória din 30 Octobre d. dr. Borcea dechiarà, ca densulu persiste sî acum pre lânga propunerea sea, asemenea sî d. protopopu Hanni'a, mai motivându-si fia-care propunerile sele. — La ast'a siedintia a participatu sî d. dr. I. Nemesiu. — Luându-se deci cestiunea la discussiune seriósa, dupa cum sî cerea importanti'a obiectului, subscrisulu din parte-si, dupa ce amintì, ca in siedinti'a trecuta n'a potutu sa-si esprime vre-o opiniune motivata, fiindu ca densulu, n'a participatu nici la conferinti'a confidentiala din 4 Septemvre, nici la siedintiele comitetului ad hoc, in care s'a fostu desbatutu sî statoritu apelulu emisu câtra inteligentii români, ba nici respunsurile intrate la acelu apelu, pâna la siedinti'a trecuta, nu apucase a cetì : acum dupa ce cetindu respunsurile intrate, sî combinându cestiunea pre bas'a intereseloru natiunali, cum sî considerându opiniunile intrate, se afla in positiune de a-si poté formá o opiniune mai lamurita, prin urmare de sî afla de fundate convictiunile dlui protp. Hanni'a sî cá pre atari le apretiuesce sî respectéza : totu-si din parte-si propune : cá sa se faca unu raportu despre cuprinsulu opiniuniloru intrate, sî cu aceea comitetulu ad hoc implinindu-si missiunea sa concréda caus'a mai departe natiunei spre a se enunciá ea, (natiunea) in meritulu acelei'a. Motivulu, ce m'a indemnatu la ast'a propunere, fù celu mai curatu, si adeca, intre altele, fù acel'a, ca dupa ce o parte considerabila din opiniunile venite pledá pentru concrederea causei natiunale sub conducerea comitetului permanente, iéra alta parte sî inca d ó r a sî m a i c o n s i d e r a b i l a pledá pentru congresu ori conferintia, conchiamânda de comitetulu ad hoc, carele inse, dupa destinatiunea sea, nu se potea simtí competente la conchiamarea vre-unui congresu ori conferintie, fiindu ca acel'a, capetase insarcinare singuru numai pentru primirea pareriloru dela inteligintii români, iér' nu pentru conchiamarea vre-unui congresu ori conferintie, de aceea me aflai indemnatu a propune ca constatându-se lucrulu, sa se concréda mai departe caus'a natiunei, carea judecându cu cuvenit'a maturitate, se va enunciá ca ce este de facutu mai departe ? concrede-va caus'a comitetului permanente, séu va staruí pentru reactiunea comitetului din 1869.

E dreptu, ca dintre inteligentii provocati, a câroru nume s'a cetitu in siedintia, n'a respunsu partea mai mare, dara unii au respunsu colectivu, cu tóte aceste, abiá credu, sa se fi urcatu numerulu celoru ce, au respunsu, preste 40—50, din 120 insi.

Prin urmare, dupa cele primite, nu e corecta afirmatiunea corespondintelui dela Pest'a (din nr. 87 alu „Tel. Rom.“), ca eu in siedinti'a urmatória m'asiu fi abatutu dela parerea mea espresa in siedinti'a precedente, câci dupa cum amu dechiaratu, pre atunci inca nu potusemu sa-mi formezu opiniuni lamuritu, fiindu ca nu apucasemu de locu a cetí actele respective.

Uitasemu a amintí, ca dlu Dr. Nemesiu, a propusu, cá comitetulu sa-si amâne lucrarile sele pre tempu nedeterminatu, ceea ce astfeliu e cunoscutu din procesulu verbale.

In urma punendu-se propunerile la votu, se urmà conformu cuprinsului procesului verbale ; atâtu subscrisulu, câtu sî dlu Dr. Borcea, remasera firmi pre lânga propunerile sele ; iéra dlu Dr. Nemesiu, dupa ce nu i se primì propunerea pentru amenare, se abstienù cu totulu dela votisare.

Cu aceste desluciri, m'amu semtitu detoriu in interesulu adeverului ; respectezu sî apretiuescu insa sî convingerile altor'a, sî dorescu din tóta anim'a, cá barbatii nostri cei chiamati, dara mai vertosu cei a l e s i, in discussiunile unoru cestiuni, ce taia atâtu de adencu in viitoriulu natiunale, se fia condusi numai sî numai de s â n t i e n i 'a causei, conlucrându in cea mai seriósa armonia sî concordia, sî cu cea mai stricta obiectivitate spre realisarea binelui de comunu, la carele tientéza toti fiii adeverati ai natiunei, de-sî pre câi sî cu midilóce a une-ori dóra diferite *).

I. V. R.

*) O dorintia justa, esprimata sî repetîta de noi de multe ori, dara respunsa pré adese-ori numai cu suspiciunârile cele mai urîte, incâtu privescu parerile nóstre, din partea aceloru ce dîcu ca urméza alta carare politica.

Red.

Aradu, in dîu'a S. S. Archangeli Michailu sî Gavriilu.

Ilustritatea Sea présântitulu nostru domnu Episcopu diecesanu Procopiu Ivacicoviciu, — de-sî inca morbosu, — a hirotesitu pre parintele Protosincelu sî Vicariu episcopescu Mironu Romanu de Archimandritu episcopescu — conformu otarirei sinodului episcopescu tienuta in a. c. la Sabiiu. —

Dupa finirea ceremonieloru indatinate bisericesci, — se dede unu prândiu stralucitu in onórea sântitului parinte Archimandritu, — la care au fostu invitati sî au participatu mai multi inteligînti vechi cunoscuti sî buni amici ai susu-laudatului parinte Archimandritu; la care ocasiune se radicara mai multe toaste in semnu de bucuria reciproca manifestata din partea présântiei sele par. Episcopu sî a óspetiloru presinti.

N'avemu decâtu numai a ne esprime cea mai viua bucuria pentru acést'a bine-meritata promovare a unui prea veneratu sî de toti multu stimatu barbatu alu natiunei nóstre carele cá dignitariu bisericescu cultu sî scientificu este la culmea missiunei sele; este cu multu mai bine cunoscutu de intregulu poporu, cleru sî intieleginti'a, cu care a venitu in coatingere — decâtu sa mai fia lipsa a-i insîrá frumósele insusîri, esperintiele sî tactic'a ce o posede in tóte sferele bisericeşci, scolastice sî publico-natiunale.

Ni-aru servî spre mare onóre, clerului sî poporului nostru, déca amu avea câtu de multi barbati sî dignitari bisericesci de asemenea insusîre sî capacitate precum este Reverendissimulu domnu sî bunulu nostru parinte Archimandritu Mironu Romanu, — din ale câroru simtieminte nu resufla nici unu feliu de fatiarnicia séu simulatiune iesuitica, — ci pura amóre de dreptate cordiale fatia cu ómenii cei asisderea sinceri sî onesti!

Ceriulu sa ni-lu conserve in pace sî intregu sanatosu spre folosulu bisericei nóstre dreptu-maritóre sî spre bucuri'a tuturoru românîloru bine-sentitori de religiunea greco-orientale, carii — nici cându n'au avutu atâtu de mare sî intetitória necessitate de asemenea barbati rari intre clerulu nostru.

Viitoriulu apoi, sî faptele voru dovedí — incâtu bunulu nostru parinte Archimandritu a fostu demnu de acést'a promovare pre terenulu eclesiasticu!

Unu mirénu bunu ortodocsu.

Dela reuniunea sodaliloru români,

Duminec'a trecuta s'a prelesu despre industri'a in Germani'a. Astadi de séra va fi o petrecere cordiale a membriloru reuniunei in localulu propriu.

Legea comunale.

(Articlu de lege XVIII. din anulu 1871, despre regularea comuneloru, sanctionatu in 7 Iuliu 1871, promulgatu in amendóue camerele Ungariei in 10 Iuliu 1871.)

(Urmare.)

CAPU VIII. Despre economi'a comunale.

§ 102. Despre averea miscatória sî nemiscatória a comunei sî instituteloru ce stau sub inspectiune comunale in totu anulu trebuie sa se faca inventariu sî acel'a sa se alature la socotelile finali ale comunei.

§ 103. Averea de fondu (törzsvagyon) a comunei e a se conservá nestirbita.

In casuri esceptionali instrainarea, straformarea esentiale séu impartirea acelei'a, corporatiunea representativa o póte decide numai intr'o adunare generale, care se va prefige sî publicá de ea prin decisiune speciale spre acestu scopu cu intrecalarea celu pucinu a 30 de dile, cu maioritatea absoluta a totalitatei membriloru pre lânga votisare nominale sî cu observarea dispusetiuniloru §-lui 26.

Acést'a sta sî in privinti'a fondului institute-loru ce stau sub inspectiune comunale.

§ 104. Acele venituri ale avereí capitali comunali, cari sî pâna acum'a s'au intrebuintiatu spre acoperirea erogatiuniloru comunali, sî de aici incolo suntu de a se intrebuintiá inainte de tóte spre acestu scopu.

§ 105. Modulu cum sa administreze averea comunale, sî déca relative la acést'a s'aru statorí arendarea, conditiunile acestei'a, aceea unde sa se intrebuintieze veniturile remase dupa acoperirea speseloru publice, casualmente cum sa se impartiésca acele, competintiele ce se vinu din ale civiloru singurateci sî tacsele ce póte voru trebuí a platí pentru aceste: le statoresce corporatiunea representativa, sî anume déca e vorb'a de schimbarea pracsei de pâna acum'a, asisderea intr'o adunare generale ce se va prefige sî publicá inainte prin decisiune pentru acestu scopu cu intrecalarea celu pucinu a 30 de dile.

§ 106. Decisiunile, cari se voru aduce in intielesulu §§-loru 103 sî 105 suntu de a se publicá in comuna in modulu indatinatu; in contr'a acelor'a ori-care cive apartienetoriu la legamintea comunei póte sa recurga la municipiu in terminu de 30 de dîle computatu din dîu'a publicarei.

Atari decisiuni inainte de a fi decursu acestu terminu, iér' in casu de apelata pâna la resolverea acestei'a, la nici unu casu nu se potu esecutá, dreptu aceea in casulu §-lui 105 municipiele potu decide numai dupa espirarea acestui terminu sî pre lânga considerarea recursuriloru ce póte intr'aceea au intratu.

§ 107. Municipiulu decide asupr'a recursului déca acel'a se póte resolve in cale administrativa; inse in acelu casu, cându despre aceea, ca óre averea, dreptulu séu usufructulu, despre cari corporatiunea representativa a dispusu in sensulu §§-loru 104, 105 sî 106, tienu-se ele de averea comunei, respective de dispunerea libera a ei? subverséza intre comuna sî membrii ei cestiuni de dreptu privatu; jurisdictiunea va incercá a complaná aceste cestiuni prin invoiéla amicabile, sî déca acést'a remâne fâra efectu, este obligata a indrumá pre pârti la calea legei sî a sustiené pracs'a sustatória pâna la deciderea definitiva a intrebariloru subversate.

§ 108. Relatiunile de dreptu privatu sî usufructurile atinse la §-lu 15 din articlulu de lege XXV 1848 sî la §-lu 13 din art. de lege XXVI 1848, incâtu dupa lege de presente se afla in vigóre; in intielesulu aceloru legi sî mai departe remânu neatinse.

109. Pâna nu dispune o lege generale nóua conservarea padururiloru, comunele suntu obligate a se ingrigí de unu modu de administrare, care sa asecure conservarea padururiloru comunali.

Acestu statutu e de a se susterne spre aprobare municipiului sî de acolo ministrului de interne.

§ 110. Arendarea averei comunali de regula numai prin licitatiune publica se póte efeptuí.

Modalitâtile licitatiunei sî pretiulu de strigare sa statorescu prin corporatiunea representativa sî licitatiunea ia o proba.

Déca licitatiunea nu duce la efectu, séu déca interesulu comunei esceptionalmente aru cere negotiare pre cale privata: averea se póte dá sî din mâna libera, numai câtu la acést'a se recere consensulu jurisdictiunei.

§ 111. In privinti'a fructificarei baniloru comunali se voru observá prescrisele ce sustau in privinti'a asiediarei baniloru pupilari.

§ 112. Preliminariulu speseloru lu propune adunarei generali consiliulu (magistratulu) comunale, respective primari'a.

§ 113. Acestu preliminariu are sa cuprinda in sine tóte erogatiunile ordinarie sî estraordinarie ale comunei, cu deosebitu respectu la erogatiunile, spre acoperirea câror'a comun'a este obligata prin lege.

§ 114. In preliminariulu se suscepu tóte acele venituri ale comunei, cari sî pâna acum'a s'au intrebuintiau spre scopuri comunali, dimprnuna cu restulu de cassa din anulu precedente.

§ 115. Preliminariulu estu-modu asternutu se censuréza, respective se statoresce pentru anulu urmatoriu totu-dé-un'a inainte, in adunarea generala de tómn'a.

Preliminariulu speseloru cu 15 dile inainte de adunarea generale se espune spre vedere publica la cas'a comunala, in cetati cu magistratu regulatu afara de aceea se imparte printre representanti.

Adunarea generale este obligata a cetí sî pertractá observatiunile date de platitorii de dare din comuna.

Acolo unde esie esactoratu, sectiune finantiale, de economia séu bugetaria, totu-dé-un'a mai intâiu trebuie sa se asculte esactoratulu, respective sectiunea séu departamentulu de specialitate.

Opiniunea separata a minoritatei se alatura la protocolu.

§ 116. Preliminariulu trebuie se se sustérna jurisdictiunei dimpreuna cu opiniunea separata a minoritatei sî cu observatiunile facute prin singurateci.

Jurisdictiunea (comitatulu, etc.):

a) déca preliminariulu corespunde conditiuniloru conscrise in §§ de susu,

b) déca tóte erogatiunile se acoperu din venitu-rile averei comunali fâra dare comunale, sî

c) déca in contr'a preliminariului nu s'a plânsu nimene lu iá suplemente spre sciintia, sî nu-i póte denegá nici odata aprobatiunea.

In casulu contrariu revidéza preliminariulu deamenuntulu, i póte sî denegá aprobatiunea, observatiunile sî le comunica cu comun'a sî o póte indrumá la pregatirea altui preliminariu, respective la coregerea celui respinsu.

§ 117. Primari'a comunale este respundietória pentru observarea stricta a preliminariului.

§ 118. Déca intr'aceea in urm'a impreginrâriloru neprevediute aru obvení erogatiune estraordinaria;

acoperirea acelei'a e a se efeptuí in modulu, care s'a statoritu la §§-ii 113, 114 sî 116 relative la stabilirea sî aprobatiunea preliminariului.

§ 119. Déca erogatiunile comunei nu s'aru poté acoperí din veniturile averei de fondu comunale, comun'a póte aruncá dare comunale pre locuitorii comunali sî pre posesori.

§ 120. In comune mici sî mari:

spesele administrative, cari intereséza intr'o forma pre fia-care membru alu comunei intielegându-se aici sî spesele intrebuintiânde pentru scólele comunali in sensulu art. de lege XXXVIII 1868, se arunca (repartiescu) in proportiunea dariloru directe (de pamentu, casa, venitu, castigu personale) de statu:

iéra spesele, cari se facu numai in interesulu posesiunei de pamentu, numai in proportiunea darei de pamentu a interesantiloru;

in fine spesele, cari nu se potu enumerá in aceste dóue clase, precum suntu erogatiunile relative la politi'a interna sî la securitatea publica, numai in proportiunea darei dupa venitulu casei sî dupa castigulu personalu; inse nu suntu detori a participá la spesele inspectiunei economice sî rurali acei proprietari ai posessiuniloru din comuna séu anecsate la comuna, cari nu iau folosulu acestoru spese sî in acestu respectu se ingrigescu ei despre sine.

(Va urmá.)

In legatura cu cele din nrulu 44 a. c. alu „Telegr. Rom.“ mai primimu dela Dómn'a Susan'a ved. Andreiu Muresianu spre publicare urmatórea lista de contribuiri la fondulu veduveloru serace:

DD. Georgiu Ucenescu 3 fl. Ann'a ved. Irimia Ursu 5 fl. Elen'a ved. Parciofu 5 fl. Sofi'a St. H. Dimitriu 1 fl. Filaretu Dumbrava 10 fl. Mari'a ved. Munteanu 2 fl. Ioanu M. Burbea 2 fl. Mari'a I. Priscu 2 fl. Sofi'a I. A. Navrea 3 fl. Nicolau Stinghe 1 fl. Sivasti'a I. Muresianu 5 fl. Agnesu Dusioiu 5 fl. Dim'a Manole 2 fl. Sofiru Manciu et fii 5 fl. Maric'a ved. I. Dónti'a 1 fl. Ecaterin'a A. Pitisiu 1 fl. Ann'a R. Bellu 5 fl. Maric'a G. Albuletiu 2 fl. Mari'a ved. Draganelu 1 fl.

Romani'a.

Interpelatiune.

Considerându ca ministeriulu actualu s'a formatu nu numai in modu clandestinu, dara sî prin umilirea senatului, care chiamatu prin vice-presiedintii sei a dá membri actualului guvernu, au fostu tienuti in anticamer'a ospelului d-lui Epurénu, pre cându in cabinetu se reconstituiá guvernulu fâra cá celu putienu sa-i consulte.

Considerându ca sub pretestu de a aplaná dificultâtile unoru invasiuni imaginarie, cari au pusu temerea in tiéra, cá sî in anim'a Domnitoriului in ceea ce atinge dinasti'a, acestu ministeriu s'a urcatu pre sfâramiturile celui precedentu.

Considerându ca a compromisu situatiunea tierei in cestiunea Strussbergu, facendu declarâri contrarie chiaru marturisirei detenloriloru de obliga-

tiuni, cari prin autoritatea judiciaria din Berlinu au stabilitu ca Strussbergu singuru este debitoriulu loru.

Considerându ca numirea loru la potere a adusu o perturbatiune generala atâtu in magistratura câtu sî in tóte ramurele de administratiune; ceea ce pre de o parte a inspiratu frica sî terore in animele cetatieniloru, cari in vederea jafuriloru oficiale sî asasinateloru particularie; i-a facutu sa aiba o neincredere complecta in acestu guvernu, iéra pre de alt'a a facutu a se recí anim'a tierei de alesulu ei, care mai inainte crá idolulu tierei, idolatrie la care poporulu are tarea dorintia a se reintórce, disparendu acésta stare a regimului actualu.

Considerându ca instructiunea publica a fostu amaru lovita de ministeriulu actualu prin destituirea profesoriloru dela Botosiani sî prin disparitiunea scóleloru rurali, lipsindu astfeliu tiér'a de fructele instructiunei poporului; care pre lânga soliditatea sciintieloru, cata sa poliésca manierele sî limbagiulu eleviloru, ceea ce se cere a vení din esemplele ce este tienutu a dá insusi capulu instructiunei publice, precum sî prin tendinti'a de a inlocuí limb'a francesa care fiindu universala, este in aceeasi vreme chiaru limb'a sororei nóstre dê aceeasi ginta.

Considerându ca biseric'a ortodocsa, a fostu greu isbita de acestu ministeriu, care si au manifestatu tendintie articanonice, sî si-au insusîtu atributiuni de patriarchu ecumenicu, dându ordine de a se luá darulu dela persóne monachale.

Considerându ca financiele statului dejá sdruncinate, in locu de a luá vre-o indreptare indata dupa venirea la potere a acestui ministeriu, staruindu de a se votá legile financiarie de intâi'a necessitate; acestu guvernu s'a grabitu a disolvá camer'a deputatiloru sî nici macaru n'au luatu mesuri iuti sî energice spre a pune capetu delapidâriloru de bani publici, sî a se constatá in modu positivu sî implini remasitiele; ceea ce ne-au pusu in trist'a positiune sa constatâmu ca in intervalu de 8 luni, starea financiara este mai compromisa, asemenea sî incuri'a culpabila a guvernului; câci dupa legea de comtabilitate, delapidârile se poteau preintempiná printr'o priveghiere seriósa, séu celu putienu nu se potea urcá cifr'a loru, la unu gradu asiá inspaimentatoriu.

Considerându ca politic'a a condusu pre guvernu in a desorganisá armat'a, distituindu sî facendu stramutâri numai in interesulu mantienerei sele la potere, mergendu cu acésta passiune pâna a injosorá chiaru verdictulu juratiloru in dispretiulu legiloru, câci pre militarii achitati de densii prin raportu câtra domnii a pusu in neactivitate pentru cause judecate de justitia in favórea loru.

Considerându ca in urm'a atâtoru nenorocite framentâri politice in tiér'a nóstra, missiunea acestui guvernu trebuiá sa fia reconciliatóre; cá sa convinga societatea ca Domnitoriulu nu este decâtu alu tierei, sî prin urmare, regimulu constitutionalu, sî jun'a nóstra dinastia a prinsu radacini puternice intr'acestu pamentu, din contra guvernulu a sfidatu opiniunea publica pâna acolo, incâtu a numitu spre batjocura in districtulu Argesiului, de representantu alu seu, chiaru pre acel'a, care a presidatu la versarea sângelui alegatoriloru acelui districtu, ceea ce a revoltatu sî consciintiele cele mai apatice sî a desconsideratu guvernulu.

Considerându ca in totu tempulu acestui guvernu tiér'a a fostu prea reu representata in strainetate, in chiaru imperiulu germanu, care se afla in legaturi de sânge cu dinasti'a nóstra, a fostu silitu, in prevederea nerealisârei unoru angagiamente luate, sa ne conteste chiaru autonomi'a nóstra, dejá recunoscuta sî respectata de dens'a in tempulu altoru guverne.

Considerându ca acestu guvernu, spre a reusí in scopurile sele reactionarie sî neconstitutionale, nu numai ca a compromisu in strainatate chiaru persón'a Domnitoriului, dara s'a servitu in tiéra cá cu unu refrenu parlamentariu de abdicarea Domnitoriului, ceea ce a ingrigitu tiér'a sî a lovit'o in afectiunile meritate de alesulu ei, revalându Majestatea tronului pâna a otârí in virtegiulu intrigeloru de partida.

Considerându ca chiaru intr'o siedintia secreta din dilele trecute dlu primu-ministru ne-a amenintiatu cu sfaramarea constitutiunei déca nu vomu apropiá tendintiele ministeriului, ceea ce a facutu sa se indigne chiaru majoritatea senatului.

Considerându inca ca circular'a data pentru admiterea israelitiloru intre judecatorii arbitri, probéza pâna la evidentia putienulu respectu câtra constitutiune sî tendintie anarchice in contr'a stârei de lucruri, atitiendu sentimente de natiunalitate sî provocându ur'a.

Considerându in fine ca pentru a asigurá viitoriulu nostru constitutionalu sî a vindecá ranele trecutului, iéra mai cu séma printr'acést'a a nu dá tempu de a se realisá amenintiarea facuta de dlu primu-ministru, nici de a se vidá cestiunea câiloru ferate Strussbergu acestu ministeriu care a compromisu sî si-a atrasu cu dreptu cuventu neincrederea tierei.

Urméza a ne servî cu persóne cari n'au angagiamente de locu cu sfaremiturile trecutului sî cari voru scí a face cá pactolu nostru fundamentalu sa nu mai fi- o litera mórta sî afectiunile poporului sa radice prestigiulu tronului atâtu de reu sdruncinatu, senatulu nu mai are incredere in actualulu guvernu.

I. Desliu.

Varietâti.

*** (Kossuth despre impacaciunea cu cechii.) Deputatulu Ernestu Simonyi, unulu dintre matadorii stângei estreme magiare, se duse la Turinu nemidiulocitu dupa nimicirea impacaciunei cu cechii, spre a aflá, cu privire la acésta cestiune, opiniunea lui Kossuth, care se considera inca de capu alu partidei din 1848. In urm'a acést'a, ex-dictatorele a tramisu la adres'a deputatului Helfy o epistola, carea s'a publicatu sî in „Magy. Ujság“, organulu acestei partide. Din acésta epistola estragemu urmatórele pasagie cari se referescu strictu la impacaciunea nimicita: Sum descuragiatu — dice betránulu esilatu — câci sciu, ca acei'a, despre cari eu dîceamu ca ducu Ungari'a la mormentu, nu se lasa a fi condusi de mine in procederea loru. Autonomi'a Boemiei nu numai ca nu este in contr'a, ci este chiaru in interesulu Ungariei, sî acést'a din caus'a, ca Ungari'a pre carea Ddieu in mani'a sea a pedepsit'o prin o casatoria micsta cu Austri'a aru avé cu atâtu mai putienu de a se teme de sîcaneriele Austriei, cu câtu selfu-guvernamentulu natiunalu aru castigá mai multu terenu. — Cestiunea mai are inca, continua densulu, sî alta insemnatate. Inaintea vietiei Ungariei sta unu semnu de intrebare infricosiatu, sî acest'a este panslavismulu, care se baséza pre Russi'a. Prin aceea, ca Ungari'a s'a spariatu de fantom'a panslavismului, s'a efeptuitu deplorabile impacaciune ostrungurésca, sî apoi chiaru acésta frica neratiunabile a facutu ca panslavismulu a ajunsu la maturitate. Din nimicirea impacaciunei cehe va urmá, ca cehii, cu voia séu fâra de voia, se voru aruncá in bratiele panslavismului. Acésta miscare se va estinde apoi cá unu focu in tóte pârtile, pâna la Marea-Négra. Sî furi'a panslavismului se va descorcá cu vehementia dreptu asupr'a Ungariei, carea a datu mâna de ajutoriu la nimicirea impacaciunei, câci pre austriaci i acopere sî protege in ultim'a linea Germani'a.

Dara ungurii incatrâu sa apuce, ungurii, cari nu vréu sa devina nici nemti, nici panslavi. — Cu tóte acestea insa Kossuth afla unu espedientu contr'a panslavismului, sî acest'a este: „A face totu ce este possibilu, ca fia-care poporu slavu, care are unu trecutu istoricu sî legalu pre unu teritoriu anumitu, sî este indiestratu cu o individualitate natiunale pronunciata, sa-si administreze afacerile sele cá natiune, cá astfeliu sa devina o natiune multiamita.“ Nu este de temutu, ca cehulu va devení panslavu atunci, câudu va fi elu domnu in tiér'a sea. — Dlu Kossuth facea bine déca in epistol'a sea despre slavi nu-si uitá nici de români, cari inca stau pre acelasi terenu cu slavii din Ostrungari'a; incâtu pentru desu-numitulu conceptu „Ungari'a“, nu vremu sa credemu, ca densulu vira sub acésta firma sî pre „Transilvani'a,“ carea n'a renunciatu, sî nici ca va renunciá vre-odata la numele, drepturile sî autonomi'a sea. „Fed.“

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scól'a elementara din parochi'a opidului Berthanu de religiunea gr. or. se scrie concursu.

Emolumentele suntu:

1. Léfa fipsata din alodiu 100 fl. v. a.
2. Câte 30 xr. dela parintii prunciloru umblatori la scóla.
3. Cuartiru liberu sî 4 stângini lemne din care se incaldiesce sî scól'a.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si asterne petitiunile loru la subscrisulu pâna in 1 Decembre 1871 st. v. dovedindu ca suntu de religiunea gr. or. cu portare buna — sî ca suntu pedagogi absoluti.

Siarosiu, 10 Nov. 1871.

Dionisiu Chendi,
protopopu.

(1—3)

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei invetiatoresci la scól'a confessionala gr. or. din Pianulu de susu Inspectoratulu scolariu districtuale alu Sebesiului cu léfa anuala de 320 fl. v. a. cuartiru sî lemne de incalditu se escrie concursu pâna la finea lui Novembre 1871.

Doritorii de a ocupá mentionat'a statiune, au a-si adresá cererile instruate cu documentele provediute in „Statutulu organicu“ sî ca suntu cantâreti buni susu-numitei inspectiuni pâna la terminulu pusu.

Pianulu de susu in 8 Nov. 1871.

(1—3) Comitetulu parochiale.

Ad. nr. pp. 223—1671.

Concursu.

Devenindu vacantu postulu preotiescu la parochi'a româna gr. or. Butene din protopresbiteratulu Clusiului, se escria concursu pâna in 6 Decembre a. c. pentru acestu postu. —

Cu acestu postu preotiescu este impreunatu urmatoriulu venitu anualu:

a) Cas'a parochiala cu gradina de legumi, sî pomi de 950 orgii □. sî edificiile agronomice. —

b) 5. jugere sî 770. orgii cuadrate locu aratoriu, — sî 3 jugere 520 orgii cuadrate — fenatiu, precum sî in limitele (hotarulu) Retitielei locu de 4. cara de fenu. —

c) Dela 100. fumuri câte 10 copuri ($^1/_2$. mertia mare) de bucate, sî câte o dî (claca) cu palm'a. —

d.) Stol'a usuata — sî acum de nou prin sinodulu parechialu statorita. —

Doritorii a ocupá acestu postu preoticscu, suntu poftiti a-si adresá concursele sele, in sensulu statutului organicu §. 3 bine instruate câtra sinodulu parochialu, sî ale tramite subscrisului pâna in 1-a Decembre, cá in 6 negresitu se póta urmá alegerea.

Clusiu 5. Novembre 1871.

In contielegere cu comitetulu parochialu. —

V. Rosiescu,
prot. românu gr. or.

1—5

Nr. 286—1871.

Concursu.

Devenindu vacante unu stipendiu de 50 fl. v. a. destinatu pentru unu elevu dela scól'a reala, pentru conferirea acelui'a se publica prin acést'a concursu cu terminulu pâna in 10 Decembre a. c. c. n.

Concurentii la acestu stipendiu, au de a-si tramite la subsemnatulu comitetu, pâna la terminulu susu indigitatu, concursele loru, provediute cu atestate de botezu sî de paupertate, cum sî cu testimoniulu scol. pre Sem. II anulu scol. 1870/1 *).

Sabiiu in 8 Novembre 1871 c. n.

Comitetulu Asociatiunei transilvane.

(3—3)

*) Cele-lalte dîuarie române inca suntu rogate a luá in colónele sele notitia despre acestu conucrsu.

Concursu.

Pentru statiunea invetiatorésca dela Apoldu de susu se escrie cencursu pâna la 20 Novembre a. c.

Emolumentele suntu 120 fl. v. a. cuartiru liberu, sî lemne de incalditu pentru scóla sî invetiatoriu.

Apoldu de susu 5 Noemvrie 1871.

Comitetulu parochialu
din Apoldu-mare.

3—3

Burs'a de Vien'a.

Din 13/25 Novembre 1871.

Metalicele 5%	57 80	Act. de creditu	307
Imprumut. nat. 5%	67 55	Argintulu	116 50
Actiile de banca	814	Galbinulu	5 55

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a si tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 92. ANULU XIX.

Sabiiu, in 18/30 Novembre 1871.

Nr. cons. scol. 315/1871.

Catra inspectorii districtuali si locali ai scóleloru nóstre confessionali din intrég'a Archidiecesa !

In nesu cu circulariulu consistoriale dto 19 Octobre 1870 nr. cons. scol. 225. se provóca prin acést'a toti inspectorii districtuali ai scóleloru nóstre confessionali — carii inca nu au relationatu despre resultatulu prelegeriloru cu adultii din anulu trecutu, — a reportá despre acést'a fâra amenare si celu multu in terminu de 8 dile dupa primirea acestei ordinatiuni, precum si a staruí din tóte poteriile, cá astu-feliu de prelegeri, pre câtu de necesarie atâtu si de salutarie mai cu séma pentru poporulu nostru, — sa se tiena si in iérn'a viitóre in tóte comunele.

Cu controlarea prelegeriloru mai susu indigitate, si cu presiederea la esamene in acelea comune, in cari se afla locuinti'a resp. protopopu séu admini. ppescu se incredintiéza protopopulu, resp. admini. ppescu, iéra in comunele din afara respectivii inspectori locali ai scóleloru, avendu acesti'a si unii si altii a provocá comitetele parochiali din respectivele comune, cá sa indemne pre toti acei'a, carii in prunci'a loru nu au invetiatu, séu nu au invetiatu destulu, — sa se adune la anumite dile, in Dumineci si in serbatori, séu si in tóte serile de iérna, la unu locu potrivitu, unde invetiatorii nostri séu preotii voru fi indatorati alo propune cetirea, scrierea si computulu, eventualminte si alte cunoscintie. —

Despre resultatulu prelegeriloru din cestiune, si anume: câti adulti si cu ce sporiu (succesu) au cercetatu prelegerile: si cari invetiatori séu preoti séu si alti inteligenti ai nostri s'au distinsu in acésta privintia? suntu inspectorii districtuali si scóleloru indatorati cu finea lui Aprile 1872. a substerne consistoriului archidiecesanu raportu conscientiosu.

Sabiiu din siedinti'a consistoriului archidiecesanu, cá senatu scolariu, tienuta in 9 Noemvre 1871.

Pentru Escelenti'a Sea Par. Archi-Eppu si Metropolitu

Nicolau Popea m. p.
Archim. si Vicariu aeppescu.

Sabiiu, in 15 Nov. s. c. au sositu la mitropoli'a nóstra din partea judecatoriei comitatului Bihoru testamentulu lui Gavriilu Fauru din Oradi'a-mare, repausatu in 15 Novembre 1865, si alu sotiei sele Veronic'a Fauru, nascuta Poenariu si repausata in 28 Februariu 1869, prin care pre lânga mai multe legate facute rudenieloru loru, si seraciloru din Oradea-mare, din Aradu, si Lipov'a, au testatu si 4000 fl. val. austr. pre sém'a unei fundatiuni in favórea a doi stipendisti studenti români de relegea ortodocsa resariténa, dandu Parintelui nostru Metropolitu dreptulu de suprem'a inspectiune si de denumire a stipendistiloru la propunerea Consistoriului greco-resariténu, si a Episcopului din Aradu. Acésta fundatiune este depusa la cass'a de pastrare din Oradea-mare, si acum cartea cassei de pastrare s'au transpusu la metropoli'a nóstra spre pastrare credinciósa. — Fapt'a acést'a pre câtu marétia in linea filantropica, pre atât'a este vrednica de a fi si cunoscuta inaintea clerului si poporului nostru credinciosu din metropoli'a nóstra a romániloru din Ardélu si Ungari'a.

Articuli anonimi.

II. Pâna la incetarea cea pre neasteptate a dietei din Sabiiu erá lucru pentru politicii de atunci s'a vediutu necapace de a dá pacea interna a popóreloru. Ungari'a cu tóte popórele ei stá mortisiu opusa centralisârei in Vien'a, si fiindu ca Ungari'a face o parte considerabile din imperiu, nu potea fi trecuta asiá lesne cu vederea. Nu potea fi trecuta nici pentru aceea, câci in ceea ce privesce centralisarea in Vien'a au fostu si celelalte popóre ale tierei, va se dica, cele nemagiare, cu magiarii de acordu.

De tóte aceste politicii nostri habar nu aveau.

Lucrulu inse devine seriosu. Kaiserfeld trantesce in senatulu imperialu bómb'a carea in esplosiunea ei derima sistemulu de pâna aci. Ministeriulu Schmerling cá purtatoriu alu sistemiului trebuie sa cada si i urméza ministeriulu celu cu sistarea constitutiunei. Sistarea acést'a a fostu inaintemergatórea cassârei constitutiunei in form'a de pâna aci si deschiderea unei ére nóue, carea din multe semne sa vedea ca are sa fia botezata dualismu.

Tóte aceste erau flori la urechie pentru cei ce nu visau atte decâtu totu visurile din diet'a 1863/4.

Déca nu aru fi lucrulu esiá seriosu si impreunatu cu urmâri asiá grele, atunci, celu ce le scie aceste din urma, aru trebuí sa rida de naivitatea politica, carea se manifestá in provocarea continua la diet'a din 1863/4, carea de altmintrelea nu facuse nici o lege de vre-unu folosu realu pentru români, — o provocare continua in unu tempu de unu cutremuru asiá iufricosiatu politicu.

Amu fi in stare insa sa dicemu ori si ce, ca si adi, unde au trecutu ani la mijlocu si avemu o suma de esperintia, ómenii acesti'a inca nu s'au treditu din dormitarea si visurile din tempulu acel'a.

Cumca nu esagerâmu si cumca nu vorbimu din vre-o ura personale cetitoriulu se póte convinge din cele ce s'au urmatu la noi acasa indata dupa sistare si si mai târdiu. Nu ne vomu folosí de nume, ci vomu abstrage câtu se póte si ne vomu tiené de objectu.

Cei ce figurase in diet'a numita cá nisce figuri pre o scândura de siacu in mân'a jucatoriului, castigase increderea, ca déca au siedutu pre acelesi bance, pre cari au siedutu conti si baroni, déca au conversatu, ba póte ca s'au preumblatu si bratiu la bratiu cu ministri, suntu ómeni politici facuti. Si déca pâna ací nu au avutu ei conducerea natiunei, vine numai de acolo, ca Episcopii le-au statu totu-dé-un'a in cale. Deci ce au facutu? Acum cându tóta lumea cea cu judecata sanatósa erá ingrigita de cele ce voru urmá, cându mai cu séma noi românii, carii nu castigasemu inca nici unu terenu siguru, pre care sa ne potemu scutí de viforele politice ce aveau sa urmeze, — acum, cându eramu ingrigiti ca ce sa facemu, cá sa nu fimu inghititi de noianulu politicu ce batea cu valurile sele inca si la ruinele sistemului espiratu, — se punu, séu mai bine disu, 'si punu omulu sa le taie calea spre a se suí la inaltimea conducerei politice. „Gazet'a Transilvaniei“ din anulu 1864/5 e plina de dovedi, cu ce generositate si cavalerismu s'a deschisu persecutiunea asupr'a „bisericaniloru“. Cându cetesci articulii acei inversiunati si scuipatori de focu asupr'a bisericaniloru, pare ca cetesci in sinaxariele de pre tempulu lui Nero si Diocletianu imperatulu.

Pre cum s'a vediutu atunci si precum se vede si acum cându cetimu productiunile paroxismului emanatu din frigule ambitiunei de o parte si ale urei de alta parte, sagetile cele inveninate erau indreptate asupr'a Metropolitului gr. or., carele se retrasese de multu de pre terenulu politicu, vediendu pre ce precipisiu impinsese natiunea omenilor si pre carele acum Ddieu sa-lu ierte! nu aveau atât'a temere, pentru ca despre densulu castigase convingerea, cu deosebire cându in diet'a din 1863/4 se desbatù legea pentru tribunalulu supremu, dara si de alte-dâti, ca déca i voru dice albu, albu si déca negru, negru va remané. Afara de acést'a scieau ca la curte si la tóte locurile insemnate Metropolitulu din Sabiiu este recunoscutu de barbatu de statu, ceea ce despre cel'a-laltu, de-si póte ca au fostu unu prelatu aptu, nici nu erá de câtra niminea recunoscutu, dara nici ca avé insusirile si sciinti'a prin carea sa póta devení barbatu de statu *).

Dara tóta lupt'a acést'a nu retienù nici pre Metropolitulu din Sabiiu nici pre alti barbati maturi de a alergá acolo, unde crediura ca potu ajutá causei românilor, ce suferise atâtu de multu prin purtarea descrisa in anii memorabili 1863/4. In diet'a din 1865 tienuta la Clusiu, Metropolitulu din Sabiiu in intielegere cu Metropolitulu din Blasiu si cu ceilalti representanti natiunali compusera unu votu separatu, prin care se cere o dieta transilvana, alésa pre basea proiectului de lege electorala, lucrata (dara nu desbatuta si adusa in stare de a fi lege) de dieta din Sabiiu; in acésta dieta su se desbata apoi cestiunea pentru carea erá conchiamata diet'a din Clusiu: cestiunea uniunei Transilvaniei cu Ungari'a.

Unulu din politicii nostri a fostu bolnavu si nu s'a potutu duce la Clusiu, altulu a fostu sanatosu si n'a vrutu sa se duca, pentru cá sa se consulte asupr'a celoru ce erau de facutu in tempurile acele critice. Si reservà inse dreptutu de a tacea vre-o câte va septamâni séu luni spre a incepe si cu mai mare veementia asupr'a celoru ce au facutu votulu separatu in diet'a acést'a din urma, in specialu insa totu asupr'a Metropolitului din Sabiiu. Mai multu, a lucratu pâna a adusu pre insusi insarcinatulu cu elaborarea votului, sa-lu prinda la carulu celu incarcatu cu ilusiuni si sa-lu tramita cu suplici mai scie Ddieu pre unde, cu suplici bune de ori-ce bóla.

Acel'a carele in totu decursulu dietei din Sabiiu ducea rolulu calului de pre scândur'a de siacu; acel'a carele la vre-o câti va deputati „mai juni si resoluti, cari pasira in contr'a conchetârei lui si a colegiloru sei cu regimulu le dicea ca suntu nisce m . . . si; acel'a despre carele spuneau, de siguru gurile rele, ca inaintea lui Crenneville au versatu lacrami si au disu ca nu i e viati'a sigura in Sabiiu, pentru ca românii (!?!) voru sa-lu omóre, póte pentru conscienti'a despre meritele (?) cele castigate pentru români: afla ca este bine, cá in tempulu periculului sa siéda tupilatu a casa, nici sa nu resufle, si apoi la unu tempu óre-care, dupa ce s'a mai asiediatu undele, sa incépa cu chorulu seu a calumniá si numai a calumniá, dara nu a spune, celu putienu pre urma, ca ce aru fi fostu bine sa faca românii.

Eveneminte politice.

Ministeriulu cislaitanu este formatu sub presiedinti'a principelui Adolfu Auersperg. Ceilalti ministri suntu (dupa N. Fr. Pr.) Lasser de interne, Glaser de justitia, Stremayr de culte si instructiune, Banhans de comerciu, Chlumetzky de agricultura si Unger fâra portfoiu. Holzgethan remâne ministru provisoriu de finantie, care lu va schimbá cu postulu de ministru de fin. im. Mai suntu a se suplini posturile acestui'a, celu pentru apararea tierei si alu ministrului pentru Galiti'a.

Intre scirile ce ni se paru a fi sciri de sensatiune inregistrâmu pre cea despre reintórecerea lui Kossuth in patriasi si despre pregatirile ce are de

*) Acestu adeveru e recunoscutu [illegible]

cugetu stâng'n estrema sa i le faca spre a-lu întempiná serbatoresce la sosire. Viitoriulu ne va arată ce insemnatate i se póte atribui scirei acestei'a.

Despre [illegible] se vorbesce ca s'a pusu in intielegere cu partid'a natiunale din Croati'a.

Capitalea Belgiului este fórte agitata. Agitatiunea are insa mai multu subsiratu socialu-financialu decâtu politicu.

Diet'a Ungariei.

In siedinti'a din 17 Novembre se celesce si incuviintiéza protocolulu siedintiei precedinte. Se ascernu petitiuni diferite si se transpunu comissiunei respective.

Contele P. Pejacsevics respunde dupa aceea la interpelatiunea lui Irányi privitóre la sistarea dietei croate.

Dupa aceste trece cas'a la desbaterea §-lui 6 din legea colonistiloru. Acestu § otaresce ca colonistulu are sa platésca pretiulu cumperârei in 20 rate anuale cu câte 5% insa fâra ori-care midilocire din partea statului. Mai multi deputati propunu ca acoperirea acestei datorie sa se faca prin midilocirea statului; contr'a acestei'a vorbira Szedényi si ministrulu de financie. La propunerea dlui ministru-presiedinte § acest'a se tramite iérasi sectiunei financiali spre o nóua desbatere. Cei'a-lalti §§ se acceptéza fâra modificâri mai insemnate.

In fine se primesce si propunerea lui Várady ca: ministrulu de justitia se insarcinéza a ascerne unu proiectu de lege despre modulu colonisâriloru viitóre eventuale, cu ce siedinti'a se incheia.

In 18 Novembre tienù si cas'a magnatiloru siedintia, in care se celi mai intâiu impartasirea contelui Andrássy privitóre la denumirea sea de ministru alu esterneloru; urméza dupa aceea cetirea rescriptului regescu.

Cuestorulu casei magnatiloru conte Szapáry, contele Lónyay dimpreuna cu cei'a-lalti ministri aparu in casa; ministru-presiedintele recomanda prin putiene cuvinte casei ministeriulu; pres. casei ii saluta. Contele Cziráky ascerne dupa aceea raportulu comissiunei judiaciale, dupa a cârui cetire se ia la desbatere proiectulu de lege despre esecutiunile judiciale, care dupa o scurta desbatere se si primesce. Urméza proiectulu de lege despre remanentiele urbariale si se primesce acest'a câtu si altele fâra vre-o modificare.

In siedinti'a casei deputatiloru din 18 Noem. se autentica protocolulu. Dupa une-altele pentru noi fâra interesu se trece la ordinea dilei la care sta proiectulu de lege despre industria.

Referintele comitetului de 15 Al. Erkövy impartesiesce principiale produse de acestu comitetu in proiectulu de lege: libertate absoluta de lucru; regularea relatiunei intre lucratoriu si datoriulu de lucru pre bas'a dreptatiei; constituire liberale a diregatoriei industriale; aceste suntu lineamentele principale pre care se baséza proiectulu. Vorbitoriulu recomânda proiectulu in editiunea comitetului de 15 spre primire.

La desbaterea generale ia parte I. Ranicher, care da pre largu o istoria a libertâtiei industriale in Angli'a, Franci'a, Belgi'a, Prussi'a, Hollandi'a, Helveti'a si Germani'a si trece dupa aceea la istori'a legislativei in Ungari'a. Pâna la 1848 domniá aici sistemulu corporatiuniloru (Zünfte). Diet'a dela 1848 dedù tierei tóte libertâtile possibile, numai libertatea industriale nu. Afara de câtiva, precum M. Lónyay, G. Klauzal, L. Korizmics, nu pretiuiá nimenea momentuositatea libertâtiei industriale. In epoc'a trista, care urmà anului 1848, observamu cá unu lucéferu introducerea libertâtiei industriale in calea patentei prin regimulu austriacu. Inse durere prin reintroducerea constitutionalismului se perdù iérasi acelu avantagiu. Vorbitoriulu recomânda proiectulu.

Urméza desbaterea speciale si §§ singurateci pâna la § 24 se primescu fâra modificâri mai insemnate.

In siedinti'a din 20 Novembre se cetesce si aprobéza protocolulu.

St. Pavlovics indrépta câtra ministrulu de interne o interpelatiune privitóre la intredicerea festivitâtiei, ce cetatienii Neoplantei voiau a intreprinde in onórea lui Miletics.

Dupa aceste se continua desbaterea speciale a si a cârui §§ deosebiti pâna la alu 47 se acceptéza mai fâra modificâri.

In siedinti'a din 21 Novembre interpeléza dupa finirea formalieloru obicinuite Ios. Madarasz pre presiedintele casei in afacerea deputatului Binder care, denumitu fiindu de presiedinte judicialu, fu provocatu a abdice de unulu dintre oficiele sele si care la acést'a provocare a respunsu intr'unu modu bruscu ca: nimenea nu are dreptulu a pretinde dela elu abdicerea pâna ce nu va fi depusu juramentulu de jude, care impregiurare a indemnatu cas'a a-lu provocá de nou cá sa sosésca in celu mai scurtu tempu la Pest'a pentru de a-si ocupá loculu in cas'a deputatiloru, câci altcum va fi lipsitu de mandatulu seu de deputatu. Trecendu-se la ordinea dilei se continua desbaterea legei industriale a cârei §§ pâna la 83 se primescu mai fâra schimbâri.

Respunsu

La dechiaratiunea d. dr. Racuciu, publicata in nru 89 alu „Tel. Rom.“

Reservându-mi cu alta ocasiune a respunde mai pre largu la corespondinti'a „Unui membru alu comitetului“ publicata in nr. 87. alu „T. R.“ — dechiaru cu tóta solemnitatea: ca in siedintiele comitetului ad hoc din 29 si 30. Oct. a. c. nu amu facutu nici cea mai mica pomenire despre acea: déca, si cum s'a dechiaratu d. dr. Racuciu in privinti'a conduitei politico-natiunale, si cu atât'a mai putienu cas'aru fi dechiaratu pentru passivitate: Spre comprobarea adeberului mi iau voia a aclude o copia a protocolului despre siedintiele mai susu memorate, si a me provocá totu odata si la nepartinitórea testificare a membriloru de facia a fostului comitetu.

Sabiiu in 9/21 Noemvre 1871.

E. Macelariu.

Procesu verbalu *)

alu siedintiei din 29 Octobre 1871 a comitetului ad hoc pentru primirea pareriloru inteligintiei române despre conduit'a politica a natiunei române din Transilvani'a.

Sub presidiulu dlui Elia Macelariu, fiindu presinti dd. Ioane Hanni'a, Ioane Rusu, Dr. Ioane Borcea si Visarionu Romanu.

D. Presiedinte comunica, ca in urm'a harthiei acestui comitetu dto 20 Septembre a. c. adresate câtra 120 barbati ai natiunei nóstre prin diferitele tienuturi, spre a le cere opiniunea la cele 6 puncte cuprinse in aceeasi, au incursu pâna astadi cu totulu numai 21 respunsuri parte singulari, parte colective; ca in 25 ale curentei d-sea a predatu tóte harthiele intrate dlui notariu substitutu Dr. Demetriu Racuciu spre referare. Fiindu insa ca dlu Racuciu a inapoiatu ieri presidiului tóte scrisorile amintite cu observare, ca avendu sa intreprinda o caletoria, nu póte a corespunde insarcinârei primite, presiedintele pune harthiele numite pre més'a comitetului, negându-lu a dispune de ele.

Se concredu dlui notariu Dr. Ioanu Borci'a, spre a referá la siedinti'a viitóre, care se anuncia pre mâne.

Continuarea siedintiei in 30 Oct.

Presinti: toti dnii membrii din siedinti'a de ieri cum si dlu Dr. Ioane Nemesiu.

Dlu notariu Dr. Ioane Borcea da cetire unui estrasu alu respunsuriloru intrate si face la urma propunerea:

Cá comitetulu ad hoc, terminându-si cu siedinti'a de astadi lucrârile sele sa predea tóte actele si sa concréda tóta caus'a comitetului permanentu alu congresului natiunalu din 1861 si 1863.

Propunerea d. sele motivata se alatura la acestu protocolu sub A.

Dlu Ioane Hanni'a este de parere, ca avemu sa tienemu la continuitatea nóstra de dreptu si ca nu potemu a parasí terenulu ocupatu pâna ací fâra daun'a intereseloru nóstre politice nationali. De aceea si d-sea este de parere, cá comitetulu ad hoc sa-si termine lucrârile sele astadi, este insa de convingere, ca numai comitetulu nationalu centralu alesu de conferinti'a nationala din Mercurea in 1868 aru fi chiamatu, a luá initiativ'a in afacerile nóstre politico-nationali. Esprimandu-si maí departe parerea de reu, ca activitatea acelui comitetu s'a suspendatu, propune: a se conlucrá la locurile competinte pentru delaturarea acelei suspensiuni.

Dlu Ioane Russu, aflându de fundate convictiunile dlui Hanni'a se esprime pentru ele cu adausu, ca comitetulu sa publice unu raportu despre lucrârile sele, si cu acea deosebire, ca tóta caus'a mai departe sa se lase in voi'a natiunei.

Dlu Ioane Nemesiu propune, a nu se luá astadi nici o conclusiune, ci comitetulu sa-si amâne lucrârile sele pre tempu nedeterminatu.

Dlu Visarionu Romanu opinéza, ca numerulu micu de respunsuri, ce a primitu comitetulu dupa 120 provocâri, nu este nici cum de ajunsu, spre a fi privitu de spressiunea opiniunei generale la noi, mai vertosu dupa ce si acest'a represinta diverse pareri, ca prin urmare lips'a de atâtea respunsuri nu este nici cum constatarea necessitâtiei de vre-o adunare nationala in tempulu presentu.

De óre-ce asiá dara acestu comitetu n'are alte instructiuni dela adunarea, care l'au alesu, iéra elu nu-si póte aroga sie drepturi, cari trecu preste marginile modestei sele chiamâri; de óre-ce mai departe conferinti'a din Mercurea dela 1868 este cea din urma adunare a nóstra nationala, densulu e de parerea dlui Hanni'a si spriginesce propunerea sea.

Dupa ce s'a datu ocasiune de ajunsu membriloru a vorbí la tóte propunerile escate pro si contra, presidiule resumandu, pune la votu mai intâiu propunerea dlui Nemesiu pentru prorogarea lucrâriloru comitetului pre unu tempu óre-care.

Votându toti cei-lalti membri contr'a propunerei — cade.

Dr. Nemesiu dechiara, ca se abtiene dela tóta votarea mai departe.

Se aduce apoi la votisare propunerea pentru incetarea comitetului cu diu'a de astadi, care

se primesce in unanimitate.

Se ia la votare partea I. a propunerei dlui Russu pentru publicarea unui raportu despre lucrârile comitetului

si se primesce.

Partea a II insa a propunerei d-sele de a se dice, ca tóta caus'a mai departe se lasa in voi'a natiunei

nu se acceptà.

Se submite mai departe votârei propunerea dlui Dr. Borcea, de a se predá harthiele si a se concrede tóta caus'a mai departe comitetului permanentu alu congreseloru natiunali din 1861 si 1863.

Propunerea insa nu se primesce.

In urma se pune la votu propunerea dlui Ioane Hanni'a: de a se esprime convingerea, ca numai comitetulu natiunalu centralu alesu de conferinti'a nationala din Mercurea in 1868 aru fi chiamatu a luá initiativa in afacerile nóstre politice nationali; de a se esprime parerea de reu, ca activitatea acelui comitetu s'a suspendatu si de a se conlucrá la locurile competente pentru delaturarea acelei suspensiuni.

Propunerea acést'a se primesce cu majoritate de voturi.

Cetindu-se protocolulu acest'a in conferinti'a de astadi, s'au verificatu si subscrisu.

Sabiiu, 3 Novembre 1871.

E. Macelariu, m. p.
I. Hanni'a, m. p.
Dr. Ioane Nemesiu, m. p.
I. V. Russu, m. p.
Visarionu Romanu, m. p.

*) Ni s'a tramisu numai Sâmbata dupa incheiarea numerului precedentu. R.

Ce e dreptu nu-e pecatu,

Muresiu-Osiorheiu 18/11 n. 1871.

(Urmare.)

Spre ilustrarea afirmatiunei mele me vedu necessitatu a pune la vederea o. lectori urmatórele date din 1848, câci: ce e dreptu, nu-e pecatu.

Circumspectii sasi erau in acelu anu de cu primavéra inca mai mari contrari ai magiariloru si a uniunei Transilvaniei cu Ungari'a de câtu românii din Transilvani'a, si in temerea loru de mórte, ca românii voru primí uniunea, se apucase de tempuriu a face frumosulu inteligentiei române pretutindenea, ba chiaru si poporului românu de rendu, si ai pregatí in contr'a uniunei. Unu singuru casu voiu numai a enará.

Unu domnu sasu caciulá chiaru si scrietoriului acestoru sîre in Sabiiu, unde studiá atunci, dicându-i intre altele: ca déca românii voru merge mâna in mâna cu ei, opunendu-se uniunei, se voru intemplá casatorii de feciori români cu fete de sasi,

sî ca ei — sasii — oá unu poporu micu la numeru mai bine se voru face români de câtu unguri, de óre-ce românii suntu sî cei mai multi in tiér'a acést'a etc. Dara curendu dupa ce românii cu ungurii se luara odata de peru, incepura sasii a cântá pre alta córda, chiaru sî cel'a cu casatoriile reciproce, de care me despartisemu in Augustu 1848, sî cu care m'amu intelnitu iéra numai in Decembre a acelui'a-si anu; incepù acum a injurá sî a amerintiá natiunea româna. Apoi ce faceau ei in Sabiiu dupa incetarea revolutiunei 1849. cu românii, ce nume dau fostiloru prefecti sî tribuni — scimu noi inca, sî ca cum ne voru fi negritu la inaltiatulu imperatu si aiurea iéra ne potemu intipuí bá sî scimu. Amintirea acést'a de intemplari din fatalulu sî de trista memoria anu 1848. o facù numai si numai cá sa deschidu ochii unui numeru nu micu de individi din inteligínti'a nóstra, precipitati sî plini de usiurintia. Mai caute numai opositionalii de meseria sî mesteristrica in politica cu ce barbatia reproduce sî comentéza „Hermsdtr Ztg“ acum articuli din „Albin'a“, „Gazet'a“, sî „Federatiune“, scrisi in contr'a guberniului, cu scopu — de securu — de a recomândá pre sasi de asiá credinciosi sî buni voitori a acelui'a. *)

Autoritatea pre care o insulta acestu ignavu corespondinte, 'mi aducu bine aminte, au svatuitu 1848 pre unii din inteligintia cá sa nu scóle poporulu in contr'a unguriloru. De siguru ca cá pastoriu sufletescu nu au vrutu sa se verse sânge, sî póte ca cá omu intieleptu va fi cugetatu sî la impregiurarea ca bietulu poporu românu nefiindu pregatitu de a portá arm'a va devení macelaritu. — Urmarile neascultarei le scimu ca au constatu sacrificii mari din partea nóstra: afara de sate arse sî pradate mai cadiura jertfe vr'o 40,000 români! Asiá patiescu acele natiuni, cari au in frunte ómeni scurti la vedere, sî cari vréu numai a o conduce, lacomi dupa gloria fiindu. Póte nu mai putiene jertfe au avutu natiunea magiara, ardiendu-se reciproce orasie sî sate! dara circumspectii sasi sciura sî atunci dupa ce se aprinse odata focului, intórce mantau'a dupa ventu sî scapara cu fórte putiene jertfe.

Acum staruiescu unii iéra pentru continuarea passivitâtiei, argumentându dupa cum se vede din „epistolele anonime“ in „Gaz. Tniei“ intre altele: ca multi au doritu cá passivitatea sa fia natiunei române daunósa, dara resultatulu ei este pâna acum dejá mai favorabilu de cum s'au asteptatu dela inceputu, câci de sî românii se scósera de pre terenulu politicu, sî acolo nu potu lucrá, sî au indreptatu atentiunea sî activitatea loru in directiunea promovarei binelui materialu sî spiritualu alu natiunei spre ai asecurá venitoriulu pre o basa secura; apoi continua: ante de ast'a cu 15—20 de ani cercetá universitâtile din afara abeá 9—10 tineri români, acum cercetéza preste 100 de insi universitâtile din Vien'a, München, Grati, Zürich, Berlinu, Parisu, Turinu, Pest'a etc. La astea ne vomu intórce, acum fia-mi permisu a insirá aici unele intemplâri din unu orasiu numai, cari stau in legatura cu decretarea passivitâtiei din Mercurea.

Pre tempu, cându se tienù conferinti'a la Mercurea, eu locuiamu in unu orasiu, unde stá inteligínti'a româna inca din 9 barbati. Doi eramu pentru activitate, unulu neutralu, cei'a-lalti 6 pentru passivitate. Trei dintre passivisti se dusera la Mercurea, iéra dupa intórcere dela aceea conferintia plini de bucuria ca s'au decretatu acolo passivitatea 'mi spusera ca au fostu acolo chiaru sî comesulu din Sabiiu, la ce diseiu eu: acel'a se va fi bucuratu de conclusulu acelei conferintie, care sasiloru le póte vení bine.

Totu in aceea dî trebuiá sa esperezu ce nu asi fi potutu crede ca s'a intemplatu de nu eramu de facia. (Va urmá.)

*) Incidit in Scyllam. R.

Brasiovu, 12/24 Novembre 1871.

Protopopiatulu I alu Brasiovului a tienutu in 9/21 Novembre a. c. sinodu protopopescu estraordinariu in urm'a ordinatiunei ven. Consistoriu archidiecesanu din 30 Sept. a. c. nr. 775, pentru a tratá regularea stolei preotiesci sî clasificarea parochieloru.

Dupa observarea tuturoru formalitâtiloru prescrise de „Statutulu organicu“ Pré on. d. protopopu Iosifu Baracu deschide sinodulu prin unu cuventu pretiuitu, despre aceeea, ca preotii, cá se póta corespunde chiamârei sî demnitâtiei loru, au necessitate de o dotatiune corespundietóre, fiindca numai astfeliu voru poté avea comunele bisericesci preoti mai cualificati, mai literati sî numai astfeliu voru poté avea medilóce (cârti de specialitate) spre a se ocupá sî pregatí pentru propoveduirea adeverului.

Deschidiendu-se sinodulu, verificându-se membrii sî alegendu-se notariulu s'a pusu la ordine: tratarea stolei preotiesci. Despre acést'a, se arata sinodului, ca comitetulu protopopescu i-a inlesnitu lucrarea, pentru ca elu a fostu desbatutu in dóue siedintie acésta cestiune insemnata sî unii din membrii comitetului au fostu veniti la principiele urmatóre:

Tratarea stolei preotiesci, cá mediloc pentru dotatiunea preotiloru, nu o póte sinodulu acest'a pertractá definitivu, fiindca n'are date positive sî sigure despre venitele fia-cârei parochie, pentru acést'a se vede necesariu, cá sa iésa prin parochii mai intâiu comissiunea prescrisa. Comissiunei sa i se dea indrumare pentru operatulu necesariu acestei lucrâri. Astfeliu sinodulu va decide:

1. Despre clasificarea parochieloru din prot. I alu Brasiovului.

2. Despre o instructiune pentru lucrarea uniforma a comissiunei.

3. Despre aceea, ca cestiunea in esentia este pentru binele — spiritualu, moralu sî materialu — alu poporului; dreptu acést'a este a se ingrigí insusi poporulu de midiloculu, care sa inlesnésca a i se realisá acestu bine; pentru acést'a sa se faca, cá sinódele parochiali sa intieléga sî sa-si ia ele insusi asupr'a salarisarea prescrisa parochului. Mediloculu este, ca dupa ce s'a clasificatu parochi'a venitele preotiesci sî parochiali sa le incaseze epitropii parochiali sî dela acesti'a sa le primésca preotii. Astfeliu devinu poporenii singuri a radicá stol'a séu a face repartitii. Prin acést'a s'a radicatu neintielegerea intre preotii sî poporenii cari aru sustienea, ca venitulu preotiescu e mai mare séu mai micu sî s'aru radicá védi'a sî demnitatea bisericei.

4. De óre-ce protopopiatulu I alu Brasiovului face esceptiune fatia de cele-lalte protopopiate, pentru ca de o parte in acestu protopopiatu mai toti preotii trebuiescu — lânga teologia — sa mai aiba sî studiele unei facultâti de alt'a necessitâtile locali deosebite ceru spese mai mari, asiá sî salarie trebuiescu sa fia mai mari decâtu cele provediute in clasificarea sinodului eparchialu. — Dreptu acést'a clasificarea sa o faca sinodulu protopopescu pentru parochiele de clas'a I salariu 1200, pentru cele de a II-a 800, sî pentru cele de a III-a clasa 600 fl. v. a.

Dupa aceste principii ale comissiunei comitetulu protopopescu afara de §. 4 care l'a primitu, ins'a l'a lasatu sinódeloru parochiali, a compusu unu proiectu.

Acestu proiectu punendu-se la ordinea dilei in sinodulu protopopescu, referintele lui a desfasiuratu principiele de susu dupa care s'a lucratu sî asiá desbatându-se in generalu sî in specialu, punctu de punctu, s'a primitu de câtra sinodu fâra a se observá sî aici propunerea punctului 4 sî pre lânga dóue amendamente, insa acestea a taiatu bas'a proiectului. —

Astfeliu sinodulu pre câtu amu cuprinsu a decisu cam acestea:

Regularea stolei pentru dotatiunea parochiloru din protopopiatulu I alu Brasiovului se face:

I. Prin clasificarea parochieloru in 3 clase.

In clas'a I vinu parochiele Brasiovului, cele ale Satului-lungu sî a Turchesiului, in clas'a a II Cernatulu sî Tientiarii sî in a III-a clasa tóte celelalte parochie din protopopiatulu I alu Brasiovului.

Clasificarea salarieloru remane cea provediuta de sinodulu eparchialu cu aceea, ca radicarea ei sa se recomande sinódeloru parochiali. (Ací e de observatu, ca cum a potutu sinodulu clasificá parochiele a potutu sî clasificarea salarieloru. Altfeliu cum a pusu parochiele T.. sî B.. in clas'a I pentru ca in poterile sî necessitâtile loru e mare deosebire? —)

II. Sinodulu alege de membri ai comissiunei prescrise pre Ilustritatea Sea dlu Capitanu supremu in pensiune Ioanu Branu Papp de Lemeni sî pre pré on. d. directoru gimnasialu Dr. Ioanu Mesiot'a sî cá suplenti pre on. dni comersanti Ioanu T. Popoviciu sî Constantinu Popasu; acestei comissiuni pentru lucrare uniforma i da urmatórea instructiune:

1. Infatisiendu-se comissiunea inaintea fiacârui sinodu parochialu din comunele bisericesci ale Protopopiatului I alu Brasiovului are a dechiará clas'a in care e pusa acea parochia, concedendu a o radicá numai la clasa mai inalta.

2. Conformu clasificârei se stabilescu conditiunile concurentiloru la parochii sî adeca: pentru clasea I sa aiba lânga teologia sî studiele unei facultâti pentru clasea II sî a III sa fia gimnasisti absoluti, maturisanti si sa fia fostu sî unu tempu cá invetiatori.

3. Comissiunea va statorí numerulu preotiloru dupa legea congresuale, acolo insa unde poporenii voru mai multi preoti, va sustienea, ca pentru fia-care preotu trebuie provediutu mai intâiu salariulu prescrisu de clasea, in care e acea parochia numerata.

4. Va cautá isvórele din cari sa se acopere salariele sî anume: din averea bisericésca destinata spre acést'a, din stol'a sigura dela botezu, cununii sî inmormentâri sî neacoperindu-se atunci se face chipsuire la o repartitie in bani séu naturale.

5. Taxele dela deosebitele functiuni preotiesci sa le primésca parochii insusi, iéra alte venite dela averea biserisésca sî repartitiele sa le incasedie epitropii parochiali spre a acoperí salariele preotiloru.

III. Atare operatu, ce va aduce comissiunea sa se astérna sinodului protopopescu de nou conchiamatu pentru pertractarea ulteriora a acestei cause.

S'a mai pertractatu alegerea defensorului sî in fine prin cuvinte multiemitóre s'a inchisu sinodulu. —

Resolutiunile congresului presei române.

I. Nationalitatea, interesele sî libertâtile ei trebuie a fi regul'a nóstra de conduita a tuturor'a, in tóte ramurile activitâtiei publice sî private.

Natiunea româna este complesulu intregului poporu românu: adeverat'a politica nationale nu póte admite asuprirea unei pârti din natiune prin cea-lalta.

Pres'a va luptá dara pentru realisarea unui guvernamentu românescu, prin natiune sî pentru natiune, intemeiatu pre adeverat'a libertate nationale.

II. Romani'a facendu parte din marea familia latina, pres'a va lucrá, prin tóte midilócele de care dispune, pentru intemeiarea celoru mai strense legaturi cu natiunile latine din Occidinte.

III. Germanismulu amenintia pre facia tierile Dunarei. Pres'a va combate cu taria ori-ce incercare, directa séu indirecta, de colonisare a tierei cu nemti. De asemenea va luptá cu energia in contr'a invasiunei sistematice si crescânde a jidovimei, acést'a adeverata antegarda a germanismului.

Pres'a va cere aplicarea cu rigóre a legiloru esistinti sî luarea de noi sî eficace mesuri, in interesulu ordinei publice sî alu moralei, contr'a esploatarei ce facu jidovii in Romani'a sî la care este espusa poporatiunea nóstra, mai alesu in comunele rurali.

Pres'a va combate societâtile francmasonice din Romani'a, cá funeste tuturoru intereseloru nationali.

IV. Concessiunile sî intreprinderile la straini suntu funeste intereseloru natiunei române.

Pres'a va combate dara tóte concessiunile sî intreprinderile la straini. Ea va cere completarea constructiunei cailoru nóstre ferate cu intreprinderi prin români, sî regi'a pentru esploatarea loru.

Pres'a va combate concessiunea vâmiloru sî ocneloru, la straini séu la pamenteni, precum sî monopolulu tutunului.

V. Pres'a va luptá neaternarea invetiamentului publicu de poterea ministeriale sî administrarea lui de câtra unu corpu separatu sî alesu — persón'a juridica — dotatu cu fonduri speciali. Va staruí cá invetiamentulu generale, gratuitu sî obligatoriu, sa devie o realitate sî sa fia destribuitu intr'unu modu proportionale sî practicu, astu-feliu incâtu sa respunda la tóte trebuintiele nóstre politice, sociali sî economice.

Pres'a va cere desfiintiarea instituteloru de educatiune jesuitica — sacrecoeur sî altoru asemine — care s'au infiintiatu in tiéra cu scopu de proselitismu.

VI. Autonomi'a judetiéna sî comunale, in limitele unitâtiei natiunale, este o cestiune vitale pentru români. Alegerea tuturoru magistratiloru judetieni sî comunali este unulu din drepturile fundamentali ale judetiului sî ale comunei. Pres'a va luptá pentru realisarea loru. Pres'a va combate asemenea nóu'a impartire teritoriale a Romaniei.

VII. Pres'a va cere infiintiarea de bânci judetiene si urbane nationali, cá unulu din acele mai

poternice midilóce pentru emanciparea nóstra de esploatarea camatariloru.

VIII. Pres'a va cere cu staruintia aplicarea legei rurale, relativa la improprietarirea insuratieiloru, protestându in contr'a ori-carei vendieri a mosieloru statului, mai inainte de indeplinirea prescriptiuniloru mentionatei legi.

IX. Aperarea tierei este ilusoria fâra inarmarea generale a poporului. Pres'a va staruí pentru realisarea ei: ea va cere asemenea sî introducerea esercitieloru militarie in tóte scólele.

X. Pentru asecurarea justitiei, pres'a va cere introducerea unei sisteme miste de númire sî de alegere a judecatoriloru, pre unu terminu otaritu, dupa principiulu dominante in organisatiunea judiciaria din Belgi'a.

XI. Pres'a va combate ori-ce imposite nóue, cari nu se intemeiéza pre necessitatea unei imbunatâtiri determinate si generalminte recunoscute; va respinge tacsele de timbru sî de inregistrare, pentru ca nimicescu cu totulu principiulu gratuitâtiei justitiei sî lovescu mai multu in acele stâri ale societâtiei, cari, fiindu mai lipsite de instructiune, suntu mai lesne impilate. Ea va staruí inca pentru desfiintiarea legei beuturiloru spirituóse.

In fine, pres'a va cere revisiunea sistemei esistinte de dâri, din punctulu de vedere alu justitiei, alu ecitâtiei sî alu egalitâtiei.

XII. Pres'a va aperá natiunalitatea sî autocefali'a bisericei nóstre contr'a incercâriloru de a o subordiná suprematiei patriarchului dela Constantinopole. Ea va cere imbunatâtirea positiunei materiale sî morale a clerului mirénu.

XIII. Pres'a ve stârui pentru conservarea buneloru relatiuni cu inalt'a Pórta, pre basea tratateloru nóstre. Ea va denuntiá ingerinti'a ce se simte in afacerile nóstre din partea Prussiei.

Noi detorimu totuloru poteriloru o ecuale consideratiune si, spre a probá respectulu nostru pentru tóte de o potriva, nu potemu tolerá in Romani'a imissiuni politice, jicnitóre demnitâtiei nóstre.

XIV. Pres'a va combate ori-ce conventiuni pentru jurisdictiunea consulare. Nu conventiuni se ceru intru acést'a, ci simple declaratiuni de renunciare.

Congresulu protesta in contr'a stabilirei, in mai multe din orasiele nóstre, de noi consuli austro-germani, cari n'au esistatu nici odata, cari n'au nici o ratiune de a fi, fiindca nu se intemeiéza pre nici unu drepto, ci numai pre toleranti'a arbitraria a guvernului, sî a câroru fiintia in tiéra nu póte decâtu se aduca complicatiuni nóue in raporturile nóstre publice.

XV. Congresulu presei declara ca libertatea electorale, libertatea cuventului, libertatea presei, libertatea intruniriloru, libertatea invetiamentului nationale, dreptulu de petitionare, institutiunea juriului, suntu punctele cardinali, pre cari se radîma edificiulu nostru politicu.

Aceste resolutiuni s'au votatu in totale, in siedinti'a congresului presei romane dela 8/20 Novembre, 1871.

Emiliu Costinescu,
representantele diuariului „Romanulu“.
Al. D. Holbanu,
representantele „Unionei libarale“ din Iassi“.
Georgiu Missoilu,
representantele „Gazetei de Bacâu“.
Cesaru Bolliacu,
representantele „Trompetei Carpatiloru“.
Alessandru Lupasicu,
representantele „Semanatoriului“ din Berladu“.
V. Al. Urechia,
representantele „Informatiunile“.
Pr. Gr. Muscelénu,
representantele fóiei „Biseric'a româna“.
N. T. Orasiénu.
representantele diuariului „Daraculu“.
G. Dem. Teodorescu,
representantele diuariului „Ghimpele“.
Dem. Pandravu,
representantele diuariului „Asmodeu“.
Ales. Lazarescu,
representantele „Informatiuniloru de Galati“.
Dr. Dumitrescu-Severénu,
representantele „Gazetei medico-chrurgicale“.
M. Nerone Popp,
representantele „Opiniunei publice“.

Romani'a.

Proiectulu de respunsu cam. dep. la mesagiulu domnescu.

Pré Inaltiate Dómne,

Adunarea deputatiloru chiamata in sessiune inaintea terminului legiuitu, cá sa se ocupe cu lucrari devenite urginte pentru interesele tierei, precum i se afirma de guvernulu Mariei Tele, crede de detori'a sea, cá dela intâiulu ei cuventu, sa ve increditieze ca va dá guvernului unu concursu leale sî inteligínte in solutiunea cestiuniloru ce se voru supune deliberariloru ei.

Bun'a intielegere ce s'a cimentatu intre poterea esecutiva sî poterea legislativa, adunarea o considera cá o conditiune esentiale de stabilitate sub alu carei scutu se potu desvoltá tóte interesele vitali ale tierei. De acea privindu la resultatele dejá dobândinte, la liniscea publica consolidata, la regularea in mare parte simtietóre a financeloru sî la restaurarea creditului, Adunarea se felicita dimpreuna cu guvernulu de bunele efecte ale acordului ce a domnitu in conduit'a afaceriloru publice, ea este fermu decisa a staruí intr'o cale ce singura póte promite unu progresu normale; sî nu va perde din vedere, cá tinta a aspiratiuniloru sele, armoni'a intre poterile publice sî intielepciunea in tóte mesurile ce se atingu de diferitele interese ale tierei.

Vedemu cu mare multiamire asecurarea ce ni se da ca, prin legile din sessiunea trecuta, s'a inlaturatu cris'a financiara. Acestu resultatu este de o mare importantia, sî potemu sperá ca printr'o buna administratiune, pre cum sî prin votarea legiloru necesarie, vomu ajunge la stabilirea din ce in ce mai completa a ecilibrului financiaru.

Petrunsu de necessitâtile practice ale tierei, Adunarea este convinsa ca nu póte face mai bine cá sa corespundia la dorintiele Inaltimei Vóstre pentru binele publicu, de câtu a se tiené departe de ori-ce teorii amagitóre; in acestu spiritu, ajutati sî de esperinti'a trecutului, vomu cercetá tóte proiectele de lege, ce ni se anuntia, cu cea mai mare atentiune sî cu tota scrupulositatea ,ce ne suntu impuse de detoriele nóstre câtra tiéra.

Speramu, Pré Inaltiale Dómne, ca acésta sessiune va fi totu asiá de productiva cá sî cea trecuta; si plini de acel'a-si devotamentu câtra tronu sî dinastia, urâmu Mariei Tele sî Mariei Sele Dómnei ani multi sî fericiti.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scól'a elementara din parochi'a opidului Berthanu de religiunea gr. or. se scrie concursu.

Emolumentele suntu:

1. Léfa fipsata din alodiu 100 fl. v. a.
2. Câte 30 xr. dela parintii prunciloru umblatori la scóla.
3. Cuartiru liberu sî 4 stângini lemne din care se incaldiesce sî scól'a.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si asterne petitiunile loru la subscrisulu pâna in 1 Decembre 1871 st. v. dovedindu ca suntu de religiunea gr. or. cu portare buna — sî ca suntu pedagogi absoluti.

Siarosiu, 10 Nov. 1871.

Dionisiu Chendi,
protopopu.

(2—3)

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei invetiatoresci la scól'a confessionala gr. or. din Pianulu de susu Inspectoratulu scolariu districtuale alu Sebesiului cu léfa anuala de 320 fl. v. a. cuartiru sî lemne de incalditu se escrie concursu pâna la finea lui Novembre 1871.

Doritorii de a ocupá mentionat'a statiune, au a-si adresá cererile instruate cu documentele provediute in „Statutulu organicu“ sî ca suntu cantâreti buni susu-numitei inspectiuni pâna la terminulu pusu.

Pianulu de susu in 8 Nov. 1871.

(2—3) Comitetulu parochiale.

Ad. nr. pp. 223—1671.

Concursu.

Devenindu vacantu postulu preotiescu la parochi'a româna gr. or. Butene din protopresbiteratulu Clusiului, se escria concursu pâna in 6 Decembre a. c. pentru acestu postu. —

Cu acestu postu preotiescu este impreunatu urmatoriulu venitu anualu:

a) Cas'a parochiala cu gradina de legumi, sî pomi de 950 orgii □. sî edificiile agronomice. —

b) 5. jugere sî 770. orgii cuadrate locu aratoriu, — sî 3 jugere 520 orgii cuadrate — fenatiu, precum sî in limitele (hotarulu) Retitielei locu de 4. cara de fenu. —

c) Dela 100. fumuri câte 10 copuri ($^1/_2$. mertia mare) de bucate, sî câte o dî (claca) cu palm'a. —

d.) Stol'a usuata — sî acum de nou prin sinodulu parechialu statorita. —

Doritorii a ocupá acestu postu preoticscu, suntu poftiti a-si adresá concursele sele, in sensulu statutului organicu §. 3 bine instruate câtra sinodulu parochialu, sî ale tramite subscrisului pâna in 1-a Decembre, cá in 6 negresitu se póta urmá alegerea.

Clusiu 5. Novembre 1871.

In contielegere cu comitetulu parochialu. —

V. Rosiescu,
prot. românu gr. or.

2—5

Edictu.

Susan'a nascuta Dimitrie Susiu de religiunea gr. or. din Vulcanu, care de mai multu tempu a parasitu cu necredintia pre legiuitulu seu barbatu Georgiu Tataru totu din Vulcanu, se citéza prin acést'a a se infatisiá inaintea subscrisului scaunu protopopescu pânain terminu de unu anu sî o dî de'a datulu de josu, câci altmintrelea, procesulu divortialu intentatu de barbatulu seu, in contra-i, se va decide sî in absenti'a ei, in sensulu canóneloru s. biserici.

Zernesti in 1-lea Octobre 1871.

Dela scaunulu protopresbiteralu alu Branului.

I. Metianu,
Protopopu.

(1—3)

Edictu.

Iustin'a nascuta Iacovu Craciunu din Ghimbavu, de religiunea gr. or. carea de mai multu tempu a parasitu cu necredintia pre legiuitulu seu barbatu Constandinu Davidu din Sanpetru, se citédia prin acést'a, a se infatisiá inaintea subscrisului scaunu protopopescu, pâna in terminu de unu anu sî o dî dela datulu de josu, câci altmintrelea procesulu divortialu intentatu de barbatulu seu in contra-i, se va decide sî in absenti'a ei, in sensulu canóneloru S. nóstre biserici.

Zernesti in 1-a Octobre 1871.

Dela scaunulu protopresbiteralu alu Branului.

I. Metianu,
Protopopu.

(1—3)

Indreptare. *) In articululu comitetului ad hocu sî unele desluciri s'au stracuratu unele erori ce vatama intielesulu:

Asiá in colón'a 2 pag. 365 lin. 15 in locu de: „ur'a mea sa se indrepte: voi'a mea“; totu in aceea colóna sî pagina, linea 20 in locu de: „sensulu desu amintitului comitetu“, sa se indrepte: senulu desu amintitului etc., totu in colón'a linea 24 pap. 365 in locu de: „subventante“, sa se corége: „subversante“, mai departe totu in acea colóna in locu de: „ in numesubscrisulu, sa se dica: in urma subscrisulu“; apoi erórea asiá dîcându mai batatóre la ochi e totu la pag. 365 colón'a 2, linea 48, unde in locu de: „reactiunea comit., sa se indrepte: „reactivarea comitatului, sî apoi totu in aceea colóna sî pagina lin. 56 in locu de: „primite sa se corége: „premise“.

*) Onoratii corespondenti suntu rogati a scrie manuscriptele loru mai legibile cá sa nu fimu siliti a le „descifrá“ asiá dicendu cá pre niscari-va ieroglife.

R.

Burs'a de Vien'a.

Din 16/28 Novembre 1871.

Metalicele 5%	58 20	Act. de creditu	316 50
Imprumut. nat. 5%	67 85	Argintulu	116 57
Actiile de banca	817	Galbinulu	5 55 5/10

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a si tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóne ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate către espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 93. ANULU XIX.

Sabiiu, in 21 Novembre (3 Dec.) 1871.

Articuli anonimi.

III. Cei ce au fostu alergatu la Clusiu la dieta cu seriositatea barbatiloru de statu au potutu avea, si cu ei natiunea româna din Transilvani'a, multiamire mare, cándu au aparutu proximulu actu imperatescu in urm'a dietei din Clusiu, rescriptulu, prin carele se admitu transilvanenii a luá parte la diet'a din Pest'a. — In rescriptu se vediù ca votulu separatu alu romniloru e amintitu anume. Ba ei se vede, totu din acelasi rescripto, ca prin participare s'au facutu partasi la aperarea drepturiloru din 186 3/4. — „Aplacidandu Noi, dice rescr., representarea Transilvaniei la diet'a acést'a o facemu cu acea espresa dechiaratiune, ca prin acest'a sustarea in dreptu a legiloru emise pâna acum nu se alteréza nici decâtu.“

Dara rescriptulu acest'a contiene mai departe si convocarea Transilvaniei la diet'a din Pest'a. Intrebarea se pune din nou ca ce sa faca românii acum?

Pre tempulu acest'a in lumea din afara nu petrunsese nimic'a despre cele ce aveau sa se intemple intre Austri'a si Prussi'a. Chiaru cuventulu de tronu, cu care a deschisu atunci Bismarck diet'a prussiana dice, ca referintiele cu poterile din afara suntu indestulitóre. Cestiunea Schleswig-Holsteiniana inse erá atâtu de cópta, incâtu au inceputu a respandí, pentru nasurile cele fine, parfumulu pravului de pusica. Curtea si ministeriulu din Vien'a a fostu si a trebuitu sa fia cea dintâiu, de siguru inse si acei ce stau in fruntea dietei ungaresci, cari sa miróse resbelulu si de aceea se si grabeau din poteri, unii cu concessiunile si altii cu loialitatea, pentru cá viforulu sa nu sosésca si sa-i afle cu nimic'a in mâna. Nimenea nu se asteptá la catastrof'a dela Königgrätz si asiá cugetulu celu principale alu magiariloru au potutu sa fia, sa se asigure inainte de victoria, pentru ca dupa acest'a cine scie cum aru fi sunatu notele, dupa cari aru fi trebuitu sa cânte si ei. Erá prin 10 Aprile, anulu 1866, cándu desbaterea adresei se incheiase in cas'a deputatiloru si atunci numai se scriea din Pest'a ca cu câtu se apropie resbelulu crescu si „sperantiele“ deputatiloru; pre la 21 Maiu ai aceluiasi anu, cándu nu mai erá unu secretu resbelulu, se cioc-nescu inca diurnalele din Pest'a cu cele din Vien'a asupr'a estenderei concessiuniloru ce se voru face Ungariei. Insusi Deák dice câtra o deputatiune de alegatori ai sei, ca „viitoriulu patriei nóstre e in mân'a lui Ddieu si se pare a nu aternâ atât'a dela combinatiuni politice câtu dela o norocósa intemplare, totusi trebuie sa lucrâmu cu perseverantia si diligintia pentru binele patriei nóstre.“

Lupt'a cea energica a Ungariei, cautarea unui radîmu moralu in Ungari'a in decursulu resbelului fiitoriu din partea corónei si in fine desolutiurea ce intrase dincolo de Lait'a in urm'a confusiunei constitutiunale, erau atâti factori cari a imbarbatatu pre magiari la ajungerea dorintieloru loru.

Intre impregiurâri de aceste si mai vertosu, flindu ca din partea Transilvaniei, afara de români, nu protestá nimenea, se intielege de sine, ca nu se potea impedecá pasirea in actiunea constitutiunale, la care se deschisese drumulu dejá prin rescriptu.

Intrebarea cea mai de aprópe asiá dara pentru noi a fostu, ca acum ce sa facemu. Amu scrisu si noi atunci mai multi articoli de intielesulu, ca intre impregiurâri cum suntu ale nóstre nu potemu face alta, decâtu sa luâmu parte activa la tóte ocasiunile ce ni se vru dá, unde insa sa lucrâmu barbatesce pentru aperarea intereseloru nóstre natiunali.

Acestu tempu erá tocm'a acel'a pre cándu buhele de nópte 'si perduse glasulu si, punendu pre altii sa lupte pentru passivitate, siedeau in scorburi, câci altfeliu nu ne-amu poté esplicá aparitiunea unui articulu in cestiunea activitâtiei romániloru si inca pentru dens'a, tocm'a pre tempulu acel'a in „Gaz. Trans.“ Noi vomu reproduce din trecutu partea cea mai mare cá documentu si argumentu alu lipsei de consecintia alu politiciloru fâra de cunoscintia. Articululu este intitulatu:

„Motivele pentru activitate si in contr'a passivitâtiei.

„Ne aflâmu obligati in consciintia a mai impartasí on. publicu si motive activisiloru v. din sinulu natiunei nóstre, pentru cá de tempuriu sa ne cumpenimu superioritatea opiniuniloru, cándu vine vorb'a de a trece si Rubiconulu. — Ne aflâmu in stare ale impârtasí din pén'a cea mai competinte in feliulu seu si o facemu cu scopu de ale cunósce de tempuriu favórea solidaritâtiei la momentulu reluptelor din respandiele facendeloru; ele se desfasiura asiá:

„Pâna acum s'au esprimatu diferite opiniuni in jurnalistic'a româna despre aceea, ca óre sa aléga românii ardeleni deputati pentru Pest'a si in casulu de alegere sa mérga deputatii alesi la Pest'a séu bá, desfasiurându deosebite motive pro si contr'a fiescare din punctulu seu de purcedere.

„Ce privesce la opiniunea mea eu sum si fatia cu stadiulu celu nou alu evenemintelor politice totu pentru politic'a de activitate, voindu a me ferí din tote poterile de a nu me convoí eu insumi la aplicarea acelui proverbiu de trista memoria de a tractá si decide altii „de nobis sine nobis, la care ne-aru duce negresitu o politica de negatiune, séu de passivitate.

„Este aprópe de mintea omului, ca resultatulu pertractâriloru este obicinuitu mai favoritoriu pentru acei'a, pre carii atinge, atunci cándu suntu si ei multu putieni representati in adunârile, dietele, pertractatóre, de câtu in casulu contrariu.

„Déca privimu la pusetiunea nóstra a românilor ardeleni in constelatiunea presinta a trebiloru politice, potemu fi convinsi, ca tóte jurisdictiunile tierei, inclusive si municipiele sasesci voru alege si tramite deputati la Pest'a; noi intru ast'a nu-i potemu impedecá, efectuindu-se alegerile in sensulu legiloru dupa jurisdictioni séu municipie, iéra nu dupa natiuni. Stându lucrulu asiá, potemu scí a priori, ca resultatulu negatiunei nu va fi altulu din punctu de vedere alu dreptului publicu, de câtu cá 5 deputati români lipsescu séu cu alte cuvinte 3 municipie ardelene (Fagarasiului, Naseudului si orasiulu Hatiegu, câci numai in aceste se póte aplicá politic'a de negatiune) nu suntu representate in Pest'a. Óre poté-vomu noi pre temeiulu unui astufeliu de resultatu fâra insemnatate afirmá cu eleptu, ca Transilsani'a nu a tramisu deputati la diet'a din Pest'a? — Nu, prin urmare ce amu produsu noi prin negatiune? — Amu produsu dloru aplicarea maximei in contra-ne de a se tractá de nobis sine nobis. Sa nu uitâmu, ca in diet'a din Sabiiu au lipsitu deputatii 2-oru natiuni cu regalistii loru impreuna, respective a 15 municipie si legile aduse de ea totu-si s'au sanctiunatu. Esempla docent.

„Apoi privindu lucrulu dintr'unu punctu de vedere putîntelu mai inaltu sa ne punemu intrebarea, óre intieleptu este, cá noi sa remanemu singuri isolati, pre terenulu negatiunei séu passivitâtiei — nici macaru sasii cu noi, — intr'unu tempu de o aera nóua politic'a, de o intocmire generala a monarchiei, cándu Domnitoriulu in Insasi Pré inalt'a sea persóna a luatu initiativ'a reorganisârei interne a monarchiei, fatia cu care noi suntemu numai o particula.

„Noi românii pre regatulu triunitu (Croati'a) in politic'a lui privitóre la modus procedendi nu-lu potemu imitá, elu este unu statu natiunalu slavu, municipiele si representanti'a regalului se afla in mânile si dispositiunea natiunei slave, pre cándu Ardélulu sta din 4 natiuni, intre carii natiunea româna in diet'a patriei, fia aceea ori cum compusa, nu póte avé nici cum majoritate absoluta de representanti natiunali, iéra in tiéra in locu numai cele 3 mari cipie suntu acelea, unde românii au majoritatea membriloru comitetului centrale pre lânga sine.

„Ve sa dica, politic'a negatiunei absolute pentru români este nepractica, este imposibila, nu are insemnatate in viéti'a de statu intr'o mesura cá aceea, care se promita efeptulu de a nu se poté executá reform'a cutare séu cutare, fâra ei, câ-ce est'a si nu altulu obicinuesce a fi scopulu politicei de negatiune, de passivitate.

„Eu sum convinse, si esperinti'a ne arata, ca românii pre terenulu politicei de activitate, — conditio sine qua non — solidari, mai mare trecere, védia si onóre voru asigurá natiunei loru la popórele conlocuitóre, decâtu cu politic'a negatiunei, care cum disei, fâra de aceea pentru ei este nepracticavera. . . . . .

„Din totalitatea giurstâriloru trebuie sa judecâmu, cum aru fi óre mai folositoriu pentru noi, a intrá in actiune impreuna cu celelalte 3 natiuni, cari se ducu, séu isolati de ele a ne aruncá pre terenulu negatiunei? De aici purcediendu, amu venitu la convingere, ca noi politic'a de activitate nici fatia cu diet'a de incoronare din Pest'a sa nu o parasimu, si acést'a cu atât'a mai putienu, cu câtu, ca préinaltulu rescriptu din 25 Dec. insusi asigura autonomi'a Transilvaniei, recunoscându espresu validitatea legiloru urmate pâna aici pentru ea, prin urmare si aceloru din 1863“. . . . . .

La pamfletulu „Federatiunei.“

Unu pamfletistu de professiune, de altmintre fidelu capâu alu slugiloru in soldulu feudalismului si ultramontanismului, publicatu in nr. 114 alu „Federatiunei“ povestesce in unu pamfletu alu seu, datatu din Clusiu, despre radicarea unei sumulitie de 12,000 fl., in an. 1865, in Clusiu, Magyar utza, in cas'a lui M... si intreba ca óre confusinnea politica dintre noi nu datéza dela tempulu radicarei acelei sume?

De si intrebarea acést'a nu suna la adres'a nóstra, pentru ca noi nu scimu sa esiste aici nici o „clica précucernica“, com dice pamfletulu, ci numai un'a prénecucernica (cam cum suntu clicele in genere), carea nu are insa de a face nimic'a cu „Telegrafulu Romanu“, totusi fiindu ca voru fi ómeni cari inca nu sciu distinge, ne demitemu la reflessiunea:

ca noi cei dela „Telegrafulu Romanu“ nu scimu nimic'a despre lucrulu amintitu; cei ce inse, ut figura docet, sciu tóte tainele, sa ne spuna si nóue si publicului, déca s'au radicatu vre-o suma si cine o a radicatu; ba provocâmu pre slugile fidele tuturoru inimiciloru natiunei române, sa ne deslusiésca si despre cele 40,000 fl. din 1863/4 cari au venitu pre adres'a unei escelelentie, nóua pre tempulu acel'a, si póte si de alte 10,000 fl. despre care se vorbea ca se invertira in Mercurea in diu'a memorabilei conferintie. — Incâtu pentru politica, nu stâmu cu astfeliu de nechiamati de vorba.

Sabiiu, 4 Novembre st. v. 1871

(Urmare si fine din nr. 90.)

Intr'unu tonu pateticu continua dlu E. M.: „cándu e vorb'a de alegerea protopopului eu pre esamenulu de maturitate simplu fatia cu meritele castigate etc. — nu dau nimic'a.“

Mai inainte de tóte amu a spune aici ca unu esamenu de maturitate simplu — asiá dupa cum se pare ca-lu intielege dlu M — nu esista séu si déca esista — numai cá esceptiune; intre o suta maturisanti póte ca se va aflá unulu dupa cum si l'a inchipuitu fantasi'a cea aprinsa de mania a dniei sele. — Gimnasiulu este unu institutu unde se propunu si castiga sciintie universale si cultura generale. Promovarea dintr'o clasa inferióra in-

nu vorbescu de escepțiuni) ca óre cine a progresatu in sciintiele séu cultur'a prescrisa in cles'a respectiva. Cel'a ce fu promovatu pâna intr'a opt'a clasa, acel'a a progresatu celu mai putienu sufficiente in tóte sciintiele respective cultur'a generale ; esamenulu séu testimoniulu de maturitate este **intarirea** prin statu ca óre-cine a coversîtu sciintiele generali sî indreptatirea de a cercetá vre-o facultate. Va sa dica **testimoniulu de maturitate este o recunóscere** indirecta sî **inca din partea statului ca óre cine este omu cultu.** Eu, sî credu toti ómenii cu judecata nepreocupata, nu cunoscu deci „esamenu de maturitate simplu“ va sa dîca unu individu cu esamenulu de maturitate, despre care póte cine-va fi in indoiéla ca are séu n'are sciintiele recerute dela unu omu cultu, ci afirmu categorice ca le **posede**, sî ca va fi totudéun'a in stare a se sî presentá in fapta cá atare in ori-ce feliu de impregiurâri, intre individi de ori-ce clasa, va fi in stare a pestrá cuviinti'a unui individu recunoscutu de cultu, sî va scí a-si alege remediele pentru de a-si implini chiamarea cu resultatu sî demnitate, impinsu fiindu spre acést'a chiaru sî de ambiti'a laudavera ce óre-care omu cultu simte sî care consta in a dovedí lumei ca elu in fapta e ceea ce altii 'lu tienu. O repetu : eu nu cunoscu unu omu cu maturitatea care aru fi dupa dîs'a cunoscuta, unu „Ghitiu din Blasiu“, ci sciu ca unu atare este unu omu indiestratu cu sciintie sî ca cá unui atare i este planatu eo ipso drumulu spre o cariera mai inalta. Póte-se dîce acést'a despre unulu cu 4 séu 5 clase gimnasiali ? (sa nu mai amintescu ací ca trecerea sî prin aceste clase au fostu Ddieu scie cum), ba nu ! cu atât'a mai putienu nu, cu câtu óre-cine n'a datu dovedi ca elu si-a completatu cultur'a sî cu atât'a mai putienu nu, cu câtu elu in decursu de 15—20 ani de serviciu n'a fostu in stare a-si duce prin fapte pricopsite numele sî renumele preste otarulu loculuî lui de functiune. — Dlu E. M. crede ca déca unu invetiatoriu 'si face datori'a sea in scóla si-'si implinesce chiamarea de invetiatoriu séu déca unu preotu in parochi'a sea cea preotiésca, apoi acel'a e meritatu pre terenulu scolariu sî bisericescu sî totu odata sî **aptu pentru unu postu de protopresbiteru** ; meritulu, in intielesu fórte largu, lu cedu, insa aptitudinea pentru postulu de protopresbiteru nu i se póte : câci i lipsescu prea multe, i lipsescu „dreptâtile“ la mâna sî prin urmare recunóscerea sî apoi aptitudinea — se póte dovedí numai in sfer'a de protopresbiteru. Nu e deci mai consultu a se preferí celu cu formalitâtile recerute unui'a fâra aceste, de óre-ce aptitudinea ambiloru trebuie sa se probedie ?

Dara sa privimu lucrulu din altu punctu de vedere sî adeca : Ce voru dîce strainii, precum sasii sî nemtii, câudu la ei unu individu fâra maturitate sî facultate **nici tagm'a preotiésca** nu o póte primí, pre câudu la noi românii, acum câudu avemu individi cualificati, pre acesti'a i postpunemu sî la indemnulu unei Ilustritâti — române — inaintámu la postu de protopresbiteru asiá numiti semidocti ; cum voru stá acesti'a fatia cu ómeni eruditi in sciintie la sinóde, congrese, póte chiaru sî in diet'a tierei ; ce respectu va avea invetiatorimea sî preotimea tractuale de elu câudu ei cu totii sciu ca protopresbiterulu n'are pregatire mai mare decâtu ei etc. séu sî alta versiune, siediut'au la més'a guverniale cu dtu M. sî alti consiliari dimpreuna persóne fâra gimnasiu sî facultate ? apoi ce crede dni'a sea ? óre n'a venitu tempulu cá sî biseric'a celu putienu in posturile mai inalte sa fia representata prin organe deplinu cualificate ? Insa sa nu mai vorbescu lucruri constatate, despre a câroru adeveru de securu sî dlu E. M. e convinsu ; ci sa spunu dniei sele, ceea ce tóta lumea 'si sioptesce sî adeca ca dni'a sea se pare ca n'a purcesu sinceru, dupa convingere, n'a urmaritu interesulu tractului ci alu seu propriu, a venatu folóse unilaterali, egoistice sî prin urmare marsiave sî ca prin aceea si-a intinatu numele sî rangulu, care pâna de une-dile erá avantgard'a credinciósa la tóte intreprinderile de feliulu cestei din cestiune ; sa-i spunu mai departe ca nu candidatii „cu teorii“, cari nu i s'au caciulitu, dupa cum densulu póte a asteptatu, au insultatu tractulu prin aspiratiunea loru ci dni'a sea insusi ; densulu a batjocoritu biseric'a in generalu sî tractulu in specialu prin portarea, in care ni s'a infatisiatu cá barbatu de incredere (deputatu), prin presupunerea ca tractulu nu i va observá intentiunile rele, prin care voiá a-lu arvunì póte pre o jumetate de secolu ; densulu a insultatu tractulu prin influintiarea pecatósa asupr'a sinodului, cá sa nu se aléga unu omu recunoscutu de cualificatu sî demnu, ci s'a sirguitu a-si alege siesi protopopu respective unélta, care — nu se inaintedie sî scóta poporulu din intunerecu — ci sa stea la dispositiunea dniei sele, pentru de a-i esecutá ordinele. —

De totu **naiva** sî **absurda** este afirmarea dlui E. M. ca unulu dintre candidatii, cari nu convinu dniei sele „nu si-a deschisu gur'a in biserica, ca n'are cunoscintia nici despre cele mai elementari afaceri ale unui cetetiu etc.“ Atât'a de naiva sî absurda cá cea a unei babe vecine din comun'a nascerei mele, care baba n'are idea despre scóla, invetiatura etc. sî care, voindu a-mi face asiá dicendu unu complimentu 'mi dîcea : vecine ! d-ta fiindu acum de atâti'a ani in Sabiiu la scóla de buna séma vei scí ceti sî in psaltire ! — Sa judece publiculu deci care dintre aceste dóue diceri, cea a unui consiliariu, séu cea a unei babe, este mai desvólta. Nu me minunediu ca dlu E. M. si-a datu parerea despre pricopsirea mea in cunoscintie bisericesci, unde n'are **competinti'a** de a judecá sî unde i-asiu potea strigá „Schuster bleib bei deinem Leisten“, câci densulu e obicinuitu a se amestecá unde nu-i ferbe ól'a

Sa venimu la armele cele mai ridiculóse, de care s'a folositu dlu E. M. pentru de a me aruncá **cu totulu** la pamentu : „este meritatu pre trotoariulu sî prin cafenelele Sabiiului.“ Aducendu-i la aceste mai intâiu aminte cuvintele proverbiale la români din cért'a „gusiateloru“ — i reflectediu ca : séu densulu nu mai are locu, de invinovatitulu, pre trotoariu sî prin cafenele séu apoi sî **tramite** dorobanti anume insarcinati cu aflarea : pre unde ambla altii, cum 'si petrecu, ce mananca etc ?. Altcum sa scie dni'a sea ca sî de ici incolo invinovatitulu 'si va continuá preumblârile, insa din aceea causa n'are nimenea de **a-si margini** preumblârile câci meritatulu se va sili a face locu fia-cârui — pâna la publicarea articolului dniei sele asemenea lui meritatu pre trotoariu. Subsemnatulu se simte fericitu ca nu i se póte imputá ca aru cercetá localitâti profanate, **budici**; precum **faceau unii pre tempulu loru.** In scriptura se dîce : „nimenea nu e fâra de gresiéla, fâra numai tu Dómne“ prin urmare dlu E. M. inca o fi gresitu, va fi comisu câte „un'a buna.“ Convinsi fiindu deci despre falibilitatea tuturoru ómeniloru nu ne-amu simtitu nici câtu e mai putienu vatemati câudu amu cetitu acele invinuiri **copilaresci**; ceea ce ne-a mahnitu pâna in adenculu animei e : impregiurarea ca ele vinu dela o „Ilustritate“ româna care vrea sa tréca de intielépta. E sciutu ca nu e lucru mai uritu decâtu personalitâtile ; sî o Ilustritate a nóstra s'a dejositu la folosirea loru contr'a unui tineru care tiene sub demnitatea sea de a-i sparge ochelarii prin atari improscaturi rustice. —

Cu privire la pracsa — — care ni o disputa dlu E. M., neptendu-me din óre-care considerante pronuntiá fâra reserva — — dechiaru ca se face prea mare abusu. Pracs'a, asiá dupa cum o practiséza sî prin urmare se pare ca o intielegu, tocmai acei'a cari mai multu o póta in gura, se póte fórte bine caracterisá prin : Parturiunt montes — nascitur ridiculus mus — —. Mai combate dlu E. M. sî une altele din „de sub v. lui P.“, la care tienu de prisosu a reflectá ce-va de óre-ce sî dni'a sea le cede ; insa totu cu leuc'a spre dunga.

Me simtu apesatu de o profunda parere de reu sî durere, vediendu ca barbati, cari aru treboí sa nu-si pérda in ori-ce impregiurâri ecilibriulu, sa nu tréca mesur'a cea drépta, se seuita cu totulu, ca cu o usiurintia neesplicabile trecu preste cause momentóse sî ca apoi cu o frivolitate uriciósa tindu publicului mésa, pentru de a-i scóte ochii prin nisce esageratiuni — cari pre ómeni de bun'a cuviintia i pateza. — Cu ce, crediendu o fi chiarificatu starea lucrului pre deplinu din parte-mi curmu disput'a cu dlu E. M.

In fine dorescu cá spiritulu sântu sa se pogóre preste sinodulu Mercurénu cá acest'a sa-si póta aflá barbatulu celu mai aptu — a câruî devisa sa fia: „lumina in intunereculu tractului Mercurei !“

G. Tom'a.

Legea comunale.

(Articlu de lege XVIII. din anulu 1871, despre regularea comuneloru, sanctionatu in 7 Iuliu 1871, promulgatu in amendóue camerele Ungariei in 10 Iuliu 1871.)

(Urmare sî capetu.)

§ 121. In cetati cu magistratu regulatu darea comunale se repartiesce (arunca) [in procente dupa darea directa (de pamentu, casa, venitu, castigu personale) de statu a locuitoriloru sî posesoriloru din cetate, conformu pracsei de pâna acum'a. In câtu se póte midilocí fâra scurtarea venituriloru statului sî fâra periclitarea intereseloru industriali sî comerciali, in urm'a ascernerei motivate guvernulu va poté permite, cá cetatile singuratice sa arunce si dupa darile indirecte (accise) de statu dare suplementaria, sî pentru sporirea venituriloru loru sa culéga in cetate sî teritoriulu ei competintie, bani de statu (in piatia cu siatr'a), vami, ma sa introduca sî specie nóue de dare neintrebuintiate din partea statului.

§ 122. Locuitorii comunali se potu astringe la lucru cu palm'a sî carulu.

Aceste prestatiuni se repartiescu (arunca) dupa principiele legei despre regularea lucrariloru publice, sî se implinescu séu in naturale, séu se rescumpera in bani, sî se potu intrebuintiá numai la conservarea strateloru, cazuriloru, ce scutescu comun'a, a linieloru sî midiulóceloru de comunicatiune.

In casuri de periclu comunu, adeca ; viscolu (ometu), esundare de apa, focu, etc. primari'a póte se intrebuintieze spre delaturarea periclului tóta puterea pedestra sî de caru ce i sta la dispusetiune fâra a se computá.

§ 123. Jurisdictiunile potu impreuná comunele conformu interesarei loru in grupe destinse cu scopu de a face sî tiené in stare buna drumurile sî podurile vicinali dintre comunele singuratice.

Proportiunea, dupa care suntu detórie comunele singuratice a participá la facerea sî conservarea ataroru drumuri sî poduri, o statoresce jurisdictiunea respectiva pre lânga ascultarea respectiveloru comune, incâtu acele nu s'aru poté invoí intre sine.

§ 124. Amploiatii statului, oficierii dela armata sî dela militiele patriei (honvédtisztek) functionarii municipali sî invetiatorii poporali nu platescu dure comunale, dela platile ce le au dupa oficiulu loru, respective dela pensiunile loru.

Asemnea nu platescu nici preotii dela beneficiele, cari le tragu eschisivu dupa oficiulu portatu in comun'a bisericésca respectiva.

§ 125. La scóterea darei comunale servescu de cinosura ordinatiunile articlului de lege XXI, 1868 sî LV 1870.

§ 126. Modulu manipulatiunei de cassa sî alu tienerei de computuri se statoresce prin statutulu comunalu.

Acestu statutu se ascerne jurisdictiunei spre aprobare.

§ 127. Socótele comunale trebuie sa se pregatésca in modu corespundietoriu rubriceloru bugetului.

§ 128. Socótele comunale in comune mici sî mari le revidéza corporatiunea representativn in adunarea generala de tómn'a.

In cetati cu consiliu regulatu, inainte de a se usterne adunarei generali, le revidéza esactoratulu, respective despartiamentulu finantiariu, sî déca nu esista atari, o delegatiune.

Socotelile, casualmente raportulu motivatu alu esactoratului, despartiamentului finantiariu séu alu delegatiunei, se espunu la cass'a comunale spre vedere publica cu 15 dîle inainte de adunarea generale.

Adunarea generale este obligata a cetí sî pertractá observatiunile ce póte le aru face contribuitorii comunali.

§ 129. Ratiociniulu revidiatu de adunarea generale, faca-se esceptiune in contr'a acelui'a séu nu, la tóta intemplarea trebuie sa se astérna jurisdictiunei spre suprarevisiune.

La ratiociniulu asternutu jurisdictiunei sî revidiandu de acést'a celu mai târdiu sub decursulu unui anu suntu de a se alatura observatiunile póte date prin contribuitorii singurateci sî opiniunea separata a minoritâtiei ; sî in acestu casu absolutoriulu numai dupa aprobarea jurisdictiunei se póte dá.

§ 130. Comun'a séu celu ce este detoriu cu dare de ratiociniu póte apelá decisiunea jurisdictiunei la ministrulu de interne. Déca comun'a séu rationariulu nu se indestulescu cu resultatulu suprarevisiunei, ministrulu de interne póte se céra inaintea judecatoriei competente pentru comuna revisiunea judecatorésca a aceloru positiuni din ratiociniu, contr'a câror'a s'a facutu esceptiune, in terminu de trei luni computandu dela admanuarea

decisiunei ministrului de interne. Pretensiunile comunei inse in contr'a rationariului se potu asecurá in sensulu legei in tóte gradurile pertractârei revisionali.

§ 131. Incâtu ajutoriulu institutelorú binefacatórie si elemosin'a singurateciloru nu aru fi destula spre provederea seraciloru comunei, comun'a conformu relatiuniloru locali este detória a se ingrigí despre provederea tuturoru seraciloru competenti in comuna, cari preste totu nu suntu in stare a se sustiené fâra ajutoriu comunu.

Déca acésta provedere nu s'aru poté midiulocí fâra a nu ingreuná preste mesura pre locuitorii comunali : comun'a esceptionalmente póte cere ajutoriulu jurisdictiunei, si déca nici acést'a nu aru poté, alu statului.

Tóta comun'a la finea fia-cârui'a anu face relatiune detaiata jurisdictiunei respective despre numerulu seraciloru si despre dispusetiunile sele relative la afacerea seraciloru.

§ 132. Fia-care comuna este obligata a supraveghiá directiunea institutelorú de binefacere si de cultura generala sustienute prin ea si a revidiá cu punctualitate socotelele acelor'a in totu anulu in adunarea generale de primavéra.

§ 133. Comunele suntu obligate a manipulá si fundatiunile ce stau sub administratiunea loru conformu destinatiunei acelor'a cá si o avere a loru propria.

Despre aceste trebuie sa se astérna inaintea adunârei generale in totu anulu aratare si ratiociniu regulariu.

CAPU IX. Dispusetiuni diverse si transitórie.

§ 134. Despre aceea ca pust'a sa se straformeze in comuna, comun'a mica in comuna de sine statatória, comun'a mare in cetate cu magistratu regulatu, cetatea cu magistratu regulatu in comuna mare : decide ministrulu de interne intre marginile §§-loru 136 si 137 pre lânga ascultarea opiniunei municipiului.

Iér' aceea, ca cetatea cu magistratu regulatu sa se straformeze in jurisdictiune (municipiu) separata o concede legislatiunea prin o lege speciale.

§ 135. Déca posesorii unui teritoriu de pusta aru voí a se straformá in comuna separata, séu vre-o comuna mica in comuna de sine statatória, séu in fine o comuna mare in cetate cu magistratu regulatu, recurentii pentru straformare 'si predau rogarea la jurisdictiunea respectiva, si se indetoresc a documentá :

a) cumca acést'a straformare o doresce aceea parte a posesoriloru pustei, respective a locuitoriloru comunali, cari la olalta platesce mai multu de diumetate din intréga darea directa de statu a pustei séu a comunei, si

b) ca dispune de potere spirituale si materiale destulitória spre implinirea punctuala a detorintieloru ce li se impunu in urm'a acestei straformari.

Jurisdictiunea, cercetându documentele recurentiloru, acele insocite de opiniune propria le tramite ministrului de interne, care decide cu valóre definitiva.

Déca s'a documentatu totu ce e de a se documentá dupa cele de susu : straformarea nu se póte denegá.

§ 136. Déca o cetate cu magistratu regulatu vré sa abdîca de acésta stare, si doresce a intrá in sirulu comuneloru mari séu o comuna mare, parasindu-si starea de sine, vré sa se alieze cá comuna mica cu alte comune mice : recurentii pentru acést'a straformare suntu detori a-si dá rogarea dupa modalitatea cercuscrisa la §-lu 135.

Suntu detori a documentá :

ca acésta straformare o doresce aceea parte a locuitoriloru comunei, care platesce mai multu de diumetate din intréga darea directa de statu a comunei, si ca din defectulu poterei spirituali si materiali destulitórie nu suntu in stare a implení detorintiele, ce li s'au impusu cá cetate cu magistratu regulatu si respective cá comuna mare.

In atari casuri se va observá totu aceea-si procedura, care s'a disu la §-lu 135.

§ 137. Câudu se alatura cu privire la administratiunea publica teritoriulu unei puste la teritoriulu unei comune vecine, déca aceea comuna inca atuncia posede avere, séu are detorie, si vine intrebarea despre aceea : participá-va si incâtu la venitulu averei, séu óre obligata e a concurge la detori'a de pâna acum si in câtu ? mai intâiu se va incercá impacatiune amicabila cu intrevenirea jurisdictiunei, si déca acést'a remâne fâra efectu, intrebarea se va decide in calea procesului ce se va incepe inaintea judecatoriei competente pentru comuna.

§ 138. Unirea comuneloru construite la olalte se decide prin ministrulu de interne la rogarea motivata si spriginita de jurisdictiune a representantiei unei'a séu altei comune, pre lânga ascultarea comunei respective si stabilirea conditiuniloru unirei.

Unirea numai in acelu casu se ordina, déca o doresce separatu aceea parte a locuitorimei ambeloru comune, care platesce mai multu de câtu diumetate din intréga darea directa de statu a comunei.

In acestu casu nu se póte denegá.

§ 139. Unirea comuneloru construate la olalta, cari diacu in teritoriulu duoru jurisdictiuni separate, se póte intemplá numai dupa ce s'a midiulocitu in cale legislativa ingremiarea unei'a dintre comune in teritoriulu jurisdictionale respectivu.

Unirile facute in anulu 1848 si de atuncia in cóce lasându-se neatinse ; — suntu de a se reportá prin ministrulu de interne legislatiunei pentru legalisarea ingremiarei.

§ 140. Pâna atuncia, pâna câudu comunele se voru constituí in intielesulu legei presente, opidele (mezővárosok), cari in presente suntu investite cu autoritate judecatorésca de prim'a instantia se considera de cetati cu magistratu regulatu ;

opidele si satele, cari tienu notariu comunalu separatu, inse n'au magistratu separatu ; de comune mari ,

iér' satele, cari tienu notarie comunale comunu, de comune mici, si in acést'a cualitate esercéza drepturile asecurate prin lege si indeplinescu detorintiele prescrise prin lege.

§ 141. Acolo, unde in presentu nu suntu corporatiuni representative, drepturile si detorintiele, carii prin §§-ii 37, 41, 51 si 53 ai legei presente se concredu corporatiunei, representative, la inactivarea legei in loculu corporatiunei representative esceptionalmente le va esercé si implini primari'a (antisti'a comunala) sub conducerea suprefectului.

Membrii comitetului verificatoriu (§ 53) in acestu unulu casu se potu alege si desemná dintre locuitorii cu dreptu de alegere ai comunei.

§ 142. Notarii, cari se afla in aplicare la promulgarea legei presente, 'si tienu oficiulu, numai si numai in intielesulu contractului incheiatu cu ei, séu se potu destituí in intielesulu §-lui 70.

Inse in acele comune, cari se intrunescu pentru constituirea notariatului cercuale nou, la tóta intemplarea se va face alegere.

Medicii si inginerii comunali, cari suntu in aplicare la promulgarea legei presente, de si nu posedu cualificatiunea prescrisa la §-lu 74, se potu realege.

§ 143. Ministru de intere este insarcinatu a duce la indeplinire legea presenta. —

Proiectulu minoritâtiei presei române.

Art. I. „Nationalitatea mai pre susu de tóte.

„Desvoltarea nationale prin democratia.

„Nationalitatea si democrati'a nu admitu oportunitate.“

Art. II. Pres'a româna va combate cu târia ori-ce incercare, directa séu indirecta, de a colonisá Romani'a cu elemente straine.

Art. III. „Pres'a româna nu va incetá de a cere dela poterile statului luarea urmatóreloru mesuri contr'a invasiunei economico-politice a evreiloru cari intre cele-lalte, forméza in Romani'a avant-gard'a germanismului.

a) Poprirea de a locui, sub ori-ce pretestu, in comune rurali ;

b) interdictiunea in comune urbane ;

1. de a colportá ;

2. de a tienea taverne si a negotiá cu obiecte de consumatiune ;

c) oprirea de a esercitá professiunea de medici si de farmacisti ;

d) inlaturarea dela ori-ce intreprindere publica ;

e) denunciarea si desfiintiarea tuturoru conventiuniloru, in poterea câroru'a, prin frauda si sub alte numiri, evreii stapanescu in Romani'a, contr'a legei, proprietâti teritoriali ;

f) respingerea pre viitoru dela frunta'a româna a nóueloru cârduri de evreime.

Art. IV. „Pres'a româna va lovi in tóte modurile acea propaganda francmasonica, prin care in forma nationalismului se néga si se sacrifica in favórea unui utopicu umanitarismu, iéra in fondu intrég'a doctrina se reduce la funest'a massima : „fa-te ca iubesci tóta lumea pentru a avea dreptulu a nu iubi nimic'a.“

Art. V. „Pres'a româna va combate cu vigóre si radicalmente darea din partea statului a concessiuniloru si intreprinderiloru la straini.

„Acést'a insa nu esclude dreptulu si chiaru datori'a statului de a atrage in tiéra fabricanti din strainatate pentru acele ramuri de manufactura, cari nu se potu desvoltá prin sine-si fiindu pre airea resultatulu multoru pipairi si alu unui progresu secullariu ; dara fabricantulu strainu, astfeliu incuragiatu, va primí asupra-si imperiós'a obligatiune de a se servi in stabilimentulu seu, in cea mai mare parte, de lucratori români.

Art. VI. „Pres'a româna va cere necontenitu dela poterile statului, de a protege cu eficacitate ori-ce industria nationale séu impamentenita, nascenda séu pre cale de a se consolidá, prin urmatórele medilóce :

a) Inlaturarea vamale mai multu séu ma putienu pronunciata a fabricateloru straine de aceeasi natura ;

b) scutirea séu reducerea de imposite, acordata fabricateleru omogene locali si prin care li se inlesnesce circulatiunea ;

c) in casuri importenti, statulu va fi consiliatu chiaru de a dá prime ad-hoc.

Art. VII. „In privinti'a ogneloru, cestiunei câiloru ferate, vâmiloru si monopolului tutunului, fiacare organu de publicitate are deplina latitudine de a desvoltá propriele sele vederi, remanendu insa comuna pentru tóte datori'a de a combate ori-ce tentetiva de a dá aceste resurse pre mân'a strainiloru.

Art. VIII. „Pres'a româna considera instructiunea publica mai pre susu de tóte ramurile de administratiune.

„Prin consecintia, ea va cere cu o neadormita staruintia :

a) bugetulu ministeriului respectivu sa fia votatu totu-déun'a celu dintâiu ;

b) invetiatorii de tóte gradele se fia inamovibili, scapandu prin acést'a de fluctuatiunile politicei militante.

c) obligativitatea invetiamentului pentru români sa se aplice cu tóta rigórea ;

d) program'a scóleloru rurali sa se simplifice astfeliu, cá sa se póta gasí destui invetiatori competenti pentru tóte comunele, si anume sa se reduca la urmatórele obiecte : cetire si scriere, elemente de aritmetica, istori'a si geografi'a româniloru, cetechismu ;

c) in tóte scólele, fia de ori-ce trépta, sa se introduca intr'unu modu obligatoriu notiunile de servitiu militariu, din ce in ce mai desvoltate in proportiunea cu gradulu institutului, astfeliu cá fiacare românu sa ajunga cu tempulu a-si potea apera nationalitatea cu cartea si cu arm'a totu-deodata;

f) sa se inchida si sa nu se mai ingadue diferitele casse de educatiune de ambele secse sub directiunea iesuitiloru, si in genere a calugeriloru si calugeritieloru catolice de ori-ce nationalitate ;

g) in tóte pensionatele si scólele private, române séu neromâne, sa fia obligatórie limb'a româna si istori'a cu geografi'a româniloru, profesorii pentru aceste dóue catedre numindu-se deadreptulu de catra ministrulu instructiunei publice dupa recomandatiunea consiliului superioru, de-si ei voru fi retribuiti, dupa o norma odata admisa, de câtra directorii séu directricele aceloru institute, cari numai astfeliu se potu impedecá de a ingagiá personalulu profesoralu celu mai reu, anume pentru obiectele de interesu nationale in Romani'a.

h) Invetiamentulu bisericescu românu, departe de a fi ciuntitu séu redusu, sa iea cea mai intinsa desvoltare ; dara dându-se unu poternicu impulsu clerului nationalu de miru, sa se stérga totudeodata cu incetulu, fâra a se abate dela canóne, ori-ce urma de calugarismu ;

i) scólele professionali nu numai sa se infintiedie câtu mai multe, dara inca sa se incuragiedie prin stabilirea pre viitoriu a unui sistemu de admissibilitate in diverse corporatiuni, câci altfeliu in zadaru va invetiá cine-va o meseria, déca a dóu'a di se va vedea silitu a muri de fóme.

Pres'a româna va denunciá si va combate din [illegible]noteri propagand'a cosmopolita in scóle, cerendu

necontenitu, cá invetiamentului politicu sî privatu in Romani'a sa i se dea o directiune eminamente nationalista.“ (Va urmá.)

Romani'a.

Respunsulu senatului la mesagiulu Domnescu.

Prea Inaltiate Dómne,

Senatulu, petrunsu de detoriele sele câtra tiéra, s'a grabitu a respunde la apelulu alesului natiunei, spre a se ocupá de lucrârile urgente pentru cari s'a convocatu in sessiune estraordinara.

Senatulu insuflatu de simtiemintele sele de ordine sî stabilitate tienendu séma de grelele impregiurâri in cari guvernulu Mariei Tele a fostu chiamatu la potere, sî nu mai pucinu de dificultâtile ce a avutu sa strabata, i va dá totu concursulu seu patrioticu sî se va grabí a dá solutiunea cea mai nemerita lucrâriloru ce i se voru presentá; uniunea sî bun'a intielegere intre corporile statului fiindu singura in stare a consolidá basele junelui nostru edificiu politicu sî sociale.

Senatulu a fostu fericitu sa vada ca imprumutulu de 78 milióne, destinatu a acoperí datori'a flotanta, guvernulu Mariei Tele l'a realisatu in tiéra prin fortiele ei proprie, sî acést'a in momente fórte critice. Acestu faptu a probatu ca Romani'a are resurse sî vitalitate sî ca publiculu are incredere in ea; sî in adeveru statulu nostru a platitu sî va platí totu-dé-un'a justele sî adeveratele sele datorii. Cu acésta ocasiune dara, senatulu nu se póte oprí de a esprimá Mariei Tele intim'a convictiune ce are ca guvernulu, prin bun'a administratiune a financeloru sî cu ajutoriulu legiloru financiare, ce i s'a promisu a i se presentá, va scí a ferí tiér'a pre viitoriu de o nóua datoria flotanta.

Agricultur'a fiindu principalulu isvoru alu avutiei nóstre, asceptâmu cu nerabdare sa vedemu tiér'a indiestrata cu institutiunea de creditu fonciaru, anunciata prin ultimulu mesagiu alu Mariei Tele; sî cá urmare a desvoltârei nóstre materiale, resolvarea importantei cestiuni a câiloru ferate va face obiectulu celei mai mari sî mai patriotice solicitudini a senatului.

In privinti'a armatei, senatulu, privindu in ea asigurarea respectului legiloru, institutiuniloru sî drepturiloru tierei, este mândru a o vedea desvoltându-se sî este gat'a a dá guvernului Mariei Tele, in limitele midilóceloru nóstre financiare, totu concursulu seu, spre a indreptá lacunele ce esperinti'a va fi doveditu in legea ei organica din 1868.

Senatulu ascépta cu nerabdare cá sa i se presente de guvernulu Mariei Tele o lege prin care sa se reguleze organisatiunea bisericei nóstre pre cum sî positiunea clerului, chiamatu a inradacinâ in inim'a poporului bine-facatórele principie ale religiunei nóstre, preum sî legile necesarie cá instructiunea publica sa fia o adeverata lumina in contr'a erroriloru sî ideeloru sub-versive.

Senatulu a vediutu cu multiamire conventiunile ce i s'a anunciatu ca s'au mai incheiatu cu Russi'a, Austro-Ungari'a sî Serbi'a. Elu nu póte de câtu sa se felicite de câte ori i se da ocasiune de a vedea ca, prin asemenea conventiune, Romani'a se pune in strensa legatura de interese sî amicitia cu poterile garante vecine sî cu statele limitrofe, sî spera ca Inalt'a Pórta sî cele-lalte poteri garante voru avea sî in viitoriu pentru statulu românu aceeasi solicitudine ce au avutu pâna acum.

Tiér'a ve iubesce, Mari'a Vóstra, sî are tóta increderea in August'a Vóstra persóna ca veti conduce-o pre calea adeveratului progresu sî a prosperitâtiei.

Sa traiesci Mari'a Tea, sa traiésca Mari'a Sea Dómn'a sî principés'a Mari'a!

Se traiésca Romani'a!

Respunsulu Domnitoriului.

„Domnule presiedinte,

„Domniloru senatori,

„Inaltulu corpu ce representati, fidelu continuatoriu alu traditiuniloru sele, a capetatu drepturi necontestabili la recunoscinti'a tierei.

„Spriginulu patrioticu ce ati datu, in tóte ocasiunile, silintieloru guvernului meu, garantéza asigurarile ce promiteti pentru viitoriu.

„Simtu o viua multiamire, dloru senatori, vediendu bunele esemple ce dati dvóstra cari, mai multu de câtu ori-cine, sunteti chiamati a contribuí pentru intarirea institutiuniloru nóstre. D-vóstra ajutati de esperinti'a trecutului, sustienuti de preceptele religiunei, veti scí totu-d'auu'a a dá prudente consilie guvernului meu.

„Unanimitatea cu care senatulu au inauguratu lucrârile sele, constata, in modulu celu mai evidentu, ca esista in adeveru armonia intre poterile statului, fericirea Romaniei depinde dela mantienerea acestei armonie.

„Nestabilitatea poterei este o causa permanente de desordine sî o adeverata pedeca pentru realisarea binelui publicu.

„Fiti bine incredintiati, domniloru, ca numai astu-feliu se va atinge marele scopu la care are dreptu a aspirá natiunea, dupa atâtea lupte infructuóse prin cari a trecutu.

„Primiti, dloru senatori, multiamirile mele pentru concursulu patrioticu ce promiteti guvernului meu; reinoescu, cu acésta ocasiune, sî din partea Dómnei, espressiunea simtiementeloru de gratitudine pentru devotamentulu ce aretati câtra noi.“

Respunsu la adres'a deputatiloru.

„Domnule presiedinte,

„Domniloru deputati,

„Ve multiamescu de urârile sî asigurârile cemi dati.

Concursulu dvóstra eficace, sustienutu prin probe pipaite sî prin votarea unanima a adresei, devine din dî in dî o fortia reale de care avea neaperata nevoia guvernulu meu pentru a merge cu incredere sî barbatia pre drumulu ce si-a trasu.

„Se vede, domniloru, ca toti ómenii de bine, cari suntu marea majoritate a natiunei, si-au datu mân'a pentru a departá spiritulu discordiei dintre noi sî a asigurá adeverat'a libertate, care este bas'a ori-cârei ordine durabile a societâtiei

„D-vóstra ati intielesu, domniloru deputati, ca nimicu nu se póte fondá fâra unu acordu perfectu intre poterile statului sî ca luptele passionate sî disensiunile conduceau tiér'a la peire.

„Amu tóta convictiunea ca, prin constant'a d-vóstra vointia de a lucrá la binele sî numai la binele comunu, se va consolidá viitoriulu Romaniei. Guvernulu meu se va aplicá necontenitu de a ascultá vointi'a representantiloru natiunei, iéra d-vóstra cari aveti o asiá mare parte la conducerea afaceriloru tierei, nu veti incetá, sum convinsu, unu singuru momentu de a meritá a ei recunoscintia pentru marile interese ce a incredintiatu respunderei d-vóstre.

„Petrunsu de sacr'a datoria ce amu de a veghiá la destinele patriei nóstre, tóte cugetârile s fortiele mele voru fi totu-dé-un'a conduse numa pentru fericirea ei.

Inca odata, domniloru deputati, ve multiamescu sî din partea Dómnei pentru afectuósele simtieminte de devotamentu ce ne manifestati.“

Anunciu.

La oficiulu comunalu din Vale se afla o vaca cam de vr'o 7 ani de betrâna de o statura mica, veneta in peru, gasita pre otarulu comunei fâra stapânu. —

Pagubasiulu adeveratu se póte insinuá la oficiulu comunalu, dela care si-o póte primí pre lânga o rebonificare pâna in diu'a de 18 Decemvrie 1871 c. n.

In casulu neaflârei stapânului, vac'a se va vinde in 18 Decemvrie 1871. c. n. prin licitatiune in tergulu Selistei. —

Vale, in 30 Novembre 1871.

Nicolau Resoiu,
Antiste comunalu.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scól'a elementara din parochi'a opidului Berthanu de religiunea gr. or. se scrie concursu.

Emolumentele suntu:

1. Léfa fipsata din alodiu 100 fl. v. a.
2. Câte 30 xr. dela parintii prunciloru umblatori la scóla.
3. Cuartiru liberu sî 4 stângini lemne din care se incaldiesce sî scól'a.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si asterne petitiunile loru la subscrisulu pâna in 1 Decembre 1871 st. v. dovedindu ca suntu de religiunea gr. or. cu portare buna — sî ca suntu pedagogi absoluti.

Siarosiu, 10 Nov. 1871.

Dionisiu Chendi,
(3—3) protopopu.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei invetiatoresci la scól'a confessionala gr. or. din Pianulu de susu Inspectoratulu scolariu districtuale alu Sebesiului cu léfa anuala de 320 fl. v. a. cuartiru sî lemne de incalditu se escrie concursu pâna la finea lui Novembre 1871.

Doritorii de a ocupá mentionat'a statiune, au a-si adresá cererile instruate cu documentele provediute in „Statutulu organicu“ sî ca suntu cantâreti buni susu-numitei inspectiuni pâna la terminulu pusu.

Pianulu de susu in 8 Nov. 1871.

(3—3) Comitetulu parochiale.

Ad. nr. pp. 223—1671.

Concursu.

Devenindu vacantu postulu preotiescu la parochi'a româna gr. or. Butene din protopresbiteratulu Clusiului, se escria concursu pâna in 6 Decembre a. c. pentru acestu postu. —

Cu acestu postu preotiescu este impreunatu urmatoriulu venitu anualu:

a) Cas'a parochiala cu gradina de legumi, sî pomi de 950 orgii □. sî edificiile agronomice. —

b) 5. jugere sî 770. orgii cuadrate locu aratoriu, — sî 3 jugere 520 orgii cuadrate — fenatiu, precum sî in limitele (hotarulu) Retitielei locu de 4. cara de fenu. —

c) Dela 100. fumuri câte 10 copuri ($^1/_2$. mertia mare) de bucate, sî câte o dî (claca) cu palm'a. —

d.) Stol'a usuata — sî acum de nou prin sinodulu parechialu statorita. —

Doritorii a ocupá acestu postu preoticscu, suntu poftiti a-si adresá concursele sele, in sensulu statutului organicu §. 3 bine instruate câtra sinodulu parochialu, sî ale tramite subscrisului pâna in 1-a Decembre, cá in 6 negresitu se póta urmá alegerea.

Clusiu 5. Novembre 1871.

In contielegere cu comitetulu parochialu. —

V. Rosiescu,
3—3 prot. românu gr. or.

Edictu.

Ioann'a nasc. Flórea din Tilisc'a, sub datulu le astadi au incaminatu la forulu matrimoniale subscrisu procesu divortiale asupr'a barbatului ei Vasiliu Iug'a totu din Tilisc'a scaun. Saliscei. Deci fiindu ca numitulu barbatu absentéza din loculu nascerei sele sî din patria de siepte ani sî nu se scie loculu aflârei lui, acelasi se indetoréza prin acést'a, cá in terminu de unu anu sa se infatisieze inaintea acestui foru matrimoniale, pentru ca la din contra, sî fâra de elu se voru otarí cele de lege prescrise.

Sabiiu, 1 Octobre 1871,

Forulu matrimoniale gr. res. alu tract.
(3—3) protop. alu Sabiiului I.

Ad. nr. 160 ex 1871.

Citatiune edictale.

Elisabet'a Miklosiu allas Magyar carea de mai multu tempu e paresitu cu necredintia pre legiuitulu ei sociu Avraamu Schiopu, ambii de religiunea ort. orient. din Merchiasi'a, nesciindu-se loculu ubicatiunei sele, — se citéza prin acést'a, cá, in terminu de unu anu de dile dela datulu escrierei acestui edictu, sa se infacisiedie la subscrisulu scaunu ppescu, câci la din contra. sî in absenti'a densei se va pertractá sî decide — pre bas'a S.S. canóne ale biscricei nóstre ort. res. — procesulu divortiale incuminatu asupra-i de barbatulu ei.

Cati'a 16 Septembre 1871.

Scaunulu ppescu gr. orient. alu Cohalmului,
cá foru matrimoniale.

Nicolau D. Mircea,
2—3 Adm. prot.

Redactoru respundietoriu Nicolau Cristea

Editur'a sî tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemmana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 94. ANULU XIX.

Sabiiu, in 25 Novembre (7 Dec.) 1871.

Articuli anonimi.

IV. Lupt'a pre câmpiele Boemiei au fostu nefericita pentru armele imperiului. Prussianii tabarisera pâna inaintea Vienei si a Pojonului, Klapka, unu esilatu ungurescu, amenintiase cu legiunea ungurésca in pârtile nordice ale Ungariei. Trupele italiane, cu tóta victori'a dela Custozza, inaintau prin regatulu venetianu spre a dá „lovitur'a de morte“, dupa cum se dîcea in unu documentu prussianu. Tóte elementele aceste au fostu pornite spre total'a distrugere a imperiului si ele si-au aflatu capetulu in pacea cea scumpa dela Nikolsburg si Prag'a si in cederea pârtiloru italice venetiano-lombardice.

O sguduire asiá puternica nu poté nici decum sa remana fâra de influintia asupr'a politicei interne.

Abiá a incetatu cea din urma bubuitura de tunu si in Ungari'a cea cu reserva pâna ací se da ocasiunea unei demonstratiuni de loialitate. Vre-o 80 mii de ómeni asteptau in 14 Iuliu pre imperatés'a la gar'a drumului de feru din Pest'a si o intempiná cu éljenuri. Acést'a fu atunci indata esplicata de multi dreptu de unu semnu despre schimbâri mari in politic'a interna si in specia in ceea ce privesce Ungari'a. Deák si Andrássy pléca (in 22 Iuliu) la Vien'a spre a conferí cu Belcredi, carele balantiase in totu decursulu guvernului seu si sternise tóte afectiunile pentru federalismu, si carele se vede ca nu au potutu esí la nici unu resultatu, pentru ca Deák se intórse curendu la Pusta St. Laszló: iéra „Pesti Napló“ de pre atunci se plânge energicu asupr'a regimului si pretinde apoi mai departe cá Ungari'a se fia consultata la facerea pâcei cu Prussi'a. Dara déca Andrássy si Deak nu reesîra, alti aristocrati unguri nu slabiau in Vien'a pre barbatii de influintia cându cu sfaturile, cându cu amenintiârile loru, pâna cându cumpan'a a si inceputu a bate in favórea loru. Pentru ca nu multu dupa acést'a incepu diuariele a spune, ca planulu lui Belcredi de a imparti imperiulu in patru grupe cu diete generale si cu unu senatu de delegati in centru e privitu de o „invechitura.“ Lânga aceste se ivescu scirile reinnoite despre unu ministeriu respunsabilu ungurescu. Dualismulu incepe a devení fapta.

Reichsratistii de dincolo de Lait'a le vedeau cu mare durere tóte aceste, pentru ca scieau ca la centralisatiunea germanistica a imperiului intregu nu duce calea pre carea voieau cei din Ungari'a sa pornésca. Dara pentru cá sa aiba unu spriginu in contr'a unui federalismu cu majoritate slavica, dupa cum aru fi resultatu din planulu Belcredianu, s'au invoitu a-si plecá cerbicea sub furcile gandine ale dualismului si a se invoí cu pretensiunile Ungariei.

Asiá dara si umbr'a sperantiei de o reabilitare a sistemului fostu óre-cându, cá si Troi'a lui Priamu, incepe a disparé.

Pre acestu tempu cându decursera si decurgeau aceste, Metropolitulu rom. gr. or., de siguru cá barbatu alu natiunei române din Transilvani'a, fu chiamatu la Vien'a, de unde se si inturnase asiá de îngraba incâtu dupa aceea potù luá parte la Adunarea generale a Asociatiunei nóstre transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului românu, tienute in acelu anu in Alb'a-Iuli'a.

Serbarea acést'a natiunale, cu ambii metropoliti in frunte, cu o inteligintia numerósa, ni aducemu aminte, erá cá unu sóre bine-facatoriu si promitiatoriu de bune sperantie intre nuorii viscolosi politici de pâna ací. Durere ca seninulu acest'a frumosu si promitiatoriu nu fu de o durata mai indelungata, si nu incununatu de implinirea dorintieloru nóstre natiunali.

In dîu'a a dóu'a dupa siedintia, unu cetatianu din Alb'a-Iuli'a fu asiá de ospitalu, incâtu la esirea adunarei din biseric'a unde se tieneau siedintiele, invitá in un'a din incaperile edificiului scólei, pre câti numai potù la unu apetitoriu, si acolo, adunându intemplarea pre lânga metropoliti si alti fruntasi ai inteligentiei, pre mai multi din cei ce luara parte la adunare, se vorbira, cum se intempla la asemenea ocasiuni, multe de tóte. Lucru firescu, pre acele tempuri, cá discursulu sa vina si asupr'a miscâriloru politice. Metropolitulu gr. or., cá unulu ce fusese atunci la Vien'a si cá unulu ce cunoscea situatiunea asiá dicându dela isvoru, aratá in vre-o câte-va cuvinte starea lucruriloru dupa cum o a coprinsu din cele ce a auditu, si in legatura cu cele intemplate in tómn'a trecuta si in tempulu urmatoriu dupa aceea, consiliá celoru de fatia ca nu e acum tempulu ilusiuniloru si adause, ca intieleptiesce au urmatu românii dela diet'a din Clusiu cu apararea in dieta, cu votulu separatu si cu resolvarea loru pentru activitate.

Ce-si voru fi cugetatu unii din cei ce erau de fatia si erau, dupa cum s'a vediutu mai târdîu, totodata fideli servitori ai ultramontanismului si feudalismului, inca de pre atunci, nu scimu. Amu avutu inse ocasiune sa vedemu si sa audimu, odata, cu atunci si mai târdiu, la prândiulu particulariu din gradin'a „dela sóre“, erau fórte multiamiti cu tóte câte audira, — ca 'si esprimá chiaru metropolitulu gr. cat. aprobarea sea la tóte, repetându ceea ce a mai dîsu si in tómn'a anului 1865 in Clusiu: ca frati'a sea Metropolitulu Andreiu sa faca ce-va afla de bine, pentru ca densulu scie ce sa faca, iéra elu (Metr. gr. cat.) nu se pricepe in lucruri de acestea; mai departe ca cestu din urma va aprobá tóte câte va face frati'a sea, câci „ce face fratele Andreiu e bine facutu.„ De alta parte inse amu esperiatu, cadin cei ce au fostu de fatia in aceea dî au denunciatu publicitâtiei si prin acést'a indirecte guvernului, ca românii cu ocasiunea Adunarei literari au tienutu si adunare politica, unde s'au tratatu de caus'a natiunale. (Vedi „Conc.“) Scopulu se vede a fi fostu la tóta intemplarea discreditarea Metr. Andreiu inaintea regiuniloru inalte, pentru ca nu scie padí discretiune. Ei credeau ca de aru succede in susu cu discreditarea, in josu la poporu voru lucrá ei, si asiá delaturându pre mai nainte fostulu alu loru frate Andreiu, sa ne duca ei apoi pre calea celei mai de aprópe reactiuni ultramontane feudale germanisatória

Planulu se vede din tóte amenuntele intemplate câte au strabatutu la lumina, ca erá facutu cu o astutia démna de celu mai umbrosu iesuitismu, câci unii din cei ce fusera de fatia la Alb'a-Iuli'a, cu desconsiderarea celoru petrecute acolo, constitue unu comitetu secretu in Blasiu si de aci impartiescu provocâri secrete la subscrierea unei suplice compuse de Baritiu si Ratiu, prin carea sa se céra câte de tóte dela Majestatea Sea.

Si carea fù si procedur'a la cererea subscriériloru? Unor'a li se spunea, ca Archiereii sciu despre acést'a, dara densii voru cá sa nu se compromita fatia cu regimulu; altor'a li se spunea ca Metropolitulu gr. or. s'a certatu cu óre-care persóna insemnata la Alb'a-Iuli'a pâna la cutite si alte de feliulu acest'a, numai spre a capetá subscrieri si a poté trece maiemutiele iesuitice in fruntea natiunei spre a o conduce.

S'a intemplatu inse atunci de cetatienii români din Brasiovu au simtitu curs'a si au cunoscutu imbiiarea cea nepotrivita a unoru individi neapti pentru conducerea unei cause natiunali si asiá in 12 Novembre 1866 rupu plenipotinti'a deja escamotata de Baritiu din mânile loru si despre acést'a insciintiéza telegrafice pre redactiunea acestui diuariu, carea indata ce primesce depesi'a si scrie urmatórele:

„Inainte de tóte constatâmu cu bucuria, ca acésta depesia telegrafica e cea d'antâiu, ce o am primitu in limb'a nóstra romana. Totu odata inse constatâmu si dorerea nóstra pentru cuprinsulu acestei depesie telegrafice, care documentéza cararea cea gresita, ce si o alesera unii spre conducerea causei natiunali. Depesi'a acést'a telegrafica nu ne mai iérta a nu aduce la sciinti'a cetitoriloru nostri, cá unii corespundinti ai „Gz. Tr.“ au inceputu a improscá de unu tempu incóce pe Archiereii si pre alti barbati onesti si meritati ai natiunei cu feliurite bârfele si intre alte a innegri pre Archierei, cá si cum acesti'a s'aru fi retrasu dela conducerea causei natiunali; nu ne mai iérta a tacé despre impregiurarea, cum s'a constituitu in Blasiu unu comitetu de inteligintia natiunale romana sub presiedinti'a canonicului Ioanu Fekete si actuariului ei Dr. Bobu care au tramisu catra protopopi provocâri spre subscrierea unei plenipotintie pre numele celoru doi domni numiti in susu-atins'a depesia telegrafica si spre adunarea de bani pentru acoperirea speseloru aceloru-a, sub cuventu ca natiunea (?) i alese siesi de deputati; cum colportatorii acestei plenipotentie se incumetara a se provocá la Archierei, cá cum acestu lucru, s'aru face cu scirea si invoirea loru numai cá sa capete mai multe subscrieri, cum tóte acestea se facura si se colportara intru ascunsu; cum in 2 Oct. c. n. acei doi deputati au fostu la Sabiiu; si au petrecutu aici mai multe dîle, dara nu au datu facia cu Archiereulu nostru ci numai ocasionalminte s'au intelnitu cu unii si altii din barbatii nostri, dar nici acestor'a nu le descoperira intentiunile amblârei loru pela Sabiiu; cum apoi acesti deputati s'au rogatu de innaltulu Guvernu alu tierei pentru esoperarea unei audintie la Majestate, dar nu au capetat'o; cum in fine Guvernulu tierei au venitu in urm'a acelui Comitetu alu canonicului Fekete si au luatu mesuri pentru incetarea lui, cá a unei corporatiuni ce invólva delictulu turburârei pâcei si ordinei publice.“

„In faci'a unoru impregiurâri asiá de grave si serióse trebuie cu multiumire sa laudâmu tactulu celu finu politicu alu fratiloru nostri Brasioveni, cari intielegendu si convingandu-se, ca subscrierea plenipotintiei cestiunate nu se intempla cu scirea si invoirea Archiepiscopului loru, cá a unui'a din cei doi presiedinti ai congreseloru natiunali, precum si convingandu-se ei pre deplinu, ca asertulu lui Baritiu despre Es. Sea P. Metropolitu alu nostru, cá si cum acest'a ar fi avutu cu o persóna innalta de nationalitatea nóstra, la Belgradu, cu prilegiulu adunârei annuali a asociatiunei literarie râmâne, o cérta pâna la cutite, — este o minciuna si scornitura obrasnica si au retrasu subscrieríle si plenipotinti'a o au nimicitu.

„Iéta asiá dara unde au adusu „Gazet'a“ si ómenii ei caus'a cea santa si pâna acum cu atât'a pietate portata a multu cercatei nóstre natiuni!

„Din tóte câte scimu despre afacerea acelei plenipotintie, nu potemu alt'a decâtu sa constatâmu acelu adeveru, ca si „Gazet'a“ si partisanii ei se potu convinge, ca nu facu ei natiunea romana din Ardélu, ci numai o fractiune ne'nsemnata, carea lucra pre ascunsu gonindu numai interese particulari.

„Natiunea nóstra româna se tiene strinsu de conclusele congreseloru ei natiunali; ea a primitu cu cea mai mare multiamire actiunea deputatiloru si regalistiloru români dela diet'a din Clusiu, pentru ca acést'a au desvoltatu pre terenulu legalu o activitate respectabila; ea nu cunósce si nu primesce in sinulu seu lucruri ascunse pentru ca caus'a ei este drépta cá lumin'a pentru ca ea voiesce sa iésa din intunereculu in care o au condamnatu tempii cei vitrigi.“

Contra-dechiaratiune!

Cu respectu la dechiaratiunea dlui redactoru alu „Federatiunei“ nr. 116, in care elu, provocându-se la descoperirile facute inaintea dlui septem-

— verba totu a fostu!) demintiesce incâtu-va corespondinti'a Y. data cá respunsu la corespondinti'a I. din Alb'a-Iuli'a, — suntemu in positiune de a dechiará sî din partene, ca isvorulu acelui respunsu nu este dlu I. cav. de Puscariu, sî ca — dupa cum suntemu din mai multe isvóre informati — dlu redactoru alu „Federatiunei“ descoperirea sea susu amintita n'a facut'o numai inaintea dloru Puscariu sî Ionescu, dara sî inaintea altor'a mai multor'a cari-'si voru face datori'a sea constatându, ca dlu redactoru alu „Federatiunei“ aru fi mai adaugatu sî aceea, precum ca autorulu corespondintiei I. pâna atunci n'a scrisu nici odata in „Federatiunea“, sî ca dupa esirea respunsului I. in „Tel. Rom.“ dlu redactoru alu „Fed.“ — vrendu sa dea descoperirei sele alta directiune a disu, ca descoperirea sea a potutu sa fia sî numai o gluma. —

Contradechiaratiunea de mai susu este la o „Desmintire“ data de dlu Redactoru alu „Federatiunei“ carea e de cuprinsulu urmatoriu:

Desmintire.

In Nr. 89 din 7/19. Nov. 1871. „Telegrafulu Romanu“ Corespundintele Y. din Pest'a, in articlulu cu dat'a din Alb'a-Iuli'a, 10. Nov. a. c. dice:

(Citéza cuvintele din „T. Rom.“)

Vediendu acésta asertiune, precum sî démn'a indignatiune espressa in „Dechiaratiunea“ din Nr. 90 „Telegrafului Rom.“ a Préstimatului D. protop. Ioanu Hanni'a, me semtiu detoriu a dechiará sî eu la rondulu meu, ca Onorab. D. Hanni'a nu este autorulu, nici tramitietoriulu corespundintiei din cestiune, publicata in Nr. 106 „Fed.“, ba dechiaru ca de cându me ocupu pre terenulu diurnalisticu, cá Redactoru, n'amu avutu onórea d'a primí nici macaru un'a singura data dela D. Hanni'a vre o scrisóre, nici chiaru privata, cu atâtu mai pucinu vre o corespundintia, — prin urmare n'amu potutu dîce, nici cam disu cuvintele (relativu la protopopulu din Sabiiu) cuprinse in corespundinti'a din „Telegr. Rom.“ Asertiunea resp. dara este insinuatiune tendentiósa sî scornitura malitiósa.

Publiculu romanescu scie ca eu, cu dóua ocasiuni, in dóue procese de presa, ce avusemu, intre altele mai multe, inaintea Curtii juratiloru din Pest'a, amu refusatu cu persistintia, a spune numele autoriloru articliloru incaminati; cum dara asiu poté spune numele corespundintiloru mei, espunendu-i la persecutiuni sî neplaceri? Acést'a nu amu facutu sî nu voiu face pre câtu timpu voiu fi Redactoru.

Asupr'a corespundintiei din cestiune amu vorbitu cu D. cav. Ioanu Puscariu, consiliariu la Curi'a reg. fiindu de facia sî D. deputatu Lazaru Ionescu, sa spuna D. cav. Puscariu, — câci isvorulu celu directu alu corespundintiei din „Tel. Rom.“ nu póte fi altulu decâtu numai D-s'a — sa spuna D. dep. Lazaru Ionescu, de amu pronunciatu eu cuvintele „unui barbatu — protopopu neunitu din Sabiiu — care sta in fruntea trebiloru biser. aprópe de mitropolitulu,“ cari suntu totu atâtea scorniture.

Atât'a inse trebue se observu, ca dd. activisti, catraniti, precum suntu, pentru ca li s'a trasu dunga preste socotele — au inceputu in desperatiunea loru, a luá recursu sî la minciuni, improscandu cu tina in toti aceia, cari se paru a li stá in calea nestemperatei porniri spre nu sciu, ba nici ei nu sciu, ce feliu de activitate inca nedefinita, — ceea ce s'a doveditu sî din falsele asertiuni relativu la procederea comitetului ad hoc din Sabiiu etc, sî ceea ce nu li face onóre.

Pest'a 18/30 Noemvre, 1871.

Alesandru Romanu, Red.

E ce-va de totu, sî remâne cá unu sî curiosu sî caracteristicu in afacerea acést'a sî impregiurarea, ca domnulu redactoru alu „Fed.“ si-a esprimatu sî parerea de reu pentru trecerea cu vederea preste cuprinsulu corespondintiei sele, din Alb'a-Iuli'a, carea a datu ansa la coresp. nostra din nr. 89, alu cârui cuprinsu déca lu cunoscea mai bine, denéga publicarea coresp. Dara pentru aceea totu au mai publicatu in nr. 114 altu scandalu de feliulu celui dintâiu, numai ceva mai mare.

Aici tocm'a se potrivesce:

„Ori te pórta cum ti-e vorb'a
„Ori vorbesce cum ti-e portulu“,

câci altmintrea nu-ti va mai crede nimenea nimic'a sî prin urmare nici dechiaratiunei celei solemne ce se publica in nrulu 116 alu „Fed.“ nu i se va atribuí nici o insemnatate....

Câtu pentru filosofi'a onor. redactiuni a „Federatiunei“, aplicata la referintiele intre activitate sî passivitate, reflectâmu pre scortu, ca dung'a e totu asiá de grósa sî póte mai grósa ce-va sî preste socotél'a passivistiloru sî durerea aru trebuí sa fia comuna sî unor'a sî altor'a, dara nu din punctulu de vedere alu resbunârei, ci alu tristei realitâti, ca se lucra spre detrimentulu natiunei in favórea intereseloru straine.

Diet'a Ungariei.

In siedinti'a casei deputatiloru din 22 Noemvre se anuncia mai intâiu unele petitiuni cari se tramitu comissiunei respective. P. Moritz ascerne unu prriectu de lege despre abrogarea regalului de crâjmaritu; acel'a-si deputatu presinta sî unu proiectu de concluso in urm'a câruí'a sa se esmita pentru esaminarea sî aprobarea proiectului lui de lege unu comitetu de 15. Se va tiparí sî distribuí.

Dupa aceste respunde ministrulu de interne V. Tóth la interpelatiunile deputatului Dr. Pavlovics. Dupa aceea cas'a trece la ordinea dîlei, la care sta desbaterea speciale despre legea industriale.

§ 84 sî 85 se cetescu sî primescu. In momentulu acest'a apare Fr. Deacu in casa sî se intempina din tóte pârtile cu eljenuri tumultuóse. Dupa asiedíarea incâtu-va a tumultului se continua desbaterea. §§ deosebiti pâna la § 102 inclusive se acceptéza mai fâra modificatiuni.

In siedinti'a din 23 Noemvre se cetesce sî aprobéza protocolulu siedintiei precedinte. Se anuncia mai multe petitiuni. M. ministrulu W. Tóth ascerne unu proiectu de lege voluminosu in afacerea completarei complecsului drumuriloru de feru ungaresci.

Dupa resolvirea câtoru-va afaceri de interesu secundariu se continua desbaterea legei industriale.

La § 103 alinea n, se incinge o desbatere lunga sî viua. I. Györffy propune la punctulu acest'a urmatoriulu adausu: „Legile privitóre la afaceri de presa remânu provisorice in vigóre sî se sustienu numai dispusetiunile relative la cautiuni. K. Tisza, M. Iokay, sî I. Schwarz privescu de asemenea cautiunea de superflua sî consemtu de aceea cu propunerea lui Györffy. Dupa ce mai vorbira mai multi deputati pro sî contr'a propunerei cestui din urma numitu se trece la votisare. Tecstulu originale se respinge cu 118 contr'a 108 voturi. Steng'a erupse la publicarea acestui resultatu in eljenuri tumultuóse sî pretinde votisarea despre propunerea lui Györffy. Votisarea urméza; de óre-ce in acestu restempu deputatii, cari se aflau pre coridóre, aparura in casa, se afla drépt'a iéra-si in majoritate sî propunerea lui Györffy se respinge cu 136 contr'a 109 voturi. Prin aceea cadiura asiá dara acestu § cu totulu. Neliniscea in casa cresce din ce in ce. Se facu propuneri diferite din tóte pârtile, cari remânu inse neaudite in tumultulu comunu. In fine se radica Fr. Deaku: sî propune tramiterea acestui § la comissiunea de 15 spre o nóua elaborare, ceea ce dupa o scurta desbatere se sî primesce.

In siedinti'a de astadi a casei magnatiloru se acceptéza in desbaterea speciale legea de venatu.

In siedinti'a din 24 Noemvre se resolvescu, dupa finirea formalieloru obicinuite, unele afaceri pentru noi fâra interesu sî dupa aceea ascerne Ad. Erkövy § 103 din legea industriale de nou formulatu din partea comitetului de 15. § are editiunea cea vechia sî dispune numai: cautiunile diurnaleloru suntu suspendate pentru Ungari'a, pentru Croati'a remânu in valóre dispusitiunile de pâna acum. Propunerea comitetului se acceptéza fâra desbatere.

Dupa aceste trece cas'a la desbaterea § 6 sî 10 din legea colonistiloru, cari dupa o scurta desbatere se primescu in editiunea comitetului, cu ce siedinti'a se sî incheia.

Ce e dreptu nu-e pecatu.

Muresiu-Osiorheiu 18/11 n. 1871.

(Urmare din nr. 92.)

Unulu dintre acei 3 pasivisti incepù a relationá sî relationà chefului seu — sasu — in presenti'a mea, inca a unui românu sî a altoru 3—4 sasi nu numai cele petrecute in siedintiele publice ale conferintiei, ci sî cele audite in conferintie secrete, sî chiaru sî ce audise dela unele persóne intre 4 ochi. Mirarea 'mi fu cu atâtu mai mare, cu câtu acelu domnu românu este unu amploiatu sî avuse atunci servitiu publicu de 5 ani. Dara de asemenea usiurintie sî minte necópta amu mai datu eu la opositionali, dintre carii unii vréu a figurá de conducatori, altii abuséza cu numele de zelosi nationalisti; ba amu vediutu corespondintie de asemenea natura chiaru sî in foi publice. Mi aducu bine aminte de bucuri'a ce se vedea atunci pre fetiele sasiloru in acelu orasiu pentru conclusulu de passivitate adusu de acea conferintia. Dara sa auda inca onoratii lectori ce urmare a avutu acea decretare de passivitate numai pentru locuitorii români din acelu orasiu sî din scaunu.

La judecatori'a scaunale erá atunci sî este astadi presiedinte unu sasu, la cea orasiana erá sî este inca asemenea unu sasu. Acesti 2 sasi traiau intre sine in mania de câti-va ani, sî unulu punea celui'a-laltu pedeca in multe. Dupa decretarea passivitâtiei veni diu'a alegerei de deputatu, cându cei'a-lalti sasi se pusera pre lânga cei 2 invrasbiti sî dupa multa ostenéla i impecare, acum traiescu in amicitia consultându-se in afacerile ce le au, sî in locu de a se alege de deputatu unu românu, se alese unu sasu.

In vér'a anului acestui'a me intelniuí cu fostulu odata celu mai mare passivistu dintre cei 3 memorati deputati binevolenti la conferinti'a din Mercurea, carele in discursu despre acésta conferintia 'mi dîse: „bateru nu aru fi mai fostu nici conferintia etc.“

Dara sa me intorcu iéra la subtilulu corespondinte din „Federatiune.“

Acestu superintieleptu sî plinu de finetie — corespondinte vorbesce de lingâi ce i-aru avea Archiepiscopulu Siagun'a. Aici ne vine a aplicá la acestu I. dis'a din limb'a germana „Unser Herr Gott hat viele Kostgänger!“

Pre Metropolitulu Siagun'a, au cutezatu coresp. I. alu insultá? Elu ce e dreptu pâna acum au mai fostu insultatu de unii necopliti, sî elu le-au suferitu tóte póte cugetându in sine: Asiá platesce lumea! dar' elu póte fi superbu, câci barbati mari cari se ostenescu sî asuda, sî au fapte mari pentru istoria, au in viétia sî inimici, — cei cari nu facu nimic'a, fia ei in ori-ce stare inalta aru fi, nu au nici inimici. Dara ast'a au mersu pâna acum, de acum incolo inse noi cá fii credinciosi sî recunoscatori nu vomu suferí mai multu, cá nisce malitiosi, sa insulteze pre parintele nostru sufletescu bunu sî atâtu de folositoriu natiunei sele, si provocâmu pre corespondintele I. sa arate cu dovedi relele ce le-au facutu Archiepiscopulu nostru natiunei pre terenulu politico-natiunalu, pre cum sî aceea, ca acei'a cari nu facu numai vorba multa sî góla, nu cladescu munti de auru in aeru, nu injura mereu in drépt'a sî in steng'a, ci cauta asi face detori'a câtra drepturile loru corespondiendu numai detorintieloru loru cá nationalisti buni, iéra facându-si datori'a câtra statu, 'si implinescu sacrele datorintie de cetatiani buni, in ce tipu suntu lingâi? 'lu provocâmu mai incolo sa ne faca cunoscute meritele lui pentru statu, pentru binele comunu sî pentru natiune, de cari elu trebuie sa aiba multe, de óre-ce are fruntea de a injurá pre altii.

(Va urmá.)

Jadaniu in Octobre 1871.

Alegerea de preotu in comun'a Jadaniu efeptuita in 3 Octobre st. v. a. c. este unic'a in feliulu seu. Este de insemnatu ca actulu alegerei a decursu sub auspiciulu presidialu, a prea bine-meritatului domnu protopopu alu Temisiórei Meletiu Dreghiciu. Dara sa incepemu dela inceputu.

Onoratului publicu va fi cunoscutu ca parochiele (dóue) din Jadaniu, au devenitu vacante, sî se administréza prin unu capelanu, carele afara de patim'a betiei sî o portare câtu se póte de scandalósa, nu posiede nici o cualificatiune. Ceea ce se póte vedé, chiaru sî din recursulu densului, aici in copia alaturatu. Dlu protopopu deschise pre ambele parochii — cum se esprima preacinsti'a sea — „reduse“, faimosulu concursu din diurnalulu „Albin'a“ nr. 65. a. c. fâra de scirea comitetului parochialu, sî asiá nici aflà cinsti'a sea de lipsa, a pune óre-si care-va conditiuni de calificatiune, de sî parochiele reduse din Jadaniu, suntu dintre cele maide frunte sî mai bine dotate, din intrég'a provincia metropolitana.

Recursera apoi 11. petitori, intre acesti'a câti-va cu maturitatea sî testimoniu de

cualificatiune pentru parochiele cele mai de frunte. — In diu'a alegerei esì d. protopopu in faci'a locului, unde preacinsti'a sea avù pucina neplacere, din partea respectivului comitetu parochialu, pentru ca s'a deschisu concursulu fâra previ'a contielegere cu densulu in privinti'a conditiuniloru de calificatiune, sì pentru ca comitetulu — in contr'a opintiriloru dlui protopopu de a virí in candidatia sì pre clientulu seu — pre administratorele celu necalificatu, — statea mortisiu pre lânga candidarea numai a celoru mai calificati dintre recurenti. Se pasì acum la votisare in sânt'a biserica; dara abiá votara 6. alegatori pentru unu candidatu fórte aptu sì calificatu cu 8 clase sì maturitate, — cându deodata erumpsera câti-va din partit'a aburata a administratorului, sì incependu a trentí sì a sugrumá pre cei mai de frunte sì onesti alegatori, — incâtu rupsera sì unu prapore de lânga scaunulu archieresc — : fapticu alungara pre toti ómenii de omenia din biserica. Sì — ce a facutu dlu protopopu — marele canonistu, la unu astu-feliu de actu scandalosu sì ne mai pomenitu? léta respunsulu: in locu de a suspinde actulu de alegere sì a disólve sinodulu parochialu, dupa cum prescriu tóte legile din lume, sì dupa cum cerura sì cei alungati dela alegere, in protestulu loru: preacinsti'a sea, aflà de bine a continuá alegerea, câci observà, ca acum mergu trebile — bine, remanendu in biserica cei ce se adapara tóta nóptea la administratorulu, cari toti votéza pentru clientulu protopopescu. Dupa ce incursera 80. sì câte-va de voturi aburate, preacinsti'a sea avù consciintia de a incheiá actulu de alegere, cá sì cându acel'a aru fi decursu in celu mai bunu rondu, ma capacitá sì pre membrii de incredere, a subscria protocolulu acestui actu ilegalu sì scandalosu. Dara cu acést'a d. protopopu inca nu si-a pusu corón'a fromósei lui proceduri. Preacinsti'a sea merse sì mai departe. léta cum: avendu actulu acest'a de a fi censuratu prin scaunulu protopopescu — se intielege de sine sub presiedinti'a preacinstiei sele, — nu se rusinà a abusá de pusetiunea sea, ci folosindu-se de nepriceperea membriloru de facia i amagí in câtu totu aflara procedur'a sea de corecta sì actulu de legalu sì validu!!! in care intielesu s'e sì susternutu venerabilului consistoriu spre aprobare sì intarire!!!

S'a intemplatu acést'a in eparchi'a româna gr. or. a Aradului, in protopresbiteratulu Temisiórei in anulu Domnului 1871. iér' dupa introducerea statutului organicu in alu 3-lea. Cine nu crede ca astadi s'a potutu asiá ce-va intemplá: intrebe pre d.d. membrii ai scaunului protopopescu, cari au fostu de facia, la pertractarea causei acestei'a; séu mérga la Aradu sì convinga-se din insesi actele referitóre la caus'e acést'a, cari trebuie sa se afle in archivulu consistorialu. —

Apoi mai indresnésca cine-va a dice: ca dlu protopopu Meletiu Dreghiciu nu este celu mai bunu protopopu; sì ca preacinsti'a sea nu se intereséza de — promovarea (?) culturei sì a moralitâtiei intre poporu; séu ca densulu nu se tiene mortisiu de statutulu organicu sì cele-lalte ordinatiuni sustatatória; in fine ca preacinsti'a sea n'a avutu dreptu in nr. 73 alu „Albinei“ a classificá de „ómeni fâra de caracteru“, „defaimatori“ sì „calomniatori“ in fine „nedemni de onorificulu postu“ pre cei „Doi asesori consistoriali“, cari in nr. 69. totu alu „Albinei“ avura neobrasnici'a de a reflectá la unele pasagie din concursulu, ce l'a escriatu preacinsti'a sea, pentru ocuparea celoru dóue parochii reduse, din comun'a Jadaniu.

D'a! amu dorí sa cunóscemu pre acei nemernici, cari dupa unu asemenea actu — legalu, — cum este cestu de sub intrebare, — aru poté demustrá „misielele“ — cum se esprima preacinsti'a sea — a acestui mare — protopopu!

P. S. Pre cându voiramu a incheiá corespondinti'a nóstra, ni sosí scirea despre alegerea de preotu in Iezvinu, totu sub priveghiarea dlui protopopu Dreghiciu.

Alegerea acést'a tocmai asiá s'a efeptuitu cá sì a nóstra. Sì acolo se facù protestu, pentru partialitatea dlui protopopu, precum sì pentru coruptiunile emise de administratorulu Georgiu Piglea, carele inca n'are nici o calificatiune, pre cându rivalulu seu e unu teneru aptu cu 8. clase sì maturitatea. — Suntemu prea curiosi a vedé cum va decide ven. consistoriu, in causele aceste anorme; câci nu potemu crede ca dóra ven. consistoriu se va lasá a amagí de unu astu-feliu de protopopu, sì sa intarésca de preoti astu-feliu de ómeni — simpli sì corumpatori de moralitate, sì inca la cele mai bune parochii. La tempulu seu vomu comunicá decisulu ce ni se va dá la protestulu nostru. Cu asemenea atentiune vomu petrece sì pertractarea alegerei din Iezvinu. —

Mai multi locuitori din comun'a Jadaniu.

La invectivele „Telegr. Rom.“ nr. 87 sì urmatori *).

Unu scandalu dintre scandalele cele mai gretióse sì mai deploravere, se petrece de vre-o dóue septamâni inaintea ochiloru publicului cetitoriu a „Telegr. Rom.“ sì anumitu in nrii 87, 88 sì 89. **)

Onoratulu publicu cetitoriu credu, ca va fi trebuitu sa-si deschida ochii sa véda, se va fi aflatu necessitatu sa combinedie sì sa judece; sum convinsu, ca nimenea — câtu de putienu cunoscutu cu impregiurârile sì persónele sì nepreocupatu — nu va poté dice alta decâtu: scandalu sì iéra scandalu! ***)

Amu voitu sa vedu, ca ce dimensiuni va luá polemic'a, cu atât'a furia inscenata sì ce finitu? pentru aceea amu statu privitoriu sì ascultatoriu mutu sì surdu la tóte insultele, calumniele, injurârile ordinari, suspicionârile, amenintiârile etc. demne numai de o cârcima dintre cele mai ordinari sì de ómeni beti *), dara nu de o scóla a publicului — ce aru trebuí sa fia unu jurnalu — nici de ómeni cari se tienu luminati sì cari stau in fruntea afaceriloru bisericesci a unui cleru.

Pre câtu trebuie sa-mi marturisescu dela inceputu — parerea de reu, ca afacerea acést'a deploravere, nu s'au petrecutu pre acelu terenu, unde sì pre care s'au inceputu adeca in „Albin'a“ **) de óre-ce numai atunci póte fi cine-va judecatoriu dreptu sì nepartinitoriu, cându are inaintea sea tóte actele procesului autentice sì nefalsificate dela inceputu pâna la finitu; pre atât'a de alta parte trebuie sa gratulediu fratiloru sì amiciloru mei, ca au lasatu terenulu neutralu, ***) s'au trasu in cas'a loru propria sì de acolo si-au versatu veninulu asupr'a mea — cine scia de cându adunatu? — pentru ca prin stratagem'a acést'a — propria in felulu ei — celu putienu au localisatu incâtu-va scandalulu. Din caus'a acest'a inse me vedu necessitatu a premite unu scurtu istoricu alu lucrului.

In 22 Oct. a. c. parintele Vicariu archiepiscopescu N. Pope'a se chirotesì de Archimandritu, la care actu luai sì eu parte.

„Telegrafulu Rom.“ in nr. 67 . . publica actulu acest'a sì aduce in fruntea fóiei ca par. N. Pope'a fu chirotesitu de „Archimandritu alu Archidiecesei“, iéra in rubric'a „Varietâti“ dice ca: „chirotesi'a acést'a s'au facutu in urm'a unui conclusu alu sinodului archierescu din estu anu.“

Dupa acestea apare in „Albin'a“ nr. 80 o corespondintia din Sabiiu dto 7 Oct. 1871. subsemnata cu: „Mai multi ortodocsi din Sabiiu sì din pregiuru“ in carea:

1. Se constatà actulu chirotesirei de mai susu cu apriatele cuvinte: „O spunemu din capulu locului, ca nóue cá mireni ce suntemu pré putienu ne pasa de inaintarea acést'a a numitului parinte, de óre-ce pentru noi nici potemu nici voimu a o pretinde sì prin urmare suntemu liberi de tóta jalusi'a.“

2. Se da notiunea unui Archimandritu, se arata, ca astfeliu de demnitate are intielesu pentru o monastire anumita, in carea calugerii monastirei alegu pre Archimandritulu sì acest'a se chirotesesce apoi de Episcopulu séu Archiepiscopulu loculoi, anumitu pentru aceea monastire sì ca prin urmare nefiindu archidieces'a monastire nici Archimandritu alu archidiecesei nu are intielesu sì

3. Ca chirotesirea unui Archimandritu se tiene eschisivu de dreptulu Episcopului séu Archiepiscopului locului, carele in privinti'a acést'a nu are trebuintia de autorisarea sinodului archierescu sì ca prin urmare amesteculu P. P. Episcopi sufragani in afacerea acést'a este o ingerintia ilegale.

(Bine aru face onorat'a redactiune a „Telegr. Rom.“ déca la loculu acest'a aru publicá per estensum intréga numit'a corespondintia de pricina, pentru cá sì acei'a din publiculu cetitoriu a „Tel. Rom.“ cari nu tienu „Albin'a“ sa o póta cunósce in intréga vinovati'a séu nevinovati'a ei *).

Trecu preste dechiaratiunea la 28 séu 29 de insi publicata in „Albin'a“ nr 85, carea prin câteva observatiuni facute la acea dechiaratiune, au adusu pre dechiaranti in peru cu redactiunea „Albinei“, trecu dicu cá preste unu lucru cunoscutu din nr. 86 alu „Tel. Rom.“ sì voiescu a constatá — ceea ce onoratulu publicu scia dejá — ca dis'a corespondintia din Sabiiu nr. 80 alu „Albinei“ au fostu de ajunsu cá sa rostogolésca asupr'a protopopului Hanni'a o lavina de injurii de cele mai ordinari; au fostu de ajunsu cá „câti-va“ sa se afle „atacati“ prin acea corespondintia, dara totu deodata sì indreptatiti a intrá in famili'a mea sì in totu némulu meu sì cá nisce furia, cá nisce hyene a se aruncá asupr'a mea, asupr'a familiei mele sì atotu némulu meu cá sa ne sfasia; a aruncá asupr'a mea, asupr'a familiei mele sì asupr'a némului meu intregu cu tin'a tuturoru infamieloru, a ne mangí, a ne desonorá, a ne calumniá in „Tel. Rom.“ sì apoi a ne face sentinti'a de mórte atâtu morale, câtu sì fisice *).

Sì apoi sa vedi consecintia logica minunata sì principiu moralu de „ce tie nu-ti place, altui'a nu face“ acei précuviosi **), acei préonorati sì pré docti, pâna cându ei pre cei ce se subscriu cu „Mai multi etc.“ — intre cari primo loco me onoréza pre mine — i regaléza cu titulele onorifice: „paseri de nópte! buhe sì soboli, carì se temu de lumin'a dilei cá dr . . . de tamâia sì pentru aceea nici nu cutediara a-si pune préstimatele nume sub manjiturile loru“; ei, cá sa nu cada in categori'a aceloi'a ce subscriu cu; „Unii dintre cei atacati“ ***) iéra unu puiu de cióra mai intieleptu decâtu mam'a sea — ipsissima propria verba — 'si acatia o cumpena de cinstitu-i ciocu. —

Cine suntu cei atacati, cine suntu, Unii dintre cei atacati? eu nu sciu, sì cu atât'a mai putienu amu trebuintia sa sciu, cu câtu eu pre nimenea n'amu atacatu sì nu amu de a face cu persóne — Atât'a inse trebuie sa sciu sì sa intielegu, ca cesti din urma trebuie sa fia ómeni mari, ómeni la potere, ómeni cari pórta sinodulu sì congresulu bisericescu de sfóra cá pre nisce marionete, ómeni dela cari atârna intréga esistinti'a mea, a familiei mele sì a intregu némului meu; pentru ca altmintrea nu mi-aru poté amenintiá cu depunerea din oficiu, cu facerea de legi prin sinodu sì congresu aplicavere numai la persóna, familia sì a totu némulu meu, cá sa ne despóie de totu ce avemu, cá apoi sa ne târimu inaintea loru sì sa le sarutâmu piciórele pentru câte o farmitura ce va cadé de pre més'a loru; ei trebuie sa fia mai infalibili decâtu pap'a dela Rom'a; pentru ca altmintrelea nu aru poté scí ceea ce nu vedu, nu audu sì chiaru ceea ce nu este. — Dara ei trebuie sa fia totu-deodata sì ómeni periculosi sì fâra de lege; pentru ca altmintrea nu aru amenintiá cu sdrobirea capului — cu mórte — cu maciuc'a — sì cuvintele cele sânte ale Scripturei, nu le-aru prochiamá de principiu de jafu sì de despoiare din partea celui mai tare asupr'a celui mai slabu *). —

---

*) Modestu titlu, mai alesu pentru cine cere ospitalitatea colóneloru cá sa se apere in trensele. Red.

**) Seracu publicu dela „T. R.“! ce demnu esti de compatimire sì ce fericitu e celu dela „Albina“, „Gazeta“ sì „Federatiunea“! Red.

***) Sì noi asiá amu dîsu sì dîcemu de cându amu vediutu provocârile din „Albina“ sì „Federatiune.“ Noi avemu consciintia liniscita pentru ca nu aici la noi s'au inceputu sì provocatu scandalulu. Red.

*) Nota bene pentru cei ce au scrisu in „T. R.“ cá in viitoriu sa se invetie a vorbí mai parlamentariu dupa modelulu ce le sta inainte. Red.

**) „Tel. Rom.“ nu e de vina. Red.

***) Carele? „Albin'a“ a luatu partida sì au inchisu altoru usi'a. Red.

*) Bine aru fi, dara póte nu avemu spatiu mai târdîu. Red.

*) Atragemu atentiunea autorului asupr'a articuliloru respectivi, pentru cá sa se convinga, ca acolo nu e vorb'a de familia sì de nému, ci de consistoriu sì de archidiecesa, sì ca unele neregularitâti ce se intemplara pâna de curendu, siediendu in consistoriu socru sì ginerele etc. nu au vatematu simtiulu „legalitâtici“ cá chirotesirea Archimandritului N. P. Red.

**) Totu asta titulatura o gâsimu sì in „Federatiune. Grosse Geister begegnen sich. Red.

***) Fiindu numai patru insi ce mai trebuie subscrieri deosebite? Red.

*) Aici nu reflectâmu, pentru ca nu ne privesce, adeverulu insa suntemu datori a-lu constatá ca nici sinódele sì congresele se pórta de sfóra, nici deputatii suntu marionete; apoi ca nu voiesce nimenea sa te despóie pre d-ta sì pre ai d tale suntu dovedi faptice din vér'a trecuta. Ce e dreptu nu e pecatu. Red.

Nrii „Tel. Rom.“ 87, 88 si 89, suntu plini de totu feliulu de uriciuni *) descarcate asupr'a mea si aruncate asupr'a familiei mele si cu totu némulu meu, — si pentru ce acést'a ? Audi onorate publicu cetitoriu sa intielegi ! Pentru ca — vedi dómne — eu, protopopulu Hanni'a, amu — scrisu si amu publicatu in nr. 80 alu „Albinei“ corespondinti'a din Sabiiu subscrisa cu : „Mai multi etc.“

Nimenea nu afla lucru demnu de câte-va renduri, ba de unu singuru cuventu sa refrânga cele dise si scrise acolo, sa bata pre cei „Mai multi“ cu neadeverulu asertiuniloru loru in fatia — nu ! ci domnii cari s'au simtitu atacati, cauta ca „cine“ au cutediatu sa scria astfeliu de adeveruri ? si nepotendu-se legá de nimenea, se léga de mine, de protopopulu Hanni'a — de óre-ce 'mi cunoscu stilulu, me cunoscu pre mine si impregiurârile ; ca eu si pâna acum amu mai escelatu in mai multe asemenea scrieri, in diu'a chirotesirei — de pricina — mi-amu aretatu invederatu neliniscirea animei — si pro coronide — eu sum capulu clicei din Sabiiu.

O caricatura de portretu acést'a in care, dieu ! de nu mi-asi fi vediutu numele de mai multe ori scrisu pre densulu, nu m'asi fi cunoscutu pre mine insumi. Pentru ca eu „clice séu clica“ in Sabiiu intre români nu cunoscu, prin urmare, eu nu potu fi nici capulu nici cód'a unei clice ; eu in viéti'a mea nu m'amu ocupatu cu scrieri si corespondintie anonime de nici unu feliu in nici o fóia publica româna, nici singuru cu atât'a mai putienu in societate cu altii — si in fine pentru cá sa vedeti domniloru mei ! câtu de amaru v'ati insielatu in identitatea stilului cu persón'a mea, in ambitiunea mea, in cunóscerea impregiurâriloru si chiaru si a dispositiunei si neliniscirei animei mele in diu'a de 22 Oct., vi spunu aici verde si vi marturisescu, c a eu, protopopulu Hanni'a, nu amu avutu si nu amu nici unu amestecu la corespondinti'a publicata in „Albin'a nr. 80 si ca numele meu nu se afla intre numele celoru „Mai multi.“

„Albin'a“, in nr. 93. din 14/26 Novembre constatéza acestea tóte din cuventu in cuventu.

(Va urmá.)

*) Nu va fi tocm'a asiá; dealtmintrea de gustibus non est . . . . Red.

Proiectulu minoritâtiei presei române.

(Urmare si capetu.)

Art. IX. Pres'a româna va simpatisá pururea cu marea familia latina, propagându cu staruintia intre italiani, spanioli, portugesi, francesi si români urgenti'a unei strense aliantie, pre care s'o cimenteze unu anualu congresu panu-latinu.

Frati'a cu tóte nationalitâtile latine nu ne póte impedecá de a combate cu vigóre acele guverne ale loru, cari voru lucrá intereseloru române.

Acea fratia nu esclude de asemenea bunele relatiuni cu cele-lalte state intru câtu si pre câtu tempu ele nu voru fi contrarie aspiratiuniloru natiunali si democratice ale româniloru.

Art. X. Pres'a româna se va silí a cautá cea mai buna solutiune pentru realisarea ideei de descentralisare, adeca de o mai completa autonomia judetiana si comunale de câtu cea actuale, intr'unu modu, in câtu asiá sa nu se vateme câtu-si de putienu unitatea nationale si politica a româniloru in presentu si in viitoriu.

Unitatea nationale si politica a româniloru in presentu si in viitoriu este unic'a limita, pâna la care póte merge aventulu descentralisârei, câci incercându-ne a trece mai departe, amu dá preste criminalulu priporu alu separatismului.

Art. XI. (Intocmai cá articolulu VII din proiectulu mijoritâtiei).

Art. XII. Pres'a româna recunósce fia-cârui organu de publicitate latitudinea de a sustiené séu a combate vendiarea mosieloru statului ; la casu insa de a se admite vendiarea, tóta pres'a româna va cere cu taria si in unanimitate urmatórele conditiuni :

1. Strainii sa fia cu totulu respinsi dela concurentia ;

2. Pamentulu sa se venda in locuri accessibile pentru capitaluri mici ;

3. Asociatiunile de plugari sa fia preferite d'inaintea tuturoru cumperatoriloru ;

4. Sa nu se pérda nici odata din vedere improprietarirea insuratieiloru, prevediuta prin legea rurale.

Art. XIII. Pres'a româna sa pronuncie pentru mantienerea, desvoltarea armatei permanente pâna la ultim'a margine, pre care o potu permite midilócele materiali ale tierei, fiindu unic'a basa solida a intregei inarmâri nationale.

Pentru cá toti românii sa ajunga a se aperá cu arm'a si cu cartea totu-d'odata, cartea fâra arma fiindu siubreda si arm'a fâra carte fiindu nu numai siubreda dara si bruta, se va cere câtu mai curendu aplicarea celoru prevediute la alineatu, lu edin articululu VIII.

Nici o cheltuiéla pentru arme perfectionate, mai alesu tunuri si pusce, nu póte fi combatute de câtra românii cei adeverati.

Art. XIV. Pres'a româna va provocá si va nutrí desbateri serióse pentru a gasí cea mai buna sistema in numirea magistratiloru, astu-feliu in câtu pre d'o parte justiti'a sa fia asigurata, iéra pre de alta parte organisatiunea nóstra judiciara sa fia conformu cu natur'a nationalitâtiei române.

Art. XV. Pres'a româna va cere revisuirea sistemei esistente de imposite.

Art. XVI. Pres'a româna va combate din tóte poterile sele ori-ce amestecu strainu, fia dela Constantinopole, fia dela Mosc'a séu de pre airi in afacerile bisericei române, si va staruí iérasi din tóte poterile sele pentru a se imbunatatí intr'unu modu radicale starea clerului nostru de miru, smulgându-se de sub invidiós'a oligarchia monacale si dându-i-se midilócele morali si materiali de a luminá poporulu românu si de a-i serví dreptu modelu in simtiemente nationali si in moralitate.

Art. XVII. Pres'a româua cere categoricu cá tóte comunitâtile straine, organisate pre bas'a statuteloru separate pre teritoriulu românu si formându astu-feliu cá unu statu in statu, sa fia constrense a intrá in dreptulu comunu.

Art. XVIII. Pres'a româna nu se léga prin antecipare a sustiené séu a combate vre-o relatiune internationale, fia cu Turci'a, fia cu Prussi'a, fia cu Russi'a, Austri'a séu cele-lalte state.

Ori-cine va impedecá deplin'a desvalire a individualitâtiei nationale române in conformitate cu aspiratiunile nóstre traditionali, ne este inamicu ; ori-cine o va ajutá in cursulu seu, naturale ne este amicu.

Art. XIX. Pres'a româna respinge jurisdictiunea consulara sub ori-ce forma.

Art. XX. Pres'a româna va aperá contr'a ori si cui libertatea electorale, libertatea cuventului, libertatea presei, libertatea intruniriloru, dreptulu de petitionare si institutiunea juriului, cari tóte, in marginile nationalitâtiei române, suntu punctele cardinali, pre cari se rézima edificiulu nostru politicu.

Invetiamentulu publicu sa fia gratuitu pentru români, dara nu liberu, ci obligatoriu.

Art. XXI. Pres'a ramâna se crede datóre in prim'a linia :

1. A cresce natiunea in tóte pre o cale româna propria, departându-o in tóte dela o puerila imitatiune din afara, si impingând'o in tóte la consciinti'a activa a individualitâtiei natiunale române ;

2. A nu atitiá si a nu incuragiá sterpe agitatiuni fâra principiu, ci a cautá in totu-dé-un'a, cá unu edificiu vechiu sa nu se derame cu usiurintia mai inainte de a se fi asiguratu unu materialu mai bunu, prin care sa se inlocuiésca.

Art. XXII. Pres'a româna desaproba :

1. Ori-ce opositiune sistematica ;

2. Ori-ce coalitiune, adeca o aliantia momentana, basata pre identitatea de interese trecatóre, iéra nu pre identitatea de principie permanente.

Jurnalele din minoritatea congresului presei române : „Column'a lui Trajanu.“ — „Telegrafulu.“ — „Poporulu.“

Varietâti.

*** (Faptu laudabile.) Din Berivoiulu micu, districtulu Fagarasiulu, ni se scrie ca zelosulu nostru parochu de acolo Ioanu Chiusdea, vediendu ca comunitatea nóstra bisericésca de acolo voiesce a zidí o biserica mai mare si mai corespundietóre, si-a jertfitu portiunea sea (8 cupe de bucate de familia) pre siepte ani in folosulu bisericei ce s'a si inceputu a se zidí. Onóre zelosului pastoriu sufletescu !

*** „**Scriptolegi'a**“ séu modulu de a invetiá cetitulu scriendu, indreptariu pentru invetiatori la tractarea Abecedariului dlui Petri. se tiparì inca asta véra pana la cól'a a 6-a, nu se potù continuá inse regulatu din caus'a morbului ce-lu cuprinse. Abiá esi de atunci, cól'a a 7-a si acum se tiparesce cól'a a 8-a. Spera, ca ultimele 2 cóle voru poté urmá mai rapede, cá asiá cu finea lui Decembre a. c. opulu sa fia completu.

Acést'a spre sciintia dloru cari primira cólele 1—6.

*** „M. A.“ afla ca moralitatea in Prusi'a atâtu e de decadiuta in câtu se afla ómeni cari jura cá marturii inaintea tribunaleloru pentru ori si cine pre lânga unu onorariu de 10 grosi=50 xr. Intr'o dî unulu se imbiiá cá marturia adresându-se câtra o persóna cu cuvintele : Dle ia-me pre mine marturia ca eu juru si pentru 5 grosi =25 xr. Ce e dreptu ca iesuitii nu suntu asiá efuni la juramentu.

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei statiuni invetiatorescu din comun'a Petreni cu alaturat'a comuna Tolti'a se escrie concursu pâna la 5 Dec. 1871.

Emolumentele suntu :

250 fl. v. a. léfa anuale platite in rate — cortelu naturalu si lemnele debuincióse.

Doritorii de a ocupá acésta statiune au a-si asterne cererile loru in sensulu „Statutului organicu“ la scaunulu protopopescu alu Oresciei — aretanda ca au invetiatu 4 clase gimnasiale si cursulu pedagogicu séu clericalu. —

Orescia 22 Nov. 1871.

Nicolau Popoviciu,
protopopu.

(1—3)

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei vacante Heghigu, in tractulu protopopescu alu Heghigului, statatóre din 114 familii, se escrie concursu pâna la 5 Decembre 871., in care dî va fi si alegerea de parochu.

Emolumintele suntu :

1. Casa parochiala cu dóua incaperi, camara, siura, gradin'a casei si 3½ holde aratura.

2. Venitulu stolariu iudatinatu, si dela 80 familii o ferdela grâu, dela 22 familii câte o ferdela cucurudiu si dela 12 familii câte o jumetate ferdela cucurudiu apoi dela cei cu vite tragatóre unu caru de lemne.

Doritorii de a ocupá acésta statiune au sa astérna concursele loru instruite in sensulu statutului organicu, la scaunulu protopopescu in Brasiovu pâna la tempulu prefiptu.

Brasiovu 13 Novembre 1871.

Cu intielegerea comitetului parochialu.

Ioanu Petricu,
Protopopu.

(1—3)

Ad. nr. 160 ex 1871.

Citatiune edictale.

Elisabet'a Miklosiu alias Magyar carea de mai multu tempu a paresitu cu necredintia pre legiuitulu ei sociu Avraamu Schiopu, ambii de religiunea ort. orient. din Merchiasi'a, nesciindu-se loculu ubicatiunei sele, — se citéza prin acést'a, cá, in terminu de unu anu de dîle dela datulu escrierei acestui edictu, sa se infacisiedie la subscrisulu scaunu ppescu, câci la din contra, si in absenti'a densei se va pertractá si decide — pre bas'a S.S. canóne ale biscricei nóstre ort. res. — procesulu divortiale incaminatu asupra-i de barbatulu ei.

Cati'a 16 Septembre 1871.

Scaunulu ppescu gr. orient. alu Cohalmului, cá foru matrimoniale.

Nicolau D. Mircea,
Adm. prot.

3—3

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a si tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pàrti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 95. ANULU XIX.

Sabiiu, in 28 Novembre (10 Dec.) 1871.

Invitare de prenumeratiune
la
„Telegrafulu Romanu“

Cu inceputulu anului 1872, se deschide prin acést'a prenumeratiune nóua la acésta fóia.

„Telegrafulu Romanu“, va esî cá sî pâna acum de dóue ori pe septamâna Joi'a sî Duminec'a. — Pretiulu abonamentului pre anulu intregu e :

Pentru Sabiiu 7 fl. pe 1/4 de anu 3 fl. 50 xr., pe 1/4 anu 1 fl. 75 xr. v. a.

Pentru sî Monarchi'a austro-ungurésca pe anu 8 fl. pe 1/2 anu 4 fl. pe 1/4 anu 2 fl. v. a.

Pentru Romani'a sî strainatate, pe anu 12 fl., pe 1/2 anu 6 fl., pe 1/4 anu 3 fl. v. a.

DD. abonanti suntu rugati a nu intardiá cu tramiterea prenumeratiuniloru.

Adresele ne rugâmu a se scrie curatu, sî in locu de epistole de prenumeratiune recomandâmu on. publ. avisurile postali, **(Posta-Utalvány. — Post-Anweisung.)** cá impreunate cu spese mai putiene sî cá mai sigure pentru inaintarea baniloru de prenumeratiune la

Editur'a „Telegrafului Romanu“ in Sabiiu.

Destulu cu certele, — la lucru!

Considerându, ca program'a passivitâtiei de siése ani nu a produsu alt'a, decâtu scissiune in natiune, inertia desolatóre de poterile nationali, sî neglegere a celoru mai vitali interese ale natiunei ;

Considerându ca aceste daune simtibile numai prin o activitate resoluta se potu repará.

Considerându, ca incercârile din urma de a se restabilí unitatea activitâtiei nationale s'au electatu prin doi—trei passivisti membri ai comitetului ad hoc din Sabiiu ;

Considerându ca disputele jurnalistice intre activisti sî passivisti din nou au luatu unu caracteru fórte acutu, din care se póte conchide, ca o fusiune intre aceste dóue partide — celu putienu pentru momentele de fatia — e cu nepotintia ; —

Considerându ca periodulu legislatiunei presente se închide in lun'a lui Aprile ce vine, prin urmare ca nóuele alegeri, ce ne stau inaintea usiei, nu potu sa ne mai afle nepregatiti, si de tempuriu disciplinati ; in fine ;

Considerându, ca e tempulu supremu, cá activistii luându actiunea nationale in mâna totu deodata sa-si sî fipsedie unu programu chiaru meritului causei nationale, câtu sî in respectulu formei de procedere ;

Propunu:

1. Barbatii români, ce se tienu de principiulu activitâtiei, sa-si continue actiunea sea de ací inainte independinte de barbatii, ce s'au pronunciatu sî se mai tienu de principiulu passivitâtiei absolute, — sa nu se mai lase cu densii in nici o polemia jurnalistica, — iéra atacurile sa le respinga prin dechiaratiuni simple de demintire. Cu atât'a mai mare diligentia inse, activistii voru capacitá pre poporu despre adeveratele intentiuni, ale activitâtiei sele ; —

2. Barbatii activitâtiei prin tóte tienuturile sa se constitue in cluburi respective in comitete locali — macaru de aru fi câtu de putieni, sî sa anuncia constituirea sea prin jurnalele pronunciate pentru activitate ; sa discutedie intre sine sî sa-si formuledie programulu activitâtiei sele atâtu in privinti'a meritului causei nationale, câtu sî in privinti'a formei de procedere. Totu deodata se voru consultá sî intruní intre sine in privinti'a candidatiloru pentru alegerile viitóre. —

3. Comitetele aceste locali cunoscute unulu altui'a prin anunciarea sea in jurnale, 'si voru comunicá unulu altui'a reciprocu programele sî candidatii sei, sî voru cautá prin corespondinti'a nóstra a complaná intre sine diferintiele de opiniune.

Totu deodata inse aceste comitete locali se voru pune in legatura cu comitetulu permanentu alu natiunei alesu la 1861/3, corespondiendu cu elu prin presiedintii lui spre a reluá conducerea centrale. —

Déca comitetulu nationalu in respunsulu seu se va dechiará pre lânga principiulu activitâtiei, sî ca e gat'a a conduce caus'a natiunale, atunci comitetele locali se voru servî de densulu cá de organu centrale in tóte ulterioriloru loru actiuni.

La din contr'a, déca comitetulu permanentu alu natiunei din ori-ce causa aru fi impedecatu la aceea, atunci, sî pâna la incetarea acestei pedeci — comitetele locali voru alege câte unu delegatu, cari se voru intruní la o conferintia centrale, de esemplu pre a trei'a di de Craciunu in Sabiiu unde ei din proiectele programeloru locali voru formulá o programa centrale, voru alege unu comitetu centralu alu activistiloru, care cá organu centrale stându in continua comunicatiune cu comitetele locali voru conduce caus'a nationale in genere, sî in specie sî alegerile ablegatiloru dietali. —

Destulu cu disputele — la fapte!

Unu activistu.

Limbagiulu diuarieloru romanesci.

Sabiiu, in 25 Nov. 1871.

Sub acestu titlu aperù in nr. 90 alu „Gazetei Trans.“ o corespondintia din Sabiiu, fâra datu, carea cam sémana, cá ou cu ou, cu cele-lalte dóue din „Federatiunea“ nrii 106 sî 114, datate din Alb'a-luli'a sî din Clusiu. Óre sa nu fia esitu sî acésta corespondintia totu dintr'o péna, totu dintr'o fabrica ? Se vede ca unii ómeni, colindandu diuariele române dearendulu, incepu a-si aretá in fiacare maiestri'a loru. Tóte vi suntu in zadaru dloru! a inceputu lumea a ve cunósce, cum se cunoscu paserile dupa penele loru.

Destulu ca in acésta corespondintia ni se spune cá de introductiune : ca incâtu pentru diuariele de dincolo, dela congresulu diuaristiloru români din Bucuresci, limbagiulu brutalu alu câtoru-va foi, aru fi sî lasatu multu din brutalitatea loru ; iéra incâtu pentru diuariele romanesci de dincóce de Carpati dice, ca, intre altii, a observatu mai de unedile diuariulu oficiosu „Kelet“ din Clusiu in nr. 280, ca in acelea insultele personali suntu la ordinea dilei, sî ca obiectivitatea o afla numai in „Gazeta“.

La acestea a-si observá numai atât'a ; ca déca „Tel. Rom.“, séu alti corespondenti ai lui, si-aru fi permisu a se provocá in atari casuri la o fóia magiara sî inca oficiósa, ómenii clicei n'aru fi esitatu unu minutu a-i ingramadí cu epitetele cele mai frumóse sî a-i dechiará in tóta lumea de magiaroni, guvernamentali etc.! Dealtmintrea ni vine a crede, ca déca apucá „Kelet“ sa cetésca la intielesu macaru numai articolii anonimi, cei tendentiosi sî plini de falsitate din „Gaz. Trans.“, póte aru fi mai intardîatu ce-va cu darea parerei sele de susu.

Dupa cele amintite, urméza corespondinti'a mai departe astfeliu :

„Kelet“ are dreptate. Dara inca, déca elu aru fi distinsu intre individu publicu, adeca pusu, inaltiatu la functiuni de statu, séu bisericesci, sî intre celu privatu, carele pentru faptele sele este respundietoriu numai lui Ddieu sî conscientiei sele, iéra nu sî statului, regelui, ministeriului, natiunei, séu la vre-unu cleru, sinodu, congresu etc.

Ce va dice óre „Kelet“ sî toti omenii de buna educatiune, cându va celí intr'unu diuariu redectatu de preoti sî organu alu unei eparchii, pasage cá acestea ?

„Arendasi ai diecesei“ (pâna la 1864).

„Hei vipere! vipere! multu nu veti mai muscá! Vomu cautá de ací inainte, de a nu ve mai calcá pre códa, dara — dupa cum meritati — deadreptulu pre capu!“ (Mei! adeca mórte ? !).

„Voi Catilinistiloru ?“ (Adeca Catilinari).

„Ati bagatu in busunariu cá lud'a iscariotéanulu, a-ti vendutu paralele natiunei la straini etc.“

„Voi siarlataniloru nationali ?“

„Hei lupiloru in pele de óia! a venitu tempulu sa ve demascamu, sî tempulu nu e departe, cându natiunea cunoscându-ve in adeveratulu vostru peru, ve va holai (?) cá pre lupii, a câroru hipoteca a fostu numai pelea de óia.“ („Telegr.“ nr. 89 a. c.)

In acel'a-si diuariu dn. Babesiu este omulu care mistifica dupa placu (adeca minte ori-cându i place), sî preste totu i condamna moral'a, provocându-lu, cá sa si o schimbe! Nr. 91). Etc. etc.

Acestu felin de limbagiu se numesce in tiér'a românésca alu lui Pasvan-Oglu sî alu lui Ali-Pasi'a, cunoscuti de mari tirani sî mari mintiunosi. Limbagiulu vendetei cu pumnariulu sî cu ciomagiulu.

Sî sciti dvóstra, cine se numescu arendasi ai diecesei, vipere, catilinari, siarlatani sî lupi ? Dupa câtu scimu noi, acei'a suntu vre-o patru protopopi, cu tóte rudeniele loru, trei consiliari, dintre cari la doi insi le spusera chiaru chefii loru in 1867, ca Sabiiulu ceruse cá sa fia pensionati sî delaturati din fuctiuni, ceea ce apoi ungurii au sî implinitu cu cea mai mare placere sî cu atât'a promptitudine, in câtu pre dr. P. V. nu voiea sa-lu lase cá sa-si implinésca nici pucinele luni, pre care le mai avea pâna la implinirea de 33 de ani, pentru cá dupa unu servitiu atâtu de obositoriu sî supusu la cele mai grele respunderi, sa-si póta trage o pensiune mai convenabile. Mai suntu sî alti multi, cari trecu de vipere, de lupi, siarlatani sî catilinari, adeca toti câti au participatu la alegerile asociatiunei transilvane din 1867, sî toti cei adunati la Mercurea, uniti, neuniti, fâra distinctiune, câti au votatu pentru respingerea cu demnitate a calificabilei legi electorale din an. 1848, in contr'a carei'a românii se sacrificara ; numai câtu unitii suntu distinsi, prin nomenclatur'a de jesuiti, care place atâtu de multu camarilei din Sabiiu.“ —

In adeveru, câtu de bine se adeveresce sî aici proverbulu : „omulu vede sterculu din ochii altor'a, dara bârn'a din ochii sei nu o vede Domnii corespondentiei din „Gazeta“, nici acum, cându combatu limbagiulu „Tel. Rom.“, nu se potu retiené de a nu suspicioná, de a nu incriminá sî de a nu dá epitete nóue. Sa insemnati bine dniloru! ca limbagiulu, ce-lu combateti, este alu d-vóstra propriu, sî aici furâmu constrinsi a ne folosí sî noi de elu, dupa dis'a : „cuiu cu cuiu“. Au a-ti socotitu, ca ve ve-ti scapá sî acum cu un'a cu dóue ? A trecutu bab'a cu colacii.

Sî apoi d-vóstra óre cine sunteti ? Au nu sunteti totu atâtea ilustritâti, ómeni pusi in functiuni inalte de statu sî bisericesci ? sî au nu sunteti cá atari respunsabili statului, bisericei, vre-unui sinodu, congresu etc. ?

Incâtu pentru Babesiu, „Tel. Rom.“ n'a avutu de a face cu intrég'a moralitate a d-sele, ci numai

cu partea aceea speciale, ce privesce caus'a din cestiune. Apoi dice-veti d-vóstra, ca a luá partidu, fàra de a fi fostu chiamatu, a curmá disput'a sî a luá possibilitatea incusatiloru de a respunde macaru, insemnédia dreptate, morala ?

Ne mirâmu, ca mai amestecareti sî pre d. dr. Vasiciu in ecésta afacere, pre cându dlui e dusu de multu din Sabiiu. Sî apoi incâtu pentru densulu sa nu sciti óre ceea ce scie tôta lumea, ca numai Sabiiulu a midilocitu sî denumirea sî reactivareâ lui ? Asemenea se are lucrulu sî cu cei-lalti consiliari, noi scimu, ca Sabiiulu mai multu le-a ajutatu, de câtu le-a stricatu. Ce causa aru fi avutu, cá sa le strice ?

In fine, in câtu pentru protopopi, nu s'a disu nimic'a in „Telegrafu“ despre patru protopopi din Sabiiu. Acést'a iéra-si este o apucatura tendentiósa a ómeniloru de bunu semtiu dupa cunoscutulu : calumniare audacter, tamen aliquid inhaeret.

In finea acestor'a dlu redactoru alu „Gazetei“ dice, ca nu se póte contení a nu reflectá aici, ca „cându conduce orbu pre orbu, pericolulu e neevitabile de cadere.“ Nu sciu, ce va fi intielegându d. redactoru alu „Gazetei“ prin acestu pasagiu misticu, cam cá tóte oraculele acelei foi. Déca cum-va intielege dsea pre cei ce ni se obtrudara de conducatori, apoi dicemu sî noi, ca bine a nemeritu. câci dieu e mare prapasti'a la care adusera acei conducatori nechiamati pre biét'a natiunea nóstra.

Dupa acést'a ne provôca pre toti la parasirea patimiloru, la viétia nóua, la obiectu etc. Frumóse vorbe, dara fâra fapte ! Noi totu-de-un'a amu fostu pentru obiectivitate, fratietate etc. dara pentru cea sincera sî nefatiarniea ; pentru acést'a vomu fi sî vomu murí, sî credu, ca nimenea nu dede dovedi mai pipaite in privinti'a acést'a, de câtu tocm'a Sabiiulu. Inse póte-se óre sustiené bun'a intielegere sî obiectivitatea, pre lânga nisce articuli cum suntu sî cei anonimi din „Gazeta“ ? pre lânga suspitionari, incriminâri sî câte tóte asupr'a celui mai adictu românu ceusei nationali ? asupr'a acelui'a, carele a facutu mai multu de câtu toti pentru natiunea sea, sî carele sparse celu d'intâiu paretele, murulu celu chinesicu, ce ne despartia de câtra olalta pâna la 1860 ? — e alta intrebare, care sciu, ca d. redactoru âlu „Gazetei Trans.“ cu toti ai sei nu va fi in stare sa o deslege in favórea loru.

Ce e dreptu nu-e pecatu.

Muresiu-Osiorheiu 18/11 n. 1871.

(Urmare.)

Nu incape in camasi'a acestui funinginosu corespodinte pentru ca venerabilulu consistoriu metropolitanu *) din Sabiiu au insarcinatu parochii gr. or. a se prenumerá la „Tel. Rom.“, prin urmare sta afara de tóte indoiéla, ca lui nu-i jace la inima desvoltarea sî prosperarea natiunei române, ci trebuie sa fia unélta strainiloru **). „Tel. Rom.“ au contienutu adese ori articoli plini de invetiatura sî datatori de indreptariu, lucrati de barbati cu scientie sî cu tactu ; in acea fóia articoli plini de recriminatiuni sî lipsiti de tóta logic'a, cari nu ajuta, ci strica numai, sî cari au umplutu natiunea de rusîne intocm'a cum umple unu vulcanu ce erumpe din ascunsulu pamentului impregiurulu cu cenusia sî cu sgura — nu se primescu ***) ce e dreptu, sî de aceea este ea opositiuonaliloru unu spine in ochi, câtu ei nu incetéza a o infatisiá inteligintiei nóstre tinere de fói'a ungurésca, scrisa romanesce. —

Aceste impregiurâri me scósera din pacientia sî me facu sa aretu publicului cetitoriu, ca acei individi din inteligenti'a nóstra, cari injura in foile publice sî cu vorb'a, 'si dau aerulu de nationalisti mari sî zelosi, sî iéu rola de conducatori, neapti suntu de regula cei mai daunosi intereseloru nationali sî ale poporului.

Despre casulu din urma vréu numai a vorbí câci : ce e dreptu nu e pecatu.

Mi vine in minte ca dupa infratirea sciuta din Brasiovu se publicá in unele din diurnalele române o declaratiune din muntii apuseni subscrisa de „mai multi“ in contr'a acelei infratiri, care — infratire — electrisase dureresu pre sasi sî mai cu séma pre cei din Brasiovu ; — de aceea ei se folosira de caracterulu „marelui nationalistu“ românu, care mai intâiu numi ide'a infratirei sublima, participá chiaru sî la banchetulu ei iéra dupa aceea alarmá lumea in diuarie, ca cu ajutoriulu mameluceloru lui sa strice in favórea sasiloru fundamentulu acelei infratiri in care pusese sî elu petrii.

Deci sá nu perdemu firulu contradeclaratiunei amintite.

In lun'a lui Septembre a. c. facui o calatoria in acei munti, unde trebuì sa facu sî trist'a esperientia ca pretinsii nationalisti mari, din advocati, sî din cleru, sî câti-va insi dintre functionari, pre cum suntu de gat'a a incrutisiá ca opositionali planurile barbatiloru maturi sî versati in politica in causele nationali, pre atâtu suntu de ruinatori cu portarea loru de poporulu românu din munti ! In asta privintia vaetele miseriloru ómeni suntu multe, chiaru dela unu parochu românu demnu de credimentu sî de respectu audiu intre altele tocm'a vorbele astea : scî domnule ce dicu românii pro aici ? dicu ca sa vine turci séu ori cine numai români sa nu mai fia szolgabirai sî advocati ca suntu prea . . . . . “

Acesti munti suntu cu esceptiunea unui numeru micu de locuitori de alte nationalitâti din Zlagn'a, Abrudu sî Rosi'a, locuiti numai de poporu românu. Acolo nu suntu câmpii intinse pentru productiunea de bucate, locu aratoriu este tare putienu care pentru clim'a cea aspra se póte semená cu cucuruzu sî cu grâu de primavéra inca numai târdiu sî adese-ori se intempla de cucurudiulu nu se cóce sî crudu lu strica brum'a, cum l'au stricatu sî in anulu asta in lun'a lui Septembre pretutindenea in acei munti, câtu miserii ómeni nu au capetatu din semântia sî dupa trud'a loru nici câtu sa ingrasie unu porcu. Starea acelui poporu este de vaieratu, câci ei nepotendu produce bucate, suntu siliti a cumperá numai cu bani gat'a, sî a se provedé pentru iérna, apoi midilóce de a câstigá crucerulu nu suntu. In vér'a acést'a s'au intrebuintiatu multe mâni la regularea riului din acei munti aprópe de Câmpeni sî la taiatu de lemne in padurile camerale unde s'au adusu din Baden vr'o 80 nemti cá lucratori ; dintre cari are fia-care pre dî dela aerariu câte 2 fl. v. a, mâncare sî câte o fele de vinu, iéra lucratoriulu românuu din acei munti, cari lucra asemenea lucru cá acei nemti, li se platesce pre dî numai câte 1 fl. v. a. de-sî acesti nemti insusi au disu lucratoriloru români „noi nu scimu de ce ne au adusu pre noi aici, ca dumneavóstra ve pricepeti la lucru acest'a sî sciti lucrá mai bine de câtu noi.“

Vorbeau pre acolo domni parochi sî functionari români ca domnii sasi aplicati in muntii apuseni la padurile erariali de inspectori silvanali — Forstmeisteri, aru fi midilocitu aducerea aceloru nemti loru iubiti, de cari i dóre pre ei mai multu de câtu de poporulu românu cu cari traiescu ei in un'a sî aceea-si tiéra, suntu ingrigiti cá supusi unui statu strainu sa traga platile cele grase iéra locuitorii români din acei munti câti mai potu capetá lucru acolo cu nemtii se capete numai $^1/_3$ parte cá unu némtiu iéra altii nu incapu la lucru de nemti.

Bun'a intentiune sî sentiulu de fratietate a sasiloru facia cu românii ne este nóue cunoscutu sî in directiunea ast'a de cându adusera ei in anulu 1844 svabii din Würtenberg in fundulu regescu, iéra sub absolutismu vr'o 40 de familii boeme in Orestia, intre cari impartira o parte mare de otaru comunalu in detrimentu agricultoriloru români de acolo.

(Va urmá.)

Brasiovu 14 Noemvre 1871.

Comun'a gr. or. din Tientiari, tienatóre de fostulu regimentu I granicierescu este fórte mâhnita de cându a trebuitu sa faca trist'a esperintia ca este amenintiata de a se periclitá scól'a ce a avutu pâna ací. Conclusele representantiei generale a fostiloru graniceri din reg. rom. I adusu in adunarea din 25—29 Sept. a. c. suntu totu atâtea motive, spre ai insuflá ingrigirea acést'a. Sî acést'a póte vedé ori cine din conclusele, cu carii tientiarenii nu suntu multiamiti nici de cum. Sa le véda onoratii cetitori sî sa judece insii :

1. Ca se transpune comitetului dreptulu d'a denumí pre invetiatori.

2. Ca scólele, cari dejá esista intre graniceri, se delatura creandu-se in locu de scoli confessionali, scoli comunali.

Amendóue aceste concluse nu suntu basate nici in liter'a nici in sensulu adeveratu alu „Statuteloru pentru representarea, inspectiunea, administrarea, sî manipularea fondului scolasticu alu fostiloru graniceri din regim. I.“

Dupa cum se vede din titlulu statuteloru insusi sî anume din § 14 representanti'a generale nu este de câtu unu organu administrativu alu fondului. Acésta representantia, cá ori care alt'a are sa lucre numai conformu mandatului primitu, nici de cum inse nu póte sa dispuna despre obiectele de administrare netiermuritu. Cu atâtu mai pucinu póte representá sî esercitá representanti'a generale drepturi, cari competu numai proprietariloru. Déca vomu intrebá cine suntu proprietarii fondului scolariu-graniceresc, apoi respunsulu apriatu 'lu aflâmu in § 4 alu statuteloru, adeca ca proprietarii suntu fostii graniceri sî succesorii loru din cele 12 compagnii impartite in 79 de comune, precum sî fostii graniceri husari siculici de nationalitate români din cele 17 comune numite in susu disulu §.

De dreptulu de proprietate a unei scoli se tiene dupa cum este recunoscutu la noi chiaru din partea statului, dreptulu de a alege pre invetiatoriu, prin urmare acestu dreptu compete nedisputaveru sî fostiloru graniceri ai regim. I,

Acestu dreptu proprietarii nu l'au transpusu asupr'a nimerui, nici nu li s'a denegatu prin statute cu altu actu de dreptu. Representanti'a generale ne posiediendu ea insasi acestu dreptu nu l'a potutu strapune asupr'a comitetului, sî facându ea totu-sî acést'a a comisu o nelegalitate. Nici representanti'a generale, nici comitetulu centralu nu suntu nimicu mai multu de câtu organe menite numai sî numai pentru administrarea fondului, iéra scólele cá institute cadu in administrarea aceloru organe, de cari se tienu ele dupa natur'a loru.

Din aceste motive comun'a Tientiari, cá comproprietaria a fondului scolasticu-granicerescu va sî protestá cu tóta solenitatea sî energi'a contr'a acelui conclusu a representantiei generale, prin care i se rapesce dreptulu de a-si alege pre invetiatoriulu seu, sî acést'a cu atâtu mai multu, fiindu ca scól'a din Tientiari a fostu sî este scóla confessionale.

Fondulu scolasticu-granicerescu in sensulu § 37. este menitu a fi intrebuintiatu in dóue directiuni : 1. de a creá scoli acolo unde nu suntu, 2· de a ajutorá pre celea, cari sî unde esista.

De óre-ce in comun'a Tientiari a esistatu scóla, comitetulu nu avea decâtu a ajutorá acésta scóla, iéra acestu ajutoriu nu póte in nici unu casu sa schimbe caracterulu originalu alu scólei de acolo, cu atât'a mai putienu, incâtu ajutoriulu provine din unu fondu, ai cârui comproprietari suntemu sî tientiarenii, sî fiindu ca chiaru in sensulu art. de lege 38 din 1868 numai acele scóle se privescu de scoli private cu caracteru de scoli comunale, cari suntu infiintiate din fonduri neconfessionale, iéra nici de cum acele scoli confessionale, cari suntu numai ajutorate. De óre-ce Tientierenii au firm'a vointia de a sustiené caracterulu confessionalu alu scólei sî doresc cá din competinti'a loru din fondulu scolasticu-granicerescu sa se ajute acésta scóla cá atare, — sî acestu dreptu nu li'lu póte disputá nimenea — de aceea voru sî protestá in contr'a acelui conclusu a representantiei generale, prin care caracterulu scólei confessionale se delaturéza, sî inca cu atât'a mai multu, incâtu intentiunea statuteloru fondului granicerescu nu este de a schimbá caracterulu scóleloru esistente, ci a ajutorá pre fia-care dupa caracterulu ei.

Pentru cá scól'a din Tientiari sa remâna confessionale nu e nici decum opritu prin § 39 alu statuteloru, de óre-ce nu este nici o pedeca, cá sî scól'a confessionale sa fia supraveghiata de inspectorii scolari regesci.

Comun'a acést'a a versatu cá sî cele-lalte multu sânge pre câmpulu de batalia, pâna ce si-a castigatu acestu fondu, sî totusi este silita a vedé, ca acestu fondu se intrebuintiéza cá mediocu nu numai spre a schimbá caracterulu confessionalu alu scólei ei, dara sî pentru a se rapí acelu dreptu, pre care-lu au sî cele din urma comune, adeca dreptulu de a-si alege pre invetiatoriu.

Este durerosu a vedé cum comitetulu centralu din Sabiiu nu respectéza nici decum voinți'a comunei, nu considera pre invetiatoriulu alesu de ea, nu-i slobóde lef'a, impune invetiatoriu dupa voinți'a sea, ba ce e mai multu dlu presiedinte alu co-

---

*) Vreai sa dîci celu archiepiscopescu séu archidiecesanu. Red.

**) Recomandarea acést'a audîmu, ca se face numai acum sî din cause ratiunale, pentru ca se voru publicá ordinatiunile consistoriali in trensulu, dara nu din punctu de vedere de partida politica. Provocâmu de martori la asertiunea acést'a pre acei, de-sî putieni, protopresbiteri, cari nu prenumera la „Tel Rom.“ sî pre acei'a cari ni se spune ca facu propaganda formale in contr'a „Tel Rom.“ Red.

***) In tempulu din urma amu facutu o mica esceptiune, pentru cá sa le punemu unoru ómeni oglind'a loru dinainte, sî minune ! ei s'au spariatu de tipulu sî asemenarea loru sî au datu chiote in tóte patru pârtile lumei ! Red.

mitetului amenintia ca de nu va primí pre invetiatoriulu octroatu de comitetu, va perde ajutorarea din fondulu scolasticu granicerescu, cu unu cuventu: e durerosu sí desolatoriu a vedé pre comitetulu centralu facendu dispositiuni astfeliu, incâtu aru crede cine-va, ca elu este proprietariulu fondului granicerescu, iéra nu fostii graniceri.

La invectivele „Telegr. Rom.“ nr. 87 sí urmatori.

Inse dupa tóte, câte amu vediutu sí amu auditu pâna acum, trebuie sa marturisescu, ca nici „declarantii“, nici „Unii dintre cei atacati“, nici „celu cu cumpen'a“ nu au cutediatu a strembá bateru o litera din acea corespondintia.

Vedeti dara ómeniloru — veri-cine veti fi — ce scandalu a-ti provocatu, ce alarmu a-ti batutu, cu câte uratiuni a-ti aruncatu asupr'a mea! numai sí numai din o supositiune falsa, din suspitiune condamnavere! sí apoi déca v'ati fi marginitu celu putienu la persón'a mea, — dara nu! intrati in familia sí repetiti de atâtea ori: „cu totu némulu lui“ Onóre vóue!

Cu acestea a-sí trebuí sa 'nchieiu, pentru ca fiindu eu trasu in murdari'a acést'a cá Pilatu in Crediu, tient'a acestor'a au fostu orbesce gresita si sagetiele cele veninate au fostu aruncate in ventu — nici acestea nu m'au ajunsu, nici acelea nu s'au lipitu de mine câtu e mai putienu.

Inse fiindu ca faptele, fapte remânu in ori-ce impregiurâri, me vedu constrinsu a reflectá sí la acelea, cu cari a-ti intentatu a me depopularisá.

Eu — diceti — mi-amu luatu in agendele mele de principiu conducatoriu „ambitiunea.“

„Ambitiunea séu marirea desiarta — dice unu scriitoriu — este nemesurat'a iubire de cinste, de superioritate sí de lauda.“

Eu, in casulu de facia, nu potu fi nici ambitiosu, nici neambitiosu, pentru ca precum v'amu eretatu nu amu nici unu amestecu la elu.

Pre mine nu m'au laudatu — pâna acum — nimenea in foile publice nici altmintreni, sí cu nu amu pretinsu acést'a. S'au ziditu in protopopiatulu tractului Sabiiului I. sub conducerea sí putienulu meu concursu — sí ici colea póte sí cu paralele mele — dóue case parochiali sí siese scóle, cari potu fi de modelu sí póte sí altele mai multe; — A-ti cetitu unde-va despre mine veru-unu cuventu de lauda in foile publice? Déca a-sí fi sí a-sí fi fostu poftitoriu de lauda, óre n'asi fi potutu lasá sa me trimbite in lume sí sa me inaltie cu laude.

Iubitoriu sí venatoriu dupa cinste? Nici odata.

Iubitoriu sí venatoriu dupa superioritate, dupa demnitâti, titule etc.? Sí mai putienu.

Eu amu portatu totu-dé-un'a sí portu unu oficiu fórte modestu sí subalternu; fostii mei scolari suntu astadi superiorii mei, sí eu nici odata n'amu cartitu, amu fostu sí sum multiamitu cu sórtea mea, sí voiu scí sa fiu sí in venitoriu ori carea va fi aceea.

Totu eu sum adusu in combinatiune sí in referintia cu „unu geniu scapetatu“ sí cu „unu altu pacatosu bancrotatu“. Cine voru fi acei'a, câror'a din parte competente (?) li se da astu-feliu de testimoniu de cualificatiune? nu sciu. Trebuie inse sa marturisescu cu parere de reu, ca dupa mine, geniu mai scapetatu, de câtu autorulu paschilului din „Telegrafulu Românu“ nr. 87. 88. sí 89. nu póte fi altulu, apoi ca pre acel'a séu pre acei'a, nu-i cunoscu sí n'amu de a face cu ei; iéra opera mai desperata sí mai bancrotata, de câtu caus'a cea din cestiune, aperata cu atari arme, iéra nu póte fi alt'a. Eu cu tóte sí toti acesti'a, nu amu nici unu amestecu.

Amu ajunsu sa trecu la intrebârile 1, 2, 3, 4 sí 5, puse — ce e dreptu — celoru „Mai multi“ dara, precum arata figur'a, totu la adres'a mea, de óre-ce acelea contienu fapte, ce mi se imputa mie.

Mai inainte inse me vedu necessitatu a premite urmatórele:

Domnii „atacati“ sí celu cu „cumpen'a“ me punu pre mine cu totu némulu meu cá pre unu autocratu, cá pre unu usurpatoriu alu bisericei séu alu archiepiscopiei nóstre, carele in tempulu servitiului meu de 26 ani n'amu facutu alta, fâra amu jafuitu sí amu pradatu, sí in nemodesti'a sí reutatea loru 'si uita, ca positiunea ce amu ocupatu eu, au fostu totu-déun'a si este sí astadi subalterna.

Déca aru stá asertiunile vóstre domniloru! — precum nu stau — cugetatati óre, ca in alu cui capu s'aru trage tóte acelea?

Nu sciti ca o suta de anomalii in o parte, nu justifica pre o anomalia*) in alta parte?

Déca e adeveratu ca tóte asemenârile schiopatéza, apoi acele ale d-vóstre nu numai suntu schiópe dara mute, surde sí órbe.

Cá sa justificati o anomalia afirmata sí sustienuta de altii, ba recunoscuta sí de voi insí-ve, incarcati asupr'a mea mai multe anomalii sí ve credeti indreptatiti a face conclusiunea a majori ad minus.

Cá sa ne orientâmu mai bine, sa vedemu deci ce insémna cuventulu anomalia?

Anomali'a insémna „abatere dela regula, dela lege.

Asiá dara totu ce sta in opositiune cu o regula, cu o lege sustatatóre, este anomali'a, ilegalitate, iéra ceea ce consuna cu regul'a este regularitate sí ceea ce nu sta in opositiune cu vre-o regula, lege positiva, nu póte fi anomalia.

Deci

la 1. Este regula generale**) ca nimene mirénu nu póte fi profesoru in institutele clericali, fâra numai preotu sântitu. Deci preoti'a protop. Hanni'a — fâra parochia — cá profesoru in institutulu clericalu, tocm'a asiá cá sí a tuturoru colegiloru lui — cu domni'a tea dimpreuna dle Redactoru! — nu numai nu este anomalia, ci din contra este regularitate.

la 2. Unde nu esista lege, nu póte fi vorba de calcarea legei, unde nu esista regula, nici abatere dela regula nu póte fi.

Deci neesistându lege séu regula, carea sa oprésca ca unu profesoru sa póta fi totu-deodata sí protopopu, ba fiindu chiaru regula dictata de necessitate, cá toti protopopii nostri — cá sa nu péra de fóme — sa fia sí suntu totu-de-odata sí parochi; impregiurarea faptica, ca protopopulu Hanni'a este totu-de-odata sí profesoru, nu numai nu este anomalia, ci este, conformu regulei generale dictate de necessitate sí de impregiurâri.

Dara se face provocare la legea decretata de sinodulu din 1870 despre „incompatibilitatea acumularei oficieloru bisericesci“. Legea acést'a privesce i n t â i u pre domnii asesori consistoriali salarisati, a dóu'a inse amu avutu ocasiune a vedé, ca tocm'a acelu preaonoratu membru alu sinodului din 1870, carele s'au ostenitu strigându: „incompatibilitate n e c o n d i t i o n a t a, — a s e s o r e l e c o n s i s t o r i a l e n u p ó t e f i t o t u - d e o d a t a s í p a r o c h u“, cându au fostu sa se aplice legea la elu, s'au dechiaratu, ca nu póte primí asesoratulu fâra parochia, sí este astadi cu amendóue. — Eu de acést'a din urma nu me miru pentru ca sciu sí voiescu a tiené contu de impregiurârile tempului sí ale locului; trebuie inse sa me miru de acelu domnu, pentru cea din tâiu, de óre-ce elu in sustenerea principieloru sele la aducerea legei au avutu in vedere numai pre altii sí acum acea lege, la carea lui iau fostu greu sí cu scadere a se supune, voiesce a o estinde la mine.

Totu consecintia sí moralu!

La 3. Pâna la introducerea statutului organicu in an. 1870 n'au esistatu §-lu 112 din acelu statutu, n'au esistatu lege regulatória de referintiele de rudenia intre asesorii consistoriali, Asiá dara siederea socrului Badila cu ginerele Hanni'a la un'a sí aceea-si mésa verde i n a i n t e d e s t a t u t u l u o r g a n i c u n'au fostu anomalia ci o necessitate fâra nici o calcare de lege, care necessitate déca unii dintre domnii „anomalisti“, pre la anulu 1854. n'aru fi fostu prin scólele normali, iéra altii dupa 1848 nu si-aru fi cautatu in statulu civilu chiverniséla mai avantagiósa de cum li promité pre atunci serac'a reverénda sí camilafca — s'aru fi potutu dóra suplini prin domniele sele.

Dara domnii „atacati“ si-au uitatu sa insemne sí salariele ce le-au trasu socrulu cu ginerele cá asesori consistoriali? Apoi domniloru! a lucrá socrulu cu ginere gratuitu, credu — ca nu numai nu e anomalia, ci meritu.

Aretati dvóstra unu singuru faptu, unu singuru actu seversitu de mine sí socrulu meu — câtu amu fostu la olalta cá asesori consistoriali; cari aru fi tientitu spre reulu bisericei, scólei séu alu unicului particulariu.

Protopopulu Hanni'a au administratu diece ani averea episcopiei sí archiepiscopiei, fâra a fi cugetatu bateru la vre-o remuneratiune.

Vi stau inainte cârtile sí computele, aretati unu singuru cruceriu defraudatu sí a p o i s t r i g a t i c a v' a u m u r i t u v a c' a d e s l a b a, de nu vi mai póte dá remuneratiuni — fâra numai cu sutele. Mie nu mi s'au furatu nici unu cruceriu precum s'au furatu altor'a mii de fiorini!

Pre Protopopulu Hanni'a nu l'au despartitu „Statutulu organicu“ de socrulu seu dela més'a verde; pentru ca „Statutulu organicu“ s'au introdusu definitivu in 1870 sí protopopulu Hanni'a au esitu din consistoriu de buna voi'a lui in 10 Fauru 1864. — Ca protopopulu Hanni'a au fostu epitropu in 1870/71, acést'a au fostu nu in contr'a, ci dupa „Statutulu organicu, alesu de sinodu.

Aceestea aru fi anomaliele protopopului Hanni'a in contr'a câror'a nici domnii „atacati“ nu si-au deschisu pâna acum gur'a. Mare generositate! Dara mai suntu inca sí alte anomalii sí pecate ale protop. Hanni'a in contr'a câror'a iéra cei „Multi“ nu si-au deschisu gur'a sí n'au scrisu nimic'a, pentru ca

la 4. Protopopulu Hanni'a in 1864 sí 1868 a u v o r b i t u sí s' a u l u p t a t u v o i n i c e s c e contr'a §-lu care opresce rudeniele pâna la 4 resp. alu 6 gradu, iéra

la 5. Cându cu stramutarea Seminariului protopopulu Hanni'a a u v o i t u sa injumetatiésca Seminariulu in folosulu seu.

Vedeti domniloru „atacati“ câtu de greu este a stórce apa din pétra, câtu de órba este reutatea sí invidi'a sí cum de amaru se pedepsescu ele pre sinesi. Dara nu vedeti rogu-ve, ca déca lupt'a mea din 1864 sí 1868 sí voinți'a mea cându cu Seminariulu cari tóte stau altmintrea — n'au reusitu; au trebuitu sa fia cine-va, carele si-au deschisu gur'a asupra-si in contr'a vorbirei sí vointiei mele, sí asia s'au facutu altmintrea decumu m'amu luptatu sí amu voitu eu? Sí voi totusi nu ve sfiiti de voi insí ve a denuntiá publicului sí acestea, cá pre unele anomalii in contr'a câror'a nimenea nu si-au deschisu gur'a!

Frumósa caracteristica! ca voi sí vorbele, sí cugetele sí voinți'a, descoperiti sí discutati in adunâri publice, acum dupa optu ani ve incordati a le cualificá de pecate, de anomalii sí ilegalitâti!

Nu ve potu urmarí mai departe in tóte câte a-ti versatu sí a-ti improscatu asupr'a mea, ca asiá pré multu amu statu de vorba cu voi.

Déca voi ve provocati la opiniunea publica; sí eu.

Déca stati sí apelati la sinodu sí congresu; eu le asteptu pre acestea cu fatia senina, cu inima liniscita sí cu consciintia curata.

Déca deplângeti scandalulu, eu mai multu decâtu voi, dara acést'a va cadé sí sa cada asupr'a acelor'a, cari l'au causatu.

Vorbiti de moralitate sí de concordia? Apoi domniloru! Moral'a d-vóstre sí semnele de concordia le-ati pusu negru pre albu in scrierile vóstre din „Telegr. Rom.“ nr. 87, 88 sí 89 etc. anulu Domnului 1871. — Pestra-ti-le sí le cetiti in intervale mai lucide sí ve ve-ti edificá!

Un'a inca amu sa mai adaugu.

D-vóstre portati in gura sí ve glorificati cu: constitutiunea sí libertatea bisericésca. A-siu voi deci sa sciu dela d-vóstre cá dela ómeni competenti carii stati in fruntea afaceriloru bisericesci, sí cari cá atari — de nu cum-va ve tieneti dejá de stapani ai bisericei — trebuie sa fiti vigilii drepturiloru constitutiouali sí ai libartatei bisericesci, a-si voí dieu sa sciu, ca ce intielegeti d-vóstre sub constitutiune sí libertate bisericésca? pentru ca déca o interpelatiune — drépta. nedrépta — facuta de mai multi fii ai bisericei in o causa publica bisericésca, v'au potutu infuriá, de a-ti saritu cá nisce turbati, a-ti datu nevala sí a-ti incercatu a sfasiá totu ce v'au esitu inainte; atunci vai sí amaru! de aceea constitutiune sí libertate bisericésca, care va inflorí sub domni'a vóstra. — Rele prospecte! dara „Bunu e Ddieu!“ dice românulu.*)

Sabiiu, in 20 Nov. 1871.

I. H a n n i 'a,
prot. prof. sí directoru.

---

*) Care anomalia? Noi asiá amu intielesu pre „unii din cei atacati“ ca ei numai pre lânga supositiunea ca aru fi fostu o anomalia chirotesirea din cestiune au facutu o paralela; noi inse nu gasimu in césta din urma anomalia. R.

**) Aici erá bine sa se aplice unu canonu. R.

*) Tóte suntu bune, numai interpelatiunea facuta a fostu cam necostitutiunale, pentru ca d. e. alusiunile la archimandritulu din Ludosiu etc. esu din cuadrele interpelative sí trecu la cele ale baterei de jocu, sí dupa simpl'a nóstra parere, in intielesulu legiloru morali, astfeliu de alusiuni trebuieau lasate afara din „interpelatiune“. R.

(Nu amu urmaritu tóte aliniele cu observârile, mai cu deosebire nu pre acele ce privescu pre „unii din cei atacati.“ Amu rogá pre cesti din urma cá déca voru mai avé de disu ce-va sa fia câtu se póte de scurti in vorba ; câci scimu cu totii proverbiulu natiunale despre vorb'a multa. Red.)

Circulariulu min. Andrassy.

Vien'a, in 23. Novembre 1871.

Majestatea Sea imperatulu sî regele a demnatu a me denumí de ministrulu seu pentru afacerile straine.

Incepându la problem'a, carea vine a-mi fi incredintiata prin vointi'a augustului nostru stapânu, sum indeplinu consciu de greutâtile, de cari ea e impresorata.

Suntu totu-si dóue cause, care mi permitu a intreprinde cu incredere indeplinirea missiunei, carea mi s'a incredintiatu.

Prim'a e credinti'a absoluta, ce o amu in vitalitatea sî poterea monarchiei austro-unguresci, carea, astadi mai multu de câtu ori sî cându, se privesce de o trebuintia sî necessitate pentru ecuilibrulu europénu sî de un'a din garantiele indispensabili pentru pacea generala.

A dóu'a e, ca, dupa convinctiunea mea cea mai intima, politic'a de urmatu mi-e nerevocabilu presemnata, precum a fostu acést'a sî predecesorului meu, prin interesele vitali ale imperiului insusi.

Acést'a politicu e o politica de pace, curata, frânca sî firma.

Pré importanta de a-si cercá missiunea sea aiurea de câtu in sine insusi, — pré mare prin estinderea sea de a avé lipsa de o marire de teritoriu, imperiulu austro-ungurescu nu va poté ambitiuná nici o estensiune a limitieloru sele astu-feliu, cá sa fia dificilu a indice o sporire teritoriala óresi-care, carea sa nu devina mai multu o funte de incurcature pentru ambele pârti ale monarchiei.

Nu e estensiunea, ci poterea imperiului, pre carea trebuie sa nisuimu a o adaoge, punându in activitate desvoltamentulu resarseloru prodigiósa, de care dispune.

Emolumintele ce ni le va pastrá resbelulu celu mai ferice nu voru tiené nici cându cumpan'a cu acele, ce ni le permitu a culege mersulu progresivu a unei prosperitâti, a cârei aventu n'a fostu nici o singura clipita opritu chiaru prin unu siru de crise interióre.

Dificultâtile, cari le-a percursu sî le percure inca monarchi'a, dificultâti cari de altmintrea nu suntu de câtu conscientiele naturale a unei mari straformatiuni, se voru impuciná din dî in dî, acést'a o potemu sperá ; dara ele nu voru dispare fâra a lasá unu certu antagonismu in tendintie, o certa esacerbatiune in spirite. Eu sum convinsu, ca aceste simtieminte voru face locu la o apretiatiune multu mai ecuitabila a intereseloru generali ale monarchiei ; dara noi nu ni potemu magulí de a obtiené acestu resultatu in unu iempu nu pré lungu, déca nu ni va fi posibilu a prevení complicatiuniloru din afara, cari, traganându consolidarea pacei interne, vinu a impedecá videile conciliatrice sî mersulu firmu sî stabilu a guvernamentului.

Marginile politicei definite astu-modu monarchiei prin interesele sele irecusabile se afla, eu despre aceea nu me indoiescu, in cea mai perfecta armonia cu voturile celoru-alte poteri cari tóte simtu lips'a imperiósa de a asecurá, dupa teribilele sguduiri, prin cari a trecutu succesivminte Europ'a in cursulu aniloru din urma, generatiuniloru de facia asiá crâncenu cercetate un'a erá de pace sî securitate.

Eu vi-amu semnalatu prin aceste principalele motive, cari trebuie sa me deoblige a nu me abate dela calea urmata de eminintele omu de statu, cârui amu onórea a-i succede. De aceea nicí nu aflu de lips'a in momentulu, in care intru in functiune, a modificá instructiunile generali cu cari sunteti provediuti, sî domniale Vóstre :Ve veti conformá numai intentiuniloru mele continuendu a le tiené de cinosur'a conduitei dloru Vóstre.

Dându-Vi voia a face intrebuintiarea de depesia presinte carea credeti a Vi fi convenabila, nu voiescu a terminá fâra a constatá satisfactiunea ce o semtiu de a fi de aci incolo cu domniele Vóstre in referintia de afaceri.

Mi place a 'sperá ca domniele Vóstre veti bine-voí a-mi imprumutá concursulu domnieloru Vóstre devotatu spre a-mi ajutá a indeplini problem'a, carea mi s'a asemnatu prin increderea M. S. imperatului sî regelui. Ve rogu a-mi crede ca in ce me privesce pre mine, eu nu voiu intrelasá nimicu spre a-mi câscigá titluri la aceea incredere sî la aceea stima, de carea s'a bucuratu cu atâtu dreptu predecesoriulu meu la acei, carii au statu sub conducerea sea.

Primiti dle etc.

Andrássy.

Cu placere dâmu locu in colónele nóstre urmatoriului :

Apelu

câtra barbatii sî junii nostri, relativu la introducerea sî propagarea Stenografiei române moderne

de

Eugeniu Sucevanu.

Progresu este parol'a tempului, progresu pre terenulu sciintieloru, pre terenulu arteloru, pre terenulu industriei, pre terenulu inventiuniloru. Cine nu propasiesce, nu sta pre locu, ci pasiesce inderetru, câci stagnatiunea este starea cea mai periculósa pentru unu poporu, pentru o natiune.

Natiunea româna a luatu in deceniele espirate, multiamita virtutiei barbatiloru sei, celu mai imbucuratoriu sboru spre inaintare. Pre toti barbatii natiunei i insufletiesce dorulu, sa se radice sî natiunea nóstra din trist'a ei stare de negligeare, sa ajunga sî ea starea inflorita a tieriloru civilisate sî a natiunalitâtiloru desvoltate. Pentru acestu scopu sântu barbatii sî junii nostri au obligatiunea, de a staruí la inlaturarea pedeceloru contrarie.

O atare pedeca pentru desvoltarea nóstra publica sî sociala este **scrisórea indatinata**, o scrisóre, carea nu sta in nici o proportiune cu rapediunea sborului ideiloru, carea totu deodata sî impedeca desvoltarea, consciinti'a sî vigórea ideiloru nóstre !

Pre tóte terenurile aflâmu progrese, pre terenulu scrisórei insa, cu putiene esceptiuni inca nu aflâmu progrese mai mari. Aplicâmu sî in dilele de astadi alfabetulu celu vechiu, aplicatu dejá de câtra stramosii nostri inainte de vr'o 2000 de ani, modificatu numai in ce-va prin materialulu nostru scriptualu.

Progresulu este sî parol'a nóstra, deci dorimu sî noi propresulu sî pre terenulu acest'a, sî ne vomu luptá in contr'a tuturoru obstaculeloru privitóre la propagarea artei stenografice, câci progresulu acestu doritu este **stenografi'a**.

Nimerui nu-i trece prin capu, voindu a face o calatoria ce-va mai mare, a caletorí pre josu séu calare, ci se folosesce de drumurile de feru. Voindu a insciintiá pre cine-va aflându-se in departare despre unu lucru urgentu, nu tramitemu vreunu solu, ci ne folosimu de telegrafulu electricu. Sî in momentulu acel'a in care atinge telegrafistulu tast'a aperatului seu, a sî ajunsu scirea dorita sî in cea mai mare departare. Totu asiá sî stenografi'a. Stenografi'a intrupéza ideile nóstre séu cuvintele altui'a in momentulu acel'a, in carele s'a nascutu, sî le pastrédia pentru eternitate. Stenografi'a ni-a pastratu d. e. din evulu vechiu opurile sî cuventârile unui Cicerone, Origine, din evulu mediu tractamentele concilieloru, din evulu nou cuvintele barbatiloru anteluptatori in camerele legislative sî adunârile publice.

Luându mai departe in consideratiune recerintiele tempului nostru mai cu séma la junimea studiósa, a devenitu cunoscinti'a artei aceste o necessitate neaperata pentru densii, inlesnindu-le studiele in modulu celu mai eficace.

Varietâti.

⁂ (Multiamita publica.) Reverendisimulu domnu protopopu Ioanu Petricu din Brasiovu considerându a buna séma scumpetea din anulu acest'a a binevoitu a donâ pre sém'a seminariului nostru 200 p. de pesce saratu ; pentru care bine-facere démna de lauda sî de stima i se esprima multiamita publica.

Inspectoratulu seminariului archidiecesanu gr. or. din Sabiiu.

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei statiuni invetiatorescu din comun'a Petreni cu alaturat'a comuna Tolti'a se escrie concursu pâna la 5 Dec. 1871.

Emolumentele suntu :

250 fl. v. a. léfa anuale platite in rate — cortelu naturalu sî lemnele debuincióse.

Doritorii de a ocupá acésta statiune au a-si asterne cererile loru in sensulu „Statutului organicu“ la scaunulu protopopescu alu Oresciei — aretanda ca au invetiatu 4 clase gimnasiale sî cursulu pedagogicu séu clericalu. —

Orescia 22 Nov. 1871.

Nicolau Popoviciu,
(2—3) protopopu.

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei vacante Heghigu, in tractulu protopopescu alu Heghigului, statatore din 114 familii, se escrie concursu pâna la 5 Decembre 871., in care dî va fi sî alegerea de parochu.

Emolumintele suntu :

1. Casa parochiala cu dóua incaperi, camara, siura, gradin'a casei sî 3½ holde aratura.

2. Venitulu stolariu indatinatu, sî dela 80 familii o ferdela grâu, dela 22 familii câte o ferdela cucurudiu sî dela 12 familii câte o jumetate ferdela cucurudiu apoi dela cei cu vite tragatóre unu caru de lemne.

Doritorii de a ocupá acésta statiune au sa astérna concursele loru instruite in sensulu statutului organicu, la scaunulu protopopescu in Brasiovu pâna la tempulu prefiptu.

Brasiovu 13 Novembre 1871.

Cu intielegerea comitetului parochialu.

Ioanu Petricu,
(2—3) Protopopu.

Anunciu.

La oficiulu comunalu din Vale se afla o vaca cam de vr'o 7 ani de betrâna de o statura mica, veneta in peru, gasita pre otarulu comunei fâra stapânu. —

Pagubasiulu adeveratu se póte insinuá la oficiulu comunalu, dela care si-o póte primi pre lânga o rebonificare pâna in diu'a de 18 Decemvrie 1871 c. n.

In casulu neaflârei stapânului, vac'a se va vindo in 18 Decemvrie 1871. c. n. prin licitatiune in tergulu Selistei. —

Vale, in 30 Novembre 1871.

Nicolau Resoiu,
(2—3) Antiste comunalu.

Edictu.

Susan'a nascuta Dimitrie Susiu de religiunea gr. or. din Vulcanu, care de mai multu tempu a parasitu cu necredintia pre legiuitulu seu barbatu Georgiu Tataru totu din Vulcanu, se citéza prin acést'a a se infatisiá inaintea subscrisului scaunu protopopescu pânain terminu de unu anu sî o dî dela datulu de josu, câci altmintrelea, procesulu divortiulu intentatu de barbatulu seu, in contra-i, se va decide sî in absenti'a ei, in sensulu canóneloru s. biserici.

Zernesti in 1-lea Octobre 1871.

Dela scaunulu protopresbiteralu alu Branului.

I. Metianu,
(2—3) Protopopu.

Edictu.

Acsentie Lascu, carele aprópe de doi ani, au parasitu cu necredintia, pre legiuit'a lui socia nascuta Rafir'a Zacheiu Sócea, ambii de religiunea gr. or. din satulu Coman'a de susu, — in districtulu Fagarasiului, pribegitulu barbatu se citéza prin acést'a, cá in terminu de unu anu, dela datulu de fatia, sa se presentedie la subscrisulu scaunu protopopescu ; câci la din contra, sî fâra de elu se voru otarí cele de lege prescrise, la cererea susu mentionatei actóre. —

Fagarasiu, 8|20 Octobre 1871.

Forulu matrimonialu gr. or. alu Fagarasiului I.

Petru Popescu,
(1—3) protop.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a sî tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 96. ANULU XIX.

Sabiiu, in 2/14 Decembre 1871.

Invitare de prenumeratiune
la
„Telegrafulu Romanu“

Cu inceputulu anului 1872, se deschide prin acést'a prenumeratiune nóua la acésta fóia.

„Telegrafulu Romanu“, va esî cá sî pâna acum de dóue ori pe septamâna Joi'a sî Duminec'a. — Pretiulu abonamentului pre anulu intregu e :

Pentru Sabiiu 7 fl. pe 1/2 de anu 3 fl. 50 xr., pe 1/4 anu 1 fl. 75 xr. v. a.

Pentru sî Monarchi'a austro-ungurésca pe anu 8 fl. pe 1/2 anu 4 fl. pe 1/4 anu 2 fl. v. a.

Pentru Romani'a sî strainatate, pe anu 12 fl., pe 1/2 anu 6 fl., pe 1/4 anu 3 fl. v. a.

DD. abonanti suntu rugati a nu intardiá cu tramiterea prenumeratiuniloru.

Adresele ne rugâmu a se scrie curatu, sî in locu de epistole de prenumeratiune recomandâmu on. publ. avisurile postali, **(Posta-Utalvány. — Post-Anweisung.)** cá impreunate cu spese mai putiene sî cá mai sigure pentru inaintarea baniloru de prenumeratiune la

Editur'a „Telegrafului Romanu“ in Sabiiu.

Diu'a onomastica a Escelentiei Sele Présântitului Archiepiscopu si Metropolitu Andreiu Baronu de Siagun'a.

Luni la 4 óre dupa amédi s'a inceputu festivitatea acelei scumpe sî dorite dile onomastice, carea a devenitu pentru românii gr. or. o serbatóre natiunale-bisericésca, in biseric'a nóstra din cetate cu servitiulu ddiecescu de sér'a impreunatu cu lithia, la care pre lânga P. Archimandritu N. Pope'a, au participatu asesorii consistoriali, profesorii institutului archidiecesanu teologicu-pedagogicu sî c. reg. preotu castrense Gregoriu Serbu.

Pre la siepte óre sér'a s'a inceputu o productiune fórte frumósa si bine esecutata de junimea nóstra clericala si pedagogica din institutu, la carea a asistatu unu publicu fórte frumosu de ambe secsele sî care representá tóte clasele societâtiei nóstre din Sabiiu.

A dóu'a dî, Marti, in diu'a festiva s'a celebratu de câtra acei'asi servitiulu ddiecescu de diminéti'a impreunatu cu sânt'a Liturgia, la care ocasiune a cetitu P. Archimandritu rugaciune ferbinte din genunchi pentru fericit'a si indelung'a viétia a Présântitului nostru Archiepiscopu si Metropolitu. — Escelenti'a Sea a petrecutu sî de asta data diu'a acést'a in retragere.

Nr. Pres. 336. ex. 1871.

Prea Cinstitiloru Parinti Protopopi si Aministratori protopopesci !

Fiindca de unu timpu incóce séu nimicu séo preaputinu sî iregulatu se administrédia resultatulu colectei dela credintiosulu nostru poporu archidiecesanu pe sém'a bisericeloru serace zidinde si reparande, ce s'a fostu renduitu prin ordinationile cons. dto 5 Aprilie 1864. Nr. cons. 254 cu provocare la ordinatiunea cons. dto 9 Noemvre 1863. Nr. cons. 715, si prin cea din 1-a Noemvre 1865 Nr. cons. 858. fiindca de alta parte PP. Protopopi cu tóta ocasiunea nu incetédia a recomandá rugarile comuneloru nóstre bisericesci pentru de a fi ajutate la zidirea séu repararea bisericeloru loru din fondulu bisericiloru serace, — si fiindca fondulu acest'a, care se sustiene numai din adunarea de mila dela crestinii nostrii, cu timpu, ne mai incurgându nimicu, va trebui se sece, cum in adeveru a si secatu, — asiá dorindu eu a nu lasá pe nici o comuna bisericésca, care recurge dupa ajutoriu spre scopulu repararei séu zidirei bisericei loru, nemângaiata, ci dupa putintia a o ajutá, si astfeliu a inaintá simtiulu religiosu alu poporului nostru, — pentru aceea me simtu indatoratu a provocá pre Par. Protopopi si Administratori ppesci, cá sa indatoreze pre Preotimea intréga archidiecesana a se purtá cu zelulu recerutu pentru colect'a anuale pre sém'a bisericeloru serace zidinde, séu reparande, eara Parintii Protopopi si Administratori ppesci sa refereze incóce cu finea anului despre resultatu.

In fine me simtu indatoratu a dá ratiotiniu despre intratele si erogatele spre acestu scopu dela anulu 1868 pâna in diu'a de astadi :

	I. **Intratele.**	fl.	xr.
1.	Restulu din anii 1866 si 1867. .	935.	—
2.	prin Par, Protopopu Ioanu Hanni'a dela Seliste dto 1 Iun. 1868 . .	6.	11.
3.	prin Par., Protopopu Teodoru Buzdugu (Nr. pres. 221 1869). . .	12.	60.
4.	prin Par. Adm. ppescu Dionisiu Chendi Nr. pres. 353 1869.	12.	—
5.	dela unu anonimu.	47.	—
6.	prin Par. Protopopu Ioanu Tipeiu 1869.	5.	—
7.	prin Par. Protopopu dto Petricu dela unu preotu canonu Nr. 1309. 1869.	20.	—
8.	Iosifu Bucsi'a u Arin din Nr. c. 1383 1869.	25.	—
9.	dela Rachil'a Carconu canonu Nr. c. 1250 1869.	20.	—
10.	dela George Olavinariu si Bucur'a Comanu din Feldiór'a prot. II. Brasiovului ca unu canonu Nr. c. 1246.	30.	—
11.	dela Par. Protopopu Teodoru Buzdugu Nr. pres. 25. 1870.	13.	—
12.	dela Salisce prin Par. Protopopu Ioanu Hanni'a Nr. pres. 66. 1870.	14.	94.
13.	Canonu dela Par. din Topliti'a Teodoru si Georgiu Popescu Nr c. 9. 1870.	210.	—
14.	Canonulu unoru preoti din ppiatulu Giuagiului Nrc. 659. 1870. . .	12.	—
15.	Canonulu in causa divortiale ppiatulu Sibiiului II. Nrc. 676. 1870. . . .	10.	—
16.	Par. Protopopu Teodoru Buzdugu Nr. pres. 8. 1871.	20.	—
17.	Par. Protopopu oanu Petricu Nr c. 698. 1870.	10.	—
18.	Par. Protopopu Zacharia Boiu Nrc 786. 1870.	20.	—
19.	Par. Protopopu Ioanu Popescu Nr. c. 948.	20.	—
20.	prin Par. Protopopu Zacharia Boiu Nr. c. 92. 1871.	10.	—
21.	Prin Par. Protopopu Ioanu Petricu Nrc. 98. 1871.	10.	—
22.	Prin Par. Adm. ppescu Grigoriu Maieru Nrc. 187. 1871. . . .	10.	—
23.	Prin Par. Protopopu Ioanu Popescu Nrc. 1068. 1870.	8.	—
24.	prin Par. Protopopu Ioanu Popescu Nr. c. 328, 1871 ca canonu. . .	10.	—
25.	prin Par. Protopopu Ioanu Hannia Nr. c. 331 1871.	10.	—
26.	pri Par. Protopopu Iosifu Brancovénu Nrc. 418 1871.	8.	—
27.	prin Par. Protopopu Iosifu Baracu Nr .c. 422 1871 causa divor. .	10.	—
28.	prin Par. Protopopu Ioanu Popescu Nr. c. 547 1871 canonu dela Par. Drocu.	20.	—
29.	prin Par. Protopopu Zacharia Boiu Nr. c. 544 1871 canonu dela o causa divor.	20.	—
30.	prin Par. Protopopu Ioanu Hannia Nr. c. 705 1871 alu Anei Bardiu din Salisce.	50.	—
31.	prin Par. Protopopu Ioanu Petricu Nr. c. 723 1871 canonu aluElinei Francu.	20.	—
32.	Tom'a Lotreanu si Ioanu Cimpoc'a din Sadu Prot. Sib. II. câte 10 fl. v. a, canonu.	20.	—
33.	Anani'a Muresianu, preotu in S. Maria.	10.	—
	Sum'a	1658.	65.

	II. **Erogate.**	fl.	xr.
1.	pe sém'a bisericei dela Galatiu in ppiatulu Bistritei.	100.	—
2.	pre sém'a bisericei dela Dev'a dto 20 Aprile 1868.	200.	—
3.	pre sém'a bisericei dela Ardeiu ppiatulu Giuagiului II. Nrc. 486 1868.	30.	—
4.	pre sém'a bisericei dela Bretea murisiana Nrc. 531 1868.	50.	—
5.	pre sém'a bisericei dela Luti'a, ppiatulu Fagarasiului II. Nr .c. 609 1868.	50.	—
6.	pre sém'a bisericei dela Sten'a ppiatulu Sabiiului II. Nr. c. 684 1868.	50.	—
7.	pre sém'a bisericei dela Buciumu Cerbu ppiatulu Zlatnei de josn Nr. c. 696 1868.	50.	—
8.	pre sém'a bisericei dela Cupsi'a, Nr. c. 738 1869.	50.	—
9.	pre sém'a bisericei dela Seligstadt ppiatulu Cincului Mare Nr. 855 1868.	50.	—
10.	pre sém'a bisericei dela Todoris'a Fogarasiu ppiatulu I. Nrc. 865 1868.	40.	—
11.	pre sém'a bisericei dela Ucea de josu Nr. c. 958 1868.	50.	—
12.	pre sém'a bisericei dela Cincsioru Nr. c. 1210 1868.	40.	—
13.	pre sém'a bisericei dela Ucea de susu Nr. c. 313 1869.	40.	—
14.	pre sém'a bisericei dela Vesendu ppialulu Sibiiului II. Nrc. 465 1869.	40.	—
15.	Bisericei dela Spauloc'a Nr. c, 662 1869.	30.	—
16.	Bisericei dela Critiu (Cohalmu) Nr. c. 695. 1869.	50.	—
17.	Bisericei dela Tieln'a Nrc. 771 1869.	38.	—
18.	Bisericei dela Négr'a Nrc, 297 1870.	50.	—
19	„ „ Lapusiu Debricu Nr. c, 480 1870, ...	50.	—
20.	Russu Comunei prin Par. Protupopu Popescu Nrc, 751 1871, . . .	50.	—
21.	Dev'a Comunei Nrc. 866 1871 .	250.	—
	Sum'a	1358.	—

Si asiá cându din sum'a intrateloru de . . . . . 1658. 65.
se detrage sum'a erogateloru de . 1358. —
remane inca sum'a de . . . . 300. 65.

Sabiiu in 23 Noemvrie 1871.

Alu Vostru alu tuturoru
de tetu binele voitoriu
(L. S) Archiepiscopu si Mitropolitu
Andreiu m. p.

Articuli anonimi.

— V. Pâna la evenementulu amintitu in ur-

vediutu publicitatea in diurnale, si ceea ce au vediutu, a vediutu in unu modu deformatu si opusu adeverului. Spre o orientare sigura a cetitoriloru in evenemintele de atunci, ne vomu folosí de un'a din scrisorile apologetice ale Metropolitului gr. or. din Sabiiu (din anulu 1866, 20 Octobre) *) indreptata câtra Metropolitulu gr. cat. de atunci din Blasiu. Scrisórea acést'a citata este unu respunsu alu Metropolitului din Sabiiu câtra Metropolitulu din Blasiu la o alta scrisóre a acestui din urma.

Eata scrisórea in totu cuprinsulu ei:

Multu pretiuit'a scrisóre a Escelentiei Tele din $^{10}/_{22}$ ale curentei nr. 1345 o amu primitu din mân'a dlui protopopu Ioanu Russu in 18/30 Octobre. a c. prin care ai binevoitu ami scrie: „ca din considerationе, câci magiarii facu pressiuni asupr'a coronei pentru darea unui ministeriu, si restituirea continuitâtiei legislatiunei si a dreptului istoricu dela 1848 inainte de otarirea trebiloru comune de statu pentru totu imperiulu, si inainte de a indestuli si pre celelalte natiuni in privinti'a nationalitâtiei loru — natiunile nemagiare s'au pusu intr'o via miscare, si asiá si a nósira româna, si ca de ací vine, ca din tóte pârtile s'a manifestatu si se manifestédia dorinti'a de a tramite o deputatiune in caus'a nationale la Vien'a, si ca de aci s'au desvoltatu si acea nediuntia nationale, cá sa se intórca câtra noi ambii sei capi bisericesci, sa luâmu asupr'a nóstra conducerea causei nationali inaintea tronului, si ca dupa ce au vediutu retragerea nóstra, au umblatu a-si castigá pre altii din barbatii de incredere mireni, si ca pre acesti'a iau si aflatu in persónele domniloru Georgiu Baritiu si dr. Ioanu Ratiu, si ca dupa cum Escelenti'a Tea Teai incunosciintiatu, acesti deputati suntu de acea convictiune, ca nediuinti'a loru atunci va avea pondulu celu mai mare, câudu Archiepastorii loru aru stá in fruntea deputatiunei; in fine Escelenti'a Tea binevoiesci a me invitá pre mine, cá sa fiu gat'a a calatorí cu Escelenti'a Tea la Vien'a, câudu deputatii voru aflá de lipsa a ne chiamá la Vien'a, si câudu Majestatea Sea, dupa cum prin o suplica recomendata si de Escelenti'a Sea diu Gubernatore conte Creneville la curtea regésca s'au cerutu — s'aru aretá aplecata a primí deputatiunea româna ardeléna, séu déca eu nici decum n'asiu primí acésta invitare, atunci sa espedediu pre sém'a numitiloru deputati din partea mea, si din partea celoru ce se tienu de mine, plenipotentia dupa formulariulu importasitu de câtra Escelenti'a Tea, si apoi la casulu acel'a, câudu deputatii numiti aru fi siliti sa remâna mai multu tempu la Vien'a, sa le facu din partea nóstra o colecta de bani, precum si la Escelenti'a Vóstra s'au facutu si s'au datu vre-o 300 fl. v. a. spese de drumu„.

La care amu onóre a respunde: ca eu nu cunoscu alta manifestatiune nationale — câtu-si de câtu formale — asupr'a situationei politice presente, decâtu mai intâiu invoirea unanima a deputatiloru si regalistiloru romani la despârtirea loru dela diet'a ardeléna din Clusiu a a. 1865, cá si pre viitoriu intre ori-ce impregiurâri sa porcedemu activu, apoi alu doilea intaluirea confidentiale a mai multoru membrii ai comitetului nationale si cu alti câti-va barbati ai natiunei cu ocasionea adunarei asociatiunei nóstre literarie la Alb'a-Iuli'a, unde dupa o desbatere seriósa a impregiurâriloru presente unanimu ne-amu intielesu cu totii, cu carii noi ambii Archierei amu fostu de fatia, cá sa se compuna unu memorialu dupa modelulu votului separatu alu deputatiloru si regalistiloru români dela diet'a din Clusiu, si sa se subscria de Escelenti'a Tea, si apoi sa mi se transpuna mie spre subscriere si spre asternere la Majestate. Eu amu asceptatu pre bas'a acestoru contielegeri facute si cu invoirea Escelentiei Tele, cá sa mi se aduca acelu memorialu in form'a precugetata si prefipta, si sa caletoresc'u la Vien'a spre alu ascerne la tronu, inse in locu sa fiu primitu cestionatulu memorialu, primii inculparea din scrisórea susatinsa a Escelentiei Tele, ca noi ne amu retrasu dela caus'a nationale.

Escelentia! eu asiá scin, ca natiunile nemagiare din Ungari'a altu-feliu tractédia causele loru nationali, si nu asiá, cum vedemu, ca se incérca unii a tractá la noi fâra de tóte formele. La natiunile nemagiare din Ungari'a vedemu, ca representantii si altii barbati de incredere ai loru se aduna pre fatia, desbatu publice causele loru, si din terenulu loru legale aducu concluse in privinti'a causei loru nationali, precum si in privinti'a procedurei in aperarea ei pre terenulu legale; conclusele representantiloru nationali se depunu apoi in mân'a capiloru loru, care numai in armonic'a conlucrare potu avea trecerea si valórea dorita, fâra de a periclitá caus'a nationale, si a aduce persónele actrice in vre-o colisiune cu ordinea publica.

Si natiunea româna din Ardélu e norocósa a avea unu terenu legalu dela a. 1863/4, si are representantii sei, are pre comitetulu nationale asiediatu prin congresulu nationale din a. 1861 si 1863 si purcese de a-si continuá actiunile sele pre calea acést'a, chiaru si dupa schimbarile adencu taietóre din anulu trecutu! Câtu de bine au fostu, ca in conferintiele nóstre dietali din Clusiu s'au desbatutu acea cestiune vitale: cá sa intrâmu séu bá la dieta? si s'au aflatu de bine dupa desbateri obiective tienute, asiá dara fâra defaimarea persónei cui-va, cá sa intrâmu la dieta, si ca acolo cá membrii legislatiei patriei nóstre sa lucrâmu pentru binele tierei nóstre, si acolo sa aperâmu si interesele natiunei nóstre; si câtu de bine au fostu ca neamu dusu la dieta, s'au vediutu din urmatele manifestatiuni ale natiunei intregi prin jurnale si adrese de multiamire! Câtu de bine neau parutu nóua tutororu, cari amu fostu in actiune, câci inca atunci amu simtitu in noi toti, cum resultatulu urmatu dupa actiunea nóstra complinita ne-a incoragiatu pre noi la continuarea ori carii actiuni de aperarea causei nationali si spre viitoriu pre terenulu legalu.

Câtu de frumósa, si adeveratu fratiésca au fostu cointelegerea nóstra ultima dela Alb'a-Iuli'a!

Si totu-si, durere, acum ce vedu! In locu de o continuare armonica a lucrariloru nóstre de acolo de unde o amu lasatu, vedu inceputa o fractiune de actia cu totulu afara de ograd'a otaririloru congreseloru nationali din a. 1861 si 1863! in locu sa mi se fia predatu memorandulo otaritu, vedu o fapta complinita intr'unu chipu ilegalu si arbitrariu, in locu sa se fia intrebuintiatu tempulu celu oportunu spre lamurirea stadiului, in care au ajunsu si se afla astadi caus'a cea sânta si cu atât'a pietate purtata pâna acum a natiei, vedu, ca se lucra pentru stricarea cararei celei umblate cu sporiu, si pentru radicarea altei nóue problematice, in locu de a se basá pre plenipotenti'a generale a natiunei data si concrediuta comitetului nationalu, vedu, ca se cauta fabricarea altoru plenipotentie unilaterali, care sa nimicésca valórea plenipotentiei celei deobligatóre pentru totu-dé-un'a! in locu de a alergá la aren'a luptei publice pre calea probata si, aprobata vedu cum unii putieni se apuca a seduce pre cei usiori crediatori pre calea cea ratacita a petitiei odióse, ce nu este apta de alt'a, de câtu a pierde cu-ea si putienulu terenu legalu, ce l'amu fostu câsfigatu cu atât'a sudóre! si in fine in locu de a vorbí si scrie obiectivu din partea tuturoru barbatiloru nostrii despre caus'a nationale, vedu, audu, si cetescu mai in tóte dilele, cum unii sedusi de un'a séu de alta patima defaima privatu si in publice pre Archierei si pre toti acei'a amploiati de nationalitatea româna, carii nu vreau sa imitedie sarcasmele loru, si cum arunca asupr'a-le inegriri si defaimari nemeritate, cá numai ei sa multiamésca ambitiunile loru desiarte, de-si voiu de alta parte sa presupunu despre ei atât'a conscientiositate nationale si patriotica, ca ei intr'o parte a inimei loru se voru bucurá, ca au gasitu pre câtiva usioru crediatori, carii leau datu subscriptiuni si spese de drumu pentru Vien'a, dara in sufletulu loru voru audí o voce poternica, care le va dice loru, ca nici ei, nici altii, intre carii conumeru eu si pre noi ambii Archierei, nu suntu in stare a corespunde aceloru momente mari si multe din plenipotentiele loru, si anume I. din cele esmise din Blasiu: „cá ei — deputatii Baritiu si Ratiu — sa apere caus'a politica, drepturile castigate, si tóte interesele nationali la tóte locurile competente staruindu, cá natiunea româna nu numai sa se sustiena, ci de facto sa se ilocedie si in usulu si folosinti'a practica a tuturoru drepturiloru sele nationali privilegi de Majastatea Sea castigate, precum si a tuturoru drepturiloru acelor'a, care natiunei române cá unei natiuni regnicolare si politice i se cuvinu"; II. din cele esmise din Brasiovu: „ cá D-loru sa substérna la locurile mai inalte, séu déca se va aflá cu cale, tocm'a si la préinaltulu tronu acele dorintie si suferintie ale nóstre, si ale celoru, carii le simtu impreuna cu noi, care in dilele nóstre nu se potu face cunoscute prin diet'a tierei, séu prin adunârile municipale, indatorându-se totu odata aceiasi pleniptentiati, cá sa fia cu tóta luarea aminte si la starea cea decadiuta a industriei, a comerciului, a economiei, si preste totu a lipsei cei domnitóre din putien'a cerculare a numerariului, prin urmare sa lucre si pentru castigarea unei bance ipotecarie promise de Majestatea Sea in un'a din propusatiunile regesci din 1 Iuliu 1863, dandu-ne apoi séma la tempulu séu de aceea, ce voru fi lucratu." Inca mai voiu sa presupunu despre conscientiositatea patriotica si nationale a aceloru deputati, ca ei voru recunósce in sufletulu loru, cumca momentele espuse in plenipoteutiele loru suntu obiecte ale legislatiunei intr'o tiéra constitutionale, dara nu obiecte de petitiuni unilaterali, si ca la pertractarea loru constitutionale nu se face colecta dela particulari, ci tiér'a se ingrijesce pentru intempinarea speseloru recerute.

Din acestea premise binevoiesce a vedea Escelentia! ca eu lucrârile complinite din suslandat'a-ti epistola nu sum in stare ale acceptá din aceea simpla dara fundata causa, câci acele nu s'au pertractatu potrivitu concluseloru, care congresele nationali din a. 1861 si 1863, le-au stabilitu spre binele causei natiunei, si alu sustienerei bunei fratiesci cointielegeri.

Binevoesce, me rogu Escelentia! a-ti aduce aminte, cum in tómn'a anului 1860 ne-amu intielesu fratiesce pentru o deputatiune la Vien'a cu Escelenti'a Ta in fruntea ei, si eu de acasa ti-amu datu totu putinciosulu sucursu, si ce multiamire cordiale amu seceratu noi Archiereii in siedinti'a dintâiu a Congresului nationalu din lun'a lui Ianuariu 1861 pentru acést'a a nóstra armonica conlucrare; — binevoesce, me rogu Escelentia! a-ti aduce aminte, cum in primavér'a anului 1861 s'au aretatu trebuinti'a tramiterei unei deputatiuni la Vien'a, carea dintâiu s'au pertractatu la Sabiiu sub presiedinti'a mea prin comitetulu nationalu, si protocolulu acestei siedintie de comitetu s'au comunicatu Escelentiei Tale prin doi membri ai comitetului, cu rogarea, cá Escelenti'a Ta sa binevoiesci a pertractá cu ceia-lalti membri ai comitetului din Blasiu si din giurulu lui acelasi obiectu, si numai dupa pertractarea si aprobarea obiectului cestionatu si din partea siedintiei comitetului dela Escelenti'a Ta, s'au pusu in lucrare ide'a deputatiunei nationali, cá convingeri si decisiuni unanime ale amenduroru Archierei, si ale barbatiloru nationali de incredere, pre cari Congresulu din 1861 iau designatu pentru ducerea trebiloru nationali pre lânga si cu Archiereii.

Binevoiesce asiá dara a te convinge Escelentia! din cele ce amu atinsu ací in lineamente generali, ca I, insinuarea aceea, cá cum eu a-siu fi parasitu caus'a natiunei, este nefundata; II, ca eu amu remasu in continuitatea conducerei causei nóstre, precum modalitatea ei o prescriu decissiunile congreseloru nationali; III, ca eu nimic'a nu recunoscu de legalu in conducerea causei nationali, ceea ce nu corespunde decissiuniloru dela congresele nationali.

*) Tiparite in tipografi'a archidiecesana din Sabiiu 1868.

Diet'a Ungariei.

In siedinti'a din 23 Novembre interpeléza, dupa resolvirea formalieloru si alteloru, V. Babesiu pre ministrulu de financie respective pre ministeriulu intregu ca are cunoscintia despre lips'a cea mare de bucate din Banatu si pârtile Muresiului; si are de cugetu a luá mesurile necesarie pentru evitarea unei fómete eventuale si a sistá in deosebi esecutiunile de contributiune?

Ministrulu de comerciu S. Szlavy presinta contractulu de telegrafu incheiatu in 5 Octobre a. c. cu Germani'a.

La ordinea dilei sta desbaterea proiectului de lege despre cass'a domesticale a jurisdictiuniloru. La desbatere iau parte I. Schwarz, A. Lazar, Sig. Papp si K. Szell; in fine se acceptéza propunerea sectiunei financiali, cu ce siedinti'a se incheia.

In siedinti'a din 30 Novembre se cetesce si autentica mai intâiu protocolulu siedintiei precedinte. Dupa aceea cetesce presiedintele casei o scrisóre capetata dela contele Andrássy prin, care acest'a impartasiesce ca din caus'a denumirei sele de ministrualu esternuloru nu mai póte luá parte la siedintiele camerei si din acést'a causa 'si depune mandatulu de deputatu. Dupa une-altele intréba daputatulu Al. Maximovics pre ministru-presiedinte: ca are regimulu de cugetu a asterne, inainte de inceperea desbaterei despre bugetulu confinieloru militari, tóte actele privitóre la afacerile aceste, câci numai asiá va fi possibile o desbatere fundamentale.

K. Tisza propune sa se suspénda votarea bugetului pentru confiniele militari pâna câudu regimului nu va dá desluciri lemurite despre relatiunile proprie ale confinieloru.

Dupa aceste se asterau mai multe petitiuni private care se transpunu comissiunei respective.

S. Vidliczkay intréba pre ministrulu de justi-

tia ca are de cugetu a activá organisatiunea cea nóua a judecatorieloru pâna la 1 Ianuariu 1872 ? si ca ce mesuri a luatu pentru cá sa nu se intrerupa continuitatea justitiei prin organisatiunea cea nóua ?

Urméza desbaterea generale despre bugetulu anului 1872.

K. Széll, cá referinte alu sectiunei financiali ia cuventulu pentru de a motivá si recomandá raportulu comitetului. Vorbitoriulu da mai intâiu o compunere scurta a sumeloru principali ale bugetului si amintesce momentele care causara crescerea veniturileru câtu si a speseloru. Aceste suntu: reform'a judecatorieloru, inmultirea drumuriloru si desmilitarisarea confinieloru militari câtu si sporirea statului honvediescu. La desbatere ia astadi parte numai K. Ghyczy si ministrulu Kerkapolyi ; acestu din urma constatéza intre altele cu placere ca elaboratele minoritâtiei si majoritâtiei comitetului financialu nu diferescu in principiu si in directiune si ca manifestéza numai cu privintia la aplicare pareri deosebite. Incheierea siedintiei la 3 óre.

Pest'a, in 5 Decembre n. 1871.

De siguru, ca cestiunile denumiriloru la judecatoriele infiintiande va interesá pre multi, fórte pre multi, din inteligenti'a româna ; ba este o intrebare de viétia. Eata ce se intempla pre aici in asta causa. De mai multe septamâni se lucra in ministeriulu de justitia cu neobosire la statorirea tabeleloru pentru functionarii viitori. Venindu la rendu si listele pentru Transilvani'a, dlu ministru au chiamatu pre deputatii tierei si alesii poporului spre a-i consultá despre persónele denuminde, a câroru votu si recomandatiuni negresitu va avea mare valóre. Asiá au alergatu la ministru deputatii magiari, secui si sasi din Transilvani'a.

Ne potemu dara imaginá sórtea românileru ce au competatu la posturile de justitia !

Ba s'au vorbitu si acesa in publicu, ca deputatii sasi au amenintiatu ministrului cu trecerea la partid'a stânga, déca va denumí in fondulu regiu mai multi români, decâtu aru concede dloru. Este firesce numai o fama inse póte fi si adeverata. Totu asiá se dice ca deputatii sasi si unguri, in locuri unde ambe acestea natiuni au interesu, au facutu compromise, concediendu-si unii la alti barbati de ai loru ; si acést'a este possibilu.

Óre cari deputati voru vorbí pentru românii nostrii ?

Se mai simti ca dlu ministru va intrebá despre noi, si pre unii functionari ai nostrii de aici.

Nu se vedu inse semne, ci se pare ca dlu ministru vrea a consultá numai pre ablegatii poporului si membrii corpului legislativu, cari representéza tiér'a si poporulu.

Asteptâmu dara sa vedemu, óre nu va intrebá dlu ministru, câtu ne atinge pre noi, pre comitetulu nationalu dela Mercurea pre carele 3 membrii ai comitetului ad hoc din Sabiiu, din nou l'au proclamatu de representantele causeloru nationali !

Din protopopiatulu gr. or. alu Albei-Iuliei
4 Decem. st. n. 1871.

Domnule Redactoru ! Dupa ce de disputele activistiloru si passivistiloru pre terenulu politicu dusa in diuariele române pâna la personalitâti, suntemu satui, *) 'mi ceru putientelu spaciu in stimatulu dvóstre diuariu pentru a poté incunosciintiá publiculu cetitoriu si despre cele ce se petrecu, cu deosebire in jurulu nostru pre terenulu bisericescu, carii lucruri totu asiá de interesante potu fi pentru noi greco-orientali cá si cele de pre terenulu politicu, de unde 'mi voiu luá libertate a descrie pre scurtu decurgerea lucruriloru in sinodulu nostru protopopescu estraordinariu conchiamatu in Alb'a-Iuli'a pre 6 si respective 18 Novembre st. v. n. cur.

Dupa ce, membrii sinodului protopopescu chiamati in urm'a ordinatiunei prévenerabilului consistoriu archidiecesanu de sub nrulu 775 a. c. prin unu cercularin a sântiei sele parintelui protopopu d. Alesandru Tordosianu de dato 20 Octobre sub nrulu 86 a. c. — din caus'a unui tempu ploiosu, si póte si din acelu incidentu ca tocm'a pre aceea di fù chiamata si o conferintia de inteligenti in Zlatn'a pentru pregatirile necesarie la alegerile membriloru pentru comitetulu comitatensu — pre aceea di nu se potura aduná in numeru cá sa póta aduce otariri valide, asiá, sinodulu la otarirea celoru presenti se amânà pâna in 18 Novembre a. c.

In acést'a di adunându-se membrii sinodului in biseric'a din orasiulu Balgradului intr'unu numeru destulu de mare pentru a poté aduce otariri valide, acel'a (sinodulu) 'si luà inceputulu la 10 óre ant. m. deschisu fiindu prin o cuventare a domnului protopopu, in care se descrise scopulu si insemnatatea acestui sinodu.

Dupa deschiderea sinodului se da cetire ordinatiunei préveneratului consistoriu arch. de sub numerulu mai in susu citatu, referitóre la acestu sinodu. Dupa cetirea acestei ordinatiuni domnulu Grigoriu Mezei, membru mirénu alu sinodului, tiene o vorbire in care intre altele, aretându datorintiele unui preotu carii cadu afara de functiunile preotiesci, spre a câroru implinire se poftesce sa aiba unu preotu cualificatiunile recerute spre aceea, carii (cualificatiuni) numai cu spese se potu câstigá, si usiuratu de greutâtile subsistintiei sele si le póte cele câstigate unu preotu pastrá, iéra nu cu sap'a si córnele plugului in mâna, la ce din caus'a dotatiunei cei rele suntu cei mai multi preoti ai nostri restrinsi, nu spre putien'a dauna a poporului nostru credinciosu, bunu, dara remasu tare indareptu in cultura, si tocm'a din defectulu culturei fórte superstitiosu, pre carele alu scóte dintru acelea, si ai dá invetiaturi senatóse nimenea nu e intru atât'a chiamatu cá preotimea nóstra, dara fiindu ca, a luminá, numai acel'a póte care insu-si e luminatu, deci cá pre viitoriu poporulu nostru sa se póta provede cu preoti luminati, provóca membrii sinodului ca precum la olalta adunati in sinodu, asiá si fiesce-carele deschilinitu cá membru singuratecu alu bisericei nóstre, sa lucre din tóte poterile cá problem'a imbunatatirei platiloru preotiesci, care e scopulu si a adunarei nóstre, sa se deslege câtu mai corespundietoriu scopului si spre indestulirea preotimei nóstre, cá asiá, déca pretindemu dela preotii nostri datorintie sa le inlesnimu si calea spre implinirea acelor'a, prin rebonificarea platiloru loru preotiesci.

Acésta vorbire aflându placerea sinodului vorbitoriulu fù salutatu cu „sa traiésca.“

Dupa aceste sinodulu venindu la meritulu lucrului, inainte de tóte se da cetire conclusului sinodului archidiecesanu privitoriu la regularea parochieloru si imbunatatirea platiloru preotiesci.

Dupa cetirea acestui conclusu d. protopopu pune la rendu cá obiectu de pertractare cele cuprinse in punctulu I alu acestui conclusu, adeca : regularea tacseloru stolari dela deosebitele functiuni preotiesci si clasificarea parochieloru.

Dupa cetirea inca odata alu acestui punctu ia cuventulu d. advocatu Nicolau Gaitanu si dupa o cuventare scurta in care se silesce a aretá ca regularea tacseloru stolari si classificarea parochieloru numai atuncea se póte face câudu se voru scí venitele preotiesci in fiesce-care parochie, dupa acelea fiindu a se regulá tacs'a stolei si a se classificá parochiele — face propunerea : ca sinodulu delaturându punctulu I din conclusulu sinodului arch. adeca regularea tacseloru stolari si classificarea parochieloru sa purcéda la alegerea a doi membri mireni carii sa fia recomendati veneratului consistoriu spre denumire cá comisari lânga d. protopopu spre a esí in comunele din tractu si a se intielege cu sinódele parochiali pentru imbunatatirea platiloru preotiesci, iéra regularea tacseloru stolari si classificarea parochieloru sa o faca sinodulu numai dupa ce comissi'a esmitânda 'si va implini elaboratulu seu.

Dupa d. Gaitanu 'si ridica cuventulu d. Grigoriu Mezei si intr'o vorbire mai lunga, aretându impractibilitatea procedurei recomendata de d. Gaitanu precum si confusiunea in care aru veni comissi'a esmisa prin parochii, câudu amenându sinonedulu regularea tacseloru stolari — carii aru fi fórt de doritu incâtu aru fi cu potintia, si aru concede impregiurârile, a se aduce in uniformtate in tóte parochiele — nu aru scí aceea (comisia) ce venitu i póte computá parochului in cutare parochie dupa stola, fiindu ca usulu de pâna acum cu privire la tacsele stolei, cu regularea acelor'a sa póte schimbá, si ne fiindu classificate parochiele, nu aru sci comisi'a pentru care clasa din celea 3 otarite de sinodulu arch. aru trebuí sa-i esopereze venitulu preotului in o parochia si alt'a, cu cari lucruri ne fiindu comissi'a in chiaru, nici ca aru poté lucrá cu siguritate, neavendu basa pre care sa-si intemeieze operatulu seu — face propunerea : ca sinodulu, conformu conclusului sinodului arch., dela care a se abate nici ca e iertatu, fiindu in acel'a categoricu spusu ca comissiunile esmise prin parochii pre bas'a regularei tacseloru stolari si a classificarei parochieloru sa-si duca operatele sele — sa se ieie neamenaveru la pertractare regulrrea tacseloru stolari si classificarea parochieloru, cá comissiunea câudu va esí prin parochii sa aiba la mâna unu indreptariu dupa care sa-si duca operatele sele. Iéra pentru elaborarea acestor'a propune : a sa alege o comissiune de 5, constatatóre din 2 preoti si 3 mireni, care (comissiune) sa fie indatorata pre o di anumita, in care aru otarí sinodulu, a se aduna din nou, a-si ascerne elaboratulu seu, lucratu in tempu liniscitu si cu cumpatu bunu, sinodului spre alu esaminá si a-si face observarile sele la elu.

Acestea 2 propuneri dedera ansa la o disputa infocata intre membrii sinodului nostru, si cu deosebire intre dd. propunatori intre carii si unulu si altulu aperându-si propunerea sea cu totu ce-i stá in potintia, nici unulu nu vrù a cede celui'a-laltu, mai pre urma vediendu-se obiectulu destulu de discutatu se face propunere a se cumpani propunerile prin votisare, câudu d. Gaitanu apropiându-se câtra vr'o 7 membri sinodali dintre tiereni, carii erau grupati la unu locu, si cari in simplicitatea loru — care de altmintrelea nu e de a li-o imputá — nu sciá despre ce curge disput'a, sub pretestu ca le esplica propunerile, i indémna ai partini propunerea dsele, de unde au urmatu ca propunerea dlui Gaitanu fù primita si radicata la valóre de conclusu cu 10 contr'a 7 voturi.

Déca erá in valóre principiulu „vota sunt ponderanda non numeranda“ atunci fâra indoiela propunerea dlui Gaitanu aru fi picatu, fiindu ca aceea afara de 2 membri inteligenti fù spriginita totu numai de tierani, carii — precum diseiu nu intielegeau caus'a disputeloru, va sa dica nu sciau proprialminte despre ce curgu acelea, pâna câudu propunerea dlui Mezei erá spriginita totu de ómeni inteligenti preoti si mireni.

Cumca préveneratulu consistoriu, asternându-se protocolulu sinodului nostru, dupa ce acel'a (sinodulu) nu au procesu in intielesulu legei, ci trecându preste punctulu I din conclusulu sinodului archidiecesanu, care préintieleptiesce dictéza mai nainte regularea tacseloru stolari si classificarea parochieloru, si numai dupa aceea esmiterea comissiuniloru prin parochii, dupa ce dicu, sinodulu nostru au delaturatu de totu cu acésta ocasiune pertractarea celoru cuprinse in acestu punctu, si au pertractatu punctulu II-lea — Préveneratu acel'a va lasá de buna acésta procedura a sinodului nostru ? ori neprimindu-o ne va indrumá la lege, punendu-i sinodului de datorintia a sa aduná din nou si conformu legei a tractá caus'a regularei tacseloru stolari si classificarea parochieloru, — aceea acum'a e inca secretulu tempului, — numai mai târdiu vomu poté scí. — Sa continuâmu mai incolo sirulu lucruriloru.

Dupa ce se sfersi disputele cu propunerile de mai susu, d. Gaitanu propune a i se dá comissiunei esmitende prin parochii instructiuni, carii formulându-se — déca — 'mi aducu bine aminte in 7 puncte — se iau la protocolu. De altmintrelea a dá instructiuni comissiunei esmitende mai ca erá superfluu, pentru ca aceea ce contiene instructiunea va fi silita a o face si fâra instructiune, din causa ca poftesce elaboratulu insu-si s. c. inventarea averei bis., eruarea veniteloru bis. si preotiesci, totu atâtea lucruri de lipsa, fâra carii anevoie credu sa-si póta comissiunea duce lucrurile sele, cu atât'a mai vertosu fiindu ca nu in putiene locuri, cá sa se póta esoperá preotului o plata cuviinciósa, va fi silita comissiunea a luá refugiu la averea bisericésca.

Se pune la rendu alegerea a 2 membrii mireni, carii sa fia proposi v. consistoriu arch. spre denumire cá comisari lânga dnulu protopopu in comissiunea esmitenda prin parochii.

Din consideratiune ca déca s'aru pune sarcin'a aceea pentru totu protopopiatulu numai pre 2 membrii, acei'a — considerându-si ocupationile ómeniloru private, — aru fi pré graa, — sinodulu decide : a sa impartí totu protopopiatulu in 3 pârti, alegându-se pentru fiesce-care parte câte 2 barbati apti, cá membri ordinari, si câte unu suplentu, carii dupa ce — ascernuti fiindu consistoriului, — 'si voru capetá denumirile, fâra amenare sa-si incépa lucrarile insotiendu pre d. protopopu cari câudu voru fi provocati, prin parochii

---

*) Cu stât'a inse nu folositi causei ; cá sa incete disputele e de lipsa cá Dt'a si altii cá Dt'a se ve interesati mai multu de politica in sensulu care-lu veti aflá mai bunu. Red.

Venindu la rendu alegerea membriloru acestor'a la propunerea dnului protopopu se alegu: in cerculu I dd. Nicolau Gaitanu sî Nicolau Crisianu ordinari, sî Vasiliu Gligoru suplentu. In cerculu II-le Grigoriu Mezei sî Nicolau Nestoru ordinari, si Georgiu Fagarasianu suplento. In cerculu III-lea Ioanu Moldovanu, Nicolau Florescu ordinari, sî Ioanu Nenescu suplentu.

Cu acestea finindu-si sinodulu lucrarile sele, se alege pentru verificarea protocolului o comissiune de 3 membrii, cu care sinodulu conchiamatu in caus'a imbunatatirei platiloru preotiesci prin o cuventare scurta a dlui protopopu se inchide.

Din cele scrise te vei póte convinge dnule redactoru! ca ómenii nostri apucându-se de resolvirea acestei cause importante suntu fórte miscati de insemnatatea ei, succesulu celu bunu multu aterna dela intieleptiunea barbatiloru incredintiati a tractá cu poporulu prin parochii, la care (poporu) cu buna séma nu pré mare voia va aflá comissiunea spre imbunatatirea platiloru preotiesci cu deosebire, acolo, unde nefiindu alte medilóce, va fi silita alu indemná a mai mari prestatiunile parochului pâna ací usitate.

Asiu recomendá comissiunei esmise sa fia cauta cu deosebire in comunele unde românii suntu de dóue religiuni, cá nu vrendu a ajutá pârtiei sa strice totului, deschidiendu-le calea la cei interesati a se folosí de ocasiune — cu unu cuventu sa fimu blândi cá porumbii sî intielepti cá sierpii.

Unu membru mirénu alu sinodului.

Apoldu-mare, 21 Nov. 1871.

Domnule redactoru! Intre alte multe sî mari rele de care suferimu, se póte numerá cu totu dreptulu sî lips'a in tiér'a nóstra de midilóce bune de comunicatiune (drumuri). Acést'a lipsa se simte cu deosebire pre tempu ploiosu cá celu de fatia, cându desfundandu-se drumurile, afara de aceea decadiute, pornesce cine-va in vre-o caletoria sî indemnandu din tóte ale sele, cáiloru, pre une-locuri sî ale boiloru poteri, vede in fine, ca a facutu sporiu cá smeciu si-'si periclitéza prin intardîerea necevitabile intreprinderea. O astfeliu de fatalitate mi s'a intemplatu mie la datulu de mai susu, cându, pornindu de acasa cu cugetulu cá sa ajungu in aceea di sî sa noptediu in Sabiiu me vediurâmu silitu a cere dela unu românu din Apoldu-mare ospitalitate preste nópte. Fiindu inse dle redactoru, ca nu potu fi indiscretu fatia cu afaceri de ale mele private, scindu pre de alta parte ca nu se cuvine a obosí publiculu cu descriere de calamitâti private asiá dara sa me abatu dela de acestea sî sa ve scriu despre afaceri de interesu comunu; sî de óre-ce, dupa parerea mea, lucrulu care aru trebuí sa absórba totu interesulu comunu séu câtra care aru trebuí sa ne indreptâmu tóta atentiunea, e s c ó l 'a, asia dara sa scriu despre scóla, sî adeca despre scól'a romanésca din satulu in care noptediu fâra de voia.

De securu ca voru fi vediutu multi dintre stimatii cetitori cladirea cea frumósa a scólei din satulu atinsu; multi voru fi audîtu sî despre necasurile sî luptele cele multe sî grele ce au avutu a portá câti-va bravi crestini de ai nostri pâna la radicarea scólei cu „vecinii“ sasii, cari sî aici, séu póte mai multu cá pre aiurea, voiescu a infundá tóte in stomacele loru nesatióse. Luptele aceste au fostu cu atât'a mai crancene sî inversiunate cu câtu disii câti-va bravi, audiendu in continuu vorbindu-se ca „pastoriulu loru sufletescu“ P. Cr. aru fi in castrulu inimiciloru sî aru indemná din respoteri pre acesti'a la resistintia adeca sa nu contribuie din alodiu nimic'a pentru cladirea scólei romanesci, erau indignati preste mesura. Indignationea acést'a crescea din dî in dî, de o potriva cu vorbele despre P. Cr., cari asemenea deveneau totu mai populare.

Inse vorbele vorbe sa fia; crestinii nostri si-au ajunsu scopulu, cu ce tóte erau bune déca aru fi remasu lucrulu pre lânga cele espuse. Dara durere! acést'a nu s'a intemplatu: Dupa cladirea scólei, care cá edificiu póte serví de modelu, sperau multi ca pentru românii din acestu satu va sosí o era nóua, er'a inaintârei, prosperarei ceea ce inse pentru ei, bietii, a fostu sî remasu unu „desiderium pium“. Câci, nu destulu cu necasurile ce le avura cu radicarea edificiului, indata se ivira dupa aceea neintielegeri intre ei insasi, provocate dupa cum din tóte pârtile se afirma de p. Cr., asiá incâtu pré bine s'aru potea aplicá cuvintele: „Peirea ta din tine Israile!“ Portarea cea dura, amu dice inhumana, a acestui parinte cu eventualulu invetiatoriu, care servea mai in cinste, câci parochulu amintitu in locu de a indemaná pre ómeni sa imbunatatiésca plat'a invetiatoriului ii sfatuiá a i-o micsorá, sî care din acést'a causa pre totu anulu 'si cautá „largulu“ avù trist'a urmare de invetiatorii de professiune se fereau sî ferescu de satulu nostru cá de o spaima. — Dara sa me intorcu la starea lucrului de fatia sî sa nu mai vorbescu despre cele trecute: In anulu acest'a venindu tempulu inceperei prelegeriloru sî neavendu satulu acest'a inca invetiatoriu tocmitu, convine sinodulu parochialu pentru de a decide ce-va in afacerea acést'a. Cam de obiceiu invetiatoriulu se remunerá cu o ferdela de bucate dela familia. De-sî remuneratiunea acést'a nu se póte numí indestulitóre pentru tempulu de fatia, totusi, considerându pretiulu de astadi alu bucateloru, póte trece sî póte ca s'aru fi aplicatu vre-unu invetiatoriu pre lânga ea la acestu postu. Inse sa vedi! In susu atinsulu sinodu parochulu nostru, cá presiedinte alu sinodului, intréba pre ómeni ca nu le-aru vení mai bine la socotéla a dá in locu de o ferdela de bucate, bani, unu florinu séu 80 xr. de familia, la ceea ce ómenii se sî invoira si asiá léf'a invetiatoriului cadiù deodata celu mai putienu cu 60 fl. Cându parochulu aru fi aretatu ómeniloru necessitatea de a se imbunatati léf'a invetiat., acesti'a de securu s'aru fi învoitu sî la o ameliorare, insa asiá s'a intemplatu tocmai contrariulu sî din acést'a causa serimanii ómeni se vedu acum, in tempulu supremu, fâra invetiatoriu, care trista impregiurare va avea cele mai grele, daunóse urmâri. Nu se scie, ce scopu va fi avendu parochulu prin aceea uriciósa propunere in sinodu? Se vorbesce de comunu ca p. Cr. convinsu fiindu ca cu o asiá mica léfa nu se va aplicá vre-unu invetiatoriu aptu, are de cugetu a insarcinâ pre unulu n e c h i s m a t u din satu la postulu de invetiatoriu câci asiá unulu servesce sî cu léf'a jumetate sî in modulu acest'a profita sî p. Cr., ceealalta jumetate. — Déce in adeveru acestu parinte au avutu asiá intentiune rea, apoi i deplângemu putien'a pricere sî i condamnâmu egoismulu care tientesce la profitu chiaru sî din cele sânte. In fine facemu atente locurile competente la atari neajunse sî le rogâmu a intrevení sî pasî cu energia, câci numai atunci inaintarea spirituale a poporului românu 'si va poté luá sborulu multu doritu.

U n u c a l e t o r i u.

Domnule redactoru! Urmandu provocâriloru din mai multe pârti amu primitu mandatulu de a ingrigí medaliele comemorative in numele comitetului pentru serbarea dela Putn'a. — Cutediu a me adresá câtra d-vóstra in acésta causa rogându-ve cá sa binevoiti a imparti aceste monete*) intre cunoscutii d-vóstre cu urmatórele pretiuri:

Argintu	6	franci.
alpacu auritu . .	3	„
„ argintuitu .	2	„
„ naturalu . .	1	„

Dlu comerciantu B. G. Popoviciu a binevoitu a primí sarcin'a efectuirei technice a medalieloru: in casu de aru dorí cine-va inca monete afara de aceste, binevoiti a ve adresá câtra domni'a lui (Vien'a, Stadt, Fleischmarkt) aretându-i numerulu sî calitatea moneteloru dorite. — Totu câtra acestu domnu e de a se tramite sî pretiulu moneteloru vendute.

Sperediu, cumca caus'a, in care amu cutediatu a me adresá câtra d-vóstra me va scusá pentru acésta cutediare a mea.

Primiti stimate domnule asigurarea deosebitei mele consideratiuni.

In numele comitetului
Ioanu S l a v i c i u.

---

*) Noi inca nu amu primitu nici un'a. R.

Concursu.

Pentru ocuparea postului invetiatorescu la scól'a tractuala clas'a IV normala, confessionala gr. or. româna din oyidulu Siri'a, cu terminu pâna in 14 Decemvre a. c. st. v. care va fi sî diu'a alegerei. Emolumentele suntu: 600 fl. v. a. 12 orgii de lemne din cari se va incaldî sî scól'a sî cuartiru liberu. —

Doritorii de a ocupá postulu acest'a suntu avisati a-si tramite recursurile provediute cu atestatu de botezu sî de moralitate, cu testimoniu despre absolvirea preparandiei sî de cualificatiune, cu testimoniu despre absolvirea claseloru reale séu 4 clase gimnasiale, — dara sî acelor'a recursuri se voru primí cari au absolvatu 4 clase normale, déca voru documentá desteritatea in propunerea sciintieloru acestor'a, sî voru produce testimoniu de cualificatiune totu cu eminentie, sî cumca pre terenulu scolesticu suntu bine meritati. — Comitetulu protopresb. in Siri'a. —

Siri'a (Világos), la 24 Novembre 1871.

Comitetulu protopresb. alu Siriei.
Cu scirea sî convoirea mea
Ioanu M o l d o v a n u,
(1—3) inspectoru scolaru.

Concursu.

Pentru postulu unui invetiatoriu la scól'a normala gr. or. in Saliste cu salariu anuale de 200 fl. v. a. sî relutu banalu pentru lemne sî cuartiru de 50 fl. v. a.

Concurentii se tramita suplicele ajustate cum se cade sî scrise de mânile loru proprii pâna in 20 Decembre a. cur. st. vechiu la subsemnat'a eforia.

Saliste, 28 Novembre 1871.

(1—3) E f o r i 'a s c o l a r a.

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei statiuni invetiatoresci din comun'a Petreni cu alaturat'a comuna Tolti'a se escrie concursu pâna la 5 Dec. 1871.

Emolumentele suntu:

250 fl. v. a. léfa anuale platite in rate — cortelu naturalu sî lemnele debuincióse.

Doritorii de a ocupá acésta statiune au a-si asterne cererile loru in sensulu „Statutului organicu“ la scaunulu protopopescu alu Oresciei — aretanda ca au invetiatu 4 clase gimnasiale si cursulu pedagogicu séu clericalu. —

Orescia 22 Nov. 1871.

Nicolau P o p o v i c i u,
(3—3) protopopu.

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei vacante Heghigu, in tractulu protopopescu alu Heghigului, statatore din 114 familii, se escrie concursu pâna la 5 Decembre 871., in care di va fi sî alegerea de parochu.

Emolumintele suntu:

1. Casa parochiala cu dóua incaperi, camara, siura, gradin'a casei sî 3½ holde aratura.

2. Venitulu stolariu indatinatu, si dela 80 familii o ferdela grâu, dela 22 familii câte o ferdela cucurudiu si dela 12 familii câte o jumetate ferdela cucurudiu apoi dela cei cu vite tragatóre unu caru de lemne.

Doritorii de a ocupá acésta statiune au sa astérna concursele loru instruite in sensulu statutului organicu, la scaunulu protopopescu in Brasiovu pâna la tempulu prefiptu.

Brasiovu 13 Novembre 1871.

Cu intielegerea comitetului parochialu.
Ioanu P e t r i c u,
(3—3) Protopopu.

E d i c t u.

Iustin'a nas uta Iacovu Craciunu din Ghimbavu, de religiunea gr. or. carea de mai multu tempu a parasitu cu necredintia pre legiuitulu seu barbatu Constandinu Davidu din Sanpetru, se citédia prin acést'a, a se infatisiá inaintea subscrisului scaunu protopopescu, pâna in terminu de unu anu sî o dî dela datulu de josu, câci altmintrelea procesulu divortialu intentatu de barbatulu seu in contra-i, se va decide sî in absenti'a ei, in sensulu canóneloru S nóstre biserici.

Zernesti in 1-a Octobre 1871.

Dela scaunulu protopresbiteralu alu Branului.
I. M e t i a n u,
(2—3) Protopopu.

Redactoru responsabietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a si tiparialu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl.

Nru 97. ANULU XIX.

Sabiiu, in 5/17 Decembre 1871.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Invitare de prenumeratiune
la
„Telegrafulu Romanu"

Cu inceputulu anului 1872, se deschide prin acést'a prenumeratiune nóua la acésta fóia.

„Telegrafulu Romanu", va esî cá sî pâna acum de dóue ori pe septamâna Joi'a sî Duminec'a. — Pretiulu abonamentului pre anulu intregu e:

Pentru Sabiiu 7 fl. pe 1/2 de anu 3 fl. 50 xr., pe 1/4 anu 1 fl. 75 xr. v. a.

Pentru sî Monarchi'a austro-ungurésca pe anu 8 fl. pe 1/2 anu 4 fl. pe 1/4 anu 2 fl. v. a.

Pentru Romani'a sî strainatate, pe anu 12 fl., pe 1/2 anu 6 fl., pe 1/4 anu 3 fl. v. a.

DD. abonanti suntu rugati a nu intardiá cu tramiterea prenumeratiuniloru.

Adresele ne rugâmu a se scrie curatu, sî in locu de epistole de prenumeratiune recomandâmu on. publ. avisurile postali, **(Posta-Utalvány. — Post-Anweisung.)** cá impreunate cu spese mai putiene sî cá mai sigure pentru inaintarea baniloru de prenumeratiune la

Editur'a „Telegrafului Romanu"
in Sabiiu.

Dela Brasiovu sî din alte pârti ni vinu rapórte despre serbarea dîlei onomastice a Escel. Sele Présântitului Archiepiscopu sî Metropolitu Andreiu Baronu de Siagun'a.

Articuli anonimi.

VI. Situatiunea românîloru, depinsa sî in documentulu citatu in articululu premergatoriu, a fostu fórte fatale pentru români. Dara sî mai fatale a fostu ceea ce s'a fostu urmatu din partea comitetului din Blasiu, sî ceea ce nu avù altu resultatu decâtu intrevenirea gubernului. Unu decretu guberniale din 2 Novembre 1866 este indreptatu câtra Metropolitii ambeloru confessiuni. In decretu se espune ca i-a venitu (guberniului) la cunoscintia, ca esista unu comitetu in Blasiu, sub presiedinti'a canonicului Fekete, avendu de secretariu pre reposatulu Dr. Bobu, cu scopu de a aduná colecte de bani sî subscriptiuni in afaceri natiunali, deci oprindu strinsu comitetulu, trage pre Metropoliti la respundere pentru aducerea lui in viétia.

Nu va prinde mirarea pro nimene cu mintea intréga, déca unu guvernu in tempuri asiá miscate, cum erau acele, nu sta indiferinte fatia cu ori-ce intreprindere mai mare, de natura politica; cu tóte ca eschide nu potemu nici suposetiunea, ca contrarii intereseloru nóstre „seculari", dupa cum i numescu „politicii" nostri, se poteau folosí anume sî fâra de a gasí ce-va periculosu in crearea mentiunatului comitetu, de netactulu comitetului sî a celoru ce l'au ocrotitu si potura face, precum sî facura, capitalu politicu, prin care sa paraliseze chiaru sî actiuni legali politice, cari aru fi fostu de lipsa sa se faca din partea românîloru.

Metropolitulu din Sabiiu nu sciá nimic'a de tóte câte se intemplasera in Blasiu, prin urmare nici vre-o respunsabilitate nu potù sa ia asupra-si; dara nici ca se potea acusá pre sine in hatêrulu unoru ómeni fâra de nici o pricepere, cari lucrau totu câudu nu trebuiá sî ce nu trebuiá. Sî asiá a respunsu gubernului ca, afara de vre-o doi trei protopresbiteri sedusi, cei de confessiunea gr. or. nu participara la lucrârile acestui comitetu.

Metropolitulu din Sabiiu, in procederea-i corecta sî fatia cu caus'a natiunale sî cu guberniulu nu se clatiná de locu, nici lasá a se seduce de vocile amenintiatórie emanate din utopiele câtoruva cu crerii inferbentati. Elu a sciutu sî cu ocasiunea acést'a sa apretuiésca situatiunea intréga sî lips'a ei de unu radîmu poternicu de legalitate, sî asiá precum a respunsu guberniului in anulu precedinte, câudu dela Blasiu se denunciase prin nr. 75 alu „Concordiei" planulu totu acolo intentiunatu: de a se tiené unu congresu, fâra de concessiune mai inalta, in o forma, carea sa compromita pre ambii Metropoliti, — ca fâra de concessiunea mai inalta nu afla de consultu a se tiené unu congresu, aratà sî acum ca la intreprinderi copilaresci partea cea matora a natiunei nu ia parte sî asiá consecuinti'a erá sa fia, ca guvernulu tóte usiurintiele aceste sa nu le ascrie natiunei.

Câtu abusu s'a facutu inse cu procederea acést'a a veneratului prelatu ne arata colónele „Gazetei Tr." sî a „Concordiei" din anii acei'a*) pâna câudu inca „Tel. Rom." inca nu incepuse defensiv'a cu nr. 87 alu seu.

Considerându procederea inscenata cu comitetulu sî cu suplic'a de carea amintiseramu inca mai inainte vomu, sî va aflá ori-cine, ca dóue impregiurâri urméza mai departe acum cá nisce triste consecintie din cele ce s'au petrecutu in tiér'a nóstra intre români, sî adeca: caus'a natiunale incéta de a mai stá pre terenulu ei de mai inainte sî devine o causa simpla petitiunaria; mai departe o parte mare de români se retragu cu totulu din aren'a publica sî facu locu neromâniloru sa represinte ei poporulu, se intielege sî pre celu romanescu, in diet'a din Pest'a. Cu tóte aceste o parte alese deputati sî acesti'a 'si ocupara locurile loru in diet'a numita. Dara acesti deputati erau ómenii cei mai de vaieratu pre lume. Pentru ca „Gazet'a Transilvaniei, carea in 12 nri ai sei din anulu 1866 indemnase la alegerile la diet'a din Pest'a, incepù mai târdîu a suflá din tóte poterile in trambiti'a passivitâtiei sî cu dens'a toti aseclii ei. Procedur'a acést'a a produsu confusiune mare sî pentru aceea, pentru ca ea apelá totu la simtiemintele cele in adeveru vatemate ale românîloru; detragea inse din vederea loru ceea ce pretindea mintea sanatósa, sî asiá in urm'a schimbâriloru celoru mari politice fu lucru usioru, cá sa afle pre multi cari sa créda, cá sî dens'a, ca preste nópte iéra ne potemu inturná la ceea ce fusese mai inainte. Deputatii români, lasa ca erau din trensii sî de acei'a, cari nu cuprindeau de locu pusetiunea loru, erau privati de spriginulu moralu alu poporului românu sî alu unei pârti insemnate a pressei lui, sî de alta parte chiamati de a luptá cu o majoritate neinvincibile in diet'a ungurésca sî cá sa fia corón'a releloru perfecta erau desconsiderati din causele mai susu aretate nu numai de acea majoritate dietale, ci sî de o parte a deputatiloru români din Ungari'a, cari asemenea se vede ca nu poteau cuprinde situatiunea de atunci a imperiului austro-ungurescu.

Diet'a Ungariei se redeschide in Novembre a acelui anu prin unu rescriptu, in carele se dice, ca scopulu finale sî nestramutabile alu desbateriloru reincepute remane precum s'a dîsu in cuventulu de tronu: regularea referintiei intre pârtile singuratice ale monarchiei sî restatorirea stârei autonomice a Ungariei. Amintesce de evenemintele resbelice sî despre incheiarea pâcei cu Prussi'a sî arata ca este necessitate imperativa de a grabí cu regularea afaceriloru interne. Vaiera amânarea dietei cu atâtu mai vertosu, cu câtu se erá elaboratu in un'a din comissiunile dietali unu proiectu, carele cuprinde lucruri in sine, câroru regele le-au fostu esprimatu recunóscerea din parte-si, fiindu ca ele suntu punctulu de manecare câtra realisarea unei impacâri, carea contiene in sine asecurarea esistintiei monarchiei. In acel'a-si rescriptu se promtte sî denumirea unui ministeriu respunsabile.

Cu privire la acestu rescriptu in un'a din siedintiele cele mai de aprópe Deak face propunerea de cuprinsulu urmatoriu:

„Sarcin'a apasatóre, causata prin suspendarea nelegale a constitutiunei, nu s'au delaturatu inca nici prin prea inaltulu rescriptu. In adresele nóstre, cari le-amu asternutu Maj. Sele despre continuitatea de dreptu, nu amu staruitu numai la aceea, cá sa se recunósca drepturilei nóstre constitutionali, ci ne-amu rogatu sî amu staruitu cu deosebire pentru aceea cá numai dacâtu sa se restituie sî sa se esecuteze constitutiunea nóstra sî legile nóstre in deplin'a loru valóre, sî cá in modulu acest'a sa pasiésca continuitatea de dreptu sî in fapta sî aievea in viétia. Numai impregiurarea acést'a singura aru fi in stare, a dá prin realisare viéti'a recunóscerei principale a drepturiloru nóstre, promissiunei sî sperantieloru, a risipí grigile nóstre si a impacá natiunea. Insa in prea inaltulu rescriptu regescu nu se afla acést'a. De óre-ce insa dorintiele nóstre cele drepte inca nici acum nu s'au realisatu, asiá facu propunerea:

„Cá sa ne adresâmu intr'o adresa nóua câtra Maj. Sea, in carea adresa pre baz'a adreseloru dinainte sî cu provocare la argumentele cele drepte, desfasiurate in acele cu precisiune, sa ne rugamu sî sa staruimu pentru restituirea câtu mai curenda a constitutiunei nóstre; sa nerogâmu sî sa staruimu pentru continuitatea de dreptu deplina sî faptica; sa ne rogâmu sî sa staruimu pentru tóte, pentru câte ne-amu rogatu sî amu staruitu in adresele nóstre de mai nainte. Prea inaltulu rescriptu regescu amintesce sî proiectulu, care s'au elaboratu, de 15 membrii, cu privinti'a la relatiunile, ce se nascu din interesulu comunu, sî face la operatulu acest'a unele observatiuni.

„De óre-ce cas'a (diet'a) nu póte intrá in consultarea acestoru observatiuni, eu aflu de bine, a esprime in adres'a nóstra: Diet'a au alesu dejá in 1 Martiu a. c. din midiloculu seu o comissiune statatóre din 67 membrii spre scopulu acel'a, cá sa elaboreze unu projectu despre determinarea sî modulu pertractârei relatiuniloru acelor'a, cari atingu in genere Ungari'a sî cele-lalte tieri, ce stau sub imperiulu monarchului comunu.

Comissiunea nu au adusu inca propunerea sea, cas'a ablegatiloru va luá dara in consideratiune observatiunile, cari se afla in rescriptulu regescu, pre lânga pertractarea propunerei comissiunei amintite. Dreptu aceea aflu de lipsa, ca decisiunea casei declarata sî in adresele de pâna acum, in urm'a câreia fu insarcinata comissiunea statatóre din 67 membrii cu elaborarea unui proiectu, sa se realiseze in intrég'a ei valóre. Pentru aceea comissiunea acést'a sa continue câtu mai curendu activitatea sea intrerupta prin amânarea dietei."

Deci in siedinti'a din 29 Nov. cal. v. se sî cetesce unu proiectu de respunsu din partea dietei de cuprinsulu urmatoriu:

Rescriptulu din urma nu póte inlatorá temerile

---

*) Sî „Gaz. Trans." din anulu acest'a nr. . . epistole anonime.

ca rogarea de a se restitui constitutiunea si continuitatea de dreptu nu s'a implinitu.

Suntu situatiuni in viéti'a staturiloru cari nu potu fi sustienute tempu indelungatu fára de a deveni periculóse. O asemenea stare e cându referintiele interne ale unui statu suntu sdruncinate si in disordine. Astadi o atare situatiune e cu atâtu mai periculósa pentru ca suntu o gramada de cestiuni ce amenintia Europ'a cu incurcaturi a câroru sfersitu nu se póte vedé. Referintiele nóstre interne nu suntu asiá de ordinate incâtu sa potemu cautá linisciti in stia la ori-ce eventualitate, pre carea o aru poté aduce incurcaturi din afara si intemplâri neprevediute.

Adres'a se róga de midilóce pentru o impacare aducatóre de linisce. Spre acestu sfersitu este inainte de tóte de lipsa restituirea constitutiunei intru tóte in interesulu tierei, dinastiei si a monarchiei intregi. Cererea acést'a se baséza pre tratate fundamentale. Partea aceea a rescriptului, carea tratéza de afecerile comune, se va desbate dupa ce se va fi pronuntiatu diet'a asupr'a lui. Amnesti'a sa se dea numai decâtu tuturoru esilatiloru. Numai implinirea dorintieloru potu sa realiseze impacarea. In fine si esprima bucuri'a, ca ce a vediutu diet'a ca ministeriulu respunsabilu se va introduce si in cele-lalte tieri ale monarchiei.

Eveneminte politice.

Stramutarea ministrului Andrássy la ministeriulu imperiale de esterne, credeau unii, ca va aduce confusiune in partid'a deakiana — guvernamentale. Din cele ce vedemu in „Pesti Napló“ si alte diuarie din Pest'a si Vien'a resulta, ca o conferintia a deakistiloru tienuta de curendu in Pest'a partid'a sta si adi totu asiá de compacta cá si in trecutu. „Pâna acum“, dice citatulu diurnalu, partid'a deakista a creatu ; de ací incolo va fi problem'a ei sa conserveze. Ea nu trebuie sa pauseze pâna atunci, pâna cându oper'a ei va fi obiectu de ofensiv'a unei partide mari“.

Caletori'a de deunedile a principelui Serbiei la Livadi'a fù ventilata de multe organe ale pub icitatiei si descrisa de unu pasu ostilu indreptatu in contr'a Austro-Ungariei, in specie, in contr'a ministrului Andrassy. Fói'a oficiósa din Belgradu „Iadinstvo“ se folosesce de ocasiune si reflectându la unu articulu din „Pesti N.“ in acésta materia dice ca Austro-Ungari'a se afla in relatiuni bune cu Russi'a, pentru ce sa nu ne aflâmu si noi in relatiuni bune cu poterea, cu carea Serbi'a are relatiuni amicabile dela urdirea ei. Unu altu evenementu, festivitatea ordinelui St. George la curtea din Petersbung, unde suntu mai multi principi si notabilitâti militarie din Prussi'a, a datu ocasiune tiarului rusescu sa se pronuncie in unu toastu fórte favorabilu asupr'a legaturiloru intre Russi'a si Germani'a. Din impregiurarea acést'a vedemu ca se facu conclusiuni partinitórie unei paci generale si durabile, carea coprinde in sine relatiuni pacinice si cu imperiulu nostru.

Din Franci'a se scriu lucruri ne liniscitórie. E mare temere ca imperialistii voru cercá vre-o intreprindere pentru restaurarea imperialismului.

Principele de coróna alu Angliei e fórte reu bolnavu.

Diet'a Ungariei.

In siedinti'a din 1 Decemvre se cetesce si autentica protocolulu siedintiei precedinte. Se ascernu petitiuni numeróse.

Dr. Sv. Miletics presinta dupa o motivare mai lunga urmatoriulu proiectu de conclusu : Presiedintele regimului unguresc se insarcinéza a midilocí la M. Sea cá tóte ordinatiunile esmise pâna acum privitóre la confinie sa se suscérna dietei croate si unguresci cá propuneri simple ale regimului spre aprobare.

Propunerea se va imprime si pune la ordinea dilei.

Urméza continuarea desbaterei generale despre bugetulu anului 1872.

M. Wahrmann (pentru propunerea comissiunei financiali) nu e inamiculu desbateriloru generali despre bugetu. O desbatere generale e la locu, unde e vorb'a despre principie mari, inse la bugetu, unde se tractéza in cea mai mare parte despre numeri singurateci, trebuie sa se ascrie momentulu principalu desbaterei speciali. Acum'a inse e altu-feliu. Minoritatea comitetului financialu a presintatu casei unu votu separatu, care recomânda tierei unu sistemu nou, sistemulu economisarei absolute.

Din acést'a causa vorbitoriulu tiene de necesariu a motivá pre scurtu votulu seu care in multe privintie difere de celu alu majoritâtiei sectiunei. Mai nainte de tóte deplânge vorbitoriulu impregiurea ca ministrulu de financie nu a presintatu bugetulu seu insocitu de unu esposeu detaiatu. Unu atare esposeu aru fi trebuitu sa desvólte asiá dicându programulu economicu alu regimului, si acést'a e cu atât'a mai necesariu cu câtu casei nu i s'a datu pâna de fatia ocasiunea a cunósce acestu programu.

Strictu luatu, pâna de fatia nu aveamu programu financialu. Aveamu a ne luptá in continuu cu greutâtile inceputului si trebuiá sa ne damu tóte capitaliele nóstre pentru investitiuni.

Intrebarea e ca sa urmamu calea de pâna acum séu sfatului opositiunei, adeca sa acceptamu principiulu economisarei intru tóte impregiurarile. ? Vorbitoriulu continua motivarea in modulu acest'a si dice in fine ca si elu consemte cu principiale economisarei, ca si elu doresce control'a cea mai stricta a amploiatiloru etc.; inse in aplicarea acestoru principie nu póte consemtí cu opositiunea. E pre deplinu adeveratu ca facerea continua de datorii aduce cu sine pentru singurateci câtu si pentru state ruinare. Trebuie inse sa se ia in consideratiune ca singurateculu 'si póte in casu de nevoia margini spesele, statulu inse nu si le póte acelea, care suntu necesarie pentru esistinti'a lui ; din acést'a causa otaresce statulu mai intâiu spesele si numai dupa aceea creaza veniturile. Vorbitoriulu accórda spesele necesarie si crede ca si veniturile corespundietóre se voru aflá.

La desbaterea acést'a iau parte P. Moritz, Ed. Horn, G. Várady si K. Tisza pentru votulu minoritâtiei ; conte Ferd. Zichy si Ferd. Eber pentru propunerea comissiunei financiale.

In siedinti'a din 2 Decemvre se cetesce si aprobéza protocolulu. Dupa aceea respunde ministrulu de justitia la interpelatiunea lui Vidliczkay, privitóre la afacerea organisatiunei judecatorieloru. La intrebarea ca incepe-si-voru judecatoriele activitatea cu 1 Ianuarie 1872, respunde ministrulu cu: d'a. Ministrulu de interne W. Tóth si ministrulu de justitia respundu dupa aceste la nisce interpelatiuni particularie.

Afara de aceste se mai pertractara si resolvirea in siedinti'a de astadi afaceri de interesu secundariu din care causa tienemu de prisosu ale mai reproduce.

In siedinti'a din 4 Decembre a casei deputatiloru se cetesce si autentica mai intâiu protocolulu siedintiei precedinte. Ministrulu de instructiune Pauler presinta unu proiectu de conclusu relativu la instructiunea adultiloru.

Se anuncia petitiuni diferite. Dupa aceste trece casa la ordinea dilei si continua desbaterea generale despre bugetu. E Simonyi ia cuventulu si apera afirmarea lui Ghyczy, contr'a lui Wahrmann, ca tiér'a merge spre ruin'a sea materiale ; vorbitoriulu ascerne dupa o motivare potrivita proiectulu de conclusu, in urm'a câru'a cas'a sa dechiare din mai multe considerante, (pre care noi din lips'a spatiului nu le reproducemu) ca nu are incredere in regimu si nici accordéza bugetulu. (La drépt'a il ritate mare). Dupa aceste da ministrulu de financie unu esposeu alu diferiteloru sume, despre care mai multi deputati in decurgerea desbaterei cerura dela elu socotela.

Al. Csanády dechiara ca biat'a patria paresita si tradata nu admite a se votá acestui regimu unu bugetu.

I. Schvarz (steng'a estrema) se dechiara contr'a proiectului de conclusu ascernutu de Simonyi, de óre-ce momentulu de fatia nu-lu tiene de aptu pentru o straformarea basei publice.

FOISIÓRA.

Cuventare

festiva tienuta la onomastic'a Preasântiei Sele Parintelui Metropolitu Andreiu in 29 Nov. a. c.

Si a dîsu Domnulu câtra Moisi: „vediendu amu vediutu necasulu poporului meu in Egipetu si strigarea lui amu auditu dela cei ce-i silescu pre ei la lucru. Si m'amu pogoritu sa-i scotu pre ei din mân'a Egipteniloru si sa-i punu in pamentu bunu si multu, in pamentu unde curge lapte si miere.“ Estre 3. 7. 8.

Onorata adunare festiva!

Dóue-dieci si cinci de ani suntu astadi de cându sânta maic'a nóstra biserica celebréza asta di solena, asta di marétia.

Dóue-dieci si cinci de ani suntu astadi, de cându mum'a nóstra iubita, lepadându hain'a de doliu, se imbraca in haina de bucuria, in haina de serbatória.

Dóue-dieci si cinci de ani suntu astadi de cându fiii credinciosi ai bisericei nóstre celei multu cercate se aduna in coruri si inaltia rogaciuni ferbinti si pie câtra Atotu-potintele creatoriu, cantându impreuna cu psalmistulu : „acést'a e diu'a care a facut'o Domnulu sa ne bucurâmu si sa ne veselimu in trens'a.“

Salutare tie di splendida, di radiósa ! Lumina nóua a bisericei nóstre, deminétia a gratiei si séra a intunereculu .... Salutare tie pasch'a natiunei nóstre. Tu care ai imprasciatu norii cei grei amenintiatori, ce planau preste suferindele nóstre capete, ai sfarimatu legaturile si catusiele cele grele, cari faceau sa tremure si córdele cele mai fine, — cari erau pre ací se stinga, se paralisedie semtiemintele cele mai nobile, datinele obiceiurile, limb'a strabuna, — tesaurulu celu mai pretiosu alu unui poporu alu unei natiuni.

Budiele mele nu potu spune marirea si laud'a acelui'a, a cârui nume astadi se pronuncia de micu si mare, de tineru si betrânu cu celu mai mare respectu, cu cea mai mare pietate, ele nu suntu in stare se cânte pre acel'a, care intr'unu patrariu de seculu a sciutu sa apere turm'a si biseric'a dreptmaritória a Mantuitoriului, Lui increditiata, cu o dibacia admirabile, cu o abnegatiune resoluta, chiaru cu risiculu vietiei in contr'a tuturoru dusmanieloru si metecneloru faurite cu scopuri rele din partea neamiciloru ei, sacrificându tóte pentru turm'a sea, intocm'a cá pastoriulu celu bunu, care si sufletulu seu 'si pune pentru oile sele.

Sa-ti impletimu cununi de laude si cantâri prea venerate Parinte ? Asiá cu adeveratu, de-si scimu ca nimic'a nu supera pre blandulu teu sufletu cá cântarea laudeloru tale, cu tóte acestea cá sa nu ne aretâmu ingrati, multiamésca-ti limb'a nóstra prin cuvinte dupa a ei potere. (Meniate).

„Când cugetu in tacere la vremile trecute
Ah ! lacrimi sângerânde se scurgu din ochi-mi josu“

esclamà poetulu in ameraciunea sea, meditându la sórtea cea vitrega si trista ce a indouratu poporulu nostru si nu l'amu intielesu, nu l'amu priceputu. Si amu deschisu cartea cea mare „magistr'a vietiei“ dupa cum dice strabunulu Cicerone, dara vai . . . paginele acestei'a erau scrise cu litere nesterse, . . litere de sânge. „Dilele de bucuria pentru poporulu românu, dice unu eruditu de ai nostri, au fostu mai rare si mai putiene decâtu pene de corbu albu.“ Si intr'adeveru : adunatu-s'au asupr'a nóstra némurile cele de prin pregiurulu nostru, cá sa ne pérdia pre noi. (Macav. I. 5. 11.)

Rapit'au averile nóstre si ne-au umilitu pre noi.

In tempurile aceste barbare, de trista memoria pentru români, abiá potemu dice, ca i-a resaritu si lui câte odata vre-unu lucéferu, vre-unu radiu de lumina, vre-unu radiu de sperantia, si cându se iviá câte unu sóre candidu, ce se parea ca are missiunea de a-i alinâ ranele si dorerile seculari, acel'a nu erá decâtu precursorele unui periclu mai mare, a unei sorti mai severe, mai netolerabile.

Sa amintimu óre de legile domnitoriloru, a dieteloru, dintre cari un'a intrecea pre ceea-lalta in crudime, in barbaria, contr'a românului. Ele ne suntu prea bine cunoscute. Ce cugetati in 1437 trei se conjura asupr'a lui, se obléga a-i impedecá ori-ce incercare de a esi din intunereculu vastu in care orbecá ; biseric'a româna se dechiara de tolerata, iéra prin tripartitulu lui Verböczi, acestu fetu neumanu, i se ia rusticului, acést'a erá titul'a colonului, care versá sudori de sânge pentru sustienerea impilatoriloru sei, i se ia dîcu libertatea de a se poté mutá dela unu domnu la altulu, de a-si schimbá unu jugu cu altulu — elu devine glebae adscriptus, luându-i-se chiaru si dreptulu de a se poté aperá contr'a fereloru rapitórie . . . din contra pentru vieti'a lui nu erá nime respundietoriu, nu erá nici o garantia. . .

Cu privire la Bucovin'a.

Din mai multe corespondintie ale „Albinei“ din acestu anu amu potutu vedea cu dorere plânsorile unoru bine — sî canonice simtitori frati din Bucovin'a, prin care descriu starea cea deplorabile a eparchiei loru, sî in care Episcopulu loru Eugeniu Hachmanu aduce intrégа eparch'a loru. Si cá sa fiu scurtu, amintescu numai unic'a impregiurare, sî adeca aceea, ca Episcopulu loru cu preaputieni partisanii sei au adusu intr'acolo pre Ierecicu, fostulu ministru de culte din Austri'a de nationalitate slava, incâtu acest'a au propusu Imperatului infiintiarea unei Metropolie de sine statatóre pentru Eparchiele din Bucovin'a, Dalmati'a sî Cataro, sî ca acésta propunere ministeriale o au incuviintiatu Maiestatea Sea, sî ca acum atârna punerea in lucrare a acestei nóue Metropolie dela mesurile administrative ale acestui ministeriu austriacu de culte!

Noi avemu sperantia in Dumnedieu sî bravii nostrii barbati coreligionari sî conationali din Bucovin'a, ca voru scí delatură stricaciunea ierarchica, ce prepara acestu Eppu, de 36 ani incóce Bisericei din Bucovin'a.

Cugetâmu, ca este la tempulu seu publicarea unui diuariu despre conferinti'a, ceea ce Patriarchulu serbescu Iosifu Raiaciciu au tienutu in Vien'a la a. 1860, la care au luatu parte Eppulu Hachmanu, Andreiu din Ardélu, Masireviciu din Timisiór'a, Andreiu Mocioni, sî Baronu Petrino din Bucovin'a, ambii din urma in cualitate de barbati de incredere a româniloru ortodocsi, sî pre tempulu acel'a senatori la senatulu immultitu imperialu. Eata acelu diuariu:

Diariu din Vien'a in anulu 1860, lun'a lui Iuniu.

In 20-lea Iuniu 1860, cându eramu eu la senatulu inmperialu imultitu, venise patriarchulu serbescu Iosifu Raiaciciu la Vien'a sî in urmatórea dî i-amu facutu visit'a, unde amu intielesu scopulu venirei sele in capital'a imperatésca, adeca 1) sa ascérna imperatului jaluire in contr'a unoru amploiati inalti de statu — conte Coronini, baronu Sivcsevicin sî conte Thunn, 2) in contr'a nedimielei natiunei române de relegea orientale, câci intentionédia desfacerea loru de la ierarchi'a serbésca, 3) pentru afiliarea fondului religionaru din Bucovin'a sub administratiunea cu cele-lalte fonduri din Carlovetiu.

Eu cunoscându naravulu patriarchului amu trecutu cu tacere preste tóte acestea, cá nu cum-va se vinu cu elu in disputa, carea sî altmintrelea nu aru fi folositu causei nóstre nationali bisericesci inimicu; dara amu informatu despre aceste pre Episcopulu Bucovinei sî pre cei doi senatori imperiali dd. Andreiu Mocioni sî baronu Petrino, carii fusera atunci in Vien'a la senatulu imperialu immultitu.

Cându nu mai potea suferí, cându lantiu-i erá pré greu, cându ranele infipte petrundeau pâna la osu, sî-'si ajungeau culmea, cugetati ca dóra 'si parasiá locuintiele, 'si renegá patri'a? ba nu! câci elu 'si iubiá patri'a, 'si iubiá limb'a mai pre susu de tóte sciá ca ap'a trece, sî petrile remanu, documentulu celu mai viu in asta privintia este suspinulu lui transpusu in urmatórele sire fórte caracteristice:

Numai ast'a a-siu dorí
Sa traiescu câtu voiu traí
Sa traiescu in tiér'a mea
Viétia buna, viétia rea ...

Ceea ce nu aflá le regii pamentului, la ómeni adeca pace sî linisce, aceea o cautá in religiune in sinulu bisericei. Religionea sî bis. au fostu totudéun'a scutulu, paladiulu românului, unde, dorere, de multe ori ierasi numai in taina poté sa implóre ajutoriulu divinu, sî cându órdele barbare navaliau cá locuste preste hotarele, preste câmpiele loru, lasându dupa sine ruine sî cenusia, se retrageau in sinulu muntiloru a codriloru, in midiloculu fereloru selbatice ...

Ací facea sa resune délurile sî vâile de accentele doreróse ale animei sele, ací i-a inspiratu mus'a româna acele doine, doinitie classice cu cari alte popóre nu se potu mandrí ...

Numai stelele ceriului, ferele codrului, murmurulu isvóreloru sî rou'a frundieloru lu compatimeau sî-'lu mangaiau, cându 'lu sentiau lacrimandu:

Vai si-amaru de bietu românu
Cându [illegible] reu stapânu,
N'are locu in trér'a lui
Si-i cá flórea câmpului ...

(Va urmá.)

In urm'a cererei patriarchului i s'au datu audientia la imperatulu in 23 Iuniu, unde, dupa marturisirea lui au fostu primitu fórte gratiosu, sî s'au rogatu de imperatulu de a i se concede in Vien'a tienerea unei conferintie cu cei trei archierei, carii se aflau acolo — Episcopulu Eugeniu Hachmanu din Bucovin'a, Samuilu Masireviciu din Timisiór'a sî cu mine, sî apoi sî cu cei doi senatori imperiali, d. Andreiu Mocioni din Banatu sî d. Baronu Petrino din Bucovin'a, cá asiá sa póta ascerne imperatului din conferintie rogare pentru regularea trebiloru bisericesci din intrég'a ierarchia.

Imperatulu, dupa spus'a patriarchului, au incuviintiatu acésta rogare sî patriarchulu spre acestu scopu au sî conchiamatu la sine in 28 Iuniu pre disii archierei sî senatori imperiali sî le-au presentatu loru unu recursu, care elu l'au compusu sî l'au predatu episcopului Masireviciu spre cetire, sî dupa cetirea lui intréba patriarchulu, ca ce dicu domni'aloru la acestu conceptu? la care episcopulu Hachmanu sî cei doi senatori imperiali au manifestatu cea mai mare neplacere cu cuprinsulu conceptului procetitu, sî au luatu patriarchului in nume de reu, câci acolo nadiuiesce a face din Carlovetiu centrulu sî centralisati'a administratiunei intregei nóstre biserici din provinciele imperatului nostru cu vatamarea canóneloru positive, sî a convingeriloru intregului cleru sî poporu; l'au intrebatu pre elu, ca pre ce se baséza recursulu, cându densulu intentionédia a luá sub administratiunea Carlovetiului fondulu religionaru alu bisericei din Bucovin'a? séu cându se enuncia in contr'a infiintiarei unei Metropolii române? sî cându pentru realisarea acestoru momente intentionéza a convocá unu congresu natianalu serbescu dupa pracs'a de pâna acum? cându se póte scí de siguru ca nici unu preotu nici unu archiereu, sî nici unu românu ortodocsu la acelu congresu serbescu nu se va infacisiá?

Episcopulu Bucovinei si-au esprimatu cu o vehementia mare neplacerea sea fatia cu conceptulu patriarchului, afirmându: ca Bucovinenii gravitéza câtra biseric'a cea mare din Constantinopole, dara nici decum câtra cea din Carlovetiu; ca Bucovinenii nu voiescu sa dea la Carlovetiu banii sî fondurile loru religionarie, ca Carlovetiulu n'au avutu despre eparchi'a din Bucovin'u vre-o ingrigire parintésca cu prilegiulu alegerei sî asiediarei episcopiloru pre la eparchii, pentru ca nici cându n'au intrebatu pentru barbati ei pricopsiti de episcopi, cí pre cei din Carlovetiu sî fâra recerutele cualitâti i facea sî i face episcopi.

Mocioni sî Petrino au intonatu cu deosebire iregularitatea, ceea ce aru provení dintr'unu congresu, ce aru fi conchiamatu dupa modulu de pâna acum'a, sî au propusu conchiamarea unei adunâri generale bisericesci. Petrino, cá o ilustratiune la punctulu acel'a din conceptulu patriarchului, unde acest'a voiesce a aduce la Carlovetiu fondulu bisericei Bucovinene, — s'au provocatu la fapt'a episcopului Vlahoviciu din Bucovin'a, pre care Carlovetiulu le-au tramisu loru prin octroare, cum-ca acestu episcopu au estradatu regimului fondurile loru religionarie, care tóte pâna la elu se administrasera din partea bisericei sî acum Présânti'a Tea voiesci, sa le stramuti la Carlovetiu, adeca la Présânti'a Tea, de ale folosí spre scopuri serbesci etc. La care patriarchulu au obiectatu: ca nu scie, de care nationalitate s'au tienutu episcopulu Vlahoviciu de cea româna séu serba? Petrino i response: ca ací nu este vorb'a despre nationalitate, cí despre fapt'a complinita, ceea ce dovedesce o perfidia din partea episcopului Vlahoviciu, carele erá de nationalitate serbesca. Acum venise episcopulu Masireviciu sî cu o vehementia au impugnatu sî dechiaratu de calumnii tóte cele ce episcopulu Bucovinei Hachmanu sî cei doi senatori imperiali au fostu cuventatu, sî se straduiá a aretá, ca serbii suntu tari in ortodocsia, dara românii nu. Mocioni au reflectatu lui Masirevicin, ca vin'a o pórta episcopii serbesci, carii vinu in eparchii române, sî nu sciu vorbí cu clerulu sî poporulu românu sî sciu numai sa lu belésca etc. La aceste patriarchulu dise: ca domnii romani nu cunoscu canónele bisericei, de aceea totu ce dicu dloru, este in contr'a canóneloru. Petrino au reflectatu patriarchului: ca nedimiél'a natiunei române ortodocse este fundata in canóne, prin care va sa se deosebésca cu administratiunea ierarchica de câtra administratiunea ierarchica serbésca sî doresce sa aiba Metropoli'a sea nationale, precum o are sî cea serbesca; doresce sa aléga pre episcopii sei sî pre Metropolitulu seu, cá sî serbii; sî totu-si Escelenti'a Tea — patriarchulu — cu episcopulu serbescu Masireviciu te opuni acestei dorintie canonice a românaloru, asi dorí, sa scii canonulu acel'a din pidalionu, care numai serbiloru le da Metropoli'a propria nationale, dara nu sî româniloru? Ací dise patriarchulu: astu-feliu de dreptu usuaza din vechime numai serbii; la care amu observatu eu, ca dupa canonulu 34 apostolescu, fia-cârei natiuni i cuvine Metropolia nationale, sî ca natiunea româna au sî avutu dreptulu acest'a, pâna la venirea coloniloru serbesci in patri'a nóstra sî fiindu ca tocmai in tempii acei'a au fostu gonireu româniloru ortodocsi din partea stapânirei politice, sî patriarchulu Cernovitiu venindu atunci cu colonii serbesci, in patria au midilocitu crearea Metropoliei serbesci sub scutulu unui privelegiu, care privelegiu au servitu guvernului civilu de unu nou midilocu de góna in contr'a româniloru, indreptându-i pre acesti'a a se tienea de Metropoli'a serbésca. Patriarchulu Cernovicu vediendu multimea românioru ortodocsi, carii intreceau cu numerulu loru pre colonii serbesci, in góna pornita de câtra regimu in contr'a românioru n'au vediutu ilegalitate canonica, cí numai câscigulu seu materialu etc. De-si eu aceste sî acestor'a asemenea date amu enaratu cu sânge rece, sî cu duchu liniscitu, totu-si Raiciciu sî Masireviciu scuipau focu asupr'a mea, dicându-mi: ca eu schimonosescu canónele sî istori'a. De ací s'au escatu apoi disputa mare sî lunga pro et contr'a pentru unu congresu generalu bisericescu; sî cei doi archierei serbesci au remasu pre lânga aceea, ca densii remânu credinciosi pre lânga privilegiile natiunei serbesci, câci natiunea serbésca i aru omorí pre ei cu petrii, cându ei altcum aru face; iera representantii natiunei române au observatu: ca ei cá crestini ortodocsi remânu inca credinciosi pre lânga positivele canóne, care dau natiunei române acelea-si drepturi pentru Metropoli'a loru nationale, care drepturi privilegiele Imperatesci le dau natiunei serbesci fatia cu Metropoli'a loru. In specie amu observatu eu, cumca cu greu este a se luptá in contr'a boldului, noi românii ne provocâmu pre liter'a canóneloru, iéra domnii serbi pre liter'a privilegieloru loru nationali, noi românii lasâmu pre fratii serbi sa se folosésca de privilegiele loru nationali, dara pretindemu cá sî serbii sa ne lase a ne folosí cu pace de canónele bisericei nóstre ecumenice, prin urmare, ca déca este de a se tienea unu congresu generalu bisericescu, atunci dicu, ca acel'a sa se conchiame estraordinariu pre bas'a sistemei representative, la care sa fia representatu clerulu sî poporulu românu sî serbescu dupa numerulu aritmeticu, câci numai o astu-feliu de adunare póte multiamí interesele adeverate bisericesci ale amenduroru natiuni.

Propunerea mea formulata au primit'o barbatii români, dara nu sî Archiereii serbesci.

Dupa aceste Patriarchulu au disolvatu conferinti'a cu aceea, ca va conchiamá din partea serbésca inca doi individi serbi la a dóu'a conferintia, cá asiá sa fia numerulu egalu alu membriloru, adeca câte doi Archierei sî câte doi barbati de incredere din partea fia-cârei natiuni.

Patriarchulu au sî conchiamatu conferinti'a spre 30-lea Iuniu 1860, in care au luatu parte cei din conferinti'a dintâiu sî doi barbati serbi, Trifonu Mladenoviciu, proprietariu din Sirmiu sî Maticiu Majoru auditoriu in pensiune din Neoplant'a. In acesta conferintia a dóu'a s'au repetitu cele din conferinti'a dintâilea; cu deosebire Archiereii sî barbatii românii de incredere au facutu atentu pre Patriarchulu, ca in recursulu seu câtra Majestate sa nu amintésca asiá ce-va, ce aru potea fi prejuditiosu pentru natiunea româna, câci ei atunci voru fi siliti a remonstrá asupr'a recursului lui, sî câci disharmoni'a sî discordi'a, ceea ce este intre români sî serbi aru luá mai mare dimensiune; cei doi barbati serbi de incredere nu potura destulu sa se mire despre cele ce audisera din un'a sî din alta parte, ci au descoperitu numai intristarea loru. Dupa tóte acestea s'au incheiatu sî conferinti'a acést'a a dóu'a.

Patriarchulu sî Episcopulu Timisiórei au datu colectivu unu recursu la Imperatulu; Episcopulu Bucovinei intr'aceea se dusese acasa; ear eu sî senatorii imperiali de nationalitate româna, intielegendu pentru recursulu Patriarchului, au facutu câtra Imperatulu contrarecursu din 21 Augustu 1860, la care au urmatu resolutiunea ministeriale din 30 Septemvre 1860 nr. 14,721, prin care se da voia Eparchiei ardelene sî bucovinene a tienea adunare bisericésca pentru infiintiarea Metropoliei române, câreia Majestatea nu este neaplicata. Despre tóte acestea amu scrisu fratelui Episcopu Hachmanu din

26 Septemvre 1860. Eparchi'a nóstra din Ardélu au sî tienutu sinodu sî au tractatu obiectulu infiintiârei Metropolii sî au adresatu câtra domnii senatori multiamire, ear câtra Majestate nóua representatiune. Vedi actele sinodului Bisericei nóstre din a. 1860. Eparchi'a Bucovinei nici pâna in diu'a de astadi n'au tienutu sinodu, câci Episcopulu Hachmanu umbla prin câi anticanonice. — La an. 1861 au esitu o brosiura despre dorintiele clerului din Bucovin'a in privinti'a organisârei canonice a acestei Eparchii sî a referintiei ei ierarchice in organismulu Bisericei ortodocse din statele Austriei, la care amu compusu sî publicatu contrapărerea mea intr'o brosiura intitulata Antorismosu, séu deslucire comparativa, care s'au impugnatu prin óre-carii din clerulu bucovinénu, dara acest'a au esperiatu din partea opiniunei publice a Bucovineniloru contrareflectatiuni publicate in „Telegrafulu Romanu“ din acelu anu.

Abrudu in 26/14 Novembre 1871.

Frati români! Tient'a tuturoru sciintieloru esto cunóscerea adeverului, pentru ca adeverulu este caleusulu spre dreptu, iéra dreptulu este piedestalulu tuturoru fericiriloru — fericirea generala inse este scopulu vietiei omenesci. —

De acestea idei petrunsu m'amu determinatu la compunerea catalogului meu alfabeticu a tuturoru juristiloru români din Austro-Ungari'a pentru ca: prin acel'a amu doritu a dá inteligentiei române o carte din care sa póta vedea pâna la ce numeru amu ajunsu in tempulu presentu cu operatorii de drepta, sî in ce gradu dorimu a cunósce adeverulu! — Mai departe amu doritu a face lumei civilisate cunoscutu, ca noi românii, carii abea numai dela 1848 incóce amu ajunsu a potea mai liberu sa ne ocupâmu de scientia sî de cunóscerea adeverului nu stâmu asiá de reu precum iau placutu anglesului Blohme a ne descrie, dîcându ca nu avemu 10 juristi in totu senulu natiunei nóstre. —

Sî cându amu sloboditu apelulu meu câtra juristii români — publicatu in tóte diurnalele române — bá sî in cele magiare — me mângaiamu cu speranti'a ca voiu fi spriginitu de toti juristii români fâra osebire de cutare colóre ori sentiementu politicu. — Catalogulu meu, precum nici eu cá oficialu, nu are nemic'a cu politic'a, acel'a nu este nici activistu nici passivistu — déca voiti sa traiescu cu epitetele moderne — acum'a intre unele sî altele diurnale române — cí este mai inainte de tóte o carte statistica curatu româna sî pentru folosulu unui scopu românu!

Cá atare cutediasemu a priorí a contá la spriginulu caldurosu a tuturoru românilor juristi, — carii sum convinsu fâra de osebire le place a se luptá pentru adeveru sî dreptate intocm'a cá Horatii sî Curiatii pentru invingerea patriei loru; — dara dorere, pâna cu datulu de astadi fórte pucini sî din prea rare locuri m'au onoratu cu datele ce le recerusemu, Transilvani'a cu esceptiunea Fagarasiului, Sabesiului sasescu, 3 dela Orastia, 2 dela Monoru sî unulu dela pretori'a Siculica au remasu preste totu in passivitate, dela Comlosiu, Zeleu Borosiu, Ineu, Sigetulu Marmatiei, Seleusiu (Nagy Szöllös) Beiusiu, Bai'a-mare, Pest'a mi-a venitu óre câte insinuari, dara unde suntu comitatele Bihorului, Aradului, Timisiului, Torontalului, Bichisiului, Ciongradului, Carasiului, Cianadului, Satumarului sî altele de prin Ungari'a, unde este Transilvani'a sî Bucovin'a, ba unde suntu juristii români din Austro-Ungari'a, carii a emigratu preste Carpati cautându-si acolo ocupatiune, de nu voru se auda vocea provocatória a unui românu! ce vreati domniloru juristi români! sî in cause curatu natiunale ve coprinde sî ve coplisiesce passivitatea, nu sciti ca aceea nu in tóte treburile este folositóre, séu dóra vi-e grétia a ve aratá lumei ca sunteti juristi aparatori dreptatei sî adeverului, pentru ca ve ciuliti sî nu cutediati a ve aretá ca sunteti ómeni de scientia sî de capacitate, cugetati dóra ca cu pisic'a in sacu ve-ti prinde sióreculu, o atare onóre totu debuie se o respinga dela sine pentru ca fricosulu de adeveru nu cunósce adeverulu, cine fuge sî se ascunde de adeveru nu are dreptate sî cine nu are dreptate nu este manumissu!

Deci dara domniloru juristi români din tóte ungiurile Austro-Ungariei prolungindu-ve terminulu de insinuare la catalogulu meu alfabeticu pâna ultim'a Decembre 1871 ve rogu fratiesce pentru spriginirea intreprinderei mele. —

Basiliu Basiot'a.

Concursu.

Pentru ocuparea postului invetiatorescu la scól'a confessiunala gr. or. româna din comun'a Lupusnicu protopopiatului Dobrei, cu salariu anualu de 60 fl. v. a. 50 mesuri de bucate, cuartiru naturalu, sî lemne de incalditu, pâna in 14 Decembre st. v. a. c. se escrie concursu.

Doritorii de a ocupá acestu postu suntu avisati a-si tramite recursele loru provediute cu documentele inpicate in „Statutulu organicu“ la subscrisulu inspectoratu districtualu de scóle pâna in terminulu de susu.

Deva, 24 Novembre 1871.

pentru comitetulu parochialu.
Ioanu Papiu,
protop. sî insp. distr. de scóle
(1—3) in tract. Dobrei.

Concursu.

Pentru ocuparea postului invetiatorescu la scól'a tractuala clas'a IV normala, confessionala gr. or. româna din oyidulu Siri'a, cu terminu pâna in 14 Decemvre a. c. st. v. care va fi sî diu'a alegerei. Emolumentele suntu: 600 fl. v. a. 12 orgii de lemne din cari se va incaldî sî scól'a sî cuartiru liberu. —

Doritorii de a ocupá postulu acest'a suntu avisati a-si tramite recursurile provediute cu atestatu de botezu sî de moralitate, cu testimoniu despre absolvirea preparandiei sî de cualificatiune, cu testimoniu despre absolvirea claseloru reale séu 4 clase gimnasiale, — dara sî acelor'a recursuri se voru primí cari au absolvatu 4 clase normale, déca voru documentá desteritatea in propunerea sciintieloru acestor'a, sî voru produce testimoniu de cualificatiune totu cu eminentie, sî cumca pre terenulu scolesticu suntu bine meritati. — Comitetulu protopresb. in Siri'a. —

Siri'a (Világos), la 24 Novembre 1871.

Comitetulu protopresb. alu Siriei.
Cu scirea sî convoirea mea
Ioanu Moldovanu,
(2—3) inspectoru scolaru.

Concursu.

Pentru postulu unui invetiatoriu la scól'a normala gr. or. in Saliste cu salariu anuale de 200 fl. v. a. sî relutu banalu pentru lemne sî cuartiru de 50 fl. v. a.

Concurentii se tramita suplicele ajustate cum se cade sî scrise de mânile loru proprii pâna in 20 Decembre a. cur. st. vechiu la subsemnat'a eforia.

Saliste, 28 Novembre 1871.

(2—3) Efori'a scolara.

Edictu.

Acsentie Lascu, carele aprópe de doi ani, au parasitu cu necredintia, pre legiuit'a lui socia nascuta Rafir'a Zacheiu Sócea, ambii de religiunea gr. or. din satulu Coman'a de susu, — in districtulu Fagarasiului, pribegitulu barbatu se citéza prin acést'a, cá in terminu de unu anu, dela datulu de fatia, sa se presentedie la subscrisulu scaunu protopopescu; câci la din contra, sî fâra de elu se voru otarí cele de lege prescrise, la cererea susu mentionatei actóre. —

Fagarasiu, 8|20 Octobre 1871.

Forulu matrimonialu gr. or. alu Fagarasiului I.
Petru Popescu,
(2—3) protop.

Edictu.

Susan'a nascuta Dimitrie Susiu de religiunea gr. or. din Vulcanu, care de mai multu tempu a parasitu cu necredintia pre legiuitulu seu barbatu Georgiu Tataru totu din Vulcanu, se citéza prin acést'a a se infatisiá inaintea subscrisului scaunu protopopescu pâna in terminu de unu anu sî o dî dela datulu de josu, câci altmintrelea, procesulu divortiulu intentatu de barbatulu seu, in contra-i, se va decide sî in absenti'a ei, in sensulu canóneloru s. bisericî.

Zernesti in 1-lea Octobre 1871.

Dela scaunulu protopresbiteralu alu Branului.
I. Metianu,
(3—3) Protopopu.

„ALBIN'A“

Institutulu de creditu sî de economii

in Sabiiu.

Fiindu subscrisu intregu capitalulu de actiuni alu Institutului de creditu sî de economii „Albin'a, domnii actionari ai numitului institutu suntu rogati, in sensulu conditiunei 1. din publicatiunea nóstra dela 1 Augustu a. c.: a respunde in tempu de o luna sî rat'a II de 20%, adeca câte 20 fiorini de actiune séu la domnii representanti ai nostri unde s'a facutu subscrierea, séu sî deadreptulu la acestu comitetu in Sabiiu, strad'a macelariloru Nr. 110.

Sabiiu, 10 Decembre 1871.

Comitetulu fundatoriu.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a si tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 98. ANULU XIX.

Sabiiu, in 9/21 Decembre 1871.

Articuli anonimi.

VII. Amu pusu pâna acum alaturea cu cele intemplate dela inceperea schimbâriloru constitutiunale in imperiulu nostru cu cele ce se intemplau intre români, si vicevers'a, pentru cá sa avemu o evidentia fidela a situatiunei intregi si pentru cá sa póta judecá fia-cine fâra preocupatiune urmarea unei si urmarea celei-lalte din pârtile in care se afla impartite opiniunile româniloru.

Unu judecatoriu impartiale va vedé la cea dintâiu privire ca schimbârile nu au fostu provocate de români, dara si aceea, ca pusetiunea acestor'a in Transilvani'a cea cu jurisdictiunile in cea mai mare parte in mânile si poterea neromâniloru erá de asiá, iucâtu ei nu poteau cá sa oprésca desvoltarea loru in directiunea ce o luasera. De aceea erá unu pecatu in contr'a celoru mai sacre interese natiunale române, cându ei singuri s'aru fi invoitu cá sa se dechiare trantiti la parete si cându ei singuri s'aru fi invoitu a-si sugrumá si ultim'a ocasiune: de a-si aduce la valóre dreptele loru pretensiuni de natiune recunoscuta, macaru si prin idealele legi cum erau cele aduse de diet'a din 1863/4 tienuta in Sâbiiu. Nu potemu sa nu reamintimu si cu ocasiunea acést'a memorabilele cuvinte pronunciate de d. G. Baritiu in congresulu natiunale dela 1861 in cele dintâiu dile ale lunei lui Ianuariu, cându d. Demetriu Moldovanu voiá sa-si depuna decretulu seu pre més'a acelui congresu si sa abdica de postulu la care erá chiamatu prin acelu decretu, voindu prin acést'a sa provóce pre toti românii a abdice de posturile loru si a se retrage dela orice amestecu cu guvernele cu coloritu ungurescu ce se inaugurau atunci dupa caderea absolutismului. Dlu Baritiu dice ca nu e consultu sa faca românii asiá ce-va, pentru ca românii nu au de a face nimic'a cu Uniunea Transilvaniei cu Ungari'a. Acest'a, dicea densulu, e tréb'a monarcului, carele déca va vrea o va face si fâra de a intrebá pre români. Datori'a acestor'a este cá sa cerce cu ori-ce midilocu a se veri in strunga, a largí strung'a si a face locu si altor'a, si cu câtu voru fi mai multi in strunga, cu atâtu voru poté lucrá mai multu pentru interesele natiunali.

Principiulu acest'a politicu, nu scimu, datu atunci de momentu dlui Baritiu, séu parasitu apoi mai târdiu si combatutu cu veementia de densulu, — erá acum cu atât'a mai recomandabilu, cu câtu vedemu din tóte, ca insusi monarculu loase lucrulu a mâna, si cu câtu de alta parte românii nu aveau nicairi nici unu aliatu politicu de care sa se radîme spre a face o opusetiune incoronata de celu mai micu succesu.

Beust pasiesce pre aren'a politica, vine la Pest'a si afla ca natiunea magiara „este o natiune cavalerésca“ si'si incepe actiunea cu realisarea dualismului. Nici reichsratistii germani nici federalistii slavici, feudali si ultramontani nu potura impedecá realisarea lui. Imputenti'a acestor'a erá de a o pipaí cu mân'a, cu deosebire dela tempulu conferintieloru incóce ce se tienura in midiloculu lui Februariu anulu 1867 in Vien'a. In congresulu deputatiloru din tierile nemtiesci se dechiarara vre-o câti-va centralisti contr'a impacaciunei cu Ungari'a; majoritatea loru inse a adusu o resolutiune, in urm'a cârei decisiunea in privinti'a acestei impacâri avea sa se faca numai dupa ce va avé senatulu imperiale (angustu) documentulu impacârei dinaintea sea. Congresulu federalistiloru, compusu din boemi, moravi, poloni, sloveni si tirolieni s'a tiermuritu pre lânga resolutiunea de a alege in senatulu imperiale pre lânga unele conditiuni. Cari sa fia conditiunile aceste? nu s'a intielesu congresulu de locu; ba nici incercare de intielegere nu s'a facutu.

Fatia cu astfeliu de impregiurâri initiativ'a pentru reformarea imperiului se aflá, repetimu nu cu vin'a româniloru, in mânile dietei Ungariei, carea pâna in 4 Februaria 1867 a si desbatutu proiectulu impacaciunei, din carele se vede ca numai singura sciea ce volesce pre acele tempuri. In 7 Februariu 1867 merge Deák in persóna la Vien'a si duce resultatulu desbateriloru dietali. A dóu'a di a fostu primitu in audientia de Majestatea Sea si s'au inceputu negotiârile despre compunerea ministeriului ungurescu. Dela 16 pâna in 23 ale aceleiasi luni au urmatu mai multe rescripte prin care se restitue constitutiunea din 1848, se caséza cancelari'a aulica ungurésca si transilvana, locutiinti'a din Bud'a si tavernicatulu, punendu-se in loculu acestor'a ministeriulu ungurescu. Marele principatu alu Transilvaniei se unesce simplu cu Ungari'a. In 18 Febr. se cetesce in dieta denumirea contelui Iuliu Andrássy de presiedinte alu consiliului ministriloru, insarcinatu cu compunerea unui ministeriu responsabile.

Cu ce sigurantia si resolutiune pasi regimulu celu nou acum si cum se simtiea de tare in pusetiunea lui, s'a potutu vedé la ocasiunea celei dintâiu provocâri opusetiunali din o parte considerabile, din partea militaria. Principele Liechtenstein comandantele militariu alu Ungariei emite dóue ordini de di, prin care esplica trupeloru, ca ministeriulu pentru aperarea tierei e numai o formalitate. Andrássy respunde in dieta la o interpelatiune, ca pre elu nu-lu genéza parerile individuali ale unui generalu. Sa tacemu aici de incercarea comitelui fondului regescu Conrad Schmidt de a convocá universitatea si de a protestá contr'a mesuriloru ministeriului celui ungurescu, care incercare fu paralisata prin o simpla ordinatiune séu decretu guberniale.

Unu singuru aliatu aru fi pututu gasí românii pentru de a face óre care opusetiune, in Croati'a. Acést'a nu o dicemu pentru ca amu recunoscutu intr'ens'a vre-o potere favorabile pentru o aliantia, ci pentru ca ací gasimu unu elementu mai compactu de opusetiune procedurei regimului celui nou ungurescu.

Diet'a Croatiei care deduse si mai nainte probe de taria, erá pre tempulu acest'a amanata. Indata inse dupa instituirea regimului ungurescu, mai multe congregatiuni generale protestéza contr'a acelui'a, intru câtu avea sa-si estinda jurisdictiunea lui si asupr'a Croatiei. Ba congregatiunea Agramului a tramisu si o deputatiune cu o préumilita representatiune la Majestate de acel'a-si cuprinsu protestatoriu; deputatiunea inse nu fù primita nici la audientia. Cancelari'a aulica croata, ce e dreptu esistá inca, dara protestele amintite o dedura de golu, ca ea esistá numai cu numele. Regimulu din Pest'a mijlocí depunerea comitiloru supremi renitenti si inlocuirea loru cu comisari regesci. In Apr. provoca regimulu ungurescu pre diet'a croata, ce avé sa-si reincépa siedintiele sele in 1 Maiu, sa tramita deputati in parlamentulu ungurescu, „fâra cá prin acést'a sa se prejudece referintiele atingatórie de dreptulu publicu alu ambeloru tieri“

Croati'a dara ultim'a sperantia a opusetiunei de dincóci si de dincolo de Lait'a se vedù, vrendu ne vrendu, constrinsa a se acomodá impregiurâriloru.

Nemtii cei multi de dincolo, precum si cei putieni de dincóci de Lait'a, au inceputu a vedé, ca nu va fi reu pentru densii déca voru dice ca elementulu loru si celu ungurescu suntu chiamate a conduce sórtea imperiului si asiá a deschide o lupta contr'a elementeloru ce nu voru consimtí cu dualismulu.

Slavii, cari remanu acum in totalitatea loru, cá elementu potrivitu de opusetinne si lânga cari sa se alieze si românii, scriu articuli catraniti prin diuariele loru, dara nu potu impedecá intru nimic'a evenemintele. Caus'a impotentiei loru, lasu ca se afla si in respandirea loru geografica si etnica (d. e. polonii nu potu suferi pre cechi si pre ruteni) nu o marturisimu noi carea este. Pentru cá sa dispara si cea mai mica umbra de suspiciune ca vorbimu din óresi-care preocupatiune, ne vomu provocá la cuvintele unui panslavistu dechiaratu, la cuvintele generalului Fadejev. Acest'a in o brosiura, in carea tratéza „Desvoltarea cestiunei orientali“ dice:

„..... Trebuie sa concedemu ca simtiulu natiunale alu slaviloru austriaci nu numai ca nu se póte desvoltá cu incetulu, dora elu póte deodata sa se inflacareze si sa crésca spre a ajunge la o perfectiune amenintiatórie. Le lipsesce inse unitatea comuna, si acést'a nu e cu potintia acolo, unde lipsesce o tienta comuna practica, carea sa-i unésca pre toti. Confusiunile slavice interne nu suntu periculóse nici pentru Austri'a intréga nici pentru Ungari'a; Cechii si Croatii se potu obosí (echauffiren) fâra folosu, cei-lalti slavi potu sa amenintie numai cu pumnulu ascunsu in pusunariu.“

Se vede dara ca unii românii din Transilvani'a, cari prin comitetele secrete si prin incercâri de a tiené cu pretensiunile loru depuse in suplici scrise de advocati obscuri politici straformarea monarchiei in locu au derivatu caus'a politica natiunale de pre terenulu pre care ea fusese pusa, nu au mesuratu insemnatatea cea seriósa a evenemînteloru pasiloru loru, ci basati pre articulii de diuarie cei da passiunea si momentulu si pre ideile ce le dá iérasi passiunea si momentulu au facutu politica totu momentana.

Slavii ascépta mântuirea loru dela Rusi. Totu acesti'a sa fia óre si mântuitorii nostri?

Evenemînte politice.

Incepemu astadi cu ceva mai locale, cu adunarea scaunale din Sabiiu tienuta in septemân'a trecuta. Românii cu advocatulu Pred'a in frunte au luptatu barbatesce pentru respectarea românilora cá pre acei ce contribuescu la averea fundului ragescu si scaunale, vorb'a erá despre unu institutu industriale, pre care sasii, fiendu ca lu facu din avere comuna, voiescu sa-i dea timbrulu curatu natiunalu sasescu. Numai nereesirea românilora cu pretensiunea nu trebuiea sa o incheia cu parasirea adunârei, mai cu séma, cându ei poté sa scrie ca adunarea si dupa aceea totu va poté face concluse.

Din lumea larga suntu puliene eveneminte de iregistratu. Cele mai insemnate suntu de natura diuaristica.

In cercurile deputatiloru berlinesci se vorbesce cu multa siguratate ca lui Bismarck i-a succesu a legá pre Russi'a prin aliantie de asiá incâtu, chiaru si la eventual'a suire a clironomului pre tronulu rusescu, politic'a de pace nu se va alterá. Prin acést'a si unu resbelu austro-rusescu devine imposibile si asiá si Franci'a nu mai póte avé nici o sperantia in unu resbelu de resbunare.

Din unu cerculariu archieppescu estragemu:

Dupa ce in Aradu iese Fói'a literaria-bisericésca „Speranti'a“ care este organulu teologiloru romani de religi'a nóstra din Aradu, si este sub redactiunea colegiale a membriloru Societâtii de lectura, si sub auspiciele superioritâtii scolastice, si apare de dóue ori in 1-lea si 15-lea a fia-cârei lune, si pretiulu ei este pre anu 4 fiorini, ear pre jumetate de anu 2 fiorini val. austr.; si dupa ce m'amu convinsu, ca fói'a acést'a „Speranti'a“ cuprinde si latiesce cunoscintie temeinice, de care clerulu si carturarii nostrii potu inavuti sciintiele loru bisericesci si scolare, precum si cele istorice ale desvoltârii Bisericei nóstre celei multu cercate, carea astadi se bucura de o pusetiune tignita-

sî face inaintare in viati'a sea dinlauntru si din afara ; si in fine, dupa ce vedu cu bucurie, ca amintit'a fóia „S p e r a n t i 'a“ inaintédia pre terenulu bisericescu unimea duchului intru legatur'a pâcii si a bunei cointielegeri : pentru aceea vinu a atrage atentiunea Preacinstieloru Vóstre la acestu jurnalu bisericescu, si a Vi'lu recomandá cu aceea, cá acésta harthia archierésca sa o comunicati intregului nostru cleru, cá sa tiena fói'a acést'a, sî sa faca, cá sî cârturarii, si invetiatorii nostrii sa se prenumere la ea.

Diet'a Ungariei.

In siedinti'a din 5 Decembre a casei deputatiloru se ascernu dupa finirea formalieloru obicinuite mai multe petitiuni, care se transpunu comissiunei respective.

Fr. Bömches indrépta câtra ministrulu de comunicatiune o interpelatiune relativa la incopciarea drumuriloru de feru transilvanene cu cele din Romani'a.

Dupa une-altele trece cas'a la ordinea dîlei sî continua desbaterea generale despre bugetu. Ign. Helfy se radica pentru de a vorbí ; drépt'a intréga o iá la fuga sî Helfy vorbesce fórte semtibile naintea unei pârti mici a partitei sele despre asemenarea intre ministrulu de financie Kerkapolyi sî Don Carlos a lui Schiller ; Don Carlos si-a iubitu mam'a vitriga, inse ministrulu nu-si iubesce pre mam'a sea propria, Hungari'a. Sî ceea ceeste sî mai teribile : Don Carlos a causatu multoru ómeni plângere, sî Kerkapolyi a storsu lacrami multoru ómeni sirimani sî din acést'a causa Helfy se alatura pre lânga propunerea lui Simonyi.

Ad. L á z á r nu votéza regimului nici unu cruceriu pâna se va mai sustienea in Transilvani'a starea de facia. Contr'a votarei bugetului mai vorbescu I. M a d a r a s z, St. P a t a y A M á t t y a s, Dr. M i l e t i c s sî I. K i s s. Ghyczy sî Simonyi voru vorbí in siedinti'a urmatóre.

In siedinti'a din 6 Decemvre se autentica mai intâiu protocolulu. Se ascernu petitieni sî dupa aceea se trece la continuarea desbaterei generali despre bugetu. Cá primu vorbitoriu se radica Ghyczy sî respunde cá propunatoriulu votului separatu la tóte observatiunile facute in contr'a lui. E Simonyi se folosesce iéra-si cá propunetoriu de dreptulu seu de a tienea o vorbire de incheiere ; elu finesce cu recomendarea propunerei sele. Ministrulu de financia combate afirmarile singuratice ale lui Simonyi. La cererea a 20 deputati dela steng'a se pune cestiunea la votu; resultatulu e : pentru bugetu votara 225, contr'a 40, absenti erau 158 deputati. Dupa aceste se mai tratéza une-altele de interesu particulariu sî apoi se incheia siedinti'a.

In siedinti'a din 7 Decembre a casei deputatiloru interpeléza Ad. L a z á r pre ministrulu de instructiune ca si cându se va infiintiá in Clusiu o universitate ? Ministrulu Pauler respunde ca infiintiarea universitâtiei va urmá inca inaintea incheierei sessiunei de fatia.

Ministrulu Pauler respunde dupa aceea la o interpelatiune de une-dile facuta de Horn privitóre la cautiunile cari au a le depune posesorii de institute private la magistratu. Cautiunile pentru institute de instructiune le-a suspendatu deja magistratulu, se mai sustienu inse cautiunile, care trebuie sa le depuna posesorii de pensionate, din causa ca s'au intemplatu casuri de atari posesori au primitu bani dela parintii eleviloru si apoi au paresitu institutulu.

Ministrulu de financie asterne dupa aceste proiectele de lege despre sustienerea contributiunei funduarie, de casa sî venitu, monopolului de tutunu, contributiunei de sacharu, carne, vinu si bere, tacseloru etc. Ministrulu observa ca proiectulu de lege despre monopolulu tutunului contiene sustienerea acestui monopolu pâna la finea anului 1872 sub conditiunea marginitóre cá monopolulu sa se sustiena numai, déca in decurgerea anului viitoriu nu se voru luá alte mesuri. —

La ordinea dilei e propunerea lui Tisza ca ministrulu de interne sa se traga inaintea judecâtiei.

Presiedintele intréba cas'a ca doresce a pertractá propunerea lui K. Tisza ? Pentru pertractare se radica stâng'a sî stâng'a estrema contr'a drépt'a. Pertractarea se respinge asiá dara.

Cas'a trece cu aceste la continuarea desbaterei despre raportulu generalu alu sectiunei financiali. Cu privintia la pensiuni recomanda comitetulu ca sa se voteze sumele preliminate pâna acum si pre anulu viitoriu. Lad. Makray aduce vorb'a iérasi la pensionarea honvediloru. Propunerea comitetului se primesce dupa ce se mai pronuntiara inca câti-va deputati asupr'a obiectului. In continuarea raportului 'si esprima comitetulu dorinti'a ca : pentru de a se prepará defigerea unui bugetu normalu sa se elaboreze unu plauu comunu de administratiune si sa se astérna casei, ceea ce dupa unele obiectiuni din partea câtoru-va deputati se sî primesce. Mai departe recomanda comitetulu ca cas'a sa pronuntie de nou conclusulu : tóte institutele de invetiamentu stau sub conducerea ministrului de instructiune. Corizmics combate acésta propunere : P. Sontágh pledéza pentru propunerea comitetului, care in fine se sî primesce.

Cele-lalte puncte din raportulu generalu se cetescu si incuviintiéza.

Spesele curtiei regesci suntu preliminate cu 3.650,000 fl.; se votéza. Spesele dietiei comune, pensiunile centrale sî cuotele datoriei de statu se votéza.

La desbatere urméza bugetulu ministru-presiedintelui. Ordinariulu se votéza indata. In straordinariu suntu 50.000 fl. preliminati pentru spese de codificatiuni. Opositiunea voiesce a reduce acést'a suma la 20,000 fl. Continuarea desbaterei va urmá in siedintia prossima.

De lânga O r a s t i a in lun'a Nov..

Cu acestu articulu voiu sa facu publicului cunoscutu, o activitate neobosita ce a intreprinsu comitetulu parochialu din Orastia contr'a imbunatatirei salariului preotiescu de ací. Me nimiu — venindu la Orastia sî audiendu cumca in Orastia suntu 2 parinti protopopi straini in o causa contr'a preotimei din Orastia, sî acést'a o intieleseiu chiaru dela unu locuitoriu sasu.

Pre cându gatai cu sasulu, intâlniu pre parintele Bârsanu sî intrebându pre densulu despre comissiune 'mî enará tóte precum fusese. La acést'a diseiu : dorere ! ca acum 'si canta comitetulu de agendele sele ; dupa ce trecura 32—34 ani ! —

Diseiu, sî dicu, ca bietiloru preoti din Orastia, acum la betrânetie le vine acrimea ostenseleloru, in locu, dupa ostenéla sî oboséla in tempu de 30—40 ani sa capete resplata sî mângaere, servindu-le cá preoti ; câci totu individulu doresce, ca déca din tineretie pâna la adenci betrânetie servesce cui-va — precum : soldatulu, amploiatulu 'si capeta la tempu de nepotentia pensiunea sea, asiá dara sî

FOISIÓRA.

Cuventare

festiva tienuta la onomastic'a Preasântiei Sele Parintelui Metropolitu Andreiu in 29 Nov. a. c.

(Fine.)

Unde-i pictorulu cu penelulu, unde-i geniulu care sa scia depinge cu colori atâtu de viue atâtu de petrundietórie ?

N'are locu in tiér'a lui
Si-i cá flórea câmpului. . . .

Ori din ce punctu de vedere vomu privi starea lui, atâtu in referintiele politice, câtu sî in cele bisericesci sî scolare, ea este cea mai revoltatória de simtiemintele omenesci.

Dara se tacu de sórtea lui politica, se tacu de robotele cele grele, de dijme, de dîlele de lucru, de cari erá conditiunata subsistinti'a celoru ce le stá cu biciulu la spate (ací a-siu poté dice cu psalmistulu : ca cenusia cá pânea au mancatu sî beutur'a loru cu plangere au amestecatu-o, (sî se constatezu ca aceea sî in privinti'a bis. si scolastica, erá cea mai deplorabila, scólele române lipséau mai cu totulu, iéra bisericile un'a mai ruinata cá ceea-lalta. Preotimea ! va fi de ajunsu se amintescu dóue evenimente cari ne dau o icóna fidela, dara trista despre aceea, ca cum se respectau, cum se stimau in acele tempu ministrii lui Ddieu. E prea cunoscutu, Metropolitii români trebuiau sa sufere martiriu pâna la sânge déca cutezau a-si aperá biseric'a sî natiunea ; iéra preotii români erau siliti sa ierneze . . . . . domniloru . . .

Ací se remanemu sî se nu mergemu mai departe, câci ne slabescu poterile, mintea ni se intuneca, iéra budiele ne denéga servitiulu.

Dómne de n'aru fi ca tu erai intru noi cându s'au radicatu némuri asupr'a nóstra, eata de viui ne-aru fi inghititu pre noi. (Ps. 123 2.)

Cine e in stare sa spuna suferintiele amare, se insire pireele de lacrimi si suspinele acestui poporu blandu, care nici cându n'au meritatu acésta sórte nefericita.

Domniloru ! sum de firma covingere, ca ori care altu poporu de pre fati'a pamentului, s'aru fi stinsu demultu din mediloculu, din concertulu celoru-lalte, de pre bin'a universului, aru fi apusu sî s'aru fi perdutu fâra a lasá vre-o urma dupa sine in intunereculu vécuriloru, românulu inse dupa unu martiriu de 17 seculi, cari l'au potutu încovaiá, l'au potutu plecá la pamentu, dara nu l'a potutu infrânge, viéza astadi sî va viá, câci elu este fenice care se radica din cenusi'a sea propria.

In astfeliu de pusetiune precaria, se aflá poporulu nostru cu 25 ani inainte de ast'a, cându tîpetele lui strabatura pâna la inaltulu ceriului si miscara pre atotu potintele, cá sa-si reverse milele sele asupra-i, sa-i usuce lacrimele, sa-i vindece ranele sî sa-i aline suspinele. Atunci deeise creatoriulu pre tronulu marirei sele, salutea poporului seu alesu din lantiurile servitutiei faraonice, scóterea lui din Egiptulu suferintieloru, sî a disu câtra Moisi : „vediendu amu vediutu necasulu poporului meu in Egipetu, sî m'amu scoboritu sa-i scotu pre ei din mân a egipteniloru. — Si acum vino, sa te tramitu la imperatulu Egipetului, si se scoti pre poporulu meu, pre fii lui Israilu din pamentulu egipteniloru.“ Esire. 3. v. 7. 8. 10.

Iéta, domniloru ! caus'a bucuriei, ce se manifesta, ce se revérsa astadi pre fetiele nóstre, iéca caus'a consolarei, ce sentiemu in adunculu inimei nóstre, astadi celebramu onomastic'a acelui'a pre care provedinti'a l'a destinatu sa scape biseric'a sî natiunea româna, a acelui'a, care, dupa dis'a unui barbatu ilustru, prin geniulu séu se face punctulu de legatura intre trecutulu sî venitoriulu unei biserici, ce erá p'aci sa se stinga, (Pope'a p. 153) adeca Moisi, care in intervalulu de cându s'afla in fruntea acestei eparchie, diu'a sî nóptea au certatu sî au secatu marea rosia, asupririle sî nediuntiele impilatória, sî ne-au povatuitu dându-ne firulu Ariadnei, intru aduncu cá in pustia, ne-au mântuitu din mân'a acelor'a, cari ne urau pre noi, ne-au mântuitu din curs'a vrasmasiloru. (Ps. 105. 2) Cu auror'a dilei de astadi curs'a s'a sfarâmatu sî noi amu scapatu.

Desvoltamentulu, progresulu sî sborulu imbucuratoriu ce lu-au facutu românii in acestu tempu scurtu pre terenulu bisericescu-scolasticu sî politicu au de a-lu multiamí mai numai acestui prea venerabilu sî prea demnu Parinte, acestui mentonu nefatigabilu.

Infiintiarea sî radicarea atâtoru institute de invetiamentu, a atâtoru scóle, edarea unui numeru insemnatu de cârti bisericesci sî scolare, unde sî prin care se educa tinerimea, surcelele cele fragede, organisarea loru, organisarea parochieloru, luminarea preotiloru, prin acesti'a luminarea sî cultur'a poporului, revindecarea drepturiloru strabune, restaurarea vechiei nóstre metropolii, numerósele fundatiuni, prin cari se ajuta tinerii cei mai distinsi spre perfectionarea studialoru, cá apoi se vina sa militeze pentru natiune, se sacrifice pre altariulu patriei — suntu laurii cei nevestediti, margaritariale cele mai pretióse, cari i voru adorná in eternu fruntea nemuritória, sî cari voru face cá numele sa i se binecuvinte din generatiune in generatiune.

O de trei ori ferice tie natiune româna c'ai fostu invrednicita in tempulu celu mai criticu a avé in mediloculu teu unu cârmaciu atâtu de abilu, unu conducatoriu atâtu de intieleptu !

Veniti, domniloru, in aceste momente sa inaltiâmu animele nóstre câtra atotupotintele, sa-lu rogâmu cá sa lungésca inca multi ani firulu vietiei prea bunului sî demnului nostru Archipastoriu, sa-i daruiésca dile serine sî pacifice, taria de anima, cá se póta infruntá inca indelungatu cu barbatia sî cu resolutiune, periculele ce aru amenintiá, norii ce aru turburá biseric'a, natiunea si patri'a nóstra. Sa-i uramu din adunculu animei : Se traésca intru multi ani !

N. P e t r u B e n t e s c u.

preotimea din Orestia sa aiba mangaere dupa atâti'a ani de servitiu, dara in daru sî tristu ca aici se lucra de totu spre mâchnirea loru, — adeca, a preotiloru din cestiune. —

Venerabilulu domnu protopopu sî parochu Nicolau Popoviciu functionédia cá atare de vre-o 30 ani, iéra venerabilulu preotu Georgiu Popoviciu de vre-o 42 ani, acesti'a cá nisce preoti harnici au lucratu in vi'a domnului cu o activitate neobosita, mai alesu in anii revolutiunari, dupa care apoi avura de a patimí, bá inca fórte multu.

Acesti venerabili preoti neavendu afara de miser'a stola nemic'a alt'a, de câtu ce-si câscigase singuri prin intieleptiunea sî sfatulu loru parintescu dela crescinii pii nisce pamentiele aratórie, care tóte, pre lânga tóta trud'a ce o puneau, lucrându-le, cascigau une-ori preste totu disu abeá 30—40 fl. cá venitu curatu. Mai aveau dela fia-care familia o dî de claca, sî 1 ferdela de cucuruzu, apoi cimiterile care inca nu aducu mai multu cá, tóte, la 3—4 cara de fenu; apoi sî acestu fenu lu aduna cu mare necasu de prin piciórele crescíniloru, care lu calcá in picióre petrecându-si mortii la grópa. Diseiu miser'a stola, ce e adeveratu, câci dela unu mortu mare are 2 fl. 40 cr. sî dela prunu mortu, 1 fl. apoi sî acesti'a bani óre cându i capeta? — Dela unii ba mai multi nici de locu, cu pretestu ca suntu seraci. — Ap'a de mósie 2—4 cr. dela servitiulu de 40 dile, 2—4 cr. Maslulu 40 cr. raru dela unii 1 fl. Voiu sa spunu ca ferdel'a de cucuruzu o dau cei mai multi cá din ochi, altii, ce alti? ba cei mai multi nu o dau de locu, de claca nici poveste, de câtu vinu la diocu. Protopopulu multu 9— 10 insi sî si din acesti'a mai numai nisce copii sî inca pre la 11 óre, adeca mai numai cá sa manânce. —

Parintelui Georgiu Popoviciu nu-i vine nici asiá. — Deci póte vedea ori-ce crestinu bine-simtitoriu cum va pote sustá unu preotu venitu de aiurea sî care inca nu va avé nimic'a?

Acum cându Maritulu Consistoriu cu alti individi cualificati se lupta din respoteri cum aru imbunatâti sórtea preotiloru, aici cauta totu modulu in poporu spre ale luá sî ce au avutu. Ce dicu ca va sa le ia, ca le-au luatu inca de vre-o 6 ani tóte locurile adeca holditiele numite mai susu, cu pretestu ca aru fi capetatu 13 jugere din pamentulu comunei, din care fiindu aprópe de apa pâna acum'a a inecatu cá la 4 jugere. Acu voru sa le iée sî cimiterile, apoi voru remâné singuri singurei a traií numai din stola, adeca din florinulu dela morti, din crucerii cei 2—4 dela ap'a de mósie sî cei 40 cr. dela maslu — asiá traiesce parinte! —

Pre lânga acésta miseria — poftescu crestinii cá preotii sa se pórte imbracati onestu sî cându debuie sa mérga la plugu, sa-si aduca fenulu etc. — Aici lasu sa judece cine scie judecá dreptu. Poftescu crestinii ca cându au lipsa de preotu sai fia de locu in talpi — ca déca nu sa audí! — séu sî aude. —

Marturisescu sincera ca in nici o comuna parochiale din tractulu Orastiei nu voru fi asiá ticalosieste platiti preotii cá cei din Orastia, bá denu aru avé densii avere parintiésca dieu aru fi siliti a sapá cu poporanulu seu alaurea in brasda. — Pentru aceea aru fi tare bine déca maritulu consistoriu aru cautá cu o privire trista sî démna de compatimire asupr'a sortiei preotiloru gr. or. din Orastia, sî a sfatuí pre comitetulu parochialu, ba chiaru in poterea legei a silí pre comitetu cá:

1. Sa redee totu ce a luatu dela preoti. —
2. Ale lasá in folosintia cimiteriile —
3. A silí pre crestinii, ad. poporenii gr. or. a dá ferdel'a de cucuruzu fia-care poporanu, iéra care nu va avé — precum suntu maestrii, a le o platí dupa pretiulu piatiului sî in urma sa silésca pre fia-care a face o dî de claca cu omu harnicu de lucru, iéra care nu va potea altucum, sa platésca iéra dupa lucratorii din piatiu, sî acést'a pâna atunci, pâna cându se va face vre-o dispusetiune favorabile in privinti'a imbunatatirei sortiei preotimei. — Sî atunci credu ca, ur'a, sî invidi'a dintre poporeni sî preoti aru incetá sî aru domní o armonia fratiésca intre ambi — procum domnise mai inainte de acést'a cu vre-o 10 ani.

Unu preotu gr. or. din tractu.

Respunsu domnului Ypsilonu et Comp.

Sabiiu, 30 Nov. 1871.

Domnule redactoru! Stilulu e omulu. Ypsilonulu d-tale din nr. 89 a. c. alu „Telegr. Rom.“ a confirmatu multu acestu adeveru

Prin articolulu seu din 10 ale curentei datatu din Alb'a-Iuli'a (?) vrendu a-si versá veninulu asupr'a unoru barbati, pre cari n'avù curagiulu sa-i numésca, si-a facutu propri'a descriere psicologica. Portretulu esí atâtu de dragalasiu, incâtu insusi se ingrozí a-si pune sub elu pretiosulu sî a buna séma multu valorosulu nume.

Totu respectulu de cultur'a lui sociala — estetica, de desteritatea sea intru manuirea condeiului!

„Puiu de vipera . . . Hei vipere, vipere! nu ve vomu mai calcá pre c ó d a . . . Voi petroleasiloru (= taciunariloru) . . . Hei lupiloru in pele de óia! . . . Ve vomu holaí (dóra „h u i d u í inaltiá sî mai multu eleganti'a stilului) . . etc.“

Eata omulu cu intrég'a sea menageria! Eata-i cualificatiunea compusa de elu insusi! Eata-i a r g u m e n t e l e! Eata cu ce s'a inlocuitu de unu tempu incóce cuventulu „obiectiuni“ stersu cu totulu din vocabulariulu „Telegr. Rom.“

Mascarade, pentru cari respectivulu erá datu „pe usia afara“ din ori-ce cârcima a Sabiiului, aflara in „Tel. Rom.„ primire cu bratie deschise.*)

In interesulu clerului nostru**) credu, ca acelu corespondinte alu d-tale nu este din tagm'a preotiésca, câci, dieu, aru fi o pré trista dovéda, despre cum sciu sântiele loru „Parintii“ nostri de astadi a lucrá in „duhulu blandetieloru“

Atât'a despre limbagiulu brutalu***), in care este scrisu articolulu memoratu. Credu, ca judecat'a matura a publicului d-tale me scutesce de a mai perde multa vorba asupr'a lui.

Acum permite-mi, dle redactoru, a trece la meritulu lucrului sî me scusa pentru incomodarea, ce sum silitu a-ti face in interesulu adeverului in genere, sî alu onórei mele atacate in specie.

Voiu reflectá singuru la unu pasagiu, care e scrisu sî la adres'a mea. Nu me voiu folosí inse de arme cá ale lui Ypsilonu, ci — déca permiteti vr'o abatere dela modulu de scriere alu „Telegr. Rom.“, voiu fi cu totulu o b i e c t i v u****).

Sî nu amu fostu in functiune la banc'a de asecuratiune „Transilvani'a“ din Sabiiu, prin urmare insultele dlui Ypsilonu me privescu negresitu sî pre mine.

Sa spunemu dara acelui domnu ceea ce altii de multu sciu, adeca scopulu indoitu, cu care noi cei injurati de d-sea amu intratu in servitiulu numitului institutu:

a) sa ne facemu cunoscuti cu institutulu de bani, cá cu tempu sa potemu contribuí la infiintiarea loru sî intre românii nostri,

b) sa familiarisâmu poporulu nostru cu institutiunea de asecurare, dela care alte popóre tragu demultu mari folóse.

Pentru scopulu a) sum norocosu a poté servî dlui Ypsilonu et Comp. cu unu argumentu nu cam de tóte dilele pre la noi, cu institutulu de creditu sî economii „Albin'a“. Acést'a e acum fapta sî nu vorba.

E dara de prisosu sa me provocu aici cu numele la mai multi barbati stimabili, carii sciu de planulu „Albinei“ inca dela câte-va luni dupa intrarea nóstra in servitiulu „Transilvaniei“ cari sciu, ca déca nu erá „Transilvani'a“, astadi n'amu avea institutulu „Albin'a“. Sî acestu unicu folosu aru fi de ajunsu, cá sa justifice pre deplinu aplicarea nóstra la banc'a „Transilvani'a. Inse, precum se va vedé mai in josu, avemu sa inregistrâmu inca sî alte folóse.

Afirmatiunea dlui Ypsilonu, ca ne-amu pusu sa facemu „Albin'a“ din causa, ca ni s'aru fi datu cu piciorulu dela „Transilvani'a“ confirma sî mai multu caracterulu clevetitoriu alu articlului seu. Directiunea numitului institutu se afla aci in Sabiiu. D. Ypsilonu iée-si ostenél'a intr'o dî pâna la biroulu societâtiei sî cetésca in archiv'a d'acolo demissiunea mea data in scrisu. Séu poftésca la mine a casa (strat'a Gusteritiei nr. 711), sa-i aretu laudatoriele ce amu dela acea societate (cá sî din alte locuri unde amu servitu in viati'a mea), cum sî atestatulu de conduita, care incepe cu esprimarea parerei de reu pentru retragerea mea sî pre care dlu presiedinte baronu de Mylius si-a reservatu espresu, alu subscria elu insusi. Totu de bunavoia si totu din acele cause s'a retrasu sî dlu E. Macelariu. Reposatulu Ioane Brote a incetatu prin mórte de a fi membrulu consiliului, iéra dd. I. Hanni'a, I. Bolog'a sî Z. Boiu suntu sî adi in consiliulu numitei bance, cum sî d. A. Brote sî alti români la directiunea acelui institutu.

Apoi dara cine suntu cei „dati pre usia afara“,?

Câtra aceste mai afle dlu Ypsilonu, ca cându amu demissionatu eu din postulu de inspectoru la banc'a „Transilvani'a“ (Februariu 1870) lucrâri grele, ostenitióse sî multu costisitóre pentru „Albin'a“ erau dejá gat'a. Ma sî reesirea acestei intreprinderi erá asigurata. Inca in a. 1869 se facuse in consiliulu bancei „Transilvani'a“ de 2 ori interpelatiunea, déca este adeveratu, ca V. Romanu ambla cu cugetulu, d'a repasí dela „Trans.“, spre a conlucrá la infiintiarea unui altu institutu in Sabiiu? Iéra in iérn'a a. 1869 spre 1870 amu cetitu in Lugosiu dlui Constantinu Radulescu sî dr. At. Marienescu intregu proiectulu de statute pentru „Albin'a“, cerându opiniunea dloru la acel'a-siu. V'asiu mai potea numí pre mai multi stimabili barbati din Timisiór'a, Aradu, Pest'a etc., carii asemene au sciutu de planulu „Albinei“ inca pâna a nu esí noi dela „Transilvani'a“, ma sî pre unii barbati de specialitate straini, pre cari i-amu consultatu in acea afacere.

Credu inse ca cele aduse ajungu de o camdata spre a reduce amintitele afirmatiuni ale dlui Ypsilonu la pure invective.

Firesce, noi n'amu trasu clopotulu intr'o dunga cu „Albin'a“; pentru facerea unei detorintie nu neamu scrisu economii prin diurnale. Din contra chiaru sî acele redactiuni romanesci, cari aflasera ce-va despre lucru, fura rogate, sa nu amintésca prin foi nimic'a. Amu voitu, cá sa se faca odata sî la noi ce-vc fâra a se vorbí, câci destule se vorbescu fâra a se face. Metod'a ast'a, marturisimu, ne-a prinsu fórte bine sî n'o potemu destulu recomândá romaniloru nostri pre tóte terenurile.

Dara domnule redactoru, ce v'a gresitu dvóstre institutulu „Albin'a“? De ce nu incapu de elu Ypsilonii d-tale? Ce comuniune are elu cu hirotesirea archimandritiloru, cu brânele popesci sî cu cért'a dvóstre despre lân'a caprii? Au nu este bine sa lucrâmu cu totii pentru latirea ideii de asociare in poporulu nostru sî sa infiintiâmu in toti ramii câtu mai multe societâti? Sî apoi pres'a nóstra nu este ea chiamata in prim'a linia a sprigini atari intreprinderi, iéra nu ale sugrumá in embrione, nu a se degradá la instrumentu alu pasiunei órbe pentru particulari, spre desonorarea sea propria?! *)

Nu ve place scopulu, ori nu ve vinu la socotéla barbatii, cari s'au pusu in fruntea „Albinei“? Dara atunci ce representanti ai opiniunei publice sunteti, câci acést'a, vedeti, s'a manifestatu cu totulu altufeliu. La apelulu comitetului fundatoriu, capitalulu de actiuni alu institutului „Albin'a“ s'a subscrisu in tempu scurtu, sub impregiurâri grele, in anulu celu mai nefavoritoriu economiloru, in midiloculu crisei generale de bani. Inca de cându traimu noi asturendu de ómeni, la românii nostri nici o intreprindere nu s'a imbracisiatu cu atât'a caldura sî incredere. Apoi dara ce vreti a falsificá opiniunea publica!

Iéra ce privesce viitoriulu institutului „Albin'a“, fi-ti incredintiati ca nici cându nu veti gustá dia-

---

*) „Déca nu ti-asiu cunósce vocea m'asiu speriá de pelea de leu ce o porti“ dice fabul'a. Autorulu acestui articulu trebuie sa nu-si uite de o parte de fabula, de alta parte sa-si aduca aminte ca toti terminii acesti'a suntu luati din espressiunile diuarieloru in cari paradéza sî densulu cu genialitâtile sele ordinarie.

**) Lasa-te pentru Ddieu nu te ingrigí tocm'a d-ta de cleru! se vâ aflá elu cum s'a aflatu sî pâna acum cine sa se ingrijésca. R.

***) De aru dá Ddieu sa ve fia de invetiatura R.

****) Mare ghimpe trebuie ca tî e „T. R.“, dara nu pentru ca n'a vrutu red. sa te engagieze la rugareti de colaboratoru. R.

*) Spre liniscirea dlui autoru mai cetesce odata corespondinti'a dimpreuna cu d a t u l u e i; ca in embrione erá imposibile sa strice bancei „Albin'a“. Ceea ce privesce „pasiunea órba pentru particulari“ sî are sî ea fatalitâtile sele, asiá incâtu o r b i 'a i disparc, cându cugeta cine-va mai seriosu la cele ce diceati deunedile despre banc'a „Transilvani'a“ sî astadi

bolic'a placere d'a ve vedé implinita proroci'a de reu din nr. 89. alu „Tel. Rom.“ Sa ve tiena Dumnedieu ani multi sî buni, cá sa vedeti ce n'a-ti crediutu. *)

(Va urmá.)

P l o i e s c i, 1871, Octobre.

Stimabilulu meu domnu!

Dificultâtile inherente ce intempina fia-care invetiatoriu primaru in conducerea apostolatului seu, sî cari suntu multiple sî varii cá sî caracterulu, cá sî gradulu intelectualu alu scolariloru ce i se incredintiéza nu se mai contesta astadi de nime.

Sî in adeveru a face educatiunea sî a distribuî instructiunea simultaneu la 50, 100, séu mai multi copii, cari, mai cu séma in scólele rurale sî in clas'a I urbana, diferu esentialminte intre densii prin etatea sî cunoscintiele loru, nu este óre o afacere, déca nu insurmontabila, celu putienu fórte dificila? — A profitá in interesulu generalu alu scólei, de tóte momentele destinate studiului sî a face, cu jumatatile, séu patrarele de óra, consacrate unoru scolari, unoru lectiuni, sa nu fia atâtea jumetâti de óra, sustrase nedreptu dela alti scolari, dela alte lectiuni, nu reclama óre unu mecanismu, déca nu neintielesu celu pucinu fórte ingeniosu? — A formá planulu, dupa care sa se conduca scól'a sî a ficsá punctulu de plecare, mediile de actiune, sî tient'a unde trebuie sa ajunga, nu este óre o operatiune tetu atâtu de dificila, pre câtu de indispensabila? etc. etc.

Spre a planá in marginea posibilului, aceste diverse dificultâti sî: mai cu séma, spre a oferí unu conducatoriu sinceru sî fidelu invetiatoriloru neesperimentati, amu prelucratu unu alu doile opu pedagogicu. „Scól'a primara sî conducatoriulu ei“, pre care-lu voiu pune neaperatu sub presa la finele lui Noembre venitoriu.

Acestu manualu nu este unu travaliu de discutiune scientifca: nu m'amu incercatu a supune la unu esamenu criticu diversele sisteme ale invetiamentului, m'amu marginitu insa a presintá efecte incercate prin practica; n'amu cautatu a face parada de sciintia; dara m'amu silitu a devení utilu. M'amu adresate pre de o parte invetiatoriloru, iéra pre de alt'a, autoritâtiloru scolare, instituite de lege pentru administratiunea speciala a instructiunei primare, sî semnalându unor'a regulele, dupa cari trebuie sa se diriga o scóla, amu oferitu celoru-alti, mediile de a o supraveghiá cu succesu. Amu pusu in mânile celoru d'intâiu firulu conductoru, iéra in alu celoru de alu doile instrumentulu de controlu, imprimându totu d'odata sî directiunea comuna, ca ce sa permita acelor'a de a lucrá, iéra acestor'a de a consiliá sî reformá, dupa principiele pedagogice, consacrate prin esperintia sî ratiune.

Dividiundu acésta opera in 5 pârti:

1. Organisatiunea generala a scólei,
2. Disciplin'a,
3. Invetiamentulu,
4. Detoriele invetiatoriulu,
5. Materialulu, adeca constructiunea, mobiliarulu sî higien'a scólei, m'amu silitu din tóte poterile mele a tiené comptu de miscarile mele sciintiei pedagogice sî de studiele la care ea a fostu supusa, in acesti din urma ani in Franci'a, Germani'a sî Angleter'a.

Recomendându dara domniei-vóstre acésta opera, care se va compune din 10—12 cóle in-8° sî care va esí de sub presa negresitu la finele lui Decembre venitoriu, amu onórea a ve rogá, stimabilulu meu domnu, sa fiti bunu a sprigini sî dvóstra in marginea posibilului imprimarea acestui opu, facându-mi unu numeru suficiente de abonati, spre a poté suportá spesele imprimatului.

Pretiulu operei, care se fiséza la lei noi 2 pentru dnii abonati, se platesce deodata cu subscrierea; iéra listele de abonamentu, dimpreuna cu sum'a baniloru incasati, se voru inaintá subscrisului, celu multu pâna la finele lui Decemvre venitoriu, spre a se poté imprimá numele d-loru abonati la finele cartiei.

Fiindu fermu convinsu ca nu veti trece cu vederea rogaciunea ce ve facu, cí veti legit má sperantiele mele, concepute de odata cu intervenirea mea contr'a dvóstra, ve rogu stimabilulu meu domnu, sa-mi permiteti a ve oferí asecurarea pré distinsei mele stime sî consideratiuni.

I. P. E l i a d e.
Revisoru scolaru.

P. S. Pentru perderi intemplatóre, se asecura dloru corespondinti unu rabatu de 10 la suta, asupr'a costului abonamenteloru facute. — D-nii abonati ai Amicului scólei, cari au platitu abonamentulu pre anulu 1871, se potu abonâ la acésta opera fâra a mai platí costulu ei, primindu astu-feliu 10—12 cóle, in locu de 9 ale Amicului scólei ce aveau a mai primí.

I. P. E.

V a r i e t â t i.

Bibliografia Dlu Dr. Vasiliu Glodariu profesoru la gimnasiulu nostru din Brasiovu ni tramite opulu seu intitulatu: „Vocabulariu completu pentru opurile lui Caiu Iuliu Cesare sî ale continuatoriloru lui, G. Ch. Crusius sî inavutitu de Dr. Vasiliu G l o d a r i u profesoru de limb'a elina sî germana la gimnasiulu plenariu romanescu din Brasiovu. Brasiovu Romer sî Kammer, tipografi, editori sî provediatori 1871.“ Acestu opu e provediutu cu o prefaciuue erudita. Recomândamu junimei opulu sî literatiloru nostri prefaciunea, carea déca ne va permite spatiulu o vomu publicá in fóisiór'a nóstra.

NB. Respunsuri sî corespondintie nepublicate se voru publicá pre rendu precum ne va concede spatiulu. R.

*** F r i g u l u a fostu mare in saptemân'a trecuta pâna Sâmbata sî pre aici sî adeca pâna la 24 graduri. Din departare se scrie ca acestu geru a cerutu mai multe victime de ómeni.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei invetiatoresci din comun'a gr. or. Rud'a protopopiatulu Zarandului se deschide concursu pana in 15 Dec. a. c. Emolumentele impreunate cu acésta statiune suntu 200 fl. v. a. salariu anualu, cuartiru liberu sî lemne pentru focu.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si asterne suplicele loru cu documintele neceseri la sub semnatulu in Bradu (Zarandu) Fiinduca invetiatoriulu din acésta comuna aretându harnici'a sî are prospectu de a devení si capelanu pe langa betranulu parochu cu o remuneratiune frumósa, acei'a cari voru fi teologi juni sî cantareti buni se voru preferá.

Bradu 25 Noembre 1871,
In intielegere cu comitetulu parochialu.
Nicolau I. M i h e l t i a n u
Protopopu gr. or.

Concursu.

Pentru ocuparea postului invetiatorescu la scól'a tractuala clas'a IV normala, confessionala gr. or. româna din oyidulu Siri'a, cu terminu pâna in 14 Decemvre a. c. st. v. care va fi sî diu'a alegerei. Emolumentele suntu: 600 fl. v. a. 12 orgii de lemne din cari se va incaldî sî scól'a sî cuartiru liberu. —

Doritorii de a ocupá postulu acest'a suntu avisati a-si tramite recursurile provediute cu atestatu de botezu sî de moralitate, cu testimoniu despre absolvirea preparandiei sî de cualificatiune, cu testimoniu despre absolvirea claseloru reale séu 4 clase gimnasiale, — dara sî acelor'a recursuri se voru primí cari au absolvatu 4 clase normale, déca voru documentá desteritatea in propunerea sciintieloru acestor'a, sî voru produce testimoniu de cualificatiune totu cu eminentie, sî cumca pre terenulu scolesticu suntu bine meritati. — Comitetulu protopresb. in Siri'a. —

Siri'a (Világos), la 24 Novembre 1871.
Comitetulu protopresb. alu Siriei.
Cu scirea sî convoirea mea
Ioanu M o l d o v a n u,
(3—3) inspectoru scolaru.

Concursu.

Pentru postulu unui invetiatoriu la scól'a normala gr. or. in Saliste cu salariu anuale de 200 fl. v. a. sî relutu banalu pentru lemne sî cuartiru de 50 fl. v. a.

Concurentii se tramita suplicele ajustate cum se cade sî scrise de mânile loru proprii pâna in 20 Decembre a. cur. st. vechiu la subsemnat'a eforia.

Saliste, 28 Novembre 1871.

(3—3) E f o r i' a s c o l a r a.

„A L B I N' A“
Institutulu de creditu sî de economii
in S a b i i u.

Fiindu subscrisu intregu capitalulu de actiuni alu Institutului de creditu sî de economii „Albin'a, domnii actionari ai numitului institutu suntu rogati, in sensulu conditiunei 1. din publicatiunea nóstra dela 1 Augustu a. c.: a respunde in tempu de o luna sî rat'a II de 20%, adeca câte 20 fiorini de actiune séu la domnii representanti ai nostri unde s'a facutu subscrierea, séu sî deadreptulu la acestu comitetu in Sabiiu, strad'a macelariloru Nr. 110.

Sabiiu, 10 Decembre 1871.

Comitetulu fundatoriu.

---

*) Fitiaru gur'a de auru! R.

Editur'a si tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Dumineca si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pre anu 12 ½ anu 6 fl.

Nru 99. ANULU XIX.

Sabiiu, in 12/24 Decembre 1871.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dói'a óre cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Indreptare. In pasagiulu penultimu din articulii anonimi nr. VII s'au stracuratu erori, cari confunda cu totulu intielesulu pasagiului. Acelu pasagiu indreptatu e a se ceti:

Se vede dara, ca unii români din Transilvani'a, cari, prin comitetele secrete si prin incercâri de a tiené cu pretensiunile loru, depuse in suplici scrise de advocati obscuri politici, straformarea monarchiei in locu, au derivatu caus'a politica natiunale de pre terenulu pre care ea fusese pusa, nu au mesuratu cu insemnatatea cea seriósa a eveneminteloru pasii loru, ci basati pre articulii de diuarie cei da passiunea si momentulu si pre ideile ce le dá iérasi passiunea si momentulu au facutu politica totu momentana.

Invitare de prenumeratiune

la

„Telegrafulu Romanu“

Cu inceputulu anului 1872, se deschide prin acést'a prenumeratiune nóua la acésta fóia.

„Telegrafulu Romanu“, va esí cá si pâna acum de dóue ori pe septamâna Joi'a si Dominec'a. — Pretiulu abonamentului pre anulu intregu e:

Pentru Sabiiu 7 fl. pe ½ de anu 3 fl. 50 xr., pe ¼ anu 1 fl. 75 xr. v. a.

Pentru si Monarchi'a austro-ungurésca pe anu 8 fl. pe ½ anu 4 fl. pe ¼ anu 2 fl. v. a.

Pentru Romani'a si strainatate, pe anu 12 fl., pe ½ anu 6 fl., pe ¼ anu 3 fl. v. a.

DD. abonanti suntu rugati a nu intardiá cu tramiterea prenumeratiuniloru.

Adresele ne rugâmu a se scrie curatu, si in locu de epistole de prenumeratiune recomandâmu on. publ. avisurile postali, **(Posta-Utalvány. — Post-Anweisung.)** cá impreunate cu spese mai putiene si cá mai sigure pentru inaintarea baniloru de prenumeratiune la

„ Editur'a „Telegrafului Romanu“ in Sabiiu.

Nr. Pres. 338. ex. 1871.

Preacinstitiloru Parinti Protopopi, si Administratori protopopesci!

Fiindca acum suntu dóue-dieci de ani, de cându Dumnedieu mi-au ajutatu a infiintiá o tipografia, si a o consânti Bisericei nóstre din Ardélu; fiindca tipografi'a acést'a au prosperatu sub ingrigirea mea, si astadi este in stare a dá unele ajutóre in bani; si fiindca eu in diat'a mea amu destinatu ajutórele putincióse din partea tipografiei nóstre archidiecesane pre sém'a veduveloru Preotese serace; apoi fiindca acum se potu dá unele ajutóre de acolo, si in anulu acest'a este si lipsa mare de bucate, si o scumpete neobicinuita: pentru aceea amu hotaritu a impartí intre veduvele Preotese serace pâna la 5—600 fl.

Deci Ve poftescu pe Preacinstiele Vóstre, cá sa provocati prin parochii concernenti pe veduvele Preotese serace din tractulu respectivu protopopescu, cá sa-mi faca cunoscutu 1, in care anu au remasu ele veduve, si cu câti copii si copile; 2, in care scóla, séu la ce mestesiugu seau comertiu se afla vre-unu fiiu, séu fii loru; 3, câti dintre fii loru suntu casatoriti, si asiediati, séu câte fete au maritate, si câte au acasa?

Aceste consemnâri se fia intarite de câtra Parochii loru actuali, si Preacinstiele Vóstre mi le ve-ti tramite incóce cu parerile de informatiune pâna la 1-lea Ianuariu.

Insemnârile, care nu voru coresponde acestei a mele dispositiuni, séu mi se voru asterne mai târdiu de 1-lea Ianuariu, nu se voru luá in consideratiune.

Sabiiu, 6 Decembre, 1871.

Alu Vostru alu tuturoru
de totu binele voitoriu
Archieppu si Mitropolitu românu ort.
ANDREIU m. p.

12/24 Decembre.

In cele mai grele impregiurâri da provedinti'a singurateciloru si popóreloru câte o mângaiere, carea luminédia si incaldiesce dulce inimile, le intaresce spre intreprinderi nóue, pentru binele comunu, chiaru despretiuindu ostenél'a perduta pentru cause, cari cându erá sa se castige, cu vina séu fâra vina, devinu desierte.

Asiá se intemplá cu românii din Ungari'a si Trnni'a in anulu 1864 12/24 Decembre. Sórele politicu ce erá aparutu si pentru ei in Aprile 1863, cându s'a deschisu alu doilea congresu natiunale si mai pre urma diet'a tierei, incepuse in anii urmatori a se intunecá de nuorii politici ce-si aruncau de departe umbrele loru si murmurau adunou cu tunetele loru. Dara prin o préinalta resolutiune dto 12/24 Dec. 1864 resare pentru romanimea gr. or. din Ungari'a si Transilvani'a o stea mângaitóre: restatorit'a Metropolia a româniloru gr. or. din Ungari'a si Transilvani'a, carea reversà in totu decursulu tempului, dela datulu mai susu citatu, eveneminte datatórie de sperantie noue pentru venitoriulu natiunei nóstre. Amintimu dintre alte numai de reinvierea unei diecese române cu resiedinti'a in Caransebesiu si de organisarea bisericei pre bas'a legei fundamentali, a „statutului organicu“, eflusulu Stei Scriptori si a canóneloru Stei Maicei nóstre Biserici.

Acestu Spiritu alu Domnului, carele a suflatu preste pârtile cele desolate ale Metropoliei si carele prin organismulu statutului a facutu sa crésca pelea si carnea si sa-i dea viéti'a deplina Metropoliei restaurate române, ne incuragieza in noianulu celu furtunosu din presentu si ne promite ajungerea la limanulu doririloru nóstre cá români, crestini si cetatieni.

Pentru tóte aceste si pentru câte nu suntemu in stare a le esprimá in diu'a aniversaria a unui evenementu asiá memorabile, nu potemu face nimic'a mai bine, decâtu sa multiamimu lui Ddieu mai intâiu si apoi sa-lu rogâmu cá sa tiena in viétia indelungata si fericita pre acei ce au contribuitu la restaurarea Metropoliei, si sa ne tramita si in viitoriulu celu mai departatu barbati, cari sa scia apretiuí indurarea provedentiale si majestatica, seversita prin restaurarea Metropoliei si sa ne ferésca de acei ce aru privi in darulu acestu Ddieescu si majestaticu numai unu pedestalu, pre carele inaltiati fiindu sa créda ca e de ajunsu pentru fericirea credinciosiloru tienetori de Metropolie.

Eveneminte politice.

Politic'a interna si esterna oferesce in momentele de fatia fórte putienu interesu. Dincolo de Lait'a se pare a se cristalisá óre-care partida federalistica mai pronunciata de câtu pâna acum. Pâna unde va duce-o nu potemu spune, pentru ca partid'a acést'a, de si se vorbesce de multu de dens'a, are inca sa se desvólte.

Andrassy studiaza multu pre cine se tramita la Constantinopole cá ambasadore. Prin acésta arata, ca este ingrigiatu de lucrurile ce se voru intemplá in orientu, unde concurgu atâtea aspiratiuni.

Lui Bismarck i s'a uritu de atâtea desbateri prin dietele staturiloru federatiunali. Se dîce ca s'a si plansu asupr'a opusetiunei in contr'a unei propuneri facute in parlamentulu imperialu, cá sa se estinda competinti'a acestui'a asupr'a mai multoru afaceri decum se intempla acést'a pâna acum. Franci'a si Austri'a dîcea elu, cari lu impedecau pâna acum de a unificá mai tare Germani'a le-au datu din cale-si si acum va potea elu togm'a prin midilocirea parlamentului sa-si ajunga scopulu si in privinti'a acést'a.

Franci'a se pregatesce a-si stramutá adunarea natiunale iéra in Parisu.

Diet'a Ungariei.

In siedinti'a din 8 Decembre a casei deputatiloru se trece, dupa resolvirea formalicloru obicinuite, la continuarea desbaterei despre spesele de codificatiuni preliminate in estraordinariulu presidialu. Dupa o scurta desbatere, la care ia parte A. Lázár si E. Simonyi se incuviintiéza sum'a de 30,000 fl. Urméza bugetulu ministeriului pre lânga persón'a M. Sele regelui. Se acórda fâra desbatere; de asemenea si bugetulu ministeriului croatu.

Bugetulu ministeriului de interne da ansa la o desbatere mai lunga; in fine se votéza inse spesele centrale in suma de 244,820 fl.

Titlu 2 „comiti supremi“ se votéza fâra desbatere 317,025 fl.

Titlu 3 „spese de administratiune pentru confiniele militari“ remâne flotantu.

Titlu 4, „spese comune de administratiune“ se cetescu in suma de 1,562,427 fl.

Punctu 14 preliminéza pentru „spriginirea artei de cantâri“ sum'a de 44,000 fl.; se votéza.

Sub punctulu 14 suntu preliminati „pentru infiintiarea si etablisarea unei academie de musica“ 36,000 fl. Minoritatea comitetului financialu voiesce a votá aici numai 15,000 fl. Dupa o scurta desbatere se acceptéza votulu minoritâtiei, cu ce siedinti'a se incheia.

In siedinti'a din 10 Dec. se ascernu, dupa trecerea preste formalie, petitiuni, cari se transpunu comissiunei respective.

V. Babesiu interpeléza pre ministrulu culteloru ca n'are de cugetu a se ingrigí, in intielesulu legei nationalitâtiloru, cá sa se infiintieze in tiéra scóle medie cu limb'a de propunere româna si: incâtu se va luá in consideratiune limb'a româna la universitatea infiintianda in Clusiu?

Cu aceste trece cas'a la continuarea desbaterei bugetului. Punctele ultime in estraordinariulu interneloru se votéza fâra desbatere.

Urméza bugetulu ministeriului de financie.

Titulii 1—13 se votéza mai fâra desbatere si fâra vre-o stergere, cu ce siedinti'a se inchide.

In siedinti'a din 12 Dec. se pertractéza dupa finirea formalieloru obicinuite contractulu de telegrafu cu Germani'a, care dupa o desbatere scurta se acceptéza. Dupa aceste trece cas'a la continuarea desbaterei despre bugetulu minist. de financie. Titulii deosebiti pâna la 27 se incuviintiéza fâra desbatere mai momentósa.

In siedinti'a din 13 Decemvre a casei deputatiloru se cetesce mai intâiu si autentica protocolulu siedintiei precedinte. Se asternu petitiuni diferite. K. Szathmáry presinta unu proiectu de conclusu de cuprinsulu: cas'a insarcinéza pre ministrulu de culte a infiintiá inca in anulu acest'a la universitate o catedra pentru [illegible]

Dupa une-altele ascerne K. Széll raportulu comitetului financialu despre legile de contributiune transpuse lui.

Trecendu-se la ordinea dilei se continua desbaterea despre bugetulu minist. de financie. Tituli cari venira la pertractare, din ordinariu câtu si cei din estraordinariu se votara.

Unui naivu din Blasiu

carele in „Gazet'a Transilvaniei“ numerulu 94 face redactorului „Telegrafului Românu“ imputare si intrebare pentru ce n'a vorbitu in adunarea dela Mercurea. Caus'a pentruce n'a vorbitu redactorele „T. R.“ e fórte simpla:

a vediutu ca s'au incercatu vre-o trei barbati cu judecata matura sa vorbésca, dara ca nu fura ascultati, ci intrerupti mereu in vorbire si a priori condamnati de a nu fi bagati in séma;

a vediutu de alta parte ca cei ce imblatescu paie góle, ilustrate cu vre-o câte-va frase patetice, suntu aplaudati pâna nu-si finescu inca vorbirile;

a vediutu, ca vorbescu si de acei cu minte mai matura, nu pentru a luminá situatiunea dara pentru a fi aplaudati;

a vediutu in fine ca barbatii cu judecata matura si fâra de ambitiunea de a fi aplaudati, suntu indignati de modulu de procedere alu „majoritâtiei“ si tacu si nu se mai amesteca, in o afacere perduta in nascerea ei si pentru tóte si din tóte aceste cause a tacutu si redactorulu „Tel. R“

Acel'a-si naivu dice mai departe:

„Totu „Telegr.“ se plânge in contr'a n e f e r i c i t e i e r e n á d a s d i - r e i c h e n s t e i n i a n e, cându din Transilvani'a „nationalistii cei cu gur'a mare facusera o provincia, a cârei capitale erá Vien'a“. Acést'a inca nu aru fi curiosu, cându nu aru scí lumea, cumca rol'a de conducatoriu si inca rigorosu pre tempulu lui Reichenstein au dus'o chiaru acei ómeni, ce stau asiá aprópe de „Tel.“, séu Telegrafulu si-a uitatu, ca acei ómeni pre atunci au si inghititu unele noduri pentru zelulu celu mare, cu care inaintau t ó t e planurile lui Reichenstein? Nu-si mai aduce aminte de protocólele dietei din Sabiiu? nu de vocea diuarieloru române si straine? nu de acelu tipu frumosu din „Figaro“ dela Vien'a? Cine tragea pre deputatii ardeleni cu fune'a in senatulu imperiale din Vien'a? Cine se sfadeau in diet'a sabiiana prentru prioritatea unoru propuneri servile? Au nu a c t i v i s t i i de acum le-au facutu tóte aceste? Au nu ei au mancatu si blidele cele de linte?“ La aceste respundemu unu simplu: n u! Apoi foile umoristice din Vien'a, asiá credemu ca nu potu serví de documente nici odata. —

„Nu se cuvine continua totu acelu naivu unei foi a face prenumerantiloru sei complimentulu de a socotí despre densii, ca nu au mai multe memoria decâtu o gâina.“ Ast'a o faci d-ta crediendu ca toti uita asiá de curendu cum uiti Dt'a. —

Onorate Domnule Redactoru!*)

Amu vediutu la finitulu replicei dlui actualu directoru, protopopu si profesoru, fostului asesoru consistorialu si casariu epitropescu gratuitu I. Hanni'a, in nr. 95 alu „Tel. Rom.“, ca dtea rogi pre „Unii din cei atacati“, ca déca voru a mai respunde ce-va, sa fia, câtu se póte de scurti in vorba. Dtea ai tóta dreptatea ca vorba multa este seraci'a. Acestu proverbu s'a adeveritu mai bine in respunsulu datu din partea multu meritatului dnu I. Hanni'a directoru etc., pentru ca pre dreptu acel'a contiene vorba multa, dara mare seracia — nu in bani, ci in idei si argumente. Déca ne-amu slobodí si noi la nisce silogisme cornute, precum suntu cele din respunsulu dlui directoru etc. I. Hannea, de buna séma, ca aru esí si din partea nóstra o zama cu multu mai lunga, decum a fostu a dlui. Noi insa fiindu convinsi, ca publiculu este luminatu din destulu, de câtu cá sa se mai imbete de lamentâri muieresci: nu aflâmu de lipsa a mai reflectá la ele in detaiatu, pentru ca ele si altmintrele pre ele se demintiescu.

Cé [illegible] retacemu de modulu scrierei dlui, care intru adeveru este „o caricatura de portretu“, sa vedemu ce dice in vr'o 6 colóne lungi ale „Tel. Rom.“

Ací dlui ne spune, ca nu se tiene de nici o clica — si totusi se face advocatulu unei clice; ací dlui se lapeda de comedi'a din nr. 80 alu „Albinei“ cá de uciga-lu — si totu-si atât'a inherédia la ea cá corpulu de umbr'a sea, dicându, ca nimenea dintre noi, n'au cutediatu a strembá bateru o litera la aceea. Apoi stai de vorba cu astu-felu de ómeni!

Prin vaetatori, precum amu disu, muiresci, vrea sa implóre mil'a publicului, facându-se asiá de inocentu, cá unu copilu de 3 ani — se plânge ca altii nu-i mai dau pace, famili'a si-o vede amenintiata, si câte tóte.

Apoi se apuca a-si enumerá tóte meritele, care le-au avutu si nu le-au avutu, arata, ca au servitu gratuitu bisericei atât'a tempu si n'au luatu nici o remuneratiune, cá altii, etc.

Mai incolo ne invétia, ca ce insemnédia cuventulu ambitiune, ce insemnédia cuventulu anomalia, tóte ni le spune, numai, ca l'amu fi invinuitu cu ce-va pre nedreptu, nu ne documentedia; Ba dá, si acését'a aru dorí sa o faca!

Respundemu ca n'au avutu nimenea nimic'a cu famili'a dtale, ci au avutu numai cu interesulu bisericei, pre carele voi (cá sa ne servimu si noi de terminologi'a dvóstra) l'ati postpusu totu-dé-un'a interesului privatu si familiaru, si cu tóte acestea voi sunteti, ce ati alarmatu lumea, ca alti 'lu calca in picióre. Articululu din nr. 80 alu „Albinei“ de tóta lumea nepreocupata s'a privitu cá o blasfemia, iéra nici de câtu de o interpelatiune. Interpelatiunile se facu dupa buna cuviintia si la loculu legalu, care este sinodulu si congresulu nationalu, unde vomu stá cu voi de vorba bucurosu, iéra nu pre ulitia si dupa o maniera babésca. Noi n'amu reprodusu in respunsulu nostru anomaliile, ce le-ati comisu voi pentru aceea, ca dóra, dupa cum diceti voi, amu voi sa escusamu o anomalia printr'alt'a — câci anomali'a ce pretindeti voi a fi comisu noi — este o intrebare deschisa, ci acelea le-amu reprodusu spre a ve aretá publicului in tóta golatatea vóstra, ca adeca nu v'a fostu nici odata si nu ve este nici acum pentru sermanele canóne pre care nici nu le cunósceti, nici nu le a-ti implinitu vr'o data cu scumpatate, ci v'a fostu, cá din prisosinti'a inimici vóstre se dati cursu liberu invidiei vóstre

Adeveratu, ca s'au adusu un'a lege pentru neacumularea oficieloru bisericesci; dara din cele ce s'a esperiatu in sinodulu archidiecesanu din an. curinte, voi a-ti fi doritu, cá cu ai vostrii sa se faca esceptiune dela aceea lege si numai la altii sa se aplice.

Dlu Hanni'a arata, ca d-lui au ocupatu si ocupa si astadi totu oficie subalterne; adeveratu ca Archimandritu n'au ajunsu; dara cu venitele sele nu schimba nici cu unu Archimandritu. D-lui si socerulu d-lui au servitu gratuitu atât'a tempu bisericei multiumitu cu mai nimic'a — si totusi lamentédia dupa „tempurile cele bune.“

Amu fi asceptatu dela unu protopopu si asesoru consistoriale etc. de atât'a vreme, adeca nu mai putienu de 26 ani — de cum-va nu se mesura meritele dupa multimea aniloru — sa ne arate nisce merite cu multu mai mari, decâtu sa se mai incerce a ne spariá cu vre-o 6 scolutie, care unele comune mai avute din tractulu seu le-au edificatu.

D-lui mai vrea sa scótia ochii cu aceea, ca unulu din asesorii Consistoriului scolasticu nesalarisatu aru fi primitu o remuneratiune cu sutele si uita, ca-si scóte pre ai d-sele, câci d-lui au primitu in anulu 1870 un'a remuneratiune de 300 fl. pentru servitiulu de casieriu, de care se lauda, ca l'au implinitu gratis. — Gratis dara cu remuneratiune de 300 fl. — Déca aru fi resignatu si d-lui la acésta remuneratiune, precum au resignatu Par. Vicariu archiepiscopescu, acuma Archimandritu N. P o p e 'a, la remuneratiunea, ce i s'au votatu din partea sinodului archidiecesanu pentru opulu, ce l'au edatu: „Vechi'a metropolia româna“, nu i-aru fi siediutu asiá de reu; de ací inse se vede ca dlu Hanni'a au priceputu mai bine chivernisél'a avantagiósa, câci acést'a au fostu „primum mobile“ in d-sea; din contra casulu de fatia de Par. Vicariu si Archimandritu Nic. Pope'a testédia tocmai opusulu, ca n'au cautatu, nici odata, nici nu cauta dupa chivernisele egoistice, ci s'au ruptu de glia, de care acatia inca dlu Hanni'a. Déca au primitu remuneratiune, d-lui care mai are si „stratu vechiu“; déca au primitu dlui, care are atâtea isvóre grase de venitu, apoi de ce ia in nume de reu, ca unu asesoru scolasticu, care are o léfa modesta, au primitu o remuneratiune pentru servitiulu seu estraordinariu cá referinte scolasticu, pentru care i s'a votatu recunoscintia din partea sinodului! I s'a pusu la inima d. Hanni'a sânge reu, câci nu a primitu totu d-sea, séu core-va de ai d-sele!?

A mai reflectá si la minutiositâtile stereotipe ale dlui Hanni'a, care au de fundamentu numai o logica-nelogica si sofistica — unu meritu specialu alu d-sele — nu aflâmu de lipsa, câci basele nóstre si ale d-sele suntu cu totulu diferite; d-lui tiene de legi numai acelea, care suntu scrise pre harthía, iéra cele-lalte legi ale bunei cuviintie, ale equitâtiei si dreptâtiei, care suntu scrise in eternu in inim'a fia-cârui omu onestu, nu le recunósce de legi, si prin urmare celu putienu d-lui in consecintie s'a aretatu logicu in replic'a sea, ca adeca in aceea ce altii afla anomalii, d-lui nu afla nici o anomalia.*)

U n i i d i n c e i a t a c a t i.

De lânga Mercurea, dupa a dóu'a alegere de protopresbiteru alu tractului Mercurei din a. 1871.

Domnule Redactoru! Datediu in adinsu astufelu aceste renduri, câci mi se pare ca conducatorii alegerei de protopresbiteru alu acestui tractu, prin portarea dloru, voru a dá acestui actu o insemnatate istorica epocale. Apoi, de ce sa nu dâmu noi acteloru mari, ce se petrecu in sinulu bisericei nóstre, insemnatatea cuvenita, si de ce sa nu ilustrâmu noi paginele istoriei bisericei nóstre cu numele barbatiloru, carii suntu capaci a conduce la scopu asemenea acte? intrelasându acést'a, in istoria aru remânea lacune, iéra respectiviloru conducatori le-amu face nedreptate.

Dara sa vedi domnule redactoru, ca asemenea acte, nici ca se potu conduce la scopu, fâra numai cu tactulu, disciplin'a, conscientiositatea, impartialitatea, dreptatea si consecuinti'a, cu care acei meritati barbati au sciutu conduce acele dóue alegeri dela Mercurea, si erá p'aci sa ne fericésca natiunea cá conducatori ai causei ei, totu cu tactulu, disciplin'a si conscientiositatea dloru dela Mercurea.

Sa scii dle redatoru, ca de se va mai face vre-o alegere de protopresbiteru si vre-o conferintia nationala in pripa la Mercurea sub conducerea acelora dibaci barbati, ne punu in picióre; de aceea déca vei simtí un'a cá acést'a sa nu-'ti uiti a te provedea din vreme cu negréla rosia, cá sa poti tiparí si investí in acésta colóre de bucuria baremu unu nemeru alu „Telegrafului“, câci atunci, fericirea natiunei române si a bisericei ei ortodocse va bate la usia si va trebuí numai sa-i deschidemu cá sa intre sa ne fericésca. — O! natiune, natiune! cine sa te conduca? O! biserica si scóla, cine sa-ti pregatésca viitoriulu? nisce ómeni, carii spre asi ajunge scopurile sele, se demitu a se face verbungasi, se dejosescu fâra de cea mai mica mustrare de cugetu la lucruri, cari nu potu face onóre nimerui.

Dara voru obiectá dibacii conducatori ai alegeriloru dela Mercurea, ca scriitoriului acestoru renduri i este necadiu, câci nu au verbungatu si pentru alti aspiranti; se póte, câci déca dloru se adoperá la asemenea servitie onorifice, déca acelea le acórda si esecuta atât'a de promptu pentru unii, cum nu se voru mâchní altii, carii nu posedu mijlócele spre a-si câstigá favorulu dloru celu facatoriu de minuni, cu care favoru, celu ce are norocirea a se bucurá de elu, e siguru de statiunea de protopresbiteru alu tractului Mercurei, cá si cându acésta statiune archidieces'a o aru fi pusu sub patronatulu dloru, cá sa o póta oferí — sa nu dicu altcum = cui voru vrea. — Si cum nu voru urmá acesti domni astu-felu, cându audi, ca ce concepte au dloru despre unu organismu constitutionalu, pre cum este alu bisericei nóstre, — cându audi, ca domnii dela Mercurea — toti juristi, tienu ca consistoriulu nu are de a se amestesá in afacerile si a censurá conclusele sinodului protopresbiterale, câci acest'a aru fi o representantia superióra consistoriului, câci este s i n o d u s. a.; o concepte, o logica! cá si cându dloru aru dice: ca o representantia comunale séu comitatensa — numésca-se ea cum s'aru numí — aru fi superióra guvernului si atât'a de autonoma, incâtu guvernulu, ori-ce aru conclude si face acea representantia nu aru avea dreptu de ai dice si obiectá nimic'a; si cá si cându guvernulu aru avea de a primí instructiuni dela acea representantia si nu acést'a dela guvernu.

Dupa conceptulu si logic'a acestoru domni, si-

---

*) Din caus'a materialului celui multu de publicatu si cá sa nu ne incuse nimenea de partiali, amu retienutu publicarea acestei replici pâna acum cându i-a venitu rendulu, in pultulu redactiunei. R.

*) Suntemu de parere ca objectulu acest'a impreunatu cu multe fatalitâti e desbatutu de ajunsu. R.

nodulu protopresbiterale, aru fi coordinatu cu sinodulu archid. resp. diecesanu, sî apoi — dloru voru scí — cum s'aru potea naraví aceste dóue representantie coordinate, avendu de a face un'a cu alt'a.

Dara apoi sa vedi, dle redactoru, impartialitatea, dreptatea, conscientiositatea sî consecuinti'a de feru, cu care acesti domni au sciutu conduce sî a dóu'a alegere.

D. Elia Macelariu, — de siguru condusu de conceptulu de organismu mai susu aratatu — prin influinti'a sea, au adusu la valóre in sinodulu protopresbiterale din Mercurea, un'a norma in privinti'a censurârei candidatiloru la postulu vacantu de protopresbiteru, acea adeca: ca, la alegere sa se admita — preste prescrierea concursului revediutu din partea Consistoriului — toti concurentii sî déca nu aru avea cualificatiunea receruta in concursu. sî sa se considere sî prefere concurentii mai bine meritati pre terenulu bisericescu si scolasticu. Scimu, ca pre bas'a acestei norme, la alegerea prima, au sî succesu dlui M. a scóte pre doi clienti ai sei in ternariu fâra de a fi avutu care-va dintre densii cualificatiunea receruta de concursu.

La a dóu'a alegere intemplarea au voitu, cá intre altii sa se ivésca unu concurentu nou, dupa principiulu sî norm'a dlui M. de ajunsu cualificatu dara de domni'a sea „nechiamatu“.

Acum'a problem'a d-lui M. sî a ómeniloru sei erá indoita, câci pre de o parte aveau sa delature pre toti absolutii de gimnasiu pre lânga carii se temea, ca clientulu nu aru fi potutu fi consideratu inaintea Prea Veneratului Consistoriu, iéra pre de alta parte pre noulu concurinte nechiamatu, carele prin atestatele despre meritele sele pre terenulu bisericescu sî scol. recunoscute sî din partea celei mai competinte sî supreme Autoritâtile bisericesci sî scol. i insuflà dlui M. asemenea ingrigire déca acest'a aru intrá in ternariu cu favoritulu seu. Deci, cum sa ese dlu M. din acésta dilema sî totusi sa remâna consecuentu normei sî principiului seu, de a preferá pre cei mai meritati.

Erá cam greu a-si aperá pre clientulu seu fatia cu atâti'a nechiamati sî a-si salvá totu odata sî principiulu. — Cu acést'a incheemu aceste renduri, cu tóte ca ací ni s'aru imbiá de sine inca câte-va intrebâri modeste, referitóre la procederea alegerei din urma devenita atâtu de celebra. Fiindu inse ca audimu ca Consistoriulu a fostu la inaltimea missiunei sele, le ratacemu acum odata.

\+ . . .

Respunsu domnului Ypsilonu et Comp.

Sabiiu, 30 Nov. 1871.

Abstragându dela institutulu „Albin'a“ sa scrutâmu acum, ca ce crima comiteamu, déca cá impiegati ai bancei „Transilvani'a“ amu fi avutu sî numai singurulu scopu indicatu mai susu sub b)?

De câudu marii economisti dela „Telegr. Rom.“ nu afla de lipsa, cá sî românii nostri, sa-si asigure — fia la ori-ce societate buna *) cladirile sî recólt'a unui anu intregu, contr'a focului, frutele din câmpu contr'a grindinei? Privescu densii unu reu in aceea, câudu unu tata de familia 'si asigura viéti'a, cá la casulu nenorocirei, prin mórte, sa nu-i remâna copii prin usile ómeniloru? Asia de pucina valóre are pentru voi frumosulu esemplu alu capului diecesei, alu Metropolitului Siagun'a, care in favorulu familiei Sele celei mari, a diecesei, s'a asecuratu pentru casulu mortii cu 100,000 fiorini la o societate straina, unde nici unu consiliariu, nici unu inspectoru, nici unu diurnistu, nici unu agentu românu nu se afla **)? De ce nu cautati la natiunile conlocuitóre, la sasi, la magiari? Negutiatorii cei mai renumiti, cá Remenik din Brasiovu, cá Nendwich, Misselbacher, Albrecht sî altii din Sabiiu, carii, cu banc'a „Transilvani'a la usia, cá sî cei din Clusiu cu „Victori'a“ ungurésca acasa, ocupa totusi functiuni de agenti generali ai altoru societâti,***) fâra cá conationalii loru sa-i fi inferatu vre-odata prin diurnale de „culduitori pentru straini.“ Se vede intr'adeveru ce primitivi suntemu inca noi in afaceri de aceste!*)

Amu facutu noi dauna publicului românu prin serviciulu nostru la banc'a „Transilvani'a“? Sa vedemu.

Participatiunea la numitulu institutu a urmatu in dóue moduri: prin cumperare de actiuni sî prin asecurâri.

Banc'a „Transilvani'a“, cum se scie, nu este o societate de actionari, cí e basata pre principiulu reciprocitâtiei. Totalitatea asecuratiloru facu societatea. Capitalulu de actiuni este procuratu prin imprumutu sî se va replati prin sortire. Actionarii suntu asiá dara creditorii societâtiei sî dupa capitalulu respunsu suntu asigurati cu 6% interese. Iéra câudu societatea face castigu, 15% din acest'a se mai impartu intre actionari cá dividende lânga cele 6%. Asiá-dara capitalulu actionariloru sî celu puci'u 6% interese suntu in totu casulu asecurate, fâra cá actionarii sa ia asupra-si vre-unu risicu pentru perderile eventuali ale societâtiei.

Cum vine acum dlu Ypsilonu a afirmá, ca actionarii „Transilvaniei“ primescu abiá 90 cruceri interese pre anu dupa 100 fiorini?**)

Preste 2000 actionari, cari posedu actiunile numitului institutu, suntu martori, ca dlu Ypsilonu scrie flécuri. ***)

Pâna la inceputulu anului curentu actionarii „Transilvaniei“ respunsesera de actiune 30%, adeca câte 30 fiorini. Actiunile respective au cuponi semestrali. Unu cuponu de acei'a s'a rescumperatu cu 90 xr.; de 2 ori 90 xr. inse facu 1 fl. 80 xr. pentru 30 fiorini la anu = 6% séu 6 fl. la suta, iéra nu 90 xr.

Dlu Ypsilonu aru trebuí sa studieze mai intâiu lucrulu, de care vrea a scrie, iéra nu numai se dea orbisiu cu bet'a in balta. D-sea séu a scrisu din ignorantia, séu cu tendintia malitiósa neadeverurile espuse. Nici un'a, nici alt'a nu-i face multa onóre.

Inse sî numai 90 xr. de aru fi interesele la banc'a „Transilvani'a“, totu suntu mai multu, cá dupa actiunile dela Domokos ***), cumperate cu bani de ai catedralei, de unde sciti, ca nu se mai capeta nici interese, dara nici capitalu.

Cu privire la asecuratiuni, 'mi vei permite, dle redactoru, sa punu la just'a apretiare a publicului d-tale urmatórele cifre:

In anulu 1870 s'au platitu prin banc'a „Transilvani'a“ la români 10 desdaunâri de focu, in suma de 1328 fl. 45 xr. cum sî 2 asecurâri pentru casulu mortiei, in suma de 5000 fl.

In anulu 1871 pâna inclusive Octobre s'au platitu 13 desdaunâri de focu, in suma de 3352 fl. sî iérasi 2 de viétia, in suma de fl. 6000.

Eata deci, ca in mai putienu cá 2 ani s'au acoperitu prin banc'a „Transilvani'a“ nenorocirile a 27 familii romanesci cu sum'a de 15.680 fl. 40 xr.

Eata urmârile „culduirei“ nóstre!

Sî cá dlu Ypsilonu sa aiba óre-care idea, ca cam câte premii voru fi platitu desdaunatii pentru sumele de mai susu, i voiu spune unu casu din nemidiulocit'a sea apropiare, cá sa se póta informá insusi.

Mariuti'a, soci'a economului Iacobu Ciuceanu din Resînari, s'a asecuratu pentru casulu mortiei la banc'a „Transilvani'a“ prin mine cu 4000 fl. Dupa ce asecurat'a a platitu o singura rata de premii cu 75 fl., a reposatu, sî banc'a „Transilvani'a“ a numeratu erediloru ei fórte numerosi sum'a de 4000 fl. v. a.

Cam totu acésta proportiune se afla sî la ceilalti desdaunati.

Ori-ce aru dîce nescine de banc'a „Transilvani'a“, un'a sta, ca ea este primulu institutu de asecurantia, la a cârui conducere participa sî românii, unde s'au aplicatu sî organe romanesci sî unde cu aceste corespondinti'a se pórta in limb'a româna; este institutulu, care a emisu cele d'antâiu politie de asecurantia in limb'a româna, prin care fapta sî alte societâti se vediura constrinse, a face asemenea.

Suntu, nu negu, impregiurâri, cari nu me multiumescu sî pentru cari amu avutu sî unele lupte cari nu stau nici intr unu raportu cu scornitur'le din cestiune ale dlui Ypsilonu, pre cari asiá dara aduoându-le inainte ací, m'asiu abate dela obiectu.

Numai o mica reflessiune inca. In acelu pasagiu alu corespondintiei dlui Ypsilonu, prin care sum sî eu mascaritu, vine inainte sî vorb'a „bancrotu.“ Eu, dle redactoru, n'amu norocirea a me numerá intre acei rari barbati harnici, carii pâna la etate cá a mea sa fia in stare a face „sute de intreprinderi“, iéra cu ale mele pucinele, amu reesitu totu dé-un'a preste asteptare.[1]) Afara d'acea n'amu fostu improcesuatu in tóta viéti'a mea pentru 1 cruceriu de detoria macaru, pre câudu altii 'mi suntu detori.[2]) Sum proprietariu de 2 case sî de mosii in Resinari sî lauda Domnului, nu a-siu schimbá adi materialminte cu multi din mamelucii, cari nu incapu de mine.[3]) Apoi asta staricica mi-e cu atâtu mai scumpa, fiindu castigata asiá cum sta la biblia „in sudórea fetii“[4]) sî nu prin grati'a nimenui. Ocupu in societatea omenésca o positione independenta sî nu sum silitu a face pre argatulu nimenui.[5])

Iéra déca cu tóte aceste cuventulu „bancrotu“ este scrisu sî la adres'a mea, rogu pre dlu Ypsilonu sa se esplice sî sa spuna publicului cu numele „intreprinderile“, in cari amu bancrotatu. Aceea-si rogare facu sî domniloru autori ai articlului: „Doftore vindeca-te pre tine“ din nr. 87 alu „Tel. Rom.“ relativu la „bancrotatu“, de cum-va sî acolo sum intielesu eu.[6])

D. Ypsilonu et comp. voru avé bunatate a implini tóte respectuósele mele rogâri din acestu articulu sî cá ómeni de onóre, cari negresitu suntu in stare a respunde de faptele loru, i provocu sa-si faca cunoscutu sî onorabilele nume. Altu-feliu, i dechiaru de calumniatori fricosi si-mi reservu a cautá satisfactiune in contr'a loru la autoritâtile civile.[7])

Incheiu, dle redactoru, cu espressiunea durerei, câci in dilele nóstre se gasescu la români, dara numai la noi, barbati, carii pretindu a se tiené de clas'a culta sî cari suntu totu-si in stare, cá pentru ur'a loru personala sî pentru o secatura locala[8]) sa lovésca in totu ce are sântu sî bunu o natiune.[9]) (In 3 numeri ai fóiei dtale 87, 88 sî 89 a. c.) pre lânga unu numeru de barbati din Sabiiu, fura de odata trase in noroiu „Asociatiunea transilvana“, academi'a româna de drepturi, institutulu „Albin'a“ etc).[10]) Tristu e dle redactoru, câudu se gasescu la noi foi, cari potu deschide cu placere colónele loru astoru-feliu de brutalitâti![11])

Primesce, Te rogu, asigurarea stimei mele.

Visarionu Romanu.

Acum dupa ce s'a terminatu sî bazacóni'a acést'a de respunsu potemu sî noi eschiamá, nu: ecce homo Platonis, cí: ecce homo . . . . . Sa nu ne ia onoratulu publicu cetitoriu in nume de reu ca i-amu molestatu simtiulu de buna cuviintia cu unu respunsu care se ocupa mai multu cu redactiunea „T. R.“ injurându-o cu atacarea de autoritâti recunoscute sî cu laudele proprii ale autorului lui, decâtu cu Y.de pricina, câci pre lânga datori'a de alu publicá, la care in form'a acést'a nu ne

---

*) Bine! cum poti Dtea judecá unu diuariu pre care nu-lu cetesci, afara de câudu póte ai vre-o insarcinare de a respunde, cá acum'a? R.

**) Si tacuisses philosophus mansisses. Red.

***) Dara Dlu meu, ti tai ramulu de sub picióre, pentru ca va poté deduce cine-va din aceste ca cei citati nu au destula incredere in institutele din patria. Red.

*) Sa predici de aceste celoru ce nu sciu cum a-ti terminatu cu „Transilvani'a“! Red.

**) Se va fi informatu dela cine-va din cei ce au afaceri de aceste, asiá mare mirare sa nu te prinda; dupa cum amu auditu noi, diferinti'a intre coresp. sî realitate sî astadi e numai 15—25 xr. v. a. R.

***) Te insieli amaru! R.

*) . . . , mai esti; unde incape aici asemenare; déca aru fi si barb'a d-tale etc. cum a fostu cea carea a pusu la Domokos banii iamu cará din tóte pârtile; d-t'a inse déca, ferésca Ddieu, aru face „Transilvani'a“ ori „Albin'a“ vre-o nefacuta, garantezi despagubire pâna la o par'á? De altmintrea cá omu cârui trebuie sa-ti fia cunoscuta starea lucrului sa-ti fia rusine ca amesteci sî falsifici afacerea domokosiana sî nu spui publicului ca societatea a bancrotatu, iéra acelu ce s'au incredintu societâtiei a respunsu toti banii clerului publice in sinodu inca inante de a se scí positivu ce se va alege cu societatea din cestiune. R.

[1]) D. e. cu Redactiunea „Tel. Rom.“ carea dupa vr'o dóue luni de dile etc. etc. etc. R.

[2]) Ce modestu! R.

[3]) Asiá va fi; numai fati'a carea a asudatu a cui este? R.

[4]) Astufeliu de ignorantia se afla mai la toti pre câti sórtea ia facutu cu ceva stare. R.

[5]) O! aici aru fi multe de dîsu. R.

[6]) Cauta in „Federatiune“ sî de acolo te vei deslucí déca cum-va esti Dt'a intielesu, acolo e vorb'a de geniuri scapatate, cari din caus'a acést'a au trebuitu sa fia delaturate dela „Transilvani'a“. Red.

[7]) De ce n'o faceai inainte de a scrie acestu „stralucitu“ respunsu? R.

[8]) Care e acea secatura locala Domnule cu apelulu la onóre? Séu cugeti Dt'a ca actele unui prelatu siá de inaltu cum e unu Metropolitu inca suntu secaturi, cum suntu cele unde esti pusu Dt'a sa iai initiativ'a? R.

[9]) Ut figura docet din partea Dtale. R.

[10]) A minti, sî inca in fati'a unui publicu care are cunoscinlia despre causa inca este onorabilitale.? R.

[11]) Ce brutalitate mai mare, mai rafinata sî mai iesuitica ti trebuie cá cea a Dtale? sa vii deca sî sa batjocuresci in modulu celu mai ordinariu sî mai perfidu jurnalulu care-ti deschide colónele sa te aperi. R.

poté constringe nimenea amu vrutu cá publiculu sa aiba portretulu spiritualu intregu alu celoru ce fâra de a fi numiti s'au simtitu loviti prin corespondinti'a lui Y. Sa fia insa onoratulu publicu liniscitu, câci de ací incolo pre asemeni'a nespalati pre gura si pre mâni nu i vomu mai lasá sa tréca preste pragulu nostru.

Varietâti.

(†) Teresi'a Gruiciu in numele ei propriu si alu sociului ei Alessandru Atanasieviciu, fiscalu reg. in Lugosiu, mai departe in numele fiiceloru sele Sofi'a Atanasieviciu, Livi'a si a sociului ei Michailu Besanu jude suplinte la tabl'a reg. in Pest'a, fii loru Corneliu, Corneli'a si Alessandru Besanu, si Virgin'a cu inim'a frânta de adenca dorere aduce la cunoscintia mórtea trista a multu iubitului si neuitatului ei parinte, resp. socru, mosiu si stramosiu **Constantinu Gruiciu**, Protopresviterulu Hasiasiului intemplata in urmarea unui morbu de apoplesia in 14/2 Decemvre 1871 sér'a la 7 óre in anulu 76 alu vietiei sele plina de activitate neobosita pentru binele bisericei sele dreptcredincióse.

Osamintele repausatului se voru inmormentá dupa ritulu bisericei greco-orientale române Domineca la 11 óre inainte de amédi in 17/5 Decemvre 1871 in comun'a Belintiu.

Tierân'a sa-i fia usióra si amintirea lui vecinica.

Belintiu, 14/2 Dec. 1871.

*** **„Procedur'a cârtiloru funduari"** de Grigoriu Tamás Miculescu comisariu reg. la cart. fund. e dejá sub tipariu. Caus'a intârdierei au fostu si e lips'a prenumerantiloru si partinirea cea rece a publicului românu cu care au intempinatu unu astfeliu de opu intru adeveru necesariu in literatur'a nóstra natiunale pentru fia-care economu, proprietariu, posesoru, aploiatu, advocatu, agentu, notariu comunale, preotu, pentru eclesii si totu feliulu de institutiuni etc. etc.

Tempulu de prenumeratiune se reinnoiesce pâna la 25 Fauru 1872, cându se va incepe nesmintitu si espedarea esemplarieloru abonate:

Prenumeratiunile se facu deadreptulu la autoru in Zernesci post'a ultima Branu per Brasiovu.

Pretiulu unui esemplariu pentru abonanti e 1 fl. 50 xr. iéra pentru neabonanti 2 fl. v. a.

Colectantii primescu dela 9 alu 10-lea esemplariu gratisu.

*** (Multiamita publica.) Subscrisulu 'si tiene de sânta datorintia a aduce aceloru P. O. domni, cari voindu a-mi usiurá greutâtile ce intempina la facerea studiului, nu a pregetatu a-mi tinde mâna de ajutoriu, cea mai sincera multiamita. Acei P. O. dd. sunto: P. Archimandritu Pope'a 2 fl, p. Panoviciu 1 fl, d. Bolog'a 1 fl., P. Hanni'a 2 fl, P. Boiu 1 fl, P. Popescu 2 fl, P. Cristea 1 fl, D. Stezaru 2 fl, D. Bechnitiu 1 fl, P. Germanu 1 fl, D. Mateiu 1 fl, P. Dr. Puscariu 1 fl, D. Dr. Nemesiu 1 fl, P. Fratesiu 1 fl, D. Dr. Racuciu 1 fl, P. Cuntianu 1 fl. — Cu deosnbire datorescu multiamita p. as. cons. Boiu, carele a binevoitu a luá initiativ'a, si a-mi spedá sum'a adunata incóce.

Gratiu, 6 Decembre 1871.

Petru Deheleanu
stud. filos.

Concursu.

Pentru ocuparea postului invetiatorescu la scól'a confessiunala gr. or. româna din comun'a Lapusnicu protopopiatulu Dobrei, cu salariu anualu de 60 fl v. a. 50 mesuri de bucate, cuartiru naturalu, si lemne de incalditu, pâna in 14 Decembre st. v. a. c. se escrie concursu.

Doritorii de a ocupá acestu postu suntu avisati a-si tramite recursele loru provediute cu documentele inpicate in „Statutulu organicu" la subscrisulu inspectoratu districtualu de scóle pâna in terminulu de susu.

Deva, 24 Novembre 1871.

pentru comitetulu parochialu.
Ioanu Papiu,
protop. si insp. distr. de scóle
(2—3) in tract. Dobrei.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei invetiatoresci la scól'a confessiunala gr. or. româna din Tiss'a se deschide concursu pâna in 30 Decembre st. v. a. c.

Emolumentele suntu: in bani 110 fl. v. a. 80 mesuri bucate, 4 mesuri mazere, 8 stângini de lemne, cuartiru naturalu si grâdina de legumi.

Doritorii de a competá la acésta statiune au a-si asterne recursele loru, instruite cu documentele provediute in „Statutulu organicu" pâna in terminulu indicatu subsemnatului comitetu parochiale.

Tiss'a, 23 Novembre 1871.

Comitetulu parochialu gr. or. din Tiss'a.
Ioanu Papiu,
(1—3) protop. si insp. distr. scol.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei invetiatoresci din comun'a gr. or. Rud'a protopopiatulu Zarandului se deschide concursu pana in 15 Dec. a. c. Emolumentele impreunate cu acésta statiune suntu 200 fl. v. a. salariu anualu, cuartiru liberu si lemne pentru focu.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si asterne suplicele loru cu documintele neceseri la sub semnatulu in Bradu (Zarandu) Fiinduca invetiatoriulu din acésta comuna aretându harnici'a sa are prospectu de a devení si capelanu pe langa betranulu parochu cu o remuneratiune frumósa, acei'a cari voru fi teologi juni si cantareti buni se voru preferá.

Bradu 25 Noembre 1871,

In intielegere cu comitetulu parochialu.
Nicolau I. Miheltianu
Protopopu gr. or.

Anunciu.

La oficiulu comunalu din Vale se afla o vaca cam de vr'o 7 ani de betrâna de o statura mica, veneta in peru, gasita pre otarulu comunei fâra stapânu. —

Pagubasiulu adeveratu se póte insinuá la oficiulu comunalu, dela care si-o póte primí pre lânga o rebonificare pâna in diu'a de 18 Decemvrie 1871 c. n.

In casulu neaflârei stapânului, vac'a se va vinde in 18 Decemvrie 1871. c. n. prin licitatiune in tergulu Selistei. —

Vale, in 30 Novembre 1871.

Nicolau Resoiu,
(3—3) Antiste comunalu.

Edictu.

Acsentie Lascu, carele aprópe de doi ani, au parasitu cu necredintia, pre legiuit'a lui socia nascuta Rafir'a Zacheiu Sócea, ambii de religiunea gr. or. din satulu Coman'a de susu, — in districtulu Fagarasiului, pribegitulu barbatu se citéza prin acést'a, cá in terminu de unu anu, dela datulu de fatia, sa se presentedie la subscrisulu scaunu protopopescu; câci la din contra, si fâra de elu se voru otarí cele de lege prescrise, la cererea susu mentionatei actóre. —

Fagarasiu, 8|20 Octobre 1871.

Forulu matrimonialu gr. or. alu Fagarasiului I.
Petru Popescu,
(3—3) protop.

Edictu.

Iustin'a nascuta Iacovu Craciunu din Ghimbavu, de religiunea gr. or. carea de mai multu tempu a parasitu cu necredintia pre legiuitulu seu barbatu Constandinu Davidu din Sanpetru, se citédia prin acést'a, a se infatisiá inaintea subscrisului scaunu protopopescu, pâna in terminu de unu anu si o dî dela datulu de josu, câci altmintrelea procesulu divortialu intentatu de barbatulu seu in contra-i, se va decide si in absenti'a ei, in sensulu canóneloru S. nóstre biserici.

Zernesti in 1-a Octobre 1871.

Dela scaunulu protopresbiteralu alu Branului.
I. Metianu,
(3—3) Protopopu.

Burs'a de Vien'a.

Din 10/22 Decembre 1871.

Metalicele 5%	60 70	Act. de creditu	327 90
Imprumut. nat. 5%	71 40	Argintulu	116 60
Actiile de banca	812	Galbinulu	5 51

„ALBIN'A"

Institutulu de creditu si de economii

in Sabiiu.

Fiindu subscrisu intregu capitalulu de actiuni alu Institutului de creditu si de economii „Albin'a, domnii actionari ai numitului institutu suntu rogati, in sensulu conditiunei 1. din publicatiunea nóstra dela 1 Augustu a. c.: a respunde in tempu de o luna si rat'a II de 20%, adeca câte 20 fiorini de actiune séu la domnii representanti ai nostri unde s'a facutu subscrierea, séu si deadreptulu la acestu comitetu in Sabiiu, strad'a macelariloru Nr. 110.

Sabiiu, 10 Decembre 1871.

Comitetulu fundatoriu.

Redactoru respundietoriu Nicolau Cristea — Editur'a si tiparulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl.

Nru 100. ANULU XIX.

Sabiiu, in 16/28 Decembre 1871.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Invitare de prenumeratiune

la

„Telegrafulu Romanu"

Cu inceputulu anului 1872, se deschide prin acést'a prenumeratiune nóua la acésta fóia.

„Telegrafulu Romanu", va esî cá sî pâna acum de dóue ori pe septamâna Joi'a sî Duminec'a. — Pretiulu abonamentului pre anulu intregu e:

Pentru Sabiiu 7 fl. pe 1/2 de anu 3 fl. 50 xr., pe 1/4 anu 1 fl. 75 xr. v. a.

Pentru sî Monarchi'a austro-ungurésca pe anu 8 fl. pe 1/2 anu 4 fl. pe 1/4 anu 2 fl. v. a.

Pentru Romani'a sî strainatate, pe anu 12 fl., pe 1/2 anu 6 fl., pe 1/4 anu 3 fl. v. a.

DD. abonanti suntu rugati a nu intardiá cu tramiterea prenumeratiuniloru.

Adresele ne rugâmu a se scrie curatu, sî in locu de epistole de prenumeratiune recomandâmu on. publ. avisurile postali, **(Posta-Utalvány. — Post-Anweisung.)** cá impreunate cu spese mai putiene sî cá mai sigure pentru inaintarea baniloru de prenumeratiune la

„Editur'a „Telegrafului Romanu"
in Sabiiu.

Aniversarea Metropoliei gr. or. române.

Sabiiu, 13 Dec.

Dumineca in 12 (24) Decembre s'a seversî tu in biseric'a nóstra din cetate servitiu ddieescu de multiamita impreunatu cu St'a liturgia cá in diu'a aniversârei a sieptea dela restatorit'a Metropolia gr. or. Romana a Transilvaniei, Ungariei sî Banatului.

Dupa servitiulu Ddieescu consistoriulu archidiecesanu plenariu in corpore, s'a presentatu Escelentiei Sele Présantitului Archiepiscopu sî Metropolitu Andreiu Baronu de Siagun'a. La ocasiunea acést'a Par. Archimandritu sî vicariu Archiepiscopescu Nicolau Popea in cuvinte calduróse au amintitu de bucuri'a ce o simte in inim'a sea fia care romann ortodocsu pentru reinfiintiarea Metropoliei nóstre, la a cârei infiintiare fiindu Escelenti'a Sea unu factoru de câpetenia, consistoriulu plenaru si a tienutu de datoria a se folosi de acestu momentu radicatoriu de inimi sî asi manifestá dorinti'a, carea nu e numai a consistoriului ci e a intregului cleru sî poporu credinciosu din intrég'a Metropolia: cá atotu puternicului Ddieu sa lu tiena pre Escelenti'a Sea in fruntea Mitropoliei intru multi sî fericiti ani!

Escelenti'a Sea respunse deprecându ca aru fi singuru factorele principale la reinfintiarea Metropoliei sî dîse ca déca se póte dice de cineva ca a fostu factore principale la restaurarea Metropoliei, apoi acel'a este singuru Majestatea Sea Prea bunulu nostru Imperatu sî Rege Francisc u Iosifu I, carele din bogati'a simtieminteloru si fapteloru Lui gratióse ne au redatu si nóue Metropoli'a nóstra, cu tóte ca precum amu avutu noi in un'a directiune contrari, asiá au avutu si Majestatea Sea, in alta directiune, opositione la infiintiarea acestei Metropolie. Escelentia Sea esprima ca simte o bucuria nespusa vediendu implinita o dorintia cârei i-a datu espresiune in opulu seu Istori'a bisericésca inca la 1857, cu atâtu mai vertosu, cu câtu ca, de sî suntemu inca la inceputu, dara decându avemu Metropoli'a amu avutu ocasiune a ne bucurá sî de efectulu ei celu bunu, precum este infiintiarea unei eparchii, congresulu natiunale bisericescu si statutulu organicu alu biseriei nóstre sî organisarea ei.

Dupa aceea dede binecuventarea archipastorésca consistoriului sî cu acést'a se incheiá acésta solenitate natiunale bisericésca.

Denumiri.

(Estrasu din „Buda Pesti Közlöny")

La judecatori'a din Sabiiu s'au denumitu români de asesori D. Petru Rosic'a, senatoru in Sabiiu, sî dlu Iosifu Siulutiu, asesoru urbarialu in Fagarasiu; de subjude la Sabiiu dlu Ioanu Badila, asesoru urbarialu suplentu; in Sabesiu de jude cercualu pre dlu Ioanu Paraschivu; la Mercurea pre dlu Ioanu Macelariu; la Saliste pre dlu Ioanu Rujeanu Maximu. — La judecatori'a de 1-lea instantia s'au denumitu de directoriu de cancelaria Nicolau Alemanu; de cancelisti Dimitriu Munteanu, sî Petru Pinciu; — la judecatori'a cercuale din Sabiiu de scriitori Vasiliu Ardeleanu; la cea dela Nocrichiu de scriitoriu *) Ioanu Tecóntia; la cea dela Mercurea Vasiliu Greavu.

la judecatori'a din Abrudu s'a denumitu judecatoriu Basiliu Bassiota, asesoru la tribunalulu comitatensu Alb'a-inferióra, subjude in cerculu Abrudului Candidu Albini, subnotariu in comit. Albei-inferióre sî in cerculu Câmpeniloru Ioanu Trifanu advocatu in Abrudu;

la judecatori'a din Brasiovu s'a denumitu judecatoriu Stefanu Russu, senatoru; jude cercualu Iosifu Popu sî scriitoriu Georgiu Russu diurnistu;

la judecatori'a cercuala din Sered'a-Ciucului (Csik-szereda) este denumitu scriitoriu Lud. Grauru;

la judecatori'a din Dev'a judecatoriu Ioanu Balomiri, senatoru in Oresthia, in cerculu Iliei jude cercuale Lazaru Piposiu; subjude Vas. Nestoru ases. trib. comit. alu Clusiului, scriitoriu Georgiu Moldovanu archivariu, la judecatori'a cercuale scriitoriu Ioachimu Olariu, la jud. cerc. a Hunedórei scriitoriu Ioanu Ber'a;

la judecatori'a din Fagarasiu judecatoriu Iovianu Stoic'a, asesoru sedrialu in Fagarasiu, in cerculu Fagarasiului subjude Georgiu Negrea, asesoru sedrialu in Fagarasiu, in cerculu Siarcâiei jude cercualu Georgiu Fagarasianu primariu in Fagarasiu, jude cercualu in Zernesci Nicolau Pentsiu asesoru sedr. in Fagarasiu, Directoru de cancelaria Ioanu Ivanovici cancelistu alu trib. urbarialu, scriitoriu Ioanu Cintea subst. la trib. urb., scriitoriu la catastr. Davidu Berlia, la jud. cerc. a Fagarasiului scriitoriu Demetriu Blotiu, la a Zernestiloru Georgiu Macavei scriitoriu la trib comit. Cetâtiei de balta;

la judecatori'a din Alb'a-Iuli'a judecatoriu Ioachimu Muresianu presiedinte alu trib. distr. in Naseudu, subjude in cerculu Albei-Iulie Alessandru Velicanu ases. sedr. alu comit. Albei Iulie, scriitoriu Iosifu Teocu, in cerculu Gioaginlui scriitoriu Petru Fodoreanu, in cerculu Orestiei scriitoriu Ioanu Dreganu, ambii cancelisti comitatensi;

la judecatori'a din Hatiegu judecatoriu Iosifu Papu Gerendi jude singulariu in comit. Turdei, subjude Teodoru Radu sî Vasilie Majoru jude sing. in Hatiegu;

la judecatori'a din Kézdi Vasarhely scritoriu Antoniu Baritiu cancel. de tribunalu.

la judecatori'a din Clusiu judecatoriu Leontinu Papu, Ioanu Nestoru (Déca s'aru tiené de români aru mai fi sî Iosifu Pintye sî Albertu Dorgo), in cerculu Mociulu judecatoriu Alesandu Darabantu, in cerculu Clusiului Gregoriu Maté (românu?), cancelistu Ioanu Siulutiu subnot. comit;

la judecatori'a din Muresiu Vasarhely subjude in cerculu Regenului Marcu Cetatianu ases. sedr. in comit. Turdei si in cerculu Dicio S. Martinului Ioanu Russu asesoru in pensiune;

la judecatori'a din Mediasiu judecatoriu Ioanu Pinciu presiedinte de tribunalu in comit. Cetate de Balta, subjude Ioanu Gerasimu subfiscalu in comit. Cet. de Balta, judecatoriu in cerculu Balcaciului Alesandru Surdu asesoru sedr. in comit. Cetate de Balta, Directoru de câncelari'a Stefanu Ladayy vice comite in comit. Albei superióre, scriitoriu Dionisiu Romanu secretariu magistratuale;

la judecatori'a din Aiudu judecatoriu Nicolau Moldovanu jude singulariu in Blasiu, Ioanu Papu Ciungudénu ases. sedr. in comit. Albei inferióre. subjudi I. Ioanoviciu not. onor. sî Teodoru Craciunu notariu la trib. cetâtienescu in Alb'a Iuli'a, scriitoriu Emiliu Vlas'a;

la judecatori'a din Naseudu judecatori Michailu Lica sî Ioanu Margineanu asesori la trib. dtstr. alu Naseudului Iosifu Besanu senatoru in Sabesiu, in cerculu Naseudului jude Aritonu Marcasiu, Rodn'a vechia Georgiu Csatt subjudi in cerculu Naseudului, Gabrilu Verticu sî in cerculu Rodnei vechi Vasil. Buzdugu, Directoru de cancelaria Macariu Papu cancelistu de tribunalu, Gabrilu Manu, cancel. trib, scriitori Ioanu Pavelu, Ioanu Anutiu, Gregoriu Verzariu si Nicolau Tamasiu, magistru de carceru Antoniu Vasilichi;

la judecatori'a din Sighisiór'a in cerculu Cohalmului subjude P. Banutiu notariu scaunalu in Cohalmu;

la judecatori'a din Turd'a judecatoriu Dionisiu Siulutiu ases. de trib. urb. din Dev'a, scriitoriu Nicolau Ratiu (cerculu Iarei);

*) Scriitoriu este egalu cu cancelistu. R.

Unu cuventu sinceru câtra dniî a. n. passivisti ai comitetului natiunalu ad hoc din Sabiiu, si apoi adio!

Fost'au óre acelu comitetu chiamatu a produce o nóua confusiune in politic'a românîloru? Óre cine sî ce este caus'a reului? va intrabá fia-care românu adeveratu. Mai inainte de a-i respunde la acestea, se intréba: óre nu potea evitá dlu presiedinte o reesîre atâtu de ridicula a acestui comitetu? Potea negresîtu, déca aru fi voitu. Déca voiá inse, atunci trebuie sa remana, pre lânga adeverat'a chiamare a comitetului sî pre lânga adeverulu lucrului. Déca facea asiá, apoi periclitá sî depopularisá comitetulu dela Mercurea. Eata dilem'a! Deci dara dlu presiedinte, in locu de a remanea la missionea sea sî a constatá adeverulu, preferà, a publicá convictionea a duoru membrii, in favorulu comitetului dela Mercurea, de votulu maioritâtiei comitetului, sî adeca a aceloru doi, cari totu odata suntu membrii principali ai comitetului dela Mercurea, totu sub presiedinti'a sea.

Sa trecu cu vederea declaratiunile domnului Dr. Racuciu sî domnului Macelariu: ca cel'a nu au opinatu asiá séu asiá (dara cumu? nu se spune), câci votulu unui membru absentu, neauditu in siedintia, nu are nici unu pretiu; sî reflectandu la responsulu dlui presiedinte E. Macelariu din nr. 92 alu „Tel. Rom."? lu rogu numai sa spuna cu simtiu de adeveru: nu i-amu cerutu eu la finea siedintiei din 30 Oct., in fati'a celora-lalti membrii, cá sa intrebe sî pre membrulu absentu Dr. Racuciu, de opiniunea sea, sî nu mi-au respunsu dlu pre-

siedinte, ca Racuciu si-au datu parerea intr'unu biletu, si este pentru passivitate, din motivele dlui Mocioni ? treeu scurtu si preste declaratiunea dlui Russu din „Telegr. Rom.“, carele nu numai constatéza, ca elu nu au votatu pentru sanctionarea comitetului dela Mercurea, ci au pretinsu baremu, a se publicá raportulu despre cuprinsulu epistoleloru inteligintiei, incurse la comitetu ; — si vinu la esistinti'a causei si iérasi intrebu : A v u t ' a u a c e s t u c o m i t e t u a d h o c a l t a m i s s i u n e , d e c â t u n u m a i a c e e a , c á s a a d u n e r e s p u n s u r i l e d e l a i n t e l i g i n t i ' a i n t r e b a t a l a c e l e 6 p u n c t e (c r o i t e t o t u d e d n i i p a s s i v i s t i) , s a c o n s t a t e d i e a p o i c u p r i n s u l u l o r u , s i s a s e a c o m o d e d i e d u p a m a i o r i t a t e a p a r e r i l o r u d i n a c e l e a e p i s t o l e ? Nu, alta chiamare nu au avutu comitetulu ad hoc. Nu va fi nici unu românu, carele sa-i atribue acelui'a poterea, de a decide — cá unu areopagu — despre politic'a si sórtea natiunei ; déca acestea cestiuni mai suntu serióse si sânte.

Déca este asiá, apoi ve astépta a dóu'a intrebare d-loru passivisti, si adeca : s t a t ' a u s c r i s a i n e p i s t o l e l e i n c u r s e — a f a r a d e u n ' a (carea iérasi este productulu unui membru a. n. passivistu alu comitetului ad hoc) — c u m c a c o m i t e t u l u a d h o c s a c o n c r é d a c a u s ' a n a t i u n a l a c o m i t e t u l u i d e l a M e r c u r e a ?

Ba nu au statu ! câci tóte acelea epistole au pretinsu in principiu o nóua adunare si consultare a inteligintiei române, despre tienut'a politica de ací incolo, constatandu tóte (afara de un'a) necessitatea consultârei, si a intielegerei, desbinându-se numai in forma, si adeca, unii doreau, ca comitetulu a d h o c , altele si cele mai multe si ponderóse ca comitetulu permanentu alu congreseloru natiunali, cu Metropolitii, cá presiedinti, in frunte, sa ia initiativa la acést'a, nici decum inse comitetulu dela Mercurea.

Eata dilem'a, in carea cadiuse dlu presiedinte alu comitetului dela Mercurea cá presiedinte alu comitetului ad hoc dimpreuna cu doi tovaresi membrii alu acelui'a, cá membrii acestui'a comitetu ; si cá sa easa din ea, acei doi domni, singuri intre 7 membrii, au votatu pentru comitetulu dela Mercurea, si dlu presiedinte au publicatu votulu loru, cá alu majoritâtiei, si prin acésta procedura, acesti 3 passivisti au obusatu de missiunea comitetului ad hoc si au ignoratu parerile inteligentiloru barbati, ce le-au respunsu, cari nu numera numai 40 — cum afirma dlu Rusu — , ci cu multu mai multi; câci numai subscrisi cu mân'a propria in epistole suntu celu putienu 30, iéra intre acestea epistole au incursu celu putienu 6 din a d u n â r i locali, asiá din Blasiu, Fagarasiu, S.-Sebesiu, Clusiu, Brasiovu, si Branu, in cari adunâri tóte — se dicemu — au fostu de siguru 30—40 inteliginti.

Sa mai constatâmu si acea impregiurare dovedita, ca dintre cei 120 barbati, scrisi in list'a adresatiloru de câtra dlu presiedinte, óre-câti nici ca au primitu litere intrebatóre ; apoi si aceea ca in unulu si acel'a-si locu s'au tramisu atari litere la mai multi barbati, asiá d. e. si in Sabiiu, unde nu erá lipsa, câci Sabiienii s'au dechiaratu dejá in conferintia, inse nu in favorulu comitetului dela Mercurea, de aceea nici nu au respunsu ; — si eata ca respunsurile incurse representéza, unu numeru fórte considerabile de barbati români inteligenti.

Acum vedeti dloru trei passivisti, cu ce argumente neadeverate, ne logice, ba vatematóre, scrise chiaru in protocolulu din nou fabricatu in 3 Nov., ve incercati a ve rectificá pasiulu si a infruntá opiniunile la atâta inteligenti'a româna cându publicati ca numerulu respunsuriloru incurse este de ajunsu spre a fi privitu de espressiunea opiniunei generale, si ca lips'a de atât'a respunsuri (?) aru constatá (? !) ca nu este necessitate de vre-o adunare nationala (! ! !).

Adeca : opiniunea a 80 si mai bine de inteliginti din tóta tiér'a, nu o respectati, dara opiniunea a unui'a barbatu de ai d-vóstra o proclamati de opiniune generala ; apoi ve administrati, din l i p s ' a unoru respunsuri (pre cari de siguru nu le-ati mai asteptatu), va se dica din unu „non ens“ a conclude, ca este séu nu este necessitate de adunare nationala. Asta logica, ve caracteriséza si tendintiele, ce le-ati avutu.

Eu din parte-mi — si credu ca inca unii cari nu amu fostu preocupati de vre-unu trecutu politicu amu intratu in acestu comitetu, cu cugetu curatu, sa facemu ce-va pentru caus'a natiunei, si intre barbati incaruntiti in politica a câroru pasi sa ne fia de modelu.

Altmintrea d-vóstra, cari a-ti imbratiosiatu, participarea ba si loculu presidiului in acestu comitetu cu intentiune, de a produce unu resultatu asiá, cá sa poteti strigá — cum a-ti strigatu prin jurnale — ca c h i a r u c o m i t e t u l u i n i t i a t u d e a c t i v i s t i si intreprinderile spre activitate, au dovedit ca trebuie sa remanemu la passivitate si la faptele dela Mercurea.

Spre a ajunge acestu scopu nu a-ti crutiatu mijlóce. Ve aducu aminte numai atât'a, ca dupa ce in siedintiele pregatitóre (in cari dlu Russu au absentatu si dlu Dr. Nemesiu prea raru s'au infatisiatu), dupa ce a-ti statoritu conceptulu literelor intrebatóre, asiá cum s'au espedatu, nu a-ti primitu nici acelu adaosu ca acei domni adresati sa se róge a tienea in loculu loru conferintie, si a ne respunde din consultâri ; apoi la espediti'a epistoleloru (de carea au ingrigitu dlu presiedinte cu unu notariu substitutu, denegându eu subscrierea literelor) s'au intemplatu, ca totu sub acea cuverta dlu presiedinte au adaugatu si unu biletu alu seu, in carele 'si descopere parerea sea adresatului ca nu este ansa de a se face ce-va, ci sa remanemu pre lânga conclusele dela Mercurea.

Si déca cu tóte asemenea midilóce v'ati vediutu incelati in asteptârile d-vóstre, apoi v'ati luatu refugiulu, a mistificá totu, a ignorá parerile inteligintiei, a ascunde adeverulu si asia a seduce opiniunea publica.

Ori ve-ti fi passivisti ori activisti, totu atât'a ; insa in ori-ce causa cu atât'a mai vertosu in cea nationale, se cere o procedere solida sincera, si adeverata ; si pentru ca nu a-ti urmatu asiá eata a ti produsu confusiune nóua, in locu de folosu nationalu. Aru fi trebuitu cine-va sa aiba prea putiena consciintia, cá sa fia indiferentu si sa taca la procederea acést'a a d-vóstra, pre carea unu neinteresatu, unu neromânu inca aru fi condamnat'o.

Sa deosebimu dloru bine ; nu au fostu inca legata de acestu comitetu cestiunea passivitâtiei si activitâtiei in sensu de partida ; Aici si cu crearea acestui comitetu (déca vreti : initiatu de activisti) au fostu tient'a prima, a se midilocí o adunare si consultare a celoru mai eminenti barbati români, a adeveratei inteligintie despre causele natiunei, a se pregatí o intielegere.

Inteligint'a intrebata au recunoscutu acésta necessitate. Dara cine dintre români nu o simte ? cine nu doresce sa-si véda barbatii fruntasi ai natiunei la o contielegere, sa-i véda pasîndu intieleptesce in capulu trebiloru, sa le auda parerea si vocea loru, si sa nu-si mai amarésca órele de lectura, cu calumnii si insulte personali, ce nu-si mai iéu sfersîtulu in unele jurnale române dela conferiati'a din Mercurea incóce ?

Numai dvóstra ati avutu cutedianti'a a dechiará, ca din causa ca unii barbati intrebati nu au respunsu nimicu (dar cari suntu acesti'a ?) nu se vede necessitatea, de adunare si consultare ; ba inca si mai alte motive: ca continuitatea de dreptu dela conferinti'a din Mercurea nu sufere alta actiune etc. Ei bine, déca argumentati asiá (in protocolulu din 3 Noemb) apoi de ce ati mai luatu parte la comitetulu ad-hoc — cum diceti alu activistiloru —, de ce ati conlucratu ací ? Déca conclusulu dela Mercuri este inaintea vóstra „Magnacharta“ natiunei române, de ce ati mai intrebatu pre inteligintia de parerea sea in privinti'a astei adunari natiunale ? óre nu vati calcatu d-vóstra singuri sub picióre paruta'-ve continuitate de dreptu, dela Mercurea ?! Ori sunteti dedati a calcá continuitâti de dreptu, precumu ati facutu chiaru la Mercurea fatia cu congresele natiunali si comitetulu loru, ori apoi remâne aceea ce amu disu, ca dvóstra, slabindu-se autoritatea Mercurii, ati aflatu in comitetulu ad-hoc prilegiu a o restabilí pe aceea.

Déca dvóstra cu tóta seriositatea si sinceritaten ati voitu a face servitiu natiunei, apoi de ce nati datu semnu de viatia in comitetulu dela Mercurea dela 1868 incóce ? de ce nu ati conlucratu de atâti ani incóce mereu pentru reactiunarea lui ? cum de numai in comitetulu ad-hoc, initiatu de activisti, vau trasnitu in minte, cá sa se lucre pentru reactivarea acelui'a, resp. ridicarea suspendarei lui ?

Nu amu aici de tema a critisá séu laudá acte gubernamentali. Fapt'a este inse, ca comitetulu dela Mercurea este prin ordinu gubernialu disolvatu.

Dar me provocu si la convingerile dvóstre esprimate in comitetulu ad-hoc ca nu se póte sperá ridicarea acelei suspendâri, ceeace unii inteligent au esprimatu si in epistole.

Deci dar, cându dvóstra totusi ati redusu tóta caus'a natiunale la comitetulu acest'a, ati manifestatu pur si simplu, ca vreti a impedecá tóta actiunea, chiaru si posibilitatea si ultimulu mijlocu, de a se mai poté aduná si intielege inteligenti'a româna, si prin urmare a intretiené pre terenulu politicu si de ací incolo o cérta séca si murdara in jurnale, pre daun'a natiunei.

Iata asiá ne esplicati passivitatea dvóstra, dar ce scopu poteti urmarí cu ea ? ce scopu póte zacea in atare procedura dupa care se nu cutese natiunea a se miscá pe terenulu politicu si nice inteligenti'a ei a se aduná si consultá pre cându ori ce alta natiune, câtu de mica, in imperiulu austro-ungaru, se folosesce de midlócele ce i le da constitutiunea, si in marginile acelei'a 'si apera interesele sele de ori ce natura ?

Ce scopu poteti avea, a tienea pre natiune in miseri'a acestei pasivitâti, in nepotintia de a lucrá si a se aperá pre terenulu politicu, pre cându atâtea viscóle politice trecu peste capulu româniloru, atâtea acte de statu se petrecu de noi fara de noi si ne amenintia nu numai nationalitatea, ci chiaru si esistinti'a, inteligintiei nóstre, carea eru fi chiemata a ne aperá in totu loculu interesele, ba amenintia esistinti'a materiala a intregi tienuturi romanesci ?

Acestu scopu se pare a urmarí numai unu absolutismu nationalu din partea unoru putieni barbati chiaru români, carele servesce numai altoru natiuni conlocuitóre spre folosu.

Nu voiu sa ne descriu politic'a natiunei române pana la congresele natiunali, carea nici cându nu au fostu a pasivitâtiei, lasu acést'a tema celoru mai versati in istori'a natiunei ; ci voiu sa me punu pre câmpulu realitâtiei, cându dicu ca déca v'ati inchipuitu vreodata adeverat'a positiune a româniloru din Transilvani'a, dela dechiararea pasivitâtiei incóce a si trebuitu sa suspinati chiaru si dvóstra, câudu ati vediutu, ca de vro 4—5 ani magiarii, sasii si sacuii numai ei fâra de români, representédia tiér'a si poporulu Transilvaniei la legislatiune si la regimu si apera numai interesele loru particulari, si interesele adeverate ale româniloru le inegrescu la domnitoriu si regimulu ca sunu de tendintie spargatóre de statu si periculóse imperiului intregu, câudu ei singuri dau informatiuni sinistre despre români, privitóre chiaru si in sinulu famililoru si la esistinti'a individiloru, cându ei singuri cá unicii representanti ai intregu poporului tierei, facu pe lumea, civilisata a crede ca românii din Transilvani'a séu numai au nice o dorere considerabila ori unu postulatu dreptu la legislatiune, séu suntu unu poporu necapace de viétia politica, si alte si alte pre cari tóte nu le mai insiru de asta data.

Si credeti dvóstra, cari de siguru simtîti acestea rele ca unulu séu dóu'a jurnale române voru ajunge, cá se delaturati acestea rele si sa informati lumea despre contrariu ? Amaru vati insielá.

Nu tragu in cumpena unele corespondintie de trista aducere aminte a jurnaleloru pasivistice, pre cum nice politic'a vitala a unui poporu nu se póte basá pre idei ; ci numai acea politica se póte numí sanetósa cându unu poporu in activitate continua, prin lucrare armoniósa a inteligintiei sale folosinduse de toti ramii constitutiunei statului, si apera drepturile sale in tóte partile si tienteste a fi unu factoru necesariu, intregitoriu (iar nu destructionu) alu statului, de carele este legata viétia, esistintia si progresulu lui. Nu atâta idealitate, cata oportunitate jace in un'a politica folositóre natiunei.

Pasivitatea dvóstra, cum o ati manifestatu pâna deunadi, este numai unu idealu, catra carele deci dicu — precumu si multi alti i voru dice — unu adio ! si câtra dvóstra : Semnu bunu ! !

Sabiiu in 10/22 Decembre 1871.

Dr. Ioanu B o r c e a
Advocatu.

C l u s i u 20/8 Decembre 1871.

Onorata Redactiune !

Alegerile municipale in comitatulu Clusiului.

Pregatirile pentru reorganisarea municipieloru comitatense in sensulu legei municipale Art. 40 din a. 1870 s'au fostu facutu si in acestu comitatu inca in decursulu verei. Comitetulu representativu de pâna acum si-au prelucratu statutele privitóre la reorgani-

sarea representantiei comitatense, la cea a oficiolatului, a scaunului orfanale si la arondarea cercuriloru procesuale.

Aprobându-se aceste statute, comitetulu comit. in siedinti'a sea ultima din 5—6. Novembre a. c. au si defiptu alegerea membriloru fiitórei representantia comitatensa pre 27, 29-a Nov. si 1-a, 2-a Decembre pentru tóte optu cercurile de alegere, in câte s'au fostu impartitu comitatulu ; — au alesu comissiunile verificatóre si revisionale.

In sensulu acestoru statute municipale, va constá comitetulu — representanti'a comit. din 320 membrii — adeca 160 virilisti, si 160 alesi. — Intre virili se afla numai 15 români.

Fatia cu organisarea comitatului inteligínti'a româna din acestu comitatu, pre lânga acea, ca s'au desvoltatu activitatea sea si cu ocasiunea desbateriloru asupr'a statuteloru mentionate la care cea mai mare parte au avutu de toti cunoscutulu nostru natioualistu zelosu Ladislau Vaid'a, — au compusu din sinulu seu inca in lun'a Octomvre a. c. unu comitetu centralu in Clusiu pentru conducerea alegeriloru din tóte cercurile de alegere.

Acestu comitetu in contielegere cu comitetele filiale din fia-care cercu de alegere au compusu si statoritu list'a membriloru alegându din fia-care cercu pentru fiitórea representantia comitatensa.

De óre-ce inse românii se afla in mai multe cercuri si anume: Hoidinu Gileu, Siardu si léc'a — in minoritate absoluta, — iéra de alta parte in cercurile de pre C â m p i a : Mociu, Irat'a, Scoptesiu, si Milasiulu-mare, — românii au maioritatea, — au aflatu de consultu comitetulu centralu, a incercá, cu privire la alegerile din unele cercuri, — unu compromisu cu conducatorii fratiloru magiari din acestu comitatu. —

Pre bas'a acestui compromisu aru fi fostu de a se alege in Hoidinu — din 22 membrii — 6 români, in Gileu din 22 — 6 români si in Siardu din 21, — 8 români, iéra in Irat'a cu maioritate româna — 9 români si 8 magiari in fine in léc'a cu maioritate de sasi —, 6 unguri 6 români si 8 sasi = 20 la olalta. Insa corteskedésiurile in fati'a locului au produsu altu resultatu, alegându-se in Hoidinu 17 unguri si 5 români, in Gileu 19 unguri si 3 români, si in Irat'a toti 18 români, si numai in Siardu si léc'a s'au sustienutu compromisulu.

Alegerile din cerculu Mociului si a Siopteriului au decursu nefavorabilu pentru români, alegându-se in Mociu 13 unguri si 5 români, si in Siopteriu 10 români si 9 unguri. Ací pórta vina in mare parte — pre lânga pressionile si cortesiurile contrariloru nostrii, si indolinti'a si inerti'a alegatoriloru români si in deosebu a preotiloru nostri, din acele cercuri, dintre carii fórte putieni s'a presentatu la alegeri, si asiá list'a româniloru in cea mai mare parte au remasu in minoritate.

Cându inse 'mi esprimu durerea fatia cu aceste cercuri, trebuie sa laudu de alta parte zelulu si activitatea intelegintiei nóstre din cerculu Irat'a, unde a reesitu 17 români si 1 unguru. Onóre loru, mi radicu palari'a, si-i salutu cá pre nisce bravi români, cu atât'a mai multu, fiindu ca ei nu se potu inculpá nici cu aceea ca nu s'a tienutu de compromisulu comitetului centralu facutu cu magiarii, — a se alege 9 unguri si 9 români, de óre-ce insusi conducatorii magiariloru din acelu cercu au calcatu acelu pactu, inpartiendu intre alegatorii loru o lista deosebitu de cea pactata, ce vediendu românii, au stersu pre toti magiarii, si i-au inlocuitu cu români, si mai cu séma cu acei'a, carii au fostu remasu si picatu la Mociu.

De altmintrelea ací s'au datu revance pentru neobservarea pactului din cerculu Gileului cu 3. români.

Ací trebuie sa observediu, ca din cei 18 alesi 7 au resignatu fiindu alesi din alte cercuri, iéra la verificare la patru alesi s'a trasu in dubietate dreptulu de alegere, si asiá s'a verificatu numai 7. alesi. —

Cu privire la alegerile decurse in gerere trebuie sa amintiescu cu laudare simtiulu de dreptate si ecuitate a dlui jude supremu Masskasi Ferencz, care si-a datu tóta silinti'a, a se sustienea compromisulu, si a se face destulu tuturoru intereseloru, la alegerile comit, — in specie fatia cu alegerile din Hoidinu, si Siardu, unde au avutu magiarii maioritate absoluta, trebuie sa me esprimu cu recunoscintia fatia cu conducatorii aceloru alegeri, si anume in Hoidinu fratii Gyarmathy si-au folositu tóta influinti'a asupr'a alegatoriloru, cá sa reiésa si 6 români, iéra in Siardu merita deosebit'a nóstra recunoscintia dnii propietari Lészai Ferencz, si Gyula carii suntu cunoscuti de nisce barbati cu caracteru solidu si de ecuitabili.

Resunându resultatulu alegeriloru lu constatediu in urmatórele : Hoidinu 5. rom. Gileu 3., Siardu 8. Mociu 5. Siopteriu 10. léc'a 6., Milasiu 17 si Irat'a pre lânga cei 7 abdisi — 11 — la olalta 65 — români din 160 si 15 virili = cu totulu 80 români din 320 representanti, adeca a p a t r 'a p a r t e.

Comissiunea verificatóre si-au tienutu siedinti'a sea in 17. lunei c. si au si verificatu — pre cum mi se spune — in sensulu de susu alegerile din totu comitatulu.

Deci fiindu acum representanti'a nóua a comitatului intregita, s'a si conchiamatu pre 28-a D e c e m b r e a. c. la prim'a siedintia spre seversirea actului intregu a reorganisarei nóue, adeca in prim'a linia pentru alegerea oficialiloru comitatensi.

Acum dara asceptamu dela fia-care românu alesu a se presentá pre diu'a numita si prin acést'a a-si aretá recunoscinti'a sea câtre alegatori, pentru increderea votata lui, alegerea oficialiloru e actulu principalu in viéti'a municipala, si celu mai momentosu, sa vina cu totii, ca dela impartasirea nóstra numerósa depinde si venitoriulu nostru in acestu comitatu, — sa ne consultâmu despre alegându-i oficiali români, sa damu espressiune viua pretensiuniloru si dorintieloru nóstre drepte si ecuitabile atâtu fatia cu alegerile de oficianti, câtu si alte cause publice române, sa desvoltamu tóta activitatea pre terenulu deschisu.

Amu tóta speranti'a, ca desvoltându energi'a in viéti'a nóstra municipala, ne va succede a produce cu incetu unu resultatu mai favorabilu decâtu pâna acum, de si ne aflâmu adi in o minoritate asiá mica.

In caus'a nationala generale — precum cunoscu eu opiniunea publica din aceste pârti — parerile se unescu intr'acolo, ca aru fi mai consultu si de doritu, déca comitetulu natiunalu din 1861/3 aru luá iéra-si in mânile sele conducerea trebiloru natiunale, si luandu initiativ'a aru intreprinde pasii necesari fatia cu alegerile, ce ne stau la usia in primavér'a viitóre.

Amu dorí, cá inteligínti'a româna din fia-care municipiu cu ocasiunea intrunirei loru la siedintiele comitatense si scaunale, — sa se consulte si in privinti'a afaceriloru fatia cu alegerile dietale, si apoi sa comunice resultatulu consultariloru cu presiedintii comitetului nostru natiunalu.

Membrii representantieloru municipale cá alesii municipieloru — si a românilor din municipie, — representându acele cercâri cu dreptu, se potu si esprimá in privinti'a acést'a cá representanti ai respectívului municipiu, concentrându-se in densii increderea poporului nostru si opiniunea publica a românilor din acelu municipiu.

Asiu avea inca multe sa ve impartasiescu din viéti'a publica din acestu tienutu, 'mi reservediu dreptulu pentru numerulu viitoriu.*)

de C a r b o n a r i u.

Diet'a Ungariei.

In siedinti'a din 14 Decembre a casei deputatiloru se cetesce si aprobéza protocolulu siedintiei precedinte. Se trece dupa aceea la ordinea dilei si se continua desbaterea despre punctele ultime ale bugetului financialu.

Pentru restaurarea castelului Vajda-Uniadu suntu 100,000 fl. preliminati. Comitetulu financialu voiesce a votá numai 50,000 fl. pre anulu acest'a. Alb. Török e superatu ca comitetulu financialu arata numai atât'a pietate câtra monumentele istorice ale natiunei. Acést'a e o crutiare rea, care opresce natiunea a fi câtra eroii sei recunoscatóre ; vorbitoriulu votéza preliminariele. Ministrului de financie nu-i pasa déca se votéza si numai 50,000 ; inse crede ca aru fi mai bine déca s'aru votá sum'a receruta pentru de a se potea complini zidirea. I. Pavel dechiara ca nu póte votá nimic'a pentru monumente istorice pâna cându poporulu inca n'are pâne. In fine cas'a votéza 50,000 fl. Cele-lalte puncte din estraordinariu nu dau ansa la vre-o desbatere.

Urméza la desbatere bugetulu ministerului de comunicatiune. Ign. Helfi asterne in numele seu si a lui Ern. Simonyi unu proiectu de conclusu de cuprinsulu : Cas'a sa esmita o comissiune de 12 membri, care dimpreuna cu ministrulu de comunicatiune sa cercetedie ca ce ameliorâri s'au facutu pre terenulu comunicatiunei dela a. 1867 pâna de fatia, si ce ameliorâri au sa se faca pre viitoriu. Se va tiparí si distribuí.

Cei trei titoli primi ai bugetului se votéza fâra desbatere. La titlulu 4 se incinge o desbatere mai lunga. Ministrulu propune la titlulu acest'a inmultirea inspectoriloru de drumu dela 6 la 10 ; majoritatea comitetului e contr'a acestei inmultiri ; minoritatea e pentru propunerea ministeriale, care in fine se si primesce. Cele-lalte puncte ale acestui bugetu se acceptéza fâra vre-o discussiune.

La estraordinariu propune minoritatea la titlulu „cladirea drumuriloru“ stergerea sumei propuse. Desbaterea despre acestu punctu se va continuá in siedinti'a prossima.

In siedinti'a din 15 se cetesce si incuviintiaza protocolulu. Se ascerne diferite petitiuni. Se continua desbaterea despre titlulu 1 alu estraordinariului ; in acestu titlu a preliminatu ministeriulu pentru cladiri de drumu 1.802,447 fl precându comissiunea financiale voiesce a votá numai 1.421,043 fl. La discussiune iau parte ministrulu Lud. Tisza, G. Urházy, B Guthy si P. Szontágh ; cu ce discussiunea se incheia si se purcede deci la deciderea despre punctele singuratice ale acestui titlu. Se votéza dupa pucine observâri sumele preliminate pentru diferitele drumuri si apoi se incheia siedinti'a.

In siedinti'a din 16 Decemvre a casei deputatiloru se cetesce si incuvintiéza protocolulu. Dupa aceea se resolvescu afaceri de interesu particulariu. Comitetulu centralu ascerne raportulu in afacerea legiloru de contributiune pentru a. 1872. Cu privintia la prelungirea monopolului statului ascernu 4 sectiuni votu separatu. I. Györffy ascerne raportulu comitetului centralu care respinge modificatiunile propuse la legea industriale.

Dupa aceste se trece la ordinea dilei si se continua desbaterea despre titulii ultimi, din estr'a ordinariulu bugetului de comunicatiune, cari dupa o desbatere scurta se acceptéza. Se trece la desbaterea despre bugetulu ministrului de comerciu, si cei 4 tituli primi sa si votéza fâra vre-o objectiune.

Ce e dreptu nu e pecatu.

M u r e s i u - O s i o r h e i u 18/11 n. 1871.

(Urmare din nr. 95.)

Dara óre urditorii contra-declaratiunei amintite, amatorii de passivitate, prin ce ignoréza ordinea sustatóre, nu aveau datorintia de a se intrepune pentru confratii loru rustici la guberniulu tierei, cá elu sa intrebuintieze la acelu lucru erariulu numai supusi de ai sei, a câroru parinti, mosi si stramosi au datu contributiunea in bani si in sânge, cari si-au si versatu sângele pre câmpurile de batalia, cari dau si astadi darea si feciorii la militia, si carii potu castigá cu greu crucerii, de óre-ce chiaru si bâile in Rosi'a si in alte locuri suntu mancate, multime de baiesi nu mai potu trai din baiesiagu numai, cum au traitu pâna cându au fostu bâile bune ; multi se ducu preste véra la lucru la Petrosieni cale de 3—4 dile, unii si-au lasatu casele si au luatu lumea in capu, români, unguri si nemti din Rosi'a si din alte sate din giuru, dara toti fii tierei, ómeni muncitori si inca mai harnici lucratori ca cei adusi din Baden, — cari impregiurâri le sciu subscrisii „mai multi“ in memorat'a contra-declaratiune prea bine, dara d-loru de ameliorarea stârei materiale a poporului tieranu nu cunoscu datorintie, ci se ingrijescu nu putienu a-si face stâri in câti-va ani.

Eu sum de firma credintia ca unu pasiu motivatu aru fi induplecatu si aru induplecá pre inaltulu gubernu a luá dispositiunea cá banii sa nu se mai strecure in mânile supusiloru altui statu, ci in a supusiloru sei, cari nici nu aru pretinde 2 fl. mancare si vinu pre di cum se da badensiloru.

Dara miseri'a si necasurile locuitoriloru aceloru munti nu au ajunsu la culmea loru, ce inse nu va intârdiá ! 3—4 ani voru fi de ajunsu ca jidanii sa se asiedie si in satele de pre acolo, câci inceputu s'au facutu prin incuibarea unui'a in Zalatn'a si a altui'a in Câmpeni cá cârcimari, la care au mai venitu doi spre a fi de ajutoriu la falsificarea beuturiloru si a farinei si spre a amagí p

---

*) Din caus'a unei erori din partea servitiului ce ne sta la dispusetiune, amu primitu corespondinti'a prea târdiu de a o publicá in nrulu trecutu, de ce ne pare fórte reu. R.

ómeni, la ce ei se deprindu din pruncia diferindu metodulu loru de castigu de totu de metodulu de castigu a tuturoru altoru popóre din lume. 3—4 familii jidane intr'o comuna suntu de ajunsu spre a serací locuitorii ei in 3—4 ani.

In Câmpeni mi se dise: nu numai de acesti'a de aici nu ne vomu poté scuturá, dara este de temutu, ca se voru asiediá in tóte satele sî pe aici, ca jidovii au bani, apoi multi din Domnii Diregatori ai nostrii suntu lacomi sî le lucra pe mana, ba ei — jidanii — suntu atâtu de rafinati câtu amagescu sî pre preoti.

Acumu se revenimu la cele mai susu amintite in „Federatiune“ „trei milióne de români etc“ precumu sî la epistólele anonime din „Gazeta, unde se afirma: ca pasivistii 'si au indreptatu atentiunea sî activitatea la promovarea binelui materialu sî spiritualu alu natiunei sî ca astea infloresc, (abunaóra cá panea inflorita, Con:). Eu la astea dîcu, ca amu cunoscintia deplina despre contrariulu, adeca: ca ei nu numai ca nu s'au preocupatu sî nu se preocupa nici câtu de poporulu românu, de trebuintiele lui natiunale, de interesele lui economce sî de aspiratiunile lui de propasirea morale si intelectuale, nu numai ca nu cauta midiulóce proprie desvoltârei caracterului seu particulariu, dar' inca contrariase se impedeca acele interese sî acele trebuintie prin purtarea loru stângace, aducâtóre de folóse strainiloru, sî anumitu maladpri opositiunei pentru interese natiunali iera mamelucele loru scurti la vedere findu — unu regradanduri demnitatea prin reintia, altii prin usiurintia, devenimu in fine cu totii despretiuiti sî de confrati loru sî de straini, caror'a leau servitu de instrumentu.

Deci sa vedemu acumu cum ne potemu noi laudá cu 3 milióne de români, câci Domniloru opositionali! defectele nu trebue ascunse ci spre delaturarea loru trebue cautate sî intrebuintiate midiócele necesarii, reulu nu trebue acoperitu ci cautatu sî aplicatu remediulu de vindecare.

Eu sciu ca in tóte Comitatele sî in cele Districte românesti suntu mai in tóte comunele jidani incuibati, veniti acolo cei mai multi numai cu ce au avutu pe ei póte, iér' acumu au case de pétra facute de ei parte in acele comune parte cumperate séu edificate la orasiele cele mai de aprópe, cu câte 30—40 jugere de pamentu cumperate dela locuitorii români, sî plini sî de bani. Amintescu aici in specie de comun'a Feredeu langa Jeógiulu de josu, unde decându s'au asiediatu vre-o doi jidani (asiediati de vre-o diece ani), au seracitu totaliter cea mai mare parte dintre locuitorii români ai acelei comune, sî au vendutu in detoria pentru vinarsu case cu gradini, locuri aratóre, fenatie sî mori: totu asiá sta cu locuitorii români in satele vecine sî mai in tóte satele românesci.

In Secalu dupa spusele chiaru a parochului de acolo Cristianu inainte de ast'a cu 3 septamâni, are unu jidanu venita acolo inainte de astá cu 6 ani numai cu 16 fl, case de pétra sî peste 100 jugere de pamentu cumperatu dela locuitorii români de acolo in detoria pentru vinarsu sî cu bani storsi totu dela ei.

Deci faru de a esagerá suntu românii nostrii tierani in Comitate si in cele 2 Districte jumetate la numeru proletari, multi fosti posesori de sesiuni jobagesti intregi suntu acumu servitori in vinarsariile jidaniloru, apoi istori'a lumei vechia ne spune sî nóue, ca proletarii n'au facutu casa, nu au constituitu o societate, o natiune in intielesulu politicu nici cându. (Va urmá).

Cu placere inregistrâmu urmatoriulu actu, din care se vede ca dlu capit. Georgiu Cristureanu iéra a facutu o fapta romanésca.

Nr. 167/871.

Brasiovu, 4/16 Dec. 1871.

Pré onorate D-le Capitanu! La préstimat'a harthía a Dvóstra din 25 Novem. a. c. Ve adeveresce subscris'a eforia prin acést'a precumca a primitu Revolverulu de 6 focuri sî ciucurile (Temelécu) de auru carele din nou a-ti binevoitu a i le incredintiá spre pastrare totu in dulapulu de sticla in carele suntu pastrate, pusc'a, epouleti de argintu sî sabi'a cu braulu ei, asiediate de mai inainte in museulu nostru, sî ve incredintiamu, ca dupa vointi'a d-vóstra, esprimata câtra subscrisulu presiedinte s'a pusu ciucurile predisu la Sabia sî dela acestu dulapu se va pastrá Chei'a in cancelari'a eforiei.

Multu stimate dle capitanu! intre zelosii fundatori, mecenati, sî prémeritati barbati români, cari a fundatu, a spriginitu, sî spriginescu institutulu nostru de invetiamentu cu mare placere numerâmu si préstimat'a persóna d-vóstra, deci firescu lucru este déca ne folosimu sî de acésta ocasiune, cá se dâmu spressiune simtieminteloru nóstre de multiamire si recunoscintia pentru multele faceri de bine cu carele a-ti consideratu amintitulu institutu, — sî ve urâmu, cá préinduratulu Parinte ceresc sa ve tiena in sanatate indeplina, sî fericire neturburata pâna la cele mai adenci betranetie, cá sa mai poteti urmá nobileloru simtieminte carele ve caracteriséza facendu bine omenimei sî multu cercatei nóstre natiuni. —

Ai préonoratu dniei vóstre.

Efori'a scóleloru centrale române ortodocse resaritene.
prin Damianu Datco,
presiedinte.

Apoldu-mare, in 6 Dec. v. 1871.

Domnule redactoru! Sub nr. 96 alu „Tel. Rom.“ 2/14 1871, aparù unu articulu datatu Apoldu-mare, 21 Novembre 1871 compusu de unu caletoriu, care obositu de drumu cerù ospitalitate preste nópte la unu românu din locu, care apoi preste nópte i-aru fi descrisu portarea cea dura, inhumana a subscrisului, fatia cu invetiatoriulu sî scól'a cea frumósa de aici.

Cá sa scia onor. publicu cum sta tréb'a, me rogu a avé bunatate, sî a primí urmatórea deslusîre a lucrului:

Onoratulu publicu cetitoriu va binevoí, a observá din susu pomenit'a corespondintia, ca dlu corespndinte cá caletoriu in intreprins'a caletoria pre unu tempu reu, au trebuitu sa ouda de unde-va, ca séu lipsesce unu representante la vre-o adunare — séu chiaru póte pentru aspirantii la protopresbiteratulu Mercurei: prin urmare dlu corespondinte au venatu interesu sî s'au venatu chiaru pre sine de interesantii.

Dle corespondinte! nu sta tréb'a asiá precum o descrii d-ta, ci cu totulu altmintrea! ceea ce eu cá parochu de 20 ani potu dovedí prin scripte credibile, cum m'amu portatu fatia cu scól'a sî biseric'a Apoldului-mare, ca de cându amu pusu piciorulu in Apoldu, amu pasîtu in representanti'a bis. la midilocu in privinti'a scólei sî bis. sî amu adusu lucru dela oficiolatu pâna la Maiestatea Sea, in urm'a cârui — in privinti'a scólei ca pre telegrafu oficiosu in an. 1856 ne-amu pomenitu cu pré meritatulu ingineriu Gaertner, sî pretorele Flasiar, care cu representanti'a comunei politico au luatu la protocolu incuviintiare mai inalta, — de a ne zidi scól'a pâna la 3000 fiorini in pretiu, din alodiu; atunci ospitalistulu dlui corespondinte siedea lânga caminulu lui. —

Dice dlu corespondinte ca a-siu fi fostu contrariu la zidirea scólei; sa me ierti dle coresp. cá caletoriu, ca nu te cunoscu cine esti, ce caracteru porti, fiindu ca nu ti-ai subscrisu numele. Câtra cine amu disu sa nu contribue alodiu la scól'a nóstra? anume: sî care este acelu invetiatoriu de cinste? nu cum-va este chiaru ospitalistulu d-tale? care de 21—2 de ani, vrendu cu forti'a se fia preotu, au cadiutu sî din dascalie, acum nici unulu nici altulu inainte-i nu-i bunu — dara cá sa nu me provocu la perdiare de caracteru, trecu numai la invetiatoriu sî léf'a lui, — sî dicu: ca sî in privinti'a acést'a rea informatiune ai primitu dela ospitalistulu d-tale de óre ce nu spui ca din ce au statu léfa inv. inainte de zidirea acestei scoli (anu 1863) iéra dupa aceea de unde au capatatu invet. ferdele de bucate! prin cine? seti sponu! Eu cá parochu dupa impregiurâri vadiendu, ca poporulu partea cea mai mare cá diuariu (lucratoriu cu palm'a) au lucratu in timpulu celu mai scumpu peste véra câte 40—50 dîle cu manearea lui, (sî nu au cerutu sucursulu sateloru vecine cá alti) — cându aru fi potutu sa-si câstige pre iérn'a viitóre pentru famili'a lui ceva, au nu eu cá parochu dupa finirea zidirei de scóla anulu 1863 amu datu stól'a mea de 90 ferdele bucate (ba cá parocu eu capatamu sî o 100 ferdele) invetiatoriului — pe unu anu séu doi pâna se va recreá sermanulu poporu, sî este data pâna astâdi, asiá in 9 ani a 90 fertele 810 ferdele de bucate a 1 fl 40 xr, aru face 1134 fl v. a. cine au contribuitu mai multu la scóla —? sî cine au fâcutu pasi mai multi in privinti'a inbunatâtirei parochui bis. sî scólei cá subscrisulu? acést'a dovedescu scrisorile pastrate in archivulu parochiei. —

Ce se tiene de sinodulu parochialu din anulu acest'a, acel'a necesitatu, s'au conchiematu dupa statutu org. sî prin acest'a s'au pusu stavila frecâriloru intre poporu sî invetiatoriu din causa ca poporulu acest'a nici jumetate nu are mosie proprie ci se hranesce cu palmile sî imparte, de unde se intielege ca bucate nu are de unde dá, sî ce da iéra cum póte — sî in privinti'a acést'a eu cá parochu cu poterile morale amu stâruitu sa contribue fia care 1 fl. 50 xr. la léf'a invet. asiá 80 gazde a 1 fl. 50 xr. — 120 fl. v. a. apoi te intrebu d-le corespundinte care comuna din prejuru dau din sudórea sea in porticulariu mai multu sî acei'a dela care invat. amu pretinsu unu cruceriu spunelu cu numele, nulu ascunde cá pe alu d-tale in cenusi'a ospitalistului d-tale sî unde s'au pusu mai multu pondu pentru scóla cá in comun'a acést'a etc. etc.

Pré on. d-le redactoru me rogu cu totu respectulu, primeste aceste deslusiri in fói'a pretiuitului „Tel. Rom.“

I. Craciunu
parochu gr. or.

Dela reuniunea sodaliloru români.

Suntemu datori a incunosciintiá pre on. publicu despre prelegeri tienute in duminecele trecute despre industri'a Germaniei, Olandei si Belgiului; in dumineca din urma despre cea din Britani'a-mare.

Varietâti.

*** Din Brasiovu avemu scirea imbucuratória ca dd. Dir. si profesori ai gimnasiului nostru de acolo au inceputu in 28 Novembre a. c. in Sal'a gimnasiale prelegeri publice.

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei vacante diu comun'a gr. or. Cristiori in protopresbiteratulu Zarandului, se escrie nou concursu pâna in 2 Ianuariu 1872, in carea di va fi sî alegerea.

Venitele acestei parochii suntu:

a) 100 fl. v. a. bani gat'a;

b) stol'a obicinuita bine regulata dela 103 de case;

c) Alesulu parochu, purtandu si oficiulu invetiatorescu, va primí pentru acést'a salariulu de 200 fl. v. a.; cuartiru liberu si lemne de focu.

Doritorii de a ocupá acésta parochia au a-si asterne petitiunile loru bine instruite in intielesulu §. 13 din „Statutulu organicu“ subsemnatului in Bradu comit. Zarandului.

Bradu, 10 Dec. 1871.

In contielegere cu comit. paroch.
Nicolau I. Mihaltianu,
(1—3) prot. gr. or.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei invetiatoresci la scól'a confessiunala gr. or. româna din Tiss'a se deschide concursu pâna in 30 Decembre st. v. a. c.

Emolumentele suntu: in bani 110 fl. v. a. 80 mesuri bucate, 4 mesuri mazere, 8 stângini de lemne, cuartiru naturalu sî grâdina de legumi.

Doritorii de a competá la acésta statiune au a-si asterne recursele loru, instruite cu documentele provediute in „Statutulu organicu“ pâna in terminulu indicatu subsemnatului comitetu parochiale.

Tiss'a, 23 Novembre 1871.

Comitetulu parochialu gr. or. din Tiss'a.
Ioanu Papiu,
(2—3) protop. sî insp. distr. scol.

Burs'a de Vien'a.

Din 15/27 Decembre 1871.

Metalicele 5%	61	20	Act. de creditu	329	
Imprumut. nat. 5%	72		Argintulu	116	35
Actiile de banca	818		Galbinulu	5	47

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editor'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate către espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. — Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 101. ANULU XIX.

Sabiiu, in 19/31 Decembre 1871.

Invitare de prenumeratiune
la
„Telegrafulu Romanu“

Cu inceputulu anului 1872, se deschide prin acést'a prenumeratiune nóua la acésta fóia.

„Telegrafulu Romanu“, va esî cá sî pâna acum de dóue ori pe septamâna Joi'a sî Duminec'a. — Pretiulu abonamentului pre anulu intregu e:

Pentru Sabiiu 7 fl. pe 1/2 de anu 3 fl. 50 xr., pe 1/4 anu 1 fl. 75 xr. v. a.

Pentru sî Monarchi'a austro-ungurésca pe anu 8 fl. pe 1/2 anu 4 fl. pe 1/4 anu 2 fl. v. a.

Pentru Romani'a sî strainatate, pe anu 12 fl., pe 1/2 anu 6 fl., pe 1/4 anu 3 fl. v. a.

DD. abonanti suntu rugati a nu intardiá cu tramiterea prenumeratiuniloru.

Adresele ne rugâmu a se scrie curatu, sî in locu de epistole de prenumeratiune recomandâmu on. publ. avisurile postali, **(Posta-Utalvány. — Post-Anweisung.)** cá impreunate cu spese mai putiene sî cá mai sigure pentru inaintarea baniloru de prenumeratiune la

„ Editur'a „Telegrafului Romanu“ in Sabiiu.

Spre sciintia.

Pentru mai bun'a orientare a partideloru, cari au apelatu causele loru la Consistoriulu metropolitanu gr. or. se face cunoscutu:

ca pentru estradarea sentintieloru Consistoriului metropolitanu inca in 25 Augustu a. c. sub Nr. cons. metrop. 23 s'a facutu dispositiuni la Venerabilele Consistóre ale Eparchieloru respective cu aceea, ca sentintiele Consistoriului metropolitanu nu se potu estradá pâna cându partidele nu voru solví tacs'a consist. de 20 fl., de óre-ce Consistoriulu metropolitanu n'are nici unu fondu, de unde s'aru potea acoperí chieltuelele de drumu ale asesoriloru Consistoriului metropolitanu, carii pretindu cu dreptu rebonificarea chieltueleloru loru itinerali; — deci dara partidele au a se adresá in causele loru la Venerabilele Consistóre respective, sî a depune tacs'a amintita, câci altcum nu li se potu espedá sentintiele aduse in causele loru.

Mai departe s'a aflatu de lipsa a se dá indreptare tuturoru, sî cu deosebire defensoriloru (advocatiloru) de cause bisericesci sî scolari, cá strinsu sa observedie procedur'a regulata a judecatoriloru bisericesci sî scolare, cá in tempulu legiuitu conformu celoru prescrise in „Statutulu organicu“ pentru causele apelate sa institue apelatiele la forulu inferioru, de unde apoi din dregatoria se voru asterne la Consistoriulu metropolitanu.

Sabiiu, 17/29 Decembre 1871.

Secretariulu Consistoriului metropolitanu.

Articuli anonimi.

VIII. Desvoltarea evenemînteloru in Austro-Ungari'a ia acum unu sboru, pre care, cu ocasiunea acést'a, nu-lu potemu urmarí pasu de pasu; despre care inse dîcemu de ajunsu, ca desvoltarea acést'a se terminá cu actulu celu insemnatu in istori'a patriei, cu actulu prin carele regele se incoronéza de rege legitimu sî constitutiunale alu Ungariei in tóte sî cu tóte formele prescrise de constitutiunea tierei. Actulu acest'a a fostu, pentru tóta lumea cu judecata, sigilarea séu sanctiunarea cea mai invederata a celoru intemplate pre terenulu constitutiunale pâna acî de câtra monarchulu, dealtmintrea radimulu româniloru celu mai tare in totu cuprinsulu imperiului.

Zapacél'a intre romani inse nu a incetatu nici acum; ea parea ca incepe a cresce. Nici unu cuventu seriosu nu scapá de suspiciunarea ca aru esî din gura de vendiatoriu de natiune. Ori de câte ori tragea cine-va atentiunea publica asupr'a periculului, ce se pregatesce natiunei din procederea cea gresita, acel'a trebuiea sa fia pangaritu de intrigantu ambitiosu, de interesatu vendutu strainiloru, ba innegritu chiaru de omu, carele nu crede in vitalitatea natiunei române, *) cu tóte ca procederea acelei pârti din inteligintia, carea a derivatu caus'a natiunale de pre terenulu ei legalu sî o a redusu la terenulu de petitiuni, este in stare de a ruiná vitalitatea cea mai verde a unei natiuni, pentru ca o arunca in intunereculu celu din afara constitutiunale, de unde nu póte esoperá nimic'a cá factoru alu statului, ci numai prin rugaminti sî prin midilocirea straina cá nisce servitori, mai reu, cá nisce cersitori ai statului. Sî apoi lucru de minune! tocm'a acelu barbatu, despre carele diceau ei sî dicu sî astadi ca nu crede in vitalitatea natiunei române, chiaru sî in tempulu acestu de zapacéla prin staruinti'a sea neobosita, a sciutu sa castige inarticularea Metropoliei recastigate de curendu a româniloru gr. or din Transilvani'a, Banatu sî Ungari'a; togm'a acestu barbatu a deschisu româniloru gr. or. calea la congresele natiunali bisericesci, cari au elaboratu organisarea bisericei gr. or. române, carele a facutu mai inainte, facù atunci sî face pâna in diu'a de astadi atâtea fapte mari pentru romani, incâtu natiunea cá prin o electrisare spontanea in semnu de recunoscintia s'a folositu de ocasiunea iubileului de 25 ani sî a serbatu in tómu'a trecuta serbatórea cea mai splendida natiunale, ce a vediutu vre-odata romanii din Transilvani'a sî Ungari'a.

Culmea zapacelei natiunali inse au fostu in ajunulu alegeriloru dietali pentru periodulu 1869—1872. Din esperintia despre usiuratatea, cu care se tacséza evenemintele, amu dedusu pentru noi problem'a cea grea, de a nu ne intimidá de nici o suspicionare, de nici o calumnia aruncata asupr'a barbatiloru nostri, in adeveru meritati pentru natiune sî chiaru sî asupr'a putienatâtiei nóstre sî de a staruí, cá ostasi fideli ai natiunei, pre lânga priveghiarea asupr'a intereseloru ei vitali. Diurnalulu nostru este martorulu celu mai invederatu despre staruinti'a nóstra, cá romanii din Transilvani'a bateru acum sa nu lase ocasiunea din mâna spre a dovedí ca ei cá natiune sî apretiuescu sî stiméza drepturile loru sî nu voiescu sa le lase prada in mâni straine.

Nu perdeamu din vedere nici impregiurarea aceea; ca cu ce greutâti voru avé sa se lupte romanii. Inse sciindu ca greutâtile intempinate nu indreptatiescu pre nimenea cine are vitalitate in sine de a renunciá la drepturile sele, ne tienuramu de sânta datoria de a atrage atentiunea sî asupr'a loru sî repetí neincetatu ca lupt'a este viéti'a sî ca tocm'a prin lupta ne vomu dá testimoniulu celu mai bunu inaintea lumei despre vitalitatea nóstra sî intru câtu nu voru ajunge poterile nóstre, vomu fi spriginiti, celu putienu moralicesce, de opiniunea cea mare publica a popóreloru din monarchia, a popóreloru din Europ'a.

Aducemu din cele multe unu esemplu sî adeca, ceea ce dicaemu in unu articulu intitulatu „Caus'a româniloru din Transilvani'a“ in nr. 11 alu „T. R.“ din 1869.

Eata ce diceamu:

„Mai bine de trei ani s'a disu sî s'a scrisu multe despre caus'a româniloru din Transilvani'a. Ea au fostu discutata intre romani mai cu séma din dóue puncte de vedere. Unulu alu aceloru ce inainte de a intrá in diet'a din Clusiu la 1865 se determinasera pentru politic'a activitâtiei, altulu este alu aceloru ce au paresitu politic'a activitâtiei sî mai târdiu s'au determinatu a fi passivi. Cei dintâiu, vediendu nestabilitatea sistemeloru urmate unele dupa altele dela 1848, cari inse nici unele nu se mai intórsera inapoi, cugetara ca dupa ce-si voru luá o asiá numita basa de operatiune, ceea ce sa le servésca cá unu radîmu, dela care sa-si indrepte actiunile sele, sa nu lase neocupatu terenulu ce i se va potea veni sî natiunei române, sî de pre acest'a sa lupte pentru natiune cu ori-ce ocasiune sî sa caute a face tóte acuisitiunile putincióse pentru romani. Cei de alu doilea se decisera a asceptá pâna la redeschiderea dietei ardelene sî pâna atunci a nu face nimic'a.

„Acest'a e pre scurtu cuprinsulu celoru dóue directiuni politice ale româniloru din Transilvani'a.“

Cu privire la greutâti diceamu in acel'a-si articulu mai la vale:

„Amu cugetatu sî noi din capulu locului asupr'a urmâriloru activitâtiei. Amu speratu de-si nu ne-amu facutu ilusiuni. Amu sciutu cu cine avemu de a face sî, de-si ne-a indignatu purtarea majoritâtiei magiare in diet'a sî pres'a ei cea preocupata pâna la orbia afara de dieta, noi amu crediutu, ca in unu statu cu unu trecutu asiá de variatu in cei dóue-dieci de ani din urma, nu e rationalu a pune de voia buna lacatu pre gura, la mai bine de unu milionu de romani.

„Noi credemu ca diet'a Ungariei au vatematu destulu de tare pre tóte natiunalitâtile representate acolo; tuturoru li s'au facutu nedreptate. Dara pentru ce nu se retragu acele pâna voru face magiarii alte legi mai bune? Voru respunde, ca noi trebuie sa fimu acolo, firea-mu câtu de putieni, câci noi avemu datori'a a ne aperá in interesele nóstre. Noi intrebâmu acum ca, pentru ce poftescu fratii ungureni, cari sciu bine ca magiarii, secuii sî sasii transilvaneni se afla in diet'a Ungariei, sî ca acolo se desbatu cestiuni cari atingu sî interesele nóstre ale româniloru transilvaneni, cá numai noi sa ne obtienemu de totu dela acea dieta, mai alesu câudu se sustiene ca tiér'a e representata in dieta?“

„Repetimu ca pre noi ne scurtédia fórte tare legea electorale, ne scurtédia însa sî mai multu pronunciarea cá sa participâmu la alegeri, pentru ca prin acést'a poporulu ametitu, o parte merge la alegeri, ca-lu duce, o parte nu merge, sî resultatulu e, ca noi perdemu sî vre-o câte-va locuri de deputati câte le-amu potea ocupá noi sî câte le-amu potea folosí, cum s'aru veni mai bine intereseloru nóstre natiunali.“

Tóte aceste au fostu indesiertu. Vre-o câti-va articuli din diuarie straine, cari gonescu interese cu totulu eterogene de ale nóstre române, au fostu in stare sa sustiena sperantie, ca starea lucruriloru de acum nu voru sa aiba durata indelungata. Sî asiá in o conferintia la Mercurea unde se vorbi ce-va despre Gelu sî Tuhutum, dara unde se accentuara mai multu suferintiele din trecutu, se aduse o decisiune ca romanii sa se abtiena dela alegerile dietali. Decisiunea acést'a a produsu o nóua confusiune intre romani. Sî cum sa nu produca, câudu ea nu se tienù nici de acea ce erá sa fia adeca de o imitatiune a abtinerei magiariloru nici din Un-

*) Acést'a o repetiesce unu anonimu sî in nr. 88 alu „Gaz. Trans.“

dupa cum se vediù mai târdiu, a românilorn in interesulu celoru-lalti locuitori ai tierei. Magiarii in anii 1863/4 nu si jertfira cercurile de alegere nimenui, ci le ocupara, si asiá au tienutu o parte a tierei nerepresentata in dieta; românii se dau simplu in laturi si dicu altor'a: acum faceti voi ce sciti. Ba nici acést'a. Pentru ca pre lânga tóta passivitatea adoptata, capulu partidei, dlu Baritiu si cu unu altu corifeu alu ei, Antonelli, candidéza in districtulu Fagarasiului si celu dintâiu se espune fiasculni, in câtu in unu districtu romanescu sa cada la alegere fatia cu unu magiaru.

Faptele de atunci incóce ne dovedescu ca prin abtinerea nóstra nu amu potutu impedecá intru nimic'a cursulu lucruriloru, dupa cum s'a pornitu. Totu faptele inse ne dovedescu ca starea cea precaria, ce ni-amu procurat'o prin acea procedere, este de asiá incâtu ingrigirea pentru caus'a nóstra natiunale este cu dreptu cuventu numai mare.

Unde vorbescu cu o voce asiá de poternica faptele nu incape poesia.

Eveneminte politice.

Diuariele revinu asupr'a starei in carea se afla partid'a lui Deak in diet'a pestana. Unu incidentu din dilele trecute, in urm'a cârui ministrulu de justitia Bitto a facutu unu fiasco micu, avendu pre Deák si o majoritate mare in contr'a sea la o votare, a fostu primitu cu sgomotu de press'a opusetiunale. Dilele acestei partide erau dupa aceea-si pressa numerate; Kossuth erá pre ací pre ací sa vina in Ungari'a si alte de feliulu acest'a. Dupa o esperintia de mai multi ani, nu se póte cá sa trecemu cu vederea miscârile ce le vedemu in sinulu partidei, dara nici impregiurarea aceea ca, in incidentulu de fatia, Deák a avutu lânga sine pre capulu opusetiunei moderate, pre Col. T i s z a lânga sine. De ací inse nu urméza ali'a, de câtu séu atragerea stângei moderate la partid'a lui Deák, séu lips'a de vre-o pressiune in vre-o parte in favórea Ungariei. De altmintrea diuariele amice unguriloru esplica lucrulu si lu reducu la o simpla gresiéla de disciplina.

Intre Ungari'a si Croati'a au inceputu ceva ce sémana a negotiâri cu partid'a natiunale croata. „Reform“ din Pest'a, fóia, carea nu sta departe de inspiratiunile regimului, scrie in privinti'a acést'a urmatórele: Scirea despre sosirea in Pest'a a croatiloru I a k i c s, Crestici si Mrazovici este neadeverata; fapta este, ca inainte cu vre-o câte-va dile a intrebatu partid'a natiunale croata, pre ministrulu presiedinte, ca nu aru fi aplecatu a primí pre vre-o câti-va barbati de incredere de ai partidei natiunale croate spre a conferí la olalta despre afaceri privitóre la Croati'a. Respunsulu, ce l'a datu ministrulu-presiedinte, a fostu ca densulu primesce pre ori si cine si ca este aplecatu a audí parerile deputatiloru croati. Tempulu celu mai corespundietoriu spre atare scopu a disu ministrulu presiedinte ca sunt serbatorile. Epistol'a cu respunsulu s'a intardiatu si asiá la Pest'a a venitu numai V o n c i n 'a membru alu partidei natiunale. Cu acest'a inse numai atât'a s'a intielesu ministrulu, cá adeca in 27 Dec. sa se incépa negotiarile intre ministru si deputatii croati in Vien'a. Spre scopulu acest'a a caletoritu contele Peiacevici cu trenulu de eri (23 Dec) la Vien'a, unde va plecá si contele Lonyay Marti (28 Dec.); acolo va sosí din partea croatiloru si canonicului Racky, Mrazovici si Cresty; despre cuprinsulu negotiariloru inca nu s'a vorbitu nimic'a. Dela initiativ'a deputatiloru croati se astépta, cá ei sa-si desvólte parerile loru si propunerile loru pre bas'a unei programe. Program'a eleborata in conferinti'a din urma a partidei natiunale si publicata, regimulu nu o póte acceptá, se promite insa folosu din discutarea reale a cestiuniloru. Pretensiunea croatiloru cá sa se revada legea de uniune pre cale constitutiunale asia dupa cum s'a si creatu acea lege, cá adeveru de principiu nu póte impedecá estinderea desbatariloru si asupr'a cestiuniloru practice.

In ceea ce privesce cestiunea natiunalitâtiloru din Ungari'a, Miletici, deputatu serbescu, a fostu nu de multu o cuventare in diet'a Ungariei. Efectulu pasului acestui'a la magiari lu aflâmu depusu in „Pesti Naplo,“ carele e fórte amaritu asupr'a cuprinsului acelei cuventâri. Cu deosebire nu e multiamitu cu cuvintele lui Miletici in cari dice: „noi nu amu fi inimici (statului unguresci si natiunei unguresci) déca nu s'aru fi urmatu cu noi, ceea ce s'a urmatu in tempulu lui Schmerling si alu centralisatiunei“. Impregiurarea acést'a pentru noi românii póte fi indoitu instructiva; odata in privinti'a epocei amintite si alta-data ca tocmai români de acei'a, carii tieneau cu gur'a de acea epoca, afla in Miletici unu intrepunatoriu si pentru caus'a natiunale româna. Consecuinti'a politica in impregiurâri de aceste este greu de eruitu.

Dincolo de L a i t 'a s'au deschisu ambe casele senatului imperiale de câtra presiedintii respectivi.

Cuventulu de tronu s'a cetitu numai joi dupa deschiderea senatului. Cuventulu de tronu aminteste despre nesuccederea impacârei cu Boemi'a din causa, ca acést'a nu se poté face decâtu in marginile constitutionali; esprima speranti'a de o intielegere constitutiunale cu G a l i t i 'a si accentuéza necessitatea alegeriloru directe in senatulu imperiale, atinge imbunatatirea materiale a functiunariloru si a clerului; regularea referintieloru intre biseric'a catolica si statu; in fine espune referinti'a cea buna cu poterile esterne.

Caletori'a principiloru nemtiesci la festivitatea ordinului St. Georgiu in Petersburgu si are si apendicele sele. Dorinti'a multor'a de a vedé colosulu rusescu in conflictu cu Germani'a aflà ca toastulu Imperatului Alessandru II radicatu in sanetatea Imperatului nemtiescu, precum si bun'a primire a principiloru la curtea imperatésca rusésca suntu numai afectiuni personali si de curtenire. Apendicele ce-lu gasimu inse mai incóce in diuarie se pare a clatiná aceste presupuneri. Cetimu adeca despre principele prussianu Fredericu Carolu si generalulu Moltke, ca au facutu o escursiune dela Petersburgu la Moscv'a. In onórea acestoru óspeti nemtiesci a datu principele Dolgoruki, guvernatorulu Moscvei unu banchetu splend du. La ocasiunea acést'a guvernatorulu a radicatu unu toastu in limb'a rusésca in sanatatea Imperatului germanu, la care a respunsu totu in aceeasi limba principele Fredericu Carolu, radicandu unu toastu pentru Imperatulu Alessandru si armat'a lui cea brava. In teatru, la sosirea principelui, a cerutu publiculu sa se cânte imnulu poporalu prussianu.

In F r a n c i 'a a succesu principiloru din cas'a Orleanu sa intre in adunarea generale. Situatiunea de acolo o descria unu diurnalu francesu in urmatórele:

Aceea care residà la Versailes nu mai e o adunare nationale, ci o conventiune alba. Abiá s'au strinsu, si deputatii din maioritate, printr'o omnipotintia pre care sufragiulu universale le-a contestat'o si le-a negat'o in trei renduri dela Febr., incepù lupt'a cu cea mai din urma violintia in contr'a dlui Thiers, in contr'a institutiuniloru republicane, in contr'a vointiei nationale si liniscei publice. Detestabil'a siedintia dela 8 Decembre, in care passiunile monarchice n'au mai tienutu séma, de nimic'a, nu mai lasa nici o indoiéla in acésta privintia. Adunârei dela 8 Februariu i e frica de viitoriu; ea vrea sa sfersiésca cu densulu, vrea sa sfersiésca numai de câtu, fâra a asceptá chiaru cá patri'a sa scape de ocupatiunea straina. Unulu din ei a cerutu cá alegatorii sa se convóce pentru 28 Ianuariu viitoriu spre a se pronunciá, pre cale de plebiscitu, asupr'a formei guvernului ce vrea sa-si dea Franci'a: Rep blica séu monarchia? Intr'o voce stâng'a obiectà: „care monarchia?“ Si fiindu ca istetiu-i capilu nu i-a potutu respunde, drépt'a n'a cutediatu sa votedie urginti'a acestei propuneri. Cá resbunare si-a pusu in necasu cá se dobóre republic'a.

Spre a judecá despre rapejunea cu care intielege a procede la acésta eroica lucrare, e de ajunsu sa enumerâmu propunerile pre cari le-a respinsu si acelea pre cari le-a luatu in consideratiune. Despre reintórcerea la Parisu, despre radicarea stârei de asediu la Lion si Marsili'a, despre dreptulu intruniriloru publice pentru alegerile consilieloru generali, maioritatea nici n'a vrutu sa auda vorbindu-se. Ea a cerutu sa se chiame la ordine deputatulu Rouvier care a calificatu dupa cum merita decisiunile comissiunei de gratiare. Maioritatea camerei refusà deschiderea unei anchete asupr'a causeloru resbelului cu Prussi'a: trebuie, in adeveru, spre a inlesní calomniele pressei regaliste, a se lasá in umbra ultim'a crima a lui Ludovicu Bonaparte si, prin insinuâri, sa se lase a apesá asupr'a Republicei o parte din respundere pentru nenorocirile ce au coplesitu tiér'a.

Daru legea care restituie principiloru D'Orleans bunurile de cari au fostu desposedati suptu imperiu si care va servi cá pendinte miliardului emigratiloru; déru disfiintiarea legislatiunei asupr'a coaliatiuniloru; déru proiectulu pentru a se asigurá militariloru timpulu d'a esiste la liturgia; déru tóte propunerile cu unu caracteru clericale si monarchicu au dobânditu, fâra pedeca, aprobarea adunârei. Se va amâná póte reorganisarea tierei, déru inca de pânacumu majoritatea vrea sa placa Papei si sa curteze pe viitoriulu rege alu Franciei.

Ei bine, fia! Republicanii din ajunu séu liberalii convertiti prin patriotismu toti primescu cu incredere lupt'a. Natiunea, carea nu mai vrea unu stâpânu, care invétia a se guverná, singura, e la spatele loru si i va sustiené in contr'a usurpâriloru conventiunei albe. Pentruca moderatiunea, abnegarea, rabdarea nóstra nu gasescu gratia inaintea pofteloru premature ale printiloru si ale celoru cari le cersiescu favórea; pentru ca s'a declaratu resbelu suveranitâtiei nationale, primimu si resbelulu! Iu vomu sustiené cu tóta ardórea convingeriloru nóstre republicane, inspirati de durerósa idee ca déca va schrintio incercarea a cârei initiativa a luat'o betrâneti'a d-lui Thiers, va perí nu numai republic'a ci si Franci'a.

Si apoi sa ne grabimu a o espune, dej'a se râdica pedece in contr'a apucâturiloru regaliste. Chiaru in camera n'au decâtu o majoritate factice cá d'o suta de voci. Déca d. Thiers 'si va redobândi prim'a energia, déca va vorbí centruriloru cu limbagiulu rationei si alu adeverului, vomu mai puté vedé inca odata d'aprópe prâpastiele, fâra a ne rostogoli intrensele.

Z e r n e s t i 26/14 Decembre 1871.

Domnule Redactoru! Procesulu verbalu luatu in adunarea inteligintiei nóstre din tienutulu Branului, in privinti'a proceduri sele viitóre, intru aperarea causei nóstre nationali, aici sub ·/. alaturatu, se tramite si dtale in copia, spre acelu sfersitu cá sa binevoiesci, — conformu apelului din „Telegrafulu Românu“ nr. 95 din a. c. — a anunciá constituirea nóstra intr'unu comitetu localu, — spre scopulu de susu.

Pre lânga care sum alu dtale stimatoriu

I. M e t i a n u.

P r o c e s u v e r b a l u,

Luatu in adunarea inteligintiei române din cerculu Branului, tienuta la 13/25 Decembre 1871. in Zernesti, pentru stabilirea modului de procedere, — pre viitoriu — intru aperarea causei nationale.

Considerându ca caus'a nóstra nationala — cea cu atât'a pietate portata dela 1848 incóce de conducatorii natiunei nóstre — in anii din urma a devenitu mai de totu parasita, si prin acést'a intr'o stare de totu critica.

Considerându ca acést'a stare critica — dupa parerea nóstra — a provenitu si de acolo, ca caus'a nationala a esitu din terenulu legalu, discutându-se mai numai prin jurnalele nóstre, care in locu sa se fi intielesu la unu programu aparatu cu solidaritate, au devenitu in dispute stricatióse pomenitei cause.

Considerându ca noi, si poporulu tienutului nostru, dorimu si pretindemu, cá caus'a nationala, sa fia readusa iéra-si pre terenulu ei legalu, si tractata dupa tóte formele unei cause nationali, in adunari publice nationale; asiá dara din aceste consideratiuni — la initiativ'a dlui protopopu Ioanu Metianu, ne-amu adunatu noi subscrisii astadi la Zernesti, ne-amu constituitu intr'unu comitetu localu, si dupa o discussiune seriósa, ne-amu dechiaratu unanimu, ca pre viitoriu sa purcedemu a c t i v u intru apererea causei nóstre nationale. — Spre acestu scopu amu decisu totu-deodata sa rogamu, si sa provocamu pre onorabilulu nostru comitetu nationalu permanentu, alesu de congresele nóstre nationali din 1861/3, sa-si incépa actiunea sea, cu convocarea unei adunari nationale pentru formularea programului activitâtiei sele, atâtu in privinti'a meritului causui nationale, câtu si in privinti'a formei de purcedere.

Nicolau Popu, Ioanu Gogonea, Nicolau Grozea, Moisi Nedelu, Ioanu Baugala, Ioan Danu, Ioanu Cojanu, Moisi Mosioiu, Nicolau Beitu, Ioanu Balea, Ioanu Gerbacea, Ioanu Puscariu, Ioanu Sierbanu, Iosifu Micu, Georgie Tanasiescu, Ioanu Zsazsa, Nicolau Gugnianu, Nicolae Pataru, Vartolomeiu Bude, Nicodinu Danu, Ioanu Manecutia, Constandinu Ianoviciu, Ioanu Sienchea, Ioanu Metianu, Nicolau Penciu, Ioanu Comsi'a, Ioanu Mosioiu, Georgie Gerbecea, Leontinu Puscariu, Nicolau Manoiu, Nicolau

Zsazsa, Gaorgie Cojanu, Georgie Barbesiu, Constandinu Tisco, Iosifu Mosioiu, Moisi Ciurea, Ioanu Puscariu, Nicolau Chiornitia, Ioanu Micu, Bucuru Puscariu.

Romani'a.

Romani'a este agitata acum de o nóua editiune a concessiunei Strussberg, ea se numesce acum Bleichröder. „Romanulu“ dupa multe câte a scrisu in afacerea acést'a incepe in 13/25 revist'a sea astfeliu :

„S'a ingrosiatu glum'a.

„Iéra vinu turcii, iéra ne trasnesce Bismarck, iéra ne punu la regula domnii consuli sî cu poterile garante, sî mâne-poimâne iéra abdicare, déca nu se va face voi'a principiloru prussiani coticari.

„Si tóte aceste numai sî numai pentru cá principii prussiani sa nu dea falimentu, cá nisce speculanti ce au incetatu platile inca dela 1 Ianuariu 1871.

„Pentru acést'a a fostu sî este tóta cért'a, tóta urgi'a nemtiésca, pre care poterea esecutiva se silesce a o aretá cá napustindu-se asupr'a Romaniei ; pentru acést'a suntu tóte acele fantasmagorii de invasiuni turcesci. Bietii turci ! alt'a nu mai au ei de facutu decâtu sa chieltuiésca câte-va diecimi de milióne spre a-si formá si pune in miscare o armata de invasiune !

Toti românii trebuie sa se bucure sî sa se imbarbateze vediendu ca poterea esecutiva este atâtu de desperata de a poté atrage pre camera in complicitatea infameloru uneltiri cu coticarii prussiani, incâtu iéra se vede nevoia a recurge la supremele midilóce ale amenintiâriloru din afara.

Din fericire s'au tocitu de totu aceste umilitóre midilóce. Ele nu producu mai multu efectu decâtu farmeculu indoiosu alu siedintieloru secrete, la care poterea esecutiva avù ierasi recursu Sâmbat'a trecuta.

Sî óre ce secretu ingroziloriu pentru Romani'a se descoperì in acea misteriósa siedintia ? O epistola viziriale despre care cu 9 dîle mai inainte vorbisera tóte diuariele din strainatate.

Tóta Europ'a, afara de Romani'a, sciá cu 9 dîle mai inainte de siedinti'a secreta de Sambata, ca vizirulu padisiahului tramisese Domnului românilor o epistola alu cârei intielesu erá acest'a :

„Dlu de Bismarck nu me mai lasa in pace, espuindu-mi drepturile suzerane ale Turciei sî cerendu-mi sa intervinu in Romani'a in favórea detentoriloru de obligatiuni ; eu nu voiu de locu sa intervinu, sciindu bine ca n'amu acestu dreptu ; mai sciu ca cerendu-mi sa intervinu are de gându sa dea sî altor'a acésta posta sî sa deschida astfeliu o cestiune din care Turci'a póte sa pérda mai multu decâtu ori-care, prin urmare me marginescu a-ti comunicá ce-mi cere d. de Bismarck, sî sa te rogu sa me scapi odata de acésta belea.“

Eaca ce dice marele viziru dupa multa staruintia prussiana, insa d. Stratu agintele disu alu Romaniei la Constantinopole, care in desperare de causa a fostu pusu sa vorbésca, adauge :

„Sa se voteze indata concessiunea Bleichröder, câci altfeliu se face conferinti'a européna.“

Eaca teribilele secrete descoperite representantiloru tierei in secret'a siedintia de Sâmbat'a trecuta.

Conferintia européna ?

Cu atât'a mai bine ; o chiamâmu din tóta poterea animei nóstre, câci dinaintea acestui areopagu europénu se va constatá odata mai multu coticari'a nerusinata a principiloru prussiani coticari sî vomu vedé atunci déca afacerea se va mai poté terminá fâra declararea in falimentu a principiloru prussiani.

Conferintia européna ?

Vorba sa fia ! dara ii da mân'a dlui de Bismarck sa lase a se desveluí inaintea acestui areopagu coticari'a intimiloru sei amici, sî sa se recunósca necessitatea de a se declará in falimentu debitorele ce a incetatu platile inca dela 1 Ianuariu, 1871 ?

Ce póte sa decida conferinti'a européna, chiaru déca va admite, precum sustienu fostii concessionari, ca statulu românu este garantu neconditionatu alu obligatiuniloru emise „in numele loru propriu, sî vendute in risulu-pericolulu loru ?“ Chiaru tratându cestiunea din acestu punctu de vedere cu totulu eronatu, conferinti'a nu póte decide — déca este posibile a se decide ce-va in privinti'a intereseloru nóstre interióre — decâtu cá sa se declare in falimentu debitorele, sa se despagubésca creditorii pre câtu e posibile din averea loru, sî numai pre câtu nu se va ajunge, sa platésca garantulu. Eaca totu ce se póte decide mai reu pentru noi intr'o conferintia européna.

Ei bine, ii da mân'a dlui de Bismarck sa admita o asemenea decisiune ? sî nu mai bine va preferí cá Romani'a sa platésca de buna voia ceea ce i s'a facutu sî adusu de concessionari sî sa se impartia detentoriloru de obligatiuni, decâtu sa se declare in falimentu iubitii sei principi coticari sî sa li se licuideze averea ?

Conferinti'a européna este dara séu o gluma, o speriitóre capabile de a speriá si amagi numai pre acei'a ce nu ceru decâtu a fi amagiti, séu o eventualitate care in ori-ce casu este de preferitu vointiei guvernului prussianu, sî a guvernului românu.

Sî apoi déca in adeveru Bismarck intervine, Turci'a intervine, conferinti'a européna se va face, cum remane cu declaratiunea Turciei sî a insusi dlui de Bismarck, dupa intrevederea dela Salzburg, ca nu voru mai privi cestiunea decâtu cá financiaria sî interióra a Romaniei ?“

Mai departe dice :

„Wenn du nicht willig bist, so brauch ich Gewalt.“

Din mosi stramosi asiá intielege némtiulu : „Déca nu primesci de voia, voiu intrebuintiá poterea.“

Insa pentru a intrebuintiá poterea, violinti'a, trebuie unu pretestu, câci guvernulu nu póte dice camerei : „fiindu ca nu vrei sa votezi cum i-ti ceru eu, voiu dá concessiunea sî fâra tine.“

Pentru a avé dara unu pretestu, trebuie sa dicemu ca tiér'a este in insurectiune, trebuie sa facemu siarge nóptea pre stradele desarte ale capitalei, trebuie sa punemu in miscare chiaru artileria, trebuie sa dicemu prin comunicate in „Monitoriu“ ca suntu : „uneltiri culpabile sî insinuiri perfide“, ca „cestiunea drumuriloru serva numai de pretestu agitatiunei, alu cârei scopu este cu totulu strainu acestei cestiuni“, trebuie in fine sa ne prefacemu ca tiér'a este minata de conspiratiuni, de agitatiuni, de turburâri, chiaru atunci cându lumea intréga vede ca de cându e Romani'a, linisce mai mare sî apathia mai perfecta nu s'a vediutu.

Apoi, pentru cá infrenarea unoru asemenea teribile agitatiuui sî conspiratiuni sa póta fi presentata cá salvarea tierei, sî repressiunea — a nu scimu ce— cá mesura de salute publica, este neaperatu a se declará ca vinu turcii, ca vinu nemtii, ca vinu muscalii déca nu se va restabilí ordinea. Astfeliu dara poterea esecutiva ne prevesti de mai inainte dîcendu-ne in comunicatulu de Vinerea trecuta :

„Guvernulu va scí sa apere ordinea publica, contr'a ori-cui aru cercá a o turburá, câci nu pentru intâi'a óra s'a vediutu in tiér'a nóstra o cestiune óre-care servindu de unélta sî de pretestu agitatoriloru de meseria.“

Asiá dara :

I. Concessiunea Bleichröder trebuiesce data cu ori-ce pretiu, câci altfeliu principii prussiani cata sa se declare faliti, sî Bismarck odata cu capulu nu permite acést'a, sî cu atât'a mai multu nu permite cá românii sa nu-si infiga ei insii pumnalulu in anima pre a-i tiené promissiunea ce a datu unguriloru.

II. Dara deputatii nu voru voí a lasá sa se prade sî sa se ucida Romani'a, atunci se voru pune la regula acesti „agitatori de meseria“ cari se servescu de cestiune cá de o unélta, cá de unu pretestu ; apoi indata se va turburá ordinea publica, com s'a turburatu la 3 Augustu, 1866, „guvernulu va scí sa o restabilésca,“ pre strada cá sî in camera, dupa cum o spuse destulu de claru ministrulu in perspectiva d. Iepurénu, in amenintiârile batjocoritóre ce facù camerei in siedinti'a de Sambata.

III. Se va acordá apoi, in poterea baioneteloru, concesiunea principiloru coticari, cari in locu de falimentu, voru avé nóue milióne de furatu, se voru dá pre mân'a ungaro-prussianiloru arterele vietiei nóstre economice ; sî acést'a pentru a salvá tiér'a de invasiunea turciloru, cari nu-si potu catá nici de nevoile loru, sî de urgi'a dlui de Bismarck, care dupa insasi declararea dlui Rosetti dela Berlinu, nu se póte impacá decâtu numai dóra cu uciderea Romaniei, din caus'a simpathieloru ei ardienti pentru Franci'a.

Varietâti.

*** (In caus'a „Stenografului românu“.) Redactiunea „Stenografului românu“ fatia cu resultatulu neindestulatoriu, obtienutu pâna acum in urm'a „Apelului“ ei, se vede silita ; a dechiará, cumca apparerea fóiei scientifice „Stenografulu românu“ aterna numai dela imbratiosiarea caldurósa sî dela spriginulu materiale alu on. publicu românu ; câci neavendu „redactiunea“ unu capitalu anumitu pentru intemeiarea sî sustienerea fóiei anunciate, nu-i sta mai multu alta ce-va in poterea sea, decâtu o insufletire mare sî curata pentru propagarea unei arte alâtu de comunu-folositória. Ea este sî va fi totu-deun'a gat'a a face ori-ce sacrificie posibile pentru realisarea proiectului seu.

Apeléza deci inca odata câtra inteligint'a româna, cá sa-i vina intr'ajutoriu, pentru a poté incepe câtu mai curendu cu edarea „Stenografului românu“.

Redactiunea nu ascépta „mii“ de abonenti ; ea este deocamdata multiamita cu vre-o 2—300, abonamente, carii aru acoperí spesele imprimârei, fiindu convinsa, ca numerulu abonentiloru se va inmultí indata dupa apparerea numeriloru intâiu.

Pentru a inlesní sî celoru mai nemidilociti abonamentulu, redactiunea deschide abonamente sî pentru unu semestru (½ anu) cu 3 fl. v. a. pentru Austri'a sî 8 franci pentru Romani'a, sî acorda tuturoru d-loru culegatori de abonenti cá sî particulariloru la câte 5 esemplarie unu esemplariu gratis.

Redactiunea nu voiesce a face prin publicarea fóiei o speculatiune pentru a-si castigá avere, ci ea doresce, a creá unu organu scientificu sî instructivu pentru propagarea artei, devenita o necessitate urgenta in tempulu presente, sî cu multu mai necesaria pentru venitoriu.

Fratiloru ! Nu asceptati, pâna ce va devení necessitatea artei acestei'a sî mai urgenta, cá sa nu fia póte pré târdiu !

Vien'a, 25 Dec. n. 1871.

Redactiunea
„Stenografului românu“ *)
(Vien'a III Mathaeusgasse Nr. 9. I. 8.)

*** (Instructiunea femeiloru in Russi'a) din dî in dî se desvólta sî in multe privintie e superióra instructiunei barbatiloru. E vorb'a de a se fundá la St. Petersburgu o asociatiune pentru incuragiarea instructiunei secsului femeninu.

*** Jefuirea regelui Amadeu). Foile italiene ne relatéza, ca regele Amadeu, câruí'a i place, a se preumblá singuru, in vestminte civile, prin stradele Madridului, intr'o séra fu atacatu in o strada laterala de patru hoti. Acesti'a 'lu jefuira de portmoneulu seu, de orologiulu de auru, sî de inelele sele ; 'lu desbracara sî de paltonulu seu. Regelui nu i s'a intemplatu alta ce-va nimic'a.

*** (Rochefort) in prinsórea sea din Bayard, scrie unu opu nou intitulatu : „Istori'a imperiului depravatu“.

*** (Regin'a Angliei e betiva). Intr'unu meetingu Mr. Gribble acusà pre regin'a Victori'a de betiva. Unu membru alu meetingului alergà rapede la Mr. Bruce, ministru de interne, cá sa-lu parésca pre acestu impertinentu vatematoriu de maiestate. Dara ministrulu i respunse : „Suntu calumnie, care mai bine se pedepsescu asiá déca lasâmu pre inventatoriulu loru dispretiului publicu.“

*** (In Americ'a) se vinde in nenumerate esemplarie portretulu acelei vaci, care prin aceea, ca a doboritu o lampa de petroleu apirnsa, a causatu incendiulu infioratoriu a orasiulu Chicago.

*** (La Parisu) s'a formatu o societate nóua numita „Societatea iubitoriloru de opiu“ (opiphiles). Membrii ei voiescu a uitá pre câte-va minute „trist'a realitate“, sî ast'a prin intrebuintiarea opiumului. In localitâtile societâtiei se afla arangiate mai multe odâi comode, unde membrii potu se dórma. Fia-care membru e indatoratu a descrie impressiunile din somnulu causatu de opiu. Preste unu anu apoi tóte aceste impressiuni se voru publicá.

*** (Initiativa privata.) Tóta lumea scie câte greutâti trebuie se intempine românii de preste Carpati incâtu privesce midilócele de desvoltare intelectuala sî sociala. Tendinti'a câtra progresu sî cultura este desteptata in treusii in gra-

---

*) Rogâmu pre tóte redactiunile ale foiloru române, a reproduce acést'a insciintiare.

dulu supremu, dara unde suntu midilócele pentru a radicá institutele necesarie? Guvernulu de acolo este strainu pentru densii, ba de multe ori ostilu intereseloru loru. In locu sa-i protéga si sa le intinda mâna de ajutoriu, cá unoru fii ai patriei de multe ori ii oprima si ii impedeca in aspiratiile loru cele mai modeste de inaintare. In fati'a unei asemene stâri ce facu românii? Iéta ce facu. S'au saturatu sa mai ascepte de susu, ceea ce li se cuvine, si s'au ajutatu a se asociá intre sine, a pune fia care ce póte, si-a luá astfelu insisi initiativ'a de infiintiare a institutelorn publice de instructie si desvoltarea in tóte privintiele. Cetâtienii românii din orasiln Brasovu merita in asta privintia loculu dintâiu. Brasiovulu poseda de multi ani unu liceu cu 8 clsse, liceu cu o existentia asignrata de unu fondo considerabilu. La inceputulu anului scolasticu curentu se infiintiara alte dóue institute: scóla reala si scól'a comerciala totu prin initiativ'a generosiloru cetâtieni români. Tóte aceste institute suntu puse sub conducerea de profesori eminenti speciali. Iéta ce póte face initiativ'a privata, si insufletirea spontanea a barbatiloru devotati pentru progresu si cultura. Câtu amu dori se vedemu practicându-se si la noi mai desu asemine fapte mâretie, care intâresce si disvólta cunoscinti'a natiunala si prepara unu viitoru siguru. „Cur. de l."

*** (Nóue lucrâri gigantice.) Cetimu in diuarulu „Observatóre Triestino:" Ne vine dela Marea-Négra noutatea, ca Tiarulu Alexandru n'a fostu la Caucasu numai a-si trece in revista corpurile de armata, ci pentru a meditá asupr'a lucrâriloru care potu face mai productive cuceririle realisate deja. Se va ocupá cu deschiderea unei câi fluviale care sa lege Marea-Négra cu Marea-Caspica, servindu-se, in occidentele cursului Manutsch, de afluintiele Donului si la vestu de Cherm'a, de unu altu fluviu ce-si are isvórele in Caucasu. Intinderea traseului este de 630 verste, preste totu 90 miluri germane. Dar muntele de strâbâtutu, care sepâréza cele dóue vâi, are 8 verste s'au mai multu de unu milu germanu. Au sa se faca mari sapâturi si se voru ocupá cu aceste lucrâri 32.000 de lucrâtori. Voru trebui 6 ani pentru a ajunge acestu scopu alu câruia costu vá fi de 81 milióne ruble. Totu ce precede resulta din studii si calcule intreprinse inca din 1864. Calea fluviala va deschide o comunicatie intre Occidentu si Asi'a centrala. O astfeliu de intreprindere gigantica respunde trebuintieloru fórte vastului imperiu rusu. Dar canalulu de Suetiu si Muntele Denis suntu aci cá sa ateste, ca nimicu nu este imposibilu vointiei geniului umanu. Banii Occidentului de sigura ca voru contribuí la acést'a opera, precumu au contribuitu si la constructiunea drumuriloru de feru ruse. Astfeliu unirea Marii-Negre cu Marea Caspica nu se presinta cá o simpla idee, ci cá unu proiectu, care a fâcutu obictulu studiiloru practice. Esecutarea nu-i este decâtu o cestiune de timpu si de bani. Creditulu râdica milióne. Câtu pentru noi, suntemu datori chiaru d'acum a ne prepará sa participâmu, cá de dreptu, la comerciulu asiaticu, dej'a o cale s'a deschisu, grati'a canalului de Suez, o a dóu'a cale, care sa strebata in centrulu Asiei, se va deschide. Vomu putea lesne profitá de ea, cu ajutoriulu marinei nóstre, si in parte prin midiloculu unei linie neitrerupte drepte de drumu de feru, care si va avea capulu la Triestu si se va terminá la unu portu si alu Marei-Negre. Scurtându-se astfeliu distantele pâna la acestu din urma portu alu Eusinului, vapórele nóstre voru poté schimbá productele occidentale transportându-le in Marea Caspica si vice-versa. Nu incape indoiéla, ca cea mai mare si mai buna parte din traficulu asiaticu va apartinea marinei ruse si marinei persiane, stâpân'a Marei-Caspice. Dar aceste mâri nu voru stá inchise celoru alte natiuni: pavilionulu Austro-Ungaru va putea falfâi in cele mai bune conditiuni si cu mai putine cheltuele decâtu cele-lalte paviliône occidentale. In vecinetatea Russiei, nasce unu interesu reciprocu d'a facilitá, prin tratate, traficulu cu cele dóue imperie. Marin'a austriaca, departe de a fi o rivala, va deveni unu comodu ajutoru alu marinei ruse, nefiindu nici destulu de desvoltata, nici destulu de numerósa pentru a alimentá si slabi singura treficulu. In fine déca, prin deschiderea Mont-Cenis si acea care se ascépta a muntelui Saint Gotthard, Triestulu se vede apasatu de celelalte porturi occidentale, cu dreptulu positiunei sale, Triestulu nu se va lasá sa fia apasatu de nici unu portu orientale. Sa profitâmu de comunicatiunile dej'a deschise si sa grâbimu pe acelea care naturalminte trebuescu sa se deschida. Triestulu trebue sa se puna in stare d'a ajunge celu d'antâiu, esecutându-si missiunea d'a retiene si reconduce chiaru in apele Adriaticei o parte considerabila din traficulu intregei lumi!

*** Berlinu, 14 Dec. Se aude, ca principele Reus se va chiamá din Petersburg la Berlinu, cá se faca raportu imperatului despre incidentulu avutu cu marele principe clironomu rusescu (incidentulu, dupa o scire din Berlinu, nu este nici mai multu nici mai pucinu, decâtu ca consululu germanu din Petresburg principele Reus, aru fi câpatatu nisce palme dela marele principe clironomu. Caus'a acestei tratâri a clironomului moscovitu care e recunoscutu de inimicu mare alu Germaniloru, aru fi fostu o obiectiune a principelui Reus la nisce atacuri nemoderate ale clironomului contr'a armatei germane.)

*** Unu detaiu retrospectivu fórte curiosu, asupr'a turburariloru ce aú avutu locu acum in urma la Bruselu. Regele Leopoldu se intórcea sér'a dela Lacken, cându i se spuse ca o demonstratiune avea locu inaintea palatului, si ca trasur'a sea nu aru poteá trece. Regele descinse si se amestecà in grupe, fâra a fi recunoscutu; vediù astu-feliu de aprópe manifestarile si judecà priu elu insusi ferberea ce domniá in populatiunea bruseléna. Istori'a aru fi fostu mai priquanta déca suveranulu s'aru fi arestatu cá perturbatoriu.

*** (Unu miraculu? alu tempuluimodernu.) Pentru serbarea alegerei noului presiedinte de Chili, Don Federigo Crazariz, s'a gatitu in Valparasto o turta de zaharu de trei metre de inalta, in form'a unui templu. In midiloculu acestui templu de turta sta figur'a presiedintelui din zaharu in marimea sea naturala, pre care-lu consumara apoi intre mare bucuria si veselia. Turt'a a constatu numai 25,000 franci.

*** (Adunarea beutoriloru de bere in Lintiu.) Duminec'a trecuta s'a tienutu in Lintiu o adunare, la care au participatu 4000 de persóne din tóte clasele poporatiunei. Obiectulu desbaterei si alu consultarei a fostu urcarea pretiutui berei. Ei au conchisu sa nu mai bea nici unulu bere scumpita, si sa staruiésca pre lânga cei avuti ca si ei sa se acomodeze acestei conclusiuni.

*** (Canalulu de Suez) a produsu in cele 9 luni dintâi a anului 1871, 7 milióne de franci: insa aru trebuí sa produca la 15 milióne, si numai atunci aru acoperí procentele obligatiloru, si cheltuielile curente.

*** (Reorganisarea armatei francese.) Comissiunea pentru reorganisarea armatei francese a decisu, ca obligatiunea serviciului militaru sa fia generala, sa se ia in armata 90,000 de recruti pre anu, care sa servésca 8 ani in armat'a permanenta si in intâi'a reserva; astufeliu armat'a permanenta sa fia de 700,000.

*** (Copilariile lumei mari.) In Noembre s'au intrunitu in Franfurtu dela Maiu 10 representanti de fabrice de palarii, si in acestu „congresu palariescu" au alesu 3 esemplare de palarii, din cele tramise de tóte fabricele de palarii, anume un'a de matase, cilindru, si dóue de filtiu, óre cari le-au „decretatu definitivu" cá norma de palarii pentru Germani'a: ceea ce se va pune in aplicatia dela primavér'a viitóre. — Astu-feliu acestu importantu congresu a posu fundamentulu, (bá adeca acoperementulu) pentru fericirea Germaniei!

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei invetiatoresci la scól'a confessiunala gr. or. româna din Tiss'a se deschide concursu pâna in 30 Decembre st. v. a. c.

Emolumentele suntu: in bani 110 fl. v. a. 80 mesuri bucate, 4 mesuri mazere, 8 stângini de lemne, cuartiru naturalu si grâdina de legumi.

Doritorii de a competá la acésta statiune au a-si asterne recursele loru, instruite cu documentele provediute in „Statutulu organicu" pâna in terminulu indicatu subsemnatului comitetu parochiale.

Tiss'a, 23 Novembre 1871.

Comitetulu parochialu gr. or. din Tiss'a.
Ioanu Papiu,
(3—3) protop. si insp. distr. scol.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei invetiatoresci din comun'a gr. or. Rud'a protopopiatulu Zarandului se deschide concursu pana in 15 Dec. a. c. Emolumentele impreunate cu acésta statiune suntu 200 fl. v. a. salariu anualu, cuartiru liberu si lemne pentru focu.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si asterne suplicele loru cu documintele neceseri la sub semnatulu in Bradu (Zarandu) Fiinduca invetiatoriulu din acésta comuna aretându harnici'a sa are prospectu de a devení si capelanu pe langa betranulu parochu cu o remuneratiune frumósa, acei'a cari voru fi teologi juni si cantareti buni se voru preferá.

Bradu 25 Noembre 1871,
In intielegere cu comitetulu parochialu.
Nicolau I. Miheltianu
(3—3) Protopopu gr. or.

Concursu.

Pentru ocuparea postului invetiatorescu la scól'a confessiunala gr. or. româna din comun'a Lupusnicu protopopiatulu Dobrei, cu salariu anualu de 60 fl v. a. 50 mesuri de bucate, cuartiru naturalu, si lemne de incalditu, pâna in 14 Decembre st. v. a. c. se escrie concursu.

Doritorii de a ocupá acestu postu suntu avisati a-si tramite recursele loru provediute cu documentele inpicate in „Statutulu organicu" la subscrisulu inspectoratu districtualu de scóle pâna in terminulu de susu.

Deva, 24 Novembre 1871.
pentru comitetulu parochialu.
Ioanu Papiu,
protop. si insp. distr. de scóle
(3—3) in tract. Dobrei.

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei vacante diu comun'a gr. or. Cristiori in protopresbiteratulu Zarandului, se escrie nou concursu pâna in 2 Ianuariu 1872, in carea di va fi si alegerea.

Venitele acestei parochii suntu:

a) 100 fl. v. a. bani gat'a;

b) stol'a obicinuita bine regulata dela 163 de case;

c) Alesulu parochu, purtandu si oficiulu invetiatorescu, va primí pentru acést'a salariulu de 200 fl. v. a.; cuartiru liberu si lemne de focu.

Doritorii de a ocupá acésta parochia au a-si asterne petitiunile loru bine instruite in intielesulu §. 13 din „Statutulu organicu" subsemnatului in Bradu comit. Zarandului.

Bradu, 10 Dec. 1871.

In contielegere cu comit. paroch.
Nicolau I. Mihaltianu,
(2—3) prot. gr. or.

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei Godinesci devenita in vacantia din Protopopiatulu Iliei, statatóre din 150 familii, se escrie concursu pâna la 1-a Ianuarie 1872 in care di se va face si alegerea de parochu.

Emolumintele suntu:

1. O gradina aratóre si pentru legumi, in estensiune de 780 orgi □.

2. In Zepozie locu de fanatiu de 623 orgi cuadrati, se folosesce si pentru ingropatóre.

3. La morminte unu locu de I. jugeru si 927 Stinjini cuadrati, parte aratoriu, parte fanati.

4. Venitulu stolare indatinatu, si dela tóta famili'a câte 1. ferdela cucuruzu sfarmatu s'au 2. masuri cu ciocani.

Casa parochiala nu se afla.

Doritorii de a ocupá acést'a statiune, au sa astérna concursele loru instruate in sensulu „Statutului organicu" la scaunulu protopopescu in Ilia pâna in terminulu prefiptu

Ilia 14 Decembre 1871.

Cu intielegerea Comitetului parochialu.
Ioanne Orbonasiu,
Protopopu.

Redactoru respundietoriu Nicolau Cristea

Editur'a si tiparitulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face în Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate către espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pre anu 12 1/3 anu 6 fl.

Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dón'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 102. ANULU XIX.

Sabiiu, in 23 Decembre 1871. (4 Ian. 1872.)

Din caus'a SS Serbatori ale Nascerei Domnului nostru Iisusu Christosu, numerulu celu mai de aprópe si din urma in anulu acest'a va esi joi in 30 Decembre.

Invitare de prenumeratiune

la

„Telegrafulu Romanu“

Cu inceputulu anului 1872, se deschide prin acést'a prenumeratiune nóua la acésta fóia.

„Telegrafulu Romanu“, va esi cá si pâna acum de dóue ori pe septamâna Joi'a si Duminec'a. — Pretiulu abonamentului pre anulu intregu e:

Pentru Sabiiu 7 fl. pe 1/2 de anu 3 fl. 50 xr., pe 1/4 anu 1 fl. 75 xr. v. a.

Pentru si Monarchi'a austro-ungurésca pe anu 8 fl. pe 1/2 anu 4 fl. pe 1/4 anu 2 fl. v. a.

Pentru Romani'a si strainatate, pe anu 12 fl., pe 1/2 anu 6 fl., pe 1/4 anu 3 fl. v. a.

DD. abonanti suntu rugati a nu intardiá cu tramiterea prenumeratiuniloru.

Adresele ne rugâmu a se scrie curatu, si in locu de epistole de prenumeratiune recomandâmu on. publ. avisurile postali, **(Posta-Utalvány. — Post-Anweisung.)** cá impreunate cu spese mai putiene si cá mai sigure pentru inaintarea baniloru de prenumeratiune la

„ Editur'a „Telegrafului Romanu“ in Sabiiu.

Articuli anonimi.

IX. S'a imputatu mereu activistiloru si se imputa si astadi, ca ei pre lânga tóte activitatea totu nu au potutu esoperá nimic'a dela magiari. Din tóte câte vedemu ca se dicu din partea opusa, vedemu ca suntu numai apucaturi spre a sustiené in publicu o neincredere in procederea nóstra, séu mai dreptu disu, in o pasire activa a natiunei române in barier'a legale a evenemînteloru constitutiunale ale patriei. Cându cugetâmu la impregiurarea acést'a ni se presinta deodata memoriei, nefericit'a istoria a natiunei nóstre din Transilvani'a, inca de pre acele tempuri, de pre cându tratatulu dela 1538 nu facù din Transilvani'a unu principatu cu principi indigeni electorali in frunte, luati din sinulu aristocratiei magiarisate. Românîloru de pre acele tempuri pâna la anulu 1848 li se veni sórtea passivitâtiei. In restempulu acest'a tranchiulu romanescu din Transilvani'a taiatu, de o parte de câtra cela-laltu din Ungari'a si Banatu, de alt'a de câtra afacerile tierei, cade de totu in servitutea celoru-lalte natiuni, mai târdîu 'si perde unitatea bisericésca si cu acést'a ultimulu radimu tare spre a poté reintrá curendu in viéti'a de dreptu publicu. Episcopii de ambe confessiunile se incérca din cându in cându a recastigá o pusetiune mai buna si pentru români, inse tóte incercârile se frângu de opusetiunea ce li o punea oligarchi'a din acésta tiéra ce stá autonoma, si care in decursulu autonomiei se aflá cându sub protectoratu turcescu, cându sub a vre-unui domnitoriu crestinu din occidentu, pâna cându in urma a venitu definitivu sub domnitorii de pre tronulu Habsburgiloru.

Anulu 1848 frânge de totu poterea acést'a oligarchica, slabita incâtu-va de cându tiér'a se aflá sub domnitorii din cas'a habsburgica. Evenemînte mari vinu preste tiéra, evenemînte, cari nu lasa pre nime a se reculege si a se orientá de ajunsu, cu atâtu mai putienu lasa cá sa-si ajunga vre-o parte din tiéra scopulu ei. Ce au facutu românii din Transilvani'a in anulu acelu memorabile, scimu: ei au doritu cá natiunea româna sa se recunósca; unu principiu pre care românii nici cându nu-lu voru poté perde din vedere, si cá uniunea cu Ungari'a sa nu se faca fâra de ei. Spre acestu scopu s'au dusu deputatiuni romanesci la diet'a din Clusiu si la cea din Pest'a si la Majestate.

In articulii premergatori amu espusu fasele prin cari amu trecutu si noi românii transilvaneni si tiér'a cá atare dela schimbârile constitutiunale reincepute dela incetarea absolutismului, carele a fostu intre evenemintele dela 1848 si intre cele dela 1860 incóce, cá o iérna grea asupr'a tierei, si asupr'a românîloru (o iérna grea, in carea partea gr. cat. a românîloru a fostu inhatîta de ultramontanismu prin concordatu si in specie clerulu inaltu, cá sa neliniscésca mereu pre „schismatici“. O norocire mare si in tempulu acest'a pentru români gr. or. ce avura pre Metropolitulu de acum, atunci Episcopu, in frunte-le, carele se luptà din resputeri cu óstea ultramontana, in specie cu generalulu ei contele Thun ministru de culte si instructiune publica. Insemnâmu in trécatu dóue impregiurâri din acele tempuri triste nisuintia ministrului de a luá scólele din mânile bisericei gr. or. si pâr'a fericitului Metropolitu Siulutiu asupr'a Episcopului gr. or. din Sabiiu, ca tiparesce cârti bisericesci fâra de a le asterne sa le censuredie densulu).

Acum sa ne restringemu numai pre lânga intrebarea, déca amu urmatu noi intru tóte dorintiei esprese pre câmpulu libertâtiei dela Blasiu 1848, séu nu?

Congresele natiunali din anii 1861 si 1863 si conferinti'a natiunale dela Clusiu din 1865 si purtarea românîloru din diet'a de atunci ne arata ca românii au urmatu cu consecintia ide'a cea inalta pentru salutea natiunale si au cercatu totu-déun'a cá acést'a sa nu o desfaca de câtra salutea statului, in care traimu. Va se dica, ei au cercatu intr'unu modu corectu si cu prudentia de barbati de statu se fia pre lânga natiunalisti buni si patrioti adeverati.

Este procederea nóstra in contradicere cu liniamentulu acest'a trasu prin istori'a nóstra natiunale? Nici de cum nu, cu atâtu mai vertuosu nu, cu câtu de alta parte românii cari au urmatu politic'a natiunale si patriotica au avutu in vedere si impregiurarea aceea, cá, precum la 1848 asiá si acum, sa nu se desfaca cu politic'a loru de câtra monarculu loru. Spre acestu sfersîtu asiá dara, trebuiá si acum in periodulu acestu atâtu de fatalu pentru noi, pre lânga tóte greutâtile ce se pusera inaintea nóstra, sa cugetâmu: ca acum celu putienu ocasiunea nu ne erá luata cá inainte de 1848 de a ne poté aperá drepturile nóstre; ca acum avemu barbati mai multi, cari suntu in pusetiune de a luptá barbatesce atâtu acasa in poporu, câtu si in representantie; ca acum trebuie sa ne intrepunemu barbatesce si déca nu potemu esoperá alta, sa nu lasâmu baremu cá sa ni se inchida calea si pre venitoriu, cându apoi sa nu potemu face chiaru nimic'a si sa nu ne tredîmu iéra in starea dinainte de 1848.

Inse ací ni se aduce inainte legea electorale cea atâtu de nefavorabile pentru noi si anonimulu „Gazetei“ mai adauge si starea esceptiunale ce jace inca asupr'a Transilvaniei. Cea dintâiu o recunóscemu: cea din urma inse ni o restórna conferinti'a dela Mercurea.

Pre noi asiá dara numai legea cea electorale ne póte sa ne ocupe aici, despre carea dicemu ca trebuea sa fia mai liberale decum este. Venimu inse in alta pusetiune neplacuta si cu pretensiunea acést'a, din causa ca nici chiaru diet'a din 1863/4 nu s'au grabitu a face o lege electorale carea sa apuce a fi lege sanctiunata, pentru ca a avutu alte lucruri mai grabnice si adeca, punerea usului limbiloru patriei in oficie la bun'a vointi'a presiedintiloru dela dicasterie, spedarea tribunalului supremu la Vien'a, cá judecatorii sa nu fia inflnintiati de poporu, ci numai de aristocratii magari si cetatienii sasi, cari au mijlóce sa calatorésca pre acolo s. a. de feliulu acest'a. Alta lege mai liberale in Transilvani'a n'a esistatu; iéra cea din Ungari'a nu o poteau primí românii fâra cá sa nu se vateme autonomi'a tierei, ceea ce la magiari si sasi le veniá bine, mai alesu fiindu ca cestiunea uniunei inca nu erá unu ce definitivu terminatu si mai avendu lipsa de a se luá inca odata inainte: dupa magiari si sasi in diet'a comuna in Pest'a, dupa votulu separatu alu românîloru in o dieta a Transilvaniei.

O alegere de legi electorali nu erá. Si apoi cá sa fia ironi'a sortiei, fatia cu autonomi'a tierei nóstre, perfecta, legea electorale transilvana, dupa carea s'au facutu alegerile in Transilvani'a la diet'a comuna, a fostu pentru români mai nefavorabile decâtu pentru ori cari alti locuitori ai tierei.

Reulu acest'a inse nu ne indreptatiea a ne retrage dela terenulu luptei. Pentru ca noi suntemu mai de trei ori asiá de numerosi cá cei-lalti locuitori ai tierei, si potemu sa esimu cu unu numeru óre-care de deputati, déca nu tocmai cá in 1863/4, aprópe cu atâti. Pre lânga o energia, carea trebuie sa fia la ocasiuni de acestea, sa dicemu pre putienu, din districtulu Fagarasiului sa fimu reesitu cu doi deputati, din scaunulu Mercurei cu alti doi, din alu Sebesiului cu doi deputati, din alu Orastiei asemenea, din comitatulu Albei-inferióre cu doi deputati, din cele-lalte comitate, afara de alu Turdei póte, câte cu unu deputatu celu putienu, din districtulu Naseudului cu doi deputati, din locurile tacsali, precum o Ogn'a Sabiiului, Hunedór'a, Hatiegulu, Mociulu câte cu unu deputatu, si românii poteau sa reese cu vre-o 22 deputati, cari poteau fi spriginiti de alti vre-o 22 deputati români din Ungari'a. Vre-o 44 si mai bine de deputati, de si totu minoritate, poteau face mai multu pentru românii din Transilvani'a de câtu nici unulu, de óre-ce si cei din Ungari'a pré putienu se amesteca in afaceri ce ne privescu pre noi, póte totu din consideratiune cá sa nu se vateme autonomi'a tierei nóstre, séu póte unde vedeau ca tiér'a **intrégae** si asiá representate de magiari si sasi. Ba dupa esemplulu tribuniloru plebei din Rom'a vechia, séu dupa esemplulu Irlandesiloru in parlamentulu Angliei si 3—4 deputati alesi potea sa strige **vetulu** loru, de câte ori aru fi vediutu ca face diet'a pestana vre-o asuprire românîloru si acestu vetu sa fia aflatu totu-deun'a echu in miliónele de români si press'a loru si totu odata si in press'a européna; vocea pressei e mai libera si mai cu efectu dupa gur'a ce rostesce in parlamentu decâtu cându vorbesce de capulu ei.

Nu totu lucruri de parade domniloru! dara si lucruri, cari se facu in truda si suntu anevoia incoronate de succese mari, totu-deun'a incungiurate de succese de acele, cari mai târdîu aducu si succesele mari. Ori asceptâmu noi acum cá pentru unu picu de mania a nóstra Ungurii sa ne aduca autonomi'a tierei pre tipsia, tocmai acum cându sórtea le-a datu atât'a apa pre mór'a loru?

Óre cum de sasii cei renumiti de prudenti si circumspecti nu-si batu capulu atâtu cu parole (Schlagwörter) si s'au dusu la diet'a comuna? Cine va vrea sa aiba unu respunsu pipaibile la intrebarea acest'a sa ia list'a denumiriloru din urma si sa caute asupr'a teritorieloru tienetóre de fundulu regescu; caute mai departe la

organisarea municipieloru si la alte cestiuni, si va avé respunsulu practicu.

Dara inca nu amu respunsu la intrebarea séu imputarea carea se cuprinde intru aceea ca nu amu potutu cu activitate cu totu esoperá nimic'a.

Noi nu suntemu mercenari cá sa asteptâmu p l a t a pentru activitatea nóstra, in intielesulu, cum durere vedemu ca lu intielegu unii din passivistii nostri, si asia noi in acestu intielesu nici nu voiamu cá sa obligâmu nici pre magiari, nici pre altii, noi voiamu ca prin activitatea nóstra sa obligâmu pre români, carii interesându-se de causele loru nu voru asteptá alta plata dela nimenea, decâtu numai recunóscerea drepturiloru loru.

Sa lasâmu dara certele, séu mai bine pre acei ce iubescu certele, la o parte si acei ce au inima romanésca si acei ce 'si iubescu si stiméza causele loru sa procéda mai departe pre drumulu indigitatu inca de adunarea natiunale, in specie de necessitatea ce o dictéza esistinti'a natiunale. Sa judecâmu lucrurile si evenemintele ce se petrecu si sa nu sberamu spre deriderea unui séu altui iesuitu vendutu, nu odata streiniloru, o parola pre carea sa nu o scimu pre urma esplicá.

Pentru cá sa nu ne mai insielamu cu cuvinte frumóse sa ne apucâmu a lucrá faptice, facendo proiecte despre pretensiunile nóstre ; proiecte cari realisându-se sa nu ne lifereze in mân'a nici a magiarului, nici a ultramontanului, nici a panslavistului. Atunci indata vomu avé ocasiune a ne cunósce ómenii, carii suntu de buna credintia, ómeni cu adeverate simtieminte natiunale.

Vedemu ca inceputulu s'a facutu ; adeveratii natiunalisti in tóte pârtile, unde se afla, déca voru procede asiá voru avé bucuri'a cá sa véda in fine ca oper'a loru e mai mare si mai salutara pentru români si pentru patria de cum si o potu ei in tempulu presentu imaginá.

Eveneminte politice.

Âbiá s'a inceputu a se vorbí despre impacarea cu Croati'a si vedemu ca parerile asupr'a impacârei diferescu fórte unele de altele. Dupa "Reform" din Pest'a succesulu negotiâriloru este asecuratu. Bá aceea-si fóia se afla in pusetiune de a impartasí cetitoriloru sei si unele detaiuri din negotiâri. Asiá se dice, ca Banulu Croatiei aru avé de ací incolo a se denumí la propunerea si cu contrasemnarea ministeriului intregu ; ministrulu croatu sa fia responsabilu si inaintea dietei Croatiei (vai de elu cându se va certá diet'a Ungariei cu a Croatiei); in privinti'a finantiale renuncia Croati'a dela autonomi'a intréga ; i se facu inse din partea Ungariei unele concessiuni.

O alta fóia, carea nu póte fi suspiciunata ca apara interese magiare, „Osten", are o corespondintia din Pest'a in carea lauda incercârile aceste de pace intre Croati'a si Ungeri'a si adauge ca initiativ'a a luat'o insusi ministrulu-presiedinte Lonyay,

Cu totulu altu-feliu vorbesce „Pesti Naplo" despre impacare. Elu dice ca pretensiunile croatiloru suntu pré mari si fâra de aceea ele nu potu oblegá pre nimenea, pentru ca se facu numai cu individi privati. Espeptoratiunea acést'a a betrânului diurnalu o esplica unii dreptu de o amenintiare la adres'a ministrului presiedinte, carele are inclinatiuni câtra partid'a conservativa veechia, ceea ce dupa dechiaratiunile cele date de câtra ministrulu-presiedinte atâtu in clubulu deakistiloru câtu si in siedinti'a publica a dietei abiá este de crediutu. E de crediutu dara ca aici e o campania nóua póte chiaru fatia cu deslegarea cestiunei croate.

In legatura cu afacerile Croatiei mai aflâmu in diuariele din Vien'a scirea, ca feudalii si cechii suntu fórte consternati de cându au auditu ca se lucra pentru o impacare. Ei vedu in succederea unei intielegeri cu Croati'a isolarea loru totale si sigur'a cadere cu opusetiunea loru.

Cuventulu de tronu cu care s'a deschisu sessiunea presenta a senatului imperiale a datu ansa foiloru de tóte colorile sa se pronuncie. Se intielege de sine, ca cele dualistice nemtiesci suntu pline de laude asuprai. Cu atâtu mai inversiunate suntu cele cechice. Cele polone suntu multiamite pentru ca sa amintesce in unu tonu favorabilu de Galiti'a.

In F r a n c i 'a curgu lucrurile fórte curiosu. Amenintiârile Prussiei, din caus'a unoru escese sângeróse intre francesi si soldatii nemtiesci, urméza un'a dupa alt'a si cu tóte aceste scirea despre o interventiune in Itali'a din partea francesiloru iéra 'si radica capulu.

R o m a n i 'a, dicu diuariele, ca a scapatu din o crisa fórte mare primindu proiectulu celu nou in cestiunea drumuriloru de feru.

Diet'a Ungariei.

In siedinti'a din 17 Decemvre a casei deputatiloru se cetesce si autentica mai intâiu protocolulu siedintiei precedinte.

Dr. M i l e t i c i interpeléza regimulu ca incetá-va cu vendiarea paduriloru din confiniele militari pâna se va pronunciá parlamentulu asupr'a acestui obiectu ?

Dupa aceste respunde ministrulu de culte la interpelatiunea de une-dile a dlui V. Babesiu ca : scóle medie cu limba micsta de propunere esista in tóte pârtile tierei cu populatiune micsta,*) si déca cum-va s'aru mai infiintiá in atari pârti scóle medie, cu securitate se voru luá in consideratiune natiunalitâtile dupa ecitate si legalitate. Incâtu se va luá in consideratiune un'a séu alt'a limba la universitatea din Clusiu va decide parlamentulu.

K. S z é l l presinta raportulu comitetului financialu in afacerea petitiunei ministeriale de indemnitate. Se tramite sectiuniloru.

Dr. Miletici interpeléza pre ministrulu de culte in afacerea organisarei gimnasiului din Neoplant'a.

Legile de contributiune pro 1872 — afara de cea despre monopolulu tutunului — se acceptéza fâra vre-o desbatere si modificare.

Urméza la ordinea dilei continuarea desbaterei despre bugetulu ministeriului de comerciu. Deosebitii tituli se primescu dupa preliminariu.

In siedinti'a din 18 Dec. de asemenea se cetesce si incuviintéza mai intâiu protocolulu siedintiei precedinte. Deputatii G. Klapka si Sigm. Popovits abdicu de mandatele loru. Se ascernu petitiuni diferite. Al. M a c s i m o v i c h interpeléza pre ministrulu de culte ca din ce cause nu s'a sanctionatu inca din partea M. Sele regelui statutulu elaboratu de congresulu serbescu si ascernutu regimului si are de cugetu a midilocí ingraba sanctiunarea lui.

Legile de contributiune pro 1872 se votéza in a trei'a cetire. Urméza desbaterea despre prelungirea monopolului de tutunu. Majoritatea sectiuniloru recomannda prelungirea ceruta. Ed K v a s s a i recomanda de asemenea cá referinte acceptarea acestui votu. P. M ó r i t z recomanda in numele minoritâtiei comitetului parerea acestei'a, care merge intr'acolo cá sa se insarcineze ministrulu de financie a asterne câtu mai in graba unu proiectu de lege despre abrogarea monopolului de tutunu. E unu lucru sciutu, dice elu, ca majoritatea natiunei uresce acestu monopolu din totu sufletulu seu si acést'a aru trebuí sa o ia in consideratiune representanti'a unui statu constitutionalu. Dupa ce se mai pronuncia inca câti-va deputati asupr'a acestui obiectu parte pro parte contr'a prelungirei, se primesce din partea majoritâtiei casei prelungirea. Presiedintele róga pre deputati a desbate astadi in siedintiele sectiuniloru petitiunea de indemnitate a ministrului de financie câtu si propunerile ministrului de justitia relative la dispositiunile transitóre la organisationea judecatorieloru. Se trece la ordinea dilei si se continua desbaterea despre bugetulu ministrului de comerciu. Titulii, cari vinu la desbatere, se votéza dupa o scurta desbatere fâra vre-o stergere.

In siedinti'a din 19 Decemvre se cetesce protocolulu siedintiei precedinte D. I r á n y i indrépta câtra ministrulu de interne o interpelatiune de cuprinsulu : considerându ca la alegerile deputatiloru dietali se ivescu abusuri si corumperi, cari impedeca pre de o parte pronunciarea libera a vointiei natiunei pre de alta parte stirbescu moral'a publica, intrebu pre dnulu ministru de interne : are de cugetu a elaborá unu proiectu de lege pentru delaturarea atâtoru abusuri la alegere si alu ascerne câtu mai ingraba casei.

Referintele K. S z é l l presinta raportulu comitetului centralu despre proiectulu de lege despre indemnitate, care in siedinti'a de mâne se va pune la ordinea dilei.

Urméza a trei'a cetire a proiectului de lege despre prelungirea monopolului de tutunu, care se primesce definitivu si tramite casei magnatiloru.

Dupa aceste se continua desbaterea despre bugetulu ministeriului de agricultura, industria si comerciu.

Primindu-se deosebitii tituli dupa o desbatere mai scurta bugetulu ministeriului de comerciu e resolvitu.

*) Afara de Sabiiu, unde limb'a româna nu e considerata çá limba de propunere.

Urméza bugetulu ministeriului de justitia.

K. S z é l l cetesce raportulu generalu alu comitetului financialu despre acestu bugetu.

Fr. C h o r i n are incredere in intentiunea personale a ministrului de justitia, crede inse ca acest'a n'a pornitu pre calea cea adeverata pentru de a ameliorá justiti'a ungurésca. Ministrulu sa ajute acolo unde se ivescu rele, prin ameliorari, prin modificâri, sa nu nesuiésca insa la o straformare radicale si completa a intregei nóstre justitie. Cu privintia la organisatiunea judecatorieloru crede vorbitoriulu ca ministrulu a purcesu de totu falsu. Ministrulu a primitu ací informatiuni numai dintr'o parte si adeca din partea organeloru amice regimului, care cu atât'a suntu mai putieni datatóre de mesura cu câtu se poté prevedea ca aceste voru recomendá numai partisani de ai loru. Vorbitoriulu tiene justiti'a nóstra de facia de rea, de óre ce inse cu o justitia rea totu e mai bine decâtu fâra justitia, elu votéza sumele cerute in sperantia ca ministrulu se va nesuí a delaturá relele indigitate. Cam in aceea-si direptiune se esprima si Hodos-y. Dupa aceste reflectéza ministrulu de justitia B i t t ó la unele afirmâri de ale lui Fr. Chorin si róga cas'a a votá bugetulu. Titulii deosebiti se votéza indata mai fâra vre-o desbatere. In siedinti'a prossima se va pertractá petitiunea de indemnitate si apoi va urmá bugetulu ministeriului de culte.

In siedinti'a din 20 Decemvre a casei deputatiloru se cetesce si incuviintéza mai intâiu protocolulu siedintiei precedinte. Referintele Virg. S z i l á g y i presinta raportulu comitetului centralu despre proiectele de lege ale ministrulu de justitia, privitóre la dispositiunile transitóre devenite necesarie prin organisatiunea judecatorieloru. Raportulu se va imprime si pune in siedinti'a urmatóre la ordinea dilei. Acel'a-si referinte ascerne raportulu comitetului pentru esaminarea socoteleloru despre socotelile casei dela 1 Ianuarie pâna la 30 Iunie 1871. Se va tiparí si pune la rendulu seu la ordinea dilei.

Se ia la desbatere petitiunea de indemnitate. K. S z é l l, cá referinte alu sectiunei centrale, recomânda dupa procetire primirea proiectului de indemnitate. Al. C s a n á d y : regimulu a ruinatu biat'a nóstra patria ; nu-i votediu bugetulu prin urmare nici indemnitate. In acel'a-si intielesu se dechiara si M a d a r a s z. Majoritatea acceptéza proiectulu in generalu câtu si in specialu.

Cu aceste se trece la desbaterea despre bugetulu ministrului de culte si instructiune.

P. I á m b o r (celebe catolicu) vorbesce intre aplause viue pentru scólele neconfessiunale, pentru reform'a gimnasieloru, suspenderea tacseloru scolarie si facultâtiei teologice.

La desbaterea generale iau parte in siedinti'a de astadi Aug. Pulszky, K. Száthmáry, P. Hoffmann, Al. Körmendy, Al. Mednyanszky si T. Vecsey parte pentru parte contr'a votârei bugetului.

In siedinti'a din 21 Decembre se primesce, dupa finirea formalieloru obicinuite, proiectulu de indemnitate in a trei'a cetire ; urméza desbaterea proiectului de lege despre transpunerea competintiei judicialu-financiale la judecatoriele civile si despre sustienerea provisoria a judecatoriei superióre financiale. Proiectulu se acceptéza dupa o desbatere scurta. De asemenea se primesce si proiectulu de lege relativu la mesurile devenite necesarie pentru introducerea art. de lege 31 : 1871 ; totu asiá si proiectulu de lege despre aplicarea judiloru dela judecatoriele disolvende de instanti'a prima. Se trece la continuarea desbaterei despre bugetulu ministeriului de culte. In siedinti'a de astadi vorbescu in cestiunea acést'a : I. Schvarz, D. G. Patrubány si K. Tisza.

In urm'a denumiriloru.

Abiá s'a publicatu denumirile si au si inceputu a suná vocile „natiunaliloru": „orbii de „activisti", dóra voru intielege acum !"

Frumósa missiune au crediutu, se vede, passivistii, ca au luatu activistii asupra-si, adeca, sa procure posturi celoru — passivisti.*) Cu tóte ca ei, natarâii, pentru a-i loru se vede ca nu au grigitu destulu de bine, ba mai nimic'a, ci s'au intrepusu pentru passivistii, (dara nici unu passivistu nu s'a intrepusu pentru activisti), cari alergau in resufletulu celu mai mare si imboldeau din tóte poterile pre câte unulu si siopteau câte unui activistu dicendu :

*) Situatiunea cea de vaieratu a multoru familii, recunoscuta chiaru si de „Pesti Napló", trebuiá sa faca pre passivisti bateru asta data a fi mai obiectivi si a nu cautá si aici nodu in papura activistiloru. Red.

cere si pentru mine, cere si pentru mine. Numai dlu H.... ni-aru poté spune istorii frumóse, póte totu asiá de frumóse cum se povestescu despre unu nationalistu mare, barbatu alu doririloru, passivistu in forma, ca mai asta véra asudá in anticamer'a ministrului de justitia in Pest'a, pentruca vedi dómne! erá unu locu ..... vacantu.

Dara domniloru! pentru Ddieu! ast'a sta reu si nu e caracteru, de-si individi singurateci debili la angeru se afla pretutindenea, ca acum cu glótele, cu pres'a sa veniti si sa intonati, sa accentuati ca nu vi se dau postori, vóue cari stati in passivitate. Nu e acést'a ridiculosu? De alta parte nu ve faceti si prosti, câci bine sciti ca noi recomandâmu activitatea, câci cea inceputa dejá, dvóstra, passivistii, aveti meritulu acelu efunu si favorabile pentru straini, de a o fi impedecatu, paralisatu spre detrimentulu româniloru in genere.

In desiertu se sbuciuma anonimulu celu precunoscutu intre alte a demustrá lucus a non lucendo si adeca, ca déca o natiune nu recunósce o constitutiune a unei tieri ea totu póte servi in oficiele acelei constitutiuni. Si a avé pareri diverginti despre pârti numai de legi si inca vedemu ca nasce greutâti; si legislatiuni multe, pentru cá sa incungiure conflicte séu colisiuni, de datorii, interdicu amploiatiloru dreptulu de a intrá in parlamente unde se facu legile, si acum voi, carii quasi nu recunósceti de jure ceea ce s'a intemplatu dela 1865 incóce sa ve maniati câci nu ne d a u magiarii posturi câte ne competu!

Nu credeamu cá sa fia atât'a orbía si nejudecata intre barbati cu inteligintia si pretinsii conducatori de natiune incâtu sa folosésca si acésta urmare firésca a procederei loru dreptu arma asupr'a nóstra, a aceloru ce tocm'a prevedeamu asemenea urmâri, de cari s'au intemplatu de cându cu comedijós'a passivitate.

De alta parte, ticalosi voru fi, passivisti séu activisti, carii se voru straduí numai dupa posturi si voru pune numai intr'acést'a tóta fericirea natiunale a româniloru. Nu mai au românii si alte interese pentru cari ei trebuie sa se lupte? Alte dureri nu aveti? Atunci aru fi usioru. Atunci faca toti cá acelu passivistu escelinte, carele inca in anulu 1868, dupa ce a fostu depusu in garderób'a cu invechiturile uniform'a bachiana si apoi costumulu natiunale, fára multi scrupuli, a inbracatu costumulu unguresc, cu pinteni cu totu, si a vorbitu, ca lucru mai frumosu cá unirea Transilvaniei cu Ungari'a nu esista pre lume, a juratu pre constitutiune si .....! N'a trebuitu pentru acest'a nici ostenél'a de a se numí activistu, ba nici pres'a „natiunale“, dealtmintrea fórte susceptibila, carea a gasitu obiectu de combatere cu anii in unu banchetu de infratire alu Brasioveniloru, nu s'a impedcatu mai de feliu de acea trecere subita si respectivulu este si astadi unu lumenu alu passivistiloru. Faceti dara toti asiá. Spuneti unguriloru, ca n'o luati togm'a asiá seriosu cu passivitatea. Presentative in costumurile lui Atil'a cu totii si atunci celu putienu ne vomu curatí de voi si vomu avé de a face numai cu contrari de acei cari suntu afara de sinulu natiunei, dara nu si cu contrari de acei, cari vreau sa faca pre lume sa créda ca ei inca se lupta pentru interese natiunali române. Atunci ne vomu scutí si de beléu'a de a nu ne mai scóte ochii totu nóue ca noi, de-si activisti, nu ve procurâmu posturi dela magiari.

Noi inse vomu lucrá mai departe linisciti pentru poporulu a cârui interese le treceti pre usioru cu vederea, vomu lucrá, cá elu sa nu fia strainu in patri'a lui, cí sa ajunga odata a fi adeveratu cetatianu alu statului si adeveratu românu totu-odata.

In „Patri'a“ nr. 22, aflâmu o coresp. din Sabiiu de cuprinsulu urmatoriu:

Este o fapta notorica, ca regimulu actualu si legislatiunea regatului Ungariei intreitu au favoritu pre natiunea sasésca din Transilvani'a, incâtu au facutu pentru scaunele a. n. sasesci cari constituescu fondulu regiu, escepti uni privilegiate chiaru in cele mai esentiale legi ale regatului.

Noi inse suntemu de acea firma credintia ca regimulu si legislatiunea Ungariei au avutu aici in vedere pre intregulu poporu alu fondului regiu, unde locuescu pre lânga circ'a 170,000 sasi inca preste 300,000 români.

Nu asiá inse au cugetatu sasii, ci ei s'au incercatu a esploatá tóte beneficiele concese fondului regiu numai in favorulu natiunei loru germane, ceea ce cu atâtu mai multu li-au succesu, cu câtu de o parte tóta administratiunea politica si judecatorésca s'au aflatu si se afla in mân'a oficialiloru sasi, in a câroru frunte sta comitele supremu a. n. Grafu alu natiunei sasesci, iéra de alta parte acesti sasi si-au sciutu esoperá in an. 1869 unu statutu municipalu provisoriu, pentru organisarea fondului regiu, dupa care atâtu congregatiunile, municipiele loru (scaunele) câtu si universitatea fondului regiu (diet'a sasésca) s'a compusu in neproportionata majoritate din sasi, cari in modulu acest'a singuri au dispusu de sórtea intréga a fondului regiu, si tóta activitatea desvoltata ací de români a remasu fâra resultatu.

Sa venimu la obiectulu celu mai aprópe si momentosu.

La inceputulu anului curentu a conchiamatu comitele sasescu universitatea, cu concessiunea regimului, spre acelu scopu, ca acést'a se pregatésca unu proiectu pentru legea municipala ce aru avea esceptionalminte a se introduce in fondulu regiu. Acestu proiectu jace dejá pre més'a dlui ministru de interne si se ascépta cá câtu de curendu sa devie la desbatere in dieta. Acést'a universitate constatatóre din preste 40 de deputati (intre cari numai 5 români) dupa ce s'a incercatu a eschide din teritoriulu fondului regiu pre o mare parte de români, ce au vietuitu de secoli in municipiele capitali, adeca in scaunulu Sabiiului (asiá scaunele filiali Saliste si Talmaciu) si in districtulu Brasiovului, au adusu intre altele si acelu conclusu asupritoriu de români: ca cetatea Sabiiu si cetatea Brasiovu sa tramita in congregatiunile municipali totu atâti'a deputati câti tramitu tote cele-lalte comune scaunali. Buna-óra déca tóte comunele scaunului Sabiiu române si sase cu vre-o 70—80 mii locuitori, tramitu o suta representanti, atunci si cetatea sasésca Sabiiu tramite o suta representanti ghiaosi sasi, asiá incâtu adaugendu-se si representantii comuneloru sasesci din scaunu lânga si cetâtiei, apoi românii municipiului Sabiiu, cari intrecu cu unu numeru insemnatu pre sasi, devinu a fi majorisati in totu casulu.

Asemene e si la Brasiovu dupa amintitulu statutu. O asemene anomalia nu esista nicâiri; nici capital'a regatului Ungariei, cetatea Pest'a, facia cu municipiulu ei, nu se bucura de asemene privilegiu cá cetatea Sabiiu si Brasiovu, cu tóte ca insemnatatea Pestei este facia cu acestu municipiu cu multu mai mare, decâtu a cetatiloru Sabiiu si Brsiovu iu municipiele loru.

Concedemu fia-cârei cetâti in aste privintie o moderata preferintia.

Déca inse privimu la municipiele Sabiiului si a Brasiovului, apoi eflâmu, ca tocmai locuitorii comuneloru scaunale, in deosebi române, conducu viéti'a si miscarea comerciala si aducu tierei si statului cu multu mai multu folosu de câtu cetatile.

Românii marginasi dela Sabiiu si Brasiovu suntu acei vestiti economi de vite, producatori de materialuri crude si speculanti in tóta privinti'a, despre cari au aflatu regimurile de mai nainte necesariu a incheiá cu pórt'a otomana tractate d. e. la Carlovitz, Passarovitz si alte mai târdie de obste cunoscute.

In municipiulu Sabiiului se afla 2 orasie române cu câte 7—8000 locuitori: Salistea si Resinari, cari cu productele loru au radicatu industri'a sasiloru; se afla comun'a vestita industriala sasésca Cisnadia (Heltau) care represinta o cetate mica, se afla comun'a româna Porcesti, a câroru locuitori toti se ocupa cu prepararea de pei, si a câroru fabricate se au premiatu in espositiunile din Londonu in 1856. si 1862; se afla totu ací comun'a româna Boiti'a a cârei negotiu cu vite si mai alesu cu porci este in Pest'a si Vien'a cunoscutu si considerabilu. In tóte raporturile vietiei economice-comerciale suntu acesti locuitori de unu folosu eminentu alu municipiului, tierei si statului, prin urmare, si interesele loru suntu a se respectá si representá in municipiu totu in acea mesura.

Cetatea Sabiiului, care pórta unu comerciu de a 10-a clasa, a cârei industria este decadiuta, si primesce tóta viéti'a ei economica-comerciala numai in raporturile ce le are cu numitii locuitori economi de vite si producte, fára de cari aru fi mórta.

Cum vine dara de cetatea dispune in atât'a mesura de tóte interesele municipiului?

Suntemu convinsi ca dlu ministru de interne va fi cu cea mai mare atentiune la objectulu acest'a, si la alte puncte ale statutului universitâtiei nepracticabile, in contra câror'a s'au datu si voturi separate, si ni reservâmu a veni mai târdiu inca la aceste objecte.

F a g a r a s i u in 10 Decembre 1871.

Domnule Redactoru! Radiemati pre bunatatea ce parurea ne-a-ti aretatu, facemu rogare, cá sa bine voiti a dá locu in colónele pretiuitei foi ce redigeti, spressiunei nóstre de adunca recunoscintia pentru donirile mai josu semnate, facute scolei nóstre capitali greco-orientali numita s c ó l'a „R a d u l u N e g r u“ d i n F a g a r a s i u anume:

I. P r é S â n t i'a S e a P a r i n t e l e E p i s c o p u a l u B u z e u l u i D i o n i s i u au donatu pentru bibliotec'a scólei si respective pentru fundatiunea acestei'a urmatórele carti, cu totulu in pretiu de 205 franci, si adeca:

20	esemplare	istori'a sânta legate.
2	„	biblii'a sacra, in 10 brosiure.
10	„	Tâlculu salmiloru, legate.
10	„	Chiriacodromionu, legate.
20	„	Mângaitoriulu celoru intristati, brosiure.
10	„	Catechismulu bisericei ortodocse, brosiure.
20	„	Modele de elocintia bisericésca, T II brosiure.
20	„	Cuvinte la diverse ocasiuni, brosiure.
5	„	Prohodulu Domnului Saltichia, brosiure.
5	„	Slujb'a sântei Filothea, brosiure.
10	„	Viéti'a si fabulele lui Esopu, brosiure.

II O n o r a t u l u d o m n u G. M. F o n t a n i n u, d i r e c t o r e l e l i c e u l u i d i n C r a i o v'a.

Pentru unu biletu de invitare la maialulu tienutu cu scolarii in anulu 1870 cu adres'a din 5 Augustu 1871. 20 franci in auru.

III. O n o r a b i l'a r e d a c t i u n e a d i u a r i u l u i „P r e s s'a“ d i n B u c u r e s c i.

Pentru tramiterea fóiei gratisu de 2 ani de dile incóce.

IV. O n o r a b i l'a r e d a c t i u n e a d i u a r i u l u i „S e m a n a t o r i u l u“ d i n B e r l a d u.

Pentru tramiterea gratisu a fóiei de cându au inceputu a se publicá incóce.

Dela Efori'a scólei „Radulu Negru“.

Petru P o p e s c u
Protopopu.

Codru D r a g u s i a n u
Vice-capitanu curatóre.

R o m a n i'a.

O professiune de credintia politica.

„Românulu“ din 15 Decembre aduce urmatórele:

Dupa o suta dile de libertate, silitu astadi a-mi repune gâtulu sub jugu, a reluá directiunea diuariului, esprimându dlui E. Costinescu, redactorele „Românului,“ felicitârile mele pentru activitatea ce a depusu si pentru intelig nti'a cu care a tratatu cestiunile cele mai insemnate — mai cu séma acea a cailoru ferate — simtu trebuinti'a si chiaru detori'a, d'a reincepe printr'o mica professiune de credintia.

Caletoriele, schimbarea cercului in care traiesce cine-va obicinuitu, privirea din departare a lucruriloru si a ómeniloru ne facu a vedea mai bine ceea ce d'aprópe scapa din vedere. Amenuntele, — fórte de trebuintia d'a fi cunoscute — intuneca adesea vederea si cugetarea déca, scriitorele séu omulu politicu, nu se departéza putienu, cá si pictorele, pentru a vedé astu-feliu situatiunea si grupurile in intregulu loru. Amag tu-m'au vederea mea? Nu sciu; ceea ce sciu inse positivu, este ca suntu detoru sa spui ceea ce amu vediutu si ca feliurite dureri de cari suntu fórte bentuitu s'aru alinâ in parte déca mi s'aru dovedí ca vederea mea a slabitu si tare gresite suntu credintiele mele.

Ceea ce amu vediutu este ca românii suntu cá acei tineri cari, crescuti in resfatiarea averei, o risipescu, nesciindu cu ce munca a fostu câst[illegible] nici câtu este de amara neaverea; ca [illegible]

obicinuitu sa nu faca nici unu feliu de sacrificiu, ci s'ascepte totu dela ceea ce ei numescu norocu ; ca s'au obicinuitu sa petréca vér'a in gradini si iérn'a in baluri, pre cându strainii 'si varsau sângele si averea pentru salvarea loru ; ca s'au deprinsu sa se ocupe tóta diu'a si tóta sér'a de placerile si de interesele loru cu totulu personale, si apoi culcându-se in rusine si in sclavia, diminéti'a sa-i descepte servitórele pentru a le spune ca suntu liberi. Amu vediutu poporulu maltratatu, batutu, jefuitu si mantienutu in cea mai deplina nesciintia ; amu vediutu averea publica risipindu-se si guvernulu facându totu ce póte si totu ce nu póte spre a saraci tiér'a, spre a o sleí de tóte poterile ei morale si materiale, pentru cá strainulu s'o póta cotropi si cuceri cu lesnire ; si in acel'a-si tempu amu vediutu pre toti junii, pre toti barbatii români, din tóte partitele si din tóte professiunile, inchidiendu ochii pentru a nu vedé nimicu, si pre cei mai buni, pre cei mai patrioti, privindu peirea Românieí cum privescu copii pre tiermulu mârei o corabia care s'afunda din causa ca nimene n'alérga in ajutoriulu ei.

Amu vediutu ca s'a otaritu la Gastein darea Romaniei in posessiunea unguriloru, incepându cucerirea prin cestiunile economice ; ca tocmél'a este patenta, evidinte si ca numai românii n'au voitu si nu voiescu a vedé si a intielege.

Amu vediutu ca paituirea dela Gastein, fiindu de celu mai mare interesu pentru Itali'a, Spani'a, Portugali'a, Franci'a si Engliter'a ; aru fi fórte lesne a desceptá si intruní tóte aceste natiuni in favórea nóstra, déca cestiunea aru fi tratata cu tóta vigórea si din tóte punturile de vedere, in diuarie si in intruniri publice, in capitalele acestoru natiuni ; si intorcându-mi apoi privirea spre romáui, amu vediutu tiér'a impartita in 5, 6 fractiuni, si tóte desorganisate, ametite, uluite, fâra nici o idea bine lamurita si fâra nici unu scopu determinatu, intocmai cum amu vediutu odata vre-o cinci-spre-diece individi, carii se intruisera intr'unu salonu si luasera hacisiu, pentru a vedé efectele ce va avé asupr'a fia-cârui'a acelu narcoticu.

Iéta pre scurtu, fórte pre scurtu, ceea ce amu vediutu ; si aruncându-mi apoi ochii asupr'a presei in genere, si in parte asupr'a „Românului“, mi-a facutu efectulu unoru copii carii aru intrá cu trompete mari in mâna in camer'a unui omu bolnavu de lingóre, si aru trâmbitiá mereu pentru a-lu face sa se scóle si sa mérga sa-si caute de interesele sele. Dara pentru Dumnedieu ! bietulu crestinu este tare bolnavu si trâmbitiarea lu va ametí si mai reu, bá insa lu va si iritá si-i va marí delirulu, aiurarea. Acésta gresiéla a presseí nóstre, si mai cu séma a „Românului,“ mi pare cu atâtu mai mare cu câtu amu comis'o eu insumi, care adesea amu recunoscutu ca diaristulu nu este, nu trebuie sa fia de câtu adeveratulu resunetu alu opiniunei publice, organulu dîlnicu alu ideiloru si alu vointiei generale. Cum dara pres'a in genere si „Românulu“ in parte, nu vedu ca indata ce vorbescu patria, implinirea detorieloru, unire intre toti românii, abnegare, sacrificii nu mai suntu adeverate organe ale stârei actuale de lucruri ? Cum uita ca natiunile au epocele loru de pirotéla, de lângedire, si ca in acele dile pres'a este detóre sa tiena séma de situatiune, si déca vorbesce, abiá sa sioptésca, pentru a nu turburá repausulu patimasiloru.

Acésta gresiéla, recunoscu inca odata, c'amu fostu comis'o eu insu-mi. Privindu inse din departare si in intregulu ei situatiunea nóstra, amu recunoscutu culp'a si me voi silí s'o indreptezu.

Acésta marturire facuta, spre a nu amagí pre nimeni, salutu cu recunoscintia pre toti cetitorii „Românului“ si reintru in indeplinirea durerósei detorii de diuaristu.

C. A. Rosetti.

Varietâti.

*** Luni la 10 óre s'au adunatu in sal'a tribunalului de aici pentru depunerea juramentului toti judecatorii ; toti judii cercuali, subjudii cei nou denumiti, procurorulu statului si presiedintele. Cestu din urma se indrépta cu o cuventare, prin carea amintesce de neajunsele tribunaleloru municipale esite din alegerile poporului si saluta cu bucuria pre acestu tribunalu purcedietoriu din increderea regimului, carele intrunesce in sine tóte cerintiele secului alu 19. — Dupa ce depusera juramantulu judii, subjudii si procurorulu, totu presiedintele tribunalului da espressiune recunoscintiei sele pentru nisuinti'a cea neobosita si patriotica a ministrului de justitia, depune insusi juramentulu 'si esprima apoi dorinti'a cá anulu urmatoriu sa fia pentru toti membrii tribunalului unu anu binecuventatu. — Judecatoriulu Rosc'a respundiendu asigura pre presiedintele in numele seu si alu celoru-lalti membri ca se voru silí din tóte poterile a corespunde increderei puse in trensii. Cu acést'a s'a incheiatu actulu acestu solemnelu.

*** Denumirile procuroriloru de statu inca suntu publicate. Pre câtu ni suntu persónele denumite cunoscute numai Antoniu Sancsaly (Sancelcanu) si Alexiu Dragosiu suntu români. Celu dintâiu vice-procuroru in Hatiegu si celu din urma vice-procuroru in Clusiu.

*** (Ostu si Vestu.“) Sub acestu titlu va aparé in Vien'a, dela 1 Ianuariu 1872, un'a fóia mare federalistica, carea va representá interesele generale politice, natiunale si economice ale sementieloru slave si române, precum si ale aceloru germani ai Austriei, cari vedu unic'a salvare a monarchiei in principiele federalismului. Fói'a acést'a apare pre fia-care dî in limb'a germana si costa dimpreuna cu portulu postalu : pre siése luni 8 fl., pre 3 luni 4 fl., pre luna 1 fl. 40 xr. Banii suntu de a se tramite deadreptulu la redactiunea foiei, Vien'a, I. Schottenring, Nr. 8.

*** (Statisticu.) Europ'a, carea inainte de resbelulu italianu din 1859 numerá 56 state, astadi, dupa disparitiunea stateloru mici italiane si germane, are numai 18 state nedependinte, tóte la olalta cu unu teritoriu de 179.632 mile patrate cu o poporatiune de 300,900.000 suflete. Din acestea Germani'a are 9.888 mile patrate cu 40,106.900 locuitori, prin urmare abiá cuprinde a optu-spre-diecea parte din intregu teritoriulu si cu ce-va mai putienu de a sieptea parte din numerulu poporatiunei acestei pârti de pamentu. Statele mai mari europene, si anumitu cele ce au preste 25 milióne locuitori, suntu : Russi'a cu 71 milióne, Germani'a cu 40 mil., Franci'a cu 36½ mil., Austri'a cu 36 mil., Angli'a cu 32 mil. si Itali'a 26½ milióne ; prin urmare ele forméza cu cele 244 miliónn locuitori ai loru ⅛ parte din intrég'a poporatiune européna, pre cându mai inainte cu unu seculu, si anumitu inainte de impartirea Poloniei, poterile mari formau cam diumetate din poporatiunea de atunci a Europei, carea facea 160 milióne, si anume : Russi'a 18 mil., Austri'a 17, Prussi'a 5, Angli'a 12 si Franci'a 26 milióne ; la olalta cam preste 80 milióne. — Dupa confessiuni, Europ'a numera 148 mil. rom.-cat. dintre cari pre Franci'a cadu 35½ mill., pre Austri'a 28 mill., pre Itali'a 26, pre Ispani'a 16, pre Germani'a 14½ millióne ; mai departe 70 milióne crestini gr. or., dintre cari in Russi'a suntu 54 mil., in Turci'a 5, in Romani'a 4, in Austri'a 3 mil. etc. ; si 71 milióne protestanti, dintre cari pre Germani'a cadu 25 milióne, pre Angli'a 24, pre Svedi'a si Norvegi'a 6½, pre Russi'a 4 si pre Austri'a 3½ milióne. Jidovi suntu de toti in Europ'a 4,800.000, dintre cari Russi'a numera 1,700.000, Austri'a 882.000, Ungari'a 1,300.000 si Germani'a 500,000. — Dupa natiunalitâti, Europ'a numera 82,200.000 slavi, dintre cari in Russi'a suntu 51. mil. russi si ruteni, si 4,700,000 poloni, in Austri'a 16 milióne, intre cari 2,380 000 poloni, 6,700.000 cehi si 4,200.000 serbi. In faci'a celoru 82 milióne de slavi stau 97,500.000 români si 93,500.000 locuitori de rass'a germana, intre cari 55 milióne suntu nemti. Dintre cesti din urma Germani'a numera 36½ mil., Austri'a 9,160.000, Belgi'a 2,611.000, Elveti'a 1,838,000 si Russi'a 1 miionu.

*** Frigu. Ne vinu sciri din mai multe pârti si cetimu si prin diuarie despre casuri de mórte causate de frigu. De alta parte vulturii de munte inca s'au trasu in josu la clima mai putienu aspra de cum e cea de pre piscurile unde au obiceiulu de a-si asiediá cuiburile loru. Dara cu totu frigulu acest'a cumplitu audimu ca in apropierea cetâtiei Bozen in Tirolu crescu viorele pre câmpu cá la inceputulu primaverei.

*** (O inventiune nóua). Anulu trecutu, inca sub impressiunea revolutiunei comunei din Parisu, s'a condamnatu redactorulu diuariului democraticu : „Amiculu cetatieniloru si tiereniloru“ pentru unu articolu, care sustienea principie socialistice. Autoritatea din Lipsc'a, câci acolo aparea diuariulu, i-a intentatu unu procesu si l'a condamnatu la inchisóre de (?) ani. Ne avendu in inchisóre nici o ocupatiune, redactorulu Carl Hirsch se apuca sa cugete, cum s'aru poté nsiurá zetiuirea (culegerea si compunerea) literiloru de tipariu. Tribunalulu prin sentinti'a sea i-a datu totu odata placut'a ocasiune, cá pentru unu tempu indelungatu sa nu fia impedecatu in cugetarea lui prin vuetulu lumei si intr'adeveru dnulu C. Hirsch a avutu tempu sa premediteze lucrulu intr'atâtu, incâtu nu de multu au compusu o masina, cum ni se comunica, fórte complecta, care zetiuiesce ea singura literile. — Avisu domniloru tipografi.

*** (Unu pericolu). Dumineca in 5 ale curentei, plecându cu sani'a si cu cai de posta D. A. Mavrocordotu cu famili'a spre Vaslui, cându au ajunsu la Poian'a Cârnului au statu sa schimbe caii. Mavrocordatu a intratu la o casa spre a se incaldi, in care tempu dn'a si dsiór'a Mavrocordatu au remasu in sanie. Surugii aducu caii, ii inhama, dara fâra frâie si hatiuri ; dupa aceea se ducu sa aduca hatiurile dela grajdulu postei, lasându sani'a singura cu caii inhamati cu streangurile dara fâra hatiuri si fâra paza. In acelu momentu sosesce unu ursariu cu unu ursu, pre din-dosu, mai multi ómeni ai postei lu vedu, si incepu a o glumí dicându „eaca ursu me !“ insa nici unulu nu merse cá sa pazésca caii inhamati ; si cându s'a ivitu ursulu la vederea cailoru, caii o rupu la fuga, damele cu caii fâra hatiuri, fâra vr'o sperantia de ajutoriu, tipându si chiamându ajutoriu, au fostu duse cu repediciunea fulgerului, pâna la podulu pre la hanulu Pribesci. Aici lovescu sani'a in podu, care se resturná cu atât'a furia incâtu a fostu dn'a resturnata cu capulu de o pétra de si-a sfaramatu obradiulu dreptu, iéra d-siór'a a fostu aruncata sub podu incâtu si-a spartu capulu. Caii cu sani'a au mai fugitu câtu-va, unde dându intr'unu trioanu de omatu au cadiutu, si unulu si-a frântu unu picioru. — Iéta câtu pericolu póte sa produca nepasarea, si obiceiulu celu reu alu vedieteiloru, cari incepu a inhamá caii dela streanguri si nu dela capete si hatiuri.

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei vacante diu comun'a gr. or. Cristiori in protopresbiteratulu Zarandului, se escrie nou concursu pâna in 2 Ianuariu 1872, in carea dî va fi si alegerea.

Venitele acestei parochii suntu :

a) 100 fl. v. a. bani gat'a ;

b) stol'a obicinuita bine regulata dela 163 de case ;

c) Alesulu parochu, purtandu si oficiulu invetiatorescu, va primí pentru acést'a salariulu de 200 fl. v. a.; cuartiru liberu si lemne de focu.

Doritorii de a ocupá acésta parochia au a-si asterne petitiunile loru bine instruite in intielesulu §. 13 din „Statutulu organicu“ subsemnatului in Bradu comit. Zarandului.

Bradu, 10 Dec. 1871.

In contielegere cu comit. paroch.

Nicolau I. Mihaltianu,

(3—3) prot. gr. or.

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei Godinesci devenita in vacantia din Protopopiatulu Iliei, statatóre din 150 familii, se escrie concursu pâna la 1-a Ianuarie 1872 in care dî se va face si alegerea de parochu.

Emolumintele suntu :

1. O gradina aratóre si pentru legumi, in estensiune de 780 orgi □.

2. In Zepozie locu de fanatiu de 623 orgi cuadrati, se folosesce si pentru ingropatóre.

3. La morminte unu locu de I. jugeru si 927 Stinjini cuadrati, parte aratoriu, parte fanati.

4. Venitulu stolare indatinatu, si dela tóta famili'a câte 1. ferdela cucuruzu sfarmatu s'au 2. masuri cu ciocani.

Casa parochiala nu se afla.

Doritorii de a ocupá acést'a statiune, au sa astérna concursele loru instruate in sensulu „Statutului organicu“ la scaunulu protopopescu in Ilia pâna in terminulu prefiptu

Ilia 14 Decembre 1871.

Cu intielegerea Comitetului parochialu.

Ioanne Orbonasiu,

(2—3) Protopopu.

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori franc'ate, adresate către espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvanie si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/3 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óre cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nru 103. ANULU XIX.

Sabiiu, in 30 Decembre 1871. (11 Ian. 1872.)

Invitare de prenumeratiune

la

„Telegrafulu Romanu“

Cu inceputulu anului 1872, se deschide prin acést'a prenumeratiune nóua la acésta fóia.

„Telegrafulu Romanu“, va esî cá sî pâna acum de dóue ori pe septamâna Joi'a sî Duminec'a. — Pretiulu abonamentului pre anulu intregu e:

Pentru Sabiiu 7 fl. pe 1/2 de anu 3 fl. 50 xr., pe 1/4 anu 1 fl. 75 xr. v. a.

Pentru sî Monarchi'a austro-ungurésca pe anu 8 fl. pe 1/2 anu 4 fl. pe 1/4 anu 2 fl. v. a.

Pentru Romani'a sî strainatate, pe anu 12 fl., pe 1/2 anu 6 fl., pe 1/4 anu 3 fl. v. a.

DD. abonanti suntu rugati a nu intardiá cu tramiterea prenumeratiuniloru.

Adresele ne rugâmu a se scrie curatu, sî in locu de epistole de prenumeratiune recomandâmu on. publ. avisurile postali, **(Posta-Utalvány. — Post-Anweisung.)** cá impreunate cu spese mai putiene sî cá mai sigure pentru inaintarea baniloru de prenumeratiune la

„Editur'a „Telegrafului Romanu“ in Sabiiu.

Catra finea anului.

Anulu ce espira s'a nascutu intre mari dureri. Europ'a erá cu privirea atintita asupr'a unei drame mari sî sângeróse ce se petrecea in giurulu Parisului. Acésta prima cetate a continentului europénu erá bombardata de prussieni. Sortile cele grele ale resbelului cadiura mai tardiu cu totulu in defavórea francesiloru. Acesti'a avura nenorocirea a se supune la conditiunile cele aspre, dictate de unu invingetoriu neinduratu; inse cu tóte aceste paharulu nu au fostu desiertatu pâna in fundu. Furi'a resbelului a trebuitu sa se reinoiésca in sinulu natiunei francese sî Europ'a a trebuitu, dupa facerea pâcei intre francesi sî nemti, sa védia spectacululu celu mai infioratoriu sî vandalicu, intielegemu resbelulu civilu francesu, resbelulu intre adunarea natiunale din Versailles sî intre comun'a din Parisu.

Relele aceste nu au remasu indiferinti fatia cu constelatiunea européna. Franci'a, carea se dicea mai nainte ca merge in frontea civilisatiunei a devenitu atâtu de debile in urm'a raneloru grele capatate dela inimici sî „amici“, incâtu a incetatu de a mai fi considerata pre unu tempu in afacerile europene. Russi'a a fostu cea dintâiu potere carea s'a folositu de ocasiune sî si-a delaturatu pedecile ce i le facea tratatele dela 1856 pre Marea-Négra; ea a inceputu indata a-si repará fortaretiele sî a radicá nâi de resbelu pre undele pontulu euxinu.

Germani'a serbéza triumfuri preste triumfuri. Poterile i gratuléza sî o magulescu pentru victoriele reportate sî facu apoi combinatiuni despre o stare nóua de lucruri, dupa parerile unor'a, in modulu sântei aliantie de odinióra, dupa parerile altor'a cu Germani'a in frontea Europei.

Itali'a, sicura ca protectiunea cea interesata a Franciei, nu i va stá in cale, a inceputu a-si gustá liniscita fruptele nisuintiei sele. Victoru Emanuelu intra serbatoresce in Rom'a, capital'a Italiei sî dupa dens lu ministeriulu sî parlamentulu. Pap'a Piu IX se echiara pre sine insusi prinsu in Vaticanu cu scopu de a sterní mil'a domnitoriloru catolici séu jalusi'a vre-unui domnitoriu, carele sa intrevina sî sa derime regatulu italianu sî sa-i redea iérasi infalibil'a potestate, decretata de o adunare de supusi sufletesci ai sei inca in anulu trecutu.

Acestu visu fatalu inse nu s'a realisatu. Itali'a, mai tréza decâtu Franci'a, a urmatu o politica intielépta, nu a datu ansa la provocâri nici intr'o parte si asiá ea si-a asiguratu sî pre venitoriu o consolidare multu promitietória civilisatiunei europene.

Dara anulu acest'a au produsu sî unu fruptu alu celoru decise in Vaticanu in privinti'a infalibilitâtiei. Fruptulu acest'a e miscarea cea mare pre câmpulu bisericescu in Germani'a. Unu preotu gr. cat. Döllinger 'si radica vocea in contr'a dogmei celei nóue de infalibilitate, lânga elu se asociaza altii, mai cu séma in Bavari'a sî punu temeiulu la miscarea cea relisiósa politica a catolicismului vechiu.

Aceste suntu trasurile generali ale evenemintelor celoru mai insemnate din Europ'a din anulu espiratu.

In laintrulu monarchiei nóstre au fostu unele incercâri de impacare cu renitentii constitutiunali din Boemi'a sî Moravi'a. Incercarea acést'a s'a nenorocitu din caus'a sumetiei nemtiesci a nemtiloru de dincolo de Lait'a, mai alesu dupa succesele cele mari politice ale nemtiloru din Germani'a. Starea actuale a pârtiloru de dincolo de Lait'a e pré recenta pentru cá sa-i potemu inregistrá aici efectele.

Reimpacarea cu Croati'a e inca in inceputurile cele mai dintâiu.

Din anulu trecutu s'a stracuratu intre românii din Transilvani'a o neintielegere din cele mai desastrose, in privinti'a procederei loru politice. O serbare a unui banchetu in Brasiovu a datu ansa la diferintie jurnalistice intre pârtile deosebite sî numite: activista sî passivista. Diferintiele aceste s'au inasprit'u câtra finea anului mai multu prin invinuiri aruncate din partea passivista, invinuiri cari in urma ajunsesera pâna la suspiciunâri ordinarie. Déca din partea acést'a s'aru aduce odata sî motive fundate pentru procedcrea loru, din cari sa se póta vedé folósele retragerei românilor dela lupt'a constitutiunale, s'aru terminá sî acésta odiósa frecare in sinulu natiunei române. Dara fiindca nu audîmu de alte, decâtu ca sa asceptâmu tempuri mai bune, sî de alta parte viétia reale aratându-ne pagubele ce suntemu siliti sa le suferimu in urm'a acestei retrageri, partea activista este in totu dreptulu de a continuá aperarea pareriloru sele sî asiá cu durere trebuie sa vedemu, ca in diferinti'a acést'a avemu o socotéla neincheiata sî la finea acestui anu. Ceea ce ne insufla o sperantia este pasîrea cea energica a pârtiei activiste in unele pârti ale tierei. Acésta pasîre arata ca partea acést'a are idea chiara despre chiamarea unei natiuni sî prin urmare de tient'a ei sî sta pâna acum in strinsa legatura cu istori'a natiunale.

In fine sa nu trecemu cu vederea ca românii de religiunea gr. or. au avutu sî dile frumóse s placute, cari voru remâné, pre lânga tóte nesuintiele pigmeice de ale Intunecá, serine sî luminóse in paginile istoriei natiunale. Dilele aceste suntu cele ce in anulu acest'a le-au consântitu românii gr. cr. din Transilrani'a, Ungari'a sî Banatu iubileului de 25 de ani, de câudu adeca Escelenti'a Sea Présântitulu Archiepiscopu sî Metropolitu Andreiu Bar. de Siaguna au intratu in acum archidiecesa tranna gr. or. sî a inceputu activitatea sea cá prelatu bisericescu sî cá celu dintâiu barbatu natiunalu politicu.

Românii, cari au alergatu din tóte pârtile la acésta marétia serbare sî cari in tóte pârtile au intocmitu serbâri partiale in acelu tempu, au dovedit lumei ca sciu recunósce meritele barbatiloru sei in adeveru meritati.

La radiele acestei serbâri amu dorí sa se topésca in inmile multor'a sî cea din urma ghiati'a pagubitórie intereseloru natiunale române, pentru cá in anulu in care preste curendu vomu intrá sa potemu conlucrá solidari cu totii pentru binele nostru in genere sî in specie si sa potemu stá pregatiti la lupta chiaru sî câudu sórtea ne aru largí cerculu luptei pâna la afaceri derivate din schimbârile europene atinse mai susu. Cine are urechi de auditu se auda!

Cu privire la programulu publicatu pentru o conferintia natiunale generale pre a trei'a di de craciunu, respundemu la mai multe interpelatiuni, ca aceea a fostu o parere a propunetoriului, carea nu eschide altu terminu. Fiindu ca preste terminulu acest'a amu trecutu, asiá dupa cum suntemu asigurati din mai multe pârti trebuie sa fimu indulgenti pâna va iertá tempulu cá sa se faca conferintiele particulare sî sa audimu care e espressiunea generala a româniloru in privinti'a conferintiei sî a tempului tienerei ei. Atunci apoi vomu anunciá tempulu o a r i t u sî nu numai o parere dupa cum a fostu in programulu publicatu.

Apelu.

Brasiovu, in 7 Ianuariu 1872.

Domnule redactoru! 'Ti tramitu spre publicare urmatoriulu apelu, indreptatu astadi in. presidiu alu comitetului permanentu, alesu in congresulu natiunalu românu din 1861/3 in Sabiiu, din partea comitetului natiunalu românu localu din Brasiovu:

Inaltu presidiu alu comitetului permanentu alesu in congresulu nationalu romanescu din 1861/3 in Sabiiu!

In conformitate cu aici ·/. alaturatulu respunsu, ce l'a datu inteligenti'a româna din Brasiovu in adunarea sea dela 17 Octobre st. v. 1871 la apelulu comitetului de 7 din Sabiiu (vedi „Tel. Rom.“ nr. 88) subscrisulu comitetu natiunalu vine prin acést'a in numele românilor brasioveni, a ve rogá umilitu pre Escelenti'a Vóstra, care sunteti astadi singurulu presiedinte alu comitetului permanentu alesu de congresulu nationalu romanescu dela 1861/3, cá sa binevoiti a luá cu tactulu sî energi'a, care v'a destinsu totu-déun'a, initiativ'a in actiunea politica a natiunei române din Transilvani'a sî impreuna cu comitetulu a pregatí calea pentru tienerea unui congresu séu a unei conferintie natiunale, in care natiunea manifestându-si dorintiele sele sa-si fipsedie programulu conduitei sele pre viitoriu in afacerile politico-natiunale.

Suntemu incredintiati, Escelentia ca acésta dorintia a nóstra, care de altfeliu s'a manifestatu si se va mnifestá, sperâmu, de ací inainte sî din alte pârti ale Transilvaniei nu o Ve-ti lasá neconsiderata cu deosebire intr'unu tempu atâtu de criticu.

Brasiovu in 13 Dec. 1871. s. v.

Primiti, Escelentia, asigurarea deplinei nóstre increderi sî stime

Comitetulu nationalu.
prin Branu, m. p.
Ios. Puscariu, m. p.

Denumirile din urma.

Déca aruncâmu privirea asupr'a denumiriloru sî totu odata sî asupr'a barbatiloru cunoscuti de pregatiti pentru carier'a judecatorésca trebuie sa incuviintiâmu sî noi reclamatiunile ce le aflâmu in diuarele nóstre, de-sî nu potemu sa aprobâmu motivarea acestor'a in totu cuprinsulu. Avemu corespondintie dela barbati de acei'a, carii au avutu totu-dé-un'a cea mai buna vointia câtra statu sî cari au fostu totu-dé-un'a pentru o procedere a românilor intre marginile constitutiunei, din cari corespondintie vedemu câta indignatiune au urodusu sî in ...

cugetatori impregiurarea, ca s'au pusu atât'a pretiu pre informatiunile bar. Aporu, carele e conosciutu ca are o aversiune mare câtra români. Nu voimu sa impunemu cu forti'a cá cine-va sa nu aiba afectiuni séu aversiuni câtra vre-unu individu séu câtra o societate séu si câtra o natiune, inse déca afectiunea séu aversiunea in afaceri private si inca este unu reu, cu câtu nu va fi ea unu si mai mare reu cându este vorb'a de interese patriotice. Si baronulu Aporu si ori-care altulu trebuie cá dupa ce e magiaru bunu sa nu fia patriotu reu; si dupa impregiurârile nóstre, cine pune mai pre susu afectiunile inimei sele decâtu interesele patriei este patriotu reu.

Lucrulu inse s'a intemplatu. Suntu si voru fi inse multe ocasiunile, unde si magiarii in functiunile loru inalte si inferióre si in legislatiune, déca voru voi sa dovedésca unu patriotismu adeveratu, trebuie sa considere altu-feliu interesele tierei, decum s'au facutu pâna acum. Câci altmintrea bine ca ne vomu poté resbuná unii asupr'a altor'a cu despretiu si cu retragere, dara prin acést'a poterile cele mai bune si folositóre se langesescu si la casu de lipsa apoi ori-ce mijlocu electrisatoriu remâne fâra de efectu si statulu fâra de ajutoriu.

Reflessiunile aceste le facemu in interesulu binelui comunu si nu din motivulu de a dá ose de rosu, dupa cum se obicinuiescu unii a dice, ba dupa cum ne spunea mai cesti ani unu yperzelosu natiunalistu, cá sa devina cine-va vendietoriu de natiune, *) ci pentrucá si umbr'a aversiuniloru reciproce intre natiunalitâti sa se stérga.

Altmintrea vomu remâné totu numai cu d o r i n t i 'a de a vedé armoni'a poteriloru in statu realisata, dara preste marginile acestei donrintie nu vomu poté trece nici odata.

Eveneminte politice.

Cá sa imprascie ori-ce temeri d. Thiers a ingrigitu a dá o aparentia. Mai de una-dile, unu jurnalu departamentale francesu, publica unu manifestu de adhesiune la republica in josulu câruia erau subscrisi principele de Joinviie si ducele d'Aumale. „Erá o curata gluma, — dice in privinti'a acést'a „Independinti'a Belgica“, — cá si manifestulu electorale aruncatu la 1848 de Ludovicu Napoleonu Bonaparte adherându la republica.“

Resulta deci ca alarmele organeloru Bonapartiste date dela aparitiunea loru si pâna astadi, cumca d. Thiers aru visá o restaurare Orleanista, n'a fostu ce-va neintemeiatu, câci tóte actele dlui Thiers vinu, dí cu dí, sa dea dreptate diseloru organe. Astadi principele Joinville si ducele d'Aumale, adherinti ai republicei, se afla in parlamentu, ba inca intrati in armata si in contr'a legei, cu grade esceptionali . . . pentru nisce persóne atâtu de inalte.

Apoi . . . odata republica!

In adeveru situatiunea Franciei, din ori-ce punctu de privire aru fi luata, este din cele mai dificili. In launtru unu guvernu care intinde tóte mrejele pentru o restaurare feudala, restaurare care nu póte convení tierei odata cu capulu ; din afara, note insultatóre, amenintiatóre dela d. de Bismarck, pâna a-si constitui tribunale in departamentele ocupate, tribunale cari sa judece chiaru pre francesi.

Sa sperâmu inse ca geniulu celu bunu si bunulu simtiu francesu voru salvá tiér'a civilisatiunei, a libertâtiei si a generositâtiei!

Simptome bune au inceputu a se caracterisá pre ceriulu acelei generóse tieri : dela o margine la ceea-lalta bonapartismulu i-si ia unu aventu din cele mai poternice si cá specimen, sa spunemu ca, in Parisu, cu ocasiunea reinnoirei camerei la care tiene atâtu de multu d. Thiers, — totu pentru scopuri Orleaniste, — tóte partidele si nuantiele fâra deosebire, — afara de estremii legitimisti si estremii republicani, — suntu otariti a pune candidatur'a dlui Duvernois, actualulu redactoru alu jurnalului L'Ordre, care este cá si unu drapelu bonapartistu.

In aceste dile cestiunea militara a fostu subiectulu unei discussiuni fórte laborióse in sinulu camerei representantiloru Danemarcei. Opiniunea generala cere o reducere insemnata a cheltuieliloru pentru ostire si marina, aceste cheltueli trecându preste ori-ce proportiune a resurseloru tierei si preste ori-ce necessitâti de resbelu. Majoritatea inse a Rigsdagului, intielegându ca aci erá verita coditi'a dlui de Bismark care aru vrea, si nu fâra cuventu, pre Danemarc'a chiaru desarmata ; majoritatea dissimulându ca convine cu fondulu reclamatiuniloru, a fostu de parere a se amâná cestiunea financiara pâna la votarea unei legi organice pentru aperarea nationala, lege pre care guvernulu a promisu sa o infacisiedie in sessiunea viitóre.

Astu-feliu incidentulu s'a inlaturatu si pres'a va cutá a face sa intre in capulu publicului necessitatea armarei!

Canoniculu Doelinger, despre care amu mai vorbitu si in alte cronice esterióre, canoniculu care a datu Germaniei semnalulu luptei improtiv'a ultramontanismului infalibilistu, si care, cu tóta escomunicarea, cu care l'a lovitu archiepiscopulu din Münich, a fostu alesu rectoru alu universitâtiei din Münich, si s'a confirmatu in aceste functiuni de câtra regele Ludovicu. Cu ocasiunea instalarei sele, noulu rectore a pronunciatu unu discursu jumetate politicu, jumetate religiosu. Amintiendu marile eveneminte cari au transformatu pre Germani'a d., de Doelinger a demunstratu ca, la rendulu seu, Rom'a a declaratu resbelu Germaniei, si ca decretele din Vatican suntu o adeverata desfidere data sciintiei si ratiunei. Déca cestiunea unitâtiei germane nu s'a pututu resolve decâtu prin spada, canoniculu Doelinger crede ca cestiunea religiósa, reform'a liberala, unitatea bisericei, se va face intr'unu modu mai pacinicu.

„T. C.“

Diet'a Ungariei.

In siedinti'a din 22 Decemvre a casei deputatiloru se cetesce si incuviintiéza mai intâiu protocolulu. Lud. Wirkner indrépta câtra ministeriulu intregu o interpelatiune relativu la drumurile decadiute din comitatulu Torontalului si Temesiului. Ministrulu de financia K. Kerkápolyi asterne unu proiectu de lege despre regularea monopolului de tutunu. Se va tiparí si distribuí.

Cu aceste trece cas'a la ordinea dilei, la care sta cá objectu primu a trei'a cetire a proiecteloru desbatute in siedinti'a trecuta ; se primescu definitivu si tramitu casei magnatiloru spre pertractare. Urméza desbaterea conspectului 52 de petitiuni care la propunerea comitetului de petitiuni fâra vre-o observare se tramitu ministerieloru respective.

Dupa aceste se continua desbaterea generale despre bugetulu ministeriului de cultu si instructiune. Contr'a votarei bugetului vorbescu Paczolay, K. Tisza, Schvarz, Irányi si dr. Miletics ; Gonda, Lázár si Tancsics pentru ; in fine respunde si combate ministrulu de cultu Pauler la invinuirile produse de opositiune cu ce siedinti'a se incheia.

In 26 Decemvre tienù cas'a deputatiloru o siediutia fórte scurta in care presinta ministru-presiedintele Lónyay unii articoli de lege sanctionati si cari dupa publicare se tramisera casei magnatiloru spre acel'a-si scopu.

De asemenea o siedintia scurta tienù cas'a deputatiloru si in 28 Decemvre. In acést'a siedintia asterne ministrulu de justitia trei articoli de lege santionati de M. Sea, si adeca despre sustienerea provisoria judecatoriei superióre financiale, despre aplicarea judiciloru dela tribunalele de prim'a instantia disolvate si despre dispositiunile transitóre necesare pentru activarea articolului de lege 31, 1871. Articulii de lege se publica si tramitu casei magnatiloru. Presiedintele poftesce deputatiloru anu nou fericitu, cu ce siedinti'a se incheia.

Fagarasiu 22 Dec. 1871.

Domnule redactoru! Amu vediutu resultatulu denumiriloru la judecatoriele reg. mag. de cari n'amu dubitatu nici unu momentu, ca acelea voru esí tare nefavorabile pentru noi românii. Ce ocasiune mai bine venita de câtu acést'a, i se poté oferí regimului ungurescu spre a probá, ca se intereséza de binele seu si alu celoru-lalte natiuni? Cá totu-dé-un'a, asiá si acum fiii majoritâtiei popolatiunei din Ardealu, românii fura trecuti cu vederea. Dupa ce ministrulu de justitia Bitto, nu aflá nici unu motivu, se seduse usioru de espectoratiunile presiedintelui tabulei regie br. Aporu, ca cu deosebire tinerimea româna din Ardélu, aru avea tendintie daco-romanistice, si delaturá din posturi pre multi români calificati pentru oficiele de asesore si jude si alte posturi de conceptu. Regimulu dovedì de nou, ca un'a vorbesce si alt'a face, ca totu-dé-un'a promite a luá in consideratiune dreptele pretensiuni ale româniloru iéra câudu asteptâmu si fapte, atunci ne vedemu insielati.

Dela judecatori'a districtuale in Fagarasiu au remasu fâra postu ómeni cu servitiu de 20 si mai multi ani, cu familie numerósa, apoi barbati, a câroru calificatiune si activitate nu se póte trage nici de cum in dubietate.

Denumirile asiá cum s'au facutu pre aici, au produsu o nemultiamire generale, nu numai in români, cí si in cei neromâni, si acésta nemultiamire se manifestéza in tóte pârtile. Chiaru si procedur'a cu denumirile a fostu unica in feliulu seu, ori câtu de rigurosu a fostu absolutismulu, insa cu ocasiunea organisâriloru, n'a espusu nici odata pre amploatii casului seu intemplarei. Sub regimulu actualu amu cetitu denumirile in 28 Decembre 1871, si totu atunci s'au sistatu si salariele, intr'unu tempu atâtu de criticu, de o parte prin scumpete, de alta parte prin gerulu iernei.

Dara sa lasâmu acésta icóna trista si sa trecu la afacerile acestui districtu.

Conformu legei municipale, restauratiunea oficieloru municipali s'a facutu in 28 Decemb. 1871, din 164 membri virili si alesi, au fostu presenti preste 100, unu numeru acest'a destulu de mare, in asemanare cu greutatea lui intelectuale ; multe locuri, unde ne dedasemu a vedé barbati, cari 'si cunoscéu positiunea si sfer'a loru de activitate., le vedeamu acum ocupate de individi, cari nici, ca scieau pentru ce suntu chiamati ; amu vediutu si de acei'a, cari dupa instructiunile primite dela u n u l u, ce luase asupra-si uricióra rola de a midilocí reesirea unui'a séu altui'a la posturi, strigau „nu e asiá“ chiaru si atunci câudu capitanulu supremu cetea câte unu §. din legea municipale. Cortesirele, ce in dilele din urma luasera mari dimensiuni si atietierile din partea amploiatiloru mai in etate contr'a tinerimei si in specie contr'a juristiloru aru fi produsu si in diu'a de alegere unu scandalu publicu, iéra déca totu-si s'a incongiuratu acel'a si alegerile au decursu preste asceptare in cea mai buna ordine finindu-se tóte intr'o dí, avemu de a multiamí numai intielepciunei si tactului de conducere, alu ilustritatiei Sele domnului capitanu supremu Ves. Tamasiu.

Nu pucinu a contribuitu la alegeri si reverendis. d. protopopu din Zernesci Ioanu Metianu, carele cu deosebire in cuventarea tienuta inainte de a procede la alegeri in cuvinte fórte patrundietóre si bine simtite, sufocà conscieniiositatea fia-cârui membru la actulu alegerei. Aceea cuventare aplaudata de repetite ori, avù succesulu doritu, câci in tóte posturile, afara de celu de fisicu, chirurgu si inginieru districtuale, se alesera români, parte mare juristi absoluti.

In posturile cardinali, au remasu totu oficialii de pâna acum, si anume cá vice-capitanu dlu Ioanu Codru Dragusianu, cá protonotariu dlu Daniile Gremoiu.

In 1 Ianuariu 1872, st. n. s'a constituatu si judecatori'a cea nóua reg. ung. La acestu actu au fostu invitati toti cetatienii Fagarasiului si au si participatu unu numeru mare. Limb'a româna disparuse, in solele judecatoriei audiai numai limba magiara, astemptamu unu entusiasmu mare, precum, obicinuescu a-lu aretá ungurii, ori de câte ori se face ce-va ungurescu, dara ne-amu insielatu, câci de pre fetiele totuloru celeai mai multu o intristare, decâtu o vioiciune, toti pareau, ca asista mai multu la unu actu funebrale, decâtu la unu actu ce e destinatu a desvoltá o nóua viétia. Dupa ce acum justiti'a este mai numai in mân'a streiniloru, nu potu incheiá, decâtu apelandu la amploiatii municipali, cari stau in imediata atingere cu poporulu, cá sa desvólte tóta activitatea posibile pentru imbunatatirea stârei materiale, spirituale si morale a poporului loru incredintiatu.

Unu fiiu alu districtului.

De sub Siatra, 14 Dec. 1871.

Cu bucuria amu vediutu incunosciintiarea in nr. 119 alu „Feder.“ intre varietâti, prin carea de nou se publica, cumca la domnii autori, — V a r n'a si R o s i u, din Lapusiulu ungurescu, se mai afla de vendiare tabele de parete cu litere colorate, (20 la numeru) si indreptate ; mai incolo, cumca cârtile : Geografi'a si Fisic'a s'au pusu sub tipariu, din partea domniloru autori — ba si unu Abecedariu inca se va pune sub tipariu in scurtu tempu. Gratulâmu domniloru autori, câci intru adeveru se interesara multu de literatur'a cârtiloru scolastice. numai amu voi a le trage atentiunea la nisce da tini, si adeca: — nu cum-va cu mentionatele opu

---

*) Asiá scriea unu „natiunalistu“ de cei cu gura ...e mai cesti ani in „Tromp. Carp.“

— ce le aducu la lumina, sa le mai impuna oficiosu la sermanele comune din acestu cercu — d'éca se va vedé in fine ca nu e sperantia de vreuna castigu. Buna óra cum s'au facutu cu tabelele de parete, câci vrendu nevrendu fura silite comunele a si le procurá, pâna cându s'au observatu, din partea inspectorelui districtualu gr. or. din acestu cercu, si le confiscà, dara cu tóte aceste pretiulu l'au sciutu domnii autori lesne smulge din sum'a de 300 fl. v. a., carea la demandarea domnului inspectore civilu de scóle B o e r Károi din acestu lienutu se luasera in anii trecuti, de pre confessionalistii gr. or. cá pedepsa dela parintii pruncilóru de scóla, pentru lenevire. Dara in fine ce sa mai vedi? Nu numai pretiulu mentinnateloru tabele s'au negutietoritu, fára scirea nóstra, ci intrég'a suma e posa ad acta din partea mai cu séma a domnului Varn'a. Densului nu-i fu mila de sermanulu poporu si nu pregetà, cá in scólele nóstre de pre aicea, unde cu greutate ne potemu procurá câte ce-va, sa fi lasatu acelea parale cá sa fi fostu de fondu la fia-carea scolutia, avendu fia-care comuna câte 20 fl. v. a. acum la prim'a data, si asiá mai târdiu credu domnule ca si insusi dumneat'a te-ai fi bucuratu de acést'a. — In tempulu acel'a de negutiatoria — si arogà dlu Varn'a dreptulu de vice inspectore civilu scolariu, si asiá dispunea dupa placu sa inlature totu ce-i stá in cale, uitandu ca este numai vice-protopopu gr. cat. Acum dupa cum scimu, s'au luatu mesuri energice din partea demnului inspectoru districtualu confessionalu gr. or. diu acestu cercu — pentru negutiatori'a cea volnica cu sum'a de 300 fl. v. a. a gr. or. ceea ce au fostu contr'a puncteloru din § 14 a art. 38 a legei scolare, din anulu 1868.

In fine acum de o cam data incheiu numai cu acea, ca domnii autorii sa se lase de negotiulu loru, câci e probabilu sa nu se bancroteze — buna óra cá odata cu nisce cârti de ale lui Petri. Sa nu aiba sperarea acea ca voru totu mulge pre poporulu gr. or. din acestu cercu, si apoi totu-si voru alarmá lumea larga — ca nu au subsistintia, si ca poporulu gr. or. cu superioritatea sea bisericésca radica parete despartitoriu intre crestinii cei de unu sânge, si ca acum edificiulu scolaru unde se afla densii progresându, este aprópe de ruinare s. a. câci cu astfeliu de lucruri sinistre nici odata nu vomu potea fi norociti.

Binevoiti dle redactoru a dá locu, in colónele multu pretiuitei foi a „Telegr. Rom.“, la aceste mici observâri spre orientarea onoratului publicu cetitoriu.

Jonctiunea cailoru ferate cu caile Ungro-Transilvane.

In ultimulu cuventu de tronu s'a provediutu, cá subiectu de pertractare legislativa, si conventiunea dela 30 Martiu (11 Aprile) an. c. incheiatu „intre guvernulu maiestatiei Sele imperatului Austriei etc. si guvernulu inaltimei Sele principelui domnitoriu alu Principateloru-unite.“

Acea conventiune este resultatulu unoru conferintie diplomatice multu mai serióse, de câtu fusese cea incheiata in Martiu 1870 in acea-si materia, asupr'a câreia „Românulu“ publicase in acel'a-si tempu óre-cari studie critice in mai multe articole.

Este inse cu totulu o alta intrebare: déca si acésta conventiune nóua corespunde séu nu, in tóte puntele sele, marelui scopu uationale-economicu, pre care trebuie sa-lu avemu totu-dé-un'a inaintea ochiloru nostrii.

Respunsulu acestei intrebâri s'aru poté dá numai printr'o analisa seriósa si petrundietóre a nóuei conventiuni. Pentru cá sa se póta face analis'a cu succesu se cere cá conventiunea din Martiu — Aprile 1871 sa ajunga la cunoscinti'a intregului publicu, care este competinte in asemenea materie.

Precum scimu acea conventiune s'a publicatu numai in unulu din diuariele române, inse si acel'a in o omisiune esentiale din art. 5 alu ei, de unde apoi s'a reprodusu intr'unu memoriate esitu la Brasiovu, inse totu in acea eróre de traductiune séu de tipariu, nu potu se sciu.

Pedéps'a dumnedieiésca ce a venitu preste poporulu românescu si preste patri'a lui prin consortiulu numitu Strusberg, nu a lasatu natiunei mai nici unu minutu liberu, peutru cá barbatii ei de onóre si de buna credintia sa se póta ocupá mai de aprópe si mai intinsu inca si cu cestiunea legarei cailoru ferate.

Eu inse credu ca a sositu tempulu, in care natiunea trebuie sa-si intórca atentiunea sea inca si asupr'a acestei cestiuni, care este si ea un'a din cele vitali. Sa nu-mi dica nici unu românu, ca nu voiesce sa audia de nici o jonctiune, pâna nu va scapá tiér'a de cele-lalte calamitâti sub cari geme. In dilele nóstre evenemintele din afara, alu câroru devotamentu dela noi nu depinde, suntu multu mai tari de câtu voinți'a nóstra. Ce-i va pesá Russiei de voinți'a nóstra cându locomotivele densei cá mâne voru ajunge la Sculeni. De alta parte sciutu este, ca asiá numit'a cale ferata orientale in 15 luni de dile va fi gat'a pâna la Brasiovu, iéra ramur'a ei pâna la orasiulu numitu Tergulu-Muresiului in Transilvani'a, in directiunea spre pasurile moldovenesci Gimesiu si Telgesiu, este dejá deschisa si data comunicatiunei din lun'a trecuta. O alta linie este prevediuta si proiectata in legea de câi ferate din 1868 dela Clusiu in cumedisiulu Transilvaniei, dreptu spre defileurile dintre Bucovin'a si Moldov'a. A mai remasu cá prin conventiunea, de care este vorb'a, sa se fiiseze inca si a trei'a ramura, totu spre Moldov'a. Atunci apoi fratii Moldoveni voru avé destule linii pre cari sa póta esí „in Europ'a“

Voru avé inse si cele dóue poteri mari limitrofe minunat'a inlesnire de a esí la cea mai de aprópe ocasiune un'a spre intempinarea altei'a pre pamentulu Moldovei, alu Bucovinei si alu Galitiei cu armatele loru. Acolo 'si voru dá ele mai intâiu buna diu'a, si se voru salutá un'a pre alt'a cu câte cinci sute de tunuri. Tóta lumea practica scie, ca scopulu principale alu cailoru ferate este celu strategicu. N'aru trební sa fia asiá, dara Segwe a disu unu mare adevern: „Pacea este visulu filosofiloru, iéra resbelulu e istori'a omenirei.“

Domnulu meu! Cestiunea Strusberg alias Bleichröder este atâtu de multu discutata si ventilata in tóte pârtile si din tóte puntele de vedere, in câtu acel'a care nu si-a formatu pâna astadi opiniune clara si drépta despre acea nu va mai fi in stare de a si-o formá in tóta viéti'a sea. Patri'a va esí óre-cum si din acestu labirintu infricosiatu. Natiunea intr'unu modu séu altulu, va trebuí sa-si aiba si ea câi ferate, cari iéra-si nu voru poté sa remâna isolate de ale altoru state. Dara pre unde si pre lânga ce feliu de conditiuni au sa fia acelea legate unele cu altele, acést'a este o cestiune in a cârei'a discusiune s'aru cuveni sa intrâmu câtu mai curendu, premitiendu firesce, precum s'a observatu mai susu, publicarea nóuei conventiuni in tóte diuariele fâra respectu la colórea loru politica, pentru cá cu atâtu mai curendu sa ajungemu la o cointielegere.

Unele state cugeta numai la linii strategice. Dara óre noi sa imitâmu orbesce si pre acestu teremu? De comerciulu nostru, de esportatiunea producteloru tierei sa nu ne pese nimicu? Tocmai acum ne sta unu esemplu fiorosu dinaintea ochiloru nostrii in acésta privintia. In mai multe tienuturi ale Transilvaniei in acesti doi ani din urma recólt'a esí fórte seraca, din care causa astadi in pietiele vecine, Brasiovu, Fagarasiu, Sabiiu, St. Georgiu, etc., productele s'au urcatu la pretiu indoitu din ce fusera acelea in 1869. Caletoriulu vede pre fia-care di sute de transporturi cu cereale spre Transilvani'a inainte, iéra mai alesu in puntulu Predélu imbuldiél'a carausiloru si comerciantiloru este atâtu de mare la vama, in câtu multi suntu siliti sa astepte câte dóue dile pâna sa tréca prin anevoiós'a strimtóre si manipulare; inse-si deligenti'a de posta petrece regulatu câte 2—2 si jum. óre la acelu punctu, ceea ce nu e mai nicairi si la nici o posta din Europ'a. Preste 1 milionu de locuitori din vecin'a Transilvani'a si Banatu voru mai avé pane inca numai pâna in Aprile viitoriu. Intr'aceea in Munteni'a suté de mii de chile stau nevendute, singuru si numai pentru greutatea transportului, adeca pentru lips'a midilóceloru de comunicatiune.

Altu esemplu:

Astadi in capitala lemnele de arsu stau in pretiu dupa calitatea loru intre 7 si 10 galbeni. Intr'aceea padurile seculare situate in regiunea dintre pasurile Buzeu-Valeni, Predelusiu-Siantiu si Predealu-Temisiu putrediescu de betranetie, séu se prefacu in cenusia in adinsu, nu numai pentru ardere de potasa, ci si pentru nebunesculu scopu de a inmultí pasiunea viteloru. Dati acestei regiuni o cale ferata, fia si numai pâna la salinele Teleg'a din susu de Câmpin'a, si veti vedé pretiurile lemneloru scadiute in capitala la jumetate pretiulu, ve-ti avé si materialu sanetosu pentru constructiuni monumentali.

A-siu mai poté produce multe esemple in acésta directiune, speru insa ca vre-o péna mai deprinsa me va scutí de acésta ostenéla. Scopulu meu a fostu asta data numai a dá unu semnalu.

Y.

Varietâti.

*** Tergulu Sabiiului de iérn a s'a incheiatu in anulu acest'a cu diu'a tergului liberu, luni, a trei'a dî de craciunulu nostru. Serbatorile romanesci, au contribuitu si acum cá si alte dati la molatatea cea mare a tergului. Pre strade si in piatie nu erá miscare si viétia nici câtu intr'o dî de marturia. A dóu'a causa, de tergulu a fostu asiá slabu, mai este secerisiulu celu seracu de asta véra si tómna. Tieranulu e silitu sa venda vite si realitâti pentru cá sa-si cumpere bucate si sa-si platésca contributiunile, dara nu are sa venda bucate cá sa-si póta cumperá incaltiaminte, vestminte etc. cum o face cându secerisiele suntu bune.

*** „Pentru ce nu ve poteti stemperá voi activistiloru de totu recomandati activitate“, dise dilele aceste unu passivistu, ori n'ati cetitu in „Gazeta“, ca voi cu pretensiunile vóstre periclitati o n ó r e a natiunei? Te insieli, reflectéza activistulu apostrofatu, pentru ca acést'a a-ti periclitat'o voi mai inainte cu injuraturile cele nesocotite asupr'a unguriloru si cu cersitoriele vóstre obrasnice dupa posturi ung., pre cându pretensiunile nóstre nu au altu scopu decâtu interese generali si speciali romanesci, intre maginile legiloru.

*** („M a g y a r P o l g á r“) in numerulu seu de Sâmbata in unu articolu intitulatu „unu cuventu seriosu câtra partitele române“ subscrisu de dlu Moldovánu Gerö ne svatuesce, ca cu ocasiunea alegeriloru pentru diet'a venitória sa nu pregetâmu a ne alipí pre lânga domnii stângaci, câci numai acesti'a ne voru potea mântuí de grelele asupriri a celoru dela regimu. — E adeveratu, guvernulu presinte n'a facutu multu pentru români, dara si ce a facutu e cu multu mai multu, decâtu ce ni potu si voiescu a ni dá intru adeveru stângacii. Amu esperiatu, nu odata, buna voinți'a aceloru dela guvernu, cându i-amu luminatu despre interesele poporului nostru si déca i-amu aflatu câte odata pusilanimi si mai pucinu liberali, apoi acést'a s'a templatu de securu din causa, ca marea parte a deputatiloru nostri s'au alaturatu din nefericire câtra acei'a, pre lânga cari militéza si „M. Polgár.“

Stângacii si-au aretatu colórea adeverata inca inainte de a vení la potere. Fantansti cá slovaculu Csernátony, cari nu voiescu a recunósce pre pamentulu Panoniei nemicu decâtu pamentu ungurescu si natiune ungurésca, ce ni potu prestá? si ce ni potu promite ómeni de panur'a lui Tisza, cari ni-au spus'o in dosu si in facia, ca la ce potemu contá sub unu regimu stângaciu? Cine nu-si aduce aminte de rusinósele scene, ce le-a provocatu ómenii, câror'a s'au alaturatu natiunalii nostri in dieta si in publicitate, de câte ori ni-amu radicatu graiulu pentru cele mai juste pretensiuni ale nóstre? — Pertractarile proiectului de lege pentru nationalitâti ni-au remasu inca „alta minte“ repuse! Si acestoru ómeni nu li rusine a se mai adresá câtra poporulu românu, pre carele totu-dé-un'a numai atunci l'au cautatu, cându au avutu lipsa de elu spre inaintarea scopuriloru loru proprie?

Aru fi bine, déca dlu Gerö si cu cei dela „M. Polgár“ aru meditá pucintelu despre binefacerile ce ni le-au adusu pâna acum consocii dloru, inainte de a cautá in vre-o causa spriginu la români. Românii 'si intielegu interesele sele si fâra de stângaci si nu-su dispusi a servi nimenui de midilóce órbe.

„Patri'a“.

*** („N o u l u C u r i e r u r o m â n u“) se numesce unu nou diuariu românu, care dela 1 Ian. 1872 va apare in I a s i sub redactiunea lui I o a n u S c i p i o n e B a d e s c u (Ionitia Badescu.) Din program'a mentionatului diuariu estragemu urmatórele pasagiuri:

„Tiér'a este sdruncinata si ametita de lovitурile trecutului. Ea are nevoia de unu viitoriu basatu pre ordine, pace, si imbunatatiri generale. Ea voiesce libertate fâra licentia, munca si recompensa; voiesce drumuri bune si institute de credit; voiesce morala si educatia in scóle; organisatia buna in militii; voiesce justitia si administratia onesta.“

Costulu abonamentului pre siese luni pentru Austro-Ungari'a este 5 fr. v. a.

*** (O afacere internatiunale.) Nu demultu s'a petrecutu in orasiulu nostru unu faptu care aflâmu ca aru fi datu locu la multe desbateri in unele cercuri oficiali.

Esista in Severinu, cá mai in tóte orasiele din tiéra, unu numeru insemnatu de catolici, dintre cari unii se bucura de cetatieni'a româna, iéra altii suntu supusi la diferite protectiuni straine. Acesti catolici, usuându de sacrulu principiu alu libertâtiei consciintiei, care este o libertate traditionale la români, au fundatu o biserica pentru trebuintiele cultului loru; au cladit in giurulu acestui templu zidirile necesarie pentru locuinti'a persóneloru eclesiastice, sî prin liber'a intielegere intre densii, si-au alesu unu comitetu de gestiune, in mânile câruí'a au incredintiatu, sub caus'a controlului loru, administratiunea intereseloru materiali sî spirituali ale comunitâtiei.

Pâna ací, nimic'a mai naturale sî mai simplu. Ce se intempla inse? Doi adepti ai ordinului Iisusu, ne mai avendu unde sa mérga a propagá doctrinele nefaste sî invechite ale sântului Loyola, gasira cu cale sa vina a tulburá dulcea fraternitate a crestiniloru catolici din Severinu. Ei se instalara ací cá intr'unu ce nobinu alu loru, se suira cu temeritate pre amvonulu sântului locasiu alu fideliloru, incepura sa intre in sanctuarulu familieloru, sî pentru a fi in mai multa sigurantia, se pusera sub august'a sî atotu-poternic'a protectiune a viceconsulului Austro-Ungaru din urbi'a nóstra. Gratia acestei protectiuni tutelare, iesuitii se crediura domni pre situatiune; ei nu mai voira sa scie de nimenea sî de nimic'a. Imperiulu loru durà astfeliu câte-va dile. Uitasera inse acesti religiosi ca fia-ce medalie are reversulu ei, sî ca chiaru in luna suntu pete. Catolicii din Severinu, voindu sa adóre pre Domnedieu in plina libertate sî sa nu mai ia sî pâna ací religiunea cá sa devina unu obiectu de specula in mân'a câtoru-va precupeti cu sutana, protestara in contr'a presentiei iesuitiloru in midiloculu loru, sî in loculu vechiului comitetu care presidá la interesele cultului, alesera pre calea sufragiului unu comitetu care impartasiá vederile loru.

Erau séu nu catolicii liberi de a face acést'a? Nu credemu ca unu omu cu mintea intréga sa caute a le refusá acestu dreptu. Nu de acésta opiniune fu sî dlu Zagorsky vice-consululu Austro-Ungaru din Severinu. D-sea s'a crediutu in dreptu de a considerá cá supusi imperiului-regatu pre toti catolicii din urbea nóstra, sî arogându-si prerogative suverane in cabinetulu seu de conventia cu comitetulu desfiintiatu, modificara personalulu eclesiasticu alu comunitâtiei. Mai multu decâtu atât'a, d. viceconsulu in fati'a nevointiei catoliciloru de a asceptá destituirea sacristanului bisericei fondate sî intretienute cu cheltuiél'a loru, se introduse singuru sî cu forti'a in domiciliulu acestui sacristanu, 'lu goní din casa pre elu sî tóta famili'a lui, sî asverlí tóte efectele in midiloculu stradei sî sub actiunea ploiei, sî incuindu camer'a ocupata, luà chei'a in busunariulu seu sî merse satisfacutu acasa sa-si fumedie in linisce sugârile sele de Havana.

Nenorocitulu impiegatu alu bisericei, vediendu dispretiulu de legi sî de autoritate afisiatu cu atât'a impudentia de unu agentu consularu alu unui guvernu strainu, porní reclamatiune la judecatoriulu instructoru alu urbei Severinu, d. Em. Mihaescu Porumbariu, care ocupá atunci prin delegatiune acestu postu; se sî transportà pre data la fati'a loculuí, unde potù sa constatedie prin sine insusi sî in modu oficiale demarsi'a temerara a vice-consulului Austro-Ungaru, care in midiloculu unei tieri autonome sî sub ochii autoritâtiloru române, 'si permisese sa calce cu atâtu curagiu in picióre garantiele, ce legile acorda in tiér'a nóstra domiciliului sî persónei ori-cârui individu. Delictulu fiindu flagrantu sî cadiendu sub aplicatiunea art. 151 din codulu penale românu, care este aplicabilu fâra deosebire la toti acei'a, cari locuescu pre teritoriulu nostru, judele instructoru se transportà dupa aceea la locuinti'a vice-consulului pentru a procede la actele de instructiune ce legea i prescrie sa faca in asemenea casu. („Gaz. Severinului.“)

*** (La congresulu telegraficu internatiunalu) care s'a adunatu la 1 Dec. st. n. in Rom'a, afara de Itali'a, suntu representate prin directorii loru de telegrafe statele, cari mai inainte au incheiatu tractatulu telegraficu de la Vien'a. Congresulu va avé siése secretari, cari suntu luati din functiunarii dela ministeriulu lucrâriloru publice italianu. Imperiulu germanu este representatu de colonelulu de statu majoru, dlu Meydam, de directorulu de telegrafe bavaresu Gumbart sî directorulu de telegrafe sî drumuri ferate vuertembergianu, presiedintele de Klein, Russi'a e representata de generalulu Luoders, Tierele-de-josu de referendariulu Haring, Austri'a de directorulu generale Brunner de Wattwyl, Ungari'a de consiliariulu ministerialu Rey, Sueci'a de directorulu telegrafeloru Lendi sî de secretariulu Martialu, Suedi'a de consiliariulu de statu Brandstroem.

*** (Ce timu in „Independinti'a Belgica“) dela 3 Decemvre: Dominec'a din urma s'a celebratu, la capel'a ambasadurei rusesci, maritagiulu dlui Stratu, agentu diplomaticu alu Romaniei, cu d-r'a Savalau, apartienendu la un'a din principalele familie armene dela Constantinopole. Printre marturii juniloru miri figurau generalulu sî dómn'a Ignatief. „Tr. Carp.“

*** (Unu casu curiosu s'a produsu la Lipsc'a de curendu.) Scen'a se petrece la tribunalulu civile; unu germanu chiamatu sa jóre cá marture inaintea judecatorelui, refusà cu ori-ce pretiu sub curentu, ca judecatoriulu erá jidanu sî ca dupa o vechia lege sacsona, crestinulu are dreptu sa refuse juramentulu unui jidanu. Tribunalulu a amintitu ca legea cea vechia este inlocuita de alt'a nóua, constitutiunea cea nóua federala care suprima tóte deosebirile de cultu sî de religiune; amintirile tribunalului fure in daru, sî casutu fiindu supusu la ministeriulu justitiei din Dresd'a, acest'a s'a pronunciatu in favórea martorelui, refusându sa recunósca poterea abrogativa a nóuei legi federali. Parlamentulu dela Berolinu va avé a se pronunciá in cestiune in ultimulu apelu.

*** (Unu spionu russescu) s'a prinsu dilele trecute, care lucrá in rendu cu cei'alalti lucratori la podulu de preste fluviulu March. S'a descoperitu, ca elu este unu oficieru rusescu sî s'au aflatu la elu mai multe planuri; numai de câtu fù escortatu la Vien'a.

*** (Din Russi'a.) Gimnasiulu rusescu pentru femei din Rig'a fù cercetatu in primulu seu anu scolasticu 1870/1 nu mai pucinu de câtu de 183 invetiacele, dintre cari 160 au fostu ortodocse, 12 protestante, 3 catolice sî 5 israelite.

*** (Distinctiune.) Renumitulu filologu Fridericu Diecz, fundatoriulu filologiei romanesci, si-a serbatu in 22 Dec. a. tr. jubileulu de doctoru de 50 ani. Diecz, care s'a nascutu in 1794, a luatu parte onorifica la luptele pentru libertate sî de atunci pâna sî astadi se totu ocupa cu literatur'a. La propunerea ministrului Stremayer, imperatulu a decoratu pre caruntulu eruditu cu crucea Comthur a ordului Franciscu Iosifu cu stéu a. Universitatea din Vien a inca si-a adusu cu onóre aminte de celebrulu jubilaru.

*** (Unu ramasiagu nebunu.) Se scria lui „Hon“ cu datulu 7 l. trecuta din Acs'a urmatórele: Judele de aici se remasì cu unulu care se imbuldiá a se duce descultiu prin geru mare pâna la Boglar, care comuna se afla cam o óra departe de comun'a mai intâiu atinsa. Dupa incheiarea remasiagului porni curagiosulu pre drumu sî ajunge la Boglar, inse ací cadiù indata la pamentu intiepenitu sî cu picióre totu taiate de ghiatia. Elu e acum bolnavu de mórte sî si déca se insanatosiédia, picióre totu nu le va mai potea intrebuintiá.

*** (Convenirea a doi calugari.) La gar'a calei ferate din Cicago, care a arsu in tómu'a trecuta, unu calugaru din societatea lui Isusu (iesuitu) convenì cu unu capucinu; capucinulu avea barba rosia, ceea ce observându iesuitulu, intre convorbire i dise: „Sî Iud'a a avutu barba rosia“. La aceste capucinulu reflectà astu-feliu: Cum-ca Iud'a aru fi avutu barba rosia, nu e certu; inse aceea e certu, ca elu a fostu din societatea lui Iisusu.

*** (Avisu nasuriloru rosii.) Unu medicu din Parisu ocupandu-se mai multa vreme cu gandirea, in ce chipu s'aru potea inlaturá rosiati'a, ce impodobesce nasurile mai multoru ómeni, gasì in fine unu midilocu, care este recomandatu cá unic'a mantuire de neplacut'a podóba. Acestu midilocu consista in schinteile electrice. Inventatoriulu norocitu se chiama Dr. Bernier. Dupa cum se relatéza din Parisu, elu se pregatesce a intreprinde o caletoria prin Europ'a in interesulu sî spre binele — nasuriloru rosii. — Noi inse l'amu consiliá, sa nu se ostenésca prin tierile unde ómenii cam au placerea se fia prieteni cu inventiunea ricitului Noie. —

*** (Nuantiele iubirei secsului frumosu) de diferite natiuni câtra bărbati, suntu caracterisate de unu jurnalu in urmatoriulu chipu: femeile francese iubescu fruntea de chisa sî surisulu seninu sî veselu, germanele pun multu pretiu pre frumsetia sî tienu cu demnitate la implinirea cuventului datu; pentru holandese plăcea este idealulu celu mai scumpu; in fati'a spaniólelor barbatii curagiosi, pretensivi sî inclinati spre resbunare suntu cei mai favoriti; italienele se impaca mai bine cu barbatii meditativi sî fanatici, femeile ruse prefera pre barbatii fuduli, arogatori, despretuitori de alte natiuni; danesele suntu pentru cei ce considera cas'a sî famili'a de loculu celu mai pretiosu; englesele dorescu barbati cari stefe in legatura de sânge cu familii de influintă mare; in fine americanele se marita dupa oricine, fia indiestratu cu ori-ce insusîri, numai se intrunésca o conditiune neaperata, — sa aiba pung'a bine ticsita. Déca acelu jurnalu aru fi cunoscutu sî secsulu frumosu dela noi, negresitu le-aru fi caracterisatu astfeliu: Le place economi'a grozavu, despretuiescu lucsulu in gradulu supremu, in cungiura incidentele de divortiu sî in fine uresce cochetari'a cum nu se mai pomenesce in alta tiéra din lume. „Cur. de I.“

*** (Sermanulu ovreu) Intr'o de câtra séra in o strada de ale Iasiului, o multime de ómeni trecatori, se oprira, imbuldiendu-se lâng unu trotoaru de pre strad'a Primariei. Unulu intrebá de altulu ce este, sî alergau plini de nerabdare. Dupa o jumetate de óra lumea se imprasci ridiendu cu hohotu. Anume se intemplase, ca trecându unu ovreu cu unu paneru plinu de turte pe trotoaru, de odata se trezí lovitu de unu potopu de zapada, ce se pravalise de pre acoperisulu unei case. Acésta nenorocire a bietului ovreu dadù ocasiune sburdalniciloru baeti, ce se aflau in apropiere, cumperá turte dulci fâra sa le platésca; ovreul posomoritu sî aprópe plangându, fù silitu a duce la stapânulu seu in loculu marfei unu paneru de omatu.

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei Godinesci devenita vacantia din Protopopiatulu Iliei, statatóre din 150 fa[illegible], se escrie concursu pâna la 1-a Ianuarie 1872 in carí se va face sî alegerea de parochu.

Emolumintele suntu:

1. O gradina aratóre sî pentru legumi, in estensiune de 780 orgi □.

2. In Zepozie locu de fanatiu de 623 orgi cuadrati se folosesce sî pentru ingropatóre.

3. La morminte unu locu de I. jugeru sî 927 Stinjini cuadrati, parte aratoriu, parte fanati.

4. Venitulu stolare indatinatu, sî dela tóta famili' câte 1. ferdela cucuruzu sfarmatu s'au 2. masuri cu cio cani.

Casa parochiala nu se afla.

Doritorii de a ocupá acést'a statiune, au sa astérn concursele loru instruate in sensulu „Statutului organicu la scaunulu protopopescu in Ilia pâna in terminulu prefipt.

Ilia 14 Decembre 1871.

Cu intielegerea Comitetului parochialu.

Ioanne Orbonasiu,
(3—3) Protopopu.

Edictu.

Mari'a Tesi'a din Aciliu Comitatu Albei de jos care cu necredintia de doi ani de dîle au parasitu pe legiuitulu ei barbatu Ioanu Vasiu din Apoldulu-mare scaunulu Mercurei, se sorocesce a se infatiosiá in unu anu sî o dî inainte forului matrimonialu alu Mercurei in persóna, séu prin procuratoru spre a-si dá séma pribegirei sele, câci la din contra sî in absenti'a densei se vor face cele ce legea dictéza in caus'a loru acést'a.

Forulu matrimonialu alu scaunului Mercurei.

Sabiiu, 26 Decembre 1871.

Petru Badila,
(1—3) protopopu.

BIBLIOTECA CENTRALĂ

Burs'a de Vien'a.

Din 28 Decembre 1871. (9 Ian. 1872.)

Metalicele 5%	63	50	Act. de creditu	338	8
Imprumut. nat. 5%	73	90	Argintulu	113	7
Actiile de banca	836		Galbinulu	5	3

Redactoru respundietoriu **Nicolau Cristea** Editur'a si tiparulu tipografiei archidiecesane.